37
24 B
3

REVERENDISS· IN CHRISTO PATRIS D·DOMINICI·CARD· IACOBATII DE CONCILIO TRACTATVS

B A

COB·SEN INS C·CAR

INS·DOMINICI·CARD·IA

AC·IVN·BEN·PAV·III·REFOP

PRAEFATIO.

HABES Candide Lector tractatum de Conciliis Dominici Reuerendiſſimi Cardinalis de Iacobatiis cum ſuo perutili & copioſo Indice Opus ſane elegans multiplici doctrina copioſum, ac ceu pratum quoddam uariis ſapientiæ floſculis undiq; ornatũ refertumq́;, ſtructuraq; ipſius ueluti corporis quadam cõpage, Libris quæſtionibus articulis miro ordine ceu mẽbris ſuis perbelle diſpoſitũ ac diſtinctum. Quo fit ut illud tibi affirmare non dubitẽ, futurũ hoc opus nedum iuris ciuilis ac canonici ſapientiæ cultoribus (ob ſingularem quæ in eo uiro fuit huiuſce Scientiæ diſciplinam eximiamq; peritiam & praxim) continuo uſui & perq́; utile Sed & aliarum quoq; diſciplinarum & ſacræ præſertim Sophiæ profeſſoribus & magiſtris ob multos qui in eo ſunt & qui ad hanc Conciliorum materiam pertinent particulares & communes locos (ex optimis quibusq;, & Illuſtribus ipſarum diſciplinarum authoribus collectos, ſuisq; quęſtionibus ut uidere poteris opportune applicatos) ualde iucundum & gratum, & hoc præſertim tempore q́; maxime neceſſarium. Vale.

Eorum quæ in hoc opere tractantur Index.

¶Lib. I.

Ar.1. De etymologia & quiditate cōcilij, & quot modis dicat eccleſia, & cur dicatur regina, itē ſancta & catholica. pa.1.2.&.3.

2 Quot ſint genera cōciliorum, & cur vnum eorum genus dicatur vniuerſale. pa.4.col.1.

3 De quatuor generalibus principalioribus concilijs, & cur dicta ſint octo, & cur nicenum dicatur primum, & ibi de ſymbolis, pa.5.vſq; ad.16. & ibi quod concilium dicatur generale & quod lateranē.

4 De omnibus generalibus concilijs, & ad qd conferant concilia. pa.16.17.&.18.

5 De origine generaliū concilioꝝ. pa.18.co.2

6 De modo tenendi concilium, & an poſſit eſſe concilium ſine papa, & de præſidentibus in concilio, & quibus veſtibus induātur exiſtentes in concilio. pa.20.col.2.

7 De ordine in ſedēdo & ſubſcribendo in concilio. item de cardinalibus & patriarchis, & eorū priuilegijs ac origine, & de eorundem adinuicem comparatione. item qui dicantur illuſtres & qui illuſtriſſimi, & ibi bulla eugenij.iiij. de prælatione cardinalium. pa.22.vſq; ad.53.

8 De ordine ſedendi & ſubſcribendi aliorum poſt cardinales & patriarchas, videlicet primatum, archiepiſcoporum, epiſcoporum & aliorum inferiorum dignitatum. item de primatum & archiepiſcoporū ac metropolitanorum differentia. item de prælatione inter eos, & inter duos fratres promotos ad militiam, & de prælatione inter archiepiſcopum mediolanen. & rauennā. Item de modo capiendi maioritatem prælationis in eccleſia. item de ſenibus & eorum priuilegijs & prælatione. Itē de epiſcopis & quales eſſe debeant, & de protonotarijs, abbatibus, capitulis & vniuerſitatibus, & de pſonis ſecularibus, imperatore, regibus, principibus & eoꝝ oratoribus. pa.53.vſq; ad.73.

¶Li. II.

Ar.1. De loco concilij.

2 De ijs qui neceſſario vocandi ſunt ad concilium, & qui habeant vocem deciſiuam in concilio, & qui conſultiuam tātum, & an quis poſſit habere plures voces, & ibi de imperatore & alijs principibus ſecularibus. & an cum quis eſt vocatus ex cauſa notorie iniuſta teneat̃ ire, & de capitulis eccleſiarum cathedralium & alijs vniuerſitatibus. item de cōcilio quod tenetur in patriarchio lateranē. & de epiſcopis titularibus & exititijs, & an habens plures eccleſias annexas habeat plures voces. pag.74.vſq; ad.86.

3 An ad concilium generale ſint vocandi epiſcopi de vniuerſo orbe, & quid quādo celebratur in patriarchio lateranē. pa.86.

4 An concilium quod non eſt de vniuerſo orbe ſit tantæ authoritatis quantæ eſt illud quod eſt de vniuerſo orbe. pa.88.col.1.

5 De forma citatiōis ad conciliū generale. & ibi de ītelle.cle.j.de iud. p.89. vſq; ad.95.

6 An ad infligēdā pœnā ſufficiat vna cita. p.95

7 An ſi in generali citatione ad concilium nō ſit adiectū tps, teneatur quis comparere, & quātū tps debeat aſſignari. pa.97.co.2

8 An ſi tps tenendi concilij ſit prorogatū, requiratur noua citatio. pa.98.col.2.

9 An vocati ad concilium poſſint comparere per procuratorem. pa.99.col.2.

10 An ſi epiſcopus non eſt citatus, teneat̃ ire ad concilium. pa.102.col.1.

11 An ſucceſſores teneant̃ ire ad concil. vigore citatiōis factę pdeceſſorib⁹. pa.102.co.2.

12 An vocatus ad conciliū & impeditus ita vt non poſſit ire, teneatur mittere procuratorem ad ſe excuſandum, & quādo dicatur legitimum impedimentum, & ſi quis venerit iam cœpto concilio an excuſet̃, & q̃r dēat pbari īpedimētū. pa.103. co.2

13 Quid ſi non inueniatur procurator, & ibi quid ſi procurator capiatur in via vel detineatur. pa.105.col.1.

14 An impeditus poſſit mittere pcuratorem qui habeat vocem deliberatiuam & deciſiuam. & ibi de pcuratore non epiſcopo, & an epiſcopus pcurator habeat plures voces etiam contrarias. pa.105.col.1.

15 An impeditus poſſit committere vocem ſuam alteri ep̄o ſine licentia papæ & concilij, & quid ſi ep̄s procurator habeat mandatum limitatum, & quid operetur tolerātia papæ vel concilij. pa.107.col.2.

16 An impeditus teneatur mittere procuratorem ad recipiendū ſtatuta concilij, & qd de pcuratore conſtituto ad cauſas, & qd

de laico. & an in cauſis ſpūalibus operet tacitus conſenſus partiū. pa. 109. col. 1.

17 An ſi qs nō veniat in termino ſed poſt conciliū congregatū, dēat admitti. pa. 110. co. 2

18 An vocatus ad conci. poſſit imponere onus charitatiui ſubſidij ſubiectis eccleſijs & monaſterijs. pa. 111. col. 1.

De pœnis nolētium ire ad concilium. & qd de ijs qui recedunt illicentiati. & de intellectu. c. conſuluit. de offi. deleg. & quid ſi recedēti ſuperueniſſet aliquod legitimū impedimentum. & an non comparentes ſtatim ſint puniendi tanq̄ contumaces. pa. 111. col. 2.

20 An vocati ad conciliū per viam intimationis teneatur credere intimanti ſic vt arctentur. pa. 114. col. 1.

21 De vocato ad concilium & eodem tempore ab alio ſuo ſuperiore. & ibi inſerūtur multæ q̄ſtiones: ſcilicet cui monachus teneatur magis obedire, epiſcopo ne an abbati &c. & de intellectu. §. ſi cum omnes. l. ſi qs in graui. ff. ad ſilla. pa. 114. vſq; ad. 121.

22 De non comparentibus quia non audent dare votū liberū & an contra cōparentes poſſit opponi aliq̄ exceptio. pa. 121. col. 1.

23 Qui poſſint intereſſe concilio & qui non. & an poſſint ītereſſe armati & laici. & an hæretici & ſchiſmatici & infideles ſint omnino repellendi. pa. 121. col. 2.

24 An ex hoc q̄ aliqui qui non ſunt de concilio fuerunt admiſſi, poſſint allegare q̄ ſint in q̄ſi poſſeſſione intereſſendi. pa. 124. co. 1.

¶Lib. III.

Ar. 1. Ad quē ſpectet congregare concilium. pa. 124. & ibi q̄ licet patres concilij ſint vocati & congregati a non habente poteſtatem, nihilominus authoritate habētis poteſtatem procedere poſſunt. pa. 133. & ibi duplex practica congregādi concilium. pa. 137. Item ibi quid in hoc agēdum qn̄ eſſent plures contendentes de papatu. & qd qn̄ vn⁹ eēt ab eccleſia receptus, & qd qn̄ ambo eſſent recepti, & qd quādo neuter eſt receptus ſed alter eſt in poſſeſſione. pa. 142. &. 153. & de intellectu. §. patet. iij. q. j. pa. 143. Item de exceptione hæreſis & alijs (puta q̄ eſt vxoratus &c.) in papam a duabus partibus electum. pa. 148. & de intellectu. c. ſi quis pecunia. lxxix. di. pa. 146. de quo etiam. i. Item qs interponat authoritatem concilio quando adhuc non conſtat qs ſit verus papa. pa. 155. Itē quid agendum qn̄ alter contendentium q eſt in poſſeſſione non vult congregare & alter nullam habet poſſeſſionem: vel cū ille q eſt ſolus papa eſt hæreticus & requiſitus non vult congregare. pa. 156.

2 Cum nec papa nec cardinales nec īperator curat congregare conci. q̄d agēdū. p. 165

3 Si papa non vult congregare vel congregato authoritatem interponere, an poterit ad hoc cogi. pa. 166.

4 De modo congregādi qn̄ non conuenit de loco inter imperatorē & cardinales vel inter imperatorē & patriarchas. ea. pa.

5 Quid agēdū ſi duo electi eſſent in q̄ſi poſſione papatus & nollēt congregare. pa 167.

6 Cū vterq; contēdētiū eſt in poſſeſſione partis papatus & conueniūt cum cardinalib⁹ in locū vnū vt quod decreuerint de conuocādo concilio fiat, vtrū ſufficiat maior pars omnium ſimul iunctorum an requiratur maior ps vtriuſq; obediētię. p. 170.

7 Si neuter contēdētiū eſt in poſſione, qs congregabit. pa. 171. & ibi de duobus electis in īperatores & dātib⁹ priuilegia. pa. 173

8 Si vterq; contēdētiū eſt in poſſione ptis ſuæ obiæ, & vnus nolit alter aūt velit congregare, an poſſit. & ibi inſerunť multæ quæſtiones. ea. pa. 173.

9 Si vterq; exiſtētiū in poſſione & contēdētiū eſt contētus congregare, ſed non conuenit īter eos d̄ loco vl̄ tpe, qd agēdū. p. 177 Et ibi inſerunť multę qōnes, & de iudicio ſortis. pa. 179. & ibi q̄ electio loci pōt cōmitti vni vel duobus vel tribus, & ſtari eorum iudicio. pa. 182.

10 Si locus fuerit ſemel deputatus, & papa nolit ad illū accedere, qd agēdū. ea. pa. 182.

11 An contēdētes de papatu dēant in toto proceſſu cōcilij eē pñtes. ibidē. & ibi q hēant dirigere conciliū qn̄ contēdētes ſunt expulſi. & ibi an ſi contingat ambas electiones declarari nullas, alter ex contendentibus poſſit de nouo eligi.

12 Si ſit dīa īter papā & cardinales de mō vel loco congregādi cōciliū, qd agēdū. ibidē.

13 Si papa renūciauit papatui & poſtea negat ſe renunciaſſe & cardinales volunt alium eligere, quid agendum. pa. 189.

14 Caſu quo imperator poteſt cōgregare conci. cōtra papā, an poſſit cogere prælatos vt vadant ad concilium pa. 184.

15 Si papa eſt tm̄ electus & nondū cōſecratus, an poſſit congregare concilium. ibidem.

16 An legatus de latere poſſit congregare conci. & ibi de ītellectu. c. q̄ trāſlationē de of. leg. ibidē. & an data facultate legato celebrādi conci. cēſeať ei data ptās illud congregandi.

gregādi.pa.185.lit.B.& an poſſit legatus conuocare & celebrare concilia prouinicialia ſine licentia papæ.pa.186.lit.B.

18 Si papa non interſit concilio, an debeat interesse per commiſſarios:& quot poterūt præſidere nomine eius.ibidem lit.C.

℄Lib. IIII.

Ar.1. Quo tpe cōgregādū ſit cōciliū.pa.187.li.A.

2 De intellectu conſtitutionis frequēs in conci.conſtan.editæ.pa.190.li.A.

3 Ex qbus cauſis congregādū ſit conciliū.pa.193.lite.C.& ibi de multis ſchiſmatibus p concilia ſublatis.pa.194.li.A. & ibi bulla eugenij de vnione ęccleſiæ oriētalis cum occidentali.pa.195.li.D.& ibi an papa ſolus ſine concilio poſſit decidere articulū ſeu cauſam fidei.pa.198.li.B.

4 Papa effecto furioſo,demēte,inutili vel ipſo capto ab hoſtibus,qs cōgreget conci. pa.204.& ſeq.& ibi qd ſi eēt abſēs & nō poſſet vel nollet venire, an poſſent cardinales adminiſtrare:& qd poſtq̄ acceptaſſet papatū.pa.217.li.B.Itē qd agēdū ſi vitiaretur corpore & efficeret tam defotmis vt generaret ſcandalum.pa.218.lit.C.

5 An ſit ſufficiēs cā congregādi conci. ſi papa paſſim committat ſimoniam. ibidem.& verū ſimonia ſit hęreſis & qñ.p.219.li.A

6 An papa illaqueet crīe ſimoniæ.pa.222.lit.B.& ibi de recipiētib⁹ ſimoniace bñficia ab eo.pa.227.lit.C. Itē an electio papæ ſimoniaca ſit nulla,& de ītellectu.c. ī noīe dñi.xxiij.di.&.c.ſi qs pecunia.lxxix.di.pa.231.li.A.& bulla iulij.ij.contra ſimoniace aſpirantes ad papatum.pa.237.li.A.

7 An qa papa obſtinate & incorrigibil'r cōmittit ſimoniā,debeat cōgregari concilium contra eum.pa.239.lit.A.

8 An ſi papæ obijciat' exceptio q̄ iure diuino vel naturali inferat eū nō eē nec poſſe eē papā,dēat cōgregari cōci.pa.240.lit.A Item an poſſit obijci papæ ꝙ eſt notorie excommunicatus.pa.241.li.C.

9 An electio papæ p īpreſſionē facta teneat.& de ītellectu.c.licet de elec.&.c. ſi qs pecunia.79.diſ.pa.244.li.D.Itē qd ſi ppl's ſit tumultuat⁹ vt electio p̄ſumeret' īpreſſiua. Item qd ſi cardinales dicunt ꝙ elegerunt per impreſſionem.pa.252.li.B.

10 De electiōe papę fcā añq̄ clauderet' cōclaue & de pœna cardinalium eligentium papam per ſimoniam.pa.252.li.D.

11 De electiōe papæ fcā ſingl'r ī domib⁹.& ibi ml'tę qōesti mā īpſſiōis.p.253.c.2.& ſe.p.

12 Quid agendū cū papa negligit congregare cōcilium,cū tñ immineat neceſſitas reformandi eccleſiam &c.pa.257.li.D.

13 An poſſit congregari concilium per commiſſarios papæ.pa.258.li.C.

℄Lib. V.

Ar.1. Quales dēant eē īterfuturi cōci.p.259.l.A

2 De exordio concilij.pa.260.li.D.

3 Qūoſc gerer' dēant exñtes ī cōci.p.263.l.C Itē q̄ ſit pr'ia cā pponēda ī cōci.p.265.l.c

4 Quomodo ſit procedendum in concilio,& qualiter ſcrutanda vota.ibidem lit.D.

5 De pœnis impedientium concilium vel euntes ad concilium.pa.268.lit.A.

6 An exiſtentes in concilio percipiant fructus ſuorum beneficiorum pa.269.li.C.

7 Quot dñt adeſſe ad cōſtituēdū cōci.& qd in alijs collegijs inferiorib⁹ et ad quē in eis ſpectet cōgregatio.pa.270.& ſeq. Itē an omnes p̄ſidētes ī cōci. noīe papę dēant ī actu gerēdo ſil' cōcordit' cōſētir'.p.2 6.l.d

8 An cōci.cognoſcat de litib⁹ & cāis q̄ occurrūt tractādę:& v'r ď qb⁹ cāis cognoſcat. & cur dicat' ī cōcilijs pr'ia vel ƒa actio.pa.277.& ſe.Itē verū datę fuerit claues iuriſditionis cōcilio ſil' cū papa.& verū ſit vna an pl'es claues & q̄les.& q̄re dicant' claues regni cœlorū & nō clauis ī ſingl'i. de quo ēt.J.i.q.an cōc.ſit mai⁹ papa.p.280.& ſe. Itē an conci.hēat iuriſdi.ordinarīā:p̄ſerti cū hēt iudicare de papa.pa.285.li.D. Itē an cōci.puīciale poſſit deponere epos.& quot pſonę requirant' ī depōne epi.& quot ī depōne preſbri,diaconi & ſubdiaconi. pa.288.li.D.Itē an ī conci.gñali ī cognitione cārū ſit ſuād⁹ ordo iudiciari⁹.& an conci.poſſit vices ſuas alij delegar' aliqb⁹ de conci.contradicētib⁹.& an poſſit committere vices ſuas laico cū agit' de cā papatus vel de papæ depōne.pa.289.col.i.

9 An vocat⁹ ad cōci.hēat ius reuocādi domū. & de ītellectu.c.j.de iud.pa.289.col.2.

10 An conciliū poſſit pnūciare ſe iudicē & ſe conſtituere gñale conciliū.pa.290 lit.B.

11 An gñale conci.poſſit recuſari vt ſuſpectū. & ibi de alijs vniuerſitatib⁹:& de ordinario q arctat' ad pnūciādū ſm conſiliū aſſeſſoris q̄ ē ſuſpect⁹.Itē verū p̄ſidētes ī cōci. poſſint r̄cuſari vt ſuſpecti.p.291.c.2.& ſe.

12 An cōci.poſſit adiri p viā q̄relę.p.293.li.D

13 Qūo geſta concilij intitulent'. pa.294.li.B.

14 Vtrū conſtō conciliaris edat' ſub noīe papę an ſub noīe conci.& ibi qd de conſtōe ī.i nouata ī ſequēti concilio.& qñ dicat' conſtitutio conciliaris.& qd de confirmat.: de quo ēt in ſeq.arti.pa.294.& ſequen.

15 Quando conſtitutio aliqua conciliaris reno uatur in alio concilio, a quo denominan da ſit a priorine an a ſequēti. pa. 299. li. B.

16 An papa poſſit tollere ſtatuta cōcilij, & quō confirmatio ſapit ſuperioritatē. & ibi de pluribus concilijs per papā reprobatis. Item an papa diſpenſet circa ſacramēta lia: de quo etiam infra in ſequen. arti. Et ibi vtrū conſtitutio frequens edita in con cilio conſtantien. liget vl'iter an fuerit lo calis ſiue particularis. pa. 300. col. 1. & ſe.

17 An concilium poſſit tollere conſtitutionem papæ. & ibi an poſſit conciliū ſede vacan te mutare formam traditam de conſecrā dis epiſcopis. pa. 305. li. C. Item an papa in cauſa fidei ſemper teneatur congrega re concilium. & an poſſit tollere canonē ſiquis ſuadente: & an ſententia eius præfe ratur ſententiæ concilij. & an ſolus poſſit facere nouos articulos fidei. pa. 307. li. C. Item an concilium poſſit facere conſtitu tionem q; papa poſſit ſibi eligere ſucceſ ſorem. pa. 310. li. C.

18 An ſtatuta concilij dicatur ſtatuta hominū. pa. 310. li. D.

19 An ſufficiant clauſulę generales ad tollendū ſtatuta concilij, & de intellectu. c. ex par te de appel. mona. pa. 311. li. B. Item ſi pa pa reuocet omnes exemptiones, addēdo q; non intēdit nouas concedere ſine cer ta forma: an ſi papa poſtea illas concedat ſine illa forma valeat conceſſio. & qd ope retur clauſula motus proprij & ex certa ſcientia in reſcripto. pa. 316. col. 1.

20 An inferior ipſo papa diſpenſet contra con cilium, & ibi in quibus diſpenſat epiſco pus. Item an cum concilium concedit fa cultatem diſpenſandi, epiſcopus ſemper poſſit diſpenſare. & an cardinales diſpen ſent contra conciliū. & an epiſcopus poſ ſit facere conſtitutionem ſynodalem de claratiuam cōſtitutionis conciliaris & an poſſit introduci conſuetudo contra con cilium generale: & an valeat conſuetudo q; in beneficijs hieroſolymitanis non ha beat locum deuolutio. pa. 316. & ſequen.

21 An concilium poſſit limitare conſtitutionē papæ. Item an concilium poſſit limitare vel reuocare conſtitutionem alterius con cilij. pa. 323. col. 1.

22 An concilium poſſit ſtatuere q; papa poſſit ſibi eligere ſucceſſorem. pa. 323. col. 2.

¶ Lib. VI.

Ar. 1. An papa habeat authoritatē a concilijs ge neralibus. & ibi an conciliū poſſit reſtrin gere authoritatem papæ. pa. 324.

2 An ſententia papæ præferatur ſententiæ con cilij. & ibi an in paſſione domini fides re manſerit in ſola beata virgine: & quomo do intelligatur q; dubius in fide eſt infide lis in. 7. moriuo. & quomodo papa dicat ſummus in. 16. moriuo. Item an papa poſ ſit tollere priuilegium canonis ſiquis ſua dēte & priuilegium fori. & ibi an ſolus pa pa poſſit decidere cauſas fidei, & quan do non eſt ei obediendum. & quomodo intelligatur q; papa aut eccleſia non po teſt errare, & quomodo petrus fuerit ca put: & quomodo apoſtoli dicti ſint etiam fundamenta. de hoc etiam. ſ. in quęſtione an conciliū ſit maius papa. Item quomo do intelligatur q; quādo petrus claues ac cepit eccleſiam ſignificauit, & ibi & hic. & quid ſi papa crearet multos epiſcopos ti tulares vel erigeret nouas eccleſias cathe drales, vt ſic eius ſentētia pręferretur &c. pa. 325. & ſequen.

3 Si eſt contrarietas inter diuerſa concilia vel ſi patres eiuſdem concilij diſcordant, cui parti ſit adhærendum. & quādo requira tur maior pars & quando etiam ſanior. & ibi late quando valeat factū a maiori par te. & quando tangit omnes vtrum requi ratur conſenſus omniū, an ſufficiat con ſenſus maioris partis. & quando ſit ſtan dum minori numero. & quando contra dictio vnius impediat actum. & ibi aliqd de cardinalibus. Itē quando actus eſt ex plicandus per corpora nationum ſeu of ficiorum, quomodo accipienda ſit maior & ſanior pars, & quomodo cognoſcat q; conueniant vt facientes diuerſa corpora vel vnum. & de intellectu. c. nicena. 31. di.

4 De poteſtate concilij ſede vacāte, & aliquid de cardinalibus. & an requiratur concor dia omniū in decernendo q; caſus occur rens indiget accelerata prouiſione &c. & an concilium poſſit dare indulgētias ple narias. pa. 359. & ſequen.

5 De poteſtate cōcilij circa abſolutiones & di ſpenſationes & alia quæ pertinent ad pa pam etiam non vacante ſede. & ibi quo modo & chriſtus & papa dicatur ſponſus eccleſiæ. & quō intelligatur q; ſaluberri ma eſt cōciliorū authoritas. pa. 369. & ſeq.

6 An concilium ſede vacante poſſit diſpone re contra iura poſitiua & illa tollere. & ibi an poſſit conferre beneficia & epiſcopa tus. pa. 372. & ſeq.

7 An concilium ſede vacante vel quando eſt congregatum

congregatū contra volūtatē papę q̄ detra
ctabat illud cōgregare, poſſit creare vnū
vel duos cardinales ſubſiſtēte neceſſitate.
Itē vtrū ptās concilij ſit īmediate a xp̄o.
& an ap̄li habuerint ptātē iuriſditionalē
īmediate a chriſto.pa.373.col.2.
8 An conciliū poſſit ſtatuere ꝙ papa poſſit ſi
bi eligere ſucceſſorē. & quid de papa cū
cardinalibus.pa.382.col.1.
9 Vtrū ſi papa in concilio contra ipſm congre
gato ſit depoſitus, pertinebit electio noui
ponti.ad conci.an ad cardinales.et ibi de
intellectu iuriū loquētiū de electione ro.
pon.& de itellectu.c.ſuſceptū de reſcrip.
in.vj.& de intellectu.c.ſi duo,&.c.ſiqs pe
cunia,&.c.ſi traſit⁹.lxxix.di. pa.382.col.2
10 An ſi papa velit deponere īperatorē vel re
gem vel cardinales, teneatur congregare
conciliū.pa.387.col.2. Itē an papa poſſit
tráſferre vnum epm inuitū.pa.388.col.1.
11 Penes quem mortuo papa remanet plenitu
do poteſtatis.pa.388.col.2.
12 Si vacāte ſede remittit aliqd determinationi
concilij & ante determinationē diſſoluit,
an poterit vlterius per concilium deter
minari.pa.390.col.1.
13 Si conci.cognouerit d̄ cā papæ & abſoluerit
eū, an poterit condēnare eos qui ipſum
indebite vexarunt.pa.390.col.2.
14 An & q̄uo papa poſſit ſe ſubmittere iudicio
concilij vel iperatoris vel alteri⁹.& de in
tellectu.c. nos ſi icompetēter.ij.q.vij. Itē
an iperator vel rex poſſit ſe ſubmitter iu
dicio alicui⁹.& de itellectu.l.ē receptū.ff.
de iu.om.iu.& ibi an papa poſſit facer ꝙ
gn̄alr oēs clerici iudicent p laicos.& an ſi
alter dn̄orum vnius caſtri delinqt, cenſea
tur ſe ſubmittere condn̄o.pa.391.col.1.

Lib. VII.

Ar.1. An cardinales q diſceſſerūt a iulio.ij.potue
rint conuocare cōciliū.& ibi q̄uo papa ex
cuſabat a piurio, qui iurauerat itra certū
tps (qd erat elapſum) congregare conci.
&c. Sc̄do an licuerit dictis car.receder ab
ob̄ia papę, maxime pp metum quē allega
bāt.& ibi de confœderatis & rebellib⁹, &
de notorio, & de geſtis ex certa ſcīa & ple
nitudine ptātis, & de multis alijs. Tertio
an dicti cardina.fuerit ſchiſmatici. Quar
to an pceſſus papæ contra illos ſine obſ
uatione terminoꝝ format⁹ fuerit valid⁹,
pſertim cū eēt ſup notorietate delicti fun
datus. Quito cui⁹ fuerit de his cognoſcer.
Sexto an pdicti cardinales fuerit admit
tendi ī pximū conclaue electionis pont
ſi is.& an obſtiterit eis aliq̄ exceptio rōne
ſchiſmatis & de itellectu.c.j. de ſchiſma.ī
vj.& ibi bulla clemē.v.d.c.j.reuocatoria.
Septimo an cardinales creati p papā du
rāte concilio fuerit veri cardinales & ad
mittēdi ī cōclaue: maxīe eo ꝙ fuerāt crea
ti ſine requiſitōe cōci.&c.pa.403.vſq̄.444
2 Si cardinales ſchiſmatici reſtituant, an recu
perent ēt bñficia & dignitates & bona in
alios tráſlata.& ibi an recuperēt locū ī col
legio.& qd de fructibus perceptis ex bo
nis in alios tranſlatis.pa.444.col.2.
3 An tales cardinales ſic ex gr̄a reſtituti reneā
tur abiurare ſchiſma.pa.447.col.2.
4 An ſi ſchiſmatici volunt redire ad vnitatē,
ſint reſtituēdi ad priora.pa.448.col.1.
5 An papa q iurauit & vouit aliq̄ i conclaui, te
neat illa obſeruare: & ſi noit, an poſſit ei
ſubtrahi obediētia.& ibi q̄uo dicat ſpon
ſus eccl̄ię, & de ei⁹ pemīnētia & alijs mul
tis.& q̄n priceps teneat ad obſeruationē
contractus.& an papa poſſit expedire ar
dua ſine conſilio cardinaliū.& an eps li
getur ppria conſtōne. & an papa teneat
obſeruare iurm & votū de non alienādo
bona eccl̄ię.& qd de iuro non creādi car
dinales vltra certū numerū. & d̄ itellectu
c.ſicut.xv.di.&.c.contra ſtatuta.xxv.q.j.
&.c.pvenerabilē.q ſi.ſint le.pa.449.co.1
6 An ihabiles & diſpēſatione idigētes contra
capl̄a conclauis pmoti ad cardinalatum,
ſint veri cardinales & an papa tales pmo
uendo peccet mortaliter &c.& de intelle
ctu.c.oſius.lvj.di.pa.494.col.2.
7 An pricipes poſſint cogere papā ad cōgregā
dū intra certū tps conci.&c.pa.498.co.1

Li. VIII.

Ar.1. An papa poſſit accuſari de hęreſi.& q̄n co
ram concilio & q̄n corā ſucceſſore, & de
qb⁹ alijs crīb⁹ accuſari poſſit.p.510.vſq̄
ad.516.Itē q̄ dicat hereſis dānata.& q acto
dicāt hęreticales vl idololatrici.p.516.c.
2 An ſi papa de hęreſi accuſat⁹ reddat ſe cor
rigibilē &c.poſſit retiner papatū.& qd ſi
teddat ſe corrigibilē poſtq̄ ē dephēſus vl
conuictus. & qd q̄n crimē ē occultū. de
quo ēt.l.i.q.de cāis ob q̄s papa pr̄dponi.
& ibi de itellectu.c.dixit ap̄ls xxiij.q.iij.
& de triplici admonitione euāgelica.& d̄
pſona admonēte & forma admonitiōis
& quotiēs fieri deat.pa.517.Itē an ſi papa
ī ſimonia & alijs crib⁹ repit icorrigibilis,
poſſit accuſari.& qd de crib⁹ occultis. &
& de authoritate gl.i.c. ſi papa, & limita
tione ad dictū Io.an.in.c.inquiſitioni de

ſenten, excom. pa. 521. col. 1.

3 De remediis quãdo papa inuolutus vitiis eſt omnino incorrigibilis. pa. 524. col. 1.

4 Quando dicatur eccleſia per exceſſus papæ ſcandalizari. & quando papa dicatur incorrigibilis. pagi. 527. col. 1.

5 An papa poſſit accuſari ſchiſmatis. & ibi de differentia inter ſchiſma & hæreſim. & quis dicatur ſchiſmaticus, & an detur ſchiſma ſine hæreſi, & an tempore ſchiſmatis excuſentur adhærentes vni vel alteri. pa. 528. col. 2.

6 An ſi romani admitterent antipapam, poſſent priuari priuilegiis per roma. ponti. eis conceſſis. & an papa poſſit transferre ſedem ſuam in alium locum, & an poſſit reſidere extra vrbem, & ſi ſine cauſa traheret moram extra vrbem, & reuocatus redire nollet, an eſſet ſufficiens cauſa congregandi concilium. & an papa poſſit appellari vſis. pa. 538. col. 1.

7 Quando eccleſia roma. incœperit habere principatum. pa. 538. col. 1.

8 An papa poſſit accuſari de apoſtaſia. & an poſt quinquennium a morte quis poſſit de hæreſi vel apoſtaſia accuſari & damnari. & ibi de intellectu. c. ſiquis pecunia. lxxix. diſt. de quo pluries ſupra, & infra in quæſtione de ſuperioritate papæ ad conci. & an intruſus in papatum ſit ſchiſmaticus. ibidem.

9 An papa poſſit accuſari de hoc quod eſt laicus vel vxoratus; & ſic de aliis defectibus iuris poſitiui. pa. 540

Li. IX.

Ar. 1. Ex quibus cauſis & quomodo poſſit papa deponi. & de intellectu. c. eiectionem. lxxix. di. & de papa hæretico parato corrigi. de quo etiam ſupra in. 2. q. li. 8. & de intellectu. c. nunc autem. xxi. diſt. & ibi quid de papa ſchiſmatico. & quid ſi papa eſt omnino inutilis vel furioſus ſeu demens, & quid ſi eſt iudæus vel paganus. pa. 241. vſque ad. 551.

2 An duobus contendentibus de papatu, ita deponendus ſit verus papa non curans tollere ſchiſma ſicut alter cõtendẽs qui nõ eſt verus papa. pa. 151. co. 1

3 Quid agendũ cum pro vtroque contendentiũ inueniãtur volẽtes intrare ignẽ. & ibi. 15. modi tollendi ſchiſma. & an verus papa fouens ſchiſma ita poſſit pro ſedatione ſchiſmatis cogi ad cedendum ſicut antipapa. & quando non eſt curandum de ſcãdalo. pagi. 552. vſque ad. 559.

4 Si duobus contendentibus de papatu fiant ab eis diuerſi proceſſus & priuationes, & deinde ſedato ſchiſmate confirmentur geſta eorum, quid agendum erit de dignitatibus ademptis vigore talium priuationum, & ibi tres aliæ ſimiles quæſtiunculæ. pa. 559

5 Si papa pro vnione eccleſiæ reſignet, an hoc facere poterit per procuratorem. ibidem.

6 Si papa conſtituat procuratorem & ipſum abſque alia intimatione reuocet ante factam reſignationem, & deinde procurator renunciet, an tenebit reſignatio. pa. 560. col. 2.

7 Quid agendum ſi papa poſt renũciationem dum cardinales procedũt ad alterius electionem, neget ſe renunciaſſe. ibidem.

8 Si papa exiſtẽte in vna ciuitate fiat reſignatio in alia ciuitate per procuratorem, vbi fiet electio ſucceſſoris. pa. 561. col. 1.

9 Quomodo poſt reſignationem contendẽtinm de papatu, facienda ſit electio. pa. 561. col. 2.

10 An papa poſſit ſic aſtringi in conſtitutione procuratoris vt non poſſit illum reuocare. ibidem.

11 Quid agendum vt in ceſſione facienda per contendentes de papatu, vitetur omnis deceptio, & in primis ne ſi vnus prius reſignat, alter nolit poſtea reſignare. & ibi remiſſiue quot fuerint ſchiſmata in eccleſia. & an papa accuſatus de apoſtaſia & conuictus poſſit per concilium deponi. & quid ſi accuſatus ſit & conuictus quod eſt mulier. & quid ſi ſit infans. pa. 562.

12 An papa notorie & incorrigibiliter committendo ſimoniam ſcandalizans eccleſiam, poſſit in concilio deponi. & ibi remiſſiue in. 11. motiuo quãdo ſit vitandum ſcandalum, & an coniugatus electus in papam & volens reddere debitũ vxori, poſſit per concilium deponi, & ſi duo ſint electi in ponti. an concilium ad vitandum ſcandalum poſſit vtranque electionem caſſare. & in. 24. motiuo de intellectu. c. ſi papa. Et in reſponſione ad vltimum motiuum quomodo deprehendatur aliquem eſſe incorrigibilẽ, & ibi remiſſiue ãin aliis quam hæreſi ſchiſmate idolatria & ſimilibus fidem concernẽtibus, concilium iudicet de papa. & ibi quid de papa vſurario & contractus vſurarios approbante, pa. 563. vſque ad. 597.

13 Quot teſtes requirantur in depoſitione papæ. & an geſta per papam depoſitum ante declarationem teneant. pa. 597.

Lib. X.

Ar. 1. De appellatione a papa ad concilium. & ibi bulla iulii. 2. de hoc. pa. 598. vſque ad. 611.

2 De appellatione a concilio ad papam. pa. 611.

3 De appellatione a papa ad cardinales. & ibi de appellatione a papa ad ſucceſſorem. ibidem

4 De appellatione a papa ad deum. pa. 602.

5 Si in concilio ſit inter duos contentio de papatu, an poterunt appellare a ſnia concilii. pa. 613. col. 2

6 An papa indubitatus poſſit pro libito voluntatis diſſoluere concilium vel illud ad alium locum transferre, & ibi in ſi, quanto tempore durare debeat concilium. pa. 613. vſque ad. 623.

7 De ſuperioritate papæ ad cõcilium. & ibi in. 10. motiuo an concilium repræſentet eccleſiam vniuerſalẽ, & quõ dicatur in ſpiritusancto cõgregari. Et in. 22. motiuo pro concilio & in. 8. pro papa & in cor. arti. de paritate petri & pauli & aliorum apoſtolorũ. & quõ claues datæ ſint petro, & de intellectu illius authoritatis quando petrus claues accepit, eccleſiam ſanctam ſignificauit, & quando petrus factus fuerit põtifex. & de natura dictionis in. Et quot modis dicatur petrus habuiſſe claues, & in quibus cõſiſtebat poteſtas data apoſtolis, & quando receperint apoſtoli ptãtem ligandi & ſoluendi, & quando petrus fuerit conſecratus. Et quõ petrus dicitur fundamentum eccleſiæ, & quot modis capitur fundamentum. Et vtrum clauis ligandi & ſoluendi ſit vna an plures. de quo etiam ſupra in. q. de litibus & cauſis quarum cognitio ſpectat ad conci. & de intellectu authoritatis quæcunque alligaueritis &c. matth. 18. & dic eccleſiæ &c. & de poteſtate miniſtrandi ſacramenta euchariſtiæ, baptiſmi & pœnitentiæ. & de poteſtate ordinis & iuriſditionis petri & aliorum apoſtolorum, & quõ eccleſia errat. Et de intellectu. c. primæ ſedis. xcix. di. in reſponſione ad. 36. motiuum. Et de intellectu. c. puto. 2. q. vii. & quõ papa dicatur vicarius petri in reſponſione ad. 50. motiuum. pa. 624. vſque ad. 776.

8 An & quõ eccleſia habeat vtrunque gladium. & ibi de baptiſmo & donatione conſtantini. pa. 776 vſque ad finem libri.

Indicis iuxta ordinem librorum finis.

INDEX SECVNDVM ordinem alphabeti.

ABbates in concilio ſedebunt poſt protonotarios numerarios & participantes.facie.7 1.col.2.li̅a.C.&.D
Abbatum dignitates ſunt & erunt in loco de quo ſupra q̄ portāt mitrā. loco quo ſupra.
Abbates quibus cōceſſum eſt priuilegium vtendi mitra, ſi ſint exempti in cōciliis & ſynodis vti poſſunt mitra auriphrygiata;nō exempti,ſimplici, alba & plana. vbi ſupra.
Abbates debent vti veſtibus conuenientibus religioni cuius ordinem profitentur, & debent eſſe expreſſe profeſſi,facie,72,col.1,litera.A.
Abbas dicitur pater monachoꝝ: al's appellatur archimādrita.i.p̄riceps ſiue prior monachorū,loco quo ſupra.
Abbates non portantes mitram nō ſunt patres abbates. eadem facie,col. & litera.
Abbatia eſt dignitas,& quando quis dicatur abbas ante benedictionem vel poſt, & q̄ñ vacent eorum beneficia,& q̄ñ abbatia eſt dignitas. fa,72.col.2.li.C.
Abbates an teneantur ire ad concilium prouinciale, & an ad generale ſi non fuerint vocati, & quid de aliis inferioribus prælatis.fa.74.col.2.litera.D.
Abbates non dicuntur de numero concilii.facie.77.col.2,litera.C,Et an ſint neceſſario vocādi ad concilium,facie,79.litera.B.col.2.
Abbates qui & quando vocandi ſint ad concilium, & quando teneātur ire ad ſynodum prouincialem vel epiſcopalem.facie.80.&.81.col.2.&.1.
Abbates de conſuetudine quę hodie inoleuit quando promouentur ad dignitatem iurant ire ad ſynodū.facie,81.col.2.litera.D.
Abſoluendi poteſtatem habere videtur qui & condemnandi habet.facie.146.col,2.litera.D.
Abſens ratione concilii; an percipiat fructus ſuorum beneficiorum.facie.169.col,2.litera.D.
Abſens ratione ſuæ eccleſiæ recipit fructus ſui beneficii,facie.269.col.2 litera.D.
Abundantia ſeu pinguedo verborum ponitur ad maiorem receptionem tantum.fa.775.col.1,litera.A.
Abſolutio non datur non pœnitēti. facie.495. col,1,litera.A.
Actum nihil eſſe dicitur dum aliquid ſupereſt ad agendum.fa.67,col,1,litera.A.
Actus quādo eſt ſucceſſiuus nō videtur a lege tempus aſſignatum ad finiēdum, ſed ad inchoandum. fa.173.col.1.litera,A.
Actus omnis qui habet fieri in conſpectu principis dicitur requirere induſtriam perſonę. facie.110.col,1.litera.B.
Accuſatio non requiritur in notoriis,maxime in materia peccati,& in concernentibus publicam vtilitatem.facie.15.
Actibus in capitularibus cum agitur de intereſſe alicuius eccleſiæ particularis poteſtas agendi primo incumbit prælato, & eo negligente deuoluitur ad capitulum,& eo negligente ad particulares ipſius eccleſiæ,facie.161.col.2,litera.C.
Actibus in quibus abſentes debent vocari,non computantur in numero niſi hii tantum qui debent vocari facie,169,col.2.litera.D.
Actus vbi indiget expeditione ſemper præfertur ille qui vult q̄ actus expediatur.fa.175.col.1.li.A.
Actus per quem quis illaqueetur, ipſum facere velle non præſumitur. facie.226.col.2.litera.C.
Actus qui per ſe ſortiūtur ſuum totalē effectum (ita q̄ non eſt neceſſarium ſuperioris miniſterium) non impediuntur per iuramentum de non agendo: ſecus in iis qui ęgent miniſterio ſuperioris ad hoc vt ſortiantur ſuum totalē effectum.fa.246.col.1.li.B.
Actus qui non poſſunt fieri ab vniuerſitate niſi omnibus conſentientibus. vide fa.354.col.1.per totū, cum ſequen.
Actus qui requirit pręſentiam alicuius non poteſt per alium explicari.vbi ſupra col,2.litera.C.
Actus hierarchici tres: videlicet purgare, illuminare & perficere,fa.713.litera.A.
Ad concilium initiandum & ad comparendum, quantum dari tempus debeat.fa.98.col,2.litera.C.
Aduocatus ſenior in aduocando præfertur.facie.61.col.2.litera.D.
Admonitio euangelica ſeu charitiua, & iudicialis in quibus cōueniant & differāt.vide remiſſiue fa.582.col.1.litera.A.
Admitti nunquid debeat qui non in termino ſed poſt congregatum conciliū venerit.vbi ſupra litera.D.
Ad verificationem alternatiuæ ſufficit alteram partem eſſe veram,facie.190,col.1.litera.B.
Aduocatus verboſus poteſt aduocatura priuari,facie 264.col,1.litera.B.
Afflicto non eſt addēda afflictio.fa.213.col,2.li.C.
Agendi ius vbi eſt dubium,(hoc eſt ex quo competat) ſit mixtura & coniunctio ex duobus ſenatuſconſul,facie,156.col.2.litera.C.
Alexander tertius ſedit in pontificatu annis.22,& tēpore eius ſchiſma quod fuit in eccleſia dei per annos,16,ceſſauit.fa.22,col,1.litera.B.
Alienatio rerum eccleſiaſticarum requirit conſenſum liberum.eadem facie col,2.litera.C.
Alimenta al's in domo præſtāda propter rixas & contentiones extra domum pręſtantur.vbi ſupra.
Ambitio & charitas quomodo differant,facie.433.col,1,litera.B.
Antiquiores in vocibus pręferuntur.facie.58.colum,2,litera.D.
Antiquior de domo habet quaſi prærogatiuam cōgregandi alios de domo.facie,61.col.1,litera.B.
Antiquior ceſſante conſuetudine dicitur maior in capitulo.eadem facie col.2.litera.C.
Appellari an poſſit ad patriarchā omiſſo medio, fa.35.col.2.litera.C.
Appellari an poſſit ad cardinalem legatum medio omiſſo.vbi ſupra litera.D.
Appellari a ſententia cardinalis cui eſt commiſſa cauſa appellatione remota non poteſt propter cardinalatus dignitatem,licet al's in aliis perſonis per illam clauſulam intelligatur ſublata friuola duntaxat appellatio,facie.38,col.1.litera.B.
Appellari non poteſt ab ep̄o qui iudicat ex proro

✠

gatione iuriſdictionis.fa.41.col.2.li.C.
Apoſtoli prius fuerunt cardinales q̃ epiſcopi. facie. 44.col.1.li.A.
Appellatur ab archiepiſcopo ad primatem.fa.54.col.1.li.A.
Appellat de ſtilo curie citatus per edictum etiam ſi ſit verus contumax.fa.94.col.1.in fi. & ibi quod poterit probare ignorantiam edicti per iuramentũ.
Appellare licet a citatione loci non tuti apud honeſtas perſonas.fa.426.col.1.per totum
Apoſtoli omnes ſunt fundamenta eccleſię.fa.643.litera.C.
Apoſtoli fuerunt creati epiſcopi immediate a petro & mediate a xp̃o.fa.784.li.B.
Apoſtoli non fuerũt pares ſiue equales petro quo ad iuriſdictionem & poteſtatis plenitudinem.fa.281.col.1.li.A.
Apoſtaſia triplex eſt vide.fa.538.col.2.li.C.
Appellari a papa ad conciliũ an liceat ſicut econtra.fa.598.col.1.cum ſequen.
Appellatur ab archiepiſcopo ad conciliũ prouinciale in quo archiepũs reſidet facie.596.col.2.li.D.
Appellari non poteſt a ſentẽtia concilii.fa.595.col.1.li.A.
Appellari poteſt ab omni deuio & obliquo ad rectum & ordinatum.fa.601.col.2.li.D.
Appellatio interpoſita ad parem per errorem tenet, ſecus ſi ad inferiorem.fa.602.col.2.li.C.
Appellari non poteſt a ſententia regis non recognoſcẽtis ſuperiorem.fa.602.col.2.li.C.
Appellari non poteſt a collegio cardinaliũ ſicut nec a ſenatu.fa.602.col.2.li.D.
Appellans eximitur a poteſtate iudicis a quo appellat.fa.602.col.2.li.D.
Appellari non poteſt ab eo ad quem omnes de iure appellant.fa.603.col.2.in fi.cum ſequen.
Appellatur a concilio ad papã.fa.606.col.1.li.A.cum ſequen. declara vt fa.609.col.2.li.C. & fa.611.col.1.li.B.cum ſequen.
Appellationis remedium eſt de iure poſitiuo.fa.606.col.1.li.B.
Appellari poteſt a papa male informato ad ipſum melius informatum.facie.606.col.2.litera.C.cum ſequen.
Appellari a papa poſſe aſſerẽs hereticus eſt.fa.608.col.2.li.C.
Appellari an poſſit a papa ad deum.fa.123.col.2.
Apoſtoli omnes habuerunt clauem iuriſdictionis immediate a xp̃o.fa.34.col.2.per totum.
Apoſtoli omnes habuerunt parem poteſtatem baptizandi & predicandi.fa.719.li.C.
Apoſtoli non miſerunt petrum in ſamariam authoritatis imperio ſed prouidentie conſilio.fa.732.litera D.
Aaron in veteri teſtamẽto qui fuit ſummus ſacerdos repreſentat papam in nouo teſtamento & moyſes imperatorem.fa.653.li.D.
Archiepiſcopi pallium in concilio habere non debẽt nec baculum paſtoralem.fa.22.col.1.li.D.
Archipreſbyteri nominantur cardinales quaſi principales ſacerdotes.fa.27.col.2.li.D.
Archiepiſcopus dicitur ab archos quod eſt princeps quaſi priceps epiſcoporũ.fa.31.col.2.li.C.& D.
Armatã familiã cardinalis hẽre poteſt vide vbi ſupra.
Archiepiſcopi ab apoſtolis prouinciis prepoſiti fuerunt.fa.43.col.1.li.A.& ibi qua de cauſa fuerint prepoſiti habes.
Archiepiſcopus de neceſſitate an debet habere numerum decem epõrũ ſub ſe.fa.45.col.1.li.B.
Archiepiſcopus quando deponat epiſcopos.fa.ea.col.2.litera.C
Arca Noe repreſentat eccleſiam.fa.45.col.2.li.D.& ibi per totum quid ſignificat multitudo animalium in ea poſitorum.fa.46.col.1.li.A.
Archiepĩ poſt oẽs patriarchas ſequũtur i ſeſſiõe vbi ſu.
Archiepiſcopi poſt primates ſedebunt & ibi quod archiepiſcopalis & regalis authoritas conueniunt.fa.55.col.2.litera.D.
Archiepiſcopus debet hẽre decem vel vndecim ciuitates ſub ſe quibus preſit in ſpiritualibus prout rex facie. eadem col.2.li.D.
Archiepiſcopus in quo differat a metropolitano.fa.56.col.1.li.A
Archiepiſcopis inter ſe concurrentibus quis pferatur in cõcilio & in pñtia papæ.fa.eadẽ col.1.in fi.
Archiepiſcopus Mediolanen.an preferatur Rauẽnen.vel ecõtra & de contentione que alias orta eſt inter eos.fa.57.col.1.li.B.
Archipreſbyter in diuinis precedit archidiaconum.fa.58.col.1.litera.B.
Archiepiſcopus debet omnibus abbatibus prouincie ſue denunciare infra ſex menſes quod ſeruent quæ ſunt ſtatuta in concilio vbi ſupra
Archiepiſcopus abſoluit a ſententia lata per ſynodum.fa.278.col.1.litera.B.
Argumentum ab etymologia vocabuli an ſit validũ.fa.2.col.1.litera.A.
Argumentum ab exemplis chronicarum non eſt ſolidum quando agitur de poteſtate papæ.fa.595.col.1.li.A.
Argumentum de reſiſtentia ad depoſitionẽ pape non valet.fa.595.col.1.li.B.
Ardua concernentia ſtatum vniuerſalis eccleſiæ ſemper ſunt terminata per generalia concilia.fa.210.col.2.li.D.
Aſſeſſor & conſiliarius epiſcopi an laicus eſſe poteſt fa.109.col.1.&.2.li.D.
Athanaſius diſputauit cum arrio poſtquam fuit damnatus in concilio & iterum illum conuicit.facie 120.col.2.li.D.
Auditores rote in concilio debent ſedere in parte anteriori ad pedes papæ & decanus rote ſeruit de miſtra cum ſecretario ſi nõ ẽ prelatus.fa.71.col.2.litera.C.& D.
Auarus & fornicator vterque eſt idolatra.fa.203.col.2.litera.C.
Authoritas vniuerſalis eccleſiæ reſidet in Romano pontifice & ab eo deſcendit in inferiores prelatos.fa.280.col.1.li.A.
Authoritas papæ cenſetur excepta ab omnibus ſtatutis concilii.fa.617.col.2.li.D.
Authoritas illa ſacre ſcripture ſi peccauerit in te frater tuus &c. quomodo intelligenda ſit.fa.566.col.2.li.D.&.581.per totum & 630.per to.
Authoritas illa euangelii accipite ſpiritum ſanctũ & quorum remiſeritis peccata quomodo intelligatur.fa.648.li.B.

BAptiſmus eſt ianua ſacramentorũ.fa.634.col.2.li.D.

Bannitus

Bannitus propter crimen commiſſum in rempub. nõ comprehenditur ſub generali cancellatione bannitorum, fa.37. col.2.li.C.

Barones debent ſedere penes regem ordine conſueto fa.66.col.1.li.B.

Baculus paſtoralis deſignat coertionem & cuſtodiam gregis. fa.22.col.1.li.A

Benedictionem ſolennem facit cardinalis etiam non epiſcopus. fa.38.col.1.li.B.

Beneficii titulus non poteſt adiudicari ex confeſſione aduerſarii & ad quid proſit ipſa cõfeſſio, fa.80. col.1.litera.B.

Beneficiũ quod quis habuit per ſimoniam in curia reſignare non tenetur ſi habet conſcientiam ꝙ emanauit de conſcientia papæ conferentis & penitet. fa.224.col.1.vbi hẽs ꝙ quãdo papa ſcit oẽs qualitates & prouidet factus eſt tutus prouiſus talis in foro conſcientie

Beneficio acquirendo ius non dat patientia ſeu approbatio tacita in inferioribus a papa licet ſecus ſit in papa, fa.255.col.1.li.B

Beata virgo licet fuerit excellentior apoſtolis, non tamen ei fuit data poteſtas clauium ſed apoſtolis, fa.638.col.1.li.B.

Bonum commune preferrur cuilibet priuato. facie. 601.col.2.li.C.

Bulla Iulii contra appellantes a ſententia pape. facie. 606.col.2.

Bulla eugenii & Imperatoris paleologi ſuper concilio Florentino, fa.195.col.2.in fine vſq; per totam faciem.197.

Bulla papę Iulii ſecundi cõtra aſpirantes ad papatũ ſimoniace, facie.237.col.1.litte.B. vſq; ad finem 239.col.1.

Bulla Martini ſuper illa concluſione ioannis vuiclef non eſt de neceſſitate ſalutis credere Ro. eccleſiam eſſe ſupremam ſuper alias quomodo intelligi debeat. fa.736.col.1.ad fi. cum ſequen.

CAput eſt preſtantius ceteris membris ſicut celum clementis. fa.731.li.B.

Calcedonenſe quartum principale concilium celebratum extitit Anno domini.453.numero patrum.630.fa.15.col.1.li.B. cuius authoritate celebratum fuerit ibi vide.

Cardinales i concilio pręferũtur Aquileien. bituricẽ. gradẽ. & cantuariẽ. patriarchis. fa.23.col.1.li.B.

Cardinalis epiſcopus non deponitur niſi ſub teſtibus 72. ſi preſbyter.64. ſi diaconus.27. fa. eadem. col.2.li.C.

Cardinales ꝙ crearentur aut fierent ex epiſcopis vſq; ad tẽpora clemẽtis quinti & ioannis an. non fuerat ſeruatũ. fa.26.col.1.li.B. & ibi habes ꝙ cardinales ſunt pars corporis pape.

Cathedralium eccleſiarum cauſe ſolis cardinalibus committuntur eadem facie col.2.in fine.

Cardinalatus licet ſit officium eſt tamen etiam dignitas que facit eos illuſtres & cardinales non habent maiorem dignitatem epiſcopis ſed maius officium fa.27.col.1.li.B.

Cardinalis preſbyter an preferatur epiſcopo ratiõe officii ibi ſupra col.2.li.C.

Cardinales dicuntur illuſtres, fa.28.col.2.li.D.

Cardinales dĩr ps corporis pape, fa.30.col.1.lit.A.

Cardinales ſũt ſpeciales ſres principis & plus aliis priuilegiati & propterea in quacunq; diſpoſitiõe ſi cenſentur comprehendi & eorum indulta non ſubiacent regulis cancellarie ibidem

Cardinales in fauorabilibus comprehenduntur appellatione curialium eadem. fa. vbi habes quando comprehenduntur ſub regulis cancellarie.

Cardinales a cardine dicuntur, fa.31.col.1.li.B. & ibi habes ꝙ ipſi regunt mundum.

Cardinales loco apoſtolorum ſucceſſerunt & propter dignitatis amplitudinem non poteſt recuſari vt ſuſpectus ſine magna cauſa cardinalis. fa.32.col.2.

Cardinales de relictis pape vel donatis debent habere dimidium & econtra de relictis vel donatis cetui cardinalium, fa.33.col.2.li.C.

Cardinalis ſine licentia pape non poteſt teſtari vide ibi ſupra, vbi etiam habes an ſint tuti in conſciẽtia quo ad deum ſi ſimpliciter habent licentiã de bonis eccleſiæ, intellige primum quo ad bona acquiſita ratiõe cardinalatus quia de aliis ſecus vt ibi ſupra.

Cardinales quia ſunt pars corporis papæ non preſtant iuramentum fidelitatis quod tñ preſtant epiſcopi & patriarche ibidem,

Cardinali non minuitur ſanguis ſine licentia papæ. fa. 34.col.1.li.A.

Cardinales non poſſunt ſibi eligere confeſſorem ſine licentia papæ & in quibus cardinalibus hoc procedat & quid poſſint cardinales cum papa & quã cũ eo habeant poteſtatem. loco & fa. vbi ſupra.

Cardinales habent ornatum equorum & veſtes precioſas ſicut imperator, facie eadem col.2.li.D. & ibi quod ſi non habent eccleſiam nec heredes Camera apoſtolica facit expenſas funeris.

Cardinalium collegium quam poteſtatem habeat & iuriſditionem. fa.36.col.1.li.B.

Cardinales legati de latere maiorem ac ampliorẽ habent facultatem & maiora priuilegia ceteris & an cardinali afferenti ſe eſſe legatum credatur & quod ſi in teſtem producatur in iudicio debeat iurare alis non creditur ei.

Cardinales reſidentes in cu. Ro. excuſantur a reſidentia in ſuis eccleſiis propter aſſiſtentiam pape & vide etiam ibi quæ priuilegia ipſi cardinales habeant. fa.37.col.1.li.B.

Cardinalium nonnulla alia priuilegia, fa.36.col.1.li.B. & col.2.per totum.

Cardinalibus auditores rote intimant ſuas commiſſiones nõ tñ eis inhibent ob eorũ reuerentiã ea. fa.

Cardinalis ẽt non epiſcopus põt conferre minores ordines & habere familiã armatam ea, fa.38.col.1.

Cardinales olim vocabantur preſbyteri et eorũ collegiũ ſucceſſit loco ſenatus & plura alia priuilegia cardinalium, habes enim ibi tractatum de eorum priuilegiis remiſſiue, fa.39.col.1.

Cardinales non poſſunt diſcedere de curia ſine licentia papæ & ꝙ cardinales ſolum a papa iudicantur. fa. 39.in fi.col.2.li.D.

Cardinales delinquentes cum papæ aſſiſtant grauius dicuntur peccare & grauius puniuntur ſicut adam grauius peccauit quanto deo proximior fuit & quales debeant eſſe cardinales & de eorum ſtatu perfectione & gradu. fa.40.col.1.li.A.

Cardinales de alemania non conſueuit eccleſia aſſumere & quot numero debeant eſſe eadem facie.

Cardinales, quo tempore, inſtituti fuerint facie, 42. col.1.per totum.

Cardinalis potētia dependet a papa & ibi quot & quales conueniant cardinalibus & q in primitiua eccl'ia non erat cardinalatus eadem.fa.col.2.per to.
Cardinales ā eſſent tpe ſancti petri.fa.43.co.1.li.B.
Cardinales ex tacito conſenſu cleri romani quesfuerunt ius eligendi papam.fa.44.col.1.li.B.
Cardinales percutiētes criminis lęſę maieſtatis pœna plectuntur.fa.47.col.1.li.A.
Cardinalatui iuuenes ñ ſunt apti.fa.58.col.1.li.B.
Cardinales oēs pcedūt patriarchas vide bullā eugenii fa.50.col.2.in fi.vſq; ad fa.53.col.2.li.D.
Capitulum vbi deē prelatus congregat ſenior & quid poſſit facere talis ſenior.fa.61.col.1.li.B.
Canonicus maior altero nobilitate vita vel ſcientia p̄fertur etiam prius recepto. & qño procedat communis vſus loquendi quo dicitur hoc dictum fuit a ſenibus.fa.66.col.2.li.C.
Cardinales creati ſine inſignibus nihil effectualiter habent pp bullam eugenii.fa.67.col.1.li.A.
Canonici cathedralis eccleſiæ an in concilio & aliis locis preferantur abbatibus non portātibus mitram fa.72.col.1.li.B.
Cautelā bonā habes ad tollēdas diſcordias que poſsūt oriri pp aſſignāda loca ac collocādas ſedes & ornamenta earundem in concilio.fa.75.col.2.p to.
Cardinales & eorum collegiū ſunt collaterales papæ & cum eo ſunt caput concilii & collegium cardinalium eſt ſpeciale mēbrū papę ea.fa.75.col.1.p to.
Capitula cathedralium eccleſiarum an ſint vocanda.fa.76.col.1.vbi dicitur q debent intereſſe in principio col.li.A. & ibi ſub li.D. an laici iudices ſint vocandi ad concilium.
Cardinales etiam non epiſcopi intelliguntur de maioribus prelatis propter eminentiam dignitatis.facie 79.col.1.li.B.
Capitula cathedraliū eccl'iarum an neceſſario ſint vocanda ad concilium vide ea.fa.col.2.li.C.
Capitula cathedraliū eccl'iaꝝ an vocari debeāt ad vl'e cōciliū & an ad prouīciale vide.fa.82.co.1.li.A.
Capitulum ſede vacāte non exercet ea que ſunt ordinis neque omnia que ſunt iuriſditionis epiſcopalis.
Cauſa fidei vnius arbitrio committeāda non ē fa.89.col.1.li.A.
Cauſe legitime que & quot ſint & quibus quis citatus non tenetur mittere excuſatorē.fa.104.co.1.li.B.
Canonicus impeditus poteſt committere vocem ſuā alteri concanonico.fa.105.col.2.li.C.
Canonicus legitimo impedimento detētus qui propterea nō poteſt intereſſe in electionibus p̄t concanonicū ſuū cōſtituere procuratorē et canonicis aliis inuitis extraneum aūt ſecus.fa.108.col.1.li.A.
Cauſa ſpiritualis non poteſt committi cl'ico & laico p epiſcopum cōpromitti tñ in cl'icum & laicū de rebus ſpiritualibus p̄t.fa.109.col.2.li.C.
Charitatiuum ſubſidum an prelatus vocatus ad concilium poſſit ſubditis ſuis pro expenſis itineris imponere & idem quando tenetur ire ad papam imperatorem vel regem & an eo caſu quo vocatur ipſe p̄latus ad gñale cōciliū & ad prouinciale ad quod tenetur accedere poſſit charitatiuū ſubſidiū a monaſteriis exigere vide.fa.110.col.1.li.B.
Cauſa feudalis per dominum feudi cognoſci debet.fa.116.col.1.li.A.
Cardinales ſede vacante ſuccedunt in iuriſdictionalibus in iis videlicet que ſunt vtilitatis & neceſſitatis eccl'ie & indigent celeritate.fa.125.col.1.li.B.
Cardinales epiſcopi in cāis electionis pape & in factis eius ſunt iudices cum ipſi habeant conſecrare eum fa.126.col.1.li.A.
Cautela congregandi concilii ſine ſuperioris authoritate.fa.137.col.1.li.B.
Cauſa papatu quæ & qñ dicatur.fa.138.co.2.li.C.
Cardinales ſede vacante exiſtentes in conclaui ſi non poſſent eſſe concordes poſſent congregare conciliū fa.139.col 1.
Cauſa quelibet etiam iniuſta excuſat a pena.fa.103.col.1.li.B.
Capitulum conſuluit de offi.dele.habet locum tam in reo q̄ in actore eadem fa.qua ſupra.
Cardinalibus & aliis cl'cis dēū timētibus licet intruſū in papatū anathematizare & illum humano auxilio a ſede ap'lica expellere.fa.146.col.1.li.A. & qñ hoc liceat vide latius.fa.147.col.1.li.B.
Capl'ū eccl'ie ab epo ſeparī ñ p̄t.fa.149.co.1.li.B.
Cardinales etiam q aliqui ex eis reperiantur excommunicati poſſunt procedere ad electionem Ro.pōtificis.fa.157.col.1.li.A.
Cardinalium eſt congregare cōciliū duobus cōtendētibus de papatu nō obſtāte q videtur ſuſpecti cum de eorum cauſa agatur.fa.160.col.1.li.B.
Cardinales ſunt cardines terre quia ad eos deferuntur ardua ex quo ſūt ſacerdotes leuitici gñis vbi ſupra.
Cardinales omnes cōcordes quia tanq̄ potiores poſt papam habent ſupplere vices & defectus ipſius papæ.fa.161.col.2.li.D.
Cardinales poſſunt oia quæ ſunt conſequentia ad electione papæ repreſentant enim vniuerſalem eccl'iā & eius vice funguntur.fa.161.col.2.li.D.
Cardinales ſi non eſſent omnes cōcordes qñ ad eos ſpectat congregatio concilii due partes ex eis qui cōtempnētes poſſet alios coſtituere i mora & p eos poſſet ficri cōgregatio cōcilii per viā requiſitionis ſiue monitiōis vl' denūtiationis ea.fa.162.col.1.per to.
Cardinales conuocabunt concilium ſiuæ ſint in diuerſa obedientia aſſumpti de nouo poſt cauſatum ſchiſma etiam inueteratum ſiue fuerint in culpa per diſcordiam eligendo plures dūmodo poſtea conueniant.fa.162.col.2.li.C.
Cardinalibus negligentibus vel non volentibus & aliis ad quos ſit deuolutio ipſamet eccl'ia ſeipam cōgregabit & ſic ipſa eccl'ia ſic coadunata ſibiipſi authoritate preſtabit & iterponere poterit ex quo reſidet i ea pōtificalis poteſtas.ibidem et habes quod eo caſu non erit neceſſaria citatio.fa.vbi ſupra.
Cautela ſeruanda quando papa nollet authorizare cōcilium.fa.166.col.1.li.A.
Cardinales poſſent induci vt deputarent vnum vicariū ſiue adminiſtratorē ſi ipſis videretur expediens qñ duo contendunt de papatu.fa.168.col.1.in fi.
Capl'm cōſtituitur ex preſētibus.fa.169.co.2.li.C.
Cardinales oēs ſimul poſſūt ſtatuere q electus a minus q̄ duabus ptibus ſit papa.fa.169.col.2.li.C.
Cardinales in electione papæ al'r non tenētur vocare abſentes licet eos p decē dies expectare teneātur pñtes tñ cōſtituūt collegiū ſoli.fa.169.col.2.li.D.
Caſus fruſtra expectatur cuius euentus nihil operatur fa.195.col.2.li.D.
Cardinalium officium ē vt ſēper ſuadeant dño noſtro pape vt ponat pacē & quietem inter principes chriſtianos & ſuadeant pro reformatione eccl'iæ in capite

pite & in mēbris & ad extirpandas hæreſes errores &ſchiſmata,fa,208,col.2.li,D.in fi.
Capitulum ſuccedit loco epiſcopi vbi eps ē captus ab infidelibus,fa,214,col.1,li.B.
Cauſa dationis coadiutoris epiſcopo vel maioribus & ſuperioribus prelatis eſt de maioribus cauſis & ad ſedē apl'icam referendis, fa.207, col,1.li.B.
Capitulum ſuccedit in dando coadiutorem vbi epiſcopus vel ſuperiores prelati ſunt in remotis facie 207.col,1.li.B.
Cardinales ſi poſſūt cognoſcere d' hęreſi papę & declarare ipm̄ hęreticū vide latius fa,210,col,1.li,B.
Caſus in quibus concilium poterit procedere ad electionem noui pontificis,fa.211,col.2,li,C.
Cardinalis an poſſit accuſari de ſimonia & ſi fuerit electus per ſimoniam an debeat ſubmoueri, fa,231, & per plures alias facies ſequen.
Cardinales indirecte poſſunt cogi vt eligant papam & concordent non tñ poſſūt cogi vt cōcordēt in eum quē vult populus.fa.250.col,1,li,A,in fi.
Cauſa legitima congregandi concilium erit quando electio papę eſt facta per impreſſionem ex quo agitur cauſa papatus.fa,eadem col,eadem in fi, & col. ſequen. in principio.
Cardinales nec reſpectu particularis eccleſię Romanę nec reſpectu vniuerſalis eccleſiæ faciunt capitulum cum papa.fa,395,col.2.li,D.
Cardinales qui reſident in curia equiparantur ſtellis fixis legati vero a latere equiparantur planetis facie 395,col.2.li.C.
Cardinales dicuntur pars corporis papæ & cardines terre.fa,46,col,1.li,B.
Cardinales in eligendo papam ſucceſſerunt in locum vniuerſalis eccleſiæ.fa.456,col,2.li,C.
Cardinales ſunt coadiutores papæ in executione non in deliberatione,fa,491,col,1,li.A.
Cauſas ex quibus papa poteſt cōcilium prorogare & transferre vide.fa,618,cum ſequen.
Capitulatio facta in conclaui non arctat papam niſi pro bono regimine eccleſiæ, fa.409,col,1.li,A.
Cardinales epiſcopi vocem ſine dubio habent in concilio ſaltē ratiōe epiſcopatus, fa,86,col,1.li.A. & ibi an habēs plures cathedrales eccleſias inuicē vnitas habeat voces plures in concilio.
Cetus quid ſit & quot modis ſumatur & quid ſit concilium & an in concilio debeant interuenire omnes epiſcopi orbis,fa.2.col,1.& 2.
Cetus conuentus eſt vel congregatio & ſicut cōuentus vel cetus ſic cōciliū a ſoc etate multorum in vnum appellatur.fa,3,col.1.li,A.
Celeſtini pape epiſtola ad ſynodum toletanam & ad epheſinam.fa,628,col,1.
Cetus apoſtolorum qui repreſentat vniuerſalē ſynodū ſtatuit accuſationes epiſcoporum ſolum per romanū pontificē debere diffiniri,fa,642.li,B.
Chriſtus Ioannis vltimo qñ dixit petro paſce oues meas non vocauit illum petrum ſed appellauit illū ſimonem,fa.691,li,C.
Chriſtus eſt principale & originale caput eccleſiæ, fa, 739,li,B.
Chriſtianis fieri dedit licentiam conſtantinus, fa,19, col,1,li,A.
Chriſtianorū nomen vbi exortū ſit.fa.41.co.2,li.A.
Chriſtus non in ſolo petro videtur eccleſiam ſuam conſtituiſſe ſed in oībus apoſtolis,fa,327,co,1.li,A.
Chriſtus caput eſt eccleſiæ.fa.330.col.1.li.B.
Chriſtus principaliter eccleſiam ſuam in petro fundauit.fa.341,col,2,li,C.
Chriſtus appellauit omnes apoſtolos fratres inuicem & voluit illos eſſe pares fa.629.co.2.li,C.cū ſeq.
Chriſtus quando orauit ne deficeret fides petri intellexit de fide vniuerſalis eccleſiæ & ſolum petro locutus ē ſignificās vnitatē ipſius eccl'iæ.fa,631,p to.
Chriſtus quando dedit claues petro intellexit etiā de ſucceſſoribus licet de eis non fecerit mentionem cū non ſit veriſimile ꝙ mortuo petro voluerit eccleſiā ſuā ſine ſucceſſoribus remanere.fa.639.c.1.li.A.
Chriſtus prohibuit primatum inter apoſtolos & eos reliquit ſub directione ſpiritusſancti,fa,644,li.A.
Chriſtus perfecit omnia ſacramēta eccleſiæ fa,661, col,2,in fine.
Citanti capitulum ſufficit ꝙ preſentet literas maiori de capitulo .fa,61.col.2,li,C.
Citandi ſunt omnes quos cauſa contingit quia citatio eſt de iure naturali que nec a concilio nec a principe omitti poteſt.fa,78,col,2.li,C.
Citatio ad concilium quomodo fieri debeat & que ſit eius forma & an & quando vnica citatio ſufficiat fa. 90.col.1,li.A.
Citatio eſt quadruplex,legis, iudicis partis & collegę vbi ſupra li.B.
Citatio legis habet vim peremptorii & ibi etiam videas formam citationis ad concilium & ibi a facie 51. vſq; ad faciem.95. agitur de citatione.
Citatio vbi maxime citatus aliūde pōt certificari facta ſine tēporis appoſitione valet. fa.90.co.2.li.D.
Citatio generalis quando ſit per papam ad conciliū ex certa ſua ſcientia ita volentē ac mandantē ſit in palatio eius & in audientia publica,& in contradictis, & in cancellaria affigendo apoſtolicas literas in valuis ſancti petri & aliis eccleſiis cathedralibus & arctabit citatos,fa.91,col,2.in principio li,C. & ibi vide quomodo fieri debeat citatio quando locus in quo quis citatur vel domicilium eius non eſt tutus & ad illa non habetur acceſſus tutus.
Citatio facta contra Anglum voce preconia vel in albo pretoris an arctet eum vide vbi ſupra li,C.
Citatio per edictum eſt declaratoria primarum citationum & exaggeratio citationis iam facte a iure vel ab homine formiter.fa.92,col.1.li.A.
Citatio per edictum an arctet citatum & proceſſus in vim illius facti ligent vbi plura de huiuſmodi citatione videas.fa,93,col.1.per to.
Citatio primo perſonaliter fieri debet ſi copia haberi pōt,poſtea ad domū & an vnica ſufficiat vel requiratur trina & ꝙ primo quis perſonaliter vel per literas citari debet anteq̄ veniatur ad edictū alias grauatur citatus,fa.92.col,2.li.D.
Citatio per edictum tunc poteſt fieri a quocunq; qñ eēt inuitatoria & nō arctatoria vel qñ non eſſet contra dictor & citātur intereē putātes,fa.93.col.1.li,A.
Citatio ꝙ fiat per edictum ſpeciale ē in papa & ſic cōiter tenetur & ibi ꝙ arctat vbiq; & vndecunq; & ſic etiam extra prouinciam nec tenetur papa in propin quo intimare ibi ſupra li, B.
Citationem vero inferior facere debet in loco tali ꝙ veriſimile ſit ad citati notitiā peruenire poſſe vbi ſup.
Citationē ēt per edictū vbi nō patet tutus acceſſus inferior facit.fa,94.col.1.li,B.ibi vide que ſit differentia inter dictum ſiue citationem talē papæ &

inferioris & quando talis citatio valeat.

Citatus per edictū rā q̄ ad quē ſi pateret tutus acceſſus vel qui impediſſet quominus citaretur poteſt probare contrarium & ēt eſt dandus terminus ad hoc oſtendendum & purgandum contumaciam quia nō inſurgit preſumptio iuris & de iure & talis poterit appellare infra, 10. dies quia eſt fictus contumax niſi conſtaret de eius ſcientia, fa. 94. col. 1. li. B.

Citatus per edictum poteſt appellare per decem dies quia cenſetur ſi ctus contumax & poteſt probare ignorantiam per iuramentū & ꝙ talis ob nimiā diſtantiam excuſatur a dolo & quomodo debet inferior citare & qūo papa facit generalem citationem ad concilium, fa. 95. col. 1. li. A.

Citatio vnica vbi agitur ad penam imponendā an ſufficiat vbi ſupra col. 1. vbi vide limitationē ad iura loquentia in actibus extraiudicialibus & diſponētia vnicā ſufficere citationē quia nō procedūt qñ agitur ad penā imponendā ſed tūc requiritur trina citatio.

Citatus ad concilium ſi expreſſe negat velle venire vlterius non eſt vocādus ēt ſi ageretur ad penam qñ monitus fuiſſet ſub pena. fa. 95. col. 2. li. C.

Citatus extraiudicialr̄ ſi dixerit nolle venire an ſit iterum citandus vide vbi ſupra ſub li. D.

Citatus iudicialr̄ vel extraiudicialr̄ ſi dicat nolle venire ꝙ ſit verus contumax cōis' eſt opinio & vlterius citari non debet ēt ſi in prima citatione non fuerit citatus peremptorie. fa. 96. col. 1. li. A. ibi qñ requiratur trina citatio contra citatum ſub li. B.

Citari poſſunt abſentes de longīquo vnica citatione peremptoria ad totā cām. vbi ēt vide de citatiōe que fit vnico cōtextu verborū cum cōpetēti dilatione pro 1. 2. & 3. & de eius forma, fa. 96. col. 2. li. C.

Citatio vbi nō fit pereptoria an requiratur trina facie 96. col. 2. li. D. & qñ vnica & quando trina requiratur col. 1. li. A. per to. cum ſequen.

Citatio de nouo an fieri debeat ſi prorogetur tēpus ad tenendum concilium, fa. 98. col. 2. li. C. in fi.

Citato quopiam ad aliquid faciēdū ſi illud ſit aliter in qualitate vel in ſubſtantia dicitur factū parte non citata. fa. 99. col. 1. li. A. & ibi ꝙ durat citatio ad diem in quē facta fuit prorogatio.

Citatus ad conciliū an poſſit cōparere per procuratorē. fa. 99. col. 2. li. C. in pricipio. & ibi habes ꝙ citatus ad iudiciū ſi ñ citatur vt perſonalr̄ cōpareat pōt per procuratorē cōparere & ibi ēt ꝙ pōt vnus comparere pro pluribus ſub li. D.

Citatus ſimpliciter vbi qualitas cāe cōparitionē perſonalē exigit intelligitur citatus vt pſonalr̄ cōpareat nec tunc ſufficit mittere procuratorē & vbi in actu aliquo requiritur conſenſus alicuius tenetur peſonaliter compare. fa. 100. col. 1. li. A.

Citatus ēt per papam in dubio vt ſe pñtet pōt comparere per procuratorem, fa. ea. col. 2. li. C.

Citatus ad concilium an poſſit per procuratorē cōparere vide ibidem, vbi etiam habes ꝙ citatus a papa debet perſonalr̄ cōparere quia papa pt̄ citare vt quis perſonaliter compareat etiam in caſibus nō expreſſis in iure ſecus in inferiori.

Citatus ſimplr̄ vt compareat ſi eſt citatus in concilio vt cōpareat in iudiciū pro aliqua ſua cā tenetur cōparere perſonalr̄ in cauſa criminali, fa. 100. col. 2. in fine & col. 1. li. A. ibi ēt habes ꝙ quis citatus vt vadat ad concilium perſonalr̄ tenetur ire & ꝙ inferior in extraiudicialibus poteſt cogere aliquem ad perſonaliter comparendum.

Citatus ad concilium ēt ſimpliciter ſi ſit perſona que habet vocem deciſiuam tenetur perſonaliter comparere niſi ſit legitimo impedimento impeditus fa. 101. col. 1. li. B.

Citatio facta predeceſſori non ligat ſucceſſorē, vbi ſupra & in fine habes ꝙ citatio etiam in notoriis requiratur quando poteſt competere defenſio.

Citatus ſi fuerit in periculo vite vel propter inimicitiā vel potentiā ſuperioris ſui prohibentis cōparere an ſi mittat alium excuſetur & an mittere teneatur vbi ſupra proxime col. 2. li. C.

Citatus ad concilium & impeditus ire an teneatur mittere procuratorem & ſi non an mittat cenſeatur contumax, fa. 103. col. 2. li. C. in fi.

Citatus quando teneatur mittere procuratorem & quādo ſufficit mittere excuſatorē. fa. 104. col. 1. li. B.

Citatus eo caſu quo tenetur mittere procuratorem ſi nō reperit qui velit acceptare an excuſetur & quid ſi ille qui mittitur eſt captus in via a latronibus aut detentus. fa. 105. col. 1.

Citatus eo caſu quo tenetur mittere procuratorem an debeat mittere perſonam habentem vocem deliberatiuam & deciſiuam fa. eadem. col. 1. in fi.

Citari de nouo debet reus qui accuſata contumacia actoris non comparentis in termino illicentiatus receſſit. fa. 112. col. 1. & 2. in fi.

Citatus comparens quando poſſit illicētiatus recedere vbi ſupra col. 2. per to.

Citatus coram papa perſonaliter non excuſatur a cōparitione propter mandatum vel iuramentum quo imperatori aſtringitur, fa. 116. col. 1. li. A.

Citatus a domino feudi ſuper feudo ſi eodem tempore ſuper ipſo feudo ſit vocatus ab ordinario poſito quod ordinarius facultatem habeat etiam cognoſcendi de eo coram quo debeat comparere fa. 116. col. 2. litera. D.

Citatus coram ordinario & delegato & coram epiſcopo & eius vicario coram quo debeat comparere fa. 119. col. 2. in fine & fa. ſequen. li. B.

Citatus alteri de duobus citantibus eum poteſt gratificari vbi ſupra.

Citatus a concilio & a papa eodem tempore cui primo parere debeat etiam ibidem.

Citatus ad concilium quid ſi non audet comparere vt quia non audet dare votum liberum, fa. 121. col. 1. li. B. in fi.

Citationes pṗrie nō ſunt vocationes que fiunt ad cōcilium ſed requiſitiones. fa. 125. col. 2. li. D.

Citare nō pōt niſi qui habet preeminētiā ſiue iuriſdictionē in illum qui citatur, fa. 131. col. 1. li. A.

Citatio non eſt neceſſaria in proceſſu principis dūmodo iuſta cauſa ſubſit. fa. 423. col. 2. li. C.

Citatio neceſſaria eſt quo ad cenſuras in notorio, facie 424. col. 2. li. D.

Clericus ſimplex qñdoq; vocatur cardinalis. fa. 27. col. 2. li. D.

Clerici Romani cardinales nuncupantur, facie. 44. col. 1. li. B.

Clericus coniugatus an poſſit eſſe vicarius epiſcopi notarius in cauſis ſpiritualibus ſyndicus vel operarius fa. 191. col. 2. li. D.

Clericus ſi habeat feudum a rege & delinquat, rex ad priuandum eū feudo non cognoſcit de delicto. fa. 115. col. 2. li. D.

Clauis

Clauis iuriſdictionis preeminẽtia data fuit petro & ſucceſſoribus, fa. 131. col. 2. in fi.
Clericus cõcubinarius publicus & notorius ẽ ſuſpẽſus quo ad ſe & quo ad alios & a talibus iura prohibẽt miſſam audire, fa. 203. col. 2. li. C. & ibi quid iura velint & diſponant in ſimilibus concubinariis.
Claues eccleſię quot ſũt. fa. 283. col. 2. &. 284. col. 1. &. 2. & an ſint penes conciliũ vide ibi cũ ſeq. fa. 377. &. 378. per to.
Clauſula ex certa ſciencia & de plenitudine poteſtatis non ſupplet defectus naturales nec ſupplet in iis que non dependent a poteſtate principis. fa. 429. col. 2. li. C.
Collatio ordinis epiſcopalis tenet etiam ſi ordinatus non ſit ſacerdos, fa. 689. li. C.
Confirmatio canonum editorũ a põtificibus nõ ad cõciliũ ſed ad papam pertinet, fa. 695. li. C.
Correctio duplex eſt charitatis videlicet & iuſtitie fa. 724. li. C.
Conſuetudo quanto gñalior tanto efficacior & maioris authoritatis. fa. 731. li. C.
Cõſtantini cõuerſio ad fide catholicã quo tpe fuerit & ſub quo papa baptizatus fuit. fa. 781. & ſeq.
Concilii nomem tractũ eſt ex more Romano vnde concilium a cõi intentione dictum eſt quaſi conſilium fa. 1. col. 1. li. A. & ibi & in. 2. col. vide latius vnde concilium dicatur.
Concilium non agunt qui ſibimet diſſentiunt quia non ſentiunt in vnum vbi ſupra.
Cordis vnanimitas vocum vnitate comprobatur. fa. 2. col. 1. li. A.
Conciliũ in gñe ſumptũ dicitur cetus cõgregatio coadunatio ſiue collectio perſonaꝝ ſupioris authoritate in vnum cõuocata ad tractandum cõi intentione de rebus neceſſariis vbi ſupra li. C. col. 2.
Conciliũ decẽ perſone nõ facerẽt intelligẽdo de gñali cõcilio licet reperiãtur plura cõcilia cũ pauciſſimo numero patrum celebrata ibi litera B. & ibi ꝙ appellatione concilii gñale conciliũ deberet intelligi additur tñ gñale vel vniuerſale vel prouinciale.
Concilii aliam diffinitionẽ vide etiam ibi ſub li. B. Si ſedes vacaret vel papa eſſet hæreticus & nollet conuocare adhuc poſſet fieri concilium in quo papa non preſideret. fa. 3. col. 2. li. D.
Conciliorum genera quattuor ſunt. fa. 4. per totũ & ibi vide quod concilium vle quandoq; appellatur prouinciale.
Concilium oẽ quod celebratur a papa dr̃ gñale & vbi non eſt verus papa vel alius eius noĩe non poteſt dici generale concilium, fa. 5. li. A.
Concilia quattuor pre ceteris licet varia & diuerſa fuerint gñalia concilia ſunt obſeruãda quaſi quattuor euangelia vel melius loquendo ſicut quattuor libri euangelii eadem. fa. col. 1. li. B.
Conſtantinus magnus vixit vſq; ad tpa iulii & imperauit annis. 31. vixit annos. 66. fa. 6. col. 1. li. A.
Conciliũ Romę celebratũ in baſilica beati petri fuit tẽpore quo preſidebat gregorius tertius & declaratũ fuit ſpiritum ſanctũ a patre filioq; procedere & fuit anno dñi. 764. vel ſecundum aliquos chronicarũ authores anno. 778. fa. 2. col. 1. li. B.
Conciliũ conſtantinopolitan. primo loco cõſtãtinopoli congregatũ fuit ſecundum poſt nicenum & fuit tempore gratiani & theodoſii imperatorum & damaſi papę fa. eadem. col. 2. li. D.
Conſtantinopolitana ſedes ſublimata fuit in patriarchalem in concilio primo loco conſtantinopoli celebrato vbi ſupra proxime.
Concilia conſtantinopolitana quattuor fuerũt celebrata quauuis in iure fiat mentio tantum de vno facie. 14. col. 1. li. B.
Conſtantinopolitana ſynodus cõgregata fuit ſub io. papa octauo cum. 333. patribus vbi ſupra.
Concilium quod dicatur generale & quod lateraneñ. fa. 16. col. 1. li. A.
Concilium in quo preſuit alexãder tertius quod fuit celebratum anno dñi. 1179. vocatur lateraneñ. vbi ſupra pxi.
Conciliũ inocẽtii tertii intelligimus cũ loquimur de gñali cõcilio celebrato apud lateranũ ad differẽtiã concilii celebrati ꝑ alexandrũ tertiũ apud lateranũ ibidem in fine. 1. col. & ſequen. fa.
Conciliorum toletañ. & turonẽ. declaratio vbi ſupra in li. T. & de concilio viẽneñ. li. V.
Concilia ad quid conferant. fa. 18. col. 1. li. B.
Conciliorũ originem & quo tempore habuerunt ortũ gñalia concilia vide vbi ſupra col. 2. li. C.
Conciliũ antiochenũ ꝑſidẽte petro vti xp̃i vicario ab apoſtolis celebratũ fuit. fa. 19. col. 1. li. A.
Concilia gñalia nõ fuerũt añ conſtãtini tẽpora quia facultas cõgregãdi ep̃os non erat ſed poſtq̃ dedit licẽtiã fieri chriſtianos per vniuerſum orbẽ & eccl'ias fabricari tunc liberius cõcilia cõgregabãtur ibidem.
Concilium ſine conſenſu papę celebrari non poteſt extra eccleſiam. fa. 19. li. C. col. 2.
Concilia vnde habuerunt ortum melius vide ſupra proxime.
Concilium gñale dicitur ab eius effectu. fa. 20. col. 2. li. C. & ibi habes quæ ſit differentia inter concilium gñale & lateranen. & vtrum conciliũ gñale dicatur facere vniuerſitatem li. D.
Concilium vtrum eſſe poſſit ſine papa & an debeant aliqui eẽ ꝑſidẽtes, fa. 21. col. 1. li. A. & ibi in concilio exiſtentes quibus veſtibus vti debeant.
Conſuetudo curie etiam in ꝑlatione vbi de ea conſtat ſeruãda ẽ vbi ſuꝑ & an cardinales preferãtur patriarchis quattuor pricipaliorib'. fa. 27. c. 1. li. B.
Comites dicũtur & appellãtur ſpectabiles ibidem.
Conſiliarii principum ſunt illuſtres facie. 29. col. 1. litera. B.
Concilium an ſit maius papa vel econtra. fa. 31. col. 1. litera. B
Collegiũ a dignioribus denoĩatur. fa. 32. c. 1. li. B. ibi habes ẽt quod collegiũ cardinaliũ appellatur ſacrum & ſenatus diuinus vt ibidem latius.
Collegium cardinalium reſtituit ad famam facie. 41. col. 1. li. A.
Conſuetudo curie quid habeat circa premiſſa & ꝙ ſeruanda ſemper ſit. fa. 54. col. 1. li. A.
Conſenſus agnatorum vel cognatorum vbi ex forma ſtatutorum requiritur in alienatione rerum mulieris & minoris primo antiquioris cõſenſus eſt requirendus. fa. 60. col. 2. in fi.
Conſuetudo in prerogatiua & prelatione ſeruanda eſt fa. 65. col. 2. li. D.
Conſuetudo per quam archidiaconus prefertur vicario epiſcopi iure diuino canonico naturali & ciuili improbatur vbi ſupra proxime ſub li. B. & quod potius dicitur peſtis quam conſuetudo.
Concilium in quo loco teneri debeat, fa. 74. co. 1. in

prin. & ibi quod in eccl'ia fieri debet & quod ſi vocatus ad concilium non habet libertatem vocandi non tenetur comparere.
Ad concilium qui ſint neceſſario ad vocandi & qui habeant vocem & qui decit & qui conſultiuam faciē 75.col.1.li.A. & ibi ꝙ omnes poſt papā maiores prelati ſunt vocandi ibidem per plures facies.
Concilium adeuntes nole pape ſiue preſbyteri ſiue abbates pferūtur patriarchis archiepis, epis & aliis ꝑlatis qui ſūt in cōcilio.fa.75.col.1.p to. & ibi in fi. an clerici inferiores ſint vocandi.
Conciliū repreſentat vniuerſalē eccliam & agēda ſunt in conciliis que tangūt oēs fideles.fa.77.col.1.li.B.& ꝙ in cōcilio tractatur de pſonis eccl'iaſticis & duobus de papatu cōtēdētibus & de depōne eoꝝ & ſimilibus cōcernētibus ſtatū eccleſiæ & ꝙ laici cuiuſcunq; gradus non ſunt vocandi ad concilium.
A concilium ſynodale ſunt vocādi abbates ſacerdotes & totus clerus vbi ſupra.
Concilium prouinciale quod procedit ad correctionē mocū & reformationē an poſſit procedere cōtra archiepum & quid ſi ſupra archiepum ſit primas.fa.82.col.1.in fine.
Concilia inferiora quando & quomodo poſſint contra ius canonicum ſtatuere.fa.81.col.2.in prin.
Conſuetudo hodie inoleuit ꝙ etiam abbates & generales miniſtri ordinum religioſorum & oēs in dignitate conſtituti quando promouentur iurant ire ad ſynodum vbi ſupra.
Concilium an quis adire teneatur qn̄ vocatur ex cauſa notorie iniuſta.fa.82.col.1.li.A.
In concilio tractandum eſt de omnibus ēt laicis in ſvniuerſo.fa.83.col.1.li.B.
Concilium factum in patriarchio lateranen. per papā cum clero & populo Ro.non eſt omnino gn̄ale ſed ſimile concilio prouinciali.fa.84.col.1.li.B.& ibi ꝙ ad tale conciliū ſolū ſunt vocādi epi & quo hoc intelligatur vide in ſeq.col.vſq; ad li.D.
Cōmendataria cathedraliū eccl'iaꝝ poſſunt oīa que electus cōfirmatus ideo de illis idem dicendū eſt quo ad intereſſendū cōcilio.fa.85.col.2.in fi.& de capl'is cathedraliū eccl'iaꝝ vacan.ibi &.fa.86.co.1.li.A
Conſuetudo attendenda eſt vbi ſupra col.2.in prin.
Concilium vniuerſale repreſentat vniuerſalem eccliā fa.87.col.1.li.A.
Conciliū illud ē gn̄ale quod papę mandato congregatur ipſo pn̄te vel alio eius noie de eius ſpāli mādato.fa.87.col.2.li.D.& ibi habes quod cōciliū p papam congregatum ēt ſi non oēs de vniuerſo orbe congregati ſint repn̄tat vniuerſalem eccleſiam.
Concilium quod non eſt de vniuerſo orbe vtrū ſit tāte authoritatis quāte illud quod de vniuerſo orbe congregatur vide late examinatum.fa.88.vſq; ad fi nem.89.col.1.per to.
Concilium generale nō poteſt facere conſtitutionē cōtra cōſtitutionē papę.fa.88.col.2.li.D.
Ad concilium vocati an habeant ius reuocandi domē vbi ſupra col.2.li.C.
Contumaciam iudicialem vel penam nō inducit ptis requiſitio.fa.90.col.1.li.A
Collegium cardinalium eo caſu quo ad ipſū ptinet cōgregare concilium quomodo debeat citare venien. ad illud.fa.91.col.1.li.A.
Concilium tunc neceſſarium eſt vbi duo cōtendunt de papatu ibidē li.B.Itē qn̄ is qui eſt in quaſi poſſeſſione papatus requiſitus vt congreget conciliū non vult vel fingit vel differt aut vult congregare in loco ſi tuto tunc ſufficit eū allegare notorie ſchiſmati cū & quaſi poſſeſſorem abſq; eo ꝙ al'r certioretur.
Comparere an teneatur vocati ad concilium ſi in citatione nō apponatur tēpus.fa.97.col.2.in fi.cū ſe.
Comparere ꝙ primum poteſt debet citatus per citationem ſine prefixione termini.facie.98.col.1.li.A.ibi habes quod idem erit ſi non apponatur locus quia intelligitur ꝙ compareat ad locum ſoliti tribunalis & ideo citatus a papa debet venire Romam niſi locus concilii fuiſſet alias deputatus in precedenti concilio.
Concilium prouinciale bis in anno vel ſaltem ſemel ſieri debet.fa.102.col.1.li.B.
Comparere ad concilium ſucceſſores ſi ſi quibus ſucceſſerunt qui intereſſe debeant ante aduentum diei eſſent mortui an teneantur & an puniri poſſint ſi non compareant.fa.102.col.2.li.C.
Concilio incepto veniens excuſatur quia ꝑmitus fuiſſe legitime impeditus.fa.104.col.1.li.B.
Conſenſus oīs qui requiritur ab aliquo ratione publici officii dicitur authoritas & non poteſt demandari.fa.107.col.1.li.A.
Conſenſus partium tacitus vel expreſſus ꝙ cauſa ſpiritualis vel quaſi vt matrimonialis committatur laico an aliquid operetur.fa.109.col.2.li.C.
Concilium adire contemnentes ſiue nolentes qua pena ſint plectendi.fa.111.col.2.li.C.in principio & ꝙ ſtatim non ſunt puniendi.fa.114.col.1.li.A.
Contumax quando dicatur qui vocatus ad iudicium illicentiatus receſſit fa.56.col.1.ſub li.A.& per totam col.& ſeq.
Comparens illicentiatus recedens in concilio punitur pena contumacie.fa.113.col.1.in fi.& qn̄ ando excuſatur & ꝙ alia etiam pena puniatur eadem fa.col.2.in prin.
Conciliū vbi congregatur per pares vel inferiores an vocatus teneatur credere illi qui ſibi intimat conciliū.fa.114.col.1.li.A.
Ad concilium citatus & eodem tpe ab alio ſuperiore cui debeat parere.fa.114.col.2.in fi.& fa.ſequē. latiſſime iſte articulus examinatur.
Conſtitutio in preiudicium feudi eccleſiaſtici fieri non poteſt.fa.115.col.1.li.B.
Concilio gn̄ali qui poſſunt intereſſe & alii venientes & nō vocati an ſint admittendi.fa.121.col.2.li.D.& per to.ſeq.vſq; in finem.
Cōcilii locus debet eē tutus & liber oībus ad vocādū alioquin qs n̄ tenetur cōparere.fa.121.c.1.li.B.
In concilium admiſſi qui non ſunt de concilio an poſſint allegare ꝙ ſint in quaſi poſſeſſione intereſſendi concilio.fa.124.col.1.li.A
Concilium ad quem ſpectet conuocare.fa.124.col.2.in fi.& per to.librum.
Conciliī conuocatio & cōgregatio neceſſitate magna imminente fieri poteſt non ſolum p oēs cardinales ſed p minimū de vniuerſitate.fa.125.co.2.li.D.
Concilium debet vertere oculos plus ad cauſas conuocandi quam ad conuocantem vbi ſupra.
Concilii congregandi poteſtas deuoluitur ad alios data impoſſibilitate vel impotentia papæ ad congregandum.fa.125.col.2.in fi.
Collegiū cardinaliū poſt papā maius ē oībus vbi ſup.
Congregandi poteſtas data ſaltē notoria negligentia ſuperioris

ſuperioris videtur quod ad proximiores deuoluatur.fa.126.col.1.li.A.

Concilii congregatio ſi papa fiat hæreticus ad al'um ſpectat. fa.126.col.2.li.C. & ibi ēt habes ꝙ qñ duo de papatu cōtēdūt ſpectet ad collegiū cardina.

Concilium non niſi ex arduis cauſis per quas vel fides vel vniuerſalis eccleſia turbatur conuocari poteſt fa.128.col.1.li.B.

Collegium cardinalium ē epiſcopis & patriarchis maius.fa.ea.col.2.li.D.

Concilium generale non cōgregat imperator & an ad eū ſpectet congregare.fa.129.per to.& ſequen.

Conciliū calcedone.de cuius mandato fuerit cōgregatū & qui ibi interfuerint & quot epi.fa.ea.co.1.li.B.

Concilia oīa depedent ab authoritate papæ & propterea papa non iudicatur a concilio & qñ hoc fallat ibi videas.fa.130.col.2.li.C.

Congregatio omnis debet per vnum regi & regulari vbi ſupra col.2.li.D.

Cōciliū ſine papa dr corpus acephalū.fa.e.co.2.li.D.

Concilii congregatio ēt ſi propter corrigendos exceſſus papæ neceſſaria foret videtur tñ quod ſine eius licentia fieri non poſſit fa.152.col.2.li.D.

Cōcilium an ſit iudex vbi papa dicit quod ſua intereſt ratione loci vel diei vt quia dicit ꝙ ipſe volebat diem & locum determinare.fa.133.col.1.li.B.

Congregare concilium proprie loquendo eſt propriū pontificis ea.fa.col.2.li.D.

Concluſionem illius articuli ad quē ſpectet concilii congregatio vide fa.134.li.A.col.1.

Conſenſus alicuius qui alias aliquo caſu requireretur non requiritur vbi actus ſit contra eum fa.134.litera.B.col.1.

Concilio ſi data ſit poteſtas iudicandi de papa etiam & congregandi concilium ſine eo poteſtas data videtur vbi ſupra li.D.

Concilium licet qñ papa eēt notorius hæreticus eo non requiſito poſſet cōgregari, tutius tñ eſſet & eo requiſito congregaretur.& ſi concilium a ſe ipſo congregetur poteſt peti a papa vt interponat ſuam autoritatem maxime vbi non eſſet notorius hereticus fa.135.col.1.li.B.

Concilium poteſt repellere duos contendentes de papatu qñ ñ cōſtat quis ſit verus papa & tertius eligi qui ñ ſit hmōi ſcandali proſecutor vbi ſup̄ li.B.

Concilium gñale vbi papa ē certus & indubitatus & eſt talis cā de qua ipſe iudicare poteſt ſine eo congregari non poteſt nec congregatū aliquid ſtatuere nec iudicare ſed ſolum Ro. pontificem conſulere & apud eum inſtare vt facta per concilium ratificet & quid quando non eſt certus & indubitatus papa. facie.136.col.1.li.B.

Cōciliū an cōgregari poterit vbi ē verus papa & in vera poſſeſſiōe papatus ſi tñ poſtea incidat in hereſim ſine eius authoritate & quid tunc ſit agēdū fa.136.col.2.li.D. ibi habes an ſit neceſſe quod conciliū cōgregetur authoritate papę vl' legati eius vl' ꝙ ante eius cānonizationem interuenīat eius authoritas.

Concilii congregandi duplicem practicam vide facie.137.col.1.li.B.& fere per totum quibus caſibus poſſit a ſeipſo congregari.

Cōualidātur geſta in cōcilio cōgregato ſine authoritate papę ſi papę poſtmodū ratificatio ſubſequatur.

Concilium quibus caſibus ſit ſupra papam.fa.136.col.1.in fi.& .2.in principio.

Cōciliū p cardinales poſſet cōgregari vbi ſedes vacaret & neceſſitas vrgeret vide latius.fa.139.co.1.li.A.

Concilium quibus caſibus ex ſe poſſit congregari.fa.139.col.2.li.C.

Concilium conuocari non debet vbi nulla ē cā hereſis nullū ſchiſma nec ſcandalū aliquod in ecclīa & hoc pp periculū inobediētie & inanē fatigationē platorū in veniendo ad concilium.fa.140.col.2.li.C. & ibi quod quādo eēt tale quid quod macularet pſonam papę ex quo non turbaretur ecclīa non ſic de facili conuocari deberet vbi ſupra.

Conciliū an ſit principalis iudex vbi papa dicit ꝙ ſuā intereſt ratione loci vel diei.fa.137.col.1.li.B.& facie.141.col.2.li.C.

Conciliū non pro qualibet cauſa & ad cuiuſlibet nutū congregari debet ſicut factum fuit in concilio baſilienſi.fa.141.col.2.li.C.& D.

Concilii congregatio quibus caſibus ſpectet ad collegium cardinalium ibidem li.D.

Concilium vbi cardinales fuerint negligentes conuocabit imperator.fa.142.col.1.li.A.

Concilium congregare ſine voluntate papæ & ad concilium conuocare quod idem eſt quod citare nemo poteſt vbi ſupra li.B.

Conciliū nullū eſtratū ſine conſenſu papæ vbi ſupra.

Concilium vt ſubſiſtat qñ congregatū fuit ſine vlla vocatione quid agendum ſit.fa.142.co.2.li.C.

Conciliū quō & p quē congregabitur qñ duo cōtēdūt de papatu vide ibi ſupra & latiſſime p plures alīs fa.

Concilia congregandi facultas a principio ſpectabat ad imperatorem.fa.143.col.1.li.A.

Congregare concilium vbi duo contēdunt de papatu ſpectat ad poſſeſſorem.fa.144.col.2.li.D.

Condemnandi poteſtatem habens & abſoluendi habere videtur.fa.146.col.2.li.D.

Corpore vitiatus an poſſit eligi in papā & an contra ipm electū poſſit de vitio obiici.fa.150.co.1.li.A

Cōciliū ſi fieret tēpore electiōis papę & cōtra electum & poſſeſſorē obiiceretur notoria hereſis ipm poſſet p ſe cognoſcere quia ſufficit ꝙ allegetur notoriū & procederet tāq̄ cōtra notoriū hereticū ſine alia accuſatione.fa.152.col.1.li.A.& .B.& ibi ꝙ concilium poſtq̄ eſt congregatum poteſt procedere contra papā notorie hereticū per viā exceptiōis ſicut per viā accuſatiōis ſiue exceptionis ſine differētia.

Conciliū quis cōuocabit vbi ſunt electi duo & recepti & vna ps adheret vni & alterū dicit hereticū & ecōtra altera pars dicit & ſi vtraq̧ pars habet partem ſue obediētie & vtraq̧ pars eſt in poſſeſſiōe ſue partis.fa.153.co.1.li.C.& fa.ſequen.per to.

Concilio quis interponit authoritatē qñ adhuc nō cōſtat quis ſit verus papa.fa.155.per to.& ſequen.

Cognatio ſpiritualis contracta cum vno trahitur ad alios vbi ſup̄ in fi.

Cōmunē rē hñs cū pupillo vtitur iure pupilli & gaudet eius priuilegio nā propter pupillū retinetur ſeruitus vie q̄uis via non vtar. fa.156.col.1.in fine.

Compromitti in laicum de ſpirituali non poteſt in laicum autem & clericum ſecus ibidem.col.2.li.C.

Cōgregatio cōcilii vbi ē vnus indubitatus papa & ſi vult cōgregare conciliū vt tenetur ob neceſſitatē ecclīe duoluitur ad cardinales. fa.160.co.2.li.C. & ibi ꝙ cardina. nolētibus cōgregare vl' negligētibꝰ duoluitur ad patriarchas & poſtea ad īpatorē & oībus iſtis p̄dictis negligētibus poſſet cōgregari per ſe

ges vbi ſupra. & ibi vide latius ad quem ſpectet poteſtas congregandi in caſibus predictis.

Congregatio concilii ſiue ſit vnus papa hereticus ſiue ſint plures contēdētes de papatu ſi ille qui ē in quaſi poſſeſſione ñ vult cōgregare ad quē tūc ſpectet vide cōcluſionem. fa. 161. cum pluribus aliis ſequen.

Conciliū gñale ſe cōſtituere & ſuā eē iuriſditionē particulares collegii ēt ſi facerēt minorē ptē totius collegii ꝓnūtiare poſſūt negligētibus aliis & poſſet vocare maiorē ptē. fa. 161. col. 2. li. C. & ibi videas ꝙ cōciliū ipſis negligētibus poſſet conuocat īpator.

Conciliū congregare poſſet minor ps collegii & quilibet xp̄ifidelis ad expellendū notoriū hereticū in papatū intruſum vbi papa nec cardinales oēs nec ipſm conciliū ſe congregaret. fa. 163. col. 2. per to.

Concilii congregandi neceſſitas & cā qño & vnde debeat probari & quibus caſibus conciliū quilibet catholicus congregare poſſit. fa. 164. col. 1. li. B.

Concilium nō dicitur ſed conciliabulū vbi papa non auctorizat nec interuenit minuſqꝫ ad eius mandatū conuocatur vbi ſupra li. C. col. 2.

Congregationis concilii ſine papa legitime tamē facte chriſtus eſt caput vbi ſupra proxime.

Congregandi concilii modus alius & quid & qñ ſunt plures in diſcordia electi ſi vnus hēt duas ptes vocū an ad ipſm ſpectet cōgregō cōcilii. fa. 164. c. 2. l fi.

Cōgregatio cōcilii eſt authoritatis & ñ facti. fa. 165. col. 2. l. C.

Cōciliū cōuocare negligētibus papa cardinalibus & īperatore ſi neceſſitas īmineat quid agendum ē. fa. eadem col. 2. li. D.

Congregare concilium ſi papa noluerit neqꝫ authoritatem preſtare an cogi poterit. fa. 166. co. 1. li. A.

In concilio congregando ſi fuerit diſcordia inter imperatorem & cardinales, vel inter imperatorē & patriarchas vt quia quilibet in loco ſuo vult congregare quid agdendum ſit. fa. eadem col. 2. li. D.

Conciliū ſi duo eēnt electi in quaſi poſſeſſione papatus & nollent congregare ad quē congregandi poteſtas deuoluatur. fa. 167. per to. & aliis ſequen.

Concilii cōgregandi poteſtas poſt cardinales ad patriarcham conſtantinopolitanum qui habet primā ſedem poſt Romanam ſpectat vbi ſupra.

Collegii cardinalium ē iuriſdictio vbi papa captus ē a paganis ſchiſmaticis vel hereticis vl̄ ſi ſit factus demēs fatuus furioſus ſchiſmaticus, vel hereticus notorius vbi ſup̄. fa. 168. col. 1. in fi. ſub li. C. & ibi habes quod poterūt deputare vnū vicariū q miniſtret.

Collegium cardinalium in proxime dictis caſibus ſuccedit in adminiſtratione ēt in caſibus ſpecialiter reſeruatis ita vt poſſint cognoſcere de appellatiōibus duolutis ad papā & alia facer̄. fa. 168. col. 2. l. D.

Collegium predictum ſede vacante poteſt eccleſiis cathedralibus deputare viſitatorem ſiue adminiſtratorem. fa. 169. col. 1. ſub li. A.

Collegium ſiue omnes de collegio ſi aliquid ſtatuāt & aliquid poſtea cōtrafiat, ñ valet niſi oēs cōſentiāt ēt ſi vnus ſolus diſcordet. fa. 169. col. 2. li. D.

Concilium vbi congregat alius ob defectum pape tūc requiritur ꝙ due partes vocandorum ſint pñtes ſecus vbi papa congregat. fa. 170. col. 1. li. A.

Conciliū quis cōgregabit vbi duo ſunt in poſſeſſione papatus & nullus eſt in poſſeſſione pacifica. fa. 173. col. 1. li. A. per to. fa.

Concilium vel alius viuens non cognoſcit de viribus electionis pape vbi de ea oritur aliquod dubium. fa. 171. col. 2. li. A.

Concilium non poſſet ſumere authoritatem a perſona eius qui vellet preeſſe concilio tāq̄ caput vbi inter duos contendentes de papatu eēt controuerſia in congregādo p viā authoritatis. fa. 178. co. 2. l fi.

Concilium qui habeant dirigere qñ duo contēdentes ſunt expulſi. fa. 182. col. 2. li. C. & D.

In concilio congregando ſi de loco & modo ſit inter papam & cardinales differentia quid agendū ſit vide vbi ſup̄ li. D. & fa. 183. col. 2. vſqꝫ ad li. D. col.

Concilii locus quando transferri poſſit ſine conſenſu concilii. fa. 183. col. 1. in fine.

Concilium quis congregabit vbi papa renunciauit papatui & poſtea renunciaſſe negat & cardinales aliū eligere volunt fa. ea. li. D. & fa. ſequen. li. A.

Concilium an congregare poterit papa electus & nondum confirmatus. fa. 184. col. 1. in fine.

Concilium an legatus de latere poſſit congregare fa. ea. & fa. 185. per to. & ſequen. 1. & 2. col. li. C.

Concilio ſi papa non interſit an debeat intereſſe per commiſſarios & quot poterunt preſidere nomine pape. fa. 186. col. 2. per totum.

Concilium qñ cōgregādū ſit id eſt quo tempore & quibus ex cāis. fa. 187. col. 1. & p plures fa. ſequen.

Concilium quibus ex cauſis congregari debeat. facie 193. col. 2. li. D. & per plures ſequen. fa.

Concilium poteſt audire cauſas ciuiles contra papam ſed non eum compellere nec executionem contra eum facere. fa. 197. col. 2. li. D.

Concilii ptās eſt a deo. fa. 200. col. 1. li. B.

Concilia reperiuntur congregata pro ſedandis diſcordiis inter principes chriſtianos. fa. 201. col. 2. li. B. & vt ſuper tractandis & diſponendis in vniuerſali eccleſia maturius & ſanius conſilium habeatur. facie 202. col. 1. li. B.

Conciliū ēt aliqñ congregatum reperitur cū eccl̄ia habebat hoſtes potētes & magnos ac pturbatores. fa. 202. col. 1. li. B. & p to. illā fa. & ſeq. vbi ēt vide alias cās pp quas cōcilia al's congregata fuere.

Conciliū qñcūqꝫ videtur Ro. pon. cōgregari pōt & ex quacunqꝫ cauſa voluerit quia illud eſt proprium Ro. pont. fa. 203. col. 1. li. A.

Concilia congregari debet ad correctionē exceſſuum vbi ſupra.

Concubinatus iure pontificio laici eſt interdictus & multo magis cl'icis & habere concubinā ē cōtra legē nature & peccatū mortale. fa. 203. col. 1. in fi.

Conciliū ā fieri debet ſi papa efficiatur dmēs furioſus vl̄ inutilis vl̄ ſi ſit captus ab īfidelibus. fa. 204. co. 1. li. B. & ibi an collegiū cardi. eius loco ſuccedat.

Collegiū cardi. qñ ſuccedit in iuriſditiōe in quibus habet ſuccedre ea. fa. col. 1. i fi. & ibi ā papa effecto furioſo vel demēte ſeu inutili vel ſi eēt captus ab infidelibus iuriſdictio transferatur vide. fa. 204. & per plures ſequen.

Collegium cardinalium pro aliquo periculo īminenti in terris eccleſie poteſt creare vnum legatum. facie 206 col. 2. li. C.

Collegiū cardinaliū licet nō poſſit ꝑuare cardinalē nolētē ire ad concilium cardinalatu aliter tñ multare poteſt. fa. eadem vbi ſupra.

Collegium cardinalium ſuccedit in dando coadiutore quando papa eēt captus ab infidelibus aut effectus furioſus demens aut mentecaptus & ꝙ collegium

cardi,poſſit deputare vicariū,fa.207.co.2.li.D.
Collegium cardinalium poteſt reſtituere ad famam ſe de vacante,fa.209.col.1.li.A.
Concluſionem an in caſibus furoris dementię captiuitatis & aliis pdictis papæ iuriſdictio douoluatur ad collegium cardinalium vide, fa.212.col.1,& per plures ſequen.
Coadiutor etiam furioſo & dementi datur. fa.216.col.1,litera .A.
Collegium ſine papa non videtur aliquid poſſe facere.fa.217.col.2.li.C.
Conciliū cuius authoritate debet cōgregari qn̄ papa ē incarceratus vl' inutilis & cōciliū debet congregari.fa.217.col.2,litera .D.
Concilium nihil aliud eſt q̄ cardinales clerici & laici deum timentes.fa 220.col.1.li.A.
Concilii cōgregādi an ſufficiēs cā ſit ſi papa paſſim cōmittat ſimoniā.fa.218.col.2.& p plures ſequen.
Concilii congregand an ſit ſufficiēs cā ſimonia p papā commiſſa vt quia vendit ordines epatus & beneficia.fa.239.&.240,col.1,li.A,& in dicta,fa,vide an ſit congregandum concilium ſi obiicitur contra papam aliquis defectus ratione cuius dicitur q̄ non ſit verus papa quantumcunq; a duabus partibus cardinalium electus,fa,ea,ſub li.D.
Collatio facta per ordinatū excommunicato valet.fa.243.col.1,li.A
Contractus qui per vim & impreſſionem fiunt valent regulariter ſed debent retractari per ſuperiorem.fa.245,col,2.li.D.in fi.
Cōcilio requirit cōſenſū liberū.fa.246,col.2.li.C.
Concilium quibus modis pt cōgregari vltra ſuperius dictos vide,fa.257.col,2.li,D,& fa.ſequen,col.1.per totum.
Concilium an poſſit congregari per cōmiſſarios papę fa.258.per to.2.col.
Concilio intereſſe debentes quales eſſe dēant,fa.259.&.260.per totum.
Concilium eſt congregatio multorum maximorum virorum.fa.260.col.1.in fi,li.D.& ibi habes q̄ in concilio non debet aliquis loqui niſi prius conceſſa licentia.
Concilii quod debeat eſſe exordiū in ingreſſu eiuſdem fa,260.vſq; ad facie.263.p to. vide ibi et quō plati in cōcilio exiſtētes debeāt ſe gerere & a quibus debeāt cauere vſq; ad.fa.264.per to.
Contumelioſi & contentioſi expellēdi ſūt a cōmunitate & puniēdi p pſidentem.fa.264.col,1.li.B.
Cōcilii toleta,17.verba.fa.262.col,2.
Collegiū repreſētatur a duabus ptibus vocandorū.fa.270.li,B,& quod ſit a maiori parte illorum dicitur legitime fact. fa.272,col,2.
Conſenſus in collegio ſinglr̄ preſtitus an valeat, facie.271.col,1.&.2.
Conciliū gn̄ale ad ſui eſſentiā non requirit duas ptes epōrū totius orbis,fa.272.co.2.li,B,&.275.li.A.
Collegiū legitime cōgregari nō poteſt niſi adſint duæ ptes illorū q ſūt de collegio.fa.275,col,1.li.A.
Cōſtitutio papę dicitur cōſtitutio vniuerſalis eccleſiæ.facie.276.col,1.li.A.
Cōciliū quā iuriſdictionē habeat.fa.277,col,1.li.A.
Conciliū an poſſit iudicare de reſeruatis cauſis papæ.fa.277,col.2,li.C.
Conciliū cognoſcit et d cāis ciuilibus & criminalibus non tangentibus fidē.fa.278.col.2.li.C.&.D.
Conciliū an habeat iuriſdictione ordinariā an delegatam.fa.285.col.2.li.D.
Cōciliū an poſſit vices ſuas alteri delegare aliquibus de concilio contradicētibus.fa.289.col.1.li.B.& an laico vide ibidem.
Concilium an poſſit pronunciare ſe iudicem competētem contra papam,fa 280.col.2,per totum.
Conciliū gn̄ale an poſſit allegari ſuſpectum.fa.291 col.2.li.C.& quid in prouinciali vide ibi,li.D.
Concilium an poſſit adiri per viam querele.fa.293 col.2.in fi.& 294.col.1.li.A.
Cōſtitutio conciliaris an intituletur ſub noīe concilii an ſub noīe papę vbi papa ē pn̄s.fa.297.c.1.li.D
Cōciliū in cōcernētibus fidē nihil proprie ſtatuit ſed potius declarat pprie aūt verſatur circa reformationē morū et correctionē criminū. fa.302.col.1.li.A.
Confirmatio eſt actus ſuperioritatis,fa.301.col,1.li.A.&.305.li.D.&.660.li.B.
Conciliū an poſſit tollere conſtitutionē papę.fa.305.col,2.li.C.
Concilium debet ſeruare antiquos canones & ad id poteſt cogi per papam,fa.306.col.1.li.B.
Concilii ſentētia preualet ſentētiæ papæ qn̄ papa vellet aliquid ſtatuere contra ſtatū vniuerſalis eccleſiæ vel ſi ſtatuere vellet q̄ poſſet ſibi eligere ſucceſſorē.fa.309.col.1.li.A.
Conſtitutio conciliaris cenſetur habere clauſulā derogatoriā ad poſtea concedēda.fa.311.col.1.li.B.
Cōſtitutio concilii gn̄alis qn̄ tollatur p clāſ gn̄ales,fa.312.col.1.li.B.cū pluribus ſequētibus & que differētia ſit qn̄ habet clām derogatoriā & an in vno caſu requiratur maior expreſſio q̄ in alio,fa.313.&.314.li.C.
Cōſtitutio concilii gn̄alis ad hoc vt tollatur p papā vtrum oporteat indiuiduā an ſpecialē mētionē de ea fieri.fa.314.&.315.& quid ſi ſit appoſita clā motus proprii & ex certa ſcia.fa.316.col.1.li.B
Conciliare ius ſi tollitur cōſuetudine contraria.fa.322.col.1.ad fi.& col,2.p to.& quid de diſpoſitione concilii gn̄alis vide ibi p to. illam colum.
Conciliū gn̄ale pōt reuocare conſtitutionem alterius concilii gn̄alis vide.fa.323.col.1.
Concilium ā poſſit ſtatuere quod papa eligat ſibi ſucceſſorem.fa.323.col.2.& fa.373.col.1.li.B.& 382.col.1.
Concilium n̄ poteſt reſtringere authoritatē papæ.fa.325.col.1.li.B.& quid ſi concurrat voluntas papæ vide ibi ſupra.
Concilii ſentētia an ſit preferēda ſentētiæ papæ vl' econtra.fa.325.col.2.cum ſequen.
Conciliū determinat cās hęreſis & ſchiſmatis fa.327.col.2.litera.C.
Concilium habet ſe ad papam ſicut capl'um ad epum.fa.326.col.1.li.B.
Concilium errare n̄ poteſt.fa.327.col.2.li.D.
Concilium ariminenſe quod fuit reprobatum conſtabat ex.880.patribus.fa.351.col.1.litera.A.
Concilium ſede vacante, an poſſit omnia quæ poteſt papa.fa.350.col.2,litera.C.
Concilium deponit epiſcopos & illos reſtituit.facie 361.col.2.Et ibi vide multa de ptāte concilii.
Concilium poteſt dare ſuffragia orationum & indulgentias,& quid de indulgentia plenaria.fac.367.col.1.litera.A.cum ſeq.
Conciliū viuēte papa,an poſſit abſoluere,diſpēſare,& alia facere quæ ptinet ad ſolū papā.fa.369.col.1.

Concilium deponit cardinalem & patriarcham. facie 369. col. 1. litera. B.
Concilium non poteſt creare cardinales. facie. 372. col. 1. litera. A.
Concilium non poteſt conferre beneficia niſi papa pręſidente. facie. 373. col. 1. ad finem.
Collegium cardinalium ſede vacañ. propter neceſſitatem eccleſiæ poteſt creare cardinalem, & aliquẽ cardinalem cogere ire in legationem. fa. 374. col. 2. litera. C. quid de concilio vide ibi litera. D.
Collegium cardinalium poteſt reuocare ex cauſa legatum de latere. facie. 365. col. 2. litera. C.
Conciliũ an poſſit eligere papam exauthorato alio in concilio. facie. 382. col. 2. cum ſequen.
Concilio diſſoluto expirat eius iuriſdictio. fac. 390. col. 1. litera. B.
Concilium an poſſit condemnare eos qui indebite vexarunt papam. fa. 390. col. 2.
Collegium cardinalium poteſt appellari ſenatus papæ. facie. 395. col. 2. litera. C.
Cõiuratio fieri poteſt a ſubditis de re licita. fa. 419. col. 1. litera. A.
Concilium eſt iudex competens inter duos cõtendẽtes de papatu. facie. 434. col. 1. litera. B.
Cognitio loci & temporis vbi congregari concilium debet, pertinet ad concilium congregatũ. fa. 434. col. 2. litera. D.
Conſtitutio papę fundata ſuper ius diuinum aſtringit papam quo ad mentem, licet non quo ad verba. fa. 451. col. 1. litera. B.
Conſuetudo contra papæ poteſtatem non valet, facie 488. col. 1. in fine, cum ſequen.
Concilum plus poteſt in cauſa hęreſis ſeu depoſitionis papæ, q̃ quicũq; princeps. fa. 517. col. 1. ad fi.
Contumax ſi perſeuerat in contumacia dicitur hęreticus. facie. 564. col. 1. litera. B.
Cõtumacia nõ eſt proprie hęreſis. fa. 579. col. 1. li. A
Contumax ex alia cauſa q̃ hæreſis ex communicatus per annum in excõmunicatione perſiſtens nõ poteſt etiam poſt annũ damnari vt hęreticus. facie. 579. col. 1. litera. B.
Correctio vna eſt quæ eſt actus charitatis, alia eſt actus iuſtitiæ, facie. 581. col. 1. litera. B.
Concilium prouinciale non poteſt punire archiepiſcopum, licet poſſit contra illum inquirere, ſed debet deunciari ſuperiori. fa. 586. col. 1. litera. B.
Concilium generale reprę ſentat totam vniuerſalem eccleſiam. fa. 586. litera. B. &. 627. col. 2. litera. C
Concilia ſecundario ſolum dederunt authoritatem ſedi apoſtolicæ. fa. 599. col. 1. litera. B.
Concilii iudiciũ an ſit ſupremũ. fa. 599. col. 2. li. C
Concilii ſententia in cauſis fidei eſt maior q̃ ſententia papæ. fa. 614. col. 2. litera. C.
Cõcilium debet durare vſq; ad finem & determinationem cauſarũ propter quas fuit congregatum. facie 623. col. 2. litera. D.
Concilium an ſit ſupra papam vel econtra. fa. 624. cum ſequen.
Concilium cognoſcit de cauſa papæ. facie. 624. col. 1. litera. B.
Concilium non habuit ratam electionem per petrum de clemente factam, ſed linum & poſtea cletum ſucceſſores petri ordinauit. fa. 628. col. 1. litera. B.
Conciliorũ ſaluberrima eſt authoritas in eccleſia cui ſancti patres ſemper detulerunt. facie. 633. col. 2. per totum.
Concilii conſtantienſis decretum de authoritate concilii. facie. 639. col. 1. litera. B.
Concilium aphricanum ſtatuit primæ ſedis epiſcopũ nõ appellari ſummum ſacerdotem neq; principem ſacerdotum. facie. 642. litera. A.
Concilium exercet ea quæ ſunt ſupremæ poteſtatis. facie. 643. litera. B.
Concilium congregandum eſt authoritate papæ, etiã vbi papa impeditus eſt. facie. 660. litera. A.
Cubicularii duo ſecreti in concilio ſedebunt ad pedes papæ ſuper planum, & quare hoc ſit vide col. 2. ſub litera. D. facie. 71.
Curia de ſtylo concedit literas in cauſa appellationis interpoſitæ propter locum nõ tutum et ſi de exceptiõe oppoſita nõ appareat. fa. 426. col. 1. li. B.

Elinquentes reperti in flagranti & atroci delicto poſſunt duci ad mortem imbauagliati ne loquantur. fa. 37. col. 2. ſub litera. D.
Delictum horrendum committens datur beſtiis dilaniandus. vbi ſupra.
De dignitatibus inferioribus vide fa. 66. col. 1. li. A
Deus per malos quandoq; facit vindictam. fa. 156. col. 2. litera. C.
De delicto vbi dubitatur in quo territorio ſit cõmiſſum iudex vtriuſq; admittitur. vbi ſupra.
Deus omnipotens permittit malos principes regnare in vltionem peccati populorũ. fa. 526. col. 2. li. A
Digniorem quæ qualitates faciant. fac. e. 27. col. 1. litera. B. in fine.
Diaconus cardinalis ratione officii & adminiſtrationis præfertur epiſcopo. fa. 58. col. 1. litera. A.
Digniores quandoq; poſtponuntur. fa. 66. col. 1. li. A
Diaconus in cauſa criminali eligit iudicẽ. facie. 152. col. 1. litera. A.
Diſpenſatio papę quando valeat, & quando ſufficiat ſola voluntas pro cauſa. fa. 226. col. 1. litera. D. & facie ſequen. col. 1. litera. A.
Diſpenſare licet conditori canonum contra ſuas conſtitutiones. fa. 227. col. 1. in fi. Et ibi. 2. col. in fi. habes q̃ præſumitur diſpenſatio vbi præmittitur cauſæ cognitio etiam ſi non dicatur diſpenſamus
Diſpẽſat papa in iis quæ ſunt iuris poſitiui ſine aliqua cauſa & ex ſola voluntate. fa. 228. col. 2. & ibi vide quando ex ipſa diſpenſatione non ſit tutus in foro conſcientiæ diſpenſatus.
Dicendi pericia in tribus conſiſtit vbi ſupra proxime fa. 260. col. 1. li. B.
Diuinum officium turbans de iure ciuili capitis poena punitur. fa. 264. col. 1. litera. A.
Defenſio tituli ſpectat ad electum ſeu prouiſum non ad eligentes ſiue prouidentes. fa. 393. col. 1. li. A.
Dies interpellat pro hoie ad actum explicandum. fa. 404. col. 1. li. B.
Dies appoſita non impedit purgationem more ad excuſandam malam fidem & peccatũ. fa. 409. col. 2. li. D. ſimiliter ad cauſandum malam fidem & peccatum.
Dies non interpellat pro homine vbi ſupra.
Diſpẽſatio quælibet debet eſſe cum cauſa. fa. 494. col. 2. litera. D.
Diſpenſatio inordinata poteſt reuocari per ſuperiorẽ. facie. 495. col. 1. litera. A.
Dictio in cum ablatiuo iuncta denotat intrinſecitatem

Dicto cardinalis non ſurati in preiudicium tertii non ſtatur.fa.16.li.A.
Dictio etiam implicat idem in diuerſo fa.756.li.D.
Dictio & diuerſimode capitur ſecundum ſubiectam materiam.fa.731.col.1.li.A.
Doctor qui legit per viginti annos dicitur illuſtris.fa.28.col.1.li.A.& li.B.vbi etiam habes quod doctor qui eſt ad latus principis etiam eſt illuſtris.
Doctor iuuenis quando prefertur antiquo.
Doctori antiquo probanti ſtilum vel conſuetudinem alicuius curie creditur ibi ſupra.
Doctor ā pferatur militi vel cōtra.fa.66.co.2.li.C.
Domum reuocandi ius an habeant vocati ad concilium.fa.88.col.2.
In dote requiritur cōſenſus liber fa.246.co.2.li.C
Doctori bono & experto in aliqua curia aſſerenti eſſe in ipſa curia ortam conſuetudinem in cauſis creditur.fa.260.col.1.li.B.
Donatio conſtantini an vera fuerit & valida vide plura remiſſiue.fa.780.cum ſequen.
Duces dicuntur ſpectabiles.fa.28.col.2.li.D.
Duobus contendentibus de papatu ſi vnus eſt in poſſeſſione qui non vult congregare concilium & alius nullam habet poſſeſſionem vel ille qui eſt ſolus papa eſt hæreticus & requiſitus non vult cōgregare cōcilium quid agendum.fa.156.col.2.in fi.
Duo ſi fuerint de quorum electione a duabus partibus facta non conſtat & ſit in poſſeſſione alter qui vult congregare concilium ad quem ſpectet congregatio.fa.167.col.1.li B.
Duplex funiculus magis ſtringit.fa.404.co.2.li.D.

Eccleſię authoritas habet ſe vt menſura & vt regula actionum papæ.fa.658.li.B.
Eccleſiæ vniuerſalis ſuperioritas probatur ex habitudine quadruplicis cauſe.fa.658.li.B.
Eccleſia eſt vnita chriſto ſpiritualiter ſicut ſponſa & coniunx.fa.768.li.D.
Eccl'ia qn̄o habet vtrūq; gladiū.fa.776.co.2.cū ſe.
Eccleſia eſt vna & indiuiſibilis.fa.282.li.D.
Eccleſia errare non poteſt.fa.293.col.1.li.A.& fa.598.col.2.li.C.
Eccleſia habet ſenatum.fa.362.col.1.li.B.
Eccleſia accepit claues.fa.363.col.1.li.B.
Eccl'ia nūq̄ claudit gremiū redeūti.fa.42.co.1.li.A
Eccleſia quando dicatur ſcandalizari ob incorrigibilitatem papę fa.527.cum ſequen.
Eccleſia qn̄q; capitur pro p̄ſidētibus eccl'ię & aliqn̄ pro maioribus.fa.527.col.1.ad fi.cum ſequen.
Eccleſia catholica per totū orbē diffuſa tribus modis probatur.fa.600.col.2.li.D.
Eccleſia eſt ſponſa chriſti incorrupta & pudica que adulterari non poteſt.fa.637.col.1.li.B.& vide fa.677.li.D.
Eccleſia eſt fundata a chriſto & ipſe chriſtus eſt fundamentum eccleſię.fa.637.col.2.li.C.
Eccl'ia ex ſe ſine papa p̄t exercere claues.fa.632.in fi.
Eccleſia vl'is eſt mater oīū fideliū.fa.640.col.1.li.A.
Eccleſia appellatur regina.fa.640.col.2.li.D.
Eccleſia vniuerſalis ſubſiſtit ſine papa quia eius caput eſt chriſtus.fa.642.li.D.
Eccl'ię vniuerſalis p̄eminētia ex multis demōſtratur de quibus.fa.646.li.D.preſertim circa approbationem & reprobationem ſcripturarum.
Eccl'ia dī cōiuncta xp̄o ſicut vxor viro.fa.647.li.C.
Eccleſia manſura eſt vſq; ad conſummationem ſeculi & eſt ſponſa xp̄i & non poteſt errare quia chriſtus ei aſſiſtit.fa.657.li.A.
Eccleſię ineſt oīs cognitio veritatis.fa.658.li.B.
Eccleſię authoritas habet ſe vt menſura & regula actionum papę.fa.658.li.B.
Eccleſia quot modis dicatur & ſumatur & in quo differat a ſynagoga.fa.3.col.2.li.D.& quomodo dicatur ſancta & quomodo catholica.fa.4.col.1.li.A.
Eccl'ias fabricandi dedit licentiam conſtantinus.facie 19.col.1.li.B.
Eccl'ia oſtien.poſt Ro.maior ē oīb'.fa.22.co.2.li.D.
Eccleſia conſtantinopolitana eiſdem gaudet priuilegiis quibus romana vbi ſupra.
Eccleſię oēs ap'ice ſedis authoritate reguntur.fa.31.col.1.li.B.
Eccleſia romana non dicitur in ſolo papa ſed in ipſo & cardinalibus.fa.36.col.1.li.A.
Eccleſiaſtice perſone ſunt neceſſario vocādę ad concilium qn̄ tractātur res ſp̄ūales.fa.79.col.1.li.A.
Eccl'ia oli regebatur p oēs ſacerdotes fa.79.c.2.li.D
Eccleſia vl'is errare nō p̄t quia xp̄us orauit pro ea ne deficeret.fa.128.col.2.li.C.
Eccleſiaſtice diſcipline neruus confunditur ſi ſua vnicuiq; iuriſditio non ſeruatur.fa.83.col.2.li.C.
Eccleſia olim non habebat p̄tātem compellendi venire ad concilium nolentes.fa.126.col.1.li.B.
Eccl'ia tūc q̄ſi vacare dī qn̄ iminet illius neceſſitas & is ad quē ſpectat n̄ vult p̄uidere.fa.161.c.2.li.D
Eccl'ia dī quaſi vacare vbi duo cōtendūt de papatu & propterea cardinales poſſūt induci ad deputādum vicarium ſeu adminiſtratorem ſi eis videbibitur.fa.168.col.1.in fi.& .2.in prin.
Eccleſiis cathedralibus vacante ſede ap'lica nō p̄t dari viſitator ſiue adminiſtrator.fa.169.col.1.li.A.
Edictū inferioris n̄ ē paris effectus cū edicto papę & quę ſit differētia inter vnū & alterū.fa.93.col.2.li.D.
Electores iperatoris qui ſint vide fa.56.col.2.li.C.
Electus confirmatus quot actus exercere poſſit.fa.57.co.2.li.D.in fi.& ibi q̄ epiſcopi non confirmati interueniunt concilio.
Electus confirmatus habet ea que ſunt iuriſditionis & vocem in concilio.fa.83.col.1.in fi.
Electus confirmatus in ep̄m quantumcunq; nondum conſecratus debet eſſe in concilio & q̄ ep̄i exiſtentes in cōcilio recipiunt iuriſdictionē omnes in genere a papa & nō ratiōe alicuius particularis eccleſię.
Electionis in actu quis teneatur perſonaliter comparere legitimo ceſſāte īpedimēto.fa.101.col.1 li.B.
Electus electiōe ipſo iure nulla in papā ā & quē habeat ſupiorē.fa.145.co.1.vſq; ad rubricā de exceptione hæreſis in papā & quis poſſit eū eiicere ibi habes.
Electione concordi facta de vero papa ſi bellica tempeſtas impedit illū inthrōizari datur ei facultas adminiſtrandi hoc non obſtan.fa.146.col.1.li.B.
Eligere ſe in papā quis poteſt quando a Cardinalibus committitur ei electio pape.fa.148.col.2.li.C.
Electio pape quot modis aut quibus caſibus ſit nulla.fa.149.cum aliis ſequen.
Electione papæ nondū facta poteſt obiici de furore vt impediatur ipſa electio poſt autem an poſſit obiici vide.fa.217.col.1.li.A.
Electiones ēt alias & papæ leuis ̄metus vitiat.fa.247.col.2.li.C.per to.
Eligendi libertatem ad certas perſonas ſeu genus pere

ſonarum conſuetudo reſtringere poteſt. fa. 249. col. 1. in fi.

Electio papæ facta per impreſſioné eſt nulla. fa. 250. col. 1. in fi. & col. 2. li. C. ibi et habes quod in tantum electio facta per metum eſt nulla ꝙ non poſſent poſtea cardinales conſentire vel ratificare. & fa. 252. col. 1. in fi. habes quid ſi cardinales erant in concordia eligendi ſed populus non contentabatur cui ſuaſum fuit vt faceret rumorem vt præſumeretur electio impreſſiua an eſſet credendum cardinalibus vide ibidem.

Electionem leuis metus et non ille qui caderet in conſtantem virum annullat. fa. 252. col. 2. li. C.

Electio papæ facta a duabus partibus cardinaliũ immediate poſtq̃ ingreſſi ſunt conclaue & illo adhuc nõ clauſo forte propter practicas factas anteq̃ intrarent conclaue & nullo facto ſcrutinio aut alio tractatu an valeat. facie. 252. col. 2. li. D. & 253. col. 1. p to.

Electio papæ tenet ſi omnes cardinales ante ingreſſum conclauis per inſpirationem eſſent concordes & eligerent et non expectatis abſentibus infra decem dies. fa. 253. col. 2. li. D.

De electione papæ facta per impreſſioné. fa. 254. col. 1. & pluribus ſequen. vide plures queſtiones circa materiam electionis.

Electus confirmatus in papam in pacifica poſſeſſione conſtitutus ante examinationem ſuæ cauſæ non debet eiici a ſua poſſeſſione. fa. 257. col. 1. li. A.

Electio noui loci non poteſt fieri a maiori parte concilii cæteris vel vno etiam contradicente. fa. 276. col. 2. li. D.

Electio quid ſit. fa. 603. col. 1. li. A.

Electio facta in concilio ſine auctoritate papæ nulla eſt. fa. 163. col. 1. li. A.

Emens beneficium vel ordiné a papa non incurrit pœnas iuris quia ſicut papa poteſt diſpenſare in pœnis iam incurſis ita et ꝙ non incurrantur. fa. 224. col. 1. li. A.

Epiſcopi omnes quo ad collationem ordinum & ſacramentorum ſunt pares. fa. 71. 2. li. C.

Epiſcopi quo ad poteſtaté conficiendi non differunt a ſacerdotibus. fa. 71. 2. li. C.

Epiſcopus vocatur aliquando ſummus pontifex & ſũmus ſacerdos. fa. 18. col. 1. li. A.

Epiſcopi dicuntur ſpectabiles. fa. ea. col. 1. li. D. & ꝙ in fauorabilibus tantum veniant cardinales appellatione curialium vrbis. fa. 30. col. 2. p to.

Epiſcopus ſcholaris ſedebit in ſtudio tanq̃ ſcholaris & rector eum præcedet. fa. 32. col. 1. li. B.

Epiſcopus cardinalis preſtat iuramentum fidelitatis papæ. fa. 33. in fi.

Epiſcopus dãnatur a metropolitano ſuo & quomodo hoc intelligatur vide ibi. fa. 36. col. 1. li. A.

Epiſcopus olim erat idem quod modo preſbyter. fa. 43. col. 1. li. A. & ibi qualiter & ex qua cauſa decretum fuit ꝙ eſſent epiſcopi & ꝙ epiſcopus eſt nomen dignitatis ibidem.

Epiſcoporum depoſitio eſt reſeruata papæ. fa. 45. col. 1. in fi.

Epiſcopus poſt archiepiſcopum & metropolitanum ſedebit ſecundum ordinem ſuę promotiõis. fa. 57. col. 2. li. D. & ibi quid quando ſunt pares & quomodo hoc intelligatur & quando habeant talem ſeſſionem vbi ſupra.

Epiſcopus debet ſedere in eodem loco cum imperatore, & non ſub pedibus eius. fa. 66. col. 1. li. B.

Epiſcopus doctor preferatur epiſcopo non doctori. ea. fa. col. 2. li. C.

Epiſcopus qualis eſſe debeat vbi ſupra proxime. col. 1. in fine & ibi ſuper quibus examinantur epiſcopi quando ordinantur vide i col. ſequen. vbi habes enumeratas eorum qualitates & ibi etiam vide quã vitam epiſcopus tenere debeat & quare dicatur epiſcopus.

Epiſcopus dicitur prȩſul quia in concilio prȩſidet dicitur etiam antiſtes quaſi añ alios ſtans ac etiam ſummus pontifex & aliquando poteſt dici cardinalis & aliis nominibus denominatur vide de his omnibus. fa. 68. col. 1. p to & ſequen. vſq; ad li. D.

Ad epiſcopatum non omnes paſſim ſunt promouendi. fa. 70. col. 1. li. B.

De epiſcopis expulſis & epiſcopis nulla tenentibus quid ſit et an habeant vocem in concilio vbi ſupra col. 2. li. C.

Epiſcopi debet infra ſex menſes denunciare abbatibus omnibus ſuæ diœceſis quæ ſtatuta ſunt in concilio. fa. 74. col. 2. in fi.

Epiſcopi iurare tenentur de eundo ad concilium, & eis negligentibus imponitur pœna ibidem li. D. & ibi in fi. habes ꝙ omnes epiſcopi proprie ſunt de concilio generali. fa. 77. col. 2. li. D. habes etiam ꝙ oẽs epi orbis & alii prelati ſupiores vocãdi ſunt ad concilium, Et in voce conſultiua deciſiua vocandi ſunt ſoli epiſcopi qui habent poteſtaté clauium.

Epiſcopi ſucceſſerunt apoſtolis & ſi negligunt ire ad concilium puniuntur ibi ſupra per totam col.

Epiſcopi poteſtas a poteſtate inferiorum diſtincta eſt & quando epiſcopus tenetur ire ad concilium prouinciale. fa. 81. col. 1. li. B.

Epiſcopus an poſſit conſtituere contra ius canonicum ibidem in fi. dicte. 1. col.

Epiſcopus quomodo ſe ſubſcribat in concilio in deciſionibus factis in eodem. fa. ea. col. 2. in fi.

Epiſcoporum proprium eſt in conciliis decidere facie 82. col. 1. li. A.

Epiſcopus titularis tantum & nulla tenens an debeat vocari ad concilium ſicut alii epiſcopi. fa. 84. col. 2. in fi. & fa. 85. col. 1. li. A. & ibi habes an poſſit dare vocem deciſiuam & quid de epiſcopis qui reſignaſſent epiſcopatui & de epiſcopis in vniuerſali eccleſia & qui habent ordinem epiſcopalem & non habent titulum alicuius eccleſiæ ibi col. 2. li. C. habes an habeant vocem deciſiuam.

Epõrũ nullus pt ꝑtédere iuriſdictioné dãdi vocé in cõcilio generali pluſq̃ alius epũs vbi ſupra proxime ſub li. C.

Epiſcopus qui reſignauit epiſcopatui adhuc eſt de repreſentantibus eccleſiam vbi ſupra.

De epiſcopis extitiis & ſpoliatis epiſcopatu & quorum epiſcopatus occupãtur ab infidelibus idem eſt iudicium ea. fa. col. 2. li. D.

Epiſcopi vniuerſi orbis an ad concilium ſint vocandi fa. 86. col. 2. per to. & ibi an epiſcopus non vocatus ad concilium ex quo omnes tenentur ire poſſit agere de contemptu. fa. 87. col. 1. li. A.

Epiſcoporum numerus cum quibus tenendum eſt concilium relinquitur arbitrio papæ vel habenti congregare eius authoritate vbi non agitur de hæreſi vel arduis & magnis cauſis vel de facto proprie

facie

facie.87.col.2.li.C.
Epiſcopus pauper vocatus ad concilium poteſt impo nere ſubditis cheritatiuum ſubſidium.fa.101.col.1.li.B.
Epus nõ citatus an teneatur ire ad concilium.fa.102.col.1.li.A.
Epiſcoporũ propriũ eẽ videtur dare vocẽ in concilio & videtur electa eorũ induſtria ad dandũ vocem deciſiuam in concilio.fa.105.col.2.in.fi.
Epus ĩpeditus ire ad cõciliũ an excuſetur ſi mittit aliũ epm vel vocem ſuã committit alteri.fa.106.col.1.li.A.
Epiſcopus quo caſu ſit admittendus per aliũ.fa.107.col.2.in prin.
Epus procurator alterius ad dandam vocem deciſiuã poterit habere duas voces vnam pro ſe aliam nomine alterius vbi ſupra.
Epiſcopus ſi conſtituatur procurator vt ſup poteſt exercere & habere vocem in concilio & hoc facere ẽt non habita licentia a papa vel concilio dummodo non contradicant.fa.108.col.2.
Epiſcopus poteſt dare vocem in concilio per procuratorem fa.108.col.2.li.D.
Epiſcopi sũt ĩ cõcilio tãq̃ iudices & aſſeſſores.fa.110.li.C.& ibi habes ꝙ p literas ſi pñt dare vocem.
Epiſcopus impeditus ire ad conciliũ ſi certioretur de oĩbus difficultatibus & ratiõibus p ptes hinc inde adductis & requiratur eius cõſiliũ poſſet eo caſu vocẽ cõmittere alteri certo mõ dãdi ſimil'r ſi eẽt dãda vox tantũ in aliquo actu ñ diſputatiuo ſed tantũ dependẽti a nuda voluntate habentiũ dare vocem fa.108.col.2.& in prin fa.109.
Epiſcopus ſi fuerit ĩpeditus ã teneatur mittere procuratorẽ ad recipiẽdũ ſtatuta cõcilii.fa.109.co.1.li.A.& ã ſit admittẽdus p procuratorẽ.fa.110.c.1.li.B
Epiſcopis venientibus ad conciliũ põt opponi ꝙ sũt excõicati vel alia exceptio.fa.121.col.2.li.C.
Epiſcopus in proceſſu ſuper criminalibus habet requirere conſensũ capli.fa.125.col.1.li.B.
Epiſcopus diaconus & preſbyter in criminalibus eligũt iudices.fa.132.col.1.li.A.
Epiſcopus ẽ caput ſue pticularis eccl'ie.fa.142.c.1.li.B.& ibi ꝙ ab epo caplm eccl'ie ſeparari ñ põt.
Epiſcopo negligẽte conuocare alios epiſcopos ad ordinandũ epiſcopũ ppl' vices eius ſupplet.fa.166.c.1.li.B.& ibi ẽt ꝙ abbates ſupplet negligentiã epiſcopi & pariter ꝙ ſupplet capitulum.
Epiſcopus ſi captus fuerit ab infidelibus vel ẽt fidelibus quibus a papa eſt indictum bellum an poſſit conſtituere vicarium.fa.215.col.1.ſub.li.A.
Epiſcopus deponitur ſi prebendas vendat vel prepoſituras.fa.219.col.2.li.D.
Epiſcopus an diſpẽſet contra cõciliũ vide in fa.316.col.1.ad fi.& col.2.& quid ſi periculũ eẽt in mora fa.320.col.1.li.D.& fa.322.per to.
Epiſcopus qui recuſat iudicium concilii gñalis ipſo facto eſt depoſitus.fa.261.col.2.li.C.
Epiſcopi hodie ſunt loco apoſtoloꝝ.fa.646.li.A.& 651.li.B.& ibi habes ẽt de ſacerdotibus qui ſucceſſerunt loco diſcipulorum & archidiaconi loco euangeliſtarum & predicatores loco doctorum.
Euchariſtie ſacramentum efficit ꝙ homo ſit vnum corpus cum chriſto.
Eutices fuit damnatus in concilio conſtantinopolitano qui primo fuerat damnatus in niceno.fa.620.col.2.li.D.
Euangelii textum añ tenere debent qui preſident concilio.fa.21.col.2.li.C.
Euangeliſte dicũtur mũdi cardines.fa.46.col.2.in fi.
Euangelium non in verbis ſcripturarum ſed in ſenſu nõ in ſuperficie ſed in medulla eſt.fa.125.co.1.li.B.
Excuſatorem mittere citatum qñ ſufficit & qñ citatus debeat mittere procuratorem.fa.104.col.1.li.B.
Excommunicatus quandoq̄ quis dicitur qui non ẽ excluſus a ſacramentis & comunione fidelium ſed ab actibus vniuerſitatis.fa.111.col.2.li.D.
Excommunicatus per ſynodum nõ poteſt abſolui per ſingulos de ſynodo.fa.112.col.1.li.A.
Excommunicatio eſt de lege iuriſditionis & requirit cauſe cognitionem fa.146.col.1.li.A
Exceptio eſt actionis excluſio.fa.148.col.2.in fi.
Excõicati & tyranni pñt requiri in fauorem fidei & pro auxilio admitti ad teſtimoniũ.fa.156.co.2.li.C.
Exceptio notorii defectus proprietatis obſtat ſpoliato agenti & petẽti ſe reſtitui.fa.158.col.1.li.A.
Exẽplum non debemus capere ab iis que in ſanctis legimus qñq̄ facta fuiſſe.fa.180.col.2.li.D.
Extenſio in materia fauorabili ſit ad caſum ſimilem fa.210.col.2.li.C.
Exceptio inhabilitatis perſone nunq̄ cenſetur ſublata vbi a iure vel ſtatuto tollũtur exceptiones.fa.242.col.1.li.B.
Exceptio ꝙ inſtrumẽtum non ſit publicum nõ erit ſublata vbi ſtatutum tollit omnem exceptionem contra inſtrumentũ vbi ſup col.2.li.C.
Excõicatus ſi fuerit occultus facit oĩa que ad ipſum ratione publici officii in eccleſia ſpectant & licet quo ad cetera videatur poſitus extra eccleſiam tñ reuera adhuc eſt intra ecleſiam.fa.243.col.1.li.A.
Excommunicatio nõ adimit titulũ bñficii excõicato licet ſuſpẽdat ipſum ab officio & perceptione fructuũ & valet collatio facta p ordinariũ excõicato & iniciens manus violẽtas in clericum excõicatũ incidit in penam canonis ſi quis ſuadente vbi ſupra.
Excommunicatio ſuum totalem effectum ſecum trahit & ideo non ſuſpenditur per ſubſequentem appellationem.fa.246.col.1.li.A.
Experientia eſt rerum magiſtra.fa.259.col.2.in fi.
Extenſio ſit de caſu in caſum vbi ſubeſt eadem ratio ẽt ſi lex prohiberet extenſionem.fa.385.co.2.li.C.

F

Factum a minori parte collegii cardinaliũ qño valeat.fa.169.col.1.li.B.
Factũ a maiori pte capli niſi ſit ſanior & maior pars totius capli nou valet ea.fa.col.2.li.C.
Factum a maiori parte concilii qñ valeat & que dicatur maior pars fa.271.col.1.li.A.
Facultas diſpenſandi cum nato ex adulterio non competit quando concurreret duplex adulterium facie 459.col.1.in fi.cum ſeq.
Fides eccleſiæ non eſt in ſapientia hominum ſed in virtute dei.fa.327.col.2.li.D.
Fides an remanſerit in apoſtolis tempore paſſionis & mortis chriſti.fa.328.col.1.per to.
Fidei cauſa arbitrio vnius non eſt committenda facie 89.col.1.li.A.
Forma & modus ſubſcribendi conciliaribus ſtatutis fa.267.col.1.
Fornicator & auarus vterq̄ eſt idolatra.fa.203.col.2.litera.C.

Furor impedit matrimonium carnale & furioſus comparatur beſtiis.fa.2 1 1.col.1.li.B.

Frácie regnum nullo iure ſubeſt imperatori, fa.1 2 9. col.1.li.A.

Fugiẽs ad collum ſacerdotis qui portat corpus domini noſtri ieſu chriſti non habet immunitaté nec liberatur a morte ſecus forte ſi fugiat ad domum cardinalis vide,fa,3 8.col,1.li.A.

GEnerales magiſtri religioſorum poſt abbates ſedebunt in concilio,fa.72.col.1.li.A.

Generales ordinum mendicantium non habent vocem in concilio.fa.86,col.1.li.A.

Geſta per vniuerſitatem non ſemper redduntur nulla eo ꝙ ex admixtione inhabilium cum habilibus ſiunt. fa.1 5 6,col,1.li.A.

Geſta concilii quomodo intitulentur,facie.2 9 4.col. 1.litera.B.

Geſta in concilio generali que reſpiciunt cauſam fidei preferuntur geſtis in conciliis prouincialibus ſecus in iis que ſpectant ad diſciplinam eccleſiaſticã facie 3 4 9,col.2,li.D.

Geſta per papam depoſitum añ depoſitionem an teneant,fa.5 9 7,col.2,in fi.

Geſta concilii dicuntur edita inſtinctu ſpirituſſancti.fa. 6 2 5.col.1.& .6 2 6.col.1.

Gregorius nonus deceſſit anno dñi.1 2 4 1.fa.70.co. 1.litera.B.

Gratificari an poſſit citatus alteri ex duobus ſuperioribus eum citantibus,& eo caſu quo poteſt gratificari cui potius debeat gratificari.facie.1 1 8.& facie 1 2 0.col.1.li.B.

Greci armeni & iacobini in cõcilio florentino preſidente eugenio.4.confeſſi ſunt plura quæ primo negabant vide fa.1 2 3.col,1.li.B.

Gregorius ſcribens patriarche alexandrino oñdit ſe minorem eccleſia vniuerſali.fa.6 2 8.col.2.li.D.

Gubernatores qui mittuntur ad regendas prouincias dicuntur clariſſimi.fa.2 8,col.2,li.D.

HEreſis ariana ſuperata fuit in nicena ſynodo que fuit periculoſior ceteris quia circa myſteriũ trinitatis & vniuerſalior quia inuoluit multos epiſcopo & ſacerdotes & liberium papã fa.1 0.col.1.li.A.

Hereſis macedonii conſtantinopolitani epi qui negabat ſpiritumſanctum eſſe deum & hereſis apollinaris laodicie epiſcopi & ſabellii qui dicebant chriſti carnẽ eſſe inanimatã & in morte triduana diuinitatem commortuam fuiſſe damnate fuerunt in.i.concilio conſtantinopolitano.fa.1 1.col.2.ſub li.D.

Hereſis Theodori epiſcopi mopſueſtieñ. & aliorũ dicentium glorioſam virginem mariam non deum & hoiem peperiſſe ſed hoiem tantum fuit damnata 1 ſynodo que fuit quinta in ordine & ſecunda conſtantinopoli habita de anno a natiuitate domini.5 3 8. fa.1 2.col.1.li.A.& fuit tempore iuſtiniani imperatoris a quo habemus libros legum vt ibi & col.2. & ibi vide alias aliorum hereſes damnatas.

Hereſim origenis helcheſitarum & ꝙ plurium aliorũ habes fa.1 5.col.2.li.D.& col.1.li.A.

Habitus extrinſicus denotat grauitatem intrinſecã.fa. 2 1.col.1.li.B.

Heretici an ſint ad concilium generale admittendi fa. 1 2 3.col.1.li.A.

Hermaphroditus an poſſit in papam eligi & quid ſi ſit electus.fa.1 5 0.col.1.li.A.

Hereticus ſi fuerit in papam electus & poſt factam electionem & detectam hereſim velit corrigi & non pertinax eſſe an hoc ſufficiat ei ad retinendum pontificatum ea.fa.& col.li.B.

Hereſis an poſſit obiici contra papam.fa.1 5 0.col. 1.li.D.

Hereticus proprie dicitur q male ſentit de fidei articulis licet improprie loquendo multi etiam dicantur ex alio heretici.fa.2 2 1.col.1.li.B.

Heretici memoria poſt mortem poteſt damnari facie 2 2 2.col.1.li.A.

Hereſis damnata que dicatur.fa.5 1 6.col.2.per.to. cum ſequen.

Hereſis ſemel damnata non indiget noua per conciliũ damnatione.fa.6 2 0.col.1.li.B.

Heretici correcti ſi voluerint redire ſunt admittendi fa.6 2 0.col.2.li.C.

IAcobus maior ideo eſt dictus quia chriſto primo adhæſit ꝙ iacobus minor.fa.5 7.col.2.in fi.

Iacobus apoſtolus fuit epiſcopus ieroſolymorum fa.87.col.2.li.D.

Ieruſalem propter ſimoniacos deſtructa fuit.fa.2 2 0. col.1.li.B.

Imperator ab eccleſia romana imperium tenet.facie 7 7 8.li.A.& executionem in temporalibus a petro chriſti vicario ſeu a papa recipit.fa.ea.li.B.& C.

Imperator quibus veſtibus in concilio vti debeat. fa. 2 2.col.1.li.A.

Imperator dicitur ſuperilluſtris.fa.2 8.col.2.li.C.

Imperatoris electores qui ſint.fa.5 6.col.2.li.C.

Imperator in concilio non debet miſceri inter cardinales vel prelatos.fa.72.col.2.in fi.& ſeq.

Imperator & rex de neceſſitate non debent intereſſe cõcilio niſi quãdo tractaretur de fide.& ibi vide ꝙ vbi adſunt debent habere ſedes diſtinctas & ſeorſum de per ſe.

Imperator debet habere ſedem iuxta papam ſed non tante latitudinis nec longitudinis & a dextris pape & quomodo debeat eſſe ornata & de qualitate loci vbi ſedebit imperator.fa.7 3.per to.

Imperator an de neceſſitate debeat vocari ad conciliũ & intereſſe.fa.7 6.in fi.col.1.

Imperatori olim preſentabatur electio pape. fa.7 8. col.1.in fine.

Imperator non intereſt concilio vt diffiniat ſed vt diffinita obſeruari ſi opus eſt faciat.fa.8 2.col.2.& an ſit neceſſario vocandus ad concilium & ꝙ ſit dominus vniuerſi.fa.8 3.col.1.li.B.

Imperator quo ad ea que ſunt iuriſditionis inter laicos eſt maior epiſcopo.fa.8 3.col.1.in fi.& in ſequen.col.habes ꝙ eſt pars concilii maxime vbi tractatur cauſa fidei quia eſt aduocatus eccleſiæ & intantum eius intereſt ꝙ ſi papa eſt ſuſpectus de hæreſi poteſt imperator ab eo exigere quid ſentiat de fide.

Imperator omnimodam habet iuriſditionem in laicos propterea eſt vocandus ad conciliũ & eſt pars concilii.fa.8 3.col.2.in prin.

Impedimentum allegatum per excuſatores vocati ad concilium quomodo probari poſſit & debeat facie 1 0 3.col.2.li.D.& fa.ſequen.col.1.& .2.in fine & ibi quale debeat eſſe impedimentum vt excuſet.

Impedimentum legitimum tribuit citato grauis ſuorum infirmitas vt poſſit mittere excuſatorem facie 1 0 4.

104.col.1.in fi.

Imperator non poteſt conuocare concilium generale nec in vrbe que hoc habet iure capitis, nec de iure nec de facto poteſt conuocare clerum Ro. qui eſt caput cleri totius mundi nec clerum ieruſalem & Sicilie nec francie quia illud regnum nullo iure ſubeſt imperatori.fa.128.col.2.in fi.

Imperator licet conuocare non poſſit concilium debet tamen iuuare ſtatum eccleſiæ, tanq̃ amicus, frater patronus & debitor eccleſiæ & an poſſit congregare concilium generale vide latius.fa.129.&.ſeq.

Imperatorem poteſt ſolus papa ſine concilio deponere,fa,130.col.2.li.C.

Imperator non poteſt ius cauſarum romæ dicere, nec in regnis ieruſalem ſicilie vel francie citare hodie poteſt quia ei non obdiunt.fa,131.col.1.li.B.

Imperator in facto proprio etiam contra ſe dat iudicem & eligit procuratorem cæſaris. fa.132.col.1.litera.A.

Imperator a principio facultatem congregandi concilium habebat.fa.143.col.1.li.A.

Imperator vbi nec papa nec cardinales concilium cõgregant nec a ſe ipſo concilium congregatur & neceſſitas congregandi iminet (vt q̃a diſſeſio de papa tu vl' papa eſt notorius hæreticus) poteſt congregare quia eius interreſt ne ſcandalizetur totus orbis fa,163.& ſeq.col.1.per to.

Imperator repreſentat populum chriſtianum poſt papam vbi ſupra in fi.& fa.164.col.1.in prin.

Imperatoribus duobus electis & ambobus dātibus priuilegia vtrum ipſa priuilegia valeant. facie.173.col.1.li.A.per to.cum ſeq.

Imperator debet eſſe legitime electus, alias non eſt ei obediendũ & ſi ſit ſchiſma de imperio locus eſt gratificationi,fa,173.col.1.li.B.& in col.2.vide an imperator ex ſola electione añ cõfirmationem poſſit adminiſtrare & ibi plura de imperatore.

Imperator vbi poteſt congregare concilium cõtra papam an poſſit cogere prelatos vt vadant ad concilium.fa.184.col.1.li.B.

Imperator & papa poſſunt vendere officia ſecularia ſine ſimonia & peccato.fa.224.col.1.li.B.

Impediens euntem ad concilium tenetur pena legis iuliæ maieſtatis.fa,269.col.1.li.A.& tenetur ad penas de quibus in bulla in cena domini vide ibidem.

Impedimentum iuramento probatur,fa,410.col.1.litera.A.

Imperator poteſt indicere bellum pape ſchiſmatico fa,532.col.2.li.C.

Intereeſſe ad certum actũ cum quis ex iuris diſpoſitione tenetur etiam ſi actus explicandus eſſet iudicialis ſufficit vnica requiſitio ſiue citatio. fa.89 col.2.in fi.

Innocẽtius quartus electus fuit anno domini.1243. fa.70.col.1.li.B.

Inferiores epiſcopis ad habendam vocem deciſiuam non ſunt vocandi ad concilium, ad habendam vero vocẽ conſultiuam ſecus.fa,80.li.A.

Interpellatio vnica in extraiudicialibus regulariter ſufficit,fa,89.col.2.li.D.

Inferior poteſt citare in extraiudicialibus & cogere ad perſonaliter comparendum. fa.101.col.1.li.A.

Induſtriam perſonæ requirit omnis actus qui debet fieri in conſpectu principis. fa,110.col.1.li.B.

Intereeſſe concilio qui poſſint.fa.121.col.2.li.D. & pluribus ſequen.vſq; ad fi.ſecundi libri.

Infideles an ſint admittendi ad generale concilium.fa.123.col.2.li.C.

Ingreſſus religionis requirit liberum conſenſum facie 246.col.2.li.C.

In concilio attenditur tempus promotionis.fa.58.col.1.li.A.

In concilio debet fieri diſputatio de rebus gerendis & precipue de iis que concernunt ſtatum generalem eccleſiæ.fa.101.col.1.li.B.

In concilio de factis pape iudicatur. fa,125.col,1.litera.B.

In iuramento ſẽper intelligitur excepta authoritas ſuperioris.fa,410.col.1.li.B.&.463.col.2.li.C.

Ingreſſus religionis liberat a voto & iuramento,facie 463.col.2.li.C.

Inferior non poteſt imponere onus ſuo futuro domino per quod grauetur eius libera poteſtas.fa.471.col.1.li.B.

Incorrigibilis eſt perditio aliorum. fa,563.col.2.litera,D.

Incorrigibilitas interdum colligitur ex verbis non directe & expreſſe ſonantibus incorrigibilitatem ſed tacite & per indirectum.fa,377.col,1.li.A

Inferior non poteſt tollere legem ſuperioris a quo hãbet poteſtatem.fa,603.col.1.li.B.

In dubiis queſtionibus primo recurritur ad ſcripta nõui & veteris teſtamenti deinde ad decreta conciliorum,fa,644.li.B.

In veteri teſtamento recurrebatur in dubiis queſtionĩbus ad ſacerdotes leuitici generis in quorũ locũ ſucceſſerunt hodie epiſcopi facie.648.col.1.li.A.

Inferior ſupplet vbi papa negligit. facie.162.col.2.li.D.

Ioannes de lignano fuiſſet cardinalis niſi fuiſſet bigãmus.fa,85.col.1.li.B.& ibi quid reſpondit pape clementi dicenti ei quod feciſſet eum cardinalem ſi non habuiſſet vxorem.

Ioannes de fantutiis fuit poſt archidiaconũ fa.144.col.1.li.A.

Iulius.1.ſedit annis vndecim vel ſecundum hieronymũ annis.14.& ſecundum aliquos.16.facie.6.col.1.litera.A.

Iudex eos qui ducuntur ad ſupplicium facit imbauãgliari ne loquantur facie.37.col.2.li.D.

Iuuenes imprudentes nec duces nec eccleſiarum paſtõres ſunt conſtituendi.fa.57.col.1.in fi.& ibi q̃ iuuenes ad cardinalatum non ſunt apti.

Iuriſditionis eſt aliquid reformare ſtatuere & deliberãre in concilio & collegiis.fa.79.col.2.li.D.

Iuriſditio an deuoluatur ad collegium cardinalium ſi papa efficiatur furioſus vel demens vel mente captus ſeu ab hoſtibus vel infidelibus capiatur facie 204.col.1.li.B.& per plures alias ſeq.

Iuſpatronatus quod alias vendi non poteſt ſi venditur tamen quid venale (vt villa vel caſtrum) tranſit etiam iuſpatro quod eſt in villa facie.225.col.2.li.D.

Iuriſdictio ordinaria poteſt eſſe apud plures inſolidum fa.284.col.2.li.D.

Iuriſdictio que committitur cum territorio eſt ordinãria fa.286.col.2.li.C.

Ius abrogatiuum non extenditur ad correctionem alte

rius iuris per identitatem rationis ſed ius deroga tiuum ſic fa.385.col.2. li.D.
Iudex cognoſcit de viribus ſuę iuriſditionis fa.291. col.1.li.A.
Iuriſditio concilii expirat ipſo diſſoluto.facie.390. col.1.li.B.
In iuramento ſubintelliguntur multæ conditiones, videlicet re in eodem ſtatu manente item facultas ité cõmoditas & aliæ his ſimiles.fa.410.col.1.li.A.
Iuramenti tranſgreſſio inducit mortale peccatum. fa. 450.col.1.li.B.
Iuramentum habet ſuos comites veritatem iudicium & iuſtitiam.fa.464.col.2.li.D.
Iuramentum dolo vel vi extortum ſi ſeruari poteſt ſine interitu ſalutis eternæ ſeruandum eſt licet per iudicem eccleſiaſticum relaxandū ſit ſine conſenſu partis. fa.477.col.2.li.C.
Iuramentum interpretatur ſm intentionem iurantis. fa.480.col.1.li.A.
Iudicandum eſt potius ſm authoritatem doctorū qui innituntur authoritati legum & canonum quam ſm dictum Hieronymi vel Auguſtini niſi ipſi innitātur authoritati veteris vel noui teſtamēti. fa.483. col.2.li.D.
Ius poſitiuum totum eſt ſubmiſſum romano pontifici. fa.603.col.2.li.C.
Iudicium eccleſiæ eſt maius quocunq; alio. fa.658. litera.A.

L

Ateranen.concilium quod dicatur.facie.16. col.1.li.A.
Laici iudices an vocandi ſint ad concilium.fa. 71.col.6.litera.B.& ſequen.fa.columna.1. litera.A.
Laici de mandato papæ poſſunt omnia facere ſibi de mandata pręterq̃ q̄ conficiāt corpus domini quod presbyteris & aliis ſuperioribus tantum competit & laico poteſt papa delegare cauſas ſpirituales.fa. 78.col.2.li.D.
Laici debent vocari ad concilium non vt decidant ſed vt conſulant,& quando vocari debeant.fa.82.col. 2.& ſequen.
Laici non poſſunt diſputare de fide nec de cauſa matrimoniali cognoſcere vbi ſupra.col.1.li.A.
Laicus non poteſt tenere beneficium nec ei poteſt conferri,poteſt tamē acceptare & inueſtiri nomine alieno.fa.106.col.2.li.D.
Laici non ſunt capaces vocis dandæ in concilio. facie 106.col.2.in fine.
Laicus in iudicio in quo agitur de cauſis ſpiritualibus quid facere poſſit & q̄ poſſit eſſe conſiliarius & aſſeſſor in cauſis ſpiritualibus.facie.109.colum.1. litera.B.
Laicus an poſſit eſſe notarius in cauſis ſpiritualibus & an ſyndicus an operarius an vicarius epiſcopi & a quibus prohibeantur laici vbi ſupra columna.2. litera.D.
Laicus niſi ſit habilitatus a papa nec poteſt tractare ſpiritualia nec debet intereſſe concilio.fa.110.columna.1.litera.A.
Laicus an incidenter de cauſa matrimoniali vel in poſſeſſorio ſuper matrimonio poſſit cognoſcere vbi ſupra.fa.9.in fi.
Laici non poſſūt conſtitutionem facere in præiudicium feudi eccleſiaſtici. facie.115.columna prima litera.B.
Laici cum armis poſſunt intereſſe concilio generali pro illius tuitione & pro petenda iuſtitia & quando admittantur laici.facie.122.columna ſecunda litera.D.
Laici vbi clerici faciunt ſchiſma habent iuriſditionem ſuper eos.fa.141.col.1.li.A.
Laicus vtitur iure clerici ſi patronatum habeat communem.fa.156.col.1.in fi.
Laici principes in ſchiſmaticos apoſtaticos & hæreticos dicuntur habere iuriſditionem. fa.164.li.A. &.li.B.col.1.
Laici habent poteſtatem & iuriſditionem in cardinales ad faciendum ſeruare ſtatuta vbi ſupra.
Laicus in neceſſitate poteſt audire confeſſiones & baptizare.fa.376.col.1.li.A.
Leo papa approbauit geſta concilii calcedonen. in concernentibus fidem tantum.facie.279.colū.2. litera.C.
Legatus an poſſit deponere epiſcopos.fa.55.colum. 1.litera.A.
Legati & oratores qui mittuntur ad concilium quomodo ſedebunt. facie.72.columna ſecunda litera.C.
Legatus de latere niſi ſit ei ſpecialiter demandatum a papa ius congregandi concilium non habet. facie. 133.col.2.li.C.
Legatus de latere an poſſit congregare concilium.facie.184.columna.2.litera.C.& facie ſequen. vſq; ad literam.C.
Legati de latere officium non expirat licet nondum expediuerit literas.fa.206.col.2.li.C.
Leges derogatoriæ non poſſunt extendi ad caſus ſimiles quando ſunt taxatiuę pręſertim in materia odioſa.fa.210.col.2.li.C.
Lex iulia de ambitu an habeat locum in curia. facie 250.col.1.in fi.&.2.in prin.
Legatus de latere an poſſit diſpenſare contra concilium.facie.316.columna.1.litera.B.cum ſequen. de expreſſo conſenſu papæ poteſt.fa.326.col. 1.li.B.vel ex magna cauſa.
Legatus de latere factum de ſpeciali commiſſione papæ reputatur factum papæ.facie.320. columna 1.litera.B.
Lege ſcripta deficiente ratio naturalis habetur pro lege.fa.642.li.D.
Leo papa in ſua purgatione habuit.xii. epiſcopos.fa. 139.col.2.li.D.
Lex vbi mandat aliquid fieri intelligitur ſi fuerit petitum.fa.426.col.1.per to.
Locum ſecundum in concilio habebit cardinalis epiſcopus oſtien.fa.22.li.C.col.2.
Locum tertium tenet de iure niſi aliud obuiet patriarcha conſtantinopolitan.qui tenet primum locum poſt papam niſi epiſcopus oſtien. ſit præſens. facie eadem columna ſecunda litera.D. & ibi quando epiſcopus oſtien.non eſt pręſens quis teneat primū.
Locum quartum tenet alexandrinus, quintum antiochenus & ſextum ieroſolymitan. fa.23.colūna.1. litera.A.& ibi quod iſta præcedentia & præeminentia conſiſtit in ſedendo & ſubſcribendo in reſpondēdo & votando.& poſt hos patriarchas qui ſedeant vide ibi.

Loqui debet prior maior natu. facie. 60. columna ſecunda litera.C.
Locus primus quandoq; propter facundiam conceditur iuniori vbi ſupra litera.D.
Locum epiſcoporum ſequitur locus protonotariorũ numerariorum ſiue participantium,facie,70. col. 2,ſub litera,D.
Locus concilii ſeu iudicii debet eſſe tutus procuratoribus aduocatis & cæteris intereſſe habentibus. facie 405.columna,2.litera.C.& etiam facie.426.columna,2.litera.C.per to.
Locus non tutus quis dicatur. facie. 426.columna 2.per to.
Liberius papa deprauatus arrianorum perfidia progreſſus in concilium vt pro arrianis ſententiam ferret,graui dyſenteria percuſſus expirauit,facie.308 col.2.li.D.
Libellus petitio & accuſatio in notoriis & maxime in materia peccati & concernentibus publicam vtilitatem non requirũtur,facie,153.columna prima litera.B.
Licentiatus anno.5418.& doctoratus.1422.præfertur doctoratis & licentiatis medio tempore,fa,66,col,2,in fine.
Lugdunenſe concilium quale fuerit vide fa,18.colũ, 1,litera,A.

MAioritas in eccleſia multis modis conſideratur vide fa.636,cum ſequen.
Marcus poſt ſyluestrum creatus fuit & duobus tantum annis & menſibus octo ſedit cui ſuccesſit iulius qui ſedit annis.11.vel ſm hieronymum annis.14.fa,6,col.1.li,A.
Maioritas in eccleſia capitur quatuor modis, fa.58, col.2.per to.& ſequen.
Maioritas inter homines attenditur diuerſis reſpectibus,videlicet inferioris ad ſuperiorem in honore & obſequio.fa.66,col,2.li.C.
Maiores per minores & inferiores poſſunt redargui vbi eſt notoria hæreſis vel apoſtaſia.facie,163.columna,2,litera.C.
Manumiſſio requirit conſenſum liberum.facie.246. col.2.litera.C.
Maior pars de vniuerſitate an poſſit grauare ſingulos de vniuerſitate,fa.352.col.1.li.B.
Maior pars non ſufficit vbi requiritur conſenſus plurium per viam conſilii.fa,354.columna.2.litera C.alios caſus vide etiam per totam columnam illam & præceden.
Maior pars conſideratur non ſolum reſpectu numeri ſed etiam reſpectu authoritatis,facie,355,columna.1,litera,A.
Maior pars numero præſumitur etiam maior authoritate,fa 355,col,1,in fi.
Maior pars in electionibus conſideratur tam reſpectu numeri quam reſpectu ſanioritatis copulatiue, facie.355,columna ſecunda per totum.quid in aliis actibus capitularibus vide fa.356.columna prima per totum
Maior pars concilii an cõſideretur reſpectu omnium vocum ſimul an reſpectu maioris partis cuiuſlibet nationis,fa,356.col.2,li.C.cum ſequen.
Maior pars in actibus gerendis a duobus collegiis dicitur adeſſe quando adeſt maior pars vtriuſq; collegii.col.1,ad fi,cum ſequen.
Maior pars patronorum in præſentando quomodo intelligatur.fa.357.col.2.li.D.
Maior pars quæ habet authoritatem papæ an præualeat in concilio.fa.358.col.2,cum ſeq.
Martinus papa approbauit geſta concilii conſtantienſis concernentia fidem tantum.facie,618.columna ſecunda litera,D.
Matrimonium carnale difficilius diſſoluitur quam ſpirituale,fa,592,col,2,li.D.
Matrimonium impeditur per furorem.facie,211.col.1,li,B.
Metropolitanus non poteſt adiri per viam querelæ fa.294.col.1.li,A.
Metropolitan,in quo differt ab archiepiſcopo.facie 56.col.1.li.A.
Mendicantes non tenentur ire ad concilium.fa,81. col.1.litera,B.
Metropolitanus eſt iudex in cauſa quando quæritur an epiſcopus ſit canonice electus.facie.208.columna.1.litera.A.
Meticuloſi actus & contractus regulariter valent ſed per ſuperiorem retractari debent. facie,245.col. 2.in fine.
Metu quæ geruntur non valent quando iura non prouident de beneficio retractandi.fa.ea.
Metum iuſtum acclamatio popularis comminatoria inducit,fa.253,col.2,in fi.
Mens committentis videtur mutari per mutationem perſonæ cui committitur,facie.574.columna ſecunda litera,D.
Mitris albis & ſine ornamentis prælati & epiſcopi conuenien,ad concilium vti debent, cardinales tamen vtuntur quandoq; auriphrygiatis.facie,21.col. 2.litera,D.
Miles an præfetatur doctori & etiam nobili. fa, 67. col.2.li.D.
Miniſtri ordinum religioſorum quando promouẽtur, de conſuetudine quæ hodie inoleuit iurant ire ad ſynodum,fa.81.col,2,li.D.
Minoris partis collegii cardinalium factum quando valeat,fa.162.col.1.li,B.
Miſſam audire a clericis publicis & notoriis concubinariis iura prohibent.facie.203,columna ſecunda litera.C.
Minor pars ſi innititur rationi poteſt impedire decretum maioris partis.facie,352,columna ſecunda litera,C.
Miſſio duplex,eſt vna quæ fit ex authoritate ſeu poteſtate,alia quæ fit ex conſilio,facie.73 2.columna 2,litera.D.
Monachi clauſtrales ſi ſint vocati ad concilium prouinciale non tenetur ire.facie.81.columna prima litera.B.
Monachus an poſſit eligi in papam,facie. 149.col. 2.litera.D.
Mortuus & inutilis æquiparantur.facie.204.col.2. litera.D.
Modicum tempus quod quandoq; dicatur, fa,257. col,1.in fine.
Monachus contentioſus arbitrio ſuperioris punitur, fa.264,col.1,li,B.

Morę purgatio admittitur in extraiudicialibus vbi pticulariter alicuius non intereſt, fa, 40 9, colum, 1. litera. B.
Morę purgatio admittitur in obligationibus in quibus poſt moram non ſuccedit obligatio ad aliud & vbi dies eſt variabilis ad voluntatem promittentis fa. 40 9. col. 1. li. B. vel vbi purgatio non tēdit ad preiudicium alterius. fa. 4 2. col. 2.
More purgatio de equitate canonica ſemper admittitur, fa. 40 9. col. 1. ad fi.
Morę purgatio non admittitur poſt requiſitionem fa, 4 2 1. col. 2. li. D.
Modi quibus ſchiſma ſedari poteſt fa. 5 4 2. cum pluribus ſequen.
Motus proprius pape eſt omnium optimus artifex ōnem habens virtutem. fa, 6 2 1. col. 2. li. D.
Multitudo contemptibilem rem reddit, fa, 80. col. 1. litera. A.
Mutatio conditionis ſtatus facit variari diſpoſitionē fa. 46 3. col. 1. cum ſeq.

NEmo plus nocet in eccleſia dei quam qui peruerſe agens nomen ſanctitatis & ordinem ſacerdotis habet, fa, 5 6 5. col. 1. li. B.
Neſtorius fuit damnatus in concilio niceno & anathematizatus in calcedoneñ. fa. 6 2 0. col. 2. li. D.
Nicena ſynodus cogregata fuit anno domini. 3 1 5. vel melius. 3 3 9. imperii autem conſtantini anno. 1 6. fa. 7. col. 1. li. A.
Nicena ſynodus prima fuit ſub vtroq; pontifice ſylueſtro & iulio ibi col. 2. li. D.
Nicena ſynodus quare dicatur prima cum ſedes conſtantinopolitana teneat primum locum poſt ſedem romanam, fa, 8. col. 1. li. B.
Niceñ conciliū eſt dignius illo quod fuit celebratum conſtantinopoli ibi col. 2. li. D. & fa. 9. col. 1. li. A habes plurimorum virorum ſanctiſſimorum nomina qui concilio niceno interfuere & ꝙ fuit concluſum chriſtum homouiſion ideſt eiuſdem cum patre ſub ſtantie confiteri debere.
Nicena ſynodus fuit bis celebrata quamuis fiat mentio tantum de vna vnde ponitur prima nicena, 2. conſtantinopolitana. 3. epheſina. 4. calcedoneñ. facie 1 4. col. 1. li. B.
Notorium facit vt poſſit iudex procedere ad ſententiā iuris ordine non ſeruato & ſine citatiōe. fa. 4 2 3. c. 2. ad finē. limita in ſententia cenſurarum, fa. 4 2 4. col. 2. li. D. declara & vt in. fa. 4 2 5. colum. 2. in principio.
Notorium non indiget probatione ſed ſufficit allegare illud fa. 4 2 4. col. 1. vbi plura vide de notorio limita hoc de allegatione prout in fa. 4 2 7. col. 1. li. A. vide etiam. fa. 4 2 9. per to.
Notorium quando eſt excuſabile requirit citationem ad condemnationem. fa. 45 0. col. 1. li. A.
Notorium poteſt eſſe permanens licet actus non ſit in ſe permanens. fa. 4 3 1. col. 1. li. A.
Nobilis an preferatur doctori & militi vel econtra. fa. 6 7. col. 1. li. B.
Notarius in cauſis ſpiritualibus an eſſe poſſit laicus fa. 10 9. col. 2. li. D.
Notorium allegare ſufficit & in notoriis ad exequitionem proceditur ſine ſententia. facie. 1 5 3. col. 1. litera. B.
In notoriis non requiritur monitio ad conuincendū negligentiam dato temporis curſu in quo quis actū facere potuit quantūcunq; non ſit ſtatutus terminus fa. 1 6 1. col. 1. li. A.
Nouella fuit filia io. and. & vxor io. de lignano & quia noluit ingredi manaſterium io. de lignano non fuit factus cardinalis per clemen. V. fa. 8 5. co. 1. li. B.
Nuncius ſi in via moriatur erit citatus excuſatus. facie 9 9. col. 2. li. C.

OBliuio decennio inducitur. facie. 1 0 2. col. 1. litera. B.
Obediendum cui ſit primo cū quis a duobus ſuis ſuperioribus eodem tempore vocatur vt puta ſi prelatus vocetur a papa & a rege cui ſubeſt ratione feudi vide late, fa. 1 1 4. col. 2. in fi. cum pluribus ſequen.
Officium paſcendi oues chriſti fuit cōe omnibus apoſtolis. fa. 6 6 8. col. 2. in fi.
Oculum eius qui ſubſannat patrem & qui deſpicit partum matris ſuffodient corui de torrentibus & comedent filii aquile. fa. 1 1 4. col. 2. in fi.
Opus imperfectum nō nouit deus. fa. 6 2 3. c. 2. ad fi.
Omnis res per eaſdem cauſas diſſoluitur per quas cōſtituitur. fa. 5 7 1. col. 2. li. D.
Oratores & legati qui mittuntur ad concilium quomodo ſedebunt in concilio. fa. 7 2. col. 2. li. C.
Oratorum regis francorum & regis apulie quis precedere debet vbi ſupra li. D. & ibi ꝙ oratores principum ſecularium ſedebunt immediate poſt viceca merarium.
Orator regius precedit ducalem & oratores laici ſiue clerici qui non ſunt prelati ſedebunt in prima quadratura in ſedibus humilioribus ſecundum dominorum ſuorum dignitatem vbi ſupra li. D.
Orbis totus dicitur eſſe prouincia vrbis quia vrbs eſt caput orbis, fa. 1 3 2.
Orbis licet ambitu maior ſit vrbe non tamen authoritate, fa. 1 3 2. col. 1. li. B.
Ordinarii vbi ſchiſma fuerit in eccleſia poterunt exercere ea que ſunt reſeruata pape, fa. 20 8. c. 2. li. C.
Ordo dandi voces in concilio. fa. 2 6 5. co. 1. & 2.
Ordo ſubſcribendi ſtatutis conciliaribus. facie. 2 6 7 columna. 1.
Ordo iudiciarius an ſeruari debeat in concilio generali. fa. 2 8 9. col. 1. li. A.
Ordo iuris non requiritur in proceſſu principis facie 42 3. col. 2. li. C.
Orbis maior eſt vrbe. fa. 6 2 4. col. 2. li. C.
Oſtien. epiſcopus conſecrat papam & inungit imperatorem. fa. 2 2. col. 2. li. D.
Ouis ſcabioſa a caulis eſt repellenda ne tota domus &c. fa. 2 6 3. col. 2. li. C.

PApa in concilio debet eſſe indutus veſtibus pōtificalibus & que ſint ille veſtes vide. facie 2 1. col. 2. li. D. & vadit ad concilium cū pluuiali rubeo & mitra pcioſa. fa. 2 2. co. 1. li. A.
Patriarche non debent habere palium in concilio vbi ſupra proxime.
Papa quia eſt caput concilii vicarius chriſti & caput totius eccleſie in eminentiori loco ſedebit eſt enim auctor director. moderator concilii & ibidem col. 2. litera. A.

Papam

Papam conſecrat epiſcopus oſtień, ibidem li, C.

Patriarcha conſtantinopolitanus quando epiſcopus oſtień, non eſt preſens concilio tenet primum locum alias ſecundum ibidem & quo ordine ſedeant quattuor patriarche & poſt eos qui ſeq̄ntur, fa. 2 3.

Patriarche & primates differunt tātum nomine fa. ea. col. 2. li. D. & patriarche olim in primitiua eccleſia tenebant primum locum poſt papam poſtea tamen in romana eccleſia. 3. locum aſſumpſerunt fa. 2 4. col. 1. li. A. & ibi an & qui patriarche cardinalibus & quibus preferantur.

Patriarche promouentur per papam con conſilio tamen cardinalium & eis vocatis, fa. 2 6. co. 2. li. D. & ibi quod papa parum vel nihil poteſt facere abſq̧ conſilio cardinalium.

Papa dicitur ſuperilluſtris, fa. 3 0. col. 2. li. C.

Patriarche dicuntur fratres pape ibidem li. C. & ibi ꝙ patriarche in fauorabilius tantum veniunt appellatione curialium vrbis & ibi ꝙ dicuntur ſanctiſſimi & reuerendiſſimi li. D.

Papa an ſit maior concilio vel econtra. facie. 3 1. col. 1. litera. B.

Patriarcha conſtantinopolitanus appellatur papa vbi ſupra col. 2. li. C. & ibi quod patriarcha eſt ſupra archiepiſcopos & ibi etiam ꝙ patriarcha dicitur patrum princeps.

Papa cardinales non epiſcopos appellat filios epiſcopos fratres. fa. 3 2. col. 1. li. A.

Patriarche dicuntur ſtelle ſiue lucerne parate añ chriſtū, fa. 3 3. c. 1. li. A. & ibi ꝙ ñ de facili recuſantur.

Papa de relictis vel donatis cetui cardinalium debet habere dimidium & econtra ibidem col. 2. li. C.

Patriarche preſtant iuramentum fidelitatis pape facie 3 3. col. 1. li. B.

Papa connumerat ſe inter cardinales & habet ſingularem diligentiam de ſalute corporali cardinalium vnde ſi cardinalis infirmatur nō minuitur ei ſanguis ſine licentia pape. fa. 3 4. col. 1. li. A.

Patriarche preſident archiepiſcopis & epiſcopis & in hoc tenent vicem apoſtolicam, fa. ea. col. 2. li. C. & in fi. dicte col. habes ꝙ pro illis ſit expenſa funeris per ecclíam ſicut pro aliis epiſcopis.

Patriarcha dicitur ſummus patrum qui primum poſt papam obtinet locum. fa. 3 5. col. 1. li. A. & ibi & in pluribus precedentibus col. vide an preferatur cardinalibus & ibi ꝙ patriarcha dicitur ordinarius & quid poſſit patriarcha cum archiepiſcopis & epiſcopis ſui patriarchatus.

Patriarcha conſtantinopolitanus habet duo priuilegia ſpecialia vltra alios. fa. 3 5. col. 2. li. D.

Papæ dicto in iis que geſſit quando erat cardinalis ſtatur ſecus in cardinalibus intellige in preiudicium tertii vbi ſupra.

Patriarchatus ſumpſit originem in veteri lege. fa. 4 1. col. 2. li. C. & ibi ꝙ patriarchatus fuit añ chriſtum.

Patriarche quomodo iudicent de metropolitanis fa. 4 5. col. 1. in fi.

Patriarcha habet facultatem portandi crucem ante ſe & quod patriarcha poteſt dare pallium archiepiſcopo vbi ſupra col. 2. li. C.

Patriarche quattuor euangeliſtas repreſentāt. fa. 4 6. col. 2. litera. D.

Patriarche in concilio ita ſunt conſiliarii pape ſicut cardinales. fa. 5 0. col. 1. li. B.

Pape aſſiſtentium tres ſunt ordines ſcilicet diaconi p̄ſbyteri & epiſcopi. fa. 5 1. col. 2. li. D.

Patriarche hodie non precedunt cardinales ſed cardinales ipſi eos vide bullam eugenii quarti inſertam fa. 5 0. vſq; ad. 5 3. col. 2. incluſiue & ibi poſt bullā habes quo habitu vtuntur.

Patriarche alii poſt cardinales & quattuor patriarchas principales ſedebunt. fa. 5 3. col. 2. in fi.

Paſtoris vita oībus prodeſſe debet fa. 5 8. co. 1. in fi.

Patrum nomine intelliguntur epiſcopi facie. 74. col. 1. in principio.

Papa preeſt coucilio tanq̄ caput ibidem col. 2. & ibi an prelati inferiores ſint vocandi ad concilium.

Papa poteſt facere laicos capaces rerū eccleſiaſticarū ſiue ſpiritualium maxime vocis dande & dare laico poteſtatem excommunicandi & eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrandi preterq̄ ꝙ conficiat corpus dñi quod preſbyteris tantū & aliis ſuperioribus eſt conceſſum & de mandato pape poteſt laicus omnia facere ſibi mandata. fa. 7 8. col. 2. li. D.

Papa ſi ſit hereticus pōt imperator ab eo exigere quid ſentiat de fide. fa. 8 4. col. 2. li. C. & fa. 8 3. col. 2.

Papa preeſt concilio tanq̄ rector & moderator totius eccleſię & paſtor dominici gregis & omnium epiſcoporum epiſcopus vbi ſupra.

Papa ſi velit ſtatuere vel p viā legis diſponere de cauſis eccleſiaſticis etiā non citatis nec inuitatis nec auditis laicis ipſi etiam inuiti tenentur acceptare niſi ſint de articulis iā p̄ſ́actos & cōcilia deciſis vbi ſup̄.

Papa debet eſſe electus a duabus partibus alias electio non valet. fa. 8 4. col. 2. li. D.

Pape pro cardinalatu ſepeſſime dant verba generalia fa. 8 5. col. 2. in prin.

Papa eſt patriarcha vrbis. fa. 8 6. col. 2. li. D.

Papa figuratiue repreſentat eccleſiam. fa. 8 8. col. 1. in principio.

Papa vt congreget concilium requiri debet vbi crimē eius non eſt notorium vt ꝙ ſit hereticus vel apoſtaticus & illa cauſa debet intimari & ſi non congregat vel negat debet de hoc fieri inſtrumentum & p literas intimari & etiam per literas aliarum honeſtarum perſonarum. fa. 9 1. col. 1. in fi.

Palatium in curia ſuccedit in locū albi pretoris facie 9 3. col. 1. in fi.

Papa ſine aliqua preambula ſiue ſummaria aut extra iudiciali cognitione poteſt citare per edictum ſecus autem in inferiori ibidē col. 2. in prin. li. C. & ibi latius de citato ab īferiori p edictū, fa. 9 3. c. 1. li. C.

Papa non poteſt tollere obligationē iuramentalē que ſitam laico, fa. 1 1 5. col. 1. li. B.

Pape non eſt obediendum ſi ex eius mandato veriſimiliter timetur aliquod malum futurum vel quando precipit aliquid contra ſtatum vniuerſalis eccleſię ſine rationabili cauſa vbi ſupra.

Papa an poſſit in preiudicium regis & feudatarii eius mandare vbi ſupra.

In cauſis electionis papę & in factis eius epiſcopi cardinales ſunt iudices quia & ipſi eum conſecrant, fa. 1 2 6. col. 1. li. B.

Papa ſi fiat hereticus congregatio concilii ſpectat ad alium. fa. 1 2 6. col. 2. li. C.

Papa eſt ſuperior omnibus ipſe enim omnes iudicat etiam ſi ſuperiorem non agnoſcant & poteſt omnes punire. fa. 1 2 8. col. 1. li. A.

Papa a nemine niſi a deo iudicatur facie. 1 3 0. col. 1. litera. B.

Papa ſolus ſine concilio deponit imperatorem ibidē col. 2. li. C. & ibi quod nō iudicatur a cōcilio quia oīa concilia ab authoritate eius dependent.

Papa eſt omnium chriſtianorum & eccleſiæ caput & pater & omnes chriſtiani ad eum vt ad caput & patrem debent habere recurſum vbi ſupra li. D.

Papa poteſt dare contra ſe iudicem & ſe ſubmittere ſicut imperator facit, fa. 132. col. 1. li. A. & ibi ꝙ papa poteſt eſſe iudex in cauſa propria.

Papæ ſententiæ ſtandum eſſe videtur etiā ſi totus mūdus contra eum ſentiat ibidem li. B.

Papa ſi eſt hæreticus deſinit eſſe papa & ſi peniteat nō deponitur ſed ſibimet penitentiam indicit ſed ſi in hæreſi perſeuerat deponitur, fa. 133. col. 1. li. B.

Papæ authoritas non requiritur in concilio vbi tractatur de eius exauctoratione. fa. 134. col. 2. li. C. & vbi ſunt duo contendentes de papatu conciliū poteſt vtrunque repellere & tertium eligere.

Papa ſi fuerit notorius hæreticus cautius erit ꝙ concilium eo requiſito congregetur. fa. 135. co. 1. li. B.

Papa vbi certus eſt etſi dicatur hæreticus dum tamē de hoc non ſit damnatus debet eius authoritas requiri ad cōcilium cōgregandū & eo authore cōgregari, fa. 135. col. 1. in fi. & 2. in prin. & ibi ſub li. C. habes ꝙ ſpeciale eſt in papa ꝙ authoretur in facto proprio.

Papam iudicare relinquitur ipſiuſmet arbitrio ibidem 2. col. li. D. & ibi quod ſolius dei arbitrio iudicatur cum non habeat ſuperiorem.

Papa & chriſtus idem faciunt conſiſtorium ita ꝙ excepto peccato poteſt papa fere omnia facere quæ deus poteſt & niſi circa fidem a nemine poteſt iudicari & ſicut nō pōt dici deo cur ſic facis ita in iis que ſunt iuris poſitiui non poteſt dici pape cur hoc facis vbi ſupra, fa. 135. col. 2. li. D.

Papa ſi vult vti poteſtate ſua quantumcunque conciliū contra eum ſit congregandum ad eū ſpectat congregare. fa. 136. col. 1. li. A.

Papæ authoritas finitur concilio congregato & confunditur in concilio & remanet forma concilii vbi ſupra.

Papæ ratificatio conualidat geſta in concilio ſine eius authoritate congregato que propterea nulla erant fa. 136. col. 1. li. B.

Papatus cauſa que & quando dicatur vbi ſupra col. 2. litera. C.

Papa ſi accuſetur de adulterio non notorio & requiratur vt congreget concilium vel authoritatem congregandi preſtet & ipſe differat, an ex ſe vel per potentiam alicuius laici poterit legitime congregari fa. 139. col. 1. li. B.

Papa ſi fuerit incorrigibilis & contra eum obiiciatur aliquid quod ſcandalizet vniuerſalem eccleſiam concilium ex ſe poterit conuocari. facie. 139. col. 2. li. C.

Papa vbi non ſubeſt magna neceſſitas non cogitur ſed in eius eſt libertate conuocare concilium & ſi ei aliquid obiicitur de hoc non cognoſcit concilium ibidem ſub li. D. col. 2.

Papa pro omni crimine poteſt accuſari. fa. 140. col. 1. litera. A.

Papa ſi preciperet aliquid quod eſſet cōtra legem dei ei obediendum non eſſet vbi ſupra li. B.

Papa ſi purgari nolit & ſit ita malus ꝙ aliquo modo deſtruat bona eccleſiæ forſā dādo ſuis & aliquod crimen committat an poſſit alio modo prouideri q̄ per concilii congregationem. fa. 140. col. 2. li. D.

Papa eugenius priuatus fuit in concilio baſilien. & electus dux ſabau die quem felicē nominarunt qui poſt mortem eugenii & electionem nicolai quinti conſcientia ductus renunciauit papatui & egit heremiticam vitam. fa. 141. col. 2. li. C.

Papa ſi omnino nollet interponere authoritatem concilio tunc concilium ſupplebit vices eius & pronunciabit ſe legitime congregatum & ſuam eſſe iuriſdictionem. fa. 142. col. 1. li. A.

Papa ſi requiſitus vt congreget concilium detractat, quid agendum, fa. 142. col. 1. in fi.

Papatum vſurpans poteſt per cardinales & alios clericos deum timentes anathematizari & humano auxilio a ſede apoſtolica remoueri. facie. 191. col. 1. li. A. & B.

Papa debet elig' a duabus partibus cardinaliū qui tū in hoc releuatur ꝙ ipſe computatur in numero duarum partium. fa. 148 li. B. in fi.

Papa eſt caput totius vniuerſalis eccleſie. fa. 149. co. 1. ſub li. B.

Papa hæreticus tanq̄ ſeparatus ab eccleſia non eſt papa & electio de eo facta erit nulla eadem. fa. col. 2. li. C. & ibidē quod idē ē ſi ſit mulier. & ſi fuerit vxoratus & mulier non poſſit induci ad ſeruandam cōtinentiam cum ea habitabit & ibi vide an eo caſu retinebit pontificatum.

Papæ electio quot modis ſit nulla & quibus caſibus & an monachus poſſit eligi in papam vbi ſup̄ per to.

Papa ſi tēpore electionis fuerit hæreticus quātuncunque poſt factam electionem & detectā hæreſim non eſſet pertinax non ſufficeret forte ad remanendum in pontificatu. fa. 150. ſub li. B.

Papa qui labitur in hæreſim poſt electionem & receptionem & eſt pertinax an deſinat ipſo iure eſſe papa fa. 150. cum aliis ſeq.

Papę an poſſit obiici hęreſis ibidem li. D. & ibi quid poſſit excipi contra ipſum.

Papatus titulum vtrum hereticus habeat. facie. 152. col. 1. li. B.

Participantes ſchiſmaticis excuſantur nec incurrunt excommunicationem quando factum eſt dubium & intricatum. fa. 155. col. 1. in fine.

Participantes excommunicato quibus caſibus non incurrant excommunicationem & quibus poteſt cum ſchiſmaticis & excōicatis participari ſine incurſu excommunicationis & peccati ibidem.

Duobus de papatu contendentibus ſi vnus ſit in poſſeſſione qui nolit congregare concilium & alius nullā habet poſſeſſionem vel ſi ille qui ſolus eſt papa eſt hæreticus & requiſitus non vult congregare quid agendum. fa. 156. col. 2. in fi.

Papa non poteſt condere legem quod ſi ipſe prolabatur in hæreſim de ipſa non redarguatur. fa. 158. col. 2. li. C.

Papa poteſt per indirectum compelli ad congregandum concilium vbi neceſſitas imminet & ipſe detractat vbi ſupra.

Papæ hæretico poteſt a catholicis reſiſti & contra eū inſurgi ex precepto diuine legis ibidem li. D.

Papæ heretico poteſt fieri monitio publica illa etiam euangelica vbi ſupra.

Papæ precipienti aliquid quod continet hæreſim non eſt parendum, fa. 159. col. 1. li. A.

Papa ſi prohiberet epiſcopis officium chriſmandi ſine cauſa non deberet ſuſtineri tanq̃ faciens contra ſtatum eccleſiæ gñalis, non n. debet vti plenitudine poteſtatis ſine cauſa & preceptis eius nutritiuis ſchiſmatis non eſt obediendum vbi ſupra.

Pater cogitur filium emancipare quando eſt nimis ſeuerus in eum, fa. ea. col. 1. li. B.

Par in parem non habet imperium, fa. ea. col. 1. in fi.

Papa quamuis ſit notorius hæreticus ſi tñ nullo modo monitus fuit nec requiſitus vt ſe emendet nõ põt dici negligens nec hereticus nec incorrigibilis nec etiam poteſt deponi. fa. 161. col. 1. li. A.

Papa ſi noluerit congregare conciliũ vel authoritatẽ illi preſtare an cogi poterit. fa. 166. col. 1. li. A.

Papę vocatio eſt authoritatiua inferioris aũt potius eſt quedã requiſitio ſiue denũtiatio, facie, 170. col. 1. litera. A.

Partes due collegii debent eſſe preſentes in vniuerſitatibus laicorum, ſecus in collegiis & capitulis eccleſiarum & in conciliis generalibus & ibi habes caſus quibus non requiratur ꝙ due partes ſint preſentes facie, 170. col. 2. li. C.

Papatus cauſa ſi duo fuerint in diſcordia & quilibet in poſſeſſione partis & conueniant cũ cardinalibus quilibet cum obedientia ſua in vnũ locum vt quod decreuerint de conuocando cõcilio fiat an requiratur maior pars vtriuſq; obediẽtie de per ſe, fa. 170. in fine & fa. 171. col. 2. in fine & col. 1. in prin. li. A.

Papatus proprietarius qñ poſſit actũ proprietatis exercere & adipiſci poſſeſſionẽ, fa. 172. col. 1. li. A.

Papatus habendi cã duobus contẽdentibus ſi dubiũ ſit quis eorum ſit verus papa debet prohiberi ne aliquis eorũ adminiſtret, fa. 172. col. 2. ibi ẽt habes quid agẽdum ſit qñ notorie conſtat quod alter ſit verus papa.

Papatus hñdi gratia pluribus contẽdentibus ſi quilibet ſit in poſſeſſione partis ſue obediẽtiæ & vnus denegat vel detractat cõgregare conciliũ & alter velit congregare vtrum poſſit. fa. 173. col. 2. litera. D. vſq; ad fa. 177. col. 2. li. C. & ibi dicta col. & facie ſequen. & fa. 174. col. 1. & 2. habes quid agendũ qñ ipſi ambo contendentes de papatu volũt congregare ſed eſt diſcordia de loco vel tempore.

Papatus hñdi gratia duobus cõtendẽtibus & diſcordãtibus de loco & tpe ipſi poſsũt cõmittere loci electionem vni vel duobus aut tribus quorum iudicio ſtetur. fa. 182. col. 1. li. B.

Papa ſi ſemel locus fuerit deputatus & ex aliqua cauſa nolit ad illum locum accedere quia timet impreſſionem an excuſetur, fa. 182. col. 1. li. B.

Papatus gratia contendentes an debeant eſſe preſentes in toto proceſſu concilii, fa. ea. col. 2. li. C.

Papa ſi renuntiauerit papatui & poſtea neget renuntiaſſe & cardinales velit eligere alium quid agendũ erit. fa. 183. col. 2. li. D.

Papa electus & nondũ conſecratus an poſſit congregare concilium. fa. 184. col. 1. in fine.

Papa ſi non interſit concilio an per commiſſarios intereſſe debeat & quot poſſint preſidere nomine pape. fa. 186. col. 2. per totum.

Papa vtrum in cauſa fidei teneatur ſemper congregare concilium. fa. 201. col. 2. li. C.

Papa ſi effectus fuerit furioſus mente captus vel inutilis aut captus ab infidelibus an iuriſdictio transferatur ad collegiũ cardi, fa. 204. & pluribus aliis ſeq.

Papa ardua ſolet cum conſilio cardinalium expedire fa. 207. col. 1. li. B

Papa ſi efficiatur hereticus vel ſchiſmaticus notorie ſeu demẽs furioſus mẽte captus ſiue ſi captus fuerit a ſchiſmaticis hæreticis vel paganis iuriſdictio deuoluitur ad collegium cardinalium qui poterunt ſi voluerint deputare vicarium qui adminiſtret iura Ro. eccleſiæ. fa. 209. col. 2. li. D.

Papę poteſtas ẽ a deo poſtq̃ eſt electus licet cardinales determinent perſonam. fa. 210. col. 2. in fine.

Pape põt obiici exceptio furoris. fa. 211. co. 1. li. B

Papa bonifacius. 8. procurante rege francie per gulielmũ de nogareno captus fuit. fa. 213. co. 2. li. C

Pape an exceptio furoris opponi poſſit & ea occaſione remoueri a papatu. fa. 216. col. 2. li. C.

Papa electus anteq̃ acceptet dicitur nominatus facie 217. col. 1. li. B.

Papa ſi efficiatur inutilis an cardinales poterũt procedere ad alterius electionẽ, fa. 218. col. 1. in prin.

Papa ſi paſſim committat ſimoniam an hec erit cauſa ſufficiẽs congregandi concilium vbi ſupra li. D. & fa. 209. & per plures alias ſeq.

Papa an poſſit cadere in crimen ſimonie & an hoc crimine illaqueetur. fa. 222. co. 1. li. cũ pluribus ſe.

Papa non poteſt derogare reſpectu iurium patrimonialium clericorũ vel detrahere proprietati rei eccl'iaſtice ſine cã. fa. 222. co. 2. li. C. & ibi habes li. D. quod iuri tituli bñficii clericorũ detrahere poteſt.

Papa an poſſit vendere titulũ beneficii & qñ poſſit & prophanare hmõi ſpũalia. fa. 223. co. 1. li. A.

Pape que prohibeantur propter ſimoniam vbi ſupra & per totam dictam col.

Papa ſicut diſpenſare poteſt in penis iam incurſis ita ẽt ne incurrantur. vnde poteſt alicui concedere priuilegium quod percutiẽdo aliquẽ clericũ non incurrat excommunicationem. fa. 224. col. 1. li. A.

Papa & imperator poſſunt vẽdere officia ſecularia abſque aliqua ſimonia ſeu prauitate. fa. ea. co. 1. li. B.

Papa an vendendo beneficium committat ſimoniam fa. 224. col. 1. per to. & ſeq.

Papa vbi diſpenſat in prohibitis a ſolo iure poſitiuo ſufficit ſola voluntas pro cauſa ẽt quo ad deum nedum in foro contentioſo vbi ſupra col. 2. li. D. vide tñ ibi & ſequenti fa. col. 1. qñ procedat diſpẽſatio.

Papa poteſt viua voce pronuntiare aliquem ſacerdotẽ & ſi non eſſet conſtitutio eccl'ie ſufficeret ſi diceret ſis preſbyter abſq; alia ſolennitate & ſolo verbo poteſt facere epiſcopum. fa. 228. col. 1. li. A.

Papa in iis que ſunt iuris poſitiui ex ſola voluntate diſpenſat, fa. ea. col. 2. li. C.

Papa non ligatur iure poſitiuo. facie eadem & 230. col. 2. li. D.

Pape electo a duabus partibus poteſt opponi omnis exceptio per quam infertur naturaliter hoc ẽ de iure diuino ipſum non eſſe papam vbi ſupra & facie 241. per totum vbi etiam habes quæ exceptiones poſſint contra eum opponi.

Papa an poſſit accuſari de ſimonia & ſi per ſimoniam ſit electus an poſſit amoueri & quid in cardinale, fa. 231. & per plures ſequen.

Pape electio facta per impreſſionem an ſit nulla, fa. 244. col. 2. in fi. & per plures ſeq.

Papa an poſſit cogi ad renunciandum papatui facie 249. col. 1. li. A.

Papa etiam ſi ſe ſubmiſerit determinationi concilii, ni

nihilominus poterit añ ſentẽtiã reſilire etiam iam completa inquiſitione nec poterit inuitus iudicari ſed dicendum erit ei ꝙ ſeipm iudicet.fa.249.li.B
Papę electio a duabus ptibus cardinaliũ extra cõclaue exiſtentium facta an teneat.fa.258.col.2.li.C.
Papa an ſine cõcilio poſſit deponere imperatorem vel regem.fa.465.col.1.li.A.
Papa an poſſit ſe ſubmittere iudicio concilii vel imperatoris vel alterius.fa.391.col.1.cum ſeq. & an tũc requiratur cõſenſus cardi.fa.392.co.1.li.B.
Papam eiicere nemo poteſt niſi ſolus deus.fa.394.col.1.li.A.
Papa an poſſit ſe ipſum abſoluere a iuramento & quã do.fa.410.col.2.cum ſeq.
Papa qui incidit in hæreſim & non vult emendari eſt minor quolibet catholico.fa.416.col.2.in fi. & fa.521.col.2.li.C.
Papa qui iurauit & vouit aliquid in conclaui quod poſtea ñ ſeruat an dicatur plurus.fa.449.co.1.cũ ſe.
Papa aſtringitur ſuo iuramẽto & voto.449.co.2.in fi.
Papa non poteſt ſeipſum abſoluere a iuramento ſuo fa.454.col.1.per to.cum ſeq.
Papa nõ explicat ardua ſine conſilio cardinalium.fa.460.co.1.li.B.vide latius.fa.488.col.1.li.B.
Papa ex omiſſione obſeruationis legis diuine ligatur fa.460.col.2.li.D.
Papa proprio contractu ligatur.fa.465.
Papa eſt vicarius ieſu chriſti & vicem veri dei & non puri hominis gerit in terris.fa.463.in fi.
Papa non poteſt alium ſibi parem nec ſuperiorem conſtituere.fa.468.col.2.li.D.vbi plura vide de poteſtate papę cum preceden.col.
Papæ poteſtas & excellentia quanta ſit.fa.468.per to.
Papę poteſtas indiuiſibilis eſt.fa.471.col.1.li.A.
Papa poteſt diſpenſare ſuper iuramento quando cauſa prohibitionis eſt de iuſtitia poſitiua.fa.472.col.2.in fine.
Papa non poteſt facere quamdiu eſt papa ꝙ non ſit iudex omnium nec poteſt a ſe abiicere ſuam poteſtatem.fa.474.col.2.li.D.
Papa non poteſt infeudare bona eccleſię fa.477.col.2.in fi cum ſeq.
Papa ſine cauſa non poteſt auferre bona vnius eccleſiæ & dare alteri fa.478.col.2.in prin.
Papa non poteſt ſubiicere papalem poteſtatem conſenſui cardinalium.fa.485.col.2.li.D.
Papę et ſchiſmatico & hæretico eſt obediendum donec declaratus fuerit vel ſaltem monitus.fa.492.col.2.li.D.& fa.506.col.1.li.B.
Papæ non eſt obediendum quando mandat aliquid p quod poſſet turbari vniuerſalis ſtatus eccleſiæ.facie 501.col.2.li.C.vel ſcandalizari facie.568.col.2.litera.D.
Papa mutat ordinem eccleſiarum etiam patriarchalium & vnit ac diuidit epiſcopatus.fa.507.col.1.per totum.
Papa a nemine iudicatur.fa.507.col.2.li.C.
Papæ authoritatem qui auferre & diminuere conatur fidem violat & in hæreſim labitur.facie.508.col.2.litera.D.
Papa an poſſit accuſari de hæreſi.fa.510.cum ſeq. quid autem de ſimonia vide.513.
Papa ſolus poteſt concedere vniuerſalem poteſtatem ſeu iuriſditionem in ſpiritualibus.facie.510.col.2.litera.D.
Papa an poſſit damnare memoriam predeceſſoris ſui fa.515.per to.
Papa accuſatus de hæreſi ſi offerat ſe paratum ſtare iudicio eccleſiæ an poſſit retinere papatum fa.517.col.2.
Papa poteſt ferre ſententiam contra ſe, que potius dicitur ordinatio cũ ſupra ſe iuriſditionem nemo habeat.fa.520.col.2.li.C.
Papa an de ſimonia & aliis criminibus accuſari poſſit fa.521.col.1.ad.fi.cum ſeq.
Papa an accuſari poſſit de ſchiſmate.fa.528.col.2.
Papa an aliqua pena ligetur ſi impediat euntem ad cõcilium.fa.269.col.2.li.C.
Papa poteſt facere concilium generale cum prelatis aliquarum prouinciarum prout ſibi videtur.facie 273.col.1.li.B.& col.2.li.C.
Paulus & alii apoſtoli fuerunt pares petro ſed nõ quo ad iuriſditionem & adminiſtrationis plenitudinem fa.28.col.1.li.A.
Papa ſi confirmat beneficium manuale conceſſum monacho facit illud perpetuum quo ad illum monachum.fa.295.col.2.li.D.
Papa an poſſit tollere ſtatuta concilii.fa.300.col.1.per to.cũ ſeq. & an requiratur conſenſus cõcilii.fa.301.col.1.li.A.& an in concernentibus fidei articulos poſſit ſolus modificare & interpretari facie 301.col.2.li.D.& quid in concernentibus reformationem morum & correctionem criminum.fac.302.per totum.& multos caſus in quibus papa cõtra concilium diſpenſat vide.fa.302.col.2.ad fi.& fa.303.col.1.& 2.& quando diſpenſat cõtra ius diuinum vide ibi.
Papæ auhoritas ſẽper intelligitur excepta in iis quæ ſtatuuntur in conciliis.fa.306.col.2.li.C.
Papa an in cauſis fidei teneatur ſẽper congregare concilium.fa.307.col.2.li.C.
Papa an poſſit facere nouos articulos fidei.fa.309.col.2.li.C.
Papa an per clauſulas generales dicatur derogare ſtatutis conciliaribus.fa.311.col.1.cum ſeq.
Papa an receperit authoritatem a conciliis generalibus.fa.324.col.1.cum ſeq.
Papa contra ſtatũ vniuerſalis eccleſiæ diſpenſare nõ poteſt.fa.329.col.1.li.A.nec etiam ſi decoloraretur ſtatus eccleſiæ.fa.330.col.1.li.A.
Papa an poſſit deponere omnes epiſcopos ad vnum ſine cauſa.fa.329.col.1.li.B.
Papa ſubiicitur cõciliis in iis que ſunt fidei.fa.336.col.1.li.B.
Papa eſt caput eccleſiæ ſicut vir eſt caput mulieris.fa 370.col.1.li.B.
Papa ſolus vocatus eſt in plenitudinem poteſtatis ceteri prelati in partem ſolicitudinis.fa.370.col.1.litera.B.
Papa ſchiſmaticus inueteratus dicitur hæreticus.fa.531.col.2.li.C.
Papa non poteſt transferre ſedem extra vrbẽ Ro.fa.535.col.1.in fi.
Papa ã accuſari poſſit d apoſtaſia.fa.538.co.2.in fi.
Papa an accuſari poſſit ꝙ habeat vxorem.facie.540.co 1.2.
Papa ex quibus cãis deponi poſſit.facie.541.co.1.cum ſeq.
Papa hæreticus non deponitur ſed declaratur depoſitus.fa.541.col.1.li.B.

Papa

Papa intruſus ſi ducitur aliquo iuſto errore non poteſt ſchiſmaticus appellari.fa.550.col.1.li.A.

Papa ſchiſmaticus ſicut hæreticus perdit dignitatem papatus.fa.551.col.1.li.A.

Papa inutilis & inſufficiens an poſſit deponi per concilium.fa.558.col.1.li.B.

Papa incorrigibilis & ſimoniacus an poſſit deponi per concilium.fa.563.cum ſeq.

Papa qui eſt notorie crimino ſus ſi monitus non deſiſtit incidit in hæreſim.fa.564.col.2.in prin.

Paulus reprehendit petrum ſcandalizantem gentiles.fa.565.col.1.li.B.

Papæ facta a deo tantum iudicantur.fa.575.col.2.cum ſeq.

Papa non habet poteſtatem a conciliis ſed a deo.fa.579.col.2.in prin.

Papa habet duplicem gladium temporalem & ſpiritualem.fa.579.li.C.

Papa ſi committit vſuram & permittit alios paſſim illam exercere ſtatim non eſt deponendus ſed debet prius moneri.fa.597.col.1.

Papa eſt ſuper omnes nec vllum ſuperiorem habet in terris.fa.602.col.1.li.A.& ſolus omnes iudicat & a nemine iudicatur.fa.604.col.2.li.C.

Papæ & chriſti idē eſt tribunal.fa.604.col.2.lit.D.

Papa an poſſit pro libito voluntatis diſſoluere concilium.fa.613.col.2.li.D.

Papa an poſſit tollere priuilegium clericorum vt nō poſſint conueniri apud iudicem laicum.fa.614.col.1.li.B.

Papa ſolus poteſt concilium prorogare ſi bona ratione hoc faciat.fa.618.col.1.cum ſeq.& transferre fa.621.col.1.li.A.

Papa ſolus non poteſt concilium transferre vel diſſoluere vbi cauſa propter quam concilium congregatum eſt non poteſt ab ipſo ſolo expediri.fa.619.col.2.li.D.vel ſine aliqua cauſa.fa.621.col.1.litera.B.

Patres congregati in concilio poſſunt cum hæreticis publice diſputare ad confuſionem eorum.fa.620.col.2.lite.D.

Papa ſi facit mentionem de iure quæſito tollendo intelligitur de puro & perpetuo non de temporali & conditionato vel etiam ſi ſit mentio de iure conſeruando.fa.621.col.1.li.B.

Papa non ſolum ſemel ſed bis vel ter cauſa ſubſiſtente poſſet concilium prorogare & trāsferre.fa.622.col.2.li.D.

Papa etiam ſine cauſa poteſt cōcilium transferre & prorogare ſi nullum ex hoc oriri poteſt ſcandalum.fa.622.col.2.li.D.

Papa ex quibus cauſis poſſit concilium diſſoluere.fa.623.col.2.per to.

Papa debet venerari concilia non ſolum in iis quæ concernunt fidem ſed etiam ſalutem animarum.fa.624.col.2.li.D.

Papa ſolus nō poteſt explicare ardua ſine conſilio cardinalium.fa.625.col.1.li.B.

Papa iterare poteſt ſicut quilibet priuatus.fa.626.col.1.li.B.

Papa dicitur miniſter chriſti & eccleſię.fa.629.col.2.litera.C.

Papa non eſt ſponſus eccleſiæ ſed paranymphus.facie 641.col.1.li.B.

Papa contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ non poteſt aliquid facere.fa.642.col.2.li.C.

Papa in quibus caſibus ſit inferior cōcilio & ab eo poſſit iudicari.fa.656.li.D.

Papa habet vtrunq; gladium & recte etiam appellatur imperator.fa.664.li.A.

Papa qualis eſſe debeat remiſſiue vide.fa.699.li.D.

Papa denunciationi euangelicæ ſubiicitur.fa.724.litera B.

Papa habet iuriſdictionem etiam in infideles.facie 759.litera.B.

Papa eſt epiſcopus totius orbis habens prælationem in vniuerſalem eccleſiam.fa.759.li.B.

Petrus cum apoſtolis inſtituerunt presbyteros.& ꝙ petrus habuit preter presbyteros & epiſcopos alios coadiutores intenden.& aſſiſtentes ad iudicandum in cauſis fidei.fa.41.

Petrus primo cathedram antiochiæ tenuit ſeptēnio ea.fa.col.2.li.D.& ibi quot annis romæ cathedram tenuerit.

Petrus primo fuit ſummus pontifex quam epiſcopus ro.& quatuor annis tenuit ſedem eccleſiæ vniuerſalis nullam ſibi patriarchalē ſedē eligendo & tanquā prælatus & caput omnium fidelium ſedebat vbi volebat.fa.41.col.2.li.C.& li.D.

Petrus reuelante ſibi domino noſtro ieſu chriſto ſedem ſuam ex antiochia romam tranſtulit & ibi factus eſt romanus epiſcopus vide ibidem col.2.li.D.& ibi ꝙ tempore petri & aliorum apoſtolorum nomē papatus non fuit in vſu eccleſiæ.

Peremptorium vtrum habeat vim comminationis vel econtra.fa.96.col.2.li.D.

Peremptorio decurſo ſi ordinarius deleget cauſam vel moriatur an delegatus vel ſucceſſor teneatur de nouo citare.fa.99.col.1.li.B.

Perſonę induſtria electa eſſe videtur vocatorū ad concilium & etiam eligere habentium.fa.100.col.1.litera.A.

Præſentandus ſi perſona non ſit nota debet eſſe præſens.fa.ea.col.1.li.B.

Perſonaliter quis in actibus electionis niſi ſit impeditus comparere tenetur,in actibus vero vniuerſitatis procuratorem conſtituere poteſt.& ibi quod in electionibus cēſetur electa induſtria perſonæ.fa.101.col.1.li.B.

Perſona illuſtris litigat per procuratorem vbi ſupra & ibi ꝙ procuratorum vſus inuectus eſt vt quod quis per ſe non poteſt per alium poſſit.

Pœna qualis veniat imponenda negligētibus ſiue nolentibus venire ad concilium.fa.111.col.2.li.C.

Periurus qui poteſt priuari beneficio ſi recipiat beneficium & agat contra tertium ille non poteſt excipere contra eum de periurio ad effectum repellēdi ab agendo & petendo ſuum beneficium quamuis poſſit contra eum agere vt priuetur beneficio.fa.149.col.1.li.B.

Periurus non repellitur ab agendo & petendo tamen poteſt priuari beneficio ſuo vbi ſupra.

Petitio aut libellus aut accuſatio in notoriis non requiritur maxime in materia peccati & publicā vtilitatem tangen.fa.153.col.1.li.B.

Periculis obuiandum eſt.fa.206.col.1.li.B.

Perſona loquēs ſemper intelligitur excepta.fa.242.col.1.litera.B.

Periurus eſt infamis infamia facti.fa.449.colum.1.litera.B.

Pertinax pertinax videt̃ male ſentire de fide. fa.450. col.2. litera.C.
Petrus apoſtolus purgauit ſe in cõcilio ꝙ intraſſet ad homines habẽtes præputium.fa.629.col.1.li.B.
Petrus apoſtolus elegit ſibi clementem ſucceſſorẽ. fa. 628.col.1.li.B.
Petrus quando claues accepit eccleſiam ſanctam ſignificauit.fa.631.col.2.li.C.cum pluribus.fa.ſeq.& hoc declaratur etiam.fa.677.li.C.
Petrus & cæteri apoſtoli fuerunt ſubiecti imperatori. fa.644.li.D.
Petrus & paulus meritis fuerunt pares ſed non authoritate.fa.667.col.1.in fi.cum ſeq.
Petrus habuit claues pro ſe & ſucceſſoribus ſuis.facie 677.li.B.
Petrus quomodo dicatur repręſentaſſe eccleſiam quãdo claues accepit.fa.677.col.2.cũ pluribus ſeq.
Pecunia tanq̃ venenum eſt fugiẽda.fa.40.co.1.li.A.
Petrus habuit eandem poteſtatem cum chriſto. facie 734.litera.B.
Plenitudo poteſtatis principaliter & neceſſario eſt in papa & ab eo ſeparari non poteſt.fa.766.col.1.
Placentiæ de anno domini.1405.pręſidente vrbano ſecundo celebrata fuit ſynodus cum epiſcopis tam galliarum quam lombardiæ & tuſciæ.fa.10.col.2.litera.C.
Plenitudo ptãtis papæ quid ſit.fa.476.col.1.li.B.
Plenitudo poteſtatis papæ eſt a deo. de qua vide plura.fa.496.col.1.cum ſeq.
Plenitudo poteſtatis eſt in papa modo non erret.facie 200.col.1.li.A.
Poteſtas ſuprema petri vtrũ ei data fuerit per illa verba matthæi.16.ſu es petrus an promiſſa tantum facie.686.col.1.cum ſeq.
Poteſtas clauium fuit conceſſa papæ tanq̃ capiti & eccleſiæ ſeu membris deriuatiue ab eo.fa.703.p to. & fa.707.col.1.per to.
Poteſtas apoſtolis conceſſa fuit tantum quo ad forum pœnitentiale.fa.707.col.1.cum ſeq.
Poteſtas iuriſditionis duplex eſt,vna in foro exteriori altera in foro conſcientiæ,fa.712.li.A.
Poteſtas iuriſditionis in foro exteriori eſt duplex altera quæ tradita eſt a chriſto per legem euangelicam altera quæex humana conſideratione per principes eſt addita.ea.fa.litera. A.
Poteſtas archiepiſcopalis & regalis æquiparantur.fa. 55.col.2.li.D.
Poſteriores in proceſſionibus & funeribus ſunt magis propinqui honorato & digniori.fa.66.c.1.li.A.
Poteſtas diſponendi de eccleſiaſticis data fuit clericis. & non laicis videlicet petro & ſucceſſoribus.fa.78.col.1.li.A.
Populus eſt docendus & non ſequendus ibidem li.B. & ibi ꝙ olim electio papæ pñtabatur imperatori.
Poteſt quis per alium quod poteſt per ſe quando illud quod eſt gerendum non eſt ex ſui natura malum ſiue illicitum.fa.105.col.2.li.C.
Poſſidens aliquo colorato titulo non poteſt amoueri ſine cauſæ cognitione.ibi.fa.142.col.1.in prin.
Poſſeſſorio agens in beneficialibus debet probare ſuã canonicam inſtitutionem & iuſtificare poſſeſſionem ex titulo.fa.146.col.2.
Poſſeſſionẽ ex titulo colorare magis eſt de ſtilo & conſuetudine curię ro.quã de iure.fa.147.col.1.li.A
Poſſe minime dicimur quod commode non poſſumus ibidem.
Poteſtas ſecularis ſupplet vbi deficit eccleſiaſtica.facie 164.col.1.li.A.
Populus ſupplet vicem epiſcopi negligentis conuocare alios epiſcopos ad ordinandum alium epiſcopũ. fa.166.col.1.li.B.
Poſſeſſio eligendi cum eſt in controuerſia inter duos tunc iudex debet prohibere vtrunque eligere. facie 172.col.1.li.B.
Poteſtas omnis a deo eſt & ideo non eſt acquirẽda per pecuniam.fa.130.col.1.in fi.
Poſt cardinalem oſtien.vtrum cæteri cardinales an patriarchæ immediate ſedeant. fa.47.&.48.
Poteſtas clauium fuit data toti eccleſiæ.fa.598.col.1.ad finem.
Poteſtas ſuprema an inſit eccleſiæ habitudine neceſſaria & papæ contingenti.fa.646.litera.B. & facie 658.li.A.
Poteſtas data apoſtolis circa octo cõſiſtebat.fa.881. litera.B.
Poteſtas data aliquibus de eligendo locum concilii ſinitur in prima nominatione.fa.356.col.2.li.C
Poteſtas conceſſa apoſtolis duplex eſt,facie.381.col 1.litera. B.
Poteſtas iuriſditionis in foro conſcientiæ,duplex eſt. altera conſideratur ex eo quod homo ſe ſubiicit poteſtati ſacerdotis, altera conſideratur reſpectu ſuperioris ſubiicientis illum vel illum alteri. facie 712.li.A.
Poteſtas clauium ordinis quo ad adminiſtrationẽ corporis chriſti veri eſt data eccleſiæ & ab ea abdicari nec auferri poteſt.fa.712.li.B. verum quo ad adminiſtrationem ſacramẽtorum ordinis non eſt ęqualiter in quolibet ſacerdote.fa.ea.li.C.
Poteſtas iuriſditionis fori exterioris an data fuerit omnibus apoſtolis.fa.713.li.D.cum ſeq.
Poteſtas omnis reſpectu virtutis a deo eſt ſed reſpectu ſuppoſitorum agentium omnis poteſtas immediate eſt a papa.fa.721.li.A.
Poteſtas prædicandi & baptizandi ita fuit data cæteris apoſtolis ſicut petro.fa.739.li.C.
Præſidentes concilio ipſamet congregatio eligit.fa. 21.col.1.li.A.
Primates quo tempore fuerint inſtituti & vnde dicti ſint.fa.56.col.1.li.A.
Primatia & patriarchatus an ſint eadem dignitas. fa. 56.li.B.& ibi ꝙ patriarchæ dicũtur ſuperilluſtres & primates illuſtres.
Primatus aquileien.fuit diuiſus in aquileien.& gradẽ. facie.54.columna.2.& ibi vide de aliis primatibus & quo ordine ſedebunt.
Primas lugdunen. habet duas ſedes, & ibi etiam quis præcedit qñ ſunt plures primates concurrentes.
Præfertur qui primo fuit promotus ad dignitatem cęteris paribus,fa.57.col.1.li.A.
Præcedere quis debeat an archiepiſcopus mediolanẽ. an rauennen,& de cõtẽtiõe quæ ſtet ipſos fuit ibidẽ.
Præeſt perſona perſonæ quinq; modis.fa.59.col.1. li.A.& ibi ꝙ prælatio conſiſtit in tribus.
Prærogatiuas honoris vide vbi ſupra.& quod ex tribus præcellere quis conſocium dicitur.co.2.li.C.
Præferri debet minor ſuperiori quando eum ſuperat virtute & bonitate.fa.61.col.1.ſub li.B.
Præferri quis debeat an habens filios an antiquior nõ habens.fa.62.col.1.li.A.

Priuilegia

Priuilegia & prælationes ſenum vide vbi ſupra & pluribus ſequen.col.

Prærogatiua dignitatis non præfertur prærogatiuæ temporis,fa.65.li.D.

Præfertur aliquando iunior ſeniori fa. vbi ſupra col. 2.in fi.ad hæc vide epiſtolam ſancti ignatii.

Præferri debet qui primus eſt dignitaté adeptus inter plures eandem habentes dignitatem,facie.66.col. 2.litera. D.

Preſbyter græce latine dicitur ſenior.fa.70.columna 1.litera. A.

Protonotarii numerarii participantes hodie poſt epiſcopos ſequuntur & ſuccedunt loco euangeliſtarum & cenſentur inſtituti ad ſcribedum acta & geſta papæ.& ob hoc lateri papę aſſiſtunt vide de his fa.70. col.2.in fi.& fa.71.col.1.&.2.vſq; ad medium & quod ſunt in dignitate conſtituti & quot nominibus nuncupentur & vnde ortum traxerunt.& ꝙ protonotarii ſeptem ſunt. portantes hodie rochetum & pileum more prælatorum.

Prælati aſſiſtentes papæ ſedebunt ſuper gradus thalami pontificalis papæ ad ſiniſtram & protonotarii apoſtolici & clerici cameræ ad dextrá. fa.71.col. 2.ſub li.C.& ibi ꝙ nó reperitur an tales ſint ad concilium vocandi & an habeant vocem deliberatiuam & conſultiuam.

Principes magni in concilio ſedebunt in ſcamno diaconorum cardinaliũ poſt omnes diaconos. fa.72. col.2.in fine.

Prælati omnes poſt papam ſunt vocandi ad conciliũ. fa.75.col.1.li.A.

Præfecti prætorio & patritii debẽt intereſſe concilio. fa.76.col.2.in fi.

Prælati dicuntur omnes preſbyteri curati.fa.77.col. 1.ſub li.B.

Preſbyter quomodo ſe ſubſcribat in deciſionibus factis in concilio.fa.82.col.2.in prin.

Prelati habentes vocem deciſiuam poſſunt quando ſunt omnes concordes & nullus contradicit papá abſente in concilio generali admittere ſimplices clericos alias non habentes vocem.fa.84.co.2.li.D.

Protonotarii preferuntur abbatibus & idem de eis dicendum eſt quod de epiſcopis quoad intereſſendũ cõcilio & vocem dandum.fa.85.col.2.in fi.

Prorogato tempore ad tenendum concilium an fieri debeat noua citatio.fa.98.col.2.in fi.

Procurator vnus poteſt comparere pro pluribus citatis & poterit habere decem voces ſi ſuſtinet vices totidem perſonarum ipſum conſtituentium in concilio.fa.99.col.2.in fi.

Præſens quis dicitur qui ſe prebet ſenſibus corporis fa.ea.col.1.li.B.

Procuratorem quando & quibus caſibus citatus impeditus perſonaliter comparere mittere teneatur fa. 104.per to.

Procurator an quando mandatum eſt de eligendo certam perſonam poſſit conſtitui ab eo qui electioni debet intereſſe, fa.110.col.1.li.A.& quid ſi procurator fuerit clericus & quid ſi laicus & datus ad intereſſendum concilio vbi ſupra.

Prelatus aſtrictus regi ratione feudi non poteſt impediri etiam per papam quominus ſeruet iuramentum regi.fa.115.col.1.li.B.

Preſbyter in criminalibus iudicem eligit facie.132. columna 1.li.A.

Precepto papæ quando ex illo preſumitur vehementer ſtatus eccleſiæ turbandus vel alia mala ventura non eſt obediendum.fa.159.col.1.in fi.

Practicam ſeruandam in congregando concilium quando papa eſt hæreticus vide facie.162.columna 1.litera.A.

Principes ſeculares poſſunt inficere manus in electos ſpon.fouẽtes ſiue facientes ſchiſma & eis inuitis facere dubium determinari per eccleſiam.facie.164. columna.1.li.A.

Primogenitus qui de conſuetudine debet ſuccedere in regno ſi demens fuerit a natura ſecundogenitus erit rex, ſi vero ex accidenti fuerit demens dabitur ei coadiutor.fa.216.col.1.li.B.

Preſbyter non poteſt alterius parochianum ſoluere vel ligare nec in alterius eccleſia ſine rectoris licentia celebrare,fa.226.col.1.li.A.

Priuatio facta in curia facit cenſeri beneficium vacare in curia.fa.383.col.1.li.A.

Promiſſio iurata non admittit more purgationem.fa. 404.col.1.ad fi.

Preuentio iuriſditionis habet locum in pari iuriſditione.fa.413.col.2.li.D.

Prelato ſimoniaco vel notorio fornicatori poteſt ſubtrahi obedientia.fa.415.co.1.li.A.& ibi ꝙ ei nõ ẽ obediendum vide.plura ibi de hac materia in co. ſeq. & quid in papa vide ibi &.fa.418.cum ſeq.

Prelatus qui amiſit gratiam papæ poteſt euitari a ſuis ſubditis,fa.415.col.2.in fi.

Princeps poteſt reſtituere aliquem etiam ad bona in alios tranſlata,fa.446.col.1.li.A.

Princeps ratione pacis poteſt auferre bona vni & dare alteri.fa.446.col.1.li.A.

Princeps ita ligatur contractu vt etiam de plenitudine poteſtatis non poſſit contrauenire,facie.451. col.2.in fi.cum ſeq.

Princeps quando vtitur iure communi & quando iure proprio vide,fa.457.col.1.li.B.& latius.488. columna.1.li.B.

Prelatus poſt tranſlationẽ non poteſt conueniri de eo quod fecit añ tranſlationem ſicut libertus non poteſt conueniri de eo quod fecit in ſeruitute fa.463. col.1.li.B.

Princeps licet non poſſit tollere ea que ſunt iuris naturalis poteſt tamen ea limitare.facie.475.columna.2.li.D.

Princeps qui non habet ſuperiorem licet ſit ſolutus lege quo ad vim coactiuam non eſt tamen ſolutus quo ad vim directiuam.fa.506.col.1.li.A.

Primatus papæ quibus rationibus probetur vide fa. 502.cum pluribus ſequen. & quibus authoritatibus.fa.508.cum ſeq.

Proceditur contra papam per denuntiationem euangelicam.fa.517.col.2.

Prelati in concilio non debent eſſe deſides ſiue negligentes ſed cum maturitate & ſolertia omnia diligenter examinare & perſcrutari facie.365.columna 1.&.2.

Preſidentes concilio loco papæ debent omnes ſimul conſentire prout eis videtur facie.273.col.1.li. B.& col.2.li.C.

Preſidentes concilio poſſunt allegari ſuſpecti,facie 293.col.2.li.D.

Precepta dei ſunt de neceſſitate ſalutis ſed non humana ſtatuta facie.340.columna.2.ad fine cum ſeq.

Princepſ non poteſt tollere ea que ſunt iuris naturalis.fa.600.col.1.li.B.
Prima ſedes pre ceteris debet ſeruare decreta patrum fa.625.col.1.li.A.
Prelati vocantur dii.fa.629.col.1.li.A.
Prophete in nouo teſtamento appellãtur explanatores ſcripturarum.fa.651.li.B.
Primatus petri quibus rationibus & authoritatibus probetur.fa.665.cum ſeq.
Principatuum alius eſt monarchicus alius ariſtocraticus alius politicus quorum preſtantiſſimus eſt monarchicus.fa.674.li.C.

QVales eſſe debeant intereſſe concilio debentes.fa.259.&.260.per to.
Qui non habet ſuperiorẽ & iurauit in materia diſpẽſabili poteſt ipſemet ſecum diſpenſare fa.464.col.2.li.C.
Qui manifeſto facinori deſinit obuiare nõ caret ſcrupulo ſocietatis occulte.fa.585.col.2.li.C.
Qui habet plures dignitates quarũ nulla per ſe ſufficit ad precedendum alium,non precedet virtute illarum omnium.fa.66.col.2.li.D.
Quod prodeſt pluribus ꝑfertur ei quod prodeſt paucioribus.fa 601.col.2.li.C.
Quod quis non cogitur incipere inchoatum cogitur conſummare fa.624.col.1.in prin.
Quicunq; ab vnitate fidei & ſocietate eius ſe ſeparat nec a peccatis ſolui nec cœlum ingredi poteſt facie 634.col.1.li.B.
Qui dicit ſe habere poteſtatem ſuper alios debet illud docere.fa.640.col.1.li.A.
Quot prelati conſtituant concilium facie.270.colũna.1.litera.B.
Quot teſtes ſufficiant contra papam. fac.597.col.1.in fine cum ſeq.
Quicunq; deſiderat primatum in terra inueniet confuſionem in coelo,fa.738.li.A.

RAuenna antiquiſſima ciuitas italie a quibus condita fuerit habes.fa.57.col.1.li.B. & ibi ꝙ rauennan.epiſcopi aliquando cũ romanis pontificibus contendere auſi ſunt. & ibi et habes quot & quas ciuitates rauennen.epiſcopus habeat ſub ſe.
Ratificatio pape cõualidat geſta in concilio,cõgregato ſine eius authoritate.fa.138.col.1.litera.B.
Rex in habitu regio ſedebit in concilio.fa.22.columna.1.li.A.
Rex dicitur illuſtris & qui tituli dentur regibus facie 29.col.2.li.D.
Rex debet habere decem vel vndecim ciuitates quibus preſit & eſt inferior cardinale vbi ſupra.
Res magne non viribus aut velocitate corporis geruntur.fa.58.col.2.li.C.
Religioſi & religioſe quomodo preferantur.fac.66.col.2.li.C.
Rex de neceſſitate non debet interuenire concilio, ſi tamen interſit quomodo debeat habere ſedem ſuam ornatã & ſituatam & qualiter eius perſona debeat eſſe ornata habes.fa.73.in fi. & facie.76.columna 2.litera.D. vbi habes ꝙ debet vocari & intereſſe concilio.
Reges inunguntur & ſuſceperunt eccleſiam dei tuendã & tenentur de ea rationem reddere in iudicio diſtricto fa.76.col.2.li.D. & ibi ꝙ reges poſſunt per alios intereſſe concilio.
Rex francie & rex anglie habent priuilegia conferendi certa beneficia in ſuis regnis & an rex poſſit acquirere ius cõferendi longiſſima preſcriptione.fa.78.col.1.li.B.
Recedens a iudicio ad quod vocatus fuit illicentiatus quando dicatur & ſit contumax.fa.112.col.1.li.B.per to. & ſeq.
Reus qui comparuit & accuſata contumacia actoris non comparentis illicentiatus receſſit debet de nouo citari ad hoc vt contra eum aliquid ſtatui poſſit fa.112.col.1.&.2.
Rex non cognoſcit de delicto clerici feudum ab eo tenentis ad effectum eũ priuandi.fa.115.c.2.li.D.
Regnũ frãcie nullo iure ſubeſt imperatori.fa.129.col.1.li.A.
Recuſatus iudex non poteſt cognoſcere ſi tamen deleget alteri ille poterit authoritate recuſati cognoſcere. quod intellige modo deleget ante recuſationem fa.136.col.1.li.A.
Reſtitutio non competit pape violenter intruſo electo & etiam qui non eſt capax poſſeſſionis iuris vel rei qua dicitur priuatus col.1.li.B.fa.144.& de iſta q. quando non eſt electus a duabus partibus quo caſu dicitur intruſus an dicatur habere ſuperiorem & an ad eum poſſit haberi recurſus vide facie.145. vſq; ad rubricam de exceptione hæreſis.
Reſtituere qui poteſt via iudiciali poteſt etiam elicere fa.146.col.2.li.D.
Regula cui damus actionem multo fortius exceptionem an habeat locum in poſſeſſoriis adipiſcende retinende & recuperande poſſeſſionis.fac.148.col.2.li.D.& quomodo procedit regula.fa.ſeq.columna.1.li.A.
Reſtitutio ſpoliato non datur vbi ex reſtitutione nutritur peccatum.fa.158.col.1.li.B.
Regula ꝙ equaliter ſub vna determinatione poſita debent equaliter determinari procedit niſi ſit diuerſa ratio in altero determinabiliũ.fa.252.c.1.li.A.
Requiſita in perſonis habentibus dare vocem in concilio.fa.259.&260.per to.
Rebellis qui ſit.fa.420.cum ſeq.
Rebellem facit ſententia & non ſola cõfeſſio.fa.420.col.1.li.B.
Reſtitutio pleniſſima quid ſit & quantum operetur fa.445.col.2.cum.ſeq.
Reſtitutus a principe etiam pleniſſime non recuperat fructus perceptos ab alio.fa.447.col.1.li.A.
Remedia que dantur contra papam incorrigibilem fa.524.col.1.cum.ſeq.
Reſponſio doctorum per verbum credo equiparatur reſponſioni per verbũ affirmo.fa.578.c.1.li.A.
Regula que non proſunt ſingula multa iuuant non habet locum in iis que ſunt diuerſi generis & forme fa.588.col.1.li.B.
Reſcribentis mens præſumitur talis qualis eſſe debet fa.569.col.1.li.B.
Rex inſtitutus ab vniuerſitate ſi couertatur in tyrannũ poteſt ab eadem vniuerſitate deſtitui.facie.644.litera.C.
Romæ pter quattuor concilia nicenum conſtantinopolitan,epheſinum & calcedonenſe tempore fabiani fuit concilium.60.epiſcoporum fa.15.columna.2.

na,2.li,D.

Romana eccleſia a domino primatum obtinuit & eſt caput omnium eccleſiarum, de quo plura vide fa. 423.col.1.per to.

Romani ſi recipiant papam ſchiſmaticum an priuandi ſint ſuis priuilegiis,fa.534,col.1.in fi. cum ſe.

Romana eccleſia nunq̃ errauit quomodo intelligatur fa.536.col,2.li.D.

Romana eccleſia an ſemper habuerit principatum fa. 538.col.1.

Romana eccleſia errare poteſt ſed nõ vniuerſalis facie 626.col,2,li.D.& fa.641.col,2,li.c.

Romana eccleſia diuerſimode capitur. fa.646,li,C.

Romana eccleſia eſt mater & magiſtra aliarum facie 661,li,B.& 663.li.B.

SAcris veſtibus non niſi in eccleſiaſticis & ideo dignis officiis vti ſtephanus ſtatuit, facie.12. col.2.li,C.

Sacerdotes a chriſto ordinati fuerunt, facie.47.col. 2.ſub li.D.

Sacerdotum nomine intelliguntur epiſcopi.faci.74: col,2. in prin,

Sacerdos dicitur quaſi dans ſacra. facie.70,col.1.in prin.& ibi q̃ maius ſacerdos equiparatur coruo in ingredine,& ibi etiam q̃ eorum ignorantia nec venia nec excuſatione digna eſt,& ibi etiam de illorum excellentia.

Sacerdotes dicuntur omnium fidelium patres,fa,69. col,2.li,D.& ibi q̃ honorari & defendi debẽt a principibus mundi & quod precedunt milites & ſecunſta dum aliquos preferuntur abbbatibus.

Sapiens quis dicatur,fa,259,vbi late col.2.in prin, & in col.1.q̃ ſapientis duo ſunt opera vnum eſt nõ mentiri de quo nouit, alterum mentientem manifeſte poſſe vide ibi latius.

Sacerdos excommunicatus ſimoniacus etiam in ordine & depoſitus dummodo rite fuerit conſecratus ſi intendit conſecrare poteſt.fa.712,li.B.

Sacerdotes quo ad poteſtatem conſecrandi non differunt ab epiſcopis.ta.ea.li,D.

Schiſmatici an admitti debeant ad generale conciliũ fa,123.col.3,li.C.

Schiſma quibus temporibus & inter quos fuerit facie 127,col,1.&,2.& ibi de aliquorum pontificum ſucceſſione habes.

Schiſmaticus obſtinatus dicitur hæreticus. fa,135. col,2.li,C,

Schiſmatici ab omni actu iudiciario ſunt ſuſpenſi ipſo iure. fa,131.col,1.li,A.

Schiſma quomodo differat ab hæreſi.facie,175.columna,2.li,C.

Schiſma ſi fuerit in eccleſia ordinarii poterunt exercere ea que ſunt reſeruata pape.facie. 208.columna 2 li.C.

Schiſma quid ſit,fa.420,col.2.in fi. cum ſeq.vbi etiã vide quis ſit proprie ſchiſmaticus,fa.422,col,2. ibi ponuntur plures diffinitiones ſchiſmatis.

Schiſmatici cardinales ſi reſtituantur an recuperent beneficia quibus priuati fuerant per ſententiam,fa. 444,col.2.cum ſeq.

Schiſmaticus ſemel notorius non poteſt amplius promoueri.fa.448,col.2.li,D.

Schiſma in quo differat ab hæreſi facie,529,col,1 li,B.cum ſeq.

Schiſma quot modis capitur.fa,529.col.1, li,B,& 551,col,1.li,A.

Schiſma proprie & ſtricte ſumptũ quid ſit. fa,529. col.2.li,C.&.D.& ſtrictiſſime.fa,530.li.A,

Schiſmatici largiſſime & large qui dicantur,fa,529. col,2.li.D,

Schiſma videtur grauius delictum quam hæreſis facie 550.col.1.ad fi,

Scripta cyrilli epiſcopi alexandrini ad concilium carthaginen, directa de niceno concilio habes,fa.16, col,1.li.A,

Schiſmata in eccleſia dei fuere tempore alexandri tertii que durauerunt annis.16,facie,16,columna 1,litera,A.

Septimæ ſynodi quare non ſit mentio,facie,13,columna,2,li.C.

Sedere quo ordine debent prelati exiſtentes in concilio fa.22,col.1,in fi,

Sedes apoſtolica eſt in papa & cardinalibus. fa,31, col,1.li.B.

Senis ſermo eſt decorus quietus & tremulus. fa,60, col,2,li,C,& quod a ſenioribus inchoandũ eſt li.D

Senex preſumitur habere mentem ſanam & preſeuerantem in ſanitate,fa,61.col,1.li.A,ibi tamen habes q̃ prerogatiua ordinis preferttur ſenectuti vide ibi plura de ſene,& ſub li.B,habes q̃ ſenior deficiente prelato congregat capitulum & poteſt cogi ad illud congregandum,ibi vide quid poſſit talis ſenex,

Senes ſunt requirendi & eorum ſententiæ ſtandum eſt vbi non reperitur authoritas ſcripture nec doctorum.fa,61.col.2,li.D.

Senex quibus caſibus preferatur iuueni & que ſunt priuilegia ſenum,fa,62,col.1.per to.& ſeq,

Senectus non intelligitur in caſibus precedẽtibus que ſolo temporis quantitate ſed que morum grauitate matura eſt,fa.64.col.2.li,D.

Senectus eſt quadruplex. & ibi quis dicatur ſenio grauatus & quis dicatur valde ſenex, fa,65.columna 1.in fine.

Sedens ad manum dextram ſuperioris dicitur magis honorari quam qui ſedet ad ſiniſtram, fa.66,ſub litera,A.

Sedes imperatoris quomodo debeat eſſe ornata & in qua parte an a dextris vel ſiniſtris ſedis papę in cõcilio.fa,73.col,1,per to.

Separatorum ſeparata eſt ratio.fa.284.col.2.li.C.

Seruus quando habeat libertatem gratificandi inter duos dominos ſuos,fa,121.col,1,li.B.

Sententie ſi ſint contrarie in concilio an ſtandum ſit maiori an ſaniori parti.fa,348.col.1.

Sententia lata ſuper notorio tenet quamuis non ſint facte probationes ſuper notorio dummodo factum ſit notorium fa.423.col.2,li.D,nec etiam neceſſaria eſt citatio vide ibi,

Sententia principis facit legem generalem,quod quomodo intelligendum ſit vide facie.437.columna,2,litera.D.

Seueritati detrahendum eſt vbi imminet periculum plurimorum,fa.448.col.2.li,C,

Sententia ſedis apoſtolice in melius commutari poteſt.fa,599.col.1.li,B,

Sententia romani pontificis examinatur in conciliis fa,643,li.D.

Sententia Romanæ ſedis eſt preferenda ſententiæ totius eccleſiæ, fa. 661. col. 1. li. B.

Synodus eſt nomen grecum quod latine idem eſt quod cõgregatio & interpretatur comitatus vel cetus. fa. 2. li. B. & ibi vnde dicatur ſynodus habes.

Synodus proprie dicitur illa congregatio quam facit epiſcopus cum prelatis ſuis & clericis ſue dioc. fa. 3. col. 1. li. A.

Ad ſynodum vacare vtrum ſit legis dioceſanę an iuriſditionis fa. 81. col. 1. in fi.

Silueſter deceſſit anno duodecimo imperii conſtantini poſt quem creatus fuit marcus qui tantum ſedit annis duobus mẽſibus octo. fa. 6. col. 1. li. A.

Symbolum ſecundum poſt apoſtolos fuit æditum in nicena ſynodo videlicet credo in vnum deũ quod cãtatur in miſſa ex ordinatione & inſtituto damaſi pape in concilio cõſtantinopolitan. fa. 9. col. 1. & de repilogatione ſymboli vide ibidem col. 2. vbi habes de pluribus ſymbolis.

Synodus ſeptima intelligitur nicena ſi non additur nomen & de qua quia illa fuit ſeptima in ordine congregata. & fuit congregata ſub hirene matre conſtantini ſexti in qua fuit ſancitum ſacras imagines non eſſe delendas ſub anathemate, fa. 11. col. 1. li. A. & quare potius intelligatur de nicena cum dicitur ſeptima vide. col. 2. li. D. ea. fa.

Synodus quinta fuit conſtantinopolitana quinta in ordine & ſecũda conſtantinopoli habita anno domini 538. fa. 12. col. 1. li. A. & quorum hæreſes ibi fuerint damnate illic habes.

Synodus ſexta conſtantinopolitan. tertia fuit conſtãtinopoli habita tempore agathonis papæ & conſtantini quarti imperatoris in quam conuenerunt 289. alias, 150. epiſcopi li. C. col. 2. ea. fa. 12.

Synodus ſexta bis fuit cõgregata. fa. 13. col. 1. li. A. & ibi ſub quo primo & ſub quo ſ'do fuit cõgregata.

Synodus octaua cõſtantinopolitana que ſit & quo tempore fuerit celebrata ibidem li. D.

Synodus tertia principalis, 200. epiſcoporum epheſi congregata fuit ibi ſupra & ibi quorum hæreſes fuerint condemnatate vide.

Synodus tertia bis fuit congregata quãuis in cõgregatiõe ſ'da nõ fuerit recepta. fa. 15. col. 1. li. A.

Symbolum in concilio epheſino recitatur & ad longũ explanatur ſymbolũ in niceno concilio editũ ibidẽ.

Synodus tertia fuit celebrata in cæſarea paleſtine. fa. 18. col. 2. li. D.

Sylueſter papa cepit eccleſiam regere ãno incarnationis dominice, 230. vel circiter col. 2. li. C.

Syndicus in cauſis ſpiritualibus an eſſe poſſit laicus fa. 109. col. 2. li. D.

Simoniacus eſt infamis. fa. 219. col. 2. ibi late & in ſeq. vide de ſimoniaca hæreſi.

Simoniaci ſicut & alii heretici a fide exorbitant ideo idem de eis quod de aliis hæreticis intelligi ut diſpoſitũ. fa. 220. col. 1. li. B. & ibi late de ſimonia.

Simonie crimen eſt maius ceteris & quare hoc ſit fa. 221. col. 1. li. B. & ea. fa. col. 2. li. D. ꝙ ſimoniacus eſt idolorum ſeruus & ꝙ́ ſic dr̃ hereticus.

Simoniaci memoria poſt mortem damnari poteſt fa. 222. col. 1. li. A.

Simoniam iura peſtem appellant que ſua magnitudine alios morbos vincit vbi ſupra

Simonie tanta eſt labes ꝙ in deteſtationem eius etiam mediatores contra ipſius auctores admittuntur in teſtes & ſerui aduerſus dominos & quilibet criminoſi admittuntur ad accuſandum. fa. 222. columna 1. li. B. in fi.

Simonia vtrum cadat in papam & an ipſe illaqueetur hoc crimine vide vbi ſupra & pluribus ſe. col.

Simoniaca quedam ſunt quia prohibita & quedam prohibita quia ſimoniaca. fa. 223. col. 1. per to.

Simoniæ in electione papæ cõmiſſæ exceptio non poteſt ei obiici poſtq̃ reperitur electus a duabus partibus cardinalium. fa. 230. col. 2. li. C.

Sorte nihil vnq̃ debet dirimi nec ad illam debet recurri vbi dubium eſt in facto, quod procedit niſi in caſibus a iure expreſſis. fa. 179. col. 2. li. C.

Sors quando dicatur improbata, fa. 18. per totum & 181. & 182. col. 1. vſq; ad li. B.

Sortis iudicium non habet locum in facto incerto. fa. 181. col. 1. in fi. & ibi col. 2. in prin. habes quando liceat deuenire ad iudicium ſortis.

Ad iudicium ſortis nunq̃ deuenitur niſi partibus conſentientibus vide ibi ſupra. & in fi. dicte col. 2. habes quando & quare iudicium ſortis fuerit licitum in veteri lege & quomodo aliter accipitur in ſacra ſcriptura & aliter in vſu hominum & quãdo ſors ſit permiſſa & quando prohibita.

Sors quotuplex ſit vide ea. fa. 181. col. 2. in fi. &. fa. 182. col. 1. li. A.

Sors diuina quid ſit & quare dicatur ꝙ ſors cecidit ſuper matthiam, fa. 182. li. A.

Sponſus eccleſiæ proprie eſt chriſtus ſolus ceteri ſunt potius miniſtri. fa. 466. col. 2. li. C.

Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus, quod fallit in papa violenter intruſo & electo. fa. 144. col. 1. li. A.

Spoliatus re propria vbi recuperatio eſt difficilis poteſt etiam poſt longum tempus authoritate propria recuperare. fa. 147. col. 1. li. B. vt patet in recuperatione alicuius fortis & magni caſtri & fortalicii ciuitatis.

Spoliatus etiam predo & violentus eſt reſtituẽdus intruſus tamen in papatum non reſtituitur. fa. 147. col. 2. li. C.

Spoliato petenti ſe reſtitui obſtat exceptio notorii defectus proprietatis. fa. 157. col. 1. li. A.

Spoliatus pluribus caſibus non reſtituitur. fa. 163. col. 1. li. B.

Studentes in ſtudio vrbis romæ percipiũt fructus ſuorum beneficiorum. fa. 269. col. 2. li. D.

Statuto diſponente ꝙ in alienatione rerum mulieris vel minoris requiratur conſenſus cognatorum vel agnatorum primo debet requiri antiquioris conſenſus, fa. 60. col. 2. in fi.

Statuto diſponen. ꝙ mulier non poſſit contrahere ſine preſentia duorũ propinquorum debet intelligi de preſentia in propria perſona non autem per procuratorem. fa. 100. ſub li. B.

Subſcriptiones quomodo faciant epiſcopi & preſbyteri in concilio. fa. 82. col. 1. in prin.

Subditi poſſunt reſiſtere ſuperiori iniuſte iniuriam vel violentiam inferre volenti. fa. 159. co. 1. li. B.

Subditus in malis preceptis nõ obedire ſed reſiſtere ſuperiori debet vbi ſupra.

Subdit ñ debẽt tolerare papã hereticũ & volẽtẽ facere legẽ ne d hęreſi poſſit accuſari vł cognoſci ibidẽ.

Suſpenſus ſi fuerit prelatus clerici poterunt recipere ordines a prelatis vicinis. fa. 207. col. 2. li. D.

Surrogari regulariter alius debet a iure vel ab homi

ne vbi

ne vbi ille ad quem ſpectat actum explicare non poteſt.fa.208.col.1.li.B.
Superioris negligentiā in cōcernētibus ſtatū eccleſię ñ ē abſonū p inferiores ſuppleri.fa.126.col.1.li.A.

Timor ſcandali reddit aliquem impromouibilē q aīs eēt promouibilis fa.495.c.2.li.C.
Titulus bñficii an poſſit adiudicari ex cōfeſſio ne aduerſarii & ad quid proſit eius confeſſio facie 180.col.1.li.B.
Timiditas in ſapiente eē ñ debet.fa.264.co.2.li.D.
Tps modicū quātū iterptari ſoleat.fa.257.c.1.li.B.
Teſtis ſenex pfertur ī dubio iuueni.fa.62.c.1.li.A.
Tēpus prorogatū eſt idē cū primo.fa.99.c.1.li.B.
Teſtimonium cardinalis non iurati non valet in iudicio.fa.36.col.2.li.D.
Toletanū cōciliū ſecundū aliquos.13.& ſm aliquos 17.vicibus ſuit celebratum.fa.17.col.2.li.C.
Turonēſe conciliū quando fuerit.fa.18.col.1.li.A.

Vana gliā euacuat oēm virtutē.fa.40.c.1.li.A.
Vaſallus nō perdit feudū ſi non defendit dñm quem ſcit pati guerrā niſi ter fuerit monitus.
Veſtiti q̄lr debeāt eē exiſtētes ī cōcl.fa.21.c.1.li.A.
Veſtibus ſacris non niſi in eccleſiaſticis & deo dignis officiis vti ſtephanus papa ſtatuit.fa.ea.col.2.li.C.
Veniens iam cepto cōcilio excuſatur quia preſumitur q fuerit legitime impeditus.fa.104.col.2.li.D.
Veniens ad conciliū ſi in termino ſed poſtq̄ illud fuerit congregatū an admitti debeat.fa.150.c.2.li.D.
Vedere poteſt papa & imperator officia ſecularia ſine ſimonia & aliqua ꝑuitate.fa.224.c.1.li.B.& ſeq.
Vendere ordines ē prohibitū in lege ve.teſ.ea.fa.c.2.
Venia nunq̄ denegatur correcto & penitenti.fa.42.col.2.litera.C.
Verbis narratiuis pape volentis aliquem priuare iure ſuo non eſt credendum.fa.427.col.2.
Verba illa euangelii matthei.16.tibi dabo claues &c a petro referuntur ad omnes apoſtolos.fa.637.& 638.per to.
Verba illa euāgelii tu es petrus &c. quo exponātur fa.685.col.1.cum ſeq.& late.689.li.B.
Verba euangelii io.vltimo paſce oues meas magis ſonant executionem poteſtatis iam conceſſe quam nouam conceſſionem.fa.689.li.C.
Verba euangelii ſi peccauerit in te frater tuus quomodo intelligantur.fa.707.cum pluribus ſeq.
Verba euangelii matthei.18.quecunq̄ alligaueritis in terra &c.quō intelligantur.fa.757.li.A.
Verba euāgelii quis putas maior ē i regno celorū quō exponātur.fa.749.col.2.cū ſe.& fa.737.li.B.
Verba euangelii vos eſtis ſal terre.q ſi ſal euanuerit ī quo ſalietur exponuntur.fa.753.col.2.cum.ſeq.
Verba euangelii reges gentium dominantur eorum exponuntur.fa.737.cum.ſe.
Verba euangelii ecce duo gladii hic & mitte gladium in vaginam exponuntur.fa.779.li.B.
Viennen. concilium quo tempore inchoatum & quo tempore finitum fuerit.fa.58.col.1.li.A.
Vicecamerarius ſi erit paratus ſedebit in concilio ſupra minores patriarchas.fa.53.col.2.in fi.
Vicarius epī an laicus eē poſſit.fa.109.col.2.li.D.
Vitiatus corpore ā poſſit eligi in papā & an contra ipſum electū poſſit de vitio obiici.fa.150.c.1.li.A.
Vidua dicitur que maritum non habet vel habet inutilem.fa.104.col.2.li.D.
Vis abſoluta non cadit in actu verbi ſed facti facie 252.col.2.li.C.
Vicarius non dat vicarium.fa.285.col.1.li.A.
Vniuerſale ſignum quando cadit ſuper nomen commune non collectiuum poteſt capi quandoq̄ diſtributiue & aliquando collectiue ſecus ſi cadat ſuper nomē collectiuum.fa.775.li.A.
Vniuerſitas eſt perſona ficta ideo non poteſt citari perſonaliter.fa.100.col.2.li.D.
Vniuerſalis eccleſia errare nō poteſt quia chriſtus orauit pro ea ne deficeret.fa.128.col.2.li.C.
Vnus aliqñ pticipat d natura alterius & cōſequitur ex pſona alterius quod ñ hēt ex ſua fa.556.c.1.li.B.
Vnire nos poſſumus cum paganis pro defenſione fidei fa.156.col.2.li.C.
Vniuerſitas ñ pt ſtatuere de bonis ſpectātib' ad ſingulares pſonas niſi de cōſenſu oīū.fa.352.c.1.li.B.
Vocandi qui ſint ad concilium & qui habeant vocē & qualem deciſiuam an conſultiuam.fa.74.col.1.
Vocem conſultiuam & deciſiuam in concilio habent tantum epiſcopi,conſultiuam vero poſſunt habere ēt inferiores ſiue clici ſiue laici.fa.77.col.2.in fi.
Vocari debent ad conciliū omnes quos cauſa tangit fa.81.col.5.li.B.
Vocari neceſſario non debent inferiores epiſcopis ad vocem deciſiuam,ad habendam vero vocem conſultiuam vocari poſſunt ibidem.
Vocare ad ſynodum an ſit legis dioceſane vel iuriſdictionis.fa.81.col.5.in fi.
Vocem dare in concilio non tantum ordinis ſed iuriſditionis eſt.fa.85.col.5.li.A.
Vocatio ad cōciliū quō fieri dbeat.fa.89.c.2.ī pri.
Vocatus ad concilium an poſſit comparere per procuratorem.fa.99.col.2.li.C.
Vocatus ad concilium ſi non fuerit incidit in periurium.fa.101.col.1.li.B.& ſi vocatus ſub pena excōis non mittat excuſatorem tenet excōmunicatio.
Vocem dare in concilio eſt actus iuriſditionis principaliter & non ordinis.fa.105.ſub li.C.
Votum dari non pt per literas.fa.106.col.2.li.D.
Vocē deciſiuā dare iu cōcilio ꝓpriū ē epoꝝ & videtur electa eorum induſtria.fa.110.col.5.in fi.
Vocē dare in concilio ē quid mere ſpirituale ideo laici ad hoc ñ admittuntur.fa.107.col.1.li.A.
Vocē ſuā ñ pt q̄s alii īferiori ab epo cōmittere ibidē.
Vocatus ad cōciliū per inferiorē vel parē an intimāti ſibi concilium credere teneatur.fa.554.c.1.li.B.
Vocatus ad concilium & ad papam eodem tempore cui potius parere debeat.fa.100.col.1.li.B.
Vocatus ad conciliū quid ſi non audet cōparere quia nō audet dare votū liberum.fa.521.col.1.li.B.
Votū requirit cōſenſū liberū.fa.246.col.2.li.C.
Vocati ad cōciliū ſunt īferiores q ñ habēt vocē deliberatiuā(cū tales videātur ſolū ſuitati maxime laici)ñ ſi cōpareāt perſonalr ñ incurrūt aliquā penā & poterūt cōparere per procuratorē & qñ teneantur cōparere perſonalr & qñ poſſint puniri ſi nō comparent & an illi de concilio debeāt admittere pro curatorem comparentem.fa.101.col.2.li.D.
Vota ſinglorꝫ ī cōcilio ſciſcitāda ſūt.fa.265.col.2.
Vxor habet puilegiū ex pſona viri.fa.156.c.1.li.B.
Vxorem quo ad thorum ex cauſa fornicationis dimittere licet.fa.221.col.2.li.D.

FINIS.

PAVLO III. PONTIFICI MAXIMO CHRISTOPHORVS CARDINALIS IACOBATIVS .S.D.

CVM duæ funeſtiſſimæ clades P. Beatiſſ. in chriſtianam rẽpubli. inuaſiſſent, eæq; omnem illius ſtatum ac tranquillitatem penitus conuulſuræ viderentur, extitiſti tu vnus qui ſapientiſſime clauum tanti imperij tenere ac gubernacula tractare in maximarũ calamitatum concurſu ac fluctibus noſſes. Nam ſimul ac pont. max. renunciatus es, nullam tibi moram interponendam putaſti quominus afflictæ ac ꝓpemodum iacenti reip. opẽ ferres. Cumq; de concilianda inter principes chriſtianos pace per literas ac per legatos aliquandiu egiſſes, tuoſq; omnes conatus fruſtra eſſe cerneres: vltra q̃ ætatis vires ac ſenectutis moleſtiæ ferre videbantur, nullis neq; laboribus neq; ſumptibus parcens accitis ad colloquium regibus niceam profectus es, vbi ita proſperos rerum omnium ſucceſſus es conſequutus, vt concordia tandem inter eoſdem principes confirmata, ocium ac tranquillitatem reip. pepereris: noſq; ab omni iniuria tutos reddideris, labentes exceperis & conuertendorũ armorum in thurcas (communes hoſtes) ad extremum author fueris. Tam amplum ac nullius exempli officium non ſine aliquo vitæ tuæ periculo cum reip. præſtitiſſes, iure conquieſcere ac te ipſo tandem frui poſſe videbare: cum nullam de vniuerſo chriſtiano nomine bene merendi occaſionem prętermittens, te ad depellendam illam alteram reip. cladem poſthabitis omnibus tuis commodis contuliſti: illoq; omnes cogitationes tuas teq; ipſum ſic totum paraſti, vt te nihil aliud noctes dieſq; animo verſare q̃ chriſtiani imperij incolumitatem ac religionis dignitatem, facile omnes fateantur ac libenter prędicent. Gliſcit.n. malũ hoc in dies longe lateq;: easq; quotidie vires ſumit vt maiorem fere tibi curam hæc labes incutiat q̃ rerum omnium aliarum procuratio. Qua quidem in re etſi dominum cuius cauſam agis proſperos euẽtus conatibus tuis ſubminiſtraturum non dubito: vt tamen ego P. Sanctiſſime (qui tuum iſtum animum & optimam ac ſanctiſſimam mentẽ non modo laudibus ad cœlum fero admirorq; vna cum bonis omnibus ſed adiuuare etiam pro parte mea cupio) nauare in eo aliquam tibi operam poſſim, dominici Iacobatij patrui mei (qui primus in familiam noſtram cardinalatum intulit) commentarios (prudenter vt mea fert opinio conſcriptos & fortaſſe huic rei quam paras non inutiles) ſub tui nominis amplitudine in apertum proferre decreui, & tuo potiſſimum nomini dedicare. Nam et hoc aptum eis inuulgandis tempus viſum eſt quo concilij dies appetit: & libri ipſi ei potiſſimum inſcribendi fuerunt ad quem omnia huius generis ſcripta iure optimo deferri debent. Quod ſi mihi habenda quoq; ratio voluntatis patrui mei, & quodammodo diuinandum fuit cui nam ille lucubrationes ſuas ſi viueret dicaturus eſſet, neminem profecto deligere alium q̃ te debui. Quid .n. illi optatius aut quid præclarius accidere poſſet q̃ vt eius vox in tanto rerum diſcrimine tibi in ampliſſimam hanc ſacroſancti imperij ſedem euecto (quem vnũ ſemper viuens plurimi fecit, ac omni laude & admiratione dignum præ cæteris iudicauit) aliquando vſui & ornamento eſſe quiret? Itaq; non dubito quin manibus eius in primis gratũ fecerim, q mortui memoriam apud te hoc (quale idcũq; eſt) munere renouauerim. Et ſimul nolui aliquod grati animi mei teſtimoniũ ac ſignum tibi dare, ita.n. de me meritus es vt magnitudinẽ tuorũ erga me meritorum nulla alia re ſuſtinere q̃ grata animi memoria ac fide poſſim. Ego ad patrui mei laudes (quas referre neq; huius eſt loci neq; temporis) ſi quid iudicio tuo ac iſta conſilii ac ſingulari mentis altitudine qua præditus es dignum dixiſſe ſtatues: ſatis magnas acceſſiones factas eſſe iudicabo: tuaq; commendatione illum ſatis ad celebritatem & nomen profeciſſe non dubitabo. Tu vero P. Beatiſſime qui magna ſemper ſpectaueris: ſic alteram manum reip. porrigas, vt breui principibus ac populis chriſtianæ perſuaſionis ad ſtudium veræ religionis reuocatis, te a deo opt. max. toti chriſtianæ reip. præpoſitum omnes merito gratulentur: ac veluti e cœlo delapſum ad ſubleuandas hominum calamitates q̃ diutiſſime venerentur.

DOMINICI IACOBATII CARDINALIS SANCTI CLEMENTIS: DE CONCILIO LIBER PRIMVS.

A TRACTATVri de concilio, cōgruum duximus ab inueſtigatiōe definitionis eius exordiri. Nomē igitur concilii vt inqt iſidorus etimologiarū libro. 6.
c. 16. tractū eſt ex more romano. tēpe enim quo cauſæ agebātur, conueniebant omnes in vnum, communiq; intentione tractabāt. Vnde cōcilium a communi intentione dictū eſt quaſi conſiliū: & conſiliū quaſi conſidiū, d litera in l tranſeunte. Vel concilium dictum eſt a cōi intentione, eo ꝙ in vnum dirigant omnes mentis obtuitum: cilia. n. oculorum ſunt. Vnde qui ſibimet diſſentiunt, non agūt conciliū, quia non ſentiunt in vnum. Ita tex. in. §. ſynodus. 15. di. c. 1.
Vnde archi. ibi dicit concilium dictum a
B con & cilium: quia illuc homines cōgregantur vt conueniant, ſicut cilia oculorum claudendo conueniunt. Vel concilium dicitur a concio concionis: quia illuc plures conciuntur. i. cōuocātur & cōgregantur. ¶ Alberi. in dictionario dicit cōcilium dictum a ſocietate multorū in unum. Item cardi. in procē. cle. dicit concilium dictum a communi voluntate conuenientium. Aliqui dicunt cōcilium quod conuentū populi ſeu populorum diuerſorum in vnū locum cōſulendi gratia ſignificat, non a conſilio ſiue conſenſu (vt nōnulli ſcripſerunt) deriuari, ſed a calando, hoc eſt a cōuocando, eo ꝙ omnes in vnum locum conuocentur: a quo locus ipſe conciliabulum appellatur. Sed quia in conciliis ob multitudinem conuenientium mercatus fieri ſolebant, & neceſſaria comparari: factū eſt vt cōciliare cōparare atq; emere ſit, & conciliatio pro conuentione accipiatur. Inde terentius prodi male conciliate, id eſt magno precio empte. Hinc etiā concilio pro eo vſurpamus, quod eſt amorem & beneuolentiam comparo. Vnde virgil. tu ſceptra iouemq; concilias. Et ab hoc fit reconcilio, quod eſt in gratiam reduco: & reconcilior, in gratiam redeo. Sed C
in propoſito nos conciliabulum non locum concilii, ſed quadam vocabuli deprauatione quaſi conuēticulum vel cōcionabulum appellamus. Inde dicimus hæreticorum & ſchiſmaticorum ſodalitates vitandas: quia eorum cōuenticula non eccleſia (id eſt fidelium congregatio, de cōſecra. di. 1. eccleſia) ſed conciliabula ſunt appellanda: vt in. c. clericus. 24. q. 3. iūcto. c. multis. 17. di. Et deprauatur nomen ad deteſtationem illicite factorum: vt ibi dic. archi. Bal. tamen in. l. 1. C. de manu vindic. dicit ꝙ concilium aliquādo ponitur pro multitudine adunata & congregata authoritate ſuperioris. Vnde virg. conciliumq; vocat diuum pater atq; hominum rex. Interdum tamen ponitur pro præſidentibus concilio: & ita dicit ibi glo. Interdum ponitur pro loco concilii: vt in. c. 1. de iudi. & in. l. penul. ff. de iuſti. & iu. Poſſet tamen recte dici conciliū (ſi capimus eius etimologiam ſiue alluſionem) quod ſupra dictum eſt ab iſidoro, & dicitur in. d. c. 1. 15. di. Sed forte etiam nō ab D
re dici poſſet concilium quaſi concinnium ſicut concinnare eſt conuenire, conſentire, & componere: quia in concilio exiſtentes conueniunt, inuicem conſentiunt & componunt. Vel concilium dicitur quaſi concionis vocium, & ſic prolatio concilii: quia concio concionis etiam ſuggeſtum ſiue locum ſignificat: ut liuius lib. 1. vocato ad concilium populo ſummiſſis faſcibus in concionem aſcendit. ¶ Si quæritur vnde dicatur concilium: tūc recte dicere poſſumus illud quod dicit alberi. & cardi. vbi ſupra. Imo & rectius dicere poſſumus concilium dictum a cōcilio cōcilias: eo ꝙ ſit ad conciliādum mentes hominum per normam recte viuendi: quia conciliare eſt mentes hominum ad amorem trahere. vnde liuius li. 1. æneas aduerſus tanti belli terrorem, vt animos aboriginum ſibi conciliaret &c. Poſſemus etiam dicere concilium dictū a concio concionis: quia concionari eſt orare: vt ſaluſtius. concione aduocata huiuſmo-

A di orationem habuit: quia ibi fiunt oratio-
nes, conciones, ratiocinia & diſputationes
publicæ. Item poſſemus dicere concilium
dictum a concio concis, quod eſt conuoco:
vt dicit archi. in. d. c. 1. 15. di. vel a populi
conſenſu vel a coactione. ¶ Vel poſ-
ſet dici cõcilium quaſi cordis cõciliũ (hoc
eſt cordis in vnũ intẽtum) ſiue cõcordium:
eo ꝙ plurimorũ corda vniuntur. Inde con
cordia a coniunctione cordis dicta eſt. l. re-
præhendenda. C. de inſtitu. & ſubſti. ſub
condi. fac. c. indemnitatibus. de elect. li. 6.
& ibi archi. Vnde vnanimitas cordis vocũ
vnitate cõprobatˀ. c. penul. de re iudi. in. 6.
l. ſicuti. ibi glo. in ver. voces. ff. de arbi. Vo-
ces enim ſunt notæ earũ quæ in anima ſunt
paſſionũ: vt ponit bal. in ru. C. ſi quis ali-
quẽ teſtari prohibuerit in. 6. charta. Quic
qd ſit, oĩs vocabuli alluſio ad idem tendit.
De quo etiam vide iaco. aluarottũ in. c. 1.
epm vel abbatem in vſibus feudorum.
Verum aũt ab etymologia ſiue alluſione vo
cabuli ſit validum argumentũ. vide in. l. 2.
in. §. appellata: & remiſſiue ibi per doc. ff. ſi
cer. peta. Et ad præmiſſa omnino vide cald.
in ſuo repertorio in verbo conciliũ: qui di-
cit conciliũ dictum a concilio cõcilias. vnde
B cõciliamur deo qñ primo a gentilitate con
uertimur: reconciliamur aũt quando poſt
peccatũ pœnitẽdo reuertimur. ¶ Synodus
autem interpretatur comitatus vel cœtus:
vt dicit tex. in dicto. c. 1. 15. di. i. §. ſynodus.
Et ẽ nomen græcũ, quod latine idẽ eſt quod
congregatio ſecundum abba. in d. c. oſius.
Et vt dicit ibi archi. dicitˀ a ſyn quod eſt ſi-
mul, & hodos via, quia plures ibi per diuer
ſas vias ad eundem finẽ tendunt: ſecundum
hugo. Cœtus etiam quid ſit & quot modis
ſumatur, vide apud car. in cle. ne romani
de elec.

Quid aũt ſit cõciliũ. s. tho. ſecunda
ſecũdæ. q. 158. arti. 5. in rñſiõe ad
3. arg. dicit ꝙ cõciliũ eſt in quo iu
dices inter ſe conferunt de agẽdis: ſicut quo
ſupplicio aliquẽ dãnare oporteat. Glo. tamẽ
17. di. in ſumma dicit diffiniendo, generale
concilium eſt illud quod a papa vel eius le
gato cum omnibus epiſcopis ſtatuitur. Sed
iſta eſt potius demonſtratio ꝗ diffinitio. Et
quod dicit vel eius legato, intelligitur de
ſpeciali mandato papæ: vt dicit glo. in. c. re
gula eadem. di. 17. & in. §. porro. 3. di.
& dicunt etiam ibi doc. Et quod dicitur ab
omnibus epiſcopis, non intelligitur ꝙ ne-
ceſſario debeant interuenire omnes epiſco C
pi orbis: quia erit generale cõcilium etiam
ſi non interueniant epiſcopi totius orbis:
vt patet in. c. 1. 15. di. & in. c. ſexta. 16. di.
Vbi patet ꝙ aliquãdo de centũ &. 50. epiſ
copis, interdum de. 318. & plus & mi-
nus ſecundum facti continentiam ſubſiſte-
bat & fiebat concilium. Et ſi hoc requirere-
tur ꝙ omnes epiſcopi totius orbis interue-
nirent, nunquam poſſet fieri concilium ge-
nerale: quia nunquam omnes epiſcopi to-
tius orbis congregarentur: & vbi debent cõ
cilia ſæpius fieri, daretur occaſio in contra-
rium. Vnde quod dicitur omnibus epiſco
pis, dicitˀ potius reſpectu authoritatis: quia
fit a papa ad ligandum omnes: ita dicitur
per cardi. in. d. glo. ſummæ. Vel poſſet dici
quod dicitur omnibus epiſcopis, dictum
non ratione neceſſitatis (quaſi habeant oẽs
intereſſe neceſſario vt dicatur concilium)
ſed potius ad oſtendendum ꝙ omnes poſ-
ſunt intereſſe; & ꝙ omnes tenentur ire ad
concilium vocati, niſi impediti alias nõ poſ
ſent: vt in. c. quoniam & in. c. placuit. 18.
di. Dicitur ergo in genere cõcilium cœtus,
congregatio, coadunatio, ſiue collectio per
ſonarum in vnum authoritate ſuperioris di
ſpoſita ad tractãdum communi intentione D
de rebus neceſſarijs. Quod etiam ali
quando appellatur ſynodus: vt in. c. 2. ibi
ab. de cle. nõ reſiden. & dicit abb. in. c. oſi-
us de elec. & tex. in fi. ibi iuncta ſupraſcri-
ptiõe & in. d. c. primo. 15. di. ¶ Sed ſi recte
inſpiciatur, etiam dicta diffinitio non eſt bo
na: quia non diffinit generale concilium, de
quo agemus. Vnde cardi. de turre cremata
17. di. in ſumma recitatis quattuor diffini
tionibus dicit tandem illis improbatis po-
nendo ſuam, ꝙ conciliũ vniuerſale eſt con
gregatio prælatorum maiorum eccleſiæ au
thoritate romani pontificis ſpecialiter con
uocata ad aliquid communi intentione ſo-
lenniter tractandum in religione chriſtia-
na, papa in concilio præſidente vel aliquo
loco eius. Et iſtam eãdem diffinitionem po
ſuit iſte cardi. in ſuo trac. de poteſtate papæ
lib. 3. c. 5. Quæ ſimiliter non placet, vt in-
fra dico. Et huiuſmodi concilium iura ap-
pellant ſynodum: vt ſupra dictum eſt, & pro
batur in. d. c. 1. 15. di. ibi inter cætera autem
concilia quatuor ſunt venerabiles ſynodi,
& ibi ſecunda ſynodus: & in verſi. tertia ſy-
nodus, quarta ſynodus, & quattuor ſynodi
principales & in. c. ſextam & in. c. quoni-

am

A am &.c. ſexta. 16.di.& in.c.1. de ſponſa. Et
de prouinciali & aliis inferioribus a genera-
li, in.c. quod ſuper his de maio. & obe. & i.c.
epiſcopus iuncto. c. placuit. &.c. non opor-
tet de accuſa. in.c. ſi epiſcopus metropolitañ.
cum tribus capitulis ſeq. & quaſi per totum.
18.di. Proprie tamen ſynodus dicitur illa cõ
gregatio quam facit epiſcopus cum prælatis
ſuis & clericis ſuę diœceſis: vt dicit abb. in.c.
2. de cle. non reſiden. Vnde iſta confundun-
tur, & vnum ſumitur pro reliquo: vt dic. o-
ſti. in.c. ego. N. de iureiu. & probat tex. in.c.
ſua olim de accuſa. Vide abba. in. d. c. ego.
N. ¶ Cœtus vero conuentus eſt vel con-
gregatio. & ſicut conuentus vel cœtus ſic &
concilium a ſocietate multorum in vnũ ap-
pellatur: vt in. d.c. 1. 15.di. & dicit iſidorus
vbi ſupra. Bal. tamen in.l. 1. C. de tuto. & cu-
ra. illuſt. perſo. dicit ꝙ cœtus eſt numerus de-
cem perſonarũ. Bar. in.l. prætor. ff. de iniu-
riis: dicit ꝙ cœtus idem eſt quod turba, & ꝙ
decem perſonę faciunt populum. Intelligen-
do ꝙ decem facerent cœtum, durũ eſſet di-
cere ꝙ cœtus ęquipolleret concilio: quia nõ
credo ꝙ decem perſonæ tantum, facerent
concilium, loquendo de generali concilio.

B Licet plura reperiantur concilia generalia
celebrata cum pauciſſimo numero patrum:
vt in. c. ſexta. 16. di. & etiam cum minore
numero q̃ cum decem epiſcopis: vt patet in-
fra in articulo quare nicena dicatur prima.
Quæ magis dici poſſunt localia. & ſi di-
cuntur generalia, illud eſt propter authorita
tem papæ geſta approbantis. & vide cardi-
nalẽ ſancti ſixti in.c. conuenientibus. 1. q. 7.
Vnde cœtus nõ dicitur cõgregatio coadu-
natio & ſimilia vt oſtendatur idẽ eſſe proprie
quod cõciliũ: ſed ſicut cõgregatio & cœtus
eſt pluriũ perſonarũ coadunatio, ſic conci-
lium: non ꝙ tot perſonæ faciant concilium
quot cœtũ. Aliquando etiam concilium po-
teſt appellari capitulum: vt not. abb. in. ca.
conſenſus de reb. ecc. non alie. Sed quan-
do loquimur de cõcilio, licet in dubio de ge-
nerali videretur intelligendum vtpote di-
gniori (vt in. l. 2. C. de conſulibus lib. 12.
l. 1. & 2. ibi bar. ff. de albo ſcribendo) ta-
men additur generale vel vniuerſale vel pro
uinciale & ſic de ſingulis. Et iſta poſſunt in-
duci ad ſtatuta loquentia de cõcilio, ſynodo,
vel cœtu, in quibus verba capiuntur in pro-
prio ſignificatu: vt in. l. quicquid aſtringen-
dæ cum ſimil. ff. de verb. obliga. ¶ Datur
tamen alia diffinitio concilij in terminis de

C quibus loquimur vltra ſupradictam, quæ eſt
magis generalis: videlicet ꝙ concilium eſt
generalis collectio cõuenientiũ fidelium præ-
ſertim epiſcoporũ authoritate ſummi põtifi-
cis regulariter conuocata, ſiue etiam conſti-
tuta, vel aliquando chriſti ſiue ipſius concilij
authoritate ſuffulta. Et iſtam diffinitionẽ po
ſuit roſellus in tracta. de poteſtate papæ in
quæſtione quid ſit concilium. Præmiſſa ve-
ro quam ponit cardi. de turre cre. in trac. de
poteſtate papæ li. 3. ca. 5. (videlicet ꝙ eſt cõ
gregatio maiorum prælatorum eccleſiæ au-
thoritate romani pontificis ſpecialiter conuo
cata ad aliquid communi intentione ſolen-
niter tractandum in religione chriſtiana, pa-
pa in ipſo concilio præſidente vel alio loco
eius) non videtur conuenire concilio ex to-
to orbe, & ad quod conueniunt imperator,
reges, & alii laici homines. Vnde forte
poſſet ſic dici ꝙ concilium eſt congrega-
tio prælatorum ex vniuerſo orbe & alia-
rum perſonarum authoritate & de volun-
tate papæ conuocatarum ad aliquid com-
muni intentione communiter tractandum
in religione chriſtiana, papa in ipſo conci-
lio præſidente vel alio loco eius, & aliquan-
do chriſti ſiue ipſiuſmet concilij authoritate

D ſuffulta. Hoc dico pro quãdo vel ſedes vaca
ret vel papa eſſet hæreticus & nollet conci-
lium conuocare: in quo non præſideret pa-
pa. Vnde dic. domi. in.c. propter lo primo
in fi. 18.di. loquens de congregatione facta
piſis ꝙ concilium dicitur etiam vbi eccleſia
caret paſtore ſi prælati ſe congregant. Item
concilium repræſentatiue dicitur eccleſia: vt
ponit abb. in.c. ſignificaſti de elec. Vnde cõ
ciliũ conſtantienſe & baſilienſe intitulantur
ſacroſancta ſynodus vniuerſalem eccleſiam
repręſentans.

¶ Hoc autẽ nomẽ eccleſia quot modis dica-
tur, vide quod late habet i trac. de bñficio. &
quod dicitur in.c. fina. poſt glo. ne præla. vi.
ſuas. 68.di. quorum vices. 7.q. 1. c. ſcire. Et
in tabiena in verbo eccleſia. &.c. cum clerici
de verb. ſignifi. de conſecra. di. 1. c. eccleſia.
Io. an. in addi. ad ſpecula. ſuper rub. de im-
mu. eccle. & in.c. fundamẽta de elec. de vſu
pal.c. 2. brix. in trac. de poteſtate eccle. car-
di. de turre cre. in trac. de poteſtate papæ in
princi. vbi etiã habes in quo differat a ſyna-
goga. &.c. 2. &. 3. quot modis ſumatur. & la-
tiſſime per gabrielem biel in lib. expoſitiõis
miſſæ in parte executiua lec. 22. Et quo mo-
do dicatur regina per archiepiſcopum flo-

A ren.in principio tertiæ partis, cũ tribus. §. ſequẽ.& de eius vnitate per eundem cardi. in primo libro in.6.c.& quomodo dicatur ſancta ibidem. c.8.& late per eũdem gabrielem vbi ſupra. & ibidem quomodo dicatur catholica, & cardi.§.13.

QVOT autem ſint genera conciliorum, dic in effectu ſecundum innocen. in.c. graue de præben.ꝙ quattuor. Primum videlicet quod dicitur generale concilium, in quo præeſt papa vel alius eius loco: vt in ſumma. 17. di. & in pluribus capitulis eadem di. & dicitur in. c. ſignificaſti de elec. & dicetur pluries in progreſſu quæſtionum examinandarum: quia debet concilium eſſe authoritate eius celebratum: alioquin non concilium ſed conciliabulum & ſatanæ ſynagoga diceretur: vt in.c. multis, cum aliis pluribus. 17. di.& in.§.porro.3.di.& latius infra in quæſtione ad quem ſpectat congregare concilium. ¶ Secundum eſt concilium prouinciale, cui præeſt archiepiſcopus vel patriarcha vel primas. de quo. e. ſicut de accuſa. & in d.c.graue:&.c.1.de offi.lega.& in.d.c.ſi epiſcopus metropolitanũ. cum tribus ſequentibus. 18.di. B ¶ Tertium eſt ſynodale, quod facit epiſcopus cũ prælatis & clericis ſuæ diœceſis: vt in.c.decernimus. 18.di.& in.c.quod ſuper his, de maio.& obedi.& dic. abb.in.d. c.ex geſtis de cleri. non reſi. de quo in.c.de cõciliis,& in.c.peruenit & in.c. placuit. 18.di. & aliarottus in. d.c. 1. epiſcopum vel abbatem.

¶ Quartum eſt cõcilium religioſorũ quod capitulum vocatur: de quo in.c. in ſingulis, & in.c.ea quæ de ſtatu mona. Et de his quattuor generalibus conciliis ponit cardi. in proœ. clemen. in. §. hæc ſane in prin. & de tribus primis ponit abb. in.c. oſius in quarto notabili de elec. ¶ Tex.tamen iuncta glo.in.c. conuenientibus. 1.q.7.facit tantum duo gña conciliorum: videlicet vniuerſalia vbi pẽeſt papa vel legatus, alia vero localia: ideo forte ſic dicta quia aſtringũtur certo loco. Vide tamen tex. in. §. porro. 3. di. & glo.ibi. Vbi & vniuerſale concilium appellat interdũ prouinciale, quod eſt illud quod facit legatus in prouincia ſibi decreta authoritate papæ: vt in.c.ſecundo de officio lega. in ſexto. Vide ẽt glo. 17.di.c. 1. quæ ponit tria genera conciliorũ: videlicet vniuerſale & particulare ſiue prouinciale & epiſcopale.

Primũ eſt quod celebrat papa vel eius legatus cũ omnibus epiſcopis, particulare ſiue prouinciale quod celebrat metropolitanus & primas cũ ſuis ſuffraganeis, 17.di.c.1.&.92.di. ſi quis epiſcopus.& epiſcopale quod celebrat epiſcopus cum ſuis presbyteris. C Primum non celebratur ſine authoritate papæ: ſecundum non celebratur ſine authoritate metropolitani vel primatis: nec epiſcopale ſine authoritate epiſcopi. Metropolitanus tamen facit concilium ſine authoritate primatis: vt. d. c.ſi quis epiſcopus.& epiſcopus ſine authoritate metropolitani. 18.di.c.quando.&.12.q. 2.c. placuit. ¶ Cardi. ibi i.d.c.1.17.di.& in trac.de poteſtate papæ li. tertio, c.2. ponit generale cum papa: quod dicit traxiſſe originem a primo concilio per petrum cum apoſtolis. Prouinciale ponit aliud quod legatus de latere aut alius ad hoc miſſus celebrat cum primatibus, metropolitanis & epiſcopis ſuę legationis: aliud quod celebrat ſiue primas ſiue metropolitanus.& hoc traxit originem a cõcilio act.20.quod celebrauit paulus. Aliud epiſcopale, ab illo quod celebrauit iacob. ieroſolymis: de quo act.21. Quę omnia redeunt in idẽ cum diſtinctione primo poſita. Et idem etiam in effectu dicit oſtienſ. in ſumma in ti. de conſti. qui ponit D conciliorum alia vniuerſalia ſiue generalia, quæ fiunt authoritate papæ. 17.di. c. nec licuit. Alia particularia: quorũ quædam ſunt prouincialia, quæ non poſſunt fieri ſine authoritate primatis vel metropolitani, 18.di.c.1. &. c. qm̃ quidem. quædam epiſcopalia quæ nõ fiunt ſine authoritate epiſcopi. 18.di.c.ſi. Et tale cõcilium magis appellatur ſynodus: vt in. c. ſicut olim. §. 2. ad fi. de accuſa. Et quod dicitur ꝙ non licet epiſcopo tenere cõcilium ſine ſcientia metropolitani. 18.di.c.3. intelligitur proprie ſumpto vocabulo: vel de prouincialibus in quibus canones conſtituuntur. Vide ibi oſtiẽ. ¶ Dicit tamen cardi. vt refert alexandrinus in. c. 1. 15. di. circa fi. in glo. ꝙ concilium vno modo dicitur vniuerſale quando ex toto orbe congregatur concilium, & tunc iſtud dicitur generale concilium: & de iſto loquitur iſte tex. & glo. quod auguſtinus in epiſtola vocat plenarium. Alio modo vniuerſale dicitur reſpectu authoritatis: puta quia papa aliquibus conuocatis de vna prouincia vel de curia decernit quod vult vniuerſaliter obſeruari. Et hoc ſatis poteſt dici vniuerſale concilium ſiue canon vniuerſalis concilii. Et hoc

A modo procedunt contraria in.c.iſidorus.16 di.& in.c.celebritatem de conſe.di.3.& in.c. nunc autem.21.di. Et hoc modo conuenit vna diffinitio cõcilii generalis de qua ſupra diximus reſtringendo, ad differentiam alio- rum conciliorum quæ poſſunt fieri per lai- cos. Adde tamen ꝙ cardi. in procе.clemen. §.hæc ſane. dicit ꝙ aliquando cõcilium vni uerſale denominatur a loco in quo eſt cele- bratum (vt puta ſi quid dicatur geſtum in concilio vienneñ.) ſed per hoc non tollitur quominus dicatur concilium generale ex quo illud papa celebrauit. 17. di. in prin. & c. 2. &. c. nec licuit: quia omne concilium quod celebratur a papa dicitur generale, ſecundum ꝙ dicit feli.in.c.1.de pac.cum re- fert cardi. vbi ſupra. Sed car. hoc non dicit: ſed ꝙ concilium vienneñ.ex quo fuerat cele bratum per papam,etiam dicitur concilium generale: ratio quia vbi in cõcilio non præ- eſt verus papa vel alius eius nomine: non poteſt dici conciliũ generale ſed potius con ciliabulum. Non tamen dicit ꝙ omne conci lium quod celebratur per papam dicatur ge nerale. quia papa poteſt celebrare conciliũ in patriarchio ſuo in vrbe: vt in.ca. adria- B nus. el. 2. 63. di. & non erit proprie conci lium generale, ſed ſimile patriarchali: vt in c.in ſynodo.63.di. ponit abb.in diſputatio- ne ſua incipiente epiſcopus.

NVnc igitur primo videamus de cõci lio generali vt digniori. Licet aũt va ria & diuerſa fuerint generalia cõcilia quattuor tñ pręceteris ſunt obſeruãda quaſi quattuor euangelia: vel rectius loquendo ſicut quattuor libri euangelii, vel totidem paradiſi flumina: vt dicit tex. in.c. 1. 15. di. quia in his velut in quadrato lapide ſanctę fi dei ſtructura conſurgit: vt in.c. ſicut. 15. di. inquit gregorius in regiſtro.c.c.24.in primo libro.&.c.102.in. 5.libro. Primũ nicenum, ſecundum conſtantinopolitanum, tertium epheſinum, quartum calcedonenſe. De iſtis ſimul facit mentionem tex.in.c.1. cum duo bus ſequen. 15.di.& in authen. de eccle. titu. in prin. & in. c. poſt tranſlationem in prin. de renun. & in epiſtola nos reddentes in.§. ſuſcipimus. C. de ſumma trini. & fi. catho. & l. quicũq. C. de hære. & in.c. hanc conſue tudinem. 10.q.1. Iſta enim quattuor conci- lia totam pene fidem complectũtur: vt dicit tex.in.d.c.1.&.c.ſicut.& in ca.ſancta ea.di. & in.c.ſexta.16.di. Et ibi in dictis iuribus in uenies quot præſidentibus epiſcopis fuerint

celebrata, & quid in quolibet principaliter fuerit ſancitum. & ſerioſius per iſidorum in libro conciliorum: & aliquid dicam infra in ſequentibus. ¶ Sed & ſi qua ſunt alia conci- C lia quæ ſancti patres pleni ſpiritu ſancto ſan xerunt, poſt horum quattuor authoritatẽ o- mni manent ſtabilita vigore: vt in.d.c.1.15. di. cuſtodiendaq; & recipienda decernimus dicit tex.ea.di.ca. ſancta romana in fi. pri. Et iſta quattuor cõcilia principalia tex.in. c. ſan cta octo. 16. di. appellat octo, ideo quia vt di cit ibi glo. octies ſunt celebrata: & quattuor ſunt dicta quia in quattuor locis ſunt cele- brata: vt in.d.c. ſicut. 15.di.& hoc idem dicit hugo & ſequitur archi.ibi in. d. c. ſancta o- cto. Sed cardi. de turre cre. improbat hoc per c. ſicut. 15. di. vbi gregorius tantum loqui- tur de conciliis quæ præceſſerũt eum & tan- tum cõnumerat quinq;: nec dicit quare ſunt dicta octo, ſicut in.d.c. ſancta octo. Sed cre- do ꝙ male improbet archi.& hugo. quia nõ dicunt ꝙ dicta quattuor concilia tẽpore gre gorii dicta ſint octo. imo per illum tex. ſan- cta octo, potius demõſtratur cõtrarium: videlt cet ꝙ dicta ſunt octo poſt tempora gregorii. ¶ Sed vna inſurgit dubietas in.c. ſexta: q̃ in verſi. prima vniuerſalis ſynodus nicena circa D principium. §. vult ꝙ nicena ſynodus ſit ce- lebrata tempore papæ iulii ſub conſtantino magno contra arium præſidentibus. 318. pa tribus epiſcopis: poſtea ibi (in alio verſi. pri- ma autem ſynodus nicena) dicit ꝙ fuit ce- lebrata tempore ſylueſtri papæ & ſub con- ſtantino & contra arium & præſidentibus 318. epiſcopis vt dictum eſt. Glo. ibi ni- hil dicit: ſed archi. ibi dicit ꝙ iulius fuit terti- us a ſylueſtro: quia ſucceſſit marco. quod probat ex ſupraſcriptione in.c. ſeptuaginta. 16. di. vbi athanaſius alexan drinus ſcribit marco papę poſtulãs capitula niceni cõcilii: ergo cũ nondum fuiſſet pontifex iulius, cele brata videbatur ſynodus tẽpore ſylueſtri qui fuerat immediate ante marcum. Confirma- ri videtur hoc per textum in.c.a ſubdiacono 93. di. vbi eſt tex. ſylueſtri in ſynodo æditus: & tamẽ non legitur ꝙ alia ſynodus quæ fue rit nicena inſtituta fuerit præſidente ſylue- ſtro, ad idem. c. præſul. 2.q.4. Item facit tex. in. c. in ſancta. 2. q. 7. qui eſt tex. iulii. vbi prohibet anathematizatos admitti ad accu- ſandum: & dicit hoc fuiſſe ſtatutum in nice na ſynodo: ergo apparet ꝙ ante eum fuerit nicena ſynodus. ¶ Non placet quod dicit ar chi. & cardina. de turre cre. ibi: videlicet ꝙ

A litera ſit falſa: quia non eſt veriſimile ꝙ in eo-
dem.c.& a tanto tempore citra omnia volu-
mina decreti remanſiſſent mendoſa. Archi-
epiſcopus floren. in hiſtoria eccle. in ti. 9.c. 2
poſt prin. refert celebratam tempore iulii li-
cet dicat aliquos dicere ſylueſtri. Deinde in
c. 3. refert difficultatem ſupra tactam de tex.
in.c.ſexta, qui eſt tex. bedę in li. de tēporibus
videlicet quia in principio dicit ꝙ tēpore iu
lii, & deinde in verſi. prima autem ſynodus
dicit ꝙ tēpore ſylueſtri: & tamen de iſta con
trarietate nihil determinat, Tamen archi-
epiſcopus ibi dicit aliquos dicere ꝙ conſtan
tinus vixit vſq; ad tempus iulii, & ſub eo-
dem conſtantino fuit celebrata ſynodus ni-
cena: vt in.c. continua. xi.q. 1. ideo totum
tempus conſtantini deputatur celebrationi
illius. Iſti verum dicunt ꝙ conſtantinus ma
gnus vixit vſq; ad tempora iulii: quia impe-
rauit annis. 31. vixit autem annis. 66. & ſyl-
ueſter deceſſit anno duodecimo imperii con
ſtantini. poſt quem creatus eſt marcus, qui
tantum ſedit annis duobus, menſibus octo.
deinde ſucceſſit iulius qui ſedit annis vnde-
cim, vel ſecundum hieronymum annis. 14.
ſed ſecundum aliquos: 16. vt patet in hiſto-
riis. ¶ Non tñ placet iſta ſolutio. nam quā-
B tuncunq; nicena ſynodus attribuatur cōſtan
tino, non quadrat quod dicitur quo ad ſylue
ſtrum vel iulium papam: quia ſatis fuiſſet di
cere ſub conſtantino & non ſic varie vt ali-
quando dicatur præſidente ſylueſtro, aliquā-
do præſidente iulio. Vnde ego ſalua deter-
minatione melius ſentientium credo ꝙ tex.
bene loquitur de vtroq; pontifice: & ꝙ ſub
vtroq; fuerit celebrata ſynodus nicena, quia
hæreſis arii quantuncunq; improbata fuerit
in concilio ſub ſylueſtro, nihilominus ſæpi-
us pullulauit: & propterea fuit neceſſaria ſe-
cunda congregatio. Quod autem fuerit ſæ-
pius ſynodus cōgregata, voluit glo. pe. & ar
chi. in.c. ſancta octo. 16. di. & fuit dictum ſu
pra quando iſta quattuor interdum ſunt di-
cta octo. & ꝙ ſub ſylueſtro ponit hiſtoria tri
partita in. 1. li.c. 12. & in pluribus.c. ſequen-
tibus colligitur tota illa hæreſis etiam ſub iu
lio. & etiam colligitur ſatis bene ex hiſtoria
eccleſiaſtica li. 10.c. 1. & pluribus ſubſequen
tibus. Habuit enim ortum hæreſis illa apud
alexandriam præſidente ibidē alexandro epi
ſcopo: cuius nutu religioſiſſimus imperator
conſtantinus voluit concilium congregare
& de illa hæreſi inter epiſcopos diſceptari.
Quinimo eadem hæreſis inſtigante quodā

presbytero & euſebio repullulauit etiā mor C
tuo conſtantino: vt patet in.d.li. 10. c. 12.
&. 13. propter quod habita eſt ſynodus con-
ſtantinopolitana de eadem hæreſi vbi iterum
dānata eſt. & de omnibus latiſſime habetur
in dicta hiſtoria tripartita in. 8. li. maxime in
13. &. 14. ca. & qualiter ſæpius eccleſiaſticos
vexauerit in pluribus lib. ſequen. & qualiter
iterū fuerit dānata in ſardicen. concilio in. 4.
li. ca. 24. durauit enim eadē hæreſis etiā tem-
pore liberii & poſt obitum iulii: vt in li. 5.c.
12. & ſequen. & vſq; ad tēpora damaſi, vt in
5. li. ca. 28. &. 29. Et ꝙ fuerit tēpore ſylueſtri
ponit iſidorus in trac. de ſynodis de nicena
ſynodo ca. 2. Vnde nō mirū ſi de eadē fit mē-
tio ꝙ tēpore ſylueſtri & tēpore iulii fuerit:
& de hoc infra clarius dicetur. ¶ Non ob-
ſtat ꝙ tam in ſecunda q̄ prima dicitur. 318.
patrū, vt patet in.c. canones in prin. 15. di. &
in epiſtola nos reddentes, C. de ſum. tri. in
c. ſancta octo. 15. di. & in authen. de eccle. ti-
tu. in prin. & in.c. quicūq;. C. de hære. & in. l.
nemo. C. de ſacroſan. eccleſiis. quia in vtraq;
potuit eſſe idē numerus: prout in ſimili dicit
archi. & doc. ī.c. ſextā in. §. ſed dubitatur. 16.
di. ꝙ ideo ſexta ſynodus ēt appellat̄ ſeptiā ac
pro eadē hēt̄ quia in vtraq; fuerūt iidē patres D
vt dicit tex. in.c. habeo librū. 16. di. Aliqui ha
bēt de nicena prima ꝙ fuerit tm̄ de. 300. pa-
tribus in.c. hāc conſuetudinē. 10.q. 1. ſed re-
ſpondet glo. in.d. c. canones in verbo. 318.
ꝙ in maiori numero cōtinetur minor. Et po
teſt dici ꝙ in quantū fit mētio de numero pa
trū, fuit ad oñdēdū numerū qui improbarūt
hæreſim arii, qui fuerūt. 300. vel. 301. vt ī hi
ſtoria ecc. eo. li. 10.c. 1. & hoc fuit in prima
congregatione cōcilii niceni, in quo acceſſe-
rāt. 17. patres ario: & hoc colligit̄ ex ꝑfatiōe
cōcilii niceni. & in ſecūda cōgregatiōe repli
catur ſtatutū ab eiſdē. 318. patribus. Nam de
hoc cōcilio ſæpius fit mētio ī aliis cōciliis vbi
eius geſta cōfirmātur, & replicatur ſtatutum
eius cōtinēs fidei fundamētū. ¶ Sed tex. in.c.
hāc cōſuetudinē. 10.q. 1. q dicit de. 310. pa
tribus. dicit cardi. de turre. cre. poſt glo. in ca
nones in antepenul. colū. ꝙ ſi fuerunt. 318.
bene fuerunt. 310. quia ſi pluris res eſt vtiq;
tanti, l. cū furti. ff. de in litē iuran. Sed iſta re-
ſponſio non placet: & in meo decreto habeo
de. 318. etiā in illo. c. hanc conſuetudinem.
doc. ibi nihil dicunt. propterea vel fuit error
ſcribentiū de. 310. vel forte in ſecūda cōgre
gatione fuerunt. 310. ſed aſcribit̄ omnibus
318. qui fuerūt in prima, vbi illud idem fue

A rat primo cõcluſum. Et ꝙ eadẽ nicena fuerit
ſub ſylueſtro & iulio & reputetur pro eadẽ,
hoc etiã patet: quia etiã iulius defuncto con-
ſtantino, ſub cõſtantio filio ipſius conſtanti-
ni multa paſſus eſt propter arianam hæreſim
cui fauebat conſtantius. Nam in exilium
miſſus decem menſibus exulauit: quod pa-
tet in.c.regula.17.di.vbi reprehendit orien
tales qui congregauerant concilium ſine au
thoritate papæ vel eius legati. Nec obſtat
quod dicitur de.c.in ſancta.2.q.7. quia licet
ibi referat ſtatuta in nicena ſynodo, non ſe-
quitur ꝙ ipſe propterea non interfuerit:
vel potuit referre, & poſtea ab eo in ſecunda
congregatione fuiſſe confirmata. Vide tex.
in.c.ſimiliter.3.q.6. qui ẽ iulii & in ſynodo.
Congregata aũt fuit nicena ſynodus anno a
natiuitate domini.315.vel melius.339.
imperii autem conſtantini anno.16. Repe
rio in antiquis codicibus ſic. Facta autem eſt
hæc ſynodus apud niceã bithynniæ conſu-
latu conſtantini auguſti & licinii. 18. ka-
len. iulii. quę eſt apud græcos. 18. dies men
ſis eorum, ſecundum alexandriam. 31. Et
placuit vt hæc omnia mitterentur ad epiſco
pum vrbis romæ ſylueſtrum. Et interpoſito
ſymbolo in fine adiicitur. eos autem qui di-
B cunt erat tempus quando non erat, & prius
q̃ naſceretur non erat, & quia ex nullis extan
tibus factus eſt, aut ex alia ſubſtantia vel eſ-
ſentia dicunt eſſe trepton (hoc eſt conuerti
bilem aut mutabilem) filium dei: anathe-
matizat catholica & apoſtolica eccleſia.
¶ In cuius concilii præfatione præponun-
tur verſus infraſcripti.

Concilium ſacrum venerandi culmina iuris
condidit: & nobis congrua fręna dedit.
Vt bene fundatus, iuſto moderamine poſſet
intemerata gerens clericus ordo geri.
Pontifices ſummi veterũ precepta ſequẽtes
planius hęc monitis expoſuere ſuis.
Hinc fidei noſtræ ſe pandit ſemita: & omnes
errorum damnant dogmata ſancta vias.
Quiſq; dei famulus fuerit, chrĩq; ſacerdos
hoc ſale conditus: dulcia mella fluit.

¶ Et vide quod ponit de ſymbolo idẽ cardi.
s. ſixti in.c.canones ante finem.15.di.
¶ Sed obſtat prædictis: quia ſeptima ſyno-
dus nicena (quæ fuit ſecunda in nicea) fuit
longe poſt conſtantinũ & iulium: quia fuit
tẽpore hirene matris cõſtãtini ſexti, & ſub
eodem conſtantino ſexto per annos.400.
&.49. poſt conſtantinum primum: & hoc
conſyderato tempore primi cõcilii in nicea.
ideo non poteſt dici ꝙ ſexta & ſeptima ſyno C
dus habeãtur pro eadem, & ꝙ iidem patres
fuerint in vtraq;. imo in iſta ſeptima ſtatutũ
eſt dei imagines nõ ẽẽ delendas ſed excolen
das, & ꝙ qui aliter ſentiret eſſet anathema,
& nihil addẽdũ ſymbolo in prĩo niceno con
cilio ædito, & fuit tenta in baſilica. s. ſophiæ.
¶ Sed ad hoc rñderi põt ꝙ illa ſeptima de
qua loquimur, fuit ſub conſtantino magno,
ſub quo contra ariũ potuit & bis & ter con-
gregari ſynodus in nicea: & ex quo erat ſub
eodẽ ꝑncipe & cõtra eandẽ arianã hæreſim
reputat̃ ꝓ vna: & ideo tã illa quę fuit ſub ſyl
ueſtro q̃ illa q̃ fuit ſub iulio, reputat̃ ꝓ vna.
ſed per hoc nõ tollitur dubiũ quare ſeptima
ſynodus etiã dicta fuerit ſexta: ſed bene de-
claratur ꝙ eadẽ prima quia fuit ſecundo lo-
co tp̃e iulii congregata ad idem ꝓ eadẽ fuit
reputata & bene. Vñ aduertendũ ẽ ꝙ ſi quę
rimus verum prima ſynodus nicena fuerit
ſub vtroq; pontifice ſylueſtro & iulio, dico
ꝙ ſic: quia ante abſolutum primum conci-
lium nicenum deceſſit ſylueſter & marcus
& poſtea aſſumptus eſt iulius adhuc durãte
concilio eodẽ. Vel ſi volumus ꝙ fuerit peni
tus abſolutũ tp̃e ſylueſtri & marci & poſtea
denuo per iuliũ congregatũ, bona erit ſolu-
tio ꝙ ex quo conciliũ fuerat iterũ ad idẽ cõ
gregatũ pręſidentibus eiſdẽ.318. patribus D
ſemp ꝓ eodẽ reputatur. Et bona ẽ ſolutio ſu
pra primo loco dicta, quantũcunq; capitula
fuiſſent ædita in dicta congregatione ſylue
ſtri: vt probat tex. in.d.c. ſeptuaginta. Et ſic
erit verum quod primo in prin.c. ſexta di-
cit celebratum temporibus iulii, & in.§. pri
ma dicit tẽporibus ſylueſtri, & bene ĩ vtroq;
loco dicit primam ſynodum nicenam.
¶ Si vero quærimus quare ſexta ſynodus di
cat̃ ſeptima, aduertendũ eſt ꝙ tunc non lo-
quimur ſimpliciter & abſolute de nicena:
ſed de quattuor principalioribus (quę aliqñ
ſunt dicta octo) quar̃ ſexta in ordine etiã di
cit̃ ſeptima. Et tũc qđ dictũ ẽ ſupra ꝙ ſeptĩa
ſynodus nicena fuerit per.449. annos poſt
& ꝙ nõ potuerũt intereſſe iidẽ patres, nõ ẽ
ad ꝓpoſitũ: qa nõ loquimur de ſeptima per
reſpectũ ad primã vel ſextã nicenã: qa prima
& ſeptĩa nõ fuit neq; ẽ habita ꝓ eadẽ ſynodo
ſed ꝓ diuerſis, & fuit ſeptĩa celebrata niceæ
& ideo nõ ẽ bona in illo ꝓpoſito ſolutio ibi
data. Vñ cũ q̃ritur quare ſexta ſynodus dicit̃
etiã ſeptima: dicũt doc. in.c. ſed dubitat̃ in
c. ſextã.16.di. quia ſexta fuit bis congregata
ad idẽ ꝑ eoſdẽ patres. Vñ glo. in verbo ſextę

A ſynodi dicit ꝙ litera debet ibi dicere ſepti mæ:quia non dubitaſſet eadem ſexta ſynodus de eo quod papa feciſſet, & ſic ꝙ litera ſextæ eſt falſa:quia debet dicere ſeptimæ.

¶ Archi.ibi dicit ꝙ litera debet dicere ſextæ quia licet etiam ſeptimo congregata fuerit, tamen propter eoſdem patres in vtraq; congregatos,ſexta non mutat nomen propter congregationem ſeptimo factam ad idē & per eoſdē patres. Allegat ad id ioan.de ſanctis:& id qđ archi.dicit ibi & cardi.alexandrinus. domi.tñ ibi dicit ꝙ vtraq; litera pōt ſaluari : qa vno reſpectu eo ꝙ iidē patres & ad idē pōt dicere ſextæ. & quia ſecūdo loco fuit ſeptiō cōgregata,poteſt dicere ſeptimę.

¶ Sed cardi.de turre cre. dicit ꝙ litera nullo modo poteſt dicere ſeptimæ, ſed oportet ꝙ dicat ſextæ:quia ſeptima ſynodus fuit poſt ſextam bene per. 1 1 0.annos,ex quo nō eſt veriſimile ꝙ fuerint iidem patres:& ꝙ fuerit tunc ſoluta quæſtio de canonibus ſextæ ſynodi. Et ſic per hoc reprobat glo.& hugo.Si glo. & hu.habuiſſent reſpectum ad ſeptimam ſynodum quæ fuit celebrata niceæ, quæ fuit ſecunda cōgregatio concilii niceæ bene diceret: quia vltra centum annos poſt ſextam fuit,vt infra dicet.ſed glo. & hugo

B habuerunt reſpectum ad ſextam quæ primō fuit congregata ſub conſtantino quarto,poſtea poſt .4. aut quinq; annos ſub iuſtiniano eiuſdem conſtantini filio iterum congregata : & canones nondum in prima congregatione promulgatos promulgarunt in iſta ſecunda : vt in. c.habeo librum 1 6.di.ſed propter patres qui in prima & ſecunda cōgregatiōe ſextę ſynodi interfuerūt qui iidem erant, & iidem canones ſanciuerunt,non dicitur iſta ſexta mutaſſe,neq; numerum neq; nomen ſextæ ſynodi. Et hoc dicit mihi vna glo. goffre.ad illū.§.ſed dubitatur , & excuſatur glo. & hugo qui vocarunt ſeptimam ſynodum ſecundam congregationem ſextæ.

¶ Sed quare ſynodus nicena dicitur prima,cum ſedes conſtantantinopolitañ teneat primum locum poſt ſedem romanam apoſtolicam,quod fuit ſtatutum in ſynodo conſtantinopolitañ.vt inquit gratianus. 2 2. di.in.§.hac authoritate & in.c.conſtantinopolitanæ & in.c.de conſtantinopolitana ea. 2 2.di.quomodo ergo ponitur ꝙ nicena ſynodus ſit prima:vt dicit tex. in .c. ſexta, 1 6. di. &.c. canones cum duobus ſequeñ. 1 5. di: Et ſi dicatur ꝙ appellatur prima reſpectu

numeri cōgregati (quia in ea fuerunt. 3 1 8. C epiſcopi,vt in .d. c.ſexta)quaſi in nulla alia fuerit ita magnus numerus, videtur contrarium : quia in quarta ſynodo calcedoneñ. interfuerunt ſexcenti &.3 0. epiſcopi præſidente leone & contra euthicem abbatem cōſtantinopolitanum: vt eſt tex.in .c. ſexta. in verſi, quarta in calcedonio. Poteſt dici ꝙ iſta ſynodus nicena dicatur prima, quia primo fuit celebrata in ordine a tempore conſtantini,in quo fuit facultas celebrandi magis vniuerſaliter concilia : vt dico infra in ſequenti quæſtione : & videtur tex. in.c. canones. 1 5.di. Vel dicitur etiam prima quia maioris authoritatis propter maiora in ea ſtatuta, nā in concilio ancyrano ſunt regulę 2 4. ſtatutæ,ſubſcribentibus. 1 2. epiſcopis & in concilio neoceſarieñ. 1 4. regulæ ſubſcribentibus. 1 8. epiſcopis. quæ omnes fuerunt ædita ante concilium nicenum : ſed ſtatuta nicena his præferuntur propter authoritatem eiuſdem ſancti & magni concilii: & quia in ea de cauſa fidei diſputatum eſt,& æditum in ea ſymbolum fidei: cuius verba inſpici poſſunt in eccleſiaſtica hiſtoria lib. 1 0.c. 6. & ponit iſidorus in .d.c. 2. de nicena ſynodo, ¶ Nec obſtat.§.hac authoritate cum aliis. §. quia ſtant iſta ſimul ꝙ ſedes D conſtantinopo.ſit maior reſpectu primatus & ſedis epiſcopalis,ſed nicenum cōciliū ſit dignius ꝗ illud quod fuit celebratum in conſtantinopoli . quod maxime patet: quia in concilio conſtantinopolitano ſub theodoſio æditi ſunt canones tres a. 1 5 0. epiſcopis, confirmantes fidem non violatam patrum 3 1 8. qui apud niceam bithiniæ conuenerunt. & ibi dicit eam fidem manere firmam & ſtabilem, & anathematizandam omnem hæreſim & ſpecialiter eunomianorum & arianorum,eudoxianorum,macedonianorum & ſpiritui ſancto reſiſtentium,& ſabellianorum & marcellianorum & fotinianorum & & apollinariſtarum. & in eodem replicatur ſymbolum in eadem nicena ſynodo æditum. Vide tex. in .l.quicunq;.C.de hære. vbi horū fit mentio & damnantur euthicianiſtę & appollinariſtæ. Fuit enim in eo concilio niceno propter arianam hæreſim concertatum acerrime : negantibus arianis filium eſſe conſubſtantialem patri. Vbi & viri ſanctiſſimi congregati fuerunt: videlicet alexander alexandriæ epiſcopus & athanaſius alexādriæ diaconus, & pafnutius vir ſanctiſſimus. cui tanta inerat gratia vt nō minora

A ſigna faceret ꝗ per apoſtolos fierēt: cui maxi
mi[n]us dextrum oculum euelli, & ſiniſtrum
pollicem incidi fecit, & exilium indixit.
quem in tanta veneratione conſtantinus
magnus habuit, vt ad ſe ſæpius eum vocaret
& oculum qui ex confeſſione fidei ei fuerat
euulſus auidioribus oſculis ſæpius demul-
ceret. Item ſpiridion cyprius epiſcopus: cui
poſt ſepulturam filia ad ipſius patris interro
gationem repetitum depoſitum inſinuauit.
Itē iacobus niſibenus epūs, & vt refert vin
centius hiſtorialis etiam ſanctus nicolaus mi
ranæ ciuitatis epiſcopus: & alii plures ſan-
ctiſſimi viri. Vbi eſt cōcluſum chriſtum ho
mouſion. i. eiuſdem cum patre eſſe ſubſtan
tiæ confiteri debere. Ibiq; etiam ſimplici
tate fidei vir quidam in philoſophū erectus
qui maxime ſua philoſophia catholicos
impugnabat, ad confitendum chriſtum con
ſubſtantialem patri ſua ſimplicitate verborū
induxit: quem philoſophum conuictum ali
qui euſebium poſtea cæſariēſem epiſcopum
fuiſſe affirmant. In eadem ſynodo fuit ædi-
tum ſecundum poſt apoſtolos ſymbolum:
vt in. d. c. canones, nam primum fuit ęditum
ab apoſtolis: videlicet credo in deum. ſecun
dum in concilio niceno, credo in vnū deum
quod cantatur in miſſa ex ordinatione & in
B ſtituto damaſi papæ in concilo conſtantino
politano: vt dicit archi. & alii in dicto. c. cano
nes. vbi vide eum qui ponit ſingulares parti
culas æditas ſingulariter a quolibet apoſtolo
rum. Eſt tamen aliud ſymbolum athanaſii,
qui etiam fuit præſens in ſynodo nicena vt
ſupra diximus: quod dicimus ad horas cano
nicas in prima, videlicet quicūq; vult ſaluus
eſſe. Et cauſa huius ſymboli in niceno con-
cilio fuit veritatis explanatio circa dubitatio
nes emergentes. Athanaſii vero cauſa fuit
quia cum poſtea pullularent hæreſes, fecit
athanaſius ſymbolum erroris excluſiuū. Et
vt dicit beatus thomas ſecunda ſecundæ. q.
1. ar. 9. addita ſunt iſta duo ſymbola, ſymbo
lo apoſt. non quia minus ſufficienter fides
catholica contineretur in ſymbolo apoſtolo
rū ſed ad explanationē veritatis & excluſio
nem erroris. De quo vide late cardi. de tur
re cremá. in. d. c. canones. 15. di. circa finem
vbi ponitur ad quarum hæreſum confuta-
tionem ſunt addita verba ſingula. Et plenam
explanationē & claram vide omnino in ſym
bolo rufini: in quo omnia authoritate & ex
emplis probantur. quod vide inſertum in
epiſtolis beati hieronymi in ſecundo tomo.

Vide tamē de ſymbolo oſti. in. c. ſumma de C
ſum. trini. & latius doc. in. c. 1. de ſumma tri
ni. & plene in rationali diuinorum officio-
rum in. 4. tit. c. de ſymbolo. Inter geſta con-
cilii martini romę celebrati repilogatur ſym
bolum, vnum in nicea, necnon aliud in con
ſtantinopoli, aliud apud epheſum eiuſdem
effectus, licet per diuerſa verba. quod de-
ſcribitur in epiſtola cyrilli & eiuſdem con
cilii ad neſtorium praua dogmatizantē: &
inſeritur in principio epheſini concilii, & in
calcedonenſi concilio, & quaſi in omnibus
aliis conciliis repilogatur de nouo & decla-
ratur: maxime in conciliis toletanis. ſimili-
ter in geſtis agathonis de niceno & conſtā-
tinopolitañ. Aliud inſuper a ſancto grego-
rio papa dictatum ponitur in principio regi
ſtri eius. Et de ſymbolo damaſi & de alio ru-
fini & de alio de explanatione fidei ad cyril-
lū, vide inter epiſtolas beati hieronymi fol.
56. in. 2. libro. Et plura alia ſymbola inuicē
cum præmiſſis in effectu concordantia fue
runt quaſi ad. 30. ædita: quæ comperiuntur
illi niceno conformia, & ab aliis priuatis &
particularibus conciliis repilogata. ¶ Multę
præterea in eodē niceno concilio æditę ſunt
conſtitutiones: quas ſi quis & earum teno-
rem inſpicere voluerit ad viginti & vnam
vſq;, videat euſebium ceſarienſ in hiſtoria ec
cleſiaſtica, in tranſlatione rufini in li. 10. qui
eſt ipſius rufini: qui totus liber tractat de cō- D
cilio niceno. Tex. in. c. ſexta. in verſi. prima.
in. §. ſed ꝙ nicena. dicit viginti tātum ſtatu
ta fuiſſe: & viginti ponit iſidorus in lib. de
ſynodis in titulo de nicena ſynodo. Et tex.
in. c. viginti, dicit ꝙ plura fuerunt ædita quæ
creduntur inſerta in antiocheno concilio:
ſed viginti tantum capitula ſiue canones ni-
cenæ ſynodi habentur in ſancta romana ec
cleſia. In epiſtola autem athanaſii & epiſco-
porum ægypti (quorum ſcripta incenſa fue
runt ab arianis) qua petebant a marco papa
ad eos tranſmitti capitula nicenæ ſynodi le-
gitur. 80. fuiſſe capitula. 40. lr̄is gręcis a gręcis
cis & alia. 40. a latinis lr̄is latinis ſcripta. in
quit enim athanaſius ſuo & epiſcoporū no-
mine ſcribens marco loquens de nicena ſy
nodo. Nam quando prædictæ ſynodo cum
beatiſſimæ memoriæ alexandro digno dei
pontifice (id eſt alexandriæ magnæ ciuita-
tis epiſcopo) in diaconatus interfuimus of-
cio, ſub noſtræ præſentię teſtimonio per be
atos viros victorē & vincētium presby. apo
ſtolicæ ſedis apocriſarios miſſa ſunt prædi-

A ćto papę ſyluestro cum aſtipulatione ſubne
xa capitula ſeptuaginta. Sane pſentibus no
bis. 80. in memorata ſynodo capitula tracta
ta ſunt: videlicet. 40. a græcis græca ædita
lingua, & .40. a latinis ſimiliter latina ædita
lingua: ſed viſum eſt. 318. patribus in præ-
dicto cõcilio cõgregatis & .s. ſpiritu reple-
tis & maxime iam dicto alexãdro & apoſto
licæ ſedis apocriſariis vt decẽ capitula adu-
naren ur, atq; aliis congruis in locis inſererẽ
tur: & ad formam .70. diſcipulorum vel
totius orbis terræ linguarũ .70. tanti & tam
excellentis concilii hererent capitula quæ
omnem chriſtianorum informarent orbem
& omnes ſub ſacerdotali & chriſtiano nomi
ne degẽtes, vna fides & vna ſacerdotalis atq;
clericalis regeret norma, nec quiſq; a ſuo diſ
ſideret capite. ¶ Inſuper in ea ſynodo fuit
ſuperata hæreſis ariana: quæ fuit periculoſi-
or, quia circa myſterium trinitatis. & vniuer
ſalior, quia inuoluit multos epiſcopos & ſa
cerdotes, & liberium papam vt dicit archi-
epiſcopus floren. in ſua chronica, conſtantiũ
& valentem imperatores, & valentinianum
iuniorem, & theodericum regẽ gothorum:
& fere per totum orbem fuit diffuſa. De
iſta hæreſi arii inquit hiero. in .c. ſecundæ
B 24. q. 3. arius in alexandria vna ſcintilla fu
it: ſed quoniam non ſtatim oppreſſa eſt, to-
tum orbem populata eſt eius flãma. Fuit
inſuper diuturnior. Quæ non ſolum ſupe-
rata eſt per authoritates & diſputationes cla
riſſimorum doctorum, ſed etiam per multa
miracula: vt patet in hiſtoria eccleſiaſtica.
¶ Et qđ dixi de. 21. canonibus ibidẽ æditis
tex. in. c. ſeptuaginta. 16. di. dicit fuiſſe. 70.
& tex. eſt athanaſii: qui atteſtatur. 30. fuiſſe
a græcis græca lingua æditos, & .30. a latinis
ſimiliter latina lingua æditos. quorum non
niſi viginti habẽtur in romana eccleſia: alios
abiiſſe in diſſuetudinẽ dicit. i. §. his ita. & .c.
ſequenti incipiente viginti. xvi. di. Idem ta-
men iulius papa increpans epiſcopos orien
tales qui eiecerant athanaſium, pro athana
ſio eiſdem epiſcopis direxit. 21. capitula aſ-
ſerens plura contineri. Iſidorus tamẽ in prin
ci. de ſynodis dicit legi in decretis iulii pa-
pæ. 70. capitula niceni concilii intra quæ vl
tra infraſcripta aliquibus connumeratis, di-
cit quoſdam ex cõſortio fratrũ oriẽtalium
teſtatos fuiſſe ſe vidiſſe nicenũ cõcilium ha
bens magnitudinem potiorẽ quattuor euã-
geliorũ & ad eius ſimilitudinem calcedonẽ
ſe concilium ſcriptum eſſe. De illis tamen
21. memoratis in hiſtoria eccleſiaſtica ha- C
bemus. de primo in. c. ſi quis a medicis. 55.
di. De ſecũdo tex. in. c. quoniam. 48. di. De
tertio tex. in. c. interdixit. 32. di. licet ibi dica
tur in ſupraſcriptione q; fuerit quartũ capi
tulum: ſed eſt tertium ſecundum ordinem
capitulorũ in hiſtoria eccle. & iſidori. De
quarto tex. 64. di. c. illud. De .5. & ſexto ni
hil reperio: tamen allegatur tex in. c. habea-
tur. 18. di. quod etſi eſt nicenæ ſynodi, tamẽ
conuenit tñ fini determinationis quinti in
vltimis verbis, nõ tñ ſexti canonis: quorum
quintũ incipit ſeruetur, vel ſecũdũ hiſtoriã
eccle. & ne. vel de iis. Et eſt ſenſus de iis qui
cõmunione priuãtur, ſeu ex clero ſeu ex lai
co ordine ab epĩs per vnamquamq; prouin
ciam, ſententia regularis obtinet vt ii qui ab
iiciuntur ab aliis non recipiantur. Et infra
ſextum incipit. antiqua conſuetudo obti-
nuit vt vrbis romæ epiſcopus habeat princi
patum & omnem prouinciam ſua ſolicitu-
dine gubernet. Et infra ſubiicitur in eodem
ſexto capitulo, quod dicitur i. c. ſane. 65. di.
de quo infra in proximo capitulo. De iſto
tamen ſexto capitulo aliter loquitur hiſto.
eccle. De ſeptimo (quod ſecundũ iſido-
rum inſeritur in fine ſexti) eſt tex. in. c. ſane D
65. di. Octauum ponitur pro ſeptimo inter
capitula, propter præcedens quod continet
duo capitula ſimul, & incipit. de iis qui ſe
cognominant catharos vel mundos, ſi aliqñ
venerint ad eccleſiam catholicam, placuit
ſancto & magno concilio vt manus impoſi
tionem accipientes ſic in clero permaneant:
hoc autem præ omnibus eos ſcripto conue
nit profiteri q; catholicę & apoſtolicæ eccle
ſiæ dogmata ſuſcipiant & ſequantur. Et de
iſto octauo eſt tex. in .c. mos & .c. quoniam
mos. 65. di. Sed ab iſidoro ponũtur iſti duo
canones p ſexto & ſeptimo. De nono & de
cimo nihil reperio: quia continentur in præ
dicto octauo capitulo. De vndecimo tex. in
c. ſi qui. & .c. quicũq;. 81. di. De duodecimo
nihil. De tertiodecimo tex. in. c. de iis. 26. q.
6. De decimoquinto & decimoſexto nihil.
De decimoſeptimo tex. in .c. clericos. 71. di.
De decimooctauo nihil. De decimonono
in. c. quoniam. 47. di. & .c. quoniam multi
14. q. 4. & .c. ſi quis ea. cau. & . q. De viceſi
mo tex. in. c. puenit. 93. di. De viceſimopri-
mo nihil.

ET Aduertendum eſt q; iſta varietas
numeri capitulorum ſurgit ex varietate
ſcribentium: quia aliqui circunciſe refe-

A runt.& aliqui plura ponunt in eodem capitulo,& aliqui ordine peruerſo. Sunt tamen alii canones in nicena ſynodo promulgati, de quibus habemus tex. in decretis : videlicet tex.in.c.nicena .31.di. &.c. mos antiquus.65.di.qui ponitur ſupra in .8. ca. & tex.in.c. eccleſiis.68.di.& in.c. ſi quis confugerit.1.q.1.& tex.in .c. non oportet.7.q.1.q videtur in aliquo cõformari determinatiõi in.18.c.ſynodus.& tex. ĩ.c.iudices.xi.q.1.& tex.in.c.ſeruetur,xi.q.3.&in.c. placuit.16.q.1.in.c. placuit de cõſe.di.3. Et hoc ideo potuit contingere,quia ſynodus fuit pluries cõgregata in eadẽ nicea: in qua etiã fuerunt æditi canones. Connumerat iñ ad longum omnes iſidorus de ſynodis in titu.de primitiua eccleſia & ſynodo nicena.

Præterea aduertendum eſt ꝙ vbicunq; dicitur ſeptima ſynodus,ſemper intelligi debet de nicena ſi non additur de qua :quia illa fuit ſeptima in ordine congregata, a tempore conſtantini magni : quæ vt dictum eſt fuit ſæpius congregata. Et iſta ſeptima ſynodus fuit congregata ſub hirene matre conſtantini ſexti : vbi fuit ſancitum ſacras imagines de cætero non eſſe delendas ſub anathemate:quod & poſtea in concilio romæ in baſilica beati petri præſidente

B gregorio tertio eſt ſancitũ. & ſpiritum ſanctũ a patre & filio procedere. Et fuit a natiuitate domini anno .764. vel ſecundum aliquos alios authores chronicarum anno.778. congregatis. 330. epiſcopis ſecundum aliquos, ſed ſecundum ſupplementum 310. epiſcopis. Et ꝙ per ſeptimã intelligatur nicena dicit archi.& cardi. alex. in .c. ſancta octo.16.di. Et cõſtantinopolitana fuit congregata ſecundo , quinto, ſexto, & octauo loco: vt in.d.c. ſancta octo. & in.c. ſexta ea. di. Vnde licet tex.in.c. ſicut.15.di.dicat tantum de quattuor conciliis,& ſimiliter.c. ſancta ea. di. tñ quia fuerunt octies celebrata in quattuor locis,dicuntur etiam ſancta octo concilia : quia nicenum fuit bis congregatum: & fuit primum a tempore conſtantini,& deinde ſeptimo loco congregatum. Et iſtæ duæ congregationes quæ apud niceam factæ ſunt,pro vna reputantur. Secundum, quintum, ſextum & octauum fuerũt cõſtantinopoli congregata. & iſte quattuor congregationes quæ factæ fuerunt conſtantinopoli,pro vna reputantur,& dicuntur ſecundum conſtantinopolitanum concilium. Tertium epheſinum fuit. & licet duæ congregationes factæ fuerint epheſi, tamen ſecunda non fuit recepta,ſed ſolum prima: & C dicitur tertium epheſinum. Quartum dicitur calcedonenſe:quod non fuit niſi ſemel congregatum. Ita pe.archi.et domi.in.c.ſancta octo.16.di. Canones autem de ſeptima ſynodo quæ fuit nicena, habemus in.c. omnes pſallentes.38.di. & in .c. quoniam 69. di. & tex.in.c.ſi quis communem,& in epiſcopum.1.q.7.& tex.16.q.1.prædicator:& in .c.quoniam quibuſdam,18.q.3.& in .c.clericus.21.q.1.& in .c. quomodo 21.q.2.quod conuenit cum decimooctauo decreto facto in prima ſynodo nicena de qbus capitulis ſupradiximus.& in.c. omnis 21.q.4.& in .c.clericos de cõſe.di.1.& tex. in .c. venerabiles imagines de conſe. di. 3.

Quare autem in dubio quando dicitur ſeptima,potius intelligatur nicena q̃ conſtãtinopolitana: ratio poteſt eſſe, quia ſexta & ſeptima conſtantinopolitana reputantur ꝓ vna:quia vna confunditur in aliã,vt ſupra dictum eſt,& infra dicitur.& ideo quãdo loquimur de ſeptima, non poteſt intelligi in dubio de conſtantinopolitana ſicut de nicena:ſed eſt neceſſe ꝙ dicatur ſeptima cõſtantinopolitana,ad differentiam ſextæ conſtãtinopolitanæ.Ex his igitur patet non eſſe abſonum ꝙ ſynodus nicena dicatur prima;de D quo etiam dico in ſequenti articulo.

SEcundum poſt nicenum habemus conſtantinopolitanum,primo loco cõſtãtinpoli congregatũ : quod fuit celebratum tempore gratiani & theodoſij imperatorum & damaſi papę & cyrilli hieroſolymitani & nectarii alexandrini: & præſidentibus ſecundum aliquos.350.epiſcopis: ſecũdum aliquos.150. quod eſt verius, vt ſupra dixi,& vult tex.in.d.c.ſexta.in verſi.ſecũda. & .c. canones uerſi. ſecunda. 15 di. & in c. ſancta romana eccleſia uerſi. ſecunda. 15.di. In qua fuit damnata hæreſis macedonii conſtantinopolitani epiſcopi: qui negabat ſpiritum ſanctũ eſſe deum: vt in .d. ver. ſecunda. Vbi etiam damnata fuit hæreſis apollinaris laodiciæ epiſcopi,& ſabellii: qui dicebant chriſti carnem inanimatam & in morte triduana diuinitatem commortuam fuiſſe. In qua etiam ſynodo ſuaſionibus theodoſii ſedes conſtantinopolitana ſublimata eſt in patriarchalem. & damnatis præfatis hæreſibus ædiderunt canones tres : quorum maxime author fuit beatus nectarius conſtantinopolitanus ep̃us. ¶ Nũc omiſſa

A tertia & quarta ſynodo quæ non fuerunt cõſtantinopolitenſæ, venio ad quintam.

QVINTA ſynodus etiam fuit conſtantinopolitana, quinta in ordine & ſecunda conſtantinopoli habita de anno a natiuitate domini. 538. ſecundum archiepiſcopum florentinum, contra anthemum conſtantinopolitanum epm, ſed & contra theodorum mopſueſtien. vt etiam probat tex. in. d. c. ſexta. in verſi. quinta. Qui theodorus dicebat aliud eſſe dei verbum, & aliud chriſtum: & negabat. s. mariã virginem fuiſſe dei genitricem, vt ibi dicitur. Et fuit tempore iuſtiniani imperatoris a quo libros legũ habemus reductos in volumina quibus vtimur: vt etiam dicit tex. in. c. quoniam ſancta. 16. di. quæ fuit inchoata tempore agapiti, & finita tempore vigilii papæ. In qua ſynodo dãnata fuit hæreſis. d. theodori epiſcopi mopſueſtienſis, didimi, euagrii, & aliorum hæreticorum: qui dicebant glorioſam virginem mariam non deum & hominem peperiſſe, ſed hominem tantum. & concluſum fuit vt glorioſa virgo maria nõ ſolum chriſtotocos, ſed etiam theotocos. i. dei mater, credatur & dicatur: hoc eſt eam deũ & hominem ſuo partu ædidiſſe. In qua etiam interfuit euthices archiepiſcopus conſtantinopolitanus: & appollinaris patriarcha alexãdrinus, qui. 14. capitula contra theodori & ſociorum blaſphemias ædiderunt. Et intellige ꝙ fuerunt capitula inſerta in ſententia anathematis contra theodori blaſphemias, & non canones. ¶ Sed hic etiam inſurgit vna dubietas, de qua miror ꝙ doc. nihil dicant: quia tex. in. c. ſexta in. §. quinta el. 1. & in. §. quinta el ſecundo, dicunt ꝙ iſta ſynodus fuit tẽpore iulii, qui fuit vltra. 270. annos ante: quod eſt impoſſibile ſecundũ omnes hiſtorias. Credo ꝙ tex. ſit corruptus & voluerit dicere tempore vigilii, cuius tẽpore fuit quinta ſynodus.

SEXTA autem ſynodus conſtantinopolitana, tertia fuit conſtantinopoli habita tempore agathonis papæ & conſtantini quarti imperatoris: vt in. c. quoniam ſanctæ. 16. di. & in. c. ſexta. in prin. ca. di. & in c. habeo librum. 16. di. Illuc ꝗ conuenientibus. 289. epiſcopis. alias. 150. epiſcopis, ſecundum tex. in. c. ſexta in prin. & in. §. ſexta eadem. 16. di. & duobus agathonis legatis: ioanne videlicet portueñ. epiſcopo & altero ioanne diacono viris eminentiſſimæ ſcientiæ: & cum his epiſcopis duobus, presbyteris duobus & cõſtantino ſubdiacono. Sed ego reperio in geſtis iſtius concilii ſic ſcriptum theodoro & georgio venerabilibus presbyteris, & ioanne venerabili diacono vicem agentibus agathonis ſanctiſſimi ac beatiſſimi archiepiſcopi antiquæ romæ. Et paulo infra dicitur. ioãne epo portueñ. abũdantio epiſcopo ciuitatis paternẽſis, ioanne epo ciuitatis regitanæ, locum præſentantibus. 125. venerabilium eporum ſancti concilii antiquæ romæ: qui & proprias per ſubſcriptiones demonſtrantur in ſuggeſtione quæ ab eis facta eſt ad piiſſimũ imperatorẽ conſtantinum: neq; enim agatho perſonaliter intereſſe ſenio grauatus potuit. Ibiꝗ damnata eſt hæreſis monochelitarum, alias monoſcelitarũ ſecundum tex. in. d. c. habeo librum in. §. item ſancta. 16. di. qui vnam tãtummodo in chriſto naturam, voluntatem, & operationẽ dicebant. Damnatus ẽ & macharius epiſcopus antiochenus & ſocii, & gregorius conſtantinopolitanus epiſcopus anathematizatus, qui eandem ſequebatur hæreſim: vt in. c. ſexta in. §. ſexta. 16. di. Sed poſtea eodem gregorio conſtantinopolitano conuicto, & poſtea reſipiſcente & confirmãte duas in chriſto naturas, volũtates, & operationes (ſicut & ioannis chryſoſtomi, cyrilli, athanaſii, baſilii, gregorii, dionyſii, hilarii, ambroſii, auguſtini & leonis papæ codices atteſtantur) conſcripta ſunt aduerſus illam hæreſim nonem capitula. De qua etiam in. d. c. ſexta uerſi. ſexta in conſtantinopoli. & in. d. c. quoniã ſanctæ. Fuitꝗ anno a natiuitate dñi. 677. al's ſecundum rubri. poſitã in actiõe. 1. in prin. 670. Et ante iſtã ſynodũ in concilio martini romæ damnata fuit eadem hæreſis, & dãnati petrus & paulus. De quo cõcilio beatus agatho ſcribẽs ad ipſam ſextam ſynodum, ſic inquit. Hanc igitur catholicam & apoſtolicæ ſedis regulam & ſanctum concilium, quod in hac romana vrbe ſub apoſtolicæ memoriæ martino papa cõuenit, prædicaſſe ſynodice & conſtanter defendiſſe omnes cognoſcimus. In eadem ſynodo damnatus ẽ polychronius, qui dixit vidiſſe & ſibi apparuiſſe virum terribilem cãdidatum, qui dixiſſet ꝙ qui non cõfiteretur vnam voluntatem & dei virilem operationem, non eſſet chriſtianus. & facta per eum chartula obtulit eam ponendam ſuper mortuum ad eũ reſuſcitandũ. quo facto in publico, cum non reſurrexiſſet mortuus, nec vellet abnegare hæreſim, dãnatus eſt & depoſitus

A ſitus cum ſtephano & macario: vt patet in fine. 15. actionis. ¶ Et iſta ſexta ſynodus fuit bis congregata. primo ſub conſtantino quarto, & ſoluta. 14. anno: deinde poſt quattuor aut quinq; annos iidem ſancti patres congregati ſunt ſub iuſtiniano. 2. filio eiuſdem conſtātini quarti. Et i iſta cōgre. promulgati ſunt canones. 202. ſecūdū domi. & alios per eoſdem. ſanctos patres qui fuerant in concilio conſtantini. qui & congregati poſtea ſecundo loco in concilio ſub iuſtiniano canones promulgarūt ad correctionem eccleſię: vt patet in. c. habeo librū & c. ſequēti. 16. di. ¶ Canones iſtius ſynodi ponuntur in. §. ex his in. d. c. habeo librum. & eſt tex. ibidem in. §. item ſancta.

¶ Sed hic inſurgit vna dubietas: quia gratianus in. c. habeo librum in fi. in. §. ex his, dicit q͂ in prima congregatione ſextę ſynodi nullos canones conſtituerunt patres. & hoc probat tex. in. d. c. habeo librum: & tamen in. c. ſexta. in. §. ſexta dicit q͂ ediderunt nouē capitula. vnde ex hoc archi. poſt hugo. in. d. §. ex his reprobat gratianū. Vel ſecundū docto. quia tantum nouem ediderant, propter paucitatem dicitur q͂ nō ediderint canones: ſed B ſcripſerunt nouem capitula in anathematizatione interius annexa. Et ideō dicit pręfatus cardina. q͂ ſi hug. & archi. bene legiſſent chronicas, non ita reprehendiſſent gratianum. Et verum dicit: quia tex. ibi in. §. ſexta. nihil dicit de canonibus. ¶ Sed adhuc alia eſt dubietas: quia tex. in. c. quoniam ſanctę ea. 16. di. dic. q͂ ſynodus quinta fuit ſub iuſtiniano, & ſexta ſub conſtantino. & ſic videtur q͂ primo fuerit habita ſynodus quinta coram filio q̄ ſexta per cōſtantinum patrem. Dic licet multa inuoluant archi. hug. & domi. q͂ ille. tex. non loquitur de quinta ſynodo iuſtiniani ſecundi filii conſtantini quarti in. c. precedenti habeo librum: ſed loquitur de ſynodo quinta coram iuſtiniano primo qui fuit compilator legum & ante conſtantinum. 4. & iuſtinianum. 2. eius filium. Et ita dicit ibi cardinalis de turre crema. & bene ꝓbat tex. ibi cuius verba ſunt patrum in ſexta ſynodo congregatorum pro ędendis canonibus quos in prima congregatione ſextę ſynodi non ædiderant, & diriguntur iuſtiniano ſecundo, filio cōſtantini. 4. dicēdo quoniam ſanctę & vniuerſales ſynodi, quinta ſub iuſtiniano auguſto. Vide q͂ non dicit ſub iuſtiniano filio auguſti. vnde intelligit neceſſario de iuſtiniano primo qui codices legum compoſuit, qui fuit filius iuſtini: vt in. §. eſt C & aliud inſtitu. de donationibus. Vnde ſequitur tex. ſexta ſub cōſtantino patre tuo (nō dicitur patre ſuo) auguſto. Et ibi ſubdit de myſterio fidei pleniſſime diſputantes, canones non fecerunt ſicut cæteræ quattuor vniuerſales ſynodi: propterea nos ſacros canones conſcripſimus. Et iſti qui loquuntur, ſunt iidem patres congregati in ſexta ſynodo, ad idem in primo & ſecundo loco congregata: qui ediderunt. 202. canones ſecundum archi. & domi. in. d. c. quoniam. Et q͂ loquantur patres de iuſtiniano primo qui leges compilauit, patet in c. ſexta. §. quinta ea. 16. di. & dicit glo. in. verſi. cōſtantini in. d. c. habeo librū, & dixi ſupra in quinta ſynodo: quia & coram iuſtiniano primo fuit diſputatum de fide ſicut fuit in aliis quattuor vniuerſalibus: videlicet prima nicena. 2. conſtantinopolitana, tertia epheſina, quarta calcedonenſis.

¶ DE ſeptima ſynodo conſtantinopoli congregata, quare non fit mentio, infra clarius & ſupra dicitur. Sūt qui dicant in franconia poſt caroli victoriam a theophilatio & ſtephano, inſignibus epiſcopis adriani nomine francorum germanorumq; epiſcoporum ſynodum habitam: in qua damnata fuerit ſynodus, quam ſeptimam græci appellabant, D in qua hæreſis felitiana de tollendis imaginibus, abrogata eſt proinde non mirum ſi de ſeptima illa ſynodo tanq̄ abrogata non fit mentio. ¶ Sed quia illa non fuit celebrata conſtantinopoli, non poteſt de illa intelligi. Vnde verius poteſt dici q͂ qa ſexta ſynodus primo loco congregata ſub conſtantino nullos ædidit canones, ſed tantum in ſecundo loco congregata ſub iuſtiniano per eoſdem patres æditi fuerunt: ideo, ambæ ſynodi pro vna tantum (ſcilicet ſexta) computantur, in qua canones æditi ſunt: & ſecunda non dicitur ſeptima. Et vt dicit tex. in. d. c. habeo librum, oportebat vt ſynodus vniuerſalis canones eccleſiaſticos promulgaret. & ideo non fuit computata pro ſeptima ſynodo illa ſexta ſecundo loco congregata conſtantinopoli.

Octaua ſynodus conſtantinopolitana, eſt quæ tempore adriani ſecundi: quarta conſtantinopoli habita fuit. In quadam natus eſt fotius conſtantinopolitanus epiſcopus et reſtitutus ignatius vt in

A quit archiepiſcopus in ſua chronica . De qua ſynodo octaua eſt tex.in. c .adrianus el primo.63.i. ¶ Canones aũt iſtius. 8.ſynodi ſunt in decretis.54.di.c.abbati. 81.di. in oĩbus.90.di.alienus & .c.ſiquis monachus. 1.q.1.qui per pecuniã.5.q.6. ſiquis falſum 7.q.1.nihil.xi,q.3.non ſolum. 18.q.2. defi-nimus.26.q.7.pro qualitate cũ ſeq. & aliis duobus ſequẽ.28.q.1.nullus.de pœni.di.2 ſi qs ſemel. de cõſe.di.2.timorẽ. ¶ Canones autem ſextę ſynodi ſunt in.c. habeo librum 16.di. cũ duobus ſeq.& in.c.qm̃ quidẽ.18. di.In.c.conſtantinopolitanę & in.c.renouantes.22.di.in.c.preſbyterũ.28.di.31.di.quo-niam in romani.44.di.nulli clerico.77.di. ſubdiaconus.93.di.pcipimus.1.q.1.nullus 9.q.3.cũ ſimus. 12.q.2.apoſtolicos. 12.q. 2.nõ licet alicui.21.q.4.nullus.27.q.1.ſiqs de cõſ.di,1.iacobus de cõſe.di.2.didicimus ¶ Alios canones ſecũdę & quitę ſynodi nõ habemus in decretis:quod oſtendit tex. de quinta ſynodo in.c.quoniam.16.di. Et licet ibi tex.dicat ꝙ in ſexta ſynodo non fuerunt ęditi canones(quod & apparet in geſtis illius vbi nulli apparent editi canones in omni-bus.18.actiõibus tpe agathonis:de quo etiã

B ſupra dixi)tamen iſtud contrariũ ſoluit tex. in.c.præcedenti habeo librum. qui oſtendit ꝙ bis iidem patres ſunt congregati in ſexta ſynodo cõſtantinopoli,& ĩ.2.cõgre.diderũt canones vt ſupra dixi, & habetur pro vna, videlicet ſexta:quia licet bis fuerint congregati, hoc tamen fuit ad idem:& ideo de illa ſeptima conſtantinopoli habita nulla fit mentio niſi tanq̃ de ſexta. ¶ Et aduertẽdum ẽ ꝙ ſi quater fuerunt congregationes & concilia habita conſtantinopoli,fit in iure mentio de ſynodo conſtantinopolitana tanq̃ de vna:videlicet de ſecunda.ſicut de nicena quæ fuit bis congregata,fit mentio tanq̃ de vna. Vnde ponitur prima nicena,ſecunda conſtantino-politana,tertia epheſina,quarta calcedonen. vt ſupra dictum eſt,& patet in dictis iuribus ſepius allegatis.15.&.16.di. ¶ Aduertẽdum eſt inſuper ꝙ reperio tex.7.q.1.in.c.tempo-ris qualitas in.§.vnde in quinta(qui eſt gra-tiani)ꝙ ſynodus conſtantinopolitana fuit cõgregata ſub ioanne papa.8.cum.300.&.83. patribus:cui præfuit petrus preſbyter cardi, & paulus anconitanus epiſcopus & euge-nius oſtien.epiſcopus. De qua non reperio factam mentionem in eius vita ſed ſolum de cõcilio apud trecas habito.quod maxime

C affert dubietatem:cum ipſe ſucceſſerit adriano ſecũdo qui habuit vltimam conſtantino. ſynodum. ¶ Sed poſſet reſponderi ꝙ ipſa ſynodus conſtantinopolitana octaua fuerit inchoata tempore adriani ſecundi & finita tẽ-pore ioannis octaui. Et apud aliquos in iſto concilio ioannis dicitur eſſe reſtitutum foti-um:& propterea extare ſcriptũ.quęcunq; in ſanctos patriarchas ignatium & fotium ſcri-pta vel dicta ſunt,anathema ſunto.

TERTIA principalis ſynodus .200. epiſcoporum epheſi cõgregata eſt. In qua damnata fuit hęreſis neſtorii cum pelagianis,qui duas perſonas aſſerebat eſſe in chriſto:vt dic.tex.in.c.canones verſi . ter-tia.15.di.ſub theodoſio iuniore imperatore & papa celeſtino primo:vel ſecundum ali-quos ſixto ſecundo. Supplementum chroni-carum & archiepiſcopus floren. dicunt damnatã in ea hæreſim neſtorii,qui dicebat bea-tam virginem mariam non dei ſed hominis ſolummodo genitricem. Imo archiepiſco-pus innuit celebratam.300.epiſcopis cõgregatis,& idem dicit cardinalis de turre cremata in.c.9. & tex. in verſi. tertia ſynodus, in-nuit ꝙ cum. 200. epiſcopis fuit celebrata. D Et ſic videntur dici contraria. ¶ Iſta contra-rietas iudicio meo inſurgit quia iſta ſynodus debuit ſimiliter fuiſſe bis congregata contra eundem neſtorium. Et hoc innuunt mihi duo iura:videlicet tex.in.c.canones in verſi. tertia ſynodus:vbi dicit tex. ꝙ congregata eſt contra neſtorium qui duas aſſerebat eſſe perſonas in chriſto.et tex.in .c. ſexta verſi. tertia. vbi tex. dicit.300.patres congrega-tos contra neſtorium epiſcopum conſtanti-nopolitanum,qui dicebat beatam virginem mariam non dei ſed hominis ſolummodo genitricem,vt aliam faceret perſonam car-nis aliã deitatis. Glo. alleg.in. d .c. canones tex.in.c.hanc conſuetudinem.10.q.1.circa finem.vbi innuit tex.de.318. epiſcopis. Sed ille textus modicum facit: quia loquitur de niceno cõcilio & nõ de epheſino. Dic tamẽ ꝙ ĩ maiori numero ineſt minor.ſed hoc nõ opponit neq; tollit contrarium . d .c .ſex-ta verſi . tertia in aliis , & maxime in qualitate hæreſis. Doc. nihil dicunt.tex.in.d.c. canones videtur innuere in.d. verſi.tertia,ꝙ fuerunt duę ſynodi in epheſo quando dicit prima. Et ibi glo.dicit hoc dici ad differentiã ſecundæ quæ fuit reprobata.allegat. c . quo

A niam ſanctæ. 16.di.ſed ibi tex.nihil dicit de
ſynodo epheſina. ¶ Pro ſolutione igitur
dico bis fuiſſe congregatá.tñ ſecunda cógre
gatio nõ fuit recepta: vt poſt archi. & doc.
in.c.ſancta octo. 16.di.dixi ſupra in fine pri
mę ſynodi nicenę. Et ꝙ fuerit bis congrega-
ta etiã innuit tex.in illo verſi.tertia ſynodus
epheſina prima.& tex.in.c.ſicut,ibi epheſinũ
etiam primum in quo neſtorii impietas iudi
catur. 15.di.& tex.in.c.ſancta romana eccle.
in ver.ſanctam ſynodum epheſinam primã.
Ergo innuit fuiſſe ſecundam congregationẽ
epheſi:ſed quia pluries cõgregata ẽ & quaſi
continuatiue contra eundem,reputatur pro
vna.Glo.tamen in.c.neceſſarie de conſe.di.
2. vbi in ſupraſcriptione dicitur ex ſymbo-
lo epheſino ſupplet tertio:& alleg. 15.di.ca.
1.2.&.3. Quæ iura nihil dicũt:vñ vel glo.
eſt corrupta vel neſciuit quid diceret de iſta
ſynodo. Habemus tex.in.c.placuit. 15.q.4.
& tex.in.d.verſi.tertia in.c.ſexta. di.16.fuiſ-
ſe facta. 15.capitula cyrilli alexandrini epi
ſcopi contra neſtorii blaſphemiã,illam ana-
thematizando. Et intelligo de capitulis con-
demnationis ipſius neſtorii incluſis in ſenten
tia,& non ꝙ ibi fuerint æditi. 15. canones:
B vt dixi ſupra in .6.ſynodo conſtantinopoli
tana tertio ibi congregata. Et in iſto concilio
ſymbolum etiam recitatur & ad longum ex
planatur ſymbolum in niceno concilio ædi-
tum,in quadam epiſtola cyrilli & cõcilii ad
neſtorium in ſingulis articulis tredecim ana
thema imponens.

CAlcedonenſe quartum principale cõ
cilium celebratum extitit anno a na
tiuitate domi. 453. numero. 630. pa-
trum: vt in.d.c.ſexta.verſi.quarta el primo &
el.2.& in.c.canones.§.quarta. 15.di. In pri-
ma tamen actione illius concilii non reppe
ri niſi. 233. epiſcopos ĩterfuiſſe & plures ma
giſtratus, ꝑfectos, cõſules,magiſtros,comi-
tes, patritios & ſenatores aſſiſtentes martia
no imperatori. Quod celebratũ fuit ĩ eccle.
ſanctæ martyris euphemiæ: ſed poſtea addi
ti ſunt alii plures vſq; ad prælibatum nume-
rum. 630. Sed in ſubſcriptiõe canonũ in eo
dem concilio æditorum reperio ſubſcriptos
tantum. 460. in antiquiſſimo volumine: præ
ſidentibus paſchaſio epiſcopo lilibitano & lu
cẽtio epiſcopo eccleſię aſculanę,vicariis bea
tiſſimi atq; apoſtolici vniuerſalis eccleſię pa
pę leonis: qui primi ſubſcripſerunt. Et fuit
celebratum authoritate leonis papę primi & C
prædicti martiani principis tempore iuue-
nalis ieroſolymitani epiſcopi, & anatholii
epiſcopi conſtãtinopolitani contra euthicen
conſtantinopolitanum abbatem: qui aſſere-
bat chriſtum poſt humanã naturã aſſumptã
non ex duabus naturis exiſtere ſed ſolam in
eo diuinam naturã permanere, quaſi huma
na in diuinam eſſet conuerſa. Ob id damna
tus ẽ euthices præſul manicheorũ,& dioſco
rus quondam alexandrinus epiſcopus,& ne
ſtorius qui etiam in epheſina ſynodo erat dã
natus hæreticus vt ſupra dixi. & prædicat ea
dem ſancta ſynodus chriſtum deum ſic na
tum eſſe de virgine vt in eo ſubſtantiam di
uinę & humanæ naturæ confiteamur, dic.
tex.in.d.§.quarta &.d.c.canones. In qua ſy
nodo omnes libri manicheorum fuerunt cõ
buſti. Et in hac ſynodo plus damnarunt hæ
reſim miracula q̃ diſputationes patrũ. Ibiq;
concluſum eſt duas in chriſto eſſe naturas
vtq; vnus idẽ chriſtus deus & homo credere
tur. Prętęrea decreti fuerunt. 28. canones,
quorum author fuit ſanctus anatholius epi
ſcopus: vt habetur in.d.c.ſexta in verſi.quar
ta in calcedone. Vnde martianus præſens
in concilio,de geſtis in concilio ait vt haben
tur eius verba in.c.nos ad fidem cum ſequẽ
ti. 96.di. ¶ De iſto concilio habemus cano- D
nes: videlicet peruenit. 18.di. quoniam. 32.
di.c.de aliena. 71.di.c.extraneo ea.di.c.quo
niam. 75.di.c.peruenit. 86.di.c. quia in qui
buſdam. 89.di.c.peruenit. 101.di.&.7.q.1.
propter &.xi.q.1. coniurationum & palea.
clericos.2.q.7.ſi clericus.xi.q.1.nõ licet. 12.
q.2.qui vere.16.q.1.quidam.16.q.1.c.quo
niam.16.q.7.&.c.eos.20.q.3.in.c. quidam
18.q.2.in.c.ſiquis clericum.21.q.1.&.c.ſi-
quis.21.q.2.a ſanctis.25.q.1.in.c.ſiqua virã
go cum ſequẽ.27.q.1.ſi pater.30.q.4.&.c.
omnes.36.q.2. Habemus etiam tex.in.c.ſi
quis de foro compe.&.c.clericus de vita &
ho.cleri.

¶ Poſt præmiſſa quattuor inter cętera tem-
pore fabiani fuit concilium romę. 60. epi-
ſcoporum,in quo damnata eſt hęreſis noua-
ti,qui negabat apoſtatas etiã pœnitentes re
cipiendos eſſe,& baptizatos rebaptizandos
eſſe dicebat. Eodẽ tpe & origenes quorundã
hęreſes ſuſtulit,affirmantiũ animas hominũ
vna cum corporibus interire. Item & aliam
hæreſim helcheſaitarum qui paulũ apoſto-
lum omnino reſpuebant: quiq; aſſerebãt ne

A gantes chriſtum in tormentis nihil criminis
habere mõ integri & recti ſint cordis. De q
bus hæreſibus & aliis pluribus vide plures
cõmemoratas in .c. quidã. 24. q. 3. & plures
hæreſes damnatas in diuerſis conciliis vide
in fine operis cardi. de turre cremata: & in
libro geſtorum conciliorum.

¶ Adde & præmiſſis quod dicatur conciliũ
generale, & quod lateranen. de quibus ſæpe
fit mentio in ſupraſcriptionibus decretaliũ.
Et dic ꝙ vtrunq dicitur generale: ſed id
in quo præfuit alexander tertius (quod fuit
celebratum anno domini. 1179. ſecundum
ioan. an. in .c. nemo deinceps de elec. in
6.) vocatur lateranenſe, quia illud tenuit
apud lateranum pro reformandis moribus
poſtq̃ apud claremontem henricum impe-
ratorem damnauerat, & venetiis ante fores
ſancti marci proſtratum in collo calcauerat.
Inita autem pace ceſſauerunt ſchiſmata in
eccleſia tempore eius, quæ durauerunt an-
nis. 16. vt ponit vincentius hiſtorialis: &
refert archiepiſcopus in chronica in ſecun-
da parte ti. 17. §. 10. Et de iſto ſchiſmate
fit mentio in .c. 1. & ibi glo. & ioan. and. de
ſchiſma. in anti. Et fuit etiam iſtud ſchiſma
ſedatum tempore eius vt dixi: quia ſedit in
B pontificatu annis. 22. & multa fecit & ædi-
dit capitula. ¶ Aliud vero concilium in
quo præfuit inno. 3. (quod fuit anno do-
mini. 1215.) vocatur generale concilium
vt no. glo. in cle. 1. de ſum. trini. De quo
etiam aliquid infra: & glo. fi. in cle. 1. de im-
munita. eccle. & glo. 2. in .c. fi. de capel.
mona. Et omnino vide ioan. and. in no-
uella in .d. c. nemo deinceps. vbi ponit de di
uerſis temporibus cõciliorum gregorii. 10.
& inno. quarti: & de concilio viennen. cle-
mentis. 5. & ibi per eum remiſſiue. Adde ta
men quo ad id gñale, dr̃ innocẽtii, ꝙ ille tex.
in .d. c. fi. de capel. mona. probat cõtrarium:
quia concilium. c. 2. de ſtatu mona. quod fu
it tempore alex. 3. vocat generale, & hoc dic.
calde. in verbo concilium verſi. communi-
ter appellatione cõcilii. ad quod allegat tex.
iuncta glo. in .c. 1. de vſuris. vbi concilium
turonen. vocaẽ generale concilium. & glo.
ibi in .d. c. fi. dicit ꝙ cõcilium generale voca
tur iſtud inno. ¶ Sed dico ꝙ licet omnia fue
rint generalia concilia, tamen in dubio cum
loquimur de concilio generali, intelligimus
de innocentio tertio qui celebrauit conciliũ
apud lateranum, ad differentiam concilii la-
teranen. celebrati per alexandrum. 3. apud C
lateranum. Super quo vide glo. in .d. c. fi. &
glo. in cle. fi. de immunita. eccle. & ioan. and.
in .d. c. fi. &. d. c. 1. de vſuris. Et de aliis
pluribus conciliis per eundem ioan. and. in
c. nup de deci. in glo. 1. & latius in data. 6.
libri in fi. & de concilio alex. in .c. cum apo
ſtolica de iis quæ fi. a præla. per eundem.
¶ Item anno domini. 1405. in dictione ter
tia præſidente vrbano. 2. celebrata eſt ſyno-
dus placentiæ cum epiſcopis & abbatibus
tam galliarum q̃ etiam lombardię & tuſcię.
Et ibi ſtatuta fuerunt plura capitula de qui-
bus vide per archi. in .c. ſtatuimus in. §. ſed
hoc. 1. q. 1. ¶ Sed dic ꝙ non fuit anno
1405. ſed. 1095. Et ẽ error manifeſtus: qa
per longa tempora ante. 1405. fuerat gratia
nus: quomodo ergo de illo feciſſet mentio
nem? Et alia eius capitula plura ab eo edi-
ta vide in ſupplemento in eius vita. Iſte
enim (vt legitur in chronicis) otto antea vo
catus, monachus eboracen. deinde cardi. oſti
en. vir & ſanctitate & doctrina excellens
aliud inſuper habuit concilium apud clare
montem. vbi ita principes galliæ ad recupe
randam hieroſolymam animauit vt trecen
ta millia hominum in militiam chriſti ſigno D
crucis ſuſcepto armauerit in ſaracenos: qui
multa præclara geſſerunt.

ITem plura alia fuerunt generalia conci
lia: quorum aliqua enumerantur in di-
cto. c. ſexta. verſi. prima annotatio vſq ad
finem, & in libro conciliorum iſidori. & ibi
quid in quolibet & per quot patres fuerit
ſtatutum. De quibus multos habemus cano
nes: maxime de chartaginen. pluries con-
gregato & de ſeptimo chartaginenſi. 38. epi
ſcopoꝝ. de quo aug. meminit in pte. 2. cõtra
donatiſtas. c. 2. & 1 parte. 6. contra eoſdẽ. c.
2. ĩ quo hæretici ſubſcribere noluerũt. et cui
etiam ipſe interfuit. Et tentum eſt poſt con
ſulatum glorioſiſſimorum imperatorum ho
norii. 3. & theodoſii. 8. auguſtorum. 8.
kalen. iunii in baſilica reſtitutæ. Vbi cum
aurelius epiſcopus vna cum fauſtino epiſco
po eccleſiæ potentinæ legato eccleſiæ ro.
reſediſſet cum pluribus legatis diuerſarum
prouinciarum. 107. canones promulgati
ſunt: qui vt plurimum epiſcopalem & ſa-
cerdotalem & cæteros alios ſacros inferio-
res ordines & perſonas concernunt. Simi-
liter de aphricano canones. 98. ¶ Ad quod

A chartaginenſe concilium cyrillus epiſcopus alexādrinus ſcripta dirigens, de niceno concilio inquit. Dominis honorabilibus ſanctis fratribus epiſcopis aurelio & valentino ſed & omni ſanctæ cōgregationi in chartaginenſi ſynodo congregatæ cyrillus ſalutans in deo charitatem veſtram. Scripta venerationis veſtræ multas habentia querimonias cum omni lætitia per filium noſtrū innocentium presbyterum ſuſcepi: quibus a nobis ſperatis vt de ſcrinio noſtræ eccleſię veriſſima exemplaria ex authentica ſynodo apud niceam ciuitatem metropolim bithynniæ a ſanctis patribus conſtituta atq; firmata, ſub noſtræ fidei pfeſſione veſtræ dilectioni porrigamus. Vnde domini honorabiles fratres ſalute præeūte neceſſe habui per harum latorem noſtrum innocentium preſbyterum fideliſſima exemplaria ex authentica ſynodo in nicea ciuitate bithynniæ habita veſtræ charitati dirigere: quod & in hiſtoria eccleſiaſtica requirentes inuenietis. de paſcha vero vt ſcripſiſtis nūciamus vobis. 17. Kalēdas maias nos futura indictione celebrare. Et alia manu, deus & dominus noſter ſanctam veſtram congregationem cuſtodiat: B quod optamus chariſſ. fratres. Extat & alia epiſtola de eadem re reſponſiua ad eandem ſynodum attici epiſcopi conſtantinopolitani. ¶ Item alii canones de aurelianenſi primo æditi. 29. De aurelianen. ſecūdo. 29. epiſcoporum canones. 36. Item de arelatenſi prio (habito tempore conſtantini, eo etiam tempore quo habitum eſt niceæ concilium 318. epiſcoporum) capitula ędita. 23. directa ſylueſtro papę. De arelaten. ſecundo, capitula. 25. Item de arelaten. 3. canones quattuor. Item de agathen. 71. Item de antiocheno. 25. vbi ſubſcripſerunt. 30. epiſcopi. ¶ Habemus in decretis pro maiori parte canones prædictos & multos alios de concilio toletan. quod fuit. 13. vicibus congregatum: & in qualibet congregatione canones multi æditi. De bracharen. de concilio martini, de hiſpalen. de triburien. ilerden. gerundē. & meleuitā. cabilon. terraconē. magalen. turonen. pariſien. elibertan. melden. magotien. rothomagen. remen. apud aluerniam. lugdunen. apud ſiluanū, maticen. pictauien. apud compendium. ciuitaten. ſaleguſtan, vuormacien. laudicen. geniten. apud placen. lateran. nauaten. magōtinen. epanen. frācōnien. beluacen. apud valentiam, nanetē. vrbicen. Et quidē apud laodiciam phrigię ęditi ſunt canones. 58. in ſardicen. autem concilio canones. 21. quibus ſubſcripſere epiſcopi. 59. C Fuerunt & multa alia cōcilia: de quorum principalioribus & eorū canonibus fit pro maiori parte mentio per gratianum, & p iſidorum de aliis. Habemus etiam plura capitula in decretalibus ex generalibus cōciliis quæ vide enumerata per doc. in. c. ſicut olim, de accuſa. maxime per ioā de anania. Sed illa potiora quę ſunt inno. 3. in generali concilio lateranē. alia in ſexto ex concilio lugdunen. alia clementis quinti in concilio viennen.

¶ Et aduertendū ē q́ ſępius reperiuntur capitula quæ non fuerunt in eodem concilio ędita ſed in alio vel ſecundo vel tertio vel q̄rto loco & ſic de ſingulis congregato: vt eſt videre in toletano. quod licet iſidorus ponat de. 13. aliqui dicunt q́. 17. vicibus fuit congregatum: & diuerſi canones in ſingulis cōgregatiōibus diuerſis temporibus factis ęditi fuerunt. Sed quia non intēdo texere hiſtoriam de ſingulis conciliis, ſed dilucidare aliqua concilia cōcernentia ſatis viſum fuit aliqua de quattuor conciliis generalibus principalioribus dixiſſe: de aliis vero quo tēpore celebrata fuerint, & quid in quolibet decretū ſit remitto de oībus ſerioſe vſq; ad tempora moderni eugenii quarti ad ſummā tabienā D in verb. cōcilium: & ad ſummā antoninā in tertia parte in ti. 24. ī rub. de cōciliis generalibus, quę curioſe collegit. quorum aliqua tamen non generalia & icumenica fuerunt ſed quaſi localia: quæ ſecundū cardinalē ſancti ſixti ideo ſunt dicta generalia, quia ſunt vniuerſaliter recepta & habuerunt locum in vniuerſali eccleſia. Proprie tn̄ cōcilia vniuerſalia icumenica ſunt ſupraſcripta octo concilia. 16. di. c. ſancta octo. alia uero quę non excedunt prouinciam vbi facta ſunt, dicuntur localia: quæ poſſunt appellari vniuerſalia vel q̄a papa vel eius legatus eis interfuit, vel quia per papam confirmata, vel quia locum habuerunt in vniuerſali eccleſia. Ita cardina. 1. q. 7. c. conuenientibus. Et de aliis pluribus cōciliis vide vltra collecta, in vltima impreſſione decreti facta lugduni & in chronica antoniana. Addo tamen q́ cōcilium lateranen. in quo eſt aliqualis variatio, dicit archidi. de deci. c. 1. in. 6. fuiſſe celebratū anno. 1179. & turonen. 1096. concilium autem generale. 1317. vt dicit ioan. an. in. c. penul. de deci. Et etiam de lateranen. vide ioan. an. in. c. cum apoſtolica de iis quæ fiunt a prælা. ſine cōſen. ca. De concilio lugdunen. vide

A albericum in ſuo dictionario in verbo conci lium lugdunẽſe. Sed archi. in .c. 2. de deci. in 6. dicit ꝙ turonen concilium quod fuit cele bratum per vrbanum ſecundum, fuit anno domini. 1 9 6. vt dicit albericus in dictiona rio in ver. concilium. Item fuit aliud turo nenſe ſub alexã. 3. et iſtud fuit anno. 1 2 7 7. Illud gregorii decimi quando factum fuerit vide in. c. nemo deinceps de elec. in addi. ad glo. Cõcilium viennenſe inchoatũ eſt anno 1 3 1 0. Kalendis octobris et finitum anno ſe quenti. 6. aprilis not. ioan. an. in c. e. cum ſit de cenſi. Reliqua vide in chronica vincen tii hiſtorialis, in antoniana, in martiniana, in tripartita et aliis hiſtoriographis: qui propter temporum et perſonarum et nominũ varie tatem generant aliquando confuſionem et ſæpius errant.

Nunc vidẽdum ẽ ad quid et in quibus conferant & ſint vtilia cõcilia. Et dic breuiter ꝙ primo conferunt quia per illa conſeruatur religio chriſtiana in vnitate fidei: quę primum vinculum eſt ſocietatis hu manę ſecundum chryſoſtomum, & hoc pro bat tex. in. c. canones. 1 5. di. ¶ Secundo ſunt vtilia ad firmiorem & meliorem dilucidatio nem veritatis in dubiis: quia quod a pluribus

B ſapientibus quęritur, facilius inuenitur. c. de

C quibus de bap. & rectius eſt conſilium quod plurimorum iudicio comprobatur & ma gis integrum dicit tex. in. c. prudentiam de offi. delega. 6 4. di. c. extra conſcientiam. ¶ Tertio conferunt ad eradicandos errores & vepres de agro dominico euellendas & hęreſes extinguendas. c. clericos. 2 4. q. 3. c. ſicut & c. excomunicamus cũ ſimil. de hęre. ſicut dictum eſt de niceno & aliis conciliis, in quibus damnatę ſunt hęreſes multorum, & ad culturam agri dominici: vt dicit conſti tutio frequẽs. & ad plantandũ & fouendum religionem: vt in. c. cum & plãtare de priui. ¶ Quarto eſt vtilis congregatio conciliorũ ad tyrãnorum & infidelium ſuperbiam humi liandam: vt in. c. ad apoſtolicę de re iudi. ¶ Quinto (vt ingt car. de tur. cre. in. d. c. cano nes) vtilis eſt ad refrenandã exorbitantiam quorundam pontificum: qui pontificatũ ſuũ aut ſpretis ſanctorũ patrum regulis pro vo luntate exercent, aut ſimoniaca prauitate põ tificatum dehoneſtant, aut ſeculi vanitate aut vita ſcandaloſa omnia confũdunt: ſicut fuit congregatum per imperatorem concilium contra ioannem. 1 2. ¶ Vltimo confert ad extinguendũ ſcandala quę ſuſcitantur in ec clesia: vt dicitur infra in quęſtione de cauſis ex quibus debet congregari concilium. C

Sed nunc videndũ ẽ de origine cõcilio rum: videlicet a quo tempore habue runt ortum generalia concilia. Glo in c. futuram. 1 2. q. 1. dicit ꝙ a tempore cõſtã tini, allegat tex. ĩ. d. c. 1. 1 5. di. vbi tex. hec di cit. nam in præcedentibus annis perſecutio ne fidei feruente, docendarum plebium fa cultas minime dabatur: & inde chriſtianitas in diuerſas hęreſes ſciſſa: et quia nõ erat epi ſcopis licentia conueniendi in unum niſi tẽ pore conſtantini. Idem dicit bar. in. l. i. in. 7. col. in verſi. de perſona cui relinquitur. C. de ſacroſanc. eccle. Tex. tamen in verſi. iſido rus. 1 6. di. innuit etiam cõcilia fuiſſe tempo re clementis, qui fuit quartus a petro in pon tificatu. Item tex. in. c. nunc autem. 2 1. di. in nuit concilium habitũ tempore diocletiani & maximiani imperatorũ & marcellini pa pę & tex in. c. celebritatem de conſe. di. 3. idẽ innuit: coniuncto eo quod legitur in hiſto ria eccleſiaſtica li. 5. c. 2 4. de die paſchæ cele brando. Qui tex. eſt victoris papę qui fuit 1 3. a petro. ¶ A tpe victoris legimus tres ſy nodos fuiſſe celebratas, vnã in alexãdria in qua iuſſu eiuſdem magna multitudo epiſco porum cõgregata eſt: vt dicit policrates epi ſcopus epheſi: vt patet per eius epiſtolam ad victorem papã de paſchate. Alia ſynodus de eadem materia eſt celebrata romę, eodem vi ctore præſidente: vt patet. d. c. celebritatem. Tertia ſynodus dicitur celebrata in cęſarea paleſtinę: vt patet in eo. ca. hiſtoriæ eccle. cui dicitur interfuiſſe idem victor: vt dicitur in hiſtoria fratris martini de ſummis pon. Et ex pluribus aliis capitulis in. 5. & 6. libro in hiſtoria eccleſiaſtica apparet fuiſſe facta concilia ante conſtantinum. Item tempore cornelii papę qui præceſſit tempora conſtan tini leguntur celebrata duo concilia contra nouatum preſbyterum qui negabat lapſos per pœnitentiã poſſe ſalutem cõſequi. Quo rum vnum tentum eſt romæ: vt refert euſe bius cęſarien in hiſtoria eccleſiaſtica libro. 6. in quo fuit damnatus nouatus. Aliud fu it ſuper eadem materia authoritate eiuſdem cornelii. de quo meminit in epiſtola ſua dio nyſius epiſcopus alexandrinus ad eundem cornelium: vt dicit ibidem idem euſebius. Item tempore dionyſii papę leguntur cele brata alia duo concilia. vnum contra pau lum ſamoſatenum: & fuit celebratum an tiochię in quo prefuit epuſoſtien: vt patet D

A in libro. 6. eiuſdem hiſtoriæ. Itẽ ſecundũ antiochię. in quo idem paulus cõuictus ẽ: qui aſſerebat chriſtum tantum hominem fuiſſe. Et tex. 13.q.2.in.c.placuit oſtendit conciliũ celebratũ tẽpore melchiadis, qui fuit prędeceſſor ſyluestri in pontificatu: vt patet in vita põtificum. Item legitur in actibus apoſtolorum.c. 15. congregata ſynodus ſuper diffinienda queſtione ſi circuncidi oporteret & ſeruare legem moyſi: conuenerunt ꝙ apoſtoli & ſeniores videre de verbo hoc: cum autem magna conquiſitio fieret, ſurgens petrus dixit viri fratres &c. Ex quibus arguitur tunc etiam preſidente petro vt chriſti vicario congregatum fuiſſe cõcilium generale. Et ꝙ apoſtoli fecerint concilium antiochenũ, vide glo. c. ſacroſancta. 22.di. Et actuũ 15. etiam ibi glo. ordinaria dicit dari exemplum faciendi cõuentum ad tractandum ea que ſunt neceſſaria fidei. Unde glo. in.d.c. 1. 15.di. dicit ꝙ ante tempora conſtantini licet fuerint celebrata concilia, non tamen ita generaliter ſicut poſt tẽpora conſtantini. Vult dicere glo. ꝙ ante tempora cõſtantini ſiqua concilia fuerunt, illa proprie nõ fuerunt generalia, quia non erat facultas congregandi B epiſcopos propter perſecutionem: ſed quia conſtantinus dedit licentiam per vniuerſum imperium fieri chriſtianos & eccleſias fabricari (vt dicit tex. in. d. c. futuram) ideo tunc liberius concilia congregabantur & fiebant vniuerſaliter ex toto orbe congregatis epiſ. Et iſta ꝓprie dicebantur generalia. alio vero modo ante conſtantinum etiam erant cõcilia vniuerſalia ſcilicet reſpectu authoritatis: quia papa aliquibus cõuocatis de aliqua ꝓuincia decernebat quid vellet vniuerſaliter obſeruari. Et ita ſoluũtur contraria: videlicet c. iſidorus, & actuum. 15. cum aliis concordantiis ſupra allegatis. Et iſta eſt mens archi. in.d.c.placuit. 13.q.2. & facit tex. iuncta glo. in.c.conuenientibus. 1.q.7. Et per hoc patet ſolutio ad id quod dicitur in.c. 1. 15.di. & in.c.ſexta. 16.di. vbi dicitur ꝙ nicena ſynodus fuit prima: quia debet intelligi prima generaliter cum epiſcopis vniuerſi orbis celebrata & cũ maiori ſolennitate & libertate: non ꝙ ante non fuerint alia concilia, vt dic. glo. & doc. in.d.c.1. 15.di. Et ratio eſt quam ponit ibi tex. quia non dabatur facultas epiſcopis conueniendi in unum propter diuerſas perſecutiones vt ſupra dictum eſt. & propterea fuit celebratum in palatio conſtantini, vt dicitur in.c.ſexta. 16.di. quia nõ erant tam amplę eccleſię vt conuenire poſſent omnes epi- C ſcopi orbis. Et fuit hoc factum de conſenſu papę: alias non potuiſſet celebrari niſi in eccleſia: vt in.c.preceptum. 2.q.2 & in.c.conuenior. 23.q.8. facit tex.in.c.qua fronte de appel. et dicit cardi. & refert alex.i.d.c.ſexta: & idem poſt glo.in.d.c. 1. 15. di. Vide tamẽ latius quod dico in pręcedẽti articulo: vbi examinõ quare nicena fuit ſynodus dicta prima.

¶ Sed in iſta materia (videlicet a quo tempore habuerunt ortum iſta generalia cõcilia de quibus loquimur) ego ſub correctione aliter dicere: videlicet ſimpliciter ꝙ habuerint ortum a tempore primi paſtoris: videlicet beati petri cui tradite fuerũt claues regni cęlorũ. Prio patet ex illa authoritate act. 15. viri fratres oportet impleri ſcripturam ſup electione matthiæ: in qua interfuerunt apoſtoli & laici & mulieres, qui communi nomine dicebantur diſcipuli: & erat turba hominum quaſi. 120. Item ex actuum. 6. cum factum eſt murmur grecorum aduerſus iudeos, eo ꝙ deſpicerẽtur in miniſterio quotidiano viduæ eorum: vbi cõuocatis diſcipulis omnibus data fuit facultas eligendi ſeptẽ plenos ſpiritu ſancto & ſapiẽtia &c. Itẽ fuit aliud act. 15. de quo ſupra dictũ eſt, apoſtoli enim fecerunt concilia: vt dr. 22.di.c. 2. in glo. in verſi. chriſtianorum. D Et etiam ortum habuerunt concilia aliorum põtificum ante tempora conſtantini & ſylueſtri: vt patet in concilio fabiani: vbi congregata eſt ſynodus contra hæreſim nouatianam: & in cõcilio marcelli, 180. epiſcoporum. ¶ Nec ex eo ꝙ non fuerit maior multitudo epiſcoporum & perſonarum propterea dici debet ꝙ non fuerit generalis: vt patet in. d.c.ſexta in pluribus verſi. vbi interdum reperitur celebratum cõcilium de minori numero, interdum de. 150. epiſcopis & interdum de. 60. tantum, & aliquãdo de triginta, aliquãdo de 22. aliquando de. 18. aliquãdo de. 15. &c. Et tamen poſt tempora conſtantini generalia concilia dicta ſunt non tantum reſpectu authoritatis pontificalis, ſed etiam reſpectu vniuerſalitatis: quia omnes ſi voluiſſent potuiſſent cõgregari & libere. Nec ex eo ꝙ dicit tex. in.c. 1. 15.di. ꝙ tempore conſtantini fuit maior libertas congregandi propterea poſſumus dicere ꝙ fuerint verius dicta concilia generalia, ſed magis libera, quia cũ maiori libertate congregabantur & potuerunt congregari. ¶ Accedit quoqꝫ ꝙ etiam poſt tempora conſtantini fuerunt maximæ

A perſecutiones: ita ꝙ etiam non fuit facultas libera congregandi: & tamen omnia concilia generaliter celebrata poſt tempora conſtantini habita ſecundum diſtinctionem ſupra poſitam, proprie ſunt dicta gñalia. Vnde ex eo ꝙ conſtantinus præbuit facultatem congregandi epiſcopos libere, non poteſt proprie dici ꝙ illa ſunt magis appellanda concilia generalia ꝗ alia quæ fuerunt celebrata ante tempora conſtantini. Videmus etiam in conciliis modernis (vt in conſtantien. & baſilien. & nunc in lateranen. præſidẽte iulio ſecundo) ꝙ in eis non fuerunt congregati epiſcopi omnium nationum imo aliqui diſſenſerunt, & tamen dicta ſunt generalia concilia: ergo pari modo de celebratis ante tẽpora conſtantini videtur dicendum ꝙ dicantur generalia propter papæ authoritatem & quia erat facultas vniuerſis epiſcopis intereſſendi generaliter.

¶ Nonobſtat. c. 1. 15. di. quia non videtur dicere illud ad quod allegatur: videlicet ꝙ cõcilia generalia tantum fuerunt a tempore cõſtantini, ſed ꝙ canones generalium conciliorum a tempore conſtantini cœperunt. Imo potius videtur innuere contrarium: ꝙ etiam ante fuerũt generalia concilia, licet canones B ipſorum generalium conciliorum fuerint a tempore conſtantini magis libere editi. Quod patet ex ipſo volumine decreti: vbi nullos vel paucos canones ante tempora cõſtantini in conciliis editos habemus: & ſi quos habemus ante, nõ proprie ſunt ſub nomine concilii ſed ſub nomine pontificum. Vnde proprie dico ꝙ concilia generalia ſiue vniuerſalia ſumpſerunt exordium tẽpore apoſtolorum: & dicta ſunt concilia generalia ſicut dicta ſunt illa quæ fuerunt cõgregata poſt tempora cõſtantini: canones tamẽ editi in conciliis ad inſtructionem plebium proprie fuerunt editi a tempore conſtantini. Nec proprie videtur conuenire in propoſito ꝙ dicatur proprie cõcilium generale ratione authoritatis pontificalis tantum, cuius authoritate velit omnes per ordinata in concilio ligari: quia ſic etiam ſolus papa poteſt ſtatuere aliquid per quod omnes ligentur, & erit conſtitutio generalis ſed non concilii generalis: vt in. §. ſed quod principi inſti. de iuſti. & iu. cũ. c. 1. de conſti. in. 6. &. c. regula §. porro, di. 3. cũ ſimil. Sic etiam diceretur generale concilium quotiens papa in priuato conſiſtorio cum cardinalibus aliquid ſtatueret. Bene verum eſt ꝙ licet in concilio requiratur authoritas papæ (vt in ꝓgreſſu latius C dicetur) non tamen propterea dicitur generale concilium ex ſola papæ authoritate, intelligendo eo modo quo loquimur. Sed potius generale dicimus ad differentiam particularis cõcilii: vt ſupra in articulo precedenti dictum eſt. ¶ Vnde dico concilium generale dictum ab eius effectu, quia generaliter omnes cõuocant̃ & omnes conuocati cõſulunt. Et iſto modo conuenit diffinitio ſupra facta de concilio, et illis congregationibus de quibus in actibus apoſtolorum: vt ſupra dictum eſt in illo articulo quot ſint genera conciliorum in fine. Poteſt etiam illud dici generale cui papa ꝓbet authoritatem tanꝗ generali concilio, & decernit illud fore generale: & canones conciliares in eo editi p̃nt dici generales. Et iſto modo etiam localia concilia dicuntur generalia ꝓpter papæ authoritatẽ, licet proprie non fuerint generalia. Concludo igitur concilia de quibus loquimur habuiſſe ortum tempore apoſtolorum poſt aſcenſionem chriſti & tempore illarum congregationum de quibus legitur in actibus apoſtolorum, de quibus ſupra dictum eſt. Et de conciliis generalibus ante tempora conſtantini & poſt tempora apoſtolorum, diximus ſupra ĩ principio huius articuli: vide D licet aliqua de tempore victoris, aliqua tempore cornelii, aliqua tpe marcellini & aliqua tpe melchiadis pontificum. de antiquis conciliis clare in hiſtoria eccleſiaſt. inſpici põt.

¶ Sed quæ differentia eſt inter conciliũ generale & lateranen? Dic vt dixi ſupra: videlicet ꝙ etiam lateranen. dicitur generale: ſed alexãdri appellamus lateranen. & innocentii generale, ſecundum glo. ĩ cle. 1. de immunita. eccle. & ꝙ lateranen. dicit̃ aliquando generale in. c. 1. de capel. mona. & turonen. vt de vſu. c. 1. Et quia quandoꝗ denoĩantur a loco, ideo dicũtur lateranen. & ideo illa inno. dicuntur generalia ad diſcernendum ab illis alexãdri: vt vide cardi. in cle. 1. de immuni. eccle. in tertia oppoſitione: & quod latius dixi ſupra in verſi. adde etiã præmiſſis in præcedẽti arti. cum dicit̃ de cõcilio calcedonen.

¶ Vtrum autem concilium generale dicat̃ facere vniuerſitatem, & concilium generale dicatur vniuerſitas: cardi. notat ꝙ ſic in. c. 1. de pac. ibi tex. & in. c. 1. de obliga. ad ratioci. quod dicit eſſe ſingulare.

Nunc videamus de modo tenendi concilium & de perſonis in concilio exiſtentibus. Et primo vtrum poſſit eſſe

A conciliū ſine papa. Et videtur ꝙ non: quia de
ficit caput, contra. c. cum non liceat de prę-
ſcrip. c. & nō decet. 12. di. & 17. di. per toti.
imo tunc dicitur concilium acephalum: vt
21. di. c. ſubmittitur. Facit quod dicitur per
inno. in. c. cū non ignores de prębē. Ad idē
93. di. c. nulla ratione. Vñ debet eſſe pręſens
papa vel alius nomine eius: vt in. c. conueni
entibus. 1. q. 7. Dic tamen ꝙ aliquando po-
teſt eſſe ſine papa: vt videbimus in illo arti.
quis congreget cōcilium, & in illo ex quibus
cauſis congregetur.

¶ Secundo vtrum in concilio debeant eſſē
aliqui pręſidētes. Dicit bal. in. c. 1. de iudi. re
ferendo ioan. andreæ ꝙ ſic. idem glo. in. l. 1.
C. di. manu vidic. Et ipſamet cōgregatio cō
cilii eligit eos: vt dicit bal. in. d. c. 1. & refert
mar. lauden. in trac. de concilio. q. 15. & fuit
obſeruatum in concilio conſtantien. in. 9. ſeſ
ſione. Papa tamen pręſidet & pręeſt concilio
generali & præſidentibus in eo. vide in ſu-
praſcriptione in. c. 1. de ſimo. & 25. q. 2. c. ſi
qs in ſupraſcriptiōe. & 32. di. c. nemo. 2. q. 7
cum paſtoris. 25. q. vl. ſiquis dogmata
35. q. 8. quod quis. 24. di. nullus. 23. di. in
nomine domini.

B ¶ Tertio quibus veſtibus debeant indui exi
ſtētes in concilio. Circa hoc eſt aduertendū
ꝙ legitur exodi. 28. c. vbi dominus pręcepit
ſacerdotem ornari variis veſtibus diſtinctis
a forma aliorum, vt oſtendatur dignitas ſa-
cerdotii: quia per extrinſecū habitum deno
tatur grauitas intrinſeca: vt in. §. ſi. 41. di. c.
ex ſtudiis de præſump. in. c. quoniam de vi-
ta & hone. cleri. Nam de aliquo iudicatur ſe
cundum qualitatem veſtium quas portat, de
ſen. excō. cl. 2. & c. contingit & c. ſi iudex
laicus eo. ti. ī. 6. l. itē apud. §. ſi qs virgines. ff
de iniuri. Et debemus vti veſtibus conueni
entibus officio: vt. 21. di. c. 2. & 3. & c. deus
de vita & honeſ. cleri. 21. q. 4. c. 2. & 3. Et ibi
exo. d. c. 28. & 35. dicit deus moyſi. facies ve
ſtem ſanctam aaron fratri tuo in gloriam &
decorem in qua ſanctificatus miniſtret mihi.
Et in fine ſubiungit & vtentur eis aaron &
filii eius quando ingredientur tabernaculum
teſtimonii, vel quando appropinquant ad al
tare vt miniſtrent in ſanctuario. Ex quo ad-
uertendum eſt ꝙ quando intratur taberna-
culum (hoc eſt eccleſiam) ad miniſtrandum
in ſanctuario non eſt vtendum quotidianis
veſtibus: vt oſtendatur ꝙ ſicut fit mutatio ha
bitus extrinſeci, ſic & ſecundum ſpiritū aga-
mus. Et ſacra non niſi cū ſacris veſtibus ſunt
tractāda, de cōſe. di. 1. c. 1. Vnde ſtephanus C
papa ſtatuit ſacris veſtibus non niſi in eccleſi
aſticis & deo dignis officiis vti: de cōſe. di. 1.
c. veſtimenta: & ezechielis. 44. non ſanctifi-
cabant populum in veſtibus ſuis. Habet er-
go ſecundum hiero. religio diuina alterum
habitum in eccleſiaſticis officiis diuerſum a
communi hitu. Debent ergo vti prælati exi
ſtentes in concilio veſtibus ſacris, quæ non
debent fieri de veſtibus ſeculariū. Vide glo.
& doc. de conſe. di. 1. c. ad impunitatē. zen
ze. in cle. 1. de celeb. miſ. Quales eſſe debeāt
& quid denotent, vide in tertio libro rationa
lis diuinorum officiorum. ꝟ Item ibidem ha
bere & tenere debent textum euangelii: vt
dicunt doc. in. c. in nomine dñi. 23. di. & re
fert domi. in ſuo tractatu de concilio in. 5. q.
Cum ergo concilium celebrandum ſit in ec
cleſia (vt in. c. pręceptū. 2. q. 2. & dixi in præ-
cedenti articulo) cum etiam tractanda in eo
ſint quæ ſunt religionis & fidei, & implorā
da ſit gratia ſpiritusſancti, & ibidem orandū
pro conſequenda gratia illumināte corda
pręſidentium pro veritate manifeſtanda, ex-
pedit ꝙ cardi. prælati & illuc conuenientes
ſint induti pluuialibus, planetis & veſtibus
ſacris, & cum mitris albis. hoc probat tex. in.
c. quod ſicut de elec. & tex. & glo. in. c. vt apo D
ſtolicę de priui. in. 6. per argumentum a ma
iori, vt ibi notant doctores. Et debēt eſſe pla-
næ & albæ & ſine ornamentis: quia ſunt in
pſentia pontificis. ſicut debēt vti epiſcopi in
pręſentia legatorum: niſi ꝙ cardina. vtuntur
mitris albis aliquando auriphrygiatis: vt ap
pareāt aliqualiter magis ornati ꝗ epiſcopi
& alii inferiores prælati.

¶ Et de cardinalibus ꝙ ita ſint induti in con
cilio, ponit magiſter bernar. de roſagio in
trac. de ptāe cardi. in ti. de inſignibus car.
q̄ ſunt mitra, anulus caſula & pluuiale. & di-
cit cardi. de turre crema. in ſuo trac. lib. 3. &
domi. de ſancto gemi. in. 6. q. ſui tractatus de
concilio. Denotat enim mitra ſcientiam vtri
uſq; teſtamēti per duo cornua: p anterius de
ſignans teſtamentum nouum, per poſterius
vetus: vt dic. ſpecu. in ſuo rationali diuino
rum officiorum in. 3. li. in rubrica de mitra.
ꝟ Papa aūt debet eſſe indutus veſtibus ponti
ficalibus. quę aūt ſint illę cōnumerat ſpecula
in rationali diuinorum officiorum in princi
pio. 3. libri. Et vltra ipſe ſi voluerit, poterit
etiam vti inſignibus imperialibus: vt in. c. cō
ſtantinus. 96. di.

¶ Sed quando intererit imperator quibus

BIBLIOTECA NAZ.

A vestibus ipſe vti debet? De hoc nihil reperio:
ſed ſecūdū ꝙ apparet in.3.4.5. & pluribus
aliis ſequentibus ſeſſionibus in concilio con
ſtantien. ſedebit in habitu imperiali, & rex in
habitu regio, & ſic de ſingulis. De quo dicam
aliquid infra de ſeſſionibus imperatoris & re
gis. De quo etiã in cerimoniali in rubrica de
ſeſſionibus publicis: & ibi de pōtifice qui va
dit ad concilium cum pluuiali rubeo & mi
tra precioſa. Item patriarchę & archiepiſcopi
non debent habere pallium in concilio gene
rali; quia non poſſunt vti eo extra prouinciã
ſuam: vt eſt caſus in.c.1.&.c. ad honorem de
autho. & vſu pal. nec ēt baculū paſtoralem,
quo etiã papa nō vtitur: vt in.c. vnico in fi. de
ſa. vnc. Ideo papa non vtitur, quia a deo non
ab homine poteſtatem habet ſed alii a papa
poteſtatem habent. Et datur baculus, quia de
ſignat ei comiſſam coertionem: vt in.d.c. vni
co in glo. vnde verſus. In baculi forma prę
ſul datur hæc tibi norma. attrahe per pri
mum, medio rege, punge per imum. attrahe
peccantes, rege iuſtos, punge vacantes. Et
ideo in concilio in pręſentia papæ & ſuperio
ris, epiſcopus non vtitur. Facit quod dicitur
in.c. volentes de offi. lega. & in.c. antiqua
de priui. Significat enim baculus paſtoralis
B cuſtodiam gregis dicit archi. in.c. diſciplina.
45. di. vnde cum plenitudo cuſtodię ſit pa
pę commiſſa, aliis autem in partem ſolicitu
dinis (vt.d.c. ad honorem) ideo in eius prę
ſentia non vtuntur, ne iudicentur plura ca
pita in eodem corpore ſicut monſtrum, & in
c. quoniam in pleriſq; de offi. ordi. dic. domi.
in trac. de concilio in.6.q. & aliquid per gu
liel. duran. in rationali diuinorum officiorū
in rubrica de baculo paſtorali: vbi quare pa
pa non vtitur illo niſi in eccleſia treueren. in
alemania.

SEcundo eſt videndum circa perſonas,
de ordine tenendo in ſedendo & ſimili
ter in ſubſcribendo. In quo dicendum
eſt ꝙ prælati in concilio exiſtentes nō debēt
ſedere confuſi, ſed debent præmitti dignio
res: vt in.c. ex ore de priui. notat domi. in
c. epiſcopos. 17. di. Et ordo erit ꝙ ī primo &
eminētiori loco ſedebit papa: quia eſt caput
concilii & vicarius chriſti & caput totius ec
cleſię: vt in cle. romani de iure iu. & in.c. fun
damenta de elec. in.6. & in.c. non decet. 12.
di. &.c. ad romanam. 2.q.6. cum ſimil. Et eſt
ſucceſſor petri & vicarius ieſu chriſti: vt in.c
5. & in.c. licet de trãnſla. præla. nam & roma
na & apoſtolica eccleſia eſt caput & cardo
aliarum eccleſiarum a qua omnes alię eccle C
ſię orbis diſponente domino reguntur: vt in
c. ſacroſancta. 22. di. Qui papa etiam patri
archa romanus appellatur: vt in c. fi. 22. di. &
in.c. in nomine domini. 23. di. Eſt enim ſu
us, primus patriarchatus orbis: vt in.c. ſacro
ſancta. 22. di. & aliquid infra dicetur. Ideo ſu
per omnes primus ſedebit. ipſe enim auctor
director & moderator eſt conciliis ſine cuius
authoritate non congregant̄ neq; tenentur
concilia: vt. 17. di. per totum. ¶ Secūdum lo
cum habebit cardinalis epiſcopus oſtien. qa
hoc habet ex ſpeciali priuilegio conceſſo ec
cleſię oſtienſi. & in conſiſtorio papæ ſi ſu
perueniat, vel inter ſedes patriarchales quan
do eſt pręſens in conciliis, poſt papam pri
mus ſedet. & ideo fauorabilior, ex quo cōſe
crat papam & imperatorem inungit dicit
oſti. & refert ioan. an. & pe. de peruſio in.c.
antiqua de priui. Sed abb. ibi dicit ꝙ patriar
chæ pręferuntur cardi. in concilio: & ꝙ hoc
ideo dicit oſti. ibi quia erat cardi. & ſic taci
te ſentit abb. ꝙ cardi. oſtien. nō præcedat. Sed
dic contra: vt in locis ſupra allegatis ponunt
doc. maxime domi. et alex. in.c. cleros. 21. di.
Et hoc ſine dubio de cardi. oſtienſi: de aliis
dicetur infra. & ideo datur locus honorabi D
lior, quia ſedis ſiue loci prioritas dignitatem
declarat: vt in.c. ex ore. §.1. de priui. &. d.c.
antiqua &.c.1. &.c. ſtatuimus de maio. &
obe. Et ideo dicebat alexander papa quartus
ꝙ poſt romanam nulla erat maior eccleſia
oſtienſi. romana enim eſt omniū mater do
mina & magiſtra: vt in.c. fi. §. in nullo in fi.
de ſumma. tri. & in.l. fi. C. de ſū. trini. & in.c.
licet in fi. de elec. & in authen. de eccle. ti. §.
2. col. 9. Ita dicit oſti. in verbo locum & in
verbo poſt romanam eccleſiam in.d.c. anti
qua. ¶ Tertium locum tenet de iure (niſi ob
uiet aliqua conſuetudo eccle. romanę) patri
archa conſtãtinopolitanus: vt in.c. conſtanti
nopolitanę &.c. de conſtantinopolitana. 22.
di. eccle. enim cōſtantinopolitana gaudet eiſ
dē priuilegiis quibus eccle. romana: vt not.
domi. in.c. renouãtes. 22. di. ipſa enim appel
latur noua roma: vt in.d.c. conſtantinopoli
tanę. Et licet ibi dicatur ꝙ tenet primum lo
cum poſt papam, intelligitur niſi ſit præſens
cardi. oſtien. epiſcopus propter ſpeciale pri
uilegium ex cauſa pręditta, vt ſupra dictum
eſt: & dicit domi. in.c. epiſcopos circa finem
17. di. & doc. in d.c. antiqua. ¶ Olim tamen
ante concilium generale fuit alexandrina pri
ma iſtarū quattuor: vt dicitur in.d.c. antiqua

A de priui. & eſt tex. in. c. ſacroſancta. 22. di. Po
ſtea in concilio generali fuit conſtituta pri-
ma poſt romana eccleſia conſtantinopolita-
na: vt ibi & dicitur in. c. ſacroſancta, & in. c.
fi. & domi. in. c. conſtantinopolitanæ. 22. di.
Vbi in fi. colligit idem domi. ꝙ papa cum cō
cilio poteſt auferre primatum vni eccleſiæ
in pręiudicium alterius, & dare alteri.

¶ Quartum locum tenet alexādrinus: quin
tum antiochenus, ſextum ieroſolymitanus:
vt in. c. renouantes. 22. di. &. c. fi. ea. di. & in
d. c. antiqua. Et iſti præferuntur cardi. in con
cilio & in ſubſcriptionibus: vt dicit domi. in
c. renouantes. 22. di. & in. c. ſequenti & in. c.
eleros. 21. di. in princi. Et idem ab. ſiculus:
quem ſic intelligo in. d. c. antiqua. & ponit fe.
in rubri. de maio. & obedi. allegat pe. de mō-
te in ſua monarchia in. 24. col. in verſi. quin-
to quæro.

¶ Conſiſtit autem iſta præcedentia & præe-
minentia in ſedendo & ſubſcribendo, in re-
ſpondendo & votando: vt dicit domi. in. c.
diffinimus. 12. di. Et cum aliquis præponi-
tur vni de collegio, omnibus aliis inferiori-
bus illo pręponitur: ponit domi. ī. c. renouā
tes in tertio nota. 22. di. & vbi vnus de con-
cilio vel choro cedit venienti, ſequens debet
B ei cedere & tertius illi & ſic de aliis ſecūdum
domi. ibi in ſequenti notabili. Quod intelli-
ge quando is qui ceſſit erat in minori digni-
tate & poſtponendus ceſſionario.

¶ Poſt hos patriarchas ſequuntur aliæ quat-
tuor ſedes: ſcilicet aquilegien. bituricen. gra
den. & cātuarien. de quibus in. c. conqueſtus
& in c. nunc vero. 9. q. 3. & in. c. erubeſcant
32. di. ponit archi. in. di. c. fina. 22. di. doc. in
c. conſtitutis de appel. el primo & do. in. c.
eleros. 21. di. & 99. di. c. 2. in glo.

¶ Iſtis tamen vltimis præferuntur cardina-
les ſecundum conſuetudinem curiæ: quia
principales ſunt quattuor illæ ſupra nomi-
natæ de quibus ī. d. c. antiqua, & dicit domi.
in. d. c. fi. vbi inter iſtos vltimos etiam ponit
& cōnumerat archiepiſcopum piſanum: de
quibus etiā plene in. c. cleros. 21. di. per do
mi. ſuper glo. in ver. archiepiſcopo. In du-
bio tamen appellatione patriarcharum, intel
ligitur de primis principalibus: vt dicit do.
in. d. c. cleros.

¶ Dicit tamen domi. in. c. epiſcopos. 17.
di. ꝙ iſti vltimi patriarchæ deberent de iure
præferri cardina. preſbyteris. Et ita tenet ibi
alexandrinus, & idem domi. in ſuo tractatu
in. 7. q. per ſupraſcriptionem. d. c. conſtitu-
tis de appel. Quę ſupraſcriptio facit ius: vt C
notatur in. c. quorundā de elec. in. 6. & glo.
in: c. 2. de reſcrip. Et idem videtur voluiſſe
paui. in tractatu de viſitationibus in. 2. q. pri
cipali, cum prius agit de patriarchis q̄ de car
dinalibus: dicens ꝙ illi obtinent pǫſt papam
principatum, & ꝙ poſt papam ſunt primi in
eccleſia dei, allegat. c. omnes. 22. di. & ꝓbat
tex. in. d. c. cleros, cum dicit ꝙ patriarcha pri
mum poſt apoſtolicum obtinet locum. Pe.
de monte in ſuo trac. in. 5. q. mouet dubium
& non ſoluit, ſed dicit ſeruandam conſuetu-
dinem: ſed circunſcripta conſuetudine nihil
dicit niſi tantum de quattuor principaliori-
bus patriarchis. quid dicendum infra la-
tius examinatur. Et non eſt dubium ꝙ vbi
apparet de conſuetudine ſeruanda eſt con-
ſuetudo maxime curiæ in iſtis: vt dictum
eſt & patet in. c. legimus. 93. di. & ī. d. c. epi
ſcopos. Vide domi. qui ponit de prędictis &
de ordine cardinalium, vt is præferatur qui
eſt in maiori ordine & dignitate: vt primo
præferantur epiſcopi cardinales, deinde
preſbyteri, vltimo diaconi: vt. 79. di. c. opor
tebat &. c. ſiquis ex epiſcopis &. 12. q. 2. cū
redemptor. Dicit dominicus in. d. c. epiſco-
pos poſt glo. 93. di. legimus, ꝙ conſuetudo
romanæ eccleſiæ habet ꝙ cardi. diaconi præ D
ferantur preſbyteris exceptis preſbyteris car
dinalibus quantumcunq; ordo preſbytera-
lis ſit melior diaconatu: vide ibi. Curia autē
vt quotidie videmus præfert cardinales om-
nibus iſtis vltimis patriarchis. Sed iſti vltimi
non proprie dicuntur patriarchæ ſed prima
tes. Et inter patriarchas & primates non eſt
differentia niſi in nomine: vt patet. 99. di. in
ſumma & per totū. ponitur in. c. duo ſimul
de offi. ordi. Vide late ſpecu. in ti. de diſpen.
in. §. ſuntq; in prin. De quo infra dicitur: &
ponit paui. in. d. 2. q. qui ponit patriarcham
venetiarum loco graden. cui fuit ſurroga
tus per nicolaum quintū. Facit. 9. q. 3. c. nul
lus primas &. d. c. conqueſtus. & idem repli-
cat idem pauinus in trac. ne ſede vacan. §.
præmitto, verſi. quarta ſedes. Et ibi videtur
poſt ſedem pontificalem ponere ſedes cardi
nalium. Tertiam ponit imperatoris a ſiniſtra
papæ & quartam ponit patriarchalem. Sed
iſte non habet reſpectum ad id quod debet
fieri in concilio generali. Glo. tamē in. c. nul
li. 99. di. in verbo primas, mouet quæſtionē
de patriarcha veneto & nihil ſoluit. Sed ſolu
tio patet ex ꝓmiſſis ꝙ nō annumeratur inter
primas ſedes, & ſucceſſit loco gradenſis. Vn

A de patriarcha qui olim vocabatur graden-
ſis hodie vocatur patriarcha venetus: vt dicit
brixien. in verb. patriarcha, verſi. de patriar-
cha gradenſi. Reperio tamen ꝙ quidam do-
ctor papienſis nomine ioannes graſſus in
quodã trac. de dignitatibus i repeti. c. ex par
te de verb. ſigni. dicit ꝙ licet olim in primiti-
ua eccleſia patriarchæ eſſent primi poſt ro-
manum pontificem & pręcederent cardi. ta-
men poſtea in romana eccleſia tertium locũ
aſſumpſerunt & ſunt poſt cardi. alleg. tex. in
c. in nomine domini. 23. di. Qui tex. licet ad
aliud loquatur ſuper elec. papæ, tamen in
illo verſi. vbi loquitur de cardi. poteſt induci
ita contra ſicut pro: quia ibi dicitur ꝙ cardi.
epiſcopi funguntur vice metropolitani: er-
go ſi funguntur eorum vice in electione pa
pæ, videtur ꝙ metropolitani alias ſint maio
res & ꝙ epiſcopi cardi. poſtponantur patriar
chis.

¶ Sed quicquid dicat, de iure non diſcede-
rem ab authoritate domi. quo ad illos quat-
tuor patriarchas prĩcipales i. d. c. epiſcopos:
qui etiam loquitur quo ad alios etiam infe-
riores iſtis quattuor. Quam tenuit pe. de mõ
te in trac. ſuo de monarchia in. 5. q. principa
li. refert & ſequit̃ feli. in. c. 1. de maio. & obe-
B di. & alii ſupra relati. & clare probat tex. i ſua
ſupraſcriptione in. c. conſtitutis el primo de
appel. vbi præfert patriarcham gradenſem
presbytero cardi. ſancti vitalis: qui ſi præfert
illum qui non eſt de quattuor principaliori-
bus, tanto magis debent præferri illi quattu-
or omnibus cardi. in concilio poſt cardi. o
ſtien. vt dictum eſt. Et iſtæ ſupraſcriptiones
ſunt attendendæ: vt in. c. quorundam in glo.
in. c. epiſcopos de elec. in. 6. & glo. penul. in
cle. 2. de reſcrip. ¶ Et hanc opinionem ꝙ pa-
triarchæ in concilio præferuntur (ſcilicet iſti
quattuor primi) ipſis cardi. ponit abb. in. d. c.
antiqua de priui. vt ſupradictum eſt. Et ſi ſu
praſcriptio probat in graden. tanto magis
in quattuor principalioribus: vt dictum eſt.
Et hoc corroborat quod dic. bal. in. l. ſi aliquã
§. cũ pleniſſima. ff. de offi. procõ. q loquitur
in legatis de latere: & dicit ꝙ legati de latere
qui dicuntur proconſules, habent tantum
iuriſditionem quantam habent patriarchæ
archiepiſcopi & epiſcopi & alii omnes in ꝓ-
uincia ſibi commiſſa, & etiam maiorem om
nibus. Vnde ſi parificat legatum de latere pa
triarchis, ergo quando non reperitur legatus
ipſe cardinalis, ſequitur ꝙ maiorẽ habet præ
eminentiam patriarcha.

¶ Sed ſiquis vellet dicere contrarium, poſſet C
reſpondere ꝙ ex quo ibi ſupraſcriptio loqui
tur in patriarcha graden. & in iſtis inferio-
ribus quattuor ſedibus videmus quotidie ſer
uari contrarium in capella papæ, idem vide
tur de aliis quattuor prioribus ſedibus: quia
idem videmus de patriarcha conſtantinopo
litano & alexãdrino antiocheno & ieroſoly
mitano, quibus præferuntur ipſi cardina. in
capella, & in moderno lateranen. concilio:
in quo ſiqui interfuerunt, non habuerunt
locum particularem poſt cardi. immediate,
ſed ſederunt primi inter epiſcopos: & qui
erat de aſſiſtẽtibus erat primus inter aſſiſten
tes papæ, ſicut in capella papæ. & ſic ex con-
ſuetudine præponuntur eis epiſcopi cardi.
Stabitur ergo cõſuetudini curię: vt in dicto
c. legimus. 87. di. Niſi aliud dicamus in con
cilio generali q̃ in conſiſtorio & capella pa-
pæ: vbi videmus ꝙ cardi. quantuncunq; ſit
patriarcha conſtantinopolitanus, tamen ſe-
det in loco ſuo inter cardinales, & non pri
mus. & idem videmus in cardĩnali qui eſt pa
triarcha aquilegien. Sed nõ omnino videtur
ex hoc arguendum: quia aliquando conſti-
tutus in maiori dignitate poſtponitur ratiõe
loci & temporis & receptionis: vt patet in. c.
a collatiõe de appel. in. 6. & in. d. c. ſtatuimus D
& aliquid infra dicitur. Vnde videtur ꝙ quã
tumcunq; de iure patriarchæ deberent pręfer
re, tamen conſuetudo non recipit. Idem ta
men domi. refert ibidem alex. & cardi. de tur
re cre. in trac. de poteſtate papę in. 3. li. in. c.
26. qui interfuit concilio baſilienſi: dicit
ꝙ præferantur patriarchæ. Et videtur pro
bari ex geſtis in cõcilio ſextæ ſynodi conſtã
tinopolitanæ in principio. vbi primo ſedit
imperator: deinde immediate a ſiniſtris locũ
tenens papæ & aliorum epiſcoporum ſa
cri concilii antiquæ romę: & a dextris ponũ
tur patriarchę. vnde videtur poſiti in honora
biliori loco, quia a dextris: iuxta bal. in. l. de
cernimus poſt glo. C. de ſacroſan. eccle. &
ſic ibi plus honorabant̃ patriarchę q̃ tenẽtes
locum agathonis papæ, quod eſt contra tex.
in. c. conuenientibus, 2. q. 7. vbi in ſynodo
melden. primo nominantur locumtenentes
papæ q̃ patriarchæ. & eſt conueniens ꝓpter
notata i. c. ſanctę & i. c. paſtoralis de offi. dele
ga. & dico infra. Imo plus probat iſte tex. ꝙ
imperator pręſidebat cõcilio, & erat medius.
& in pluribus locis actuum illius concilii le
gitur præſidente eodem piiſſimo & chriſto
amabili magno imperatore conſtantino in

A ſecretario ſacri palatii qui cognominatᷓ trul-
lus, & deinde in principio alterius capituli, re
ſidentibus glorioſiſſimis conſulibus & patri
tiis ex latere piiſſimi imperatoris conſtanti-
ni: & ex parte eius leuę ſedentibus viris ve-
nerabilibus loci ſeruatoribus ſanctiſſimi ar
chiepiſcopi antiquæ romæ agathonis, &
qui cum eo erant dei amabiles epiſcopi: a la
tere autem eius dextro ſimiliter ſedentibus
georgio ſanctiſſimo archiepiſcopo eccleſiæ
conſtantinopolitanæ magnæ nouæ romę,
&c. vt ibi in. §. actione. & clarius in pri
ma & pluribus aliis locis dicit conueniente
quoque ſancta & vniuerſali ſynodo quæ ſecū-
dum imperialem ſanctionem congregata
eſt. Vnde ex his videtur quod præferebãtur pa
triarchæ imo & conſules, qui primo nomi-
nantur.

¶ Vnde res redditur difficilis. ſi. n. attẽdimus
ordinem literę, ſunt prius nominati tenen-
tes locum papæ: ſi attendimus a quo latere,
ſunt magis honorati patriarchæ. Poſſet reſ-
ponderi quod licet eſſent ad leuam, ſtabant in
eminentiori loco cum imperatore: qui im
perator etiam mandato papæ erat præſidens
concilio. & propterea imperator erat a de-
xtra quia repræſentabat etiam papam; & ſi-
B mul cum illis & ipſo iubente, omnia lege-
bantur. Vel eſt dicendum quod ſecundum lo-
cum patriæ; locus a ſiniſtra erat honorabi-
lior: & ad poſtulationem imperatoris papa
miſerat & authoritatem præbuerat conci-
lio, prout patet in prima epiſtola. vel erat ſe-
cundum tempora illa ſecundum quæ non
erat ita libera facultas congregandi plebem,
ſecundum quod dicitur in. c. 1. 15. di. Et for
te iſta vltima reſponſio eſt verior, ſed alia
honorabilior. facit quod dicitur in. c. ſo-
litæ de maio & obe. & infra aliquid dicitur.
¶ Sed pro opinione quod cardinales debeant
præcedere etiam iſtos quattuor principales
patriarchas, videtur oſtien. & ioan. an.
in. c. dilectus el primo de pręben. vbi tex.
oſtendit quod epiſcopus preneſtin. apoſtolicę
ſedis legatus, fuit poſtea factus archiepi-
ſcopus. Ex quo ibi dicit oſtien. (& refert
ioan. an. & ioan. de immo. ibi, & feli. in rub.
de maio. & obedi. & ibidem cardi. quem in-
fra refero in cle. ne romani de elec.) quod ho-
die non eſſet ſic: quia curia romana tenet quod
nulla dignitas ſit hodie maior cardinalatus
cum ipſi cardinales vna cum papa iudicent
omnes nec poſſunt iudicari ab alio quam a pa

pa & collegis ſuis. 9. q. 3. nemo & . c. ſequen C
ti. & idem replicat oſtien. in. c. 2. de cle. nõ
reſi. & ibi refert ioan. an. Idem etiam cla
re ponit ioan. de immo in. d. c. dilectus: re-
ſpondens ad illum tex. quod fuit ſecundum illa
tempora in quibus archiepiſcopus erat ma-
ior quam cardinalis. ſed hodie ſecus: quia non
eſt poſt papam maior dignitas in eccleſia dei
quam cardinalatus. ipſi enim ſunt vnum corpus
cum papa, ſicut canonici cum epiſcopo: &
ipſi non ſolũ conſulunt romanæ ſed etiã toti
vniuerſali eccleſię: vt notat abb. in. c. bonę el
ſecũdo de poſtu. pręla. & in eorũ depoſitiõe
ſi eſt epiſcopus cardinalis, requirũtur. 72. te-
ſtes, ſi presbyter. 64. ſi diaconus. 27. 2. q. 4.
c. præſul. De cuius intellectu alias dicetur.
De quo per doc. in. c. per tuas de maio. &
obedi. & vide in ſpecu. in ti. de teſti. in. §.
teſtat verſi. 1. & ĩfra in iſto arti. Et in. c. licet
vniuerſis, dicit oſtien. quod iſtud habet locum
in ſuſpectis teſtibus ſecundum gratianum
ibi: vel de iuris rigore. vide infra remiſſiue
in. 12. charta, verſi. caueant. In eo au-
tem quod dicit abb. quod cardinales faciunt
vnum corpus cum papa ſicut canonici cum
epiſcopo, contrarium videtur dicere bella
meta in. c. nullus. 79. di. & refert alex. in. c.
in ſynodo. 63. di. qui volũt quod reſpectu parti
D cularis eccleſiæ romanæ canonici ſancti pe-
tri & lateranen. ſint proprie canonici papæ:
ſed reſpectu vniuerſalis eccleſiæ concilium
dicatur capitulum papæ. Bene tamen verum
eſt quod cardinales cum papa faciunt ſacrum
collegium: ibi vide alex.
¶ Et ſi dicatur quod in tex. d. c. dilectus, non ap-
paret quod ille deſiiſſet eſſe cardinalis, non eſſet
bona ſolutio: quia ſatis eſſet quod dimiſiſſet titu
lum epiſcopatus preneſtinenſis: quia ex hoc
non fuiſſet inter epiſcopos cardinales, ſed
omnino deſcendiſſet. ¶ Et ſi dicatur quod re-
manſiſſet archiepiſcopus & cardinalis &
præcederet alios epiſcopos cardinales, tũc
apparet omnino quod illud fuiſſet ſecundum il
la tempora, vt dicunt dicti doc. quia ho-
die vt videmus primus gradus eſt epiſcopo
rum cardinalium. Sed poſſet dici quod in. d. c.
dilectus ſecundum illa tempora non erat
quia archiepiſcopatus teneretur maior di-
gnitas: ſed quia per adeptionem ſecundæ
dignitatis vacabat prima iuxta. c. de multa.
Quod videtur ſentire abbas. in. c. bo-
næ el primo de poſtu. præla. in tertio nota
bili. Ad hoc ipſum etiam facit quod idem

A abb.ponit in. c.eccleſia el ſecundo de elec. ꝙ ſi per adeptionẽ cardinalatus vacant priora beneficia, non poſſunt poſtea de nouo obtineri: & ꝙ cardinalatus eſt maxima dignitas. Et ad præmiſſa pro hoc facit ille tex. in d. cap. per venerabilem, ibi ſunt autem ſacerdotes leuitici generis fratres noſtri qui nobis iure leuitico in executione ſacerdotalis officii coadiutores exiſtũt, qui filii ſint legi. quod legitur deutero. c. 17. Quem tex. dicit abb. ſiculus in ca. 1. de cle. non reſi. ꝙ eſt melior de corpore iuris, qui probat ꝙ cardinalatus ſit de iure diuino. Dicit tamen paui. in trac. viſitationum in. 2. q. principali in. 3. col. ꝙ vſqꝫ ad tempora clementis quinti & ioan. an. non fuerat ſeruatum ꝙ epiſcopi fierent cardinales, ne notaretur quidam deſcenſus dignitatis: et ideo multos non eſſe factos cardinales in eccleſia dei tempore bonifacii octaui, de quibus ſumme fuiſſet prouiſum eccleſiæ vniuerſali. Bonan tamen aſſerit conſuetudinem intantum dilatatam ꝙ quandoque de ſolis epiſcopis fit promotio cardinalium. & ideo ꝙ erubeſcat bonifacius octauus, qui licet inuenerit reuocatorias gratiarum & alia multa, hoc inuenire neſciuit. Allega. ioan. an. in cap. cum
B aliquibus de reſcriptis. ĩ. 6. ĩ nouella: & refert ibi pragmatice in ti. de cardinalibus. Et idem replicat pauinus in extrauaganti ad onus in vltima charta: dicens per rationes ioan. an. oſtendentes non notari deſcenſum, bis fuiſſe pronunciatum in palatio apoſtolico pro impetrante præbendam, licet ipſe bonifacius contrarium pronunciauerit in conſiſtorio. Et vide domi. in. d. c. cum aliquibus in ſecunda col. qui idem replicat de reſcrip. in 6. & vide omnino abbatem in cap. bonæ el primo de poſtula. præla. In vno tamen ille tex. in. d. c. per venerabilem facit in contrarium: quia ſi verum eſt dicere ꝙ cardinales ſuccedant loco ſacerdotum leuitici generis, ergo non eſt verum dicere ꝙ conſuetudo curiæ hoc nouiter introduxerit, & ꝙ aliter eſſet in primitiua eccleſia: ꝙ ſcilicet patriarchæ & non cardinales præferrentur. Super quo infra dicetur latius, in articulo quo tempore habuerunt originem cardinales.

¶ AD idem etiam (ꝙ cardinalis præcedat) facit quod notat cardina. in cle. ne romani in. §. porro in tertio notabili in fine, ꝙ hodie cardinalatus eſt ſummus gradus in eccleſia poſt papam. allegat capitu. primum C & ſecundum de offi. lega. in. 6. cum ibi notatis. Retuli ſupra poſt oſtien. & ioan. an. in cap. dilectus el primo de præben. ꝙ cardinalis & non epiſcopus in ſuo officio eſt maior quocunqꝫ epiſcopo. abb. in ca. quod ſuper his in fi. de fide inſtru. oſtien. in cap. eccleſia el ſecundo de elec. tex. iuncta glo. in cap. quanquam. 2. q. 7. bar. in. l. 1. §. ſi quis in. 1. col. ff. de appel. feli. in. d. c. quod ſuper his vl. col. Ad idẽ facit quia cardinales cenſentur pars corporis papæ. 6. q. 1. §. verum, &. d. c. per venerabilem, & in. c. felicis de pœnis in. 6. Ad quod etiam archi. in ca. ſacroſancta. 22. di. oſtien. ioan. an. & alii in ca. antiqua de priui: & oſtien. in. ca. cũ ex eo de pœ. & remiſ. Idem ioan. an. poſt ioan. mo. in ca. 1. de ſchiſma. in. 6. allegat 6. q. 1. ſiquis & l. quiſquis. C. ad le. iu. maieſta. Imo ſunt vnum corpus cum papa, vt dixi ſupra. & dicit abb. in. d. cap. bonæ el primo de poſtu. prælat. & dicitur latius infra charta ſexta, verſi. item cardinales dicuntur pars corporis papæ. Et ſunt vere patritii ſcripti in diademate principis: vt inſti. qui. mo. ius patriæ po. ſol. §. filiuſfamilias. & ſunt ſpecialiter fratres principis, D
& plus aliis priuilegiati: in cap. officii de offi. lega. in. 6. Ita dicit ioan. an. poſt ioan. mo. in. d. c. 1. de ſchiſma. & appellantur reges: vt dicit oſtien. & ioan. an. in. d. cap. dilectus.

¶ Ad idem facit ꝙ in promotionibus patriarcharum vocantur per papam cardinales, & de eorum conſilio promouentur: iuxta notata in d. c. 1. de ſchiſma. & in. c. ſuper eo de hære. in. 6. quia papa explicat ardua cum cardinalibus, vt ibi. Imo dicit oſtien. & refert ioan. an. in cap. antiqua de priui. ꝙ papa parum vel nihil poteſt facere ſine conſilio cardinalium. Pro quo eſt quod dicit abb. in cap. 2. poſt oſtien. de cleri. non reſiden. De qua quæſtione late in trac. barba. de cardinalibus. Quod vtrum ſit verum ſimpliciter, etiam infra in illa quæſtione vtrum papa poſſit contra capitula conclauis creare cardinales, aliquid dicitur. Item cauſæ cathedralium eccleſiarum ſolis cardinalibus cõmittũtur. Sed hoc forte parũ eſt: quia committuntur referendæ: vt in cle. auditor de reſcrip. quinimo cardinalibus nõ committuntur cauſæ beneficiales non excedentes in valore ſummam. 60. ducatorum,

A alias cõmiſſio eſt nulla: vt ponit pauinus in
extrauaganti ad onus: & refert feli. in ru-
bri. de reſcrip. ad finem. Et hoc vigore conſti
tutionis quæ publicatur ſingulis annis in pri
cipio rotę. ꝟ Sed omnino quo ad hoc ꝙ inter
ſunt promotionibus patriarcharum, poſſet
reſponderi a ſimili de metropolitano, qui eli
gitur ab epiſcopis: vt in. c. metropolitano
63. di. & in. c. archiepiſcopus. 68. di. & tamē
epiſcopi non præferuntur eis. ¶ Iſtā opinio
nem ꝙ cardinales omnes ſimpliciter præfe-
rantur patriarchis in concilio & in omnibus
tenet bernardinus de roſagio in ſuo verbo-
ſo trac. de poteſtate cardinalium. in rub. de
maio. & prærogatiua cardinalium. allegat
archi. & ioan. an. in. c. vbi periculum de e-
lec. in. 6. & ioan. an. in. c. pro humani, de ho
mi. in. 6. vbi nihil dicunt in meis libris. Et
idem bernardinus in. c. 2. immediate ſequē
ti dicit ꝙ clemens. 6. natione gallicus & le
mouicen. fecit conſtitutionem ꝙ in eccleſia
militanti nulla ſit nec habeatur maior digni
tas poſt papam cardinalatu, allegat in pro-
poſito illum tex. in ca. q̄q̄. 2. q. 7. & archi.
ibi: qui etiam nihil dicit. Nec obſtat quod
dicit bal. in. c. bonæ de poſtula. præla. ꝙ car
B dinalatus dicitur officium: quia etiam eſt di
gnitas maxima quę facit eos illuſtres: vt in. l.
ad ſimilitudinem, ibi bal. C. de epiſcopis &
cle. & dicit idem bal. in. l. 1. ff de offi. præ-
fec. præto. de quo infra latius; & per pauinū
in trac. de poteſtate capituli ſede vacan. in
fi. in penult. char. 3. col. in fi. Bar. tamen in
l. 1. in. §. ſiquis. ff. de appel. dicit ꝙ cardi-
nales non habent maiorem dignitatem epi-
ſcopis, ſed maius officium. q̄uis bal. in. d.
l. 1. faciat cardinales maiores archiepiſcopis
& epiſcopis, quos ęquiparat comitibus: &
dicit eos ſpectabiles & non illuſtres, ſicut car
dinales. Sed de hoc infra latius.

PROPTER iſtas varias doctorū opiniões
iſte articulus redditur difficilis: & oportet a-
liter q̄ in opinionibus doctorum inſiſtere,
loquendo etiam de iſtis quattuor principa-
lioribus patriarchis. Et pro indaganda veri-
tate, primo perquiramus quæ ſint in propoſi
to qualitates quę faciunt aliquem digniorem
altero. Et primo in propoſito non videtur ꝙ
ſit habēda ratio ordinis. licet alias qui eſt ma-
ior in ordine, debeat præferri: vt in. c. ſtatui
mus de maio, & obedien. quia ſic purus epi
ſcopus præferretur presbytero cardinali, po
ſito ꝙ epiſcopatus ſit ordo. de quo in. c. quo-
tiens de purga. cano. in. c. 1. de teſta. c. cum C
contingat de ætate & quali. & do. in prin. li-
bri ſexti, &. 21. di. c. cleros: & in cle. pleriſꝗ
de elec. Et tñ contrarium eſt magis verū: vi
delicet ꝙ presbyter cardinalis præfertur ſim
plici epiſcopo ratione officii & non dignita-
tis ordinis: vt ponit cardi. zabarellus & abb.
in. c. eccleſia lo. 2. de elec. & abb. in c. quod
ſuper his de fide inſtru. & bar. in. l. 1. §. ſi
quis in fi. primæ col. ff. de appel. & dicitur in
c. q̄q̄. 2. q. 7. Probat tex. in. c. ſi abbatē de elec.
in. 6. & in. c. 2. de cle. non reſi. & abb. ibi. de
quo alex. de immo. in rub. ff. de iuri. omni-
um iudi.
¶ IN hoc articulo multa poſſent dici: ma
xime quia tex. ex ordine literæ in. c. cum
apoſtolis decenſi. prius deſcribit epiſcopos
q̄ cardinales: & tex. in. c. venerabilis in ver-
bo culmina dignitatum de præben. quem
tex. ad propoſitum pro ſingulari allegat flo.
in cle. 1. de renunci. ꝙ epiſcopatus eſt cul-
men dignitatum. & tex. in. c. miramur. 61.
di. & glo. in. c. 2. de præben. in. 6. & bona
glo. in. c. quia perículoſum de ſen. excom.
in. 6. Quæ iura licet innuant epiſcopos di-
gniores, tamen præſuppono contrariam opi
pinionem veram, ꝙ imo cardinales præferā
tur epiſcopis. De quo vide gondiſal. in
trac. de dignitate cardinalium in. xi. quæſito. D
& vltra prædicta loca. feli. in ru. de maio. &
obe. & balencinum in. d. c. quod ſuper his de
fide inſtru. & andream barbatium, in trac.
de præſtantia cardi. in prima principali quæ
ſtione. in quibus locis reperies concordan-
tes: & aliqd dixi ſupra proxima charta Quia
ſi contraria opinio non eſſet verior, fruſtra
dubitaremus de patriarcha, ſi doctores face-
rent veriorē ſententiam ꝙ epiſcopus pręfera
tur cardinali. Vnde non videtur habenda
ratio ordinis: vt qui maior eſt in ordine,
is dicatur debere præferri. & ſi habenda eſſet
iſta conſideratio ordinis, omnino patriarcha
præferretur cardinali diacono.
¶ Similiter nec videtur habenda conſidera-
tio in nomine, vt is præferatur cui æquipol-
let nomen magis excellens: quia aliquando
clericus ſimplex vocatur cardinalis: vt eſt
tex. in ca. fraternitatem. 71. di. & archipre-
ſbyteri nominantur cardinales, quaſi prin-
cipales ſacerdotes, vt dicit glo. in cap. ſe-
cundo de officio archipresbyteri. & dicun-
tur iuxta eã. glo. a cardine: quia ſicut per
cardinem regitur oſtium. ita per iſtos regi-
tur officium eccleſiæ. Et aliquando nomen

A cardinalatus pro epiſcopatu capitu.16.q.c.
relatio.7.q.1.c.paſtoralis.&.24.di.c.preſby
teri: & ſupra allegato.c.fraternitatem. Itē &
epiſcopus appellatur aliquando ſummus
pontifex & ſummus ſacerdos: vt in.c.ſi epi-
ſcopus ibi domi.18.di.

¶ Similiter non videtur habenda confidera-
tio ꝙ cardinales dicunt̄ illuſtres: qa ſic poſſe
mus dicere ꝙ aliquo modo doctores æqui-
parentur cardinalibus: quia ſicut cardinalis
dicitur & doctor perſona illuſtris notat bal. ī
l. ad ſimilitudinem. C. de epiſcopis & cle. &
in.l.1.ff. de offi. prefec. prætо. & doc. in.c. cū
acceſſiſſent in.2.col. de conſti. & alex. de im-
mo. in.l.1. in.2.col. ff. de iuriſ. omnium
iudi. & iaſon in.l.1. in prin.3.col. ff. de offi.
eius cui mandata eſt iuri. vbi dicit ꝙ æqui-
parātur præfectis prçto. qui ſunt illuſtres: vt
in.l.1.§.fi. in verſi. iudicaturos. ff. de offi. præ
fect. prçto. glo. in.l. epiſcopale. C. de epiſcopa
li audi. & pauinus in trac. de ptāte capitu-
li ſede vacan. in penul. charta in fi.3.col. Sic
etiam & doctor dicitur illuſtris qui legit per
20. annos ſecundum bar. & bal. in proœ.
ff. in fi. per tex. in.l.1. in fi. vbi glo.
C. de profeſſoribus qui in vrbe conſtan
ſtino. li.12. & bar. in.l. exeo. ff. de teſta.
B mili. & in proœ. C. ad finem principii. &
abb. in.c. propoſuiſti de proba. Et licet alex.
in.l.1.ff. de offi. eius cui man. eſt iuri, dixerit
contrarium (quem ſequens iaſon reſponden
do ad primam ru. ff. vbi appellātur illuſtres
dicit ꝙ ibi erat ratione alterius dignitatis ſe-
cundum bar. ibi) tamen cōmuniter dicitur
id quod ſupradictum eſt, ꝙ efficitur illuſtris.
Q ꝗ horū ſit verius, pro nunc non examino
ſed poſito ꝙ ſimpliciter non eſſet verum ꝙ
doctor dicatur illuſtris, tamen in doctore
qui eſt ad latus principis dicunt ꝙ eſt illu-
ſtris. l. quiſquis in verſi. illuſtrium virorum.
C. ad.l. iuliam maieſ. vbi etiam dicit ang. ꝙ
bartolus qui fuit aſſumptus conſiliarius ca-
roli fuit illuſtris quia omnes conſiliarii con-
ſiſtorii principis efficiunt̄ illuſtres. Ad qđ fa
cit quod dicit bar. in.l.1.C. de comi. & ar-
chia. li.12. & ad hoc facit quod dicit iaco. ruf
fus in.l.2.C. vt dignitatum ordo ſeruetur li.
12. ¶ Præterea etiam ex hoc cardinales non
præferrentur patriarchis, quia & patriarchæ
ſunt illuſtres: quia ſunt redacti ad inſtar re-
gum, quia multas prouincias regunt di-
cit bal. in.l.1.§.1.ff. de offi. prçfec. prç. Imo
dicit ſpec. in.ti. de iur. omnium iudi. in.§.7.
verſi. ſecundum canones, ꝙ patriarchæ poſ-
ſunt dici ſuperilluſtres. allegat.69.di.c. pro- C
uinciæ. de priui. antiqua &.94.di.c.1. Qui
nimo & tex.96.di. cōſtantinus, vult ꝙ ſena-
toria & patritia dignitas maneat in eccleſia ī
4. patriarchis. & ita dicit ſpecula. in rationali
diuinorum officiorum in prin. 2. libri. Imo
ſpeculator ibi in dicto verſi. ſecundum cano
nes, dicit ꝙ & papa dicitur ſupilluſtris. Et di
cunt doc. in.l.1.ff. de iuriſdi. omnium iudi.
ꝙ ſuperilluſtres ſunt papa & imperator. &
idem ſpecu. eo ti. verſi. maxime. & angelus
in.l. precipimus. C. de appel. immol. & abb.
in.c. ſolitę de maio. & obe. & bal. in.d.c. cum
acceſſiſſent, de conſti. & alex. in.d.l.1.ff. de of
ficio eius cui manda. eſt iuri. ī.7.col. ¶ Et po
ſito ꝙ papa & imperator non dicantur ſu-
perilluſtres proprie ex quo ſunt ſupra om-
nes gradus ſecundū. rin. & rai. in.l.fi. vbi ſe
natores uel clariſſimi. & ioan. an. in addi. ad
ſpecu. in ti. de iuri. omnium iudi. & alberi.
in.l. imperium. ff. eo ti. & ſic ꝙ dicantur ſu-
pra ſuperilluſtres & riuuli a quibus omnes
dignitates deſcendunt (vt dicit angelus in
rubri. ff. de iuriſdi. omnium iudi. & bal. in.c.
1. quis dicatur dux, in vſibus feu. reſponden
do ad tex. in.c. ſolitę de maio. & obe, vbi im-
perator appellat̄ illuſtris ꝙ loquit̄ de impe
ratore græcorum, qui non eſt verus & vni- D
uerſalis imperator: vt notat prima glo. in.c.
venerabilem, de elec. & dicit immo in.d.c.
ſolitę) & exinde aliqui voluerint ꝙ in eccle
ſia ſunt papa qui dicitur ſuperilluſtris ſiue
ſupra ſuperilluſtres, cardinales illuſtres, epi
ſcopi ſpectabiles, & qui mittuntur guberna
tores ad regēdas prouincias clariſſimi: ſic in
ter laicos imperator ſuperilluſtris, rex illu-
ſtris, duces & comites ſpectabiles, & præſi-
des prouinciarum clariſſimi, licet aliquan-
do confundantur. tamē non repio ꝙ cardi
nales dicantur ſuperilluſtres, ſicut dixi ſupra
de patriarchis ꝙ dicuntur ſuperilluſtres. imo
quod plus eſt, nec reges dicuntur ſuperillu-
ſtres ſed illuſtres: vt probat tex. in.c. nouit
de iudi, ibi illuſtris regis franciæ circa prin.
tex. & in.c. nouit iuncta ſupraſcriptione de
offi. lega. & in.c. tuam de ordi. cogni. & in.c.
ex ſpeciali de iudęis. Vide quod dicitur ī ru.
de tuto. & cura. illuſ. perſo. & in.c. grandi de
ſupplē. negli. præla. vbi dicitur excellens
rex, æquiparantur enim reges præfectis
prętorio: vt dicit bar. in.l. oēs populi in.4.q.
& in.l.1.ff. quod quiſq; iuris. & bal. in.l.1. ī
1. &.2. col. ff. de offi. præfec. ꝓto. Et ſic licet
cardi. appellētur aliquādo reges vt ſupra dixi

A (quod dicit oſtien.& ioan.an.in.c.dilectus
el primo de præben.)nõ per hoc oſtenditur
cardinalis maior patriarcha,qui etiam dici-
tur illuſtris ſicut & rex:vt dicit bal.in.l.1.§.
1.ff.de offi.præfec.præto.ponit iaſon in.d.
l.1.de offi.eius iuri mãda.eſt,in verſi.3.Imo
ſecundum aliquos & epiſcopus dicitur illu-
ſtris,& æꝗparatur præfec.ꝑto.vt dicũt oſtiẽ.
& anto.in.c.tuę de procu.& bal.in.l.nullus
C.de decu.li.10.glo.& bal.in.l.epiſcopale.
C.de epiſcopali audientia:vbi dicit bal.ꝙ ẽt
aliquando æquiparantur conſulibus(per au
then.ſed hodie dignitas.C.de epiſcopis &
cle.)q erant illuſtres,qđ dicit bal.in.l.1.ff.
de offi.præfec.præto.cum dicit cardinales
illuſtres ſicut eſt conſul.Et in.d.l.1.ff.de offi.
prefecti preto.glo.& bar.volunt epiſcopos
& cardinales æquiparari præfectis preto-
rio,qui ſunt illuſtres.Vel ſaltem epiſcopi
ſunt illuſtribus ſimiles:vt vult bal.in.l.ad ſi-
militudinem.C.de epiſcopis & cle.& ꝓbat
tex.in.c.fi.de re iudi.in.6.ibi ad inſtar illuſtri
um.& bar.in.l.omnes populi in.4.q.princi-
pali.ff.de iuſti.& iure.& vide qđ dicit ĩ cle.
in pleriſq; de elec.Item papa etiam appella-
tur patriarcha:vt in ſupraſcriptione ad.l.vi-
B ctor.C.de ſumma trini.Igitur ex hoc ꝙ car
dinales ſunt illuſtres,non poteſt argui maio
ritas eorum ad patriarchas.

SIMILITER ſi dicatur ꝙ cardinales
dicunt̃ proconſules vel pręſides:vt in.c.2.
iuncta ſupraſcriptiõe de offi.lega.in.6.Po-
teſt rñderi ꝙ tales dicũtur potius clariſſimi,
& ſic minus q̄ illuſtre:vt dicitur in.d.l.1.ff.
de offi.eius cui man.eſt iuri. Item illud po-
teſt intelligi(vt declarat bal.in rubri.de offi.
proconſulis & lega.)quando cardinales mit
tuntur extra prouinciam:alias quando ſunt
ad latus papæ,dicunt̃ illuſtres per tex.in.l.1.
C.de prępoſitis laborũ.Ad qđ facit ꝙ conſi
liarii principũ ſunt illuſtres:vt in.l.quiſquis
C.ad.l.iul.maieſ.ibi angelus.& tales ſunt
cardinales qui ſunt præſentes:vt in.c.funda
menta de elec.in.6.Inde dicit bal.in.c.bo-
næ el primo de poſtu.pręla.ꝙ cardinales re
ſidẽtes in curia ęquiparãtur ſtellis fixis:quia
ſicut illæ non mouentur niſi motu orbis,ſic
cardinales prædicti non mouentur niſi mo-
tu papę.ſed cardinales legati æquiparantur
conſtellationibus ſiue planetis,qui mouen-
tur motu proprio nutu dei,ita legati nutu
papæ:& quicquid faciunt præſumuntur
facere nutu papæ.ita ibi dicitur.2.notabili.
Et ſic dico ꝙ ex hoc nõ credo habendam cõ-
ſiderationem in nomine;quia interdũ plus C
& minus attribuitur perſonæ,non habita cõ
ſideratione ad dignitatem cui ſcribitur ſed
ad ſcribentem,& aliquando contemplata
perſona cui ſcribitur.Ideo dicit tex.& ibi di-
cunt doc.ꝙ conſideranda eſt perſona quæ
loquitur,cui loquitur & de quo loquitur
in.c ſolitæ de maio.& obe.bal.& car.ibi.In
de beatus bernardus in quadam ſua epiſto-
la ſcribens regi franciæ,dicit eximio regi frã
corum ludouico:& in progreſſu eiuſdem
epiſtolæ appellat eum excellentem.Et in ge
ſtis in concilio martini in epiſtola eiuſdẽ mar
tini ad amandum epiſcopum appellat re-
gem francorum ſigebertum pręcellentiſſi-
mum.& eſt in fine geſtorum in cõcilio.Pro
prie tamen rex dicitur illuſtris:vt probãt iu
ra pręallegata,& dicit alexan.in.l.1.in.xi.
col.verſi.ſub quo autem gradu compræ-
hendatur rex de offi.eius cui mandata eſt iu
ri.Et bal.in.d.l.1.& bar.in.l.1.ff quod quiſq;
iuris,& in.l.omnes populi in.1.q.principali
verſi.4.quero.& bal.in.c.cum acceſſiſſent
de conſti.dicunt ꝙ rex æquiparatur præfe-
ctis prætorio:& idem dicitur ibidem de car
dinalibus per bar.in d.l.quod quiſq; iuris.
Et pręfectus dicitur illuſtriſſimus in authẽ.
de appella.in.§.illo.Hodie tamen regibus
datur titulus illuſtriſſimo,ſereniſſimo,excel D
lẽtiſſimo,inuictiſſimo.Sed proprie regibus
conuenit illuſtris,excelſus,victorioſus,in-
clytus,ſublimis,inuincibilis,excellens,ma-
gnificus,aut triũphalis:alia autẽ(videlicet ſe
reniſſimus,inuictiſſimus,excellentiſſimus,
inclytiſſimus,victorioſiſſimus,chriſtianiſſi-
mus,illuſtriſſi.quæ ſunt ſuperlatiua)conue
niũt proprie imperatori.Tex.in.c.ſolitæ de
maio.& obe.dicit imperialis ſublimitas &
imperialis celſitudo,loquendo de imperato-
re græcorum.Vide tamen diuerſos titulos
ſecũdum diuerſitatem officiorum omnino
in.l.raptores.C.de epis & cle.¶ Addo tamẽ
ad id qđ dixi ſupra de doctore,ꝙ licet cõis
moderniorum cõcluſio ſit ꝙ doctor qui lege
rit.20.annis ſi non aſſiſtit lateri principis
non efficiatur illuſtris ſed comes & dux per
illam.l.1.in fi.C.de profeſſo.qui in vrbe
conſtantinopoli.li.12.eſt & dicitur comes
vel dux quodam abuſiuo modo,non pro-
prie,per id quod dicit bal.in.c.ne quis
dicatur dux vel marchio in vſibus feu.&
abb.in.c.veniens de præſcrip.& in.c.
legebatur de maiori.& obedi.& cardi.
in cle.ne romani,§.ſane.in.6.q.de elec.quia

non poſſident comitatum ſiue ducatum.

A NVNC redeundo ad propoſitũ dubiũ de patriarchis: ſiue dicamus cardi. illuſtres ſiue conſulibus vel proconſulibus ſimiles, nõ ſunt maiores. Poſito etiam (vt dicit do. in c. 1. de ſchiſma. in. 6 & ponit abbas in clc. 1. de exceſ. prxla. & dictum eſt ſupra referẽdo ioan. mona. in. c. 1. de ſchiſma.) ꝙ dicamus cardinales eſſe vere patritios ſcriptos in diademate principis per tex. quẽ ipſe allegat in ſti. quibus mo. ius patriæ poteſtatis ſol. in. §. ſi filiusfamilias, & probat tex. in. c. conſtantinus. 96. di. vbi imperator facit eos patritios & conſules & cæteris imperialibus dignitatibus decorat. Et ꝙ dicantur pars corporis papæ. 6. q. 1. §. ſiquis. C. ad le. iuliã maieſ. l. quiſquis. Et ꝙ ſint ſpecialius fratres principis & plus aliis priuilegiati, de offi. lega. c. officii in. 6. & in. c. ꝙ trãſlationem eo. ti. in antiquis. & ioan. an. in. c. quia periculoſum de ſen. excõ. vt dictũ eſt. Et ꝙ propterea in qua cumꝙ diſpoſitione nunꝗ cenſeantur comprehendi cardi. vt dicit ioan. mo. in. d. c. quia periculoſum, & dicitur in. d. c. 1. de ſchiſma. in. 6. Et ꝙ eorum indulta non ſubiiciãtur regulis cancellariæ. de quo late agit paulinus in extrauagan. ad onus. & feli. in. c. ad

B aures. xi. col. de reſcrip. Et ꝙ comprehendantur cardi. appellatione curialium vrbis romanæ: quia comprehendunt̃ in fauorabilibus & non in odioſis, dicit alberi. in rubri. C. ſi a non compe. iudi. & ideo ꝙ de relicto mille aureorum facto curialibus debebant cardi. habere partem: vt dicit martinus lauden. in ſuo trac. de cardi. q. 24. De quo quando cardi. comprehendantur in regulis & qñ in generali diſpoſitione comprehendantur & quando non, uide feli. in. c. quod ſuper his, de fide inſtru. & in. d. c. ad aures & in. c. cum in iure de offi. delega. Et quando comprehendantur appellatione clericorum omnino vide barbatium. in. c. in nr̃a in. 2. nota de reſcrip. & plene in trac. ſuo de præſtã. car. q. 7. Paulinus in extrauagan. ad onus, dicit bis fuiſſe iudicatum cardi. comprehendi in regulis.

¶ Et ex hoc ꝙ cardi. dicuntur patricii ſcripti in diademate principis & videntur appellari ſuperilluſtres (ſecundum ꝙ aliqui dicunt in. d. l. 1. ff. de offi. eius cui manda. eſt iuri. & diximus ſupra) nihilominus etiam ſi hoc eſſet verum adhuc iſto reſpectu non propter ea videntur cardi. præferri patriarchis: quia etiam patriarcha dicitur ſuperilluſtris, vt ſupra dictum eſt allegãdo ſpeculatorem. Licet C proprie papa tantum & imperator dicantur ſuperilluſtres: vt ponit immo. in. c. ſolitæ de maio. & obe. Vbi dicit ꝙ cardi. dicuntur illuſtres de quo ſupra, & in. d. l. 1. de offi. eius &c. & in. l. 1. de iuriſdictiõe omnium, & in rubri. eo. ti. In qua materia varie loquuntur doc. vt ibi inſpici poteſt. Vbi papa & imperator dicuntur ſuper omnes ordines & extra: & ideo ꝙ potius dicantur ſupra ſuperilluſtres: cum cæteri ordines ab ipſis procedãt c. 1. §. iudices de pace iuramento firman. dicit alex. & iaſon. in. d. l. 1. Item & patriarchæ appellantur fratres papæ: vt in. c. ꝗ grani, de crimine falſi. Et poſſunt dici plus cæteris priuilegiati: vt patet ex infra dicendis. & dicuntur patrum principes: vt in. c. cleros, 21. di.

¶ Et qđ dicitur ꝙ cardinales nõ comprehendantur in odioſis, idem mouent doc. de epiſcopis & patriarchis in locis præallegatis. quinimo ioan. mo. in glo. ſuper extrauagan. excommunicamus, mutauit opinionẽ circa id qđ dixerat in. d. c. 1. dicens ꝙ ſibi nõ erat credendũ ꝗa dixerat pro ſe, quia erat cardinalis. Et in illa materia quãdo in generali diſpoſitione comprahendantur cardi. doc. varie ſunt loquuti & ſecundũ ꝙ materia eſt proportionabilis: vt poteſt videri in. c. nemo D de elec. in. 6. & in. d. c. 1. de ſchiſma, & in. c. quia periculoſum de ſen. excõ. in. 6. & ludo. conſi. 498. & pe. de ancha. cõſi. 290. & late feli. in. c. cũ in iure de offi. delega. Ideo per hoc non plus videntur priuilegiati cardi. ꝗ patriarchæ.

¶ Similiter nec ex hoc ꝙ dicuntur reuerendiſſimi: vt in. c. a. ſubdiacono. 93. di. & in. c. conſtantinus. 96. di. nam & patriarcha poteſt dici reuerendiſſimus: quia epiſcopus (quod plus eſt) dicitur ſanctiſſimus: vt in authen. vt nulli. & l. victor. C. de ſumma trini. & §. & hæc omnia in proœ. ff. & tex. in cle. 1. de pœnis. Et ſimiliter patriarchæ dicũtur ſanctiſſimi: vt ſupra dixi de ſexta ſynodo cõſtantinopolitana. ibi ſedentibus georgio ſanctiſſimo archiepiſcopo magnæ conſtantinopolitanæ nouæ romæ &c. Et de epiſcopis in authen. de eccle. titu. per totum: & de ſanctiſſimis epiſcopis per totum. Vbi etiam clerici ſimplices & apocriſarii appellantur reuerendiſſimi: vt in. §. ſancimus & in. §. reuerendiſſimi eo. ti. Et ibi appellat patriarchas beatiſſimos: vt in. c. ſi uero neceſſitas, cum ſeq. Et epiſcopi appellantur reuerendiſſimi:

A vt in.l.de creationibus.C.de epiſco. audiẽ.
& in.c.didici.1.q.7.Item & ſimplices mona
chi & clerici dicuntur reuerendiſſimi in au
then.vt clerici apud propri.epi.& in authen.
vt determinatus ſit numerus clericorũ poſt
prin. ¶ Imo & patriarchæ appellantur ſan
ctiſſimi & beatiſſimi: vt in authen.de menſu
ra ordinandorum in prin. & per totum in
authen.de aliena.& emphiteoſi. §. hoc ẽt et
ſeq.dicũtur ſacratiſſimi, ſanctiſſ. & deo ama
biles. Item ep̃os deo amabiles, & clericos
reuerendiſſimos, vide in dicta authen. quo
modo opor. epiſcopos in.§. illud, cum ſe
quen.vſq; in finem: vbi ſæpius fiunt iſtæ inti
tulationes. Item & archimandritę dicun
tur reuerendiſſimi: vt in epiſtola nos redden
tes.C.de ſumma trini. Vnde ex ſimilibus de
nominationibus non videtur poſſe argui ꝙ
cardi.præferantur epiſcopis & patriarchis.
Et abbates dicuntur reuerendiſſimi: vt in au
then.de monachis.§.competens.

DANTVR etiam cardinalibus mul
ta vocabula in ſignum dignitatis: quia di
cti ſunt cardinales a cardine: vt notatur
in cle. romani de iureiuran. &.22.di.c.ſa
cro ſancta.quia ſicut in cardine vertitur & fir
matẽ oſtium, ita in cardi. & eorum conſiliis
B firmatur & vertitur ſtatus eccleſię: vt dicit ar
chiepiſcopus flo.in ſumma ſua in.3.parte in
22.ti.c.1.& aluarus de planctu eccle.li.2.ar
ti.16.& archi.in.c. vbi periculum de elec.
in.6. Et ipſi regunt mundum, dicit oſtien.
in.c.dilectus el primo de præben.Ad idem
glo.in.c.2.de offi.archipreſbyteri.itẽ.24.di.
c.preſbyteri.71.di.c.fraternitatem &.22.di.
c.ſacroſancta.vbi dicit tex.ꝙ apoſtolica ſe
des caput & cardo eſt a domino & nõ ab alio
conſtituta: & ſicut in cardine oſtium regi
tur, ſic huius ſanctæ ſedis apoſtolicæ autho
ritate omnes eccleſię domino diſponente re
guntur. Et ex hoc videtur ꝙ ſedes apoſtoli
ca ſit in papa ac cardinalibus (cardi.in.c.licet
de elec.) & non in ſolo papa.ar.c.ſi gratioſe
de reſcrip.in.6. Vide quod dicitur ĩ illo arti.
quis ſit maior vtrum papa an concilium: &
cardi.in.di.c.licet in.10.col.ſui tractatus.
Quod intelligo quando cardi. conueniunt
cũ papa: iuxta id quod dicitur.1.reg.2. dñi
eĩm ſunt cardines terræ & poſuit ſup eos or
bem.& iuxta dictum iob.c.22.circa cardines
cęli & militantis eccleſię deus pambulat, dũ
ad profectum ipſius vniuerſalis eccleſiæ mili
tantis in ipſis ſanctæ romanę eccl.dñis cardi.
munera ſuę gratiæ diſpenſat. Quod & in ve
teri lege præfiguratum eſt.3.reg.7.cum car
dines oſtii templi & domus interioris ex au C
ro conſpiciuntur. Archi.& do.in.c.ſacro
ſancta,dicũt primo ꝙ cardo dicitur regimẽ:
vnde ſenatus cardinaliũ a cardine nomen ac
cepit quaſi ſe regat & alios.idẽ ioan.de fan.&
lau. Vel ſecundum eundem archi.cardi.dñr
ab eccle.roma.quę eſt cardo & caput aliarũ.
d.c.ſacroſancta.&.25.q.6.§.vlti. Et dicunẽ
ſic duplici ſimilitudĩe: qa ſicut domus habet
oſtium & cardinem, ſic eccleſia habet papam
qui eſt oſtium dei vel eccleſiæ, & cardi. qui
ſunt cardo ſuper quem fundatum eſt oſtium
tale.vel quia ſicut oſtiũ præeſt & cardo ſub
eſt, ita papa præeſt & cardinales ſubſunt.
Sed idem in ſimili dicimus de patriarchis: q
appellantur non ſolum potentiſſimi ſed ſu
pra potentiſſimos. Item patriarcha con
ſtantinopolitanus appellatur papa: vt dicũt
doctores in.c.ſi papa.40.di.cum enim archie
piſcopus dicatur potentiſſimus vt infra dici
tur, & patriarcha ſit ſupra archiepiſcopos
(vt in.c.ſi clericus.xi.q.1.9.q.3.conqueſtus
& dicitur in.c.antiqua de priui.& in.c.cleros
21.di.) ergo patriarcha dicitur ſupra potẽtiſ
ſimos. ¶ Dicitur autem archiepiſcopus ab ar
chos quod eſt princeps, quaſi princeps epiſco
porum: vt dicitur.d.c.cleros. & ponit archi D
epiſcopus in ſua ſumma in ti.21.c.3.ſubdẽs
palliũ ei dari in ſignum plenitudinis ponti
ficalis dignitatis, quia eſt ſupra epiſcopos. De
quo in.c.ad honorem, ibi glo.quando debe
at vti & forma ſub qua datur, de autho. &
vſu pal. Item & patriarcha (vt ſupra dictũ
eſt) dicitẽ patrũ pricceps, d.c.cleros. & eſt pri
mus poſt papã dignitate & authoritate. 80.
di.vrbes &.c.ſeq.& albericus in dictionario
in ver. patriarcha græce. Item vt dictum
eſt propter amplitudinem dignitatis conſtã
tinopolitanus (qui eſt primus inter patriar
chas) appellatur papa: vt ĩ.c.ſanc profertur
circa finem, ibi glo.24.q.2.& glo. in.d.c.ſi.
papa.40.di. Et ipſi etiam patriarchæ appellã
tur cardines: vt infra dico. ¶ Itẽ appellanẽ be
atiſſimi: vt in authẽ.vt cũ de appel. cognoſci
tur, in.§. ſiquis de parẽtibus col.8.& ſupra
late dictũ eſt. Et euangeliſtę dicuntur mun
di cardines: vt.76.di.c.huius ergo. Ex his pa
tet ꝙ cardi. non plus habent q̃ patriarchæ.
¶ Et ſi dicatur ꝙ cardi. appellantur fratres
papæ: vt in.d.c. per venerabilem q filii ſint
legi. Reſpondetur ꝙ etiam appellantur pa
triarchæ fratres papæ: vt in.c.q̃ graui de cri
mine falſi. Quinimo ibi tex. innuit cardina

A les appellari filios. Quod qualiter intelliga‑
tur ibi. doc. Quia aut permixtim nominat
cardinales. & túc propter epiſcopos cardina
les, appellat fratres: vt ibi & in. c. ad falſario
rum co. ti. & in. c. funadamenta de elec. ibi
glo. in. 6. & in. c. ad apoſtolicæ de re iudi.
co. li. Alioquí ſi ſingulariter vel vbi nõ ſunt
epiſcopi nominet cardinales, appellat eos fi
lios: vt in. c. licet. el. 3. de teſtibus. & patet in
tex. d. c. ad apoſtolicæ. Item dicuntur filii ſpi
rituales ro. eccleſiæ: vt in. c. fęlicis in. §. per
hoc quoq;, de pœnis in. 6. Item aliquo
modo & omnes fideles dicuntur fratres pa
pæ: vt in. c. ſi papa. 40. di. Ergo congruen
tius patriarchæ dicũtur fratres q̃ cardinales:
qui omnes mixtim dicuntur fratres ratione
collegii. & quoſcunq; alios appellat papa fi‑
lios dilectos: vt i. d. c. q̃ graui. Vbi anto. poſt
io. an. dicit idem ꝙ mixtim cũ epiſcopis vo
cat cardinales fratres: reges vocat chariſſi‑
mos, reliquos principes dilectos: alios (exce
ptis iudæis) appellat filios: vt in. c. dile‑
ctus, & in. c. dilecto de præben. Denomina
tur enim collegium a dignioribus: vt dicit
glo. & doc. in. c. 1. de offi. lega. in. 6. ideo mi
xtim vocat fratres epiſcopos cardinales qui
ſunt in collegio ſimul cũ presbyteris & dia‑
B conis cardinalibus. Et tunc collegium deno
minatur a dignioribus, niſi digniores non
ſederent tanq̃ tales digniores: ſicut in ſimi‑
li dicit glo. in. c. a collatione de appel. in. 6.
quando epiſcopus ſedet vt canonicus & nõ
vt epiſcopus. De quo etiam in. c. cum in ec‑
cleſia de pręben, & in. c. propoſuit de con‑
ceſ. præben. & in. c. cũ noſtris co. ti. vbi quis
eſſet epiſcopus & præpoſitus in eadem eccle
ſia. & ſimiliter glo. in proœmio ſexti vbi ap‑
pellat papa ſcholares filios, etiam ſi ſint inter
ſcholares aliqui epiſcopi. Et ideo ſi epiſco‑
pus eſt i ſtudio vt ſcholaris, ſedebit tãq̃ ſcho
laris, & eum præcedet rector. Ad quod facit
quod voluit bal. in. l. ſi quando. C. de appel.
de ſententia lata per regẽ vt eſt comes: quia
appellabitur tanq̃ a ſententia comitis & nõ
regis. Et ideo nõ i merito mixtim & collegia
liter appellat papa cardinales fratres, propter
epiſcopos digniores in collegio exiſtentes.
Et iſta non ſunt aliena a propoſito ordinis ſe
dendi in concilio de quo loquimur. Et ideo
ex hoc ꝙ cardinales dicuntur fratres, nõ po
teſt argui ꝙ præferãtur archiepiſcopis: quia
& ipſi dicũtur fratres, vt dictum eſt. Imo ex
hoc ꝙ cardinales mixtim dicuntur fratres, &
archiepiſcopi etiã ſingulariter, potius innui‑
tur contrarium. C
¶ Item collegium cardinaliũ appellatur ſa‑
crum collegium & ſenatus diuinus ſecundũ
bal. in trac. ſchiſmatis i ru. ſi quis aliquem te
ſtari prohi. Ad hoc, c. eccleſia. 16. q. 1. c. cõ
ſtantinus. 96. di. doc. in cle. ne romani de
elec. inno. in. c. cum te de re iudi. ioan. de im
mo. in. l. ſi quæramus. ff. de teſta. & albericus
in rub. ff. de ſtatu hominũ. & ibi dicit ꝙ dia‑
coni cardinales æquiparantur ſenatoribus.
De quo late an faciãt collegium, ponit poſt
oſtien. & alios ioan. de ana. in. c. ad liberan‑
dã, de iudæis. & alexan. in. c. in ſynodo. 63.
di. qui dicit ꝙ reſpectu vniuerſalis eccleſię fa
ciunt ſacrũ collegium & appellatur ſenatus
papæ. Et licet non per omnia habeãt poteſta
tem antiquorum ſenatorum (vt dicitur in. c.
cum te de re iudi, & in. c. eccleſia, 16. q. 1.) in
aliquibus tamen habent plus: quia eligũt pa
pam, vt in. c. in nomine domini. 23. di. quod
nõ faciebant ſenatores: vt in. c. venerabilem
de elec. ſecundũ eum: quia exercitus elige‑
bat imperatorem & populus admittebat: vt
in. c. legimus. 93. di. ℣ An aũt cũ tex. in. c. ec
cleſia loquitur de presbyteris intelligatur de
cardinalibus, feli. in. d. c. cum te, videtur dice
D re ꝙ non, Sed ego credo contrarium, per id
quod dico infra an cardinales reſtituãt ad fa
mam. Non obſtat ꝙ non omnes cardinales
ſunt preſbyteri: quia denominatio vt in plu
rimis fit a cõmuniter accidentibus. l. nam ad
ea de. ll. ſic in ꝓpoſito. Et ita cõmuniter vide
tur allegari ille tex. ꝙ intelligatur de cardi‑
nalibus. ℣ Item appellatur ſacer cœtus: vt
in cle. ne romani in prin. de elec. dicit bernar
dinus de roſagio allegando dictam clemen‑
tinam. & ioan. an ibi. Qui etiam aliquando
appellat ipſum ſacroſanctũ collegium apo‑
ſtolicum, aliquando eccleſiæ gremium. 23.
di. in nomine domini. Qui etiam conatur
oſtẽdere quomodo cardinales loco apoſtolo
rum ſucceſſerũt. ℣ Similiter dicitur ꝙ cardi
nalis propter amplitudinem dignitatis, non
põt recuſari vt ſuſpectus ſine magna cauſa:
vt dicit oſtiẽ. ioan. an. anto. ioã. de. ana. i. c. ad
petitionẽ de accuſa. Pro quo eſt quod dicitur
in. c. cum olim, de offi. delega. Et late de hoc
in tractatu de præſtantia cardi, in. 2. parte. q.
3. & quod dicitur in. c. non it de appel. & lan‑
francus in c. poſtremo. 8. col. eo. ti.
¶ Sed nec etiam per hæc oſtenditur cardina
lis maior q̃ patriarcha. tum quia iſtud eſt lo‑
qui de collegio & non de ſingularibus per‑
ſonis cardinalium: vt infra dicitur. tum etiã

quia patriarchæ dicuntur lucernæ ſeu ſtellæ
A paratæ ante chriſtum, quod oſtenditur pſal.
131. paraui lucernam chriſto meo. Item
nu. 24. orietur ſtella ex iacob, qui fuit io,
ſeph, per quẽ præfiguratur chriſtus: vt patet
in ſumma archiepiſcopi in ti. 32. c. 12. Item
& patriarchæ vocãtur antiſtites: vt in. c. qua
traditione. 23. di. & ipſi etiã appellantur epi,
ſcopi: vt in. c. cleros. 21. di. & appellãtur ſan
ctiſſimi & beatiſſimi: vt ſupra dictũ eſt. Itẽ &
patriarchæ nõ de facili recuſantur ſuſpecti.
Faciũt quæ dicũtur in. c. poſtremo de appel.
& in. l. non diſtinguemus. §. cũ arbiter. ff. de
arbitris. & in. c. penul. de accuſa. maxime qa
ſunt ordinarii: vt dicitur in. c. cũ ſpeciali de
appel. & c. ſecundo eo. titu. & in. l. nemo (ibi
glo. & bar.) C. de iuriſ. omniũ iudi. & in. l. a,
pertiſſimi. C. de iudi. De quo quid de iure ca
nonico, vide lanfrancum de brixia in. c. quo
niã contra in uerbo recuſationes de proba.
Nec videtur ſimpliciter verum ꝙ cardinalis
non poſſit recuſari ſuſpectus, maxime quã,
do eſt iudex in cauſa alterius cardinalis: vt
ſpecu. ĩ ti. 1. §. ſupereſt, verſi. cardinalis. Nec
videtur maior ratio quare non poſſit recuſa
ri ſuſpectus cardinalis q̃ patriarcha. de quo
per modernos in. d. c. ad petitionẽ de accuſa.
B ITEM cardinales dicuntur pars corpo
ris papæ & pars papatus. 6. q. 1. §. verum. &
ponit lauden. in cle. 1. de celebra. miſ. & po,
nitur in glo. fi. in. c. penul. de offi. lega. & pro
bat̃ in. c. felicis de pœnis in. 6. & ibi archi. &
ioan. an. & notatur in. c. 1. de offi. lega. in. 6.
Et per ioan. mo. in. c. 1. de ſchiſma. in. 6. &
per ioan. de ligna. in. c. 2. de cle. non reſi. &
diximus aliquid ſupra. Et eſt conſtitutio hen
rici ſeptimi imperatoris quam inſerit alberi
cus de roſata in rub. de ſumma tri. Ad quod
eſt quod etiam dicit oſtien. in. c. requiſiſti de
teſta. & ioan. an. ibi ꝙ inter papam & cardi,
nales maior eſt coniunctio (imo quaſi iden,
titatis vnio) q̃ inter ipſum & alios: ſicut ma,
ior eſt vnitas inter epiſcopos & cathedrales
eccleſias q̃ inter epiſcopos & alias eccleſias
inferiores. Et dicũtur facere vnũ corpus cũ
papa: vt in. c. antiqua per oſtien. ioan. an. &
ant. de bu. de priui. & abb. in. c. bonæ el pri,
mo de poſtu. præla. Imo ſecundum glo. in
extrauaganti benedicti. xi. quæ incipit du,
dum, dicuntur liberi primi gradus & mẽbra
capitis: alii vero non dicuntur liberi primi
gradus, ſed membra corporis & 2. gradus,
ponit do. in. c. felicis ĩ fine de pœnis in. 6. &
ioan. an. & alii poſt eum ibi. Propter quod
martinus lauden. in paruo ſuo tracta. de car
C dinalibus dicit ꝙ de relictis vel donatis cõ,
tui cardinaliũ papa debet habere dimidiã: &
ſimiliter ecõtrario de relictis vel donatis pa,
pæ debent habere cardinales dimidiam, niſi
ratione amicitiæ vel ſanguinis fuiſſet papæ
relictum, ar. d. c. requiſiſti. Et propter hoc di,
citur ꝙ cardinalis non poteſt teſtari ſine licẽ,
tia papæ, quaſi non ſit integra perſona ſine pa
pa propter vnionem & incorporationẽ quã
cum papa habet: vt ponit oſtien. in ſumma
de pœni. & remiſ. in. §. cui confitendum. &
abb. ſiculus in. c. cum eſſes de teſta. Vbi an
ſint tuti quo ad deum ſi ſimpliciter habent
licentiam de bonis eccleſiæ. Ad quod ioan.
an. in. c. de multa de præben. & ſanctus tho.
ſecunda ſecundæ. q. 185. ar. 7. Et q̃uis bal.
in authen. licet. C. de epiſcopis & cle. intelle
xerit verũ ĩ monacho vel religioſo facto car
dinale (quod ponit bertachinus in tracta. de
epiſcopo lib. 4. q. 3. vbi dicit ꝙ ſeruanda eſt
conſuetudo curiæ) tamen quia curia roma,
na hoc in quocunq; ſimpliciter ſeruat (quia
quando domini cardinales volunt teſtari, pe
tunt conſenſum & licentiam a papa) ideo ta
lis conſuetudo ſeruanda eſt. Et licet aretin.
cõſi. 36. dicat cõtrariũ, loquitur propter anti
quitatem temporis ꝙ præſumitur conſenſus D
& nihil præſupponit de conſuetudine roma
næ curiæ. Quam intelligo quo ad bona ac,
quiſita ratione cardinalatus: quia de patrimo
nialibus & acquiſitis ex induſtria & ſudore
ſecus eſt: vt dicitur in. c. cum in officiis. & c.
relatum de teſta. ponit gonſal. in trac. de car
dina. q. 8. Quod probatur: quia priuile,
giũ conceſſum epiſcopo de teſtando intelli,
gitur de bonis eccleſiæ ne ſit inutile, ponit fe
li. in. c. 1. de reſcrip. & petrus de ancha. con.
182. Sic intelligo lauden. ſuper quo etiam
vide lanfrancum charta. 12. in rub. de teſta.
in ſuo trac. de cardinalibus. q. 54. Et ſic per
hoc ratio prædicta generaliter nõ erit vera.
¶ Itẽ cardinales quia ſunt pars corporis pa,
pæ non præſtant iuramentum fidelitatis, tan
q̃ inuiſcerati & pars corporis: vt voluit idem
oſtiẽ. in. d. c. antiqua de priui. ſicut iurant pa,
triarchæ & epiſcopi & alii vt in. c. ego. N.
de iureiuran. vt dicit oſtien. in. d. c. antiqua. a
quibus exigitur iuramentum tanq̃ ab extra,
neis & ſuſpectis reſpectu cardinalium: a qui
bus nõ exigitur quia ſunt ſpecialia membra
vnita capiti, ne a ſeipſis exigere iuramẽtũ vi
deantur. Et ſi aliqui ex cardinalibus iurant,
ſunt tantum cardinales epiſcopi: qui iurant

A ratione ſui epiſcopatus.abb.& alii in.d.c.an
tiqua.Ipſi.n.cardinales epiſcopi cum iurant,
non iurant tanq̃ cardinales ſed vt epiſcopi
ſecundum oſti.ibi,& referunt alii poſt eum.
Item & papa ſe annumerat inter cardinales
ſecundum archi.in.c.ſacroſancta.22. di. ſi-
cut imperator ponitur de numero ſenatorũ.
l. ius ſenatorum. C.de dignitatibus li. 12.
Item & papa habet ſingularem diligentiam
de ſalute corporali cardinalium. Vnde ſi car
dinalis infirmetur,non minuitur ei ſanguis
ſine papæ licentia ſpeciali: vt dicit oſtien.in.
c.eccleſia veſtra el.2.de elec,& in ſumma de
pœni.&.remiſ.§.cui confitendum,verſi.cui
cardinales.Item non poſſunt ſibi eligere cõ
feſſorem ſine licentia papæ,& eorum ordina
rius confeſſor eſt papa:vt ponit idem oſtien.
in.d.verſi.cui confitendum.& antoninus ar-
chie.florẽ.in ſua confeſſione,q̃ incipit defece
runt,c.3.de cardinalibus:& ponit ſupplemẽ
tum in uerbo cõfeſſio.1.verſi.cui debent.Et
intantum ſunt papæ inuiſcerati, ꝑ etiam nul
lam mutationem poſſunt facere ſine volun-
tate papæ ſecundum conſuetudinem roma-
næ curiæ:vt dicit idem oſtien.in.d.verſi. cui
cardinales.Et qđ dicitur de eligendo confeſ
ſorem,eſt verum in preſbyteris & diaconis
B cardinalibus,ſecus in epiſcopis:quia tales poſ
ſunt ſibi eligere hodie confeſſorem de iu-
re communi: vt in.c.fi.de pœni.& remiſ. &
dicitur etiam in locis præallegatis. Sed quo
ad iſtam electionem cõfeſſorum,idem dicit
de patriarchis:vt ibidem per oſtien.verſi.cũ
patriarcha.¶ Similiter dicuntur coadiutores
& conſiliarii papæ: vt in. c. fundamenta de
elec.in.6.&.c.per venerabilem ,qui filii ſint
legi.& ſæpius dicit papa de fratrum noſtrorũ
cõſilio:vt in.c.fi.de elec.cũ ſimilibus. Habẽt
autem conſulere non ſolũ romanæ ſed vni
uerſali eccl'ię: vt in.c.bonę el primo đ poſtu,
præla. & ibidem per abb. in ſexto notabili.
¶ Item dicuntur vocati in ptem ſolicitudinis
& collaterales,debent enim aſſiſtere in conſi
liis & arduis negociis papæ, dicitur in.c.ex-
poſuit de dila.& ipſi ſunt q habent guberna
re totum orbem & rempublicam chriſtianã.
& fixum votum debent præſtare ſecundum
Ioan.de ligna.in trac de bello. & participant
de plenitudine poteſtatis cum papa: vt dicit
oſtien.& refert ioan.an.in. c. per venerabilẽ
qui filii ſint legi.in verbo iudicabũt. Et in ver
bo fratres dicitur ꝙ papa debet omnia com-
municare cardinalibus, et ꝙ dicatur eccleſia
romana non in ſolo papa ſed in cardinalibus
vt dicit cardi.in. c.licet in. 5.charta de elec, C
qđ intelligo quando conueniunt cum papa.
¶ SED nec ex his & ſimilibus videtur
poſſe argui ꝙ præferantur patriarchis: quĩ
& patriarcha tenet vicem apoſtolicam, præ-
ſidet enim archiepiſcopis & epiſcopis, dicit
tex.in.c.cleros.21.di.& tex.in.d.c.1.in fi. de
offi.lega. in eo enim officio papam repræ-
ſentat.l.2.verſi.omnia.C.de veteri iure enu-
cle.Et ipſi dicuntur pars corporis papę: vt le
gitur in geſtis in concilio martini in fi.in vlti
ma epiſtola directa ad amandum epiſcopũ
in fi.ibi & ſigebertum præcellentiſſimum fili
um noſtrum regem francorum pro ſuæ chri
ſtianitatis remedio conſultiſſime admonere
atq; precari dirigere nobis ex corpore fratrũ
noſtrorum dilectiſſimos epiſcopos qui ſedis
apoſtolicę legatione (diuina concedente pro
piciatione) fungi debeant. Vnde patet ꝙ epi
ſcopos etiam dicit eſſe partes corporis fra-
trum ſuorum, et probat tex.in. c. ſolitæ (ibi
magnum et honorabile membrum) de ma
io.& obe.ꝙ etiam patriarcha dicit pars cor
poris papæ. ¶ Sed ad hoc poſſet reſponderi
ꝙ aliud eſt eſſe pars corporis papæ, aliud
pars corporis fratrum ſiue honorabile mem
brum eccleſię: vt dicitur ibi.nam large & ge
neraliter capiendo,ſic etiam quilibet chriſtia D
nus pars corporis papæ dicitur: iuxta illud
ioan.15.c.ego ſum vitis vera &c. Vbi augu
ſtinus in homilia dicit:iſte locus euangelicus
fratres: vbi ſe dñs dicit vitem & diſcipulos
ſuos palmites,ſecũdũ hoc dicit ꝙ eſt caput ec
cleſiæ noſq; membra eius. Sic & apoſtolus
ad ro.12.ſicut enim in vno corpore multa
mẽbra hẽmus,omnia aut membra non eun
dem actum habent,ita multi vnum corpus
ſumus in chriſto.

ITEM cardinales habent ornatũ equo
rum & veſtes precioſas ſicut imperator: vt in.
c.conſtantinus.96.di.quia habitus extrinſe
cus denotat grauitatem intrinſecam.cle.quo
niam de vita & hone.cle.c.ex ſtudiis de prę-
ſump.41.di. c.fi.¶ Item pro cardinalibus ſi
non habent eccleſiam nec hęredes qui faciãt
expenſas funeris,camera apoſtolica tenetur
facere ponit gondiſalnus in trac.de cardi.q.
8.in fi.

¶ Sed ad hæc reſpõdetur ꝙ & patriarchæ vtũ
tur veſtibus precioſis, & pro illis fit expenſa
funeris per eccleſiam ſicut pro aliis epiſco-
pis: vt ponit abb. in.c.vt prǽteritæ de elec.
Sic & in.c.cupientes de elec.in.6. &.c. ex p-
te dę accuſa.miniſtrantur expenſæ in cauſis

A & negociis aliis. Vnde ex his non proban-
tur cardinales maiores patriarchis.
¶ I T E M cardinales dicuntur coadiuto
res & vocati in partem ſolicitudinis & colla
terales: vt.d.c.fundamenta. §.decet,& ſupra
dixi: vt ſicut honoris prærogatiua lætantur
ſic ampliori authoritate fungātur, vt in.c. 1.
de offi.lega.in.6.¶ Sed & omnes patriarchæ
ſunt prærogatiuis donati.dicuntur.n. hono-
rabilia membra: vt.d.c. ſolitæ. Vnde dicitur
patriarcha ſummus patrum, qui primum
poſt apoſtolicum obtinet locum. 21. di. c.
cleros: ergo ante cardinales. Sunt.n.in ec-
cleſia multa mēbra, non tamen eundem actū
habent: vt in. c. cum ex iniuncto de hære. &
in.c.ſingula. 89.di.¶ Item non ſolum cardi-
nales ſed & cęteri alii patriarchæ & epiſcopi
dicuntur vocati in partem ſolicitudinis: vt in
c.decreto.2.q.6.&.c.ad.honorē de autho.&
vſu pal. Vnde & papa appellatur patriarcha:
vt in.c.in nomine domini.23.di.ad oſtendē
dum coniunctionem & vnionem quam ha
bent ipſi patriarchæ cum papa. Habet enim
papa patriarchiū eccleſiam lateranenſem: vt
ibi in prin.tex. Facit tex.in.c.ſacroſancta, cū
pluribus ſeq.22.di.& ſupraſcriptio epiſtolę
quę incipit nos reddentes. C.de ſumma trini.
B vbi papa intitulatur patriarcha.& rex. in. c.
cleros verſi.ordo.21.di. Imo & aliquando
appellatur archiepiſcopus: vt patet in geſtis
ſextę ſynodi conſtantinopolitanę in prin.&
in.c.ſtatuimus ī ſupraſcriptiōe.4.di. Aliquā
do princeps ſacerdotum, aliquādo ſummus
ſacerdos: vt.21.di.c.cleros Aliquando archi
presbyter: vt in d.ſupraſcriptione ad.d.epi-
ſtolam nos reddentes. Aliquando cardinalis:
vt dicit archi.& domi.in. c. ſacroſancta.22.
di.¶ Sed contrarium probatur ex tex.in.c.1.
(& ibi etiam lanfrancus) de renun.in.6.
Vnde ex his non videtur multum ponderā
da pręlatio ratione cognominis: quia ſecun-
dum diuerſa tpa ſunt eccleſiaſticis datę diuer
ſæ denominatiōes. Et in concilio calcedonēſi
papa ſępiſſime vocatur archiepiſcopus.& in
c.intantum.21.di.& in.c.1.de conſti.in.6.&
in.c.ſtatuimus,in ſupraſcriptione.4.di.& ibi
per archi.& in.d.cōci.calcedonē. Vt exēplū.
iulius epiſcopus agens vices ſanctiſſimi ar-
chiepiſcopi romanæ eccleſiæ leonis, aliquan
do ſanctiſſimi & reuerendiſſimi leonis anti
ſtitis priſcę vrbis romæ. Iterum exemplū. epi
ſcopi clamauerunt paſ leo ſic credit, hæc fi-
des leonis archiepiſcopi, leo archiepiſcopus
ſic ſapit ita credit ita ſcripſit &c. Et de diuerſis

noībus in papa vide poſt ioan.an.in nouel
la.2.per doc.in.c.1.de conſti in.6.¶ Simili- C
ter & patriarchæ poſſunt dici conſiliarii:
vt paret ī.d.c. expoſuit.de dila. Vbi & archie
piſcopus fuit vocatus a papa ꝑ ſubſidio ſedis
apoſtolicę. fuit autē vocatus propter diſcor-
diam quam habebat gregorius papa cum fe
derico imperatore: vt dicit ibi ioan.an. poſt
oſtien.

SImiliter ſi habemus rationem priuile-
giorum, patriarcha poſtq̄ recepit palli
um ab eccleſia confert pallium archie-
piſcopis & metropolitanis qui ſunt ſub eo.
Imo ſecundum albericum in verbo patri-
archa & primas, etiam priuſq̄ receperint
pallium a ſede apoſtolica, conferunt pal
lium metropolita. vt ſupra. Itē recipiunt iu
ramentum fidelitatis pro ſe & romana eccle
ſia ab archiepiſcopis metropolitan.& epiſco
pis. Item faciunt deferri crucem ante ſe, præ
terq̄ in vrbe roma & pręſente papa vel eius
legato d latere. Qui poteſt vti inſignibus pa
palibus: vt veſte rubea parafręno albo, frę-
no & calcaribus deauratis. Item appellatur
ad eos omiſſo medio: licet de hoc vltimo ſit
controuerſia inter doctores. Quę omnia po
nuntur.in.d.c.antiqua per doc. Eſt.n.patriar
cha ordinarius & ſuperior archiepiſcopis ſi- D
cut archiepiſcopi epiſcopis: vt in. c. duo ſi-
mul, de offi.ordi.¶ Sed quo ad patriarcham
conſtantinopolitanum dicitur ꝙ vltra alios
habet duo ſpecialia priuilegia & ſimilia ro-
manæ eccleſiæ: videlicet ꝙ deponit epiſco-
pos ſuos.ar.3.q.5.ꝙ ſuſpecti. Item ꝙ appel
latur ad ipſum omiſſo medio. qđ probari
videtur per.c.renouantes.22.di.& ibi glo.
de hoc. De quo vide in ſumma piſanel
la ſiue in ſupplemento in verbo patriarcha,
verſi.quot ſunt.¶ Item patriarcha ieroſoly-
mitanus confert omnes epiſcopatus ſui pa-
triarchatus: vt in cle.in pleriſq; de elec.& di-
cit cardi.in cle. non poteſt in.12.q.de pcu.
& idem cardi.in.d.cle.in pleriſq; in.8.q.
¶ Vtrum autem ad cardinalē legatum appel
letur omiſſo medio vide ſpe. in ti. de legato
in.§.ſupereſt. verſi.illud autē.& in ti.de ap-
pel. in. §. nūc tractemus, verſi: & nunqd.
¶ Item patriarcha conſtantinopolitanus ſe
cundum aliquos poteſt deponere epiſcopos
ſibi ſubditos ſecundum ſpecula .de lega. §.
nunc oſtendendum, verſi.quod autem. Sed
quo ad hoc nihil allegat: quia forte hoc ha-
bent ex priuilegio,& non de iure, de quo.3.
q.5.ꝙ ſuſpecti.65.di.mos antiquus. allega-

tur glo.in cle.in pleriſq; de elec.i ſpecu.in ti.
A de lega.in. §. nunc oſtendendum in vltima
col. in verſi. quod autem. Et ibi dicit idem
eſſe de patriarcha alexandrino. licet in illo
maior ſit dubietas: quia tex. in.c.mos anti-
quus narrat factũ ſecũdũ aliquos. Sic videt
q; & epiſcopus dãnatur a metropolitano de
officio ordi.romana in. 6.&.c. paſtoralis, in
antiquis. Sed illud non intelligitur deponen
do, ſed bene aliter puniẽdo, dicit. anto. in.c.
inter corporalia de tranſ. præla. ſed hoc vide
tur reſeruatum papæ: vt vbi alii comprouin
ciales cognoſcunt ſed non deponunt. Vide
doc.in.c.accuſatus &.c.dudum. 3.q.6. Et de
priuilegiis patriarcharũ vide in c.cõqueſtus
9.q.3.& in.c.1.vt lite penden.&.63.di.c.1.
&.2.& in.di.c.antiqua. Et de cõſtantinopoli
tana eccleſia q; gaudet iiſdem priuilegis qui-
bus eccleſia romana, vide in.l.omni innoua
tione.C.de ſacroſan. eccle. alberi.in.l. iube-
mus.C.eo.ti. Cõſtantinopolitana tamẽ eccle
ſia conſueuit eſſe ſchiſmatica: vt dicit glo.in
c.1.de ſum.trini.in.6.& probatur in di. c. q;
ſuſpecti. Et forte hodie propter ſuum pecca
tum paſſa eſt iugum: & vtinam aliqñ reuer
tatur, & viuat cum romana in vnitate fidei.
¶ Iſta tamen non poteſt cardinalis etiã lega
B tus: vt ponit ſpecu.in ti.de legato. §.nunc o-
ſtendẽdum, verſi. quod autẽ dixi. Quinimo
nec presbyter cardinalis quãtuncunq; ſit e-
piſcopus non exercet pontificalia ſine ſpecia
li mandato papæ, allegatur oſtien. in ca. ex-
tunc in. §. penul. circa finem de cle. non reſi.
Sed ibi loquitur in depoſitione epiſcopi, quę
res eſt de ſpecialiter reſeruatis papæ. in. c. q;
tranſlationem de officio legati. ℣ Quam au
tem iuriſditionẽ habeat collegium cardina-
lium ſede vacante, diſputat pauinus in extra
uagan. ad onus. et dico infra in. q. quid ſi pa
pa eſt effectus furioſus & inutilis.

ET. cum ſint diuerſa priuilegia conceſſa
cardinalibus: quia non agimus de cardina-
libus legatis de latere ſed de ſeſſione in con
cilio, licet legatorum de latere ſint ampliora
priuilegia & facultates q̃ non legatorũ (vt la
te patet in ſpecu. in ti. de lega. per totum. &
per archi.2.q.1. primates) tamen in cardina
libus ſimpliciter inter cætera eſt q; creditur
ei aſſerenti ſe eſſe legatum: vt in.c.nobiliſſi-
mus. 97. di. & dicit gondiſaluus in trac. de
cardina.in.13.quæſito. Quod eſt verũ præ-
terq̃ ſi diceret ſpecialem facultatem ſibi com
miſſam: quia non creditur ſine literis, ſecun-
dũ oſtien. & ioan.an.in.c.1.de offi.lega.in.6.

℣ Licet aũt non credatur cardinali in iis quæ C
papæ ſunt reſeruata ſi dicat ſibi datam facul
tatem ſine literis (vt in.c.1.de offi.legati in.6
per doc.) tamen ſi publice fuiſſet vſus aliqui
bus facultatibus papæ reſeruatis & pluries,
præſumeretur habuiſſe mandatum ratione
præſumptæ veritatis tanti viri: vt dicit bal.
in.l.exemplo.C.de proba.& maxime quãdo
talia reſeruata eſſent de iis quæ cõſueuiſſent
legatis cardinalibus concedi: vt in c. q; tranſ
lationẽ, verſi. etſi quædam de offi. lega. Vide
quod dico infra in quæſtione an legatus de
latere poſſit congregare concilium, de intel
lectu. d.c. q; tranſlationẽ. Et licet glo.& abb.
in ca.cum olim el primo extendant.d.c.nobi
liſſimus ad quemlibet notum & bonum vi-
rum, tamen communiter allegatur ad cardi-
nales, & extrauagans bonifacii quæ incipit
iniunctæ. licet loquatur in legato ſedis apo-
ſtolicæ q; ei ſine literis non credatur, non ta
men loquitur de legato de latere. ℣ Item ei
creditur ſi aſſerit ſe delegatũ vel ſibi aliquid
commiſſum viuę vocis oraculo, maxime cũ
eſt i curia: vt in ca.quod ſuper his de fide in-
ſtru. Et ibi ant. & abb. & in ca. cum iure, de
offi.delega. & vtrobiq; per feli.& lap.allega
tione.33.ti.de hære.inno.in ca.cum olim el
primo de priuile. Quod verum eſt niſi eſſet D
in pręiudiciũ partis, & ideo ſi cardinalis pro-
ducatur in iudicio in teſtẽ, debet iurare, alias
non probat eius dictum: vt dicit glo.in.d.ca.
cum olim de priuile. & ibi abb. & ponit fe
li.in ca.tuis, dę teſtibus. Sed in commiſſis ei
a papa creditur, ſicut & dicto papæ. Poteſt
tamen ei ad memoriam reduci ſi non recor-
datur, ponit bal.in.l.iuriſiurandi. C.de teſti-
bus. ℣ Et ad prædicta adde q; licet nõ ſtetur
dicto cardinalis in præiudicium tertii, bene
ſtatur dicto papæ de iis quæ geſſit in cardina
latu: vt in cap. querelam de elec.& in cle. 1.
de reli.& vene.ſanc. ponit iaſon in repe.l.ad
monendi in.21.charta.ff.de iureiuran. Et q;
in alterius præiudicium non credatur ſoli di
cto cardinalis, angelus in cõſi. 182. Ad qd̃
etiam facit glo.notabilis in.c.ſicut, de ſenten.
excom. quæ ita limitat.c. nobiliſſimus. 97.
di. Facit quod dicitur in.d.c. quod ſuper his,
q; nõ ſtatur teſtimonio vnius cardinalis etiã
cum iuramento in præiudicium tertii, niſi
atteſtaretur de actis factis coram ſe. Quod
intelligitur vt dicit feli. in.d.cap. quod ſuper
his, ex condecenti non de iuris rigore. ibi
vide. Ad idem eſt quod dicitur in cap. cum
a nobis, & in cap. licet ex quadam de teſti.

Refert

A Refert ioan. an. in c. conſtitutis de appel. & ſpecu. in ti. de teſte. §. 1. verſi. quid ſi aduocatus, ꝙ dicere ſolitus erat clemens papa in alterius præiudicium non credendũ cardinalibus. De quo late per doc. moder nos, maxime feli. in d. c. quod ſuper his. Pro hoc bonus tex. in. l. 1. C. de ſuper indicto li. 10. vbi bar. dicit non credi cardinali aſſerenti ſe legatum, ſed intelligitur in reſeruatis. De quo vide etiam ludo. in. l. ſciendum. ff. de verb. obli. tex. & glo. in c. nobiliſſimus. 97. di. bal. in d. l. iuris iu randi. C. de teſtibus. Et quando credatur eius verbo vel ſigillo & circa legationem ſine literis, vide vltra prędictos iaſonem in l. admonendi. 80. col. & correctum in re pertorio ad abbatem, in verbo cardinalibus an ſit credendum. & feli. in. c. cum in iu re de offi. deleg. & ibi etiam quid in dele gato & aliis. Ibi ponit & correctus mixtim & remiſſiue in cardinale etiam legato, in ver bo legatis cardinalibus. Et vtrum admitta tur probatio in contrarium, vide late de vtroq; per barbatium in prima & 2. q. ſcdi tractatus de preſtãtia cardinaliũ. & per gon diſaluum in d. 13. quæſito. ¶ Aliud pri

B uilegiũ eſt ꝙ cardinales reſidẽtes in curia ro mana excuſantur a reſidentia in ſuis benefi ciis facienda propter aſſiſtentiam papæ, qui omnium eccleſiarum gerit ſolicitudinem: vt in proœ ſexti & in. c. cum inſtantia, de cenſibus. Intelliguntur enim ex hoc ſerui re ſingulis eccleſiis: vt in. c. cum dilectus de cle. non reſi. Sunt enim cardinales coo peratores in gubernatione vniuerſalis eccle ſiæ: vt. d. c. fundamenta. & papæ collate rales: vt in. c. penul. de offi. lega. in. 6. ℣ Non obſtat. c. 2. de cle. non reſi. vbi propter non reſidentiam fuit cardinalis pri uatus: quia ille de quo ibi, non aſſiſtebat papæ nec reſidebat in ti. ſuo. Ita dicit ioan. an. in addi. ad ſpecu. in ti. de cle. non re ſi. ad finem. Idem etiam cõſuluit oldra. cõſ. 48. incipit ius commune. & etiã hoc habent de iure communi ſicut & alii familiares: vt ibi per cum. De quo infra in quęſtione de vocatis ad concilium, ſi quandiu ibi reſi dẽt percipiant fructus beneficiorũ. ¶ Itẽ ali ud priuilegiũ, quia requiritur maior nume rus teſtiũ in corũ depoſitione: vt in. c. preſul. 2. q. 4. vt dictũ eſt ſupra: & latius infra dicẽ de illius tex. intellectu. ¶ Item aliud priui legium ꝙ ſi obuiant ei qui ducitur ad mortẽ per iuſtitiam, habent ex conſuetudine priui legium ꝙ poſſint eum a morte liberare po nendo pileum ſuum ſuper caput condemna ti, dicit bal. in. l. addictos. C. de appel. & ſali. ibi. & aluarottus in. c. 1. epiſcopum vel abba C

tem. & idẽ albericus in. l. addictos. C. de epi ſcopali audi. Et dicit ibi bal. & refert pau. de caſtro, ꝙ ita ſeruatur de facto. ℣ Quod forte etiam ſi eſſet verum dictum, non habebit lo cum in crimine læſæ maieſtatis: quia aduer ſus eum a quo ſumit vires priuilegium, nõ habet locum priuilegium. ar. l. nemo. C. de epiſcopali audi. & c. quia fruſtra de priui. & in. c. ſi. de immu. ecc. & c. tuarum de priui. & xi. q. 3. priuilegium cum ſimil. Et idem forte in damnato de hæreſi. ar. c. vergentis de hæ re. Et iſtos duos caſus exceptos poſuit gon diſaluus in ſuo tractatu de cardinalibus. Pro quibus vide angelum in diſputatione exor ta guerra. vbi per generalem cancellatio nem bannitorum, non venit bannitus pro pter crimen commiſſum in rempublicam. Pro quo vide omnino quod dicit bal. in. l. quicumq;. C. de epiſcopis & cle. Addit & tertium caſum, ſi geminatum eſſet delictũ. quem ponit ibi gondiſaluus per. d. l. ne mo. Idem etiam forte quando delictum eſt D atrox valde. pro quo eſt quod dicit petrus de ancha. in. ca. ea quę in. 19. q. de regu. iu. in. 6. & in. cap. 1. de homi. Propter hor rendum. n. delictum interdum poteſt de linquenti denegari aduocatus: bal. in authẽ. ſed nouo iure. C. de ſerui fugi. ꝓ hoc bo nus tex. in. l. peroẽs. C. de defenſo. ciuitatũ. Sic etiam craſſatores puniuntur de feriata, l. prouinciarum. C. de feriis. Et in iſtis reperti in flagrãtibus & atrociſſimis delictis, poſſũt duci ad mortẽ imbauagliati ne loquãtur. Et dicit bar. i. l. nõ tantũ. C. de appel. ꝙ ideo eos qui ducuntur ad ſupplicium facit iudex im bauagliare ne loquantur, & quilibet pro eis poſſit appellare: vt dicit bal. in. l. 1. in. ſ. col. C. ne de ſtatu defunc. ℣ Similiter ꝓpter deli ctũ horrẽdũ quis dãnatur beſtiis dilaniãdus glo. in l. 2. ff. arbo. fur. cæſarũ. ad idẽ in. l. capi talium. in. §. famoſos. ff. de pœnis. Imo eti am in ſimilibus licitum eſt aliquando trãſgre di leges. l. l. aut facta. §. ſi. ff. d pœnis. bal. i au thẽ. ſed nouo iure. C. d ſeruis fug. i. l. præſcri ptione. C. ſi cõtra ius vel vtili, publ. inno. in. c 1. de cõſti. Idẽ forte dicen. in crimine falſi, p l. lucius. ff. ad turpil. De hoc ẽt vide barbatiũ in nona baſilica qõne ſui tractatus. ℣ Sed ꝙ

dictum ſit in ſe verum de illo qui ducitur ad
A mortẽ obſtat: quia ſi quis fugiat ad collũ ſa-
cerdotis portantis corpus dñi nr̃i ieſu chriſti
nõ per hoc cõſequitur immunitatẽ: nec libe-
ratur a morte. 13. q. 2. quęſitũ. ¶ Item & con
fugientes ad domos cardinaliũ conſequunt̃
immunitatẽ de iure, dicit ioan. an. in. c. uſquę
de maio. & obe. qđ dictũ nõ repperi in meo.
¶ Aliud eſt priuilegiũ ꝙ ſi delegatur cã car-
dinali, ſubdelegat cauſam quo ad audientiã
cauſæ, reſeruata ſibi ſnĩa: vt eſt deciſi. egidii
43. ¶ Item aliud priuilegium ꝙ licet alius ſi
auditor intimat auditori eſſe cõmiſſionẽ ſibi
pñtatam, ante factã inhibitionẽ auditor poſ-
ſit procedere: ſecus ſi cardinalis intimauerit.
¶ Item cardinalibus intimantur cõmiſſiões
ab auditoribus rotę, ſed nõ inhibetur eis pro
pter reuerentiã. deciſ. 25. de dolo & contu in
antiquis. ¶ Item aliud, ſi cã fuit ſemel cõmiſ-
ſa cardinali & remiſſa vel alio quouismõ de
ſinat eſſe iudex, non cõmittitur vlterius infe
riori a cardinale ſine ſpeciali mandato papæ:
vt eſt alia deciſ. egidii. 37. & milis in verbo
appellatio. Item cardinalis nõ inhibet alteri
cardinali, deciſ. vltima de dolo & cõtu. in an-
tiquis, ſed iſta ſunt magis de ſtylo q̃ de iure.
Ideo modicũ inferunt ad propoſitũ iſta duo
B vltima priuilegia. ¶ Adde aliud ꝙ a ſnĩa car-
dinalis cui eſt commiſſa cauſa appellatiõe re
mota, licet in aliis intelligatur de friuola (vt
in. c. paſtoralis de appel.) tñ a cardinale pro-
pter dignitatẽ cardinalatus nullo mõ licet ap
pellare, ponit milis in verbo appellari non
põt a ſnĩa lata per cardinalem. & ponit paul
nus in trac. de ptãte capituli ſede vacã. in pe-
nul. charta. 3. col. in fi. & ita dicit bal. in. l. 1. in
2. col. ff. de offi. præfec. praeto. & ludo. in ſin-
gulari in verbo appellatiõe remota in li. im
preſſis. Sed alex. in. d. l. 1. intelligit in lega-
to cardinale. ibi vide. Item aliud priuilegium
etiã ſi nõ ſit epiſcopus, põt cardinalis facere
ſolennẽ benedictionẽ. doc. in. c. licet de elec.
23. di. c. in noĩe dñi. Et ſimiliter põt conferre
minores ordines. oſtiẽ. & ioã. an. in. c. 1. de ſup
plen. negligẽtia pręla. & dicit lauden. in. 20.
& 21. q. trac. de cardinalibus. ¶ Item põt car
dinalis habere familiam armatam, dicit bar-
batius in trac. de pręſtantia cardi. in penul.
charta in vltima quęſtione. Sed ibi loquitur
in legato. & bal. in. l. nam ſalutem. ff. de offi.
pręfec. vigilũ in. §. aitenim, idem dicit de epi
ſcopo. licet abb. ſiculus dicat contrarium in
c. ſignificaſti in fine de offi. delega. Sed cum
baldo tenent moderniores ibi. in. d. c. ſignifi C
caſti. & ſic quo ad hoc idem dicendum in pa
triarchis. ¶ Aliud etiã priuilegium habent ꝙ
eorum collegium facit ſenatum. 16. q. 1. ec-
cleſia. ſucceſſerũt enim loco ſenatorum: ideo
romana eccleſia dicitur habere ſenatũ. ſpecu.
in ti. de legato. §. ſequitur, poſt principium.
de quo vide quod dixi ſupra. Et licet ibi tex.
in. d. c. eccleſia loquatur de presbyteris,
intelligit de cardinalibus: quia tũc cardinales
ſub nomine presbyteri nominabantur: vt pa
tet in regiſtro gregorii li. 9. c. 22. & in. c. q̃q̃
2. q. 7. & dicit do. in. ca. cleros. 21. di. ¶ Item
eorum collegium poteſt diſpenſare contra
ſtatutum per papam confirmatum. allega-
tur lanfrancus in. cap. conſtitutus de ap-
pel. & tex. & doc. in. cap. cum acceſſiſ-
ſent de conſti. oſtien. & ioan. an. in. cap.
ad audientiam de cle. non reſi. Sed ibi lo-
quuntur ſimpliciter in omnibus collegiis &
in factis concernentibus ipſum collegium.
¶ Item conuocat generale concilium. bal.
in. cap. olim de reſcrip. & dicetur infra
in quęſtione ad quem ſpectat congrega-
re concilium. Item poteſt dare licentiam
extrahendi aquam de flumine publico naui
gabili ſubiecto romanæ eccleſiæ ad alium
locum: quia hoc poteſt ſenatus: vt in. l. D
quo minus. ff. de fluminibus. ¶ Itẽ põt cõde-
re legẽ non cõtrariam iuri ſicut ſenatus. l. nõ
ambigitur ibi doc. poſt albericum. ff. de. ll.
De hoc vide barbatiũ in. c. tranſlato in fi. de
conſti. Item aliud priuilegiũ eſt (vt ſupra di
ctum eſt) ꝙ poſſunt reſtituere ad famam: vt
bar. in. l. 1. in. §. de qua. ff. de poſtu. inno. in.
c. cum te de re iudi. & arch. in. c. hinc colligit̃
2. q. 3. & bar. ĩ. l. ĩfamẽ. ff. de publ. iudi. & late
in. c. cũ te, per feli. de re iudi. probat tex. ĩ. c. 1.
de ſchiſma. in. 6. De quo an ſit ſimpliciter ve
rum, vidẽdum in dictis locis per modernos.
& latiſſime barbatius poſt cardi. in cle. 2. in
§. irritum de elec. qui concludit ꝙ ſi infamia
ẽ cauſata ex cõſtitutiõe cardinaliũ, eos tolle
re poſſe, aliter non. ¶ Itẽ a ſentẽtia collegii
ipſorum non appellatur, ſicut nec a ſnĩa ſena
tus. l. 1. ff. a quibus appellare non licet. Et cõ
ſenſus collegii requiritur qñ papa vult depo
nere vel excõmunicare cardinalem. oſtien.
in. c. ex geſtis de cle. non reſi. Qđ verũ ẽ ex
cõdecẽti & ordinata ptãte: ſecus de nuda &
abſoluta: vt abb. ibi qui ſic intelligit. Sed iſta
omnia concernunt collegium cardinalium
ſed non perſonas ſingulares.

A ¶ Item ſunt & plura alia priuilegia: quia nõ iudicantur ab alio q̃ a papa. ioan. an. in. c. dilecto el. 1. de præben. c. 2. de cle. nõ reſi. c. 1. de ſchiſma. ❡ Item vbi indigent habent emolumẽta a papa & camera apoſtolica, ponit glo. pragmatice in ti. de cardinalibus. c. fundamẽta. & probat tex. in. c. vbi periculum, de elec. in. 6. & ibi domi. in. §. prohibitiõis, in primo notabili. Et dicit etiam oſtien. in. d. c. antiqua ꝙ debet papa diligere cardinales vt ſeipſum & eis prouidere de neceſſariis: ſic. n. erit vera dilectio & vnum corpus. Idẽ etiã dicit martinus lauden. in illo ſuo tractatuo de cardinalibus in. 2. col. & idem replicat in. 3. col. allegat do. in. d. c. vbi periculum. Et idem etiã tenet gondiſaluus in ſuo tractatu de cardinalibus. ❡ Item in ſuis titulis habent quaſi epiſcopalem iuriſdictionẽ: vt in. c. iis quæ de maio. & obe. Dicit ioan. mo. ita reſpondiſſe ſibi papam in. c. 1. eo. ti. Et qualiter ſit prouidendũ cardinalibus ponit extrauagans nicolai quarti, quæ eſt inſerta inter geſta cõcilii baſilien. in aliquibus libris: quia in aliquibus libris plura inſeruntur de geſtis in illo concilio. Item qui iniuriatur cardinali, dicitur iniuriari papæ & romanæ eccleſiæ. Et qđ plus
B eſt, ex ſola verbali iniuria ei illata, debet qs puniri pœna. c. fœlicis de pœnis in. 6. ita dicit ioan. de ana. in. cap. 1. de maledicis in. 4. col. Sed de hoc vltimo dicto vellẽ magis cogitare, tex. tñ in. d. c. fœlicis, loqtur etiã de inſequẽtibus cardinalem. Et de eorum priuilegiis i ſpecu. in ti. de legato in. §. ſequitur, ver. ſi. oſtiẽ. in. d. c. antiqua, zenzelinus in extrauagãti execrabilis in verbo ſublimitas, archi. 22. di. c. ſacroſancta, & in. c. vbi periculum & in. c. fundamenta de elec. ❡ Aliud priuilegiũ habẽt ꝙ concedũt indulgentias centũ dierũ, licet alii epiſcopi tantũ. 40. niſi in dedicatiõe eccleſie, vbi tunc conceditur epiſcopis annus vt in. c. cũ ex eo de pœni. & remiſ. Sed illud magis cardinales habẽt ex cõſuetudine a põtificibus tolerata q̃ de iure cõi: videlicet concedere indulgẽtias. Alia priuilegia ponit pauinus in extrauaganti ad onus. Item qñ legati de latere tráſeunt mare, vtuntur veſtibus rubeis, parafreno albo, freno & calcaribus de auratis. Item grauiores pœnæ infliguntur ꝑcutientibus & perſequentibus cardinales: vt in. c. fœlicis de pœnis in. 6.

¶ Item ſunt aliqua priuilegia quæ ita conueniunt epiſcopis & patriarchis ſicut cardinalibus: vt in. c. 6. de priuile. in. 6. & aliud in. c. ꝗ periculoſum, de ſnĩa excõis eo. li. & aliud. c. quod nõnullis de priuile. & aliud. c. ſi. de pœni. & remiſ. Et de iis quæ ſũt epiſcopis cõceſſa, dubitatur vtrũ habeãt cardinales: vt vide gondiſaluum in qͥſtiõe. 13. in tractatu de cardi. Sed legatus de latere bene põt: vt abb.
C in. c. ꝙ tranſlatiõem de offi. lega. & glo. in. c. noſtro de pœni. & remiſ. ❡ Itẽ eſt aliud priuilegium: quia cardinales ſunt i quaſi poſſeſſione ꝙ papa nõ poſſit ardua terminare ſine conſilio cardinalium. & ideo per bonifaciũ fuerunt omnia reuocata q̃ celeſtinus conceſſerat (vt epiſcopatus & abbatias) ſine conſilio cardinalium, & per benedictũ. 13. reuocata ſimiliter ſtatuta per bonifaciũ octauũ conceſſa marchianis, dicit ioan. mo. in. c. ſup eo de hære. in. 6. Sed idem ioan. mo. variatur: vt patet ex glo. pauini in extrauaganti vas electionis: & alia q̃ incipit vnigenitus. Hoc tamẽ magis cardinales hñt ex conſuetudine: vt ibi in. d. glo. ¶ Vnde licet iſta ſint magna & plura dicãtur hñe priuilegia, non tamen videtur maiora illis quæ habẽt patriarchæ: quia quo ad inſignia illud eſt ratiõe legationis de quo ñ loquimur. De pœnis, & grauiſſimę pœnę infligũtur cõtra perſequẽtes & verberantes epiſcopos: vt in cle. 1. de pœnis. ❡ Item cardi
D nales nõ poſſunt deponere epiſcopos, ſicut ſupra dictũ eſt de patriarcha cõſtantinopolitano: vt in. d. extrauagãti ad onus ꝑ pauinũ. De quo etiã oſtiẽ. & doc. in. c. ex tuæ, de cle. nõ reſi. & oſtien. in. c. cũ ex eo de pœni. & remiſ. & in. ca. 1. de ſchiſma, in. 6. & in cle. ne romani de elec. glo. in. c. nullus. 79. di. dicit pauinus iu trac. ne ſede vacan. in verſi. pręmiſſo ſexto, etiã ſi ſedes vacaret. Et qđ dr̃ ꝙ papa nõ explicat ardua ſine eorũ cõſilio, itelligitur de collegio cardinaliũ. Item cõis opinio eſt in cõtrariũ: videlicet ꝙ nõ tenetur niſi ex decenti. de quo vide qđ dico ĩfra in queſtione vtrũ papa poſſit contrauenire capitulis in cõclaui iuratis. ❡ Itẽ ſede vacã. collegiũ cardinaliũ nõ põt dare vicariũ: vt ponit paulinus in. d. trac. in fine, quẽ vide. Quid autem poſſint cardinales ſede vacãte vel quaſi vacã. infra late dr̃ in qõne qñ papa efficeretur furioſus, vel inutilis vel eſſet captus ab hoſtibus vel infidelibus.

¶ Item vt ſupra dictũ eſt non poſſunt diſcedere de curia ſine licentia papæ propter coniunctionẽ quam habent cũ papa. Sed dic ꝙ idẽ dicẽdũ i epiſcopis cõſequẽter & de patriarchis, vt dicit bertachinus in prima parte. 4. libri in trac. de epiſcopo. q. 2. ❡ Item cardinales ſolum a papa iudicantur: & ſi deponun

tur,ſine ſpe reſtitutiõis deponũtur: vt in. c.
A 2.de ele.non reſi.ſicut dicitur de doctore.i.l.
2.C.de liberis & eorum libertis per bal,& de
notario per eundem bal.in.l.2. C.de manu
miſſis vindicta.Licet aliter factum fuerit in
petro & iacobo,de columna de quibus in.c.
1.de ſchiſma.in.6.& hodiernis temporibus
in perſona cardinalis ſanctę crucis & cardina
lis ſancti ſeuerini. Et ideo acrius puniendi
ſunt,cum papæ aſſiſtant:ſicut adam grauius
peccauit,quãto deo proximior fuit,de pęni.
di.5.conſideret. & exemplo luciferi de pœ-
ni.di.2.principium. Et de iſtis iſaias, q ſunt
iſti qui vt nubes volant? vbi oſtenditur φ de
bent cardinales vt refulgeant in ſua dignita
te eſſe vt nubes ꝓpter deuotiõem.ſcđo vt co
lumbę,propter ſimplicitatem & puritatem
quam habere debent.tertio cãdidiores niue,
quo ad optimos mores & vitæ mundiciam.
q̃rto rubicũdiores ebore antiquo quo ad cha
ritatem & domini noſtri ieſu chriſti memo-
riam.¶ Caueant igitur ne ſint nebulæ & nu-
bes ſine aliqua deuotione.non capiantur ſu
perbia,quę eſt mater omniũ vitiorũ:non va
na gloria,quæ euacuat omnem virtutem:nõ
amore pecuniæ,quæ tanq̃ venenum eſt fu-
gienda:nec amore parentum , ne eos in vita
B corrodant tanq̃ muſca morientes & eos poſt
mortem deſpiciant: dicentes bene fecit mi
hi ſed melius facere potuit.ſed die noctuq;,
nõ ceſſent virtutibus ſtudere.Ita dicit oſtiẽ.
in ſumma de pœni.& remiſ. §.cui confiten-
dum verſi.cui cardinales,refert martinus lau
den.in ſuo trac.de cardi.& aluarus in.c.16.
in fi.in.2.parte operis.& plene etiam ponit
andrea ſiculus in trac. de cardi . in . 10.q.
principali:vbi ponit quales debent eſſe cardi
nales vt promoueantur. ¶ Debet inſuper in
cardinalibus eſſe induſtria ſingularis.bal. in
l.1.ff.de offi.prefecti præto.ad fi.Item cardi
nalis debet eſſe prudens,non ſolum literarũ
ꝑitia verum & ſecularium rerum diſpenſa-
tione:vt in. § . oportet. 36.di . in.ſumma.
Qui tex.licet loquatur in epiſcopis,idem ta
men dicunt doc.in cardinalibus . & vide ibi
glo.quę vult φ clerici non ſolum debent ha
bere peritiam ſacrarum literarum,ſed etiam
ſecularium ſcientiarũ.Requiritur inſuper ĩ
cardinalibus fides explorata & morum maxi
ma grauitas & ſapiẽtia verſans circa diuina:
vt in.d.l.1.ff.de offi.pręfec.pręto.Quæ licet
loquatur in præfecto,idẽ tamen eſt in cardi
nalibus,qui illi æquiparãtur vt dicit ibi glo.
ſed non in retinendis cõcubinis:vt in.l.eum

qui.C.de epiſcopis & ele . Ad quæ vide etiã C
aluarottum in.c.1.epiſcopum vel abbatem.
Item ibi dicit etiã oſtien.vbi ſupra φ debent
confiteri papæ & ſunt a papa tantum iudicã-
di:vt ſupra dictum eſt.

¶ Et de cardinaliũ ſtatu & perfectiõe & gra-
du,& quales eſſe debent & vnde aſſumendi,
vide oio archi.flo.in ſumma in . 3 . parte ti.
22.in principio & .c.1.&.2.§. 1. & ibi etiã
in.§.ſequenti de eorum collegio:& in ſequẽ
tibus.§.de eis per totum ti.& ibi multa pul-
chra dicta in epiſtola bernardi ad eugenium.
Et in.c.2.in.§.1.dicit φ de alemania nõ cõ
ſueuit eccleſia cardinales aſſumere ne ſecreta
eccleſiæ pandantur imperatoribus qui ſunt
miniſtri eccleſiæ.& licet đ omni natione poſ
ſint aſſumi,tamen cõuenientius de terris pe
culiaribus eccleſiæ aſſumunẽ:quia ſunt libe
riores in ferendis cõſiliis.Ibi vide archie . de
titulis cardinaliũ.¶ Et de eorũ numero late
barba.in cle.2.de elec.Et quot poſſint eſſe &
de eorũ titulis,ponit etiã albericus in ru . de
ſtatu hominũ & martinus lauden.in trac.de
cardi. Et quales debeant eſſe cardinales,vide
ſatis bene per gondiſaluũ in quinta quęſtiõe
principali in.7.charta in.8.q̃ſito. vbi inſerit
illã pulchrã epl'am bernardi ad eugeniũ in D
li.đ cõſideratiõe.¶ Et vide quot debẽt eẽ etiã
per aluarottũ ĩ.c.1.epiſcopũ vel abbatẽ. Pra
gmatica ĩ ti.de cardinalibus,dicit de.24.ſed
illa ſtatuta fuerũt facta in cõcilio baſilien. &
nõ recepta ꝑ papã eugeniũ nec ſucceſſores.
Bonum tamen eſſet φ non excederent il-
lum numerũ:quia numeroſitate vileſcit au-
thoritas.93.di,legimus.59.di,ſi.officia.nam
& multitudo oneroſa nihil habet honeſti:vt
in authen.de referẽdariis añ fi.Et licet nõ fue
rit recepta pragmatica,gloſa tñ ſuper illa eſt
ſatis bona magiſtra.Et vide ẽt cardi.in cle.ne
romani de elec.

¶ Et licet ex his videreẽ argui maioritas,tñ
idẽ dicimus de patriarchis.quia ſimiliter tñ
a papa patriarchæ ſunt iudicãdi:vt ponit idẽ
oſtiẽ.in ſũma de pœni.& remiſ.ĩ.d.§.cui cõ
fitendũ in verſi.cui patriarcha in prin.& ĩ.2.
col.Tales.n.grauius puniẽdi ſunt q̃ inferio
res:qa tales tot mortibus digni ſunt quot ad
ſubditos ſuos ꝑditionis exẽpla trãſmittũt.xi.
q.3.præcipue.in.cap. magnę de voto . §.
1. Ad idem tex. 2.q.7.ſicut el.2.vbi cõmitti
tur inquiſitio criminum contra primatem,
ne ſi languor in capite curatus non fuerit,
totum corpus quod abſit morbus inuadat.
Ad idem in.c.1.de tranſla.præla,vbi eſt tex.

A ꝙ punitur patriarcha quia tranſtulerat con-
firmatum in archiepiſcopum ad ſedem epi-
ſcopalem:quia priuatur patriarcha poteſta
te confirmãdi archiepiſcopos. Ad idem. 24.
q. 1. achatius. 9. q. 3. conqueſtus. 75. di. quod
a patribus. & ibi omnia adducit oſtien.
Vnde ex hoc non cenſetur maior cardinalis
q̃ patriarcha. ¶ Quod dicitur non appellari
a ſnĩa cardinalis q̃ñ committitur cauſa appel
latiõe remota, idem dicimus in epiſcopo qui
iudicat ex prorogatiõe iuriſditionis: vt eſt
tex. ibi bal. in. l. epiſcopale. C. de epiſcopali
audien. quia ab eius ſnĩa non appellatur. &
angelus in. l. 2. §. ſi quis in ius. ff. ſi quis ius di
centi non obtemp. ¶ Quod dicitur ꝙ reſtitu
unt ad famam intelligitur de collegio cardi-
naliũ ſimul: & magna eſt altercatio vtra opi
nio ſit verior. ¶ Item ꝙ papa appellet ſeu cõ
numeret ſe inter cardinales ſicut imperator
inter ſenatores (l. ius ſenatorium. C. de digni.
li. 12. & martinus lauden. vbi ſupra) idem di
cimus de patriarchatu: quia papa connume-
rat ſe inter patriarchas in. c. cleros. 21. di. &
22. di. per totum, & dictũ eſt ſupra. Et ratio-
ne perceptionis fructuum quia aſſiſtunt pa-
pæ, non plus habent q̃ familiares epiſcopi, q
B cum aſſiſtunt epiſcopo percipiunt fructus in
abſentia: vt in. c. de cętero. & in. c. ad audien-
tiam de cle. non reſi. Et patriarcha & alii præ
lati in curia reſidentes & aſſiſtẽtes papæ, gau
dẽt eadem pręrogatiua: vt in. c. fi. de reſcrip.
in. 6. & in. c. cum dilectus de cle. non reſi.
¶ Quod autẽ non poſſunt damnari niſi cũ
maiori numero teſtium, illud priuilegium
fuit conceſſum propter inſolentias hæretico
rum ad illos comprimendum: vt dicit ibi do
minicus. vnde non tam eſt eorum priuilegi-
um q̃ in odium hæreticorum. Item ille tex.
patitur alios intellectus: de quibus ibi per
doc. Sed ſanctus thomas ſecunda ſecundæ.
q. 70. arti. 2. intelligit loqui ſimpliciter in
cardinalibus: & adducit rationes bonas. Sed
ĩtellectus dominici ad. d. c. pręſul tenetur, po
nit ſpecu. in ti. de teſti. §. reſtat in prin. Alii
intellectus dantur ibi. & per abbatem in. c.
per tuas in fi. de maio. & obe. & per eundem
poſt anto. in. c. licet. de teſti. Nam cum papa
poſſit dãnari cũ duobus teſtibus (vt dicit ibi
glo. in. d. c. pręſul.) tanto magis cardinalis.

SIMILITER non credo ꝙ cardi-
nalatus poſſit dici maior ratiõe prioritatis &
originis, qua ratione quis præfertur ſecun-
dum oſtien. in ſumma in ti. de maio. & obe.
§. quibus verſi. penul. & probatur. ff. de albo
ſcribendo. l. 1. &. C. de cõſuli. &. c. 1. in. § ve C
rum. 28. di. cum ſimil. quia cardinalatus eſt
de iure poſitiuo: vt ponit barbatius in conſi-
lio primo in prima parte cõſiliorũ, reuocan
do quod dixerat in ſuo trac. de præſtantia
cardinalium, tanq̃ magis ex antiquitate in-
ſtructus: de quo aliquid infra. Sed patriarcha
tus ſumpſit exordium ĩ veteri lege. legimus
enim patriarchas noe, abraham, iſaac, iacob
& ioſeph. Item & dauid prophetam & patri
archam noĩat petrus apoſtolus actuum. 2.
Idem de ioan. baptiſta, qui fuit patriarcha &
propheta: vt legitur lucæ. 1. Sic ergo patri-
archatus fuit ante aduentum chriſti: & ſic an
te cardinalatũ, qui incœpit poſt. Quod etiã
oſtenditur. nam beatus petrus cum apoſto-
lis inſtituerunt & ordinauerunt presbyteros
& epiſcopos curarum. 14. vt dicitur in hiſto
riis. nam idem nomen erat vtriſq; : vt ponit
domi. in. c. cleros. 21. di. Et erat cura epiſco
porum in magnis ciuitatibus: vt legitur ĩ re
giſtro romanorum pontificum. c. 1. Præter
iſtos autem epiſcopos & presbyteros inten-
dentes curis ſuis, habuit petrus alios adiuto-
res aſſiſtentes ad iudicandum in cauſis fidei
& ad morum inſtructionẽ. vnde facta colla-
tione cum paulo & barnaba, miſit petrus iu
dam & barnabam & ſilam ad inſtruendum
fratres: vt dicitur acti. 15. Et hi vocandi erant D
cardinales per rationem. c. ſacroſancta. 22.
di. cum dicit ꝙ ſicut cardine regitur oſtium,
ſic a ſede apoſtolica vniuerſus orbis: vt in. d.
c. 1. folio. 1. in regiſtro romanorum pontifi-
cum. & hoc probat tex. in. c. oportebat cum
duobus ſequentibus. 79. di. & dicetur aliq̃d
infra. quæ iura ſunt ex concilio ſtephani.
¶ Item petrus primo cathedrã antiochenam
rexit ſeptẽnio, ibiq; primo nomẽ chriſtiano-
rũ eſt exortũ: vt in. c. ſacroſancta. 22. di. & in
c. mutatiões. 7. q. 1. ĩ glo. primo enim fideles
appellabant diſcipuli vel fratres, vt dicit glo.
in. d. c. ſacroſancta. Deinde alio ibidẽ pmoto
(ſcilicet ignatio) romam pfectus ẽ. 24. q. 1.
rogamus. vbi annis. 25. mẽſibus. 7. diebus. 8.
cathedrã regẽs, poſtea martyrio coronatus ẽ
anno. 39. poſt paſſionẽ chriſti. 21. di. quãuis
2. q. 7. beati. 22. di. ſacroſancta. & ponit alua-
rus ĩ primo li. c. 31. dicũt doc. in. c. renouãtes
22. di. ¶ Aliqui dicũt ꝙ cardinales vident ha
buiſſe originẽ tpe pontiani papæ: qui nõ po
nitur in catalogo pontificũ, fuit autem anno
231. vt habetur in chronica. Item & mar-
cellus (qui fuit anno. 304.) conſtituit. 15
cardinales in vrbe roma propter baptiſm

& ſepulturas hominū. Facit quod habetur
A 79.di.c.1.&.d.c.oportebat &.c.ſiquis ex ip-
ſis &.c.ſiquis pecunia. Hoc dicit archi.in.c.
vbi periculum, in prima col.de elec. & idem
ad literam aluarus de planctu eccleſiæ in
2.li.ar.16.& cardi.zabarella in cle.ne roma
ni.§.porro de elec. Idem etiam albericus de
roſata in rub. C. de ſumma tri. qui dicit ꝙ
tempore donationis conſtantini non erant
adhuc cardinales: ſed tempore generalis ſy
nodi per ſylueſtrum iam erant cardinales. 2.
q.4.c.præſul. qđ eſt idem cum eo quod dicit
oldra.infra. Idē quod archi. dicit martinus
de laude in ſuo tractatu de cardi.& gōdiſal
uus in.1.c.& barba.in trac.de pręſtantia car
di.¶ Et hoc clare conſuluit oldra.conſi. 63.
incipit quo tempore. & ſequitur ioan. de
ana.in.c.ad liberādam de iudæis. Sed ſi tene
mus ꝙ cardinalatus fuerit ante ius pontifi-
cium, & ꝙ olim cardinales appellarentur pre
ſbyteri (vt ī.c.eccleſia.16.q.1.& in.c.q̄q̄. 2.
q.7.& facit tex.in.c.2.de officio archipreſ-
byteri. & do.in.d.c.cleros.21.di.quod & cla
re videtur velle gregorius in regiſtro li.9.c.
22.) tunc tex.in.c.oportebat.79.di. & duo-
bus ſequē. clare oſtendit ꝙ cardinales fuerūt
tpe petri & apoſtolorum. Et facit quod le
B gitur in vita cleti papæ, qui dicitur ordinaſſe
25.presbyteros mādato beati petri. Imo ille
tex.i.c.oportebat.79.di.ꝓbat ſimpliciter car
dinales fuiſſe tēpore beati petri. & ita ex illo
tex.arguit eugenius.4. in literis ſcriptis ad
archiepūm cantuarien.quæ infra inſerūtur.
¶ Sed obuiat premiſſis: quia ſi olim cardina
les appellabantur pręsbyteri tanq̄ ſucceden
tes in locū apoſtolorum qui omnes erant
presbyteri, videtur ꝙ diaconi cardinales nō
ſuccedant loco apoſtolorum nec poſſit intel
ligi de eis ꝙ fuerint tempore beati petri. Ad
hoc reſpondet petrus cardinalis cameracen.
in trac.de poteſtate eccleſiaſtica & pontifica
li ꝙ etiam diaconi cardinales ſucceſſerunt
apoſtolis, etſi non in ordine presbyteratus,
in ordine tamen diaconatus: & ſuccedunt
loco apoſtolorum quantum ad ordinem hie
rarchicum. Vnde ex laudabili conſuetudine
diaconi cardinales præferuntur epiſcopis,
licet ordo epiſcopalis & presbyteralis ſit di
gnior cardinalatu, ſicut archidiaconus in ſuo
archidiaconatu pręfertur pluribus p̄sbyteris
in ordine hierachico ſibi ſubiectis. Vñ in hi
ſtoria damaſi, de pluribus ſummis pontifici
bus dicitē ꝙ fecerūt tot ordinatiōes, tot preſ
byteros, tot diaconos, tot per diuerſa loca
epiſcopos. Ex quibus patet ꝙ presbyteri & C
diaconi romani præferuntur epiſcopis. Ita
dicit idem cardi in.7.concluſiōe dicti tracta
tus. ¶ Dicit tamen oldra. (vt ſupra tactū eſt)
ꝙ tempore donationis factæ per conſtanti
num ſylueſtro non erant cardinales. Quod
poteſt probari per tex.in.d.c.conſtantinus:
qui facit mentionem de clericis romanæ ec
cleſiæ & tamen nihil dicit de cardinalibus:
qui ſi fuiſſent nominaſſet. Dicit tamen idem
oldra. ꝙ cardinales incœperunt quando po
ſtea ſylueſter fecit ſynodum generalem. 2.
q.4.c.præſul. Sed repugnat dicto oldradi ꝙ
marcellus & pontianus fuerunt ante ſylue
ſtrum: niſi dicamus ꝙ in actu donationis
non fuerunt cardinales ſed poſt in ſynodo.
Vide feli.in.c. cum te de re iudi.facit quod
dixi ſupra. Dicit etiam archi.in.d.c. vbi peri
culū, in.4.col. ꝙ potentia cardinalium eſt a
papa, & ſic non ex lege veteri. Et quod di-
citur in.cap.eccleſia.16.q.1.ꝙ eccleſia ha
bet ſenatum intelligitur de iure poſitiuo. ex
quo vt dicit ibi glo. ſicut ſenatus reſtituit ad
famā. Et ibi tex.dicit ꝙ ſicut romani habe-
bant ſenatum quorū cōſilio oīa agebant, ſic
& eccleſia habet ſenatum ſuum cœtum preſ
byterorum. ergo habet reſpectū ad ius po D
ſitiuum: & ſic cœtus cardinalium eſt de iure
cōmuni. De quo vide concordantes ſupra al
legatos: & barbatiū hoc diſputantem in ſuo
tractatu & in.d.conſi.primo.
¶ Et ſi bene conſideretur, cardinalatus nō vi
detē ordo nec gradus eccleſiaſticę hierarchię
a chriſto īſtitutę nec ordini aut gradui apl'o
rū ſuccedēs, ſicut ep̄atus & ſacerdotiū. nam
de ſtatu hierarchico eccleſię nō ſunt niſi duo
gradus ſiue ſtatus prælatorū. maiorū. videli
cet qui ſuccedūt apoſtolis: vt ſunt epiſcopi,
archiepiſcopi & ſup̄iores. & minorū. ſ. q ſuc
ceſſores ſunt.72.diſcipulorū, q dicunē præ
lati ſecūdi ordinis: quales ſunt preſbyteri cu
rati. Probat tex.in ſumma.21.di.& in ca.in
nouo ca.di. Et iſtis ex ſtatuto & ordinario iu
re cōueniunt tres actus hierarchici primarie
eſſentialiter & immediate a chriſto: qui ſunt
purgare, illuminare & ꝑficere per ſacramēto
rū miniſtrationem & prædicationē. Ad hoc
facit tex.ī.c.coreꝑi.68.di. vbi dicit, non legi
mus amplius q̄ duos ordines inter diſcipu
los dñi. i.12.apoſtolorū &.72.diſcipulorū.
vnde iſte tertius (loqnēdo de coreꝑis) pro
ceſſerit ignoramus: qđ autē ratione caret, ex
tirpare neceſſe eſt. Et in primitiua eccle.non
erat cardinalatus: ſed quiſq; nomine ſui ordi

nis erat contentus. Et olim idem erat epiſco
A pus qui & presbyter: vt dicit tex.in. c. legi-
mus.93.di.& i.c.olim.85.di.ſed poſtq̄ vnuſ
quiſq; eos quos baptizauerat ſuos eſſe dice
bat non chriſti, cum prius eccleſiæ cõmuni
presbyterorum conſilio gubernarentur, de
cretũ eſt vt vnus de presbyteris præponerẽ
qui epiſcopus cognominaretur quaſi ſuper
intendens: vt dr̃ i dictis iuribus iuncto.c.
cleros.21.di. Et hi prçponebantur nõ per ca
ſtella & vicos ſed per ciuitates: vt in.c.epiſco
pi cum duobus ſequen.80.di. Poſtea apoſto
li videntes prouincias longe ante chriſti ad-
uentum diuiſas, in illis præpoſuerunt archi
epiſcopos primates & patriarchas: vt in ca.
prouinciæ.99.di.& in ca.vrbes et ca.in illis
80.di. De cardinalibus vt dictum eſt nihil in
primitiua eccleſia habebat̃. Et epiſcopus q-
dem nomen eſt dignitatis, presbyter ætatis,
diaconus hoſpitalitatis: vt in.d.ca.legimus
93.di.& clemens dicit in ſua epiſtola, tranſ-
ſumptiue in.c.audire.25.di. audire epiſcopũ
attentius oportet & ab ipſo ſuſcipere doctri
nam fidei: monita autem vitæ a presbyteris
inquirere, a diaconis vero ſuſcipere ordinẽ
diſciplinæ. ¶ Poſt hæc creſcens multitudo
presbyterorum & diaconorum ad vrbẽ con
B currentium, cauſam dedit vt vrbani presby
teri & diaconi ab eis diſtinguerentur nomi
ne cardinalis. Et hoc videtur verum, ni
ſi fortaſſe velimus q olim presbyteri & car-
dinales idem eſſent: ſicq; q etiã tempore bea
ti petri eſſent cardinales per illum tex.in.d.
cap.oportebat.79.di. veriſimile enim eſt q
creſcente numero presbyterorum tempore
beati petri diſtincti fuerint vrbani presbyte
ri ab aliis ſub nomine cardinalatus: ſicut in
ſimili dicuntur canonici cardinales in eccle
ſia compoſtellan.& rauennaten.7.q.1.paſto
ralis.glo.in cle.dignum de celebra.mi. Et q
presbyteri in eccleſia dicerentur cardinales
vide tex.in.c.2. de officio archipreſ. qui eſt
leonis: & ſic longe poſt.

¶ Et poſito q ſecundum aliquos dicãtur car
dinales habuiſſe ortum deute.17.& q ſa-
cerdotes leuitici generis fuerĩt cardinales (ſi
cut videtur velle tex.in.ca. per venerabilem
in.§.vt autem, qui filii ſint legi. oſtien. &
abb.in.c.ex geſtis de cle.nõ reſi.6.q.1.ſi quis
cum militibus.& ſpecu.in ti.de legato.§.ſe
quitur, in prin.& dicit aluarus in loco ſupra
allegato fuiſſe præfiguratiue) nomen tamen
cardinalatus vt ſupra dictum eſt, vel fuit a
tempore pontia. (vt arguit eugenius in lite
ris ad archiepiſcopum cantuarien. de quibus
infra vel a tempore ſylueſtri. Item etiam ſi
habuiſſent ortum tempore apoſtolorum vel C
in veteri lege (licet contrarium expreſſe con
ſuluerit in primo conſilio barbatius, reuocã
do quod dixerat in ſuo tractatu q cardinala
tus eſſet de iure diuino) non tamen eſſent o
rigine antiquiores.& tex.in.ca.cleros.21.di.
per leuitas intelligit ſacerdotes in veri. vnde
apud. ¶ Similiter ſi dicamus de cardinalibus
dictũ illud.1.reg.c.2. videlicet domini ſunt
cardines terræ & poſuit ſuper eos orbem (ſe
cundum q voluit oſtien.in ca.2.de cle.non
reſi.& archie.flo. i tertia parte ſummę ti.22.
ca.1.& alexan.in.d.c. q̄q. quod tamen male
allegatur: cũ domini ſit genitiui caſus, quaſi
dicat dominus eſt dominator orbis: ita dicit
glo. pragmatice in titulo de cardinalibus)
non erunt propterea origine antiquiores, vt
ſupra viſum eſt: cum patriarchæ fuerint lon
ge ante. Dicit tamen petrus cardinalis came
racen. in ſuo tractatu de poteſtate eccleſiaſti
ca & papali, q ſanctus petrus primo fuerit
ſummus pontifex q̄ epiſcopus romanus, nã
per illa verba paſce oues meas, dominus cõ
ſtituit eum ſummum põtificem. Similiter &
eiſdem verbis dedit ei poteſtatem eligẽdi ſe
dẽ vbicunq; vellet, & vt ibi eſſet particularis
epiſcopus. Vnde quattuor annis tenuit ſedẽ D
eccleſiæ vniuerſalis, nullam ſibi particularẽ
eccleſiam eligendo, ſed tanq̄ prælatus & ca
put omnium fidelium ſedebat vbicunq; vo
lebat. Vnde licet in ieruſalẽ iacobus ſtatim
poſt paſſionem dñi a petro & apoſtolis fue-
rit ordinatus epiſcopus, & petrus licet omni
bus prætuerit, nõ tamen illam eccleſiam tan
q̄ ſibi ſpecialem elegit: ſed poſt quattuor fe
re annos elegit ſedem anthiochiæ, vbi ſedit
annis ſeptem & illam eccleſiam ſibi appro
priauit. Deinde apparente ei chriſto & eidẽ
reuelante, ſedem ſuam romã tranſtulit: &
ibi factus eſt romanus epiſcopus. & ita ex
tunc in petro & eius ſucceſſoribus duo epi
ſcopatus cõcurrerunt (videlicet vniuerſalis
eccl'ię & patriarchalis eccleſiæ romanæ) vtrũ
q tamẽ epiſcopatũ a chriſto recipiendo. Et ſi
cut nomen papatus tempore petri & aliorũ
apoſtolorum nõ fuit in vſu eccleſiæ, ita nec
nomen cardinalis, ſed poſtea creſcente ec-
cleſia, ex deuotione fidelium hæc nomina
(ſicut & nomina patriarcharum, primatum
& archiepiſcoporũ) in vſum venerunt: & a
ſãctis patribus approbatis eccleſiaſticæ prãtis
dictis nominibus papatus & cardinalatus: &

A ex tūc in apoſtolis fuerūt, videlicet in petro dignitas papatus & in cæteris apoſtolis dignitas cardialatus ſiue authoritas. Vnde diſcurrēdo per hiſtoriam actuum apoſtolorū, & aliarum eccleſiaſticarū hiſtoriarum & ſanctorum patrum decreta, apparet ꝙ ante diuiſionem apoſtolorum & anteq̄ per diuerſas mundi partes diſperſi ſunt apoſtoli petro tanq̄ ſpeciale officium gerenti aſſiſtebant tanq̄ cardinalatus officiū gerentes, ſicut nunc cardinales aſſiſtunt papæ tanq̄ eius principales aſſeſſores conſiliarii & cooperatores in regimine vniuerſalis eccleſiæ: ſed poſtq̄ apoſtoli a petro ſeparati ſunt in opus prædicationis, diuerſa loca perluſtrātes ſpeciales ſibi diœceſes ſortiti ſunt. Vnde apparet ꝙ apoſtoli prius fuerūt cardinales q̄ epiſcopi, ſeu prius cardinalatus officium q̄ epiſcoporū exercuerunt. & ſic prius cardinales orbis q̄ vrbis: ſicut & prius petrus fuit papa orbis. i. vniuerſalis eccleſiæ anteq̄ fuerit epiſcopus romanæ eccleſiæ, & apoſtoli prius cardinales vniuerſalis eccleſiæ q̄ epiſcopi. Ita dicit ipſe petrus cardinalis in dicto tractatu in. 4. &. 6. concluſione. Sed quicquid ſit, ex his non probatur ꝙ cardinalatus fuerit ante patriarchatum.

SI dicatur ꝙ ipſi cardinales eligunt papam, & de eorum gremio eligitur (vt in. ca. licet de elec. &. c. vbi periculū eo. ti. in. 6, & in cle. ne romani eo. ti. & ca. in nomine domini 23. di. & bonus tex. in ca. oportebat. 79. di.) B iſta tamen exceptio ꝙ extra collegium ſit electus, hodie non opponitur contra papam: vt in. d. c. licet, nec ex hoc deberēt cardinales dici digniores, tum quia etiam in electione romani pontificis ante iſta tempora interueniebant patriarchæ & alii inferiores. & ſimiliter etiam de inferioribus a cardinalibus eligi poterāt: vt eſt tex. in. d. c. in nomine domini. 23. di.

¶ Itē ſi poneretur caſus ꝙ nullus ſupereſſet cardinalis, tunc electio ſpectat ad clerum romanum: quia cardinales etiam appellantur clerici romani. quibus cardinalibus clerici romani ſuccedunt ſecūdum oſtien. & refert cardi. in. c. licet de elec. clerus. n. romanus eſt caput cleri totius mundi: vt dicit bal. in cap. olim de reſcrip. Et ꝙ cardinales dicantur de clero romano, ponit bal. in. ca. quia propter de elec. Et ꝙ clerus romanus ſuccedat ponit aluarus de planctu eccleſiæ in principio operis in. 5. col. ¶ Vel ad canonicos lateranen. ſecundū archiepiſcopum flo. i. 3. parte ſum. ti. 22, cap. 2. §. 4. incipit quantum ad ſecundum, cum enim ipſe papa ſit epiſcopus eccleſiæ lateranen. & illa ſit eius propria parochia C merito videtur ſpectare ad eius canonicos. ¶ De hoc tamen vide in dictis locis & augu. de ancona in tractatu de poteſtate papæ. q. 5. ar. 2. Oſtien. autem in ca. licet de elec. quem ſequitur anto. dicit ꝙ ſpectaret ad cleru romanum. allegant. 23. di. in nomine domini, & ca. ſi quis pecunia. 79. di. Vel ad conciliū generale. 63. di. d. ca. 2. & 3. Quod conuocabit clerus romanus. 65. di. ſi forte. Quod vltimum dicit, licet ſit iuſtius, tamen primum cōmodius & leuius propter periculum moræ. allegat. c. ne pro defectu de elec. Egidi. tamen de bella mera in. d. c. licet, primo dicit ꝙ ad clerum romanum per. c. in nomine domini. 23. di. &. 79. di. c. 1. &. c. ſi quis ex epiſcopis, &. c. ſi quis pecunia. Deinde dicit ꝙ debet congregari cōcilium vniuerſale, ar. 63. di. c. 1. & ca. 3. & per id quod legitur in. c. ſi archiepiſcopus, de tēpo. ordi. in. 6. in. §. fi. Et ꝙ tūc clerus romanus cōgregabit conciliū; ar. c. ſi forte. 65. di. Et iſtam vltimam ipſe tenet propter periculum diſcordiæ inter capitulum ſancti petri & eccleſiæ lateranen. & reliquum clerum. Sed hoc nihil eſt: quia ſimiliter poſſet eſſe diſcordia in congregando cōcilium: & ſi omnes eſſent concordes, ceſſat D eius ratio. Vide augu. vbi ſupra: qui dicit ꝙ tutius eſſet propter ſcādalum quod poſſet ſequi (quia forte non reciperetur) ꝙ congregaretur concilium. Sed verius eſt quod oſtien. car. & anto. & abb. in. d. c. licet dicūt: quia facilior eſſet primus modus propter diutinam vacationem, iuxta cle. ne romani & cap. vbi periculum in. 6. & ar. cap. ne pro defectu de elec. & maxime ſi electus in papam reciperetur. Pro quo facit ꝙ cardinales ex conſenſu tacito cleri romani acquiſiuerunt ius eligēdi papā: vt dicitur in. d. c. licet. Bal. in. l. non ambigitur. ff. de legibus dicit ꝙ mortuis electoribus papæ, ptās & dignitas pontificalis eſt in vniuerſali eccleſia, & ideo tacite videt̃ ſentire ꝙ ad concilium, quod repræſentat eccleſiam vniuerſalem. Alexan. tamen in. c. in nomine domini. 23. di. tenet contra oſtien. & dicit ꝙ ille tex. non probat ſicut eum allegat oſtiē. & allegat bal. in. l. vbi abſunt. ff. de tuto. & cura. datis ab iis, qui dicit ꝙ tunc deuolueretur ad patriarchas. Cuius opinio etiā ei nō placet: nihil tamen quod ipſe teneat concludit. Sed tu tene quod dicit oſtien. cum quo trāſit etiā abb. i. d. c. licet, & bene probat tex. in. d. c. in nomine domini nō impropriādo

A literam. Vnde ad propoſitũ ſi inferiores habent electionem, ex hoc videretur ꝙ deberẽt eſſe digniores & aliis præferri: & tamen ex hoc nullum priuilegium prælationis conſequuntur.

¶ Vnde omnibus præmiſſis conſideratis, nõ videtur ꝙ de iure cardinales ſint præferendi patriarchis. Pro quo etiam facit ꝙ videmus patriarchas iudicare de metropolitanis ſiue archiepiſcopis. quod idem importat: vt in auth. de monachis. §. fi. & de non alienandis §. nos igitur in glo. ſunt enim ſynonyma archiepiſcopus & metropolitanus & pro eodem ponuntur: niſi ꝙ archiepiſcopus dicitur ab archos quod eſt princeps & epiſcopus, quaſi princeps id eſt ſummus epiſcoporum. Tenet enim patriarcha vicem apoſtolicam, & præſidet tam metropolitanis q̃ cæteris epiſcopis: vt dicit tex. in ca. cleros 21. di. metropolitanus autẽ dicitur a metros quod eſt mẽſura, & polis quod eſt ciuitas, quia ſub certa menſura. i. numero ciuitatũ conſtituitur. 6. q. 3. ſcitote. Qui habet etiam obedire primatibus: vt in. c. 1. 99. di. Et licet nulli archiepiſcopi appellari debeant primates (vt dicit tex. in ca. nulli. 99. di.) tamen aliquãdo appellatione archiepiſcopi comprehenditur

B primas: vt probat tex. in. d. c. cleros, cũ vult ꝙ archiepiſcopus præſidet metropolitano: vt notat ibi alex. Vnde cum tex. ibi innuit ꝙ archiepiſcopus præſidet metropolitanis, loquitur de archiepiſcopo primate, & non de nudo archiepiſcopo: qui pro eodẽ ponitur cum metropolitano, vt ſupra dictum eſt. Ad quod adde quæ dicuntur infra in verſi. poſt primates ſedebũt archiepiſcopi. Non tamẽ eſt neceſſe ꝙ archiepiſcopus habeat illũ numerum ſub ſe, ſcilicet decem epiſcoporum: vt ibi dicitur in. d. ca. ſcitote. Et metropolitani iudicant de epiſcopis. Vnde ſi cardinales eſſent maiores, ſic deberẽt ipſi poſſe iudicare de patriarchis, quod nullomodo poſſunt: vt patet late ex dictis oſtien. in ſumma de pœni. & remiſ. ¶ Quomodo autem patriarchæ iudicẽt de metropolitanis, & primates archiepiſcopi & metropolitani de epiſcopis, vide in. c. accuſatus 3. q. 6. & ibi cardi. de iure cre. & tex. iuncta glo. in ca. frater noſter. 16. q. 1. &. 6. q. 3. deniq;. & in ca. quãuis & in cap. dudum, 3. q. 6. Et vide quomodo depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata papæ: vt in ca. inter corporalia de tranſla. præla. & in. c. ſicut vnire de exceſſi. prælato. ibi glo. & glo. in cap. ꝙ tranſlationem de offi. lega. & in hoc multa iura poſſunt adduci. Quãdo aũt archieps̃ deponat epiſcopos vt dicit cardi. in. d. c. accuſatus, vide quod ſupra dixi in ar. vtrum ad car

C dinalem legatum appelletur omiſſo medio. ¶ Item facit ꝙ quantuncunq; patriarcha habeat facultatem deferẽdi crucem ante ſe (vt in cap. 1. vt lite penden. in glo. fi. &. d. ca. antiqua,) ſi cardinalis eſſet maior non poſſet patriarcha ipſo præſente vti inſignibus ſuperioritatis: & ſic non deberet poſſe deferre crucẽ ante ſe cardinale præſente. & tamen hoc nõ eſt prohibitũ niſi quando cardinalis mittitur legatus de latere vltra mare, quia tunc repræſentat papam: vt in cap. volentes de offi. lega. & dicitur in ca. antiqua de priuile. & ideo tunc non poteſt deferre crucem ante ſe illo legato præſente, vt. d. c. antiqua. Quod ideo eſt, quia etiam tunc legatus vtitur inſignibus põtificalibus, vt ſupra dictũ eſt. alioquin ſecus, quia etiam eo præſente vtitur. ¶ Item facit, ꝙ cardinalis nõ poteſt dare pallium archiepiſcopo niſi de mandato papæ, & patriarcha poteſt dare pallium ex ſua propria iuriſditione: vt dicitur in. d. cap. antiqua, ponit martinus lauden. in ſuo trac. de cardi. & ſpecu. in ti. de lega. §. nunc oſtendendum verſi. quod autem. & de hoc dictũ eſt ſupra inter priuilegia patriarcharum. ponit ſupplemẽtum in verbo patriarcha, verſi. quot ſunt. D

Dicit tamen abb. ſiculus in. c. ſignificaſti circa fi. de elec. ꝙ. dare pallium immediate depẽdet ab eccleſia ro. & ꝙ datio pallii quam faciunt patriarchæ archiepiſcopis, non ſit ſine authoritate papæ. ¶ Item facit tex. in. c. in nomine domini. 23. di. vbi dicitur ꝙ cardinales fungũtur vice archiepiſcopi: patriarcha aũt eſt maior archiepiſcopo. ¶ Item facit quia arca noe repræſentat eccleſiam: vt dicit tex. extrauagan. boni. quæ incipit vnam ſanctam. & glo. ordinaria ibi. & glo. gene. c. 6. exponit arcam. i. eccleſiam. Vide textum hiero. in ca. quoniã vetus. 24. q. 1. Et inde dicit iſidorus. arcam conſtruxit noe de lignis imputribilibus, & chriſtus eclẽſiã de victuris in ſempiternum hominibus, quæ ſicut archa natat in fluctibus: archa de lignis quadratis eſt eccleſia de ſanctis. Et grego. arca nanq; eccleſiam ſignificat. & idem dicit archi. in. c. a recta &. c. quoniam. 24. q. 1. &. 47. di. quantumlibet. Vnde hugo in li. de arca. c. 3. dicit. arca noe quam fecit ſecuribus & dolabris ex materia lignorum & bitumine, eccleſiam quã chriſtus fecit per prædicatores ſuos ex collectione populorum in vna fidei confeſſione

A deſignat. Idem augu. de ciui. dei li. 15. & cõ-
tra fauſtum li. 1. Et hilarius de trini. li. 7. ar-
ca enim noe perquam deſignata eſt eccle-
ſia, inundationibus concuſſa eleuata eſt in
ſublime: per noc autem chriſtus deſignatur,
ſecundum augu. contra fauſtũ li. 12. & mul
titudo animalium bonorum & malorum re
præſentat bonos & malos. Et de iſta arca vi-
de multum late pauinum in glo. extrauagan
tis bonifacii vnam ſanctam: vbi ſingulariter
inuenies ſingula in arca eccleſiam repræſen-
taſſe. Et vide glo. & ioã. an. & alios doc. in. c.
firmiter de ſumma tri. & aug. in epiſtola. 99
ad euodiũ circa mediũ. Et tamẽ noe qui erat
patriarcha fuit vocatus ad fabricãdũ arcã &
præſeruandum genus humanũ vt præfigura
ret romanũ patriarchatũ. Et ideo græca lin-
gua dicit̃ patriarcha, i. ſummus patrũ, qa pri
mũ poſt apoſtolicum tenet locũ in. c. cleros
21. di. Et guiliel. durãti in rationali di. offi. li.
2. c. 1. dicit ꝙ ſenatoria & patritiatus digni-
tas repræſentatur in eccleſia dei per patriar-
chas.

¶ Item videmus in feſto omnium ſanctorũ
in lectionibus & in letaniis ꝙ eccleſia præ-
ponit patriarchas apoſtolis. Vnde poſito ſi-
cut aliqui voluerũt ꝙ per apoſtolos intelli-
B gãtur cardinales (vt ſupradictum eſt) adhuc
illis præponuntur patriarchæ. Item pro hoc
facit quod ponit ioã. an. & refert ioan. de im-
mo. in. c. 1. in fine de tranſla. præla. vbi dicit
ꝙ durante ſuſpenſione patriarchæ ad quem
alias ſpectat cõfirmatio archiepiſcopi in ſua
primatia, recurritur tunc pro confirmatio-
ne obtinenda immediate ad papam, & ſic le
gatus etiam de latere non videtur poſſe face
re. Et ita etiam de epiſcopi confirmatione ꝙ
abſtineat, tenuit ſpecu. in ti. de lega. in. §. nũc
oſtendendum, verſi. ſed nũquid poterit. Ho-
die tamen eſt textus ꝙ legatus de latere hoc
poſſit facere, etiam de exemptis in. c. ſi abba-
tem in. 2. reſponſo de elec. li. 6. ſed ſatis eſt ꝙ
ſimplex cardinalis non poſſet niſi ratione le
gationis: ex quo nõ poteſt argui ꝙ ſit maior
patriarcha. ¶ Nec obſtat glo. in. c. 2. de offi. le
ga. in. 6. vbi legatos de latere appellat procõ
ſules, cæteros pręſides. vnde primas qui eſſet
legatus natus, minor cenſeri videtur. l. 1. &
2. ff. de offi. procon. l. emancipari. ff. de adop.
Reſpõdetur enim ꝙ tex. ibi loquitur ſimpli-
citer in quolibet legato, licet in ſupraſcrip.
verba dirigantur cardinalibus. Item nos nõ
loquimur in cardinale legato. Item præſidis
nomen generale eſt, eo ꝙ etiam procõſules

& legati cæſaris & omnes prouincias regen C
tes præſides appellantur: vt in. l. 1. ff. de offi.
præſidis. ¶ Nec etiam obſtat ſi dicatur ꝙ car-
dinales quando mittuntur in legationem ap
pellantur legati de latere, quod nomen nulli
alteri attribuitur: vt patet in. d. c. 2. & ibi glo.
Reſpõdetur enim ꝙ iſtud idẽ eſt dicere ꝙ di
cũtur collaterales: quia ꝙ legatus cardinalis
appelletur a latere eſt (vt ſupra dictum eſt)
quia cardinales aſſiſtũt ad latus papæ, ſed pa
triarchæ dicuntur tenere vices papæ: vt in. c.
1. de offi. lega. & in. c. cleros. 21. di. Sũt ergo
vicem gerentes, igitur repræſentant perſonã
papæ. l. 2. verſi. omnia. C. de veteri iure enu.
Omnia ergo in eum tranſeunt quæ ad papã
pertinent cuius perſonam gerit: vt per bar.
in. l. 1. §. ĩi quibus. ff. de lega. 3. & in ru. per
totum. C. de offi. eius qui vicem alterius ge-
rit: & bar. in. l. 1. ff. de tuto. & cura. datis ab iis.
etiam dignitas: vt in ca. ſi. & in. c. a ſubdiaco-
no, ibi gloſa. 93. di. & bene bal. in authẽ. ſed
nouo iure. C. de ſer. fugi. Item & patriarchæ
& epiſcopi appellantur chriſti legati: vt in. c.
accuſatio in. ſi. 2. q. 7. & in clem. 1. de pœnis.
¶ De iſtis autem patriarchis & de eorum po
teſtate vide per aluarottum in. c. 1. epiſcopũ
vel abbatem. & vide in ſpecu. in ti. de diſpen D
ſatione in. §. ſunt quoq;. & aduertas remiſſio
ne sibi facta per eum. Et vide eundem in ti.
de lega. in. §. ſupereſt, verſi. item patriarcha:
vbi ponit ꝙ pr̃iarcha legatus reuocat ex cau
ſa indulgentias & priuilegia per papam vel
eius prædeceſſores conceſſa. Ibi tamen vide
ioan. an. in addi. qui dicit ꝙ fuit mandato pa
pæ vel potius quædam temperatio q̃ reuo-
catio. ¶ Item a maioritate rationis facit pro
iſta parte tex. in. c. cum apoſtolus de cẽſi. vbi
archiepiſcopis habentibus viſitare prouin-
ciam permittitur ꝙ cũ. 40. vel. 50. equitatu-
ris incedãt, cardinali autem ꝙ cum. 25. Et eſt
vltra inductionem factam ſupra in prin. ab
ordine literæ, quia primo ibi nominatur epi
ſcopus & archieſcopus q̃ cardinalis. l. 2. §. ſi
prius. ff. de vulga. & pupil. & . c. ii qui de prę
ben. in. 6. cum ſimil. ¶ Item facit ꝙ quatuor
patriarchæ ſuccedunt ſiue repræſentant locũ
quattuor euãgeliſtarũ: vt in. c. ſcriptum eſt,
in parte deciſa de elec. & ibi notat abbas ſicu
lus. Ipſi autem euangeliſtæ dicuntur mundi
cardines: quia per euangelia quattuor inceſ-
ſabili tuba didicimus quod & per orbem ter
rarum illum inſtruentes prædicamus & agi
mus, dicit tex. in cap. huius. 76. di. Et per hoc
etiã patet patriarchas dici poſſe eccleſiæ car-

A dines ſicut & cardinales, vt ſupra dictum eſt.
Similiter apoca. 4. c. patriarchæ deſignantur
per quattuor animalia plena oculis ante &
retro, quorum aliud habet faciẽ leonis, aliud
eſt vitulo ſimile, aliud habet faciem hominis
& quartum eſt ſimile, aquilæ volanti (vt de-
clarat ibi nicolaus de lyra) quæ nõ leguntur
de cardinalibus. Item dicuntur etiam lux: vt
probat tex. in. c. hanc conſuetudinẽ. x. q. 1. ibi
hi qui modo ſunt toto mundo euangelio co
ruſcante lucidiores eſſe videntur. Ad idẽ tex.
in. c. graue circa fide prebẽ. vbi in materia cõ
cilii relaxatio ſuſpenſionis a collatione bene
ficiorũ tantum ro. pontifici & quattuor pa-
triarchis reſeruatur: vt in hoc quoq; quattu
or patriarchales ſedes ſpecialiter honoren-
tur. Item patriarchæ etiam ſucceſſerunt lo-
co apoſtolorũ & ad eos maiores cauſæ poſt
apoſtolicam ſedem ſunt referendæ: vt in ca.
2. 80. di.

¶ Nõ obſtat ſi arguatur ex. c. fœlicis de pœ
nis, vbi imponitur pœna læſæ maieſtatis cõ
tra verberantes vel perſequentes cardinales,
quæ non videtur poſita de patriarchis: quia
poteſt reſpõderi q; de illis tantũ fuit ſtatutum
propter contingentiam caſus in ipſos & nõ
in alios. ℣ Item videmus aliquando grauiſſi
B ma pœnas infligi propter frequentiam ſce-
leris quæ alias non infligerẽtur. Patet in pœ-
na adulterii, quæ eſt maior q̃ pœna inceſtus
& tñ adulteriũ vincit̃ ab inceſtu. 32. q. 7. adul
terii. Item fere ſimiles pœnæ ſunt contra ca-
pientes epiſcopos: vt in cle. 1. de pœnis.

VNDE pro concluſione præſentis ar
ticuli (qui præferantur an alii cardina
les poſt cardinalem oſtienſem an pa-
triarchæ) dicerem conſideranda diuerſa tem
pora: videlicet tempus ante legem, tẽpus ſub
lege, & tempus gratiæ: iuxta illud quod dici
tur poſt glo. in ca. conſuluiſti de cele. miſ. &
poſt glo. in ca. 1. de ſumma trini. Si enim cõ
ſideramus tẽpus ante legem, dico q; omnia
ambulabant in tenebris, & homines viuebãt
iure quodam naturali: in quo non dabatur
diſcretio inter perſonas, ſed vtebãtur illo iu-
re quod tibi vis fieri mihi fac &c. vt dicit. d.
glo. in. d. c. 1. Si cõſideramus tempus ſub le
ge, quo regebantur decalogo moyſi a deo da
dato (quod eſt dicere ante aduentum chriſti:
quo tẽpore regebãtur authoritate legum &
prophetarum & erat cognitio dignitatis &
præeminentiæ) tunc dico q; etiã ſi capimus
ſacerdotes leuitici generis repreſentatiue fu-
iſſe cardinales patriarchæ fuerũt digniores:
vt legitur in libro gen. in pluribus ca. vbi ma
ioris erant authoritatis & deo magis accepti C
fuerũt patriarchæ. ¶ Si vero cõſideramus tẽ
pus gratiæ, tunc ſi conſideramus principium
huius temporis & generaliter ante aſcen-
ſionem chriſti, dico q; omnes erant pares:
quia tunc apoſtoli & euangeliſtæ per quos
cardinales & patriarchæ repræſentatur, ante
aſcenſionem aſtiterũt chriſto pariter omnes:
nec petrus præerat aliis apoſtolis, ſed omnes
erãt ſinplices ſacerdotes de pœni. di. 1. c. quis
aliquando in. §. ecõtra: & ca. quem pœnitet,
dum dicit petrum & ioannẽ & cæteros apo-
ſtolos viuente domino ſacerdotes. Fuerunt
enim ordinati ſacerdotes a chriſto: vt poni-
tur in ver. pari in. c. in nouo. 21. di. Chriſtus
enim viuens inter homines ſolus præmiſſã
in eccleſia habuit poteſtatẽ: vt. 24. q. 1. in ca.
legatur. Similiter viuens inter homines pri-
mus ſacerdotum fuit. 23. q. 8. cum a iudæis.
℣ Si tempus gratiæ conſideramus poſt aſcẽ-
ſionem chriſti (quo tẽpore per apoſtolos re-
præſentabantur etiam cardinales. in quo qui
dẽ ſtatu præerat petrus: vt in. c. in nouo. 21.
di. & in. c. ſacroſancta. 22. di. & in. c. dudum
3. q. 6. de quo vide multum bene in diſputa
tione abbatis quę incipit epiſcopus quidã in
6. col.) tunc aut cõſideramus cardinalatum D
reſpectu prioritatis nõis. & ſic præferreba-
tur patriarcha: quia nomẽ patriarchatus fue
rat ante, vt dictum eſt ſupra. & in. c. ſacroſan
cta. 22. di. dum loquitur de moyſe qui etiam
fuit patriarcha: vt ponit archic. in. 3. parte
ſum. in ti. 32. in. c. 12. dũ loquitur de ioanne
baptiſta. in. 4. col. Sed cardinalatus nomen
nondum initiũ ſumpſerat: vt patet in. c. præ-
ſul. 2. q. 5. & in. c. a ſubdiacono. 93. di. Item
& petrus fuit patriarcha antiochenus: vt pa-
tet in dicto. c. ſacroſancta, & in ca. rogamus
24. q. 1 & in. c. mutationes. 7. q. 1. & papa ap
pellatur patriarcha romanus ca. cleros iun-
cta glo. 21. di. & in ſupraſcriptione ad. l. nos
reddẽtes. C. de ſumma trini. Tempore enim
ſyluestri reperitur originem habuiſſe nomẽ
cardinalis in eccleſia: quia tempore donatio-
nis conſtantini non erant cardinales: quia
tantum facit mentionem de clericis, vt di-
cit albericus in ru. de ſumma trini. & dictum
eſt ſupra. Quinimo ſi recte conſiderentur
illa iura, non videntur loqui de cardinalibus
prout ſunt hodie coadiutores papæ. Imo
longe poſt appellati ſunt conſiliarii: vt pro-
bat: tex. in. c. eccleſiaſticis. 12. q. 2. & in. c. in
parochia. 16. q. 1. & in. c. cõuenientibus (pa-

A rum ante medium illius tex.) 1.q. .Ex quibus patet ꝙ illud quod dicit oldra.conſi. 63. nõ ſit verum, nec quod dicit archi. in. c. vbi periculum de elec. ꝙ habuerit ortum tẽpore põtiani papę. Quos ex præmiſſis in duobus videtur impugnare ludo. põtanus in vltimo conſilio (incipit vos eſtis lux mundi) in. 3. col. quia vult ꝑ ante illa tẽpora fuerint etiã cardinales, licet nondum nominarentur cardinales. quod & videntur tenere communiter magis doctores, diſtinguentes tria tempora apoſtolorum per quos repræſentantur cardinales. Et ſic videntur velle omnes præallegati in ſuis trac. de cardi. & aluarus de plãctu eccleſiæ in locis ſupra allegatis. item ꝙ in nouo teſtamento priuſq̃ ſub nomine cardinalis baptizati eſſent, nominarentur conſiliarii. Sed in hoc vltimo credo ꝑ male repræhẽdatur archi. & oldra. quia poſito ꝙ appellarẽt cardinales cõſiliarii, potuerũt etiã omiſſo vocabulo cardinalis vocari cõſiliarii; nec ꝑ hoc ſequitur ꝙ ante nõ fuerint nominati cardinales. Item potuit eſſe ꝑ erant cardinales (hoc eſt officium cardinalatus) & non nominarentur cardinales. Et vide quæ ſupra dicta ſunt: & tex. in. cap. paſtoralis. 7.q. 1. vbi videtur ꝙ cardinales fuerint tẽpore gre-

B gorii: vt patet in ſupraſcrip. & ſimiliter tex. in cap. relatio. 16.q. 1. Sed illa iura magis loquuntur de epiſcopis. & probant ꝑ aliquando epiſcopi appellantur cardinales: vt ſupra dixi. Sed ego credo per illũ tex. in ca. oportebat: cum duobus ſequen. 79. di. (dum refert ita inſtruiſſe beatũ petrũ) ꝑ a tempore beati petri ſunt nominati aliq̃n cardinales & aliquando presbyteri: vt dicit grego. in regiſtro li. 9. cap 2.

¶ Aut conſideramus reſpectu ordinis, & ſic etiam non eſt dubium ꝙ maior eſt patriarcha q̃ cardinalis, qui poteſt eſſe etiam diaconus: iuxta ſupra allegata circa principium huius articuli, & in ca. quanq̃. 2.q.7. & in ca. puto ea. cau. & q.

¶ Aut conſideramus reſpectu officii & adminiſtrationis & dignitatis inde conſurgentis: quia cardinalatus eſt officium: vt ponit bal. in. c. bonæ de poſtu. pręla. & pauinus in extraua. ad onus in vlti. char. & legiſtæ in. l. 1. §. ſi quis in appellatiõe. ff. de appella. cal. in cõſi. 3. de tranſla. præla. Et in clemen. ne romani de elec. per car. qui dicit ꝙ eſt ſummus gradus & ſumma dignitas in eccleſia dei poſt papam. Et eſt officium cum dignitate: vt etiam eſt tex. in. c. querelam de elec. & tex. in cle. 1. ante fi. in verſi. intelleximus de reliq. & vene.

C ſanc. & in cap. tum ex literis in prin. de in integrum reſti. ibi cum in minori eſſemus officio conſtituti. Ex quo dicit bar. in. l. 1. §. ſi quis. ff. de appel. ꝑ licet cardinalatus non ſit maior dignitas q̃ epiſcopalis, eſt tamen maius officiũ. ¶ Vnde conſiderando cardinalatum reſpectu adminiſtrationis & officii, aut cardinalis eſt miſſus legatus de latere. & ſic præfertur cardinalis: vt in ca. antiqua de priui. & in. c. volentes de offi. lega. Aut ſumus in ſimplici cardinale poſt cardinalem oſtien. & tunc aut loquimur in cõſiſtorio aut capella papæ & in loco de dominio temporali eccleſiæ, & præfero cardinalem ratione aſſiſtẽtiæ & irradiationis pontificis: quia tunc eſt idem corpus, vt in. c. fœlicis de pœnis in. 6. & in. c. 1. de offi. lega. in. 6. cũ ſimil. l. quiſquis C. ad. l. iuliam maieſtatis & l. 1. C. de præpoſitis laborum li. 12. Vnde videmus in capella ꝙ quando duo diaconi aſſiſtũt ad latus papæ & ſic etiam vnus presbyter in miſſa, plus honorantur q̃ cæteri alii quantumcunq; etiã epiſcopi cardinales ratione aſſiſtentiæ.

¶ Aut ſumus quando cardinalis non reſidet nec in ꝓuincia nec in ciuitate vbi reſidet papa, ſed eſt in loco patriarchatus illius de cu-

D ius præſidentia loquimur. & tunc dico patriarchã præferri. Hoc pluribus rationibus tenuit etiam ſolennis doctor dominus antonius de capharellis in quibuſdam ſuis alleg. a fortiori in primate cantuarien: & in presbytero cardinale, tum ratione loci iuriſditionis, tum ratione ſeparatiõis a præſentia papæ eũ illuſtrãte. & ideo dicitur ꝙ cardinalis abſens a curia eſt ſicut piſcis extra aquã. Pro quo ẽ quod dicit abb. in. c. ſane. 2. col. de foro cõpe. vbi dicit de epiſcopo qui eſt in diœceſi alterius ꝙ cenſetur perſona priuata. Ad idem facit quod dicit bal. in ca. quia propter de elec. ꝙ cardinales recedentes etiam ſpõte ab vrbe ſunt ſicut trãsfugæ. Ad idẽ eſt tex. ille in. l. 1. C. de præpoſitis laborũ li. 12. ibi quos lateris noſtri comitatus illuſtrat: qui tex. ratione aſſiſtentiæ appellat illuſtres. Et per illũ tex. dicit bal. in ru. ff. de offi. procon. ꝑ dignior eſt cardinalis qui aſſiſtit papæ in curia q̃ qui eſt extra curiã. Et ſimiliter tex. in. d. l. quiſquis. C. ad. l. iul. maieſ. vnde cardinalis q̃ fuerat quinquẽnio abſens, deponitur in. c. 2. de cleri. nõ reſi. Et tamen tex. in. c. 2. de officio lega in. 6. quando mittuntur extra appellat proconſules: qui dicũt ſpectabiles, vt dicitur in. l. 1. ff. de officio eius cui man. eſt iuri, & etiã præſi-

des

A des q dicūtur clariſſimi:vt in.d.l.1.& glo.i.l.1.
ff.de officio pſi.vbi ponit differētiā inter preſidē
& pconſulē:de quo dicēdū vt dictū eſt ſupra.
¶ Sic ergo qñ ſunt ad latus papæ,ſunt illuſtres
& qñ extra,tātū clariſſimi vl' ſpectabiles,qd mi
nus eſt.Qd ēt declarat bal.in ru.ff.de offi.pcō.
Vnde idē baldus in ru.de maio.& obe.dicit ꝙ
ſubditi deſiderāt pſentiā regis,& multū lętātur
in ipſo:& ideo guaſcones dicūt ꝙ nō ſubſunt
regi anglię niſi ipſo rege pſente.allegat.l.1.ff.
de offi.pręſi.¶ Aut loqmur in alio loco indiffe
rētet extra pr̄iarchatū & extra aſſiſtētiā papę in
quo cardialis nullā hēt officii adminiſtrationē
& ſimiliter nec patriarcha. Et tūc aut ſumus in
actu reqrēte ordinē ep̄alem:& pręferā pr̄iarchā
preſbytero cardinali.imo & ep̄m ēt ppter ordi
nē quo caret cardinalis:vt.2.q.7.c.q̄q̄.& ibi di
cta.& in.c.aqua de cōſe.eccleſię vel alta.& in.c.
quanto de conſue.& in.c.ſtatuimus de maio.&
obe.cū ſimil.& ſupra proxime:qa nō habēt ma
iorē dignitatē iſto reſpectu q̄ ep̄i:vt dicit bar.in
d.l.1.§.ſi qs de appel. Vnde per illū tex.in.d.c.
q̄q̄ dicit bertachinus in tractatu de ep̄o ꝙ ep̄us
ēt præferē pſbytero cardinali:ita ipſe i.4.libro
in prima pte.q.12.co.n.reſpectu dicunē ep̄i te
nere ſecūdum locū in eccleſia:vt in.c.ante oīa
B 40.di.ad idē.32.d.oīm.habēt.n.eūdem ordinē
cū papa pr̄iarcha & archiep̄o:vt in.c.cleros.21.
di.Et de papa traditur i proœ li.6.& in proœ.
clemē.¶ Aut ſumus qñ eſt cū ep̄o cardinale vel
qñ in alio actu nō ratione ordinis.& tunc ratio
ne cōſuetudinis præferā cardinalē:vt ſupra in
prin.huius articuli eſt dictū.poteſt.n.conſuetu
do quā papa ſcit & tolerat,in talibus dare pręla
tionē,ponūt doctores poſt inno.in.c.ſtatuimus
de maio.& obe. Ad qd ēt eſt deciſio in nouis
430 (incipit itē fuit dubitatū vtrū præpoſitura)
quæ eſt.4.in ti.de elec.quæ dicit ꝙ in alemania
præpoſiturę ſunt dignitates.& ꝙ attēditur con
ſuetudo loci.Facit quoqꝫ qd dicit dn̄icus in.c.
ep̄us in fine.17.di.qui dicit ꝙ valet cōſuetudo
ro.cu.ꝙ diaconus cardinalis præferaē presbyte
ris.allegat illā glo.in.c.legimus.93.di.quæ non
dicit hoc:ſed ꝙ diaconi cardinales præferūtur
presbyteris exceptis presbyteris cardinalibus,
quibus ēt nitūtur parificari.De quibus vide cō
cordantes infra in trac.de ep̄is,in verſi.deinde
poſt archiep̄os.Et facit in ppoſito qd dicit egi
di.in.ca.ſi quis ex ep̄is.89.di.ꝙ licet cardinales
pſbyteri præferātur diacōibus & ſint digniores
fallit i duob⁹ caſibus.primo ſi deficiēte d nūero
diaconorū aſſumaē pſbyter ad ſeruiēdū cū dia
cono:quia diaconus præferetē,& ad manū dex
terā papæ (& ſic honorabiliori loco) ſedebit.

Sed hoc ideo credo eſſe non ꝙ diaconus ſit dig C
nior:ſed quia ſeruire & aſſiſtere papæ eſt pro
priū officium diaconi,& nō presbyteri qui aſſu
mitur in defectū alterius ad ſeruiendū. Vidi tn̄
ſeruari quādo in defectū diaconi aſſumitur ad
ſeruiendū presbyter cardinalis (qui debet eſſe
vltimus de præſentibus) ꝙ in præſtando obedi
entiā præcedit presbyter,& prius præſtat obedi
entiam q̄ diaconus:ſed in recipiēdo oſculū pa
cis pcedit diacon⁹.Qd credo i primo actu obe
dientię fieri ne cōtingat diuiſio ordinis collegia
lis intermediando diaconū:& quia actus obedi
entiæ non eſt actus aſſiſtētię papæ qui illuſtrat
& facit ꝙ diaconi præferātur presbyteris,ſicut
eſt actus recipiēdi oſculum pacis. ¶ Secundo ſi
ppter multitudinē presbyterorū cardinaliū &
paucitatē diaconoꝝ vel breuitatē ſediū aliqs de
presbyteris cardinalibus ſedeat cū diaconis ī eo
rū ſcāno:qa tunc primo ſedebūt diaconi & po
ſtea presbyteri.ſimiliter ēt credo ꝙ illud ſit ne ſe
gregētur ab ordine alioꝝ presbyterorū cardina
liū,ſed nō ex eo ꝙ diacōi dicāē i digniori loco.
& ideo qñ cogūtur ipſi presbyteri cardinales ire
in locū vbi ſedēt diaconi,debēt ſtare aliqualiter
ſegregati a diaconis,ad oſtēdendum ꝙ cōtinua
tur numerus presbyterorū & ꝙ nō ſunt vltimi
inter diaconos.Sed ſi diaconus accedat ad ſedē D
dū in ſcāno cū presbyteris,ſedebit vltimus. ita
dicit vbi ſupra egidius ſeruari in curia in diui
nis officiis corā papa.Ratio quia qlibet in offi
cio ſuo eſt dignior altero.ca.1.de offici.archi.
Ad propoſitū eſt qd dicit bal. in.c.cū olim de
cōſue.q dicit ꝙ cōſuetudo deſignat loca ſedēdi.
¶ Aut ſumus in terminis iuris circūſcripta cō
ſuetudine.Et adhuc cōſideratis doctorū opinio
nib⁹ potiuſq̄ textibus q de hoc loquūē (q hic in
de trahi poſſūt) pferrē cardinalē p dicta docto
rū i illo tex.in.c.q̄q̄.2.q.7.itelligēdo ꝙ hierony
mus eſſet cardialis,qd tenet aluarus i ſuo trac.
de plāctu eccl'ie.& ioā.de ana.in.c.ad liberandā
de iudęis.& pbat clare ille tex.in.d.c.q̄q̄.2.q.7.
& i.c.eccl'ia habet ſenatū.16.q.1.iūcto eo qd
ſcribiē in regro beati grego.li.9.c.22.qa licet
in dictis iuribus dicaē de presbyteris nec fiat mē
tio de cardinalibus,illud erat qa tūc cardinales
ſub noīe pſbyteri nūcupabāē.vnde ibi gregori⁹
noīando pbr̄os tn̄ nulla facta mētiōe de noīe
cardinalat⁹,deſignat ēt ſingl'ariter titulo ſ ipſoꝝ
q hodie ſūt pbr̄i cardiales:vt titulū ſanctę ſuſā
nę,titulū ſāctę marcelli & ſic de ſingl'is.De qb⁹
vide in ſpecu.in ti.de libelli concep.§.nunc vi
dendū,verſi.ſi uero cardinales.& ibi ioan.an.in
addi.Et presbyteri dicuntur habere titulū ſed
diaconi non:vt in.c.rainutius de teſta.& ca.cū

A venerabilis de cõſue.& cardi. in cle.ne romani de elec.de quo vide alberi.in ru.ff.de ſtatu hominũ. Et q̃ cardinales praeferãtur loquẽdo ĩ terminis iuris,oĩbus aliis qualitatibus hinc inde circũſcriptis,tenet ẽt barbatius in dicto trac.de praeſtantia cardinalium in.7.charta,verſi.8.per tex.maxime.in.c.eccleſia.16.q.1.& ibi dicit q̃ ita cõiter tenetur.quod etiã ponit archi.in.d.c.quãq̃.& ibi ẽt late alexan.& ludo.in vltimo cõſi.vtũt.n. cardinales quibuſdã ſingularibus inſignibus ſpecialitatẽ maioritatis denotantibus: vt pileo rubeo.quo decorauit eos innocentius quartus,vt legitur in eius vita:licet paulnus in extrauag.ad onus dixerit de bonifacio octauo. Per quẽ denotatur eos arctari vitã exponere p̃ chriſtiãi noĩs augẽdi poſteritate:hoc.n.denotat color purpureus ſiue ſanguineus.De quo in.c.fœminę.30.q.5.& dicit ludo.in dicto conſilio. quod & oſtendunt verba papae quãdo dat pileum cardinalibus: videlicet accipe pileũ &c.ſic & in veſtibus purpureis.Facit quod dicitur q̃ clemẽs ſex.per ſuam conſtitutionẽ declarauit q̃ in eccleſia dei nulla ſit maior dignitas poſt papam q̃ dignitas cardinalatus facit ẽt.7.q.1.paſtoralis. Aut loquimur in concilio.Et tunc credo ſine dubio de iure praeferri patriarcham cardinalibus poſt cardinalẽ oſtien.qui praefer-

B tur oĩbus patriarchis vt ſupradictũ eſt,ſemp loquẽdo de quattuor principalioribus.de quo in dicto.c.antiqua,&.c.renouãtes cũ pluribus aliis.22.di.p̃ dicta ſupra circa principiũ huius articuli. Et ad hoc vltimũ moueor,tũ quia in cõcilio ita ſunt cõſiliarii papae p̃riarchę & cęteri ſicut cardinales:vt in.c.conuenientibus.1.q.7. Tum ẽt quia nõ tm̃ ſunt ibi cardinales vt praeſidentes,ſed vt de ipſis & papa votũ feratur & detur ab aliis:vt in.c.nũc aũt.21.di.& in.c. valentinian⁹.63.di.& in.§.hinc ẽt.17.di.& ĩ.c.futuram.12.q.1.Tum ẽt quia hoc bene probãt illa iura.c.diffinimus.cũ praecedẽtibus.22.di.& in c.cleros.21.di.& ſum cũ opinione dñici ĩ.d.c.epos.12.di. Et ſic remanet plene diſcuſſus iſte articulus:quẽ non reperies ab alio ita examinatũ.licet credam q̃ conſuetudo aliter obſeruabit. Ad quod facit quod dicitur ĩ cerimonia li,vbi ponũtur pro patriarchis ſedes diſtinctę & in trãſuerſum ante faciẽ pontificis ad lineã cum poſtergali & gradibus:ex quo videt̃ denotari q̃dã maior praeeminẽtia.licet ſecũdum ordinem ponẽdi ſedes,primo fiat mẽtio de ſedibus cardinaliũ,deinde de patriarchis.Et vbi ſit mẽtio in li.(in verſi.& nota) q̃ p̃riarchę quattuor in miſſis & aliis actibus ſiue ſint parati ſiue nõ ſedent ante aſſiſtentes papae,non contradicit ſupra dictis:quia per illa verba magis demõſtrat̃ locus q̃ praeeminentia vel maioritas vel hodierna conſuetudo. Et pro cardinalibus facit:quia ſi ſeruamus ordinẽ literae ſecundũ q̃ ponit alberi.in ru.de ſtatu hominũ,& arguit felinus ĩ ru. de maio.& obe.de quo per eundẽ in.c.cũ dilecta de reſcrip.praeponunt̃ cardinales oĩbus patriarchis,& ponit de eis immediate poſt papã. Sed nõ videtur bonũ argumẽtum ibi ab ordine literae:quia alberi.ibi nõ intendit tradere ordinẽ ſeruandum.Patet quia ẽt primo loquitur de epis q̃ de archiepis,& nulli dubiũ q̃ primo ſunt ponẽdi archiepi q̃ epi:vt infra late dico.

C Cvm expleta examinatiõe huius articuli vererer ne ſi caſus accideret aliter obſeruaret̃ & cardinales praeponerẽt̃,repperi poſtmodũ in qbuſdam meis reportatis lr̃as papae eugenii quarti directas ſup iſta materia ad archiepm̃ cantuarien.de quo eſt facta mẽtio ſupra.pro quo conſuluit.d.dñs antonius de caphareliis.erat enim cõtrouerſia inter archiepm̃ praedictũ(qui eſt legatus natus,vt patet in.c.1.de offi.lega.& ibi notat̃.& eſt metropolitanus cãtuarien.prouincię & primas regni angliae)& inter cardinalẽ ſanctae balbinae ĩ ſedẽdo,in loco & in voto & aliis in parlamẽtis regni angliae.Et licet nõ cẽſeatur.d.archiepus per oĩa eiuſdẽ di-

D gnitatis cũ quattuor p̃riarchis(vt in.c.ſi duo & ibi doc.de offi.ordi.& infra dicit̃)& propterea nõ videatur per omnia eadẽ ratio inter huiuſmodi quattuor p̃riarchas & presbyterũ cardinalẽ,imo maior q̃ inter cardinalẽ & primatẽ qui eſt inferior:tñ cõſideratis lr̃is ipſius eugenii rationes eius vrgẽt ẽt contra iſtos quattuor p̃riarchas:& p̃pterea hodie ex deciſiõe põtificali mihi deneẽ praeferẽdi oẽs cardinales ipſis p̃riarchis.facit qđ ſupra diximus de deliberatiõe facta per clemẽtem.6.Et ideo nõ attẽtis aliis ambiguitatibus iuris ſupra deductis,primũ locũ ante oẽs p̃riarchas habebũt cardinales. Et q̃a dictę lr̃ę aſſignãt ſuas rationes,ideo viſum eſt illarum tenorẽ hic aſcribere:qui talis eſt,

EVGENIVS epus ſeruus ſeruorũ dei venerabili viro magro hẽrico archiepo cãtuarië.&c.Nõ mediocri dolore afficimur cũ inter frẽs nr̃os epos ſeu alios eccleſiaſticos diſſidii aliqđ exortũ eẽ percipimus:tũ p̃pter malũ qđ inde in ppl̃'is exẽplũ puenit:tũ q̃a cõtẽptus & detractiõis p̃bet̃ occaſio.Proĩde nõ parũ audiuĩ ſe diſplicuit diſſẽſionẽ illã quã cũ dilecto filio nr̃o ioã.tt.ſanctae balbinę presbytero cardinale nup tua fr̃nitas habuit:cũ noua & inſolita res ipſa ſit quae nunc attentatur. In primis aũt admiramur ſatis cum per.14.annos & amplius

A cum dilecto filio nr̃o hērico ti.ſancti euſebii
preſbytero cardinali in ſedendo & ĩ ferendis
votis ſine altercatiōe vixeris & nullā ſecū ſu
per hoc prorſus habueris diſceptationē,quid
cauſæ ſit ꝙ nūc ꝑmum ĩ cōtentiōem venias
cū ipſo ioā.cardinale eadem ꝑdito dignitate.
Nec qdem gr̃is regii erga ipm̃ hēricum ra
tio pretendi pōt:qm̃ & anteqū cardinalatus ip
ſam foret dignitatē adeptus dūtaxat exiſtens
vintonien.epus,& voce & loco tibi cedebat:
poſtea aūt q̄ in cardinalē p fe.re.martinū prę
deceſſorē nr̃um aſſūptus eſt,iure tibi & aliis
anpoſitus fuit & nūc anponit̃.Q đ ſi ſola car
dinalatus dignitas hāc in alio ꝑlationē opata
eſt,cur in iſto itidem nō efficiet:cū tñ ipſe ar
chiepūs,ille epalē obtineat dignitatē:& illius
eccl'ia tuæ ſit ſuffraganea,iſtius vero nullo iu
re ſubiecta.¶ Illud aūt de te nobis placuit ac
laudamus quod ĩ tuę preſtatiōis fine ſub his
verbis addidiſti:ꝙ ſcilicet p præmiſſa aut ali
qd p te factum aut dictū & habitū ſeu facien
dū dicēdum vel habendū,nō intendis ſacro
ſanctā romanā eccleſiā matrē tuā ſeu iuramē
tū tuū eidē preſtitū aut venerabilē cœtū eiuſ
dē eccl'iæ cardinaliū aliquē ve eoꝝ in aliquo
offēdere,aut eiſdē aut alicui honori ꝑuilegio
B ꝓrogatiue ſeu dignitati ꝓeminētiæ aut alicui
alteri iuri coꝝ ĩ aliquo detogare ſeu iuramē
to tuo ĩ aliquo cōtraire:ſed ꝙ eādē ſacroſan
ctā roma.eccl'iā cū honoribus ſuis oībus pri
uilegiis ꝓrogatiuis dignitatibus ꝓeminentiis
gratiis & aliis iuribus ſuis qbuſcūq; cū oī re
uerētia māutenebis ac defēdes,& ab aliis ma
nuteneri & defendi pcurabis.Per hoc plane
ĩnuere videris ſi hoc ſit romanæ eccleſiæ car
dinaliū ius vt reliquos āncedāt eccl'iæ gradus
ꝙ nolis ĩ lite mota pſiſtere,imo apl'icę ſedis
ſtare iudicio:cuius ĩter alia ꝑuilegia quę ma
nutenere & defendere ꝓteſtaris,hoc ēt eſt vt
de quibuſcūq; ambiguis quæſtiōibus q̄ ĩ dei
eccl'ia accidūt valeat iudicare & ſua authori
tate finē ĩponere.quāq̄ lōge fuiſſet decētius
añ motā cōtrouerſiā,ſedē apl'icam cōſulere.
Q uātum aūt hęc cardinalatus dignitas ſit ſu
blimis & aliis excellētior,& ita hactenus ĩ ec
cl'ia reputata:ſi eius officiū ac ſanctoꝝ patrū
ſtatuta & conſuetudinē tā apud hāc ſedem q̄
gnalia cōcilia ſemp obſeruatā ſciueris dilige
ter ſcrutari,facile tibi innoteſcet.Q uippe et
ſi huius dignitatis nomen quodmō in vſu eſt
ab initio primitiuę eccleſię nō ita expreſſum
fuit,officium tamen ipm̃ a beato petro eiuſq;
ſucceſſoribus inſtitutū euidēter ĩuenies.Imo
vt ĩngt innocētius tertius ex veteri teſtamēto
iuſſu dei traxit originē.aſſerit.n.id qđ deute. C
17.dicit̃(vt p difficultate & ambiguitate iu
dicii accedatur ad ſacerdotes leuitici generis
& iudicē q fuerit illo tpe,& obediat̃ ipſoꝝ iu
dicio q preſunt loco quē dñs elegerit)de ſum
mo pōtifice intelligēdum eſſe & fribus eius
,i.ſanctę romanę eccleſię cardinalibus,q ei iu
re leuitico in executiōe ſacerdotalis officii cō
adiutores exiſtūt.itaq; & ab exordio eccleſiæ
ſicut & hodie,ſummis pōtificibus in regēda
gubernādaq; vniuerſali eccleſia aſſiſtebat.Et
vt ex cōcilio ſtephani papæ colligit̃(dicentis
oportebat vt hęc ſacroſancta dñā nr̃a ro.ec
cleſia iuxta qđ a beato petro & eius ſucceſſo
ribus inſtitutū eſt,rite ordinaret̃ & in apoſto
latus culmine vnus de cardinalibus preſbyte
ris aut diaconis cōſecraret̃)datur manifeſte
intelligi hos fr̃es nr̃os qui inter cardinales lo
cantur,tpe beati petri extitiſſe.In cōfinio aūt
niceni cōcilii beatus ſylueſter(qui cœpit ec
cleſiā regere anno incarnationis dñicę ducen
teſimo trigeſimo vel circiter)in ſynodo gene
rali cōgregatis præſidēs,hos coadiutores ſu
os nūcupauit cardinales,& magno admodū
priuilegio inſigniuit quale nullus ꝑ̄riarchaꝝ
archiepiſcopoꝝ & epoꝝ in canonibus habe D
re repit̃:vt videlicet ſine plurima teſtiū mul
titudine dānari nō debeāt.¶ Nec ſine myſte
rio triplex ordo in fratrū noſtroꝝ collegio a
ſanctis nr̃is prædeceſſoribus ĩſtitutus eſt.nā
cū ſummus pōtifex vices dei gerat in terris,
decuit quēadmodū moyſi præceptum fuit vt
oīa ad exēplum faceret ſicut ei oſtēſum erat
in mōte,ꝙ ad inſtar illius cęleſtis hierarchiæ
in hac nr̃a eccleſia tres cōſtituerēt ordines aſ
ſiſtētium papæ qui purgātium illuminātium
& pficiētiū fungerent̃ officio:veluti ſunt dia
coni preſbyteri & epi cardinales,decuit ēt cū
ſummus pōtifex chriſti reprę́ſentet pſonam
vt quēadmodū chriſto cōuerſanti in terris aſ
ſiſtebāt apoſtoli,ita ēt cardinaliū cœtus apl'i
cum reprę́ſentās,corā papa aſſiſteret.reliqui
vero epi vbiq; diffuſi,aplos repræſentant ad
prædicandū per orbē miſſos.Ipſos præterea
cardinales p honoris ac dignitatis eminētia,
ꝑtem ſui corpis ſūmi pōtifices appellāt.Ex
quo ſine vlla dubitatiōe oſtendit̃ poſt caput
eccleſiæ quod eſt papa,contigua ſui corpo
ris mēbra qui ſunt fratres eius cardinales pre
cęteris eccleſiæ membris ac partibus ho
norari debere.adeo quidem vt ſacris cano
nibus ſancitum ſit eos qui in cardinalem ma
nus iniecerint violentas aut fugarint aut
inſequuti fuerint ſeu ad hoc dederint con

ſiliū vel fauorē criminis,læſæ maieſtatis reos
A maximis & multiplicibus pœnis eſſe plectē
dos ſi ipſi appl'ici throni violauerīt maieſtatē
qđ in ipſos q p̄ṫriarchas archiep̄os vel ep̄os
offenderint,ſtatutū minime repitur,vt euidē
ter hinc liqueat tāto ampliorē cēſeri dignita-
tē quāto plures ſeuerioreſq; illā offendētibus
infligūṫ pœnæ.Sunt ēt & in ſignū pręeminē
tiæ ipſis fratribus nr̄is prę aliis eccl'iæ præla-
tis,& ſil'r cū legati de noſtro latere deſtinātur
prę aliis legatis multa ac magna p canones at
tributa priuilegia:q̄ tibi nota eſſe nō dubita-
mus,Hinc ēt conſtat cur a latere apl'ico mitti
cis ſolis & n̄ aliis ap ppriaṫ legatis.Sed & ille
notiſſimus conſtātinus impator,aīaduertens
ad q̄ magnū ac publicū vniuerſalis eccl'ię offi
ciū ip̄i fres nr̄i vocati eſſent ſic inquit.volu-
mus ēt deinde ſui ordinis reuerēdiſſimos cl'i-
cos ſanctę romanæ eccleſię ſeruientes ſingu
los hr̄e illud ſanctū culmē potentiæ & excel-
lētiæ cuius ſanctiſſimus nr̄ ſenatus videṫ glo
ria adornari.i.pr̄itios cōſules fieri.quos certe
patritios cōſules ſecundum leges vt in ſum-
ma dignitate cōſtitutos impator p̄res ſibi ele
git,& loco patrū a ſe honorari affirmat.Qđ
uero hęc dignitas tāto honore p̄fulgeat,nec
tuæ fraternitati nec cuipiā alteri moleſtum eſ
B ſe debet,quoniam vt ſancti atteſtātur patres:
oēs patriarchales archiepiſcopales ep̄ales ca-
thedrales aliaſq; dignitates romana fundauit
eccleſia,ſicutq; licuit vni eccleſiæ amplā alii
ampliorē & alii ampliſſimā prout expedire
iudicauit tradidit poteſtatem.oēs enim tanq̄
vnius arboris rami ab vna eademq; radice &
vt diuerſi aquarū riuuli ab eodē fōte pdierūt
licet vnus alio copioſior atq; vberior.Itaq; ſi
iuſtis ex cauſis & ſpūſſācti īſtictu(quo hāc ſe
dē regi credendū eſt)romana eccleſia venera
biliū cardinaliū cœtū ad cęleſtis hierarchię ſi
militudinē cōditū & tanq̄ ſui corporis ptē his
p̄uilegiis & honoribus illuſtraṙ decreuit,nec
tua eccleſia cui p apl'icā ſedē p̄fectus es,nec
quiſq̄ alius eccl'ię gradus ab eodē ſimiliter a-
pl'ico throno originaliter īſtitutus(quę oīa
de ipſorū fratrū nr̄orum cōſilio acta ſunt)vl
lā ſuccēſendi aut cōquerēdi cauſā habet,nc il
lud adducamus euāgelicū verbū,amice nō fa
cio tibi iniuriā,nunqd mihi nō licet de meo
facere qđ volo?Et ſicut tu vis vt p̄uilegiis ec
cl'iæ tuæ ab hac ſede cōceſſis alię deferāt infe
riores eccl'iæ,ita eadē rōne par eſt vt ab eadē
ſede huic cœtui īſtituto tu ſimiliter deferas &
reuerētiā pręſtes.Multū etiā mouere te debet
diuturna p chriſtianū ppl'm vbiq; ſeruata cō
ſuetudo:q̄ ēt ſi cętera deeſſēt,ex quo tā vetu C
ſta ē vt eius initii mēoria nō extet in cōtrariū
p cōſtituto iure habēda foret:p̄ſertim qn̄ ſci
ente & approbāte ſummo pōtifice,nō qdem
vno ſed tot quot vnq̄ habuit eccl'ia id actū eſ
ſe dignoſciṫ.in oībus.n.natiōibus ac regnis
& in anglia vt memorauimus hactenus hu-
iuſmodi præeminentię cardinalibus delatus
eſt honor:q quidem non tā ipſis q̄ nobis(cū
noſtra ſint mēbra)attribui cēſendus eſt.Nec
minus his eccl'ię romanę cōſuetudo(q̄ caput
mr̄ & magr̄a eſt reliquarū eccl'iarū)idip̄m tibi
pſuadeat:qua ſemp nullo vnq̄ cōtradicēte,in
cūctis actibus qbuſcūq; prælatis p̄honorati
ſunt,Idē in antiqs gn̄alibus cōciliis(p̄ſertim
in duobus lugdunēſibus,in vno pręſidēte in
nocētio q̄rto,in altero gregorio decimo:quo
rū adhuc extāt acta)vſitatū fuit.Sic & ī his ſy
nodis nr̄is nr̄a ętate celebratis(de qbus etiā
apud regnū angliæ nō pauci adhuc ſupſunt
teſtes)obſeruatū eē palā eſt,ab n̄tibus ēt ſum
mis pōtificibus.Idē & nūc nobis pręſidenti-
bus ī hoc ſacro icumenico ſeruaṫ floren.cō-
cilio.His quoq; illud accedat q̄ ī ſn̄iis et decre
tis tā huius ſanctę ſedis q̄ gn̄aliū cōciliorū cū
de dignitatibus noīatim fit mētio,illa clauſu
la adiici ſolet nō obſtan.ſi cardinalatus p̄ṫriar D
chali archiep̄ali ep̄ali ſeu alia quacunq; præ-
fulgeat dignitate.p quod ex ordine noīandi
quę ſit maior luculēter apparet.Nec cauſeṫ
quiſpiā q̄ ordo ep̄alis presbyterio maior ſit:
qm̄ in eiuſmodi prælatiōibus officiū ac dig-
nitas ſiue iuriſditio prępōderat ordini.Quē
admodū iure cautū ē vt archidiacōus nō pręs
byter ſuæ iuriſditiōis obtentu archipresbyte
ro præferatur.ſimili modo diaconus vel ſub
diaconus aliuſue cl'icus nr̄ aut alicuius me-
tropolitani vicarius ſeu locū tenēs,in ſynodo
& alibi alios quocunq; ordine maiores etiā
ep̄os antecedit,pꝑter illius iuriſditionē quā
exercet & perſonā quā repn̄tat.Sic & electus
ad eccl'iam cathedralē & confirmatus quanq̄
nondū cōſecratus rōne iuriſditionis cunctis
ī ſua diœceſi pręeminet.Quis ergo iā dubi
tarit cū q talia iura & canones cōdidit,& ta-
lē aliis tribuit ptātē poſſe eādē cū vult & ma
iorē ſuis mēbris tribuere?¶ Si qs forte obie-
cerit prioris dignitatis potius eſſe rationē ha
bendā q̄ cardinalatus de nouo collati,cū ī re
giis tractatibus ac parlamētis qlibet vt ſuę ec
cl'iæ prælatus nō vt cardinalis interſit.Huic
obiectiōi euidēs reſpōdet ratio,nā quū pſōe
ſint eccleſiaſticę,ſicut ſtatuta ac p̄uilegia ſua
rū eccleſiarū in his actibus ſeruāt,multo ma

A gis romanæ eccleſiæ cui vinculo obedientiæ
aſtricti ſunt priuilegia & ſtatuta ſeruare tenē
tur. Quibus nec ipſę pſonæ eccle. nec alii
quicūq; tanq̄ inferiores derogare quomōli-
bet poſſūt. Cū igitur viri eccl'iaſtici ad actus
publicos vel priuatos vocātur, cū ſuis qualita
tibus ac prærogatiuis ab eccleſia inſtitutis ad
mitti debēt, nā & cōtra honeſtatē publicā &
vniuerſalis eccleſiæ politiā & in opprobrium
eccleſiaſticę diſciplinæ vergeret, ſi in quouis
actu diaconus presbyterū vel presbyter epi-
ſcopū aut epūs pr̄iarchā pręcederet. Pręterea
in canonibus ſcriptū eſt vnūquenq; in colle
gio vel capitulo iuxta ſuæ receptionis tēpus
honorādū eſſe: & ꝙ ſi poſtea ali q̄s admittat̄
presbyter, cæteris tpe anterioribus præpona
tur q̄ presbyteri non ſunt. Quod ſi in ordine
maiori fit, hoc etiam multo amplius in digni
tate ſeu iuriſdictiōe q̄ in his actibus maior eſt
ordīe, ſeruādū ē: vt ſupra de archidiacono &
archipresbytero dictū eſt. Quod ſi in poſt
receptis locū habet, eadē rōne ī iis qui prius
ſi qua de nouo eis obueniat dignitas. Hoc. n.
rationi conſentaneū eſt vt dignius minus di
gnū ad ſe trahat, & res a potētiori & nobilio
ri denominet̄. Q d' in ipſis cardinalibus eui-
B dēter ſeruat̄: qui licet certarū eccleſiarū dū ad
cardinalatū aſſumūtur epi ſint, nihilominus
eos nō epos ſed presbyteros ſanctæ ro. ecle.
cardinales ſedes apl'ica appellat. Quinimo ſi
eis ſuas p̄ores eccl'ias in titu. dimittat, nō am
plius ſub noīe eccleſiarū ſed tituli cardinala-
tus ſcribit, quaſi ad maiorē dignitatē & iuriſ-
ditionē aſſūpſerit: alioquin nō aſcēdiſſe ſed
deſcēdiſſe, nō honorari ſed dehonorari uide
rētur. Quis ēt non videat cardinalatus digni
tatē archiepiſcopali eſſe maiorē dignitate: q̄a
cū illa priuatę vnius pr̄ię pręſit vtilitati, iſta
publicę totius populi chriſtiani: illa vnā dūta
xat regit eccleſiam, iſta cū ſede apoſtolica vni
uerſas. & cū a nemine niſi ſolo papa iudicent̄
cardinales, ipſi & pr̄iarchas archiepiſcopos &
reliquos eccleſię gradus cū ſūmo pōtifice iu
dicāt. Quorū officio nomē ipſū cōſonat op
time. nā ſicut ſup cardinē uoluit̄ oſtiū dom⁹,
ita ſup hos ſedes apoſtolica (totius eccleſiæ
oſtium) quieſcit & ſuſtentat̄. Nullū deniq; p
tua intētione proponis eccleſię romanæ pri-
uilegiū: q̄s. n. aliꝰ huic iuri poſitiuo & vni-
uerſalis eccleſię obſeruātię atq; apoſtolicę cō
ceſſioni (pręſerti quę apoſtolici throni mē-
brorūq; eius preeminētiā cōcernit) cōtrariū
priuilegiū dandi vllā omnino habet faculta-
tē? Neq; ēt cōſuetudine ylla tuā cauſam tue-
ris. q̄q̄ ſi qua prætēderet̄, præter appoſtolicæ C
ſedis cōſenſum & ap ꝓbatiōem, ineſſicax pror
ſus cenſenda eſſet (vt proxime de priuilegio
dictū eſt) atq; irratiōabilis: q̄a per eā dignitas
cōfunderet̄ ſupiorū magiſtatuū, turbationēq;
pareret in quolibet reipublicæ ſtatu. Nā iu-
xta canones vniuerſos nō poſſet alia ratione
ſubſiſtere niſi eā huiuſmodi magnus differē
tiæ ordo ſeruaret eccleſiaſticus: quia confun
deretur ordo, ſi cuiq; ſua dignitas nō ſeruare
tur. Quāuis (vt prędictū eſt) ex frequētibus
actibus. 40. annorū ſpatio vſitatis, contraria
potius in regno anglię cōſuetudo firmata ſit.
Hortamur itaq; te venerabilis frater & volu
mus vt prædictis rōnibus nr̄is ac nr̄orū præ
deceſſorum ordinatiōi atq; eccleſię vniuerſa
lis obſeruātiæ penitus acquieſcas: ſicut p tua
prudētia & deuotione quā ad romanā eccleſi
am & nos ſemp habuiſti, te facturum ſpera-
mus. in reliquis vero ſiue tuā eccleſiā ſiue per
ſonā cōcernētibus quæ nec rōni aut honeſta
ti derogēt, p magna qua te oī tpe cōplexi ſu
mus ac cōplectimur charitate nos ſemp ꝓpi
tios experieris. Datum florentię &c.

¶ QVO autē habitu vtātur pr̄iarchæ, dic
ꝙ qn̄ celebrāt, ſemp vtūtur pallio & vbiq;: & D
ſi nō celebrāt, vtūtur chlamide rubea ſi nō ſit
regularis, & capello murello. & in hoc diuer
ſificātur a cardinalibus, q vtūtur rubeo: & ex
hoc deſignat̄ ꝙ cardinalatus ſit dignior. Itē
cōtinuo faciūt deferri crucē ante ſe p totam
chriſtianitatē argenteā vel aureā, licet nō in
pręſentia papę: archiepiſcopi tn̄ faciunt tan-
tū deferri crucem ante ſe in ſua diœceſi. Ita
dicit graſſus in dicto. c. ex parte.

POſt iſtos quattuor pr̄iarchas ſequūtur
cardinales de iure cōi, vt ſupra dictū
eſt. ſed cōſuetudo vt dictū eſt pręponit
cardinales ipſis quattuor pr̄iarchis: quæ ſer-
uāda eſt. Et hoc mō ēt intelligo cerimoniale:
maxime q̄a a modico tpe cōpoſitū eſt de no
uo, & attenta declaratiōe eugenii. 4. de qua
ſupra. ℣ Poſt prædictos (videlicet cardinales
ſiue quattuor patriarchas vt ſup̄) ſequūt̄ alii
patriarchæ in ſcānis aliis poſt cardinales hinc
inde. Primū locum tn̄ ante eos habebit vice-
camerarius, ſi erit prælatus paratus. Et ita ſer
uatū legitur in cōcilio piſano præſidēte alexā
dro quinto, & in cōcilio cōſtantien. pręſidēte
ioāne. 23. ſecundū cerimoniale. Licet (vt ſu
pra dictū eſt) domi. in. c. epos. 17. di. & alexā.
ibidē, & idē domi. in. 7. q. in trac. de concilio
voluerint ꝙ de iure cōmuni ēt iſti vltimi pr̄i
archæ præferātur cardinalibus. & idē domi.

in.c.cleros.21.di.cũ loquitur indifferẽter &
A gñaliter de pẽiarchis ĩ notabilibus. Sed cõſue
tudo curię aliter habet: quę ſemp ſeruáda eſt
vt in.c.legimus.93.di.℣ Et attẽde ꝙ cardina
les debent ſedere ſcdm ordinẽ ſuũ: qa primo
epĩ: quos dicit bal.in.c.olim de reſcrip. eſſe ꝑ
ſtantiores cæteris, & ſic ẽt patriarchis. & ſub-
dit, nulli dubiũ diaconũ cardinalẽ præponi
epõ florẽ. vel peruſi. allegat.l.vnicã.c.de ꝑpo
ſitis laborũ li.12 ¶ Poſt oẽs pẽiarchas ſequũt
archiepĩ. de qbus & eorũ ordine & quot qui
libet habeat ſuffraganeos (ne ſim in hoc pli
xus) vide alberi. de roſata ĩ ru.ff.de ſta.homi.
vbi cõnumerat circiter cẽtũ ſedes archiepa-
les: & late in prouinciali cancellarię appoſto
licę. Et intelligo de archiepĩs nõ ponendo dif
ferẽtiã inter archiepõs & primates, alioquin
ſi facimus duas diſtinctiones, primo ponam
primates ante archiepõs: vt eſt tex.in.c.nulli
99.di. quia ab archiepiſcopo appellaẽ ad pri
matẽ: vt ĩ.c.1.80.di. & ĩ.c.1.in ſumma.99.
di. quia dicit primas quaſi primus, præſidẽs.
ergo non archiepiſcopus niſi largo modo ſi-
cut quilibet ordinarius, dicit abb. ſiculus in
cap. ſane de foro compe. Et fuerunt inſtituti
primates propter amplitudinem prouincia-
rum, & dicti primates quia primas ſedes te-
B nent: vt.99.di. nulli, & ibi glo.in ſumma di-
cit ꝙ archiepiſcopi debẽt eis reuerentiã. ℣ Li-
cet.n. vt ſupra dictũ eſt, idẽ ſit pẽiarcha & pri-
mas (vt.99.di.c.1.in fi.&.c.nulli, ibi patriar-
chas vel primates: & in.c.prouincię, ibi pẽiar
chas vel primates q vnã formam tenent licet
diuerſa ſint nomina.ca.di.&.in.c.duo ſimul
de offi.ordi. &.9.q.3.c.per ſingulas. probat
tex.in.d.c.cleros.21.di. vbi tantũ facta diſtin
ctione de patriarchis, nõ facta aliter mẽtione
de primatibus deſcẽdit poſt patriarchas ad ar
chiepiſcopos, quaſi idẽ ſit pẽiarcha & primas.
qđ probat tex.in.c.cõqueſtus.9.q.3.vbi pro
eodẽ ponit primatẽ & patriarchã: imo ꝑmo
nominat primatẽ & poſtea patriarchã. qđ &
ponitur in.d.c.duo de offi.ordi.) ſequẽdo tñ
opinionẽ oſtiẽ.in.d.c.duo, dicendũ eſt ꝙ licet
ſit idẽ officiũ, tñ maior eſt dignitas quattuor
pẽiarchaliũ ſediũ & eis maior debeẽ reueren
tia: vt in.c.graue de pręb.in.6.& in.d.c.reno
uátes.22.di.&.c.antiqua đ priui. Vnde dicit
ſpecu.in ti.de diſpẽ.in.§.ſunt quoq; ver. &
nota, illos quattuor principales proprie ap-
pellari pẽiarchas: vt.22.di.p totũ, &.d.c.anti
qua: cęteros vero (videlicet aquileiẽ. gradẽ. to
letanẽ. cantuarien. bituricẽ. & ſimiles) impro
prie appellari pẽiarchas: qa ꝑprie dicunẽ pri
mates. Et idem dicit ſpecu.in ti.de iuriſ. om. C
iudi.in verſi.ſecundũ canones. vbi etiã dicit
ꝙ vere & proprie patriarchæ dicũtur ſuper
illuſtres: quia ſunt maioris dignitatis & iuriſ
ditionis q̃ primates, qui dicuntur illuſtres. Et
ſic diſtinguendo, tunc primo ponam prima-
tes poſt quattuor patriarchas principales &
poſt cardinales. Vnde licet etiam alii appella
ti ſint patriarchæ (vt aquileien. & gradẽ. tole-
tanen. cantuarien. bituricen. & ſimiles de qui
bus ſupra diximus) illud tñ non eſt proprie
ſed improprie & abuſiuo quodam uocabu-
lo: quia potius dicuntur primates: vt dictum
eſt, & dicitur in.d.c.duo, & ponit aluarotus
in.c.1.epiſcopum vel abbatem. allegat.c.ele
ros.21.di.& rofre.in libello ordinis iudicia-
rii. & albericus in verbo patriarcha & primas
in ſuo dictionario, & ponit tex.glo.& archi.
in.c.1.in.§.fi. de ſtatu mona.in.6.℣ In locũ
autem patriarchæ gradenſis per nicolaum
quintum ſurrogatus fuit patriarcha venetia
rum. Et quia olim aquileien. primatia fuit
diuiſa in aquileien. & graden. remanſerunt
ambæ deſolatæ. igitur improprie vocantur
patriarchatus: vt dicit pauinus in tractatu ne
ſede vacan.in. §.pręmitto ſexto, verſi. quar
ta ſedes, allegat ſpecu.in ti.de diſpẽ.in.§.ſunt D
quoq;. item in verſi. vtrum aũt ad cardinalẽ.
Nec appellaẽ ad eos omiſſo medio, ſicut ad
cõſtátinopolitanũ: vt in.c. ſi clericus.xi.q.1.
¶ Sunt etiam primates in italia archiepiſco-
pus piſanus, in vngaria archiepiſcopus ſtrigo
niẽ. in alemania archiepiſcopus magdebur-
gen. in hiſpania archiepiſcopus toletanen. in
fráncia viennẽ. & bituricẽ. de quo habetur in
c.fi.de maio.& obe.& in.c.exposuit de dila.
item & lugdunen. appellat ſe primatẽ gal-
liarũ. in anglia archiepiſcopus cãtuariẽ.in.c.
1.de offi.lega.& in.c.penul.de filiis preſbyte
rorũ. & archiepiſcopus eboracen. de quo in
c.1.de appel.℣ Et iſtorũ aliqui ſunt legati na
ti: vt cãtuarien. eboracen. & viennẽ. qui inun
git regẽ francię. ad quos põt haberi recurſus
per uiam querelę: vt in.c.1.de offi.lega.& in
c.paſtoralis de offi.ordi.& in.c.1.eo.ti.in.6.
Vide pauinũ vbi ſupra dixi de iſtis primati-
bus. multa etiam iura allegat ſpecu. in.d.§.
ſunt quoq;, verſi.& nota. Iſti.n. inferiores nõ
proprie habent paria priuilegia cũ illis quat
tuor: de quibus patet in.d.c.antiqua. Non.n.
poſſunt deponere epiſcopos niſi de ſpecia-
li commiſſione papæ: vt ponit archi. in
c.primates.2.q.1. ſicut poteſt conſtantinopo
litanus, vt dictum eſt ſupra. Nec poſſunt ab

A ſoluere excõmunicatos niſi prout habeť in c.penul.de offi.lega. Vide deciſi.egi.70.in or dine de iſto archiepiſcopo cantuarien.legato nato. An autem poſſit legatus deponere epi ſcopos,vide ibi archi.in dicto.c.primates: & doc.in.c.ex tunc de cle.non reſi.& in.c.1.de tranſ.præla. Item non poſſunt dare pallium: nec poſſunt vbiq; facere deferri crucem an te ſe ſicut illi quattuor(vt in.d.c.1.vt lite pē. &c. antiqua)ſed tātū in loco ſuę primatię.& ita tenet ioan.graſ.in.d.ſuo trac.de dignita.

¶ Et iſti primates ſedebunt ordine ſuo ſe cundum dignitatem eccleſiarū.ad quod vi de in dicto libro prouincialis:vbi reperium tur annotatę omnes eccleſię orbis & ordines & religiones tam virorum q̄ mulierū,impe ratores,reges & electores imperatoris,& de intitulationibus religionū & ſubiectionibus quoruncunq;.

¶ Et uide ioan.graſſum in.d.cap.ex parte in ſua repetitione. Qui dicit lugdunen.qui di citur galliarum primas,habere archiepiſco pum grationopolitanum ſub ſe:& quod eſt mirabile eum habere duas ſedes lugduni(vi delicet primatialē & archiepiſcopalē)&duos vicarios ſiue officiales,& ab officiali archiepi ſcopali appellať ad officialē primatiæ:quod

B videť cōtra.c.2.de cōſue.in.6.vnde denotať ex his maioritas primatiæ ad archiepiſcopa tum. Vbi ponit q̄ ſi ſunt plures primates qui concurrunt inter ſe,quis præcedet,& dicit q̄ ille qui erit dignior,vel per priuilegia,vt in c.p tuas in glo.de maio.& obe. Imo aliquan do vt ſupra dictū eſt primas dici pōt qlibet ordinarius tenēs primū locū,late ſūpto voca bulo,vt dicit abb.in ca.ſane de fo.cōpe.cęte ris enī cōcurrētibus,ratio priuilegii eſt habē ff.quod cum eo qui in ali.eſt poteſ.l.3.alio quin q̄ recurrendum erit ad ea quæ dicūtur in.c.1.& in.c.ſtatuimus de maio. & obe. vi delicet q̄ primo ordinati & aſſumpti. licet poſteriores ſint meliores,vt dicit glo. in. c.fi. 75.di. Si autē contingeret q̄ eſſent ſimul or dinati, debet recurri ad principem pro decla ratione.quod etiam uidetur ſeruire inter plu res archiepiſcopos & plures epiſcopos & a lios æqualis dignitatis,de quo etiā infra pro xime. Et ibi etiam ponit q̄ primas habet ar chiepiſcopos ſub ſe:& a ſubditis archiepiſco porū ab archiepiſcopis appellatur ad prima tem,c.1.99.di. De quo etiā ponit aluarottus in.d.c.1.epiſcopū vel abbatē.& p hoc ē glo. in authen.clericus.C.de epiſcopis & cle. De quo etiam q̄ primates præferantur archiepi

C ſcopis,eſt tex.9.q.3.c.conqueſtus.21.di.c.1 17.di.multis.&.65.di.de perſona. ☞ Adde q̄ alias longa & magna fuit altercatio inter burdegalen.& bituricen. archiepiſcopos ſu per iure primatiæ quæ adhuc non dicitur fi nita.de qua in.c.fi.de maio.& obe.in.c.expo ſuit de dila.in.c.venerabilis de dolo. & cōtu. Et dicit brix.in ſuo repertorio in verbo pri mas,q̄ cū ipſe eſſet legatus in regno frāciæ, vidit archiepiſcopum bituricen.vti iure pri matiæ in tota aquitania,vbi eſt ſedes burde galen ☞ Adde q̄ inter eodem tempore ordi natos,in dubio præfertur ordinatus a papa: vt in.c.per tuas de maio.& obe.& infra dico. Et ītelligo de ordinatis ēt prius promotis ad dignitatē:alioquin primo ordinatus presby ter,ſimpliciter loquēdo præfertur ſimplici clerico ſecundo loco ad epiſcopatū promo to. Vnde intellige cæteris paribus: quia eſt dare maioritatem in epiſcopo promoto non ordinato ratione adminiſtrationis: vt dicitur in.c.trāſmiſſam de elec.& in ca.ſtatuimus de maio.& obe.

Poſt primates ſedebunt archiepiſcopi, qui regibus æquiparantur: ſunt enim ad inſtar eorum. debent enim habere 10. vel. xi. ciuitates quibus præſint in ſpiri tualibus ſicut rex in temporalibus:vt in.c.ſci D tote.6.q.3. Ideo proprie poteſtas archiepi ſcopalis & regalis conueniunt: vt dicit graſ ſus in ſuo tractatu de digni. in repetitione.c. ex parte de ver.ſig. Et ex hoc poſſet inferri q̄ maior eſt dignitas cardinalatus q̄ regalis: qa ſi rex eſt æqualis archiepiſcopo, & archiepi ſcopus eſt īferior cardinale,igiť & rex ē infe rior cardinale,per regulā.c.authoritate de cō ceſ. præben.in.6.& probat tex.in.c.ſolitæ de maio.& obe.quando vult reges aſſurgere e piſcopis & eis iuxta ſe venerabilē ſedem aſſi gnare,qui ſunt inferiores archiepiſcopis.qđ clarum videtur conſiderata ſpiritualitate. Et licet aliquando in archiepiſcopis q̄ præſint 10.ciuitatibus de facto reperiatur contrariū (vt patet in archiepiſcopo florētino,piſano, tarātaſien. qui non habent niſi duos epiſco patus & ciuitates ſub ſe,hoc fortaſſis erat o lim,hodie tū plures habent ſub ſe. Et ſimili ter in rege,quod patet in regno boemiæ: vbi non eſt niſi ciuitas pragenſis. & ideo merito dicuntur habere ſimilitudinē: vt.d.c. ſcitote. Hodie tamē poteſt inſpici in prouinciali q̄ ſunt multi archiepiſcopatus nō habentes niſi vnā ciuitatē. Per.d.tex.c.ſcitote,dicit graſſus vbi ſupra q̄ eſt vna differentia inter metro

politanũ & archiepiſcopum: qa archiepiſco
A pus poteſt habere ſub ſe plures q̄ decem vel
vndecim ciuitates & vſq; ad centum, ſed me
tropolitanus tantũ. 10. vel. xi. Sed ſi recte cõ
ſideretur ille tex. loquitur ſecundum initium
ſtatuendi prouincias, non q; ſit differentia in
effectu inter archiepiſcopum & metropolita
num. Et iſta inuicem promiſcue confundun
tur: vt probat tex. in. c. nulli. 99. di. & patet ex
dictis per oſtien. in ſumma in ti. de offi. ordi.
in. §. quod pertinet, uerſi. ſunt autẽ. & in ſpe
cu. in ti. de diſpen. in: §. ſunt quoq;. Ad quod
eſt quod dicit bar. in. l. 1. C. de metropoli be-
rito, q; metropolitana ciuitas dicitur quæ ha
bet archiepiſcopum vel patriarchã. Pro quo
glo. in. l. ſi duas. §. decet. ff. de excu. tuto.
¶ Archi. tamen in. c. præſenti de offi. ordi. in
6. in prin. facit differẽtiam inter archiepiſco-
pum & metropolitanum: quia archiepiſco-
pus eſt maior. Et dicit colligi ex tex. de priui
legiis archiepiſcopi in prin. in authẽ. colla. 9.
ibi non ſolum metropolitanus is ſit ſed etiã
archiepiſcopus. quæ rubrica eſt ſituata poſt
titulum de ſanctiſſimis epiſcopis ſecundum
pauinum: quã nõ habeo. Qui etiam dicit q;
opinio archi. eſt improbata per ioã. an. in. d.
c. præſenti in glo. 2. Ad quod adde quæ di-
B cta ſunt ſupra in quæſtione qui præferantur
in ſedendo, vtrum cardinales an patriarchæ,
poſt articulum ad quem ſpectat electio pa-
pę ſi deficerent omnes cardinales, in verſi. vn
de omnibus præmiſſis cõſideratis. Et iſti etiã
proprie dicuntur illuſtres qui habent plures
ciuitates ſub ſe: vt dicitur in. d. l. 1. de offi.
præfec. præto. & in. d. l. 1. de offi. eius cui
manda. eſt iuriſ. ¶ Sed dic q; male dicit paui-
nus q; repræhendatur archi. a ioan. an. quia
imo ioan. an. tantũ eum refert & cum eo tran
ſit q; maior ſit archiepũs metropolitano.
& idem ibi tenet domi. Et eſt verum: quia ſi
vt ſupra dico archiepũs põt habere vltra vn
decim ciuitates ſub ſe & nõ metropolitanus
ſequitur q; archiepiſcopus ſit maior. Et de o-
mnibus iſtis archiepiſcopis, vide in ru. ff. de
ſtatu homi. per alberi. de roſata, & in. d. pro
uinciali.
¶ Quando autem concurrerent inter ſe ip-
ſi archiepĩ, dicit idem paui. q; præferentur
exempti: vt in glo. in ca. per tuas de maio. &
obe. Cuius contrariũ tenet ibi abbas, vt præ-
feratur primo promotus ſecundo promoto
quantuncunq; exempto. quod maxime pla-
cet in concilio in præſentia papæ, ar. c. volen
tes de officio lega. deinde ſubiecti patriarchę
conſtantinopolitano, deinde alexãdrino, po- C
ſtea antiocheno, demum ieroſolymitano: vt
ſic in æquali gradu dignitatis eccleſiæ pui n-
ciarum ordinentur. q; ſi vltra archiepiſcopa
tũ habet aliquis corũ aliã dignitatẽ vt ſupra
diximus (vtpote primatiam vel quid ſimile)
præferetur. Poſſumus dicere ponendo exem
plũ ſicut in archiepiſcopo colonienſi, qui eſt
cancellarius italiæ: & archiepiſcopo treuerẽ
ſi, qui eſt cancellarius galliæ: & archiepiſco-
po maguntinenſi, qui eſt cancellarius germa
niæ, qui habent eligere imperatorẽ cum mar
chione brandenburgen. comite palatino, du
ce ſaxonię, & rege boemiæ: vt ponit baldus
in margarita in ver. annus. & in ti. de pace cõ
ſtan. c. 1. §. in ciuitate. 3. colla. & oſtien. in. c.
venerabilem de elec. & vide glo. fi. in. c. ad a-
poſtolicæ de re iudi. in. 6. & alberi. in. l. bene
a zenone circa prin. C. de quadriennii pręſ
ſcrip. & aluarottum in. c. 1. quis dicatur dux
vel marchio in vſibus feu. & barbatiũ in cle.
1. de iureiuran. & per pauinum in extraua-
gan. ad onus in antepe. charta. & cardinalem
in cle. 1. in prin. de iureiuran. Vnde verſus.
maguntinenſis, treuerenſis, colonienſis: & pa
latinus dapifer, dux portitor enſis: marchio
præpoſitus cameræ, pincerna boemus: hi fa-
ciunt regem ſeruantes ordine legem. Et ſi- D
militer dico q; archiepiſcopi qui non habent
ſupra ſe primatem alium, obtinent primũ lo
cum inter alios qui habent ſupra ſe primatẽ.
quod voluit gloſa in ca. per tuas de maio. &
obe. quæ licet loquatur in epiſcopo, ſatis ex
eius ratione idem colligitur de archiepiſco-
po. ¶ Item cæteris paribus etiam ille præfer
tur qui a maiori ſuperiore reperitur promo
tus ad dignitatem: vt in. d. c. per tuas: niſi or-
dinatus ab inferiore, eſſet in maiori digni-
tate vel dignior vel vtilior vel magis peritus
ſecundum ioan. an. & alios in. d. c. per tuas.
Quod inducit ibi abb. ad quæſtionem duo-
rum fratrum quorum vnus recepit a maiore
militiã, alius a minore: vt is præferatur & di
gnior iudicetur qui recepit militiã a maiore,
etiam ſi poſtea ab illo maiore alter militiam
aſſecutus fuerit: per ea quæ ponuntur in. l. fi.
ff. de albo ſcriben. ¶ Si reperiatur promotus
ab eodem vel æquali & æqualiter, cæteris pa
ribus ille præferetur qui præcellit alium me
rito vitæ, nobilitate vel ſcientia. 16. di. cap.
ſexta. & notat archi. eadẽ di. c. quoniã & .75.
di. c. fi. etiam ſi alter fuerit prius promotus: vt
dic. domi. in ſuo trac. de concilio. in. 7. q. Sed
ſi ſunt æquales quantũ ad promotorem, tunc

A cæteris paribus ille præfertur qui primo ad
dignitaté fuit promotus: vt in ca. epiſcopus
17.di.& in.c.1.de maio.& obe.etiam ſi ſecū
do promotus ſit dignior facultatibus & ho-
nore ſecundū inno i.c. ſtatuimus (& ibi mo
derni) de maio.& obe.& dicit ioan.de immo
la in.c.ſi.in.3.col.de conſti. Alioquin ſi om
nes per omnia ſint ęquales, recurre ad ea quę
ſunt dicta & examinata ſupra de primatibus
per quæ multa aperiuntur.

¶ Quid autem inter archiepiſcopū medio-
lanen. & rauennen. (inter quos fuit anti-
qua controuerſia: vt dicit glo.3.in.leg.decer
nimus.C.de ſac.ſanc.eccleſiis) tex.in.§.hinc
etiam.17.di.oſtendit ꝙ archiepiſcopus me-
diolanen. præfertur, & ex ordine ſcripturę
& quia ibi prius ſubſcripſit q̄ archiepiſco-
pus rauennen.qui actus denotat maioritaté:
vt in.c.ſi.& ibi doc.de offi.lega.in.6.& in.c.
dilecta de reſcrip. c.mandato de præben.in.
6.& in.c.penul.de elec.in.6.Similiter tex.in
c.bene quidem.96.di.cum glo.ibi.vbi prius
reſpōdit mediolanen.deinde rauēnen.Ratio
nem autem cur prius ſubſcripſerit & reſpon
derit mediolanen.reddit tex.in.c.epiſcopos.
17.di.vbi videtur dicere ꝙ hoc fuit quia attē
ditur tempus ordinationis cuiuſlibet præla-
B ti ad conſidendum in conſilio & ſubſcriben-
dum, ſicut & in qualibet alia re. ¶ Archi.poſt
gloſam & doc.in.c.bene quidem, argumen-
tatiue videnť velle ꝙ mediolanen. præferať.
& clarius doc.in.§.hinc etiā.17.di. & idem
martinus lauden.in trac.de digni.verſi.deci-
mo. Albericus de roſata in epiſtola inter cla
ras.C.de ſumma tri. dicit ſe vidiſſe alias ita
determinari ꝙ mediolanen. præponatur ra-
tione antiquitatis, & quia in antiquis ſcriptu
ris reperitur præponi. ¶ Sed ſi quis vellet te-
nere contrarium, facilis eſt reſponſio ad illa
iura quæ videntur vrgere: videlicet ad tex.in
c.bene quidem.96.di.& in.§.hinc etiā cum
ſequen.in.17.di.dicendo ꝙ ibi loquunť ra-
tione prioritatis ordinis: quia ille laurentius
archiepiſcopus mediolanen.erat primo ordi
natus q̄ archiepiſcopus rauēnen.& ideo præ
poſitus fuit, quod oſtendit vltimus.§.in.c.cō
cilia.17.di.&.18.d.cap.placuit. In eo autem
quod dicit ratione antiquitatis, & ciuitas ra-
uēnen.eſt antiquiſſima ciuitas italiæ: vt pro-
bat glo.ī ru.infortiati. Et iuxta hiſtorias poſt
confuſa hominū labia in babylone, vel vt alii
volunt poſt troię euerſionem a theſſalis con
dita eſt. cuius epiſcopus donatus eſt a valen-
tiniano imperatore pallio ex candida lana
quo non niſi imperator vtebatur. ex quo fa-
ctum eſt vt aliquando rauennen. epiſcopi C
cum romanis pontificibus contendere auſi
ſint. Duodecim etiam ciuitates eidem epiſco
po ſubiecit: videlicet ariminū, cæſenā, forli-
uiū, forū pompilium, fauentiā, forum corne-
lium (quæ immola hodie dicitur) bricium,
bononiā, mutinam, regium, parmam, & pla-
centiam. vnde archiepiſcopatus erigitur. Sed
mediolanum incœpiſſe habere archiepiſco
pum videtur tempore beati bernardi: vt pa-
tet in eius epiſtola ad mediolanen.133.qui
fuit poſt valentinianum. Item rauenna ha-
bet canonicos cardinales: vt per ioan.an.in.
c.bonæ el.1.de.poſtula.præla.glo.in.ca.pu-
dor.32.q.2.glo.ī cle.2.de cele.miſ. & diciť ī
cle.ne romani de elec. Hoc tñ nihil facit: quia
idem eſt in eccleſia mediolanen. non tamen
ex hoc deberent præponi: quia ſunt cardina-
les ſine pileo rubeo & ſine ſucco.

Deinde poſt archiepiſcopos & metro-
politanos ſequuntur epiſcopi cuiuſ-
cunq; ſint gradus. qui oēs inter ſuos
collegas ſecundum gregorii papę decretum
ſedebunt ſecundum ordinem promotionis
eorum, & qui primo ordinatus eſt primo ſe
deat: vt in.c.placuit.18.di.glo.& doc.in.cap.
ſi.75.di.& in.c.epiſcopos.17.di. Vel quādo D
per omnia ſunt pares, ille qui plus elaborauit
ꝓ eccleſia: vt.d.c.epiſcopos ibi glo. & ponit
berta.in prima parte.4.lib.q.12.in trac.de e-
piſcopo.de quo etiam in ſpecu.in ti.de cita-
tione.§.iam de citatione verſi. porro el.3.
Quod intellige niſi ſint pręlati aſſiſtentes pa
pæ: quia illi ſedent ſuper gradū thalami pō-
tificalis ad ſiniſtram quādo papa eſt præſens
in cōcilio: alioquin ſedebūt in loco ſuo. Et in
telligitur de primo ordinato quantumcunq;
non prius electo vel aſſumpto ſiue prouiſo:
quia qui primo eſt conſecratus ſiue ordina-
tus, præfertur illi qui primo fuit promotus
ex quo non reperitur conſecratus: vt dicit
alexan.in.c.epiſcoporum.18.di. Quod etiā
ponit bertach.in.d.trac.de epiſcopo ī prima
parte.4.lib.in.12.quæſito, quod ipſe oſtendit
exemplo iacobi maioris, qui ideo appellatus
eſt maior, quia primo adhæſit chriſto q̄ iaco
bus minor: & dictum eſt ſupra proxime.
Quod idem alexan.in.d.c.epiſcoporum di
cit eſſe verum in aliis locis q̄ in cōcilio, quo
interueniunt epiſcopi non conſecrati & vbi
tractatur de actibus iuriſditionalibus & non
ordinis: quos poteſt exercere electus confir-
matus non conſecratus: vt in.c.tranſmiſſam

de elec. & ꝙ ideo in concilio attenditur tem-
A pus promotionis, & in.c.canones. 15.di.idem
replicat. Ad quod facit quod dicit cardinalis
in cle.quãuis.in.q.5.de foro compe.de epi-
ſcopo cõfirmato & non cõſecrato, & qđ dicit
inno. & alii in.c.träſmiſſam de elec. ꝙ epiſco
pus electus & confirmatus, ante conſecratio
nẽ exercet ea quæ ſunt iuriſdictionis & cõci-
liã congregat, ergo quo ad iuriſdictionalia in
cõcilio ſufficit ꝙ ſit confirmatus. Et hoc cæte-
ris paribus: alioquin ſi vnus epũs cũ dignita-
te põtificali habeat aliã præeminentiam ſiue
officium & adminiſtrationem, præferetur ha-
bens maiorem præeminentiam: vt.d. verſi.
porro. & in.c.1.de maio. & obe. Ad quod eſt
illud quod dicitur ꝙ diaconus cardinalis ra-
tione officii & adminiſtrationis præfertur e-
piſcopo: vt ponit oſtien.in.c.eccleſia el ſecun
do de elec. & abb.in ca. ſuper his de fide in-
ſtru. ioan.mo.in ca.ſuper eo de hære, in.6.
tex. & doc.in ca. per venerabilem in §. ratio
nibus qui filii ſint legi.glo. & doc.in.c. quãq̃
2.q.7. & idem abb.in.d c.eccleſia. & dom.in
c.1.de offi.lega.in.6. & bar. & doc.i.d.l. §.
ſi quis in appellatione.ff.de appel. Sic etiã ra
tione diuerſi reſpectus aliqñ dicitur quis ma
ior: vt eſt videre ĩ archidiacono & archipreſ-
B bytero: quia præfertur ratione officii archi-
diaconus: vt in d.ca.1.de offi.archi. optime
deciſ.430. incipit item fuit dubitatum, quę
dicit ꝙ in locum archidiaconi ſuccedit præ-
poſitus, & in locum archipresbyteri decanus.
ad idem.c. perlectiſ.25.di.glo.fi.in.c.ſtatui-
mus de maiori. & obe. Sic & abbas in mino
ribus, maior eſt presbytero in dignitate vel
officio, licet ſit minor in ordine: vt in. ca.ruã
de æta. & quali. Et per hoc dicit domi. in cap.
epiſcopo.17.di.ꝙ in diuinis archipresbyter
præcedet archidiaconũ: ſed extra diuina (vt
in voce, loco & iuriſditione) præcedet archi-
diaconus. Et ſic intellige glo. & tex.in ca. pri.
de offi.archi.33.q.5.eſt ordo.93.di.a ſub-
diacono, &. c. ad hæc de offi. archi. De
quo vide oſtiẽſem in ſũma in ri.de offi.archi.
§. . & idem etiam ioan.de ana.in.d.c. ad li-
berandam de iudæis. vbi dicit ſe vidiſſe dubi
tari bononiæ. Vnde ratione ordinis maior
eſt ſimplex epiſcopus etiam presbytero car-
dinale: vt in.d.c.q̃q̃, & ibi dicta. & vbiq; vbi
tractatur iſte articulus vter ſit maior, epiſco-
pus an cardinalis. de quo aliquid dixi ſupra:
& late barba.ĩ trac.de præſtã.cardi.in.1.quæ
ſtione: & alexan.in dicto cap.quanq̃. Et ideo
ante tempora clementis quinti, ſimplex epi-
ſcopus non aſſumebatur ad cardinalatum C
tituli presbyteralis vel diaconalis: & niſi va-
caſſet titulus dari ſolitus cardinali, nõ creaba
tur cardinalis, ſed a tempore clementis præ-
dicti & ſucceſſiue vſq; nunc promouentur e
piſcopi etiam ad cardinalatum tituli presby-
teralis. De quo vide ioan.an. & do.in.c. cum
aliquibus de reſcrip. in. 6. & vide pauinum
in trac. viſitationum in.2.q. principali, in.3.
col. De quo vide etiam dicta ſupra de quat-
tuor patriarchis & de dignitate & priuilegiis
epiſcoporum: & multa ſolennia vide in trac.
de epiſcopo per berta, & aliqua remiſſiue
per brix.in verſi.quæ priuilegia ſunt epiſco-
porum. in verbo epiſcopus. Et uide quæ ſu-
pra dicta ſunt de bonifacio. 8. qui licet adin-
uenerit reſeruationes, neſciuit tamen adinue
nire promotionem epiſcoporum ad cardina
latum, in illo articulo vter præferatur cardi-
nalis an patriarcha.

¶ NVNC de ipſa maioritate & præla-
tione dicimus ꝙ circa hãc maioritatem quæ
in eccleſia capitur quattuor modis, multa ſũt
cõſiderãda. Aliqñ.n. habetur reſpectus tẽpo
ris.17.di.§.hoc quoq; &.§.verum.96.di.d.
c. bene quidem & de maioritate & obe.c.1.
Aliquãdo perſonæ ordinãtis vel conſtituen-
tis: vt in. l.quidam. ff.de re iudi.l.vlti.ff.de al D
bo ſcribẽ.c.per tuas de maio. & obe. Sic ille
qui eſt receptus in canonicũ authoritate pa-
pæ licet ſecundo loco, præfertur in aſſecutio
ne præbendæ recepto quantumcunq; primo
loco authoritate inferioris: vt in. c. ii qui de
præben.in.6. & in.c.ſi pro te de reſcrip.co.li.
& in.c.ſtatuimus, ibi abb.de maio. & obe. Et
promotus a principe potius q̃ ab inferiore:
vt in dicto verſi.porro. & dicitur in.c.per tu-
as eo.ti. de maio. & obe. & dictum eſt ſupra
in prælatione inter archiepiſcopos in fi.illius
articuli. Quid quando ambo ſunt recepti au
thoritate papæ, vide oſtien.in ſumma de ma
io. & obe. §. 1. & dicitur in.c. tibi qui de re
ſcrip. in. 6. & in.d.c.ſtatuimus, de maiori. &
obe. ¶ Aliquando habetur ratio dignitatis,
ſeu maioritatis officii: vt ſupra dictũ eſt. Sic
& petrus fuit maior apoſtolis in dignitate
vel officio, ſed in apoſtolatu ſeu ordine epi
ſcopali par fuit & æqualis. 2.q.7.puto.21.
di.in nouo. Et ſecũdum hoc intelligitur.17.
di.multis ſic: &.21.di.§.in his omnibus, cũ
ſequen.ca. Et de iſtis quattuor modis vide o-
ſtien.in ſumma in.d.§.1.de offi.archi. & ar-
chi. & domi.in.d.c.quanq̃.2.q.7. & ioan. de
ſan.ibidem. & ioan. de ana. in. d. c.ad libe-

randam.& barba.in.d.trac.in.8.char.& alua
A rum de planctu eccleſiæ circa finem primæ
partis. Vbi poſt archi.dicit ꝙ perſona præeſt
perſonæ quinq; modis: ſcilicet officio.21.di.
in nouo. vitę merito.2.q.7.beati. ordine.93.
di.a ſubdiacono. adminiſtratione & dignita-
te: vt archipresbytero archidiaconus, de offi.
archi.c.1.& ibi glo. conſecratione: vt epiſco-
pus omnibus.21.di.c.1. Ita dicit archi.in.c.
quis in.§.in his.21.di. Qui etiã dicit ꝙ hæc
prælatio conſiſtit in tribus: in iudiciis.21.di.
inferior. in præceptis.21.di.nunc autem. in
ſacramentis.21.di.deniq;, ſecundum archi.
qui ibi hoc notat in prædicto.§.in his.21.
di. ¶ Itẽ ſecundũ lau.in.d.c.in nouo & refert
ibi.archi. eſt dicendũ ꝙ maior poteſtas attẽ-
ditur qñq; ex dignitate ordinis, qñq; ex digni
tate conſecratiõis qñq; ex dignitate diſpẽſati
oĩs ſiue adminiſtrationis. Petrus ãt ex ꝓroga
tiua conſecrationis vel ordinis maiorẽ pote
ſtatẽ apoſtolis nõ habebat, ſed ratione admi
niſtrationis. Idem & cardi.in.d.ca.ſtatuimus
in.5.q. Vbi cõnumerat maioritatem digni-
tatis.d.c.dudum de elec.de offi.delega.c.pa-
ſtoralis. temporis de maio, & obe. c.1. ſene-
ctutis.l.ſemper. ff.de iure immu. de tranſla.
præla.quanto. diſpẽſationis ſiue prælationis,
de electione trãſmiſſam, de iudi. at ſi clerici.
B conſecrationis: vt in.c.aqua de cõſecra.eccle-
ſiæ vel altaris, ordinantis: vt.d.c. per tuas. or-
dinatiõis: vt in.c.ſtatuimus de maio.& obe.
Et iſta ordinatiõis præfertur maioritati tem-
poris, ſenectutis & ordinantis ſecundũ oſtiẽ.
& car.& abb.in.d.c ſtatuimus. Et idẽ in effe-
ctu (licet reducat ad quinq;) brixiẽ. in verbo
maior, verſi.in quibus. & vide oſtien.in ſum
ma de ma.& obe.§.1. ¶ Dominicus in.c.1.
de offi.lega.li.6.referẽdo oſtien. ibi connu-
merat.xi. prerogatiuas honoris & præeminẽ
tiæ. Prima eſt prælatiõis, qua minor propter
iuriſditionẽ prefertur maiori ĩ ordine: vt de
offi.archi.c.1. Secunda dignitatis: vt in.c.du-
dũ de elec.& in.c.paſtoralis de offi.ordi. Ter
tia temporis, de maio.& obe.c.1. Quarta an
tiquitatis.ff.de iure immuni.l.ſemper.de trãſ
la.præla.quanto. Quinta conſecrationis, de
conſecr. eccle vel alta.aqua.de ma.& obe.cũ
inferior. Sexta manus excellentis impoſi-
tionis, de maio.& obe, cap.per tuas. Septima
maioris ordinis, de maiori.& obe.ſtatuimus.
Octaua recognitionis feudi, qua laico tenẽ-
tur clerici deferre: vt in.c.ſolitæ.§.verum de
ma.& obe. Nona magiſterii ſiue inſtructio
nis.35.q.9.veniam.ff.de dam.infec.l.ſi ædi-
bus.ff.de arbi.l.dicere.§.ſed ſi de pluribus. C
Decima honeſtatis ſiue ſanctitatis.40.di.mul
ti.de teſti.in noſtra. Vndecima honoris: vt
in ca.1.de offi.lega.in.6.
¶ De iſtis etiam aliqua connumerat abb.in
ca.ſtatuimus in ſecundo notabili de maio.&
obe. Et vltra ponit prælationem ratione ad-
miniſtrationis, allegat.c. trãſmiſſam de elec.
Glo.in.c.lex.2.di.dicit maiores nobilitate, di
gnitate, antiquitate & ſcientia. Idem abb.po-
nit in.c.ſolitæ de maio.& obe, etiam aliquẽ
præferendum ratione maioris præeminentiæ
quia pręeſt dignioribus, argumento ſumpto
ex illo tex. Ad quod glo.in verbo canonicis,
circa finem in.c.ſtatutum in fi.de reſcrip. in
6. Et alibi abb.notat tria quibus dicitur quis
cõſocium in eccleſia præcellere in.c.dudum
ĩ.4.&.5.notabili: videlicet dignitatẽ, ętatẽ &
tempus receptionis. Et de primo ponit exem
plum ſecundũ inno.& alios ſi canonicus ha-
bet dignitatem annexam præbendæ vel eſt
nobilior genere vel magis literatus. Et glo.2
di.in.c.lex, dicit ꝙ maiores natu dicũtur nobi
litate ſciẽtia & ętate. Et illorũ vox dicitur põ
deroſior in capitulo qui dignitate ætate & tẽ
pore in receptione præcedit ſecundum abb.
in.d.c.dudum. ¶ Similiter tex.& glo.in.c.ſu-
per eo el.2.de teſti. dicit aliquẽ præferẽdum D
ratione potentiæ diuitiarum vel honoris &
nobilitatis.& ibi abb.& alii moderniores tra
hunt ad multa & ad doctoratũ. Et in.c.ſedes
poſt glo.de reſcrip. dicunt doctores poſt ioã.
an. ꝙ ad conſiderandũ, qui dicantur maiores
in materia illius tex, non eſt dare certã doctri
nam: ſed iudex arbitrabitur ſecũdum poten
tiã diuitias, dignitatem & meritum cuiuſq;.
De quo in ſpecu.in ti.de reſcrip.præſentatio-
ne, in.§.fi.verſi.ſecũdum quæ ſunt perſonæ.
Et vide quæ ponuntur in.l.1.& in rub.C.ne
liceat potentioribus. vbi agiť de cãcellariis,
notariis & ſimilibus. Et vide omnino pe.de
ancha.in.c.1.in fi. de conſti.& barbatium in
repeti.l.cum acutiſſimi col.68. C.de fidei
commiſ.& abb.& alios in.c.ex parte de alie.
iudi.mutã.cau.fac. Et vide omnino domĩ.in
cap.epiſcopos.17.di. vbi plura ponit de iſta
prælatione. ¶ Deciſio dominorum.430. (in
cipit item fuit dubitatum vtrum præpoſitu-
ra: quæ eſt quarta in ti.de elec.) arguit ex pre
eminentia quam habet decanus cuius deca-
natus eſt electiuus, habens curam animarũ
& iuriſditionẽ in canonicos ipſum eligentes
& in clericos omnes ipſius eccleſiæ (licet nõ
ſuper præpoſitũ) tenẽs etiam ſigillũ capituli

A do ſtando vel ſedendo, per.d.l.1.&.l.decernimus.C.de ſacroſanc.eccle. Item ſenex præſumitur habere mentem ſanam & perſeuerantem in ſanitate.l.ſenium.ibi bal. C.qui teſta.fa.poſ. Item & in ſedendo ſenior debet anteceder e: vt eſt tex.in.d.l.1.C.de præfec. ſacri cubi.li.12.& inno.in'.cap.1.de maio.& obe. Prærogatiua tamen ordinis præfertur ſenectuti: vt in.cap.a ſubdiacono.92.di.dicit abb.in.cap.ſtatuimus de maio.& obe.& dixi ſupra. ❡ Item in ſenibus eſt grauitas. Vnde hiero.ſcribens auguſtino dicit ꝙ bos ſenior grauius figit pedem. Item ſenior eſt maturitate ſenſus præſtantior.cap.niſi cum pridem verſi.alia, de renun. Item experientia doctior 26.q.4.ſciendum.&.d.cap.porro. Vnde conſilium ſenum melius eſt q̃ iuuenum.c.ex multa de voto.vide iaſonem in.l.gallus in.14.col.in prin.de libe.& poſthu. Item verba ſenis ſunt authoritatis.l.ſi chorus.§.1.ff.de lega.3.vbi allegatur ruſticũ ſenem dixiſſe peculium ſine pecunia fragile eſſe. Inde bar.in trac.de tyranno.4.col. dicit ꝙ antiquior in domo habet quaſi prærogatiuam congregandi alios de domo.&
B inno.& bal.in.d.cap.1.& alii. De quo vide latiſſimas remiſſiones per feli.in.ca.cum omnes de conſti.videlicet ꝙ vbi non eſt prælatus, ſenior de capitulo congregat capitulum, & poteſt cogi ad congregandũ. non tamen habet niſi vnam vocem: & non poteſt facere contractus nomine eccleſiæ nec agere in iudicio: quia non eſt prælatus. ❡ Ad idem bar.in.l.1.ff.de albo ſcriben.& tex.in.l.2.C.de præfec.prę.li.12.&.C.de offi.magiſtri offi.l.nemo.vbi dicit, is enim gradus cęteros antecedat quem labor prolixior & ſtipendia longiora fecerint anteire. Ad idem.C.de tyroni.l.fi.li.12. Hinc dicit tex.illum in locum decedentis quo ad dignitatem vel officium ſurrogandum eſſe qui antiquior reperitur.74.di.epiſcoporum.24.di.epiſcopus. Quod intellige niſi minor in collegio ſuperiorem ſuperet virtute & bonitate, tunc enim ille præferendus eſt antiquiori: vt in.§.ordinationem in authen.de monachis.&.d.cap.epiſcoporum. Ad quod facit quod dicit abbas in.cap.1.de maio.& obe.ꝙ quando agitur de promouendis non conſideratur prioritas ordinationis, & conſequenter nec ſenectutis (quę poſtponit ordinationi, vt ſupra dixi) ſed habetur reſpe- C
ctus ad merita. Et hoc ꝙ iunior ſuperet virtute ſeniorem, requirit probationem per teſtes.40.tex.eſt ſingularis in leg.vnicuiq;.C.de proxi.ſacro.ſcri.li.12. De quo vide alex.in.l.cũ quid.ff.ſi.cer.pe.& ibi aliqua quando iuuenis præfertur doctori antiquo. Regulariter autem doctor antiquior præfertur iuniori. de quo quando & qualiter procedat late decius in.cap.clerici de iudi. Et doctori antiquo & excellenti probanti ſtylum vel conſuetudinem alicuius curiæ creditur ſecundum bar.in.l.de quibus ff.de.ll.de quo vide ibi iaſonem. Sic quando aliquis habet citare capitulum, ſufficit ſi det literas maiori de capitulo.archi.in c.comeſſatiões.44.di. ❡ Item ceſſante cõſuetudine antiquior dicitur maior in capitulo. abb.in.cap.auditis.2.col de elec.& in capitulo cum olim.5.col.de re iudi. Et abb.in.cap. in cauſis de elec.dicit ꝙ vbi non eſt prælatus, antiquior congregat capitulum, & allegat inno.in.c.2.de noui ope.nunti.& dixi ſupra. Sed inno.ibi circa finem videtur dicere ꝙ debent conuenire duę partes quę habent alios vocare. & idem videtur velle bar. D
in.l.omnes populi.in.6.col.ibi quarto ſecũdo principaliter.ff.de iuſti.& iure.& idem ſentit milis.ſ.ꝙ ceſſante conſuetudine pertinet ad antiquiorem, in verbo vniuerſitas, verſi.xi. Sed prima opinio videtur verior in collegiis eccleſiaſticis: videlicet ꝙ ad antiquiorem, in aliis poſſet ſeruari alia opinio. De quo vide petrum de ancha.in repeti.cap.canonum in.15.charta.& late feli.in cap.cum omnes de conſti.in vltima charta. Et vbi non reperitur ſcripturę authoritas nec doctorum, ſenes ſunt requirendi, & ſententiæ eorum ſtandum eſt.20.di.cap.de quibus. facilius nanq; inuenitur quod a pluribus ſenibus quęritur. & ſenior præſumitur ſapientior.26.q.4.cap.ſciendum.ſpecu.in titu.de aduocato.§.nunc tractemus, verſi.habita. nam & ſenes magis temperati ſunt q̃ iuuenes.l.clarum C.de autho.præſtanda.l.fi.§.filii.C.de bonis quæ liberis. vnde dicitur iob.12.cap. in antiquis eſt ſapientia & in multo tempore prudentia. Item & in aduocando ſenior præfertur. ſpecu.in ti.de aduocato §.iam nunc audiẽdum, verſi.iuniores. Et inter duos extraneos ad idẽ officiũ eodẽ tpe, cęteris paribus præferẽ antiquior: vbi alius nõ

fuiſſet pluries functus officiis & honoribus
A ciuitatis, vel functus maioribus officiis vel
niſi filios haberet. l. in albo, & ibi bar. C. de de
cu. li. 10. Vide abb. in. d. c. 1. de ma. & obe.
¶ Sed inter habentē filios & antiquiorē quis
præferat, pro nūc non dico: puto φ attēdatur
ſubiecta materia. Tamen inter habētes filios
præfertur cęteris paribus is qui plures habet
filios. l. ſpurii. §. fi. ff. de decurio. ponit lucas
de pēna. in. d. l. in albo. Et inter antiquiorem
& habentem filios multū attēdēda eſſet ſubie
cta materia in qua dubitaret: quia aliqñ poſ-
ſet præferri antiquior, aliqñ h̄ibens filios: qa
vbi eſſet paritas in ętate, & aliu s haberet filios
alius nō, tunc non eſt dubiū præferri haben
tē filios. d. l. in albo. debetur. n. ſenibus obediē
tia & reuerētia. 23. di. his igr. l. ſemper. ff. de
iure immu. vnde leui. 14. honora perſonam
ſenis. Inde dicit bar. in. l. cum quid. ff. ſi cer.
pe. φ teſtis ſenex in dubio præfertur iuueni.
& idem bal. in. d. c. 1. de ma. & obe. Et ſenes
præferunt minoribus. l. fi. ff. de proba. præſu
mitur. n. ſenex dicere verum, quia ſenectus ē
propinqua morti: & ideo præſumitur ex ſene
ctute mortuu. l. ſi vt certo. §. nunc videndū
ff. commodati, l. mortis cauſa donare. & ibi
glo. ff. de dona. cau. mor. & l. is. qui. ff. de fidei
B com. liber ſenectus. n. eſt vitę occaſus ſecūdū
ſenecam. Inde apoſtolus ad hebrę. c. 8. quod
antiquatur & ſeneſcit prope interitum eſt.
Item ſenectuti deferendum eſt. d. l. ſemper
ff. de iu. immu. C. de poſtulando. l. prouiden
dum. C. de aduoca. diuer. iudi. l. binos. archi.
61. di. ſtatuimus, in authen. de appel. §. illud
col. 4. Inde leuitici. 19. coram cano capite cō
ſurge. Et philoſophus. 7. poli. natura quidem
humano generi dedit hos ſeniores hos iunio
res: quorū quidē primos principari, ſecūdos
ſubiici decet. nec indignum debet iunior exi
ſtimare propter ętatē maiori concedere: ho-
neſtum eſt enim iuuenibus miniſtrare & obe
dire ſenioribus. ¶ Itē ſenem minori dolore
decedere cicero in li. de ſenectute teſtatur. in
quit. n. ſenes ſic mihi mori videtur vt cū ſua
ſponte nulla adhibita vi conſumptus ignis
extinguit: & quaſi poma ex arboribus ſi cru-
da ſunt vi auellūt, ſi matura & cocta decidūt
ſic vitā adoleſcentibus vis aufert, ſenib⁹ ma-
turitas. Item defertur ſeni vt ſuſpitio contra
eum remoueat. 34. di. fraternitatis. archi. 18.
di. decernimus. notatur. i. l. ſi vt certo. §. cuſto
diam. ff. cōmo. ibi dicit glo. φ facilius iuuenes
fugiunt φ ſenes. Item præfertur in cauſis de-
cidendis. 20. di. c. de quibus. archi. 18. q. 2. C
c. diffinimus. Item in arengando in publico
concilio. bal. in. l. obſeruare in. §. ā ſi vero. ff.
de offi. procō. & lega. Item prior præſtat con
ſenſum. l. 1. ibi bar. C. de ꝓpo. ſacr. cubi. glo.
iu. c. ſtatuimus in verbo noui. 61. di.
¶ Sunt. n. ſenibus plura priuilegia conceſſa.
Nam citatus vt pſonaliter cōpareat, nō arcta
tur ſi quia debilis nō valet equitare: vt deci.
18. vſ. 26. in ti. de iudi. in nouis. & milis in
verbo citatio perſonalis. facit. c. placuit. 18.
di. & ibi dom. & in. c. tanta. 86. di. vbi remitti
tur onus comparendi propter ſenectutē in
concilio. Item nō poteſt ſine venia vocari in
ius a iuuene: vt in ſpecu. in ti. de actore i ver
ſi. ſed nunquid edictum. Item mitigatur pœ
na propter ſenectutem, l. quid ergo. §. pœna
granior. ff. de īfami & c. 86. di. tāta nequitia. &
ibi archi. & ibi glo. allegat concordantes. &
bal. in. d. c. 1. de maio. & obe. l. in metallū. ff.
de pœnis. Vide albericum in dictionario in
verbo antiquitas. & vide in. l. 2. ff. de termino
moto. Sic & in impoſitione pœnę. 26. q. 7. c.
tempora, & c. hoc ſit. ¶ Item ſexagīta annorū
non tenetur ire ad bellum. l. fi. & ibi bar. C.
qui profeſ. vel. ęta. lib. 10. flo. in. l. inuiti la pri
ma. ff. de teſtibus. ¶ Item notarius ſenex ne- D
gans ſcripturam propriam confectam tpe
iuuentutis etiam cum iuramento, non inci-
dit in pœnam falſi: quia propter factum de lō
giſſimo tempore poteſt ignorari: & quia tē-
pore forma literę ſolet variari, angelus in au
then. de trien. & ſemiſ. §. fin aūt. & in. §. illi
quoq. & in authen. de inſtru. cau. & fide in
prin. doctores in authen. contra qui propri-
am. C. de non nume. pecu. Item excuſatur
a collecta impoſita per capita pro mittendo
in exercitum. l. 1. & c. C. qui ętate li. 10. mo-
derni in l. 4. §. actor. ff. de re iudi. Maiores. n.
55. annis ad munera perſonalia vocari non
poſſe, manifeſti iuris eſt. l. fi. C. qui eta.
ſe excu. li 10. l. 2. §. maiores in prin. ff.
de decu. l. ſi vltra ibi glo. C. de decu. lib.
10. l. ſemper. §. 1. ff. de iure immuni. ¶ Item
vbi agitur de delicto commiſſo, & eſt præ-
ſumptio ex qua deueniri oportet ad tortu-
ram contra plures inter quos ſunt ſenes, in-
choandum eſt a iunioribus: vt in. l. vni-
us in prin. ff. de queſtionibus. Et ideo a iu-
niori qa eſt a timidiori: vt ponit godofre. in
trac. de queſtiōib⁹. i. 1. q. Facit. l. ex libero. §.
1. & l. 1. in prin. & ibi nōt bar. ff. de quōnib⁹.
¶ Item vbi plures ſunt hæredes inſtituti: ſi

A agitur de deponẽdis tabulis teſtamenti,licet
alias deponi debeãt penes illũ qui in plus re
peritur inſtitutus vel apud ædẽ ſacram vel
ſit in iudicis arbitrio(.l.cęterę.§.penul.& fi.
ff.famil.erciſ.)fallit ſi inter ęqualiter inſtitu
tos ſit ſenex:quia penes illũ antiquiorẽ depo
nũtur.l.fin.ff.de fide.inſtru.Ad idem tex.in.l.
cum pr̃.§.pr̃ pluribus.ff.de lega.2.vbi inter
plures hæredes cuſtodia clauium & anuli de
bet relinqui filio maiori natu.pro quo bal.in
l.procurator.C.de ędẽ.Vide glo.in.ca.licet
de proba.in verſi.graueſ.& glo.1.in fi.in.l.cũ
quid.ff.ſi cer.peta.ibi doc.Idem de cuſtodia
clauium arcis vel fortalitii:quia debent tradi
antiquiori.bar.in.d.l.cũ pr̃.§.pr̃ pluribus.&
bal.in.d.l.procurator,& in conſi.ſchiſmatis
C.ſi quis aliquem teſta.prohi.de quo ẽt vide
per iaſonẽ.in.d.l.cum quid.ff.ſi certũ pe.&
ibi ẽt aliqua ad propoſitum per eũ.¶ Item
antiquior ex duobus notariis ad cautelã vo-
catis,tenebit originalia actorum.& idẽ de co
dicibus rationum mercatorum,ponit bal.in
c.qm̃ contra.16.col.verſi.quid ſi iudex,de
proba.¶ Item ſi plures in accuſatione inſtitu
enda cõcurrunt,ſenior eſt præferẽdus:vt in
l.ſi plures.ff.de accuſa.35.q.6.c.conſangui
B neos.Item in optatione præbendarũ.c.ſi.de
conſue.in.6.alberi.in.d.l.cum quid.ff.ſi cer.
pe.in vlti.char.circa pri.verſi.denuo.¶ Item
in prælatorum electione:quia ſenior eſt eli
gẽdus.61.di.c.ſtatuimus.84.di.ca.porro.&
74.di.c.ſi.incipit cõſuluit,ibi maturiores ęta
te.& tex.in.c.dudũ de elec.&.24.di.c.quan-
do eps̃.ibi ętatem.Et vide glo.& alberi.in.d.
l.cũ quid,& innocẽ.in.c.1.de maio.& obe.
Item ſenibus defertur in conſiliis ſequẽdis.c.
dño ſancto.50.di.&.33.q.2.hoc ipſum,in fi
ne.vnde eccleſiaſtici.25.q̃ ſpecioſum cani-
ciei iudiciũ.Item q̃ ſpecioſa veteranis ſapien
tia & glorioſus intellectus & conſilium.item
corona ſenum in multa peritia,& gloria illo
rum timor dei.¶ Item defertur in abſolutio-
ne ab excõmunicatione:quia vbi alias tene-
retur venire ad ſedẽ apoſtolicam ex iniectio
ne manuum in clericum,ſeni defertur & re-
mittiẽ abſoluendus ab epo.c.quãuis de ſen.
excõ.¶ Item defertur ſeni:quia remittitur ei
onus eundi ad iudicem pro teſtimonio feren
do.c.ſi qui de teſti.& ad domũ eorũ eſt mit
tendum.Et ſic in ſenibus locum habet lex ad
egregias.ff.de iureiurã.ſecũdũ glo.ibi q̃ alle
gat de heredi.& falci.§.hinc nobis in fi.col-
la.1.¶ Item deferẽ,quia inuiti non cogũtur
dicere teſtimonium:vt in.l.inuiti de teſti.ca-
nonizata in.§.item inuiti.4.q.3.ſpecu.ti.de C
teſti.§.de teſtiũ in prin.Quod eſt verum de
iure ciuili:ſed de iure canonico videtur aliter
dicẽdũ.xi.q.3.quiſqs.c.1.de crimine fal.glo.
&doc.i.d.c.i d.c.ſi q teſtiũ de teſti.Et itelligũẽ
ſenes hoc caſu q ſũt maiore.70.annis:vt i.C.
q ęta.l.1.&.l.3.in prin.ff.de iure immu.ita di
cit glo.in.d.l.inuiti.Item in teſtimonii puri-
tate ſiue in teſtificatione.35.q.6.c.conſangui
neos,&.c.notificamus.& ideo teſtes ſeniores
præferũtur,vt dictum fuit ſupra:& eſt glo.1.
in fi.in.l.cũ quid.& ibi bar.ff.ſi cer.peta.¶ Itẽ
ſenes maiores.70.annis excuſantur a tutelis
& muneribus.l.maiores.ff.de iure immu.l.
excuſantur.ff.de excu.tuto.l.non tantũ.ff.de
decuri.inſti.de excu.tu.§.item maior.70.glo.
in.l.ſi.C.qui.ęta.li.10.Item & ab oĩbus mu-
neribus perſonalibus.l.ſi vltra.C.de decu.li.
10.¶ Item defertur in conſtantia,quia ma-
ior eſt cõſtantia in ſene q̃ in iuuene:vt in.l.
ex libero.§.1.ff.de quęſtionibus ſecundum
albericum de roſata:qui ita nõt in.l.cũ quid
ff.ſi cer.pe.in vltima char.Pro hoc.12.q.1.c.
1.& inſti.de iuſti.& iure.§.his igitur in glo.
in verbo euertit.glo.in.c.ex ſtudiis de præ-
ſump.¶ Item in malitia & aſtutia ſenex præ
ponitur:vt.l.pręcipiunt ędiles,ibi ſimplicio- D
ra eſſe.ff.de ędili.edic.& ibi hoc nõt alberi-
cus de roſata.Item in præſtãtia:quia docto-
res antiqui præſumuntur meliores q̃ noui,
vt dicit albericus de roſata.barto.& doc.in.d.
l.cum quid,per glo.ibi.ff.ſi cer.pe.Facit glo.
& qđ ibi notaẽ in authen.de monachis.§.fi.
col.1.& probatur in.c.1.de renũ.& bal.in.l.
ſenium.C.qui teſta.fa.poſ.¶ Item in ſerui-
tiorum exhibitione:vt eſt tex.in.c.ſtatuimus
in fi.& ibi glo.fi.de maio.& obe.&.93.
di.a ſubdiacono.& facit.c.1.in fi.hic finitur
lex.&c.in vſibus feudorũ.Item in conſequen
dis priuilegiis.l.penul.ante finem.C.de con-
ſulibus li.12.l.at qui originem.§.fi.ff.de mu
ne.& hon.Item in conſequendis honoribus
& dignitatibus:vt in.l.pręclaram.C.de pri-
micerio ante fi.li.12.& in.d.l.penul.de
conſulibus,cum concordantibus ſupra.
Item antiquiori dño exhibẽdum eſt ſeruitiũ
pluribus dñis ſeruitio indigẽtibus:vt in.c.1.
in fi.hic finitur lex cõradi.Item ſcripturis an
tiquis crediẽ ẽt in lapidibus ſculptis.Item in
chronicis.vt vide alex.in.l.1.vbi hẽs pleniſſi
mas remiſſiões.ff.ſi cer.pet.Item in operib⁹
ſimul duobus locatis,cõuenit priori cõducto
ri añ ſatisfieri.l.in operis.ff.locati.ita limi-
tatur lex hęc opere.§.ſi patroni.ff.de ope.

liber. ¶ Itẽ dicũt ambo cardinales (videlicet
A ſancti ſixti & alexã.) in.c.de qbus.20.di.de ſe
nib⁹ ibi dictũ intelligi nõ ſolũ ętate ſed ſapiẽ
tia: allegant illud iob, in antiquis eſt ſapien-
tia & in multo tpe prudeutia. & quia multa
viderũt, multa ſciunt quia magis experti ſũt.
Vnde illis deferẽ in prælatione.61.di.ſtatui
mus.ĩ eleemoſynę largitiõe.86.di.c.nõ ſatis
in pœnæ relaxatione.86.di.c.tanta.in verita
tis inquiſitione.d.c.de quibus.in morũ inſtru
ctione.12.q.1.c.1. Item ſeniores iubenẽ cõ
gregari: vt ſi eorũ induſtria negociũ nõ deci-
datur, ſaltem fuſis precibus ad deũ, diuina re
uelatione detegatur ſecundũ hugonẽ ibi. &
ſicut magiſtratus honorãdi ſunt: vt ibi alexã.
tex.in.l.ſemper in prin.ff.de iure immu.
¶ Item vt ſupra tactũ eſt defertur ſeni in re-
motiõe ſuſpitionis incontinentiæ.34.di.c.
fraternitatis.l.ſi vt certo.§.cuſtodiam.ff.com
modati.17.q.2.c.diffinimus, in verbo vetu-
la; ibi nõ t archi. Item in deſcribẽdis nomini-
bus: vt in.l.2.§.q̃ oĩa.C.de veteri iure enu.
ibi antiquitati habita eſt reuerentia. Item in
ſubſcriptionibus debet ſenex præferri iuue-
ni.17.di.c.cõcilia glo.in.c.ſtatuimus de ma
io.& obe.61.di.c.ſtatuimus.in.c.ſi.de cõſti.
Item & in regimine.bal.in.l.eum antiquiori
B bus.col.penul.C.de iure delibe.l.cum pater
pluribus.ff.de lega.2.ſali.in.l.per hanc in
primo reſpon.C.de tempo.appel. vnde ari.
3.topi.nemo ĩ duces eligat iuuenes quos nõ
conſtet eſſe ſapientes. Et bal. ibi vę regno
cuius rex puer eſt in.d.l.per hanc.quod ſcri-
bitur eccleſiaſtes.10. & dr̃ in.d.l.eũ antiquio
ribus, & ſupra dictũ eſt. ¶ Item in cuſtodia:
quia nõ ita cuſtodit ſenex ſicut iuuenis, quia
ceſſat in eo ſuſpitio fugę.l.ſi vt certo.§.cuſto
diam.ff.commodati. Item antiquitati deferẽ
circa ſtatuta & conſtitutiones: vt in.c.contra
ſtatuta.25.q.1.
¶ Multa eorum in quibus deferri debet ſeni
bus ponit archi.in.c.dño ſancto.50.di.videli
cet in liberis corrigendis.9.di.vt veterum.in
conſuetudinibus ſequendis.12.di.ridiculũ.
in conſiliis.33.q.2.hoc ipſum in ſi. Vnde am
bro.in.1.li.hexamerõ.ſenectus eſt in conſi-
liis vtilior. In conſiliis quęrendis.20.di.c.de q
bus.vnde legitur.3.reg.12.q̃ ſalomon ſe-
niores habuit in conſilio ſuo: quorũ conſiliũ
quia non eſt ſecutus roboã eius filius ſed cõ
ſilium præſumptuoſorum iuuenum, decem
partes regni amiſit, vide tex.in.c.eccleſia.16.
q.1. Vnde ſeniores prouincię cõgrega & eos
interroga: facilius nãq; inueniẽ qd a pluribus

ſenioribus quęriẽ.d.c.de quibus.&.c.ſi quid C
vero.86.di.& archi.in.c.diffinimus.18.q.2.
¶ Valet.n.ętas ad præſumptionẽ ſuſpitionis
tollendam, ad prælationis collationem, ad
morum informationẽ, ad iuris diffinitionẽ
ſecũdum archi.ibi. Item dicit apl'us, ſeniorẽ
non increpaueris.niſi iuuenibus ad interitũ
exemplum præbeat: quia tunc dicitur male-
dictus puer centum annorũ.2.q.7.paulus.&
infra latius. In prælatis eligendis.62.di.ſta-
tuimus.in retinendo morem circa teſtamẽta
C.de teſta.l.teſtamẽta.& in.c.quãta de trãla.
præla. Et alia ſex connumerat, quę non repli
co quia ſunt connumerata ſupra. & vide do
mi.in.d.c.dño ſancto.50.di. Item in veritatis
perſcrutatione: vt in.d.c.ſi quid vero. ibi ſed
præſentibus eccleſiæ tuæ ſenioribus. Item in
liberis corrigendis: vt in.c.vt veterum & ibi
glo.9.di. Et ideo ſapiẽtes ſeniores appellanẽ:
vt in.d.c.de quibus.20.di.ibi glo. in verbo ſe
niores.& tex.84.di.c.porro. Item in oneris
excuſatione, ceſſatione a laboribus & militia:
vt in authẽ.de quęſtore.§.ſi vero, verſi.lęſoſ,
ibi aut canicie graues, & ibi glo.colla.6.
¶ Item vt dictum eſt, in ſene maior eſt ſapiẽ
tia q̃ in iuuene.74.di.c.porro. Vnde cato ma
ior dicere ſolitus erat, externas & maximas D
reſpublicas ab adoleſcentibus labefactatas, a
ſenibus ſuſtẽtatas & reſtauratas fuiſſe. Item
in temperantia: quia ſenes ſunt magis tẽpe-
rati q̃ iuuenes: vt dicit philoſo.ſecundo ethi.
ad hoc.l.clarum.C.de autho.preſtan.&.l.
ſi.§.filii aũt.C.de bonis quæ libe. Itẽ magis
graues ſunt ſenes, leuiores iuuenes &.c.quo
rundam in prin.4.di.& d.§.filii autem. Item
maior caſtitas præſumiẽ in ſene q̃ in iuuene
c.cũ in iuuẽtute, de præſump.glo.in.c.frater
nitatis.34.di. Item maior vigor deuotiõis &
fidei in corpore ſenis & maior feruor ſpiri-
tus præſumitur q̃ in iuuene.probatur in.ca.
1.de renũ.& de pœni.di.1.c.ſecũda. Intelli
ge tamẽ præmiſſa nõ in illo ſeniore qui ſola
ętate abũdat & nõ prudentia.84.di.c.porro.
ibi dñ appellat presbyteros.ſeniores propter
prudentiam non propter ętatem. Vnde gre-
go.li.30.moralium, iuuenes dici ſolent qui
nulla conſilii grauitate reprimuntur: ſenes
vero non eos ſacra ſcriptura vocare conſue-
uit qui ſolo temporum quantitate ſed qui
morum grauitate maturi ſunt. Vnde in li.
ſapien.ſenectus honorabilis eſt non diutur-
na neq; annorum numero computata: ca-
ni.n.ſunt ſenſus hominis & eius ſenectus
vita immaculata. Et in ſenſu ſeniorũ verbũ

A dicit̃ eccleſiaſtici.9.c.& corona dignitatis ſe-
nectus quæ in viis iuſtitiæ reperiet̃ ꝓuer. c.
16.Vnde glo.ſup eccle.25.canũ caput decet
habere ſenſũ & lõgęuã ętatẽ cognoſcere cõſi
liũ.Præſũptiue tñ ſenex iudicat̃ prudẽs vt ibi
dicit tex.& ꝓuer.20.dr̃.gloria ſenũ eſt cani-
cies.& ideo ait apoſtolꝰ.1.ad timo.5.ſeniorẽ
non increpaueris ſed obſecra vt patrem.
¶ Adde multos caſus de ꝑmiſſis, & aliquos
alios circiter.47.enumeratos p cepol.in tra-
ctatu de impatore militũ deligẽdo.Idẽ tex.in
c.paulus.2.q.7.vbi dicit.hæc regula tunc ob
ſeruãda eſt cũ culpa ſenioris ſuo exẽplo non
trahit ad ĩteritũ corda iniquoꝝ:vbi aũt ſenior
iuuenibus ad interitũ exemplũ prębet,ibi di-
ſtricta increpatiõe feriẽdus eſt.nã ſcriptũ eſt
laqueus iuuenũ oẽs vos:quod eſt dicere ꝙ
oẽs vos mali pręlati eſtis laqueus iuuenũ ma
lo exẽplo.& rurſus maledictus puer cẽtũ an
noꝝ.Vnde defert̃ ſenibus in morũ inſtru-
ctiõe.12.q.1.c.oĩs ętas.& ideo in corrigẽdis
minoribus ꝓ qualitate delicti ſenioribus eſt
attributa poteſtas.l.1.C.de emẽ.propin.nõ
bal.in.l.ſi filius.C.de p̃ria potes.¶ Item puer
bus ſenũ credẽdum eſt,& ex ipſis argumẽtũ
ſumere licet:vt ꝓbatur in.l.ſi chorus.§.1.ff.
B de lega.3.nõt glo.2.in.c.cũ in iuuẽtute de ꝑ-
ſump.Et ideo dicit bar.in.d.l.ſi chorus.§.1.
ꝙ ad ꝓbãdum cõmunẽ vſum loq̃ndi,ſufficit
dicere hoc fuiſſe dictũ a ſenibus.& idem in.l.
labeo.ff.de ſupel.legata.vnde eccleſiaſtici.8.
nõ te ꝑtereat narratio ſeniorũ,& ipſi.n.didice
rũt a p̃ribus ſuis.¶ Et ex his apparet ꝙ ẽt in
cõcilio habẽda eſt ratio ſenectutis.licet aliq
giut lones iuuenes paruipẽdẽtes ſenũ cõſilia
ex abrupto aſſurgẽtes,temeritate ꝓpria ſępi
us incidãt in foueã,ignorãtes quãtum ponde
ret ſenũ moroſitas.Vnde alibi dicitur,eſt enĩ
in ſene pfectior de diuinis cognitio,de huma
nis melior determinatio.Vnde itez iob vbi
ſupra,in iis qui multo ſunt tẽpore eſt prudẽ
tia.& eccleſiaſtici.32.vbi ſunt ſenes nõ mul
tũ loquaris.& eccleſiaſtici.8.nõ ſpnas hoĩem
in ſua ſenectute etenim ex nobis ſeneſcũt.Et
quod dicitur ſapien.4.ętas ſenectutis vita im
maculata,intellige niſi eſſet inueteratus dieꝝ
maloꝝ:ſicut legit̃ de ſenibus qui accuſarunt
ſuſannã,daniel.13.De defectibus aũt ſene-
ctutis vide archie.flo.in libro primo ſiue pri
ma parte ſummę in ti.5.§.6.
¶ Adde ꝙ ſenectus eſt quadruplex.ſ.naturę,
& hæc tendit ad defectũ.86.di.tanta.13.q.2.
illud.Itẽ ſenectꝰ grę.84.di.c.porro.vbi dici
tur ꝙ canicies ſenũ prudentia eſt,& hoc ſeniũ
ducit ad perfectũ.20.di.de quibus.21.q.2. C
mallem.Item ſenectus culpę,& hęc ducit ad
interitũ.2.q.7.paulus.Item eſt ſenectus eter
nę glorię.& hæc ducit ad æternũ præmiũ.de
qua dr̃ cogitaui dies antiquos & annos ęter-
nos in mẽte habui.Et grauatus ſenio dr̃ qs vl
tra.70.annos,archi.in.c.1.de cler.ęgro.ibi vi
de.Et glo.ĩ procc.clemẽ.qñ qs dr̃ ſenex.& in
c.qm̃,in verbo ſenes,vt lite nõ conteſ.Valde
aũt ſenex eſt octogenarius.2.reg.19.& tali
ſeni nõ eſt ſẽſus,vt ibi.vnde cato,nã in quo
cũq̃ ſene puerilis ſẽſus.Sed grãdis natu dicit̃
qui annos quinquaginta natus eſt.l.2.§.fi.ff.
de ori.iur.Vnde ꝓpter ſenectutẽ dat̃ alicui
coadiutor:vt i.c.1.de cle.ęgro.¶ Adde his q̃
dicit ludo.ĩ repe.l.ſi vero.§.de viro ĩ penul.
char.ff.ſolu.matri.& barthol.cepol.in trac.de
imperatore militũ deligẽdo in prin.Et cęteris
paribus in eccleſia ordinatus ad ordinẽ ma-
iorem præfertur primo ordinato in minori.
& ordinatus ꝑfertur ẽt prius in eccleſia rece-
ptis,ẽt antiquioribꝰ ętate nõ ordinatis:vt i.c.
1.& in.c.ſtatuimus de maio.& obe.& in.c.fi.
de conſti.Et primo receptus prefertur,niſi
ſecundo receptus receperit dignitatm a prin
cipe.l.2.ff.de albo ſcriben.&.cap.per tuas de
D maio.& obe.Et niſi ſecũdo receptus ſit rece-
ptus ad beneficiũ requirens certũ ordinẽ quẽ
habet ſecũdo receptus,quia ꝑfert̃ primo rece
pto.de quibus vide archi.in.c.fi.75.di.& vide
dicta ſupra in materia e꜕pi in.§.deĩde poſt ar
chie꜕pos.¶ Adde ẽt ꝙ pręrogatiua dignitatis
nõ pręfert̃ pręrogatiue tpis,dicit ioan.an.in.
d.c.ſtatuimus,& refert abb.in vlti.glo.Sed in
tellige illud in terminis in quibus loquitur:
videlicet qñ quis eſt primo receptus ad præ-
bendã authoritate papæ,ꝙ ꝑfertur ſecũdo ve
nienti quãtũcũq̃ prius ordinato ꝓpter ius quę
ſitũ primo recepto,& idẽ inno.anto.& ĩmol.
in d.c.ſtatuimus.Cõſuetudo tñ in iſtis ſer-
uãda eſt.licet abb.ĩ.d.c.ſtatuimus dixerit ĩ q̃r
to notabili ꝙ nõ valeret conſuetudo cõtra il
lũ tex.ſed vide bal.in.c.cũ olim de cõſue.vbi
dicit ꝙ conſuetudo deſignat loca ſedendi &
nõ debet ꝑpoſterari.& cõtra abb.tenet oſtiẽ.
& immol.ibi in.d.c.ſtatuimus.& idem bal.ĩ
l.obſeruare in.§.anteq̃.ff.de offi procõ.& an
tiquiores clerici & doctores debẽt habere pri
mũ locũ:vt nõt bal.in.d.c.cũ olim.Et de iſtis
antiquioribus & ſenioribus vide plura dicta
per ludo.in.d.l.ſi vero in.§.de viro in.53.
fallentia.ff.ſolu.matri.
¶ Et adde ꝙ nõ ita ĩtelligi debet antiqorẽ ꝑfer
ri vt iunior aliqñ nõ poſſit ꝑferri & virtute &

aliis:vt vide glo.1.in.d.c.ſtatuimus.& ludo.
A in.d.§.de viro.& alberi.i.l.nemo.C.de offi.
magiſtri offi.& in.d.l.cũ quid.per alexã. Ad
quod vide pulchrã epiſtolam beati ignatii ꝑ
dama epõ magneſiano nõ contẽnendo pro-
pter iuuẽtutem.vbi allegat exemplum de da
niele,de ſamuele,de ieremia & ſalomõe,qui
12.erat annorum cũ protulit ſniam de qua
in.c.afferte de pręſump.Nonnunq̃ tamẽ di-
gniores poſtponũtur:ſicut eſt in tuſcia, vbi
fratres minores vadunt ante prædicatores q
ſunt digniores,ideo quia illud eſt ibi de con
ſuetudine dicit bal.i.d.l.obſeruare. Sed forte
illud ẽ ĩ ꝓceſſiõibus & ĩ funerib⁹,vbi q ſunt
poſteriores ſunt magis proximi honorato &
digniori,ad hoc glo.in.§.aliã inſti.de bono-
rum poſſeſ.in verbo altiore.& bal.ibi in.d.l.
obſeruare.& immol.in.l.qui ſoluẽdo la ſecũ
da.ff.de heredibus inſti.& alexan.in.d.c.epi
ſcopos.17.di.ad hoc tex.in.c.plectis.25.di.
Aliud forte in ſedẽdo:quia qui ſedet primus
magis propinquus honorabiliori & in altio-
ri ſede,eſt dignior: vt.d.§.aliã.95.di.epũs.
oſtien.ĩ ſumma poſt prin,& dicitur poſt ioã.
an.in.c.deliberatione de offi.lega.in.6.& de-
ciſio.4.in ti.de elec. ſupra allegata. Ideo qui
ſedet ad manum dextram ſuperioris dicitur
magis honorari q̃ qui ſedet ad ſiniſtram. ale
B xan.in.d.c.epiſcopos.17.di.allegat bal. poſt
glo.3.i.l.decernimus.C.de ſacroſanc. eccle.
Et ibi in tertio notabili bal.dicit ꝙ primogẽi
tus regis ſedet a dextris regis.ad hoc glo. 2.
in.c. q̃ periculoſum.7.q.1.Vnde bal.in.c.1.
§.marchio.tertia col.qui feu.da poſſ.dicit ꝙ
barones debent ſedere penes regem ordine
conſueto,& illis eſt honor. Ad hoc etiam eſt
tex.in.c.ſolitæ de maio. & obe. vbi papa re
prẹhendendo imperatorem dicit ꝙ non de-
bebat patriarcham honorabile membrum fa
cere ſedere ad ſiniſtram ſcabelli ſui.Et ibi di-
cit immol.ꝙ epiſcopus debet ſedere in eodẽ
loco cum imperatore & non ſub eius pedi-
bus.& ibi etiam dicit ꝙ ſedere in alto loco,ſi
gnificat ſuperioritatem,&,ſimiliter qui ſedet
ad dexteram,dicitur magis honorari. & ſic
ẽt in ambulãdo,vt ibi dicit.Similiter in ſub-
ſcribendo,in uotando & ſimilibus:vt in.d.c.
epiſcopos,& in locis ſupra adductis.

¶ Et de iſtis inferioribus dignitatibus & ꝓe-
minentiis(de quibus ſingulariter nõ intẽdo
ſcribere ſed tñ reſpectu principalium digni
tatũ & in concilio)vide late feli.in ru.de ma-
io.& obe. Vbi ẽt referẽdo doc.in.c. iſidorus
a 6.di.ponit ꝙ epũs doctor ꝓfertur nõ docto
ri propter illã qualitatem:ſicut & canonicus C
qui eſt maior altero nobilitate vita vel ſcien
tia,ꝓfertur ẽt prius recepto.allegat doc.in. c.
epõs.17.di.Quod ego nõ intelligo ita ſim-
pliciter ſed iuxta materiã.d.c.ſtatuimus.& ita
ẽt ponit alexã.in.d.c.epõs.Et de iſtis ẽt infe-
rioribus late alexã.& domi.in.d.c.epõs, vbi
ẽt plene de religioſis:de qbus aliqd per felinũ
in.d.c.ſtatuimus:& late in tractatu canonico
rũ regulariũ.de fœminis religioſis(videlicet
canoniſſis)ꝑ eũdem in.c.dilecta,eo ti.de ma
io.& obe.Et d̃ doctore & militib⁹ vide ĩ.c.cle
rici de iudi.maxime philippũ deciũ: & alex.
de immola in.l.cũ quid ſi cer.pe.Quomodo
aũt attẽdatur maioritas inter homines diuer
ſis reſpectibus(videlicet ĩferioris ad ſuperio
rẽ in honore & obſeqo) vide remiſſiue albe
ri.de roſata in dictionario ſuo in verbo ma-
ioritas.vbi habes de iſta pręlatione in iſtis in
ferioribus an attendatur ordo ſcripturę,ordo
dãdi votũ,ſedendi,ambulandi & ſic de ſimili
bus Adde ẽt dicta doctorũ in.l.2.in.§.ſi pri
us.ff.de vul.& pupil.& feli.in.c.cũ dilecta in
5.col.de reſcrip.Adde ẽt de iſtis aliis inferio
ribus dignitatibus in.d.ca.cleros.& in ſpecu.
in ti.de iuri.om.iudi.verſi.ſecundũ canones.
& in titulis propriis.& in ru. de prębẽ.ꝑ ioã. D
an.in additionibus ad ſpecu.& in.c.1.de con
ſue.in.6.per doc.Et multa ĩ ꝓpoſito ꝑ marti
nũ lauden.in ſuo tractatulo de dignitate.vbi
ponit ꝙ ſi in eadẽ ꝑſona cõcurrit duplex qua
litas dignitatis(quia dux & comes in eadem
prouincia)attenditur maior dignitas. inno.
in.c.ſolitę de maio.& obe.bar.i.l.1.§.ſi quis
ff.de appel.Facit quod notat ſpecu.ĩ.ti.de ap
pel.in.§.nũc tractemus.Item habens plures
dignitates vel gradus quorũ nullus ꝑ ſe ſuffi
cit ad pręcedẽdum alium,etiam nõ pręcedet
virtute oĩm ipſorũ.ita ludo.conſi.333.inci
pit quo ad primam.Item inter habentes eã-
dem dignitatẽ,ille debet præferri qui prius ẽ
dignitatẽ adeptus,ẽt ſi poſterior eandẽ digni
tatem fuerit pluries cõſecutus.l.1.C.de con
ſu.li.12.& vide iaco.rufum in.d.l.1.& bonũ
tex.in.l.2.C.vt digni.or.ſer.li.12.

¶ Similiter doctor & antiquior in dignitate,
eſt præferẽdus cęteris paribus.l.1.& ibi bar.
ff.de obſe.pa.preſtan.& in.l.1.& qd̃ ibi nõt
bar.ff.de albo ſcribẽ.de quo plenę decius in
c.clerici de iudi.& ꝑ alios ĩ.d.l.1. C.de cõſu.
Quẽ tex.dicit eſſe ſingularẽ angelus inſti.de
actio.in.§.quędã,dicẽs ꝙ ſi ego fui licẽtiatus
1418.& doctoratus.1422. ſum ꝓferendus
omnibus illis doctoribus qui fuerunt docto

rati & licentiati medio tempore illorũ quat-
A tuor annorum, licet priusq̃ ego fuerint do-
ctorati, quod dicit memoriæ mãdandũ, & ha
buiſſe de facto, Sed pro nũc ego ſubſiſto pro
pter incõueniẽtia quæ poſſunt ſequi, & quia
aliud eſt poſſe eſſe aliud eſſe. nam qui hodie
eſt diaconus, & poteſt fieri presbyter quãdo
vult, q̃ñ fit pſbyter deberet in eccleſia pręfer-
ri oĩbus illis qui poſtea intrarũt & ſunt ordi-
nati ſucceſſiue ad presbyteratũ: qđ nõ eſt de
mẽte legentiũ in. c. 1. de maio. & obe. Sed in
hoc videtur alia ratio: quia ordo presbytera-
tus eſt maior diaconatu: in licentiato autẽ nõ
expectantur niſi inſignia. Doctores ſimpli-
citer tranſeunt: & nihil dicunt modernio-
res. ſed tamen nihil dicitur eſſe actũ cum ali-
quid reſtat agẽdum. l. penul. C. de iis quibus
vt indignis. l. ſoluendo. ff. de verbo. ſig. Facit
q̃ſtio. 10. poſita per bal. ĩ ru. C. de cõtra. emp.
&. ff. de. ęden. l. 1. §. ędere nõ videtur. Quod
certo ſcio habere locũ in cardinalibus: quia
nihil effectualiter habent creati cardinales ſi-
ne inſignibus propter bullã eugenii. Requiſi
tus a reuerendiſſimo cardinale aſcanio ſfor-
tia habui conſulere p reuerendiſſimo cardi-
nale ſancti ſeuerini qui fuerat creatus cardi-
nalis ſimul cum cardinale de medicis ho-
B die leone decimo, ſed nõ ſimul admiſſus: qui
non potuit conſequi cardinalatum, ſed mor-
tuo innocẽtio. 8. intrauit conclaue cum aliis
cardinalibus. ❡ Et adde q abb. conſilio. 20. &
21. dicit improbatam conſuetudinem iure
diuino, naturali, canonico & ciuili per quam
archidiaconus præfertur vicario epiſcopi:
& q potius dicitur peſtis q̃ conſuetudo pro-
pter ambitionem vecordiam & ſtultitiam
a qua dicitur proceſſiſſe vt in. cap. legimus.
93. di. Quid inter militem & doctorem &
de nobili vide in præallegatis locis. & no-
ta præmiſſa: quia conferunt in genere ad di-
ſcernendum quis debeat pręcedere & ſi re-
cte conſiderentur, diſpellunt ab animo mul-
tas ambiguitates.

QVALIS autem debeat eſſe epi-
ſcopus, pſequitur gratianus in. §.
oportet. 36. di. vſq ad finem, & la-
tius in. c. qui eccleſiaſticis: in. §. ecce ea. di. &
in. §. oportet. 40. di. & vide in cap. ſit rector
43. di. & ad ti. cap. 1. & primæ ad timo. 3.
Et vide tex. nobilem in propoſito ſuper qui-
bus examinantur epiſcopi quando ordinan
tur, in ca. quia epiſcopus. 23. di. & vide nico.
de lira ſuper illud matthæi. 5. vos eſtis ſal ter
ræ. vbi plura proſequitur quæ in epiſcopo
requiruntur. Et multa de eius præeminentia
& qualis eſſe debeat, vide. s. hiero. in. 2. li. in C
ti. de ſeptimo gradu eccleſiæ, q eſt ordo ep̃a-
lis. Et greg. ĩ paſtorali oñdẽs qualis debet eſſe
ep̃us, dicit ſit ep̃us in cogitatione mundus, in
actione præcipuus, in ſilẽtio diſcretus, in ver
bo vtilis, in operatione ſingularis, in contem
platiõe ſuſpẽſus, ætate antiquus, fide integer,
preſſura probatus, qui magis velit rerũ ſua-
rum proſcriptionem q̃ eccleſiarum, aut ſub-
ditos deſerere. Multa etiam ponũt doc. in. c.
cum in cunctis de elec. anni triginta ſacer or
do, pura voluntas. & morum grauitas ſapiẽ-
tia ſponſa parentis. concurrens fama, decus,
hæc dant pontificale. In quo etiã debent con
currere illę. 12. conditiones apoſtolicæ regu
læ ad ti. 1. &. 1. ad timo. 3. quæ tractantur a
25. di. vſq ad. 50. & ab. 81. vſq ad. 101.
quę vt dicit oſtien. non de facili reperientur
oẽs in eodem homine: ſed eſſet talis a deo re
quirendus. Et de illis. 14. cõditionibus quas
ponit apoſtolus primę ad timo. 3. vide quod
late ponit oſtien. in ſumma de tempo. ordi-
na. in. §. & cui per totum. & vide cardinalẽ
ſancti ſixti in. c. qui epiſcopus. 23. di. ❡ Adde
q debet eſſe doctus. vnde pius papa ſecun-
dus (vt refert platina in vita pontificum) di-
cebat indoctum epiſcopum aſino comparã- D
dum. & glo. ioan. mo. in. c. cum ex eo de elec.
in. 6. dicit eccleſiam indigere maxime viris
literatis, & non aſinis ferratis. Et glo. in. l. qui
cum vno, in verſi. temporarium in fi. ff. de
re. mili. dicit q epiſcopus indigne promo-
tus meretur decapitari, ita dicit feli. in. c. ſi
quãdo de reſcrip. Sed iſtud eſt periculoſum
dictum nec glo. de hoc aliquid dicit. Verũ-
tamen prudentem oportere eſſe epiſcopum
non ſolum literarum peritia, ſed etiam ſe-
culariũ negotiorũ diſpenſatione (ne ſub no-
mine ſimplicitatis eius ſtultitia excuſet) di
cit tex. in. c. oportet. 36. di. conſiderent cuius
locum teneant, ſunt enim loco apoſtolorum
cap. in nouo. 21. di. in. cap. quorum. 68.
di. 35. di. eccleſiæ. 2. q. 7. acuſatio, & infra cla-
rius. Nec debet eſſe ęqualis aliis: ſed ſicut di
gnitate alios præcellit ita bona vita & ſancti
tate debet eſſe præſtantior. 8. q. 1. nec ſuffice
re. Vide quæ ponit gondiſal. in trac. de cardi
nalibus in. 5. q. principali in quĩta char. verſi.
ſed præmiſſis. ❡ Et de vita quam tenere de-
bet epiſcopus, vide bertachinum in trac. de
epiſcopo li. 4. c. 1. dicitur enim epiſcop⁹ qua
ſi ſuperintendẽs & ſpeculator (21. di. cleros
8. q. 1. qui epiſcopatum) ab epi. quod eſt

A ſuper & ſcopin quod eſt intendere, quaſi ſuper alios intendens. Vide azonem i ſumma de epiſcopis & clericis & glo. in ru. co. ti. & authen. ibi poſita. Et de etymologia epiſcopi & eorum ſtatu (& quales eſſe debeant) vide, quod late pſequitur archid. flo. in. 3. parte ti. 21. in prin. & latius. c. 2. per omnes illos. §. vſq; ad. c. tertium eo. ti. & li. & in rationali diuinorum offi. in. 2. lib. in ti. de epiſcopo. Et ideo ex inſtitutione clementis locus & cathedra epiſcopi ſunt in eccleſia altiores, vt ſuperintendat & populum cuſtodiat.

¶ Dicitur etiam præſul, quia in cõcilio præſidet: facit. c. q̃ tranſlationem de tempo. ordi. Item antiſtes, quaſi ſtans ante alios, vel ab anti quod eſt contra: quoniam hæreticis contradicit, inquit ſpecu. in ſuo rationali in ſecũdo li. in ti. de epiſcopo. Item dicitur ſummus põtifex, ſiue ſummus ſacerdos: vt do. in. c. ſi epiſcopus. 18. di. Eſt etiam præordinator in ciuitate: vt in ca. perlectis. §. ad epiſcopum in fi. 25. di. Adde aluarottum in. c. 1. qui feu. dare poſ. & in. c. 1. epiſcopum vel abbatem. Et aliquando poſſunt dici cardinales. 21. q. 1. relatio. 7. q. 2. paſtoralis. 71. di. c. fraternitatis in fi. ita dicit archi. & domi. in. c. ſacroſancta. 22. di. Item dicuntur vicarii apoſtolorum: vt in

B c. 1. de ſacra vncti. Itẽ aliquando dii, aliquando angeli appellantur: vt in. c. ſacerdotibus xi. q. 3. & in. c. futuram. 12. q. 1. Ad hoc illud exo. 22. diis non detrahes. & pſal. 46. quõ dii fortes terræ vehementer eleuati ſunt. & pſal. 81. ego dixi dii eſtis & filii excelſi omnes. Et vide diony. de cæleſti hierar. c. 12. Facit tex. in. c. cum ex iniũcto de hære. qui licet loquatur in ſacerdotibus, tanto magis in epiſcopis. Et quomodo dicantur angeli, vide infra &. d. c. 12. Et appellantur pupillæ oculi dei: vt ſcripſit euariſtus & anacletus in ſuis canonibus allegãt illud, dominus ait qui vos tangit pupillã oculi mei tãgit. & ſæpius alex. in decreto de ſacerdotibus idem replicat. Et in ordinatione clementis petrus vocat epiſcopos doctores veritatis quod & refert alex. vbi ſupra. ¶ Et cardinalis in prin. 3. notabilis in cle. in pleriſq; de elec. dicit q̃ epiſcopi appellari poſſunt sereniſſimi. Vide domi. poſt alios in ca. fi. de re iudi. vbi tex. dicit q̃ ſunt ad inſtar illuſtriũ. & ibi q̃ dicuntur clariſſimi. & in ſpecu. de iuriſ. om. iudi. q̃ dicũtur ſpectabiles in §. ſed cautiones. Imo & illuſtres: vt dicit bar. in. l. omnes populi in. 4. q. primæ principalis in fine. licet bal. in. l. ad ſimilitudinẽ. C. de epiſcopis & clericis, ſit contra. Vide quod dictũ eſt ſupra de cardinale & patriarcha. ¶ Itẽ aliq

C bi dicuntur ſanctiſſimi chriſti legati, patres & fratres & coepiſcopi papæ & columnæ eccleſiæ. Ita dicit tex. in cle. 1. de pœnis. & vide in. c. licet in fi. de accuſa. & in ca. qualiter el ſecundo de accu. & in authẽ. de ſanctiſſimis epiſcopis colla. 9. & parte. 2. q. 7. qualis: &. 7. q. 1. c. omnis. Et ad id q̃ appellentur columnæ ſanctæ dei eſt etiam tex. in. c. accuſatio el primo. 2. q. 7. &. 8. q. 1. c. moyſes. & ignatius in quadam epiſtola ad philadelphienſes in fine, inſerta in li. de cæleſti hierarchia. Item epiſcopus dicitur ſpeculator vitæ & morum populorum, ſiue ſuperintendens: vt in. c. cleros. 21. di. item & presbyter: vt. 93. di. c. legimus, iũcta glo. Item epiſcopus dicitur habere apicem dignitatis: vt in. c. cum dilectus de elec. & glo. in. c. 2. de præben. in. 6. dicit q̃ epiſcopatus eſt culmen dignitatũ. idẽ dicitur in. c. venerabilis de præben. Et tex. in ca. miramur. 61. di. dicit q̃ epiſcopus eſt conſtitutus ſuper omnes gradus. Item epiſcopi dicuntur claues cæli: vt dicitur in epiſtola clementis ad iacobum fratrem domini in penul. charta, ipſi enim inquit habent poteſtatem claudendi cælum & aperiendi portas eius, quia claues cæli facti ſunt. Item dicũtur throni dei: vt legitur inter decreta papæ ſylueſtri. Item

D dicuntur canonum miniſtri & cuſtodes. 25. q. 3. c. cum quibus. 21. di. c. 1. & notatur in. c. cupientes. §. cæterum de elec. in. 6. Item ſola manu ſe purgant. 8. q. 3. c. talia, & ca. vlti. Itẽ præſides ciuitatũ &. illicitas de offici. præſi. in. §. qui vniuerſas. & bal. in. l. ſiue pars in fi. C. de dilati. Itẽ dicuntur dñi ſũmi ſacerdotes vl' põtifices: q̃a pari cõſortio cõſecratiõis & ordinis ſunt cum apoſtolis prædicti. 21. di. in nouo. dicit domi. poſt hug. in. c. ſi epiſcopus. 18. di. Sunt enim vt ſupra tactum eſt loco apoſtolorum. d. ca. in nouo, & ca. eccleſiæ. 35. di. & apoſtoli erant epiſcopi: vt patet act. 1. ca. ibi epiſcopatum eius accipiat alter. Dicunt autem pontifices, quia primi inter ſacerdotes: vt ſtili. 21. pontifex. i. ſacerdos magnus. 12. q. 3. c. pontifices. Item angeli: iuxta illud apoca. 2. & angelo epheſi vel pergami. per quod intelligebat ioannes epiſcopum illius eccleſiæ, quod probat augu. in homilia ſecunda ſuper apoca. Et dionyſius in. 17. ca. angelicæ hierar. dicit q̃ ſummus ſacerdos angelus dei appellatur. Item appellãtur principes: iuxta illud pſal. 44. conſtitues eos principes ſuper omnem terram. Vnde aug. ſuper eum pſal. cum dicitur pro patribus tuis nati

A ſunt filii exponit pro patribus apoſtolis, pro
filiis epiſcopis: quia eorum loco ſucceſſerũt.
Ad hoc tex. 68. di. c. fi. 35. di. c. eccleſiæ prĩci
pes. & de maio. & obe. c. 2. glo. in cle. 1. de ba
ptiſmo. Item & chriſti: iuxta illud pſal. 104.
nolite tangere chriſtos meos. Item dicuntur
nubes: quia verbis prædicationis pluunt &
bonorum operum miraculis coruſcant. Ap-
pellantur etiam aſtra cæli: vt de his duobus
ponit beatus greg. in epiſtola. 92. in. 4. li. Et
ſacerdotes appellantur angeli: diony. in epi-
ſtola ad theophilum monachum, & mala. c.
2. Item legati dei & præcones veritatis. 7. q.
1. ſicut vir in fi. ad idem. 2. ad corin. cap. 5. ibi
pro chriſto legatione fungimur. & ad ephe.
5. & in. c. accuſatio el primo. 2. q. 7. in fi. & in
decretis ſyluestri. Et ibi eſt tex. ꝙ qui eos tan-
git tãgit pupillã oculi dei. Item dicit ſpecu. in
ti. de lega. §. 1. verſi. 89. ꝙ quilibet epiſcopus
eſt quo ad quędam vicarius ieſũ chriſti: vt in
c. vnico de ſacra vnctio. & in. c. mulierẽ. 30.
q. 5. & cle. 2. de pœnis. 2. q. 5. habet. 7. q. 5. ſi-
cut. Vide tex. 2. q. 7. accuſatio: qui dicit ꝙ epi
ſcopi a deo ſunt iudicandi non ab humanis
hominibus. & idẽ tex. in capitulo futurã. 12.
q. 1. Quod autem dicantur vicarii dei, intel-
ligitur in eorum diœceſibus: quia papa ſolus
B eſt vicarius chriſti: vt dicit albe. de roſata in
ru. C. de epiſcopis & clericis.

¶ Item epiſcopus dicitur mediator dei & ho
minum. vnde ad hebr. 5. omnis pontifex ex
hominibus aſſumptus pro hominibus con-
ſtituitur &c. Itẽ iudex: quia iudicat de pecca
tis: iuxta illud ioan. 20. accipite ſpiritum ſan
ctum, quorum remiſeritis peccata &c. Item
pater ſpiritualis: iuxta illud apoſtoli, filioli
quos adhuc parturio &c. Facit. 32. q. 4. c. re-
currat. Item prędicator & doctor: iuxta illud
mar. vlti. c. prædicate euangeliũ omni crea-
turę. pro hoc. 93. di. c. ſuis. eſſe enim doctorẽ
præcipuũ eſt officium in eccleſia: vt in. c. cũ
ex iniuncto de hære. Item rector. 43. di. cap.
ſit rector. 7. q. 1. ſuggeſtum. Item paſtor: iu-
xta illud. 1. pe. 5. paſcite eum qui in vobis eſt
dominicũ gregem. 95. di. c. eſto. Et ioan. vlti.
paſce oues meas dictum eſt petro, quod con
uenit papæ. & chriſtus dixit ego ſum paſtor
bonus &c. ioan. 10. Et de hoc nomine paſto
ris vide. 45. di. c. 1. & 8. q. 1. c. paſtoralis. Et in
multis iuribus appellantur paſtores. 6. q. 1.
ca. oues. 2. q. 7. c. oues & cap. præſumunt. §.
opponitur, cum ſimil. Et dicitur religioſior
quolibet abbate: vt in ca. nullus de elec. in. 6.
Item dei miniſter: vt. 2. q. 5. habet. vnde pro

pheta. pſal. 86. cum dicit fundamenta eius in
montibus ſanctis, intelligit de apoſtolis: & C
conſequenter de epiſcopis qui eorum loco
ſucceſſerũt. Et pſal. 44. ibi pro patribus tuis
nati ſunt tibi filii, glo hierony. de epiſcopis
hoc exponens, inquit. fuerunt in eccleſia apo
ſtoli patres tui, quia ipſi te genuerunt: nunc
autem quia ipſi receſſerunt a mundo, habes
pro his epiſcopos qui a te creati ſunt. ſunt e-
nim & hi patres tui, qa ab his regeneraris. &
c. eccleſiæ principes in fi. 35. di. Ad quod vi-
de bonũ tex. in. c. finali. 69. di. Sunt ergo etiã
fundamenta eccleſiæ: vt in. c. fundamenta de
elec. in. 6. & aliquid dictum eſt ſupra. Item di
cuntur oculi dei: vt eſt tex. in. c. oues. 6. q. 1.
quia per eos deus contemplatur & ſpecula-
tur & ſuperintẽdit cuſtodiæ ſui gregis. & ita
dicit glo. nicolai ſuper illud. 1. ad corin. 12.
ibi & membra de membro. Hieronymus in
prologo in malachiam aſſignat bonam cau-
ſam quare dicantur oculi dei. & vide plura
remiſſiue infra in quæſtione quis ſit maior
vtrum papa an concilium in. 10. motiuo. &
de iſtis plura per docin. c. fi. de re iudi. & ar-
chi. 2. q. 1. c. habet. Hodie tamen non quo ad
mores ſed quo ad renuntiationem proprii &
communẽ vitã, monachi gerunt vicẽ apoſto
lorũ: preſbyteri vero quo ad adminiſtratio D
nẽ ſacramẽtorũ, glo. 12. q. 1. videntes: & glo
16. q. 1. ex authoritate. Et de multis priuile-
giis epiſcoporum vide in ſpecu. & ioan. an.
in additio. in ti. de diſpenſa. vbi poſt enume-
ratos multos caſus in quibus epiſcopi diſpẽ-
ſant, in verſi. ipſi quoqꝫ ponit in quibus ſunt
priuilegiati.

¶ Idem de ſacerdotibus. & ipſi enim dicun-
tur omniũ fidelium patres. 96. di. c. quis du-
bitet. & dicuntur habere magnam dignitatẽ
& officiũ. 86. di c. ecce ego. Et honorari de-
bent & defendi a principibus mundi. 96 di.
boni principes. & vide. xi. q. 1. ſacerdotibus.
6. q. 1. ſacerdotes & ca. ſeq. & c. ex merito, &
ca. deteriores. 12. q. 1. futuram. xi. q. 3. abſit.
de hære. cum ex iniuncto. Et ipſi dicuntur re
ges. 12. q. 1. duo ſunt genera. 1. petri. 2. Et di
cuntur nuntii dei, de pœni. d. 1. c. quẽ pœni-
tet. Et alibi dicuntur miniſtri. 1. q. 2. ſacerdo-
tes. alibi antiſtites, de pœni. di. 1. in actione.
& alibi præpoſiti ea. di. c. multiplex. Et præce
dunt milites. ioan. an. in. c. eo libentius de ſer
uis non ordinan. Et præferuntur ſecundum
aliquos abbatibus. 45. di c. cũ beatus. tex. ta-
men in. c fi. §. 1. de offi. delega. in. 6. probat
contrarium. & de honore eis exhibendo per

ioã.an.in.c.ei cui de præben.in.6. Et dicitᷣ ſa A cerdos quaſi ſacrũ dans.21.di. cleros. Et antiquitus idem erant presbyteri & epiſcopi.d.c.cleros.93.di.legimus.inno.in ca.1.&.2.de pecu.cleri. Et bene ponit hierony. in.2.li. in cap.de ſexto gradu eccleſiæ qui ſacerdotum ordo eſt, ibi & cõſtituas per ciuitatem presbyteros quemadmodum ego tibi diſpoſui. vbi inquit vides presbyterum epiſcopum dici. Et presbyter græce latine ſenior. d. c.cleros.& presbyter nomen eſt ætatis, epiſcopus dignitatis: vt.93.di.c.legimus. ¶ Si autem ſacerdos malus eſt equiparatur coruo in nigredine, quia propter vitia niger efficitur. item in raucitate, ſcilicet vocis: in voracitate, ſcilicet oblationũ mortuorum: in fetore.ſ. ſpiritus, in garrulitate & in furto. vide glo. in ca. non omnis.2.q.7. Nec eorum ſtultitia debet ſub nomine ſimplicitatis excuſari.36.di.oportet. Et eorum ignorantia nec excuſatione nec venia eſt digna 38.di.ſi in laicis.&.c ſeq. & ſupra dictum eſt. Et de excellentia ſacerdotum vide gabrielẽ biel in 1.expoſitionis miſſæ lec.4.& in li.diuinorum offi.li.2. Quinimo & presbyteri aliquando epiſcopi nominantur: vt dicit tex.in.c.ecce ego.95.d. Et de ſacerdotibus & de epiſcopis & eorum nomi B nibus, vide in trac.de epiſcopo in præludiis domini bertachini.

¶ Conclude ergo ꝙ non paſſim ad epiſcopatum ſunt omnes promouendi ſicut videmus hodie fieri: quorũ aliqui vix ſunt digniores ꝗ̃ epiſcopi puerorum qui fiunt in feſto innocentium, qui nullam habent dignitatẽ & qui modico tempore durant. ſicut ad aliud propoſitum de cæleſtino dicit rofre. in ti.ne ſede vacante in ſuo li.de ordi.iudi.qui durauit ſicut ephimera, & interdictum de glande legẽda, quod durat triduo: vt in.l.vnica.ff.de glã. de legen. Vbi etiam recitat ꝙ ca. in nomine domini.23.di.fere habuit locum in electione innocentũ quarti, qui prius fuerat ſinibaldus presbyter cardinalis ſancti laurẽtii in lucina, qui fuit electus anno domini.1243. mẽſe iunii poſt mortem gregorii.9. qui deceſſerat anno.1241.menſe iulii.& poſt mortem domini cæleſtini (qui fuit gofredus mediolanen.& epiſcopus ſabinen.) qui durauit per quindecim dies, & ſic vacauit eccleſia dei fere per biẽnium, quia cardinales electiones omnes impugnabant: ita vt mora fieret in deriſum & contemptum toti mundo. Sed illa mora ſecundum ſcribentes hiſtorias & vitas pontificum, magis fuit quia cardinales decreuerant non eligere quempiam donec cardi- G nales qui retinebantur carcerati a federico ſecundo, relaxarentur.

¶ Sed quid erit de epiſcopis nullatenentibus de qbus per bal.in.l.1.C.de nudo iure quiri.tollen.& aluarot.in.d.c. epiſcopum vel abba. Dic ꝙ iſti retinent dignitatem epiſcopalem: vt in cle. in pleriſq; de elec. Facit quod dicitur in cle.quamuis de foro compe. Et per illum tex. credo ꝙ aliud ſit de epiſcopis expulſis ꝗ̃ de iſtis nullatenen. quia expulſi retinent iuriſdictionem quã exercere poſſunt extra diœceſim contra expulſores vt ibi: & in his attendi debet ordo ſicut in aliis. Sicut in ſimili dicimus ꝙ ratione facultatum vel muneris populi eccleſia non dicitur minus digna: vt in ca.legimus.93.di. Et an iſti nullatenen. habebunt vocem ex quo dare vocem eſt iuriſdictionis & non ordinis, dicetur infra in loco ſuo. Eſt in argumentum ꝙ non, tex. in.c.1.de ordi.ab epiſcopo qui reſig. epiſcopa. & ponit cardinalis in cle. in pleriſq; in tertio quæſito de elec.

POST epiſcopos autem viderentur ꝙ deberẽt habere locum corepiſcopi: vt patet ex ordine ſcripturæ.64.di.in ſumma. ſunt enim inſtar.72.diſcipulorum, & cõ D ſecrationem recipiunt: vt dicit tex.in.c.quis 68.di. & minores ordines & commẽdatitias & pacificas literas dabant: vt patet in.§.inter epiſcopos.68.di. Sed quia hodie ſunt amoti ab eccleſia dei (vt in.§.hi vero & in.c.corepiſcopi.68.di.) ideo de eis non eſt curandum quia vſurpare volebant officium epiſcoporum, & ideo quia nõ reperiuntur, nullam ſedem habebunt.

¶ Et ideo poſt epiſcopos viderentur ponẽdi protonotarii numerarii ſiue hodie participantes: quia iſti ſuccedũt loco euangeliſtarum: nam ſicut euangeliſtæ præpoſiti fuerunt ad euangelizandũ & deſcribendum opera chriſti (vt inquit hierony in prologo euangeliorum) ſic & iſti cenſentur præpoſiti ad ſcribendũ acta & geſta papæ. aſſiſtunt enim ob hoc lateri papæ. Hoc vult brix.in verb. protonotarius: & graſſus in illo ſuo trac.ad qđ eſt glo. in ru.C. de tabularils li.10. Qui aliquando ſcribæ, aliquando ſcriptores, notarii libelleñſes, memoriales, pragmaticales, epiſtolares, exceptores appellantur. l.præcipimus & l.in offerendis.C.de appella. Curia autem eos appellat notarios in literis papæ.12.q.2.cũ redeptor.& glo.in.c.cupientes in prin.de elec. Sunt enim in dignitate conſtituti: quia nota-

A rii principis.l.1.& ibi bar.C.de mādatis principū.l.eadem.§.hac.lege.ff.ad.l.iuliam repe. tex.in.l.1.&.2. C.de primi. & ſecūdicerio & nota.li.12.vbi in prin.l.2.dicit. præclaram nobilemq́ militiam ſpectabilium tribunorū notariorum. Poſſent etiā vno modo dici illuſtres propter aſſiſtentiam papæ. & hoc ſatis oſtendit glo.in.l.1.ff.de offi.quæſto.vbi glo. ponit tertium ordinem quæſtorum qui eſt candidatus ſiue cancellarius principis, prepoſitus libris & ſententiis principalibus in ſenatu legendis ſiue recitandis.l.2.§.deinde.ff.de origi.iu. quod proprie conuenit protonotariis in conſiſtorio apoſtolico. Et ob hoc olim præferebantur epiſcopis & archiepiſcopis, vt dicit brix. vbi ſupra. & a modico tēpore epiſcopi cœperunt iſtos præcedere propter eorum numeroſitatē: videlicet a tempore nicolai.4.vt dicit graſſus in dicto trac. qui vult tātum intelligi de quattuor protonotariis qui vice euangeliſtarum ſucceſſerunt, imo protonotarii videntur præceſſiſſe vſq; ad tempora pii.2. qui poſtea fecit bullam q̄ epiſcopi præcederent. Inde dicit abb.in.c.1.de priui. q̄ dignitas referendariorum vileſcit propter numeroſitatem.93.di.legimus.& in authen. de referendariis circa finem. Dicit tamē brix.

B q̄ licet iſti præcedant archiepiſcopos & epiſcopos, tamen contrarium vidit ſeruari in cōcilio generali, & multum debet attendi tenor literarum in quibus creantur protonotarii. Hodie tantum ſunt ſeptē participātes & deferentes rochettum & pileum more prælatorum. ¶ Suntq; qui dicūt protonotarios ortum habuiſſe ſiue inſtitutos fuiſſe per clementem primum, ac deinde per fabianum pontificem: vt etiam dicit brix. Clemens enim diuiſit regiones ſeptem notariis qui diligenter martyrum res geſtas conſcriberent. & fabianus ſeptem diaconibus regiones diuiſit qui martyrum res geſtas ſumma diligentia inueſtigarent & ſcripto mandarent, ita legitur in eorū vita. Quòd autē hi fuerint protonotarii, aliter non reperio: conuenit tamen vocabuli alluſio: quia protonotarius idē ſonat quod primus notarius. Vnde ratione officii & dignitatis & aſſiſtētiæ principis videtur q̄ illis cōueniat locus poſt epiſcopos.

¶ In cerimoniali tamen nihil de hoc dicitur, nec reperio hunc paſſum tactū niſi per graſſum in.d.c.ex parte, qui eos ponit poſt epiſcopos: & dicit q̄ tempore ſuo iſti præcedebant epiſcopos. Et loquitur de quattuor principalioribus, alios vero dicit potius eſſe protonotarios honorarios, qui magis honoris cauſa

C dicuntur creati: ſicut in ſimili dicitur de tutoribus adminiſtratoribus.l.quod ſi forte.ff.de ſolu. Et licet omnes ſint in dignitate (maxime quia vt plurimum aſſumuntur de genere illuſtriū: & ideo vocantur illuſtres & reuerendi, & in eis multum attēditur communis ſtylus ſiue cōſuetudo: & primo receptus precedet niſi ſit adiuncta illuſtris dignitas, quæ nō perditur per ordines eccleſiaſticos ſed augetur: vt in authen. epiſcopalis dignitas.C. de epiſcopis & cleri.) quia tamen in cerimoniali dicitur q̄ prælati aſſiſtentes papæ ſedebunt ſuper gradus thalami pontificalis papæ ad ſiniſtram partem & protonotarii apoſtolici & clerici cameræ ad dexteram, forte nō eſt facta mentio aliter de loco in cerimoniali an debent ante abbates vel immediate poſt epiſcopos locari. Nec reperio an tales ſint vocādi ad concilium, nec an habeant vocem deliberatiuam vel conſultiuam: vt infra in propriis locis dicemus. Quod credo omiſſum eo q̄ ſunt officiales papæ & aſſiſtentes in ſeruitio. Sicut & in ſimili dicitur de ſubdiaconis & auditoribus rotæ qui debent ſedere in parte anteriori ad pedes papæ. & de decano rotæ qui ſeruit de mitra eum ſecretario, ſi non eſt

D prælatus & de duobus ſecretis cubiculariis q̄ ſedebunt ad pedes papæ ſuper planum. & hoc quia ipſi tanq̄ officiales concilii habent ſcrutari vota & geſta concilii ſcribere.

POST præmiſſos ſedebunt abbates: vt in.c. ex ore. & ibi ſiculus in quarto notabili de priui, allegat.c.1.de æta. & quali. Et inter abbates erunt digniores qui vtuntur mitra, vt in cap. vt apoſtolicæ, & ibi doc. de priui. in.6. Et iſti abbates quibus eſt cōceſſum ex priuilegio vti mitra: ſi ſunt exēpti, in conciliis & ſynodis vti poſſunt mitra auri phrygiata, non tamen aureas vel argenteas laminas aut gemmas habente: quia abbatia reputatur inter inferiores dignitates & non inter excellentes: vt ponit abb. in c. per tuas el primo in glo. in verbo excellentioris de ſimo. De quo vide quod in cōtrarium dicitur in.c.2.de præben.in.6.& lap, allegatione.84.& tex.in cap.ſi quis deinceps.16.q.7. Non exēpti ſimplici alba & plana vtūtur. In aliis autem locis exempti & non exempti vti poſſunt mitra, ſecūdum tenorem priuilegii. ita dicit ſpecul. in ti.de priui. circa fi. allegat conſtitutionem clementis quarti quæ incipit exigit: quam hodie habemus in.6. de priui. c. vt apoſtolicæ ſecundū ioan.an.in addi.ibi.

A Et intellige ꝙ vti poſſint dictis mitris in cōci
liis & ſynodis epalibus & inferioribus, nō in
cōcilio gñali in quo nec epiſcopi vti poſſūt
mitris auriphrygiatis ſed tantū planis & al-
bis. Et illud quod eſt conceſſum abbatibus,
eſt potius ad reſtringēdum eorum exceſſus
per dictum. c. vt apoſtolicæ: vt dicit glo. ibi.
Et debent ipſi abbates vti veſtibus conueniē
tibus religioni cuius ordinem profeſſi ſunt,
quod requiritur in abbate: vt in ca. nullus de
elec. in. 6. Et requiritur expreſſa ꝓfeſſio nec
ſufficit tacita, vt ibi dicitur. Et dicitur abbas
pater monachorum. Et alias appellatur archi
mādrita. i. princeps ſiue prior monachorum:
vt in authen. de monachis in. §. cōpetens au-
tem lex, colla. 1. & ibi glo. Et poſſunt appel
lari magiſtri: vt in authen. de monachis in
prin. Et poſſunt dici præſules: vt in authen.
de ſanctiſſimis epiſcopis. §. ſi quis autem,
colla. 9.

¶ Et poſt abbates ſedebunt generales magi-
ſtri religioſorum. quibus etiam additi ſunt
omnes prælati: qui ſecundum formam iura
menti quod præſtant cum ad dignitates pro
mouentur ire ad ſynodum obligantur: vt di-
citur in cerimoniali in ru. qui habeant vocē
deliberatiuam in conciliis. Pro hoc eſt quod
B dicitur in. c. ego. N. de iureiuran.

¶ Quid autem de aliis abbatibus qui non
vtūt mitra nec ſunt patres abbates? De iſtis
videretur dicendum ꝙ debeant poſt poni ca
nonicis cathedralis eccleſiæ: vt ponit domini
cus in. c. quāuis el. 1. in. §. q̄q̄ de præben. in
6. Sed tu dic ꝙ imo præponuntur: vt probat
tex. in ca. fi. in prin. de offi. delega. in. 6. & tex.
in. c. decernimus de iudi. per quem tex. bar.
dicit abbates digniores & præponendos ar-
chidiaconis. Et ꝙ abbas præponatur canoni-
co eccleſiæ cathedralis, ponit bal. in. c. paſto-
ralis de offi. delega. Et ibi moderni ſequūtur
dictum bal. diſtinguentes ꝙ aut ſumus extra
eccleſiam cathedralem & extra actus proceſ-
ſionales, & præfertur abbas. aut in proceſſio
nalibus. & ſi conſuetudo habet ꝙ præferatur
abbas, debe præferri: ſi non eſt conſuetudo,
adhuc debet t præferri per iura præallegata
& authen. habita, quam bal. allegat. C. ne fi.
pro pa. In hoc tamen vltimo feli. in. d. c. pa-
ſtoralis impugnat modernos, ſed rationes e-
ius non quadrant: quia loquuntur magis re-
ſpectu coniunctionis canonici cum epiſco-
po q̄ de per ſe Ad quod facit ꝙ abbatia eſt
dignitas: vt in ca. expoſuiſti in glo. fi. de cor-
pore vitiatis. & glo. & domi. & alii cōmuni-
ter in. c. 2. de præben. in. 6. & doc. magis com C
muniter in. d. c. decernimus. Cuius contrariū
in canonico eccleſiæ cathedralis probat tex.
in. c. ſtatutū. §. 1. de reſcrip. in. 6. Et ita ſeruat
curia. ℣ De iſtis tamen abbatibus & quando
dicātur abbates (ante benedictionē vel poſt)
& quando vacant eorū beneficia, et quando
abbatia dicatur dignitas, & quid de præpoſi
turis & prioratibus: vide late in trac. de be-
neficio in. 2. principali quæſtione col. 15. ver
ſi. decimumtertium.

¶ Sed quæro circa præmiſſa quid de legatis
& oratoribus qui mittuntur ad conciliū? De
iſtis dic ꝙ conſiderabitur perſona & dignitas
mittētis, & iuxta mittētiū ordinē ſedebūt q qa
funguntur vice aliorum: vt in. c. ſane, & in. c.
paſtoralis de offi. deleg. & ca. 2. de offi. lega.
Et licet oratores tales ſiue legati habeantur
pro perſonis quæ ſanctam rem & communi
ter pacē & concordiā proſequuntur (vt in. l.
fi. ff. de lega. & habeāt multa priuilegia, vt in
toto ti. de lega. & in. l. 2. §. legati. ff. de iudi.)
tamen quo ad dignitatem & honorem conſi
deratur perſona mittentis. Ex quo dicit graſ-
ſus in dicto. c. ex parte ꝙ alias requiſitus de
præcedentia oratorum regis francorum vel
regis apuliæ, dixit præferendum oratorem re
gis francorū, allegat. c. per venerabilem qui D
filii ſint legi. vbi apparet de maioritate regis
francorum. ℣ Hodie tamen iſti oratores ſæ-
pius ſunt ſolicitatores & perturbatores con-
cordiarum, & quærunt impinguari a ſede a-
poſtolica: & ſepius ſeminant zizaniam con-
tra ſedem apoſtolicam vt appareant diligen-
tes in negociis ſuorum principum, & multa
mala faciunt. ℣ Et ſi erunt oratores princip ū
ſecularium prælati, ſedebūt immediate poſt
vicecamerariū (qui vicecamerarius hodie ꝓ
tempore eſt vrbis gubernator) ſecundum eo
rum ordinem. ſi erit orator regius, præcedet
oratorem ducalem: & ſic de ſingulis. Et poſt
iſtos alii prælati: vt ſupra dictum eſt. Orato-
res autem laici ſiue clerici qui non ſunt præ-
lati, ſedebūt in prima quadratura in ſedibus
humilioribus ſecundum dominorum ſuorū
dignitatem: ita vt digniores ſint propinquio
res primis ſcamnis & papæ, & ita ponitur in
cerimoniali in ru. de ordine ſedendi in pri-
mis ſeſſionibus. Et ſi adeſſent aliqui magni
principes, ſedebunt in ſcamno diaconorum
cardinalium poſt omnes diaconos, vt ibidē
dicitur.

¶ Vbi autem adeſſet imperator, non debet
miſceri inter cardinales vel prælatos, nec ſi

interterit

A interorit rex: quia ſecundum quid in concilio
quo ad ordines & ſpiritualia quę in concilio
tractanť, prelati ſűt maiores: vt in.c.ſolitę de
maiori.& obe.& tex.in.c.ſi imperator.96.di.
cum ſeq.& in.c.quis dubitet,cum ſequen. &
in.c.ſicut,ea.di. Imo non debent de neceſſita
te intereſſe: vt in.c.ſatis euidenter.96.di. niſi
quando tractaretur de fide: vt in.c.vbinam le
giſtis.& in.ca.nos ad fidem. 96.di.& dicetur
infra in loco ſuo.Et hoc quia diſtincta eſt po
teſtas laicalis a ſacerdotali: vt in.d.c.ſolite. &
in.c.cum ad verű.96.di.& in.ca.nouit,de iu
di.Vbi autem adeſſent, debent habere ſedes
diſtinctas & ſcorſum de per ſe.propterea im
perator habere debet ſedem iuxta ſedem pa
pæ ſed non tantę latitudinis aut longitudinis
& a dextris papæ,propter ſtantes a ſiniſtris.&
erit ornata cum panno aureo poſt tergű ſed
non ſupra caput.habebitq; ſcabellum paruű
ad pedes de viridi colore pictű. Qui locus
vbi ſedebit imperator, non erit altior loco
vbi tenet pedes papa.& tunc diaconi cardina
les aſſiſtentes papæ qui conſueuerunt ſedere
hinc inde in paruis ſcabellis,ipſi tunc non ſe
debunt apud ſedem papæ,ſed antę ipſam ſe
dem hinc inde in paruis ſcabellis,vt erat mos
B antiquus.et hoc ne diaconus a dextris videať
ſedere medius inter papã & imperatorẽ. Ita
traditur in cerimoniali in ru.de ornando lo
co concilii & in ru.de ordine ſedendi.Qua
liter autem eius perſona eſſe debeat ornata,
oſtendit tex.in.c.conſtantinus.96.di.

Reges autem habebunt ſedes cum poſter
gali vſq; ad ſpatulas: & erunt ornatę vt ſcãna
cardinalium. Habebunt tamẽ puluinaria ex
cramiſino & ſcabellum viride ſine gradib⁹.
Et erunt ſituatę hinc inde non omnino ad li
neam ſedis papæ ſed aliquantulum tranſuer
ſæ (vt poſſint intreſpicere ad faciem pontificis) C
a dextris & a ſiniſtris infra gradus ſedis papa
lis: vt dicitur in dicto cerimoniali. Qualiter
autem eorum perſona debeat eſſẽ ornata, di
cit baldus in.ca.ſolitæ de maio. & obe.q tex
debet eſſe indutus veſtę purpurea: vt in.l.
nullus.C.nulli licere in frenis & equeſtribus
ſellis.li.xi.Vbi glo.dicit chlamys militű,pur
pura regum,ſtola ſacerdotum,toga aduoca
torum,brieus ruſticorum,& cuculla mona
chorum: vt in.l.1.& per totum.C.de veſtib⁹
oloberis.li.xi.Item reges habent ſolium,epi
ſcopi thronű: vt in.c.innotuit de elec. Ado
ratur princeps,ſalutantur alii. C.de ſilentia
riis.l.1.li.12. Et per hæc ſit expeditus iſte
articulus de ordine ſedẽdi: per quẽ etiam pu
to abſolutum ordinem ſubſcribendi. Bona
tamen fuit cautela in concilio baſilienſi tẽta,
ad tollendum diſcordias quæ in talibus ſolẽt
oriri. Ipſa.n.ſynodus in prima ſeſſione decre
uit & declarauit q per quoſcunq; actus no
minationes intitulationes honoris exhibi
tiones tam in ſedendo q̃ in quibuſcunq; di
ctis aut factis dicendis aut faciẽdis per quoſ
cunq; prælatos principes vniuerſitates lega
tos vel nuncios nullum ius acquiratur,nulli D
præiudicium generetur,nulliuſue ius in pro
prietate vel poſſeſſione lędatur,nec ius vel ti
tulus taliter vocem dandi vel concilio inter
eſſendi cuiq̃ acquiratur: ſed vnűquemq; in
eodem ſtatu poſt cõcilium remanere in quo
ante ipſius concilii celebrationem permane
bat.

Libri primi finis.

A

DOMINICI IACOBATII CARDINALIS SANCTI CLEMENTIS DE CONCILIO LIBER SECVNDVS

C

¶ De loco concilii Articulus .1.

QVÆRITVR õñter vbi debeat teneri cociliũ. Et dic ꝙ in loco tuto: vt ẽ tex. & glo. in. c. ad apoſtolicę de re iudi. in. 6. Et facit cle. paſtoralis eo. ti. Debet. n. eẽ in cõcilio libertas votãdi alioquin ſi metu tyrãni quis non auderet libere votare, nõ teneretẽ vocatus ad cõciliũ cõparere: vt dicit inno. in. c. ſuper iis de accuſa. ponit martinus laudẽ. in trac. de cõcilio. q. 5. & legitẽ in cõcilio agathõis in prima actiõe in fi. epl'ę intãtum: vt dicit tex. 24. q. 1. alien⁹, ꝙ nõ magis multitudini q̃ vnitati eſt attẽdẽdũ. Et ĩ eodem cõcilio agatho ſcribit cõſtantino, cõcedite liberã loquẽdi facultatẽ: vt ab oĩbus cognoſcatẽ ꝙ nullo terrore, nulla ptãte, nulla comminatiõe vel auerſiõe quiſq̃ ꝓveritate loquivolẽs phi͞bit⁹ aut repulſus eſt. Vide q̃d dicitẽ infra in queſtiõe vlterius quero quid ſi vocatus ad conciliũ non audet cõparere. Et debet teneri conciliũ in eccleſia: vt. 2. q. 2. c. ꝓceptũ. &. 23. q. 8. c. cõuenior, dicit cardi. & refert alexan. in. c. ſexta. 16. di. & idẽ alex. poſt glo. in. c. 1. 15. di. & dixi ſupra in articulo a quo tempore habuerunt ortum concilia generalia.

B

¶ De vocandis ad conci. Arti. 2.

NVnc quero q ſint neceſſario vocandi ad conciliũ, & q habeant vocẽ in concilio, & qualẽ deciſiuã an cõſultiuã. Et primo videtẽ ꝙ tm̃ p̃riarchę primates archiep̃i & ep̃i & maiores p̃lati, hoc ꝓbat tex. in. c. 1. &. 2. 17. di. vbi conciliũ g͞nale appellatẽ ſynod⁹ ep̃oꝝ. Ad idẽ 15. di. c. 1. et. c. ſacta vbi dicitẽ ꝙ añ tpa cõſtãtini nõ erat data facultas cõcilia cõgregãdi ſiue in vnũ cõueniẽdi, & ibi cõnumeratẽ quattuor cõcilia g͞nalia prĩcipalia q̃ ſunt ſequẽda ſicut quattuor euãgelia, vt ſuꝑ dictũ eſt: ĩ q̄bus tantũ fit mẽtio ĩteruenisse ep̃os ſctõs p̃res ex vniuerſo orbe. Ad idẽ ĩ. c. ſexta. 16. di. vbi plura alia enumerãtur & tm̃ fit mẽtio de ep̃is, & ſũt enumerata circiter. 24. cõcilia, & nõ fit mẽtio ꝙ interuenerit niſi tm̃ ep̃i. Ad idẽ. c. oĩa. 12. di. ibi nec in cõciliis ep̃oꝝ. &. 16. di. habeo librũ. & q̃ſi ꝑ totã illã & ſequẽtem diſtinctionẽ. Et licet aliq̃ñ iura vtãtur vocabulo ſacerdotũ (vt. 17. di. cõcilia) tñ noĩe ſacerdotũ intelliguntur ep̃i. & ſil'r cũ vtũtur noĩe patrũ (vt in. d. c. in verſi. ſub hoc ſancti p̃res) intelligũtur ep̃i: vt ĩ verſi. hoꝝ prior. Ad idẽ ẽ diffinitio ipſi⁹ cõcilii quã ponit glo. in. d. c. 1. 17. di. & ſupra in diffinitiõe cõcilii diximus: videlicet ꝙ cilllud quod a papa vel eius legato cũ ep̃is celebratẽ, ergo nõ cũ ĩferiorib⁹. Ad idẽ videtẽ tex. in. c. ſatis euidẽter. 96. di. ibi illicitũ nãq; ẽ eũ q nõ ſit in ordine ep̃oꝝ ſanctiſſimoꝝ eccl'iaſticis intermiſceri tractatibus. & ĩ. c. nos ad fidẽ, & in. c. vbinã legiſtis eadẽ di. vbi dicitẽ ꝓhibitũ eſſe impatori intereſſe niſi agatẽ cã fidei. Ad idẽ de ep̃is in. c. bñ quidẽ. 96. di. & facit. c. nõ oportet. &. ca. qm̃ quędã cũ aliis pluribus 18. di. per argumentũ a parte ad totũ: vt in. l. quę de tota. ff. de rei vendi. Ad idem tex. in cap. multorum in fi. 35. q. 6. Ad idem facit ꝙ illi videntur tantum neceſſario vocandi q coguntur iurare venire ad concilium: tales autem ſunt epiſcopi: vt in. ca. ego. N. de iure iuran. quibus venire negligentibus imponitur pœna, vt in. cap. placuit. 18. di. ergo ipſi tantum & non inferiores ſunt vocandi. Facit etiam. cap. ſi epiſcopus &. cap. decernimus. 18. di. vbi patet quòd abbates & alii inferiores prælati non tenentur ire ad concilium prouinciale niſi vocati & ex magna cauſa. tenetur tamen archiepiſcopus & epiſcopus infra ſex mẽſes oĩbus abbatibus prouincię ſuę denũciare vt ea ſeruent quæ ſunt ſtatuta in concilio. ergo nec tenebuntur venire nec ſunt vocãdi ad conciliũ generale. Suadet ẽt ratio: q̄a ſi inferiores eſſent vocãdi, cũ ſint plures numero q̃ ſint ep̃i & maiores prælati poſſet accidere ꝙ ex ipſorũ votis aliqua contra epiſcoporum vota venirent ſtatuenda. hoc autem videretur valde inconueniens attenta propria epiſcoporum in conciliis authoritate. ſunt enim proprie omnes epiſcopi de concilio generali: vt probat tex. in. cap. ſi quis diaconus. 50. di. ergo videtẽ ꝙ inferiores

D

A non debeant vocari. Item ad idem eſt tex. in §. hinc etiam. 17. di. iuncto ſequen. verſi. epiſcopi vero. vbi dicit ꝙ ſynodo congregata apud vrbem cum diſceptaretur an deberet audiri accuſatores ſymmachi papæ, remiſſa concilio deliberatione, epiſcopi congregati in ſynodo reſpõderunt ſymmachum immunem fore. & ſic tantum de epiſcopis fit mentio. Item ibidem dicitur ꝙ rex theodoricus requiſitus reſpondit poteſtati pontificum remittendum ſymmachum in concilio. Ad idem 10. quęſtione. 1. hanc conſuetudinem 21. di. cap. nunc autem. 2. q. 7. §. item cum balaham in fi. iuncto. d. §. hinc etiã. 17. di. 63. di. adrianus el primo. Et ſi aliquis non epiſcopus interfuit, fuit repręſentatiue nõie papæ quia ab eo miſſus: eſt enim proprium epiſcoporum intereſſe conciliis gñalibus.

¶ Sunt ergo vocandi ad concilium omnes maiores prælati poſt papam. Papa enim pręeſt in concilio tanq̃ caput: vt in. ca. ſignificaſti, & in. cap. licet de elec. & patet. 17. di. per totum. Item & cardinales, & eorum collegiũ ſecundum oſtien. in. ca. antiqua de priui. ſunt enim cardinales collaterales romani pontificis qui eſt eorum metropolitanus: vt aliquã-
B do ſupra dictum eſt. & optime facit tex. quẽ adducit domi. in propoſito trac. videlicet ca. ad apoſtolicę, verſi. nos itaq; de re iudi. Sicut ergo metropolitanus eſt caput concilii & epiſcopi membra (vt in. cap. graue de pręben. & in. cap. ſicut olim de accuſa.) ſic & collegiũ cardinalium eſt ſpeciale membrum papæ: vt ſatis ſupra dictũ eſt in pręcedenti rub. vbi eſt tractatum de patriarchis. habent enim iuriſditionẽ epiſcopalem in ſuis titulis: vt in cap. iis quæ de maio. & obe. Itẽ & patriarchæ & primates. 16. di. habeo librum. 1. q. 7. conuenientibus. Item & archiepiſcopi. 17. di. §. hinc etiam. Item & epiſcopi. 15. 16. 17. di. per totum. & in cap. ego. N. de iureiuran. Vnde dicit bal. in cap. olim de reſcrip. ꝙ de neceſſitate ad concilium generale non niſi epiſcopi ſunt vocandi. allegat inno. in. ca. graue de præben. Ad idem eſt quod legitur in calcedonen. concilio ꝙ epiſcopi ibidem vidẽtes quoſdam egyptiacos non epiſcopos qui de alexãdria cum dioſcoro hæretico calcedonẽ venerant tentantes intereſſe concilio, clamauerũt omnes ꝙ concilium epiſcoporũ eſſet, & ꝙ alii expelli deberent. & ideo leo papa appellat concilium calcedonen. cõcilium epiſcopale.

¶ Sed imo videtur ꝙ non tantum prælati ſuperiores ſint vocandi ſed etiam inferiores. Pro hoc videtur tex. in. ca. adrianus el. 2. 63. di. vbi dicit tex. celebratam ſynodum in patriarchio lateranen. cum. 153. epiſcopis religioſis & abbatibus. C Ad idem. 1. q. 7. conuenientibus, ibi religioſi monachi dixerunt, capiendo monachos pro abbatibus: iuxta tex. in. c. fi. de ſimo. &. cap. ex ore de priui. Et ita expoſuit glo. ibi. & colligit ꝙ in ſynodo vniuerſali debent interuenire abbates. quod & voluit archi. in. cap. ſtatuimus in. §. ſed hoc. 1. q. 1. & idem archi. & alex. in. d. c. conuenientibus 1. q. 7. Et ex hoc ꝙ in prin. illius tex. fit mentio de abbate qui pręfuit in concilio nomine adriani papæ, non ſumitur ꝙ abbates debeãt intereſſe & vocari ad concilium, ſed ex verſi. ſupra allegato. Imo ex illo prin. colligitur ꝙ qui interuenit in concilio ſiue preſbyter ſiue abbas non nomine ſuo ſed papæ interuenit, patet, quia tales præferũtur patriarchis archiepiſcopis & epiſcopis & aliis pręlatis qui ſunt in concilio: vt patet ex illo tex. & facit. ca. pręcipimus. 93. di. & cap. ſtuduiſti de offi. lega. & notat alexan. in. d. cap. conueniẽtibus. Vnde poteſt dici ideo tunc interfuiſſe abbates quia gerebãt uicem papæ. Similiter pro abbatibus ꝙ ſint vocandi, facit tex. in. cap. epiſcopus non debet, & in. cap. decernimus. 18. D di. Item tex. in. c. quod ſuper his de maio. & obe. Item. c. fi. de cau. poſſeſ. & ꝓpric. &. c. ſicut olim de accuſa. Et ad idẽ ſunt tria ca. 63. di. videlicet adrianus el. 1. vno mõ inductũ ſupra allegatũ. & adrianus el. 2. &. c. cũ adrianus. Item. c. anaſtaſius. 19. di. Ad idẽ ẽt facit quod dicũt doctores in. c. quia ꝓpter de elec. vbi dicunt ꝙ licet forma illis tex. habeat locũ in eccleſiis ſiue pręlaturis per quas dicitur eccleſia viduata, & nõ in aliis iferioribus dignitatibus: tñ doctores cõmuniter volũt ꝙ ẽt habeat locũ in abbatibus qa & ipſi paſtores appellant: vt eſt tex. ĩ. c officii de elec. A pari videt ꝙ iidẽ cõcilio ſicut epi debeãt intereſſe & ad ipm vocari. Bal. in. c. 1. de iudi. 2. col. ĩ ver. ſed nunqd lo. 1. dicit ꝙ a cõcilio poſſunt abbates vocari, qa cõciliũ formatũ habet iuriſditionẽ: ſed ad congregandũ nõ poſſunt trahi inuiti, quia nõdũ formatum non habet iuriſditionẽ. Ad quod vide quæ dicuntur infra in articulo de iis qui poſſunt itereſſe in cõcilio.

¶ Adde tñ ꝙ imo videtur ꝙ non tm̃ abbates ſed etiam clerici inferiores ſint vocandi: vt. d. c. anaſtaſius & in. c. olim. 95. di. Ad idem facit. c. 1. 15. di. in prin. vbi dicit ꝙ ſancti patres cõuenerũt: ſub quo vocabulo ẽt presbyteri poſſunt cõtineri. erãt. n. antiqtus idẽ preſ

A byteri & epiſcopi.d.c.olim &.21.di.c.cleros 93.di.legimus.c.1.&.2.de pecu.cleri.per in no.Ad idem eſt tex.& ibi doc.in.cap.fi.de iis quæ fiunt a prælato: vbi etiam capitula cathedraliũ eccleſiarũ ſunt vocanda & requirẽda. debẽt.n.intereſſe ad hoc vt ſi viderint aliqua tractari contra ſe poſſint appellare. ca.ſuper eo de offi.dele.& etiam contradicere: vt in.c. nicena.31.di.Ad idem tex.in.c.bene quidem 96.di.vbi.in concilio leguntur fuiſſe presbyteri diaconi clerici & alii viri religioſi.Ad idẽ cap.anaſtaſius.19.di.Item in geſtis ſextę ſynodi conſtantinopolitanæ interfuerunt presbyteri abbates & monachi: vt legitur in prima actione in prin.in.c.conueniente in fine cap.& per totum.Et ſimiliter in calcedonen. concilio interfuerunt & monachi & presbyteri,imo & presbyteri tenentes locũ epiſcoporum: ſicut euſebius & conſtantius presbyteri tenẽtes locum anaſtaſii epiſcopi niceę & euſebius presbyter tenens locum macarii epiſcopi laodicię ſyrię.Imo & archidiaconi: vt porphyrius archidiaconus agens vices vranii epiſcopi emiſſę phœnicis libani.ſic & octatius presbyter tenẽs locum ioannis epiſcopi arcce: & ſic de multis ſimilibus, vt ponitur in prima actione ipſius concilii calcedo

D nen.ad idem videt̃ tex.in.ca.in noĩe dñi.23. di.Itẽ & de gregorio.10.legimus eũ vocaſſe beatũ thomã ad concilium propter eius eminentẽ ſcientiã: vt dicit archie.flo.in.3.par. ſummę ti.24.c.2.Item ad hoc videtur tex. in.c.ad ſedem.35.q.5.ibi in ſynodo habita in lateranen.conſiſtorio conuocatis ad hoc opus ep̃is & clericis atq; iudicibus diuerſaꝝ prouinciarum.Vnde iſte tex.videtur plus pbare, ꝙ etiã laici ſint vocandi ſi ſunt iudices. pro quo ad idem eſt tex.in.c.ad apoſtolicę de re iudi.in.6.vbi papa dicit ſe vocaturum ad concilium reges, principes ſeculares & eccleſiaſticas perſonas.

¶ Sed de imperatore ꝙ debeat ĩtereſſe & vocari, vĩ tex.in.c.futurã.12.q.1.in.§.idẽ vero. vbi conſtantino imperatori in cõcilio præſidenti apud niceã cũ querelę plures eſſent de eccleſiaſticis propoſitę pręlatis, reſpondit vos a nemĩe diiudicari poteſtis quia dei ſolius iudicio reſeruamini, et ſimilis tex.eſt in.c.continua in.§.item cõſtantinus: qui alias eſt prin. capituli.xi.q.1.Idem ẽt refert̃ in hiſtoria eccle.li.10.c.2.Idem etiam referũt chroniciſtę de conſtantino ſcribentes.Item de imꝑatore ad idem tex.in.cap.ſexta.16.di.ibi exequente piiſſimo principe cõſtantino intra palatiũ ſuum ſimul cum legatis ſedis apoſtolicę.&

C ibi in.§.quinta, vbi in conſtãtinopoli celebrata fuit ſynodus ſub iuſtiniano imꝑatore. Ad idem tex.in.c.habeo librũ ea.di.Ad idẽ etiam tex.in.c.nos ad fidẽ.96.di.vbi imꝑator voluit intereſſe in ſynodo ad fidem confirmãdam & ſic iure proprio.Facit glo.in.cle.1.de offi. uica.de importãtia verbi volumus.Ad idem tex.i.c.ſancta romana.15.di.vbi loqtur tex. de pluribus cõciliis celebratis mediãtibus diuerſis imꝑatoribus.Ad idẽ bonus tex.in.c. nũc aũt.21.di.vbi valẽtinianus imꝑator interfuit cõcilio: qui aſſurgẽs aduerſus calũniatores in ſixtũ papã, in arbitrio eiuſdẽ pontificis tribuit iudicare iudiciũ ſuũ.& tex.in.c.mãdaſtis.2.q.4.Ad idẽ ẽt tex i.c.ſatis euidẽter.96. di.vbi etiã probatur ꝙ per aliũ poſſit intereſſe.licet aliquomõ ẽt poſſit induci ĩ cõtrariũ. Ad idẽ rurſus tex.in.c.1.15.di.vbi fuit celebratũ cõciliũ mãdãte cõſtãtino imꝑatore.vnde plus ꝓbat ille tex.ꝙ de mãdato imꝑatoris debet congregari conciliũ: de quo latius in q.quis habeat congregare conciliũ.Ad idẽ in c.valentinianus.63.di.vbi valẽtinianus congregauit ep̃os in cõcilium.facit tex.in.c.quia ſancta & in.§.verum.63.di.

¶ Item de regibus eſt tex.in.cap.adrianus el primo & lo ſecũdo.63.di.vbi carolus rex frã

D coꝝ fuit author cõcilii celebrati in p̃riarchio lateranen.vbi data fuit poteſtas imꝑatori iſti tuẽdi ꝑlatos.Ad idẽ tex.in.c in ſynodo ca.di. vbi ĩ ſynodo in eccl'ia ſaluatoris cõceſſa fuit ottoni primo regi theutonicoꝝ inueſtitura ep̃oꝝ inſtar cõceſſiõis carolo prius datæ.Ad idẽ.ẽt tex.in.§.hinc ẽt cũ ſeq.17.di.vbi theodericus rex cõgregato cõcilio, reſpõdit ſynodalis eẽ arbitrii decernere q̃ aduerſus ſymmachũ papã obiicebãtur.Ad idẽ ẽt.29.q.2.ca.ſi quis ingenuus in ſupraſcrip.vbi rex pipinus ĩterfuit cõcilio.facit ad id q̃d dicit̃ d regib9, ꝙ ipſi inũgũtur vt in c.1.de ſacra vnc.& ꝙ ipſi ſuſceperũt eccleſiã dei tuendã, de quo tenent̃ reddere rõnem ĩ diſtricto iudicio: vt in.c.pri cipes.& in.c.regũ.23.q.5.videtur igitur intereſſe eoꝝ ꝙ ſint in cõciliis.Ad idẽ tex.in.c.bñ quidem.96.di.ibi eminentiſſimus vir prefectus pretorio atq; patritius agens etiam vices precellẽtiſſimi regis odoacris, & ſic ille tex.ꝓbat ꝙ in cõcilio poſſunt reges intereſſe ẽt ꝑ aliũ. Et plus adhuc probat ex dictione etiam ꝙ prefecti pretorio & patritii debent intereſſe cõciliis.facit q̃d dicit̃ de dictione etiã, in.l. ẽt.C.ſi tutor vel ꝓcurator.bar.in.l.ſupra iter, in fi.§.officium, ff.de aqua plu.arcenda.in.l.

etiam.C.de fur.in.c.accuſatus.§.quęſtiōibus
A de hęre.in.6.in cle. diſpendioſam,in fi.de iu-
di. l.quodcunq; .§.ſi quis ita. ff.de verb.
obli. per bar.& bal.in.l.1.C.qui admitti. Et
areti.in.cap.cum dilectus in glo.de accuſa.&
conſilio.27.cū ſimil. Ad idem ꝙ debent in-
tereſſe reges,facit.31.q.1.illud inſuprascrip.
& hugo in.c.mādaſtis.2.q.4.Facit etiā quod
legitur in geſtis concilii agathonis in princi-
pio cuiuſlibet actionis: videlicet præſidenti-
bus patritiis & conſulibus aliquando,& ali-
quando reſidentibus & ſedentibus ex latere
piiſſimi imperatoris conſtantini. & ſic laici
etiam inferiores regibus videntur debere in
tereſſe.

¶ Et de his laicis inferioribus, etiam vi-
detur tex.in.c.in nomine domini.23.di.ibi
ꝙ ſiquis contra hoc noſtrum decretum ſyno
dali ſententia promulgatam: iuncto eo qđ
ſupra dicitur ſicq; reliquus clerus & populus.
& tex.in.c.in ſynodo.63.di.ibi cum clero &
populo romano &c. & in dicto.c.ad ſedem
35.q.5.ibi in ſuprascriptione.& in.d.c.cōue
nientibus.1.q.7.& in dicto.c.anaſtaſius.19.
di.& in.d.cap.ad apoſtolicę de re iudi.& glo.
in.d.c.fi. de iis quę fiunt a prælato.& in.cap.
adrianus el.2.63.di.Et ꝓ his facit ratio: q̄a cō
B cilium repræſentat eccleſiam vniuerſalem,
vt in.c.ſicut in fi.15.di.ſed eccleſia dicitur fi-
delium collectio.de conſecr.di.1.in eccleſia.
ergo videtur ꝙ quilibet fidelis debet admitti.
Ad idem facit q̄ act.15.factum fuit conciliū
cum apoſtolis presbyteris & aliis ſeniori-
bus & honorabilibus viris. Facit ēt quia in
conciliis agenda ſunt quę omnes fideles tan-
gunt: vt in.c.in nomine domini.23.di. cum
ſimil.ergo videtur ꝙ omnes fideles ſint vocā
di: regula quod omnes cum ſimil in. 6. Ad
idē ēt facit ꝙ oēs curati presbyteri ſunt pręla
ti.c.cum ab eccleſiarum de offi. ordi. & ſi
cut ep̄s gerit curā ī ſuo epiſcopatu,ſic & pręs
byter parochialis in ſua parochia.in.ca.ſi epi
ſcopus &.c.nullus,& in.ca.fi.de paroch.& in
c. ſicut. ibi archi.& domi.7.q.1.& in.c.cum
ſit.de ęta.& quali.cum ſimil.ergo videtur ꝙ
ipſi ſint vocādi ſicut maiores prælati.Pro quo
eſt tex.in.d.c.concilia.17.di. vbi tex.appellat
ea concilia ſacerdotū.& in.§.hinc etiā.di.vbi
in concilio imperator præcepit ꝙ ſacerdotes
conuenirent.Similiter reſpectu ordinis car-
dinales diaconi & presbyteri non dicuntur
maiores prelati: vt in.c.q̄q̄.2.q.7. & ſupra
dictum eſt in ꝓcedenti rubrica ſi. ergo ad cō
ciliū tantū maiores prælati eſſent vocādi,nō

videretur ꝙ diaconi cardinales eſſent vocan A
di: quod eſt falſum ſecūdū oēs doc. Ad idem
facit qđ ponitur in principio primæ actionis
in cōcilio calcedonē. vbi interfuerūt plures
cōſules,patritii,præfecti & magiſtratus.Et de ꝑ
ſonis eccleſiaſticis ibi ꝓbatur idē in.7.cogni
tiōe: vbi in condēnatione euthicis ſubſcripſe
runt plures presbyteri.ex quo videtur ꝙ ha-
buerint vocē.Item in concilio cōſtantien.in
ſenen.in piſano & in baſilien.etiā oēs inferio
res prælati fuerunt admiſſi: vt dicit abbas in
allegatiōibus q̄m veritas in fi.qui dicit ꝙ poſt
q̄ fuerunt admiſſi ſiue de iure ſiue de gr̄a vo-
cē habere debuerūt nec poterāt excludi nec
fuerunt excluſi,& fuerunt cōſtituti in quaſi
poſſeſſiōe vocis dandę.Et plus ibi dicit ꝙ nō
ſolum prælati & clerici inferiores ſed ꝙ etiā
laici poſſunt ad cōcilium euocari, & eis po-
teſt vox cōmunicari ꝑ dictum.c.adrianus el
2.& .c.in ſynodo.63.di. ¶ Sed quo ad conci
liū baſilienſe & alia quæ nō fuerunt canoni-
ca,nō potuit quæri quaſi poſſeſſio vocis dan
dę: argumēto eorū quę ponūtur in.c.cum ec
cleſia ſutrina de cā poſ.& proprie.

¶ Sed contrariū (ꝙ imo nec abbates dicant
de numero cōcilii)probat tex.& nōt ibi do-
mi.in.c.ep̄us.18.di.Et licet loquatur de con D
cilio ſynodali,videtur idem & lōge plus per
argumētū a maiori de cōcilio generali. ¶ Vi
detur ergo ex varietate iſtorū iurium ꝙ ma
teria reddatur difficilis.Doc.tn̄ cōiter in.cap.
graue de pręben.(maxime ioā.de immo.)di
cunt ꝙ ad conciliū generale ſunt vocādi ep̄i
totius orbis & alii ſuꝑiores prælati,& in pro
uinciali cōcilio ep̄i tātum de neceſſitate.Ali
qui addunt etiam & abbates in ḡnali. De quo
domi.in dicto tractatu in.4.q. & idem domi.
in.c.ad ap̄ſicę de re iudi.in notabilibus.Et ar
chie,flo.in.3.ꝑte ſum ti.24.c.2.& roſellus
de ꝑtāte papæ in ti.de cōciliis in.9.charta.&
brixiē.in quodā ſuo tractatu de cōcilio.& ar
chi.in.§.ſed hoc intelligēdū eſt.1.q.1.in.ca.
ſtatuimus.Idem ēt archi.& alexā.in.c.cōue
niētibus.1.q.7.& idē alex.in.c.canones.15.
di.Idem ēt cardinalis de turre cre.in trac.de
poteſtate papę.li.3.c.12.& in.c.ḡnalia.17.
di.in.4.q. vbi concludit ꝙ in voce deciſiua
& cōſultiua vocādi ſunt ſoli ep̄i: quia eſt eo-
rum qui habent poteſtatē clauiū mathęi.18.
& mathęi.5.vos eſtis ſal terrę.ſed in conſul
tiua tn̄ poſſunt vocari ēt īferiores ſiue clerici
ſiue laici: ſicut fuit in conſtantien.& baſilien.
vbi dicit interfuiſſe inferiores epiſcopis.

¶ In iſta materia quæ a paucis eſt poſita (in

qua & doc. tranſeunt ſicut muſcipula inter
A pruna:ut dicit abbas in dicto. c .graue in fi
nalibus verbis)collectis aliquibus ex diſpu
tatione eiuſdem abbatis quę incipit epiſcopꝰ
dicerem ſic. Aut quęrimꝰ qui poſſunt intereſ
ſe vel ſunt admittendi in cõcilio gñali: & iſte
erit articulus de per ſe, qui infra examinabi
tur. aut quęrimus qui ſunt neceſſario vocan
di ad cõcilium generale quando tractatur de
rebus & pſonis eccleſiaſticis: vt puta de duo
bus contendentibus de papatu vel de depoſi
tione papæ vel ſimilibus quæ cõcernerẽt ſta
tum eccleſię. & tũc ſine dubio laici cuiuſcũq;
gradus non ſunt vocandi: quia ad eos non
ſpectat tractare eccleſiaſtica: vt in. c. ſacroſan
ctæ & in. c. maſſana de elec. 16. q. vl. laici. ca. fi
de rebus eccle. nõ alie. c. cãm quę de pſcrip. &
in. c. vbinam. & in. c. bñ quidem &. c. nos ad
fidẽ. 86. di. & in. c. ſi per ordinationẽ cũ tribus
ſequentibus & præcedentibus. 63. di. & ſimil.
ẽt ſi imperator & reges fuerint: vt dictis iuri
bus. 63. di. Poteſtas enim diſponendi de ec
cleſiaſticis data fuit clericis & nõ laicis: quia
petro & apoſtolis & in perſonis eorum ſuc
ceſſoribus ipoꝝ data fuit poteſtas de ſpiritua
libus diſponẽdi: vt in. d. c. bñ quidẽ. & d. c. no
uit &. ca. eccleſia de conſtitu. & bene in. cap.
B principes. 23. q. 5. & eſt extrauagans bonifa
cii quę incipit debent. Vnde laicis in eccleſia
ſticis & aliis ſpiritualibus obſequẽdi manet
neceſſitas non authoritas imperandi: vt in. c. fi.
de rebus eccle. nõ alie. Et populus eſt docen
dus & nõ ſequẽdus. 62. di. docendus. niſi eſ
ſent eis cõceſſa aliqua ex priuilegio vel de cõ
cõſuetudine (vt patet de cõſenſu præſtando
in electionibus eccleſiaꝝ cathedraliũ regni
poſt velante electionẽ) & eſſet de hoc tractã
dũ: vt in. c. cũ terra. & in. c. cum inter vniuer
ſas. & in. c. qđ ſicut de elec. & in. c. de hoc de ſi
mo. Sicut ẽt dicitur de regibus franciæ & an
gliæ qui hñt priuilegiũ cõferendi certa be
neficia in ſuis regnis: vt in ſpecu. inti. de lega
to. §. nunc tractemus. verſi. ſed nunquid. &
ioã. an. in addi. ibi. & in ti. de præbẽ. ad finem.
& doc. poſt glo. in. c. 2. de præbẽ. in. 6. Et de
impatore, cui olim pręſentabatur electio pa
pæ: vt in. c. agatho. & c. ſequenti. 63. di. & c.
in ſynodo. & in. c. reatina cũ duobus ſequen.
ea. di. vbi de his ſimilibus p totã diſtinctionẽ.
De quo ẽt p alex. i. c. impium. 10. di. vbi etiã
verũ poſſit acquiri ius cõferendi p regem lõ
giſſima pręſcriptiõe. de quo ẽt in. c. dilectus
ſ ultimo de prębẽ. & in. d. c. 1. eo. ti. in. 6. Vn
de ſi hoc haberent ex priuilegio & conſtaret,
tunc eſſent vocandi.

C ❡ Fallit niſi tangeret alicuius intereſſe ꝓpriũ
quia tunc deberet vocari: nõ quia laicus poſ
ſit intereſſe in concilio, ſed quia non citatus
nõ poteſt abſens damnari nec de eo iudicari:
vt in. l. de vnoquoq;. ff. de re iudi. & in. l. con
ſentaneũ. C. quomodo & quãdo iudex, cum ſi
mil. Et ita intelligitur quod dicit in. c. ad apo
ſtolicę de re iudi. & in. cap. propter eccleſias
18. di. omnes enim de quorum factis agi
tur ſunt vocandi. Ita dicit immol. ioan. an.
anto. & alii loquendo de concilio prouinciali
in. d. ca. graue. Item & oẽs ſunt citandi quos
cauſa tangit: vt in. cap. abeuntibus. 63. di. eſt
enim citatio de iure naturali, quę non poteſt
omitti nec a concilio nec a principe. l. facul
tas. C. de iure fiſci. li. 10. l. nam ita diuus. ff.
de adop. & cle. paſtoralis de re iudi. puta ſi tra
ctaretur de deponẽdo imperatore: quę cauſa
tangit etiam laicos. poſſunt enim laici inter
eſſe concilio & vocari ad concilium pro iu
ſticia petenda vel defendenda: vt in. ca. nouit
de iudi. dicit ioan. an. in. cap. fi. de iis quæ
fiunt a pręla. Bonus eſt tex. in. c. 1. de ſpõſa.
❡ Fallit ſecũdo niſi papa vellet vt etiã laici ci
tarẽtur põt. n. papa etiam laicos facere capa
D ces rerum eccleſiaſticarum ſiue ſpiritualium
maxime vocis dandę: vt in. d. c. adrianus el ſe
cundo. 63. di. 2. q. 4. mennam. 96. di. bene
quidem. Poteſt enim laico dare poteſtatem
excõmunicandi. 32. di. §. verum in glo. &
ioan. an. in. c. 2. de præben. in. 6. facit quod di
citur poſt glo. in. c. decernimus de iudi. Item
& eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrandi: vt in
cap. quanto. poſt glo. de conſue. per doc.
dummodo non ſint talia per quæ denigrare
tur ſtatus vniuerſalis eccleſię: vt puta q conſ
ficeret corpus chriſti: quod presbyteris tantũ
& aliis ſuperioribus eſt conceſſum: vt in. ca.
1. dę ſumma trini. Item ex demandatio
ne papæ poſſet laicus omnia facere quæ ſibi
eſſent demandata: & ſic etiam confirmare &
chriſmare, ſecundum glo. in. c. manus de con
ſecr. di. 5. de quo quid tenendum, dic vt per
doc. in. d. c. quanto. & in. cap. peruenit. 95. di.
Item poteſt etiã papa delegare laico cãs ſpiri
tuales: vt in. c. 2. ſ ibi glo. & doc. cũ cõcordãti
bus, de iudi. Et iſto mõ poſſunt intelligi oĩa
iura in quibus apparet laicos interfuiſſe cõci
liis in quibus tractatũ fuit de rebus ſpirituali
bus: quia interfuerũt tanq̃ inuitati, nõ autem
tanq̃ qui iure ſuo neceſſario fuerint vocãdi:
vt in. c. ad ſedẽ. 35. q. 5. & in. d. c. vbinã. 86.
di. cũ aliis ſupra allegatis. Et ſic iſta fallẽtia nõ

A proprie videtur cõuenire ad principale quæ-
ſitum quo quæritur qui ſint neceſſario vo-
candi ad generale concilium.

DE perſonis autẽ eccleſiaſticis quæ ſint
neceſſario vocandæ quando tractãtur res ſpi
rituales, dicendum eſt ꝙ aut loquimur in vo
ce deliberatiua deciſiua ſiue diffinitiua, & cla
rũ eſt ꝙ omnes epiſcopi & alii maiores præ-
lati ſunt neceſſario vocãdi: quia ipſi proprie
ſunt de cõcilio generali: vt patet de omnibus
ſupra, & in oĩbus iuribus ſupra in principio
pro iſta parte allegatis, & patet. 63. di. per to-
tum. Et bene oſtenditur actu. 15. quando a-
poſtoli celebrarunt conciliũ, in cuius locum
ſucceſſerunt epiſcopi: vt in. c. eccleſiæ princi-
pes. 35. di. & dictum fuit in præcedẽti rubri-
ca. De quibus dicitur pſal. 44. pro patribus
tuis nati ſunt tibi filii &c. Vbi glo. hiero. dicit
exponendo. fuerunt in eccleſia apoſtoli pa-
tres tui, quoniam ipſi te genuerunt: nunc au
tem quia illi receſſerunt a mundo, habes
pro eis epiſcopos ſunt. enim & hi patres tui,
quia ab eis regeris: cum enim epiſcopi ſuc-
ceſſerint iis quibus dominus ait matthæi. 5.
vos eſtis ſal terræ, vos eſtis lux mundi, & ite
rum math. 18. quæcunq; ligaueritis ſuper
B terram &c. ſiue loquamur in voce deliberati-
ua ſiue conſultiua, de neceſſitate ipſi epiſcopi
ſunt vocandi. Ad quod etiã facit illud pſal.
44. conſtitues eos principes ſuper omnem
terram: quod de epiſcopis dictum intelligi-
mus. Et facit tex. i. c. placuit. 18. di. vbi puniũ
tur ſi negligunt ire ad concilium, quod & po
nit abb. in. c. quod ſuper his de maio. & obe.
& in. c. Ego. N. de iureiuran. ¶ Et cum ſupe-
rioribus prælatis intelligo etiam cardinales
quantumcunq; non ſint epiſcopi cardinales,
propter amplitudinem dignitatis & aſſiſten-
tiam papæ: vt in. d. c. antiqua, & in ca. ad apo-
ſtolicæ de re iudi. in. 6. & in. cle. paſtoralis eo.
ti. Quæ duo iura ſunt edita in concilio & de
conſilio fratrũ (videlicet cardinalium) & ſo-
nant ꝙ ipſi ſunt neceſſario vocandi.

¶ Dubium tamen eſt de abbatibus & aliis in
ferioribus. Et quo ad abbates videtur ꝙ non
ſint neceſſario vocandi per id quod dicit in-
no. in. d. c. graue de præben. vbi dicit ꝙ in cõ
ciliis prouincialibus non ſunt neceſſario vo
candi abbates: vt in. c. epiſcopus non debet
18. di. Ad idem reperio allegatum petrum
& abbatem antiquum in. c. ſicut olim in fine
de accuſa. Sed ibi abbas dicit ꝙ non ſunt cõ
pellendi, & ibi non loquitur præciſe de abba
tibus, ſed & de omnibus inferioribus epiſco
pis: & remittit ſe ad cap. fi. de iis quæ fiunt C
a prælatis vbi loquitur de capitulis cathedra
lium eccleſiarum, quę dicit non eſſe vocãda,
allegat inno. in. c. graue de præben. & vincẽ.
in. c. cum in veteri in glo. quæ incipit expe-
ctatum de elec. Antonius de buttio in dicto
cap. graue dicit tantum vocandos de neceſſi-
tate epiſcopos ad concilium prouinciale, per
ca. quoniã quidem. di. 18. licet ad concilium
ſynodale epiſcopi ſint vocãdi etiam abbates
& ſacerdotes & totus clerus diœceſis: vt in c.
decernimus. ca. di. & in. c. quod ſuper his de
maio. & obe. vt dicit antonius & ioã. de imo.
in. d. c. graue. Ergo videtur ꝙ ad generale nõ
ſint neceſſario abbates vocandi, ſicut nec ad
prouinciale. Et pro hoc videtur bonus tex. in
cap. ex ore de priuile. qui poſſet etiam induci
in cõtrarium: ex quo ibi quo ad abbatem ſu-
mit argumentum etiam quo ad conciliũ ge-
nerale, quaſi velit ꝙ abbates debent intereſſe
in conciliis generalibus. ¶ Et idem in effe-
ctu (videlicet ꝙ non ſint neceſſario vocandi
abbates) vult ioan. an. poſt innocen. & oſtiẽ.
in. d. cap graue. Allegat. c. quoniam quidem
& c. epiſcopus & c. placuit. & cap. ꝑpter. 18
di. Hoc idem probat tex in. c. ſatis euidenter
96. di. in fi. ibi illicitũ nanq; eſt eum qui non D
ſit in ordine ſanctiſſimorum epiſcoporũ ec-
cleſiaſticis immiſceri tractatibus. Hinc etiã
oſtẽditur clarum eſſe ꝙ deliberare & ſtatue-
re & reformare aliquid in cõcilio & in colle-
giis eſt iuriſditionis: vt in. c. fi. de rebus eccle.
c. qualiter & quãdo de accuſa. Sed hæc iuriſ-
ditio remanſit penes magnos prçlatos. Olim
enim eccleſia regebat̃ per omnes ſacerdotes:
vt in. c. olim. 96. di. ideo nõ mirũ ſi oẽs ſenio-
res vocabant̃ ad cõciliũ. Sed hodie eſt facul-
tas cõgregãdi libere: vt in. c. 1. 15. di. & diſtin
cta poteſtas epiſcopi a poteſtate inferiorum
ſacerdotum: vt patet per totum de offi. or-
di. & c. 6. q. 3 ſcitote. & c. 9. q. 2. nullus. &
cap. epiſcopi. & q. 3. c. per ſingulas, cum ſi-
mil. Ideo tantum ii vocandi ſunt penes quos
remanſit iſta iuriſditio: & ſic tantummodo
epiſcopi. ¶ Bal. autem vt ſupra dictum eſt
vult ꝙ congegato concilio poſſint abbates
ad concilium vocari, ſed ad congregandum
nõ poſſint inferiores epiſcopis trahi inuiti.
Sed ſi bene inſpiciatur bal. potius videtur lo-
qui in cõcilio prouinciali: quia ſi abbates ſũt
neceſſario vocãdi ad cõciliũ generale, fruſtra
diceret ꝙ non poſſunt trahi inuiti. ¶ Nec
obſtat ꝙ epiſcopi vocant inferiores ad ſyno-
dos: vt in. c. decernimus. 18. di. & dicitur in

d.c.graue.quia illud verum eſt non vt ſtatu-
A ant vel iudicent,ſed vt eis facta in prouincia
li concilio inſinuẽtur:vt in.d.c.decernimus,
& cap. ſicut olim de accuſa. Et pro iſta parte
ſunt omnia iura & aliæ rationes,p epiſcopo
ſupra in principio adducta. Et ppterea iſtã
opinionẽ (ꝙ non ſint neceſſario vocãdi infe
riores epiſcopis vt habeant vocẽ deciſiuã)te-
nuit domi.in.c.1. & in.c.regula.17.di.& te-
nuit roſellus in ſuo tractatu de poteſtate pa
pæ.& tenuit etiã archie.flo. in dicta ſumma.
& car.de turre cre. vbi ſupra: & abbas in ſua
diſputatione epiſcopus.Niſi vt dicit abbas eſ
ſent patres abbates:qa etiã eſſent neceſſario
vocandi.Si autẽ vocarentur ad habendũ vo-
cem cõſultiuam,poſſent & alii inferiores vo
cari. ¶ Et pro iſta opiniõe facit ratio,vt euite
tur confuſio:vt in.§. & ante quidẽ in proœ.
digeſtorum.& vt euitetur contemptio: quia
multitudo facit contemptibiles. 93.di. legi-
mus.&.23.di.tales.& vt ceſſent cõtentiones
quæ plerunq; propter multitudinem oriun-
tur.facit quod dicit bal.in trac.de ſchiſma. in
ru. C.ſi quis aliquẽ teſta. prohi. Et vt ceſſent
diſcordiæ:vt in.c.nos ad fidem.96.di.ſicut fa
ctum legitur in concilio baſilien.vt legitur in
cerimoniali.& idem dicit cardi. de turre cre.
D vbi ſupra.De quo videmus in concilio ſenẽ-
ſi,vbi interfuerunt abbates & ſimplices cano
nici: vt patet in geſtis cõcilii baſilien.in prin-
cipio primæ ſeſſionis. vbi fuit inter cæteros
pro natione italica dominicus de ſancto ge-
miniano,qui erat auditor cameræ:& nicolaus
abbas ſancti donati pro prælatis ſenen.domi
nii. & pro gallicana abbas vrſicampi: & pro
hiſpanica petrus alphonſi abbas ſancti vincẽ
tii & canonicus toletan. pro germanica har-
tungus decretorũ doctor & rotæ auditor, &
frater theodoricus de andel monachus ordi-
nis premonſtraten.in decretis licẽtiatus eiuſ-
dem ordinis procurator. & pro natione an-
glicana thomas de merdona canonicus aſco
lan.in ſacra pagina baccalarius. cum aliis e-
piſcopis qui fuerunt in concilio ſenen. vna
cum præſidentibus nomine papæ pro loco
futuri concilii,qui factis pluribus altercatio-
nibus elegerunt ciuitatẽ baſilien: in prouin-
cia biſuntinen.pro idoneo loco. ¶ Ex quo vi
detur ꝙ iſti etſi non erant epiſcopi vel patres
abbates habuerint vocem deciſiuam in con-
cilio ſenen. Ad quod poteſt reſpõderi ꝙ iſti
erãt procuratores nationũ ſuarum, & tanq̃
procuratores actũ fecerunt. Vel melius ꝙ il
lud fuit ad deliberandum pro loco concilii
eligẽdo.Item & ibi ea de cauſa generata eſt C
cõfuſio.Item & patres abbates quantũcunq;
dicantur habere quaſi epiſcopalem iuriſditio
nem , & abbas voluerit eos eſſe vocandos:
tamen quia nõ ſunt de numero epiſcoporũ,
crederem non eſſe neceſſario vocãdos: quia
de eis hoc iure nõ cauetur ſicut de epiſcopis,
nec habent epiſcopalem iuriſditionem ratio
ne dignitatis abbatialis vt infra dico. ¶ Et ad
omnia iura in cõtrariũ adducta tenẽtes iſtã
partem poſſent reſpondere. Ad cap.ego.N.
de iureiuran.ꝙ licet etiam abbates iurent vo
cari ire ad conciliũ, nõ ſequitur propterea ꝙ
neceſſario ipſi ſint vocandi, ſed ſi vocãtur ꝙ
tenentur ire. Item debet intelligi de concilio
eis conuenienti,nõ de generali. ¶ Ad.c.adria
nus & ca. in ſynodo, poteſt reſpõderi ꝙ licet
ipſi abbates interfuerint concilio,non ſequit̃
ꝙ neceſſario fuerint vocãdi,ſed ꝙ potuerint
intereſſe:vel ꝙ iuerint nõ vocati,vel ꝙ ex vr
banitate fuerint vocati. Et tales admittẽdi ſũt
ſicut de puĩciali cõcilio dicit ioã. an.in.c.gra
ue de præben. ¶ Ad.c.cõuenientibus, 1.q.7.
dicit̃ ꝙ nõ loquitur ſimpliciter de abbatibus,
ſed de monachis:ſed glo.eſt quæ exponit de
abbatibus.& potuit eſſe ꝙ concilium admi-
ſerit omnes volentes ire. Et quod dicitur in
principio de abbate ꝙ interfuerit, reſponde- D
tur ꝙ interfuit vice & nomine adriani papæ:
& ideo vt dixi ſupra eo caſu præfertur etiam
patriarchis,archiepiſcopis & epiſcopis,vt ibi
notatur. ¶ Ad tex. in.c. epiſcopus non debet
18.di.reſpondetur ꝙ potius eſt contra:quia
ſi nõ poteſt cogi ire ad ſynodũ,ergo non eſt
neceſſario citandus. & ille tex. & quæ infra
adducuntur non loquuntur in concilio ge-
nerali ſed in prouinciali & ſynodali epiſco-
porũ. ¶ Et ſimiliter ad.cap.decernimus.ibi.n.
non vocantur vt ſtatuant vel iudicent:ſed vt
eis inſinuentur geſta in concilio prouinciali.
¶ Ad.c.ſi.de cauſa poſſeſ.& proprie.non dici
tur ꝙ iuerit coactus ad conciliũ abbas.& pa-
triarcha ibi ſe fundat potius in poſſeſſorio.
Ad.c.anaſtaſius.19.di.licet loquatur de con-
cilio generali,ibi nulla fit mẽtio de abbatibus,
nec ſequitur presbyteri tenentur ire ergo &
abbates. Inſtãtia tollit cõtrariũ in.d.c.epiſco-
pus non debet. iũcto.c.decernimus. 18.di.
Vel & melius ſecundum matheſillanum cũ
ibi dicitur ſine conſilio epiſcoporum pres-
byterorum & clericorum,intelligitur de epi
ſcopis ꝙ debent adeſſe vt iudices:presbyte-
ri vero & clerici (ſcilicet maiores, vt ſunt ca
thedralium eccleſiarum canonici) dicuntur

A requiri vt conſultores per,c.ſi.de iis quæ fiũt
a præla.Qui etiã reſpondet ad. c,vbinam le
giſtis.96.di.ꝙ ibi agitur de articulo fidei:vbi
debent intereſſe laici: de quo infra dicetur.
¶ Ad capitulũ quod ſuper his de maio.& o-
be. poteſt reſponderi ꝙ loquitur in concilio
epiſcopi & quando abbas habet plebẽ ſecun
dũ glo.ibi.& ca.nimis praua,de exceſ.præla.
vt concordet cũ.d.c,epiſcopus. Et etiã in ab-
batibus exemptis:qui etſi alias non tenentur
ire ad ſynodum(vt in.c.ex ore de priuile.)te
nebuntur ratione capellarum & plebis ſi per
ſe illas tenent & curam exercent:vt dicit abb.
in dicto.c.quod ſuper his.Quibus adde qđ
plene ponit do.in.d,c.epiſcopus.& quod di-
cit in.d,c,nimis praua in glo,1.de exceſ.præ
la.¶ Ad illa iura quæ innuunt inferiores epi
ſcopis interfuiſſe in conciliis.reſpondetur ꝙ
potuerunt intereſſe ex vrbanitate,vel vocati
pro illorum intereſſe Nec valet conſequen-
tia interfuerunt,ergo de neceſſitate debuerũt
vocari.de hoc tamen dicetur infra in ſuo lo-
co.Adde etiam ꝙ licet abbates vocati non te
neantur ire ad ſynodum prouincialem : ta-
men(vt dicit domi in,d.c. epiſcopus) expe-
dit eis ire propter ſtatuta quæ frequenter ibi
fiunt contra eos.quæ poſſunt impediri ſi ſint
B præſentes. & idẽ refert feli. in.d.ca,quod ſu-
per his . Item & mendicantes & priuilegiati
alias non tenentur ire:vt in.d.cap.nimis pra-
ua,de exceſ.pręla.An autem & quando abba
tes & alii inferiores prælati teneantur ire ad
ſynodum prouincialem & quando ad ſyno-
dum epiſcopalem,vide ample domi.& alios
in.d.ca.epiſcopus,18.di. & doc.in.d.c. quod
ſuper his,& archi.in.c.abbates.18.q.2.Et de
epiſcopo an teneatur ire ad concilium pro-
uinciale,idem in. c.ſi epiſcopus eadẽ.18.di.
Et monachi ſi ſint vocati,ſi ſũt clauſtrales nõ
tenentur ire:ſecus ſi habent plebes:vt in.d,c.
epiſcopus,&.d.c.quod ſuper his.Et ciſtertiẽ.
non tenentur ire,archi.in.d,c. abbates. & vi-
de tex.in.c.ſi.ea,cauſa &.q. ad quem reſpon-
det archi.in præallegato.c,abbates.Et an con
cilium prouinciale quod procedit ad corre-
ctionem morum & reformationem(vt in.c.
ſicut olim de accuſa.) poſſit procedere cõtra
archiepiſcopum, & quid ſi in concilio ſupra
archiepiſcopum intereſt primas: doc. maxi-
me immol. in.c. graue de præben. Et an vo-
care ad ſynodum ſit legis diœceſanæ vel iuriſ
ditionis:in.c.dilectus de offi.ordi.& vide fe-
li.in.d,c,quod ſuper his.& ibi late vtrum epi
ſcopus poſſit ſtatuere in concilio contra ius
canonum.Et quãdo & quomodo poſſint in- A
feriora concilia ſtatuere:domi.plene in ſum
ma.18.di.& per totam illam diſtinctionem
vide de materia inferiorum conciliorum.
¶ De aliis presbyteris & clericis ĩferioribus
ad iura ſupra allegata reſpõdet abb. in dicta
diſpu.ea ſonare ꝙ fuerũt inuitati vt irent,nõ
ꝙ neceſſario tenerentur ire. Et poteſt aliter
reſponderi ꝙ illud fuit ſecundum priora tẽ-
pora cum non tantum creuerat multitudo fi
delium. Item dic ꝙ vbi de generali concilio
fit mentio,concilium presbyterorum expo-
ni debet.i.epiſcoporũ:vt vult glo.17.di.in.c.
concilia.ſimile in.c.non poteſt de re iudi.&
in.c.omnis oppreſſus.2.q.6.Nõ placet mihi
opinio abbatis in.d.diſputatione : videlicet
ꝙ ſint neceſſario vocãdi patres abbates:quia
licet iſti etiam videantur habere quaſi epiſco
palem iuriſditionem(vt in cle.1.de rebus ec
cle. non alie. in glo . in verbo proprii : & in
c.abbates de priui.in.6.& in cle.1.de reſcrip.
ibi glo.& in ca.ſi.de regularibus in glo.)non
tamen habent epiſcopalẽ dignitatẽ nec ſuc-
ceſſerunt loco apoſtolorum ſicut epiſcopi:
vt in.c.in nouo.21.di. quibus dictũ eſt quę-
cunq; alligaueritis &c.matth.18.& dixi ſu-
D perius.¶ Hodie tamen inoleuit conſuetudo
ꝙ etiam abbates & generales miniſtri ordi-
num religioſorũ & omnes qui cum promo-
uentur ad dignitatem,iurant venire ad ſyno
dum(iuxta.d.c. ego.N.)ſunt vocandi ad ge
nerale concilium.Ita reperio factum in con
cilio cõſtantien.& baſilien.& refert cardina-
lis de tur,cre.in ru.qui ad concilia generalia
ſunt vocandi . & idem brixien.in ſuo tracta-
tu.& dicitur in cerimoniali in ru.qui habent
vocem deliberatiuã in cõciliis.Et ſic per iſtã
conſuetudinẽ eſt approbata opinio archi. &
dominici in.d.trac.& cardinalis alexan. vbi
ſupra.De miniſtris tamen generalibus in cõ
trariũ facit tex. in.d.c,nimis praua, de exceſ.
præla.
¶ Aut loquimur in dando vocem conſulti-
uam,& clarum eſt ꝙ etiam in rebus & perſo
nis eccleſiaſticis poſſunt & debent de hone-
ſtate vocari etiam inferiores clerici : maxi-
me viri doctiſſimi & prudentes . Quinimo
etiam laici per iura ſupra allegata poſſent vo
cari:quæ vt dictum eſt intelliguntur ꝙ debẽt
inuitari vt conſulant,non neceſſario vt deci-
dant.Ad hoc benefacit forma in ſubſcriptio
nibus in cõcilio faciendis, vt conſideretur di
uerſitas inter maiores & inferiores:quia ſi eſt
epiſcopus,eius forma eſt laurẽtius epiſcopus

A medlolanen. iudicans ſubſcripſi. alii presbyteri, titius presbyter vel archimádrita monaſterii ſancti ioannis ſubſcripſi. & imperatores ſubſcribunt non tanq̃ diffinientes, ſed tanq̃ diffinita ſuſcipientes: vt patet ex ſubſcriptionibus imperatorũ in. 8. ſynodo. Et ſic arguitur bene ꝙ epiſcoporum proprie in cõciliis eſt decidere: vt dicit cardinalis de turre cre. vbi ſupra. ¶ An autem teneatur quis ire ad concilium quando clare conſtat ꝙ vocatur ex cauſa notorie iniuſta: puta quia cauſa eſt inſerta in citatione. Abbas tenet ꝙ non in. d. c. ꝙ ſuper his de maio. & obe. vide ibi inno. & alios: qui multum ponderãt quando vocatus ex cauſa iniuſta non auderet cõtradicere. Tamen ꝙ teneatur cõparere præſeferunt quæ dicuntur in. l. ſi quis ex aliena, de iudi. & in. c. cum ordinem de reſcrip.

¶ Quid autem dicẽdum de capitulis cathedralium eccleſiarum, an ſint vocanda? Quo ad prouincialia cõcilia eſt tex. ꝙ ſic, maxime quando tractanda ibi tangerẽt capitula: vt in c. fi. de iis quę fiũt a præla. & ibi glo. loquitur quid de laicis. & iura quæ allegat, etiam habent locũ in generali concilio: de quibus ſtatim dicam. De iſtis autem capitulis cathedralibus an ſint vocãda ad concilium generale,

B dic per omnia ſicut dictũ eſt de inferioribus abbatibus & miniſtris generalibus: videlicet ꝙ poſſint inuitata intereſſe vt conſulant.

¶ Fallunt etiam omnia prędicta in illis duobus caſibus de quibus ſupra diximus in laicis: videlicet niſi tractaretur eorum intereſſe, & niſi papa vellet eos citari. quia tũc propter ipſorum intereſſe deberent de neceſſitate citari: vt dicitur in. d. c. fi. & cap. graue per doc. Imo ſi viderent aliqua tractari quę cõcernerent eorum intereſſe & poſſent eis præiudicare, ipſi poſſent appellare: vt in. c. ſuper eo de offi. dele. & in. c. nicena. 31. di. & ioan. an. in. d. c. fi. Adde etiã ꝙ quãdo tractatur de intereſſe aliquarũ prouinciarũ particulariũ, ꝙ etiã vocari debẽt vt ſaltẽ mittant procuratores. Imo etiã eo caſu illorũ votũ maxime eſt attendendum: vt in ca. cum longe. & ibi alex. 63. di. facit quod dicitur in cap. fi. de maio. & obe.

¶ Aut loquimur quando in concilio generali tractatur non ſolũ de rebus & perſonis eccleſiaſticis ſed etiã de iis quę concernunt laicos: vt puta ſicut fuit tempore gregorii. 10. vbi in concilio lugdunen. fuit tractatum de tollendo impedimentum publicę honeſtatis circa matrimonium: vt dicit ioan. an. in. c. nõ debet de conſan. & affi. ſicut etiam in caſibus C poſitis in ca. fi. in glo. fi. de iis quæ fiunt a præla. & ſimilibus qui concernerent ſtatum vniuerſalem fidelium. Et tunc ſi loquimur de laicis, dicerẽ ꝙ aut non tractatur de eorũ præiudicio. & tunc ſine dubio dico non eſſe vocãdos neceſſario vt decidant & diffiniant in cõcilio. Pro hoc eſt tex. in. c. principes. 23. q. 5. vbi dicitur ꝙ nec laici nec poteſtas ſecularis debet ſe intromittere nec eſt neceſſaria in eccleſia, niſi vt quod non præualent ſacerdotes efficere per doctrinæ ſermonẽ, poteſtas hoc impetret per diſciplinæ terrorẽ. Quod intelligo etiã ſi in concilio tractaretur de cauſa quę eſſet æque communis laicis ac clericis in genere: quia ſicut in conceſſione priuilegii vel reſcripti nõ eſt neceſſe citari etiam eum quẽ cauſa tangit (vt in. l. penul. ibi glo. quæ cõſueuit allegari ſingularis. ff. ex qbus cau. maio.) nec in æditione ſtatutorum, per ſuperiorem (vt in. l. omnes populi. ibi. doc. ff. de iuſti. & iure. l. cunctos populos. C. de ſumma trini. & in. c. cum olim de re iudi. & in. c. fi. de officio lega. & in dicto. c. quod ſuper his de maio. & obe.) ita nec in propoſito: quia laicis tractare de rebus eccleſiaſticis nullo modo permittitur, vt ſupra dictum eſt. 96. di. in ſum. & 16.

D q. vlti. cap. laici, cum aliis concordantibus ibi allegatis.

¶ Aut loquimur in caſu vbi ageretur de eorum præiudicio, & qui ita concernerent factum laicorum vt clericorum. Et tunc glo. in cap. fi. de iis quæ fiunt a præla. ponit tres caſus in quibus neceſſario ſunt vocãdi. Primũ vbi ſpecialiter ſunt inuitati: vt in. cap. adrianus. 63. di. el. 2. & iſte caſus non facit ad propoſitum. Aliũ caſum quando tractaretur cauſa matrimonialis: vt in. d. ca. ad ſedem. 35. q. 5. Et tertium quando tractaretur cauſa fidei per tex. in. c. vbinam legiſtis. 96. di. Ioan. an. in. d. c. fi. vult ꝙ etiam eo caſu quo agitur cauſa fidei & matrimonialis, non poſſint intereſſe vt iudicent ſed vt audiant: vt in. c. nullus 62. di. & idem ibi butrius eo. maxime quia poſſunt poſtea ordinarii eis publicare: vt in ca. decernimus. 63. di. & c. ſicut olim, etiam ſi eſſent excõmunicati: vt in. c. re. ſponſo de ſen. excom. & idem cardinalis floren. Et hoc niſi iudicialiter agerẽt contra eos vel pro petẽda vel defendenda eorum iuſtitia: quia tunc eſſent vocandi: vt in cap. nouit de iudi. & ſupra dictum eſt. & idem ioan. de immola in. d. c. fi. Pro hoc facit ꝙ cauſa fidei eſt mere ſpiritualis, & de ea laicus nõ poteſt ſe intromittere

A nisi exequendo ad mandatũ iudicis eccleſiaſtici: vt in.c.vt inquiſitiõis.§.prohibemus de hęre.in.6. Imo nõ poſſunt laici de fide diſputare: vt in.c.2.§.inhibemus co.ti.& li.& in.l.3.C.de ſumma trini. Idem videtur dicendũ de cauſa matrimoniali, quæ eſt mere eccleſiaſtica: vt in.c.1.de conſan.& affi.& in cle.diſpendioſam cum ſimil.de iudi. ¶ Et hoc idem videtur tenere abbas in ſua diſputatione epiſcopus, & communiter doc.in omnibus locis: videlicet ꝙ etiam in iſtis non ſint neceſſario vocandi, ſed ꝙ inuitati poſſint venire, & etiam ſi ex ſe venerint non eſſe eiiciendos. Et ita dicunt procedere.c.ad ſedem.35.q.5.& c.vbinam legiſtis.96.di.

¶ Et certe licet doc.ſic communiter tranſeãt: tamen ſi recte conſideretur ratio tex.d.c.vbinam legiſtis, videtur ꝙ debet ſaltem imperator neceſſario vocari: dum dicit ꝙ cauſa fidei eſt cauſa vniuerſalis, & non ſolum clericos ſed etiã laicos concernit. Itẽ ille tex.loquitur in conciliis prouincialibus: vbi videtur maior ratio quare imperator non debeat intereſſe: quia quod in prouincialibus ſtatuitur, non affert præiudicium in vniuerſo, ſed tantum in prouincia. Et ſi bene conſiderentur iura ſupra allegata pro imperatore, multũ ſtrin- B gunt: & maxime tex.in.c.1.15.di.ibi nicena ſynodus ſub conſtantino imperatore peracta eſt. Niſi dicatur ꝙ ibi narratur factũ, non ꝙ conſtantinus pręſtiterit authoritatem concilio & ꝙ fuerit neceſſario vocandus: vel ꝙ fuit in illo principio in quo fuit data facultas congregandi plebes. Pro hoc etiam eſt ratio: quia cum imperator ſit dominus vniuerſi (vt in.l.deprecatio.ff.ad.l.ro.de iac.) & luminare minus (vt in.ca.ſolitæ de maio.& obe.) & princeps & caput laicorum (vt in ca.in apibus.7.q.1.in glo.& glo.in.d.c.adrianus el.2.63.di.) cum in generali cõcilio ſit tractandum de omnibus etiam laicis in vniuerſo, propter eorum præiudicium conuenit ꝙ ſaltem eorum ſuperior vocetur. Item intereſſe concilio & dare vocẽ, eſt magis iuriſditionis q̃ ordinis. Et inde eſt ꝙ electus cõfirmatus, qui habet ea quæ ſunt iuriſditionis (vt in.c.tranſmiſſã de elec.) habebit vocẽ in concilio: vt dicit alexan.in.d.c.canones.15.di. Sed imperator quo ad ea quę ſunt iuriſditionis inter laicos, eſt maior epiſcopo: vt patet in.c.ſolitę de maio.& obe. ergo videtur ꝙ imperator debet vocari ad cõcilium, propter omnimodam iuriſditionẽ quam habet in laicos. Facit quod dicit cardi.in cap.licet.q.35. de elec. vbi dicit ꝙ imperator eſt pars concilii, maxime vbi tractatur cauſa fidei: quia eſt C aduocatus eccleſiæ, de elec.venerabilem.& in cle.romani de iureiuran. Et in tãtum eius intereſt ꝙ ſi papa eſt de hæreſi ſuſpectus, poteſt ab eo exigere vt indicet quid ſentiat de fide.25.q.1.ſatagendum: iuncto eo quod ibi notat archi. Et hoc credo verum quando in cõcilio tractaretur aliquid quod tangeret laicos quod poſſet de iure per imperatorem expediri ſine concilio: vtputa ſi tractaretur de reformanda eccleſia vniuerſali tam in clericis q̃ in laicis, & quo ad laicos poſſet per imperatorẽ reformari, & paratus eſſet ſe & illos reformare: alioquin videretur confundi iuriſditiones & vſurpari iuriſditiones contra not.in.c.nouit de iudi.& ca.venerabilem de elec.&.c.cauſam quæ el.2.qui filii ſint legi.& quia neruus eccleſiaſticę diſciplinæ confunditur ſi ſua vnicuiꝙ iuriſditio nõ ſeruatur: vt xi.q.1.ca.peruenit. ¶ Et idem quod dico de imperatore, credo etiam de regibus & aliis principibus. ad hoc dicta inno.in cap.fi.de feriis.& ſentit abbas in.d.diſputatione per prędicta, & ad hoc poteſt eſſe ratio, quia tractatur virtualiter de eorum intereſſe.

D ¶ Sed ſi cauſæ tractandę eſſent mere ſpirituales, tunc dico vocari tantum vt audiat & tractet & conſulat: & hoc in vno caſu tantum, ſcilicet in cauſa fidei: ſicut vult abbas in dicta diſputatione epiſcopus parmen.& idẽ in effectu cardi.vbi ſupra. & tunc ad fidem confirmandam, non ad poteſtatem oſtendendam: vt voluit abb. in certis allegationibus factis in cõcilio baſilienſi. ¶ In cauſis autem matrimonialibus dicerem inuitandos laicos ad cõcilium tantum vt audiant & conſulant: ſicut fuit in.d.c.cum ad ſedem.35.q.5. In aliis autem cauſis mere ſpiritualibus dicam idem de omnibus laicis per illum tex.in.c.vbinam legiſtis.96.di. videlicet ꝙ non ſint vocandi niſi ageretur de alicuius intereſſe & in forma iudicii, vt ſupra dictum eſt: vel papa vellet cos vocari & habilitare ad dandum vocẽ etiam deciſiuam ſiue deliberatiuam. ¶ Et licet mathesillanus in ſuis additionibus ad trac.d.antonii de bu.dicat ꝙ quando agitur de articulis fidei clerici & laici ſunt vocandi, & ꝙ quicunꝙ voluerit intereſſe poteſt exprimere opinionem ſuam (quia agitur de communi præiudicio omnium: & quia poſſet etiam bene ſcire ſacram ſcripturam vnus laicus vel clericus & eſſe repletus ſpirituſancto quòd alios multos traheret ad ſuam ſententiam

A 31.di.nicena.& vt innuit apoſtolus poteſt interdũ reuelari paruulo, quod ignorat vir magnus: vt in.c.eſto.95.di.) intelligo nõ ꝙ neceſſario ſint vocandi, ſed bene inuitandi vt cõſulant vel dent ſuam opinionem: quia vt ipſemet dicit non dicitur ibi ꝙ ſint iudices laici & clerici, ſed imo ꝙ deciſio, & determinatio ſpectat ſolum ad epiſcopos: & ſic concordat cũ ſupradictis. Et ſic poteſt intelligi quod reperitur factũ in ſubſcriptiõe multorũ preſbyterorum poſt epiſcopos in concilio calcedonẽ. in prima cognitione, ibi item ſeptima cognitio in condemnatione cõtra eutitecen presbyterum, vt patet in exemplis, ibi aunodicus epiſcopus andronopolitan. ciuitatis iudicans ſubſcripſi. itẽ genedilius epus argiuus iudicans ſubſcripſi. Poſtea dicit audreas presbyter & archimandrita ſubſcripſi in depoſitione euthicis per presbyterum timotheum. Item fauſtinus presbyter & archimãdrita ſubſcripſi in depoſitione euthicis quondã pſbyteri & archimandritę, itẽ martinus preſbyter & archimandrita monaſterii dii ſubſcripſi in depoſitione euthicis quõdã presbyteri & archimandritæ per fratrem philippũ. Itẽ petrus presbyter & archimandrita monaſterii beati thalaſii ſub damnatione euthicis
B presbyteri quondã & archimãdritæ per theodorũ monachum ſubſcripſi. Item ſubſequuntur plures alii presbyteri per ſeipſos ſubſcribentes. Item iacobus diaconus & archimandrita ſyrorũ ſubſcripſi per locum monachũ meũ in depoſitione euthicis. Ex qbus omnibus patet ꝙ abbates ſiue archimandritę ſubſcripſerunt, nõ tanq̃ iudicantes ſed tanq̃ diffinita ſuſcipientes & approbãtes: cum epiſcopi tantum vſi ſint vocabulo iudicãs &c. q̃uis ageretur contra euthicen de cauſa fidei propter quam fuit depoſitus. In cæteris autẽ dic per omnia idem quod dictũ eſt ſupra de cauſis eccleſiaſticis perſonas clericorum tantum tangentibus.

¶ An autem præmiſſa habeant locum in cõcilio facto in patriarchio lateranẽn. quod papa facit cũ clero & populo romano, vt in.c. in ſynodo.63.di. Dic ꝙ illud non eſt tam generale; ſed eſt ſimile cõcilio prouinciali: quia ſicut papa eſt vniuerſalis eccleſiæ epiſcopus & ſpecialiter patriarcha vrbis romæ (vt in d.ca.adrianus el.2.63.di.) poteſt vt patriarcha facere prouinciale cõciliũ. Et in iſto concilio solũ neceſſario ſunt vocãdi epĩ: ſicut in cõciliis prouincialibus: vt.18.di. per totũ, alii vero inferiores poſſunt citari vt cõſulant ſecundum roſellum in ſuo tra͠c. de poteſtate papæ in ru. de conciliis, & abb. in dicta ſua diſputatione epiſcopus: in qua multa videtur hauſiſſe ex ſupradicto roſello. Quod credo verum cum in ſuo patriarchio vellet tractare aliqua non concernentia vniuerſalem ſtatum eccleſiæ: alioquin tunc diceretur magis concilium generale, maxime ſi eſſent generaliter omnes vocati ad concilium: vt dico infra in ſecunda proxima quęſtione. Et limita etiã omnia præmiſſa ſemper niſi papa vltra eos quos neceſſario vocare debet, velit alios vocare: quia ipſe præeſt in concilio tanq̃ rector & moderator totius eccleſiæ & paſtor dominici gregis & omniũ epiſcoporũ epũs: vt dicit in dicto cerimoniali. Ad hoc cap. ad apoſtolicæ de re iudi. in.6.63.di. in ſynodo & dicitur in.d.c.1.17.di. per alex. Et ita fecit gregorius.7. in cõcilio per eum indicto. ſcribens epiſcopis & abbatibus totius britãniæ vt vadant ad conciliũ: vt patet in li.2. regiſtri eius.c.1. Et adde ꝙ ſi papa velit ſtatuere vel per viam legis diſponere de cauſis eccleſiaſticis etiam non citatis nec inuitatis nec auditis laicis (vt in cauſa fidei & matrimonii vt dictũ eſt) ipſi etiam inuiti tenentur acceptare. niſi eſſent de articulis iam per ſanctos patres &
D concilia deciſis: quia tunc dicendum vt in ca. maiores de baptiſ. alioquin ſacrilegium eſſet de facto pontificis dubitare.19.di. in memoria. & in.c. nulli fas. & ioan. an. in.d.c.ſi. & roſellus vbi ſupra.

¶ Adde etiam prædictis ꝙ prælati habentes vocem deciſiuam poſſunt quando ſunt omnes concordes & nullus contradicit papa abſente in concilio generali admittere ſimplices clericos alias non habẽtes vocem. & hoc de conſenſu omnium: alias vno diſcrepante non poſſent eos admittere ad vocem deciſiuam. ſicut dicitur in electionibus, & in compromiſſariis eligendis: vt in.c. in cauſis & in c. quia propter de elec. Sicut etiam dicitur in electiõe romani põtificis ꝙ nõ valeret etiã ſi maior pars ſtatueret ꝙ electus a maiori parte eſſet papa: quia requiritur ꝙ ſit electus a duabus partibus. vel quando eſſet amplectẽda via cõpromiſſi: vt dicit in. c. licet de elec. Sed ad vocẽ cõſultiuã poſſet maior pars admittere ſimplices clericos: vt dicit abbas in.c. ſcriptũ in.1. notabili de elec. Quod ſi poſſũt prælati papa abſente, tanto magis poterit ipſe papa habilitare ſimplices clericos.

¶ SED quia diximus ꝙ epĩ ſunt neceſſario vocãdi ad concilium: pone ꝙ ſit aliquis epus

titularis

A titularis tantū & nullatenen. an debeat voca-
ri ſicut alii epiſcopi? Et primo videtur dicen
dū ꝙ ſic: quia iſte retinet dignitatē ep̄alem: vt
dictū eſt ſupra in ru. de ordine ſedēdi. & dicit̄
in cle. quāuis de foro cōpe. & ī cle. in pleriſq;
de elec. oīa enim quę cohęrēt pſonę retinet.
eſt.n. ep̄us gn̄alis, licet nō adminiſtratiōe tm̄
numero ordine & honore ſecūdum oſtié. &
refert cardi. in. c. īter corporalia de trāſla. p̄la.
& ſic oīa poterit quę ſunt ordinis & dignita-
tis ep̄alis: vt dicit. d. anto. in. c. 1. de ordinatis
ab ep̄o qui renun. epiſco. quia caret tm̄ loco,
vt ibi.

¶ Sed cōtra videtur eſſe: quia dare vocē ī cō
cilio, eſt non tm̄ ordinis, ſed ēt iuriſditionis:
vt abb. in allegata diſputatione ep̄us: & alex.
in. c. ep̄os. 17. di. & in. c. canones. 15. di. & di-
citur in. c. dilectus de offi. ordi. & in. c. nimis
de exceſ. præla. Ipſi autē nullā ep̄alem habēt
iuriſditionē: vt ī. d. c. 1. de ordi. ab ep̄o q renū.
epiſco. ſequit̄ igr̄ ꝙ cū nō poſſint dare vocē
deciſiuā, non ſint neceſſario vocandi. Et ſi-
militer idem videretur dicēdū de ep̄is qui re-
ſignaſſent ep̄atui: vt in. d. c. 1. Ad hoc eſt qd̄
dicitur in. c. venerabilis de cenſi. & quod dici
tur in. c. poſt trāſlationē de renuncia. Et idem
B de ep̄is in vniuerſali eccleſia qui habent ordi
nē ep̄alem & nullius eccleſię titulum.

¶ Et hāc ptem repio tentā a quodā doctore ī
concilio conſtantien. & credo ꝙ ſit tractatus
ioan. de lignano, qui fuiſſet cardinalis ſi non
fuiſſet bigamus: vt dicitur in. c. at ſi clerici de
iudi. qui vult ꝙ ep̄s titularis habeat vocē, ar-
gū. cle. quanuis de foro cōpe. ſed ꝙ alii qui
reſignarunt ep̄atui & ſunt ep̄i in vniuerſali
eccleſia, non habeāt vocem. Ipſe tm̄ ioan. de li
gnano in. c. poſtulaſti de reſcrip. refert clemē
tem quintū dixiſſe ſibi ꝙ ſi nō habuiſſet vxo
rē feciſſet eum cardinalē. Et ꝙ ipſe reſpondit
ſe nolle viuere de ſanguine chriſti. & papa al
legauit ei tex. vt determinatus ſit numerus cle
ricorū ꝙ clerici poſſunt viuere de rebus ec-
cleſiæ ēt ſi habeāt patrimoniū. ille vero repli
cauit hoc eſſe verum qn̄ ſeruirent eccleſiæ/ &
nō qn̄ luxuriātur de bonis eccleſiæ/ quę erāt
pauperū. Dicit tm̄ anto. de butrio in. ca. ſane
de conuer. cōiuga. vrbanū nō pmouiſſe ioā.
de lignano qa nouella filia ioan. an. q̄ erat ei⁹
vxor / noluit ingredi religionem iuxta dictū
cap. ſane &. ca. vxoratus co. ti. & hoc eſt veri
ſimilius. Et de iſto dicto ioan. de lignano vi-
de feli. in cap. ad audientiam de pręſcrip. in
1. col. qui allegat eundem ioan. de lignano
idem dicere in cap. epiſcopus de præben. Et
ibi etiam dicit pontifices pro cardinalatu C
ſæpius dare verba generalia. Quē me non
petente dei beneficio gratis & ſine labore a-
deptus ſum: pro quo diuinæ maieſtati ha-
beo gratias, cui honor laus & gloria in ſecu-
la ſeculorum.

¶ Sed de prædicta concluſione ego dubito:
quia ſi vt dictum eſt retinet dignitatem epi-
ſcopalem, illa in concilio videtur magis attē
denda: quia nullus epiſcoporum poteſt præ-
tendere iuriſditionem dādi vocem in conci-
lio generali pluſq̄ alius epiſcopus. & ideo nō
dicitur eſſe ſpecialis iuriſditionis iſtius vel
illius eccleſiæ, ſed in vniuerſali eccleſia epi-
ſcopus & in concreto cum aliis epiſcopis re-
pręſentantibus eccleſiam: vt in cap. 1. 15. di.
de quorum corpore eſt etiam iſte epiſcopus
quantūcunq; renunciauerit, vel aliter ſit epi-
ſcopus in vniuerſali eccleſia. Hoc etiā vide-
tur probari: quia doc. in. ca. epiſcopos. 17. di.
maxime alex. volunt ꝙ electus in epiſcopū
confirmatus, quantūcunq; nondum cōſecra-
tus, debet eſſe in concilio: quia poteſt admi-
niſtrare/ & exercere ea quę ſunt iuriſditionis:
vt in. c. trāſmiſſam de elec. Facit quod dicit
cardi. in cle. quanuis de epiſcopo non conſe-
crato in. 5. q. de foro compe. A pari videtur D
ꝙ iſte ex quo retinet ea quæ ſunt principalio
ra in epiſcopo vt ſupra dictu eſt, ſimiliter
poſſit & debeat intereſſe concilio & vocari
& habere vocem. Quod intelligo de epi-
ſcopo qui renunciauit loco tantum & non
ordini dignitati & loco: vt in. d. cap. 1. &. d. c.
poſt tranſlationem. Et ratio eſt: quia epiſco-
pi exiſtentes in concilio recipiunt iuriſditio
nem omnes in genere a papa & non ratione
alicuius particularis eccleſiæ. Fateor tamē
ꝙ iſti poſtponentur epiſcopis retinentibus
locum & dignitatem: vt. d. ca. poſt tranſlatio-
nem. Et hoc bene probat ille tex. in. d. c. inter
corporalia, cum parificat electum cōfirmatū
epiſcopo qui ceſſit oneri & non honori.

¶ Et idē dicerē de ep̄is exitiis ſpoliatis ep̄atu:
quia iſti poſſunt exercere iuriſditionē cōtra
ſpoliatores ēt in aliena diœceſi. & propterea
videtur tāto magis eſſe vocādi: vt in cle. quā
uis de foro cōpe. Et de ep̄is quorum ep̄atus
occupātur ab infidelibus: vt in. ca. 1. de paro.
& in. c. 1. de præſcrip. Et idē ēt dicerē de cō
mēdatariis cathedralium eccleſiarū: quia poſ
ſunt oīa q̄ electus cōfirmatus: vt in. c. is cui de
elec. in ſexto. Idem ēt crederem dicendū de
protonotariis: attento ꝙ præferūtur abbati-
bus, vt ſupra dixim⁹ in. ru. de ordine ſedendi.

¶ Et idem repio teneri de capitulis cathedra
A liũ eccleſiarũ vacãtium de maio.& obe.ca.iis
quæ &.c.cũ olim. ℣ Sed de hoc dubito: qa ca
pitulũ ſede vacante, nõ exercet ea quæ ſunt
ordinis neq; per oĩa quæ ſunt iuriſditiõis epi
ſcopalis: vt dictis iuribus &.c.vnico ne ſede
vacan.in ſexto. ℣ Et idem puto de generali-
bus ordinum mendicantium ꝙ non habeãt
vocẽ per notata in.d.c.nimis de exceſ.præla.
℣ Cardinales autẽ ſi ſunt epiſcopi, ſine dubio
habent vocem ſaltem rõne epatus.& hoc pla
nũ eſt. De aliis pſbyteris cardinalibus & dia-
conis, idẽ dico ꝙ habent vocẽ deciſiuã qa ſũt
in dignitate maiores epis nõ cardinalibus: vt
ſupra dictũ.eſt. Quod habeant vocẽ probat
tex.in.c.ad apoſtolicę de re iudi.in.6.& ĩ cle.
paſtoralis co.ti.quæ iura ſunt facta in cõcilio
de conſilio fratrum.

¶ Sed quid ſi aliquis habet plures eccleſias
cathedrales inuicẽ annexas (vt in.c.1.ne ſede
vacan.) vtrũ habebit plures voces? Videtur
dicendũ ꝙ ſic: quia plures eccleſias repñtar de
elec.c.ſcriptũ &.c.penul.§.porro.eo.ti.in.6.
& de re iudi.c.cũ olim & quæ ibi ſcribit ioã.
an.ſup glo.1.in.c.quia intantum de præben.
℣ In cõtrariũ facit ꝙ ambæ reputanẽ ꝑ vna
& vnita aſſumit ptes illius cui vnitur: & idẽ
B dicitur epus vtriuſq;: & ſedes epalis eſt apud
illã cui vnitur, vt dicitur poſt glo.in.d.c.1.ne
ſede vacãte.& ĩ.c.ſicut vnire de exceſ.præla.
& in cle.ſi vna de rebus eccle.nõ alie.c.& tpis
qualitas.16.q.1.& bene in.c.recolẽtes de ſta.
mona. Et hoc qñ vna vnita eſſet alteri extin-
ctiue: ſed qñ duę eſſent ęque pricipaliter vni
tę & vnus epus retineret ambas, vel qñ vnus
epus haberet duas eccleſias cathedrales vnã
in titulũ & aliam in cõmendã, eſſet maius du
biũ. Et licet p dicta ioan.an. videreẽ dicendũ
talẽ epum habere plures voces rõne pluriũ
eccleſiarũ, tñ in cõcilio generali nõ videẽ pro
cedere ſine dubio: quia vox prælatorũ habeẽ
nõ rõne eccleſiarũ ſed dignitatis epalis in p-
ſona: & clarũ eſt ꝙ vnica tantum eſt in vna
pſona: & ideo pro vnica voce videtur recipiẽ
da. Facit qđ dixi ſupra de epo in eccleſia vni
uerſali qui nõ habet neq; titulũ neq; locũ, &
tñ habet vocẽ: ergo epi nõ habent vocẽ rõne
eccleſiaꝝ. alioquin quilibet cardinalis epus
haberet ẽt duas voces: vnam rõne epatus, &
alterã rõne dignitatis cardinalatus. & ſi plu-
res haberet eccleſias cathedrales & monaſte-
ria iuriſditionẽ epalẽ habẽtia, p ſingulis hrẽt
ſinglas voces. & poſſet accidere ꝙ vnꝰ habe
ret quattuor aut quiq; voces. Facit tex. & qđ

ibi diciẽ ĩ.l.ſi plures.ff.de pac.& qđ dicit bar. C
ĩ.l.ſi cõſul.đ adop.qñ cõſideraẽ pſõa vł pſõa:
vt ẽ in ꝑpoſito.l dẽ ĩ illo q mittit ꝑcuratorẽ.
℣ Et iſta ſũt cõſiderãda: qa nõ repio bene ex-
aminata a doctoribus. Attendendũ tñ eſt ꝙ
in oĩbus præualet cõſuetudo: qa in his maxi
me attẽdẽda eſt: vt dictũ eſt ſupra in ru.de or
dine ſedẽdi, & dicitur in.d.ca.epos.17.di. vñ
ſi aliter cõſuetudo diſponat, illa attẽdi debet
l.de quibus.ff.de.ll.cum ſimil.

AN AVTEM QVAN
do celebrãdum eſt gñale cõci
liũ debeant vocari epi de vni
uerſo mũdo. Tex.ĩ.c.1.15.di.
videtur velle ꝙ ſic. pro quo fa
cit ratio: qa ſi in gñali cõcilio
tractãtur ea q̃ in genere cõcernũt vniuerſum
orbẽ, cõuenies eſſe videtur ꝙ etiã oẽs epi de
vniuerſo vocẽtur. Pro hoc facit tex.& glo.in
ca.exhibita de iudi.l.nã ita diuus.ff.de adop.
l.fi.ĩ.fi.C.de autho.præſtã.66.di.ſi archiepus
&.8.q.1.licet.de tempo.ordi.ca.ſi archiepus,
cũ cõcordãtibus. Ad idem facit tex.in.c.ſicut
15.di.in fi.ibi quia dum vniuerſali ſunt con
ſenſu conſtituta. Ad idẽ tex.in.c.habeo librũ
16.di.ibi oportebat enim vt ſynodus vniuer
ſalis canones eccleſiaſticos promulgaret. Ad
idẽ tex.in.c.ſancta octo vniuerſalia, & in.c.ſe D
xta.16.di. vbi ſępius dicitur de vniuerſo or-
be.& in.c.nec licuit.16.di.& plura ſimilia re
periuntur in quibus fit mẽtio de vniuerſalita
te conciliorũ. Ad hoc etiã facit quod legitur
ex geſtis in.8.ſynodo vbi dicitur. qui baſi-
lius imperator architectos eccleſiaſtici taber
naculi a finibus orbis cõuocauit: vt eſt tex. in
ca.adrianus el primo.63.di.& in.c.cõueniẽ-
tibus.1.q.7.ibi & ſanctis vniuerſalibus ſex
ſynodis. Ad idem facit quia ſicut in cõcilio
ꝓuinciali debent omnes epi illius prouincię
conuocari & cõgregari.c.cum longe.63.di.
pariformiter in iſto gñali argu. apte ad totũ
l.quę de tota.ff.de rei vẽdi. In quo præeſt pa
pa q dicitur ẽt patriarcha vrbis.c.in noĩe dñi
23.di.& in.ca.ſacroſancta cum ſequen.22.
di.& in.l.nos reddentes.C.de ſumma trini.
Vrbs autem eſt caput orbis: vt in.c.beati pe
trus & paulus.2.q.7.&.d.cap.ſacroſancta.
Vnde totus orbis eſt eius prouincia. ideo ex
toto orbe conuocare debet epos ad genera-
le concilium. Facit tex.in cap.anaſtaſius.19.
di.& in cap.nunc autem.21.di. Ad idem eſt
diffinitio concilii poſita per glo.17.di.cap.
1.ꝙ eſt illud quod papa vel eius legatus
cum omnibus epis cõſtituit. Ad idẽ facit ꝙ

A vniuerſale cõcilium repñtat vniuerſalẽ eccleſiam: vt in.ca.cõfidimus.25.q.1.& in.c.ſicut 15.di.ergo videtˀ ꝙ oẽs prælati debeãt interuenire. Itẽ facit qa ſi eṗi teneutˀ ire ad cõciliũ & debẽt itereſſe (vt in.c.ego.N.de iureiurã.) videtˀ ꝙ ſi quis nõ vocatˀ poſſet agere de cõtẽptu: vt ĩ.c.quod ſicut de elec. ¶ In cõtrariũ faciũt multa iura.15.&.16.di.in qbus apparet interueniſſe certũ numerũ eṗorum in cõcilio gñali & nõ eṗos vniuerſi orbis: ſed aliqñ 318. aliqñ.150. aliqñ.200. aliqñ.600. aliqñ.18.aliqñ.17.aliqñ.16.aliqñ.60.aliqñ 30.& ſic de ſingulis: vt in.c.canones cũ duobus ſequen.15.di.& in.c.ſexta.16.di. ꝑ totũ illũ tex. Itẽ facit rõ difficultatis impoſſibilitatis & citãdi & cõgregãdi. Itẽ ratio vitãdę cõfuſiõis propter multitudinẽ: vt in.c.adrianus el primo.63.di.& in.c.nos ad fidẽ.96.di.& tex. in.§.hinc eriã.17.di.ibi conuocatis ex diuerſis prouinciis.& ſic non ex vniuerſo orbe.

¶ BREVITER in hoc videtur dicendũ ꝙ aliqñ papa celebrat cõciliũ in ſuo pñiarchio cũ clero & populo romano vocatis prẹlatis aliquaꝝ ciuitatũ: vt in.c.nũc autẽ.22.di.& in.c.in ſynodo.63.di. Quo caſu rõne prẹſidentię papæ & quia tractatur ẽt de rebus cõB cernẽtibus vniuerſalẽ eccleſiã, ẽt dicitur ſynodus ſiue conciliũ gñale vt diximus ſupra in diffinitiõe cõcilii. Et in iſto nõ requiritur cõuocatio vniuerſi orbis: vt ĩ.c.guiliſarius.23.q.4.ibi cũ eṗis quos ꝯgregare potui. Ad idẽ eſt quod legitur de hæreſi nouatiana in cõcilio ꝑ corneliũ papã dãnata: vbi nõ vniuerſi eṗi interfuerunt.ad quod capitulũ nouatianus.7.q.1. ¶ Aliqñ papa celebrat concilium vniuerſale de toto orbe: quod ꝑpter eius difficultatẽ & laborẽ nõ de facili fieri debet, ſed ſolũ pro arduis & maximis rebus: vt qñ exortæ eſſent hereſes quę magnos haberẽt authores, & multitudo eṗoꝝ eſſet infecta: ſicut dicitur de hæreſi ariana,& aliis hæreſibus damnatis in quattuor prĩcipalioribus cõciliis, de qbus ſupra dictũ eſt: vt ĩ.c.canones.15.di.& ĩ.c.ſexta.16.di. Et tũc debẽt vocari eṗi de vniuerſo orbe: vt ĩ.d.c.canones. qa oẽs tãgit rła qđ oẽs cũ cõcordã.ĩ.6.d.c.exhibita cũ materia đ iudi.l.nã ita diuꝰ, de ado.cũ ſimil. ¶ Hoc autẽ credo intelligi oportere nõ ita ſtricte ꝙ ſingulariter oẽs epiſcopi ſint vocãdi qa hoc videtur impoſſibile.nunquam enim legitur fuiſſe tale concilium in quo ne vnus quidem epiſcopus remanſerit non vocatus. Nec videtur poſſibile omnes conuenire.ſemper.n. aliqui erunt negociis impediti vel ęgroti.

Et ideo magis intelligo de vniuerſo orbe vocandos diſtributiue, intelligendo per ſingulas regiones orbis chriſtiani. Vbi igitur non C ageretur de hæreſi & tam arduis & magnis rebus vel de facto papæ, poſſet numerus epiſcoporum cum quibus tenendum eſt concilium relinqui arbitrio papæ vel habentis congregare concilium eius authoritate: dummodo per ſingulas regiones ad generale cõcilium ſint vocati epiſcopi generaliter. Et multum inſpici debet de qua re vel propter quam cauſam papa vult congregare cõcilium generale: quia ſi erit cauſa particularis alicuius prouinciæ non concernens vniuerſaliter omnes chriſtianos poterunt cõuocari oẽs de illa prouincia & aliis prouinciis propinquis & de illis quas negocium tangit. Erit autem in arbitrio papæ quot & qui ſiue de quibus prouinciis ſint vocandi: vt in.d.cap.guiliſarius. Alios autem epiſcopos catholicos aliunde venientes & intereſſe volentes non crederem excludendos: vt patet in illo articulo de iis qui poſſunt itereſſe cõcilio. Erit ergo hoc in arbitrio papæ quando non tangeret perſonam propriam papæ: nec cauſa eſſet grauis quæ cõcerneret vniuerſos chriſtianos. Nam illud eſt concilium generaD le quod papæ mãdato congregatur ipſo præſente vel alio eius nomine de ipſius ſpeciali mandato: iuxta notata in.§.porro.3.di.& in cap.1.&.2.17.di.& in ſumma. Nec videtur curandum ſi numerus prælatorum ſit minor: exemplo apoſtolorum act.15.vbi cum apoſtolis ſeniores tantum prouinciæ iudeæ dicuntur conueniſſe, nec alii abſentes apoſtoli fuerunt vocati. Inro quod plus eſt & in materia fidei cum ageretur de ceſſatione legalium, ſolus beatus petrus & iacobus qui erat epiſcopus ieroſolymorum,& paulus & barnabas (qui ieroſolymam venerant ad determinandam quæſtionem) leguntur conueniſſe. Facit quod dicitur in cap. ad apoſtolicę de re iudi.in.6.& in cap. quotiens & in cap. hæc eſt fides.24.q.1.&.23.q.vlti. conuenior.16.q.1.frater noſter. ¶ Et ſi dicatur ꝙ vniuerſale cõcilium repreſentat vniuerſalem eccleſiam: vt in cap. ſicut.15.di. cum ſimil. Reſpõdetur ꝙ etiam conciliũ per papam congregatum vbi non omnes de vniuerſo orbe congregati ſunt, repræſentat vniuerſalem eccleſiam: quia papæ preſentia & authoritas cum congregatis prælatis ad celebrandũ generale conciliũ repñtat vniuerſalem eccleſiam: vt in.§.nunc autem.17.di.

& in.c.licet de elec.ibi ſacro approbante con
A cilio &c.Papa eni figuratiue eccleſiā repręſentat:vt in.c.quodcūq̃.24.q.1.&.3.q.6.du
dū.Et ſic cōcordant iura ſupra allegata.

V TRVM AVtē iſtud tale cōciliū qd nō eſt de vniuerſo orbe ſit tantę authoritatis quantę illud quod de vniuerſo orbe congregat̄. Roſellus ī ti. de conciliis in.4.q.in 1.col. videtur dicere ꝙ ſi conciliū generale de vniuerſo orbe ſit in dictū authoritate ſedis apoſtolicę & eius authoritate confirmatū,tunc videtur eſſe maioris authoritatis q̄ cōcilium quod faceret papa cū aliquibus prælatis de aliquibus prouinciis conuocatis. Mouetur aūt quia ſtatuta in iſto cōcilio quod nō eſt de vniuerſo orbe, ſi eſſent cōtraria ſtatutis in cōcilio de vniuerſo orbe alias ęditis,nō haberent vim legis.allegat glo.in.l.fi.C.de legi. Secus tamen eſſet ſi generale conciliū vniuerſale nō eſſet cōfirmatum authoritate ſedis apoſtolicę,& diſcreparet a cōcilio quod facit papa cū aliquibus prælatis in ſuo patriarchio lateranē. quia tūc eſſet maior ſnīa iſtius romani concilii. ¶ Ab
B bas tamen in ſua diſputatione ep̄us, dicit ꝙ vna ſynodus dicitur maior alia & maioris authoritatis ex numero & qualitate perſonarū quę interfuerūt in concilio:vt in.c.ſexta.16. di. Inde eſt ꝙ iura appellant quędā concilia vniuerſalia : ſicut legitur de octo vniuerſalibus cōciliis in.c.ſancta.&.c.ſeq.16.di.&.ca. cōuenientibus.1.q.7.ad differētiā aliorū quæ nō fuerunt ita vniuerſalia.

¶ MIHI videtur ꝙ iſte articulus indigeret maiori diſcuſſione.Abb.in.d.diſputatiōe verū dicit ꝙ rōne maioris numeri & qualitatis eorū qui in cōcilio interfuerūt , dicit̄ vna ſynodus maioris authoritatis q̄ alia:ſicut in ſimili dicit tex.iuncta glo.in.c.quis.21.di.vbi dicitur ꝙ petrus & paulus ro.eccleſiā ſua pñtia & martyrio oībus eccleſiis vniuerſi orbis prætulerūt.ſupplet glo.dignitate quia dignior cęteris:ſed nō prioritate,quia antiochena præceſſit eam in tēpore:vt.24.q.1.rogamus. ¶ Quod autē dicit roſellus ꝙ cōcilium qd faceret papa cū aliquibus prælatis ēt in maximo numero ſi nō eſſent plati de vniuerſo orbe eſſet minoris authoritatis q̄ cōciliū vniuerſale totius orbis,& ꝙ ſtatuta in vniuerſali eſſent maioris authoritatis,& ꝙ ſtatuta ibi facta qñ eſſent contra ſtatuta alias facta in cōcilio vniuerſali non haberent vim legis per illā glo.ī d.li.fi.nō credo ita ſimpliciter verum. Et glo. parum videtur facere : quæ loquitur in ſnia principis & non in lege ędita a principe , & maxime in concilio ſicut eſt in propoſito , & maxima eſt differentia inter caſum & caſum. Et alia conſideratio eſſet ſi loqueremur de quattuor generalibus conciliis principaliori bus(quæ quia tangunt cauſam fidei,ſunt ob ſeruanda ſicut quattuor dei euangelia : vt in c.ſicut.15.di.)q̄ ſi loquamur de aliis quantūcunq̃ vniuerſalibus. & propterea pro nunc nō credo verum dictum roſelli ita ſimpliciter.Ad quod facit ꝙ concilium romanæ eccleſiæ ibi dicitur eſſe vbi preeſt papa(qui dat robur concilio,vt in.c.ſignificaſti de elec.)& vbi ſunt boni catholici.d.c.quāuis.21.di. & in glo.Vnde videtur ꝙ cum tale concilium factum per papam nō de vniuerſo orbe , ſit cōciliū romanæ eccl'ię ſicut aliud vniuerſale vbi papa p̄eſt,ſit paris authoritatis:ex quo in vtroq̃ prçeſt papa & illis dat parē authoritatē,& ſunt boni catholici in vtroq̃. Similiter ſtatuta cōcilii vniuerſalis cōfirmantur authoritate ſolius papę:vt ī.c.bene quidē verſi.ꝙ ſi 96.di.Nec cōciliū generale poteſt facere cōſtitutionē contra cōſtitutionē papæ : vt dicit glo.in cle.2.in verbo inferiore de elec. & ibi doc.Et facit qd̄ dicit̄ in.c.ſignificaſti de elec. 9.q.3.cūcta p mūdū.Vñ videt̄ cū vtriuſq̃ cōcilii authoritas ſit ab eodē,ꝙ ſint paris authoritatis,& ita arctēt ſtatuta ī vno ſicut ī alio: & potius ſit recurrēdū ad.l.ſed et poſteriores cū materia.ff.de legib⁹.papa.n.ſolus reuocat cōſtitutionē conciliarē:vt dico ifra.Vnde nō ē bona illatio quia fuerūt a maiori numero ſtatuta cōciliaria ędita,ergo ſunt maioris authoritatis,ſi eſt papa præſidens in cōcilio de minori numero.Eo autē reſpectu ꝙ rectius dicitur iudiciū qd̄ plurimoꝝ ſñiis roborat̄ nō p hoc dicit̄ maioris authoritatis:qa & ſępius ī minori numero eſt maior authoritas,Inde eſt ꝙ in electionibus nō ſufficit ſolū ꝙ ſit maior pars,ſed oportet ēt ꝙ ſit ſanior.c.dudū & in.c.eccleſia el ſecundo de elec.ponit bar.ī.l. pōponius(alias incipit ſi vni)ff.de re iudi.
¶ Sed quia iſta quæſtio pendet ab illis quæ ſententia ſit magis attendenda vtrum concilii an papæ,& quid quando contraria ſunt cōcilia(de quibus infra dicetur)ideo in illis exactius diſcutietur.
¶ SED videtur prædictis obſtare : quia ſi papa cum aliquibus prouinciis(puta cum

A epiſcopis ſex vel ſeptē prouinciarū) excluſis aliis catholicis epis poſſet celebrare vniuerſale concilium, tunc totus ſtatus vniuerſalis eccleſię qui conſueuit diſponi p concilia vniuerſalia reſolueret ad volūtatē papę & paucorū epiſcoporū contra tex. & qd ibi dr̄ in.c.de quibus.20.di. Non enim cā fidei vnius arbitrio cōmittēda eſt, dicit archi.in.ca.anaſtaſius 19.di. Et p ampliores hoīes pfectiſſima veritas reuelatur, dicit tex.in.l.fi.C.de fideicō. Vnde ſi papa cū paucis prouinciis poſſet facere cōcilium vniuerſale qd eſſet tātę authoritatis ſicut cōciliū de vniuerſo orbe, fruſtra haberemus cōcilia vniuerſalia quę ſunt ordinata cū tāta maturitate: vt in.d.c.ſicut.15.di.& in pluribus aliis.16.di. Sed ad hoc reſpōdetur ꝙ nō ſequitur ſi papa facit cōciliū gn̄ale cū epis aliquarū ciuitatū ꝙ p hoc tollatur vniuerſale cōcilium: ſicut patet a ſimili de cōcilis aliorū inferiorū in.d.c.graue de pben.&.c.ſicut olim de accuſa. vbi licet aliqua ibi tractētur quę in generali cōcilio, nō ꝓpterea ē verū nō eē neceſſaria cōcilia vniuerſalia & gn̄alia propter alia grauiora & cū maiori authoritate tractāda in qbus videtur requiri maius cōſiliū. ad hoc. §. hinc ēt.17.di.&.c.nūc autē.21.di. Vt puta ſi

B eſſet cā fidei in qua eſſet error ſiue hęreſis q̄ magnā ptem catholicorū infeciſſet (iuxta tex. in.c.ſecādę.24.q.3.de hęreſi ariana, vt diximus ſupra in ru. quot ſunt gn̄a cōciliorū) tūc erit magis vniuerſale: vt i.c. vbinā.96.di. nō tn̄ ex hoc ſeq̄tur cām fidei q̄ nō repiret alias terminata, nō poſſe in alio gn̄ali cōcilio nō vniuerſali toti⁹ orbis tractari pſertim vbi nō eſſet tāta infectio.24.q.1.quoties.&.c.hęc ē fides. Et ſic videmus factū in cōcilio cōſtātie. qd non fuit vniuerſale de vniuerſo orbe. vbi fuit dānata hęreſis ioānis huſs de boemia: & ioānis vvicleſ de anglia. ſicut ēt videmus i. c. cū chriſtus de hęre. vbi ſolus papa determinat articulū fidei. Pro quo tex.in.c.nolite.xi. di.& in.c.beati petrus & paulus.2.q.7.& i.c. baſilicas, de cōſecra.di.1.& dicetur in illo articulo an papa poſſit facere & quomō nouos articulos fidei. de quo in.c.canones.15.di. & d.c.cū chriſtus. Et tāto magis qn̄ nō ageretur de cā fidei vel cōcernēte papā: vt dictū eſt in. precedēti dubio. Vnde nō cōuocātur gn̄alia, cōcilia de vniuerſo orbe vt maior ſit illorum authoritas aut clauiū ptās, ſed propter maiorem authoritatem reputatiōis, & nōnunq̄ ad refrenādū exorbitantias quorundā pontificū nō ſecundū regulas ſanctorū patrū viuentiū. Et per hęc ſim expeditus de iſto articulo qui

ſint vocandi ad concilium. ¶ Vtrum autem vocati ad cōciliū habeāt ius reuocādi domū: vide quod dico infra poſt quōnem vtrū cōcilium cognoſcat de oībus cauſis & habeat ordinariam vel delegatam iuriſditionem. C

¶ De forma citatiōis ad cōcilium arti. 3.

NVNC SEQVItur videre de forma citationis ad cōciliū & qualiter debeat fieri vocatio. Glo.in.c.ſi epiſcopus, et ibi archi.18.di.dicit ꝙ ſufficit vnica citatio. & probatur.4. q.5.quiſquis. Et ſic licet alias in iudicialibus requirat̄ trina.24.q.3.de illicita.4.q.5.quiſquis in ſumma.&.l.& poſt edictū.ff.de iudi. & in.c.cū cā in glo.1.de offi.deleg. (de quo an ſit ſimpliciter verū, remitto ad doc.in. ca. ad petitionē de accuſa.&.l.ſi finita.§.iulianus ff.de dam.īfec.&.c.cōſuluit de offi.delega.) tn̄ in hac ſynodali vocatione ſufficit vnica: vt ibi. Idem ioan.an.in.c.ego. N.in verbo vocatus de iureiurā. Idem ēt glo.in cle.1.ī verbo requiſierint & ibi doctores de hęre. & dicta glo.& archi.in.d.c.ſi epus.18.di. Facit quod in ſimili idem ioan.an. voluit in.c.nō minus in verbo cōmoniti de immu.eccle.& inno. ī ſimili in materia electionis in.c.cū nobis, in verbo reuocare de elec. vbi vult ſimiles poti⁹ dici denunctiationes & monitiōes q̄ citatiōes. allegat.c.quod ſicut eo.ti.§.ſi autē.&.c.bonę el ſecūdo de poſtu. pręla. Ad idē et quod dicit glo. de vnica proteſtatiōe & oblatiōe in.c. cupientes.§.ꝙ ſi per viginti. in verbo propoſita de elec. Facit quod ponūt legiſtę in.l.ſi cō uenerit.ff.de pig.act.& in.l.qui romę.§.coheredes.&.§.ſcia.de verb.obli.& bar.in.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi.ff.de noui operis nun. Et idem in oībus interpellatiōibus extraiudicialib⁹ ī quibus regul'r ſufficit vnica. De quo vide late alex.in.d.§.ſi qs ipſi pretori. & feli. in.c.ex literis.de conſtitu. Sicut & in ſimili dicitur de denunciationibus quę fiunt venditoribus.ff.de euictio.l.ſi rē.§.vlti.& in.l.herēni us.eo.titulo. licet plures fieri poſſint ex vrbanitate: vt i.c.plebs.63.di.&.18.di.c.epus. Et p hoc nota vnū ꝙ cū quis ex iuris diſpoſitione tenetur intereſſe ad certum actum (pro ut in propoſito: quia epiſcopi debent intereſſe in conciliis) etiam ſi actus explicandus alias eſſet iudicialis, ſufficit tunc vnica D

requiſitio ſiue citatio.de quo p cardi.in.c.conſuluit & in.c.cū cā de offi.delega.& ibi etiam doc.poſt glo.& dicit cardi.i.d.cle.1.de hære. in.18.q. Quinimo videtur ꝙ vbi nō ſumus in ſoro mali & iudiciali citatione,tunc ſufficiat vnica.quod videtur contra tex.in.c.ex lrīs de conſtitu.& in.c.1.de ſupplen.negli.prælat.Imo & plus videtur colligi ꝙ licet alias agatur ad incurrendam pœnā ſicut eſt in propoſito(quia non euntes ad conciliumpoſſūt puniri vt videbimus infra)ſufficit vnica citatio.quod videtur contra tex.in.d.cap.1.&.d.c.ex lrīs & glo.in.c.1.in.§.ſi.de pace iura.fir. Do.in.c.ſi epus.18.di.abſoluit ſe vnico verbo:videlicet ꝙ ſiue ſit citatio extraiudicialis ſiue iudicialis,ſemper ſufficit vnica niſi ius exprimat ꝙ debet eſſe trina. ¶ Sed tu de hoc vide late doc.in.d.c.cū cā,maxime & feli.i.d.c.ex literis. Quibus adde glo.in clemen.1.i verb.factam de deci.quæ plus vult ꝙ etiam interdum vnica citatio facta p partem ſufficit ad conſtituendum quē contumacem & incurrendum pœnā:de qua ēt ſufficit quomodocunq; cōſtet,licet alias requiſitio partis nō īducat contumaciā iudicialem vel pœnā,de ſen.excō.in audiētia &.c.contingit.& de rapto.ca.excōmunicatiōi.& in cle.1.de vita & honeſ.cle. Vide cardi.in.3.&.5.notabili. &

B ioan.de immo.in.d.cle.1.de deci. ¶ Tene tñ menti doctrinam bal.in.l.nā ita diuus.ff.de adop.vbi dicit ꝙ quadruplex eſt citatio:videlicet legis iudicis ptis & collegę.& ibi qñ ſufficit vnica:vt ī citatiōe legis:qa citatio legis habet vim pemptorii.ſimiliter in citatione ptis:vt in.l.ſi.ff.de eo per quē factum eſt.& iudicis vel trina vel vna peremptoria:& collegę vna vide ibi eum.& latius de iſto vltimo in.d.ca. cum cā.Et vide latius infra quando ſufficiat vna vel trina quando agitur ad pœnam.

¶ FORMA autem huius citationis erit vt præſidentes in conciliis & citantes ſiue requirentes,citent & requirant ſingulos metropolitanos vt ipſi moneant omnes epiſcopos prouinciales ſuos.18.di.c.propter eccleſiaſticas,& hoc propter impoſſibilitatem vocādi oēs qui in conciliis de vniuerſo orbe intereſſe poſſunt.& hoc voluit roſellus & ponit do. in.c.ſi epiſcopus.18.di.Et iſtum modum ſeruauit grego.7.in congregatione concilii lateranen. vt patet in eius regiſtro in literis ſcriptis ſicardo epiſcopo aquileien. Quod intellige quando tātum ſit citatio vt interſint in cōciliis,non vt aliquis reſpondeat de aliquo crimine de quo accuſaretur vel in aliqua propria cauſa:quia tunc deberet perſonaliter citari,vel alias per edictum vbi eius copia haberi non poſſet.ſicut in omnibus aliis cauſis obſeruatur iuxta formam cle.eām de elec.& c.cauſam quæ de dolo.& contu.& in.ca.ſi.de eo qui mittitur in poſ.&.d.l.& poſt edictum de iudi.cum ſimil. Item intellige in citatione in qua omnes tam clerici q̄ laici venirent citandi:quia tunc metropolitanus intimat ſuffraganeis vt omnes in ſuis diœceſibus faciāt pclamata generalia iuxta notata in.c.cum in tua qui matrimo.accuſa.poſſunt:& in.l.ſi eo tempore.C.de remiſſione pig.& in authen. ſi omnes.C.ſi vt ſe ab hæredi.abſti.bene tex. in.c.decernimus.18.di.l.ſed & ſi pupillus.§. præſcribere cum ſimil.ff.de inſtito. Et iſtum ordinem citandi mandauit ſeruari gregorius 7.ſcribens ſicardo aquilcien.epiſcopo ſiue patriarchæ in concilio indicto in laterano,vt citaret & moneret ſuos ſuffraganeos vt irent ad concilium:vt patet in li.1.regiſtri eius.c. 44. C

¶ Item attendendum eſt ad formam:quia ſi ſit citatio per papam vel eius legatum habentem ad hoc ſpeciale mandatum,tunc ſi voluerit citat per viam præcepti mandando patriarchis archiepiſcopis & epiſcopis vt veniant ad concilium in tali loco & tali tempore D initiādum.l.aut qui aliter.§.1.ff.quod vi aut clam.& præfiget tempus infra quod venire debeāt.Et ſi non apponeretur tempus infra quod deberent comparere:ſi tamen apponatur tempus initii ipſius concilii cum competenti dilatione ad veniendum,eſſet ſatis:quia tempus concilii tunc interpellaret:vt in.l.magnam.C.de contrahen.& committen.ſti.ca. potuit de loca.quia ēt ſine appoſitione tēporis citatio valet,vbi maxime aliunde citatus poteſt certificari.c.cum dilecti de dolo & cō tu.c.eos in ſi.de ſen.excom.in ſexto. Ad hoc quod dicitur in.ca.cum parati de appel.& in ſpecu.in ti.de citatiōe.in.§.ſequitur,verſi.qđ ſi non præfixeris.inno.& oſtien.in.ca.ſi.qui matri.accuſa.poſ.& per doc.poſt bar.in.l.qui ante kalen.& in.l.liber homo la ſecunda.§. decem.ff.de verb.obli.& in.ca.2.de teſti.cogen.& cardi.in cle.1.de foro compe. Item debet talis citatio fieri per literas apoſtolicas quando ſit a papa:vt.d.c.cū dilecti,verſi, volētes.vel ſi alegato.p eius literas cū inſertione tenoris facultatis ei conceſſæ:iuxta notata in.cap.præterea de dila.& in.c.cū in iure de officio delega. Et idem dico ſi fieret per collegium cardinalium concorditer,eo caſu

A quo pertinet ad eos congregare concilium:
quia vt credo poterunt citare per viam præ-
cepti eum repręſentent eccleſiam vniuerſalē
& papam: vt in cle. ne romani de elec & in
d.ca. vbi periculum. §. deniq. ¶ Si autem fie-
ret ab aliquibus ex eis vel aliis inferioribus,
tunc non fieret per viam citationis vel præce
pti, ſed per viam ſimplicis intimationis de-
nūciationis ſiue requiſitionis. Et ita intelligo
quod dicit inno. in. d. ca. cum nobis de elec.
de quo dixi ſupra. Ad idem. l. denūciaſſe. §.
quid ergo. ff. de adulte. l. ſi fundum. C de rei
vendi. & quod ponunt doc. poſt bar. in. l. de
pupillo. §. ſi quis ipſi prætori. ff. de noui ope-
ris nunci. Et ratio huius eſt quia alii inferio-
res non habent eam ſuperioritatem quā pa-
pa & omnes cardinales concorditer. & ideo
alii tanquā pares citant per modum requiſi-
tionis: vt in ſimili de canonicis procedenti-
bus ad electionem citantibus concanonicos,
dicitur in. d. c. cum nobis, & de collega. in. d.
c. cum cauſa. de offi. delega. & ideo dicit bal.
in. c. 1. de mili. vaſal. qui contu. eſt, in. 5. colla.
ꝙ quando inferior monet ſuperiorem vel pa
rem, non eſt proprie imperium ſed ordo iu-
ris. Debet ergo fieri talis intimatio per infe-
riorē ſicut fit in cæteteris aliis cauſis. l. denun
B ciaſſe. §. quid ergo. ff. de adulte. l. ſi fundum
C. de rei vendi. Facit cle. cauſam in fine de
elec. l. fi. C. de iis qui metu iudi. non appel.
Et debet inſeri cauſa quare requirit. vnde ſi
cauſa eſt notoria (vt quia duo cōtendunt de
papatu: quo caſu neceſſariū eſt conciliū. 79.
di. ſi duo) tunc cōuocans debet hanc cauſam
intimationis allegare. Itē ꝙ is qui eſt in qua-
ſi poſſeſſione papatus requiſitus vt cōgreget
concilium non vult vel fingit vel differt aut
vult cōgregare in loco non tuto: ideo ad tol-
lendum ſchiſma intimat conciliū in loco con
gruo. ſufficit enim allegare eum eſſe notoriū
ſchiſmaticum & quaſi poſſeſſorem, abſq; eo
ꝙ aliter certiorentur: quia poſtea in concilio
probabūtur. l. ſi adulterium cum inceſtu. §.
idem polioni. ff. de adulte. cle. appellanti de
appel. in glo. & doc. Et vide ſali. in rub. C. de
proba. ¶ Si vero crimen nō ſit notorium (vt
quia hæreticus vel apoſtaticus) tunc iſta cau
ſa debet intimari: & debet requiri papa vt cō
greget cōcilium. & ſi non facit vel negat, de-
bet etiam de hoc fieri inſtrumentum, & per
literas hoc intimari & etiam per literas alia-
rum honeſtarum perſonarum. Ita dicit ro-
ſellus.

¶ I T E M poſſet etiam quando per papam
fit, fieri iſta citatio generalis in palatio eius &
in audiētia publica & in cōtradictis & in can C
cellaria, papa ex certa ſua ſcientia ita volente
& mandante, affigendo literas apoſtolicas in
valuis ſancti petri & aliis eccleſiis cathedra-
libus. Et arctabit citatos: vt ponunt doc. in
ca. quoniam frequenter. §. porro poſt ioan.
an. vt lite non conteſ. vt in ſimili videmus fie-
ri de bulla cœnæ domini. Ita dicit roſellus in
ſuo tractatu de poteſtate papæ in ti. de con-
ciliis, in quarto dubio principali.

¶ Sed recte conſideranti iſtud dictum in pro
poſito nō tranſit ſine dubio. quia ioan. an. qui
in propoſito allegatur, in. d. c. quoniā frequē-
ter in. §. porro. in glo. talis (alias in verbo im
pedit) nō dicit ita ſimpliciter: ſed ꝙ quādo ad
locū in quo eſt citādus vel ad eius domiciliū
non eſt tutus acceſſus, citatio facienda au-
thoritate apoſtolica fiat in palatio papali vel
in audientia literarum publicarū ipſo papa
ſpecialiter & ex certa ſcientia hoc mandante
& poſtea affigatur valuis maioris eccleſiæ ip
ſius loci vbi degit papa cum curia, & tunc
ita arctat citatum acſi ad ipſum perſonaliter
perueniſſet etiā ſi fiat extra dies ſolennes qui
bus papa facere conſueuit generales proceſ-
ſus. Allegat extrauagantem bonifacii quę in- D
cipit rem non nouam, & cle. dudum de iudi.
quæ cle. præciſe reſtringit dictam extrauagā
tem ad illos qui impediunt vel procurant ne
citatio ad eos poſſit peruenire vel ad quos
non patet tutus acceſſus. Et licet extrauagās
etiam loqueretur cum dictione præſertim,
ibi glo. exponit præciſiue pro tantum. vnde
dum in extrauaganti dicebatur præſertim ſi
impediant vel faciant ne citationes ad ipſos
perueniant, glo. ibi exponit pro tantum: vt
in caſu ibi poſito & aliis ſimilem æquitatem
habētibus. Et idem exponit glo. in verbo re-
ſtringimus in cle. 1. de iudi. Nam ꝙ citatio
facta voce præconia vel in albo prætoris cō
tra anglum arctet eum, videtur durum: quia
non debet de facili ita eſſe credulus referen-
tibus ſe citatum. ff. de eo per quem factū eſt.
l. dolum. Et videtur contra ſtylum curiæ, qui
nō citatum a iure vel ab homine vult citari.
Ergo tanto magis in caſu noſtro in quo tra-
ctatur de inuitando & citando ad comparen
dum in concilio generali vbi ceſſant omnes
caſus ibi poſiti in cle. ideo non videtur ꝙ de-
beret arctare ſimilis citatio in albo prætoris:
& maxime enim iura quæ ad hoc allegantur,
non loquantur in propoſito. Non enim ſu-
mus cōtra impedientes latitātes vel ad quos

A non patet tutus acceſſus. Ad idem etiã facit ꝙ citatio per edictum eſt magis declarato ria præuiarum citationum & exaggeratio ci tationis iam factæ a iure vel ab homine for miter: vt dicit landinus & refert cardi. in. 6. notabili. & in. 2. oppo. i cle. 1. de iudi. & deciſ. 8. in ti. de dolo. & contu. & vox præconis nõ facile omnibus innoteſcit. authen. qui ſemel (& in corpore vnde ſumitur) C. quomodo & quando iudex.

¶ Poſſet dici ꝙ ſi loquimur in pceſſibus ge neralibus quos papa conſueuit facere in die bus ſolennibus (puta in die iouis ſancta) tũc talis citatio ſiue proceſſus ligat indiſtincte ſine alia pręãbula intimatione vel requiſitio ne. Et hoc ratione inueteratæ conſuetudinis, quæ eſt notoria per vniuerſum orbem. c. eui dentia de accuſa. cap. ad noſtram el ſecundo de iureiuran. c. fi. de cohabi. cle. & mulie. cum materia. Et hoc probat bene tex. in d. cle. 1. ibi extra dies ſolennes (iuncta glo. ibi quaſi illum caſum pro indubitato excipiat) ꝙ tales generales proceſſus indifferenter ligant qui ſiunt contra hæreticos & portantes arma ſara cenis & merces prohibitas, & imponẽtes no ua pedagia, & falſantes bullas apoſtolicas: vt eſt glo. in ver. generales in dicta cle. 1. ¶ Ex

B tra autẽ illos proceſſus factos in ſolennibus diebus de quibus in glo. in ver. ſolẽnes in. d. cle. 1. dicerẽ ꝙ aut loquimur in inferiore a pa pa qui vocaret ad concilium. Et crederem ꝙ talis non poſſet ita generaliter citare per edi ctum in curia, tum quia illa conſtitutio eſt lo calis & ſpecialis: vt dicit ibi petrus de an cha. in. d. cle. 1. tum etiam quia iſte modus ci tandi per edictũ inſtar albi prætoris eſt pro prius ipſius papæ: vt ibi per glo. & doc. in ver. papa. vel quibus papa cõceſſit: vt in cle. 1. de foro compe. & deciſ. 8. in ti. de dolo & cõtu. ¶ Et licet bar. in extrauaganti ad reprimen dum, in ver. per edictum, & angelus. in. l. ad peremptorium. ff. de iudi. dixerint ꝙ citatio per edictum conuenit ordinariis & delegatis a principe & non aliis, etiã in minoribus cau ſis (authen. qui ſemel. C. quomodo & quan do iu. ſpecu. in ti. de citatione. §. ſequiẽ. verſi. & nota ꝙ vbertus. ioan. an. ibi & in. c. ſi quis contra clericũ in glo. penul. de foro compe. & in. c. paſtoralis & cap. gratum de offi. dele ga. l. ſancimus. C. de iudi. & bar. in. l. 2. C. de iuri. omnium iudi. & bal. in l. 2. C. quomodo & quando iu. & in. d. l. ſancimus. & doc. ibi. Niſi tales delegati inferiores hoc haberent in mandatis a ſuperioribus vel cõſuetudo hoc dictaret: vt dicit bal. in. d. l. 2. quia tunc face rent authoritate ſuperioris) tamẽ idem bar. C

ibi in dicta extrauaganti vult tunc demũ fieri quando non patet tutus acceſſus vel quando citandi procurant ꝙ citatio ad eos non per ueniat, propter æquitatem cle. ſupra allega tæ. Quam iudices ſeruare tenentur: vt in au then. iuſiurandum quod præſtatur ab iis. §. 1. & ex quo poſſunt citare per nuncium vel epiſtolam, non eſt æquũ ꝙ citent per edictũ: & ſi ſecus faciant, grauant & infringitur pro ceſſus per iudicem appellationis. Vnde vide tur ꝙ quantũcunꝙ poſſet inferior citare per edictũ, requiritur ꝙ concurrat alter ex illis ca ſibus in. d. cle. quorũ in propoſito quando fit citatio cõuocandi ad conciliũ vniuerſale nul lus interuenit: & ideo non poterit inferior ci tare per edictũ in propoſito. ¶ Et licet immo. in. l. 4. in. §. prætor ait. ff. de dãno infec. videa tur impugnare in hoc bar. non ſatisfacit ra tio eius, quæ eſt quia facit lege permittente non debet dici grauare, argu. l. iniuriarũ. §. 1. ff. de iniuriis & . l. gracch⁹. ff. de adulte. Quia reſpondetur ꝙ non ſequitur iura dant facul tatem citandi per edictum, ergo quis nõ gra uat ſi non ſeruata forma cle. cauſam de elec. incontinenti incipit a citatione per edictum:

quia imo videtur peruertere ordinem. Item D quia primo citari oportet perſonaliter ſi co pia haberi poteſt, deinde ad domum &c. vt in. d. cle. quę annullat aliter factum, de quo in c. de illicita. 24. q. 3. & . l. ad peremptorium. ff. de iudi. Vbi etiã quæritur per doc. an requira tur trina citatio vel ſufficiat vna. de quo ali quid ſupra diximꝰ. Vnde debet primo citari perſonaliter vel per literas anteꝗ deueniatur ad edictũ: vt in. c. cauſam quæ de dolo & con tu. & in. l. item ait. §. quod autẽ. & . l. ergo. ff. ex quibus cau. maio. & . l. 4. §. prætor ait cum aliis ff. de damno infec. & ideo ſi quis peruer tit ordinem grauat, & bene appellatur, c. exhi bita de iudi. Et ideo bar. bene dicit ꝙ in caſi bus illius cle. ex equitate eius etiã iudices qui alias de iure ciuili poſſunt citare per edictũ, tenentur ſeruare formam & equitatem illius cle. 1. de iudi. & hoc videtur de mente dictæ deciſ. 8. de dolo. & contu. dum vult in addi. ꝙ ſpeciale ſit in papa. Quia alias regulari ter contra: nõ enim valet niſi citatione prius facta ab homine vel a iure. Et forte idem im mo. poſtea in. d. cle. in. 4. col. referendo eun dem bar. tranſit cum eodem, non confiſus ꝙ recte impugnauerit bar. imo idẽ immol. in. 5. col. in fi. eiuſdẽ glo. in ver. albo, in quan

tum dicit ꝙ eſſet æquum ſeruare de iure ci-
A uili dictã cle. videtur expreſſe approbare o-
pinionem bar. & arguendo per locum a ſpe
ciali in cle. 1. de foro compe. Item intellige
prędicta niſi citatio facienda eſſet inuitatoria
& nõ arctatoria: vt eſt quando nõ eſt cõtra-
dictor & citãtur intereſſe putantes: quia po-
teſt fieri per edictum a quocunq;: vt in ca. fi.
de elec. & in authen. ſi omnes. C. ſi vt ſe ab he
redi. abſti. & in l. fi. C. de edicto diui adria. tol
len. & l. ſi eo tempore. C. de remiſ. pig. in au-
then. de hære. & falci. in. §. ſi vero adſunt. ff. ſi
cui plusq̃ per. l. falci. l. 1. §. cum dicitur. l. hoc
autem. §. 1. ff. ex quibus cau. in poſſ. eatur. &
ca. cum in tua, qui matrimoniũ accuſa. poſ. Et
vide cardi. cõſilio. 164. incipit in quæſtione.
& bene deci. penul. in ti. de dolo & contu.

¶ Aut loquimur in papa. & difficultas vide-
tur inſurgere ex ſupradictis: quia cle. vide-
tur reſtringere dictam extrauagantẽ rem nõ
nouam ad caſus poſitos in. d. cle. & ſic non vi
detur ꝙ in aliis diſpoſitio dictæ extrauagãtis
habeat locum. & ita in illis terminis loquitur
ioan. an. Item ex varietate intellectuum ad
illam cle. quorum aliquis eſt ꝙ ſit ſpeciale in
papa: & ſic ꝙ non inferiores. aliqui ꝙ ſpecia-
litas ſit ratione loci: quia in palatio apoſtoli-
B co ſolus papa. aliqui ꝙ ſpecialitas in papa ſit
ꝙ poſt edictum nõ intimat illud, alii autem
inferiores tenentur intimare in loco vicinio
ri. & alii ꝙ differentia ſit inter ius ciuile & ca-
nonicum: vt vide immol. in. d. cle. in. 5. col.
in glo. in ver. albo. ℣ Sed non diſcedo ab opi
nione quæ videtur magis communis ꝙ ſpe-
ciale ſit in papa vt vult. d. deciſ. 8. in. ti. de do-
lo. & cõtu. alias ſuperflua eſſent verba ibi po
ſita papa ſpecialiter & ex certa ſcientia id mã
dante. Et eſt iſta ſpecialitas in papa in pluri-
bus. primo quia tale edictum ab eo emana-
tum arctat vbicunq; & vndecũq;. & ſic etiam
extra prouinciã: quia eſt vicarius illius cuius
eſt terra & plenitudo orbis terrarum, de de-
ci. c. tua. 9. q. 3. cuncta per mundum: vt dicit
glo. & abb. in. d. cle. Non ſic in inferiori: vt di
cit oldra. conſi. 43. verſi. ad quintam quęſtio
nem. & bene paul. de caſtro, conſilio. 48. 7.
col. incipit in cauſa. Item quia non tenetur a-
liter in propinquo loco intimare: vt immol.
ibi. ſi fieret autem ab inferiori deberet in ta-
li loco fieri vt veriſimile ſit poſſe ad citati no-
titiam peruenire. l. ſemper. §. hoc edictum. ff.
quod vi aut clam. & oldra. in. d. conſilio. 43.
Item in palatio ſuo in curia: quia ſuccedit lo
co albi prætoris. Item quia ſine aliquali præ-
ambula ſũmaria ſine extraiudiciali cognitio-
ne ad effectum eo modo citandi. quod ſecus C
videtur in inferioribus: vt bar. in. d. extraua-
ganti in verbo per edictũ. Item & forte quia
arctat plus: perinde eſt enim acſi quis eſſet
perſonaliter citatus: & ſic cõſtituit quempiã
contumacem, licet (vt dicit deciſio. 16. in ti.
de dolo & contu.) fictum. Tamen non audi-
retur volens probare citationem ad ſe non
perueniſſe: quia papa vult habere hanc cita-
tionẽ vim perſonalis citationis: vt dicit paul.
in. d. cle. 1. & cardi. in fine ibi, poſtq̃ decreta
eſt tanq̃ contra impedientem vel ad quẽ non
patet tutus acceſſus. Sed nõ tantum arctat in
inferiore: licet hoc nec in. d. cle. nec in. §. por
ro nec alibi quod viderim ponant doc. Ad
quod inducor quia bal. in. l. properãdum. §.
& ſi quidẽ verſi. tertio oppono (opponendo
ad tex. ibi de. l. 1. §. itẽ ex edicto. ff. quæ ſen-
tẽtiæ ſine appellatione reſcin.) reſpondendo
ad oppoſitionẽ dicit ꝙ ibi prius nõ fuerat ci-
tatus legitime perſonaliter ſiue ad domum,
& ideo edictum ipſum ignorantem non ar-
ctabat ad ſententiã: & ſi feratur nõ valet ſen-
tẽtia, vt ibi dicit. cuius cõtrariũ videẽ de edi-
cto in palatio apoſtolico: vt videẽ velle glo.
in. d. cle. 1. in verbo perſonaliter. Et ideo edi D
ctum inferioris nõ videtur paris effectus cũ
edicto papæ: quia in papa habetur pro perſo
naliter citato etiam ad procedendum ad ſen-
tentiam: vt vult dicta deciſio. ſed in inferiori
ſecus ſi non fuit aliquando legitime citatus
perſonaliter vel ad domũ, vt ibi. Et hoc vide-
tur ſentire abb. in. d. cle. 1. in vltima col. ſi re-
cte cõſideretur. Et quod dico ꝙ cenſeatur fi-
ctus contumax ſecundum bal. in. l. ea quæ in
2. col. C. quomodo & quando iudex: iuncto
etiã eo quod dicit circa finẽ ibi de contuma-
ce apparenter & exiſtenter. De quo vide de
ciſi. penul. de dolo & contu. & bar. in. l. fi. ff.
de in integ. reſti.

¶ Sed contra prędicta facit: quia ſi conſidera
mus caſus poſitos in cle. non videtur differẽ
tia in citatione per edictum in inferiore & in
papa: quia ſi loquimur in impediẽte ne cita-
tio perueniat ad eius notitiam, clarum eſt ꝙ
habetur pro citato, d. c. quoniam frequenter.
§. porro & in cle. 2. vt lite pen. & cle. cauſam
de elec. & cle. vnica de renun. & cle. 1. de fo-
ro compe. &. 5. q. 2. quidam. ff. de euict. l. ſi di-
ctum. §. ſi præſente. xi. q. 3. certum. de pœni.
di. 4. in domo partis. l. iure ciuili. ff. de condi.
& demõ. ff. de regu. iur. l. ad ea. §. ſemper. etiã
ſi hoc faciat latitando. l. item ait. §. hoc autẽ

A ff.ex quibus cau.maio,ſpecu,in ti.de cōtu,in
prin.& in.l.fulcimus.§.quid ſit latitare,cum
§.ſeq.& ſi,ff.ex quibus cau,in poſſ.eatur.Ad
hoc.l.1.§.ſed & ariſto cū concordan.in glo.
ff.quod vi aut clam. Similiter vbi non patet
tutus acceſſus etiam inferior citat per edictū
vt dicitur in.d.cle.& in.d. extrauaganti & in
cle.1.de foro compe.&.d.c.accedens cl.2.vt
lite conteſt. ¶ Sed ad hoc reſpondet abb.
in.d.§.porro in.3.col.in papa nō requiri vt
conſtet ꝙ malitioſe impedit:quia ſi conſtaret
de impedimento non eſſet neceſſaria citatio
etiam in inferioribus.allegat inno.in.c.ad pe
titionē,de accuſa.Et ſic erit alia ſpecialitas in
papa in huiuſmodi citationibus per edictū
in terminis cle.videlicet in caſibus ſuis quòd
etiam ſi non conſtet quòd malitioſe procura
uerit ne ad eum perueniret,nihilominus de-
cernitur citatio per edictū. Et licet barbatius
ibi conetur impugnare abbatem,non tamen
bene:quia intelligo abb.quando papa in cita
tione per edictum in albo decernit tanq̄ con
tra talem,videlicet impedientē ne citatio per
ueniat ad eum,vel talem ad quem non patet
tutus acceſſus. licet forte in veritate nō præ-
ſtiterit alias impedimentum & pateret tutus
acceſſus:quia valebit citatio per edictum.Po
B terit tamen citatus oſtendere ꝙ pateret ad eū
tutus acceſſus,& ꝙ nō procurauerit nec im-
pediuerit quominus citatio ad eum perueni
ret:& dandus eſſet terminus ad purgandum
contumaciam & probandum contrarium.l.
3.§.ſi ad diem,ff. de re mili. bal.in.l.ea quæ
C.quomodo & quādo iu.& ponit car.& im-
mol. poſt glo.in. d.cle.1. quia non inſurgit
præſumptio iuris & de iure ſed admittit pro-
bationem in contrariū:vt dicitur in.d.cle.Et
ideo dicit deciſi. 16. in ti. de dolo & contu.
ꝙ talis poterit appellare infra decē dies: quia
eſt fictus contumax. & idem philippus in.c.
bonæ de appel.niſi conſtaret de ipſius ſcien-
tia:quia tunc non audiretur tanq̄ verus con
tumax.cle.ſi ante de dolo & contu.pe.de an-
cha,in cle.2.vt lite pen.& alex.in.l.properan
dum.§.ſin autem reus.C.de iudi.quia nō eſt
præſumptio iuris & de iure,vt dicit.d.deciſ.
Imo etiam admitteretur ad appellādum etiā
ſi eſſet verus contumax ſecundum ſtylū cu-
riæ:vt dicitur in fine illius deciſi. De quo vi-
de quod dicitur in. d. cle. ſi ante. Quinimo
poterit probare ignorantiam edicti per iura
mentum:vt voluit deciſi. vltima in ti.de do-
lo & contu.vel ſaltem ſecundum aliā opinio
nem quā ponit ibi deciſio ſi non poterit pro-
bari per iuramentū (eo ꝙ præſumetur per- C
ueniſſe ad notitiam eorum quos tangit, de
cle,excom.miniſ. illud, 16.q.1.quod dicitur
& in.c.1.de.poſtu.præ.)ſaltē excuſatur a do-
lo & lata culpa propter nimiam diſtantiā. ff.
de decretis ab ordine facien. & ponitur in.c.
cū in tua,qui matri.accuſa.poſſ. maxime vbi
poteſt eſſe veriſimilis ignorantia ex probabi
libus coniecturis.c.vt animarū, de conſti.in
6.Quia enim nō eſt præſumptio iuris & de
iure,ideo admittitur probatio in contrarium
vel per iuramentum vel per alium modum
ſecundum qualitatem coniecturarum:vt di-
cit deſi. vltima de conceſ. præben. & ali-
quando per vnum teſtem ad finem euitandi
pœnam contumaciæ. vide domi. in.c. pla-
cuit. 18.di.& glo.in.c.tāta.86.di.& in.c.quiſ
quis.4.q.5.cum concor. Et maxime erit iſta
ſpecialitas in papa in caſu cle. videlicet quan
do non patet tutus acceſſus ad citandū,quod
poſſet eſſe ſine culpa citādi. Quæ omnia nō
contingerent in inferiore: quia ſi non cōſtat
ꝙ non patet tutus acceſſus non poterit citare
per edictum.facit quod dicitur in cle. paſto-
ralis de re iu.& ſi conſtaret oportet decernere
edictum in locis vicinis vbi veriſimiliter ad
notitiam perueniat, vt dictum eſt ſupra. Sic D
ſi non conſtat ꝙ impediat debet citare ad lo-
cum vicinum & requirere alium iudicem: iu
xta.c.romana.§.contrahentes,de foro cōpe.
in.6.ſi non poteſt perſonaliter,etiam ſunt re
quirendi amici & conſanguinei: vt ponitur
in.c.cauſam quæ de dolo & cōtuma.ibi abb.
& dicit abb.in.d.cle.1.de iudi.l. 4.§. prætor
ait,ff.de damno infec.ibi doc. Ad idem quod
dicit bar.in.d.extrauaganti ad reprimendum
in ver.per edictum. Vbi autem conſtat vel ꝙ
latitat malitioſe vel molitur ne citari poſſit,
tunc in inferiore etiam non requiritur citatio
ſed habetur pro citato: vt dictum eſt & dicit
bal. in. d. l. ea quæ. C. quomodo & quando
iudex.
¶ Addo etiam ꝙ licet.d.cle.reſtringat ipſam
extrauagantem bonifacii ad illos caſus,tamē
non per hoc tollitur quin ſi papa velit aliquo
caſu citare per edictum in curia,arctet citatū
ſicut erat in vim dictæ extrauagantis rem nō
nouā, quia ſic intellecta tunc illa dictio præ-
ſertim in illa appoſita, non ſtaret reſtrictiue
pro tantū ſed ampliatiue & demōſtratiue.&
hoc demonſtrat.d.cle.1. de iudi. ibi propter
malitiam temporis tunc inſtātis:& ibi nimis
rigoroſum videtur. Vnde poſſet contingere
caſus in quo illæ rationes ceſſarent: & papa

A vellet citari per edictum in curia & citantem arctari. Crederem tamen ꝙ tunc exprimi deberet i ipſo edicto citatorio. Facit. c. dudū in verbo nos igit̃ de præbē. in. 6. iūcto eo quod dicitur in ca. 1. de poſtu. præla. in. c. paſtoralis de fide inſtru. in cap. cognoſcentes de cōſti. & ſic erit alia ſpecialitas in papa ad dictā cle. Et propterea in propoſito apertius dico ꝙ papa quantumcunq; non agatur contra impedientes ne citatio perueniat ad ipſos vel etiā vbi non conſtat ꝙ non patet tutus acceſſus, ex quo agitur de generali citatione & vocatione, poterit per generalem citationē in curia & affixionem citare ad conciliū: & arctabit citatos ſecundum formā poſitam per ioā. an. in. §. porro, quam ſupra retuli. Pro hoc facit quod dicitur in. c. cum in tua, qui matri. ac cuſa. poſ. & in. c. quia diuerſitatem de cōceſ. præben. & poſt inno. in. c. ſi conſtiterit de accuſa. & materia. l. nam ita diuus. ff. de adop. & c. ex tua de cleri. non reſi. per angel. in. l. ſi vacantia. C. de bonis vacan. li. 10. cum ſimil. Et maxime cum agatur de citando etiam perſonas de longinquo, ex quo poteſt deueniri ad generale edictū: vt dicit paul. de caſt. in. d. cōſi. 48. incipiente in cauſa &c. ¶ Et per hoc habes expeditum iſtum articulum & intellectū

B dictæ cle. 1. de iudi. & forte non alibi ita bene. Vrbanius tamen & melius eſſet ꝙ papa nō vteretur iſta ſpecialitate ſed ꝙ citaret per archiepiſcopos prouinciales, ad minus vt ſupra dictum eſt. d. c. propter. 18. di.

¶ An ad infligendam pœnam ſufficiat vnica citatio. Arti. 4.

AN AVTEM ſi agatur ad pœnā imponendam (vt puta ratione cōtumaciæ) ſufficeret vna citatio: ita ꝙ ad iſtā vnicam citationē non venientes ſint puniēdi, propter cōtumaciam. Roſellus videtur velle ꝙ requiratur trina. allegat idem velle glo. 4. q. 5. quiſquis. Pro quo etiam adducit. c. 1. de pace iura. fir. in fi. & ca. 1. de ſupplen. negli. præla. & l. emilius. ff. de mino. Et ita dicit intelligendū quod notatur in. l. ſi conuenerit. ff. de pigno. act. & l. in contractibus. §. penul. cum authen. hanc querelam. C. de non nume. pecu. Dicit tamē finaliter ꝙ pro leui pœna imponenda pro contumacia (puta ſuſpenſionis) ſufficit vnica citatio: ſed non excommunicaretur ex iſta vnica citatione. Et per hoc videntur limitari omnia iura loquentia ꝙ in actibus extraiudicialibus ſufficiat vnica citatio & interpellatio, vi C de quæ adducuntur in. d. c. ex literis de cōſti. & in. d. l. ſi cōuenerit. & ī. d. l. de pupillo. in. §. ſi quis ipſi prætori: vt videlicet intelligantur limitata niſi agatur ad imponēdū pœnam. Et erit iſta vna alia fallentia ad illas quas ponunt doc. in dictis locis.

¶ DE iſto articulo aliqd dixi ſupra in principio articuli de forma vocandi ad conciliū. Pono tamē primo vnū indubitabilē caſum: ꝙ ſi qs citatus ad conciliū denegaſſet expreſſe velle venire, ſine dubio non eſſet vlterius vocandus etiam ſi ageretur ad pœnam quando monitus fuiſſet ſub pœna. Ad hoc inducor quia ſi in citationibus iudicialibus non requiritur ꝙ vlterius citetur (vt ponitur in ſpecu. in ti. de citatione. §. viſo, verſi. item ſi cōſtare. & in ti. de contumacia. §. 1. verſi. de ſexto. & in. c. ad petitionē poſt inno. de accuſa. & poſt glo. in. c. de illicita. 24. q. 3. & glo. in cle. ſi ante de dolo & contu. ponit bal. in. l. ea quæ in prin. C. quomodo & quando iudex. & glo. in. l. fi. ff. de in integrum reſti. ti. generali. quę allegat. l. fulcimus. §. fi. ff. ex quibus cau. in D poſſ. eatur. & in. l. cōſentaneū. & glo. in. l. tres denuntiationes. C. quomodo & quando iudex. & l. ex conſenſu ff. de appel.) idem videtur in extraiudicialibus. Facit ca. venerabilibus. §. ſecus de ſenten. excom. in. 6. Et ꝙ in extraiudicialibus non ſit vlterius requirendus, ponit anto. de butrio in. c. 1. de ſupplen. negli. præla. poſt oſtien. & ponit cardi. ibi in primo notabili, quidicunt ꝙ cautum eſſet facere inſtrumentum de denegatione.

¶ Sed bar. in. l. ex cōſenſu circa fi. ff. de appel. dicit ꝙ citatus extraiudicialiter qui dixit ſe nolle venire, eſt iterum citandus niſi prima citatio fuerit peremptoria, allegat glo. hoc tenē. in. d. c. venerabilibus in. §. ſecus. Et idē in effectu videtur voluiſſe ioan. an. in addi. ad ſpecu. in ti. de citatione in. §. 1. in prin. cum nō ſit credendum nuncio hoc dicēti. & idem videtur voluiſſe in glo. in cle. ſi ante de dolo & contu. Sed contrarium tenuit idem bar. in l. diuus poſt prin. & clarius in. l. ſi. in. 4. col. ff. de in integrum reſti. Vbi etiam plus dixit: ꝙ etiam ſi nunquàm fuiſſet citatus & dixiſſet ſe nunquàm compariturum, nō eſt vlterius citandus: ſicut dicitur de appellante ab interlocutoria in. c. 2. de dolo & contu. in. 6. & idē etiam voluit inno. in. d. c. ad petitionē. Et iſta

A eſt communis ſentētia legiſtarū: q ſiue in iudicio ſiue extra dixerit nō volo venire eſt verus contumax & non eſt vlterius citandus, etiam ſi in prima non fuiſſet citatus peremptorie.& ita refert clare angel.de aretio in.d.l.ex conſenſu.& allegat.l.fulcimus in.§.fi.ff. ex quibus cau.maio. Abb.ſiculus in ca.cū parati, concordando vult q ſi in iudicio ſit dictum nolo venire ſic conſtet de contumacia & non ſit vlterius citandus. ſi autem extra iudicium,tunc ſi in termino citationis non cōparuerit, ſatis conſtet ex iſta præſumptione veram fuiſſe relationem nuntii, & q non ſit vlterius citādus. Et idem ibi philip.qui male refert bar.in.d.l.ex conſenſu. ¶ Vnde in propoſito patet nō eſſe vlterius citandum.quod & probat tex.in.c. licet de accuſa.vbi ad vnā reſponſionem q nolebant accuſare imponitur ſilentium.Et hoc eſt clarum: quoniā verba ſunt prolata in futurum: puta non veniā. quia hoc caſu etiā in materia iudiciali eſt clarum q non debet vlterius citari: vt vide alex. in cōſilio.8 ſ.in.4.volumine de requiſitionibus extraiudicialibus/ q ſimiliter eo caſu ſufficit vnica.

¶ Aut non reſpondit ſe non venturum vel nihil reſpondit,& tunc licet glo.in.d.§.fi.de
B pace iura. fir. videat velle q trina debeat eſſe citatio(quia in terminis illius textus incurrit pœnam priuationis feudi.& tex.& glo. in.c.1.de mili.vaſal.qui contu.eſt)glo.tamen ibi videtur velle eſſe ſpeciale in feudo: & bal.ibi in.5.col. eſt enim ſpeciale in materia feudali vt non poſſit vna fieri pro tribus: vt ibi per doc. Vel forte q ſufficeret trina vnico & eodem cōtextu verborum: ſicut dicitur de apoſtolis qui petuntur inſtanter inſtantius & inſtantiſſime vnico contextu: vt in cle.1.de appella. ¶ Quod & voluit romanus in.d. §. ſi quis ipſi prætori. Qui licet aliquo modo impugnetur,tamen ad pœnam incurrendam ſi citatio fuiſſet miſſa vnico contextu verborū cum competenti dilatione ad comparēdum (vtputa duorum menſium pro prima/duorū pro ſecūda/ & reliquorū pro tertia & peremptoria)tunc ſufficeret etiam ad incurrendam pœnam,pro hoc tex.in.c.conſtitutionē de ſenten.excom.in.6.maxime in propoſito, propter difficultatē citandi epiſcopos de vniuerſo orbe. Et videtur ſatis æquum,ſicut quādo citantur abſentes de longinquo: qui poſſunt citari vnica citatione ad totam cauſam, & in prima vice poteſt mitti peremptorium: nec eſſet neceſſe vt tēpus diuideretur in tres terminos/ ſed ſatis poſſet vnus terminus in confuſo aſſignari: vt notat abb.in.c.cum di- C
lecti de dolo & contu.& in ca.1.& fi.de dila.

¶ Et de iſta citatione quæ fit vnico contextu verborum cum cōpetenti dilatione pro primo/ ſecundo & tertio, & de eius forma & quando ſufficiat ad incurrendam pœnā, vide doc.poſt glo.in.d.c.de illicita.& poſt glo. in.c.conſtitutionem.de ſenten.excom.in.6. & in cle.1.poſt glo.de vita & honeſ.cle.in.c. dilecto de ſenten.excom.in.6.in.c.reprahenſibilis de appella.in.l.2.ibi bal. C. quomodo & quando iudex.& in.d.ca.ad petitionē poſt inno.& in cap.ex tuæ de cle.non reſiden.5.q.2.in ſumma.4.q.5.c.1.cum ſimil. Vel ſi vnico verborum contextu vſq; ad talem diē pro primo ſecundo & tertio peremptorio,arto. in.ca.conſuluit de offi.dele.& in.l.fi.C.de requi reis.bal.in.d.c.1.de milite vaſal.qui cōtu.eſt,notat in.c.tum ex literis de in integrū reſti.in.c.ab eo per doc.de appel.in.6.ſpecu. in ti.de citatione in.§.viſo.verſi.item peremptorium poteſt.& ibi ioan.an.in addi.Et hoc maxime ſi cum comminatione: vt notat glo. in cle.1.de excep.De quo vide omnino tex.& do. in.c.tū ex literis de integ.reſtitu. & doc. in.l.ſi finita,in.§.iulianus.ff.de dam.infec. &
in.l.ſi apparitor.C.de cohorta.li.12.& bal.in D
l.ad peremptorium.ff.de iudi. & angel.in.l. in peremptorio.ff.de iudi. & in repet. l. hæc ſtipulatio ſi cui plusq̄ per legem fal. de quo vide tex.& doc. in.d.l. in peremptorio, & in cap.tum ex literis de integ.reſti.& d.c. cū dilecti. ¶ Vtrum autem peremptorium habeat vim cōminationis vel econtra.notatur in.c. cauſam de reſcrip.& deciſ.245.in ti.de cita. & ſententia.& bar.i.d.l.ſi finita.§.iulianus.& abb.in.d.c.cum dilecti/de dolo & contu.

¶ V B I vero citatio fit non perēptoria modo præmiſſo vtrū requiratur trina ad incurrendam pœnam,in hoc eſt difficultas. Et roſellus quidem videtur velle q ex quo agitur de extraiudiciali citatione ad incurrendā pœnam requiratur trina. Sed cum reuerētia mihi videtur q ſufficiat vnica etiam in hoc caſu,primo per regulam quia in extraiudicialibus regulariter ſufficit vna: vt i.d.§.ſi quis ipſi prætori: & in.d.glo.in.c.ſi epiſcopus.18. di.& glo.in cle.1.de hære. & in cle.1.de deci. & bar.in.§.Cohæredes in.l.qui romæ.ff. de verb.obli.& cum concordan.quę adducetur per modernos doc.in d.c.ex literis de cōſtitu.alioquin ſi vocati ad concilium per vnā vocationē ſiue edictum nō poſſent mulctari

non

A non viderentur arctari ad veniendum in pri-
ma citatione: cuius contrariũ apparet in.d.c.
ſi epiſcopus cũ aliis allegatis ſupra ĩ loco ſuo
qui ſint vocandi necnõ ad conciliũ. Præterea
hoc videt̃ expreſſe tenere bal.in.d.§.ſi.de pa
ce iuramento fir. vbi agitur ad priuationem
feudi.et dicit ꝙ ſufficit vna. Quinimo & plus
voluit/ꝙ ẽt ſi fuerit per edictũ & ꝑ proclama
generale ſufficiat, allegat.l.ſi eo tpe. C.de re-
miſ.pig.& in.c.humilis de maio.& obe. per
inno.quia nõ citatur ad iudiciũ ſed ad obſe-
quiũ, ſicut eſt ẽt in propoſito. Facit.c.1.de no
ua forma fideli, ibi ſpecialiter vel generaliter
requiſitus,& ſic ꝑ edictum. Item pro hoc vi-
det̃ tex.in.l.titia ſeio.§.vſuras.ff.de lega.2.
vbi ſufficit ꝙ vnica ſit interpellatio & agitur
ad incurrendã pœnã vſurarũ. ¶ Ad idem ẽt
facit tex.in.l.mora in prin.ff.de vſuris. Itẽ fa
cit tex.cũ illa glo.ĩ cle.1.de deci. Et hoc ẽt vi
dẽtur velle doc.in.c.penul.de foro cõpe.in il
la quęſtiõe de priore monito ne recedat a vi-
ſitatore qui dicit velle eũ viſitare: qa talis mo-
nitio ęquipollet citatiõi licet ſit extraiudicia-
lis, ſecundũ.d.anto.ibi, & vt dicũt ibi doc.ſuf
ficit vnica. Idem dicit.d.anto.qñ agitur nõ ad
cõdemnationem ſed ad expenſas cõtumacię
B in.c.qm̃ cõtra.14.col.in fine de proba. Idem
archi.ad ꝑpetuandam iuriſditionẽ in.c.nõ ita
2.q.6. Et ad illũ tex.in cle.1.de deci.quẽ in
principio allegaui, poſſet reſpõderi ꝙ ibi ſit
ex permiſſiõe iuris, i.illius tex. Et ꝙ ſufficiat
vnica facit glo.ſingularis in cle.1.de vita &
ho.cle.quæ vult ꝙ vbi agitur ad pœnã & iu
ra requirunt trinam monitionẽ/ non ſuffice-
ret vnica: ſed in propoſito nullibi reperitur
ꝙ requiratur trina: ergo &c. Quod dictum
glo.ẽt replicat ioan.an.in.c.ex tuæ de cle.nõ
reſi.& ioã.de ĩmol.in.l.ſi finita in.§.iulianus
ff.de dam.infec.& ioan.an.in addi.ad ſpecu.
in ru.de cle.nõ reſi.& anto.in.c.qm̃ frequen
ter.§.porro/vt lite nõ cõſtet.ĩmol.in.l.ſi vero
§.de viro.ff.ſolu.matri.ĩ.l.2.ff.de re iudi.idẽ
abb.in.c.ſi.de vita & ho.cle. Pro hoc ẽt facit
qđ dicit bal.in.l.finali de iure deli.vbi vult ꝙ
qñ citantur creditores intereſſe putãtes in cõ
fectiõe inuẽtarii/ſufficit vnica citatio gñalis:
qa ad quaſi extraiudicialẽ actũ citant̃.qđ etiã
refert alexã.in.c.ſi epus.18.di. Ad idẽ eſt qđ
dicit angel.in audrẽ.de heredi.& falci.§.ſi qs
autẽ, colla.1.ꝙ monitio faciẽda hęredi de im
plẽda volũtate defũcti ſufficit vnica ad priuã
dũ hæredẽ hæreditate,& dicit etiã pau.de ca-
ſtro in cõſilio.165. Et maxime videtur verũ
in propoſito: qa cũ quilibet prælatus teneatur
ire ad cõciliũ (vt in.c.placuit.18.di.) videtur C
citatus iuris miniſterio/ & vnica citatiõe cõ-
tutus cõtumax a iure, maxime propter iura-
mẽtum quod præſtat de eundo ad cõcilium
in ſua ꝓmotiõe: vt in.c.ego.N.de iureiuran.
Et ꝑ hoc nõ credo verã opinionẽ roſelli. Nõ
obſtat.c.1.de ſupplẽ.negli.ꝑla.qa rñdet do.
in.c.ſi cõtra vnũ de offi.dele.& põt reſpõdere
ꝙ illa interpellatio fit ſuꝑiori/iuxta.§.ſi quis
ipſi prætori: & ideo requiritur trina: & ẽ vna
de fallẽtiis ad rl'am a doc.datã in materia. Nõ
obſtat.l.emilius.ff.de mino.qa ſolũ narrat fa-
ctũ. Non obſtat.§.ſi.de pace iura.fir.qa non
dicit aliquid de trina vocatiõe ſed tm̃ de voca
tiõe legitima: quã dico vnicam ſufficere & eẽ
legitimã. Nec glo.in.d.c.quiſquis.4.q.5.hoc
dicit. ¶ Sed obſtat huic cõcluſioni tex.in.c.1.
de mili.vaſal.qui contu.eſt. vbi dicit ꝙ ſi dñs
vocat vaſallũ in curiã quem dicit perdidiſſe
feudũ vt ſit cõtumax & poſſit procedi ad ſen
tẽtiam debet ter eum vocare cũ cõpetẽti di-
latione: & eo nõ cõparente in tertia vocatiõe
feudũ, amittat. Sed ad illud põt reſpõderi ſe
cundũ.d.glo.ĩ.d.cle.ꝙ ibi eſt quia ius vult tri
nã & non ſufficit vnica ꝑemptoria: quod nõ
eſt in caſu nr̃o: quia nullibi reperitur ꝙ vocã
di ad concilium debeant trina citatione voca D
ri. Et bene eſt cõſideranda glo.illa: quia tunc
vult non ſufficere vnicã peremptoriam qñ
agitur ad pœnam/videlicet qñ ius requirit tri
nam. Non ergo eſt verum qñ agitur ad pœ
nam ꝙ ſemper requiratur trina: vt eſt videre
in.d.§.vſuras,& aliis ſupra allegatis. Poſſet
& alio mõ reſpõderi ꝙ ibi agitur ad priuatio
nem in forma iudicii: & in propoſito agitur
ad infligẽdam pœnam rõne contumacię: &
ſatis eſt ꝙ eo modo ſint contumaces quo iu
ra conſtituunt quẽ cõtumacẽ puniendũ pro
pter cõtumaciã. Et hanc ſolutiõem ponit bal.
in.d.§.ſi.de pace iura.fir.in penul.col.cũ dicit
ꝙ in terminis illius.§.nõ citat̃ ad iudiciũ ſed
ad obſequiũ: quod & ꝓprie cõuenit in ꝓpoſi
to.allegat.l.mora.ff.de iudi. Vel põt dici ꝙ in
illo caſu ẽ ſpeciale ĩ feudo: qa cũ eſſet ꝑſona
lis citatio, ſufficere debebat vnica perẽptoria
tm̃.l.ceſſante.C.quomõ & qñ iudex.in.c.cõ
ſuluit per inno.de offi.delega.dicit bal.ĩ.d.c.
1.de mili.vaſal.qui contu.eſt in.4.col.

EDPONE ꝙ in iſta gene
rali citatione comparendi ad con
8 cilium non ſit adiectum tem-
pus, vtrum tenebitur quis com
parere? Iſta quæſtio ponitur per
ſpecu, in titulo de citatione in.§.ſequitur

a

verſi.quid ſi non præfixit, &concludit ꝙ ſic A Et itelligitur ꝙ debeat cōparere cū primū poterit cū cōpetēti tempore.l.ab hoſtibus.§.1.ff.ex quibus cau.maio.l.quod dicimus.ff.de ſolutio.l.peculium.§.fi.ff.de ſtatu liber. Sicut dicimus de citato ad certum terminum ꝙ licet in termino non poſſit comparere, debet tamen omnino comparere: vt in cap. cum dilecti de dolo & contu. Ad hoc cap.eos.§.fi.de ſen.excom.in ſexto.& cle.2.de appel.& infra in quęſtione ſed quid ſi aliquis non venerit in termino. Et hoc vt potius appareat obediens q̄ contemnens ſuperiorem.2.q.5.cap.quanto.& de poſtu.præla.cap.quanto. Sed bar. in.l.liber homo la ſecunda.ff.de.verb.obli.& in.l.qui ante Kalen co.ti.tenet contrarium per.l.aut qui aliter.§.1.ff.quod vi aut clam. & tenent pe.& cy.in.l.fi.C.de feriis.& clarius petrus in l.ita ſtipulatus.ff.de verb.obli.Sed tu tene magis communem opinionem quam tenēt canoniſtę in cap.cum parati de appel.videlicet ꝙ valet citatio/& ꝙ citatus debet comparere q̄ citiſſime poteſt/cum temperamento quodā ꝙ nō cenſeatur aſtrictus ilico currere.l.quod dicimus.&.l.rarū.ff.de ſolu. vt dicit abb.ſiculus ibi in.d.c.cū parati.Quam ēt dicit magis verā aretinus in.l.liber homo la ſe B cunda.§.decem de verb.obli.

¶ Et licet angel.in.d.l.liber homo diſtinguat ꝙ aut ad effectū vt iudex poſſit mulctare/& valet:aut ad effectum procedēdi ad partis inſtantiā,& nō valet(& ita dicit ſeruare aſſeſſores:& idē dicit in.l.p interualla.ff.de iudi.)tamen alibi idē angel.in.l.1.in.§.hæc ſtipulatio.ff.ſi cui pluſq̄ p legē fal.diſtinguit aliter,ꝙ aut citatur quis ad vnū actū pticularē,& citatio ſine termio nō valet:aut citatᷣ gñalr & valet.Sed vtraqꝫ diſtinctio cōfunditur per tex.in.d.c.cū dilecti.&.c.cū parati.quibꝰ nō poteſt rñderi ſecūdum aretin.in.d.§.decē.Et iſta eſt veritas quicquid aliqui dixerint.Tutius rñ eſſet apponerᷣ diē:ſed ſi nō apponatᷣ valebit. ¶ Iſtam tenet inno.i.c.fi.de feriis,& ca.ſi.qui matri.accuſa.poſſunt,ioā.an.in.c.cum parati.& anto.ioā.de immol.abb.philippꝰ & alex.& car.in.d.c.cū parati. Et idem dicit de loco ſi nō apponatᷣ locus,vt dicitur in.d.c.cū pati:qa intelligitur in loco ſoliti tribunalis.& ideo ſi a papa,debet venire romam, niſi locꝰ cōcilii alias fuiſſet deputatus in præcedēti cōcilio:vt fuit i cōſtantię.electus locꝰ i ciuitate papien.quia tūc ibi tenerētur compere,&cenſerentur ad illū locū vocati.l.ſi locus.ff.de iudi.l.ſi cum dies.§.ſi arbiter.ff.de arbi.in argu C mentum.l.ſi vt proponis la ſecunda.C.quomodo & qñ iudex.glo.in.c.fi.& ibi doc.de reſcrip.per inno.in.c.conſuluit de offi.delega. Et licet dentur aliquæ diſtinctiones tam in primo quando non eſt appoſita dies,q̄ in ſecūdo qñ nō eſt appoſitus locus,nō curo referre:quia nō cōueniunt in caſu nr̄o:& materia ſatis eſt ſparſa in pluribus locis a doctoribꝰ. Sed in propoſito concludendum eſt vt dictum eſt:videlicet ꝙ in vtroqꝫ caſu valet citatio.

¶ Sed ſi apponitur tempus ad initiandum concilium & comparendum,quantum tempus debet aſſignari? Dic ꝙ debet eſſe cōpetens ſic vt poſſint omnes venire,alias nō arctaret & etiam poſt terminū:vt ponit bar.in l.aut qui aliter.ff.quod vi aut clam.& abb.in c.cum dilecti penul.col.de dolo & contu.& ſpecu.in ti.de citatione in.§.1.verſi.item ꝙ facta eſt.& ibi bal.Et vide tex.& ibi glo.in.l.qui neqꝫ.ff.de verb.ſig.& bal.in.ca.1.de milite vaſal.qui contu.eſt,in vſibus feudorum in.3.col. ¶ Sed obſtat:qa in regiſtro gregorii 7.apparet ꝙ eodē anno bis fuit intimatum concilium,& in primo vix fuit datus terminus menſis cum dimidio ad comparendum: vnde videtur impoſſibile ꝙ poſſent D arctari exiſtentes in partibus vltramontanis vlterioribus,maxime quia debent venire nō tanq̄ curſores:vt in.l.in itinere.ff.de verb.ſig.& cap.cupientes de elec.in ſexto. Et ad componendum ſarcinulas debet eſſe tempus:vt in.l.ab hoſtibus.ff.ex quibus cau.maio. ¶ Sed dic ꝙ illud fuit quia primum concilium non fuit vniuerſale totius orbis ſed tantum prælatorum italię: vt patet in 45.ca.vbi tantum dirigit literas prælatis & ſuffraganeis mediolanen. vt patet ibi in primo li.regiſtri.d.c.45.&.44. Quod patet: quia aliud ſecundo loco congregatum habuit tempus vltra ſex menſes ad comparendum: vt patet in ſecundo libro eiuſdem regiſtri.c.1.

SED PONE ꝙ tempus ad concilium tenendum ē prorogatū,vtrū requiratur noua citatio an duret prima? Et videtur prima facie ꝙ deberet fieri noua citatio: qa peremptoriū edi

A ctum videtur circunductum . l . & poſt edictum peremptorium.ff.de iudi. Item quando quis citatur ad aliquid & illud agitur aliter vel in qualitate vel in ſubſtantia q̄ fuerit ſpecificatum in citatione, videtur factum parte non citata , l. aut qui aliter in prin . & ibi bar.ff.quod vi aut clam.&. l .qui ante Kalen. ff.de verb.obli.quod ponit.d.anto.in.c.1 .de iudi. ¶ Sed dic cōtra:quia citatio durat ad diē in quam facta eſt prorogatio . Ita dicit abb. in cap.conſuluit in glo.ſecunda de offi.delega.& cardi.flo.ibidem in . 4 . q .quando quis eſt citatus ad totam cauſam:ſicut in propoſito.& ita communiter doc.in.d.ca.conſuluit. Et videtur caſus in cap.cum dilecti de dolo & contu.ibi diutius expectatus.vbi licet diutius expectatus / tamen fertur ſententia ſine alia citatione.de quo etiam abb.in.d.ca .cum dilecti.Et maxime in propoſito:in quo concurrunt hæc,ꝙ citatio eſt generalis /& eſt ad actum ſucceſſiuum/& eſt de longinquo / & eſt a papa . quę omnia ibi conſiderantur in d.cap.cum dilecti.& non agitur de certa cauſa alicuius ſed de vniuerſali.Et per hæc patet reſponſio ad.l.& poſt edictum : quia loquitur in aliis terminis : videlicet in actore abſente ,qui fecit citare ſecundum inno. in . d. cap.conſuluit. In quantum ibi dicit ꝙ debet iterū citari,debet intelligi de honeſtate & nō de neceſſitate.Facit quod dicitur in.l.3 . ff.de pignori. ¶ Non obſtat.l.aut qui aliter:quia non eſt aliter in qualitate nec in ſubſtantia: quia tempus prorogatum eſt idem cum primo.l.ſed et ſi manēte.ff.de preca.l.dies cautionis.ff.de dam. infec . & in.c.in cauſis de offi. dele. Item. d.l.aut qui aliter,loquitur in denunciatione noui operis facta a parte & non in citatione : vt in ſimili reſpondet immol. in cap.cum parati de appel . Facit quod dicit bal.in.l.conſentaneū col.1 .C. quomodo & quando iudex: ꝙ ſi decurſo peremptorio iudex ordinarius delegat cauſam vel moritur delegatus ſiue ſucceſſor non tenetur de nouo citare ſed ſufficit ꝙ ſemel tantum eum citet vt ſciat & certificetur pars de perſona delegati vel ſucceſſoris. vide archi. in ca. de illicita . 24 . q . 3 .quem ita dicit bal.intelligendum.& quod ponit inno . in cap . dudum el .1 . de elec . in glo. penul . Non obſtat quod ponit anto. & cardi . in . d . cap . conſuluit: vbi ponderatur tex . in aliam diem . & ſic quòd ſi in longius tempus requireretur noua citatio : quia loquitur in citato ad certum actum iudicialem in quo tractatur de præiudicio partis : quod non eſt in propoſito.

C

SED QVERO an vocati ad cōcilium poſſint cōparere per procuratorem. Et prima facie videtur dicendum ꝙ ſic : quia citatus ad iudicium ſi non eſt citatus vt perſonaliter compareat (vt in cap.1 de iudi.in . 6 .) poteſt comparere per procuratorem.ca .penul. & fi.de iuramento calumniæ,cap. fi . de dila. & cap.cum dilecti de dolo & contu . & tex . in.c.cum parati in fi . & ibi hoc notant doc. poſt ioan.an.de appel.Ad hoc.18 . d.epiſcopus.Ad hoc ēt eſt quod dicit cy.& doc.in.l.fi. C.de procuratoribus.Et ſi nuncius moriatur in via , erit excuſatus: vt dicit ibi . d . anto.in d.cap.cum parati.Adde.C.qui petant tuto.l.cum a matribus.cap . ſignificante de pignori . Et ſepius legitur in geſtis conciliorum interfuiſſe vnum pro alio : vt patet in geſtis ſextæ ſynodi conſtantinopolitanæ ſub conſtantino imperatore & agathone papa celebratæ in prin . primæ actionis , ibi &

D petro deo amabili presbytero & monacho locum ſeruante ſedis magnæ ciuitatis alexandriæ . & ibi ioanne epiſcopo portuen . abundantio epiſcopo ciuitatis pateruen . & ioanne epiſcopo ciuitatis regitanæ locum præſentantibus.125 .venerabilium epiſcoporum ſancti concilii antiquæ romæ:qui & propriis per ſubſcriptiones demonſtrantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimū imperatorem conſtantinum.& ibi theodoro religioſo presbytero & locum agenti theodori deo amabilis archiepiſcopi rauennæ . & ibi georgio presbytero & monacho & apocriſario theodori venerabilis vicarii ſedis ieroſolymorum. ¶ Imo plus videtur ex hoc probari,ꝙ vnus poſſit comparere pro pluribus: ſicut iſti qui pro.125 .epiſcopis comparuerunt.Et hoc voluit abb . ſiculus in cap.ſcriptum in . 3 . notabili de elec . vbi dicit ꝙ vnus procurator poterit habere decem voces ſi ſuſtinet vices totidem perſonarum ipſum conſtituentium in concilio . ſubdens ꝙ in concilio generali & prouinciali ex cauſa poſſunt conſtitui procuratores pro abſentibus.

¶ Incontrarium facit ꝙ vocati ad concili,
A um habent ibidem conſulere: & ſic videtur
electa induſtria perſonæ.l.inter artifices, de
ſolu.c.fi.§.is aũt.de offi.deleg.&.c.is cui co,
ri.in.6.cũ ſimil.ergo nõ videt ꝙ poſſit ꝑ aliũ
explicari.qd̃ dicit abb.in.c.cõſtitut⁹ de appel.
& in.c.quia propter de elec.vbi dicit ꝙ in a,
ctu electionis non impeditus non poteſt cõ,
ſtituere procuratorem:quia in actu electio,
nis cenſetur eſſe electa induſtria perſonæ.&
ideo dicit immol.in.d.c.cũ parati,ꝙ vbi qua,
litas cauſę requirit perſonalem comparitio,
nem/citatus ſimpliciter intelligitur citat⁹ vt
perſonaliter compareat.Facit quod in ſimili
dicit alex.in.d.l.fi.C.de procu.ꝙ vbi in actu
requiritur conſenſus alicuius tunc cenſetur
vocatus vt perſonaliter cõpareat,allegat bal.
in.l.1.C.qui admitti.Ad hoc bene tex.in.ca.
fi.de maio.& obe.& quod dicitur in.c.cũ cõ,
ſuetudinis de conſue.l.ſi quis mihi bona.§.
iuſſum cum materia.ff.de acquiren. hæredi.
vbi enim natura cauſę requirit perſonalem
comparitionem,non ſufficit mittere procura
torẽ ſiqs non eſt impeditus.c.veniens de ac,
cuſa.dicit car.in.c.querelam de procur. ⁊ Et
idem videtur dicendum ſi citatus quis fuerit
vt ſe pñtet in concilio:quia videtur intelligẽ
dum tanto magis ꝙ perſonaliter:quia ꝓprie
B præſentare ſe quis dicitur quando perſonali,
ter ſe præſentat:vt eſt glo.in cle.dudum de ſe
pul. in verbo præſentari.pñs enim dicitur
qui præbetur ſenſibus corporeis.l.1.in prin.
ff.de verbo.obli.Sic dicitur de præſentando
per patronos ꝙ debet eſſe præſens ſi per,
ſona nõ ſit nota:vt ponit abb.in capitulo ea
noſcitur de iis quæ fiunt a pręl.ſine conſen.
ca.Et vide deciſ.203.incipit item nõ ſufficit
in nouis.& eſt tertia in ti.de iure patro.& cal
der.conci.17.de iure patro. Ad idem quod
dicitur per phi.poſt abb.ſiculum in.d.c.cum
parati de ſtatuto ꝙ mulier non poſſit contra
here ſine pręſentia duorum propinquorum,
ꝙ debet intelligi de præſentia in propria
perſona & non per procuratorem: quia ver,
ba ſtatuti intelliguntur in proprio ſignificatu
l.3.§.hæc verba.ff.de nego geſ.l.1.§.is qui
nauem.ff.de exer.c.in noſtra de iniur.cum ſi
mil. De quo vide bal.in.l.1.C.qui admitti.
& vide conſilium bar. quod incipit factum
tale eſt,cecholus.& bene per phili.in.d.c.cũ
parati.& faciunt ad hoc omnia quæ ponun,
tur per doc.in.c.fi.in.§.is cui de officio dele,
ga.&.§.ſeq.Facit glo.in verbo perſonaliter
in cle.1.de vita & ho.cleri.& in.c.mulieres

de ſententia excom.per cardi.& per eundem C
in cle.1.de iureiuran.& vide eũ in.d.§.is cui
in fine quando cenſetur electa induſtria per,
ſonę.Et quando quid debet fieri perſonaliter
quod requirit præſentiam perſonalem & nõ
per alium,vide in cap.cupientes.§.ꝙ ſi per
viginti de elec.in ſexto & in cap.dilectus de
reſcrip.l.ſed et ſi pupillus.§.condino.ff.de
inſtito.In dubio tamen vocatus quis etiam
a papa vt ſe præſentet,poteſt per procurato,
rem comparere niſi ſit dictum ꝙ perſonali,
ter ſe præſentet: vt not.abb. in cap.penul.
de iuramento calum.& idem abb.i.c.penul.
de poſtu.præla.

¶ V N D E in hac materia an vocatus ad
concilium poſſit per procuratorem compa,
rere vel non,dicerem ſic.ꝙ aut loquimur
quando eſt citata aliqua vniuerſitas capitu,
lum vel ciuitas & ſimiles.Et iſto caſu pote,
rũt cõpere per procuratorẽ:vt in.c.fi.de iis q̃
fiunt a præla.& in.c.fi.de maio.& obe.& ibi
glo.& car.in vlti.q.&.l.ſed ſi hæc.§.qui ma,
numittitur.ff.de in ius vocan cap.1.de ſyn
dico.Et hoc quia ſic in dubio præſumitur ci,
tata,ne fraudentur eccleſiæ ſeruitio & pro,
pter rei impoſſibilitatem ſiue difficultatem
d.cap.penul.de iura.calum.ibi glo.& in au,
then.de ſanctiſſimis epiſcopis.§.ſi vero.& D
cap.in pertractandis de iura calũ. Eſt.n.vni,
uerſitas perſona ficta.l.mortuo.ff.de fideiuſſ.
& ideo non poteſt citari perſonaliter.ita bal.
in.l.nam ita diuus.ff.de adop. Quod proce
dit etiam ſi eſſet vniuerſitas citata a concilio
in forma iudicii,etiam in cauſa in qua de ſui
naturã nõ poteſt ĩteruenire procurator:vt di
cunt ioan.an.& do.in.d.cap.1.de iudi,in ſe,
xto.Facit quod dicitur in cap.dilectus el.2.
de ſimo.& in cap.romana.§.in vniuerſita,
tem de ſen.excom.in.6.

¶ Aut citata eſt aliqua particularis pſona.&
tunc ſi eſt citata per papam vt perſonaliter
compareat,non eſt dubium ꝙ debet perſo,
naliter comparere. Nec excuſatur ſi mittat
procuratorem:quia licet aliud ſit in inferio,
re,tamen ſecus eſt in papa qui poteſt quem
citare vt perſonaliter compareat etiam in
quibuſcunq; cauſis aliis q̃ a iure expreſſis.in
inferiore ſecus:vt in.d.cap.1.de iudi.& di,
citur in.d.cap.fi.de maio.& obe.per cardi.
in penul.q.Ad idem quod dicitur in cap.
cum dilecti de dolo & contu.& in cap.
fi.in glo.2.de dila.& ibi doc.Aut eſt ſimplici
ter citatus vt compareat.& ſi eſt citatus in
concilio ad iudicium pro aliqua ſua cau,

A ſa, dic ꝙ niſi natura cauſæ ſit ꝙ debeat
comparere perſonaliter (vt in criminali-
bus in. ca. veniens de accuſa.) poteſt com-
parere per procuratorē: vt in. c. querelam de
procu. & l. 2. C. eodem. & l. 1. ff. eo. l. præſen-
ti. §. cum autē. C. de iis qui ad eccleſias cōfu-
giunt. cle. paſtoralis de re iudi. cū ſimil. ℣ Aut
eſt citatus vt vadat ad concilium. & ſi ſit di-
ctum perſonaliter, non eſt dubium: quia etiā
inferior in extraiudicialibus poteſt compelle
re ad perſonaliter cōparendū. 2 2. q. 5. de for
ma, tex. iuncta glo. 2. in. c. fi. de dila. & ca. fi. de
ęta. & quali. c. vbi periculum. §. quia vero de
elec. in. 6. & c. fi. de maio. & obe. & dicitur in
d. c. 1. de iudi. in. 6. Licet doc. ibi nō videātur
facere differentiā inter iudicialia & extraiu-
dicialia, niſi quòd in extraiudicialibus plures
ſunt caſus qui requirunt perſonalem cōpari
tionem.

¶ Si autem non fuit dictum vt perſonaliter
compareat, tunc ſi ſumus in perſona quæ
habet vocem deciſiuam in concilio / tenetur
perſonaliter comparere. Vnde archiepiſcopi
& epiſcopi vocati ad concilium tenentur ire
perſonaliter, nec poſſunt mittere procurato-
rē si non ſunt impediti legitimo impedimen
B to: vt in. c. epūs, & in. c. ſi epiſcopus, & in cap.
placuit. 1 8. di. & eſt tex. in ca. ego. N. (ibi ad
ſynodū veniam niſi ꝑpeditus fuero canonica
ꝑpeditione) & ibi doc. de iureiurā. vbi iurant
vocati ire ad conciliū. Vnde ſi vocatus nō va
dit / incidit in piurium: vt dicit abb. i. d. c. ego
N. An aūt qn̄ eſt impeditus teneat oīno mit
tere procuratorē, infra late in alia quęſtiōe.
Et ſi epūs eſſet pauper qui non haberet ad fa
ciendum expenſas, dicit martin⁹ de laude. q.
5 0 1. ꝓ poterit īponere charitatiuū ſubſidiū.
allegat inno. in. c. 1. de ſtatu mona. Et ex hoc
dicit cardi. i. d. ca. fi. de maio. & obe. poſt inno.
ꝙ vocatus ad cōciliū ſub pœna excōicatiōis
ſi nō mittit aliquem excuſatorē & excōicat,
tenebit excōmunicatio. ℣ Et ad ꝑmiſſa facit
quod dicit abb in. c. cōſtitutus de appel. & in
c. quia propter de elec. ꝙ licet alias in actibus
vniuerſitatis poſſit quis conſtituere procura
torem vt interſit pro ſe, tamen ſecus eſt in
actu electionis: quia nō impeditus nō poteſt
procuratorem conſtituere, ſed debet per ſe
intereſſe: qa cenſetur electa induſtria pſonę,
vt dictum eſt ſupra. ſic & ſic dicendū eſt in ꝓ
poſito. ℣ Sed contra præmiſſa facit quod legi
tur in geſtis in concilio martini. c. 2. vbi epi
ſcopus rauennē. eccleſiæ miſit maurū epiſco
pum ceſenaten. presbyterū ad compendum
in concilio pro eo vt oīa eius nomine adim- C.
pleret quæ in concilio peragerentur, datis li-
teris excuſatoriis ꝙ cū eſſet paratus ad iter cō
ſultū fuit ei ab exercitu & plebe ciuitatis pro
pter incertas gentiliū excurſiones & abſentiā
exarchi ne iret ad cōciliū, licet fuiſſet vocatus
ꝑ apocriſarios papæ: qui ꝓcuratores ꝑ papā
& conciliū admiſſi fuerunt. Sed pōt reſpōde
ri ꝙ illud fuit ex grā. qđ patet in verbis epi-
ſtolæ epiſcopi cum ſupplicat ꝙ eum non ſi-
cut abſentē ſed vt pñtem ſuſcipere dignaren
tur: & propterea magis probat ꝙ alioquin ꝑ
ſonaliter comparere debuiſſet. Item ēt ibi al
legabatur legitimum impedimentū: & ideo
fuit admiſſa eius excuſatio. & ita pōt reſpon-
deri ad ſupra deducta de geſtis in ſexta ſyno
do conſtantinopolitana.

¶ Aut loquimur in inferioribus qui non ha
bent vocem deliberatiuam. Et tales cum po-
tius videātur inuitati / maxime laici, ſi nō cō-
pareant perſonaliter / non videntur incurrere
aliquam pœnam: & poterunt cōparere per
procuratorem. Ad hoc. d. c. querelam de pro
cur. cū concordantibus ſupra allegatis. Et bñ
probat tex. in. c. bene quidē. 9 6. di. vbi præfe-
ctus prætorio loco regis theodati fuit in con
cilio. Ad idem tex. in. c. ad apoſtolicę de re iu D
di. in ſexto, ibi per ſe vel alios. Imo etiā ſi nec
per ſe nec procuratorem cōparerent / non de
berent de contumacia puniri: ex quo potius
ſunt inuitati. Et hoc niſi vel eſſet electa in-
duſtria perſonæ (quia eſſet multū doctus &
practicus) vel tangeret aliquomodo perſonā
citati: quia tunc teneretur compere ſaltem ꝑ
procuratorē vt. d. c. ad apoſtolicę, niſi eſſet di-
ctum ꝙ perſonaliter compareret vt ſupra di
ctum eſt.

¶ Adde tamen ꝙ licet alias quis teneatur per
ſonaliter in concilio comparere & non per
procuratorem (vt dictum eſt) tamen ſi pro-
curatorē conſtituat & illi de concilio velint
procuratorē admittere, hoc poterunt ex gra
tia ſaltem ad euitādam pœnam cōtumaciæ:
vt in ſimili dicit abb. in. d. cap. quia propter
in. §. illud de elec. & in. c. conſtitutus de ap-
pel. Generaliter autem in alia materia ꝗ quā
do quis eſt citatus ad concilium ſi aliquis
citatur vt perſonaliter compareat, ſufficeret
mittere procuratorem ſi alias natura cauſæ
non requirit perſonalem comparitionem. &
hoc niſi in citatione exprimatur iuſta cauſa
quare velit contra regulam. cap. 1. de iudi.
in. 6. ꝙ perſonaliter compareat, & in citato-
rio appoſitum ſit verbū perſonaliter: prout

ponit notabiliter bal.in.l.1.§.vſus in fi.ff.de
A procura.refert feli.i.c.1.i.4.col.de re iudi.ali
quid per eundē in.c.cum ordinē de reſcrip.

SED QVIA
dictū eſt ꝙ prælati
tenētur perſonaliter
comparere:
quæro vtrū ſi epiſcopus
nō eſt citatus
teneatur ire ad
concilium?Et do.
in.c.non oportet
18.di.dicit ꝙ nō.
& idem abb.per illum tex.in.c.ego.N.de iu-
reiuran.& idem ioan.de immol.poſt ioā.an.
ibidem.vbi dicit etiam ſi viderit alios epiſco-
pos ire ad cōcilium ipſe non debet ire ſi non
eſt vocatus. Quod videtur verum etiam ſi
in præcedēti cōcilio eſſet pręfixū tēpus:ſicut
patet in geſtis cōcilii conſtantien.vbi fuerat
ſtatutum ꝙ de decēnio in decēnium fieret cō
ciliū.nō.n.ppterea ex ſolo aduentu tpis epi
& alii qui tenentur ire ad conciliū cōſtituerē
tur in mora/maxime vt poſſēt puniri:qa poſ
ſibile eſſet ꝙ tēpus decēnii eſſet prorogatum
ipſis ignorātibus.& ppterea tex.in.d.ca.ego
N.requirit vocatiōem Pro hoc tex.in.c.1.in
B fi.de pace iura.fir.vbi vaſallus nō priuat feu
do ſi nō defēdit dñm quē ſcit guerrā pati niſi
poſt.q̄ ter fuerit requiſitus.& hoc videtur pro
bare tex.in.c.qm̄, & melius in.ca.ppter ec-
cleſiaſticas.18.di.vbi licet velit ꝙ bis ī anno
certo tpe debeat fieri conciliū puinciale vel
ſaltem ſemel ſecūdum.c.qm̄.tñ dicit epos cō
uocādos in.d.c.ppter eccleſiaſticas el primo
& lo ſecūdo.Item qa poſſet qs etiā eſſe obli-
tus:quia decēnio inducitur obliuio:vt.l.pere
gre.ff.de acqui.poſ.& ob hoc excuſat. Facit
quod dicit bar.i.l.ſi quis delegauerit.ff.de no
ua.& in.l.ſi cui in prin.ff.de lega.1.dynus in
regula imputari/in.6.Poſſet ēt eſſe mutata p
ſona in epatu,& ideo iuſtā habere cām igno
rantiæ.l.qui in alterius.ff.de regulis iuris.ca.
cum quis eo.ti.in.6.cū cōcordan. Et hoc in-
dubitanter eſt verū qñ tēpus eſt appoſitū pro
cōcilio faciēdo:vt ſupra diximus factū & ſta
tutum in concilio conſtantien.

¶ Sed vbi eſſet præciſe præfixus terminus p
ſonis in concilio exiſtētibus ad ſecō gregan-
dū & cōparendū ſub pœna certa die,tūc for
te nō requireretur alia citatio:quia dies inter
pellat pro homine.l.magnā.C.de cōtrahen.
& cōmit.ſtipu.c.potuit de locato.&.l.2.C.de
iura emphite.l.traiectitiue.§.de illo.ff.de act.
& obli.c.2.de conceſ.præben.&.c.ne p defe
ctu de elec.ad idē in.c.cū in cūctis de elec. C
&.c.licet canon eo.ti.in.6.cū aliis cōcordan.
Et hoc tenet ale.a.in.c.ſi epus.18.di.in prin.
p notata in.c.cū inter vniuerſas de elec.&.c.
eccleſia noſtra el ſecūdo eo.ti.Quæ oīa intel
lige qñ nullomō eſſet vocatus ad concilium
nec p edictū gñal'r:alioquin ſi eſſet appoſitū
edictū,tunc dicendū vt ſupra late dictū eſt in
quōne de forma citationis & ſequētibus.

QVID AVTEM
ſi ante aduentū diei
aliquæ ex pſonis q̄
in cōcilio intereſſe
debent eſſent mor
tuæ:an tenerent cō
parere ſucceſſores,
& dies eos interpel
let:vt ēt tanq̄ con-
tumaces poſſint puniri ſi non compareant?
Et videretur dicendū prima facie ꝙ ſic:quia
illa quæ ſunt facta in generali concilio, vidē
tur deducta in notorietatē,ita ꝙ nō videntur
excuſari ii maxime qui ire tenentur:ideo
nō videt neceſſaria alia citatio.Ad hoc.c.bo
næ el primo de elec.& cle.paſtoralis de re iu
di.c.quanto de tranſla.præla.c.cum ſit de ap-
pel.c.venerabilem de elec.cum ſimil. maxi- D
me ſi præfixa fuiſſet dies ad concilium p pa-
pam.Facit.d.cle.paſtoralis,de re iudi.ca.1.de
cauſa poſſeſ.& proprie.& ibi doc.c.cū olim
(ibi inno.ioan.an.& anto.)de re iudi.

¶ Sed credo contrarium verius.tum quia
dies præfixa & citatio facta prædeceſſori nō
ligat ſucceſſorem.c.quia.V.de iudi.& bal.in
l.per diuerſas.10.q.C.mandati.l.fi.§.& ſi pręe
fatam verſi.tertio quæro circa finem.C.de iu
re delibe.Facit quod dicit de reſcripto re inte
gra,cuius vigore non conuenitur ſucceſſor:
vt in.ca.ſignificauit de reſcrip.& de inſtantia
in.d.c.quia.V.& per argumētum a maiori ſi
poſt contractam pœnam ſucceſſor non tene
tur,ergo nec ex prędeceſſoris vocatiōe īcur-
rir.Ad hoc quod dicitur in.l.prima.C.ne ex
delic.defunc.per bar.in.l.1.ff.de priua.delic.
& in.l.q opus.ff.de noui opis nunci.l.3.§.qđ
autem.ff.quod quiſq; iuris. ℣ Facit in pro-
poſito:quia ſicut ſucceſſor iudex debet de no
uo citare ſaltem vnica citatione/quia mutata
eſt perſona(vt in.l.conſentaneum,ibi bar.&
bal.C.quomodo & quando iudex) a pari &
in perſona citādi. ℣ Nec obſtat quod dicitur
de notorio:quia & in notoriis requiritur cita
tio vbi poteſt cōpetere defenſio.Abb.in.d.c.

A cum ſit romana in fine in penul. notabili. de
appel. & idẽ in. c. 1. in. 2. col. de cauſa poſſ. &
proprie. & in. d. c. bonæ el primo in. 4. col. &
in. c. veſtra ꝑpe fi. de cohabi. cle. & mu. & in
c. cauſam quæ in prima col. de reſcrip. & la-
tius in cap. cum olim in. 6. col. de re iudi. &
in conſi. 68. in ſecundo volu. incipit quanq̃.
Procedit ergo quod dictum eſt non requiri
in notorio citationem/ quando clare conſtat
nullã citato cõpetere poſſe defenſionẽ, quod
ſecus eſt ĩ propoſito, vbi potuit qui ſucceſſit
ignorare & credere nõ teneri: & ideo quan-
tumcũq; dicatur inductũ notorium/ videtur
requiri citatio. De quo etiam vide glo. in ca.
ad noſtram el tertio. & ibi ioan. an. butrius
& abb. de iureiuran. immol. in ca. cum olim
de re iudi. cap. porro de diuor. cap. fi. & ibi
doc. de elec. in ſexto. & cardi. floren. in cle.
paſtoralis. 13. notabili de re iudi. ad idem
qui matri. accuſa. poſ. c. cum in tua. Et ꝙ non
teneatur ſucceſſor facit quod dicit archi. in. c.
dudum. 18. q. 2. ꝙ licet prædeceſſori ſint da-
te tres dilationes/ nihilominus ſucceſſor ha-
bebit quartam, ſunt enim induciæ potius re-
medium cauſæ q̃ perſonę. Et hoc maxime in
propoſito: cũ ſimus in pœnalibus, in quibus
nõ receditur a perſona nec vidẽtur tacite re-
B petitæ. Bal. in. l. 1. C. de iis quæ pœnæ nomi
ne, angelus in authen. de hæredibus & fal. §.
ſi quis autem non implens. Facit glo. in cle.
1. de vita & honeſ. cle. in verſi. 3. Sunt enim
pœnæ odioſæ, & ideo actus non debent pu-
niri niſi in caſibus in iure expreſſis. l. & ſi quis
§. diuus. ff. de reli. & ſump. func. Bal. in. l. ne-
mo martyres. C. de ſacroſanctis eccleſiis. Et
a pœna excuſat quælibet iniuſta cauſa, glo.
& doc. in. d. l. 1. §. fi. ff. ſi quis ius dicenti non
obtemp. l. 4. §. poteſt. ff. de liberali cauſa, glo.
in. l. plagii criminis. & ibi angelus. C. ad. l. iu
liam de plagiariis. l. 1. in fi. de abige. Ange-
lus in. l. prætor. §. hac actione. ff. de vi bono-
rum rap. & in. l. 1. ad finem prin. ff. de eo per
quem factũ eſt/ cum ſimil. Et videtur ad pro-
poſitum ſatis tex. ibi in. d. §. fi. & tex. in. d. cap.
dudum. vbi poſt mortem prædeceſſoris etiã
ſucceſſori de nouo ſit mandatum. Item facit
ꝙ iſte ſucceſſor non repetitur vocatus ad cõ
cilium, & ideo nõ debet ire: vt in. d. c. ego. N.
& diximus ſupra. Et ſic non obſtat quod dici
tur de notorietate: quia non agitur vtrum in
notoriis requiratur alia citatio, ſed vtrum ſuc
ceſſores ſint aſtricti vigore præfixi termini.
quod non videtur, quia non repetitur cita-
tio. ¶ Et idem dicendũ eſſet ſi citato aliquo
prelato & eo mortuo ſurrogaretur in locum C
eius alius ante inchoatũ conciliũ: nã ex illa
citatione nõ arctareť talis ſucceſſor ꝑ ꝓdicta.
¶ Sed quid ſi citatꝰ eſſet in periculo vitæ (vel
propter inimicitias vel propter potentiã ſu-
perioris ſui hoc prohibentis) an excuſetur ſi
mittat aliũ, & an de neceſſitate teneatur mit-
tere? Gregorius. 7. in. 3. li. ſui regiſtri ſcribens
ſigifredo maguntinen. archiepiſcopo dicit in
hæc verba. quod autẽ dicis quoſdam fratres
non poſſe ad concilium conuenire ob prin-
cipis inimicitiam, dicimus eis ſufficere ꝙ de
ſuis clericis dirigãt qui pro eis valeant reſpõ-
dere. De hoc tamen dic vt latius in ſequenti
quæſtione.

RURSUS QUIA dictũ eſt ꝙ citatus ad
concilium debet per-
ſonaliter cõparere ſi
non ſit impeditus: qd
ſi eſt impeditus ita ꝙ
non poſſit ire ad con
cilium, an teneatur
mittere procuratorẽ,
& ſi non mittat an cenſeatur contumax? Et
dic quòd tenetur mittere procuratorem vel
nuntium ad eum excuſandum: ſicut quan-
do quis eſt citatus vt perſonaliter compareat D
ſi eſt impeditus tenetur mittere procurato-
rem: vt in. c. querelam. de procu. & ibi cardi.
in. 3. 8. &. 10. quæſtiõe. & bene tex. in. c. quia
ꝑpter de elec. debet enim in caſu noſtro mit
tere procuratorẽ ad allegãdum impedimẽtũ
& eum excuſandũ. Ad idem quod ponit idẽ
car. in. c. fi. in. 5. &. 6. q. de accuſa. Facit tex. &
dicit ibi do. in ca. cꝓus. 18. di. ꝙ debet mitte-
re ſubſtitutũ. qui licet loquatur in prouincia
li concilio, idem videtur dicendum in gene-
rali. vnde videtur ꝙ iſte procurator vel nun
tius ſit admittendus etiam ad actus concilia-
res. de quo aliquid infra dicetur in proxima
quæſtiõe. & vide tex. & glo. in. c. ſi ægrotãs. 5.
q. 3. Quod etiã fieri poterit per literas: vt ĩ. c.
placuit. 18. di. ¶ Imo poterit etiam probare
impedimẽtum per vnum teſtem: vt dicit ibi
glo. & glo. 86. di. tãta. & glo. fi. 4. q. 5. q̃ſquis.
& glo. in. c. ex literis, de in integrum reſti. Et
hoc vt excuſetur a pœna contumaciæ: vt di-
cit do. in. d. c. placuit. & ſic reſpondet ad illum
tex. in. d. ca. ex literis: qui loquitur quando a-
gitur de probando impedimento ad retractã
dum ſententiam. Quo caſu ſufficit ꝙ fiat fi-
des archiepiſcopo non ſynodo: vt dicit. d. do-
mi. in. d. cap. placuit. ¶ Imo plus voluit inno.

in.d.c.querelam(quem improbat alex.in.d.
A l.quæſitum) ꝙ abſq; alia probatione tenetur
credere iudex excuſatoribus. Quod dictum
inno.forte poſſet ſaluari & eſſe verum in ca-
ſu noſtro quando quis vocatus ad cõcilium
mitteret duos excuſatores allegantes impedi
mentũ:quia eſſet eis credendum. Et plus vo-
luit glo.in.c.quiſquis.4.q.5.ꝙ etiam per ſuũ
iuramentum poterit probare impedimentũ
ſuũ.pro quo videtur tex.in.c. quia ꝓpter de
elec. de quo vide infra quæſtione proxima.
v Cautius tñ eſt ꝙ mittat procuratorẽ:iuxta
notata per cy.& doc.in.l.1.C.de in integrũ re
ſti. Ad quod tex.in ca.cõſtitutus de appel.&
c.cũ dilecti de dolo & contu.&.c.cum parati
de appel.in. c.tũ ex literis de in integrũ reſti.
¶ Sed contra hoc videtur tex.& bal.in.c.cum
parati de appel. vbi archiepiſcopus citatur a
legato:qui allegauit per excuſatorem ꝙ fue-
rat in legatione regis,nec ꝓpterea excuſatur
a contumacia. Et ſic licet quælibet iniuſta cau
ſa excuſet a dolo (vt i.l.1.§.fi.ff.ſi quis ius di
centi non obtemperauerit.& in.l.igitur.§.1.
ff.de liberali cauſa.facit glo.in verbo de cæte
ro.in.c.1.de poſtu.præla.in.6.)nõ tamen ex
cuſat a cõtumacia. v Sed tu dic ꝙ ille tex.nõ
probat dictum bal.quia papa ibi fuit motus,
B quia obtentu appellationis conabatur decli-
nare iudicium legati,& ideo non admiſit ex-
cuſatorem impedimenti/quod non negaba-
tur verum. Facit ad materiam quod dicitur
in.d.c.cum dilecti de dolo & contu.& in.d.c.
conſtitutus de appel. Et de materia per bal.
in.l.1.ff.de diuer. & tẽpo.præſcrip.l.penul.
§.ad crimen de publi.iudi.c.veniens de accu
ſa.& in.l.ſeruum quoq;.§.publice.ff.de pro-
cura.quando in cauſa criminali mittitur ex-
cuſator. Quod & voluit bar. in extrauagãti
ad reprimẽdũ in ver.neglexerit. quod repu-
tat notabile immol.in dicto.§. ad crimen. Et
glo.in.d.c.ſi ægrotans.vbi quando excuſetur
ſi mittat:& ſi nõ mittit quando excuſetur:&
quando ſufficiat excuſator & quando requi-
ratur procurator. Et intellige ꝙ impedimen-
tum ſit legitimum.vnde ſimplex quartana ſi-
ue febricula non excuſat:vt in cap.placuit in
glo.& do.18.di.& in.l. quæſitum de re iudi.
Sed ſenectus excuſat.96.di.tanta.& do.in.d.
c.placuit. v Quæ autem ſint legitimæ cau-
ſæ,per glo.& archi.in.c.peruenit, & in.d.ca.
placuit.18.di.& glo.& doc.in.c.communis
23.di. vbi etiam dicitur legitimum impedi-
mentum grauis infirmitas ſuorũ. & vide in
d.c.querelam,&.d.l.quæſitũ per doc.& in.ca.

ii qui de conſecr.di.4.& glo.3.in.c.ſi quis iu- C
ſto de elec.in.6.& l.2.ff. ſi quis cautionibus.
& in.c.accedens el.2. vt lite non conteſ. glo.
& doc.in.l.fi.ff.de in integ.reſti.ti.generali.&
in.c.ex.ratione de appel. Et diligens inquiſi-
tor videat in locis in.d.l. quæſitum per doc.
adductis. & poſt glo.in.c.quia ꝓpter de elec.
& omnino tex.in.c.multum ſtupeo.3.q.6.
¶ Et prædicta procedũt in caſu noſtro:vide-
licet ad euitandum pœnam contumaciæ. in
aliis autẽ caſibus dic vt per doc. maxime im-
mol.in.d.c.querelam.& moder.in.d.l.quæſi-
tum.& in.d.l.1.poſt bar. ff. de diuer.& tẽpo.
præſcrip.& per angel.& immol. poſt glo. in
l ſi quis inſtituatur hæres.ff.de hære.inſti.per
bar.& alios in.l.2.ff.ſi quis cau.& archi.in.c.
ſi ęgrotans.5.q.3.& plura vide remiſſiue per
alex.in.d.l. quæſitum. v Quibus adde ma-
teriam.c. ex tranſmiſſa de præſcrip. & mate-
riam.c.ex ratione cum cõcor.de appel.& vi-
de latiſſimam diſtinctionem bal.quando ille
qui nõ poteſt perſonaliter comparere tenea-
tur mittere procuratorem vel non/ in.l.2 §.
ſi quis in iudicio.ff.ſi quis cautionibus.& ibi
quando eſt impeditus & quando culpa eius
oritur impedimentum,ibi vide plene per eũ.
& etiã vide ibi per moder.& per abb & alios D
in.d.c.cum dilecti, de dolo & contu. & in.d.
c.ſi ægrotans.5.q.3.v Adde tamẽ quod dicit
do.in.d.c. ſi epiſcopus.18.di. ꝙ licet venerit
aliquis iam cœpto concilio, excuſatur:quia
præſumitur ꝙ iuſte fuerit impeditus ex quo
nõ contẽpſit:argumento.l.diuus.ff.de in in-
tegrum reſti.ex illo enim quod ſequitur pre-
ſumitur id quod præceſſit.22.q.2.quod ait,
& in cap.peruenit. & vide glo.in.c. ſcribam
de præſump.
¶ Qualiter autẽ debeat probari impedimen
tum,tex.in ca.quia propter.§.fi.de elec.vide-
tur velle ꝙ probetur per iuramentum.& ali
quid dictum eſt ſupra in principio. multum
attendi debet qualitas pſonę & cauſæ & ſub-
iecta materia. Tamen magis cõmunis con-
cluſio eſt ſecundum quod refert alex. & im-
mol.in.d.l.quæſitum ꝙ ſit arbitrarium inſpe
cta qualitate impedimẽti & perſonarũ.quod
& tenet glo.2.in.c.ſi quis iuſto. de elec. in.6.
De quo vide bar.in.d.l.quæſitum & in.d.l.2.
ſi quis cautionibus.& anto.& immol. in.d.c.
querelam,& in locis adductis per alexan. in
d.l.quæſitum. Eſt tamen in propoſito aduer-
tendum vt dictum eſt ꝙ non ſufficit quodli-
bet impedimentum,ſed debet eſſe grauis ne
ceſſitas quæ eum impediat:vt in cap. epiſco-

A pus & in.c.peruenit.18.di.& in cap.ſi ægrotans.5.q.3.

SED QVID ſi eo caſu quo tenetur mittere procuratorem, nõ reperiat qui velit acceptare? cum inuitus nõ poſſit quis compelli: vt inſti. de mãdato. §.mãdatum el.1. Videtur dicendum ꝙ non eſſet imputandum impedito, maxime ſi ſit pauper impeditus. & hoc vult abb.in.d. cap.cum dilecti, in verſi. ſed dices de dolo & contu.poſt oſtien.& ponunt alii ibi.

¶ Item quid ſi ille quẽ miſit ſit captus in via a lattronibus, an epiſcopus qui eum miſit poterit excommunicari tanq̃ cõtumax? Archi. referendo lau. videtur tenere ꝙ ſic in.c.epiſcopus.18.di.Sed do.contra & ita refert lau. & archi.videlicet ꝙ non poterit excommunicari vt cõtumax.Et hanc credo fuiſſe opinionem lau.& archi.per tex.quem allegãt: videlicet in.l.eum a matribus.C.qui petant tu.& l.fi.C.de condi. inſer. Et forte ꝙ meus archi. B
eſt corruptus.

¶ Item quid ſi fuerit detentus in via? Glo.in ca.quoniam.18.di.in verbo vis,& domi. videntur velle ꝙ non excuſatur, ſed datur actio contra impedientem. allegat do.l.2.ff.ſi quis cautionibus,& glo.& doc.in.c ex literis de in integ.reſti.Sed ſi non ſit ſoluẽdo impediens vel vis fuerit illata a magiſtratu, ꝙ tũc detur exceptio aduerſus tale impedimẽtum. Sed ego credo ꝙ illud non habeat locum in vocato ad concilium: niſi dicatur factum ad obuiandum fraudibus quæ fieri poſſent fingendo. Vel dic ꝙ datur reſtitutio in integrũ ſecundum glo.in.d.c.quoniam.& vide in ca. ex literis: & in argumẽtũ quæ dicuntur in.c. ex ratione de appel.

AT HIC quæro ex quo impeditus tenetᷓ mittere procuratorem vt euitet pœnam contumaciæ, vtrum debeat vel poſſit mittere procuratorẽ qui habeat vocem deliberatiuã & deciſiuam: vt ſunt archiepiſcopi epiſcopi & ſimiles de quibus ſupra diximus. Et videtur prima facie ꝙ ſic. nam & canonicus impeditus poteſt committere vocem alteri con C
canonico: vt in.c. quia propter de elec.& in ca.ſi quis iuſto impedimẽto eo.ti.in.6.Et pro hoc facit tex.in.c.epiſcopus. & ibi domi.18. di. qui dicit ꝙ debet mittere legatũ ſiue ſubſtitutum.& idem tex.in.c.ſi ægrotans.5.q.3. ibi do. Item dare vocem in cõcilio eſt actus iuriſditionis principaliter,nõ ordinis.& ideo vt ſupra diximus epiſcopus non conſecratus habet vocem: vt in cap.epiſcopus.18.di. ergo videtur ꝙ poſſit delegare.c.quod ſedes in glo.1.& ca.paſtoralis de officio ordi. Et per hoc videtur ꝙ etiam poſſet mittere inferiorẽ epiſcopo, ex quo non attenditur ordo ſed iuriſditio: vt in cap. aqua de conſecr. eccle. vel alta. ꝟ Item facit ꝙ quando illud quod eſt gerendum non eſt ex ſui natura malum ſiue illicitum, tunc quod quis poteſt per ſe poteſt per alium.l.quæſitum.ff.de in ius vocan. Item & perſona illuſtris litigat per procuratorem & nõ per ſe.l.penul.C.de procura.Facit quia ad hunc effectum vſus procuratorũ eſt inuctus, vt qui nõ poteſt per ſe poſſit per procuratorem actum gerere: eſt enim edictum de procuratoribus prohibitorium, vt qui non ſit prohibitus a iure cenſeatur ad- D
miſſus.cap.1.de procura. in.6.Ad hoc facit quod ponit ioan.an.in regula poteſt qs in.6. ꝟ Nec videᷓ obſtare ſi dicatur ꝙ dare vocẽ in concilio eſt proprium dignitatis epiſcopalis, & quod non videtur poſſe explicari per inferiorẽ: quia videmus ſimile in laico qui eſt incapax ſpiritualium: vt in.c. ſacroſancta, & in.c.maſſana de elec.& in.c. cauſam quæ de præſcrip.& tamen poteſt eſſe procurator in cauſis ſpiritualibus: vt in.c.1. de procura. in 6. Sic etiã non poteſt laicus tenere beneficiũ eccleſiaſticum nec poteſt ei conferri,& tamẽ nomine alieno poteſt acceptare & inueſtiri: vt in.c.accedẽs de prębẽ.Facit in ſimili ꝙ videmus in concilio vnũ ſubſcribere pro alio: vt patet in ſubſcriptione plurium epiſcoporum in concilio calcedonen. contra euthicẽ. Et ſimiliter ſæpius in geſtis eiuſdem concilii reperitur talis epiſcopus faciẽs verba pro tali epiſcopo &c.

¶ In contrarium facit: quia videtur eſſe proprium epiſcoporum, & electa eorum induſtria ad dandum vocem deciſiuã in concilio: vt in.c.vbinam legiſtis.96.di. & per omnia iura antiqua: vt patet.15.di.c.1. vbi tantum fit mẽtio de epiſcopis & appellantur patres:

A vt in.c.ſancta romana.15.di.& in cap.habeo
librum.16.di. & in illo articulo qui dicātur
habere vocem in cōcilio ſatis ſupra dictum
eſt.ergo non videtur ꝙ poſſit alteri demāda-
ri,cap.ſi.§.is autem cum materia de offi.dele.
c.is cui eo.ti.in.6. Item videtur ꝙ hoc ſit cer
tum miniſterium quod ei incumbit,ergo nō
poteſt alteri demandari:vt in.d.c.ſi.in.9.cæ-
terum.

POSSET in iſta quæſtione cōcludi ꝙ
ſi epiſcopus vocatus ad cōcilium impeditus
mittit alium epiſcopum vel vocem ſuā com
mittit alteri epiſcopo q ſimiliter habet inter-
eſſe concilio (licet non teneatur,quia ex quo
eſt impeditus excuſat & ſufficit mittere pro-
curatorem ad excuſandum:vt in.c. peruenit
& in cap. placuit cum aliis ibidem.18. di. &
dictum eſt ſupra,&.5.q.3. ſi ægrotans.) non
poſſit per ſupradicta.Et hoc niſi papa hoc ei
mandaſſet vt procuratorem ad dandum vo-
cem loco ſui mitteret: iuxta notata in.d. cap.
querelam de procura.Et poterit ſi velit demū
conſentientibus papa vel cōcilio:vel vbi pa-
pa non eſſet præſens/maiori parte repræſen
tantium concilium.& ſic poſſumus induce-
re in propoſito dictum.cap. quia propter,&
cap.ſi quis iuſto.& ibi ioā.an.Facit,quod no-
B tat abb.in.c.conſtitutus de appel.& in.d.cap.
quia propter in.§.illud. Et ita poſſumus in-
telligere quotiens legimus in geſtis diuerſo-
rum conciliorū vnum dediſſe vocem pro a-
lio.Quod intelligo ſi accedat conſenſus pa-
pæ etiam ſi eſſet inferior epiſcopo & non de
gremio concilii qui eſſet conſtitutus procu-
rator:quia papa poteſt habilitare etiam laicū
in concilio vt det vocem deciſiuam: vt dictū
fuit in ru. qui habeāt vocem in concilio. Ad
hoc.63.di.adrianꝰ,&.c.in ſynodo.Poteſt.n.
papa cōmittere laico etiā tractare de ſpiritua
libus:vt ponunt doc. poſt glo.in.c. decerni-
mus de iudi. ¶ Sic poteſt intelligi quod dixi
ſupra in quæſtione qui ſunt neceſſario vocā
di ad concilium/de illis qui in cōcilio ſenen.
elegerunt baſileam pro futuro cōcilio.Et ſic
etiam poteſt intelligi quod dictum eſt ſupra
de epiſcopo rauennen. qui miſit epiſcopum
ceſenatē.& deuſdedit presbyterū.vel ibi erāt
duo miſſi / vnus epiſcopus & alius presby-
ter:& propter epiſcopum tolerabatur presby
ter procurator cum eo.Ad quod facit ꝙ prin
cipalis erat epiſcopus,vt patet ibi : quia ipſe
propoſuit pro ſe & presbytero cōprocurato
re.Item & ipſemet epiſcopus rauennatis ec-
cleſiæ tranſmiſſis literis ad papam damnabāt
hæreſim propter quam congregata fuerat ſy C
nodus : & profitebatur duas operationes &
duas voluntates in chriſto eſſe/& deū & ho-
minem ieſum chriſtum per ſpiritum ſanctū
in vtero matris conceptum & natum in dua
bus naturis verū deum & hominem in vna
perſona,vtraq; operantem quę deitatis & hu
manitatis ſunt. & ſic non tantū per procura-
tores quātum per ſuas literas videtur dediſſe
vocem.In quo concilio fuerunt damnati cy-
rus alexādrinæ eccleſiæ epiſcopus/& ſergius
conſtantinopolitanæ eccleſiæ epiſcopus, &
eius ſucceſſores pyrrhus & paulus.

¶ Adde tamen ꝙ per literas non poteſt dari
votum:vt eſt tex.in.d.cap.ſi quis iuſto/in.§.
abſens.Sed ibi (in ipſo concilio calcedonēſi)
non fuerunt receptæ literæ pro voto:verum
quia in illis cōſtituebat.d.epus ſuos procura
tores & in illis confitebatur veritatem & im-
pugnabat hæreſim alias damnatam in perſo-
na cyri & ſergii (quæ repullulabat ex ſcriptis
pauli & pyrrhi ſucceſſorū/qui poſtea in iſta
ſynodo martini fuerunt damnati) propterea
fuerunt quidem receptæ, ſed non pro voto:
quia ad hoc faciendū erāt procuratores præ-
ſentes admiſſi ex gratia propter impedimen-
tum vt dixi/qui erant daturi votum: quia nō
poterat dari votum ante diſcuſſionē & pro- D
poſitionem factam in concilio. Et fuit iſtud
concilium martini primi qui eſt ſanctus,cu-
ius feſtum celebratur.12.nouēbris, qui fuit
de ciuitate tuderti.In quo cōcilio ſecundum
quod in geſtis legitur ex propoſitione ſecre-
tarii fuerunt epiſcopi.102.de aliis ſuperue-
nientibus.105.& ita etiam legitur in legen-
da ipſius.

¶ AVT loquimur quando epiſcopus mit-
tit procuratorem ad concilium non epiſco-
pum & ſine alio mandato vel licētia papę vel
concilii quando papa nō adeſſet.Et non po-
teſt:quia eſt proprium epiſcopi dare vocem
deciſiuam in concilio, & videtur in hoc ele-
cta induſtria perſonæ.l.inter artifices.ff.de ſo
lu.& ſic procedunt iura ſecundo loco addu-
cta.Non obſtat.l.1.§.vſus, de procura.&.l.
penul.C.eo.ti.quia illę loquuntur in actibus
& cauſis quæ poſſunt per ſe & per alium no
mine eius explicari, & in qbus nō eſt electa
induſtria perſonæ & dignitatis. ¶ Similiter
non obſtat quod dicitur de laico in cap.1.de
procura.& ca. accedens de præben. quia illa
loquuntur in iis quorum eſt capax laicus.ſed
dationis vocis in cōcilio non eſt capax:vt in
d.c.vbinam legiſtis.96.di.ſicut nec in dando

vocem in electione: vt in cap. ſacroſancta &
A in.c. maſſana de elec. & in.c. bene quidem/ &
c. cum ad verum, &. c. ſatis euidenter. 96. di.
cum ſimil. Et ratio huius eſt: quia dare vocẽ
eſt mere ſpirituale: vt in dictis iuribus. Item
quando datur vox eſt actus qui cõſiſtit in fa-
ciendo, & eſt authoritatis dantis vocem. In
iſtis autẽ ſpiritualibus non poteſt laicus neq;
ſuo neq; alieno nomine authoritatẽ præſta-
re. ponit ioan. an. in regula quod alicui de re
gu. iu. in. 6. Facit glo. in cap. ad apoſtolicæ &
ibi doc. de excep. & ca. 2. de ætate & quali. &
doc. in. c. 2. de iudi. ponit archi. in cap. laicis
16. q. 7. & hoc vult paul. de liazariis in. c. 1.
de procura. in. 6. & refert ibi do. Sicut enim
omnis cõſenſus qui requiritur ab aliquo ra-
tione publici officii dicitur authoritas & nõ
poteſt demandari (dicit bal. referendo inno.
in. l. fi. in. §. neceſſitate in. 7. col. C. de bonis
quæ libe.) ſic & conſenſus qui requiritur ab
epiſcopo in cõcilio, non videtur ꝙ poſſit de-
mandari. Et licet dare vocem in concilio ſit
iuriſditionis, tamẽ exercetur adminiculo or-
dinis epiſcopalis: quia eſt proprium ipſorũ
epiſcoporum: vt in. c. ſatis euidenter. 96. di.
&. c. ego. N. de iureiu. & dicit ioan. an. in. d. re
gula quod alicui in mercu. & dictum eſt ſu-
B pra in ru. qui ſint vocandi ad concilium. Vn
de non poteſt cõmitti inferiori ab epiſcopo:
vt in. d. c. aqua de conſecr. eccleſiæ vel altaris.
& in. d. ca. quod ſedem in glo. de offi. ordi. &
glo. in. c. peruenit. 96. di.

¶ Poſſet tamen dici (eo caſu quo data eſſet
ſimpliciter facultas conſtituendi procurato-
rem) ꝙ ſi vnus epiſcopus impeditus conſti-
tuiſſet ſuum procuratorem vnum clericum
qui non ſit epiſcopus & dediſſet ei poteſtatẽ
ſubſtituendi aliũ & ille ſubſtituiſſet vnũ epi
ſcopum, iſte ſubſtitutus eſſet admittẽdus nõ
minus q̃ ſi ab ipſo principali fuiſſet ſubſtitu-
tus. argumẽto. l. item eorum. §. 1. ff. quod cu
iuſq; vniuer. nomine. & maxime ſi adſint illa
verba conſtituo talem procuratorem & quẽ-
cunq; ſubſtituendũ ab eo: vel conſtituo talẽ
procuratorẽ & committo vices meas illi quẽ
ipſe nominauerit. Quia tũc nominatus vi-
detur facere tãq̃ fiſtula vel canale: ſicut dicit
in cle. religioſus de ꝓcura. poſt glo. ibi, & in
c. poſt ceſſionẽ de proba. per anto. & alios, &
bar. i. l. 1. §. ceterũ. ff. de acqui. poſſ. Et hoc in
propoſito voluit matheſillanus in quibuſdã
additionibus per eum factis ad antonium de
butrio ĩ dicto tractatu de ſchiſmaticis. & ſen
tit ioã. an. in. d. regula quod alicui in mercu.

¶ Et ex his infertur ꝙ qui eſt epiſcopus ꝓ- C
curator alterius ad dandum vocẽ decuſiuã in
caſibus prædictis, poterit habere duas voces:
vnam nomine ſuo & aliam nomine alterius
cuius vices gerit, per dicta in. d. c. quia ꝓpter
&. d. c. ſi quis iuſto. Facit quod dicitur in. l. ſi
conſul. ff. de adop. & in. c. a collatione de ap-
pel. in. 6. & tex. iuncta glo. in. c. cum olim de
re iudi. & ita tenet abb. in cap. ſcriptum, in. 3.
notabili de elec. Et ita legitur factum in con-
cilio ſenen. & refertur in concilio baſilien. vt
patet in geſtis ipſius concilii in prima ſeſſio-
ne. vbi patet ꝙ in electione loci ciuitatis baſi
lien. archiepiſcopus toletanus hiſpaniarum
primas dixit ſe habere duas voces: vnam vt
præſidens nationis hiſpaniæ, ſecundum quã
non poſſet conſentire niſi requiſita & cõſen-
tiente ſua prædicta natione, aliam vt archiepi
ſcopus & primas hiſpaniarũ, ſecundum quã
conſenſit in dicta electione loci ciuitatis ba-
ſilien. Sed in contrarium facit tex. in. c. penul.
§. porro de elec. in. 6. & quod dicit ioan. an.
in. c. quamuis de offi. delega. vbi dicitur ꝙ ha
bens duas voces vel plures nõ poteſt illas in
diuerſas partes contrarias dare. Et idem dicit
abb. in. c. cum olim de re iudi. ꝙ non poteſt
quis dare vnam vocem tanq̃ procurator, &
aliam contrariam nomine ſuo: quia non ha D
bet niſi vnum dictamen rationis. vnde debet
ambas dare in idem. ¶ Fallit ſecundum abb.
& alios in. d. c. cum olim quando fuiſſet data
in mãdatis certa vox in ſpecie: quia tunc illã
dat vigore certi mandati, vtputa de eligen-
do talem. & ſic potuit eſſe in caſu archiepi-
ſcopi toletani. Et ſic intellige quod dictum
eſt ꝙ vnam poteſt dare ſuo nomine & aliam
contrariam nomine alterius. Sic etiam &
multo magis intellige quando quis haberet
duas voces iure proprio: quia non poterit
dare cõtrarias: vt dicit ioan. an. in. d. c. penul.
& abb. in. d. c. cum olim. Et adde ad dicta in
in illo articulo de eo qui habet plures eccle-
ſias inuicem annexas vel ſeparatas.

AT TAMEN
hic occurrit vna
difficultas: quia ſi
conſtitueret pro-
curator vnus epi-
ſcopus qui poteſt
exercere & habere
vocẽ in concilio,
videt̃ ꝙ hoc poſ-
ſit facere etiã non
habita licẽtia a papa vel concilio, dummodo

A non contradicant. Hoc videtur probari per dictum.c.quia propter,& dictum.c.ſi quis iuſto. vbi licet canonicus impeditus iuſto impedimento non poſſit cõſtituere extraneum in procuratorẽ qui habeat intereſſe electioni in capitulo celebrandæ,tamẽ bene poteſt cõ canonicũ etiã inuitis aliis concanonicis:quia ipſis volentibus etiam ſi non eſſet impeditus poſſet:vt in ca.ſcriptũ & ibi ioan.de immol. in.2.col.de elec.Quod dicunt ibi doc.habere locum etiã in aliis beneficiis inferioribus: vt domi.poſt immol.& phili.ibidem in.d.ca. ſi quis iuſto.Facit quod dicitur in.l.ſi ſtipulatus fuero.ff.de verb.obli.& in.l. ſi ſic.§.1. ff. de lega.1.Et de hoc videtur tex.& ibi doc. in ca.ſi epiſcopus.18.di. qui dicit ꝙ epiſcopus impeditus debet mittere legatum. & do. ibi ſummat ſubſtitum, nec dicit ad allegandum impedimentum, vnde videtur ꝙ arctetur ad mittendum vnũ pro ſe qui interſit & det votum in concilio. ¶ Sed ad hoc poſſet reſponderi ꝙ eſt alia ratio in concilio generali.tum quia tractantur plura & maiora.tum quia videtur magis electa induſtria in cõſulendo & dando vocẽ deciſiuam q̃ in iſtis inferioribus collegiis in quibus non eſt tantum periculũ, & quorum electio expectat confirmationem

B & authoritatem ſuperioris. ¶ Quod tñ poſſit etiã in concilio generali, aliqui dicũt tex. & glo.hoc probare in.c.conuenientibus.1.q. 7.Quod non video probari poſſe niſi per illius principium, dum loquitur in tenentibus locum papæ.Sed a paritate rationis facit ille tex.& do.in.d.cap.ſi epiſcopus,magis q̃ alius tex.

¶ Et ſi dicatur ꝙ poſſet contingere caſus in quo epiſcopus conſtitueret procuratorem alium epiſcopum in dando vocẽ in certo actu & certo modo (quod videtur fieri poſſe:vt.d. c.ſi quis iuſto & ſupra dixi.& ſic iſte procurator erit tanq̃ pica vel organum vel fiſtula vel canale:ſicut in ſimili dicitur in glo.in cle.religioſus de procura.& doc.in ca. poſt ceſſionẽ de proba. in excõmunicato procuratore dato ad ſubſtituendũ habilem) quo caſu ceſſaret ratio pluralitatis negociorum & arduitatis rerum quæ ibidem tractantur & conſideratio induſtriæ perſonæ. poteſt reſponderi ꝙ per hoc non ceſſat periculum: quia ibi gerũtur ea quæ non expectant aliam confirmationem vel determinationẽ. Nec videtur ſatisfactum licet procurator habeat mandatum certo modo limitatum: quia poſſet eſſe ꝙ ſi epiſcopus impedit⁹ eſſet præſens traheretur ex rationibus aliorum in aliam ſententiã. Facit

C quod dicitur in.c.2.in glo. in verſi.ciuilis,de arbi. in.6. & quod dicit abb. in.c. in geneſi in.4.col.de elec.& in ca.3.in.fi. de iurepa. & ſi ſic fieri poſſet de facili/ omnes detractarent & defugerent ire ad concilium.

¶ Fateor tamen ſi papa vel concilium abſente papa ſciret ꝙ daretur vox per procuratorẽ & toleraret, ꝙ talis tolerantia & patientia tacite validaret actum. Ad hoc eſt quod dicitur poſt glo.in.l.q̃uis indubitati.C. de adulte.& in.l.reos.C.de accuſa.& poſt glo.in.c.1. de iudi.in.6.& bar.in.l. penul.in.§.ad crimẽ ff.de publi.iudi.in vltima.q.& in ſpecu.in ti. de procura.§.1.verſi.ſed pone ꝙ in cauſa in qua non poterat procurator. interuenire adfuerit, an proceſſus ſubſiſtat. Et de materia miſſus qñ per patiẽtiam papa tacite videatur diſpenſare,vide quod dicitur in.c.cũ iamdudum de præben.&.c.penul.de ſupplen.negli. præla.& in.c.oĩs.3.di. ¶ Et ſic ſaluatẽ opinio nẽ do.de.s.gemi.vbi ſupra & in quodam tractatulo de cõcilio,& roſellũ: qui per dictum c. quia propter &.c.ſi qs iuſto, videntur velle ꝙ poſſit epiſcopus committere vocem alteri epiſcopo vel exiſtenti in concilio quando ipſe eſt impeditus.quia intelligo papa vel concilio ſciẽte & patiente.Quod crederem verum tantum in eo actu in quo eſſet toleratus

D niſi eſſet a principio ſimpliciter admiſſus pro illo principali.Facit quod dicitur in.l.barbarius.ff.de officio prætoris,& in.c.ad probandum de re iudi.& melius quæ notantur in.c. cum nuncius de teſti. ¶ Et ad præmiſſa facit ꝙ epiſcopi ſunt in concilio tanq̃ iudices ſiue aſſeſſores:vt dicit inno.in.c.graue de præbẽ. Facit.2.q.6.placuit.xi.q.3.ſi epiſcopus.de re iudi.ad apoſtolicæ.§.noſita in.6.& in.c.pro humani de homi.co.li. Et ad præmiſſa etiam facit ꝙ quia in concilio requiritur præſentia & conſilium,ſi impeditus præſtare non poteſt præſentiam,nec conſilium:quia conſiliũ vnius non eſt conſilium alterius.& ideo non põt alteri demãdari.Facit quod dicit ioã.an. in.c.1.ne ſede vacan.in.6.& anto. de butrio in.c.cum conſuetudinis de conſue.&.c.cũ in veteri de elec.&.c. cum tempore de arbi. per doc.Et tanto minus crederẽ permiſſum quãdo eſſet contentio inter duos de papatu: vt ceſſet fraus quæ fieri poſſet multiplicãdo voces. Si tamen epiſcopus qui vellet ire ad cõciliũ eſſet impeditus, & certioraretẽ de omnibus difficultatibus & rationibus per partes hincinde adductis,& requireretẽ eius cõſiliũ, forte

A forte hoc caſu poſſet alteri cōmittere vocem
ſuam certo mō dandā: & ſimiliter ſi eſſet dan-
da vox tm̄ in aliquo actu nō diſputatiuo ſed
tm̄ dependenti a nuda voluntate habentium
dare votum: quia tunc ceſſat ratio ſupra alle-
gata. Et iſto alio modo intelligo & reſtringo
opinionē roſelli & dominici ſupra adductas.
& conuenit ad iura p̱ eos allegata: videlicet
c. quia propter & c. penul. de elec. in. 6. ſecun
dū quæ iura debet intelligi eorū opinio. Pro
quo ēt faciunt dicta in dicta regula qđ alicui.

QVERITVR
rurſus an ſi ep̄us
ē impeditus, tenea-
tur mittere procu-
ratorem ad recipiē
dū ſtatuta concilii:
Et reſpondetur ꝙ
ſic in. c. ſi ep̄us. 18.
di. & poterit quem
cunq; mittere pro-
curatorem. Et ratio huius eſt: quia quilibet
epiſcopus tenetur recipere geſta in concilio
& illa inſinuare & palam facere ſuo clero
& populo: vt in. c. ſi. 18. di. Vnde beatus gre-
go. in regiſtro li. 4. c. 96. dicit, mandamus vt
B nullus cōmuni cōgregationi ītereſſe poſtpo
nat, niſi aut corporis infirmitas quēpiam for-
taſſe vetuerit/ aut cuiuſdam eum cauſæ iuſta
excuſatio minime venire permiſerit: ii tamē
qui prohibente aliqua neceſſitate nequeunt
in ſynodum conuenire, loco ſuo presbyterū
aut diaconum dirigant: quatenus quæ a nr̄o
vicario/ deo auxiliante fuerint definita, ad
eum qui abſens eſt per ipſum quē miſerit fi-
da relatione p̱ueniant: vt incōuulſa firmitate
ſeruentur & nullus ea audeat occaſiōis excu
ſatione violare. ¶ Et idem ſi mitteret ep̄s pro-
curatorem ad tractādū ſuas proprias cauſas:
quia tunc etiā laicus poterit mitti: vt in. d. c. 1
de procura. in. 6. & ioan. an. in. d. regula quod
alicui in mercu. & in. c. ſi. de iis quæſi. a pr̨.
Et hoc quando cauſa tractanda non eſſet ſpi
ritualis ſed temporalis: vel ſi eſſet ſpiritualis,
laicus in iudicio nihil ſpiritualitatis haberet
exercere ſed ſolum in iudicio diſputare de ef
fectu actus ſpiritualis: & non quando ipſe ha
beret exercere ipſum actum ſpiritualem/ vel
ipſum de eſſe ad non eſſe vel de non eſſe ad
eſſe deducere. Et ita intelligit illum tex. in. d.
c. 1. de procuratori. in. 6. paulus de liazariis
ibi: & refert ibi domi. in prin. & dictum eſt ſu
pra. Et ideo ibi dicitur ꝙ laicus poteſt aſſumi
cōſiliarius & aſſeſſor in cauſis ſpiritualibus;
vt puta quando tractaretur de duabus electio C.
nibus in diſcordia celebratis. Et idem dicunt
doc. maxime moderni in. c. decernimus de iu
di. & bal. ibi: qui voluit ꝙ poſſit etiā pronun-
ciare interlocutoriā, licet cautius fieret ſi ſub
nomine epiſcopi. Non tamen poſſet cōmitti
cauſa ſpiritualis clerico & laico per epiſcopū,
licet alias poſſit de rebus ſpiritualibus com-
promitti in clericum & laicum: vt dicit abb.
in. c. contigit in ſi. de arbi.

¶ An autem in iſtis operetur conſenſus par
tium/ & quid ſi non fuit oppoſita exceptio: vi
de aretinum in. d. c. decernimus. Vnde ſi eſ-
ſet commiſſa de conſenſu p̱tium cauſa ma-
trimonialis laico/ vel ſi nō de expreſſo cōſen
ſu tm̄ nō opponeretᷣ exceptio, valeret: vt vide
tur velle ibi aretinus ī. d. c. decernimus. Sed
cauſæ matrimoniales nō debent cōmitti niſi
ep̄is: vt in. c. 1. de cōſan. & affi. & in. c. auditis
de pr̨ſcrip. & c. accedētibus/ de exceſ. prǽla.
c. multorum. 35. q. 7. Quæ etiam cauſæ quā
uis ſint iuriſditionis, non tamē poſſunt expe
diri ſiue adminiculo ordinis. Sicut ēt verbe
rare clericum cauſa diſciplinæ/ vt in. c. per ue
nit. 95. di. in glo. quod non debet fieri per lai
cum: vt in. c. vniuerſitatis de ſen. excom. niſi
ratione incorrigibilitatis: vt dicit glo. 45. di. D
in ſumma. Nec videtur ꝙ etiam de conſenſu
partium poſſint laico committi: & ſi commit
tantur, quantumcunq; non opponatur/ non
tamen videtur ꝙ validus ſit proceſſus. Facit
quod dicitur in. ca. ſciſcitatus de reſcrip. niſi
hoc fieret per papam ex certa eius ſcientia: vt
dictum eſt ſupra de laico qui poteſt dare vo-
cem papa mandante, & dicitur in. d. ca. decer-
nimus poſt glo. ¶ Sed pro nunc non decido
an ſit verum quod dicit ibi aretinus. Pridie ta
men in quadam cauſa meſſanen. diuortii om
nes tenuimus contra ꝙ non valeat proceſ-
ſus etiam de conſenſu, etiam ſi non oppona-
tur exceptio. Vide in. d. c. decernimus moder
niores. Et ibi an laicus poſſit eſſe notarius in
cauſis ſpiritualibus, & an ſyndicus/ an opera-
rius/ an vicarius epiſcopi. & quid in clerico
coniugato. De quo etiam per ioan. an. in. ca.
cum ioannes de clericis coniuga. & in. c. vni-
co eo. ti. in. 6. & an tanq̄ aſſeſſor poſſit dicta-
re ſententiam in ſpiritualibus. & an poſſit
clerico coniugato committi cauſa matrimo-
nialis. Et de iſtis & multis aliis a quibus pro
hibentur laici in iſtis ſpiritualibus/ etiam vi-
de ioan. de ana. in. c. ſicut vno de hr̨re. in. 6.
& per ioan. de immol. in. c. cōtingit/ de arbi.
¶ An aūt incidenter de cā matrimoniali vel

in poſſeſſorio ſup matrimonio cognoſcere
A poſſint:vide bal.in.c.tuá de ordine cogni.& i
l.omni innouatione.C.de ſacroſanc.eccle.
¶ Et per hoc patet ꝙ nõ obſtat qđ dicit ioá.
an.in.d.rl'a quod alicui:ꝙ qñ eſt mandatum
datum de certa perſona eligenda/tunc poteſt
quaſi fiſtula vel canale interuenire procura⸗
tor dando vocem quantũcunq; perſona pro⸗
curatoris ſit inhabilis puta laicus.tum in pro
poſito propter maius periculum.tum quia ſi
ſit laicus/propter incapacitatem tractandi ſpi
ritualia,vt in iuribus ſupra allegatis. & quia
non poteſt ſi non ſit a papa habilitatus nec de
bet intereſſe in concilio:vt in.c.vbinam legi⸗
ſtis.96.di.manet enim laicis obſequendi ne⸗
ceſſitas nõ authoritas imperandi in talibus:
vt in.c.ſi.de rebus eccle.non alie. Et ſi epiſco
pus eſſet ille qui erit procurator ,dico idem:
quia non valebit conſtitutio/nec poterit pro
alio dare votum : quia epiſcopi qui vocan⸗
tur ad concilium/nõ vocantur pro vno actu
tantum explicando.& ideo non videtur con
ueniens ꝙ ad vnũ actũ tm̃ procuratoré cõſti
tuere poſſit.Item quia in concilio debet fieri
diſputatio rerũ gerẽdarum & tractatus & cõ
B ſultationes plures in rebus gerẽdis / & de iis
quæ concernunt ſtatum vniuerſalẽ eccleſiæ.
¶ Et propterea ex iſtis & aliis ſuperioribus
rationibus non credo ꝙ epiſcopus infirmus
& impeditus poſſit iure proprio procuratoré
epũm cõſtituere(quantũcunq; per eum illi eſ
ſet data etiam certa forma& de certa perſõa)
in huiuſmodi generali cõcilio vbi eſt papa &
collegium cardinaliũ & aliorũ prælatorũ to
tius orbis, quorum iudiciũ poſſet adducere
abſenté impeditum in contrariá ſententiam
dari mandati.Et propterea dicit bar.in.l.ſiqs
C.quę re.li.xi.ꝙ omnis actus qui habet fie⸗
ri in conſpectu principis/dicitur concernere
induſtriam perſonę,& ideo nõ poteſt p aliũ
explicari.d.l.inter artifices de ſolu.&. c.is cui
de officio delega.in.6.Et hoc niſi in caſibus
ſupra notatis,in quibus ceſſant iſtę rationes.
¶ Et ex his non erit vera opinio roſelli , qui
hoc caſu ſimpl'r tenet cõtrariũ per dictá notá
ioan.an.in.d.regula quod alicui. maxime vt
dictum eſt quando eſt in actu præſtandi cõ⸗
ſenſus ratione publici officii : vt eſt propriũ
epiſcopi in concilio/per illud dictum bal . in
d.§.neceſſitate.quod etiam replicat ioan . de
Immol in.c.cum vos/in.4.col.de iis quæ fiũt
a præla.& in.ca .cum conſuetudinis de con⸗
ſue.& eſt glo.in.ca.dudũ de rebus eccle.non
alie.in.6.tunc enim non poteſt per alium ex C
plicari:vt ponunt doc.in.d.§ . is autem in.c.
ſi.de offi.de lega.& cardi.ibi in.5.oppo.&. q.
1.Et ad hoc facit qđ dicit abb.in.c.ſi.in glo.2.
in.5.col. de dila. ꝙ vbi requiritur in aliquo
actu præſentia alicuius/ non poteſt per aliũ
explicari.de quo vide omnia quę fuerunt ad
ducta in prin.in illa quæſtiõe generaliter po
ſita/an vocatus ad concilium poſſit compa⸗
rere per procuratorem.Et ad propoſitum eſt
dictum bal.in.c.quanuis de offi.dele. vbi di⸗
cit ꝙ ſi ex quattuor conſulibus debent inter
eſſe tres ad conſulendum & pronuncian⸗
dum / illi tres non poſſunt alium ſubſtitue⸗
re.Adde etiam ꝙ ſicut non poteſt epiſcopus
dare vocem per procuratorem in concilio /
ita nec etiam per literas. imo multo minus:
vt.d. ca .ſiquis iuſto.§.ſi.de elec.in. 6 .& ſu⸗
pra dictum eſt.

SEDQVID ſi aliquis non ve⸗
nerit in termino
ſed poſt conciliũ
congregatũ / vtrũ
debeat admitti? Et
videtur dicendum
ꝙ non.c .cum in
tua/qui matri . ac⸗ D
cuſa . poſ. quia ei
eſt imputandum qui non fecit in tp̃e id ad
quod tenebatur. Sed dic contra:quia quãdiu
concilium non eſt abſolutum / poterit morã
purgare:vt in. ca .propter eccleſiaſticas eſ. 1.
18.di.& ibi glo.& do.in. c.ſi epiſcopus.18.
di.in primo quęſito . & dixi ſupra de illo qui
vocatus veniſſet iam cœpto concilio ꝙ excu
ſaretur tanq̃ impeditus.Et ita reperitur factũ
in concilio martini de ſtephano epõ dorenſi
qui petiit ſe in cõciliũ introduci poſt congre
gatá ſynodũ.ex quo cõſtat ꝙ non põt ſe in⸗
tromittere lapſo termino ſine licentia cõcilii.
¶ Et licet prima facie tex.in.d.c.ꝓpter eccle⸗
ſiaſticas iuncta glo.videatur probare contra
riũ/qñ facit differentiá inter terminũ iuris &
ſtatutũ ab hoĩe (ſicut videtur in propoſito)
tñ cõſiderãdũ eſt ꝙ nõ dicitur cõtracta mora
añ abſolutũ conciliũ.Eſt.n .duplex citatio :ꝙ
compeat in termino/& ad cõciliũ.quãdiu igi
tur cõciliũ nõ eſt abſolutũ,ſatis cõpuit in tp̃e
ad intereſſendũ in cõcilio licet nõ in termino
ad principiũ cõgregãdi cõcilii.Incurret ergo
pœná cõtumacię/quia nõ in tp̃e (vt i.l.& ſi
poſt tres.& ibi bar.ff.ſi quis cautionibus)nõ

A tamen pœnam quia non interfuit concilio &
quia non cōpuit. Facit quod dicitur in glo.
in verbo diutius in.d. c.cum dilceti de do
lo & contu, Equitas enim ſuadet ꝙ moram
vtriuſq; actus per comparitionem ante actū
expletum purgaſſe cenſeatur. c.conſuluit/de
offi.delega.& do.in.d.c.ſi eṗus, 18.di. Et mo
ra modici temporis non præiudicat.l. ſi in le
ge.§.colonus: ibi bar.ff.locati. Nec mora in
toto cenſetur cōmiſſa ratione partis: bar. in
l.in fideicommiſſi.ff.de vſuris. Sic & cōmiſ
ſa in altera ex alternatiuis. l.ſtichum in prin.
ibi doc.ff.de ſolu. Et quia iſta materia eſt bro
cardiaa & lōga, vide i locis propriis. in. l.mo
ra.ff.de vſur.archi.in.d.c.propter eccleſiaſti
cas.l.magnam de contrahen. & committen.
ſtipu.regula mora/de regu.iu.in.6.l.mora &
l.inſulam.ff.de verb.obli.c.potuit de loca.cū
aliis ſimilibus. Et eo magis videt̄ verū quod
dixi, ꝙ poteſt dici mora commiſſa in præ
paratoriis,& ideo purgabilis.l.ſancimus.C.
de fideicōmiſ. Ad quod adde quæ dicta ſunt
ſupra in queſtione quando in citatione non
eſt adiectum tempus.

B SED HIC VL
terius quæro vtrū
prælatus vocatus
ad conciliū poſſit
imponere onꝰ ſu
biectis eccleſiis vt
ſoluāt charitatiuū
ſubſidium pro ex
penſa itineris: In
no. anto. & abb.
tenēt ꝙ ſic in.c.1.de ſtatu mona. & idē abb,
in.c.conquerēte de offi.ordi.& in. c.dilectus
eo.ti.& belencinus in trac.de charitatiuo ſub
ſidio.q.21. Et idē qn̄ teneret̄ ire ad papā im
patorē vel regē: vt late idē belēcinus in.20.q.
¶ AN autem eo caſu quo prælatus vocat̄
ad concilium generale ad quod tenetur acce
dere (vt dictū eſt per tex.18.di.c.placuit) &
ad concilium prouinciale (vt in.c.eṗus ad ſy
nodum ea.di.& quaſi per totam illam diſtin
ctionem) poſſit exigere charitatiuū ſubſidiū
a monaſteriis. Abb.in.c.dilectꝰ de offi. ordi.
dubitauit, & ſimiliter in.ca.1.de ſtatu mona.
ſed doc.cōiter,ioan.an.& anto.& ioan.de im
mol.tenent ꝙ non in.c.dilectus de offi. ordi.
& bal.in.l.ſiquis ad declinādam.C.de eṗis &
cle.& archi.& ioan.an.in.c.1.de præbē.in.6.
Cardi.aūt in.d.c.dilectus de offi.ordi. & ī.d.
c.1.de ſtatu mona,tenet contrariū,& ita dicit
conſuluiſſe: videlicet ꝙ teneātur,& ꝙ ita ſer
uatur. Sed cōis opinio eſt ꝙ teneātur de quo C
vide belenciņum late in.d.trac.q.28.

¶ De pœnis nō venientiū ad con.arti.5.

VIDIMVS QVI
teneantur venire ad
cōcilium, nunc videa
mꝰ qua pœna ſint ple
ctendi contemnentes
ſiue nolētes venire ad
ipſum. Et dic ꝙ ſunt
excōmunicandi: vt in
c.non oportet/ & in
c.peruenit,& in.c.placuit.18.di. Et iſta excō
municatio prout colligitur ex glo.& hug.ibi
in.c.ſi quis.18.di.eſt potius quædam ſuſpen
ſio q̄ ſeparatio a communione fideliū & par
ticipatione ſacramentorum: iuxta.c.a nobis
de excep. Vnde non erunt tales prohibiti ce
lebrare diuina officia/& recipere ſacramenta
eccleſiaſtica / & communicare cum ceteris
epiſcopis & aliis: ſed tantum erunt ſuſpen
ſi a communibus negociis cū aliis epiſcopis.
Nec poterūt intereſſe ſcrutinio epiſcoporū
nec conſecrationi eorum & aliis commu
niter pertractādis cum metropolitano & epi D
ſcopis ſecundum hug.& refert cardi.de turre
cre. in trac. de poteſtate papæ in materia cō
ciliorum.c.20.& ponit do. in.c.propter el
2.eadē di. Sed idē do.in.d.c.ſiquis epiſcopo
rum/videtur velle ꝙ etiam poterunt excom
municari: & hoc erit in optione præſiden
tium in concilio.& idem dicit in.d.c.pro
pter. Qui licet loquatur in conciliis prouin
cialibus, eadem imo & maior ratio videtur
in concilio generali. Et vide eundem do. in
c.placuit in fi.qui notat ꝙ quandoq; quis di
citur excommunicatus qui non eſt excluſus
a ſacramentis & communione fidelium ſed
ab actibus vniuerſitatis. allegat.c.ex literis
de conſti.&.18.di.c.ſiquis el.1.& ibi glo.cū
ſequenti. ¶ Vnde ex concilio arelaten. ſe
cundo dicitur. ſiquis autem adeſſe neglexe
rit vel cœtum fratrum antequam concilium
diſſoluatur crediderit deſerendum, aliena
tum ſe a fratrum communione cognoſcat,
nec eum recipe liceat niſi in ſequenti ſynodo
fuerit abſolutus: vt in.d.c.ſiquis. Et idem in
concilio agathen. & terraconen. in duobus
ca.ſequentibus. Interim autem ſi pœniteat
de peccato, recipitur ad pœnitētiam ſed non
ad cōmunionē epiſcoporū/niſi ſit lapſus an
nus. Vide do.in.d.c.ſiquis,qui tex. loquitur
in concilio prouinciali & trahitur ad gn̄ale.

Et ſi vocati ſunt de illis qui iurauerunt ſecun
A dum formam,c,ego . N . de iureiuran . quia ſunt periuri / poſſent deponi a ſuis dignitatibus: quia periurium inducit pœnam depoſitionis : vt in . ca . querelam,& i,c , tua nos de iureiuran,& in,c.2 .de reſcrip.per modernos. Et ideo dico ꝙ ſiquis eorũ venit ad concilium & diſceſſit illicentiatus anteꝗ̃ ſynodꝰ ſolueretur,debet excõicari/ nec debet abſolui vſq; ad futurum cõcilium per iura prędicta. Facit.c.1 .de iudi. ⁋ Vñ iſte excõicatus a ſynodo/ nõ põt abſolui p ſingulos prælatos ſynodi,ſed ab ipſa ſynodo tm: vt in.c.graue de pręben.& ponit archi.& do.17.di.ĩ ſũma.& idẽ do.in.ca .ſi quis autem.18.di.Et quia illicẽtiatus receſſit/ hẽtur pro cõtumace.non.n. dicitur veniſſe qui nõ ſtetit: vt in.d.c.1 .de iudi.& .l.quęſitum.ff.de re iudi.non enim dicitur cõparuiſſe qui illicẽtiatus receſſit . Vide quod dicit in.d.c.cõſuluit de offi.dele.& bar. in.l.ſi finita in.§.iulianus.ff.de dam.infec.xi. q.3 ,certũ.inno.in.c.calũniam/ de pœnis. Vñ do,in.d.c.ſi quis/ notat ꝙ ita dicitur cõtumax & ita punitur veniẽs & ante tẽpus/ diſcedens ſicut cõtumax nullo modo veniẽs.allegat.xi. q.3 .certis,&.d.c.1 .de iudi. Imo plus punitur
B qui illicentiatus receſſit ꝗ̃ qui tarde venit: vt dicit inno.in.d.c.calũniam.vide bal.in.l.nam ita diuus.ff.de adop.

⁋ Limitant tñ doc.in terminis.c.1 .de iudi.niſi receſſiſſet propter repẽtinum periculum: quia tunc nõ dicetur cõtumax ẽt ſi illicentiatus receſſerit. Ita anto.ibi in.d.c.1 . & ioã an. in.c.ſi poſtꝗ̃ de elec.in.6 . Et ſi eſſet ad ſynodũ citatus ad alicuius inſtãtiã & non repperiſſet partẽ aduerſam in termino,ſi illicentiatus diſcederet poſt terminũ nõ eſſet cõtumax , ita immol.in.d.c.1 .per tex.in.c.1 .de dolo & cõtu.in.6 . Qui plus voluit rephendẽdo dñm anto.ibi ꝙ iſto caſu iudex non poterit prorogare terminũ in aliam diem ſecundũ tex . in c.conſuluit de offi.dele.quia ille tex.loquitur in reo qui potuit habere legitimã cauſam nõ comparendi: ſed ſecus in actore.

⁋ Sed licet dictum ioannis de immo ,ſit in ſe verũ eo modo quo loquitur,tamẽ nõ credo verum ꝙ tex.in.d.c.cõſuluit habeat locũ tñ in reo. Vnde intelligendo dictũ immol.prout loquitur(videlicet qñ cõparet reus & nõ reperit actorem,& accuſata contumacia actoris diſcedit ſine alia petita licẽtia) fateor ꝑpter accuſatam contumaciam actoris ꝙ ſi recedat reus non erit cõtumax: quia tũc etiã ſi iudex proroget terminũ,propter accuſatam contumaciã actoris nõ venientis/ in die prorogata
C nõ erit cõtumax reus ſi nõ fuit de nouo citatus: quia actor qui videt cõparitionem rei & accuſationem ſuæ contumaciæ per reum factam in actis redactam,debet de nouo citare vel intimare prorogationẽ ad cõſtituendum reum contumacẽ. Et ita videntur loqui doc. in.d.c.conſuluit,maxime cardi.ibi in.9.q.

⁋ Bar.tamen & doc.in.l.qui ante Kalen.vidẽtur ẽt velle ꝙ debeat petere a iudice licentiam & ſcribere in actis : & ꝙ ſic faciunt cauti procuratores. Licet tamen hoc ſit cautũ ,ſi nõ fecerit non erit cõtumax poſtꝗ̃ accuſauit cõtumaciam actoris/ & elapſo termino diſcedit: vt dicit immol.in.d.c.1 .de iudi. Et ideo ĩ hoc nõ meruit repræhendi anto.ab immol.quia ipſe non loquitur quando reus comparens accuſauit contumaciam actoris. Bal . tamen in.d.c.1 .de iudi.dicit ꝙ erit in arbitrio iudicis facere vt citatus expectet citantem ſicut econtra.

⁋ Ex dicto tamen. d.anto.in.d.c.1 .ſequitur vnum : videlicet ꝙ capitulum conſuluit. de offi.dele.habeat locum ita in actore ſicut in reo: quia ipſe vult in verſi,oppono tertio / ꝙ ſi actus ad quẽ citatur eſt expeditus recedere poteſt,quia tacite videtur licentiatus. & ita dicit procedere.xi.3 .ca .certum : &.18 .di.ca.
D quoniam/ &.c.ſiquis autem. Sed ſi actus non eſt expeditus in termino propter factũ partis citare facientis/ & ſic actoris(qui non cõparuit)non debet reꝰ rẽ deſerere: quia iudex poteſt differre in aliam diem: & ſi recedit/ cõtumax eſt,allegat.c.conſuluit de offi.dele. Ex quo apparet eum voluiſſe ꝙ.c.conſuluit habeat locum tam in actore ꝗ̃ in reo.& ſic contra ioannem de immol.in.d.c.1 .ex quo vult ꝙ reus non debet recedere non comparente actore,quia iudex poteſt differre. ⁋ Sed pro certo in hoc dominus anto . eſt ſibi contrarius: quia in . c .conſuluit / vult ꝙ ille tex.habeat locum in reo & non in actore : quia in actore non comparente circunducitur edictum,& debet iudex iterato facere reum citari,allegat archi. xi . q.1 .chriſtianus. & ita reſpondet ad contrarium . l . & poſt edictum.ff.de iudi. & ideo requiritur noua citatio. Hoc idem ponit ibi ioan.an.& glo. 2 .& refert vtrumq; milis in ver.citatio eſt neceſſaria. Subiungens ipſe ꝙ eo ipſo ꝙ iudex diſtulit actum facere in diem ſequentem / præſumitur terminum prorogaſſe . allegat ibal . in .l.& poſt edictum in prin.ff.de iudi. licet contrarium in hoc voluerit anto . in .c.

A cum dilecti/de dolo & contu.ſecundũ cum. ¶ Sed tu vide de hoc angelũ & ioan. de immol. qui ſunt contrarii in. l. de vnoquoq; ff.de re iudi.Ecad primum propoſitum ioan. an. in. d. c. conſuluit in verbo expectare, dicit ꝙ ſiue ſit actor ſiue reus nõ debet diſcedere illicẽtiatu :quia ſi altera pars poſtea venerit & allegauerit iuſtã cãm abſentiæ, poterit petere expẽſas. Vnde ẽt videtur velle ꝙ tex.in. c. conſuluit habeat locũ tam in actore q̃ in reo cuius cõtrarium videtur voluiſſe in glo.2.

¶ Vnde dicerem ꝙ ſi loquimur eo reſpectu quando circunducitur edictum, verum eſt dicere ꝙ in. c. conſuluit ideo nõ fuit edictum circunductum quia loquitur in reo in cuius perſona proprie non circũducitur edictũ ſed in perſona actoris, ſicut loquitur. l. & poſt edictum. Sed ſi loquimur reſpectu contumaciæ quia illicentiatus recedit, ita ille tex. habet locum in actore ſicut in reo: quia ſi actor nõ cõparet & reus ſic, ſi reus diſceſſit illicẽtiatus & poſtea actor veniret & allegaret iuſtã cãm abſentiæ, poterit petere cõdẽnari reũ in expenſas: ſicut ecõtra reus cõparens & petẽs circũduci edictũ, petita a iudice licentia põt

B petere actorẽ cõdemnari in expenſas. & tũc actus neq; in illa neq; in ſequenti die fieri poterit ſine noua citatione, ſicut loquitur mil[is]: alioquin ipſo reo nõ petente licẽtiã nec petente circunduci edictũ nec accuſante contumaciã actoris, eſſet cõtumax. Et ideo iſto reſpectu nõ eſt verũ quod dicit immol. ꝓdictũ c. cõſuluit hẽat locũ tm̃ in reo nõ cõparente in quo videt̃ vt ipſe dicit ꝙ ſubſit maior æquitas: qa imo inno. ibi & alii volũt iſto caſu idẽ eſſe & in actore: quia ſi reus cõparet & nõ actor, ex quo põt iudex prorogare in aliã diẽ nõ debet reus illicẽtiatus recedere: alioquin puniretur ĩ expẽſis, ſicut & ecõtra actor: vt in c. 1. de dolo & contu. in. 6. Et vide cardi. in. d. q. 9. & doc. in. d. l. nã ita dinus, & in. d. §. iulianus, & in. d. c. cõſuluit, in qbus locis tñ loquũtur doc. ad finẽ puniẽdi in expẽſis rõne cõtumaciæ. ¶ Vide tñ plene de materia ꝑ ludo. q facit quattuor mẽbra in. l. qui ante Kalen. ff. de verb. obli. & in ſpecu. in ti. de contumacia in. §. 1. & doc. in. l. ſcire oportet/ in. §. ſufficit. ff. de excuſa. tu. & remiſſiue in locis per allex. in. d. l. qui ante Kalen. & per iaſonem ibi adductis.

¶ Sed iſtud eſt in iudicio, in cõcilio aũt aliud eſt: quia ſi cõparet & illicentiatus recedit/ punitur poena cõtumaciæ, nec ita circũducitur edictũ in citato ad cõciliũ ſicut ad iudiciũ: vt C
dicit inno. in. d. c. cõſuluit, allegat dictũ. c. ſiqs 18. di. & c. certũ. xi. q. 3. Vnde ſi aliqs vocatus ad concilium expectaſſet per plures dies alios abſentes & poſtea etiam in die prorogata illicẽtiatus recederet. puniretur tanq̃ contumax non expectato fine concilii: vt ibi dicit. Et idẽ dicit in electiõibus faciendis.

¶ Adde tamen ꝙ ſi poſt comparitionem ad concilium ſuperueniſſet aliquod legitimum impedimentum repentinum quod alias excuſaret ipſo iure a comparendo (iuxta notata in. l. quęſitũ. ff. de re iudi. & l. 2. §. ſi quis. ff. ſi quis cau.) tunc ſi diſcederet illicẽtiatus, nõ incurreret pœnam cõtumaciæ vt ſupra dictũ eſt: & impune tunc poſſet recedere, quia videretur ipſo iure licẽtiatus. Deberet tñ eo caſu dimittere procuratorem qui allegaret excuſationẽ eius in concilio. Ita in ſimili in iudice dicit. d. anto. in. d. c. 1. in. 13. col. de iudi. ſicut diximus qñ a principio impeditus tenetur mittere procuratorem ad excuſandũ. Et ſi eſſet in cõcilio ad iudiciũ vocatus/ & in quo quis poteſt litigare ꝑ procuratorem, nõ ſolũ teneretur dimittere procuratorẽ qui eum excuſaret in concilio/ ſed etiam qui defenderet cãm: vt dicit ibi. d. anto. in. d. c. 1. D

¶ Item ſi vocatus ad cõciliũ pro cã contra ipſum inſtituta vel inſtituẽda eſſet contumax, tunc oĩa remedia quę ſunt prodita cõtra cõtumaces haberent locum cõtra iſtum, de quibus vide in. c. tuæ & in. c. fi. vt lite nõ conteſt. & in ſpecu. in ru. de primo decreto in. §. iam de effectu, verſi. & nota, & l. ſi finita/ in. §. iulianus. ff. de dam. infec. cũ ſimil. Et in cauſis ĩ quibus proceditur ſummarie (vt in cauſa hæreſis: vt in. c. fi. de hære.) poſſet procedi ad diffinitiuam etiam lite non conteſtata. & maxime in concilio: vbi etiam videtur ꝙ in omni cauſa poſſit veniri ad ſententiam lite non cõteſtata quando ſic ſtatueret concilium, propter eius poteſtatem. De quo dicetur infra in queſtione qualis ſit forma procedendi & ſñandi in concilio.

ADDe etiam aliã pœnam non venientibus ad conciliũ vel ante finem recedentibus/ ꝙ dicũtur incurrere pœnã dãnatiõis ęternę: vtpote cõtẽptores & ſubſannatores patris: hoc eſt papæ & vniuerſalis eccleſię. Vnde dicitur prouer. 30. oculũ qui ſubſannat patrem & qui deſpicit partum matris ſuæ fodient corui de torrentibus, & comedent eum filii aquilæ. Vnde & theodoſius

A imperator ſcribens dioſcoro dicit.ſi quis ve rotam neceſſariam & vere deo amicam ſy⸗ nodum prætermiſerit & nõ omni virtute ſe⸗ cundum prædictum tempus ad præfinitum locum peruenerit,nullam excuſationẽ neq; apud deum neq; apud noſtram inueniet pie tatem:ſacerdotalem enim conuentum non niſi quis mala conſcientia ſauciatus omit⸗ tit.

¶ Adde etiam ꝙ ſi vocatus ad concilium ne gligit venire / & non mittit nec ſe excuſat, non ſtatim puniendus eſt tanq̃ contumax: ſed prius debet admoneri & requiri / & tan⸗ dem citari ad videndũ ſe declarari : vt eſt tex. in.c.ꝑpter eccleſiaſticas el.1.in verbo admo neant.18.di.& ibi glo. Facit quod dicitur in.c.indigne.12.q.2.& in.c.ſi aduerſarius ꝑ doc.de eo qui mittitur in poſſ.cã rei ſeruan. & anto.in.c.reprehenſibile de appel.& de eiſ.52.alias.49.incipit item ſi petitur.

B SED QVIA ſupradiximus quã doq; cõgregari cõ cilium per pares &inferiores (quo caſu vocatio ad cõ cilium fit per mo⸗ dum requiſitionis & nõ per modum authoritatiuę cita tionis) quęritur vtrum ille cui fit talis inti⸗ matio / debeat credere tali intimanti ? Et videtur ꝙ non:quia licet quis teneatur crede re nuncio rõne publici officii(vt in.c.cũ pa rati de appel.)tamen ſecus eſt in nuncio pri⸗ uate aſſumpto:vt dicit inno.in.c.qm̃ cõtra de proba.Item ex quo quis nõ eſt ſuperior non eſt ei credendũ/maxime contra maiorem.xi. q.3.qui reſiſtit.Facit quod dicitur in.c.at ſi cle rici de iudi.& quod dicitur in.l.ſi quis ex alie na.ff.de iudi.C.ſi a non compe.iudi. per to⸗ tum cum ſimil.

¶ Dic ꝙ aut iſte qui vocat ad concilium alle gat cauſam non efficacem vel nullam.Et nõ tenetur vocatus credere.l.vtrum.ff.de cõſti. pecu.l.ſi fideiuſſor creditori.ff.de fideiuſſo. Ad hoc quod dicitur in.c.cum in iure de of⸗ fi.dele.& quod dicitur in.c.2.de dila.& quod dicit angel.& doc.in.l.ſi fideicõmiſſum.ff.de iudi.& in.l.1.§.quinunciat. ff.de noui ope⸗ ris nuncia. videlicet ꝙ debet exprimi cauſa ĩ citatione.& quod dicit inno.in.c.prudentiã ĩ pri.de offi.dele.℣ Aut inſeritur cã iuſta & le gitima ſed non vera vel nõ veriſimilis,vel ꝑ ſona quæ nunciat eſt ſuſpecta & nõ authẽti⸗ ca.Et ſimiliter iuſte ſperni poteſt: argumẽto l.hæc autẽ ĩ prin.ff.ſi cui pluſq̃ per legẽ falci. xi.q.3.iulianus.Facit quod dicitur in.c.ad au res/& in.c.dilect⁹ de tẽpo.ordi.Si autẽ dubita tur an ſit vera vel veriſimilis & pſona q̃ man dat nũciari non eſt ſuſpecta,tũc debet credi: vt.23.q.1.quod culpatur,& ponit glo.in.d. c.dilectus.Vel debet ſeruari quod dicitur ĩ.c. ſi qñ de reſcrip.vt reſcribatur & certioretur. ¶ An autẽ ita debeat credi vt monitus arcteſ. dicerẽ in hoc ꝙ ſi cõiter teneſ verã eſſe cau⸗ ſam quæ inſeritur vel cõſtat eam eſſe veram aut veriſimilem, tũc debet credi maxime qñ ꝑ ſona quę mãdat nũciari ẽ grauis & authẽtĩ ca:quia ex quo talis intimatio fit ĩ defectũ iu dicis ſiue papæ nõ facientis debitũ ſuũ in cõ gregãdo cõcilium/& cã ſubeſt cõgregatiõis, nõ ẽ opus ꝙ in inſinuatiõe fiat probatio cau⸗ ſæ/ſed ſufficit ꝙ allegetur cã vera vel veriſi⸗ milis. Ad hoc quod dicit in.c.ſi.de appel.& in.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi.ff.de.de noui ope ris nun.℣ Nõ obſtat tex.in.l.2.&.3.ff.qd fal ſo tuto.& acto.quia ibi intimatio nõ fiebat in defectũ iudicis,ſed d facto ptis/& nõ reſpicie bat principaliter ipſum intimãtẽ:vnde nõ te nebatur ei credere.Sed hic fit in defectũ iudi D cis.vnde ſufficit allegare cãm verã vel veriſi⸗ milẽ/quãtuncũq; illa non probetur.Facit qd dicit in materia electiõis per inno.in.c.cũ no bis in verbo reuocare de elec.& doc. in. ca. cũ inter vniuerſas/&.c.corã/&.c.quia ꝑpter/ de elec.& quod dicit bal.poſt inno.& alios in c.1.de maio.& obe. ꝙ antiquior congregat collegium.& abb. in.ca.in cauſis / de elec. ℣ Et ex his patet reſponſio ad adducta in con trarium ſupra in principio.

AT PONE ꝙ vocatus ad cõ ciliũ eodẽ tẽpore ſit vocatus ab alio ſuperiore,cui de⸗ bet parere? Tex.ĩ ca. ſi epiſcopus 18.di.dicit ꝙ po tius regi q̃ archie piſcopo.& idem dicit glo.& glo.in.c.reprehẽſibile.23.q.8.Et ad idem tex.in.c.cũ parati de appel.vbi ꝓba⸗ tur ꝙ magis regi q̃ legato papæ.Papæ tñ ma gis q̃ regi:vt dicit ibi glo.& glo.in.di.c.repre henſibile.Glo.tñ in.d.c.cũ parati,videtur vel le ꝙ magis legato q̃ regi:quia legatus repræ ſentat perſonã papæ,& ei obediendũ eſt

A tanq̃ papæ, facit.93.di.c ſi.&.c.cõueniẽtibus
1.q.7.&.c.adrianus el.1.63.di.Sed hoc vide
tur contra tex.ibi.vbi fuiſſet excuſatus ep̃us
ſi fuiſſet in legatione regis vt allegabat.& ibi
papa dicit ꝙ non debuit contemnere legatũ
obtẽtu appellationis,& ita dicit ibi abb. in.d.
c.cum parati.Item dicit glo.& doc.ibi & do.
in.c.ſi epiſcopus,illud eſſe verum ꝙ vocatus
ab archiepiſcopo & a rege debet parere po-
tius regi quando habet feudum & regalia a
rege,alioquin potius debet obtemperare mã
dato ſuperioris:quia clericus vel ſacerdos nõ
ſubiicitur in aliquo iudici ſeculari,c.cum nõ
ab homine de iudi.cum ſimil. Et per hoc di-
cit ibi inno. & oſtien. ꝙ vocatus ad conciliũ
ab archiepiſcopo & rege, tenetur parere re-
gi potius ſi ab eo habet regalia:vt dicit oſtiẽ.
ibi.Quod dicit verum inno.niſi vellet archi-
epiſcopus eum intermittere mandatum re-
gis, & venire omnino ad concilium: quia
tunc debet ire ad concilium & obedire archi
epiſcopo: quia obediendum magis eſt ſpiri-
tui quàm carni,vt dicit ibi inno.

¶ Abb.ibi in.d.c.cum parati referẽdo prędi-
cta non acquieſcit huic dicto etiam in papa:
quia ſi prælatus eſt aſtrictus iuramento regi
ratione feudi, non poteſt impediri etiam per
B papam quominus ſeruet iuramentum regi,
cui eſt aſtrictus ratione feudi,nam nõ poteſt
papa tollere obligationẽ iuramentalem quæ
ſitam laico. Adducit tex. in cle. paſtoralis,de
re iudi.& inno.in.c.cum inter.P.de renun.&
dictum inno. in.c. inquiſitioni de ſenten. ex-
com. vbi dicit non eſſe obediendum papæ
ſi ex eius mandato veriſimiliter timetur ſcan
dalum vel aliquod malum futurum. Ad idẽ
etiam eſt quod dicit inno.in.c.quanto de cõ-
ſuc.ꝙ non eſt ei obediendum quando pręci-
peret aliquid contra ſtatutũ vniuerſalis eccle
ſiæ ſine rationabili cauſa. Facit quod dicitur
in. c. iulianus.xi.q.3. & quod notat idẽ abb.
in.c.ex multiplici in vltimo notabili,de deci.
Et bonum.216.conſiliũ pauli de caſtro,inci
pit præſuppoſito,facit etiam.l.2.§.merito,&
§.ſi quis a principe.ff.ne quid in loco publi-
co. Et bene facit pro dicto abbatis tex. in.c.
quæ in eccleſiarum,de conſti.vbi prohibetur
conſtitutio per laicos facta in præiudiciũ feu
di eccleſiaſtici: pariformiter nõ videtur ꝙ pa
pa poſſit in pręiudiciũ regis & feudatari eius
aliquid mandare. Dicit tamẽ abb.in fine quæ
ſtionis/ꝙ in dubio citatus debet parere papę:
quia in dubio præſumendum eſt moueri cũ
cauſa. allegat dictum.c. quæ in eccleſiarum,
&.l.fi.C.ſi cõtra ius vel vtili.publi. ¶ Domi- C
nus ioã.de immol.in.d.c.cum parati, vult ꝙ
quantumcunq; non ſubſit aliqua iuſta cauſa
faciendi tale mandatum per ſuperiorẽ eccle-
ſiaſticum,nihilominus ſi illud faciat potius o
bediendum eſt ei q̃ regi, licet male faciat ſu-
perior eccleſiaſticus mandando non obediri
regi: argumento,c.inter corporalia de trãſla.
præla.cum ſimil.

¶ Sed ſalua pace eorũ videtur mihi ꝙ vterq;
male dicat. Et primo abb. inquantum vult
papæ non eſſe obediendũ ſi mandet pro mo
dica cauſa & velit non obediri regi ſed ſibi,
& ꝙ tunc potius parendum eſt regi. Et ſimi-
liter ioan.de immol. male loquitur: inquan-
tum vult ꝙ feudatarius vocatus a prælato in
feriore a papa & a rege debet potius parere
prælato quam regi,quando a prælato fuit ei
mandatum etiam ſine iuſta cauſa ne pareret
regi. ¶ Et primo quo ad dictum abbatis in-
quantum loquitur de obligatione iurata, ni-
hil ad propoſitã quæſtionẽ: quia quantum-
cũq; papa nolit feudatarium clericum ire ad
regem,non per hoc tollitur iuramentum re-
gi præſtitũ.& venire ad papã poteſt ſine me-
tu periurii:quia cẽſetur in quocũq; iuramen
to excepta authoritas ſuperioris: vt in.c.veni
entes,& in.c.ea te de iureiu.potius enim dif- D
fertur tũc vel ſuſpenditur iuramentum q̃ tol
latur. Pro quo bene eſt quæſtio quam ponit
ſpecu.in ru.de feudis in.§.quoniã,verſi.16.
de barone & rege eodem tempore præcipiẽ-
tibus ſubdito,vbi videẽ ꝙ magis ſit parẽdum
regi: vt ibi per eũ,quem vide ſatis ad propo-
ſitum quæſtionis noſtræ. Et ſimiliter non eſt
ad propoſitũ dictũ inno,nec.in.c. inquiſitiõi,
nec.in.c.quãto:quia per tale mãdatum nõ fit
contra ſtatutum vniuerſalis eccleſiæ, nec iu-
ſte poteſt ſequi ſcandalum.& contra dictum
abbatis tenet glo.in.d.c.cum parati, & in.c.
repræhenſibile de appel. & in.c.quo auſu, &
in.c.ſi quis.23.q.8. Et in propoſito eſt ratio:
quia clericus tãtum reſpectu rei eſt ſubditus
regi & nõ reſpectu perſonæ.& propterea nõ
cognoſceret de delicto clerici ad priuandum
eum feudo: vt ponunt doc.in.c.verũ de foro
cõpe.nec aliquam perſonalem executionẽ in
eum facere poſſet: vt ibi. Et ideo cum plus iu
ris habeat papa in clericum quia ratione per
ſonę & eccleſiarum (vt in.c.cuncta per mun
dum,&.c.per principalẽ.9.q.3.) ideo ei etiã
ex ſola voluntate ſaltem rationabili præcipiẽ
ti (vt eſt in propoſito cũ vocat ad conciliũ)
eſt magis parendum q̃ regi. Facit etiam ꝙ

A omnis prælatus iurat papæ: vt in.c.ego.N. de iureiu. Et pro hoc adduco a fortiori deciſi.egidii.171.quę vult ꝙ citatus perſonaliter coram papa, de mandato vel iuramento fidelitatis quo imperatori aſtringitur ſe non bene excuſat/ nec etiã per hoc ꝙ acceſſus per terram imperatoris non eſt tutus. & ibi aſſignat rationes.

¶ Quod autem dicit ioan. de immol. de archiepiſcopo & alio inferiori prælato/ videtur contra tex.in.c.ex tranſmiſſa de foro compe. Licet ibi loquatur quando tractabatur cauſa feudalis quę eſt cognoſcenda per dominum feudi: vt in.c.cæterum &.c. nouit/ de iudi. & in caſu propoſito loquimur quando ratione feudi vocat᷑ eſſet a rege. Vnde ſi eſt indiſcre tum prælati præceptum, debet potius ire ad regem. Et hoc modo limito glo. in.d.c. cum parati, & doc. ibi. & doc. in. c. ſi. epiſcopus 18.di. quando volunt ꝙ quando archiepiſcopus & prælatus prohiberet ire ad regẽ & vocaret ad ſe, obediendum eſt prælato & ſpirirui potius q̃ carni: quia intelligo quando mãdatũ ſuperioris inferioris papa vel legati eſt diſcretum & cum cauſa: alioquin ſi ſine cauſa & ex nuda indiſcreta voluntate prohiberet epiſcopum ſubditum & feudatarium regis,

B obediendum eſſet potius regi vocanti ratione feudi & ex iuſta & neceſſaria cauſa. Ad hoc tex.in.c.nouit/ de iudi.&.c. cauſam quæ el tertio/ qui filii ſint legi. & ſpecu.in. d. verſi.16. Si autem nõ haberet feudum nec eſſet ſubditus nec haberet aliquid a rege, tunc non ſolũ debet obedire ſuo prælato ſibi mandanti ꝙ non accedat, ſed ipſe non tenetur accedere ſi.nolit. Et ſic procedit tex. in.c. ſi quis epiſcopus.18.q.vlt. ſecundum hug. & refert domi.in.d.c. ſi epiſcopus.18.di.

¶ Fateor tamen in propoſito quãdo eſſet vocatus ad concilium epiſcopus ab archiepõ & eodem tẽpore a rege, & archiepiſcopus vellet ꝙ epiſcopus intermitteret accedere ad regẽ & iret ad concilium, ꝙ deberet magis obedire archiepiſcopo: vt dicit immol. in.d. c. cũ parati: quia tunc eſt cum iuſta cauſa prohibirus. ¶ Non obſtat tex.in.d.c. ſi epiſcopus.18. di. qui videtur velle ꝙ primo debeat ire ad regem, quia reſpondetur vel ꝙ fuit ex᷑ eo ꝙ primo fuerat ab eo vocatus: vt vult glo.in.c. qui reſiſtit.xi.q.3. Vel fuit quia voluit deferri regi: vt videtur velle ibi glo.in.d.c. ſi epiſcop᷒. facit tex. in. c. ſatis euidenter in. §. his itaq; 96.di. Vel quia poterat vtriq; ſatisfieri. vel ſecundum hug. & refert ibi. domi. fuit ad euitã

dum ſcandalum, vel quia rex erat legatus papæ. Vel intelligitur quando non prohibet archiepiſcopus ire ad regem qui primo vocauerat: quia non præſumitur prælatum tũc mãdaſſe in p̃iudiciũ regis, niſi hoc expreſſerit, argumẽto.c. ſuper eo/ de offi.dele. ¶ Et ad prædicta facit ꝙ potius videtur primo parendũ ſuperiori naturali & proprio q̃ alteri, vnde in iis quæ ſunt regularis obſeruantiæ/ monachus debet potius obedire abbati q̃ epiſcopo: vt ponit inno.in.c. quanto de offi.ordi. & ponit glo.in.d.c. qui reſiſtit. xi.q.3. & abb. in c. cæterum in.3.col. de iudi. & dicit archi.in d.c. qui reſiſtit/ ꝙ magis eſt ſubditus monachus abbati quàm vxor viro. 33.q.5. noluit. Quod dicit eſſe verum in iis quæ ſpectant ad officium abbatię, ſecus in iis quæ verſantur in figura iudicii: quia tunc plus obedire debet epiſcopo. xi.q.1. de perſona. &.c.in ven ditionibus.17.q.4. & in.c. abbatibus.12.q.2. ponit do. poſt hug. & lau.in.d.c. qui reſiſtit.

¶ Vbi autem quis procuraſſet ſe vocari a rege vocatus ad conciliu m, nulli dubium ꝙ tenetur ire ad concilium: quia fraus non debet ei prodeſſe.c.2. de renun. & in.c. paſtoralis. §. vltimo de offi.dele. vbi eſt tex. de hoc. ponit abb. in. c. propoſuiſti de foro compe. in illa quæſtione quando eſt monitus prior

D a viſitatore ne diſcedat quia vult ire ad viſitandum/ & eodem tempore eſt vocatus a generali, cui debet obedire: de qua ibi per eum. ¶ Scias tamẽ ꝙ ſi citatus a domino ſuper feudo/ eodem tempore ſuper feudo eſſet citatus ab ordinario/ poſito ꝙ ordinarius habeat facultatem cognoſcendi etiam de feudo, debet comparere coram domino feudi. Iſta eſt glo. ſingularis in.c.1. de inueſtitura in maritum facta in vſibus feudorum. quam ibi bal. dicit non eſſe alibi. & idem cardi. in.c. ſuper literis/ de reſcrip. Facit quod dicitur in.d.c. verũ/ de foro cõpe. &. c. cæterũ de iudi. & in.c. ſolitæ de maio. & obe. &.c. nouit/ de iudi.

¶ In hac materia dicit inno. in.c. cum parati, ꝙ vocatus diligenter attendat quis maiori neceſſitate ducatur/ & qui prius mandauerit/ & cui prius fuerit obligatus/ & quis ſit maior. ¶ Et idem inno.in.c. cum iandudum de præben. loquens in beneficiato in duabus eccleſiis cui vnus ſupior epiſcopus præcipit vt fiat ſacerdos/ alius vt remaneat in diaconatu: vel vnus præcipit vt negocia eccleſiæ ſuæ proſequatur in curia regis/ alius vt negocia alterius eccleſiæ ſuæ proſequat᷑ in curia papæ: vel vnus vocat ad electionem faciendam/ alius

mandat vt ſtet ad ſeruiẽdum eccleſiæ.ex quo
A nõ poteſt duobus dominis ſeruire. 21.q.1.
c.1. dicit ꝙ in illis pplexitatibus eſt prius o-
bediendũ pmo: quia ſecũdus videtur eum
elegiſſe ſaluo iure primi/de iureiuran. c. tua.
de relig.domi.c.quia monaſterium.niſi for-
te in ſecunda eccleſia eſſent aliqua facienda
in quibus vocatus eſſet neceſſarius: & prima
nõ ſentiret incõmodũ vel ſi ſentiret modicũ
ſentiret. nam tuncagendum eſſet cum ſupe-
riore vt eum cogeret dare licentiam: & ſi mo
ra eſſet periculoſa/ipſemet poſſet venire con
tra mandatum. non enim eſt maliciis homi-
num indulgẽdum.c.ſedes de reſcrip.cum ſi-
mil. Quo ad illud aũt quod ipſe dicit quan-
do vnus prælatus præciperet tractari nego-
cia ſua in curia regis & alius in curia papæ,
videtur indiſtinctè ꝙ non ſit obediendum
volenti vt litiget in curia regis: quia eſt con-
tra tex.xi.q.1.c.placuit.Facit.c.ſolitæ/de ma-
io.& obe.& quod dicitur in.c.2. de foro cõ-
pe.c.1.& per totum.xi.q.1.

SED pro pleniori declaratiõe iſtius diffi
cultatis cui ſit prius obediendum, dice-
rẽ ſic ponendo primo aliquos caſus cla-
ros. Primus eſt quando citatus a duobus eo-
dem tempore/poteſt vtriq; ſatiſfacere & co-
B rã vtroq; comparere. & debebit corã vtroq;
comparere poſtquàm mandata ſunt com-
poſſibilia. Ita bar.in.l.2.§.qui exhibẽdi.ff.de
cuſto.reorum. Bonus tex. in.l.duorum.ff.de
operis liber.glo.in verbo a rege in.d.c.paſto
ralis.§.fi.& bonus tex.in.l.ſi quis in graui.§.
ſi cũ omnes.ff.ad ſillanianũ. Facit quod dici-
tur in.c.2.de maio.& obe. ¶ Secundus caſus
eſt quando mandatum continet peccatum ſi
exequatur. Et tunc non eſt parendũ ſine du-
bio: quia parendum eſt deo potius q̃ homini
bus.xi.q.3.c.ſi.dominus.c.qui reſiſtit, &.c.iu-
lianus. Potius enim debemꝰ omnia mala pa
ti q̃ peccato conſentire: glo.in.c.ſi quis/de fur
tis.22.q.5.c.itanc. Et vtilius ſcandalum na-
ſci permittitur q̃ veritas relinquatur: vt in.c.
ſane/de tempo.ordi.in glo.&.c.qui ſcandali-
zauerit de regu.iu. & bene inno.in.c.inqui-
ſitioni de ſenten.excom. ¶ Tertius caſus eſt
quando quis malicioſe procuraſſet ſe ab alte
ro vocari vt excuſaretur a comparitione alte
rius: quia tunc non excuſatur,& omnino te-
netur comparere: vt in.d.c.paſtoralis.§.fi.de
offi.dele.quia malicia non debet ei prodeſſe
vt in.c.ſedes cum ſequen.de reſcrip. ¶ Quar
tus caſus erit quãdo quis citatur pro duabus
cauſis ſimul & ſemel/& altera ex dictis cauſis
emerſit ex facto eius poſt primam citationẽ.
tunc enim tenetur in vtraq; reſpondere.l.ſed C
& ſi quis.§.illud.ff.ſi quis cau. & ſibi impu-
tet,quia facto ſuo eſt poſitus in iſta perplexi
tate. Facit quod dicitur de inimicitia cõtracta
culpa propria qua quis incidit in metum/in
l.ſi mulier.ff.quod metus cauſa.l.ſi merces.§.
culpæ/cum concor.in glo.ff. locati. Et quod
dicitur de eo qui culpa ſua aſtringit ad pro-
bãdum negatiuã, cuius eſt impoſſibilis pro-
batio in.l.in illa ſtipulatione (alias hoc iure)
ff.de ver.obli.& in.c.bonæ el primo/de elec.
& in.c.quoniam cõtra/de proba. ¶ Quintus
caſus ſit ꝙ quando epiſcopus vocatur ab ar-
chiepiſcopo & rege ſimul eodem tempore,li
cet debeat prius parere archiepiſcopo cæte-
ris paribus ſecundum innocẽ.& oſtien.in.d.
c.cum parati vt ſupra dixi, intellige verũ niſi
dubitaretur de ſcandalo ſi non iret ad regem
quia tunc debet potius parere regi. Ita do.
poſt hug.in.d.c.ſi epiſcopus.18.di.in vltima
col.& refert feli.in.c.nihil de præſcrip.,verſi.
27.quando &c.

HIS præſuppoſitis dic cõſiderandos
duos caſus: videlicet vtrum ſit voca-
tus ab eodem an a diuerſis. Primo ca
ſu ſi quis eſt vocatus eodem tempore ab eo-
dem in diuerſis cauſis quarum vtraq; ante D
emerſerat, debet in vtraq; reſpondere &
pro vtraq; comparere.l.quide crimine.C.de
accuſa. quia eodem puncto poteſt in omni-
bus ſatiſfacere.l.accipientis.ff.de authorita-
te tuto.& dicit angel.in.l. ſi quis ſeruus.§.fi.
ff.de cuſto.& exhi.reorum,quæ eſt dicta.l.2.
ſupra allegata. ¶ Et hoc quando vnus & idẽ
vocat ad ſe. Sed ſi eſſent duo mandata diuer-
ſa quæ ab eodẽ emanaſſent/ & eſſent vel ra-
tione rei vel loci vel temporis contraria (ſic
vt eſſet impoſſibile vtriq; parere) tunc dic ꝙ
aut vnũ ſit pro publica vtilitate & aliud pro
priuata,& parendum eſt illi quod ſit pro pu-
blica vtilitate: vt eſt tex.in.c.propoſuit de di-
la.& ponit ſpecu.in.d.§.quoniam/verſi.16.
in fi.in ti.de feudis præallegato. Aut vtrunq;
ſit pro publica vel pro priuata vtilitate,& tũc
parendum eſt mandato primo loco facto ſi-
ue emanato,niſi ſecundum reuocaret primũ
iuxta notata in.c.cæterum de reſcrip. Facit.d.
l.2.§.fi.& l.quicq; litigandi in prin.ff.de in
ius vocan.

¶ Secundo caſu quãdo citatio ſiue præceptũ
emanat a diuerſis, tunc ſi loquimur in papa
vel inter clericos vel in materia nutritiua pec
cati inter laicos,ſine dubio mandato papę eſt

A parendum potius q̃ regi vel imperatori. d.c.
placuit.xi.q.3.c.nouit de iudi.& dicitur in.d.
c.cũ parati/poſt glo.etiã ſi citatus eſſet ſubdi-
tus regi ratione regni vel feudi.& etiã ſi man
datum papæ eſſet pro faciliori & leui cauſa,
per dicta poſt glo.in.d.c.cum parati.Et idem
intelligo in legato papæ qui præcipit de mã-
dato papæ:vt in.d.c. cum parati. & erit alius
intellectus ad illum tex.vltra doc. ibi,intelli-
gendo ſemper ita ꝙ mandatum papæ vel le-
gati non eſſet ex obſeruantia inductiuũ pec-
cati:vt ſupra dixi.¶ Si autem loquimur in a-
liis ſuperioribus,tunc ſi in legato & impera-
tore qui facit iure legationis/& vtriuſq; man
datum eſt iuſtum,credo ꝙ legato parendum
erit: & tanto magis ſi a legato & rege fuerit
quis vocatus per prędicta.Si vero loquimur
de vocato ab archiepiſcopo vel epiſcopo ad
concilium vel ad aliud & a rege/iuxta.c. ſi e-
piſcopus,dic vt ſupra concluſum eſt.
¶ Si autem de aliis ſuperioribus,tunc aut eo
rũ iuriſditio eſt ſub ordinata:quia vnus ma-
ior alius minor.& tunc ſi poteſt parere vtriq;
dic vt ſupra.ſi autem nõ poteſt vtriq; parere,
tunc debet ire ad maiu tribunal & ei pare-
re:vt in.l.cõtra pupillum.§.qui ad maius.ff.
de re iudi.& ibi bar. & in.d.l.2.§.fi.ff. de cu-
B ſto.reorum.eſt enim regulare quando a duo
bus emanant duo præcepta/vt digniori obe-
diatur:vt notat archi.in.c.per hoc/de hære.in
6.Ad hoc tex.in.d.c.qui reſiſtit. xi.q.3.&.2.
q.6.c.qui ſe ſcit.¶ Fallit primo niſi quis eſſet
vocatus pro diuerſis horis: quia tunc debet
vtriq; parere:vt vult glo.in.d.l.2.§.qui exhi
bendi.ff.de cuſto.reorum.¶ Fallit ſecundo
niſi poſſet vni obedire per aliũ(puta per nun
cium vel procuratorem)& alteri habet ſerui-
re perſonaliter: quia tunc debet præponere
actum perſonalem etiã obediẽdo minori. vt
ſi a minori eſſet vocatus ad teſtificandum/&
a maiori pro cauſa pecuniaria, tunc corã mi
nori comparebit perſonaliter & coram ma-
iori per procuratorem, & hoc quãdo citatio
eſt pro eadẽ hora. Pro hoc allegatur tex.in.l.
2.§.1.ff. ſi quis cau. qui parum facit iudicio
meo.& iaco. de arena & guiliel.de cunio ibi.
Dictũ tamen eſt in ſe verũ/ex quo nõ eſt mã
datum ab ambobus de perſonali cõparitio-
ne: quia poteſt vtriq; parere & diuerſimode
ſatisfacere. & hoc videtur velle ioan.an.in.d.
c.cum parati:& in.c.ſi.de reſcrip.in verbo cõ
paruerit.¶ Fallit tertio niſi iudex minor pre-
occupaſſet iuriſditionẽ: quia vocatus poſtea
a maiore excuſabit ſe ratione præuentionis.

Bal.in.l.ſenatus.C. qui accuſa. non poſſunt. C
¶ Fallit & quarto ſecundum ioan.de immol.
in.d.§.ſi ad maius/niſi iudex maior non ha-
beret immediatam iuriſditionem in citatum
ſed mediatam.Exemplum in citato corã epi
ſcopo ab ipſo epiſcopo & corã. archiepiſco-
po ab ipſo archiepiſcopo:quia tunc tenetur
citatus comparere coram epiſcopo.qui reſpe
ctu ſui ſubditi habet immediatam iuriſditio-
nem/vt dicit ibi immol.Faciunt quæ dicunt
in.c.romana de foro cõpe.in.6.& in.c.roma
na de offi.ordi. eo.li.&.c. romana/ de appel.
eo.li.Ad hoc etiã facit quod dicunt doc.in.c.
paſtoralis de offi.ordi. ¶ Et an quod dicitur
de archiepiſcopo & epiſcopo/dicatur de epi-
ſcopo & aliis inferioribus,cardi.ibi in.q.2.di
cit ꝙ non: quia iuriſditio inferiorum prælato
rũ reſpectu epiſcopi non venit excluſiue ſed
cumulatiue. & idem in.c.cum ab eccleſiarũ
in.12.&.14.q.de offi.ordi. vide late abb.in
c.cum ab eccleſiarum/&.c.paſtoralis de offi.
ordi. & in. c. ſi quis contra clericum/& in.c.
cum cõtingat/de foro cõpe.Et ratio eſt: quia
archiepiſcopus non habet iuriſditionem in
ſubditos ſuffraganeorum niſi in caſibus ex-
preſſis: vt in.d.c.paſtoralis per glo.& doc.
¶ Fallit & quinto niſi iuriſditio inferioris in
citatum eſſet propria ipſius ratione correctio D
nis:vt diximus ſupra de abbate & epiſcopo.
quia tũc debet obedire monachus in iis quæ
ſunt regulæ potius abbati q̃ epiſcopo: vt di-
cit iuno.in.c.quanto de offi.ordi,& abb.in al
legato.c.cæterum de iudi.& notat idem abb.
in.c.inter cętera de appel.De quo vide cardi.
qui diſtinguit inter cauſas maiores & mino
res in.d.c.quanto/ de offi. ordi. de quo etiam
in.c.qui reſiſtit in glo.xi.q.3. & cardi.in.c.cũ
ab eccleſiarum in penul. col. de offi.ordi. &
in cle. ne in agro/in.§. quia vero in. 8. q. de
ſtatu mona.& abb.in.c.cum cõtingat.xi.col.
de foro compe.Non enim epiſcopus tunc ſe
intromittet niſi per viam negligentiæ abba-
tis:vt in.d.c.quãto.vbi epiſcopus ſupplet ne-
gligentiam abbatis nõ reuocantis monachũ
vagabundum ad clauſtrum. Vide ibi.d.abba
tem ſiculum.& vide abb.in.c.ſi quis cõtra cle
ricum/&.c.cum contingat de foro compe.in
7.col.vbi refert ioan.de lignano in cle.1.de
ſtatu mona.
¶ Si autem ſuperiores ſunt pares in iuriſdi-
tione/& ſumus extra quattuor illos caſus in-
dubitatos ſupra poſitos, tunc cardi.in.d. c.cũ
parati dicit ꝙ ſi alter præuenit alterum in iu-
riſditione ſuper eo ſuper quo citať/ corã illo

primo debet comparere per iura allegata ibi
A in glo. alioquin dicit obediendum illi qui eſt
in maiori neceſſitate, d. l. 2. §. ſi cum omnes.
& ſic tranſit cũ inno. ibi. Dicit etiam attẽden-
das alias coniecturas de quibus in. d. §. ſi cũ
omnes, & xi. q. 3. qui reſiſtit. Ioan. de immol.
in. d. c. cũ parati/ponit tres caſus quibus pri-
us obedire debet illi cui magis aſtringitur:
argumento. c. cum in officiis de teſta. & d.
§. ſi cum omnes. Vbi autem eſt æqualis ne-
ceſſitas/parendum eſt primo vocanti, argu-
mento. c. cæterum de reſcrip.

¶ Poteſt & aliter dici ſecundum bar. in. d. l. 2.
§. 1. ꝙ ſi vna cauſa eſt tempore peritura & a-
lia non, debet comparere in cauſa quæ indi-
get maiori celeritate: vt. d. l. 2. §. fi. ſi nulla eſt
tempore peritura & vna eſt grauior altera, in
illa tenebitur reſpondere. l. contumacia. ff. de
re iudi. & ſpecu. in. d. verſi. 16. Si cauſæ ſunt
ęquales/& vn primo citauit, erit coram illo
comparendũ: vt. 24. q. vltima. §. ecce. l. quiꝗ
litigandi. ff. de in ius vocan. Sed ſi citant eodẽ
tẽpore, in iſta perplexitate dicit bal. in. c. expo
ſuit de dila. ꝙ eſt locus gratificationi, vt eli-
gat ipſemet coram quo velit comparere, ad-
ducit. l. ſi quis in graui. §. ſi cum omnes. ff.
ad ſillanianum. Et idem voluit iaco. butri gu
B liel. bal. & omnes alii. in. d. l. 2. §. 1. ff. ſi quis
cau & bal. in. l. ſumma, verſi. viceſimotertio
quæritur. ff. de rerum diui. Non tamen intel-
ligas ꝙ per hoc ꝙ iſte citatus a duobus co-
ram vno comparuit/ſit liberatus a comparẽ-
do coram alio ad aliam citationem ceſſante
neceſſitate primæ citationis: vt in. d. l. 2. §. fi.
& ibi glo. ff. de cuſto. re. & in. l. qui de crimi-
ne. C. eo. ti. Et iſtam diſtinctionẽ poſuit bar.
in. d. l. 2. §. fi. Et intellige ꝑmiſſa niſi in vna
cauſa poſſet cõparere per ſe & in alia ꝑ pro-
curatorem: quia in vna tenebitur perſonali-
ter comparere per ſe/in alia per procuratorẽ.
& tunc non erit locus electioni. ioã. an. in. d.
c. cum parati & in. c. fi. de reſcrip. Alioquin ſi
in iſta perplexitate coram aliquo non cõpa-
reat, poterit per vtrunꝗ ſuperiorẽ mulctari.
angel. in. d. §. qui ad maius: & ioã. de immol.
ibidem.

¶ Adde tamẽ ꝙ ſi eſt vnus delegatus ad vni-
uerſitatem cauſarum & alius ad vnam cau-
ſam/& ambo eodem tempore citant, compa-
rendum erit coram illo qui eſt ſpecialiter de-
legatus in illa vna cauſa particulari/ſecundũ
angelum in. d. §. qui ad maius. Pro hoc facit
illa glo. & bal. in. d. c. 1. de inueſti. in maritũ
facta: licet loquatur in duobus ordinariis, &
tex. & doc. in. c. ſtuduiſti de offi. lega. Sed ioã
de immol. in. d. §. qui ad maius/dicit ꝙ eſt lo C
cus etiam hoc caſu gratificationi: quia delega
tus ad vniuerſitatem cauſarum, reſpectu cau
ſæ expreſſæ in citatione habetur pro delega-
to ſpeciali: argumẽto. c. paſtoralis. §. fi. & q̃d
ibi notatur de reſcrip. & in. c. ex tuæ cũ ibi no
tatis/de filiis presbyte. Et pro hac vltima opi-
nione. ioan. de immo. facit tex. & quæ ibi po-
nuntur per doc. maxime abb. in. c. ſane el. 2.
de offi. deleg. Item facit ꝙ delegati ad vniuer
ſitatem cauſarum dicũtur quaſi ordinarii: vt
vult. glo. in. c. cũ cauſã de appel. & in. d. l. fi. C.
de iudi. & glo. & doc. in. l. ſi vni. ff. de re iudi.
glo. in. c. ſtatutũ. §. inſuper in verbo modera
tas de reſcrip. in. 6. bal. in. l. ſi vt proponis. C.
quomodo & quando iu. bar. & doc. in. l. mo-
re. ff. de iuri. omnium iudi.

¶ Sed quæ poteſt aſſignari ratio diuerſitatis
quare potius præferatur iudex ſpecialis vni-
us cauſæ iudici generali in terminis illiº glo.
in. c. 1. de inueſti. in mari. fac. potius q̃ in pro-
poſito? Poſſet aſſignari ratio propter ſpeciali
tatem quã habet cauſa feudalis, quæ ſpectat
ad dominũ naturaliter: vt in. c. cæterũ cũ ſi-
mil. de iudi. Itẽ quia delegatus ad vniuerſita-
tem cauſarũ nõ eſt proprie ordinarius/licet
reſpectu facultatis ſubdelegandi æquipare- D
tur ordinario: vt dicũt doc. in locis ſupra alle
gatis, maxime moderni in. d. l. more. Quod
patet quia eius iuriſditio expirat morte man-
dantis re integra: vt dicit bar. in. d. l. more. &
abb. in. c. relatũ de offi. dele. & allegatur tex.
in. c. fi. in. §. vt officium de offi. delega. in. 6.
& per locum a ſpeciali in. c. ne aliqui de hæ-
re. co. li. quod non eſt in iuriſditione ordina-
ria: vt in. d. l. more, & in. l. cum proponebatur
ff. de iudi. Item quia potentius eſt illud ius
quod immediate ꝓuenit a lege q̃ illud quod
prouenit ab homine ex permiſſione legis. fa-
cit. l. ſi ex pluribus. ff. de ſuis & legi.

¶ Et ex prædictis patet quid dicẽdum ſi quis
vocetur corã ordinario & delegato/vel corã
epiſcopo & eius vicario: quia debet compa-
rere coram maiore. & maior dicitur ordina-
rius q̃ delegatus & epiſcopus q̃ vicarius in
eadem iuriſditione. l. iudicium ſoluitur. ff. de
iudi. Et patet ex prædictis: & tenet barba. in
d. c. paſtoralis. in. §. fi. Qui idẽ dicit ſi citetur
coram archidiacono & corã epiſcopo in ea-
dem diœceſi/licet in diuerſis territoriis: quia
non attenditur maioritas reſpectu territorii,
ſed reſpectu perſonæ citantis: quia reſpectu
territorii quilibet in ſuo reputatur maior iu-

A dex.Glo.notabilis in.l. apud eum.ff. de manumiſſ.de quo vide dom mū anto. in.c.cū ab eccleſiarum de offi.ordi.& ſupra aliquid dictum eſt.Et per prædicta etiā patet ſi rex habet guerrā cum barone & vterq; requirit vaſallos,cui debet obediri vt in ſpecu.in.d. verſi.1 6. ſupra allegato. Idem de duobus regibus inter ſe habentibus bellū & duobus baronibus: & de habente feudum a duobus inuicem pugnantibus & eum requirentibus. De quibus in ſpecu. in ti.de aduoca. in. §.1. verſi. ſed pone. De quo vide omnino bal.in l.1.in. §.ne aūt.C.de cadu.tollen.& ibi q; aliter dicēdū eſt de vaſallo legio, & idē bal.in.l. quærit.ff.de ſtatu homi. & in.l.1.2 3.q.ff.de rerū diui.& ioan.an.in regula contractus/in mercuri.& bal.in.l.in operibus.ff.locati.¶ Et de captiuo a duobus armigeris & relaxato ad fidem redeundi/ambobus eum vocantibus eodem tēpore cui debet parere. De quo per bal.in.l.in adoptiōe.C.de adop. & angel. in.d.l.contra pupillum.§.qui ad maius.ff.de re iudi.Et de incola vel ciue in duobus locis & ab vtroq; ſimul vocato ad munera, vide glo.in.l.ciues.C.de inco.li.10.

¶ Adde tamen q; eo caſu quo a duobus quis eſt vocatus & eſt locus gratificationi,bene fa-

B cit gratificādo digniori vel ſuperiori/ vel illi qui eſt ei magis coiunctus. Ita dicit bal.in.l. ſumma rerum/in.2 3.quæſtione.ff.de rerum diui.in quæſtione duorum fratrum requirētium vaſallum.¶ Et ex his poteſt etiam decidi quid quando quis eſt eodem tempore vocatus a concilio & a papa/cui ſit potius parendum : quod maxime etiam dependet ab illo articulo quis ſit maior vtrum papa an conciliū,& cui ſit magis parendū:de quo infra dicetur.¶ Et ad præmiſſa omnia adde bal. in.l. generali la.2.C. de epi.& cleri & bal.& ſali. in.l.qui ſenatus.C.qui accuſa. non poſ.& roma.in.l.3.§.1.ff.ſi quis cau.& anto.in.c.cum ab eccleſiarum/& in.c.paſtoralis.§.fi.de offi. ordi.inno.in.c.in lateranēſi in fi.de præben. & anto.in.c.de monachis/co.ti.

¶ Adde quoq; q; contra.d.§.ſi cum omnes.l. ſi quis in graui.ff.ad ſilla.(per quem.§.dictū fuit q; oībus paribus eſt locus gratificationi) facit q; in fine ille tex.nō videtur hoc probare:quia vult q; ſi vir & vxor hābent ſeruum & prius ſuccurrat vxori q̄ viro, excuſatur a pœna & e cōtra:ſicut in precedētie verſiculo in pluribus dominis ſi vni tantum opem tulit.& tamen videtur q; prius deberet ſuccurrere viro tanq̄ digniori quia eſt caput mulieris vt in.c.hęc imago.2 3.q.vl. Pro quo facit

C tex.in.c.1.in fi.hic finitur lex conradi: vbi dicitur q; antiquiori domino inter plures dnos ſeruitio indigentes eſt præſtandum ſeruitiū. Nec in principio nec in fine illius.§.aliquid dicit tex.quando eſſet omnino patitas dominorū:imo finis.§.probat contrariū.& maxime facit ratio:quia in duob⁹ dominis aggreſſuram patientibus / non datur ſeruo in eodē momēto deliberādi facultas, ideo excuſatur. ff.de exerci.l.1.in prin.& in.c.ponderet.5o. di.Et iſta videtur ratio illius tex.& bonus intellectus ſi bene ponderetur:& oſtendunt illa verba ibi poſita/ aggreſſuram pateretur. Et ſi bene cōſideretur,per iſtum intellectum minus reſtringitur ille tex. quia in primo dicto inquantum vult q; ſi poteſt debet ambobus ſubuenire , nimis reſtringeretur dicēdo q; tantū habet locum quando domini eſſent æquales:quia etiā ſi non ſunt pares & poteſt/ debet ambobus ſuccurrere.l. duorum.ff.de operis liber.& bar.in.d.l.2.in.§.fi.ff. de cuſto.reorum, & diximus ſupra. Et non q; tex. dicat ſeruum poſſe gratificari etiam quando domini nō ſunt in diſcrimine & periculo vitæ:quia proprie ille gratificatur qui facit deliberate: vt in.c.duobus de reſcrip.in.6.& in.c. cum aūt de iurepatro.l.fi C. de lega. de elec.

D c.eccleſia el.2.in.glo.fi.

¶ Non obſtant verba tex.ibi eligit alteri eſſe auxilio,electione crimē eum cōtraxiſſe &c. quia non ſunt prolata a iureconſulto ad demonſtrādum libertatē ei eſſe cui magis velit opē ferre:ſed ad demonſtrandū q; pœnā eui tantū ſi cum nō poſſet ambobus opem alteri tantū tulerit in eo diſcrimine.Quaſi lex habeat pro veriſimili q; elegerit ſubuenire cui melius potuit & viam meliorem,& maxime quia tex. ibi non ponit q; eſſet ſeruus pluriū eodem tempore/ & q; domini eſſent pares. & ideo dicit tex.in. l. in operibus.ff. locati q; in operibus ſimul locatis duobus/ priori cōductori debet ante ſatisfieri. Et per illum tex.dicit ſpecu.in ti.de feudo, §.1 .verſi. 12.q; inter duos bellantēs teneſ vaſallus ſuccurrere cui prius eſt obligatus.c.īperialē.§.illud de prohi.feudi alie.l.2.C.q potiores in pig.habeantur.Itē habenda eſſet cōſideratio quis eſſet in maiori neceſſitate.item quis dignior.itē quis primo vocaſſet: vt patet ex ſupradictis.d.l.2. §.fi.de cuſto.reorū.& vide andreā ſiculum in d.c.paſtoralis.§.fi.Vnde ſi poneremus in illo textu q; ſucceſſiue fuiſſet ſeruus pluriū/prius debuiſſet ſubuenire primo .ſicut dicimus in

duobus

A duobus dominis feudi.quis.n. diceret ſi dñi
eſſent diſparis conditionis/ & ſeruus potuiſ,
ſet cui voluiſſet opem ferre/ & habuiſſet tpš
maturis deliberandi, ꝙ non debuiſſet opem
ferre digniori: nulli dubium ꝙ non poſſet
tunc eligere, ſed teneretur ſuccurrere dignio
ri: ſicut ſupra diximus de vocatis a duobus:
vt in.l.contra pupillū.§.cum ad maius: alias
veniret plectendus, vt ſupra diximus. Com
muniter tamen ille. §.conſueuit ſimpliciter
allegari in materia gratificationis: vt ēt alle,
gat glo.in.d.c.eccleſia, & in.c.cum autem de
iure pa.& communiter doc. ita allegant in
iuribus & quęſtionibus ſupra adductis. Et ſi
militer glo.ibi.quæ allegat.l.ſi.ff.de relig. &
ſump.fune.&.l.in naue.ff.locati &.l.paterfili
um.ff.ad legem fal. Et angel.ibi in.d.§.ſi cū
oēs.dum inducit ad duos dños habētes guer,
rā, & dicit ꝙ cōiter ſolet apponi in capl'is ꝙ
teneať iuuare illum q magis opprimiť. qni,
mo idem erit de iure etiā ſi non aponatur in
clauſulis: nec poterit ſeruꝰ gratificari ex quo
non eſt in actu aggreſſuræ, intelligendo tex.
vt ſupra dixi. ¶ Et per hæc habes verum in,
tellectū ad illū tex. quā ēt videtur tenere ſpe,
cu.qñ in propoſito eū allegat in.d.verſi.12.
B in ti.de feudo.§.1. Vnde ex his ſequitur ꝙ
tunc datur ſeruo libertas gratificandi inter
duos dños ēt ſi nō ſint pares/ qñ patiunť ag,
greſſurā & ſunt in facto: quia nō datur ſeruo
commoditas maturius deliberandi. Et iſto
modo bene allegatur ille tex. in materia gra
tificationis. Sed quando datur paritas dñorū
licet dictum doctorū ſit in ſe verum ꝙ cete,
ris paribus locus ſit gratificationi (vt in alle,
gata.l.ciues in glo.& aliis ſup allegatis) tñ nō
conuenit ad illum tex. nec ad id debet allega
ri: quia non loquitur qñ ſunt pares, imo po,
tius innuunt cōtrarium eius verba in fi. vt ſu
pra dictū eſt. Et iſta cōſidera q: non repio ꝙ
aliqs adhibuerit diligentiā iſtam ad declaran
dum intellectum illius tex.d.§.ſi cum om,
nes.

VLTERIVS quæro quid ſi vocatus ad conciliū nō audet cōpere/quia non au,
det dare votū liberū: Dic ꝙ locus concilii
debet eſſe tutus & li,
ber omnibus ad votā
dum: alioquin non te
nebitur quis cōparere. Facit quod dicit inno.
in.c.quod ſuper his de accuſa. & quod dicit
martinus lauden.in trac.de concilio in.5.q.
Pro hoc ēt ſunt geſta conciliorū conſtantię. C
& baſilien. cōtra impedientes ire ad conciliū.
Facit ēt quod dicitur in. c.accedens el.2. vt
lite non conteſta.& in cle.paſtoralis de re iu
di.& in.c.ex parte de appel. Facit quod dicit
feli.in.c.1.de iudi.in glo.dum limites.& alle
gat bal.in.l.1.C.ſi rector prouin.& in.d.c.1.
cuius dictū non repperi in.d.c.1. Facit quoq
quod dicit anto.& alii in.d.c.1.ꝙ propter po
tentiā maiorū in concilio pōt totum recuſa
ri ſuſpectum, & adde quod dictum eſt ſupra
in quęſtione vbi debeat teneri concilium.

SED vtrum cōtra epiſcopos venientes ad concilium poſſit opponi aliqua exce
ptio, vt puta excōis: Dicēdum eſt ꝙ ſic:
vt in.c.ad probandum de re iudi.& idē de ali
is impedimentis/de quibus in.ca.ſciſcitatus
de reſcrip. Et ita reperio in quibuſdam repor
tatis, quæ credo eſſe ioan.de lignano/incipi,
unt priuſq̄ & dixi ſupra in illa quæſtiōe qui
ſint repellendi a concilio.

¶ Qui poſſint intereſſe concilio. Arti.6.

DIXIMVS SV pra qui ſint vocan D
di ad concilium,
nūc ſucceſſiue quę
ro qui poſſint inter
eſſe in concilio ge
nerali: et alii oēs
venientes ēt nō vo
cati ſint admitten,
di: Et videtur pri,
ma facie eſſe admittendos omnes fideles vo
lentes intereſſe & neminem eſſe repellen,
dum. Hoc primo probatur act.1 vbi in cō
cilio celebrato per apoſtolos ſuper electione
matthiæ interfuerunt & apoſtoli & laici &
mulieres: apoſtoli enim faciebant cōcilium.
vt eſt glo.22.di.in verbo chriſtianorum/ ca.
ſacroſancta. Et idem ꝙ omnes fideles ſint ad
mittendi probatur ſecūdo ex ac.6.c. vbi fuit
vocata multitudo diſcipulorum vt eligerēt
aliquos ad peragendum miniſterium diſpē,
ſationis quotidianæ. ¶ Ad idem faciunt om,
nia illa quę fuerūt inducta p pte affirmatiua
pro laicis ſupra in articulo qui ſunt vocandi
ad concilium. vbi de monachis & presbyte,
ris & archidiaconis interueniſſe diximus ī cō
ſtantinopolitano & calcedonen. conciliis. Et
ita videtur fuiſſe ſeruatum in concilio

piſano/conſtantien.& baſilien.vbi oēs abba
A tes magri/doctores/licentiati/presbyteri/re
ligioſi & procuratores fuerūt admiſſi. ¶ Ad
quod tertio facit ꝙ illa quæ geruntur in vni
uerſali concilio tangunt gñaliter oēs fideles
cōmuniter:ergo videtur ꝙ quilibet poſſit in
tereſſe.& ratio eſt, quia quod omnes tangit
ab omnibus debet approbari.& rōne intereſ
ſe cuiuſlibet ſingulariter.l.ſępe.ff.de re iudi.
c.veniens de teſti.&.c.cum ſuper de re iudi.
cum ſimil.¶ Quarto facit ꝙ cōcilium repræ
ſentat vniuerſalem eccleſiam/vt ſepius eſt di
ctū:ſed vniuerſalis eccleſia eſt collectio om
nium fidelium:vt in.c. eccleſia de conſe.di.
1.ergo videtur ꝙ ad hoc vt tale concilium
veraciter repræſentans vniuerſalem eccleſiā
rite celebretur/ oēs fideles aut ſaltē aliqui de
quolibet ſtatu pro ſe & aliis debeāt intereſſe.
¶ In contrarium facit ꝙ multitudo reddit
nos contēptibiles & parit diſcordiam: vt in
c.adrianus.63.di.&.c.nos ad fidem. 96.di.
Vnde beatus chryſoſtomus in com.ſup ioā.
in prin.dicit.multitudo mater eſt ſeditionis
& contumaciæ,paucitas magra diſciplinæ.
Iñ gregori.in regiſtro &tex.i.c.2.de ꝑſcrip.
dicit ꝙ nihil cū ſcādalo nihil cū forali ſtrepi
B tu diffiniendū eſt. Abb.ſiculus in.c.graue de
præben.dicit ꝙ hoc non reperitur iure deci
ſum quod ipſe viderit,nec glo. vel.doc. hūc
articulum attingunt.Credo aūt eū non intel
ligere de neceſſario vocandis de,qbus dictū
eſt ſupra:ſed de iis qui neceſſario non ſunt
vocandi & volunt intereſſe. Vnde in hoc di
cerem eos tantum admittendos qui neceſſa
rio ad concilium ſunt vocandi/de quibus ſu
pra diximus:alios autem inferiores admittē
dos ſecundū neceſſitatem & occurrentiam
rerum:quia interdum reuelatur paruulo qđ
ignorat magnus:vt innuitur i.c.eſto 95.di.
l.potioris.C.de offi.rec.prouin.& aug. dicit
ſenex a iuuene & epiſcopus tot annorum a
collega necdum anniculo paratus ſum doce
ri:vt in.c.ſi habes.24.q.3. Vnde ſi continge
ret dubium iuris/poſſent etiam admitti infe
riores:ſicut patet in.c.cum ad ſedem. 35.q.
5. Et plus & minus erit in arbitrio papæ &
concilii:vt legimus factum in pluribus con
ciliis:vt patet in geſtis ſextæ ſynodi conſtan
tinopolitanę in prin.in.c.conuenientes .vbi
connumeratis pluribus epis dicit theopha
nio pſbytero & abb.venerabilis monaſterii
ſiciliæ quod dicit balas:georgio pſbytero &
monacho monaſterii renati poſiti i antiqua
roma: conone & ſtephano pſbyteris & mo
nachis monaſterii quod cognominatur do C
mus arſitia/poſiti ſimiliter i antiqua roma:
anaſtaſio presbytero & monacho oratorio
rum hic ſiti venerabilis patriarchiū ſtephano
pſbytero & monacho diſcipulo macarii:ve
nerabilis archiepiſcopi theopolcos antio
chiæ.Et patet ī pluribus aliis,vt ſupra dixi de
cōcilio calcedonē,& patet etiā in.§.hinc etiā
17.di.& in.c.nunc autem in fi.21.di.& in.c.
in ſynodo.63.di.& in.c.bene quidem.96.di.
&.1.q.7.conuenientibus.
¶ Et legimus ſecundum indigentiam & ne
ceſſitatem admiſſos aliquando principes ꝓ
tuitione eccleſiæ:vt in.c.ſexta.16.di. & in.c.
futuram,12.q.1. Aliquando etiam ad fidem
conſeruandam: vt in.c.nos ad fidem. 96.di.
Aliquando potius adulationis cauſa:vt in.c.
ſatis euidenter in.§.his itaq;/in fine.96.di.
Aliquando ratione euitandi ſtrepitus: vt in
d.c.bene quidem. Aliquando ad maiorem iu
ſtificationē:vt i.c. ad apoſtolicę de re iudi.in
6.vbi papa offert vocare ad concilium etiā
principes ſeculares. Aliquando ad maiorem
ſolennitatem: vt in.c.in ſynodo.63.di. Ali
quando ad diſcernēdum inter aliquos alter
cantes ſuper aliqua ardua quęſtione. Vnde
in ſynodo celebrata coram cōſtantino & he
lena (quando fuit diſputatum vtra lex iudeo D
rum ne an chriſtianorum eſſet præferenda)
ꝓpoſiti ſunt duo iudices: crato philoſophus
qui nihil terrenum habere volebat, & zenoſ
mo qui in conſulatu nunꝗ munus ab aliquo
ſuſceperat.
¶ In his & ſimilibus ſecundum contingen
tiam rerum & ſecundum ꝙ viſum fuit papę
& concilio,laici & clerici inferiores reperiun
tur admiſſi ad conſulendum & diſputandū.
Poſſunt tamen intereſſe laici cum armis pro
tuitione cōcilii:vt dicit bal.in.c.maſſana de
elec.& refert martinus laudeu. q.19.in trac.
ſuo de concilio.¶ Item poſſunt intereſſe lai
ci pro petēda iuſtitia:vt dicit abb.in.d.diſpu
tatiōe quę incipit epiſcopus/in tertio dubio
pricipali.& pe.de mōte in ſua monarchia in
18.col.& ꝑ hoc adducit tex.i.c.1.de ſpōſal.
Et quando laici admittantur, vide poſt glo.
in ver.inuitatur in.c.adrianus el primo.63.
di.immol.in.c.graue de præben.domi. in.c.
decernimus. 18. di. glo. & doc. in. ca. ſi.
de iis quæ fiunt a prała. Alioquin non de
bent interuenire niſi inuitati: vt in d. ca.
adrianus in fi. & in ca. mulier. 23. di.
& dictum fuit ſatis ſupra in ru. qui ſunt
neceſſario vocandi ad concilium.& ibi pñt

A viderí plura iura adducta in quibus laici &
alii inferiores reperiuntur interfuiſſe cõciliis
ex aliquibus cauſis. Et aliqñ ſolũ ad pręſtan-
dum ſuam præſentiam: vt in.c. ſatis euidẽter
96.di.& in.d.c. futurã. Et ad præſtandum re
uerẽtiam: vt in.d.§.hinc etiã.17.di. ¶ In pro
uinciali autem quid dicendum, vide inno. &
immol.in.c.graue de præben.& domi.in.ca.
decernimus.18.di.& dicetur ĩ loco ſuo ſi de
hoc tractabimus: & aliquid dixi ſupra in illo
articulo qui ſunt neceſſario vocandi ad con-
cilium.

¶ REPELLENDI tamen ſunt a con-
cilio & non admittendi hæretici: vt in.c.cum
quibus.24.q.3.& glo. in ver.idem baſilius
in.c.conuenientibus.1.q.7. Niſi forte eſſent
admiſſi vt conuincerentur de hæreſi ad ſedã
dam hæreſim: vt fuit factum in concilio con-
ſtantien. vbi duo hæreſiarchę ioannes huſs &
hieronymus de praga combuſti fuerunt. Et ĩ
concilio florentin. vbi interfuit imperator
græcorum & patriarcha cõſtantinopolitan.
cum multis aliis prælatis orientalis eccle-
ſiæ. In quo concilio florẽtino præſidẽte euge
nio.4.fuit facta vnio inter græcos & latinos
& ibi reducti ſunt græci armeni & iacobini:
B vt patet in decretis ſuper hoc ęditis/ incipiũt
cantate domino. & ſedata eſt hęreſis eorum:
cõfeſſiq; ſunt ſpiritum ſanctũ a patre & filio
procedere & non a patre tm̃/ vt ipſi credebãt.
item q chriſti corpus in azymo & triticeo
pane conſecrarent, ac purgatorii locum cre-
derent, & roman. pontificem verum chriſti
vicarium & beati petri ſucceſſorem legitimũ
agnoſcerent, vtpote qui primũ in orbe terra-
rum locũ tenere habet, & cui orientalis & oc
cidẽtalis eccleſia merito parere debet. Quæ
vnio & concordia poſtea in partibus orienta
libus non fuit acceptata: vt dicit cardi. de tur
re cre. in concilio baſilien. vbi reducti ſunt
boemi & morau, q cõmunionem ſub vtraq;
ſpecie toti populo eſſe neceſſariã dicebant: &
opinio de beata virgine ſine peccato origina
li cõcepta/ approbata eſt in decreto quod inci
pit elucidantibus. Sed cardi. de turre cre. in.d.
trac.in.9.c.tertii libri dicit ſe fuiſſe pñtẽ: & q
data fuit boemis licentia diſputandi & dicen-
di quicquid vellẽt in defenſionẽ ſuorũ errorũ
aſſignatis p ſynodũ quattuor doctoribus ca-
tholicis/ qui in publica congregatione illis re
ſponderent: & factam fuiſſe longiſſimam cõ
certationem: & q q̃uis manifeſte conuicti eſ-
ſent/ fuiſſet condeſcenſum illis in multis gra
tia lucrifaciendi eos, nihilominus receſſerũt
peccatis eorum promerentibus ita ſordidi ſi C
cut venerant.

¶ ET idem dicerem de ſchiſmaticis (videli
cet q ſint repellendi) qđ de hæreticis: vt.24.
q.3.c.cum quibus. quia cũ his non eſt cõicã-
dum: vt ea.cã & q.c.clericis: & ca. didicimus
& c.omnes/ ca.eã.q.1. Ad hoc tex.7.q.1.de-
niq;. & quod ponit oſtien. in ti. de ſchiſma. §.
quæ pœna, verſi. ſed exemplo. Et hoc niſi qñ
correcti quærerent vnitatem: vt in.c.maiores
& ibi.glo.in.fi.24.q.1. Facit tex.in.c.pudẽda
ea.cã & q.& in.c.1.24.q.7. ¶ Idem ẽt dicerẽ
de oĩbus aliis infidelibus: ſcilicet q ſint repel
lendi. & ſi conſtaret de declaratione, dicerem
idẽ de notorie declaratis excõicatis/ cũ ſint pri
uati participatiõe ſacramentorũ & cõione fi-
deliũ: vt in.c.a nobis de excep. cũ ſimil. maxĩ-
me cũ ſunt incorrigibiles: iuxta notata ĩ.c.cũ
nõ ab homĩe de iudi. De quo ĩ.c.ad pbandũ
de re iudi. ¶ Idem dico de quibuſdã aliis im-
pedimẽtis de qbus in.c.ſciſtitatus de reſcrip.
& in.c.licet de elec. vt in impedimẽtis naturę.
¶ Et idem de mulieribus per dictũ.ca.mulier
23.di.& c.noua de pœni.& remiſ.& c.in no
uo.21.di. ¶ Nec obſtat quod dictum eſt ſu-
pra ex act.1. quia ibi nõ dicit q in cõcilio qñ
petrus verba fecit interfuerint mulieres, ſed D
q erat turba hominũ fere.120.& eſt ſeparã-
ta diſpoſitio a præcedenti/ qñ dicit q apoſtoli
erant in oratione vnanimiter perſeuerantes
cum mulieribus & maria matre ieſu: poſtea
.ii.(cum dicit in diebus illis) deſcribitur ali-
actus ſeparatus ẽt in tẽpore. Pręterea etſi in-
terfuiſſent ibi mulieres, tunc non fuiſſet abſo
nũ: quia in aſcenſione dñi oẽs fuerunt cõgre
gati/ expectantes ſpiritum ſanctum & perſe-
uerantes in oratione.

¶ Item ex hoc q.c.15.dñr conueniſſe ſenio
res cum apoſtolis/ non ſequitur q habuerint
aliquam vocem ſaltem deciſiuam. & potue-
runt intereſſe admiſſi ex vrbanitate petri &
aliorum apoſtolorũ. Et maxime quia dubita
tur vtrum illi ſeniores fuerint presbyterii an
laici vel in aliquo ordine cõſtituti: quia glo.
exponit ſeniores ętate vel gradu. vnde poſ-
ſunt fuiſſe admiſſi ad cõſulendum ſuper agẽ
dis/ & deciſio fuiſſe facta p petrũ. Vñ hiero.
in epiſtola ad augu. dicit petrus princeps fuit
illius decreti & glo. ſuper verbo tacuit omnis
multitudo, ſupplet concordans cum petro.
Nec obſtat q dicitur placuit ſpiritui ſancto
& nobis: quia ex hoc nõ ſequitur q oẽs deciſi
ue votauerit/ & q oẽs habuerĩt vocẽ deciſiuã.
Nec obſtat q in perſona omnium conſcri-

pta fuit epiſtola ad fratres antiochiæ exiſten,
A tes:quia vt dicit glo.& hugo cardi.ibi factum
fuit ne aliqua diſſenſionis occaſio relinquere
tur/& ad oſtendendum ꝙ oẽs conſenſerant
in illo decreto:non tamen ex hoc ſequitur ꝙ
omnes habuerint voces deciſiuas. Vnde ſi qñ
laici & alii inferiores religioſi & inferiores
prælati ſiue curati vel ſimplices clerici repe,
riuntur admiſſi,nõ ex hoc infertur ꝙ habue
rint vocem deciſiuam:ſed vel nullam vel tm̃
conſultiuam,vel ſi deciſiuam,fuit de volunta
te papæ/qui potuit hoc illis concedere & ad
illud habilitare:vt dixi ſupra in illo articulo
qui ſunt neceſſario vocandi ad concilium. Et
de iſto articulo ibi late:& per cardi. de turre
cre.in.c.generalia in.4.quæſito.17.di.in ſum
ma. ¶ Et eodem modo reſpondetur ad illud
actuum.6.vbi loquitur de multitudine diſci
pulorum/ & non fit mentio de mulieribus.
Et quod dico de muliere,etiam modificarem
niſi ex aliqua magna cauſa aliter viſum eſſet
papæ & cõcilio:vt quia eſſet vna magna do,
mina vel regina quæ haberet intereſſe p ali,
qua ſua particulari cauſa. ¶ Facilius tñ viden
tur admittendi presbyteri & alii religioſi q̃
laici,& laici q̃ fœminæ.& de fœminis nõ ni
B ſi ex magna cauſa vt dictum eſt. Sicut vide,
mus in ſimili in capella papæ:quia mulieres
paſſim excluduntur,quantumcũq; prohibi,
tum ſit laicis & mulieribus intra cãcellos alta
ris vbi pſallitur ſedere vel ſtare:vt in.c.1. de
vita & honeſ.cle.& quod dicit bal.in.l.2. C.
de ſacroſanctis eccleſiis.& tñ laici in capella
papæ admittuntur initra cancellos. Et facili⁹
admitti deberent in concilio qñ non volunt
interuenire niſi ad videndum vt inſtruantur
(facit quod dicitur in.c.ad noſtram de cõſue.
& quod dicitur i.c.fi.de rebus eccle.nõ alic.)
& non tanq̃ cõſulentes.bene tex.in.c.docen,
dus.62.di.& tñ non ſunt admittendi niſi vt
ſupra dictum eſt.

ED PONE ꝙ aliqui q
non ſunt de concilio admiſ
ſi ſunt ad conciliũ,vtrum ex
hoc poterunt allegare ꝙ ſint
in quaſi poſſeſſione intereſ
ſendi in concilio? Iſtam queſtionẽ mouet
anto.de butrio in.c.fi.in.36.col.de cã poſſeſ.
& proprie.& concludit ꝙ non:dũmodo non
fuerint admiſſi ad particularia concilia / vt
ad dandum vocem. Vnde non poterunt alle
gare habere vel eſſe in quaſi poſſeſſione iu,
ris intereſſendi vel ingrediendi conciliũ: ga

hæc tolerantia concilii non videtur eſſe vt il
lis competat ius. Allegat bar.in.l.1.§.hoc in C
terdicto.ff.de itinere actuq; priua. & ibi po,
nit anto.de illis peregrinis q conſueuerũt ire
ad .s. iacobũ & de illis qui cõſueuerũt ire ad
molendinũ alicuius/ꝙ per hoc nõ poſſit alle
gari quæſita quaſi poſſeſſio. Vide.cy. in.l.2.
C.de ſeruitu.& aqua.& poſt inno.in.c.bonæ
de poſtu.præla.& fio.in.l.cum de in rem ver
ſo.ff.de vſuris.& pau.de caſtro in.l.qui de iu
re familiaritatis.ff.de acqui poſ.& doc.cõiter
in.l.ſi certis annis.C.de pac.& in.ca.cum ec,
cleſia ſutrina/de cã poſſeſ.& proprie. Alios
concordantes allegat feli.in.c.cum in/in.6.
col.&.7.de cõſtitu.& cy.in.l.2.C.quæ ſit lon
ga conſuetudo.

¶ Libri ſecundi finis.

D

DOMINI
CI IACOBATII CARDI
nalis ſancti clementis de
de concilio liber
tertius.

¶ Ad quẽ ſpectet congregare cõci. Ar. 1.

POSTQVAM
dictũ eſt ſupra de vo,
candis ad concilium/
& iis qui poſſunt eĩ
intereſſe, quero con,
ſequenter ad quem
ſpectet congregare cõ
cilium? Et vide,
tur ꝙ ad collegium
cardinalium. ſicut videmus in electioni,
bus ꝙ maior pars capituli congregat ca,

A pitulum/vbi non eſt ad quem alias de
conſuetudine ſpectet: vt inno.in.ca.1.
denoui operis nun.ibi ioã.an.& abb.& doc.
in.ca.cum nobis de elec.& in.ca.in cau-
ſis co.ti.& abb.in.c.cum omnes de conſti.&
poſt bar.in.l.omnes populi.ff.de iuſti.& iu.
¶ Et vbi ſunt duę partes tantum præſentes
tunc ille conuocant aliam partem: & valet
quod tunc per vniuerſitatem fit.l.obſeruare
C.de decu.li.10.ff.quod cuiuſq; vniuerſi.no
mine.l.plane.ff.de tuto.& cura.da.ab iis.l.fi.
glo.in.ca.licet de elec.archi.63.di.quanto,cũ
ſimil.Imo etiã ſi eſt finis termini/minor pars
congregat: vt dicit abb.in.d.c.cũ omnes.de
quo ibi plene per modernos,& in.c.1.de ma
io.& obe.

¶ Ad idem facit ꝙ cardinales ſunt qui eligũt
papam: vt in.c.in nomine domini.23.di.& ĩ
c.licet de elec.& in.c.vbi periculum/eo.ti.in
6.& cle.ne romani eo.ti.& ſuccedunt ſede va
cante in iuriſdictionalibus/in iis videlicet quę
ſunt vtilitatis eccleſiæ & neceſſitatis & indi-
gẽt celeritate: vt dicit̃ poſt glo.in.c.1.de ſchi-
ſma.in.6.per oſtien.in.c.cum ex eo de pœni.
& re.& in.d.c.vbi periculũ/in.§.iidẽ quoq;.
& plene etiã in.d.cle.ne romani. Vnde ſi eli-
B gunt,videtur conſequenter ꝙ ad eos ſpectet
diſponere ea quæ ſunt electo neceſſaria: ar-
gumento.c.vt prætéritæ/de elec.c.cupientes
§.ad hoc &.§.ſi vero eo.ti in.6.65.di.c.ſi.in
glo.Et bona eſt glo.in propoſito ꝙ ſuccedãt
in.c.nullus.79.di.

¶ Ad idem facit/ꝙ in concilio etiam iudica-
tur de factis papæ: & papa facile ſi ad eũ ſpe-
ctaret/differret congregare.Facit quod dicit̃
in.c.nos ſi incompetenter.2.q.7.¶ Item non
eſt conueniens vt a poteſtate eius qui iudicã
dus eſt dependeat an iudicetur: vt.ff.de eo qđ
certo loco.l.nõ vtiq;.Vnde ſi papa habet præ
eſſe in concilio per modum authoritatis,ꝑeſ
ſet & authoritatem præſtaret in facto pro-
prio ſi iudicandum eſſet de facto eius: cõtra
not.in.l.1.§.1.ff.de authoritate tuto.& ĩ cle.
ſi vna de rebus eccle.non alie. Item actio &
paſſio eodem reſpectu multiplicarentur: cõ-
tra id quod dicitur in.c.ſi.de inſti.& in.ca.po-
ſtulaſti de cõceſ.præben.¶ Facit in ſimili qđ
dicit̃ ꝙ in ꝓceſſu ſuper criminalibus habet
epiſcopus requirere cõſenſum capituli,& ta
men ſi proceditur contra capitulum non ha-
bet requirere conſenſum.ca.irrefragabili in
glo.de offi.ordi.Et alioquin poſſet papa om-
nia diſpergere/diſſipare & fidem peruertere/
nec ei dici poſſet cur hoc facis.83.di.nemo.

8.q.1.qualis.Quid enim ſi nollet cõgregare
vel non poſſet/vel ſi oſtenderet ſe velle cõgre C
gare & diſpergeret(q̃a impedimenta occulte
interponeret/dubitãs de ſe propter ſua deme
rita)quis diceret concilium ab alio tunc con
gregari nõ poſſe,niſi qui vellet eccleſiã pone
re in manibus vnius qui fidem chriſtianã &
ſtatum vniuerſalis eccleſiæ abſq; vllo reme-
dio libere poſſet funditus perdere? Non ſic
in foliis intelligenda ſunt iura quæ dicunt pa
pam concilium congregare debere/non ſic
in cortice: ſed temperanda ſunt in radice ra-
tionis & ex illa regulanda.Non enim in ver
bis ſcripturarum eſt euangelium ſed in ſen-
ſu/nõ in ſuperficie ſed in medulla.1.q.1.mar
chion.16.q.1.§.2.38.di.ſedulo.22.q.5.de
verb.ſig.intelligentia,cum ſimil.Et ſi contra-
rium diceretur,fruſtra eſſent ædita iura quæ
permittunt aliquo caſu de papa iudicari.40.
di.ſi papa.&.d.c.conuenientibus.Intereſt.n.
vt male geſta quæ tendunt in confuſionem
vniuerſalis eccleſiæ emendentur.23.q.4.nõ
poteſt,&.c.eſt iniuſta.Igitur vt hoc fieri poſ-
ſet/videtur decentius ꝙ a collegio cardinali-
um fiat cõcilii congregatio q̃ a quibuſcunq;
aliis.

¶ Ad idem facit exemplum apoſtolorũ, qui D
interdum vocabant ſeipſos ſine capite: vt pa
tet act.6.ca.in prin.vbi conuocauerunt.12.
multitudinem diſcipulorum.¶ Ad idem eſt
ꝙ vocationes quæ fiunt ad concilium non
ſunt proprie citationes ſed requiſitiones,ſe-
cundum inno.abb.oſtien.cardi.& alios.in.c.
cum nobis/de elec.Tales enim requiſitiones
ſiue denunciationes fiunt per pares & mino-
res in.c.1.de ſup.negli.præla.c.ex literis,de
conſti.de offi.dele.cum cauſa.& diximus ſu-
pra.Nec tales requiſitiones requirunt ſolen-
nitatem peremptorii: vt in.c.ſi epiſcopus in
glo.18.di.l.ſi.C.de iure fiſci.li.10.archi.in.c.
1.de pœnis li.6.in verbo conuocat.Igitur
neceſſitate magna imminente nõ ſolum per
cardinales omnes ſed etiam per minimum
de vniuerſitate fieri poteſt vocatio & congre
gatio concilii: & concilium debet vertere
oculum plus ad cauſam conuocandi q̃ ad
conuocantem.

¶ Ad idem etiam facit ꝙ data impotentia vel
inhabilitate papæ ad congregandum conci-
lium,poteſtas deuolui debet ad alios: vt in.c.
ſi epiſcopus de ſup.negli.præla.in.6.Maio-
res autem poſt papam non ſunt q̃ collegi-
um cardinalium,qui papæ aſſiſtunt/& ſi-
ne quibus non poteſt ardua agere ſecundũ

ioan.mo.in.c.ſuper eo de hære.in.6.& in
A e.ad apoſtolicę de re iudi.eo.li.e.p venerabi-
lem.§.ſi rationibus/qui filii ſint legi.Ergo vt
euitetur circuitus qui poſſet allegari & fieri
rōne inhabilitatis/impotētię/neglıgētię/& qa
forte cōciliū cōgregādū eſt cōtra eū,ne au-
thorizeť in facto ꝓprio ipſe papa/cōuenictius
videť ꝙ ad ipſos cardinales collegialiter ſpe-
ctet cōuocatio ꝙ̃ ad papā.ptās.n.deuolutiōis
congregandi(data ſaltem notoria negligen-
tia ſuperioris)videtur ꝙ ad proximiores fieri
debeat:de cenſi.romana/verſi.notoria ī.6.de
offi.ordi.paſtoralis.de appel.ſolicitudinē.§.ſi
vero.glo.in cle.quia contingit/ de reli.domi.
in verbo negligentia. Nec enim eſt abſonū
ꝙ in concernentibus ſtatū eccleſiæ inferio-
res ſupplcant negligentiam ſuperioris:vt in
c.1.de ſupplen.negli.præla.& de elec.c.cū in
cunctis ad fi.Et ſi ſic eſt ꝙ data inhabilitate &
negligentia papæ ſuperioris poteſtas deuol-
uitur ad cardinales,ſequitur ꝙ ſemper colle-
gium cardinalium habeat facultatē conciliū
congregandi.¶ Ad idem facit ꝙ ſecundum
aliquos in cauſis electionis papæ & in factis
eius/iudices ſunt epiſcopi cardinales: cū ipſi
habeant conſecrare papam.79.di.per totum.
B Ad hoc geſta cōcilii aphricani.c.15.& boni
facii.c.2.§.deniqꝫ.& niceni.c.3.&.6.Facit.c.
in nomine domini.23.di.

❡ Ad idem etiam facit ꝙ reperitur pluries an
tiquitus non ſolum congregatum concilium
per cardinales ſed per imperatorem.15.di.c.
1.&.c.ſancta romana.&.16.di.c.ſexta.21.di.
ca.nunc autem.qui non ſolum cardinalibus
ſed epiſcopis ſe habet cognoſcere inferiorē:
vt in.c.valentinianus.63.di.& in.c.bn̄ qui-
dem.96.di.de maio.& obe.ſolitę.& in.c.no-
uit de iudi.Ergo ſequitur ꝙ hoc facere debēt
hodie cardinales.quia.n.olim nō erat epiſco
pis facultas congregandi plebes nec eccleſia
habebat potentiam compellendi nolentes ve
nire ad concilium/nec propter diuerſitatē pa
rebant nec audebant cōgregari(vt.d.c.1.15.
di.&.c.ſexta.16.di.)propterea implorabať
imperatorū & regum ſubſidium/& ipſi con-
gregabant:vt patet in prin.aphricani conci-
lii.Vnde cum ſtatim eccleſia potuit/hoc cor-
rexit:& non ꝑ principes ſed per ſe cōgregat.
aliquando per imperatores ipſa rogante vel
poſtea ratificante:vt patet.17.di.per totū,&
maxime in.§.hinc etiā & in geſtis ſymmachi
c.9.vbi extēſe poniť.§.hinc et. Q nꝙ cōſul-
tu imperatoris & præſentia:vt patet in prin-
cipio calcedonen.concilii,& in geſtis antio-
cheni concilii.ca.1.& in geſtis ſyluerii papæ
c.1.Ceſſante igitur illa neceſſitate videtur ꝙ C
ſpectet ad cardinales:qui ſunt poſt papā ma-
iores/vt ſupra dictum eſt.Item ad idem facit
ꝙ actus conuocationis concilii non videtur
eſſe actus authoritatiuus ſed puri facti.igiť
competit eis de iure qui de facto congregare
poſſunt.Quod patet quia fieri poteſt etiam
ab inferiori:vt in.d.c.cum nobis,& ibi doc.
poſt inno.de elec.¶ Ad idem facit quia ſicut
vniuerſitatem congregari a ſuperiore non ē
de ſubſtantia(cum ipſa met poſſit ſe congre-
gare:vn̄ ſi ptes duę,vel tota vniuerſitas a caſu
congregaretur,valeret quod ageretur.l.obſer
uare.C.de decuri.li.10.d.l.plane/cum ſimil.
ff.quod cuiuſqꝫ vniuerſitatis nomine)ſic vide
tur ꝙ a cardinalibus poſſit congregari nec
requiratur authoritas vel conſenſus ſupe-
rioris.i.papæ.¶ Ad idem etiam facit quia ca-
ſu quo papa efficeretur hæreticus/non dubi-
um ꝙ tunc ad alium ſpectat conuocatio ge-
neralis concilii:vt patet ex tempore marcelli
ni papæ,q cū idolis thurificaſſet,ilico in cōci
lio congregati ſunt epiſcopi vt diſcuterent
quid agendum:vt in.ca.nunc autem.21.di.
Igitur ad quem melius ꝙ̃ ad cardinales/ qui
ſunt pars corporis papæ.6.q.1.§.verum.ca.
felicis/de pœnis in.6.Facit.c.per venerabilē D
qui fi.ſint legi.&.c.fundamenta de elec.Si-
mile poteſt poni exemplum de duobus con
tendentibus de papatu:vt in.c.ſi duo.69.di.
Similiter in cedente/ in furioſo / in amente
& ſimilibus.

❡ Et iſtam opinionem ꝙ ad collegium car-
dinalium ſpectet quando ſunt duo conten-
dentes de papatu,tenuit hugo in.d.c.ſi duo.
& refert barbatius in.ca.ꝙ tranſlationem in
32.col.de offi.lega.& ibi dicit glo.hugo.fuiſ
ſe allegatum multum in concilio piſano,&
in concilio conſtantien.Et ibi dicit ꝙ iura vo
lentia deuolui electionem papæ ad collegi-
um cardinalium / loquuntur quando per
mortē papæ vacat papatus: ſed ſecus quan-
do ſunt plures contendentes de papatu/qui
quærūt ſcindere tunicam inconſutilem.quia
tunc ſtamus iuri antiquo quod deuoluebat
electionem ad concilium:vt in.c.ſi tranſla-
tus.79.di.Et ſic fecerunt apoſtoli quando
elegerunt petrum caput ſuum:vt in.c.2.22.
di.Et in hoc ſucceſſerunt epiſcopi(vt in.c.vi
dentes.12.q.1.)qui conſtituunt concilium.
Et hāc formā ab apoſtolis eis traditā ſeruare
teneně.¶ Et hāc opinionē ꝙ ad cardinales &
nō ad imperatorem ſpectet cōuocatio ponit

notabiliter bal.in.c.olim de reſcrip.& in.c.qa
A propter/de elec.Et eandem partem ten uerũt
multi clariſſimi doctores/cõſulentes in caſu
quo fuerunt plures contendentes de papatu
tempore concilii piſani,per quod non fuit ſe-
datum ſchiſma:qui voluerunt ꝙ tunc cardi-
nales potuerint cõgtegare illud concilium.
Sed poſtea fuit concilium cõſtantiæ/ in quo
fuit ſedatum ſchiſma: quod ortum habuerat
a tẽpore vrbani ſexti:qui bartholomæus an-
tea nominabaẽ & erat barẽ. archiepiſcopus,
patria vt aliqui dicũt neapolitanus,vt alii vo
lunt piſanus:qui extra collegium propter di
ſcordiam cardinalium aſſumptus/ dicebatur
electus per impreſſionẽ romanorũ . De quo
eſt illud cõſiliũ bal.in ru.C.ſi quis aliquẽ te-
ſta.prohi. & de quo idem bal , poſtea facit
mentionem in.c.quia propter de elec. ¶ Et la
te egi.qui recitat factum in.c.1.de iniu.in.6.
propter quod ſchiſma ortum habuit. Quia
poſt publicationẽ vrbani & poſtq̃ fuerat cõ-
ſecratus & adoratus & electio intimata prin-
cipibus chriſtianis,aliquot menſibus poſt ali
qui cardinales fugiẽtes ad ciuitatem funden-
ſem elegerũt clementem ſeptimũ,qui rober-
tus de gebenna antea vocabatur: qui poſtea
tranſtulit curiam auinionem : ad quem ali-
B qui cardinales de italia ad franciam acceſſe-
runt.quod ſchiſma incepit anno dñi. 1378.
27.martii.Clemẽti adhæſit rex frãciæ/hiſpa
nia/cathalonia/ſcotia & inſula trinacriæ.cæ-
tera pars chriſtianitatis vrbano: videlicet rex
boemiæ & tota alemania & anglia/hũgaria/
italia. Et aliqui cardinales q̃ cauſabãtur factã
ſibi impreſſionem adhæſerunt clementi : ex-
ceptis tribus: videlicet cardinale portuen.qui
dicebatur florentin.cardinale pręneſtino/qui
dicebatur pictauien. & cardi. ambianen.
¶ Poſt obitum vrbani aſſumptus fuit boni-
facius. 9.petrus thomacellus nominatus,pa-
tria neapolitan. & poſt eum innocẽtius.7. &
poſt eum gregorius. 12.angelus corarius an
tea cognominatus/venetꝰ cardinalis.s. mar-
ci.præfati omnes antea creati cardinales fue-
rant a parte vrbani. poſt mortem clementis/
ab illa parte aſſumptus fuit auinione in pon
tificem benedictus. 13 . petrus luna antea vo
catus.Et inter hos duos fuit ãno.1410.ſchiſ-
ma renouatũ:interim recedentibus cardina-
libus ab vtraq; parte & conueniẽtibus piſas,
vbi in concilio aſſumptus eſt alexãder quin
tus frater ordinis minorũ & archiepiſcopus
mediolanen. petrus antea vocatus: qui octa-
uo pontificatus ſui menſe bononiæ deceſſit,
cui ſuffectus fuit ioãnes.23 . antea balthaſar
coſſa vocatus/patria neapolitan. cuius indu- C
ſtria cum eſſet bononiæ legatus concilium
piſanum congregatum eſt: in quo fuit crea-
tus alexander eius prædeceſſor / vt dictũ eſt.
Interim autem cum aliqui eſſent neutrales/
& aliqui ab vna obediẽtia ad aliam ſe tranſ-
ferrẽt(ſicut leodiẽ. & genuẽſes) paſſa eſt na
uicula petri magnã concuſſionẽ.nam præſi-
dentibus eodẽ tẽpore in eccleſia tribus ponti
ficibus nõnulla enormia cõmiſſa ſunt. quæ
omnia tandem in dicto concilio conſtan-
tien. ſedata fuerunt,vbi creatus eſt martinus
quintus oddo de columna nominatus(vt pa
tet in geſtis concilii conſtantien.)anno domi
ni.1417.octaua menſis nouembris, & coro
natus.21.eiuſdem. In quo concilio ſeſſione
39.fuit decretum vt electio ro.po.quæ in po
ſterum fieret per impreſſionem nullius eſſet
momenti,& vt non poſſet etiã metu ceſſan-
te ratificari:ita tamen vt non liceret cardinali
bus ad alterius electionem procedere/niſi il-
le per impreſſionem electus ceſſiſſet vel de-
ceſſiſſet,donec per generale concilium de il-
lius electione fuerit iudicatũ. De quibus om
nibus etiam plene commemorat archi.florẽ.
in ſua ſumma in.2 . parte ti.3 . de ſuperbia.c.
xi.vbi loquiẽ de ſchiſmate, verſi.ſed quid cũ D
duo.Et idẽ archie.in eadẽ ſumma ĩ.3 . par.ti.
24.de conciliis vniuerſalibus,verſi.de cõci-
liis circa fi.Et idẽ archie.in ſua chronica in.3 .
par.ti.22.c.2.§.2.cũ pluribus ſequẽtibus.
¶ Item ſi diceremus quòd ſine papa non
poſſet congregari concilium / ſequeretur
perplexitas . nam aut contra papam qui eſt
in quaſi poſſeſſione papatus obiicitur quòd
ipſe non eſt verus papa vel ꝙ perdidit digni
tatẽ:aut eſt cõtentio inter duos concertantes
de papatu.Primo caſu ad illũ tantũ qui eſt in
quaſi poſſeſſiõe ſpectat exercere quæ ad pa-
pam ſpectant: vt in.c.cõſultationibus/de iu-
re patro.& patet in.d.§.hinc etiam. 17.di.2.
q.4. mandaſtis.iuriſditionalia enim exerceri
debent per exiſtentem in quaſi poſſeſſione:
vt in. c.cũ olim de cauſa poſſeſſ. & proprie.
3 . q. 6 . c. hæc quippe, & ibi glo. in.c.2 .de in
integ.reſtitu. cum ſimil. Sed ꝙ ipſe qui eſt in
poſſeſſione papatus congreget non videtur
veriſimile:quia in cõcilio poſſet ſubcũbere.
¶ Secũdo caſu cũ nullus de cõtendẽtibus de
papatu eſt in quaſi poſſeſſione , tunc vide-
tur ꝙ nullus poterit congregare: quia nullus
habebit poteſtatem exercendi iuriſditionalia
quæ cõpetunt tantũ exiſtenti in quaſi poſſeſ-

A ſione quis alter eorum habeat proprietatē: vt in.d.c.eum olim/&.c.cum eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſ.&.c.querelam de elec.&.c.nihil & in.c.dudū/eo.ti. Ad idē eſt quod dicitur in.l.ſi tibi.§.cum poſſeſſor.ff. de pac.cum ſimil. ¶ Nec ſuffragatur ſi dicatur ꝙ qui habet proprietatem/poterit propria authoritate recipere poſſeſſionem & adminiſtrare: vt in.c. ī nomine domini.23.di.& in.c.licet de elec. quia illud eſt verum quando non apparet legitimus cōtradictor, vt ponunt doc.in.c.trāſmiſſam de elec. Et ſi ponatur poſſeſſio vacās, licet tunc valeāt geſta a proprietario (vt inno.in.d.c.2.de in integ.reſti.) illud eſt verū quando nō eſſet cōtentio inter duos de proprietate. Facit qđ dicit in.d.c.cōſultationibꝰ/ & i.c.ex lřis de iurepatro. ¶ Si autē vterꝙ erit in quaſi poſſeſſione, tunc nulla pars obediet alteri: qa neceſſe eſt vt vnus ſit ſchiſmaticus ſiue apoſtaticus. & tunc tā ratione excōmunicationis ꝗ defectus iuriſdictiōis nō poterit cōgregare: qa ſuſpenſus: vt in.c. audiuimus.§.1.24.q.1.& in.c. nouatianus. 7.q.1.& in.c. anaſtaſius. 19.di.c. ſi celebrat de ele. excomminif. Et quilibet dicet alium apoſtaticum: & ratione cōmunionis alia pars efficiet ſchiſmatica: quia qui communicat ſchiſmaticis/

B non communicat vnitati. 24.q.1.ſchiſma.& in.d.c.anaſtaſius. Et ſi quilibet cōgregaret in parte ſua, non eſſet cōcilium: vt patet ex eius diffinitione. nam ſpirituſſanctus tantum deſcendit inter congregatos in vnum. 24.q.1. loquitur.&.d.c. ſchiſma. Et ſi ambo cōuenirent/quilibet vellet authoritatem interponere & malc. 7.q.1.factus eſt cornelius. Item prius determinaretur quis eſſet papa ꝗ eſſet verum cōcilium ratione dubietatis in capite. & propterea videtur vt ceſſet omnis perplexitas ꝙ congregatio ſpectet ad cardinales.

¶ Addo etiam prædictis aliam ratione: quia hodie cōgregatio cōcilii fieri cōſueuit ex arduis cauſis per quas vel fides vel ſtatus vniuerſalis eccleſiæ turbatur. Hoc autē ſi cōtingat in inferioribus papa/ poſſunt omnes per papam puniri, & etiam ſi cardinalis eſſet deponi iuxta poſita in.c.2.de ele. non reſi.& in c.1.de ſchiſ.in.6.& in.c. ꝙ tranſlationem/de offi.lega. ipſe enim papa ſuperior eſt omnibus.d.c.nouit/de iudi.& in.c.ſolitæ/de maio. & obe. Ipſe enim omnes iudicat etiā non recognoſcentes ſuperiorem, dicitur in.c. licet ex ſuſcepto/de foro compe.glo.in.c. ex trāſmiſſa eo.ti.lanfrancus in.c.ſi duobus/ de appel. Vnde ex quo inferiores poſſunt per papam puniri, non videtur quo ad eos neceſſariā eſſe concilii congregationem. ſequit igitur ꝙ ſit principalius neceſſaria contra papā: & ꝙ ſi papa aberrat a fide vel tale quid cōmittit propter quod debeat concilium cōgregari/huiuſmodi concilii cōgregatio fit ratione poteſtatis & præeminentiæ ſiue authoritatis etiam contra papam: quia concilium generale vniuerſalem eccleſiam repræſentat. vnde intitulatur ſacroſancta generalis ſynodus in ſpiritu ſancto legitime congregata vniuerſalem eccleſiam repræſentans. facit. c. maiores. 24.q.1. Quæ non poteſt errare: quia chriſtus orauit pro ea ne deficeret: vt in.c.maiores/de bap.&.24.q.1.a recta/&.c. pudēda. Ergo videtur ꝙ principalius neceſſaria ſit eius congregatio contra papam / quia nullo alio poteſt iudicari. Si ergo contra eum/ non videtur conueniens ꝙ ab eo fiat cōgregatio: vt in ru.C.ne quis in ſua cauſa/& dictum eſt ſupra circa pricipium: alioquin poſſet ſequi ꝙ ad notorium hæreticum ſpectaret concilii conrgegatio. & ſi papa eſſet notorie hæreticus vel antiquati ſchiſmatis fautor & incorrigibilis & hæreſum fomes & concilii congregatio ad eum ſpectaret, non tam cōcilii eſſet congregatio ꝗ chriſtianę religionis diſſipatio. Et poſſet de facili ſequi maius inconue- D niens. non enim eſt veriſimile ꝙ ad congregandum concilium condeſcenderet niſi perſpiceret primo ſe tutum, & ſic notorie hæreticus eſſet concilii caput. poſſetꝙ eſſe author multorū malorum/ & foret error peior priore. quod eſt contra tex.& glo. in verbo item baſilicas. 24.q.3. cum quibus. & tex.1.q.7. conuenientibus. Ergo vt iſta ceſſent/ dicamus ꝙ concilii conuocatio & cōgregatio ſpectat ad cardinales & eorum collegium.

¶ Et vltra ſupra recitatos / iſtam partem etiā tenuit idem hugo in.c.ſi duo.78.di.ſecundū bal.in.d.c.olim de reſcrip. qui dicit ꝙ glo. bartholomæi brixien. eſt ibi truncata & eſt recurrendum ad glo. hugonis. Et intelligit de cardinalibus: hoc eſt de collegio & non de ſingulatibus: quia cardinalium collegiū eſt epiſcopis & patriarchis maius. Et ſubiungit ꝙ imperator nō poteſt cōuocare conciliū generale, nec in vrbe (quæ hoc habet iure capitis l.cū in diuerſis.ff.de relig.& ſump. funerū) nec alibi. Sicut nec de iure nec de facto poteſt conuocare clerum romanum/ qui eſt caput cleri totius mundi: argumento.l.de quibus.ff.de lega. Nec clerum ieruſalem & ſiciliæ: vt in cle. paſtoralis/de re iudi. Nec clerū

A franciæ: quia illud regnum nullo iure ſubeſt
imperatori: vt notatur in.c. ꝙ clerici/ de foro
compe.&.63.di.adrianus. Et idem in ſimili-
bus regnis. ¶ Dicit tamen ꝙ licet imperator
non poſſit congregare concilium, debet ni-
hilominus iuuare ſtatum eccleſiæ tanꝙ ami-
cus/frater/patronus/debitorq; eccleſię. Et di-
cit diſtinguenda tēpora vt concordentur ſcri
pturæ, nam primum quando eccleſia parum
militabat & parum poterat per ſe ſola/ tunc
multa priuilegia cōceſſit imperatoribus quę
poſtea ſunt ſublata: vt in.c.valentinianus/ &
in.c.ego ludouicus.63.di. Et eccleſia militās
plus incœpit poſſe q̄ imperium tēporale/in
temporalibus triumphans: qui tamē impro-
prie eſt triumphus. & tunc incœpit imperiū
declinare & diuidi, & reges ei ſubtraxerunt
obedientiam. Et ideo bene dicit ꝙ ſecundum
nouam eccleſiam non poteſt congregare cō
cilium imperator ſed collegiū cardinalium.
& vbi agitur de exauthoratione papæ/nō re
quiritur eius authoritas ſecūdum bal. quem
de verbo ad verbū refert andræas ſiculus ibi.
¶ Et iſtam opinionem etiam ponit idem an-
dræas in.c.ꝙ tranſlationem.32.col. de offi.
lega. vt dixi ſupra.

B IN contrarium videtur quòd imo nō ad
cardinales ſed ad imperatorē ſpectat iſta
congregatio: quia videmus ꝙ olim impe
rator congregabat concilium: vt.15.di.c.1.
& dicit glo. in libro cōciliorum in principio
aphricani concilii. Item cōſtantinus ſuo iuſ-
ſu & ſuis expenſis congregauit concilium, &
ſedit in medio concilii/ imperialibus decora-
tus in humili cathedra: vt dicit hiſtoria tri-
partita lib.1.c.fi.& li.2.c.9.&.c.13.& ſequē-
ti li.10.c.2.&.3. ¶ Item de mandato & licen
tia imperatoris congregatum fuit concilium
calcedonen. vt patet in principio eiuſdē con
cilii. & quod plus eſt interfuit ibi regina. Cu-
ius concilii verba ſunt hæc. ſancta & magna
& venerabilis ſynodus quæ ſecundum gra-
tiam dei decreto piiſſimorum imperatorum
cōgregata eſt in calcedonē. ciuitate metropo
li &c. Et parū poſt. dominus noſter piiſſimū
& fideliſſimū imperatorem erexit ad zelum ſ
dei, q vndiq; ſacerdotū pōtifices conuocauit.
Et in fi.d.c. dicit & loqtur īpator ex vniuerſis
enim ꝑuinciis religoſiſſimi ſacerdotes calce-
doniam venerūt iuxta mādata noſtra &c. Itē
alibi in hiſtoria tripar.li.5.c.14.& ſequen. cō
uenerunt in italiam epiſcopi orientaliū non
multi & occidentaliū vltra trecentos vt præ-
cepto principis mediolani conciliū celebra-
retur. Et de hoc ſunt multa iura. Similiter in
C geſtis ſextæ ſynodi cōſtantinopolitanæ (præ
ſidente conſtātino conſtantis filio & patre iu
ſtiniani imperatoris tēpore agathonis/ anno
ſalutis.670.) legitur ꝙ ſecundū imperialem
ſanctionē congregata eſt: vt ſæpius in prin-
cipio ſingularum actionum replicatur, maxi
me primæ & quintæ. & de hoc etiā ſunt plu-
res tex. vt patet in geſtis antiocheni cōcilii in
c.1. in principio, & in geſtis ſyluerii papæ. Et
ſunt plura capitula in decretis: vt videmus
16.di. habeo librum cum ſequēti. Ad idem
tex. in.c.1.15.di.& in.c.ſexta in prin.16.di.
& in.c.futuram.12.q.1.& in.c.continua/in
§.itē conſtantinus.xi.q.1.vbi patet concilia
celebrata præſidente cōſtantino imperatore.
Similiter de iuſtiniano in.c.ſexta/ in.§.quin-
ta in conſtantinopoli.16.di. Ad idem de va-
lentiniano imperatore in.c.nunc autem.21.
di.&.2.q.4.mandaſtis.& in.c.valentinianus
63.di. ¶ Ad idem de martiano imperatore
in.c.nos ad fidem.96.di. Ad idem in.c.ſi duo
iuncta ſupraſcriptione, in qua loquitur ho-
norius imperator bonifacio papæ.79.di. Ad
idē.c.continua.xi.q.1.vbi conſtantinus præ-
fuit niceno concilio. Item carolus imperator
conſtituit conciliū cum adriano.63.di.adria
nus el.2. Ad idē tex. in.c.ſancta romana.15. D
di. vbi legitur de multis imperatoribus qbus
mediantibus ſunt cōgregata concilia. Et hoc
patet ex geſtis in cōcilio calcedonen. vbi leo
papa cum lachrymis ſcribit imperatori vt cō
greget concilium: vt ponit anto. de butrio in
ſuo tractatu: licet illam epiſtolam inter geſta
non reppererim. Itē omnes libelli & petitio-
ne fiebant imperatori tanꝙ capiti: vt patet in
d.c.futuram. Item relatis geſtis eiuſdem cō-
cilii per literas ipſius concilii, imperatores cæ
ſares flauius valentinianus & martianus ipſa
confirmantes/ pœnā adiecerunt cōtrauenien
tibus ſtatutis in eodē concilio: vt patet in.16.
actione eiuſdē cōcilii. ¶ Et idē de iuſtinianus
in.l.nos reddētes.C.de ſūma trini. vbi fuit ce
lebratum concilium ſine ſcitu papæ, & decre
tum eius mittitur ad papam confirmandum.
¶ Item videtur ꝙ non ſolum ad imperato-
rem ſed ad reges: vt.d.§.hinc etiam.17.di.
Quo caſu ipſi non debent aliquid cognoſce
re vel decernere/ ſed ad iudicium concilii re-
mittere: vt patet factum in concilio calcedo-
nen. Et propterea egidius in.d.§.hinc etiam
reprehendit regem franciæ, qui tēpore ſchiſ-
matis omnia faciebat per ſe cōſultis tantum
epiſcopis regni ſui & dominis temporalibus

A de genere & conſilio: cum debuiſſet remittere concilio generali & epiſcopis ibi exiſtentibus.

¶ Et iſtam opinionem ꝙ ſpectaret ad imperatorem & non ad cardinales/ & ꝙ in cōgregando præferatur imperator collegio cardinalium, tenet barbatus in.c. ꝙ tranſlationē/ in.32.col. de offi. lega. ea ratione præſertim: quia cum olim ipſis eſſet onus congregandi/ & poſtea fuerit ſtatutū ꝙ papa in poſterum congregaret, ſequitur ꝙ papa nolente congregare ſpectet ad imperatorē & non ad collegiū. Vnde ſentit ꝙ primo ad papā, poſtea ad imperatorē & non ad collegium cardinaliū. Et ad hoc adducit glo. in.c. principes.23. q.5. Et cle. ne romani (quæ vult ꝙ electio papæ ſpectet ad cardinales) reſtringit ꝙ loquitur quando tractatur de electione ſede vacante per obitum: alioquin nō ad cardinales ſed ad concilium pertinebit. Sed de hoc dicā alibi. Sed ex eius dicto colligitur ꝙ quando eſt controuerſia inter duos de papatu/ tunc congregatio ſpectat ad imperatorem & non ad collegium cardinalium.

IN contrarium videtur ꝙ nec ad cardinales nec ad imperatorem pertineat ſed ad papam. Et primo ex carentia poteſta-
B tis: quia nullus inferior poteſt vſurpare quæ tantum ſunt principi reſeruata vt in ca. quibuſdam. §. præterea de verbo. ſignifica. l. vectigalia & . l. non ſolent. C. noua vecti. inſti. non poſſe. c. huic ſoli. 17. di. Iſtud autem eſt de reſeruatis principi: vt in.c. ꝙ tranſlationē de offi. lega. & in.c. ſicut vnire/ de exceſ. prælā. in glo. Intantū vt nec legato conueniat: quia quæ ſpecialiter romano pontifici conceduntur, in generali mādato nō trāſferuntur: vt. d.c. ꝙ tranſlationē. Ideo nec legatus ea poteſt: vt in. §. porro. 3. di. notatur in.c. ſignificaſti/ de elec. ¶ Secūdo facit ꝙ regulariter a ſuperiore collegii fit cōgregatio & a maiore ff. de albo ſcribendo. l. 1. & de maio. & obe. c. 1. per inno. & latiſſimas remiſſiones ponit feli. in.c. cum omnes de conſti. Papa autem eſt caput nō ſolum collegii cardinalium ſed omnium collegiorum: vt in cle. ne romani/ & quæ ibi dicuntur, de elec. c. fundamenta/ eo. ti. in.6. cō ſimil. igitur. ¶ Item papa a nemine iudicatur niſi a deo: vt in.c. futurā. 12. q. 1. nemo. 9. q. 3. & ibi glo. & in.c. facta/ & in c. cuncta per mundū ea. cauſa & .q. Facit tex. in.c. aliorum/ ea. cauſa & .q. vbi dicit. aliorū hominum cauſas deus voluit per homines terminari, ſed ſedis iſtius præſulem ſuo ſine quæſtione reſeruauit arbitrio. Pro hoc etiam C
facit tex. in.c. ſi papa. 40. di. & tex. in.c. in ſcripturis/ & in.c. ſatis euidenter. 96. di. & .d. ca. tūc aūt. 21. di. ipſe. n. pater ſicut eccleſia mater eſt omnium. 2. q. 6. ad romanam. ¶ Item ipſe ſolus ſine concilio poteſt deponere imperatorem: vt in. d. c. ad apoſtolicę de re iudi. in.6. bar. & bal. in. l. fi. C. de. ll. & in. l. reſcripta C. de præcibus imperatori offeren. 96. di. ſi duo/ & .c. imperator. Facit quod dicitur in.c. venerabilem de elec. glo. in. c. alius. 16. q. 6. Vnde oſtien. in.c. quanto de tranſla. prælā. dicit ꝙ papæ & chriſti idē eſt tribunal. nam eccleſia militans fundata eſt ad inſtar eccleſiæ triumphantis: vt in cle. ad noſtram de hære. In illa eſt vna omnium & ſupra omnes poteſtas: ergo & in iſta. Facit quod dicitur in. c. niſi cum pridem de renun. ¶ Item cōcilia omnia dependent ab authoritate papæ. 21. di. per totum: & de elec. c. ſignificaſti. ¶ Itē papa regulariter in terris non recognoſcit ſuperiorem: vt in.c. licet de elec. in fi. & in. §. pater. 3. q. 1. & .9. q. 3. per totum. Igitur nō iudicatur a concilio/ niſi detur ſubmiſſio tacita vel expreſſa. 2. q. 7. nos ſi incompetenter. Igitur ad hoc vt ſaltem tacita detur ſubmiſſio/ exigitur conuocatio per papam. 9. q. 3. nemo & .c. aliorum/ cum ſimil. ¶ Item papa eſt omniū chri- D
ſtianorū & eccleſiæ caput & pater: & omnes chriſtiani ad ipſum vt ad caput & patrem debent habere recurſum. 17. di. nec licuit. 9. q. 3. cuncta per mundum. 24. q. 1. rogamus. ergo ad eum vt ad caput ſpectat concilii cōgregatio: alioquin ſine eo eſſet acephalum & ſine capite, vt infra. Vnde videtur dicēdum ꝙ cum requiratur vt concilia communiter cōſtent ex capite & membris vt habeant ſuam formalitatem (vt in.c. graue de præben. & ibi notata: quod patet in conciliis ſynodalibus epiſcoporum & prouincialibus archiepiſcoporum. 18. di per totum) vbi concilium reperiretur congregatum ſine authoritate papæ/ non eſſet formale: quia eſſet membrum abſq; capitis authoritate, & ſic monſtrū. c. cū non liceat/ cū ſimil. de præſcrip. eo enim ipſo ꝙ a ſynodo generali excluditur caput ſeu capitis authoritas/ diſſoluitur capitis & mēbrorum vnitas & cauſatur ſchiſma. Nam in omni congregatione neceſſe eſt vnum regulare & regere ſecundum philoſophum in politicis. ipſe autem papa eſt caput concilii & orbis: vt ſupra dictum eſt, & dicitur in.c. regula/ cum duobus ſequen. 17. di. ſequitur igitur ꝙ ſine eo non poteſt conſiſtere concilium/ &

ꝙ ad eum ſpectat illius conuocatio.

A ℭEt per hoc patet ꝙ nullo modo poteſt ſpectare congregatio ad cardinales tãtum: quia non videntur vt collegium poſſe cõuocare: nec conſequenter alios actus collegiales facere: & ſic nec ad concilium vocare. nam viderentur in ſchiſma incidere/ tanq̃ ab apoſtolica ſede diuiſi. 23. q. 5. ſi nos &. c. non vos 24. q. 1. loquitur. 7. q. 1. nouatianus. tex. 17. di. ĩ. c. multis. Schiſmatici autẽ ab omni actu iudiciario ſunt ſuſpenſi ipſo iure: vt in. c. audiuimus. §. ſinautem/ & in. c. didicimus. 24. q. 1. Et ſic non habent ius conuocandi concilium: quia talis conuocatio eſt quædam citatio, vt dicit glo. in. § hinc etiã. 17. di. quæ eſt actus iudiciarius. c. ſi. de feriis. c. quoniam cõtra de probatio. ℣ Præterea omnis citatio ab illis debet emanare qui habent præeminentiam ſiue iuriſdictionem, ſupra illum qui vocatur. cle. paſtoralis de re iudi. l. extra territoriũ ff. de iuriſ. omnium iudi. c. vt animarũ de cõſti. in. 6. ff. de iudi. ſi quis ex aliena. l. 2. ff. ſi qs in ius vocatus non ierit. c. ſuper literis, & qđ ibi dicitur de reſcrip. c. præterea de dila. cum ſimil. Hoc autem nõ eſt in cardinalibus: qui non habent iuriſditionem ſupra conciliũ generale/ nec ſupra papam. Facit quod dicitur

B in. d. cle. ne romani in. §. nos inter cætera/ de elec. & in. c. vbi periculũ. §. iidem quoq; eo. ti. in. 6. non enim reperitur iure cautum, nec inuenitur in canonibus vnq̃ concilium a cardinalibus congregatũ. Imo tex. in. d. cle. probat clare contrariũ: quia irritat quicquid per collegium cardinalium fit de iis quæ ſpectãt ad papam. ſed congregare concilium eſt de reſeruatis papæ: vt in. c. ꝙ tranſlationem de offi. lega. igitur cum hoc ſit exorbitans vt inferior præcipiat ſuperiori, ſufficit non inueniri conceſſum vt cenſeatur prohibitum: de tranſla. pręla. c. inter corporalia. 2. q. 4. c. cõſuluiſti. 31. q. 1. ꝙ ſi dormierit. l. illã. C. de colla. Cum igitur ſolus papa habeat imperium & iuriſditionẽ ſupra omnes fideles (vt. d. c. cuncta per mundum. 9. q. 3.) nullus videtur poſſe congregare concilium niſi papa.

ℭNec etiam imperator, qui non poteſt ius cauſarum dicere romæ, nec in regnis ieruſalem/ ſiciliæ vel franciæ citare hodie: quia ei non obediunt. nam quoad obedientiam inſpicitur poſſeſſio & non merum ius. C. de ſumma trini. l. 1. ita dicit bal. in. c. olim de reſcrip. qui ex hoc infert ꝙ imperator non poſſit congregare concilium: quia nec clerũ romanum nec clerum regni ieruſalem & ſiciliæ, quia ei nõ obediunt: nec clerum regni franciæ, quia illud regnũ nullo iure ſubeſt ei. C

Vñ vult bal. in. d. c. olim/ ꝙ concilium formatũ & eſſentiatũ ſiue canonizatũ a iure nõ poteſt iperator facere nec ei præſidere: ſed quandam congregationem facti, quæ potius dicitur conuenticulum. Et dicit ꝙ licet ioannes dicat quando eccleſiæ poteſtas deficit imperatorem ſupplere (vt. 24. q. 5. princeps) eſt intelligendum ſupplere id eſt patrocinari. Sed hoc dicit diſtinguendo tempora: quia conſiderato tempore moderno imperator non habet obedientiam. Sed iſtud non placet: quia etiam ſecundum antiqua tẽpora quando cõgregabantur concilia per imperatores/ fiebat vel ad requiſitionem papæ vel de eius voluntate/ vel poſtea papa confirmante. Vide quod dixi ſupra pro cardinalibus in fine.

QVOD autem iſta conciliorũ generaliũ congregatio ſpectet ad papam/ ſunt infinita iura: vt. 21. di. per totum. 17. di. per totum: maxime in ca. regula, ibi. ſine eius authoritate concilia fieri non debere: nec vllum ratum eſt aut erit vnq̃ concilium quod eius non fuerit authoritate fulcitum. Qui tex. colligitur ex epiſtola iulii papæ contra orientales epiſcopos pro athanaſio. Vbi plura de hoc ꝙ nõ licuerit eis D ſine authoritate papæ cõgregare conciliũ/ latiſſime ſcribũtur & inſerũtur decreta niceni concilii. Et tex. in. c. multis. 17. di. ſvbi ait eſſe conuenticulum & conciliabulum & non cõcilium quod fit ſine authoritate papæ. Et aliis iuribus ſequen. 63. di. adrianus el. 1. et. 2. & in. c. quia ſancta/ & in. c. in ſynodo/ & in. c. valentinianus. 96. di bene quidem. 3. q. 6. dudũ & c. peregrina. 2. q. 4. mandaſtis. & q. 6. ideo & 3. di. §. porro. c. ſignificaſti de elec. de conſecr. di. 1. eccleſia, & glo. in. c. ꝙ tranſlationẽ/ de offi. lega. & in. c. 2. de tranſla. pręla. cũ multis ſimilibus/ de exceſſi. pręla. ſicut vnire. Vnde papa p̃ſidet gñali cõcilio: vt in ſupraſcrip. ca. primi de ſimo. 2. q. 7. cum paſtoris/ in ſupraſcrip. 25. q. 2. ſi quis dogmata. 23. di. in nomine domini. Et ſine papa concilium dicitur corpus acephalum. c. ſubmittitur. 21. di. glo. in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. Nec cõciliũ cũ papa dicitur iudex ſed conſultor/ etiã in arduis. 9. q. 3. cuncta per mundum. inno. in. c. graue de præben. Item congregare concilium eſt proprie iuriſditionis: vt ſupra dictum eſt, & ponit egidi. concilio. 99. incipit verũ quia in. 4. parte. q. 19. ℣ Iſta aũt præeminentia clauis iuriſditionis data fuit petro/ &

A in petro ſucceſſoribus: vt in.c. ſolitæ/de maio.& obe.notatur in.c.tráſlato/ de cõſti. & in c.ad apoſtolicæ/de re iudi. in.6. & in cle.paſtoralis circa ſi. eo. ti. Et ſunt infinita iura: vt in.c. ita dominus.19.di.& in.c. ſacroſancta 22. di. & in.c. fundamenta/ in prin.de elec. in.6. Facit quod dico in illo articulo quam iuriſditionem habeat concilium. & in illo/ vtrum papa ſit maior concilio, vt in.c.ſignificaſti de elec. Igitur &c.

¶ Quod videtur verum etiam ſi concilium eſſet congregandum contra papam, vt quia accuſaretur de hæreſi: quia ſicut in facto proprio imperator dat iudicem etiam contra ſe (vt.ff.de iis quę in teſta.delentur.l.proxime) & eligit procuratorem cæſaris(.l.nec quicq̃ ff.de offi.procon.)ſic & papa poteſt dare cõtra ſe iudicẽ,de quo late per inno.in.c.ex parte/de verb.ſigni. Et ſic ſe ſubmittere: vt in.c. nos ſi incõpetẽter.2.q.7.& in.c. mãdaſtis/& in.c.auditum.2.q.4. De qua ſubmiſſione infra latius dicam. Sic in criminali epiſcopus/ diaconus & presbyter eligit iudices.xi.q.1.iudices.15.q.7.ſi autẽ.3.q.6.peregrina. ¶ Imo papa poteſt eſſe iudex in cauſa propria. c. cũ veniſſent/de iudi.& inno.& alii in.d.c.ex parte de verb.ſigni.& dicitur in.c.1.de proba.&.c.

B nunc autem.21.di. Ipſe enim tanq̃ ſuperior non videtur ꝙ debeat ab aliis inferioribus iudicari.21.di. inferior. Et ideo dicitur ꝙ nemo primã ſedem audeat iudicare. Vnde nec ab auguſto nec a regibus nec a populo iudex omnium iudicabitur. aliorum enim hominum cauſas deus voluit per homines terminari,ſed ſedis apoſtolicæ pręſulem ſuo ſine quęſtione reſeruauit arbitrio: vt dicitur in d.c.nemo/ &.c.aliorum.9.q.3.cum tribus ſequen.& ſupra dictũ eſt. Et ſicut dicit ibi glo. concilium non iudicabit papam: & glo.in.c. mandaſtis.2.q.4.cum ipſe ſit maior ipſo concilio: vt in.c.ſignificaſti/de elec. ¶ Quinimo etiam ſi totus mũdus ſentiret contra papam in aliquo negocio,videtur ꝙ ſententiæ papę ſit ſtandum: vt notatur.24.q.1.c. hæc eſt fides. ¶ Et licet glo.in.d.c. nemo/ arguat cõtra (quia orbis maior eſt vrbe) tamen ibi ad argumentum reſpondet ioannes ꝙ licet orbis maior ſit ambitu non tamen authoritate. Allegat quod concludit glo. in. c. legimus. 93. di.(quæ incipit & ideo) remittens ad ea quæ notantur.8.q.1.in iſtis.&.24.q.1.quodcũq;. & dicam latius infra: Poſſet & magis accurate reſponderi ꝙ argumentum procederet ſi papa ſolũ vrbi & nõ orbi præeſſet ſicut præeſt: vt in.c. cuncta per mundum/ & in.c.per principalem.9.q.3. C

¶ Et etiam ſi contra papam neceſſaria eſt cõgregatio & ad corrigendos eius exceſſus/ nõ videtur poſſe congregari ſine eius licẽtia. Et ꝙ ad ipſum ſpectet/ probat tex.in. d. §. hinc etiã.17.di.& in.c.nunc aũt.21.di. iunctis.c. mandaſtis/ &.c. auditum.2.q.4. ¶ Imo etiã ſi eſſet ſchiſma & duo cõtendentes de papatu (79.di.ſi duo) adhuc videtur idẽ. & probat ille tex.in.d.§.hinc etiam.vbi dicitur ad ſymmachum papam ſpectare concilii congregationem/licet tunc appareret ꝙ eſſet ſchiſma: quia quidam clerici ab eo receſſerant & fecerant ſchiſma & adhæſerant laurentio, qui cũ ſymmacho de papatu cõtendebat: vt legitur in chronicis & in geſtis ſymmachi papæ. c. 8. ¶ Etſi dicatur ꝙ ſymmachus iam fuerat a concilio approbatus & reprobatus laurẽtius vt habet in geſtis ſymmachi.c.8.&.c.9. Reſpondetur ꝙ poſt deciſionẽ factum fuit nouum ſchiſma: quia aliqui ꝓpter crimina quę ſymmacho impingebant/ ab eo receſſerunt: & hoc fecerunt anteq̃ lata eſſet ſententia ſuper dictis criminibus: vt in.d. §. hinc etiã in fi.de quo etiam infra plenius dicetur.

¶ Vnde in propoſito ꝙ ad papam ſpectet cõgregatio/ inquit iſidorus in quodam.c. canonum. ſynodorum vero congregandorũ authoritas apoſtolicæ ſedi commiſſa eſt: nec vllam ſynodum generalem ratã eſſe credimus ſiue legimus quæ eius non fuerit authoritate cõgregata vel fulcita: hoc authoritas teſtatur canonica: hoc hiſtoria eccleſiaſtica comprobat hoc ſancti patres, confirmant. ¶ Ad idem facit ꝙ eius videtur eſſe concilii congregatio cuius eſt ſuperioritas: ſed huiuſmodi eſt ſolius papæ, cui oẽs de eccleſia & qui in cõcilio eſſe debẽt ſubſunt & obedire tenent: vt in.c. obedientiam.93.di.&.24.q.1. rogamus. ergo ad eum qui eſt ſuperior ſpectat congregatio. Facit quia ſimiliter & in ſynodis epiſcoporum & in prouincialibus ſpectat ad primum ſiue ſuperiorem omnium congregandorum: vt patet per plura iura.17.di. Ad idẽ tex.in.c.dudum.3.q.6.vbi dicitur non oportere præter ſententiam romani pontificis concilia celebrare. ¶ Ad idẽ facit quod habetur 1.macca.4. vbi inter alia quæ ſimoni ſacerdoti magno totius populi & omnium ſacerdotũ conſenſu attributa ſunt/hoc eſt tanq̃ ſingulare ſummi põtificis priuilegiũ vt cõuentus nõ cõuocaretur in regione ſine ipſo. Cũ igitur ſacerdotium veteris legis figura ſit

nowi

A noui teſtamenti ſecũdum apoſtolum, ad pa
pam ſummũ ſacerdotẽ noui teſtamenti ſpe-
ctat congregatio, ſecũdũ cardi. de turre cre.
in. 3. li. de poteſ. papæ. c. 6. in prin. & verſi. 5.
vbi allegat ſimiliter. 1. macca. ca. 30. ſed cor-
rupte: quia non eſt. c. 30. Item nec in primo
li. c. 4. aliquid dicitur: ſed tantum glo. 2. mac
ca. c. 3. orditur telam pontificum, vbi ponit
de ſimeone ſummo ſacerdote filio oniæ. fue
runtq́ plures huius nominis. Et quod dicit
cardi. vide: quia eſt. 1. macca. 14. Et vide
alex. in. c. generalia. 17. di. & eundem. 17. di.
c. ſynodum/ prima col. qui allegat ꝙ papa ha
bet vniuerſalem iuriſditionem. 2. q. 6. c. qui
ſe ſcit. glo. in cle. ad noſtram/ de hære.
¶ Item ꝙ ad papam ſpectet congregare cõ-
cilium/ patet ex canonibus ſacrorum conci-
liorum & in pluribus locis conciliorum.
Vnde aymarus archiepiſcopus remen. in li-
bro de ſynodis ca. 18. & refert idem car.
inquit, non mireris ꝙ ipſorum concilio-
rum authoritatem romano pontifici aſcri-
bamus: nã nulla concilia rata leguntur quæ
apoſtolica authoritate fulcita non fuerint, vt
damaſus papa in decretis ſuis. c. 9. aſſerit:
cui athanaſius & iulius papa / nicenũ quoq́
concilium & reliqui patres aſtipulantur. Vi
B de tex. in. c. regula. 17. di. ¶ Nec obſtat. §. hic
etiam, vbi fuit authoritate regis congregatũ
concilium generale: quia reſpondetur ve-
rum eſſe ꝙ non poteſt congregari cõcilium
ab alio q̃ a papa niſi eo mortuo naturaliter
vel ciuiliter: ſcilicet in caſu hæreſis. papa. n.
ſi eſt hæreticus/ deſinit eſſe papa. Quo caſu
videtur ꝙ poteſt congregari concilium per
reges & principes & alios chriſtianos: vt. d.
§. hinc etiam. nam licet nullus poſſit pa-
pam arguere, fallit niſi ſit hæreticus. 40. di.
ſi papa. Quo caſu videtur ꝙ iudex compe-
tens ſit concilium generale: vt. 2. q. 7. §. item
ſymmachus. & poteſt tunc a concilio gene
rali damnari, ſecundum bal. in. d. c. olim de
reſcrip. de quo infra plenius dicam. ¶ Sed vi
detur ad huc contradicere tex. 9. q. 3. nemo.
Sed ibi de papa catholico eſt ſermo. ¶ Sed
magis obſtat. c. nunc autem. 21. di. vbi papa
etiam ob hæreſim non damnatur a concilio
ſed ei dicitur/ ore tuo teipſum iudica. Ad qđ
reſponde ꝙ ibi eſt ſermo de correcto & pœ
nitente. Vnde ſi hæretic⁹ papa pœniteat/ tũc
non deponitur, ſed ſibimet ipſe indicit pœ-
nitentiam: ſed ſi in hæreſi perſeuerat/ depo-
nitur. Ita dicit egidius bellamera conſi. 99.
in fi. 16. q. in quarta parte ipſius conſilii. Po-
teſt dari alia reſponſio/ vt dico infra in arti-
culo qñ propter hæreſim papa põt deponi. C
¶ Vnde in concilio calcedonen. inter cetera
quæ ſunt obiecta dioſcoro/ fuit ꝙ præſum-
pſit ſynodum facere ſine authoritate ſedis a-
poſtolicę. & ob id petitum fuit a paſchaſio &
lucentio epiſcopis vicariis ſedis apoſtolicę
qui nomine leonis concilio interfuerunt vt
eundem dioſcorum eiicerent a concilio, nec
aliquo modo intromitteretur vt ſederet ſed
vt tantum ad audiẽdũ intromitteretᷣ: vt legi
tur in prin. primæ actiõis/ in. c. & reſidẽtibus.
¶ Idem patet in geſtis eiuſdem concilii: vbi
miſſis ad leonem papam literis a cõcilio pro
confirmatione geſtorum obtinenda, leo pa-
pa cõfirmauit prętereq̃ quo ad priuilegia quę
vſurpauerat eccleſia conſtantinopolitána. Et
licet ibi imꝑatores videantur confirmare, il-
lud eſt potius cuiuſdã edicti inter ſubditos q̃
præſtatiõis authoritatis: vt patet in. 16. actio
ne. ¶ Et breuiter oẽs ſanctorũ patrũ authori
tates nullã ſynodũ generalem ratam eſſe cla
mant quæ authoritate pontificis congregata
vel ſuffulta non ſit. ¶ Imo nec legatus de la-
tere ius habet congregãdi concilium genera
le/ niſi ſit ei ſpecialiter a papa demandata con
uocatio: vt in. d. §. porro. 3. di. & glo. 17. di. ĩ
c. 1. &. 2. q. 6. ideo huic el. 1. &. 63. di. adria- D
nus el primo. de quo latius infra dicetur. Vñ
verſus, reſtituit papa, ſolus deponit & ipſe. di
uidit ac vnit, eximit atq́ probat. articulos ſol
uit, ſynodũq́ facit generalẽ. tranſfert & mu
tat/ appellat nullus ab ipſo. Ita dicit glo. in. c
ſicut vnire de exceſ. ꝑla. & ĩ. c. 2. de trãſla. ꝑla.
de quo ẽt glo. in. c. ꝙ trãſlationẽ de offi. lega.
¶ Adde tñ ꝙ licet ſint patres cõcilii vocati a
nõ habẽte ptãtẽ & cõgregati, nihilomin⁹ ex
authoritate habẽtis cõgregare ꝓcedere pote
rũt: vt de hoc eſt tex. in. d. §. hinc ẽt. vbi appa
ret ꝙ ꝑlati ex vocatiõe imꝑatoris (ad quẽ nõ
videtur ꝑtinere) venerãt ad cõciliũ & ꝓceſſe
rãt in eã. Facit quod dicit bal in. d. c. olim de
reſcrip. ꝙ ſiue ꝑ vero cardinales ſiue ꝑ falſos
papã eligãt eccleſia ſemꝑ/ retinet poſſeſſionẽ:
vt. l. quæſitũ. ff. quẽadmodũ ſeruitutes amit.
qa nõ põt eccl'ia vniuerſalis deſinere poſſide
re, qa nõ põt expelli. Et ſic in ꝓpoſito licet cõ-
gregatio reꝑiatur facta ꝑ nõ habẽtẽ ptãtẽ, qa
tamen per hoc nõ eſt abdicata q̃ſi poſſeſſio
nec poteſtas ab eccleſia/ poterũt de facto con
gregati procedere ex authoritate habentis
cõgregare. Tñ cõgregare conciliũ abſolute
loquẽdo eſt ꝓprium roma. pontificis & non
alicuius alterius inferioris: vt dicit beatus

thomas in ſecunda ſecundę.q.1 ar.10.
A ¶ Quid dicendum in hac materia? Breui-
ter pręſuppoſito ꝙ ſimus ĩ caſu in quo adſit
neceſſitas congregandi conciliũ (quod qñ ſit
infra aliquid dicet) & ꝓſuppoſito ꝙ ſecũdũ
iura antiqua & priora tpa in quibus nõ erat
pontificibus facultas cõgregandi cõciliũ iſta
cõgregatio fiebat per impatorem (vt in.c.ha
beo librũ.16.di.& in.c.ſexta ea.di.& in.c.cõ
tinua.xi.q.1.& 63.di.ca.adrianus,cũ aliis ꝓ
impatore ſupra allegatis) poſtea aũt cõſtitu-
tum eſt ꝙ ad ſolũ roman.põtificem (vt.17.
di.c.1.) ſpectet congregatio.reſpõdetur pręſ
ſuppoſito iſto tpe quo de iure iſta congrega
tio ſpectat ad papã libere,ꝙ ſunt cõſiderandi
aliqui caſus principales.Primus eſt qñ ſumꝰ
in caſu in quo eſt vnus indubitatus papa. ſe
cundus eſt qñ ſumus in caſu in quo duo vel
plures cõtẽdunt de papatu,quia quilibet pręę
tendit ſe papam.

¶ Primo caſu qñ eſt vnus & indubitatus pa
pa,dicẽdum eſt ꝙ indubitanter congregatio
ipſius concilii ſpectat ad papã.qui ẽt ſolus &
ſine cõſilio cardinaliũ poteſt cõgregare con
cilium: vt dicit bal. in trac. de ſchiſma. in
18.col.& .cardi.de turre cre.in.ca.8.li.3.de
ꝑtãtepapę.Et idẽ dicit martinus laudẽ.in trac.
B de principibꝰ.qui allegat tex.& glo.in.c.ꝙ trã
ſlationem/de offi.lega.¶ Notat do.in.c.ad a-
poſtolicę.1.col.de re iudi.in.6.ꝙ eſt verum
ẽt vbi eſſet aliqua dubietas de viribus electio
nis eius.ꝙ ipſe habebit cõgregare cõciliũ:qa
non eſt eo aliquis ſupior/ex quo repitur re-
ceptus: vt not.d.anto.in.c.licet in ſecũda col.
de elec.¶ Et hoc (ꝙ ſine dubio tunc qñ eſt in
dubitatus papa ad eũ ſpectet) clare probant
oĩa illa iura ſupra pro papa allegata.ponit
alex.& archi.ĩ.c.1.17.di.ĩ.c.mãdaſtis.2.q.4.
& car.de turre cre.in.d.c.8.&.17.di.ꝑ totũ:
vbi oẽs in hoc cõcordant.In tantũ vt aliqui
voluerint ꝙ licet iura loquẽtia pro impato-
re ſupra adducta innuant ꝙ ſpectet ad impa
torem,nihilominus nõ ꝓbant ꝙ eius autho
ritate: ſed ꝙ vel mandato papæ, vel ꝙ im-
perator fuerit pñs nõ authoritatiue.vel ſi in
ſtinctu & requiſitiõe impatoris,ꝙ hoc fuerit
quia prælati compuerunt & interfuerunt qa
voluerunt: vel quia papa ratum habuit.Alio
quin nõ potuiſſet impator cogere prælatos:
vt in.c.vbi nã legiſtis.96.di.Vel ꝙ ſi impator
cõgregauit ꝓlatos/determinata ĩ cõcilio po-
ſtea ad papã cõfirmãda remiſerit vł firmãda
vt patet in excẽplo in.l.nos reddẽtes.C.de ſũ-
ma trini.Vel ꝙ impator ad requiſitionẽ vel
iuſſum vel de licentia papæ & nomine papę C
congregari fecerit. Vel ꝙ ſi aliquando
aliter factũ eſt,eius geſta non valuerint niſi
quantũ papa approbauit. Vnde ex hoc non
poteſt argui ꝙ quando eſt indubitatus papa
imperator potuerit contra voluntatem papę
cõgregare valide ipo irreqſito.Spectat ergo
ad papã per iura ſupradicta pro rõne huius
ptis papæ allegata.Quæ ſine dubio ꝓcedũt
ẽt ſi agať cõtra papã de hæreſi: vt in.§.hinc ẽt
17.di.& in.c.mandaſtis/& in.ca.auditum.2.
q.4.

¶ Et licet bal.velit ꝙ qñ eſt congregandum
cõcilium cõtra papam qa tractatur de eius
exauthoratione/tunc nõ requiratur eius au-
thoritas (vt dicit ipſe in.c.olim.in.4.col.de
reſcrip.& idem car.alex.in.c.ſynodum.17.
di.in ſecunda col.& hoc quia ipſe veriſimili
ter nunq̃ congregaret & idem egi.in.cle.du
dum in.4.notabili de ſepul.& videtur volu-
iſſe cataldinus in allegationibus pro euge-
nio in caſu hæreſis tantum,pro quo facit ꝙ
quando in aliquo caſu requiritur conſenſus
alicuius, ſi eſt contra eum agendum/tunc
non requiritur eius conſenſus: vt ponitur
de prælato in.c.edoceri de reſcrip.glo.2.q.
7.cum paſtoris.l.cum non ſolum in glo.
magna.C.de bonis quæ liberis) tamen cõ- D
trarium credo verum, ex quo ſemel repe-
ritur receptus & eſt indubitatus papa (niſi
requiſitus malicioſe differret detractaret vel
negaret velle congregare vt infra dicetur,
vel niſi in caſu quo eſſet factus poſt noto-
rius hæreticus & requiſitus vt congregaret
nollet) per iura prædicta.

¶ Et licet quando eſt data poteſtas concilio
iudicandi de papa / etiam videatur conſe-
quenter data poteſtas congregandi concili-
um ſine eo (vt refert & ſequitur feli.in.ca.
ſuper literis de reſcrip.in.21.col.) illud
intelligo verum quando papa requiſitus
nollet vel differret ſeu detractaret congre-
gare, & ſic faceret ſe alienum. Et hoc per
d.§.hinc etiam (vbi eſt tex.ad hoc).17.
di.&.d.c.mandaſtis.&.c.nos ſi incompe-
tenter,in.§.item ſymmachus.2.q.7.Et hoc
voluit anto.de butrio in ſuo trac.de ſchi-
ſma.in.4.charta.& probar ille tex.in.§.
hinc etiam / hoc modo quia ibi etiam ſym-
macho opponebatur hæreſis: vt dicit ibi
glo.in verbo immunis,& vult alex.in.d.c.ſi
papa/in fi.añ penul.col.& tñ eius authoritate
congregatũ fuit conciliũ: vt patet in tex.ibi ĩ
ſynodo cõgregata authoritate eiuſdẽ ſymma

A chi.⁋ Et ſi dicat̃ ꝙ imo ibi tex. ꝓbat conciliũ
congregatũ authoritate theodorici regis/ vt
patet in prin. illius tex. Reſpõdet̃ ꝙ poteſtas
theodorici fuit in faciẽdo cõgregari cõciliũ
ad iuuandũ papã: quia poteſtas ſecularis eſt
conſtituta pro auxilio ſpiritualis ptãtis: vt. c.
cũ ad verũ. 96. di. appellãtur enim principes
tpales defenſores eccleſiæ: vt in cle. 1. de iu-
reiurã. & in. c. venerabilẽ de elec. & tex. no-
tabilis in. c. principes ſeculi, &. c. ſequẽti. 23.
q. 5. Vñ ẽt glo. ibi in verbo ꝑcepiſſet/ dicit ꝙ
prælati vocati ad requiſitionẽ regis cõparue
rũt nõ ꝙ venire tenerẽtur ſed vt eũ ab erro-
re reuocarẽt. Et de vtroq; (videlicet de noto
rio & de nõ notorio hæretico) ponit alex. in
c. nunc autem. 21. di.

¶ Et licet in notorio hæretico videãtur doc.
velle ꝙ abſq; alia requiſitiõe ip̃ius cõgrega-
ri poſſit, tñ cautius eſt vt eo requiſito cõgre-
getur: vt infra dicetur. Si tñ conciliũ congre
garetur a ſeipſo, tũc poſſet peti vt papa inter
poneret authoritatẽ: maxime qñ nõ conſta-
ret ꝙ eſſet hæreticus notorie, vel qñ illud qđ
teneret & ſaperet hæreſim non ptinaciter aſ
ſereret. Et ita vnomodo intelligitur tex. in. c.
nũc aũt. 21. di. Et ſi malicioſe denegaret, tũc
ipſi prælati iam cõgregati poſſent procede-
B re. Vide cardi. de turre cre. ĩ trac. de cõci. c. 8.
& idem ẽt dicit anto. de butrio vbi ſupra. &
dicit roſellus in trac. de concilio in. 5. charta.

¶ Et ſi bene conſideretur, bal. in. d. c. olim lo-
quitur in caſu ſchiſmatis: licet felinus in. c. ſu
per literis/ cũ ſimpliciter referat. quod patet
ex verbis eius in principio/ dum dicit in hac
cõgregatiõe &c. Et illud fuit ſchiſma in quo
rex frãcorũ ſubtraxerat obedientiã / & erant
plures põtifices ĩ eccleſia dei. Propterea ipſe
dicit ꝙ in illo ſchiſmate erat primo vtendũ
verbis, vt ĩ. c. nouit de iudi. ſecũdo herbis, ter
tio lapidibus. & vbi nõ ſufficit ingenium ibi
valeat armorũ præſidium & tutela. Et ſupra
dixit ꝙ contra malos non eſt vtendũ malua
vel emplaſtris ſed gladio. ff. de offi. prę́ſidis. l.
congruit. Et plura ibi dicit de bonifacio & be
nedicto inter quos erat ſchiſma.

¶ Et immediate poſt dictũ ſuũ (ꝙ videlicet
qñ agr̃ de exauctoratiõe papæ non requirit̃
eius authoritas) ſubiungit mirabile dictũ hu
gonis in. d. c. ſi duo. 79. di. videlicet ꝙ propter
ſcandalũ vitandũ vterq; poſſet ꝑ conciliũ re
pelli (40. di. ſi papa) & tertius eligi qui nõ ſit
eiuſdẽ ſcãdali pſecutor. Et ideo bal. loqtur qñ
nõ cõſtabat qs eſſet verus papa: & ſic erat du
biũ cuius authoritate erat cõuocandũ conci
liũ: & ideo nõ erat regrenda authoritas alicu
ius ex illis. Sed ſecus vr̃ in caſu qñ eſt certus C
papa qui dr̃ hæreticus & nondũ dãnatus eſt.
Et patet ꝙ bal. loquitur in caſu quo dubium
eſt quis ſit verus papa (cũ ipſe dicit ꝙ ſchiſ-
maticus obſtinatus/ hæreticus ẽ: & ꝙ qui nõ
habet partẽ cũ deo/ nõ habet partẽ cũ eccl'ia)
ꝓpter ſchiſma qđ tunc vigebat.⁋ Quod etiã
tenet cardi. floren. in. d. c. licet in. 35. q. q vult
ꝙ in papa hæretico debeat requiri & ſolicita
ri prius vt ipſe cõgreget conciliũ: & ſi detra-
ctar, tunc ſuccedũt cardinales vel impator ſe
cũdum ordinẽ infra dicẽdum. Et hãc practi-
cã in hæretico ꝙ primo ſit requirẽdus papa
vt velit cõgregare conciliũ, ponit cardi. de
turre cre. in. d. 3. li. c. 8. col. 3. eſt. n. ſpeciale in
papa vt authoretur in facto ꝓprio: vt dr̃ ĩ. c.
cũ veniſſent/ de iudi. & patet ĩ. c. nũc aũt. 21.
di. vbi marcellinus ſeipſum iudicauit.⁋ Nec
obſtat ꝙ ibi nõ dr̃ cõgregatũ cõciliũ authori
tate ipſiuſmet marcellini ſed poti⁹ cõgregati
a ſeipſis epĩ: nã hoc fuit qa ibi ipſe fuerat no
torius idolatra. & ſic cõcordo doctores. Vel
eſt ibi ſupponẽdũ ꝙ eius authoritate: vel ꝙ
ſi conciliũ ſeipſum cõgregauit/ marcellinus
cõgregatiõem ratã habuit. quod patet ex ver
bis illius tex. in quo in ſeip̃m marcellinus
dicit ſñiam. Et hoc legr̃ ĩ geſtis põtificũ ſecũ D
dum egidium ibi.

¶ Sic eſt qđ iura dicũt ꝙ iudicare papã/ eius
relinqtur arbitrio: vt. d. c. nũc aũt in fine/ vbi
relinquit̃ ipſius ſixti arbitrio iudiciũ ꝓpriũ.
& in. §. ad hęc. 17. di. Sic eſt ẽt quod dr̃/ ꝙ pa
pa ſolius dei arbitrio iudicatur: vt in. c. aliorũ
9. q. 3. & in. c. facta/ cũ duobus ſequẽ. Sic & ꝙ
ip̃e in terris dei vicẽ tenet: vt in. d. c. fundamẽ
ta/ de elec. ĩ. 6. & ĩ. c. vt nr̃m/ vt eccl'iaſtica be
neficia, cũ ſimil. Nõ. n. habet ſupiorẽ ad quẽ
poſſit haberi recurſus: vt ĩ. c. licet ĩ fi. de elec.
ipſe. n. eſt q petri fidẽ & ſedẽ tenet: vt dicit tex.
in. c. hæc eſt fides. 24. q. 1. Itẽ ip̃e põt dicer̃ qs
me iudicat? & excipere/ dñs eſt q me iudicat:
vt dicit glo. 79. d. ſiqs pecunia. Vñ dicit oſtiẽ.
ĩ. c. q̃to de trãſla. ꝑla. ꝙ papa & chriſtus faciũt
idẽ cõſiſtoriũ: ita ꝙ excepto peccato põt pa-
pa fere oĩa facere q̃ põt deus: & niſi circa fidẽ
a nemine põt iudicari. idẽ abb. in. d. c. licet de
elec. Vide ioã. ĩ. c. ad honorẽ de autho. & vſu
pal. & ĩ. c. olim de reſti. ſpol. Et ſicut deo dici
non poteſt cur ita facis (vt iob. xi. ca.) ita
nec ĩ iis quæ ſunt iuris poſitiui papę põt dici
cur hoc facis. 83. di. nemo. glo. in. c. q̃to de
tranſla. præla. Ideo authoratur ĩ facto ꝓprio
& ideo ſeipſum iudicat ſicut ſupra diximus.

A ¶ Hoc etiam contingit in imperatore, qui dat iudicem procuratorem ſuum in cauſa propria: vt in .c. ex parte de ver. ſig. & .C. ſi aduerſus fiſcum .l. 1. & .2. & in l. nec quicquam .ff. de offi. procon.

¶ Unde ex quo papa vult vti ſua poteſtate in congregando concilium, quantumcunque ſit contra eum congregandum / ad eum ſpectat: vt .d. c. mandaſtis & .d. §. hinc etiam / cum aliis ſupra allegatis. ¶ Non obſtat etiam quod authoretur in facto proprio: quia vltra iam proxime dicta reſpondetur etiam quod authoritas eius finitur perfecta congregatione / in qua nihil agitur de facto eius: poſt congregationem autem concilii confunditur authoritas in concilio & remanet forma concilii. Patet in ſimili. iudex. n. recuſatus non poteſt iuſte cognoſcere: & tamen ſi delegat alteri ante recuſationem / ille poterit cognoſcere authoritate recuſati. Et per hoc reſpondetur ad illud quod actio & paſſio in eodem ſunt incompoſſibiles: quia non eſt verum quod iudicans & iudicandus reperiantur concurrere: cum authoritas papæ congregantis finiatur facta congregatione, & concilium poſtea eſt cognoſcens de facto ipſius / ex quo congregatur contra ipſum vt dictum eſt. Facit quod dicitur in .c. iudex de offi. deleg. in .6. & in .c. cum ſpeciali de appel. Et iſta fuit reſponſio domini anto. de butrio in .d. trac. ſchiſmatis

B ¶ Egidius tamen in cle. dudum in prin. in verſi. quarto nota de ſepul. dicit quod aut habemus vnum indubitatum papam / & eſt talis caſus de qua ipſe iudicare poſſit, & tunc concilium generale non poteſt congregari ſine eo (vt .17. di. per totum) nec congregatum poteſt aliquid ſtatuere vel iudicare ſed ſolum romanum pontificem conſulere & apud eum inſtare vt facta per ipſum ratificet & confirmet: vt in .d. cle. dudum. ¶ Aut non eſt certus & indubitatus papa / ſed potius eſt dubium, & tunc iſtum caſum concilium habet iudicare: vt in .c. ſi duo .79. di. ¶ Vel eſt notorius hæreticus non poſſeſſor nec receptus: vt in .c. ſi papa .40. di. Et tunc concilium poterit ſine eo congregari & cognoſcere & iudicare: quia non eſt veriſimile quod chriſtus aſcendens in cælum / caſum iſtum reliquerit indeciſum: vt in ſimili dicit inno. in .c. ad apoſtolicæ de re iudi. in .ſi. in .6. & glo. in .ca. 1. de ſchiſma. in .6. Et idem dicit in papa qui dicitur non canonice electus vel qui renunciauit / & ſimilibus in quibus dicitur quod deſiit eſſe papa / & in omnibus aliis ſimilibus caſibus: alias vt dicit poſſent ſequi hæreſes & ſchiſma, quibus debet obuiari per vniuerſalem eccleſiam. Et his caſibus dicit non eſſe neceſſarium quod concilium congregetur per ipſum papam: cum his caſibus concilium ſit ſupra eum / vt ipſe dicit. & ſufficit quod alio modo congregetur etiam ſi vnus ſolus fidelis catholicus illud deo iuuante procuraret congregari: argumento .c. ſi quis præsbyterorum de rebus eccle. non alie. quia licet coacta congregatio ſit actus iuriſdictionalis, tamen de voluntaria ſecus. Unde dicit non legi quod ad mandatum papæ illa quattuor generalia concilia fuerint congregata (quæ ſunt priora & tenenda ſicut quattuor euangelia / vt pluries dictum eſt) licet nuncii papæ interfuerint in aliquibus eorundem. ¶ Nec obſtat .17. di. per totum: quia quod ibi dicitur quod generalia concilia non celebrantur ſine authoritate papæ & eius mandato, fallit in caſibus præmiſſis. Et eſt ratio fallentiæ (vt ipſe dicit) neceſſitas ineuitabilis cui aliter non poteſt prouideri: de regulis iur. quod non eſt licitum / cum ſimil. & quia iudicium fertur in inuitum. l. inter ſtipulantem §. 1. de ver. obli. Et eodem modo reſpondet ad .ca. licet in fi. de elec. quia fallit in concilio generali in caſibus præmiſſis.

C

¶ Et iſtam opinionem etiam in vno papa de quo dubitatur an ſit verus papa (vt quia tempore electionis erat hæreticus) tenet ockam in ſecunda parte ſexti libri in .c. 83. vbi videtur plus velle / quod non ſolum in pſeudo papa hæretico ſed etiam in vero papa hæretico congregatio concilii fieri poſſit ſine eius authoritate. Unde quantumcunque quis fuerit in vera poſſeſſione papatus & verus papa, ſi tamen poſtea inciderit in hæreſim poterit concilium generale congregari ſine eius authoritate per quoſcunque catholicos. Dicit tamen quod primo ſpectabit ad prælatos in lege diuina peritos / ſecundo ad reges & principes & alias publicas poteſtates: tertio ad omnes catholicos viros & etiam ad mulieres. Sed quo ad hoc in vero & indubitato papa cui aliquid obiicitur, placet magis quod ſupra dixi / quod etiam ad papam ſpectet congregatio: & ſeruetur practica cardinalis / quod primo requiratur vt congreget concilium, niſi electio eſſet facta de notorio hæretico cui in actu receptionis hoc obiiceretur: vel niſi non eſſet electus a .2. partibus vel eſſet notorius intruſus, de quibus infra dicetur.

D

¶ Et aduertendum eſt quod iura in hac materia diuerſimode loquuntur. Quia aliquando dicunt quod non poteſt congregari ſynodus abſque authoritate ſedis apoſtolicæ: vt in c. multis / & in .c. 1. 17. di. Et aliquando quod non valet congregatio quia legatus apoſtolicæ ſedis non interfuit: vt in .d. §. porro. Et in c. regu-

A la.17.di.& in.c.ideo.2.q.6.dicitur ꝙ ſoli pa
pæ reſeruata ſunt priuilegia de congregan-
dis cōciliis. Et in.c.regula in fi.dr̃ nec vllum
ratum eſt aut erit vnq̃ concilium quod eius
nō fuerit authoritate fulcitum.Et in.ca.man
daſtis.2.q.4.dr̃ noſtra authoritate congrega
ri iuſſit. ¶ Vnde ex iſta varietate loquedi ali
qui ſūpſerūt occaſionē dicēdi nō eſſe neceſ-
ſarium conuocationem conciliū fieri per pa-
pam vel eius legatum/vel ꝙ ante conuoca-
tionem interueniat eius authoritas (vt vo-
luit.d.anto.de butrio in dicto ſuo trac.ſchi-
ſmatis/in.5.char.& roſellus maxime ꝑ tex.
in.c.nunc aūt.21.di.ibi cuius rei gratia.col-
ligens ex illo tex.concilium fuiſſe congrega
tum ſine authoritate papæ.& idē per.§.hinc
etiam:vbi fuit congregatum ad vocationem
theodorici)ſed ꝙ ſufficit vt poſtea confirme
tur vocatio & congregatio per papam, vel
ꝙ poſtea papa authorizet cōcilium vt ſubſi
ſtant gerenda in concilio.

¶ Vnde datur duplex practica in congregā
do cōciliū.Prima erit ꝙ papa indubitatus cō
ciliū cōuocet.& tunc conuocando cenſebiť
præſtare authoritatē:& tunc erit vocatio au
B thorizabilis vera & formalis.Alia erit practi
ca ꝙ requiratur prius papa vt congreget:&
ſi differt congregare per ſeipſum,poterit cō
ciliū congregari vel a ſeipſo vel a quocunq;
habēte poteſtatē de facto:vt eſt impator.vbi
ſi obedietur de facto,papa cōgregato ſic cō
cilio aſſentiat & authoritatē interponat.& ſi
non prætendat aliud intereſſe iuridicū diei
vel loci vel aliarū circūſtantiarum/tenetur il
lud approbare:ſicut fecit ſymmachus papa
in.d.§.hinc ēt.& ibi late doc.& legitur inter
geſta ſymmachi.c.9.Alias ſi ſine cā renue-
ret approbare vel cōſentire,appareret de ei⁹
fuga/& ꝙ id fieret vel cā ꝓtrahēdi vel impe
diendi ne cōcilium fieret.& talis audiēdus
non eſt qui hoc agit vt noceat.l.in fando.ff.
de rei vendi.Et ſi dicat intereſt mea/ quia vo
lebam determinare diē & locū,non eſt iuſta
quærela,ex quo nō allegatur aliquod inter-
eſſe diei vel loci.ff.de eo qđ certo loco ꝓ to-
tum.& ſi quod diei vel loci intereſſe allegare
tur,concilii eſt cognitio quod eſt iudex prin
cipalis.ff.de ędilitio edic.l.ędiles la.1.§.itē
ſciēdū.l.ſi quis ex aliena.ff.de iudi.C.de fruc.
& litiū expenſ.l.terminato.c.ſuper lr̃is/&.c.
fi.& cle.1.de reſcrip.Et bene dicit inno.ioā.
an.& alii in ſimili in.c.1.§.notoria de cenſi.
in.6.& ita dicit.d.anto.in.d.trac.vbi ſupra.
¶ De quo vltimo ꝙ cognitio pricipaliter ſit
concilii/dubito,niſi in caſu ſchiſmatis inue-
teratiःin quo loquiť anto.De quo infra ī quæ C
ſtione quid qñ inter duos eſt cōtētio loci vľ
tpis/vtrū poſſit forte dirimi.& vide in qōne
quā infra pono/vtrum concilium poſſit pro
nunciare ſe iudicem & cōſtituere icumenicū
concilium.

¶ Et nota iſtam cautelā ad congregandū cō
cilium ſine ſupioris authoritate. Quā caute
lam admitto qñ ratione alicuius ſcandali ad
eſt neceſſitas/& papa requiſitus differt: alias
eſſet piculoſum,ſi papa poſtmodū nollet in
terponere authoritatē ſi nulla erat neceſſitas
& ante congregationē nō fuerat requiſitus.
Et hoc bene probat.§.hinc ēt.vbi tex.dicit
ꝙ epi ſuggeſſerunt ipm ſymmachū qui dice
batur imperitus debere ſynodū cōuocare:qa
cōciliorū cōgregandorū authoritas anniſtiti
ſedis apoſtolicę nō minorū ſubiacebat iudi-
cio.Et quod dicitur ꝙ a ſeipſo poterit cōgre
gari conciliū,procedit ꝑ prædicta ſecundum
d.anto.maxime qñ in exquirenda papæ vo-
luntate a principio ante congregationē præ
ceſſiſſent indicia & præſumptiones de dila-
tando negocio aut impediendo ne cōgrega
retur,aut qñ appareret veriſimilis eius ipotē
tia cōgregādi, vel aliud quod dilatationem
indicat/negocio celeritatē deſiderāte & alias D
diu dilatato.Ita præciſe dicit.d.anto.in dicto
trac.ſchiſmatis,vbi refert verba ſymmachi ī
d.c.9.& ponit roſellus in trac.ſchiſmatis in
6.charta.& infra latius dico.Tunc.n.loquē-
do in caſu dñi anto.in inueterato ſchiſmate,
tenebit cōgregatio ꝑ inferiores facta ēt papa
aliter prius non requiſito.Et poterit oī hone
ſtiori modo cogi ad interponendū authori-
tatem,quā ſi interponere noluerit,tenebit cō
gregatio pro ſedando ſchiſmate,ꝑ prædicta:
maxime qñ eſt contentio inter duos,& igno
ratur quis ſit verus papa,& diu ſteterunt in
ſchiſmate differētes cōgregare cōciliū:vt in
terminis ſuis de hoc infra dicam.

¶ Itē in his & ſimilibus caſibus reſtringerē
dicta iſta dñi anto.ſicut ſupra dictū eſt qñ eſt
caſus neceſſitatis cōgregādi conciliū:vtputa
quia agiť cōtra papā de cuius iure dubitatū
in actu electionis, vel quia nō eſt a duabus
partibus electus, vel quia hæreticus elect⁹
eſt cui ī actu electiōis obiiciebatur hæreſis.
Et ſic qñ ageretur cauſa papatus/& non fuiſ
ſet receptus licet forte eſſet de facto intruſus
tūc pōt cōgregari ꝑ aliū:vt dicit hugo in.c.
ſi duo.79.di.& bal.in.c.olim de reſcrip.& di
cit ockam in.d.c.84.Facit tex.in.c.ſi quis pe

cunia.79.di.& dicit egi,in.d.cle. dudum de
A ſepul.Vel a ſeipſo concilium (vt dictũ eſt)
congregaretur.Et intelligo ſemper ꝙ vrba-
nius & cautius eſſet facta prius requiſitione.
Sed qñ hæreſis non eſt notoria & eſſet rece-
ptus & poſſeſſor,ipſe congregat/ & nõ alius
qñ ipſe vult: & eius authoritate debet cõgre
gari ne ſpolietur papatu. ꝟ Et idem dicerem
qn concilium non eſſet directe congregan-
dum contra papam,ſed ex nolitione & dene
gatione vel detractatione cõgregandi papa
faceret ſe ſuſpectũ & vrgeret maxima neceſ-
ſitas tenendi concilii: videlicet ꝙ facta prius
requiſitione cõciliũ poſſet per alios ad quos
deuoluitur poteſtas vel a ſeipſo cõgregari.

¶ Et idem dicendum quando duo contẽde-
rent de papatu, ſ.ꝙ ſpectabit ad aliam tertiã
perſonam ſi ipſi detractant,vel a ſeipſo con-
gregabitur conciliũ,vel per imperatorẽ vel
regem vel catholicum quemcũq;. de quo la
te vide infra in queſtione ſed pone ꝙ inter
duos contẽdentes, Et facienda congregatio
tunc non ſpectabit ad cardinales qui ſunt di
uiſi in obediẽtia: quia cardinales ſunt ſuſpe-
cti/ dicit alex.in.c.ſynodum.17.di.in ſecũda
col. Alioqn ceſſãtibus,ꝑmiſſis/nõ niſi ꝑ cau
B ſis arduis & ſtatũ vniuerſalis eccleſiæ tãgen
tibus(quæ habent terminari per ſedem apo
ſtolicam & authoritate romani põtificis)de
bet concilium cõgregari,c.de iis.12.di.&.c.
multis.17.d. Ita dicit alex.in.d.ca.ſynodũ in
prima col.17.di. Alioquin in vno indubita-
to papa vbi nulla ſubeſſet neceſſitas,congre
gatio facta ꝑ inferiores papa ſine eius autho
ritate/eſſet nulla,nec poſſet cogi ad præſtan
dum authoritatem cõcilio cõgregato ſi nol-
let: vt in.c.regula cum aliis ſimilibus.17.di.
Nec tex.in.ca.nunc autem/ per roſellum ad
ductus probat contrarium: quia non dicitur
ibi ꝙ fuerit concilium congregatum ſine au
thoritate papę.& ideo ſine alia requiſitiõe cõ
gregatio eſſe poſſet periculoſa. ꝟ Dicerẽ tñ
ꝙ in omni caſu quo eſſet congregatum cõ-
cilium ſine authoritate papæ,q̃tumcunq; ſit
nullum ſi poſt papa ratificat & interponit au
thoritatem / geſta illius concilii propter pa-
pæ ratificationem valebunt: ſicut fuit in ge-
ſtis concilii calcedonen. quæ fuerunt confir
mata per leonem: quia omnia noſtra facimꝰ
quibus noſtram authoritatem impartimur:
vt in.l.1.C.de veteri iure enucle.&. c.ſi apo
ſtolicę de pręben.in.6.

¶ Et quod dixi ꝙ quia cardinales ſunt ſuſpe
cti eo caſu alius congregabit concilium, in-
telligo niſi tunc omnes conuenirent in con- C
gregando: quia tunc poſſent ipſi congrega-
re ſaltem per modum requiſitionis. vt fuit fa
ctum in concilio piſano tpe gregorii.12.&
benedicti.13. In quo ſi cardinales vtriuſq;
obedientiæ fuiſſent concordes, recte antipa
pas ſchiſmaticos depoſuiſſent & alium creaſ
ſent: vt clare determinat anto.de butrio ĩ ſuo
tractatu ſchiſmatis in ſecunda qõne. ꝟ Sed ſi
alius congregaret concilium non requiſitis
cardinalibus qui ſunt diuiſi in obediẽtia(qa
vna pars obedit vni alia alteri)tũc bene ſub
ſiſteret congregatio ſine eis: quia ſunt ſuſpe-
cti,alioquin ſi conuenirent,bene poſſent ip-
ſi congregare: de quibus vide quæ latius in-
fra dico. Et intelligo cauſam papatus, ſiue di
catur papa male electus/ſiue dicatᷣ renunciaſ
ſe / ſiue dicatur ꝙ fuerit propria temeritate
intruſus , ſiue dicatur iudæus / hęreticus /
ſchiſmaticus/inhabilis inhabilitate inſurgen
te a natura quia fœmina,vel quia tẽpore ele
ctionis erat amens & furioſus aperte : vt di-
cit glo.ĩ cle.ne romani,& cardi.de turre cre.
in trac.de conci.in.8.ca,& alex. in.c.ſynodũ
17.di.& feli.in.d.c.ſuper literis.

¶ Iſtis & ſimilibus caſibus qui conſiderãtur
a doctoribus in.c.licet de elec.in materia nul
litatis electionis & nullitatis tituli papatus, D
poterit congregari concilium ſine papæ au-
thoritate. Et hoc qñ non eſt in poſſeſſiõe pa
patus: ſed ſi eſt in poſſeſſione & non eſt ſine
ſenſu(vt quia non eſt notorius furioſus vel
amens) & non eſt notorius hæreticus ſed
alias electus/& non de facto intruſus ſed re
ceptus & admiſſus, q̃tumcũq; alias crimino
ſus & hæreticus,debebit prius requiri vt ip
ſe congreget: & ſi detractabit poterit ꝑ alios
congregari. ꝟ Et iſto modo debet intelligi
quod dicit bal.in.c.olim de reſcrip. Et licet
idem bal.in.c.quia propter de elec. videatur
velle ꝙ in materia ſchiſmatis iſta poteſtas cõ
gregandi ſpectet ad cardinales, intelligo etiã
vt ſupra dictum eſt qñ eſſet ſchiſma / et car-
dinales oẽs eſſent concordes vel vtriuſq; par
tis maior pars inuicem concordarent. Intel-
ligo ẽt niſi eſſet inter duos contentio de pa-
patu exorta in ipſa electione/& ipſimet car-
dinales electores ab vtraq; parte vellent con
gregare cõcilium pro ſubmouẽda contẽtio
ne: quia tunc ex quo ambo electi contendũt
de papatu/ poterunt tunc cardinales congre
gare, & ad eos fiet deuolutio quaſi ſede vacã
te: vt infra dico. Et tanto magis quando ceſ
ſat ſuſpitio: quia nondum ſunt diuiſi in obe

dientia.Et ſufficiet iſto caſu ꝙ maior pars cõ
A cordet ſecundum.d.anto.in.d.2. queſtione.
Licet barbatius in.c.ꝙ tranſlationem/in.23.
col. velit contrarium(videilcet ꝙ tunc non
fiat deuolutio ad cardinales,quia ipſi fuerunt
cauſa contentionis) & alex.in.ca .ſynodum
17.di.Vbi autẽ eſſet ſedes vacans/& neceſſi-
tas ſubeſſet cui aliter quàm per concilium
prouideri non poſſet , per cardinales poſſet
etiã concilium cõgregari:vt dicit domi. in.c.
propter / in fi . 18.di.Et petrus de monte in
trac.de poteſtate papæ in.10.col. tenet ꝙ car
dinales ſede vacante cõgregare poſſunt con
ciliũ ad citius regulãdum electionem papę.
de quo etiã infra in. 2.caſu,verſi. ſed pone.&
idem dicit cardi.in.d.ca. licet de elec.in tertia
quæſtione in fine.

¶ Et ex his colligo vnum : ꝙ ſi ſede vacante
cardinales exiſtẽtes in conclaui non poſſent
eſſe concordes in electione/poſſent conuo-
care concilium.Et ad hoc facit illud quod di-
cit oſtien.& alii in.c.licet de elec.(in illa quæ
ſtione quid quando nullus cardinalis ſuper-
eſſet/ quia omnes eſſent mortui)ꝙ tunc ele-
ctio ſpectaret ad concilium vel ad clerum ro
manum.de quo infra dico.Et ſi tunc cardina
les non eſſent omnes concordes in conuocã
B do cõcilio iuxta.§.iidem quoq;.c.vbi pericu
lum.forte maior pars poterit.& ſi nec maior
pars,forte etiã minor pars poſſet conſtituere
aliam maiorem partem contumacem: vt in
ſimili dico infra in ſecundo caſu ſecũdi prin-
cipalis membri.& dicit feli.in.c.ſuper literis
de reſcrip . Hoc tamen fieri non poſſet q̃diu
cardinales vel eorum maior pars eſt in con-
claui/ & ſunt parati ad eligendum:vt in cle.
2.§.porro de elec.& ibi glo.quia volẽtes eli-
gere non poſſent priuari ſuo iure.Et quia cũ
progreſſu temporis poſſent concordare/ &
poſſent aſſumere alium modum : vt per viã
compromiſſi.Item poſſent cogi ad concor-
dandum per inuocationem brachii ſecularis
(vt.17.di.c.nec licuit.&.23.q.5.de liguri-
bus)ponit oſtien.in.d.ca. licet in penul. col.
Facit quod dicitur in.§.præterea in.c. vbi pe
riculum de elec.in.6. ¶ Et intellige ꝙ non
ſemper pro quolibet crimine congregabitur
concilium contra verum papam: ſed in caſi-
bus quibus infra dicetur debere congregari
concilium.Quid enim ſi contra papam obii
ciatur adulterium quod non eſt notorium/
& requiratur papa vt congreget concilium
vel præſtet authoritatem congregandi / &
papa differat , eritne bene ex ſe vel per po-
tentiam alicuius laici congregatum tale con
cilium?non crederẽ:quia potius diceretur con C
uenticulum vel conciliabulum : vt dicit tex.
in.c.multis.17.di.Requiritur enim vt ſit tale
quid quod papæ obiicitur vt ſcandalizet vni
uerſalem eccleſiam : puta quia delictum eſt
notorium & papa incorrigibilis : vt vult illa
glo.in.c.ſi papa.40.di.de quo alibi plenius di
cetur. Vel ꝙ adſit alia neceſſitas: puta pericu
lũ quod pateretur chriſtianitas ꝓpter diſcor-
diam principum chriſtianorum . Vel ꝙ ec-
cleſia & ſtatus chriſtianitatis eſſet ita prolap-
ſus in aliquẽ grãdem errorẽ(vel ex frequen
tia conuerſandi cum iudæis & aliis infideli-
bus/ vel ex alia cauſa) ꝙ veriſimiliter poſſet
dubitari populum chriſtianũ periclitari cir-
ca fidem.

¶ His & ſimilibus caſibus & non paſſim pro
quolibet delicto & ad cuiuſq; inſtantiã (etiã
ſi contra papã & quidem requiſitum agatur)
habebit congregari conciliũ:quia poſſet eſſe
cauſa alicuius ſchiſmatis.Satis enim videret
ſi tunc abſq; alia cõcilii congregatione poſſet
ſedari crimẽ quod ei obiicitur/vel cauſa pro
pter quam requiritur ꝙ cõgreget ceſſare.vel
ſi ſe purgaret:vt fuit in leone papa,qui habu
it.12.epiſcopos in ſui purgatione:vt in.c. o-
mnibus.2.q.4.Quinimo idem leo oſtendit D
ꝙ ſe ex propria voluntate voluerit purgare
non ex neceſſitate,ſubiiciens non per hoc ꝙ
ſic ſe purgare voluit propterea ſimiliter ſuc-
ceſſores teneri:vt eſt tex.in.c.auditũ.2. q. 4.
¶ Vbi enim non ſubeſt magna neceſſitas,eſt
in poteſtate eius congregare quando ei pla-
cet. Et hoc in effectu vult anto. de butrio in
d.c.licet,dum vult ꝙ quia papa non habet ſu
periorẽ,ſi aliquid ei obiicitur/ de hoc non co
gnoſcit cõciliũ nec aliquis viuens/etiã ſi eſſet
aliqua dubietas de viribus electionis.Quod
dicit contra illos notandũ qui dicunt ꝙ tunc
debet congregari concilium:quia eius pecca
tum nullus iudicat/ ſed ſolius dei iudicio re-
linquitur:vt in.c.aliorũ.9.q.3. Et hoc videt
ſatis rationabile:maxime quia videmus ho-
die de facili quoſdam principes quærere fe-
ſtucam in oculis põtificum:& cum põtifices
nolunt annuere eorum petitionibus,de faci-
li in pontifices excandeſcunt/& obedientiam
ſubtrahũt/ & libertatem eccleſiaſticam depri
munt & ad ſpiritualia manum apponunt,ita
vt de beneficiis vacantibus & prælaturis non
niſi pro velle ipſorum pontifices prouidere
cogantur, & in ſpiritualibus ad angulum vt
ita dixerim põtificatum reſtrixerint.Cum ta-

A men ad ſacerdotes voluerit deus quæ in ec-
cleſia diſponenda ſunt pertinere: vt in .c. ſi im
perator .96 .di. & dominus noſter ieſus chri-
ſtus rex & iudex vſq ad diē paſſionis ſerua-
uit honorem pontificibus, quis illi nec dei ti
morē nec agnitionē chriſti ſeruaſſent. nam
cum leproſum mundaſſet, dixit illi vade &
oſtende te ſacerdotibus & offer donum: ſa-
cerdotem adhuc appellans quem ſciebat eſſe
ſacrilegū: vt .93 .di. dominus noſter. Et pro-
pterea poſſet contingere alterius pontificis
creatio & ſchiſma oriri: a quo poſtq deus tē-
poribus iſtis nos liberauit, omni ſtudio caue
re oportet ne aliquod nouū ſuſcitet. Quin-
imo quantumcunq illa glo. in .c. ſi papa vo-
luerit ꝙ pro quolibet crimine notorio poſſit
papa accuſari ſi eſt incorrigibilis / & licet ab-
bas in .c. ſignificaſti de elec. dixerit illam glo.
cōmuniter approbari: tamē petrus de palu-
de & communiter theologi videntur illā im-
probare: vt ponit archie. floren. in ſua ſum-
ma in .3 .parte / ti .23 .c .5 .de poteſtate eccle-
ſiaſtica ſignata per claues, verſi .6 .incipit quæ
ritur vtrum papa poſſit deponi. & eodem li.
ti .24 .c .2 .verſi .7. Quod qualiter ſit intelligē
dum/ & an ſit cauſa ſufficiens ad congregan
dum concilium / & an ex hoc poſſit papa ac
B cuſari & deponi, alibi inferiꝰ dicet. ¶ Et ideo
non paſſim contra papam proclamari opor-
tet ad concilium: ſicut quotidie aliqui nō ve-
rētur pro re minima: & ſi aliquid contra eos
fiat pro tuitione & recuperatione rerum ec-
cleſiaſticarū/ & papa vtatur brachio eccleſia-
ſtico, proclamant ad futurum cōcilium: quia
vt inquit carolus imperator in .c. in memoriā
19 .di. loquens de papa, quis ſedes apoſtoli-
ca durum et vix ferendum iugum imponat,
tamen cum manſuetudine & humilitate pia
deuotione eſt ferēdum. Et beatus gregorius
ſcribens archiepiſcopo rauennen. inquit. con
tra morem eccleſiaſticum eſt ſi non patientiſſi
me toleratur etiam (quod a nobis abſit) iniu-
ſta correctio: vt in .c. contra morem. 100. di.
Quinimo etiam ſi papa aliquid præciperet
quod eſſet contrariū legi dei, quis in illo ei o-
bediendum non eſſet (vt in .c. ſi dominus .xi.
q .3 .) nihilominus etiam tunc anteꝗ eſſet cō-
uictus de hæreſi & repertus incorrigibilis/ o-
porteret ei in cæteris obedire .xi .q .3 .qui reſi-
ſtit/ cum duobus ſequen. quod enim quan-
tumcunq durum a papa præcipitur/ ſeruari
oportet quod non eſt contra catholicā fidē.
Facit .3 1 .di .c. ante triennium.
¶ Vnde egidi. cōcilio. 99. in .4. parte in fine

17 .q. excuſando benedictum. 13 .ꝙ non cō- C
gregaret concilium, dicit ꝙ ex congregatio-
ne concilii poterat ſequi maius ſchiſma in ec-
cleſia. tum quia ſchiſmatici vocati qui tunc
erant non iuiſſent ad concilium/ nec catholi-
ci ad vocationem intruſi, nec ſimul cōueniſ-
ſent, quia fuiſſent duo capita: nec principes
ſeculares hoc potuiſſent ſine papa. Et licet in
caſu eius (in quo tunc vigebat ſchiſma) ali-
ter videatur dicendum per prædicta & quæ
infra dicuntur, tamen vbi nulla eſt cauſa hæ
reſis & nullū ſchiſma nec ſcandalum aliquod
in eccleſia, nullo modo conuenit conuocare
concilium propter periculum contēptus &
inobedientiæ & inanem fatigationē prælato
rum inueniendo ad concilium. ¶ Quinimo
etiam quādo eſſet tale quid quod macularet
perſonam papæ tantum ex quo non turbare
tur eccleſia, non debebit ita faciliter congre-
gari concilium/ maxime ſi papa vellet ſe pur
gare: vt in .c. auditum .2 .q .4. Vnde eſt aliud
remedium contra papam (etiam ſi ſe purga-
re noluerit, & ſit ita malus ꝙ aliquo modo
deſtruit bona eccleſiæ/ forte dando ſuis, & ali
quod crimen committit) ad hoc vt non ſta-
tim deueniatur ad congregationem concilii/
ſi ex malis operibus eius nō ſcādalizatur ec- D
cleſia: quia forte committit talia quæ offen-
dunt animam eius ſed non ſunt adeo noto-
ria vel vniuerſalia vt ex eis poſſit ſequi ſcan
dalum ſi tolerantur. Erit tunc remedium ꝙ
reſiſtatur & contradicatur & repræhendatur
cum omni modeſtia & māſuetudine qua fie-
ri poterit: alioquin ꝙ reſiſtatur ad faciem per
potentes exēplo pauli apoſtoli, qui reſtitit ad
faciēbeato petro antiochię, quine iudæos cō
uerſos nimis ſcandalizaret, cōdeſcēdit eis in
obſeruatiōe legalium, propter quod induce
bantur gētes ad iudaizandum: vt legitur ad
gala .2 .c. & .2 .q .7 .paulus. & ī .c. teſtes ī .§. itē
paulus/ ea. cauſa & .q. Vel ꝙ eccleſia oret pro
eo deum vt eum corrigat: ſicut orando vicit
hilarius papam liberium qui fauebat hæreti
cis. Et citra concilii congregationem ſi aliter
fieri poterit (ne ex cōcilii cōgregatione ſchiſ-
ma oriatur) & citra eius impugnationem ſi-
ue depoſitionē omnis recta via perquiratur
per quā retrahatur: alioquin relinquatur deo
cura eccleſiæ ſuæ. ſcit enim quid nobis expe
diat. datur. n. interdum princeps malus pro-
pter peccata populi. 8 .q .1 .audacter. & vbi
deus voluerit percutiet eū: vt in .c. anaſtaſius
19 .di. Facit quod dicit in .c. nonit/ de iudi. ꝙ
illud dic eccleſiæ/ in papa non hæretico intel

A ligitur.i.deo, orando ſcilicet vt ipſum inſpi-
ret, & eccleſiæ triumphanti vt oret pro ipſo
ſecundum oſtien.in.c. propoſuitde conceſ.
præben. Vbi autem contradicere & reprædhē
dere & reſiſtere non ſufficeret nec ſe purga-
re vellet/ſicq; delictum deduceretur in noto-
rietatem & efficeretur ſcandalum in eccleſia,
tunc de remediis adhibendis quādo papa ſcā
dalizat eccleſiam & eſt notorius criminoſus
& monitus non deſiſtit/dicendum vt dicitur
latius infra in illa quæſtione ex quibus cauſis
poteſt papa accuſari per concilium:& in illa
quæſtione ſed quid ſi papa accuſatus eſſet o-
mnino incorrigibilis:& alia ex quibus cauſis
debet cōgregari concilium:& in illa ex qui-
bus cauſis poteſt papa deponi.

¶ Nec ſatisfacit quod dicit anto.in caſu iſto/
q; cōcilium erit principalis iudex ſi papa alle
gat itereſſe rōne loci vel tpis.quaſi cōciliū de
beat decernere an ſua ſit iuriſditio,ſecundum
q; videtur velle per iura quę allegat:vel qua-
ſi voluerit q; quia ſe cōgregauit & pręuenit
eius ſit iuriſditio,iuxta.l.vbi acceptum &.l.ſi
quis poſtea de iudi.l.cum quædam puella.ff.
de iuri.omnium iudi.&.c.propoſuiſti/ de fo
ro compe.vel tanq̄ voluerit q; poſtq̄ reperi-
B tur congregatum, ex quo non reperitur ante
congregationem cōtradictum/ nequit diſſol
ui.vel quia agitur contra papam qui a conci
lio debet iudicari,propterea dicit q; conciliū
ſit principalis iudex: vt in glo.15.di.ca.ſicut.
Quia facilis eſt reſponſio q; ſatis eſt q; non
fuerit ſufficiens cauſa ſe congregandi/ & q;
non potuerit congregari & ſit irritum quod
per ipſum fit niſi reperiatur per papam ratifi-
catum:vt.d.c.1.&.c.multis/&.c. regula. 17.
di.iuncto ca.dudum.3.q.6. Nec miror q;
dominus anto.(qui erat multum iuſtus & re
ctus) tunc ita indiſtincte loquutus ſit: quia
zelo ſedandi ſchiſmatis quod tunc vigebat &
a pontificibus nutriebatur/agebat vt conciliū
congregaretur & vt ſchiſma tolleretur.Intelli
go igitur eū in caſu ſuo,quando eſt talis cau
ſa:videlicet fidei vel antiquati ſchiſmatis orti
in creatione pontificis(vt fuit ſtatutum in cō
cilio conſtantien.)vel notorię hæreſis in ele-
ctione oppoſitæ,vel dum ſunt duo contendē
tes de papatu & facientes ſchiſma qui forte
propter potentiam non poſſunt cogi: quia
tūc hoc caſu etiā principes ſeculares poſſunt
apponere manum:vt vult glo.in.c. tua el.1.
de deci.Vbi dicit abbas q; illam glo.d.anto.
allegabat tempore ſuo contra illos qui con-
tendebant de papatu & faciebant ſchiſma in
eccleſia dei nec poterāt corrigi per eccleſiam.
& ſentit q; tunc ex quo nolunt congregare C
concilium domini temporales poſſunt ini-
cere manus in ipſos & eis inuitis facere ſopi
ri ſchiſma & dubium determinari per eccle-
ſiam,allegat quod in ſimili dicitur in.c.vbi pe
riculum de elec.in.6.

¶ Vnde nō pro qualibet cauſa & ad nutum
cuiuſq; congregari debet cōcilium:ſicut fuit
factum in concilio baſilien.in quo diſceden-
tibus aliquibus a papæ eugenii obediētia(li-
cet eſſet vnicus & indubitatus papa)congre-
gauerunt concilium: & eundem eugenium
priuarunt,& alium ſibi delegerunt pontificē
quem felicem nominarūt prius ſabaudię du
cem dictum amadeum. qui ea omnia egerūt
propria ducti voluntate / ex quo poſtea effe-
ctum eſt conciliabulū:vt dicit archie. floren.
in lib.3.ti.24.c.2.verſi.7. Qui felix ductus
cōſcientia q̄ primū nicolaus quintus in pon-
tificem poſt obitum eugenii aſſumptus eſt/
pontificatui ceſſit vt ſchiſma ſedaretur,& vi-
tam heremiticā delegit qua antea vtebatur.
fuit enim vir magnæ ſanctimoniæ:qui obtē-
perare deo ſe exiſtimabat eo caſu pontificatū
acceptando.Et licet concilium illud baſiliē.
dictum fuerit conciliabulum/quia contra vo
luntatem veri pontificis tentum: tamen nico D
laus quintus(qui eugenio ſucceſſit)pro ſe-
dando ſchiſmate in eccleſia,poſtq̄ felix ceſſit/
approbauit omnes prouiſiōes de quibuſcūq;
beneficiis & prælaturis/& conſecrationes &
dationes palliorum/ & voluit poſſeſſores re-
manere veros titulares:vt patet ex eius bulla
inſerta/in fine geſtorū concilii baſilienſis.

¶ Eo igitur caſu quo adeſt cauſa neceſſaria
concilii congregandi ratione imminentis pe
riculi eccleſiæ(de quibus cauſis aliquid infra
dico in quæſtione propria)ſi tunc papa detra
ctaret cōgregare conciliū/tunc ad collegium
cardinaliū deuolueret cōgregatio per.c.vbi
periculū.§.iidē quoq; de elec.ponit bal.in.c.
paſtoralis/de reſcrip.& ponit cardinalis in.c.
licet de elec.in.3.quæſito.Et in caſu neceſſita
tis quando papa detractat & refugit congre-
gare/ vel eſt negligens,concilium ſeipſum
congregare poſſet,vt dixi ſupra:& dicit ro-
ſellus in trac.concilii in.6.charta in.3. col. &
cardinalis de turre cre.in trac.de poteſtate pa
pæ li.3.c.8.col.9.& car.flo.concilio.150.in-
cipit quęſitum in.3.dubio.& abbas in.c.licet
de elec.& archie.floren.in.3.parte ſummæ ti.
24.c.2.verſi.7.& anto.vbi ſupra.Et hoc caſu
quando papa nō vult congregare/quia detra

ctat & confingit cauſas protrahendo (quia co
A gnoſcit forte ſe irretitum talibus criminibus
vt timeat a concilio & quęrit ſubterfugia) &
ſcandalum ex non cõgregatione concilii ge-
neratur in vniuerſali eccleſia, tunc congrega
to concilio per cardinales / poterũt petere vt
præſtet authoritatem concilio. Et ſecundum
roſellum vbi ſupra poterunt eum cogere ad
hoc: argumento. l. huiuſmodi. §. fi. ff. de lega.
1. Et ſi permitteret ſe decoriari potius q̃ au-
thoritatem interponeret, tunc concilium ſup
plebit eius vices / & pronunciabit ſe legitime
cõgregatum / & ſuam eſſe iuriſditionem, per
id quod ponit feli. i. c. ſuper literis de reſcrip.
imo ſecũdum roſellum hoc caſu concilium
pronunciabit papam ſuſpectum de hæreſi.
¶ Cardinalibus autem negligentibus impe-
rator congregabit. Et ita in caſu negligentiæ
dicit cardi. in. d. c. licet in. 3. & . 4. quæſtione:
& pe. de monte in ſua monarchia in. xi. col.
& feli. in. c. querelam / de iureiu. Poſt quẽ præ
lati petita a papa licentia licet nõ obtenta / po
terũt congregare. vt vide feli. in. c. ſuper lite-
ris / de reſcrip. & infra latius dico. ¶ Et iſta cõ
gregatio fiet per modum cuiuſdam requiſi-
tionis & non authoritatis ſecundum inno. in
B ca. cum nobis de elec. & roſel. in. d. 6. charta
col. 3. Et vide omnino quæ dico infra in vlti-
mo mẽbro huius quæſtionis: videlicet quan
do eſt contẽtio de papatu inter duos, & vnus
eſt in quaſi poſſeſſione qui non vult congre
gare / & alius nullam habet poſſeſſionem. &
ibi inuenies etiam authoritates aliorum do-
ctorum quomodo fiat deuolutio de vno in
alium in facultate congregandi concilium.
¶ Et ex præmiſſis apparet q̃ fatue faciũt qui
ex abrupto intimant papæ concilium vel eũ
citant ad concilium: quia cum ipſe ſit omniũ
maior non poteſt ab aliquo citari: vt in cle.
paſtoralis / de re iudi. Nec poteſt quis incipe-
re congregare ſine voluntate papæ: quia con
uocatio ad cõcilium eſt quedã citatio: vt glo.
in. §. hinc etiã. 17. di. quæ eſt quidam actus
iudiciarius. c. quoniam contra de proba. ideo
ab aliquo inferiori a papa fieri nõ poteſt. De-
bet ergo quia ſine papa nullum eſt ratũ con-
cilium (vt in. c. regula. 17. di.) prius cum om
ni humilitate requiri ꝙ ipſe ad quem ſpectat
cõgregare velit cõciliũ, quia cauſa neceſſaria
ſubeſt. Qui ſi requiſitus detractaret, tũc per
viã requiſitiõis (vt dicit inno. in. d. c. cum no-
bis) poterunt congregari prælati & congre-
gati, indicere concilium: & poſt congregatio
nem prælatorum faciẽtium concilium / prius
concilium pronunciet ſe icumenicum conci C
lium in ſpiritu ſancto legitime cõgregatum
cui ſubeſſe debet quilibet cuiuſcũqꝫ ſtatus &
dignitatis etiam ſi papalis exiſtat, & ſibi cõpe
tere omnem iuriſditionẽ & poſtea intimare.
¶ Vnũ tñ non eſt omittendũ ꝙ ſi quãdo cõci
liũ cõgregaretur a ſeipſo ſine vlla vocatione
(vt forte fuit in caſu. c. nunc autem. 21. di. ibi
cuius rei gratia) vel etiã ex vocatione minus
legitima (vt fuit in caſu. §. hinc etiã. 17. di.)
licet tunc vt conciliũ ſubſiſtat opus ſit vt etiã
ipſe papa exiſtens in quaſi poſſeſſione papa-
tus quantumcunqꝫ accuſatus authoritatẽ in-
terponat vt concilium ſit ratũ (vt in. d. §. hinc
etiã) tamẽ eo ipſo ꝙ papa patitur iudiciũ fieri
a concilio de cauſa ſua, videtur ex hoc ſolo
authorizari concilium / & valebit quicquid
fiet per conciliũ. Pro hoc tex. & quod ibi nota
tur in. l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. 2. Ita
dicit roſellus in. d. trac. de conciliis in quinta
charta. Et hæc de primo caſu quando ſumus
in vno indubitato papa.

SECVNDO caſu quando ſunt duo
vel plures contendentes de papatu, hoc
caſu conſtitutio frequens in concilio
conſtantien. ædita vult quòd a die quo inſi-
gnia põtificatus aſſumpſerint infra annũ cen
ſeatur indictum conciliũ, & ꝙ ſine alia voca- D
tione infra dictum tempus prælati debent ſe
congregare. ¶ Sed ceſſante dicta conſtitu-
tione dic ꝙ aut vnus primo fuit a tota eccle-
ſia receptus: deinde poſt aliquod tempus re-
cedentibus aliquibus ab eo / dicitur per im-
preſſionem fuiſſe electus vel aliquid aliud ſi-
mile, & alius eligitur & recipitur: vt fuit in
ſchiſmate exorto tẽpore vrbani. 6. & in ſym
macho, vbi alium elegerunt. Et intelligo de
recepto voluntarie / etiam ſi nulla forma ſit in
electione ſeruata: quia ſatis eſt ꝙ facto ap-
pareat de voluntate cardinalium qui ipſum
recipiũt in papam, ſufficit enim qualitercũqꝫ
appareat de conſenſu cardinalium, quia ſuffi
cit ꝙ ſingulariter accedant ad eum & adorẽt
ſiue obedientiam præſtent: & ſic ſufficit etiã
ꝙ ſingulariter licet non capitulariter recepe-
rint. Et hoc voluit oſtien. & refert. d. anto. in
d. c. licet / de elec. in antepenul. colum. qui di-
cit ꝙ per hoc illi cardinales qui erant a niinio-
ne / & imputabãt vrbano ꝙ nõ fuerat capitu
lariter electus, nõ bene allegabãt. ¶ Aut duo
inueniuntur electi & recepti / & vna pars ad-
hæret vni & alium dicit hereticum vel ſchiſ-
maticũ vel econtra / & quilibet habet partem
obedientiæ.

A ¶Primo caſu quando eſt ſchiſma barbatius
in.c.ꝙ tranſlationem de offi.lega.in.33.col.
tenet ſimpliciter ꝙ cõgregatio concilii tunc
non ſpectet ad cardinales ſed ad imperatorẽ:
maxime illa ratione quia tale ſchiſma videt̃
naſci a cardinalibus qui duos elegerunt pon
tifices.ideo non eſt veriſimile ꝙ congregarẽt
concilium ,cum concilium ſit iudicaturum
de iure illorum: & quia timebũt perdere ido-
lum proprium quod elegerunt. Item quia a
principio facultas congregandi concilia ſpe-
ctabat ad imperatores,& res de facili reuerti-
tur ad naturam ſuam.35.di.c.ab exordio. &
l. ſi vnus.§. pactus ne peteret/ verſi. quod in
ſpem. ff. de pac. Item per glo.in.c.principes
ſeculi.23.q.5.quæ dicit ꝙ vbi clerici faciunt
ſchiſma in eccleſia/laici habẽt iuriſditionem
ſupra eos:ergo multo magis imperator. Sic
etiam & patronus eccleſiæ poteſt agere con-
tra rectorem eccleſiæ/male conſeruantem &
dilapidantem bona eccleſiæ: vt eſt glo. in.c.
venerabili/de offi.de lega. & in.c. ex parte de
teſti. Ipſe tamen barbatius videtur etiam in
caſu ſchiſmatis ſimpliciter dicere ꝙ conuo-
catio ſpectabit ad cardinales:vt ipſe ponit re
ferendo bal.in.c.olim de reſcrip.

B ¶Sed imo in caſu propoſito nõ obſtantibus
pręmiſſis dico ꝙ ille qui primo eſt electus &
receptus/ debet conuocare conciliũ non ob-
ſtante ꝙ aliqua parte obedientiæ fuerit ſpo-
liatus,per illum tex.in.d.§.hinc etiam (vbi
per ſymmachum fuit facta congregatio con
cilii/vt ſupra dixi) & tamen ſymmachus con
tendebat cũ laurentio de papatu:quia aliqui
diſceſſerant ab obedientia ſymmachi & ad-
hæſerant laurentio: vt patet in geſtis ſym-
machi.c.8.&.9.¶ Et ſi dicatur ꝙ ideo ibi in.d.
§.hinc etiã/ & in.d.c.9. vbi ponuntur verba
d.§.hinc etiã/fuit congregatio facta per ſym
machum quia ſymmachus fuerat approba-
tus per concilium & laurentius reprobatus:
& poſt approbationem aliqui receſſerant ab
eius obedientia,obiiciẽdo ei aliqua crimina.
& ſic ꝙ nõ erat contentio de papatu inter ip-
ſos ſymmachum & laurẽtium ,ſed agebatur
de criminibus impoſitis ſymmacho licet ip
ſe eſſet approbatus: & propterea ad eum ſpe
ctauit cõgregare. Reſpondeo ꝙ crimina fue
rant obiecta ante latam ſententiam/ & clerici
aliqui receſſerant ab eius obedientia: & tamẽ
cum eſſet contentio de papatu cum laurẽtio
& eſſent obiecta crimina ſymmacho,nihilo-
minus ſymmachus congregauit concilium:
vt patet in.d.§.hinc etiam,&.d.c.9. & dictũ
fuit ſupra. Et vide tex.in.c.bene quidem.96. C.
di.vbi apparet ꝙ etiã illi ſynodo præfuit ſym
machus. ¶ Sed videtur prædictis repugnare
ꝙ ſymmachus fuerat in concilio rauennen.
confirmatus ante: vt patet in chronicis/ & in
platina & ſupplemẽto in vita ſymmachi. Sed
dic ꝙ bis fuit cõtrouerſia de papatu inter eũ
& laurẽtiũ.vna orta in ipſa electiõe,pro qua
fuit habita ſynodus rauẽnæ.ſecũda poſtq̃ fue
runt ei obiecta crimina/ & reuocato laurẽtio
clerici ab eo diſceſſerũt: & anteq̃ eſſet appro-
batus in iſta ſecunda cõgregauit concilium.
Et de iſta ſecunda ſynodo loquitur. §. hinc
etiam/quæ fuit celebrata romæ: vt ibi patet.
quia tũc ambobus eiectis altinus epiſcopus
iuſſu regis præſidebat.

¶Q uinimo ſi papa primo electus ſpoliare
tur papatu non ſeruato iuris ordine, deberet
primo & ante omnia reſtitui per concilium
etiam non ſeruato iuris ordine/ anteq̃ poſſet
accuſari/ & anteq̃ teneretur accuſantibus re-
ſpondere: vt eſt tex.ſingularis in. d. c. nos ſi
incompetenter in. §. item ſymmachus. 2.q.
7. Facit quod dicitur in.c.1.§.ſolet/ de reſti.
ſpolia.in.6. Ipſe enim ſymmachus fuerat ha
bitus & tentus alias pro indubitato papa: vt
patet.16.q.1.in.c.in canonibus.vbi in conci
lio gangrenſi vniuerſa ſynodus ſurgens ac- D
clamauit ad decreta ſymmachi/ vt ita fiat ro-
gamus: & dictũ eſt octies exaudi chriſte: ſym
macho papæ/viue dictum eſt duodecies. &
poſtea fuerat ſpoliatus/vt dictum eſt. Et pro
huius intelligentia vide. §.hinc etiam.17.di.
&.d.§.item ſymmachus. Vbi colligit ioan.
de ſan.ꝙ cardinales & alii prælati qui receſſe
runt ab obedientia vrbani.6.ante latam ſen-
tentiã ſuper facto electionis eius,cõmiſerunt
ſchiſma: & ꝙ ipſe vrbanus ante omnia debe
bat reſtitui. Q uod & videt̃ voluiſſe archie.
floren.in ſecũda parte ſummę,ti.3.de ſuper-
bia.c.xi.verſi.ſed quid cum duo.dum vult ꝙ
illa congregatio concilii piſani non fuerit bo
na ſed potius conciliabulum. Iſtud tamẽ pro
nunc nõ diſputo: quia illa electio ſecundum
aliquos fuit per impreſſionem,a qua habue-
rat ortum dictum concilium. Sed ſunt viden
di doc.in.d.c.licet/de elec.& in conſi.bal. C.ſi
quis aliquem teſta.prohi. & in.d.c. in nomi-
ne domini.23.di.& dicetur aliquando in lo-
co congruo vtrum potuerint procedere ad
aliam electionem prima non caſſata: vt in.c.
conſiderauimus/&.c.auditis de elec.

¶Nec obſtat tex. in.c.deus ergo/ in.§.patet
3.q.1.vbi vult tex.ꝙ ſpoliatus papatu nõ ſit

reſtituendus: quia loquitur in intruſo in pa-
A patum violenter de facto & de facto ſpolia-
to. qui ſpoliatus non debet reſtitui: quia non
eſt ſuperior qui poſſit deiicere: vt dicit ibi
tex. Et ex hoc ſequitur ꝙ licet alias ſpoliatus
ſit ante omnia reſtituẽdus (vt in. c. in literis/ &
in cle. 1. cũ ſimil. de reſti. ſpo. & 3. q. 1. redin-
tegranda/ & per totum) fallit in papa violen-
ter intruſo eiecto/ qui non habet ſuperiorem
qui eum poſſit via iuris deiicere. ponit marti
nus lauden. in trac. de principibus. q. 70. &
probat tex. in. c. in nomine domini di. 23. in
verſi. ꝙ ſi quis/ & glo. ibi in verbo audientia.
Et ita intelligit illum tex. archi. ibi poſt glo.
quæ dicit eſſe ſpeciale in intruſo ꝙ non de-
tur reſtitutio. Et addit ibi archi. ideo non da-
tur reſtitutio in. §. patet, quia nõ eſt ſuperior
coram quo petatur reſtitutio: ſecus autem in
alio intruſo q̃ in papa. Et ad idem allegat io-
an. de fan. ibi. Vbi credo eſſe errorẽ: quia io-
an. de fan. fuit poſt archi. & ſemper illũ alle-
gat in ſua lectura. Glo. tamẽ. 3. q. 1. in ſumma
dicit eſſe ſpeciale in papa ꝙ ei nõ datur reſti
tutio ſi opponitur ei exceptio alicuius crimi
nis vel non canonice inſtitutionis per. §. pa
tet. & ibi glo. cõnumerat caſus in quibus nõ
datur reſtitutio. & glo. præallegata in. d. c. in
B nomine domini.
¶ Sed videtur ꝙ illa ratio illius tex. quã doc.
ſequũtur ibi/ non ſit bona: quia ſimiliter poſ-
ſet dici in eo qui non eſt notorie vel violen-
ter intruſus/ ꝙ ſi eiiciatur de papatu, ex quo
non habet ſuperiorem, non ſit reſtituendus,
contra. d. §. item ſymmachus. ₰ Sed dic ꝙ
tex. cum ponderat ꝙ non habet ſuperiorem,
intelligit qui ſit iudex ſuperior & qui via iu
diciali poſſit intruſum deiicere. Facit tex. in
c. licet/ in fi. de elec. vbi dicit quiddã ſpeciali-
ter ſtatutũ in eccleſia romana, quia nõ habet
ſuperiorem ad quem poſſit haberi recurſus.
Et quia loquitur de notorio intruſo/ iuxta ter
minos. c. ſi qs pecunia. 79. di. ideo ſi de facto
ſpoliatur nõ debet reſtitui. ₰ Et inde ſumpta
occaſione dicunt ibi doc. ꝙ ſi aliquis non eſt
capax poſſeſſionis iuris vel rei a qua deiici-
tur/ nõ debet reſtitui. De quo. 14. q. 1. in glo.
in ſumma, & in. c. ex parte de reſti. ſpolia. &
ponit glo. i. c. quo iure. 8. di. & abb. ſiculus in
c. item cũ quis/ de reſti. ſpolia. & idẽ in. c. licet
in glo. in verbo exceptione de elec. Poſſidẽs
aũt aliquo colorato titulo non poteſt amoue
ri ſine cauſæ cognitione: vt per inno. & oſtiẽ.
de conceſ. pręben. c. 1. in. 6. & in. c. licet epus/
de præben. eo. li. Et ſimiliter ꝙ agẽs poſſeſſo
rio ĩ beneficialibus, debeat probare ſuã cano
nicã inſtitutionẽ & iuſtificare poſſeſſionẽ ex C
titulo. De quo late poſt archi. ioan. de fan. in
iſto. §. patet. & inno. in. c. conſtitutus de filiis
presby. & in. c. 1. de eo qui mit. in poſ. cauſa
rei ſer. & in. d. c. in literis/ & c. ex parte de re-
ſti. ſpoli. & ioan. an. in addi. ad ſpecu. in ti.
de reſti. ſpoli. in ru. & glo. in. cle. cauſam/ de
cauſa poſſ. & proprie. & lapus allegatione
24. & 30. oldra. cõſilio. 1. deciſi. antepenulti-
ma in antiquis in ti. de reſti. ſpoli.
¶ Sed adhuc videtur ꝙ illa ratio illius tex. ſit
nimis generalis, eo ꝙ videtur militare in eie-
cto & ſpoliato nõ intruſo violenter: qa ſi ve
rus papa ſpolietur & alius ſe intrudat, verus
papa nõ habet ſuperiorẽ qui eũ reſtituat: nec
intruſus habet ſuperiorẽ qui eũ eiiciat, & ſic
videtur illa ratio cõtrariari multum illi. §. irẽ
ſymmachus ₰ Sed tu dic ꝙ quãdo eiicitur ve
rus papa, tũc intruſus ſiue ſpoliator habet ſu
periorẽ ipſummet verũ papã, qui poterit con
gregare cociliũ & dare authoritatẽ concilio/
& conciliũ poterit eum reſtituere: vt patet in
d. §. hinc etiã. 17. di. & ĩ. c. nũc aũt. 21. di. Nõ
ſic quando aliquis eſt intruſus in põtificatum
de facto violenter/ & nõ eſt aliquis verus pa
pa electus. tunc. n. non eſt ſuperior qui poſſit
eum deiicere. In tantũ ꝙ dicit cardi. & hug. in D
d. §. patet, & refert alex. ibi ꝙ etiã cardinales
nõ poterunt eſſe iudices intruſi: quia licet car
dinales obtineant vices metropolitani in cõ-
firmatione & conſecratione papæ (vt in c. in
noĩe dñi. 23. di.) nõ tñ in iudicii poteſtate.
¶ Sed videtur etiã ꝙ iſta ſolutio nõ ſit bona:
quia congregare concilium ſpectat ad poſſeſ
ſorẽ: vt in. c. hoc quippe. 3. q. 6. ibi ioã. de fan.
& dicit in. c. cumana/ & in. c. querelã de elec.
& c. conſultationibus/ de iurepatro. & infra
latius dicetur. Vnde poteſt dari alia ſolutio
quæ fuit egidii bellamera in. d. c. licet de elec.
qui opponendo contra tex. ibi in fi. dum dicit
ꝙ in romana eccleſia ideo ſpecialiter aliquid
ſtatuitur quia non habet ſuperiorẽ ad quem
poſſit haberi recurſus, de. d. §. patet dicit ꝙ
gratianus habuit bonã mentẽ/ & ad intentio
nẽ intruſi ſe retulit ab intruſione deiecti: qui
ſi adiret ſuperiorẽ, haberet prouocare & ſuſ
tinere partes actoris in iudicio reſtitutorio.
nã ex parte actoris metimur iudicium. l. 1. in
prin. ff. ſi pars hæredi. pe. Vnde ſi ipſe peteret
ſe reſtitui/ diceret ſe papã: quia alias nõ debe
ret reſtitui, argumẽto eorum quæ notãtur in
c. cum eccleſia/ & c. cum ſuper/ & c. dilectus
de cauſa poſſeſ. & propri. & faciunt illa ſupra
allegata

allegata cũ dr̃ ꝙ debet iuſtificare poſſeſſionẽ
A ex titulo vt dicunt doc.in.d.§.patet. Vnde di
cẽdo ſe papã/ iam diceret ſuperiorẽ adiri nõ
poſſe.9.q.3.aliorũ.Et ſic ſi aliũ tanq̃ ſupiorẽ
adiret pro reſtitutione obtinẽda,eſſet ſibi cõ
trarius:quia cõfeſſio quę ſumitur ex petitiõe
eius eſſet cõtraria deſiderio eius.& ideo de-
beret denegari ei reſtiutio ar. c. ſolicitudinẽ
de appel. Vñ habito reſpectu ad pſonam in
truſi,non inuenitur iudex cuius officio poſ-
ſit per ſententiam iudicari ſiue reſtitui vel eii
ci a poſſeſſione.

¶ Sed ſi bene cõſideretur,iſta non tollunt cõ
trariũ:quia omnia habent locũ in non intru
ſo,& tñ.§.item ſymmachus/vult ꝙ añ om-
nia fiat reſtitutio per cõcilium.Quod conci
liũ multo magis iudicat de intruſo:vt in.c.ſi
quis pecunia.79.di.ibi clericis & laicis deũ
timẽtibus:intelligendo per illa verba ſignifi
cari concilium,quod conſtat ex clericis & lai
cis deum timẽtibus.Conciliũ.n.eſt iudex qñ
tractatur cauſa papatus:vt in.c.ſi duo.79.di.
¶ Vnde egidi⁹ in hac materia aliqualiter in-
uolute loquens in declarãdo illa verba ꝙ ro
mana eccleſia nõ habet ſupiorẽ/ponit vnam
concluſionẽ quæ habet multas partes:videli
cet qñ electio & receptio papæ non apparet
B facta a duabus ptibus/ & dũ apparet electio
ẽt a duabus ptibus celebrata tñ cõſtat paten-
ter ex aliquo defectu notorio electionẽ eſſe
nullã/& ẽt dũ electio & receptio a duabus p
tibus apparent factæ ſed conſtat euidẽter de
defectu notorio nullã reddẽte electionẽ ipſo
iure(ſi videlicet duę ptes in ſtatu reclamãdi
exiſtẽtes reclamãt propter defectũ huiuſmo
di notorie apparẽtẽ/& nihilominus electus
papatũ nitit̃ vſurpare)tũc ſupior eſt ille qui
añ electionẽ erat ſupior ipſius electi ſi ipſe ele
ctus aliũ q̃ papã ſupiorem habeat rõne ordi
nis vel domicilii vel delicti.& ſi ex priuilegio
alium ſuperiorẽ nõ habeat etiã rõne delicti/
ceſſat priuilegiũ in caſu iſto: & illũ ordinari
um ĩ cuius diœceſi delictũ huius occupatio
nis ſeu vſurpatiõis exercebit vel morã trahet
aut repietur/pro ſuperiore habebit. ſed ſi in
diœceſi ſeu ſpeciali diſtrictu vrbis romæ &
non alibi hoc delictũ cõmittit ac originẽ do
miciliũ & morã trahit,nullũ quo ad iudicia-
lia cẽſetur ſupiorẽ hr̃e:ſed hoc nõ obſtãte in
caſu iſto & quolibet caſuũ pdictorũ quilibet
catholicus chriſtian⁹ põt tali occupatori ſeu
vſurpatori bellũ indicere,ipſm ab occupatiõe
& vſurpatione huiuſmodi de facto & manu
militari expellẽdo.¶ Vñ ad formã oppoſitio
nis reſpõdẽdo/dicit ꝙ dictũ grãni in.d.§.pa
tet nõ debet referri ad caſus in ſecũda parte C
cõcluſiõis cõpręhẽſos,ſed tãtũ debet referri
ad caſus cõpræhẽſos in prima. licet . n .quo
ad petendũ reſtitutionẽ nõ poſſit eiectus ad
ſupiorem recurſum hr̃e,tñ quo ad puniẽdũ
notorie delinquẽtẽ/põt qlibet catholicus cõ
tra intruſum ad intruſi ſupiorẽ hẽre recurſũ
in caſibus primæ partis cõcluõis prelibatæ.

¶ Credo eũ velle dicere (licet trũcate loqua
tur)ꝙ qñ nõ apparet ꝙ papa ſit electus a dua
bus ptibus,tũc quia dr̃ vere intruſus/nõ põt
ipſe intruſus hẽre recurſũ ad ſupiorẽ:q͂ ſic eſ
ſet ſibi cõtrarius/fatẽdo ſe hr̃e ſuperiorẽ / &.
ſic ſe nõ eſſe papam:quia papa non habet ſu
periorẽ.Et ſic intelligitur ꝙ tunc bene quili
bet catholicus poteſt petere eius eiectionẽ:
& ꝙ quomodocũq; eiiciatur non reſtituitur:
quia nullus poſſet poſtea eũ eiicere. Sed ſe-
cus qñ eſt electus a duabus partibus : quia
tũc non poteſt proprie dici intruſus,licet no
torie conſtet de aliquo defectu pquẽ electio
redditur nulla.Et ideo põt ex hoc reſpõderi
ad . § . item ſymmachus/ꝙ fuit reſtitutus
quia nõ erat intruſus:quia ſi fuiſſet intruſus
& de facto eiectus/nõ fuiſſet reſtitutus p.d.
§.patet.¶ Vñ idẽ egi.ponit aliã cõcluſionẽ ĩ
d.c.licet:videlicet ꝙ dũ cõſtat euidẽter de ele D
ctione duarum partiũ(licet non cõſtet de re
ceptione in papã)nec cõſtat euidẽter de ali-
quo defectu notorio nullã reddẽte electionẽ
ipſo iure/& ẽt dũ conſtat euidẽter de electio
ne & receptiõe duarum partiũ nec eſt dare
partes in ſtatu in quo de iure valeant recla-
mare,quoſcũq; defectus patiatur electus no
torios vel occultos/nullus eſt ſupior qui adi
ri poſſit,Et ſic ĩtelligit finẽ .d. c.licet.

¶ Sed iſtud non tollit mihi contrarium de
§.itẽ ſymmachus/qui fuit reſtitutus, Et ſic
rõ illa eſt nimis gñalis/ꝙ nõ inuenit̃ ſupior
qui poſſit illũ apoſtaticũ eiicere. Nec video
ſi datur ſuperior qui poteſt reſtituere nõ in-
truſum,quare ẽt virtualiter nõ detur ſupior
qui eiiciat intruſum : maxime quia cũ dat̃
reſtitutio/dat̃ alterius amotio.Facit quod di
cit tex.in.c.vñrabilẽ de elec.& tex.in.c.cũ ex
iniũcto/de hęre.facit qđ dr̃ ĩ.c.inter corpora
lia/de trãſla.prælа.Vñ pro nũc nõ diſcederẽ
ab illa ſolutiõe abbatis in.d.c.licet,quã infra
referã in cõtrario ad.c.ſi quis pecunia:vt vi-
delicet referatur ad difficultatẽ : quia non ita
de facili poteſt concilium congregari,quod
poteſt reſtituere/ſicut reſtituit ſymmachum.

¶ Sed adhuc videtur prædictis obſtare tex,

A in.c.ſiquis pecunia.79.di.vbi ſi aliquis eſt in-
truſus in pontificatū, vult ꝙ liceat cardinali-
bus & aliis clericis deum timētibus illum in-
uaſorem anathematizare / & humano auxi-
lio a ſede apoſtolica illum expellere. ꝟ Nō re-
perio ꝙ doctores tangant iſtam contrarieta-
tem. & multum obſtat iſte tex. ſi quis pecu-
nia, qui dat facultatem anathematizandi hoc
eſt excommunicandi, cum ſolennitate.
glo.xi.q.3.ſi inimicus. Excommunica-
re enim eſt de lege iuriſdictiōis: vt in.c.dile-
ctus de offi.ordi.c.q̄to / & ibi glo.de cō
ſue. & in.c.trāſmiſſā de elec. & ibi glo. & in.c.
aqua de conſe.ecc.vel alta.cum ſimil. Intan-
tum ꝙ requirit cauſæ cognitionē: vt dr̄ poſt
glo.in.c.nouit de offi.lega. ꝟ Sed ad illū tex.
poteſt reſponderi ꝙ non dicit cardinales eſſe
iudices intruſi vel ꝙ habeant iudiciariam co-
gnitionem ſuper iure intruſi: ſed dat eis &
quibuſcunq; clericis deum timentibus &
etiam laicis facultatem oī conatu eum eii-
ciendi & expellendi, ex quo non eſt formi-
ter electus ſed manu populari intruſus. Vn-
de poſſunt cardinales anathematizare tanq̄
priuati / ideſt habere illum intruſum ꝑ ana-
thematizato. Ex hoc videtur velle cardi. in
cle.2.in.§.irritum de elec. & propterea tex.
B dat facultatem procedendi ad faciendum ve-
ram electionem. Facit tex.in.c.in nomine
domini.23.di.vbi ſi poſt factam electionem
concordem bellica tempeſtas impediat ve-
rum papam inthronizari datᷓ ei facultas ad
miniſtrandi / hoc non obſtante. & ſi hominū
prauorum peruerſitate impediuntur cardi-
nales quominus gratuita in vrbe fiat electio
nihilominus poterunt etiam ſi numero pau-
ciores fuerint procedere ad electionem.
¶ Vnde dicit ibi domi. & alexan.in.d.c.in no-
mine domini / reſpōdendo ad contrarium in
d.§.patet.3.q.1. & archi. ꝙ aut papa fuit ſpo-
liatus dicendo ipſum eſſe hæreticum, & tūc
hæc exceptio ei obeſt.8.di.quo iure. & de
hac exceptione cognoſcet concilium.40.
di.ſi papa. & cognito ꝙ non ſit hæreticus / eū
reſtituet, & ita procedit verſi. item ſymma-
chus. Quod videtur eſſe rationabile: quia
opponitur exceptio notorii criminis / ipſo iu-
re priuatione digni: vt late examinat abb.
in.c.item cum quis de reſti.ſpolia. & la-
tius in diſpu.titius. ideo non datur reſtitutio
niſi prius cognoſcatur an ſit hæreticus. Sed
quo ad hoc adhuc obſtat.§.item ſymma-
chus, qui vult ꝙ non tenetur accuſantibus
reſpondere niſi prius reſtituatᷓ. Ad quod fa-
cit tex. & quod ibi dicitur in.c.1.de reſti.ſpo. C
in.6. Et ſymmacho etiam opponebatur ex-
ceptio hæreſis: vt in.§.hinc etiam, & ibi glo.
17.di. Et pro hoc etiam facit quod dicitur in-
fra / quando poſſit electo a duabus partibus
obiici exceptio hæreſis. Vnde nec iſta vide-
tur bona ſolutio. ꝟ Aut opponitur papæ pe-
tenti reſtitutionem exceptio propter crimē
intruſionis violentæ ſine titulo. & hoc pen-
det ex articulo an agenti poſſeſſorio recupe-
rādę / obſtet exceptio nō cāonicę inſtitutiōis
vt teneatur iuſtificare poſſeſſionē ex titulo.
De quo dicendū eſt vt in.c.in literis / &.c. ex
ꝑte de reſti.ſpol. & iuribus ſupra allegatis in
ꝓpoſito. Vn̄ etſi papa debet reſtitui / habebit
oſtēdere ſe canonice electū ab habētibus fa-
cultatē: & ſic iuſtificare poſſeſſionē ex titulo,
ſicut & cęteri alii inferiores / & in aliis bn̄ficia
libus: alioquin nō eſſet reſtituēdus ꝑ illum
tex. de quo vide ēt ibi alex. Quod intelligit
domi. ēt ſi a principio fuerit intruſus dūmo-
do ſubſecuta non fuerit cōcordia & ratifica-
tio per.c.licet de elec.
¶ Sed hoc vltimū cōtradicit illi qđ diximus
ſtatutū in cōcilio cōſtantien: quia vr̄ limitan-
dū per illud quod dr̄ in cōſtitutiōe frequens
in.39.ſeſſione in.§.qui vero: quæ diſponit
qn̄ fuit electio meticuloſa & electus intru- D
ſus / vt nō poſſit ꝑ ſequentē cōſenſum ratifica-
ri. de quo dicemus in examine ꝓprii articuli.
ꝟ Et ſic ex præmiſſis adhuc videtᷓ domi. con-
fundere illā rōnem illius tex. qui dicit ꝙ nō
habet ſupiorem, inquantū vult ꝙ concilium
reſtituat: cū tn̄ & glo. ibi & glo. hic in verbo
audiētia / & glo. ibi.3.q.1.ī ſumma velit ꝙ ad
eū regl'r ſpectat deſtituere ad quē ſpectat in-
ſtituere.c.1.&.2.de capel.mona. & in.c.cum
ex iniūcto de hęre.c.cū etplātare.§.ī eccl'iis
de priuile.cū ſimil. Qui.n.pōt via iudiciali
reſtituere / videtᷓ poſſe ēt eiicere: & q pōt cō-
dēnare / pōt regl'r abſoluere.c.inferior.21.di.
cū cōtrariorū eadē ſit diſciplina.l.1.ff.de iis q
ſunt ſui vel alie.iur. & inſti.eo.ti. & in ti.de
tutelis in prin.cum ſimil.
¶ Sed pōt dici ꝙ iſta ſunt gn̄aliter vera, ſed
fallūt in aliqbus caſibus vt patet in dictis iuri-
bus. ꝟ Sed ſi recte aduertatᷓ ſolutio dn̄ici & a-
lexādrini præſupponit ꝙ ſit dare ſupiorē: ex
quo vult ꝙ cōciliū reſtituat, & ēt ex quo vult
ꝙ hēat iuſtificare poſſeſſionē ex titulo: & ſic
cōtrariū eius qđ ꝓſuppōit.§.patet cū dicit ꝙ
nō habet ſuperiorē. Itē præſuppōit aliud ꝙ
ita papa habet iuſtificare poſſeſſionē ex titulo
ſicut quilibet alius inferior: cū tn̄ papa nō ligetᷓ

A iure cõi(imo qđ magis ẽ)colorare poſſeſſio
nem ex titulo, eſt magis de ſtylo & conſue-
tudine curiæ romanæ q̃ de iure: vt oẽs(ma-
xime ioã.de fan.)dicũt in.d.§.patet,poſt de-
ci,679.de reſti.ſpol.ĩ antiquis, & in locis ſu-
pra allegatis. Er ſic vult ꝙ ſtylus etiã liget pa
pam.

¶ Vnde poſſet ẽt alr̃ reſponderi ꝙ nõ ſequit̃.
quis poteſt reſtituere papã eiectũ(vt in.§.itẽ
ſymmachus)ergo põt eiicere papã intruſũ
violẽter:quia poſſet eſſe intruſus qui nõ ha
bet ſuperiorẽ qui eum eiiciat. Et ꝙ hoc poſ-
ſet referri ad factum:quod vr̃ probare.§.pa
tet,qñ refert tex.in.d.c.ſiquis pecunia,79.di.
Vel põt referri ad difficultatẽ:quia nõ tã de
facili poteſt concilium congregari q̃ poteſt
reſtituere/ſicut fuit in.§.ſymmachus.& hoc
ĩ ſimili ponit abb.in.c.licet de elec.ſupplẽdo
ad illũ tex. inquantũ dicit ꝙ non hẽt ſupio-
rem ad quem poſſit haberi recurſus:ſupplet
f.commode,non enim dicimur poſſe quod
commode non poſſumus,l.nepos proculo.
ff.de verb.ſig.& idem abb.in allegationibus
factis in concilio baſilien.quæ incipiunt qm̃
veritas in,10.rõne in fi. Et quia conciliũ nõ
ſemp ſedet vt ibi,ideo ſpoliatus non reſtitui
tur. Et iſtã eandẽ ſolutionem ſentit barba.
B in.c. ꝙ tranſlationem in,33.col.de offi.lega.
& eſt vna de fallentiis quæ dantur ad regulã
ꝙ ſpoliatus debet ante oĩa reſtitui in.l.natu-
raliter.§.nihil cõe/de acqui.poſſ.l.ſi quis ad
ſe fundũ.C.ad.l.iul.de vi.c.1.de reſti.ſpol.in
ſexto.& in.c.in literis cũ ſeq.de reſti.ſpol.&
d.§.patet/ &.§.item ſymmachus ſupra ad-
ductis.

¶ Sed iſta ſolutio non ſatisfacit:quia licet nõ
commode congregetur concilium, non ſe-
quitur ꝙ non ſit dare ſuperiorẽ qui reſtituat
ſuper quo ſe fundat ille tex. ex quo ſequuta
congregatiõe poterit cõciliũ reſtituere. Nec
intra quæ dicunt aliquẽ ſpoliatũ reſtituendũ/
põderant difficultatẽ facti in reſtituendo/ vt
ex hoc impediatur reſtitutio quominus fiat.
Videmus.n.ꝙ præbẽt iura authoritatẽ parti
ẽt poſt longum tẽpus recuperare rem ꝓpriã
qua qs eſt ſpoliatus vbi in recuperatione eſt
difficultas:vt patet in recuperatione alicuiꝰ
magni & fortis caſtri & fortalitii vel alicuiꝰ
ciuitatis etiã poſt decenniũ:vt dicunt doc.in
c.olĩ el primo de reſti.ſpol.maxime ĩmol.&
angelus in.§.quadrupli,17.col.inſti.de act.
bar.in.l.1.§.cũ igitur.ff.de vi & vi armata.
Ponit bal.in.l.fi.C.de iis qui a nõ dño manu
mittuntur.

¶ Vnde poſſet & alr̃ reſponderi ꝙ imo tũc
videtur permitti eiectio oĩ conatu qñ nõ ha C
bet ſuperiorem per.d.c.ſi quis pecunia. Vel
poteſt reſponderi ꝙ romana eccleſia non ha
bet aliquem ſuperiorem ſingularem domi-
nũ ad quẽ in occurrentibus dubiis poſſit ha
beri recurſus:& ideo multa ſpecialia ſunt in
troducta in electione romani pontificis. &
ꝙ intruſus ideo eiectus non reſtituitur/quia
non habet ſuperiorẽ,ſicut eſt in aliis inferio
ribus eccleſiis quæ habent ſupiorem. Nec
per hoc dicitur ꝙ cõciliũ(q̃uis nõ ſit ſupius
papa vero & indubitato)ſi in electione papę
occurrat dubiũ non habeat cognitionẽ/ pro
pter periculũ vniuerſalis eccleſiæ.nec ſi hoc
caſu quo de papa cognoſcit diceretur ſupior
(de quo dicetur infra)propterea habetur in
cõſideratiõe/propter difficultatẽ cõgregãdi.
nec põt vero dici ſuperior, quia nõ in oĩbus
ſimpliciter eſt ſupior. Et ꝑ dictũ.§.patet/vo
luit egi.(referendo ibi gratianũ)ꝙ licet alias
quilibet violentus & ꝑdo ſit reſtituendus(vt
in.c.in literis cũ ſimil.de reſti.ſpolia.) ſecus
eſt in intruſo in ſedẽ apoſtolicam,quia non
reſtituitur. Ita dicit ipſe in.c.1.de iniu.in.6.
& pono infra in illa quæſtione ſed vltra præ
dicta pone ꝙ aliqui principes velint præfige
re terminũ papæ ad congregandum conci-
lium &c. D

¶ Põt declarari iſta ſolutio per verba magis
cõſona literę:ꝙ tunc demum datur facultas
cardinalibus & clericis & laicis anathemati-
zandi & humano auxilio a ſede aplĩca pellẽ-
di intruſum qñ papatus & ſedes apoſtolica
per violentiam occupatur,quo caſu ſi ſpolia
tur quia non inuenitur ſuperior cuius offi-
cio ille apoſtaticus ſpoliatus ſi reſtitueretur
poſtea poſſet excludi,ideo nõ reſtituitur. Et
hoc habet locũ ſiue referamus ad factũ eius
qui per potentiã violenter manu militari &
populari occupat, ſiue referamus ad ius:qa
ex quo ſedes vacat ſaltem de facto(quia nul
lus eſt in poſſeſſione papatus qui ſit verus
papa ad quem poſſit haberi recurſus)ideo li
cet per cardinales talẽ anathematizare & hu
mano auxilio pellere,quod fit iuris authorita
te,& alias non liceret ſi non eſſet per violen-
tiam populari vel militari tumultu intruſus,
ideo iuris authoritate propter carentiã ſupio
ris/de facto eiectus non reſtituitur.

¶ Sed obſtat inquantum dicit ſi quis pecu-
nia: quia videtur ꝙ ſi papa per pecuniã ob-
tineret pontificatum/.poſſit humano auxi-
lio per cardinales & alios pelli a ſede apo-

A ſtolica & anathematizari &c. Sed dic ꝙ ille tex. debet intelligi qñ cum pecunia vel humana gratia vel populari tumultu interuenit etiam violentia intruſi: vt probat tex. in d. §. patet: & tex. in d. c. ſi quis pecunia/ ibi in uaſorem illum &c.

¶ Ad §. item ſymmachus, dicendum eſt ꝙ ſymmachus erat ſpoliatus/ & etiam impetebatur ꝙ reſponderet obiectis criminibus in concilio, ideo fuit decretum ꝙ non prius teneret reſpōdere ꝗ reſtitueretur. Et forte ab actore ſpoliatus etiam non tenebatur reſpōdere. & ſi a tertio & criminaliter impetebat, erat de maiori parte ſubſtantiæ: quia de papatu. Vide in d. c. 1. de reſti. ſpolia. in. 6.

¶ De exceptione hæreſis in papam.

SED QVID SI papa eſt electus a duabus ptibus iuxta formā. c. licet, vtrum poterit cōtra eū opponi exceptio hæreſis? Et glo. quinta in d. c. licet, goff. philippus & vin. (ſecun B dum ꝙ referunt egidius & oſtien. ibidem) & ioannes. 21. di. §. nunc autem. & in c. ſi papa. 40. di. & in c. ſi quis pecunia. 79. di. & calde. in d. c. licet, & bal. ibi (qui dicit ꝙ qui excipit de hæreſi, non proprie excipit ſed dicit nullū eſſe) tenēt ꝙ ſic. ¶ Sed alanus/ vinc. (vt refert ioā. an.) & inno. cōpoſtel. ioā. an. anto. cardi. & abb. petrus de ancha. & ioan. de immol. videntur velle ꝙ poſt electionem factā formiter a duabus partibus & receptionem, non poſſit opponi exceptio hæreſis/ ſed bñ poſſit accuſari per c. ſi papa. 40. di. quod & refert domi. in c. vbi piculū in. §. cęterum in glo. in verbo idoneo/ de elec. in. 6. Et idē videtur velle cardi. in cle. ne romani. §. penul. de elec. & henricus boich in d. c. licet. Et hoc p rōnem illius tex. q gñaliter prohibet poſſe opponi aliquā exceptionē. Quo ad id qđ dr̄ de accuſatiōe, vide doc. in c. in fidei/ de hære. in. 6. Pro quo facit. 17. di. §. hinc ēt, & §. ſereniſſimꝰ. & 2. q. 7. §. itē ſymmachus. Et in hoc dicūt cū releuari: quia cū debeat eligi papa a duabus ptibus vt ibi, releuat primo/ quia ipſe ēt cōnumeratur in numero duarū ptium: & ſecūdo quia cōtra eū poſtꝗ eſt electus nō pōt opponi aliqua exceptio. ¶ Vtrū

aūt hoc ſit verum ſimpliciter ꝙ ipſe computetur in numero duarū partium, vide ibi latius per doctores poſt glo. quia non procedit ſine dubio: quia glo. tenet ibi contrariū de quo vide ibi in d. c. licet diſtinctionē bal. & cardi. in. 9. q. Et abbas ibi vult tūc demum cōputari vocē electi qñ prius fuit ab aliis electus/ & ipſe poſtea cōſentit electioni de ſe factæ: quia tunc non pōt dici ambitioſus. Et ſi ipſe ante dediſſet vocē ſuā alteri, pōt recedere ab electiōe quā fecit & accedere ad electionē de ſe factā: quia admittitur variatio p acceſſum: vt ibi eſt tex. & dicūt doc. ¶ Adde ēt ꝙ licet quis nō poſſit eligere ſeipm (vt in c. ſi. de inſti.) tñ ſi electio papæ cōmitteretur a cardinalibus vni/ ille poſſet eligere ſeipm. & hoc caſu nō hēt locū. c. ſi. Ita dicit archie. flo. in tertia parte hiſtoriæ ſuæ ti. 21. c. 4. Quod ideo dicit quia tunc vice oīm aliorū eligit. & dicit hoc eueniſſe in ioanne. 22. De quo dubito ſi non fuiſſet data ēt facultas eligendi ſe ipſum. & contrariū videtur velle oſtien. in d. c. licet. C

¶ Sed contra opinionē inno. & relatorū ſupra & aliorū ſequacium, facit ꝙ ſi pōt accuſari a fortiori videtur ꝙ poſſit cōtra eū excipi: quia cui damus actionē multo magis exceptionē. l. 1. §. ait prętor. ff. de ſupſiciebus. & l. cui damus. ff. de regulis in c. qui ad agēdum eo. ti. in. 6. ¶ Aliqui reſpondent ꝙ illa regula non habet locū in poſſeſſoriis adipiſcendæ poſſeſſionis: vt fuit ioā. an. in. d. c. licet, qui remittit ſe ad d. c. qui ad agendum. Sed cardi. in d. c. licet/ tenet ꝙ imo veritas eſt in contrarium. i. ꝙ illa regula non habet locū in poſſeſſoriis recuperandæ in quibus nō obſtat exceptio dñii, tñ in poſſeſſoriis adipiſcendæ & retinendæ ſic in quibus obſtat exceptio dominii: vt ponit dy. in d. regula qui ad agendum. D

¶ Cum opinione inno. tenet etiam ioan. de ligna. in d. c. licet. Pro qua opinione facit ſecundum egidium bellamera ibi / ꝙ aut talis electus poſſidet. & tunc ceſſat exceptio, quia ceſſat actio. ff. vti poſſi. l. 1. §. interdictum autem. exceptio enim eſt actiōis excluſio. l. 2. in prin. ff. de excep. Aut poſſedit & eſt ſpoliatus. & tunc ſtatim nulla exceptio, ne audita reſtituendus eſt. c. item cū quis. & c. i lr̄is de reſti. ſpolia. & in papa ſpoliato tex. in d. §. itē ſymmachus. 2. q. 7. Aut poſſeſſionem nūꝗ habuit. & tunc adhuc idem: quia cum talis electio vim confirmationis habeat (vt ibi & 23. di. in nomine dñi) nulla exce

A prio debet eius executionẽ impedire. Ad hoc
qđ legr̃ in.c.conſtitutus de appel.& in.c.acce
dens de accuſa.& per egi.in.c.quod ſicut de
elec. Et quia ſi eſſet aliud dicẽdũ ĩ aliis, ſecus
vr̃ dicẽdũ in hoc caſu electiõis papæ/in quo
aliqđ ſpeciale quo ad hoc ſtatuitur: vt.d.c.
licet in ſi.& ſimile in.c.indẽnitatibus.§.ſane
&.§.verũ eo.ti.in.6.ad regulã qui ad agẽdũ.
¶ Volendo tenere opinionẽ inno.põt reſpõ
deri ꝙ regula eſt vera qñ ad idẽ eſt agẽdum
& excipiendum/& ad idem tẽdit actio & ex
ceptio: vt dicit inno.in iſta materia in.c.ĩter
dilectos de exceſ. prælа. quia actio ſiue accu-
ſatio tendit ad vindictam/& non ad perſecu
tionem rei familiaris: ſicut exceptio quæ pro
ponitur pro defenſione iuris vel rei familia-
ris. Vñ in propoſito qñ papa accuſatur de
hæreſi actio ſiue accuſatio tendit ad pœnam:
quia tendit ad hoc vt priuetur & amoueat̃
a papatu, ſed qñ excipitur ꝙ eſt hęreticus/nõ
impedit: nec per talem exceptionem remo-
ueri põt a papatu, nec per eã tollitur titulus
papatus. Et ideo quia exceptio & actio ten-
dũt ad diuerſa, non habet locũ regl'a cui da-
mꝰ actionẽ & exceptiõem: imo tũc aliqñ dat̃
actio & nõ exceptio. Vñ in ſimili ſi periurus
B vel criminoſus qui põt priuari beneficio re-
cipit beneficiũ & agit ſuper illo cõtra tertiũ,
reus non põt excipere de crimine ad effectũ
vt ipſe repellatur ab agendo & petendo ſuũ
beneficium/& tñ põt contra eũ agere vt pri-
uet̃: vt dicit cardi.in.c.cõſtitutus ĩ ſi.de appel.
Facit quod dr̃ ĩ.c.dilecti de excep.vbi de ma
teria & in.c.ſup iis &.c.accedẽs de accuſa.&
quod dr̃ in.c.1.de excep.&.c.2.de confeſ.

SVB iſto articulo cõprahendendo plu
res caſus, dic ſecundũ egidiũ bellame
ra ꝙ aut querit̃ vtrũ electio facta de he
retico & pertinaci ad papatũ ſit ipſo iure nul
la. Et dicendũ eſt ꝙ ſic argumẽto.c.quicũqꝫ
§.hæretici autem de hære.in.6.& quod not.
19.di.anaſtaſius in prima glo.&.2.q.7.ſa-
cerdotes, cum ibi notatis per glo.& archi.&
qđ notat̃.24.q.1.in ſumma.&.ca.cã &.q.c.
1.2.&.3. Facit dictum apoſtoli ad titũ.c.3.
ad finẽ. Et facit ratio: quia in natura nõ põt
verũ caput in totũ a corpore ſeu mẽbris ſe-
parari, nã ſicut epũs eſt caput eccleſiæ ſuæ p-
ticularis (vt in.c.nouit/de iis quæ fiunt a præ
la.7.q.1.c.ſcire &.c.deniqꝫ) ſic & papa eſt ca
put vniuerſalis eccleſiæ: vt in.c.ſignificaſti de
elec. Et ſicut non poteſt ſeparari ab epiſco-
po capitulũ eccl'ię (vt in.c.cum non liceat de
præſcrip.) ita dicendum eſt in papa. Sed hæ-
retici & ſchiſmatici ſunt diuiſi & ſeparati ab
eccleſia: vt in.c.firmiſſime de hęre.&.24.q.1. C
per totum, igitur papa hæreticus tanq̃ ſepa-
ratus ab eccleſia non eſt papa: & electio de
eo facta erit nulla. & idem ſi non ſit vir ſed
mulier. ¶ Sed ſi ſit vxoratus & vxor non po
teſt induci ad ſeruandum continentiam, co-
habitabit cum ea: vt dicitur poſt glo. in.c.ſi
quis pecunia.79.di.& dicit anto.& abb.in
c.licet.& dicit domi.in.c.vbi periculum.§.
cęterum de elec.in.6.℣ Vtrum autẽ eo caſu
retinebit pontificatum, dicitur ibi in.d.c.ſi
quis pecunia ꝙ ſic. Imo ſecundum ꝙ dicit
matheſillanus in addi.ad trac.anto.de bu-
trio, eo caſu ſi papa non poteſt induci ad re
nuntiandum/ex quo vxor non vult ſeruare
continentiam poſſet propterea deponi: vt
refero infra in quæſtione quando papa paſ-
ſim committit ſimoniam & eſt incorrigibi-
lis/ vtrum poſſit deponi: Quod dictum ma
theſillani an ſit verum, vide in.d.c.ſi quis pe-
cunia: quia non videtur ꝙ papa poſſit poſt
electionem a papatu eiici niſi propter hære-
ſim. & maxime quia ꝙ papa non poſſit reti-
nere vxorem, videtur eſſe de iure poſitiuo:
præſertim ſi cardinales fuiſſent conſcii tem-
pore electionis ꝙ erat vxoratus.
¶ Et idem in infante.ſ.ꝙ ſit nulla: quia non
eſt capax ordinis ſecundum.d.anto.ibi. Et D
idem ſi ſit iudæus/paganus/non baptizatus
& fidei chriſtianę inimicus: vt ponunt doc.
in.d.c.licet. maxime egi.in.5.quæſito, in ver
bo abſqꝫ vlla exceptione, in verſi.ſexto dico.
Et ibi etiam ponit idem ſi ſit mulier. Et idem
videtur ioanni.an.in nouella dicendum de
monacho. Quod non eſt ſimpliciter verum
vt ibi notat abb.in quarto notabili.& ponit
cardi.in.28.quæſtione, qui ſimpliciter tenet
contrarium in.d.c.licet, quod late exami-
nat doc.in.d.c.licet.
¶ Et idem ſi ſit furioſus ſecundum anto.&
abb.in.d.c.licet. Qui abb. ſimpliciter intel-
ligit in omni exceptione per quam iure di-
uino vel naturali infertur ꝙ non poſſit eſ-
ſe papa: quia tales exceptiones non ſolum
inficiunt ius habendi ſed etiam poſſidendi.
& dummodo furioſitas fuerit ante & tpe
electiõis ſecũdũ anto.ibi.℣ Idem ſi oppona
tur ꝙ fuerit electus adhuc viuẽte papa cum
forte crederetur mortuus, vel ꝙ eſſet ita tem
peſtate maris oppreſſus ꝙ euadere non poſ
ſet: quia non valeret electio: quia viuus eſt
non ſolum qui viuere poteſt ſed qui mori
poteſt/ notatur.ff.de manumiſ.teſta.l.qui

A duos, vnde non dicitur mortuus cui de vltimo vitæ ſpiritu aliquid ſupereſt / notat glo. in.c.commiſſa de elec.li.6. Ita dicit bal.in.d.c.licet.

¶ Quid autem de corpore vitiato, Glo. in c.in nomine domini/in verbo gremio, dicit ꝙ non eſt idoneus. Sed dic contra: quia licet non debeant eum cardinales eligere, tamen poſt electionem exceptio ꝙ ſit corpore vitiatus / eum non repellit ſecundum doc. ibi in.d.c.in nomine domini. maxime alex. ibi, qui etiam ponit ꝙ non poterit opponi ꝙ non ſit de gremio cardinalium, & idem dicit abb.ĩ.4.notabili.d.c.licet. Quãuis.n.cardiales alias peccent eligendo aliquẽ inhabilẽ inhabilitate inſurgente de iure poſitiuo, tamen poſt electionem non poterit cõtra eum excipi.

¶ De hermaphrodito muto & ſurdo dicit ibi bal.in.d.c.licet ꝙ non eſt quærendum: quia cardinales non facerent ita fatuam electionem, & de ineptiis non eſt quęrendum. Sed imo videt̃ ꝙ poſſet cõtingere maxime in hermaphrodito/cuius vitium poteſt occultari. & forte in eius perſona electio non retractaretur, ſi magis icaleſceret ſex⁹ maſculinus per tex. & dicta ibi in.l.quæritur. ff. de

B ſtatu hominum.

¶ ADDO ad iſtud primum membrum diſtinctionis egidii inq̃tum ponit de hæretico pertinaci, videri idem dicendum de quocunq; hæretico ſiue notorio ſiue occulto, & ſiue pertinaci ſiue non pertinaci: ſcilicet ꝙ ſi conſtat eum tempore electionis fuiſſe hæreticũ/electio fuit nulla: ex quo tunc tpe electionis erat in firmo propoſito tenendi damnatam opinionem. Et q̃tumcunq; poſt factã electionem & detectam hæreſim non eſſet pertinax, non ſufficeret forte ad remanendũ in põtificatu: q̃a ex quo tẽpore electiõis nõ poterat eligi & electio fuit nulla, non cõualeſceret: & præſumeretur mutaſſe opinionẽ potius vt remaneret in pontificatu. Licet aliter videretur dicẽdum ſi poſt factam electionẽ factus fuerit hæreticus/ & in illa hæreſi nõ fuerit pertinax: quia tunc remanebit pontifex, ex quo a principio vera & bona fuit & valida fuit electio. Rõ in primo caſu eſt q̃a ex quo tempore electionis reperitur ipſum eſſe extra eccleſiam, non poterat eſſe caput eccleſię: vt dicũt doc.in.d.c.licet, & vide quæ dicuntur infra in illa quæſtione de papa qui poſt congregatum concilium anteq̃ ſit conuictus reuocat opinionem. & in alia ex quibus cauſis poſſit papa deponi.

C ¶ AVT quæritur nunquid papa qui labitur in hæreſim poſt electionem & receptionem & pertinax eſt, deſinat ipſo iure eſſe papa. Et dicit idẽ egidius ꝙ ſic argumẽto.c.vt cõmiſſi poſt prin.de hære.in.6. accipiendo ibi verbum potius correctiue ſeu expoſitiue, prout ibi accipit ioan.an.in nouella. & argumento.c.cum ſecundum eo.ti. & li. & c. fœlicis. §.ſi quis vero de pœnis in.6. Et licet illa iura non videant̃ ligare papam (argumẽto.c.propoſuit de cõceſſ.præben.) vrgent allegata in proximo membro immediate añ. & quia dicitur de hæretico ptinaci in.c.dixit apoſtolus.24.q.3.&.d.c nũc aũt. Et intelligo egidium in pertinaci ſiue fuiſſet talis hæreticus occultus & poſtea in hæreſi deprahẽſus & conuictus/ſiue aliter factus notorius hæreticus, ꝙ talis deſinit eſſe papa: vt in.d.c.ſi papa.40.di. & dico in præallegatis quæſtionibus.

¶ Aut quæritur vtrum cõtra electum in papam/poſſit excipi de hæreſi. Et tunc ſi huiuſmodi hæreſis eſt notoria & quærimus de iudiciali oppoſitione, non poteſt per tex. in d.c.licet in fi. Vult dicere ꝙ non poſſit excipi iudicialiter: quia ex quo non habet ſuperiorem/non eſt coram quo poſſit ventilari

D tale iudicium.¶ Sed hoc non haberet locum poſtq̃ eſſet congregatum concilium generale, coram quo tractatur cauſa papæ ſup hæreſi: vt dicitur in.c.ſi papa.40.di. Item tenẽtes iſtam opinionem ꝙ non poſſit obiici etiã exceptio hæreſis, mouentur per tex. qui vult ꝙ ſtatim papa poſt electionem a duabus ptibus conſequitur plenum ius, & prohibet generaliter obiectionem cuiuſuis exceptionis. In qua opinione fuit inno. ioan. an. ioannes de lignano & cardi floren. oſtien. & compoſtel. Sed ſi eſt verum ꝙ poſſit obiici omnis exceptio quæ vulnerat titulum papatus ratione defectus inſurgentis ex inhabilitate iuris naturalis vel diuini (vt vult anto. & abb. ſiculus in.d.c.licet) electio facta de hęretico eſt nulla: quia eſt præciſus ab eccleſia/ vt ſupra dictum eſt: & ſicut poteſt opponi exceptio ꝙ eſt iudæus ſiue paganus/ eodem modo videtur dicendum de hæretico, loquẽdo de notorio hæretico & de nondum poſſeſſore pontificatus. Et iſto modo poteſt intelligi glo. in.d.c.licet, & alanus & vincentius: videlicet in notorio hæretico & ante ſuſceptam adminiſtrationem, ſed poſtq̃ adminiſtrauit, abbas vult ꝙ non poſſit excipi ſed

A accuſari de hæreſi: & ſic cum opinione innocen. Si autem quærimus de extraiudiciali oppoſitione (videlicet ſubtrahendo & denegando obedientiam huiuſmodi hæretico notorio pertinaci/ vel eum non admittendo/ vel a papatu remouendo) poteſt fieri & opponi per notata per glo. & archi. 24. q. 1. in ſumma. & quæ dicuntur in. c. veſtra/ de cohabi. cle. & mulie. & de diuor. c. ſignificaſti per inno. & in. ca. conſtitutus/ de filiis presby. & tex. eſt planus ſecundũ ipſum egidium in d. §. patet. 3. q. 1.

¶ Aut hæreſis non eſt notoria. Et talis exceptio non eſt admittẽda, imo hoc caſu electus in papam admittendus eſt ad poſſeſſionem: & ſi eſt ſpoliatus/ eſt reſtituẽdus ante omnia non obſtante prædicta exceptione. Et ita intelligit egi. §. itẽ ſymmachus, &. §. hinc etiã ante fi. argumẽto. 3. q. 1. epiſcopis. 2. q. 4. omnibus & c. mandaſtis, &. 8. q. 4. nonne. Et ita procedunt notata per archi. in. c. vbi periculum/ in. §. cæterum in fi. ſuper verbo idoneo.

¶ Et ſunt prædicta vera de electo a duabus partibus nõdum recepto. ſed in electo a duabus partibus & recepto ab eis libere, ipſa libera receptione durante/ ſi de his patenter cõ

B ſtat/ dicit idẽ egidius in. d. c. licet (quãdo examinat defectus reddentes electionem nullã in verſi. ſecunda ergo concluſio) ꝙ nulla poterit opponi exceptio, nec fieri contradictio iudicialis vel extraiudicialis, nec de hæreſi aut alio crimine vel defectu notorio vel occulto eligentiũ vel electi/ nec de ſimonia vel impreſſione in electione cõmiſſa: & ꝙ abſq; vlla tali exceptione ab vniuerſali eccleſia talis pro romano pontifice eſt habendus. ¶ Et ad hoc mouetur per generalitatem illius tex. in fi. quam ita effuſam in materia tam periculoſa nõ præſumit diſtinguere, maxime cum nec glo. nec doc. diſtinguant. & præſertim in electiõe facta per impreſſionẽ, in qua etiã nihil ponũt ſpeciale & ideo dicit tenendũ ꝙ non poſſit obiici. ¶ Et ad. c. in nomine domini &. c. ſi quis pecuniã, reſpondet ſe fateri ꝙ electus & inthronizatus per impreſſionẽ nõ eſt apoſtolicus ſed apoſtaticus: & ꝙ a cardinalibus & aliis clericis deum timentibus & laicis tanq̃ anathematizatus & inuaſor a ſede apoſtolica debet pelli. Sed ſecus dicit in propoſito, ait enim ꝙ ſi talis per impreſſionem electus/ libere eſſet receptus in papam a duabus partibus & duraret talis receptio/ & de his manifeſte appareret, tunc non poſſet de impreſſione excipi: ſed deberet romanus

C pontifex ab eccleſia vniuerſali haberi. & valebunt omnia quæ faciet quaſi per prætoris tuitionem. l. 1. §. idem pomponius. ff. quod fal. tuto. Et hoc ideo quia receptio & obedientia libera dominorum cardinalium habet vim confirmationis ſecũdum oſtien. ibi: & authoritate. d. c. licet (vt euitetur maius malum) nõ obſtante quocunq; defectu/ dat ei facultatem adminiſtrandi papatum etiam ſi nõ ſit papa, & arctat omnes chriſtifideles ad ei obediendum tanq̃ papæ. Pro quo facit ille tex. in. c. in nomine domini. 23. di. qui vult ꝙ ſtatim poſtq̃ eſt electus poſſit adminiſtrare. ¶ Intellige tamen ꝙ in caſu præmiſſo licet contra talem nõ poſſit obiici de hæreſi/ tamen bene poterit accuſari: & in hoc cõcordãt oẽs doc. in. d. c. licet. ¶ Vide de iſta materia quę recito poſt egidi. in illa quæſtione qñ papa paſſim committit ſimoniam dando prælaturas pro pecuniis/ modicũ ante fi. & inſertã bullã iulii in quæſtione vtrum ſimonia inficiat ipſo iure papalẽ electionẽ. & in ſecunda quæſtione illam ſequẽte: videlicet quando obiicitur aliquid contra papam per quod dicitur ꝙ nõ ſit verus papa/ cum ſequen. ¶ De iſta autem exceptione per impreſſionem alibi latius dicetur. & hodie eſt conſtitutio frequens ædita

D in concilio conſtantien. vltra ea quæ dicũtur in. c. licet de elec. & in. ca. in nomine domini 23. di. & quod dicit abb. in. c. abbas/ quod metus cauſa.

¶ De exceptione ꝙ ſit hæreticus notorius, videtur dicẽdum vt ſupra dixi ꝙ quia talis exceptio vulnerat titulum papatus habendi & poſſidendi/ poteſt opponi: vt ponit abb. in. d. ca. licet/ in glo. 3. Quod intelligit etiã in electo a duabus partibus, ſed ante poſſeſſionẽ. Et hoc videẽ ſentire egi. in quocunq; delicto notorio reddẽte electionẽ nullam: quia non poteſt adiri ſuperior. Ita ipſe ſentit in illo articulo vtrum electio illa vrbani fuerit nulla in cõſilio. 99. Quinimo ſi recte inſpiciatur/ idem abbas loquitur in quocunq; hæretico etiã occulto ante tamen poſſeſſionem & adminiſtrationem (quod videtur eſſe contra illud quod dicit egidi. in vltimo membro ſupra) ſed poſt poſſeſſionẽ vult ꝙ tantũ poſſit accuſari & nõ excipi. Et ſic patet ꝙ licet alias q̃primum eſt electus a duabus partibus/ talis poſſit ilico ſe ingerere adminiſtrationi, tamen ſi impediatur de facto (puta ſi obiiciatur hæreſis) talis exceptio impediet adminiſtrationem ipſi ſic a duabus partibus electo. Quinimo ſi tempore celebratæ electionis

conciliũ teneretur/ & contra electum & poſ-
A ſeſſorem obiiceret̃ notoria hæreſis, conciliũ
poſſet per ſe cognoſcere: quia ſufficit ꝙ alle-
getur notoriũ. & ſicut poteſt opponi ꝙ nõ eſt
electus a duab⁹ partibus, pariformiter & mul
to magis opponi poteſt ꝙ eſt notorius hære-
ticus. Et concilium procedet tanq̃ contra no
torium hæreticũ ſine alia accuſatione: vt pa-
tet ex iis quæ ponit anto. in. c. veſtra/ in. 3. col.
de cohabi. cle. & muli. Licet doc. poſt electio
nem (quia poteſt ilico ſe ingerere admini-
ſtrationi) in hæretico ẽt ſimpliciter dicant ꝙ
non poſſit excipi/ ſed ꝙ debeat accuſari, non
aliter diſtinguendo. ℣ Et ſi recte inſpiciatur,
iſta mea opinio nõ contrariatur dictis docto
rum in. d. c. licet: quia eorum dubietas eſt ꝙ
contra electum in papam a duabus partibus
& receptum nõ poteſt obiici exceptio etiam
notoriæ hæreſis quominus remaneat papa &
adminiſtret papatum: quia ſola exceptio no
toriæ hæreſis non ſuſpendit eum ab admini-
ſtratione papatus: ſed debet accuſari / ſecun-
dum ꝙ dicunt in. c. infidei de hære. in. 6. Et in
caſu noſtro dicitur ꝙ poſtq̃ eſt cõgregatum
concilium/ ita poteſt procedi contra papam
hæreticum notorie per viam exceptionis ſi-
cut per viam accuſationis: quia cõcilium iu-
B dicat de hæreſi papæ ſiue illud ſit per viam ac
cuſationis ſiue exceptionis/ ſine differentia.
Facit quod dicitur in. c. 1. in fi. de excep. & in
c. ſuper iis &. c. accedens/ de accuſa.

¶ VNDE concludendo ex præmiſſis di-
cendum eſt ꝙ ſi quærimus vtrũ hereticus ha
beat titulũ papatus, dicẽdum eſt ꝙ non/ ſiue
fuerit hæreticus ante electionẽ ſiue ſit factus
hereticus poſt electionẽ/ & ſiue fuerit & ſit in
poſſeſſione pontificatus vel non: vt in. c. ſi pa
pa. 40. di. Et de hæreſi ſemper poterit accuſa-
ri in concilio: vt in. d. c. ſi papa, & dicitur in. c.
ſuper eo de hære. ℣ Si autẽ quærimus vtrum
poſſit excipi de hæreſi ante electionem, clarũ
eſt ꝙ ſic: quia vulnerat titulum pontificatus
habẽdi & poſſidẽdi. Si vero quærimus poſtq̃
eſt electus a duabus partibus/ vtrum electio
ſit nulla, dicendum eſt ꝙ ſic/ ex quo tempore
electionis erat hæreticus. Si autem poſt ele-
ctionem ſit hæreticus, deſinit ipſo iure eſſe
papa: vt de his duobus caſibus ſupra dicitur.
¶ At ſi quærimus vtrũ poſſit excipi poſtq̃ eſt
electus ad amouẽdum eum a pontificatu, di-
cendum eſt ꝙ nõ poterit ſi fuit receptus, tum
quia non eſt ſuperior ad quem poſſit haberi
recurſus, tum quia ex quo ipſe receptus nihil
petit (cum iam poſſideat) ceſſat actio/ & con

ſeẽquter exceptio quæ eſt actionis excluſio:
vt dicit abbas in. c. licet in glo. in verbo exce- C
ptiõe. Et hoc ſiue ſit hæreticus notorius ſiue
occultus: ex quo eſt electus receptus & paci
fice adminiſtrat, vt ſupra dictum eſt.
¶ Si aũt nũq̃ fuit receptus nec admiſſus nec
adminiſtrauit, tunc aut hereſis eſt occulta.
& non poteſt excipi per. c. licet/ ex quo eſt ele
ctus a duabus partibus. nec poterit impediri
quin adminiſtret: vt in. c. in nomine domini
23. di. quia virtualiter non requiritur aliqua
receptio nec admiſſio: quia ipſo facto quod a
duabus partibus reperitur formiter electus/
poteſt propria authoritate adminiſtrare. d. c.
in nomine domini ſecundum inno. & refert
cardi. in. 14. quæſito in. c. licet de elec. Sed de
bet accuſari ſecundũ cõmuniorem opinionẽ
in. d. c. licet. Et hoc probat tex. in verbo redar
guere quod denotat accuſationẽ in. d. c. ſi pa-
pa/ ſecundum henricum in. d. c. licet. ℣ Aut
hæreſis eſt notoria, & impeditur iſte electus
qui nunq̃ poſſedit quia nõ admittitur & ſub
trahitur ei obedientia. Et iſto modo exceptio
admittitur: quia talis inficit titulum & ius ha
bendi & poſſidẽdi. Et hoc videtur velle abb.
poſt anto. in. d. c. licet: cum ipſe abb. tantũ cõ
ſiderat ſi fuit vel non fuit adeptus poſſeſſionẽ,
nec conſiderat an ſit notorius hæreticus / ſed D
ſimpliciter loquitur in quocũq; hæretico. Et
hoc tenet egidius hic, cum vult hoc poſſe op
poni extraiudicialiter per glo. & archi. 24. q.
1. in ſumma. ℣ Non obſtat quod dicit de vr-
bano ioan. de fan. in. §. item ſymmachus. 2.
q. 7. tum quia vrbanus erat poſſeſſor papa-
tus/ nec obiiciebatur ei exceptio hæreſis. tum
quia erat dubium an metus eſſet iuſtus, & an
electio facta per metum eſſet nulla. Secundũ
autem egi. iſta exceptio notoriæ hæreſis non
poteſt opponi iudicialiter: quia ſufficit ꝙ ſit
electus a duabus partibus ad hoc vt nulla ei
exceptio poſſi obiici: vt in. d. ca. licet. quin-
imo (quod plus eſt) ſufficit quomodocunq;
fuerit nominatus in papam ſecundum oſtiẽ.
& anto. in. d. c. licet.
¶ Et opinio egidii videtur comprobari com
muniter. nam inno. immol. compoſtel. ioan.
de ligna. henri. ioan. anto. car. ſimpliciter lo-
quentes, non diſtinguunt an iudicialiter vel
extraiudicialiter / an hæreticus notorius vel
occultus: ſed ſimpliciter volunt ꝙ poſt ele-
ctionem a duabus partibus & acceptationẽ
ſubſecutam electi / nulla poſſit ei obiici
exceptio etiam hæreſis, ſed ꝙ debet accuſari.
℣ Sed ſecundum opinionẽ abbatis ſiculi (qui

A conſiderat poſſesſionem anteq̃ cœperit ad-
miniſtrare) poteſt obiici de hæreſi & aliis ex-
ceptionibus iuris naturalis & vulnerantibus
titulum & ius poſſidendi. Pro quo videtur
tex. in. d. c. licet: q ad hoc vt nulla poſsit obii-
ci exceptio/ requirit ꝙ ſit electus & receptus
a duabus partibus. Et hoc dicit oſtien. ibi in
verbo receptus. Et hoc mihi placet. Licet eo
reſpectu vt poſsit per ſeipſum adminiſtrare/
ſufficiat etiam ſi non fuiſſet receptus ſecun-
dum ioan. an. qui ſic refert oſtien. in hoc.

¶ Si autem iſta exceptio notorię hæreſis op-
ponitur poſt electionem/ receptionẽ & admi
niſtrationem, in hoc non reperio ꝙ doc. ali-
quid ſpecifice dicant: ſed ex quo ſimpliciter
loquendo dicũt electo a duabus partibus re-
cepto & admiſſo non poſſe obiici de hæreſi
non diſtinguendo de occulta vel notoria, vi-
dentur velle ꝙ non poſsit excipi ſed accuſari.
Et iſtud clare ꝓſequiť egidius hic in eo qui
eſt electus a duabus partibus & receptus &
durat receptio/ vt ſupra dicitur. & rationes eo
rũ quæ diuerſæ ſunt/ procedunt etiam in no
toria hæreſi.

¶ Sed poſtq̃ eſſet cõgregatũ cõciliũ ad diſcu
tiendum de viribus tituli papatus, mihi vi-
B detur etiam ſi per viam exceptionis notorię
hæreſis procedatur/ ꝙ talis exceptio eſſet ad-
mittenda: quia ad accuſandum non ſic de fa-
cili ſolet accedi, & eſſet cauſa fouendi hæreti
cũ caput in ſede apoſtolica, & in notoriis nõ
requiritur petitio neq; libellus neq; accuſa-
tio, maxime in materia peccati & tangẽte pu
blicam vtilitatem: vt dicitur in. c. veſtra/ ma-
xime per anto. in. 42. col. Et poterit conciliũ
procedere per viam inquiſitionis ſecundum
anto. ibidẽ col. 37. verſi. venio ad quartũ. Et
notoriũ ſufficit ꝙ allegetur & proponatur:
vt in cle. appellanti/ de appel. Et ſuper noto-
rio procediť ad executionem ſine ſententia:
vt in. l. ictus fuſtium/ ibi bar. ff. de infamibus.
¶ Non obſtat ꝙ. c. licet/ prohibet opponi o-
mnem exceptionẽ: quia ad hoc reſpõdet ibi
abb. Item illud intelligitur ꝙ per exceptionẽ
non impediatur adminiſtrare: ſed ꝙ nõ poſ-
ſit per concilium amoueri ille qui non eſſet
nec eſſe poſſet papa/ non fuit ſenſus illius
tex. nec ꝙ hæreticus remaneret papa. Et hic
adde quæ dicentur infra in illo articulo an
ſit ſufficiens cauſa congregandi concilium
propter ſimoniã in verſi. ſed quæro vlterius.

¶ ET ex his patet ad quem ſpectabit con-
gregatio cõcilii in primo caſu ſecũdi mẽbri:
quia ſi reperitur vnus electus a duabus parti
bus formiter/ & voluntarie receptus, ſi de e- C
lectione conſtat nec tempore electionis con
ſtitit notorie de aliquo crimine ipſo iure in-
ficiente titulum papatus/ vel ſi non conſtat
de electione & receptione a duabus partibus
tamen non eſt date caſum in quo partes va-
leant reclamare nec alius eſt intruſus, ſpecta
bit congregatio concilii ad talẽ poſſeſſorem
excluſo contradictore. Si autẽ eſt tale quid ꝙ
inficit ipſo iure titulum papatus/ & nondum
ille receptus eſt/ & eſt caſus in quo licite par-
tes valent reclamare, tunc ſi nullus eſt in poſ
ſeſſione/ congregatio ſpectabit ad cardinales
ex quo habent iuſtam cauſam reclamandi, &
nullus electus eſt verus papa: quia obſtat ta-
le quid ꝙ ipſo iure inficit titulum papatus/
quod allegatur ante electionem vel in ipſo
actu electionis: alioquin ſemper cõgregatio
ſpectabit ad eum.

ALIVS & ſecundus caſus ſecundi
principalis membri erit quando ſunt
electi duo & recepti: & vna pars adhæ
ret vni & alterum dicit hæreticum, vel e con
tra altera pars alterum dicit papam/ & alium
ſchiſmaticum: & ſic vtraq; pars habet partẽ
ſuæ obedientiæ/ & vterq; eſt in poſſeſſione
partis ſuæ. Et tunc videtur ꝙ nullus ipſorum
conuocabit, ſed potius eccleſia dicetur quaſi D
vacare: vt dicitur in. c. 1. de ſchiſma. in. 6. ex
quo non conſtat nec de vero papa nec de ve
ra alicuius quaſi poſſeſſione papatus. & tunc
vel cardinales vel habentes ſupplere per viã
requiſitionis congregabunt, & facta congre-
gatione concilium ſibiipſi authoritatem in-
terponet. Ita dicit roſellus in. 4. q. in. 8. colũ.
allegat tex. in. c. ſi duo. 79. di. vbi duobus de
papatu cõtendẽtibus cognoſcit cõciliũ. nec
dicit tex. quis conuocabit conciliũ. & allegat
roſel. geſta bonifacii. ca. 2. Quod & videtur
tenuiſſe pe. de ancha. in quadam ſua reſpon-
ſione facta ad oratores regis franciæ in con-
cilio piſano. & anto. de butrio in allegationi-
bus pro concilio piſano. & do. in. ca. placuit
18. di. Et idem etiam dicit roſellus quando
eſſet vnus notorie hæreticus/ per. c. ſi quis pe-
cunia. 79. di.

¶ Sed tu dic ꝙ iſto caſu vterq; propter poſſeſ
ſionem ſuam conuocabit obedientiam pro-
priam ſi voluerint effectualiter facere, & con
uenient in vnum & erit concilium verum le
gitime congregatum. Et ad hoc facit quod
ponit oldradus in conſilio. 22. & 23. de duo
bus electis ĩ imperatores & adminiſtrãtibus
iura imperii, & infra dicitur. Licet alexã. in. c.

1.17.di. voluerit ꝙ cardinales (ex quo nul
A lus eſt verus papa) congregabunt. Sed cardi. in.c.licet.in.2.q.de elec. vult ꝙ ad imperatorem ſpectet ſolicitare ꝙ concilium congregetur/ & ꝙ ipſi poſſeſſores papatus congregent obedientias ſuas. Hugo tamen in.c. ſi duo.79.di. (& refert abb.in.c.fraternitatis de hære.)dicit ꝙ hoc caſu congregatio ſpectabit ad cardinales. ¶ Sed quod vterꝙ ſi voluerit poſſit,facit in argumētū.C. de teſta.l.1.&.C. ad macedo.l.3.&.l.ſi arbiter.ff. de ſententiis. 8.q.4.nonne.notat glo.& innocen. in.ca. nihil de elec.& in.c.querelam.& de cauſa. poſſ. & proprie.cum eccleſia &.c.cum olim.ponit oſtien.de reſti. ſpoli.c.in literis,&.d.c. cū eccleſia. Ad idē de elec. cū mana, de iurepatro. conſultationibus,cum ſimil. Et ita dicit etiā cardi.in.c.licet in trac. ſchiſmatis,q.2.de elec. videlicet ꝙ vterꝙ congregat obedientiā ſuā de qua eſt in quaſi poſſeſſione & in qua habetur pro vero papa. Et ita dicit intelligendum §.hinc etiam.17.di.vbi ſymmachus qui contendebat de papatu cum laurentio / congregauit concilium : quia intelligendum eſt ꝙ ſymmachus erat in poſſeſſione papatus quo ad ampliorem partem catholicorum. Quod
B intellige vt ſupra dictum eſt,ꝙ laurētius ſpoliauerat ſymmachum de aliqua minori parte obedientiæ: & propterea fuit congregatio facta per ſymmachum,alioquin non valuiſſet forte ipſa congregatio ſi ambo in ipſa electione fuiſſent ſtatim poſſeſſores diuerſæ obedientiæ,niſi ambo conueniſſent in vnū & quilibet cum ſua obedientia. Et iſtam opinionem ꝙ ipſi conuenientes in vnum congregent cōciliū/tenet cardi.de turre cre.in trac. de poteſtate papæ li.3.c.8.col.6. Egidius tamen in cle.dudum de ſepul. videtur velle ꝙ ſpectet ad cardinales. & idem dicit in omnibus caſibus in quibus eſt dubium de papatu.

¶ Tu tene cum cardinale. Et hoc dicit eſſe cautius anto.de butrio in trac. ſchiſmatis: videlicet ꝙ ambo ſuæ quaſi poſſeſſionis faciāt congregationem in vnum: licet ratione incertitudinis videatur dicere ꝙ nō ſit neceſſe. ¶ Et aduerte ꝙ quando allego anto. in trac. ſchiſmatis/eſt ille ad quem fecit ſuppletiones dominus matheſillanus: ſed quādo dico in allegationibus ſuis, intelligo de certis aliis allegationibus quæ eo mortuo poſtea fuerūt repertæ: quæ diſputant vtrum valuerit congregatio concilii piſani facta per cardinales ſine papa, & an cōtendentes ſint primo reſtituē-

di. ¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ duo pōtifices eo dē tpe eſſe nō poſſunt. Nā licet vtrūꝗ ipſorū
eſſe papam (inquantum prætenderetur multiplicatio papatus ſiue poſſe eſſe plures ſummos pontifices) ſit contra articulum fidei (videlicet vnam ſanctam catholicam & apoſtolicam eccleſiam: vt in.c.factus/& in. c. nouatianus cum.c.ſequen.& in.c. non autē/ & ibi notatur in.glo.7.q.1.& in.c.in apibus.ea.cau ſa &.q.& in.c.ſi epiſcopus.23.di.&.1.ad cor. 1.& ad ephe.2.&.4.) tñ ex quo vterꝙ prætēdit apud ſe papatū & nō apud alterū,vterꝙ ex iuſta cauſa poteſt habere coloratam poſſeſſionem/ qua poſſeſſione priuari non debet ante cauſæ exitum: vt l. ite pen. per totum c.2.cum materia de in integrum reſti.& ideo vterꝙ congregat ſuam obedientiam in codē loco/& ſit vnitas concilii.

¶ Vide quæ infra in alia quæſtione latius dico propter dicta cardi.alexan.in.c.ſynodum 17.di.qui videtur velle ꝙ iſtud ſit potius de expedienti ꝗ de iure. & tantum in vno caſu hoc admittit: ſcilicet qñ ex alio capite eſſet dubium quis eſſet verus pontifex/& non cōſtaret ꝙ vnus eorum haberet duas partes: alioquin tenet ſimpliciter ꝙ pertineat ad cardinales. quia vbi conſtaret ꝙ vnus ex eis in electione habuiſſet duas partes cardinaliū, tunc D
quia ille eſſet verus papa / ad illum ſpectaret congregare. ¶ Sed tu dic ꝙ cardinalis quē allegat (videlicet in.ca. licet de elec.) loquitur quando duo ſunt contendentes de papatu in ſchiſmate inueterato, ita ꝙ nullo modo poteſt diſcerni qs ſit verus papa: vt fuit in ſchiſmate vrbani.& ideo dicit ꝙ tūc ſpectabit cōgregatio ad cardinales. & idē virtualiter ſentit alex. Et ſi eſſent ita potentes ꝙ nō poſſent induci ad congregandum cōcilium/ & cardinales non poſſent, iſto caſu etiam principes ſeculares poſſent apponere manus / & ipſos cogere ad ſedandū ſchiſma etiā iniiciendo in eos manus,& faciendo ſopiri ſchiſma & dubiū declarari per cōcilium: vt dicit abb.in.c. tua el.1.in glo.1.de deci. Et ꝙ vterꝙ poſſit cōuenire & quilibet cū ſua obediētia,etiā ſentit archie.flo.in ſecūda parte ſummæ in ti.3.de ſuperbia.c.xi.verſi.ſed quid cū duo, inꝗtum vult ꝙ illa cōgregatio cōcilii piſani facta per cardinales fuerit cōciliabulum contra voluntatē vtriuſꝙ gerentis ſe pro papa, ex quo nō apparebat ꝙ per eos ſtetiſſet quominus ſchiſma tolleret. poſtea enim apparuit ex ceſſione facta per gregorium in concilio conſtantien.ꝙ fuerat paratus cedere ſecundum con

A uentionem inter eum & benedictum factam
& reducere in eccleſiam vnionem. & inquan-
tum vult ꝙ non licuerit concilio piſano pri-
uate ambos/ & creare alexandrum.

QVIS autem tunc interpo-
net authoritatẽ cõcilio quan
do adhuc non cõſtat quis ſit
verus papa, dic ꝙ nullus: qa
ſufficit ſola cõgregatio hinc
inde facta & in vnum colle-
cta: quia cõgregando ſatis videtur ad quem
ſpectat authorizaſſe: vt in. c. nunc aũt. 21. di.
¶ Vel dicẽdũ eſt ꝙ cũ tũc eccleſia dicatᷣ quaſi
vacare (ſicut dicimus qñ papa eſt hæreticus
vel ſchiſmaticus: vt in. c. 1. de ſchiſma.) pro-
pter iſtã ſciſſurã quæ eſt ĩ eccleſia/ ipſummet
concilium ſic cõgregatum per ambos & per
quemlibet de ſua obedientia in vnum/ inter-
ponet authoritatem ſibiipſi: vt probatur in. c.
ſi duo. 79. di. vbi cõcilium cognoſcit duobus
de papatu contendentibus/ nec dicit quis au-
thoritatẽ interpoſuerit: vt patet ex geſtis bo-
nifacii. c. 2. Et ratio huius ꝙ nullus poſſit in-
terponere authoritatem anteꝗ̃ ſit diſcuſſum
& iudicatum quis ſit verus papa, eſt quia ex
quo electio debet eſſe a duabus partibus &
B duo reperiuntur electi/ videtur veriſimile
ꝙ neuter habuerit duas partes collegii in ea-
dẽ electione: & conſequẽter ꝙ neutra electio
ipſorũ potuerit eſſe valida. & paria ſunt non
eſſe & eſſe ſed non apparere. l. duo ſunt titii.
ff. de teſta. tute. & l. in lege. ff. de contrahen.
emp. cum ſimil. Et ſic procedit quod dicit ro-
ſellus vbi ſupra: videlicet ꝙ facta congrega-
tione per vtrunq; de ſua obedientia in eodẽ
loco (ex quo nullus denegat cõgregare obe-
dientiam ſuam) poſt congregationem ratio-
ne incertitudinis quis ſit verus poſſeſſor &
papa. d. l. duo ſunt titii. ff. de teſta. tute. conci-
lium ſic congregatum ſibiipſi authoritatẽ in-
terponet. Quod fieri poteſt: vt infra dicitur
in quæſtione illa vtrum papa poſſit cogi ad
præſtandum authoritatem concilio, & hodie
videtur prouidere conſtitutio frequens ædi-
ta in concilio conſtantien.

¶ Nec obſtat quod dictũ eſt ꝙ vna pars cõ-
municabit ſchiſmatico & per cõmunicatio-
nem efficietur ſchiſmatica quia non com-
municat vnitati. 24. q. 1. ſchiſma. & facit tex.
in. c. nuper de ſenten. excom. Schiſmaticis. n.
non eſt communicandum. 24. q. 3. clericus.
dicente domino ad moyſen, ſeparamini a ta-
bernaculis hominum iſtorum duriſſimorũ
& nolite tangere de omnibus quę ſunt eorũ:
vt in. c. didicimus ea. cauſa. q. 1. Et quod alibi
dicitur. nolite eos in domum recipere/ nec C
eis dixeritis aue, quia qui eis dicit aue com-
municat operibus eorum malis: vt in. c. om-
nis ea. etiam cauſa. q. 1. Et quod ibi legitur de
ſancto ioanne euangeliſta/ referẽte beato po
licarpo: qui cum apud epheſum balneas in-
greſſus fuiſſet/ & vidiſſet in eis cherintum
ſchiſmaticum, receſſit nõ lotus/ dicens fugia
mus hinc ne & balneæ nos corrũpant in qui
bus lauatur cherintus inimicus veritatis: vt
in. d. c. omnis. ¶ Albericus etiã in. l. iubemus
C. de ſacroſan. eccle. 3. col. exemplo ioannis
qui aufugit e balneo propter cherintum/ re-
fert ꝙ cum idem policarpus obuiaſſet mar-
tioni ſchiſmatico dicenti ſibi agnoſciſne me?
reſpondit agnoſco primogenitum ſatanæ. d.
c. omnis. Et. 3. reg. 13. oſtẽditur. cũ. n. decẽ tri
bus ſciſſæ fuiſſent a tribu iuda & beniamin/
& relicto rege ſuo alium ſibi foris conſtituiſ
ſent/ & tandem iret ad eos quidam propheta
vt peccata ipſorum exprobraret eiſdem & vl
tionem futuram prædiceret, panem apud il-
los edere & aquam bibere vetitus eſt: quod
cum non cuſtodiſſet/ ſtatim diuina cenſura
percuſſus eſt: & inde regrediẽs a leone in iti-
nere deuoratus. 7. q. 1. deniq;. Quod & po-
nit oſtien. in ſumma de ſchiſma. in. §. quæ D
pœna/ verſi. ſed exẽplo. ¶ Cum ſchiſmaticis
enim nõ poteſt fieri concilium. 24. q. 3. cum
quibus: iuxta illud pſal. 25. non ſedi cum cõ
cilio vanitatis/ & cum iniqua gerentibus nõ
introibo: odiui eccleſiam malignantium &
& cum impiis non ſedebo.

¶ Hoc inquam in caſu iſto non obſtat: quia
ad hoc reſpondetur ꝙ ratione facti dubii &
intricati tunc participantes ſchiſmaticis eui-
tarent excommunicationem & peccatum. Et
ita dicit abb. ſiculus in ru. de ſchiſma. in fi. &
ioan. de ana. ibidem. & ponit egidius bella-
mera in cle. dudum in prin. in verſi. ſed pone
de ſepul. & late idem archie. floren. in ſecũda
parte ſummæ in ti. 3. de ſuperbia. c. xi. verſi.
ſed quid cũ duo. De quo etiã aliquid infra in
quæſtione quando inter duos contendentes
agitur de congregando concilio: & in quæ-
ſtione vtrum papa poſſit accuſari de ſchiſ-
mate. ¶ Item quia hæc participatio fit ad cõ-
gregandum conciliũ pro tollendo ſchiſma-
te, tunc nõ incurritur pœna: ſicut in ſimili de
excommunicatis dicitur in. c. cum deſideres
& c. inter alia/ & c. quod in dubiis poſt glo.
de ſenten. excom. vbi plures cõnumerantur
caſus in quibus participans excommunicato

nõ incurrit excommunicationem. Pro quo
A etiam bonus tex. in propoſito in.c.ſi uere de
ſenten.excom. Tempore enim neceſſitatis ſi
ne peccato cõmunicatur ſchiſmatico & ex-
communicato: vt ibi, & nulla eſt maior neceſ
ſitas q̃ cauſa ſedãdi ſchiſmatis & contentio-
nis papatus: vt. 12. d.c. omnia. Facit tex. in
cle.ne romani in. §.cæterũ, & ibi glo.de elec.
vbi dicitur ꝙ poſſunt cardinales quantum-
cunq; aliqui ex eis reperiantur excõmunica-
ti procedere ad electionẽ romani pontificis:
vt ibi dicit tex. Nec tunc cum excommunica
tis participantes incurrunt excommunicatio
nẽ vel pœnã aliquã: quia id fit lege permittẽ-
te. 23.q.4.ĩfideles. Facit vulgata.l. gracchus
C. de adulteriis. &. l. nec in ea cum ſequenti
ff.eo.l. ſeruus. §. ſi quis riuum/ cum ſimil.ff.
de riuis. Schiſmaticis autem non licet cõmu
nicare niſi quando correcti quærunt vnitatẽ:
vt in.ca. maiores, & ibi glo. fi.24.q.1. Facit
tex.in.c.1.23.q.7. & in ca. pudenda circa fi.
24.q.1. Non enim ſemper geſta per vniuer-
ſitatem redduntur nulla ex admixtione inha
bilium cum habilibus: vt ponunt doc.in.c.fi.
de procu. & in.c.nobis de ſimo. & bene in.c.
cum vintonien.de elec.74. di. quorundam.
B 3.q.9. pura.de offi.dele.cum ſuper abbatia.
de elec.c.illa.&.l.pedius.ff. de arbi. & in.l.1.
§.item quæritur.ff. de aqua quoti. & æſtiua.
de quo in regula vtile per inutile de regulis
iuris in.6. Et hoc maxime quãdo talis eſt mi-
xtura vt non poſſit diſcerni quis ſit verus pa
pa. Ad hoc facit. §. generaliter.l.3.ff. de do-
na.inter virum & vxo.l.1. §.1.ff. quod falſo
tuto.c.1.de iurepatro.in.6. Item ratione mi-
xturæ diuerſam & contrariam naturam ha-
bentiũ. vnde magis/dignum trahit ad ſe mi-
nus dignum.c. quanto de iudi.c.quod in du
biis/de conſecr.eccle.vel alta. congruũ enim
eſt vt id quod reperitur vtilius & melius in
alio/participet reliquũ.c.1.ne ſede vacan.l.1.
C.de rei vxo.act.l.2.C. communia de lega.
l.1.ibi bar. ff. de legatis. ¶ Item videmus ꝙ
aliquando vnus participat de natura alterius
& conſequitur ex perſona alterius quod nõ
habet ex ſua.l.filio præterito.ff.de ĩiuſto rup.
& irri.teſta. Et patet in vxore, quæ habet pri-
uilegium ex perſona viri.32.q.1. ſi quis. Et
cognatio ſpiritualis contracta cum vno/ tra-
hitur ad alios.30.q.3.c.poſt ſuſceptũ. de co-
gna.ſpiri.c.1. Sic propter pupillum non vtẽ-
do via/tamen ſeruitutem viæ retineo.l. ſi cõ-
munem.ff. quemadmodum ſerui. amit. Sic
dicimus de patronatu clerici & laicis vt in.c.
1.de iurepatro.in.6.& abb.in.c.fi.eo.ti.& de-
ciſ. 266. in antiquis de gratiis & iurepa. C.
¶ Item nõ poteſt compromitti in laicum de
re ſpirituali/ſed in clericum & laicum ſic.c.
cõtingit &.c.per tuas de arbi. Sic quando eſt
dubium ex quo competat ius agendi ſit mi-
xtura & coniũctio ex duobus ſenatuſconſul
tis.l.1. §. quid ſi hoc ipſum de libe.agnoſ.l.
gallus. §. ille caſus.ff.de libe. & poſthu. Item
pro defenſione fidei licita eſt vnio cum paga
nis. nam & maccabæi qui erant viri ſancti
vniuerũt ſe cum romanis qui erant pagani:
vt patet.1. macca. 8. & canes enim eccleſiæ
pro pace toleramus.23.q.4.quidam. Et deus
quandoq; per malos facit vindictam.23.q.5.
§.hinc notandum. Et in fauorem fidei etiam
excõmunicati & tyrãni poſſunt requiri pro
auxilio & admitti ad teſtimonium: vt in.c.in
fidei/ &.c.præſidentes de hæreti.in.6. Et pro-
pter dubium in quo territorio ſit cõmiſſum
delictum/ admittitur iudex vtriuſq; ſimul.l.
iuriſperitos. §.cum omnium.ff.de excuſa.tu
to.c.illorum de ſenten.excom. ¶ Et ideo dicti
exiſtentes in quaſi poſſeſſione partis ſuę, im-
pune & ſine aliquo metu alicuius cenſuræ
(etiam ſi vnus eorum eſſet verus papa & al-
ter eſſet ſchiſmaticus) poſſent hoc caſu com
municare cõgregando concilium & in vnũ D
conueniendo/per prædicta ¶ Vbi autem iſti
exiſtẽtes in quaſi poſſeſſione diuerſarum o-
bedientiarum nollent congregare, tunc con
gregatio ſpectabit ad cardinales: vt dicit car-
di.flo.in.d.c. licet de elec.in.3.q. tractatus de
modis tenendis vt inter plures contendentes
habeatur vnus verus papa.

SED PONE ꝙ inter duos con
tẽdentes de papa-
tu vnus eſt in poſ
ſeſſione qui non
vult cõgregare/ &
alius nullã habet
poſſeſſionẽ, vel ꝙ
ille q̃ eſt ſolus pa-
pa eſt hęreticus &
requiſitus non vult congregare concilium:
quid agendum? Et videretur prima facie dicẽ
dũ ꝙ ad cardinales ſpectet congregatio: quia
quando eſt cõtentio inter duos/ & nullus eſt
receptus/nec conſtat ꝙ aliquis eorum fuerit
electus a duabus partibus iuxta ca. licet de
elec.non eſt curandum quis eorum ſit in poſ
ſeſſione: quia non poteſt haberi niſi iniuſta
poſſeſſio. Et hoc voluit alex.in. ca. ſynodum

17.di.

A 17.di.ꝯ Sed iudicio meo contrariū eſt veritas:vt patet ex dictis in præcedenti articulo ī quo ratione quaſi poſſeſſionis partis ſuæ obedientiæ quilibet congregat:& ſic habetur reſpectus ad poſſeſſionē. Nec eſt verum ꝙ ex quo non cōſtat quis ſit verus papa/ de illorū poſſeſſione non ſit curandum tanꝗ de notorie iniuſta : quia ſic in omni caſu & in omni cauſa poſſet dici non eſſe curandū de poſſeſſione ex quo nō conſtat de proprietate.quod eſt falſum ꝑ ea quæ dicuntur in.c.2.de in integ.reſti.& in.c.in literis de reſti.ſpolia.cū ſimil. Itē cū poſſit eſſe ꝙ ille qui eſt in poſſeſſione habeat bonum ius in papatū/nō video quin hoc poſſit poſtea in cōcilio oſtendere. Niſi dicamus ꝙ alexan. voluerit intelligere qñ conſtaret notorie ꝙ nullus eorum habuiſſet voces duarum partium.quo caſu quilibet poſſet eiici per.c.ſi quis pecunia.79.di. Sed etiam iſto caſu ratio eius non fuiſſet bona: quia potuiſſent ex aliqua cauſa poſtea cardinales concordare ꝙ electus a maiori parte eſſet verus papa:vt.d.c.licet.

¶ V N D E videtur dicendum ꝙ quando ſunt duo de quorum electione a duabus partibus non conſtat/& alter eſt in poſſeſſione,ſi B ille qui eſt in poſſſione vult congregare/ ad eum ſpectat congregatio ratione poſſeſſionis eius:vt in iuribus ſupra allegatis.c.quærelam/&.c.cumana de elec.&.c.ex literis/ & c.conſultationibus de iurepa.&.c.2.de in integ.reſti. & .c. cum eccleſia ſutrina de cauſa poſ.& proprie.&.c.hoc quippe. 3.q.6. per ioan.de fan.Facit quod dicitur de intruſo cōferente beneficia & adminiſtrante:vt in.c.nihil de elec.& de hæretico poſſeſſore ibidem. Et in.l.barbarius.ff.de offi.prǣto.per iaſonē. ꝯ Nec obſtat ꝙ non conſtat poſſeſſorem fuiſſe electum a duabus partibus:quia ſatis eſt ꝙ nō conſtet de contrario:argumēto eorum quæ dicuntur per bar.in.l.apud trebatium.ff.de aqua plu.ar.& in.l. quidam in ſuo. ff.de condi.inſti.& in.l. cum res. C. de proba. & quæ dicuntur per feli.in.c.illud de præſump. poſt alios & per anto.& immol. in.c. ex inſinuatione / de procura. in regula.1 .de regu. iu.in.6.in.c.licet heli/de ſimo.cum ſimil.

¶ Et ſi is qui eſt in quaſi poſſeſſione papatus cui competeret ius congregandi per iura prędicta non vult congregare/ videretur ꝙ ille qui non eſt in poſſeſſione poſſit congregare concilium & illi authoritatem præſtare, & ſic tanꝗ proprietarius vti iure ſuo(vt dicitur in ſimili in.d.c. conſultationibus) maxime quando agitur de actu celebrando ante litem motam ſuper proprietate/vt in dictis iuribus:ex quo ipſe exiſtens in poſſeſſione nō vult conuocare.Item quia proprietas abſorbet cauſam poſſeſſiōis:vt in.c.cum dilectus de cauſa poſſ.& proprie. C

¶ E contrario videtur ꝙ nullomodo poſſit. Primo quia non conſtat ſi alius ſit verus papa : quia poſſet eſſe ꝙ poſſeſſor eſſet verus papa. Et quando dicitur ꝙ proprietarius poteſt vti iure ſuo & acquirere ſibi poſſeſſionē, intelligitur de illo quem conſtat eſſe verum proprietarium,quod non eſt in propoſito:in quo non conſtat aliquem eſſe a duabus partibus electum . Item debet intelligi quando acquirendo poſſeſſionem per actum facti / non ſpoliat alium ſua poſſeſſione,ſicut eſſet in propoſito:quia ſi non poſſeſſor congregaret concilium ſpoliaret quaſi poſſeſſione verum poſſeſſorem ipſius papatus. quod non eſt dicendum:vt patet in dictis iuribus in.d. c.cumana / & .c. conſultationibus/per doc. ꝯ Sed & hæc haberent locum quando vterꝗ eſſet in diſcordia electus/& ignoraretur quis eſſet verus papa. D

VNDE in iſto caſu poſſet dici ꝙ aut ille qui eſt poſſeſſor eſt notorius intruſus & occupator fauore populari. Et tunc dic prout dictum eſt ſupra in ſecundo caſu : & ſerua quod dicitur in.c.ſi quis pecunia.79.di.& in.c.in nomine domini.23.di. & in.§.patet.3.q.1.ꝙ debet fauore populari eiici omni conatu. ꝯ Aut non eſt notorius intruſus & occupator, ſed eſt notorius hæreticus quem ex veris probationibus conſtat eſſe notorie hæreticum.Et tunc ſi requiſitus nō vult, tūc poterit alter coelectus cum cardinalibus congregare / non iure authoritatis & tanꝗ verus papa ſed vt cardinalis & quilibet catholicus:quia vera congregatio tunc proprie ſpectabit ad cardinales ratione incertitudinis pontificatus:& procedet dictum hugonis clare in hoc caſu.nec coelectus dabit nec interponet authoritatem concilio.Et tunc nō dicitur ſpoliare poſſeſſorem:ſicut nec cardinales vel imperator vel alii prælati inferiores ſpoliarent verū papam qui requiſitus nō voluit cōgregare imminente neceſſitate tenen-

A di concilium/ſi ipſi congregarent. Et licet coelectus cum cardinalibus congregando etiam ipſum ſpoliaret ſua quaſi poſſeſſione, teneret tamen congregatio. ex quo recuſat cōgregare, vel propter notoriam hæreſim in qua eſt pertinax. Et ſic poteſt intelligi quod dicit alex. in. c. ſynodum. 17. di. in prin. ſecunde col. quia non eſt veriſimile hoc ipſum facturum. & quia notorius hæreticus contra quem fit congregatio non retinet ius habendi nec poſſidendi papatum / ideo per alios fieri poteſt congregatio: & quia non conſtat de eius canonica electione poterit fieri etiam ipſo non requiſito: quia ſi in notorio hæretico recepto hoc aliqui ſentiunt (vt ſupra dixi in primo membro) multo magis in iſto. Et ideo non poteſt dicere ſe ſpoliatum: quia notorie conſtat de iniuſta eius poſſeſſione & ꝙ non eſt papa. ¶ Ad quod facit ꝙ exceptio notorii defectus proprietatis / obſtat ſpoliato petenti ſe reſtitui. c. ad decimas de reſti. ſpol. in. 6. & . c. ſignificaſti de diuor. & . c. conſtitutus de filiis presby. & deci. 2. in antiquis de reſti. ſpol. & deciſi. 3. co. ti. in nouis. Facit quod dicitur in. c. veſtra de coha. cle. & mu. vbi ſi aliquis ſe ſubtrahit a notorio fornicatore / non datur
B reſtitutio rectori notorio fornicatori agenti 32. di. præter hoc. Et vbi ex reſtitutione nutritur peccatum / non datur reſtitutio. c. literas de reſti. ſpol. glo. 3. q. 1. in ſumma. Et euidens iniuſta poſſeſſio / non cauſat poſſeſſorium: vt dicit inno. in. c. cum eccleſia ſutrina, de cauſa poſſ. & proprie. De quo vide omnino abb. in. c. ſi conſtiterit de accuſa. 2. col. & in locis propriis. ¶ Et licet dicatur ꝙ debeat de hæreſi accuſari non excipi: tamen quia nititur ad hoc vt non teneatur concilium / poterit hoc ad iſtum finem eo inuito per cardinales fieri.

¶ Aut poſſeſſor papatus non eſt notorie intruſus / & eſt legitima cauſa quare debeat congregari concilium (vt quia dicitur ꝙ papa eſt hæreticus / licet aliter notorie non conſtet de hæreſi: vel quia tenet aliquam nouam opinionem hæreticam quæ nondum reperitur damnata: vel ſi eſſet ſchiſmaticus & in poſſeſſione pontificatus: vel quia propter dubium exortum in electione dicitur ꝙ non fuit receptus: vel quia obiicitur ei quippiam quod vulnerat titulum papatus / & ſcandalizat vniuerſalem eccleſiam); & nihilominus ipſe detractat congregare / & alius qui prætendit ſe papam non poteſt, quid agendum? Et in hoc eſt aduertendum: quia licet alias non poſſit congregari conciliu
C m ſine authoritate papæ / & in illius poteſtate & voluntate ſit illud congregare / & validare & diſſoluere (vt dictum eſt ſupra, & patet per totam illam di. 17.) tamen quando imminet neceſſitas congregandi & ipſe detractat / poteſt per indirectum compelli ad illud conuocandum. Non enim poteſt papa facere legem ꝙ ſi ipſe prolabitur in hæreſim, de ipſa non redarguatur: vt vult illa glo. in. c. ſi papa 40. di. alias poſſet exponere periculo vniuerſam eccleſiam / contra dictum apoſtoli. 2. ad corin. 13. dicentis ſecundum poteſtatem quam dominus dedit mihi ad ædificationem & non ad deſtructionem. Vnde præceptum eſt in veteri lege deutero. 13. Si in vna ex ciuitatibus quas dabit tibi dominus audieris dicentes eamus & ſeruiamus diis alienis, percuties habitatores ciuitatis illius in ore gladii & ſuccendes eam igni / & erit ſine habitaculo in eternum. Et mathathias memor præcepti interfecit eum qui ad aram ſacrificaturus acceſſerat inquit tex. in. c. ſi audieris D
23. q. 5. & habetur. i. macca. 2. ¶ Et ideo poſſunt catholici inſurgere aduerſus papam hæreticum ex præcepto diuinæ legis, cui ipſe ſicut & cæteri ſubiectus eſt. Facit quod dicitur in. c. quæ in eccleſiarum / de conſti. & in. c. 1. de proba. & . c. cum veniſſent / de iudi. & . 25. q. 1. ſunt quidam. de pœni. di. 5. conſideret. xi. q. 3. excellentiſſimus. Facit in propoſito quod dicunt doc. in. c. nouit de iudi. ꝙ etiam papæ poteſt fieri monitio publica quando eſt hæreticus, etiam illa ꝙ ſi te non audierit dic eccleſiæ. de quo per oſtien. & ioan. an. in. c. propoſuit de conceſſ. præben. & de hoc alibi latius dicetur. Licet in aliis criminibus ſit ſecus: vt ibi. ¶ Et licet glo. in. c. ſi papa / videatur dicere contrarium / quia via denuntiationis in papa videtur inutilis, illud eſt verum vt illa via amoueatur: poſſet tñ eſſe vtilis, quia ſeipſum poſſet emendare. & ſi nō audit poſſunt catholici inſurgere & illi reſiſtere: quia papa non poteſt aliquid facere verbo vel facto aut aliquid ſtatuere per quod

A turbetur vniuerſalis ſtatus eccleſiæ & populus christianus ponatur in graui diſcrimine & periculo fidei, per hoc quod dicit inno. & doc. c. q̃to de conſue. & in. c. inquiſitioni/ de ſen. excom. vbi dicit nõ eſſe parendum papę qñ præciperet aliquid quod contineret hæreſim. Et licet circa ſpiritualia habear plenã poteſtatem/ & poſſit prohibere epiſcopis officium chriſmandi, tamen ſi hoc faceret ſine magna cauſa aliis nota/ non deberet ſuſtineri, tanq̃ faciens contra generalem ſtatum eccleſiæ, non enim debet ſine cauſa vti plenitudine poteſtatis/ dicit inno, in. c. innotuit de elec. Imo ipſe curare debet vt ſalus vniuerſalis eccleſiæ ſemper ſalua ſit. 24. q. 1. memor. & 25. q. 1. quæ ad perpetuam. & ea. cauſa. q. 2. ſi ea, debet enim eſſe conſtructor & conſeruator non deſtructor & diſſipator eccleſię, vide oĩno glo. in. c. quæ ad perpetuam. 25. q. 1. Vnde vt dicit cardi. cõſilio. 150. (incipit quæſitũ) non eſt obediendũ præceptis papæ nutritiuis ſchiſmatis. Et de dictis inno. vide abb. in. c. ad hæc & in. c. ſi qñ de reſcrip. & ibi modernos multa ad propoſitũ cumulãtes. & ĩ. c. quę ĩ eccleſiarũ de cõſti. ¶ Inde ẽt videm⁹ ꝙ licet dñoꝝ iura in ſeruos ſeruẽtur, tñ ſi dñs nimia in ſeruos ſeuitia vtatur cõtra ius natu

B rale/ iure ciuili ꝓditum eſt ne auxiliũ contra ſeuitiã vel famẽ vel intolerabilem iniuriam denegetur ſeruisq iuſte deprecantur: vt inſti. de iis qui ſunt ſui vel alie. iuris ĩ. § . ſed & maior. & in. l. 2. ff. eo. ti. Sic & pater cogitur filiũ emancipare qñ eſt nimis ſeuerus in filium. l. nec auus. C. de emancipa. liberorum. & l. quidam cum filium. ff. de verb. obli. cum materia 2. q. 7. c. quæritur. Sic & ſubditi poſſũt reſiſtere ſuperiori iniuſte iniuriam vel violentiam inferre volenti, diciẽ in. l. vt vim. ff. de iuſtitia & iure. Nec debet ſubditus in malis præceptis obedire ſed reſiſtere. xi. q. 3. qui reſiſtit. & in. c. imperatores & in. c. iulianus ea. cauſa & . q.

¶ Nec eſt obediẽdum præcepto papæ qñ ex hoc præſumitur vehementer turbandus ſtatus eccleſiæ vel alia mala ventura. Imo eo caſu obediens peccat, cum debeat mala futura pręcauere: vt dicit inno. in. c. inquiſitioni de ſen. excõ. glo. ſi. in. c. ne dei de ſimo. & cardi. in c. licet/ in. 6. quæſito de elec. & late alex. in. c. imperium. 6. di. ¶ Et ideo non debent ſubditi tolerare papam hæreticum & volentem facere legem ne de hæreſi poſſit accuſari vel cognoſci. Ad hoc ille tex. in. c. ſi papa. 40. di. qui vult ꝙ licet papa a nemine poſſit judicari, illud eſt verum niſi reperiatur a fide deuius. q tex. eſt ex geſtis boniſacii martyris/ & nõ ſim- C
pliciter papalis diſpoſitio. Si enim papa ſtatuere vellet ꝙ non poſſet accuſari vel redargui de hæreſi, tolleret ſubditis defenſionem/ quam princeps tollere non poteſt: vt in cle. paſtoralis de re iudi. Cum. n. papa labitur in hæreſim/ minor eſt omni catholico: quia iuri diuino contradicit: & ideo poteſt a fidelibus redargui. ſicut paulus redarguit petrum: vt legitur ad gala. 2. & . 2. q. 7. paulus. & in. c. teſtes. § . item paulus ea. cauſa & . q. & diximus ſupra. ¶ Et etiam huius ratio eſt: quia quando papa labitur in hæreſim/ tendit ad necem & damnationem ſubditorum. & ideo iuſte poſſunt populi contra eius mandatum reſiſtere: quia obedire oportet magis deo q̃ hominibus: vt in. c. iuratos. 15. q. 6. Vide quod dicitur in. c. anaſtaſius maxime per egi. 19. di. ¶ Si igitur papa non poteſt facere legem ꝙ non poſſit redargui de hæreſi (vt in. d. c. ſi papa) a pari videtur ꝙ non poſſit procraſtinare & differre concilii congregationem quæ neceſſaria eſt in eccleſia dei: quia plus eſt facto vniuerſalem eccleſiam & ſubditos ſcandalizare q̃ verbo, de appel. dilecti. 43. di. c. 1. 27. q. 2. ſi quis vxorem, ibi glo. & tex. in. c. ſi

D papa. 40. di. qui vt dixi non eſt ſimpliciter cõſtitutio papalis/ ſed habetur ex geſtis boniſacii martyris. Et ideo ceſſat ratio ꝙ prædeceſſor non poteſt ligare ſucceſſorem/ quia par in parem non habet imperium: vt in. c. innotuit de elec. 21. di. inferior/ cum ſimil. qa ceſſat in propoſito/ ex quo eſt conſtitutio martyris. Et ſi etiam eſſet ſolum conſtitutio papalis: quia cum papa dicitur hæreticus/ tũc etiam virtualiter dicitur ꝙ eſt minor quolibet catholico, etiam ceſſaret prædicta ratio/ & ligaretur conſtitutione ædita per prædeceſſorem contra hæreticos: vt in. c. achatius & ibi glo. 24. q. 1. & . c. anaſtaſius. 19. di.

¶ Et idem eadem ratione dicere poſſumus quando tractatur probabile dubium de papatu: quia tunc etiam tractatur de bono vniuerſalis eccleſiæ. Et ſi non poſſet congregari cõcilium propter prohibitionem papæ/ poſſet ſcandalizari tota eccleſia: & forte cogerentur obedire hæretico & ei qui non eſſet ver⁹ papa. Vnde vt dictum eſt poteſt induci ad congregandum concilium/ ad quod faciẽdũ ex debito obligatur. Et ſi non facit vel negligit vel differt requiſitus, quia tunc notoria eſt eius negligentia (vt in. c. romana. § . notoria de cenſi. in. 6.) facit ſe ſuſpectum de hæreſi

A & apoſtaſia. Et ſi ſine cauſa negat, facit ſe notorium ſchiſmaticum nolendo congrega- re concilium: & per eum ſcandalizatur vni- uerſalis eccleſia, ex quo impetitur de hæreſi & requiritur vt congreget concilium/ & ipſe denegat vel ſubterfugit. Et tunc congrega- bunt concilium cardinales: vel alius (puta imperator) ſi ipſi negligerent: vt dictum eſt ſupra. ¶ Et prædictæ rationes habent etiam locũ in vero papa recepto & poſſeſſore quã- do ſubeſt cauſa congregandi concilium: vt quia contra eum obiicitur ꝙ ſint aliqui qui volunt eum accuſare ꝙ aberrauerit a fide & factus ſit hæreticus. Ergo multo magis in il- lo qui non eſt receptus & contendit de papa tu, vel de cuius formali electione duarum partium non conſtat, vel qui eſt notorius hæ reticus: vt dictum eſt ſupra in primo princi- pali membro.

¶ Sed his videtur obſtare ꝙ quando loqui- mur in duobus inter quos eſt contentio de papatu, quia tunc cardinales ſunt ſuſpecti (quia de facto eorum erit iudicandũ) videtur ꝙ ad eos nullo modo ſpectet tunc conuoca- tio: vt dicit alex. in. c. ſynodum in ſecũda col. 17. di. & dicit glo. in. c. ſi duo. 79. di. & barba- tius, qui tenet ꝙ non ſpectet ad eos dicta ra-
B tione in. d. c. ꝙ tranſlationem in. 33. col. de o. ſi. lega. ſed ad imperatorem. ¶ Sed ad iſtud dictum & conſequenter ad glo. reſpondet alex. in. d. c. ſynodum in. 3. col. verum eſſe ꝙ iſto caſu quia cardinales ſunt ſuſpecti ad iu- dicandum / non ſpectabit ad eos tale iudici- um quis de duobus contendentibus ſit papa: ſed ꝙ quia ſunt cardines terræ. 22. di. c. ſacro ſancta/ & quia ad eos deferuntur ardua (quia ſunt ſacerdotes leuitici generis, vt in. c. per ve nerabilem qui filii ſint legi.) ad eos congruẽ- tius primo poſt papam ſpectat congregatio concilii, quod concilium iudicabit quis ſit ve rus papa. Et ibi etiam reſpõdet ad. § . hinc eti am. 17. di. de quo etiam vide quod dixi ſu- pra.

¶ Si vero loquimur in vno indubitato papa contẽnente congregare cui in faciẽ non obii citur hæreſis ſed in abſentia ſic ꝙ poſſet in ec cleſia periculum afferre ſi non timet palam obiiceretur, idem eo caſu dicendum erit/ ꝙ tunc poſſet per alios concilium congregari. vel per cardinales/ ſecundum ꝙ dicit bal. in c. paſtoralis de reſcrip. & dixi ſupra. vel per ip ſummet concilium. vel per imperatorem ſi cardinales non poſſent vel nollent ſecun- dum bal. ibi. ¶ Et hoc habet etiam locum quando eſſet vnus ſolus indubitatus papa C nolens congregare / etiam ſi eſſet alia cauſa neceſſaria congregandi quæ poſſet afferre periculum in eccleſia q̃ hæreſis. tunc enim pertinebit ad cardinales, ipſis vero cardinali- bus negligentibus vel nolentibus ad impera torem: ſecundum quod dixi ſupra in primo membro, & tenet barbatius in. d. c. ꝙ tranſla- tionem, præterq̃ in caſu ſchiſmatis orti culpa cardinalium in electione diſcordantium: quia tunc nec ad papam nec ad cardinales ſpectabit congregatio, ſed ad imperatorem ſecundum eũ. ¶ Sed ipſemet barbatius in. c. cum olim de reſcrip. referendo ibi dicta bal. videtur dicere contrarium ꝙ imo ad cardina les: ſicut ſupra dictum eſt & dicit alex. in. d. c. ſynodum/ vt ſupra retuli.

¶ Et de hoc ad quem ſpectet congregatio, vi de cardi. in. c. licet in. 3. &. 4. quæſtione de elec. ¶ Et ſecundum cataldinum in allegatio nibus ad confutandum monitorium per ba- ſilienſes decretum contra eugenium in. 23. charta, quando eſt vnus indubitatus papa & non vult congregare concilium vt tenetur ob neceſſitatem eccleſiæ vniuerſalis/ tunc cõ gregatio deuoluitur ad cardinales: ſed ſi car- dinales nollent vel eſſent negligentes/ deuol uitur ad patriarchas: & poſtea ad imperato- D rem. Et ſic prçponit patriarchas imperatori. ¶ Sed mihi plus placet ꝙ ad imperatorem an te patriarchas: quia de patriarchis non reperi tur iure cautum ꝙ ad eos ſpectet concilii cõ- gregatio pluſq̃ ad alios prælatos, quibus ſe- cundum doctores præponitur imperator. Et hoc videntur tenere alex. & car. de turrecre. vbi ſupra. ¶ Et omnibus prædictis negligen tibus poſſet congregari per reges. 63. di. a- drianus. & d. §. hinc etiã. 17. di. vel per alios principes. 23. q. 4. c. ſicut el. 2. ſecundum ca- taldinum. ¶ Item & per prælatos: qui petita licentia licet non obtenta congregabunt con cilium: vt dicit feli. in. c. ſuper literis de re- ſcrip. poſt pe. de monte. & alex. 15. di. c. ſi pa- pa: quia ex quo ſine iuſta cauſa denegatur/ habetur ac ſi fuiſſet conceſſa. Allegat inno. in. c. licet de regulari. & legiſtas in. l. 2. §. vo- luntate ſolu. matri. ¶ Et ſi prælati eſſent negli gẽtes ex quo cauſa eſt neceſſaria, poſſet vnus ſolus & quilibet catholicus/ vt ſupra dixi.

¶ Et ſi ſimus in notorio hæretico, quan- tumcunq; ſit hæreticus (ex quo eſt ſolus & in quaſi poſſeſſione pontificatus) non per hoc excludo eum a congregatione conci- lii ſi velit illud congregare, nec dico quin

A primo debeat requiri vt congreget (vtdi-
xi ſupra)ex quo eſt in quaſi poſſeſſione.
Et ꝙ debeatrequiri vt congreget / videtur
etiam velle cardi. in .d .c. licet in .4. q.
circa fi. & imperatore ſolicitante : vt ipſe
dicit. Et ratio etiam eſſe poſſet : quia poſ-
ſet corrigi & reuocare ſuum errorem iu-
xta poſita poſt glo. in.c.ſi papa.40,di. Nec vi-
detur negligens non requiſitus. ¶ Et licet in
notoriis non exigatur monitio ad conuin-
cendum negligentiam dato temporis curſu
in quo quis actum facere potuit quantum-
cunq; non ſit ſtatutus terminus (vt in ſimili
videmus in.c.1 .in.§. notoria de cenſi.in.6.)
tamen adhuc videtur voluiſſe cardi. ꝙ q̄uis
papa ſit notorius hæreticus , ſi nullomodo
monitus eſt vt ſe emendet nec requiſitus
non poteſt dici negligens nec hæreticus nec
incorrigibilis nec poteſt deponi. 24. q. 3.
dixit apoſtolus. 21. di. nunc autem. & .d.
c. ſi papa. 40. di. Vbi autem eſſet hære-
ſis & negligentia & fuiſſet requiſitus , tunc
aliud videretur dicendum. Et ſecundum car
di. de turre cre. in. 8. c. trac. de conci.
in verſi. ad quintam / & in verſi. ad quar-
tam , datur notabilis practica / vt primo re-
quiratur vt ſe emendet & reuocet errorem
B per bullas proprias : & vt ſi ſit incorrigibi-
lis / cardinales ab obediētia eius recedētes cō-
gregent concilium. vide ibi multum diſtin-
ĉte. ¶ Sed quando eſt occultus , requiritur
congregatio concilii ad diſcutiendum vtrū
ſit hæreticus : vt in.d.c. nūc aūt. 21 .di. & in. §.
hinc ēt. 17. di. & .§. itē ſymmach⁹. 2. q. 7. Et ſi
recuſat & differt, ſeipſum tacite condemnat
non faciendo illud ad quod tenetur pro ſe-
dando ſcandalo vniuerſalis eccleſiæ : ſicut
fecit marcellinus papa qui thurificauerat
idolis : vt patet in. d. c. nunc autem. qui
ſtatim contra ſe concilium congregauit ſe-
cundum aliquos : licet ibi videatur congre-
gatum a ſeipſo. Facit tex. in. l. item ait
prætor. §. fi. ff. ex quibus cauſis maio. & bene
tex. in. c. ſi forte. 65. di.

¶ V N D E concludo ꝙ ſiue ſit vnus pa-
pa hæreticus ſiue ſint plures contendentes
de papatu , ſi ille qui eſt in quaſi poſſeſſione
non vult congregare eo caſu quo neceſſa-
ria eſt conuocatio concilii , cardinales (hoc
eſt eorum collegium) poterunt concilium
conuocare : vel ipſis negligentibus collegia-
liter , poterunt aliqui particulares de colle-
gio conuocare per modum monitionis &
requiſitionis. quia in actibus capitularibus
cum agitur de intereſſe alicuius eccleſiæ par-
ticularis , poteſtas agendi in primis incum- C
bit prælato : & ſi prælatus negligens ſit, po-
teſtas deuoluitur ad capitulum : & capitu-
lo negligente poteſtas deuoluitur ad parti-
culares ipſius eccleſiæ : vt not. abb. in. c. cum
olim de teſti. & idem cardi. anto. & immol.
ibi. & in. c. dilecti de maio. & obe. & per la-
pum allegatione. 51. ¶ Et etiam ſi particula-
res facerēt minorem partem totius collegii,
negligentibus aliis poſſent vocare maiorem
partē : & data eorū cōtumacia poſſet minor
pars pronunciare ſe conſtituere concilium
generale & ſuam eſſe iuriſditionem : vt di-
cit feli. in. c. ſuper literis in .xi. col. de re-
ſcrip. & petrus de monte in ſua monarchia
in. 16. charta in verſi. ſexto quæro. ¶ Ipſis
autem negligentibus poſſet congregare con-
cilium etiam imperator. Et hoc voluit egi-
di. in. c. ſi papa. 40. di. quia alias eſſet fruſtrato-
ria prouiſio. c. ſi papa. & fruſta eſſet quod di-
citur ꝙ papa poteſt de hęreſi accuſari. Et eti-
am bal. dicit idem. c. paſtoralis / &. c. olim de
reſcrip. & etiam pe. de monte,

¶ Huius ratio eſt : quia quando imminet ne-
ceſſitas eccleſiæ / & is ad quē ſpectat non vult
prouidere, dicitur eccleſia quaſi vacare. vnde
poteſtas papæ remanet in eccleſia vniuerſa-
li. Item iuriſditio deuoluitur ad cardinales D
omnes concordes. c. vbi periculum de elec.
in. 6. in. §. iidem quoq;. quia qui ſunt po-
tiores poſt papam / illi habent ſupplere. l. 1.
ff. de albo. ſcribē. & ſic cardinales. Facit quod
dicitur de archidiacono , qui ſupplet defe-
ctum epiſcopi in. c. 1. de offi. archi. Et om-
nia quæ ſunt conſequentia ad electionem
papæ , ſpectant ad cardinales, de elec. c. vt
præterite / &. c. cupientes. §. ad hæc & . §.
ſi vero de elec. li. 6. Facit. c. ſi forte poſt glo. in
verbo neglexerit. 65. di. Facit quod dicitur
in. c. 1. de renun. in. 6. Ipſi enim in iis quæ
concernunt electionem papæ repræſentant
vniuerſalem eccleſiam / & eius vice fun-
guntur. glo. in. c. nullus. el ſecundo. 79.
di.

¶ Nec obſtat. §. irritū in cle. ne romani ſupra
allegatus : vbi irritantur omnia quæ fiunt
per cardinales quæ ſpectāt ad papam. Quia
reſpondetur ꝙ licet congregatio concilii
ſpectet ad papam vt dictum eſt / & car-
dinalibus ibi ſit prohibitum ne ſe intro-
mittant niſi de caſibus ibi poſitis , tamen
non prohibentur cardinalibus ea quæ con-
cernunt electionem / ſed alia extrinſeca quæ

A ſpectant ad papam. Vnde cum hoc caſu con uocatio concilii ſit neceſſaria vt perueniatur ad habendum vnum romanum pontificem/ & per hoc prouideatur acceleratæ prouiſioni eccleſiæ romanæ, merito ad collegium cardi nalium deuoluitur & pertinet tanq̃ quid an nexum electioni & prouiſioni pontificatus. Item ibi in. §. iidem quoq̃/ excipitur niſi ali quod grande & euidens periculum imineret cui ipſis videretur occurrendũ: igitur in pro poſito propter periculum ſatis dicuntur poſ ſe. ¶ Et iſtam conſiderationem habuit cardi nalis. S. euſtachii in quodam trac. ſuper facto papatus. & ponit andreas ſiculus in cle. ne ro mani referendo cardi. & dicit feli. in. e. ſuper literis de reſcrip. & eſt glo. in. c. nullus. 79. di. & idem andreas ſiculus in. d. c. q̃ tranſlationẽ col. 30. Ad quod faciunt illa quæ dico in illa quæſtione quid quando papa eſſet effectus inutilis/ demens vel furioſus, de quo etiam di ctum eſt ſupra in primo membro huius di ſtinctionis.

¶ Et iſta militant ſiue ſedes vt dictum eſt ſu pra in primo principali membro vere vacet ſiue quaſi & ficte vacet. Et ideo ipſi poterũt cõ uocare etiã forte per viam authoritatis citan do quoſcũq̃/ ex quo ſunt cõcordes oẽs (vt in B d. §. iidem quoq̃) & ſedes vacat. Alioquin qñ non eſſent concordes/ per viã requiſitionis: vt dicit inno. in. c. cum nobis de elec. & roſel lus in loco alias ſupra allegato. Vel etiam p̃ viam authoritatis quo ad terras romanæ ec cleſiæ ſubiectas, propter verbum terra eccle ſiæ in. d. §. iidẽ quoq̃ poſitum, in quibus ter ris videtur eis data plena authoritas prouidẽ di. Et ſi non eſſent omnes concordes, duę par tes quæ eſſent præſentes poſſent alios conſti tuere in mora/ & per eos poſſet fieri congre gatio concilii per viam requiſitionis ſiue mo nitionis vel denunciationis: vt dicit inno. in d. c. cum nobis olim, & dictum fuit ſupra. & ponit bal. in. c. olim de reſcrip. ¶ Et hoc pro batur per tex. in. c. 1. 17. di. vbi tex. dicit q̃ cõ cilium regulariter non poteſt congregari ſi ne authoritate papæ: ergo infertur q̃ aliquã do poſſit: ſed nullus poteſt eſſe iuſtior caſus in quo hoc poſſit fieri q̃ quando papa requiſi tus non vult vel detractat congregare/ & im minet neceſſitas congregandi. igitur iſta con gregatio fiet per alios: & primo per cardina les.

¶ SED videtur q̃ ipſi cardinales ſint ſuſpe cti qñ ſunt diuerſę obedientiæ: quia vna pars adhæret vni & altera alteri. vel quãdo ipſi in eligendo fuiſſẽt diſcordes eligendo duos: q̃a C videtur tractari de eorum intereſſe: vt dicit barbatius in. d. c. q̃ trãſlationem de offi. lega. & alex. in. d. c. ſy nodũ. 17. di. Et maxime hoc poſſet contingere qñ eſſent illi met cardinales qui diſcordes elegiſſent duos & fuiſſent i cul pa/ & omnes viuerent. ¶ Sed dic q̃ omni ca ſu ſiue ſint in diuerſa obedientia aſſumpti de nouo poſt cauſatum ſchiſma etiam inuetera tum/ ſiue fuerint in culpa per diſcordiam eli gendo plures, ſi poſtea conueniunt ipſi congregabunt concilium & ad ipſos fiet de uolutio. Et hæc videtur mens cardi. & petri de monte, & aliorum ſupra relatorum. Et idẽ ſi maior pars concordaret, de quo videndum infra in illo articulo quid ſi cardinales eſſent inter ſe diſcordes in congregando concilium vel de modo vel de loco.

¶ Sed tunc obſtat: quia videtur q̃ cardinales qui ſunt inferiores citent ſuperiorem in quẽ non habent iuriſditionẽ: vt in cle. paſtoralis cum ſimi. de re iudi. Reſpõde q̃ illi quos di cimus hæreticos vel priuatos nõ poſſunt di ci ſuperiores, quia titulum papatus amiſerũt vt. 24. q. 1. didicimus, & c. 1. de ſchiſma. Fa cit quod in ſimili ponit ioan. an. in. c. vt com miſſi de hære. in. 6. Quo ad alios detractãtes conuocationem/ hoc fit lege permittente ra D tione deuolutionis: quia ex quo iminet neceſ ſitas & papa negligit, inferior ſupplet. c. pri mo de ſup. negli. præla. & c. ſi epſ. & c. 1. eo. ti. in. 6. l. vt perfectius. C. de annuali exceptio ne. c. ſi forte. 65. di. cum ſimil.

¶ CARdinalibus aũt negligẽtibus vel nõ volentibus & aliis ad quos fit deuolutio, tũc ipſamet eccleſia poterit ſeipſam congregare: ſicut legitur de apoſtolis qui ſeipſos congre garunt act. 6. c. Et hoc voluit cardi. S. ſixti & cardi. alex. in. c. nunc autẽ. 21. di. vbi dicũt q̃ contra papã hæreticum põt etiã procedi via denunciatiõis euangelicę: vt ſi non ſe corre xerit dicatur eccleſiæ. i. concilio. ad quod con gregandũ poterit inuitari: & ſi noluerit/ pote rũt prælati ſeipſos cõuocare & congregare: vt ibi latius per eos. Qđ & voluit egidi. in. c. ſi papa/ verſi. octauum dubiũ. 40. di. & dixi ſu pra. Igitur eccleſia ſic coadunata ſibiipſi au thoritatem interponere poterit, ex quo in ea reſidet poteſtas pontificalis: & poterit decer nere congregationem de ſe factam eſſe legi timam. ¶ Nec in caſu iſto erit neceſſaria cita tio: quia præſens vtpote certus nõ indiget vt certioretur: vt in regula eum qui in. 6. & po nit archi. 82. di. propoſuiſti. c. bonæ el. 1. de

A elec.c.1.de iudi.Et hoc quãdo papa nollet in-
terponere authoritatem poſtq̃ eſt facta con-
gregatio : alioquin ſi papa vellet interpone-
re authoritatem etiam poſt congregationem
minus legitime factã(quod poteſt)tunc con
cilium ſumeret authoritatem a papa : vt in
d. §.hinc etiam. 17.di.

¶ Nõ obſtat ſi dicatur ergo iſte occultus hæ-
reticus ſpoliatur : & tamẽ quãdo quis nõ eſt
notorius hæreticus nec per veras vel fictas
concludentes probationes conuictus ſed per
ſolas præſumptiones vel coniecturas habe-
tur hæreticus occultus, ſi petit ſe reſtitui non
poteſt denegari reſtitutio: vt in.ca.porro/ &
ibi doc.de diuor.& probat tex.in.§.itẽ ſym-
machus.2.q.7.cui ſymmacho opponebatur
hæreſis:vt in glo.17.d.§.hinc etiam,& ſupra
dixi. Quia reſpõdetur ꝙ tunc quoniam de-
negando vel detractando congregare cum
imminet periculum ipſe facit ſe magis ſuſ-
pectum,tunc ipſe ſpoliatur lege permitten-
te/ & non datur ei reſtitutio : quia efficitur
ſchiſmaticus notorius,nec ꝓprie dicitur ſpo-
lium:vt ſupra plene dictum eſt. ❡ Quod in
ſimili probatur:quia ſi ſpoliaſti me & incon-
tinenti ſpolio te ,hoc facio authoritate iuris
B & nõ datur reſtitutio:vt in.l.3.§.cum igitur
ff.de vi & vi armata.Et patet quia multi ſunt
caſus in quibus ſpoliatus non reſtituitur : vt
3.q.1.in glo.ſummæ.Sed in ꝓpoſito ex quo
iuris authoritate fit, non dicitur ſpolium nec
poteſt petere reſtitutionem. l.iuſte poſſidet
cum materia. ff. de acqui. poſ. & dictum eſt
ſupra.

¶ Nec obſtat quod dicit̃ ꝙ eſt iudex in cau-
ſa propria.l.proxime.ff.de iis quę in teſta.de-
lentur.& prius ipſemet iudex declarat an ſua
ſit iuriſditio: vt in.ca. ſuper literis de reſcrip.
Quia multipliciter quis repellitur ab actu
propter ſuſpitionem:vt patet in teſte/ iudice
prælato/ tutore & ſimilibus. Et vbi ſuſpitio
in principali concludit ad præambulũ ,quis
excluditur a principali & præambulo:ſicut ſi
iudici opponatur ſuſpitio,quia tẽdit ad prin
cipale & præambulum(& ſic an ſit ſua iuriſ-
ditio)repellitur ab vtroq;.c. cum ſpeciali de
appell.&.c.ſuſpitionis de offi.delega.Sic ſi di
citur infamis vel ſeruus,inno. in.c. cũ ſuper
de offi.delega.l.quidã.ff. de re iudi. Si igitur
papa eſt ſuſpectus in principali (vt quia eſt
ſuſpectus de hæreſi)tunc cũ detractat cõgre
gare/erit ſuſpectus in declarando ſuã eſſe/ iu
riſditionem:& in vocatione vltra non expe-
ctatur/nec requiritur eius conſenſus.

¶ ET ſi nec a papa nec per cardinales nec C
a ſeipſo conciliũ congregaretur & immine-
ret neceſſitas cõgregandi(puta ſi eſſet diſſen
tio de papatu/ vel papa eſſet hæreticus noto-
rius)vt dictũ eſt poſſet fieri per imperatorẽ:
quia eius etiam intereſt ne ſcandalizetur or-
bis propter diſſenſionem papatus vel hære-
ſim.d.§.hinc etiam/&.c. ſi forte, 65.di. Satis
enim cenſerẽtur cardinales negligentes quã
do eſſet notoria hæreſis/vel apoſtaticus no-
torius/ vel ſchiſma & diſſenſio notoria inter
duos:vt in.d.c.romana in.§.notoria de cenſi.
in.6.Et minor pars collegii & quilibet chriſti
fidelis ad expellẽdum notorium hæreticum
in papatũ intruſum/poſſet eo caſu cõcilium
congregare:vt in.d.c.ſi quis pecunia.79.di.
&.d.c.ſi forte,& in.c.in nomine domini.23.
di.Et bene probat ille tex.in.d.c. ſi quis pecu-
nia/ibi cardinales & alii clerici & laici,qui o-
mnes non ſunt aliud q̃ concilium. vbi enim
eſt notoria hęreſis vel notoria apoſtaſia/poſ-
ſunt maiores per inferiores redargui.d.§.no
toria . Et quilibet poſſet conuocare conciliũ
(etſi nõ per viã authoritatis/quia hoc eſt ſoli
us papæ.d.iuribus.17.di)ſaltẽ per viã requi
ſitionis vel monitionis/per dicta innocen. in
d.c.cum nobis olim de elec.vt alias ſupra di
ctum eſt. D

¶ Poteſt igitur imperator congregare conci
lium ſuadentibus neceſſariis cauſis congre-
gationem,& papa ac aliis ad quos ſpectat ne
gligentibus vt dictum eſt. Et iſto modo pro
cedunt iura adducta ſupra pro imperatore
ꝙ ad eum ſpectet concilii conuocatio : quia
ipſe eſt aduocatus & defenſor eccleſiæ : vt
in.ca.bene quidem.96.di . Intantum vt di-
cat cardi.in.d.c.licet.q.4.adeo intereſſe impe
ratoris fidẽ defendere,ꝙ ſi papa eſt ſuſpectus
de hæreſi/poteſt ab eo exigere vt reſpondeat
quomodo ſentiat de fide.25.q.1. ſatagendũ,
iuncto eo quod ibi notatur per lau. & archi.
quod eſt notabile.Et ex his infert ꝙ impera
tor dicitur eſſe pars concilii,quia ad eum ſpe
ctat conſeruare pacem & vnitatem eccleſiæ:
vt in.§.hinc etiam, 17. di.ipſe enim eſt bra-
chium eccleſiæ , & eam tueri debet vbi videt
eam in neceſſitate conſtitutã.23.q.5.c. prin-
cipes.❡ Cum ergo deficiunt papa & cardina
les/& eſt neceſſitas congregandi concilium,
ſpectabit ad imperatorem. Ad quod facit ꝙ
negligente archiepiſcopo conuocare vici-
nos epiſcopos/populi congregant.65.di.ca.
ſi.Imperator aũt repræſentat populum chri-
ſtianum poſt papam.l. 2. §. cum enim loco

C.de veteri iure enucl,& allegat idem cardi.
A dicta per inno.in.c.1.de maio.& obe. ꝟ Imo
etiam primates& archiepiſcopi hoc poterũt:
vt dicit do.& cardi.de turre cre.in.c. propter
el.1.in fi.18.di,& cataldinus in dictis allega-
tionibus factis ad confutandũ monitoriũ fa-
ctum per baſilienſes contra eugenium . Sed
vt ſupra dixi credo ꝙ prius pertineat ad im-
peratorem q̄ ad patriarchas.verum ſi patriar
chæ congregarent omiſſo imperatore/credo
ꝙ concilium ſubſiſteret : quia neuter cõgre-
gat authoritatiue.ꝟ Et ſi eſſent duo ſchiſmati
ci inter ſe diſcordes,idem erit.

¶Et prædictorum eſt ratio,quia in ſchiſma-
ticos & apoſtaticos & hæreticos etiam laici
principes dicuntur habere iuriſditionem : vt
eſt tex.iuncta glo.in.c.principes.23.q.5.vbi
quando deficit poteſtas eccleſiæ,ſupplet pote
ſtas ſecularis.Et ideo cum ſunt plures cõten
dentes de papatu & ſcindentes tunicam incõ
ſutilem(hoc eſt eccleſię vnitatem)ſi non po-
teſt fieri vnio/poſſunt inſurgere principes ſe
culares:vt.d.c.principes.& melior tex.in.ca.
de liguribus ea.cauſa &.q.Et hoc vult glo.
notabilis in.c.tua de deci.& ibi dicit abb.ꝙ
eo caſu in tales electos fouentes ſiue faciẽtes
ſchiſma in eccleſia dei/poſſent principes ſecu
B lares mittere manus & eis inuitis facere du-
bium ſopiri & determinari per eccleſiam. Et
adducit tex.in ſimili in.c.vbi periculum de
elec.in.6.vbi laici habent iuriſditionẽ in car
dinales ad faciendum ſeruari ſtatuta in.d.ca.
vbi periculum:vt ibi in.§.præterea.de quo
etiam in cle. ne romani.§.porro de elec.Et
ita fuit factum in congregatione concilii cõ
ſtantienſis.Faciunt in propoſito quæ dicun-
tur in.c.cum non ab homine / de iudi.Et ſic
concordantur omnia adducta pro parte car-
dinalium/imperatoris & aliorum.

¶Et quod dictum eſt ꝙ papa/cardinalibus/
imperatore/patriarchis & aliis prælatis negli
gẽtibus,quilibet catholicus vbi imminet ne-
ceſſitas vniuerſali eccleſiæ/ poteſt conuõca-
re:non intelligas ꝙ decernere caſum neceſſi
tatis congregandi ſpectet ad ipſum talem ca-
tholicum,quia ſic quilibet poſſet facile turba
re romanam eccleſiam.ſed debet aliunde cõ
ſtare de cauſa neceſſaria congregationis fa-
ciendæ:vt ſi fuiſſet ante per papam & cardi-
nales determinata cauſa neceſſaria congrega
tionis : vel ſi eſſet patens & notoria hæreſis
quæ ſcandalizaret vniuerſalem eccleſiam/cui
aliter q̄ per concilium non poſſet prouideri
ſecundum iudicium omniũ catholicorum.

¶Non obſtat ꝙ eo caſu quo non cõuocatur C
ad mandatũ papę & vbi papa non interuenit
nec authorizat,nõ dicitur concilium ſed cõ
ciliabulum ſiue conciliũ acephalum:vt.18.
di.multis.Quia ipſa ſancta ſynodus ſic con-
uocata tanq̄ habens omnẽ poteſtatem pon-
tificalem ſede vacante ſiue quaſi vacante,po-
terit ſibiipſi authoritatem interponere. & in
illa in caſu prædicto reſidet omnis poteſtas,
& eius caput tũc erit chriſtus:vt ponit oſtiẽ.
& refert glo.in.c.1.de ſchiſma.in.6.vt ſupra
dictum eſt,& infra latius dicitur in quæſtio-
ne an poſſit papa cogi authorizare conciliũ.
Et communiter omnes dicunt quando legi-
time eſt facta congregatio ſine papa,ꝙ caput
eſt chriſtus.Et ita dicitur in concilio conſtan
tien.videlicet ꝙ conciliũ generale habet im-
mediate poteſtatem a chriſto:quod intelligi-
tur vel papa non exiſtente/ vel quando papa
eſt hæreticus & nõ vult obuiare periculo im
minenti eccleſiæ.

¶ET ex his patet (& erit alius caſus) ꝙ ſi
vnus ſolus eſſet electus& in papam receptus
qui non adminiſtraret & dubitaretur aliquo
modo an eſſet verus papa quia ei fieret con-
tradictio ſuper papatu/ & alius eſſet poſſeſ-
ſor poſſeſſiõe aliquo modo colorata(vt quia
ante præſentem electionem gerebat ſe pro D
papa/ & prætendebat alias electionem antea
de ſe factam eſſe validam)ſi poſſeſſor ad quẽ
ſpectat congregatio cõcilii, vt ſupra dictum
eſt nollet congregare concilium,eo requiſito
ſi cardinales non eſſent omnes cõcordes/ ex
quo imminet neceſſitas congregandi con-
cilium pro ſedando huiuſmodi ſchiſmate/ e-
lectus & receptus poſſet tunc ipſum congre
gare cum aliquibus cardinalibus/quantum-
cunq; eſſet tractandum de facto proprio per
ſupra dicta:non tamen per viam authorita-
tis anteq̄ conſtaret de eius vel alterius vero
titulo,ſed tanq̄ quilibet catholicus,

¶Ex præmiſſis etiam patet ꝙ cum ſunt plu-
res in diſcordia electi,ſi vnus reperitur habe
re duas partes vocum/ad illum ſpectat con-
uocatio concilii : quia ſtatim poteſt admini-
ſtrare non obſtante aliqua contradictione:vt
in.c.in nomine domini.23.di. Nec poteſt ei
obiici aliquid quominus adminiſtret & ſe ge
rat pro papa:vt in.d.c.licet de elec. ꝟ Et ſi nul
lus haberet duas partes,tunc quia nullus eſt
verus papa/nullus habebit authoritatẽ con-
gregandi concilium:vt dicit alex.in.d.c.ſyno
dum,& in.c.ſi duo.79.di. De quo vide infra
in proxima ſecunda quæſtione.

A NON obſtant ſupra adducta pro car-
dinalibus cõtra indubitatum papam:
videlicet ꝙ ad eos & non ad papã ſpe-
ctare debet cõgregatio. Et primo ad id quod
dicitur ꝙ maior pars collegii congregat col-
legium, reſpõdetur illud eſſe verum quando
congregatio non ſpectat ad alium: vt in pro
poſito, in quo ſpectat ad ipſum papã qui vult
congregare: vt. d. c. ideo el. 1. 2. q. 6. &. 17. di.
per totum. & ſumus in caſu in quo conuo-
cat ſuperior: in quo non loquuntur illa iura,
ſed quando vocantur ab inferioribus. ¶ Non
obſtat etiam quod dicitur ꝙ cardinales eligũt
papam: quia ex hoc nõ ſequitur ꝙ ad eos de-
beat ſpectare concilii congregatio poſtq̃ eſt
papa qui congregat. Nec obſtat quod dicitur
ꝙ nõ eſt honeſtum vt dependeat a facto pa-
pæ qui eſt iudicandus: quia vt dictum eſt/ ip-
ſe poteſt authorizare in facto proprio ad cõ-
gregandum concilium. ſed iudicium de eo
non dependet ab ipſo ſed a concilio: vt in. c.
ſicut. 15. di. ¶ Ad alia motiua facilis eſt reſpõ
ſio: quia vt dictum eſt, ſi papa nõ vult vel de
tractat congregare/ tunc poterunt cardinales
congregare: vt in. d. c. ſi duo, &. c. ſi quis pecu
nia. 79. di. &. ca. in nomine domini. 23. di.
B ¶ Non obſtat ꝙ apoſtoli ſeipſos cõgregarũt:
quia ex hoc non ſequitur ꝙ ad papã non ſpe
ctet conuocatio concilii. Vnde quando ipſe
vult congregare cõcilium/ nec differt vel de-
tractat congregare, requiritur ꝙ ipſe congre
get (vt hodie eſt ſtatutum per plura iura ſu-
pra allegata) etiam ſi contra eum eſſet cõgre
gandum: vt dictum eſt. d. §. hinc etiam, &. d.
c. nunc autem. Item non negatur quin con-
ciliũ ſeipſum poſſit congregare eo caſu quo
papa & alii ad quos ſucceſſiue ſpectat differ
rent congregare: vt dictum eſt. Item in con
gregatione apoſtolorũ erat etiam petrus/ qui
erat caput & princeps. & ideo eius authori-
tate erat huiuſmodi congregatio. Vnde bea-
tus cyrillus in libro theſau. inquit ꝙ apoſtoli
in euangeliis & epiſtolis & in omni doctri-
na affirmarunt petrum eſſe loco domini in
eius eccleſia, eidem dantes locum in omni ca
pitulo & congregatione electione & confir-
matione. Et eo caſu quo papa & cardinales
ſimul vellent concilium congregare, non eſt
dubium quin poſſint.
¶ Non obſtant etiam iura adducta pro im-
peratore ſimiliter contra indubitatum papã.
Quia ad illa reſpondetur fatendo ꝙ pluries
ſunt congregata cõcilia per imperatores: ſed
aut de facto aut authoritate papæ vel papa
poſtmodum ratum habente/ & non propria C
authoritate ipſorũ imperatorũ: & ſi propria
authoritate non fuerunt valida: vt ſupra di-
xi in primo membro in principio. Aliquan-
do enim iura dicunt exequente imperatore:
vt. 16. d. ca. ſexta ſynodus. aliquando dicunt
ſub tali imperatore: vt. d. c. habeo librum/ &
c. quoniam: &. 16. d. c. 1. aliquando dicunt ꝙ
imperator congregauit authoritate papæ. 2.
q. 4. mãdaſtis. ¶ Item quicquid fuerit de iure
antiquo (quia nõ erat facultas cõgregãdi ple
bes: vt in. c. canones. 15. di.) hodie certũ ha-
bemus ꝙ pertineat ad ſolum papam: vt. 17.
di. per totum. ibi alex. in. c. ſynodum, & ſupra
dictũ eſt. ¶ Nec eſt verũ ꝙ conuocatio con-
cilii ſit facti: quia eſt authoritatis: vt. 17. di. c.
1. &. c. nec licuit. 3. di. §. porro. 2. q. 6. ideo el
primo. 2. q. 4. mandaſtis. Et ſi de facto ſit con
gregatio/ non erit concilium ſine authoritate
papæ: vt clare probat tex. in. §. hinc etiã. 17.
di. niſi vt dictum eſt quando detractat cõgre
gare vbi eſt neceſſitas. Et iſta adde ad illa quę
dicta fuerunt in primo membro iſtius princi
palis quæſtionis quando loquimur de vno
indubitato papa. Et ibi plura vide quæ hic
non dicuntur: & hic dicuntur aliqua quæ ibi
non dicuntur per diuerſas doctorum autho-
ritates. D

SED pone ꝙ nec papa nec cardinales
nec imperator curat congregare conci-
lium & imminet neceſſitas (vel propter
ſchiſma vel quia papa eſt hæreticus) quid a-
gendum? Dic ſecundum alexã. poſt petrum
de monte ꝙ prælati ſeipſos congregabunt.
& ſi minor pars ſit prælatorum congregato-
rum aliis recuſantibus conuenire, poterunt
conſtituere maiorem partem cõtumacem &
facere concilium. facit quod dicitur in. c. cũ
nobis de elec. & dixi ſupra. Vel patriarchæ
tanq̃ antiquiores & principaliores (vt in ca.
antiqua de priuil.) congregabũt. Et volentes
facere concilium/ poſſunt impetrare licentiã
a papa: & ſi negat vel eſt periculum ab eo pe
tere licẽtiam, habebitur perinde ac ſi eſſet eis
data licentia/ argumẽto eorum quę ponit car
di. in cle. ne in agro de ſtatu mona. & per ar-
chi. 8. q. 1. quia epiſcopi. Et etiã ſi papa prohi
beret, ex quo imminet neceſſitas/ nihilominꝰ
etiã illa minor pars poterit pronũciare ſe fa-
cere cõciliũ & iuriſditionẽ eſſe ad ſe deuolu-
tam: vt vide latius alex. in. d. c. ſynodum. 17.
di. & vide quæ dicam infra in quæſtione vlte
rius quæro quot debent eſſe præſentes in cõ
cilio, & plene ſupra dixi.

A SED quid ſi papa non vult congregare vel congregato non vult authoritatem interponere, an poterit ad hoc cogi ex quo ſubeſt cauſa legitima cōgregandi & ce-lebrandi conciliū? Dic addēdo ad ſupradicta ꝙ ſic, licet nō precise: quia poſſet pati ſe pot⁹ decoriari, ſicut dicitur de ſeruo nolente adire hæreditatem: vt in. l. cum proponas. C. de hæredi. inſti. & in. l. cum nō ſolum. §. neceſſita-te. C. de bonis quę libe. Cauſatiue tamē cogi poſſet: quia ſi ipſe qui tenetur noluerit/ pote-runt per alium ſuppleri eius vices: ſicut ali-quando iura volunt ſuppleri vices papæ in caſu negligentię in rebus minus arduis: vt in c. ſtatutum de præben. in. 6. Facit quod dicit bal. in. c. licet de elec. in. 2. col. vbi ponit an cogi poſſint cardinales ad eligendum. & dicit ꝙ ſic indirecte vt propria voluntate concor-dent non autem vt cōcordent in eum quem vult populus/ puta in martinum vel tuſchū: quia hoc modo libertas vulneraretur vel ar-ctaretur, quod fit quotiens aliquid extraneū adiicitur vel detrahitur. ff. qui & a quibus. l. ſi optio. ff. de condi. & demonſtr. l. titio centum §. 1. Sic videmus in. c. vbi periculum, ꝙ car-dinales indirecte coguntur per ſubtractionē victualium ad celeriter eligendum: & ſi exi-

B rent conclaue non facta electione/ cogi poſ-ſunt etiā per ſeculares ad reintrandū cōclaue donec cōcordauerint: vt in. c. vbi periculum/ in. §. præterea. & dicitur in cle. ne romani/ in §. porro de elec. Sic & populus ſupplet vi-cem epiſcopi negligentis conuocare alios e-piſcopos ad ordinandum epiſcopum: vt in ca. ſi forte. 65. di. Sic & abbates ſupplent ne-gligentiam epiſcopi: vt in. c. 1. de ſupplen. ne gli. præla. Et maxime quādo eſt cauſa in qua agitur de intereſſe omniū: ſicut in ſimili po-nit glo. de congregatione concilii prouincia lis in. c. cum ſimus cum ſequen. 9. q. 3. Sic & capitulum ſupplet vicem epiſcopi: vt in. c. 1. ne ſede vacante in. 6. & ca. quia diuerſitatem cum ſimil. de conceſ. præben. & bonus tex. in c. ſi epiſcopus de ſup. negli. præla. in. 6. & o-ptimus tex. in. cap. vnico de cleri. ægro. eo. li. ¶ Vnde in propoſito ſi cardinales voluerint/ poterunt ſupplere vices papæ in congre-gando vt dictum eſt, & concilium iam con-gregatum/ ſupplebit vices eiuſdem: & papa ſuſcipiet contra ſe iudicium etiam inuitus. l. inter ſtipulantem. §. 1. de verb. obli. Et datur tunc cautela ꝙ concilium pronūciet papam nolentem authorizare concilium eſſe de hæreſi ſuſpectum: & loco eius concilum authoritatem interponat.

C ¶ Et ſi petatur quomodo authorizet in facto proprio. reſpondeo ꝙ multi ſunt caſus in quibus quis authorizat in facto proprio. & legatus de latere authorizat ſibi ipſi contrahenti nomine papæ. glo. & doc. in. l. ſi conſul. ff. de a-dop. ſic in propoſito ex quo concilium repræſentat vniuerſalem eccleſiam. Item quia ve-nit ſupplendo ad negligētiam papæ, qui etiā poterat in facto proprio authorizare: vt. d. c. cum veniſſent de iudi. & cap. nos ſi incom-petenter. 2. q. 7. Item ſi bene conſideretur/ nō cenſetur authorizare in facto proprio: cum concilium repræſentet vniuerſalem eccleſiā cuius caput eſt chriſtus, nec eſt factum pro-prium alicuius. & quia eſt periculum in ſta-tu eccleſiæ/ poteſt papa cogi præſtare autho-ritatem: ſicut dicimus in tutore qui cogitur authorizare in facto pupilli quando apparet de neceſſitate pupilli: vt dicit bar. in. l. ſi tu-tor. ff. de authoritate tuto. Item eſt cautela ꝙ concilium primo pronunciet ſe legitime cō gregatum, quod poteſt: ſicut quis poteſt ſe pronunciare iudicem competentem: vt in. c. ſuper literis de reſcrip. Et ita fuit factum in concilio conſtantien. vt patet in. 1. ca. tertiæ ſeſſionis.

D ſ ED quia dictum eſt ad quos deuoluitur facultas cōgregandi papa non exiſtente vel nolente: pone ꝙ ſit diſcordia inter imperatorem & cardinales vel inter im-peratorē & patriarchas (quia quilibet in lo-co ſuo vult cōgregare concilium) quid faci-endū? Dic vt dictum eſt ꝙ primo pertinebit ad cardinales: ipſis aūt nolentibus vel negli-gētibus ad imperatorē. Vel ſecundum cardi-nalem primo ad patriarchas poſtea ad imperatorem: deinde ad primates/ poſtea ad archiepiſcopos/ ſucce: ſiue ad alios epiſcopos qui ſeipſos congregabunt: alioquin poſtea ad reges & ad alios principes ſucceſſiue vt conſulatur eccleſiæ. vltimo ad quemq; catholicum potentem. Et licet tunc nullus congreget authoritatiue, tamen per quemcunq; contingat effectualiter congregari cōcilium, ipſum poterit ſubſiſtere pro vtilitate eccleſiæ.

¶ Sed ſi eſſet ſciſſura quæ tēderet ad noxam, nō poſſet fieri diſcordia de loco ſi vacat eccleſia per mortē papę: quia tex. in cle. ne romani prouidet ꝙ ī loco vbi ſedes vacat fiat electio. Sed ſi eſſet incertitudo loci vacationis pro-pter ſchiſma inueteratum, tunc dicendū eſt ꝙ primo pertinebit ad cardinales qui poſſūt

A vocare prælatos,& non ad imperatorem qui
non habet poteſtatem ſuper eos:vt in.c.ſi im
perator.96.di.cum ſimil.⁋ Sed quo ad impe
ratorem & patriarchas, quia hodie forte pa-
triarchis nõ obtemperatetur,dicerẽ ꝙ ad im-
peratorem primo/vt ſupra ſæpius dixi: & vt
dictum eſt / via intimationis & fraternæ re-
quiſitionis. Facit ad hoc.c.ſolitæ de maiori.
& obedien.

DIXIMVS SV-
pra ꝙ duobus cõten
dentibus de papatu ſi
neuter vult conciliũ
congregare pro ſedã
do ſchiſmate / cardi-
nales illud congrega
bũt: quæro nũc quid
ſi duo electi eſſent in
quaſi poſſeſſione papatu s & nollent congre-
gare? Dic ꝙ deuoluitur congregatio ad car-
dinales ſecũdum cardi.in.d.c.licet in.9.quæ-
ſtione/& ſupra dictum eſt.Et ſi cardinales eſ
ſent diſcordes,dicit cardi.in.d.c. licet in.4.q.
trac.ꝙ imperator cõgregabit. allegat.c.ſi.65.
di.& bal.idem tenentẽ in.c. paſtoralis de re-
ſcrip.& ponit petrus de monte in ſua monar
B chia in ſexta charta in quæſtione ad quẽ ſpe-
ctet cõgregatio concilii.⁋ Ego fateor ꝙ quã-
do cardinales nollent congregare/ vel eſſent
diuiſi æqualiter in collegio/vel detractarent/
vel eſſent notorie negligẽtes,imperator poſ-
ſet congregare quando ſubeſt cauſa legitima
congregandi : vtputa quia papa eſt hæreti-
cus vel quia occurrit caſus fidei, vt dixi ſu-
pra in quæſtione ſed pone ꝙ inter duos : &
primo articulo ſiue membro quãdo eſt vnus
indubitatus papa. Ad quod facit.d.ca. ſi quis
pecunia.79.di.&.c.nos ad fidem.96.di.&
§.hinc etiam.17.di.cũ ſimil. iuribus in qui-
bus imperator reperitur congregare conci-
lium, maxime illis quæ loquũtur per verba
ſub tali imperatore:vt in.c.habeo librum. &
in.c.quoniam.16.di.& per verba præſidente
tali imperatore: vt in.c. ſexta cum ſimil. 16.
di.& voluit cardi.de turre cre.in.c.8.in verſi.
ad ſeptimam . ⁋ Et tunc procedunt rationes
cardi.florẽ.in.d.c.licet: ꝙ quantũcunq; impe
rator ſit laicus, tamẽ quando agitur de cauſa
fidei & de papatu permiſſa eſt laicis principi
bus poteſtas ſuper clericos:vt in.d.c. vbi pe-
riculum,& cle.ne romani.§. porro. maxime
imperatori,qui eſt aduocatus & defenſor ec-
cleſiæ:vt in.c. venerabilem de elec. & in cle.
1.de iureiurã.& do.in.c.eccleſiæ meç.96.di.
& in ca. tibi domino. & in. c. ego ludouicus C
63.di.cardi.in cle.1.§. dudũ de iureiuran.&
inno. in.c. licet ex ſuſcepto/ de foro compe.
Et tenetur defendere vniuerſum clerum: vt
in.c.bene quidem.96.di. & maxime cum tra
ctatur cauſa fidei:vt in.c. vbinam legiſtis ea.
di.Quod & videtur voluiſſe bal. qui notabi
liter loquitur in materia in.c.olim de reſcrip.
dum finaliter dicit ꝙ ſi nolunt vti rationibus
compeſcentur armis/per.l. nullus. C. de iu-
dæis.& latius in.c.paſtoralis eo.ti.Quaſi ve-
lit quando papa non vult congregare & ſub
eſt cauſa/ꝙ principaliter ſpectat congregatio
ad cardinales:alioquin ad imperatorem.
¶ In caſu autem propoſito non credo ita ab-
ſolute ꝙ imperator habeat congregare . ſed
credo ꝙ primo inducẽdi ſint cardinales ad cõ
cordiam maxime vbi diſcordia eſſet tantum
de appẽditiis(ſcilicet de loco & tempore)&
eſſent cõcordes ꝙ concilium cõgregaretur.
videmus enim in ſimili ꝙ ratione ſcandali &
publici intereſſe quis cõpellitur ad pacẽ: vt
in.l.congruit/ibi bar.ff.de offi.præſi. & ca.cũ
inter de elec.& in authen.de mãdatis prin. in
§.deinde. & quod dicitur in ru.de treuga &
pace per abbatem.& per bar.in.l. furti.ff. de
iis qui notantur infa . & per albericum in. l.
æquiſſimũ.ff.de vſufruc.cum ſimil.& in pro D
poſito ad hoc bonus tex.in.c. placuit. 90. di.
etſi non directe/ ſaltem per indirectum . Ad
quod facit quod ipſemet cardi.dicit(quod in
ſimili notatur in.d.c. vbi periculum) ꝙ ſicut
cardinales cogũtur per indirectum per ſub-
tractionem victualium vt eligant papam,eo
dem modo poſſunt per indirectum cõpelli
vt ingrediantur conclaue: & ſi aliqui ſunt e-
greſſi ꝙ denuo ingrediantur,ne ſint melioris
conditionis nõ parentes q̃ ſe offerentes.Pro
hoc adduco etiam in ſimili quod dicit domi.
in.c.propter el.1.18. di. in finalibus verbis.
vbi dicit argumẽto illius tex. ꝙ ſi eccleſia ca-
ret paſtore / poſſent archiepiſcopi & prima-
tes congregare conciliũ.quod inducit ad cõ-
cilium piſanum . Vnde non videtur velle ꝙ
incontinẽti poſſit ſe intromittere imperator
in omni caſu. quod & videtur voluiſſe bal.
in.d.c.olim.¶ Item eſſet prius habẽda conſi
deratio an maior pars collegii voluerit con-
gregare:quia tunc tanq̃ factum prius a colle
gio fieri debet congregatio: vt in ti.de iis quę
fiunt a maiori parte . Vel ſi eſſent cardinales
diuiſi in obediẽtiis/& maior pars vnius obe-
dientiæ adhæreret alteri integræ parti, tunc
cõgregatio facta per illam partem integram

iunctã cũ maiori parte alterius obediẽtiæ an-
A re imperatorẽ/forte valeret ſi ꝑ hoc tolleretur
ſchiſma: vt quia ſequeret̃ vnio obedientiarũ.
¶Et forte idem eſſet dicendum quando car-
dinales eſſent negligentes: ſcilicet ꝙ non in
continenti ſe intromittet imperator, ſed con
ſiderabitur cauſa propter quã protrahunt, &
ſi eſt notabilis negligentia necne. Item quia
ſecundum ꝙ dicit cataldinus in allegationi-
bus factis pro eugenio, poſt cardinales ſpe-
ctabit congregatio ad patriarcham conſtanti
nopolitanum, qui habet primam ſedem poſt
romanam: vt. 22. di. c. 2. cum duobus ſequẽ.
Et hoc forte melius ſecundum illa tempora/
quibus florebat illa eccleſia: vt videtur velint
domi. in. d. c. propter ea. 1. in fi. 18. di. Sed ho-
die forte loco illius ad alios primates ſi vellet
pertinebit ad quos rationabiliter prius defer
retur q̃ ad laicos. ¶ Sed ſi bene aduertatur,
doc. videntur præponere imperatorem pri-
matibus: quod videtur rationabilius propter
maiorem facilitatem, quod oſtẽdit alex. in. c.
1. 17. di. & cardi. de turre cre. in li. 3. de pote-
ſtate papæ ca. 8. & dixi paulo ante ſupra in
quæſtione ſed pone &c. pluries tenẽdo iſtam
partem ꝙ primo pertineat ad imperatorem.
Vno tamen caſu poſſet eſſe vera opinio ca-
B taldini, quando concilium eſſet congregan-
dum ſuper rebus concernentibus perſonas
eccleſiaſticas/ & ſuper rebus ſpiritualibus &
eccleſiaſticis nihil tangentibus laicos: vt in ſi-
mili dixi ſupra ĩ illo articulo qui poſſunt in-
tereſſe cõcilio: ſiue in illo qui ſunt neceſſario
vocãdi ad cõciliũ. Et iſta adde ad illa quæ ſu-
pradicta fuerũt in illo articulo de duobus cõ
tẽdẽtibus de papatu/ in q̃ſtione ſed pone ꝙ in
ter duos cõtẽdẽtes. Sed ſi nõ fuiſſet ſeruatus
iſte ordo/ & imperator primo cõgregaret vel
primates, nõ credo ꝙ propterea deberet cõci
lium diſſolui: quia & imperator ſupplet ne-
gligentiam eccleſiaſticorum/ & alii eccleſia-
ſtici habent ſupplere maiorum negligentiã:
vt ſupra ſatis dictum eſt, de quo vide quæ ibi
ſupradicta fuerũt. Et ad præmiſſa facit quod
ponit do. in. c. 1. in. 4. col. de ſup. negli. præla.
in. 6. Et quod dicitur in. c. 1. de treuga. & pa-
ce, ꝙ non pro omni negligentia prælatus de-
ponitur (vt in. c. quicquid in glo. 1. q. 1.) ſed
ſolũ pro graui & tali vt videatur deducta in
delictum. Ad hoc quod dicit abb. in. c. ea quæ
de ſtatu mo. & bal. in. l. mãcipia in verſi. quæ-
ro an officialis. C. de ſeruis fugi.
¶Poſſent etiã induci cardinales vt deputarẽt
vnum vicarium ſiue adminiſtratorem/ ſi eis

videretur expediens: quia ex quo duo cõten- C
dunt de papatu/ eccleſia dicitur quaſi vacare:
vt in. c. 1. de ſchiſma in. 6. & in. c. ſi duo. 79.
di. Ideo videtur ꝙ poſſint deputare admini-
ſtratorem donec interim congregetur con-
cilium & cauſa in eo expediatur: vt in ſimili
vult inno. in. c. 1. ne ſede vacante, & quod di
citur per archi. in. c. pontifices. 7. q. 1. & in. c.
obitũ/ & in. c. ſi. 61. di. & in. c. is cui de elec. in
6. Et vt facilius expedire poſſint quæ veniunt
facienda pro electione vnius veri pontificis,
omnia quæ ſunt cõſequutiua ad electionem
videntur eis licere: vt dicit idem cardi. in. 3.
q. dicti tractatus, quia vt ipſe dicit non ita po
teſt limitari collegium cardinalium ſicut in-
feriora alia collegia quibus hoc prohibetur
in. c. ſi. de ſup. negli. præla. in. 6. ¶ Quod etiã
tenuit petrus de ancha. in quodam tractatu
ſchiſmatis in. 6. q. vbi vult ꝙ ſiue papa ſit ca-
ptus a ſchiſmaticis hæreticis vel paganis ſiue
ſit factus demens fatuus vel furioſus ſchiſma
ticus vel hæreticus (quod intelligo notorie)
iuriſditio deuoluitur ad collegium cardina-
lium, qui poterunt deputare vnum vicarium
qui adminiſtret. Allegat in argumentum. c. ſi
epiſcopus de ſup. negli. præla. in. 6. dicens ꝙ
nec hoc caſu habet locum prohibitio cle. ne
romani. §. irritum: nec. §. iidem quoque. c. vbi D
periculum de elec. in. 6. Nam dicit ꝙ in caſi-
bus prædictis ceſſat ratio illorum iurium/
quæ loquuntur quando veriſimiliter vacatio
eſt parum duratura: vt in fine. d. cle. ſed in ca
ſibus prędictis (captiuitatis &c.) nõ ſperatur
liberatio de proximo. Si ergo habet locum
d. §. iidem quoque quando imminet neceſſitas
defendendi terram eccleſiæ vel eius partem,
multo magis quãdo imminet vniuerſalis ec-
cleſiæ neceſſitas: quæ in propoſito quia incertũ
eſt quanto tempore ſit duratura, habetur pro
perpetua. l. ſuſt icit. ff. de condi. indebi. notat
in cle. etſi principalis de reſcrip. Quinimo in
d. q. videtur dictus petrus plus velle, ꝙ in di-
ctis caſib⁹ ſuccedat collegiũ cardinaliũ in ad-
miniſtratiõe ẽt in caſib⁹ ſpecialiter reſeruatis
papæ: ita vt poſſint etiã cognoſcere de appel-
lationibus deuolutis ad papã/ confirmare ele
ctiones prælatorum immediate ſubiectorum
papæ/ & conferre beneficia reſeruata. Super
quibus vlterius in præſentia non me diffun
do: verũ infra in loco ſuo aliquid dicã. ¶ Et
aliqui allegant ꝙ contrariũ eius quod dicitur
de furioſo/ videtur velle calde. in. c. licet de
elec. Sed ibi calde. non loquitur niſi de hære-
tico: & dicit quòd ſi ei obiicitur hæreſis/ &
probabiliter

A probabiliter dubitatur an opinio quam tenet
ſit hæretica, interim debet admitti ad regimē:
& multo fortius ſi fuit admiſſus perſeuera-
bit, & adminiſtrabit omnia q̄ ſpectāt ad papa
tum. de quo ibi per eum: ſuper quo vide ibi
doc. Sed ad propoſitum dubium vide glo. in
c. nullus. 79. di. & quod dico infra in quæ
ſtione ex quibus cauſis poſſit concilium con
gregari. & latius in illa quæſtione quid ſi pa-
pa efficitur furioſus vel demens vel inutilis
vel capitur ab hoſtibus.

¶ Ex quibus etiam ſequitur notabilis limita-
tio ad. d. c. ſi. ꝙ licet / alias eccleſiis cathedrali-
bus non poſſit dari viſitator ſiue adminiſtra-
tor ſede vacante (quia ſpectat ad papam) ta-
men vacante ſede apoſtolica quod eſt ma-
ius poterit collegium cardinalium deputa-
re viſitatorem qui eſt idem quod adminiſtra-
tor: vt notāt do. ibi in. d. c. ſi. & notat in. c. ſi
cui de elec. in. 6. Quod dictum licet ſit nota
bile, tamen non credo verum / maxime in ca
ſu ſchiſmatis ſeu hæreſis papæ & ſimilibus,
prout inferius dicam. quia talis adminiſtra
tor poſſet eſſe cauſa vt diutius nutriretur
ſchiſma, & vt augeretur: q̄a ſi prius erāt duo
contendentes de papatu / viderentur poſtea
B eſſe tres. prout euenit tempore gregorii. 6.
qui ſibi ſubſtituit in ſpiritualibus vnum ad-
miniſtratorem, cum quo & quodam alio fuit
ei poſtmodum contentio de papatu.

¶ Poſſent etiam induci cardinales vt concor
diter facerent vnam prouiſionem ſiue ordi-
nationem vel ſtatutum ꝙ quicquid faceret
maior pars ipſorum comparatione minoris
(quantumcunq; non eſſet maior pars vni-
uerſitatis totius collegii) pro tollenda diſcor-
dia valeret: quia tunc valeret votum maioris
partis quantumcunq; non eſſet maior pars
collegii. Ita dicit glo. in. c. ſi cui in verbo præ-
ter de elec. in. 6. ponit abb. in. c. conſtitutus de
appel. & ibi lanfrancus, & idem abb. in. c. ec-
cleſia el. 1. de elec. & ponit oſtien. in ſumma
de elec. in. §. qualiter, verſi. & nota, alias quid
ſi duobus. Sic enim dicunt doc. in. d. c. ſi cui.
valebit quod fit ab vno ex canonicis ſi cano-
nici prius ſtatuant omnes ſimul congregati
ꝙ omnes debeant comparere ad eligendum
in certa die: & ſi vnus tantum canonicus
venerit habeat vocem omnium aliorum &
cenſeatur totum capitulum & electio facta
per ipſum valeat, & valebit iſto caſu electio
vnius tantum comparentis: ex quo nullus
alius comparet. Et ita dicit lapus abbas ob-
tinuiſſe, & refert ibi domi. Idem dicit inno.
in. c. cum nobis de elec. ſi eſt periculum in
mora / & eſt res in vltimo momento præfixi C
termini, etiam ſine alia deliberatione prius
per canonicos facta: quia vniuerſitas reſidet
in vno. 65. di. c. ſi. l. ſicut. ff. quod cuiuſq; vni-
uerſitatis nomine. Et ſic licet non valeat fa-
ctum a maiori parte capituli niſi ſit ſanior &
maior pars totius capituli (vt in. c. 1. de iis
quæ fi. a ma. par. cap. l. nulli. & l. plane / ibi glo.
ff. quod cuiuſq; vniuer. no.) hoc eſt eorum
qui interſunt in capitulo, quod capitulum
conſtituitur ex præſentibus vt dictis iuribus
& in. d. c. eccleſia: dummodo præſentes cō
gregati ſint duæ partes conuocandorum ip-
ſius collegii vniuerſitatis ſiue capituli. d. l. nul
li & l. plane / & glo. & doc. in. d. c. 1. & glo. &
doc. in. c. cum inter vniuerſas de elec. & in. l.
3. ff. de decretis ab ordi. faci. tamen in propo
ſito factum a maiori parte præſentium (q̄uis
non ſit maior pars totius colllegii) valebit
propter huiuſmodi ordinationem. Vnde li-
cet in electione papæ requiratur ꝙ duæ par-
tes collegii conſentiant, poſſunt tamen cardi
nales ſtatuere omnes ſimul ꝙ electus a mi-
nus q̄ duabus partibus ſit papa. Et ita inter-
dum ſeruatur: vt dicit compoſtel. in. c. licet
de elec. & ſequuntur ioan. an. anto. ioan. de
immol. & abb. ibi. & refert glo. illa in. d. c. ſi D
cui. & glo. in verbo reprobamus, & doc. in
cle. 2. de elec. ¶ Adde tamen quod in electio-
ne papæ voluit cardi. in cle. 2. de elec. ꝙ ex
quo cardinales non tenentur aliter vocare
abſentes, licet per. d. c. vbi periculum / tenean
tur per decem dies expectare eos nihilomi-
nus præſentes conſtituunt collegium ſoli:
quia in actibus etiam in quibus debent vo-
cari abſentes, non computantur in numero
niſi ii tantum qui debent vocari: vt in. c. quia
propter de elec. in verbo debent. & ſic cum
dicitur ꝙ de iure debent eſſe præſentes duæ
partes totius collegii (vt. l. plane. ff. quod cu-
iuſq; vniuer. no.) non intelligitur ꝙ ſint in
parte abſentium computandi illi qui non
debēt vocari. Allegat inno. in. c. eccleſia el. 2.
de elec. in verbo contemptum. Vnde mul-
to magis in propoſito videtur ꝙ poſſint ſta-
tuere quod dictum eſt pro concilio congre-
gando: & multo magis valebit, quia hoc ten-
dit ad vtilitatem vniuerſalis eccleſiæ / vt ceſ-
ſet diſcordia inter cardinales. Ad quod facit
per locum a minori ꝙ quando eſt ſtatutum
ab oībus de collegio ꝙ nō valeat quod fit niſi
oēs conſentiant / non valebit vno poſtea di-
ſcordante a toto collegio, & tamen ſi agatur

P

de vtilitate eccleſiæ valebit non obſtante ſta-
A tuto: vt dicit abb. in dictis locis. & bene faci-
unt quæ ipſe ponit in allegationibus in con-
cilio baſilien. in reſponſione ad quartum ca-
ſum. igitur in propoſito propter periculum
eccleſiæ & vtilitatem quæ ſequitur valebit:
quia imminet neceſſitas eccleſiæ, & quia ſic
tollitur diſcordia cardinalium. ¶ Vbi autem
nollēt hoc facere nec cōcordare/ & appareret
ꝙ facerent animo diffugiendi(vt in ſimili di
cit bal. in. d. c. olim)tunc vt ſupra dictum eſt/
poterit imperator cum aliis prælatis concili-
um congregare.

¶ Aduerte tamen ꝙ illud quod dico debere
eſſe duas partes conuocandorum præſentes
vt poſſit dici concilium, intelligendum eſt
in caſu propoſito qn̄ ob defectū papæ alius
cōgregat conciliū. Secus vero vbi concilium
congregatur ad mandatum papæ: quia ſupe
rior poteſt eos conſtituere contumaces. Vn-
de alii non venientes videntur ſe feciſſe alie-
nos, & ſufficit ſi præſentes non ſint duæ par-
tes: vt in. c. cum nobis olim/ & quod ibi dicūt
doc. de elec. ad hoc. 23. q. 4. guiliſarius. Et ſic
intelligi debent omnia iura quæ exprimunt
numerum epiſcoporum qui conciliis inter-
fuerūt. in quibus apparet ꝙ interdū fuerūt in
paruo numero: vt in. c. ſexta. 16. di. & nō fue
B runt duę partes oīm de vniuerſo orbe cōuo
candorum: quia fuerūt vocati authoritate pa
pæ, cuius vocatio eſt authoritatiua, alia vero
quæ fit per inferiores/ eſt potius quædā requi
ſitio ſiue denunciatio: vt ſæpius dictū eſt per
notata per inno. in. d. c. cum nobis. Et ideo nō
proprie conſtituunt vocatos in contumacia
ſicut fit in vocatis a papa: ſed potius dicuntur
vocati ſeipſos facere cōtumaces, vt ipſis poſt-
poſitis præſentes poſſint procedere. ¶ Si ve-
ro oēs cardinales eſſent cōcordes ſede quaſi
vacante/ vel eo caſu quo ad eos eſt deuoluta
poteſtas congregandi, forte idem eſſet: cum
tunc videatur ꝙ poſſint vocare per viam ci-
tationis authoritatiue & per viam præcepti
(vt dictū eſt ſupra in articulo de forma citan
di)maxime in terris eccleſiæ. Et per hec limi-
ta oīa illa iura quæ requirūt duas partes con-
uocandorū: vt non procedant in papa, ſed in
inferiori.

¶ Adde tamen quod in lucubrationibus ioā.
milis aduocati cōſiſtorialis(cuius repertorio
vtimur)repperi manu eius propria ſcriptū:
ſcilicet ꝙ illud quod dr̄ duas partes conuocā
dorū debere eſſe præſentes vt faciāt collegiū
eſt verum in vniuerſitatibus laicorū: ſecus au C
tem in collegiis & capitulis eccleſiarū. allegat
inno. in. c. cum nobis. Item dicit eſſe ſecus in
conciliis generalibus, in quibus non reperi-
tur ꝙ duæ partes totius mundi conueniant.
imo ſufficit ꝙ aliqui licet numero pauci ſint
præſentes: & aliis non venientibus in termi-
no aſſignato, qui venerūt repn̄tant abſentes.
allegat. c. ſexta. 16. di. vbi reperitur ꝙ cōciliū
generale fuit factum interdum cum. 96. epi-
ſcopis, qui ſunt parua admodū pars reſpectu
epōrum totius mundi. Et ſic ex his apparet ꝙ
non eſſet proprie limitatio ad illa iura & glo
ſas quæ requirūt ꝙ ſint duę partes præſentes,
ſi non habent locum in capitulis eccleſiarum
ſed tantum inter laicos: quia concilium gene
rale non eſt collegium laicorum ſed eccleſia-
ſticorum. ¶ Tu in hoc conſidera quod dicit
abb. in. c. cum omnes de conſti. & feli. ibi, ꝙ
aut eſt maior de vniuerſitate qui habet facul
tatem citandi & mulctandi. & tunc ad citatio
nem illius non venientes conſtituunt ſe alie
nos: & præſentes etiam ſi non ſint duæ par-
tes poſſunt actum explicare, vel maior pars
ipſorum: quia ipſi faciunt capitulum, & ab-
ſentes conſtituunt ſe contumaces / & non
computantur tunc in numero duarum par-
tium, allegat glo. in cle. vt circa de elec. & ioā. D
an. in. c. in cauſis de elec. & idem dico in con-
gregatione concilii generalis ratione impoſ-
ſibilitatis per dictum ioan. milis ſupra. Aut
non eſt aliquis ſuperior ſed collegium vel
vna pars vult aliam congregare. & tunc quia
eſt quædam requiſitio(vt. d. c. cum nobis)re
quiritur ꝙ ſint præſentes ad minus duæ par-
tes congregandorum. Et hoc niſi inſtaret tē-
pus alias præfixum ad actum expediendum
& periculū eſſet in mora vel actus poſtea vl
terius expediri non poſſet: vt in. c. cum inter
vniuerſas. & d. c. cum nobis de elec. & d. c. cū
omnes de conſti. Et per hoc patet qn̄ valebit
conuocatio ad concilium facta per cardina-
les eo caſu quo eſt facta ad eos deuolutio/
prout. d. §. iidem quoqꝫ & per ſupradicta. &
vide quæ infra dicuntur in quæſtione quot
debeant eſſe præſentes in concilio vt conſti-
tuant concilium.

VLTERIVS quæro pone ꝙ
duo ſunt in diſcordia papatus
& quilibet in poſſeſſione par-
tis & cōueniūt cū cardinalibꝰ q
libet cū obediētia ſua in vnū lo
cū vt qd̄ decreuerit de cōuocādo cōcilio fiat:

A vtrum ſufficiat maior pars omnium ſimul iunctorum / an requiratur maior pars vtriuſq; obedientiæ de per ſe ? Caſum habes multum notabilem ꝙ ſufficiat maior pars omnium cardinalium in vnum iunctorum ſicut erant prius/ & ꝙ non requiratur maior pars vtriuſq; de per ſe,in.c.1. & ibi nõt anto.de paroch. Et ad propoſitum huius quæſtionis vide quæ dico infra in quæſtione quã do vota darentur per nationes/ quomodo diceretur maior pars. de quo vide quæ dicuntur in cle. plures de iurepatro. & latius per feli.in.c.paſtoralis in fine de reſcrip.

VLTERIVS quero pone ꝙ duo ſint in diſcordia papatus & nullus ſit in poſſeſſione, quis tunc congregabit concilium ? Dicerem ꝙ aut eſt clarum quiſnam habeat bonum ius in papatum, & ille indubitanter congregabit concilium,ex quo notorie conſtat ꝙ eſt verus papa: & alius non poterit eum impedire. pro hoc tex.in.c.in nomine domini.23.di. Aut non conſtat quis ſit verus papa / & eſt dubium quis habeat bonum ius in papatum. & iſte videtur caſus quem mouit glo. in.c.ſi duo.79.di. vbi dicit glo, concilium conuocandum ad cognoſcendum quis eorum ha-
B beat ius: quis autem habeat congregare non declarat.

❡Sed dicerem ꝙ iſto caſu cardinales congregabunt: quia ex quo neuter ipſorum poſſidet aliquam partem / & per nullam partem reperitur aliquis ipſorum receptus, habetur eccleſia pro vacante: & ideo ſicut electio ſpectat ad cardinales & rurſus ex quo cardinales habent in arduis periculis prouidere eccleſia vacante (vt in c.vbi periculum in.§. iidem quoq; de elec.in.6.) ipſi cõgregabunt. Facit bene tex.in.c.ſi epiſcopus de ſup.negli. præla.eo.li.& in.c.ſi cui de offi.dele.eo.li. Et cum iſta ſint conſequentia ad electionem,nõ cenſentur eis prohibita, ex quo ſedes iſto caſu dicitur vacare: cum non poſſint aliter prouidere,& ſi alium eligerent nõ ſedaretur ſchiſma. Et ad hoc faciunt omnia quæ dicta ſunt ſupra in verſi. ſed pone ꝙ inter duos contendentes de papatu in reſponſionibus ad motiua adducta pro cardinalibus,& in reſponſione ad. §. irritum in cle. ne romani. ¶ Et hoc tenet etiam roſellus in ſecunda col. in.4.q. illa ratione: quia ius conuocandi non poteſt ſpectare ad illum qui non eſt in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſditionem quantũcunq; haberet bonum ius,per.c.cum eccleſia
C &.c.cum olim de cauſa poſſeſ.& proprie. & c.querelam de elec.& dicta in.l.barbarius de offi.prætto.&. c.nihil de elec. ¶ Sed iſta ratio eius i propoſito ita gñaliter poſita inter duos contendentes/non ſatisfacit: quia poſſet eſſe caſus in quo nulla ſubſiſtente quaſi poſſeſſione inter duos cõtẽdentes de papatu / poſſet quis exercere iuriſdĩtiõem: vt in primo caſu qñ inter duos contendentes nullo exiſtente in poſſeſſione conſtaret notorie quis eſſet verus papa: vt in primo membro dixi per tex. in.d.c.in nomine domini. Imo tunc congregãdo acquirit quaſi poſſeſſionem: quod fieri põt/vt ſupra diximus,de quo in.c.cõſultationibus de iure pa.cum ſimil.& infra proxime dicitur.

❡Sed vr̃ præmiſſis & glo.in.d.c.ſi duo/obſtare quod not.anto.in.c.licet de elec. qui dicit ꝙ cũ papa non habeat ſuperiorem,vbi eſt aliquod dubiũ de viribus electionis eius/de hoc non cognoſcit conciliũ vel alius viuens: quod dicit notandum cõtra illos qui dicũt congregandum conciliũ. ¶ Sed ego intelligo antonium qñ contra vnũ papam receptum aliquis vellet opponere de viribus electionis: & nõ qñ eſt contentio inter duos de papatu/ vt loquitur illa glo.in.d.c.ſi duo. Quinimo plus D
videtur voluiſſe cardi.alex.in.c.ſynodum in 3.col.17.di.ꝙ quando conſtat quis ſit verus papa / ille conuocabit quantumcunq; alius ſit poſſeſſor: quia tunc ille omni conatu eſt eiiciendus. De quo cogitandum: quia dictũ eius procedit quando alius eſt notorius intruſus: vt in.c.ſi quis pecunia.79.di. ¶ Nec in propoſito reſponſio per roſellum data ad d.c.in nomine domini ſatisfacit: quia dicta reſponſio habet ſolum locum quãdo eſt probabile dubium quis ex contendentibus ſit papa: & conuenit ad iſtud ſecundum membrum (in quo tãtum ipſe loquitur) & nõ ad primum quando conſtat ꝙ alter eſt verus papa.

❡Et ſic patet ex præmiſſis ꝙ quando eſt quæſtio de papatu etiã inferior cõgregat cõciliũ: vt dictum eſt ſupra,& ponit ioã.an.in.c.licet/ in verbo cardinalibus de elec.& ibi ẽt flo. & dr̃ in.c.1.de renũ.in.6.& in.d.c.ſi duo.79.di. & bal.in.c.olim de reſcrip. ¶ Notãdum eſt tñ temperamentum datũ per eundem roſellum ad dicta inno.in.c.2.de in integ.reſti. & ad dicta doc. poſt inno. in.c.cumana. Quod temperamentum vtroq; modo eſt notabile & menti tenendum. Primo quando vult

A ꝙ illud quod dicunt doc. in. c. cumana & in. c. transmiſſam de elec. & in. c. conſultationibus de iurepatro. (ꝙ proprietarius poteſt actum exercere & adipiſci poſſeſſionem & gerere quæ ſpectant ad eum nullo alio exiſtente in poſſeſſione) ſit verum quando nullus alius apparet contradictor. Secundo dum vult dictum innocen. in. d. capitulo. 2. de in integr. reſti. (ſcilicet quòd quando vterq; contendit ſe poſſidere vel vterq; prætendit ius habere & neuter eſt poſſeſſor/ vel qñ eſt contentio inter eum qui prætendit ſe poſſeſſorem & inter proprietarium & eſt dubium tam de poſſeſſione quàm de proprietate, capitulum admittit vtrumq;: d vocem dandam cum proteſtatione ꝙ illius cenſeatur vox quem conſtabit eſſe verum poſſeſſorem vel proprietarium/ vt in. d. c. cumana. intelligendo ſemper ꝙ quaſi poſſeſſor præfertur proprietario: vt in. d. c. conſultationibus/ & c. cum eccleſia de cauſa poſſ. & proprie.) non habere locum inter duos contendentes de papatu: quia nullus debet admitti ad adminiſtrandum. Facit ad hoc bona glo. in. c. non autem. 7. q. 1. Ergo vtroq; modo eſt notabilis limitatio in caſu eius/ quando eſt dubium quis ſit verus poſſeſſor vel titularis.

B Pro quo facit tex. & ibi dicta in. l. fi. C. de edic. diui adria. tollen. & inno. in. c. in præſentia de proba. Item facit quod ponit archi. in. c. eum qui de præben. in. 6. iunctis iis quæ ibi dicit ioan. an. videlicet ꝙ licet electus & confirmatus habeat adminiſtrationem, tamen ſi propria authoritate intret poſſeſſionem/ incidit in pœnam illius tex. Quod intelligit ioã. an. interueniente violentia, & non aliter. de quo per cardi. in cle. vt ii qui. §. illi/ de æta. & quali.

¶ Et hoc arguit ꝙ vera ſit opinio illorum qui voluerunt ꝙ vbi eſt controuerſia de poſſeſſione eligendi/ tunc iudex debet prohibere vtrũq; eligere argumẽto. l. penultimæ. ff. de aqua quoti. & æſti. vt refert inno. in. fi. d. c. 2. de in integ. reſti. Qui dicit illos male intelligere illam. l. quia erit vera opinio in caſu iſto quando ſunt duo contendentes de papatu & eſt dubium quis ſit verus papa: quia debent prohiberi ne aliquis ipſorum adminiſtret. Pro hoc tex. in. c. ſi duo. 79. di. & quod ibi dicit alex. & multum bene tex. iuncta glo. in. c. non autem. 7. q. 1. quam vide. Et ſic temperatur. c. in nomine domini. 23. di. ¶ Quando autem conſtaret notorie ꝙ alter eſſet verus papa, non obſtante contradictione alterius/ tunc habebit locum, c. in nomine domini. quia non obſtan. contradictoribus, poterit verus papa adminiſtrare & concilium congregare. C Faciunt quæ dicta ſunt ſupra in quæſtione de duobus contendentibus in verſi. ſed pone ꝙ inter duos &c. maxime per abb. in. c. ſi conſtiterit in vltima lectura ad illum tex. in ſecunda col. de accuſa. Et hoc tenuit pe. de ancha. in trac. ſchiſmatis in. 9. col. vbi dicit ꝙ tunc eſt imputandum ſchiſma illi qui eſſet minus canonice electus, & deberet eiici omni conatu. allegat. d. c. ſi quis pecunia. 79. di. Et hoc voluit cardi. de turre cre. in. 8. c. trac. de concilio, in verſi. ad ſextam rationem. qui dicit ꝙ tunc non eſt neceſſaria concilii congregatio ad inquirendum quis ſit verus papa, ſed ad eiiciendum intruſum/ & ad mandandum quòd omnes fideles pareant & obediant vero papæ. Et ita dicit legi factum tempore damaſi contra vrſinum: & tempore cornelii contra nouatianum. Et de tali contentione dicit non loquitur. c. ſi duo. 79. di. ſecundum gratianum ibi in. §. ſequenti. Et iſta in effectu fuit mens alex. in. c. ſynodum. 17. di. in. 3. col. qui loquitur quando clare conſtat ꝙ vnus fuit canonice electus per duas partes/ & alius non qui eſt intruſus.

¶ Et prædicta omnia limita niſi duo contendentes de papatu/ eſſent electi contra fas temeritate concertantium: vt in. d. c. ſi duo. 79. di. Quod intelligo non ſolum quando conſtat ꝙ neuter illorum eſt electus a duabus partibus cardinalium (vt videtur intelligere illum tex. ibi glo. & egidius bellamera, licet nondum emanaſſet. c. licet de elec. & alex. in d. c. ſi duo) ſed etiam quando aliũde conſtat indubitanter & clare non ſolum ex nullitate electionis ſed etiam ex alio capite ꝙ nullus ipſorum eſt papa: alioquin ille tex. nullam decideret difficultatem nec aliquam afferret vtilitatem: tex. autem ad eum ſenſum referri debet per quem pinguius & vtilius ſubuenit. l. 1. in fi. ff. ad municipal. ponit zenzelinus in cle. 1. de præben. Item ſecundum aliquos poteſt intelligi vt prouideat ille tex. quando factum eſſet tam antiquum & intricatum & contineret tot dubitationes hinc inde vt non poſſit declarari: ſicut fuit tempore ſchiſmatis inter gregorium. 12. & benedictum. 13. Quod videntur innuere verba illa forte contra fas/ ibi poſita: quod verbum forte/ dubitationem notat. D ¶ Quinimo & per antiquos aliquos fuit intellectus ille tex. etiam vbi timeretur

A ſcandalum ſi alter eorum remaneret: & allegatur ibi ꝙ ita notauit dominus perciualus de mediolano. & tenet cardi. ibi ſecūdum ꝙ notat alexan. in primo notabili ibi. & glo. in c. ſi forte. 63. di. in verbo nullus, quando allegat tex. in d. c. ſi duo, tunc enim dicit aliquid detrahendum ſeueritati, vt in ca. vt con ſtitueretur. 50. di. Quam glo. pro ſingulari allegat abb. in illis ſuis allegationibus pro defenſione concilii baſilienſis. Qui illam intelligit etiam ſi altera ex dictis electionibus teneat: ſecundum ꝙ eum referēdo facit magnum feſtum feli. in c. 2. in 3. colum. de praeſcrip. Quod eſt notandū ad illa quae ponuntur in c. ſane de tempo. ordi. & in ca. qui ſcandalizauerit/ de regu. iur. Quinimo cardina. ibi intelligit etiam in caſu quo eſt incertitudo de iure apud doctos & graues viros, vel quo eſt incertitudo ratione facti ita intricati ꝙ veritas nō poſſet elici. Alioquin nō deberet noua electio fieri: ſed prius per concilium eſſet terminandum quae ambarum electionum valeret: vt videtur velle glo. in d. ca. ſi duo. & egi. & alexan. ibi per c. conſideramus, & c. auditis de elec.

¶ QVID autem de duobus electis in imperatores qui dant priuilegia/ vtrum valeant? B Vide oldra. conſi. 22. & 23. vbi videtur tenere quòd non, & ꝙ interdictus eſt vſus impetrantibus: quia pendet ex euentu, niſi priuilegium amborum in idem tenderet. Bal. tamē in proœ. decretalium videtur tenere cōtrarium: quia vſus poſſeſſionis non debet cuiq̄ ex duobus auferri niſi priuilegia eſſent contraria: quia ratione cōtrarietatis impediretur vſus/ & expectari deberet exitus, niſi etiam conſtaret de alterius intruſione vel notoria iniuſtitia: vt ibi per eum. de quo aliquid in ſumma. 24. q. 1. Dicit etiam idem bal. in d. proœ. ꝙ licet alias imperator debeat eſſe legitime electus (alioquin enim non eſſet ei obediendum: vt ponit archi. in c. quid culpatur. 34. q. 1.) ſi tamen dubium eſt an ſit intruſus/ nō tenetur cedere poſſeſſioni ſi eſt colorata poſſeſſio. Et ſi ſit ſchiſma, locus eſt gratificationi: & qui ſemel acceptauerunt eum/ non poſſunt ei ſubtrahere obedientiam. Item ponit de duobus cō tendentibus de papatu, ꝙ ſi ambo concedunt mihi vnum & idem caſtrum/ valebit conceſſio: quia ius meum in altero ex concedentibus de neceſſitate concluditur. & ita dicit tenere oldradum. Et iſta faciunt ad dicta ſupra in praecedentibus quaeſtionibus. ¶ Et de iſtis duobus ſimul vtrum valeant priuilegia, vide C ioan. an. in addi. ad ſpecu. in ti. de reſcrip. praeſenta. §. ſi. verſi. item ꝙ obtentum/ circa medium. & late per albericum de roſata in. l. bene a zenone. C. de quadriennii praeſcrip. & ibi ſalice. Vbi etiam quid ſi ſuper eadem materia ab ambobus ſunt conceſſa priuilegia, an ambo vel alterum robur habeat vel pendeat ex futuro euentu. Et ibi de imperatore/ an ex ſola electione ante confirmationem poſſit adminiſtrare. De quo ir. praeallegata addi. ioan. an. & aluarotius in c. 1. quis dicatur dux. Vbi plura de concernentibus perſonam imperatoris. & vide poſt glo. in verbo reges doct. in cle. romani de iureiuran. & vide alexan. in ca. per venerabilem in. 24. col. qui filii ſint legitimi.

SED PONE QVOD ambo contendentes de pontificatu ſint in poſſeſſiōe partis ſuae obedientiae, & vnus deneget vel detractet congregare: concilium/ alius autem velit congregare: vtrum poſſit? Et videtur prima facie quòd nō: quia congregando conciliū icumenicum/ videretur ſpoliare alium ſecum contendentem ſaltem poſſeſſione partis ſuae: ſicut dictum eſt ſupra de proprietario & poſſeſſore in cap. D conſultationibus de iurepatro. & in ca. cum mana de electione, & ca. cum eccleſia ſutrina de cauſa poſſ. & proprie. Et ante congregationem deberet reſtitui: vt in. §. item ſymmachus. 2. q. 7. 5. q. 2. ſi primates: & ſupra dictum eſt. Ad idem facit ꝙ inter duos poſſeſſores eiuſdem rei communiter potior eſt conditio prohibentis. l. ſabinus. ff. de communi diui. regula in re communi/ cum ſimil. in. 6. ¶ Ad haec quia cum iſta ſit materia quae tantum tangit vnum ex duobus quantum alium, non debet vnus ſine alio ei ſe immiſcere. l. quod maior/ cum materia ad municipal. cap. cum omnes de conſti. cum materia. Praeterea ſi vnus ex duobus poſſeſſoribus congregaret, poſſet eſſe ille qui nullum ius haberet in pontificatu: & ſic ille qui haberet ius eſſet fruſtratus deluſus & contemptus. ad quod eſt quod dicitur in. c. cum dilectus de cauſa poſſ. & proprie. ¶ Itē aut iſte qui vult congregare concilium icumenicum/ vocat illos de obedientia alterius. Et tunc ex quo ille qui conuocat/ ſe praetendit papam, qui ſunt ſub alterius obedientia quo ad eum ſunt ſchiſmatici: & cū ſchiſmaticis non eſt communicandum/ vt ſupra

dictum eſt: nec ad concilium ſunt vocãdi, vt
A 24.q.1.didicimus. Item illi qui erant ſub al-
terius obedientia, ſi comparebunt / ſubtrahẽt
ſe ab obedientia ſuperioris: hoc autem nulli
licet propria authoritate anteq̃ conſtet ſupe-
riorem damnatum de crimine. inno. & ioan.
an. in. c. 1. de ſchiſma. inno in. c. per tuas de
ſimo. in. c. ſi de tempo. ordi. facit quod dici-
tur in. c. ſi papa. 40. di. poſt glo. Non enim
decet a capite membra recedere. 12. di. non
decet. c. non licet de præſcrip. Aut non con
uocat illos de obedientia alterius, & tũc non
erit generale ſiue icumenicum & canoni-
cum concilium: quia non erunt vocati de
vniuerſo orbe. 15. di. c. 1. 16. di. habeo librũ
& in. c. ſancta, & in. c. ſexta, & in. c. non licu
it / cum ſimil. ℣ Item accideret aliud inconue
niens: quia cum tractatur de intereſſe alte-
rius partis, non videtur procedendum con-
tra eos ipſis non citatis. l. de vnoquoq;. ff. de
re iudi. l. conſentaneum. C. quomodo iudex.
24. q. 3. in. c. de illicita. l. nam ita diuus. ff. de
adop. cum ſimil. ℣ Item poteſtas conuocan-
di & exercendi iuriſditionem / competit ratio
ne quaſi poſſeſſionis & non proprietatis: qa
exercitium iuriſditionis eſt fructus qui com-
B petit poſſeſſori. c. cum eccleſia ſutrina / & . c.
cum olim de cauſa poſſ. c. querelam de elec.
Cum igitur qui vult congregare non ſit in
aliqua poſſeſſione alterius partis nolentis
congregare, videtur ꝙ non poſſit congrega-
gare illo nolente. Et qui non vult, videtur de
ſiſtere a faciendo illud quod non poteſt. 2. q.
1. in primis. l. fi. C. ſi a non compe. iudi. c. at ſi
clerici de iudi. c. ad audientiam de conſue.
cum ſimil. Poſſet enim obiici ei qui ſe im-
miſcet rei ad ipſum non ſpectanti / regula nõ
eſt ſine culpa: cum ſimil. Similiter etiam poſ-
ſet obiici volenti / ꝙ poſſeſio eius non eſt vni
uerſalis: quia non habet poſſeſſionẽ alteri-
us partis. ℣ Item inter remedia a iure prodi-
ta vbi plures prætendunt poſſidere & alter
inquietat alium, datur interdictum vti poſſi
detis / & nullus priuatur poſſeſſione ſua: & iu
dex declarando qualitatem poſſeſſionis, pro
nunciat vti poſſidetis / & prohibet alteri per
aliũ vĩ fieri in ſua poſſeſſione / & cognoſcit de
proprietate: vt in. l. 1. & . l. ſi duo & in. l. 1. ff. &
C. vti poſſi. in. c. licet de ꝓba. Et dantur hmõi
remedia ẽt reſpectu poſſeſſiõis ſiue quaſi poſ
ſeſſionis iuriſditiõis: vt. d. c. licet: quia hę qua
ſi poſſeſſiones iuriſditiões & ſuperioritates
poſſunt eſſe apud plures inſolidũ. d. c. licet. l.
inter tutores. ff. de adminiſ. tuto. l. 1. ff. de offi.
conſulis. per doc. in. l. põponius, & . l. in ſum- C
ma. ff. de re iudi. Vel ſi timetur de ſcandalo,
ſequeſtratur poſſeſſesſio: vt dicunt glo. bal.
& alii in. d. l. 1. C. vti poſſi. Ad quod illud
quod dicitur in. l. æquiſſimum. ff. de vſufruc.
& . c. in præſentia de proba. & . l. fi. C. de edic.
cum ſimil. Vel quando per omnia ſunt pa-
res, poterit pronunciare eos poſſeſſores pro
dimidia inſolidum, argumento. l. ſi finita. §.
cum autem. ff. de dam. infec. & mandabit par
tibus ne ſe inquietent: vt dicit bar. & ſali. in
d. l. 1. C. vti poſſi. & cognoſcet iudex de pro-
prietate interim. Vnde qui vult congrega-
re, non debet impedire alium in ſua parte
poſſeſſionis antequàm ſit diffinitum quis ſit
verus papa. ℣ Ad idem facit quòd poteſt
diffiniri vnico momento quis ſit papa per
ſortem. Nec videtur hoc iure prohibitum:
quia vt legitur act. 1. ſors cecidit ſuper mat-
thiam: vt. 21. di. cleros / in prin. in glo. & glo.
in ſumma. 26. q. 2. & tex. ca. cauſa & quæ-
ſtione / non exemplo. Et iſtud iudicium ſor-
tis non eſt improbatum a iure: vt patet in. c.
fi. de ſortile. poſt glo. fi. Sors enim non eſt
aliquid mali: vt in cap. ſors. 26. q. 2. Et ſor-
te multa dirimi iura permittunt. l. ſi duobus
C. communia de lega. l. ſi qui ſunt. ff. fa-
mil. erciſ. & . l. ſed cum ab eo. ff. de iudi. glo. D
& ioan. an. in. d. c. licet cauſam de proba. Et
ſæpius in veteri lege committebatur aliquid
iudicio ſortis: vt patet numeri. 16. & . 26.
ibi glo. Et ꝙ in cauſa papatus poſſit ad ſe-
dãdum ſchiſma procedi per ſortem, videtur
voluiſſe cardi. in conſi. 150. incipit quæſitum
ſæpe. de quo latius aliquid infra dicem⁹. Tũc
enim ſortes videntur prohibitæ, quando illis
vtimur ad præſcientiam & diuinationem fu-
turorum, ſic procedit. 26. q. 2. per totum.
¶ In contrarium (ꝙ imo ex quo alius non
vult procedere ad congregandum concili-
um iſte poſſit) facit quòd vbicunq; duo ſunt
eiuſdẽ rei conſortes / & res indiget refectione
ſiue reſtauratione, ſi vnus nolit reſtaurare / a-
lius conſors poterit rem etiã inuito conſorte
reſtituere & reſtaurare. tex. eſt in. l. ſi vt pro-
ponis. C. de ædificiis priuatis. l. cum duobus
§. idem reſpondit. ff. pro ſocio. Et ſi poſt re-
ſtaurationem differt per quatuor menſes,
dominium totius rei tranſit in reſtaurantem
etiam ipſo iure: vt dicunt glo. & doc. in di-
ctis locis. Et ibi bal. in. d. §. idem reſpondit /
trahit ad habentes molendinum commune
indigens refectione. ponit bartholomęus ce-
pol. in trac. de vrba. ſerui. in ti. de refectione /

A in verſ.4.quæro. Qui trahit præmiſſa nõ ſo lum ad ſocios eiuſdẽ rei ſed etiã ad alios quo. modocũq; exiſtentes in cõmunione. De quo in extrauagãti federici quæ incipit ſancimus de iure protimeſeos / vbi late dicitur. Vnde ex quo eccleſia romana hoc caſu indiget con gregatione concilii pro vnione & reſtaura tione, quia vnus denegat cõgregare / videtur ꝙ alius qui vult poſſit etiam inuito illo qui denegat congregare. Et videtur plus proba re: ꝙ ſi poſt congregationem nõ vult ſe vni re / ipſo iure perdiderit titulũ papatus. ¶ Item vbicunq; actus ex ſui natura indiget expedi tione, tunc ſemper præfertur ille qui vult ꝙ actus expediatur. l. his conſequenter. §. ſed & cum monumentum, verſi. item tamen. ff. fa mil. erciſ. vbi præfertur volens cõſtruere mo numẽtũ / & cogitur cohæres. Facit etiã quod dicit albericus in. l. intantũ. ff. de rerum diui. de ſcholari qui vult aperire oſtiũ domus de mane bona hora & alius contradicit, ꝙ ſi eſt hora eundi ad lectionem / præfertur ille qui vult domum aperire. Sic in propoſito præfe retur qui vult congregare, quia imminet ne ceſſitas congregandi.

PER hæc caſus redditur dubius: nec ira reperio eum tactum. Roſellus in ter duos contendentes poſſeſſores ſu

B per pontificatu / ſimpliciter dicit ꝙ nullus po terit conuocare nec authoritatem præſtare concilio: quia eccleſia dicitur tunc quaſi va carei vt in. c. 1. de ſchiſma. ſed tũc quilibet per viam intimationis poterit conuocare: & con cilium ſic conuocatum ſibiipſi præſtabit au thoritatem / vt dictum eſt ſupra. Allegat. c. ſi duo. 79. di. allegat etiam geſta concilii boni facii. c. 2.

¶ Egi. in cle. dudum in prin. in verſi. ſed po ne de ſepul. ponit quæſtionem inter duos cõ corditer electos à cardinalibus, ſed aſſerenti bus primam electionem factam per impreſ ſionem notoriam / primo electo hoc negãte. & ſic in caſu quo conſtat alterum eſſe papam verum, ſed dubium eſt quis ipſorũ ſit ille qui eſt verus papa: & quilibet habet ſequaces, & vtraq; pars aſſerit ſuum eſſe verum papam & alium eſſe ſchiſmaticum cum ſequacibus, ita ꝙ tota eccleſia eſt diuiſa: cũ vix reperiatur aliquis epiſcopus qui non ſit pro vna parte: ſicut fuit tẽpore benedicti. 13. quia ſchiſma tãto tẽpore durauerat ꝙ vix cõtingebat quin ab vtraq; parte eſſent creati noui epiſcopi. Et ibi quærit qualiter iſtæ duæ partes (quarum vna eſt ſchiſmatica & alia catholica) ſimul poſſint coniungi ad conſtituendum totam eccleſiam & faciendum concilium generale. C.
Et ibi arguendo primo / dicit videri impoſſi bile: quia pars ſchiſmatica videtur eſſe extra eccleſiam, & maxime quando adeo eſt firma ta & radicata: quia videtur trãſire in hæreſim. Nam licet inter ſchiſma & hæreſim a princi pio poſſit notari aliqua differentia (vt ipſe etiam late ponit in. c. in fidei de hære.) tamen ſchiſma poſtꝗ eſt radicatum & poſt pertina cem adhæſionem / cẽſetur etiam hæreſis. 24. q. 3. inter ſchiſma. Vnde ſi pars ſchiſmatica ſit duplo maior (vt poteſt eſſe) diceturne ꝙ illa pars faciat concilium? Dicit videri durũ hoc aſſerere, maxime ſi pars catholica minor re clamat & aliũ approbat. Dicit tamen ꝙ quan do non eſt ſchiſma clarum & notorium ali cuius partis, tunc ſequẽtes vnam partem vel aliam / non poſſunt dici clare ſchiſmatici nec eſſe extra eccleſiam / ex quo ſchiſma non eſt clarum & indubitatum. Et hoc etiam tenet ar chie. floren. in ſecunda parte ſummæ in ti. 3. de ſuperbia. c. xi. verſi. ſed quid cum duo. & ioan. de ana. & abb. in tu. de ſchiſma. Ex quo ſimiliter videtur concludere ꝙ forte ratione dubii debẽt omnes admitti ad congregandũ cõcilium: & vt ceſſet mala ſuſpicio / ſtatus o mnium approbari & omnes iuramento con D
ſtringi. Dicit tamen ꝙ nec hoc ſine ſcrupulo dubii tranſiret: & ꝙ prouideat deus / & ſal uis animabus fouẽtes ſchiſma de medio tol lat: quia aliter res videtur inextricabilis. Et ſic remanet ambiguus & nihil decidit.

¶ Anto. de butrio in ſuo trac. de ſchiſmate / dicit ꝙ quando vna pars chriſtianorum ad hæret vni & altera alteri, tunc ſi conſideretur quilibet de per ſe / neuter habet facultatẽ to tam eccleſiam vniuerſalem congregandi de facto nec de iure: quia neuter eſt in quaſi poſ ſeſſione totius vniuerſalis eccleſiæ: nec de fa cto alteri obediretur / repugnãte conſcientia quæ non habet eum pro papa. Vnde dicit ꝙ ſine aliqua ipſorum contendentium requiſi tione potuerunt cardinales congregare con cilium piſanum. ¶ Idem videtur velle petrus de ancha, in certis ſuis allegationibus factis pro concilio piſano. Eius fundamentum eſt ꝙ iura quæ loquuntur de congregatione ge neralis concilii, præſupponũt neceſſario vnũ eſſe quem pro papa vniuerſalis eccleſia reco gnoſcat / & vnam apoſtolicam ſedẽ. Allegat 17. di. per totũ. & cũ illi canones non poſſint adaptari in caſu in quo eſt diuiſio eccleſiæ & inter duos de papatu contendentes contro

A ūerſia, non habebit locū illorum iuriū diſpo/
ſitio.l.ita autem.ff.de adminiſtr.tuto.c.indem
nitatibus in fi.de elec.in.6. Et idem etiam te/
nuit idem pe.de ancha.in reſponſionib9 fa/
ctis ad oratores regis romanorū in eo.ē con
cilio piſano. ¶ Pro his facit quod ponūt doc.
poſt inno.maxime cardi.in.c.ad hæc in fi. de
offi.archi. ꝙ vbi epiſcopus & archidiaconus
qui habēt inſtituere decanos rurales de iure
nō poſſunt concordare,non valet illud quod
facit vnus ſine reliquo/argumento.c.cauſam
de offi.delega.

¶ MIHI videtur ꝙ articulus iſte cōtineat
in ſe aliquā difficultatem. Et ſi loquimur de
duobus in controuerſia aſſumptis ad pontifi
catum, hodie prouidet conſtitutio frequens
in concilio conſtantien.ædita: per quam poſ
ſunt plures ſimiles caſus decidi/ & tolli ſchiſ/
mata. ¶ Sed adhuc illa circūſcripta/dicit alex.
in.c.ſynodum in.2.col.circa fi.ꝙ ex quo ſunt
duo contendentes.ꝙ quilibet cōuocet ſimul
vniendo obedientiam ſuam/iſtud magis eſt
ex expedienti ꝙ̄ de iure:quia ſi nullus eſt ele/
ctus a duabus partibus: non eſt papa & ni
hil poſſunt.ſi vnus eſt electus a duabus parti
bus,ille poterit/ & alius debet eiici omni co/
natu:vt in.c.ſi quis pecunia/ &.c.ſi duo.alle/
B gat cardi.in trac.de poteſtate papæ/li.3.c.8.
Et dicit ꝙ tunc concilium debebit congrega
ri per cardinales/ quando ſunt duo electi in
diſcordia: ex quo nullus habet duas partes.
Nec videt hoc caſu quomodo quilibet ex exi
ſtentibus in controuerſia/habeat cōgregare
ſuā obedientiam: ex quo cōſtat ꝙ nullus eſt
papa: & tunc non eſt curandum de quaſi poſ
ſeſſione alterius. ¶ Et verū dicit ex quo con/
ſtat de vero papa/ & ꝙ alius eſt intruſus: vt
in.c.in nomine domini.23.di.& in.c. ſi quis
pecunia.79.di.Sed nos loquimur quādo eſt
dubium aliunde de duobus quis ipſorum ſit
verus papa:prout contingit tēpore ſchiſma/
tis quando ambo ſunt electi ab vtraq; parte.
Et tunc ſtabunt quæ dicta ſunt in pluribus
præcedentibus quæſtionibus,ꝙ quilibet po/
terit congregare in vnum obedientiam ſuā
& facere concilium.& tenuit anto.de butrio,
vt ſupra dixi in alia quæſtione:quod ipſe po
nit in quodam ſuo tractatu de ſchiſmate. &
cardi.flo.in.c.licet in.2.q.de elec.& fatet etiā
ipſe alexan.in iſto caſu tantum in.d.ca.ſyno/
dū:videlicet quando duo contendentes ſunt
poſſeſſores,& ignoratur quis ſit verus papa
aliunde ꝙ̄ ex electione facta in controuerſia
vel a duabus partibus. ¶ Sed hoc videtur con
tradicere ei quod ꝓxime ſupra retuli ex eodē C
anto.in ſuis allegationibus & pe. de ancha.
qui dicunt ꝙ abſq; aliqua requiſitione cardi/
nales congregabunt concilium. ¶ Sed dic ꝙ
illud intelligitur quando illi cōtendentes ſta/
rent in quaſi poſſeſſione/ & nollent congre/
gare conciliū & ſchiſma nutrirent. vel quan
do vellet vterq; ipſorum authorizando con/
gregare: quia non poſſunt ratione ambigui/
tatis.Facit quod dicitur in.l. duo ſunt titii. ff.
de teſta.tute.& dicit roſellus vbi ſupra. Alio/
quin ſi ipſi vellent congregare & cum effectu
facerent,valeret congregatio ab eis facta per
modum requiſitionis:vt pluries dictum eſt.
Et hoc debet addi addicta ſupra in principio.

SED nunc redeundo ad principalem
quæſtionem/ quando vnus denegat &
alius vult & vterq; poſſidet, dic ꝙ ſi ve/
rū eſt quod ſupra diximus (ꝙ cum ſunt duo
contendentes/ambo poſſunt cōgregare obe
dientias ſuas in vnum locum) & voluit car/
di.& alii ſupra relati: & ſi ipſi cardinales poſ/
ſunt ſeinuicem vnire & cōgregare conciliū
ſine contendentibus/ex quo ipſi nolunt con/
gregare (vt ipſemet anto.de butrio & pe. de
ancha. voluerunt & dixi ſupra) etiam ſi non
ſunt omnes cardinales cōcordes, ſequitur ꝙ
iſta conuocatio ſicut ipſi volunt non erit au/ D
thoritatiua ſiue per viam authoritatis/ſed per
viam cuiuſdam intimationis & requiſitionis:
vt in. c. cum nobis olim de elec. & ſupra di/
ctum eſt. Sequitur deinde ꝙ ſicut hoc pote/
rūt cardinales a ſeipſis/ita multo magis cum
altero ex contendentibus de pontificatu. Vn
de ſi ille qui cupit concilium conuocare/ re/
quiſitis cardinalibus vtriuſq; obedientiæ cum
eis conueniret & conuocaret concilium, etiā
inuito alio poterit fieri.Nec in hoc obſtabit
ꝙ vocentur illi cardinales qui quo ad eū ſunt
ſchiſmatici:quia quādo fit ad ſedandū ſchiſ/
ma/ poterunt interuenire: nec tunc cum eis
participantes dicuntur incurrere aliquā pœ/
nam/vt ſupra ſatis dictum eſt. ¶ Nec obſtat ſi
dicatur ꝙ ſpoliatur nolens congregare: quia
inter alios caſus in quibus non datur reſtitu/
tio ſpoliato/eſt quando ex reſtitutione gene/
ratur ſcandalum vel nutritur euidens pecca/
tum,vt eſſet in propoſito.3.q. .in ſumma.&
ea.literas de reſti.ſpolia.Itē non videtur pro/
prie ſpoliari,ex quo eſt quædam conuocatio
per viam intimationis & requiſitionis.

¶ Et per hunc modum credo ꝙ volens con/
gregare poterit alio inuito.Quinimo etiam
ſi cardinales alterius obedientiæ nollent con

A uenire cum eo,eodem modo per viam requi
ſitionis poterit cũ imperatore & ſua obedien
tia requirere alios alterius obedientiæ & con
gregare concilium . Et ſuppono ꝙ duo con-
tendentes & exiſtentes in quaſi poſſesſione/
non ſint electi contra fas 1 & ſic ſumus extra
terminos.c.ſi duo.79.di. Et quãdo recuſans
congregare/allegaret aliquid honeſtum (ra-
tione loci vel temporis vel ſimile)non credo
ꝙ anto.de butrio & petrus de ancha, intelle-
xerint dictum ſuum in iſto caſu;quia loquũ-
tur in caſu gregorii,12.& benedicti.13. qui
diu detractauerant congregare concilium,&
in caſu antiquati ſchiſmatis.
¶Et idem credo quãdo imperator nollet vel
negligeret conuocare requiſitus: quia poſſet
ipſe cum ſua obedientia & aliis prelatis neu-
tralibus omnibus requiſitis/ per modum re-
quiſitionis & intimationis conuocare & co-
adunare concilium, nam aliorum malicia &
negligentia(quæ eſt cauſa nutriẽdi ſchiſma-
tis) non debet impedire volentes cõgregare
concilium pro ſedando ſchiſmate. Nam (vt
legitur in geſtis concilii martini in quinto ſe
cretario ſiue libro in.c.ſancta ſynodus dixit)
non eſt vtile bonũ cũ malo deſtruere.i. cum
hæreticis orthodoxorũ patrum verba & do-
B gmata exurere: ſimiliter nanq; eſt inhoneſtũ
malum amplecti & cũ eodem bonum indi-
ſcrete proiicere.Facit quod diximus ſupra in
articulo quis congreget concilium : vide-
licet ꝙ imminente neceſſitate etiam per mi-
nimum de vniuerſitate poteſt fieri congrega
tio, & concilium debet vertere oculum plus
ad cauſam conuocandi q̃ ad conuocantem.
Pro hoc eſt quod ponit feli.in.c.ſuper literis
in.18.col.in verſi.amplia ſecũdo/de reſcrip.
qui allegat in trac.de poteſtate papæ petrum
de monte in.16.col. verſi. ſexto quæro:qui
vult ꝙ minor pars concilii in congregatione
poteſt citare maiorem partem:& data eorum
contumacia/poteſt minor pars pronunciare
ſe conſtituere concilium generale & ſuã eſſe
iuriſditionem. Hodie tamen conſtitutio fre-
quens videtur prouidere huic caſui quando
ſunt duo cõtendentes de papatu/& diſpone-
re quomodo tunc debeat fieri concilium : &
per eam tolluntur multæ difficultates de præ
miſſis.licet illa conſtitutio nõ fuerit recepta:
vt alibi dico. ℣ Et ex his apparet ꝙ iſta co-
rum quaſi poſſesſione,licet alter deneget/ ex
quo propter eorum diſcordiam imminet ne
ceſſitas congregandi concilii/non impeditur
congregatio per alios.(vel per cardinales ſi
ſunt coucordes/vel per imperatorem vel pa- C
triarchas & alios prelatos)etiã cum altero ex
dictis contendentibus quaſi poſſeſſore par-
tis ſuæ:licet alter ſolus in diſcordia nõ poſſet.
Et ſic intelligo roſellum vbi ſupra.
ſ E D pone ꝙ ambo exiſtentes in
poſſesſione cõtendentes de papa
tu,ſunt contenti congregare con
cilium/ſed eſt differentia de loco
vel tempore(& ille qui eſt iunior
in ætate & fuerat iunior in collegio vel ha-
bet minorem partem obedientiæ,dicit nomi
nes tria vel quattuor loca neutralia & ego eli
gam vnum/& ſic ſedabitur ſchiſma quia cõ-
gregabitur concilium in illo loco: & alius re
plicat ꝙ ipſe nominet/ qa eſt iunior vel quia
eſt in minori parte obediẽtiæ)quid agendũ.
¶Si attenderemus illud quod dicunt doc.ca
noniſtæ in. c.1.de paroch. & legiſtæ in.l.1.
C.quando non peten.partes,& in.l.1. C. de
iis qui ſe defe.li.10.& in.l.fi.C.cõia de lega.&
in.§.quædã inſti.de act . videret ꝙ maior &
antiquior deberet nominare & infirmior eli
geret:ſicut dicitur inter duos cõſortes vel fra-
tres mercatores vel cohæredes : quia illa eſt
magis communis opinio,quam tenent cano
niſtæ in.d.c.1 .Licet abb.in.d.ca.1 .& legiſtæ
D videantur magis inclinare in contrariã ſen-
tẽtiam in locis præallegatis:vt late diſputan-
do ponit iaſon in dicto . §. quædam & po-
nit alex.de immol. in addi. ad bartolum in.l.
1.C.de petitione bonorum ſubla.Quam o-
pinionem tenuit ſanctus aug. in ſermone de
communi vita clericorum.ſ.3. ibi cum dicit
ad ipſum ſane qui maior eſt pertinet diuiſio/
& ad fratrem eius electio.
¶Sed contrarium videtur dicẽdum: quia in
propoſito illius quæſtionis doc.loquuntur in
ter duos vel plures habentes diuidere,hic au
tem in habentibus ſe vnire: qui eſt caſus pe-
nitus contrarius. Et iſtud credo verum:vide-
licet ꝙ non cogantur ſeruare illum ordinem
(ꝙ maior nominet & minor eligat) non iſta
ratione ſolum quia iſte videtur caſus cõtra-
rius,ſed quia non ſunt concordes nec agitur
de re quæ ſit in dominio ipſorum: quia non
poſſunt duo pontifices eſſe eodem tempore.
glo,7.q.1 .nõ aũt,& dicitur in.c.licet de elec.
Et quia in caſu propoſito non eſt dare ſupe-
riorem:vt in.c.deus/in.§.patet,3.q.1 .& in.c.
licet in fi.de elec . alioquin dicere eſſe locum
opinioni canoniſtarum.℣ Et per hoc dico ad
illum tex.in.d.c.1 . de paroch. ꝙ habebit lo-
cũ ſiue agatur de re diuidẽda ſiue de vnione

facienda: videlicet ꝙ antiquior eliget: & erit
A vna ampliatio ad illum tex.
¶ Et per hoc patet ꝙ licet alias quando eſt le-
gata ſeruitus viæ vel itineris, ad ſciẽdum cui
pertinet electio ſit inſpiciẽdum in quem ver-
ba dirigantur (vt dicitur in. l. ſi via. ff. de ſerui.
ruſti. prædi. & in. l. ſi cui in prin. de ſerui. & in
l. qui duos/ & in. l. legato generaliter. ff. de. ll.
primo. & dy. in regula in alternatiuis & be-
ne bartholo. cepol. in trac. de ſerui. vrba. in
ru. qualiter qs vti debeat ſeruitute poſt pri.)
tamen ſi legatariis data eſſet electio/ & legata
rii quibus legata eſt via vel iter vel alia ſerui-
tus ſimpliciter ſine vlla determinatiõe ſed ſu
per toto nõ eſſent cõcordes (qui poſſent per
iudicẽ cõpelli ad cõcordandũ: vt ponit ange-
lus in. l. itinere. ff. de ſerui. ruſti. prædi.) iudex
poterit eos cõpellere per iſtũ modũ/ cogẽdo
maiorẽ facere partitũ iuniori de pluribus par
tibus fundi vt eligat vnũ pro itinere. ¶ Et hoc
addo ad diſtinctionẽ bar. in. l. huiuſmodi in
§. fi. ff. de lega. 1. (qui voluit quãdo nõ cõcor
dant partes rem debere diuidi ſorte) ꝙ tunc
diſpoſitio non ſortitur effectum per. l. fi. C.
communia de lega. quia quando ii quorum
eſt electio non concordant/ & poteſt fieri fi-
nis per modum prædictum, iudex ad id co-
B gere poterit: alioquin diſpoſitio nõ ſortietur
effectum. Quod intelligo q̃diu non concor-
dant: vt voluit angelus in. d. l. itinere.
¶ Vnde ad propoſitum videretur dicendum
ꝙ contendentes deberent cogi ad ſortiendũ.
Sed quia nõ eſt dare ſuperiorem qui eos ad
hoc cogat (vt in. d. §. patet. 3. q. 1. & in. c. licet
de elec.) poterunt cogi, ſecundum ꝙ dictum
eſt ſupra in quæſtione quando papa nõ vult
concilium congregare an poſſit ad hoc cogi:
videlicet ꝙ poteſt cogi non præciſe ſed cau-
ſatiue. quia poterunt ſuppleri vices eius per
cardinales/ qui eligent locum. Et ſi cardinales
nollent/ nec maior pars eorum vtriuſq; obe
dientiæ, tunc poterit ſuppleri per impera-
torem/ & ſucceſſiue per alios ad quos ſit de-
uolutio congregationis cõcilii: de quo ſupra
dictum eſt. Nam ex quo nolunt concordare
de loco, perinde eſt ac ſi nolint ꝙ conciliũ te-
neatur: & ſic faciunt ſe alienos tanq̃ fouẽtes
ſchiſma/ vt ſupra ſatis dictum eſt.
¶ Fateor tamen ꝙ ſi contendentes de papatu
per ſeipſos concordarent modo prædicto de
tempore & loco (hoc eſt ꝙ minor ad nomi-
nationem antiquioris eligeret locum & tem-
pus) & ſic ille qui diceretur habere eligere eli
geret certum locum & determinatum tem-
pus/ & ſic cõuocaretur concilium, valeret cõ
uocatio: & locus & tempus electũ ex alterna C
tiuis ſubſiſteret, ex quo eſt pro ſedendo ſchiſ-
mate. Quia ſi hoc poſſunt ſeparatim (quili-
bet congregando ſuam obedientiam in vnũ
vt dictum eſt) multo magis poterit vnus cõ-
gregare vtranq; obedientiã de voluntate alte
rius/ & eligere locum vel tempus ab alio no
minatum, vt euitetur circumitus. ¶ Non ob-
ſtat ꝙ quando ſunt duo contẽdentes/ nullus
debet admitti ad adminiſtrandum (vt in. d.
glo. 7. q. 1. non autem, & c. ſi duo. 79. di.) &
ꝙ poteſtas deuoluitur ad cardinales per. §.
iidem quoq;. ca. vbi periculum de elec. in. 6.
Quia reſpondetur ꝙ cõgregando cõcilium
vt cognoſcat quis ipſorum ſit papa, non dici
tur eis concedi adminiſtratio ei: quia conci-
lium iudicabit ſuper papatu, & tunc deuolui
tur poteſtas congregandi ad cardinales quã-
do ipſi duo contendentes de papatu quæ-
runt nutrire ſchiſma: ſed quando concordãt
ꝙ ſchiſma tollatur & cognoſcatur de iure
vtriuſq; & congregant concilium (cuius de
iure eſt cognitio ad quẽ de contẽdentibus ſpe
ctet papatus, vt vult glo. in. d. c. ſi duo) nõ da-
tur negligentia ex qua ſit deuolutio: & ideo
concilium diſcutiet de iure vtriuſq;. Et intel
ligo quando electio nõ eſt omnino notorie D
nulla & contra fas facta temeritate cõcertan-
tiũ ſecũdũ. c. ſi duo. quo caſu poſſunt cardina
les procedere ad electionẽ alterius: quia con
ſtat clare ꝙ neutra electionum valet & ꝙ nul
lus ipſorum electorũ habet ius, & eſſet ſcan-
dalum ſi alter remaneret: maxime ex quo nõ
eſſet adhuc admiſſus vel receptus aliquis ex
eis ad adminiſtrandum. Alioquin requirere-
tur declaratoria ſuper nullitate, per notata in
ca. cum ſecundum de hære. in. 6. & c. ad apo-
ſtolicæ de re iudi. & quod dicitur in. c. rodul-
fus de reſcrip. Vel per modũ eorum quę po-
nuntur in. c. conſiderauimus de elec. & in. c.
auditis eo. ti. quia quando dubitaretur quę ip
ſarum electionum valeret/ cognoſceret con-
cilium, nec cardinales deberẽt procedere ad
electionem tertii: vt ponitur in. d. c. ſi duo.

ET adde etiam ꝙ quãdo inter duos cõ
tendentes de papatu eſſet controuerſia
in congregãdo per viam authoritatis,
tunc neuter duorum contendentium poſſet
præeſſe in cõcilio tanq̃ caput propter incer-
titudinem tituli, nec poſſet ſumere authorita
tem cõcilium ab eius perſona: quia is quem
non conſtat fuiſſe in quaſi poſſeſſione ſolũ/

A vel de cuius bono iure notorie non conſtat
vel eſt in controuerſia,non poteſt vocare cõ
cilium vocatione authoritatiua/ex quo con-
tendit cum alio de papatu.ſed tantum cardi-
nales quãdo omnes ſunt concordes: qui ſuc
cedunt/vt dictũ fuit ſupra in articulo de for-
ma citationis.d.ca.vbi periculum.§.iidem
quoq;,& cle.ne romani.

ADDE quoq; ꝙ quando duo vel plu
res ſe gererent pro pontifice,conſtitu
tio cap.frequens in concilio conſtan-
cien.ædita/ſtatuit ꝙ quilibet ipſorum pro ro
mano pontifice ſe gerentium teneatur infra
menſem a die qua ſcientiam habere potuit
alium vel alios aſſumpſiſſe papatus inſignia
vel in papatu adminiſtraſſe/ſub pœna a-
miſſionis iuris ſi quod forte eſſet ei quęſitum
in papatu & inhabilitatis ad quaſlibet digni-
tates actiue & paſſiue ipſo facto indicere cõ-
cilium ad terminum anni proximi:quem ſta
tuit & abbreuiat dicta conſtitutio ipſo facto
ex dicta cauſa/q̃tumcunq; terminus pende-
ret vltra annum:vt quia forte eſſet in princi-
pio decennii alias a dicta conſtitutione ſtatu
ti.& tenetur dictum conciliũ indicere & pu-
plicare per ſuas literas competitori vel com-
petitoribus/prouocando ipſum vel ipſos ad
cauſam in loco prius deputato per conciliũ:
B qui ſemper debet deputari in quolibet conci
lio pro futuro concilio celebrando/vt dicit di
cta conſtitutio.Item debet cæteris prælatis &
principibus intimare/& ſe trãſferre perſona-
liter ad dictum locũ,nec inde diſcedere do-
nec per cõcilium cauſa ſchiſmatis fuerit ter-
minata.Et interim nullus ipſorum contẽden
tium de papatu/præſidebit vt papa in ipſo cõ
cilio.imo eoſdem contendentes ſuſpendit ip
ſo iure ab adminiſtratione papatus poſtq̃ ip
ſum cõcilium incœptum fuerit: nec vult eis
vel alicui eorum ſub pœna fautoriæ ſchiſma
tis a quoq̃ obediri.

SIMILITER dico ꝙ poſſent duo
cõtendentes cõcordare de loco per viã
ſortis.Quod licet.vnde prouer.16.ſor
tes mittuntur in ſinum,ſed a domino tempe
rantur. ¶ Et licet non admittatur iudiciũ ſor-
tis quando ſunt omnia paria inter duos ele-
ctos(vt notat oſtien.in.c.fi.de ſortile,& bal.
in.l.ſi duobus.C.communia de lega.& doc.
communiter,maxime archi.26.q.2.in ſum-
ma,& ponit bal.in.l.finali in prin.C.com-
munia de lega.quia non eſt de modis traditis
in.c.quia propter de elec.in tantũ ꝙ dicit car-
di.in.c.fi.de ſortile.ꝙ ĩ omni modo quo per-
uenitur ad titulum beneficii in quo requi- C
ritur canonica inſtitutio,vt in.c.1.de reg.iur.
in.6.nunq̃ admittitur iudiciũ ſortis,& idem
replicat in.c.licet in fi.de proba.quod intelli-
git verum in.d.c.fi.niſi hoc fieret authoritate
papæ.Ex quo bal.in.l.meminimus.C.quan-
do & quibus quarta pars debetur,dicit ꝙ nũ-
quàm res dirimitur ſorte niſi in caſibꝰ a iure
permiſſis.& angelus in.l.ſed cum ambo.ff.
de iudi.dicit nihil dirimendum ſorte repro-
bata:ſed ſi nõ eſt improbata,vbi dubium eſt
ſuper facto nunq̃ recurritur ad ſortem: quia
factum debet plene probari per illum qui ſu
per facto fundat intentionem ſuam.l.actor
cum ſimil.C.de proba.)ſi tamen dubium eſt
in iure/& non reperitur certa forma a iure
tradita,ſi non tractatur de præiudicio tertii
vel partes non diſcordant/vel præiudicium
non eſt graue,admittitur iudicium ſortis/
& maxime vbi tractatur ſolum de præiudi-
cio ipſorum diſcordantium:iuxta.l.fi.C.cõ-
munia de lega.Et idem in effectu videntur
ſentire doc.in ca.fi.de ſortile,& in ca.licet de
proba.& bar.in.l.ſi duo.ff.vti poſſi.Vbi autẽ
eſt concurſus plurium ad eandem præben-
dã qui mutuo ſe impediũt in poſſeſſiõe,ſine
ſorte capitulũ gratificatur/dicit ioan.an.in.c.
duobꝰ de reſcrip.in.6.&refert angelus.in.d. D
l.ſed cũ ambo:nec eſt neceſſariũ iudiciũ ſor-
tis.Quãdo aũt dicať ſors improbata/late per
totũ.26.q.2.Similiter etiã dicimus ꝙ per cõ
feſſionẽ tituli beneficialis non poteſt adiudi-
cari beneficiũ:vt deciſ.16.in ti.de reſti.ſpol.

¶ VTCVNQVE ſit,nihilominus in
propoſito credo admittendũ iudiciũ ſortis.
tum quia non agitur de titulo papatus.tum
quia ex quo agitur pro ſedando ſchiſmate,li
cet alias in dubio a iudicio ſortis videatur ab
ſtinendum(vt voluit abb.etiam in extraiudi
cialibus in.d.c.fi.in.fi.per.c.1.co.ti.& bal.&
angelus vbi ſupra)tamen ex quo non agitur
de præiudicio tertii nec de titulo papatus di-
recte/ſed de loco & tempore tenendi cõcilii
& de bono publico,ſatis videtur dicendum
valere.Ad quod facit quod dicit abb.& ioã.
de immol.& referunt moderniores in.c.licet
de proba.quia licet alias iudicium ſortis non
admittatur vt illius vigore iudex habeat pro
cedere ad adiudicationẽ rei,tamen bene ad-
mittitur vt per illud dirimatur quis ſit actor
vel reus.l.ſed cum ambo.ff.de iudi.Ita vide
tur in propoſito:cum tantum agatur ad diri-
mendam controuerſiam de loco/et non aga-
tur de titulo papatus.Et ita aperte concludis

A abbas ſiculus in ca.1.ne ſede vacante in ſecū
da col.limitando illum tex. in.c. fi. de ſortile.
Facit in propoſito quod legiť luc.1.vbi patet
ꝙ per ſortem eligebatur quis deberet inter ſa
cerdotes ponere incenſum,dum dicit ſecun-
dum conſuetudinem ſacerdotii ſorte exiit vt
poneret incenſum in domo dei.Et de hoc e-
tiam. 1.parali.24, vbi ſorte diſtributæ ſunt
hebdomadæ quibus ſucceſſiue.24. ſacerdo-
tes miniſtrare debebant. Et ſorte iubet do-
minus dirimi vter ex duobus hircis debeat
ſacrificari/quod maius videtur: vt patet leui.
16. Et ſorte diuiſa eſt terra familus & tribu-
bus hebræorum. & de iſta aſſignatione cuili
bet ex tribubus per ſortem habetur in libro
ioſuæ.13.c.cum pluribus ſequentibus. Et.1.
reg. cap. 10.ibi & cecidit ſors ſuper tribum
beniamin. Et poſſent allegari infinita alia lo-
ca in veteri teſtamēto: vt 1.parali.25.&.26.
& nehemiæ.9.&.10.& heſter. 3.9.&.13.&
in pſal.21.30.7.&.124.& prouerb.1.16.
&.18.& ſapien.2.3.&.4. & eccleſiaſtici.6.
14.&.17.& iſaiæ.34.& ieremiæ.13.& da-
nielis.12.& ioelis.3.& plurimis aliis locis.
Et de iona & matthia in.c.nō exēplo.26.q.
2.& de ioſue ibidem in ſumma.Et de aliis de
quibus ponit ſanctus tho.in ſecūda ſecundæ.
B q.95.ar.8.Imo plus videtur velle ille tex.1.
parali.24.in fi. ꝙ etiam ſacerdotium ſorte di
ſtribuebatur: vt ponit ibi glo. Facit quod di
ctū eſt ſupra de matthia act.1.& in ca.cleros
21.di.& in.d.c.non exemplo.26.q.2. ¶ Pro
quo etiam facit quod ſupra dictum eſt ꝙ li-
cet ex confesſione aduerſarii non poſſit adiu
dicari titulus beneficii (vt in. c. 1. de eo qui
mittitur in poſſ.in.6.&.d.deciſ.) tamen quan
do non ex toto vellet cauſare ſuum titulum
ex cōfesſione/admittitur confeſſio: puta quā
do aduerſarius confiteretur obitū vltimi poſ
ſeſſoris (quo non probato non poſſet adiudi
catio fieri) bene admittitur confeſſio/ex quo
nō probatur per illam directe titulus aduer-
ſarii. Similiter dicitur quando ex confeſſione
coadiuuatur ius partis quod erat dubiū: vt di
citur in.d.c.1.& in.c.duob⁹ de reſcrip. in.6.
per do. Similiter ad colorandum titulum in
poſſeſſorio: vt vult deciſio ſupra allegata.
¶ Ad idem eſt quod voluit cardi.in.d. conſi.
150.quod eſt vltimum in ordine.& eſt idem
quod ponitur in lectura in forma in.c. licet
de elec.vbi videtur velle ꝙ etiam per ſortem
potuiſſet ſedari ſchiſma quod tunc vigebat
inter benedictū.13.& gregorium.12.quod
& ſequitur pe. de mōte in ſua monarchia in
verſi.ſeptimus modus tollendi ſchiſma. Qui C
limitat illud quod dicitur ꝙ ſors eſt prohibi-
ta/ad caſum quo agiť & vtimur illis ad præ-
ſcientiam & diuinationem futurorum: ſed ſe
cus quando agitur ad tollendam controuer-
ſiam & diſcordiam. allegat idem petrus glo.
26.q.2.c.1.vbi pro tollenda dubitatione &
ſedanda diſcordia licet procedere per ſortes.
ad idem allegat etiam glo.in.c.cleros.21.di.
Et iſtam concluſionem refert etiam feli.in.c.
capitulū ad fi. de reſcrip. Pro quo facit quod
dicit aug. in lib. pſalmorum / tranſumptiue
26.q.2.c.ſors, ꝙ ſors nō eſt aliquid mali ſed
res in humana dubietate diuinam indicans
voluntatem.
¶ ET licet non indifferenter liceat illis vti,
aliquando tamē etiam in ſpiritualibus ſerua-
to debito modo poſſet quis vti ſortibus etiā
conſultoriis: iuxta illud prouer. ſortes mittū-
tur in ſinum ſed a domino temperātur. Cum
enim non ſupereſt humanum conſilium, tūc
recurrimus ad diuinum. 22.q.2.c. quæritur
23.q.fi.ſi nulla. Et cum ignoramus quid age-
re debeamus, hoc ſolum habemus reſiduum
vt oculos ad te domine leuemus: vt dicitur
2.parali.20. Licet non debeamus capere in
exemplum quod aliquando in ſanctis factū
eſſe legimus. Pro quo etiam facit tex.in.c.nō D
exemplo.26.q.2.quod & voluit glo.in.c. cle
ros in prin.21.di. & idem dicit glo. in ſum-
ma.26.q.2. quæ tenet etiam in electionibus
in caſu neceſſitatis & dubio admitti iudiciū
ſortis. ¶ Et licet archi.in.vtroq; loco reprobet
glo.per.c.fi.de ſortile. & do. in.d.c.cleros/ &
clare dicunt omnes in.d.c.fi.de ſortile. tamen
illud eſt quando tractatur ꝙ ſorte dirimatur
quis electorum debeat remanere in dignita-
te. Sed eo reſpectu quo glo.ſummæ.26.q.2.
refert auguſtinū ſcripſiſſe quibuſdam cum
ciuitas eſſet obſeſſa & dubitaret clerus qui ip
ſorū deberent fugere & qui remanere ꝙ ſor-
te eſſet dirimendum/ non videtur improba-
ri quia non tendit ad titulum alicuius bene-
ficii. Et ideo in propoſito illa glo. ſatis oſten-
dit ſortis iudicium poſſe ſuſtineri in propo-
ſito in quo ageretur de eligendo locum & tē
pus. Et ſimilis glo. cum dubitatur & eſt alter-
catio tempore perſecutionis quis debeat re-
manere in ciuitate & quis fugere/ habetur in
ca.aduerſitas.§.1.in.ver.hoc etiam.7.q.1.
¶ Tenendū eſt igitur indubitāter ſortes eſſe
illicitas per magicas incātationes/ vel ad ex-
ercendas aliquas vanitates vel ad diuinatio-
nes vel ad inquirendum occulta & futura, &
in omnibus

A in oĩbus ſuperſtitionibus / in iis maxime in
quibus conſiliũ requiritur a dæmonibus : vt
in.c.ita nos.2 6.q.2. Sors autem diuiſoria, ſi
debito modo fiat(ita ꝙ nõ adſit aliqua ſuper
ſtitio / nec diuina oracula ad terrena nego-
cia conuertantur / & veritas aliter haberi non
poſſit / & fiat cum dei reuerentia & in rebus
temporalibus) erit licita. ſicut in propoſito, in
quo nõ agitur de dãdo titulo papatus nec de
re aliqua ſpirituali. Et ideo videtur ꝙ ſorte ta
lis controuerſia loci & tpis bene ſopiri pote-
rit / ex quo alr̃ tolli non põt(maxime cum nõ
agatur de præiudicio magno nec de præiudi
cio tertii ſed tm̃ ipſorũ diſcordantiũ) per ſu-
pradicta.

¶ An poſſit aũt ſuſtineri opinio glo. prędicta
rum & laurẽ. & cardi.(ſcilicet ꝙ qñ agitur in
ter duos contẽdẽtes de papatu / licet eis ſortiri
papatũ inter ſe pro ſedando ſchiſmate) p nũc
nõ diſcutio: qa nõ reperitur iure cautũ ꝙ pa-
patus detur per ſortes. Imo contrariũ probaẽ
ex ſupradictis: & not. alex. in.c. in nomine dñi
23. di. in prin. ſecundæ colum. Alioquin fru-
ſtra eſſent prodita iura quæ prouident inter
contendẽtes de papatu ꝙ conciliũ congregẽ
vt in glo. in.c. ſi duo. 79. di. ❡ Nec obſtat qđ
dicit cardi. in. d.c. licet, & in. d. conſilio, quem
ita ſimpliciter refert feli. in. d.c. licet de proba.
B & in. d. c. capitulũ: allegans idẽ tenere pe. de
monte in ſua monarchia in. 32. col. Quia lo
quitur in caſu ſuo in illo ſchiſmate antiqua-
to: ĩ quo erat dubiũ an fuerat vera impreſſio
cardinaliũ in electione vrbani / & improbabi
le de iis quæ inter eos euenerãt an metus eos
appræhenderat ſufficiẽs / & dubiũ ius & præ
iudiciale vniuerſæ chriſtianitati. Vnde non
mirũ ſi cardi. ſic dixit de materia ſortis. ❡ Et p
hoc patet ꝙ non erat neceſſaria limitatio feli
ni nec vera, cum conatur ſaluare cardinalem
a cõtrarietate in. d.c. capitulũ in penul. colũ.
de eo qđ car. dixerat in.c. licet / ꝙ in beneficia
libus non ſit locus iudicio ſortis: & contrariũ
in. d. conſilio. 150. & d.c. licet de elec. ꝙ iudi-
cio ſortis dirimitur cauſa tituli papatus inter
duos contẽdentes de papatu. Quia nõ ẽ ſim
pliciter verũ ꝙ titulus papatus inter duos cõ
tendentes ſorte poſſit dirimi: nec fuit talis in
tentio cardinalis niſi in caſu ſuo, vbi erat du-
bium ius / & afferebat præiudicium vniuerſæ
chriſtianitati.

¶ Et ſi dicatur ꝙ iudiciũ ſortis non habet lo-
cũ in facto incerto(vt dr̃ in. l. 1. C. vti poſſi. &
vult ioan. an. in. d.c. licet de proba.) reſpondeẽ
ꝙ in caſu illo nõ erat dubiũ factũ, ſed vtrum
ex tali facto cardinales poterant allegare iu- C
ſtũ metũ. ❡ Adde tñ ꝙ ad iudiciũ ſortis nunq̃
deuenitur niſi partibus cõſentientibus, vel ad
petitionẽ alterius de cuius præiudicio agitur
d. l. ſi cũ ambo. & d. l. ſi duobus cõia de lega.
Ita dicit abbas in. d.c. ſi. & cardi. in. d.c. licet.
Inter laicos tñ cũ proceditur ad electionẽ ad
aliquod officiũ / & inter clericos vbi agitur de
rebus tpalibus, non vr̃ prohibitũ. & ita ſolet
fieri per balottas & breuia. & ideo extractio
nes quę fiunt ad fortunam de buſſula / valent.
A quibus tñ ẽt inter eos tutius eſſet abſtine-
re / ſecundũ ꝙ not. abb. in. d.c. ſi. quia militat
eadẽ rõ quæ in electionibus ad dignitates ec
cleſiaſticas.

¶ VIDE vltra prædicta in materia ſortis /
ionæ ca. 1. vbi nautę miſerunt ſortes ad ſcien
dũ cuius cã eſſet orta tẽpeſtas in mari: & ceci
dit ſors ſup ionam: propter quod miſſus eſt
in mare, & ceſſauit tempeſtas. Et ibi dicit glo.
ꝙ matthias ſorte eligitur & hic fugitiuus ſor
te depræhendiẽ, nõ agiẽ virtute ſortium ſed
voluntate dei / qui ſortes regebat incertas, nõ
ergo hoc exẽplo debemus credere vel vti ſor
tibus: quia priuilegia ſingulorũ non poſſunt
legẽ facere cõem. voluntate dei pharao & na
buchodonoſor iudicio ſomniorũ futura co-
gnoſcunt, nõ tñ ideo vbiq; ſomniis eſt credẽ D
dũ. ❡ Et vltra ẽt de materia vide ananiã in. d.
c. ſi. & doc. in. l. 1. C. vti poſſi. & in. l. huiuſmo
di. §. ſi. ff. de lega. 1. & in. l. 1. C. qñ nõ petẽ. par
tes. & remiſſiue per feli. in. d. ca. licet cauſam
de proba. & latius per eundẽ feli. in. c. capitu-
lũ de reſcrip. vbi tenet idem quod cardi. in. d.
conſilio. Vbi omnino vide, & 26. q. 2. per
totã quæſtionẽ, & qñ ſunt licitæ & quot ſunt
earũ genera, & vide ananiã in. d.c. ſi. & de ma
teria late in. d. l. ſi duobus. C. cõia de lega. &
angelũ in. d. l. ſed cũ ambo: qui diſtinguit ſi a-
gitur de præiudicio tertii, ſi cã eſt grauis vel
leuis præiudicii / ſi agitur ad probandũ factũ
vel ius. & vide plene angelũ aretinũ in. §. ſi ex
teſtamẽto, inſti. qui ſatiſda. cogantur.

¶ Et de iſto iudicio ſortis quare & qñ fuerit
licitũ in veteri lege / & quomõ aliter accipitur
ſors in ſacra ſcriptura & aliter in vſu homi-
nũ, vide oĩno cardi. de turre cre. in. §. his ita
reſpõdetur. 26. q. 2. & ibi allegat dionyſiũ / ꝙ
in mathia ſors fuit quidã radius de cœlo deſ-
cendẽs oſtẽdens apoſtolis electionẽ mathiæ
dei voluntate. ❡ Et de ſorte & vbi & quæ &
qñ ſit permiſſa vel ꝓhibita, in ſumma angeli
ca in verbo ſors, in verſi. vtrum ſit licitum. Et
late cardi. de turre cre. 26. q. 2. in ſumma. vbi

A ponit aliquas ſortes eſſe diuiſorias/alias conſultorias/alias diuinatorias, & de ſingulis quę & quãdo ſint licitæ vel illicitæ. ¶ Et vide ſanctum tho. ſecunda ſecundæ. q. 95. ar. 8. Et ibi ꝙ ſors diuiſoria eſt cũ agitur quid cui ſit adhibẽdũ: ſiue ſit res poſſeſſa, ſiue ſit honor ſeu dignitas/ſiue pœna aut actio. conſultoria eſt cũ inquiritur quid agere oporteat. diuinatoria eſt cum quæritur quid ſit futurum. Ibi vide, & qualiter dicatur ſors cecidiſſe ſuper mathiam.

¶ Quid aũt ſit ſors diuina, dicit ſtapulenſis in ſcholiis eccle. hierar. diony. 1. 3. p̃te quinti capitis ꝙ eſt quoddã petitũ & diuinitus oſtenſũ ſignũ, diuinã voluntatem declarã, & humanæ fragilitatis deo reuerẽter arbitriũ committẽtis ambiguitatem tollẽs. Et ibi ponit plura exẽpla ex veteri lege ꝙ ſors diuina nõ eſt ſecũdũ cõem vſum hominũ p̃ breuia vel denarios. ¶ Et ad illud ꝙ ſors cecidit ſup̃ mathiã, reſpõde vno modo ſecũdum alex. iii. c. in nomine dñi. 23. di. in prin. ſecũdę col. alio modo vt dicunt præfati in dictis locis allegantes bedam ſup̃ actus apoſtolorũ. alio mõ ſecũdum glo. & doc. in. d. c. fi. de ſortile. & alio mõ in ſũma angelica in ver. ſors.

B SIMILITER põt dici ꝙ poſſent ad cõcordãdũ inter ſe de loco/committere electionẽ loci vni vel duobus vel tribus quorũ iudicio ſtetur. l. ſi quis arbitratu / cum materia. ff. de ver. obli. l. dudũ. & l. fi. C. de cõtrahen. emp. Facit quod dr̃ in. c. cũ inter canonicos, &. c. cũ dilectus de elec. & . c . ex p̃te de arbi. cũ ſimil. Imo cardi. de turre cre. in. c. 8. de conci. in verſi. ad ſextã, vult etiã ꝙ de ipſo papatu quis ipſorũ contendentiũ ſit bene electus/poſſit remitti iudicio alicuius ſapientis: ſicut fecit ſymmachus & laurentius, qui ſubmiſerũt ſe iudicio regis theodorici de quo ſupra feci mẽtionẽ Facit ad propoſitũ id quod dicitur in. c. niſi eſſent de præben.

QVID autem ſi locus fuerit ſemel deputatus/& poſtea ex aliqua cauſa papa nolit accedere ad illũ locum (quia forte timeret impreſſionem) vtrum licite recuſet? & vtrum poſſit tunc prohibere cardinalibus ne accedant ad illum locum? & an eo caſu cardinales debeant parere, & quid agendum ſtãte ſchiſmate? Vide petrum de ancha, conſilio. 65. incipit pro declaratione. vbi in illo ſchiſmate tempore gregorii & benedicti, concludit ꝙ omnino teneantur ire ad locũ ſaonæ alias per procuratores gregorii acceptatum/ & ꝙ cardinales tenentur ire etiam contra prohibitionem papæ. C

SED quaro vlterius an contendentes de papatu / debeãt in toto proceſſu concilii eſſe præſentes? Et puto idẽ dicendũ de eis quod de aliis litigãtibus/eo caſu quo cõciliũ habet iudicare de papatu vel de titulo ipſorũ: quia tali caſu papa ſubiicitur cõcilio: vt notatur. 15. di c. ſicut ſancti, & per archi. in. c. ſup̃ eo de hære. in. 6. Sufficit. n. ꝙ in allegationibus & in aliis defenſionibus per ſe vel alios ſe defendãt: in conſiliis vero & deliberationibus poterunt excludi/vt concilium ſit magis liberum. Et ad hoc vt concilium non dicatur acephalum ſufficicit ꝙ ſit legitime authoritate papæ vel alias conuocatũ/vel poſtmodum approbatum vt ſupra dictum eſt.

QVI autem habeant dirigere conciliũ quando contendentes ſunt expulſi, dic ꝙ illi qui ſunt maiores ibi puta cardinales: argumento eius quod not. inno. in. c. 1. de maio. & obe. ¶ Et quando erunt præſentes dicti contendentes de papatu in concilio. poterunt ſemper vti inſignibus põtificalibus donec cauſa terminetur: q̃a nõ debent interim priuari ſua quaſi poſſeſſione: vt per totum ti. vt lite pendente. D

ET ſi cõtingat ambas electiões declarari nullas/& procedi ad nouam electionem, vtrum poterit alter ex illis contẽdentibus de nouo eligi? Dic vt per abb. in. c. conſideramus in vltimo notabili de elec. vbi vult ꝙ in inferioribus ſi omnes electores cõſentiunt/ poterit de nouo eligi: ſecus in contendentibus ſuper papatu. ibi vide eum.

ED pone rurſus ꝙ ſit differentia inter papam & cardinales de modo vel loco congregandi concilium (ſicut fuit tempore eugenii, qui volebat concilium celebrari ferrariæ & transferri de baſilea ferrariam vel bononiam: & tempore antiqui ſchiſmatis inter diuerſas obedientias quando poſtea fuit congregatum conſtantiæ) quid agendum in huiuſmodi diſcordia? Dic ꝙ ad eum ad quẽ ſpectat congregatio concilii (de quo ſupra ſatis plæne dictũ eſt) ſpectat eligere locũ modũ & tẽpus: vt. d. c. mãdaſtis, 2. q. 4. & d. § . hĩc ẽt. ¶ Fallit in tribus caſibus. primo qñ locus qui deputaretur non eſſet tutus habentibus venire ad concilium: vt in clemen.

A paſtoralis de re iudi.&per doc.maxime anto.
in.c.ex parte de appel.& ponit cataldinus in
allegationibus pro eugenio.& dr̃ in.c.acce-
dens cũ materia ſua/vt lite non conteſta.quia
tunc non teneretur cõparere,nec forte ſub
ſaluo conductu:vt dicitur in.d.c.accedens.
¶ Secundo fallit qñ locus fuiſſet bene depu-
tatus per conciliũ in præcedenti cõcilio & nõ
ſubeſſet legitima cauſa illũ locũ mutandi.
Et ita fuit ſtatutũ in cõcilio cõſtantiẽ.in.39.
ſeſſione in conſtitutione quæ incipit frequẽs.
& ita voluit abb.in ſuis allegationibus factis
in concilio baſilien.(incipiẽtibus qm̃ veritas
verborũ &c.)in.7.rõe/ad defenſiõem ipſius
concilii baſilien.qui allegat dictã cõſtitutio-
nẽ frequens:quæ vult ꝙ abſq; euidenti neceſ
ſitate non poſſit papa mutare locũ. Et ſi forte
eſſet neceſſitas(puta obſidionis/guerrarũ pe
ſtis/& ſimilis)tunc de cardinalium aut dua-
rũ pciũ ipſorũ conſenſu & ſubſcriptiõe tñ
deputare poterit locũ viciniorẽ illi deputato
per cõcilium,eiuſdẽ tñ nationis:niſi idẽ impe
dimẽtum eſſet in tota natione.Si tñ hoc papa
ſeruare nollet & nõ malicioſe hoc faceret ad
turbandũ cõciliũ,forte poſſet aliũ locũ depu
tare/dũmodo tutũ concilio & patribus in illo
cõgregandis/& alias ſalubrẽ & conuenientẽ:
quia locus cõſtituitur ad voluntatẽ eius qui
B cõgregat cõcilium:vt in.c.ad apoſtolicæ de
re iu.di.¶ Tertio fallit qñ papa vellet mutare
locum malicioſe vt impediret cõgregationẽ
cõcilii/& detractaret & differret vt concilium
nõ cõgregaretur cõtra eũ:quia tunc poſſent
cardinales & alii vt ſupra dictũ eſt ad quos
ſpectat cõgregatio,locũ deputare.Pro hoc.c.
anaſtaſius.19.di.&.d.c.ſi forte,&.d.§.hinc ẽt.
Maliciis enim hoĩum nõ eſt indulgẽdum: vt
in.c.plerũq; de reſcrip.c.auaritie de elec.in.6.
l.in fundo cũ concor.ff.de rei ven.Et hoc caſu
qñ nõ datur aliquod intereſſe ratione loci vel
tpis,dicit dominus anto.in ſuo tractatu vt ſu
pra retuli/ꝙ non eſſet audiendus:vt.ff.de eo
quod certo loco per totũ.& maxime poſt cõ
gregatũ cõcilium ſi eſſet ſchiſma:quia cogni
tio mutãdi loci & temporis eſſet concilii: vt
ipſe ibi dicit.

POSSENT etiã præmiſſis addi duo
alii caſus:videlicet quando iã eſſet cõ-
gregatũ conciliũ de ipſius conſenſu &
poſtea vellet aliũ locũ deputare ſine cauſa,vl'
qñ eſſet inchoatus proceſſus cõtra papã:quia
tũc nullo modo poſſet transferri ſine conſen
ſu cõcilii iã congregati:quia poſt congrega-
tum cõcilium & authoritatẽ per papam præ-
ſtitam congregationi/ipſe ſubiicitur iudicio C
concilii:vt voluit glo.15.di.c.ſicut.& iudiciũ
redditur in inuitũ.l.inter ſtipulantem.§.ſa-
crã.ff.de ver.obli.Et ſic ẽt poſtq̃ inchoatus eſt
cõtra eũ proceſſus:vt voluit abb.in.8.&.10.
ratiõe in ſupradictis allegatiõibus in defẽſio
nem ipſius cõcilii.& idem roſellus in.4.q.in
10.col.in fi.& loquitur dominus anto.vbi ſu
pra.

¶ Sed ego credo ꝙ iſti duo caſus debeant in-
telligi ſecũdũ vltimã fallentiã/qñ animo diſ-
ſoluendi & annihilãdi conciliũ fieret & nulla
ſubeſſet cauſa legitĩa:& ſic iſti duo caſus cõ-
præhenduntur in ſecũda & vltima fallentia.
Alioquin poſſet papa pro libito voluntatis ẽt
per indirectum diſſoluere & impedire cõci-
lium/nec poſſet prohiberi.17.d.c.nec licuit.
maxime in aliis cauſis vbi non tractatur cau
ſa fidei vel bonũ vniuerſalis eccleſiæ:vt ibi &
roſellus in.4.q.in.10.col.De hoc tñ qñ poſſit
diſſoluere pro libito voluntatis/latius dicem⁹
in ꝑpria queſtione.¶ Adde tñ ꝙ ſi data fuerit
patribus de concilio poteſtas eligẽdi locum
pro futuro cõcilio/intelligiẽ de prima vice.et
ideo nõ poterunt vlterius eligere / nec facta
electiõe variare.Ita dicit abb.ſiculus in.d.ſer
mone habito in concilio baſilien. qui incipit
maximũ.ponit & refert feli.in.c.innouamus D
de treuga & pace / ad intellectum.l.boues
§.hoc ſermone.ff.de verb.ſig.

SED pone papam renunciaſſe pa
patui ſed poſtea penitentia du-
ctum negare ſe renunciaſſe / &
cardinales velle alium eligere:
quis tunc cognoſcet & quid agẽ-
dum? Io.an.in.c.1.de renun.in.6.remittit ſe
ad dicta in.c.licet de elec.in verbo cardina-
les & ibi videtur velle ꝙ debet ſtari determi-
nationi concilii.

¶ TVNC quæro quis habebit congre-
gare concilium? Dic ꝙ pertinebit ad popu-
lum & clerum romanũ.Ita dicit do.in.c.1.
de renũ.in.6.ad hoc.65.di.c.ſi forte/ſecundũ
eum.& ponit.d.benedictus capra/& lanfran-
cus ac philip.ibidem.Ad quod adde quæ di-
cta fuerunt ſupra in quæſtione quis haberet
eligere papã ſi omnes cardinales eſſent mor-
tui.¶ Sed ego dicerem illud verum reſpectu
romanæ eccleſiæ/&pro faciliori expeditiõe
nouæ electiõis vt congregaretur cõciliũ mul
torũ prælatorũ:vt puta ꝑiarchii papæ.Sed re
ſpectu cognitiõis an ille eſſet verus papa/&
an cardinales poſſent procedere ad aliã ele-
ctionẽ,crederem tenẽdum ordinem ſupra da

A tũ.quia ex quo nõ pertinet ad papã q nõ reci
pitur pro papa & dr̃ reſignaſſe, tunc ẽt non
ſpectat ad cardinales: quia eis nõ creditur q
hoc aſſerunt(.ſ.ipſum reſignaſſe) & ipſi ſunt
in cã. Seruabitur ergo ordo præmiſſus, & cõ
gregabitur vel per patriarchas, vel eis negli,
gentibus per imꝑatorẽ vel reges vel aliquos
magnos prælatos: & data vnius negligentia
alius cõgregare habebit, vel ſeipſum concili
um cõgregabit: vt ſupra dictũ eſt. Vel primo
ꝑtinebit ad imꝑatorẽ, poſtea ad p̃riarchas pri
mates & archieꝑos & ad alios ſucceſſiue: vt
ſupra dictũ eſt. De quo vide infra in quæſtio
ne de papa negante ſe ceſſiſſe/ qñ cardinales
procedunt ad aliam electionem.

SED QVAERO EO caſu quo imperator põt con,
gregare conciliũ contra papã
vtrũ poterit cogere prælatos
vt vadãt ad concilium? Iſtam
queſtionem mouet alex, poſt
egi. in. §. hinc et. 17. di. Et ibi cõcludit ꝙ ſi ꝑ,
lati vocati/ ſua ſponte voluerint ire ad conci,
liũ, poterunt: allegat quod dixit in. c. 1. ea. di.
Alioquin ꝙ non poſſint cogi niſi forte rõne
feudi ſecularis: quia tunc ipſi epi eſſent aſtri,
cti obedire imperatori conuocanti conciliũ/
B ꝑ notata in. c. ſolitæ de maio. & obe. & in. c. ro
mana. §. debet de appel. in. 6. Non tñ contra
libertatẽ vel ſtatum eccleſiæ propter feudum
quod ab imperatore haberent deberent im,
peratori obedire: vt in. c. iulianꝰ, & in. c. ſi do
minus. xi. q. 3. & dicitur in. §. ſi. hic finitur lex
conradi &c. Quinimo potius tunc deberẽt
dimittere feudum: quia ſic ſunt aſtricti per iu
ramẽtum: vt in. c. ego. N. de iureiuran. Vnde
dicit tex. ĩ. c. aduerſitas ĩ. §. cũ vero. 7. q. 1. qñ
totius eccleſię ſalus quæritur/ & fides ĩpugna
tur, neceſſe eſt vt ex aduerſo prælati accedãt
& in die belli ſeipſos murũ opponant ꝑ do,
mo dei. ¶ Ad quod adde quæ diximus de epi
ſcopis vocatis a diuerſis eodem tempore.

SED quid ſi papa tantum eſt ele,
ctus et nondũ conſecratus/ vtrum
poterit cõgregare concilium? Di,
cẽdũ eſt ꝙ ſic, tũ quia ſimulatq; eſt
electus, habetur pro confirmato
nec indiget cõfirmatione/ dicit bal. in. ca. 1. in
fine principii/ qui feu. dare poſ. Et ſtatim põt
adminiſtrare: vt in. c. in nomine dñi. 23. di. dr̃
ĩn. c. licet/ & in cle. ne romani de elec. Tum
quia ẽt epiſcopus confirmatus nõdum conſe
cratus/ põt congregare ſuũ concilium: vt di,
cit inno. & refert abbas ſiculus in. c. tranſmiſ

ſam in glo. ſi. de elec. Tum quia congregare C
conciliũ eſt iuriſditionis: vt in. c. quod ſicut
de elec. dicitur in. c. quod tranſlationẽ de offi.
lega. & in. c. aqua de conſecra. eccle. vel alta.
& in. d. c. traſmiſſam. & ea quæ ſunt iuriſdi,
tionis exerceri poſſunt per electũ confirma
tum licet nõ cõſecratum: vt in. c. noſti & d.
c. tranſmiſſam de elec.

VTRVM AVtem legatus ſedis a,
poſtolicę de latere pa
pæ poſſit congrega,
re conciliũ? Videtur
dicendum ꝙ ſic: quia
factum legati de late
re & factu ſedis apo,
ſtolicę æquiparãtur:
vt in. c. ſi abbatẽ de elec. in. 6. Item concilium
generale dicitur illud quod a papa vel eius le
gato ſtatuitur: vt in. c. regula. §. porro. 3. di.
Item hoc videtur tex. ſentire in. c. regula. 17.
di. ibi nec romanæ eccleſiæ legatus inter,
fuit.

¶ SED dic ꝙ contrarium eſt veritas/ ꝙ le,
gatus de latere non poteſt congregare conci
liũ generale iure ſuę legationis niſi de ſpecia
li mandato papæ. Et ita tenẽt oẽs poſt glo. in
d. §. porro. & glo. 17. di. in. c. regula. in ver. D
legatus, ſupplet ad hoc ſpecialiter deſtinatus.
& idẽ ibi domi. & glo. in ſũma ea. di. & glo.
et doc. in. d. §. porro. & glo. in. c. ideo. 2. q. 6.
& doc. cõiter in. c. ꝙ tranſlationẽ de offi. lega.
& alex. in. c. generalia. 17. di. poſt glo. quæ eſt
glo. ſummæ. Iſta enim quæ ſunt ſpecialiter
reſeruata papæ (vt eſt facere generalẽ ſyno,
dũ) non poſſunt per legatũ ſine papæ manda
to ſpeciali explicari: vt in. c. ꝙ tranſlationẽ/
de offi. legati. Nec in generali mandato iuriſ,
ditionis conceſſæ legato/ cẽſentur venire hu,
iuſmodi ſpecialiter reſeruata principi: vt. d. c.
ꝙ tranſlationem. regula in generali in. 6. Pro
hoc tex. in. l. 2. ff. de offi. eius cui mãda. ẽ iuri.
vbi mãdata iuriſditione gñali/ nõ tranſit ptãs
cõcilii faciẽdi. Et hoc idẽ tenuit hugo & lau.
& cõiter oẽs in. d. §. porro. & ioã. de fãtutiis ĩ
d. c. regula. 17. di. Idẽ ſpecu. & ioã. an. in ti. de
legato. §. ſupeſt, verſi. ſed nũquid. & oſtien. in
ſũma. §. 3. verſi. ſed nũquid legatus. ¶ Ad idẽ
facit quod ponit barbatius in. c. niſi ſpãlis/ de
offi. lega. Vbi reſpondendo ad illud quod
dicitur in glo. ſi. ibi (videlicet ꝙ ĩ generali mã
dato conceſſo legato non veniunt ea quæ
ſunt meri imperii & reſeruata papæ) dicit ꝙ
propterea vt ibi dicit bal. legatus cardinalis

A non poteſt concedere caſtra & iuriſdictio-
neſ eccleſiæ ſine ſpeciali delegatione vel con
firmatione papæ: vt in. l. prohibere. §. pla
ne. ff. quod vi aut clam, quia nec ipſe princeps
talia concedit de facili. Et ꝙ reputatur impoſ
ſibile illud quod ſolus princeps facere poteſt
per. l. apud iulianũ. §. ſi. ff. de lega. 1. Et ad idẽ
quod dicit idẽ bal. in. l. 1. §. ſi initio. ff. de offi.
præfec. vigil. ꝙ legatꝰ nõ pôt cõcedere caſtra
niſi habeat in mãdatis. Et ad idẽ ꝙ cenſeatur
impoſſibile quod dependet a voluntate prin
cipis, eſt tex. in. l. 4. ff. de fideicõ. liber ſecũdũ
angelũ in. l. 1. ff. de inoffi. teſta. ¶ Sed ꝙ imo
non reputetur impoſſibile/ allegat barba. l. in
tercidit. ff. de cõdi. & demonſtra. Et reſpõdet
ad. l. apud iulianũ/ ꝙ procedit in iis quæ non
cõſueuit princeps facere (vt vẽdere plateas &
ſimilia) ſed in iis quæ cõſueuit princeps face-
re, licet quippiã dependeat a poteſtate ipſius
ſolius/ nõ cẽſetur impoſſibile ſed cẽſetur ve-
nire in mãdato. Vide quæ dico infra ad intel-
lectũ. c. ꝙ tranſlationẽ. ¶ Non obſtat. c. ſi abba
tẽ: quia et ille tex. poſſet induci in cõtrarium,
inquãtũ ponit vt diuerſa factũ papæ & factũ
legati: & æquiparatio ibi facta/ eſt quo ad ibi
ſpecialiter inducta. ¶ Nõ obſtat. §. porro/ nec
tex. in. c. regula: quia qñ fit mẽtio de legato, in
telligitur de ſpeciali & indiuiduali mãdato pa
B pæ. Et ita probãt bene illa iura, & facit tex. in
c. conuenientibus. 1. q. 7.
¶ Dicit tñ roſellus in. d. trac. in. 4. q. principali
poſt prin. ꝙ hoc ipſo ꝙ demandatũ eſt legato
celebrare cõciliũ/ cẽſetur ei cõmiſſa poteſtas
cõgregandi conciliũ per. c. 1. de iudi. in. 6. &
per regulã qui vult cõſequẽs vult antecedẽs.
l. ad rem mobilẽ & . l. ad legatũ de procu. Vn-
de ſi in bulla legationis eſt data facultas cele-
brandi conciliũ generale/ poterit poſtea lega
tus ſine alio ſpeciali mandato papæ congrega
re conciliũ: quod eſt menti tenendũ. ¶ Et hoc
forte non procedit eo caſu quo conciliũ iam
eſſet cõgregatum authoritate papæ/ & data fa
cultas legato de latere celebrãdi cõciliũ: quia
tunc nõ intelligitur de nouo cõcilio congre-
gando/ ſed de iã congregato celebrando: qa
in iſtis facultatibus cõceſſis legatis de latere,
licet contra cõcedentẽ videatur facienda lar-
ga interpretatio (vt in. c. olim de verb. ſig. cũ
ſimil.) illud forte eſt verũ in iis quæ conſueue
runt demãdari faciliter: ſed in iis quæ ſunt re
ſeruata principi & nõ conſueta demandari,
forte eſt ſtricta interpretatio facienda. Et ad
hoc eſt ille tex. in. l. 2. ff. de offi. eius cui mãda.
eſt iuri. Et hoc videtur probare ille tex. in. d.

c. ꝙ tranſlationẽ, ibi ſæpe fuere legatis indul- C
ta. Quẽ tex. ibi abb. dicit ſinglarẽ ꝙ aliqua eo-
rum quæ ſunt reſeruata principi, ſi diu conce
duntur legatis p principẽ/ videntur illa tranſi
re ſine ſpeciali conceſſione. Et licet in illo tex.
dicat ꝙ illa reſeruata principi tranſiuerint in
legatũ, illud intelligit nõ ex conſuetudine il-
la cõcedendi legatis/ ſed ex quadam approba
tiõe romanæ eccleſiæ (& idem bal. ibi poſt in
no.) vel qñ hoc eſſet factũ per tm̃ tẽpus ꝙ ini
tii eius non eſſet memoria in contrariũ: quia
tunc haberet vim priuilegii: vt in. c. quod qui
buſdam de verb. ſig. argumẽto eorũ quę dicũ
tur in. c. peruenit de cenſi. & . l. de in rem verſo
ff. de vſu. ¶ Sed recte intuenti ille tex. probat
illud quod ſupradico: videlicet ꝙ in facultа-
te conceſſa legato de latere/ licet ex conſuetu
dine paſſim concedẽdi legatis iure legationis
& ex quadam larga interpretatione veniant
illa quę alias nõ cõpetunt iure legationis ipſi
legato, tamen nõ veniunt illa quæ in ſignum
priuilegii ſingularis ſunt tm̃ ſummo põtifici
reſeruata. Et pondero verba tex. ibi & ſi quæ
dã/ ꝙ in illis quæ ſunt ſingularis priuilegii nõ
poſſit plus ſe intromittere q̃ ei conceditur: &
ſic de his faciẽda eſt ſtricta interpretatio in lite
ris facultatis. Mãda memoriæ, quia iſte eſt ve
rus intellectus ad illũ tex: quia plus eſt illud D
quod papa ſibi reſeruauit in ſignũ ſingularis
priuilegii põtificatus & vniuerſalis dnii/ q̃ il-
lud quod nõ in ſignũ ſingularis priuilegii ſibi
ſpecialiter reſeruat. Et iſtum intellectũ videẽ
ſenſiſſe glo. in. c. quæ de cauſa. 2. q. 5. in verbo
quicquid, & glo. in verbo vices in. c. mandata
de præſump. & . d. anto. in. d. c. ꝙ trãſlationem
in ſecũdo notabili. ¶ Et licet ſit inter doctores
cõtrouerſia vtrũ ex generali mãdato legatio-
nis poſſit legatus apponere manus ad ſpecia
liter reſeruata papæ in. d. c. ꝙ tranſlationẽ, tñ
in propoſito qñ ſunt facultates reſtringendæ
vel ampliandæ/ vera videtur concluſio prædi
cta. Et ratio in primo caſu quare veniant in
generali facultate conceſſa legato illa quæ
de facili conſueuerunt demandari quantum-
cunq; ſpecialiter reſeruata papæ (poſito ꝙ
ex conſuetudine concedendi aliis venirent)
eſt quia ex conſuetudine faciendi præſumi-
tur mandatum, bal. in. c. cum olim in pri-
mo notabili de conſue. allegat tex. in. l.
titianus. ff. ꝙ cum eo. Ratio autem ſe-
cundi dicti (quare non veniant reſerua-
ta in ſignum ſingularis priuilegii quæ non
ſunt conſueta concedi) eſt quia in gene-
rali mandato non veniunt inſolita. l. ſed

A & ſi quis. §.quæſitum/ibi bar.& alii.ff.ſi quis
cau.& l.fiſtulas.§.frumenta.ff.de contrahen.
emp.Per quem tex.dicit bal.in.d.c.cum olim
ꝙ inſolita concedi epiſcopis/non cenſentur
cõceſſa in gñali cõceſſiõe.Et licet alias demã
data iuriſditiõe cenſeãtur oĩa demandata ſine
quibus iuriſditio explicari non põt(vt in.c.
1.&.c.præterea de offi.dele.) ẽt ſi ſint maiora
(vt ĩ.l.quotiẽs.C.de iudi.)tñ illud intelligit̃ dũ
modo illa ſint eiuſdẽ ſpeciei:vt voluit bar. in
l.2.in.2.col.ff.de iuri.oĩm iudi.Et hoc aſtruit
in propoſito ꝙ legato cenſeantur conceſſa il-
la quæ indifferẽter conſueuerunt cõcedi aliis
legatis,& non illa quæ ſunt diuerſæ ſpeciei &
reſeruata in ſignũ ſingularis priuilegii.Et hoc
videtur voluiſſe abb.ſiculus in.c.dilectus de
filiis presby.qui reſpondendo ad.c.ꝙ tranſla-
tionẽ ad aliud ꝑpoſitũ,dicit ꝙ illud fuit ex ſpe
ciali cõſuetudine ſedis apoſtolice & ex certa
ſcientia vt ille caſus abſolutionis ab excõmu
nicatiõe ex iniectione manus in clericos tran
ſeat ex generali legatione propter ꝑiculũ ani
marũ,& ſic videtur reſtringere illũ tex.ad il-
lũ caſum tñ.¶ Quòd aũt congregatio cõci-
lii ſit papæ reſeruata in ſignũ ſingularis priui-
legii & vniuerſalis præeminẽtiæ,probant oĩa
illa iura.17.di.per totũ.&.2.q.6.ideo.& po-
B nit glo.in.d.c.ꝙ tranſlationẽ:& ibi de aliis ca
ſibus reſeruatis ſpecialiter papæ.& in.c.ſicut
vnire poſt glo.de exceſ.prælа.de quo etiã per
oſtien.in.d.§.quid pertinet.¶ Et in propoſito
ꝙ non cenſeatur data facultas congregãdi ſed
congregatũ celebrãdi,facit tex.& ibi dicta in
cle.literas de reſcrip.quia mandatũ intelligit̃
de iis quæ erant in eſſe tp̃e mandati,niſi ver-
ba clare aliter demoſtrẽt.Ad idẽ cle.1.de cẽſi.
&.c.cũ capella de priuile.l.nomen.§.filio.ff.
de lega.3.l.fi.§.caio.ff.de libe.lega.cum ſimil.
¶ De conciliis autem prouincialibus an poſ
ſit legatus illa conuocare & celebrare ſine li-
centia papæ:licet glo.in.d.§.porro videatur
dicere ꝙ non/& in hac opiniõe fuerit hugo
& landinus,tñ contrariũ ibi tenent cõmuni-
ter doc.& anto.de butrio,ioan.an.bal.cardi.
flo.& ioan.de immol.in.d.c.ꝙ tranſlationem.
Et adducitur ad hoc.c.ſicut olim de accuſa.q̃a
patet ibi ꝙ inferiores poſſunt:ergo & legat⁹
de latere.Quod & tenuit ſpecu.in ti.de lega
to/in.§.ſupeſt/verſi.ſed nũquid legatus eccle
ſiæ romanæ.& oſtiẽ.in ſumma in ti.de legato
in.§.q̃d pertinet/verſi.ſed nũquid legatus.Di
cit tñ.ioan.an.in addi.ad ſpecu.in.d.verſi.ſed
nũquid legatus,ꝙ de ſtylo curiæ romanæ ꝓ-
pter dubiũ opinionũ quãq̃ hoc ſpecialiter cõ
ceditur legatis vt poſſint congregare concili- C
um prouinciale.Nõ obſtat tex.in.d.l.2.ff.de
off.eius cui man.eſt iuri.qui vr̃ ſimpliciter di
cere ꝙ demãdata iuriſditiõe nõ veniat facul-
tas cõgregãdi conciliũ.q̃a ille tex.loquitur in
alio diſſimili concilio:videlicet manumiſſio-
nis faciẽdæ.& ita dicit ſpecu.oſtien.& ioã.an.
vbi ſupra.de quo dicetur latius in loco ſuo.

VLTERIVS quæro:clarum
eſt ꝙ vbi in cõcilio papa ẽ præ
ſens ipſe habet ſupremã præſi-
dentiam in eo.(25.q.2.ſi quis
dogma/in ſupraſcrip.35.q.9.
c.quod quis in ſupraſcrip.de cõſecr.di.5.in ſu
praſcrip.c.in die.quia ipſe eſt caput eccleſiæ,
& conſequenter concilii.24.q.1.rogam⁹.ad
idẽ.c.1.in ſupraſcrip.de ſimo.& in.c.in nomi
ne dñi.23.di.&.c.nullus.88.di.ĩ ſupraſcrip.&
2.q.7.cũ paſtoris/in ſupraſcrip.)quid ſi papa
non ſit præſens,an debeat ĩtereſſe per cõmiſ
ſarios/& quot poterũt præſidere noĩe papę.
¶ Et dicendum eſt ꝙ vt conciliũ valeat debet
eſſe authoritate papæ cõgregatũ:vt ſępius di
ctum eſt.Ideo dicẽdũ eſt ꝙ erit in arbitrio pa
pæ quot velit habere præſidẽtes:quia in hoc
diuerſitas reperitur.nam in cõcilio meldenſi
præfuit noĩe papæ petrus archidiaconus/pe
trus præsbyter/& abbas ſanctæ ſabinæ tenẽ- D
tes locũ adriani papę.1.q.7.conuenientibus.
Item in concilio conſtantinopolitano in.5.
actione pro ioãne papa.8.præfuerunt petrus
præsbyter cardinalis/& paulus anconitanus
ep̃us/& eugeni⁹ oſtien.ep̃us:vt.7.q.1.c.hoc
nequaq̃.Item in ſardicen.cõcilio præfuit oſi⁹
corduben.ep̃us/& vincẽtius capuanus ep̃s/
& ianuarius beneuentan.& calepodius nea-
politan⁹,ſanctæ romanæ eccleſiæ legati:vt in
c.prima anotatio.§.quarta.16.di.Item adria
nus papa in.8.ſynodo miſit ad præſidendum
in eadẽ donatum ep̃m oſtien.& ſtephanum
neopheſinũ ep̃m/& marinũ diaconũ ſãctę ro
manę eccleſię:vt.63.di.c.adrianus el.1.Itẽ in
carthaginen.concilio præfuit fauſtinus lega-
tus romanæ eccleſiæ.Item in calcedonen.ſi-
militer alii.¶ Ex quibus apparet papam poſſe
nuncios præſidentes mittere ad concilium tẽ
turos eius locum ſi ipſemet nolit intereſſe,
& quos & quot voluerit pro ſuo arbitrio.

¶ Tertii libri finis.

A DOMINICI IACO C
BATII CARDINALIS SANCTI CLEMENTIS: DE CONCILIO LIBER QVARTVS.

¶ Quando congregandum ſit concilium. Arti. 1.

VIDIMVS QVIS congreget conciliũ: ſequitur videre quãdo debeat cõcilium cõgregari. Et in hoc aduertendũ eſt: quia iſtud poteſt dupliciter capi: videlicet qñ debeat cõgregari cõcilium/ id eſt quo tempore, vel quando id eſt ex quibus cauſis debeat congregari. ¶ Et quo ad primum quando debeat congregari: ſi loquimur in ſynodalibus epiſcoporum & prouincialibus conciliis, hoc planũ eſt per plura iura. 18. di. & notatur in. c. graue de præben. & ibi tex. & in. c. ſicut olim de accuſa. & gregorius in regiſtro li. 3. c. 9.

B ¶ De generali concilio non reperio determinatum a iure certum tempus: in concilio tamen conſtantien. fuit ſtatutum in. 39. ſeſſione de anno domini. 1417. die. 9. mẽſis octobris in. c. frequens/ ꝙ primum a fine illius cõcilii in quinquennium immediate ſequens, ſecundum vero a fine illius immediate ſequentis concilii in ſeptennium, & deinceps de decennio in decennium perpetuo celebretur. Et hoc idem tempus fuit per approbationem. d. cap. frequens ſtatutum in baſilien. concilio.

¶ Et cum oratores henrici regis franciæ & angliæ miſſi ad martinum quintum de anno domini. 1425. die. 27. mẽſis nouembris/ anno. 8. pontificatus eius, propoſitis quibuſdam coram eodem martino (qui fuerat creatus papa in concilio conſtantien.) inter cætera petiſſent abbreuiari tempus ſeptennii ad congregandum concilium ſtatutum in concilio conſtantien. ad annũ, & congregari baſileæ pro reformanda eccleſia in capite & in membris: reſpondit martinus oratoribus per verba infraſcripta. Quoniã in ſermõibus veſtris dixiſtis de reformatione in capite & in mẽbris, certi reddimur ꝙ non intelligitis de capite chriſto: reſtat igitur vt de perſona noſtra loquuti fueritis. ad quod dicimus ꝙ licet ſit rex vel princeps quantũcunq; magnus, ipſum tamẽ manet neceſſitas obſequendi non authoritas imperandi: quibus non obſtantibus contenti ſumus nedum ad poſtulationẽ tanti regis ſed ad aduiſationem cuiuſlibet boni chriſtiani quãtumcunq; parui/ in quo deformati ſumus reformare noſipſos: & vos ambaſiatores rogamus vt de reformationibus noſtris ſi quas videtis/ nos aduiſare velitis, vt de vobis reformationẽ debitam faciamus. ſcimus nos ex fragilitate humana poſſe peccare: ſed confidimus in miſericordia diuina ꝙ dolum & latam culpã ſemper a nobis abeſſe conſtabit. ¶ Item fuerunt in reſpõſione allegatę cauſæ cur non erat expediens tũc concilium fieri. primo quia tempus concilii fuerat in concilio ordinatum: & ſi aliter fuiſſet ſtatutum / potuiſſet præbere diſſenſionis occaſionẽ. item propter diuerſitates principũ. D item propter contemptum ſedis apoſtolicæ. Ex quibus & aliis cauſis videbatur ꝙ concilium tunc non erat ſedaturum errores: imo veriſimiliter nouum morbum & forſan incurabilem pariturum. Quibus non obſtan. idem martinus concluſit ſe ſemper paratum & vacare debitæ ac optatæ reformationi eccleſiæ/ & concilium tempore ſuo cõuocare. ¶ Simile fere reſponſum reperio factum per ſixtum quartũ oratoribus regis franciæ, miſſis contemplatione laurentii medices tempore belli inter eccleſiam romanam & florentinos.

¶ Ex quibus videtur oſtendi ꝙ non ſit determinatum tempus ad congregandum concilium generale a iure ſtatutum. Quod etiam maxime oſtenditur ex regiſtro gregorii ſeptimi. qui ſcribens ſicardo aquileien. epiſcopo, narratis quibuſdam exceſſibus tam principũ q̃ ſacerdotum qui eccleſiam chriſti ſponſam omni irreuerentia conculcantes quaſi vilem ancillam opprimebant, proinde conciliũ. 9. kal. februa. indictione. 12. romæ indixit congregandum in prima hebdomada quadrageſimæ ſequentis/ vt tanto periculo occurreret: adhortans eum vt in termino cõcilii adeſſet

A cum ſuis ſuffraganeis epiſcopis. Et ſic poſtea eodem anno.5.Kal.ſeptemb.indictione.12. in principio ſecundi libri ſcribit vniuerſis epiſcopis & abbatibus britanniæ monēs eos ad conueniendum,vt cum frequentia aliorum eiuſdem ordinis quæ ſuæ diſpenſationis & chriſtianæ religionis ordo requireret exequi valeret:narrans quomodo in maligno mundus poſitus erat, & quomodo ad hoc mater eccleſia inuitabat,cum plura tempora illa aduerſus eos diabolicæ fraudis arma demōſtrarent & bella prorupiſſe. quod concilium indixit tenendū ſecunda hebdomada quadrageſimæ futuræ: & ſic ſex menſibus vel circa aſſignatis ad intereſſendum. Ex quo etiā apparet ꝙ eodem anno quo concilium tenuerat in laterano/indixit aliud concilium tenendum in futuro anno romæ. Et ſic apparet ꝙ non erat certum tempus ſtatutum ad concilium tenendum: ſed erat in arbitrio papæ/ prout neceſſitas exigebat. Et aduertēdum eſt ꝙ cauſa cur fuerit in primo concilio præfixū tam breue tempus ad comparendum, eſt vt arbitror quia illud concilium non fuit generale ex toto orbe/ſed tantū cum prælatis italiæ:vt patet ex alia eius epiſtola ſequenti ſcripta epiſcopis mediolanen. eccleſiæ ſuffraganeis:videlicet brixien.cremonen.bergamen. B lauden. nouarien. hipporigien. taurinen. alben.aſten.aquen.terdonen. & cæteris quibuſdam.In quo concilio inter cætera ibi geſta/excommunicauit & anathematizauit robertum giuſcardum ducē apuliæ & calabriæ atꝗ ſiciliæ/cum omnibus fautoribus quouſꝗ reſipiſcerent.

¶ Sed certe ſi conſiderētur verba illius ſequētis breuis directi ſupradictis epiſcopis, ibi oſtenditur ꝙ erat præfixum tempus vnius anni:& ꝙ de anno in annū debebat teneri.Cuius verba ſunt hæc.non incognitū vobis eſſe credimus in romana eccleſia iandudum conſtitutum eſſe vt per ſingulos annos ad decorem & vtilitatē ſanctæ eccleſiæ generale concilium apud ſedem apoſtolicam ſit tenēdum. Ex quibus verbis depræhenditur ꝙ ſingulis annis debet teneri concilium generale.quod patet, quia idē gregorius reperitur tenuiſſe conciliū de anno in annum. ℣ Sed poteſt reſponderi ꝙ illa fuerunt concilia non de vniuerſo orbe:ſed vel de eius patriarchio(vt ſupra dictum eſt)vel de prælatis italiæ/qui poterant ſingulis annis viſitare limina apoſtolorum. Alioquin fuiſſet impoſſibile vt prælati longe vltra montes conſtituti poſſent venire ſingulis annis & redire.& illa etiam concilia quæ erant non de vniuerſo orbe/appellantur generalia:vt ſupra dictū eſt. ℣ Sed obſtat: quia idem gregorius in eodem libro ad eadem cōcilia aliquando inuitat etiam prælatos vltra montes:vt patet in eodem libro regiſtri.in primo breui ſecundi libri, quod dirigitur omnibus epiſcopis & abbatibus britāniæ. Ad quod poteſt reſponderi ꝙ licet aliquando inuitaret aliquos vltra montes,nō tamen vniuerſaliter omnes in ſingulis conciliis de anno in annum: ſed aliquando vnius patriæ aliquando alterius/ prout videbat expedire: ex quo non erant concilia in quibus tractaretur de fide ſed tantum de reformatione morum.vnde illos vocabat quos videbat indigere reformatione. Et probatur potius ꝙ arbitrarium eſt tempus ad tenendum concilium generale de vniuerſo orbe:ſed concilium patriarchii papæ(ſiue non de vniuerſo orbe)debet teneri de anno in annum. Et dicendū eſt ꝙ illud fuit in illa feruentia bonis: poſtea non ita de anno in annum ſed pro arbitrio papæ. C

¶ Sed poſtea per dictam conſtitutionem frequens(in qua etiā dicitur liceat ſummo pontifici de fratrum ſuorum ſanctæ romanæ eccleſiæ cardinalium conſilio terminū ob emergentes forte caſus abbreuiare,ſed nullatenus prorogetur)fuit ſtatutum tempus ad tenendum concilium de decennio in decennium. D In qua etiam ſtatuitur ob emergentes caſus licere pontifici locū pro concilio celebrando aſſignatum de fratrum ſuorum conſilio mutare. Et in.44. ſeſſione eiuſdem conſtantien. concilii pro loco proxime tunc futuri cōcilii fuit deputata & aſſignata ciuitas papienſis.& ibi ante lapſum quinquennium cœptum eſt celebrari: deinde vero tranſlatum eſt in ciuitatem ſenen.& in.d.ciuitate ſenenſi vt volunt pragmatici/ ciuitas baſilien. fuit aſſignata & electa pro concilio ineūdo poſt ſeptennium: allegantes hoc conſtare per publicum inſtrumentū celebratū ſenis anno domini. 1424. pontificatus martini quinti anno ſeptimo/ & die. 19. februa. de quo etiam patet in prima ſeſſione illius concilii baſilien. Et ibi inſeritur tenor bullæ martini directæ petro archiepiſcopo cretenſi / & iacobo archiepiſcopo ſpoletano/ & petro abbati de roſatio/ & leonardo de florentia generali prædicatorum, quos mittebat papiam prō celebrando concilio iuxta ordinationem in concilio conſtantien.factam. Quibus data fuit facultas illud

A transferendi prorogandi mutandi & diſſol-
uendi: & in alia ciuitate ad quã transferri vo
luiſſent continuandi tenendi & celebrandi:
& locum pro alio futuro concilio inde ad ſe-
ptennium celebrando nominandi deputan-
di & aſſignandi. Per quos pręſidentes dicitur
locus baſilien. deputatus & per deputatos na
tionum (italicæ/ gallicanæ/ germanicæ & an-
glicanæ) confirmatus. ¶ Similiter inſeritur a-
lia bulla martini: in qua deputat iulianũ car-
dinalem ſancti angeli legatum ſedis apoſto-
licæ ad ciuitatem baſilien. quã aſſerit deputa
tam pro concilio ineũdo antea in ciuitate ſe-
nen. & ꝙ quia propter notoriã ægritudinem
intereſſe non poterat/ eundem mittebat pro
reformatione pace & ſedandis hæreſibus.
Vbi idem cardinalis poſtea per literas euge-
nii (qui ſucceſſerat interim in pontificatum)
declarauit ibidem eſſe cõcilium celebrandũ.
¶ Deinde ex baſilea tranſlatum eſt bononiã,
deinde ferrariam, deinde ex ferraria florentiã
per eugenium quartum/ vbi interfuit. quod
colligitur ex dictis abbatis in ſuis allegatio-
nibus factis in dicto concilio contra eugeni-
um. & legitur in geſtis dicti concilii baſilien.
in tertia bulla eugenii inſerta in geſtis dicti
concilii baſilien.

B ¶ Quinimo quantum poteſt colligi/ etiam
dicta conſtitutio frequens non fuit obſerua-
ta de tempore martini: quia licet fuerit infra
quinquennium celebrari inchoatum conci-
lium papię poſt finitum concilium conſtan-
tiæ & deinde ſenis, protractum tamen fuit vl
tra quinquẽniũ: quia a. 1417. vſq; ad. 1424.
Item ſupradicti oratores in ſua petitione de
abbreuiando tempus concilii/ & de congre-
gando baſileæ (qui petebant tempus ſepten-
nii a concilio ſenenſi in baſilien. abbreuiari)
non fuerunt exauditi: vt ſupra patet. Item tẽ-
pore eugenii ſimiliter: quia cõcilium baſileæ
(quod magis fuit conciliabulum/ vt infra di
co) non fuit diſſolutum ante annum. 1438.
de quo anno fuit in illo cõcilio priuatus eu-
genius nono Kalen. febru. Et ſic nunq̃ repe-
riuntur obſeruata interſtitia temporum ſta-
tuta in. d. c. frequens. ¶ Nec etiam a tempore
eugenii citra: quia ab illo tempore non repe
ritur celebratum aliquod concilium. & ſic vi
detur ꝙ dicta conſtitutio non fuerit vſu rece
pta circa tempus celebrandi concilium, & ꝙ
abierit in deſuetudinem. Facit tex. & quæ ibi
dicuntur in. c. 1. de treuga & pa. & maxime
quia non habet decretum irritans. Ad quod
facit quod dicit archi. & alii in. c. cum de be-
neficio de præben. in. 6. & quæ dicuntur in. l.
de quibus. ff. de. ll. Facit quod dicitur in. §. le C
ges. 4. di. & domi. in ſumma. xi. di.
¶ Sed obſtat præmiſſis: quia coſtitutio illa
vult ꝙ concilia hoc ordine celebrẽtur: videli
cet primum a fine illius concilii conſtantien.
in quinquenniũ immediate ſequens/ ſecũdũ
vero a fine illius immediate ſequentis cõcilii
in ſeptẽniũ/ & deinceps de decẽnio in decen
niũ perpetuo. ex quo videtur ꝙ illius vigore
duo præcipiãtur: celebrari cõciliũ & celebra
ri certo tẽpore. Vnde ſi non ſit celebratum in
tẽpore, videtur ꝙ omnino debeat celebrari. l.
celſus. ff. de arbi. c. cũ dilecti de dolo & cõtu.
quia authoritas conſtitutionis repræſentatur
in vtroq; mandato. Vnde ſequitur ꝙ ſiue cõ-
cilium fuerit celebratum in tempore aſſigna
to ſiue poſt tempus antequam papa mutaue
rit voluntatem/ debet dici celebratum autho
ritate papæ & mandato eius ſi aliquando au
thoritas papæ interceſſit de concilio celebrã-
do. d. c. cum dilecti. & in. c. quo iure. 8. di. & c.
cum ſuper de offi. delega. & c. vlti. de reſti.
ſpoli. ¶ Vnde dico ꝙ licet reſpectu temporis
celebrandi cõcilii (videlicet inquantum vult
ꝙ celebretur de decennio in decennium/ &
quòd nequeat prorogari) poſſit dici abiſſe in
deſuetudinẽ/ vel ꝙ non fuerit recepta: tamen D
ratione actus gerendi. i. concilium celebran-
di/ non videtur ſublata, nec circa alia: videli-
cet circa mutationem loci & abbreuiationẽ
tẽporis, vbi eueniret caſus ꝙ hodie celebra-
retẽ cõciliũ & aliud ſubſequẽter ante lapſum
decennii per abbreuiationem factam per pa
pã. Et ad hoc facit quod dicit vincẽtius & re-
fert anto. de bu. in ca. ex parte de conſti. ꝙ
ex non obſeruantia conſtitutionis non tol-
litur conſtitutio. ideo ſi vacat aliquo tempo-
re beneficium/ & numerus canonicorũ non
impletur, per hoc non tollitur ſtatutum de
numero taxato. Et bar. in proœ. ff. §. & an-
tea. vbi dicit ꝙ ex eo ꝙ nullus vtitur lege/ nõ
propterea lex tollitur. & idem bar. poſt cy. in
l. fi. C. de iure do. impe. Idem ioan. an. in. c.
ioannes de cle. coniuga. Et per non vſum
præſentandi/ non perditur quaſi poſſeſſio iu
riſpatronatus. calde. conſilio. 15. de iurepa-
tro. & multa ſimilia poſſunt adduci. Vnde ex
his non videtur in totum ſublata dicta con-
ſtitutio frequens/ ſed ſolum inquantum fuit
contrauentum. Vnde videtur ꝙ nõ recte eu-
genius impugnabat concilium baſilienſe, ar-
guens ex lapſu ſeptennii ſtatuti in dicto ca.
frequens/ ꝙ non debebat teneri cõcilium ba-

A ſilex,quia non videbatur ſublataconſtitutio reſpectu concilii celebrandi/ licet nõ eſſet in tempore congregatum:maxime ex quo prę tendebatur cauſa pro ſedãda hæreſi/ & fuerat requiſitus vt congregaret vel vt authoriza‑ ret,Nec etiam ratione deficientis authorita‑ tis eius : quia vt allegabatur affuerat legatus de latere miſſus per martinum quintum / tẽ‑ pore cuius concilium ſumpſerat initiũ : qui legatus poſtea per eugeniũ quartũ licet poſt lapſum dicti termini fuerat confirmatus. cu‑ ius legati authoritate potuit concilium con‑ gregari:vt in.§.porro.3.di. & per archi. 17. di.in ſumma.Et pluta alia adducit abb.in illis ſuis reportatis pro iuſtificatione concilii ba‑ ſilien. & quia nimis ſubtiliter allegauerat, noluit eugenius vnquàm eum recipere in gratiam.

SED PRO INTEL‑ lectu illius cõſtitutiõis quę‑ ro : vtrum cum ipſa vult ꝙ primũcõciliũ in quinquẽniũ i ſiue conſtantienſis & ſecũ‑ dum in ſeptennium & po‑ ſtera de decennio in decennium celebrentur (ſubiungens vt ſic per quandam continua‑ tionem/ ſemper aut concilium vigeat aut per termini pendentiam expectetur)ſenſus eius B ſit,quòd ſtatim poſt concilium primum fini‑ tum poſſit ſecundum inchoari & finito ſe‑ cundo tertium , ita ꝙ ſemper concilium vi‑ geat : vel ꝙ vno termino durante poſſit a‑ liud concilium inchoari expediendum tem‑ pore ſequenti.

¶Et de vtroꝗ videtur dicendum ꝙ ſic: quia ad rationem alternatiuæ ſufficit alteram par tem eſſe veram.l.ſi is qui ducenta.ff.de rebus dubiis.l.hæc verba ille.ff.de verb.ſig. Sed ſic eſt ꝙ in conſtitutione dicitur alternatiue per quandam continuationem ſemper aut conci lium vigeat aut per termini pendentiam ex‑ pectetur,vt ſic ſit ſenſus ꝙ ſatis ſit vel ꝙ con‑ lium vigeat vel ꝙ expectetur: quia natura al ternatiuæ eſt ꝙ altero ſublato ponit alterum d.l.hæc verba.Sed ſi poſt finitum primum in choetur ſecundum, tunc per cõtinuationem ſemper conciliũ viget,ergo videtur ſatisfactũ cõſtitutioni.c.frequẽs. ¶ Et iſte intellectus vi detur cõuenire ad illud quod factũ legimus in cõcilio calcedonenſi.vbi apparet in proœ mio ipſius libri ꝙ vigente adhuc concilio in nicea / imperatores valentinianus & martia‑ nus adhortantur patres ire in calcedonen.ci‑ uitatem,vt ea quæ de ſancta & orthodoxa fi‑ de a ſanctis patribus definita erant confirma‑ rẽt, ne diutius orthodoxorum multitudo di‑ C uerſis modis errando ſeduceretur.

¶Sed inſpicienti verba cõſtitutionis/iſte nõ videtur verus ſenſus eius: quia ex hoc ſeque‑ retur ꝙ de vno concilio ad aliud non eſſet di ſtantia requiſita a conſtitutione . quæ vult ꝙ a primo concilio in quinquennium celebran‑ do ſit ſeptennium vſꝗ ad ſecundi celebratio‑ nem,& a ſecundo concilio in ſeptennium ce lebrando ſit decẽniũ vſꝗ ad tertii celebratio‑ nem,Sed ſi vno durante poſſet aliud inchoa‑ ri/non eſſet integra diſtantia data a conſtitu‑ tione: & ex hoc ſequeretur quædam cõfuſio & cumulatio plurium conciliorum ſeinuicẽ confundentium contra mentem conſtitutio nis.Item ſimiliter in propoſito ſi immediate poſt finem quinquennii inciperet ſecundum concilium,non eſſet aliqua diſtantia de vno ad aliud/ſed eſſet continuatio cõcilii. ¶ Item ex hoc ſequeretur aliud inconueniens: ꝙ prę lati debentes celebrare concilium/ poſſent e‑ ligere partem alternatiuæ quam vellent , & ſemper concilium tenere vel ſemper conci‑ lium expectare.Et iſto modo tenendo/ con‑ ſtitutio non poſſet dici abiiſſe in deſuetudinẽ vel non fuiſſe vſu recepta: quia ſic vel conci‑ lium florentinum quod fuit vltimum/adhuc D duraret per continuationem, vel poſtꝗ̃ fuit abſolutum adhuc duraret tempus cõcilii ex pectandi/ videlicet decennium: licet ſint lapſi ſexaginta anni & vltra ꝙ non fuit cõcilium generale celebratum,niſi iſtud nunc apud la teranum , quod eſt contra ſenſum conſtitu‑ tionis: quę vult plura concilia celebrari cum certi temporis diſtantia. ¶ Item ſequeretur aliud inconueniens: ꝙ ſi poſt finitum quin‑ quennium / in primo anno ſeptennii cele‑ braretur ſecundum concilium/ & tertium poſtea in fine decennii poſt ſeptennium,ter‑ tium concilium non eſſet celebratum infra decennium a ſecundo cõcilio ſed in.16. an‑ no poſt:quod eſt directe contra mentẽ con‑ ſtitutionis.

¶POTEST dari alius intellectus ad di‑ ctam conſtitutionem/ vt non ante inchoetur cõcilium ꝗ̃ omnino completum ſit tempus: & ſic primum non poſſit inchoari niſi lapſo integro quinquennio/ & ſecundum lapſo in‑ tegro ſeptennio/ & tertium poſt lapſum de‑ cennium,Et tunc alternatiua poſita in conſti ſtutione reſoluitur in coniunctiuam.l. ſæpe ff.de ver.ſig.videlicet vt ſit ſenſus ꝙ per con‑ tinuationem ſemper concilium vigeat & per

termini pendentiã expectetur, ſucceſsiue non
A eodem tempore. & ſic ꝙ prȩlati celebrent pri-
mum concilium in quinquennium: & illo fi-
nito expectetur ſecundũ vſq; ad ſeptenniũ:
& illo ſecundo finito expectetur tertium vſq;
ad decenniũ. Et ſic erit mens cõſtitutionis ꝙ
cõtinuatiue ſemper ſit alterũ ex duobus/ vnũ
tamen poſt reliquum: videlicet ꝙ concilium
actu vigeat vel ꝙ ad certum terminum expe-
ctetur. vigebit quando celebrabitur: expe-
ctabitur quando illo celebrato & finito/ pen-
det tempus ad aliud celebrandum.
¶ Et iſtum intellectum reperio tenuiſſe ioã.
milis de brixia aduocatum conſiſtorialem in
quibuſdam reportatis poſt obitũ eius reper-
tis & manu ipſius propria ſcriptis: ea ratione
quia illud verbum in ſeptẽnium/ intelligitur
ſcilicet finitum: quia obligatus ad aliquid fa-
ciendum infra certum tempus/ non tenetur
illud facere niſi in fine illius temporis. ff. de
condi. & demon. l. non putabam. & l. ſi in an-
nos, & notat bar. in. l. qui hoc anno. ff. de ver.
obli. & bal. in. l. 1. C. quãdo dies legati cedat.
Notat hoc ioan. an. in. c. in ſingulis/ de ſtatu
mona. vbi dicit ꝙ ſi concilium debet celebra-
ri de triennio in triennium/ intelligitur ꝙ ſe-
cundum concilium diſtet a fine primi conci-
B lii per triennium: ita ꝙ ſecundum concilium
non poterit celebrari ante completum trien-
nium computandum a fine primi concilii. Et
ita allegat anto. de butrio in. d. ca. in ſingulis.
& hunc intellectum dicit fuiſſe approbatum
in concilio papien. ibi inchoato & finito ſe-
nis. quod inchoatum eſt poſt quinquẽnium
completum a fine concilii conſtantien. Ergo
talis intellectus eſt ſeruandus/ quem papa ap-
probat: argumento. c. quod dilectio de con-
ſan. & affi. & ioã. an. & butrius ibi notãt. Vbi
ponunt alium caſum de ſtatuto paduano di-
ſponẽte ꝙ de male ablatis fieret conciliũ ſin-
gulis quattuor menſibus: quia de mente ſta-
tuentium eſt ꝙ poſt lapſum quattuor men-
ſiũ a fine primi cõcilii computandorũ & nõ
ante fiat concilium. Et hoc dicit milis demõ-
ſtrari per verba dicti. c. frequens, cum dicit ꝙ
ſic per quandam cõtinuationem ſemper aut
concilium vigeat aut per termini pendentiam
expectetur. per quæ verba dicit ꝙ in termi-
no aſſignato ad concilium celebrandum/ vo-
luit concilium pendere & expectari debere:
non penderet autem nec expectaretur ſi illo
durante ſecundum cõcilium inchoaretur: er-
go clare patet ꝙ ante ſeptennium completũ
a fine primi concilii nõ potuit concilium in-

choari. ¶ Pro iſto eius intellectu videt᷑ facere
illud quod dixi ꝙ oratores petierunt abbre- C
uiari tempus ſeptẽnii ad annum: quia ſi tunc
potuiſſet inchoari/ nõ petiſſent abbreuiari:
ergo durãte ſeptẽnio vidẽtes ꝙ nihil poterãt/
hoc petierũt. Et ſimiliter etiã papa martinus
ſic interpretatus eſt, quãdo eis denegauit ab-
breuiationẽ/ & voluit expectari vſq; ad poſt
perfectum ſeptennium.
¶ Ex iſto intellectu ſequitur ꝙ nunq̃ cõciliũ
celebrabitur de decennio in decẽnium: quia
ſi poſt completum decẽnium debet inchoari
celebratio concilii/ & ſic in primo anno ſecũ-
di decẽnii, tunc erit annus vndecimus: & a-
liud concilium ſequẽs celebrabitur in anno
vigeſimoſecũdo, computato priori decẽnio.
¶ Item poſſet ſequi ꝙ cõcilium quod incho
aretur finito primo decennio / & ſic in anno
vndecimo vt dictum eſt, nõ perficeretur in-
fra annum/ ſed duraret biennio: & ſic incipe-
ret currere aliud decenniũ poſt annũ duode-
cimũ: & ſic anno. 13. qui inciperet currere a
fine concilii. Et ſic ſi in alio ſequenti decẽnio
debet expectari finis præcedentis decẽnii in-
choari in anno. 13. deberet expectari integer
annus. 23. & aliud concilium inchoandum
deberet incipi anno. 24. computando a prin
cipio decennii præcedẽtis, & ſi ſimiliter iſtud D
ſequens concilium alterius decennii de anno
vigeſimoquarto/ duraret biennio, deberet in
cipi tertium tertii decennii anno. 37. & ſic de
ſingulis. Vnde non ſatisfieret conſtitutioni
volenti ꝙ quolibet decennio reperiatur cele-
bratum vnum concilium: quia ſic intelligen
do ſemper poſtponitur de tempore. & maxi-
me quia plerunq; cõcilia durant etiam in triẽ
nium & vltra anteq̃ diſſoluantur: vt patet in
cõcilio conſtantien. quod incœpit anno do-
mini. 1414. quinta nouembris, & finitũ eſt
anno domini. 1418. vigeſimaſecunda apri-
lis. & in conciliabulo baſileæ, quod durauit fe
re ſeptennio: inchoatũ eſt enim. 1431. ſepti-
ma decẽbris, & finitũ eſt. 1438. octauo Kal.
aprilis. ¶ Item ſequitur aliud ꝙ tempus decẽ
nii nunq̃ videretur aſsignatum ad cõcilium
celebrandũ: ſed eſſet aſsignatum ad expectã-
dum, ex quo ante lapſum integri decẽnii nõ
poteſt aliud inchoari. ¶ Item poſſet ſequi vt
experientia demonſtrat ꝙ non congrega-
retur in primo anno poſt lapſum primi de-
cennii/ quod totum cedit ad expectandum &
quieſcẽdum: quia oportet habere tempus ad
colligendas ſarcinulas. Ad hoc facit quod
dicitur in. c. põderet. 50. di. & in. c. cupiẽtes in

prin.in verbo infra mēſem de elec.in.6.dicit
A tex.in.l.ab hoſtibus. ff. ex quibus cauſis ma-
io.Et ſic inter tempus congregandi cōcilii &
tenendi concilii poſſet eſſe tāta dilatio ꝙ nō
ſolum in decimo nō celebraretur ſed nec in
15.anno/propter difficultates quę occurrūt,
maxime prælatis longe diſtantibus. ¶ Et ex
hoc ſequeretur aliud ꝙ illud quod ſupra dixi
de inobſeruantia conſtitutionis frequēs tam
in concilio ſenenſi q̄ in conciliabulo baſilien
ſi/quo ad tempus non eſſet verum:quia ſecū
dum iſtum intellectum ſatis videretur obſer
uata & recepta,quia adhuc penderet tempus
ad celebrandum concilium.

¶ SED in contrarium videtur ꝙ ſenſus ip
ſius conſtitutionis ſit ꝙ primum concilium
poſt cōſtantienſe celebrari debeat intra illud
quinquennium/ & ſecundum intra ſequens
ſeptennium/ & tertium ſequens intra decen-
nium / & ſic deinceps de decennio in decen-
nium:ita ꝙ ſemper in quolibet decennio re-
periatur concilium celebratum/ nec ad cele-
brandum debeat expectari ꝙ totum decēniū
labaẽ. Ad hoc facit ꝙ ex natura illius dictio-
nis in(quæ importat actum debere intra tē-
pus expediri)hoc demonſtrari videtur.l.ſi in
annos.ff.de condi.& demonſtra.l.1.§.in flu-
mine.ff.de fluminibus &.l.1.§.deinde.ff.de
B eloacis.& vide ordra.conſi.49.in.4.col. ¶ Et
licet bar.in.l.gallus. §.ille caſus/ voluerit ꝙ
quando dictio in adiicitur tempori in accuſa
tiuo ſignificet extra tēpus per.l.ſi cui legetur
ff.de lega.1.tamē illud procedit eo reſpectu
an in principio vel in fine temporis debeatur,
in hoc autem non diſcordat ſiue in ablatiuo
ſiue in accuſatiuo adiiciatur ꝙ ſemper ſignifi
cat intrinſeceitatem/vt illud quod diſponitur
comprehendatur in aliqua parte temporis &
non poſt tempus: vt in.l.eum qui Kalendis
ff.de verb.ob.voluit bal.in ru.ff.ſol.matri.&
areti.in.d.§.ille caſus allegat dictā.l.ſi in an-
nos.Quod eſt verū etiā ſi dictio in adiiceretẽ
præterito tēpori: vt voluit.alexan.in.d.§.ille
caſus, improbando ioan. de immola. Et li-
cet innocen.in ca.propter ſterilitatem de lo-
ca.exponat.d.l.ſi in annos.10.id eſt poſt an-
nos.10.tamen paul.de caſtro declarando illā
l.dicit ꝙ vltima die debetur:& poteſt dici ſa-
tis poſt/ex quo lapſi ſunt.10.anni. Et ꝙ infra
tempus debeat actus expediri, tex. eſt elegās
in.l.1.§.ſi intra.ff.de ſucceſſorio edicto: qui
parificat ſiue dicatur in cēteſimum diem ſiue
intra centeſimū diem. ¶ Itē conſidero ꝙ ver
ba conſtitutionis dicunt ꝙ generalia cōcilia
debeant celebrari in quinquennium/ſepten- C
nium &c.ſi autem labitur integrū quinquē-
niū vel ſeptēnium &c. non dicitur celebratū
conciliū in ſeptenniū:quia verbum celebrē-
tur denotat perfectione explicationis actus/
vt infra illud tempus ſit perfectum conciliū.
Et hoc etiam oſtendunt illa verba vt ſic per
quādam continuationē ſemper aut concliū
vigeat aut per termini pendentiam expecte-
tur,quem terminum liceat ſummo pontifici
abbreuiare ſed nullatenus prorogetur.proro
gari autem non dicitur aliquid poſt finitum
tēpus/ſed cum adhuc tēpus durat. l. ſed & ſi
manētē.ff.de preca.l.dies cautioni.ff.de dam.
infec.¶ Item ſi intelligitur ꝙ poſt poſſet cele
brari concilium,tempus ſatis diceretur pro-
rogatum / cuius contrarium oſtendit dictio
nullatenus:quę nihil aliud importat q̄ ꝙ per
nullū modū & per nullā viā.Facit glo. in ver
bo nullatenus/in cle.vt ii qui de æta.& quali.
ioā.de ana.in.c.qa fruſtra de vſu.& glo.in ver
bo nullatenus in cle.1.de ſeq.poſſ.& fruc.

¶ Non obſtat quod dicit ioan. an. in.c. cum
ſingulis:cuius verba ſunt. non putatem ſuffi
cere in fine primi triennii facere vnum capi-
tulum prouinciale & ſtatim in principio ſe-
cundi triennii facere aliud:quia id potius eſ-
ſet facere capitula de ſexto anno in ſextū an-
num q̄ de triennio in triennium: & multo tē D
pore poſſet ſic tardari ordinis reformatio.
Vnde potius videtur facere pro eo quod di-
co q̄ contra:quia apparet velle ꝙ in quolibet
triennio reperiatur fieri vnum capitulum.Et
ſic etiam dico ꝙ non ſufficit in fine vnius de-
cenni fieri vnum concilium / & in principio
alterius aliud: quia expectādo poſtea ad fnē
alterius ſequentis decennii/eſſet facere conci
lium de.20.annis in.20. annos: nec reperi-
retur concilium celebratum infra decenniū/
vt eſt mens cōſtitutionis.Quinimo ſi ſic in-
telligeretur,eſſet facere fraudē legi:quę non
ſine myſterio dicit de decennio in decenniū,
ſed ad oſtendendum diſtantiam vnius conci
lii ab alio.Et ita ex hoc impugno primū in-
tellectum.¶ Non obſtant iura quę pro eo al
legantur ſonantia ꝙ obligatus ad aliquid fa-
ciendum infra tempus certum / non tenetur
illud facere niſi in fine temporis: quia fateor.
Et hoc facit potius pro q̄ contra:quia ſi in fi-
ne temporis,ergo intra tēpus decennii ſed in
fine decēnii: vt ſatis habitū eſt ex dictis.d.§.
ille caſus. Probant ergo iura quæ allegat ꝙ
concilium debet celebrari in fine decēnii.Et
hoc videtẽ ſatis æquū,vt in principio decēnii
expectetur

A expectetur concilium per tpis pendẽtiam/&
in fine decẽnii intra tñ decenniũ inchoeť &
celebretur & vigeat cõcilium. ¶ Pro iſta opi-
nione vide omnino quod not.do. in propoſi
to in.c.propter el primo. 18.di.vbi dicit ꝙ qñ
eſt actus ſucceſsiuus, nõ videtur a lege tẽpus
aſsignatum ad finiendum ſed inchoandum.
allegat cle.ſicut de appel.
¶ Et ſi vis tenere ꝙ lapſo integro decennio
ſtatim debeat inchoari & teneri conciliũ / &
illo concilio abſoluto incipiat currere aliud
ſecundum decennium / & ſecundo decẽnio
finito ſtatim inchoetur aliud cõciliũ/quo ab-
ſoluto ſimiliter incipiat currere tertium de-
cẽnium, ita ꝙ ſemper conciliũ vigeat vel ex
pectet: q̃uis verba videãtur repugnare (quæ
volunt ꝙ ilico finito vno decẽnio in quo eſt
celebratũ conciliũ debeat incipere aliud de-
cẽnium ad expectandũ & celebrandũ concili
um/per illa verba de decẽnio in decẽnium)
tamen ſi vis impropriare literam, potes dice-
re ꝙ intelligitur de decẽnio finito in decen-
nium finitum.l.ſi filiofa.§.ſi vir in quinquẽni
um.ff.ſolu.matri. Nec peccabis in ſpiritum
ſanctum quẽcum ꝗ intellectum teneas: quia
quilibet intellectus tendit ad ſatisfaciendum
conſtitutioni, cuius mens fuit ꝙ ordinato cer
to tpe concilium teneatur. Item concedi etiã
B poſſet ꝙ ſi tempus quo conciliũ viget protẽ-
deretur vltra decẽnium (puta ſi concilium in
cœptum celebrari in vltimo anno præcedẽ-
tis decẽnii duraret adhuc vltra biẽnium) tẽ-
pus decẽnii inciperet currere poſt illud biẽ-
nium quo vltra decẽnium finitum eſſet cõci
lium: quia in conſtitutione nõ eſt præfinitũ
tẽpus ad finiendum/ſiue poſt inchoatũ cõci-
lium quanto tempore debeant durare ſeſsio-
nes. Facit quod dicit do. vbi ſupra. ¶ Et ſecũ-
dum iſtos intellectus etiam cõcluditur ꝙ cõ
ſtitutio ipſa quo ad præfixum in ea tempus/
non fuit recepta & abiit in deſuetudinẽ: vt
ſupra dictum eſt.

ADDE tamen prædictis ꝙ vt ceſſet
ſupraſcripta difficultas/fuit declaratũ
in concilio baſilienſi in vndecima ſeſ-
ſione / ſi tenenda eſt (non illius authoritate,
ſed quia opportune prouidiſſet vel propter
concordiam ſubſecutam) ꝙ verbum illud
in decennium in prædicta conſtitutione po-
ſitum / intelligi debeat vt decennium totali-
ter compleatur / & eo integre completo ex
tunc facultatem concilii generalis celebran-
di incipere, & ſi caſu aliquo contingat eos
qui in conciliis generalibus intereſſe tenen-
C tur in principio temporis non aduenire/ de-
clarat non propterea dictam concilii celebrã
di facultatem expirare: ſed vt q̃ primum cõ-
mode fieri poterit celebretur. Ne autem diu
differri poſsit, ſtatuit vt per viginti dies ante
prædictum decennii tempus completum /
vel aliud ſi forſan ex cauſa per concilium
præfigi contingat, romanus pontifex per ſe
vel legatum aut legatos ſuos/necnon archie
piſcopus in cuius prouincia vel diœceſi fue-
rit concilium celebrãdum/ & omnes præla-
ti vicini loco celebrationis concilii per quat-
tuor dietas vulgares, ceſſante impedimento
canonico in propriis perſonis / vel eo obſi-
ſtente per viros idoneos ad hoc vicarios con
ſtitutos adeſſe teneantur / vt de loci diſpoſi-
tione & aliis præparatoriis concilii valeant
habere tractatum. Die autem inchoationis
concilii generalis præfinita, ii qui ibidem fue
rint/miſſam de ſancto ſpiritu ſolenniter cele
brent: & concilium ex eo die ſtabilitum &
inchoatum eſſe efficaciter cenſeatur. Verum
propter multas neceſsitates quæ contingere
poſſunt venientibus ad concilium, exhorta-
tur dicta ſynodus eos qui tunc præſentes fue
rint/ vt ad ardua negocia cõcludenda niſi de-
centi expectatione abſentium moderata con D
gruo interuallo temporis nõ procedant: ſed
ſic diuino timore præuio procedañ in cũctis
cũ debita grauitate/ſicut tãta magnitudo ne-
gociorũ vniuerſalis eccl'iæ exigit & requirit.

¶ Ex qb9 cauſis cõgregãdũ ſit cõci. Arti. 2.

VIDIMVS DE tempore tenendi con
cilii: videam9 nunc ex
quibus cauſis concili-
um debeat congrega-
ri. Et in hoc dicendũ
eſt ꝙ generalia conci
lia non pro leuibus
ſed grauiſsimis & ar-
duis cauſis congreganda ſunt: non enim de
facili prælati a ſuis eccleſiis euocandi & fati-
gandi ſunt, debent enim eſſe cauſæ quæ ha-
beant dubium quod concernat vniuerſa-
lem & totam eccleſiam: vt aliquid dixi ſupra
in illo articulo ad quem ſpectet congregare
concilium, & infra latius dicam.
¶ Et in hoc crederem conſiderandum: quia
aut concilium eſt congregandum contra pa
pam. Et in hoc dico/ primo poſſe congrega-
ri in cauſa hæreſis quando papa dicitur hæ-

A reticus: vt in. c. ſi papa. 40. di. & glo. in ca. ſi quis pecunia. 79. di. & c. in fidei de hære. in 6. per doc. & anto. in. c. fraternitatis in primo notabili de hære. albericus in ru. C. de hære. vbi ponit plenas remiſſiones. 17. di. § .hinc etiam. & cardinalis cõſi. 150. in. 4. arti. innocẽ. in. c. ex parte de verbo. ſig. Quod intelligit cardi. de turre cre. & cardinalis alexan. in. c. nunc autem. 21. di. etiam ſi non eſſet aperta hæreſis ſed eſſet tale crimen quod apparenter ſaperet hæreſim: quia ex hoc poterit concilium congregari. De quo in. d. c. in fidei: & latius dico infra in articulo an poſſit papa accuſari de hæreſi.

¶ Item ſecundo ratione ſchiſmatis tollendi: ſicut fuit concilium conſtantinopolitanum octauum. 300. epiſcoporum. vbi ſublatum eſt ſchiſma ignatii & fotii: & reſtituto ignatio fotius anathematizatus. Similiter vt legitur in hiſtoria eccleſiaſtica / in concilio romæ celebrato ſedatum eſt ſchiſma ſecundum inter vrſinum & damaſum. vbi depulſo vrſino & in epiſcopum neapolitanum promoto / confirmatus eſt in apoſtolica ſede damaſus. Similiter legitur de ſchiſmate quarto / inter ſymmachum papam & laurentium ſublato prima vice per compro

B miſſum factum in theodoricum regem gothorum: qui rauennæ reſidens auditis partium legatis / pro ſymmacho pronunciauit, & laurentius pronunciatus eſt nuceriæ epiſcopus. Poſtmodum exorto de nouo ſchiſmate inter eoſdem & manu armata ſymmacho ſpoliato, & hoc ſopitum eſt per concilium / reſtituto ſymmacho & laurẽtio eiecto: vt in. c. ſymmachus. alias. c. nos ſi incõpetenter / in. §. itẽ ſymmachus. 2. q. 7. & . i. §. hic ẽt 17. di. & dixi ſupra in articulo ad quẽ ſpectet cõgregatio qñ inter duos eſt cõtentio de papatu. Similiter aliud ſeptimum ſchiſma ſedatum eſt per concilium approbato zenone & reprobatis theodoro & petro cum eo contendentibus. Similiter in tertio ſchiſmate inter bonifacium papam primum & eulalium antipapam: approbatus eſt bonifacius & eiectus eulalius in nepeſinum epiſcopum promotus per honorium imperatorem. Similiter in. 16. ſchiſmate inter benedictum papam nonum / & quendam ioannem vocatum ſylueſtrum. 3. amotum & vi eiectum quia antipapa erat. Poſt hoc aliud ſchiſma inter gregorium papam. 6. qui præfato benedicto ſurrogatus eſt / & inter quẽ dam alium quem ipſe gregorius in adminiſtratione ſpiritualium ſibi ſubſtituerat / & inter quẽdam alium qui contra hos duos eõ tendebat, ſedatum eſt per henricum imperatorem ſecundum: qui congregato concilio & illis amotis clementem. 2. pontificem erea ri curauit. Et ſimiliter factum eſt cum eſſet cõtentio inter leonẽ quintũ & chriſtophorũ: & leone in carcere turpiter mortuo ac eiecto chriſtophoro / elect⁹ fuit ſergius. 2. vt ponit alex. in. d. c. ſi duo. 79. di. Simile legitur in geſtis concilii conſtantien. vbi ſedatum eſt ſchiſma antiquatum inter tres contendentes vt dixi ſupra, & fuerunt priuati duo videlicet ioannes. 23. & benedictus. 13. & gregorius 12. ceſſit: & aſſumptus eſt martinus quintus. Et de iſtis ſchiſmatibus ſedatis vide infra vbi connumerantur remedia ad tollendum ſchiſma / poſt quæſtionem ex quibus cauſis poſſit papa deponi. Et hoc voluit abbas in d. c. licet de elec. ꝙ conciliũ propter ſchiſma debet congregari: & latius egidius in. c. in fidei in. 42. char. eum refert concluſiones domini pampilonen. in. 9. concluſione de hære. in. 6. & petrus de ancha. in. 8. quæſtione ſui tractatus. Quamuis dñs anto. in dicto. c. licet videatur velle per illnm tex. ꝙ non poteſt congregari conciliũ propter ſchiſmate: vt refert abb. ibi in. 3. col. qui dicit ꝙ contrarium eſt verum. Pro quo dicit eſſe caſum in c. ſi duo. 79. di. ad quod dicit ſæpi⁹ piſis & cõſtantiæ in conciliis fuiſſe illum tex. allegatũ.

D ¶ Item tertio congregatur quando agitur cauſa papatus: quod poteſt contingere pluribus modis. vt ſi diceretur electio nulla: vt de elec. licet. Vel ſi papa diceretur intruſus / nũq̃ electus vel apoſtaticus: vt in. c. ſi quis pecunia. 79. di. Vel ſi eſſent duo electi: vt in. c. ſi duo. 79. di. & probatur. 2. q. 7. c. nos ſi incompetenter. §. item ſymmachus. Vel ſi electio non eſſet facta a duabus partibus: vt dicit ibi glo. & doc. poſt egidium bella mera: & quilibet gereret ſe pro papa. Ad quem caſum¹ trahunt doc. illum tex. quis adhuc non eſſet tex. in. c. licet de elec. quod ponit ibi cardinalis in 3. col. 3. quæſiti. Vel ſi diceretẽ electio facta per impreſſionem: ſicut fuit tempore vrbani ſexti: vt ponit bal. in. l. 1. C. ſi quis aliquẽ teſta. prohi. & in. c. quia propter de elec. & in conſtitutione frequens / facta in concilio conſtãtien. in. §. qui vero. Vel ſi renunciaſſet papatui / & cum cardinales vellent procedere ad alterius electionem vel alium elegiſſent

A negaret ſe renunciaſſe/& forte quilibet haberet ſcquelá,tūc eſſet cauſa congregādi concilium: vt do. poſt ioan.an.in.c.1.de renun. in.6.& in.c.licet per doc.de elec.&bona glo. in.c.non autem.7.q.1. Et quid quando eſſet notoria reſignatio vtrum tunc cardinales poſſent procedere ad electionem, vide roſellum in.3.q.de conci.in.49.char.verſi. fateor tamen. & late doc.ibi in.d.c.1. Vel ſi per potentiam alicuius principis ſecularis fuiſſet aſſecutus papatum: vt in.di.c. ſi quis pecunia 79.di.& in.c.in nomine domini.23.di. ponit bal.in ru.C.ſi quis aliquem teſta. prohi. in.9.col. ¶ Item poſſet congregari concilium quando ſubeſſet aliqua neceſſitas eccleſiæ cui veriſimiliter prouideri non poſſet ſine concilio & ſedes vacaret. Quòd enim tunc cardinales poſſint concilium conuocare/eſt glo.in cle.ne romani de elec. & ponit alex.in.c.ſynodum.2.col.17.di.ibi in.d.c.1. ponit petrus de monte in ſua monarchia in 1.q.de concilio in.2.char.& abb.in.d.c.licet de elec.in.3.colum.&feli.in.c.ſuper literis in 21.col.de reſcrip. ¶ Item congregari poteſt concilium quando papa vellet ſe purgare de aliquo crimine de quo eſſet infamatus: vt legitur de beato damaſo.2.q.7.nos circa ſi. Et de ſixto: vt in.c.mandaſtis.2.q.4. & in.c.nūc
B autem circa ſi.21.di.Similiter de leone: vt in c.auditum/ & in.c.omnibus circa ſi.2.q.4. Sed iſta congregatio non intelligitur ad deponendum papam,ſed de eius voluntate: vt in dictis iuribus.

¶ Item quarto cōgregari pōt concilium qñ papa committeret tale quid propter quod ſcādalizaretur vniuerſalis ſtatus eccleſiæ & eſſet incorrigibilis: quia erit ſufficiens cauſa ad cōgregandum concilium. Ad hoc moueor qa poſito φ non eſſet vera illorū opinio qui voluerūt φ iſto caſu eſſet etiā ſufficiēs cauſa ad eū deponendum(vt voluit abb.in.c.ſignificaſti de elec.& in.c.quotiēs de ſimo.&in allegationibus quæ incipiunt quoniā veritas, poſt glo.in.c.ſi papa.40.di.& roſel.in ſua monarchia: & petrus de ancha.in.4.quæſito ſui tractatus: & ludoui. in pluribus conſiliis: de quo dicam infra in quæſtione ex quibus cauſis papa poſſit in concilio accuſari) tamen non ſequitur non eſt cauſa ſufficiens ad deponendum eum, ergo non eſt ſufficiens ad congregandum concilium. Patet quia videmus φ concilium cognoſcit de cauſa electionis papæ: vt in.c.ſi duo.79.di. & tamen electio ſpectat ad cardinales.d.c.licet. & va- C
let ſententia lata per cōciliū contra papā quo ad eccleſiam militātem. Sic etiam dicimus in matrimonio. nam licet homo non ſeparet quos deus coniunxit.33.q.2.quos deus.eccleſia tamen cognoſcit quando dubium eſt de matrimonio. & poſſet contingere φ ſepararet illos quos deus coniunxit/ ideſt qui legitime erant copulati: & nihilominus valeret talis ſeparatio quo ad eccleſiam militantē.cognito tamen de errore/ ſemper reuocabitur talis ſententia: quia non tranſit in rē iudicatā: vt in.c.lator/&c.tenor &.c.cōſanguinei de re iudi. Sic in propoſito poſito φ non poſſit conciliū priuare papā propter crimē ſcandalizans eccleſiam vniuerſalem, tñ non ſequitur φ non ſit cauſa ſufficiens ad congregandum concilium. Et hunc eundem ſpiritum habuit alex.in.c.ſynodum.17.di.in.2. col.

¶ ET ſi dicatur iſta erit inutilis congregatio: quia ſi papa non velit emendari & concilium non poſſit eum corrigere,erit fruſtratoria congregatio/ & prælati de vniuerſo fatigabuntur incaſſum. fruſtra enim expectatur caſus cuius euentus nihil ſit operaturus. dy. & ioā.an.in regula nullus pluribus/de re gu.iur.in.6. Reſpondetur φ non omnia pro D
quibus concilium congregatur / ſortiuntur effectum in concilio: vt videmus de geſtis concilii florentini vbi ſedatum fuit ſchiſma eccleſiæ orientalis & facta vnio ambarum eccleſiarum/romanæ videlicet & orientalis eccleſiæ: vt patet ex bulla eugenii & imperatoris paleologi ſcripta in græco.cuius originale in græco & latino cum ſubſcriptionibus papæ eugenii & cardinalium & imperatoris & aliorum/habetur in archiuio noſtro in baſilica beati petri cum ſigillo plūbeo papæ & aureo imperatoris: & cuius tenorem hic inſerere volui vt ſequitur.

EVGENIVS epiſcopus ſeruus ſeruorum dei ad perpetuam rei memoriam. Conſentiente ad infraſcripta chariſsimo in chriſto filio noſtro ioanne paleologo romanorum imperatore illuſtri/ & locumtenentibus venerabilium fratrū nřorum pȓiarcharum/& cæteris orientalē eccleſiam repræſentantibus,lętentur cœli & exultet terra. Sublatus eſt enim de medio paries q occidentalem orientalemq; diuidebat eccleſiam: & pax atq; cōcordia rediit,illo angulari lapide chriſto q fecit vtraq; vnū/ vinculo for-

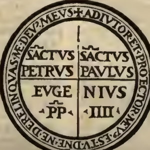
A tiſſimo charitatis & pacis vtrumq iungente pariete & perpetuæ vnitatis fœdera copulãte ac cõtinẽte. poſtq̃ longã mœroris nebulã/ & diſſidii diuturni atrã ingratamq caliginem ſerenũ omnib⁹ vnionis optatæ iubar illuxit. Gaudeat mater eccleſia, quæ filios ſuos hactenus inuicem diſſidentes iam videt in vnitatẽ paceq rediſſe: & q̃ antea in eorũ ſeparatione amariſſime flebat, ex ipſorũ mõ mira concordia cũ ineffabili gaudio oĩpotenti deo gratias referat. Cuncti gratulẽtur fideles vbiq p orbẽ: & q chriſtiano cẽſenẽ noĩe matri catholicę eccleſiæ collætẽtur. ecce. n. occidẽtales oriẽtaleſq patres poſt lõgiſſimũ diſſenſionis atq diſcordiæ tẽpus/ ſe maris ac terre periculis exponẽtes oibuſq ſupatis laboribus, ad hoc ſacrũ icumenicum cõcilium deſiderio ſacratiſſimæ vnionis & antiquæ charitatis redintegrãdæ gratia/ læti alacreſq cõuenerũt. & intẽtione ſua nequaq̃ fruſtrati ſunt. poſt lõgam. n. laborioſamq indaginẽ/ tãdem ſpiritusſancti clementia ipſam optatiſſimã & ſanctiſſimam vnionẽ cõſecuti ſunt. Quis igitur dignas oĩpotẽtis dei beneficiis gratias referre ſufficiat? quis tantæ diuinę miſeratiõis diuitias nõ obſtupeſcat? cuius vel ferreũ pectus tãtæ ſupernæ pietatis magnitudo nõ molliat? Sunt iſta

B proſus diuina opa non humanæ fragilitatis inuẽta: atq ideo eximia cũ veneratiõe ſuſcipiẽda/ & diuinis laudibus proſequenda. Tibi laus, tibi gloria tibi, gratiarũ actio chriſte fõs miarum: qui tm̃ boni ſpõſæ tuę catholicę eccleſiæ cõtuliſti, atq in generatiõe noſtra tuę pietatis miracula demõſtraſti/ vt enarrẽt oẽs mirabilia tua. Magnum ſiquidẽ diuinũq munus nobis deus largitus eſt: oculiſq vidimus quod ante nos multi cum valde cupierint aſpicere nequiuerunt. Conuenientes enim latini & gręci in hac ſacroſancta icumenica ſynodo, magno ſtudio inuicem vſi ſunt vt inter alia etiam articulus ille de diuina ſpiritusſancti proceſſione ſumma cum diligentia & aſſidua inquiſitione diſcuteretur. Prolatis vero teſtimoĩis ex diuinis ſcripturis/ plurimiſq authoritatibus ſanctorũ doctorũ oriẽtaliũ & occidentalium aliquibus quidem ex patre & filio/ quibuſdã vero ex patre per filiũ ꝓcedere dicẽtibus ſpiritumſanctũ, & eandẽ intelligentiam aſpicientibus oĩbus ſub diuerſis vocabulis. græci quidem aſſeruerunt q id quod dicunt ſpiritumſanctum ex patre procedere, non hac mente proferunt vt excludãt filium: ſed quia eis videbatur vt aiunt latinos aſſerere ſpiritumſanctũ ex patre & filio pro-

C cedere tanq̃ ex duobus principiis & duabus ſpirationibus, ideo abſtinuerunt a dicendo q ſpiritusſanctus a patre procedat & filio. Latini vero affirmauerunt non ſe hac mente dicere ſpiritumſanctum ex patre filioq procedere vt excludant patrem quin ſit fons atq principium totius deitatis (filii ſcilicet ac ſpiritusſancti) aut q id q ſpiritusſanctus procedit ex filio filius a patre non habeat/ ſiue q duo ponant principia ſeu duas ſpirationes: ſed vt vnum tantum aſſerant eſſe principium vnicamq ſpirationem ſpiritusſancti/ prout hactenus aſſeruerunt. Et cum ex his omnibus vnus & idem eliciatur veritatis ſenſus, tandẽ in infraſcriptã ſanctã & deo amabilem eãdẽ ſenſu eadẽq mẽte vnionem vnanimiter concordarunt & conſenſerũt. ¶ In nomine igitur ſanctæ trinitatis patris & filii & ſpiritusſancti hoc ſacro vniuerſali approbante florentino concilio, diffinimus vt hæc fidei veritas ab omnibus chriſtianis credatur & ſuſcipiatur ſicq omnes profiteantur q ſpiritusſanctus ex patre & filio eternaliter eſt, & eſſentiã ſuam ſuumq eſſe ſubſiſtẽs habet ex pr̃e ſimul & filio/ & ex vtroq eternaliter tãq̃ ab vno principio & vnica ſpiratione procedit: declarantes q id quod ſancti doc. & pr̃es

D dicũt ex patre per filium procedere ſpiritum ſanctũ, ad hanc intelligentiam tendit vt p hoc ſignificetur filiũ quoq eſſe ſecundum gręcos quidẽ cãm/ ſecundũ latinos vero principium ſubſiſtentiæ ſpiritusſancti ſicut & patrem. Et quoniam oĩa quæ patris ſunt/ pater ipſe vnigenito filio ſuo gignendo dedit præter eſſe patrem, hoc ipſum q ſpiritusſanct⁹ procedit ex filio / ipſe filius a patre eternaliter habet, a quo etiam eternaliter genitus eſt. ¶ Diffinimus inſuper explicationẽ verborum illorũ filioq/ veritatis declarandæ gratia & imminẽte tunc neceſſitate licite ac rationabiliter ſymbolo fuiſſe appoſitam. Item in azymo ſiue fermẽtato pane triticeo corpus chriſti veraciter confici: ſacerdoteſq in altero ipſum dñi corpus conficere debere/ vnũquẽq ſcilicet iuxta ſuæ eccleſiæ ſiue occidẽtalis ſiue oriẽtalis cõſuetudinẽ. ¶ Itẽ ſi vere pœnitẽtes in dei charitate deceſſerint anteq̃ dignis pœnitẽtię fructibus de cõmiſſis ſatiſfecerint & omiſſis, eorũ animas pœnis purgatoriis poſt mortem purgari: & vt a pœnis huiuſmodi releuẽtur, prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia/ miſſarũ ſcilicet ſacrificia/ orões & eleemoſynas & alia pietatis officia/ quę a fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueuerunt ſecundum ec-

A clefiæ inſtituta. Illorūq; animas qui poſt baptiſma ſuſceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt/illas etiam quæ poſt contractam peccati maculam vel in ſuis corporibus vel eiſdem exutæ corporibus prout ſuperius dictum eſt ſunt purgatæ, in cœlū mox recipi & intueri clare ipſum deum trinum & vnum ſicuti eſt / pro meritorum tamen diuerſitate aliam alia perfectius. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato vel ſolo originali decedunt, mox in infernum deſcendere pœnis tamen diſparibus puniendas. ¶ Item diffinimus ſanctam appoſtolicam ſedem & romanum pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum & ipſum pontificem romanum ſucceſſorem eſſe beati petri principis apoſtolorum, & verum chriſti vicarium/totiuſq; eccleſiæ caput/ & omnium chriſtianorum patrem ac doctorem exiſtere, & ipſi in beato petro paſcēdi regendi ac gubernandi vniuerſalem eccleſiam C a domino noſtro ieſu chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe: quemadmodum etiam in geſtis icumenicorū conciliorum & in ſacris canonibus continet̄. Renouantes inſuper ordinem traditum in canonibus cęterorū venerabilium patriarcharum: vt patriarcha conſtantinopolitanus ſecundus ſit poſt ſanctiſſimum romanum pontificem, tertius vero alexādrinus, quartus autem antiochenus, & quintus ieroſolymitanus: ſaluis videlicet omnibus priuilegiis & iuribus eorum. Datū florentiæ in ſeſſione publica ſynodali/ſolenniter in eccleſia maiori celebrata anno incarnationis dominicę milleſimo/quadringenteſimo/trigeſimonono/pridie nonas iulii. pontificatus noſtri anno nono

B D

Ego eugenius catholicę eccleſiæ ep̄s ita diffiniens ſubſcripſi.
Ego antonius ep̄us oſtienſis cardinalis bononienſis: ſupradictas diffinitiones veras & catholicas eſſe affirmo & me illis ſubſcripſi.
Ego branda epiſcopus portuenſis/cardinalis placētinus: ſupraſcriptas diffinitiōes veras & catholicas eſſe affirmo & me illis ſubſcripſi.
Ego. N. tituli ſanctę crucis presbyter cardinalis, ſupraſcriptis diffinitionibus tanq̄ veris & catholicis me ſubſcripſi.
Ego. F. tituli ſancti clementis presbyter cardinalis, ſupraſcriptis diffinitionibus tanq̄ veris me ſubſcripſi.
Ego. A. tituli ſancti marci presbyter cardinalis me ſubſcripſi.
Ego iul. tituli ſanctę ſabinæ præsbyter cardinalis me ſubſcripſi.
Ego proſper tituli ſancti georgii ad vellus aureum diaconus cardinalis de columna, me ſubſcripſi.
Ego dominicus ſanctæ mariæ in via lata ſanctæ romanæ eccleſiæ diaconus cardinalis me ſubſcripſi.

¶ Quæ vnio etſi poſtmodum nō fuit obſeruata nec in p̄tibus illis recepta vt ſupra dictū eſt, nō ꝓpterea fuit inutile illud cōciliū: quia in eo fuit diſputatū & cōcluſum & græci cōuicti: & ex hoc ſequitur bonū ꝙ catholici fiunt firmiores in fide. Item poſſet contingere ꝙ cōuict⁹ viſo ſcandalo corrigeretur/vel ſaltem eccleſia eum toleraret cum maiori patientia expectādo & orādo pro eo. Facit quod dicit hugo in. c. cum ad verum. 96. di. qui dicit ꝙ concilium poteſt audire cauſas ciuiles contra papam, ſed non poteſt eum compellere nec executionem facere contra eum. Sic in propoſito poteſt congregari conciliū/

R 3.

A quantumcunq; non poſſit deponi. Et intelligo quando debet congregari ratione criminis ſcandalizãtis vniuerſalẽ eccleſiam / ꝙ debet ante huiuſmodi congregationẽ præcedere denunciatio vt ſe emendet & non ſit incorrigibilis. Ita anto. de butrio in. c. 2. de accuſa. & refert martinus de laude in trac. de principibus. q. 200. Vbi plus videtur velle ꝙ ratiõe incorrigibilitatis poſſit damnari. & ad hoc allegat ipſe anto. de butrio in. d. c. 2. inducendo cõtra conciliũ quod vult procedere cõtra papã ante denũciationẽ factã / ꝙ non poſſit. Sed mihi videtur ꝙ an. nõ dicat ꝙ quia ad hoc vt papa poſſit accuſari debet præceſſiſſe denunciatio / propterea poſſit deponi. Quod autem poſſit cõgregari / ſenſit alexan. 15. di. in ſũma in. 9. charta. & idẽ alex. in. c. nunc autẽ. 21. di. Vbi dicit hoc probari per illum tex. quia licet ibi marcellin⁹ thurificaſſet idolis inuitus, non tñ proprie poterat dici hæreticus, & tñ propter ſcandalũ vniuerſalis eccleſiæ fuit ibi congregatũ conciliũ. Ad quod adde quod dicitur infra / in illa quæſtione qñ principes volũt ſubtrahere obedientiã ſi denegatur congregatio cõcilii: & in illa. q. an papa poſſit accuſari de hęreſi vel ſimonia. vbi late de hoc.

¶ REPERIO ꝙ quidam hiſpanus ep̃us
B gaddicenſis in quodã ſuo tractatu de poteſtate papæ referendo antoniũ de butrio & matheſillanũ in trac. ſchiſmatis, ponit ſeptem caſus ex quibus poteſt congregari conciliũ cõtra papã. Primus eſt qñ eſt probabile dubiũ iuris vel facti vter ex duobus ſit verus papa. allegat glo. in præallegato. c. ſi duo. 79. di. Secũd⁹ eſt in crimine hæreſis: & generaliter quãdo eſt quæſtio de articulis fidei / vel ſuper eis connexis vel depẽdentibus, allegat glo. in. d. c. ſi papa. 40. di. & in. c. anaſtaſi⁹. 19. di. Et hoc caſu dicit ꝙ opinio generalis concilii præualet opinioni papæ, allegat tex. iũcta glo. in. c. ſicut in fi. 15. di. ¶ De hoc tñ latius dicam in quæſtione vter ſit maior / papa an concilium. Adde nihilominus ad id quod hic dicitur de articulis fidei, ꝙ glo. in. c. ꝑ tranſlationẽ de offi. lega. videtur velle ꝙ tunc non ſit neceſſaria congregatio concilii, ſed ꝙ ſolus papa poſſit determinare cauſam fidei: licet glo. i. c. anaſtaſius. 19. di. videatur velle contrarium.

¶ Sed tu dic ſecũdum abb. ſiculũ in. c. maiores de baptiſ. ꝙ nõ obſtat ille tex. in. c. anaſtaſius: quia ideo ibi requirebatur conciliũ quia papa voluit decidere aliquid contra aliquod ſtatutũ eccleſiæ. quod non poterat ſine concilio: quia vbi in cauſa fidei conſtat de iudicio totius eccleſiæ, papa nõ poteſt aliquid decernere contra ſtatutũ eccleſiæ. Et iſtud idem videtur ſentire abb. in. c. ꝑ tranſlationẽ de offi. lega. Et quod dicit ꝙ papa nõ poteſt aliquid decernere contra ſtatutũ eccleſiæ, intellige in propoſito / hoc eſt in cauſa fidei: quia etiã papa põt ſtatuta per eccleſiã (hoc eſt concilii) reformare: vt videbimus in illo articulo quæ ſic maior / ſententia papæ an cõcilii. ¶ Sed cõtra abb. de directo ſentit andreas barbatius in

C d. c. ꝑ tranſlationẽ. & adducit tex. in. c. habeo librũ. 16. di. qui loquitur per verbũ oportet, quod importat neceſſitatẽ: vt in. c. cũ ab vno de re iudi. in. 6. Sed ille tex. hoc nõ ꝓbat. ¶ Adducit ẽt. dictum. c. anaſtaſius. ad quod ſatis reſpondet abb. Allegat & beatũ bernardũ, quẽ refert archi. i. c. nõ decet. 12. di. qui dicit ꝙ papa non eſt dñs ep̃orum ſed eſt vnus ex eis: Adducit ſimile de dicto euãgelii matth. 19. ꝙ apoſtoli cũ chriſto ſedebũt iudicaturi. 12. tribus iſrael. Adducit ẽt act. 15. & 16. & 20. Sed in dictis locis non colligitur ꝙ ſolus papa nõ poſſit decidere articulũ fidei abſq; alia cõgregatione concilii. Sed pro iſta eius opinione multũ ſtringit tex. in. c. vbinã legitis 96. di. ibi in quibus de fide tractatũ eſt, quæ vniuerſalis eſt / quæ omnium communis eſt &c.

D ¶ Vnde in hac quæſtione poteſt dici ꝙ aut quæritur vtrũ papa poſſit ſe intromittere ſine cõcilio de cauſa fidei. Et ſine dubio dicendũ eſt ꝙ ſic: quia & inferior a papa poteſt ſe intromittere declarãdo rudib⁹: vt in. c. 2. 80. di. ſic enim & capitula cathedraliũ eccleſiarũ ſede vacante poſſunt procedere contra hæreticos: vt in. c. ad abolẽdum de hære. & declarare ipſos errare in fide. ¶ Aut quæritur vtrum papa ſolus circa dubiũ exortũ circa articulos fidei / poſſit ſine cõcilio decidere / nec teneatur requirere nec cõgregare conciliũ. Et iſte articulus depẽdet ab illo arduo dubio vtrũ papa poſſit facere nouos articulos fidei ſolus. De qua materia i. c. cũ chriſtus de hære. & i. c. canões. 15. di. & in. c. hoc aũt. 19. di. Et vr̃ ꝙ circa dubia nõ deciſa / ſit ꝓpria ptãs papæ decidere. 24. q. 1. hæc eſt fides & c. quotiens. ſed ſi alias per concilia & põtifices eſſent deciſa / nõ poſſet ſine cõcilio: & ita ꝓcedit. c. anaſtaſius, & quod dicit̃ in. c. ſicut. 15. di. Et de iſto articulo alias alibi latius dicetur. Credo tñ ꝙ tutius eſſet ꝙ non ſolus ſine cardinalibus & aliis theologis decideret noua dubia: & tanto melius ſi cum concilio. ¶ Aut quæritur vtrũ cã articuli fidei nouiter emergens ſit ſufficiẽs

A ad congregandum concilium. Et dico ꝙ ſic. & iſto modo pro maiori parte reperiũtur cõgregata cõcilia. An autem ſi ipſe papa nollet congregare tunc cõcilium nec decidere dubium, poſſit per ſe conciliũ cõgregari: dicerẽ ſalua determinatione romanæ eccleſiæ ꝙ ſi propter exortũ dubium fidei generatur ſcandalũ inter fideles (vt quia forte propter cõtrarias ſententias exorirentur inimicitiæ & bella inter fideles) concilium poſſet congregari per eos ad quos ſpectat poſt papã/ & per modos ſupra dictos in illo articulo ad quem ſpectet congregare concilium. & hoc per dicta in ſæpius allegato. c. ſi papa. 40. di. Vtrum autem eſſet ſufficiens cauſa tunc ad procedendum contra papam detractantem congregare cõcilium/ quaſi fecerit ſe ſuſpectum ꝙ voluiſſet nutrire huiuſmodi diſcordias, crederẽ ꝙ non: ſed crederẽ ꝙ eſſent ſeruanda illa quę dicuntur quando papa dicitur incorrigibilis criminoſus.

¶ Tertius caſus quem ponit idem epiſcopus eſt in materia nutriente ſchiſma præſertim inueteratum / ne populus chriſtianus ſit in diuiſione. allegat quæ habentur in capitulo vbi ſana/ &. c. ſchiſma. 24. q. 1. & tex. in. c. teneamus. 1. q. 1. ¶ Quartus caſus eſt quando

B notorie eſt graue crimen ex quo multũ ſcandalizatur eccleſia data incorrigibilitate ipſius papæ: propter quod dicit ꝙ poſſet deponi. allegat glo. in. d. c. ſi papa. Quintus caſus eſt in factis in quibus contingit turbari vniuerſalẽ ſtatum eccleſiæ & periclitari eccleſiam, quod eſt graue delictum etiam in papa. quod dicit non eſſe ſuſtinendũ a clero: quia etiã ſi papa de hoc ſe nõ corrigeret/ dicit ꝙ poſſet deponi a concilio. allegat dictum. c. ſi papa. Sextus caſus eſt vbicũꝙ papa reperiret a fide deuius: vt in. d. c. ſi papa. Septimus caſus eſt vbi induceret nouus ritus prorſus diuerſus a ritu antiquo in quo nutritus eſt populus chriſtianus: quia vt dicit etiam iſto caſu debet cõgregari concilium generale, quod vt etiam dicit ſuper hoc habet poteſtatẽ: quia eſt graue crimen & ſapit hęreſim. Nam ſuper hoc paulus repręhendit petrum: vt notatur in ca. paulus 2. q. 7. Et ita refert tenere. d. anto. & matheſillanum in. d. trac. Licet ego non reperiam in meo libro ita ſimpliciter poſitũ: niſi forte loqueretur in caſu illius ſchiſmatis antiquati.

¶ Inducit tamẽ idem epiſcopus prædicta ad decretum concilii conſtantien. in principio ipſius, quod ponit tantum tres caſus in quibus debet congregari concilium contra papam (videlicet in iis quæ pertinent ad fidem/ in ſpectãtibus ad extirpationẽ ſchiſmatis / & in ſpectãtibus ad reformationem eccleſiæ in capite & membris) & dicit ꝙ virtualiter omnes dicti ſeptem caſus includuntur implicite in illis tribus caſibus, imo aliqui expreſſe: vt in iis quæ pertinent ad fidem: includitur ſecũdus caſus ſupra poſitus/ & ſextus & ſeptimus. Itẽ ſecũdus caſus poſitus per cõciliũ cõſtantien. (videlicet in iis quæ pertinẽt ad extirpationẽ ſchiſmatis) ponit in primo & tertio caſu ſupra poſito. & ſic tres primi caſus & duo vltimi manifeſte includuntur in primis duobus caſibus poſitis in ipſo decreto concilii conſtantien. Quartus caſus quando notorie eſt graue crimen ex quo multum ſcandalizatur eccleſia / & quintus caſus (in factis in quibus cõtingit turbari vniuerſalem ſtatum eccleſiæ & periclitari eccleſiã) manifeſte includuntur in tertio caſu ipſius decreti concilii conſtantien. ſcilicet in iis quæ pertinent ad reformationem ipſius eccleſiæ in capite & in membris. nam quartus caſus compræhenditur ſub reformatione capitis/ & quintus ſub reformatione membrorum: vt ipſe dicit patere cuilibet intuenti. C

¶ Et ſi dicatur ꝙ magis late & extenſiue de hoc loquitur dictum decretum cõcilii in tertio ſuo caſu reformationis in capite & in mẽbris: quia videtur compræhendere non ſolũ prædictum quartum & quintum caſum/ ſed etiam ꝙ non data incorrigibilitate papæ poſſit concilium reformare caput. Reſpondet verum eſſe quòd poteſt reformare, ſed non deponere niſi data incorrigibilitate. Et quantum ad diſpoſitionem dicti decreti/ dicit ꝙ præfati doctores (ſcilicet anto. & matheſillanus) dicunt ꝙ debet dari incorrigibilitas vt ipſi præſupponunt in quarto caſu. Itẽ ad illud etiam quod poteſt allegari per prædictum decretum conſtantien. generaliter & indiſtinctæ ꝙ conciliũ habeat poteſtatem reformandi mẽbra etiã in caſibus in quibus nõ contingit vniuerſalẽ ſtatũ eccleſię perturbari & eccleſiã periclitari. reſpondet ꝙ ſecundum tẽpora ipſius decreti & ea quæ tunc occurrerunt propter illud ſchiſma / indubitãter propter malã vitã illorũ qui erant in eccleſia pro maiori parte perturbabaẽ vniuerſalis ſtatus eccleſiæ & periclitabatur eccleſia, attẽtis infinitis guerris & infinitis aliis malis & ſcandalis quæ tunc vigebant maxime in viris eccleſiaſticis: & per conſequens reformatio membrorũ videbatur neceſſario facienda per con D

A cilium generale. Adducit.c.nemo. 83.di. & ca.qualis.8.q.1. Vnde infert concilium generale habere poteſtatem reformandi in capite & in membris iuxta decretum dicti concilii. ¶ Vel aliter reſpondendo videtur fateri ꝙ concilium etiam ceſſante incorrigibilitate papæ poſſit congregari pro reformatione in capite & membris. & adducit cardinalem flo ren. in tractatu ſchiſmatis: cum dicit ꝙ illud quod dicitur ꝙ papa habet plenitudinē poteſtatis/debet intelligi nō ſolus ſed tanꝙ caput vniuerſalis eccleſiæ. ita ꝙ ipſa poteſtas eſt in ipſa eccleſia tanꝙ in fundamento, ſed in papa tanꝙ in principali miniſtro per quē hæc poteſtas exerceatur: ita tamē ꝙ præcedat clauis diſcretionis, vt ponit inno. in.c. quāto de iureiurā. Et ꝙ poteſtas ſit in ipſa eccleſia, adducit tex. in.c. legimus. 93.di. vbi dicitur ꝙ orbis maior eſt vrbe, & tex. in. ca. ita dominus 19.di. Et ex his infert ꝑ poteſtatis plenitudo eſt in papa modo non erret: ſi tamen errat debet corrigi per conciliū generale, apud quod eſt plenitudo poteſtatis tanꝙ in fundamēto. Et ſecundum cardinalem vt ipſe refert/ non poteſt papa per ſuas conſtitutiones alio modo facere reſiſtentiam: quia hoc eſſet ſubuertere vniuerſalem ſtatum eccleſiæ, quod non poteſt: vt in.c. propoſuit de conceſ. præben.

B vbi notatur. Et hoc dicit cardinalis in dicto trac. in quęſtione.45. qui allegat etiam inno. in.c. quod ſuper de voto. ¶ Item ponit quod dicit cardinalis in alia quæſtione: ꝙ poteſtas concilii eſt a deo, intantum ꝙ vniuerſitas eccleſiæ non poteſt transferre poteſtatem in papam ſic vt deſinat eſſe penes ipſam: quia eſſet contra ius diuinum & exempla ſanctorū patrum. Quod dicit cardinalis in dicto tractatu in.q.48. Vbi etiam dicit ꝙ concilium generale eſt ſuper ius poſitiuū, cum habeat plenitudinem poteſtatis.

¶ET ex his dictus epiſcopus infert plures concluſiones. Prima eſt ꝙ plenitudo poteſtatis ſit in ipſa eccleſia ſiue in vniuerſali eccleſia tanꝙ in fundamento. ſecunda ꝙ poteſtas cōcilii eſt a deo. tertia ꝙ poteſtatis plenitudo eſt in ipſo papa/ modo non erret: ſi tamen errat ꝙ huiuſmodi errores corriget conciliū. quarta ꝙ congregatio concilii poteſt & debet iudicare difficilia. quinta ꝙ generale cōcilium non ſubiicitur iuri poſitiuo. ¶ Et ex præmiſſis dicit probari & iuſtificari dictos tres caſus qui ſunt poſiti in cōcilio cōſtātiēſi/ maxime de reformatiōe in capite & in membris: quia ſi concilium poteſt corrigere errores papæ/ ergo ipſum papam reformare: & ſi concilium iudicat difficilia / ergo poteſt reformare membra. Et ſubdit ꝙ aliqui doctores (ſicut petrus de ancharano/ & petrus pauli de ancona / & quidam alii qui ſcripſerunt tempore concilii conſtantienſis) tenent ꝙ in cauſa hæreſis ſchiſmatis & in iis quæ concernunt vniuerſalem reformationem eccleſiæ/ maior ſit authoritas concilii ꝙ papæ, & ꝙ in his ſit potius obediendum deliberationi concilii ꝙ papæ. ad quod allegant quod notatur 15.di.c. ſicut, &. 40.di. ſi papa, &. 2.q.7.c. nos ſi incompetenter. §. item ſymmachus. &. 19. di. anaſtaſius, &. 25.q.1. ſunt quidam/ cū duobus ſequentibus. C

¶ Sed iſta ſic ſimpliciter dicta per eum/ pro nunc non firmo: ſed dicam de hoc in illo articulo quis ſit maior/ papa an concilium: & in illo ex quibus cauſis poſſit papa deponi. Et non teneo ꝙ plenitudo poteſtatis non ſit in ſolo papa, ſed in eccleſia tanꝙ in fundamento & in papa tanꝙ in principali miniſtro: vt dicit cardinalis in.d. tractatu ſchiſmatis, & alii qui eum ſequuntur. ¶ Sed in propoſito noſtro vnum eſt colligēdum quod ſequitur ex ſupraſcripta ſolutione prima: ꝙ ſi illud fuit diſpoſitum in concilio conſtantienſi de reformatione in capite & in mēbris propter ſchiſmata quæ vigebant tempore illius concilii, infertur ꝙ illud decretum non erit vniuerſale nec ſemper poterit congregari concilium ex illa cauſa, maxime ſi papa ſit paratus per ſeipſum/ & ſe & membra corrigere. Et ſi recte inſpiciatur, non dicit illud decretū ꝙ concilium ſimpliciter & ſemper debeat congregari pro reformatione in capite & in mēbris: ſed ꝙ propter illud fuit congregata ſynodus conſtantien. & ad ſchiſma & hæreſes ſedandum, cum tunc non eſſet qui vellet congregare: & ideo ſpectabat ad conciliū congregare & omnia reformare. Et ideo ſi papa eſſet paratus corrigi & corrigere/ reformari & reformare, forte iſta ſola nō eſſet ſufficiēs cauſa congregandi conciliū eo nolēte & contradicente, ex quo nō eſt incorrigibilis nec hoc facere detractat: per notata in.d. ca. ſi papa. 40.di. &. 17.di. in pluribus ca. Et vide omnino quod dico infra in illa quæſtione quis ſit maior/ papa an concilium: & vide quæ dicta ſunt ſupra in.q. ad quem ſpectet congregare concilium/ in verſi. ſed pone ꝙ inter duos. D

¶ Egidi⁹ bellamera in cle. dudū̄ pri. in verſi. quarto nota/ dicit ꝙ ſi habemus verū & indubitatū papam, ipſe habebit congregare cō

A cilium & iudicare. 17. di. per totũ: ſed quãdo eſt dubium quis ſit papa/ vel quando dicitur factus notorius hęreticus/ vel qñ eſt talis cauſa de qua ipſe iudicare non poſſit (puta cauſa propria in qua non poſſit ſibi ius dicere: vt in ru. & l. 1. ne quis in ſua cauſa ius ſibi dicat) vel cum quæritur an ſit papa/ vel an ſit canonice electus in papã/ vel an propter hæreſim vel renunciationẽ deſierit eſſe papa (vt in. c. ſi duo. 79. di. & in. c. ſi papa. 40. di. & in. c. 1. de renun. in. 6. & idem dicit in omnibus ſimilibus caſibus) tunc erit ſufficiens cauſa cõgregandi cõcilium. quod poterit cogregari/ procurante etiam quocunq; catholico/ etiam ſine papæ voluntate: cum etiam quattuor generalia concilia non reperiantur congregata ad mandatum papæ, licet nuntii papæ interfuerint in aliquibus eorundem. Et ſic dicit li. mitanda iura. 17. di. per totum, & tex. in. c. licet in fine de elec. De quo etiam vide ſupra poſt prin. huius articuli. ¶ Sed iſta non ſunt ſic ſimppliciter vera, vt patet ex præmiſſis: qa vbi eſt papa/ ipſe debet prius requiri vt congreget: vbi autem eſt dubium, dic vt plene dictum eſt in quæſtionibus præmiſſis. & addo hic illa quæ ponuntur infra in illo articulo vtrum ſemper papa in cauſa fidei teneatur cõ-

B gregare concilium: vbi ponuntur plures caſus propter quos reperiuntur cõgregata concilia. Et ad illud quod dicitur ꝙ congregatur tunc concilium ſine papa, vide in quæſtione ad quem ſpectet congregare concilium quæ dicta ſunt ſupra in pluribus articulis: & ſi debet prius requiri quando eſt tractandum de facto papæ, ſi non detractat congregare.

¶ Item poteſt congregari concilium. quãdo cardinales non poſſent concordari in electione papæ: vt in cle. ne romani, & dixi ſupra in quæſtione quis congregare habeat conciliũ in primo & tertio mẽbro. ¶ Et quod ſupra dicitur intelligitur quando poteſt congregari etiam contra voluntatem papæ: quia quando per papam & de eius voluntate congregandũ eſt/ plures cauſæ recitantur infra in quæſtione quando papa in cauſa fidei teneatur congregare concilium.

¶ Quandoq; enim cõgregantur concilia nõ directe contra papam: & tunc congregabitur concilium propter ſedandam hæreſim. Vnde theodoſius imperator mandato dato vt epiſcopi conuenirent ad congregandũ concilium epheſinum/ inquit. quia leo papa cogitabam nõ eſſe tutum abſq; ſancta ſynodo & vbiq; ſanctarum eccleſiarum præſulibus huiuſmodi quæſtionẽ de fide enodare, neceſſarium duximus veſtrã conuenire fraternitatẽ. C

Et ex cauſa fidei quattuor principalia concilia reperiuntur congregata: vt in ca. canones 15. di. & in. c. ſexta. 16. di. Et in concilio agathonis & cõcilio martini/ & fere in omnibus conciliis ad extirpandam hæreſim reperitur facta ſynodalis congregatio. Et vide in. c. anaſtaſius. 19. di. in glo. vbi dicitur ꝙ vbi agitur de fide/ papa debet requirere conſiliũ epiſcoporum. Quod intellige quando quęſtio fidei non fuiſſet per eccleſiam prius determinata & diffinita, & propter difficultatẽ non poſſet per eũ & collegium cardinaliũ diffiniri. Vide tex. de hoc in. c. de quibus cauſis. 28. di. & vide cardi. de turre cre. in trac. de poteſtate papæ in fi. vbi a c. 24. vſq; in finem operis narrantur hæreſes damnatæ per concilia.

¶ SED quæro vtrum ſemper papa in cauſa fidei teneatur congregare concilium generale? Videtur ꝙ nõ: quia vt dicit tex. in. c. maiores de bap. quæſtiones maiores maxime fidei ad ſedem petri ſunt referẽdæ. c. quotiens 24. q. 1. & ſic ad papã. & romana eccleſia dicitur magiſtra fidei. 22. di. c. omnes. Facit capitulũ hæc eſt fides. 24. q. 1. glo. in ca. in iſtis. 4. di. ca. ipſi & c. nemo. 9. q. 3. 24. q. 4. ſicut. ſanctus tho. in ſecunda ſecũdæ. q. 1. ar. 10. ¶ Sed D glo. in. c. anaſtaſius. 19. di. videtur velle ꝙ teneatur congregare concilium. Sed dic ꝙ illa glo. intelligitur vt ſupra dixi quãdo eſſet maximum dubium & tale ꝙ non poſſet per papam & cardinales diffiniri: & ita dicit abb. in diſputatione epiſcopus. vel vbi papa vellet aliquid decidere contra alias ſtatuta per eccleſiam circa fidem: quia tunc tenetur congregare concilium, & procedit. d. glo. in. c. anaſtaſius. Vide alex. in. c. ſicut. 15. di. & in. d. c. anaſtaſius. & ponit abb. in. d. ca. maiores de bap. Et de iſto articulo vide quod late dico infra poſt quæſtionem vtrum concilium poſſit tollere conſtitutionẽ papæ: & in alia quæſtione propria vtrũ papa in cauſa fidei teneatur ſemper congregare cõcilium/ in verſi. etiam per hoc infertur.

ITEM reperiuntur congregata concilia p ſedãdis diſcordiis inter principes chriſtianos/ & ad reducendum eos ad pacem. eſt enim officium dominorum cardinalium ſemper ſuadere domino noſtro papæ vt ponat pacem & quietẽ inter principes chriſtianos: vt notat in. c. nouit de iudi. ¶ Itẽ & pro reformatiõe eccleſiæ in capite & in membris & ad extirpãdas hęreſes errores & ſchiſmata.

Ita legitur in geſtis cõcilii cõſtantiẽ. in prin. A &.10.&.15. ſeſſione. & in geſtis concilii baſilien. reperitur relatum in.c. ſane. Item in geſtis eiuſdem cõcilii baſilien. in.c. ſacroſancta generalis ſynodus baſilien. vltra cauſam hæreſum & extirpationem errorum & reformationem eccleſiæ in capite & in membris / additur regum & regnorum cæterorũq; chriſtianorum adinuicem authore diſcordiarũ procurante diſſidentium pacificatio. Item legi in quibuſdam literis fœ. re. ſixti. 4. reſponſiuis oratoribus regis franciæ (in fauorẽ laurentii medices miſſis pro pace a papa impetranda / & inter cætera etiam dicentibus concilium debere congregari) φ propter illa tria concilia poterant peti cõgregari & debebãt. & reſpondebat ad ipſorum petitionẽ φ quo ad hæreſes & diſcordias / tunc non vigebant: & quo ad reformationẽ / quando tempus adeſſet procuraret cõcilium congregari vt poſſet ſe & alios reformare. ¶ Congregantur igitur concilia etiam ad correctionem exceſſuum: vt in ca. non oportet. 18. di. notat do. in cap. peruenit ea. di. & in.c.1.&.c. de eulogiis ea. di. & in.c. ſicut olim de accuſa. vbi aretinus. Et licet illa iura loquantur in inferioribus cõciliis, tamen ad eundem effectum ordinatur C generale conciliũ ſecundum inno. in.c. graue de præben. Item in omnibus caſibus in B quibus agitur de rebus arduis vniuerſalẽ eccleſiã tangentibus: argumento.c. multis. 17. di. & in. l. humanum / & quæ ibi bal. C. de legibus.

¶ Item reperiuntur concilia congregata vt ſuper tractandis & diſponendis in vniuerſali eccleſia / maturius & ſanius conſilium habeatur in emergentibus: quia rectum eſt conſilium quod plurimorum ſentẽtiis roboratur. ca. prudentiam poſt prin. de offi. delega. Vnde eccleſiaſtici. 6. multitudo ſapientium ſanitas eſt orbis terrarum. & prouer. xi. vbi multa cõſilia ibi ſalus. Vnde & beatus cyprianus in epiſtola ad ſtephanum ſuo. & concilii nomine inquit ad quædam diſponenda & conſilii communis examinatione limitanda / neceſſe habemus cõuenientibus in vnum plurimis ſacerdotibus cogere & celebrare concilium.

¶ Item reperitur congregatũ cõcilium cum eccleſia habet magnos & potentes hoſtes ac perturbatores. Hac de cauſa gregorius tertius / leonem tertium imperatorem in concilio anathematizauit, quia imagines chriſti & glorioſę virginis mariæ & ſanctorum deleri & incendi fecerat conſtantinopoli. Vnde C gregorius cõgregato romæ cõcilio fere mille epiſcoporum, romam & italiam totam ab eius obedientia & poteſtate liberauit & vectigalia interdixit: vt legitur in chronicis in eius vita. & vide de conſecra. di. 3. relatum. ¶ Sic & gregorius. 7. contra henricum imperatorẽ. 3. conciliũ romæ congregauit. 110. epiſcoporum, quia ſcindere vnitatem eccleſiæ moliebatur / & cupiditate pecuniarum epiſcopatus & alia beneficia eccleſiaſtica per ſimoniam committebat, eundemq; excõmunicauit & dignitate regia priuauit: vt in ſupplemẽto chronicarũ legitur. ¶ Sic & inno. 4. contra federicũ ſecundũ eidem inſidias parãtem / concilium congregauit lugduni anno 1249. in quo federicum omnium conſenſu imperio & regio titulo priuauit. vide in.c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6.

¶ Item reperitur congregatum conciliũ propter neceſſitatem & perſecutionem eccleſiæ cum ipſa indiget chriſtianorum principum auxilio, & pro recuperãdis ciuitatibus & dominiis ab infidelibus occupatis: vt legitur feciſſe vrbanum ſecundum, qui conuocato cõcilio apud aluerniam expeditionem in ſaracenos & infideles perſuaſit pro recuperanda ieroſolyma: ibiq; trecenta hominũ milia pro ea expeditione cruce ſignauit. D

¶ Item pluries reperiuntur congregata concilia ad condendos canones cum maiori conſilio. Nam licet papa ſit ſupra ius / vt in.c. propoſuit de conceſ. præben. & ad eum ſpectet condere canones (vt. 25. q. 1. c. ſunt quidam, & in proœ. ſexti & cle. & late in ru. de cõſti.) tamen ad meliorem ſiue maturiorem reformationem fidelium ſæpius congregata ſunt concilia: vt eſt videre in infinitis decretalibus in decretis & in decretalibus, in. 6. & in cle. Et hoc vt acceptabiles magis fierent canones & maiori cum æquitate & patientia reciperentur.

¶ Item reperiuntur etiam congregata concilia gratia ſupernæ reuelationis impetrandæ a deo: vt legitur act. 1. ca. Item leguntur cõgregata concilia ad confirmationem præteritorum conciliorum & canonum & maiorem fidei firmitatem. Patet quia in omnibus fere cõciliis ſemper confirmata ſunt & approbata geſta quattuor principalium cõciliorum: vt patet in geſtis concilii martini / agathonis / ſylueſtri, & in multis ſimilibus: vt in. c. quoniã 16. di. Et de præmiſſis vide cardi. de turre cre. qui ponit plures ex præcedentibus caſibus.

A ¶ Item vt voluit cardi. floren. in.c. ſolitæ de
maio. & obe.deberet congregari concilium
propter exceſſus pontificum qui de facili pro
re minima faciunt & nutriunt bella. Allegat
oſtien.in.c.vnico in.§. in veteri de ſacra vn-
ctione.qui dicit ꝙ ſpiritualis gladius etiã ex
leui cauſa interdũ mouet guerras & nutrit:
& ꝙ non deficiet peſtis iſta donec quiſqꝫ ſuis
terminis ſit contentus. ⁊ Itẽ dicit ꝙ expediẽs
eſſet congregare concilium ad regulandã po
teſtatem papæ vt non abſorberetur poteſtas
aliorum prælatorum: & fierent canones con
ciliares qui non poſſent reuocari ſine cõcilio
ad hoc vt daretur occaſio celebrãdi concilia.
Credo ꝙ non bene dicat cum loquitur de
regulanda authoritate papæ per conſtitutio-
nes conciliares: cum papæ poteſtas ſit a deo
& non reſtringibilis a quoquam / vt ſæpius
dictũ eſt: debet tamen eſſe ad cõſtructionẽ.
¶ Item quandocunqꝫ videtur romano pon-
tifici poteſt congregari concilium & ex qua-
cunqꝫ cauſa voluerit: quia iſtud eſt propri-
um romani pontificis: vt dicit beatus tho. in
ſecunda ſecundæ.q.1.ar.10.&.17.di. per to-
tum. Et cauſa quam princeps habet pro vera/
ſemper eſt legitima. & vbi non apparet cau-
ſa/ præſumitur in papa: vt in.c. quæ in eccle-
B ſiarum cum materia de conſti. Vnde grego-
rius.7. cõgregauit concilium apud lateranũ
ad reformandum mores ſacerdotũ & princi
pum, qui eccleſiam opprimere & confunde-
re non verebantur propria ducti cupiditate:
vt patet in regiſtro eius in primo libro.c.44.
ſcribens ſicardo aquileien. epiſcopo. Et iterũ
aliud congregauit pro reformãdis moribus:
vt in.2.li.c.1.
¶ Item quia vt dictũ eſt concilia debent con
gregari ad correctionem exceſſuum (vt dicit
do. in.c. peruenit/ & alii: & in.c. non oportet
18.di.) ideo maxime aduertendum exiſtima
rem ad publicos concubinarios & pręſertim
clericos: quorum hodie ob impunitatem ni-
mis excreuit numerus/ nõ ſine magno puſil-
lorum ſcandalo & bonorum dolore. Cum e-
nim per iura põtificia interdictus ſit laicis cõ
cubinatus (vt in.c. dicat/ &.c. nemo/ &.c. me-
retrices/ &.c. in eo.32.q.4. cum ſimil.) mul-
to magis intelligitur & eſt clericis prohibitꝯ.
Dicit enim beatus thomas in.4. ſentẽ.di.33.
ar.3. ꝙ habere concubinam eſt contra legem
naturæ & peccatum mortale. & ioan. an. in
regula ſine culpa/ in mercu. & abb. in.c. vt cle
ricorum de vita & ho. cle. Quod ſi ita eſt in
ſimplici concubinatu, quanto magis in ſacri-
legio? ⁊ Et quãdo clericus eſt notorius con-
cubinarius, eſt ſuſpenſus quo ad ſe & quo ad C
alios: vt in.c. veſtra de coha. cle. & mulie. &
maxime vbi fornicatio eſt diuturna notoria
& ſcandaloſa: vt dicitur in cap. q̃ ſit de exceſ.
præla. De quo vide late per abb. in.c. at ſi cle-
rici in prin. de iudi. Et a talibus iura prohibẽt
miſſam audiri: vt in.c. nullus/ & in.c. præter
hoc.32.di. Imo & tales prohibentur promo
ueri etiam ad minores ordines: vt.33.di.c.1.
&.c. laici. &. d. regu. ſine culpa. Fornicator
enim & auarus vterqꝫ eſt idolatra: vt in.c. ido
latria.28.q.1. & apoſtolus ad ephe.5. hoc au
tem ſcitote ꝙ omnis fornicator aut immun-
dus aut auarus quod eſt idolorum ſeruitus/
non habebit hæreditatem in regno chriſti &
dei. Igitur ratione ſcandali quod generatur
in eccleſia (vt non deducat plebem ad infide-
litatis errorem/ cum videt contemptum reli-
gionis in clericis & prælatis) prouidendum
eſſet. Et hæc peſtis propter nimiam conta-
gionem indiget ferro ignito. c. ecce.24.q.3.
Scabioſa enim ouis a caulis eſt repellenda,
ne tota domus / maſſa corpus & pecora ar-
deant corrumpãtur putreſcant & intereant:
vt in.c. reſecandæ ea. cauſa &.q. Et adeo abo
minabilis eſt clericus notorius concubinari-
us vt aliqui voluerint ipſum effici irregula- D
rem. De quo vide in ca. ſicut/ & ca. veſtra de
coha. cle. & immol. in.c.1. de iudi.5. col. De
his enim tex. inquit, ferro abſcindenda ſunt
vulnera quę fomentorum non ſentiunt me-
dicinam: vt in.c. plurimos.82.di. & ſimile di-
ctum vide in.c. in canonibus.16.q.1. Vnde
ſynodus baſilien. in.20. ſeſſione, vult tales ip
ſo facto priuatos eſſe triũ menſiũ ſpatio fru-
ctibus beneficiorum/ cõuertendis in fabricã
eccleſiæ: & ſi moniti non deſiſtunt, vult tales
priuari omnibꝰ beneficiis & dignitatibus &
ad ea & eas inhabiles eſſe. Et intelligit publi-
cũ concubinariũ nõ ſolum eum qui per ſen-
tentiam & confeſſionem ſeu rei euidentiam
eſt notorius, ſed etiam qui ſuſpectam & infa
matam de incontinentia mulierẽ tenet, prohi
bens prælatis ne occaſione pecuniarii quæ-
ſtus aliquos tolerent, pœnã dupli ei imponẽ
do qui pro pecunia eos tolerauerit. nec filios
ex tali concubinatu procreatos apud patres
habitare permittit.
¶ Item cauſa vrgens eſt etiam ad extirpan-
dam ſimoniam vt concilium per papam con
gregetur. Vnde dicit beatus grego. in regi-
ſtro li.9.ca.49. da operam vt ſynodus ad era-
dendam ipſam hæreſim cõgregari poſſit. lo-

quens de iis qui manus polluunt ex ordina-
A tionibus cupiditate auaritiæ ducti. Vbi etiã maxime deteſtatur auaritiã, quã diuino teſti- monio dicit eſſe idolorum ſeruitutem: ſub- iungens. quis igitur poſt hoc locus contra a- uaritiam tutus eſſe præualeat, ſi illi a ſacerdo tibus aperitur eccleſia dei: quomodo omium ſepta inuiolata cuſtodiat qui intrare lupũ in- uitat: proh nefas manus illicito munere pol- luit/ & alios ſe benedictione credit erigere: cũ ipſe iam ſit propria iniquitate ſubſtratus, & ſua nihilominus ambitione captiuus. Et au- rea verba cõtra emẽtes epiſcopatus vide in. l. ſi quenq̃. C. de epiſcopis & cle. ¶ Sic & cõtra vſurarios, contra plebiũ deuoratores/ nouas tallias & collectas imponẽtes/ libertatẽ eccle ſiaſticã opprimentes & eccleſiarũ bona occu pantes/ barros luſores & blaſphemos: & pro pter alia crimina pro quibus papæ videbitur opportunum concilium congregare, vbi & quando voluerit pro reformandis moribus poterit ipſum cõgregare, vt ſupra dictũ eſt.

¶ Quid agendum cum papa efficitur inutilis &c. Arti. 3.

QVID AVTEM ſi papa efficeret̃ fu rioſus vel demens vel inutilis vel eſ- ſet captus ab infide
B libus: Videt̃ q̃ iſta queſtio dependeat ab illo articulo an hoc caſu deuoluat̃ iuriſditio ad cardi- nales. Et de epiſcopo capto ab infidelibus hæ reticis vel ſchiſmaticis/ q̃ capitulum ſucce- dat eſt tex. in cap. ſi epiſcopus de ſupp. negli. præla. in. 6. & hoc conſiderato videtur q̃ idẽ multo magis deberet eſſe in collegio cardi- nalium. Bar. in. l. vbi abſunt. ff. de tuto. & curato. datis ab iis/ vult q̃ vacante papatu ſi- cut epiſcopo capitulum ſic ſuccedãt cardina- les in iuriſditione. & ad hoc allegat inno. in c. iis quæ de maio. & obe. ad idem eſt glo. in c. nullus. 79. di. & oſtien. in. c. cum ex eo de pœni. & re. & bal. in. d. l. vbi abſunt.

¶ Breuiter dic q̃ opinio cõtraria eſt vera ho die per ca. vbi periculum. §. iidem quoq̃. & per cle. 1. §. irritum de elec. vbi glo. & doc. te nent contrarium/ q̃ collegium cardinalium tantum ſuccedat in iuriſditione in iis quæ tẽ dunt ad celeriorem expeditionem electionis futuri paſtoris & in iis in quibus eſſet neceſſi tas vrgens vel aliquod grãde & imminẽs pe- riculum: alioquin de aliis quæ ſunt papæ re- ſeruata/ ſede vacãte non poſſunt ſe intromit- C tere. Et ita glo. diſputat in. c. 1. de ſchiſma. in. 6. quæ multa adducit pro collegio cardi- nalium. Vnde de prouiſionibus no ſe intro- mittunt vt dicit ibi glo. de aliis autem arduis & vbi imminet periculum & in neceſſariis & vtilibus reipub. chriſtianæ ſatis habent iuriſ- ditionem, ita q̃ poſſunt etiam delinquentes anathematizare. 79. di. c. ſi quis pecunia: vt dicit ibi glo. quod & tenet bertachi. in tracta- tu de epo/ quarta parte. q. 19. Et vide alex. de immola in. d. l. vbi abſunt: vbi bene ponit. & augu. de ancona in. 3. q. in. 8. & 9. articulo.

¶ Et iſtud eſt clarum ſede per renunciationẽ vacãte vel per obitũ. Sed in propoſito eſt ma ior difficultas q̃ ſedes nõ dicitur vacare ſi pa pa efficiatur furioſus vel ſit captus ab hæreti- cis vel ſchiſmaticis vel infidelibus. Verũ eſt q̃ glo. in. d. c. 1. de ſchiſma. tenet eſſe idem ſi- ue eccleſia vacet ſiue dicatur quaſi vacare: pu ta ſi papa eſſet ſchiſmaticus. & tex. in. d. c. ſi e- piſcopus, videtur iſta æquiparare: dum dicit ac ſi ſedes per mortem vacaret. quem tex. di- cit petrus de ancha. procedere etiam ſi ſit ca- ptus ab hoſtibus vel a latronibus ſeu piratis. ¶ Ex quo videtur q̃ ſit quædã ſimilitudo ſiue eccleſia vacet per mortem ſiue dicatur quaſi vacare eo q̃ ſuperior eſt impeditus, & maxi- D me quando eſſet inutilis: quia eccleſia dicitur viduata & vacare ſiue prælatus ſit mortuus ſi ue factus inutilis: vt in. c. inter corporalia de tranſ. præla. Et mulier ita dicitur vidua ſi ha- beat virũ inutilem ſicut quando vir eſt mor- tuus: vt dicit glo. in. l. fi. C. de plagiariis. Et in ſimilib⁹ pulchra adducit iaſon in. l. fi. ff. de of. ſi. eius cui man. eſt iuriſ. Et æquiparãtur mor tuus & inutilis: vt. d. c. inter corporalia. ¶ Ex quibus videret̃ ex quo cardinales in iuriſdi- tionalibus nõ poſſunt ſe intromittere in ad- miniſtrando quæ ſunt reſeruata papæ, q̃ tũc deberet congregari concilium / vel q̃ cardi- nales deberent procedere ad alterius electio- nem, maxime quãdo eſt inutilis: quo caſu ec- cleſia dicitur viduata & vacare, ſed ad electio nem procedere non poſſunt: quia altero vi- uente reperirẽtur duo capita in eccleſia con tra. c. quoniam in pleriſq; de offi. ordi. ideo vi detur q̃ debeat congregari concilium. Et ſi poſſent procedere ad electionem/ deberent vacare acceleratæ electioni, & non ſuccede- rent in adminiſtratione papatus: vt. d. §. iidẽ quoq̃. Nec aliquo modo videntur poſſe pro cedere ad electionẽ ex alia vacatione q̃ mor- tis vel

A tis vel renunciatiōis:vt dictū eſt. Facit in pro
poſito quod dicit abb.in.c.ad petitionē de ac
cuſa.& in.c.licet de elec. & in diſputatione e-
piſcopus:ꝙ licet cardinales habeāt eligere pa
pam quando papatus vacat per mortem vel
renunciationē,ſecus ſi per priuationē:quia in
hoc ſunt ſeruanda iura antiqua:videlicet.c.ſi
duo.79.di.quæ non reperiuntur reuocata:&
ideo ſunt ſeruanda, vt in cle. ne romani in
prin.& ſic ꝙ tunc pertineat ad concilium, ex
quo eſt congregatū. Et ita dicit fuiſſe obiectū
in cōcilio piſano:licet poſtea fuerit concorda
tū ꝓ pro illa vice transferret poteſtatē in colle
giū cardinaliū,qui poſtmodū elegerūt ꝓprio
& concilii noīe.de quo quid iuris dicetur in-
fra. Ex quo patet ꝙ licet qñ papa eſt omni-
no inutilis/ſecūdum quid dicatur papatus va
care(vt in.d.c.inter corporalia) non tñ dicitˀ
ſic vacare vt per hoc cardinales poſſint proce
dere ad alterius electionē:ad quam ſolū poſ-
ſunt procedere qñ per ceſſionē vel mortē va
cat.& in illis terminis loquūtur iura.c.in .no-
mine dñi &.c.vbi periculū &.c.licet/& cle.ne
romani.de electione loquētia. Vnde idem vi
detur dicēdum in propoſito(ex quo non ſu-
mus in caſu in quo cardinales ſuccedant/nec
habeant procedere ad electionē alterius) ne
deficiat prouiſio ꝙ conſulatur & congregetˀ
B cōcilium. Nec vr̄ in propoſito vera glo.in.d.
c.1.de ſchiſma. qa vt dicit domi.i.c.ſi apoſto
lica de p̄bē.in.6.in.1.q.ille tex. qui loqtur qñ
vacat ſedes/nō habet locū qñ eſt quaſi vacās:
puta quia papa eſt captus a ſchiſmaticis. Et li
cet ratio quæ ibi aſſignatur/quæ dr̄ fuiſſe ioā.
an.nō videatur bona per.§.ſane in cle.ne ro-
mani de elec.& concluſio oſtien.in.c.dura ibi
allegato/ videatur ēt concludere in cōtrariū:
dictum tñ eſt in ſe verū. Ex quo apparet ꝙ il
lud quod dicitur de ſede vacante in.d.§.iidē
quoq; & in cle.ne romani/nō habet locū nec
pōt trahi ad ſedē quaſi vacantem.& ſic multo
minus cardinales poſſunt procedere ad ele-
ctionem qñ eſt eccleſia quaſi vacās: & minus
ſuccedūt in iuriſditione/prætertq̄ in caſu.d.c.
vbi p̄iculum in.§.iidē quoq;. Facit ēt in pro
poſito quia captus & furioſus poſſunt redi-
re ad priora,ex quo oīa recuperarēt.l.ſuccur-
ritur cum ſeq.&.l.ab hoſtibus.ff.ex quibus
cauſis ma.l.ſi.C.ſententiā paſſis. Facit ēt quod
dicitur in.c.ſi epiſcopus de paroch.&.c.1.de
præſcrip.7.q.1.c.paſtoralis.& in.§.ab hoſti-
bus inſti.quibus mo.ius pa.po.ſol.&.ff.de ca
pti.& poſtliminio reuer.per totum.16.q.3.
prima actione.34.q.2.cum per bellicam.

Vnde tam in omnino inutili q̄ in capto ab C
hoſtibus & in furioſo nō poſſunt cardinales
procedere ad aliam electionē: nec iſto reſpe-
ctu eccleſia dicitur proprie vacarˀ. Et pro hoc
facit quæſtio poſita per bal.in.c.licet de elec.
cū ponit de papa oppreſſo tēpeſtate maris ita
ꝙ euadere non poteſt. vbi vult ꝙ interim car
dinales nō poſſunt procederˀ ad electionē. Et
de furioſo vide quod dicit bar.in.l.ergo.ff.ex
quibus cauſis ma.

¶ Sed profecto ſi bene conſideretur, videtur
potius dicendū(& eſt prima quęſtio) ꝙ car-
dinales interim adminiſtrare habeant:ex quo
nō poſſunt procedere ad eligendū alium/ &
cōcilium nr̄ vi pōt in modico tp̄e congrega-
ri: cū interim non poſſit negari quin eccleſia
romana ſit in periculo. Vnde non immerito
interim cardinales illo modico tp̄e quo con-
gregabitˀ cōcilium/adminiſtrabunt:cū conci
lium nō poſſit ſtatim congregari. Vnde appa
ret ꝙ nos nō ſumus in terminis.c.vbi pericu
lum/vel cle.ne romani,vbi cauetur ꝙ cardi-
nales nō poſſint aliquid adminiſtrare de iis
quæ pertinēt ad papam eo viuo/ad hoc vt ſe-
de vacante vacent accelerationi electionis &
ne cōtingat differri electio:qa in caſibus præ
miſſis cardinales non poſſunt nec habēt pro
cedere ad electionē,& ſic ceſſat ratio prohibi D
tionis illorū iurium. Et videtur ꝙ ſit locus ali
is iuribus/ & ꝙ collegiū cardinaliū ſuccedatˀ
in iuriſditionalibus ſicut alia capitula.d.ca.ſi
ep̄us:&.c.iis quæ,&.c.cū olim cum ſimil.de
maio.& obe.&.c.1.eodē ti.in.6.vbi in oībus
iuriſditionalibus(in quibus maxime eſt vti-
le vel neceſſe expediri id de quo agitur)capi
tulum ſuccedit,ex quo nō reperitur iure pro
hibitum:vt fuit de mente inno.& oſtien.in.c.
ad liberandam de iudæis.& refert pauinus in
trac.de poteſtate capituli ſede vacante in pri-
ma parte/in quæſtiōe an capitulū ſede vacan
te ſuccedat in oī iuriſditione. Imo ēt ꝙ cēſea-
tur ordinaria eius iuriſditio: vt ponit idem
pauinus in ſecunda.q.principali.ibidem.&
maxime eſt verum vt ipſe dicit in dicta quæ
ſtione an capitulū ſede vacāte/ſi in proximo
ſucceſſor nō eſt futurus. Item facit ratio: qa
ſi cardinales nō ſuccedunt, interea eccleſia pa
teretur: maxime quia vt dictū eſt non ſic de
facili cōgregatur conciliū/quod haberet pro
uidere:& videretur ꝙ eccleſia eſſet ſine capi-
te. Et licet glo.in.d.c.1.de ſchiſma.& docto
res dicāt quaſi hæreticū eſſe dicere ꝙ vacāte
papatu eccleſia ſit ſine capite/quia ſemper ca
put eſt chriſtus:tamē in actu adminiſtrandi ſi-

A vacat vel quaſi vacat papatus,ſi cardinales nõ
poſſunt adminiſtrare/ & alius nõ reperitur q
ſuccedat/ & ad electionẽ alterius non põt pro
cedi,eccleſia eſſet ſine adminiſtratore licet nõ
ſine capite.Et multũ pateretur:quia quod ig-
norat quãto tpe ſit duraturũ/habetur pro per
petuo:vt in.l.ſufficit.ff.de condi.& demõ. &
dr̃ in cle.etſi principalis de reſcrip.Et perpetu
um dr̃ illud quod tolli põt per diuinũ miracu
lum:vt in.c.fraterninatis de frigi.& malefi.po
nit auto.in.c.conſultationibus in . 2 .quæſito
de cle.egrotan.

¶ Ad tollẽdum igitur hãc dubietatẽ ſuccedãt
in adminiſtrãdo cardinales q ſunt capitulum
vniuerſalis eccleſiæ:vt nõt oſti[illegible]in.c.ad libe-
randã de iudæis.& bal in.l.cũ multa.C.de bo
nis quæ libe.& probat tex.in cle . ne romani
de elec.ponit barba.in trac .de præſtantia car
dinaliũ in.2.quæſtiõe principali col.9.ponit
alex.in.c.in ſynodo.63.di.& dictũ eſt ſupra
in illo articulo q præferãtur in cõcilio quattu
or p̃triarchæ pricipales an cardinales. Et hoc
cõuenit diſpoſitiõi illius.§.iidẽ quoq;:dũ di-
cit niſi occurreret neceſsitas & niſi aliqd grã
de & euidẽs p̃iculũ immineret &c. Nullũ.n.
põt eſſe maius p̃iculum q̃ qñ cardinales eſſẽt
impediti p̃cedere ad elec.& nullus iterim ſuc
B cederet ad adminiſtrationẽ/ & nullus eſſet in
eccleſia q poſſet exercere iuriſditionẽ/ & eccle
ſia ſtaret ſine gubernatore:& poſſet forte ĩflu
ctibus periclitari &agitari nimis,licet nõ poſ
ſit perire. Vnde obuiandũ eſt p̃iculis.42 .di.
quieſcamus.de ſimo.c.matthęus.c.vbi p̃ericu
lũ de elec.in.6.1.q.1.ſi quis neq;.cum ſimil.Et
clarius innuitur ex illo tex. q cardinales ſuc-
cedãt,cũ ſubdit vt qa eos oporteret de aliqua
terra eccleſiæ prouidere vel aliqua eius parte.
Vnde ſi in parte ratiõe p̃iculi,multo magis in
toto/ & ſic in p̃iculo vniuerſali:argumẽto au
thẽ . multo magis.C.de ſacroſanc.eccleſiis.&
l.quæ de tota.ff.de rei vẽdica.Imo (qd plus
eſt)ſede vacãte cardinales habẽt ſupplere de-
fectũ mortui papæ:vt probat tex.in.c .ſi quis
pecunia.79.di.quod tenuit hugo ea rõne qa
durat vniuerſitas.Et licet hoc forte nõ tenere
tur ſede oĩno vacãte(quia debent cardinales
vacare acceleratæ electioni)tñ qñ eccleſia nõ
vacat ſed paſtor impeditur,tunc videtur om
nino tenẽdũ: maxime cũ etiam ſede vacante
omnino per mortẽ vel reſignationẽ,qñ opor
tet vacare acceleratæ electioni/vbi eſt neceſsi
tas poſsint iuriſditionẽ exercere:vt dicitur in.
d.§.iidẽ quoq;. Et ẽt tũc poſſent reuocare ex
cauſa legatũ de latere per papã & collegium

creatũ:vt ponit ioan.an.in.c.2.de offi.lega.in C
6.& oſtic.in.c .tũ ex literis de in integ . reſti.
Qui ẽt vult q officiũ legati de latere nõ expi
ret/licet literas nõdũ expediuiſſet. Et q col-
legiũ poſsit reuocare legatũ,etiã dicit archi.in
d.c.2.& dicit lapus abbas idẽ tenuiſſe ricardũ
cardinalẽ in.c.vt animarũ de cõſti.in.6.Imo
vt dicit poſt paul.& ioã.de immola in cle.ne
romani de elec.põt collegiũ pro aliquo peri-
culo immĩnẽti in terris eccleſiæ creare vnũ
legatum , & vbi ſubeſt neceſsitas etiã nolen-
tem ſecundum aliquos : vt ponit barba . in
d.cle.ne romani in . §.irritum . Et licet non
poſsit ſine cõcilio priuare cardinalatu nolen-
tem ire , tamen aliter mulctare poterit.Et vt
dicit pauinus in extrauagãti ad onus in quar-
ta col . ex quo collegium cardinalium ſeruat
opinionem oſtien. & ita ſunt interpretati. d.
cap.vbi periculũ & clem .ne romani ,ab hu-
iuſmodi interpretatione non poteſt recedi /
q̃uis oſtien . non viderit dicta iura . Et ſi hoc
eſt verum ſede omnino vacante ,multo ma-
gis qñ non vacat ſed eſt impeditus papa.

¶ Et ſi dicatur q.c.ſi quis pecunia (dũ dicit
liceat cardinalibus & clericis deũ timẽtibus
&c.)intelligitur de cõcilio / quod conſtat ex
cardinalibus & clericis & laicis &c.prout vo D
luit roſellus/ & diximus aliquãdo ad intelle-
ctum illius tex.Reſpondetur q quia ille tex.
eſt pars capituli in nomĩe domini/ vbi appa-
ret q illo tẽpore in electiõe papæ interuenie
bant etiã cũ cardinalibus clerus & populus,
intelligi põt de cardinalibus nõ conciliariter
cõgregatis vt poſsint expellere apoſtaticũ in
truſum ſine canonica cõcordi electiõe/ & il-
lum anathematizare:& ſic ſupplere vices pa-
pæ mortui.Et iſtũ intellectum ad illũ tex.ſen-
tit car.in.d.cle.ne romani/in.§.irritum/in.2.
oppo.de elec.licet reſpondẽdo ad illũ tex .te-
neat per illũ tex.nõ probari q cardinales ſuc
cedãt in iuriſdictione tenẽdo vices papæ mor
tui.loqtur tñ qñ ſedes oĩno vacat & incũben-
dũ eſt acceleratæ electiõi . ¶ Et ex hoc ẽt põt
argui q licet alias cardinales ſede oĩno vacã-
te nõ poſsint cõcedere indulgẽtias vltra con-
ceſſas eis ex cõſuetudĩe(vt dicit brix.ĩ ſuo re
ptorio in verbo ĩdulgẽtia)forte hoc caſu quo
ceſſat rõ.§.iidẽ quoq;/aliter videretur dicen
dũ:ex quo eccelſia nõ dicitur vacare ſed qua
ſi vacaret:nec cardinales habent vacare acce-
leratæ electioni/ſed habent ſupplere vices pa
pę.Quod pro nunc relinquo diſcutiendum:
cum dare indulgentias maxime plenarias nõ
ſit de iis quę ſunt vrgentis neceſsitatis,vt vult

A d.§.iidem quoq;. De quo vide quæ dico ĩfra
in quæſtione de poteſtate concilii ſede vacan
te. Et pro nunc credo ꝙ non: quia ſolus papa
eſt aſſumptus in plenitudinem poteſtatis: vt
in.c.quodcunq;.24.q.1.de quo in.c.cum ex
eo/de pœni.& re.& ad eum tãtum ſpectat da
re plenarias indulgentias.

¶ Et ad præmiſſa ꝙ cardinales ſuccedant/fa-
cit quod dixi ſupra il illo articulo ad quẽ ſpe-
ctet congregare concilium in tertio caſu ſe-
cundi membri. vbi dico ꝙ quando imminet
neceſsitas congregãdi concilii & papa detra-
ctat/deuoluitur facultas ad cardinales: & ꝙ il
lo caſu non ſit locus.§.iidem quoq;/allegan-
do cardinalem ſancti euſtachii. Ad idem facit
tex.in.c.per venerabilem qui filii ſint legi.dũ
ponit illud deutero.17.ꝙ ardua dubia debẽt
per ſacerdotes leuitici generis, expediri: qua
les ſunt cardinales qui dicuntur ſacerdotes le
uitici generis vt dicit ibi tex. ¶ Ad idem facit
ꝙ qñ prelatus ſua culpa priuatur aut ſu-
ſpenditur vel eſt in mora aut in remotis &c.
tunc ille ſuccedit in iuriſditione cuius con-
ſilio debuit ipſe prælatus adminiſtrare: vt in
c.1.in.§.cum vero,&.§.vbi vero ne ſede va
cante in.6. Nulla aũt põt dici maior mora q̃
quando captus eſt ab infidelibus/vel eſt furio
ſus demens vel inutilis factus. tales.n. repu-
B tantur quaſi mortui ciuiliter: vt in.d.c.ſi epus
& ibi petrus de ancha. Conſtat autẽ ꝙ ardua
papa conſueuit expedire cum conſilio cardi-
nalium.6.q.1.ſi quis cum militibus. & dicit
ioan.mo.& alii poſt eum in.c.ſuper eo/de hę
re.in.6. Igitur cardinales ſuccedẽt etſi non p
ſe adminiſtrantes, ſaltem dando coadiuto-
rem furioſo vel inutili &c. vt in.c.1.de cle.
egro.in.6. Qui tex. multum facit in propoſi-
to. nam vult ille tex. ꝙ licet alias cauſæ datio
nis coadiutoris epiſcopo vel ſuperiorib⁹ præ
latis ſint de cauſis maioribus & referendis ad
ſedem apoſtolicam, tamen quando ſunt in
remotis/ propter euitãda diſpendia ſuccedit
capitulum in dando coadiutorem. & ſic mul
to magis viderentur ſuccedere cardinales, ex
quo agitur de maiori diſpendio q̃ quando e-
piſcopi ſunt in remotis/ propter difficultatẽ
congregandi concilium: & quia nullum ma
ius diſpendium q̃ vbi caret vniuerſalis eccle
ſia adminiſtratore: & quia ſumus in caſu in
quo non eſt ſuperior ad quem poſſit haberi
recurſus: vt in.c.ſignificaſti/&.c.licet in fi.de
elec.& in.§.patet, verſi.ſed in hoc.3.q.1. Et
profecto ille tex.in.c.1.in ſua ratione multũ
vrget. Facit tex.in.c.ſi.de ſupplẽ.negli.præla.
in.6. vbi ratione negligentiæ & ne detur diu C
turna vacatio & propter periculum/deuolui
tur datio adminiſtratoris ad illum ad quem
alias de iure non ſpectat. Facit etiam tex.in
c.venerabilem in verſi.nunquid de elec. Ad
idem facit quod diximus ſupra in.q.quando
cardinales ſunt diſcordes in congregando
concilium. vbi ſub dubio in caſu illo dico ꝙ
cardinales poſſunt deputare adminiſtratorẽ
interea. ¶ Vnde ſine dubio videtur dicẽdum
in propoſito (in quo ſubeſt magna æquitas)
ꝙ iſto caſu vt euitetur circuitus cardinales
poſſent dare vel coadiutorem vel adminiſtra
torem vel vicarium: ſicut in ſimili dicit cardi.
in.c.licet in.3.q.trac.ſchiſmatis de elec. in ſe-
xto modo tollendi ſchiſma. quod refero in-
fra in illa quæſtione quando inter duos eſt
contentio de papatu, ſi verus papa nõ curat
vt tollatur ſchiſma / an poterit ita deponi ſi-
cut ſchiſmaticus. Quod etiam dicit petrus
de ancha.in trac.conci.in.6.q. & ꝙ daretur
adminiſtrator vel decanus cardinalium vel
alius epiſcopus cardinalis, qui in habitu &
præeminentia viueret vt conſueuerat in car
dinalatu: & non aſſumeret quoquomodo alĩ
qua inſignia pontificatus/ne præſtaretur oc-
caſio ſchiſmatis: vt ibi dixi. D

¶ Et ſi dicatur ꝙ collegium cardinalium nõ
poteſt deputare vicarium (vt voluit pauinus
licet ſub dubio/in trac. de poteſtate capituli
circa fi.) reſpondeo ꝙ ipſe loquitur quando
ſedes omnino vacat & eſt vacandum accele
ratæ electioni/& ſedes eſt paruo tempore va
catura: & non quando ſedes non vacat/ quia
papa viuit, ſed eſt quaſi vacans/quia papa eſt
omnino inutilis. Quinimo car.in.c.licet in
2.q. vult ꝙ collegium cardinalium ſede va-
cante poſſet deputare vicarium ſeu admini-
ſtratorem: quia non poteſt limitari collegiũ
cardinalium ſicut alia inferiora collegia, ita
dicit in.d.c.licet de elec. Ad idem facit tex.&
quod ibi dicitur in.c.eos (in.§.clericis) de tẽ
po.ordi. vbi qñ prælatus eſt ſuſpenſus/ cleri
ci poſſunt recipere ordines a vicinis ꝓlatis.
Ad idem facit tex.in.c.fundamẽta de elec. in
6. vbi cardinales dicuntur coadiutores pa-
pæ. ſi igitur in vita ſunt coadiutores eo caſu
quo eſt cõpos mẽtis & nõ inutilis, multo ma
gis qñ eſt furioſus vel captus ab hoſtibus vel
effectus inutilis. Ad idẽ facit ꝙ cardinales in
facto papatus fungũtur vice metropolitanis
vt in.c.in noĩe dñi.23.di. ſicut ergo metropo

A litanus eſt iudex in cauſa an epiſcopus ſit ca-
nonice electus,& ſicut ad eū fit deuolutio qñ
negligit ſuffraganeus(vt in.c.ad reprimen-
dam de offi.ordi.&.9.q.3.c.cum ſimus. vide
glo.& doc.in.c.1.de ſupplen.negli.prała.in
6.& doc.in.c.2.&.c.quia diuerſitatem de con
ceſ.præben.)& ipſe dat coadiutorē ſuffraga
neo,vt in.c.penul.de clerico egro.pariformi
ter videtur dicendum in cardinalibus/qui in
facto papatus vt dictum eſt funguntur vice
metropolitani.Itē ex quo ad eos ſpectat ele-
ctio papæ,ſimiliter videt̃ ꝙ ad eos ſpectare
debeat prouidere eccleſiæ quaſi vacāti/dādo
coadiutorē vel adminiſtratorē(quod eſt mi-
nus).d.authen.multo magis:maxime cū de
proximo prouiſio eſt neceſſaria propter pericu
lū romanæ eccleſiæ.¶ Ad idem facit:quia in
oībus caſibus in quibus ille penes quē eſt iu-
riſditio ipſo iure/ſuſpenditur vel priuatur vł
aliter in exercitio impedit̃,iuriſditio eius de-
uoluitur ad alium ei magis propinquū.Patet
per totum de ſupplē negli.præla.patet in ſub
delegato.c.ſi is cui de offi.dele.in.6.Similiter
in defectū vnius ordinarii habetur recurſus
ad alium.l.vt perfectius.C.de annali excep.
Facit quod dicitur in cle.1.de foro compe.Et
eſt regulare ꝙ vbicunq; ille ad quē pertinet
B non pōt actū explicare/alius debet ſurrogari
a iure vel ab homine:vt in.l.ſi longius.ff.de
iudi.l.ſi cum dotem.ff.ſolu.matri.ca.is cui de
elec.in.6.c.ſi hæredes de teſta.& autentica
hoc amplius.C.de fideicō.& plura ſimilia:&
quæ adducunt̃ per glo.in.c.1.de ſchiſma.in
6.poſt oſtien.in.c.cum ex eo de pœni.& re.
Ad idem facit qđ dicit archi.in.c.ſi papa.40.
di.ꝙ licet alias ſi papa eſt negligens remiſſus
& inſufficiens eccleſiæ/non poſſit deponi ſi-
ue amoueri(vt dicit glo.in verbo inſuffici-
ens de renun.in.6.) tamen ſecus eſſet in
imperatore ſi efficeretur omnino inutilis.
quod etiam ponit ibi do.in.d.c.ſi papa.quia
imperator poterit deponi/& etiam pro quo-
cunq; peccato de quo eſſet incorrigibilis:vt
dicit ibi glo.A pari idem videtur dicendum
in papa quando ex ſupuenienti ægritudine
eſſet effectus omnino inutilis(ita ꝙ eſſet om
nino ſtupidus & ſine ſenſu)ꝙ tunc ne eccle-
ſia patiatur,ſaltem cardinales darent vel co-
adiutorem vel ipſi adminiſtrarent vel vnum
deputarent qui adminiſtraret donec congre-
garetur concilium ad prouidendum indem
nitati eccleſiæ.¶ Accedit ad præmiſſa quod
dicit petrus de ancha.conſi.410.(incipit vi-
ſo & diligenter inſpecto.& refert alex.in.c. C
per venerabilem in.§.ꝙ autem/in.27.char.
qui filii ſint legi.)ꝙ vbi eſt ſchiſma in eccle-
ſia/ordinarii poterunt exercere illa quæ ſunt
reſeruata papæ.& idem dicit de cardinalibus
ꝙ poſſent adminiſtrare & omnimodam iu-
riſditionem exercere in reſeruatis papæ,ma-
xime in iis in quibus verſaretur periculum
animarum ex dilatione:quia neceſſitas non
habet legem.c.quando de conſue.cum ſi-
mil.¶ Et licet dictum oſtien.in.c.1.de ſchi-
ſma.in.6.(videlicet ꝙ vbi deficit papa de
iure vel de facto,papalis iuriſditio deuolui-
tur ad cardinales:qa nō eſt veriſimile ꝙ deus
voluerit gregem ſuum ſine rectore relinque
re)improbetur in caſu vacationis ꝑ mortē/
propter veriſimilem breuem vacationem:
vt.d.c.1.in fi.& in cle.ne romani poſt glo.in
verbo non conſonam,tamen ſicut in ſchi-
ſmate inueterato dicitur ꝙ ceſſat ratio,ſic di-
cendum videtur in propoſito quando papa
eſt captus vel factus furioſus vel demens.
Pro quo faciunt plures caſus in quibus vbi
iudex proprius deficit/exercitium iuriſditio
nis deuoluitur ad alium etiam alias incapa-
cem.l.ait prætor.§.ſi debitorem.ff.de iis quæ
in frau.cre.l.ſed ſi alius.§.belliſſime/ibi
bar.ff.quod vi aut clam.l.generali.C.de D
tabu.li.10.l.nullus/ibi glo.C.de iudeis.ca.
olim/ibi abb.de reſti.ſpolia.Vnde multo
magis idem dicendum eſt in propoſito.¶ Ac
cedit præterea ꝙ cum etiam in propoſito ceſ
ſet ratio.d.c.vbi periculū & cle.ne romani(ꝑ
quam prohibet̃ur cardinales vti aliqua iuri-
ſditione,vt videlicet vacēt acceleratæ electio
ni)poterūt cardinales prouidere rebus incū-
bentibus vniuerſali eccleſiæ.
¶ Nec dicatur ꝙ cardinales nullam habeant
iuriſditionem per.c.vbi periculum.§.iidem
quoq; & cle.ne romani:quia illa iura lo-
quuntur in caſu ſuo/quando oportet car-
dinales vacare acceleratæ electioni,quia
vacat pontificatus per mortem vel renun-
ciationem vel ſimili caſu.& non quando
ſupereſt papa/licet inhabilis ad exercen-
dum incumbentia eccleſiæ vniuerſali:quia
tunc non videtur dubitandum quin colle-
gium cardinalium habeat ampliſſimam &
maiorem iuriſditionem cęteris aliis collegi-
is,ad quæ deuoluitur iuriſditio in morte præ
lati:vt in.c.iis quæ/&.d.c.cum olim de ma-
io.& obe.cū ſimil.ſicut ſupra dictum eſt.Et
hoc bene probat.d.cle.ne romani,quando

A vult ꝙ poſſint prouidere de camerario & ſū-
mo pœnitentiario / & in. §. irritum. Et hoc
in effectu vult glo. in verbo ſede vacante
in. c. 1. de ſchiſma. in. 6. & doc. ibidē. Et ſi be-
ne aduertatur, hoc probat ille tex. quia ſi papa
non prohibuiſſet collegio reſtitutionem illo-
rum cardinalium, arguitur ꝙ alias potuiſ-
ſent. Et non dubium quin facultas prouiden-
di de camerariatu & pœnitentiaria (quę ſunt
de maioribus officiis in eccleſia dei) poteſt di-
ci eſſe iuriſditionis ſupremæ, propter ea q̄ in
cumbunt maiori pœnitētiario. Facit quod di-
citur in. l. imperium. ff. de iuri. om. iudi. Item
non poteſt negari quin collegium cardinali-
um dicatur ſenatus: vt dicit̄ in cle. 2. de elec.
16. q. 1. c. eccleſia habet ſenatum, ex quo vi-
detur ꝙ maiorem habeat iuriſditionem q̄ cę-
tera alia collegia, ad iſtar ſenatus qui habebat
facultatem legis cōdendæ: vt in. §. ſenatuſcō-
ſultum inſti. de iure naturali. Facit quod dicit
barba. in. c. tranſlato circa fi. de conſti. Barba-
tius tñ in cle. ne romani in. §. irritū / vult ꝙ il-
le tex. non intelligat̄ de collegio cardinaliū:
videlicet. c. eccleſia. Dicit nihilominus ꝙ ſede
vacāte collegiū cardinaliū pōt reſtituere ad fa-
mā de quo dictū eſt ſupra in articulo de mō-
ſedendi in concilio. Et ſic ex præmiſſis vr̄ ꝙ
collegium cardinaliū habeat ſuccedere. Qui
B nimo ſi recte conſideretur. §. iidem quoq; / &.
§. irritum, bene probant ꝙ collegiū cardinali
um ſuccedit in iuriſditionalibus: ex quo pro
hibent vti aliqua iuriſditione tm̄ in caſu qñ
habet vacare acceleratæ electioni, & ēt illo ca
ſu ſi imminet aliqua neceſſitas, concedūt vti
iuriſditiōe. ergo clare probant ad cardinales
ſpectare iuriſditionē, ſicut in cęteris collegiis
dicitur.

NON pōt negari quin arti. iſte ſit du-
bius / propter rationes hinc inde vr-
gētes. nec reperio bene deciſum a do-
ctoribus. Et conſidero quòd caſus poſiti in
propoſito (videlicet quādo captus eſt ab ho-
ſtibus vel hæreticis vel ſchiſmatis / vel eſt fa-
ct⁹ demēs vel furioſus vel propter infirmitatē
inutilis / & ſimiles) nō ſunt caſus qui cōueni
ant in terminis dicti. §. iidem quoq; & cle. 2.
de elec. que loquūtur qñ debet procedi ad ele
ctionē futuri pōtificis, & res eſt duratura mo-
dico tēpore, & papatus vacat vel per renūcia-
tionem vel per mortem / vt ſupra dictum eſt.
quo caſu non agitur de tanto periculo: quia
agitur de dilatione ꝑuo tempore duratura, &
qñ non imminet neceſſitas nec periculum. in
propoſito autē non inducitur vacatio aliqua
per quam poſſit procedi ad electionē alteri⁹: C
quia papatus non vacat. Nec his caſibus pōt
papa amoueri, licet ſit factus inſufficiens ad
pontificatum, vt dicit do. in. c. ſedulo. 38. di. &
in effectu doc. i. d. c. licet de elec. & ponit glo.
& do. in. c. 1. de renū. in. 6. in verbo īſufficiēs.
Sicut in ſimili dicitur de epiſcopo grauato in
firmitate incurabili / ꝙ non debet amoueri ab
epiſcopatu ſed dandus eſt ei coadiutor: vt di-
cit tex. & glo. in verbo perpetuo / & doc. in. d.
c. 1. in. §. 1. de cleri. egro. in. 6. Vnde non vi-
detur ꝙ illa iura poſſint allegari in propoſito
niſi in argumentum. Glo. tamen in. d. c. 1. de
ſchiſma. loquitur ſede vacante, & non ponit
iſtū caſū imo ex ſuis ratiōibus innuit in aliis
caſibus contrariū. multæ enim adducuntur
rationes pro cardinalibus: quibus cum dif
ficultate poteſt reſponderi, nec glo. reſpōdet.
Tex. in. c. 1. ne ſede vacā. in. 6. quo ad deuolu
tionē iuriſdi. parificat iſta duo ſi vacat ꝑ mor
tē vel ꝑ ſuſpenſionē. & ſic in hoc ꝑificat mor
tē ciuilē naturali: vt ibi domi. & doc. poſt glo.
in. d. c. ſi epiſcopus, & in. c. placuit. 16. q. 1. el
2. in glo. & ſimiliter in. c. ſuſceptum de re-
ſcrip. eo. li.
¶ Petrus de ancha. in trac. ſchiſmatis in. 6. q.
tenet ſimpliciter ꝙ ſiue papa efficitur hæreti-
cus vel ſchiſmaticus notorie / vel demens vel D
furioſus / ſiue captus a ſchiſmaticis hæreticis
vel paganis / vel mente captus, iuriſditio de-
uoluitur ad cardinales: qui poterunt ſi volue
rint / deputare vicarium qui adminiſtrabit iu
ra romanæ eccleſiæ. Item in prouinciis pote
runt conſtituere præſides & rectores. Itē ipſi
poterunt cognoſcere de appellationibus de-
uolutis ad papam, & confirmare electiones
prælatorum immediate ſubiectorum papæ,
& beneficia reſeruata ſedi apoſtolicæ cōferre
& plura alia conſimilia. Et licet non habeatur
expreſſum in cardinalib⁹ de deuolutiōe iu-
riſditiōis tñ poſtq̄ in inferioribus eccleſiis di-
ctis caſibus eſt expreſſum a iure / debēt dicta
iura extēdi ad apoſtolicā ſedē a maioritate ra
tionis, nā maius eſt in ea periculum ſi careat
defenſore vel adminiſtratore q̄ in aliis eccle-
ſiis: vt in. c. vbi periculum de elec. Ita dicit ip-
ſe petrus de ancha. & idem replicat in ſuis
reſponſionibus factis in concilio piſano ad
oratores regis franciæ. Et idem etiam repli-
cat in. d. conſilio. 410. dicens ꝙ licet opinio
oſtien. videatur bene reprobata per glo. in
cap. 1. de ſchiſma. in. 6. in modica vacatio-
ne paruo tempore duratura, tamen in duratu
ra longo tēpore æqua videtur opinio oſtien.

A & ꝙ illud quod prouiſum eſt in inferioribus
eccleſiis / habeat locum multo magis in ſe-
de apoſtolica, vbi eſt maius periculum. Ergo
in propoſito cardinales ſuccedũt in plena iu-
riſditione.
¶ Sed dominus anto. roſellus in ſua monar.
in. 3. q. prin. ĩ trac. de conci. tenet ꝙ in caſibus
præmiſſis(& ſimiliter hæreſis & ſchiſmatis)
non deuoluatur iuriſdictio ad cardinales / ſed
ad concilium, quod debet congregari. & re-
ſpondet ad contraria. Et primo ad dictum. c.
vbi periculum. §. iidem quoq; (dum dicitur
ꝙ collegium cardinalium habet iuriſditionẽ
papæ in arduis occurrẽtibus)dicit ꝙ ille tex.
loquitur in aliis negociis non concernenti-
bus papam vel eius perſonam. nam in illis /
tex. ibi dicit contrarium: quia dicit ꝙ de alio
negocio ſe nõ intromittãt niſi aliquod grãde
periculum occurrat. Iſta enim generalitas &
exceptio facta ab iſta generalitate ꝙ prouide-
ant cardinales vbi eſt grande periculum, non
ſe extendit ad prouiſionem faciendam de pa-
patu vel perſona papæ: quia de illa fuit ſpe-
cialiter dictum vt procedant ad electionẽ ar-
gumẽto. l. ſtipulationes cõmodiſſimum / & l.
doli clauſula. ff. de verborũ obli. & l. ſanctio
legũ. ff. de pœnis. Vnde dicit ꝙ cardinales
B non poſſunt cognoſcere de hæreſi papæ / &
declarare ipſum hæreticum & perdidiſſe di-
gnitatem. nec poſſent cognoſcere de eius ele-
ctione an fuerit canonica / nec inter duos cõ-
tendentes de papatu / vel de aliquo quem di-
cerent apoſtaticum: quia iſta ſunt reſeruata
conciliis: vt in. c. ſi papa. 40. di. & 79. di. c. ſi qs
pecunia. vbi poteſtas non datur tantum car-
dinalibus, ſed & aliis clericis & laicis deum
timentibus: & ſic omnibus fidelibus / qui ni-
hil aliud ſunt q̃ concilium. Idem in. c. ſi duo
ea. 79. di. & c. in nomĩe domini. 23. di. Et ſub
iungit eſſe bñ notandum tex. illum in. d. §.
iidem quoq;: quia etiam ſi caſus eſſet pericu-
loſus & non eſſet neceſſaria multa celeritas
vel opportuna, tunc etiam non haberent talẽ
iuriſditionem. Nec eſt verum ꝙ iſtæ diſce-
ptationes ſint præambulæ ad electionem: li-
cet foret poſſibile ꝙ eis determinatis eſſet lo-
cus electioni. ¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ diſpo
ſitio. c. vbi periculum in. §. iidẽ quoq; / eſt de-
rogatiua iuris communis / nõ correctiua ſiue
abrogatiua: quia ipſamet lex quæ dicit ꝙ car-
dinales nullam habeant poteſtatem vel iuriſ-
ditionem pontificis ſede vacante, excipit præ-
terq̃ vbi imminet periculum grauiſſimũ vel
perditio terrarum eccleſiæ &c. & ideo cum

ſit derogatiua in illis duobus caſibus, videtur C
poſſe extendi ad alios caſus ſimiles ex identi-
tate rationis / per dicta per bar. in. l. ſi conſtan-
te in. 9. q. ff. ſoluto matri. & probatur per tex.
in dicta cle. ne romani, cum loquitur quãdo
deficit camerarius vel pœnitẽtiarius / & dero-
gat. d. legi ratione magni periculi. Quia re-
ſpondet ꝙ ll. derogatoriæ non poſſunt exten
di ad caſus ſimiles qñ ſunt taxatiuæ præſer-
tim in materia odioſa. l. 2. C. de patribus qui
fili. diſtrax. Et idem qñ non eſt materia mere
fauorabilis nec mere odioſa / vt eſt iſta: quia
tunc lex derogatoria taxatiua non extenditur
ad alios caſus / ex quo taxatiue loquitur. l. iu-
bemus in fi. C. ad trebel. Licet ſi eſſet materia
omnino fauorabilis / extenſio fieret ad caſum
ſimilem per. l. illud. C. de ſacroſan. eccle. Vel
fieret extenſio per aliam legem: vt. l. ob æs. C.
de prædiis mino. & hunc dicit eſſe caſum. d.
clemen. ¶ Similiter reſpondet ad illud ꝙ car-
dinales funguntur iure metropolitani. Nam
illud eſt verum largo modo & improprie. &
ſolum iſto reſpectu ꝙ eorum electio habet
vim electionis & confirmationis. d. c. in noĩe
domini. 23. di. & c. licet de elec. ¶ Ad illud ꝙ
ardua debent expediri per ſacerdotes leuitici
generis: & ſic per cardinales. d. c. per venerabi D
lem, reſpondet ꝙ illud procedit quando papa
cum cardinalibus iudicat. Sed quando papa
non poteſt(vt in cauſa papatus)tunc ſacer-
dotes leuitici generis ſunt omnes epiſcopi &
concilium religioſorum clericorum: qui epi
ſcopi dicuntur ſacerdotes leuitici generis,
quia in ordine ſunt pares cum papa / & di-
cuntur fratres papæ. c. q̃ graui / de cri. fal.
¶ Ideo vult idem roſellus ꝙ ad concilium de
uoluatur cognitio in caſibus propoſitis: quia
ardua concernentia ſtatum eccleſiæ vniuerſa
lis & fidei / ſemper ſunt terminata per conci-
lia generalia. Allegat geſta act. 1. vi. 15. &.
21. c. & ꝙ ad ſedandas hæreſes ſemper ſunt
congregata concilia: vt. 16. & 17. di. per to-
tum. Et ad iura quæ habent ꝙ in collegiis va-
cante capite poteſtas deuoluitur ad capitu-
lum vel maiores poſt caput, dicit ꝙ fallit in
cardinalibus per. d. §. iidem quoq;. & glo. in
c. 1. de ſchiſma. in ſexto. Nec obſtat ꝙ ipſi car
dinales creant papam: quia pontifex non eſt
ſolũ papa ex facto ipſorum cardinalium / ſed
etiam ipſius electi in ſui electionem cõſentiẽ
tis, & ideo cardinales ſine eius conſenſu non
poſſunt eum deponere: vt in. c. ſi. 79. di.
Nã poſtq̃ eſt electus poteſtas papæ eſt a deo /
licet cardinales determinent perſonã. Datur

A alia reſpōſio per guliel.in.c.nullus.79.di.quā
refero in illa quæſtione vtrum ſede vacante
poſſit collegium cardinalium creare aliū car
dinalē ſubſiſtēte neceſſitate. Ad quod eſt tex.
c.inter corporalia de trāſ.præla.cū ponit exē-
plum de epiſcopis qui a metropolitanis con
ſecrantur ſed non deponuntur: & eum dicit
ꝙ ſolus epiſcopus honorem dare poteſt ſed
non poteſt ſolus auferre. Vnde concludit ꝙ
in caſibus prædictis (hæreſis ſchiſmatis/furio
ſitatis/amētiæ/capturæ a piratis/& ſimilibus)
cognitio eſt concilii & non cardinalium: &
ideo ꝙ debeat congregari cōcilium. & ſic di-
recte contra petrum de ancha. Quam etiam
opinionem videtur tenere cardi.de turre cre.
in ſuo trac.de poteſtate papæ.c.8.in verſi. ad
octauam rationem.
¶ Sed ſi bene aduertatur, roſellus & cardina.
& eorū rationes procedūt quādo cardinales
vellent iudicare directe de papa & de hæreſi
vel ſchiſmate & aliis male geſtis per papam
quæ directe concernerent perſonam papæ:
& non quando papa non poteſt exercere cō
cernentia ſtatum pōtificatus & imminent ca
ſus expediendi concernentes gubernium ip-
ſius eccleſiæ. quo caſu aliter videtur dicendū.
Et verius videtur quod dicit petrus de an-
B cha. Ad quod facit quod dicit anto.de butrio
in.c. licet de elec. vbi vult ꝙ contra papam
quantumcunq; electum a duabus partibus/
poſſit obiici exceptio furoris, quia per furorē
etiam impeditur matrimonium carnale / &
furioſus cōparatur beſtiæ: argumēto l.ſed &
ſi quęcūq;.ff.ad.l.aquil. Quod intelligit quā-
do eſſet furioſus tempore ipſius electionis/ &
de facili poſſet furor probari: vt euitetur il-
lud quòd poſſet eſſe ꝙ reduceretur ad ſanā
mentem. Vnde per hoc videretur dicendum
quòd in superuenienti furore aliter eſſet di-
cendum: videlicet ꝙ nō poſſet obiici contra
papam ad remouendū eum a papatu per car
dinales: quia in hoc non ſuccedunt. ad quod
tex.& quæ ibi dicūtur in.c.dilectus de ſponſ.
Et ſic ex hoc etiam videtur dicendum ꝙ in fu
rioſo non deuoluatur iuriſditio nec ad cardi
nales nec ad concilium quando furor ſuper-
uenisſet/anteq̄ eſſet ſublata omnis ſpes rede-
undi ad ſanam mentem. Vbi autem ſublata
eſſet omnis ſpes, tunc etiam non eſſet proce-
dendum ad electionem alterius ſecundū bal.
in.d.c.licet de elec.& infra dicitur ad quē tūc
deuoluitur iuriſditio prouidendi in rebus oc
currētibus eccleſiæ vniuerſali. Et idem quod
dominus antonius videtur tenere abb.ibi.

¶ Ioannes gerſon in tractatu de auferibilita
te papę in.19.q. ponit plures caſus in quibus C
concilium poterit procedere ad electionem
noui pontificis. Inter quos primus eſt quādo
papa eſſet captus a ſaracenis & eſſet ſublata
omnis ſpes redeundi: vel quando fuiſſet pro
batum per teſtes ꝙ eſſet mortuus apud ſara-
cenos/licet forte non eſſet verum. quia tunc
concilium poterit creare nouum papam: &
primus hoc caſu videbitur deſtitutus per cō
cilium. Secundus caſus eſt quando congre-
gato concilio per papā, poſtea papa eſſet effe
ctus omnino inutilis propter indiſpoſitionē
corporalem vel propter carentiam vſus ra-
tionis. Et ſic videtur velle ꝙ his caſibus habe-
at prouidere concilium. Et ibi etiam ponit a-
lios caſus: videlicet vbi omnes cardinales eſ-
ſent mortui: vel vbi ipſi non poſſent facere fi
dem de electione per eos celebrata: vel vbi
ſubditi non eſſent præſtaturi obedientiam ni
ſi alteri eligendo / ex quo contingeret ſedari
ſchiſma: vel vbi iuraſſet & vouiſſet pro ſedā
do ſchiſmate cedere & poſtea nollet, propter
quod crearet ſcādalū in populis qui crederēt
non teneri aliquē ad obſeruantiā iuramenti
vel voti. ¶ Iſtis caſibus dicit procedēdum ad
electionem alterius pontificis. Quod eſt con
tra illud quod dictum eſt ſupra. d.c. ſedulo/ D
&.d.c.licet, & in.c.1.de renun.in.6. quia iſtis
caſibus papatus non vacat: & non eſt verum
ſimpliciter ꝙ concilium ſuccedat ad prouidē
dum / vt infra dicitur. De quo vide omnino
quæ dico infra in illa quæſtione vtrum quan
do papa eſt exauthoratus vel depoſitus per
concilium electio futuri pontificis ſpectet ad
cardinales an ad concilium. Et ibi vide omni
no: & in illa quæſtione vtrū ſede vacante ſuc
cedat concilium in reſeruatis papæ: & in alia
vtrū poſſint ſede vacante ex cauſa imminētis
neceſſitatis cardinales creare aliquē cardina-
lem: & quid quo ad cōciliū. Et in dictis quæ-
ſtionibus reperiūtur multa quę faciūt ad pro
poſitum noſtrū. Et ſi electio papę a principio
fuiſſet bona & fuiſſet receptus, q̄diu non
conſtaret de eius morte (etiam ſi tempeſtate
maris vel captiuitatis ita fuiſſet oppreſſus ꝙ
nō videretur habēda ſpes de eo ſiue de conua
leſcentia ad ſanā mentem) ſi de alio fieret ele
ctio/electio eſſet nulla ſecūdum bal.d.c. licet
de elec.in.1.q. ¶ Vnde volendo tenere iuriſ-
ditionē deuolui ad cardinales ſicut dicitur de
aliis collegiis/poteſt reſponderi ad primā ra-
tionem non eſſe verum ꝙ tunc tractetur de
perſona papæ vel de cauſa papatus / ſed de

prouidendo indemnitati romanæ eccleſiæ,
A quod tex. ibi concedit poſſe fieri: quia in caſi-
bus propoſitis non loquimur de procedẽdo
ad alterius electionem & ad deciſionem ſi pa-
patus vacat. Nec eſt verũ ꝙ. §. iidem quoq;
ſit lex derogatiua: ſed tantũ ponit caſum ſpe-
cialem.

BREVITER in iſto articulo ſic
concluderẽ, diſtinguẽdo caſus. Et pri-
mo ꝙ interdum quærimus de perſo-
na ipſius papæ ſi debet & per quem amoueri
a papatu/ vel procedi ad decernendum locũ
eſſe vel non eſſe deueniendi ad electionẽ al-
terius pontificis. Et tunc ſi loquimur in papa
hæretico vel apoſtatico vel ſchiſmatico amo-
uendo, dicerem cognitionem eſſe cõcilii &
conciliũ eſſe conuocandũ hoc caſu, per tex.
in. c. ſi duo iuncta gloſa. 79. di. & d. c. ſi papa/
& d. c. ſi quis pecunia ea. di. vbi datur facul-
tas cardinalibus & clericis & laicis fidelibus
deum timentibus anathematizare. Quod ſe-
cundum ꝙ dicit roſellus/ nihil aliud eſt q̄ cõ-
cilium: quod conſtat ex cardinalibus & aliis
epiſcopis clericis & laicis, maxime conſidera-
ta origine conciliorum, vbi etiam laici inter-
ueniebant. c. in nomine domini. 23. di. & pa-
tet in diſcurſu plurimorum conciliorum. c.
1. 15. di. & c. 63. di. c. adrianus el. 1. & in. c. ad
B ſedem. 35. q. 5. & dixi in diſcurſu quæſtionis
qui ſint vocandi ad cõcilium & qui poſſint
intereſſe concilio. Et ꝙ concilium ſit iudex in
cauſa hæreſis contra papam, tenet archi. 40.
di. ſi papa. & alberi. in ru. de hære. & remiſſi-
ue per eũ & doc. in. c. in fidei de hære. in. 6. &
in. c. propoſuit de cõceſ. præben. per oſtien.
ioan. an. car. & alios. & in. c. ſicut. 2. q. 7. & 17.
di. §. hinc etiã. & 15. di. ſicut in glo. & c. nunc
autem. 21. di. Et ratio eſt in his caſibus quia
directe agitur cauſa papatus/ & directe ſigna-
tur perſona papæ an ſit vel nõ ſit papa. Et ad
congregandum concilium tunc ſuccedit col-
legiũ cardinaliũ ad quos deuoluitur iuriſdi-
tio: quia illi qui ſunt potiores poſt papam, illi
habent ſuccedere. l. 1. ff. de albo ſcriben. ſicut
archidiaconus ſupplet vices epiſcopi. c. 1. de
offi. archi. Et iſtam opinionem poſuit cardi.
cameracenſis in quodam tract. facto tempo-
re ſchiſmatis ſuper facto papatu: tenens iſto
caſu deuolui ad cardinales iuriſditionem cõ-
gregandi cõcilium. & ponit barba. in clemẽ.
ne romani & in. c. ꝙ tranſlationem de officio
lega. & glo. in. c. nullus. 79. di. & felinus in. c.
ſuper literis de reſcrip. & dixi ſupra in arti.
quando inter duos contendentes de papatu
nullus eſt receptus ſed vnus eſt in poſſeſſio-
ne qui non vult cõgregare. Succedent igitur C
iſto caſu cardinales in iuriſdictione congregã-
di cõcilii, & non in determinando caſum hæ-
reſis vel ſchiſmatis: quia hoc ſpectabit ad cõ-
cilium: vt in di. cap. ſi duo. 79. di. Sed ſi age-
retur de hæreſi papæ mortui, tunc ſucceſſor
eſſet iudex. Ita dicitur in. d. c. in fidei: & ponit
alberi. in. d. ru. Qui dicit ita fuiſſe ſeruatum
tempore clementis quinti: coram quo impu-
gnabatur de hæreſi memoria bonifacii octa-
ui/ procurante rege franciæ, exiſtentibus ac-
cuſatoribus dominis gulielmo de nogareno
& gulielmo plaſiano. Et ibi vide alberi. qui
multum notabiliter ponit quæ fuerũt allega-
ta ꝙ concilium & non ſucceſſor deberet iudi-
care. & inter cætera allegabatur ſimilitudo:
quia memoria neſtorii fuerat damnata in cõ-
cilio epheſino. vide eum. De quo vide quod
latius pono infra poſt quæſtionem quando
papa poſſit deponi. & quod ponit barba. in
cle. ne romani in. 87. motiuo & quod dico in
quæſtione vtrum & quando papa poſſit ac-
cuſari.

¶ Et alia ratio quare cõciliũ eſt iudex in cau-
ſa qñ papa dicitur hæreticus vel ſchiſmati-
cus/ eſt quia tũc dicitur eccleſia quaſi vacare:
vt in. c. 1. de ſchiſma. in. 6. & in. c. 1. de præ- D
ſcrip. Et agitur cauſa papatus: & iſta cogni-
tio an ſit hereticus eſt cognitio tituli papatus
quia ſi eſt hæreticus, perdidit titulum ipſo iu-
re: vt ponit ioan. an. in. c. vt commiſſi de hære-
ti. in. 6. & patet. 19. di. anaſtaſius, & in. d. ca. ſi
papa. 40. di. Cuius tituli deciſio ſpectat ad cõ-
cilium: vt in. d. c. ſi duo. Et eſſet procedẽdum
ad electionem alterius quãdo eſſet pertinax.
& ideo nõ poteſt deputari adminiſtrator: q2
ſumus in terminis quando poſtq̄ eſt declara-
tus hæreticus/ eccleſia nõ poteſt ſtare diu va-
cans, quia eſt procedendum ad aliam electio-
nem. Et ideo quãdo agitur de titulo papatus/
dicitur ꝙ petenti reſtitutionẽ obſtat exceptio
hæreſis notoriæ: vt in. c. quo iure. 8. di. Facit
quod dicitur in. c. ad decimas de reſti. ſpolia.
Cognoſcere autem de titulo papatus eſt pro-
prium ipſius cõcilii: vt in. c. ſi duo. 79. di. Igi-
tur ceſſat deuolutio ad cardinales cognitio-
nis huius articuli ſi papa ſit hæreticus vel nõ:
quia etiã ſi papa eſſet hæreticus notorius, an-
te ſententiam declaratoriã non poſſunt car-
dinales procedere ad alterius electionẽ/ etiã
ſi ad eos eo caſu ſpectaret electio: vt in. c. cũ
ſecundum de hære. in. 6. Ad idem tex. in ca.
ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. De quo viden-

A dum in ſupradicta allegata quæſtione quãdo
papa eſt depoſitus/vtrum concilium vel car-
dinales habebunt eligere ſucceſſorem in pa
patu:de qua quæſtione vide infra. Igitur in
hæretico iuriſditio deuoluitur ad concilium
quo ad cognoſcendum de titulo papatus:ſed
quo ad congregandum concilium ſuccedent
cardinales: qui poſtq̃ papa erit declaratus &
erit procedendum ad nouam electionem,
ſuccedent in eligendo, de quo habetur la-
tius in ſupra allegata quæſtione. Et ideo iſto
caſu non erit locus deputandi adminiſtrato-
rem. Et idem dicendum de ſchiſmate & apo
ſtaſia/quæ ſonant hæreſim: quia congregato
concilio per cardinales/erit procedẽdum ad
declarandum & amouendum cum concilio.
quo amoto erit per ipſos cardinales procedẽ
dum ad electionem alterius:vt diſputatur in
prællegata quæſtione.

¶SI vero loquimur in caſu in quo nõ agi-
tur cauſa cõcernẽs perſonã papæ & titulum
papatus/ſed ſuccedẽdi in adminiſtrãdo (vt in
capto ab hoſtibus vel piratis/vel ab infideli-
bus vel hæreticis vel ſchiſmaticis) in his caſi-
bus dicerem ius adminiſtrandi nec ad cardi-
nales nec ad cõcilium deuolui. Sed ſi captus
ab infidelibus vel ſchiſmaticis (a quo de faci
B li poſſet inquiri eius voluntas) ipſemet vnũ
de collegio cardinalium voluerit deputare
in adminiſtratorem vel vicarium/hoc face-
re poterit: quia non amiſit dignitatem pon-
tificalem. d. c. paſtoralis. 7. q. 1. &. c. prima a-
ctione. 16. q. 3. Ad hoc moueor p dicta doc.
in. d. c. ſi epiſcopus. vbi volunt ꝙ in caſu illi-
us. c. epiſcopus captus iniuſte poterit depu a
re vicarium: ergo multo magis in caſu iſto,
in quo non eſt ad quem poſſit haberi recur-
ſus: vt in. d. c. licet de elec. &. d. §. patet. 3. q. 1.
Ipſe enim eſt iudex in cauſa propria (vt dici
tur in. c. cũ veniſſent de iudi. & in. c. 1. de pro-
ba.) quando ſumus in vno indubitato papa,
licet ſecus ſit quando eſt dubium quis duorũ
ſit papa: vt voluit matheſil. in. d. tract. ad anto.
de butrio: quia tunc erit iudex cõcilium. In-
terim tamẽ ſi non poſſit de facili haberi eius
voluntas (vel propter diſtãtiam vel propter
arctam cuſtodiam) cardinales miniſtrabunt
in iis quæ ſunt neceſſitatis & in quibus dila-
tio afferret periculum in eccleſia: per dicta in
§. iidem quoq;, & quę infra dicuntur. Sic etiã
videmus ꝙ captus a piratis ſiue latronibus ha
betur pro præſente/& poteſt conſtituere pro
curatorem: vt in. l. abſentem. ff. de ver. ſig. ibi
glo. Sic & nomine capti ab hoſtibus datur cu
rator bonis. l. ab hoſtibus. ff. ex quibus cau-
maio. & vide doc. in. c. accedens de procura- C
vbi detentus a tyranno vel a latronibus/con
ſtituit procuratorem. Igitur a pari ipſe papa
ſic captus poſſet deputare vicarium ſiue ad-
miniſtratorem. Et per hoc patet ꝙ bonifaci⁹
octauus (qui fuit captus procurante rege frã
cię per dictum gulielmum de nogareno/qui
volebat iuſtificare capturam tanq̃ factam de
perſona hæretici) potuiſſet conſtituere admi
niſtratorẽ & vicarium in papatu, ex quo nõ
erat manifeſtus hæreticus & captura iniuſta:
vt late diſputat idem alberi. in rub. de hære.
Non enim ſtatim quia captus debet papatu
priuari. Ad quod facit ꝙ quando petrus e-
rat captus & ſeruabatur in carcere/oratio fie-
bat ſine intermiſſione pro eo, & non fuit pro
ceſſum ad electionẽ alterius: vt legitur act.
ca. 12. Nec eſt addẽda afflictio afflicto: vt. c.
ex parte de cleri. ægro.

¶Sed ſi papa captus nollet vel non poſſet de
putare vicarium vel adminiſtratorẽ, vel non
eſſet ſpes liberationis eius nec via redẽptio-
nis (ad quam eccleſia teneretur argu. eorum
quæ ponit bar. in. l. quanuis in. 3. notabili. ff.
ſolu. matri. iuncto eo quod ponit ſpecul. in
ti. de iudi. §. vniuerſalia/verſi. illud, & quod
dicitur in authen. contra eum. C. ad trebel. ita D
ꝙ pro hac cauſa etiam ſacra vaſa poſſunt alie
nari: vt in. c. ſacrorum. 12. q. 2. &. l. ſancimus
C. de ſacroſan. eccle. ca. apoſtolicos &. c. au-
rũ ea. cauſa &. q. & immobilia ſecundum do.
conſi. 14.) prima facie ex quo non eſt ſpes re
demptionis nec liberationis & nollet deputa
re vicarium, iſtis caſibus videretur dicẽdum
ꝙ eſſet congregandum concilium & ꝙ vera
ſit opinio domini roſelli/ꝙ in hoc caſu non
deuoluatur iuriſditio nec adminiſtratio ad
cardinales nec ipſi poſſint adminiſtrare. ergo
multo minus in coadiutorem alium deputa-
re: quia nemo dat quod non habet. c. ꝙ autẽ
de iurepatro. Ad quod facit in argu. tex. in. c.
1. §. ſi autem de cle. ægro. in. 6. vbi quãdo eſt
diſcordia inter epiſcopum & capitulum ſu-
per deputando coadiutore/debet denunciari
ſedi apoſtolicæ.

¶Sed mihi videtur aduertendum ꝙ aut agi-
tur de decidendo vtrum per hoc ſit procedẽ-
dum ad electionem noui pontificis, & dico
ꝙ talis cognitio erit concilii, & iſta iuriſditio
deuoluitur ad concilium, quia agitur tũc cau
ſa papatus/cuius cognitio (vt dictum eſt) eſt
ipſius concilii: vt. d. c. ſi duo. 79. di. Et ita poſ-
ſumus intelligere iſto caſu opinionẽ roſelli

eſſe verã. Aut quærimus de deuolutione iu-
A riſdictionis circa gubernium eccleſiæ & administrationis rerum ſpiritualium & temporalium, maxime earum quæ non expectant dilationem. Et tunc dicẽdum eſt ꝓ tutius ſit tenere hoc caſu ꝙ cardinales poſſint deputare vnum administratorem donec cõcilium generale congregetur. Et ita procedit quod dicit petrus de ancha. in. d. trac. & in reſponſionibus per eum factis ad oratores regis franciæ. Vel ipſi interim adminiſtrẽt, quia in hoc & ſimilibus caſibus ſuccedunt in iuriſditionalibus. & hoc propter periculum dilationis: quia antequã concilium congregetur, eccleſia vniuerſalis multum pateretur in iis quæ quotidie occurrunt in adminiſtratione papatus. Ratione enim imminentis neceſſitatis multa conceduntur quæ alias non concederentur: ſicut videmus in. c. 1. in fi. ne ſede vacan in. 6. ꝓ epiſcopo in remotis agente cuius conſilium eſſet requirendum/ proceditur ad prouidendum eo non expectato. idem in ca. 1. poſt prin. de cleri. ægro. in. 6. Similiter archiepiſcopus dat adminiſtratorem propter periculum (licet alias ad eum non ſpectet) quando capitulum eſt negligens. c. ſi. de ſupplen. negli. prælа. in. 6. Facit quod dicitur in ca. ſi diaconus. 81. di. de conſe. di. 4. c. baptiſ-
B mi: de officio proconſu. l. aliquando. ad legẽ corne. de ſica. l. furem/ cum ſimil. Ad quod vide quod dico in quæſtione illa vtrũ ſede vacante cardinales & concilium poſſint exercere reſeruata papæ. & etiam vide quod dixi ſupra in illa quæſtione quando ad cardinales ſpectat congregatio concilii/ quid agendum quando cardinales eſſent diſcordes: incipit diximus.

¶ Et tunc etiã crederẽ hoc caſu ꝙ tantũ vnus de collegio cardinaliũ deberet deputari, per hoc quod dicitur de iconomo in. c. cũ ſimus 9. q. 3. & in. c. qa in quibuſdã. 89. di. & quod dicit̃ in. c. 1. de ſyndico. Vel (ſicut nuper fuit factũ poſt electionẽ adriani ſexti in hiſpania exiſtẽtis ante aduẽtum eius ad vrbẽ) poſſent ſingulis mẽſibꝰ tres de collegio (vnꝰ de quolibet ordine) miniſtrare ſimul: videlicet vnus epiſcopus/ vnus presbyter/ vnus diaconus. Et hoc quãdo loquimur in papa capto ab hoſtibus/ infidelibus/ hæreticis/ vel a ſchiſmaticis vel piratis. Sed ſi papa eſſet effectus furioſus/ & eſſet deueniendum ad dandum ei curatorẽ (quantuncunq; enim ſit ſupra omnes, tamen etiam videtur poſſe procedi ad dandũ ei curatorem) deberet dari vnus de cardinalibus. Nam ſicut dicit tex. licet lex erubeſcat fi-
lios eſſe caſtigatores parẽtum (vt in authen. C
de nuptiis. §. ſi vero expectetur. & glo. in. c. cũ ex iniuncto de hęre. & dicit glo. in. c. 1. de cleri. ægro. in. 6.) tamen quando pater eſt furioſus/ lex dat filium in curatorem patri: vt in. l. ſi pater. C. de curatore furio. & in. l. 2. ff. eo. ti. Et ſimiliter hoc caſu (videlicet ꝙ cardinales ſuccedant) videtur dicendum: de quo infra latius. Sed quo ad dandum curatorem papæ qui non habet ſuperiorem (vt in. d. c. licet) aliter videtur dicendum. & contrarium credo verum ꝙ non poſſit dari curator, ſed vel coadiutor vel adminiſtrator/ & non tam coadiutor q̃ adminiſtrator eccleſiæ romanæ, cuius officium ceſſabit ceſſante furore vel papa in furore mortuo: argumento. c. grandi de ſupplen. negli. prælа. in. 6. Et in iſto caſu etiã procedit quod dicit petrus de ancha, vbi ſupra. & cardi. in. 3. q. in. d. c. licet/ in trac. ſchiſmatis: dum volunt ꝙ cardinales poſſent deputare adminiſtratorem.

¶ Et idem quod in iſto caſu dicerem quando eſſet propter infirmitatem inutilis/ ſcilicet ꝙ ipſemet poſſet ſibi eligere coadiutorem: & ſi nollet vel diceret ſe ſufficientem, tunc dicerem omnino congregandum concilium ratione diſcordiæ inter eos. Et hoc probat in ſi-
mili ille tex. in. c. 1. in. §. ſi autẽ de cleri. ægro. D
in. 6. quando dicit ꝙ conſulatur ſedes apoſtolica, quando eſt differentia inter epiſcopum qui dicit ſe ſufficientẽ & non egere coadiutore & capitulum/ contrarium dicens & prætẽdens. & in argu. eſt. d. c. ſi duo. 79. di. Et tunc declarato ꝙ ſit locus dãdi coadiutorẽ (quãdo eſſet factus taliter inutilis ꝙ nõ poſſet per ſe adminiſtrare) ſi ipſe ſibiipſi voluerit ſufficientem dare coadiutorem/ poterit: alioquin cardinales deputabunt adminiſtratorẽ eccleſiæ per prædicta.

¶ Et idem dicerem quando papa oppreſſus eſſet vi tempeſtatis/ vel quando contingeret aliquis caſus in quo non poſſet de facili exquiri de voluntate eius ratione maximæ diſtantiæ vel captiuitatis: ſcilicet ꝙ medio tempore collegium cardinalium ſuccedat in adminiſtrãdo, propter periculum ne ex dilatione eccleſia vniuerſalis nimis patiatur. Hoc tamẽ quod dicit pe. de ancha. in locis prææallegatis de tẽpore ſchiſmatis inter duos cõtendentes de papatu, non ſic ſimpliciter admitterem vt cardinales deputarent adminiſtratorem, propter periculum maioris ſchiſmatis/ ne contingeret ꝙ ille tertius procuraret ſic ſi-

bi vendicare pontificatum. Si tamen cardina-
A les omnes eſſent concordes (ſicut dicitur de
via cõpromiſſi amplectẽda i. c. licet de elec.)
& ipſi poſſent ipſis contendentibus auferre o-
mnem adminiſtrationem vſq; ad tempus de-
clarationis concilii, iſto caſu (ſubſiſtente ma-
xime neceſſitate imminentis periculi) credo
ꝙ poſſent.

¶ In capto autem ab hoſtibus, do. in. d. c. ſi e-
piſcopus/conſiderat ſi eſt in bello iuſto vel in-
iuſto (vel melius licito vel illicito) captus: iu-
xta dicta in. l. hoſtes. ff. de capti. Quaſi cõſide-
ret an ſit factus ſeruus. Sed hæc conſideratio
non videtur bona: quia ſuperueniente tẽpo-
re gratiæ ceſſat iſta ſeruitus. glo. di. 1. ius gen-
tium, maxime inter chriſtianos. 12. q. 2. cum
redemptor. bal. in. l. 1. in prin. C. de cadu. tol-
len. de quo vide dicta, in. d. l. hoſtes. Et maxi-
me in papa qui non habet ſuperiorem nec li-
gatur legibus. l. princeps. ff. de legibus. & in
papa. c. propoſuit de conceſ. præben. cum ſi-
mil. Et ideo non videtur bona conſideratio
dominici: dũ vult ꝙ epiſcopus captus ab infi-
delibus vel fidelibus quibus a papa eſt indi-
ctum bellum/non poſſit conſtituere vicariũ:
alias ſecus ſi a tyranno vel alio fideli eſſet ca-
ptus. Sed quicquid ſit, ꝙ epiſcopus aliquando
B non poſſit dare vicarium, ſi eſt captus/poſſet
eſſe alia ratio: quia eſt ad quem poteſt haberi
recurſus vt prouideat de adminiſtratore: vt
in. c. fi. de ſupplen. negli. præla. in. 6. Secus in
papa, in quo ceſſat iſta ratio: quia non habet
ſuperiorem. & contra perſonam eius quãdiu
non aberrat a fide catholica / non poteſt dici
licitũ bellum: vt dicit alberi. in. d. ru. de hære.
quando ponit quæſtionem de bonifacio. 8.
Et ſiue papa ſit captus ab infidelibus ſiue a fi-
delibus/ ſiue etiam ab iis quibus ipſemet pa-
pa bellum indixiſſet/ſiue a piratis ſiue a tyrã-
nis, ſemper videtur eadem ratio vt ipſe poſ-
ſit deputare adminiſtratorem & vicarium ec-
cleſiæ romanæ: qui adminiſtrabit donec pro-
curatur relaxatio. Ad quod facit quod ponit
d. anto. in. c. conſultationibus in. 2. q. de cle.
ægro. ꝙ capto ab hoſtibus fidei & exuli non
datur coadiutor (& idem etiam dicit calderi-
nus in verbo coadiutor) ſed ipſemet per vi-
carium ſuũ officium exercebit. Allegat cle.
1. de foro compe. & d. c. fi. ¶ Et ſi apparuerit
nullã ſubeſſe ſpẽ liberationis & ipſe nec vel-
let vel non poſſet deputare eccleſiæ admini-
ſtratorem, decernet concilium cum cardinali-
bus ſi eſt congregatum/eſſe vel non eſſe de-
ueniendum ad deputandum adminiſtratorẽ.

& iſto alio caſu ꝓcedit opinio roſelli. Qua
deliberatione facta, tunc ipſimet cardinales C
deputabunt. Et ſi concilium non eſſet tunc in
eſſe nec reperiretur congregatum nec tracta-
retur de eligendo alium in papam/ & ſi eſſet
etiam concilium congregatum & non agere-
tur directe cauſa papatus vel de perſona pa-
pæ, etiam cardinales ſoli deputabunt: per di-
cta in illa quæſtione quis ſuccedat in electio-
ne quando papa eſſet depoſitus per conci-
lium: quia cardinales ſuccedunt & deputa-
bunt. Et ſic procedit opinio petri de ancha. &
aliorũ qui volunt ꝙ cardinales deputẽt.

¶ Quid autem vbi eſſet controuerſia inter
papam & collegium vel inter cardinales/vel
vbi no poſſet reſciri voluntas papę, vtrum ſit
caſus & locus deputandi adminiſtratorẽ vel
coadiutorem vel non? Eo caſu videtur ꝙ tũc
congregabitur conciliũ, quod decernet de-
ueniẽdum ad dandum adminiſtratorem vel
coadiutorem. qua declaratione facta cardina-
les procedẽt ad deputandum adminiſtratorẽ
eccleſiæ romanæ: qui deputabunt vnum qui
adminiſtrabit donec ſaltem concilium cum
cardinalibus prouiderit de liberatione ipſius
papæ. qui deputatus omnia adminiſtrabit cũ
cardinalibus. qui deliberabunt etiam an eſſet
cõgregandum conciliũ. Et ſi viderent libera- D
tionẽ papæ facilem, dicerem ꝙ non ita repẽ-
te eſſet congregandum: quia quandiu eſſet
ſpes relaxationis & liberationis/non crederẽ
concilium congregari debere, ne propter lõ-
giorem moram relaxatio ipſius papæ redde-
retur difficilior. Vbi autem aliter fieri non
poſſet, congregabitur cõcilium vt agatur de
celeriori ipſius relaxatione. Et tũc ſi ipſemet
papa deputaſſet adminiſtratorem, forte debe-
ret congregari cõcilium per cardinales cum
conſenſu etiam ipſius adminiſtratoris per eũ-
dem papam deputati/ad quem alias ſpectaret
cura gregis dominici. c. is cui / cum materia
de elec. in. 6. Et hoc videtur velle cardi. in. c.
licet in. 2. q. de elec. Qui adminiſtrator om-
nia habebit gerere cum conſilio cardinaliũ:
argumento. c. 1. de ſchiſma. in. 6. & c. ad apo-
ſtolicæ de re iudi. co. li. & argumento eorum
quæ dicũtur de capitulo (ꝙ ſede vacante nõ
poteſt facere ſtatutũ contrarium eccleſiæ vel
prælato) in. c. cum omnes de conſti. & in. c. ſi-
cut de iureiuran.

¶ SI autem loquimur quãdo papa eſt de-
mens effectus vel mẽte captus vel furioſus,
tunc (quicquid dixerit alex. in. c. ſynodũ. 17.
di. & cardi. in tract. de poteſtate papæ li. 3. c.

A 8. qui voluerunt ꝙ cardinales congregabunt concilium vt deliberetur vel de illo amouendo vel de dando illi coadiutorem) ego dicerē ex quo ratione dementiæ vel furoris ſuperuenientis non perdit dignitatem nec iuriſdictionem quam habebat (vt in.l. qui furere.ff. de ſtatu homi.l.1.§. quis.ff.de.poſtu.de ſupplē.negli.prę la.c.grādi in.6.ff.de iis qui ſunt ſui vel alie.iur.l.patre furioſo) ꝙ imo non poſſet amoueri. Quod & ponit dominus catal.in quibuſdam allegationibus factis in cō cilio.& tex.& ibi dicta in.c.ſi.15.q.1.& ponit gaſpar de calderinis & abb.in.c.licet de elec. qui vult ꝙ licet ante electionem poſſet obiici ſimilis exceptio / non poſſet poſt, ſed eſſet dandus coadiutor per.c.1.de cle. ægro. in.6. Nam furioſo & dementi datur etiā coadiutor: vt dicit anto.in.c. cōſultationibus in 6.q.de ele.ægro. ibi quia propter infirmitatē ſenectutis & dementiæ nō dicitur eccleſia vacare. Et eſt tex.in ca.1.in.§. ſi vero de cle. ægro.in.6. Qui etiam probat per argumentum de capitulo eccleſiæ inferioris ad capitulum eccleſiæ romanæ/ ꝙ ad cardinales ſpectabit date coadiutorem papæ. & ideo tunc non eſſet tractandum de illo amouendo, ſed eſſet per cardinales dandus illi coadiutor & adminiſtrator eccleſiæ.

B ¶ Et iſtam opinionem (ꝙ hoc caſu ſit dandus coadiutor) ponendo exemplum & quæſtionem in imperatore qui eſt effectus mente captus vel inutilis/ tenet bal.in.l. non ambigitur.ff.de.ll. Et idem in papa tenet matheſil.in.d.trac.ad anto.de butrio in quinta charta.vbi dicit ꝙ ſi papa efficitur demēs aliquo caſu, vt prouideatur indemnitati eccleſiæ nō debet occidi nec papatu priuari: quia non eſt addenda afflictio afflicto.l.deuius.ff.de offi. præſi.ca.penul. de ele. ægro.7.q.1.quis. Ad quod facit quod ponit bal.in ti.de ſucceſſione feudi in fine prin.cum dicit ꝙ ſi conſuetudo dictat ꝙ primogenitus ſuccedat in regno & primogenitus eſt a natura demens/ ſecundo genitus erit rex: ſi autem ex accidenti efficitur demēs/ tunc dabitur ei curator, quia in perſona eius eſt iam radicatum ius regiæ poteſtatis, allegat.c.grādi de ſupplen.negli.prę la.in.6.& archi.2.q.5.§. item obiicitur, & de elec.cum inter/ in nouella. Ita videtur dicendū in propoſito. Sicut etiā dicitur in.c.1.poſt glo.in verbo inſufficientem de renun. in. 6. ꝙ papa non poteſt deponi propter inſufficiētiam.& ponit domi. & ipſemet alexā. in.c.ſcdulo.38.di. Item durum eſſet vt dicit ma-

theſil. ꝙ expectaretur mors naturalis eius: quia poſſet ſic viuere longo tempore: & eſſet abſurdum ꝙ tūc nullus illo tempore poſſet exercere ſpectantia ad ſolius papæ officium. Et ideo dicit ꝙ poteſtas ſolius ſummi pontificis deuoluetur tūc ad collegiū cardinaliū/ & ad illum coadiutorem qui fuerit ab eis datus papæ, & ꝙ hæc poteſtas expirabit ſuperueniente ſana mente: argu.l.cum aliis.ff.de cura.furio. &.c. cum ceſſante de appel. De hoc autem vtrum ratione furoris poſſit opponi exceptio contra papā & remoueri a papatu, vide omnino calde. in repertorio in verbo papa/ verſi. an contra papam admittatur exceptio tu es furioſus. vbi vide & in.d.c. licet. & quod ſupra dixi poſt.d.anto. C

¶ Et idem quod dicitur de demente/ videtur dicēdum de illo qui eſſet factus omnino inutilis. Quia aut erat omnino inutilis anteq̄ eſſet electus. & tunc poterit amoueri: quia electio non valuerat ſecundum.d. anto. & doc. in.d.c.licet de elec. Et hoc modo procedit opinio archi.& domi.in. d.c.ſi papa in fi. cum dicunt ꝙ quando eſt inutilis deponetur. Sed tu dic ꝙ imo ibi archi.& domi.loquuntur in imperatore: qui quando eſt inutilis ſiue ante ſiue poſt electionem deponitur: vt.15.q.6.c. alius.&.c.ad apoſtolicæ de re iudi.in.6. Si vero poſt electionē papa eſſet effectus omnino inutilis, nō poterit excipi contra eū de inſufficiētia nec amoueri: vt dicit glo.in.c.1.in verbo inſufficientē de renū.in.6. quia nullo caſu poteſt deponi niſi propter hæreſim: vt dicit ibi glo. Et eo caſu tamen eſſet ei dandus coadiutor, vt dicitur de demente. Et intelligo non tantum de inſufficienti & de inutili ſecū dum exemplum glo.ibi in.d.c.1.de renū.in 6.(videlicet ex defectu literaturæ vel ſenectutis vel infirmitatis) ſed etiam de reddito inutili quocū ꝙ alio modo poſt adeptum papatum. cuius defectus cognitio erit concilii: quia agitur cauſa de perſona papæ. Dicere etiā ꝙ ſi loquimur de deputando coadiutore donec aliter congregetur concilium/ hæc poteſtas deuolueretur ad cardinales per ſupradicta, ſed ſi loquimur de deputādo perpetuo adminiſtratore & coadiutore qui ſemper vſ ꝙ ad mortem eſſet coadiutor & adminiſtrator, tutius crederem concilium congregari ad cognoſcendum cauſam ipſius defectus papæ. Et hoc modo dico veram opinionem roſelli & cardi.de turre cre.& alexan. & credo verum quando ceſſaret omnis ſpes ꝙ rediret ad ſanā mentem / ꝙ non poſſet tunc amoueri. D

A amoueri. Et idem ſi eſſet caſus diſcordiæ inter cardinales vel cum papa / & ageretur de deputando perpetuo adminiſtratore: quia non poſſet tunc amoueri per prædicta. Ad quod facit quod voluit. d. anto. in. d. c. licet. quia pœnitentia iniungitur furioſo. Vnde licet ante electionem poſſit obiici de furore vt impediatur electio (vt. 33. di. c. maritum / & c. communiter) tamen poſt electionem non poterit ſecundum abb. & d. anto. ibi in. d. c. licet. Et ex quo nõ poteſt amoueri/ videtur deueniendum ad dãdum coadiutorem: vt in. c. 1. de cle. egro. in. 6. Et quando videtur ceſſaſſe ſpes, concilium tunc non congregabitur vt deputet adminiſtratorem coadiutorem vel vicarium vſq; ad tempus ſanæ mentis vel ſuperuenientis mortis: ſed vt decernat dubium an ſit deueniendum ad dandum coadiutorem vel adminiſtratorem vel vicarium perpetuum / vel quid agendũ. Et tunc illius electio erit cardinalium: ſicut dico in quæſtione quando papa eſt amotus a papatu ad quem ſpectat electio alterius / ad concilium ne an ad cardinales.

B ¶ Et ex his poſſunt decidi plures queſtiones. Puta de anno. 1521. mortuo leone. 10. cardinales elegerunt adrianum preſbyterũ cardinalem ti. ſanctorum ioannis & pauli abſentem in hiſpaniis: & anteq̃ innoteſceret ei⁹ acceptatio ob difficultatẽ itineris & bella q̃ vigebant/ vacauit ſedes per plures menſes. ideoq; collegium cardinalium mandauit auditoribus rotę & aliis vt miniſtrarent iuſtitiã. item deputauerunt ſignaturam hoc modo. placet ſacro collegio/ ſuo & nominati in papam nomine. & dicitur nominati, quia anteq̃ conſtet de acceptatione / non poteſt dici electus ſed potius nominatus: vt dicit oſtiẽ. in. c. licet de elec. Fuit dubitatũ vtrũ hoc poſſent facere cardinales. ex præmiſsis aũt appa ret ꝙ ſic: quia eccleſia poterat dici quaſi vacare: & non eramus in terminis. §. iidem quoq; / & cle. 2. quia electio erat celebrata, nec cardinales tenebantur vacare acceleratæ electioni. Item ſi bene conſideretur, nec tex. d. §. iidem quoq; / nec tex. clemen. contraria, tum quia nulla eſt maior neceſsitas q̃ vt iuſtitia miniſtretur, & ideo etiam merito ad collegium appellabatur & cauſas committebat.

¶ Sed quid ſi papa abſens eſſet infirmus & non acceptaret vel differret reſpondere / vel non poſſet adminiſtrare nec venire ad ſedem ſuam? Ex præmiſsis videtur dicẽdum idẽ qđ dictum eſt de inhabili & capto. & idem dicẽdum eſt de quocunq; modo impedito.

C ¶ Sed quid ſi papa acceptaret & differret ſiue procraſtinaret aduentum / nec aliter prouideret de legato, an geſta valerent ſi ſignatura diceret ſuo & electi nomine? Videtur ꝙ non, quia collegium ſine papa nõ videtur aliquid poſſe: vt in ſimili per totũ de iis quę fiũ a prę lato. Sed credo cõtrarium verius per dicta in l. barbarius de offi. prætoris, & c. ad probandum de re iudi. quia alioquin multum curia pateretur.

¶ QVIS aũt in caſibus præmiſsis congregabit cõciliũ, patet ex ſupradictis in arti. proprio ꝙ papa circũſcripta cauſa furoris & dementiæ, in qua in papa non reperitur conſenſus & æquiparatur infanti. l. humanitatis. C. de impu. & aliis ſubſti. & in ſpe. ti. de primo & ſecundo decreto. §. 4. verſi. pone ꝙ pupilli. Et non habet conſenſum: vt in. l. ſi a furioſo / ibi bar. & doc. ff. ſi cer. pe. Et impeditur cõtrahere matrimõium carnale: vt in. c. dilectus de ſpon. ¶ In quibus caſibus furoris & demẽtiæ congregabũt cardinales / vt ſupra dictum eſt. in aliis ſi ſit factus inutilis & inſufficiens, ipſemet papa: vel ſi non poſſet ipſe (quia detentus ab hoſtibus) cardinales ſoli / vel cum

D adminiſtratore ſi fuiſſet deputatus: vt dicit cardi. vbi ſupra. Et intellige prædicta ſecundum d. anto. quãdo furor poteſt de facili probari: alias ſecus, vt ipſe dicit in. d. c. licet. furioſus enim aliquãdo æquiparatur mortuo: vt dicit bal. in. d. l. humanitatis. 3. col. & beſtiæ ſecundum. d. anto. in. d. c. licet, argumẽto. l. ſed & ſi quęcũq;. ff. ad. leg. aquil. Et ideo iſto caſu congregabũt cardinales: in aliis autẽ caſibus vbi eſt adminiſtrator vel coadiutor datus propter debilitatem corporis / vel datus adminiſtrator quia papa eſt in carceribus vel inutilis / & congregari debet concilium, tunc ſi poteſt haberi authoritas papæ eius authoritate debet congregari: vt. 17. di. per totum. alioquin requiritur authoritas ſiue cõſenſus cardinalium & adminiſtratoris: vel ſi diſcordarent / ſolius adminiſtratoris ſi papa eum deputaſſet, vt dictum eſt: quia eſt actus iuriſditionis, qui ad adminiſtratorem ſpectat: vt in. d. ca. is cui, alias ad cardinales qui non iure deuoluto / ſed quia imminet neceſsitas poterunt concilium congregare propter publicam vtilitatem & ad tollendum ſcandalum quod poſſet oriri in eccleſia maxime quando papa eſt captus: quia tũc eccleſia eſt quaſi vacans: vt. d. c. ſi epiſcopus quibus negligentibus poterunt cõgregare patriarchæ

T

A & quilibet alius ſecundum ordinem ſupra alias dictum (vt imperator & alii prælati) per modum intimationis & requiſitionis: vt in c. cum nobis olim de elec. poſt inno. & ſupra plene dixi.

¶ SED videtur prædictis obſtare: quia vbi ceſſat omnis ſpes redeundi ad ſanam mentem, videtur ꝙ debet congregari concilium pro deputando perpetuo adminiſtratore/ vel ꝙ imo hoc caſu debeant cardinales procedere ad electionem alterius, quia eſt mortuus ciuiliter: ſicut dicitur quando eſt depoſitus infra in quæſtione propria. Facit quod dicitur in. c. ſuſceptum de reſcrip. in. 6. æquiparatur enim mors ciuilis naturali. Sed ad hoc reſpõdetur ꝙ nihil eſt qđ poſſit papã a papatu deiicere niſi ceſſio vel hæreſis/ vt in allegato. c. ſi papa. vel his ſimilia quæ hæreſim ſapiant: vt eſt ſchiſma & apoſtaſia &c.

¶ Et ſi dicatur ꝙ in omni vacatione deuoluitur poteſtas creandi papam ad cardinales (vt in. c. licet de elec.) & ꝙ iſto caſu vere vacat papatus, & ideo poterunt procedere ad electionem alterius: vt voluit gerſon in. d. trac. de auferibilitate papæ in. 19. q. Reſpondetur ꝙ q̃tumcunq; quo ad nos videatur ſublata ſpes redeundi ad ſanam mentem, tamẽ
B poſſibile eſſet ꝙ efficeretur poſtea ſanæ mentis: quia nihil impoſſibile apud deum: vt dicitur lucę. 1. c. Et legitur iudith. 7. & 8. c. ꝙ cum ozias conſtituiſſet expectandam miſericordiam dei ad quintam diem ante deditionẽ ciuitatis oloferni, iudith increpans oziam dixit ad presbyteros chambri & chatmi. quod eſt hoc verbum in quod conſenſit ozias vt tradat ciuitatem aſſyriis ſi intra quinq; dies non venerit nobis adiutorium? & qui eſtis vos qui tentatis dominum? non eſt iſte ſermo qui miſericordiam prouocet/ ſed potius qui iram excitet & furorem accendat: poſuiſtis vos tempus miſerationis domini, & ad arbitrium veſtrum diem conſtituiſtis ei. ſed quia patiẽs eſt dominus/ in hoc ipſo pœniteamus &c. Vnde iſto caſu dicendum eſt ꝙ erit dandus per cardinales vicarius ſiue adminiſtrator ſiue coadiutor ad tempus donec concilio congregato decernatur de dando perpetuo adminiſtratore/ hoc eſt ad vitam papæ: quem etiam cardinales eligent. Et ſi miraculoſe papa rediret perfecte ad ſanam mentem (ita ꝙ eſſet talis qui vellet & poſſet per ſe bene adminiſtrare) ceſſaret etiam officium coadiutoris ſiue adminiſtratoris: vt ſupra dictum eſt.

SED quid ſi papa efficitur inutilis, quia corpore vitiatus & tam deformis ꝙ generat ſcandalum/ & maxime ſi ſua culpa: vt quia fuiſſent abſciſſæ nares/ effoſſus oculus/ & manus abſciſſæ. Glo. in verbo de gremio in. c. in nomine domini. 23. di. dicit ꝙ non poterit eſſe papa: & ideo videtur ꝙ cardinales poterunt procedere ad electionem. Sed glo. & archi. in. c. ſi. 79. di. videntur velle ꝙ nulla exceptio poſſit ei opponi niſi tantum hæreſis: vt. 40. di. ſi papa, & dicitur in. c. licet de elec. ℣ Dic ſecundum domi. in d. c. in nomine domini/ verum eſſe ꝙ ille qui eſſet corpore vitiatus/ non deberet eligi per cardinales: ſed poſt q̃ eſt electus/ non poteſt de hoc contra eum excipi, & multo minus ſi ſuperueniat vitium. Et idem quod domi. ibi dicit alex. Et prædicta videntur habere locũ etiam in obſeſſo a dæmonibus: vt. 33. di. c. maritum/ cum duobus ſequen. De quo vide quæ dico infra/ in arti an papa poſſit cogi ad cedendũ, & infra latius circa finem ſequentis articuli, in verſi. ſed vlteri°/ & in ſequẽtibus. C

SED an ſit ſufficiens cauſa ſi papa paſſim committat ſimoniam dando prælaturas pro pecuniis/ congregandi concilium? Aduertendum eſt ꝙ non quæro an ſit ſufficiens cauſa ad deponendum: quia de hoc dicetur infra in quæſtione ex quibus cauſis poſt congregatum concilium poſſit papa deponi. Et ſi quidem propter ſimoniam quæ committitur ſcandalizatur vniuerſalis eccleſia, quando eſt incorrigibilis videtur ꝙ eſt legitima cauſa ratione ſcandali congregãdi concilium: vt in. c. ſi papa. 40. di. & abb. in. c. ſignificaſti de elec. & in allegationibus ſuis in duobus locis. de quo tamen latius infra dicemus. Si autem non eſt omnino notorie inuolutus ſimoniæ/ nec aliter apparet de ſcandalo vniuerſalis eccleſiæ, hoc dependet ab illo articulo vtrum papa committat ſimoniam & in eum cadat vel non/ & an poſſit accuſari de ſimonia. D

¶ Et in hoc articulo conſidero ꝙ crimen ſimoniæ eſt grauiſſimum: quia beatus petrus apoſtolus protulit ſententiã contra ſimonem magum pecunia tua tecum ſit in perditionẽ/ quoniam donũ dei exiſtimaſti pecunia poſſideri. quæ verba prolata fuerunt contra ſimonem magum qui tentauerat emere donum ſpiritusſancti: vt patet act. 8. Et inde beatus grego. in regiſtro li. 9. ca. 40. inquit, ſcimus nanq; quanta animaduerſione ſimoniam apoſtolorũ princeps inſequutus

A eſt, qui primam damnationis ſententiam cō
tra ſimonem protulit dicens / pecunia tua
tecum ſit in perditionem quia donum dei pe
cunia exiſtimaſti poſſideri: vt in. c. ſaluator
1.q.3. Qui tex. declarat illam authoritatem
intelligi de rebus eccleſiæ: dum dicit. Do-
num quippe dei eſt ſpiritusſanctus / & do-
num dei eſt res ipſi eccleſiæ oblata. & ſi bene
aduertis, ſimon magus (qui ad fidem ficte
acceſſit) non ſpiritumſanctum quo ipſe erat
indignus ſed donum eius emere voluit, vt
ex venditione ſignorum quæ per eum fie-
rēt multiplicatam pecuniam lucraretur. nec
apoſtolus emptionem ſpiritusſancti (quam
bene fieri non poſſe nouerat) ſed ambitio-
nem queſtus & auaritiam quæ eſt idolorum
ſeruitus, in eodem ſimone exhorruit / & eū
maledictionis iaculo percuſſit. Et ſubiungit/
quiſquis res eccleſiaſticas &c. Vnde ibi tex.
loquitur de ementibus res eccleſiaſticas: &
ſic non tantum de prohibitis quia ſimonia-
cis.

¶ Similiter tex. in. c. patet. 1. q. 7. dicit patere
ſimoniacos primos & præcipuos hæreticos
ab omnibus fidelibus eſſe reſpuendos. & ſub
iungit / omnia enim alia crimina ad compa-
rationem ſimoniacę hæreſis quaſi pro nihilo
reputantur. & idem habetur in. c. per tuas
B de ſimo. ergo ſimonia eſt hæreſis. Idem tex.
in. c. præsbyter / ibi ſimoniacam hæreſim. &
cap. benedictio illi in maledictionem conuer
titur qui ad hoc vt fiat hæreticus promoue-
tur. 1. q. 1. &. c. quiſquis / &. c. cum lique-
at ea. cau. &. q. & tex. in. ca. cauendum
1. q. 7. ibi per ſimoniacam hæreſim. Si-
militer. 1. q. 6. ego autem, ibi ſi non per ſimo-
niacam hæreſim. i. præmia quibuſdam ſe eli-
gentibus præbendo &c. ergo hæreſim com
mittit qui dat pecuniam vt eligatur ad bene-
ficiū. Ad idem tex. in. c. quanto. 2. q. 5. vbi di-
cit ſimoniam hæreſim. Et bonus tex. in
§. ſed cum omnes. 6. q. 1. vbi dicit ſimo
niacos hæreticos / & ſimiles iis qui commit-
tunt crimen læſæ maieſtatis. Et vide in. §.
ſed licet. 6. q. 1. & in cap. qui ſtudet. 1.
q. 1. quid enim aliud eſt q̄ capitale crimen
& ſimoniaca hæreſis. ꝟ Vnde & gregorius
ſeptimus li. 1. ſui regiſtri ſcribens cuidam
henrico regi appellat ſimoniam hæreſim. Et
idem eo. li. ſcribens rodulfo duci ſueuiæ di-
cit, in ſacris canonibus prohibitum eſt vt ii
qui per ſimoniacam hæreſim (hoc eſt inter-
uentu precii) ad aliquem ſacrum ordinem
gradum vel officium promoti ſunt, nullum
in ſancta eccleſia vlterius miniſtrādi locum C
habeant: nec qui in crimine fornicationis ia-
cent / miſſas celebrare aut inferiores ordines
in eccleſia exercere debent. Item vbiq; inue-
hendo contra ſimoniacos, nunq̄ aliter appel-
lat ſimoniam q̄ hæreſim: vt etiam infra dico /
poſt ea quæ refero de ſancto gregorio. Et idē
in li. 2. ſcribens cabilonen. epiſcopo dicit ꝙ
rex repudiato turpi ſimoniace hæreſis merci
monio idoneas ad ſacrū regimen perſonas
promoueri permittat. Et idem eodem li. ſcri-
bens dienſi comiti / inquit loquens de hugo-
ne epiſcopo. nos enim eum admonuimus vt
contra ſimoniacam hæreſim totis erigatur vi
ribus. Et ſemper in infinitis locis (in omnibꝰ
libris vbi de ſimonia erat mentio) vocat ſimo
niam hæreſim. Et. 1. q. 1. erga: vbi dicit ſimo
niacos deponendos. Et in. c. fertur. 1. q. 1. fer-
tur ſimoniaca hæreſis. Et ſubiungit. vulnera-
to itaq; paſtore quis curandis ouibus adhibet
medicinam? aut quomodo populum oratio-
nis clypeo tueatur qui iaculis hoſtiū ſeſe fe-
riendum exponit? Ex quo arguitur damna-
bilior ſimonia in ſuperiore q̄ in inferiore. Et
ibi dicit tex. ꝙ ſimōia fuit prima hæreſis quæ
ſurrepſit cōtra eccleſiā dei. Similiter in. c. eos
1. q. 1. vbi dicit ꝙ tolerabilior eſt hæreſis ma-
cedonii & eorū qui circa ipſum ſunt ſancti- D
ſpiritus impugnatorū impia hæreſis / q̄ ſimo-
niacorum, illi. n. creaturam & ſeruū dei patris
& filii ſpiritūſanctum delirando fatētur: iſti
vero eundem ſpiritūſanctum efficiunt ſuum
ſeruū. Ex quo patet ꝙ non minor eſt hæreti-
cus ſimoniacus q̄ verus hæreticus: imo plus
delinquit. Item tex. in. c. quotiens de ſimo. ap
pellat ſimoniam hæreſim. Ad idem tex. in. c.
licet el. 2. de ſimo. vbi pificat crimen læſæ ma-
ieſtatis & crimen ſimonie. Et vide bonū tex.
& glo. in. c. ſane. 15. q. 3. & in. §. porro. &. §.
ſeq. 6. q. 1. Et bona glo. in. c. ſi quis ſuperſtite
79. di. & ibi vide archi. ꝟ Et ſimoniacus eſt in
famis: vt in. c. ſi quis præbēdas. 1. q. 3. Et epi-
ſcopus deponitur ſi præbendas vel præpoſi-
turas vendit: vt in. c. ſi quis epiſcopus / iun-
cta glo. 1. q. 3. Et pulcher tex. eſt in. l. ſi
quenq̄. C. de epiſcopis & cle. vbi æquipa-
rat ſimoniam crimini læſæ maieſtatis: & di-
cit tales infames perpetuo & deponendos.
ꝟ Et ſi ſimonia ſit cōmiſſa in ipſa electione
papæ, tex. videtur clarus ꝙ debet eiici per
concilium in cap. ſi quis pecunia. 79.
di. vbi dicit quod ſi quis pecunia fuerit in
apoſtolica ſede inthronizatus / non apoſtoli-
cus ſed apoſtaticus habeatur, liceatq; car-

A dinalibus & aliis clericis deum timentibus & laicis inuaſorem illum anathematizare. Cardinales autem clerici & laici deum timentes nihil aliud ſunt ꝙ concilium vt (ſæpius replicat roſellus in monar. & maxime in trac. de conci. in. 3. q.) in propoſito. d. c. ſi quis pecunia. Ergo concilium eiicit papam ſimoniacum: ergo propter ſimoniam poteſt congregari concilium. ¶ Et plus dicit tex. in. d. c. eos. 1. q. 1. hi detrahunt ſpiritui ſancto, æqualiter peccantes cum iis qui blaſphemauerunt dicentes chriſtum in belzebub eiicere demonia: & iudæ comparantur qui iudæis occiſoribus chriſtum vendidit. Et ſubiungit. in eis non eſt gratia ſpiritus ſancti. i. ſacerdotii ſanctitas, quia quod non acceperunt non habent. ¶ Et ꝙ iudas commiſerit ſimoniam chriſtum vendendo / eſt tex. in. c. qui ſtudet. 1. q. 1. & ibi archi. & vide in. c. abiit. xi. q. 3. Et alienus a ſacerdotio in canonibus apoſtolorum pronunciatur qui ante vel poſt manus impoſitionem pecuniam dederit. Et in. §. ex illa. c. placuit 1. q. 1. dicit ꝙ ſimoniaci ſicut & alii hæretici a fide exorbitant: & ideo conſequenter de illis intelligitur quod de aliis decernitur. Et ſunt verba gratiani inferentis ex authoritate

B ambroſii & gregorii (videlicet ex tex. c. petrus / & c. cum omnis. 1. q. 1.) ꝙ ſimoniaci ſunt hæretici, quia ſicut & alii hæretici a fide deuiant. Et in. c. iudices / & ibi in glo. dicitur ꝙ propter ſimoniacos fuerit deſtructa ieruſalē, ideo tex. dicit / propter vos ſion quaſi ager arabitur & ieruſalem vt cuſtodia pomarii erit. quod eſt michcæ. 3. ¶ Dicuntur etiam ſimoniaci lepra reſperſi ſicut giezi. 1. q. 1. cito turpem. & legitur. 4. regum. ca. 5. quando nahaman ſyrus fuerat mundatus a lepra ab eliſeo: & giezi recepit duo talēta & veſtes mutatorias duas, ex quo ipſe lepra percuſſus eſt. vnde tex. in. c. cum ordinaretur. 1. q. 1. dicit. qđ accepit / aurū fuit: quod dedit / lepra fuit. Vnde ſimoniacis lepra datur. Ad idem tex. in. c. qui ſtudet ea. cau. & q. & alibi dicitur ꝙ ſimoniaca peſtis ſui magnitudine alios morbos vincit: vt in ca. ſicut el. 1. de ſimo. Ad idem cap. quicunqꝫ & c. ſequen. vbi appellatur ſimonia hæreſis. Et intantum ꝙ ſi eccleſia per ſimoniam ſit conſecrata / dicitur execrata: vt in cap. eccleſia 1. q. 4. nec poteſt in ea celebrari: vt dicit calde. in trac. de eccleſiaſtico interdicto in 2. char. Vnde & beatus grego. in regiſtro li. 4. c. 95. (præpoſitis verbis ꝙ dominus

cathedras vendentium columbas euertit) C inquit. & cum prima ſimoniaca hæreſis ſit contra ſanctam eccleſiam exorta, cur non perpenditur / cur non videtur ꝙ eum quem quis cum premio ordinat / prouehendo agit vt hæreticus fiat. Et idem replicat li. 7. c. 108. ibi vulgatum eſt ꝙ in galliarum partibus ſacri ordines per ſimoniacam hæreſim conferantur. Et paulo poſt. vt cum liqueat hanc hæreſim ante omnes radice peſtifera ſurrepſiſſe (ſubiungens) cur non cauetur. cur non perpenditur ꝙ benedictio illi in maledictionem conuertitur qui ad hoc vt fiat hæreticus promouetur. Et iterum eodem li. 7. c. 112. fertur autem ſimoniacam hæreſim (quæ prima contra dei eccleſiam diabolica plantatione ſurrepſit / & in ipſo ortu ſuo telo apoſtolicæ vltionis percuſſa atqꝫ damnata eſt) in regni veſtri finibus dominari. Similiter li. 4. c. 97. regi francorum ſcribens / ibi nunciatum nobis eſt ꝙ ſacri ordines per ſimoniacam hæreſim. i. accepto prçcio conferuntur. Et rurſus li. 9. ca. 49. poſt deteſtatam auaritiam (quam diuinæ lectionis teſtimonio dicit eſſe idolorum ſeruitutē) inquit. da operam vt ſynodus ad eradendum ipſam hæreſim congregari poſſit, de ſimo D nia loquens. Rurſus eodem li. 9. ca. 40. inquit. veſtra fraternitas hanc primam oblationem omnipotenti deo offerat, vt a ſubiectis ſibi eccleſiis errorem ſimoniacç hæreſeos cōpeſcat. Idem etiam greg. 7. in. regiſtro li. 1. cap. 70. ſcribens aquenſi electo. vbi hortatur eum ad penitus ſimoniacam hæreſim euacuandum. Et eſt grauius delictum homicidio, licet homicidium horribilius: vt dicit ibi glo. & doc. in. d. ca. ſicut el. 1. de ſimo.

¶ Ex præmiſſis apparet quantum iura execrantur ſimoniam: quia vt plurimum dicunt eam hæreſim. Licet ſtricto modo & proprie non ſit hæreſis: vt late ponunt doc. inno. oſtien. ioan. an. anto. cardi. abb. & ioan. de anania in cap. quotiens de ſimo. Niſi crederet quis ꝙ gratia ſpiritus ſancti poſſet precio acquiri: quia tunc eſſet proprie hæreticus ſecundum inno. oſtien. ioan. an. henri cum boich / anto, cardi. flo. in. d. ca. quotiens. & refert abb. ſiculus / & ibi communiter doc. In aliis autem qui quærit per pecuniam ordines vel beneficiū acquirere, nō eſt proprie hæreticus / ſed impprie. Ita. n. appellatur propter deteſtationem criminis. ¶ Vnde dicit archi. in. c. nos ſequētes in. §. ſed licet poſt hęc.

A quòd ſimoniacus non dicitur proprie hæ-
reticus. i. male ſentiens de articulis fidei,
ſed dicitur hæreticus. i. ſacramentorum per-
uerſor: quia peruertit formam & modum
tribuendi ſacramenta: quia ſunt danda gratis
ipſe autẽ p̄cio ea tribuit vel accipit. c. cũ in ec
cleſiæ de ſimo. Facit quod in ſimili dicitur de
excõmunicato ꝙ dicitur hæretic⁹. 4. q. 1. c. ꝙ
autem. quia illud eſt verum large. Vnde per
cutiens clericum hæreticum non eſt excom-
municatus (vt in. c. ſi vero de ſen. excom.) ſed
percutiens clericum excommunicatum in-
currit excommunicationem: vt dicit inno. in
d. c. ſi vero. De quo vide cardi. in cle. ne roma
ni. §. cęterum / de elec. ¶ Vnde etiam beatus
thomas in. 4. ſen. di. 25. dicit ꝙ ſimoniaci non
ſunt proprie & per ſe loquendo hæretici (cũ
non habeant aliquam falſam opinionẽ) ſed
dicuntur hæretici propter ſimilitudinem a-
ctus: quia ita operantur ac ſi exiſtimarent do
num ſpiritusſancti pecunia poſſideri / quæ
exiſtimatio eſſet hæretica. Et idem in effectu
dicit aſteſanus in ſumma in. 2. p̄te li. 6. ti. 55.
c. 2. & domi. 6. q. 1. nos ſequentes. §. ſed licet.
& archie. flo. in. 2. parte ti. 1. c. 5. in prin. Hæ-
reticum autem proprie dicimus eũ qui ma-
le ſentit de articulis fidei: vt patet in ti. de hæ-
re. continet tamen hæreſis ſub ſe plures ſpe-
B cies. de quo vide glo. & cardi. in. c. firmisſime
de hære. & glo. in. c. illi qui. §. quia vero, 24.
q. 1. Improprie tamen multi dicuntur etiam
hæretici: vt in propoſito dicitur de ſimonia-
co. Etiam proprie hæreticus dicitur qui male
ſentit de ſacramentis eccleſiæ: vt in. c. ad abo-
lendam eo. ti. de hære. & vide in gloſis allega
tis. ¶ Sed licet ſimoniacus non proprie dica-
tur hæreticus emẽdo ſpiritualia vel illis anne
xa, tñ vt dictũ eſt qñ qs crederet poſſe emi &
pecunia acquiri gratiam ſpiritusſancti / tunc
talis ſimoniac⁹ eſſet proprie hęretic⁹: vt dicit
inno. & alii in. c. quotiens de ſimo. vt credidit
poſſe emi ſimon magus. 1. q. 1. c. qui ſtudet.
& c. ſaluator. 1. q. 3. Quod bene ponit oſtiẽ.
in ſumma in ti. de hære. in. §. 1. & doc. vbi ſu
pra allegati in. d. c. quotiens. & feli. in ru. de ſi-
mo. & decius bene cõſi. 151. in. 2. col. incipit
maximi.

¶ Et quare hoc crimen dicatur maius cęteris
criminibus & quomodo, vide archi. 1. q. 7.
cap. fi. Et vide beatum grego. in regiſtro, qui
dicit. cum omnis auaritia ſit idolorũ ſeruitus,
quiſquis hanc in eccleſiaſticis dignitatibus
dandis non præcauet / infidelitatis perditioni
ſubiicitur etiam ſi fidem quam negligit tene-
re videatur. 1. q. 1. cum omnis. Et gratianus C
fere per totam cauſam primam deteſtatur cri
men ſimoniæ. & ipſe in. d. §. ſed cum omnes
dicit ſimoniacum eſſe hæreticum. & dicit ꝙ
non quæritur, an quis ſit hæreticus aliter ſed
an commiſerit ſimoniam / & conſequen-
ter ipſe hæreſim. Et ſic vult ſimoniacum /
proprie eſſe hæreticum. & ita intelligit eſ-
ſe mentem gratiani domi. in. d. c. fi. §. hæc
licet / verſi. ſed cum omnes ſupra allegato.
Imo & tex. ſiue ſtatutum in concilio calcedo
nen. in. 14. actione (incipit ſi quis) vult ꝙ nõ
ſolum is qui ordinat alium pro pecunia ſit
priuandus & deponendus / & ordinato ni-
hil proficiat ordinatio, ſed ꝙ etiam mediator
ſi eſt clericus ipſo facto a proprio gradu deci
dat, ſi vero laicus vel monachus anathemati
zetur. Vnde etiam ille tex. in. c. quæro (quod
eſt. c. fi. 6. q. 1. & eſt aug.) dicit quæro ergo
quis peccet grauius, an qui neſciẽs hæreſim
incurrerit / an q ſciens ab auaritia. i. ab idola-
tria nõ receſſerit. ſubiungẽs ſe nõ audere iu-
dicare qs ſit deterior: an hęreticus in cui⁹ vita
prętер id ꝙ hæreticus eſt / non inueniunt ho-
mines qđ reprehendant, an catholicus peſſi
mis moribus exiſten. quæ verba ponun-
tur continuatiue ad ſequentia in crimine læ-
ſæ maieſtatis & crimine ſimoniæ. Et vt dicit D
tex. ſimoniacus eſt idolorum ſeruus: quia a-
uaritia quæ in ſimonia continetur / eſt idolo-
rum ſeruitus, in. c. ſaluator. 1. q. 3. nõ enim ſi
mon magus emere volebat ſpiritũſanctum,
ſed donum emere querebat vt lucrum face-
ret. Et quia ita eſt ꝙ cultor idolorum eſt hæ-
reticus, ſequitur ꝙ ſimoniaci qui nõ niſi pro-
pter auaritiam pecunias quærunt / hæretici di
cantur. Et de hoc vide tex. in. c. cum omnis
auaritia. 1. q. 1. Et ꝙ ſimoniacus ſit hæreticus
dicit inno. in cap. firmisſime de hære. ¶ Ad
do vnam rationem cui cum difficultate po-
teſt reſponderi. ꝙ cum ex cauſa fornicatio-
nis liceat dimittere vxorem quo ad thorum
(vt in cap. diſcretionem / cum ſimil. de eo,
qui cogno. conſan. vxo. ſuæ) & auaritia di-
catur fornicatio & idolatria, propter auari-
tiam ſimoniacus poteſt ſeparari ab eccleſia:
quia etiam propter ſpiritualẽ fornicationẽ
hoc eſt idolatriam fit ſeparatio matrimonii
quo ad thorum. Vide tex. qui hoc probat in
cap. idolatria. 28. q. 1. Et tex. in. ca. cito
turpem. 1. q. 1. oſtendit ꝙ grauius eſt cri-
men ſimoniæ q̃ auaritiæ. Et ſic ſimoniacus
dicitur idolatra, & conſequenter hæreticus.
Vnde etiam dicit tex. in. c. ex multis. 1. q. 3.

nuſq̄ reperitur in euangelio dn̄m noſtrū tan
A ta ſeueritate/tam diſtricta cēſura iuſtitiæ pec
cantes corripuiſſe ſicut qñ de templo eiecit
ementes & vendentes(per quos ſimoniaci de
ſignantur)quia non ſolum eloquio increpa
uit,ſed etiam facto flagello de funiculis ver
berans / omnes eliminauit de templo . Et hi
ſimoniaci dicuntur facere domum dei ſpelū
cam latronū. Imo & clarius vult ibi tex. circa
principium q̄ de venditione beneficiorum
eſt idem iudicium quod de prohibitis quia
ſimoniacis. Vnde ibi calcedonen. concilium
quod eſt vnum ex principalibus,ſimili pœ
na condemnat eos qui eccleſiaſticum benefi
cium interuentu pecuniæ acquirunt / & eos
qui ſacram manus impoſitionem per quam
ſpirituſſanctus confertur mercari dignoſcū
tur. Ecce q̄ ex parilitate vtriuſq̄ criminis idē
iudicatur. Ad idem,c,qui ſtudet/ &.c.venden
tes.1.q.1.

¶ Inde infero q̄ ſicut memoria hæretici poſt
mortem poteſt damnari(vt in.l.4.C.de hæ
re,24.q.2.c.ſanc.ſicut & eius q eſt reus crimi
nis læſæ maieſtatis:vt in.l,fi.C.ad . l.iul. ma
ie.dicitur in.§.per contrarium inſti.de hære
di .quæ ab inteſtato defe.& in.l.qui a latroni
bus.ff.de teſta.& in.l.ex.iudiciorum/ibi glo.
B C.de accuſa.)ſic damnari poteſt memoria ſi
moniaci per iura præallegata. Facit quod di
citur in.c,a nobis de ſen.excom. Et hoc vide
tur velle ioan.de platea in . §.ſunt præterea/
inſti.de publi.iudi,iuncto eo quod dicit in.d.
§.per contrarium.vnde & propter magnitu
dinem criminis iura appellant ſimoniam pe
ſtem quę ſui magnitudine alios morbos vin
cit:vt in.c.ſicut el.1.de ſimo. Vnde & media
tores contra huius ſceleris authores/in dete
ſtationem criminis admittuntur in teſtes : vt
in.c.1.de teſti.in. 6 . Quinimo tanta eſt hu
ius criminis labes q̄ ſerui aduerſus dños/&
quilibet criminoſi admittuntur ad accuſan
dum:vt in.c.tanta de ſimo. Imo & ſocius cri
minis ad accuſandum admittitur:vt in . c . ſi
quis ſuperſtite.79.di . De quo dicendum vt
in.c.licet el.2.de ſimo.cum concordan. &.d.
c.ſi quis. Ex his ergo patet quando ſimonia
cus dicatur in genere ſeu impropric & quan
do proprie hæreticus.

¶ An ſimonia cadat in papam Arti.4.

NVNC q̄ritur vtrū ſimonia ca
dat in papā & illaqueetur hoc
crimine? Doc.communiter vi
dentur dicere q̄ ſic. Primo hoc
dicit beat⁹ tho.in.4.ſen.di.25.
q.3.arti.3.ad ſecūdū arg.q dicit q̄ illorū opi C
nio eſt erronea/ qui dicunt q̄ in papā non ca
dit ſimonia.nam ſi papa pro aliquo ſpirituali
munus acciperet,ita ſimoniam committeret
ſicut & alius homo:quia eſt cōtra iuſtitiam/
legem diuinam & naturalem , quibus papa
ſubditus eſt ſicut & cęteri homines . Et idem
ponit archi.e.flo.in.2.parte ti.1.c.5.verſi.eſt
autem. ¶ Et hanc eandem opinionem ponit
idem beatus tho.in ſecunda ſecundæ.q.100.
arti.1.in reſponſione ad ſeptimū arg.& dicit
q̄ papa ſicut quilibet alius incurreret ſimo
niā/ ſi reciperet pro aliqua re ſpirituali pecu
niā de redditibus eccleſiæ alicuius: & ſimiliter
recipiendo pecuniam ab aliquo laico non de
bonis eccleſiæ . imo q̄ in papa eſt grauius q̄
in aliis:quia peccatū tanto grauius eſt in ali
quo homine quanto maiorem obtinet locū.
Ad hoc.xi.q.3.præcipue.40.di.homo chri
ſtianus.c.quāto de iureiuran.& cardi.in trac.
de poteſtate papæ.q.65.Hoc idem refert &
tenet archi.12.di.c.1.& ponit ibidem do . q
dicit q̄ ſi papa vellet derogare reſpectu iuriū
patrimonialium clericorum vel detrahere p
prietati rei eccleſiæ /ſine cauſa non poſſet:q̄a
non eſt dominus ſed adminiſtrator bonorū
eccleſiæ. licet poſſit detrahere iuri tituli be D
neficii ipſorum clericorum : quia ſunt poſiti
vt cuſtodes iſti clerici:ideo poteſt illos remo
uere vt ei placet . Non tamen dicit q̄ poſſet
vendere titulum beneficii:imo innuit contra
rium : inquantum opponendo ibi ad diſtin
ctionē doc.in.c.ex pte el.1.de offi.delega.alle
gat.c.ſi quis &.c.ſaluator.1.q.3. Et idem in ef
fectu(q̄ papa illaqueatur crimine ſimoniæ)
dicit aſteſanus in ſumma ti.55.c.2.& cardi.ſ.
ſixti in trac.de poteſtate papæ.q.96.& pe.de
palude in quarto ſen.di.25.q.4.concluſione
3.Hoc intelligunt doc.noſtri(licet pe.de pa
lude vbi ſupra multa inducat contra talem
diſtinctionem)in iis quæ ſunt prohibita quia
ſimoniaca. Ita glo . in cap . cum pridem de
pac . anto.de butrio & ioan . de immola ibi.
Idem domi.12.di.ca . 1 . & doc . poſt glo.
in cap . ex parte . d . de offi .delega . Idem in
ſupplemento / in verbo ſimoniacus primo/
verſi.fi. Idem augu.de ancona.q.74.ar.4. Idē
oſtien.c.1.ne præla.vices ſuas: ſecundum q̄
refert abb.ſiculus in reperi.c. extirpandæ. §.
qui vero/de prębē.& in.d.c.1.de ſimo. Et idē
ioā.an.qui refert oſtiē.in.d.c.1.de ſimo.dicēs
q̄ nō tollitur infamia.l.3.C.de generali abo
litione. Item eſt ſpecies mali: & ſic vitanda.c.
cum ab omni, de vita & ho.cle . ¶ Et idē vi

A detur pe. de peruſio in effectu velle in.d.c.1.
de ſimo. Et idem etiã ibidem cardi. & in.c.cõ
ſtitutus de relig.do. Dicit tamen ꝙ poteſt pa
pa vendere titulum beneficii, quia eſt de iure
poſitiuo. Et ſic videtur velle ꝙ ſit de ſimonia-
cis quia prohibitis. Licet in.d.c. cõſtitutus di-
cat ex cauſa tantũ licere prophanare huiuſ-
modi ſpiritualia quæ ſunt de iure poſitiuo.
¶ Idem in effectu videtur ſentire inno.in.c.
tua circa fi.de ſimo.anto.& ioan.de immol.in
d.c.ex parte. qñ loquũtur de ſimonia mẽtali:
quia ſentiũt ꝙ vẽdere ſpiritualia ſit de prohi-
bitis qã ſimoniacis. Idẽ aluarus de plãctu ec-
cleſiæ in.2.parte ar.14.dicens ꝙ vẽdere pro-
hibita quia ſimoniaca (vt ſunt ſacramenta) e-
tiam prohibetur in veteri teſtamento.1.q.1.
qui ſtudet. & in his papa cõmitteret ſimoniã:
ſecus in iis quæ ſunt ſimoniaca quia prohi-
bita ab eccleſia: vt vendere beneficia/ ſepultu
ras & ſimilia. Et ſic ſentit ſimpliciter etiam ſi
beneficia haberent ordinis executionem. alle
gat.c.nõ ſatis/ &.c cũ in eccleſiæ de ſimo. Ad
idem pe.de ancha.in.d.c.ex parte. & ioan.de
ligna.in.d.c.1.de ſimo. Et ratio huius eſt quia
prohibita eo ꝙ ſimoniaca/ ſunt prohibita iu-
re naturali & diuino, cui papa eſt ſubditus: vt
dicit idem aug. Sed in iis quæ dicuntur ſimo
B niaca quia prohibita a lege canonica, quia pa
pa eſt ſupra legem (.l.digna vox. C.de.ll.ca.
propoſuit de conceſ. præben.) ipſe non liga
tur, & ideo in talibus non cadit ſimonia in pa
pam. Ad idem bona glo.in.c.etſi chriſtus in
verbo mala/de iureiuran.
¶ Per iſtam diſtinctionem glo.& doc. in di-
ctis locis videntur velle ꝙ in iis quorum vẽ-
ditio erat prohibita in veteri teſtamento (vt
ſunt ſacramenta & huiuſmodi ſpiritualia.1.
q.1.q ſtudet, & in.c.ſicut eunuchus: & latius
ponit exemplum anto.in.d.c.cum pridem in
ſacramentis eccleſiæ de quibus fit mẽtio in.c.
veniens de renun. voluit allegare in.c.veniẽs
in glo.de tranſac.) papa committit ſimoniam
vendendo illa, quia illa ſunt prohibita quia
ſimoniaca. Secus autẽ in ſimoniacis quia pro
hibitis, quę ſunt illa quę facta ſunt ſimoniaca
per conſtitutionẽ eccleſiæ: ſicut in terminis
d.c.ex parte ſecũdum glo.ibi: vt dare paſtum
poſt receptionem in canonicũ. item dare ali-
quid pro benedictionibus nubentium/ pro
baptiſmo/ pro ponendis prælatis in ſede. Et
de his illa glo. in cap. etſi chriſtus dicit plu-
ra exempla haberi in.c.cum in eccleſiæ/ & in
ca.ſicut pro certo/ & in.c. ad apoſtolicam de
ſimo. Alii ponũt exemplum ſi venderet vica-
riam/ caſtaldatum/ aduocaturam/ iconomatũ
& ſimilia: vt in.c.ad noſtrã de ſimo.&.1.q.3. C
ſaluator. Ita archie. flo. in loco præallegato.
& vide ioã.an.in.c.1.ne præla. vices ſuas. Si-
militer ſi venderet hoſpitalia & alias admini-
ſtrationes temporales: vt dicit abb. in.d.c.1.
& in.d.§.qui vero. Idem etiam goff. in ſum-
ma. qui ſimiliter dicit ponẽdo exemplum in
vicaria/ caſtaldatu/ aduocatura & huiuſmodi
in verſi. committitur aũt ſimonia. Et tex.in.d.
c.ſaluator.1.q.3.iũctis duabus glo. (vna quæ
incipit ſicut: alia quæ incipit nonne) videtur
quo ad emptionem facere iſtam differẽtiam
inter officium præpoſiti/ iconomi vicedomi
ni/ defẽſoris/ aduocati ſiue caſtaldi ac iudicis,
& inter officium archipresbyteri/ archidiaco
ni/ canonici/ monachi/ & cuiuſlibet eccleſia-
ſtico officio mancipati. Vide ibi glo.
¶ Theologi pariſienſes nõ admittunt iſtam
diſtinctionem: vt dicit ſe vidiſſe brixien. in
repertorio in verbo ſimonia/ in verſi. quædã.
Henricus boich in.c.1. ne præla. vices ſuas/
dicit diſtinctionem glo. poſſe ſuſtineri: licet
ſanctus thomas & ioãnes in ſumma cõfeſſio
nis.q.67. velint papam ligari ſimonia ſimpli
citer. Sed petrus de palude vbi ſupra multa
adducit contra iſtã diſtinctionem. de quo vi-
de alexã.in.c.latorẽ.1.q.1. vbi late examinat. D
Et concluſio eius eſt ꝙ in ſimplicibus benefi-
cũs papa non committat ſimoniam: ſecus in
dignitatibus vel epiſcopatibus niſi aliquando
ex cauſa neceſſaria. vide eum, quia multum
arguit ad vtranq; partem. Archi. indiſtincte
in.c.1.12.di. reprobat opinionem beati tho-
mæ: & ſic ſimpliciter videtur tenere ꝙ in pa-
pam non cadat ſimonia. bar. vero in.l.1.ff.ad
l.iuliã de ambitu/ dicit ꝙ in curia romana nõ
habet locũ ſimonia ſicut nec in curia ĩperato
ris.l.iulia de ambitu. Quod dicit verũ quo
ad ipſum papam, ſecus quo ad curiales. Idẽ
ſentit henricus boich in.c.1. ne præla. vices
ſuas, ſi fiat principe ſciente vel authorizante/
alias ſecus. & diſtinguit vt dicit glo. in.d.ca.
ex parte/ &.c.etſi chriſtus. Et idem pe.de peru
ſio in.c.1.de ſimo. Et idẽ bar.in.l.barbarius in
2.col.ff.de officio pto. Et ſic ſentit ſimpliciter
ꝙ in papã non cadit ſimonia. Sali. in rub. C.
ad.l.iul.de ambitu/ dicit ꝙ in curia ceſſat ho-
die ambitus. & idem glo.in.l.1.ff.&.C.ad.l.
iul.de ambi.& glo.in.c.presbyter.32.di.&.1.
q.6.c.fi.& glo.in.l.barbarius. ff. de offi. præ-
to. Idem angelus in.l.1.C.ad.l.iuliã de ambi.
qui dicit ꝙ in curia romana venduntur om-
nia officia: & nõ mirum/ quia eſt effecta mo

narcha ſimoniæ. Quod dicit ſali. intelligi ſi
A detur principi pro honore vel officio haben-
do: ſecus ſi ſtãtibus ad latus papæ. Et ſic ſim-
pliciter ſentit ꝙ in papam nõ cadat ſimonia.
Oſtiẽ.ioan.an.domi.& alii in.c.pro humani
in.§.cũ igitur/de homi.in.6.dicũt ꝙ dans pe
cuniam pro papatu incidit in.l.iuliam de am
bitu.& ꝙ non obſtat quod dicitur ꝙ in roma
na curia non habet locum lex iulia de ambi-
tu: quia illud intelligitur in principe poſtq̃
eſt canonice electus. ℣ Petrus de palu. in.4.
ſenten.di.25. dicit ꝙ etſi peccatum non eui-
tat,pœnam tamen iuris poſitiui(cui nõ ſub-
eſt)ſemper euadit. Vnde nec ſuſpenſionem
nec huiuſmodi pœnas iuris ſui timet: ſicut
nec etiam erit excommunicatus ſi percutiat
clericum. Dicit etiam idem petrus (& refert
archie.floren.vbi ſupra)ꝙ ille qui emeret be
neficium vel ordinẽ a papa/pœnas iuris non
incurreret: quia ſicut papa poteſt diſpenſare
in pœnis iam incurſis,ita etiam ꝙ non incur
rantur: ſicut poſſet priuilegium alicui con-
cedere quòd percutiendo clericum non eſſet
excommunicatus, licet non libenter faceret.
quando autem dat pro pecunia/videtur di-
ſpenſare ꝙ liceat retinere: ſicut quando ſci-
enter dat irregulari/eo ipſo diſpenſat cum
eo. Vnde qui habuit beneficium per ſimo-
B niam in curia, ſi habet conſcientiam ꝙ ema-
nauit de conſcientia papæ conferentis, pœ-
nitẽdo de peccato non tenetur reſignare ſed
poteſt retinere.℣ Et ſic videtur velle ꝙ vende
re ordinem vel beneficium ſit de ſimoniacis
quia prohibitis:in quibus papa diſpẽſat. Vel
eius opinio ſimpliciter eſt ꝙ papa non illa-
queetur crimine ſimonię. Item concordat cũ
cardi.flo.in.d.c.1.ꝙ in iſtis beneficialibus nõ
committitur ſimonia per papam: quia prohi
bitio venditionis eorũ eſt ex ordinatione ec
cleſiæ. Et idem videntur velle omnes glo.ſu-
pra allegatæ.& ſic ꝙ papa vendendo benefi-
cium non committat ſimoniam. Et idem vi-
detur velle cy.in.l.1.C.ad.l. iuliam de ambi.
℣ Bal.in.l.barbariꝰ in.4.col.de offi.ꝓto.dicit
ꝙ papa & imperator poſſunt vendere officia
ſecularia abſq; ſimonia & prauitate aliqua,
quia hoc non eſt prohibitũ iure diuino ſed
ciuili. Si autem papa vendat epiſcopatus &
prelaturas,nõ decidit aliter:ſed remittit ſe ad
dicta in.c.agatho.63.di.&.c.cum pridem de
pac.&.c.ſi quis pecunia.79.di.

¶ DOMINVS abb.ſiculus in.c.1.de ſi-
mo.diſputat iſtam quæſtionem vtrum papa
vendendo beneficia committat ſimoniam/&
illaqueetur iſto crimine.& dicit ꝙ non reppe
C rit tactum niſi per cardi.ibi. Et idem abb.lati-
us in repetitione.c.extirpandæ in.§.qui ve-
ro de præben.& in.c. cum pridem de pac.&
in.c.cum veniſſent in.3.col.de iudi. vbi di
cit ꝙ pro hoc nõ poteſt ab aliis damnari ſed
ſeipſum condemnat. Et in omnibus locis cõ
cludit ſi eſt beneficiũ quod requirat ſacri or-
dinis executionẽ/ꝙ ratione illius ordinis pa-
pa non poſſit vendere illud ſine vitio ſimo-
niæ,& ꝙ ipſe committeret ſimoniam. Et in-
quantum glo.in.d.c. cum pridem de pac.&
c.ex parte de offi.delega.& aliæ ſimiles volũt
ꝙ in beneficialibus committatur ſimonia ex
ordinatione eccleſiæ & non ex diſpoſitione
diuina,& ꝙ hæc beneficia non fuerunt ordi-
nata per deum/nec in ſe eſſentialiter ſunt ſpi
ritualia ſed ex ordinatione eccleſiæ accedunt
ſpiritualibus, dicit ipſe ꝙ in contrarium eſt
tex.in.c. ex multis.1.q.3.& in.c.nouit: & ꝙ
quando beneficium habet annexam poteſta
tem clauium, ex quo tũc pecunia acceſſorie
etiam datur pro illo ordine/papa illaqueetur
ſimonia. Et ſic ſentit abbas diſtinctionẽ illam
inter ſimoniaca quia prohibita & prohibita
quia ſimoniaca: ſed ꝙ quãdo in eodem ſubie
cto concurrit prohibitio veteris & noui teſta
D menti/tũc papa committat ſimoniam. Idem
etiam tenuit abbas in illis ſuis allegationibus
factis in concilio baſilienſi.

¶ Pro iſta opinione abb.eſt.tex.in.c.ſicut eu-
nuchus.1.q.1.vbi patet ꝙ emere ſacerdotiũ
eſt prohibitum in veteri teſtamento.& patet
2.macca.c.4.&.1. Et intantum eſt prohibitũ
ꝙ ignis ſacrificii extinctus eſt antiocho iaſo-
ni vendente ſacerdotium,qui.70.annis ſte-
terat abſconſus viuens ſub aquis: vt dicit ibi
tex.& ponit vincentius hiſtorialis li.5.c.73.
referendo augu. Et glo.ibi in.d.c.ſicut/colli-
git argumentum ꝙ vendere ordines eſt pro-
hibitum in lege veteris teſtamẽti. Et per hoc
non videtur verum quod dicit pe.de palude
vbi ſupra: qui vult ꝙ vendere ordines ſit pro
hibitum a lege poſitiua. quia imo a lege ve-
teri. Pro quo facit tex. in.c.in nouo.21.di.
& in.c.legimus.93.di. ℣ Iſtam opinionem
abbatis ſequitur ſumma angelica in verbo ſi
monia: vbi tenet cum panormitano,& addu
cit glo.in.c.licet de pœnis: quæ vult ꝙ cũ or-
do ſit ſacramẽtum cui adhæret executio,qui
vnum vendit/vendit & reliquũ.1.q.3.ſi quis
obiecerit,&.c.ſaluator.& ideo ſimoniam cõ
mittit.& tex.in.c.ex diligenti de ſimo.iuncta
glo.ibi & diuinis & humanis legibus. Et iſtas

A duas glo.allegat ipſemet abb. in.d. c. 1. & in
§.qui vero.allegat etiam tex.in.c.altare. 1.q.
3.vbi altare & decimas per pecuniam dare
& vendere ſpiritumſanctũ eſt ſimoniaca hæ
reſis & glo. exponit altare id eſt quæ altari
offeruntur/ vel in adminiſtratione altaris vel
in eccleſia.Et ſimilis tex.eſt in.c. presbyter.1.
q.1.Sed hoc non probat ꝙ de iure veteris te-
ſtamenti ſit iſta prohibitio(& ſimiliter tex. in
c.reperiuntur.1.q.1.)niſi per quadã æquatio
nem: quia æquiparatur vẽdere epiſcopatum
vel eccleſiam & ſpiritumſanctum.
¶Dicit tamen abb.ꝙ quando beneficiũ non
haberet ordinis executionẽ, licet papa nõ il-
laqueetur cõſtitutione iuris poſitiui/ tamẽ cũ
eo cõtrahentes bene ligantur, & ſic ꝙ emen-
tes non poſſent ſine peccato miniſtrare in be
neficio per ſimoniam cum papa commiſſam
recepto.allegat quod ponit ioan.an.in regu-
la cui licet/ in.6.in mercu. Ad quod vide bal.
in. l. digna vox. C. de legibus. & quod dicit
cy. & bal.in authen.quibuſcunq̃.C.de ſacro
ſanc.eccle.& benedictus de plũbino in.l.lu-
cius.§.lucius.ff.de fideicõ. liber. Bar.& ange
lus in.l.1.ff.quod quiſq; iuris. & doc.in.c. vt
animarũ de conſti.Quod vltimum an ſit ve-
rũ,vide in.d.ſumma angelica in verbo ſimo-
B nia quinto/ verſi.vltimo: vltra id qđ relatũ eſt
ſupra tenere pe.de palu. & ponũt alii moder
niores poſt abbatẽ in.d.c.1.de ſimo.& in.d.c.
ex parte de offi. delega. archi. & do.12.di.
c.1.vide & feli.in.c.de cætero de re iudi. Et
iſtud etiã quod tenet abb. videtur tenere ioã.
de ana. in. d. ca. 1.in. 6. col. cum dicit ꝙ pa-
pa in dubio non cenſetur diſpenſare vt in.c.
2 de ſchiſma.Et idem ioan.de ana.ponit exẽ-
plũ de eccleſia ſancti petronii, cui fuerat con
ceſſum ꝙ poſſent eligere duos vel tres ſacer
dotes/ quibus dabatur poteſtas commutandi
omnia vota ſancti antonii & ſancti iacobi &
alia/ & conuertendi pecunias ad opus fabricę
ſancti petronii: & dicit ꝙ illi cũ quibus eſſet
diſpenſatum nulla ſubſiſtẽte cauſa niſi tantũ
occaſione ruinæ dictæ eccleſiæ/ nõ eſſent tuti
quo ad deum. De hoc tamen vltimo quid te
nendum,vide moderniores in locis ſupra al
legatis.
¶Sed quo ad primum dictum abbatis, pro
eo facit quod dicit inno. & refert ioan.de ana.
in.c.per tuas el.2. de ſimo. ꝙ epiſcopus qui
emit epiſcopatum non poteſt licite ordinare
clericos: quia illa collatio procedit ex illa em
ptione beneficii: & ideo ꝙ omnes ordinati
ab eo non recipiunt ordinis executionem.
Quod intelligit anto.niſi fuiſſet toleratus.de
quo vide in.c.cũ non liceat poſt abb. de præ- C
ſcrip. Sed quo ad primũ dictum abbatis, in
contrarium videtur tenere ioan.de ana.in.d.
ca.1. de ſimo. Pro qua opinione allegat tex.
in.c. conſtitutus de relig. domi. vbi ille epi-
ſcopus conceſſit illi abbati de quo ibi omne
ius quod habebat tam in monaſterio q̃ in ec-
cleſiis pertinẽtibus ad ipſum monaſteriũ con
ſtitutis in diœceſi ipſius epiſcopi / pro certa
annua penſione pecuniæ ſcilicet. 8. denario-
rum. Et licet ibi allegaretur ſimoniaca praui-
tas(quia in illo iure quod concedebat epiſco
pus/ erat connexitas ſpiritualitatis & tempo-
ralitatis) tamen ibi contractus non iudicatur
ſimoniacus. Quod ideo fuit, quia vt ipſe di-
cit pecunia cenſebatur data pro temporali &
non pro ſpirituali: vt ibi declarãt doc. Et do.
anto.in verſi.ſecundũ dubium &c.ſic dicit in
propoſito ꝙ pecunia cenſetur data pro titu-
lo beneficii nõ pro ordinis executione, vt res
valeat potius q̃ pereat.c.abbate ſancti de ver
bo.ſigni. Nec obſtat ꝙ vendito vno ex con-
nexis/ cenſetur & alterum venditum: vt in.c.
ſi quis obiecerit.1.q.1.quia dicit ꝙ ibi eſt ſer
mo in talibus connexis quorum vnum ſine
altero ſtare non poteſt / ſicut nec anima ſine
copore & corporaliter viuere. D
¶Et pro iſta opinione facit tex. & quod ibi
dicunt doc.in.d.c.ex literis/ de iurepatro.ꝙ li
cet alias non poſſit vendi iuſpatronatus tan-
q̃ quid ſpirituale vel ſpirituali annexum (vt
in.c.quia clerici/ & in.c.de iure/ de iurepatro.
facit quod dicitur in.c.quanto de iudi.) tamẽ
ſi venditur quid venale (vt villa vel caſtrũ)
tranſit etiam iuſpatronatus quod eſt in villa:
quia cõtractus videtur initus & pecunia da-
ta ſuper iure temporali & non pro iurepatro
natus: ſed iuſpatronatus tranſit acceſſorie/ vt
ibi dicitur. Et ſic iuſpatronatus quod eſt quid
annexum ſpiritualitati/ trãſit acceſſorie cum
temporalibus.l.in modicis/ & quod ibi nota-
tur.ff.de contrahen.empt. & ſic magis dignũ
poteſt accedere minus digno: vt ibi notat
abb. Sic in propoſito pecunia cenſetur data
pro titulo beneficii (videlicet pro fructibus
& redditibus qui capiuntur ex beneficio) &
non pro ordine: licet ordo videatur quid an-
nexum titulo beneficii/ & quid acceſſoriũ ad
titulũ. Facit quod dicit idem abb.in.d.§. qui
vero: videlicet ꝙ in ordinatione datur pote-
ſtas clauiũ in habitu nõ in actu, ſed in inſti-
tutione vel collatione beneficii datur execu-
tio illius poteſtatis: vt in.c.adiicimus in.§.ce-

ce/cum.c.ſequenti.16.q.1.Non enim poteſt
A quis quātūcūq; ſit presbyter,ſoluere vel liga-
re alterius parochianum vel in alterius eccle
ſia celebrare ſine rectoris licentia,cle.1.de fo
ro compe. c.cum omnis de pœni. & remiſ.
c.cunctis.16.q.1.9.q.2.fere per totū.& de
paroch.ca.vt dominicis/&.c.nullus cū ſimil.
Sic ordo ſiue illius executio non cenſetur vē
ditus in collatione beneficii: ſed venit tanq̄
quid acceſſorium.Et ſi recte inſpiciatur, cu-
iuſlibet ementis mens eſt illa:quia non atten
dit ad illud quod eſt oneris,ſed ad emolumē
ta prouenientia ex beneficio & ad valorem.
qui hodie tātum attēditur vt feteat: cum iam
non erubeſcant dicere φ beneficia dantur ad
viginti pro centum / & officia ad decem pro
centum:quod audire abhorret natura.Et iſtā
opinionē tenet pe.de ancha.in.c.1.in.2.char
ta de conſti.

¶Sed contrariam concluſionem & opinio-
nem ponit & ſequitur andreas barba.in.d.c.
ex parte de offi. delega.licet remittat ſe de-
terminationi eccleſiæ. Et ſimiliter dominus
ioan.carapha in quodā ſuo trac.de ſimonia/
nihil concludendo remittit ſe determinatio-
ni ſanctæ romanæ eccleſiæ:quæ vt dicit vide
tur tenere φ iſta ſimonia nō cadit in papam.

¶Dominus feli.in.c.1.de ſimo.dicit opinio-
B nem abbatis eſſe communem:& eam ipſe te
net. Sed idem feli. multum animoſe & ſim-
pliciter in.d.ca.ex parte dicit quòd commu-
nis opinio eſt φ papa in ſimoniacis quia pro
hibitis/non illaqueatur nec committit illa vē
dendo ſimoniam.Imo dicit φ iſtę ſolutiones
ex diuturno vſu ſunt factæ de ſpontaneis ne
ceſſariæ,allegat.c.ad apoſtolicā de ſimo.ſub-
iungēs φ illud quod datur papę/datur ſacra-
rio petri:nec eſt proprium papæ,ſed prodeſt
danti tanq̄ facienti opus piiſſimum. Ex quo
videtur velle φ qui dat pecuniā papæ nō ſo-
lum non illaqueatur ſimonia,ſed nec peccat
imo meretur.Itē adducit rationē aliam:quia
ceſſante tali redditu (qui vt dicit maximus
eſt) eccleſia contemneretur.& ex hoc conclu
dit φ papa vendendo huiuſmodi ſpiritualia
non illaqueetur crimine ſimoniæ.Vnde hęc
varietas feline? maxime cum etiam ibi facias
mentionem de dictis per te in.d.c.1.de ſimo.
contra opinionem abbatis. ¶ Ex dictis eius
poteſt e ici vna ratio contra eum. Nam qua
ratione ipſe vult ſi papa vendit beneficium
quod non requirit ordinem,φ licet ipſe non
illaqueetur crimine ſimoniæ/ bene tamen ſit
ſimoniacus & quo ad deum non ſit tutus qui

cū eo contrahit(& ſic φ in correlatiuis ſit di-
C uerſa diſpoſitio p dictā mercurialē ioā.an.in
regula cui licet,licet alias regulariter ſit ſecus/
vt patet per domi.in.c.1.de tēpo.ordi.in.6.)
eadem ratione videretur dicendum φ quan
tumcunq; beneficium quod venditur habeat
ſiue requirat ſacrum ordinem, non videatur
vendi ordo ſacer/qui vendi non poteſt (vt in
ca.qui ſtudet.1.q.1.cum ſimil.)ſed beneficiū
ſiue titulus beneficii propter redditus ipſius.
& φ ſit ſeparata diſpoſitio ex eodē actu ven-
dendi: vt pro vno non cenſeatur data pecu-
nia ſed pro alio/quantumcunq; allegetur cō
nexitas ordinis cum beneficio. Licet ſit ſecus
regulariter in connexis:vt in.c.ſi quis obiece
rit.1.q.1.& in.c.tranſlato cum materia de cō
ſti. Et fortius in iſto caſu q̄ in alio: quia re-
ſtringitur odium/ & in præcedēti ampliatur.
Non enim præſumitur quis velle facere a-
ctum per quem illaqueetur & incidat in pœ
nam. l. item apud labeonem. §. ſi commu-
nem.ff.de iniu.l.ſi quis ſeruum in fi.ff.de ſer
uo corrupto.Bar.poſt glo.in.l.non ſolum.§.
ſed vt probari.ff.de noui operis nun. doc. in
ca.cum ex officii de præſcrip. maxime anto.
de butrio.bal.in.ru.C.de fide inſtru.verſi.iu-
xta hoc quæro.bar.in.l. is qui reus/ verſi. ſed
quæro in accuſatione.ff.de publi.iudi. Non D
enim præſumitur animus nocendi.bar.in.l.
fluminum.§.fi.ff.de dam.infec.

¶Feli.autem in.c.ad audientiam el.2.in.5.
col.verſi.tertia declaratio de reſcrip.(cum po
nit quæſtionem vtrum papa poſſit impone-
re penſionem ſuper beneficiis ſine cauſa/ &
an ii quibus aſſignatur penſio ſi hoc deduxe-
rant prius in pactū ſint tuti in foro conſcien
tiæ) videtur tenere cū glo.bernar.& φ poſ-
ſit & φ tales ſint tuti. Et ibi allegat φ ſi tales
non eſſent tuti in foro conſcientiæ, pontifi-
ces iſta non tolcraſſent & talibus formā de-
diſſent per cōſtitutiones ſuas:vt dicit de mar
tino.5.eugenio.4.& paulo.2.Vide ibi eum:
quia allegat ſanctum thomam & alios plu-
res contra/& alios pro. Addit tamen φ licet
alias vbi papa diſpenſat in prohibitis a ſolo
iure poſitiuo/ſufficiat ſola voluntas pro cau
ſa etiam quo ad deum nedum in foro contē
tioſo(per dicta inno.in.c.cum ad monaſte-
rium circa medium de ſtatu monach.& car.
in repetitione.c.perpēdimus in.9.col.de ſen.
excom.cū allegatis ibi per eum)tamen quā-
do lex canonica eſſet fundata in aliqua ratio
ne deſcendente a iure diuino vel a ratione de
ſcendēte mere a dictamine rationis naturalis

A fine cauſa non valeret diſpenſatio, allegat abbatẽ in repetitione. c. per tuas in. xi. col. verſi. nec obſtat de arbi. Quo caſu dicit & ꝙ diſpẽſatio non valeret etiam in foro contentioſo: vt eſt quando tolleret alicui actionem, quæ licet ſit a iure inuẽta/ tamẽ deſcendit a iure naturali. Et idem dicit quãdo lex canonica eſſet fundata ſuper bono publico/ & diſpenſatio papæ præiudicaret illi bono publico, ꝙ tunc talis nõ eſſet tutus in foro conſcientiæ. & idẽ dicit vbi papa diſpenſaret ex affectione carnali. Et ita intelligit abbatem in. c. de multa in 4. col. verſi. ex prædictis infero. & in. c. per venerabilem poſt ioan. an. qui filii ſint legi. & in d. §. qui vero in. 37. col. & in. c. cõſtitutus de relig. domi. Vnde ſi recte perpenditur/ mens feli. videtur reſtringere glo. in. c. ex parte & in. c. cum pridem. nec per hoc declaratur ſi papa vendendo beneficium habens ordinẽ annexum/ incurrat ſimoniã. Et quod dicit quando diſpenſaret affectione carnali/ nõ videtur tutum quod ipſe dicit de. c. 1. vt eccle. benefi. & c. tuam de æta. & quali. quæ loquuntur in inferioribus papa.

EX PREMISSIS redditur valde ambiguum quid tenendum ſit in quæſtiõe abbatis. Pro cuius opinione
B adduco tex. iuncta glo. in. c. ſaluator circa fi. 1. q. 3 vbi tex. dicit ꝙ vẽdere archipræsbyteratũ archidiaconatũ vel præpoſiturã/ eſt vendere columbam id eſt ſpiritumſanctũ quantum eſt in vendente. & allegat auguſtinum hoc dicentem. & glo. ibi in verbo in ſubiecto/ ſupplet quia iſta habent curam animarũ annexam. Et clarius glo. quæ incipit ſicut in eccleſia bononien. quæ oſtendit ꝙ quando eſt annexus ordo vel tale officium quod requirit ordinem: illud eſt de prohibitis quia ſimoniacis: & ſic prohibitum in veteri teſtamẽto & iure diuino.

¶ In iſta materia poſſet ſic dici ꝙ ſi quærimus vtrum papa committat ſimoniam hoc eſt illaqueetur crimine ſimoniæ quo ad pœnam iuris poſitiui, clarum eſt ꝙ non: quia cum ſit ſupra ius (vt in. l. digna vox. C. de legibus) non ligatur a ſeipſo: vt. l. penul. ff. de arbi. 4. q. 4. nullus. c. ſi. cum materia de inſti. & ioan. an. in. d. regula cui licet. & doc. in. c. vt animarum de conſti. in. 6. & in. c. 1. in glo. in verbo ab omnibus de coſtitu. & c. innotuit de elec. Conditori enim canonum licet contra ſuam conſtitutionẽ diſpenſare: vt in. c. cum ad monaſterium/ ibi innocẽ. & doc. de ſtatu mona. & c. 1. de elec. c. propoſuit de conceſ. præben.

tantum

cum ſimil. Et intantum dico hoc verum ꝙ etiam ſi hoc fieret in prohibitis quia ſimoniacis, quo ad pœnas a iure cõmuni additas talibus ſimoniacis/ papa nõ ligaretur. C ¶ Et ideo in quæſtione abbatis dico ꝙ papa vendendo beneficia habentia ordinem annexum/ nõ dicitur illaqueari pœnis a iure communi inflictis contra tales: nec iſto reſpectu poteſt dici ſimoniacus per iura prædicta. Credo tamen ꝙ qui recipiunt talia beneficia ab eo per pecuniã/ ipſi bene ſubiiciantur pœnis iuris cõmunis. Nec eos excuſat ꝙ cũ papa ſimoniam commiſerint. tum quia papa in dubio non cenſetur diſpenſare niſi hoc dixerit: vt in. c. 1. ibi glo. & doc. de ſchiſma. tum quia non poteſt negari quin tales peccent. & in materia concernente peccatũ/ mixtura ſuperioris vel papæ nõ excuſat: vt. 25. q. 1. omne. & c. null° 36. q. 2. Et ideo ſi ſucceſſor voluerit tales punire pœnis a iure communi contra ſimoniacos ementes beneficia inflictis, iuſte poterit. Nec poterunt ſe excuſare quia cum prædeceſſore contraxerunt: cum non ligauerit ſucceſſorem. cle. ne romani in prin. cum ſimil. de elec. Et vtinam ſucceſſores ita punirent: cum iam ex impunitate huius ſceleris vſurarii mercatores/ litterarum penitus ignari/ paſſim poſtpoſitis viris dignis promoueantur. D
vnde impoſſibile videtur quin flagellum dei appropinquet: cum iſta multipliciter offendant deum & non leue pariant ſcandalum in eccleſia: quia cum cæcus cæcum ducit/ ambo in foueam cadunt ca. cum ſit de ætate & quali.

¶ Hoc tamen intelligerem verum niſi appareret de intentione papæ ꝙ vellet diſpenſare & de eius certa ſcientia: per ea quæ ponũtur in. d. ca. 2. de ſchiſma. & in. c. veniens de filiis presby. & c. 51. di. qui in aliquo. & 54. di. ſi ſeruus. & oldra. conſi. 325. cum ſeptem conſiliis ſequen. quod dicitur in. l. quidam conſulebat de re iudi. Hoc eſt ꝙ ſit certus de qualitatibus perſonæ cui per pecuniam prouidet/ & de illius intrinſeca inhabilitate. Facit quod dicitur in. c. cõcertationi poſt glo. de appel. & alex. cõſi. 114. incipit titius/ in primo volu. vt ſciat ſi ſit ignarus litterarum/ & perſona cui propter malos mores rationabiliter nõ eſſet prouidẽdum. Vnde ioan. an. in. d. c. 2. & cardi. poſt eũ dicunt ꝙ quando præmittitur cauſæ cognitio, præſumitur diſpenſatio/ etiam ſi non dicat diſpenſamus. adduck. c. ad audientiã de appel. Non tamen requiro ꝙ ſit certioratus de pœnis a iure inflictis: quia papa habet ſciẽ

tiam iuris: vt in.c.1.de cõſti.in.6. Ad hoc eſt
A quod dicit innocen.in.c.cum ad monaſteriũ
de ſtatu mona.& ſpecu.in ti.de lega.in.§.bre
uiter circa fi. Si autẽ papa ſciret omnes quali
tates & prouideret, tunc ſatis eſſet tutus in fo
ro conſcientię vt poſſet retinere beneficiũ/ &
nõ incurreret pœnas iuris poſitiui. Vnde nõ
teneretur reſignare, ſed poſſet retinere bene,
ficium ſalua cõſcientia: quia in talibus papæ
authoritas ſupplet, tollendo tacite pœnas iu,
ris poſitiui. Et hoc tenet roſarius in ſumma/
in verbo ſimonia primo/ verſi.2.& pe.de pa,
lu in.4.ſenten.di.25.in.4.q.& concluſione
3. Facit quod dicit angelus in.l.2.C.de crimi
ne ſacrilegii/ ꝙ papa poteſt vnico verbo pro,
nunciare aliquem ſacerdotem. & quod notat
inno.in.c.1.de ſacra vnctione: qui dicit ꝙ ſi
non eſſet conſtitutio eccleſiæ / ſufficeret di,
cere ſis presbyter abſq; alia ſolennitate. Hinc
eſt etiam ꝙ papa ſolo verbo poteſt facere epi
ſcopum: vt dicit angelus in.l.1.per illum tex.
C.de ſententiam paſſis. Et tales erunt veri e,
piſcopi & presbyteri, licet alias ſit omiſſa for
ma ab eccleſia introducta. Sic in propoſito
quando papa ſcit omnia & vult, cenſetur ta,
cite diſpenſaſſe/ vt non dicatur ſimoniam in,
currerere qui dedit ei pecuniam pro benefi,
cio. quod eſt clarum in beneficio in quo non
B requiritur ordinis executio. Pontifices ta,
men ſic prouidendo, male faciunt & debent
omnino abſtinere: quia vt dicit cardi. in.d.c.
conſtitutus/ minoratur deuotio. & boni pon
tifices abſtinent: vt ipſe dicit in ca.1.de ſi,
mo. Hodie autem propter hoc perdita eſt o,
mnis deuotio: quia roma facta eſt frons me,
retricis.

¶ Sed vbi eſſet tale beneficium quod requirit
ordinis executionem, licet frater angelus in
ſumma angelica in verbo ſimonia quinto/ in
verſi.finali, velit ꝙ ſit idem/ & petrus de palu,
de vbi ſupra: tamen intelligerem eos quo ad
pœnas iuris poſitiui, id eſt ꝙ talis emens be,
neficium eſſet ſecutus ꝙ nõ poſſet poſtea de
tali emptione puniri, ſed quo ad retẽtionem
beneficii in foro conſcẽtiæ/ iſtud dependet a
quęſtione abbatis: quia ſi tenemus ꝙ papa vẽ
dens beneficium requirens ordinis executio
nem illaqueetur crimine ſimoniæ (ſicut vult
abbas in.d.§.qui vero,& in.d.c.1.&.c.cũ pri
dem/ & de quo infra dicetur. quaſi videatur
vendere ordines: quod eſt prohibitum quia
ſimoniacum, quia etiam iure diuino prohibi
tum: vt in.d.c.ſicut in glo.1.q.1.) tunc crede
rem ꝙ quantumcũq; papa habuiſſet certam
ſcientiã omnium, tamen ille qui emiſſet/ non C
eſſet tutus quo ad deum: nec poſſet ſalua cõ,
ſcientia retinere beneficium niſi aliter ꝗ per
ſolam ſcientiam papę appareret ꝙ papa cum
eo ex cauſa diſpenſaſſet. Et ſic intelligo quod
dicitur in.d.c.2.poſt glo.de ſchiſma. Moue,
or ad hoc: quia quãuncunq; papa in iis quæ
ſunt iuris poſitiui ex ſola volũtate & ſine ali,
qua cauſa diſpẽſet (vt vult inno.in.c.cum ad
monaſterium de ſtatu mona.& per abb.in.c.
at ſi clerici in.§.de adulteriis in.6.col.de iu,
di.& in.c.tum ex literis/ de in integ.reſti.facit
tex.glo.& bar.in.l.relegati.ff.de pœnis) tamẽ
vbi lex poſitiua haberet in ſe rationem ex le,
ge diuina vel naturali, ſi papa diſpenſat ſine
cauſa vel cum cauſa quæ non ſit vera / tunc
diſpenſatus quo ad deum non eſt tutus. Vi,
de abb in.c.de multa in.4 col.de præben. &
in.c.per venerabilem in.2.col. qui filii ſint le
gi. Et ratio eſt quia diſpenſationes nõ debent
fieri propter particulare bonũ ſiue intereſſe,
ſed propter bonum publicum: vt ibi dicitur
in.d.c.de multa. alioquin vbi non eſt cauſa ra
tionabilis diſpenſandi, non dicetur diſpenſa,
tio ſed diſſipatio. Vide ricardum in.4.ſentẽ.
di.38.q.8.articulo.1. dum allegat bernar,
dum de conſideratione ad eugenium papam
.14.c. Vnde glo.in.c.non eſt de voto/ dicit ꝙ D
vbi papa diſpenſat ſine cauſa vera in iis quæ
ſunt de iure diuino, diſpenſatus nõ eſt tutus
quo ad deum. Et vide ioan.de immol.in.c.cũ
olim in.2.col.de cleri.coniug.& abb.in.c.cũ
veniſſent in.5.col.de iudi.& in.c.ſignificaſti
de elec. Crederẽ tamen quando immineret
aliqua neceſſitas ſedi apoſtolicæ/ ꝙ illa eſſet
ſatis rationabilis cauſa diſpenſandi, quando
perſona cui prouidetur eſt idonea & cauſa
eſt vera & non in literis conficta: per id quod
dicit cardi.in.d.c.conſtitutus de relig. domi.
Et iſto caſu ille cum quo eſſet diſpenſatum/
poſſet retinere beneficium ſalua conſcientia:
dummodo nõ ſoluatur pecunia pro emptio
ne executionis ordinis ſpecifice ſed tantum
detur pecunia pro beneficio, nec geratur in
mente pecunia acquirere ordinem. Et iſto
caſu limitarem opinionem abbatis in.d.§.ſi
vero,& in.d.c.1.& aliis locis ſupra allegatis.
¶ QVID autem dicendum in quæſtione
eius, iudicio meo dependet ab illo vtrum pe
cunia data pro beneficio requirente ordinem
ſacrum in ſui executione / cenſeatur etiam
data pro ipſo ordine: quia vt dicit tex.in.c.ſi
quis obiecerit.1.q.3.quiſquis horum alterũ
vendidit, neutrum inuenditum dereliquit. Et
ſimiliter

ſimiliter tex.in.c.ſaluator ea.cã.& q. ſubiun-
A git ac per hoc eũ qui rem eccleſiæ vendit vel emit/ſimoniacus eſſe intelligitur/ex quo ven ditur vnum ſine quo alterũ non prouenit. Et præterea dicitur ꝙ emens vel vendens eccle-ſiam/dicitur emere vel vendere ſpiritumſan-ctũ: vt in ſ allegato.c.pſbyter.1.q.1. Quæ ſpi ritũ ſi papa emere vel vẽdere voluerit/erit ſi-moniac⁹: vt i.c.qſquis/& i.c.bñdictio.1.q.1. Imo hæreticus eſſet habẽdus: vt diximus ſuſ ꝑ dicta inno. & aliorũ inc. quotiẽs de ſimo.

¶ Putarem poſſe dici ꝙ ſi papa venderet de per ſe epiſcopatum/qui eſt ordo(vt in.c.1.de teſta.& in.c.quotiens de purga.cano.& in.c. cleros.21.di.& .88.ad hoc per doc.& do.in proœ.6.)tunc ſalua determinatione roma-næ eccleſiæ poſſet dici ꝙ papa inuoluatur cri mine ſimoniæ. Et idem eſſet ſi venderetur ſa-cerdotium de per ſe vel alius ordo ſine titulo beneficii vel ſpecifice cum titulo beneficii:q̃a eſt de prohibitis quia ſimoniacis, quibus pa-pa inuoluitur vt ſupra dictũ eſt. Et olim erat prohibitum emere ſacerdotiũ in lege veteri: vt in.c.eos.1.q.1.vbi tex.allegat.29.ca-nonem apoſtolorum & actuũ eorum & ter-tium & quartum librum regum: vbi alienũ oĩno a ſacerdotio pronunciant eũ qui aliquã do dederit vel acceperit pecuniam in aliquo
B tempore ſiue ante manus impoſitionem ſiue poſt. Et glo.ibi refert de ieroboã ꝙ quicunq volebat implebat manũ ſuam & fiebat ſacer dos excelſorum: & propter hanc cauſam do mus ieroboam euerſa eſt & deleta de ſuperfi cie terræ. Ex quo patet ꝙ prohibitio vẽditio-nis ſacerdotii fuit in veteri lege introducta, ſed multo magis in epiſcopatibus: quia licet olim in primitiua eccleſia nõ eſſet differentia inter epiſcopos & presbyteros(vt in.c.cleros 21.di.)poſtea tamen quia presbyteri ordina bant alios indiſcrete, petrus eum aliis apoſto lis reſtrinxerunt poteſtatem conferendi cha-racteris/& per prouincias creauerũt certos ha bentes illã ptãtem cõferẽdi characteris quos vocarunt ep̃os, & ordinauerunt vt alii preſ-byteri nõ poſſent conferre ſacramenta q̃ ho die reſeruantur epiſcopis: vt in.c.legimus/ibi glo.93.di.& dr̃ per doc.in.d.ca.cleros, & in proœ.6. Faciunt quæ dicuntur in.c.quanto de conſue. Facit ꝙ in ordinibus eccleſiaſticis confertur gratia ſpiritusſancti/quę multum in eccleſiaſticis ordinibus operatur. ſi autem non datur gratis non eſt gratia: vt dicit tex.in c.gratia.1.q.1. Et in.c.gratiã ea.cã.& q.dicit ambroſius grãm eũ ordinareris nõ accepiſti/

quia gratuito eam non meruiſti. Et in cap. C
presbyter.1.q.1.cũ dicit tex.ꝙ emere ſpiritũ ſanctum eſt ſimonia, ſupplet glo.i.ordinẽ & alia officia quæ dona ſunt ſpiritusſancti. Et inde colligit glo.i.c.ſicut eunuchus.1.q.1.q̃ incipit iſte antiochus/ꝙ eſt argumẽtum ex il lo tex.ꝙ in veteri teſtamẽto ſimonia erat or-dinẽ emere. Ergo vel ꝑ ordine ſine bñficio vl ꝑ bñficio & ordĩe ſpecifice pecuniã recipiẽdo q̃a eſt de ꝓhibitis q̃a ſimõiacis/papa illaquea tur crimine ſimoniæ ſecũdũ magis cõem opi nionẽ. non tñ illaqueatur nec ſubiicitur pœ-nis additis contra tales ſimoniacos per ius po ſitiuũ: quia ipſe eſt ſolutus legibus: vt.l.prin-ceps.ff.de.ll.& .d.c.propoſuit. ¶ Vtrum autẽ ſubiiceretur pœnis poſitis in decreto conſtã-tien.cõcilii contra ſimoniacos in.43. ſeſſiõe, credere ꝙ non: quia nõ loquitur de papa, nec magis ligatur illa q̃ aliis cõſtitutiõibus, & q̃a ipẽ non ligaẽ decretis conciliaribus: quia eſt ſupra cõcilium: vt in.c.ſignificaſti de elec.& infra late diſputatur.

¶ Si autẽ papa cõfert beneficiũ requirẽs ordi nis executiõem nulla facta mẽtione de ordi-ne, tunc ſi non gerat in mente vẽdere ordinẽ non erit ſimoniacus: quia titulus beneficii ſe cundum oẽs glo.in.d.c.ex parte/& .c.etſi chri ſtus/eſt de iure poſitiuo. & ita ſit vera opinio D
cardi. et aliorum ſequentiũ vt ſupra. Et iſto caſu diceremus non videri pecuniã recipi pro ordine ſed tñ pro beneficio & redditibus: q̃ ꝑ in papa poteſt admitti/vt poſſit ſeparare ordi nis executionẽ ab ipſo beneficio. Nam vbi vult/liberat aliquẽ vt non teneatur miniſtra-re in ordine requiſito in bñficio quod habet: & poteſt facere ꝙ deſeruiat per ſubſtitutum/ ſicut quotidie videmus: vt in.d.c.extirpandæ in.§.qui vero de præben. Licet de hoc alex. videatur dicere contrarium in.d.ca.latorem 1.q.1.quando beneficium habet annexum ordinem: vt quia non poſſet conferri niſi a-ctualiter in ſacerdotio conſtituto. ¶ Non ob-ſtat.c.ſi quis obiecerit/& .c.ſaluator.1.q.3. quia illa iura loquuntur in inferiore a papa: qui non poteſt ſeparare ordinis executionem a titulo beneficii ſicut papa, qui eſt dominus omnium beneficiorum & ei ſunt omnia be-neficia manualia: vt in cle.1.vt lite penden. ¶ Vnde ex his patet ꝙ non obſtat quod dicit abb.ſi conferatur beneficium presbytero iam ordinato(qui tantum in habitu habet pote-ſtatem clauium/& cui executio ordinis de-mandatur in ipſa inſtitutione vel collatio-ne beneficii: vt in.§.ecce ſufficienter/& in

A c.ſeq.16.q.1.) ꝑ cum executio ordinis ſit cõnexa ſacramento ipſius ordinis, vendendo executionem ordinis videtur vendere ipſum ordinem & donum dei: quia vt dictũ eſt nec executio ordinis videtur vendita ſi papa non vult.

¶ Debet tamẽ papa abſtinere propter alios: quia licet quo ad ſe non incurrat ſimoniam, non tamen euitat peccatum, ſaltem mali exẽpli & ſcandali ſubditorum. In hoc enim ſubiectus eſt ſicut & cęteri: vt in .c. nos ſi incompetenter.2.q.7. Imo grauius peccat: vt in.c.homo chriſtianus.40.di. Non enim poteſt papa facere id per quod denigratur ſeu decoloratur ſtatus eccleſiæ.1.q.7.ca.etſi illa 25.q.1.ſunt quidam. Quia cum cęteri debeant ab ipſo ſumere exemplum ſanctitatis (argumẽto.c.in cauſis de re iudi.&.c.magnę de voto) licet ſit ſupra ius/debet tamen legibus viuere: vt in.l.ex imperfecto / ibi bal.C. de teſta.&.l.digna vox.C.de.ll.&.l.4.C.ad.l. fal.& bal.vtrobiq;. Nam ex his minoratur in eis deuotio: & periculum eſt ne extinguatur, dum videtur tanta indignitas in ſummo põtifice vt pro pecunia tribuat quæ pro virtutibus conpenſanda ſunt: vt dicit cardi.in. d.ca. conſtitutus de relig.do. Ideo debet abſtinere B etiam eo caſu quo nullam incurrit ſimoniã: vt dicit oſtien.cardi.& abb.in.d.c.1.de ſimo. Facit quod ponit ſpecu.in ti.de diſpenſ.in.§. nunc breuiter/verſi.12.vbi ponit ꝙ papa nõ poteſt diſpenſare in iis per quæ decoloratur ſtatus eccleſię.1.q.7.&ſi illa.25.q.1.ſunt quidam,&.c.quæ ad perpetuam. Inuoluitur igitur ęque crimine ſimoniæ ſicut & quilibet alius in iis quæ ſunt prohibita quia ſimoniaca, Et in hoc omnes doc. concordant tam in d.c.ex parte q̃ in.c.cum pridem,&.c.etſi chriſtus, cum aliis ſupra allegatis.

¶ Idem (& clarum eſt.) ſi emeret pontificatum: vt ponit oſtien.& do.in.c.pro humani de homi.in.6. Et eo magis illaqueatur hoc caſu, quia committitur eo tempore quo non eſt papa, Facit quod dicitur in.c.ſicut de iureiuran.& quod ibi no.abb.de iuramento præſtito ante promotionem,& quod in.c.de hoc de ſimo.de pecunia data in electione. Omnis enim poteſtas eſt a deo: vt.22.q.2. ſicut etiam,&.23.q.1.quid culpatur circa ſi.2.q.4.quæſitum,& apoſtolus ad ro.13.non eſt poteſtas niſi a deo. Ideo non eſt acquirenda per pecuniam. Et licet dicatur ꝙ lex iulia de ambitu non habeat locum in curia (vt in.l.1.ff.ad.l.iul.de ambitu / & ſupra eſt dictum) illud dicitur reſpectu principis qui electus eſt canonice, & eſt ſuper omnes / & eſt ſolutus legibus: vt in.l.princeps legibus.ff.de ll.&.c.cuncta per mundum.9.q.3.vt dicunt doc.poſt ioan.an.in.d.ca.1.de homi.in.6. Et intelligo ſicut ſupra dixi. Et ibi in.d.c.1.dicitur quid de imperatore qui emit imperium. C Ante ergo q̃ ſit electus, incidit in ſimoniam: imo & in pœnas a iure poſitiuo ſtatutas contra ſimoniacos. Vnde videretur ꝙ & in pœnas.c.in nomine dñi.23.di. Inde dicunt glo. & doc.in.c.cũ non liceat de pręſcrip.ꝙ põt a prælato recedi qñ eſt notorius ſimoniacus.& glo.in.c.ſacerdos.2.q.7. Et vide in.c.ꝑ tuas el 2.de ſimo.& vide de pœna in eþo tex.notabilẽ in.l.ſi quenq̃.C.de eþis & cle. Vnde licet exceptio ſimoniæ commiſſæ in electione nõ poſſit obiici papæ poſtq̃ reperitur electus a duabus partibus cardinaliũ & receptus (vt in c.licet poſt glo.de elec.) tñ nõ dubitatur quin poſſit obiici cardinalibus qui per ſimoniã elegerunt: vt in.c.ſi tranſitus.79.di.& ponit ioã. an.in.d.c.licet in glo.in verbo exceptiõe, quæ incipit & ſic.& idem ibi cardi.anto.ioan.de immo.& abb.

¶ Nec obſtat ꝙ papa non ligatur iure poſitiuo/vt in.c.propoſuit: quia põt dici ꝙ cũ agitur ante papatũ adeptum de incurrenda pœna, ſupponitur ꝙ non ſit papa/& ita bene ligetur (quia nondum eſt papa) ſicut quilibet D alius. Ad quod facit quod dicitur ꝙ cõtra papam electum a duabus partibus cardinaliũ/ poteſt opponi omnis exceptio per quam infertur naturaliter hoc eſt de iure diuino ipſum non eſſe papam: vt dicunt doc. maxime abb.in.d.c.licet. Sed talis eſt iſta: quia in iure diuino erat prohibitum emere pontificatum: vt in cap.eos.1.q.1.& dictum eſt ſupra. Igitur. Quinimo egi.bellamera in cap.in nomine domini.23.di. plus voluit: ꝙ etiam ſi ſimonia ſit occulta / quo ad deum & in foro conſcientiæ electus incidit in pœnas illius cap. nec habebitur pro papa. Quod & videtur admittere alex. ibidẽ. Emere enim ſummum ſacerdotium maxime abhorrebãt in veteri lege: vt patet in cap.ſicut eunuchus.1.q.1.& vide glo.nicolai de lucę cap.1.cum dicit de caipha quod emerat pontificatum. Et ꝙ papa inuoluatur crimine ſimoniæ emendo vel dãdo pecuniam pro papatu, vide tex. glo.& doc.in.c.ſi quis pecunia.79.di. Et not.alex.in.c.in nomine dñi.23.di.ꝙ dare

pecuniam pro pontificatu ſit ſpecies hæreſis. A Et ꝙ emendo pontificatū incurratur ſimonia, tenet idem alex.in.d.c.latorem.

℄ VTRVM aūt papa poſſit accuſari de ſimonia/ & ſi per ſimōiam eſt electus an poſſit amoueri/ & quid in cardinale, dicemus in loco proprio. Et inducitur ille tex.c.ſi quis pecunia (maxime intelligendo de electione facta a cardinalibus: quia eſt pars.c.in noīe dñi 23.di.) ad oſtēdendū ꝙ iſta ſola cā eſt legitīa cā cōgregādi conciliū qñ per pecuniā aliquis eſt inthronizatus in papatu ſine cōcordia cardinalium: quia non apoſtolicus ſed apoſtaticus eſt cenſendus/ vt dicit ibi tex. qui etiā ſubdit liceat cardinalibus & aliis clericis & laicis deum timentibus inuaſorem illū anathematizare: qui non ſunt aliud q̄ concilium. Et intelligitur de concilio quod conſtat ex cardinalibus & aliis clericis & laicis fidelibus: vt dicit roſellus vt ſupra retuli. Vnde & in veteri lege numeri. 16. legitur ꝙ core qui ſummū ſacerdotium ambiebat/ terra viuum digluti uit cum dathan & abiron: vt referunt doc. in d.c.licet de elec.

℄ Et licet ille tex.in.c.ſi quis pecunia / intelligatur communiter ꝙ quando aliquis eſt ſimoniace electus non in concordia nec a duabus partibus cardinalium/ tunc debeat omni B conatu eiici & tunc obſtet ſimonia vt probat tex.in.§.patet.3.q.1.verſi.ſed hoc. tamē crederem qñ quis eſſet a duabus partibus cardinalium electus per ſimoniam, q̄tumcunq; ex hac cauſa non poſſit amoueri ꝙ nihilominus eſt ſufficiens cauſa congregandi conciliū ex ſupradictis: ad prouidendum ne ſimilis abuſus in eccleſia dei pulluletur, & vt in poſterum ſaltem non fiant ſimiles electiones. ¶ Quod intelligo eſſe clarum in papa electo & nondū recepto nec adminiſtrante/ propter dicta in.c.licet de elec. & quæ infra proxime dico. Et in electo & recepto videretur ꝙ forte in foro conſcientiæ electus per ſimoniam non eſt verus papa/ per rationes prædictas & per dicta egi. quæ infra refero, quod videtur ſequi alex.in.c.in nomine domini.23.di. Vnde ēt in papa electo & recepto erit ſufficiens cauſa ad congregandum concilium/ licet non ad deponendum. quod.n. dicitur non poſſe obiici exceptionē ſimoniacæ electionis (vt.d.c.licet in glo. & in cle.ne romani) illud videtur intelligendum quominus poſſit adminiſtrare & habeatur pro vero papa: non tñ quin dicta de cauſa poſſit congregari cōcilium. & ſaltem vt ſupra dico erit ſufficiens cauſa ad prouidendum futuris electionibus, & ad puniendum cardinales ſimiles electiones facientes, & de ipſa ſimonia ſic commiſſa eos accuſandum: vt in.c.ſi quis pecunia.79.di. dicit immol.in.d.c.licet. Ad quod facit illa glo. in d.c.ſi quis pecunia. C

℄ Quibus addo vnam rōnem irrefragabilē vltra iam dicta: videlicet ꝙ tex.in.c.in nomīe domini excommunicat electum per venalitatē. ex quo habeo ꝙ exceptio excōis quæ inſurgit ex conſtitutione diſponente de papali electione poteſt obiici contra papam/ & reddit electionem nullam: vt latius infra dico/ & fuit opinio inno. oſtien. & ioan.an.in.d.ca.licet. ergo per ſimoniā electus quia excommucatus ex illa conſtitutiōe non videtur verus papa ſaltem in foro poli. Super quo bene cogitandum exiſtimo. & pro nunc non decido: ſed dicam in illa quæſtione an papa poſſit accuſari de ſimonia & deponi: ibi videbimus. & vide infra vbi refero per egi. dicta & rationes eius, quæ magis ampliant iſtam opinionem. Et ſi bene conſideretur ille tex. in.c. in nomine domini (qui habet decretum irritans nec reperitur correctus) principaliter eſt factus propter ſimoniam: vt patet ibi in prin. per ſimoniacę hæreſis trapezitas. ¶ Nec obſtat ꝙ tex.in.d.c.licet/ vult non poſſe opponi D aliquam exceptionem electo a duabus partibus (& ſic nec excōmunicationis nec ſimoniæ) nec etiam contra cardinales/ vt in cle.ne romani, quia illud fuit ſtatutum ſic pro euitāda diſcordia & ſchiſmate, que vt plurimum propter ſimiles exceptiones & contentiones contingebant: vt probat tex.in ſui prin. non autem per hoc fit quin electus remaneat excommunicatus & ſimoniacus: & quin debeat ex hoc poſſe congregari cōcilium vt ceſſent ſimiles abuſiones. ¶ Nec obſtat tex.in.c.agatho.63.di. vbi dabatur certa quantitas pecuniæ imperatori pro conſecratiōe papæ. quia vt ibi dicunt doc. non dabatur pro conſecratione: ſed tēpore conſecrationis qñ præſentabatur electio imperatori/ ſoluebatur antiquitus certū quid pro recognitione multorū beneficiorum receptorum ab imperatoribus: & illo tpe videbat̄ cōueniētius q̄ alio. ſicut hodie datur romanis in coronatione pecunia/ pro iucunda aſſumptione.

℄ Item facit alia ratio difficilis. in electione ſimoniaca papæ nihil aliud eſt niſi venalitas voti & iuſtitiæ in dando votum: vt probat.d.ca.in nomine dñi. Sed iſtud eſt de prohibitis q͂a ſimoniacis: vt patet in veteri

A lege amos. c. 2. ibi pro eo ꝙ vẽdiderit pro argento iuſtum. quod glo. exponit. i. iuſtitiam. & ſic ibi prohibetur vẽditio iuſtitiæ: quæ virtualiter fit in papa cũ per ſimoniam eligit: cũ ipſe ratione papatus habeat miniſtrare iuſtitiam & ſit futurus vicarius chriſti. Facit quod legitur de demetrio qui cõſtituit alchimum ſummũ ſacerdotem pro pecunia: vt patet. 1. macca. 7. & de bachide. 1. macca. 9. & de iaſone qui ſummũ ſacerdotium emit ab antiocho. 2. maccabæorum. 4. & quia fecit ritum gentium, ideo ſimonia hæreſis nuncupatur quod refert frater antonius ampigollus in libro introductorio qui aurea de biblia nuncupatur/ in. c. de prælatis & principibus malis. Igitur ex quo papa illaqueatur huiuſmodi prohibitis quia ſimoniacis (vt ſupra ſatis dictum eſt) ipſe non poterit ſecum diſpenſare poſtq̃ erit receptus. Confirmatur hoc per illũ tex. in. d. c. in nomine domini: qui cũ loquaẽ de electione papæ/ loquitur per verbum hæreſis ſimoniacæ. quaſi velit oſtendere ꝙ proprio & ſtricte iſta ſimonia in electione papæ commiſſa dicatur hæreſis. Et ſicut hęreſis proprie dicta reddit papæ electionẽ nullam (vt dicitur in. c. licet de elec.) ſic & ſimonia iſta: q̃a qui vendit votum/ vendit gratiã ſibi a deo da

B tam, ergo prohibitum quia ſimoniacũ: vt. i. c. gratia. 1. q. 1. & emens vota a cardinalibus/ virtualiter emit vicariatũ chriſti: & ſic facultatem ligandi & ſoluendi & ſacramẽta miniſtrandi. quod eſt de ſtricte prohibitis quia ſimoniacis: vt iuribus ſupra allegatis patet. Facit tex. in. d. c. ſicut eunuchus. 1. q. 1. & quod dictũ eſt de prohibitione emptionis ſacerdotii in veteri teſtamento. Item facit quod legitur gene. 25. ca. & ibi glo. nicolai de lira vbi quæritur vtrũ iacob qui emerat primogenitură ab heſau cõmiſerit ſimoniã, ex quo primogenitura habebat annexum ſacerdotium qđ debebatur primogenito. Et ibi tantũ excuſat cum ꝙ non cõmiſerit ſimoniam/ quia diuina voluntate ſacerdotiũ erat deſtinatum iacob: iuxta illud iacob dilexi heſau autẽ odio habui. Et ita etiam ponit beatus tho. in ſecunda ſecundæ. q. 100. ar. 4. ad tertiũ. Heſau autẽ bene peccauit/ vt ibi. Vnde ibi patet ꝙ etiam in veteri teſtamento erat prohibitum emere temporalia quæ habebãt annexũ ſacerdotiũ: prout erat primogenitura. multo magis videtur in propoſito in emptiõe pontificatus principaliter & votorum quæ creant pontificem, ex quo videtur ſibi quęrere titulum papatus. Et pro hoc fortiter facit tex. in. c. cito turpem/ in ſua ratione. 1. q. 1. vbi ponderat ꝙ maius crimen eſt ſimonia q̃ idolatria arguẽdo a gra

C uitate pœnæ. ſed idolatra ſi eligatur / electio eſt nulla: ſicut dr̃ de hæretico in. d. c. licet. ergo & electio ſimoniaca eſt nulla

¶ Nec obſtat ꝙ iſta ratio militat etiam in inferioribus electionibus in quibus vẽdere votum non eſt proprie de prohibitis quia ſimoniacis/ & in quibus papa diſpenſat vt ſatis ſu pradictum eſt. Quia reſpondetur ꝙ facultas quę per talẽ electionem tribuitur romano põtifici/ deſcendit immediate a deo per traditionem clauium factã petro: vt patet matth. 16. Sed in aliis inferioribus deſcenſiue a petro: & ſic mediãte perſona petri, & conſequenter papæ. Clarum eſt autẽ ꝙ plus attenditur cauſa immediata q̃ mediata: vt in. l. ſi mulier. ff. rerum amo. ca. de cętero de homi. & vbi cauſa immediata eſt certa/ mediata nõ curatur. 16. q. 7. & hoc. 28. q. 1. idolatria. de conſecr. di. 4. nemo tollit. 1. q. 1. vt euidenter. de ver ſig. abbate in fi. Item facit quod dicit tex. in. c. ſaluator. 1. q. 3. cum dicit ſimoniam cõmitti ambitione & ſpe lucri: & ſic per auaritiam quæ eſt idolorum ſeruitus. vnde dicit ſimoniacum eſſe idolatram: & conſequenter hæreticum.

¶ Item facit quod dicit pe. de palude in. 4. ſen. di. 25. in. 4. q. vbi probãdo quod papa il

D laqueatur vitio ſimoniæ, dicit omne peccatũ eſt deuiatio ab aliqua lege/ naturali vel diuina vel humana recte poſita. vnde aug. dicit ꝙ peccatum eſt dictum vel concupitum vel factum contra legem æternam. quæcunq; autem lex loquitur, iis qui ſub lege ſunt loquitur: vt dr̃ ad ro. 3. Ex quo poteſt ſic argui. oĩs homo faciens contra legem cui ſubiectus eſt peccat: ſed omnis homo vendens ſpirituale pro temporali peccat contra legem naturalẽ diuinam / cui omnes ſubiecti ſunt tam papa q̃ alii: huiuſmodi eſt emens votum pro adipiſcendo pontificatu: ergo talis peccat &c, non niſi peccato ſimoniæ in eo quod eſt prohibitum quia ſimoniacũ. ideo &c. Sed iſta ratio videtur gñalis/ & non propria in propoſito vbi agitur de põtificatu: ſed tñ infert ꝙ papa inuoluitur peccato ſimonię, ſicut dicit beat' thomas & dixi ſupra. Vnde iſta rõ conuenit ibi in illo articulo vtrum dando beneficia pro pecunia papa committat ſimoniam.

¶ Similiter pro hoc facit quod dicit egi. in. d. c. licet/ & in. d. c. in noĩe dñi. 23. di. ꝙ ille tex. ponit tria ſubſtantialia per quæ vult electionem eſſe nullam & per quæ imponitur pœna illius tex. alia ait eſſe ad bene

eſſe. Primum ꝙ electio fiat per cardinales.
A ſecundum ꝙ electio fiat ſine venalitate: &
ſic quantum ad hoc pure & ſyncere atq;
gratuite celebretur. Et ſic intelliguntur ver-
ba in narratiua ibi poſita / ibi ſimoniacę hæ-
reſis, & in. §. quapropter in prin. decreti ſiue
canonis illius tex. ibi nimium præcauētes ne
venalitatis morbus aliqua occaſiōe ſurrepe-
ret. & in. §. ꝙ ſi prauorū / ibi pura ſyncera atq;
gratuita. Ita ꝙ ille tex. pro maiori parte vide-
tur factus propter ſimoniā. Tertium eſt ꝙ hu-
iuſmodi electio ſyncere & nō per ſeditionē
miniſtretur. & hoc manifeſte demōſtrāt ver-
ba literę in. d. § ꝙ ſi prauorū / ibi pura ſynce-
ra atq; gratuita. quia illa quæ fiunt per ſeditio-
nem & coactionē / non dicūtur fieri pure &
ſyncere.

¶ Et ſimiliter facit. d. tex. in. §. ꝙ ſi quis, ibi p
ſeditionē vel preſumptionē aut aliquod inge-
niū, nam in qualibet coactione interuenit p-
ſumptio, & in qualibet ſimonia interuēit pra-
uum ingeniū. Et hoc videtur clare pbare tex.
in. c. ſi quis pecunia. 79. di. qui tex. eſt pars. c.
in noīe domini: & in aliquibus addit. Nec vi-
detur verum quod dr̄ ꝙ ille tex. loquitur de
electiōe facta p alios q̄ p cardinales. quod pa-
tet p illa verba ſine concordi & canonica ele-
ctiōe cardinalium: ergo loquitur de electiōe
facta per cardinales. Sicut nec capitulū in no-
B mine dn̄i: quia verba eius oſtendunt contra-
riū / ibi in primis cardinales epi diligentiſſimi
ſint ſimul de electione tractantes. & ibi mox
chriſti clericos cardinales adhibeant. & in. d.
§ ꝙ ſi prauorū / ibi cardinales epi cū religioſiſ-
ſimis clericis, ſubaudiendo præsbyteris & dia-
conis cardinalibus. Item ſi ſic intelligeretur
c. ſi quis pecunia, illa verba pecunia vel gr̄a
humana / ſuperflua eſſent / vel ſaltē deberet ſu-
baudiri maxime, quod videtur abſonū: & eſ-
ſet reſtringere mentem illius tex. Nec obſtat
quod dicitur / ꝙ contra electū per cardinales
ſi habet conſenſum duarū partium non pōt
opponi aliqua exceptio, vt in. d. c. licet. quia il-
le tex. tpe. c. in nomine dn̄i nōdum emanaue-
rat: & q̄ ille tex. c. licet euacuaret ex toto. c. in
noīe domini, quod eſt cōtra volūtatē docto-
rum. ꝑ Et per hoc dicit egi. in. d. c. in noīe do-
mini / in verſi. ſecundo quæritur, ꝙ tex. ibi de-
bet intelligi in verbo electus / gn̄aliter: hoc
eſt ſiue per cardinales ſiue per alios fuerit fa-
cta electio: ſed ſi per cardinales, tunc ſi cele-
brata fuerit per ſeditionem vel impreſſionē
vel ſimoniam contra decretum ibi poſitum /
erit nulla ratione impreſſionis vel ſimonię
ſed ſi per alios q̄ per cardinales fuerit celebra- C
ta, tūc in oī caſu erit nulla etiā ſi impreſſio &
ſimonia ceſſarēt. Et iſte videtur verus ſenſus
illius tex. qui loquitur generaliter de electio
contra decretum ibi poſitū & nulliter ſi p im-
preſſionem vel ſimoniā: alias fruſtra totiens
repetit de venalitate. Et inſpiciēdo principiū
ipſius tex. venalitas & ſimonia dedit cauſam
illi edicto. in dubio aūt debet ſtari verbis edi-
cti. ff. de exerci. l. 1. §. ſi is. l. proſpexit. ff. q & a
quibus. & l. non aliter. ff. de lega. tertio. ꝑ Ac-
cedit ꝙ ex illo tex. cōiter elicitur ꝙ electio fa-
cta per impreſſionē eſt nulla, nec pōt aſſigna-
ri ratio diuerſitatis quare ſimiliter non ſit nul-
la electio facta per ſimoniā: maxime cū ma-
gis ille tex. fundet ſe ſuper ſimonia. & idē re-
plicatur in. c. ſi qs pecunia. 79. di. Et iura idē
volunt in electionibus aliorum inferiorum
1. q. 1. p totū. de ſimo. cū in eccleſiis / &. c. mat-
thæus, cum ſimil. &. c. penul. de elec. &. c. quiſ-
quis co. ti.

¶ Et ad glo. in. d. c. ſi quis pecunia / reſponde-
tur ꝙ vel eſt opus illam intelligere in aliis in-
ferioribus electionibus vel illā negare ſecun-
dū egi. Sed hoc vltimū repugnat: quia dictū
eſt ꝙ electio p ſimoniam eſt nulla: vt patet ex
dictis doc. in. c. cū ꝓdem de pac. & in. c. niſi de
renun. & ī iuribus ſupra allegatis. & ex extra- D
uagāti martini inſerta in geſtis cōcilii cōſtā-
tienſis in. 43. ſeſſione. In dubio aūt vt dictū
eſt / melius eſt intelligere tex. ſecūdū propriū
ſenſum q̄ trahere ad ſenſum ſubauditū per di-
ctionē maxime. l. 1. §. ſi is quinauē. ff. de exer-
ci. cū ſimil. Item illa verba in tex. c. ſi quis pe-
cunia (videlicet ſine concordi & canonica ele-
ctione) ſunt copulatiue coniuncta & cū qua-
litate: non debet igitur diuiſim & ſine quali-
tate intelligi. Facit qđ dr̄ in glo. in cle. dudū
de ſepul. in verbo pacta. Item tex. non loqui-
tur ſimpliciter de electione facta ſine cardina-
libus, ſed cū qualitate ſine cōcordi & canoni-
ca electione cardinaliū. nō. n. diceretur cano-
nica electio quę per impreſſionem aut po-
pularem tumultum vel per pecuniam fie-
ret.

¶ Et ſi dicatur ergo ſequitur ex tex. d. ca. ſi
quis pecunia / ꝙ ſi electio papæ fiat ex hu-
mana gratia erit nulla. quod videtur abſo-
num: cum & in inferioribus ſit ſecus: vt in
cap. tuam de æta. & quali. & in ca. ſi. de ſimo.
Reſpondetur quod illud verbum humana
gratia / intelligitur de gratia humana ad actū
deducta per dationem & receptionem ſeu
per promiſſionem vel pactionem interuētu

A pecuniæ vel rei temporalis &c.quæ inducũt
expreſſam ſimoniam. Et ꝙ ita intelligi debe-
at patet,quia cum iſte tex.ſit extractus ex cor
pore.c.in nomine domini/illa verba huma-
na gratia videntur addita per gratianum ſe-
cundum egi.in.d.c.ſi quis pecunia in.3.&.5.
col.quia non ſunt in.c.in nomine domini.Et
ſic videtur egi.velle ꝙ electio facta a cardina
libus per ſimoniam ſit nulla. quod & latius
pono infra referendo dicta eius quæ poſuit
in.c.licet de elec.Et opinionem eius videtur
clare probare tex.in.§.patet.3.q.1.q allegat
illũ tex.in.d.c.ſi quis pecunia. ¶ Sed tu dic ꝙ
communiter tenetur contrarium i ꝙ electio
papę q̃tumcunq̧ a cardinalibus per ſimo-
niam facta / non eſt ipſo iure nulla, &
ꝙ talis ſic ſimoniace electus eſt habendus
pro papa ab vniuerſali eccleſia. Et hoc eti-
am tenendo alex. in. d. c. ſi quis pecuni-
am/reſpondet ad illum tex.ꝙ procedit quan
do eſt facta electio ſine concordia quia non
interuenerunt duæ partes cardinalium/ſumę
do argumentum a contrario ſenſu illius lite-
ræ:vel ꝙ ibi loquitur in nuda inthronizatio-
ne ſine aliqua electione.de quo ibi plenius p
eum.Sed ille tex.in.d.§. patet oſtendit dire-
cte contrarium,in verſi. vel qui per ſimoniã
B irrepſerunt non ſunt habendi inter epiſco-
pos.Adde quæ dico infra in quæſtione vtrũ
papa poſſit accuſari de apoſtaſia,vbi omnino
vide,maxime in verſi.ſed hic conſequenter.
vbi ponitur de intellectu iſtius tex. Et vide
archi.12.di.c.1. ¶ Et ſi dicatur in caſu quo p
ſimoniam eſt electus,ad quid proderit cõgre
gari concilium ſi ex cauſa ſimoniæ papa nõ
poteſt deponi? Reſpondetur ꝙ ſaltem vt ha-
bentes eligere puniantur/ & ne in poſterũ atté
tent ſimilem ſimoniacam electioné facere/&
vt papa de commiſſis pœniteat.

¶ EGI. bellamera in.c.licet/examinat iſtũ
paſſum vtrum electio ſimoniace facta de pa
pa ſit nulla & poſſit contra eum excipi ꝙ ſit
per ſimoniam electus:qui prolixe more ſuo
illud.c.legit per.35.char. & in diuerſis locis
de hoc facit mentionem. ¶ Ex dictis eius eli-
cio ꝙ aut quærimus de illo qui eſt electus a
duabus partibus cardinaliũ ius eligẽdi habẽ-
tiũ & receptus ab eis libere q̃ libera receptio
durat & de his patenter conſtat, & tunc non
poteſt opponi non ſolũ exceptio ꝙ per ſimo-
niam ſit electus ſed nec hæreſis vel alteri⁹ cri
minis vel defectus eligentiũ vel electi,tum p
tex.illum qui prohibet aliquã exceptioné poſ
ſe opponi:tũ quia receptio & libera obedien
tia cardinaliũ habet vim cõfirmatiõis. Addo C
& aliã rõnem per eum tactam.quia ideo ius
vult haberi pro põtifice etiam illũ qui in rei
veritate nõ eſſet verus pon.quia nõ poſſet ha
beri recurſus ad ſupiorem:qa ex defectu ſu-
perioris ſi aliud diceretur/ſequerent́ ſchiſma
ta atq̧ ſcandala,quibus obuiari debet in vni-
uerſali eccleſia maxime. Non tñ intelligitur
ꝙ ſi talis ſic electus & receptus ſit hæreticus
ptinax/nõ ſit hæreticus:nec p hoc efficitur ꝙ
ſit verus papa. Vñ licet nõ poſſit excipi cõtra
eũ de hæreſi vel alio crimine /non negant ibi
doc.quin poſſit accuſari:vt ipſe dicit.Et hoc
caſu qñ debet accuſari/ceſſat illa ratio tex. qa
nõ hẽt ſuperiorẽ:licet.n.non ſit ſupior/poſſet
peti cõgregari cõciliũ/ vt ſupra ſæpius dictũ
eſt.Et ratio hui⁹ quare tũc nõ põt opponi ex
ceptio cõtra electum/eſt quia iura habent eũ
pro vero q̃diu eſt in poſſeſſione ſic a duab⁹
partibus electus & receptus:nec p hoc effici
tur verus papa, ſed iura habent pro vero ex
cã.Facit quod dicitur in.l.barbarius.ff.de offi
cio præto.& in.c.ad probandũ de re iudi. Sic
videmus in ſimili in.l.penul.ff.de iuſti.& iu-
re.& in.l.ingenuũ.ff.de ſtatu hominũ. & de
iis qui ſunt ſui vel alie.iur.l.filiũ diffinimus.
& qñq̧ non admittitur probatio in contrari- D
um:vt in.c.is qui de ſpon.cum concor-
dan.

¶ Aut loquimur in electo a duabus partib⁹ I
nondũ recepto. Et in hoc recitat opiniones.
Prima eſt ꝙ poſſit opponi argumẽto.1.q.1.
ordinatiões.&.1.q.3.ea quæ.&.23.di.ĩ noíe
dñi.&.79.di.ſi quis pecunia.&.c.vbi pericu-
lũ.§.ceterũ de elec.in.6.& quod ponit inno.
in.c.quod ſicut ĩ glo.& ſic cõtempti/ in verſi.
in alio auté caſu de elec. Et in hac opinione
fuit inno.in.d.c.licet.in glo.additionali ad fi-
né/in verſi.ité quid ſi corrupti.& oſtié.& ioã.
an.in nouella ibidé.Sed ego nõ habeo iſtam
additioné ad innocétium in codicibus quos
habeo.nec repio ꝙ hoc ſentiat oſtié. nec ioã.
an.ſed bene dicũt ꝙ poſſit accuſari ſed nõ ex
cipi.Et receptio in electo a duabus partibus
modicũ opatur:quia ſtatim poſt electionem
concordem a duabus ptibus/põt adminiſtra-
re:vt in.d.c.in noíe dñi.23.di.ſecũdum inno.
oſtié.& alios in.d.ca.licet.De quo vide q̃ dixi
ſupra in articulo ad qué pertinet cõgregare cõ
ciliũ/in ſecũdo mẽbro diſtinctionis/ in verſi.
ſed quid ſi papa.Et ad glo.in.c.1.&.c.ſi quis
pecunia.79.di.reſpondent iſtã tenentes ꝙ ſal
uatur in ſimonia per eligentes vel electũ cõ-
miſſa extra talẽ electionem. Ad quod addu-

A ſunt.d.capitulũ in nomine domini/ verſi.q ſi prauorum.&.c.ſi quis pecunia,exponendo ibi humana gratia pro ſimonia cõmiſſa aliter q̃ per pecuniam:vt in.c.ſi.de ſimo.

¶ Alia & ſecũda opinio penitus contraria eſt ꝙ nõ poſſit opponi exceptio ſimoniæ. Cuius opinionis fuit ioã.79.di.c.1.&.c.ſi duo &.c.ſi qs pecunia. Et ibi glo. ioan.intelligit illa iura in ſimonia in ipſa electione cõmiſſa. Faciunt quæ dixi ſupra in præallegato articulo quis habeat congregare conciliũ/in verſi. ſed pone quòd inter duos. Et hanc vltimam opinionem ipſe fundat. Nam quidã ſunt defectus intrinſeci: vtputa illi qui ab intra directe & de per ſe inficiunt naturalia electionis principia. vt defectus poteſtatis in eligẽtibus:quia facta per nõ cardinales/ vel in poſſeſſione cardinalatus non exiſtentes. Vel defectus numeri minoriſq̃ a duabus partibus. vel defectus rei:vt quia facta ad eccleſiã nõ vacãtẽ. vel defectus perſonæ electæ:vt q̃a hæreticus/ iudæus vel paganus:vel quia dicitur renunciaſſe iuri ſuo/ iuxta notata in.c.1.de renun.in.6. vel defectus formæ electionis:vt quia dicitur nõ interueniſſe conſenſum eligentiũ, argumento.l.obligationũ ſubſtantia.ff.de act.& obl.in ſi.de verb.ſig.intelligentia,&.c.in.iis. vel defe-
B ctus libertatis in conſenſu & ſimilibus. Et de his dicit poſſe excipi contra papalem electionem/ dummodo cõſtet de illis notorie. Et ratio ſecundum eum eſt/ quia iſta reddunt electionem nullam; vt ponit inno. in.d.c. quod ſicut,in glo.& ſic cõcepti. Et ratio rationis eſt/ quia defectus principiorũ naturalium ſuper quibus fundatur eſſentia rei ipſam eſſentiam tollit.ff.ad exhibendum.l.iulianus.§.ſed & ſi quis.argu men.1.q.1.cũ paulus.& de presby. non bap.veniens. Alii ſunt defectus extrinſeci:vtputa illi qui naturalibus principiis electionis de directo & de per ſe nõ obuiãt, nec illa directe & de per ſe inficiunt/ ſed ab extra veniunt per conſtitutiones poſitiuas: ſicut excommunicatio vel ſuſpenſio in eligentibus/ aut defectus ordinis vel ætatis in electo / aut defectus ſolennitatis in forma concilii generalis.c.quia propter co.ti. Et tales electum a duabus partibus nõ repellunt. Et eſt ratio diuerſitatis,quia naturalia difficilius immutantur:vt in.§.ſed naturalia inſti. de iure naturali. & quod ponit inno.in.c. quæ in eccleſiarũ de conſti.& in.c.quia plerique de immuni. eccle. Vnde licet ius poſitiuũ.c.licet/ tollat defectus extrinſecos/& reſpectu illorũ papalem electionem ſeparet ab aliis electionibus ſpecialiter ſtatuendo,tamẽ defectus intrinſecos
C non tollit ſed ſuſtinet:quia in naturalibus electionum principiis iſta cum aliis electionibus participat / nec receditur ab antiquis iuribus niſi inquantum reperitur expreſſum. Modo vitiũ ſimoniæ in papali electione cõmiſſum non eſt defectus intrinſecus ſed extrinſecus. nam licet notet & aggrauet perſonas ſimoniam committentes, tamen principiis naturalibus electionis directe & de per ſe non obuiat/ nec illa directe & de per ſe inficit. Nam licet ſimonia aliqualiter captiuet affectum(intantum ꝙ aliquid de libertate animi videtur tollere: vt in.d.c. vbi periculũ.§. cæterum in.6.de elec.)tamen de per ſe & directe non obuiat cõſenſui naturali:cum eius corruptio ab illo immediate ꝓcedat: & tamẽ eadẽ cauſa cõtrariorũ naturaliter eſſe nõ poteſt.ff.de ſolu.l.q hominẽ in ſi. Licet ſecus ſit in metu:quia metus etſi ab extra cauſatur/ ab intra conſenſum generat: & ſic naturalibus electionis principiis directe cõtrariatur. Vel quo ad metũ ratio eſt,quia metus ſpiritui ſancto(qui concomitari & dirigere debet eligẽtium mentes)aduerſatur:ideo iura volunt ꝙ inficiat ipſo iure. Sed licet hoc in metu ordinauerint(vt in.d.§.cæterũ. ꝓ quo vide abb.
D ſiculũ in.c.abbas de iis quæ vi/&.d.c.licet:& quod infra late diſputo)tamen quo ad papalem electionem de ſimonia hoc non ordinarunt: imo contrarium/ ſtatuendo nullam exceptionem admitti. Adde in propoſito quæ late pono in illo principali articulo ad quem ſpectet cõgregatio cõcilii/ in quæſtione quando ſunt duo contendentes de papatu diſcordes / in illa quæſtione quid quando papa eſt electus a duabus partibus vtrum poſſit excipi contra eum de hæreſi. & quod infra latius dico in ſecunda proxima quæſtione quando obiicitur contra papam aliquis defectus per quem dicitur ꝙ non ſit verus papa.

¶ Sed pro alia parte (ꝙ ſimonia inficiat ipſo iure papalẽ electionẽ in electo a duabus partibus nondum recepto/& ꝙ poſſit de illa excipi)arguit egi.primo quia imo vitium ſimoniæ eſt defectus intrinſecus/ mentem eligentium ab intra vulnerans atque inficiens: quia qui pro aliquo explendo pecuniam vel promiſſionẽ recipit/ animũ ſuum ab intra ligat: vt in.§.cæterum.& voluit inno.in.d.c. quod ſicut de elec. Secundo quia rationes tactæ de metu(de quibus infra dico)vendicant ſibi locum in ſimonia; & quia ſimiliter iura de ſimonia ſicut de metu quo ad annullandas ele

ctiones inferiores ſtatuerunt: & æque obuiat
A ſimonia ſpirituiſancto & naturalibus princi-
piis electionis. & æque ab intra animos eligē-
gentiū captiuat ſimonia ac metus: quia neu-
trū tollit libertatē arbitrii, ſed vtrunq ligat &
captiuat: metus ex intentione vitandi pericu-
lum, ſimonia ex intentione conſequendi lu-
crum. Et in metu electio papalis eſt nulla: vt
latius iſtum paſſum infra ſubiicio. ergo ſimi-
liter videtur dicendum de ſimonia. ¶ Tertio
quia iura de metu & ſimonia in iſta materia
electionis papæ vniformiter loquuntur cum
inhibitione & decreto: videlicet. c. in nomine
domini. 23. di. & ca. ſi quis pecunia. 79. di.
Nec obſtat q decretum ibi poſitum ſolū re-
ſpiciat defectum q electio ipſa non fuiſſet ce-
lebrata a cardinalibus, vt voluit glo. 79. di. c.
1. & c. ſi duo/ & c. ſi quis pecunia. quia imo re-
ſpicit & ſimoniam & impreſſionē: alioquin
impertinenter illa iura de ſimonia & impreſ-
ſione contexuiſſent tantum phylacteriū. Itē
hoc eſſet contra intentionē nicolai papæ ibi:
qui propter ſeditionem & venalitatem quæ
in intruſione facta per cardinales immediate
ante eum interuenerant/ motus fuit ad con-
dendum illos textus: vt apparet ibi ex ordine
literæ, & ex chronicis illius temporis. Et pro-
uiſio illorum iurium eſſet infructuoſa, & cō-
B tra communem intellectum qui colligitur/
q electio facta de papa per impreſſionem ſit
nulla. Vnde dicit eſſe caſum expreſſum in. d.
c. in nomine domin. §. q ſi quis contra/ q ele-
ctio papæ facta per ſimoniam ſit nulla: quia
clauſula decreti ibi poſita debet referri ad ver-
ba diſpoſitiua & principaliter intenta. Mo-
do attendendum eſt q ibi duo principaliter
diſponuntur. primū eſt q electio fiat per car-
dinales: ſecundum eſt q fiat abſq morbo ve-
nalitatis pura ſyncera & gratuita. igitur aliter
facta quam per cardinales/ & nō pure ſimpli-
citer & abſq venalitate ſed cum morbo ve-
nalitatis, eſt ipſo iure nulla. ¶ Et ſi dicatur q
etiam. d. §. q ſi quis cōtra/ nō ſolum vitiat pa-
palem electionem per venalitatem ſed etiam
per gratiam hominum: & ſic q ſimonia non
pactionalis redderet electionem papæ nullā/
contra notata in. c. fi. de ſimo. Reſpondet egi.
q illud debet intelligi ſecundum lecta & no-
tata in. d. c. fi. vt iura cum iuribus cōcordent/
& vnum capitulum declaretur per aliud: vt
in. c. cū expediat de elec. in. 6. ¶ Quarto per
tex. d. c. licet. qui non determinat aliquid de
communibus defectibus alias electiones ip-
ſo iure inficiētibus: nec ſtatuit illos defectus
non obſtare electioni papali, ſaluo defectu
C ca. quia propter, quē expreſſe tollit. Nec ob-
ſtat q ibi dicitur in. d. c. licet/ contra electum
a duabus partibus nullam exceptionē admit-
ti. quia intelligitur de exceptionibus quę per-
ſonæ electi indignitatem reſpiciunt, & ideo
de reſpicientibus eligentes neceſſe fuit face-
re nouam prouiſionem in cle. ne romani. §.
penul. de elec. Nec poteſt tex. intelligi indiffe-
renter de quacunq exceptione. Quod pro-
batur. cum enim exceptio ſit actionis exclu-
ſio (. ff. de excep. l. 2.) ſupponit actionem &
actionis propoſitionem iudicialem: quia ali-
ter non poteſt fieri eius excluſio. modo ſup-
poſita actione ſeu iure formato electi/ ceſſat
omnis exceptio: quia ſecundum hoc eſſet ve-
rus papa/ qui a nemine iudicari poſſet. Vnde
ſiue ſit papa ſiue non/ non poteſt interuenire
iudiciale certamen: quia non eſt ſuperior: vt
dicit. ibi tex. in fi. d. c. licet. Ergo ſi proprie de-
bet capi exceptio, oportet intelligi relatiue ad
exceptiones quæ concernunt indignitatem
perſonæ electi: alioquin non poſſet proprie
dici exceptio, quia deficeret actio. ¶ Quinto
quia intelligere q poſſit obiici exceptio ſi-
moniæ, non derogat aliis iuribus quæ volūt
contra electos poſſe opponi multiplices de-
fectus etiam alios q̄ perſonæ & formæ/ infi-
D cientes ipſo iure: vt metum & ſimiles.
¶ Et ex his concludit bellamera poſſe obiici
de ſimonia contra papam electum etiā a dua-
bus partibus anteq̄ ſit receptus, & electionē
papalem per ſimoniam factam eſſe nullam.
Et idem ponit in quodam ſuo tractatu. & idē
in. c. in nomine domini. 23. di. Et eum eo vi-
detur tranſire alex. in. d. c. in nomine domini.
Et idem ſenſit ipſe egi. in cle. ne romani de e-
lec. & vbiq fuit eius opinio. ¶ Ex quibus eli-
citur q ſimonia commiſſa in electione pon-
tificis eſt ſufficiens cauſa congregandi conci-
lium. Intelligo tamen egidium quando no-
torie conſtat de ſimonia/ vel de facto vel alias
per probationes in iudicio factas: & licet ſit
electus non tamen eſt adhuc receptus in pa-
pam de facto/ quando opponitur exceptio.
Alioquin ſi eſſet dubium de ſimonia, tūc de-
beret admitti ad regimen & adminiſtrationē
papatus: quia ſi hoc fit in hæretico (vt ponit
calde. in. d. c. licet) multo magis in ſimoniaco.
Et quod dicit quando non eſt receptus/ intel-
ligo de facto: quia receptio in papa non eſt
neceſſaria, vt vult inno. & oſtien. & alii in. d.
c. licet. quia ſimulatq eſt electus/ pōt propria
authoritate adminiſtrare: vt. d. ca. in noīe dñi.

A ¶Concluſionem autem egidii(ꝙ electio fa-
cta de papa per ſimoniam ſit nulla)pro nunc
non affirmo: vt patet in præcedentibus, maxi
me quando ſimonia non fuiſſet commiſſa cũ
tot ex cardinalibus quin remãſiſſent duæ par
tes ſine corruptione. quod vltimum conclu-
dit inno. & refert egi. 13. charta. ¶ Et contra-
rium ꝙ electio quantũcunq; ſimoniaca a car
dinalibus facta (ſi alias rite facta ſit) valeat
nec poſſit caſſari nec tolli quin ſit verus papa
quãtumcunq; criminoſus & irregularis eſſet
electus, etiam ponit archiepiſcopus flo. in. 2.
parte ſummæ ti. 3. de ſuperbia. c. xi. verſi. ſed
quid cum duo. Quæſtionẽ autem alibi vide
infra in illo articulo an de ſimonia poſſit pa
pa accuſari & deponi. ¶ Hodie tamẽ eſt bul-
la ædita per iulium papam ſecundum cõtra
aſpirantes ad papatum ſimoniace. Quæ im-
ponit grauiſſimas pœnas: & vult ꝙ electio
ſit nulla/ & ꝙ cardinales poſſint indicere con
cilium. Cuius tenor ſequitur & eſt talis.

IVLIVS epiſcopus ſeruus ſeruorum
dei ad perpetuam rei memoriam. Cum
tam diuino q̃ humano iure in ſpirituali-
bus præcipue deteſtabiliter ſimoniæ ſit labes
prohibita/ & longe magis in electione roma
ni põtificis vicarii ieſu chriſti domini noſtri
B abhominabilis ſit & vniuerſali eccleſiæ perni
tioſa, nos qui regimini eiuſdem vniuerſalis
eccleſiæ meritis licet imparibus annuente do
mino præſidemus, cupientes quantum cum
deo poſſumus in præmiſſis pro tantæ rei ne-
ceſſitate ac periculi magnitudine vt tenemur
in poſterum ſalubriter prouidere: de fratrũ
noſtrorum ſanctæ romanæ eccleſiæ cardina-
liũ conſilio & vnanimi conſenſu/ hac noſtra
perpetuo valitura cõſtitutione apoſtolica au
thoritate & de poteſtatis noſtræ plenitudine
ſtatuimus ordinamus decernimus & diffi-
nimus ꝙ ſi(quod deus pro ſua clementia &
in omnes bonitate auertat) contigerit poſtq̃
nos vel ſucceſſores noſtros ſucceſſiue ipſe
de⁹ ab huiuſmodi vniuerſalis eccleſię regimi
ne abſoluerit(humani generis inimico ꝑcu
rãte & ambitione vel cupiditate ad hoc incli
nãte ſeu impellente)electionẽ romani ponti
ficis ab eo quem eligi cõtinget vel ab aliquo
ſeu aliquibus de cœtu cardinalium quomo-
libet votum dantibus per ſimoniacam hære-
ſim in dando promittendo vel recipiendo pe
cunias bona cuiuſq; generis caſtra officia vel
beneficia ſeu promiſſiones & obligationes
commiſſam/ per ſe vel alium ſeu alios quo-
modocunq; & qualitercunq; etiam in duarũ
partium vel omniũ cardinalium vnanimi cõ
cordia quomodolibet etiam per viam aſſum C
ptionis vnanimiter nemine diſcrepãte etiam
ſine ſcrutinio factæ celebrari vel fieri: nõ ſo-
lum huiuſmodi electio vel aſſumptio eo ip-
ſo nulla exiſtat/ & nullam eidem ſic electo
vel aſſumpto adminiſtrandi in ſpiritualibus
& temporalibus facultatem tribuat, ſed etiam
cõtra dictum ſic electum vel aſſumptum de
ſimoniaca labe a quocũq; cardinale qui eidẽ
electioni interfuerit opponi & excipi poſſit
ſicut de vera & indubitata hæreſi/ ita ꝙ a nul
lo pro ro. pontifice habeatur. Quinimo ipſe
ſic electus a priori ſuo cardinalatus & alio
quocunq; honore eccleſiis cathedralibus etiã
metropolitanis & patriarchalibus monaſte-
riis dignitatibus & aliis quibuſcunq; benefi-
ciis & penſionibus quæ tunc obtinebat, in ti-
tulum vel in commendam aut alias quomo-
docunq;/ eo ipſo abſq; alia declaratione pri-
uatus exiſtat. & idem electus non apoſto-
licus ſed apoſtaticus & tanq̃ ſimoniacus &
hæreſiarcha & ad prædicta omnia & ſingula
perpetuo inhabilis habeatur & ſit: nec huiuſ
modi ſimoniaca electio per ſubſequentẽ ip-
ſius inthronizationem ſeu temporis curſum
aut etiam omnium cardinalium adorationẽ
ſeu obedientiam vllo vnq̃ tempore conua- D
leſcat. liceatq; omnibus & ſingulis cardinali-
bus etiam illis qui huic ſimoniacæ electioni
ſeu aſſumptioni conſenſerint etiam poſt in-
thronizationem & adorationem ſeu obediẽ
tiam/ ac etiam vniuerſo clero & populo ro-
mano/ necnon ſubditis & ſancti angeli de vr
be ac quarumuis aliarum romanæ eccleſiæ
arcium pręfectis caſtellanis capitaneis & aliis
officialibus(quocunq; homagio ſeu iuramẽ
to vel cautione præſtitis non obſtantibus) a
talis electi etiam inthronizati obedientia &
deuotione impune & quandocunq; diſcede-
re/ ipſis fidei romanæ eccleſiæ & obedientiæ
futuri romani pontificis canonicæ intrantis
nihilominus aſtrictis permanẽtibus: & eum
vt magum ethnicum publicanum & hæreſi-
archam euitare. ¶ Ad cuius quoq; confuſio-
nem poſſint cardinales qui præfatę electioni
ſe opponere voluerint(ſi præſumpſerit ſe re-
gimini vniuerſalis eccleſiæ prætextu talis ele
ctionis ingerere) auxilium brachii ſecularis
contra eum implorare: nec tales ab eius obe
dientia diſcedentes, tanq̃ tunicæ domini ſciſ-
ſores aliquarũ propter dictum diſceſſum pœ
narum ſeu cenſurarum vltioni ſubiaceant.
¶ Cardinales vero qui eũ ſic ſimoniace ele-

gerint,a ſuis ordinibus & etiam cardinalatus
A titulis & honore ac quibuſcunq; patriarchali
bus archiepiſcopalibus/ epiſcopalibus & a-
liis prælaturis ac dignitatibꝰ & beneficiis quę
in titulum vel commendam tunc obtinebāt/
vel in quibus ſeu ad quæ ius tunc habebunt,
abſq; alia declaratione priuati exiſtant/ ni-
ſi ab illo penitus & cum effectu diſceſſerint/
& reliquis cardinalibus qui huiuſmodi ſimo
niæ non conſenſerint infra terminū octo die
rum poſtq̄ fuerint ab eis requiſiti perſonali-
ter ſi fieri poterit(alias per edictum publicū)
ſe abſq; fictione vel fraude vniuerint & con-
iunxerint.& tūc ſi præfatis aliis cardinalibus
ſe vniuerint & cōiunxerint,in priſtinum ſta-
tum &ad priſtinos honores & dignitates etiā
cardinalatus ac eccleſias & beneficia quibus
præerāt & quæ obtinebāt/ redintegrati reha-
bilitati ac reſtituti & repoſiti,ac ab huiuſmo-
di ſimoniæ labe & cenſuris & pœnis eccleſia
ſticis quibuſcunq; abſoluti eoipſo exiſtant.
¶ Mediatores vero ꝑxenetæ trapezitæ tā cle
rici q̄ laici cuiuſcunq; dignitatis qualitatis &
ordinis fuerit ēt patriarchali archiepiſcopali
ſiue epiſcopali vel alia ſeculari mūdana ſiue
eccleſiaſtica dignitate præditi etiam quorun-
cunq; regum & principum oratores vel nun
cii huius ſimonia·æ electionis participes/ſint
B omnibus ſuis eccleſiis beneficiis prȩlaturis &
feudis ac aliis quibuſcunq; honoribus & bo
nis eoipſo priuati, & ad ſimilia inhabiles/ac
etiam actiue & paſſiue inteſtabiles:& eorum
bona ipſo facto ad inſtar reorum criminis læ
ſæ maieſtatis fiſco apoſtolicæ ſedis applicen-
tur, ſi prædicti delinquentes eccleſiaſtici fue-
rint vel alias romanæ eccleſiæ ſubditi: bona
vero & feuda taliter delinquentiū non ſubdi
torum ſecularium/fiſco ſecularis principis in
cuius territorio bona ſita fuerint ipſo facto ſi
militer applicentur,Ita tamen q; ſi infra tres
menſes a die quo notum fuerit illos ſimoniā
commiſiſſe vel participaſſe / principes dicta
bona fiſco ſuo actualiter non applicauerint,
extunc illa fiſco eccleſiæ romanæ applicata
cenſeantur & ſint eoipſo abſq; aliqua ſimili-
ter declaratione.¶ Promiſſiones quoq; & o-
bligationes ſiue ſponſiones propterea quan-
docunq; etiam ante tempus dictæ electionis
etiam extra perſonas cardinalium per quoſ-
cunq; alios quomodocunq; ac cū quauis in-
excogitabili ſolennitate & forma/etiā iuratæ
conditionales ſiue euētuales & in forma ex-
commiſſarum ex quacunq; cauſa etiam de-
poſiti mutui cambii confeſſionis de receptis
donationis arrendamēti vel venditionis per-
mutationis vel alterius cuiuſcunq; cōtractus C
etiam in ampliori forma cameræ apoſtolicæ
factæ, ſint nullæ & inualidæ & ad agendum
inefficaces : nuluſq; illarum vigore cogi vel
conſtringi poſſit in iudicio vel extra:liceatq;
omnibus ab illis impune abſq; aliquo metu
ſine periurii nota recedere.¶ Et inſuper lice-
at cardinalibus qui electioni prædictæ ſimo-
niacæ interfuerint & a præfato ſic electo di-
ſceſſerint,adhibitis ſecum aliis cardinalibus/
etiam illis qui huiuſmodi ſimoniacæ electio-
ni cōſenſerint & poſtea eiſdem cardinalibus
in dicta ſimonia non complicibus ſe vniue-
rint,ſi ſe cū eiſdem vnire voluerint(alioquin
ſine eis)ad alterius nihilominus pōtificis ele-
ctionem non expectata alia ſententia declara
toria ſimoniacæ electionis huiſmodi(eadem
tamen præſente noſtra conſtitutione ſemper
in ſuo robore permanente)libere/alias tamē
canonice deuenire : & concilium etiam ge-
nerale indicere & conuocare in loco idoneo
prout eis videbitur expedire. Nō obſtātibus
cōſtitutionibus & ordinationibꝰ apoſtolicis
& præcipue fœlicis recordationis alexandri
papæ. 3 .quæ incipit licet de euitanda diſcor-
dia/ & aliorum romanorum pōtificum præ-
deceſſorū noſtrorum etiam in conciliis gene D
ralibus ȩditis/cȩterisq; contrariis quibuſcūq;.
¶ Inhibentes poſtremo omnibus & ſingulis
ſanctæ romanȩ eccleſiæ cardinalibus qui pro
tempore erunt & eorum ſacro collegio/ne
apoſtolica ſede vacante prædictis cōtraueni-
re vel cōtra præmiſſa vel aliqua præmiſſorū
ſtatuere diſponere ordinare vel aliquo mo-
do facere ſeu attentare præſumant quocunq;
exquiſito colore vel cauſa/ſub excōmunica-
tionis latæ ſentētiæ pœna:quā ipſo facto in-
currant,& a qua non niſi per romanum pon
tificem canonice electum abſolui poſſint ni-
ſi in mortis articulo. Decernētes ex nūc irri-
tū & inane ſi ſecus ſuper his vel aliquo præ-
miſſorū a quoq̄ ſcienter vel ignoranter etiā
per nos cōtigerit attentari.¶ Vt aūt prȩſentis
conſtitutionis decreti ſtatuti ordinationis ac
inhibitionis noſtrȩ huiuſmodi tenor ad oīm
notitiam deducatur: volumus præſentes lite
ras noſtras in valuis baſilicȩ principis apoſto
lorum/necnō cancellarię ac in acie campiflo
ræ affigi:nec aliam earundem literarum pu-
blicationis ſolennitatem requiri aut expecta
ri debere,ſed huiuſmodi affixionem pro ſo-
lenni pupblicatione & perpetuo robore ſuffi
cere.Nulli ergo omnino hominū liceat hanc

A paginam noſtrorũ conſtitutionis ordinationis decreti ſtatuti diffinitionis applicationis approbationis & inhibitionis infringere vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autẽ hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis dei ac beatorũ petri & pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum romæ apud ſanctum petrum anno incarnationis dominicæ. 1505. decimonono kalendas februarii, pontificatus noſtri anno tertio.

AN AVTEM IN propoſito ratione ſimoniæ per papã commiſſæ quia vendit ordines & epiſcopatus & beneficia/ ſit ſufficiens cauſa ad congregandum conciliũ; conſiderandũ eſt ꝙ aut eſt talis ſimonia quæ ſonat in hæreſim iam damnatam, & dicendum eſt idem quod ſupra dictum eſt in caſu hæreſis. Aut eſt ſimonia quę eſt prohibita in lege veteri & etiã in iure poſitiuo: vt de iis quæ ſunt prohibita quia ſimoniaca/ vt dictũ eſt, & tunc ſi monitus nõ deſiſtit a venalitate iſtorũ ſpiritualiũ & beneficiorum, erit ſufficiẽs cauſa congregandi
B conciliũ. Ita videtur velle glo. in. d. c. ſi papa. 40. di. Et ita videtur ſentire cardi. in. c. propoſuit de conceſ. præben. qui dicit ꝙ licet papa habeat hanc poteſtatem vt quicquid agat vel dicat accuſari non poſſit ab homine niſi de hereſi, tamẽ poteſt moneri clam ſi mortaliter peccat in ſecreto/ & palã ſi palã peccat, nã ſubiacet euangelio de monitione loquẽti. 2. q. 1. ſi peccauerit. & c. nouit de iudi. & glo. in d. c. ſi papa. Tamen in eo quod dicitur dic eccleſiæ/ non ſubiacet niſi in hæreſi. Ideo ſi eſt impœnitens, dicẽdum eſt eccleſiæ, id eſt deo (orando vt eum conuertat) & eccleſiæ triumphãti vt oret pro ipſo: ſed nõ poterit ea quoq́ iudicari/ etiam ſi imperator & totus clerus & totus populus conueniant. Attendat tamen animam ſuã eſſe in manibus ſuis, & ꝙ ei iudicium terribilius imminet & intolerabilior cruciatus. 9. q. 3. nemo. & c. aliorũ. Ponit etiã egi. in. c. anaſtaſius. 2. col. 19. di. dicit oſtien. ioan. an. cardi. & alii in. c. propoſuit de cõceſ. præben. & innocen. in. c. ex parte el. 1. de verbo. ſigni. Facit quod dixi ſupra in quæſtione ad quem ſpectet conuocare conciliũ. Ex quo videtur ꝙ quando non cõmitteret paſſim ſimoniã vẽdẽdo beneficia & ea quæ ſunt prohibita quia ſimoniaca/ per modum præmiſ-ſum eſſet procedendum & non ad congregã-
C dum ſtatim conciliũ. Subiungit tamen idem cardi. ꝙ quando perſiſteret impœnitẽs/ poſſet haberi pro male ſentiente in fide, de pœnis. c. graue/ & glo. in. d. c. ſi papa. & propterea poſſet deueniri ad congregationem concilii. & ita dicit abb. in. d. c. propoſuit. Et glo. in. d. c. ſi papa/ dicit ꝙ propter incorrigibilitatem quia eſt cõtumax dicitur hæreticus, quia cõtumacia eſt hęreſis: vt in. c. ſi qui presbyteri. 81. di. & cõtumax dicitur infidelis. Quod eſt verum (ſecundum quod dicit domi. in. d. c. ſi papa) quando cum rebellione & obſtinatione viuit/ in delictis perſeuerando & recuſando bona agere & nolendo corrigere ſeipſum. Ad quod facit quod notabiliter ponit abb. in. c. quæſiuit de diuor. vbi vult ꝙ licet alias excepta cauſa fornicatiõis ſpiritualis vel carnalis non ſit licitum dimittere vxorem, nihilominus ſi vir conatur ducere vxorem ad aliud delictum nec poteſt compeſci/ tunc poterit fieri ſeparatio: quia eſt præſumptio infidelitatis. Et per illud dixi aliquãdo ꝙ ſi vir conatur ducere vxorẽ ad cõcumbendum cum alio nec deſiſtit/ vxor poterit petere ſeparari quo ad thorum. Et ſimiliter quando cõtumacia induceret ſchiſma in eccleſia. Quæ induc
D it domi. ad ea quæ fuerunt in concilio piſano geſta in. d. c. ſi papa. Sic enim fuit conciliũ congregatum ad deponendum ioan. 22. nõ propter hæreſim/ ſed propter incorrigibilitatem, quia erat venator & lubricus: vt refert dominus cataldinus de boncõpagnis in quibuſdam allegationibus factis in concilio piſano/ directis ioã. 23. Incorrigibilitas igitur erit cauſa ſufficiens congregandi concilium: & ad hoc eſt bonus tex. in. c. quorundã. 34. di. ponit henricus boich in. c. licet de elec. An autem ad papam deponendum/ infra late dico. Et intellige ꝙ non incontinenti habeat locum illa admonitio dic eccleſiæ: ſed demum quando delictum factum eſt publicum, tunc habet locum/ illud dic eccleſiæ id eſt cõcilio. Ita dicit abb. in. d. c. ꝓpoſuit. & videtur velle alexan. in. c. in nomine domini. 23. di. Ratio eſt, quia ſecundum abb. vbi ſupra vix poteſt accidere ꝙ ex peccato publico papæ non ſcãdalizetur eccleſia: iuxta illud propheticum ſi is qui eſt vnctus peccauerit, faciet populũ delinquere/ propter malũ exemplum: vt in. c. magnę de voto. Facit tex. in. d. c. ſi papa. ibi nihilominus innumerabiles populos cateruatim ſecum ducit primo mãcipio gehennæ/ cũ ipſo plagis multis in æternum vapulaturus.

& dicit abb. ibi in.d.c.propoſuit. De quo vi-
A de quod latius dico infra poſt materiã depo-
ſitionis in quæſtione quando dicatur ſcanda
lizari eccleſia. Et idem dico quando eſſet no-
torie ſimoniace electus in papam: ſed ſi nega
retur ꝙ ſimoniace/ adhuc iudicium eſt conci
lii vt dicit alex.in.d.c. in nomine domini. Si
igit̃ ſimonia eſſet occulte cõmiſſa (quia duo
tres vel quattuor tãtũ hoc ſciunt) tũc poſſet
moneri occulte & habere locum prima pars
denunciationis euangelicæ: & ſi monitus nõ
deſiſteret, q̃uis non eſſet publicum poſſet ta-
mẽ dici eccleſiæ id eſt deo (hoc eſt orari deus
pro eo ſicut dicit ibi oſtien. nam ipſemet pa-
pa eſt eccleſia: vt dicit egi.in. c. ſi. papa. 40.
di.) ſed non poſſet quo ad vltimam partẽ di-
ci eccleſiæ, id eſt concilio/ ex quo non eſt pu-
blicum: nec eſſet legitima cauſa congregan-
di concilium contra papã: licet alias in ſe deli
ctũ ſimoniæ ſit grauiſſimũ/ vt ſupra dictũ eſt.

SED QVAERO VL-
terius/ pone ꝙ obiicitur con
tra papã aliquis defectus ra-
tione cuius dicitur ꝙ non ſit
verus papa quantũcunq; re-
periat̃ electus a duabus parti
bus cardinalium (vt exẽpli gratia ſi dicatur
iudæus / non baptizatus/ paganus/ inimicus
vel perſecutor fidei noſtræ/ vel mulier/ vel a-
B lia exceptio quæ iure diuino vel naturali in-
fert eum nõ eſſe nec poſſe eſſe papam & per
quã inficitur ius habendi & poſſidendi) vtrũ
ex hoc debebit congregari concilium? Et vi-
detur prima facie dicendum ſi non negatur
electus à duabus partibus cardinalium & eſt
receptus/ ꝙ nõ poſſit opponi talis exceptio,
ex quo eſt in adminiſtratione: vt ponit inno.
& ioan.an.& cõpoſtel. in.c.licet de elec. quia
tex. ibi in cle. ne romani. §. ceterum/ prohibet
aliquam exceptionem opponi: & dictum eſt
aliquid ſupra. Quinimo nec exceptio hære-
ſis: vt in.c.ſi papa.40.di. ibi redarguere: quod
verbum denotat accuſationẽ ſecundum ala-
vin. inno. oſtien. compoſtel. ioan. an. & henri
cũ in.d.c.licet, & archi.in.d.ca.ſi papa & in.c.
vbi periculum eo.ti. Imo etiã nec poteſt ac-
cuſari de crimine hæreſis niſi quæ probari
poſſit: vt in.d.c.ſi papa. aut de crimine noto-
rio eccleſiã ſcandalizãte/ & de quo eſt incorri
gibilis: quia cõtumacia dicitur hereſis. 81.di.
ſi qui presbyteri. & contumax dicitur infide
lis. 38.di. nullus &.d.c.ſi papa ſecũdũ egi. bel
lamera: qui hoc notat in.d.ca. licet. De quo
aliquid alibi ſupra diximus in illo articulo ad
quem ſpectet congregare concilium, in quæ
ſtione quando ſunt duo vel plures comẽden C
tes de papatu/ verſi. quid ſi papa eſt electus a
duabus patibus &c.

¶ Vtrum autem crimen notorium ſcandali-
zans de quo eſt incorrigibilis poſſit obiici e-
tiam ad deponendum, alibi in loco proprio
infra latius dicetur: quia nõ procedit ſine du-
bio. Subdit etiam idem egi. ꝙ tunc erit iudex
competens concilium generale / ſecundum
archi.in.c.in fidei de hære.in.6. & ioan.an.in
nouella: ar. 17.di. §. hinc etiam. 2.q.7. nos ſi
incompetenter. §. his ita in fi. & abb. in ca. fra
ternitatis de hære. Et idẽ dicit quando ſunt
duo qui ſunt in diſcordia electi/ & neſcitur qs
ſit verus papa. allegat hugonem in.c. ſi duo
79.di. Quod dicunt verum doc.in.d.c. in fi-
dei/ papa viuo: quia eo mortuo ſucceſſor eſt
iudex ſecundum ioan. lauren. henri. & nota-
tur. 24.q.1.c.1. ſecundũ eundem egi. Quod
& tenet archi. ioã.an. & domi.in.c. in fidei de
hære.in.6. & infra latius dicetur in loco ſuo:
& diximus aliquid ſupra in illo articulo quid
ſi papa efficiatur furioſus vel demens &c. Ex
quo videtur ꝙ non poſſit ex prædictis cauſis
& exceptionibus congregari concilium: de
quo aliquid dixi ſupra in quæſtione illa ad
quem ſpectet congregare concilium/ in ver- D
ſi. ſed quid ſi papa eſt electus.

CIRCA iſtam difficultatem poſſet
fieri huiuſmodi diſtinctio ex dictis do
ctorum in.d.c.licet. ꝙ interdum papa
non eſt electus a cardinalibus/ ſed eſt merus
intruſus & occupator papatus per impreſſio
nẽ. interdum licet ſit electus a cardinalibus,
non tamen eſt electus a duabus partibus car
dinalium/ vel non apparet ꝙ ſit electus a dua
bus partibus. interdum conſtat ꝙ eſt electus
a duabus partibus, tñ de facto nõ eſt recept⁹
in papã quia obiiciũtur aliqua ratione quorũ
dicit̃ nõ eſſe bona electio & non recipitur in
papã. interdũ cõſtat ꝙ eſt electus & receptus
a duabus partibus, ſed obiiciunt̃ aliquæ exce
ptiones cõtra eũ. interdũ non excipitur cõtra
eũ ſed accuſatur. interdũ & vltimo conſtat ꝙ
eſt electus a duab⁹ partibus & receptus a car
dinalibus, ſed per metũ & impreſſionem.

¶ IN primo caſu (quando non eſt electus
a duabus partibus ſed eſt merus intruſus) nõ
ſolum poteſt contra eum excipi ſed debet o-
mni conatu eiici a pontificatu inthronizatus
apoſtaticus, & ob hoc poterit congregari cõ
cilium: vt in.d.c. ſi quis pecunia. 79.di.

¶ Secundo caſu (quando eſt electus ſed non
a duabus

a duabus partibus / vel ſi a duabus partibus
A non conſtat/vel ſecundũ abb. ſiculũ in.d.c.li
cet qñ electores non ſunt cardinales,& forte
cardinales proceſſerũt ad alterius electionẽ)
ſimiliter poterit contra eũ obiici ꝙ ſit iudæus
paganus/& ſic de aliis de quibus ſupra: quia
tunc virtualiter agitur cauſa papatus: quia ne
gatur papa,ex quo nõ cõſtat electum eſſe a
duabus partibus nec eſt recept⁹ & cardinales
proceſſerunt ad electionem & admiſſionem
alterius. Et tunc cauſa eſt diſcutienda in con
cilio.& ideo debebit congregari conciliũ per
c.ſi duo.79.di.

¶ Tertio caſu (quando eſt electus a duabus
partibus/ & tamen nõdum receptus nec ad-
miniſtrans) dicendum eſt ꝙ poterunt obiici
exceptiones quæ iure diuino vel naturali in-
ferunt ipſum non eſſe papã vel non poſſe
eſſe papam/& per quas inficitur ius habendi
& poſſidẽdi: quales ſunt illæ ꝙ ſit iudæus/ pa
ganus &c. Et ſimiliter ſi negantur aliqui ex e-
lectoribus fuiſſe cardinales/ſecundum abb.
in.d.c.licet in antepenul.col. Et erit ſufficiẽs
cã ad congregandum cõcilium. Non tamen
obſtabit ei ꝙ non ſit de numero cardinaliũ/
ſecundum eundẽ abb. in notabilibus: ſed be-
ne obſtabit ſi dicatur ꝙ eſt infans/mulier vel
furioſus &c. ſed intellige de furioſo tempo-
B re electionis,& non de eo qui poſtea effectus
eſſet furioſus: vt dicit dominus anto.in.d.ca.
licet. Iſtæ & ſimiles bene poſſunt obiici: exce
ptiones autem inferentes inhabilitatem iu-
ris poſitiui (vt ꝙ ſit coniugatus/vel ꝙ ſit mo-
nachus/ vel ꝙ ſit laicus) non poſſunt obiici.
Et de bigamo quidem hoc dicit anto.in.d.c.
licet. Et ꝙ exceptio ꝙ ſit vxoratus non poſ-
ſit opponi/facit quia in eccleſia orientali etiã
ſunt vxorati: vt in.c.cum olim de cleri.cõiu-
ga.31.di.c.nicena. De infante dicunt oſtien.
anto.& alii ꝙ poſſit obiici niſi ſpirituſancto
eſſet facta electio,quia non eſt capax ordinis.
non tamen põt opponi de nullitate actus ex
perſona agentium ſecundũ.d.anto.ibi in vl
ti.col.& cardi.in.25.q.& glo.1.in fi.& in.§.
cęterum in cle.ne romani. Quod intelligo
de exceptiõe act⁹ nulliter geſti ex inhabilita-
te perſonę actum gerẽtis: vtputa quia erat ex
cõicatus,vel aliquid tale. Sed ſecus ſi dicere-
tur ꝙ non eſſent aliqui ex duabus partibus
eligentium cardinales/vel ꝙ aliquis eorũ eſ-
ſet furioſus tpe electiõis/& ſic de ſimilibus in
habilitatibus a natura. Non tñ obſtat ſi exci-
piẽ ꝙ ſit facta in loco interdicto electio/ſecũ-
dũ cardi.in.c.1.in.6.quæſtiõe de poſtul. ꝑla.

& doc.in.c.vbi periculũ de elec.in.6.& doc. C
in.c.cũ inter eo.ti.cũ ſimil. De interdicto per-
ſonæ vide in.§.cęterum in glo.& immol.ibi
vbi de rõne diuerſitatis inter interdictũ loci
& perſonæ.& do.in.§.porro/in glo.c.vbi pe
riculũ. ¶ Et ita dicunt cõiter doc.in.d.c.licet.
& dixi aliquid ſupra vbi actũ eſt de exceptio-
ne hæreſis in papam / in pagi.149. ¶ Et cla-
rius procederent tales exceptiones qñ eſſent
notorię: quia poſſunt obiici vt ex dictis cauſis
congregari debeat concilium: quia iſtis caſi-
bus virtualiter agitatur cã inualiditatis tituli
ipſius papatus. Et quod dictũ eſt de cardinale
eligente furioſo/intellige de cuius furore ap-
te conſtaret: alias ſecus ſecundũ.d.anto.in.d.
c.licet. Item intellige niſi ſine eius perſona re
maneret numerus duarũ partiũ cardinalium
eligentium: quia talis exceptio non obſtaret
q̃tumcũqȝ electus nõdũ eſſet recept⁹ nec ad-
miniſtraret. Et de iſtis vide quæ late dicta ſũt
ſupra in quæſtione ad quẽ ſpectat congrega
re conciliũ in ſecundo caſu principali/ verſi.
ſed quid ſi papa eſt electus a duabus parti-
bus &c.

¶ VTRVM aũt hoc caſu poſſet obiici ꝙ
ſit notorie excõicatus & declaratus: licet
tex.in cle.ne romani velit prætextu ſimilis ex
ceptionis non poſſe retardari quominus fiat D
electio/&.c.licet tollat oẽm exceptionẽ/& li-
cet ſupra ſimpliciter ponẽdo exẽplum tenue
rim ꝙ non in eligẽte,in electo tñ iſte articul⁹
nõ procedit ſine dubio: cũ oſtiẽ.inno.ioã.an.
in nouella videantur velle ꝙ talis electus ſic
notorie excõicatus nõ ſit papa. Vnde ponen-
tes quęſtionẽ/nũero de electo a minori q̃ dua-
bus partibus cardinaliũ qui pro electo ſe ge-
rit & cui cardinales electores obediũt,ex quo
tã ipſe q̃ obediẽtes ſunt ipſo facto excõicati
(vt vult tex.in.d.c.licet) ſi poſtea ſuperuenit
maior cõcordia cardinaliũ ita ꝙ habeat duas
ptes/nũquid erit papa,dicunt ꝙ non: quia in
excõicato nequeũt cardinales accedentes cõ-
ſentire,cũ & ipſi ſint ligati eadẽ ſentẽtia cũ ip
ſo. Quod intellige verũ ſecũdum ioan.an.in
d.c.licet,niſi pri⁹ eſſet recõciliatus illis diſſen
tiẽtibus/& poſtea oẽs ẽt diſſentiẽtes de nouo
conſentirẽt & eligerẽt. Et ita videtur ſentire
oẽs in.d.c.licet: & ꝙ anteq̃ ſit reconciliatus &
abſolutus/non erit papa. Et pro hoc facit: q2
ſi aliter diceretur,ex eadẽ conſtitutione liga-
rẽtur & cõmodũ ſentirent/cõtra notata in.c.
quia fruſtra de vſur.cũ ſimil.

¶ Non obſtat.§.cęterum in.d.cle.ne romani
quia ibi tñ loquitur de eligentibus quibus

A nõ vult poſſe obiici de excommunicatione.
Imo ille. §.poſſet induci pro:quia ſi tantum
eſt prouiſum de excommunicatione ꝙ non
obſtet electoribus , ergo quo ad electum re-
manet in diſpoſitione iuris. & datur intelligi
(ex quo etiam de electo facile ſimiliter diſpo
ni potuiſſet) non prouidendo ꝙ in perſona
electi ius commune vendicet ſibi locum in
cõtrarium.l.1.in fi.ff.ad municipales.& ſi re-
maneret in diſpoſitione iuris,electio facta de
excommunicato eſt nulla.c.ad apoſtolicæ,&
c.fi.de cle.excõ.miniſ.c.cum inter.R.de elec.
& in .c.cum dilectus de cõſue.Facit quod di-
citur in prin.dictæ cle.inquantum vult rema
nere iura antiqua incorrecta . Sed certe hoc
parum facit:quia tex.§.cæterum loquitur de
quacunq; excõmunicatione ſuſpenſione vel
interdicto inſurgente aliunde q̃ ex ipſamet
conſtitutione.Secus in propoſito quãdo mi-
nor pars cardinaliũ elegiſſet.quo caſu tã ele-
ctus q̃ eligẽtes ſunt excõicati:vt in.d.c.licet.
¶Non obſtat tex.d.c.licet in fi.inquantũ vult
non poſſe opponi aliquã exceptionem:quia
debet intelligi pręterq̃ de exceptione inſurgẽ
te ex ipſamet cõſtitutione.Bar.in.l.1.ff.quod
vi aut clam bal.in.l.1.5.col.C. de cõdi. inde-
biti.ſalice.in.l. ita pudor. C. de adul. butrius
B in.c.item cum quis de reſti.ſpolia.ioã.de im-
mol.in.c.ex parte de offi.delega. & idem bu-
trius in. d.c. licet. Inde dicitur ꝙ perſona lo-
quens ſemper cenſetur excepta.l. inquiſitio/
ibi bal.C.de ſolu.glo.& bar.in.l.1.ff.de ſena.
& bar.in.l.ſi mercedem. §.ſi habitatoribus.ff.
de actione empti.
¶Item facit ꝙ vbi a iure vel ſtatuto tollũtur
exceptiones/nõ cenſetur ſublata exceptio in-
habilitatis perſonæ agentis. Et ideo admitti-
tur exceptio nullitatis ſententiæ ex defectu
perſonæ iudicantis(puta ꝙ non ſit iudex) li-
cet a iure dicatur ꝙ nulla exceptio admitta-
tur contra ſententiam:vt eſt glo.in cle. 1 . de
ſequeſ. poſſ. & fruc. Reſtringit tamen iſtud
dictum butrius in.d.c.licet in vltima colum.
quando non ſubeſt perſona cum qua poſſit
iudiciũ nullitatis agitari:vt eſt in papa.Quę
reſtrictio non placet:quia eſt contra dictam
glo.& doc.ibi & abb. hic, qui ſimpliciter lo-
quuntur.Et vbi a ſtatuto tollitur omnis ex-
ceptio/non cenſetur ſublata exceptio inhabi
litatis agentis:quia(vt dicit butrius in.d.c.li-
cet) actus electionis papæ non ſubiicitur ex
toto iuri poſitiuo , ſed procedit magis ſe-
cundum metum ius naturæ. & ideo admit-
titur exceptio ꝙ non eſt electus a cardinali-
bus: item exceptio ꝙ cardinales nõ conſen- C
ſerũt/& ꝙ q elegerunt nõ ſunt cardinales. Et
ſi a ſtatuto tollitur omnis exceptio contra in-
ſtrumentum/non erit ſublata exceptio ꝙ in-
ſtrumentũ/non eſt publicum:vt dicit bar. in
d.l.1.ff.quod vi aut clam:& refert etiam abb.
in.d.c.licet.Vbi ergo detrahitur qualitati ſu-
per quam ius ſe fundat quod tollit exceptio-
nes,ſemp talis exceptio poterit opponi:vt in
exceptione ꝙ non eſt electus a duabus parti-
bus cardinalium:vt ibi dicit abbas,& in.c.itẽ
cũ quis de reſti. ſpolia. Et propter ſimiles ex-
ceptiones quãtũcunq; fuiſſet admiſſus & re-
ceptus ab illis eum eligẽtibus(quia nulliter)
per concilium poterit agi ne adminiſtret &
ne admittatur & recipiatur per alios cardi-
nales.& ſi eſſet conciliũ congregatum,poſſet
per cõciliũ eiici & amoueri a pontificatu.
¶Et cum doctores in. c. licet dicunt ꝙ non
poteſt excipi ſed debet accuſari,mens eorum
eſt ꝙ illis caſibus non debet impediri in ad-
miniſtratione ſine concilio: quia accuſari nõ
poteſt niſi in concilio.d.c.ſi papa.40.di.&. c.
in fidei de hære.in.6.Et ideo vbicunq; conci
lium eſſet congregatũ,exceptiones quæ alias
opponi nõ poſſent ſine cõcilio(vt eſſet poſt-
q̃ eſſet electus a duabus partibus formiter
& receptus)tunc in concilio opponi poſſent D
& cõcilium procederet ſine alia accuſatione:
quia non ob aliud doctores in.d.c.licet volũt
ꝙ non poſſint obiici illæ exceptiones ſed de-
beat accuſari niſi ad hoc vt cõgregeť cõciliũ/
& per conciliũ declaretur ſi obſtãt vel nõ ob
ſtãt exceptiones illæ:nõ ꝙ ſine accuſatione p
conciliũ iudicari nõ poſſit. Et hãc credo eſſe
indubitatam mentem doctorũ in.d.c.licet.
¶Item ſi loqueremur de excommunicatione
contra electũ aliunde q̃ ex ipſa conſtitutione
inſurgente,poſſumus dicere ꝙ non eſſet bo
na conſequentia : contra electum a duabus
partibus non poteſt de ipſius excommunica
tione excipi/ ergo ipſius excõmnnicatio eius
electionẽ nullam non reddit.Patet inſtantia:
quia cõtra electũ confirmatũ / de crimine nõ
notorio nõ poteſt excipi(vt in c. conſtitutis
de appel.de cõceſ.præben.poſt electionẽ. §.
fi.de accuſa.c.accedens)& tñ illud crimẽ licet
occultũ electionẽ nullã reddit:vt in.c.cum in
cunctis. §.fi.de elec.Ad idẽ eſt quod ſupra di
ximus,ꝙ contra electũ a duabus partibus dẽ
hæreſi non poteſt obiici ſiue excipi,& tamen
electio facta de hæretico eſt nulla & poteſt
accuſari ſecundum inno . compoſtel . ioan.
an.& alios ſupra adductos in.d.c.licet.

A ¶ Ex quo patet ꝙ contra electum de excōica
tione inſurgente ex diſpoſitione.d.c.licet ſine
dubio poteſt opponi:quia virtualiter dicitur
electiōem fuiſſe nullam. Si vero opponatur
de alia excōicatione,tunc ſuper iſto articulo
egi.in.d.c.licet/prius videtur tenere cōtra in,
no.oſtien.& ioan.an.quia licet in inferiorib⁹
electionibus a papali electio facta de excōi,
cato ſit nulla(per.d.c.cū dilectus,& per.c.illa
&.d.c.cū inter de elec.)tñ ſecus dicit videri di
cendū in electo ad papatū/per tex.in.fi.d.c.li
cet: qui prohibet omnem exceptionē. Item
quia licet excōicatus quo ad cętera videatur
poſitus extra eccleſiam,tñ(dicit ipſe)reuera
adhuc eſt intra eccleſiam.& ideo ſi ſit occul,
tus,facit oīa quæ rōne publici officii ad eū
in eccleſia pertinent:vt in.c.ad probandū de
re iudi.cum ibi notatis.Imo & excōicare po
teſt:vt not.inno.in.c.ſi vere de ſen.excom.ar
gumēto.24.q.1.In ſūma. Et ideo dicit ꝙ ex,
cōmunicatio non adimit titulū beneficii ex,
cōicato,licet ſuſpēdat eum ab officio & per
ceptiōe fructuū:vt in.c.veritatis de do.& cō
tu.notat.in.c.poſtulaſti in.1.glo.de ele.ex,
cō.mini.& in.c.cū bonæ de æta.& quali.in
glo.fi.Imo valet collatio per ordinariū facta
excōmunicato:vt not.guiliel.de mōte laudu
no in cle.auditor in glo.fi.de reſcrip.& in cle.
B 1.de relig.domi.ſuper verbo fortius.de quo
in.c.ad apoſtolicę de cle.excom.miniſ.poſt
glo.& cardi.conſilio.40.Facit ēt in propoſito
quod dr̄ in.d.c.ſi vere de ſen.excō.ꝙ iniiciēs
manus violētas in clericū excōmunicatum/
incidit in pœnā canonis ſi quis ſuadēte.17.
q.4.ſi aūt eſſet extra eccleſiam percuſſus/per
cutiens non eſſet excōicatus: vt videmus in
clerico hæretico.4.q.1.c.ꝙ autē. Adducit ēt
ꝙ ſicut actus ciuiles ſunt interdicti excōicato
actiue ita & paſſiue:vt iuribus ſupra allega,
tis.igitur ſicut excōicati ēt publice non ſunt
actiue prohibiti ſed permiſſi hanc electionē
de papa celebrare(vt in.d.§.cęterum/cle.ne
romani)ita nec paſſiue quominus eligi vale
ant.Et adducit ꝙ bñ faciunt dicta per cōpo,
ſtel.quæ ponit glo.1.in.d.§.cęterū.Et ex his
in principio videtur velle ꝙ non poſſet obii
ci contra electum in papā a duabus partibus
non receptum/ꝙ ſit notorius excōicatus.Re
fert tñ oſtienſem & ioan.an.dicere ꝙ ſi talis
excōmunicationis vitium eſt occultū eccle,
ſia de hoc non iudicabit: vt in.c.ſicut de ſi,
mo.ſed cauere debet ſic electus ne ędificet ad
gehennam:vt in.c.per tuas de ſimo.nam ig,
norantia probabilis excuſat,non autē craſſa,

vt in.c.ad apoſtolicę de cle.excom.miniſ.
¶ Ex qbus ſic collectis inferri videtur ꝙ ele, C
ctio facta de papa excommunicato non defi
cit in ſuis naturalibus,& ꝙ per cōſequens vi
detur valere:quia exceptiōes a iure poſitiuo
ortum trahētes non videntur inferiores ele,
ctiones inficere ſecundū eum. Qui finaliter
reſidet in contraria opinione(& ſic cum in,
no.oſtien.& ioan.an.)ea potiſſimum ratione
quia ſecundū iura antiqua ille qui iniuſte &
ſcienter dignitatem occupat abſq; canonico
titulo/reddit ſe ipſo iure inhabilē ad eandem
ſic ꝙ electio facta de eo amodo (maxime in
illa vacatione) ad huiuſmodi dignitatem
eſt nulla:vt legitur & notatur in.c.dudum de
elec.&.c.cōmiſſa.§.1.de elec.in.6.& ita ob,
ſeruat cancellaria ſecundū eum.ergo p cōſen
ſum illicitum & occupationē iniuſtā papatus
a minus canonice electo factā ſic electus con
ſentiens & occupans factus eſt ſaltē pro illa
vice inhabilis & ineligibilis ad papatū: cum
prædicta iura antiqua non reperiātur corre,
cta.Si enim ad aliqua iura ſpecialia inhabili,
tat excōmunicatio ipſum excōicatum,quod
eſt maius/quod dignius quod potētius/quod
ſpiritualius/quod periculoſius ius in hoc ſe,
culo q̄ papatus.item quid flagitioſius/qd dā
nabilius/ quid maiori pœna dignū,q̄ crimē D
quod directe contra deum/contra totā eccle,
ſiam/contra totum populū chriſtianū & fidē
ipſam cōmittitur in occupatione papatus,ex
qua ſchiſma vniuerſale & infinita animarū
picula oriunť. ¶ Non obſtat ꝙ iura poſitiua
papā non ligent:quia dū agitur de iſta pœna
cōtrahēda ſupponiť ꝙ nō eſt papa:& dr̄ plus
ꝙ ipſa pœna cōtracta/papa amodo in illa va
catiōe eſſe nō pōt.ex qbus dicit opinionē ino.
oſtiē.& ioā.an.verā.Ex quo ſeqtur ꝙ ſicut qñ
obiiciť ꝙ eſt notorie iudæus/nō baptizat⁹ &
ſimile/ex dictis cauſis debet cōgregari conci,
liū,ſic et ſi obiiciatur ꝙ eſt notorie excōicat⁹.
Quæ concluſio mihi videtur dubia: & non
minus periculoſa q̄ alia de ſimonia quam ſu
pra retuli,& credo ꝙ deceperit egidium au,
thoritas inno.oſtien.& ioan.an.ſupra relata.
¶ Sed cum reuerentia/caſus & quæſtio ip,
ſorum eſt longe diuerſus:quia ipſi loquun,
tur in excommunicatione cauſata ex ipſamet
cōſtitutione cap.licet: & ideo non eſt mi,
rum ſi tunc electio facta de eo ſic excom,
municato/ſit nulla & poſſit contra eum
excipi de tali excommunicatione. & hoc
etiam tenet ibi.d.anto.in.d.c.licet/in penul.
colū.ibi admittetur etiam exceptio permiſſa

A ex capite iſtius ſtatuti. Et maxime ꝓcedit co-
rũ concluſio: quia. c. licet/ nõ ſolũ excõmuni-
cat talem electũ a minori parte, ſed etiã eũ re
cipientes. Vnde etiã quia contra formã illius
capituli erat primo electus/ & electio reperie
batur nulla, nõ poteſt per acceſſum validari:
quia & accedentes tanq̃ cõmunicantes & re-
cipientes excõmunicantur per eandem cõſti
tutionẽ. c. licet. Ideo non mirũ ſi poteſt cõtra
talem ſic ſe gerentẽ pro papa/ excipi ꝙ ſit ex-
cõmunicatus: quia virtualiter opponitur cõ
tra eum ꝙ non eſt canonice electus/ ſed con
tra formã ipſius conſtitutionis in cuius pœ-
nam incidit, & ipſum non eſſe papam. Et
ideo non mirum etiam ſi ad cognitionẽ ipſi-
us exceptionis dicitur debere congregari cõ
cilium, cuius eſt cognitio cũ agitur cauſa pa-
patus: vt in. c. ſi duo. 79. di. ¶ Sed non ſic ſim-
pliciter loquendo eſt vera iſta concluſio in
qualibet exceptione excõmunicationis aliũ-
de inſurgente. Et ideo non credo ꝙ poſt ele-
ctionem formiter factam a duabus partibus/
poſſet obiici contra papam ꝙ ſit notorie ex-
cõmunicatus: ſiue ꝙ propterea electio ſit nul
la quia facta de excõmunicato. Et credo ꝙ. §.
cæterũ in cle. ne romani (qui prouidet circa
electores) in ſua ratione virtualiter imo mul
B to magis prouideat in perſona electi ꝙ non
poſſit obiici de excõmunicatione. Patet ratio
eius quod dicit. d. anto. in. d. ca. licet de electo
per ſimoniã, cui non poteſt opponi ꝙ ſit ele-
ctus per ſimoniã (per glo. in. c. ſi quis pecu-
nia) & tamen cardinales poſſent accuſari de
ſimonia: vt in. c. ſi tranſitus. 79. di. &. d. glo. in
d. c. ſi quis pecunia: & dicit anto. & immol. in
d. c. licet, & dictũ eſt ſupra, & hoc propter ma
ius periculum quod eſt in perſona electi q̃ e-
ligentiũ. Ideo ſecũdũ quod dicit illa glo. etiã
ſi probata eſſet ſimonia contra cardinales, li-
cet poſſent ipſi puniri/ non propterea poſſet
papa deponi, de quo alias latius dicetur.
¶ QVARTO caſu (quando eſt electus
a duabus partibus & receptus) etiam ſi obii-
ciantur aliquę exceptiones iuris naturalis vel
diuini (vtputa ꝙ ſit mulier vel furioſus) q̃-
uis iſtæ inficiant ius poſſidendi, non poterũt
opponi ſed bene poterit accuſari/ ex quo eſt
receptus & poſſeſſor. Licet dominus anto.
ſimpliciter dicat ꝙ poſſet opponi ſimiles ex-
ceptiones/ nec aliquid dicat quid ſi ſit poſſeſ-
ſor, tamen ita cõmuniter dicunt doc. in. d. ca.
licet: vt plene ibi per abbatem. In caſibus ta-
mẽ pręmiſſis crederem (vt ſupra proxime di
co) & etiã ſi eſſet notorius hæreticus/ & tene-
retur concilium/ & concilium a ſe procede- C
ret, ꝙ poſſet de illis excipi quantũcunq; eſſet
receptus/ ex quo eſt præciſus ab eccleſia: quia
nullo tempore poteſt eſſe papa, & ſufficit ꝙ
notoriũ allegetur: vt alias ſupra dixi per cle.
appellanti. Nõ vt ex ſola oppoſitiõe exceptio
nis ſtatim amoueat: ſed vt cõciliũ cognoſcẽ
do decidat. Et vide quę dicta ſunt ſupra in ar
ticulo quis congregat concilium circa finẽ.
¶ DE quinto caſu (quando per viam accu-
ſationis proceditur) dicetur infra in propria
quæſtione.
¶ SEXTVS & vltimus caſus (videlicet
quando eſt electus a duabus partibus & rece
ptus ſed per impreſſionem) depẽdet ex hoc
ꝙ ſi electio per impreſſionem & metum fa-
cta tenet, non videtur requirenda concilii
congregatio niſi ad cognoſcendum de qua-
litate metus, & an veniat reſcindẽda vel pur-
gandus metus, quia eſt verus papa: ſi nõ te-
net, videtur requiri congregatio ſaltem ad iu
dicandum ſuper nullitate electionis, & tunc
videtur tractari cauſa papatus, iuxta. c. ſi duo
79. di. de quo articulo infra late dicetur. ¶ Eſt
tamen aduertendum ꝙ licet poſt electionem
nõ poſſint opponi exceptiones inhabilitatis
inſurgentis ex iure poſitiuo, tamen ante ele- D
ctionem celebratam bene poteſt obiici cõtra
illũ quẽ cardinales vellent eligere in papã ex-
ceptio inhabilitatis inſurgẽtis ex iure poſiti-
uo: vt homicidii/ vel ꝙ ſit baſtardus ſiue no-
thus ſeu mãſer/ vel exceptio adulterii vel for
nicationis notorię, iuxta. c. veſtra de coha. cle.
& muli. vel ſimiles, iuxta. c. accedẽs de accuſa.
&. c. inter dilectos de exceſ. prælat. ¶ Iſtã con
cluſionẽ ponit hugo & refert alex. in. c. ſi quis
pecunia in glo. 1. in prima cõcluſione. 79. di.
Et ratio poteſt aſſignari quia facilius impe-
dit promouẽdus q̃ deiiciatur iã ꝓmotus. 25.
q. 1. §. vl. e. ex tenore/ ibi glo. de tempo. ordi.
Tamẽ in contrarium facit tex. in. §. cęterum
in cle. 2. de elec. vide quod dico ſupra pro-
xima quæſtione/ incipit vtrũ aũt hoc caſu.

NVNC ad principale dubiũ (vtrũ ele
ctio papæ facta per impreſſionẽ ſit nul
la vel nõ) procedendo per cõtraria pri
mo videt ꝙ electio teneat: q gesta per metũ
tenẽt, ſed veniunt reſcindẽda per actionẽ q̃
metus cauſa. ff. &. C. quod me. cau. c. abbas &
c. ad audientiã eo. ti. 15. q. 6. authoritatẽ. ff. de
dolo. l. eleganter. C. de inutilibus ſtipulatio-
nibus. l. dolo per cy. quod ſi eſt in inferioribus
electiõibus ꝙ tenẽt, eo magis in papali ꝓpter
periculũ. ¶ Secũdo facit ꝙ electio papalis eſt

exempta ab omnibus formulisnec aſtrin-
A gitur ad aliquas formas. Vnde dicit tex. in.c.
licet in fi.ꝙ in electione facienda de romano
pontifice ſtatuitur aliquid ſpeciale pluſq̃ in
aliis electionibus. intantum ꝙ ſufficit ꝙ
valeat iure naturali licet non valeret alias de
iure poſitiuo ſecundum inno.in ca.quod ſi-
cut de elec. Cum ergo in alis electiōibus ge-
ſta per metum teneant(vt dicit cardi.in.d.ca.
abb.)ſequitur ꝙ tanto magis in electione pa
pæ debeāt tenere nec debeat dari in ea reſciſ
ſio.item quia deeſt ſuperior ad quem poſſit
haberi recurſus: vt in.d.c.licet in.fi. Metus au
tem non tollit naturalem conſenſum.l.mu-
lier.§.penul.ff.quod metus cauſa.l.ſi cũ exce
ptione.§.qui vim intulit.ff.eo.ti.C.de inuti-
libus ſtipulationibus.l.dolo,iuncta.l.obliga-
tionum ſubſtãtia in fi.ff.de act. & obli.& de
baptiſmo.c.maiores.§.ſed obiicitur.23.q.4.
diſplicet.&.15.q.1.merito.&.c.ſacris/ quod
metus cauſa,cum ſimil. ¶ Tertio facit tex.in
c.licet de elec.qui tantũ requirit electionẽ fie
ri a duabus partibus,& vult non poſſe oppo
ni aliquam exceptionem: ergo nec exceptio-
nem ꝙ per metum elegerint.& cũ tantum re
quirat conſenſum duarũ partium, etiã ſi me-
tus interuenit eſt ſatisfactũ verbis: quia me-
tus non tollit cõſenſum,d.l.mulier.§.penul.
B ff.qđ metus cã.&.d.c.maiores de baptiſmo.
¶ Quarto facit ꝙ ſufficit ſubſtantialia inter-
uenire in actu vt actus teneat.ff.de confir.tu-
to.l.naturali.§.ſi quæratur.vnde aditio & re-
pudiatio quæ a ſolo conſenſu dependent,li-
cet per metum fiant tenẽt.d.l.ſi mulier.§.me
tu / &.§.ſi coactus,quod metus cauſa. Sic
ergo cũ tantum requiratur conſenſus duarũ
partium in electiōe papæ, ſufficit alterius ſpe
ciem(videlicet vel liberi vel coacti)interue-
nire: argumento notatorũ p bar.in.l.1.ff.de
verb.obli.vel ſaltem caſus erit omiſſus & re-
manebit in diſpoſitione iuris.l.commodiſſi-
me.ff.de lib.& poſthu. Igitur ſi non dixit tex.
c.licet ꝙ eſſet nulla ſi conſenſus fuiſſet coa-
ctus,ſtandum erit ſicut in aliis actibus/in qui
bus geſta per metũ regulariter tenent de iure
d.c.abbas.c.1.& ibi glo.per locum a ſpeciali/
quod metus cauſa in.6. ¶ Quinto inducun-
tur pro hac parte iura in materia electionis
papæ loquentia. Et primo tex.in.c.ſi quis pe-
cunia.79.di,vbi ſub vna determinatione pe-
cunia humana gratia & tumultus proferun-
tur.l.iam hoc iure.ff.de vulg.& pupil. Eodẽ
modo.c.in nomine domini.23.di.in.§.ſi qs
cõtra. Ad idẽ.c.vbi periculũ in.§.preterea.

vbi licet arctet & inhibeat & pœnã adiiciat, C
tamen vltra non progreditur annullando: ar
gumento notatorũ.l.non dubiũ. C.de.ll. Itẽ
eo.ca.§.cęterum: quia ibi loquitur de arcta
tione iuris & hominis, quæ tamen electio-
nem nullam non reddit. Facit ꝙ ita aduerſa-
tur libertati neceſſitas iuris ſicut & hominis
l.libertas in prin.ff.de ſtatu hominum. ¶ Itẽ
facit ꝙ in electione papæ multa ſunt ſpecia-
lia introducta / inter quæ non eſt ꝙ electio
facta per metum ſit nulla: ergo ſtabit ſicut in
cęteris electionibus.2.q.5.conſueuiſti.&.c.
inter corporalia de trãſla.prǽla. Ergo valebit
electio.c.quod ſicut/ibi inno.de elec.c.abbas
ibi cardi.quod metus cauſa.

¶ IN contrarium facit: quia verior vide-
tur opinio ꝙ metus & impreſſio in electio-
nibus prælatorum viciant electiones ipſo iu-
re.quod probatur per.c.oſius/ &.c.bonæ el
1.&.c.quiſquis/&.c.quod ſicut de elec.& per
notata per inno.oſtien.compoſtel.ioã. an. &
alios in dictis iuribus.& per notata.6.q.1.ſi
quis per glo.& archi.& in.c.inſinuante q cle.
vel.vo.per glo.& doc.&.79.di.c.1.per hug.
& archi. Item facit quod dicit inno.in.d.c.li-
cet in glo.1.in verſi.ſi tamen interueniſſet im
preſſio in addi. ¶ Induci etiam poteſt pro iſta
parte tex.in.c.in nomīe domini.23.di.in.§. D
ꝗ ſi prauorũ.&.§.ꝙ ſi qs/ ibi populari timul
tu/& ibi cõcordia canonica,canonica.n.non
eſt quę fit contra canones,cuiuſmodi eſt quã
do interuenit metus & coactio.6.q.1.ſi quis.
¶ Ad idem etiam facit ꝙ electio ſi fit per me-
tum & impreſſionem/dicitur facta contra li-
bertatem eccleſiaſticam: quia affert impedi-
mentum perſonis eccleſiaſticis. Facit tex.in
d.c.quiſquis de elec.

¶ Ad idem facit ratio tertia quã adducit pe.
flandrinẽſis/cardi.ſancti euſtachii in qbuſdã
allegationibus de electione vrbani.6.factis.
qui dicit ꝙ actus qui a ſolo libero cõſenſu to
tale ſuum eſſe recipit/per ſuperadditam vio-
lentiam vel impreſſionem ipſo iure redditur
nullus: ſed electio papæ a ſolo cardinalium
arbitrio & libero conſenſu recipit totaliter &
perfecte ſuum eſſe completum: ergo per vio
lentiam & impreſſionem ipſo iure redditur
nulla. Maior propoſitio declaratur. nam licet
regulariter contractus & ſimiles actus ſi per
vim vel impreſſionem fiant valeant ſed de-
beant retractari per ſuperiorẽ(vt per totũ.ff.
&.C.quod metus cauſa: & declarat glo. in d.
cap. abbas / quod metus cauſa) hoc vt
ipſe dicit contingit propter duas cauſas.

A Prima eſt quia contractus huiuſmodi non recipiunt perfectionem ex ſolo libero arbitrio: ſed ad promisſionem quidem neceſſaria eſt executio / quæ eſt promiſſi obſeruatio: ad venditionem autem donationem & ſimiles contractus traditio rei. ff. quod metus cauſa. l. metum. §. quod licet / &. §. volēti. eo. ti. c. ad audientiam. de renun. c. quidam. de cōſue. ex literis. de rei vendi. l. quotiens. Et de hoc notatur de ſpōſa duorum. c. tuas in glo. prima. ¶ Secunda ratio eſt quia in iſtis adiri poteſt ſuperior qui de metu cognoſcat. l. 1. ff. quod metus cauſa. in illis autem qui ex ſolo libero cōſenſu recipiunt totale & cōpletū ſuū eſſe / hoc non vēdicat ſibi locum. illi enim actus ſi in eis interueniat vis vel metus / ſunt ipſo iure irriti. Et ratio eſt: quia cōſenſus nō eſt / ſi eſt vulneratus & infectus per adiūctionē violentiæ, & ſuū nō poteſt producere effectum in eſſe. ¶ Adducit etiā ſimile in excommunicatione, quæ trahit ſecū totalem ſuū effectum, & ideo non ſuſpenditur per ſuperuenientem appellationem: quia vel ſtatim trahit ſecum executionem, vel ſtatim eſt nulla: de appel. paſtoralis. de ſen. excom. cum non ab homine. &. c. venerabilibus eo. ti. in glo. & poſt diffinitiuam in. 6. Secus in aliis quæ nō

B ſtatim habent ſuum effectum ſeu ſuum cōpletū eſſe / ſed neceſſaria eſt executio. Et iſta licet teneant / tamen ſuſpenditur eorum executio & ipſorum effectus per appellationē. Et ſi iuſta reperitur, caſſatur eorum effectus: vt. ff. ad turpilianum. l. 1. de offi. delega. paſtoralis. & de appel. per totū. ¶ Item ſimile: quia actus qui per ſe ſortiuntur totalem effectum ſuum. (ita ꝙ non eſt neceſſarium ſuperioris miniſterium) non impediuntur per iuramētum de non agendo. Alii vero actus qui ad conſecutionem ſui effectus miniſterio ſuperioris indigent, per iuramentum de non agēdo vel faciendo / effectualiter impediūtur: vt notat plene ioan. an. in. c. dilecto de præben. & de regu. iur. quod ſemel / in nouel. in. 6. Electio aūt papæ ex ſolo libero conſenſu cardinaliū eligentium & electi producit effectum completum, nec expectatur ſuperioris confirmatio: quia non eſt ſuperior ad quem poſſit haberi recurſus in. d. c. in nomine domini / & d. c. licet. Et ex quo cardinales non poſſunt quærere de meritis perſonæ electæ (vt. d. c. licet) nec de electionis forma (vt in. c. cum nobis de elec.) nec de meritis perſonarū eligētium (vt in. d. cle. ne romani) debēt ſaltem de efficacia & veritate electionis quærere. glo. magna. 8. q. 1. ſi ergo. & inno. in. c. quod ſicut de elec. C

¶ Ad idem facit quod in pluribus ſimilibus caſibus videmus / in quibus non ſufficit ſolus conſenſus naturalis niſi cum qualitate libertatis, patet in matrimonio carnali de ſponſa. cum locum / &. c. veniens / &. c. requiſiuit / &. c. gemma eo. ti. 27. q. 2. ſufficiat. ff. de ritu nup. l. non cogitur. C. de ſponſa. l. fi. Et procedit argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale: vt in. c. inter corporalia de trāſla. prę la. ¶ Simile etiam videmus in dote / ꝙ requiritur cōſenſus liber. ff. quod metus cauſa. l. mulier. §. ſi duos. Simile in ingreſſu religionis / & ſic in matrimonio ſpirituali. 34. q. 2. nō ſatis. & quod metus cauſa. c. 1. Itē in voto. 32. q. 1. integritas. 15. q. 1. nō eſt. de voto. c. licet. Item in teſtamento: vt. C. ſi quis aliquem teſta. prohi. l. 1. ff. de teſta. l. teſtamentum in. fi. argu. C. de ſacroſanc. eccle. l. 1. Item in alienatione rerum eccleſiaſticarum. 16. q. 1. in canonibus. de iureiuran. peruenit el. 1. Item in manumiſſione. ff. qui & a quibus. l. 3. &. l. ſi priuatus. Itē in confeſſione. 15. q. 6. c. 1. 31. q. 2. lotharius. ff. de quæſtiōibus. l. 1. §. diuus. & de confeſ. c. ſi. poſt prin. primę glo. Item in datione iuriſditionis: vt. ff. de iudi. l. 2. §. 1. & ff. de appel. l. conſtat. Et in multis aliis ſimilibus caſibus qui poſſunt colligi ex doctoribus in. d. ca. abbas quod metus cauſa, maxime modernioribus. D

¶ Item pro iſta parte facit ꝙ geſta per metū nō valent ipſo iure quādo iura nō prouident de beneficio retractādi: vt. ff. quibus ad liber. procla. non licet. Simile eſt in electione papæ: quia deficit ſuperior ad quem poſſit haberi recurſus: vt. d. c. licet. ¶ Et pro iſta in effectu cōcludit etiam pe. flandrinen. cardi. ſancti euſtachii in quodam ſuo tractatu facto occaſione ſchiſmatis exorti tempore vrbani ex rationibus pręmiſſis. Qui etiam adducit ꝙ inter actus humanos papæ electio eſt ex libero cardinaliū eligentiū & electi cōſenſu, & inde ſuum eſſe completū recipit. Et ratio eſt quia licet cardinales ſint in eligēdo miniſtri, tamē in inſtanti quo conſenſus canonice eligentiū & electi inuicem coniunguntur, deus dat electo ſuum locum & plenariam regiminis poteſtatē in mundo: vt patet ioan. vlti. & math. 16. & de elec. ſignificaſti. de maio. & obe. ſolitæ. Et propterea alibi dicit tex. ꝙ eius poteſtas non eſt ex homine / ſed a deo. de iudi. nouit. de tranſla. prę la. c. 1. qui filii ſint legi. per venerabilē. Et licet a deo ſit omnis poteſtas,

A tamen hæc ſola eſt quæ immediate ab eo pro
ceſſit: vt notatur in.c.1.de tranſla.præla.c.2.
in glo.1.& per inno. de foro compe.ca. licet
el.1.& paul. in cle. præſenti de cen. Nefas au
tem eſſet dicere ꝙ deus (qui eſt ſumma veri-
tas/ſumma puritas/ſumma ſimplicitas) actui
per vim extorto ac a iure diuino & poſitiuo
damnato ſuam poteſtatem daret in mundo
cum qua habet concurrere gratia ſpiritusſan
cti: vt ſatis probat̃.1.q.1.gratia/&.c.ordine/
&.c.ſicut, & fere per totam illam quæſtionẽ.
57.di.ſi quis in ægritudine: de cõſecra. di.4.
ſolet. de baptiſ.c.maiores. Adducit etiam pro
ſingulari tex.in.d.c.in nomine domini: pon-
derans & deducens effectũ ſingulorum ver-
borum, ex quibus dicit apparere ibi tex. ꝙ ele
ctio eſt ipſo iure nulla.

¶Ad quod facit quod ponit bal. in.l.1.§.ſed
& q domini.C.de latina liber. tollen. vbi col-
ligendo vnum notabile (videlicet ꝙ nõ licet
illudere populo) inducit contra cardinales
qui dicunt coronaſſe papam fictitie, dicentes
per metum feciſſe/quia interdum eſt licitum
fingere.l.1.§.fuit.ff. de dolo. Et ibi videtur
velle ꝙ non valeat electio per metũ. & ſi non
valet electio/non valet coronatio: quia non
poteſt quis intrare ad apoſtolatũ niſi ſors ele
B ctiua cadat ſuper eum ſicut in electione mat
thiæ. Quia enim ibi requiritur voluntas/ſi
quis per totam vrbem portaretur a populo
& clero coronatus tanq̃ papa, non tamen eſ-
ſet papa: quia electio papæ eſt potius diuina
q̃ humana. & ideo alias niſi per iſtud oſtium
intretur/impoſſibile eſt ad papatum perueni
ri: vt ipſe dicit. Licet idem bal. cenſuerit ele-
ctionem vrbani.6.validam/& nõ adeo meti
culoſam vt inficeretur. in ru.ſi quis aliquẽ te-
ſta.prohi. Sic etiam dicit bal. in.l.cum te per
illũ tex.C.de pignori. ꝙ ſi papa alias fuit ele-
ctus ſpõte a cardinalibus ſed poſtea per me-
tum coronatus/non propterea vitiatur præ-
ambula electio: quia licet alias actus ſubſe-
quens voluntarius purget metum (vt in.l.2.
C.quod metus cauſa) tamen ſubſequens me
ticuloſus non inficit actum principalem præ
cedentem ſpontaneum. Quod etiam tenet
& ſequitur alex. de immol. in.d.l.2. qui indu
cit ad quæſtionem e conuerſo ꝙ ſi electio
fuit nulla quia per impreſſionem facta & co
ronatio ſpontanea/per coronationem purga
tur metus. Quod an ſit ſimpliciter verum, vi
de quod dico infra in.6. ſequenti charta/in
quæſtione quæ incipit, item alia quæſtio ſup
poſito &c.

¶EX his articulus redditur dubius vtrum
electio dicatur nulla vel non. Et ſi quis vellet C
replere chartas in hac materia, multę reperiã
tur allegationes clariſſimorũ virorũ quæ fa-
ctę fuerunt tempore ſchiſmatis vrbani ſexti,
quæ ſunt inter ſe contrariæ: de quibus facit
mentionẽ abb. in.c. licet in glo. in verbo exce
ptione de elec.

¶Pro nũc tantum referam ſuccincte aliquas
concluſiones egidii. Prima eſt ꝙ ſicut in aliis
electionibus leuis metus vitiat electionẽ (vt
notatur poſt glo. & oſtien. in.c. inſinuãte qui
cle. vel vo. & in.c.ſi quis.1.q.6.ibi archi. & in
c.quiſquis de elec.) idem erit & in papali ele
ctione propter maius periculum: vt in.c. vbi
periculum de elec. in.6. & in.c. fundamenta
in.§.decet eo.ti. & li. & quia plus aduerſatur
metus in hac electione papali eccleſiaſticæ li-
bertati/& maior eſt offenſa & culpa inferen-
tium metum: vt patet in ratione.c.quiſquis.
Ex quo ſequitur ꝙ quęcunq; minę laicorum
& quicunq; metus quorũ terror turbaret ſeu
impediret eccleſiaſticã libertatem quã in ele-
ctione iura requirũt ſiue in tractando ſiue in
deliberando ſiue in eligendo, vitiarent papa-
lem electionem. Ita egi. in.d.c. quiſquis/ver-
ſi. cum igitur in.7. quæſito/iuncto.14. quæ-
ſito. Quod intellige dummodo non eſſent D
minæ omnino vanæ ſiue metus omnino va-
nus qui diceretur mouiſſe animũ eligentiũ.
l.ſi quis ab alio.ff. de re iudi. ibi vani timoris
nulla eſt ęſtimatio. Nam tunc vix crederetur
eligentibus dicentibus ſe timuiſſe vel liberta
tem in tractando deliberãdo vel eligendo nõ
habuiſſe vel perdidiſſe/niſi haberẽt alias præ
ſumptiões pro ſe. Sic ergo medius timor qui
in aliis non ſufficeret, ſufficit in electionibus
& etiam in papali. Ex quo videtur ꝙ verior
ſit opinio illorum qui dicunt etiã in inferiori
bus electionibus ꝙ electio per metum facta
ſit nulla. Et ita ponitur in.d.c. quiſquis. & idẽ
glo. in.c. abbas quod metus cauſa. & in.c. bo-
næ el.1. de ele. Facit tex. in.c. dilectiſſimi.8.q.
2. & in.c. in nomine domini.23.di. & in.c.
vbi periculum in.§. cæterum de elec. in.6. &
tenet anto. in.d.c abbas. Et eſt ratio quia ſunt
aliqua in quibus exigitur libera voluntas, &
ſic non ſimplex ſed cum qualitate libertatis.
& tunc licet coacta voluntas ſit voluntas/ta-
men non eſt libera: ideo inficit caſus in qui-
bus exigitur libera voluntas. Huiuſmodi e-
nim eſt actus electionis: vt in.d.ca. quiſquis/
&.c. vbi periculum. Sicut in ſimili dicitur de
ingreſſu religionis: vt in.c.1. qđ metus cauſa.

& in matrimonio: vt in.c.cum locum deſpō-
A ſa.cum ſimil. Igitur electio per metum facta
erit ipſo iure nulla. Facit quod notat glo.23.
q.5.notificaſti/ibi directa voluntas id eſt libe
ra. Et ita ponit.d.anto.in.d.c.abbas: quicquid
dixerit cardi.ibi & in.c.licet de elec. Et cū an-
to. ſentit abb.ſiculus cum modificatione in
d.c.licet,& in.d.c.quiſquis,&.d.ca.abbas. Et
facit deciſio.358.incipit item fuit dubitatum
de illo/in ti.de renun.allegat.c.in nomine do
mini.23.di.&.77.di.c.1.inno.& oſtien.in.c.
quod ſicut de elec. Licet inno.fuerit ſibi con-
trarius: quia in.c. quiſquis tenet ꝙ electio ſit
nulla,in.c.quod ſicut dixit contrarium ꝙ nō
ſit ipſo iure nulla: vt refert abb.ſiculus in.d.c.
quiſquis in glo. ¶ Quæ concluſio in papali
electione procedit clare quando metus eſt il-
latus electoribus de eligendo certum: quia
tunc eſt cōtra propriam rationem vocabuli.
nam eligere eſt vnum de pluribus volunta-
rie capere. Vnde non eſt electio vbi non eſt
voluntas libera.23.q.5.ad fidem,&.d. c. vbi
periculum.§.caterū. vbi dicitur ꝙ ceſſat ele
ctio vbi amittitur libertas eligendi. Et hoc di
cit abb.in.d.c.licet/& in.d.c.abbas.& adducit
ad electionem factam de rectore per ciuita-
tē compulſam a tyranno, de quo per bar. in
trac.de tyranno.

B ¶ Et hanc concluſionem(ꝙ electio papæ per
metum facta ſit nulla) tenet idem egi. in con
ſi.97.(incipit quæſtiones) ſequendo opinio-
nem illorum qui hoc concluſerant in conci-
lio auinione celebrato per cardinales tēpo-
re ſchiſmatis. tum quia iura quæ generaliter
dicūt ꝙ electiones per metum factæ ſint nul-
læ/debent habere locum in electione roma-
ni pontificis: quia nō reperitur tex.qui ab illa
generalitate excipiat hūc caſum. tum quia a-
ctus de ſe irretractabilis/per metū citius red-
ditur infectus q̄ ille qui eſt retractabilis: vt
patet ex glo.& tex.in.l.generaliter.§.fi.ff. qui
& a quibus,tum quia ratio libertatis animo-
rum eligētium ob quam aliæ electiones per
impreſſionem redduntur nullæ, multo ma-
gis militat in electione papæ,tum quia illa iu
ra reperiūtur cōfirmata in electione romani
pōtificis per.c.in nomine domini.23.di.quę
iura non ſunt ſublata per.c.licet de elec.tum
quia tex.ipſe in prin.aperit ſe addi ad alia iu-
ra,tum quia oſtien.& cæteri doc. dicunt alia
iura non eſſe ſublata. Et inde ſumpta occaſio
ne ponit idem egi.plures intellectus ad ver-
ba illius tex.c.licet ibi abſq; vlla exceptione,
quos etiam ponit in dicto.c.licet: cōcludens
illa verba referri ad omnes exceptiones quæ
de neceſſitate requirūt aditum ſuperioris,nō C
ad alias. Vnde omnes exceptiones per quas
electio venit irritanda/item omnes exceptio
nes reddentes electionem ipſo iure nullam
quæ tamen dubiæ & non claræ ſeu notoriæ
exiſtunt quia expectant aditum ſuperioris,
ſunt ſublatæ etiam ſi ſint dubiæ in iure & ſi
concernant perſonas eligentium vel electi:
ſed ſi ſint exceptiones concernentes perſonas
eligentium vel electi quæ ſint claræ in iure &
in facto, poterit excipi. Vnde quando noto-
rie eſt electio facta per impreſſionem vel per
ſimoniam,hic non eſt neceſſarius aditus ſu-
perioris: ſed authoritate canonis licet etiam
laicis talem expellere.d.c. in nomine domi-
ni. igitur tales obſtabunt. In aliis autem ex-
ceptionibusq̄ impreſſionis alias tamen red-
dentibus electionem nullam/ in facto noto-
riis & in iure claris, vtrum ſit neceſſarius a-
ditus ſuperioris & ſit locus prohibitioni ex-
ceptionum: licet ſit dubium/ibi tamen cōclu
dit ꝙ eſt idem, maxime ſi ſit talis notorietas
in qua non debet adiri iudex.& hoc per.c. in
nomine dn̄i. Cuius ratio fundatur in natura-
li ratione ꝙ notorio intruſo cui cōſtat nullū
ius cōpetere/non debet obediri ne participe-
tur in crimine criminoſo. Quę ratio tex.mili D
tat in omnibus caſibus ſimilib⁹ caſui impreſ-
ſionis & ſimoniæ in electiōe: quos caſus tex.
ille æquiparat exceptioni hæreſis notoriæ in
qua ſit pertinax & non velit corrigi. Et idē de
aliis exceptionibus concernētibus perſonas
eligētium vel electi: quia ſi certum eſt ꝙ red-
dunt electionem nullā notorie/poterunt op-
poni: ſecus ſi ſit aliqua dubietas in facto vel
in iure. ¶ Ita concludit ipſe egi.in.d. conſi. in
quo ad longum diſputat de quæſtionibus cō
tingentibus in electione vrbani, & ibi vtrum
debuerit credi cardinalibus aſſerētibus eum
non electum nec receptum voluntarie: & an
potuerint recedere & alium eligere. Et plura
alia dubia ponit in conſilio.99.contingentia
poſt obitum clementis.7.quando cardinales
intrantes conclaue iurarunt etiam pro ſedan
do ſchiſmate ꝙ electus cederet ſi aliter proui
deri non poſſet.

¶ Et eandem materiam de electione per im-
preſſionem facta ꝙ ſit nulla/ proſequitur idē
egi. per multas chartas in cle. ne romani de
elec.& ibi ſerioſe narrat totum factum ſchiſ-
matis cum ſubſcriptione cardinalium. Et ibi
etiam quærit vtrum tunc via concilii fuiſſet
expediēs in illa electione vrbani per impreſ-

A ſionem factа. & concludit illam electionem
nullam/ nec per quoſcunq; actus conſecuti⸗
uos potuiſſe ei aliquod ius queri. & electioné
factam ab illis diſcedentibus ab vrbano de
clemente validam. & in ſimili caſu non expe
dire viam concilii propter incõuenientia plu
ra quæ ad longum deducit, & in primis ne ſe
quatur maius ſchiſma: maxime ſi concilium
vellet iudicare neutri competere ius in ponti
ficatum & tertium potificem eligeret.
¶ Plures alias perſuaſiuas rationes addu⸗
cit. & inter cætera ꝙ licet papa poſſit in ſua
cauſa ius dicere (ſicut dicitur de principe. l. 1.
&. 2. C. ſi aduerſus fiſcum) illud dicit procede
re quando non agitur ſuper eius principatu:
quia tunc vt priuatus interuenit in cauſa. ad
quod nihil allegat. Item ratione impoſſibilita
tis: quia eum congregari non poſſit ſine au⸗
thoritate papæ/ principes hoc facere non po⸗
terunt. Sed ad iſta ſatis videtur reſponſum in
quæſtione quis congregat concilium. Et ad
præmiſſa etiam facit quod ponit idem egi. in
ca. 1. de. renun. in. 6. vbi ponit vtrũ papa poſ⸗
ſit cogi ad renunciandũ. & concludit ꝙ non/
etiam per cõcilium generale. Quod facit ad
illud quod quæſitum fuit tempore ſchiſmatis
vrbani/ an illi qui ſe gerebant pro põtificibus
B poterant cogi ad cedendum. de quo aliquid
dicetur infra. Vbi etiam dicit ꝙ etiam ſi papa
ſe ſubmiſerit determinationi concilii/ nihilo⸗
minus poterit ante ſententiam reſilire etiam
iam completa inquiſitione. nec poterit inui⸗
tus iudicari, ſed dicendum erit ei vt ſeipſum
iudicet: vt in. c. nunc autem. 21. di. quantum⸗
cunq; inuentus fuerit inſufficiẽs vel inutilis.
de quo ibi per eum in verſi. quarto quęritur.
¶ Et de via ceſſionis pro ſedando ſchiſmate
inter duos contendentes de papatu, vtrũ ex⸗
pediat vide eundẽ egi. per plures chartas. vbi
proſequitur etiam alios modos pro ſedando
ſchiſmate per plures etiam tractatus diuerſo⸗
rũ doctorũ in. c. in fidei de hære. in. 6. Quos
ſummatim adduco infra in illa quæſtione qñ
eſt contẽtio inter duos de papatu & vnus eſt
verus papa & differunt ſedare ſchiſma/ vtrũ
etiam papa verus poſſit deponi.
¶ SECVNDA concluſio erit quãdo ele
ctores compelluntur eligere aliquem de cer⸗
to genere perſonarum vel de certa natione.
Et in hac cõcluſiõe licet abb. ſiculus in dictis
locis voluerit ꝙ talis electio valeat/ quia non
adimitur omnino libertas eligẽdi ſed reſtrin⸗
gitur (ſicut videmus in conſuetudine quę po
teſt reſtringere libertatem eligẽdi ad certum
genus perſonarum/ vt notatur in. c. corã per
ioan. an. de elec. iuncto. c. cum dilectus de cõ C
ſue. &. c. abbate de verb. ſignifi.) tamen con⸗
trarium tenet præfatus cardi. in dictis allega⸗
tionibus & egi. in. d. c. licet. Tum quia non eſt
proprie dare rationẽ diuerſitatis quare magis
in vno caſu q̃ in alio: q̃a iura quæ volunt ele⸗
ctiones factas per metũ eſſe nullas/ ita militãt
qñ in ſpecie eſt facta impreſſio ſicut quando
in genere: quia verba & ratio ęque conueni⸗
unt quando eſt facta impreſſio de eligendo
aliquem de certo genere perſonarum, ergo
idem quod quãdo impreſſio eſt indefinita. l.
illud cum vulgaribus. ff. ad. l. aquil. ff. de pac.
l. quod dictum. c. tranſlato &. c. nam concupi
ſcentiam de conſti. Ratio enim quare dicitur
electio nulla, eſt quia per metum aufertur li⸗
bertas eligendi: quæ ita conuenit in iſto ſicut
in illo caſu. Item quia generaliter iura loquũ
tur & indiſtincte. 19. di. ſi romanorũ. l. 3. ff. de
offi. præſi. Itẽ quia maior videtur ratio pro⸗
hibitionis quando in ſpecie fit impreſſio de
certo genere perſonarũ q̃ quando in genere/
vtpote quę eſt periculoſior: ar. 63. di. ca. vota,
8. q. 1. nec nouum, de conſecr. d. 4. ſicut. Item
quia compellere aliquẽ ad eligendum de cer
to genere perſonarum/ perinde eſt ac cogere
ad eligẽdum petrum vel ioannem: quia vbi⸗ D
cũq; genus in aliqua diſpoſitione poſitum/ ex
natura rei de qua agitur arctatur ad vnã ſpe⸗
ciem, perinde eſt poſtq̃ ad vnam ſpeciem eſt
deſcenſum ac ſi a principio ſpecies eſſet in di
ſpoſitione expreſſa. Vnde ſi mandatur proui
deri tibi de beneficio quod duxeris acceptan⸗
dum, ſi cum aliquod vacat illud acceptas, ge⸗
nus expreſſum in diſpoſitione/ coarctatũ eſt
ad iſtam ſpeciem & eſt perinde ac ſi a princi⸗
pio iſtud beneficiũ fuiſſet expreſſum in im⸗
petratione de conceſ. præben. quia cunctis in
6. & cle. cum ei quem de conceſ. præben. ca.
eum in multis de reſcrip. in. 6. Facit. c. ſi pluri
bus de præben. eo. li. Sic ergo ſi coactio fit de
eligendo de certo genere perſonarum & qui
eligitur eſt de illo genere, perinde eſt ac ſi ad
eligendum illum nominatim & ſpecifice coa
ctio facta fuiſſet. Sed coactio facta de eligen⸗
do certam perſonam/ reddit electionem nul⸗
lam: vt in præcedenti concluſione. Igitur eo⸗
dem modo dicendum eſt de iſta/ quando fit
coactio de eligendo de certo genere perſona
rum ſecundum cardi. ¶ Et ad contrarium ab⸗
batis reſpõdet ipſemet cardi. in dictis allega⸗
tionibus (licet fuerit anteqũ fuiſſet abbas) fa⸗
tendo ꝙ conſuetudo poteſt inducere vt ele⸗

ctio fiat de certo genere perſonarũ vel vt eli-
A gatur vnus ex incertis: ſed hoc nõ eſt proprie
compellere vel impreſſionẽ facere, ſed ma-
gis inefficacem diſpoſitionẽ ſeruare, ad quod
ratio coarctat quemlibet & aſtringit. xi.q.3.
illa propoſitorum. de conſti.c. canonũ.1. di.
c. conſuetudo. Nec ſequitur quicquid poteſt
lex vel conſuetudo poteſt princeps/ ergo &
populus: quia intelligitur habere locum in il
lis & quo ad ea quæ ſunt iuriſditionis eius &
infra terminos poteſtatis ipſius, cuiuſmodi
non eſt electio: quia in electionibus vanę vo
ces populi non ſunt audiendæ. & magis po-
pulus eſt docendus q̄ ſequendus.c. ad noſtrã
de conſue. Ad hoc tex. in.c. legimus. 93. di.
de conſti. eccleſia. 96. di. bene quidem. de re-
bus eccle. non alie.c. ſi. cum ſimil. Iunctis.c. in
nomine domini. 23. di. &.c. ſi quis pecunia.
79. di. Et hoc corroborat quod dicit bal. in. d.
ca. licet de elec. in. 2. col. in ſi. cum vult ꝙ licet
cardinales indirecte cogi poſſint vt eligant
& concordent, non tamen poſſunt cogi vt
concordent in eum quem vult populus/ pu-
ta in martinum vel tuſchum: quia hoc mo-
do libertas vulneratur.

¶ Tertia cõcluſio erit ꝙ etiã ſi metus inferatẽ
ſub alternatione (puta vt eligatẽ talis vel talis
ex tali natiõe) ſimiliter electio erit nulla: quia
B ita per talem ſubalternam impreſſionem au-
fertur libertas arbitrii in eligendo ſicut in ſim
plici impreſſione: quia licet impreſſio ſubal-
terna diſtinguat inter genus quod optat, non
tamen in propoſito extenuat metũ. nec diffe-
rũt impreſſio ſubalterna & impreſſio in gene
re/ niſi in hoc ꝙ ſubalterna videtur denotare
maiorem affectionem ad illum quem prius
nominat. ff. de vſufruc. l. quotiens. non tamẽ
per hoc reſtringitur facultas ad illum ſolum.
¶ Nec obſtat. ff. de lega. 3. l. cũ pater. §. penul.
&. l. peto. §. fratre. & ad trebel. l. hæredes mei.
§. ſi. & q̃d notat bar. in. l. ſi cognatis. ff. de re-
bus dubiis. quia illa non ex verbis ſed ex mẽ
te diſponentis in re propria & in habente or
dinem affectionis ordinate procedunt: quæ
ceſſant in iſto caſu. & ideo ſtandum eſt ver-
bis. ff. de excerci. l. 1. §. in re igitur dubia. Nec
obſtat. ff. de lega. 2. l. ſi ita relictum. §. penul.
& de verb. ob. l. ſi ita ſtipulatus fuero decem
aut quindecim. &. l. inter ſtipulantẽ. §. 2. quia
loquuntur in diſiunctione ſummarũ, nos au
tem loquimur in diſiunctione rerum: vbi ſe-
cus. ff. de cõſti. pecu. l. illud. ¶ Vnde ex his pa
tet ꝙ electio papæ facta per impreſſionẽ eſt
nulla. Et quia tunc agitur cauſa papatus, erit

legitima cauſa congregandi concilium: vt in C
d.c. ſi duo. 79. di. & ponit cardi. in. d. c. licet in
31. queſtione. & licet eius opinio ſit ꝙ valeat
electio facta per metum, tamen vult ꝙ cogni
tio huius quæſtionis ſit concilii. Et ꝙ electio
ſit nulla/ voluit etiam ioan. de immol. contra
cardi. in. d. c. licet, illa ratione quia ſicut matri
monium carnale contractum per metum eſt
ipſo iure nullum (vt in. c. cum locũ de ſpon-
ſa.) ita & ſpirituale. Et idem etiam tenet phi-
lippus francus in. c. vbi periculum in. §. præ-
terea de elec. in. 6. per tex. & glo. ibi in verbo
electio. Ad quod etiam adducit glo. ſingula-
rem. 23. q. 5. c. notificaſti: ſubiungens ꝙ intã-
tum metus reddit electionem nullam ꝙ ſi e-
lectio fuit meticuloſa a principio/ nõ poſſent
poſtea cardinales cõſentire vel ratificare. Ad-
ducit bal. in. c. quiſquis de elec. & in conſilio
poſito in. l. 1. C. ſi quis aliquem teſtari prohi.
& ſic cõcordat cum dictis ſupra. Et ꝙ electio
papæ per metum facta ſit nulla/ ponit idem
bal. in. l. ſi. §. 1. ĩ vl. col. verſi. extra quæritur &
ſequenti. C. communia de lega. Remittit ta-
men ſe finaliter ad dicta per eũ in. d. l. 1. Et ibi
conſiderat quid ſi metus fuit cauſa finalis &
quid quando fuit in circunſtantiis/ in. d. ver-
ſi. extra quæritur. Et ꝙ ſit nulla/ vult hodie cõ
ſtitutio frequens/ ædita in concilio conſtan- D
tien. in. 39. ſeſſione/ ſæpius replicata in geſtis
cõcilii baſilieñſis. Et quod dicitur de electione
ꝙ ſit nulla, ſecus eſſet ſi fuiſſet libera/ ſed in-
thronizatio & receptio ſiue coronatio eſſet
meticuloſa: quia per hoc non vitiaretur ele-
ctio quæ fuit concorditer & ſine metu cele-
brata: vt dicit bal. in. l. cum te. C. de pignori-
bus, & ſupra dixi.

¶ RESTAT reſpondere ad cõtraria/ quæ
volũt & inferunt electionẽ valere. Et ad pri-
mũ reſpõde ꝙ licet regulariter geſta ꝑ metũ
valeant, tamen ſunt aliqui caſus excepti/ in-
ter quos erit iſte ꝙ electio per metum facta
ſit nulla: vt patet ex adductis pro parte con-
traria, & dicitẽ in. d. c. abbas/ quod metus cau-
ſa. innocen. in. c. quod ſicut/ in glo. magna de
elec. Quinimo licet in aliis requiratur me-
tus qui cadat in conſtantem/ tamen in electio
nibus ſufficit leuis metus: vt ponit archi. in
c. primo. 1. q. 6. & ponunt doc. in. c. inſinuãte
poſt glo. q cle. vel vo. & egi. in. d. c. quiſquis.

¶ Ad ſecundum reſponde concedendo in e-
lectione papæ non aſtringi cardinales ad ali-
quam formam: ſed hoc non concernit for-
mam ꝙ electio ſit libera/ ſed concernit ſubſtã
tiam. ¶ Quod dicitur quòd ſufficit naturalis

consenſus,& ꝙ metus illum non tollit conce-
A ditur:ſed requiritur ꝙ ſit liber. Quod dici-
tur ꝙ non eſt ſuperior ad quem poſſit haberi
recurſus/facit magis pro q̄ contra:vt patet ex
adductis pro parte contraria:quia ſi non po-
teſt adiri ſuperior/nō poteſt fieri reſciſsio,&
propterea erit ratio ſpecialitatis ꝙ ſit nulla.
Quod dicitur de inferioribus electionibus/
contraria opinio eſt vera:quia etiam ſunt nul
læ:vt in.c.oſius,& in.c.cum terra,&.c.ſacro-
ſancta,&.c.quiſquis de elec. & dictum eſt in
contrariis pro alia parte. ❡Ad tertiū quod di
cit̄ ꝙ ſufficit conſenſus duarum partium/re-
ſpōde verū eſſe dūmodo ſit liber. Quod di
citur ꝙ remoueť omnis exceptio/ergo & iſta
19.di.ſi romanorū:quia qui omne dicit nihil
excludit.c.quia circa de priuile.cum ſimil.Di
co verū/ dummodo alias electio ſit canoni-
ca:vt dicit hugo.91.di.c.1.Et tūc cōtra per-
ſonam electi & formam electionis quādo eſt
canonica/nihil poteſt opponi:ſed an electio
ſit nulla vel minus canonice celebrata / bene
debet quæri:vt ponit oſtien.& ioan.an.& alii
in.d.c.licet.❡Ad quartū ꝙ ſufficiat ſubſtātia-
lia interuenire in actu,reſpōdetur ꝙ iſtud eſt
vnum de ſubſtantialibus : quia requiritur ꝙ
ſit liber conſenſus in electionibus:& ſic cum
B qualitate libertatis/ vt dictū eſt in contrariis.
Vnde iura de repudiatione & aditione loquē
tia,tantum requirunt conſenſum ſicut in cæ-
teris in quibus datur reſciſsio per actionem
quod metus cauſa. Quod dicitur de omiſ-
ſione caſus/facit pro: quia tunc nulla per iu-
ra alias inducta.c.oſius.c.quiſquis de elec.ca.
in nomine domini.23.di.&.c.ſi quis pecunia
79.di.Quinimo non eſt omiſſus ſi bene ad-
uertatur/cum dicit ꝙ nō eſt ſuperior ad quē
poſſit haberi recurſus:quia hoc nō eſt aliud
dicere q̄ ꝙ deficit executor ad reſcindēdum.
ergo aliud in electione papali , quia erit nul-
la etiam ſi aliæ inferiores valerent:quia poſ-
ſent reſcindi.d.c.abbas quod metus cauſa, &
ibi dicta.

❡Ad quintum reſpondetur ꝙ licet quidam
dicant.c.ſi quis pecunia non probare de per
ſe (quia non loquitur expreſſe de electio-
ne,ſed de inthronizatione facta per pecuni-
am gratiam vel tumultum abſq; canonica
& concordi electione cardinalium,vel de ele
ctione non facta a cardinalibus ſecundū car-
di.floren.in.d.c.licet in.31.queſtione,& vult
ca.1.79.di.)tamen egi.in.d.c. licet/dicit.d.c.
ſi quis pecunia &.c.in nomine domini loqui
de electione facta a cardinalibus. Et colligi-
tur ex facto notato.in.c.in nomine domini in
C glo.3.ſuper quo facto fundantur ambo capi
tula:quia,c.in nomine domini a quo depen-
det. c. ſi quis pecunia , loquitur de electione
benedicti intruſi / quæ facta fuit a cardinali-
bus poſt mortem ſtephani:vt patet in chroni
cis damaſi & in libro aureo hiſtoriali,quæ al
legare licet.20.di.de quibus.& de elec.c. ve-
nerabilē . Facit ꝙ alias doctores antiqui ine-
pte allegaſſent ad hoc dicta capitula. & quia
niſi.c. in nomine domini loqueretur de ele-
ctione cardinaliū nullum dubium haberet,
& fruſtra alias de violētia & tumultu tam ac-
curate loqueretur:cum ſit certum electionē
factam ad papatū per alios q̄ per cardinales
eſſe nullā,nec requirerenť tot qualitates adie
ctæ in illis iuribus: concordi/ canonicà, ſine
violentia/tumultu/pecunia &c.quia quando
non eſſet facta a cardinalibus, etiam ſine illis
qualitatibus eſſet nulla: vt in.c. licet de elec.
Et ꝙ electio papæ facta per ſeditiones & cō-
ſpirationēs ſit nulla,bonus eſt tex. in.c. victor
97.di. Nunc ad.c.ſi quis pecunia, reſpōdet
ꝙ illa regula(quando ſub vna determinatio-
ne plura ponuntur / debent æqualiter deter-
minari)nō procedit quādo in vno caſu ſub-
eſt ratio libertatis quæ non ſubeſt in alio: vt
dicunt doc.moderni in.d.l. iam hoc iure. Vn D
de licet pecunia/gratia humana & popularis
vel militaris tumultus æqualiter ibi determi-
nentur, non tamē ſubeſt eadem ratio in vno
ex dictis caſibus quæ in alio:quia quando e-
lectio ſit per tumultum adimitur libertas eli-
gendi:quod eſt directe cōtra illum tex . cum
dicit ſine concordi & canonica electione. ca-
nonica enim nō poteſt dici electio in qua de-
ficit naturale principium ipſius electionis/ vi
delicet libertas & puritas conſenſus : vt dicit
inno.in.d.c.quod ſicut de elec.Præterea ſi be-
ne conſideretur tex.in.d.c.ſi quis pecunia/nō
poteſt induci in oppoſitum niſi per argumē-
tū a contrario ſenſu:videlicet ꝙ ſicut eſt nul-
la electio quando pecunia gratia vel popula-
ri tumultu ſine concordi cardinaliū conſenſu
eſt facta,ita a cōtrario ſenſu ſeqtur ꝙ quādo
ſit cum concordi conſenſu / ſit aliqua. Vnde
ſicut ſecundum magis communem opinio-
nem ibi/eſt valida quando per pecuniam vel
humanā gratiam eſt facta/modo ſit facta con
corditer a duabus partibus cardinaliū, ita &
ſi per metū(vt etiā tumultus & metus æqua-
liter determinentur)per argumentum a con
trario ſenſu. Quod argumentum a cōtrario
nō procedit qñ reſultat contrarietas iurium:

vt patet in.l.1.§.huius rei de offi.eius cui mã
A da.eſt iuri.& in.c.publicato de elec.& in.c.ſi-
gnificaſti de foro compe. ¶ Item illa regula
(ꝙ æqualiter ſub vna determinatione poſita
debent æqualiter determinari) procedit niſi
ſit diuerſa ratio in altero determinabilium ſe
cundũ angelum in.§.hinc nobis/in authen.
de hæredi.& fal.& ponit immol. in. l. gaius
in.3.col.ff.ſolu. matri. Quod clare procedit
in diſpoſitione legis: vt dicit alex.& moderni
in.d.l. iam hoc iure. ¶ Ad.c.in nomine domi
ni/dicitur ꝙ non probat ꝙ valeat electio fa-
cta per metum: imo potius probat cõtrariũ.
Ad.§.præterea reſpondetur ꝙ licet non an-
nullet electionem aliter factam/ tamen ſup-
pleri debet per rationes & alia iura. nec ille
tex. intendit determinare an electio papæ fa-
cta per metũ ſit nulla. Ad.§. cæterum in cle.
ne romani/dicitur ꝙ poteſt induci pro: quia
loquitur in exceptionibus contra perſonas
cardinalium,& ſubdit iuribus circa eandem
electionem alias æditis in ſuo robore permã
ſuris: ergo aliæ inficientes libertatem eligendi
poterunt opponi. Er licet excõmunicatio &
interdictum ſit arctatio iuris, tamen non vul
nerat directe cõſenſum (qui debet eſſe liber
in electione) ſicut facit metus. ¶ Ad vltimũ
ꝙ ſunt multa ſpecialia/reſponde ꝙ licet hoc
B non ſit expreſſe poſitũ de electione papæ, in-
cluditur tamen a maioritate rationis propter
defectum ſuperioris. Item includitur quia ſi
eſt ſpeciale in electionibus inferioribus & in
matrimonio carnali, ergo & in iſto caſu/ qui
virtualiter includitur in illis ex quo non re-
peritur contrariũ ſtatutum in iſto. Ad quod
facit.c.1.quod metus cauſa, arguẽdo de per-
ſona electi ad eligẽtes. Et ex his apparet quid
fuerit dicendum de electione vrbani: ſuper
quo bal. in ru. C. ſi quis aliquẽ teſta. prohi. &
cardi. cameracen. egidi.& alii plures tantum
laborarunt.

SED pone in propoſito ꝙ cardinales e-
rant in concordia eligendi ſed populus
nõ cõtentabatur, cui ſuaſum eſt vt face-
ret rumorem/& ſic præſumeretur electio im
preſſiua: cardinales autem dicunt ſe ſponte
elegiſſe. Clarum eſt ꝙ hoc caſu credetur car-
dinalibus pro validitate electionis exiſtenti-
bus, ex quo ſunt concordes & hoc aſſerunt
ſine aliquo metu: & potius tũc prǽſumetur ꝙ
malitioſe populus tumultuatus ſit.

SED quid ſi econtra cardinales dicũt ꝙ
per impreſſionem & diſplicenter elege
runt? Si attendimus quod diximus ſu-
pra poſt archi.1.q.6.c.1.& quod dicunt doc.
in.c.inſinuante qui cle.vel vo. (ꝙ in electio- C
nibus ad annullandum ſufficit leuis metus/
nec requiritur ꝙ ſit talis qui cadat in virũ cõ-
ſtantem) videtur dicendum ꝙ electio eſſet
nulla & ꝙ eſſet credẽdum cardinalibus ſi cũ
eorum aſſertione in veritate cõcurrat tumul
tus popularis/ qui veriſimiliter cauſauit me-
tum. Bal.in.d.c. licet mouet quæſtionem: &
vult ꝙ non credatur cardinalibus niſi appa-
reãt alia ſigna veriſimilia & probabilia & ma
xime notoria: quia contra factum proprium
non licet venire niſi factum ſit metus cauſa.
per vim facta autem dici non poteſt: quia vis
abſoluta non cadit in acto verbi ſed facti: vt
ponit ioan.an.in. c. ſacris quod metus cauſa.
& vis conditionalis eſt quædam plica volun
tatis ad non amatum vel deſideratum, & eſt
idem quod metus. ¶ Ego dubitarem de dicto
bal. ſi eſſemus anteq̃ papa fuiſſet receptus &
adoratus/niſi conſtaret de malitioſa ſuaſione
& tumultuatione populari. Ad quæ diffiniẽ-
da forte requireretur cõcilii congregatio/ cũ
ipſius electi poteſtate: qui etiam poſſet admi-
niſtrare p.c. in nomine domini.23.di.& vide
quod dico infra in ſecũda & tertia charta.

SED PONE CARDI
nales intrare cõclaue pro ele D
ctione facienda/ & propter
practicas forte factas ante in
greſſum non clauſo concla-
ui ſtatim ꝓcedere ad electio-
nem/ nulloq; facto ſcrutinio aut alio tractatu
vel modo in eligendo adhibito duas partes
conuenire in vnum & eligere: an erit vali-
da talis electio? Et videtur quòd non: quia
non fuit ſeruata forma ca. vbi periculum.
itẽ quia pendente ſcrutinio vota emiſſa non
reperiuntur. Contrariũ tamen concludit egi.
in.d.c.licet.in.16. char. quia nec ſcrutinium
nec ſcrutinii pendentia eſt de ſubſtantia vel
de forma huius electionis: quia in electione
romani pontificis cardinales non arctantur
ad certam formam/nec.c. quia propter nec
ad aliam formã q̃ ipſi velint: vt dicunt doc. in
d.c.licet.& ideo ſi conuenit inter eos vt pro-
cedatur ad expediendum non aliter ſeruatis
interſtitiis temporum.c.vbi periculum, pote
runt procedere ad electionem. Quod etiam
ſentit.d.anto.in.d.c.licet: qui vult ꝙ qualiter-
cunq; conſtet de eorum voluntate/ ſufficit.
Et inducit hoc contra illos de auinione qui
allegabant contra vrbanum ꝙ non fuerat ca
pitulariter electus,& dicit ꝙ male allegabãt.

Facit

A Facit quod diximus ſupra per id quod ponit glo. & doc. in. c. ſi cui de elec. in. 6. Ad quod vide quod dicit cardi. in cle. ne romani in. 7. q. de elec. & refert alex. in. ca. ſi quis pecunia 79. di. Quod dicit egi. procedere ét ſi cardina les ordinaſſent inter ſe procedere per viam ſcrutinii: quia omnino valeret electio ſecun dum eum. Et ſic iſta non erit ſufficiens cauſa congregandi concilium, etiam ſi talis electio non reperitur facta per inſpiratiõem ſed per ingenium ſecundum quod dicit tex. in. d. c. in nomine domini: dũmodo non fuerit cele brata in omnibus contra diſpoſitionem illius tex. ¶ Si tamen iſto caſu electio ab aliquibus qui facerẽt duas partes eſſet ſimoniaca & per ingenium facta, multo magis ſecundũ egidi. non valeret/ per ea quæ dicta ſunt in præcedẽ ti articulo: & in illo an ſimonia per papam commiſſa ſit ſufficiens cauſa cõgregandi cõ cilium: & per ea quæ in ſequenti qone dñr. Pro quo facit rõ ꝓpter duo ſpecialia quæ in hac electione concurrunt: & etiã arg. l. 1. C. de dotis promiſ. Et licet caſus in puncto iuris eſſent dubius, tñ hodie ſine dubio (pro pter bullam iulii quæ declarat electionem de papa ſimoniace factam eſſe nullam eſſet nul la. Et licet eius electio præſtiterit cauſam edi cto, non ideo minus bene fecit prouidendo

B vulneri cui cognouit medelam adhibẽdam. Et ideo iſto caſu eſſet ſufficiens cauſa cõgre gandi cõciliũ. Quod verum intelligo hodie, ſiue ante q̃ eſſet receptus & adoratus ſiue poſt etiam ad amouendum eũ a pontificatu. Et li cet prouiſio bullæ ſit bona, tamẽ propter ma lignantes vereor ne ſit multũ periculoſa. Sed quia ſupra dictum eſt ꝙ quando papa eſt ſi moniace a cardinalibus electus/ eſt ſufficiẽs cã congregandi concilium: ex quo talis exce ptio ꝙ eſt electus per ſimoniam non poteſt papæ opponi/ ad quid proderit congregare concilium? dic vt ſaltem cardinales punian tur. ¶ An autem ex hoc tales committentes ſimoniam poterunt priuari cardinalatũ, tex. in. §. cæterũ in cle. ne romani videtur velle ꝙ non: quia vult non poſſe illis obiici aliquam exceptionem. Sed ille tex. non obſtat: quia lo quitur ad finem ꝙ non repellantur ab eligen do, ſed non prohibet ne puniantur de tali ſi moniaca electione, Imo ꝙ poſſint puniri po nit anto. & immola in. d. c. licet, per glo. in. c. ſi tranſitus/ & in. d. ca. ſi quis pecunia. 79. di. qui volunt ꝙ de tali ſimonia poſſint puniri. Et pœna contra ſimoniacos eſt depoſitionis: vt in. c. de hoc/ & in. c. inſinuatum de ſimo. in c. cum clerici/ ibi glo. & doc. de pac. Et hoc le

C bulla iulii declarat ipſos ipſo iure priuatos: & vtinã ſeruaretur: quia tales ſunt cauſa rui næ ſedis apoſtolicæ.

SED quid ſi cardinales oẽs ex tra conclaue exiſtẽtes/ in ſuis domibus dant vota corã no tario & conſentiunt in eun dem, an erit papa ex quo cõ currunt vota duarum parti um? Egi. in. 16. char. in. d. c. licet, dicit vtinam caſus non occurrat quia eſſet occaſio magni ſchiſmatis: quia verba ſcribentium ibi ſonãt in negatiuam/ ſed tex. in affirmatiua: nec re peritur expreſſum per aliquem tex. ꝙ ſit ne ceſſaria cõmunis congregatio niſi prout legi tur in. c. vbi periculum/ & in cle. ne romani. Poſtea dicit ꝙ. c. licet/ procedit vbi non eſt fa ctum conclaue, vel ſi eſt factum nullus eſt in greſſus. Concludit tamẽ ſalua determinatio ne eccleſiæ, ꝙ talis non erit papa per. §. ſta tuimus in. d. c. licet/ ibi plena cõcordia/ & ibi niſi maior concordia interceſſerit. & per infra in. 6. & cle. quæ ſunt noua. & quia vnus poſ ſet alios trahere ad votũ ſuum ratiõe aliqua/ iuxta. l. ſi in tres. ff. de arbi. & ꝓpter periculũ & conſuetudinem cõiter ſeruatam. Sentit tñ

D ꝙ hoc caſu deberet congregari concilium vt ſaltem declararetur vtrũ valeret talis electio. ¶ Cardi. tñ in cle. ne romani in prin. in. 7. q. vult ꝙ ſi omnes cardinales ante ingreſſum conclauis per inſpirationem eſſent cõcordes/ & eligerent etiam non expectatis abſentibus infra. 10. dies, teneret electio. & idem dicit ſi non omnes ſed duæ partes elegiſſent. Et ꝙ te neat electio non expectatis. 10. diebus/ tenẽt glo. & doc. in. c. vbi periculum de elec. in. 6: ſed ꝙ ante ingreſſum conclauis glo. non di cit. ſed bene cardi. in cle. ne romani in. d. 7. quæſito in fi. & ſequitur alex. in. c. ſi quis pecu nia. 79. di.

ET ad materiam electionis papæ per impreſſionem factæ vide plures quæ ſtiones quas examinat idem egi. in. d. ca. licet, concernentes ſchiſma exortum tem pore vrbani ſexti: videlicet quæ & quales mi næ faciant iuſtum metum in electione papæ: de quo per eum in cap. quiſquis de elec. ¶ Item poſito ꝙ acclamatio popularis com minatoria inducat iuſtum metum/ & ꝙ talis acclamatio ante ingreſſum conclauis roma cõſtituti & cardinalibus pro duabus ptib9 gallicanis exñtibus facta fuerit prius de roma no vel italico ſed in fine in puncto electio

A nis celebrandæ facta fuerit de romano/ & ta-
men non fuerit electus romanus ſed italicus:
an cenſenda ſit nihilominus electio impreſſi
ua? Et concludit ꝙ ſic: dicit tamē finaliter eſſe
dubium & cogitandum.
¶ Item alia quæſtio. vtrum ſubſiſtente iuſta
cauſa timoris, de iure præſumi debeat electo
res quibus inferebatur metus/ paſſos & ſecu-
tos fuiſſe illum metū? Et licet aliqui dicant ꝙ
ſic ſi proteſtati fuerint in actu vel ante actū &
non aliter (argu. de offi. delega. paſtoralis: qđ
metus cauſa. c. 1. de appel. ſi iuſtus) ipſe tamē
concludit contrarium: quia vt proteſtatio ſit
neceſſaria/ oportet ꝙ ſit expreſſe cautū in iu-
re: quia caſus in quibus iura requirunt prote
ſtationem ſunt ſpeciales: & quia negligentia
proteſtandi debet obeſſe negligenti & non a-
liis. Quòd autē in electione papæ nulla fiat
impreſſio/ non tantum reſpicit cardinales ſed
totam chriſtianitatem: quia eſt fauor publi-
cus. l. 1. §. fi. ff. de iuſti. & iure. & ideo culpa
priuatorum non obeſt. 1. di. ius publicum. de
arbi. c. cum tempore. de foro compe. ſi diligē
ti, cum ſimil.
¶ Item alia quæſtio, ſuppoſito ꝙ cardinales
ante metus illationem fuiſſent deliberati ad
non eligendum italicum, & poſtea metu de
B italico eligendo vrgēte mutaſſent voluntatē
& italicum elegiſſent/ cum animo tamen &
intentione quòd electus verus papa eſſet/ id
tamen non facturi metu huiuſmodi non illa-
to: nunquid nihilominus erit talis electio im
preſſiua/ & ſic ipſo iure nulla? Et cōcludit ꝙ
ſic, & dicit pro hoc eſſe caſum in. d. c. quiſquis
de elec. Ex quo videretur ꝙ etiam iſto caſu
eſſet congregandum concilium/ ex quo agi-
tur cauſa papatus: iuxta. d. c. ſi duo. 79. di. &
omni caſu quo pręſupponitur electio nulla/
&. in hoc eſt diſcordia.
¶ Item alia quæſtio, pone ꝙ cardinales facta
electione per impreſſionem, eadem die pran
dio ſolum intermedio & eadem impreſſione
durante ac in eodem conclaui adhuc clauſo/
inſtantibus aliquibus eorum qui erant de na
tione electi & inferentium metum ipſam ele
ctionem renouarunt: nūquid hoc iuuare po
teſt aut ad nouā electionem inducendam aut
ad præcedentis electionis purgationē facien
dam? Et concludit ꝙ non iuuabit quominus
electio omnino ſit nulla / per notata in ca. 1.
quod metus cauſa: & in. l. 2. C. eo. per cy. &
bar. Et adducit in propoſito pulchrū tex. in
l. 1. ad fi. C. de rap. virg. & in. l. 3. §. ſi quis vo
lentem. ff. de libero homine exhi. argu. de re-
ſcrip. ſtatutum. §. ſi quid autem. de cenſi. exi- C
git/ ad fi. in. 6. & cle. nolentes. §. ꝙ ſi ſecus de
præte. Per quæ iura concludit ꝙ ſecunda ele-
ctio videtur aſcribenda præcedenti timori:
quia contra eorum voluntatem & libertatem
facta videtur & præſumitur, pro hoc. C. de
procu. l. quicunq; & authen. ibi poſitas & quę
ibi per cy.
¶ Item alia quæſtio. ſuppoſito ꝙ poſt electio
nem impreſſiuam cardinales electum rece-
perint & inſtallauerint & coronauerint ac ei-
dem vt papæ obediuerint/ in loco tamen im
preſſionis & durante poteſtate laicali impreſ
ſionē cauſante/ & ſic durāte cauſa impreſſio-
nis eiuſdem: vtrum per præmiſſa purgatum
fuerit vitium in electione cōmiſſum? Et con
cludit ꝙ prædicta quattuor (videlicet rece-
ptio/ inſtallatio/ coronatio & obedientia) tan
ꝗ eidē metui ſubiacentia nec operātur præce
dētis electionis confirmationē/ nec etiā indu-
cūt nouā electionē nec nouæ electionis effe-
ctum, per notata præſertim per cy. & bar. in
l. 2. C. quod metus cauſa. Et iſtam dicit eſſe
opinionem ioan. de ligna. in. 3. tractatu ædi-
to in materia illius ſchiſmatis. Licet aliqui ꝓ
intruſo ſcripſerint, inter quos eſt bal. in ru. C.
ſi quis aliquem teſtari prohi. de quo etiam po
nit bal. in. l. fi. §. 1. cōmunia de lega. qui aliter D
videt̃ ſentire in. l. 1. §. ſed & qui domini. C. de
lati. liber. tollē. ſi ponimus ꝙ ibi loquat̃ de ca-
dē electiōe vrbani. Martinus de laude in trac.
de cardinalibus. q. 88. referēdo bal. in. c. quiſ-
quis de elec. dicit ꝙ ſi cardinales per metum
elegerint aliquem in papam/ non poſſent po
ſtea cōſentire in talem per metum electum,
nec poſſent cardinales in hoc diſpenſare. &
hoc vt tollatur omnis occaſio violādæ liber-
tatis. Et iſtud eſt verius. Alexan. de immol.
in. l. 2. C. quod metus cauſa/ ponens quæſtio
nem tranſit cum bal. in. d. rub. 14. col. videli-
cet ꝙ metus impreſſionis in electione / pur-
gatur per ſpontaneam coronationem. Sed
hoc intelligitur in ſpontanea coronatione: &
non quando electio receptio inſtallatio & co
ronatio facta fuit in eodem loco impreſſio-
nis & durante eadem cauſa & potentia me-
tus/ ſicut ponitur quæſtio. Quæ concluſio
non videtur vera ſi eſt verum quod bal. dicit
in. d. ca. quiſquis / ꝙ cardinales qui per me-
tum elegiſſent non poſſent poſtea in ipſum
conſentire nec in hoc poſſent diſpenſare vt
tollatur occaſio violandæ libertatis, quod e-
tiam concluditur infra in proxima ſequenti
quæſtiōe. Adde quæ dicta ſunt ſupra in pri

cipali articulo an electio facta per A impreſſionem ſit nulla.

¶ ITEM alia quæſtio. Quid ſi prædicta quattuor (videlicet receptio inſtallatio coronatio & ꝙ præſtita fuerit obedientia) libere emanaſſent? Et concludit ꝙ ſit idem: quia electio requirit ſaltem conſenſum & voluntaté eligentium ſecumdum omnes: ſed ex prædictis actibus voluntas huiuſmodi non infertur. nam non nouam electionem facere ſed iam factam exequi intendebant. Adducit notata de acqui. poſſeſ. l. 3. in prin. in glo. 3. in fi. & argumentum. ff. de condi. ob cauſam. l. 3. §. ſubtilius. &. ff. de acqui. hæredi. l. is qui putat. Et quia in requirentibus examinationem & deliberationem / conſequentis diſpoſitio antecedentis diſpoſitionem non inducit: vt notat ſtephanus in cle. ſummus de ſen. excõ. & not. glo. & bar. ff. de procura. l. ſi quis cum procuratorio nomine. §. fi. Et patientia ſeu approbatio tacita in inferioribus a papa / non dat ius in beneficio, licet ſecus ſit in papa: vt notat henricus de præben. dilecto. Et præſertim cum ingreſſus fuit vitioſus: vt notatur per oſtien. ioan. an. & henricum in. c. ex ore / de iis quæ fiunt a ma. parte ca. Et pro hoc facit quod dicit bal. in. l. ſi. in prin. C. cõmunia de lega. ꝙ ſi in electione pontificis eſt de-B fectus in materia ſubſtãtiali vel forma eſſentiali in origine / & effectus & conſenſus tacitus in obſeruatione, non conualeſcit propter nullitatem. Allegat. c. innotuit de elec. Et ibi reſpondet ad. l. 1. C. de ſupel. lega. De quo & per eum in conſilio ſchiſmatis in. 14. col.

¶ Iſta concluſio videtur mihi difficilis: & libẽter voluiſſem eũdẽ egidi. videre in ſuo nouo tractatu in. 34. q. principali: quo ſe remittit / dicẽs ꝙ ibi plenius examinat iſtã quæſtionem. Et contrarium concluditur ſupra cum allego alex. de immol. in. l. 2. C. quod metus cauſa / poſt bal. in. d. ru. C. ſi quis aliquem teſtari prohi. cum vult metum purgari per ſpontaneam coronationem. Quæ concluſio videtur ſecurior pro ſedando ſiue euitando ſchiſmate. licet contraria forte de iure videatur verior: quam communiter tenent doc. in. d. l. 2. vt refert martinus in electione vrbani ibi quia ſi electio a pricipio fuerit nulla propter impreſſionem, licet per inſtallationem & coronationem ſpontaneam purgetur metus vt ex nunc / non tamen videtur validare præambulam electionem nullam: quia per inſtallationem & coronationem non fit noua electio / quæ videtur requiri in propoſito poſt C metum purgatum, maxime cum in papa nõ requiratur poſt electionem aliqua confirmatio nec inſtallatio de neceſſitate: vt in. c. in nomine domini. 23. di. & dicitur in. c. licet de elec. Et hoc videtur bal. velle in. d. l. 1. C. de la. liber. tollen. d. §. ſed & qui domini. Et iſtam cõcluſionem videtur tenere clarius in. 1. l. 2. C. de iis qui propter metum iudicis non appellauerunt. Et ex hoc infertur vnũ quod dicunt doc. in. d. l. 2. C. quod metus cauſa: ꝙ licet alias ſit verum ꝙ actus acceſſorius ſiue cõſecutiuus ad principale qui eſt ſpontaneus purget præambulũ metum in principali, tñ illud intelligitur qa illud principale erat reſcindendum per actionem quod metus cauſa quæ cenſetur ſublata per ſpontaneum ſubſequentem conſenſum: ſed ſecus erit quando illud principale fuiſſet nullum: vt in propoſito / & in caſibus ſpecialibus in quibus geſta per metum non tenent ipſo iure. de quibus in. c. abbas / quod me. cau. per regulam nõ firmatur in ſexto. & ideo non purgatur retro, ſed vt ex nunc, quod nota.

¶ Item alia quæſtio. vtrum poſt electionem receptionem inſtallationem coronationẽ & obedientiam impreſſiuas, cardinales egreſſi de loco meticuloſo & conſtituti in loco libe-D ro / poſſint propria authoritate & abſq; cauſæ cognitione ab obedientia intruſi ſe ſubtrahere? Et concludit ꝙ ſic, & reputat pro caſu clarum tex. in. c. in nomine domini. §. ſi quis cõtra. 23. di. & clariorẽ in præallegato. c. ſi quis pecunia. 79. di. & clariſſimum. 3. q. 1. §. patet / verſi. vnde ſupra. & maxime ſi impreſſio & intruſio ſint notoriæ: & ſic non obſtet quod opponi poſſet de. §. item balaham. 2. q. 7. ℣ Verũ in iſta concluſione exiſtimo cogitandum: ex quo ante declarationem nullitatis electionis non videtur ꝙ rationabiliter poſſit recedi ab obedientia. Facit quod dicitur in. c. conſtitutus de appel. &. c. cum non liceat de ꝓſcrip. Et conſiderandũ maxime eſſe ſi non omnes cardinales eſſent concordes. de hoc tamen latius alibi dicendum. ℣ Et prædictæ concluſiones pro maiori parte videntur extractæ ex concluſionibus factis in allegationibus cardi. ſancti euſtachii tempore illius ſchiſmatis. Nec mirandum eſt quia ambo ſecuti ſunt partes domini clementis: cum ambo eſſent vltramontani / & egidius eſſet auinionen. archiepiſcopus.

¶ Item alia quæſtio. Suppoſito eo quod in vacatione gregorii. xi. contigit (videlicet

A ꝙ anno a natiuitate domini. 1378. die. 17.
menſis martii obiit in vrbe dominus grego-
rius papa. xi. relictis. 23. cardinalibus ſuper-
ſtitibus: quorum. 16. erant tunc præſentes
in vrbe: videlicet. 12. non italici/ duo italici
& duo romani. &. 7. erant abſentes: quorum
ſex auinione commorabantur, ſeptimus au-
tem videlicet dominus ambianen. erat in tu-
ſcia illuc miſſus per gregorium modicũ an-
te eius obitum. dicti autem. 16. præſentes die
ſeptima menſis aprilis tũc proxime ſequẽtis
cõclaue intrarũt, & die proxime ſequẽti cau-
ſante metu mortis per populũ romanũ illato
bartho. baren. archiepiſcopũ elegerũt: & poſtea
) ſimulatq; cõmode potuerũt reduxerunt ſe ad
locũ liberũ videlicet ad ciuitatẽ fundanã. 12.
de electoribus antedictis vna cũ prædicto do
mino cardinale ambianen. oẽs videlicet non
italici: & præſentibus tribus de aliis cardinali
bus electoribus ſcilicet duob⁹ italicis & vno
romano & audientibus/ & intelligẽtibus ſed
nõ cõſentientibus, abſentibus tñ & irrequi-
ſitis aliis ſeptem cardinalibus ſcilicet vno ro-
mano de electoribus qui erat cardinalis ſan-
cti petri & remãſerat in vrbe ægrotus/ & prę
dictis ſex aliis cardinalibus qui auinione mo
rabantur: dominũ clementẽ papam. 7. elege-
B runt) quæritur vtrum ex contemptu prædi-
ctorum cardinaliũ abſentiũ talis electio ruat;
Et concludit ꝙ non: quia licuit cardinalibus
præſentibus de loco impreſſiuo ad locũ libe
rũ pro eligendo tranſire, in præallegato. §. ꝙ
ſi prauorũ. Nec enim ex huiuſmodi tranſitu
puniri aut grauari debuerunt. ff. de riuis. l. ſer
uius. §. ſi quis riuũ. C. de adul. l. gracchus. 23.
q. 4. qui peccat. 27. q. 1. de viduis. de dona. per
tuas. Et dicit caſum deciſum eſſe per. d. §. ꝙ
ſi prauorũ, iuncto. c. vbi periculum. §. 1. de
elec. in. 6. Nõ enim ius iam formatũ & quæ-
ſitum alicui ex facto alterius iniurioſo alicui
auferri debet/ de regu. iur. indultum, & regu-
la factũ legitime in. 6. ff. de itinere actuq; pri-
uato. l. 1. in. fi. & vtrobiq; concordant. C. de
inoffi. teſta. l. ſi quis in ſuo. Nec contemptus
cardinalis ſancti petri obfuerit: quia venire
non poterat. c. quia propter. §. 1. de elec. &
quia contemptus vnius non nocet in iſta ele-
ctione. Nec nocere potuit nõ conſenſus ſeu
diſſenſus vel contradictio trium præſentiũ
quia conſentientes faciebant duas partes de.
16. electoribus, maxime quia dominus am-
bianen. ſuperueniens numerum auxit: vt.
d. ca. vbi periculum. §. ſane/ verſi. ſi vero. Et
hoc videntur tenere doc. in. d. ca. vbi pericu-
lum. §. 1. in glo. 10. diebus. de quo etiam vi- C
de infra in quæſtione quot debeant eſſe præ-
ſentes in concilio vt poſſit dici concilium.
¶ Et vtrum ſit credendum cardinalibus aſſe-
rentibus ſe per metum electionem feciſſe, re
mittit ſe ad ſuũ nouum tractatum, q. 8. & ad
dicta in. d. c. vbi periculum in. 6. De quo vide
bal. in ru. C. ſi quis aliquem teſta. prohi. & in
ca. licet de elec & quod ſupra diximus.
¶ Item alia quæſtio & concluſio: ꝙ ſi electus
a duabus partibus minus canonice / fuerit
receptus a duabus partibus per violentiam
& impreſſionem/ & tale vitium adhuc duret
vel cardinales ſuæ libertati dederit & ſimul
atq; potuerunt reclamarint / & de prædictis
appareat euidenter, ei poteſt per chriſtifide-
les contradici: imo poteſt talis per cardinales
& alios chriſtifideles clericos & laicos a pa-
patu repelli per. d. c. in nomine domini. §. ꝙ
ſi quis. &. §. quiſquis: &. d. c. ſi quis pecunia/
verſi. liceatq; cardinalibus. Quæ iura loquũ
tur etiam de inthronizato. ¶ Sed iſta conclu-
ſio non procedit ſine dubio anteꝗ̃ ſit declara-
tum electionẽ & receptionem a duabus par-
tibus per impreſſionem eſſe factam: quia. c.
ſi quis pecunia & . c. in nomine domini lo-
quuntur de inthronizato populari vel mili-
tari tumultu, & non de inthronizato a cardi- D
nalibus & maxime a duabus partibus: maxi-
me quia poteſt dubitari de impreſſione quã-
do tertia pars non conſenſit. Erit tamen iſto
caſu congregandum concilium.
¶ Item alia quæſtio. quid ſi electus a dua-
bus partibus pure & alias rite atq; canonice/
in poſſeſſionem papatus per violentiam ſe
intrudit vel cardinales ad ſe recipiendum &
ſibi obediendum per impreſſionem inducit,
cum forte vellent ſpiritu diabolico ducti ab
eius canonica electione per pœnitẽtiam re-
ſilire: vtrum ex tali violentia vel impreſſione
perdiderit ius quod per electionem acquiſi-
uerat/ & propterea minus ei debeat obediri?
Et concludit ꝙ non: videlicet ꝙ nõ perdidit
ius quod per electionẽ acquiſiuerat: quia per
electionẽ fuit verus papa & nullis cõſtitutio
nib⁹ poſitiuis ligari potuit. c. ſignificaſti/ &. c.
innotuit de elec. &. c. propoſuit de cõceſ. præ
bẽ. l. princeps legibus. ff. de. ll. Et quia cõſtitu
tiones quę puniũt illos qui ſibi ius dicũt, ſunt
mere iuris poſitiui. l. extat. ff. quod metus
cauſa. C. de iudi. l. nullus. C. vnde vi/ ſi quis
in tantam, &. l. vltima. de præben. cum qui in
6. Et quia edictum quod metus cauſa/ refer-
tur ſolum ad metum aduerſus bonos mores

illatum, non ad aillum metum quē magiſtra
A tus recte intulit: vt in.l.3.ff.quod metus cau
ſa. Et ex his & aliis etiā concludit ꝙ non pro
pterea eſt ei minus obediendum
¶ Item alia quæſtio. quid ſi cardinales elegiſ
ſent hæreticum vel per impreſſionem/ & cre
dentes ꝑpter iuris ignorantiā electionē cano
nicam omnes vel ſaltem duę partes ſic electū
ad papatum ſpōte recepiſſent & forte ei per
annum ſponte obediſſent tanꝙ papæ, poſtea
ad cor reducti reuolutis libris & conſultis pe
ritis repperiſſent electionem nullam/ & pro
pterea inter ſe conſtituiſſent ab eius obedien
tia recedere & alium in papam elegiſſent &
illi obedirent tanꝙ papæ: vtrum primus ſic a
cardinalibus derelictus. hoc non obſtante
ſit habendus pro papa ab vniuerſali eccleſia?
Et concludit ꝙ ſic: quia iuris ignorantia non
excuſat cardinales: vt ī.c.ignorātiade reg.iu.
in.6.& qa propriā turpitudinē allegarent.&
quia proprium factum impugnarent.& quia
tex.in.c.licet/ electum & receptum abſq; vlla
exceptione mandat haberi pro romano pō
tifice: contra quē tex. cardinales nōn poſſunt
diſpenſare, cum illo ligentur: vt in cle. ne ro
mani. ¶ Item quia iura habēt ꝙ electus & cō
firmatus in pacifica poſſeſſione cōſtitutus, añ
C examinationē ſuę cauſę et diffinitionē nō de
B bet eiici a ſua poſſeſſione. 8.q.4. nonne, cum
concordan. A quibus iuribus licet reperia
tur receſſum quo ad electum in papam/ dū
eius inthronizatio extitit vitioſe attentata(vt
per violentiam & impreſſionem)& dum car
dinales qui obediunt non conſtituunt duas
partes(vt dicit intelligendum, d.c.in nomine
domini/ &.c.ſi quis pecunia/ &.§.patet: ne cō
trarientur concilio generali in.d.c.licet)non
tñ reperitur receſſum in caſu in quo inthro
nizatus & receptus eſt a duabus partibus pu
re & libere, & ideo non dicit extendendū ad
iſtum caſum iura prædicta. ¶ Et iſtam cōclu
ſionem ponit ſalua determinatione ſedis apo
ſtolicę & romanæ eccleſiæ ne facultas detur
malis cardinalibus calumniandi & generan
di ſchiſma & ſcandala in eccleſia dei. Saluo tñ
ſecundum quoſdā niſi incontinenti(hoc eſt
poſt modicum tempus)pœnituiſſent & va
riaſſent/ & factum eſſet notorium eis: argu
men.de pœni.d.1.diuortium.&.ff.de diuor.
l.ſi.pœnituerit. Modicum autem tempus ar
bitratur illud infra quod poſſet deliberari ſu
per facto & ſuper iure. quod dicit poſſe eſſe
quandoq; vnius quandoq; duorum quan
doq; trium menſium ſecundum qualitatem
facti & caſus contingentis & ſecundum arbi
C trium boni viri: argumento.c.de cauſis de of
fi.delega. Nihil enim fieri vel deliberari pōt
niſi cum tempore. 10.di.pōderet.de teſti.præ
terea, & de elec. commiſſa in.6. Licet enim
forte cauſa non ſit ſufficiens ad hoc vt per re
ceptionem & obedientiam videatur cauſari
noua electio vel purgari vitium precedens,
tamen poſſet eſſe caſus.c.licet: quia præſu
mitur ceſſare vitium ex libera receptione &
obedientia dominorum cardinalium. Cum
enim præſumptio tollatur fortiori præſum
ptione(.ff.de in integrū reſtitu.l.diuus.ponit
inno.in.c.innotuit de eo qui fur. or recepit)
ſi domini cardinales ſtatim fecerint diligen
tiam de veritate inquirenda/ & ſtatim ea re
perta ab eo tanꝙ intruſo receſſerunt, apparet
ꝙ non exiſtimarunt purgatum vitium: ſed ſi
diu cum eo remanſerunt/ colligitur quo ad
eos omnes præſumptio bona propter longā
moram. & ideo damnatur variatio & incon
ſtantia in eis: & præſumitur ꝙ totum a malo
fonte procedat. Relinquit tamen hoc vlti
mum indeciſum/ ſicut & præmiſſam princi
palem quæſtionem. Ponitq; idem eſſe de ele
cto per ſimoniam, retinendo vt credo ſuam
opinionē: quæ eſt ꝙ electio papę facta per ſi
moniam ſit nulla/ vt ſupra retuli. Ex ſupradi D
ctis videtur & per.§.itē ſymmachus.2.q.7.
ꝙ anteꝙ ſit cognitum per concilium de hære
ſi, non erit ſpoliandus ſua obedientia nec
amouendus a papatu. De quo vide quæ di
cuntur in.c.licet de elec.& ſupra de exceptio
nibus quæ poſſunt obiici contra papam.

NVNC redeundo ad proſe
quendum principalem quæ
ſtionem ex quibus cauſis de
beat congregari conciliū: po
ne ꝙ imminet neceſſitas refor
mandi eccleſiam in capite & in mēbris pro
pter varios exceſſus qui continuo committū
tur/ & papa non curat congregare concilium
requiſitus ꝙ detractat & negligit, quid facien
dum? Dic vt ſupra dictū eſt quando eſt con
trouerſia inter duos de papatu, ꝙ ex quo re
quiſitus non vult vel negligit/ alii (vt cardi
nales & ſucceſſiue ad quos deuoluitur) con
gregabunt: quia hoc ipſo ꝙ ipſe non vult vel
contemnit/ facit ſe participem & ſuſpectum
ex quo eccleſia indiget reformatione. Quia
vt dicit tex.in.c.error.83.di. error cui non re
ſiſtitur approbatur.& negligere arguere per
uerſos cum poſſis/ nihil aliud eſt ꝙ fouere.
nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ qui ma

A nifeſto facinori deſinit obuiare. & tex. in ca-
quid prodeſt/ & in.c.conſentire ea.di.& in.c.
qui conſentit. xi. q. 3. non poteſt ſuo errore
non polſui qui alieno conſentit. Vnde quan
tumcunq; papa bene viuat, ſi negligit corri-
gere eccleſiam indigentem reformatione re-
quiſitus vel fingit vel detractat / & propterea
requiſitus ꝙ congreget concilium contem-
nit, alii congregabunt: vt ſupra dictum eſt.
Quia hocipſo ꝙ contemnit / facit ſe ſuſpe-
ctum de fide, nã pertinacia in delicto non ca
ret ſcrupulo hæreticæ prauitatis: vt dicit tex.
in.c.grauẽ de pœnis. Ad idem eſt quod dici-
tur in.c.ſi papa in glo. 40. di.& doc.in.c.pro-
poſuit de conceſ. præben. Et facit quod di-
cit abb.in.c.quæſiuit de diuor. ꝙ ſi vir nõ de-
ſiſtit ab inſolentia inducendi vxorem ad pec
candum / eſt ſufficiens cauſa ſeparandi quo
ad thorum: quia eſt ſuſpicio cuiuſdam infide
litatis/ ratione cuius fit regulariter ſeparatio.
allegat.c.idolatria. 28. q. 1. An autem hodie
(cum nihil boni videmus & ad ſuperos a-
ſtræa receſſit) indigeremus concilio pro re-
formatione nihil dico: deus ſcit.

¶ Et intellige quando eſſet requiſitus ex cau-
ſa neceſſaria / & non malitioſe ad peſſun-
dandam eccleſiam: vt principes facere conã-
B tur qui nullam reuerentiam habent eccleſiæ
romanæ niſi ad emungendum ab ea ius de-
cimãdi & priuilegia & iurapatronatus & pra C
gmaticas & monarchias & nominationes. &
vtinam quieſcerent/ & non continue amplia
rent: ita vt iã ipſis videantur data & non eccle
ſiaſticis bona eccleſiaſtica, quæ vſurpant pro
arbitrio/ & dant in prędã militibus ſuis.

SED ADDENDO
ad ea quæ in fine tertii libri
dicta ſunt, quęro an poſſit cõ-
gregari concilium per com-
miſſarios papæ. Dic ꝙ ſic ſi
eſt ad hoc datum mãdatum
1. q. 7. c. conuenientibus. & in.c.hoc nequa-
q̃ in ſuprafcrip. 7. q. 1. 63. di. adrianus. & in
ca. ſeptuaginta. 16. di. & ca. 2. 17. di. & ibi
glo. & in ca. ꝙ tranſlationem de offi. lega. in
glo. & .c. in ea ſynodo. 100. di. Et patet in ge-
ſtis concilii baſilien. vbi inſcritur tenor bullæ
martini quinti: qui miſit quatuor commiſſa-
rios ad congregandum concilium ſenis, qui-
bus dedit facultatem congregandi celebran-
di transferendi & diſſoluendi, & quoſcunq;
prælatos ad concilium conuocandi.

Libri quarti finis. D

A # DOMINICI IACO- C

BATII CARDINALIS SANCTI CLEMENTIS: DE CONCILIO LIBER QVINTVS.

¶Quales debeant eſſe interfu-
turi concilio. Arti. 1.

VIDIMVS EX
quibus cauſis poſſit &
debeat cõgregari con
ciliũ: nunc videamus
quales debẽt eſſe per-
ſonæ in concilio con
gregandæ. Et primo
dic ꝙ debent eſſe iuſti
& ſapiẽtes. vnde os iu
ſti meditabitur ſapientiam, & lingua eius lo-
quetur iudicium. Os enim ſumitur hic non
pro ore corporis (quia eius actus non eſt me
ditari) ſed pro ore animæ, quod eſt intelle-
ctus eius/accipiẽs ab ore veritatis & per me-
ditationem traiiciens in memoriam. Medita
tur igitur os, id eſt intellectus iuſti ſapientiã,
& exinde lingua eius loquitur iudicium: hoc
B eſt rectitudinem iudicii quod ex ſapentia ſu-
mit. Vnde inquit Iacobus apoſtolus in. 3. ca.
ſuæ epiſtolæ. hæc eſt pudica/pacifica/mode-
ſta/ſuaſibilis/bonis conſentiens/plena miſeri
cordia/iudicãs ſine ſimulatione, de quorũ ex-
poſitione beatus tho. in ſecũda ſecũdæ. q. 45.
ar. 6. ad tertiũ. Inde cõſtãtinus imperator aga
thoni papæ ſcribẽs pro concilio celebrãdo di
cit. hortamur veſtrã paternã beatitudinẽ per
pręſentem noſtram piam ſacram/dirigere vi
ros vtiles & modeſtos notitiam habentes to-
tius a deo inſpiratæ doctrinæ/ & peritiã irre-
præhenſibilem habentes dogmatum/ induẽ-
tes perſonam veſtræ apoſtolicæ ſedis: vt legi
tur in prin. geſtorum in concilio agathonis.
Et vide in. c. conuenientibus. 1. q. 7. vbi dicit.
non oportet nos qui epiſcopi ſumus indige
re doctrina, ſed aliorum eſſe doctores: malo-
rum doctorum mala eſt doctrina, eccleſia de
malis doctoribus ſacerdotes non recipit.

¶Et ideo debent eſſe ſapiẽtes quia vt inquit
ariſto. duo ſunt opera ſapientis: quorũ vnum
eſt non mentiri de quibus nouit, alterum ve-
ro mentiẽtem manifeſtare poſſe. Et prouer.
1. c. ſapientia foris prædicat, in plateis dat vo
cem ſuam: in capite turbarum clamitat/ & in
foribus portarũ vrbis profert verba ſua &c.

Vnde & beatus ambro. in epiſtola ad ſimpli-
cianum de ſapiente dicit. Sapiens non metu
frangitur/non poteſtate mutatur: non attol-
litur proſperis/non triſtibus mergitur. vbi e-
nim ſapientia ibi virtus animi/ibi conſtantia
& fortitudo. ſapiens ſemper idem eſt animo:
non minuitur non augetur rerum mutatio-
nibus: nec vt paruulus fluctuat vt circunfera
tur omni vẽto doctrinæ, ſed manet perfectus
in chriſto/ fundatus charitate/ radicatus fide.
ſapiens igitur defectus rerum ignorat/ & va-
rium animum neſcit: ſed fulget ſicut ſol iuſti
tiæ/qui in regno patris ſui fulget. ¶ Ideo au-
tem debent eſſe iuſti, quia lux oritur iuſto &
rectis corde letitia. pſal. 96. Et ambro. in lib.
officiorum inquit. talis debet eſſe cõſiliarius
qui nihil nebuloſũ habeat/ nihil fallax/nihil
fabuloſum/ nihil ſimulatum, quod vitã eius
& mores refellat: nihil improbum aut mali-
uolum quod auertat conſulentes. Quia om- D
nis qui nocet non eſt ſapiens: vt. 6. q. 1. ſapi-
ens. Vnde & eccleſiaſtici. 25. q̃ ſpecioſum ca
niciei iudiciũ, & presbyteris cognoſcere con
ſilium. q̃ ſpecioſa veteranis ſapientia, & glo-
rioſus intellectus & cõſilium. corona ſenum
multa peritia, & gloria illorũ timor dei. Vbi
glo. inquit. audiant presbyteri & eccleſiarum
præpoſiti, quia nõ licet eis ignorare legis ſciẽ
tiam & ſapientiam.

¶Et ideo etiam aliud eſt quod requiritur/ ꝙ
ſint tales qui habeãt rerum experientiã: quia
quandoq; experientia ſupplet illiteraturã. vt
dicit ſpecu. in ti. de iudice delegato. §. 8. ver-
ſi. item ꝙ eſt illiteratus. Vnde in promouen-
do non ſufficit ſcientia niſi quis habeat ex-
perientiam. C. de. agentibus in rebus. l. pe-
nul. li. 12. & de elec. cum in cunctis. de ſuppl.
negli. præla. ca. 2. li. 6. 39. di. ca. petrus. Sic &
experto dicitur eſſe credendum. c. ſi. de frigi.
& malefi. l. 1. ff. de ventre inſpi. l. certi. C. de iu
di. &. ff. ſi menſor falſum modum dixerit. l. 1.
& per totum, &. c. propoſuiſti de proba. Ideo
experientiam habere debent, quia ipſa eſt re-
rum magiſtra. l. 2. §. nouiſſime. ff. de ori. iu. l.
legatis. §. ornatricibus de lega. 3. c. vbi peri-
culum cum ſimil. de elec. in. 6. Sic intelligo

A quod dicitur ꝙ creditur bono doctori aſſerẽti in certa curia eſſe in cauſis certam conſuetudinẽ: vt dicitur in.l.1.C.ſi mulier ſecundo nup.& in.l.de quibus/maxime p modernos papienſes.ff.de.ll. quia intelligq in docto & experto in eadẽ curia doctore / propter eius practicam & experientiam illius curiæ: tunc enim non tam dicitur probari conſuetudo per expertum & famoſum doctorem q̃ probari quidam ſtylus. Quo caſu non eſt abſonum ſtare dicto experti & excellẽtiſſimi doctoris. Facit quod dicit collectarius in.c.1.de ſponſa. Vnde & eccleſiaſtici.34. vir in multis expertus cogitabit multa: & qui multa didicit enarrabit intellectum, & qui nõ eſt expertus/pauca cognoſcit.

¶ Requiritur etiam ꝙ ſint docti: iuxta illud quod ſupra dictum eſt de cõſtantino ad agathonẽ pro ſexta ſynodo congreganda. Inde & aug.in.4.li.de doctrina chriſtiana.debet diuinarum ſcripturarum tractator & doctor / defenſor veræ fidei ac debellator erroris / & bona docere & mala dedocere: atq; in hoc opere ſermonis cõciliare auerſos/ remiſſos erigere/neſcientibus quid agitur quid expectare debeãt intimare. Vnde & beda de templo ſalomonis loquens dicit.fruſtra ſibi officium doctoris vſurpat/ qui dilectionem catholicæ
B fidei ignorat: neq; ſanctuarium domino ſed ruinã ſibi ædificant qui docere alios regulam quam ipſi non didicere conantur. Sic & cicero,li.2. rheto. peritia dicendi in tribus conſiſtit: natura/doctrina & vſu. natura ingenio/ doctrina ſcientia/vſu aſſiduitate, hæc ſunt enim quæ non ſolum in oratore ſed in vnoquoq; homine artifice expetuntur vt aliquid efficiat.

¶ Et adde ꝙ cũ doctrina requirit̃ bonitas & vitę ſanctimõia. Vnde ambro.li.2 officiorũ. qs in cœno fontẽ requirat? qs e turbida aqua potũ petat? itaq; vbi luxuria eſt vbi intẽperãtia/ vbi vitiorũ cõfuſio, quis inde ſibi aliquid hauriẽdum exiſtimet? quis non deſpiciat morum colluuionem? quis vtilem alienæ cauſæ iudicet/quem videt inutilem vitæ ſuæ. Et iterum quomodo eum potes iudicare conſilio ſuperiorem/quem vides moribus inferiorẽ? ſupra me debet eſſe / cui me cõmittere paro. an vero idoneũ eũ putabo q mihi det cõſiliũ qui non dat ſibi: & mihi eum vacare credam qui non vacat ſibi? Et iterum.in acquirendis conſiliis plurimum adiungit vitæ probitas/ virtutũ prærogatiua/beniuolentiæ vſus/frugalitatis gratia. Vnde ſeneca epiſtola.45.q ſentimus loquamur / quod loquimur ſentiamus, concordet ſermo cum vita: ille enim promiſſum ſuum impleuit qui cũ videas illũ & cũ audias, idem eſt. Sic & aug.ſuper ioannẽ. doctrina per malos eſt palmes in ſepe, botrus inter ſpinas: caute lege ne dũ quęris fructum laceres manum: & cum audis bona dicentem ne imiteris mala facientem. Sic & ambro.ſuper pſal.beati immaculati. ante vita q̃ doctrina quęrenda eſt: vita bona ſine doctrina gratiam habet, doctrina ſine vita integritatem non habet. Et ioan.chryſo.in li.de compũctione cordis, docere & nõ facere/non ſolum lucri nihil ſed & damni plurimũ affert: grandis enim condemnatio eſt componenti quidem ſermonem ſuum/ vitam vero ſuam atq; opera negligenti. Et iterum idem chryſo. ſuper illud matthæi quæcunq; dixerint vobis facite/inquit, doctrinã accipiamus non mores: apibus herbæ non ſunt neceſſariæ ſed flores: ſic & vos flores doctrinę colligite/ & conuerſationes relinquite. C

¶ Et generaliter quę ſint requiſita in perſonis habentibus in concilio dare vocem, vide beatum grego.in.15. capitulo ſui paſtoralis: & tranſumptiue gratianum in.c.ſic rector.43. di.& vide eund.grego.in.regiſtro li.1.c.24. & vide in.c.oportet.8.q.1.& in.§.oportet. D 36.di.vſ p ad finẽ illius diſtinctionis. Et adde quod ſupra dictum eſt de epiſcopis in illo articulo quomodo debeant ſedere exiſtentes in concilio. Item requiritur ꝙ habeãt zelum religionis chriſtianæ: iuxta illud pſal.68.zelus domus tuæ comedit me. Debẽt igitur habere zelum ad reformationem eccleſiæ. Vnde vide in propoſito quod dicitur in.c.dudũ/ & in.c.eccleſia el.2.de elec.& ioan.an.in.c.in geneſi eo.ti. Adde ẽt quod dicit bal.ibidẽ in c.1.in.3.col.verſi.ſed contra primũ/ꝙ concilium eſt congregatio multorum & maximorum virorum, nõ tamen debet aliquis loqui niſi prius cõceſſa licentia. Ita dicit ipſe ibi circa fi.in verſi.vltimo nota.

¶ De exordio concilii. Arti. 2.

VIDIMVS DE qualitatibus perſonarũ in concilio congregandarũ: nunc videndum eſt quod debeat eſſe exordium tenendum in ingreſſu concilii. Et dicẽdum eſt ꝙ primo præmiſſa ſolẽni proceſſione omniũ prælatorũ debet cele-

A brari miſſa de ſpiritusſancto: qa ſi hoc eſt ſeruandum per inferiora capitula quádo ſe congregant pro electione prælati (vt ponit inno. & aiu. in. c. cū nobis olim de elec. & in. c. cū eccleſia ſutrina de cauſa poſſes. & proprie. & in. c. cum terra de elec. & ioan. de lignano in c. quia propter co. ti.) multo magis in cōcilio generali vbi maius eſt periculum: exemplo ſaluatoris / dicentis cum venerit ille ſpiritus veritatis ille docebit vos omnem veritatē: vt patet ioan. 16. Ita dicit do. in ſuo tractatulo de conci. q. 5. & petrus de monte in ſuo tractatu de concilio. q. 4. ¶ Ad quod facit / ꝙ duo potiſſime neceſſaria ſunt ad rite & bene celebrandum concilium: videlicet primum illuminatio veritatis in diffiniendis & agendis in concilio: ſecundum eſt vnanimitas patrum congregatorum in ſynodo in concludendis, vt omnium ſit vna mens & vna ſententia & vnus ſenſus. Vtrunq; iſtorū attribuitur ſpiritui ſancto, de primo patet per illud ioan. 14. ſpiritus ſanctus quem mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia & ſuggeret vobis omnia quæcunq; dixero vobis. De ſecundo patet, ex illo ad ro. 8. ipſe. n. ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro ꝙ ſimus filii dei. vbi glo. ſpiritus ſanctus cōmunis eſt

B patri & filio amborūq; vnio, per quā fit ſocietas & vnitas / qua efficimur vnū corpus vnici filii dei: vnitas enim nos cōpaginat quam fecit charitas quæ non eſt niſi a ſpiritusſancto. ¶ Item debet cantari hymnus veni creator ſpiritus / exemplo apoſtolorum qui orando accipere meruerunt ſpiritumſanctum: vt patet act. 1. & 2. c. & 24. q. 1. audiuimus: & ibi notatur. ¶ Item debent ante diē quo inchoandum eſt cōciliū indici rogationes in ciuitate vbi concilium celebratur: & in omnibus collegiatis eccleſiis eiuſdem ciuitatis debet ſaltē ſemel in hebdomada collegialiter miſſa de ſpiritu ſancto celebrari, in qua tam celebranti q̄ intereſſentibus & audientibus vere pœnitentibus & confeſſis datur certa indulgentia: videlicet ſacerdotibus miſſas celebrantibus annus, & intereſſentibus. 40. dies de indulgentia, ſicut reperitur factum in geſtis in concilio conſtantien. Debentq; prælati & omnes alii chriſtifideles vacare feruentius orationibus ieiuniis eleemoſynis & aliis piis operibus pro imploranda diuina gratia: vt quæ in concilio gerēda erunt / fœlicem exitū cōſequi mereantur. ¶ Item leguntur letaniæ & antiphonæ & aliæ deuotæ orationes. Item per vnum ex patribus de concilio debet fieri ſermo conueniens gerendis in concilio. Et

C poſt miſſam ſpiritus ſancti ſolenniter celebratam in loco concilii debet haberi per aliquē prælatum aliquis ſermo conueniens celebrationi ipſius concilii: ſicut factum fuit in baſilien. concilio, licet non fuerit ratum, vbi celebrata miſſa per philibertum epiſcopum conſtantien. habitus fuit ſermo per iulianum cardinalē ſancti angeli (qui erat in concilio præſidens in pōtificalibus ſedens ſuper cathedrā ad hoc deputatam, aſtantibus prælatis in pōtificali habitu cum mitris planis in capitibus ſuis) aſſumpto per eum themate mundamini qui fertis vaſa domini iſa. 52. c. Et in concilio conſtantien, celebrata miſſa per iordanum epiſcopum albanen. cardinalem de vrſinis / cantatis letaniis & aliis deuotis orationibus porrectis ad deum, habitus eſt ſermo per papā ioan. 23. qui aſſumpſit pro themate veritatem diligite zachariæ. 8. c. Exemplum huius habemus a ſaluatore noſtro ieſu chriſto, qui congregatis diſcipulis ſemper prædicabat: vt patet matth. 5. c. & aperiens os ſuū docebat eos dicens. Itē & a beato petro act. 15. Item ab apoſtolo paulo qui prædicauit maioribus natu eccleſiæ epheſinæ: vt patet act. 20. ca.

D ¶ Et adde ꝙ anteq̄ prima ſeſſio celebretur, indicitur omnibus conciliariis triduanum ieiuniū, ad quod tenētur ex præcepto / & ſolui nō debet: vt dicit gulielmus in rationali diui. offi. in rub. de aliis ieiuniis / in verſi. generalis quoq;. Facit tex. in. c. quoniā. 18. di. ibi dum ſynodus agitur ſuper canonicis & euangelicis negotiis oportet congregatos epiſcopos in meditatiōe & ſolicitudine fieri cuſtodiēdorum diuinorum & viuificorum domini mādatorum. ¶ Item quando papa cum prælatis debet intrare concilium, debet aſſociari cum ſacra pompa & clero ad locum concilii. Et miſſa iſta ſolēnis nō ſolet ſemꝑ in omnibus ſeſſionibus cantari ſicut ī prima: ſed papa audita miſſa priuata vadit ad concilium cū pluuiali rubeo & mitra precioſa. Et facta oratione per eum ante altare aſcendit ad ſedem: & facta reuerentia per cardinales cum cappis laneis, duo ſeniores diaconi cardinales accipiūt dalmaticas / & vnus eorū ſtolam & manipulū quia eſt cantaturus euāgeliū: & ſubdiaconus etiam paratur, deinde accedūt ad pontificem & imponūt illi ſandalia, & dicuntur pſalmū q̄ dilecta &c. & interim alii prælati accipiunt paramenta ſibi conuenientia omnes rubei coloris. Et facto aliquāto ſilentio, diaconus can-

dinalis a dextris ſurgens / alta voce præfatur
A orate. & mox tam pontifex ſuper faldiſtoriū ſibi paratum ꝙ alii ſine mitra in terra genu flexi orant verſi ad altare. Surgens deinde pōtifex ſolus/aliis proſtratis permanentibus,abſolute dicit hanc orationē in competēti tono. Adſumus domine ſancte ſpiritus / adſumus peccati quidem immanitate detenti ſed in nomine tuo ſpecialiter congregati: veni ad nos & eſto nobiſcum / & dignare illabi cordibus noſtris: doce nos quid agamus/quo gradiamur,& oſtende quid efficere debeamus: vt te auxiliāte/tibi in omnibus placere valeamus. eſto ſolus ſuggeſtor & effector iudiciorum noſtrorum qui ſolus cum deo patre & eius filio nomen poſsides glorioſum. non nos patiaris perturbatores eſſe iuſtitiæ/ qui ſummā diligis æquitatem: non in ſiniſtrum nos ignorantia trahat/nō fauor inflectat/non acceptio munerum vel perſonæ corrumpat: ſed iunge nos tibi efficaciter ſolito tuæ gratię dono, vt ſimus in te vnum & in nullo deuiemus a vero: quatenus in nomine tuo ſpecialiter collecti/ſic in cūctis teneamus cum moderamine pietatis iuſtitiā vt hic a te in nullo diſſentiat ſententia noſtra,& in futuro pro bene geſtis conſequamur præmia ſempiterna. Et eſt oratio quæ in ſingulis congregationibus vtū
B tur auditores & referendarii. Q ua finita omnes reſpondent amen. Et deinde diaconus a ſiniſtris ſurgens / dicit erigite vos. Et omnes ſurgunt deinde cantores cantant antiphonā exaudi nos domine: quoniā benigna eſt miſericordia tua/ ſecundum multitudinem miſerationum tuarum reſpice nos domine. Et poſtea iterū diaconus a dextris verſus ad patres dicit orate. & ſimiliter omnes procumbūt,& aliquantulū orant ſecrete. Deinde ſurgens diaconus a ſiniſtris / dicit erigite vos. & omnes ſurgunt: & pontifex omnibus ſtantibus detecto capite dicit hāc orationē abſolute,mētes noſtras quęſumus domine paraclętus qui a te procedit illuminet / & inducat in omnē ſicut tuus promiſit filius veritatem: qui tecū viuit & regnat in vnitate eiuſdē ſpiritus ſancti deus per omnia ſecula ſeculorū/ amē. Q ua finita / iterum omnes genuflectunt. & tūc fit litania: quæ per duos ex cātoribus pronunciatur & omnes reſpondent. Et poſt verſum illum vt donnum apoſtolicū &c. ſurgēs pontifex cum mitra benedicit ſynodum, dicens (faciendo crucem) vt hanc ſynodum & omnes gradus eccleſiaſticos bene ✠ dicere digneris. & omnes reſpondent te rogamus audi nos. Iterū Dicit/ vt hanc ſynodum & omnes gradus eccleſiaſticos bene ✠ dicere & regere digneris. & omnes reſpondent te rogamus audi nos. Iterum tertio vt hanc ſynodū & omnes gradus eccleſiaſticos benedi ✠ cere
C regere & cōſeruare digneris. & reſpondetur te rogamus audi nos. Et procumbente iterū pōtifice litania perficitur. Deinde ſurgunt omnes: & pontifex ſine mitra verſus ad altare/ dicit oremus. & diaconus a dextris flectamus genua: & diaconus a ſiniſtris leuate. & pontifex da quæſumus eccleſiæ tuæ miſericors deus, vt ſancto ſpiritu cōgregata / hoſtili nullatenus incurſione turbetur: per dominum noſtrum ieſum chriſtum filium tuum/ qui tecū viuit & regnat in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti deus per omnia ſecula ſeculorum/ amen. ¶ Tunc diaconus petit benedictionem pro euangelio. & imponitur incenſum a pontifice more ſolito: & cantatur euangelium competens rei de qua agitur / cum luminaribꝰ & cerimoniis conſuetis. Et in fine pontifex oſculatur librum & incenſatur more conſueto. & presbyter cardinalis paratus cum pluuiali ſeruit papæ de libro & nauicula incenſi/ ac ſi pōtifex celebraret. Finito euangelio omnes ſedent. & pontifex patres hortatur verbis conuenientibus ad faciendū decreta / aſsignans
D rationes cur ita ſit faciendum. Deinde ſurgēs ſine mitra/ incipit hymnum veni creator ſpiritus. & omnes genuflectunt: & ipſe etiam poſtꝙ inceperit genuflectit/ procumbens ſuper faldiſtorium quouſq; primus verſus perficiatur. Deinde omnes ſurgūt capitibus detectis: cātoreſq; (& patres ſi volunt) proſequūtur hymnū. In fine pontifex dicit emitte ſpiritum tuum & creabuntur. & omnes reſpondent & renouabis faciem terræ. Et pontifex/ oremus. deus qui corda fideliū ſancti ſpiritus illuſtratione docuiſti: da nobis in eodem ſpiritu recta ſapere: & de eius ſemper conſolatione gaudere: per dominū noſtrum ieſum chriſtum filium tuum/qui tecum viuit & regnat in vnitate eiuſdē ſpiritus ſancti deus per omnia ſecula ſeculorū/ amē. Et demū duo cātores dicūt benedicamꝰ domino: & alii reſpōdent deo gratias. ¶ Q uibus finitis/ diaconus legit decreta facienda: & rogat patres an placeant. qui incipiendo a ſummo pontifice/ reſpondent placent vel non placent. Et protonotarii apoſtolici & clerici camere atq; tabelliones alii rogati/ decreta notant & in publicam formam redigunt: de quibus fit bulla ſigillo apoſtolico munita. ¶ Ita repperi ordinatū in

libro cerimoniali: vbi dicit ita fuiſſe ſeruatũ
A in cõcilio cõſtãtien. & baſilië. Et ſi in baſilien.
propter multitudinem defuit in ſanctos epi-
ſcopos reuerentia, & ſuperabundauit teme-
ritas atq; arrogantia: cũ non pluris fieret opti
mi cuiuſq; antiſtitis ſententia q̃ minimi cano
nici: vt ibi dicitur.
¶ In prædictis cerimoniis non eſſet inconue
niens ſi præponeretur edictum q; nullus ad-
mitteretur in concilio ad dandum vocem ni
ſi eſſet confeſſus: & ſi eſſet epiſcopus vel
presbyter niſi antea celebraſſet: ſi eſſet diaco-
nus vel alius, niſi de manu presbyteri rece-
piſſet deuote euchariſtiæ ſacramentum. prę-
terq̃ ſi eſſet de perſonis quæ inuitæ eſſent tra
ctę ad concilium, ne de male geſtis reciperẽt
cõmodum. Pro hoc facit q; & in inferioribus
collegiis (maxime apud regulares) ita fieri cõ
ſueuit: ergo multo magis in iſto. & in cõſilio
baſilië. in. 12. ſeſſione in. c. quéadmodũ, fuit
ſtatutũ vt hoc etiam ſeruaretur & vt iurare-
tur in electionibus prælatorũ. vnde quia eſt
conſuetudo laudabilis, ſeruanda eſt. c. fi. de
conſue. Forma autem iuramenti eſt, iuro eũ
eligere quem vtiliorem credam/ nec illi dare
vocem quem ſciuero vt eligatur procuraſſe.
Item facit tex. in. c. audiuimus. 24. q. 1. quia
B cum non habitet in cordibus eorum qui ſe-
metipſos a compage corporis chriſti ſe ab-
rumpunt/ non deſcendit in tales gratia ſpiri-
tus ſancti: qui non niſi ſuper congregatos in
vnum deſcendit/ vt ibi. & glo. in. c. cum eccle
ſia de cauſa poſſes. & proprie. Et propterea
abiiciuntur excommunicati & hæretici a cõ
ciliis: vt ibi dicitur & dictum eſt ſupra. Et ſi
indicitur triduanum ieiunium, tacite indici-
tur confeſſio: quia primum ieiunium eſt ab-
ſtinere a peccatis: vt dicitur in ru. de obſer-
ua. ieiuni. Debent igitur primo ſe mundare
a peccatis, ita dicit tex. & ibi doc. in. c. habea-
tur, 18. di. Per ſacramentum enim euchari-
ſtiæ ſumptum / quis efficitur vnum corpus
cum chriſto, de conſecra. di. 2. c. in chriſto pa-
ter. Et hoc ſacramentum pietatis eſt & ſignũ
vnitatis & vinculũ charitatis. de conſecra. di.
2. c. hoc eſt ſacramentum/ & c. quia paſſus. &
23. q. 4. ipſa pietas.
¶ Alium ordinẽ per omnia fere ſimilem vi-
de poſitũ in vltimo capitulo in geſtorũ con-
cilii cõſtantien. De ordine autem tenendo in
conciliis prouincialibus, vide omnino grego
rium in ſuo paſtorali. & de ordine tenẽdo in
concilio ſynodali vide paulinum in tractatu
viſitationum in. 2. parte. q. 1.

¶ Quomodo exiſtentes in concilio
ſe gerere debeant. Arti. 3. C

VLTERIVS
quæro quomodo ſe
gerere debeant prælati
ti exiſtentes in conci-
lio/ & a quibus debe-
ant cauere? Dic q; de
bet inter eos ceſſare
omnis ſimultas & o-
mne odiũ: vt in. c. ha-
beatur, 18. di. Item debent ceſſare indiſcretæ
voces/ ſtrepitus & tumultus fabulæ vanæ &
riſus ac obſtinate diſceptãtiũ tumultuoſæ vo
ces: ne obſtrepentium turba confundat iudi-
ciorum ſilentia/ & ne contentioſæ voces ſen-
ſus audientium perturbent. Ita dicit tex. tole-
tani cõcilii in. c. in loco. 5. q. 4. & inſeritur in
geſtis concilii conſtantien. & baſilien. & eſt
primum. c. vndecimi toletani concilii/ ſic in-
quiens. In loco benedictionis cõſidentes do-
mini ſacerdotes, nullis debent aut indiſcretis
vocibus perſtrepere aut quibuſlibet tumulti
bus perturbari/ nullis etiam vanis fabulis vel
riſibus agi/ & quod deterius eſt obſtinatis di-
ſceptatiõibus tumultuoſas voces effundere.
ſi quis enim (vt apoſtolus ait) putat ſe religio
ſum eſſe non refrænans linguam ſuam ſed D
ſeducens cor ſuum, huius vana eſt religio:
cultum enim ſuum iuſtitia perdit quando
ſilentium perit/ & iudicium obſtrepentium
turba confundit: dicẽte propheta erit cultus
iuſtitiæ ſilentiũ. debet ergo quicquid aut con
ſidentium conſultationibus agitur aut ab ac-
cuſantiũ parte proponitur ſic mitiſſima ver-
borum relatione proferri, vt nec contentioſis
vocibus ſenſus audientium turbent/ nec iu-
dicum vigorem tumultu eneruẽt. quicunq;
ergo in conuentu cõcilii hæc quæ præmiſſa
ſunt violanda crediderit & contra hæc inter-
dicta aut tumultu aut cõtumeliis vel riſibus
concilium conturbauerit, iuxta diuinæ legis
edictum (quo præcipitur eiice deriſorem/ &
exibit cum eo iurgium) cum omni dedecore
de conceſſione abſtractus a communi cœtu
ſecedat/ & trium dierum excõmunicationis
ſententiam perferat. Vnde dicit tex. in. c. irre
ligioſa de conſecra. di. 5. irreligioſa eſt cõſue-
tudo per quã qui debent diuina officia atten-
dere, ſaltationibus turpibus inuigilant/ & can
tica mala canentes religioſorum officia per-
turbant. Et vide pulchrum tex. qui conue-
nit in propoſito/ in c. decet de immu. eccle.
in. 6. qui eſt tex. gregorii. x. in cõcilio lugdu-

nen, vbi plura cõnumerãtur quibus inſtrui-
A mur qualiter debeamus nos gerere in eccle-
ſiis. Sicut dicitur ꝙ turbans officium diuinũ
de iure ciuili punitur pœna capitis: vt in. l. ſi
quis in hoc genus/ & authen. ibi poſita, de e-
piſcopis & cle. ſed de iure canonico debet
eiici de eccleſia, glo. & doc. in ca. dilectis de
appel. Sic etiam in. d. concilio toletano. di-
citur ꝙ ne iudicum vigorem tumultu ener-
uent debent eiici extra concilium. Imo (vt di
cunt ibi archi. & alii) ſi talis tumultuoſus nõ
vult exire, debet per vim eiici foras: argu. ca.
veniens de ſenten. excom. & c. cum volunta-
te. §. ſi qui vero.

¶ Debet etiam in conciliis ceſſare omnis ma-
litia & prauitas & affectio. Vnde baſilius in
principio. 8. ſynodi inquit. cõmonemus vos
fratres vt cũ multo pudore & reuerentia con
ueniatis ad hanc ſanctam ſynodum, nullam
vitioſam motionem vel affectũ ferentes/ nec
ad cõtentioſam voluntatẽ reſpicientes. Adde
tex. in. c. ſi quis a vero. 3. q. 4. & vide tex. in. c.
iudicet. 3. q. 7. Vnde iſti contentioſi & inquie
ti eiiciuntur de concilio: vt in. d. c. in loco, &
dicitur in glo. fi. per doc. in. c. ex tenore de tẽ-
po. ordi. Sic iura ſocium rixoſum compellũt
ad diſſoluendum ſocietatem. l. ſi conuenerit
ff. pro ſocio. Sic & verboſus aduocatus po-
B teſt aduocatura priuari. glo. ſingularis in. l.
ex ea. ff. de poſtu. & ludo. in ſingularibus in
verbo aduocatus. Et ꝙ contentioſus mona-
chus arbitrio ſuperioris ſit puniendus, vide
tex. in. c. ſi quis monachus. 90. di. Et propter
rixas & contentiones alimenta alias in domo
præſtanda præſtantur extra domum, dicitur
in. l. ſicut. ff. de operis liber. authen. cui relictũ
C. de indicta viduitate. bal. in. l. 1. C. de lega. l.
penulti. ff. vbi pupil. educari debeat. l. gaio.
§. 1. ff. de alimen. & ciba. lega. ibi bar. cum
concor. Tales enim contumelioſi & con-
tentioſi puniuntur per præſidentem: vt in
cap. dilectus de pœnis. Imo & ſunt expel-
lendi a communitate: vt in. l. omne. §. fi. & ibi
notat. ff. de re mili. Facit tex. in. l. fi. ff. de offi.
procura. cæſaris. Et ideo conſtitutio dicti con
cilii toletani in. d. ca. in loco. 5. q. 4. dicit tales
eiiciendos cum dedecore a concilio & cœtu
aliorum: & vltra etiam excõmunicantur tri-
bus diebus. Et ſimile in. c. neminem. 45. di.
& in. c. ex literis de conſti. vbi quis ad tempus
cõmunione priuatur. Vnde & veritas matth.
5. præcipit nihil per cõtentionem agere. 16.
q. 6. c. conſuetudo. Vnde beatus grego. dicit
nihil agendum cum forali ſtrepitu in. c. 2. de
præſcrip. Vnde præſumitur contra illum qui
C per clamorem eſt electus, nec tenet huiuſmo
di electio. ita fuit ſtatutum in concilio ſardi-
cen. vt in. c. oſius de elec. Quandiu enim ali-
quis in cõtẽtionibus & perturbationibus eſt/
non recte iudicat: vt in. c. illa præpoſitorum/
cum ſeq. xi. q. 3. Et contra ſimiles irriſores &
detractores vide tex. in. c. ex merito. 6. q. 1.

¶ Item exiſtentes in concilio non debent cõ-
ſpirare ad deſtructionem ſicut legitur factũ
per iudæos contra apoſtolos act. 5. c. ſed ad
dignitatem & authoritatem apoſtolicam cõ-
ſeruandam: nõ ad inquietationem & pertur-
bationẽ bonorum operũ (ſicut legitur cõgre
gatũ cõcil. act. 6. ca. contra beatum ſtephanũ)
ſed ad pacẽ & quietem fidelium. ¶ Item de-
bent dicere veritatem poſtpoſito omni timo
re: quia qui non libere veritatem pronunciat
proditor eſt veritatis. xi. q. 3. nolite. nec debet
quis timere magis hominem q̃ deum: vt in
c. quiſq;. xi. q. 3. Non in ad gloriam & oſten-
tationem: iuxta illud prophetæ. nõ ſedi cum
cõcilio vanitatis/ & cũ iniqua gerentibus nõ
introibo. Nihil etiã vendicet odium nihil fa-
uor vſurpet/ nihil præmium euertat: vt in. c.
cum æterni de re iudi. in. 6. & in. c. quattuor
xi. q. 3. Inde tex. in. c. habeatur. 18. di. vult ꝙ
debeant ceſſare ſimultates. Et inde etiam bea D
tus greg. in regiſtro li. 1. c. 1. inquit. a quo cõ
cilio procul abſint odia/ facinorũ nutrimẽta:
atq; inuidia interna tabeſcat, & nimis execra-
bilis animorũ diſcordia: ſacerdotes ſuos cõ-
cordia deo placita & charitas recognoſcat:
hæc igitur omnia cũ maturitate & tranquilli
tate gerite/ vt digniſſime poſſit epiſcopale cõ
cilium approbari. ¶ Et rurſus idem gregori-
us in. c. 2. eo. li. ad iuſtinum prætorem ſiciliæ.
vnde per omnipotentem dominum rogo in
cuius tremendo iudicio noſtrorum actuum
poſituri rationes ſumus vt eius reſpectũ ſem
per gloria veſtra ante oculos habeat: & nun-
q̃ quomodolibet ex quo inter vos vel parua
diſcenſio proueniat/ admittat. nulla vos lucra
ad iniuſtitiam pertrahant: nullius vel minæ
vel amicitiæ a rectitudinis itinere deflectãt.

¶ Ab exiſtentibus igitur in concilio q̃ lon-
giſſime abeſſe debet puſillanimitas & timor.
Vnde caſſiodorus ſuper illud pſalmiſtæ dul-
cis & rectus dominus/ inquit: cum audis ꝙ
dominus tuus dulcis eſt/ attende quid dili-
gas: cum audis ꝙ rectus/ attende quid time-
as: vt amore & timore dei excitatus/ legẽ eius
cuſtodias. Inde ait lactantius in. li. 3. diuinarũ
inſtitutionum/ timiditas in ſapiente eſſe non
debet.

A debet, & ioan. chryſo. in ſermone de ioan. baptiſta/ facile deuiat a iuſtitia qui in cauſis non deum ſed hominē pertimeſcit. Et vide in propoſito tex. in. c. graue ſatis/ & in. c. quicunq/ & in. c. nemo/ &. c. quiſquis. xi. q. 3. ¶ Contra autē iſtos qui ſe ſubſtrahunt ab operibus bonis quæ poſſunt vel debēt facere/ clamat pſalmiſta. deum non inuocauerunt, illic trepidauerunt timore vbi nō erat timor. Trepidauerunt igitur non poſſe opera ſpiritualia perficere, ideo offenderunt: trepidauerunt corporalia bona poſſe amittere, ideo perdiderunt: trepidauerunt corpora mortalia poſſe amittere/ ideo aberrauerunt.

¶ Debent ēt iis ſtudere quæ pertinēt ad honorem & decorem domus dei/ pacis & vnitatis fidei chriſtianæ. Tales ſunt de quibus iſaias c. 60. omnes iſti congregati ſunt tibi: hoc eſt ad ea quæ pro te agenda ſunt in concilio.

¶ Non debēt eſſe deſides ſiue negligentes: quia vt inquit ſaluſtius in cateli. vbi ſocordiæ aut ignauiæ te tradideris, nequaq̄ deos implores irati enim infeſtiq ſunt. Et cicero in. 2. li. offi. contēnuntur ii qui nec ſibi nec alteri proſunt vt dicitur, in quibus nullus labor/ nulla induſtria nulla cura eſt. ¶ Debet in eis eſſe ſolicitudo & ſolertia cōis boni & publicæ non priuatæ vtilitatis. vnde. 2. macca. 4. communem

B vtilitatem apud te cōſidera. Et cicero in lib. de ami. mihi autem non minori curæ eſt qualis reſpublica poſt mortem meam futura ſit q̄ qualis hodie ſit. Sic leo pa. ad theodoſiū imperatorē inquit. vnde error ſecūdæ epheſinæ ſynodi originem traxit: dum priuatæ cauſæ religionis exercentur obtentu, cōmiſſum eſt impietate paucorum quod vniuerſam eccleſiam vulnerat. Vnde tex. in. l. de pupillo. §. ſi quis riuos. ff. de noui operis nun. cum concordan. in glo. dicit q vtilitas publica eſt præferenda priuatæ. & in. c. bonæ de poſtula. præla. &. 7. q. 1. c. ſcias. vbi tex. dicit/ nam plurimorum vtilitas vnius vtilitati vel voluntati præferenda eſt. Et ſubdit. non ergo bene intelligunt eccleſiaſticas regulas qui hoc negāt cauſa vtilitatis vel neceſſitatis fieri poſſe/ quotiens communis neceſſitas aut vtilitas perſuaſerit. Et tex. in. c. gaudemus qui filii ſint legi. dicit q publica vtilitas eſt q aliquis cōuertatur ad fidem chriſti. vnde tex. 8. q. 1. in ſcripturis/ dicit q qui plus intendit vtilitati propriæ q̄ communi non amat chriſtum.

¶ Nec vt in fi. præcedentis arti. dictum eſt/ debet quis loqui niſi prius obtēta licentia. Qua impetrata debent inſuper cum maturitate proponere/ non præcipitanter & leuiter. Vnde

C ſeneca li. de beneficiis/ velox conſilium ſequitur pœnitentia. Et laertius diogenes de vita & moribus philo. conſilio maxime dicebat bias contraria ſunt feſtinantia & ira. Et idem ſeneca in prouer. ſunt enim duo contraria conſilio: feſtinatio & ira. Et vide tex. ambroſii in. c. ira cum ſeq. & gregorii in. c. ſummopere. xi. q. 3. ¶ Nulla triſtitia aut delectatione moueri eos oportet. Vnde cōmentator. 6. ethi. duo ſunt conſiliarii inſipientes/ delectatio & triſtitia: & multos præcipitant. Idē aug. homilia. 1. corda ſequentium delectationem indebitam & fugientium triſtitiam debitam ſæpius ſeducuntur.

CONgregato concilio quæ eſt prima cauſa quæ propōi debeat? Dic q olim in concilio toletan. 17. in. 3. ca. fuit ſtatutum q in primis tribus diebus in initio cōcilii non ageretur niſi tantum de fide ac demum de aliis rebus ſpiritualibus nullo ſecularium interpoſito. Verba autem illius concilii ſunt iſta. trium dierum ſpatiis percurrente ieiunio, de miniſterio ſanctæ trinitatis vel aliis ſpiritualibus rebus ſiue pro moribus ſacerdotum corrigendis nullo ſecularium aſſiſtente in ſynodo habeatur collatio: ita nempe vt dū de ſcripturis ſacris cū diuino timore per tri-

D duum habita fuerit altercatio, eiuſdē ſanctæ trinitatis iuuamine cetera negocia peragantur.

¶ Quomodo ſit procedendum in concilio. Arti. 3.

VISO QVALIter exiſtentes in concilio ſe debeant habere, videamus qualiter ſit procedendum in conciliis/ & qualiter ſcrutanda vota. Et videtur dicendū q ſint ſcrutanda vota ſingulorum: & q ſingulariter debeant dare votū & ſingulariter reſpondere. Ad hoc facit tex. in. c. oſius de elec. &. 17. di. §. hinc etiam. 96. di. in. c. bene quidem. 1. q. 7. conuenientibus. de pac. c. 1. 22. q. 4. c. actio quarta. 26. q. 6. ſi lubet. &. c. aurelius. 24. q. 2. ſane præfertur, &. c. ſequenti. 35. q. 9. quod quis commiſit: vbi bonus tex. Et idem ſæpius videtur factum in pluribus antiquis conciliis. Et ita olim procedebatur per vota & ſubſcriptiones ſingulorum: vt. dic. §. hine etiam, &. d. cap. quod quis. & patet in prima & aliis ſubſequentibus actionibus concilii

A calecdonen.vbi epiſcopi ſubſcripſerunt dam
nationi euthicis.& aliquando vnus pro alio.
Et poteſt etiam pro omnibus ſimul ſynodus
reſpondere; vt factum nouiſſime videtur in
concilio conſtantien.in prima ceſſione/verſi.
quia vero.vbi ad ſchedulã officialiũ deputato
rũ in concilio cardinalis alta voce interrogãs
ſciſcitatus eſt vtrum omnia & ſingula in ſu-
pradicta ſchedula cõtenta ipſi ſynodo place-
rent.omneſq; & ſinguli prælati in ſynodo exi
ſtẽtes(concordes nemine diſcrepante)reſpõ
derunt placent. Et ſimiliter in concilio baſi-
lien.ad inſtar conſtantien.vbi epiſcopus con
ſtãtien.alta & intelligibili voce ſciſcitatus eſt
ſi placerent quæ erant lecta.cardinaliſq; præ-
ſidens(videlicet iulianus diaconus cardinalis
ſancti angeli)primo/deinde cæteri omnes &
ſinguli prælati nullo diſcrepante reſponde-
runt vna voce placent.

¶Et iſtum ordinem ponit anto.de butrio in
ca.1.de pac.qui dicit ꝙ vnus nomine omniũ
interrogat quãdo ius vel cõſtitutio fit ab vni
uerſitate vel populo/facta propoſitione vtrũ
ei placeat:& populus reſpondet placet.& tũc
erit lex.Et ait ꝙ debet fieri propoſitio per ma
jorem de vniuerſitate/vel per alium ad hoc
B electum.Allegat.l.1.ff.de legibus: vbi dicit
ad literam dari hãc formã/&.c.oſius de elec.
& ibi doc.ponunt iſtum ordinem.¶Dicit ta-
mẽ cardinalis in.d.c.oſius & ioan.de immol.
ibidem ꝙ ſufficit ꝙ facto fiat reſponſio: puta
per poſitionem partiti ad balottas albas vel
nigras.allegat bar.in.l.omnes populi.ff.de iu
ſti.& iure.Sed ibi ioan.de ligna.vult ꝙ non
ſufficiat reſpondere facto/ſed ꝙ requirantur
verba:ſicut fuit factum in illo.c.oſius.Ipſe ta
men cardi.& immol.ibi tenent contrarium/
ꝙ etiã ſufficiat ꝙ facto reſpondeatur ſine ver
bis.Quinimo plus voluit cardi.ĩ.c.1.de obli
ga.ad ratioci.ꝙ etiã ſufficit ſi taceant:quia cẽ-
ſentur cõſentire:quia vbicunq; nõ requiritur
expreſſus conſenſus/tunc taciturnitas habe-
tur pro conſenſu,maxime in re concupiſci-
bili & meritoria.Et idem ipſe replicat in.c.in
geneſi/in.4.q.de elec.Idem etiã vult abb.in
d.c.oſius in primo notabili.vbi dicit ꝙ in cõ-
cilio generali vnus ex prælatis proponit totã
materiam conſtitutionis faciendæ & interro
gat conciliũ vtrum velit ſic ſtatuere.& ſi con
cilium acquieſcat/habetur illud pro ſtatuto.
& idem dicit ſeruari in vniuerſitatibus ſecula
ribus.Qui etiam poſt bar.in.d.l.omnes po-
puli/dat aliam practicam,vt proponatur ma-
teria in confuſo: hoc eſt vt vnus proponat C
placeat prouidere ſuper tali materia.poſtmo
dum aſſurgant conſultores/dantes ſuper illa
materia varia conſilia ſtatuendi.& illud conſi
liũ quod obtinebitur in vniuerſitate/ erit lex
ſiue ſtatutum vniuerſitatis.

¶Primus tamen modus(ꝙ vno proponente
factũ/ſynodus reſpondeat)placet.Et iſte mo
dus ſeruatus eſt in concilio lateranen.præſen
ti,& ſcrutata ſunt etiam vota omnium poſt-
ea ſingulariter.Et etiam antiquitus ſic aliquã-
do fuit obſeruatum.& pluries ſic reperitur fa
ctum in concilio martini: vt legitur in geſtis
ipſius concilii.& eodẽ modo in concilio ſar-
dicen.in.c.2.de elec.& in cõcilio aphricano:
vt in.c.1.de pac.& ſæpius in concilio calce-
donen.vt patet in ſecunda cognitione in ca.
credimus.vbi in fine dicitur reuerẽdi epiſco-
pi clamauerunt hæc catholica fides/huic o-
mnes credimus/in hac baptizati ſumus/in
hac baptizamus &c.Et in eadem ſecunda co
gnitione poſt epiſtolã leonis dicit̃ ꝙ poſt le-
ctionẽ epiſtolæ leonis reuerẽdi epiſcopi cla-
mauerunt.hęc patrum fides/hæc apoſtolorũ
fides &c.omnes ita credimus/orthodoxi ita
credimus &c.Et ſæpiſſime legitur in dicto
concilio calcedonen.& in communi pro om
nibꝰ reſpõſum/& ſępius in particulari quiſq; D
dando per ſe votum ſuum.Et de hoc etiã vi-
detur tex.in.d.c.actione.2.q.4.Item vide-
tur tex.in.c.vnico de obliga.ad ratio.Et ſimi-
liter tex.in.c.bene quidem/poteſt intelligi ꝙ
omnes ſimul reſponderint.& poteſt intelligi
ꝙ ſingulariter.Similiter omnia fere iura ſupe
rius allegata(dum dicunt ſancta ſynodus di-
xit/vel vniuerſi dixerunt)poſſunt intelligi
ꝙ omnes ſimul vel omnes ſeparatim dixe-
runt.Et pro hoc facit quod ponunt doc.in.c.
quia propter de elec.vbi poſt factum ſcruti-
niũ interrogatur ſi placet ꝙ publicentur vo-
ta:& omnes ſimul reſpondent ꝙ ſic.Item
poſſunt etiam duo reſpondere nomine om-
nium:vt eſt tex.in cap.petimus.xi.q.1.Et
ſimiliter vnus pro omnibus: vt ponit hugo
in ca.bene quidem.96.di.Et ſic etiam vi-
demus quod publicatis votis & facta colla-
tione votorum/vnus eligit prælatum no-
mine omnium in.d.ca.quia propter de elec.
ibi glo.& doc.& in.ca.cauſam quæ eo.ti.
Et hoc conuenientius videtur,vt euitetur tu-
multus & res recipiat faciliorem exitum.l.
item ſi vnus.ff.de arbi.& bene tex.in ca.cum
ab vno de re iudi.in.6.

¶Sed forte etiã poſt interrogationẽ ꝙ qui-

libet ſubſcriberet (ſicut olim fiebat) eſſet
A conuenientisſimus ordo : quia in ſubſcri-
bendo quis magis accurate procedit, & veriſi
militer vult intelligere quid ſubſcribat, Facit
quod dicitur in. l. etiam/ in glo. C. quod cũ eo,
& in. c. ſi quis presbyterorum poſt glo. de re-
bus eccle. non alienan. & in. l. ſi ita ſtipulatus
§. griſogonus. ff. de verb. ob. & in. l. diuus. §.
item ſenatus. ff. de falſis, & . c. inter dilectos
de fide inſtru. & in. l. emptor. § . lucius. ff. de
pac. & in. l. fi. C. plus valere quod agitur, cum
ſimil. Et ita pro maiori parte in oĩbus actioni
bus in quattuor principalioribus cõciliis fuit
proceſſum ſubſcribendo determinationibus
in concilio factis per ipſos epiſcopos. aliqñ
ſcribendo nomine proprio ſub iſta forma ba
ſilius eṗus ſeleuciæ iſauriæ iudicans ſubſcri-
pſi, aliquando iuuenalis epiſcopus ieroſoly
morum diffiniens ſubſcripſi. Et aliqñ tanq̃ al
terius locumtenẽdo: vt quintilius eṗs eracleę
tenens locum anaſtaſii ſanctisſimi eṗi theſſa-
lonicen. diffiniens ſubſcripſi. Aliquando ma
letius epiſcopus lariſanæ ſecundæ eccleſiæ fa
ciens ſermonẽ tam pro dorino epiſcopo apa
meorũ q̃ pro me diffiniens ſubſcripſi. Aliqñ
ſyluanus eṗs cordubeu. ſubſcripſi, & ego her
clius eṗs pro eo ſubſcripſi quia erat infirmus.
Aliqñ ego venantius eṗs hierapolitanæ ciui
B tatis ſubſcripſi: ſubſcripſi vero per notarium
meum theodoſium. Et aliqñ (vt repperi in cal
cedonen. cõcilio in fine primæ actionis) elias
epiſcopus adrianopolita. diffiniẽs per roma-
nũ epiſcopũ meroenſem (eo ꝙ neſciam lite-
ras) ſubſcripſi. & ibidem iterum cauinas eṗs
ciuitatis phaunæ diffiniẽs ſubſcripſi per epi
ſcopũ dionyſiũ/ propterea ꝙ literas ignorẽ.
Sed iſti forte ignorabãt literas latinas. ꝙ. n. eſ
ſent penitus literarũ ignari, nõ eſt veriſimile:
cũ ſit cõtra iura/ q̃ volũt eṗm eſſe literatũ: vt ĩ
c. cũ in cũctis & in. c. cõgregato de elec. cũ ſi-
mil. 36. di. q eccleſiaſticis/ &. §. ecce ĩſi. &. 51.
di. c. fi. cum ſimil. Aliqñ ibidem eulogius pbr̃
hortatu vranii epiſcopi ciuitatis hymeriorũ
ſyrię diffiniens ſubſcripſi. Item caloſirius epi
ſcopus arſconitę per eliam primum diaconẽ
meum ſubſcripſi. Aliquando longinus agẽs
vices dorothei epiſcopi neoceſarię diffiniens
ſubſcripſi. Item aliquando atticus epiſcopus
nicopolis quæ eſt in metropoli veteris epiri/
decernens cum ſanctis patribus ac diffiniens
ſubſcripſi. Aliquando ſimpliciter aurelius e-
piſcopus ciuitatis. N. his geſtis ſubſcripſi/ nõ
adiiciendo iudicans. Similiter inferiores epi-
ſcopis non reperiuntur adiicere verbum iu-
dicans vel diffiniens: ſed tantum dicere ego C
talis presbyter archimandrita vel monachus
ſubſcripſi. ¶ In geſtis autem octaui concilii
legati papæ vſi ſunt hac ſubſcriptione: videli
cet ego donatus dei gratia epiſcopus ſanctæ
oſtien. eccleſiæ/ locum obtinens domini mei
adriani ſummi pontificis & vniuerſalis papę
omnia quæ ſuperius leguntur (huic ſanctæ
& vniuerſali ſynodo præſidens vſq; ad vo-
luntatem eiuſdem eximii præſulis) promul-
gaui & manu propria ſubſcripſi. Eadem for-
ma vſi ſunt ſecundus & tertius legatus: vi-
delicet ſtephanus nepeſinæ eccleſiæ epiſco-
pus &c. marinus romanæ eccleſiæ diaconus
&c. Eadem item forma in calcedonen. ſyno-
do quando depoſitus eſt dioſcorus conſentiẽ
tibus omnibus de cõcilio, vſus eſt paſchaſius
legatus papæ cũ dixit in eũ ſententiã: narrãs
quomodo leo papa ipſum depoſuiſſet & dã-
naſſet, & ſubiungens/ ſancta hæc ſynod⁹ quæ
placent canonicis regulis ſuper memorato
dioſcoro decernere non moretur. Et tunc a-
natholius epiſcopus conſtantino. & quilibet
de concilio ſententiam dedit, dicendo eum a-
lienũ iudico omnis ſacerdotalis ſiue eſpico-
palis miniſterii. Idẽ reperitur in ſubſcriptiõe
martini papæ: ſic videlicet, martinus ſanctæ
catholicę & apoſtolicę eccleſię vrbis romę e- D
piſcopus huic diffinitiõi cõfirmatiõis ortho-
doxæ fidei & damnationi ſergii/ conſtantini/
pyrrhi & pauli ſtatuens ſubſcripſi. Et ſic ma-
ximus ſanctæ aquileien. eccleſiæ præſul, cõ
firmãdo dãnãdo & ſtatuẽdo vna cũ 103. eṗis
ſe ſubſcripſit/ qlibet in eadẽ forma. Simili mõ
legimus factas ſubſcriptiões in concilio cui
gregorius papa iunior circa tpa leonis & cõ-
ſtãtini iunioris impatoris romæ præſedit: vi-
delicet gregorius ſanctę catholicę & apoſtoli
cę eccle. vrbis romę eṗus huic cõſtituto a vo
bis pmulgato ſubſcripſi: angelus eṗus ferenti
nen. huic cõſtituto a vobis promulgato ſub-
ſcripſi. & ſimiliter ſubſcripſerũt eṗi. 21. præs
byteri. 24. diaconi. 4. Similiter in ſynodo ſym
machi papæ tpe theodorici regis in. 6. actio-
ne. 218. epiſcopis in concilio exiſtentibus
præſidente ſymmacho ſubſcriptũ eſt. ſymma
cus eṗus ſanctæ catholicæ eccleſiæ vrbis ro-
męhuic cõſtituto a vobis inſpirãte dño pacto
ſubſcripſi. eulalius eṗs ſyracuſanæ &c. ſimilr
oẽs ſubſcripſerũt. Similiter in cõcilio papiæ
celebrato per bonifaciũ papã contra clericos
cõcubinarios fuerũt factę ſimiles ſubſcriptio
nes, Idẽ legr̃ ĩ. 6. c. aphricani cõcilii vbi gena
dius dixit, q̃ a vobis ſunt dicta/ ꝓpria debem⁹

A ſubſcriptione roborare. & ab omnibus epiſcopis dictũ eſt fiat fiat. Sic etiã vicarii epi ſenioris romæ in concluſione octauæ vnierſalis concilii dixerunt, quoniam prouidentia dei in proſperum finem omnia deuenerunt negocia eccleſiæ, oportet nos in ſcriptis manu propria hæc roborare ſecundum ſynodicam conſequentiam.

¶De pœnis impedientium concilium. Arti. 5.

SED quæro qualiter puniri debent impedientes congregare conciliũ vel impedientes euntes ad conciliũ. Tex. in ca. placuit el. 2. in fine de conſecra. di. 3. nullam imponit pœnam, ſed tãtum prohibet impediri diẽ concilii. Vnde glo. ibi remittit ad. c. quoniam quidem. 18. di. vbi do. dicit ꝙ eſt pœna arbitraria ex quo a iure non exprimitur, c. de cauſis de offi. delega. & ita dicit tenere ioan. de deo. Sed hugo & archi. dicunt inponendam pœnam. c. placuit & ca. ſi epiſcopus. 18. di. quia ibi ſunt ſtatutę canonicæ pœnæ ſicut loquitur tex. in. d. c. quoniam.

¶Sed mihi videtur ꝙ nõ bene referatur archi. nec bene conſideretur tex. in. d. c. quoniã

B per do. quia ille tex. habet duas partes. prima eſt qualiter puniãtur principes ſeculares impediẽtes: & dicit ꝙ cõmunione priuẽtur. alia pars eſt ꝙ ſi quis archiepiſcopus hoc neglexerit agere abſ ꝗ neceſſitate vel vi, canonicis pœnis ſubiaceat. Vnde loquitur de archiepiſcopis negligentibus. Ipſe tamen archidia. habet relationem ad pœnas canonicas. Quod patet dum allegat. c. ſicut olim de accuſa. in fi. vbi eſt impoſita pœna ſuſpenſionis cõtra negligentes. & ſimiliter tex. in. c. ſi quis epiſcoporum. 18. di. dicit communione priuetur. & loquitur in negligentibus ire ad conciliũ. Vnde archi. non loquitur de impedientibus congregare conciliũ vel impedientibus euntes ad conciliũ ne vadãt. Et ſi habeat cõſideratio ad illa verba vel vi poſita in tex. c. quoniã, quaſi velit ꝙ metropolitanus per vim impediat cõgregari conciliũ / & ꝙ in metropolitano & pſonis eccleſiaſticis ſit alia pœna ꝗ̃ in principibus ſecularibus (& ſic ſaluetur quod refert do, & alex. ibi poſt eum) dico ꝙ nõ loquitur ille tex. de archiepiſcopo impediente per vim concilium: ſed imo cum dicit ſi quis metropolitanꝰ hoc neglexerit agere abſ ꝗ neceſſitate vel vi, intelligo tex. de vi illata ipſi archiepiſcopo vt excuſetur / alias nõ. Quod

C oſtendunt verba ſequẽtia. ſ. ſeu aliqua rationabili occaſione / ſubiaceat canonicis pœnis. Et in metropolitano quidem negligẽte proprie eſt pœna ſuſpẽſionis ab executione officii: vt vult ille tex. & doc. omnes ibi in. d. c. ſicut olim. In impedientibus autẽ ſi ſunt principes ſeculares, eſt ibi tex. in. d. c. quoniam / ꝙ cõmunione priuantur. Vbi glo. ſupplet principes poſſe excommunicari etiam a ſacerdotibus. 96. di. duo ſunt. xi. q. 3. c. ſi aũt vobis. In talibus. n. ſubſunt principes epis: vt in. c. oẽs de maio. & obe. In aliis aũt ſi ſunt notoria / & talis princeps ſeu imperator poſt monitionẽ canonicã ſe non emẽdauerit, excommunicabitur. 63. di. valentinianus. Et vbi eſſet nimis ſeuerus & iniurioſus, tũc papa vicarius ſummi regis cognoſcet etiam de nõ notoriis / etiã ſi ſine infamia inquireret. & ſi ſit accuſator, admittet accuſationem ſecundũ inno. in. c. 1. de offi. ordi. Et licet ille tex. in. d. c. quoniam / videatur loqui in cõciliis prouincialibus, idẽ tamẽ multo magis erit in generalibus conciliis. Vnde cardi. ibi dicit ꝙ tales impedientes concilia ſunt habendi pro hoſtibus publicis: & ſi ſunt perſonæ priuatę / tenentur lege iulia de vi publica, quaſi impedientes legatos oratores vel comites. Sicut qui impedit venientes pro ſuis cauſis romam / tenetur lege iulia

D de vi publica: vt. ff. ad. l. iuliã de vi publi. l. lege iulia de vi publica cauetur, etiam ſi impediens ſit in magiſtratu / vt ibi. Et tales poſſunt puniri a papa: quia in eum peccãt / qui venientibus ad concilia ſecuritatem promittit. & ideo impedientes efficiuntur de foro eccleſię c. cum ſit de foro cõpe. c. nõ minus cum ſeq. de immuni. eccle. Imo tales dicuntur cõmittere crimen læſę maieſtatis ſecundum roſellum, allegat. l. 1. ff. ad. l. iul. maieſta. Et quia tales impedientes concilia peccant aduerſus rempublicam, ideo tenentur læſæ maieſtatis: vt. d. l. 1. Quinimo tales videntur ſubiici illis pœnis quibus ſubiiciuntur impedientes omnia illa bona opera propter quæ concilium congregaretur. & ideo ſi conciliũ pro ſedanda hæreſi congregaretur, tenebuntur tanquàm fautores hæreſis: c. a. ſi aduerſus / & ca. excõmunicamus de hære. Similiter ſi pro tollendo ſchiſmate, habendi eſſent ſchiſmatici. Et ſi pro reformatione eccleſiæ in capite vel in membris, mererentur pœnas eorum qui fouerẽt ſimilia delicta pro quibus concilium congregari deberet. 23. q. 3. qui poteſt 83. di. error.

¶Item adde ꝙ licet ſint prædictæ pœnæ im

poſitæ & quæ infra dicuntur, nõ propter hoc A credo ꝙ cuitent alias pœnas a iure proditas. Et ideo ſi vocatus ad concilium impediatur per tertium, ille tenebitur vocato ad intereſſe actione in factum ex edicto. ff. de eo per quē factum eſt. &. ff. ne quis eum qui in ius vocatus eſt vi eximat. Et maxime tenentur crimine læſæ maieſtatis quando impediunt conuocando homines ad ſeditionem: vt. d. l. 1. cum enim tunc lædant maieſtatem papæ, tenentur pœna legis iuliæ maieſtatis. l. eadem ff. eo. ti. Facit quod dicitur in. l. qſquis. C. ad. l. iul. maieſ. & ĩ. c. ad apoſtolicę de re iudi. in. 6. vbi probatur ꝙ etiam tales ſacrilegium committunt. Et ideo etiã ſi eſſet imperator, ſi monitus a talibus turbationibus non deſiſteret/ poſſet imperio priuari: vt. d. c. ad apoſtolicæ & dicit roſellus in ſua monarchia in trac. concilii in fine. 13. principalis quæſtionis/ verſi. quæro quid de impedientibus.

¶ Sed tu adde ꝙ tales impedientes tenentur ēt pœna impoſita in bulla cœnæ domini de impedientibus venientes ad ſedem apoſtolicam pro ſuis cauſis & negotiis. Ita dicitur in concilio cõſtantien. in. 15. ſeſſione in. c. quod incipit ſacroſancta ſynodus. vbi per conciliũ etiam excõicantur & anathematizantur oẽs huiuſmodi impedientes cuiuſcunꝙ dignitaB tis ſtatus graduſue fuerint, etiam ſi pontificali imperiali regali vel alia quacunꝙ eccleſiaſtica vel mundana preſulgeant dignitate. Itē terrę ipſorum ſic impedientium dummodo non vltra vnam diœceſim contineant, ſimiliter ciuitates villæ caſtra oppida & quælibet alia loca in quibus patratores huiuſmodi exceſſuum ſeu eorum receptatores vel ipſis cõſentientes fauentes aut dantes auxilium conſilium vel fauorem publice morantur, & loca in quibus perſonæ huiuſmodi detinuerentur ne venire poſſent ad concilium, oĩa ſupponuntur eccleſiaſtico interdicto. Et tales impedientes omnibus diebus feſtiuis mandantur pulſatis campanis & candelis accenſis denunciari. nec poſſunt abſolui ab aliis q̃ a romano pontifice preterq̃ in mortis articulo: nec tunc niſi prius præſtita per eos ſufficienti cautione de parendo mãdatis eccleſię. Quibus pœnis etiam ſubiiciuntur illi qui auderent vel præſumerent talibus vel eorum alicui impendere beneficium abſolutionis: quibus interdicitur officium prædicationis/ lectionis/ adminiſtrationis ſacramentorum & audientiæ confeſſionũ. Et idem ēt repilogatẽ ſtatuitur & ponitur in cõcilio baſilien. in prima ſeſſione: & in. 2. ſeſſione eiuſdem baſiliē. C cõcilii. vbi ēt vltra ſtatuitur ꝙ nullus in concilio exiſtens vel ad ipſum accedens poſſit a quoq̃ (ēt ſi papali dignitate fulgeat) directe vel indirecte in lęſionem vel perturbationē cõcilii citari ſeu euocari ad alium locũ ēt ro. curiã, aut ne ad conciliũ veniat q̃olibet impediri. decernendo quoſcunꝙ proceſſus continẽtes cēſuras priuationes inhabilitationes tranſlatiões prælatorũ & quaſcunꝙ alias pœnas cõtra præmiſſos cõciliares fulmĩatas vel in poſterũ fulminandas/ irritas & inanes. Et idem ēt ſtatuit in quarta ſeſſione conciliũ cõſtantien. ¶ Vnde ex his patet ꝙ iſtas pœnas incurreret etiam papa cũ ſuis fautoribus ne teneretur cõcilium (etiam ſi illi eſſent reges vel imperator) qñ illud per inferiores a papa legitime cõgregaretur ex cauſis legitimis cõcernentibus fidē & bonũ vniuerſalis eccleſię. Sed de papa eſſet melius cogitandum.

¶ An exiſtentes in concilio percipiant fructus ſuorum beneficiorum Arti. 6.

ITEM QVAERO vtrũ vocati ad cõciliũ quandiu ſunt in cõcilio/ debeãt gaudere priuilegio de percipiē dis fructib⁹ in abſen D tia? Et videtur ꝙ ſic. Nam ꝑcipiunt fruct⁹ qui ſunt in ſeruitio epiſcopi: vt in. c. de cętero/ &. c. dilectus de cle. non reſi. & dantur exiſtentibus in ſtudio: vt in. c. licet de pręben. Et ſimiliter de exiſtentib⁹ in ſeruitio papæ vel legati de latere: vt in. d. c. dilectus, ſicut etiam debent percipere cardinales exiſtentes in curia: vt dicit oldra. conſi. 48. incipit ius cõe, & dixi ſupra in quæſtiõe quis præferatur/ vtrum cardinalis an patriarcha in concilio. Sicut ēt reſidẽtes in ſtudio curiæ romane: vt in. c. cũ de diuerſis de priuil. in 6. Et ſtudẽtes in ſtudio vrbis romæ: vt in extrauagãti bõifacii. 8. ſup qua cõſuluit oldra. cõſi. 117. vbi conſuluit deberi fructus etiã ſi nõ fuiſſet facta mẽtio de ſtatuto ꝙ tenebatur primo facere primã ꝑſonalē reſidentiã. Et idē ſup indulgẽtia cõſuluit cõſi. 322. de quo per doc. in. c. ſi. de reſcrip. 6. Et abſens rõne eccl'ię ꝑticularis debet ꝑcipere fruct⁹: vt dr̃ in. c. ex parte el. 2. & in. c. ad audiẽtiam de cle. nõ reſi. ioã. an. & do. in. c. ſi. de cõſue. in. 6. Ergo multo magis exiſtẽtes in cõcilio: cũ ſint ibi ꝓ vtilitate eccleſiæ vniuerſalis. Et hoc fuit ſtatutũ in cõcilio conſtan. in. 19. ſeſſiõe/ & in cõcilio

A baſilien. in prima ſeſsione.c.penul.ſub ru.de
fructibus beneficiorum percipiẽdis. vbi fuit
ſtatutum ꝙ a die quo iter arripuerint ad eun
dum ad concilium/ & quandiu ibi permanſe
rint/ & poſtq̃ receſſerint per tantum tempus
quo ad domicilium ſuum poſsint reuerti, ha
beant percipere fructus ſuorum beneficiorũ
cum ea integritate qua eos perciperent ſi in
ipſis beneficiis reſiderent. Et ſimiliter alii cu-
riales beneficiati qui de ſuis beneficiis ad præ
fatum concilium non acceſſerunt/alias tamẽ
præſentes in curia in eodem concilio labora
uerunt, etiam ſi primam non feciſſent perſo
nalem reſidentiam conſuetam. Hoc verum
niſi quis propter ſua demerita tractus fuiſſet
ad concilium: quia de male geſtis non debet
reportari præmiũ.c.ſedes cum ſeq.de reſcrip.
c.poſtulaſtis de conceſ.præben.cum ſimil.
¶ Quid dicẽdum de diſtributionibus quo-
tidianis? Atteta ratione tex.in.c.vnico de cle.
non reſi.in.6.& quæ dicuntur ibi/& in.c. li-
cet de præben.credo ꝙ debeantur: quia coa-
cti & pro publica vtilitate vocantur ad con-
cilium.ſicut etiam videmus in exitiis: vt po
nit calde.conſi.17.in titulo de conceſ.præbẽ.
& doc.in.d.c.vnico. intelligendo ſi erant an-
te conſueti ſeruire & diuinis intereſſe: vt ibi
B dicitur.

¶ Quot debent eſſe præſentes ad con-
ſtituendum concilium. Arti. 7.

VLTERIVS
quæro quot debeant
eſſe præſentes in con
cilio vt poſsit dici cõ-
cilium? Et videtur di-
cendum ꝙ ad minus
debeant eſſe præſen-
tes duæ partes vocan
dorum epiſcoporum
de vniuerſo orbe (videlicet eorum qui volũt
& debẽt & poſſunt intereſſe) per notata per
doc.in.l.nulli/ & in.l. plane. ff. quod cuiuſq;
vniuer.nomine.& in.l.nominationum.C.de
decu.li.10.& quod dicitur poſt glo.in.c. bo-
næ de poſtu.præla.& ca.1.de iis quæ fiunt a
maio.parte ca.per ioan.an.Et ꝙ tunc ſit verũ
valere quod fit a maiori parte illarum duarũ
partium præſentium.l. quod maior/ ibi bar.
ff.ad municipales.& eſt tex.ſecundum bar.in
l.omnes populi/ in. 2. quæſtione principali
ff.de iuſti.& iure.Licet (vt ipſe dicit) glo. ibi
aliter dicat: videlicet in.l. fi.C. de prædiis de-
cu.li. 10. ibi nec ex tabella decretum recitari
ſed curialium vel maioris partis curiæ &c.

Quaſi dicat ꝙ non ſufficiat ſolum eſſe voca C
tos niſi veniant: & ꝙ debeant eſſe duæ partes
vocandorum præſentes ſecundum ꝙ refert
abb.ſiculus in.c.in cauſis in.4.colum.de elec.
Qui videtur velle finaliter ꝙ tunc requiran-
tur duæ partes quãdo vniuerſitas ſeipſam cõ
gregat: alias ſi ad vocationẽ ſuperioris ſuffi-
ciat maior pars citatorũ. Pro hoc glo.in.l.ali-
ud.§.refertur.ff de regu.iu.& inno.in.c.2.de
noui operis nunci.Ad idẽ.l.2.ff. de decre.ab
ordi.facien.& in.l.nominationum.C. de de-
cu.li.10. Item glo.magna & archi.in.c.quan
to.63.di.& glo.in.c.fi.de arbi.in.6.& inno.in
ca.eccleſia el.2.de elec.Pro quo tex.in.c.quia
propter de elec.anto.abb. & ioan. de immol.
in.c.cum inter vniuerſas de elec.& glo.ioan.
an. butrius & abb.in ca. 1. de iis quæ fiunt a
maio.par.ca.& idem anto.& abb.in ca.bonæ
el.2.de poſtu. præla. & idem abb. in.c. cum
omnes de conſti.& abb.& immol.in ca.cum
nobis de elec.& domi.in.c.vnico in.§.ſi vero
de cle.ægro.in.6.& glo.& anto. in. c. licet de
elec.& glo.penul.ibidem in.d.c.licet.& idem
deciſio egi.275.& glo in c.quanto.3.q.2. Et
iſtam dicit eſſe communem ioan. de immol.
in.c.humilis de maio.& obe.& abb.in.d.c.cũ
omnes.& immol.in.c.1.de iis quæ fi.a maio.
par.ca.Quod & refert ibi feli.qui ponit alios D
concordãtes in.d.c.cum omnes in.33.&.34.
col.in.prin.de conſti.
¶ Et hoc eſt regulariter ſimpliciter verum in
vniuerſitatibus & collegiis: ꝙ ad hoc vt dica-
tur collegium poſſe aliquid facere/debent ad
minus duæ partes ipſius collegii eſſe congre
gatæ, cõputatis etiam abſentibus qui fuiſſent
vocandi: per iura prædicta ſecundum anto.
in.d.c.cum inter vniuerſas.Et intelligit ioan.
an.in d.c.1.de iis quę fiũt a maio.par.ca.car.
& alii poſt eũ in locis pręallegatis/de duabus
partibus vocãdorũ.& nõ ꝙ neceſſario debeãt
eſſe præſentes duæ partes totius collegii. Et
licet immol.in.d.ca.fi. in hoc diſcrepet a ioã.
an.abb. tamen in. d. ca. cum inter vniuerſas
dicit ꝙ maior pars deſeruientium ſufficit (al-
legat tex.in.c.hoc ius.10.q.2.) ſed ꝙ requiri
tur ad hoc vt actus non poſsit impugnari vt
omnes deſeruiẽtes ſint vocati ad capitulum.
quod dicit verum non ſolum in actibus ele-
ctionum ſed aliis quibuſcunq; actibus capi-
tularibus. Item ꝙ ad hoc vt actus valeat re-
quiritur vt duæ partes reſidentium ſint præ-
ſentes: quia potentiæ capitulares reſident in
duabus partibus, ſufficit tamen maior pars il
larum duarũ partium reſidentium. Et ſic dicit

A iura reducenda ad concordiam quæ videtur contraria in.c.in cauſis,& ſic ſeruari in tuſcia in vniuerſitatibus ciuitatum. Et qui ſint vocādi & de quo loco & quando/& ſi conſuetudo in hoc ſit attendenda/ & quando nominatim vel generaliter, traditur poſt glo. in. d. cap. cum omnes.vbi omnino vide bal.in verſi.itē opponitur:& in.d.c.cum inter vniuerſas: & d.c.cum nobis/& ca.corā de elec.& in.c.hoc ius.10.q.2.in verſi.ibidem deſeruientium.& l.2.C.de decu.li.10.& l.ſi.ff.de decre.decu.& glo.in.c.præſentium/de teſti.in.6.& in.c.ſi.de maio.& obe.& in.c.cum in eccleſiis de præben.in.6.& in.c.q̄uis de offi. ordi. in.6.& in ca.bonæ el.2.& in.c.quia propter/& in ca.in geneſi de elec;& per feli.plene.in.d.c.cum omnes/in.22.col.cum ſeq.

¶Et hoc intelligere oportet in actibus vniuerſitatum collegialiter expediendis ſecundum deci.egi.ſupra adductam.ſecus in expediendis a ſingularibus qui ſunt per modum vniuerſitatis cōgregati: quia tunc ſufficit qđ facit maior pars, & habet locū quod dicitur in.d.l.quod maior.ff.ad municipal. Et hoc tene menti ad idquod dicitur ꝙ valet factum a maio.parte. Facit quod dicitur in.d.c.cum omnes/quando ſufficiat ꝙ ratificentur vel den-

B tur vota ſeparatim & non omnibus vniuerſaliter ſimul congregatis. de quo ibi vide feli. ¶Quinimo quando agitur de ſpectantibus ad ſingulos iure tamen collegii, tunc nō ſufficit maior pars ſi minor cōtradicat. vnde maior pars collegii nō poſſet facere gratiam alicui de redditibus qui proueniunt ad ſingulos iure collegii contradicente minori parte: vt dicit abb.in.c.ſi.de iis quæ fiūt a maio.par.ca. Vnde licet ſufficiat maior pars capitularium congregatorum ad cōſtituendum capitulū, tamen ad explicandum actum validum non ſufficit maior pars congregatorum contradicente minori parte cū tractatur de bonis ſpectantibus ad ſingulos iure collegii diſtrahendis, per prædicta per abb. adducta in.d.ca.ſi.

¶Generaliter aūt in actibus collegii nō ſufficit illos de collegio ſeparatim conſentire, ſed oportet ꝙ ſint tanq̄ collegium congregati: vt poſt glo. dicitur in.d.c.cum omnes: quia maturius ſit deliberatio per cōgregatos. De quo etiam in.c.in geneſi de elec. & bar. in.l. omnes populi in.7.col.de iuſti. & iu. butrius in ca.quoniam de iurepatro.abbas in.c. cum eccleſia de cauſa poſſeſ.& proprie. & in. c. gratum de poſtu.præla.bal.& angelus in.l.non ambigitur.ff.de.ll. Vnde dicit bal.ī.l.ſi.C.qui bo.cedere poſ.ꝙ vbi nō eſt capitulum totum

C vel maior pars/ non poteſt ibi eſſe actus capitularis, & ideo non poteſt procedi contra capitulum ꝙ aliquid fecerit/ niſi probetur ꝙ capitulariter deliberato cōſilio hoc fecerint: vt conſuluit angelus conſi. 243.(incipit viſis) per glo.in.l.ſi ex dolo in. §.aut municeps ff.de dolo.& in.l.aliud.§.referunt.ff.de regu.iur.& in.l.metū.§.animaduertendū.ff.quod metus cauſa. Et ideo non imputatur delictū vniuerſitati tanq̄ factū ab vniuerſitate/ſi non præcedente tractatu & communicato conſilio factum eſt/ dicit abb.in.c.dilectus el.2.de ſimo. Imo bar. in.l.aut facta in. §.ſi. dicit ꝙ etiam ſi leuato vexillo & pulſata campana fuerint homines ad aliquid faciendum/ non propter hoc dicitur ꝙ vniuerſitas deliquerit. Quod verū intellige in delicto & actu momentaneo/vt eſt homicidiū: quia in actu continuato & ſucceſſiuo(vt exemplum in rebellione & bello) quē a ſuis patitur ciuitas perpetrari/videtur vere delictum ciuitatis. Ita dicit pe.de ancha.conſi.153.incipit ex narratis. & ioan.de anania in.d.c.dilectus.

¶Et quod dicitur actum collegii debere collegialiter & non ſeparatim expediri, limita niſi ſit præſtandus conſenſus in actu qui po-

D teſt per ſingulos irritari. Vnde actus qui ratione contemptus poteſt per contemptos irritari, poteſt etiam & per ſingulos ſeparatim vitium purgari dicit bal.in.d.c.cum omnes in.6.colū.de conſti. Item intellige ꝙ procedit quando actus qui debet per collegiū expediri, conſiſtit in iure & per ipſum agitur de iure efficaciter creando: ſed vbi actus conſiſtit in facto ad executionem iuris iam cauſati/ ſufficit conſenſus non collegialiter præſtitus. Ita ſingulariter dicit inno.in.c.bonæ el.2.de poſtu.præla. Vnde ſi papa mandat capitulo vt aliquem eligat, debet fieri collegialiter: ſi aūt papa alicui præbēdā cōferat & mandet capitulo vt illū recipiat, poterit ſi collegiū nō cōgregetur/per particulares etiā nō collegialiter expediri, quod etiam ponit bal. in.l.ſicut.ff. quod cuiuſq; vniuerſi.nomine.& doc.in.c.eam te de reſcrip. ¶Item procedūt præmiſſa quando ſit mentio de collegio per verba denotātia communionē: vt cum ſcribitur capitulo. ſecus ſi per verba denotantia ſingularitatem: vt ſi ſcribatur canonicis: quia tunc ſufficit conſenſus ſingulorum non collegialiter ſecundū anto.in.d.c.cum omnes: & ſpecu.in ti. de ſyndi.verſi. porro. & oldra conſi.100. incipit in executione, ponit petrus ra-

uennas(cuius ſunt præmiſſa relata)in ſuo al
A phabeto aureo/ in verbo collegium. Quod
eſt verum ſecundum eundem ſpecu. vbi ſu-
pra/niſi fuiſſet dictum omnes canonici: quia
intelligeretur collegialiter. Immol. tamen in
ca. quanto de iis quæ fiunt a prela. & abbas in
ca. 2. de cõiug. leproſorũ/ & domi. in. c. ad de
cimas de reſti. ſpolia. in. 6. & in. c. ſi canonici
de offi. ordi. in. 6. & bar. in. l. reſcriptum. ff. de
pac. volunt(vt refert idem petrus)ꝙ vbi in-
definite fit mentio de canonicis/ videatur ſcri
ptum capitulariter. Sed tu omnino vide bal.
in. d. c. cum omnes/ in. 5. col. vbi bene diſtin-
guit quomodo cognoſcatur quando cõmiſ-
ſio cenſeatur facta vt collegio vel ſingulari-
ter. Et de iſta materia vide plura ad ſaturitatẽ
per feli. in. d. c. cũ omnes in. 14. col. cum ſex
aliis ſequentibus &. 24. cum ſeq.

¶ Vnde in propoſito cum agatur de icume-
nico hoc eſt totius orbis concilio/ & ſint vo-
candi omnes epiſcopi vniuerſi orbis ad con-
cilium vniuerſale vt dictum eſt ſupra in illo
articulo qui ſint vocandi ad concilium, vide-
tur ꝙ duæ partes epiſcoporũ totius orbis ad
minus debeant eſſe præſentes in concilio vt
icumenicum concilium dici poſſit. Et tunc
quod facit maior pars illarum duarum par-
tium præualebit in concilio/ ea ratione, nam
B duæ partes repræſentant totam vniuerſitatẽ:
tex. in. l. nulli. ff. quod cuiuſq; vniuer. no. &
d. l. nominationum. ergo maior pars iſtarum
duarum partium eſt maior pars totius vni-
uerſitatis. Et ſi eſſent præſentes in cõcilio plu
res q̃ duæ partes vniuerſitatis ſiue epiſcopo-
rum vniuerſi orbis, tunc nõ ſufficeret maior
pars duarum partium ad validitatem actus
ſed requireretur maior pars ipſorum præſen-
tium: vt dicit abb. & alii in. d. ca. cum omnes
vbi etiam dicit ꝙ in iſto numero duarũ par-
tium non eſſent numerandi illi qui non habe
rent vocem: vt in cle. quod circa de elec. & ibi
cardi. in. 12. charta. Vnde abbates inferiores
& alii presbyteri & clerici qui dicuntur non
habere vocem deciſiuam in concilio (vt di-
ctum eſt ſupra in illo articulo qui dant vocẽ
in concilio) non computarentur in numero
duarũ partium. Et in aliis collegiis nõ eſſent
vocandi illi qui nõ cõſueuiſſent reſidere niſi
eſſet tractãdum aliquid arduũ & inſolitum:
vt dicũt doc. in. d. c. cum omnes: & anto. in. d.
c. 1. in fine de iis quæ fiunt a ma. par. ca. Imo
& vocati a ſuperiore, ſi comparere nolunt/ fa-
ciunt ſe alienos/ ita vt non ſint computãdi in
numero capituli ſiue vniuerſitatis ſeu colle-
gii/ nec in numero abſentium nec in nume-
ro duarum partium) ſecundum quod notat C
abb. in. c. cum nobis in. 3. & ſequen. notabili
de elec.

¶ E diuerſo videtur ꝙ etiam ſi non ſint duæ
partes epiſcoporum totius orbis(dummodo
ſit maior pars) ſufficiat ad hoc vt poſſit dici
concilium icumenicũ. Quod videntur velle
multæ gloſæ: vt glo. in. d. c. cũ omnes/ & glo.
in. c. quia propter de elec. & glo. in. c. fi. de ma
io. & obe. & tex. in. d. c. 1. de iis quę fiũt a ma.
parte cap. in collegiis & aliis vniuerſitatibus.
& idem glo. in. c. cum nobis de elec. idẽ glo.
in. c. cum inter vniuerſas de elec. idem abb. in
ca. in cauſis de elec. videtur tex. in. c. hoc ius.
10. q. 2. ¶ Nec obſtant ſupra adducta de dua
bus partibus: quia ſecundum guliel. & alanũ
loquuntur in decurionibus/ de quibus non
eſt facienda comparatio ad clericos. Spurii
enim poſſunt eſſe decuriones(. ff. de decurio
nibus. l. ſpurii) ſed non clerici: vt in. c. 1. de fi.
presby. & ita refert cardi. poſt ioan. an. in. d. c.
1. de iis quæ fiunt a ma. par. ca. Quinimo io-
an. de immol. in. d. c. fi. & in. d. c. 1. dicit ꝙ cõ-
munis opinio nõ videt̃ iure ꝓbari ꝙ in col-
legiis eccleſiaſticis requirant̃ duę partes prę-
ſentes vocandorũ, ſed ꝙ ſufficiat maior pars.
& reſpondet ad. c. fi. & ad ca. hoc ius. 10. q. 2. D
& c. obeuntibus. 63. d. & ad. l. quotiens. C. de
lega. li. 10. Licet finaliter videatur ſentire idẽ
eſſe in collegiis eccleſiaſticis quod in ſecula-
ribus: & ꝙ in practica ſeruaretur opinio io-
an. an. licet de rigore iuris poſſet defenſari ꝙ
ſufficiat maior pars. quod etiã ſimpliciter vo-
luit compoſtel. in. c. quia propter de elec. ſe-
cundum archi. in. d. c. quanto.

¶ Sed imo videtur ꝙ ad effectũ ſubſiſtentiæ
concilii generalis non requirantur nec duæ
partes nec maior pars omniũ epiſcoporum
totius orbis. Patet quia cum infinita concilia
reperiantur celebrata, nunq̃ reperitur ꝙ fue-
rit cõgregata maior pars epiſcoporum: quia
cum in toto orbe ſint vltra tria milia epiſco-
porum(de quibus vide pro magna parte nu
meratos per albericum de roſata in ru. ff. de
ſtatu ho. & poteſt inſpici in prouinciali) nun
q̃ tamen reperitur factum aliquod cõcilium
quod exceſſerit numerũ epiſcoporum. 630.
vt fuit in calcedonen. vt patet in. c. adrianus
el. 2. 63. di. de concilio congregato tempore
caroli magni cum. 153. epiſcopis tantum. &
17. di. in. §. hinc etiam: vbi. 77. epiſcopi tan-
tum ſubſcripſerunt. & patet in. c. ſexta ſyno-
dus. 16. di. vbi enumerãtur multa concilia in

A quibus etiam fuerunt epiſcopi longe mino⸗ris numeri. Et tamẽ nullus diceret ꝙ illa non fuerint vera icumenica concilia, & maxime illa quattuor (nicenum/cõſtantinopolitanũ/ epheſinum & calcedonen.) quæ vt inquit ſæpius greg. in regiſtro ſuo/ & eſt tex. in.c. ſicut 15. di. ſunt ſeruãda ſicut quattuor euãgelia: vt diximus ſupra in principio huius tractatus.

IN iſta materia poteſt ſic concludi ꝙ aliquando collegium ſiue concilium eſt cõgregatum authoritate ſuperioris. Et tunc non veniẽtes vocati ad capitulum ſiue ad cõciliũ/videntur ſe conſtituere alienos & cõtumaces: vt in.c. cũ nobis de elec. & ibi doc. 23. q.4.c. guiliſarius. Et tunc tã in collegiis inferioribus q̃ in concilio generali, collegium ſiue concilium remanet in comparentibus & præſentibus q̃uis non ſint duæ partes & q̃uis non ſit maior pars habentiũ intereſſe. Ita inno. in ca. 2. de noui operis nun. & clarius ibi ioan. an. allegat. c. quod ſicut/ & dicta in. c. cũ nobis de elec. Et clarius abb. in. c. in cauſis in 4. col. de elec. referẽdo doc. canoniſtas idem tenere in. c. 1. de maio. & obe. & ĩ. d. c. 2. de noui operis nunci. Et idem abb. in. c. cum inter vniuerſas in penul. colum. de elec. allegat. c. quod circa de elec. in cle. & idem videtur di⸗

B cere in. c. cum nobis in. 6. col. de elec. dum ſe remittit ad. c. in cauſis. & idem abb. in. c. cum omnes de cõſti. Et vtrobiqꝫ tam in. d. c. in cauſis/ q̃ in. c. cum omnes, refert contrariũ teneri per legiſtas: vt etiam iſto caſu quando ſit vocatio per ſuperiorem/ requiratur ꝙ ſint duæ partes præſentes. Et plus dicit idem abb. hoc eſſe verum ꝙ vocati præſentes etiam ſi non ſint maior pars/ poſſunt actũ explicare, ſi modo non veniẽtes fuerint vocati per ſuperiorem/ alioqui ſecus in non vocatis: quia in talibus plus operatur contemptus vnius q̃ contradictio plurium: vt in. c. bonæ el. 2. de elec. Vnde poſſent agere non vocati decontẽptu/ & poſſent facere actum' retractari. allegat. c. ſicut de elec.

¶Sed hoc vltimum licet ſit verũ in aliis vniuerſitatibus & collegiis, tamen non credo verum in vocatione facta ad concilium generale per papam, tum ex eo ꝙ citatio fit generaliter & omnes arctat: vt dictũ eſt ſupra in quęſtione quæ ſit forma citationis ad concilium, tum etiam quia papa poteſt facere concilium cum prælatis aliquarum prouinciarũ ſicut ei videtur, & erit concilium generale & Icumenicum: vt etiam dixi ſupra de concilio quod papa cõgregare voluerit in ſuo patriarchio/ in illa quęſtione an ad cõcilium ſint vocandi epiſcopi omnes de vniuerſo orbe, tum etiam propter quandam impoſſibilitatẽ vocãdi ſingulariter & perſonaliter prælatos vniuerſi orbis. Item nec erit verum in electione romani pontificis: in qua ſecundum oſtien. in. c. licet de elec. (& refert ibidem egi. in. 12. char. verſi. primo principaliter quæritur) etiam ſi aliqui contempti forent iniuſte (vt quia videntes impreſſionem inſtare timentes ne fieret impreſſio aufugiſſent/ aut alias propter periculum ad electionem non veniſſent) etiam ſi propter hoc appellaſſent ne ſine ſe celebraretur electio, nihilominus electus a duabus partibus eſſet verus papa/ non obſtante contemptu illorum abſentium & appellantium: quia contemptus non reddit electionem nullam ſed annullandam, & in propoſito non eſt ſuperior qui poſſit eam annullare/ vt. d. c. licet. De quo aliquid ſupra in quęſtione an electio papæ per impreſſionem dicatur nulla/ inter concluſiones elicitas ex egidio. & eſt gloſa ordinaria & ibi doc. in. c. vbi periculum in verbo. 10. dierum de elec. in. 6. Et intellige ſecundum eundem egi. ibi in. d. c. licet in verſi. dixi primo in fi. dummodo cõtempti non ſint in tanto numero ꝙ eligentes non faciant duas partes. Et reſpondet ad. l. ſi

D in tres. ff. de arbi. ꝙ ibi ſecus ꝑpter formã datam compromiſſariis. ⁊ Et idem quod inno. & abb. tenuit anto. in. d. c. cum nobis: & cardi. in. d. c. in cauſis/ in quæſtione illa diſputata per bononien. Licet idem cardi. in. d. c. cũ nobis voluerit contrarium/ ꝙ vocatione etiã facta a ſuperiore debeant eſſe præſentes duæ partes. Sed idem cardi. in. c. eccleſia el. 2. in 14. q. voluit ꝙ vocati non venientes fecerũt ſe alienos/ & ꝙ capitulum remãſit in præſentibus q̃uis non ſint duæ partes. Licet poſtea ſe non firmet: cum primo dicat aliud eſſe in collegiis ſecularibus q̃ in eccleſiaſticis, & vltimo dicat idẽ eſſe in vtriſqꝫ: ſed habendã eſſe conſiderationem an conſtat ꝙ abſentes nolint venire/ vt tunc præſentes q̃uis non ſint maior pars faciant collegium: ſed ſi nõ cõſtat ꝙ nolint venire/ ſecus. Et in fine remanet ambiguus: dicens ꝙ tutius eſſet curare vt intereſſent duæ partes/ vt vitentur opiniones.

¶Sed pro concordia poſſet dici ꝙ aut quærimus ad finẽ ꝙ non venientes quibus eſt pręfixus & reſtrictus terminus iuris ad actũ explicandum, fecerint ſe alienos & ſint conſtituti in contumacia/ taliter ꝙ poſtea valeat actus factus in termino reſtricto per ſuperio⸗

rem aliter nõ expectato termino iuris. Et tũc A non ſufficit ꝙ maior pars ſit præſens, ſed requiruntur duæ partes: quia virtus collegii & potẽtię capitulares cõſiſtunt in duabus partibus, quando agitur de cõgregando collegiũ: vt.d.l.nulli/ &.l.plane/ &.d.l.nominationum. & inno.in.d.c.2.de noui operis nunci. Et cũ terminus ad actum explicãdum ſit inductus in fauorem collegii, poteſt collegium reſtringere cauſa ſubſiſtente: vt quãdo forte eſt procedendum ad electionem, ſecundum ꝙ voluit oſtien. & refert abb. in.d.ca. cum nobis. Quod (ſcilicet reſtringere terminũ) nõ poſſet fieri per ſuperiorem/ ſecundum inno.in.c. eccleſia el.2.de elec. Licet cõtrarium videatur velle & male in.d.c.cum nobis/ ſecũdum.d. anto.& abb.in.d.c.cum nobis: quia etſi conſuetudo dat ei facultatem congregandi, non tamen reſtringendi terminum/ qui eſt inductus in fauorẽ collegii: vt in.c.ſi diligenti (cũ vulgaribus) de foro compe. ¶ Aut ad finem expediendi actum non in termino reſtricto, ſed in termino iuris vel in termino conſueto vel alias deliberato & formiter a capitulo aſſignato. Et tunc non eſt neceſſe ꝙ ſint præſentes duę partes vt actus valeat, ſed ſufficit maior pars: quia conſtituit non venientes contumaces, non vt poſſit eos punire tanꝙ contu-

B maces/ ſed quo ad hoc vt poteſtas capituli remaneat penes comparentes & præſentes: vt voluit inno.in.d.c.2.& in.c.1.de maio.& obe.& ioan.an.in ca. in cauſis de elec. & dicit abb.in.d.c.cum nobis in.6.col. Quod intelligo etiamſi venientes & pręſentes nõ eſſent maior pars capituli: vt voluit inno.in.d.c.1. de maio.& obe.& in.c.2.de noui operis nunci. Cum quo tranſeunt communiter canoniſtæ: vt refert & ſequitur abb. in.d.c. in cauſis de elec.& in.c.cum omnes de conſti. Qui in vtroꝙ loco refert legiſtas tenere contrarium. allegat bar. in.l. omnes populi. ff. de iuſti.& iure.& ponit bal.in.l.magnã.2.col.C.de con trahen.& commit.ſtipu. Et hęc procedunt in inferioribus collegiis: ſed in concilio generali quando vocatio ad cõcilium fit authoritate papæ (qui poteſt terminũ etiam iuris abbreuiare vt ei placet: vt in.c.propoſuit de cõceſ. præben.) conſtituuntur non venientes contumaces/ & actus a paucis veniẽtibus poteſt explicari: & facit vt potentia concilii reſideat in venientibus/ & vt non venientes poſſint mulctari. Facit in propoſito conſtitutio frequens in concilio conſtantien. ædita: & quæ dicta ſunt ſupra de authoritate concilii quod papa per ſe facit cum aliquibus de certis prouinciis/ non citatis omnibus de vniuerſo or- C be. & quod dicitur in.c.ſignificaſti de elec. & in.l.fi.C.de.ll.

AD quem autem ſpectet conuocatio in concilio generali, ſatis plene dictũ eſt ſupra ꝙ ad papã.17.di.per totum. In aliis collegiis dic (vt dicitur in.c.1.de maio. & obe.& in ca.2.de noui operis nunci.& in ca.irrefragabili. §. cæterum de offi.ordi.) ꝙ aut non eſt ſuperior per quem congregetur. Et tunc refert an ſimus in aliis collegiis/ an in concilio generali. Primo caſu dic ꝙ ad cõgregandum collegium & monendum (& maxime reſtringẽdo terminum) requiritur ꝙ ſint duæ partes totius collegii ad minus præſentes. & procedunt iura primo loco allegata.l. nulli &.l.plane.ff.quod cuiuſꝙ vniuer.no.& l. nominationũ cum aliis ſupra allegatis. C. de decu.li.10. Ita dicit oſtien.& refert abb.in d.c.cum nobis: & bene anto.de butrio in.c.licet in penul.col.de elec. quia potentiæ capitulares conſiſtunt in collegio: & collegium cõſiſtit in duabus partibus/ dum eſt in congregando & in eſſentia. & valet quod tunc ſit a maiori parte ipſarum duarum partiũ (vt dictum eſt) etiam reſtringẽdo terminũ. Quod eſt intelligẽdũ verũ niſi inſtaret finis termini: D quia tunc etiam ſi non eſſent duæ partes nec maior pars, ea ratione poſſent præſentes & minor pars procedere ad perficiendum actũ: & etiam minor pars poſſet conuocare maiorem partem, & conſtituere eam cõtumacem ſi non veniret. Ita abb.& refert feli. in.d.c.cũ omnes de cõſti.& dicitur in.d.c. cum nobis/ & in.c.in cauſis de elec. Et idem quando eſſet periculum in mora, vel ſi actus tunc non expediretur non poſſet vlterius expediri: vt in dictis iuribus & in.c. cum inter vniuerſas de elec. vel alia neceſſitas reipublicæ. quia tunc etiam decuriones & priores ciuitatis poſſent tranſgredi ſtatuta ciuitatis & leges: vt ponit bar.in.l.cum nauarchorum. C. de nauicula riis li.xi. Facit quod dicitur in.c.fi.45.di.& 66.di.c.fi.

¶ Secundo caſu quando ſumus in concilio generali, ſufficit non ſolum maior pars/ ſed quicunꝙ de vocatis comparuerint & fuerint præſentes facient & conſtituent concilium/ licet abſentes ſint longe maioris numeri: quia præſentes venientes repræſentãt abſentes, qui vocati fecerunt ſe alienos a concilio non veniendo: vt in.d.c.cum nobis.& tex. in ca. guiliſarius.23.q.4. ponit roſellus in.13.

A char. in quæſtione an vt poſſit dici eſſe conci
lium/ſit opus ꝙ adminus ſint præſentes duæ
partes (incipit videamus) in verſi. igitur dico.
Et idē reperio tenuiſſe milis in qbuſdā ſuis
allegationibus: videlicet ꝙ regula ꝙ debeant
eſſe duæ partes vel maior pars præſentes in
collegiis, non habet locum in conciliis gene
ralibus/per tex. in. c. ſexta. 16. di. vbi nunq̄ in
conciliis reperitur ꝙ fuerit maior pars epiſco
porum. Imo aliquando ſolum reperiuntur
interfuiſſe. 150. epiſcopi: vt patet ibi in. d. ca.
ſexta. & per alia. iura idem demonſtrantia in
ca. adrianus el. 2. 63. di. & in. §. hinc etiā. 17.
di. Et idē in effectu domi. in ſuo trac. de ſchiſ
mate in. q. 8. & matheſil. in additionib⁹ ad tra
ctatum inchoatum per anto. de butrio in. 6.
capitulo principali in. 3. quęſito. ❡ Et hoc in
telligo quando per papam vel eius authori
tate congregatum eſſet cōcilium. Si vero ob
defectum papæ alius conuocat, tunc reperio
ꝙ quidam doctor qui ſcripſit contra conciliū
piſanum (quem credo fuiſſe ioan. de ligna.)
dicit ꝙ iſto vltimo caſu neceſſario debet eſſe
præſentes duæ partes vocandorū. Sed hoc vi
det Impoſſibile in cōcilio generali, ad quod
vocantur omnes epiſcopi de vniuerſo orbe.
& ideo dico ꝙ eſt idē quod ſupra dixi: & ne
B ſcio conſiderare vnde inſurrexerit iſta diffe
rentia quando per papam vel per aliū/dum
modo legitime congregetur. Vnde quod ſu
pra dictum eſt quando ab alio q̄ a papa con
gregatur, intelligo quando conciliū ſeipſum
congregat formiter & in caſibus a iure per
miſſis (vt ſupra retuli in quæſtione quis con
gregat concilium quando forte papa detra
ctaret cōgregare/& ſubeſt cauſa hęreſis pro
pter quam neceſſario requiritur cogregatio
concilii) vel quando præfixus eſſet terminus
ad concilium celebrandum per ſupradicta.
Alioquin eſſet conciliabulum: vt in. c. mul
tis. 17. di.
❡ Et per hæc patet ꝙ non eſt vera opinio ab
batis antiqui quam refert anto. de bu. & opi
nio petri quam refert abb. ſiculus in. d. ca. cū
nobis/in conciliis generalibus: qui voluerūt
ꝙ nunq̄ poteſtas maioris partis deuoluitur
ad minorem niſi in caſu delicti: vt in. c. gratū
de poſtu. præla. Nec erit vera eo caſu quo in
ſtaret dies quæ conſtituit alios in mora. c. po
ſuit de loca. l. magnam. C. de contrahen. & cō
mit. ſtipulatione. vel aliter immineret pericu
lum/prout communiter imminet in conci
liis generalibus: quæ non congregantur ni
ſi propter imminentes neceſſitates & graues
cauſas hæreſis ſchiſmatis vel papatus & ſimi
les. c. 1. 15. di. c. ſi duo/& c. ſi qs pecunia. 79. C
di. Iſtis enim caſibus minor pars dicitᷣ maior
& ſanior, debet enim attendi quod obiicit mi
nor pars quando eſt iuſtius & vtilius: vt dici
tur in. c. 1. de iis quæ fiunt a maio. par. ca. Cū
enim alii ſint contumaces/ & minor pars cu
ret occurrere periculis & cōpateat & ſit prę
ſens, ipſa conſtituet concilium generale per
iura prædicta. Facit quod dicit ioan. an. in ca.
irrefragabili de offi. ordi. ꝙ ſi archiepiſcopi
vocant ſubditos ad concilium/& ipſi non ve
niunt in termino eis aſſignato, conuincuntur
de negligentia & poteſtas deuoluitur ad ac
cedentes etiam numero pauciores. Ius enim
vniuerſitatis reſidet in vno: vt i. c. gratū de po
ſtu. præla. & in. c. 1. in glo. de elec. non debet
enim nocere diligentibus malitia & neglige
tia aliorum. Et hoc in propoſito multum no
tabiliter per plures rationes conſuluit ludo
ro. conſi. 366. incipit quæritur nūquid. quod
ponitur de verbo ad verbum in quibuſdam
libris inter geſta concilii baſilien. poſt medi
um. 26. ſeſſionis ante literas boemorum ad
papam.
❡ Dicit tamē in propoſito roſellus vbi ſupra
vnum notabile verbum: ꝙ licet alias in caſi
bus ſupra propoſitis remaneret concilium D
etiam in duobus (per dicta in. d. c. cū nobis)
tamen de honeſtate deberent conſtringi tot
ad comparendū & intereſſendū in concilio
ꝙ poſſent audire cauſas criminales epiſco
porū, & ſic ꝙ ad minus eſſent duodecim. 15.
q. 7. fœlix. & 2. q. 5. presbyter. inno. plene in
ca. graue de præben. ❡ Et hoc quando in con
cilio nec eſſet papa nec aliquis habens autho
ritatem ab eo cum ſpeciali mandato. nā ſi pa
pa eſſet præſens, ipſe ſolus cum vno epiſco
po adueniente tempore ſtatuto faceret conci
lium/aliorū abſentia non obſtante: quia ipſe
eſt caput concilii & ſupra concilium: vt in. c.
ſignificaſti de elec. Et ipſe ſolus poteſt audire
cauſas criminales epiſcoporum/& vni ſoli
delegare: vt in. c. veritatis de dolo & cōtuma.
& in. c. cum dilectus de accuſa. ſic in propoſi
to. Facit quod dicit illa glo. in. §. refertur in. d.
l. aliud: videlicet ꝙ illud quod facit maior
pars eorum qui præſunt vniuerſitati & depu
tati loco totius ciuitatis, valet: vt. d. l. nulli/&
l. municeps. ff. ad munici. & d. l. quod maior.
quia enim illi præſunt & ſunt deputati loco
totius ciuitatis, repræſentant totam vniuerſi
tatem: ſicut quando duæ vocatorum partes
repræſentant vniuerſitatem. Vnde a fortiori

multo magis in papa, qui ſolus præeſt vni-
A uerſali eccleſiæ & eſt caput fideliũ.d.c.propo
ſuit de conceſ. præben.c.ſacroſancta.22.di.
c.cum diuerſis de priuile.in.6. ponit aug. de
ancona.q.19.ar.2.&.q.20. per totam quæ-
ſtionem. Vnde magiſter aluarus de planctu
eccleſiæ in prima parte ar.23. dicit ꝙ qui nõ
vult habere papam pro capite, nec chriſtum
caput habet nec erit membrum de corpore
eius myſtico ſcilicet catholicæ militantis ec-
cleſiæ. Vnde conſtitutionem factam a papa/
dicimus factam ab vniuerſali eccleſia: vt in
ca.pia de excep.in.6. In ipſo enim repręſen-
tatur tota eccleſia. & ideo ipſe dicitur eccleſia
corporalis.1.q.3.ſi quis obiecerit.7.q.1.ſcire
debes. Ad idem ęſt quod ponit oſtien. in.c.
poſtulaſtis de conceſ. præben.& in.c. ſcriptũ
de elec.& refert fede.de ſenis conſi.1.& ioan.
an.in.c.1.ne ſede vacan.in.6.& in. c. a colla-
tione de appel.eo.li.ꝙ ſi epũs vt epũs in capi
tulo vnũ vel duos canonicos habeat in ſenté
tia ſua eiuſdem voluntatis, obtinebit etiam ſi
totum reſiduum capituli ſit contra: quia tan-
tum habet epiſcopus vt epiſcopus quantum
totum capitulum: igitur vno vel duobus ad
partem epiſcopi accedentibus / ibidem dici-
tur eſſe maior pars. Ita & fortius dicendum
in papa. ¶ Vtrum autem dictum oſtien. ſit in
B ſe verum/pro nunc nihil dico: quia ioan. an.
& domi.in.d.c.a collatione examinát ad lon-
gum/& illud reprobãt. Sed in propoſito ſuffi
ciat allegaſſe in argu. dictum illud oſtien. in
d.ca.poſtulaſtis/& tanti viri iudicium, quod
confert ad propoſitum noſtrum.
¶ Et ſic ex pręmiſſis patēt plures limitationes
ad regulam.l.nulli/&.l.plane, quę vult ꝙ de-
beant eſſe præſentes duæ partes. Vt primo
non procedat in conciliis generalibus. ſecun
do vt nõ habeat locum de iure canonico quã
do vocatio fit per ſuperiorem. tertio ſecundũ
aliquos (puta cardi.in.d.c.eccleſia ſupra alle-
gato: & milis in quibuſdam allegationibus
ſuis/qui allegat inno.in.d.c.cũ nobis) vt non
habeat locum in collegiis eccleſiaſticis ſed lai
corum. quarto vt non procedat quando eſt
periculum in mora. quinto ſimiliter qñ non
poſſet vlterius actus explicari/qa eſſet in mo
mẽto expediendus. ſexto qñ ſubeſſet aliqua
neceſſitas ſi actus differretur. ſeptimo vt non
computentur ii qui non habent vocem. cle.
vt ii qui/de ætate & quali. Et ſimiliter qui nõ
ſunt vocandi. & ſimiliter ii qui vocati recuſa-
rũt cõparere: vel ſi cõſtaret ꝙ nec venire nec
intereſſe poſſent nec curarent excuſari, quia
ſi peruenit vocatio ad eorum notitiam, eorũ
contumacia repręſentat eos abſentes & in eo C
actu extraneos a collegio. Facit quod dicitur
in.l.properandum.§.cum autem.C.de iudi.
in.c.prout de dolo & cõtu.oſtien.& ioan.an.
in.c.eccleſia el.2.in verbo ad cõtemptum de
elec.& ponit matheſil. in dictis additionibus
in.d.c.1.in.3.q. Et cum omnes præmiſſæ li-
mitationes conueniant in concilio generali
(quia congregatio eccleſiaſticorum/ quia pe
riculum in mora/quia neceſſitas/& alia ſupra
allegata) conſtat etiam quare minor pars cõ-
ſtituat generale concilium per ſupradicta.
¶ Adde etiã prædictis ꝙ licet poſtq̃ duæ par
tes collegii ſunt congregatæ dicantur conſti
tuere collegiũ & capitulum & valeat quod
fit a maiori parte ipſarum duarum partium,
hoc fallit niſi agat̃ de eligendo papã: quia tũc
nõ ſufficeret maior pars præſentiũ in capitu-
lo, ſed requiritur ꝙ electio ſit facta a duabus
partibꝰ: vt eſt tex.in.d.c.licet de elec.ibi anto.
& alii. Et ſufficit ꝙ ſint duæ partes præſentiũ
in conclaui/dummodo abſentes fuerint ex-
pectati congruo tẽpore: de quo in.c.vbi peri
culum de elec.in.6. Ita dicit abb.in.d.c.licet.
In inferioribus autẽ electionibus in quibus
caſibus ſint vocandi abſentes, vide anto.in.d.
c.licet: & doc.in.d.ca. cum omnes de conſti. D
¶ Poſt congregatum autem concilium quia
generale concilium eſt quædam vniuerſitas
(ibi enim nõ vt ſinguli ſed vt vniuerſitas ha
bent diſponere: quia repræſentat vniuerſalẽ
eccleſiam/de conſecra.d.1.eccleſia) ideo ibi-
dem ſtandum erit iudicio plurimorum. 65.
di.c.1.dicit abb.in.c.1.in.3. notabili de pac.
¶ Item adde ꝙ vbi agitur de eligendo nouũ
locum pro concilio inter ipſos epiſcopos in
concilio exiſtentes, tunc non ſufficeret ma-
ior pars: imo etiam vno tantum contradicẽte
non valeret electio noui loci ſine cauſa, ex
quo ſemel cõcilium determinauerat locum.
Ita notabiliter per plures rationes cõſuluit lu-
do.cõſi.352.incipit quæritur primo. De quo
vide quod latius dico in illa quæſtione vtrũ
papa poſſit pro libito voluntatis diſſoluere
vel transferre concilium? & melius in quæ-
ſtione quando patres in concilio ſunt diſcor
des/quorum ſententia debeat pręualere? Dic
vt dixi ibi item vlteriꝰ: vbi omnino vide etiã
pręmiſſa & in quæſtione illã ſequẽti. ¶ Adde
prædictis ꝙ præſidentes in concilio generali
loco papæ/debent in actu gerendo omnes ſi-
mul concorditer conſentire: alias contradi-
ctio vnius inficit totũ, licet alias contradictio
minoris

A minoris partis collegii vel concilii non infi-
ciat actum, quia ſtandũ eſt ſententiæ plurimo
rum. Ita dicit abb. ſiculus in. c. penul. de ſtatu
monach. in. 2. col. & ita dicit debere intelligi
tex. 65. d. c. 1.

De iuriſditione concilii. Arti. 8.

SED hic eſt videndum quã
iuriſditionem habeat concili
um: & vtrum concilium cog
noſcat de litib⁹ & cauſis quę
occurrunt tractandæ. Et vide
tur ꝙ ſic, patet ex multis iuri-
bus, vbi apparet in conciliis cauſas ciuiles &
criminales eſſe diffinitas. patet in. c. 1. de pac.
in. c. 1. de iudi. in. c. 1. de libel. obla. in. ca. 1. &
ibi abb. de ſponſa. in. c. ad ſedem. 35. q. 5. idẽ
abb. in. c. licet de elec. inno. & alii in. c. graue
de præben. & de cauſis criminalibus. 21. di.
c. ſi. 4. q. 5. c. 1. 21. q. 5. c. ſi quis a proprio.
& in. c. diacõi. 12. q. 2. & in. c. ſi quis clericorũ
xi. q. 1. Ad idem facit tex. iuncta glo. in. c. pri-
mates. 2. q. 1. vbi glo. dicit ꝙ ſynodus autho-
ritate romani pontificis congregata põt pri-
uare ſeu damnare epiſcopos. Et ad idem tex.
in. c. nullus. 5. q. 4. & idem tex. in. c. inter cete-
ra. 10. q. vlti. Et ad idẽ. c. ſi clerici. xi. q. 1. ad idẽ
c. præsbyteros/ &. c. ioannes chryſo. 50. di.
B ad idem. c. ſi quis epiſcopus/ &. c. certum/ &. c.
epiſcopos/ &. c. irritam. xi. q. 3. & in. c. 1. de
pac. &. c. 1. de iudi. &. c. ſi quis/ &. c. ſicut de hę
re. cum ſimil. Facit etiam ratio: quia ſi papa
congregat concilium, videtur dare ei omnẽ
poteſtatem cognoſcendi de cauſis argu. c. prę
terea de offi. delega. Item ſynodus vniuerſa-
lis habet authoritatem ſupremã a chriſto im-
mediate: vt patet in geſtis concilii conſtanti-
en. Similiter idem videmus in concilio apo-
ſtolorum act. 1. vbi vacante apoſtolatu ele-
gerunt duos ex omnibus/ barnabam & mat-
thiam.

Vnde patet ex dictis iuribus ꝙ concilium
poteſt iudicare de omnibus cauſis. nã & cardi
nalem depoſuit: vt in cap. 2. de ele. non reſi.
Item decernit cenſuras: vt in. c. ſi quis epiſco
pus/ & in. c. ſicut de hære. cũ ſimil. Quod cla
re probat tex. in. c. omnibus. 24. q. 1. iuncto
cap. notandum. 24. q. 3. quia tex. in. c. omni-
bus vult ꝙ ſi quis contempſerit domum dei
(. i. eccleſiam & epiſcopos inſimul concilia-
riter cõgregatos) ſit illis ſicut ethnicus & pu
blicanus. quod eſt dicere ꝙ debeant illum ta-
lem excõmunicare: vt probat tex. in. d. c. no-
tandum. Et ꝙ concilium generale decernat
cenſuras & excommunicare poſſit etiam va-
cante papatu, ponit abb. in. c. 1. in. 5. notabili C
de iudi. & in allegationibus quoniam veri-
tas. Et licet dicatur ꝙ concilium prouinciale
poſſit excommunicare & decernere cenſu-
ras (vt ponit anto. in. c. 1. de iudi. in. 5. oppo.
allegat archi. 34. di. quorundam: & tex. 3. q.
3. ſi quis epiſcopus; & . 12. di. de iis in fi. &
18. di. per totum) illud eſt verum in conci-
lio cum ſuperiore/ hoc eſt archiepiſcopo: ſed
nos loquimur in concilio generali de per ſe
ſiue papa. nam vbi præſidet papa non dubita
mus. Et ita intelligo tex. in. c. aduerſus de im-
mu. eccle. & alia ſimilia iura.

Et ꝙ concilium poſſit iudicare de omni-
bus cauſis, videtur argui etiam ex practica
vniuerſalium antiquorum cõciliorum: quæ
videntur exercuiſſe reſeruata papæ. Et ita ſæ
pius comperimus factum in calcedonen. cõ-
cilio/ maxime in. 10. actione. vbi audita pro-
poſitione & querela baſſiani epiſcopi epheſi
ꝙ eſſet paſſus violentiam & eiectionem ab
epiſcopatu & ſpoliatus omnibus bonis per
ſtephanum epiſcopũ, qui opponebat eũ non
ordinatum ſed ſede epheſina vacante/ colle-
cta ſeditioſorum turba in epiſcopatum intru
ſum fuiſſe: baſſianus e contra replicauit ſe D
inthronizatum per clerum & populum &
confirmatum per imperatorem & ſe pacificũ
poſſeſſorem quattuor annorum/ & plures or
dinaſſe epiſcopos & cum aliis tanq̃ epheſi e-
piſcopũ communicaſſe. Et interrogante ſan-
cto concilio ſtephanum ſi confiteretur ip-
ſum fuiſſe epiſcopum pacificum poſſeſſo-
rem quadriennio, reſpondit non vt epiſco-
pus ſed vt tyrannus: & cum electum fuiſſe a
ſanctis patribus/ & a ſanctiſſimo regiæ ciuita
tis romæ leone & a flauiano conſtantinopo
litanæ vrbis & ab alexandrino & antiocheno
patriarchis. Et allegatis hinc inde pluribus
violentiis & exceptionibus, tandem ſynodus
calcedonen. relectis canonibus iudicauit
vtrumq; indignum epiſcopatu, & præcepit
ambobus ceſſare ab adminiſtratiõe epiſcopa-
tus donec prouideretur de alio: interim au-
tem ambos remanere in ordine epiſcopa-
tus & a ſanctiſſima eccleſia paſcendos, qui-
bus decreti ſunt annis ſingulis ducenti ſoli-
di. & pronuntiauit bona ſiue a ſtephano ſiue
quocunq; alio/ baſſiano direpta, poſt iudicia
les probationes ab iis qui abſtulerant vel cau
ſa læſionis fuerant reſtitui debere. Quæ
ſententia eſt actio vndecima eiuſdem cõcilii.

A Quare autem dicatur prima/ ſecunda/ tertia
actio & ſic deinceps,ponit glo.16.q.3.c.pri-
ma actione. ¶ Idem etiam patet in.13.actio-
ne d: contentione inter athanaſium epiſcopũ
parenorum/ & clericos qui eum propria au-
thoritate expulerãt ab epiſcopatu.qui ter vo-
catus vt reſponderet criminibus quæ ei obii
ciebantur & ſe purgaret/ tandem vt contu-
max epatu priuatus eſt niſi infra octo mẽſes
coram antiochiæ epiſcopo & eius conſilio ſe
purgaret:& eius loco ſuffectus eſt ſauianus.
¶ Similiter in.7.actione eiuſdem calcedonẽ.
concilii.vbi confirmatur concordia inita in-
ter maximum antiochiæ epiſcopum & iuue-
nalẽ ieroſolymorũ epiſcopũ:& vbi poſt mul
tam contentionem determinatum fuit ꝙ ſe-
des antiochẽſium habeat duas phœnicias &
arabiam: ſedes autem ieroſolymorũ habeat
tres paleſtinas.Idem etiã in fine nonæ actio-
nis:vbi reſtituit ibas ad epiſcopatũ quo fue-
rat priuatus tanq̃ male de fide ſenſiſſet,cogni
ta eius innocẽtia/ ꝙ eſſet verus orthodoxus.
Ad idem eſt tex.in.c.habeo librum.16.di.ibi
oportebat enim vt ſynodus vniuerſalis cano
nes eccleſiaſticos promulgaret.& ſic etiam vl
tra id ad quod eſt principaliter cõgregata ſta
tuit.Et ibi loquitur de ſexta ſynodo ſub con-
B ſtantino & poſtea ſub iuſtiniano congrega-
ta contra hæreticos qui dicebant vnam ope-
rationem & vnam volũtatem eſſe in chriſto:
vbi anathematizati ſunt illi hæretici. Niſi di-
cas ꝙ ille tex.loquitur de canonibus concer-
nentibus fidem:& ſic circa illud ad quod erat
congregatum concilium. ¶ Huc accedit ꝙ
videmus in cõciliis prouincialibus cognoſci
de cauſis prælatorũ,& ea poſſe ſuſpẽdere præ
latos & capitula quæ deliquerunt: vt dicitur
in.c.graue ibi pe.de ancha. in. ſexto notabili
de præben.Imo ſecundum ꝙ ipſe ibi dicit e-
tiam ſolus metropolitanus ſine concilio pro-
uinciali poteſt corrigere exceſſus prælato-
rum: vt in.c.3.de æta.& quali.& ideo multo
magis poteſt concilium generale.Quinimo
(vt dicit ibi idem petrus de ancha. in nono
notabili) ſolus archiepiſcopus poteſt abſol-
uere a ſententia excommunicationis lata per
ſynodum,igitur multo magis concilium ge-
nerale.

¶ Imo & corã concilio accuſantur crimina-
liter vel ciuiliter prælati & alii clerici infe-
riores:vt eſt ibi tex.licet cõtra prælatos diffi-
nitio prohibeat.Et ibi dicitur poſt inno.ioã.
an.& alios vtrum in ventilatione cauſæ con-
tra epiſcopos & alios inferiores requirat nu-
merus taxatus.12.epiſcoporum.de quo.3. C
q.8.c.ſuggero,&.15.q.7.in ſumma.& per
abb.in.c.non poteſt de re iudi & ibi feli.& an
to.in.c.1.de iudi. Et in dictis locis an conci-
lium condemnat/& an condemnatum abſol
uit:& an quãdo delegatus cognoſcit cauſam
contra perſonam epiſcopi/ requiratur nume
rus.12.epiſcoporum.de quo pe.de ancha.in
dicto.c.graue in vlti.q.& ibi etiã ioan.de im-
mol.in.d.c.graue in.9.col.

¶ Vnde ex his patet in cõcilio examinari etiã
cauſas ciuiles & criminales:& ſic non cauſas
fidei ſchiſmatis & reformationis eccleſiæ tan
tum. ¶ Quinimo videtur ꝙ etiam de cauſis
laicorum cognoſcat:vt eſt tex. iuncta glo.2.
in.c.de conciliis.18.di.vbi eſt regula ꝙ con-
cilium iudicat de omnibus querelis quæ in-
ter diuerſos eccleſiæ ordines oriri ſolent. lai-
ci enim etiam de ordine eccleſiæ eſſe dicun-
tur:vt in.c.duo ſunt genera.12.q.1.Et licet
tex.loquatur in conciliis prouincialibus,for
tius poteſt extendi ad generale concilium:cũ
eadem ſit ratio.item tex.in.c.multis.17.di.&
in.c.habeat,& in.c.propter eccleſiaſticas.18.
di.vbi dicitur ꝙ omnes controuerſiæ debent
in concilio ſopiri vt ieiunium offeratur, ad
quod etiam laici tenentur:vt in.c.2.de obſer
ua.ieiu.Item tex.in.c.non oportet.7.q.1.itẽ D
tex.in.c.ſcitote.6.q.3.Facit ꝙ cõcilia ſunt in-
uenta ſecundũ ritum gentilium.nam roma-
ni in gentilitate omnia in conciliis determi-
nabant: vt in cap.1.§.ſynodus.15.di.

¶ E DIVERSO videtur quòd conci-
lium non poſſit de omnibus cauſis vniuerſa
liter cognoſcere/ſed tantũ de cauſis pro qui-
bus eſt congregatum. Quod probatur pri-
mo ex authoritate leonis papæ: qui ſcribens
anatholio epiſcopo cõſtantinopolitano.cum
repræhendit ꝙ induxiſſet calcedonen. ſyno-
dum ad decernendum ſedẽ cõſtantinopoli-
tanam eſſe primã poſt romanam/cum prius
eſſet alexandrina, dicens. quibus auditis &
nunquàm antea tentatis ita præueneris ex-
ceſſibus vt ſanctam ſynodum ad extinguen-
dam ſolum hæreſim & ad confirmationem fi
dei catholicæ ſtudio chriſtianiſſimi principis
congregatã/in occaſionẽ ambitus tui trahas.
Et iterum.in totius eccleſiæ perturbationem
ſuperba hæc tẽdit elatio:quæ ita abuti voluit
concilio ſynodali vt fratres in fidei tantũmo-
do negocium conuocatos/ ad conſentiendũ
ſibi aut deprauando traduceret aut terrendo
compelleret. ¶ Ad idem nicolaus papa in.2.
epiſtola quam ſcribit michaeli imperatori:

A quæ fuit lecta in.4.actione concilii calcedonenſis/ vt refert cardi.de turre cre.licet illã nõ reppererim in dicta .4.actione inſertã. Qui inquit.Quòd vero ſtrenuum virum ignauũ patriarcham veſtro ſpeciali depoſuiſtis arbitrio/ & foiium de laicali agmĩc vobis improuide in eius loco ſurrogaſtis epiſcopũ,æquanimiter ferre non poſſumus: maxime cũ horum duorum negociũ inueſtigari & nobis renunciari non diffinire mandauerimus. Vnde apparet ꝙ tantum de cauſis fidei debet cõcilium ſe intromittere: & non de aliis niſi ſit per papam ei ſpecialiter conceſſum. ¶ Item reſpectu laicorũ facit ꝙ nõ eſt maior authoritas concilii q̃ papæ/ imo exceptis aliquibus caſib⁹ eſt inferior: vt in.c.ſignificaſti de elec. 4.di.c.in iſtis.35.q.9.c.veniam: & dicetur in ſua quæſtione propria. Sed papa extra terras eccleſiæ non iudicat de cauſis mere ſecularibus inter laicos niſi in certis cauſis: vt in.c.licet ex ſuſcepto/ &.c.ſi.de foro compe.& in.c. nouit de iudi.& in.c.cum ſit generale de foro compe.qui filii ſint legi.c.tanta/ &.c.lator.ergo multo minus generale cõcilium. ¶ Item facit ratio: quia ſi generale concilium poſſet audire omnes cauſas/ duraret perpetuo: quia ſemper ſunt litigantes, nec cauſæ in breui tẽpore inſtrui nec conſequenter expediri poſ-
B ſunt.l.properãdum cum materia. C.de iudi. Non enim ante debet recedere quis a concilio q̃ ſint expeditæ cauſæ propter quas congregatum eſt concilium: vt in.c.certum.xi. q.3.& tamen ſi debet per coſtitutionem frequens de decennio in decennium teneri cõcilium, oportet abſolui concilium in breui/ ſaltem vt infra dictum tempus decẽnii ſit aliquanta vacatio & intermiſſio: ſicut vidimus in concilio conſtantien. quod durauit annis tribus, ab anno.1414.vſq; ad annum.1417. ¶ Item facit quia iudicare de vniuerſis cauſis eſt propriũ ſedis apoſtolicę.9.q.3.epiſcop⁹, & in.c.cuncta per mundum, & in.c. per principalem ea.cau.&.q. Sed ſi concilium hoc faceret/ eſſet ponere diuiſionem inter papam & concilium/ & eſſent duo ſuprema tribunalia: & concilium exercendo reſeruata papæ cauſaret ſchiſma, contra tex.in. ca.in apibus.7.q.1.Facit quod dicit bal.de regno in authen.hoc amplius. C.de fideicom.in verſi.quæro an filii.& in.l.penul. C.de condi.in ſer. & in.l.ſi viua matre. C. de bonis maternis. ¶ Item generalia concilia ſumunt authoritatem a papa: vt.17.di.per totũ, &.c.ſignificaſti de elec.ergo tantum & tantam authoritatem habent quantum & quantam demandatur a papa. C Facit quod legitur de leone papa, qui tantum approbauit geſta concilii calcedonen.in concernentibus fidem: vt in fine ipſius concilii apparet, vbi approbantur geſta concilii præterq̃ quo ad priuilegia per conſtantinopolitanam eccleſiam vſurpata: ¶ Item patet ab exemplo ex geſtis cõcilii baſilien.quia multa quæ facta reperiuntur contra voluntatem papæ, propter contradictionem eugenii nullam vim habuerunt/ niſi q̃tum poſtea per eum & ſucceſſores fuerunt expreſſe approbata. Vnde tantam vim & iuriſditionem recipit concilium quanta tribuitur a papa. Et licet aliqua in eodem concilio baſilien. geſta receperit regnum franciæ in ſua pragmatica, id facit potius de facto q̃ de iure.& inde eſt ꝙ nunq̃ papa pro tempore in conceſſionibus quarumcunq; gratiarum aliquid vult concedere per quod videatur approbari illa pragmatica. Quapropter vt exiſtimo deberent magis aduertere quomodo ſoli inter chriſtianos contradicant ſedi apoſtolicæ ne incidant in laqueum. c.deniq; & quod ibi archi.dicit.7.q.1. Propter quod dicit etiã cardi.de turre cre.(in.3.li.in.c.40.ĩ trac. de po.papæ/ in fi.illius. c.) ꝙ omnia aut ſunt falſa aut fuerunt irrita quæ geſta fuerunt in D dicto concilio baſilien. Item pro hoc facit quod dicit glo.1.in.c.ad apoſtolicę de re iudi.in.6.ꝙ concilium in actu iuriſditionis ſiue exercitio non eſt iudex cum papa, ſed conſultor. Et idem videtur ſentire inno.in.d. ca. graue de præben.vbi dicit ꝙ epiſcopi in concilio non ſunt iudices ſed aſſeſſores. Facit quod dicitur in.c.ſi epiſcopus.xi.q.3.& in.c. placuit.2.q.6. Sic ergo videtur ꝙ concilium non habeat vniuerſalem iuriſditionem cognoſcendi de omnibus cauſis/ ſtante in ſede apoſtolica vero & indubitato pontifice: ſed tantum poſſit ſe intromittere de iis ad quorum determinationem & diffnitionem extitit congregatum de voluntate papæ. Et iſtam opinionem ponit & ſequitur cardi. de turre cre. in dicto trac. de po. pa. in.3.li. cap. 38.

PRO huius quæſtionis deciſione/ duxi prius referre quædam dicta egidii de bellamera in propoſito fere ad verbum: quia pauci illa habent, & ſunt pulchra in iſta materia aliquibus additis. Vnde cum quæritur vtrum penes concilium generale ſit clauis iuriſditionis præſertim papa viuente & præſidẽte: egi.conſi.99.in.16.q.

A dicit ꝙ ſi ſumas cōcilium ſeorſum a papa &
ſecluſa cauſa hæreſis in papa/ clauis iuſditio-
nis non eſt penes concilium niſi inquantum
archiepiſcopi & epiſcopi ſibi iuriſditiones &
territoria inuicem cōmunicarent: quia nō fa
ciunt aliquod corpus iuris/ nec tanq̃ faciētes
tale corpus aliquā iuriſditionē acquirunt, &
pręſertim in papā excepto caſu hæreſis: vt in
ca. ſi papa. 40. di. & in. c. nemo. xi. q. 3. Imo
papa dat authoritatem conciliis: vt in. c. ſigni
ficaſti de elec. 17. di. per totum. Et propterea
beatus tho. in ſecunda ſecundæ. q. xi. ar. 2. in
ſolutione vltimi argu. dicit ꝙ authoritas vni
uerſalis eccleſiæ reſidet in romano pontifice
principaliter. Et idem tho. in. 4. ſenten. di. 20.
ar. 4. q. 3. in cor. arti. dicit ꝙ papa habet ple-
nitudinem poteſtatis ſicut rex in regno: ſed
epiſcopi aſſumuntur in partem ſolicitudi-
nis/ tanq̃ iudices ſingulis ciuitatibus præpo-
ſiti. & eo. li. di. 18. q. 2. arti. 2. quæſtiuncula. 1.
ad primum argu. dicit ꝙ deus contulit pe-
tro clauem ordinis & iuriſditionis, & ab eo
in alios deſcendit qui vtranq̃ habent. Vnde
math. 16. leguntur claues promiſſæ petro/
& eidem ioan. vlti. exhibitæ. ergo dum papa
præeſt concilio, ipſe eſt ille qui habet pleni-
tudinem poteſtatis. ⁊ Confirmatur. Certum
B eſt chriſtum dei vnigenitum/ regem regum
& dominum dominantium fuiſſe vnicum to
tius orbis caput & dominum, qui vnicum re
liquit vicarium/ videlicet petrum. inter bea-
tos enim apoſtolos fuit diſcretio poteſtatis:
& licet omnes eſſent apoſtoli, petro tamen a
domino cōceſſum eſt (& ipſi inter ſe volue-
runt idipſum) vt reliquis omnibus præeſſet
apoſtolis & principatū teneret apoſtolatus:
qui etiam eādem formam ſuis ſucceſſoribus
& reliquis epiſcopis tenendam tradiderunt,
dicit tex. in. c. ſacroſancta. 22. di. Ex quo pa-
tet petrum & eius ſucceſſores eſſe caput to-
tius chriſtianitatis & eccleſiæ vniuerſalis vel
ſaltem vicarium capitis/ ſcilicet chriſti. Igitur
clauis iuriſditionis & ſuperioritatis totius or
bis eſt penes papam & non in concilio tan-
quàm a papa ſeparato; licet non poſſit dici
concilium generale in quo nō præſidet ſum
mus pontifex vel alius loco ipſius, vt ſupra
dictum eſt.

¶ Pro his etiam faciunt omnia illa iura quæ
habent poteſtatem ſummi pontificis nō fuiſ-
ſe ab homine ſed a deo/ de tranſla. prælato.
c. penul. & vlti. 21. di. quamuis. 22. di. omnes.
⁊ Item pro hoc facit quod dicitur in. c. nouit
de iudi. Et patet ꝑ iſta verba paſce oues meas
prolata per chriſtū. quæ ſoli petro dicta fue- C
runt tanq̃ capiti & paſtori: vt patet ioan. vlti.
de elec. ſignificaſti. §. 1. de maio. & obe. ſolitæ
§. nobis olim. & in petro ſucceſſorib⁹: vt ibi,
& notatur. 16. di. quæcūq; ligaueris. 24. q. 1.
ca. quodcūq;. & plene probat tex. in. d. c. ſolitæ
§. nos autē/ ibi nobis enim in beato petro cō
miſſæ ſunt oues. & iterū in. d. §. ibi quod do-
minus dixit ad petrū/ & in petro dixit ad ſuc-
ceſſores ipſius quodcūq; ligaueris &c. Idem
dicit inno. 4. ſacro approbante concilio in. c.
ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. in. §. nos itaq;/
ibi cum ieſu chriſti vices teneamus in terris
nobiſq; in beati petri perſona ſit dictū quod-
cunq; ligaueris &c. Ad idem eſt cle. paſtora-
lis in. §. nos tam eo. ti. ⁊ Et per hoc dicit egi.
concludendum ꝙ per prædicta verba (vide-
licet paſce oues meas) in petrum ſunt tranſla
tę claues: alias ſi diceremus eas eſſe æqualiter
penes alium, quomodo eſſent penes petrū?
Imo ſequeretur chriſtum non reliquiſſe vni
cum vicarium ſed plures: & per conſequens
non vnum caput ſed plura, quod eſſet mon-
ſtruoſum, de offi. ordi. quoniā. C. de poſthu.
hęredibus inſti. l. 3. & eſſet cōtra. c. quodcūq;
24. q. 1. & omnia iura tā diuina q̃ humana po
nētia vnitatē capitis. ⁊ Clauis autē iuriſditio-
D nis ſeu eius effectus cōſiſtit in diſcernēdo &
diffiniendo, in diſcernendo videlicet inter le-
pram & lepram/ ſanguinem & ſanguinem:
per quæ denotantur crimina vtriuſq; fori/ ſin
gula ſingulis referendo, inter cauſam & cau-
ſam: quod forum vtrūq; concernit, vt videa-
tur quid iuris: vt in. c. per venerabilem. §. pe
nulti. qui filii ſint legi. & eſt cognitio veritatis
iuſtitiæ partem tangentis. Igitur iſta clauis
non eſt penes cōcilium generale: alias opor-
teret dicere ꝙ nō eſſet penes pontificē, quod
dicere eſſet hæreticum: cum illa verba paſce
oues meas dicta fuerint in ſingulari, & ſimili
ter illa quodcunq; ligaueris &c. Et ideo dato
ꝙ apoſtoli parem acceperint poteſtatem, nō
tamē poteſt negari quin beatus petrus illam
principaliter receperit, de quo latius dicemus
in illo articulo de ſuperioritate papæ ad con
cilium, ad quod notata per innocen. in cap.
quod ſuper his de voto: & de foro cōpe. licet
ex ſuſcepto: & in extrauagāti vnā ſanctam.
¶ Itē facit quod dicitur in. c. in nouo. 21. di.
per archi. vbi licet alias diſputeť an apoſtoli
fuerint epi, tn̄ certū eſt ꝙ fuerūt presbyteri ſe
cūdū cōem opinionē per illa verba hæc quo-
tieſcūq; feceritis &c. quę ſunt in canone miſ-
ſæ: vt notať de cōſecr. di. 2. c. in chriſto ſemel

& per archi.75.di.in.c.ꝙ dic. Epiſcopi autem
A ſucceſſerũt loco apoſtolorũ.21.di.in nouo:
& in.c.eccleſiæ.35.di. Vnde licet quo ad or-
dinem beatus paulus & alii apoſtoli fuerint
æquales beato petro, non tñ quo ad iuriſdi-
tionem nec quo ad pleuitudinem adminiſtra
tionis.c.beati petrus.2.q.7.notat.glo.in
d.c.in nouo.21.di.& ibi archi.poſt lau. Igi-
tur ſicut apoſtoli fuerunt ſubiecti beato pe-
tro tanꝗ capiti non autem æquales in iuriſdi
tione, ita concilium eſt papa inferius: vt in.c.
ſignificaſti de elec. Præſidentes autem in con
cilio non poſſunt dici maiores apoſtolis. Igi
tur cum clauis iuriſditiõis debeat eſſe in ma-
iori & in capite, non poterit dici ꝙ ſic in con
cilio generali vt a papa ſeparato: in quo ſunt
epiſcopi, qui ſine papa repræſentent apoſto-
los ſine petro qui erat caput. Cum ergo con-
cilium non ſit caput, iuriſditio nulla põt eſſe
in concilio ſed in papa tantum qui eſt caput.
¶ Facit in propoſito quod dicitur ꝙ beatus
petrus ante paſſionem fuit vna cum aliis a-
poſtolis creat⁹ apoſtolus (vt in.d.c.in nouo)
poſt paſſionem autem & reſurrectionẽ fuit
creatus paſtor per illa verba paſce oues meas
&c. de elec. ſignificaſti. Et ſic debet intelligi
50.di.c.conſiderandum/&.c.fidelior. Quod
patet: quia in authoritatibus adductis in.d.c.
B in nouo.21.di.vtebatur verbis futuri tẽpo-
ris/ſcilicet dabo tibi &c. & poſt paſſionem
dicit paſce &c. Et hæc verba paſce &c. fuerũt
dicta beato petro, non autem aliis apoſtolis:
quia dixiſſet paſcite in plurali. Per illa autem
verba dedit ei claues: vt in.d.c.ſignificaſti de
elec. & in.c.ſolitæ.§.nobis de maio.& obe.
Et per illa verba non recepit ordinem/quia
iam fuerat ordinatus cum aliis apoſtolis pa-
ri cõſortio in cœna domini ante paſſionem/
vt dictum eſt. Ergo clare patet clauem iuriſdi
tionis ſic tranſlatam in petrum/& de petro in
ſucceſſores, ꝙ nõ in apoſtolos & ſic ſucceſſo
res.i.epiſcopos: & conſequenter nec in cõci-
lium generale. Ad idem facit ꝙ chriſtus ante
reſurrectionem elegit petrum apoſtolorum
principem ſed diſtulit confirmationem vſqꝫ
poſt reſurrectionem, vt diſcipuli quibus prę
eſſe debuit præberẽt aſſenſum in typum ele-
ctionis faciendæ: vt dicit archi.in.d.c.in no-
uo.cũ nullis inuitis detur eṗs, argu.c.nullus
61.di. Sic ergo aut iſta clauis iuriſditiõis fue
rat a chriſto tranſlata in petrum: & ſumus in
claro, aut volumus dicere ꝙ nõ: quod eſſet
nefas dicere. & tũc habebit eã ex electiõe a-
poſtolorũ, argu.c.cũ ab eccleſiarũ de offi.or-
di.per inno. & per eũdem in.c.cũ ſatis de of- C
fi.archi. Vnde dato ꝙ clauis iuriſditionis fuiſ
ſet penes apoſtolos aliquo tpe, tamen electo
beato petro in principem per alios apoſto-
los/dicta clauis quæ tunc fuit in ipſum trãſla
ta nõ potuit remanere penes apoſtolos: ſicut
in ſimili dicitur in.§.ſed quod principi inſti.
de iure natu.gen. & ciuili: & in.l.2.§.nouiſſi
me &.§.poſt originẽ.ff.de origi.iuris.
¶ Item vlterius facit ꝙ vnum eſt caput no-
ſtrum chriſtus vna fides/vnum baptiſma de
exceſ.præla.frequens.§.fi.in cle. & ſic chriſti
vicarius vnus eſt caput in terris tã tempora-
lium ꝗ ſpiritualium: quia chriſti cuius eſt vi
carius eſt terra & plenitudo ei⁹/de deci.c.tua.
& omnia commiſit beato petro: alias non di
miſiſſet vicarium perfectum, qui tamen op⁹
imperfectum non nouit de baptiſ.c.maiores
§.ſed adhuc. Igitur iſtam clauem conceſſit
beato petro & ſucceſſoribus eius/& non con
cilio. Ipſe enim beatus petrus princeps apo-
ſtolorum a dño conſtitutus eſt, vt ab ipſo ve
luta quodam capite in membra dona dei dif
funderentur/& velut a fonte in riuos ſpiri-
tualis vigor deſcenderet.19.di.c.ita domi-
nus. Si igitur iuriſditio ab eo vt vero capite
& ſucceſſorib⁹ eius deriuatur, neceſſe eſt cõ
cludere in eo clauem exiſtere iuriſditionis D
& ſucceſſoribus eius: alias ab eo in alios deri
uari non poſſet argu.1.q.7.daibertum: & de
iurepatro. quod autem cũ ſimil. Sed clarum
eſt ꝙ romanus pontifex/aliorum tam eṗorũ
ꝗ quorumcũqꝫ aliorũ eccleſiaſticorum iuriſ-
ditionem & poteſtatem reſtringit & ampliat:
quam reſtrictionẽ facere poteſt ex eo ꝙ mi-
nores prælati omnes poteſtatem habent ab
eo/& ipſe a ſolo deo.21.di.ꝗuis. Et hoc po-
teſt ratione principatus & iuriſditionis quam
habet ſuper omnes: vt per inno.in.c.cum ex
eo de pœni. & remiſ. & oſtien. & ioan.an.
ibi. Et hoc etiam tenuit guiliel.de mon.in ſa-
cramentali.in ti.de claue ordinis: dicens ꝙ
clauem iuriſditionis ſolus & inſolidũ & im-
mediate & pleniſſime petrus a deo habuit &
eius ſucceſſores apoſtolici, cęteri vero apo-
ſtoli & prælati mediate & particulariter ſiue
deſcenſiue a petro.21.di.in nouo.19.di.ita
dominus. &.24.q.1.loquitur. Idem etiam te
net in ti.de claue iuriſditionis/in verſi. nono
quis habet: dicens ꝙ claues habet chri-
ſtus (.xi.q.3.nemo) el.1.& tota trinitas,
qꝛ inſeparabilia ſunt eius opera ad extra/de
conſecra.di.4.ca.fi. Et conſequenter ſolus
papa diuina & ordinaria chriſti inſtitutione

A d.c.loquitur/&.c.ita dominus.Ipſe enim ſolus papa habet plenitudinem poteſtatis:vt in ca.ad honorem/de autho.& vſu pallii.Sed ipſe poſtea cōmittit cuilibet partem ſuam certam:videlicet epiſcopis & aliis/ſecundum φ in corpore eccleſiæ multa ſunt membra. 86. di.in ſingulis.in quæ ab ipſo tanq̄ a capite ordinaria iuriſditio deriuatur:vt.d.c. ita dominus. Ex quibus patet φ clauis iuriſditionis non poteſt eſſe penes concilium.

¶Nec obſtat ſi dicatur φ illa verba quodcūφ ligaueris ſuper terrā &c.(de quibus matth. 16.)dicta fuerint a chriſto petro & aliis apoſtolis,qui pari conſortio poteſtatem acceperunt cū petro:vt in.c. in nouo.21.di.& in.c. loquitur.24.q.1.Et ex quo epiſcopi ſucceſſerunt loco apoſtolorū(vt.d.c.in nouo,&.35. di.eccleſię,& de ſacra vnctione.c.vnico.§.penul.) & concilium non eſt aliud q̄ quædam congregatio generalis epiſcoporum & ſuperiorum & inferiorum prælatorum in vnū cōgregatorum:ſi apoſtoli & conſequenter epiſcopi parem poteſtatē acceperunt cum petro & conſequenter cum papa,videtur φ ſimiliter clauis iuriſditionis ſit penes concilium generale in quo ſunt epiſcopi qui in parte conſtituunt generale conciliū,quod nō eſt aliud

B q̄ quoddam corpus imaginarium quod cōprehendit omnia ſua membra.ff. de fideiuſ. l.mortuo.de regu.iur.l.hæreditas.c.romana §.in vniuerſitatem de ſenten.excom.in.6.& de reſcrip.ca.eam te.℣ Quia reſpondetur φ cæteri apoſtoli pari conſortio poteſtatem acceperunt quo ad clauem ordinis/non quo ad clauem iuriſditionis.& ita dicit glo.& archi. & communiter doc.in.d.c.in nouo,&.24.q. 1.quodcūφ,&.2.q.7.c.puto.& guliel.de claue iuriſditionis in prin.Nam etiam ſacerdotes poteſtatem ligandi & ſoluendi habent ratione ordinis/ſi alias habēt debitam materiā: vt in ca.1.de ſumma trini.qui ſucceſſerunt loco.72.diſcipulorum ab apoſtolis electorum:vt.d.c. in nouo in fi. Et iſta clauis ordinis proprie concernit forum conſcientiæ inter deum & hominem:& principaliter collata eſt petro per illa verba quodcunφ ligaueris &c. 24.q.2.ca. legatur.Quinimo licet per clauem iuriſditionis romanus pontifex non poſſet tā epiſcopis q̄ presbyteris auferre clauem ordinis,poteſt tamen exercitiū ſuſpēdere materiamφ ſubtrahere vt ea non vtantur:non tamen propter defectum clauis ſed propter defectum debitæ materiæ in quā valeant ipſam exercere.de ordi.ab epiſcopo qui renū.epiſ.c.1.cum ibi notatis:de renūci. C ad ſupplicationem.& per notata per inno.in ca.1.de ſchiſma.& per guliel.in ti.de charactere cum ſimil.in ſacramētali:& per modernos in cle.in pleriſφ de elec.Et pro diffinitione ſi dubium inter leprā & lepram/cauſam & cauſam/ſanguinem & ſanguinē fuerit exortum,ad ſedem apoſtolicā in qua clauis iuriſditionis exiſtit debet haberi recurſus:cuius ſententiam qui ſuperbiens contempſerit obſeruare/mori præcipitur:vt in.c.per venerabilē.§.ſi.qui filii ſint legi.Facit quod ponit beatus tho.in.4.ſen.di.18.Vnde in pro propoſito concilium vt certum corpus ſeparatū a papa vel ſaltē in eodem concilio præſidente/etſi haberet clauem ordinis,nō tamē materiam in quam illam exerceat:niſi inquantum prælatis eſt per papam conceſſa.Quod intellige non de poteſtate conficiendi/quæ concernit corpus chriſti verum. Sed loquor quo ad ſubditos in quos eſt clauis huiuſmodi exercenda,quos habēt prælati qui ſunt ex concilio ex conceſſione papæ.& clauis iuriſditionis omnino a papa vt capite eſt in alios quoſcunφ eccleſiaſticam poteſtatem habentes deriuata,ergo nec clauis iuriſditionis eſt penes concilium nec exercitium clauis ordinis quo ad materiam/niſi inquantū eſt a papa eis materia conceſſa. Ita dicit egidi.in.d. D conſi.99.

¶Nec etiam obſtat quod ſcribit augu. ſuper ioan.videlicet φ quando eccleſia excommunicat/ligatur excōmunicatus in cœlo:& cū reconciliat eccleſia/& in cœlo ſoluitur recōciliatus:ſi ergo hoc in eccleſia fit,petrus quando claues accepit eccleſiam ſanctam ſignificauit.Verba ſunt tex.24.q.1.c. quodcunφ. Ex quibus probabiliter videtur argui φ claues fuerūt datæ eccleſiæ:& φ ipſa eccleſia ſancta ligat & ſoluit. Cum autem eccleſia ſit vna & indiuiſibilis(.24.q.1.c.loquitur)quæ eſt domini incōſutilis tunica deſuper contexta (vt in.c.quoniam vetus ca.cau.&.q.) vnicaφ columba ſcribitur in canticis(vt in extrauagāti bonifacii.8. vnam ſanctam in prin.&.24.q. 1.d.c.loquitur. qui eſt tex.notabilis in propoſito)videtur φ in cōcilio generali per quod repræſentatur eccleſia ſit clauis iuriſditionis etiam ſeorſum a papa. imo & authoritate cōciliorum videtur ſedes apoſtolica ſupremam habere poteſtatem.17.di.§.hinc etiā/ ibi de, inde conciliorum venerandorum authoritas ſingularem in eccleſia tradidit poteſtatem. ℣ Quia reſpondetur concedendo φ quando

A papa excommunicat eccleſia ligat/quādo facit claue non errante:etiā eccleſia militans potius declarat talem ligatum vel abſolutū penes eccleſiam triumphantem/de ſen. excom. a nobis el. 2. cū enim ſit ſpiritualis poteſtas qua eccleſiaſticus iudex dignos recipere & indignos excludere debet a regno (vt ſcribitur in extrauaganti ioan.22.quæ incipit quia quorundam:& per guliel.in ti.de claue ordinis poſt prin.)papa excommunicando reputat illum indignum, & eodem modo reputatur apud eccleſiam triumphantem/ & cenſetur a regno excluſus. Faciunt quæ dicuntur in.c.fundamenta in prin.de elec.in.6.& in.d. c.quodcūq;/archi.intelligit per eccleſiam authoritatem. Vnde cum ille iam ante ligatus eſſet apud eccleſiam triumphantem,circa illū nihil operatur clauis/ cum iam ante ligatus eſſet.1.q.1.vt euidenter notatur.20.di.§.2. & per glo.in.d.c.quodcunq;. Et quem eccleſia militans abſoluit/ penes triumphātem ita eſſe declarat. non enim presbyter aut papa dimittit peccata ſed chriſtus,de pœni.di.1.c. verbū.& de conſecra.di.4.c.nemo.& hoc expreſſe dicit tex.in.d.c.quodcūq;.24.q.1.nūc ergo ꝙ petrus eccleſiam ſignificauit quando fuerunt ei dicta illa verba a ſaluatore noſtro

B quodcūq; ligaueris &c.fuit vt vnitas denotaretur. Et pro hoc facit extrauagans bonifacii.8. vnam ſanctam. & exponit archi. ibi verbū ſignificauit.i.ſub ſigno & nomine eccleſiæ recepit.Non tamen loquitur ibi de claue iuriſditionis:quia illa fuit principaliter in in petro & ſucceſſoribus vt in capite & principe.¶ Et ſi dicatur quia fuit in petro & eſt ac fuit in ſucceſſoribus,bene eſt in eccleſia(tanq̄ chriſti vicarius ſit in eccleſia/ & eccleſia ſit in ipſo cui eſt matrimonialiter copulata.7.q. 1.c.ſcire:de teſta.requiſiſti.§.ſi vero)non ex hoc ſequitur clauem iuriſditionis eſſe in eccleſia & in papa ſeparatim:cum ibi non ſit ſeparatio ſed vnitas.24.q.1.c.loquitur:de ſum ma tri.c.1.§.vna.ſed eſt penes roman. pontificem eccleſiæ ſanctæ caput ſeu vicariū ieſu chriſti capitis.Imo intantum eſt clauis iuriſditionis in papa ꝙ animæ ſunt ei ſubiectæ:vt notat inno.de ſacra.non iteran.c.1.in prin.

¶Nec eſt verum ꝙ papa habeat poteſtatem a cōcilio:quia habuit a deo immediate, vt ſupra ſępius dictum eſt.Nec obſtat.§.hinc etiā ſupra in contrariū adductus:quia beatus petrus habuerat ante & principaliter iuriſditionem a deo vt dicit ibi glo.in verbo iuſſione. vel exponitur ibi tradidit id eſt traditam eſſe oſtendit ſecundum ioan. de ſan. & archi. ibi. & archi. poſt ioannem de ſantu. in.c.a.in nouo in glo. in.21.di.Et propterea henricus boich in cap.tanta de exceſ.prela.dicit quòd clauis non eſt aliud quàm authoritas ſiue poteſtas paſcendi regendi & diſponendi gregē domini diuerſimode.quæ primo fuit promiſſa/vt ibi tibi dabo claues: ſecundo fuit data & tradita/vt ibi paſce oues meas:tertio fuit

C realis executio demandata,vt ibi accipite ſpiritum ſanctum/ euntes in vniuerſum orbem &c.prout iſta deducuntur per compoſtel. & alios doctores in.c. tranſlato de conſti. Et in huiuſmodi clauibus collatis petro a chriſto notatur ſcientia & poteſtas/ dicitur in ſumma. 20. di. §. 2. Et huius promiſſio & datio fuit directa petro & in perſona eius ſucceſſoribus ipſius, & ita vniuerſali eccleſiæ. Nam chriſtus dixit vobiſcū ſum vſq; ad conſummationem ſeculi: & tamen bene ſciebat chriſtus ꝙ petrus non duraret in carne vſq; ad finem ſeculi. Data eſt igitur hæc poteſtas petro vni primo vt capiti eccleſiæ, & vt vnitas denotaretur:prout iſta patent.24.q.1.loquitur cum ſimil.Et de iſta materia vide quę dico infra in illo articulo/ vtrum ſede vacante poſſit concilium exercere reſeruata papæ & in alio vtrū ſede vacante poſſit creare cardinales:& in illo q̄ſ.ſententia debeat præualere/papæ an cōcilii:& latius in illo quis ſit maior/papa an concilium.Et ideo dicit guliel.in ſuo ſacramētali ꝙ clauis eſt apud trinitatem authoratiue/ & eſſentialiter apud chriſtum ex merito paſſionis eius,& apud papā actualiter ſeu inſtrumentaliter.

D ¶Et aliqui dubitant vtrum ſit vna:vt ibi tanta eſt clauis petri.d.c.tanta de exceſ.prela.vel plures:vt ibi tibi dabo claues &c.Vnde dicitur ꝙ eſt vna eſſentialiter ſed plures effectualiter. Sicut & in ſimili dubitatur in.l.3.§.ex contrario.ff.de acqui.poſſeſ. vtrum ſit vnū vel plura dominia. De quo etiam in.l.1.&.2. ff.ſi ager vectig. & in.l.domini prædiorum C.de fundis patri.li.xi.& in.l.licet. C. de acquiren. poſſeſ. ¶ Alii dicunt ꝙ ſunt duæ:videlicet vna poteſtatis / alia diſcretionis. De quo vide per henricum in.d.c.tāta.& guliel. in ſuo ſacramentali. Et hoc ponit hugo ſuper illud matth.16.dum dicit per claues deſignari potentiam & ſcientiam,& idem ioan. 20.& ibi etiam idem glo.interlinearis.Et vide late doc.in.d.c.tanta.&.24.q.1.c.manet. & bonam glo.in verbo claues.20.di.§.2.& inno.in.c.quāto de conſue.Et vide ſanctum

A tho.in.4.ſen.di.18.q.1.ar.1.& di.19.q.1.ar. 2.& do.in.c.vt conſtitueretur.ſ1.di.& anto. in.c.1.§.vna/verſi.nota ex litera, de ſumma tri.& doc.in.c.noua quædam de pœni. & re miſ. Et in dictis locis comperies ꝙ aliqui dicunt plures eſſe claues, quarum altera eſt ſciētia diſcernendi inter peccata ſeu inter lepram & lepram, alia ligandi & ſoluendi: vt. 20.di. §.2 & de pœni.& remiſ.c.noua/ibi claues in plurali, & de ſum. tri.in.c.firmiter. §.vna vero. Et ſecundum hoc vnus haberet vnam claue ſine altera: videlicet ſcientiam ſine poteſtate/ vel poteſtatem ſine ſcientia.

¶ Item alii dicūt ꝙ vna eſt clauis ſpiritualiū/ alia temporalium, per.c. per venerabilem. §. penul.qui filii ſint legi. Alii ꝙ vna eſt clauis examinandi diffiniendi & cenſuras decernēdi/alia confeſsionem audiendi & reconciliādi, de quo per oſtien.in ſumma ti.de pœni.& remiſ. & hoc in parte proſequitur ioan. 22. in extrauaganti quia quorūdam. Alii & forte verius dicunt ꝙ eſt vna clauis.& pro hoc ille tex.in.c.tanta eſt clauis. Et licet poſtea dicat claues/ intelligitur dici ꝑpter diuerſos effectus: ſcilicet claudendi & aperiēdi. Et hæc eſt clauis ligandi & ſoluendi, & ſic claudit oſtiū regni cœleſtis indigno (non tamen errando) & aperit digno. Alius effectus eſt ſuper

B hoc diſcernere & diſcutere: quod eſt ſciētiæ, quæ nō ſufficeret ſine poteſtate: vt.d. §.2.20. di.& tenet guliel.de mōte laudu. in ti.de claue iuriſditionis. Et ſic cum quis poſsit habere clauem ſine ſcientia & ſcientiā ſine claue, clare patet: ſcientiam diſcernendi nō eſſe clauē: quia non ſufficit ſcientia ad diffiniendum ſine claue, vt. d. §.2.20.di. Ex quo patet ꝙ ad doctores vel magiſtros alicui⁹ ſtudiū vel vniuerſitatis nō pertinet declarare papam ſchiſmaticum vel hæreticum: quia licet habeant ſcientiam non tamen habent clauem. Scientia igitur nō eſt clauis: ſed bene dirigit habentem clauem vt diſcrete vtatur claue. Vnde ſicut in clauigero clauis materialis requiritur diſcretio oſtiū claudendi & aperiendi, ſic ſciētia eſt opportuna ad dirigendum clauigerū clauis ſpiritualis: quia qui bene diſcernit inter lepram & lepram/ bene ligat & bene ſoluit. Et ꝙ ſit clauis ſine ſcientia, patet quia in ordinatione eſt clauis ordinis: vt in.d.c.firmiter. §. vna de ſumma tri. & clauis iuriſditionis in cōfirmatiōe vel alias in canonica promotione de elec.c.noſti/&.c.tranſmiſſam/ & c.dudum el.2.§.tandem. Et per hanc confirmationem electionem vel aliam promotionem vel ordinis collationem non confertur

C ſcientia: vt de æta. & quali. cum ſit.39.di.ca. petrus, de renun. c.niſi. §.pro defectu. Non enim acquiritur ſcientia niſi cum labore: in authen. de quæſtore. §.hæc omnia: de edili. edic.l.præcipiunt. 16.q.1.c.ſic viue.

¶ Et ex his patet ꝙ ſit vna clauis. & ſic ꝙ non obſtat quod dicitur ꝙ vna clauis poteſt eſſe penes papam/alia penes concilium, ſicut penes eundem poſſunt eſſe diuerſæ iuriſditiones diuerſis reſpectibus: vt patet in epiſcopo qui habet ordinariam & delegatam in negocio hereſis: vt in.c.ad abolendam. §.penul.de hære.& aliquando eadem perſona poteſt duplici iuriſditione vti: vt in.c.eum ex officii de preſcrip.& ibi doc. Ergo multo fortius diuerſæ claues poſſunt eſſe penes diuerſos. nā vbi duo iura cōcurrunt in eadem perſona, idem eſt ac ſi concurrerent in diuerſis perſonis.l. cum quidam.C.de admini.tutorum. notatur in.l.reſcriptū. §.fi.& in.l.ſi plures.ff.de pac.facit quod dicitur in.c.a collatione de appel. in 6. Vt ſeparatorum ſeparata ſit ratio, argu.l.in commodato. §.penul. ff. cōmodati. ſicut etiā vna iuriſditio poteſt eſſe penes vnum & alia ordinaria penes alium: vt in.c. ſane el. 2. de offi.delega.

D ¶ Sed tamen adhuc idem videtur dicendum etiam ſi ſit vna iuriſditio clauis. Nam eadem ordinaria iuriſditio poteſt eſſe penes diuerſos.de offi.conſul.l.vna: quia iura incorporalia poſſunt eſſe penes diuerſos inſolidum l.loci corpus. §.competit.ff. ſi ſeruitus vendicetur.l.1.§.fi.&.l.eadem.§.cato/&.l.ſtipulationes non diuiduntur.ff. de verb. obli. non mirū igitur ſi iuriſditio quæ eſt quid incorporale. Facit quod dicit inno. in.c. cū noſtris de conceſ.præben. Vnde nō mirum ſi iſta iuriſditio ſit penes papam & conciliū, & ſic penes duos inſolidum. Item quandoq; in diuerſis perſonis permanent duæ iuriſditiones/ vna maior altera minor: vt patet in delegata & ordinaria, d.c.ſane.& quandoq; etiam æquales: vt patet in ordinariis & inquiſitoribus in negocio hæreſis procedentibus: vt in.c. vt officiū/&.c.per hoc de hære.in.6. Et eadē iuriſditio æqualis eſt penes diuerſos: vt patet in diuerſis delegatis. de offi.delega.prudētiam. §. 1.& co.ti.c.cū plures in.6.& in l.1.§. ſi plures.ff.de exerci.& ibi per bar. Vnde videtur ꝙ ſiue ſint duæ claues (vna ſuperior alia inferior/vel ambę omnino ęquales) ſiue ſit vna non videtur abſurdū dicere vnam penes papam & aliam penes concilium æqualem vel

A minorem/ſuperiorem aut inferiorē, aut eandem eſſe penes vtrunq; : videlicet papam & concilium. ꝟ Sed ad hoc reſpondetur ꝙ præmiſſa non habent locum in claue ſupremæ iuriſditionis: quia ſuprema iuriſditio eſt penes vnum ſolum & vnicū caput. clauis enim iuriſditionis ſupremæ data fuit a deo in petro etiam ſucceſſoribus (vt dictum eſt) tanq̄ vicariis ieſu chriſti. Ideo romanus pontifex non eſt beati petri vicarius ſed ſucceſſor & chriſti vicarius, de iureiuran. cle. romani in princi. Et licet alibi nominetur vicarius petri (vt. 63. di. ego ludouicus. 1. q. 1. c. non quales, &. 1. q. 7. c. quotiens) illud eſt ex impropria loquutione, vel expone id eſt vicariā gerens quā geſſit beatus petrus: quia vicarius nō dat vicarium: vt in. c. cleros de offi. vicarii. & ita dicit glo. in. d. cle. romani ſuper verbo vicarium.

¶ Sed quid dicendum quādo papa eſt lapſus in hæreſim damnatā & eſt pertinax: quia tūc deſinit eſſe vicarius chriſti ex quo eſt hæreticus & incorrigibilis (vt dicitur in. c. in fidei de hære. in. 6. & in. d. c. ſi papa. 40. di.) penes quē erit tunc clauis iuriſditionis, an forſan penes concilium/ quod agit ad depoſitionem papę? Egi. in. d. conſi. 99. dicit ꝙ erit apud conciliū B ex ordinatione prædeceſſorum concilio aſſiſtente: & ꝙ non videtur hoc abſonum ꝙ (attenta ſanctitate patrum maxime in primitiua eccleſia) dei interpoſita ordinatione hoc fuerit factum. ad hoc adducit. c. canones/ & &. c. ſicut/ cum multis ſimil. 15. di. & c. ſi ille 50. di. & c. cum marthæ de celebr. miſ. Sic enim prædeceſſor in caſu hæreſis damnat ſucceſſorem, & ſucceſſor etiam in caſu hæreſis eſt iudex prædeceſſoris: vt in. c. achatius/ & c. maiores. 24. q. 1. Pro hoc eſt quod notat archi. in. c. anaſtaſius. 19. di. nam viſum eſt in iis quæ ſunt fidei/ potius concilio q̄ vni perſonæ ſe committere. Et ſic videtur hęc poteſtas deſcendiſſe a poteſtate vicariatus petri/ ꝙ concilium in caſu hæreſis repræhendat & damnet papā: & ſic non immediate a deo ſicut eſt clauis petri. Et hoc videtur etiam de mente iurium & glo. videlicet tex. in. d. c. ſi papa, & in §. hinc etiam. 17. di. & c. nunc autem. 21. di. & in. c. ſignificaſti (& ibi remiſſiue per ioan. an.) de elec. Et ſic videt̄ ꝙ clauis iuriſditionis proprie ſit apud papam & non apud conciliū niſi in caſu hæreſis, & tunc permiſſiue. Et ex his videtur ꝙ non poſſit concilium ſe intromittere de aliquibus aliis cauſis ab hæreſi niſi inquantum eſſet ei a papa data authoritas. Et hoc tenet egi. in cle. dudum in. 4. notabili de ſepul. & videtur eſſe mens glo. & inno. in. c. C ex geſtis de cle. non reſi. Ad præmiſſa vide omnino quod late dicitur infra in illo arti. vter ſit maior/ papa an concilium.

¶ Nunc ad principalem quæſtionem gundiſal. epiſcopus gaddicen. in quodam ſuo paruo tractatu, præſupponendo primo plenitudinē poteſtatis eſſe in eccleſia vniuerſali vt in quodam principali fundamento & conſequenter in concilio/ ſequendo opinionē cardi. zabarella in repe. c. licet de elec. (quā dicit tenere theologos/ maxime alex. de ales in. 4. ſenten. & aug. de ancona in trac. de poteſtate eccleſiæ/ & franciſcū de mairone in. 4. ſenten. di. 20.) finaliter remanet dubius, dicēs ꝙ aut papa cōgregat concilium & præeſt concilio. & tunc ipſe ſolus habet iuriſditionem ordinariam/ & prælati in cōcilio ſunt aſſeſſores: ſed cū mortuo papa vel deiecto vel contra papā hæreticum vel propter ſchiſma cōcilium eſt congregatum, tunc concilium dicitur habere iuriſditionem ordinariam: primo quia nō eſt ibi principalis præſidens: ſecundo quia iſtis caſibus videtur eſſe plena poteſtas penes concilium. Dicit tamen ꝙ q̄diu papa præeſt concilio etiā congregato contra eum in cauſa hæreſis vel ſchiſmatis, anteq̄ ſit declaratus/ D concilium dicitur habere iuriditionem delegatam quantum ad illam cauſam: ſi autē ponimus papam depoſitum, concilium dicitur habere ordinariā. Et ſic iſta eius opinio vult ꝙ iuriſditio concilii fundetur ex ſentētia ipſius concilii: quod videtur abſonum.

QVID dicendum? Ego dicerem ꝙ iſte articulus depēdet ab alio: videlicet quam iuriſditionem habeat concilium/ an ordinariam vel delegatam. & iſto articulo examinato habetur reſpōſio ad principalem quæſtionem, vtrum cōcilium poſſit cognoſcere de omnibus cauſis & quomodo. Et in iſto articulo primo poteſt cōſiderari cōcilium de per ſe ſine authoritate vel præſentia pepæ. Et in caſu in quo ſubſiſtit ſine præſentia & authoritate papæ (vel quia papa recuſauit requiſit⁹ cōgregare/ quia debebat forte congregari contra eum. vel quia eſt cauſa fidei & contra papam notorium hæreticum: vt in. c. ſi papa. 40. di. &. c. in fidei per doc. de hære. in. 6. cū ſimil. vel quia agitur cauſa papatus eo ꝙ eſt dubium quis ſit verus papa: vt in. c. 1. de renun. in. 6. per doc. & quod dicitur in. c. licet de elec. vel quia ſecundum roſel. tractandū eſt de bono vniuerſalis eccleſiæ: vt in

c.1.ibi glo.15.di. quæ cauſa ſi omitteretẽ nec
A determinaretur/ſcandalizaretur eccleſia iu-
xta glo. in.d.c.ſi papa, & papa nõ vult vt fiat
cõciliũ.& generaliter in omnibus caſibus in
quibus cõcilium poteſt iudicare de papa: de
quibus dicemus infra) dico ꝙ concilium ha
bet ordinariam iuriſditionem: quia illam ha-
bet hoc caſu a lege vel principe. d.ca. ſi papa
40.di.&.c.ſi quis pecunia.79.di.cum ſupra-
allegatis.quia his caſibus nõ poteſt quicꝗ pa-
pa diſponere ſine concilio,& cõtraria ſenten-
tia concilii iſtis caſibus præualet voluntati pa-
pæ: vt dictis iuribus: & dicam in illa quæſtio
ne quæ ſententia præualeat/ vtrum papæ an
concilii quando ſunt contrariæ.

¶Nec obſtat ſecũdum roſel. ſi dicatur ꝙ ille
tantum dicitur habere iuriſditionem ordina
riam qui illam habet a lege vel a principe cũ
territorio: vt voluit iaco. butriga. & bal.in.l.
more maiorum,& in.l. & quia. ff. de iuriſdi-
tione omnium iudi. vnde quia concilium nõ
habet territorium cohærẽs iuriſditioni,l. pu-
pillus.§.territorium,ff.de verb.ſig.conſequẽ
ter non dicitur habere iuriditionẽ ordinariã.
quia ſecundũ roſel. in ſua monarchia in trac.
de conci. quæſtione quam poteſtatem habet
concilium/char.14.concluſio bal.non eſt ve
ra. Nam epiſcopus de iure codicis erat ordi-
B narius iudex,& tamen codẽ iure codicis non
habebat territorium,allegat.l. epiſcopale. C.
de epiſ.audien.licet hodie habeat territoriũ:
vt in.c.cum contingat de foro compe.Et li-
cet glo.in.l.ſi qui ex conſenſu/& bal.ibi & in
d.l.epiſcopale/referant quoſdam hoc dixiſſe,
tamen illud non ſequuntur ibi paulus de ca
ſtro & ſali. Sed videtur quod ibi dicitur per
roſel.eſſe cõtra tex.in.c.ſcitote.6.q.3.vbi diu
ante.c.cum contingat habebant epiſcopi ter-
ritoria. Tamen quod ipſe dicit ꝙ ad eſſe iuriſ
ditionis ordinariẽ nõ requiratur cõnexio ter
ritorii,patet per plura exẽpla quæ ponit glo.
in.d.c.cum cõtingat: videlicet in domino ſu-
per familiam / in magiſtro ſuper diſcipulos.
C.ne ſi.pro pa.authen.habita.vbi glo. dicit ꝙ
doctor poteſt delegare, ergo ordinarius. l.a
iudice.C.de iudi.& iudices chartularii habẽt
iuriſditionem non reſtrictam ad certas perſo
nas,& nõ habent territoriũ/ & ſunt iudices or
dinarii.l.ſi.C.vbi & apud quem.Et ſic non ſal
uatur quod dixit bal.ꝙ quando eſt iuriſditio
ordinaria & vniuerſalis requiritur territoriũ:
vt dixit in.d.l. & quia. Et ideo de eſſentia iu-
riſditiõis ordinariæ nõ eſt ꝙ cohæreat territo
rio: vt vult bar.& alii in.l.1.ff.de iuriſditione

omniũ iudi. Sed ſi cõmittatur cũ territorio,
bene eſt ordinaria.l.1. §. cum vrbem. ff. de C
offi.præfec.vrbis.l.ſi.C.vbi & apud quẽ. Sed
ſecundum eum ſi ſine territorio indetermina
te non reſpectu certi territorii vel certarum
perſonarum committatur, talis indefinita iu-
riſditio data a lege vel principe/ etiam erit or
dinaria.l.1.ff.de iudi.&.d.l.ſi. Allegat quod
dicitur de archidiacono in.d.c. cum contin-
gat. & quod dicitur de vicariis generalibus
epiſcoporum / qui faciunt idem tribunal cũ
epiſcopo: vt in.c.1.de offi.vica.in.6.& in.c.
2.de conſue.eo.li.&.c.romana de appel.eo.
li. & quod dicitur de arbitris qui eligũtur ad
cognoſcendum de cauſa ſuſpitionis: vt in.c.
cum ſpeciali de appel.& in.c.legitima eo.ti.in
6.& in.c.iudex de offi.delega.eo.li.l.ſi.C. de
iuri.omnium iudi.& in.l.ſi.C.de cõſti.pecu.
Igitur cum concilium habeat iuriſditionem
a lege mortua. 40. di. ſi papa/ vel a papa quĩ
dat ordinariam(cum ſit lex animata in terris:
vt in authen.de conſuli.in.ſi.) dicitur habere
iuriſditionem ordinariam,cum habeat iuriſ-
ditionem in omnes indefinite.

¶Sed certe ſi bene conſideretur,male repræ-
hẽdit bal. qa nõ dixit aliud ꝗ ipſe roſel.velit:
quia licet dicat ꝙ iuriſditio ordinaria dicatur
illa cui cohẽret territoriũ,non tamen dixit ꝙ
non ſit dare ordinariam iuriſditionẽ ſine ter- D
ritorio. De quo etiam vide bal. in.c. paſtora-
lis de reſcrip.in ſi. primæ col,vbi vult ꝙ licet
aliqui voluerint iuriſditionẽ delegatorũ ſibi
mutuo deferẽtiũ & habentiũ cognoſcere cu-
ius ſit iuriſditio eſſe iuriſditionem ordinariã,
ipſe tamen ibi dicit tales iudices eſſe analo-
gos/ & magis accedere ad naturam delega-
torum.

¶Et quando dicatur quis habere iuriſditio-
nem ordinariam vel delegatam, licet in hoc
ipſe roſellus multum ſe extendat/ pro nunc
remitto ad dicta doctorum in.d.l.ſi.C.vbi &
apud quẽ: & in.d.l.more/ &.l.& quia.ff. de iu
riſditione omnium iudi.& in ſpecu, de iuriſ-
ditione omnium iudi.in prin.& per bal.in.c.
1.§.ſi.in.3.col.de pace iura.fir.vbi dicit ꝙ iu-
riſditio ordinaria eſt ſupra territorium ſicut
nebula ſupra paludem ex qua generatur per
actiuam potentiã ſolis.& per eundem bal.in
l.ſi plures/in.6.col,C. de cõdi.inſertis. & per
lapũ allegatione. 88. Et quomodo capiatur
& dicatur territorium, vide feli. in. c. rodul-
phus in.18.colũ. de reſcrip.¶ Et vtrum pote
ſtas & authoritas fori pœnitentialis ſit limita
ta ad territoriũ ſicut fori contentioſi, cardi.in

cle.dudum.§.ſtatuimus de ſepul. in. 4.&.5.
A q.oſtien.in ſumma de pœni.& re.§.cui cõſi
tendum.glo.16.q.1.c.1.dicitur in.c. omnis
de pœni.& remiſ.¶ Et vbi dicit̃ ꝙ datur per
legem principem vel ſtatutum,hoc eſt intel-
ligendum vt per bal.in.l.1.ff.de offi.conſul.
in.4.col.& eſt deci.361.incipit item fuit du
bitatum,quæ eſt in ti.de offi.vica.vbi dicitur
ꝙ nullus poteſt dare iuriſditionem ordina-
riam niſi princeps vel lex vel vniuerſitas vel
conſuetudo. Vnde ſaltem iſto reſpectu quia
ab vniuerſitate epiſcoporum concilium re-
cipit iuriſditionem (ex quo cum adeſt cauſa
neceſſario congregandi concilium/ & papa
detractat & omnes ad quos fit deuolutio ſunt
negligentes,concilium poteſt a ſeipſo cõgre
gari/ vt diximus ſupra in quæſtione quis con
greget concilium)illa vniuerſitas ſimul iun-
cta ipſorum epiſcoporum dicenda eſt habe-
re ordinariam iuriſditionem: vt in.c.nunc au
tem.21.di.& in.§.itẽ ſymmachus.2.q.7.Et
iſto vno caſu habebũt locũ iura primo loco
adducta.quantũcunq; & tunc viſibiliter con-
cilium dicatur corpus acephalum id eſt ſine
capite: vt in.c.ſubmittitur.21.di.licet omnis
vniuerſitas debeat habere caput: vt per inno.
in.c.cum non ignores de cle. non reſi.& do.
B in.d.c. ſubmittitur.quia tunc & verius caput
dicitur chriſtus: vt in.c.vnico de ſacra vnc. &
in.c.1.de ſchiſma.in.6.Et de ordinaria iuriſ-
ditione vide late per canoniſtas poſt inno. &
oſtiẽ.maxime per dominum anto. de butrio
& alios moderniores in. c. cũ cauſam de ap-
pel. per lanfrancum & oſtien. in ſumma de
offi.ordi.

¶Sed hic incidit vna difficultas: ſi concilium
haberet iudicare de papa,quomodo poſſet di
ci ꝙ habeat ordinariam iuriſditionem velut
ſibi a principe lege vel conſuetudine datam?
maxime tenendo vt ſupra diximus poſt egi-
dium in. conſi.99.ꝙ clauis iuriſditionis non
eſt penes concilium immediate a deo ſed me
diate/ & permiſſiue a romanis põtificibus: &
ſic ꝙ ipſemet papa dedit ordinariam iuriſdi-
tionem concilio iudicandi de ſe & ꝙ ſubmi-
ſit papalem dignitatẽ inferioribus/ videlicet
epiſcopis in cõcilio exiſtentibus.¶ Poteſt di-
ci ꝙ quantumcunq; concilium iudicet de pa
pa vt de priuata perſona , non tamen iudicat
de poteſtate & dignitate pontificali: quia ſi
papa eſt hæreticus/ non eſt papa ſed perſona
priuata: quia ilico amiſit dignitatem pontifi-
calem . & ſi dubitatur vter duorum ſit verus
papa , non iudicatur de perſona papæ: quia
ignoratur quis ſit verus papa/ ſed diſcernitur
vter illorum ſit papa,& anteq̃ decernatur neu C
ter poteſt dici papa, ſed ſunt & vterq; ipſorũ
eſt vt priuata perſona: quia etiam poſſet cõ-
tingere ꝙ neuter eſſet papa. Et ſic non obſtãt
iura dicentia papam nõ habere ſuperiorem:
vt in.c. licet de elec.& ꝙ ſolius dei iudicio pa
pa iudicatur: vt in.c.nemo/ & in.c.aliorũ.9.q.
3.quia illa iura loquuntur in vero & indubi-
tato papa: & ad hoc faciunt illa quæ dicuntur
in illa quæſtione an papa poſſit ſe ſubmittere
iudicio alicuius. ¶ Sed adhuc obſtat quia vi-
detur ꝙ iſtis caſibus non poſſit dici conciliũ
habere iuriſditionem ordinariam: argu.eorũ
quæ dicuntur in.c.ſtatutum de hære. in.6. &
c.cum cauſam de appel.cum ſimil.Sed dic ꝙ
eo caſu quo eſt congregatum legitime conci
lium contra papam hæreticum vel ſuper cau
ſa papatus, etiam cognoſcet vniuerſaliter de
aliis cauſis inferiorum vniuerſaliter pendẽte
concilio occurrentibus.

¶SECVNDO poteſt conſiderari conci
lium cum authoritate papæ ipſo abſente/ ſeu
cum legato eius qui præeſt concilio. Et tunc
tantam authoritatem habebit conciliũ quan-
ta erit demandata a papa ipſi legato cum con
cilio: & habebit delegatã. Et hoc videtur vo-
luiſſe ioan.de immol.in.c.graue in.4. quæſi- D
to in materia conciliorum extra glo. de præ-
ben. Et hoc intelligit in perſona ipſius legati.
ſed de aliis/ dicit idem quod dicitur de prouin
ciali concilio: vt infra dicetur. ¶ Nec obſtat ſi
dicatur ꝙ ſedis apoſtolicæ legatus dicitur ha-
bere ordinariam iuriſditionem: vt in.c.2.de
offi.lega.in.6.cum ſimil. quia illud intelligi-
tur in legatis ad certam prouinciam, & non
ad certum actum vt hic. illi enim habent or-
dinariam/ ratione territorii. d.c.2.&.c.fi. co.
ti.in antiquis: & c.1.de loca.vbi patet ꝙ poſ-
ſunt ædere ſtatuta: vt in.c.fi.de offi.lega. & fe
li.in.c.ſuper literis in.22.colum. in prin. de
reſcrip. Allegat martinũ de laude in trac.con
ciliorum.& ad eum ſe remittit in.24.q. inci-
pit quæro an congregati in concilio: quam
quæſtionem non habeo in meo libro. ¶ Sed
ꝙ videatur habere delegatam , bene faciunt
quæ leguntur in actionibus concilii calcedo
nen. vbi præfuerunt legati nomine papæ, &
illa tantum fuerunt approbata quæ concerne
bant fidem.

¶Anto.de butrio in.d.c.graue/ videtur velle
ꝙ in cognoſcendo epiſcopi exiſtentes in cõ-
cilio ſint ordinarii,ſed in diffiniẽdo ſint aſſeſ-
ſores.Finaliter tamen de opinionibus primo

recitatis dicit/ tene quam vis, nec ſe firmat.
A ¶ Domi.in conſi.65.incipit diſcutiam/ in.4. colum.dicit ꝙ licet concilium dicatur habere iuriſditionē ordinariā iuxta notata per inno. in.c.graue,tamen illud eſt ex accidenti id eſt quando coadunatur cōciliū:ſicut dicimus in legato ꝙ habet ordinariam de offi.lega.ca.1. li.6. & eſt ex accidenti quādo creatur a papa, de offi.lega.c.1.¶ Abbas ibi in.d.c.graue dicit ꝙ in iſta materia inno.& cæteri ibi in.d.c. graue tranſierunt ſicut muſcipula inter prunas.¶ Roſellus vbi ſupra dicit ꝙ conciliū integraliter conſideratum & concretum cū perſona papæ vel eius legati/dicitur habere iuriſditionem ordinariā: quia illam habet a lege vel a papa.¶ Et iſtam etiam tenet ioan.de imol.in.d.c. graue/extra glo. in.3. quæſtione quæ poſſunt expediri in concilio.& dicit ꝙ ſi alius loco papæ præeſt in concilio,tunc idem eſt dicendū quod dicitur de concilio prouinciali / quod poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertuntur inter epiſcopos & clericos. 2.q.6. placuit.xi.q.3.ſi epiſcopus/forte cū.4.ſeque. Item poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorum:dummodo factum ſit notorium, vel ſi res non patitur dilationem/vel in breui poteſt liquidari. Ipſe tamen archiepiſcopus qui præeſt concilio vel qui habet poteſtatem diffiniendi, debebit hoc facere de conſilio &
B aſſenſu aliorum de concilio vel maioris partis/de tempo.ordi.ſi archiepiſcopus,& de accuſa.c.ſicut olim. De cauſis autē archiepiſcoporum non cognoſcet prouinciale conciliū diffiniendo, ſed ſuperioris iudició reſeruantur: vt in.d.ca. graue in verbo metropolitani &. c.Et iſta dicit vera in cauſis ciuilib⁹: ſed in criminalibus poteſt concilium audire cauſas inferiorū epiſcopis & diffinire.16.q.7.c.1.& 2.Et iſto ſecundo alio modo poſſunt intelligi iura primo loco adducta.¶ Q uod intelligo quando cōcilium reperitur ſimpliciter cōgregatum & non ob cauſam fidei tantū:quia tunc procederēt iura ſecundo loco adducta. Sed cauſas criminales epiſcoporū poterit concilium prouinciale audire / ſed non diffinire ſine licentia papæ.3.q.6.ſ.quis liceat/&.c.multum ſtupeo/&.c.dudum/&.c.accuſatus.&.3. q.8.ca.1.& de iudi.ca.1.Et eſt ratio/ quia iſta cauſa eſt de reſeruatis principi:vt in.c.ꝙ trāſlationem de offi.lega.in glo.& in.c. inter corporalia de tranſla.prælato. Facit tex.& quod ibi dicitur in.c.ſi abbatē de elec.in.6.Et hoc quod dicit immo.de concilio prouinciali/ eſt idem in effectu cum eo quod dicit ioan. an. in.d.c.graue.Imo inno.ibi etiā vult ꝙ epiſcopi in cōcilio prouinciali de per ſe ſine con-

C cilio ſunt vt iudices ordinarii in omnib⁹ cauſis clericorum quæ ad concilium referuntur 6.q.3.ſcitote.18.di.c.1.&.2.¶ Mihi placet opinio illorum qui volunt ꝙ tunc cōcilium in cognoſcendo habeat ordinariā ſed in diffiniendo delegatam/argu. eorum quæ ponuntur in cle.auditor de reſcrip. & quod dixi ſupra de geſtis in concilio calcedonen.& procedūt tertio modo iura primo loco adducta/ꝙ papa habuerit rata geſta & diffinita per concilium:alioquin ſecus/per iura ſecundo loco adducta.

¶ALIQVANDO conſideratur concilium vt cui præeſt papa. Et dico ꝙ papa eſt ordinarius cūctorum & totius orbis: vt in.c. cūcta per mundum/&.c.per principalem.9. q.3.Et iſto modo cōſiderato concilio/dicitur habere ordinariam ratione ipſius papæ, qui eſt caput concilii & habet poteſtatem a deo/ in authen.quomodo opor.epiſcopos/in princi. Et ita intelligo roſellum vbi ſupra. & iſto modo concilium habebit cognitionem omnium cauſarum.Sed cōſiderando alios prælatos in concilio exiſtētes ſimul cum papa / ſeparatim a papa,tunc dico concilium nullam habere iuriſditionem,ſed prælati tunc potius D dicuntur conſultores:quia ſolus papa eſt qui habet plenitudinem poteſtatis. c. propoſuit de conceſ.preben.Et hoc voluit immol.in.d. ca.graue:& inno.ibi,& glo.in.c. ad apoſtolicæ de re judi.in.6.cum aliis ſupra allegatis:& ponit martinus lauden. in trac. concilii.q.4. Et ſic procedunt ſecundo modo iura ſecūdo loco adducta.Et ex hoc patet ꝙ non erit vera opinio abb.in.c. conſenſus de rebus eccleſiæ non alie.(qui voluit ꝙ conſium habet iuriſditionem) ſi intellexit quando concilium eſt ſine papa vel eius legato/nec agitur cōtra papam hæreticum vel de cauſa papatus.

AN AVTEM concilium poſſit deponere epiſcopos/& quot perſonæ requirātur in depoſitione epiſcopi & an omnes debeant eſſe concordes,& quot requirantur in depoſitione presbyteri & quot in depoſitione diaconi & ſubdiaconi (loquēdo de concilio prouinciali) & vtrum ſint aſſeſſores epiſcopi ibi exiſtentes vel iudices ordinarii, & vtrum metropolitanus poſſit deponere & remouere epiſcopum ab epiſcopatu & in monaſterium detrudere vel pronunciare amouendum:de omnibus vide late per abbatē & alios in.c.2.incipit non poteſt/ de re iudi.doc.

di,doc.1ſ.q.7.in ſumma, & in.c.graue (ibi A petrus de ancha.)de præben. Et ad præmiſſa adde quæ dicta fuerunt ſupra in.q.vtrum eodem tempore ſit clauis iuriſditionis penes cōcilium & papam,quia ſatis conferunt propoſito noſtro.& quæ dicam infra in.q.vtrum cōcilium poſſit concedere iura principis: & in illo alio articulo vtrum diffinitio vel conſtitutio conciliaris ſit edenda ſub nomine papæ vel concilii: & in quæſtione infra poſita/ vtrum concilium ſede vacāte poſſit diſponere contra iura poſitiua & illa tollere. Et ex his patet quando cōcilium poterit excōmunicare & cenſuras decernere. Et ſimiliter patet ꝙ concilium poteſt conſtituere & ſtatuere de ſeruis clericorum ſine authoritate alicuius principis:quia ſunt ſub iuriſditione temporali eccleſiæ,de quo doc.in.c.eccleſiarum ſeruos 12.q.2.

AN autem tunc in concilio generali quo ad proceſſum cauſarum ſit ſeruādus ordo iudiciarius,ioan.an.in.d.ca. graue dicit ꝙ ſic,& refert martinus lauden.in trac.de principibus/in.q.482.Quinimo nō poſſet concilium omittere ſolennitatem iuris poſitiui nec ſupplere defectus. Pro hoc quod dicitur in cle.ne romani de elec. & in c.ſignificaſti eo.ti.& in.d.quæſtione vtrū ſede B vacante poſſit concilium diſponere cōtra iura poſitiua:& in alia infra/ vtrum concilium poſſit tollere conſtitutionem papæ.

SED quæro vtrum concilium poſſit vices ſuas alteri delegare aliquibus de concilio contradicentibus? Et dicendum ꝙ ſic: quia iuriſditio competit concilio & vniuerſitati non vt ſingulis: ſufficit ergo maiorē partem concilii in hoc conſentire/ de conſti. c.cum omnes:& de iis quæ fiunt a maio.par. ca.c.1.&.l.quod maior.ff.ad municipa.cū ſimil.& dixi in quæſtione ex quibus perſonis & quot conſtituitur concilium.

¶Vtrum autem poterit concilium cōmittere laico vices ſuas/ eo caſu quo agitur de cāpapatus vel ad papæ depoſitionem? Dico ꝙ non per notata in.c.decernimus de iudi.tum quia laicus non poteſt tractare de cauſis ſpiritualibus:vt ibi/&.c.ſacroſancta &.c.maſſana de elec. tum quia inferior a papa non poteſt habilitare laicos ad tractandum cauſas ſpirituales,niſi eſſet data poteſtas concilio a papa/ per notata in.d.c.decernimus/&.c.quanto de conſue.tum quia quando agitur ad depoſitionem/eſt cauſa criminalis:vt.d.c.decernimus. C nec concilium poteſt derogare iuri poſitiuo: vt in cle.ne romani/ibi glo. & dicitur infra in quæſtione prædicta vtrum concilium poſſit tollere conſtitutionem papæ.

¶An vocatus ad conci. habeat ius reuocandi domum. Arti. 8.

ITEM QVAERO an eo caſu quo quis eſt vocatus ad concilium habeat ius reuocādi domū? Dicit anto. in.d.c.graue/ꝙ ſi ē vocatus quis ſuper aliquo crimine, tenetur reſpondere nec habet ius reuocandi domum:ſed in aliis cauſis pro quibus non eſt quis vocatus/ habebit ius reuocandi domum. Et hoc inducit ad intellectum.c.1.de iudi,dicens ꝙ ideo fuerat quouultdeus ibi interrogatus quia habebat ius reuocandi domum,quia non fuerat specialiter vocatus pro illo negocio.ad quod eſt tex. in.c.fi.de dila. Inno.in.d.ca.graue/dicit ꝙ in concilio omnes tenentur reſpondere de ſingulis querelis ac ſi citati eſſent.18.di.ca.propter eccleſiaſticas,&.c.quoniam quidem. Et D in hac opinione fuit pe.de peruſio in.d.c.graue/ſecundū ꝙ refert ibi ioan.de immo. Qui tunc reſpondet ad. cap.1.de iudi. ꝙ ibi fuit facta interrogatio ne poſſet poſtea cōcilium recuſari.ſed in criminali ſecus: quia habebūt ius reuocandi domum niſi ſint citati/ & in citatione expreſſa ſint crimina ſuper quibus vocantur.5.q.2.c.vl. Et quod dicitur ꝙ in ciuilibus tenetur quis reſpondere/ refert quoſdam intelligere de concilio prouinciali vel epiſcopali, ſed ſecus in generali:quia in illo cuilibet competit ius reuocandi domum. argu.c.fi.de dila.&.c.fi.de foro compe. Ipſe tamen concludit contrarium.ſ.idem eſſe in generali quod in prouinciali.allegat.2.q.7. §.item ſymmachus. ∵ Martinus lauden.in trac.de principibus.q.502.tenet ſimpliciter (referendo inno.in.d.c.graue)ꝙ cōpetat ius reuocandi domum.

COncludendo tu dic ſecundum ioan. an.(& fuit mens ipſius inno.& oſtien.) ꝙ ſiue generale ſiue particulare conci-

A ſiū pro aliquibus ſpecialibus negociis emer-
gentibus conuocetur, in aliis (ſiue criminalia
ſiue ciuilia ſint) competit ius reuocandi do-
mum: vt in. d. c. fi. de foro compe. &. c. fi. de di-
la. Si vero non pro ſpecialibus cauſis ſed in-
diſtincte & generaliter fieret cōuocatio (ſiue
ſit gñale ſiue prouinciale vel ſynodale conci
lium) non habet locum ius reuocandi domū
ſi agatur de ciuilibus. d. c. propter eccleſiaſti-
cas/ &. c. quoniam quidem. & voluit glo. 2. in
c. 1. de iudi. in verbo interrogatus/ ibi quia
omnes cauſæ tunc in ſynodo tractabantur.
In criminalibus autem competit: quia in il-
lis non tenetur quiſpiam reſpondere niſi ad
hoc ſpecialiter ſit citatus/ expresſis etiam cri-
minibus ſuper quibus accuſatur. 5. q. 2. ca. fi.
Et idem in effectu tenet ioan. de immo. in. d.
c. graue. Super quo vide abb. in. c. 2. de dila. &
eundem in. d. ca. 1. in verſi. alia ſolu. de iudi.
Qui in effectu concordant in præmisſis. Et
idem etiam alex. in. c. de cōciliis. 18. di. in. fi.
¶ Pe. de ancha. in. d. c. graue/ videtur velle in
penul. col. ꝙ ſi exiſtentes in concilio accuſen
tur/ ſemper tenentur reſpondere, quia conci-
lia principaliter celebrantur pro reformatio-
ne morum: vt in. ca. in ſingulis de ſtatu mo-
nach. Sed dictum eius poſſet eſſe verum qñ
B epiſcopus accuſaretur de aliquo crimine no
torio & ſcandaloſo ſubditis eius/ de quo epi-
ſcopus impeteretur a ſubditis: ſed ſecus eſ-
ſet ſi agereiur de aliquo crimine de quo ſpe-
cialiter & a certa perſona impeteretur ad de-
ponendum ab epiſcopatu, & non veniſſet
paratus quia non fuiſſet ab illa perſona ad cō
cilium citatus. Pro quo facit illud quod dicūt
ibi doc. ꝙ ideo cōciliū cognoſcit de crimini-
bus non ſeruata forma. c. qualiter & quando
de accuſa. quia concilium agit ſuper reforma
tione morum & ex officio/ & quia modico
tempore ſunt moraturi. Vide pe. de ancha.
ibi in. d. c. graue in primo quæſito.

¶ Arti. 9.

CONSEQVEN-
ter quæro vtrum con
cilium poſſit pronun
tiare ſe iudicem/ & ſe
conſtituere generale
concilium? Et dicen-
dum eſt ꝙ quando cō
ciliū eſt legitime con
gregatum/ & papa re
quiſitus detractat interponere authoritatem, C
ſicut poteſt ipſummet concilium authoriza-
ri in facto proprio (vt dictum eſt ſupra in illa
quæſtione quis congregat concilium) ita po
terit pronunciare ſe iudicem competentem/
& ſe conſtituere concilium/ & in ſe eſſe iuriſ
ditionem. Ita dicit petrus de monte in ſuo li-
bello de papa. 16. col. ibi ſexto quæro quot
perſonę: & refert feli. in. c. ſuper literis in. 18.
col. de reſcrip. Et hoc etiam ponit do. in trac.
ſchiſmatis. q. 8. & ita fuit practicatum in con
cilio conſtantien. in. 1. c. tertiæ ſesſionis: & ali
quid diximus ſupra in prædicta quæſtione
quis congregat concilium.

¶ Quinimo plus voluit feli. in. d. c. ſuper lite
ris, ꝙ concilium eſt iudex in cognoſcēdo an
crimen obiectum papæ ſit tale ꝙ eius iuriſdi
tio & cognitio ſpectet ad concilium, per præ
dicta: & quia iudex cauſæ præparantis eſt ēt
iudex cauſæ præparatæ. l. ordinarii/ in verb.
ab eodem iudice. C. de rei. vendi. l. minor in
fi. prin. ff. de mino. Quod & dicunt in ſimili
doc. in. c. 1. §. notoria de cenſi. in. 6. Sup quo
adducit plura ſimilia cardi. poſt lapum in. 6.
q. in cle. præſenti de cenſi. Et quod dicitur in
c. 1. de offi. dele. in. 6. poſt glo. & poſt glo. in
c. accuſatus de hære. in. 6. & in cle. 2. de iudi. D
Et plura per quæ poteſt iudicari de connexis.
& bal. in. c. ſi pro debilitate de offi. delega. l. 2.
& ibi angel. de iuri. omnium iudi. Et quod
ponit ludo. conſi. 332. incipit quo ad primū.
vbi ait ꝙ licet papa ex decreto concilii conſtā
tien. non poſſit derogare ſtatutis illius conci-
lii niſi ex magna cauſa rationabili & euidēti,
tamen ad papam ſpectat hoc arbitrari.
¶ Ad quod facit quod ponit alex. in ſumma
15. di. char. 18. repræhendendo abbatē: qui
pro fundamento ꝙ concilium cognoſcat de
aliis cauſis ꝙ ſolius hæreſis contra papā, aſſu-
mit ꝙ etiam cognoſcit de cauſa papæ cū du-
bitatur an ſit hæreticus vel non: & ſic ꝙ non
ſit bona ratio ꝙ ideo concilium cognoſcat de
cauſa hæreſis/ quia papa cū eſt hæreticus defi
nit eſſe papa: vt in. c. achatius &. c. audiuim⁹
24. q. 1. Quia reſpondet alex. ꝙ iſta qualitas
ꝙ papa ſit hæreticus dat iuriſditionem conci
lio ad cognoſcendum de ea: quia vbi certa
qualitas dat iuriſditionem non habenti, ſi
de dicta qualitate dubitetur/ ille cognoſcit de
ea an ſit vera vel non ſummatim vſq; ad fi-
nem/ vt poſſit poſtea procedere ad deciſio-
nem ipſius cauſæ cap. ſi clericus laicum

(& ibi cõmuniter doc.) de foro compe. ma-
A xime anto. & ipſemet abb. ibi & bar. in. l. pręſcriptione. C. ſi contra ius vel vti. pu. Ideo nõ mirum quando dubitatur an papa ſit hæreticus/ ſi cognoſcat concilium: non tanq̃ habẽs iuriſditionem ſupra papam, ſed tanq̃ præparans fundamẽtum iuriſditiõis quam ſibi prætendit competere/ cognoſcit an papa ſit hæreticus vel non. Et in hoc ſecundum eum fuit deceptus abbas in ſuo fundamento.

¶ Facit etiã quod dicitur poſt inno. per ioan. an. & alios in. d. c. romana. §. notoria/ ſupra al legato de cẽſi. in. 6. ꝙ vbi data eſt aliquo caſu poteſtas iudici procedẽdi ſup notorijs, ſi dubitetur vtrũ quippiam ſit notoriũ/ ipſemet iudex hoc cognoſcet. Et de hoc vide bonã glo. in. c. 1. de offi. delega. in. 6. quæ dicit de conſeruatoribus ꝙ ſi ſit dubium vtrum exceſſus ſit notorius & conſequenter an ſit eorum iuriſditio, cognitio erit ipſorummet conſeruatorum/ qui ſummarie examinabunt. Et illam glo. cõmendat etiam abb. in. c. ſi clericus laicum/ in. 6. col. de foro compe.

¶ Et hoc in fi. intelligit feli. dummodo cõſtet prius de negligentia cardinalium in congregatione concilij: per id quod dicit cardi. in. c. licet de elec. & in conſi. 1 5 0. incipit ſæpe quęſitum. quia iſta congregatio concilij ſpectat ad cardinales, & ipſis negligentibus ad impa
B torem: & eo negligente prælati conueniunt petendo licentiam ab aſſerto papa: & ea etiã non obtenta diſcedere poterunt ſecundũ petrum de monte/ vt ipſe dicit. ¶ Sed iſta reſtrictio non conuenit ad quæſtionem: quia nos non quærimus quomodo ſit congregandum concilium: ſed poſtq̃ eſt legitime congregatum, an poſſit pronunciare ſe competentem iudicem & iudicare ꝙ crimen obiectum papæ eſt tale ꝙ eius cognitio ſpectat ad cõciliũ. Tamen pro iſta concluſione (ꝙ conciliũ hoc cognoſcere habeat) tenet egi. i. c. licet de elec. vbi vult ꝙ ſi capiatur ille qui dicitur papa in pertinacem hæreſim lapſus, an fuerit pertinax/ erit cognitio ipſius concilii: ſimiliter quã do eſt dubium vtrũ quod papæ impingitur ſit vera hæreſis quia non reperitur damnatum ante iudicium contra papam/ concilium met habebit cognoſcere vtrum illud tale ſit hæreticum. Et de hoc ſupra dixi in arti. an papa poſſit accuſari de hęreſi vel ſimonia.

¶ Articulus decimus. C

AN AVTEM CONcilii generale poſſit recuſari vt ſuſpectũ, doc. poſt glo. in. c. 1. de iudi. dicunt ꝙ non. & maxime vt dicit ibi abb. quãdo ibi præeſt papa, qui eſt ordinarius ordinariorum. 9. q. 3. cuncta per mundum, & in. c. per principalem. & idẽ anto. de butrio ibi. q̃a papa nulli ſuſpectus eſt/ niſi ſit cauſa eius propria: vt notatur in. c. cũ venifſent de iudi. Idem etiam cardi. flo. ibi, quia tota eccleſia non poteſt errare. 24. q. 1 a recta. Et idem ibi ioan. de immo. quia in papã veri ſimiliter non cadit ſuſpitio. Idem etiam dicit lanfrancus in. c. poſtremo in. 8. q. de appel. ¶ Prouinciale tamẽ bene poteſt recuſari: vt dicũt doc. in. c. licet ex ſuſcepto de foro compe. & glo. & doc. in. c. in ſingulis de ſtatu mona. & lanfran. in. d. c. poſtremo.

¶ Et ex his infero ex quo doc. ibi loquuntur de concilio cui papa præeſt, ꝙ quantũcunq; abb. ibi loquatur per dictionẽ maxime (quæ eſt implicatiua: vt in. l. etiam. C. de eo qui pro
D tutore) nihilominus ſi conſideramus concilium ſine papa ipſum poterit recuſari vt ſuſpectum: ſicut dicitur de cõcilio prouinciali ibidem in. d. c. 1. & in. c. in ſingulis de ſtatu mona. Et hoc voluit catal. in allegatiõibus factis ad confutandum monitoriũ decretum per baſilienſes contra eugenium in. 1 8. char. ¶ Et ex hoc etiam apparet ꝙ glo. in. d. ca. 1. relata ad tex. ibi (qui loquitur in ſynodo non generali ſecundum. d. abb. ibi) non ſit vera: & ita communiter reprobatur a doctoribus ibi. Licet ſaluari poſſit dicendo ꝙ loquuta fuerit de concilio generali: vt ibi dicit abbas, & in. ca. licet ex ſuſcepto in. 3. notabili de foro compe. In inferioribus conciliis igitur non eſt vera glo. quia imo tota vniuerſitas poteſt recuſari: vt in. c. licet in fi. de foro compe. & in cle. paſtoralis in. § notorium/ ibi piſana q; ciuitas. de re iudi. 3. q. 5. quia ſuſpecti. & in ſpecu. ti. de requiſitione conſilii. 4. col. vbi dicit ꝙ quis poteſt recuſare ſuſpectos omnes doctores ciuitatis. & alb. in. 2. parte ſtatutorum. q. 100. & abbas in. d. ca. licet. Et intelligo verum quando ex iuſta cauſa ſit recuſatio: alias præſumeretur fieri in fraudem: vt dicit bal. in. l. hoc modo. ff. de condi.

A & demonſtr. & ad idem eſt quod dicit calde.
cõſi. 6. in ti. de appel. Eo ipſo. n. ꝙ caput ſyno
di eſt ſuſpectũ/ & tota ſynodus eſt ſuſpecta, di
cit bal. in. l. 1. in. 2. col. C. ſi rector prouinciæ.
& quando maiores de concilio ſunt ſuſpecti
vel etiam caput vel metropolitanus, eſt ſuſpe
cta ſynodus ſiue cõcilium totum. 3. q. 5. quia
ſuſpecti: & de procu. c. conſulti ſecundũ vin,
cen. & oſtien. & refert anto. in. d. c. 1. Qui di,
cit ꝙ ſi principale caput (vt metropolitanus)
non eſt ſuſpectum/ forent tamen alii maiores
ſuſpecti, eſſet relinquendum arbitrio iudicis
vt ponderaretur qualitas ꝑſonæ an eſſet mul
tum conſtans caput/ quod de facili non mo,
ueretur ad dicta aliorum: vt per hoc non poſ
ſet recuſari, alias ſic. Quod intelligit. d. abb.
in. d. c. 1. ſecus quando remotis ſuſpectis re,
maneret ſynodus in perfecto numero qui re
quiritur ſecundum qualitatem cauſæ: quia
propter ſuſpitionem quorundam non pote,
rit tota ſynodus recuſari, argu. e. ſi. de procu.
& c. dilecto de teſtl. & regu. vtile l. 6. & quod
notatur in. c. gratum de poſtul. præla. & in. l.
ſicut. ff. quod cuiuſq; vniuerſi. no. cum ius alio
rum recuſatorum remaneat in nõ recuſatis:
vt in dictis iuribus. ¶ Quod ẽt dicit. d. anto.
in. d. c. 1. procedere quando teneremus ꝙ aſ,
B ſiſtentes capiti in concilio eſſent ſimplices cõ
ſultores: quia tunc habenda eſſet ratio vtrum
caput eſſet multum conſtans. Sed quia in cõ,
cilio prouinciali ſunt aſſeſſores vel coniudi,
ces/ ſine quorum cõſenſu non iudicat archie
piſcopus (iuxta notata per inno. de præben.
graue/ &c. 15. q. 7. epiſcopus: & glo. in. ca. licet
de offi. ordi. & per oſtien. de libel. obla. c. 1.)
iſta de cauſa poterit archiepiſcopus alias non
ſuſpectus recuſari ꝓpter ſuſpitionem alio
rum de concilio: quod eſt notabile. & inducit
ad quæſtionem an quando ordinarius arcta,
tur ad pronunciandum ſecundum conſiliũ
aſſeſſoris, ſi aſſeſſor eſt ſuſpectus/ poſſit ipſe
ordinarius allegari ſuſpectus de quo per eũ
& abb. ſiculum ibi.
¶ Et per hoc patet ꝙ non ſit vera opinio illo,
rum qui ſimpliciter voluerunt ꝙ ſynodus nõ
poſſit recuſari, illa ratione quia ex quo ex di,
uerſis diœceſibus confluunt epiſcopi/ vide
tur impoſſibile ꝙ omnes ſint concordes: ſed
ſecus in ciuitate quæ eſt corpus mixtum. d. c.
licet/ &c. §. notorium. reſpondendo ad. c. quia
ſuſpecti. 3. q. 5. ꝙ illud cõcilium fuit ibi prin
cipaliter contra ioan. chryſo. Quia imo tan,
tum adducitur ibi in exemplum: & bene pro
bat ille tex. ꝙ ſynodus poteſt recuſari cum
loquitur de athanaſio epiſcopo parenorum, C
qui vocatus ad ſynodum recuſauerat ire eo
ꝙ inimicus eſſet qui iudicabat: quam excuſa
tionem admiſit calcedonen. ſynodus. Quini
mo dicit bal. in. l. 1. C. ſi rector prouinciæ / ꝙ
propter caput ſuſpectum poteſt totum colle
gium recuſari. Quod vltimum eſt intelligẽ,
dum quando vniuerſitas ſubeſſet ei (per
notata per ioan. an. in addi. ſpecu. in titulo de
iudice delegato. §. ſi. verſi. item ꝙ ex pluribus
quem omnino vide) & quando illud caput
eſſet ita potens ꝙ illi vniuerſitas non aude,
ret contradicere ſecundum bal. in. d. ca. 1. de
iudi. & refert ibi feli. Sic etiam ſi vnum de vni
uerſitate habeo ſuſpectum, potero petere il,
lum remoueri q̃uis alii poſſint ferre iuſtam
ſententiam/ ſecundum abb. in. c. cauſam quæ
de offi. delega. quod inducit ad ſcholarem de
bentem intrare examen & habẽtem aliquem
ex doctoribus ſuſpectum: & dicit ſe credere
ꝙ poteſt petere ipſum remoueri. quod & põ
nit lanfrancus in. c. cum ſpeciali in. 8. quæſito
in prin. de appel. Et ſic limito quod idẽ abb.
dixit in. d. c. 1. & retuli ſupra: vt videlicet quã
do remotis ſuſpectis remanet concilium per
fectum/ tunc non poſſit recuſari: debent ta,
men illi qui eſſent ſuſpecti ſi petatur remo, D
ueri q̃diu examinabitur cauſa illius qui ha,
bet iuſtam cauſam ſuſpitionis/ per prædicta.
¶ Et ex his infertur ꝙ etiam concilium gene
rale in quo papa nõ eſt ꝓſens/ poterit recuſa,
ri ſuſpectũ ſicut alia concilia ꝓuincialia. Et fa
cit ratio quia habetur ad quẽ tunc poſſit habe
ri recurſus/ ſcilicet ad papam: loquendo quã,
do eſt vnus indubitatus papa. Sed ſecus erit
quando in illo præeſt papa, ex quo tunc non
eſt dare ſuperiorem ad quem poſſit haberi
recurſus: vt in. c. licet de elec. & in. §. patet. 3.
q. 1. & ex quo tunc epiſcopi in concilio exi,
ſtentes ſunt tanq̃ aſſiſtentes & conſiliarii/ de
præben. graue per inno. & quia papa non po
teſt recuſari ſuſpectus: vt dicit abb. poſt oſtiẽ.
& alios in. c. querelam in glo. 1. de elec. Ideo
tunc concilium non poteſt recuſari. Et hoc
credo verum: licet doc. in. d. c. 1. tranſeãt ſub
ſilentio in concilio generali in quo papa non
præeſt. ¶ Et credo ꝙ glo. ibi male reprehẽda,
tur/ quæ dicit ꝙ conciliũ non põt recuſari: q̃a
proprie eius intentio fuit loqui de concilio
gñali papa præſente: quia ille tex. eſt ex con,
cilio aphricano. Item patet quia in tex. ibi vi,
debatur agi de epiſcopatu per illa verba/
nam adimi ei epiſcopatum &c. quem adi,
mere non poterat concilium prouincia,

A prouinciale: quod licet poſſit cognoſcere de
cauſis criminalibus epiſcopi, non tamen pōt
illas diffinire: vt. 3. q. 6. q̄uis, & dicitur in. d. c.
graue de præben. Et multo minus vbi agitur
de adimendo epiſcopatum: vt ibi, & in. c. in⸗
ter corporalia de tranſla. præla. & c. ꝙ tranſla
tionem de offi. lega. in glo. de quo latiſſime
per butrium in. d. c. 1. de iudi. in. 5. oppoſi⸗
tione.

¶ Limito etiā prædicta niſi concilium eſſet le
gitime congregatum contra papam quia eſ⸗
ſet hæreticus/ vel quia ageretur de cauſa pa⸗
patus: quia tunc non poterit concilium recu
ſari. tum quia concilium non pōt errare: qa
eccleſia non errat, quæ nihil aliud eſt q̄ conci
lium: quia chriſtus orauit pro eccleſia ſua: vt
in. c. maiores de bap. 24. q. 1. a recta/ & c. pu⸗
denda. Tum etiam quia ſi tunc poſſet recuſa
ri, eſſet aperire viam impeditiuam conciliū cō
tra papā/ ſaltem protractiue: quia ilico recu⸗
ſaretur concilium ſuſpectum, argu. c. nōnul
li de reſcrip. & c. ex tenore eo. ti. & l. properā
dum. C. de iudi. cum ſimil. tum etiā quia tunc
concilium eſt ſupra papā: vt per abbatem &
alios poſt eū in. c. ſignificaſti de elec. & in alle
gationibus quoniam veritas. & nullum tunc
habet ſuperiorem niſi deū/ a quo immediate
dicitur habere poteſtatem: vt in geſtis conci⸗
B lii conſtantien. in. 4. ſeſſione, & dicetur infra
in illo arti. quis ſit maior vtrum cōcilium an
papa. Tum etiam quia tunc non eſt ſuperior
ad quem poſſit haberi recurſus. Et ſic reſtrin
go doc. in. d. c. 1. de iudi. qui volunt ꝙ conci⸗
lium generale non poſſit recuſari: quia intel
ligo quando in illo præeſt papa/ vel quan⸗
do eſt legitime congregatum contra pa⸗
pam.

¶ Et ſi dicatur ꝙ concilium non eſt propriæ
eccleſia niſi repræſentatiue: quia eccleſia vni
uerſalis conſtituitur ex collectione omnium
fidelium, vt in. c. eccleſia de conſecr. di. 1. Et ꝙ
de illa vniuerſali dicitur ꝙ non poteſt errare
quia pōt fides remanere in vno: ſicut fuit in
beata virgine in paſſione dn̄i: & ſicut collegiū
remanet in vno, vt in. c. oſius de elec. & in. ca.
gratum de poſtu. præla. Et ꝙ iſto modo intel
ligitur ꝙ eccleſia non poteſt errare quia chri
ſtus orauit pro ea, & non de concilio genera
li. quod pōt errare: vt. 36. q. 2. c. placuit/ & ibi
glo. ea. cau. & q. de puellis. & ea. cau. & q. c. 1.
iūcto. c. ſi. ꝓcederis. q. ſcilicet. c. de raptoribus.
glo. & ibi archi. 20. di. c. 1. & patet in concilio
ariminen. quod eſt perpetuo damnatum. 15.
di. c. ſancta in prin. & 24. q. 1. aduocauit, vbi
imperator caſſauit geſta concilii: & late proſe C
quitur abb. in. c. ſignificaſti de elec. ¶ Reſpon
detur ꝙ ex quo quando cōcilium iudicat cō
tra papam iudicat ſuper concernente hære⸗
ſim, non videtur ꝙ poſſit errare tam faciliter
q̄ in aliis non notoriis. & ſi pōt errare/ non ſe
quitur ꝙ propterea poſſit recuſari vt ſuſpe⸗
ctum: vt in ſimili patet in matrimonio in. c.
tenor/ & c. lator/ & c. cōſanguinei de re iudi.
cum ſimil. Item quando agitur cauſa contra
papam hæreticum per concilium, tunc cla⸗
uis iuriſditionis eſt ſolum penes concilium:
vt voluit egi. conſi. 99. & dixi ſupra/ cum re⸗
ferendo in illo arti. an clauis iuriſditionis ſit
penes concilium. & ideo merito non debet
poſſe recuſari & per alias rationes ſupra ta⸗
ctas/ & quia tunc non habet ſuperiorem/ nec
hoc caſu reperiuntur iura diſponentia ꝙ ſit
procedendum ad electionem arbitrorum: vt
in. c. cum ſpeciali de appel. & c. legitima eo.
ti. in. 6. cum concordan. ¶ Crederem tamē ſi
papa aliquos de concilio iuſte haberet ſuſpe⸗
ctos/ ꝙ illi poſſent & deberent q̄diu eius cau
ſa tractaretur remoueri, per dicta ſupra cum
retuli abb. in. c. cauſam quæ de offi. delega. qa
hoc non eſſet recuſare concilium, ex quo re⸗
manet ſubſiſtentia concilii/ per ea quæ ponit
abb. in. d. c. 1. de iudi. & ſupra retuli. D

¶ Adde tamen prædictis ꝙ licet concilium
non poſſit recuſari vt ſuſpectum, tamen præ
ſidentes in concilio bene poſſunt recuſari vt
ſuſpecti: vt ponit abb. ſiculus in. c. penul. in
glo. ſuper verbo & appellatione de ſta. mona.
Quod intellige quando in concilio non præ
ſidet papa: qui non poteſt recuſari/ vt dictum
eſt ſupra. De aliis autem inferioribus vtrum
& quando poſſint recuſari & quomodo, vi⸗
de doc. in. c. cum ſpeciali de appel. in. l. apertiſ
ſimi. C. de iudi. & ibi in prin. vide remiſſiue al
beri. & in. d. c. quia ſuſpecti. 3. q. 5. & ſummi⸗
ſtas in ti. de appel. & ca. ſecundo requiris eo.
ti. & in. c. legitima eo. ti. in. 6. & c. iudex de of⸗
fi. delega. eo. li. cum ſimil.

¶ Arti. xl.

VLTERIVS
hic quæro vtrum cō
ciliū poſſit adiri per
viam querelæ? Non
reperio iſtum articu
lum tactum a docto
ribus: ſed tantum
brixien. in verbo cō
cilium/ dicit ꝙ ſic.
pro quo dicit eſſe tex. in. c. generalis in fi. 54.

A di. Sed ille tex. hoc non probat: quia eſt tex. gelaſii, & verba diriguntur in eum cum dicit ſi ſuper hac re cuiuſq̃ verax nos querela pulſauerit. vnde nihil loquitur de cõcilio. Quin imo prima facie videtur dicendum ꝙ non: ſicut videmus in metropolitano/ qui non poteſt adiri per viam querelæ: vt in. c. paſtoralis de offi. ordi. &. 9. q. 3. quaſi per totum, &. c. romana de foro compe. in. 6. Domi. in. c. de cõciliis. 18. di. loquendo in concilio prouinciali/ dicit ꝙ põt adiri per viam querelæ: & ibi eſt tex. de hoc. Vnde idem videtur dicendum de cõcilio generali, quod ſi præſupponamus in eo papam præſidere / nulli dubium eſt. ca. grauis de reſti. ſpolia. c. cum ex literis (cũ vulgaribus) de reſti. in integ. 9. q. 3. conqueſtus de foro cõpe. cõqueſtus de feriis cõqueſtus, cum infinitis ſimilibus. Si ibidem nõ præeſt papa ſed legatus nomine papæ, videtur idem per. c. 1. de offi. lega. vbi legatus poteſt adiri per viam querelæ. & maxime ſi tenemus cõcilium cui præeſt legatus habere eandem iuriſditionem quam habet concilium prouinciale: vt in. c. graue & ibi ioan. de immo. de præben. & diximus ſupra. Sicut ergo põt adiri per viam querelæ concilium prouinciale, pariformiter & multo magis concilium generale.
B ¶ Si autem loquimur eo caſu quo poteſt eſſe & eſt concilium ſine papa/ quia forte contra eum fuit legitime congregatum, eodẽ modo videtur dicendum: cum tunc repræſentet vniuerſalem eccleſiam: vt ſupra diximus in illo arti. quam iuriſditionem habeat concilium.

¶ Arti. 12.

SED quæro quomodo geſta concilii quæ mandantur literis/ intitulantur: vtrum ſufficiat ponere geſta in tali generali concilio, an ſit neceſſe ꝙ exprimatur locus in quo celebratur concilium. Cardi. in proœ cle. in. 3. col. dicitur ſentire ꝙ non. Et idem tenet feli. in. c. 1. in. 4. col. de ſponſa. pro quo allegat glo. in. c. vbi periculũ de elec. in. 6. ¶ Sed certe ſi bene inſpiciatur, nec car. nec glo. hoc dicit: ſed ꝙ debet exprimi ꝙ geſta ſunt in concilio generali/ quia papa celebrat generale concilium. 17. di. per totum. Et ideo quando ibi dicitur in eo quod dicit in viennen. concilio/ congruentius fuiſſet dictum in generali concilio: non per hoc dicitur ꝙ non debeat poni locus. Quinimo oſtendit car. contrarium/ cum ſumit argumentum ꝙ locus debet exprimi in inſtrumento. & clarius probat glo. in. d. cap. vbi periculum: vbi ad verbum concilio / addit ſcilicet generali & edicto lugdunen. Et hoc dico verum quia opus eſt ſcire vbi fuerit editum generale concilium: ſicut videmus in concilio generali vieunen. &c. ¶ Non tamen credo ꝙ ſit opus exprimere locum loci: ſed quo ad lateranen. propter notorietatẽ epiſcopatus papæ ſufficit expreſſio loci generaliſ: in aliis autẽ antiquis inuenitur expreſſus ẽt locus pticularis: vtpote in quibus interdũ vltra hoc ꝙ eſt poſitus locus ciuitatis/ ẽt reperitur poſitus loc⁹ eccleſię in qua fuit celebratũ gñale cocinlium.

¶ Arti. 13.

SED HIC quæro qualiter debeat edi cõſtitutio in concilio, vtrum ſub nomine papæ qui ibi præeſt/ an ſub nomine concilii, & ſub cuius nomine dictari debeant acta concilii? In hoc iura varie reperiuntur loqui: quia aliqñ editur nomine papæ & cõcilii, nam aliquando dicitur ſacro approbante concilio: vt in. c. ſacro de ſen. excom. & in ſupraſcrip. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & in cle. ad noſtrũ de hære. in cle. 1. de magiſ. in. cle. i. de vſur. in cle. attẽdẽtes de ſta. mona. & de elec. li. 6. in. c. vbi periculũ in verſi. hoc ſacro. vbi D hoc not. domi. ꝙ in edenda conſtitutione cõciliari papa eſt ille qui principaliter ſtatuit/ & concilium ſe habet approbatiue. Dicit etiam oſtien. in. c. qualiter de elec. & refert feli. in cap. 1. in. 3. ampliatione de conſti. & in. c. 1. in ſi. de treu. & pa. & in. c. 1. in ſi. prin. de pac. ¶ Item dicitur aliquando ſacri concilii approbatiõe ſtatuimus: vt in. c. pro humani. de homi. in. 6. & in cle. 1. de hære. Aliqñ hoc ſacro concilio atteſtante: vt in cle. quia contingit de religi. domi. Aliquando ſicut ſtatuimus in concilio: vt in. c. cum tu de vſur. Aliquando cum ſancto concilio deliberatione pręhabita: vt in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in 6. Aliqñ ſuadente concilio: vt in. c. ſi. de bap. Aliquando de conſilio fratrum noſtrorum & ſacri approbatione concilii: vt patet in. c. licet de elec. Aliquando ſacri authoritate concilii prohibemus: vt. c. nimis de iureiur. aliquando decernente nobiſcum ſancta ſynodo: vt in. c. ſcelus. 2. q. 1. Aliquando de conſi

A lio concilii: vt in.d.c.ad apoſtolicæ de re iudi. in.6.

℃Aliquando apparet conſtitutio edita nomine concilii tantum: vt in exemplis infra poſitis. Nam aliquando dicitur commune totius concilii anathema prolatum eſt: vt in.c. de laicis. 12. q. 2. Aliquando placuit ſancto concilio: vt in.c.de iis/ & in ca.placuit. 12.di. Aliquando ſancta ſynodus dixit/ vel ſancta ſynodus reſpondit: vt in.c.bene quidem. 96. di. Aliquando placuit huic ſancto concilio: vt in.c.fi. 30.di. & in.c.q̄q̄.23.di. Vel ab vniuerſis epiſcopis dictum eſt ſatis placet/ea.di. ca.illud. aliquãdo ſtatuit hęc ſancta ſynodus: vt in.c.quidam monachi. 16.q.1. Vel placuit omnibus reſidentibus in ſancta ſynodo: vt in ca.1.ea.cau.&.q.& in.c.1.de.iudi. Aliquãdo vniuerſi de ſynodo dixerũt: vt in.c.1. de pac. Aliquando ad interrogationem ſi omnibus placet ſtatuite/ ſynodus reſpõdit placet: vt in ca.oſius de elec.&.d.c.bene quidem. Et ſic de multis ſimilibus/ vbi in perſona concilii geſta loquuntur: vt in.c.quoniam/& in.c.interdixit.32.di.& in.c.diffinit.17.q.4.45.di.c.de iudæis.47.di.c.quoniam multi.vbi dicitur iuſte cenſuit ſancta & magna ſynodus. Ad idẽ ca.3.de rebus eccle.non alie.& in.c.1.de obli- B ga.ad ratioci.de offi.cuſto.c.fi.de ſucceſſionibus ab inteſta.c.2.22.q.5.decreuit.12.q.2. apoſtolicos.21.q.2.ſi quis iam tranſlatus: & 21.q.3.c.vnio, cum multis ſimilibus.

℃Aliquando ſub nomine papæ tantum: vt patet pro maiori parte in omnibus iuribus editis in concilio generali: vt in.c.nõnulli de reſcrip.in.c.ne pro defectu cum duobus ſeq. de elec.in.c.cum ſit de æta.& quali.in.c.quoniam contra de proba.in.c.vt debitus/cũ duobus ſeq.de appel.in.c. nulla. de conceſ. præben.c.de multa de præben.cũ ſeq.in.c.in aliquibus cum duobus ſequen.de deci.in.c.ſed nec/&.c.ſententiam ſanguinis/ne clerici vel mona.& in.c.non debet de conſan.& affi. Et in multis aliis ſimilibus in.6. vt in.c.1.&.c. vbi periculũ cum multis aliis ſequẽ. de elec. &.c.1.de re iudi.& aliis pluribus. & idem in clementinis. ℣ Aliquando apparet edita conſtitutio nomine papæ per approbationẽ papæ ad conſtitutionem concilii: vt in. c. in lateranenſi de præben.in.c.aduerſus de immu. eccle.iuncto.c.non minus eo. ti. Aliquando per relationem conſtitutionis conciliaris & noui iuris editionem nomine papæ & approbationem cõcilii: vt eſt tex.16.q.1.c.in canonibus iuncta ſupraſcrip. vbi ſymmachus papa ſtatuit ex authoritate gangrenſis concilii & ſynodus approbauit: vt patet ibi in fine il- C lius tex. ibi vniuerſa ſynodus ſurgens acclamauit/ vt ita fiat rogamus: dictum eſt octies exaudi chriſte/ſymmacho papæ vita ſit dictũ eſt duodecies. Sicut reperitur aliquando acclamatum imperatoribus in concilio martini & in calcedonen. & agathonis.

QVID dicendum? petrus cardi. cameracen. in trac. de po.eccle. & pa. videtur velle ꝙ ſub nomine papæ/ a quo omnis virtus & authoritas cõcilii procedit: & ꝙ poterit addi ſacro approbante concilio/ ſicut in aliis conciliis antiquitus obſeruabatur. allegat.c. damnamus de ſumma tri. in. §.nos autem,& in.c. vnico de ſumma trini.in.6.& in cle.1.eo.ti.& cle.ad noſtrum de hære.& cle.1.de vſur. Vnde ſimpliciter dicẽdum videtur prima facie ꝙ omnis conſtitutio quæcunq; ſit facta in concilio debeat edi. nomine papæ: quia cõſtitutio ſumit robur a cõfirmante/non a cõcedente. Ad hoc tex. in ca.ſi apoſtolicæ de præben.in.6.omnia enim noſtra facimus quibus noſtram authoritatẽ impartimur dicit imperator in.l.1.C.de veteri iure enucle. Ad idem facit quod dicit bal. in.l.ex placito.3.colũ. C. de rerum permu.ꝙ ſtatuta ſpoletana confirmata per papã/ dicun- D tur ſtatuta papalia. Facit quod dicitur in.l.more (maxime per iaſonem).ff.de iuri.omnium iudi.in glo.vbi ponitur materia quando confirmans dicatur dare.& in.l.ſi cæterarum.§.fi. ff.de teſta.mili. Facit glo.in.c.ex frequẽtibus de inſti.quę vult ꝙ excommunicatio lata per inferiorem approbata a papa/ dicitur papalis excommunicatio quo ad abſolutionem. Vide quod dicitur in ſpecu.in.ti.de ſententiis in §.vt autem in.8.col.verſi.quid ſi papa. Facit quod dicit inno.& alii in.c.1.de cõfir.vti.vel inuti.& tex.in.c.ſi apoſtolicæ ſedis legatus de præben.in.6.& glo.8.q.2.in ſumma. Sic tutor datus filio emancipato a patre in teſtamẽto & a prætore confirmatus/nõ dicitur teſtamentarius ſed datiuus, dicit glo.in.§.fi. inſti. de tutelis. Et optime facit illud quod ponunt doc.in.c.ad audiẽtiam/& in.c.porrecta/ & in ca.examinata de confir.vti.vel inutil.& feli.in ca.per tuas de maio.& obe. & milis in verbo beneficium manuale.& remiſſiue idem feli in.c.conſtitutus de reſcrip.ꝙ ſi papa cõfirmat beneficium manuale datũ monacho / & hoc ex certa ſcientia, non poterit amoueri ad nutum abbatis: quia ſumit vires a poteſtate & authoritate confirmantis/ qui ex certa ſciẽtia

A poteſt & facit ipſum perpetuum & eius natu ram mutat. Vnde cum concilia ſumãt omne robur a papa (vt in c. ſignificaſti de elec.) nec poſſint haberi aliqua concilia rata ſine papæ authoritate (vt patet. 17. di. per totũ) & ſtatuta cõcilii cõfirmentur authoritate & cõſtitutione papę (vt in c. bene quidem. 96. di. in verſi. ꝙ ſi) & canones editi ab aliis pontificibus nõ cõfirmentur per conciliũ ſed per papam (vt in. c. qualiter & quando el. 2. de accuſa. quia inferior non cofirmat geſta ſuperioris: vt in ca. 1. & 2. de confirma. vtili vel inutili) & ſolus papa præſente concilio deponat imperatorem (vt in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. notat aretinus in. d. c. qualiter & quãdo) videtur ꝙ omnia edita in concilio debeant denominari a papa. Ad idẽ facit ꝙ res denominatur a digniori. glo. in. c. 1. in verbo fratribus de renũ. in. 6. & in. c. 1. de offi. lega. in. 6. Facit quod dicitur in. c. ꝙ in dubiis de cõſecr. eccleſiæ vel altaris. & in. c. vnico eo. ti. in. 6. & in. c. ſi is cui de præben. in. 6.

¶ Abbas in. c. oſius in. 3. notabili de elec. & in. c. 1. de pac. in vlti. notabili/ dicit ꝙ debet lex vel conſtitutio edi ſub nomine concilii & non nomine papæ tantũ: quia ibi tex. nullam facit mentionem de papa qui ibi præſidebat. Dicit tamen ꝙ quando materia legis ori- B ginatur a papa, licet concilium approbet/ tamẽ lex edenda eſt nomine papæ a quo ſumpſit vigorem & originem. nam & ſine concilio papa poteſt legem condere. c. cuncta per mundum. 9. q. 3. glo. in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. Quando autẽ materia legis a concilio originatur, tunc nomine concilii eſt lex edenda. nam in concilio intereſt papa vt caput. pro hoc. c. oſius de elec. &. 1. q. 7. conuenientibus. Quinimo dicit ꝙ maioris roboris eſt conſtitutio totius eccleſiæ q̃ ſolius papæ tantum. allegat. c. cum dilecti de elec. & quod notat archi. 18. di. in ſumma. Sed de hoc infra latius dicetur in loco ſuo. Idem etiam replicat abb. in. c. conſenſus de rebus eccle. nõ alie. & idem in. c. 1. de ſponſa. Idem ibi alexã. qui dicit ꝙ vbi aliquid ſtatuit papa ad motũ ſeu ſuaſionem concilii/ illud aſcribitur concilio & non papæ: ſecus ſi papa ſit principalis promotor, quia tunc aſcribitur papæ & non concilio: vt in. c. licet de elec. & in. c. aduerſus de immuni. eccle. & in. d. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. iunctis ſupraſcrip.

¶ Sed ſi recte aduertatur/ iſta diſtinctio nihil eſt: quia ſemper papa vel alius præeſt concilio & a capite debet regulari & ei attribui quod

C fit per concilium, argu. §. religioſum inſti. de rerum diui. & l. cum in diuerſis/ ibi bar. ff. de relig. & ſump. fu. 13. q. 2. in eccleſiaſtico ibi glo. & vt dictum eſt ſupra res denominatur a digniori. Bal. tamen in. l. 2. C. de manumiſ. vindicta/ dicit ꝙ non eſt vis vtrum pronunciantes ſententiam in concilio/ dicant nos cõcilium vel nos archiepiſcopus de conſenſu concilii noſtræ eccleſiæ. & allegat archi. 17. di. c. generalia. Et loquitur in concilio prouinciali: dicens ꝙ a tali conſtitutione ſiue ſentẽtia poterit ſolus archiepiſcopus ſine concilio abſoluere & eius ſuffraganeus ſuum ſubditum quia eſt ſententia iuris, per. c. nuper de ſentẽ. excõ. vbi idem domi. & late alex. in fi. Immol. tamẽ in. c. 1. de pac. vult ꝙ cõſtitutio edita in concilio ita attribuitur etiam concilio per quandam communicationem ſicut & papæ: quia papa cõmunicat concilio authoritatem. Et idem notat ibi anto. de butrio: qui dicit ꝙ licet papa ibi ſit ſicut caput, tamen poteſtas legis condendæ non dependet ab ipſo ſolo ſed etiam a concilio.

¶ Et hoc videtur probari ex geſtis plurimorum conciliorum, in quibus apparet ꝙ ſub communi nomine papę & concilii ſunt edita & geſta. Patet ex geſtis calcedonen. concilii in depoſitiõe dioſcori: quia poſtq̃ dioſcorus tertio monitus noluit cõparere, tunc paſchaſius legatus leonis papæ ad ſynodũ dixit/ volumus ediſcere a veſtra ſanctitate qua pena dignus ſit: ſynodus dixit/ quæ placita ſunt canonibus fiãt. paſchaſius dixit iubet reuerẽtia veſtra vt vltione canonica cõtra eũ vtamur, cõſentitis an aliud placet, ſancta ſynodus dixit etiam cõſentimus, nullus diſſentit/ totius ſynodi volũtas eſt. Vnde iulianus epiſcopus hipponẽ. dixit ad legatos leonis, petimus veſtram ſanctitatem (in eo ꝙ magis inter cæteros eminetis/ habentes locum ſanctiſſimi papæ leonis) iuſtam in contumacem promulgate vindictam/ ac regulis inſitam cõtra eum ferre ſententiam: omnes enim nos & ſancta ſynodus concors efficitur ſententiæ veſtræ ſanctitatis. Paſchaſius dixit/ quod placet beatitudini veſtrę vnanimiter proferatur, & maximus antiochenus epiſcopus dixit quod videtur ſanctitati veſtræ cenſendum/ in hoc concordes efficimur ſimul. Et poſt hoc legati apoſtolici pronunciauerunt ſententiam in dioſcorũ. & poſtea anatholius epiſcopus conſtantinopoli. & omnes de concilio ſententiã dederunt/ dicendo eum alienũ iudico ſacerdotalis ſiue epiſcopalis dignitatis. ¶ Ex his ap

A pareт ꝙ legati apoſtolici in concilio qui pri-
mo loco exiſtunt primo proferunt ſententiā
ſi ſynodus iubet/ & poſt illos omnes alii ſecū
dum ordinem: & ex vnitate voluntatis & cō
cordia dependet vigor ſententiæ. & ſic ita cō
ſtitutio & decretatio tribuitur concilio ſicut
legatis papæ/ & ſub nomine omnium cōcor-
diter editur.

¶ Nec obſtat quod legitur act. 15. c. vbi iaco
bus qui erat epiſcopus ieroſolymitanus etiā
præſente petro protulit ſententiā/ dicens ego
iudico non inquietari eos &c. & epiſtola ibi-
dem ſcripta ſumit exordium ab apoſtolis &
cōcilio/ dicens apoſtoli & ſeniores fratres iis
qui ſunt antiochię &c. & iterū placuit nobis ſi
mul collectis in vnum eligere &c. & iterum
ſequitur viſum eſt ſpiritui ſancto & nobis ni
hil vltra imponere. & nihil dicitur ſub nomi-
ne petri qui erat pręſens. ℣ Quia reſpōdetur
ꝙ ita fuit ibi nō contradicēte ſed volente pe-
tro/ & quia actus originabaẗ ab ipſo cōcilio.
vel & aliter ꝙ ibi non fuit aliqua conſtitutio
edita/ ſed quædam ordinatio facta pro tunc
per omnes apoſtolos: & ideo ab illis ſub no-
mine omnium aliis intimata. Vel poteſt ali-
ter reſpōderi vt infra in fine huius articuli di-
ceẗ. Vnde poteſt dici ꝙ quādo papa eſt præ-
B ſens/ tunc acta concilii debent dictari ſub no
mine papæ qui eſt caput cōcilii: vt in c. oſius
&. c. ſignificaſti de elec. 1. q. 7. conuenientibus.
ipſe enim eſt vniuerſalis concilii præſidēs: vt
patet in ſupraſcrip. in. c. ſi quis. 35. q. 2. & 2.
q. 7. cum paſtoris. 25. q. vlti. c. ſi quis dogma.
35. q. 9. c. quod quis. c. 1. in ſupraſcrip. de ſi-
mo. c. in nomine domini. 23. di. Quinimo
concilium petit a papa vt conſtitutionem fa-
ciat. 12. q. 2. c. eccleſiarum ſeruos. Et conciliū
debet conſentire iuſtis ſtatutis: vt eſt tex. 12.
q. 2. ſi epiſcopus. Et vbi papa eſt pręſens/ con
ciliū nihil poteſt ſtatuere ſine authoritate pa-
pæ: vt eſt tex. in. c. bene quidem in verſi. ꝙ ſi
cuiuſlibet. 96. di. Vnde dicit ſanctus tho. con
tra impugnantes religionem in. 4. c. in ante-
penul. col. ꝙ ſancti patres in concilio congre
gati nihil ſtatuere poſſunt ſine authoritate pa
pę. Et vbi papa eſt præſens/ ei aſcribuntur a-
cta cōcilii: argu. c. ſi qui de præbē. in. 6. quod
ponit alex. in. c. anaſtaſius circa fi. 19. di. Ha-
bito autē conſenſu concilii/ dicitur ſacro ap-
probante concilio: vt oſtendunt iura ſupra
primo loco allegata.

¶ Et iſtam concluſionē poſtea poſitā reppe-
ri per pe. cardi. cameracē. in trac. de po. eccle.
& pa. in. 2. q. tertiæ partis/ verſi. ſecundo quę-
ritur. & bene probat tex. iuncta glo. in. c. ex
geſtis de cle. nō reſi. ℣ Niſi papa aliter fieri vo C
luerit videlicet ꝙ ſub nomine vtriuſ ꝙ (vi-
delicet ſuo & concilii) decretum edatur. Ad
quod facit geſtū in concilio martini. vbi ſub-
ſcribendo damnationi ſergii/ conſtātini/ pyr-
rhi & pauli proceſſit per viā ſubſcriptionis:
ſubſcribendo videlicet martinus ſanctæ ca-
tholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ vrbis romæ e-
piſcopus huic diffinitioni confirmationis or-
thodoxæ fidei & damnationi ſergii/ conſtan-
tini/ pyrrhi & pauli ſtatuens ſubſcripſi. & ſic
etiam maximus ſanctæ aquileien. eccleſiæ e-
piſcopus/ confirmando/ damnando & ſtatuē-
do vna cum. 3. epiſcopis ſe ſubſcripſit, quili-
bet in eadem forma. Sic in concilio cui præ-
fuit gregorius iunior tempore conſtantini iu
nioris imperatoris romę: videlicet gregorius
ſanctæ catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ vrbis
romæ epiſcopus huic cōſtituto a nobis pro-
mulgato ſupſcripſi, & oēs pariformiter ſub-
ſcripſerūt. Et idem in ſymmacho qui tempo-
re theodorici regis in ſynodo per eum habi-
ta cum. 218. epiſcopis præſidens in. 6. actio-
ne dixit/ ſanctorum patrum ſtatuta firmantes
expreſſis ſententiis ſancimus &c. & ſymma-
chus epiſcopus eccleſiæ catholicæ dixit, ꝙ ſi
aliqui hæc tranſgreſſi fuerint & talia pręſum D
pſerint/ quod ſuper his vobis videẗ pari adiu
ratione manifeſtate. Cumꝙ ſurrexiſſent &
paulo poſt iterū conſediſſent dixerūt. ſi quis
hæc hodie in hac ſynodo prohibita infringe-
re præſumpſerit, ſi clericus fuerit gradu pro-
prio careat/ ſi monachus vel laicus commu-
nione priuetur. Et infra dum reſediſſent fa-
cto ſilentio vniuerſa ſynodus dixit. quiſquis
clericorum aut monachorum vel laicorum
tam maioris ordinis ꝗ inferioris poſt hāc for
mam a nobis prolatam his decretis contraire
præſumpſerit/ ſtatutis canonicis velut ſchiſ-
maticus percellatur. & ſupſcripſerunt ſym-
machus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ catholicæ
vrbis romæ huic conſtituto a nobis inſpiran
te domino peracto ſubſcripſi. Similiter epi-
ſcopus mediolanen. & alii ſub eadem forma
ſubſcripſerunt. Et iterum in eadem. 6. actio-
ne quādo dicit aliqua ſtatuta renouāda/ ſub-
ſcripſit & alii omnes pariformiter ſubſcripſe
runt. Similiter in concilio aphricano. c. 6. &
in concilio papiæ habito per bonifaciū & his
ſimilibus fuit, quia ita voluerunt illi pontifi-
ces ex humilitate procedere.

¶ SED vbi papa non eſſet præſens in con-
cilio, tunc acta dictabuntur ſub nomine con

cilii,& poſtea tranſmittentur per papam ap-
A probanda,& ita procedunt iura ſecundo loco
adducta,Et ita videtur fuiſſe factum in con-
cilio calcedonen. celebrato abſente papa. Et
ita reſpondet præfatus cardi. ad iura quæ di-
cunt concilium diffinit,ꝙ loquuntur vel quã
do dicitur papa a fide deuius pertinaciter: vel
vbi papa non fuerat præſens ſed alias autho
ritatem præſtabat: ſicut in concilio contra
ſymmachũ in.§.hinc etiam.17.di.

¶ Et ex his patet quis debeat præferri in ordi
ne ſcripturæ/vtrũ papa an concilium. Quia
videtur ꝙ papa vbi papa in concilio præfuit,
alioquin concilium: quia confirmatio ſequi-
tur editionem cõſtitutionis: vt per totum de
confir.vtili vel inutili &.d.l.1.C.de ve.iure
enucle. Quicquid videatur brix.dubitaſſe in
repertorio in verbo papa: qui dicit multum
fuiſſe ſuper hoc in cõcilio baſilien. diſcepta-
tum. & pro papa allegat de conſecra.di.2.c.
in quibus in ſupraſcrip. vbi dicitur leo epi-
ſcopus & ſancta ſynodus. Et allegat ad idem
epiſtolam athanaſii ad marcum papã: & epi-
ſtolam ſtephani archiepiſcopi ad damaſum
papam:& epiſtolam aurelii carthaginen.epi-
ſcopi ad innocentium papam:& tex.de con-
ſecra.di.2.ego berengarius: & de eo qui co-
gno.conſang.vxo.ſuę.c.cum haberet.xi.q.3.
B theugualdum.Et vbi quandoq; papa poſtpo
nitur/dicit hoc factum ex humilitate papæ.
allegat.12.q.1.dilectiſſimus.97.di.victor.
Facit quod dicit.tex.de beato greg.in.c.ſi quis
ſuper his.2.q.7.& quod dicitur in.c.nihil de
præſcrip. Et iſta videtur fuiſſe mens præfati
cardi.cameracen.ꝙ vbi hoc factum reperitur
ſub nomine concilii/ illud proceſſerit ex hu-
militate papæ. Et de brixien. in dicto verbo
papa/facit mentionem feli.in poſtilla ad mo
narchiam petri de monte circa fi.in verſi.his
expeditis:quãdo examinat quæſtionem quis
ſit maior/vtrum papa an conciliũ. Et ad præ-
miſſa facit tex.in.c.noli/& in.c.ego.9.di.Et
ideo ſi aliquando in cõcilio vbi papa præfuit
reperiatur lex edita ſub nomine cõcilii & nõ
papæ,vel illud fuit in principio naſcentis ec-
cleſiæ/vel ex humilitate papæ/ vel quia ſic ei
placuit edi nomine concilii ſequuta approba
tione ipſius papæ. Ad præmiſſa facit tex.in.c.
q̃uis/iũcto.c.prouida de elec.in.6.vbi proba
tur ꝙ concilium dicitur facere id quod facit
papa in concilio,quod etiam probat tex.in.c.
non minus/iuncto.c.aduerſus de immu.ec-
cle.Et maxime hoc procedit quando conci-
lium tenetur in abſentia papæ/& conſtitutio
mittitur cõfirmanda ad papam: & videtur ꝙ C
conſtitutio originatur a concilio & ſub nomi
ne concilii/edenda papa approbante. & ideo
merito videtur præponendum nomen con-
cilii tanq̃ neceſſariũ,ex quo geſtũ a papa(vi-
delicet confirmatio) neceſſario debet ſequi:
iuxta notata in.c.examinata/& in.c.venerabi
lis de confir.vtil.vel inutil.& in.c.inter dile-
ctos de fide inſtru.

¶ Et ſi dicatur ꝙ cum agitur de reformatio-
ne in capite & in membris/ neceſſario debe-
ret edi ſub nomine concilii,Reſpondet præ-
fatus cardi.ꝙ non eſt alius qui poſſit authori
tatem præſtare q̃ ipſemet papa: quia non eſt
dare ſuperiorem.& ti.C.ne quis in ſua cauſa
ius ſibi dicat/non habet locum in papa: vt in
ca.ſi papa.40.di.& dicitur in.c.cũ veniſſent
de iudi.& ideo ſi aliter hoc caſu factum repe
ritur, etiam non de neceſſitate ſed ex humili
tate proceſſit.

¶ Egidius tamen in cle. dudum de ſepul. in
prin.in.4.notabili dicit ꝙ licet concilium ge
nerale poſſit inſtare apud papam vt conſtitu
tionem faciat vel approbet vel gratam & ra-
tam habeat,tamen concilium non debet con
ſtitutionem facere. & dicit hoc colligi ex illo
tex.cle.a contrario ſenſu. Quod intelligit ni-
ſi in caſibus in quibus concilium iudicare po D
teſt de papa: vt in cauſa hęreſis,vt in.c.in fidei
de hære.in.6.& in cauſa papatꝰ.79.di.ſi duo,
& ſimilibus. Et hoc intelligo quando conci-
lium vellet ſine authoritate papæ vel contra
eius voluntatem aliquid ſtatuere de non con
cernentibus fidẽ. Facit quod dicitur in glo.in
ca.in iſtis.4.di. Et ratio eſt, quia concilia ſu-
munt robur ab authoritate papæ.c.ſignifica-
ſti de elec. Et cum iſta opinione egidii vide-
tur eſſe glo.& do.in.d.c.vbi periculũ,& glo.
& inno.in.d.c.ex geſtis: quia ſolus papa ha-
bet poteſtatem authorizandi & ſtatuendi &
non concilium: vt refert abbas ſiculus ibi.

¶ Non obſtat quod legitur act.1.vbi electio
matthiæ ad apoſtolatũ fuit facta ab omnibus
apoſtolis & aſcribitur apoſtolis cum dicitur
ſtatuerunt duos: & non dicitur ꝙ petrus ſta-
tuit. Similiter act.6.cum dicitur ꝙ apoſtoli
conuocantes multitudinem diſcipulorum di
xerunt non eſt bonum derelinquere nos ver
bum dei:& ſubiungitur conſtituamus ſuper
hoc opus, & deinde & impoſuerunt eis ma-
nus:& non dicitur ꝙ petrus impoſuit. Ad idẽ
act.8.vbi dicitur ꝙ miſerunt petrum & ioan
nem. Ad idem actuum.15.vbi iacobus iu-
dicauit:& epiſtola dicitur facta non nomine

petri ſed apoſtolorũ & ſeniorum fratrũ. Ad
A idem act.21.quando paulo fuit iniunctum a
congregatione ſeniorum vt ſe conformaret
in ceremoniis legis. moſaicæ, actio ibi notaẽ.
communis cum ſubditur hoc ergo fac quod
dicimus. & in omnibus prædictis capitulis
(videlicet in.1.6.15.&.21.) apoſtoli erant
conciliariter congregati. Iſtis enim reſpon
detur ꝙ licet ſub nomine vniuerſali fuerit de
cretatũ, non tamen ex hoc ſequitur ꝙ conſti,
tutio debeat edi nomine cõcilii, ſicut quando
dicitur placuit ſancto cõcilio, non ex illo in,
nuitur ꝙ conſtitutio ſub nomine cõcilii de,
beat edi de neceſſitate: ſed potuit ſi aliquãdo
ſecus contigit/ex humanitate & tolerantia pa
pæ fieri ad maiorẽ firmitatem: quia quod fit
per conciliũ/virtualiter fit per papam qui illi
præeſt. Vnde dicit oſtien. in. c. qualiter el.2.
de accuſa. ꝙ conciliũ nõ confirmat cõſtitutio
nes ſed approbat, ſed papa eſt qui confirmat:
quia confirmatio eſt actus ſuperioritatis: vt
ponit bal.in.l.fi.C.de.ll.& cardi.in.c.ſignifica,
ſti in.10.contrario de elec. & feli. in.c.1.de
treu.& pa.

¶Articulus. 14.

VLTERIVS
quia contingit inter,
dũ ꝙ conſtitutio re,
B nouatur in alio con,
cilio, quæro a quo cõ
gruẽtius denomina,
bitur/a primo ne cõ,
cilio an a ſequẽti? Fe
li.in.c.1.de pac, dicit
ꝙ congruẽtius denoiaẽ a ſecũdo, allegat glo.
in verbo cõcilio in.c. vbi periculum de elec.
in.6. Sed illa glo. nõ ita ſimpliciter loquitur:
ſed dicit ꝙ ex quo illa conſtitutio fuerat reuo
cata per adrianum & ioannem/potius ſumit
vigorẽ ex renouatione celeſtini quinti & ex
approbatiõe bonifacii. Quinimo cõtra hoc
videtur tex.in.c.quia intentionis de priuile.&
in proœ.6.& in.c.1.de præben.eo.li. vbi di,
citur quòd qui innouat nihil de nouo facit
ſed vetus cõſeruat. idem tex.in.c.ex parte de
priuile. Vnde abbas in.d.ca.quia intentionis/
diſtinguit ꝙ vbi ius antiquum eſſet penitus
ſublatum tunc dicitur de nouo dari, alias ſe,
cus quãdo nõ eſſet ſublatum. Et ſic cõcordat
cum glo.in verbo cõcilio: quæ dicit ꝙ conſti
tutio illa erat penitus reuocata/& merito ſu,
mit robur ab innouatione. Et pro hoc facit
tex.in argu.in.c.1.de poſtu.prætla. vbi innou,
uãs poſtulationẽ caſſatã/dicitur de nouo po,
ſtulare. Pro felino facit quod dicit tex. & ibi
doc.in verbo cum adicit in.l.1.§.ſi quis ſim C
pliciter.ff.de verb. obli. vbi contradicitur vel
detrahitur primæ diſpoſitioni dicitur creari
noua diſpoſitio.l.ius ciuile.ff.de iuſti.& iure.
Sed hoc parum facit: quia nos loquimur in
nuda innouatione & non cum adicitur pri,
mæ. Ad quod facit tex.in.c.non minus iũcto
ca.aduerſus de immuni. eccle. Poſſet ſaluari
quod dicit feli.eo caſu quo prima conſtitutio
vel non ſeruabatur(iuxta.c.1.de treu.&pa.)
vel fuerat abolita per contrarium vſum. In,
terdum tamen idem canon attribuitur duo,
bus pontificibus: vt.12. q.1.in.c.neceſſaria.
Quod intelligit feli.in.d.c.1.de pac, quando
ſecũdus aliquid addidit, allegat.l.fi.ff.de ope,
ribus publi.

¶Item adde predictis ꝙ vbi papa dicit ſtatui
mus de conſenſu concilii/vel nobiſcũ decer,
nente concilio(iuxta.c.ſcelus.2.q.1.&.c.ni,
mis de iureiuran.cum ſimil.)tunc illa eſt po
tius conſtitutio concilii ꝙ papæ, ſecundum
abb.in ſermone maximum.56.col.verſi.55.
in vltima parte.allegat archi.17.di.in princi.
ponit feli.in.c.1.de pac.& in.c. eã te.25.col.
de reſcrip. vbi videtur magis dicere ꝙ ſit po,
tius vtriuſꝙ: quod mihi placet per notata in
d.c.graue de præbẽ. Itẽ adde ꝙ per iſta ver D
ba ſacro approbante concilio dicitur conſti,
tutio cõciliaris, ſecundum domi.in.conſi.44.
quod intellige per quandam communicatio
nem ſecundũ anto.in.c.1.de pac.& immol.
ibidem. Si tamen diſpoſitio continet aliquot
capitula in quibus non eſt replicata iſta clau,
ſula, tunc in illis aliis capitulis nõ dicetur di,
ſpoſitio conciliaris ſed papalis/vt ipſe dicit in
d.conſi. nec dicetur tunc papa facere contra
cõcilium reuocando conſtitutionem in illis
aliis capitulis vt dicit ibidem do.

¶Item adde prædictis ꝙ per iſta verba in cõ
ſtitutione poſita(videlicet ſacro approbante
concilio) non probatur ꝙ conſtitutio fuerit
edita in concilio/ſed ꝙ fuerit poſtea appro,
bata per cõcilium, dicit ioan.mona.ioan.an.
& domi.in.c.vbi periculum de elec.in.6. Ita
refert & dicit eſſe ſingulare feli. in.c.1.in.4.
colũ. de ſponſa. Sed ſi bene aduertatur/do,
minicus hoc non dicit: ſed ꝙ conciliũ ſe ha,
bet approbatiue in conſtitutionibus concilia
ribus: & ꝙ papa principaliter ſtatuat/bene
probat ioan.an. Dic vt dixi in quæſtione præ,
cedenti qualiter debet edi conſtitutio in con,
cilio.

¶ Articulus .15.

A SVCCESSIVE quæro vtrum papa poſſit tollere ſta-
tuta concilii. Videtur ꝙ non.
Et pro hoc eſt tex. in cap.ſi-
cut.15.di.vbi dicit tex.ꝙ ſta-
tuta concilii ſunt ſuſcipienda
& venerãda ſicut quattuor euangelia: ſed cõ
tra quattuor euangelia papa nõ poteſt diſpẽ
ſare: vt dicit glo.& doc.in.c.propoſuit de cõ-
ceſ.præben.25.q.1.c.ſunt quidam.19.di.ca.
ita dominus.§.hoc autem. ergo nec contra
ſtatuta concilii. Et conſiderandum eſt ꝙ ver-
ba illius tex.ſunt verba beati greg.qui erat pa
pa.ſicut autem ipſe debebat venerari talia ſta
tuta concilii ſic & ſucceſſores. Nec obſtat ꝙ
tex.d.c.ſicut/loquitur de.4.conciliis principa
lioribus: quia tex.ſequens (qui incipit ſancta
romana eccleſia) poſtq̃ locutus eſt ſimiliter
de dictis quattuor cõciliis, poſtea ſubiungit.
ſed & ſi qua ſunt concilia a ſanctis patribus
inſtituta/poſt illorum.4.authoritatem cuſto
dienda & recipienda decernimus. ¶ Et ad idẽ
videtur tex.in.c.contra ſtatuta.25.q.1.vbi di
cit tex.ꝙ contra decreta patrum condere ali-
quid vel mutare nec huius quidem ſedis po-
B teſt authoritas. Et hoc videtur velle glo. in.c.
legimus.93.di.& fuit diffinitum in conci-
lio cõſtantien.& baſilien. ꝙ concilium habet
immediate poteſtatẽ a deo, & ꝙ quilibet etiã
papa tenetur obedire præceptis & ordinatio
nibus concilii in quinta ſeſſione cõſtantien.
& in.2.ſeſſione baſilien. Ad idem ſunt plura
iura.25.q.1.vbi dicitur ꝙ papa debet inſtitu
ta patrum vſq; ad animam & ſanguinem tue
ri in.c.ſunt quidam.& alia ſimilia in.c.ſequẽ.
&.c.violatores/&.c.prima ſalus/&.c.quæ ad
perpetuam/&.c.nulli fas/&.c.a ſanctis, & fe-
re per totam illlam quæſtionem: &.20.di.ca.
decretales/&.c.de libellis.4.di.c.in iſtis.16.
di.c.ſancta octo.19.di.§.ex hoc autem. ¶ Ad
idem eſt authoritas leonis papæ ad martia-
num imperatorem: qui ſcribens de cano-
nibus nicenæ ſynodi dicit ꝙ nulla poſſunt
improbabilitate conuelli/nulla nouitate vio-
lari. Et ſubdit. in quo opere auxiliante chriſto
fideliter exequẽdo neceſſe eſt me perſeueran
tem exhibere famulatum: quoniam diſpenſa
tio mihi credita eſt, & ad meum tendit reatũ
ſi paternarum regulæ ſanctionum quæ ſpiri-
tu dei ſpirante ſunt cõditæ me quod abſit cõ-
niuente violentur. ¶ Et ꝙ nõ poſſit papa tol-
lere ſtatuta cõcilii/conſuluit in effectu ludo.
in concilio baſilien.conſi.380.vbi vult ꝙ pa
pa non potuerit prouidere de dignitate ele- C
ctiua cõtra conſtitutionem concilii baſilien.
volẽtis eo caſu eccleſiæ prouideri per viã ele
ctionis. Ad quod facit quod ponit archi.poſt
glo.15.di.c.ſicut: videlicet ꝙ papa nõ poteſt
reuocare ſtatuta concilii contra ſalutẽ & ſta-
tum vniuerſalis eccleſiæ.

¶ SED in contrarium (ꝙ imo papa poſſit
tollere ſtatuta conciliorum) eſt tex.in.c.ſigni
ficaſti de elec. vbi dicitur ꝙ in ſtatutis conci-
liorum ſemper excipitur authoritas romani
pontificis: cum concilia ſumant robur ab au-
thoritate papæ & romanæ eccleſiæ. Et licet
tex.loquatur de romana eccleſia, tamen in pa
pa idem dicit tex.in.c.bene quidem circa fi.
96.di. Et hoc dicit glo.in.c.vbi periculum in
verbo concilio generali/de elec.in.6.vbi dici
tur ꝙ adrianus papa & poſtea ioannes.21.li-
cet non fuerit æquum potuerũt reuocare illã
conſtitutionem editam in concilio (videli-
cet.c.vbi periculum) etiam ſine requiſitione
concilii. Idem ibi ioan.an.domi.& glo. in.d.
ca.ſicut.15.di. Ad idẽ eſt tex.in.c.cum in cun
ctis/iuncto.c.innotuit de elec.vbi patet ꝙ li-
cet diſpoſitio.d.c.cum in cunctis/fuerit edita
in concilio generali & concerneret decorem
eccleſiæ, nihilominus papa in.d.c.innotuit di
cit ꝙ quia par in parem nõ habet imperium/ D
ſucceſſor non potuit ligari nec arctatẽ ad ob-
ſeruantiam illius.c.ſi nolit. Ad idem.c.2.iun
cto.c.propoſuit de conceſ.præben.&.c.2.eo.
ti.in.6. Ad idem.c.nonnulli de reſcrip. iũcto
c.ſtatutum eo.ti.in.6.vbi reuocatur factum
in concilio. Ad idem.c.ſtatuimus/iuncto ca.
conſtitutionem de ſenten.excom.in.6.vbi de-
claratur geſtum in cõcilio per ſolum papam.
Ad idem tex.in.c.vt circa iuncto.c.qui cõtra
de elec.in.6.vbi reſtringitẽ a papa conſtitutio
conciliaris. Ad idem.c.licet canon iuncto ca.
ſtatutum eo.ti.& li. Ad idem.c.ne pro defe-
ctu de elec.iuncto cap.quanq̃ eo.ti.in.6. Ad
idem.d.c.licet canon, iuncto.c.cum ex eo &
ca.commiſſa de elec.eo.ti.& li. Quæ conſti-
tutio conciliaris fuit poſtea reuocata per bo-
nifacium.8.per extrauagantem piæ ſolicitu-
dinis: vt vide deci.dominorum.199.incipit
item licet. Ad idem.c.ſubdiaconus & ſequẽ.
&.c.epiſcopus.77.di.quæ etſi ſunt iura con-
cilii/etiã tolluntur per cle.generalem de æta.
& quali. Ad idem tex.in.c.ideo/iunctis duo-
bus.§.immediatis.25.q.1.c.regulæ.29.di.
1.q.7.c.neceſſaria,&.c.requiritis ea.cau.&
q. Et multa his ſimilia reperiuntur in iure: in
quibus interdum interpretatiue/interdũ li-

mitatiue

mitatiue/interdũ diſpenſatiue & interdũ tol-
A lendo penitus cõſtitutiones conciliares, iura
procedunt. ℂ Vnde ꝙ papa poſſit tollere cõ
ſtitutionem cõciliarẽ ſine alio concilio/ tenẽt
cõiter doc.in.c.ſignificaſti de elec.vbi ioã.an.
& alii poſt eum volunt ꝙ poſſit illas immuta
re ſine conſenſu cõcilii,& tollere & limitare.
& idẽ doc.in.d.c.vbi periculũ eo.ti.in. 6.ma-
xime domi.in glo.ſuper verbo cõcilio. ℣ Si-
militer dicitur ꝙ ſolus papa confirmat cõſti-
tutiões concilii non e contra cõciliũ conſtitu
tiõem papæ: quia cõfirmatio eſt actus ſupio
ritatis:vt dicit cardi.in.c.ſignificaſti in.10.cõ-
trario de elec.ponit feli.in.c.1.in fi.de treu. &
pa.& in.ca.1.in.3.ampliatione de conſti.bal.
in.l.1.C.de.ll. Vnde concilium non confir-
mat ſed tantum approbat conſtitutionem
papæ:vt ibi dicitur. Et ꝙ poſſit tollere ſtatu-
ta concilii præterq̃ in concernentibus fidem
ponit feli.in.d.3.ampliatione. Pro hoc fa-
cit quia (quod plus eſt) non ſolũ tollit & li-
mitat conſtitutiones conciliares ſed damnat
cõcilia:vt patet in concilio ariminen. in quo
(vt dicit hiero.in dialogo aduerſus luciferia-
nos) ſub noĩe vnitatis & fidei infidelitas ſcri-
pta eſt.quæ oĩa per damaſum papam cõdẽna
to liberio annullata ſunt. Vnde aug.vocat il-
lud conciliũ latrociniũ. De cuius cõcilii dam
B natiõe eſt tex.in.c.ſancta in.§.in primis.15.
di. Sic eſt ẽt de cõcilio epheſino ſecũdo:quod
annullauit leo papa in calcedonẽ.cõcilio. Sic
videm⁹ de cõcilio aquiſgranẽ.vt in.c.placuit.
36.q.2. quod a hiero.improbať in.c.tria ea.
eã &.q. Sic & de concilio cõſtantinopolitano
330. epõrum tpe conſtantini de imaginibus
dei & ſanctorũ tollendis: qđ poſtea ſtepha-
nus papa romæ reprobauit. qđ ponit vincẽ-
tius hiſtorialis li.24.c.174.vbi etiã de aliis ſi
milibus cõciliis reprobatis in eodẽ li. diffuſe
ponit.de quibus ẽt ponit diffuſe cardi.de tur-
re.cre.in trac.de ptãte papæ li.3.c.62. ℣ Licet
ad iſta poſſet reſpõderi ꝙ illa cõcilia ſic repro
bata/fuerunt cõcilia ſine ſedis apoſtolicæ au-
thoritate congregata.

ET pro concluſiõe huius quæſtiõis dic
ꝙ ĩ ſtatutis cõciliorũ dupliciter aliqua
continẽtur, quia quædã ſunt quæ cõcer
nũt ius diuinũ circa fidem: ſicut in nicena ſy-
nodo cõtra arium ſtatutum fuit ꝙ filius eſſet
æqualis & cõſubſtantialis patri. & ſicut in cõ
cilio conſtãtinopolitano determinatũ eſt ſpi-
ritũ ſanctum eſſe verũ deum/ & ſic de aliis: vt
patet.15.di.ca.1. Et talia ſic determinata non
põt papa tollere vel cõtrariũ ſtatuere: quia nõ
põt tollere ſtatuta cõcilii in iis quæ pertinent C
ad articulos fidei. Et ſic intelligitur quod dictũ
eſt ꝙ debent ſtatuta quattuor cõciliorũ ſerua
ri ſicut quattuor euãgelia,& ꝙ papa nõ diſpẽ-
ſat cõtra quattuor cocilia principalia: vt in.d.
c.ſicut.15.di.ibi glo. Et ita intelligitur qđ dr
ꝙ papa debet requirere & ſtatuere cũ conſi-
lio epõrum: vt in.c.anaſtaſius.19.di.ibi glo.
Quod qualiter intelligatur/vide quod latius
dico infra proxima quæſtione. Et hoc vult
ſanctus tho. in ſecũda ſecũdę.q.1.arti.vlti. &
idẽ ſanct⁹ in quolibeto.4.arti.13. Et ſic intel
ligitur quod dr ꝙ papa non diſpenſat contra
quattuor cõcilia/nec cõtra dictũ apoſtoli nec
contra quattuor euãgelia: vt eſt glo.in.c.pro
poſuit de conceſ.præben.& in.c.poſt tranſla-
tiõem de renũ.in glo.& glo.in.c.literas de re
ſti.ſpolia.& glo.in.c.quæ ad perpetuã/& glo.
in.ca.ſunt quidam.25.q.1.& glo.in.c.cum
ad monaſteriũ de ſtatu regula.& glo.in.c.ex
multis.1.q.3.ponit oſtien.in ſumma in ti.de
diſpenſa.in.§.1.verſi. alicuius.quod etiã po-
nit abb.in.c.ꝙ trãſlationẽ de offi.lega. Et in.c.
maiores de baptiſ.& in.d.c.poſt tranſlationẽ.
eſt caſus ꝙ etiam cõtra vnũ ex quattuor con-
ciliis principalioribus diſponit interpretãdo.
Sic videmus ẽt interpretari cõtra verba euã-
gelii: vt ꝙ in ore duorũ vel trium ſtet omne D
verbum,vt in.c.in omni de teſti. & tñ in de-
poſitione cardinalis requirit maiorẽ numerũ:
vt.2.q.5.c.1.&.2. Et ſi contra euangeliũ/ eo-
dem mõ cõtra illa quattuor cõcilia quæ ſunt
ſeruãda ſicut quattuor libri euangelii. Quod
intelligendũ eſt præterq̃ in iis quæ ſunt de ar
ticulis fidei: quia in præmiſſis caſibus non diſ
ponitur de articulis fidei. Et ita dicunt doc.in
d.c.poſt tranſlationẽ: quia in aliis q̃ in articu-
lis fidei dicit ibi ioan.an.& refert pe.de an-
cha.eſt ſupra omnia concilia per.d.ca.ſigni-
ficaſti: & in illis aĩa eius manica eius. Et quia
iſta quattuor concilia repræſentant omnes
fideles (vt dicit alex.in.c.in nomine domini
23.di.in.2.col.) vtrum etiam in iis quæ cõ-
cernunt articulos fidei poſſit papa interpre-
tari & modificare ſine concilio generali, vi-
de quod late pono infra in quæſtione vtrum
papa in cauſa fidei teneatur ſemper cõgrega-
re concilium.

ℂ QVAEDAM vero continentur in
ipſis ſtatutis conciliorum tanq̃ inſtituta iu-
ris poſitiui: puta de ætate & qualitate or-
dinandorum: vt ex.6.ſynodo in cap.ſub-
diaconis.77.di.ex carthaginen.concilio

A in.c.placuit ea.di.ex agathen.concilio,in.c.e-
piſcopus ea di ;ex concilio toletano in.ca .in
veteri ea.di.quæ oĩa ſunt ſublata per clemen
tem in cle.generalẽ de æta.& quali. Et de gra
dibus impedientibus matrimonium & his ſi-
milia concernentia reformationem morum/
correctionem & punitionem criminum. Et
iſta proprie dicuntur ſtatuta conciliorũ:quia
quo ad illa quæ ſunt fidei/potius conciliũ de
clarat illa quæ implicite erant in ſacra ſcriptu
ra q̃ de nouo aliquid inſtituat. ¶ Et iſto ſe-
cundo modo intelligitur quod cõiter dicunt
doctores: videlicet ꝙ papa poteſt tollere ſta-
tuta concilii. Ad hoc quod dicitur in.c.in iſtis
4.di.34.di.c.fraternitatis.82.di.ca.præsbyter
9.q.3.aliorum ibi glo.Pro quo vide quod di
co infra in proxima quæſtione:& dicit domi.
in.c.in iſtis circa finem.4.di.& in.c.ſicut in fi.
15.di. ¶ Sic dicitur ꝙ papa poteſt reſtituere
quos concilium damnauit:vt in.c.conueniẽ-
tibus.1.q.7.quia a papa concilia capiunt ro-
bur:vt.d.c.ſignificaſti.& non poſſunt congre
gari ſine papa.17.di.per totum.& poſt cõgre
gationem confirmat ſtatuta & diffinita in cõ
cilio:vt in.d.c.bene quidem.96.di.& in.c.1.
25.q.1.Et ponit ſanctus tho.in quæſtiõibus
de potentia.q.10.ar.4.vel & melius materia
B 10.q.4.in reſpon.ad.13.argu. vbi dicit ꝙ ſi-
cut poſterior ſynodus poteſtatem habet inter
pretandi ſymbolum a priori ſynodo conditũ
ac ponendi aliqua ad eius explanationem,ita
& romanus pontifex hoc ſua authoritate po
teſt:a quo ſententia ſynodi confirmatur & ad
ipſum a ſynodo appellatur.Ex quo innuitur
ꝙ ad papam etiam pertinet in iis quæ ſunt in
quattuor conciliis ſtatuta circa fidem/decla-
rare dubia quæ emergere contingeret,dum-
modo declaratio ſiue interpretatio ſiue expla
natio non contineat aliam fidem ſed eandem
magis expoſitam. Et ita voluit idem ſanctus
in ſecũda ſecunde.q.1.ar.10.in reſpõ.ad ſe-
cundũ argu.&hoc ideo quia romani põtificis
authoritate congregantur & in eis ſtatuta cõ
firmantur. ¶ Quod & patet ex geſtis calcedo
nen.concilii,vbi nuncii apoſtolici ad ſubſcri
ptionem & confirmationem requirebantur.
Vnde in.6.actione dr̃.in oĩbus ſynodis apo
criſarii apoſtolici decreti ſentẽtias/primo ꝓ-
pter ſummam authoritatẽ eiuſdem ſedis con
firmabãt,quia alias nullũ robur habebãt.25.
q.1.ca.1.& ibi glo.cũ dicit ꝙ verbũ oportet/
importat honeſtatẽ & non neceſſitatẽ ibi: qa
ſtatuta concilii concernentia ea quæ ſunt iu-
ris poſitiui/nõ ex neceſſitate ſed de honeſta-
te papa tenetur ſeruare. C
¶ Et hanc diſtinctionẽ ponit domi.in.d.c.ſi-
cut.15.di.Hanc ẽt diſtinctionem etiã poſuit
ſanctus tho.in tractatu cõtra impugnãtes re
ligionẽ in.c.4.ĩ.penul.col.Vbi ẽt inquit. nec
tñ papa qñ aliquid aliter facit q̃ a ſanctis pa-
tribus ſtatutũ ſit/contra eorũ ſtatuta facit: qa
ſeruatur intẽtio ſtatuẽtium etiam ſi nõ ſeruẽ
tur verba ſtatutorũ:quæ non poſſunt in om
nibus caſibus & in oĩbus tẽporibus obſerua-
ri ſeruata intẽtione ſtatuẽtium / quæ eſt vtili-
tas eccleſiæ:ſicut & in oĩ iure poſitiuo accidit.
¶ Et idẽ ſanctus in quolibeto.4.ar.13.dicit
ꝙ eſt vnũ genus canonũ qui inſtituti ſunt iu
re diuino:ſicut ꝑtinentes ad articulos fidei ad
ſubſtãtiam ſacramentorũ/aut manifeſtã habẽ
tes cõnexionem ad legem diuinã ſiue natura
lẽ.& in talibus papa diſpenſare non põt:quia
iſti habẽt efficaciam ex inſtitutiõe diuina. Se
cũdum genus canonũ eſt eorũ quos inſtitue
rũt patres de iure poſitiuo,licet.n.canones a
ſanctis patribus vnanimiter inſtituti/dicãtur
cõditi a ſpiritu ſancto,non tñ oẽs dicuntur ꝑ-
tinere ad legẽ nature vel legem diuinã/ſed ad
ius hũanum ſiue poſitiuũ.& in hoc genere ca
nonũ romanus pontifex põt diſpẽſare, a quo
cunq; ſint conditi etiã ſi ab apoſtolis.Ita.n.re D
fert cardi.in.3.li.cap.54. licet verba docto-
ris.ſ.nõ ita per oĩa habeãt.Et hoc videtur ſen
tire oẽs illæ gloſæ ſupra allegatæ,maxĩe glo.
in verbo durũ in.d.c.poſt tranſlationẽ.&abb.
& alii in.d.c.ꝓpoſuit/& in.d.ca.ſignificaſti de
elec.Et hoc ẽt ponit domi.in cõſi.44.incipit
dñs noſter papa. vbi voluit ꝙ martinus papa
quintus potuerit de nouo cõcedere exẽptio-
nes cõceſſas ꝑ gregorium.12.quæ fuerãt in
cõcilio reuocatæ.Et ꝑallegatam diſtinctionẽ
poſuit ẽt aug.de ancona in trac.de po.papæ
q.10.arti.8.Et hoc eſt clarũ ꝙ in iis quæ con-
cernũt mores correctiõem & punitiõem cri-
minum/papa poteſt tollere ſtatuta concilii.
¶ Verum qa ſunt aliqua quæ licet nõ ſint de
iure poſitiuo ſed de iure diuino/tñ non con-
cernunt directe articulos fidei,vtrũ in talibus
poſſit papa tollere ſtatuta cõcilii: Et ĩ iſtis eſt
cõſiderãdum ſecũdũ caſuũ exigẽtiam/vtrum
in totũ tollat vel limitet vel declaret vel diſpẽ
ſet,& vtrũ cã ſubſiſtẽte vel nuda volũtate.Ex
emplũ in decimis:vt traditur in.c.a nobis de
deci.in monacho ꝙ poſſit hr̃e ꝓprium: vt in
d.c.cũ ad monaſteriũ de ſta.mona. Et in ma-
trimonio in gradibꝰ diuina lege ꝓhibitis:vt ĩ
c.lr̃as de reſti.ſpolia.poſt glo.Et ꝙ quis poſſit
habere duas vxores: vt in.c.vl.de tranſac. vt

A fuit in aliquibus patriarchis tempore veteris
legis dicitur in.c.gaudemus de diuor. Item
in matrimonio non conſummato: vt in.c.ex
publico de conuer.coniuga. Super bigamia:
vt in.c.lector.34.di.& in.c.2.poſt glo. de bi-
gamis. Et in iuramento & voto: vt in.c.quan
to poſt glo.de iureiuran.& in.ca.1.de voto.
Cõtra apoſtolum/in.c.ſunt quidam.25.q.1.
Cõtra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ/in.c.quæ
ad perpetuam in glo.ea.cauſa &.q.&.d.glo.
in.c.propoſuit de conceſ.pręben.& glo.in.d.
c.literas. Item ex aliqua magna cauſa ꝙ mo-
nialis vel monachus contrahat matrimoniũ:
vt.d.c.cum ad monaſterium. Et aliquos ſimi
les caſus vide per ſpecu.in ti.de diſpẽſa.in.§.
nũc breuiter/verſi.penul. Et ſic de aliis ſimili
bus, in quibus poteſt interdum aliquomodo
vti poteſtate papali maxime interpretando &
declarando: vt in.ca.licet ex quadam de teſti.
34.di.c.lector.77.di.c.placuit/&.c.ſubdiaco
nus.c.nec licuit.17.di.ibi glo.& in.ca.ſancta
15.di.cum ſimil. etiam vbi res concernit vni
uerſalem eccleſiam: vt in terminis.c.non de-
bet de conſan.& affini. Et circa hæc non inſi-
ſto: quia ſicut poterit circa ea diſpenſare, ita
circa diſpoſita de illis poterit modificare vel
declarare ſtatuta conciliaria. ¶ Et propterea
cõſiderari poteſt vna generalis doctrina quã
B ponit ſanctus tho.in.d.arti.13.quolibeti.4.
vbi dicit ꝙ papa habet plenitudinem poteſta
tis in eccleſia, ita ꝙ circa omnia quæ ſunt in-
ſtituta per eccleſiam vel eccleſiæ prælatos pa
pa diſpenſat/quia hæc dicũtur eſſe iuris po
ſitiui: circa ea vero quæ ſunt iuris diuini vel
naturalis non diſpenſat, quia habent efficaciã
ex inſtitutione diuina. Et vltra inferius dicit
ꝙ in iis ſolis quæ ſunt de lege naturæ(.i.præ
ceptis moralibus)& articulis fidei & ſacramẽ
tis nouæ legis non diſpenſat/quia hoc non
eſſet poſſe pro veritate ſed contra veritatem.
Et idẽ in effectu ſentit petrus de pal. in trac.
de po.eccle.ar.5.

¶ Et circa præcepta moralia conſiderare o-
portet ꝙ illa manſerunt integra: iuxta illud
math.5.non veni ſoluere legem ſed adimple
re. nõ ſic de iudicialibus & cerimõialibus: vt
in.c.trãſlato de cõſti.& ĩ epiſtola ad gala.fere
per totum. Et circa ſacramenta attẽdere opor
tet ꝙ eſſentialia ſacramentorũ(ſicut eſt mate
ria & forma)ſunt de iure diuino: ſed acciden
talia(vt ſunt ritus & cerimoniæ)ſunt de iure
poſitiuo, ſicut & alia quę adhibentur circa ſa
cramenta vel vſum eorum: ſicut vaſa/veſtes/
tempora & ſimilia de quibus de conſecra.di.
1.per totum. Et ſic attendendum eſt quomo- C
do dicatur ꝙ non diſpenſat contra præcepta
moralia nec contra ſacramenta nouæ legis.
Dicit tamen hug.& lau.& refert archi.in.ca.
porro.66.di.ꝙ papa poteſt immutare for-
mam traditam ab apoſtolis circa ordinatio-
nem epiſcoporum: vt videlicet poſſit vnus
vel cum ſocio alio conſecrare epiſcopum li-
cet ad minus ex ordinatione apoſtolorũ non
a paucioribus q̃ tribus debeat epiſcopus or-
dinari. Et idem dicit archi. poſſe concilium
ſede vacante, quod pro nunc de cõcilio ſede
vacante non ita ſimpliciter affirmo. Et vlte-
rius dicunt ꝙ eccleſia poteſt omnem formam
immutare præter panis & vini in miſſa & ba-
ptiſmi, de conſecra.di.2.c.liquido.

¶ Sed in iſta materia epiſcopus brixien.antea
torcellanus in trac.quando papa poſſit diſpẽ
ſare contra ius diuinum: dicit in reſpon. ad
14.argu. ꝙ eſſentialia ſacramentorum ſunt
de iure diuino(vt eſt materia & forma/ & in
aliquibus miniſter)& circa iſta papa non di-
ſpenſat nec immutat: accidẽtalia autem ſunt
de iure poſitiuo(vt ſunt ritus & cerimoniæ)
& circa iſta certo modo diſpenſat & mutat.
Vnde dicit idem epiſcopus & idem pe.de pa.
vbi ſupra(quicquid dixerit archi.in.d.c.por-
ro.)ꝙ quicquid eſt de ſubſtantia ſacramento D
rum/eſt de iure diuino & immutabile per pa
pam, & ꝙ in hoc conueniunt doctores. alle-
gat henricum in.5.quolibeto.q.36. ¶ Idem
tamen quod archi. tenet domi.in.d.c.porro.
Et idem videtur tenere inno.ioan.an.& anto.
de butrio in.c.fi.de ſacra.non reiterandis. vbi
dicunt ꝙ de ritu apoſtolorum reperitur in e-
piſtola ad titum ꝙ tantum imponebant ma-
nus ordinandis & orationem fundebant nec
erat alia forma: ſed ab eccleſia poſtea ſtatutæ
ſunt aliæ formæ quæ ſunt de neceſſitate ſer-
uandæ. & ideo papa & eccleſia in talibus for
mis poteſt ſtatuere & cõſtitutiones facere nõ
contrarias conſtitutionibus dei.

¶ Poſſent concordari dicendo ꝙ quando epi
ſcopus improbat archi.in.d.c.porro. intelli-
git de formis ſacramentorum inuentis a lege
dei: & tales formæ tanq̃ de ſubſtantia ſacra-
menti ſunt immutabiles a papa. & quod di-
xit archi.(ꝙ papa poteſt mutare formas ſa-
cramẽtorum præter baptiſmi & euchariſtię)
intellexit de formis ab eccleſia inuẽtis. & hęc
conueniunt ad id quod dicunt doc.in.d.ca.fi.
¶ Aduertendum tamen eſt ꝙ archi. ibi dicit
de forma data ab apoſtolis in conſecratio-
ne epiſcopi/ quod debent adeſſe ad minus

A tres epiſcopi:& tamen dicit ꝙ papa vel concilium ſede vacante poſſet illam formam immutare. & ſic loquitur de forma data a lege & iure diuino. per quod videtur ꝙ eō cordia ſupra data non quadret. Vnde augu. de ancona,q.5 8.ar.3.dicit ꝙ in formis ſacramentorum non cadit diſpenſatio:ſed illis debet vti eccleſia quibus ipſe chriſtus immediate vſus eſt vel apoſtoli qui ab ipſo acceperūt. vnde videtur eſſe contra archi. Dicit tamen in eadem.q.ar.5.ꝙ bene poteſt diſpenſari in ritu ſacramentorum. Vnde in formis ſacramentorum videtur varietas inter theologos & canoniſtas:ſed de hoc die vt dico in fine ſequentis quæſtionis,quæ adde hic.

¶Non obſtat,c.ſacroſancta,15.di.ibi ſed & ſi qua ſunt concilia a ſanctis patribus inſtituta poſt illorum quattuor authoritatem cuſtodienda decernimus.quia intelligitur vbi concilia eōcernerent articulos fidei:vel ſi accipitur dictū de aliis in quibus papa diſpenſat/intelligitur de inferioribus ꝙ ipſi debent ea cuſtodire. Item & circa quattuor concilia dicit aug.de ancona in trac.de po.pa.q.60.ar.8.ꝙ licet papa contra illa non diſpenſet in iis quæ ſpectant ad explicationem fidei,tñ in iis quæ ſpectant ad ordinationem & diſpenſationē

B ſtatus fidelium pro illo tempore currentis bñ diſpenſat. Et ibi reſpondet ad.c.cōtra ſtatuta/ꝙ vel loquitur de humilitate:quia ſicut chriſtus ſacramenta quæ eccleſiæ mandauit ſeruanda primū ſuſcepit,idem dicendum in papa/non neceſſitate obſequendi ſed humilitate & authoritate imperandi.vel ſecundo reſpondet vt infra proxime dico. Sic ea.contra ſtatuta.25.q.1.cum dicit nec huius ſedis poteſt authoritas/intelligitur de ſtatutis prm cōcernentibus ea quæ ſunt fidei. Ad hoc bene tex.in.c.ſi is qui præeſt.16.q.3.

¶Ad illud quod dicitur de concilio conſtantien.& baſilien.reſpondetur ꝙ illud non fuit factum in generali concilio:nondum enim erāt ex tribus obedientiis omnes in eadē ſententia. Imo patres aliarū obedientiarū reclamauerunt quādo illud ſtatutū fuit per patres obedientiæ ioannis.23.& ideo ſtante dubio caſu ſchiſmatis non potuit poni pro authentico decreto. Ita dicit cardi. de turre cre. in trac.de po.pa.li.2.c.99.in prin. & reperio ꝙ cum refert ſupradictus epiſcopus brixien. in quodam ſuo trac.in quæſtione vtrum papa poſſit diſpenſare contra ius diuinum/in reſpon.ad primū & vſqꝫ ad quartū argu. ¶ Et ſi dicaē de martino quinto & eugenio ꝙ ſtete-runt illi decreto. Reſpondet epiſcopus prædictus ꝙ ſi hoc fecerunt ex ſua humilitate/nō potuerunt præiudicare ſucceſſoribus,allegat 2.q.7.nos ſi incompetenter:& quod fecit ſymmachus in.§.hinc etiam.17.di. & ſixtus 2.q.4.mandaſtis.pro quo eſt tex.in.ca.innotuit de elec. De quo vide quod dico infra in illo arti.vtrum papa poſſit trāsferre & diſſoluere concilium pro libito voluntatis:vbi teneo contra roſellum,ibi vide rationes contra dictam conſtitutionem frequens: quæ adde hic. ¶ Et plus dixit idem epiſcopus (quaſi præſcius eorum quæ nunc occurrunt)ꝙ niſi illa decreta verbis vel clara intelligentia moderentur aut vt melius loquar prout iacent reuocentur, in futuro poterunt ſcandalum generare. Quod hodie videmus,& propterea excitentur qui aures habent: vt ſicut innouarunt bullam pii per quam declarantur hæretici appellantes ad futurum concilium, ita quod pluris refert procurent declarari non validum dictum decretum/& tanꝙ de facto factum reuocari & annullari. Repugnat enim decretum illud dictis multorum ſanctorum patrum, qui ponunt papam vniuerſalis eccleſiæ caput & principē. repugnat quia videtur tollere monarchiam eccleſiæ quæ eſt in vno capite:de qua diximus in illa quæſtio ne vtrum papa poſſit cardinales creare ſine conſenſu cardinalium. Illud decretum in aliquibus vult papam tenere principatum: deinde vult eum ſubeſſe concilio,quantūcunqꝫ iura & ſancti patres & antiqua concilia velint papam dare authoritatem & robur conciliis. Illud decretum deponit papam a papatu & ſua ſuperioritate & præeminentia/etiā ſi cōcilium non ſit congregatū contra eū. Ex quo videtur patere ꝙ ſolūmodo fuit editum vt haberet locum in illo concilio conſtantienſi ad tollendum ſchiſma:quia tunc in eccleſia non erat vnus indubitatus papa, ſed tres quorum quilibet gerebat ſe pro papa: cum nullus remanſerit nec iudicatus fuerit verus papa. propterea magis fuit locale & particulare illius concilii conſtantienſis ad ſedandum ſchiſma ꝙ̄ vniuerſale. Verba ſunt dubia: quæ præſtant occaſionem congregandi conciliabula & generandi ſchiſma. Quid magis ſcandaloſum in eccleſia, an ꝙ admittatur & toleretur appellatio ad futurum concilium / quod intelligitur in quo præeſt papa vel alius eius nomine (quod facere fuit & recte interdictum ad comprimendum temerarios) an tolerare ſtatutum C

D

A ꝙ papa teneatur obedire concilio etiam circa reformatiõem eccleſiæ, audebit quiuis fratereulus congregare conciliabulum/ & aſſerere papam ei ſubeſſe. Et ꝙ decretũ illud fuerit tantum locale, oſtendit verbum in ipſius decreti principio cũ dr̃ ꝙ ipſi ſynodo in ſpiritusancto cõgregatæ q̃libet ẽt ſi papalis dignitatis exiſtat obedire tenetur, ergo de illa tãtũ ſynodo conſtantien. loquitur. Idem etiã oſtẽdit confirmatio facta per martinum, cum inſtantia & proteſtationibus petita ab oratoribus regis poloniæ & ducis lituaniæ ante diſſolutionem ſiue in ipſa diſſolutione concilii in. 45. ſeſſione, vbi papa decreta in materiis fidei conciliariter facta / approbat & ratificat & non aliter nec aliomodo: fecitq; illud iterato dici per fiſcalem aduocatum conſiſtorii. Ex quo oſtendit ꝙ noluit ratificare illud decretum quod tantum erat factum per partẽ obedientiæ ioãnis. 23. & non per alios: & ſic non conciliariter, & non erat de materia fidei. Multa poſſent adduci quare illud decretum non liget papam. vnde vide infra in dicta quæſtione vtrum papa poſſit diſſoluere concilium ſua nuda voluntate. ¶ Et per hæc patet reſponſio ad conſilium ludo. 380. qui fuerat baſilien. ꝙ concilium non fuit receptũ ſiue eius decreta nõ fuerunt recepta pluſq̃ re- B periebãtur ſtatuta. Vide tñ cardi. de turrecre. in dicto trac. in li. 2. c. 99. & c. ſequen. vbi ponuntur improbationes illius decreti, tam in concilio conſtantien. q̃ poſtea in concilio baſilien. repilogati. Deleatur igitur de libro illud decretum (vt dixit dictus epiſcopus) ne parua ſcintilla ſerpendo ſi non ſtatim opprimatur incendat totum orbem, c. reſecandæ 24. q. 3.

¶ Adde tamen prædictis ꝙ licet papa diſpenſet contra ſtatuta per concilium, tamen hoc facit non ita de facili / ſed cum magna difficultate & cauſa ſubſiſtẽte: vt eſt tex. in c. poſt tranſlationem circa fi. de renun. & dico aliqd in illa quæſtione vtrũ ſufficiant clauſulæ generales ad tollendum ſtatuta concilii. ¶ Vtrũ autem dicatur conſtitutio cõciliaris ex eo ſolo ꝙ in ea dicitur ſacro approbante concilio, domi. in d. conſi. 44. dicit ꝙ ſic: quia omnia noſtra facimus quibus authoritatem impartimur: vt in l. 1. C. de veteri iure enucle. & c. ſi apoſtolicæ de præben. in. 6. Quod intelligo per quandam communicationem (vt dicit anto. & immo. in c. 1. de pac.) & non ꝙ magis proprie & principaliter attribuatur authoritati & poteſtati conciliari q̃ papæ: vt ſupra dixi in quæſtione qualiter debeat ædi conſti- C tutio in concilio / & in proxima ſupra quæſtione.

¶ Arti. 16.

VLTERIVS quæro vtrum conciliũ poſſit tollere conſtitutionem papæ? Glo. & ibi doc. in cle. 2. in verbo iferior de elec. dicũt ꝙ non / nec directe nec indirecte: vt in. c. venientes de iureiuran. ſecundũ pe. de ancha. in d. cle. ne romani. Et ratio eſt quia ptãs concilii recipit vigorẽ a poteſtate papæ: vt in. c. ſignificaſti de elec. & in. c. cũcta per mũdum. 9. q. 3. Aliqñ enim poteſtas a ſuperiore nõ recipitur / ſed eſt inferior quis per quandã ſubordinationem: vt ꝙ ab inferiore appelletur ad ſuperiorem: puta ab epõ ad archiepiſcopũ / qui habent iuriſdictiones diſtinctas. quia licet epus ſit inferior, non tñ recipit poteſtatẽ ab archiepõ: vt in c. paſtoralis in prin. de offi. ordi. & dicit cardi. in d. cle. 2. Sed concilium non ſolum dicitur inferius papa iure ipſius ſubordinationis / ſed etiã quia recipit poteſtatẽ a papa. & ideo non põt tollere legem papæ, quinimo nec põt confirmare conſtitutionẽ papæ: vt dicit oſtien. in. ca. qualiter de elec. quia cõfirmatio eſt actus ſuperiorita- D tis: vt dicit bal. in. l. fi. verſi. vlterius nota. C. de. ll. ponit feli. in. c. 1. in fi. de treu. & pa. & in c. 1. in. 3. amplitione de cõſti. Et ad hoc & ad præcedẽtem quæſtionẽ faciũt ea quæ ponuntur in illa quæſtiõe vtrũ papa ſit maior concilio. ¶ Dicit tñ archi. in. c. porro. 66. di. ꝙ cõciliũ gñale ſede vacãte põt diſponere cõtra iura poſitiua & illa tollere. Et idẽ ponit do. de ſancto gemi. in conſi. 65. incipit diſcutiã, vbi dicit ꝙ licet ſede apoſtolica repleta conciliũ generale ſit inferius papa præterq̃ in cauſa hæreſis. 40. di. ſi papa, tñ quando ſedes apoſtolica vacat / conciliũ generale habet poteſtatem diſponẽdi ſicut papa ẽt contra ius commune editũ a papa, allegat archi. in d. c. porro. & ibi conſuluit ꝙ valuerit cõfirmatio facta per conciliũ de conceſſione facta per benedictũ papã chartuſienſibus. Itẽ ꝙ conciliũ poſſit diſponere cõtra legem papæ / ponũt inno. ioan. an. & anto. in c. fi. de ſacra. nõ reiteran. vbi idem dicere videntur. Facit in ſimili: quia ſicut capitulum ſede vacan. reuocat conſtitutionem epiſcopi (vt ponit fede. de ſenis conſi. 16.) pariformiter videretur dicendum de concilio ad papam, licet ſecus ſit in cardinalibus / qui recipiunt facultatem condendi legem

A a papa:vt dicitur in.d.cle.ne romani.¶ Quin
imo archi. plus videtur velle ꝙ ſede vacante
vniuerſalis eccleſia ſiue concilium pōt muta
re formā traditam in conſecrandis epiſcopis
ab apoſtolis: videlicet ꝙ vbi ordinauerūt apo
ſtoli neminem conſecrandum in epm niſi ad
minus cū tribus epiſcopis (exemplo iacobi
qui fuit ordinatus a petro iacobo & ioanne)
eccleſia & concilium poſſet iſtam formā mu
tare, & ſtatuere ꝙ vnus aut duo epiſcopi poſ
ſent ordinare epiſcopū: quia vt ipſe dicit/ pōt
eccleſia vniuerſalis mutare omnē formā ſa-
cramentalem præter formā panis & vini &
baptiſmi. Et cū.c.porro ſit tex. anacleti papæ,
videtur ꝙ conciliū poſſit tollere ſtatutu apo-
ſtolorum cōfirmatum authoritate papæ. Et
tñ vult idem archi. ꝙ papa ſi hodie vellet or-
dinare epm, nō poſſet ſolus nec cū vno epo
conſecrare illa forma durāte. Et ſic videtur ꝙ
maior ſit poteſtas concilii ꝗ papæ. Et idem re
fert & ſequitur ibi do.in.d.c.porro. Vnde vi-
detur ꝙ conciliū poſſit tollere cōſtitutionem
papę & apoſtolorū. Et fuit iſta originalis opi
nio ſau.ibi. ¶ Item ꝙ non niſi cum tribus epi
ſcopis fiat conſecratio / eſt tex. concilii tole-
tani in.ca.epiſcopus.23.di. Ad idem tex. lu-
cii papæ in.c.ſi archiepiſcopus de tempo. or-
B di. Et ſic concilium tollit conſtitutionem apo
ſtolorum per concilium & plures romanos
pontifices comprobatam. Ad idem tex.in. c.
epiſcopi/ qui eſt niceni concilii, & tex. in. ca.
cōprouinciales (qui eſt tex. anicii papæ). 64.
di. De iſto articulo vide etiam quæ dicta ſunt
ſupra in proxima quæſtione: de quo etiam
infra.

¶ Tex.tñ probat contrarium (ꝙ concilium
ſede vacan. non poſſit tollere cōſtitutionem
papæ) in.c.1.de libel.obla. vbi concilium ad
hoc vt poſſet reclamanti canonice reſponde
re/ petiit vt ipſe ſeruaret legem canonicā. Et
ille tex. facit pro glo. illa in verbo inferior in
d.cle.ne romani: quæ idem vult: videlicet ꝙ
concilium non poſſit etiam ſede vacan. tolle-
re conſtitutionem papæ. Et hoc mihi placet:
quia concilium debet ſeruare canones anti-
quos: vt in.c.in nona.16.q.7. Imo poteſt ad
obſeruandum cogi per papam: vt probatur
ex tex.c.ſi quis.25.q.2. Item concilium tene-
tur conſentire iuſtis ſtatutis: vt in.c.ſi epiſco-
pus in fi.12.q.2. Et iſtam opinionē diſputā-
do per plures chartas tenuit barbatius in cle.
ne romani de elec.

¶ Iſtud tñ limita vt pono infra in illa queſtio
ne vtrum conciliū ſede vacante poſſit diſpo-
nere contra iura poſitiua. ¶ Et quod dicitur C
in.c.porro, intelligo ꝙ illud quod immutatᷣ
ſede vacan. approbetur tacite vel expreſſe
poſtmodum per papā cum cōcilio: quia ſem
per in iis quæ ſtatuuntur in conciliis intelli-
gitur excepta authoritas papæ: vt in.c. ſigni
ficaſti de elec. & dicit aug. de anco. in trac. de
po. pa.q.60.ar.8. in reſpon. ad ſecundum
argu. ¶ Ad conſilium dominici pōt reſponde
ri ꝙ ipſe ibi loquitur in confirmatione facta
per concilium, & non de tollenda cōſtitutio
ne papæ. Et quod dicit ꝙ poſſit contra ius cō
mune, intelligo ſimiliter quia illud eſt poſtea
expreſſe vel tacite approbatum per papam.
confirmare autem quod eſt conceſſum a pa-
pa non iure ſuperioritatis ſed per modū exe-
cutionis/ fieri poteſt etiam per inferiorem.

¶ Et pro iſta opinione facit quod dicit glo. in
c.in iſtis.4.di. & glo.in.c.nemo.9.q.3. vbi dr̄
ꝙ potius ſtandum eſt ſententiæ papæ ꝗ con-
cilii ſi contrariantur, & in glo.in.c.quodcūq
24.q.1. De qua quæſtione dicemus infra la-
tius. ¶ Non enim poteſt concilium reſtringe
re voluntatem papæ ſine eius conſenſu, ioā.
an.in.c.nouit de iudi. Imo nec eo conſentiē-
te: vt dicit idem ioan.an.in.c.eccleſia de cōſti.
& notatᷣ.21.di.in.§.nunc autē. quia eius po-
teſtas eſt a deo: vt in.§.hinc etiam.17.di. & D
in.c.ſacroſancta.22.di. Et ideo dicitur ꝙ non
poteſt præſcribi contra eius ſupremā poteſta
tem: quia eſſet præſcribere contra deū/ nō re-
cognoſcendo vicarium eius in ſuperiorē: vt
dicitur in.c.ꝙ trāſlationem de offi.lega.in.ca.
bonæ de poſtul.præla. bal.in.l.1.C.de eman-
cipa.libe. & in.l.2.C.de ſerui. & aqua. Et idem
intelligo non ſolum ſi concilium expreſſe ab
rogare vellet conſtitutionem papæ, ſed etiam
ſi non abrogando expreſſe/ facere vellet cōſti
tutionem contrariam coſtitutioni papæ/ non
poſſet: vt probat illa glo.in.d.cle.2. Et eſt ve-
rum vbi nō tractatur de cauſa fidei. quia cau-
ſam fidei papa debet determinare cum conſi-
lio cōcilii: vt dicit glo.ī.c.anaſtaſius, & ponit
ibi domi.19.di. & idem domi.in.c.ſicut.15.
di. Et ſic intelligo glo.96.di.in.c.legimus.

¶ De cardinalibus autem vtrum ſede vacan-
te poſſint diſpenſare contra cōſtitutiones pa-
pæ vel addere aut minuere, dic ꝙ non. Et hoc
ponit archie.flo. ī.3.pte ti.22.c.2.§.collegiū
cardinalium/ poſt aug.de anco. Et ibi quam
iuriſditionem habent cardinales ſede va-
cante.

¶ Ad illud quod dicitur de capitulo ꝙ reuo-
cat conſtitutionem epiſcopi, reſpondetur ꝙ

A ideo eſt quia capitulum eſt ſucceſſor epiſco- pi: vt in.c.3.de ſupplē.negli.prælа.in.6.& ita reſpondet barbatius in.d.cle.ne romani in.6. col. in notabilibus. ¶ Non obſtat quod dicit archi.in.d.c.porro: quia eius opinio eſt repro bata per cardi.& per alexan.ibi, inquantū vo luit ꝙ papa non poſſet conſecrare epiſcopū ſolus vel cum vno epiſcopo forma illa durā- te: quia imo contrarium eſt veritas, quia vt di cit cardi.ibi/illa forma non eſt meri iuris di- uini: & eum papa conſecrat ſolus vel eum vno/ tacite diſpenſat: vt dicitur in.c. diuerſis fallaciis de cleri.coniuga.& in.c.veniens de fi liis presby.cū ſimil. Et iſtam opinionē ſequi- tur alexan.in.c.archiepiſcopus.66.di. dicens ꝙ per illa verba formam dantibus (poſita ibi in tex.c.porro) hoc inductum eſt pro forma: quia ſi non eſſet.c. porro non haberetur pro forma. Et ꝙ non ſit de forma ꝙ adſint tres epi ſcopi/ ſed potius ex quadam reuerentia ipſius ſacramēti, probat multis rationibus cardi. in d.c.porro, quē poſtea refert alex.in.d.c.archi epiſcopus. Illud aūt quod traditum eſt nobis ab apoſtolis/ eſt potius quidā ritus quàm de forma vel ſubſtantia. Et idem dicunt inno. ioan.an.& anto.in.c.ſi.de ſacra. nō reite.quo ad ordinem presbyteratus: dicentes formas

B adinuentas per eccleſiam, quia ab apoſtolis tantum habemus ꝙ manus imponebant & orationem fundebant ſuper eos: vt in epiſto la ad titum. vnde ſi non fuiſſent aliæ formæ ab eccleſia ſtatutæ/ ſufficeret dicere ſis presby ter. ¶ Sed egidi. bellamera in. c. presbyteri 68.di. dicit ꝙ regulariter omnia illa de qui- bus non conſtat vtrum ſint de ſubſtantia vel non / inuenitur tamen in iure ꝙ debent fie- ri, talia dicuntur eſſe de ſubſtantia niſi inue- niatur in iure expreſſum quòd non ſint de ſubſtantia. Notat ray. in ſumma titu. de ætа- te ordi. §.quid ſi aliqua. & roffre.eo ti. §. vn- ctionem autem.& oſtien. in ſumma de ſacra vnctione. §.a quo/ verſi.conſimiliū. Ad quod vide quæ dicta ſunt ſupra in proxime præce- denti arti.

¶ Sed quicquid ſit (ſiue hoc ſit de forma & ſubſtantia ſiue nō) omnes doc. volunt & ip- ſemet archi. in.d.c. porro/ ꝙ papa poteſt im- mutare iſtam formā ꝙ adſint tres epiſcopi. & idem de aliis formis in presbyteratu dicūt doc.in.d.c.de ſacra.nō reite. Diſpēſat ergo pa pa in iſtis ſacramentalibus præterꝙ in forma ſacramenti panis & vini & baptiſmi: vt dicit ibi archi. Sed qcquid ſit, ex dicto archi. ſequi- tur (ſiue ſit ex forma eccleſiæ & cōſtitutionū ſummorum pontificum ſiue ab apoſtolis) ꝙ conciliū poteſt reuocare tales conſtitutiones C ſede vacāte. ¶ Sed ad dictum archi. reſpōdeo (vt ſupra dixi) ꝙ ſi concilium ſede vacāte ali quid immutat ex aliqua cauſa de conſtitutio nibus pontificalibus, in illa immutatione in- telligitur excepta authoritas ſucceſſoris in pa patu: & ſic dependet ex voluntate papæ an ſit rata vel non. Vnde quod facit concilium/ eſt potius reuocatio per modū conſilii ꝙ ali- cuius authoritatis. Si tamen contingeret ca- ſus ineuitabilis neceſſitatis eccleſiæ cui aliter non poſſet prouideri (puta quia non reperi- rentur epiſcopi) dicerem eo caſu poſſe conci lium reuocare cōſtitutionē papalem, de quo dic vt infra proxima.q.

ET per hoc tranſitur ad aliam quæſtio- nem/ vtrū papa in cauſa fidei teneatur ſemper congregare conciliū epiſcopo rū. Tex.in.c.maiores de bap. probat ꝙ non, vbi dicitur maiores cauſæ vt cauſę fidei refe- rūtur ad ſedē petri. Idē dicit tex.in.c.quotiens 24.q.1.& tex.in.c.omnes.22.di. vbi dicit tex. ꝙ romana eccleſia dicitur magiſtra fidei. & ad eā recurrit hieronymus in.c. hæc eſt fides 24.q.1. Facit tex.in.c. nec licuit. 17.di. &.c. ſicut.23.q.4.& ponit ſanctus tho.in ſecunda ſecundæ. q. 1.ar.10. Vnde dominus noſter D Ieſus chriſtus lucæ. 22. dixit ego pro te ro- gaui petre vt non deficiat fides tua, & tu a- liquando conuerſus confirma fratres tuos. Vna enim debet eſſe fides toti⁹ eccleſię: iuxta apoſtolum primæ ad cor. 1.& tex.in.c.loqui tur. 24.q.1. Conſtat autē quod dicitur de ſe- de apoſtolica/ idem intelligi de papa: quia id quod facit papa/ dicitur facere ſedes apoſtoli ca & e contra: vt ponit ioan.an.in.c. ſi abbatē de elec.in.6.& cardi.in cle.quia contingit de religi. domi.in.5. quæſito. ¶ Et ꝙ hoc poſſit papa ſine concilio/ voluit glo.in.c.ꝙ tranſla- tionē de offi.lega. Et bene proſequitur & te- net aug.de anco. in trac. de po.pa.q.10.ar.1. &.2. vbi ponit ꝙ ad papam ſpectat determi- nare quid eſt hæreſis.& in.3.ꝙ ad papam ſpe ctat aliquid addere vel diminuere ad ea quæ ſunt fidei.

¶ Sed in contrarium facit tex. in. c. habeo li- brū.16.di.& tex.in.c.ſicut.15.di.&.d.c. ana- ſtaſius.19.di.& act.15. vbi in cōtentione an conuerſi deberent circūcidi, vocati ſunt apo- ſtoli & cōgregatum conciliū: & non fuit de- lata quæſtio petro nec concluſa per eum tan- tum / ſed per ipſum cum aliis. ¶ Ad hoc eſt etiam quod dicit archi. 12.di. ca. non decet.

vbi referendo beatū bernar.dicit ꝙ papa non
A eſt dominus epiſcoporum ſed vnus de epi-
ſcopis.ergo ipſe cū epiſcopis hoc facere de-
bet.¶ Ad quod facit ꝙ quattuor cōcilia prin
cipaliora quæ concernunt fidē & ſunt ſeruan
da ſicut euangelium(vt in.c.ſicut.15.di.) re-
præſentant omnes fideles:vt dicit alex.in.c.in
nomine domini.23.di.in.2.col. Vnde vide-
tur ꝙ ſine concilio papa de fide determinare
non poſſit. Et hanc opinionem ꝙ papa ſine
concilio non poſſit)ſimpliciter tenuit barba.
in.d.c.ꝙ tranſlationem.Et reſpōdet ad.c.hæc
eſt fides.24.q.1.& ad.c.in iſtis.4.di. & ad ca.
aliorū.9.q.3.ꝙ illa iura non loquuntur quā-
do papa vellet decidere articulum fidei. & ad
ca.maiores/ ꝙ cauſa fidei referenda eſt papæ
ſcilicet tanꝗ capiti & nō vt per ipſum ſolum
decidenda. ¶ Pro eo facit quia quod non eſt
a papa inuentum/ non debet ad eum ſpecta-
re determinare:ſed illa quę ſunt fidei nō ſunt
a papa inuenta:vt patet.1.petri.1.ꝙ nō volū
tate humana allata eſt aliquando prophetia/
ſed ſpirituſancto inſpirati locuti ſunt ſancti
dei homines:ergo. ¶ Item facit illud.1.ethi.
vnuſquiſꝙ bene iudicat de iis quæ nouit/ &
horum eſt bonus iudex:ſed plures ſunt in ec
B cleſia magiſtri & doctores qui melius ſciunt
illa quæ ſunt fidei ꝗ papa:ergo ad eos magis
ſpectat,& ſic ad cōcilium.Itē fides eſt cōmu-
nis omnibus fidelibus:& cum agitur de fide/
cauſa vniuſcuiuſꝙ fidelis agitur:ergo ad om
nes fideles ſpectat determinare quæ ſunt fi-
dei.Adhoc tex.in.c.vbinam legiſtis.96.di.
¶ CIRCA hoc dicendum eſt ꝙ interdū
poteſt occurrere dubium maximū circa fidē.
& tunc debet congregari conciliū:quia(vt di
cit domi.in.d.c.anaſtaſius)committere fidem
noſtrā iudicio vnius/ eſt valde periculoſum.
Quod maxime eſt verum quando dubium
eſſet maximū apud papam cū cardinalibus.
Et hoc voluit abb. in diſputatione ſua quæ
incipit epiſcopus.& ponit alex.in.d.c.anaſta-
ſius.&.15.di.in prin. Quod etiam intelligit
quando papa vellet ſtatuere circa fidem con-
tra illud quod eſſet alias ſtatutum in cōciliis:
quia tunc deberet conuocare cōcilium,vt di-
xi ſupra in præcedenti quæſtione:& idē alex.
ponit.15.di.c.ſicut,& abb.ſiculus in.d.c.ma-
iores de bap.quod & ſentit aug.de ancona in
trac.de po.pa.q.60.ar.8.Alioquin quādo nō
occurreret maximum dubium/ etiam cauſas
fidei poteſt ſolus papa vel cum cardinalibus
decidere:vt eſt tex.in.d.c.maiores. Deꝰ enim
non permittit papam errare in deciſione eo-
rum quæ ad fidē pertinent:vt legitur in chro
nicis de leone papa. Pro hoc glo. 24.q.1.ca. C
quodcunꝙ.tex.24.q.1.in fide,&.c.hæc eſt fi
des,&.c.quoniam vetus.
¶ Et licet glo.in.c.a recta.24.q.1. videatur
innuere contrarium,intelligit ſanctus tho.in
quoli.9.ar.vlti.(ſecundū ꝙ refert brixien.in
quibuſdā reſponſionibus factis cōtra panor.
in illa parte ibi vlterius idem reuerēdiſſimus
&c.circa fi.)ꝙ intelligitur conſiderata perſo-
na ipſius papæ ſecundum ſe: ſed conſiderata
prouidētia dei qui eccleſiā ſuā ſpirituſancto
dirigit vt nō erret(ſicut dominꝰ promiſit ioā.
16.ꝙ ſpiritus adueniēs doceret omnē verita
tem)certū eſt ꝙ iudiciū papæ in iis quæ ad fi
dem pertinent errare nō poteſt.Vnde & cai-
phas ꝗuis nequam tamen quia pontifex legi
tur prophetaſſe.Et ibi infert ex dicto ſancti
thomæ ꝙ magna eſt differentia inter opinio
nem papæ & ſententiam papæ: quia opinio
quæ eſt de iis quę pertinent ad perſonā papæ
poteſt errare:ſed in iis quæ pertinēt ad ſenten
tiā papæ(quod eſt ratione officii publici)nō
permittit̃ aſſiſtente ſpirituſancto errare:quia
potius operabitur ꝙ ſententiam feret contra
illud quod opinabat̃: ſicut euenit in caipha,
qui nō intelligebat ꝙ ex morte chriſti debe-
ret ſaluari genus humanū. Sicut legitur etiā D
de liberio papa:qui deprauatꝰ arianorū per-
fidia(quibus fauebat in gratiam conſtantii
imperatoris)progreſſus in conciliū ea inten
tione vt pro arianis ſentētiam ferret,ſubito a
deo percuſſus graui dyſſeteria expirauit/ſicut
beatꝰ hilarius ei prædixerat:& ſic nō permiſit
ſpūſanctus ꝙ veritati fidei cōtradiceret. Fa-
cit quod dicitur ioan.xi.hoc nō dixit a ſemet-
ipſo,ſed ex ſuo officio cū eſſet pontifex anni
illius.Et probatur hoc ex illo tex.c.hęc eſt fi-
des/ibi ſi apoſtolatus tui iudicio comproba-
tur.¶ Vnde voluit idem brix.ꝙ ſi cōtrariatur
ſententia papæ ſententiæ concilii/ potius ſit
ſtandum ſententię concilii:pro hoc glo.in.c.
in iſtis.4.di.& glo.in.c. quodcunꝙ.24.q.1.
Quid de hoc ſentiam dicam poſtea:quia il-
læ glo.concludunt contrarium: ſed glo.in.c.
legimus.93.di.& glo.in.c.nemo.9.q.3 bene
dicunt ꝙ ſit ſtandū potius ſententiæ concilii.
¶ Et quia iſta cōcluſio videtur/directe cōtra-
ria textui,& iis quę ibi dicūtur i.c.ſi papa.40.
di.(vbi quando papa eſt hæreticus/ poteſt ac
cuſari & declarari depoſitus: quod ſi in his
ſtaretur ſententiæ eius potiusꝗ totius conci-
lii/fieri nō poſſet,quia ſemper ſe tueretur ex
ſua ſentētia) ideo domi.in.d.ca.in iſtis.4.di.

A dicit ꝙ ſi papa vellet aliquid ſtatuere cõtra fi-
dem quod certitudinaliter appareret contra
fidẽ, tunc ſtaretur ſententiæ concilii: quia iſto
caſu cõcilium habet iuriſditionem in papã.
allegat. d. c. ſi papa. Quinimo hoc caſu quo
certitudinaliter eſſet contra fidẽ, etiam ſi vel-
let ſtatuere cum conſenſu epiſcoporũ de con
cilio/ non poſſet: vt in. c. quæ ad perpetuam
25. q. 1. & dicit alexan. in. d. c. in iſtis. Et idem
dicit ꝙ præualeret ſententia concilii quando
vellet aliquid ſtatuere cõtra vniuerſalem ſta-
tum eccleſiæ: iuxta notata in. c. nulli de ſenté.
excõ. & per anto. in. c. quanto de conſue. Vn-
de non poſſet tollere contra omnes clericos
canonem ſi quis ſuadente. 17. q. 4. quia eſſet
ſtatuere contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ.
Sed de hoc (quia eſt mere de iure poſitiuo)
eſſet melius cogitandum, ſed ſecus de priuile
gio fori: quia illud bene eſt de iure diuino: vt
eſt glo. in. c. ſi imperator. 96. di. & ponit car-
di. in repeti. c. perpẽdimus: & refert alex. in. d.
c. in iſtis. Et idẽ dicit ſi vellet ſtatuere ꝙ poſ
ſit eligere ſibi ſucceſſorem: quia præferretur
ſententia cõcilii: vt in. §. his omnibus. 8. q. 1.
in glo. vel ſi vellet deponere omnes epiſco-
pos de mundo: vt dicit glo. in. c. per principa
lem. 9. q. 3.

B ¶ Si vero vellet aliud ſtatuere, tunc etiam ſi
non conueniret conſuetudini regionis/ con-
cilium poſſet contradicere: ſicut patet de con
tinentia in eccleſia oriẽtali non recepta ab epi
ſcopis. quia non peccant matrimonium con-
trahendo: vt in. c. cum olim de cle. coniuga.
31. di. c. nicena. Sed iſtud intelligo ſimplici-
ter in caſu illo. c. nicena: in quo noluerunt illi
de eccleſia orientali renunciare iuri ſuo cum
ageretur de ipſorum præiudicio. nam etiam
ſi contra conſuetudinẽ regionis papa ex cau-
ſa ſtatueret, dicerem præferendam ſententiã
papæ ſententiæ concilii/ per. c. ad noſtram de
cõſue. & ea quæ ponuntur in. c. ſi. de ſponſa
duorum. Dicit tamen domi. ꝙ ſi papa reſiſte-
ret expreſſe contradicendo/ deberet ſeruari
ſententia papæ etiam eo caſu quo eſſet con
tra conſuetudinem regionis: quia lex princi-
pis quantũcunqꝫ dura/ ſeruanda eſt. l. proſpe-
xit. ff. qui & a quibus. & c. in memoria. 19. di.
& maxime ſtatuendo in iis quæ pro animad-
uerſione criminum ſunt edita: quia in his re-
uocat ſtatuta cõcilii, vt dictum eſt ſupra. niſi
reuocando ſtatueret quod eſſet irrationabile
omnino vel impoſſibile. 4. di. c. erit autem. Et
vltra dictã glo. in. d. c. in iſtis. 4. di. (quæ vult
ſententiã papæ præferri ſententiæ totius cõcilii)
adde aliã glo. in. c. quodcũqꝫ. 24. q. 1. & aliam
in. c. nemo. 9. q. 3. In contrariũ vide glo. in. c. C
legimus. 93. di. Sed de iſta quæſtione alibi la-
tius dicam.

¶ Sed ad quæſtionem vtrum debeat cum cõ
cilio in prædictis ſtatuere, adde quod dicit ar
chi. domi. & alex. in. c. canones. 15. di. & ioan.
an. & anto. de butrio/ & ioan. de ana. poſt ala-
num/ & vincen. in. c. cum chriſtus de hære. in
illo arti. an papa poſſit facere nouos articulos
fidei. vbi dicunt ꝙ articuli fidei ſumuntur ſtri
cte/ large & largiſſime. Articuli ſtricte ſum-
pti ſunt omnes qui continentur in ſymbolo
credo in deum &c. quos fideles explicite ſci-
re tenentur, & circa hos papa nihil poteſt
diſponere vel ordinare. Largo autem modo
ſumitur articulus cum vltra contenta in ſym
bolo compræhendit diffinitiones factas per
romanos pontifices vel per cõcilia: quale eſt
tres perſonas eſſe æquales/ & alia plura: vt
15. di. c. 1. 2. & 3. Et quo ad hos articulos cre
ditur ſufficere ꝙ laici eos implicite credant:
ſed a clericis habẽtibus curã animarum (qui
habent alios docere) & a prælatis debent ſci-
ri explicite. Et in iſtis papa diſponere non po
teſt quatenus reſpiciũt fidem ſine cõcilio, ex
quo ſunt iam determinata per cõcilia. 15. di.
c. ſicut. 19. di. §. hoc autem. Largiſſime vero D
ſumitur articulus ſecundum ꝙ reſpicit om-
nem veram ſententiam circa fidem nondum
diffinitam/ & de qua ante diffinitionem licet
dubitare ſicut licuit ante diffinitionẽ de iam
diffinitis. 24. q. 3. dixit apoſtolus. Quæ ſpe-
cu. in ti. de legato. §. nũc breuiter/ verſi. 2. vo-
cat articularia fidei. & refert anto. in. d. c. cum
chriſtus. Et in iſtis procedit poteſtas papæ, &
ad ipſum ſpectat talia determinare: vt in. d. c.
maiores de bap. & in. c. hæc eſt fides. 24. q. 1.
Et hoc figuratũ fuit in moyſe, qui fuit rector
hebræorum ſicut papa rector chriſtianorũ, &
cui reſeruabãtur quæſtiones emergẽtes de le
ge determinandæ: iuxta illud exodi. 18. eſto
tu populo in iis quæ ad deum pertinent, vt
oſtẽdas eis cerimonias & ritũ colendi. Vnde
aug. ego non crederem euangelio ſi non cre
derem eccleſiæ. Et cyrillus in li. theſau. vt
membra maneamus in capite, in noſtro a-
poſtolico throno romanorum pontificum
maneamus, a quo noſtrum eſt quærere quid
credere & quid tenere debeamus. Vnde au-
gu. de ancona in trac. de poteſtate papæ. q. 10.
arti. 3. referendo beatum augu. in li. de vera
religione. c. 16. dicit ꝙ in iis quæ ſunt fidei ta
lis regula eſt ſeruanda, ꝙ falſa & dãnata ſem-

per ſunt reſpuenda / vera vero & approbata
A ſemper ſunt tenenda: dubia autẽ tandiu ſunt
credenda q̃diu aliud doceat ratio vel contra-
rium præcipiat ſanctæ matris eccleſiæ autho
ritas. Vnde dicit ꝙ papam poſſe addere ſu-
pra illa quæ ſunt fidei/dupliciter poteſt cõtin
gere: vel quantum ad dubiorum determina-
tionem & interpretationem/ vel quantum ad
occultorum & implicitorum explicationẽ.
& vtroq; modo papa poteſt aliquid addere ſu
pra illa quæ ſunt fidei. Adducit tex. 24.q.1.c.
quotiens/&. 14.di.c.ſicut quædam.

¶ Et hoc modo intelligo quod dicitur ꝙ pa-
pa poteſt ſolus facere nouos articulos fidei:
videlicet ꝙ eſt verũ ſecundũ vnam acceptio-
nẽ articuli id eſt de tali quod credi oportet cũ
prius hoc nõ oporteret. Sed ſecus ſi accipiat
ſtricte/vt dictũ eſt: quia quod hoc modo eſt
articulus/ſemper fuit articulus, & ideo cõſti-
tutio de illo diſponẽs/ſemper trahitur ad prę
terita: vt dicitur in.d.c.cum chriſtus/ & in ca.
cum tu de vſur. Et ſic intelligo etiam ſanctũ
thomã in ſecunda ſecundæ.q.1.ar.10. Et eun
dem.s.in quæſtionibus de potẽtia dei.q.10.
arti.10.vel & melius materia.10.q.4.in re-
ſpõſ.ad.13.arg. videlicet ꝙ papa poſſit ſolus
B nouos articulos facere declarãdo vel adden-
do, ſed ſecus tollẽdo aliquid de articulis iã fir-
matis. ¶ Et ſi dicat ꝙ etiã athanaſius cõpoſuit
ſymbolum/& tamen non erat papa: ergo vi-
detur ꝙ poſſit multo magis hoc fieri per pa-
pam. Reſpondet idem ſanctus ꝙ athana. nõ
fecit hoc per modũ ſymboli, ſed potius per
modum cuiuſdam doctrinæ: quæ quia inte-
gram fidei veritatem continebat/ authoritate
pontificum eſt recepta vt quaſi regula fidei ha
beatur.

¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ non debet ſpe-
ctare ad papã quia nõ eſt a papa inuentum.
quia reſpondetur ꝙ ſicut per homines deo or
dinante ſunt nobis data diuina eloquia, ita &
per homines dubia ipſius fidei declarantur.
¶ Ad illud quod dicitur ꝙ vnuſquiſq; bene
iudicat quæ bene nouit: dicẽdum eſt ſicut di-
citur.20.di.c.decretales, ꝙ aliud eſt cauſis ter
minum imponere/aliud ſcripturas ſacras di-
ligenter exponere. Vnde in quęſtionibus in-
ſurgẽtibus circa fidem/nõ ſolũ eſt neceſſaria
ſciẽtia ſed etiã poteſtas: iuxta illud/tibi dabo
claues regni cœlorũ. in altera dans ei ſcientiã
diſcernendi inter lepram & lepram: in altera
dans poteſtatẽ eiiciẽdi aliquos ab eccleſia vel
in eam recipiendi. Ideo cõueniens eſt vt per
papã cum aliquibus doctoribus & magiſtris
ei adiunctis/dubia circa fidẽ decidãtur. ¶ Ad
illud de.c.vbinam legiſtis, dicitur ꝙ aliud eſt C
ſcire tãtummodo quid homo credere debeat
ad adipiſcendam vitam beatam quæ non eſt
niſi æterna, aliud eſt ſcire quemadmodum
hoc ipſum & piis opituletur & cõtra impios
defendatur: quia primum pertinet communi
ter ad omnes fideles, ſecũdum vero ad ſum-
mum põtificem & alios maiores de eccleſia.
Et ita reſpondet aug. de ancona: qui hoc po-
ſuit in dicto trac.de po.pa.q.10.ar.1.

¶ Sed videtur etiam obſtare ꝙ papa poteſt
etiam vni laico committere cauſam fidei: vt
in.c.in ſynodo (ibi bellamera poſt glo.) 63.
di. Sed dic ꝙ aut eſt cauſa fidei in qua non re-
uocatur in dubium an ſit hæreſis/ ſed potius
dubitatur de facto q̃ de iure: videlicet an per
iſtum ſit commiſſa hæreſis. Et talem cauſam
poteſt papa committere laico. facit glo.in.§.
verũ.32.di. Aut dubitatur de iure, videlicet
an ſit hæreſis vel non. & non debet papa com
mittere laico: quia ſcãdalizaret eccleſiã, quod
ei non permittitur. Vide alexan. in.d.cap. in
ſynodo.

VTRVM autem concilium poſſit fa
cere conſtitutionem ꝙ papa poſſit ſibi
eligere ſucceſſorem, vide in illa quæ-
ſtione vtrũ conciliũ poſſit ſede vacante diſpo D
nere cõtra iura poſitiua: & poſt quæſtionem
vtrum concilium poſſit immutare conſtitu-
tionem papæ. Et ad iſtam quæſtionem adde
quæ dicta fuerũt ſupra in illo arti. ex quibus
cauſis debet congregari concilium.

¶ Articulus. 17.

SED HIC QVAERO
vtrum ſtatuta concilii dican
tur ſtatuta hominum? Abb.
ſiculus in.c.licet ex quadam
in penul. notabili de teſti. ex
illo tex. dicit ꝙ ſtatuta conci-
lii dicuntur ſtatuta hominum non dei. & ſic
quantũcunq; dicantur a deo promulgari per
ora principũ (vt in.c.quo iure.8.di.) & ſpiri-
tus ſanctus præſumatur loqui per os eorum
qui ſunt in cõcilio generali (vt in.c.ſi ille.50.
di.& tex.in.c.violatores.25.q.1.) non pro-
pterea dicuntur ius diuinum ſed humanum.
Pro hoc bonus tex.in.c.nõ debet de conſan.
& affi. ius enim editum a præſidentibus in ec
cleſia militanti/non dicitur diuinum ſed hu-
manum. tex.1.di.in prin. Ius tamẽ diuinum
magis ſtringit q̃ humanum: vt in.c.literas de
reſti.ſpolia. quia præcepta dei ſunt præcepta
iuris naturalis quæ ſunt de neceſſitate ſalutis:

A ſed ſtatuta humana ſunt de iis quæ non ſunt
per ſe de neceſſitate ſalutis/ſed ſolum ex inſti
tutione humana: & ideo poſſunt eſſe aliqua
impedimenta propter quæ aliqui ad obſeruã
da huiuſmodi ſtatuta non teneantur: vt dicit
archi. poſt.s.tho.in ca.vtinam.76.di.de quo
per doc.in.c.nam concupiſcentiam de conſti.
Idem tamen abb.in.c.1.de iura.calum.dicit
legem canonicã in parte dici diuinam & in
parte poſitiuã,allegat.c.qualiter el.2.de accu-
ſa.& ca.nimis de iureiurã.qa habito reſpectu
ad cauſã efficiẽtẽ immediatã/ dicit humana:
ſed reſpectu cauſæ efficiẽtis quia diuinitꝰ per.
ora principũ promulgata,dicitur diuina.d.c.
quo iure.8.di.l.fi.C.de præſcrip.lõgi tẽporis.
¶ Dicerem ꝙ ſi conſtitutio conciliaris diſpo
nit circa concernentia legem diuinam(vt cir
ca articulos fidei)tũc dicitur ius diuinũ: vt in
c.ſicut.15.di.ſi circa concernẽtia moralẽ phi-
loſophiã/ dicitur ius humanũ. Ad hoc quod
dicit calde.in proœ.gregoriano,poteſt etiam
dici humana reſpectu cauſæ efficientis, licet
etiam contineat in ſe aliquid concernens le-
gem diuinam,& ſic probat tex.in præallega-
to.c.non debet de conſan.& affi.& ad hoc fa-
ciunt ea quæ dicta ſunt in illo arti.vtrum pa-
pa tollat ſtatuta concilii. Quando autem lex
B humana ex cõtrauentione non liget ad pec-
catum mortale,vide feli.in.c.quoniam cõtra
de proba.in vlti.notabili.

¶ Articulus .18.

VLTERIVS quia
dictũ eſt ꝙ papa tol-
lit ſtatuta cõcilii & cõ
tra illa diſpẽſat(vt in
ca.1.& ibi doc.de cõ-
ſtitu.in.6.vbi ex ſola
editione ſecundę cõ-
ſtitutiõis vel legis re-
uocatur prima, quia
papa cenſetur ſcire iura & habere ea in ſcri-
nio pectoris ſui)quid ſi prima conſtitutio eſt
conciliaris,vtrũ ſufficiant clauſulæ generales
ad tollendum ſtatuta concilii? Archi.in ca.1.
de conſti.in.6.dicit ꝙ non: quia quando ali-
quid impẽtratur contra conciliũ generale vel
concilium lateranenſe/debet de eo fieri men-
tio aliter q̃ per clauſulas generales. & ꝑ hoc
eſt tex.in.c.ex parte/& in ca.fi.de capel.mo-
na.& in.c.eam te de æta.& quali.& in.c.non-
nulli de reſcrip.Et ratio aſſignatur/quia con-
ſtitutio conciliaris cẽſetur habere tacitã clau
ſulam derogatoriam ad poſtea concedenda.
Facit tex.in.c.vnico de exceſ.præla.in.6.&
quod dicitur in.l.ſi quis in principio teſtamẽ-
ti.ff.de lega.3.& in.l.fi.C.ſi cõtra ius vel vtili. C
pu.Et de iſto dicto archi.facit mentionẽ ioã.
an.in.d.c.vnico de exceſ.præla.in.6.Ad idem
facit etiam de eo mentionem bal.in.l.huma-
num.C.de legibus.Idem etiã ludo.in.l.ſi ve-
ro.§.de vero in.23.fallentia.ff.ſolu.matri.&
ioan.de ana.in.c.cum in diœceſi in vl.col.de
vſur.& aluarottus in.c.1.poſt prin.in ti.cõſti
tutiones feudales,& oldra.conſi.326.incipit
ꝙ articuli dati & conſi.328.ad idem primo.
Et ludo.conſi.436.in.7.col.ibi ſexta princi-
palis ratio.& vitalis in clauſulis ſuis fol.5.&
benedictus conſi.157.fuit diſpenſatum.De
quibus etiam meminit feli.in.d.c.nõnulli.6.
col.vbi aſſignat rationem quia fit multorum
authoritate.& fuit ratio ludo.in.d.conſi.Ad
quod.l.dubium.C.de repu.&.c.prudentiam
de offi.delega. ¶ Item illa ratio quæ aſſigna-
tur ꝙ conſtitutio conciliaris habet tacitã clau
ſulam derogatoriam ad poſtea cõcedenda vt
dictum eſt,virtualiter eſt inno.& oſtien.in.c.
penul.de capel.mona.ſecundum iura quæ in
fine allegat inno.Et licet ante videatur dicere
ꝙ non ſit differentia inter conſtitutionẽ con-
ciliarem & alias non conciliares,expreſſe ta-
men feli.in.d.c.nõnulli/videtur aliquo mo-
do impugnare dictum archi.primo propter D
inno.in.d.c.penul.qui dixit ꝙ quantum ad fa
ciendam mentionem/ non eſt differentia in-
ter conſtitutiones concilii & alias alterius iu-
ris.ſecũdo quia archi.nõ videtur ſentire illud
ad quod allegatur.tertio quia iure non pro-
batur.quarto quia ſi hoc eſſet verum/non o-
portuiſſet in.d.c.nonnulli ponere clauſulam
derogatoriam ad reſcripta. per quod dicit ꝙ
etſi ſpecialiter hoc fuit factum ibi in.d.c.non-
nulli & in certis aliis iuribꝰ,ſecus tamẽ eſt in
aliis conſtitutionibus cõcilii.Dicit nihilomi-
nus finaliter ꝙ non eſſet tutum diſcedere a di
cto archi.

QVID dicendũ? Dico aduertendũ
ꝙ iſta eſt materia multum ſparſa in
iure: qa aliquãdo agitur qñ ſecũdũ
reſcriptum tollat primum habens clauſulam
derogatoriam ad poſtea cõcedenda per clau-
ſulas generales/eſt materia.c.1.de reſcrip. Et
de reſcripto ad lites eſt materia.c.cęterum/&
ca.paſtoralis eo.ti.De literis ad beneficia in.c.
eam te &.c.capitulum de reſcrip.in.c.tibi qui
eo.ti.in.6.& ĩ.c.ſi propter/&.c.duobus eo.ti.
& li.c.ex parte el.1.de offi.delega.&.c.ei cui
& in.c.quodam de præben.in.6.cum ſimil.
¶ Aliquãdo agitur quando priuilegium ha-

bens clauſulã derogatoriam tollatur a reſcri
A pto: vt in.c.cum ordinem de reſcrip. & in.c.
1.eo.ti.&.25.q.2.in ſumma. Aliquãdo in vl-
timis voluntatibus: vt in.d.l.ſi quis in prin-
cipio teſtamenti.ioan.an. in regula quod ſe-
mel/in mercuria.& ange.conſi.313.& gene
raliter in cõtractibus & vltimis voluntatibus
domi.in.d.c.1.de conſti.in.6. Aliquando de
reſcripto ad ius cõmune: vt.d.c. nonnulli/ &
in.c.1.de conſti.in.6.&.l.fi.C. ſi cõtra ius vel
vti pu. Aliquando de reſcripto ad indulgen-
tiam.de quo per archi.in ſumma.25.q.2. Ali
quando de cõſtitutione ad ius cõmune: vt in
c.cũ dilectus/ & in.c.cũ ad hoc de cle.non re-
ſi.& in.c.1.de exceſ.præla.in.6. Aliquãdo de
iure ad ius: vt in.c.1.de conſti.in.6.&.l.ſed &
poſteriores.ff.de.ll.&.l.non dubium.C.eo.ti.
Aliquando de priuilegio ad ius commune.
& vide multa quæ allegat ioan.an.in ru. de
priui.& poſt eum doc.in.c.1.de exceſ.præla.
in.6.& in ſpecu.de inſtru.edi.§.nunc autem
verſi.& ſcias.& in ti.de reſcrip.præſentatione
§.ratione/verſi.item quod eſt contra. Aliquã
do de priuilegio ad priuilegium: vt in.c. ve-
niẽs de præſcrip.& in cle.1.de ſepul. Et mul-
ta alia conſilia de ſimilibus: vt calde.cõſi.2.de
B priuile.cardi.cõſi.52.federi.conſi.234.& car
di.conſi.142.paul.de caſtro conſi.53.& con
ſi.312.& cardi.conſi.137.ludo. conſi. 327.
&.436.cardi.conſi.104.& fede.conſi.47.

¶ ISTIS omiſſis, ſolum tangẽdo caſum/
vtrum per clauſulas generales tollatur con-
ſtitutio concilii generalis? Credo conſideran
dum per quẽ modum papa procedat: quia ſi
procedit per viam conſtitutionis vel legis, ſa
tis erit generalis clauſula non obſtante qua-
cunq; conſtitutione in contrarium faciente,
ſicut in tollendo alia iura quæ non eſſent cõ-
ciliaria. Et hoc per id quod dicit bal. in.l. hu-
manũ.C.de legibus. & quod dicit abb.in. d.
c.nõnulli.& domi.in.c.vt officium/in.§. de-
niq; de hære.in.6.& immol.in.cle.1.in vlti.
notabili de ſepul.& dicit glo.in verbo noſca-
tur in.c.1.de conſti.in.6.& paulus de caſtro
in.l.fi.C.ſi contra ius vel vti.pu. Nec archi.lo-
quitur quãdo conſtitutio conciliaris tollatur
per ſecundam conſtitutionẽ, ſed quando ali-
quid impetratur contra conſtitutionem con-
cilii generalis. Et iſto vno modo poteſt intel-
ligi dictũ inno.in.d.c.ex parte: cũ vult q; non
ſit differentia in faciendo mentionẽ inter con
ſtitutionem conciliarem & aliud ius ſcriptũ.
Et hoc etiam limito vt procedat ſecũdum q;
ponit paulus de caſtro in.d.l.fi.niſi lex præce C
dens haberet clauſulam derogatoriam ad ſe-
quentem: quia tunc non valeret lex ſequens
niſi faceret ſpecialem mẽtionem illius ſerua-
ta certa forma: vt ponit bal.& alii in.l. huma-
num.C.de.ll. Secundo etiam limito niſi pri-
ma conſtitutio eſſet facta in priuilegium ali-
cuius perſonæ.l.2.§.legatis. ff. de iudi. quia
iſtis duobus caſibus deberet fieri ſpecialis mẽ-
tio. Ad hoc eſt quod dicitur poſt glo.in.c.gra
ue de offi.ordi.& in.§.ſi qua vero.C. de iuſti
niano.C.confir.

¶ Si autem procedit per viam priuilegii vel
reſcripti, in hoc videtur differentia ex di-
cto archi.quia ſi ius cõmune non habet clau
ſulam derogatoriam ad ſequẽtia/ tollitur per
clauſulas generales.l.fi.C.ſi cõtra ius vel vtili.
pu.c. ſi apoſtolica de præben.in.6. Sed ſecus
videtur in cõſtitutione cõciliari: quia ex quo
eſt edita a pluribus videtur facta cum maiori
maturitate/ & propterea videtur habere clau
ſulã derogatoriã ad ſequentia & nõ tolli per
clauſulam generalem non obſtantiarum per
dictum archi.ſicut non tollerentur iura quæ
ſpecifice haberẽt clauſulam derogatoriam ad
ſequentia: vt in.d.c.1.de exceſ.præla.in.6.in
d.c.cum dilectus/ & in.c.cum ad hoc de cle.
nõ reſi. Vnde archi.in hoc videtur facere dif- D
ferentiam inter conſtitutionem conciliarem
& ius commune: quia niſi ius commune ha-
beat clauſulam derogatoriam ad ſequẽtia/ &
in eo id ſpecialiter caueatur (vt in exemplo
d.c.1.&.c.cum dilectus &.c.cum ad hoc) nõ
habet eundem effectum quem habet conſti-
tutio conciliaris: quæ licet non habeat aliter
clauſulam derogatoriam/ nec ſpecifice id in
ea caueatur, continet tacite in ſe clauſulã de-
rogatoriam.& ideo ſimpliciter poſita cõtinet
maius robur: quia difficilius ei derogatur, &
non ſufficit clauſula generalis non obſtante
quacunq; lege in contrarium faciente. ¶ Sed
certe ſi recte inſpiciamus iura quæ allegãtur
pro conſtitutione conciliari, non probant q;
conſtitutiones conciliares videantur habere
maiorem efficaciam vel maius robur q̃ alia
iura: quia quælibet lex vel canon cẽſetur ha-
bere clauſulam derogatoriã: vt in.l.nec dam-
noſa/ & in.l.reſcripta.C.de precibus impera.
offe. & in.l.fi. C. ſi contra ius vel vti.pu. Et
quo ad id quod dicitur in.d.c.ex parte & aliis
iuribus q; quia non eſt facta mentio de con-
ſtitutione conciliari/reſcriptum cenſetur ſur
reptitiũ: non dicitur q; contrarium ſit in aliis
iuribus non conciliaribus.

REVERA

A REVERA difficile eſt iudicatu quidnam ſit tenendum. Et ideo conſiderando dictum archi. & iura/ dicerem ſic. Et primo quo ad dictum archi. dico contra felinum ꝙ imo archi. hoc clare ſentit ꝙ ad derogandū conſtitutioni cōciliari in reſcripto vel priuilegio / non ſufficit generalis mētio per clauſulā non obſtante &c. dicit enim archi. ꝙ certi ſunt caſus in quibus nō valet reſcriptum niſi fiat mentio de iure contra quod impetratur: vt in. c. nōnulli de reſcrip. in ca. cam te de æta. & quali. in cap. cum dilectus & in cap. cum ad hoc. de cle. non reſi. Quod ſpecialiter intelligi poteſt quādo impetratur contra concilium generale: vt de reſcrip. nonnulli. vel lateranenſe: vt in ca. penul. & vlt. de capel. monacho. Et ſubiungit idem dicēdum de quolibet iure in quo iſtud ſpecialiter continetur. & idem quando iuris ordo peruertitur: vt in. c. cauſam quæ de reſcrip. Et per eadem verba replicat iſtud dictum domi. in. c. 1. in. 7. opinione de exceſ. præla. in. 6. Nunc ergo in propoſito ex dicto archi. ſatis colligitur mens eius ꝙ quando reſcriptū vult tollere conſtitutionem conciliarem etiam non habentem clauſulam derogatoriam ad poſtea concedenda, requiritur quòd faciat mentionem de conſtitutione B conciliari / & non ſufficiunt clauſulæ generales. & æquiparat conſtitutionem conciliarem in hoc aliis iuribus habentibus clauſulam inſertam ꝙ de eis debeat fieri mentio, quæ eſt clauſula derogatoria ad poſtea concedenda. ☞ Et ſic dictum archi. eſt ſatis clarum in ſe. & ſi hoc non ſentiret, non fuiſſet ad hoc allegatus a tot doctoribus quos ſupra retuli. In hoc tamen fateor ꝙ aliqua iurium quæ allegat poſſunt in aliquo retorqueri contra eum: vt ca. nonnulli de reſcrip. quod eſt conſtitutio conciliaris: & ibi dicitur ꝙ non valeat reſcriptum contra illum tex. niſi in eo fuerit facta expreſſa mentio de illo iure conciliari. In hoc nulla reſultat maior ſpecialitas in conſtitutione conciliari quàm in aliis iuribus: quia vbi in aliis iuribus eſt appoſita clauſula ꝙ non valeat reſcriptum vel priuilegium niſi fecerit expreſſam mētionem de illo iure, non valebit reſcriptum contrarium habens tantū clauſulam generalem non obſtante: vt in hoc poteſt poni exemplum in. d. c. 1. de exceſ. præla. in. 6. Ad idē. l. 1. C. ſi nuptiæ ex reſcripto petantur. & in. l. ratas. C. de reſcindenda vēdi. Et in. l. 1. C. de naturalibus liberis. & ſatis bene tex. in. l. humanum in fi. C. de. ll. & in. l. 2. C. de ſumma tri. In quibus C exemplis idem eſt quod in conſtitutione conciliari: quia non ſufficeret clauſula generalis non obſtāte aliqua cōſtitutione in contrariū faciēte, ſicut nec in terminis. d. c. nonnulli.

¶ NVNC ergo ad concluſionē quæſtionis dico ꝙ interdum conſtitutio concilii generalis habet clauſulam derogatoriam ad poſtea concedenda vel decretum irritans/ vel formā ad futura cōcedenda. & iſto caſu non ſolum non ſufficit clauſula generalis non obſtante aliqua lege/ ſed nec ſufficit ſpecialis (puta dicendo non obſtāte aliqua lege conciliari) ſed requiritur indiuidua mentio: vt in. d. c. nōnulli: quia debet dici non obſtante cōſtitutione in concilio generali edita ne quis poſſit trahi vltra duas dietas. Et in hoc non facio differentiā inter conſtitutionem conciliarem & pontificalē. Et ita ſeruat ſtylus curiæ cum in literis apponit clauſulam non obſtantibus conſtitutionibus de vna vel duabus dietis dummodo non vltra tres in cōcilio generali (. d. c. nōnulli) & per bonifacium (. c. ſtatutum eo. ti.) editis. Vnde conſuetudo oſtendit ꝙ ita ſit neceſſaria indiuidualis mentio de cōſtitutione bonifacii ſicut de cōſtitutione conciliī generalis. Et idem ſeruatur de conſtitutione generali in concilio viennen. in cle. 1. de regula D ribus/ & de extrauaganti martini quinti idem diſponentis: quia indiuidualiter vtriqꝫ derogatur. habet enim. d. cle. decretū irritās/ quod ſapit clauſulam derogatoriam ad poſtea concedenda. c. ſi eo tempore de elec. in. 6. cum ſimil. Item etiam derogatur in indiuiduo concilio viennen. in cle. quia contingit de religi. domi. quia habet certam formam committēdi hoſpitalia. Et hoc etiam modo poteſt intelligi dictum inno. in. d. c. ex parte de capel. mona. cum vult ꝙ non ſit differentia inter ius cōmune & cōſtitutionem conciliarē quo ad faciendam mentionem.

¶ Aliquando cōſtitutio conciliaris nō habet aliquā clauſulam derogatoriā ad poſtea concedenda. Et tunc dico etiam nō ſufficere fieri mentionē ad derogandū per generales clauſulas (videlicet nō obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis in contrariū &c. vel non obſtante aliqua lege in cōtrariū faciente) ſed debet fieri ſpecialis mētio de concilio generali ita ꝙ dicatur non obſtante aliqua lege vel cōſtitutione etiā in cōcilio generali edita in contrariū diſponente. Nec requiro ꝙ faciat nominatim indiuidualē mentionem de cōſtitutione vel de canone (ſicut in

A præcedendi caſu vbi dicitur de vna vel duabus dietis &c.fit mentio de concilio generali & cõcilio viennen.in indiuiduo)ſed ſufficit ſpecialis: ſcilicet non obſtãte aliqua cõſtitutione conciliari in contrarium edita. Ita intelligo. c. ex parte/&.c. fi.de capel. mona. & ca.eam te de æta. & quali. Et ita intelligo dictũ archi.in.d.c.1.de conſti.in.6.Et ita videtẽ velle ioan.an.in.c. 1.de exceſ. præla.in.6.in diſtinctione:dũ dicit in primo mẽbro diſtinctionis aut non nominatim ſed per æquipollentiam nominis.quaſi dicat ꝙ æquipollet dicere non obſtante tali lege vel non obſtante aliqua lege cõciliari:quia ex quo exprimitur ꝙ conſtitutio eſt conciliaris,ſatis videtur ſpecialis mentio facta de illa,maxime cum idem ioan.an.referat verba archi.in vltima opinione(videlicet de conſtitutione conciliari)extẽdendo.c.ex parte &.c.fi. ad omnem caſum quo impetraretur contra concilium generale.Et bene probant illa iura.d.c.eam te &.d.c.penul. & fi. vbi oſtenditur ꝙ nulla mentio erat facta de conſtitutione conciliari. c.2. de ſtatu mona.Vnde nec generaliter:& ſic nullo modo poterat papa inſtrui. & ideo tanq̃ ſurreptitie impetratum non valebat:quod ſecus fuiſſet/ſi potuiſſet papa inſtrui per generalem clauſulam non obſtante conſtitutione

B concilii generalis in contrarium edita. tunc enim tanq̃ eo certificato per æquipollẽtia verba/ceſſaſſet ſurreptio.Et idem videtur ſentire domi.in effectu,cum refert diſtinctionẽ ioã. an.in.d.c.1.de exceſ. præla.in.6.& idem paulus de caſtro in.d.l.fi.C. ſi contra ius vel vti. pu.in.3.col.cum allegat ioan.an. Pro hoc facit ꝙ quãdo fit teſtamentũ inter liberos,illud tacite dicitur continere clauſulã derogatoriã ad alia ſubſequentia:vt in authen.hoc inter liberos.C.de teſta.Ita ꝙ per ſubſequens teſtamentũ non cẽſetur reuocatum primũ niſi in ſecũdo fiat ſpecialis mẽtio de primo:vt ponit paulus de caſtro & cornius in.d.authen. hoc inter liberos.& ſocinus in.l.ſi mihi & tibi. §. in legatis de lega.1.& clarius in.cõſi.163.in 7.col.nec ſufficit clauſula generalis caſſans & reuocans omne aliud teſtamentũ &c.Pariformiter dicendũ videtur in conſtitutione cõciliari(quæ vt dictũ eſt habet in ſe tacitã clauſulam derogatoriam ad ſequentia reſcripta)ꝙ nõ ſufficiat clauſula generalis nõ obſtãtibus legibus & cõſtitutionibus apoſtolicis,niſi dicatur nõ obſtante aliqua lege etiã ſi ſit conciliaris. Licet quod dicitur de teſtamento ſit diuerſa materia:de qua in.l.ſi quis in principio teſtamẽti.ff.de lega.3.& in regula mercuriali quod ſemel/vt ſupra dixi. Et iſta clauſula nõ obſtan.quãdo fit mentio in ea de concilio virtualiter,quia nõ eſt omnino generalis & vaga ſed derogatiua conſtitutionis cõciliaris cõtrariũ diſponẽtis/videtur includere in ſe potius ſpecialem mẽtionem q̃ generalẽ.Et ideo archi. in dicto ſuo & eum ſequentes/ dicunt eſſe idẽ in conſtitutione conciliari quod in iure in quo ſpecialiter id cauetur ꝙ debeat illi derogari vt tollatur(iuxta.d.c.1.de exceſ.prę lato.&.d.l. 1. C. ſi nuptiæ ex reſcripto pe. & d.l.ratas.C.de reſcin.ven.cum aliis ſupra allegatis)æquiparando iſtos duos caſus,& in eis ſimiliter ponendo clauſulã generalẽ derogatoriã legi:dicendo ſpecialiter non obſtante. l. 1.ſi nuptiæ ex reſcripto petantur. vel & melius(quia illa mentio eſſet plus q̃ ſpecialis & quaſi indiuidua ſecundum bar. in.d.l.fi.) dicendo non obſtãte lege theodoſiana in cõtrarium diſponente.

C

¶ Videtur alio modo poſſe intelligi dictum innocen.in.d.c. ex parte ꝙ non ſit differentia in faciendo mentionẽ conſtitutionis conciliaris vel alterius iuris: quia ita debet fieri mentio ſpecialis alterius iuris habentis clauſulam derogatoriam ſicut cõſtitutionis conciliaris.

D & iſta per æquipollentia verba erit ſpecialis mẽtio & non generalis: quia per illam poteſt princeps inſtrui qui concedit reſcriptum.Et iſto modo intelligo etiã bal.in.d.l.fi.C.ſi contra ius vel vti. pu. & hoc clare ponit paulus de caſtro in.d.l. fi. in.3. colum.& idem paulus in conſi. 53. in princi. Nec credo quòd ſit neceſſe vt expreſſe nominetur lex / vt dixi in primo exemplo: quia illa videtur quædam ſpecialiſſima & indiuidua mentio,quæ non requiritur ſecundum paulum de caſtro. ℣ Verum eſt ꝙ falice. in.d. l. fi. dat alium intellectum ad.d.c. ex parte, vt intelligatur & habeat locum non tantum in conſtitutione conciliari ſed in quocunq; iure: quia intelligit illum tex. quando illud contra quod reſcribitur foret ſtatutum pro ſalute eorum ad quorum petitionem nunc reſcribitur contrarium: quia requiritur tunc ſpecialis derogatio ad hoc ꝙ illud ius tollatur. & ita erit in alio iure communi ſicut in conſtitutione conciliari. ℣ Similiter anto. de butrio dat alium intellectum in.d.ca.ex parte / non ponendo differentiam inter conſtitutionem conciliarem & alia iura: videlicet ꝙ ius cõmune quãtum ad tollendum vitium præſumptæ falſitatis & obreptionis ſemper cenſetur habere

clauſulam derogatoriã ad reſcripta. Vnde di
A cit ꝙ vt excuſentur literę a vitio falſi vel obre
pti/neceſſe eſt facere mẽtionem de iure in re-
ſcripto emanãte cõtra ius: ſed vt excuſentur
a vitio ſurreptiõis non. Et ita intelligit illum
tex.ĩ.d.c.ex parte, allegat inno.in.c.cu dilecta
de reſcrip. ℣ Sed inno.& cardi.in.d.c.ex parte
dãtalium intellectũ: ꝙ ibi papa nõ ponit pro
conſtãti, ſed loquitur dubitatiue per verbum
credimus. Quicquid dicaẽ, ille tex.& alia iu-
ra conciliaria probãt bene intellectũ archi.in
d.c.1.de cõſti.in.6. Et de intellectu ẽtilli⁹ tex.
vide eundem feli.in.d.c.nõnulli in.6.char.in
verſi.ſed cõtra, & in.8.char.2.col. Et per hoc
patet qñ gratia cenſeatur ſurreptitia cũ nõ fa
cit ſpecialẽ mẽtionem de conſtitutiõe cõcilia
ri, de quo etiã vide milis in verbo gratia: vbi
licet a principio dicat gratiam ſimpliciter ſur
reptitiã, poſtea videtur concludere contrariũ
cum allegat innocentium in.d.c.ex parte; &
ioan.an.in.d.c.nonnulli.&.anto.in.d.cap.ex
parte. Sed ad concordandum dic vt ſupra
dictum eſt.

¶ Aliquando ponitur gñalis clauſula nõ ob-
ſtan. Et in hoc bar.in.d.l.fi.ponit triplicẽ mo-
dũ derogandi legi: quia aliqñ dicitur aliquo
in contrarium nõ obſtante/ vel non obſtã.ali
qua lege. Quod in his caſibus nõ ſufficit: qa
B eſt nimis vaga, ſed opus eſt ꝙ dicatur nõ ob-
ſtante quacunq; lege quæ in contrariũ loque
retur. Nec eſſet neceſſe ſpecificare ſiue expri-
mere legẽ: quia illa eſſet idiuidualis. Sed pau
lus de caſtro dicit idẽ ſi dicatur non obſtante
quacũq; lege: quia ſubintelligiẽ ſcilicet cõtra
riũ diſponente. Vnde ꝑ iſtam clauſulam non
obſtãte quacũq; lege in contrariũ diſponente
vel per illam non obſtante quacũq; lege/ tolli
tur lex cõtraria: & ſatis eſt facta mẽtio ad illã
tollendã, quantũcunq; quælibet lex dicaẽ hr̃e
clauſulã derogatoriã gñaliter ſecundũ.l.nec
dãnoſa. C.de precibus impa.offe. ℣ Et ideo
bene bal.in.d.l.fi.dicit ꝙ aliqñ lex ꝓhibet im-
petrari in ſpecie aliquod reſcriptum in cõtra
rium: & requiritur ſpecialis mentio ſiue ſpe-
cialis clauſula non obſtante, q̃ habet vim ſpe
cialis expreſſionis: vt in exẽplis proxĩe ſupra
poſitis. Aliqñ prohibetur reſcriptũ gñaliter ꝑ
viam regulæ.l.nec damnoſa. & tunc ſufficit
generalis derogatio ſiue gñalis clauſula non
obſtante/ ſiue generalis mentio. Quod intel
ligo modo non ſit multum incerta & vaga:
vt in primo exẽplo bar. videlicet non obſtan
te aliquo in contrarium faciente/ nulla facta
mentione de lege. Et his caſibus quando clau
ſula eſt generalis non obſtante aliqua lege,
nunq̃ cenſetur derogatum conſtitutioni con C
ciliari / licet bene cenſeatur derogatum aliis
legibus non habẽtibus clauſulam derogato-
riã ad poſtea concedẽda. & in hoc eſt differen
tia inter alia iura & conſtitutiones cõciliares.
Et hoc mõ non põt habere locũ dictũ inno.
in.d.c.ex parte: quia imo eſt differentia inter
alia iura & iura cociliaria in faciẽdo mentio-
nẽ: quia iſta vltima mẽtio per clauſulas gene
rales ſufficit quo ad alia iura, quæ nõ ſufficit
quo ad ius conciliare. Et hoc probãt iura ibi
in.d.c.ex parte ꝑ inno.in fine adducta: videli-
cet.c.eam te de ęta.& quali.&.c.nonnulli de
reſcrip. Et ſic intelligitur archi.& qui eũ refe-
runt in.d.c.1.de conſti.in.6.

¶ Iſtud tamẽ poſſet limitari (ſecundũ aretinũ
in.c.at ſi clerici in.§.de adulteriis de iudi.& re
fert feli.ibi) niſi cõſtitutio conciliaris imper-
ſonaliter permitteret facultatem diſpẽſandi:
quia tunc ſufficeret clauſula generalis ſicut in
aliis iuribus abſq; expreſſione concilii: & ſic
reſtringitur dictum archi. Et ratio eſt: quia ex
quo a cõcilio permittitur facultas diſpenſan-
di/ papa redditur facilior ad diſpenſandũ con
tra cõcilium, & facilius eliditur per clauſulas
generales conſtitutio concilii: quæ licet in du
bio dicatur habere clauſulam derogatoriam D
ad concedenda, ceſſaret tñ tunc hæc ratio quia
ipſa conſtitutio dat facultatẽ diſpẽſandi: & tol
lere videtur clauſulam derogatoriã ad conce
denda/ ex quo ex ſe habilitat ad concedenda.
faciunt quæ dicuntur in.c.cognoſcẽtes & in
ca.fi.de conſti. Et ideo iſto caſu ſufficeret clau
ſula generalis non obſtante quacunq; cõtra-
ria conſtitutione vel lege/ abſq; eo ꝙ addere-
tur conciliari: quia ſicut tollerentur aliæ le-
ges contrariæ ita & conciliaris. Et hoc alio
modo poſſet intelligi verum dictum inno.
in.d.c.ex parte. Et iſta limitationem exiſtimo
veram in propoſito & notandam.

¶ Et per hæc ſit expeditus iſte articulus vtrũ
concilium tollatur per clauſulas generales.
& vide quo ad iſtam vltimam limitationem
quod dico infra in.2.proxĩa quæſtione. Item
adde prædictis ꝙ non obſtat quod dicitur ꝙ
diſpoſitio habens tacitã clauſulã derogatoriã
tollitur ꝑ clauſulas gñales (per dicta bal.in.l.
hũanum in ſecũdo q̃ſito/ in verſi. aduertatis.
& bar.in.l.fi.ĩ prin.ff.de lega.2.quos refert fe-
li.in.d.c.nõnulli/ in.16.col.in.3.fallentia) qa
non loquuntur in derogatione conſtitutio-
nis per reſcriptum, ſed in derogatione conſti

A tutionis per aliam conſtitutionem ſiue ſtatu-
ti vel reformationis per ſtatutum vel refor-
mationem: ad quod vt dictum eſt ſufficit ge-
neralis derogatio, vt dicit ibi bal. & nõ eſt dif
ferẽtia eo caſu inter conſtitutionem concilia
rem & ius commune / vt dictum eſt. Quod
autem dicit bar. in. d. l. fi. ibi non fuit nec taci-
ta nec expreſſa volũtas teſtatoris: vt ipſe dicit
in. l. ſi quis in principio teſtamẽti de lega. 3. &
refert feli. in. d. 3. fallen. Item ibi bar. loquitur
in priuata diſpoſitione priuati hominis, qui
debet apertius legẽ dicere: vt in. l. veterib⁹. ff.
de pac. & dicit bal. in. d. l. humanum.

SED pone ꝙ papa ſacro approbante cõ
cilio reuocet omnes exemptiones cõceſ
ſas a prædeceſſore / addendo ꝙ non intẽ
dit nouas cõcedere ſine certa forma: vtrum ſi
papa poſtea illas concedat ſine illa forma / di-
catur facere contra conſtitutionem concilii?
Iſtam quæſtionem determinat dominicus
conſi. 44. incipit dominus noſter papa. & ibi
concludit ꝙ non dicitur facere contra conſti
tutionem concilii: quia licet quo ad eam par
tem in qua reuocantur exemptiones dicatur
conſtitutio conciliaris, non tamen quo ad il-
lam in qua dat formam poſtea concedendis:
quia clauſula ſacro approbãte concilio in pri
B ma parte poſita / non debet referri ad ſequen-
tem dantem formam concedendis: quia alio
quin videretur papa ſe ſubiicere concilio, qđ
non præſumitur: quia eccleſia romana non
priuilegiat aliquem contra ſe: vt in. c. cum in-
ſtantia de cenſi.

¶ VTRVM autem ſi in reſcripto appo-
natur clauſula motus proprii & ex certa ſciẽ
tia & plenitudine poteſtatis / iuncta cum clau
ſula non obſtan. dicatur derogatum conſtitu
tioni conciliari non habenti clauſulam dero
gatoriam ad poſtea concedenda: dicerẽ ꝙ ſic,
maxime addita clauſula (quæ cõiter apponi-
tur) nõ obſtantibus cõſtitutionibus per quas
gratia poſſet impediri vel differri, per ea quæ
ponuntur per doc. poſt lapum in ca. quis de
reſcrip. in. 6. & ponit milis in verbo motus ꝓ
prius. quod & ſentit feli. in. d. c. nonnulli in. 4.
fallentia primæ regulæ. & . 4. fallentia ſecun-
dæ regulæ.

¶ Arti. 19.

SED vtrum epus vel legatus
vel alius inferior ipſo papa /
diſpenſat contra conciliũ ge-
nerale? Iſta ẽ materia de qua
in. c. at ſi clerici in. §. de adul
teriis de iudi. per glo. quæ te
net ꝙ non. & doc. in ca. dilectus el. 1. de præ- C
ben. & idẽ glo. & doc. in. c. cũ dilectus de elec.
& in cle. 1. in verbo eligatur de elec. de tẽpo.
ordi. c. dilectus / ibi inno. de fili. presby. c. fi. &
in. c. 1. eo. ti. ioan. de ana. in. c. cum in diœceſi
de vſu. archi. 15. di. ſicut. 27. q. 1. virgines. 56.
di. in ſumma. ꝑ ludo. remisſiue in cõſi. 325. in
cipit quoad primũ. late per ioan. an. in. c. 1. in
glo. penul. de ſupplen. negli. præla. in. 6. in no
uella. & per ſpecu. in ti. de diſpẽſatione in. §.
nũc de eporum / verſi. verũ vt tanta opinionũ
varietas. Et vbi ſimplr̃ ponit regulã in qbus
epus diſpẽſat & in qbus nõ, poſtq̃ poſuit infi
nitos caſus in qbus põt & in qbus non / dat re
gulã ꝙ in adulterio & in iis q̃ ſũt illo minora
põt epus diſpẽſare niſi repiatur ꝓhibitũ, ĩ ma
ioribus adulterio nũq̃ põt diſpẽſare niſi inue
niatur expreſſe cõceſſum. Sed iſta eſt regula
gñalis: in propoſito aũt nr̃o vtrum diſpenſet
cõtra conſtitutiõem conciliarẽ videndũ eſt.
Et breuiter procedẽdo per concluſiões, in. §.
de adulteriis anto. de butrio dicit ꝙ epus non
diſpẽſat cõtra conſtitutiõem conciliarẽ: quod
maxĩe videtur ꝓcedere ſi cõſtitutio contineat
canonẽ latæ ſententiæ vel inhabilitatẽ vel ali
quã pœnam. Et idẽ tenet. d. anto. de butrio in
c. nõnulli de reſcrip. videlicet ꝙ in illo ca. epſ D
nõ diſpenſat per dictã glo. in. d. c. dilecti de e-
lec. & idẽ dicit in. c. de multa de ꝓben. ꝙ in il-
lo nõ diſpenſat quia eſt cõſtitutio cõciliaris.
Pro quo vide tex. in cle. 2. iũcta ſupraſcrip. de
elec. & idẽ ioã. an. in. c. fi. de offi. primice. poſt
oſtien. Vnde non poſſet legatus vel epus ſta
tuere ꝙ minor. 30. annis poſſit eligi in epum /
vel ꝙ quis poſſit habere duo beneficia curata
cõtra cõcilium gñale. Et idem tenet abb. in. c.
dilectus de filiis presby. ẽt in legato de latere:
ſcilicet ꝙ non diſpẽſet cõtra cõciliũ nec cõtra
canonẽ cõcilii. Vnde nõ diſpenſat cõtra cõci
liũ pictauien. cũ filiis ſacerdotũ ꝙ poſſint pro
moueri vt ſuccedãt in eccleſia paterna imme
diate / ſiue ſint filii ſacerdotis in ſacerdotio ge
niti ſiue añ ſacerdotiũ: vt dicit abbas in. d. c. di
lectus / & in. c. fi. de filiis presby. & late domi.
poſt archi. 56. di. in ſumma. ẽt ſi ſit legatus &
adſint merita perſonæ cum qua petitur di-
ſpenſari, niſi alias ſubeſſet neceſſitas ſiue vti-
litas eccleſiæ: vt dicit domi. ibi in ſumma,
& abb. poſt alios in. d. cap. fi. & . d. cap. dile-
ctus.

¶ SED contra ioan. an. & anto. de butrio
tenet abb. in. d. §. de adulteriis: qui dicit
quod vbicunq; conſtitutio conciliaris con-
cedit facultatem diſpenſandi / epiſcopus

ſemper poterit contra illam diſpenſare arti. A cap. nuper de ſenten. excom. niſi fuerit dictum φ tantum per papam poſſit diſpenſari. & ratio eſt quia cum in conſtitutione cõciliari ſemper intelligatur excepta authoritas papæ (vt in. c. ſignificaſti de elec.) oportet intelligere φ videatur conceſſa inferiori a papa. ¶ Adducit etiam φ diſpenſando non dicitur epiſcopus facere contra concilium, ſed potius exequi voluntatẽ concilii. Facit quod dicit glo. in verbo tolli in cle. ne romani de elec. φ bene poteſt adiuuari conſtitutio pœnam adiiciendo. & idem ponit ioan. an. in d. cap. fi. de filiis presbytero. quod ſentit glo. in ca. quiſquis de elec. & glo. in ca. poſtulaſti de ele. excom. miniſ. & in. c. in quibuſdam de pœnis. & abbas ſiculus in omnibus dictis locis: qui allegat ad hoc innocen. in ca. dilectus de temporibus ordi. ¶ Item φ diſpenſatio reſpectu perſonæ diſpenſantis eſt fauorabilis, quia ſæpius eſt neceſſaria: vt in. c. vt cõſtitueretur/ & in. c. domino ſancto. 50. di. & 1. q. 7. exigunt/ & ca. diſpenſationes. Secus tamen ſi concilium non indulgeret facultatem diſpenſandi ſed generaliter ſtatueret: tunc enim epiſcopus non poſſet. Et ita dicit loqui iura per. d. anto. allegata. & intelligit prædicta etiam ſi conſtitutio concilii contineret canonem latæ ſententiæ, ex quo ipſamet cõſtitutio indulget diſpenſationem. Sed B hoc eſt potiꝰ limitare & declarare opinionẽ ioan. an. & anto. de butrio q̃ contrariari.

¶ Et hoc idem ponit abbas in ca. quiſquis in glo. fiat. quam recitat pro vltima de elec. Et intelligit etiam ſi conſtitutio conciliaris concedens diſpenſationem/ non dixit per quem: quia cum de papa non dubitetur, oportet intelligere inferioribus a papa concedi. Vide dictam glo. in d. ca. quiſquis. quæ ex alio mouetur quare in caſu illo epiſcopus etiam diſpenſet/ quia erat caſus inferior adulterio. Ex quo infertur vnum: φ quantumcunq; conſtitutio conciliaris non daret facultatem diſpenſandi, ex quo non vetat / ſi delictum eſt inferius adulterio / epiſcopus diſpenſabit etiam contra talem conſtitutionem conciliarem, vt infra dicetur. ¶ Illud tamen quod dicit abbas (φ quando conſtitutio conciliaris imperſonaliter loquitur de facultate diſpenſandi/ epiſcopus poteſt diſpenſare) prima facie videtur durum quia in omni cõſtitutione prohibitiua videtur reſeruata facultas diſpẽſandi q̃uis in illa nihil dicatur de diſpẽſatione: quia intelligitur ſcilicet per eũ qui habet alias facultatẽ diſpenſandi: quia ſemper videtur reſeruata poteſtas ſuperioris, & exceptũ C iſtud ius ſpeciale. c. venientes cũ concordan. in glo. adductis de iureiuran. cap. dudum de præben. in. 6. cum ſimil. Sed de hoc dicendũ eſt vt latius infra dico referendo opinionem aretini & opinionem felini contrariam aretino.

¶ Aliquando tamen conſtitutio concilii loquitur generaliter / nec permittendo nec vetando diſpenſationem. Et tunc dicit abbas in d. §. de adulteriis φ in adulterio & aliis inferioribus criminibus diſpẽſabit epiſcopus niſi reperiatur ei prohibitum: in aliis autẽ maioribus criminibus regulariter non poterit diſpenſare niſi expreſſe videatur ei indulta facultas diſpenſandi. Et ita intelligit archi. 15. di. ſicut: & dicit communiter hoc teneri. adducit tex. in ca. dilectus de tempo. ordi. Et ratio huius eſt quia diſpenſatio vulnerat ius ſuperioris & illud tollit. 23. q. 4. ca. diſplicet. 1. q. 7. §. niſi rigor in glo. contra notata in cle. 2. de elec. & ca. cum inferior de maio. & obedien. Quod non procedit ſine dubio: vt ſupra dixi & infra dicetur. Quod etiam limita verum excepta excommunicatione: in qua quanuis ſit conciliaris conſtitutio quæ nec vetat nec permittit/ poterit epiſcopus diſpenſare, dicit milis in verbo diſpenſare non poteſt D epiſcopus / referendo anto. de butrio in dicto. §. de adulteriis/ in penul. colum. in verſi. conclude &c. Poſſet forte addi alia limitatio niſi ex conſuetudine præſcripta aliter per epiſcopum factum reperiretur: vt in ca. fi. de conſue. quia conſuetudo facit diſpenſationẽ valere quæ alias non valeret ar. de cele. miſ. ca. pernitioſus, dicit ſpecu. in ti. de diſpenſatione. §. nunc de epiſcoporum / verſi. verũ vt tanta &c. Quæ autem dicantur maiora crimina adulterio, vide doc. ibi in. d. §. de adulteriis poſt glo.

¶ Vbi autem eſſet conſtitutio conciliaris nõ diſponens circa crimina & nec permitteret nec vetaret diſpenſationem, per iſtam diſtinctionem non deciditur. Vnde ſequendo opinionem anto. & ioan. de lignano in dicto. §. de adulteriis, etiam dico quòd non poterit diſpenſare contra concilium generale. & hoc ponunt domini de rota in deci. 5. incipit item in religioſo/ de iurepa. Et idem videtur ſentire innocen. in. c. dilectus de tempo. ordi. qui tantum dat ei facultatem diſpenſandi in caſibus a iure permiſſis, & ibi ponit omnes caſus permiſſos & prohibitos.

A episcopo. De quo in ſpecu. in ti. de diſpenſatione / in. §. nūc de epiſcoporum per totum. Et idem ꝙ non poſſit diſpenſare / tenet cardi. in cle. 1. de elec. qui dicit ꝙ nec legatus de latere poterit diſpenſare contra illā cle. quæ eſt conſtitutio conciliaris. Et idem quod domini de rota tenet immol. & abb. in. d. cle. 1. & videtur idē tenere glo. ibi in verbo eligat. Quinimo nec per viam vnionis ep̄us poterit contra illam conſtitutionem diſpenſare: vt ſentit petrus de ancha. poſt paulū de liazariis ibi in. d. cle. Et tenet etiam andreas ſiculus ibi idē quod domini de rota ſupra, licet alias epiſcopus ex cauſa poſſet facere conſtitutionem contra ius canonicum, allegat bal. in. l. omnes populi. ff. de iuſtitia & iure: & dominos de rota deci. 255. & abb. in. c. at ſi clerici in. §. de adulteriis de iudi. Et ꝙ nec legatus de latere diſpenſet / tenet immol. in ca. officii de elec. refert & ſequitur lanfrācus in. c. nullus de elec. in. 6. Et ibi vide vtrum ſaltem cum tacite profeſſo diſpenſet epiſcopus ad prælaturam ſui ordinis ſubſiſtente cauſa: quia. c. nullus requirit expreſſam profeſſionem vt quis poſſit eligi: ibi vide Et idē tenet abb. in. c. dilectus de filiis præsby. Vnde non diſpenſat ꝙ filius ſuccedat immediate patri in eccleſia eius niſi ex
B aliqua cauſa concernente vtilitatem ipſius eccleſię (vt dicit ibi ipſe poſt oſtien.) & niſi talis ſit filius qui ex legitimo matrimōio ſit natus: alias ſecus. De quo dic vt plene per eum in. c. fi. de filiis præsby. & vt ſupra dictum eſt.

¶ Aretinus tamen in. d. §. de adulteriis / ſequēdo opinionem. d. anto. dicit corroborando illam ꝙ verba enunciata imperſonaliter in dubio referūtur ad eum ad quem illud factum ſpectat de iure: vt in. l. ſi ſeruus la. 3. §. q margaritam / & ibi notatur. ff. de lega. 1. & in authen. ſi quando. C. de conſti. pecu. Et quod ſumitur ex regula in. c. 1. de reſcrip. videlicet ꝙ verba priuilegii vel legis ſi poſſunt aliqd operari, debent reduci ad ius cōmune inquantū fieri poteſt: vt in ca. cum dilectus de conſue. Vnde dicit ꝙ hoc caſu qn̄ conſtitutio conciliaris concedit facultatem diſpenſandi, operabitur duos effectus. primo ꝙ licet nō ſufficiat clauſula generalis ad tollendā cōſtitutiōem conciliarem (vt dicit archi. in. ca. 1. de conſti. in. 6. & bal. in. l. humanum. C. de. ll. & dixi ſupra proxima. 2. quæſtione) iſto caſu ſufficiet generalis. & alius effectus erit ꝙ papa erit facilior ad derogandum & diſpenſandū contra conſtitutionem cōciliarem. vide quod dixi ſupra dicta proxima quæſtione. ¶ Sed dn̄s
C feli. in. d. §. de adulteriis / ſequendo opinionē abbatis impugnat quod dicit aretinus, primo per tex. in c. in quibuſdam de pœnis / ibi niſi cum eis fuerit diſpenſatum: & dicit glo. ibi ꝑ epiſcopum: & tamen illa conſtitutio eſt conſtitutio conciliaris. & per tex. in. ca. quiſquis de elec. ibi niſi cum ipſo fuerit diſpenſatum: & glo. dicit ibi. ſ. per ep̄um. & dicit ibi abb. nota ꝙ epiſcopus diſpenſat contra conſtitutionem cōcilii. Item quia dictum archi. in. d. c. 1. & bal. in. d. l. humanum, ipſe non habet pro vero.

¶ Sed ego dico ꝙ illud eſt veriſſimum: vt dico ſupra in penul. præcedenti. q. Et ex ibi dictis patet reſponſio ad. c. non nulli de reſcrip. ꝑ quod ipſe arguit hic a ſpeciali ad impugnādum dictum archi. quia vt ſupra colligitur ex dictis meis / non poteſt argui a ſpeciali ex illo tex. & aliis ſimilibus iuribus: quia illa nō ſolum requirunt mentionem generalem ſed ſpecialem & quaſi indiuiduam. Et ideo remanet concluſio archi. vera ꝙ in omnibus cōſtitutionibus conciliaribus non ſufficit ad illas tollēdas clauſula gn̄alis non obſtan. ſicut in aliis iuribus: quia conſtitutio conciliaris tacite continet in ſe clauſulā derogatoriam ad cōcedenda. Et licet non placeat iſta vltima ratio D eius, tamen per tex. & glo. quas allegat cōtra aretinum pro opinione abb. placet mihi eius opinio ꝙ quantūcunq; imperſonaliter conſtitutio conciliaris det facultatem diſpenſandi / nihilominus etiam epiſcopus poterit diſpenſare, & hoc per notata in ca. nuper de ſen. ex com. ibi glo. quia cenſetur conceſſa facultas diſpenſandi inferiori a ſtatuente. l. dies cautioni. §. duas. ff. de dam. infec. & . d. cap. nuper. & hoc expreſſe dicit glo. in. ca. quiſquis de elec. in verbo fiat. ¶ Item placet mihi ſimpliciter quod dicit aretinus: ꝙ vbi ex conſtitutione conciliari eſt permiſſa aliis diſpenſatio, ſi papa diſpenſat contra illam / ſufficit clauſula generalis ad tollendum illam. vnde ſatis erit ſi dicatur non obſtan. aliqua lege in contrariū diſponente. nec erit neceſſe facere mentionē de conciliari: quia ex quo concilium habet clauſulam permiſſiuam diſpenſandi, ceſſat tunc ratio dicendi ꝙ conſtitutio conciliaris continet clauſulam derogatoriam ad poſtea concedenda / ex quo habet clauſulam permiſſiuam ad diſpenſationes faciendas. Vnde eo caſu non poteſt dici habere clauſulam derogatoriam / ſed magis permiſſiuam. Et hanc limitationem ad dictum archi. in. c. 1. de cōſti. in. 6. pono in ſupradicta proxima quæſtio-

A tie circa finem.

¶ Contra opinionem abbatis quam ſequitur feli. in .d. §.de adulteriis / & cum opinione aretini ſimpliciter tranſit decius in.d. § .de adulteriis. Et reſpondet ad.c.in quibuſdam de pœnis/ &.c.quiſquis(iura allegata in contrarium) ꝙ non ſunt conciliaria, nam licet dicatur talis in concilio/vel talis approbante concilio,non propterea dicitur conſtitutio conciliaris: vt declarat abb.in ca.1 .de ſponſa.in.5. notabili,& in.c .1 .de pac.in vltimo notabili. & remittit ſe ad dicta per eum in.c.1 .de iudi. ꝟ Sed hæc reſponſio nõ placet:quia nec abb. hoc dicit in dictis locis,&.d.c .in quibuſdam &.c.quiſquis/ſunt conciliaria: vt patet in ſuprascrip.& patet in pluribus iuribus conciliaribus contrarium eius quod ipſe dicit.

¶ Sed contra opinionem abbatis & rationẽ ſupra aſſignatam dum allegatur per me ca. nuper de ſen.excom.(ꝙ ex quo non eſt reſeruata per concilium poteſtas diſpenſandi/cenſetur conceſſa inferiori & ſic epiſcopo,quantumcunq; impersonaliter concilium loquatur)facit quod dicit cardi.in.c .dilectus de tẽpo.ordi.vbi dicit ꝙ tex.in.d.ca.nuper de ſen. excom.(dum vult ꝙ quando conditor canonis non reſeruat ſibi abſolutionem / videtur **B** aliis concedere facultatem relaxandi) loquitur in abſolutione ab excommunicatione/& non habet locũ in diſpenſatione:quia diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio: vt in glo. §.niſi rigor. 1 .q.7.& in ſpecu.ti.2 .§.diſpenſatio in prin.& anto.in.c .per venerabilem qui filii ſint legi.idem & cardi.in.d.c.dilectus in.2. q.& ponit ludo . in con.325. incipit quo ad primum.Et ideo ſemper intelligitur prohibita niſi reperiatur permiſſa . abſolutio autẽ ab excõmunicatione/fit ſecundum ius:ideo intelligitur permiſſa niſi reperiatur prohibita. Pro quo etiam facit glo.in.c .cupientes in.§. cęterum/in verbo ſuſpenſos de elec.in.6.vbi non vult ꝙ.c.nuper habeat locum in diſpenſatione,ſed tantum in excõmunicatione. De quo tamen vltimo ibi plenius per do.& doc. in cle.1 .de hære.poſt glo.& per abb.in ca.2. de ſolu.& in.c.tam literis de teſti. Vnde dicit archi.in.c.licet canon ſuper verbo carere/ ꝙ ſuperſtitioſa & inutilis eſt obiectio de.c.nup. quia non loquitur in diſpenſatione/ quæ vulneratius cõmune.Et ibi referendo opinionẽ inno.cum illo tranſit ꝙ epiſcopi non poſſunt diſpenſare niſi vbi eſt a iure conceſſa diſpenſatio:& ꝙ non poſſunt diſpenſare etiam contra iura condita a papa . Et ibi plus dicit/ ꝙ nec epiſcopi poſſunt diſpenſare contra iura per ipſoſmet condita nec contra approbatas **C** conſuetudines , licet illa poſſint alias tollere vel limitare;de quo ibi latius per eum. ꝟ Sed ad hoc reſpondetur ꝙ dictum cardi.& archi. intelligitur quando conſtitutio non concedit diſpenſationem, cuius contrarium eſt in propoſito:quia quando conſtitutio cõciliaris cõcedit diſpenſationem,ita habebit locũ in diſpenſatione illud quod dicitur in.ca.nuper ſicut in abſolutione ab excommunicatione.& ita voluit inno.& refert idem cardi.in.d.c.dilectus de tempo.ordi.Item contra illud quod dicit cardi.tenet ſpecu.in ti.de diſpẽ.verſi.23. & refert ioan.de immol.in ca.poſt tranſlationem de renun.ſecundũ ꝙ ponit andręas barbatius in.c.ꝙ tranſlationem de offi . lega.qui pro hoc adducit glo.in.c.poſtulaſti de cle.excom.miniſ.quæ extendit.c .nuper ad diſpenſationem:& glo.in ca .præterea de vſur.& in ca.at ſi clerici in. §.de adulteriis de iudi. & in c.de ſimoniacæ de ſimo.& idem glo.in.d. ca. nuper,& glo.& inno.in.d.c.dilectus. & idem glo.in.d.c.ꝙ tranſlationem de offi.lega.

¶ Et per hoc infertur ꝙ legatus de latere poſſit diſpenſare contra concilium . quod & voluit glo.ſecundum eum in.c.quæ de cauſa.2. q.5 .& in.c.mãdata de preſump.Sed illæ glo. **D** non dicunt aliquid de conſtitutione concilii: ſed quod ipſe dicit intelligo ſimpliciter verũ quando concilium concedit diſpenſatiõem: quia ſi poterit epiſcopus/multo magis legatꝰ de latere.Sed vbi conciliũ non concedit neq; prohibet expreſſe diſpenſatiõem etiam legato de latere,glo.cõmuniter tenent ꝙ non poſſit diſpenſare contra conciliarem conſtitutionem.Hoc voluit glo.in cap.dilectus el.1 .de præben.iuncto.c.2 .de cõceſ.præben. & glo. in.c.penul.de filiis præsby.& glo.in.c.cũ dilecti de elec.& glo.in cle. 1 .de elec . Quod & tenet abb.in.d.c.cum dilecti de elec. qui allegat tex.in.c.poſt tranſlationem de renun.vbi papa reddit ſe difficilem in diſpenſando cõtra concilium.Et idem abb.in.c.dilectus de filiis præsby.& domi.in ſumma.56.di.Ad idẽ etiam ipſe abb.in.d.c.poſt tranſlationem. allegat ſpecu.in ti.de legato & in ti. de diſpẽſatione in. §.& conſequenter/verſi. & generaliter.& idem ſpecu.in eo.ti.de legato. §. nunc tractemus/verſi.de illo . Et hoc etiam eſt potius declarare & limitare opiniõem ioã .an.in d.c.ſi.& anto.in.d. §.de adulteriis/quàm contrariari.

¶ Adde etiam quod dicit bal.in trac.ſchiſma

tis in ru.ſi quis aliquem teſta.prohi.ꝙ cardina
A les non poſſunt diſpenſare nec ſuſpẽdere cõ-
ſtitutiones concilii: quia non habent iuriſdi-
tionem talem & tantam per quam ſi haberẽt
poſſent perturbare vniuerſalem ſtatum ec-
cleſiæ.vnde nõ poſſunt diſſoluere illud quod
pro totius mundi vtilitate ſancitum eſt & ſa-
cro concilio illudere.allegat tex.in cle.ne ro-
mani.Et idem refert andreas ſiculus in.c.trã-
ſlato in penul.col.de conſti. ¶ Et ex hoc colli
gitur vnũ notabile/ꝙ quo ad hoc minus põt
collegium cardinalium q̃ epiſcopus.ratio q̃a
ſi mortuo papa debent vacare acceleratæ ele-
ctioni futuri pontificis(vt in.d.cle.ne roma-
ni)ſi loquimur viuente papa ſiue eo , nõ erit
collegium perfectum. & ſic vnus cardinalis
epiſcopus plus poterit in epiſcopatu ſuo q̃
collegium cardinalium: & poterit ſolus plus
q̃ cum collegio . Sed iſta illatio non videtur
bona:quia collegium eſt etiam anteq̃ intrent
conclaue / & collegium cardinalium dicitur
etiam ſine papa:quia eſt collegium ſiue capi-
tulum vniuerſalis eccleſiæ: vt dicit bal.in.l.pe
nul.C.de bonis q̃ liberis/circa mediũ . Vide
qđ dicit alex.in.c.in ſynodo.13.di.Et ideo bo
na eſt ratio quam aſſignat bal.in.d.ru.C.ſi qs
B aliquem teſtari prohibuerit. ¶ Adde tñ præ-
miſſis multa bona dicta ioannis milis circa fa
cultatem epiſcopi in diſpenſando,quæ ponit
in verbo diſpenſatio in verſi. diſpenſare non
poteſt legatus/cũ.22.verſiculis ſequentibus:
quorum maior pars concernit caſus contra
conſtitutiones conciliares.

Limita tñ prædicta in legato de latere
niſi hoc faceret de expreſſo & ſpecia-
li mandato papæ:quia tunc valeret ei⁹
conſtitutio etiam ſi eſſet cõtra conciliũ: quia
(vt dicit.d.anto.in.d.c.penul.de filiis præsby.
in.6.)illud quod facit legatus de latere ex ſpe
ciali commiſſione papæ/non tam factum le-
gati q̃ papæ dicitur.ſecus ſi ex generali. Alle-
gat glo.in.c.literis de reſcrip.facit tex.in ca. ſi
apoſtolicę de præben. in. 6. & dicunt doc.in
c.ꝙ tranſlationem de officio legati.

¶LIMITA etiam ſecundo omnia præ-
dicta ꝙ illud quod dicitur ꝙ ep̃us vel lega-
tus non poteſt diſpenſare contra concilium,
eſt verũ niſi ex magna cauſa neceſſitatis vel
vtilitatis. Ita limitat abb.ſiculus in.d. §.de a-
dulteriis. & idem abb.in.c.cum dilectus de e-
lec.qui allegat ad hoc deci .rotæ. 255. alias
253.incipit item in religioſo, & eſt in ti. de
iurepa.quinta. Allegat.1.q.7.c.tali/&.c .exi-
gunt ,& ca.expoſuiſti de præben.& ioan.de
ligna.qui dicit ita ſeruari . Et idem abb. in.d.
c.dilectus/&.c.ſi.de filiis præsby. & ibi cęteri C
doc.qui dicunt vt tactum eſt ꝙ licet alias epi
ſcopus non diſpenſet ꝙ filius ſacerdotis ſuc-
cedat in eccleſia paterna, illud eſt verum niſi
vbi ſubeſſet neceſſitas vel vtilitas eccleſiæ. &
ſic ex aliqua magna cauſa neceſſaria poterit
diſpenſare. ¶ Eandem limitationem poſuit ẽt
bal.in. l. omnes populi.ff.de iuſtitia & iure:
qui vult ꝙ ex magna cauſa epiſcopus poſſit
ſtatuere contra canones. ¶ Quam etiam li-
mitationem ponit milis in verbo diſpenſare
poteſt epiſcopus.allegat.d.deciſiõem: ad quã
etiam ſe remittit ad cognoſcẽdum quæ ſunt
magnæ cauſæ. ¶ Eandem etiam limitationẽ
ponit ſpecu.in ti.de diſpenſatione in.§. nunc
de epiſcoporum / verſi.vtrum autem cũ ille-
gitimis. vbi dicit ꝙ licet alias epiſcopus non
poſſit diſpenſare cum illegitimis , tñ ex ma-
gna cauſa poterit diſpenſare vt promoueãtur
ad ordines ſacros & ad beneficia minora ſim
plicia. ¶ Eandem etiam limitationem poſt di
ctam deci.poſuit ludo.conſi.325.incipit quo
ad primum/in.3.col . Qui intelligit hoc vbi
oriretur aliqua vrgens cauſa de nouo & inco
gnita veriſimiliter cõcilio tempore æditæ cõ
ſtitutionis/argumẽ.l.ſi hominem.ff.mandati.
Per quod dicit abb . multũ limitari prędicta. D
adducit in ſimili quod notat inno.in ca.quod
ſuper iis de voto. ¶ Et iſtam limitationem po
nit põtanus in ſingulari ſuo quod incipit ſed
an poſſit epiſcopus: & feli.in.c.1 .in.7.fallen-
tia de conſti.& in.d.§.de adulteriis. Quam li
mitationem intelligit veram vbi de facili ſu-
perior conſuli non poſſet / alias ſecus: per.l.
diui fratres.ff.de pœnis : & per.l.diuus pius
claudio.ff.de falſis.vbi enim ſuperior non po
teſt adiri de facili/ & imminet magna neceſſi
tas ineuitabilis/& periculum eſt in mora,põt
etiam propria authoritate quis venire contra
iuramentum proprium: vt dicit inno.in.c.ve
nerabilem de elec.& bal.in.l.non dubium.C.
de legibus.Pro quo facit tex.in ca.1 .de cleri-
co egro.in.6 . vbi ratione diſtantiæ locorum
conceditur epiſcopo indigenti coadiutore/ſi-
bi aſſumere vnum vel duos de conſenſu &
conſilio ſui capituli vel maioris partis / abſq;
hoc ꝙ veniat ad ſedem apoſtolicam,ad quã
alias venire teneretur / vt ibi dicit tex. & hoc
propter diſpendia & neceſſitates . Et ad idem
tex.in.c.1 .in ſi.ne ſede vacan.in.6 .vbi ſi ep̃us
eſſet in remotis,non expectatur eius conſiliũ
quod alias requiritur & expectatur . ¶ Hanc
etiam concluſionem (ꝙ epiſcopus diſpenſet

A quando de facili non poteſt adiri ſuperior & periculum eſt in mora) ſentit arctinus in.d. §.de adulteriis in.4.col.allegat in argumentum quæ habentur in.c.nihil de elec. & quæ ponunt doc.poſt inno.in.c.licet ex ſuſcepto de foro compe.

¶ Sed contra iſtam limitationem adduco io.an.an.& petrus de ancha.in cap.1.de ætate & quali.in.6.& domi.ibi: qui impugnantes archi.ibi & in.c.licet canõ de elec.in.6.volũt ꝙ epiſcopus etiam ex magna neceſſaria & vtili cauſa & etiam cum cauſæ cognitione non diſpenſat cum patiente defectũ ætatis in dignitatibus curatis propter cõcilium generale.c.cum in cũctis in.§.inferiora de elec. ¶ Cum qua opinione etiam tranſit ibi philippus: & cum ioan.an.ibi (vt refert ipſemet archi.in dictis locis) dicit referendo oſtien.pro opinione ſua, ꝙ licet idem quod ipſe ſentiat oſtien. in.c.cum dilectus de elec.tamen dicit ꝙ in cõtrariũ eſt curia romana / & ꝙ ſic pronũciauit bonifacius papa in facto electionis epiſcopi eduen. ¶ Sed licet pro opinione archi. multa poſſent adduci quæ ipſe ponit in.d.c.licet canon & cum eo ſit oſtien.in.d.cap.cum dilectus & benedictus capra in.d.ca.1.de ætate & quali.in.6.tamen contra archi.eſt com-

B munis opinio: vt dicit domi.in.d.cap.licet in glo.in verbo carere.quę etiam eſt contra archi.contra quem eſt etiam ioan.mo.in.c.cupientes in.§.denique co.ti.& li.de elec. & etiã benedictus in.d.c.licet canõ tranſit contra eũ, & dicit oppoſitam opinionem eſſe cõmunẽ. & cum iſta ſunt communiter doc.in.d.ca.cũ dilectus. Vnde iſta opinio aperte deſtruit iſtã limitationem.niſi dicamus ꝙ aliud ſit quãdo imminet magna & ineuitabilis neceſſitas & periculum eſt in mora/& ad iſtum caſum reſtringatur iſta ſecunda limitatio: quod eſt directe contra opinionem aliorum ſupra allegatorum/vt conſtat per eorũ exempla. Vnde poſſet dici ꝙ ideo in caſu archi. non conceditur diſpenſatio etiam ex magna neceſſaria & vtili cauſa/quia concilium generale prohibet epiſcopis & punit contrafaciẽtes: vt patet circa finem.d.c.cum in cunctis de elec. & ideo non conuenit huic limitationi, quæ eſt qñ concilium vel permittit diſpenſare vel quando loquitur imperſonaliter nec vetando nec permittendo diſpenſationem nec imponendo aliquam pœnam: quia vbi imponit pœnam reſtringuntur dictæ limitationes, vt patet infra proxima reſtrictione.

¶ LIMITA etiã & tertio niſi canõ concilii eſſet canon pœnitẽtialis: quia cum pœnitentiæ ſint arbitrarię (vt in cap.deus qui de

C pœni.& remiſ.& in.c.menſuram/.& ibi glo. de pœni.di.1.) poterit epiſcopus in tali canone diſpenſare: vt in.c.quem pœnitet de pœni.di.1.& dicunt doc.poſt glo.in.d.§.de adulteriis. Quod intelligo niſi caſus de ſe eſſet reſeruatus papæ, per notata in.c.ꝙ tranſlationem de offi.lega.& in.d.§.de adulteriis. Et qui ſint iſti caſus pœnitentiales reſeruati papæ, habetur in.c.2.de pœni.& remiſ.in.6.& per oſtien.in ſũma de pœni.& remiſ.in.§.2.

¶ ALIAM & quartam limitationem videtur ponere feli.in.c.1.de ſponſa.niſi conſtitutio conciliaris non originaretur principaliter a concilio ſed a papa approbante cõcilio: quia tũc epiſcopus poterit diſpenſare: vt ſunt illæ quæ in ſupraſcriptione haberent nomen papæ. quia dicit ꝙ maioris ponderis & maturitatis ſunt illæ quæ originãtur a concilio: vt ſunt illæ in quibus dicitur ex concilio tali & his ſimilia. & hoc propter concurſum multarum opinionum in idem, allegat.l.3.C.de fideicom.& c.de quibus.20.di.& c.prudentiã de offi.delega. Quia in propoſitis per vnum de concilio/ datur cuilibet libera facultas cõtradicẽdi.31.di.c.nicena. quod ſecus videtur

D in propoſitis per papam in præſentia cõcilii, in quibus non videtur affuiſſe tanta maturitas, tum propter reuerentiã papæ / cui cęteri pro parte aſſiſtunt: iuxta.c.1.in verbo humani moris eſt.16.q.2.& quod notant inno.& bal.in.c.ꝙ ſuper iis de maio.& obedi. tũ quia data diſcrepantia inter papam & alios/prævalet papæ ſententia vbi de fide non agitur ſecũdum glo.in.c.in iſtis.4.di.& c.ex multis.4.q.3.glo.24.q.1.c.quodcũque.15.di.ſicut. ¶ Sed iſtæ rationes videntur ridiculæ, quia vel præſupponunt exiſtentes in concilio papa præſente nõ habere libera vota/vel ꝙ ſint tot beſtiæ quot epiſcopi. Item contrariantur etiam diſpoſitioni multorum iurium & gloſarum de quibus feci mentionem in illa.q.qualiter debeant edi conſtitutiones in cõcilio: in quibus apparet ꝙ eduntur approbante concilio, & tamen epiſcopus in illis non diſpenſat. Et ideo ipſe non firmat pedem: & in contrariũ allegat glo. & quod ibi notat abbas in cle.1.in verbo eligatur de elec.

¶ ALIAS inſuper duas limitationes collige ſupra in ſecundo membro diſtinctionis. Reſtringe tamen dictas limitationes niſi canon concilii pœnam indiceret quæ non poſſet imponi niſi per papam, exemplum in de-

poſitione epiſcopi,3.q.6.c.quis,& in.c.mul/
A cum/&.c.dudum,tunc enim ſicut ſolus papa poteſt deponere,ita videtur conueniens ꝙ ſolus papa poſſit diſpenſare. Ita dicit oſtien.& declarat anto.de butrio in vltima col.in.c.2. de bigamis.quod & ponit aretinus in.d.§.de adulteriis in.3.col. Quod videtur verum qñ quis non poteſt imponere pœnam ex defectu poteſtatis,ſecus ſi ex priuilegio perſonæ: quia tunc videtur ꝙ poſſit diſpenſare ob ceſſantem rationem anto.de butrio:quia tali caſu qui non poteſt condemnare poteſt abſoluere:vt eſt tex.bar.& bal.in.l.ſi.C.vbi ſenatores vel clariſſimi.ne illud quod inductum eſt in fauorem/retorqueatur in odium. Ita dicit decius in.d.§.de adulteriis in.4.col.

¶Reſtringe etiam ſimiliter dictas limitationes niſi eſſemus in caſibus papæ tantũ reſeruatis:iuxta notata in.c.ꝙ tranſlationem de oſſi.lega.& in cap.ſicut vnire de exceſ.præla.& in ſpecu.in ti.de diſpen.in.§.nunc breuiter: quia in his ſe nõ intromittit alius inferior niſi ex ſpeciali commiſſione papæ:vt.d.c.ꝙ tranſlationem,&per dicta in.3.limitationẽ.quod & ponit ioan.an.in.d.ca.1.de ſupplen.negli. præla.in.6.& ſpecu.in.d.verſi.verum vt ſcia
B &c. ¶ Amplia omnia ſupradicta habere locũ in conſtitutione concilii facta etiã papa proponente:vt vult illa glo.in verbo eligatur in cle.1.iũcta ſuprascrip.de elec.& in cle.ne romani iuncta ſuprascrip.eo ti.

¶An autem epiſcopus poſſit facere aliquam conſtitutionem ſynodalem declaratiuam circa probationes vel numerum teſtium præter modum inductum a conſtitutione conciliari (vt puta ꝙ per vnum teſtẽ de viſu & duos de auditu vel fama/vel per.4.teſtes ſingulares/vel per confeſſionem extraiudicialem coram quocunq; presbytero,poſſit conuinci quis de prauitate vſuraria)vel circa cautionẽ præſtandam tollendo vel mutando/de qua fit mentio in cõcilio lugdunen.in.c.q̃q̃de vſu.in.6.vel dando certam formam(vt ꝙ reſtitutio vſurarum non poſſit fieri niſi per manus epiſcopi)& his ſimilia,vide quæ ponit ioan. de ana.in.c.cum in diœceſi de vſuris.& vide bal.in.l.eos.C.de vſuris.

¶Et ex præmiſſis elici poteſt vna concluſio/ ꝙ in caſu in quo conſuetudo poteſt introduci contra ius ſcriptum (vt traditur in.c.fi.de conſue.& in ca.conſuetudinis.xi.di.& in.l. de quibus.ff.de.ll.& in.l.2.C.quæ ſit longa conſuetudo.& in cap.conſuetudo.1.di.& in cap.leges.4.di.cum ſimil.) non ita de facili poterit introduci contra ius conciliare,quantumcunq; eſſet conſuetudo in ſe rationabilis:quia ſi eſſet irrationabilis nullo mõ valeret,vt dicitur in locis ſupra allegatis.nec valeret contra concilium generale de quo in c.quia in omnibus de vſur.& in terminis cle. 1.de vſur.quod dicit bal.in ti.de pace cõſtan. in.§.nos romanorũ in.8.col.verſi.vnde non valet,nec etiam de vſuris minimis:vt in.l.eos ibi.doc.C.de vſuris.Et hoc eſt gñale ꝙ nunq̃ valet conſuetudo quando eſt nutritiua peccati/nedum quando eſt contra conciliũ:vt in ca.ex parte de conſue.Et ideo forte non valeret conſuetudo cõtra concilium generale de quo in.c.2.de cõceſ.præben. ¶ Sicut dudum querebatur in rota vtrum eſſet bona materia quæ deducebatur per fratrẽ ieroſolymitanũ/ ꝙ in præceptoriis & prioratibus illius religionis ex cõſuetudine erat introductũ ꝙ nõ habebat locum cõcilium generale de quo in.c. 2.de conceſ.præben.Et videbatur dicendum ꝙ non:quia ꝙ in beneficiis non habeat locũ deuolutio contra concilium generale/nõ poſſet introduci conſuetudo:quia conciliũ habet clauſulam derogatoriam ad poſtea concedenda,& videtur continere tacitum decretũ irritans/ex quo videtur prohiberi conſuetudo:iuxta dictum archi.in.c.cum de beneficio
de præben.in.6.& quia talis conſuetudo videtur irrationabilis:quia illud decretum eſt factum ad obuiandũ vacationibus beneficiorum & contra negligẽtes:ſicut & in.c.ne pro defectu de elec.Et ideo vt ibi dicit in.d.ca.2. verũ eſt ꝙ in caſu ꝓpoſito bona videbatur materia ex alio capite:videlicet quia in hoſpitalibus non habet locũ.c.2.de conceſ.præben. vt voluit calde.in conſi.1.de ſupplen.negli. præla.& feli.in.c.de quarta de pręſcrip.& iſti appellantur hoſpitalarii:& eorum præceptoriæ/balliuatus/prioratus & beneficia ſunt quędam adminiſtrationes.Vnde iſta ſaltem ratione in iſtis poſſet introduci conſuetudo cõtra concilium generale:quia proprie non ſunt beneficia vt loquitur concilium/& ſunt manualia.Sed hoc non tollit deuolutionem:vt in cle.1.de ſupplen.negli.præla. ¶ Adde prædictis ꝙ ioan.an.in.c.cum laicis/& in.c.nonnulli de rebus eccle.nõ alie.& bal.in ti.de pace conſtan.in.4.col.in verbo nos romanorũ/ volunt ſimpliciter ꝙ nihil valet conſuetudo aliquid inducens contra concilia gñalia ſummorum pontificum. Et idem refert & ſequitur iaſon in.l.de quibus in.18.col.ff.de legibus.

A ¶Arti. 20.

SED vlterius quæro vtrum poſſit concilium limitare cōſtitutionem papæ? Tex. videtur ſentire ꝙ ſic in.c.presbyter.82.di. vbi modificat canones apoſtolorum de quibus in cap. presbyter.81.di. ergo a pari & papæ. Probat tex.in.c.de libellis.20.di. vbi primo ponit canones conciliares/ poſtea pōtificum/ poſtea ſanctorum patrum. Sed de hoc dic vt dixi ſupra tertia proxima quæſtiōe. Non obſtant iſta iura: quia intelliguntur de conſtitutionibus editis in cōciliis in quibus papa præfuit/ vel quas papa approbauit. vnde dic vt ibi dixi.

VTrum autem vnum concilium poſſit confirmare vel limitare vel in totū reuocare conſtitutionem alterius concilii, tex. & doc.in.c.qm̄ quidē.18.di. dicunt ꝙ ſic. Et in dubio dicit ibi glo. ꝙ niſi de primo decreto ſiue prima cōſtitutione primi cōcilii ſit facta mentio in ſecundo/ ſtatur primo, dūmodo ſit ſolennis & potioris authoritatis. Quin imo plus voluit glo.25.q.2.in ſumma/ ꝙ ēt ſimpliciter in dubio videtur ſtandū primo. Sed glo.in.c.domino ſancto.50.di.& glo. in B ca.in canonicis.19.di. dicunt illud procedere qn̄ illa decreta eſſent particularia, ſecus autē ſi generalia: quia tunc ſtandū eſt poſteriori. Quod declarās ibi alex.in.d.c.qm̄/ dicit ꝙ ſi ſūt decreta particularia (vtpote edita in conciliis prouincialibus quę ſunt incorporata in volumine decretorū) tunc eligere debemus quod eſt potioris authoritatis / & illi ſtandum eſt: ſi autem ſunt generalia concilia, cum illa ſint æqualis authoritatis / ſtandum eſt vltimo. De quo vide quæ latius dicuntur in illa.q. qn̄ eſt diuerſitas inter diuerſa concilia vel inter patres/ cui ſit ſtandū Et vtrum & qn̄ vna conſtitutio reuocet aliam & an debeat fieri mentio de prima in ſecūda/ & quid in ſtatutis & quid in reſcriptis & quid in priuilegiis & teſtamentis, vide poſt glo.in.d.ca. C quoniam/ & doc.in.c.1.de conſti.in.6.

¶Arti. 21.

VLterius quæro vtrum cōcilium poſſit ſtatuere ꝙ papa poſſit ſibi eligere ſucceſſorē? Videtur ꝙ ſic: quia petrus elegit clementem ſibi ſucceſſorem: vt.8.q.1.ſi petrus. Dic cōtra: vt ponit bal.in.c.licet in vltima.q.de elec.& tenet glo.in.§.his omnibus 8.q.1.quæ loquitur in papa.& archi.79.di.ſi trāſitus.& abbas in.c.accepimus de pac. Licet btix, teneat contra in verbo an papa. De exēplo quod dicitur de beato petro/ dic vt per alex.in.d.c.ſi petrus. Et hoc adde infra in quæſtione vtrum concilium ſede vacante poſſit diſponere contra iura poſitiua/ verſi. vtrū autem. Et pro opinione bal. bene facit quod ponit alex.in.c.in nomine dn̄i.23.di.in.2.col.in prin.in.notabili in quo tradit ꝙ conueniētius per electionem proceditur ad creādum papā q̄ per ſucceſſiōem vel per ſortes/ vt de omni gēte poſſit eſſe vnus papa & ab omni gente approbari. Et ibi reſpondet ad factum moyſi & aharon circa ſacerdotium/ & ad electiōem matthiæ. de quo ſupra in q̄ōne an duobus cōtendentibus de papatu/ admittatur iudicium ſortis. ¶ Tractare tamen bene poteſt papa cū cardinalibus de electione futuri ſucceſſoris, D non autem eligere. Vide doc.in.d.c.ſi trāſitus 79.di. Et vtrum conuenientius per prædeceſſores daretur ſucceſſor q̄ per electionem cardinalium/ & an per ſortem ſicut in electione matthiæ, vide quod multum ample per plures quæſtiones dicit cardi. ſancti ſixti in ca. in nomine domini.23.di. Et vtrum papa poſſet ſtatuere ꝙ liceat ſibi & aliis pontificibus eligere ſucceſſorē, vide doc.in.c.licet / & in cle.2.de elec.

¶Libri quinti finis.

A **DOMINICI IACO-** C

BATII CARDI. S. CLEMENTIS DE CONCILIO LIBER SEXTVS.

¶Arti. 1.

VLTERIVS quæro vtrũ papa habeat authoritatem a cõciliis generalibus? Tex.in.§.hinc etiam 17.di.videtur innuere ꝙ ſic,cũ dicit conciliorũ venerandorum authoritas ſingularẽ in eccleſiis tradidit poteſtatem.Ad idem videtur tex.in ca.dudum,3.q.6.ibi quoniam ſanctam romanã eccleſiam primam omnium eccleſiarum eſſe voluerunt,& tex.in.c.in nouo 21.di.ibi ipſumq́ principem ſuum eſſe voluerũt.vbi videtur ꝙ ab apoſtolis data fuerit petro poteſtas.

¶Sed in contrarium facit tex.in.ca.ſacroſancta.22.di.vbi dicitur ꝙ romana eccleſia non

B ab apoſtolis ſed a chriſto ſaluatore nr̃o primatũ obtinuit,& tex.in.c.q̃uis.21.di.vbi dicitur ꝙ nullis ſynodicis conſtitutis romana eccleſia cęteris eccleſiis eſt prælata. Ad idẽ tex.in.c.omnes.22.di.vbi dicitur ꝙ chriſtus ſolus fundauit romanã eccleſiam. Ad idem in c.aliorum,9.q.3.vbi dicitur ꝙ eccleſiæ romanæ omnes ſubiiciuntur.Et dicit glo.in.d.c.dudum/& in.d.§.hinc etiam ꝙ principaliter eccleſia romana ſumpſit robur & habuit authoritatem a chriſto ſed ſecundario a conciliis. Quod & videtur voluiſſe ioan.an.in.c.ſignificaſti ſuper glo.in verbo authoritas de elec.& in.c.nouit de iudi. Nec eſt verũ ꝙ ab apoſtolis petrꝰ primatũ acceperit ſed a deo:vt ſępius dictũ eſt.& eſt tex.in.c.rogamus.24.q.1.& tex.in.c.decretis circa fi.21.di.Quæ iura probant petrum electũ a domino in ſummum ſacerdotem ſupra alios apoſtolos. vnde dicit chryſo.ſuper illud ioannis vlti.paſce oues meas.præteriens autem dominus alios/petro loquitur:eximius.n.apoſtolorum erat petrus & os diſcipulorũ & vertex collegii. Et ideo videtur ꝙ præallegata iura non ſint inter ſe contraria:vt dicit archi.in.d.§.hinc etiã.& exponit tradidit.i.traditã eſſe oſtendit,quaſi velit ꝙ concilia declarauerunt a chriſto eccleſiæ datam authoritatem,& ita allegat tenere ioan.de ſan.ibi.quod & tenet cardi.in.d.§.hinc etiam.Quinimo ſecundum eundem archi.tex.ibi probat(ex eo ꝙ dicit iuſſione domini)ꝙ iuſſio domini primo dedit authoritatem eccleſiæ.& ſic ſentit idem quod glo.in.d.§.hinc etiam,& glo.in.d.ca.dudum. ¶ Sed ꝙ poteſtas papæ ſit a deo ſimpliciter non a conciliis,notat domi.in.d.c.q̃uis.21.di.& abb.in c.1.de tranſla.præla.& idem anto.de butrio & cardi.floren.ibidem.Qui reſpondet ad illud quod dicitur ad ro.13.ꝙ omnis poteſtas eſt a deo(& refert ibi oſtien.)ꝙ intelligitur largo modo.& hoc mõ dicitur poteſtas imperatoris eſſe a deo:ſed non immediate/ſicut poteſtas papæ. De quo videndum quod dicitur in.c.nouit de iudi.& in.c.per venerabilem qui filii ſint legi.Glo.tamẽ in.d.c.1.dicit ꝙ imperator habet poteſtatem a populo.& eſt tex.inſti.de iu.na.in.§.ſed quod principi/allegato in glo. ¶ Et iſta poteſtas data fuit papæ ſecundũ inno.ibi in.d.c.1.per illa verba tu es petrus &c.& tibi dabo claues regni D cœlorũ math.16.Et per hoc data fuit petro poteſtas ligandi & ſoluendi.21.di.ca.in nouo/&.c.q̃uis.Aliqui tamen dicunt datam poteſtatem per illa verba ioan.vlti.paſce oues meas.Tancredus in.c.ſignificaſti de elec.& refert ibi ioan.an.dicit ꝙ per illa verba tibi dabo claues fuit electus/& per illa paſce oues meas fuit confirmatus.De hoc dic vt dicitur in.c.tranſlato de conſti.& de iſta materia alibi ad plenum dicetur in illa quæſtione vtrũ papa ſit maior concilio.

SED quo ad principalem quæſtionem vtrum poteſtas papæ ſit data a conciliis an ſit a deo immediate,placet mihi opinio ꝙ ſit a deo immediate(& hoc videtur clarum per dicta iura ſupra allegata.& vbi reperitur ꝙ concilia aliquid diſponant in fauorẽ authoritatis papæ,illud eſt magis per viã cuiuſdam declarationis/ſiue demonſtrationis & replicationis/ſiue commemorationis & executiõis poteſtatis a deo datæ per ſupradicta verba)& ideo ꝙ nullam papa a conciliis receperit poteſtatem.Et placet expoſitio ioan.de ſan.in.d.§.hinc etiam:dum dicit tradidit.i.traditam eſſe oſtendit,ſecundũ quod refert ibi archi.Et hoc oſtendit nicolaus papa

qui

qui ſcribens michaeli impatori dicit/iſta ergo
A priuilegia huic ſanctæ eccleſiæ a chriſto ſunt
donata: a ſynodis nõ ſunt donata ſed ſolũmo
do celebrata & venerata: per quæ non tam
honor q̃ onus nobis incũbit, sic in eadẽ epi-
ſtola dicit. proinde aduertendũ eſt ꝙ nõ nice
na nõ denicꝫ vlla ſynodus quodq̃ romanę ec-
cleſiæ contulit priuilegiũ, quæ in petro noue-
rat eã totius iura poteſtatis plenius meruiſſe/
& cunctarũ chriſti ouium regimẽ accepiſſe:
ſicut beatus præſul bonifacius atteſtatur/ vni-
uerſis epiſcopis per theſſaliam cõſtitutis ſcri-
bens. ¶ Vnde ex his dicendũ eſt ꝙ concilia
effectiue ſiue cauſaliter non dicuntur dare au
thoritatem ſedi apoſtolicæ, ſed tantum execu
tiue & declaratiue. executiue quidem per a-
ctus qui ſonant potius in pati q̃ in agere/ ex
quibus nulla vis diſpoſitiua reſultat. Vnde
agatho papa in ſuggeſtione quã ſextæ ſyno-
do miſit/ ita ſcripſit. beati petri authoritatẽ vt-
pote apoſtolorũ omniũ principis ſemper o-
mnis catholica chriſti eccleſia & vniuerſales
ſynodi fideliter amplectẽtes in cũctis ſequutę
ſunt. Declaratiue vero dicũtur dediſſe/ q̃a ma
xime per vniuerſalia concilia declaratum eſt
chriſtiano populo quanta ſit eminentia apo-
ſtolicę ſedis. vñ in concilio cõſtantinopolita-
no ſcribiṫ veneramur ſecũdum ſcripturas &
B canonũ diffinitiones ſanctiſſimũ antiquæ ro
mæ epiſcopum/ primum eſſe & maximum
epiſcoporũ. Quinimo nec ab vniuerſali ec-
cleſia hæc papalis poteſtas pendere dici po-
teſt: quia abſonũ eſt poteſtatem qua quis ab-
ſoluitur vel ligatur in anima in foro poli/ de-
pẽdere immediate ab illo vel illis qui eadem
poteſtate ligantur vel ſoluũtur: cum ergo pa
palis poteſtas petro & ſucceſſoribus eius da-
ta extendat ſe ad ſoluendũ & ligandum om-
nes de militanti eccleſia, impoſſibile eſt ab a-
liquibus de eccleſia imo nec a tota eccleſia po
teſtatem clauiũ petro collatam cauſaliter de-
pendere. Et ex hoc infertur ſecundum eundẽ
ioã. de ſan. in. d. c. dudũ/ ꝙ cõcilia nõ poſſunt
reſtringere poteſtatẽ papę, ex quo a conciliis
illã nõ habuit, quod & ſequiṫ alex. in. d. c. du-
dũ. Quinimo nec cũ cõſenſu papæ poſſunt
concilia reſtringere eius poteſtatẽ: vt diciṫ in
c. nũc aũt. 21. di. & ponit ioan. an. in. c. eccleſia
de cõſti. quia eius poteſtas eſt a deo immedia
te, dicit brix. in ſuo reper. in verbo conciliũ
nõ poteſt. Facit. c. nouit de iudi. ibi quia pote
ſtas noſtra non eſt ex homine ſed ex deo. &
tex. in. c. per venerabilem/ qui filii ſint legi. ibi
conſtitutus a deo iudex viuorũ & mortuorũ.

Et faciunt quæ dicuntur in illo arti. de pro-
C miſſione facta in conclaui de non creandis
cardinalibus, & quod dicitur infra/ an papa
poſſit ſe ſubmittere alterius iuriſditioni. Et
ſi bene conſideretur, de hoc ꝙ papa non rece
perit authoritatem aliquam a conciliis/ vide-
tur tex. in. d. cap. ſignificaſti de elec. cum dicit
ꝙ in omnibus conciliis cenſetur excepta au-
thoritas papæ. & ibi cum omnia concilia per
eccleſię romanæ authoritatẽ & facta ſint & ro
bur acceperint, & bene tex. in c. bene quidem
circa fi. 96. di.

¶ Articulus .2.

CONSEQVEN-
ter quæro quæ ſenten
tia debeat præferri: v-
trũ papæ an cõcilii, ſi
inuicẽ cõtrariãtur: Et
videtur prima facie ꝙ
ſtetur ſentẽtiæ cõcilii.
Primo quia rectiꝰ eſt
iudicium quod pluri
morum ſententiis roboratur. c. prudentiã de
offi. dele. & 64. di. c. extra conſcientiã. & dicit
tex. in. l. vltima ad finẽ. C. de fideicom. ꝙ per
ampliores hoĩes perfectiſſima veritas reuela
tur. & ari. in politicis dicit ꝙ plus vidẽt oculi
D q̃ oculus. & tex. in. c. de quibus. 20. di. dicit ſe-
niores prouinciæ cõgregare & eos interroga
te: facilius nanq; inueniṫ quod a pluribus ſe-
nioribus quæritur. Accedit maxime cõſidera
tio cõditionis perſonarũ quę interueniunt in
concilio: quia interueniunt epi/ qui tenent vi
cẽ apoſtolorũ. c. in nouo. 21. di. itẽ multi prę-
dicatores qui habẽt cõſuetudinẽ euangelizã-
di populo. ſimiliter excellentes doctores/ quiſ
occulta ſacræ ſcripturæ myſteria elucidãt in-
ſtar prophetarũ. & alii viri excellentiores to-
tius orbis: quibus veriſimiliter cõuenit illud
apoſtoli. 1. ad corin. 12. vnicuiq; datur mani
feſtatio ſpiritus ad vtilitatẽ: alii quidẽ per ſpi-
ritũ datur ſermo ſapiẽtiæ: alii vero ſciẽtiæ ſe-
cundũ eundẽ ſpiritũ: alteri fides in eodẽ ſpi-
ritu. Et hi ſpiritu ſancto ducũtur: vt in. c. viola
tores. 25. q. 1. ex quo dicit apoſtolus. 1. ad co
rin. 14. ſpiritus aũt eſt qui loquitur myſteria.
¶ Accedit quod dicit ariſto. in politicis ꝙ vbi
ſunt homines liberi pollẽtes ingenio & virtu
te, melius eſt regi cõmunitatẽ a pluribus ſa-
piẽtibus virtuoſis q̃ ab vno. tum quia in tali
regimine iudiciũ eſt magis liberum a paſſio-
nibus timoris/ cõcupiſcentiæ/ inuidiæ/ amo-
ris vel odii. tum quia in iudicio plurium me-

A lius cognoſcitur quid ſit iuſtum aut iniuſtũ/ bonũ aut malum. & propterea regimen ariſtocraticum (hoc eſt plurium ſapietum) eſt naturale: intantum vt fere concurrat cum regimine monarchico/ hoc eſt vnius. cum impoſſibile ſit ꝙ vnus per ſe omnia videat ordinet diffiniat & exequatur. Quinimo vt dicit idem philoſophus regimen ariſtocraticũ tũc corrumpitur & deſinit eſſe rectum / quando ſapientes ex ſucceſſu temporis continua adminiſtratione reipublicæ diuites effecti/ voluptatibus & ſolatiis vacantes peruertunt ſæpe iudicium & pauperes opprimunt. Hoc autẽ cum non poſſit contingere in concilio generali, eo magis videtur excellentius hoc conciliare ariſtocraticum regimen & conſequenter præferri monarchico. ¶ Accedit quod dicit ſanctus bernardus / ꝙ lepra proprii cõſilii eo pernitioſior eſt quo magis occulta: & q̃to magis ea quis abundat tanto ſibi ſanior eſſe videtur. Hæc illorum eſt qui zelum dei habent ſed non ſecundũ ſcientiam, ſequẽtes errorẽ ſuum, & ſic obſtinati in eo vt nullis velint cõſiliis acquieſcere. hi ſunt vnitatis diuiſores/ inimici pacis/ charitatis expertes / vnitatẽ timentes/ placentes ſibi & magni in oculis ſuis. quæ maior ſuperbia q̃ vt vnus homo

B toti cõgregationi iudiciũ ſuum præferat tanq̃ ipſe ſolus habeat iudiciũ dei, idolatriæ ſcelus eſt nolle acquieſcere & quaſi peccatum idolatrandi.

¶ Secũdo pro hoc eſt tex. iuncta glo. in. c. legimus. 93. di. vbi dicit ꝙ orbis maior eſt vrbe. & ibi glo. infert ꝙ ſententia & ſtatutum concilii præfertur ſententiæ papæ. Ad idem glo. in. c. nemo/ in verbo ab omni clero. 9. q. 3. & glo. in. c. ſicut. 15. di.

¶ Tertio probatur a ſimili in ep̃o & capitulo: quia ſicut ſe habet capitulũ cum ep̃o ſic ſe habet conciliũ cum papa, qui eſt caput concilii: vt ſæpius dictũ eſt. c. ita dñs. 19. di. & c. rogamus. 24. q. 1. ſicut ep̃us eſt caput capituli, vt in. c. nouit de iis quę fiunt a prę̃la. ſine con. ca. Sed ſic eſt ꝙ ſententia ep̃i non eſt maior ſententia capituli etiã ſi habeat ſecũ aliquos de capitulo/ dummodo non faciant maiorem partem: vt notatur in cap. poſtulaſtis de conceſ. præben. & in. c. a collatione & ibi ioan. an. de appel. in. 6. ergo & a pari diſcordante concilio, ſententia papæ non debet præualere ſed concilii.

¶ Quarto pro iſta parte facit illud act. 15. cum orta eſt contentio vtrum adhuc oporteret vti circũciſione. vbi apoſtoli cum petro & ſenioribus ad tollendam ſeditionem cõgregati in concilio loquutus eſt petrus, ac deinde iacobus: ex cuius ſententia poſtea dicitur tunc placuit apoſtolis & ſenioribus cum omni eccleſia eligere viros ex eis &c. ac demum fratribus antiochiæ ſyriæ & ciliciæ ſcribentes de iis quæ ſtatuerant/ dixerunt viſum eſt ſpiritui ſancto & nobis &c. Ex quibus apparent duo. primum ꝙ non ex ſententia petri ſed potius iacobi conciliũ ſtatuit: & ſic ſententia concilii non ſub nomine petri præualuit. Quinimo iacobus protulit determinationẽ dubii & non petrus. & licet in ſententia non eſſent diſcordes petrus & iacobus, tamen magis determinatio dubii proceſſit a iacobo q̃ a petro. & concluſio fuit a concilio & non a petro. vnde fuit magis ſententia conciliũ & ex voluntate concilii q̃ petri quantumcunq̃ eſſet caput: & ſi concilium contradixiſſet, forte non fuiſſet ſententia petri obſeruata. Vnde videtur illorum exemplo ꝙ ſententia concilii debeat præferri ſententiæ papæ. ¶ Item infertur ſecundo ex illo ꝙ quicquid fit per cõcilium dicitur fieri per ſpiritũ ſanctum, cum dicitur viſum eſt ſpiritui ſancto &c. Ex quo ſequitur ꝙ concilium nõ poteſt errare: quia vbi eſt ſpiritus ſanctus / ibi veritas. Et fides

D eccleſię non eſt in ſapiẽtia hominũ ſed in virtute dei: vt dicitur. 1. ad corin. c. 2. Papa autem ex quo quotidie errat, ſequitur ꝙ concilii ſentẽtia ſpiritu ſancto munita debeat præferri.

¶ Quinto demõſtratur quadam naturali ratione. Nam quemadmodum naturalis capitis operationes nullæ ſunt ſolutis aut ſeparatis vel reſilientibus ſiue impeditis omnibus aliis membris (vt in. c. cum nõ liceat de præſcrip.) ſic in myſtico corpore eccleſiæ non debet poſſe papa caput eccleſiæ diſponere membris aliis omnibus reſiliẽtibus, ſicut nec e contra: quia vt dicit tex. in cap. illi offerunt 1. q. 1 fruſtra truncato capite fidei/ quis cætera membra habere ſe iactat. concilium autem vt vnum corpus myſticum (quod repræſentat eccleſiam) compræhendit papam qui eſt caput, & etiam compræhendit membra/ hoc eſt prælatos & alios. ergo videtur maior authoritas concilii / caput & totum corpus repræſentãtis, quàm partis ſcilicet capitis repræſentati: quia partes per ſe non habẽt plus authoritatis ſuo toto integrali vel maiori parte integrali, argumento. l. quod maior. ff. ad municipales. Inde dicit tex. in ca. quæ contra. 8. di. & in. c. fi. de ſponſa. duorum / quòd

A turpis eſt pars quæ ſuo non congruit vni
uerſo.

❡ Sexto facit ꝙ chriſtus videtur eccleſiam conſtituiſſe non in ſolo petro(quem apoſtoli videntur conſtituiſſe principem.21.di.c.in nouo.)ſed in omnibus apoſtolis: iuxta illud pſal.86.fundamēta eius in mōtibus ſanctis, per montes ſignificans apoſtolos & prædicatores/ quibus tota huius eccleſiæ cura commiſſa videtur: vt in.c.fundamenta.de elec.in 6.& in.c.ita dominus.19.di.& in.c.1.de reliquiis & vene.ſanc.eo.li. Pro hoc eſt quod dicitur ioan.20.ca.ibi.accipite ſpiritū ſanctum: quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt. Quæ verba omnibus ſimul congregatis dicta fuerunt, vt oſtenderet ꝙ parem omnibus tribuerit poteſtatem: vt dicit tex.in.c.loquitur.24.q.1. Ad idem tex.in.c.in nouo.21.di.ibi cæteri vero apoſtoli cum eodem/ pari conſortio honorem & poteſtatem acceperunt. Ergo eccleſia non eſt in ſolo petro. Et ꝙ eccleſia non ſit in ſolo petro ſed etiam in aliis apoſtolis / & quòd claues datæ ſint petro pro omnibus/& ꝙ pares fuerint in poteſtate, latæ examinat abb.in allegationibus in conci-
C lio baſilien. quæ incipiunt quoniam veritas
B &c.in decima ratiōe. Quia ergo eccleſia fuit conſtituta nō in ſolo petro(quia chriſtus fundauit eccleſiam ſuper petrum non tanq̄ in ſe vnum ſed in perſona petri nomine totius eccleſiæ, vt in ipſo vno ſignificatiue & figuratiue vna ſignificaretur eccleſia.24.q.1.c.quodcunq: & ſic ex hoc denotaretur vna eccleſia non plures.24.q.1.c.loquitur)potius dicendum eſt ipſam in omnibus apoſtolis conſtitutam fuiſſe, licet in petro vt in vno figuratiue / quæ erat tamen in omnibus apoſtolis principaliter ſubſtantialiter & effectiue: iuxta illud aug. ſuper ioannem homilia.50.petrus quando claues accepit eccleſiā ſanctam ſignificauit. Ex quo videtur ꝙ ſubſtātialiter & effectiue poteſtas clauium principaliter ſit in eccleſia/ & in petro ſignificatiue. Vnde ſequitur ꝙ maior eſt ſententia concilii q̄ papæ.

❡ Septimo facit tex.in.c.ſicut ſancti.15 di.cū dicit de conciliis generalibus, dum vſi ſunt conſtituta conſenſu / ſe & non illa deſtruit quiſquis præſumit abſoluere quos ligant aut religare quos abſoluunt. Et pro hoc facit quòd ſtatutum fuit in concilio aphricano: videlicet vt in omni periculo eccleſiæ deberet
C conuocari concilium: & non dimiſit iſta pericula decidenda ſummo pontifici ſoli, vt probatur in concilio calcedonen.in.62.ca. dum dicit in hoc enim & aliis fidem tangentibus ſtatutum eſt vt ad concilium recurratur. Vnde ſequitur ꝙ maior eſt ſententia concilii, quia de cauſa fidei tanq̄ grauiſſima iudicat, & non ſolus papa & in cauſa hæreſis & ſchiſmatis recurrendum eſt ad concilium.15.di.cap.ſicut.19.di.anaſtaſius.ibi archi. qui dicit ꝙ periculoſum eſt cauſam fidei vnius hominis iudicio committere. Ad quod facit ꝙ papa ſolus qui eſt homo poteſt peccare in cap.achatius.24.q.1.& 21.di.cap.nunc autem.& .d.cap.anaſtaſius. Sed concilium(.i. eccleſia & collectio fidelium).non poteſt errare.24.q.1.a recta, & de bap.cap.maiores, & in cap.quodcunq.24.q.1.quia chriſtus redemptor noſter orauit pro eccleſia ne deficeret fides eius.21.di.cap.1.in fi. dum dixit ego pro te oraui petre ne deficiat fides tua. Quæ authoritas debet intelligi non de fide perſonali ipſius petri: quia aliquando errauit, tum quando chriſtum negauit, tum quando paulus reſtitit ei ad faciem: vt in
D §.item paulus.2.q.7.& in cap.paulus ea.cau.& q. Vnde illa authoritas debet intelligi de fide eccleſiæ pro qua chriſtus orauit: vt dicit glo.in cap.a recta.24.q.1. fides enim eccleſiæ non eſt in ſapientia hominum ſed in virtute dei: vt.1.ad corin.cap.2. Et ꝙ concilium errare non poſſit, tenet ioan.an.poſt oſtien.in ca.a nobis deſen.excom. Nec obſtat quod dicitur ꝙ & apoſtoli omnes errarunt/ & fides remanſit tantum in beata virgine: & ideo ꝙ concilium errare poteſt. Quia reſpondetur ꝙ quando apoſtoli errauerunt/ non erant conciliariter congregati: vnde non erat concilium, & ſi fuiſſent congregati cōciliariter, poſſet probabiliter argui ꝙ fides non in ſola beata virgine remanſerit, quod dicere forte non eſſet alienum a fide: cum chriſtus rogauerit pro diſcipulis vt ſeruarentur a malo: vt patet ioan.17. quomodo autem fuiſſent ſeruati a malo ſi fidem perdidiſſent: quam qui perdit/ non habet vltra quod perdat. Similiter lucæ.22. cum dicit ſimon ecce ſatanas expetiuit vos vt cribaret ſicut triticum: ego autem rogaui pro te vt non deficiat fides tua, &

A tu aliquando cõuerſus cõfirma fratres tuos.
Ex qua authoritate elicitur ꝙ licet petrus
negauerit tunc chriſtum tamen quia ilico
pœnituit & foras exiuit flendo amare, ex
tunc fidem retinuit. Ad quod facit quod di-
cit tex.ambro.50.di.in cap.fidelior, ꝙ petrus
poſt negationem factus eſt fidelior: & quia fi-
dem ſe perdidiſſe defleuit ideo maiorem gra-
tiam repperit q̃ amiſit: & ideo committitur
ei cõfirmare fratres ſuos. Ex quo patet ꝙ nec
fratres eius coapoſtoli fidem omnino ami-
ſerunt: quia cõfirmatio præſupponit perma-
nentiam in fide: vt in.c.1.ante ti.de ſacra vn-
ctione. & ideo nõ dixit conuerte fratres tuos
ſed confirma: quia perſiſtebant in fide, ſed nõ
ita conſtantes ſicut petrus poſt negationem.
Quod patet quia poſt q̃ chriſtus reſpexit pe-
trum, recordatus eſt petrus verbi ieſu & exi-
uit & fleuit amare/firmiorẽ fidem per cõuer-
ſionem retinens. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ſi erant du-
bii in fide/ſatis dicebantur infideles: vt in.c.1.
de hære. Reſpondetur ꝙ non erant inconſtã-
tes & dubii per quãdam pertinaciam, ſed per
quãdam cogitationem & dubitationẽ ex pri-
mis motibus forte propter eius mortẽ: pro-
pter quod nõ defecerant a fide. & hoc modo
dubius in fide non dicitur infidelis/ſecundũ
B ioã.an.& alios in.d.c.1. Idẽ patet ex eo ꝙ chri
ſtus cõmendauit matrẽ ſuam beato ioãni euã
geliſtæ in cruce: vt patet ioan.19. videreẽ aũt
temerariũ dicere ꝙ chriſtus cõmẽdauerit ma
trẽ fideliſſimã homini infideli. Imo cõtrariũ
oſtẽditur, cũ euãgeliſta dicit cũ vidiſſet ieſus
diſcipulũ ſtãtem quẽ diligebat. quõ diligebat
ſi erat infidelis? quod verbũ vt in pluribus qñ
loquitur ſcriptura de ioãne/repetitur. Itẽ cõ-
muniter aſſeritur de ſancto ioãne ꝙ perſeue-
rauerit ſemꝑ in innocẽtia abſq; culpa morta-
li: cõſtat aũt ꝙ nõ permãſiſſet innocẽs ſi in ſo
la beata virgine remãſiſſet fides: quia nõ põt
dici innocẽs is cui deficit fides: quia impoſſi-
bile eſt ſine fide placere deo, vt dicit apoſtolꝰ
ad hebræ.xi. Item patet quia poſt reſurrectio
nem cũ nunciatum fuiſſet apoſtolis ꝙ dñs re
ſurrexiſſet cucurrerũt ad ſepulchrum: quõ ſi
non credidiſſent ita cucurriſſent? Similiter
matth.28. cum apparuiſſet mariæ magdale-
ne & alteri mariæ dixit, nolite timere, ite &
nunciate fratribus meis vt eant in galileã/ibi
me videbunt. & ſimiliter ioan.20. vade ad fra
tres meos & dic eis aſcendo ad patrẽ meum
&c. Si fuiſſent infideles, quomõ vocaſſet eos
fratres ſuos? ¶ Et ſi dicatur ꝙ mar.16. dicitur
ꝙ cum maria magdalene nũciaſſet apoſtolis
de reſurrectiõe chriſti & ꝙ eum vidiſſet/illi C
non crediderũt, imo vt dicitur lucę.24. verba
mulierũ viſa ſunt ſicut deliramẽta añ apoſto-
los & non crediderũt illis. Facilis eſt reſpon-
ſio ꝙ non tenebantur credere mulieribus in
re tam ardua: nõ ꝙ nõ haberẽt fidem ꝙ domi
nus eſſet reſurrecturus. bene autẽ credide-
runt petro: cui credere tenebantur/& ad quẽ
ex officio pertinebat docere. Vnde lucæ.24.
dicit̃ ꝙ duo ex diſcipulis cũ redirẽt de emaus
inuenerunt congregatos.xi. & eos qui cũ ipſis
erant/dicentes ꝙ ſurrexit dñus vere & appa-
ruit ſimoni. Vnde cũ non credidiſſent mulie-
ribus/confirmauit eos petrus: & recte verifi-
catum eſt verbũ chriſti & tu aliqñ conuerſus
confirma fratres tuos. Item cum multi alii eſ
ſent qui crediderant in chriſtum qui fuerant
ab eo ſanati (vt de ſamaritana ioan.4. de cẽtu
rione matth.8. de chananæa matth.15. de re-
gulo ioan.4. de cęco illuminato mar.10. &
lucę.18. & ioan.9. & de aliis pluribus matth.
14. & ioan.xi.) quorum aliqui abſentes non
habuerunt infra illud triduũ notitiam paſſio
nis chriſti, dicemusne illos perdidiſſe fidem?
quomõ etiam cẽturio alius dixit in paſſione
vere homo iſte filius dei erat/confitendo hu-
manitatẽ & diuinitatem in vnitate eiuſdẽ per
ſonę? ¶ Sed quia vt plurimũ dicitur ꝙ in ſola D
beata virgine in paſſione chriſti remãſit fides
(vt dicit ſanctus tho.in.3.ſen.di.3.q.1.ar.2.
quæſtiuncula.2. ad primũ argu. & ponit gu-
liel.durandi in rationali diuinorum officiorũ
in quinta feria hebdomadæ palmarum: & ar-
chie.floren. qui hoc ponit multũ aſſertiue in
4.parte ſummæ ti.15.c.41.in.§.1.) poſſet
concordari/dicendo ꝙ in beata virgine ſem-
per manſit firmiſſima fides ſine aliqua dubita
tione, quæ ſonat infirmitatem fidei: ſed tãtum
fuit in ea dubitatio admirationis dum conſi-
derabat eum quẽ tã digne genuerat ſic igno
minioſe tractari: & ꝙ in apoſtolis fuerit ali-
qualis titillatio & primus motus dubitationis
cui non aſſentiebat ratio, in qua verificatur
quod chriſtus dixerat ꝙ ſatan cribaret eos.
¶ Similiter non obſtat quod habetur.36.q.
ſi. cum dicitur ꝙ rapta non poſſit contrahere
matrimonium cum raptore: quæ fuit conſti-
tutio conciliaris, & tamen contrarium vo-
luit hiero.in.c.tria, & ambro.in cap.deniq; ca.
eã &.q. Quia reſpondetur ꝙ illi ſtatuto fuit
derogatum: vt in ca.accedens de rap. & idem
erat de iure ciuili quod erat ſtatutũ ĩ cõcilio:
vt in.l.i.C.de raptu virgi. Ex hoc aũt ꝙ fuit
illi ſtatuto derogatũ, non propterea ſequitur

ꝙ dicatur cõcilium errare.nam ſtatuta inter-
A dum variãtur ſecundũ qualitatẽ temporum:
vt in.c.non debet de cõſan.& affi. Et interdũ
reuocatur ab vno concilio ex aliqua cauſa
quod ſtatutum fuit in alio concilio: vt patet
in.c.vbi periculũ de elec.in.6.nec per hoc cõ
uincitur errare.ſicut & papa variat,& reuocat
conſtitutionẽ prædeceſſorũ & aliqñ ſuã.

¶ Octauo faciunt pro iſta parte omnia illa
quæ adducũtur pro parte cõcilii in illa quæ-
ſtione (quam petrus de monte appellat ma-
re magnum & procelloſum) vtrum conci-
liũ ſit ſupra papam: quam infra ampliſſime
pono.& de qua latiſſime per alexan.15.di.in
ſumma.& tex.in.d.c.ſicut.15.di. vbi vult ſta
tuta cõcilii ſeruari ſicut quattuor euangelia.
& tex.in.c.ſancta romana ea.di.qui dicit con
ciiia alia ſi qua ſint vltra illa principaliora/etiã
recipienda & cuſtodienda:ergo & a papa: er
go ſententia concilii præferenda eſt ſentẽtiæ
papæ. Ad idem tex.in.c.contra ſtatuta,25.q.
1.qui dicit nec huius ſedis authoritas poteſt
immutare decreta patrũ: ergo maior eſt ſen-
tentia patrũ q̃ papæ.Similiter tex.in.c.manet/
&.c.memor,24.q.1.& in.c.ſunt quidã/& ca.
quæ ad perpetuã.25.q.1. In quibus iuribus
videtur probari ꝙ cõtra vniuerſalem ſtatum
eccleſiæ papa non poteſt aliquid facere: ſicut
B in ſimili dicitur ꝙ non poſſet tollere priuile-
gium canonis ſi quis ſuadente.17.q.4.vt di-
cit ioan.an.& doc.in.c.nulli de ſentẽ.excom.
& cardi.in repeti.c.perpendimus eo.ti.& an-
to.de butrio in.c.quanto de conſue. (Sed de
priuilegio canonis ſi quis ſuadente poteſt du
bitari/vt alias dictum eſt:quia illud clerici ha
buerũt ab eccleſia: vt vide pulchre inno. qui
connumerat priuilegia cõceſſa eccleſiæ in.c.
nouerint de ſenten.excom.Sed de priuilegio
fori ꝙ non poſſit tollere/dicitur in.d.c. nulli.
& eſt glo.in.c.ſi imperator.96.di. & dicit a-
lex.in.c.in iſtis.4.di.de quo vide etiã infra.)
Nec deponere omnes epiſcopos: vt in glo.9.
q.3.ca. per principalem. Nec ſubiicere cleri-
cos iuriſdictioni iudicicis ſecularis: vt ponit
abb.in.c.2.de maio.& obe. Allegatur glo. in
c.ſi imperator.96.di.ponunt legiſtæ maxime
moderni in.l.eſt receptum.ff.de iuri.omniũ
iudi. Et facit bene tex. iuncta glo.in.c.quan-
quã de cenſi.in.6. Et de iſta quæſtione an
poſſit deponere oẽs epõs/ & an poſſit depo-
nere vnum ſolum epiſcopũ ſine cauſa, vide
quod latiſſime examinat barbarius per plu-
res chartas in.c.ꝙ tranſlationẽ de offi.lega.
poſt abbatem in ſua diſputatione epiſcopus.

& multa his ſimilia quæ contra vniuerſalem C
ſtatũ eccleſiæ papa non poteſt facere: vt in.c.
propoſuiſti ibi doc poſt glo.de cõceſ.præbẽ.
Ergo videtur ꝙ omniũ epiſcoporũ ſententia
præferatur ſententiæ papæ: maxime cum iu-
dicent de papa, vt in vulgari.c.ſi papa.

¶ Nono facit ad hoc argu.de cõcilio prouin-
ciali ad archiepiſcopũ. Qua ratiõe.n.iudicat
concilium prouinciale de archiepiſcopo/ &
præualet prouincialis concilii ſententia ſen-
tentiæ archiepiſcopi (vt in.c.ſicut poſt glo.2.
q.7.& in.c.multis.17.di.& in.c.ſi quis cleri-
cus.xi.q.1.) eadẽ ratione ſententia generalis
concilii dicenda eſt maior & prǽferenda ſen-
tentiæ papæ.

¶ Decimo pro hoc facit exẽplum apoſtolo-
rũ act.8.& de ſacra vnctione.c.1.cũ dicitur
cũ audiſſent apoſtoli qui erant ieroſolymis
quòd recepit ſamaria verbũ dei/miſerunt ad
eos petrũ & ioãnnem. Ex quo videtur ꝙ apo
ſtoli qui repręſentabant eccleſiã & mittebant
petrum/erant maiores petro & eorũ ſentẽtia
præualebat: ergo & ſententia eccleſiæ id eſt
concilii in quo repræſentatur eccleſia / debet
præferri ſententiæ papæ ſolius.

¶ Vndecimo facit quia hoc videtur deciſum
in concilio conſtantien. in quinta ſeſſione &
in concilio baſilien.in ſecũda ſeſſione: vbi di D
citur ꝙ concilium habet poteſtatẽ a deo im-
mediate cui glibet ẽt papalis dignitatis tenet̃
obedire. Si ergo papa tenet̃ obedire concilio,
ſentẽtia concilii præualet ſentẽtiæ papæ.

¶ Duodecimo facit qa vt legit̃ in chronicis
beatorũ clemẽtis lini & cleti, petrus elegerat
clemẽtẽ in ſuũ ſucceſſorẽ ĩ papatu ſed poſtea
conciliũ gñale cõſiderans hoc non cõuenire
vt quis poſſit ſibi eligere ſucceſſorẽ, ſpreta ele
ctione facta per petrũ/elegit linũ/poſtea cle-
ctũ,& deinde iterũ aſſumptus fuit clemẽs. Ex
quo conſtat ꝙ ſentẽtia cõcilii præfuit ſentẽtię
beati petri. Et ſic videt̃ ꝙ ſentẽtia cõcilii debet
pręferri ſentẽtię papę. Facit qđ dicit̃ in glo.in
c.ſi petrus.8.q.1.& 1.§.his oĩbus ea.cau.&.q.
& in.c.ſi trãſitus.79.di. & abb.in.c.accepimꝰ
de pac.& in cle.ne romani de elec.per doc.&
legit̃ in ep̃la eiuſdẽ clemẽtis ad iacobũ ap̃lm.

¶ Decimotertio facit quia ſi concilium gene
rale poteſt reſiſtere papæ turbanti ſtatum vni
uerſalis eccleſiæ (vt dicit anto.de butrio in.c.
quanto de cõſue.dũ vult ꝙ requirat̃ conſiliũ
cleri/& ꝙ ſine concilio nõ poſſit papa tollere
dictũ canonẽ ſi quis ſuadente, ſupplẽdo ad di
cta inno. ibi) videtur ex hoc ꝙ ſi concilium
ſentiat vnum (puta ſi dicat ꝙ ex eo quod facit

A papa turbatur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ) &
papa dicat contrarium, præferenda ſit ſenten-
tia cõcilii: ex quo poteſt papæ reſiſtere. 25. q.
1. c. quæ ad perpetuam. maxime cum concili
um repræſentet eccleſiam vniuerſalem: vt di
cunt doc. in c. ſignificaſti de elec. & vide bonã
glo. in. §. niſi rigor. 1. q. 7. Quæ plus voluit:
ꝙ non ſolum quando turbatur ſtatus vniuer
ſalis eccleſiæ non poteſt per papam diſpenſa-
ri, ſed etiam ſi in aliquo decoloratur ſtatus ec
cleſiæ non poterit per eum diſpenſari. quod
& poſuit archi. in. c. ſunt quidã. 25. q. 1. Igi-
tur ſententia concilii ſentientis cõtra papam
& dicentis decolorari vel turbari ſtatum ec-
cleſiæ/ ſemper debebit præferri, ex quo tunc
poteſt illi reſiſtere. Et maxime hoc videretur
verum/ quando cum ſententia concilii con-
curreret aliquod capitulũ alterius papæ præ-
deceſſoris: quia contrarium fuiſſet alias ſtatu
tum eius quod hodie papa ſentiret, & ſic tũc
concurreret cum ſententia concilii etiam ſen
tentia papæ: & poſſet dici ſententia vniuer-
ſalis eccleſiæ / ſcilicet capitis & membro-
rum.

¶ Decimoquarto pro iſta parte facit quia cla
rum eſt ꝙ caput eccleſiæ eſt chriſtus: vt patet
ad colo. c. 1. ibi oĩa per ipſum & in ipſo creata
B ſunt, & ipſe eſt caput corpis eccleſię. Et ibi ſup
plet glo. interlinearis quia vnita eſt chri-
ſto gratia & natura vt capiti. Et dicit ibi aug.
caput eccleſiæ. i. corporis, quia ita ſe habet ad
eccleſiam ſicut caput ad corpus. ℣ Et iterum
apoſtolus in eodem. 1. c. adimpleo ea quę de-
ſunt paſſionũ chriſti in carne mea pro cor-
pore eius quod eſt eccleſia. Ecce appellat ec-
cleſiam corpus chriſti/ ſaltem myſticum: & ſi
eccleſia corpus chriſti myſticum eſt/ oportet
ꝙ chriſtus ſit eius caput. ℣ Et idem apoſtolus
ad ephe. 4. veritatem autem facientes in cha-
ritate creſcamus in illo per omnia qui eſt ca-
put chriſtus: ex quo totum corpus compactũ
& connexum per omnem iuncturam ſubmi
niſtrationis &c. Et ibi ſupplet glo. corpus. i. ec
cleſia, cum de illa loqueretur apoſtolus. quod
patet ex præcedentibus cum dicit & ipſe de-
dit quoſdam quidem apoſtolos/ quoſdam au
tem prophetas/ alios vero euangeliſtas/ alios
autem paſtores & doctores ad conſummatio
nem ſanctorum in opus miniſterii/ in ædifica
tionem corporis chriſti donec occurramus
omnes in vnitatẽ fidei &c. Et ibi ſupplet glo.
nicolai in ædificationem corporis chriſti/ ſcili
cet myſtici quod eſt eccleſia. ℣ Et iterum ad e-
phe. ca. 1. clarius idem apoſtolus dicit, & oĩa
ſubiecit ſub pedibus eius, & ipſum dedit ca- C
put ſuper omnem eccleſiam quæ eſt corpus
ipſius. ℣ Ad idem apoſtolus. 1. ad corin. 12.
ibi ſicut enim corpus vnum eſt & mẽbra ha-
bet multa, omnia autem mẽbra corporis cũ
ſint multa/ vnum tñ corpus ſunt: ita & chri-
ſtus. Vbi glo. exponit ita & chriſtus caput &
corpus dicitur propter ineffabilem vnitatem
capitis & membrorum. Eſt ergo caput eccle
ſiæ/ & erit vſqȝ ad conſummationẽ ſeculi: vt
patet matth. vlti. ca. ecce ego vobiſcũ ſum om
nibus diebus vſqȝ ad conſummationem ſecu
li. Quod eſt verũ, quia ſi ſolus papa eſſet im
mediatum caput eccleſiæ, mortuo papa eccle
ſia remaneret ſine capite. quod dicere non eſt
longum ab hæreſi: vt dicit glo. in. c. 1. de ſchiſ
ma. in. 6. in verbo ſede vacãte. allegat. ca. 1. &
2. 22. di. ℣ Et ꝙ chriſtus etiam ſit caput eccle
ſiæ ſecundum ꝙ homo, ponit ſanctus tho. in
3. par. q. 8. ar. 1. & in tertio ſen. di. 13. q. 2. ar.
1. & 2. & tex. in. c. 1. de voto li. 6. & extraua-
gans bonifacii/ incipit vnam ſanctam. & apo
ſtolus ad ephe. 5. c. quoniã vir caput eſt mu-
lieris/ ſicut chriſtus caput eſt eccleſiæ. Et rur-
ſus ſed ſicut eccleſia ſubiecta eſt deo in chri-
ſto/ ita & mulieres viris &c. Et iterũ ſicut chri
ſtus fouet eccleſiam: quia mẽbra ſumus cor- D
poris eius / de carne eius & de oſſibus eius.
℣ Si ergo chriſtus eſt caput eccleſiæ/ & ſic cõ
cilii (quod repreſentatiue dicitur eccleſia) ſe-
quitur ꝙ iudicium cõcilii eſt iudiciũ infalli-
bilis veritatis: quia vbi chriſtus ibi veritas:
iuxta illud ioan. 14. ego ſum via veritas & vi
ta. Et conſequẽter videtur ꝙ iudicium & ſen-
tentia concilii debeat præferri iudicio & ſen-
tentię papæ/ tanq̃ iudicium veritatis, cum pa-
pa poſſit errare. Quòd autem conciliũ dica-
tur eccleſia/ probatur act. 15. vbi dicitur pla-
cuit apoſtolis & ſenioribus & omni eccleſiæ:
& tamen ibi non erat tota omnino eccleſia.
& ponunt doc. in ca. ſignificaſti de elec.

¶ Decimoquinto pro iſta pte facit illud mat
th. 18. cum chriſtus volens ſoluere apoſtolis
quæſtionem de ſuperioritate dixit. ſi peccaue
rit in te frater tuus, vade & corripe eum inter
te & ipſum ſolum: ſi te audiuerit/ lucratus eris
fratrem ſuum: ſi autem te non audiuerit, adhi
be tecum adhuc vnum vel duos &c. ꝙ ſi non
audiuerit eos dic eccleſiæ: ſi aũt eccleſiã non
audiuerit/ ſit tibi ſicut ethnicus & publicanꝰ.
Et non dixit dic petro: & vltimũ iudicium re-
ſeruat eccleſiæ tanq̃ iudicium ſupremũ: ergo
maius eſt iudicium eccleſiæ q̃ papæ. Quod
maxime patet: quia illa verba dirigebantur

A petro:ſi ergo voluit petrum recurrere ad iudi
cium eccleſię in eo quod dixit dic eccleſiæ,ſe
quitur ꝙ iudiciũ eccleſiæ ſit ſuperius. Quod
& clarius patet:quia illi authoritati etiã perſo
na papæ eſt ſuppoſita: vt dicitur in ca.ſi papa
40.di.& in.c.nouit de iudi.Ergo quo ad eum
intelligere oportet dicta verba dic eccleſiæ.ſ.
vniuerſali:quæ cum non poſſit tota congre⸗
gari/oportet intelligere de eccleſia repræſen⸗
tatiue: & ſic de concilio.Et ſic patet ꝙ expoſi⸗
tio glo.nicolai ibi cum exponit dic eccleſię.i.
prælato/nõ poteſt verificari in perſona papę,
qui eſt ſuperior omnibus & non habet præla
tum ſuperiorem : vt in.c.licet de elec. Vnde
neceſſario oportet intelligere de eccleſia.i.de
concilio . Et conſequenter ſententia ſiue iu⸗
dicium concilii debet præferri iudicio pa⸗
pæ.

¶Decimoſexto facit ꝙ concilium aliqñ iudi
cat papam:vt in.c.ſi.papa.40.di.ca.anaſtaſius
19.di.cum concor. ergo maius eſt iudicium
cõcilii,& debet præferri ſniæ & iudicio papę
℣ Nec obſtat tex.ibi dum dicit ꝙ nullus mor
talium eum iudicat:quia reſpõdetur ꝙ loqui
tur ſingulariter/hoc eſt ꝙ nulla ſingularis per
ſona poteſt eum iudicare:& non loquitur de
cõcilio. Et ſimiliter dicitur ad.c.nemo &.c.fa
B cta.9.q.3. ℣ Confirmatur hoc naturali ratio⸗
ne.Papa.n.dicitur caput concilii : in corpore
autem humano caput eſt ordinatum ad dire⸗
ctionem & gubernationem membrorũ/ nec
debent membra recedere a capite.i.ab obediẽ
tia capitis: & tamen ſi caput in corpore huma
no efficiatur languidum ſeu infirmũ,licitum
eſt membris illud ligare & cauterizare/ne to
tum corpus languor inuadat ſi non fuerit in
capite curatus.c.ecce autem.24.q.3.ita etiam
ſi papa efficeretur furioſus / & habens enſem
in manu exiret palatium / & quos ſibi obui⸗
am reperiret/occideret , vtiꝙ liceret ſubditis
inferioribus eũ capere & ligare. Si igitur pa⸗
pa ſentiret aliquid quod non conueniret ho⸗
neſto , quare concilii ſententia non deberet
præferri iudicio papæ/ꝙ̃uis concilium ſit infe
rius papa? ℣ Nõ obſtat quod dicitur ſummus
pontifex : quia vt dicit bernardus in libro de
conſideratione ad eugeniũ,papa eſt ſummus
non conſummatiue ſed cõparatiue/nõ com⸗
paratione meritorum ſed miniſtrorũ : eſt. n.
ſummus inter miniſtros / & ſummus ponti⸗
fex reſpectu aliorum pontificum.

¶Decimoſeptimo facit quod legitur act.15.
iuncto eo quod dicitur ad gala.2.Nam in cõ
cilio tertio habito cum apoſtolis in.d.ca.15.
cum exorta eſſet quæſtio de obſeruatione le⸗
galium & an gentiles tenerentur ad obſeruã⸗ C
dum circuncitionem,paulo & barnaba aſſerẽ
tibus ꝙ non/fuit determinatum gentiles non
teneri ad obſeruationem legaliũ:ſed ꝙ abſti⸗
nerent a contaminationibus ſimulachrorum
& fornicatiõe & ſuffocatis & ſanguine.Et ita
fuit determinatum in illo cõcilio: vt patet ibi
tunc placuit &c.Et in.d.c.2.ad gala.paulus re
ſtitit petro ad faciẽ,quia dabat occaſionem vt
alii fideles non obſeruarent decretũ dicti con
cilii tertii de quo in.d.c.15.act.reddens cau⸗
ſam reſiſtentiæ / quia repræhenſibilis erat eo
ꝙ non ambularet ad veritatem euangelii. ex
quo habetur ꝙ decretum cõcilii debet ſerua⸗
ri ſicut euangeliũ,& ꝙ debet præferri autho⸗
ritati & ſententiæ papæ.Quod patet quia nõ
reperiebatur ſaltẽ expreſſe contineri in euan
gelio id ſuper quo paulus reprehendebat pe
trum.Facit quod dicitur in.c.ſicut.15.di.vbi
dicitur ꝙ illa quattuor concilia debent vene
rari vt quattuor euangelia.Et forte ꝙ illud di
ctum gregorii poſſet dici ſumptũ ex illo ver
bo apoſtoli in.d.c.2.niſi eſſent verba quę ſe⸗
quuntur in.d.c.ſicut:illa videlicet quia in his
velut in quadrato lapide fidei ſtructura cõſur
git. Patet igitur potius ſeruandum quod eſt
in concilio decretum ꝙ̃ quod per papam in D
contrarium attentaretur/ & ſententiam conci
lii præferendam eſſe ſententiæ papæ.

¶Decimoctauo facit quod legitur actuum
10.&.xi.c.vbi apparet ꝙ tempore apoſtolo⸗
rum in tanta veneratione erat conciliũ & cõ⸗
gregatio apoſtolorum & ſeniorũ/ ꝙ putaba⸗
tur non licere etiam ipſi petro quicꝙ̃ ardui fa
cere abſꝙ aliorum apoſtolorũ & ſeniorũ de⸗
liberatiõe.Et propterea cum petrus baptizaſ⸗
ſet cornelium qui erat gentilis(vt legitur act.
10.)quia cũ eo comederat,quando fuit reuer
ſus vbi erat congregatio apoſtolorum /obie⸗
cerunt ei ꝙ introiſſet ad viros præputiũ habẽ
tes & manducaſſet cũ illis:& petrus fuit coa⸗
ctus ſe coram illis excuſare/ & oſtendere ꝙ il
lud fecerat ex reuelatione diuina.Ex quo pa⸗
tet ꝙ concilium iudicabat de petro , & ꝙ pe⸗
trus tenebatur ad obſeruationem decretorũ
per concilium,& ſic ꝙ maior eſt ſententia cõ
cilii & præferenda ſententiæ papæ.

¶Decimonono facit quia ſi præferimus ſen⸗
tentiam papæ ſententiæ concilii, cum conci⸗
lium repræſentet eccleſiam vniuerſalem/ ſe⸗
queretur ꝙ eccleſia vniuerſalis poſſet errare:
cum tamen chriſtus orauerit pro ea ꝙ nõ de
ficeret fides eius.nec poteſt errare:vt in cap.

reℭta.24.q.1.ibi glo. Et ſic ſequeretur ꝙ arti-
A culus & vnam ſanctam catholicam eccle-
ſiam/non eſſet verus: quia ſi errat/non eſt ſan-
cta. ¶ Et ꝙ iudicium eccleſiæ præferatur iudi-
cio papæ oſtendit epiſtola directa per conci-
lium aphricanum papæ celeſtino. vbi inter a-
lia dicit. Deprecamur vt deinceps ad veſtras
aures hinc venientes non facile admittatis,
nec a nobis excommunicatos in cõmunionẽ
vltra velitis recipere: quia hoc etiam in nice-
no concilio diffinitum eſſe facile animaduer-
tet venerabilitas tua. Nam ſi de inferioribus
clericis vel laicis videtur ibi precaueri, quan-
to magis hoc de epiſcopis voluit obſeruari/
ne in ſua prouincia communione ſuſpenſi a
tua ſanctitate temere vel feſtinato præprope
vel indebite videantur cõmunioni reſtitui.
Presbyterorum quoq; & ſequentium clerico-
rum improba refugia ſicut te dignũ eſt repel-
lat ſanctitas tua: quia & nulla patrũ diffinitiõe
hoc eccleſiæ derogatum eſt aphricanæ, & de-
creta nicena ſiue inferioris gradus clericos ſi-
ue epiſcopos ipſos ſuis metropolitanis epi-
ſcopis apertiſſime commiſerunt. Prudentiſſi-
me.n. iuſtiſſimeq; viderunt quæcunq; nego-
cia in ſuis locis vbi orta ſunt finienda: nec pru-
B dentiæ alicuius gratiã ſpiritusſancti defuturã
qua æquitas a chriſti ſacerdotibus & pru-
denter videatur & conſtantiſſime teneatur.
Maxime ꝙ vnicuiq; conceſſum eſt ſi iudicio
offenſus fuerit cognitorum/ad concilia ſuæ
prouinciæ vel etiam vniuerſale prouocare:
niſi forte quiſq̃ eſt qui credat vnicuilibet poſ-
ſe deum noſtrum examinis inſpirare iuſtitiã
& innumerabilibus congregatis in nicenum
concilium ſacerdotibus denegaſſe. Nam vt
aliqui tanq̃ a tuæ ſanctitatis latere mittantur/
in nulla inuenimus patrum ſynodo inſtitutũ:
quia illud quod pridem per eũdem coepiſco-
pum noſtrum fauſtinũ tanq̃ ex parte niceni
concilii exinde tranſmiſiſtis, in conciliis verio-
ribus quæ accipiuntur niceę/a ſancto cyrillo
coep̃o noſtro alexandrinæ eccleſiæ & a vene-
rabili attico cõſtantinopolitano epiſcopo ex
authentico miſſis(quæ etiam antehac per in-
nocentium presbyterũ & marcellinum ſub-
diaconũ per quos ad nos ab eis directa ſunt/
venerabilis memoriæ bonifacio ep̃o præde-
ceſſori veſtro a nobis tranſmiſſa ſunt) tale ali-
quid non potuimus reperire. Executores etiã
clericos veſtros quibuſq; petentibus nolite
mittere / nolite concedere, ne famoſum typũ
ſeculi in eccleſiam chriſti quæ lucem ſimpli-
citatis & humilitatis diem domini videre cu-
pientientibus præfert/videamur inducere. Fi- C
nis epiſtolæ. & alia manu/dñs noſter ſanctita-
tem veſtram æuo longiore orantem pro no-
bis cuſtodiat domine frater &c. ¶ Ex huius e-
piſtolæ ſerie patet ꝙ iudicium eccleſiæ ſiue
concilii præfertur iudicio papæ: quia non eſt
credibile ꝙ vnicuilibet deus inſpiret exami-
nis iuſtitiam/& deneget innumerabilibus ſa-
cerdotibus in concilio congregatis. & fruſtra
eccleſia & concilia congregarentur, ſi papæ
iudiciũ deberet præferri/ & concilia ei in ſen-
tentiis ſubderentur.
¶ Et iſtam partem ꝙ ſtetur ſentẽtiæ concilii/
non papæ quãdo cum papa concurrit tãtum
minor pars, tenuit abb. ſiculus in allegationi-
bus quoniam veritas/in tertio caſu principa-
liter potiſſimum ratione quia raro in cõgre-
gatione omnes concordant / & ſemper papa
etiam ſi eſſet hæreticus habebit aliquod votũ
pro ſe. nam & arius in voto ſuo habuit. 17. e-
piſcopos. & ſic papa poſſet exponere pericu-
lo eccleſiam. ¶ Item quia vt aliquid dicatur fa-
ctum ab epiſcopo & capitulo / requiritur ꝙ
maior pars capituli concurrat cum epiſcopo:
vt de iis quæ fiunt a maio. parte ca. per totum.
ſic vt aliquid dicatur factum a papa & conci-
lio/debet interuenire maior pars cõcilii: alias
parum vel nihil eſſet de authoritate concilio- D
rum. Et hoc videtur ſentire glo. in. c. nemo. 9.
q. 3. Et pro iſta parte videt̃ tex. in. ca. puto. 2.
q. 7. vbi dicitur ꝙ vnius ep̃i vel vnius prouin-
ciæ authoritas non poteſt tollere quod p̱ vni-
uerſæ eccleſiæ ſtatutum firmatum eſt. & pau-
lo ante dicitur ꝙ petrus a paulo fuerit repræ-
henſus. Ita ꝙ tex. ille loquitur de quocunq;
epiſcopo ẽt romanæ eccleſiæ: & ſic de papa.
Et ſic ſententia concilii maior eſt q̃ papæ.
¶ IN CONTRARIVM facit ꝙ ſi
cõcilia ſumũt robur a papa(vt in. c. ſignifica-
ſti de elec. & in. c. bene quidẽ. 96. di. & dicit
ſanctus tho. in ſecunda ſecundæ. q. 1. ar. 10. &
probant omnia illa iura. 16. & 17. di.) ſequi-
tur ꝙ omne iudiciũ concilii deſcendit ex au-
thoritate papæ: ergo ſtandum eſt potius ſen-
tentiæ papæ(cuiꝰ eſt principalior authoritas)
q̃ concilii / quod ab eo authoritatem recipit.
Facit. c. volentes de offi. lega. c. ſuper quæſtio-
nũ. §. porro. de offi. delega. c. ſi a ſubdelegato
eo. ti. in. 6. cum cõcordan. in regula acceſſo-
rium in. 6. ¶ Item ꝙ præferatur ſententia pa-
pæ/facit illud deutero. 17. quod habetur in
c. per venerabilem qui filii ſint legi. cum dicit
dominus. ſi difficile & ambiguũ apud te iudi-
ciũ eſſe perſpexeris inter cauſam & cauſam/

ſanguinē & ſanguinē &c. vade ad locū quem
A eleгerit dominus: venieſq; ad ſacerdotes leui
tici generis & ad iudicem qui fuerit in illo tē
pore/quereſq; ab eis: qui indicabunt tibi iudi
cii veritatem, & facies quicquid tibi dixerint:
qui autem ſuperbierit nolens obedire ſacer-
dotis imperio/ex decreto iudicis morietur ho
mo ille. Quam authoritatē exponendo tex.
in. d. c. per venerabilem/ dicit locum eſſe ro-
mā: & ſacerdotes leuitici generis eſſe cardina
les. Iudex vero & ſacerdos ſuper eos eſt pa-
pa: qui oſtendit per dictam authoritatem ha-
bere ſupremū iudicium quando diſcordant
ſacerdotes. & ſic q; ſtatur iudicio papæ diſcor
dantibus patribus ab eius iudicio. ¶ Nec ob-
ſtat reſponſio quam facit abb. in dictis allega
tionibus: videlicet q; illa authoritas loquitur
quando difficultas oritur ex iudicio minorū
iudicum / a quibus recurritur ad maiores ſa-
cerdotes leuitici generis. item q; loquitur qñ
ſententia ſacerdotum concurrit cum ſenten-
tia iudicis ſummi ſacerdotis: & non quando
diſcordat/ vt in propoſito. Quia reſpondetur
ſatis eſſe q; ex illo tex. innuitur q; ſit ſuprem⁹
ſacerdos ad quem etiam diſcordantibus ſacer
dotibus leuitici generis(& ſic prælatis cardi-
nalibus)debet haberi recurſus, cuius iudicio
B ſtari debet. Et ad hoc facit illud quod dictum
fuit moyſi vt conſtitueret iudices in popu-
lo, qui quicquid magni eſſet referrent ad
moyſen. ¶ Ad idem tex. iuncta glo. in cap.
nemo. 9. q. 3. vbi dicitur nemo iudicabit pri-
mam ſedem: neq; enim ab auguſto/neq; ab om
ni clero/neq; a regibus / neq; a populo iudex
iudicabitur. Et ibi glo. dicit q; ſi totus mūdus
in aliquo negocio ſentiret cōtra papam, ſtan
dum eſſet potius ſententiæ papę. 24. q. 1. ca.
hæc eſt fides. Ad idem faciunt omnia illa mo
tiua & rationes quæ inducuntur pro papa in
illo arti. vter ſit maior vtrum papa an concili-
um. Et hoc tenet glo. in. c. in iſtis. 4. di. & vide-
tur ſentire glo. in. c. quodcunq;. 24. q. 1. Facit
c. enimuero. 19. di. & de ſumma trini. c. 1. in
6. & de bap. c. maiores.

¶ Et hanc eandem opiniōem tenet alex. in. d.
c. in iſtis. Quā ēt tenet ioan. an. in. c. ſignifica
ſti(& refert ibi abb. ſiculus)de elec. Et eandē
tenet ibi abb. quando papa moueretur melio
ribus rationibus & authoritatibus q̄ conciliū.
Quia conciliū poteſt errare, ſicut dicitur er-
raſſe ſuper matrimonio contrahendo inter
raptorem & raptam. vnde dictum hierony-
mi fuit prælatum ſtatuto concilii. 36. q. 2. ca.
tria, iuncto. c. placuit. ¶ Et pro iſta parte do bo
num tex. in. c. dudum. 3. q. 6. vbi apoſtoli con
ſtituerunt ſupremam poteſtatem eſſe in pa- C
pa, nec quicq̄ præter ſcientiam romani ponti
ficis decerni debere ēt circa concilia. Ex quo
ſequitur q; apoſtoli qui conſtituebant conci-
lium(vt patet act. 6. & 15.) voluerunt roma
ni pontificis ſententiam pręferri ſententiæ cō
cilii. Et hoc firmat tex. in. c. ſi. 10. di. vbi factū
papę præualet facto omnium epiſcoporum.
¶ Et iſtam videtur tenere ioā. an. in. c. licet de
conſti. in. 6. Et eandē ponit milis in verbo pa
pa eſt maior concilio. Idem & oſtien. in. c. pro
poſuit de conceſ. præben. & glo. in. c. contra
morem. 100. di. 8. q. 3. c. nonne. xi. di. c. nolite.
Facit tex. in. c. non decet. 12. di. ¶ Hanc etiam
dicit cōiter teneri a doctoribus do. de ſancto
gemi. in. d. c. in iſtis: videlicet potius ſtandum
ſententiæ papæ q̄ concilii. Et hanc partem te-
nuit archi. flo. in. 2. parte ſummæ/in ti. 3. de ſu
perbia/in. c. xi. verſi. ſchiſma autem. Hanc etiā
tenet feli. in. c. 1. de pac.

QVID dicendum in iſta materia?
Doctores cōſiderant aliquos caſus.
Primum ſi ſumus in cauſa fidei / &
papa vult aliquid ſtatuere contra fidē, ſtandū
eſt potius ſententiæ concilii. Quod & ponit
archi. vbi ſupra. & omnes in. d. c. propoſuit.
& cardi. in ca. ſignificaſti in. 10. contrario de D
elec. & feli. in. c. 1. de pac. & in. c. 1. in. 3. am-
pliatione de conſti. & ſpec. in ti. de diſpenſa.
§. 1. verſi. alicuius etiam. & glo. in. c. ex mul-
tis. 1. q. 3. & in. c. quodcūq;. 24. q. 1. Quia pa
pa non diſpenſat contra quattuor principalio
ra concilia/ quæ continent normam fidei: vt
in. c. ſicut. 15. di. & ibi glo. & archi. & in. c. poſt
tranſlationē de renun. & in. c. anaſtaſius. 19.
di. Imo etiam omnibus epiſcopis conſentien
tibus non poſſet papa contra articulos fidei
ſtatuere: vt in. c. quæ ad perpetuam. 25. q. 1.
¶ Et q; non diſpenſet contra quattuor conci-
lia, vide glo. in. §. niſi rigor. 1. q. 7. & glo. in. c.
propoſuit de conceſ. præben. Nec contra di-
ctum apoſtoli. 25. q. 1. ſunt quidam. & glo. in
§. his omnibus. 8. q. 1. Quod intelligit glo. in
d. ca. propoſuit/in iis quæ concernunt fidem.
pro hoc. xi. q. 3. c. ſi is qui præeſt. & tenet abb.
ibi in. d. cap. propoſuit. In iſtis qñ papa vult
hoc facere, debet pręualere ſententia concilii
ſententiæ papæ.

¶ Alius caſus eſt qñ papa ſentiret vnum per
qd̄ turbaretur ſtat⁹ vniuerſalis eccleſiæ/ & cō
ciliū cōtradiceret ne turbaret eccleſia vniuer
ſalis. Et ſtandū eſſet etiā iſto caſu potius ſen-
tentiæ concilii q̄ papæ. Allegant. c. ſunt qui-

dam.25.q.1. Et dicit roſellus in ſua monar-
A chia quo ad dictum inno.in.c.quanto de con
ſue.& in.c.inquiſitionis de ſen excom.(ꝙ qñ
papa perturbat bonum vniuerſalis eccleſiæ
non eſt ei permittendum)quo ad id quod di
cit non eſſe ei permittendum non poſſe intel
ligi melius q̃ a concilio. Non enim debet ei
pareri quando ex eius mandato multa mala
oriri poſſunt: vt notat inno.in.d.c.inquiſitio-
nis. Quia ipſe papa ſumme curare debet vt
ſal⁹ vniuerſalis eccleſiæ ſalua ſit.25.q.1.quæ
ad perpetuam,&.c.contra ſtatuta / & ca.ſi ea.
25.q.2. Et iſta eſt cã quare papa nõ poteſt
deponere omnes epiſcopos.9.q.3.c.per prin
cipalem. Nec tollere priuilegium canonis ſi
quis ſuadente.17.q.4.vt dicit domi.in.d.c.in
iſtis:& doc.in.c.nulli de ſen.excõ. Sed quoad
hoc priuilegiũ(vt ſupra dictum eſt) dubitat
alexã.quia eſt mere iuris poſitiui,licet dicat a
liud de priuilegio fori, quod eſt conceſſum
clericis de iure diuino: vt dicit glo.in.c.ſi im-
perator.96.di.& declarat cardi.in.c.perpendi
mus in repe.de ſen.excom. Et in hoc põt po-
ni aliud exemplum,de quo vide abb.ſiculum
in.c.2.de maio.& obe. Similiter qñ vellet
ſtatuere ꝙ poſſit ſibi eligere ſucceſſorẽ: quia
B nõ valeret.8.q.1.§.his omnibus. Quia iſtud
eſſet mutare ſtatum vniuerſalis eccleſiæ ſecũ
dum domi.ibi in.c.in iſtis. Similiter quan-
do decoloraret ſtatus vniuerſalis eccleſiæ. qa
preualeret ſententia cõcilii ſententię papę/qñ
papa tale quid ſentiret.glo.in.§.niſi rigor.1.
q.7.quæ allegat.c.& ſi illa ea.cau.&.q.

¶ Similiter quando papa vellet aliquid quod
eſſet contra ius diuinum vel naturale/ vel vel
let tale quid quod eſſet peccatum lege natura
li vel diuina,tunc ſententia concilii contrariũ
ſentientis præferretur ſententiæ papę: vt no-
tant doc.in.d.c.propoſuit de conceſ.præben.
Et hoc quia papa non dicitur poſſe ſtatuere
quæ inducerent peccatum,& ideo non poſſet
ſtatuere ꝙ liceret adulterari: quia eſt contra
præceptum legis diuinæ exo.20. non me
chaberis &c. ad hoc tex.in.c.etſi chriſtus
de iureiuran. Poſſet tñ aliquando vt euitetur
maius malum permitti aliquid quod eſt pro
hibitum lege diuina vel naturali: puta lege di
uina prohibitum eſt homicidium (vt patet
exo.eodem.20.c.ibi nõ occides)& tñ lex po
ſitiua pluries permittit & mandat hominẽ oc
cidi: vt in.c.cũ homo / & in.c.ſi homicidium
23.q.5. Et ratio eſt tunc quia lex eſt & nõ ho
mo qui occidit/quando mandatur occidi qui
dignus eſt morte.l.palam.ff.de ritu nup.&.c.
homicidas ea.cau.&.q. Et tunc non eſt pro-
prie homicidiũ: vt.d.c.ſi homicidiũ.c.qui ma
los ea.cau.&.q. Secus ſi non eſſet dignus mor C
te: quia non valeret tunc mandatum.C.vt ne
mo priuatus.l.2.& C.de iis qui ad eccleſias
confu.l.ſi ſeruus. Sic etiam ſi lex vel papa ve-
taret ſine cauſa ne filio præſtarentur alimen
ta/non valeret mandatum. ſed cum cauſa ſic:
vt ſi eſſet hoſtis ciuitatis.l.minime.ff.de religi.
& ſump.fu. Si vero illud quod præcipitur
eſſet tale quid quod eſſet peccatum lege poſi
tiua,tunc ſemper præferretur ſententia papę/
q eſt ſupra ius & non ligatur legibus iuris po
ſitiui.d.c.propoſuit,l.digna vox/ &.l.princeps
legibus.C.&.ff.de.ll. cũ ſimil.& dicit archie.
in.d.verſi.ſchiſma aũt. Si vero eſſet tale quid
ꝙ eſſet dubium an eſſet contra fidem/ vel eſ-
ſet peccatum lege dei vel naturæ / & ſentẽtia
concilii aduerſaretur ſententiæ papæ, tunc ſi
eſſet ſolus papa in ſua ſententia & concilium
generale in alia/adhuc præferretur ſententia
concilii ſententiæ papæ. Sed ſecus ſi cum pa-
pa concurreret ſententia concilii patriarchii
eius(videlicet concilii prouincialis romani)
& ſedes apoſtolica ſiue romana eccleſia (hoc
eſt papa cum cardinalibus & ſuo prouin-
ciali concilio)ſentiret contrarium eius quod
ſentiret concilium generale: quia tunc præfer
retur ſententia papæ,ex quo papa non eſt ſo-
lus ſiue cum paucis in ſua ſententia ſed cum D
ſententia romanæ eccleſiæ.24.q.1.c.quoniã
vetus.

¶ Et hoc tenet roſellus in loco ſupraallegato
in antepenul.colum.dictæ quæſtionis: qa ma
iores quæſtiones deferuntur ad ſedem apo-
ſtolicam: vt in.c.maiores de bap. & quia chri
ſtus rogauit pro petro vt non deficeret fides
eius.21.di.c.1. Quod debet intelligi de fide
eius.i.eccleſiæ ei ſpecialiter commiſſæ.c.hæc
eſt fides.24.q.1.&.cap.a recta ea.cau.&.q. Et
pro hac cõcluſione allegat glo.in.c.quodcũq
24.q.1. Nam quando aliæ eccleſiæ diſſentiũt
ab eccleſia romana,tunc dicitur ſchiſma.& ec
cleſia nullo modo poteſt dici eccleſia in qua
eſt ſchiſma.c.pudenda in fine.24.q.1. Sed cũ
oporteat ſemper eſſe eccleſiam(quia non defi
cit eius fides: vt in.d.c.a recta) ſequitur ꝙ illa
erit vera eccleſia in qua apoſtolicæ ſedis ſen-
tentia ſit: quæ hominum malicia extingui nõ
poteſt.d.ca.pudenda/ &.c.omnes in fi.22.di.
Quia ex quo eſt diſſenſio in vniuerſali/rema
net veritas in eccleſia ſpecialiter petro cõmiſ-
ſa,videlicet in eccleſia romana.d.c.pudẽda/&
c.omnes.& de hoc ſanctus tho.in ſecunda ſe-

A cũdæ.q.1.ar.10. ¶ Ex quibus elicit cõcluſionem ꝙ ſi iudicandus eſt vnus epiſcopus, illũ papa iudicat non ſynodus prouincialis .7.q.1.ca. q̃uis. item ſi eſt diſſenſio inter archiepiſcopos vel in eccleſia de cauſis fidei / ſedes apoſtolica iudicat. & ſi eſt diſſenſio inter vniuerſalem & romanam eccleſiam in qua præeſt papa, attenditur iudicium ſedis apoſtolicæ & romanæ eccleſiæ / niſi vniuerſalis eccleſia ſiue generale concilium habuiſſet aliquãdo iudicium ſedis apoſtolicæ a quo nunc ipſa ſedes apoſtolica diſcreparet: quia tunc præferretur ſententia eccleſiæ vniuerſalis ſiue cõcilii generalis quod habuit alias deciſionem vna cum papa & ſede apoſtolica. item ſi eſſet contentio inter epiſcopos vel concilium & illuc conuenientes, tunc ſententia ſedis apoſtolicæ attenderetur & illorũ qui cum ea ſentirent / & non aliorum qui ab ea diſcreparent. Et finaliter concludit ꝙ in tribus tantum caſibus ſubiicitur iudicium & ſententia papæ iudicio & ſententiæ concilii: videlicet in caſu hæreſis / ſchiſmatis / & vbi agit̃ de bono vniuerſalis eccleſiæ principaliter & non ſecũdario, & ita dicit fuiſſe ſtatutum tempore ſuo in concilio conſtantienſi.

B ¶ Sed ſi bene aduertatur, iſta doctrina roſelli videtur aliqualiter diminuta, tũ quia poſſet occurrere caſus q̃ cõcerneret bonũ vniuerſalis eccleſię, & ex cõtraria illius deciſiõe nõ turbaret̃ ſtatus vniuerſalis eccl'ię: vt exẽplũ in.c. nicena.31.di. vbi ſol⁹ paſnuti⁹ cõtradixit nicenæ ſynodo volenti ſtatuere ꝙ ep̃i / pb̃ri / diaconi & ſubdiaconi cũ vxoribus quas ante conſecrationem duxerant non dormirent. & prę valuit eius ſententia. Et ibi glo. ſumit argumentum ꝙ vnus poteſt contrãdicere toti vniuerſitati ſi allegat ratiõabilem cauſam: vt in.c.1. de iis quæ ſi. a ma. par. ca. ¶ Tum quia poſſet eſſe caſus in quo eſſet dubium vtrum concerneret bonũ vniuerſalis eccleſiæ (quod poſſet dependere ex futuro euentu) & nõ turbaretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ ex illius deciſione: vt exemplũ ſi papa vellet alienare aliquod dominium tẽporale eccleſiæ per quod diminueretur multũ dominium eccleſię forte ad habendũ pecunias pro ſuſtinendo bello cuius euentus eſt dubius / & dubium vtrũ ſit iuſtum bellũ vel iniuſtũ. certe ex huiuſmodi alienatione poſſet ſequi bonum & malum eccleſiæ romanæ, non tñ ſequeretur ſcandalũ in vniuerſali eccleſia.

¶ VNDE poteſt addi prædictis ꝙ aut loquimur in iudicio diſcretiuo aut in iudicio voluntatis iuncto cum plenitudine poteſtatis ipſius papæ. Si loquimur de iudicio diſcre- C tiuo, tunc ſi ſumus in cauſa fidei alias per concilia diffinita / dicendum eſt vt dictum fuit ſupra ꝙ illius ſententia præponitur quæ innititur deciſioni alias factæ in illis quattuor cõciliis principalioribus, quæ ſunt tenenda vt quattuor euangelia: vt in.c. ſicut.15.di. Et ſi papa ſolus inniteretur deciſioni alias factæ, licet totum concilium teneret contrarium / ſequẽda eſſet ſententia papæ: vt.24.q.1.ca. hęc fides. Et in hunc ſenſum intelligenda eſt glo. in cap. nemo.9.q.3. quæ vult ꝙ ſi totus orbis ſentiret contra papam / ſtandum eſſet ſententiæ papæ. Et pro hoc facit ꝙ principatus dat⁹ fuit petro, cui terreni ſimul & cœleſtis impii iura deus commiſit: vt in.c. omnes.22.di. Et bon⁹ tex.21.di. in.c.1. in fi. &.7.q.1.c. mutatiões.80.di.c. in illis in fi. &.22.di. §. prima ergo ſedes.2.q.7. puto.21.di.c. in nouo.c. conſiderandum.50.di. cap. ſacroſancta.22.di. Et chryſo. ſuper illud lucæ.22. ego pro te rogaui petre &c. dicit / omiſſis aliis venit ad petrũ cęteris prælatũ. Item aug. ſuper illud petrus ambulabat ſuper aquas ait / dicit primo apoſtolo, i. petro in ordine apoſtolorum firmo & pręcipuo. Idem tex. in.c. fundamẽta in prin. de elec. in.6. archi.22.di.c. ſacroſancta. & tex. D in.c. cum beatiſſimus.24.q.1. Et bonus tex. in ca. ita dominus.19.di. ibi vt in beatiſſimo petro apoſtolorum omnium ſummo principaliter collocaret, vt ab ipſo quaſi quodã capite dona ſua velut in corpus om̃e diffũderet. Et ſicut in ſuperioribus eſt vnus deus (vt in c.1. &.c. damnamus de ſumma trini.) ita & in terris debet eſſe vnus dei vicarius cui alii omnes inferiores pareãt, ſicut & in cœlis diuerſi angelorum ordines patẽt.89.di.c. ad hoc. Et ideo deus vnam eccleſiam conſtituit nõ plures.c. loquitur.24.q.1. vt vnus eſſet dei vicarius & eccleſiæ ſponſus & non plures. quia eccleſia militans ſimilis eſt triumphanti, teſte ioãne in apoca.c.21. & dicit glo. in cle. ad noſtram de hære. Item vnus ſolus priuatus qui moueretur melioribus rationibus & authoritatibus noui & veteris teſtamẽti, deberet præferri omnibus aliis etiam ſententiæ papæ: vt dicit abb. ſiculus in.c. ſignificaſti in.2. colũ. de elec. & maxime vbi illius iudicium confirmatum reperitur per alia concilia. Nam & poſſibile eſſet ꝙ fides chriſti remaneret in vno ſolo / ſicut & ius vniuerſitatis in vno ſolo remanet: vt in.c. gratum de poſtula. præla. ſicut & remanſit fides poſt paſſionem chriſti tantum

in beata virgine: nam omnes alii ſcādalizati
A ſunt. & tamen quia chriſtus ante paſsionem
orauerat pro petro vt nō deficeret fides eius,
non dicitur defeciſſe ſi remanſit in vno ſolo/
nec dicitur errare ſi veritas remanet in vno ſo
lo. Vnde dicit glo. in. c. q̄uis. 21. di. ꝙ vbi ſunt
boni ibi eſt eccleſia romana. & ita dicit abb.
in. d. c. ſignificaſti in. 2. &. 3. col. & in diſputa-
tiōe epiſcopus in. 3. char. Si ergo hoc cōtinge
re poteſt in vna priuata perſona, q̄to magis
in papa: qui eſt caput eccleſię/ chriſti vicari⁹/
& qui habet poteſtatis plenitudinem: & cui
veriſimiliter magis aſsiſtit ſpiritusſanctus/ ex
quo aſſumpſit eum in vicarium. Quòd ſi in
priuato & in papa ſolo poteſt hoc contingere
vt ſententia eius præferatur ſententiæ con-
cilii propter meliores rationes & authorita-
tes noui & veteris teſtamenti, quanto magis
quando papa & eius ſententia concordat cū
conciliis generalibus: cum tunc non ſit tantū
ſententia papæ ſed etiam concilii, maxime lo
quendo de conciliis principalioribus concer
nentibus fidem. & multo magis eſſet ve-
rum/ ſi papa ita vellet de plenitudine poteſta-
tis.

¶ Si autem ſentētia concilii in cauſa fidei con
B curreret cum eo quod alias fuiſſet determina
tum in conciliis (maxime in quattuor princi
palioribus conciliis) & eſſet approbatum iam
per ſedem apoſtolicam, tunc præferretur ſen
tentia concilii ſententiæ papæ/ q̄tumcunq; pa
pa etiam ex plenitudine poteſtatis vellet con
trarium: quia in iis quæ ſunt fidei iam ſemel
approbata/ papa ſubiicitur iudicio concilii: vt
in. c. anaſtaſius. 19. di. & in. c. ſi papa. 40. di. &
c. ſicut & ca. ſancta. 15. di. cū ſimil. Licet enim
papa habeat plenitudinem poteſtatis, tamen
illam debet ſic commenſurare vt clauis non
aberret: vt dicit inno. in. c. quanto de conſue.
& in. c. cum ad monaſterium de ſtatu mona.
& in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. ℣ Quin
imo ex quo aliqua pertinentium ad fidē ſunt
in conciliis determinata, ſi contrarium velit
papa determinare/ non poteſt. Imo poſſet ac
cuſari tanq̄ hæretic⁹ ſi contrariū pertinaciter aſ
ſereret. 40. di. c. ſi papa. Quinimo do. in. c. ha-
beo librū. 16. di. dicit propter verbū oportet
ibi poſitū (qd̄ importat neceſsitatē: vt in. c. cū
ab vno de re iudi. l. 6.) ꝙ papa ſine cōcilio nō
ꝓmulgat canones fidei, & multo minus reuo
cat ſtatuta cōcilii gn̄alis diſponētis circa fidē:
vt dicit idē domi. poſt hugo. in. c. ſancta octo
16. di. Et dicit ibi eſſe caſum pro glo. in. c. ſi-
cut. 15. di. ꝙ papa non reuocat ſtatuta conci-
lii circa fidem ſine conſenſu concilii. De quo
C vltimo die vt dictū eſt ſupra in loco ſuo pro
prio/ in illo arti. vtrū in cauſis fidei papa ſem-
per teneatur congregare concilium.

¶ Si vero loquimur in cauſa fidei ſuper arti-
culo emergēti nondū diffinito/ & loquimur
in iudicio diſcretiuo, in dubio videretur regu
lariter potius ſtandum iudicio vniuerſalis cō
cilii contra papam ſolum contrarium ſentiē
tem. Quod videtur velle glo. in. d. c. anaſtaſi⁹.
Pro hoc tex. in. c. ſicut in fi. 15. di. c. contra ſta
tuta/ &. c. ſunt quidam. 25. q. 1. Vnde dicit ar-
chi. in. d. c. anaſtaſius/ ꝙ periculoſum eſſet fidē
noſtram committere arbitrio vnius hominis.
& idem dicit & ſequitur domi. ibi in. d. c. ana
ſtaſius. Quia in iis quæ concernunt fidem
papa debet ſtare iudicio concilii: vt in. d. cap.
ſicut. 15. di. Hinc ſumpta occaſiōe dominus
cardi. & alex. in. d. c. anaſtaſius, dicunt ꝙ licet
alias cauſæ fidei nondū deciſæ referantur ad
ſedem apoſtolicam. 24. q. 1. c. quoriens. & ſic
ad papam (vt in. c. ſacroſancta. 22. di. & in ca.
maiores de bap. & in. c. hæc eſt fides. 24. q. 1.
vbi papa ſolus corrigit errores circa fidem) ta
men vbi eſſet maximum dubium circa fidē
ita ꝙ papa cum cardinalibus dubitaret, tunc
non deberet papa ſine concilio decidere/ ſed
D conuocare cōcilium vniuerſale epiſcoporū.
Et ita tenet abb. ſiculus in diſputatione epiſco
pus/ in. 3. char. & ita dicit intelligi glo. in. d. c.
anaſtaſius. Similiter quando papa vellet alias
ſtatuere vel decidere contra alias ſtatuta per
eccleſiam circa fidem, tunc debet conuoca-
re concilium, quod & ponit idem abb. in. d.
c. maiores. Et iſto modo poteſt intelligi ꝙ ſen
tentia concilii præfertur ſententiæ papæ. Et
in ſimili caſu dubio facta fuit congregatio in
ieruſalē ſup circunciſione: vt legitur act. 15.
Nec per hoc innuitur ꝙ concilium ſit ſupra
papam/ vel ꝙ minuatur poteſtas papæ: quia
tunc eius poteſtas includitur in cōcilio: quia
tota ptās eſt apud eccleſiā, ſed papa eſt caput
totius corporis eccleſię. ℣ Alioquin ſi dubiū
circa fidem non eſſet magnum, papa poſſet
illud decidere ſine concilio. & cum nuſq̄ repe
riatur nec in veteri nec in nouo teſtamento
ꝙ concilium ſit ſupra papam non errantem
etiam in cauſa fidei/ vel ꝙ concilium neceſſa
rio ſit vocandum/ vel ꝙ papa teneatur ſequi
eius iudicium, ſi papa etiam in factis fidei mo
ueretur melioribus rationibus & authoritati
bus & diffinitionibus q̄ concilium/ ſtandū eſ
ſet ſententiæ papæ: vt dicit abb. in. d. diſputa
tione, & in. c. ſignificaſti de elec. Quia conci-
lium

lium poteſt errare: vt patet in concilio arimi A neſi & epheſino ſecũdo. Patet etiam in aphricana ſynodo celebrata tempore cypriani, de qua facit mentionem augu. in li. 7. de vnico baptiſmo. Et in aliis multis: vt in concilio aquileien. quod recuſauit recipere fidem in concilio conſtantinopolitano canonice traditam: vt dicit vincentius in hiſtoriali, c. 21. & cap. 26. & in concilio aquiſgranen. in ca. placuit. 36. q. 2. iuncto ca. tria/ eadem cauſa & q. & ibi glo. & tenet glo. & archi. in cap. 1. 20. di. in verbo illorum.

¶Nec obſtat ſi dicatur ꝙ eccleſia non poteſt errare, vt in. c. a recta. 24. q. 1. quia intelligitur de eccleſia vniuerſali: vt de conſecra. di. 1. eccleſia. Sed concilium repræſentatiue dicitur eccleſia. in concilio enim vere non eſt vniuerſalis eccleſia: vt dicit abb. in dictis locis. Vel poſſet dici quòd concilium non poteſt errare quando eius geſta alias per vniuerſalem eccleſiam vel ſaltem per romanam eccleſiam aliquando fuiſſent recepta. ¶ Conceditur tamen ꝙ in dubio concilium & eccleſia ſpecialis non præſumitur errare: vt dicit ioan. an. in ca. a nobis in verbo eccleſiæ de ſenten. excom. & ꝙ ſit neceſſario probandus error, maxime de eccleſia romana. quo erro B re probato reuocatur eius ſententia: vt in. c. cũ olim de do. & contu. vt dicit idẽ ioan. an. in. d. c. a nobis. de quo in. c. tũ ex literis de in integ. reſti. Tamen illud quod dicitur ꝙ eccleſia non poteſt errare/ intelligitur de eccleſia vniuerſali & generali: quæ ſimul congregata non poteſt errare: vt in. d. ca. a recta. & dicit ioan. an. in. d. ca. a nobis. & abb. in diſputatione epiſcopus, & in. ca. ſignificaſti de elec.

¶Si vero cum papa concurreret ſententia ſiue iudicium ſedis apoſtolicæ/ hoc eſt cardinalium & concilii prouincialis ipſius papæ, tunc etiam ſi dubium circa fidem emergens eſſet arduum & maximum/ præferretur ſententia papæ: ſecundum quod dicit roſellus/ vt ſupra retuli. ¶ Vbi autem dubium non eſſet arduum & maximum/ & totum concilium ſentiret contra papã/ nec appareret quis fundaretur melioribus authoritatibus, tunc licet ſententia concilii videretur præferenda per dictum archi. in. d. c. anaſtaſius (quia iudicium diſcretionis præſumitur eminentius & verius in pluribus quàm in vno: vt in ca. prudentiam cum concor. de offi. delega. cum non magis præſumatur vnus habere ſpiritũ veritatis ꝗ omnes alii ſimul in dei nomine cõ C gregati & in vnum iudicium concurrentes) tamen ſi papa nollet aſſentire deciſioni ipſius concilii, concilium non poſſet ſtatuere cõtra voluntatem & ſententiã papæ: quia deficeret poteſtas in concilio/ quod ſumit robur a papa. Et ideo de plenitudine poteſtatis papa poſſet impedire concilium ne ſtatutum deſuper promulgaret. Et hoc videtur ſentire cardi. de turre cre. in. 3. li. c. 64. in ſecunda colũ. ¶ Quid autem tunc eſſet faciendum & obſeruandum circa dictum dubium emergens, hoc nõ reperio deciſum, ſed crederem ꝙ qui teneret & obſeruaret vnam vel aliam partem non propterea eſſet dãnatus ſi in ea obſeruatione & opinione moreretur anteꝗ̃ deciſio eſſet firmata per eccleſiam cum papa: per id quod in ſimili ponit abb. in ru. de ſchiſma. in fi. & archie. flo. in ſecunda parte ſummæ/ in ti. 3. de ſuperbia/ in. c. xi. verſi. ſed quid cũ duo. vbi diſputando dicit ꝙ tempore ſchiſmatis vrbani & clementis non erant in peccato qui adhærebant vni vel alteri parti propter dubium quis eſſet verus papa. Ad hoc facit in argu. l. regula/ & l. 2. ff. de iuris & facti igno. & c. ad apoſtolicæ de cle. excom. vel interdic. miniſ. & cap. vt animarum de conſti. in. 6. D

¶Barbatius tamen in. c. ꝙ tranſlationem in xi. colum. dicit ꝙ licet etiam inferiori a papa ſe intromittere ſuper articulis fidei/ declarando rudibus: vt in. c. 1. 80. di. Sicut & capitula eccleſiarum ſede vacãte procedere poſſunt contra hæreticos & declarare eos erraſſe in fide & illos punire: vt in ca. ad abolendam de hære. Tamen ſi oritetur aliqua difficultas ſuper articulis fidei non deciſis, licet glo. in. d. ca. ꝙ tranſlationem/ ſimpliciter dicat ꝙ talis cauſa ſit referenda ad papam qui ſolus poteſt nouos articulos non deciſos facere/ & nihil dicat de concilio, tamen ipſe dicit ꝙ ſolus papa ſine concilio non poteſt decidere cauſam fidei: & ideo oporteret congregare concilium. ¶ Primo hoc probat per tex. in ca. habeo librum. 16. di. vbi tex. vtitur verbo oportet/ quod importat neceſſitatem: vt in ca. cum ab vno de re iudi. in. 6. Item per tex. in ca. ſicut. 15. di. Item quia videtur abſurdum & periculoſum committere cauſam fidei arbitrio illius quem eccleſia poteſt iudicare hæreticum: vt in. c. ſi papa. 40. di. Et quia orbis maior eſt vrbe: vt in cap. legimus. 93. di. Et per glo. quæ dicit hoc formaliter in. d. cap. anaſtaſius. 19. di. Et dicit quòd

A illud quod dicitur in euangelio dic eccleſiæ
(vt in cap.nouit de iudi.) fortius erit dicen-
dum eccleſiæ,i.papæ & concilio quando agi
tur cauſa fidei:quia papa & concilium repræ
ſentant eccleſiam vniuerſalem/ quæ errare
non poteſt: vt dicit. glo.in cap. maiores de
bap. Nec per hoc diminuitur poteſtas pa-
pæ: nam & ipſe includitur in concilio tanq̄
princeps & caput. ¶ Item ad idem eſt quod
dicit beatus bernardus (quem refert archi.
in cap.non decet. 12. di.) ꝙ papa non eſt
dominus epiſcoporum ſed eſt vnus ex epi-
ſcopis.ergo papa cum epiſcopis debet deci-
dere cauſam fidei: & ſic cum concilio ge-
nerali. Ad hoc cap. mulier el. 2. 33. q.
5. vbi epiſcopus dicitur vicarius dei. quod
eſt intelligendum in parte / non in totum, ſi-
cut dicitur in ſacerdote: vt dicit ibi glo. &
probatur in.c.inter de pœni.di. 3. ideo epi-
ſcopi habent intereſſe cum papa in cauſa fi-
dei. Adducit authoritatem euangelii ꝙ vos
qui ſequuti eſtis me ſedebitis iudicãtes duo-
decim tribus iſrael. ſicut ergo chriſtus iudi-
cabit cum diſcipulis, ita & papa cum epi-
ſcopis qui ſucceſſerunt eorum loco: vt in
cap.in nouo.21.di. Adducit etiã ꝙ dixit dñs
petro & ſuper hanc petram ædificabo eccle-
B ſiam meam, & portæ inferi non præualebũt
aduerſus eum.deſignans ꝙ poteſtas ſit in ec-
cleſia: & conſequenter ꝙ eccleſia ſit illa quæ
habeat decidere cauſas fidei vna cum papa
eccleſiæ capite. Item adducit illud act. 15.
vbi in illo concilio petrus primo locutus eſt
tanq̄ principalis, ac poſt iacobus, qui vſus
eſt verbo iudico: & placuit cæteris ꝙ non fie-
ret circuncisio: & ſcripſerunt ad eos qui e-
rant antiochiæ ſub iſta conceptione verbo-
rum/placuit nobis collectis in vnum &c. Ex
quo elicit ꝙ ſi ſolus petrus potuiſſet illum ar
ticulum fidei decidere, apoſtoli qui erãt ple-
ni ſpirituſancto nullatenus ſe intromiſiſ-
ſent. Ad idem eſt ꝙ paulus præcipiebat ſerua
ri præcepta apoſtolorum & ſeniorum. ver-
bum autem præcepta ſonat in iuriſditio-
nem contentioſam cap. eam te de reſcrip.
Et ſimiliter act. 16. cum paulus & timotheus
tranſirent per ciuitates/ monebant conuer-
ſos vt cuſtodirent dogmata quæ erant decre-
ta ab apoſtolis & ſenioribus qui erant ieroſo
lymis. verbũ aũt decreta importat iuriſditio-
nẽ contentioſam.l.1.§.1.in verb.vel cogno
ſcens decreuit.ff.de conſti. prin.di.4.in fi.§.
hæc etſi legibus/ verſi. decretum vero ne-
ceſſitatem facit. Ergo vt iudices apoſtoli &
ſeniores iudicarunt cauſam fidei. ¶ Ad idem C
adducit quod legitur act. 20. vbi paulus
dixit maioribus natu epheſiorum. attendite
vobis & vniuerſo gregi in quo vos ſpirituſ-
ſanctus poſuit epiſcopos regere eccleſiam
dei quam acquiſiuit ſanguine ſuo. Vn-
de non ad ſolum papam ſed ad eum cum
concilio ſpectat deciſio cauſæ fidei. Non
obſtat ca. maiores de bap. vbi dicitur ꝙ cau-
ſa fidei referenda eſt papæ: quia intelligitur
vt capiti. Non obſtat cap. hæc eſt fides. 24.
q.1.& quod voluit glo.in cap. in iſtis. 4. di.
& cap.aliorum. 9. q. 3. vbi dicitur ꝙ ſo-
lus papa poteſt confutare errores fidei. quia
non loquuntur qñ papa vellet decidere arti-
culum fidei ſecundum eum.
¶ Sed iſta modicum obſtant: quia ad primũ
reſpondet glo. in. d. cap. cum ab vno/ ꝙ
verbum oportet non ſemper importat neceſ
ſitatem ſed aliquando honeſtatem. 25. q.
1. cap.primo. Ad cap. ſicut/ dicitur ꝙ loqui-
tur de articulis fidei iam deciſis. Ad alias au-
thoritates (quæ innuunt ꝙ cum concilio pa
pa debeat hoc facere) reſpondetur ꝙ non
negant quin ſolus papa hoc poſſit, maxime
cum collegio cardinalium: in quibus repræ
ſentatur ſpecialis eccleſia / videlicet eccleſia
romana: vt ſupra aliquando dictum eſt. Et D
ipſemet in fine non videtur negare quin pa-
pa cum cardinalibus hoc poſſit. Et ideo pa-
pa ſolus poterit etiam articulum fidei non
deciſum de nouo facere: vt latẽ dicitur
in cap. 1. 15. di. per alexan. & dixi ſu-
pra.
¶ AVT agitur non de cauſa fidei / ſed de
dubio an aliqd eſſet peccatũ lege dei vel con
tra ius naturale. & tunc illius ſententia præ-
fertur quæ conformatur legi diuinæ & le-
gi naturali. Et quando papa vel alius ſupe-
rior mandat aliquid quod eſt peccatum,
vtrum ſit illi obediendum/ materia eſt in
cap. ad aures de tempo. ordi. & in ca.non
ſemper cum tribus ſequen. & in ca. qui re-
ſiſtit. xi. q. 3. & in cap. non decet. 12. di.
& per oſtien. in ſumma de maio. & obe.
in. §. & ad quid ad fi. verſi. ad huius. &
in cap. literas per doc. de reſti. ſpolia. Et in
propoſito loquendo quando papa præcipe-
ret aliquid extraiudicialiter quod de ſe eui-
denter eſſet peccatum, dicendũ eſt ꝙ obediẽ-
dum eſt deo magis q̄ ei. & vide bonas rationes
quare tunc non ſit obediendum papæ per a-
lex.in cap. ſi dominus. xi. q. 3. ¶ Sed ſi eſ-
ſet dubium an quod præcipitur ſit peccatum

vel non, dicendum eſt quòd ſi is cui præci-
A pitur habet conſcientiam quòd ſit peccatum & iniuſtum quod præcipitur/debet deponere conſcientiam, alioquin ſi non poteſt illam deponere nec ſe cõformare cum conſcientia papæ, debet ſequi conſcientiam ſuam propriam (vt in. c. per tuas de ſimo.) & tolerare patienter ſi papa eum puniat: vt in. d. c. literas & in. c. inquiſitioni de ſenten. excom. Quando autem illud quod præcipitur eſt de ſe iuſtum licet cui pręcipitur videatur iniuſtum/ & quando aliquid præcipitur per viam iudicii & ſententiæ quid dicendum, dic vt per ſiculum in. d. c. ad aures, & doc. in locis ſupra allegatis.

¶ Et ex his apparet quando hoc caſu præfertur ſententia concilii: quia quando præcipitur aliquid euidenter iniuſtum per papam, præfertur ſententia concilii iuſtum ſentientis, ſed ſi eſſet dubium vtrum eſſet iuſtum vel non, præfertur ſententia papæ: quæ etiam pręfertur omni caſu quo concilium vellet aliquid apparenter iniuſtũ/ & papa illud quod eſſet iuſtum. Et ſimiliter vbi cum ſententia papæ concurrit ſententia patriarchii eius ſiue prouincialis concilii: vt dictum eſt ſupra. Et vbi appareret ꝙ papa melius ſentiret cæteris omnibus/ præfertur ſententia papæ ſicut in
B ſimili fuit in. c. nicena. 31. di. in paſnutio confeſſore, qui contradixit vniuerſo concilio & præualuit eius ſententia.

¶ A V T agitur de materia in qua eſt differentia inter papam & patres concilii/ quæ eſt iuris poſitiui. Et tunc aut eſt differentia ſuper cõdendo ius nouum. & tunc ſi lex quam papa vult edere non habet qualitates legis de quibus in cap erit autem lex. 4. di. nec conuenit religioni nec diſciplinæ nec conſuetudini patriæ nec loco & tẽpori, præfertur ſententia concilii contradicentis editioni talis legis. & poſſunt epiſcopi in concilio exiſtentes contradicere: quia non conuenit lex conſuetudini regionis/ nec habet ſuas qualitates. Ita vult glo. & domi. ibi in. d. c. in iſtis. 4. di. ſicut fuit factum in eccleſia orientali/ quæ non recepit legem de continentia ſeruanda. ex quo non peccant epiſcopi & alii in ſacris conſtituti qui matrimonio vtuntur: vt in cap. cum olim de cle. coniuga. & in. d. ca. nicena. Quod eſt verum quando papa non contradiceret ſed taceret: quia ſi expreſſe contradiceret epiſcopis, ſeruanda eſſet ſententia papæ/ ex quo ſumus in iis quæ ſunt iuris poſitiui: quia lex principis quantumcunq; ſit
C dura/ ſeruanda eſt. l. proſpexit. ff. qui & a quibus. 19. di. ca. in memoria. & maxime ſi vellet ſtatuere in iis quæ tendunt in animaduerſionem criminum: cum in iis papa poſſit venire etiam contra iam ſtatuta per concilium: vt dicit archi. in ca. ſicut. 15. di. in princi. & ita dicit domi. in. d. ca. in iſtis, & cardina. alexan. ibi in fi. ℣ Si autem lex ſiue conſtitutio habet qualitates legis (quia honeſta/ iuſta/ rationabilis/ iuxta naturam & conſuetudinem patriæ/ loco & tempori conueniens/ vtilis & neceſſaria) tunc præfertur ſententia papæ: quia præeminet vniuerſis vt prælatus magiſter & princeps, & poteſtatis habet plenitudinem. 2. q. 6. ca. decreto & de authoritate & vſu pallii cap. ad honorem. Et quia lex habet ſuas qualitates, ab omnibus cuſtodienda eſt. 12. di. cap. 2. Et hoc tenet hugo & archi. in. d. cap. in iſtis. Et vbi ſubditi nollent acceptare rationabilem conſtitutionem, poſſet eos ad hoc compellere. & ita dicit factum archi. in cap. de liguribus. 23. q. 5. & refert cardi. de turre crema. in. d. ca. 64. Quinimo etiam ſi conſtitutio non haberet ſuas qualitates (quia non conueniret conſuetudini regionis & eſſet dura) ſi papa de plenitudine poteſtatis vellet eam ſeruari, poſſent ſubditi D compelli ad obſeruandum: vt dictum eſt. d. l. proſpexit.

¶ A V T A G I T V R de iure antiquo tollendo. Et tunc ſi concilium vult quòd lex tollatur & papa contradicit, ſtandum eſt ſententiæ papæ. dicto capitulo in iſtis. 8. q. 1. ca. illud/ & c. dilectiſſimi; glo. in ca. veniam. 35. q. 9. & 24. q. 1. hæc eſt fides. ℣ Sed ſi papa vellet tollere conſtitutionem factam a concilio (quod poſſet/ vt dictum fuit ſupra in articulo proprio) ſi concilium contradiceret quia quod papa vellet facere eſſet irrationabile vel impoſſibile/ & lex edenda per eum non haberet qualitates requiſitas, ſtandum eſſet ſententiæ ſiue contradictioni ipſius concilii. Ita dicit domi. in dicto ca. in iſtis in fi. Quod intelligo verum quando eſſet omnino impoſſibilis: quia impoſſibilium nulla eſt obligatio. Sed ſi non eſſet impoſſibilis ſed alias dura/ & papa vellet omnino tollere antiquam conſtitutionem a cõcilio editam & nouã edere (forte ſibi fauorabilem & romanis pontificibus pro tẽpore) & de nuda voluntate & poteſtatis plenitudine iſta ſtatueret, crederé ſeruandam eſſe ſententiam papæ. Et ita vult expreſſe glo. quã doctores ſequũtur in. c.

A vbi periculum/in verbo concilio generali
de elec.in.6. Facit tex.in.c.conuenientibus. 1.
q.7. vbi papa reſtituit quos conciliũ damna-
uit. Et ex hoc apparet ꝙ poſſet poni exẽplũ
ꝙ ſi papa vellet, ſolus poſſet tollere conſtitu-
tionẽ frequens in concilio conſtantien. editã.
¶ Aliqñ (& tertio) papa aliquid vult de pleni
tudine poteſtatis & procedit diſpenſando/ &
conciliũ cõtradicit. Et hoc caſu præfertur ſen
tẽtia papæ in iis in quibus põt diſpenſare, nã
non poteſt concilium reſtringere poteſtatẽ
papæ ſine eius cõſenſu: vt dicit ioan. an. in. ca.
nouit de iudi. Imo nec cũ eius conſenſu: qa
poteſtas eius eſt a deo: vt in. §. hinc etiã. 17.
di. & in. c. ſacroſancta. 22. di. Ita dicit ioã. an.
in. c. eccleſia de conſti. Et ideo in diſpenſando
præfertur ſententia papæ. Facit tex. in. c. ve-
niam. 35. q. 9. & vide quæ dicta fuerunt in il-
lo arti. vtrum papa reuocet conſtitutiones cõ
ciliares. ¶ Et prædicta procedunt qñ concur-
rit diuerſitas iudicii inter concilium & illum
qui eſt verus & catholicus papa: quia ſi eſſet
hæreticus vel non habitus pro vero papa &
in controuerſia papatus, tunc ſine dubio ſen-
tentia concilii ſemper præferretur: vt in. c. ſi
duo. 79. di. & in. d. c. ſi papa. 40. di.

B RESTAT reſpondere ad cõtraria: ad quæ
ex prędicta diſtinctiõe apparet reſpõ
ſio. Ad primũ ꝙ rectius eſt conſilium
quod plurimorum ſententiis roboratur, re-
ſpõdetur illud eſſe verum niſi aliquis proba-
bilioribus & melioribus rationibus mouere-
tur in contrariũ: quia tunc illius ſolius ſentẽ-
tia & non pluriũ præferretur: vt dictũ eſt ſu-
pra. Pro hoc tex. in. l. 1. in verſi. ſed neq;. C. de
veteri iure enucle. & tex. in. c. 1. de iis q̃ fiunt
a maio. par. ca. & in ca. nicena. 31. di. Sępe. n.
deus reuelat aliqua paruulis quæ abſcondit
ſapientibus: vt in. c. eſto ſubiectus. 95. di. Et
ita reſpondet abb. ſiculus in. c. 1. de conſti. in
vltima col. ¶ Ad illud quod dicitur de ariſto-
cratia & regimine plurium ꝙ ſit melius/ ne-
gatur hoc: quia finis regiminis eſt pax: pax au
tem & vnitas ſubditorum melius conſeruatꝰ
per vnum q̃ per multos. Ita dicit. s. tho. in
opuſ. 20. ſcilicet de regimine principum/ a. c.
2. vſq; ad. 8. & 1. contra gen. ca. 42.
Item philoſophus. 12. metaphy. dicit ꝙ mul
titudo principatuum eſt mala. & refert
abb. ſiculus in. c. nouit in. 3. col. de iudi. Et
Idem ſanctus thomas in quarto ſen. di. 20.
ar. 4. quæſtiuncula. 3. vbi agit de indulgen-
tiis/ dicit ꝙ papa in eccleſia habet plenitu-
dinem poteſtatis ſicut rex in regno, penes C
quem tota poteſtas reſidet. Et ꝙ iſta poteſta-
tis plenitudo melius reſideat in pſona vnius
q̃ plurium/ probat tex. in. c. legimus. 93. di.
vbi ponitur quare fuit inſtitutũ ꝙ vnus præ-
eſſet omnibus. ¶ Ad id quod dicitur ꝙ papa
poteſt errare/ reſpondetur ꝙ non eſt veriſimi
le ꝙ deus hoc permittat. Pro hoc glo. in cap.
quodcunq;. 24. q. 1. & in. c. in ſede ea. cau. &
q. Et licet glo. in. c. a recta ea. cau. & q. dicat pa
pam poſſe errare/ intelligitur ſecũdum ſe &
conſiderata ipſius perſona, & non tanq̃ vica-
rius dei cui dat ſcientiam intellectus: iuxta il-
lud ſapien. 10. iuſtum deduxit dominus per
vias rectas/ & dedit illi ſcientiam ſanctorum.
Et ita reſpondet brixien. in quibuſdam ſuis
allegationibus confutantibus allegatiões ab-
bãs factas in concilio baſilien. Item etiam
concilium poteſt errare: vt dictum eſt ſupra
de concilio ariminẽſi & aliis. ¶ Et ad id quod
dicitur ꝙ eccleſia non poteſt errare (vt in. c. a
recta. 24. q. 1.) reſpondetur (vt ſępius ſupra
in propoſito dictum eſt) illud eſſe verum de
eccleſia vniuerſali/ hoc eſt de collectione om
nium fidelium, de cõſecra. di. 1. c. eccleſia: qa
deus non permitteret ꝙ omnes fideles erra-
rent in fide. Nam & remanſit fides in beata D
virgine aliis deficientibus poſt paſſionem, vt
oſtenderetur ꝙ non poſſet deficere fides pro
qua chriſtus orauit cum dixit petro & ego
pro te rogaui vt non deficiat fides tua: vt dicit
glo in. d. c. a recta, &. 21. di. c. 1. Et non intelli
gitur de eccleſia repræſentatiue: ſicut eſt con-
cilium quod repræſentat eccleſiam vniuerſa-
lem, non ꝙ in eo ſit vniuerſalis eccleſia: quia
impoſſibile eſt omnes ſimul fideles congrega
ri. Ita dicit abb. in. d. diſputatione epiſcopus/
in. 3. col. & in. d. c. ſignificaſti de elec. & dicit
ioan. an. in. c. a nobis/ in verbo eccleſia de ſen.
excom. Qui dicit ꝙ etiam pro eccleſia ſpecia
li præſumitur ꝙ non erret niſi error probe-
tur, allegat de frigidis. c. fraternitatis. & maxi-
me loquẽdo de eccleſia ſpeciali hoc eſt de ro-
mana eccleſia: pro qua in dubio ſemper præ-
ſumitur/ de reli. & vene. ſanc. ca. 1. Facta ta-
men fide de errore, bene eius ſententia re-
uocatur: vt in ca. cum olim de dolo & con-
tu. ſecundum ioan. an. ibi, ad hoc cap. tum
ex literis de in integ. reſti. Item & ſi dicatur
ꝙ eccleſia non poteſt errare in iis quæ ſunt
fidei, non ſequitur ꝙ ſententia concilii gene-
raliter in omnibus debeat prę̃ferri ſñię papę/
maxĩe in iis q̃ ſunt iuris poſitiui: quæſtio aũt
de qua agitur eſt abſolute poſita quæ ſentẽtia

A præferatur/vtrū papæ an cōcilii. vnde poſito
ꝙ in articulis fidei præferatur ſentētia cōcilii/
non ita erit in aliis: vt patet ex ſupradictis.
¶Ad ſecundū(ꝙ orbis maior eſt vrbe)dicit̃
ꝙ non obſtat: quia papa præeſt orbi & vrbi,
orbi generaliter/vrbi ſpecialiter. Ita domi. in
c. nemo. 9. q. 3. ¶ Ad dictum ſancti bernardi
reſpondetur ꝙ non præſupponimus ſenten-
tiam papæ ſuperbā & irrationabilem/ ſed ra-
tione fulcitam.
¶Ad tertiū de epõ & capitulo/reſpōdetur ꝙ
ſimilitudo non eſt bona: quia capitulū habet
authoritatē a iure cōmuni, & non ſumit ro-
bur ab authoritate epiſcopi / ſicut concilium
ſumit robur ab authoritate papæ: vt in. d. c. ſi-
gnificaſti de elec. itē epiſcopus non poteſt ſo-
lus actū exercere ſine capitulo, ſicut papa po-
teſt ſolus ſine concilio.
¶Ad quartū ex act. 15. reſpondetur ꝙ licet
præualuerit ſentētia iacobi/ & illā concilium
ſequutū ſit, non tamen petrus contradixit ſen
tētiæ iacobi/ſed illā poti⁹ approbauit. ex quo
apparet ꝙ nō poteſt induci in propoſito quę-
ſtionis noſtrę quādo ſentētia papæ cōtradicit
ſententiæ cōcilii. ¶ Et quod dicitur ꝙ ſentētia
cōcilii tanq̃ munita ſpirituſancto debeat pię-
ferri, reſpōdetur illud verum qñ cum cōcilio
B papa & omnes ſunt concordes/ſicut ibi fuit:
quia vbi ſunt plures cōcordes congregati in
nomine domini/dominus in medio eorū eſt
matth. 18. Sed vbi ſententia papę diſcordat a
ſentētia concilii, nō dicitur ꝙ ſentētia cōcilii,
ſit ſentētia ſpirituſſancti.
¶Ad quintū reſpōdetur ꝙ licet ſub noīe con
cilii cōpręhendatur caput, nō ſequitur ꝙ ſine
capite dignior ſit ſentētia cōcilii. & couenien
ti⁹ eſt ꝙ mēbra nō diſſētiāt a capite q̃ c cōtra:
vt in. c. cū non liceat de præſcrip. & c. nō de-
cet. 12. di. Et dignius eſt caput q̃ reſiduū cor-
poris ſine capite: quia locus efficit̃ religioſus
vbi caput eſt humatū licet mēbra ſint alibi ſe-
pulta: vt in. l. cū in diuerſis. ff. de reli. & ſump.
fune. inſti. de rerū diuiſi. §. religioſum. ibi. glo.
¶ Ad illud qđ dicitur ꝙ debet totū præualere
parti/ & ſic cōciliū totū papæ qui eſt pars cōci
lii, reſpōdet̃ ꝙ illud debet intelligi qñ illud to
tū eſt vnitū ipſi parti: ſed vbi diſcrepat caput. i.
papa a cōcilio, tunc nō eſt cōcurſus totalis. cū
ptās papæ nō ſit a concilio ſed a deo: vt in. c.
nouit de iudi. ſed bene poteſtas & volūtas cō
cilii depēdet a papa: vt. 17. di. per totum: qua
ceſſante/concilium nihil poteſt.
¶Ad ſextū reſpondetur ꝙ poteſtas principa
liter data fuit petro nō ſolū ſignificatiue vel ſi
guratiue, ſed vere principaliter & fundamen C
taliter. chriſtus. n. conſtituēs vnā eccleſiā/vnū
voluit eſſe caput & principē. 24. q. 1. loquit̃,
& 21. di. c. 1. vbi probatur ꝙ chriſtus petrū
eccleſiæ præfecit/vt conſeruaret vnitatem. Et
ſicut apud apoſtolū vnū eſt corpus/ vnus ſpi-
ritus & vna ſpes vocatiōis noſtræ: & vnus do
mini⁹/vna fides/vnū baptiſma &c. (vt eſt tex.
24. q. 1 d. c. loquitur) ita vnus eſt dei vicarius
in terris & vna eccleſia & vnū corp⁹ myſticū
3. q. 4. engeltrudam. Et vt chriſtus vnitatē ma
nifeſtaret, vnitatis eiuſdē originē ab vno inci
pientē ſua authoritate diſpoſuit. Et licet apo-
ſtolis omnibus poſt reſurrectionē ſuā parem
poteſtatē tribuat dicēs ſicut miſit me pater &
ego mitto vos, tamen ad vnum loquutus/ſu-
per vnū ædificat eccleſiam: vt dicit tex. in. d. c.
loquitur. Ideo quia eccleſia vna, vnum & nō
plura capita debet habere/ quod eſt papa. 9.
q. 3. aliorum. & ideo petrus ſolus deſignatus
eſt caput eccleſię: vt in. c. rogamus. 24. q. 1. Et
ideo petrus dictus eſt cephas quod interpre-
tatur petrus (hoc eſt lapis) vt legitur ioā. c. 1.
¶ Eſt igitur chriſtus principale eccleſiæ fun-
damentū: qui eandem primo fundauit in pe-
tro/ & de petro in ſucceſſoribus. Et ꝙ funda-
mentū eccleſiæ fuerit in petro probatur: quia
D ſi eccleſia non fuiſſet fundata in petro ſolum
ſed ſuper totam eccleſiā vniuerſalem, ſeque-
retur ꝙ ipſa eccleſia eſſet fundamentū ſui ip-
ſius quod dicere eſt abſonum. Quod autem
chriſtus ſit principale fundamentum, demon
ſtrat apoſtolus. 1. ad corin. 3. & 1. q. 1. c. cum
paulus, ibi fundamentum aliud nemo poteſt
ponere præter id quod poſitum eſt quod eſt
chriſtus ieſus. c. veniens de presby. nō bapti.
& c. fundamenta de elec. in. 6. Quod autem
chriſtus primo & principaliter fundauerit ec
cleſiam in petro & ſucceſſoribus, probat tex.
in cap. 1. de homi. in. 6. & aliis iuribus infra
proxime adducendis. & in cap. cum beatiſſi-
mus. 24. q. 1. vbi dicitur ꝙ petrus a domino
principatum accepit. Quod autem poſt pe-
trum in apoſtolis & ſucceſiue in aliis epiſco
pis, dicit tex. 21. di. ca. 1. ibi ſimpliciter vero
maiorum & minorum ſacerdotum in nouo
teſtamento diſcretio ab ipſo chriſto ſumpſit
exordium: qui. 12. apoſtolos tanq̃ maiores
ſacerdotes/ & 72. diſcipulos quaſi minores ſa
cerdotes inſtituit. petrum vero quaſi in ſum-
mum ſacerdotē elegit, dum ei præ omnibus
& pro omnibus claues regni cœlorū tribuit
& a ſe petra ei petri nomen impoſuit atque
pro eius fide ſe ſpecialiter rogaſſe teſtatus

eſt.& vt ipſe cęteros confirmaret/ ſubiunxit
A dicens ego pro te rogaui petre vt nõ deficiat
fides tua & tu aliqñ conuerſus cõfirma fratres
tuos. ¶ Et ꝙ pricipaliter in chriſto/ & de chri
ſto primũ in petro & ſucceſſoribus/ deinde in
apoſtolis & ſucceſſiue ac conſequenter in epi
ſcopis qui ſuccedunt loco apoſtolorum (vt
in.c.eccleſiæ pricipes.35.di.) probat tex.in.c.
ita dominus.19.di.ibi ſed huius muneris ſa
cramentum ita dominus ad omnium apoſto
lorum officium pertinere voluit, vt in beatiſ
ſimo petro apoſtolorum omnium ſummo
principaliter collocaret/ & ab ipſo quaſi quo
dam capite dona ſua velut in corpus omne
diffunderet. Appellat ergo petrum caput &
apoſtolos corpus. Et ibi, hunc enim in con
ſortium indiuiduæ vnitatis aſſumptum/ id
quod ipſe erat dominus voluit nominari di
cendo tu es petrus &c. vt eterni templi ędi
ficatio mirabili munere gratiæ dei in petri ſo
liditate conſiſteret. ¶ Ad idem per omnia tex.
in.c.fundamenta in prin.de elec.in.6.

¶ Et ſi dicatur ꝙ tex. ibi referendo pſalmum
86. (ſcilicet fundamenta eius in montibus
ſanctis) dicit per montes apoſtolos & prædi
catores eccleſiæ inſinuari quibus tota huius
ædificij fabrica confidenter innititur. ſicq; vi
B detur inferri ꝙ non in vna perſona petri fun
damentum collocatum ſit ſed in omnibus a
poſtolis & prædicatoribus/ & ſic in eccleſia
vniuerſali; cum pſalmus iuxta vulgatam edi
tionẽ dicat fundamẽta eius & non fundamẽ
tũ, & in mõtibus ſanctis & non in mõte ſan
cto: ſicut & alibi dicit leuaui oculos meos ad
montes vnde veniet auxilium mihi/ ad mon
tes.ſ.ſpirituales.i.ad ſanctos dicit glo.& archi.
in ca.ſacroſancta.22.di. Dic dicendũ ꝙ non
obſtat; quia illud intelligitur ſecundario poſt
petrum.i.ꝙ apoſtoli poſt petrum fuerunt ſe
cundaria fundamenta. Et ideo petrus dicitur
primus q ordinatus fuit ſacerdos. & primus
conuertit populum ad fidem, & alii oẽs ab eo
habuerunt confirmationem & poteſtatẽ præ
dicandi & conuertendi populum: vt dicit do
mi.in.d.c.in nouo. Quinimo tanta fuit diffe
rentia inter petrum & alios apoſtolos quãta
eſt hodie inter papam & alios epiſcopos: vt
dicit domi.in.c.ſacroſancta.22.di.

¶ Ad id quod adducitur ex.2.ca.ad ephe.(ſci
licet dum dicit ſuperædificati ſuper fundamẽ
tum apoſtolorum & prophetarum) ſimiliter
reſpondetur vt ſupra: videlicet ꝙ intelligitur
ſecundario. Quod oſtendunt verba ſequen
tia/ ipſo ſummo angulari lapide chriſto ieſu
in quo omnis ædificatio conſtructa creſcit. C
vbi dicit aug.nc apoſtoli vel prophetæ in qui
bus fundata eſt ciuitas ſe teneret in ſe, in chri
ſto totum innititur primo fundamẽto: quod
fundamentum in ſummo eſt & non in imo/
vt in corporali fabrica. Igitur fundata eſt ec
cleſia primo in chriſto/ & poſtea in apoſtolis
cum petro: ſed principaliter in petro. & ideo
fundamenta eius in montibus ſanctis: videli
cet in apoſtolis/ prędicatoribus & doctoribus
eccleſiæ, inter quos ẽ primus petrꝰ/ cui datus
fuit principatus. Et ideo in chriſto principa
liori fundamento: & poſt chriſtum in petro
principaliter eiuſdẽ chriſti vicario & ſucceſ
ſore, vt ab ipſo capite electo dona ſua in cor
pus omne (videlicet aliorum apoſtolorũ/ prę
dicatorum & doctorum) diffunderet: vt in.d.
c.fundamenta de elec.in.6. Papa enim qui vi
ces dei tenet in terris (vt in.c.1.vt eccleſiaſtica
beneficia, & in cap.ad apoſtolicæ de re iudi in
ſexto) a deo poteſtatem ſumpſit: vt in.c.nouit
de iudi. quia chriſtus poteſtatẽ dimiſit petro
vicario ſuo & per ipſum ſucceſſoribus eius:
vt in cap.quanto de tranſla.præla.& in.c.licet
eo.ti.& c.ſolitæ de maio.& obe. Et conſequẽ
ter cum petrus & ſucceſſores idem tribunal
habeãt cum chriſto/ & ſic eandem iuriſditio D
nem (quia omnia poſſunt quę chriſtus claue
non errante: vt dicit oſtien.in.d.ca.quanto de
tranſ.præla.& inno.in.c.quanto de iureiurã.
& refert abb.in.c.propoſuit de conceſ.præ
ben.) merito principaliter in petro eccleſiæ
fundamentum a chriſto conſtitutum eſt. Sic
& vicarius epiſcopi eandem iuriſditionem &
tribunal habere dicitur cum epiſcopo, & in
iuriſditiõe maxime cęteris aliis præponit: vt
in.c.1.de offi.vica.in.6. Fuerunt ergo apo
ſtoli æquales in ordine/ non tamen in iuriſdi
tione cum petro/ in quo principaliter eccleſia
in oĩbus a chriſto fundata eſt. Sic papa etſi in
ordine parem habet poteſtatem cum epiſco
pis, ſolus tamen habet iuriſditionem in om
nes/ & a nemine iudicatur: vt in.c.nemo.9.
q.3.cum ſeq.& ſolus cęteris aliis in omnibus
præpoſitus eſt. & ei tantum dominus verba
dirigit & caput deſignat.d.c.loquitur.24.q.1.
& in extrauaganti vnam ſanctam/ ibi glo.pa
uini. Et hoc bene probat ille tex.in.d.c.funda
menta, & tex.in.d.ca.ſacroſancta. vbi dicitur
ꝙ non ab apoſtolis ſed a ſaluatore chriſto pe
trus primatum obtinuit. Quod oſtendunt
verba domini ioan.vlt. ſimon ioannis amas
me: & cum petrus reſpondiſſet, ter dixit illi
paſce oues meas, quæ verba ad petrum tantũ

A dicta ſunt. Et quod chriſtus dixit ad petrum,
in petro dixit ad ſucceſſores ipſius / dicit tex.
in.c.ſolitæ de maio.& obe. Et petro tantũ di-
ctum fuit tu es petrus & ſuper hanc petram
ædificabo eccleſiam meam matth. 16. Petra
autem erat chriſtus, & ita exponit glo. nico-
lai. Et ſic primum fundamentum eſt chriſtus
1.q.1.cum paulus.qui & eccleſiã poſtea fun
dauit in petro principaliter vt dictum eſt,re-
linquens in petro eccleſiæ fundamentũ. Vn-
de dicit tex.22.di.c.1.ꝙ omnes dignitates ec-
cleſiæ a romana eccleſia inſtituuntur: illã ve-
ro ſolus dominus ipſe fundauit/ & ſuper pe-
trã fidei mox naſcentis erexit, q petro æternæ
vitæ clauigero/ terreni ſimul & cœleſtis im-
perii iura commiſit. Ad idẽ bonus tex.in ex-
trauaganti vnam ſanctam.
¶ Non obſtat quod dicitur in.c.in nouo.21.
di.& in.c.ſacroſancta.22.di.ꝙ cęteri apoſto-
li pari conſortio cum petro honorem & po-
teſtatem acceperunt,& in.c.loquitur.24.q.
1.ibi hoc erant vtiq; cęteri apoſtoli quod pe-
trus fuit pari conſortio præditi poteſtatis &
honoris. Quia debet intelligi in ordine non
in adminiſtratione & iuriſditione. Vel poteſt
dici ꝙ ante paſſiõem diſcipuli erant ſub chri-
ſto & non ſub petro (& ideo cum petro erãt
B tunc in pari conſortio)ſed poſt paſſionẽ fue-
runt ſub petro/ & ei deferebant. Vnde in pen
tecoſte primum ſermonem fecit petrus : vt
legitur act.2. Et hoc vult glo. archi.& domi.
in.d.c.in nouo.
¶ Non obſtat quod dicitur in.c.in nouo / &
apoſtoli ipſum in principem habere volue-
runt: quaſi nõ a chriſto ſed ab apoſtolis prin-
cipatum acceperit. Quia reſpondetur ꝙ ſimi
liter intelligitur ſecũdario: quia primo a chri
ſto principatum acceperat: vt dicit archi.in.c.
ſacroſancta.22.di. & dicit ibi clare tex. Si-
militer dicitur ꝙ a ſynodis romana eccleſia ac
cepit poteſtatem.17.di.§.hinc etiam / verſi.
deinde. Quia debet intelligi ſecundario/non
principaliter: vt dicit ibi.glo.in verbo poteſta
tem/ & archi.in.d.c.in nouo in prin. & ibi io-
an.de fan. Vel debet intelligi declaratiue nõ
collatiue 3.q.6.c.dudum. Petrus enim in ad-
miniſtratione & iuriditione fuit maior om-
nibus apoſtolis.80.di.c.in illis,quod probat
tex.24.q.1.c.eſt aliud. Vbi beatus ambro.di-
cit ꝙ eſt aliud piſcandi genus/ quo genere ſo
lum petrũ dñs piſcari iubet dicens mitte ha-
mum & eum piſcem qui primo aſcendet tol-
le. Intelligens per hamum iuriſditionem in
qua petrus præfuit aliis apoſtolis: quia hamo

i.ferro putridæ carnes abſcinduntur. Ita dicit
ibi glo.&.82.di.c.plurimos. Item ſoli petro C
lu.5.dicitur ꝙ ducat in altum, cum aliis dictũ
fuerit ꝙ laxent retia: quia ipſe ſolus petrus de
bet ducere in altũ.ſ.diſputationum: vt.24.q.
1.c.no.turbatur,quia ei ſoli reſeruantur ma
iores cauſæ/de bap.maiores,&.17.di.c.mul-
ris.24.q.1.c.quoties. Sic moyſes & aharon
fuerunt pares in conſecratione,ſed in admini
ſtratione moyſes fuit maior.22.di.c.ſacroſan
cta. Vnde cum dicitur ꝙ poteſtas fuit conceſ
ſa toti eccleſiæ/debet intelligi ſub petro,& nõ
principaliter etiam eccleſiæ: quia eſt vna po-
teſtas & non duæ/ & eſt inſolidum in papa.
ſed in aliis tanq̃ vocatis in partem ſolicitudi-
nis, niſi quando papa eſſet hæreticus : cum
tunc perdat dignitatẽ ipſo iure/ & nõ ſit papa.
Et poteſtas iſta tunc in hoc caſu cõtra eum re
manet in eccleſia : vt in.c.ſi papa.40.di.& in
c.in fidei/ibi doc.de hære.in.6. Quòd enim
extra eccleſiam non poſſint haberi claues ec-
cleſiæ,eſt bonus tex.in.c.audiuimus.24.q.1.
Alioquin iſta poteſtas tota non eſt in eccle-
ſia vniuerſali papa exiſtente catholico & ſede
petri non vacante: alias duo inſolidum iſtam
poteſtatem poſſiderent,quod eſt impoſſibile.
& eſſet ponere in eccleſia duo pricipia, quod
ſimiliter eſt incõueniẽs: vt.24.q.vlti.c.quidã D
§.cerdoniani.
¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ eccleſia haberet
plura fundamenta: quia reſpondetur ꝙ tantũ
vnicum eſt fundamentum in eccleſia.ſ.chri-
ſtus,quod chriſti fundamentum idẽ eſt quod
petri ex demãdatione chriſti : qui aſcenſurus
ad patrem , ne eccleſiã ſine paſtore deſereret/
petro curam eccleſiæ cõmiſit, vt ſuę ſtabilita-
te fidei cęteros in chriſtiana religione firma-
ret: vt dicit tex.in.d.c.1.de homi.in.6. Idem
tex.in.c.1.22.di.ibi,illam vere ſolus ipſe fun
dauit & ſuper petram fidei mox naſcentis ere
xit,qui beato petro eternæ vitæ clauigero ter
reni ſimul & cęleſtis iura imperii cõmiſit. Idẽ
tex in.c.ita dominus.19.di.ibi hunc enim in
conſortium indiuiduæ vnitatis aſſumptũ Id
quod ipſe erat dominus voluit nominari,di-
cendo tu es petrus & ſuper hanc petram ædi
ficabo eccleſiam meam: vt eterni templi ædifi
catio mirabili munere gratiæ dei in petri ſoli
ditate conſiſteret. Nec per hoc dicuntur plu-
ra principia vel plura capita: vt clare oſtendit
extrauagans bonifacii vnam ſanctam/ibi.igi
tur eccleſiæ vnius & vnicę vnum corpus/ vnũ
caput,non duo capita quaſi monſtrum: chri-
ſtus videlicet & chriſti vicarius petrus petriq;

ſucceſſor/ dicente dño ipſi petro paſce oues
A meas &c. Et ibi per. 5. argumenta oſten-
dit vnitatem præſidentis. Ad quod vide quod
dico infra in quæſtione quis ſit maior vtrum
papa an conciliũ in. 5. motiuo pro parte pa-
pæ. vbi late vtrum ſit vnum vel plura funda-
menta. Et bene in propoſito tex. in. c. loquitur
24. q. 1. ¶ Præterea ſi diceres ſummam pote-
ſtatem datam eccleſiæ vniuerſali & non petro
tanq̃ capiti/ & eam eſſe apud concilium ip-
ſam repræſentans, ſequeretur ꝙ diſſoluto cõ
cilio (quod etiam raro teneri conſueuit) ceſ-
ſaret totius fidei & eccleſiæ fundamentum. &
cum ardua quotidie dirimẽda occurrant/ nõ
eſſet qui diffinire poſſet, cum ad totam eccle
ſiam vniuerſalem aditus ſit impoſſibilis: quia
impoſſibilis eſt congregatio omnium fideliũ
orbis: & eccleſiæ collectio per concilium nõ
eſt facilis. Ideo dicendũ eſt ꝙ poteſtas omni-
moda etiã maiorum cauſarum ſit in petro: &
conſequenter in papa & ſede apoſtolica. d. c.
maiores/ &. d. c. multis.

¶ Ad authoritatem ex ioan. 20. reſpondetur
ſicut ſupra dictum eſt ꝙ illa authoritas reſpi-
cit dignitatem ordinis/ in qua omnes apoſtoli
cum petro fuerunt pares: vt dictum eſt. d. ca.
in nouo. Et ideo ad illũ tex. in. c. audiuimus
B 24. q. 1. cum tex. ibi dicit ꝙ petrus pro omni
bus & prę omnibus accepit ptãtem, dicit glo.
pro oĩbus dictũ ad denotandum vnitatem:
quia vna eſt eccleſia/ & eſt illa quæ capiti eſt
vnita: vt in. c. loquitur. 24. q. 1. præ omnibus
dicit glo. dictum ad denotandum prælatio-
nem & præeminentiã. Et bene etiam oſtẽdit
ibi tex. ꝙ quo ad ea quæ erant ordinis dederit
parem authoritatem apoſtolis: cum dicit vn-
de cum omnibus diſcipulis parẽ ligandi atq;
ſoluendi poteſtatẽ dominus daret, petro pro
omnibus & præ omnibus &c. Vnde hæc pa-
ritas tm̃ eſt in poteſtate abſoluendi & ligãdi,
& in illa etiam præeminentia quædam petro
data eſt (& idem videtur ſentire glo. in. c. ro-
gamus ea. cau. &. q. & hoc etiam dicit abb. in
diſputatione epiſcopus in. 4. q. & diximus ali
quando ſupra) & non in iuriditione & admi-
niſtratione/ vt dictum eſt: quia illa tantũ pe-
tro conuenit, cui ambæ claues datæ ſunt/
& ordinis & coertionis ſiue adminiſtratio-
nis.

¶ Non obſtant verba homiliæ ſancti aug. cũ
dicit ꝙ petrus quando claues accepit eccleſiã
ſanctam ſignificauit cap. quodcunq;. 24. q. 1.
Quia verum eſt ꝙ ſignificauit eccleſiã in vni
tate, ideo. n. dabantur vni/ quia vna eſt eccle-
ſia: vt. d. c. loquitur. 24. q. 1. Non tamen figu- C
ratiue & ſignificatiue/ ſed quia pro omnibus
& præ omnibus verba ad eum dicta ſunt (vt
d. ca. audiuimus. 24. q. 1.) ſignificauit eccleſiã
propter quam dabatur ei poteſtas clauium:
quia ſi non ſignificaſſet eccleſiam in quã pote
ſtatem clauiũ exercere debebat, fruſtratoria
fuiſſet poteſtas ei data niſi fuiſſent in quos de
beret poteſtas exerceri. Et ideo intelligiẽ paſ-
ſiue/ argu. eorum quæ ponuntur in. l. 1. ff. de
iuri. omnium iudi. &. l. 2. §. poſt originẽ/ ver-
ſi. poſt hæc. ff. de origine iuris. de qua authori
tate latius dicetur infra in illo arti. quis ſit ma
ior vtrum papa an concilium. Item intelligi-
tur ꝙ datæ fuerunt claues petro non vt ipſe
ſolus illam poteſtatem haberet: quia ſi petro
tantum datæ fuiſſent claues, iam non eſſet in
eccleſia qui abſoluere poſſet/ nec aliqua recõ
ciliatio hodie fieret in eccleſia. Ideo datæ fue-
runt in eo omnibus prælatis & futuris ſucceſ
ſoribus in eccleſia per deriuationem ab eo in
eos. Ideo dicit ambro. ꝙ in beato petro om-
nes nos ſacerdotes claues accepimus. Et hoc
ipſum eſt petrum cum claues accepit eccleſiã
ſanctam ſignificaſſe: vt. d. c. quodcunq;. 24. q.
1. Vnde dicit ibi archi. ſi hoc tantum petro di
ctum eſt vt eius perſonã non tranſgrediatur,
nõ facit hoc eccleſia. i. eius authoritas. Et ideo D
pro omnibus apoſtolis, quia omnes apoſtoli
receperunt poteſtatem ordinis ſicut & petrus
& parem petro: vt. d. c. audiuimus/ & in. c. lo-
quitur ea. cau. &. q. &. d. c. in nouo. Et pro hoc
eſt illud ioan. 20. & cũ hæc dixiſſet inſufflauit
& dixit eis. accipite ſpiritumſanctum: quorũ
remiſeritis peccata remittuntur eis/ & quorũ
retinueritis retenta ſunt &c. Et illud math.
18. amen dico vobis quæcunq; alligaueritis
ſuper terrã erunt ligata & in celo, & quæcũq;
ſolueritis ſuper terram erunt ſoluta & in cœ
lo. Ideo pro omnibus apoſtolis/ quia & pro
aliis prælatis & cęteris epiſcopis qui ſuccedũt
loco apoſtolorũ: vt in. c. eccleſiæ principes
35. di. & in. c. videntes. 12. q. 1. Et pro ſacerdo
tibus vniuerſalis eccleſię: vt in. c. 1. de ſumma
trini. & in. c. abſit. xi. q. 3. quia etiam ſacerdotes
ſuccedunt loco apoſtolorum quo ad ſacramẽ
torum diſpenſationem: vt vide glo. & cõcor
dantes in. d. c. videntes. Ideo etiam datæ ſunt
ei claues præ omnibus/ quia præpoſitus eſt in
adminiſtratiõe & iuriſditiõe. Iſta igitur pote
ſtas iuriſditionalis data eſt ei vni, quia vnũ
voluit chriſtus paſtorem & vicarium qui eiꝰ
vices teneret in terris: vt in. c. 1. cum concor-
dan. de homi. in. 6. Et iſtam ſolutiõem ſentit

ioan.an.in.c.ad liberandam in.6.col.de iude.
A ⁋ Et per hoc ſolutum eſt ſextum argumen-
tum. Cui ſolutioni adde quæ dico in illo arti.
vtrum concilium poſſit cognoſcere de omni-
bus litibus & controuerſiis occurrentibus in
concilio ſine papa/& quam iuriſditionem ha
bet concilium, & latiſſime vide ad plenũ om
nia examinata in illo arti. quis ſit maior vtrũ
papa an cõciliũ. ⁋ Et non obſtat illud ioã.20.
c. & in.c.audiuimus.24.q.1. nec nota inno.
in.d.c.nouerit: quia loquũtur de poteſtate or
dinis: vt patet ex verbis ipſiuſmet inno. qui
connumerat priuilegia conceſſa eccleſiæ.
¶ AD ſeptimũ de.c.ſicut ſancti/ reſpondet
ꝙ loqtur in cauſa fidei. Item illa authoritas lo
quitur de conciliis cum authoritate papæ. &
ſic non eſt ad propoſitum in quo loquimur
quando contrariatur ſententia concilii ſenté-
tiæ papæ. Item interdum ſolus papa reuocat
etiam conſtitutiones conciliares: vt diximus
ſupra in quæſtione propria. ⁋ Similiter ad il-
lud de concilio aphricano ꝙ in omni pericu-
lo eccleſiæ debeat cõuocari concilium, reſpõ
detur ꝙ non ſequitur ergo ſententia concilii
debet præualere ſententiæ papæ / nec ꝙ papa
non poſſit diffinire quæ in concilio diffiniun
tur præter cauſas fidei: vt ſupra dictum eſt. Et
B licet concilium iudicet de cauſa fidei/ & papa
etiam iudicat de cauſis fidei: vt in.d.c.maiores
de bap. & ſupradictũ eſt. ⁋ Ad illud ꝙ papa
poteſt errare/ & ꝙ periculoſum eſt committe
re cauſam fidei iudicio vnius/ patet reſponſio
ex diſtinctione ſupra data: quia interdum re-
uelatẽ minori quod maior neſcit: vt in. c. eſto
95.di. & in.c.ſi habes.24.q.3. Et papa ſi mo-
ueatur melioribus rationibus etiam in cauſa
fidei quæ nõ reperitur deciſa/ debet ꝑferri: vt
ſupra dictũ eſt. ⁋ Et quod dicitur eccleſiã nõ
poſſe errare/ dictum eſt ſupra illud intelligi
de eccleſia vniuerſali: cum concilia ſæpius re
periantur erraſſe.36.q.2.c.tria/iuncto.c.pla-
cuit. Et licet illi.c.fuerit derogatũ, non ſequi-
tur ꝙ concilium non errauerit. Et plura alia
concilia reperiuntur erraſſe: vt ſupra dictum
eſt. Item hoc magis fortificat reſponſionem:
quia.c. accedens de rap. eſt conſtitutio papa-
lis/ &.c.placuit fuit conſtitutio conciliaris: er-
go ſolus papa reuocauit conſtitutionem con
ciliarem, & ſic præfertur ſententia papæ ſenté
tiæ concilii.
¶ Ad octauum reſpondetur ꝙ illa iura non
probant ꝙ quando ſententia papæ cõtraria-
tur ſententiæ concilii/ debeat præferri ſenten
tia concilii: quia in illis iuribus & ſtatutis cõ-
ciliaribus interuenit etiam ſententia papæ: q̃ ga
C edita ſunt per concilia cũ authoritate papæ:
& ſic ibi concurrit ſententia papæ cum ſenté
tia concilii iam terminata, & ideo nõ poſſunt
per ſolum papam tolli niſi cum diſtinctione
ſupra poſita.
¶ Ad nonum reſpondetur ꝙ non eſt bona ſi
militudo: quia archiepiſcopus ſi iudicatur a
concilio prouinciali/ poteſt habere recurſum
ad ſuperiorem, videlicet legatum vel papam.
quod non eſt in papa/ qui non habet ſuperio
rem: vt in.c.licet de elec.cũ ſimil. Facit quod
dicimus in arti.ſubmiſſionis. c.nos ſi incom-
petenter.2.q.7. & in.l.eſt receptum. ff.de iuri
ditione omnium iudi.
¶ Ad decimũ ex act.8. reſpondetur ꝙ non ſe
quitur, apoſtoli miſerunt petrum & ioannẽ
ergo erant maiores petro. Quia enim tunc
incipiebat publicari fides / & gentes opere &
exemplo inducebãtur ad credendum, miſe-
runt ioannem & petrum propter vitæ ſancti
tatem & miraculorum poteſtatẽ. nam ad pe-
tri vmbram ſanabãtur infirmi: vt legitur act.
5. & petrus exemplo chriſti ſe humiliauit vt
induceret illos ad fidem. ⁋ Vel aliter reſpon-
detur ꝙ vna eſt miſſio quæ fit per authorita-
tem: ſicut quando papa mittit legatum/ & rex
D balliuũ. Alia quæ fit conſulendo & ſuadẽdo.
& iſta poteſt fieri ab inferiore de ſuperiore. &
talis fuit illa miſſio petri: ſicut ſi de con-
ſilio conſiliariorum regis mitteretur rex ali-
quo pro ſalute populi. Et iſto modo re-
ſpondet archie.flo. in illo arti. quis ſit maior
vtrum papa an concilium: imo in illo articu-
lo de poteſtate iuriſditionis in eccleſia/ in.3.li.
ti.23.c.3.§.7.
¶ Ad vndecimum reſpondetur ꝙ illa ordina
tio illorum conciliorũ non reperitur appro-
bata niſi in iis quæ concernunt fidem: & con
cilium baſilien. non fuit verum concilium, vt
ſæpius dictum eſt. Et ideo non potuerunt ſta
tuere tale quid per quod reſtringeretur pote
ſtas papæ penes quem eſt plenitudo poteſta-
tis: vt in.c.cũ ex eo de pœni. & re. & in. c. pro
poſuit de conceſ. præben. Vel debet intelligi
ꝙ quilibet etiam pontificalis dignitatis tene-
tur obedire in iis quæ concernunt articulos
fidei iam per eccleſiam & concilia declaratos:
vt in.c.ſicut.15.di.
¶ Ad duodecimum reſpondetur ꝙ oĩa fue-
runt facta de voluntate petri/ & clemens re-
nunciauit pontificatui. ergo ſi non renunciaſ-
ſet (vt dicit ibi glo.in.c.petrus.8.q.1.) ſeqtur
ꝙ ſententia petri præualuiſſet, & ſic illud non

fuit factum per concilium, ſed quia ſic voluit
A clemens. Item illud poteſt dici habitum fuiſ‑ſe pro bono & receptum ad tollendum malum exemplum ne quis eligeret ſibi ex teſtamento ſucceſſorem, non ad impugnandum ſententiam petri.

¶ Ad tertiumdecimũ reſpondetur ꝙ ex reſiſtentia nõ denotatur maioritas niſi de facto: ex reſiſtentia autem facti quis non dicitur maior de iure, imo potius innuitur contrarium: quia reſiſtentia propriẽ eſt inferioris contra ſuperiorem: vt in. c. qui reſiſtit. xi. q. 3. & glo. in verbo obedientiã in. c. ad aures de tempo. ordi. Sicut cum quis reſiſtit iudici volenti eũ de facto ſpoliare: vt dicitur in. l. iuſte poſſidet ff. de acqui. poſſeſ. C. vnde vi. l. 1. in fi. & glo. penul. in cap. ex literis de offi. delega. cum ſimil.

¶ Ad quartumdecimum reſpondetur ꝙ licet chriſtus ſit caput eccleſiæ & conſequenter cõcilii, non ſequitur ꝙ ſententia concilii diſſentiẽtis a papa ſit præponenda: quia non eſt cõcilium niſi authoritate papæ congregatũ: vt dicunt iura. 17. di. per totum. tunc ergo eſt concilium quando papa eſt cum concilio, & chriſtus eſt caput. ¶ Item quando dicitur ꝙ
B chriſtus eſt caput eccleſiæ/ intelligitur de eccleſia vniuerſali. Et licet etiam ſit caput concilii, non tamen ſequitur ꝙ concilium habeat immediate authoritatem a chriſto & ꝙ ſententia concilii ſit infallibilis & præponenda ſententiæ papæ ſicut ſententia chriſti, ſed imo cõcilia ſumunt robur a papa: vt in. d. c. ſignificaſti, & in. d. 17. di. per totum. Imo & cõfirmãtur a papa vt ab aliis cuſtodiantur. 25. q. 1. c. 1. Et ſemper in conciliis excipitur authoritas romanæ eccleſiæ: vt in. c. ideo permittẽte 25. q. 1. Et licet chriſtus dicatur caput eccleſiæ vniuerſalis, non ſequitur ergo iudicium concilii eſt iudicium infallibilis veritatis: quia vt ſupra dictum eſt/ concilia ſæpe errauerunt. Et illa authoritas ꝙ eccleſia non poteſt errare, intelligitur de eccleſia vniuerſali/ & non de repræſentante: vt dicitur in. d. cap. ſignificaſti per ſiculum/ & dicta diſputatione eius. Et illa authoritas ex act. 15. intelligitur de eccleſia repræſentata per apoſtolos & ſeniores & alios ibi congregatos, & non de vniuerſali. Nec ſequitur ſi etiam ſub nomine eccleſiæ veniat concilium/ ꝙ iudicium concilii debeat præponi iudicio papæ, tum quia vbi eſt diſſenſio cum capite/ concilium non repræſentat eccleſiam/ quãdo caput eſt catholicũ: quia non eſt concilium ſine capite: vt in. c. multis cum concordan. 17. di. Tum quia ibi act. 15.
C petrus fuit in concordia cum aliis apoſtolis & ſenioribus. & ideo non poteſt inferri ꝙ ſicut ibi ſententia concilii fuit approbata/ ſimiliter debeat præponi ſententia concilii ſententiæ papæ diſcordantis a concilio: quia ſi petrus diſcordaſſet & non aſſenſiſſet ſententiæ concilii, non præualuiſſet ibi ſententia cõcilii.

¶ Ad quintumdecimũ ex matth. 18. reſpondetur ꝙ illa authoritas dic eccleſiæ/ intelligitur de prælato vbi agitur de inferiori a papa. & ita omnes exponunt vbiq; & in. c. nouit de iudi. Et conceditur ꝙ quando papa non eſt hæreticus/ illa authoritas non conuenit perſonæ papæ nec põt in eo habere locũ: vt ſæpius dictum eſt, & dicit oſtiẽ. & alii in. c. propoſuit de conceſ. præben. Quod ideo eſt quia papa eſt ſuperior ipſa eccleſia repræſentata, & ideo per illud potius probatur ꝙ ſententia papæ debet præferri ſententiæ concilii. Et de intellectu illius authoritatis/ late in illo articulo quis ſit maior vtrum papa an concilium.

¶ Ad ſextumdecimũ dicendum ꝙ loquitur in cauſa fidei quando papa eſt hæreticus & amiſit dignitatem pontificalem. ¶ Ad illud ꝙ quando caput eſt languidum & diſcrepat a
D mẽbris licet illud cauterizare, reſpondetur ꝙ modicum facit ad propoſitum: quia illud intelligi debet quando indigeret cauterizatiõe, & eſſet talis ægritudo per quam totum corpus deſtrueretur ſi illud non fieret, hoc autem nõ contingit in papa niſi tantum in caſu hæreſis. licet enim alias committat tale quid per quod ſcandalizatur eccleſia, non eſt tale delictũ in papa propter quod poſſit deponi/ nec tale quod propter quod poſſit ab eo recedi (vt ſupra dictum eſt) ſed magis eſſet ei reſiſtendum de facto. Et quando ſententia papæ non eſt fundata in aliqua ratione, dictũ eſt in ſupradicta diſtinctione/ in iis quæ ſunt fidei præferendam eſſe ſententiam concilii iudicio diſcretiuo, at nos non loquimur quando papa eſt hæreticus vel ſcandaloſus vniuerſali eccleſiæ: ſed quando eſt catholicus/ & eius ſentẽtia differt a ſententia concilii.

¶ Ad decimũſeptimum de controuerſia ſup obſeruatione legalium ex act. 15. & ad gal. 2. reſpõdetur ꝙ in eo in quo paulus reprehẽdebat petrum/ bene dicitur ꝙ petrus nõ ambulabat ad veritatem euangelii virtualiter: quia diſcrepabat a nouo teſtamento, licet expreſſe illud non contineret euangelium, & ideo

A ex illo non infertur ꝙ debeat præferri ſententia concilii ſententiæ papę: ſed magis ꝙ ſit reſiſtendum ſententiæ papæ ſcandalizantis eccleſiam.

ℭ Ad decimumoctauū reſpondetur ꝙ petrus ſæpe ex humilitate conſentiebat & permittebat aliqua fieri per concilium: ſicut quando fuit miſſus a concilio / vt legitur act.c.8.& in c.vnico de ſacra vnctiōe / & dictum eſt ſupra in reſpon.ad.10.contrarium. Sępe enim petrus communicabat cęteris apoſtolis quod potuiſſet ſolus facere: vt patet act.c.3. Item reſpondetur ꝙ licet petrus propria voluntate voluerit ſe purgare, non per hoc notatur ꝙ maior ſit ſententia concilii: ſicut patet in leone papa: vt eſt tex. in cap. auditum. 2. q.4.

ℭ Ad decimūnonum reſpondetur ꝙ ſi loquimur in iudicio authoritatis ſiue poteſtatis iuriſditionis; ex quo iſto iudicio nullum reperitur maius (vt in.c.patet.8.q.3.) papa præferēdo ſe in authoritate huius iudicii omnibus aliis fidelibus (qui ſiue ſint congregati ſiue nō / eius ſunt oues: quia in illa poteſtate data petro paſce oues meas / non eſt diſtinctum inter has vel illas: vt in extrauaganti vnam ſanctā / & in.c.ſolitæ de maio.& obe.) non per hoc

B præfert ſe vniuerſali eccleſiæ / quæ eſt corpus cum capite ſuo: ſed bene præfert ſe vniuerſali eccleſiæ prout vniuerſalis eccleſia nominat corpus vniuerſitatis fidelium ſubditorum ipſi chriſti vicario. Tum quia ſi loquimur de iudicio diſcretionis, ſi etiam papa in aliquo caſu vel aliqua materia præfert iudicium ſuū iudicio aliorum exiſtentium in concilio / nō per hoc exiſtimat vniuerſalē eccleſiam poſſe dānabiliter errare. Tum quia quando papa catholicus diſcrepat a cōcilio, nō dicitur cōciliū repræſentare vniuerſalem eccleſiā: ex quo nō eſt perfectum concilium ſine capite, vt. 17. di.multis. Tum etiam quia licet vniuerſalis eccleſia non poſſit errare (vt in.c.pudenda / & in.c.a recta.24.q.1.) nō ſic eſt in concilio, qd̄ reperitur pluries erraſſe: vt de epheſino.2.& ariminēſi ſupra dictū eſt. Tum et quia nō omnis error eſt damnabilis aut obuius ſanctitati: cum eccleſia in multis fallat & fallatur (vt in.c.a nobis el.2.de ſen.excom.) & tn̄ hoc nō derogat ſanctitati militantis eccleſiæ. & ſic nō peccat in articulum fidei & vnam ſanctam catholicam eccleſiam.

ℭ Ad epiſtolam concilii aphricani reſpondetur ꝙ potius illa innuit contrarium (ꝙ ſententia papæ præferatur) cū concilium ſupplicat papæ. Et cum infertur ꝙ non eſt veriſimile ꝙ

C deus magis vnicuilibet inſpiret iuſtitiā ꝙ omnibus ſacerdotibus in concilio congregatis, ſatis reſpōſum eſt ſupra in ſolutione ad primum contrarium &c.

ℭ Ad.c.puto.2.q.7.reſpondetur ꝙ per argu. a contrario concludit contrarium in aliis ꝙ in articulo fidei. Nam cum arguit ꝙ petrus qui tenebat principatum apoſtolatus fuit reprehenſus a paulo / & ꝙ ſententia pauli fuit prælata: & ſic ꝙ petri (quia erat vnus etſi ſummus) ſententia fuit correcta: ſicꝗ multo minus vnius epiſcopi vel prouincialis concilii ſententia debet præferri iudicio concilii vniuerſalis. reſpondetur ꝙ correctio petri facta per paulum / fuit ſuper articulo fidei: quia agebatur de obſeruatione legalium. & ideo etiā in hoc potuiſſet ſentētia cōcilii vniuerſalis præferri ſentētiæ ipſius petri, vt ſupra actū eſt. in aliis autem quæ non ſunt fidei ſecus: quia petrus habebat principatum. Et ſic argumentum illud aug. ab exemplo pauli qui repræhendit petrum, conuenit tantum in articulo fidei: in quo vel vnius epiſcopi (etiā ſi romanæ eccleſiæ) vel vnius prouincialis cōcilii iudicium non erit præferendū iudicio vniuerſalis concilii: nec poſſet cōtra illud quod iam

D per vniuerſale concilium ſtatutum & firmatum eſſet contrarium diſponere. & maxime quia tex. loquitur in articulo iam firmato per concilium vniuerſale. In aliis autem cū exēplum de petro & paulo non conueniat (videlicet in iis quæ non eſſent de articulis fidei) cū tex. dicit vel vnius epiſcopi authoritati / non poteſt intelligi de epiſcopo romanę eccleſiæ / & ſic de papa: ſed de aliis inferioribus epiſcopis. Et hæc expoſitio conuenit rubro ibi poſito per gratianum.

ℭ Sed pone ꝙ papa in fraudem facit aliquos epiſcopos titulares ad hoc vt vel ſtetur ſentētiæ ſuæ / vel eo caſu quo eſſet propter hæreſim abiiciendus vt impediat concilium. Dic ꝙ iſti tales epiſcopi poterunt per conciliū excludi: argu.ff.de eo qd̄ certo loco.l.nō vtiꝗ. & glo.40.di.ſi papa. Et idem eſſet ſi de nouo erigeret plures eccleſias cathedrales: quas eo caſu quo tractaretur de hæreſi papæ / forte nō poſſet erigere ante abſolutam quæſtionem: argu.l.de ſtatu.ff.de teſta.& glo.in.§.ſi.inſti.quibus eſt permiſ.facere teſtamentum.l.1.in prin.ff.de lega.3. Faciunt quæ dicuntur in.c. inter dilectos de exceſ.prælat.& in.c.accedens de accuſa.

❡Arti. 3.

A VLTERIVS quæro ſi eſt contrarie
tas inter diuerſa con-
cilia/ vel patres in cõ-
cilio exiſtentes ſunt
diſcordes inter ſe, cui
parti ſit adhærẽdum?
Et videtur ꝙ ſtãdum
erit maiori parti: q̃a
exiſtentes in cõcilio ſunt ibi vt vniuerſitas,
ideo præualet quod fit a maiori parte: vt in.c.
primo de iis quæ fiunt a maio.par.ca. l.quod
maior.ff.ad muni.l.aliud.§.refertur.ff.de re-
gu.iuris.65.di.ca.1.2.&.3.Ita dicit abb.
ſicul.in.c.1.in.3.notabili de pac.

LAtius poteſt dici ꝙ interdum ſenten-
tiæ ſunt contrariæ in diuerſis conciliis
generalibus,& tunc illius cõcilii debet
teneri ſentẽtia/ cuius antiquior & potior ex-
tat authoritas.50.di.c.domino ſancto in fi.Et
intelligo potiorem dignitate & authoritate,
& non ꝙ tantum ſit antiquior tempore: quia
tunc ſententia recentioris concilii eſſet ſer-
uanda ſecundum hugonem ibi: & refert ibi
etiam domi. Facit quod in ſimili dicit tex. in
B c.in canonicis.19.di.vbi dicitur ꝙ in canoni
bus illa ſententia & ille canon tenendus eſt
quem ſedes apoſtolica approbauit,& ſi aliqui
canones ſint qui ſunt recepti ab omnibus ec-
cleſiis,prçponantur illis quos quidam non re
ceperunt: eis vero qui ab omnibus non re-
cipiunẽ,ꝑponas eos quos plures grauioresq́
recipiunt. Quod intellige dũmodo æquali
rationi innitantur: alias autem ſtandum fo-
ret illis qui meliori & efficaciori rationi inhę
rerent/etiam ſi eſſent minoris authoritatis vel
a paucioribus recepti ſecundum hugo.in.d.
c.in canonicis.l.1.§.ſed quia.C.de veteri iu-
re enucle.c.1.de iis quę fiunt a ma.par.ca. Fa
cit quod dicitur ꝙ in electionibus non tantũ
maioritas numeri requiritur ſed & ſanioritas:
vt in.c.quia propter cum ſimil.de elec. Vnde
fit ꝙ grauitas perſonarum æquipollet am-
pliori numero ex aduerſo conſiſtenti. Vnde
dicit hugo in.d.c.in canonicis, ꝙ ſi papa ſta-
tuit contra ſtatuta alicuius concilii vel papæ
vel auguſtini vel alterius,præualet eius con-
ſtitutio/argu.18.di.quoniam quidẽ,præterq̃
ſi ſtatueret contra articulos fidei vel contra
præceptum alterutrius teſtamẽtorum vel cõ
tra generalem ſtatum eccleſiæ,contra quæ pa
pa ſtatuere non poteſt niſi declarando: vt in
ca.ſunt quidam.25.q.1. Diximus ſupra quã
do papa poſſit tollere conſtitutiones cõcilia- C
res: ibi vide vtrum declarando. Vnde leo pa-
pa oſtendens in ſimilibus non attendendam
tantum numeroſitatem ſed potius authorita
tem/ ſcribens anatholio epiſcopo dicit, nulla
ſibimet de multiplicatione congregatiõis ſy
nodalia concilia blandiantur,neq; trecentis il
lis &.18.epiſcopis quantũlibet copioſior nu-
merus ſacerdotum vel comparare ſe audeat
vel præferre: cum tanto diuinitus priuilegio
nicena ſit ſynodus cõſecrata,vt ſiue ꝑ paucio
res ſiue ꝑ plures eccleſiaſtica iudicia celebrẽ-
tur/omni penitus authoritate ſit vacuũ quic-
quid ab illorum fuerit conſtitutione diuer-
ſum. Vnde patet ꝙ non ſufficit ꝙ ſit maior
numerus,niſi ſit potior & dignior authoritate
& melioribus innitatur rationibus. Et idẽ ſen
tit idem leo ſcribens epiſcopis in calcedonẽ.
ſynodo congregatis. Idem etiam nicolaus pa
pa in epiſtola ad michaelem imperatorẽ: vt
habetur in. 8.ſynodo contra fotium & ſuos:
qui arguebant depoſitionem ignatii factam
cum tot epiſcopis quot fuiſſent in niceno cõ-
cilio. Reſpondet enim,nos quidẽ non nume-
roſum tantum ſanctorum epiſcoporum col
legium niceni vel calcedonen.concilii/ cęte-
rorũq; ſanctorum patrum ſynodicas conſti-
tutiones ſequimur,ſed eorum liberales vene D
ramur iuſtas & diuinitus inſpiratas ſenten-
tias: & non tantum pro ſuorum multitudine
obſeruantur a nobis quia reuera multi in per
ſonis fuere, ſed in validiſſimis ſententiis eos
perpendimus plures.

❡VNDE ſequendo dicta cardi. & alex.
poſt eum in.d.c.domino ſancto/ quæ in effe-
ctu eadẽ ſunt(quæ ponit idem cardi. in trac.
de po.pa.li.3.c.63.& idem ipſe cardi.in. d.c.
domino ſancto) dicendum eſt ꝙ aut loqui-
mur in conciliis vniuerſalibus aut in particu
laribus ſiue prouincialibus. Si de vniuerſali-
bus,tunc aut inter ſe,& cõſiderandum eſt an
diſcordia inter illa ſit in materia fidei/ an in a-
liis ſtatutis poſitiuis pertinentibus ad bonum
regimen eccleſiæ & eccleſiaſticam diſciplinã.
Primo cãu in materia fidei ſi diſcordia inueni
retur inter concilia vniuerſalia (quod nõ cre
dimus) ſtandum eſſet ſententiæ antiquio-
ris ſiue prioris concilii: dum tamen fuerit
vniuerſale / plenarium & romani pontifi-
cis approbatione fulcitum & roboratum. Cũ
tale concilium in fide / ſtante diuina aſſiſten-
tia errare non poſſit quia chriſtus orauit pro
eccleſia/ vt ſupra dictũ eſt ex lu.22.c.&.c.a re
cta &.c.pudenda.24.q.1.iuxta illud ſaluato-
ris

A ris quodcuncunq̧ petieritis patrem &c. cui
præmittiť ſi duo ex vobis cōſenſerint ſuper
terram &c, & iterū vbicunq̧ duo vel tres con
gregati fuerint in nomine meo, ibi ego ſum
in medio eorum: vt in. c. audiuimus ea, cauſa
&c. q. & iuxta illud matth. vlti. ego autem vo-
biſcum ſum vſq̧ ad conſummationem ſe-
culi. Et cum fides ſit ſimplex & incommuta-
bilis (vt ait augu. & leo papa) non poteſt ſe-
quens concilium priori in veritate aduerſari/
niſi alterum ipſorum a veritate fidei deuiaret
quia a vero non niſi falſum diſſonat. Aut er-
go controuerſia vera non eſt (quod magis
credendum eſt) aut aliquod illorum catho-
licū non eſt: quod magis de poſteriori præ-
ſumēdum eſſet, ex quo primum totius eccle-
ſiæ acceptatione approbatum eſſet. q̄ ſi in eo
ſtatuta vera nō fuiſſent, nullatenus deus per-
miſiſſet approbari: quia vniuerſalis eccleſia
non poteſt errare, vt dictum eſt: quia a ſpi-
ritu ſancto fulciri & moueri ad poſtulandum
cēſetur: iuxta illud apoſtoli ſpiritus poſtulat
id eſt poſtulare facit, & ſpiritus impetrat: vt
d. ca. audiuimus. & tex. in. c. violatores. 25.
q. 1. ibi & a ſancto ſpiritu inſtinctu cuius ac
dono dictati ſunt &c. Ad quod patet exem-
plum de cōcilio epheſino primo/ in quo ne-
ſtorii impietas eſt reprobata: cuius concilii
B geſta approbata fuerunt: vt in capitulo ſi-
cut. 15. di. & in. cap. ſancta octo 16. di. &
de epheſino ſecundo, quod diffiniuit contra-
ria & fuit reprobatū per concilium calcedo-
nen. Vnde ſanctus tho. in. 4. contra gen. ca.
25. dicit q̄ cum dicitur in calcedonen. con-
cilio quod patres apud cōſtantinopolim con
gregati doctrinam nicenæ ſynodi roborauc-
runt, non eſt intelligendum per modum ad-
ditionis/ quaſi aliquid minus eſſet inferentes:
ſed per modum declarationis, ea quæ de ſpi-
ritu ſancto dicta ſunt/ contra eos qui eum do
minum reſpuere tentauerunt ſcripturarum
teſtimoniis roborantes. Vnde & beatus hila-
rius li. 5. de ſynodis in defenſione ſynodi cal-
cedonenſis, contra quoſdam criminantes ean-
dem ſynodum quia aliqua videbatur addi-
diſſe quæ non erant in niceno concilio / ita
dicit. neſcientes regulam & conſuetudinem
conciliorum ſi noua poſterioribus conciliis
prout neceſſitas emergētium hæreſum exe-
git ſanxiſſe decreta, vt tamen illæſa perma-
neant quæ dudum antiquioribus conciliis
contra veteres hæreticos fuerunt promulga-
ta. nam ſi poſt niceni concilii ſtatuta nihil
amplius liceret recipere, qua authoritate ſpi-
ritum ſanctum vnius gloriæ cum patre aude- C
remus aſſerere: quod ibi conſtat omnino ta-
citum fuiſſe.

¶ Si vero concilia reperiuntur diſſonantia &
contraria circa ea quæ ſunt iuris poſitiui/ cir
ca regimen humanæ vitæ aut diſciplinam ec
cleſiaſticam, magis ſtandum videtur poſte-
rioribus. l. non eſt nouum. ff. de legibus. c.
1. de cogna. ſpiri. quia eorum materia eſt
variabilis. c. non debet de conſan. & affi. Sæ-
pe enim priora ſupplētur moderātur & cor-
riguntur. Vnde aug. in li. 2. de baptiſ. contra
donatiſtas dicit. ſæpe priora a poſterioribus
emendantur (cum aliquo rerum experimen
to aperitur quod clauſum erat, & cognoſci-
tur quod latebat) ſine vllo typo ſacrilegæ ſu-
perbiæ / ſine vlla inflata ceruice arrogantiæ/
ſine vlla contētione liuidæ inuidiæ: ſed cum
ſancta humilitate / cum pace catholica / cum
charitate chriſtiana. In talibus ergo nō habet
locum antiquitas: quoniam aliqua ſuperio-
ribus temporibus erant conuenientia / quæ
noſtris valde inconuenientia forent & diſpē-
dioſa. Sicut patet in canonibus apoſtolorum
circa diſpoſitionē de clerico fornicario: cu-
ius pœna erat depoſitionis, hodie autem eſt
mitigata per gangren. conciliū: vt. 82. di. ca.
presbyter. Similiter de concilio niceno. vbi D
ſedes alexandrina habebat primū locū poſt
romanā eccleſiā: & per concilium conſtanti-
nopolitanū ſextū ſedes conſtantinopolitana
eſt præpoſita alexandrinæ: vt in. c. renouan-
tes. 22. di. dicitur, & in. c. antiqua de priuile.

¶ Si vero loquimur de vniuerſalibus conci-
liis in comparatione ad prouincialia ſiue par
ticularia, tunc ſi diſcordia eſt inter generale
concilium & prouinciale / & eſt diſcordia in
materia fidei, ſemper præferēda eſt ſententia
concilii generalis/ ſiue illud ſit prius ſiue po-
ſterius: vt in cap. ſummittitur. 21. di. & po-
nit ſanctus auguſtinus in libro ſecundo de
bapti. contra donatiſtas / ibi: & ipſa conci-
lia quæ per ſingulas regiones vel prouinci-
as fiunt/ plenariorum conciliorum authori-
tati quæ fiunt ex vniuerſo orbe chriſtiano,
ſine vllis ambagibus cedere. Et infra loquen
do de cypriano inquit. ſi autem concilium
eius attenditur, huic eſt vniuerſæ eccleſiæ
poſterius concilium præponendum / cuius
ſe membrum eſſe gaudebat. nam & conci-
lia poſteriora prioribus apud poſteros ſunt
præponenda: & vniuerſum partibus ſem-
per optimo iure præponitur. ¶ Si vero diſ-
cordia inter generale concilium & prouin-

cialeſit in alia materia q̃ fidei (vt quia in iis
A quæ ſpectant ad diſciplinam eccleſiaſticam)
dicendum eſt ꝙ in loco ſuo ſtandum eſt ſen
tentiæ ſiue ſtatutis concilii prouincialis ſi ſit
antiquius q̃ illud concilium generale , niſi
incanonibus concilii generalis poſterioris
contineatur clauſula derogatoria prioribus
localibus : dum tamen ſtatuta prouincialia
ſint rationabilia. Et ratio eſt quia canon gene
ralis non extenditur ad res vel loca in quibus
ſpecialiter eſt prouiſum. l. ſanctio legum. ff.
de pœnis. c. 1. de conſti. in. 6. Si tamē ſtatuta
concilii prouincialis fierent poſt concilium
generale, nō valent quatenus ſunt contraria
ſtatutis in concilio generali: per id quod ha-
betur in. c. quod ſuper iis de maio. & obe. &
c. cum omnes de conſti.

¶SI VERO loquimur de conciliis pro-
uincialibus ſiue particularibus inter ſe, tunc
aut loquimur de celebratis in diuerſis pro-
uinciis aut de celebratis in eadem prouincia
ſucceſſiue. Et primó caſu in materia fidei il-
lud eſt præferendum quod authoritati ſacræ
ſcripturæ aut ſanctorum patrum innititur.
Probatur ex. c. placuit cum glo. 36. q. 2. vbi
ſtatur determinationi concilii melden. dicen
tis ꝙ raptor poteſt poſt peractam pœnitentiā
B ſibi matrimonialiter copulare puellam ra-
ptam: & non concilii aquiſgranen. dicentis
contrarium. Et hoc quia ſententia concilii
melden. conformis eſt ſententiæ diuinæ le-
gis: vt patet in. c. tria ea. cauſa & q. vbi ſenten
tia hiero. ideo præfertur/ quia roboratur au-
thoritate diuinæ legis & authoritate mel-
den. concilii: vt dicit ibi glo. in. c. ſi autem/ ea.
cau. & q. ſecundum alexan. in. d. cap. domino
ſancto. ¶ Sed iſta iura modicum faciunt in
propoſito noſtro: quia loquimur in conciliis
prouincialibus & particularibus, concilia au
tem illa fuerunt generalia circa concernentia
diſciplinam eccleſiaſticam. quo caſu illud
concilium debet præferri quod iuuatur au-
thoritate veteris vel noui teſtamenti: vt in. c.
de libellis/ ibi glo. 20. di. quæ allegat. d. cap.
tria/ & cap. placuit. 36. q. 2. Et quód illa fue-
rint concilia generalia, apparet quia quādo
doctores dicunt ꝙ generalia concilia aliquā-
do errauerunt/ adducunt iura prædicta: vt in
diſputatione abbatis quæ incipit epiſcopus:
& in cap. ſignificaſti de elec. per eundem.
Præterea cauſas fidei nullus poteſt diffinire
niſi ſedes apoſtolica, aliquando ſine/ ali-
quando cum conciliis generalibus quando
dubium eſſet maximum: vt in cap. maiores

de bap. &. 24. q. 1. quotiens. nam iſtud eſt de C
reſeruatis principi: vt vide glo. & doc. in cap.
ꝙ tranſlationem de offi. lega. Et ideo non vi-
detur iſta bona diſtinctio quando inter con-
cilia particularia eſt diſcordia in articulis fi-
dei : ſed probant illa iura potius ꝙ quando
eſt diſcordia inter generalia & agitur de iis
quæ concernunt eccleſiaſticam diſciplinam,
illius ſententia præfertur quæ innititur deci-
ſioni ſacræ ſcripturæ, quod & voluit illa glo.
in. d. cap. de libellis. 20. di. Et iſtam concluſio-
nem ipſemet alex. ponit in ſequenti mem-
bro/ cum dicit, ſi vero diſcordia ſententiarum
ſit circa alia(puta regimen vitæ & diſciplinæ
eccleſiaſticæ) ſit iſta cōcluſio ſexta: ꝙ vtriuſꝙ
cōcilii ſentētia habebit vigorem in loco ſiue
prouincia ſua licet ſint contrariæ / dum ta-
men non ſint contra ius naturale aut diui-
num : & ſic illius erit tenenda ſententia quæ
innititur authoritati iuris diuini & ſacra-
rum ſcripturarum, allegat cap. illud. 12.
di.

¶Si autem ſententiæ ſint conciliorum eiuſ-
dem prouinciæ, tunc ſententiæ poſterioris
concilii eſt ſtandum : quia ſecunda conſtitu-
tio tollit primam cap. 1. de conſti. in. 6. l. ſed
& poſteriores. ff. de legibus : & in. c. cum in/ D
& in cap. cum omnes de conſti./ ponit bar. in
extrauaganti ad reprimendum in verbo non
obſtantibus. Si aūt nō apparet quod ſit prius
vel poſterius aut præſtantioris authoritatis,
illa ſententia erit ſequenda quæ eſt maioris
pietatis & miſericordiæ. 9. di. cap. ſana/ ſecun-
dum eundem alex. Poſſet addi & alius caſus
quando ſententiæ ſunt contrariæ/ & vna reci
pitur a pluribus & alia a grauioribus. Et tunc
dicit tex. in. c. in canonicis/ æqualis tamen au
thoritatis eas habendas putat: de pluribus legi
bus & conſtitutionibus contrariis loquens.
Et quando ſecunda tollat primam & quan-
do limitet/ & quid qñ prima eſt generalis ſe-
cunda vero ſpecialis vel econtra, vide bar. in
extrauaganti ad reprimendum/ in verbo non
obſtantibus, & doc. maxime domi. in. c. 1. de
conſti. in. 6. Et ibi quid de extrauagāti ad ius/.
& quid qñ ſunt a diuerſis vel ab eodē/ & quid
qñ adſunt clauſulæ derogatoriȩ vel nō: & in
c. 1. de exceſ. præla. in. 6. in. l. fi. C. ſi contra ius
vel vtili. pu. Et quid quo ad ſtatuta contraria/
ibi domi. & de ſtatutis bar. in. l. oēs populi. ff.
de iuſti. & iu. & domi. ibi in. d. c. 1. Cy. in. l. 2.
C. de teſta. tutȩ. bar. in. l gallus. in. §. quidā re-
cte/ in fi. ff. de lib. & poſthu. & domi. in. c. 1. de
iureiu. in. 6. & in pluribus aliis locis.

¶ INTERDVM ſentētiæ ſunt diuerſæ
A inter patres in concilio exiſtentes. Et tunc di-
cendum eſt quòd aut materia ſuper qua eſt
controuerſia inter patres/habet concomitan-
tiam vel affinitatem cum alias diffinitis in ſa
cra pagina. & illorum ſententia eſt præferen
da quæ innititur authoritati ſacrarum ſcriptu
rarum & canonum/quantumcunque alia pars
eſſet maior numero: quia non eſt ſanior,
nec ſemper in conciliis generalibus attendi
debet maioritas numeri. Et hoc probat ille
tex. in. d. cap. domino ſancto / per argu. a
minori. 50. di. Facit quod dicitur in cap. 1.
de iis quæ fiunt a maio. par. ca. & cap. quia
propter, & in cap. eccleſia el ſecundo de elec.
& bonus tex. in propoſito in ca. nicena. 31.
di. Et patet exemplum de ariminen. conci-
lio, vbi cum inter patres numero. 830. fuiſ-
ſet diſſenſio/ & maior pars eſſet in errore (vt
patet ex hiſtoriis) non fuiſſet conſultum ſta-
re deciſioni maioris partis. Vnde & dama-
ſus papa ſcribens epiſcopis per illyricum cō-
ſtitutis dicit. nec enim præiudicium aliquod
fieri potuit per numerum arimini cogrega-
tum: quando conſtat nec romanum epiſco-
pum (cuius ante omnia decebat expectare
decretum) nec vincentium (qui tantis annis
epiſcopatū inuiolabiliter cuſtodiuit) nec a-
B lios talibus præbuiſſe aſſenſum. Et idem pa
tet in concilio epheſino ſecundo/ & pluribus
aliis conciliis quæ errauerunt, in quibus ma-
ior pars declinabat a vero.

¶ Et per hoc patet quòd in actibus concilia-
ribus attenditur maioritas numeri, quando
cum maioritate numeri concurrit ſanioritas.
eſſet enim valde abſonum quod vbi appareret
euidens ratio veritatis / ſtaretur multitudini
contrarium aſſerenti. nec ſemper arguēdum
eſt a multitudine. & ideo ioannes chryſoſto.
arguens iudæos qui conuenerant vt multitu
dine vincerent quem ratione ſuperare non
poterant, ait, a veritate ſe nudos profeſſi ſunt
qui ſe multitudine armauerant. Et ideo vbi
non eſſet niſi ſolus numerus, ſi ex contrario
appareret de euidenti ratione veritatis / illa
attenderetur. Et licet ioan. an. in. d. cap. ec-
cleſia el ſecundo in materia electionis volue-
rit quod requiratur maioritas & ſanioritas/ quic-
quid dixerit glo. in. d. cap. in canonicis (quæ
voluit quod in electionibus ſemper numerus
præiudicet / licet maior ſit dignitas & maius
meritum ex parte altera) tamen ſola ſanio-
ritas non ſufficit ſine maioritate numeri in
electione ſecundum ioan. an. Et ſic erit diffe-
rentia in hoc quo ad concilia.

¶ Archi. in cap. nicena. 31. di. allegat pro C
& contra. & quòd ſufficiat ſolum maioritas
numeri / allegat cap. 1. 2. & 3. di. 65. Sed quod
non ſemper ſtetur maiori parti / allegat. d. c.
nicena/ & cap. eccleſia el ſecundo de elec. Et
ſoluit dicendo quod licet regulariter ſtetur ma-
iori parti in omni diſpoſitione vel ordinatio-
ne vniuerſitatis/ in authoritatibus ſanctorū/
in datione tutoris / in remiſſione facienda a
creditoribus & ſimilibus (intelligendo ma-
iorem partem eam quæ maiori ratione &
pietate ducitur: vt. 19. di. ſana, & . 40. di.
multi in fi.) tamen in dubio præſumitur pro
pluribus (. 61. di. nullus) niſi ſpecialiter pro-
betur contrarium / in cap. dudum & . c. con-
gregato de elec. Et ſic videtur velle quod illa
dicatur maior pars quę maiori ratione & pię
tate ducitur. & hanc dicit fuiſſe opinionem
tancredi & philippi in capitulo primo de iis
quæ fi. a maio. parte ca.

¶ Et hanc opinionem tenet compoſtel. in. d.
cap. eccleſia/ ſecundum quod refert domi. in
d. cap. nicena. Qui finaliter dicit quòd ſi a-
gitur nòn de gerendo actu ſed de impedien-
do ne actus fiat per vniuerſitatem, tunc quan
tum ad impediendum ſufficit cōtradictio mi
noris partis (imo vnius ſolius) magis ratio- D
nabilem cauſam aſſignantis quàm aſſignet
maior pars / vt dicit eſſe caſum in. d. ca. ni-
cena/ & in. d. ca. 1. de iis quæ fiunt a maio. par.
ca. ¶ Si autem agitur de actu gerendo ad fi-
nem vt valeat, tunc ſequendo glo. in cap.
cum omnes de cōſti. diſtinguit quod aut ſpectat
ad plures vt ſingulos: & tunc requiritur om-
nium conſenſus. ff. de ſerui. ruſti. prædi. l.
profundum. Aut ſpectat ad plures non tamē
vt collegium/ ſicut contingit in pluribus pa-
tronis vnius eccleſiæ. & tunc requiritur ma-
ior pars. Et dicitur hoc caſu maior pars non
reſpectu omnium habentium ius/ ſed reſpe-
ctu aliarum partium quæ eſſent minores: vt
notant doc. in. c. quoniam de iurepatro. & in
cap. eccleſia de elec. Aut ſpectat ad plures vt
collegium. & tunc requiritur maior & ſanior
pars: vt patet in. d. ca. eccleſia el ſecundo. Fal-
lit in electione papæ, vbi duæ partes requirū-
tur: vt in. c. licet de elec.

¶ Sed ſi recte conſideretur, iſtud quod di-
cit domi. (quòd quando agitur nō de geren-
do actu / tunc contradictio vnius cum ratio-
ne ſufficit) nihil eſt: quia nunquàm eſt da-
re contradictionem in tractandis in colle-
gio quin agatur de gerendo aliquo actu, &

A propterea doc. in cap. cum olim de cle.con-
iuga. dant alios intellectus ad cap. nicena,
quod ad iſtud propoſitum allegat ipſe. Et in-
ter cętera dicunt quòd ideo papa etiam cum
maiori parte concilii non potuit indicere cō-
tinentiam eccleſiæ orientali ipſa reluctāte, qa
continentia eſt res quæ poteſt ſuaderi/impa-
ri autem non, 32.q.1.c.integritas. Nam erat
inducere vitam valde arctiorem & ſtrictiorē
ipſis clericis promotis: contra notata in.c.ge-
ſta.74.di.& regula quod omnes tangit/in.6.
de regu.iu. Et ideo bene dicit tex.in.d.c.cum
olim/ꝙ eccleſia orientalis non admiſit votum
continentiæ: quia noluerunt renunciare iuri
ſuo / nec ſe obligare illi voto / neq̧ expreſſe
neq̧ tacite approbare legem illā niceni con-
cilii de qua in. d.cap.nicena/&.c.aliter.31.di.
Pro hoc facit quod dicit domi.in. c. ab exor-
dio.35.di.ꝙ licet clericis iam promotis non
poſſit ſuperior indicere aſperiorem vitā eis
inuitis (vt habetur in.c.propoſuiſti. 82.di.
& regula quod omnes) tamen ſi indicit ſtatū
aſperiorem redeundo ad ſtatum antiquum
a quo erant collapſi, non requiritur conſen-
ſus omnium. Vnde ſequitur ꝙ in. c. nicena
vbi non erat redire ad ſtatum antiquum, ex
quo volebant indicere vitam aſperiorem re-
B quirebatur cōſenſus oīum. Et vide in propo-
ſito quod notaī per inno.in.c.ſuper eo de re-
gularibus,&.d.anto.ioan.de immo.& abb.ſi-
cu.poſt oſtien.in.c.cum dilecti quod metus
cauſa.& archi.in.c.geſta.74.di.& lapum alle
gatione.85.in.1.col.

¶ Et ideo vbicūq̧ vniuerſitas vult facere ſta-
tutum derogans iuri ſingularū perſonarum,
reqritur cōſenſus oīum & nō ſufficit cōſen
ſus maioris partis. Et ita cōſuluit ange. in cō
ſi.270.incipit viſis & examinatis.de quo dice
tur infra. Et facit ad quæſtionem vtrū maior
ps vniuerſitatis poſſit per impoſitiōem one-
ris grauare ſingulos de vniuerſitate.de quo p
bar.immol.& ludo.in.l.4.§.actor.ff.de re iu
di.& glo.in.l.aliud.§.refertur.ff.de reg.iur.&
bal.in.l.2.C.quæ ſit lon.con.& in.l.etiam.C.
de execu. rei iudi. Et videtur concludi ſi ſit
ex cā neceſſaria/ꝙ poſſit: ſecus ſi ex cauſa vo-
luntaria.de quo vide feli.in.c.cum dilecta in
43.col.de reſcrip. Similiter quando fieret a-
ctus in fauorem perſonarum non imminen-
te neceſſitate ſed ex ſola voluntate: ſecundū
ioan.an.in.c.vnico de rerum permu. in.6.&
glo.inno.oſtien.ioan.an.anto.& ioan.de im-
mol.in.c.cum omnes de conſti.& idem ioan.
.n.in regula quod omnes in.6. Ex quo in-
fert.d.anto.in.d.cap.cum omnes/ꝙ contradi C
ctio vnius impedit relaxationē banni vel pœ
næ: quia tales & ſimiles actus non ſunt neceſ
ſitatis. Inde etiam inno.in.c.humilis / in. 2.
col. de maio. & obe.dicit ꝙ non valet tranſ-
actio capituli niſi omnes conſentiant (cum
ſit actus voluntarius) niſi euidenter tende-
ret in vtilitatem eccleſiæ. Inde etiam compo
ſtel.(quem refert & ſequitur ibi abb. ſicu-
lus) in.2.col. in cap.cum vintonienſis de e-
lec.dicit quòd vbi agitur de admittendo ad
vocem in capitulo vnum extraneum / vnus
ſolus impedit voluntatem aliorum. Item cō
tradictio vnius tunc impedit quando eſt
cum contemptu: quia tunc plus operatur
contradictio illius contempti q̄ prouiſio plu
rium: vt in cap.bonæ el.2.de elec. Nam con
temptus poteſt agere de contemptu ad retra
ctandum actum: vt in.c.quod ſicut de elec.
ponit ioan.de immol.in. c.1.in primo nota-
bili de iis quæ fiunt a ma.par.ca.

¶ Fateor tamen ꝙ vbicunq̧ minor pars in a-
ctibus collegialibus fundaretur ratione, poſ
ſet impedire decretum maioris partis. Et hoc
not.anto.in.d.cap.1.& idem ioan.de immo-
la ponendo exceptionem ad regulam quan-
do factum a maiori parte valeat: quia facilius D
actus gerendus impeditur a minori parte q̄
efficiatur vt aliquid ſtatuatur. Et ideo quan-
do minor pars allegat rationabilem cauſam
cur aliquid non debeat fieri / impedi ne a-
ctus fiat: vt dicūt doc.in.d.c.1. vnde dicit bal.
in.c.fi.de præſump. quòd vnus cum iuſtitia
poteſt impedire vniuerſos, allegat archi.in.c.
epiſcopum.61.di. Et idem quod dicit archi.
dicit & domi.in.d.ca.nicena. Et quod dici-
tur ꝙ factum a maiori parte valet / intellige
quando agitur de actu gerendo nouiter, ſed
ſecus ſi agatur de actu geſto refirmādo: puta
ſi forte ſemel concilium elegiſſet aliquem in
certum caſum / & eo deficiente electio expi-
raſſet/ & poſtea iterum vellet eundem reeli-
gere: quia tunc non poſſet etiam vno tantū
de concilio contradicente. Ita notabiliter po-
nit ludo. conſi. 352. incipit quæritur in. 3.
col. Sicut dicitur ꝙ in refirmando officialem
requiritur omnium conſenſus, & vno de vni
uerſitate cōtradicente impeditur actus: vt in
authen.de defenſo.ciui.ad fi.& ponit abb. &
lanfrancus in cap.conſtitutus de appel. & ia-
ſon in.l.iuris gentium. §.ſi.ff.de pac.poſt
angelum & ludo. in ru.de arbitris. Sic erit
in propoſito ꝙ ſi ſemel concilium elegiſſet
& decretaſſet, in faciendo contrarium requi-

reretur concurſus voluntatis omniũ/& vnus
A contradicens actum impediret: vt dicit ludo.
in.d.conſi. 352. De quo etiam per feli.in.ca.
cum omnes de conſti. & ibi vide fallentias
ad dictam regulam ꝙ factum a maiori par-
te valeat.

¶Sed huic vltimæ cõcluſioni videtur obſta-
re quod ponit abbas in ſermone habito in cõ
cilio baſilienſi/qui incipit maximũ & inſup-
portabile onus. vbi vult ꝙ ẽt ſi agatur ad de-
ſtructionẽ eius qđ fecit vniuerſitas, valet qđ
fit a maiori parte: vt ibi in. 13. char. in reſpõ-
ſione ad ſextam particulam. Vbi etiam dicit
ꝙ iura quę allegantur quando de eo quod fa
ctum eſt concorditer nemine diſcrepante di-
citur ꝙ non poſſit contrarium ſtatui niſi pa-
riter omnes cõſentiant, nullomodo probant
id ad quod allegantur/aut ꝙ loquuntur in ca
ſibus ſpecialibus. Et idem ſentit abbas in alio
ſermone qui incipit quoniam veritas/in. 18.
char. in verſi. ad quartum: dum dicit ꝙ tex. in
præallegato authentico continet caſum ſpe-
cialem.

¶Et licet abb. & ludo. fuerint eiuſdem volun
tatis cõtra eugenium, tamen in hoc fuerunt
directe contrarii: quia abbas vult ꝙ maior
pars cõcilii potuerit reeligere locum in aui-
nione/non obſtante ꝙ auinionẽſes ceſſaſſent
B in ſolutione ſeptuaginta millium aureorum
promiſſorum pro galeis, ex quo ex cauſa di-
ſtulerant/ vt decretaret concilium de decima
eis danda pro ſecuritate recuperationis dicto
rum. 70. millium, & quia non longa fuerat
eorũ contumacia. Sed ludouicus vult ꝙ nul-
lo modo maior pars concilii nec omnes vno
tantum contradicente/potuerit reeligere eun
dem locũ in auinione: ſed ꝙ debuiſſet proce
di ad electionẽ alterius loci/ ſicut fuerat com
minatum in decreto prius facto in euentum
ceſſationis in ſolutione dictorum ſeptuagin-
ta millium. Imo ꝙ minor pars potuiſſet eli-
gere alium locum etiam contradicente maio
ri parte: quia feciſſet ſe alienam, & ius fuiſſet
deuolutum ad minorem partem (imo etiam
ad vnum contradictorem) vt poſſet alium lo
cum eligere.

¶Quid dicendum in caſu ipſorũ? Mihi pla-
cet opinio ludouici non obſtantibus allega-
tionibus abbatis: quia credo ꝙ concilium in
illo caſu nõ potuiſſet procedere iterũ ad reeli
gendũ locum pro cõcilio in auinione/cõtra-
dicente minori parte ipſius concilii: cui erat
ius quæſitũ eligendi alium locum ſimul atq;
ceſſatũ fuit in ſolutione virtute ipſius decreti,
Et ad dictũ inno. in. c. in noſtra de iniuriis re- C
ſpõdet ipſemet ludouicus ꝙ intelligitur quã-
do minor pars nõ contradicit cũ maior pars
contrariũ ſtatuit. Ad. c. 1. de iis quæ fiunt a
maio. par. ca. dicitur q; verus eſt ſenſus quem
ponit abbas: videlicet ꝙ quantumcunq; ali-
quid ſit factum vel ſtatutum vniuerſaliter ab
omnibus de vniuerſitate concorditer, nihilo-
minus ſi maior pars vniuerſitatis poſtea ſta-
tuat contrariũ/valet: quia refertur ad omnes
quod fit a maiori parte: vt in. l. aliud. §. refer-
tur. ff. de regu. iur. Quæ regula etiã vendicat
ſibi locum in conciliis vniuerſalibus/ vt va-
leat quicquid fit a maiori parte: vt dicit ipſe
abb. in. d. ſermone. & probatur ex ſtatuto ni-
ceni concilii in. c. ſane. 65. di. etiam ſi tẽdat ad
præiudiciũ aliquorum in quorũ fauorẽ erat
in prima vnanimi ordinatiõe. Et in hoc ſit ve:
ipſe dicit maledicta illa glo. credo eũ hoc di-
cere de glo. in verbo conſtitutũ in. d. c. 1. quę
videtur velle contrariũ. Sed pro illa glo. alle-
gat ludo. bal. in. l. veterẽ. C. de autho. pręſtan.
qui tenet contrarium. Sed ipſemet abb. in. d.
glo. in verbo conſtitutũ/dicit ꝙ illa glo. non
loquitur ita generaliter ſicut ſolet allegari,
ſed reſtringit ſe ad caſum quo ſtatutum con-
cernit præiudiciũ abſentium. Et in hoc dicit
eam notandam ꝙ in præiudicium abſentiũ D
non poſſunt præſentes aliquid ſtatuere, licet
duę partes eſſent pręſentes. Et ſic ipſemet ſen-
tit ꝙ maior pars in præiudiciũ aliorũ nõ ſuffi-
cit. nã & vocare abſentes eſſet ſuperfluũ/ niſi
eorũ præſentia poſſet impedire ſtatutũ in cõ-
trariũ. Et in hoc (videlicet in iure quæſito mi
nori parti/& in pręiudicio ipſi9/ & in vtilitate
vniuerſalis eccleſiæ) fundat ſe ludouicus: &
etiã quia agitur de reeligendo locũ quem nõ
poterãt reeligere per illũ tex. in authẽ. de de-
fenſo. ciui. §. fi. Itẽ & quia ſchedula quæ fue-
rat cõfecta cum auinionenſibus in concilio/
fuit ad concordandũ patres diſſidentes, quo-
rum aliqui nolebãt venire ad decretationem
loci/ & aliqui cõtra. & propterea in ſchedula
dictum eſt ꝙ niſi auinionenſes infra certum
tempus ſoluiſſent pro galeis mittendis in grę
ciam dicta. 70. millia concilium deberet pro-
cedere ad nouã electionẽ loci/ ex quo fuerat
quæſitũ ius illis qui volebant eligere nouum
locũ. Quinimo ipſe idẽ abb. in dicto ſermo-
ne in principio illi9 particulæ in. 4. char. inter
cætera fundans ſe ſuper iure quæſito auinio-
nenſibus (quibus fuerat intimatum ꝙ conci-
lium elegerat locum in auinione: & auinio-
nenſes acceptauerant/ & ad multa ſe parau-

A rant) vult ꝙ propterea non poterat cõcilium
illam loci electionem reuocare, ſeu illos ad
tam anguſtum tempus aſtringere ad ſoluen
dum tantam quantitatem pecuniarum ſine
quacunq; competenti cautela, allegat bar. in
l. qui abſenti. ff. de acqui. poſſeſ. & doc. in. c. 1.
de conceſ. præben. Et propterea verior vide-
tur opinio ludo. in illo caſu, quam etiam repi
logat petrus de monte in reſponſionibus fa-
ctis per eum ad dictum ſermonem abbatis/
in. 20. char. in verſi. ſexto multum deuote
&c.

SED quicquid ſit, ex his poſſunt colligi
plures limitationes ad regulam ꝙ factũ
a maiori parte teneat. Et primo quando
agitur de iure finito renouãdo in alterius pręiudicium. d. §. fi. Item quando agitur de ne-
gociis multum arduis: quia non ſufficerent
duæ partes præſentes in præiudicium alteri-
us partis abſentis: vt dicunt omnes in. d. ca. 1.
Item ſi agatur de compromittendo in aliquẽ
poteſtatem eligendi: quia nõ poſſunt reliqui
de collegio etiam vno tantum contradicẽte:
quia non poſſunt ius ſingulorum deteriora-
re eis inuitis/ dicit abbas in. c. cum vintonien-
ſis/ in primo notabili circa fi. de elec. & dicitur
in. c. licet eo. ti. ⁋ Item quãdo aliquid concor-
B diter nemine diſcrepante eſt ſtatutum nõ re-
uocatur ad alicuius præiudicium niſi vel om
nibus præſentibus/ vel cauſa ſubſiſtẽte ſi hoc
fit a maiori parte: vt in. d. c. 1. Et innuit abb. in
d. ſermone: quando vult ꝙ ſi omnes deberẽt
eſſe præſentes & concordes, ſequeretur incõ
ueniens ꝙ ſi ſubeſſet aliqua vrgentiſſima cã/
non poſſet ob contradictionem vnius ſolius
aliquid ſtatui: & per indirectum auferretur
poteſtas ſtatuendi: cum tamen quotidie ſtatu
ta varientur humana: vt in. c. nõ debet de cõ
ſan. & affi. ⁋ Item fallit quãdo ageretur de po
nendo ſupernumerarium pœnitentiariũ per
cardinales ſede vacante: quia tunc requiritur
ꝙ fiat nemine diſcrepante: vt in cle. ne roma-
ni. §. eo tamen / iuncta glo. de elec. in verbo
cœtus. Et ibi vide doc. quid ſi papa mandat e-
lectionẽ celebrari concorditer/ & vnus cõtra-
dicit, an ſit ſatisfactum mandato? Et ibi vide
barbatium in primo notabili quando dicatur
quid factum cõcorditer. Item ſi electo vltra-
montano vnus contradicat/ non poterit admi
niſtrare vt electus in concordia: vt in. c. nihil
de elec. & glo. in. c. cupiẽtes. §. ad hæc/ in ver
bo concordem eo. ti. in. 6. Vide cardinalem
& barbatium ibi in. d. cle. ne romani in. §. eo
tamen de elec. ⁋ Itẽ reſtringitur dicta regula
vbi ſubeſt neceſſitas vel vtilitas ſtatuẽdi: alio C
quin ceſſante neceſſitate vel vtilitate/ oportet
ꝙ omnes conſentiant: vt voluit glo. inno. &
abb. in. d. c. cum omnes de conſti. & abb. in. d.
c. cum vintonienſis. & vno contradicente iſto
caſu non poteſt collegiũ nuda voluntate ali-
quid ſtatuere: vt. d. c. cum omnes. Idem quã-
do vniuerſitas vellet aliquid ſtatuere contra-
rium iuri communi: vt dicit bal. in. d. l. veterẽ
C. de autho. præſtan. & dicitur in. c. humilis
ſecundum vnum intellectũ de maio. & obe.
& ponit ludo. in. d. cõſi. 352. Idem etiam quã
do vellet ſtatuere ad reuocationẽ eius quod
erat ordinatum in honorem & vtilitatem ec-
cleſiæ: quia tunc maior pars non poteſt con-
tradicente minori: vt ponit inno. in. c. accedẽ
tibus de priuile. dicitur in. d. c. cum omnes. &
ludo. in. d. cõſi. 352. ⁋ Item fallit dicta regula
quando requiritur iudicium plurium per viã
conſilii: quia cum requirens non teneatur il-
lud ſequi (vt in. c. cũ in veteri de elec. & bar.
in. l. 1. §. ſi plures. ff. de exercitoria) poteſt mi-
norem partem præferre maiori nec actus vi-
tiatur, ponunt doc. poſt ioan. an. in. c. nec epi-
ſcopi de tempo. ordi. & angelus & immo. in
l. ad principem. ff. de appel. & angelus in. l. ma
iorem. ff. de pac. & ioan. an. in regula nullus
ex conſilio/ de reg. iu. in. 6. & bal. in. l. 1. in. 6. D
q. ff. de offi. conſu. refert feli. in. xi. fallentia in
d. c. cum oẽs. Ex qua fallentia infertur vnum:
ꝙ cum exiſtentes in concilio ſint conſultores
reſpectu papæ (vt dicitur in. c. graue de præ-
ben.) quicquid faciat papa etiam cum mino-
ri parte illorum/ præualebit maiori parti alio
rum. De quo vide quod dictũ eſt in illa quæ-
ſtione quæ ſententia præualeat/ vtrum papæ
an concilii.

¶ Alias fallentias ad dictam regulã vide per
feli. d. c. cum omnes: quæ non ita conueniũt
ad caſum concilii. ⁋ Item adde ꝙ quãdo age
retur de actu gerendo in concilio per præſi-
dentes loco papæ/ tũc nõ ſufficeret ꝙ fieret a
maiori parte præſidentium. quinimo hoc ca-
ſu contradictio vnius ex præſidentibus inficit
totum: licet alias ſit ſecus in contradictione
minoris partis totius concilii ſiue capituli, in
quibus ſtandum eſt diſpoſitioni plurimorũ.
Ita dicit abb. in. c. in ſingulis/ in glo. in verbo
in iſtis de ſtatu regularium. allegat ita intelli-
gi tex. 65. di. c. 1. ⁋ Item dictam regulam in-
tellige veram eſſe niſi maior pars eſſet priua-
ta propter delictum ſuum: quia tũc poteſtas
totius vniuerſitatis reſidet in non delinquen-
tibus. c. bonę. & c. cũ nobis/ cum ſimil. eo. ti. &

A c.gratum de poſtul.prælu.dicit abb.ſiculus in d.c.1.in glo.in verbo ratiõabiliter/de iis quæ fiunt a maio.par.ca. ¶ Et ad præmiſſa faciunt quæ dicta fuerunt in illo articulo quot perſonæ debeant eſſe præſentes vt faciant concilium: ibi vide.

QVod autem in electionibus non ſolum ſit conſiderandus numerus ſed ẽt habenda ſit cõſideratio ad audioritaté (videlicet ꝙ ſit ſanior pars) tenet glo. in.c.eccleſia el.2.de elec. Imo ꝙ ſola ſanioritas præponderet numero niſi in numero eſſet magnus exceſſus/& ꝙ ſufficiat ſanioritas ſola in electionibus etiã ſi non ſit maior pars, tenet compoſtel.in.d.c.eccleſia: & inno.in.c. ſcriptum/& in.c.quia propter de elec. Sed cõtrarium (ꝙ requiratur ad validitatem electionis/concurſus maioris & ſanioris partis capituli) tenent pe.abb.antiquus/egidi.oſtien.& ioan.an.in.d.c.eccleſia. Vnde ſi vna pars ſit maior reſpectu numeri & alia ſit maior reſpectu ſanioritatis/& iter iſtas duas diſcordes electiones non detur exceſſus ſed quædam æqualitas (ita ꝙ vna pars eligentium nõ excedat in duplo alteram partem iuxta.c.ſiquãdo de elec.in.6.& ſanioritas non ſit tanta ꝙ appareat excedere numerum) tunc neutra il-
B larum debebit confirmari ſecundũ glo.& abbatem ſiculum in.d.c.eccleſia el.2.de elec. Et fuit opinio oſtien. ibi & vincentii/ vt refert ioan.an.

¶ Sed bene conſideraudo glo.in.d.ca.eccleſia non ponit iſtum caſum/licet ad hoc eam allɵget abb.ſiculus ibi: quia non loquitur quando ex vna parte eſt numerus & ex alia ſanioritas: ſed quando numerus & ſanioritas ſimul hincinde ſunt æquales/& in vtraq; concurrit idem numerus & eadem ſanioritas.quo caſu clarum eſt ꝙ propter concurſum neutra poterit confirmari.l.duo ſunt titii.ff.de teſta.tu-te.ff.de vſufru.l.quotiẽs.Aſſignat glo.rationem/quia nulla dicitur facta a maiori parte: vt in.c.cumana/& in.c.eccleſia el.1.& in.c.in geneſi de elec. Sed vincentius & oſtien.ſimpliciter dicunt ꝙ quando ab vna parte eſt ſolum numerus ab alia ſanioritas, neutra poterit confirmari.non prima/ quia non eſt facta a ſaniori: non ſecũda quia non eſt facta a maiori parte. In dubio aũt illa pars quæ eſt maior numero præſumitur ſanior: vt in.c.de quibus.20.di.& in.c.dudum el.2.de elec. ponit d.anto.in.c.ea noſcitur/de iis quæ fiunt a pla.& albe.in.l.1.verſi.ſed neq;.C.de veteri iure enucle. Et ex his ſequitur vnum: ꝙ dictum archi.& domi.in.d.c.nicena/ & doctorum in d.c.1.& bal.in.d.c.ſi.de præſump. (videlicet C vbi volunt ꝙ quando minor pars allegat rationabilem cauſam etiam vnus ſolus impedit expeditionem actus) non habebit locum in electionibus: quia in illis ſufficit ꝙ ſit maior pars, & contradictio minoris non ſufficit ſi maior pars excedat in nũero in duplo ꝗuis minor ſit ſanior: vt dicit tex.in.d.c.ſi quando de elec.in.6. Quia intantum iura præſumũt pro exceſſu in magno numero ꝙ non admittunt probationem in contrarium, niſi velimus ſaniorem partem intelligi non reſpectu ſanioris iudicii ſed tantum dignitatis zeli & meriti perſonarum: vt notat abb.in.c.dudũ in.3.notabili de elec.tunc.n.ſic capiendo etiã in electionibus eſſet vera opinio prædictorũ in.d.ca.nicena/ & bal.& aliorum in.d.cap.ſi. ¶ Item ſequitur aliud ex proxime dictis/ ꝙ ꝗtumcunq; minor pars ſit ſanior & excedat in ſanioritate (vt quia in maiori parte nulla datur ſanioritas) non propterea poterit confirmari electio minoris partis: quia non concurrunt duo/videlicet exceſſus in numero & ſanioritas, quæ duo requiruntur in electionibus copulatiue. & ſic ſanioritas nihil operatur vbi non eſt maior pars/ niſi ad impediendum confirmationem electionis factã a ma- D iori parte.

¶ Vnde concluſiue dicendum eſt prout dicunt doc.in.d.c.eccleſia el.2.ꝙ aut numerus multum excedit.& tũc ſufficit numerus/ nec habetur reſpectus zeli & meriti & authoritatis: vt in.d.c.ſi quando. Aut numerus non intantum excedit, & tunc ſi authoritas & meritum alterius partis non multum excedunt/debet præferri numerus: quia ille modicus exceſſus non ſufficit ad hoc vt nũerus confutetur/argu.c.etſi quæſtiones de ſimo. Aut authoritas & meritum multum excedunt.& tũc electio maioris partis non debet confirmari/ nec etiam electio ſanioris partis: quia nõ concurrunt illa duo copulatiue ſecundum quod communiter volunt doc.in.d.c.eccleſia. In electione autem papæ non requiritur iſta ſanioritas: quia nec in.c.licet nec in.c.vbi periculum in.6.nec in cle.ne romani de elec.aliquid dicitur de ſanioritate. Imo inquantum illa iura volunt ꝙ non poſſit eligentibus opponi aliqua exceptio excommunicationis ſuſpenſionis vel interdicti (ſecundum ꝙ dicit illa cle.circa fi.) contrarium innuitur. Et hoc clarius oſtẽdit tex.in.d.c.licet/in verſi.ex hoc tamen adimi dicit ꝙ non vult præiudicare ex

hoc aliis eccleſiis in quibus maior & ſanior
A numerus requiritur. Et ratio poteſt eſſe in e,
lectiōe papæ/qa debet fieri a duab⁹ partibus:
vt in.d. ca. licet, vnde propter exceſſum nu,
meri non habetur reſpectus ad ſaniorita,
tem.

¶ VTRVM autem in aliis actibus capi,
tularibus ꝙ̄ in electionibns requirantur iſta
duo copulatiue, glo.in.l.vbi abſunt.ff.de tu,
to.& cura.datis ab iis/tenet ꝙ non: imo ꝙ di,
gnitas & authoritas præferatur numero. &
idem bar.in.l.pomponius.ff.de re iudi. In cō
trarium faciunt omnia illa iura quæ volūt ꝙ
in actibus collegialibus factum a maiori par
te valet: vt in.l.nulli.ff.quod cuiuſq; vni. no.
l.quod maior ad munici. &.l.nominatiōnum
C.de decuri.li.10. Immol. in.c.1.de iis quæ
fiunt a maio.par.ca. vult ꝙ non ſufficiat ma,
ioritas numeri/ ſed etiam debeat concurrere
authoritas & ſanioritas. & idem immol. in.l.
pomponius/in.4.col.ff.de re iudi. & damnat
conſuetudines & ſtatuta quæ contrarium di,
ſponunt etiam ſi ſint iuramēto firmata. Et idē
indiſtincte voluit abb. ſiculus in oībus vni,
uerſitatibus in.c.eccleſia el.1.de elec. dicens
eſſe caſum in.d.ca.1.de iis quæ fiunt a maio.
B par.ca. ¶ Et ex hoc videtur dicendū ꝙ in qui,
buſcunq; vniuerſitatibus eccleſiaſticis debeāt
illa duo copulatiue interuenire (videlicet ma
ior numerus & ſanioritas) in quibuſcunq; a,
ctibus capitularib⁹ vel vniuerſitatis/ p.d.c.1.
Et ita intelligitur glo.in. §.nūc quæritur.63.
di. & in.d.c.ea noſcitur: & ibi doc. & abb. ſicu
lus in.c.quia propter de elec. Et in vniuerſita
tibus ſecularibus idem dicendum videtur ſi
ſumus in terris eccleſię per.d.c.1. ſed in terris
imperii ſufficit maioritas numeri ſine ſaniori
tate per notata in.d.l.nominationum/& aliis
iuribus ſupraallegatis. Albe. tamen in authē.
hoc ius porrectum.C.de ſacroſanc.eccle. di,
cit vidiſſe obſeruari ꝙ attenditur maioritas
numeri ſine ſanioritate. & loquitur in vniuer
ſitate eccleſiaſtica. Sed contra illud eſt tex. in
c.præſentium poſt prin. de teſti.in.6. & tex. in
d.c.1.

¶ Et ſi dicatur ꝙ idem videretur dicendū de
iure ciuili: quia vbi defecit ius ciuile ſup ſa,
nioritate/ſuppleuit ius canonicū, & propter,
ea debet ſeruari in vtroq; foro: vt in.c.ſi in
adiutoriū.10.di. & in.c.1.de noui operis nū.
Reſpondetur ꝙ illud procederet vbi in illa
ſpecie ius ciuile nihil diſponeret: ſecus in pro
poſito vbi ſpecifice in caſu reperitur diſpoſi,
tio iuris ciuilis. Pro quo eſt tex.in.c.1. & ibi
inno.de rebus eccleſiæ non alie.in.6. licet lo,
quatur in caſu conuerſo/in quo ius ciuile re, C
quirit maiorem ſolennitatem: dicendo ꝙ au
then. hoc ius porrectum non ſeruatur quo
ad maiorem ſolennitatem in alienatione rei
eccleſiaſticę. ¶ Vnum tamen ſcias circa locū
eligendum ꝙ quando patribus data eſt pote,
ſtas eligendi locum pro futuro concilio / in,
telligitur de prima electiōne, nec poterūt va,
riare vlterius. Pro quo eſt tex. in.l.bo,
ues. §. hoc ſermone. ff. de verbo. ſigni.
ponit abb.in.d. ſermone qui incipit maximū
& inſupportabile onus/in.24.col. refert feli.
in.c.innouamus de treu. & pa. Et omnia præ
miſſa adde ad ea quæ dicta fuerunt in quæ,
ſtione quot debeant eſſe præſentes in conci,
lio. & quæ dicuntur in quæſtione vtrum vnū
conciliū poſſit cōfirmare vel limitare vel re,
uocare conſtitutionem alterius.

SED hic pone ꝙ actus explicandus ſit
per corpora nationum vel officiorum
vel collegiorum (vt fuit in concilio baſi,
lien. vbi procedebatur per nationes & non p
capita) vtrum dicetur maior & ſanior pars il
la in qua reperientur plures voces non habi
to reſpectu niſi ad capita nationum coniun,
ctim / an erit habendus reſpectus ad maiorē
partem cuiuſlibet nationis vt dicatur haberi D
vox illius nationis: ita ꝙ ſi ſunt decem colle,
gia vel nationes / ſex dicantur facere maiorē
partem: & ab illis ſex collegiis ſint vota maio
ris partis cuiuſlibet collegii, & non coniūgā,
tur vota minoris partis alicuius collegii cum
votis maioris partis alterius collegii vel na,
tionis.

¶ Iſtam quæſtionē mouet & examinat abb.
ſicul.in.c.ſcriptum in.8. notabili de elec. Et
dicit ꝙ licet alias vbi diuerſa corpora coniun
gūtur in vnum ad aliquem actū explicandū
non vt diuerſæ vniuerſitates ſed vt faciant
vnum corpus, computentur voces per capi,
ta & non ſecundum corpora (vt ibi in.d.cap.
ſcriptum) ſecus tamen eſt quādo diuerſa cor
pora conuenirent ad aliquem actum explicā
dum tanq̄ corpora diuerſa non vt faciāt vnū
corpus: quia tūc ad validitatem actus nō ſuf
ficit maior pars ſingulorū, ſed oportet vt con
ueniat maior pars ipſorum corporum: vt ſi
ſunt tria corpora/conueniat ſaltē maior pars
duorū corporū. allegat ad hoc tex. iūcta glo.
in.c.paſtoralis in primo reſpōſo de reſcrip.
Et ideo ioan.an. ibi dicit ꝙ ſi electio ſpectaret
ad certum prælatum pro tertia parte/ & ad ca
pitulum pro alia tertia parte & ad clerum ci,

A uitatis pro alia tertia parte, non ſufficit ad va-
liditatem electionis ꝙ electus habeat totum
clerum & minorem partem capituli/licet ipſi
ſint plures numero: quia tunc non concurrit
niſi vna vox: quia clerus totus non habet niſi
vnam vocem, capitulum vero aliam, ſed non
poteſt dici capitulum vbi nõ eſt maior pars:
vt in allegato.c.1.de iis quæ fi.a maio.par.ca.
Item ſi prælatus & maior pars capituli elige-
rent vnũ/ & clerus cũ reliqua pte capituli eli-
gerẽt alium, valeret electio facta a ꝓlato & a
maiori parte capituli/ licet in numero perſo-
narum ipſi eſſent pauciores aliis: quia vt di-
ctum eſt tunc habetur reſpectus ad corpora
& non ad capita perſonarum. Et dicit idem
abb. ſic fuiſſe factum in concilio baſilien. in
quo procedebatur per nationes: videlicet ꝙ
ad validitatem actus oportebat ꝙ concurre-
ret maior pars nationum/licet forte in maio-
ri parte nationum eſſent pauciores numero:
vt quia forte aliæ nationes diſſentientes erãt
plures in numero perſonarum. ¶ Adde eun-
dem abbatem in.d.c.paſtoralis de reſcrip. in
fi.prin. Et pro his vide.d.anto.in.d.c.ſcriptũ/
in.5.col.& ioan.de immola in ſecunda col.
& eundem anto.in.c.1.de paroch. & eũdem
abbatem in cap. poſtulaſti de conceſ. præ-
B ben.
¶ Cardi. autem alexan.15.di.ca.1.circa finẽ/
non admittit quod dicit abbas: quia in conci
lio non congregantur nationes ex chriſtianis
tanq̃ diuerſa corpora nationum, ſed congre-
gantur omnes tanq̃ oues vnius paſtoris chri
ſti/apud quem non eſt diſtinctio græci & lati
ni, ideo debet attendi maior pars reſpectu to
tius, & ſinguli a paſtore ſuo & patrefamilias
videntur in conſideratione habendi, allegat
in ſimili quod dicunt legiſtæ in.l.fi.C.de im-
pube.& aliis ſubſti.per.l.lucius.§.titius teſta
mento de lega.2. Dicit tamen ꝙ ſi eſſet con-
ſuetudo explicandi vota in conciliis per na-
tiones (vt in conſtantien.& piſano & aliis fa-
ctum eſt) tunc opinio abb. eſſet vera. Et addu
cit glo. in cap. vnico ne ſede vacante in.6.
& falice.in.l.quoniam.C.de appel.
¶ Tu adde quod ad propoſitum dicit bal. in
l.ſi ad ſcribatum ad fi.C.de appel.ꝙ quando
actus debet expediri a duobus collegiis, non
ſufficit vnum collegium cũ minori parte alte
rius/ſed requiritur maior pas vtriuſqȝ: & mi-
nor pars non reputatur membrum collegii:
ergo actus expeditus ab vno collegio & mi-
nori parte alterius / non cenſetur factus ab
vtroqȝ collegio. Allegat notata in.c.a colla-
tione de appel.in.6.per ioan.an. cum repro-
bat opinionẽ oſtien.in.d.c.poſtulaſti de con- C
ceſ.præben. quod & ponit federi. in conſi.1.
Ad idem ſimiliter abbas ſiculus in conſi.57.
(incipit ex infraſcriptis literis) in primo vo-
lu.in.8.col. dicit ꝙ ſi papa mandat epiſcopo
ſenenſi vt aliquid expediat cum conſulibus,
non ſufficit ꝙ epiſcopus cum conſulibus fa-
ciat maiorem partẽ: ſed requiritur ipſe & ma-
ior pars conſulum/per illum tex.in.d.c.paſto
ralis de reſcrip. Ad quod etiam vide feli.in.c.
cum omnes in.19.col.de conſti. vbi dicit ꝙ
ex variis coniecturis diſcernetur & ex ſubie-
cta materia qñ conueniant vt diuerſa corpo-
ra & qñ vt vnum corpus.& idem abb.in.d.c.
ſcriptum. Et pro hoc facit glo. & ioan.an.in
c.1.ne ſede vacan.in.6.& in.c.a collatione de
appel.in.6. vbi dicitur ꝙ ſi epiſcopus & capi-
tulum habent aliquid agere, non valet actus
niſi cum epiſcopo concurrat maior pars capi
tuli ſine epiſcopo, quia veniunt vt duo cor-
pora ſeparata. Et in hoc reprobatur opinio
oſtien.in.d.c.poſtulaſti de conceſ.pręben. Et
idem dicit abb.ſiculus in.d.c.poſtulaſti.& ſen
tit ioan.an.& doc.in.c.ſtatutum de elec.in.6.
vbi limitat præmiſſa niſi vbi conuenirẽt duo
corpora in vnum vt facerent in illo actu vnũ
corpus: qa tunc ſtaretur iudicio maioris par- D
tis perſonarum. Et hoc ſentit bar.in.l.fi.ff.de
collegiis illicitis. Et de iſta materia poteſt in-
ſpici quod dicitur in trac.de beneficio ioã.de
ſylua in.2.par.q.17. vbi adducuntur aliqua
ſimilia.& quæ ponit feli.in.d.ca.paſtoralis in
fi.verſi. vbi duo corpora.
¶ Et dudum in quadam cauſa papien.capel-
laniæ vbi erant patroni deſcendentes a diuer
ſis/ & ab vna parte tres ab alia quattuor: q̃tũ-
cunqȝ vnus vltra illos tres qui faciebant me-
dietatem haberet vnum ex illis quattuor (ex
quo alii tres remanentes non conſenſerãt in
eundem ab aliis præſentatum/ ſed in alium)
dñi non habuerũt reſpectum ad illũ vnum/
ex quo non fuerat maior pars illorum quat-
tuor concurrens cum illis tribus alterius par
tis: ſed canonizarũt gratificatiõem ꝓſentati a
tribus ex quattuor. Et inter alia etiã allegaba
tur cardi.in cle.plures de iurepa.& rochus in
trac.de iurepa.in.2.q.ad fi.in verſi.ipſe vel is
a quo &c. Verũ eſt ꝙ licet cã fuerit ſic votata,
non tamen fuit pronuntiatũ propter alia quę
in cauſa occurrerunt.
¶ Sed ſi bene aduertatur, concluſio domino-
rum non tranſit ſine dubio quando iuspatro
natus originaretur ab vna perſona: quia tunc

A ex quo agitur de vna voce originaliter quæ propter plures a diuerſis filiis deſcendẽtes diuiditur in plures,illi plures non videntur cõuenire vt plura corpora ſed confunduntur in vnum. Et quod allegat rochus in verſi. ipſe vel is a quo/ ꝙ hoc dicat cardi. in cle. plures de iurepa. male videtur allegare : quia cardi. loquitur quando iuſpa. originatur a pluribus & non ab vno tantum. Et ſi bene aduertatur, cum cardinalis ponit exẽplũ de decẽ habentibus vnam vocem & duobus habentibus aliã/ ſentit ꝙ præſentatio facta a minori parte de decem cum vno ex illis duobus/ non valeat. Et conſiderandum eſt ꝙ quia ſumus in patronis laicis qui præſentant vt ſinguli/ valet præſentatio facta a maiori parte cõparatione minorum: vt in.c.quoniam/de iurepa.& in.c.ecclesia de elec. alioquin ſi requireretur maior pars ab vtroꝗ latere,tunc non diceretur facta præſentatio a maiori parte ſed ab vtraꝗ parte : & ſic habere ambas voces & non maiorẽ partem. Et hoc videtur ſentire ioan. de ſylua in.d.17.q.in fi.& videtur feder. conſi.1.(cũ reſpondet ad contraria) approbare quæſtionem ſiue exemplum poſitum in iurepatronatus.

B Quomodo autem cognoſcatur quando conueniant vt facientes vnũ corpus vel diuerſa corpora,dicit abb.in d.c.ſcriptum ꝙ ex variis circunſtãtiis poterit depręhendi. Nam ſi dantur voces in vnũ,nõ poteſt dici ꝙ conueniant niſi tanꝙ in vnum corpus.& idem abb.in.d.c.paſtoralis.Itẽ diſcernitur ex verbis ſtatuti & materię ſubiectę: vt ponit idẽ abb.in.d.c. paſtoralis. ¶ Sed decius ibi videtur impugnare abbatem cũ vult ꝙ quando duo corpora cõueniunt vt ſeparata/ requiritur maior pars amborum: ſed quãdo vt faciant vnũ corpus/ ſufficit maior pars omnium ſimul iũctorũ. quia vt ipſe dicit idẽ videtur in vna concluſione quod in alia ꝑ rationem abbatis/ volentis ꝙ a maiori parte totum corpus repræſentetur. Sed iudicio meo ipſe non bene concepit mentem & rationem abb.quæ fuit ꝙ illud quod fit a maiori nũerõ perſonarum vtriuſꝗ collegii ſimul / nõ dicitur factum a duobus collegiis ſeparatis(quia non eſt maior pars numeri vtriuſꝗ collegii de per ſe) ſed ab vno ex confuſione & vniõe amborũ: ſicut patet ad ſenſum / vt ipſe abbas dicit. Et ex his patet quomodo numerãda ſint vota in conciliis.

¶ Vbi autẽ materia ſuper qua eſt controuerſia non eſſet clara & euidens(vt oppoſitũ per rationem & authoritatem ſacræ ſcripturæ & ſanctorum patrum diffinitionem manifeſte oſtendatur falſum) ſed habet probabilẽ rationem ad vtranꝗ partem,tunc regulariter ſtatur maiori parti. quæ in dubio ꝓſumitur ſanior: vt dictum eſt/ & dicitur in.d.ca.ſcriptũ. vbi enim eſt maior pars/ibi præſumitur eſſe eccleſia: vt.56.di.c.apoſtolica. Et ideo in toletano concilio dicitur ordinatum ꝙ cum quælibet ſynodus agitur/ aut pacifice inter pontifices quicꝗ diffinitur,ſi pauciores per neſcientiam vel contentionem forte diſſentiunt/ aut commoniti plurium ſententiæ cedant/ aut ab eorum cœtu cum dedecore & cõfuſione abſcedant/ aut excõmunicationis annuæ luant pœnam. C

SED quid ſi contingeret difficultas ꝙ vota eſſent in plures & varias partes diuiſa/ & non poſſet dari maioritas numeri in vna pluſꝗ in alia nec rationis nec authoritatis? Tunc diceremus attendendam eſſe diſtinctionem quã ponunt doc. maxime ioã.de immol.in cle.ne romani in.2.col.de elec.& maſhefil.in ſuo tractatu quando ſunt variæ opiniones doctorum/ quæ ſit tenenda. Ex qua diſtinctione poſſunt elici aliquæ concluſiones in propoſito. ¶ Sed vt ceſſaret iſta varietas,voluerunt & obſeruarũt antiqui patres vt veritas dilucidaretur in conciliis / in intimatione concilii exprimere materiam ſuper qua foret diſceptandum : mandando vt epiſcopi prius in ſuis prouincialibus conciliis deliberarent, & quid fuiſſet viſum patribus in prouincialibus conciliis congregatis/ per nuncios ad vniuerſale conciliũ mittendos explicaret. Quod patet ex authoritate aug. contra donatiſ. qui dicit. non enim potuit res iſta tot altercantiũ nebulis inuoluta ad plenarii concilii illuſtrationem confirmationemꝗ deduci, niſi prius diutius per orbis terrarum regiones multis hinc atꝗ hinc diſputationibus & collationibus epiſcoporum pertractata eſſet. D

¶ Et hoc vltimum poſſet contingere quando papa non eſſet præſens in concilio / quis eius authoritate fuiſſet congregatum : ſed ſi papa ſit preſens/ videtur impoſſibile ꝙ iſte caſus occurrat, niſi eſſet caſus de articulo fidei nondum deciſo : in aliis autem non videtur ꝙ poſſit occurrere. Et ratio eſt quia epiſcopi in concilio vbi præeſt papa/ ſunt ſicut cõſultores: vt dicitur in.c.graue de præben.& glo. in.c.ad apoſtolicæ de re iudi.in.6.& diximus ſupra. Et quando requiritur iudicium pluriũ per viam conſilii, tunc requirens conſilium

A non tenetur illud ſequi: vt in.c.cũ in veteri/
ibi doc.de elec.& in.c.cum olim de arbi.bar.
plene in.l.1.§.ſi plures.ff.de exerci. cum con
cor. Nam poteſt minorem partem præferre
maiori,nec actus vitiatur ſecũdum ioan. an.
& alios in.c.nec epiſcopi de tempo.ordi.poſt
inno.Quem etiam ſequuntur immola & an
gelus in.l.ad principem.ff.de appel. & ange-
lus in.l.maiorẽ.ff.de pac.& ioan.an.in.c.nul-
lus ex conſilio.ff.de reg.iu.in.6.& bal.in.l.1.
in.6.q.ff.de officio conſu. ¶ Et hoc verum eſt
niſi requirens teneretur ſequi conſiliũ ex ſta-
tuto vel conſuetudine:quia tunc non ſuffice
ret minor pars/ſed requireretur neceſſa- ꝙ
haberet maiorem partem: vt dicitur in dictis
locis. Sed hoc non reperitur ſtatutum in iure
ꝙ papa teneatur de neceſſitate ſequi vocem
maioris partis epiſcoporum in concilio con
ſulentium/ ſi votum eius concurreret cũ alia
parte minori. Propterea videtur ꝙ vbi præ-
eſt papa, contingentibus iſtis diuerſitatibus
& difficultatibus (quia vota eſſent diuiſa in
plures partes) illa pars eſſet tenenda quã pa-
pa vellet.

SED ſi nõ eſſent diuiſa vota niſi in duas
partes/& res eſſet ſecundum vtranq; par
tem dubia/& papa eſſet cum minori pte
B vtrũ deberet præualere pars minor propter
authoritatẽ papæ: quaſi minor pars tũc dicatᷣ
ſanior,& quia papa requirens vota habet epi
ſcopos in concilio tanq̃ conſultores. In hoc
exiſtimo ſi nõ ageretur de cauſa fidei neq; de
cauſa contra papam,ꝙ illa pars prȩualeret in
quam papa inclinaret:quia ſi hoc eſt quando
ſolus papa vult vnum & totum concilium
aliud (ꝙ papa præfertur ſecundum dicta ſu-
pra in proxima quæſtione) multo magis q̃ſi
cum aliqua parte concilii papa ſentiret/debet
præferri eius voluntas ſiue iudicium. Et ad
hoc facit quod voluit oſtiẽ.in.c.poſtulaſti de
conceſ.præben. ꝙ quando epiſcopus in actu
explicando cum cõſilio capituli habet inter-
eſſe vt epiſcopus/tantam vocem habet ipſe
ſolus q̃tam vniuerſum capitulum:& ꝙ ſi cũ
epiſcopo eſt vnus ſolus canonicus/ eius ſen-
tẽtia debet præualere. Et licet eius opinio ibi
communiter reprobetur,tamen eſſet vera in
perſona papæ reſpectu concilii:hoc eſt ꝙ nõ
ſolum tanta eſt vox papæ ſed ꝙ etiam prȩpõ
derat voci vniuerſalis cõcilii/ niſi vt ſupra di
ctum eſt in cauſis fidei. & de hoc dictum eſt
ſupra in quæſtione quæ ſententia prȩferatur
vtrum papȩ an concilii.

¶ Non obſtat ſi dicatur ꝙ epiſcopi qui ſunt
in cõcilio ſunt tanq̃ participes officii:ex quo
videtur ꝙ tunc quando actus eſt explicandus C
cum eo qui eſt particeps officii,ſi dicitur ꝙ cũ
illius conſilio fiat/tunc conſilium capitur pro
conſenſu: vt in.c.venerabili iuncta glo.de
offi.delega.& ideo ꝙ de neceſſitate papa te-
neatur ſequi vota maioris partis epiſcoporũ
exiſtentium in concilio. Quia reſpondetur
ꝙ epiſcopi exiſtentes in concilio non ſunt
participes authoritatis/ ſed vt dictũ eſt tanq̃
conſultores: quia omnis authoritas concilii
dependet ab authoritate papæ,& a papa eius
geſta confirmantur: vt.17.di.per totum,&.c.
ſignificaſti de elec,& dictum eſt ſupra.

¶ Arti. 4.

SED PONE ꝙ congregato cõ-
cilio vacet ſedes a-
poſtolica,vtrũ cõ-
cilium poſſit om-
nia facere quæ po
terat papa/vel quã
poteſtatẽ habeat.
Et videtur ꝙ om-
nia quæ papa pote
rat poſſit concilium.nam concilium genera-
le repræſentat vniuerſalem eccleſiam: vt in.c.
ſicut in fi.15.di.ponit abb.in diſputatione e- D
piſcopis/& in.c. ſignificaſti de elec.& in con
cilio conſtantien.in pluribus principiis plu-
rium ſeſſionum.& alex.in.c.1.15.di.Sed vni
uerſali eccleſiæ data eſt poteſtas clauium cũ
data eſt petro: vt in.c.quodcunq;.24.q.1.vbi
dicitur ꝙ quando petrus accepit claues/eccle
ſiam ſanctã ſignificauit. Ergo videtur ꝙ eccle
ſia vniuerſalis ſic ſynodaliter congregata/poſ
ſit ſede vacante omnia adminiſtrare ad quæ
poteſtas clauium ſe extendit:quia cum pote-
ſtas data petro & per petrũ conſequenter ec-
cleſiæ / per papam exerceatur & explice-
tur,vacante ſede videtur penitus reſidere ta-
le exercitium in eccleſia/ quæ poterit iſtũ ha-
bitum poteſtatis reducere in exercitium & in
operationem.

¶ Secundo eccleſia vniuerſalis repræſentatᷣ
per concilium, & mortuo papa non dicitur
remanere eccleſia ſine capite:quia caput eius
eſt chriſtus. Si ergo chriſtus aſcẽſurus in cœ-
lum dimiſit paſtorem quem ſciebat moritu-
rum, non eſt veriſimile ꝙ voluerit eccleſiam
ſine poteſtate exercendi neceſſaria & contin-
gentia in eccleſia dimittere.cum autem nõ
dixerit ad quem poſſit haberi recurſus in re-
ſeruatis papæ mortuo papa, videtur neceſſa-

rio dicendum ꝙ dicta poteſtas remaneat in
A vniuerſali eccleſia/ & conſequenter in concilio. Pro quo facit glo. in. c. 1. de ſchiſma. in 6. in verbo vacante. & bene tex. in. c. ſi gratioſe de reſcrip. in. 6. vbi licet papa moriatur, tñ ſedes apoſtolica non moritur/ per quam deſignatur dignitas pontificalis ſecundum lapũ ibi. Si ergo dignitas non moritur, neceſſariũ eſt penes aliquem illius executionem exiſtere: & in nullo conuenientius q̃ penes concilium. Sicut in ſimili de epiſcopo fit deuolutio adminiſtrationis ad capitulum. c. iis quę/ & c. cum olim de maio. & obe. glo. in. c. 2. ne prę la. vices ſuas/ cum ſimil.

¶ Tertio facit ꝙ ita videmus obſeruatum in aliquibus conciliis. cõſtantien. enim conciliũ ſede vacan. confirmauit archiepiſcopum lugdunẽſem: dedit etiam indulgentias & diſpenſauit ſuper irregularitate, & ſic exercuit reſeruata papæ: vt in. c. ꝙ tranſlationem de offi. legati. Et idem dicendum de concilio ſenenſi, quod dedit indulgẽtias. & de cõcilio baſilieñ. Quod & refert gerſon in. xi. conſideratione in trac. de po. eccle.

¶ Quarto facit ꝙ cardi. in trac. vnionis in. 1. q. dicit ꝙ penes vniuerſalem eccleſiam vacan
B te papatu conſiſtit vniuerſale regimen, eo ꝙ eſt congregatio fidelium: vt in. c. eccleſia de cõſecra. di. 1. c. debitum de biga. c. fundamenta de elec. in. 6. Dicit etiam bal. in. l. non ambigitur. ff. de legibus ꝙ mortuis electoribus papæ pontificalis authoritas reſidet in congregatione fideliũ/ quia catholica eccleſia eſt ipſa fidelium collectio, & ibi in præcedenti quæſtione vult ꝙ mortuo imperatore ſuccederet populus romanus ſi non eſſet papa. Si igiẽ penes eccleſiam vniuerſalem/ ergo & penes concilium: quia eccleſia vniuerſalis repræſentatur per generale concilium, quo congregato conſiſtit poteſtas penes ipſius concilii potiorem partem. ergo concilium ſuccedit in regimine & adminiſtratione vniuerſalis eccleſiæ. Quod videtur velle pauinus in trac. ne ſede vacan. in præludiis/ in verſi. præmitto ſexto in. 2. col. Sed ꝙ vacante imperio ſuccedat papa/ eſt extrauagans ioan. 22. quæ incipit ſi fratrum & coeporum. quæ fuit ſolenniter gloſata per egidium bellamera poſt zenzelinum.

¶ Quinto facit ꝙ concilium generale habet poteſtatem immediate a chriſto: vt patet in concilio conſtantien. in quinta ſeſſione. & ꝙ concilium repræſentat vniuerſalem eccleſiã: quod intelligitur ſede vacante vel quaſi/ ſecũdum roſellum in ſua monar. in. 43. char. in
3. col. Quæ ſic coadunata/ tanq̃ habens omnem pontificalem dignitatẽ poteſt ſibi ipſi au- C
thoritatem interponere: quia tunc apud eam reſidet omnis poteſtas papæ. nec dicetur tũc acephala ſiue concilium acephalum: cũ eius caput ſit chriſtus ex quo ſedes vacat. Ergo ſi pontificalis poteſtas eſt tunc in cõcilio, ſequitur ꝙ omnia poterunt per concilium expediri quæ per papam poſſent ſi ſedes non vacaret. alioquin ſequeretur ꝙ mortuo papa eccleſia remaneret ſine paſtore aliquo in terris: quod non eſt præſumendum/ vt dixi ſupra. Et poſſent contingere multa grauiſſima in quibus oporteret vti plenitudine poteſtatis/ & de papa non poſſet ita de proximo prouideri, quod non eſt dicendũ: quia chriſtus oĩa bene diſpoſuit tanq̃ bonus paterfamilias ſecundum inno. in cap. pro humani de homi. in. 6.

¶ Sexto facit ꝙ iſta quæ fiunt a conciliis/ dicuntur fieri ſuggeſtione & inſtinctu ſpiritusſancti: vt in. c. ſi quis diaconus in prin. & c. ſi ille. 50. di. & tex. in. c. violatores. 25. q. 1. Et dicit bal. in trac. ſchiſmatis in prin. ꝙ ſpiritusſanctus loquitur per ora eorũ qui ſunt in cõcilio/ per. d. c. ſi ille. 50. di. & probatur act. 15. ibi viſũ eſt ſpirituiſancto & nobis. & in pluri
bus ſeſſionibus in concilio conſtantien. & ba- D
ſilien. dicitur ſancta ſynodus in ſpirituſancto legitime congregata. Præſumitur enim ibi interuenire ſpirituſſanctus: iuxta illud/ vbi duo vel tres congregati fuerint &c. c. audiuimus 24. q. 1. dicit alex. in. c. illa. 12. di. ¶ Ex quibus patet ꝙ ſi recipit poteſtatem a ſpirituſancto & a chriſto qui eſt tunc caput ipſius concilii/ & ſic eſt ꝙ vbi inhabitat ſpirituſſanctus & chriſtus ibi eſt omnis poteſtas (iuxta illud matth. 28. data eſt mihi oĩs poteſtas in cœlo & in terra: quia omnis poteſtas eſt a deo. 23. q. 1. c. quid culpatur, & apoſtolus ad ro. 13.) ſequitur ꝙ vacante ſede omnis poteſtas remanet in concilio, cuius caput eſt chriſtus/ & in quo concilio habitat ſpirituſſanctus.

¶ Septimo adducitur tex. in. c. ſi quis pecunia 79. di. vbi patet ꝙ mortuo papa/ cardinales & alii clerici & laici deum timentes (q vt ſupra ſæpius dictum eſt/ nihil aliud ſunt q̃ concilium, quod ex cardinalibus & aliis prælatis ac clericis deum timentibus conſtat) excommunicant inuaſorem & intruſum in papatũ. & ſic collectio clericorum hoc eſt conciliũ exercet iuriſditionem vacante ſede romana. Et

maior

A maior pœna non eſt in eccleſia q̃ anathema-
tizatio: vt in.c. corripiantur. 24.q.3. ergo cũ
poſſint maiora/ poſſunt & minora: de deci.
ex parte el. 3. Item facit tex. in cle. ne roma-
ni, vbi cardinales prohibentur vacante papa
tu aliquid exercere de ſpectantibus ad papã/
& de concilio nihil dicitur: ergo conciliũ po
terit ſede vacante omnia exercere, argu. l. cũ
prætor. ff. de iudi. & c. nõne de præſump.
¶ Octauo adducitur authoritas chriſti apud
matth. 18. ſi peccauerit in te frater tuus &c.
& ſi non audierit eos dic eccleſię, de qua in. c.
nouit de iudi. & in. c. ſi peccauerit. 2. q. 1. In
qua authoritate deſignatur data poteſtas ec-
cleſiæ exercẽdi iuriſditionẽ: q̃a fruſtra dicere
tur eccleſiæ ſi eccleſia nõ reciperet iuriſditio-
nẽ & coertionẽ. Et ſi reſtringeret̃ iſta authori
tas exponẽdo dic eccleſiæ, i. plato (vt in. c. no-
uit de iudi.) & ſic reſtringẽdo ad ꝓlatũ tantũ,
ſequeret̃ ꝙ vbi nõ eſſet platus cui diceretur/
nõ eſſet loc⁹ illi authoritati. & ſic fuiſſet chri-
ſtus diminute loquutus/ & nõ prouidiſſet in
oĩ caſu: quod dicere eſt hæreticũ. Itẽ ſeque-
retur ꝙ in papa (qui nõ habet ſuperiorem)
authoritas illa eſſet fruſtratoria: cuius cõtra-
riũ dicunt doc. poſt glo. in. c. ſi papa. 40. di. &
oſtiẽ. in. c. propoſuit de cõceſ. præbẽ. qui dicit
ꝙ in papa illa authoritas intelligit̃ dic eccle-
B ſiæ hoc eſt oret eccleſia deũ pro eo. Ergo ve-
re intelligit̃ illa authoritas de eccleſia vniuer
ſali: & cõſequẽter de cõcilio repræſentãte ec
cleſiã vniuerſalẽ. ¶ Itẽ cũ chriſtus loqueret̃
petro, nõ eſt veriſimile ꝙ voluerit vt diceret
ſibiipſi, niſi ſaluãdo vellem⁹ dicere ꝙ q̃n dice-
bat ſi peccauerit in te/ loqueret̃ tanq̃ petro &
nõ tãq̃ ꝓlato: & cũ diceret dic eccleſię tũc etiã
loqueret̃ ei tanq̃ ꝓlato & ſuperiori. cũ non ſit
abſurdũ ꝙ quis fungatur duplici iure: iuxta
notata in. l. ſi conſul. ff. de adop. Sed per hoc
nõ efficeretur quin ſequeretur ꝙ illa authori
tas in papa (q nõ habet ſuperiorẽ) eſſet ſup-
flua. Quinimo rectius videt̃ intelligẽda ꝓ-
prie de cõcilio/ ꝓpter difficultatẽ & impoſſi-
bilitatẽ cõgregãdi eccleſiã vniuerſalẽ. Si igit̃
ꝓprie ĩtelligit̃ de cõcilio, ſeq̃t̃ ꝙ cõciliũ poſ-
ſit exercere etiã ea quæ ſunt põtificalis digni-
tatis: q̃a poſſet illa authoritas exerceri contra
epos/ archiepos & alios maiores, quorũ de-
poſitio ſpectat ad ſolũ papã: vt in. c. ꝙ trãſla-
tionẽ de offi. lega. & in. c. 1. de tranſla. præla.
¶ Et ſi dicat̃ ꝙ tũc illud dic eccleſiæ/ intellige
ret̃ de eccleſia ſimul cũ papa q eſt ꝓpoſitus ec
cleſiæ (vt in. c. ita dñs. 19. di. & in. c. ſacroſan-
cta. 22. di.) & cuius eſt authoritas & poteſtas
deponẽdi epos, ſequeret̃ ꝙ tũc mortuo papa C
iſta authoritas nõ haberet locum neq; poſſet
exerceri reſpectu totius vniuerſalis eccleſiæ/
q̃tũcũq; immineret caſus & periculũ eſſet in
mora ſi expectaret̃ creatio noui põtificis. qđ
dicere eſt abſurdũ, cle. cũ ſit de magiſtris. c. ex
ore de priui. & l. 3. cũ ſimil. C. de condi. inſer.
¶ Nono adducũt̃ iura, primo. tex. in. c. ex ge-
ſtis de cle. nõ reſi. vbi cõciliũ depoſuit cardi-
nalẽ, qđ eſt ꝓpriũ papę: vt in. c. 1. de ſchiſma.
Itẽ conciliũ põt deponere epos & excõicare
10. q. 2. c. ſi. incipit ſi qs eps. 9. q. 2. c. nullũ in
fi. cũ ſeq. xi. q. 3. c. ſi qs epus/ & c. certũ. & 18.
di. c. ſi qs aũt. Itẽ epus qui recuſat iudiciũ cõ-
cilii generalis & recuſat ibi rñdere/ ipſo fa-
cto eſt depoſitus: vt in. c. quiſquis. 4. q. 5. Itẽ
papa exiſtens in concilio generali ſentẽtiam
prius a toto concilio latã promulgat & exe-
quitur. 12. q. 2. de laicis. Itẽ conciliũ etiã epi-
ſcopos depoſitos in ſynodo/ reſtituit: vt in. c.
certum/ & c. irritã/ & c. epus. xi. q. 3. Et tamẽ
iſta ſunt de reſeruatis papæ: vt in. c. 1. & 2. de
tranſla. præla. & c. ꝙ tranſlationẽ ibi glo. de of
fi. lega. & c. ſicut vnire ibi glo. de exceſ. præ-
la. & c. maiores de bap. Itẽ tex. ĩ. c. ſi duo. 79.
di. vbi quando eſt dubiũ quis ſit papa/ tũc iu
diciũ eſt cõcilii: vt dicit ibi glo. & ſic conciliũ
eſt iudex in caſu dubio, ergo multo magis D
quando nullus eſt papa, poteſt exercere iudi-
ciũ & eſt iudex in rebus cõcernentibus pon
tificalẽ dignitatẽ & poteſtatẽ eius. Imo & põt
induci etiã a minori/ quia ſi iudicat de eius di
gnitate (hoc eſt de papatu) iudicãdo quis ſit
papa, multo magis de iis quæ ad papam ſpe-
ctãt. Itẽ pro hoc tex. in. c. ſi trãſitus. 79. di. vbi
olim conciliũ eligebat papam & prouidebat
de papatu. multo magis ergo de ſpectãtibus
ad papam ſe poterit intromittere.
¶ Item facit quod legitur act. 1. vbi patet ꝙ
vacante epiſcopatu iudæ proditoris/ omnes
apoſtoli & diſcipuli ſimul tractauerũt de ſuc-
ceſſore: & elegerũt duos ex omnibus (ſcili-
cet barnabam & matthiã) & cecidit ſors ſu-
per matthiam. Si ergo petrus qui erat plenus
ſpirituſancto paſſus eſt vt omnes prouiderẽt
in cõmuni, præſumendũ eſt ꝙ hæc poteſtas
erat penes conciliũ apoſtolorũ. Et licet tunc
non eſſent epatus ſicut hodie diſtincti (vt in
ca. olim. 95. di. & dicitur in. c. cum cauſam de
proba.) bene tñ habebãt epat⁹ in cura. 1. q. 1.
chriſtus. vnde dicitur act. 1. de iuda/ & epiſco
patum eius accipiat alter. ¶ Item facit ꝙ apo
ſtoli euntes per mundũ ordinabant presby-
teros per ſingulas eccleſias act. 14. prope fi.

A Et per presbyteros vniuerſalis eccleſia guber
nabatur: vt .d.c.olim.95.di. Et per eccleſiam
fuit ordinatum vt ex presbyteris eligerentur
qui eſſent ſupra alios & appellarentur epiſco
pi: vt.d.c.olim/ & .c.legimus.93.di. Ergo etiã
ſine papa eccleſia ſola vtebatur iſta poteſtate
promouendi epiſcopos. igitur dicendum eſt
ꝙ ſede vacante poſſit iſta & his ſimilia / licet
alias papæ reſeruata.

¶ Vlterius pro iſta parte adducitur tex.in .c.
vnico de ſchiſma.in.6.vbi ſede vacante pro-
hibetur collegio ſedis apoſtolicę admittere il
los cardinales per bonifa. 8 .priuatos ad futu
ram electionem: ergo ſi hoc non fuiſſet pro-
hibitum/collegium potuiſſet. & nullus dubi
tat ꝙ illud erat de arduis, iuxta.c.2.de cle.non
reſi. ¶ Ad idem facit ꝙ mortuo papa collegiũ
poteſt quicquid poteſt papa viuens: quia ec-
cleſia eſt nomen iuriſditionis. Sed eccleſia nõ
perdit iuriſditionem ſuam per mortem papę
c.ſi gratioſe de reſcrip.in.6.ergo quicquid iu
riſditiõis erat in papa viuẽte erit in collegio:
& multo magis in concilio/in quo ſunt ẽt car
dinales. Imo vt dicit andreas ſiculus in.c.trã-
ſlato ĩ penul.col.de cõſti.collegiũ poterit ẽt fa
cere legem vniuerſalem/per tex.16.q.1.c.ec
cleſia habet ſenatum / iuncto.c.conſtantinus
B 96.di.vbi patet ꝙ eccleſia habet ſenatum: ſed
ſenatus habebat facultatem condendi legem
vniuerſalẽ: vt in.§.ſenatusconſultũ inſti.de
iure naturali/gentium & ciuili. ergo & ſena-
tus apoſtolicus/hoc eſt collegium cardinaliũ.
igitur a pari & fortiori ipſum conciliũ. Sed
andreas non firmat pedem in eo quod dicit
de lege vniuerſali, & nõ eſt ſine dubio. & pro
nunc de collegio ſine papa non videtur verũ.
Sed ſi eſt dubium de cardinalibus tantum, nõ
videtur dubitandum in cõcilio/ vbi ſunt car-
dinales & epiſcopi.

¶ Item facit ꝙ papa non poteſt ſibi ſucceſſo-
rẽ eligere. 8.q.1.c.ſi petrus/ & .c.moyſes. ſed
collegium cardinalium poteſt papam elige-
re: ergo ſaltem quantum ad hoc poteſt aliqd
quod non poteſt papa viuens. Item mortuo
papa collegium cardinalium fungitur vice
metropolitani: vt in.c.in noĩe dñi.23.di.qđ
debet exponi.i.vice papæ: qui ẽt dr̃ metropo
litanus: vt in.c.ſua de offi.vica. nec alius tunc
põt eſſe metropolitanus romanæ eccleſię. Itẽ
facit ꝙ ſi iuriſditio legati de latere nõ expirat
mortuo papa(vt in.c.2.de offi.lega.in.6.) mi
nus in collegio cardinaliũ, qđ non minorẽ iu
riſditionẽ habet q̃ legatus: qa non duraret iu
riſditio legati ſi collegiũ apoſtolicũ non cẽſe-
retur. & ſi hæc dicũtur in collegio cardinaliũ, C
multo magis in concilio gñali tũc congrega-
to/in quo cardinales interueniũt & ſunt eius
pars. l.q̃ de tota.ff.de rei vendi. Et ꝙ mortuo
papa cardinales ſuccedãt in iuriſditiõe/ tenet
bar.in.l.vbi abſunt, ff.de tuto. & cura.datis ab
iis. de quo vidẽdum in illo arti.qñ papa efficiẽ
inutilis vel eſt captus vel demẽs &c. Et ſi car-
dinales/multo magis cõciliũ. ¶ Accedit ꝙ vbi
eſt ſchiſma in eccleſia & cõtentio inter duos
de papatu, tũc dicitur ſedes quaſi vacare: vt
dr̃ in.c.vnico de ſchiſma.in.6. Et ſi eo tpe or-
dinarii exercẽt reſeruata papæ, licite faciũt &
valẽt geſta. Hoc expreſſe cõſuluit petrus de
ancha.in cõſi.410.incipit viſo & diligẽter in-
ſpecto. & idẽ petrus ponit in trac. ſchiſmatis
circa fi. Igiẽ ſi hoc faciũt valide ordinarii, mul
to magis cõciliũ/in quo reſidẽt oẽs ordinarii:
ita ꝙ põt dici ordinarius ordinariorũ. Et iſtã
ptem vr̃ velle felinus in.c.querelã circa fi. de
iureiu. cũ allegat pe.de monte in ſua monar-
chia/ ꝙ cõciliũ licite põt ſe intromittere de ſpe
ctãtibus ad papã ſi in expectãda ſucceſſiõe no
ui põtificis imminet magna neceſſitas.

SED ꝙ conciliũ non hẽat facultatẽ exer
cẽdi ea q̃ ſpectant ad papã ſede vacãte, fa
cit ꝙ mortuo papa dr̃ ſedes vacare: vt in D
cle.ne romani de elec.cũ ſimil. de quo vide q̃
infra ponũtur in ꝓpria qõne. & ſi vacat/ſequi
tur ꝙ non poſſit qs exercere papalẽ ptãtẽ, ex
quo nõ reperitur ſtatutũ ꝙ ſede vacãte ad aliẽ
quẽ deuoluatur iſta ptãs põtificalis. Et accedit
diſpoſitio illius cle.quæ vult ꝙ ad cardinales
nõ deuoluiẽ: & habet ꝙ officia cõquieſcũt &
plures iuriſditiões ſuſpẽdunẽ. Itẽ ꝓ hoc facit
illud ioã.15.ſine me nihil poteſtis facere. qđ
adducitur ꝑ aug.de ancona in trac. de po. pa.
q.3.arti.9. ¶ Item patet qa exercitiũ iſtius po
teſtatis fuit cõmiſſum petro tanq̃ capiti a quo
hæc poteſtas in alios diffunderetur: vt in.c.ita
dñs.19.di. & in.c.loquitur.24.q.1. & in.c.fũ-
damẽta de elec.in.6. Ex quo patet ꝙ oẽs admi
niſtrantes debẽt a petro & ſic a papa eius ſuc
ceſſore deriuari. cum vero eccleſia vniuerſa-
lis mortuo papa remaneat vt corpus ſine ca-
pite a quo habet procedere eius authoritas &
a quo debet diffundi iſta poteſtas, ſequitur ꝙ
illo mortuo penes cõciliũ nulla remanet iu-
riſditio ſiue poteſtas adminiſtrãdi ea quæ nõ
reperiuntur cõmiſſa nec demandata: & maxi
me quæ ſunt reſeruata in ſignum priuilegii
ſingularis ipſi romano põtifici. ¶ Item quia
omne robur concilii, deriuatur a papa: vt in
c.ſignificaſti de elec. quo mortuo videtur tũc

A remanere concilium ſuæ robores vt ibi iun cta dicta cle. ne romani.

¶ Et iſtam partem(ꝙ concilium ſede vacan te non poſſit exercere reſeruata papæ) nec ſuccedat in eius vicariatu/ ponit abb.ſiculus in cle.ne romani ſuper glo.in verbo nō conſonam de elec. ¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ petro fuerunt datæ claues figuratiue: quia eccleſiam ſignificauit/ vt in.c.quodcunq.24. q.1. Quia(vt ſupra dictum eſt in illo articu. cuius ſententiæ ſit ſtandum vtrum papæ an concilii: & plenius dicetur in illo articulo quis ſit maior vtrum papa an concilium) nō tantum figuratiue ſed vere principaliter & fundamentaliter datæ fuerunt claues petro. Et cum dicitur ꝙ cum petrus claues accepit eccleſiam ſanctam ſignificauit/ intelligitur ꝙ non accepit pro perſona ſua tantum ſed etiā ſucceſſorū & pro omnibus aliis prælatis futuris per deriuationem ab eo in eos. Et ideo dicit glo.ſuper illud matth. 16. quodcūq; ligaueris, ꝙ habet claues oīs eccleſia in epiſcopis & presbyteris.& hoc dicit ioan.an. in ca. ad liberandam/in.6.colum.de iudæis.

¶ Sed obſtat tex.in ca.omnibus.24.q.1. qui dicit ꝙ iſta domus per quam deſignatur eccleſia/ etiam accepit claues: ergo non tantum pro ſucceſſoribus ſed vniuerſaliter pro B omnibus. Non reperio aliquem qui illum tex. alleget in hoc,nec aliquid de hoc ibi dicit archi. Sed poteſt reſponderi ꝙ petrus recepit claues pro ſe & ſucceſſoribus & etiam pro vniuerſali eccleſia deſceſiue ab eo/ vt ab ipſo quaſi quodam capite deus dona ſua velut in corpus omne diffunderet: vt dicit tex. in cap. ita dominus. 19.di.& in cap. fundamenta de elec. in.6. Et ſic ꝙ poteſtas quæ eſt in eccleſia ſit deſcenſiue in prælatis eccleſiæ a petro. & ſic intelligitur eccleſia recepiſſe claues eo ꝙ epiſcopi & alii prælati vniuerſalis eccleſiæ & conſequenter concilium illam poteſtatem recipiant a papa: & non ꝙ omnimoda poteſtas ſit in eccleſia ſicut in papa/ & non ꝙ principaliter & authoritatiue ſicut petro claues ei datæ cēſeātur. Ad quod facit ille tex.in.c.in nouo: dum dicit qui autem ſpernit eos/ eum a quo miſſi ſunt & cuius funguntur legatione ſpernit, & ipſe indubitanter ſpernetur a domino. ¶ Secundo poteſt intelligi ꝙ eccleſia receperit claues ex illo ioā.20.ſicut miſit me pater & ego mitto vos:hæc cū dixiſſet inſufflauit & dixit eis accipite ſpiritūſanctū,quorū remiſeritis peccata remittūtur eis,& quorū retinueritis retēta ſunt:vt in. c.audiuimus/ & in cap. loquitur. C 24.q. 1. Et illa verba ſunt reſpectu ordinis, in quo apoſtoli & conſequenter alii epiſcopi fuerunt pares petro: vt.d.c.loquitur/ & dicitur in.d.c.in nouo.21.di. ¶ Vel tertio dicēdū eſt prout dico infra in proxima quæſtiōe circa finē:& latius in quæſtione illa qs ſit maior vtrū papa an cōciliū. vbi diſputatur vtrū conciliū habeat iuriſditionē coercitiuam:& etiā declaratur illa authoritas auguſtini.

¶ Non obſtat ſi dicatur ꝙ ſucceſſores pōtifices & futuri prælati & ſacerdotes nō ſoli repræſentant vniuerſalē eccleſiā: vt eſt tex.in.c. eccleſia de cōſecra.di.1.qa eccleſia cōſiſtit in vniuerſitate omniū fideliū. & ideo nō verificaē dictū aug.in.d.c.quodcūq;.qui dicit ꝙ eccleſiā ſignificauit. Quia reſpōdetur ꝙ ꝓpter vnitatē ipſorū membrorū in ipſo corpore eccleſiæ/ ipſum corpus eccleſię dicitur ſæpe recipere habere & exercere ſiue operari quę officialia eius mēbra vel aliquod etiā vnū membrorū recipit habet aut operaē,licet illud tale cōuenire nō poſſit toti vniuerſitati mēbrorū/nec veraciter dici poſſit de ea niſi per figurā ſynecdochen denominādo totum a parte. Vnde in ſimili eſt illud apoſtoli primæ ad corin.10.ſedit populus manducare,quod exponit glo.i.quidā de populo,totū pro parte po- D nendo. Vnde dicendum eſt ꝙ vniuerſali eccleſiæ datæ ſunt claues non in omnibus mēbris eius ſed in aliquibus mēbris eius tantū: & plenitudo poteſtatis data eſt illi in vno mēbro tantū(ſcilicet principali) quod eſt caput in corpore/quod eſt romanus pontifex. Vnde de ambro.in li.de pœnitētia dicit ꝙ ius ligandi & ſoluendi ſolis ſacerdotibus eſt permiſſum.quod & dicit tex. in ca.1.in.§.vna vero de ſumma tri.& fi.catho.& facit tex.in.c. noua de pœni.& remiſ.Et idē ambro.vbi ſup. ius ligandi & ſoluendi habet eccleſia quæ veros habet ſacerdotes. Vnde archi. in cap.eccleſiæ charitas de conſecra.diſtinc.4.dicit.eccleſia dicitur facere quod eius miniſtri faciūt ſecundum inſtituta: puta paruulos baptiſmo offerre/ baptizare & peccata dimittere. Pro hoc facit glo. pſal. decimiſeptimi quæ eſt augu.quæ dicit. attende regulam vnitatis capitis & corporis, quaſi enim vna perſona eſt caput & corpus,ideoq; vna voce vtitur caput cum membris, licet ea quæ dicuntur ad diuerſa referantur:quędam enim ſoli capiti conueniunt/ quædam ſolis membris/ quædam capiti & membris, item quæ mēbris conueniunt,quędā prætéritis/quędā

A præſentibus quædam futuris/quædam perfe
ctis quædam imperfectis conueniunt: & tñ
in tanta diuerſitate vna vox eſt / & quaſi vna
perſona loqui videtur.
¶ Vnde reſpondendo ad primum motiuum
in contrarium/dicitur ꝙ claues datæ ſunt ſoli
petro & in eo ſucceſſoribus eius. Vnde dicit
beatus cyril. chriſtus plenisſimam poteſtatẽ
petro & eius ſucceſſoribus commiſit: & nul-
li alii q̃ petro quod ſuum eſt plenum ſed ei
ſoli dedit. alii enim in partẽ ſolicitudinis ſunt
vocati vt in.c.decreto.2.q.6.&.c.ad honorẽ
de autho.& vſu pal. Et hoc quomodo claues
datæ ſint petro, latius q̃ alibi examinabo in il
la.q.quis ſit maior vtrum papa an concili-
um.
¶ Et ꝙ concilium non ſuccedat in reſeruatis
papæ/facit quod dicit cardi.in cle. ne romani
§.irritum/in verſi.quarto quæro. vbi dicit ꝙ
licet mortuo papa poteſtas dandi indulgen-
tias remaneat penes romanã eccleſiam(quæ
mori non poteſt / nec vnq̃ poteſt eſſe nulla:
vt in.c.pudenda.24.q.1.)non tamen in exer
citio. Vnde infert cardi.ibi ꝙ exercitium talis
poteſtatis interim dormitat, ſeu ꝙ eſt ſine exe
cutione. Sicut dicitur in ſimili ꝙ eccleſia ha-
bet vtrumq; gladium ſed temporalem nõ in
B exercitio: vt infra in propria q̃one dicetur. Ex
quo ſequitur ꝙ nec etiam cardinales ſede va
cante poſſunt dare indulgentias: vt in.d.cle.
ne romani. ponit brix. in repertorio in verbo
indulgentia. Quod intelligo vltra indulgen
tias centum dierum eis ex conſuetudine con
ceſſas: quia ſede vacante non credo eos pri-
uatos priuilegiis illis competentibus alias ex
tolerantia pontificum vel alias de iure com-
muni ratione dignitatis cardinalatus, ſed quã
do vellent concedere maiores vel plenarias.
& de hoc vide infra in ſolutione ad tertium
contrarium/ & in vltimo motiuo contra con
cilium infra cum refero ioannẽ gerſon. Vn-
de patet ꝙ dato ꝙ iſta poteſtas remaneret pe
nes concilium tanq̃ repræſentans romanam
& vniuerſalem eccleſiam in habitu, tamen nõ
in exercitio. Pro quo facit ꝙ cum eccleſia mi
litans habeat vnum caput inſtar eccleſiæ triũ
phantis(vt dicit illa glo.in.c.ad noſtrã de hę-
re.& in.c.ad hoc.99.di)quæ habet vnum ca
put.i.deum qui omnia gubernat & omnia ad
miniſtrat, ſic & eccleſia militãs habet vnũ ca-
put ſcilicet papam/qui omnia adminiſtrat &
ſine quo poteſtas papalis exerceri non debet.
Præterea ouile debet eſſe diſtinctum a paſto
re, eccleſia autem eſt loco ouilis: & papa loco
veri paſtoris ſcilicet chriſti/cuius locum te- C
net in terris: vt in.c.vnico vt eccle.bene.& .c.
q̃to de tranſla.præla.&.c.ad apoſtolicæ de re
iudi.in.6.&.c.pro humani de homi.in.6. Nõ
ergo debet ouile paſcere ſed paſci/nec occu
pare officium paſtoris. Pro hoc.c.in ſancta.2.
q.7. Pro hoc etiam facit ꝙ vicariatus fuit da-
tus ſolũ petro & ſucceſſoribus: vt ſupra glo.
in verbo conſonam in cle.ne romani de elec.
Ad hoc.c.licet de tranſla.præla.& in.c.vbi pe
riculum.§.cæterum de elec.in.6.&.c.funda
menta in.§.ipſa quoq;/de elec.eodem li. Si ſe
cus diceremus, ſequeretur abſurdum ꝙ non
eſſet neceſſe eligere papã: ex quo penes om-
nes alios(& ſic concilium)reſideret petri po-
teſtas. & ita in ſimili dicit glo. de collegio car
dinalium in.d.cle.ne romani: & immol. ibi
poſt alios.
¶ PRO ſolutione huius dubii dicit cardi.
de turre cre.in trac.de po.pa.in.3.li.in.41.c.
ꝙ concilium vniuerſale congregatum ſede
apoſtolica vacante/ante creationem romani
pontificis poſſit & valeat exequi omnia quæ
neceſſario occurrerent pro regimine & tui-
tione eccleſiæ vbi per diſpoſitionem iuris nõ
poſſet prouideri/ & quæ ſine magno diſpen-
dio prorogari non poſſent vſq; ad creationẽ D
futuri pontificis. ℣ Abb.in cle.ne romani di-
cit ꝙ ſede vacante vicarii chriſti poteſtas
non tranſit in concilium. Poſtea arguit ex.c.
quodcunq;.24.q.1. Ait tamen glo. ibi face-
re pro prima opinione. & de hoc eſſe cogitã-
dum. Tamen idem quod cardinalis cõcludit
abb. ſiculus in ſua diſpu. epiſcopus in.4.
dubio: qui dicit ſe nõ vidiſſe alicuius authori
tatem ſuper iſto dubio. & vult ꝙ iſto caſu ſe-
de vacante concilium erit adminiſtrator ne-
ceſſarius non voluntarius. Pro quo facit ꝙ
ſicut in neceſſitate vnum membrum vtitur
officio alterius & non aliter(vt in.c.ad hæc/
&.c.ſingula.89.di.).ita & totum corpus hoc
eſt concilium neceſſitate inſtante debet fun-
gi officio capitis quod eſt papa: vt in.c.roga-
mus.24.q.1.& in.c.ſacroſancta.22.di.& in
c.ita dominus.19.di. Ita videmus in capitu-
lo ꝙ in caſu neceſſitatis fungitur vice epiſco
pi q eſt caput: vt i.c.nouit/ &.c.q̃to de iis quæ
fiunt a præla.ad idem in.c.fi.de ſupplen. ne-
gli.præla.in.6.
¶ Et iſtam concluſionẽ ẽt ſequitur pe.de mõ
te in monar.in.q.an in aliquo caſu conciliũ
ſit ſupra papam / in.6.concluſione,& po-
nit feli.in.d.cap. querelam de iureiuran. ℣ Et
pro iſta parte facit tex.in.c.vbi periculum in

A §. Iidem quoq; de elec. in. 6. vbi licet cardinales nihil poſſint ſede vacante exercere de reſeruatis principi (vt in. §. irritum in cle. ne romani) tamē, vbi ſubeſſet neceſſitas pro defenſione terrarū eccleſiæ vel vbi aliquod grande & imminens periculum occurreret, tunc poſſent ſe intromittere ſi omnes eſſent concordes/ per verbum ibi omnibus & ſingulis. & ita dicit ibi glo. Ex quo idem videretur dicendum in concilio ꝙ ſi omnes de concilio eſſent concordes quando imminet neceſſitas pro regimine eccleſie/ poſſent ſe intromittere. Et pro iſta parte facit quod multum ample per plura motiua ponit pe. de ancha. in allegationibus factis pro concilio piſano in 6. q. vbi quærit vtrum cardinales vacante ſede propter hæreſim papæ vel ſchiſma inueteratum poſſint exercere reſeruata papæ. Et ibi dicit ꝙ licet non ſit iſta materia clare deciſa per textus, tamen ipſe ſentit ꝙ iuriſditio deuoluatur ad cardinales cum duabus limitationibus: videlicet in caſu quo ſubeſt neceſſitas & vtilitas eccleſiæ, ſecundo quando cardinales adhibent omnem curam ad extirpandum hæreſes & ſchiſma. Et ad. c. vbi periculum/ & cle. ne romani, reſpondet ꝙ ibi eſt ſermo ī caſu quo vacatio ſedis eſt modico tēpore duratura: ſed in extirpādo ſchiſmate & hæ- B reſi (quæ non ita de facili extirpantur) diu ſedes vacat, & ideo ſuccedunt cardinales in adminiſtrādo reſeruata papæ cum illis duabus reſtrictionibus. Et ibi ponit ꝙ poſſunt conſtituere vnum vicarium generalem in temporalibus & ſpiritualibus, item cōſtituere rectores & præſides in terris eccleſiæ, item confirmare electionem prælatorum & conferre beneficia reſeruata papæ.

¶ Quę omnia non habeo ita ſimpliciter pro veris: vt dixi ſupra/ & infra in pluribus ſequētibus quæſtionibus, & maxime ſupra in illo arti. quid quando papa efficitur furioſus vel inutilis. Et cum. d. clemē. velit quòd quando imminet periculum grande tunc poſſint ſe intromittere dummodo omnes ſint concordes, videtur dicendum idem requiri in concilio/ vt dictum eſt. Vnde primo anteq̄ concilium apponeret manum ad ea quę ſunt reſeruata papæ/ prius eſſet facienda diſcuſſio an caſus imminēs indigeret propter periculum celeri remedio & an in hoc omnes eſſent cōcordes. poſtea autem quando diſcuteretur de modo prouidendi illi neceſſitati, forte non eſſet neceſſe quòd omnes concordarent/ ſed ſufficeret maior pars: ſicut in aliis actibus.

Et hoc eſſet ſatis conueniēs propter difficul- C tatem concordandi omnes in concilio exiſtentes. ¶ Et ex hoc colligerentur duo. primo intellectus illius tex. in. §. iidem quoq; quòd non requireretur quòd cardinales omnes eſſent concordes in deliberatione de modo prouidendi ſed ſufficeret maior pars. & quòd tex. ille cum dicit vel niſi aliquid tam grande & tam euidens periculum immineret ꝙ omnibus & ſingulis cardinalibus præſentibus concorditer videretur illi celeriter occurrendum/ intelligatur ꝙ omnes & ſinguli haberent eſſe concordes quòd illi caſui occurrendi propter imminens periculum eſſet neceſſariū prouidere non expectata creatione futuri pontificis propter periculum in mora: & ꝙ nō requireretur ꝙ eſſent concordes in modo prouidendi, ſed ſatis eſſet ꝙ fieret per maiorem partem. Et hoc conuenit rationi illius tex. qui prouidet acceleratæ prouiſioni futuri pontificis: quia in modo prouidendi poſſet eſſe diſcordia. ſicut in ſimili dicit glo. in verbo non conſonam in ſi. cum allegat. c. quia diuerſitatem/ in cle. ne romani de elec. ob quā diſcordiā non poſſet prouideri imminenti periculo & eſſet cauſa dilationis futuræ electionis: & facilius poſſunt cardinales cōcordari in iſto articulo ꝙ caſus im- D minens ſit periculoſus & indigens accelerata prouiſione quàm in modo prouidendi. Et hoc credo verum, cum etiam conueniat verbis illius tex. quæ videntur ſonare ꝙ vnanimis corcordia ſit in deliberando ſi caſus imminens ſit talis cui ſit celeriter prouidendum ante electionem futuri pontificis. Et ſimiliter dico in caſu cle. ne romani. §. irritum/ cum datur facultas eligendi ſiue ſurrogandi pœnitentiarios ſede vacante: quia ſufficeret maior pars in eligendo perſonam pœnitentiarii poſtquàm eſſet deliberatum. prius concorditer neceſſariam eſſe ſurrogationem nullo diſcrepante. Et idem videtur dicere cardi. in. §. irritum in. 8. quæſito. Et notandum eſt hoc: quia ibi doctores nihil enucleant nec hoc tangunt. ¶ Et ſi illud eſt determinatum in cardinalibus ſede vacante quando non eſt concilium congregatum, idem videtur dicendum in concilio congregato/ ad quod ſpectat prouidere in occurrentibus tempore vacationis ſedis: quod videtur ſuccedere in locum cardinalium in prouidendo neceſſitatibus imminētibus eccleſiæ ſede vacāte. Et ex hoc ſequit̄ aliud ꝙ ille tex. in. d. §. iidē quoq;/ non habet locum qn̄ congregatū reperiretur.

A concilium tempore vacationis ſedis. Quinimo eo caſu poſſet ſatisfieri vtriq; caſui: ꝙ cardinales ſe non intromitterent niſi accelera tæ electioni futuri pontificis/ & cõciliũ proui deret imminenti neceſſitati eccleſiæ. Licet in hoc vltimo ſit plus dubietatis: quia cardinales ſunt pars concilii cum quibus videtur prouidendum imminenti neceſſitati eccleſię. Et hoc conſidera: quia nihil dicunt ibi doctores de concilio, nec etiam cardinalis nec abbas in locis præallegatis: ſed tantum ꝙ concilium põt ſe impedire ſi neceſſitas magna vrget nec aliter poteſt prouideri/ nec poteſt expectari creatio futuri pontificis. Nec dicunt ſi in hoc omnes de concilio habeant eſſe concordes, vt vult ille tex. in cardinalibus in. d. §. iidem quoq;. Et ideo idem videtur dicendum in concilio quod in cardinalibus: cum non ſit dare rationem diuerſitatis bonam.

¶ Ioannes gerſon cancellarius pariſien. in trac. de poteſtate eccle. in. xi. conſideratione dicit. cum quærimus vtrum papa mortuo vel eiecto poſſit concilium exercere omnia quæ poteſt papa, primo dico ꝙ poteſt conſtituere ſibi papam vnum modo ſolito per electionẽ cardinalium, vel alio modo per compromiſ-
B ſum vel per viam ſpiritus ſancti. item dico ꝙ põt multa alia, ſicut practicatũ eſt in concilio conſtantien. in diuerſis ſententiis & decretis reſpicientibus iuriſditionem coactiuam: vt in vocatione & depoſitione papæ. Sed quo ad hoc poteſt reſpõderi ꝙ illud fuit propter ſchiſma inueteratũ quod ſapiebat hæreſim. Idem dicit practicatum in excommunicando interdicendo & abſoluendo & relaxationibus interdicti: vt fuit in cauſa tridentina & argentina. Dicit tamen ꝙ circa gerẽda ſunt aliqua quæ non poſſunt exerceri niſi per ſuppoſitũ determinatum. Vnde diſtinguendo dicit: ꝙ aut illa ſunt talia qualia nullus poteſt exercere niſi ſit papa nec per commĩſſionem nec aliter, vel ſunt talia quæ cõmitti poſſunt per aliquẽ vel aliquos per quos hæc exerceri non poſſent ſed alius capax eſt. Ponit exemplum de curato non ſacerdote: qui poteſt committere ſimplici ſacerdoti non habenti plebẽ aliquamq; in cura ſua celebret miſſam/audiat confeſſiones/abſoluat & miniſtret euchariſtiam: & ſic de reliquis ſpectantibus ad ſacerdotium, poterit igitur ſimiliter concilium committere ſacerdotibus vt agant talia / quæ nec concilium per ſe nec illi ſacerdotes ſine commiſſione vel licentia concilii poſſent exequi

C ſaltem licite. Quo autem ad primum membrum an ſint talia quæ nullus poſſit exercere niſi ſit papa, dicit ex communiori doctorum ſententia ꝙ quo ad ea quæ ſunt ordinis/nulla ſunt talia: q̃a poteſtas ordinis eſt æqualis omnibus ſacerdotibus/comprehendendo more apoſtoli epiſcopatum ſub ſacerdotio: non. n. videtur inquit ꝙ ſit aliq̃s actus ordinis in quẽ poſſit papalis authoritas/quin in illum poſſit de facto poteſtas epiſcopalis. Circa illa autẽ quæ ſunt iuriſditionis / dicit ꝙ concilium in defectum papę poſſit illa exercere: vt in ſubiiciendo epiſcopo tales populos quales voluerit pro ſacramẽtorũ licita & rata miniſtratiõe. Et ita dicit practicatum in eodem concilio circa ſamaritas legatos eis dãdo qui licite poſſent oĩa q̃ ſunt ordinis & ſpiritualis iuriſditiõis. Et ſubiũgit quo ad ĩdulgẽtias: ꝙ cũ hęc poteſtas reſpiciat claues quo ad forum pœnitentiæ, ſi hæc poteſtas non fuerit per ſuperiorem quo ad vſum limitata/cum cõueniat cuilibet epiſcopo/ poterit etiam dare indulgentias: & cum concilium habeat curam communitatis eccleſiæ/ei cõuenit ſicut papæ. De quo dic vt ſupra cõcluſum eſt & infra dicetur.

Reſtat reſpondere ad cõtraria. Ad primum ſatis dictum eſt ſupra. ¶ Ad ſe-
D cundũ dicitur fatendo ꝙ ex iſta concluſione ſatis eſt prouiſum eccleſiæ. Et cũ dicitur ꝙ mortuo epiſcopo fit deuolutio adminiſtrationis ad capitulum, reſpondetur negãdo aſſumptum in iis in quibus eſt adminiſtratio ſolius epiſcopi: q̃a fructus reſeruãtur ſucceſſori: vt in. c. quia ſæpe de elec. in. 6. Et ſi beneficiorum collatio ſpectat ad ſolum epiſcopum ſine capitulo/ mortuo epiſcopo capitulum ſe non intromittit: vt in. c. 1. ne ſede vacan. in. 6. Item regula affirmatiua ꝙ ſuccedat capitulum in adminiſtratiõe tanq̃ legitimus & neceſſarius adminiſtrator, intelligitur ſalua in prohibitis ratihabitiõe ſucceſſoris eligẽdi & promouendi/ ac in neceſſitate ineuitabili & euidenti vtilitate eccleſiæ & bonorũ ei9: attenta etiam diſtantia locorum & diuturnitatis vacationis vel quaſi/vere vel ficte, & aliis penſatis quæ in diſpenſationibus & aliis ſimilibus attendi conſueuere: ſaluis quoq; priuilegiis conſuetudine vel præſcriptiõe: & niſi ſedes apoſtolica aut prælatus impeditus aliter duceret prouidendum. ſunt enim multæ fallentiæ ad dictam regulam: vt vide in trac. de ſede vacante per pauinum. Et ideo ex illa regula non poteſt formari contrarium: quia ſicut conciliũ dicitur neceſſarius adminiſtra-

tor & non voluntarius, ita & capitulū reſpe-
A ctu epiſcopi: & ideo non poteſt allegari pro
contrario. Et ad id quod dicitur ꝙ non eſt ve
riſimile ꝙ chriſtus dimiſerit eccleſiam ſine ad
miniſtratore, etiam reſpōdeo per omnia ſicut
dicit illa glo. in verbo non conſonam in cle.
ne romani de elec.

¶ Ad tertium (ꝙ ita fuerit ſeruatum in aliqui
bus conciliis) reſpondetur. Et primo quo ad
concilium cōſtantienſe dicitur ꝙ id quod fa-
ctum fuit tunc/ cum factum fuerit tantū per
vnam obedientiam (ſcilicet ioan. 23. q̄ apud
alias duas obedientias. ſ. gregorii & benedicti
non credebatur facere concilium vl̄e ſiue ec
cleſiam catholicā repræſentare) non eſt mul-
tum curandum: ſicut nec alia multa decreta
quæ ibi facta fuerunt. Et ideo quando marti-
nus quintus approbauit geſta illius concilii,
tantum approbauit in iis quæ concernebant
fidem. ⁋ Item & datur quo ad indulgentias
alia reſponſio ꝙ indulgentiæ conceſſæ in illo
concilio non fuerunt plenariæ, quæ reſeruā-
tur romano pontifici: vt in. c. cū ex eo de pœ-
ni. & remiſ. & glo. in cle. 2. eo. ti. in verbo pœ-
na. probatur in. c. ad liberandam de iudæ. &
oldra. conſi. 271. incipit quæſtio talis eſt. & di
citur in. d. c. ꝙ tranſlationem de offi. lega. po-
B nit. s. tho. in. 4. ſen. di. 20. ar. 4. quæſtiuncula
3. Concilium autem bene poteſt dare ſuffra-
gia orationum & indulgentias ſicut alii præ-
lati: vt in. c. quod autem/ & in. c. cum ex eo de
pœni. & remiſ. Q uinimo abb. ſiculus in ſuis
allegationibus in ſermone habito in concilio
baſilien. (incipit maximū) in. 30. charta/ verſi.
& ſi dicatur, dicit ꝙ concilium generale pōt
etiam dare indulgentias plenarias per dicta
inno. in. c. quod autem de pœni. & remiſ. Et
idē dicit. d. abb. in cle. 2. de pœni. & remiſ. &
feli. in ſermone de indulgentia plenaria ſim-
pliciter trāſit cum abbate ſiculo. Sed eius opi
nio non videtur vera: & contrariū ſentit car.
de turrecre. in trac. de po. pa. in. 3. li. in. c. 43.
& ioan. an. in. c. ad liberandam de iudæ. in. 6.
col. Et ꝙ non ſit vera opinio abbatis/ apparet
ex iis q̄ dixi in illa q̄ōne vtrū cōciliū habeat
iuriſdictionem cognoſcendi de litibus & cau-
ſis. & de hoc forte infra latius dicā. Et iſta opi
nio placet (videlicet ꝙ concilium non poſſit
dare plenarias indulgentias) nō obſtante opi
niōe ioā. gerſon & abb. felini & pauini. quos
ſaluo tantum in aliis indulgentiis non plena-
riis iuxta. c. cū ex eo de pœni. & remiſ. ⁋ Ad
id quod dicitur de concilio baſilien. reſpōde-
tur ꝙ in illo cōcilio multa præſumptuoſe in

totius eccleſiæ perturbatione facta ſunt. ⁋ Ad
illud de concilio ſenenſi (ſuper quo ſe fundat C
etiam abb. in. d. ſermone maximum) reſpon-
detur ꝙ illud fuit de mente & voluntate mar
tini papæ & ſub bulla eiuſdē. & ita refert car-
di. in. d. c. 43. in fi. ſe etiā audiuiſſe ſępius baſi-
leæ ex bonę memoriæ domino paduano/ qui
fuerat vnus de præſidentibus in dicto ſenenſi
concilio.

¶ Ad quartum negatur aſſumptum, & quod
dicit bal. in. d. l. non ambigit/ intelligitur quo
ad electionem de papa mortuis electoribus:
& eſt quæſtio quā ſupra examinauimus vtrū
electio deuoluatur ad concilium an ad clerū
romanum: vide ibi dicta.

¶ Ad quintum reſpondetur ꝙ ex hoc ꝙ con
cilium poteſt aliquo caſu ſibi ipſi authoritatē
interponere forte contra papam hæreticum/
non ſequitur ꝙ omnis pontificalis poteſtas
remaneat in concilio niſi reſpectu cognitiōis
cauſæ hæreſis contra papam: vt in. c. ſi papa
40. di. c. fraternitatis de hære. & i. c. in fidei eo.
ti. in. 6. ⁋ Ad illud ꝙ poſſent contingere va-
cante papatu aliqua grauiſſima &c. reſpōde-
tur ꝙ eſt prouiſum per ſupradictam conclu-
ſionem: quia concilium tunc eſt neceſſarius
adminiſtrator, vt ſupra dictum eſt.

¶ Ad ſextum reſpondetur ꝙ motiuū nō con D
cludit: quia dato ꝙ inhabitet ſpirituſſanctus
cōciliū/ non ſequitur ꝙ aliam poteſtatem re
cipiat q̄ a ſpirituſancto datam: non reperitur
aūt ꝙ data ſit poteſtas pontificalis cōcilio ſe-
de vacāte. Item authoritas matthæi. 28. loqui
tur in chriſto: ideo non ſequitur ꝙ eadem po
teſtas ſit in cōcilio. Sicut dicimus de papa ad
concilium: quia maior eſt authoritas papę q̄
concilii: & quantumcunq; papa præſit, non
tamen concilium recipit ipſius poteſtatē om
nimodam. Item & concilia ſæpius errarunt:
vt ſupra alias dictum fuit.

¶ Ad ſeptimum de. c. ſi quis pecunia/ reſpon
detur ꝙ ſi illo caſu quo aliquis eſt notorius in
truſus in papatum conceditur concilio eie-
ctio illius, non ſequitur ꝙ vacante ſede om-
nis pontificalis poteſtas ſit in concilio: quia
non fit extenſio de vno caſu ad alios in mate-
ria iuriſdictionali. l. magiſtratibus. l. eum qui/
& l. fi. ff. de iuri. omnium iudi. Vel reſponde-
tur ꝙ illud fit illo caſu ex vi facultatis conceſ-
ſæ ex illo textu. Et iſtam vltimam ſolutionem
ponit cardi. in cle. ne romani in. § irritum in
2. oppo. Sed prima plus placet. ⁋ Ad cle. ne
romani reſpondetur de regula brocardica ꝙ
caſus omiſſus habetur pro omiſſo. l. cōmo-

diſſime de libe. & poſthu.

A ¶ Ad octauum de authoritate. matthęi. 18.
reſpondetur ꝙ ex illa nõ ſequitur ꝙ poteſtas
pontificalis remanet in concilio. Item mor-
tuo papa etiam illa authoritas poteſt ꝑ præla-
tos in eccleſia vniuerſali exiſtentes exerceri:
& quo ad epiſcopos & archiepiſcopos quan-
do eſſet periculum in mora & caſus non reci
peret temporis dilatiõem/eſt ſatis prouiſum
per ſupraſcriptam concluſionem.
¶ Ad nonum, & primo ad.c.2.de cle.nõ reſi.
reſpondetur ꝙ illud fuit factũ a concilio præ
ſidente papa. Et ad iura ibidẽ allegata/ dicitur
ꝙ loquuntur de concilio cũ papa vel de eius
mandato voluntate vel ratificatione. ▾ Ad.c.
ſi duo/dicitur ꝙ ſi habet cognitionem in ali-
quo caſu/non ſequitur ergo omnem poteſta
tis plenitudinem. patet in cardinalibus in.c.
licet de elec. qui eligunt papam, tamen ſede
vacante non poſſunt ſe intromittere de ſpe-
ctãtibus ad papam.d.cle.ne romani. ▾ Ad il-
lud quod legitur act.1.reſpondetur ꝙ in illo
concilio fuit etiam petrus, & ipſe tanq̃ princi
palis propoſuit negociũ: & fecit hoc ad ma-
iorem firmitatem & propter eccleſiæ nouita-
tem. Nam & poſtea ipſe ſolus prouidet de e-
B piſcopatibus: vt in.c.in illis.17.di. & apoſtoli
receperunt prædicandi poteſtatẽ ab eo vt eũ
in ſuperiorem recognoſcerent/ licet dñs mi-
ſiſſet omnes: vt dicit archi.in.c.ita dñs.19.di.
Poteſt enim papa exercere aliqua maxime ar
dua cum concilio: vt.d.ca.ex geſtis, & in.c.ad
apoſtolicæ de re iudi.in.6.cum ſimil. ▾ Ad il
lud ex act.14.c.ꝙ apoſtoli eũtes per mundũ
ordinabãt presbyteros per quos vniuerſalis
eccleſia gubernabatur/ & ꝙ per eccleſiã fuit
ordinatum vt ex presbyteris eligerentur qui
eſſent ſupra alios & epiſcopi appellarentur
vt in allegato.c.olim.95.di. Reſpondetur ꝙ
totum fiebat authoritate petri, & ideo non ſe-
quitur ꝙ vacante ſede / ſola eccleſia poſſit il-
lud facere. ▾ Ad.c.ſi tranſitus/datur reſponſio
ꝙ loquitur ſecundum illa tempora ſecundũ
quę interueniebat vniuerſus clerus in electio
ne papæ: vt in.c.in nomine domini.23.di. &
c.obeũtibus/cũ pluribus ſimilibus ibidẽ.63.
di. Vel ꝙ illi religioſi vocabãtur ad cõſenſum
ꝑſtãdũ electioni factæ & nõ faciẽdę: vt ſic cõ
cordet cum.d.c.in nomine domini. Item ex
hoc non ſequitur ꝙ conciliũ ſuccedat in om
nibus caſibus papæ reſeruatis ſede vacante.
▾ Ad illud ex.c.1.de ſchiſma.in.6.& ad plu-
ra motiua quę ſequuntur, dic vt ꝑ glo. & doc.
ibi in verbo vacante. ▾ Ad illud ꝙ eccleſia eſt
nomen iuriſditionis/ & ꝙ ipſa non perdit iu-
C riſditionem mortuo papa, conceditur ꝙ non
perdit omnimodam iuriſditionem, ſed differ
tur exercitium adminiſtrationis vſq; ad crea-
tionem alterius futuri põtificis. ▾ Ad illud ꝙ
collegium cardinalium habet facultatem cõ-
dendi legem vniuerſalẽ (quod dixit andræas
ſiculus) dic ꝙ opinio contraria eſt verior/ quã
ponit ibidem.d.anto.in.d.c.trãſlato. Nec ob-
ſtat ꝙ eccleſia dicitur habere ſenatum: quia
hoc ſonat ꝙ cardinales cum papa faciunt ſe-
natum, & papa ſolus in foro canonico poteſt
facere legem vniuerſalem: quia ipſe ſolus in
hoc habuit poteſtatem a deo de tranſla.pręla.
c.1. & q filii ſint legi.c.per venerabilẽ. Quo
autẽ ad laicos principes / ſenatus & populus
romanus.l.non ambigitur.ff.de.ll.ſecundum
d.anto.in.d.c.tranſlato/ & decium ibidẽ. ▾ Ad
illud ꝙ collegium eligit papã quod non põt
papa viuens. reſpõdetur ꝙ illud qđ facit colle
giũ/facit non ſua propria authoritate ſed pa
pæ & cõcilii: vt in.c.licet de elec. & c.vbi peri
culum eo.ti.in.6.& cle.ne romani eo.ti. & c.
in nomine dñi.23.di. Et ita his vltimis moti-
uis reſpondet auguſtinus de ancona. q.3.ar.
9.in trac.de po.pa. ▾ Ad opinionem bar.in.l.
vbi abſunt/ reſpondetur ꝙ illa eſt reprobata:
D vt ibi dicit alex.de immola.
¶ Non omitto ꝙ illud quod dicit petrus de
ancha.conſi.430.incipit viſo ꝙ, ſequitur ale-
xandrinus in.c.per venerabilem/in.§. ꝙ au-
tem/qui filii ſint legi.in.21.& 27.char. videli
cet ꝙ vbi eſt ſchiſma in eccleſia ordinarii poſ
ſunt exercere omnia quæ ſunt papæ reſerua-
ta. Et idem dicit de cardinalibus / maxime in
iis quæ concernunt bonum animæ. & ſic ꝙ
ſede vacãte & cardinales & alii ordinarii hoc
poſſunt, ex quo videretur idem dicendum de
concilio. Sed dic ꝙ illud dictũ forte non pro
cedit ita ſimpliciter & ſine dubio / ſed in caſu
qui cõcerneret periculum animæ: & ꝙ idem
eſt de concilio. Et eorum dictum intellige vt
ſupra dixi quando imminet neceſſitas & res
non recipit temporis dilationem. Et ibi diſpẽ
ſans aſtringebat diſpenſatos ad petendam cõ
firmationem a papa vero ceſſante ſchiſmate.
Item ibi alexander papa confirmauit omnia
illa, igitur ſi non confirmaſſet/ forte nõ valuiſ
ſent niſi ad illos excuſandum a pœna.l.furti
§.qui iuſſu.ff.de infamibus in glo.ff.de aqua
plu.arcen.l.q̃q̃ in prin.de rebus eorum.l.ſed
ſi pecunia.§.1.ff.quod falſo tuto. & acto.l.
interdum.l. & generaliter.ff.de noxalibus. bo
nus tex.in.l.fi.C.de magiſtratibus conueni-

A dis / iuncta glo.tex.cum glo.in.c.1.27.di.&
ca.diaconi.28.di. Accedit ꝙ videmus in iſtis
reſeruatis principi nec ciuitatem nec aliquē
inferiorem poſſe manum apponere.l.1.§.de
qua.ff.de poſtulando.ponitur in.c.cum te de
re iudi.poſt inno.l.fi.C.de iis qui veniam im
petrauerunt.in authen.quibus mo.natu.effi.
legi.§.quoniam.de quo per doc.in.c.ꝙ.tran⸗
ſlationem de offi.lega. Nec talia principi re⸗
ſeruata poſſunt quæri conſuetudine.c.bonæ
el.2.de poſtu.præla.per doc.de præſcrip.c.cū
nobis poſt glo.& poſt bar.in.l.teſtamenti fa⸗
ctio.ff.de teſta.& in authen.ſed hodie. C. de
natalibus reſti. Et ſi ſic eſt/ergo non obſtat cō
ſilium petri de ancha.

¶ Arti. 5.

VÆRO CON
ſequenter vtrum
conciliū poſſit ab⸗
ſoluere diſpenſare
& alia facere quæ
ad ſolum papam
pertinent/ſimplici
ter loquendo etiā
ſede non vacante?
Et videtur dicen⸗
dum ꝙ ſic. Et de hoc videtur tex.in.c.epiſco⸗
B pus de loco.7.q.1. vbi epiſcopus de licentia
concilii poteſt transferri de eccleſia ad eccle⸗
ſiam. Et tamen tranſlatio epiſcoporum eſt de
reſeruatis papæ: vt in.c.ꝙ tranſlationem de
offi.lega.& in.c.1.&.c.quanto de tranſla.prę
la. Ad idem videtur tex.in.c.presbyter.82.di.
vbi imponitur pœna depoſitionis presbyte⸗
ro fornicario. ¶ Item deponit cardinalem: vt
in.c.2.de cle.non reſi. Item depoſuit patriar⸗
cham alexandrinum/qui fuit auſus excōmu
nicare leonem papam. Item plures reperiun
tur epiſcopi depoſiti & reſtituti a concilio: vt
in capitulo ioānes.50.di.&.c.ſi qs epiſcopus
xi.q.3.c.nullus epiſcopus.5.q.4.&.2.q.2.ca.
ſcelus. Item facit ſtatuta generalia de electio
ne papæ & de ſalute animarum.c.in nomine
domini.23.di.&.cap.ex multis.1.q.3.
&.c.virgines.20.q.4.c.viſis.16.q.2. Item de
dit primatum eccleſiæ romanæ.17.d.§.hinc
etiam.c.dudum.3.q.6.cap.aliorum.9.q.3.
¶ Transfert quoq; in papam iuriſditionē etiā
priuatiue ad alios epiſcopos.d.ca.dudum/&
c.quis.3.q.6.c.ſacroſancta.22.di.de pœni.&
remiſ.c.cū ex eo. Et cognoſcit de depoſitione
papæ: vt in.c.nunc autem.21.di.&.c.ſi papa
40.di. Item concilium decernit cenſuras: vt
in.c.ſi quis epiſcopus/&.ca.ſicut de hære. Et
multa his ſimilia reperiuntur per cōcilia ge⸗
ſta quæ ſunt papæ reſeruata.de quibus etiam C
vide ſupra proxima quæſtione in nono con
trario.

¶ Et hoc tenet ioan.gerſon cancellarius pari
ſien.in trac.de po.eccle.in.xi.conſideratione.
qui dicit ꝙ ſæpius fuit practicatum in con⸗
cilio conſtan.de diuerſis ſententiis & decretis
reſpicientibus exercitium iuriſditionis coer⸗
citiuæ: ſicut in vocatione & depoſitione pa⸗
pæ/ſicut in excommunicatione & interdicto
relaxatione & abſolutione factum fuit in cā
tridentina & argentina. in quibus omnibus
introducitur ſancta ſynodus loquens decer⸗
nens & diffiniens, ſicut inuenitur in primis
conciliis tempore apoſtolorum & aliorū ꝙ
concilium loquebatur & non papa etiam dū
viuebat: vt legitur act 15.&.c.6. Ita dicit ipſe
in dicta.xi.conſideratione. ¶ Et iſta concluſio
etiam videtur approbari per tex.in.c.ſuper
quibuſdam de verb.ſig.ibi vel lateranen.con
cilii largitione conceſſa. Quem in hoc dicit
eſſe ſingularem abb.ſiculus ibi. vbi patet ꝙ
concilium generale concedit pedagia guida⸗
gia & ſalinaria, quæ non niſi a principibus
conceduntur: vt ibi & in cap. innouamus de
cenſi.

SED tu tene ꝙ contrarium eſt veritas: D
quia non poteſt concilium viuēte papa
ſe intromittere de reſeruatis papę. Et ꝑ
hoc eſt glo.ab omnibus approbata/ quam al
legat pro ſingulari petrus de mōte in vltima
quæſtione & vltima concluſione ſuæ monar
chiæ papæ: quæ eſt in.c.2.de cle.excō.mini.
¶ Non obſtat tex.in.d.ca.epiſcopus de loco:
quia ſecundum hugonem ibi debet intelligi
de ſynodo congregata authoritate papæ. Et
ibi refert domi.poſt archi.& ioan.de fan.ꝙ il
lud debet intelligi factum cum authoritate
papæ,& ꝙ concilium a ſe non poſſet. ¶ Et ita
debet intelligi.c.mutationes.7.q.1.vbi ſi in⸗
teruenit concilium/interuenit cum authorita
te ſedis apoſtolicæ. Et de hoc eſt tex.ꝙ ſi de⸗
bet fieri per concilium / tunc debet fieri cum
authoritate papæ,in.c.ſicut alterius circa fi.
ea.cau.&.q. ¶ Et ita etiam poteſt intelligi tex.
in.c.ex geſtis de cle.non reſi. vbi in concilio
fuit priuatus cardinalis: quia illud fuit factū
authoritate papæ,qui qñ vult poteſt exercere
ardua cum concilio: vt dicit ibi inno.& tex.
in.c.ad apoſtolicę de re iudi.in.6. ¶ Et eo mō
poteſt reſponderi ad.c.ioannes in prin.& in
§.aſclepius.50.di.& in.§.penul.& fi.q tex.eſt
palea. Ad alia autem iura ſupra allegata & ad

illud ꝙ concilium dedir primatũ eccleſiæ ro-
A manæ/dictum eſt in quæſtione vtrum papa
& romana eccleſia ſumpſir robur a conci-
liis. Et ꝙ cognoſcat de cauſa papę, ſupra & in
fra dicitur quando/videlicet in cauſa hæreſis:
vt.d.cap. ſi papa / & in cap. in fidei de hære.
in.6.

¶Et iſta opinio illius glo.in.c.clerici de cleri
co.excom.mi.probatur ratione:quia ſi conci
lium poſſet exercere reſeruata principi / iam
eſſet ponere duo principia ſiue duo capita in
eccleſia, quod eſt directe contra multa iura:
vt in.c.loquitur.c.audiuimus.c.alienus.c.om
nibus.24.q.1.cap.quoniam de offi.ordi. Pro
quo facit ꝙ duo inſolidum eandem rem poſ
ſidere non poſſunt.l.3.§.ſi duobus vehiculũ
ff.commodati. Sed papa verus & vnicus eſt
inſolidum in quaſi poſſeſſione exercendi &
concedendi iſta ſimilia in ſignum ſuperiori-
tatis reſeruata.d.c.ꝙ trãſlationẽ de offi. lega.
in glo.&.d.c.1.de tranſla.præla.cũ ſimil. ergo
non poteſt eſſe penes concilium eodem tem
pore.

¶Accedit ꝙ papa dicitur ſponſus eccleſiæ
97.di.c.eccleſiæ meæ: &.c.quoniam de im-
mu.eccle.in.6. Et ſicut vir caput eſt mulieris
B (vt in.c.cum caput.33.q.5.) & ſicut vxor eſt
ſubdita viro (vt in.c.hæc imago/ & in.c.mu-
lier ea.cau.&.q.) ſic & eccleſiæ caput eſt papa:
vt in.c.aliorum.9.q.3. Sicut & petrus datus
fuit caput eccleſiæ: vt in.c.rogamus.24.q.1.
Ipſi enim datus eſt principatus: vt in.c.ita do
minus.19.di.cum ſimil. & in eo ſucceſſori-
bus: vt.d.ca.ita dñs/& in.c.fundamenta de e-
lec.in.6.&in.c.ſacroſancta.22.di. Et ſicut ſpõ
ſus pеſt ſponſæ (vt.d.c.mulier/&.c.hæc ima-
go) ita papa præeſt eccleſiæ vniuerſali: vt in
c.ſignificaſti de elec. Et ſponſus eodem tem-
pore non poteſt eſſe niſi vnicus. & ſpõſa chri
ſti eccleſia incorrupta eſt & pudica / vnã do-
mum nouit / vnius cubiculi ſanctitatẽ in ca-
ſto pudore cuſtodit: vt dicit tex.in.c.loquitur
24.q.1. Et ſolus papa vocatus eſt in plenitu-
dinem poteſtatis, cæteri alii in eccleſia pręlati
vocati ſunt in partem ſolicitudinis: vt in.c.de
creto/&.c.ſeq.2.q.6.& in.c.ad honorẽ de au
tho.& vſu pal. Et quomodo papa dicatur ha-
bere plenitudinem poteſtatis/ & epiſcopi aſ-
ſumpti in partem ſolicitudinis quaſi iudices
ſingulis ciuitatibus ꝑpoſiti (propter quod ſoli
fratres ab eo appellãtur) vide.s.tho.in.4.ſen.
di.20.ar.4.quæſtiuncula.3. ¶ Item ſicut vir
adminiſtrat bona vxoris & gubernat vxorẽ
(vt in.l.ſi ego.ff.de iure dotium.c.per veſtras
de dona.inter virum & vxo.l.doce ancillam C
C.de rei vendi.cum ſimil.) ſic papa gubernat
vniuerſalem eccleſiam & gregem dominicũ:
quia petro & ſucceſſoribus in eius perſona
dictum eſt paſce oues meas/non diſtinguen-
do inter has & illas: vt patet ioan.vlt.ca.& in
c.ſolitæ de maio.& obe.& in extraua. vnam
ſanctam. Ipſe enim eſt vicarius chriſti/ſucceſ
ſor petri/rector eccleſiæ vniuerſalis & domi-
nici gregis director: vt dicit tex.in.c.vbi peri
culum in.§.cęterum de elec.in.6. Et multa
his ſimilia vide infra in quæſtione vtrũ papa
ligetur voto ſuo & iuramento: & alia quæ-
ſtione quis ſit maior vtrum papa an concili-
um. Non ergo poteſt eſſe eadem poteſtas eo.
dem tempore penes ſuperiorem ac guberna
torẽ & gubernatum: alioquin eſſet dare con
fuſionem / & dicere eccleſiam militantẽ non
eſſe ad inſtar triũphantis quæ habet vnum ca
put quod oĩa gubernat: vt glo.& ibi doc.in
cle.ad noſtrum de hære.

¶Et ſi eadem eſſet in eccleſia vniuerſali ſiue
in concilio poteſtas, iam non eſſet in papa po
teſtatis plenitudo nec eſſet ſuperior concilio
(ſicut videbimus in quæſtione propria) con-
tra tex.in.d.cap.ſignificaſti. Nec eſſet eccleſiæ
vnum caput & monarcha, contra illud quod
dicit.s.tho.in prima parte.q.103.arti.3.& D
multitudo principum mala eſt, & principa-
tus optimus eſt vbi vnus principatur: vt dicit
philoſophus.2.poli.& refert abb.ſiculus in.c.
nouit de iudi. Et contra tex.in.c.in apibus.7.
q.1.&.c.quoniam de offi.ordi.& in.c.loqui-
tur.24.q.1. ¶ Item non eſſet tam neceſſaria
& acceleranda electio pontificis ſi concilium
poſſet omnia adminiſtrare: ſicut in ſimili de
collegio cardinalium dicit glo.& doc.in
cle.ne romani in verbo conſonam de e-
lec.

¶Et ſi dicatur ꝙ papa non eſt ſponſus eccle-
ſiæ ſed chriſtus (vt eſt tex.ĩ.d.c.loquitur in ſi.
24.q.1.) dicendũ eſt ſecundũ.s.tho.ĩ trac.cõ
tra impug.relig.ꝙ ſponſus eccleſiæ ꝓprie chri
ſtus eſt, de quo dicitur ioã.c.3.qui habet ſpõ
ſam ſponſus eſt. ipſe enim de eccleſia ſuo nõ
mine filios generat: alii autem dicuntur ſpon
ſi ſicut miniſtri ſponſi / exterius cooperantes
prædicationis verbo aut diſpenſatione ſacra-
mentorum ad generatiõem filiorum ſpiritua
lium: quos quidem non ſibi ſed chriſto gene
rant. Qui quidem miniſtri intantum ſponſi
dicuntur inquantum vicem veri ſponſi in to-
ta eccleſia gerunt, qui vniuerſalis eccleſiæ ſpõ
ſus dicitur. Sic & rector dicitur ſponſus ſuę

A eccleſiæ/& eccleſia vxor rectoris:vt in.c.ſicut 21.q.2.Et tota ciuitas & diœceſis dicit̃ vxor epiſcopi:vt in.c.ſicut alterius.7.q.1. Vnde dicit oſtien.in.c.ad apoſtolicæ de deci. in prin. ꝙ tota ciuitas & diœceſis cenſetur vna parochia epiſcopi,& quilibet poteſt ab eo ſacramẽta recipere ſicut a parochiano & ſpeciali rectore:vt i.c.officium de offi.archipreſ.&.50. di.c.in capite. Et ipſe dicitur ſponſus,& in ſignum deſponſationis portat anulum/& eccleſia eo mortuo dicitur viduata: vt in.c.ne pro defectu/& in.c.quia propter de elec. Et vide domi.& cardi.& alex.poſt eos in.d.c.ſicut alterius.7.q.1.Et vide aug. de ancona in trac. de po.pa.q.19.arti.1.qui idem dicit quod .s. tho. vbi ſupra. & feli. in cap. 1. de conſti.

¶ Et ad tex.in.c.ſuper quibuſdam & abbatẽ ibi/reſponde ꝙ intelligitur quando conciliũ fuit legitime congregatum authoritate papę/ vel cui præfuit papa. Et ita notat ibi abbas ꝙ ſi ipſe papa qui habet iura ſuprema ſibi reſeruata concedit illa ſolus,multo magis eo exiſtente in concilio concedet cũ concilio/quod ſumit robur ab authoritate ipſius papæ. d.ca. ſignificaſti de elec. Ad quod facit ꝙ ibi in.d. c.ſuper quibuſdam eſt ſermo de concilio lateranen. in quo præfuit alexander ſecundum

B glo.fi.in cle.vnica de immu.eccle.& idẽ ſi fuit innocentius tertius vt ibi dicitur. Vbi autem non præeſſet papa nec ei⁹ authoritate eſſent conceſſa pedagia, non credo ꝙ poſſet ſolum concilium illa concedere,tũm quia non reperitur iure cautum,tum quia vt dicit. s.tho.in trac.contra impug. relig. (& refert & ſequitur car.ſancti ſixti in trac.de po.pa.q.56.)exiſtentes in concilio non poſſunt aliquid ſtatuere ſine authoritate papæ,quod & põderat feli.in.c.1.in.4.col.de ſponſa. Authoritas aũt debet præcedere actum :in.l.obligari in. §. tutor.ff.de autho.tutorum.& bar. in.l.ſi quis mihi in. §.iuſſum. ff.de acqui. hæredi. in.no. & alii in. c. cum conſuetudinis de conſue.

¶ Sed videtur obſtare tex.in.c.omnibus.24. q.1.vbi dicit tex.ꝙ eccleſia etiam claues accepit ergo videtur ꝙ pariformiter poſſit vti plenitudine poteſtatis ſicut petrus. Sed ad hoc reſpondetur per id quod ſubiicit idem tex.vide licet ac poteſtatem ligandi & ſoluendi, quod ſoluit contrarium : hoc enim eſt dicere in iis quæ ſunt ordinis/in quibus apoſtoli fuerunt pares petro:vt in.c.in nouo.21.di.& ſæpi⁹ ſupra dictum eſt. Sicut etiã dictum fuit reſpondendo ad authoritatem aug.cum dicit ꝙ quando petrus claues accepit eccleſiã ſignificauit C (vt in capitulo quodcũq.24.q.1.) ꝙ intelligitur eũ accepiſſe pro ſe & ſucceſſoribus & aliis futuris prælatis: quia alias ſede vacante non eſſet qui poſſet abſoluere & expiraſſet poteſtas cum petro.de quo late videndum in quæſtione quis ſit maior/vtrum papa an cõcilium. ¶ Poſſet etiam dari alia ſolutio. Si. n. volumus tenere ꝙ omnis poteſtas ſit data eccleſiæ etiam reſpectu poteſtatis iuriſditionalis, poſſet dici ꝙ talis poteſtas data cenſetur eccleſiæ in habitu:ſed ꝙ quo ad actum & exercitium ipſius viuente papa indubitato ſit tantum penes papam/qui ſolus tunc dicitur habere plenitudinem poteſtatis. Facit quod dicitur in.c.cauſam quæ qui filii ſint legi. & in. c. nouit de iudi.vbi patet ꝙ licet papa habeat iuriſditionem tẽporalem in habitu, tamẽ exercitium ipſius iuriſditionis eſt translatum per eccleſiam in imperatorem,ideo non põt papa imperatore viuente exire in actum iuriſditionis temporalis,& quod habet in habitu deducere in exercitium : quia chriſtus dixit petro qui exemerat gladiũ & percuſſerat malchũ/ vt gladium mitteret in vaginam : vt legitur ioan. 18.c. Niſi caſualiter ex aliqua magna cã & ardua:quia tunc bene poterit eam in exercitium deducere ex authoritate dei:vt in.c.per D humani de homi.in.6.& tex.(ibiq; notatur) in.c.per venerabilem qui filii ſint legi. Poſſet enim ex aliqua magna cauſa priuare aliquẽ principem ſecularẽ:ſicut eſt tex. de rege frãciæ in.c.alius.15.q.6. Item & mortuo imperatore eccleſia bene poterit deducere ad actũ huiuſmodi iuriſditionem quam habet in habitu:vt in.c.licet ex ſuſcepto/de foro compe. Et intellige ſane in terris imperii:quia in terris eccleſiæ ſemper poteſt exercere temporalem iuriſditionem:vt in.c.ſi duobus de appel. & ibi notatur. De hoc tamen vtrum eccleſia habeat vtrunq; gladium & exercitium eius quando vult,vide infra in proprio loco in penul.q. ¶ Et ex hoc patet ꝙ viuente papa eccleſia nõ poteſt exercere quę ſunt papæ reſeruata, ſed bene mortuo papa & neceſſitate ſubſiſtente:vt dictum eſt in quæſtione præcedenti. Et pro hoc facit bene tex.in.c.per venerabilem qui filii ſint legi. ibi is vero ſuper eos ſacerdos ſiue iudex exiſtit cui dominus inquit in petro quodcunq; ligaueris ſuper terrã erit ligatum in cœlis:eius vicari⁹ qui eſt ſacerdos in eternum ſecũdum ordinem melchiſedech/ cõſtitutus a deo iudex viuorum & mortuo-

rum.vbi apparet ꝙ papa eſt iudex ſuper oẽs
A alios prælatos & cardinales/ quos dicit ſacer,
dotes leuitici generis.
¶ Vnde patet ex præmiſſis ꝙ viuente indubi
tato papa non poterit concilium de reſerua,
tis papæ ſe intromittere: quia illud exercitiũ
iuriſditionis eſt ſolum in papa: vt in terminis
canonis ſi quis ſuadente.17.q.4. Nec diſpen,
ſare in ſecundo & tertio gradu conſanguini,
tatis/ nec cum irregularibus: vt vult illa glo.
in.d.c.clerici de cle excom.miniſ. Nec pote,
rit pallium dare archiepiſcopis quod ſumitur
de corpore beati petri,in.c.ſignificaſti de elec.
& ſic de ſimilibus reſeruatis papæ. Et ſic non
poterit ſe intromittere de creandis cardinali,
bus: quia eſt de arduis: vt dicitur in.c.ſuper
eo/ poſt ioan.mo.de hære.in.6.& in.d.c.ex ge
ſtis.quia etiam creare cardinales eſt poteſta,
tis papæ. Sunt enim in papa aliqua per modũ
poteſtatis & aliqua per modum iuriſditionis:
vt dicit immol. in cle. ne romani in prin. de
elec. Idem videmus in collegio cardinalium,
ꝙ licet habeat facultatem eligendi & creandi
papam/ tñ non poteſt nec ſede vacante crea,
re cardinales: vt eſt glo. & ibi omnes doc. in
d.cle. ne romani in verbo poteſtatis de elec.
B licet ſit minus q̃ creare papam.
¶ Et hanc concluſionẽ ponit ſimpliciter aug.
de ancona in.q.3.arti.9.in trac.de po.pa. Et
ibi reſpondet ad aliqua contraria: maxime ad
illud ꝙ eccleſia eſt nomen iuriſditionis: ſed
eccleſia nunq̃ perdit iuriſditionem per mor,
tem papæ: ergo quicquid iuriſditionis erat
in papa/ eo mortuo eſt in eccleſia. Quia re,
ſpondet ꝙ eccleſia non perdit iuriſditionem,
ſed bene perdit ad tempus dictæ iuriſditionis
actualem adminiſtrationem: quia actualis ad
miniſtratio non fit niſi per papã: mortuo igi,
tur papa ceſſat illa actualis adminiſtratio vſq;
ad creationem alterius. Et pro hoc facit quod
ponit alex.15.di. in ſumma,q.35.vbi ponit
minus præiudicii eſſe ꝙ exercitium iuriſdi,
tionis differatur vſq; ad creationem noui põ
tificis q̃ ꝙ eius ſuprema poteſtas ad aliquem
deuoluatur. ⁋ Et pro iſta concluſione idem
aug.adducit illud ioan.15.cum chriſtus dixit
apoſtolis ſuis ſine me nihil poteſtis facere. &
vide quæ dico latius infra in proxima quæ,
ſtione. Et hæc adde ad dicta in illa quæſtione
de quibus cauſis & litibus poſſit cognoſcere
concilium. vbi inter cętera dicitur ꝙ ex quo
concilium ſumit authoritatem a papa, tantũ
poteſt quantum fuerit ei conceſſum a papa/
quando eſt vnus indubitatus verus papa in
eccleſia qui præeſt vel cuius authoritate cõ, C
miſſarius in ipſo concilio præeſt.
¶ Et ſi dicatur ergo ad quid proderit congre
gatio concilii quando eſt indubitatus papa?
fruſtratoria enim videtur determinatio.c.illa
12.di.(vbi dicitur ꝙ ſaluberrima eſt commẽ
data authoritas conciliorum in eccleſia) ſi oia
dependent a voluntate papæ? Eſt dicendum
ꝙ eſt ſaluberrima authoritas conciliorum/
quia cum maiori maturitate cenſentur edita
eius ſtatuta: quia rectum eſt iudicium quod
plurimorum ſententiis roboratur. Item ideo
ſaluberrima quia concorditer cum papa in,
dubitato/ & ſic interueniẽte ſpiritu ſancto ſta
tuuntur conciliorum decreta: vt in.c.ſi quis
diaconus/ & in.c.ſi ille.50.di.& act.15.ibi vi
ſum eſt ſpiritui ſancto.& iuxta illud ſi duo vel
tres congregati fuerint in nomine meo &c.
vt in.c.audiuimus.14.q.1. Item eſt ſaluberri
ma conciliorum cõgregatio: quia ſi papa vel
let aliquid minus honeſtum,poſſet per conci
liũ prouideri per illa remedia quæ dicta ſunt
ſupra quando eſt incorrigibilis: videlicet reſi,
ſtendo & alia faciendo ibi dicta. Item eſt ſalu
berrima quia iudicium multorum poteſt tra
here ſententiam papæ male ſentientis ad ve,
ritatem a multis aperiendam, argu.notatorũ
in.c.quoniam de iurepatro. ⁋ Non obſtat ſi D
dicatur ꝙ concilium reuocat ſede vacante ea
quæ ſunt iuris poſitiui: vt vult archi,in.c.por
ro.66.di. Quia reſpondetur vt dictum eſt in
illa.q.vtrum concilium poſſit reuocare con,
ſtitutionem papalem. dic vt ibi: quia declara
tur dictum archi.ibi/ & vide quod ſtatim ſe,
quitur. ⁋ Non obſtat tex. in ca.ſicut excellen
tiam.23.q.4. vbi concilium promouet ali,
quem ad epiſcopatum: quia ibi illud fuit fa,
ctum authoritate papæ.

¶ Arti. 6.

DIXIMVS ꝙ concilium ſede
vacante non ſe in,
tromittit de reſerua
tis papæ: quæro
vtrum conciliũ ſe,
de vacante poſſit di
ſponere cõtra iura
poſitiua & illa tolle
re? Iſtam quęſtio,
nem examinaui in illo arti.vtrum concilium
poſſit tollere conſtitutionem papæ.dic vt ibi
dixi. Quibus adde quod notat abb. ſiculus
in.d.cle.ne romani.qui notat illam glo. pro
ſingulari in verbo inferiorem: ad hoc videli,
cet

A cet ꝙ nõ poſſit conciliũ ſede vacante nec tol-
lere nec contradicere vel aliter violare con-
ſtitutionem papæ. Quod limitat niſi in iis in
quibus concilium eſſet ſupra papam: quia
tunc habet poteſtatem a deo, quod quando
ſit/allegat. 19. di. anaſtaſius, &. d. cap. ſi papa
40. di. Adde etiam ꝙ poſſet bene adiuuare
legem papæ adiiciẽdo pœnam: vt dicit glo.
in. d. clemen. in verbo tolli. & ponit ioan. an.
in cap. ſi. de offi. archipresbyteri. Item adde
ꝙ illud quod ponit glo. in verbo inferiorem
(ꝙ concilium non poſſit ſede vacante vio-
lare conſtitutionem papalem) limitarem niſi
eſſet aliqua magna & vrgens cauſa quæ non
reciperet aliquam temporis dilationem / ita
ꝙ non poſſet expectari creatio noui pontifi-
cis: quia tunc poſſet concilium venire con-
tra conſtitutionem papæ. Hanc limitationẽ
colligo ex iis quæ dixi in immediate præce-
dẽti quæſtione, & quæ dixi in illa quæſtione
vtrum legatus & epiſcopus diſpenſent con-
tra concilium generale, vbi multa ad propo-
ſitum allegata / vide.

VTRVM autem concilium poſ-
ſet facere conſtitutionem quòd papa
poſſet ſibi eligere ſucceſſorem, ꝙ non
ponit bal. in cap. licet de elec. & refert bar-
B batius in clemen. ne romani de elec. & ibi
quid de cardinalibus etiam cum papa, ibi
vide eum in princi. 9. colum. Et vide iſtam
quæſtionem latius infra. 3. ſequẽti. q. incipit
ſed hic vlterius quæro. de quo etiam ſupra
poſt quæſtionem vtrum vnum concilium
poſſit limitare & tollere conſtitutionem alte-
rius concilii. Rex tamen poteſt determinare
in regno ſuo in vita ſua quis erit rex poſt
mortem ſuam: vt dicit bal. in procœmio gre-
goriano. & refert barbatius in. d. clemen. ne
romani in. 9. colum. Vide omnino ſupra
poſt illam quæſtionem vtrum vnum conci-
lium poſſit confirmare vel limitare alterius
conſtitutionem.

¶ ET ISTA faciunt ad quæſtionem
vtrum concilium poſſit conferre beneficia.
& concluditur ꝙ non niſi præſidente papa.
de qua quæſtione vide per plura motiua &
columnas in trac. de beneficio domini ioan.
de ſyluagalli in ſecunda parte & in. 2. q. &
vide quæ dicta ſunt in quæſtione vtrum cõ-
cilium poſſit exercere reſeruata papæ. ¶ Vnde
ſi loquimur papa verò in eccleſia exiſtẽte, cla-
rum eſt ꝙ hæc poteſtas conferendi maiores
dignitates (vt epiſcopatus abbatias & ſimi-
les) pertinet ad ſolum papã: vt dicitur poſt
glo. in ca. quanq̃ de elec. in. 6. & in. c. in illis C
80. di. vbi patet ꝙ ſolus petrus prouidebat
de maioribus dignitatibus, ad idem. 22. di. c.
1. De aliis inferioribus beneficiis poteſtas
prouidẽdi fuit data epiſcopis: vt in. c. omnes
baſilicæ. 16. q. 7. &. 10. q. 1. c. regenda. Si lo-
quimur ſede vacante, ſicut capitulum quod
repræſentat eccleſiam cathedralem (vt in ca.
relatum de teſta. el. 2.) non ſuccedit in pote-
ſtate conferendi beneficia ſpectantia ad colla-
tionem ſolius epiſcopi (vt in. c. vnico ne ſe-
de vacante in. 6. & dicitur in. c. cum olim de
maio. & obe.) & ſicut vacante ſede non in-
tromittunt ſe cardinales nec ipſorum colle-
gium de epiſcopatibus & aliis quæ ſunt re-
ſeruata papæ (vt in cle. ne romani de elec. &
in. c. vbi periculum eo. ti. in. 6.) ita nec con-
cilium quod repræſentat eccleſiam / ſede va-
cante ſe intromittit de epiſcopatibus & aliis
dignitatibus.

¶ Et iſtam concluſionem poſuit abb. ſiculus
in ſua diſputatione quæ incipit epiſcopus / in
4. quæſito. qui dicit ꝙ non poteſt dici ple-
num concilium neo plena eccleſia ſine pa-
pa. 17. di. cap. multis & c. ſignificaſti de elec.
quia non poteſt concilium ſine papa infrin-
gere antiquas ordinationes nec iura & præ-
eminentias papæ violare, c. quæ ad perpetuã / D
& c. nulli. 25. q. 1. glo. in verbo inferiorem
in. d. cle. ne romani. dixi ſupra in quæſtione
vtrum concilium poſſit tollere conſtitutio-
nem papalẽ. & aliquid ſupra proxima quæ-
ſtione. Faciunt quæ dicuntur in. c. per vene-
rabilem qui filii ſint legi. & in. c. licet de elec.
Et eſt generaliter verum in omnibus quæ
voluntarie geruntur per cõcilium, quòd ſe-
de vacante & ſine vero papa non poteſt ſicut
nec capitulum ſede vacante ſine epiſcopo:
vt dicitur in. c. vnicò de maiori. & obe. in. 6.
& in cle. 1. de hære. Ita dicit abb. in. d. q. epi-
ſcopus. de quo etiã latius in. d. trac. de benefi-
cio / in. d. 2. quæſtione ſecundæ partis.

¶ Articulus. 7.

SED PONE quòd ſede vacan-
te immineat ma-
gna & ardua ne-
ceſſitas (quæ for-
te fert ſecũ ineui-
tabile periculũ &
non recipit nego-
cium temporis di-
lationem) cui cõ-
cilium nõ poteſt prouidere niſi per creatio-

A nem vnius vel duorum cardinalium mittendorum ad aliquas partes longinquas: vel pone quòd concilium eſt congregatum contra voluntatem papæ (quia erat neceſsitas cõgregandi & ipſe detractabar) & concilium indiget aliquibus cardinalibus: vtrum his caſibus concilium poterit creare cardinales.

¶ Iſtam quæſtionem non reperio ab aliquo poſitam. Bene habemus vt ſupra dixi ꝙ ſede vacante non poſſunt cardinales creare aliquem cardinalem: vt notat glo. in verbo poteſtatis/ & doc. ibi in cle. ne romani. q̃ improbat opinionem hugonis in. c. nullus. 79. di. quam refert oſtien. in cap. licet de elec. quod etiam ponit collectarius & ioan. de ligna. in d. cap. licet de elec. Et andreas ſicu. in ca. tranſlato in penul. col. de conſti. vbi improbat dicta bar. in. l. vbi abſunt. ff. de tuto. & cura. datis ab iis/ inq̃tum voluit ꝙ ſede vacante appelletur ad collegium cardinalium. & ſimiliter etiam improbat opinionem hug. in. d. ca. nullus ibidem / videlicet in. d. cap. tranſlato de conſti. & vide glo. in verbo vacante de ſchiſma. in. 6. Et ad rationem per quam hugo mouebatur (quòd ex quo poſſunt papam eligere/ multo magis cardinales) reſpon-

B det guliel. qui tenuit contra hugonem/ ꝙ datur inſtantia: quia capitulum ſede vacante eligit epiſcopum / & non confert beneficia ad ſolius epiſcopi collationem ſpectantia. cap. illa/ ne ſede vacante. & cap. vnico eo. ti. in. 6. Vnde licet vacet ſedes/ non dicitur propterea eccleſia acephala: quia vt ſæpius dictum eſt chriſtus eſt caput. Nec tenét locum capitis ipſi cardinales (vt voluit ibi glo. in. d. cap. nullus/ & in. d. ca. vnico de ſchiſma. in. 6. & in cle. 2. in verbo non conſonam de elec.) ſed tantum vicem curię. l. nominationum. C. de decurio. ſecundum lau. & archi. & domi. ibi. Nec ſuccedunt niſi in iis quæ tendunt ad accelerandã papæ electionem. Nam ꝙ ſedes vacet/ & interim nullus ſit qui poſsit exercere quæ ſunt ſupremæ iuriditionis, non incõuenit: quia facilius & citius poteſt papa creari q̃ concilium cõgregari: vt in ſimili dicit alex. 15. di. in. 35. q. Et omnis poteſtas ſuprema fuit in petro & ſucceſſoribus tantum/ nec legitur alteri data: vt. d. c. ita dominus / & ca. in nouo ſæpius allegatis.

¶ Et licet contingat caſus quòd concilium reperiatur congregatum, lex non debet eſſe poſita vt tantum adaptetur ad vnum caſum ſed debet eſſe gñalis. l. iura/ & l. ex iis. ff. de legibus. Vnde ſi concilium non ſuccedit papæ C mortuo generaliter in ſuprema poteſtate, ſimiliter nec in creatione cardinalium/ quæ eſt de ſupremis: vt dicitur in. d. cle. ne romani/ & in cap. ex geſtis de cle. non reſi. & in cap. ſuper eo de hære. in. 6. Et ſi non ſuccedit concilium in quo etiam interſunt cardinales ſuo iure, minus videtur ꝙ ſuccedat in caſu particulari quando eſt congregatum ſine papa & quando dicitur caſus neceſsitatis inſtantis: quia eſt defectus in poteſtate. 1. q. 7. daibertum.

¶ Accedit ꝙ ſi ſede vacante collegium cardinalium pro neceſsitate eccleſiæ vellet creare aliquem cardinalem vel creare aliquem iam cardinalem legatum & cogere vt iret in legationem, non poſſet eo inuito: quia hoc (ſcilicet cogere cardinalem) eſt de pertinentibus ad papam quæ non poſſunt exerceri niſi per papam, qui habet poteſtatem ſuper cardinales: vt dicit paulus & cardi. & alii in. d. cle. ne romani. licet bene poſſent cardinales creare legatum volentem: vt ibi dicitur. De quo ſupra dixi in illo arti. quid ſi papa eſſet factus inutilis & furioſus &c. & ibi vide opiniones de hoc. Similiter videmus ꝙ collegium cardinalium non poſſet reuo- D care legatum a papa creatum (vt dicit ioan. an. in addi. ad ſpecu. in ti. de legato/ in. §. finitur/ verſi. ſed nunquid) niſi ex magna cauſa: vt dicit oſtien. in cap. tum ex literis in prin. de reſti. in integ. De quo vide in. d. cle. ne romani per doc. & dixi in eadem quæſtione quid quando papa eſſet effectus inutilis demens vel furioſus &c. A pari videtur idem dicendum in concilio: quia eadem ratio militat in eo, quia ſunt reſeruata papæ.

¶ Sed in caſu propoſito videretur dicẽdũ propter neceſsitatem imminentem & periculoſam eccleſiæ quæ non reciperet dilationem & cui aliter prouideri non poſſet, ꝙ imo concilium hoc poſſet facere: quia neceſsitas non habet legem/ de conſecra. di. 1. cap. ſicut non alii. 48. di. cap. quoniam. de conſue. cap. q̃to: & 1. q. 1. remiſsionem. in authen. vt ii qui ſe perhibent habere res mino. §. ſi vero tantum / ibi glo. cap. quod non eſt licitum de regu. iu. cap. 3. de furtis. cap. paſtoralis ibi glo. de offi. ordi. & bonus tex. in cap. etſi illa. 1. q. 7. cum multis concordan. Ceſſat enim lex vbi neceſsitas imminet. ff. de excuſa. tuto. l. non ſolum. §. fi. ff. de offi. proconſu. l. aliquãdo. ff.

A ex quibus cauſis maio. l. ſed & ſi per prætorem. §. ſi. ff. de offi. eius cui mandata eſt iuri. l. 1. C. de operis liber. l. 1. ibi glo. in verbo conſul. C. de teſtamen. l. cum antiquitas. ff. de manu. in teſta. l. qui potuerunt. l. 2. §. quod diximus. ff. ſi quis cau. cum ſimilibus. Neceſsitatis enim cauſa iuris diſpoſitio omittitur ſiue ſuſpenditur. l. caſus ibi bal. C. de teſta. Et ratione neceſsitatis fit diſpenſatio/ ait inno. in. c. eam te de æta. & quali. glo. in ca. expoſuiſti de præben. & ibi oſtien. qui vult ꝙ epiſcopus diſpenſat contra concilium generale ex cauſa neceſsitatis. Et ad hoc in propoſito poſſent infinita adduci. ℣ Itē facit ad hoc ꝙ ſi poteſt anathematizare intruſum in papatū in. c. ſi quis pecunia. 79. di. (quod & ponit lau. & cardi. in. d. cle. ne romani de elec.) quæ pœna eſt maior pœna quam habet eccleſia (vt in ca. corripiantur. 24. q. 3.) & hoc propter neceſsitatē quia non eſt tunc papa ad quem poſsit haberi recurſus (vt in §. patet. 3. q. 1.) poterit a ſimili in neceſsitate creare cardinalem vnum vel duos. ℣ Item dicimus quando eſt ſchiſma & contentio inter duos de pontificatu/ quòd concilium cognoſcit cuius ſit pontificatus, & hoc propter neceſsitatem quia non eſt alius ſuperior: vt in

B ca. ſi duo. 79. di. Sed hoc eſt de maioribus cauſis & ſupremis: vt dicitur in ca. vbi periculum de elec. in. 6. Ergo & ex vrgenti & aliter ineuitabili neceſsitate poterit creare cardinalem.

℄ Ad idem adduco gundiſal. de villa diego in trac. de poteſtate cardinalium. in. 6. q. verſi. vlterius: qui in illa quæſtione vtrum ſede vacante collegium cardinalium poſsit aliquē cardinalem creare legatum & compellere, dicit quòd licet alias pars negatiua ſit vera quam ponunt paul. & cardina. in. d. cle. ne romani, tamen vbi occurreret caſus inſtantis neceſsitatis de occurrendo rebus romanæ eccleſiæ qui differri non poſſet & conſuli nō poſſet negocio commode per alium quàm per cardinalem/ tunc poſſet compelli. ℣ Ad idem adduco. §. iidem quoqꝫ in. d. c. vbi periculum, &. §. irritum in. d. clemen. ne romani. vbi propter imminens periculum conceditur cardinalibus exercere reſeruata papæ. ℣ Ad idem etiam adduco concluſionem ſuprapoſitam/ in illa quæſtione vtrum ſede vacante concilium poſsit exercere reſeruata papæ. vbi ſimiliter eſt concluſio abbatis ſiculi/ & petri de monte/ & cardi. de turre cre. ꝙ propter inſtantem neceſsitatem illud concedatur concilio quod alias non poſſet ceſſante neceſsitate. l. ro quo ille tex. in c. etſi illa. 1. q. 7. ℣ Ad idem adduco oſtien. in cap. tum ex literis de in integrum reſti. & ſpecu. in titu. de legato. §. finitur/ verſi. ſed nunquid. vbi concludunt quòd ex magna & euidenti cauſa collegiū cardinalium poſſit reuocare legatum de latere miſſum per papam de conſilio eorum: quia ſæpius etiam minor reuocat factum ſuperioris: vt in ca. accedēs. 50. di. & hoc ex magna & euidenti cauſa. ℣ Et licet ioan. an. in addi. ibi videatur dicere quòd hodie ſit ſecus propter. d. cle. ne romani/ non videtur verum: quia imo clementina in caſu neceſsitatis permittit aliqua cardinalibus ſede vacāte/ quæ prohibuit alias ſimpliciter: ſicut & in. §. iidem quoqꝫ ca. vbi periculum de elec. in. 6. Et licet pe. de ancha. reſtringat. §. iidem quoqꝫ ibi dicendo quòd habet locum in caſu ſuo (videlicet in neceſsitate pro defenſione eccleſiæ) tamen ille tex. in verſi. vel niſi aliquid tam grande/ videtur ampliare præcedens dictum (videlicet ſi eſſet neceſsitas pro defenſiōne eccleſiæ) ad aliud grande & imminens periculum. Præterea. §. iidem quoqꝫ loquitur in cardinalibus tantum ſede vacante/ &

D non in cardinalibus cum cōcilio vt in quæſtione propoſita.

℄ Ad idem adduco conſilium petri de ancha. 310. incipit viſo & diligenter. qui dicit quòd vbi eſt ſchiſma in eccleſia/ in iis maxime quæ concernunt bonum animæ poſſunt ordinarii & collegium cardinalium exercere reſeruata papæ & hoc propter neceſſitatem & periculum animarum. quod dictum refert & ſequitur alexandrinus in cap. per venerabilem in. §. quòd autem in. 27. charta/ qui filii ſint legi. ℣ Ad idem eſt quod dicit idem pe. de ancha. in tract. ſchiſmatis pro concilio piſano in ſexta quæſtione in fine. vbi concedit ratione ſchiſmatis/ cardinales poſſe deputare adminiſtratorem ſiue vicarium in papatu qui exerceat reſeruata papæ. Et ſi iſta ſunt vera in cardinalibus, multo magis in concilio/ quod eſt maius: cum ibi etiam interſint cardinales. & aliquando iudicat de papa: nec in. d. ca. vbi periculum, nec in dicta clemen. ne romani/ aliquid reperitur ſede vacante prohibitum concilio. ℣ Ad idem in ſimili adduco quòd videmus ſacerdotem qui habet limitatam iuriſdictionem tam quo ad perſonas (quia non poteſt abſoluere aliquem niſi ſit parochianus eius:

A vt in.c.omnis vtriuſq; ſexus de pœni. & remiſ.§.ecce.16.q.1.&.c.placuit de pœni.di.6.) q̄ etiam quo ad caſus (quoniam multi ſunt caſus reſeruati a quibus ipſe regulariter abſoluere non poteſt) in articulo neceſsitatis poſſe abſoluere omnes homines & ab omnibus peccatis & ab omnibus ſententiis: vt dicitur in.c.a nobis/ & in.c.ſacris de ſen.excom. & in.c.prudentiã in.§.ſexta de offi.delega.& in.c.paſtoralis.§.p̄terea de offi.ordi. ¶ Quinimo ſecundum glo.in.d.c.a nobis eo caſu poterit & laicus abſoluere/ & tamen non habet claues: vt in.c.1.de ſumma tri.& in.c.noua de pœni.& remiſ.cum ſimil. Et vide glo.notabilem & doc.in.d.§.præterea.vbi habetur ꝙ laicus poteſt illum de quo ibi in confeſsione audire/non tamen abſoluere. Sed de hoc vide doc.in dictis locis: ſatis eſt ꝙ neceſsitas facit vt liceat cõfiteri laico. Sic dicimus in baptiſmo ꝙ in mortis articulo a quocunq; etiã muliere dari poteſt: vt in.d.c.1.de ſumma trini.1.q.1.c.quod quidam.de conſecra.di.4.a quodam/ &.c.romanus: &.24.q.1.c.ſubdiaconus.§.ſed iſtud. Et vide plures caſus conceſſos laico tempore neceſsitatis in.c.quanto de conſue.

¶ Sic videtur dicendum in propoſito ꝙ pro-
B pter inſtãtem neceſsitatem eccleſiæ cui aliter prouideri non poteſt & negocium dilationẽ non recipit/ſede vacan.cõcilium poſsit creare cardinalẽ vnum vel duos ſecundũ neceſsitatem: & maxime ſi ad tollẽdum omnem dubietatem poſtea illorum creatio confirmaretur per futurum papã. Sed quando eſt ſuperſtes indubitatus papa, q̄tumcunq; ipſe retraxerit ſe a congregatione concilii/ & propterea pro neceſsitate eccleſiæ fuerit concilium congregatum, forte iſto caſu (etiam ſi alias in caſu neceſsitatis liceret) nullo modo liceret cõcilio creare cardinalem: quia tacite videretur ſpoliare papam poteſtate ſua/ argu.eorũ quę ponuntur in.c.querelam de elec.& in.c.conſultationibus de iurepatro.& in.c.2.de in integ.reſti.cum ſimil. Facit quod dicitur in.c.ſi diligenti de præſcrip.

¶ Si tamen eſſet cauſa tam grauis q̄ illa propter quam eſſet congregatum concilium cõtra papam qui detractabat ipſum congregare (vtputa ſi forte papa ſuſpectus eſſet de hæreſi/ & poſſet ſi celeriter non prouideretur inficere totum orbem tali hæreſi) & non poſſet aliter prouideri q̄ per promotionem alicuius in cardinalem qui poſſet ſua authoritate/ potentia & ſcientia extinguere talem hæreſim/

C & huic promotioni papa nollet aliquo pacto aſſentire & res non reciperet temporis dilationem: forte poſſet concilium iſto caſu (ex quo iam eſſet congregatum / & papa detractando faceret ſe ſuſpectum / & cauſa eſſet tam grauis) quantumcunq; viueret papa indubitatus/ procedere ad creationem vnius vel duorum cardinalium pro ratione neceſsitatis in eccleſia, tunc enim concilium ſuppleret potius vices papæ q̄ papam ſpoliaret: ex quo immineret eccleſiæ periculum & res eſſet tempore peritura/ argu.tex.in.c.ſi epiſcopus de ſupplen.negli.præla.in.6. Sic etiam cardinales non dicuntur ſpoliare papam congregando concilium ex quo ipſe detractat/ licet congregatio concilii ſit de reſeruatis papę: vt in.c.poſt tranſlationem in glo.de offi.lega.&.17.di.per totum, & ſupra dixi. Idem etiam dicerem quando eſſet contentio inter duos de papatu/nec appareret quis eſſet verus papa: vt in.d.cap.ſi duo.79.di.tunc enim concilium ſi neceſsitas occurit (vt ſupra dictum eſt) etiã poterit creare cardinales his & ſimilibus caſibus: quia vltima neceſsitas facit alias licitum quod de ſe non eſt licitum.26.q.6.c.vl.de conſecra.di.1.ſicut non aliũ: de offi.conſu.l.1.glo.in.l.1.C.de operis lib.ff.de
D offi.proconſu.l.aliquando.ff.ad legem cor.de ſica.l.furem.81.di.c.ſi diaconus.de conſecra.di.4.ii qui/ &.ca.baptiſmi: cum multis ſimil.ſupra allegatis. Deberet tamen expectari poſtea confirmatio per futurum verum pontificem. ¶ Sic videmus ꝙ neceſsitas cogit epiſcopum transferri: vt in.c.niſi cum pridem de renun.& in.c.mutationes.7.q.1. Item eſt iuſta cauſa diſpenſandi/ de præben.expoſuiſti.inno.de æta.& quali.cam te.10.q.3.vnio. Et dauid comedit panes propoſitionis ex neceſsitate, quod non licebat niſi ſacerdotibus. & apoſtolos per ſata ſpicas vellentes ſabbatho contra legem, chriſtus innocentes vocauit.25.q.1.§.his ita.de conſecra.di.5.diſcipulos. ¶ Contingentia tamen caſus ſede vacante videtur impoſsibilis.in tam modico.n.tempore vacationis ſedis imminere non poteſt tanta neceſsitas cui per celerem electionem papæ non poſſet prouideri/ vel per alium modum q̄ per creationem noui cardinalis. Et concluſio in ſe præterea videtur periculoſa: quia multa poſſent confingi alicuius magni contemplatione/ qui poſſet exponere eccleſiam periculo, ideo nõ vr̃ bona. Et vr̃ obſtare: quia ſi eſt verũ ꝙ claues fuerunt datæ petro tantũ reſpectu admi-

A niſtrationis & iuriſditionis & non omnibus
apoſtolis / & conſequenter nec eccleſiæ vni,
uerſali (vt ſupra dictũ eſt) videtur ꝙ ob deffi,
cientem iuriſditionem concilium nihil poſſet
etiam ſubſiſtente quacũq; neceſſitate, ad hoc
quod dicitur in. l. vltima. C. ſi a non compe.
iudi. & in. c. at ſi clerici in prin. de iudi. & ca.
ad audientiam de conſue. &. 2. q. 1. in pri,
mis cum ſimil. quia deficiente claue non po,
teſt aliquid.
¶ Non obſtat quod ſupra dicitur de presby,
tero qui abſoluit in caſibus reſeruatis ſubſiſtẽ
te neceſſitate per dicta in. c. a nobis &. c. ſa,
cris ſupra allegatis: quia aliud eſt quãdo quis
habet poteſtatem limitatã / aliud quando nul
lam. Nam presbyteris data eſt poteſtas mini
ſtrandi ſacramenta / audiendi confeſſiones /
abſoluendi & ſimilia: vt in. c. 1. de ſum. trini.
&. c. omnis / &. c. noua cũ ſimil. de pœni. & re
miſ. Sed quidã caſus ſunt qui reſeruantur pa
pæ in prerogatiuã ſuperioritatis ex inſtitutio,
ne eccleſiæ & pontificũ, non ꝙ ſit defectus in
perſona ipſius presbyteri. imo antiquitꝰ idẽ
erat presbyter quod epũs. 21. di. cleros. 93.
di. legimus. doc. poſt inno. in. c. 1. &. 2. de pe,
culio cle. 95. di. olim / cũ ſimil. & petrus apo,
ſtolus dicit ſe presbyterũ in. d. c. legimus / 93.
di. Igitur non eſt mirũ ex quo presbyter habet
B executionẽ ordinis licet in aliquibus ſolũ in
habitu, ſi poſtea ſubſiſtente neceſſitate dedu,
cat ad actũ. Sic in ſimili dicitur ꝙ vnus epũs
demandat & committit alteri epiſcopo ea quæ
ſunt ordinis epiſcopalis: quia per talem com
miſſionẽ nihil ei de nouo tribuit: quoniã epũs
cui cõmittitur / ante talẽ cõmiſſionẽ habebat
omnia quę miniſteriũ cõſecrationis deſiderat,
ſed nõ poterat ea exercere in aliena diœceſi:
q̃a nõ licet mittere falcẽ ĩ meſſem alienã. 6. q.
3. ſcriptũ. c. venerabilẽ de elec. Ita dicit glo.
in ca. aqua in fi. de conſecra. eccle. vel alta. &
glo. in. c. quãto de conſue. Facit quod dicitur
in. c. nouit de offi. lega. poſt glo. & in cle. 1. de
foro compe. ⁊ Sed ſecus vbi eſt omnimodus
defectus in perſona: ſicut videmus ĩ laico qui
in caſu neceſſitatis licet poſſit audire cõfeſ,
ſionẽ, tamẽ propter defectũ clauis ordinis nõ
poteſt abſoluere: vt dicitur in. d. c. paſtoralis
§. præterea poſt glo. de offi. ordi. & vide glo.
in. c. placuit el. 1. 16. q. 1.
¶ Sic videtur dicẽdum in propoſito ex quo
clauis iuriſditionis tãtũ dicit̃ data petro / & in
hoc apoſtoli nõ fuerũt pares petro ſed tantũ
in ordine (vt dicit̃ in. c. in nouo. 21. di.) ꝙ cõ
ſequẽter clauis iſta iuriſditiõis nõ ſit in eccle
ſia & conſequẽter nec in concilio. & ſi nullo
modo eccleſia habet iſtius iuriſditionis admi
niſtrationẽ, videtur ꝙ mortuo papa etiã ſub,
ſiſtente neceſſitate quacũq; nõ poteſt exerce
re iſtã iuriſditionẽ nec cõſequẽter creare car,
dinales: quod eſt iuriſditionis volũtariæ. d. c.
q̃to / &. c. aqua / &. c. nouit. &. l. 2. ff. de offi. pro
cõſu. ⁊ Et hoc videtur voluiſſe aug. de anco
na q. 20. ar. 5. in reſpon. ad quæſitũ / cũ dicit,
vnde chriſtus eligẽdo petrũ paſtorẽ eccleſiæ /
dedit ei ſingulare poteſtatẽ clauiũ vt dicit iu,
riſditionẽ quando dixit tibi dabo claues: ſed
poteſtatẽ clauium vt importat ordinis conſe
crationem tradidit ei ſimul cum aliis / quãdo
dixit accipite ſpiritũſanctum. Dixi aliqua re,
ferẽdo dicta egi. in illa quæſtione vtrũ conci
liũ poſſit cognoſcere de omnibus litibus. &
aliquid in alia quęſtione quę ſentẽtia debeat
præualere / vtrũ papæ an concilii. & dicetur
infra in. q. quis ſit maior vtrum papa an con,
cilium.
¶ Sed ad hoc poteſt reſponderi ꝙ imo & cla
uis iuriſditionis etiam fuit data apoſtolis ſed
mediãte perſona petri: quia principaliter pe,
tro & ſucceſſoribus, & deſcenſiue per petrũ
apoſtolis & per ſucceſſores aliis archiepiſco,
pis epiſcopis & prælatis eccleſiæ. Et hoc vo,
luit archie. floren. in ſumma ſua / in. 3. par. D
in ti. 23. c. 5. §. 3. incipit ſeptima / in. 4. col.
& cardi. de turre cre. in. 2. li. ca. 54. & pluri,
bus ſequen. Alioquin ſequeretur ꝙ hodie e,
piſcopi qui ſucceſſerunt loco apoſtolorum
(vt in cap. in nouo. 21. di.) nullam habe,
rent iuriſditionem: cuius contrarium appa,
ret in. c. cum epiſcopus, & per totum de offi.
ordi. in. 6. ⁊ Item ſi diceremus ꝙ conciliũ &
eccleſia non habet clauem iuriſditionis, con
cilium non poſſet iudicare de papa: cuius cõ
trarium apparet in. d. c. ſi duo &. c. ſi quis pe,
cunia. 79. di. Sic legimus concilium depo,
ſuiſſe cardinalem: vt in. c. ex geſtis de cle. nõ
reſi. & ſi poteſt deponere poterit creare: quia
eius eſt inſtituere cuius eſt deſtituere: vt in
cap. cum ex iniuncto de hære. Similiter con,
cilium depoſuit patriarcham alexandrinum /
quia præſumpſerat excommunicare papam
leonem. Multos ſimiliter legimus epiſcopos
depoſitos & reſtitutos per concilium: vt in. c.
ioãnes. 50. di. xi. q. 3. c. ſi quis epiſcopus. 5. q.
4. c. nullus epiſcopus. Item cõciliũ excõmu,
nicat / & ſic exercet cenſurã eccleſiaſticã: vt in
c. ſi quis epũs & in c. ſicut de hęre. Et tex. in. c.
ſicut. 15. di. dicit ꝙ ſe & non cõcilia deſtruit
qui præſumpſerit abſoluere quos cõcilium

A ligauit vel ligare quos abſoluit.& apoſtoli elegerunt matthiam in epiſcopum poſt domini reſurrectionem: vt legitur act. 1, & in.c.cleros in prin.21.di.Et ꝙ matthias fuerit elect⁹ in epiſcopum/patet ex authoritate ſcripturæ & epatum eius accipiat alter: vt dicit̃ in pſal. 108.loquendo de iuda.Et ſic de multis his ſimilibus.De quo etiam vide plura adducta in illo articulo vtrum concilium cognoſcat de omnibus cauſis & litibus.

¶His accedit ꝙ apoſtoli receperunt poteſtatem immediate a deo ex authoritate matth. 18.quodcunq alligaueritis ſuper terram erit ligatum & in cœlis.vbi glo.interlinearis ſupplendo dicit vinculo anathematis. Et glo. beati hiero. ibi dicit. poteſtatem tribuit apoſtolis/vt ſciant cum a talibus condemnantur humanam ſententiam diuina ſententia roborari.Quod videtur probari ratione, nã nulli dubium eſt ꝙ apoſtoli & alii chriſti diſcipuli omnem poteſtatem iuriſditiõis quam habuerunt non receperunt immediate a petro ſed a chriſto:quia chriſtus eſt qui loquitur apoſtolis.d.c.18.& ioan.20.& lucæ.6.vbi beatus ambro.dicit ꝙ ad propagandum ſalutis humanæ auxilium per terrarum orbem ſatores fidei miſit. Et ſimile habetur lucæ.10.de.70. B diſcipulis: quia apparent immediate miſſi a chriſto.& lucæ.c.9. Silr̃ matth.16.cum dñs loquitur ad petrum dicens & tibi dabo claues regni cœlorum & quodcũq ligaueris ſuper terram &c.dicit ibi glo.ordinaria ſuper verbo quodcunq/ habent quidem eandem iudiciariam poteſtatem apoſtoli quibus poſt reſurrectionem ait accipite ſpiritũſanctũ quorum remiſeritis &c.Et ſic declarat illud ioan. 20.intelligi etiam de iudiciaria poteſtate. Et bene etiam probatur matth.vlti.cum dicit.data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in terra: euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris & filii & ſpiritusſancti/docentes eos ſeruare oĩa quæcunq mandaui vobis: ecce ego vobiſcũ ſum omnibus diebus vſq ad conſummationem ſeculi. Et inter cætera mandata erat illud quod dictum fuerat matth.18.ſi peccauerit in te frater tuus &c.& ſi eccleſiam non audiuerit ſit tibi ſicut ethnicus.& ſequitur incontinenti / amen dico vobis quæcunq alligaueritis &c. Vnde beatus cyril.ſuper illud lucæ. 10.rogate &c. dicit poſtq̃ dixit rogate dominum meſſis/ hoc fecit per ſeipſum, Ita ꝙ per ſeipſum miſit eos: ſed ipſa miſſio vt videtur fuit collatio poteſtatis:ergo.

¶Et multum videtur facere tex.in.d.c.in nouo.21.di.vbi poſtq̃ dixit ꝙ petro datæ ſunt claues, ſubiungit cæteri vero apoſtoli cum eodem pari conſortio honorem & poteſtatem acceperunt. Noto illa duo verba honorem & poteſtatem/quæ videntur innuere iuriſditionem, & ex quo continuatiue poſtq̃ dixit de verbis dictis petro/ refert de apoſtolis, videtur loqui de eadem poteſtate quæ data fuerat petro: ſed petro data eſt vtraq clauis ordinis & iuriſditionis:ergo & apoſtolis. C ¶ Idem tex.in.c.loquitur.24.q.1. vbi poſtq̃ dixit hoc erant vtiq ceteri apoſtoli quod petrus fuit/ſubdit pari conſortio prędíti & honoris & poteſtatis.Noto primo quod dicit ꝙ apoſtoli idem fuerunt quod petrus in authoritate.ſi idem ergo habuerunt vtranq clauẽ ordinis & iuriſditionis. Quòd autem poteſtas idem ſit quod iuriſditio/probatur in.l.1. ff.de offi.proconſu.& lega.& in.l.1.iuncta glo.ff.de tutelis.licet aliquando poſſit eſſe poteſtas ſine iuriſditione: vt notat cardi. in clene romani in.§.irritum in primo notabili de elec.Quòd autem honor importet exercitiũ iuriſditionis/eſt tex. & ibi ponunt inno. & ioan.an.& petrus ſanſon(ſecundum quod refert albericus de roſata in verbo honor in ſuo dictionario) in cap. licet cauſam de D proba.Quod videtur denotari: quia ſicut epiſcopi qui ſucceſſerunt loco apoſtolorum habent ordinariam iuriſditionẽ in ſuis diœceſibus(vt per totum de offi.ordi.)ita videtur ꝙ etiam apoſtoli habuerint iuriſditionẽ coercitiuam:& ſic non ſolum claues ordinis ſed etiam iuriſditionis.Et licet glo.in.d.c.loquitur/& in.d.c.in nouo dicat ꝙ omnes apoſtoli fuerunt pares in ordine ſed ſecus in adminiſtrationis plenitudine, non dicit tamen ꝙ petrus ſolus habuerit adminiſtrationem/ ſed ꝙ petrus fuit prælatus in exercitio adminiſtrationis.Facit tex.in cap.q̃uis.21.di. & tex.in.c.ita dominus.19.di.& in.c.fundamẽta de elec.in.6. & optimus tex.in cap.in illis 80.di.

¶Et hanc opinionem tenuit abb. in allegationibus in concilio baſilien. in. 10. ratione in.10.char.& idem abb. in diſputatione epiſcopus/in.4.q.circa fi. Item non reperitur ꝙ petrus dederit poteſtatem apoſtolis ſed chriſtus: vt dicit tex.in.c.noua de pœni. & remiſ. Ex quo ſequitur ꝙ omnis poteſtas concilii cenſetur haberi a chriſto immediate & non a papa. ¶ Et iſtam opinionẽ tenuit cardi. flo.in trac.ſchiſmatis in.45.q.per notata per

A Inno. in c. quanto de iureiu. &c. e. quod ſuper iis de voto. Quam refert & ſequitur abb. ſicu lus in præfatis allegationibus quoniam veri tas in concilio baſilien. factis / in. 13. char. in vltima ratione: videlicet φ iſta poteſtas iuriſ ditiõis ſit in eccleſia, & data fuerit petro tanq̃ principali pro eccleſia: & ſic φ ſit in eccleſia plenitudo poteſtatis. ex quo ſequitur φ ſine dubio poſſet in caſu propoſito creare cardi nales.

¶ Sed ad hoc poteſt ſic reſponderi ſecundum s. tho. in primo ſen. di. 12. φ cum dicitur ali quis habere poteſtatem immediate ab aliquo alio / poteſt intelligi duplici modo: vel q̃tum ad immediationem virtutis / vel quantũ ad immediationẽ ſuppoſitorum agentium a qui bus habetur talis poteſtas. Primo modo dici tur φ omnis virtus authoritas poteſtas & iu riſditio quæ eſt in papa ſiue in alio quo cunq; prælato eſt a chriſto immediate, hoc pa tet: quoniam a nullo alio poteſt talis poteſtas conferri niſi per poteſtatẽ exiſtentem in chri ſto ſiue collatam a chriſto: ſicut nulla cauſa ſe cunda poteſt agere niſi per virtutẽ cauſæ pri mæ. Si loquimur ſecũdo mõ de immediatio ne quæ eſt ex parte ſuppoſitorũ agentiũ ſiue

B poteſtatem conferentium (quomodo tunc quis dicitur a chriſto immediate poteſtatem aliquam ſuſcipere qñ inter accipientẽ ptãtem & ipſum chriſtum conferentem non eſt ali quod medium / ſcilicet ſuppoſitum ſuſcipiẽs a chriſto & conferens ipſam poteſtatem alte ri) dicimus φ ſolus petrus immediate a chri ſto poteſtatem iuriſditionis accepit: cui ſoli dictum eſt paſce oues meas / & tibi dabo cla ues regni cœlorum. Et ſic cæteri apoſtoli me diante petro a chriſto poteſtatem acceperunt & non immediate a chriſto. Vnde beatus leo in ſermone tertio dicit, magnum & mirabile dilectiſſimi huic viro conſortium potentiæ ſuæ tribuit diuina dignatio vt ſi quid commu ne cum eo voluit cæteris eſſe principibus (vi delicet apoſtolis) nunquid niſi per ipſum de dit. ſ. petrum quicquid aliis non negauit. Sed primo modo (videlicet quantum ad imme diationem virtutis) omnes apoſtoli poſſunt dici habuiſſe poteſtatem iuriſditionis a chri ſto: quia ab eo proficiſcitur omnis poteſtas ec cleſiæ. Et hoc modo poteſt etiam dici omni bus prælatis eccleſiæ immediate data pote ſtas iuriſditionis a chriſto. Pro hoc cap. 1. §. vna vero de ſumma trini. quia omnis po teſtas eſt a deo: vt in ca. quid culpatur. 23. q. 1.

¶ Sed iſta reſponſio per iſtam diſtinctionem ſic generaliter / non ſatisfacit: quia non tollit C contraria, per quæ apparet φ etiam loquẽdo de immediatione quæ eſt ex parte ſuppoſito rum agentium / non probatur φ a petro cæte ri apoſtoli poteſtatem receperint ſed potius contrarium φ imo immediate a chriſto. Vn de poſito φ eo modo loquendo de immedia tione ſuppoſiti agentis / ſit verum dicere petro principaliter datã eſſe clauẽ iuriſditiõis (quia inter chriſtum & petrum nullo medio pote ſtas data reperitur) non tamen probatur φ poſtea poteſtas data fuerit apoſtolis mediãte petro, & φ a petro poſtea apoſtoli receperint poteſtatem iuriſditionis. Nec reſpõdetur ad authoritates ſupra in contrarium adductas: per quas apparet contrarium / φ imo poteſtas iuriſditionis videatur data immediate a chri ſto apoſtolis ſicut & petro. Et probatur hoc a ſimili, ex hoc enim φ data eſt poteſtas clauiũ petro / non ſequitur φ ſucceſſores in papatu dicantur recepiſſe poteſtatem a petro ſiue a deo mediante petro: quia imo poteſtas papæ eſt immediate a deo / vt in. c. nouit de iudi. qa data eſt dignitati, executio aũt pſonæ. Quod patet: quia papa nõ dicitur vicarius petri ſed dei: vt in. c. 1. vt eccle. bene. & bonus tex. in c. 1. de homi. in. 6.

D ¶ Vnde magis firmiter & particulariter re ſpondetur. Et primo ad authoritatem math. 18. dicitur φ videtur proprie loqui de pote ſtate iuriſditionali ex contextura verborum: cum prius dicat dic eccleſiæ / & deinde ſi eccle ſiam non audierit ſit tibi ſicut ethnicus & pu blicanus. Quæ authoritas loquitur de pote ſtate iuriſditionali: quia vt dicit ibi glo. nico lai ſuper dic eccleſiæ / tunc ſunt inducendi te ſtes ad facti probationem, & ibi ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus / dicit etiam glo. nico lai. i. ſeparetur ab aliis fidelibus per excõmu nicationem & cenſuras, & poſt dicta verba ethnicus & publicanus / ſubiungit immedia te amen dico vobis quæcunq; alligaueritis &c. Vnde apparet φ de eadem poteſtate iuriſ ditionali loquitur de qua prius loquutus eſt. ¶ Vnde ad prædictam authoritatem math. 18. reſpondetur φ per dictam authoritatem non habetur φ ſit tunc data actu aliqua iuriſ ditio, ſed bene promiſſa vel inſinuata dan da in futurum eis & ſucceſſoribus: quia ante paſſionem chriſtus non dedit aliquam pote ſtatem diſcipulis: quia tunc chriſtus per ſe re gebat. Sicut nec fuit tunc data petro / ſed tan tum promiſſa math. 16. videlicet tibi dabo

claues &c.& quodcunq ligaueris &c. Et ita A dicit archie.flo.in ſumma in.3.li.in.23.ti.in c.5.verſi.quantum ad quintam. Et ad authoritatem beati hiero.ibi cum dicit ꝙ ptãtẽ tribuit apoſtolis/ videtur ꝙ exponi debet.i.tribuere promiſit, loquutus eſt.n.hiero. more ſcripturæ de poteſtate promiſſa ac ſi data fuiſſet. ¶ Sed iſtud nõ ſoluit contrarium: quia illud ioan.20.accipite ſpiritum ſanctum quorum remiſeritis peccata remittuntur eis &c. fuit poſt paſſionem. Et glo. ordinaria matth.16. ſuper verbo quodcũq, dicit per illa verba datam apoſtolis poteſtatem iudiciariam: vt ſupra dixi.& eſt ex authoritate hiero. cuius verba ſunt iſta: videlicet habent quidem eandẽ iudiciariam poteſtatem alii apoſtoli quibus poſt reſurrectiõem ait dominus accipite ſpiritum ſanctum quorum remiſeritis &c. quæ ſunt verba ioan.20.quę fuerunt prolata poſt reſurrectionem. Et ſubiungit glo. habet etiã omnis eccleſia in presbyteris & epiſcopis: ſed ideo petrus ſpecialiter accipit vt omnes intelligant ꝙ quicunq ab vnitate fidei & ſocietate eius ſe ſeparauerit/ nec a peccato ſolui nec cœlum poteſt ingredi.

¶ Videtur difficile contrarium: & non reperio aliquem qui de illa glo. faciat mentiõem. B Sed ego reſponderem ꝙ cũ glo. dicit ꝙ apoſtoli habent eandem iudiciariam poteſtatem quã dñs promiſit petro in illo tex. matth.16. per illa verba & tibi dabo claues &c.& quodcunq ligaueris &c. tantum intelligitur de iudiciaria poteſtate diſcernendi inter lepram & lepram.i.diſcernendi inter peccata: & ſic de poteſtate ordinis & non de iudiciaria fori cõtentioſi. tum quia illa authoritas matth.16. loquitur de poteſtate ligandi & ſoluendi a peccatis. Tum etiam quia glo. vlterius poſtea ſe magis declarat/ cum dicit homo cum reconciliatur eccleſiæ per iudiciũ ſacerdotis. Et iterum infra, vt enim in homine poſt febris purgationem debilitas quædam remanet quę febris non eſt a qua nõ cito purgatur, ſic in homine poſt criminum remiſſionem pro qua iudicium eccleſiæ ſubiit/ ipſius peccati debilitas remanet. Et ſic apparet ꝙ loquitur de iudiciaria ptãte diſcernẽdi inter peccata. Facit qđ dicitur in.c. per venerabilem qui filii ſint legi. Et ideo, s.tho. reſpondens ad illam authoritatem ioã.20. dicit in.4.ſen.di.19.ar.1. Ad abſolutiõem peccatorũ requiritur duplex poteſtas: ſcilicet ordinis & iuriſditiõis. prima quidam poteſtas eſt in omnibus ſacerdotibus æqualiter, non autem ſecũda, & ideo dictum C domini ioan.20.quo dedit apoſtolis communiter poteſtatem dimittendi peccata/ intelligitur de poteſtate quæ ſequitur ordinem. Vnde & ſacerdotibus quando ordinãtur illa verba dicuntur. ¶ Et ſi dicatur ꝙ non poſſit intelligi de poteſtate ordinis/ quia illam habuerãt in cœna domini cum facti ſunt ſacerdotes, reſpondet. s.tho. in quarto di.24.q.2.arti.3.ꝙ dominus dedit diſcipulis ſuis ſacerdotalẽ poteſtatem quantum ad principalem actum añ paſſionem quando dixit accipite & manducate: vnde ſubiungit hoc facite in mei commemorationem. ſed poſt reſurrectionem dedit eis poteſtatem ſacerdotalem q̃tum ad actum ſecundarium qui eſt ligare & ſoluere. ¶ Poteſt etiam intelligi dictum domini quantum ad oſtenſionem ſeu vſum dictæ poteſtatis: ſecundum illum modum loquendi ſcripturæ quo cõſueuit dicere rem fieri cum innoteſcit ſecundum pe. de palude: & refert archie. flo. in ſumma in.3.par.in ti.23.c.5.in.§.2. Sed expoſitio ſancti thomæ videtur magis conſona dictis ſanctorum ſecundum.d.archie.

¶ Ad alias authoritates ex lucæ.6.9.&.10. reſpondetur ꝙ non dicitur cum chriſtus miſit diſcipulos ꝙ dederit eis aliquam poteſtatẽ iuriſditionis: ſed ea de quibus loquebatur (vt D prædicare & infirmos curare) erãt potius ad bonum animæ & ratione ordinis q̃ contentioſæ iuriſditionis/ & miſſio erat ad euangelizandum & inſtruendum in fide: iuxta illud ioannis.20.ſicut miſit me pater & ego mitto vos, vbi glo. nicolai ſupplet miſit me.ſ.ad veritatem fidei docendum in iudea, & ego mitto vos ad hanc veritatem publicandam per totum mũdum. Quinimo nec legitur ꝙ.70. diſcipuli etiam a chriſto miſſi (vt patet lucæ.10.) fuerint facti ſacerdotes per chriſtum ſicut apoſtoli: qui in cœna vltima cũ dixit hoc facite in mei commemorationem fecit eos ſacerdotes: vt patet lucæ.22.& dicit archie. vbi ſupra. Et licet tex. in.c. in nouo.21.di. dicat ꝙ.70. diſcipuli teneant locum ſacerdotum, nõ ſequitur ex hoc ꝙ fuerint facti ſacerdotes a chriſto niſi in figuram: vt ſicut diſcipuli illi erant ſub apoſtolis, ita presbyteri ſub epiſcopis.

¶ Ad tex. in.c. in nouo reſpondetur ꝙ licet glo. ibi & in.c. loquitur.24.q.1. reſpondeat ꝙ eſt ſermo de paritate quo ad ordinem. & archie. flo. vbi ſupra in.2.§. dicat ꝙ q̃uis eandem poteſtatem & æqualem in conficiendo habuerint omnes apoſtoli & epiſcopi & ſa-

cerdotes, tamen q̃tum ad poteſtatem ligandi
A & ſoluendi/plenitudinem habuit petrus po-
teſtatis & iuriſditionis. & dicat ſic intelligi. c.
in nouo, & idem in. §. 3. dicat quod ait anacle
tus. 21. di. in nouo (videlicet ꝙ cęteri apoſto
li cum eodẽ petro pari cõſortio honorẽ & ptã
tem acceperũt) intelligẽdũ quantum ad pote
ſtatem conſecrationis non q̃tum ad admini-
ſtrationem ſeu iuriſditionem: nihilominus
ſecundum inductionem ſupra factam pon-
derando verba honorem & poteſtatẽ & intel
ligendo ea importare iuriſditionem & exerci
tium iuriſditionis, non eſt bona reſpõſio glo
ſarum. Vnde poteſt dari alia reſpõſio ꝙ apo-
ſtoli fuerint pares in conſortio in honore &
poteſtate/ qa ſicut petrus recepit claues ordi-
nis & iuriſditionis ſic & apoſtolis datæ fuerũt
claues ordinis & iuriſditionis: ſed apoſtolis
iuriſditionis diſcernendi inter lepram & le-
pram in foro animæ: & in hoc dicũtur pares.
verum aliter fuerunt in petro & aliter in apo
ſtolis: quia in petro immediate a chriſto qui
recepit tanq̃ caput plenitudinem poteſtatis:
apoſtoli vero mediante petro receperunt po
teſtatẽ iuriſditiõis, tanq̃ in partẽ ſolicitudinis
aſciti: vt in. c. decreto. 2. q. 7. & in. c. ad honorẽ
de autho. & vſu pal. Et per hoc erit reſponſio
B ꝙ ſicut hodie epiſcopi habent iuriſditionem
ordinariam qui ſunt loco apoſtolorum (vt in
c. eccleſiæ. 35. di. & d. c. in nouo) ſic intelligẽ-
dum eſt de apoſtolis ꝙ ipſi eo modo habue-
runt poteſtatem iuriſditionis, reſpectu petri
quo nunc epiſcopi reſpectu papæ: quia papa
habet poteſtatis plenitudinem/ epiſcopi vero
ſunt in partẽ ſolicitudinis vocati. ¶ Vnde ar-
chic. flo. in ſua ſumma in. 3. par. in ti. 23. c. 5.
§. 1. dicit ꝙ principatus ſeu poteſtas data a-
poſtolis eſt ſeptuplex. primo poteſtas baptizã
di. ſecundo poteſtas prædicandi & tempora-
lia accipiendi. tertio poteſtas ſacerdotalis con
ficiendi ſoluendi & ligandi. quarto poteſtas
pontificalis confirmandi & ordinandi. quinto
poteſtas miracula operandi. ſexto poteſtas re
cte conuerſandi. ſeptimo poteſtas iuriſditio-
nis ſententiandi. Vnde pſal. 138. dicitur de a-
poſtolis/ nimis honorati ſunt amici tui deus,
nimis confortatus eſt principatus eorũ. vnde
ioan. 15. vos dixi amicos. & apoſtolus ad ro.
8. dicit ꝙ primitias ſpiritus acceperunt. & ſi-
cut fuerũt priores tẽpe dicit glo. ita potiores co
pia gratiæ. Nimis autẽ. i. valde honorati ſunt
a chriſto & eccleſia conſtituti iudices ſeculi/
lumina mundi/ paſtores primi eccleſiarum:
nimis etiam. i. valde confortatus. i. roboratus
& firmatus eſt principatus eorum. i. poteſtas.
excedit enim omnem principatum terrenũ. C
¶ Et circa ſeptimam poteſtatem iuriſditionis
notandum eſt ꝙ apoſtoli facti epiſcopi habe
bant poteſtatem excõmunicandi fideles ma-
nifeſte peccantes, quod facičtes tradebãt eos
ſatanæ vexandos corporaliter: vt fecit paul.
apoſtolus erga illum corinthium qui nouer
ca abutebatur. 1. ad cor. 5. Iſtã tamen poteſta
tem quæ ad iuriſditionem pertinet recognoſ
cebant apoſtoli ſe habere ſub petro. Ideo di-
cit archie. vbi ſupra in. 7. poteſtate in. d. ti. 23.
in. §. 3. in prin. ꝙ poteſtatem iuriſditionis iu
dicandi & ſententiandi in foro pœnitentiæ &
foro contentioſo etſi apoſtoli omnes habue-
runt a chriſto, ita tamen vt eſſent ſub petro:
ipſe autem petrus immediate a chriſto acce-
pit omnem plenitudinem iuriſditionis. Et ſic
omnis eius ſucceſſor. i. papa plenitudinẽ po-
teſtatis habet a chriſto. c. nouit de iudi. aliũ aũt
epiſcopi & prælati in parte habent & omnes
a papa. Vnde ambroſius dicit, eſt aliud piſcan
di genus quo genere ſolum petrum domin9
piſcari iubet dicens mitte hamum & eum piſ
cem qui primum aſcenderit tolle eum. 24. q.
1. eſt & aliud. vbi glo. dicit per hamum intel
gimus iuriſditiõem/ quia petrus pręfuit aliis:
quia hamo. i. ferro reſecantur carnes putri- D
dæ. 82. di. c. plurimos. & ideo ſolus petrus piſ
catur hoc piſcandi genere: ipſe enim poteſta
tem ligandi atq; ſoluendi præ aliis habet. De
his plenius dicam in illo articulo quis ſit ma-
ior / vtrum papa an concilium. vbi omni-
no videndum eſt latius: quia ibi inſerun-
tur plures alię pulchræ difficultates.
¶ Ad illud quod dicitur ꝙ concilium reperi-
tur depoſuiſſe cardinalem & patriarcham &
epiſcopos, dicendum eſt illud fuiſſe vel quia
interfuit papa & depoſuit cum conſilio con-
cilii/ vel fuit factum authoritate papæ: vide
quod dixi in illo articulo vtrum concilium
cognoſcat de omnibus cauſis & litibus. ¶ Sed
adhuc poſſet dari alia ſolutio ad hęc: videli-
cet ꝙ q̃uis nullã apoſtoli recepiſſent iuriſdi
tionem & conſequenter nec cõciliũ nec alius
q̃ petrus, tamen in propoſito iſta iuriſdicio &
authoritas illo caſu imminẽtis neceſſitatis da
ta fuit per papam per. d. §. iidem quoq;. & cõ-
ſequenter ratione inſtantis neceſſitatis cui ali
ter prouideri non poteſt/ collegium ſede va-
cante poterit creare vnum vel duos cardina-
les. Et ita poſſet reſtringi opinio hugonis in
c. nullus. 79. di. Sed vt dictum eſt concluſio
hugonis videtur periculoſa, & magis tenen-

dum eſt contrarium: quia ſtantibus aliis car-
A dinalibus ſatis poſſet per illos prouideri: & non videtur poſſibile ꝙ ſit dare caſum cui non poſſit aliter prouideri, propterea concluſio & dubium/de impoſſibili videtur.

¶ Arti. 8.

SED HIC VLterius quæro vtrũ cõcilium poſſit ſtatuere ꝙ papa poſſit ſibi eligere ſucceſſorem? Bal. in ca. licet in vlt. q. arguit primo ꝙ non. allegat glo. 8. q. 1. ꝟ. his o͠ibus. Sed illa glo. loquitur de papa. Poſtea allegat alios contra/per. c. adrianus. 63. di. Tandem concludit ꝙ ſi concilium vellet facere ſtatutum generale de quocunq; papa/nõ poſſet. Et idẽ videtur velle ſi papa vna cum cardinalibus hoc vellet facere ꝙ non poſſet: quia ius eligẽdi non eſt apertum eis ante obitum. ſicut nec electores imperii vna cum imperatore poſſunt mutare formã pro ſtatu imperii generaliter conſtitutam. ꝟ Doc. communiter in cle.
B ne romani de elec. dicunt ꝙ licet papa cũ cardinalibus poſſit edere conſtitutionem circa formam eligendi futurum pontificem (vt ibi & in. c. vbi periculum de elec.) tamẽ non põt papa facere conſtitutionem generalem ꝙ liceat papæ eligere ſibi ſucceſſorem: quia nec moyſes hoc fecit: vt in. c. moyſes. 8. q. 1. Et ratio huius eſt quia aliud eſt poteſtatem cardinalium reſtringere circa electionem/aliud ſibi in poſterum reſcribere & per conſtitutionem ſibi reſeruare. quod non licet: quia aliquã aliis indulgere poſſumus quæ nobis reſeruata: non licet/cle. ſi vna de rebus eccle. non alie. ſecundum pe. in. d. cle. Et abbas in. c. accepimus de pac. dicit ꝙ licet papa poſſit poteſtatẽ dare alteri eligendi ſibi ſucceſſorem (. 7. q. 1. petiſti) tamen non põt ipſe facere generalem conſtitutionem de eligendo per ſeipſum ſibi ſucceſſorẽ. ꝟ. Quòd autẽ de eligendo ſibi ſucceſſorẽ cũ authoritate cõcilii ſtatuere poſſit, faciũt in argumentum omnia illa iura quę loquuntur de forma eligendi romanum pontificem quæ ſunt edita approbante cõcilio. Sic videretur in propoſito, maxime cum eccleſia etiam circa ſacramentalia (quod plus eſt) poſſit aliquid immutare ſiue addere: vt dicitur in c. vnico de ſacra vnc. & dictum eſt ſupra.
¶ Propter inconuenientia placet qđ dicit bal.
nec debet trahi in exemplum quod facit petrus. 8. q. 1. ſi petrus/dicit cardi. in. d. cle. ne ro- C
mani. Vide in. d. c. accepimus de pac. & ſupra in penul. quæſtione præcedenti, vbi vide omnino.

¶ Arti. 9.

VLTERIVS quæro ſi in concilio congregato contra papam reperitur papa exauctoratꝰ & depoſitus per concilium & debet fieri electio noui pontificis, ad quem ſpectabit electio/vtrũ ad concilium an ad cardinales? Abbas ſiculus mouet quæſtionem in. c. licet in. 4. col. de elec. & ibi tenet ꝙ ad concilium. Rationem aſſignat: quia iura quæ dicunt electionem ſpectare ad cardinales/loquuntur quando vacat papatus vel per mortem vel per renuntiationem. Sed quando vacat per priuationem vel quia concilium decreuit in diſcordia duorũ nullum eſſe papam, tunc ſpectat ad conciliũ: quia hoc videntur velle iura antiqua in. c. ſi duo. 79. di. quæ iura in hoc caſu nõn reperiũtur correcta. Dicit tamen fuiſſe ſuper hoc diſ-
D ceptatum in concilio conſtantien. & piſano: & ꝙ ad euitandã diſcordiam fuit obtentũ pro illa vice ꝙ cõcilium transferret ptãtem ſuam in collegium cardinalium. & ita cardinales elegerunt ex authoritate propria & concilii.
¶ Petrus car. cameracen. in trac. de po. eccle. & ponti. mouet quæſtionem in. 12. propoſitione, Et ibi videtur concludere ꝙ licet alias regulariter ſpectet ad cardinales electio papę ſede vacante, tamen attento ſtatu ſchiſmatis tunc currẽtis tempore vrbani/concilium interuenire debebat in electione papæ: & ꝙ collegium cardinalium non debebat totaliter excludi ab huiuſmodi electione propter dubiũ quod poterat oriri. tũ quia nõ eſt clarũ ꝙ per concilium poſſent illo iure eis conceſſo priuari. tum quia ſi aliquo caſu cardinales eſſent priuati iure eligendi/remanet dubiũ ad quos deuolueretur ius eligendi: quia aliqui magni doctores tenerent ꝙ rediret ad romanos/ tanq̃ ad eos qui hanc poteſtatem eligendi in electores papæ tranſtuliſſent: vt ipſe ponit in 9. 10. xi. & 12. concluſione. Concludit tamẽ ad ſedandum ſcandala ꝙ concilium deberet concordare cum cardinalibus/ne daretur facultas malignandi & alia ſchiſmata generãdi

Et ſic car.cameracen.habuit ſpiritum prophe
A ticum:quia ita ſecutum eſt.
¶ Sed idem abbas mouet queſtiõem in.c.ad petitionem in.3.notabili de accuſa. Et ibi nihil determinat: ſed motiuum eius tendit ad hoc ꝙ ſpectet ad collegium cardinalium per illum textum. vbi in inferioribus collegiis ſi aliquis priuatur/electio reuertitur ad collegium & non ad priuantem. Et ibi ponit ꝙ ſi aliquis prælatus vel abbas priuaretur in curia romana/beneficium vacaret in curia. allegat glo. quæ eſt in verbo mori in cle.1.vt lite penden. Sed tu vide in hoc deciſiõem.33. in antiquis in ti.de præben. ꝑ Verum idem abbas in diſputatione epiſcopus in.5.dubio arguit ad vtranq; partem. Primo pro parte cõcilij/ꝙ valeat electio facta per concilium. allegat.c.ſuſceptum de reſcrip.in.6.vbi prouiſio facta in caſu mortis non includit aliũ caſum vacationis/maxime quando venit correctiue ad ius antiquum:quia non debet extendi iuris correctio ex ſimilitudine ratiõis. bar. in authen.quas actiones. C. de ſacroſan.eccle.regula quæ contra eum ſimil.in.6. Vnde quia iura antiqua non prouiderũt huic caſui, remanebit electio apud concilium/ ſecundũ ꝙ iura antiqua voluerunt poteſtatem eligen
B di conſiſtere penes concilium generale: vt in c.ſi tranſitus.79.di.& in.c.ſacroſancta.22.di. vbi tex.notat ꝙ apoſtoli de nouo elegerunt petrum in pontificem & in ſuũ caput:&hanc formam ſuis ſucceſſoribus & reliquis epiſcopis tenendã tradiderunt. Vnde epi qui ſuccedunt loco apoſtolorũ(vt in.c.eccleſiæ.35.di. &.12.q.1.videntes/&.93.di.legimus.&i.c.i nouo.21.di.) habebũt eligere papã ex ordinatiõe apoſtolorũ.nã conciliũ conſiſtit ex ipſis epis: vt ſupra dictũ eſt in quæſtione qui debeant intereſſe in concilio. Quod.n.non reperitur innouatum/ quare ſtare prohibetur.l.præcipimus.C.de appel. ꝑ Item adducit tex.in.d.c.ſi dno.79.di.&.ca.ſi quis pecunia ea.di.in quibus iura vtuntur verbis conuenientibus concilio. Item probat quia vacãte ſede poteſtas eligendi reſidet in habitu & in actu penes concilium: ergo poteſt concilium eligere etiam in caſu cardinalibus conceſſo. & maxime quia caſus iſte non fuit præuiſus per papam cum dedit cardinalibus poteſtatem eligendi: non enim cogitauit papa de caſu quo concilium eſſet congregatum tempore electionis/& iura non trahuntur ad caſum non cogitatum.l.ſi hominem.ff.mandati.&.c.olim de re iudi. ꝑ Concludit tamen

pro parte cardinalium/& ſic ꝙ electio ſpectet
ad cardinales per tex.in cle.ne romani/iuncta glo.in verbo moriente de elec.& quia illa diſpoſitio fuit inducta ad celerem prouiſionem futuri pontificis. quæ ratio militat iſto caſu:quia difficilior foret prouiſio per concilium ratione multitudinis quæ parit diſcordiã: vt in.c.nos ad fidem.96.di.& in.c.adrianus el.1.63.di. Itẽ per theoricã dyni in.l.ex ea.§.inſulã.ff.de verbo.obli.(quã refert bal. in.l.deo nobis.C.de epiſ.& cleri.)ꝙ vbi mors ciuilis operatur omnem modũ quem mors naturalis, diſpoſitum in morte naturali habet locum in ciuili quæ eſt per priuationem. Pro hoc.d.l.deo nobis de epiſ.& cle.&.l.intercidit.ff.de condi.& demon.& in.l.actione §.publicationem.ff.pro ſocio. De quo per ioan.an.in.c.cum ſis de cõuerſi.coniuga. qui licet non approbet dictam theoricam, tamen illam dicit idem abbas probari per.d.cle.ne romani in glo.ioan.an.ibi. Et pro hoc tex. in c.in nomine domini.23.di.qui non fundat ſe in vacatione per mortem, ſed tantum narratiue proſequitur illum modum vacationis. Ad idẽ arguit ex iuribus volentibus ex identitate rationis fieri extenſionem etiam in pœnalibus.l.2.ff.ad turpil.ca.ſi poſtq̃ de elec.in
6. Vide domi.in.c.1.de tempo.ordi.in.6.& D
doc.in cle.1.de elec. Item ex ratione:quia inferiora collegia eligunt in omni caſu vacationis(vt.d.c.ad petitionem) ergo idem in propoſito. Et cum hac vltima opinione per rationes proxime dictas tranſit & concordat cum opiniõe ſua quam tenuit in.c.ad petitionem de accuſa. Et ſic videtis ꝙ abbas in hoc fuit ſibi ipſi contrarius.
¶ Cancellarius pariſien. ioannes gerſon in tractatu de po.eccle.in.xi.conſideratiõe dicit (vt ſupra tactum eſt)ꝙ mortuo papa vel electo/concilium poterit ſibi conſtituere vnum papam modo ſolito per electionem cardinalium vel alio modo per compromiſſum vel per viam ſpiritus ſancti(ſi probabiliter ſperaretur ita poſſe fieri ꝙ omnes concordarent in vnum)vel forte per expectationem diuini miraculi, ſicut fuit in matthia. Et concludit non eſſe dubium quin mortuo vel electo papa concilium poſſit ſibi facere vnum caput.
¶ Iſtam tamen vltimam opinionem abbatis (ꝙ electio ſpectet ad cardinales) tenet aretinus in.d.c.ad petitionem de accuſa. ex theorica ſupra allegata/quæ traditur in.l.ex ea pié §.inſulam.ff.de verbo.obliga.& bal.in.l.deo

nobis.C.de epiſ.& cle. ¶ Et hanc opinionem
A etiam ſequitur dominus gūdiſal.de villa die-
go in trac.de cardi.in.5.quæſito principali in
6.col.per illam glo.in verbo moriente in.d.
cle.ne romani.Et reſpondet ad.c.ſi duo.ꝙ in-
quantum dicit vniuerſitatis conſenſus/ non
loquitur de concilio generali ſed de collegio
cardinalium:alias cū tex.ille fundet ſe in ele-
ctione facta in diſcordia,ſequeretur ꝙ cardi-
nales haberēt debilius ius in electiōe papę q̄
alii inferiores in eligendo prælatum ſuum:
quia cardinales propter electionem factam
in diſcordia eſſent priuati iure eligendi/ & in
feriora collegia non.cum tamen in electione
papæ multa ſint ſpecialia inducta in fauorem
eligentium & electionis:vt patet in.d.ca.licet
de elec.& in.d.cle.ne romani.

¶ Dn̄s ioan.de immo.i.d.c.licet / videtur taci
te ſentire ꝙ electio ſpectet ad concilium: dū
in vltimo notabili improbando opinionem
d.antonii(qui voluit ꝙ ex eo ꝙ papa non ha
bet ſuperiorem / etiam non habebit ſupe-
riorem qui cognoſcat de viribus electio-
nis) & innitendo opinioni cardinalis, te-
net contrarium/ꝙ imo ad concilium ſpectat
cognitio & debebit ſuper hoc congregari cō
B cilium per.d.c.ſi duo.& ita dicit practicatum
in concilio in facto ſchiſmatico. Niſi ſalue-
mus immol.dicendo ꝙ eius dictum ſolū lo-
quatur reſpectu congregationis concilii &
iudicii faciendi ſuper diſcordi electione: &
non ꝙ ad concilium ſpectet electio in euen-
tum annullationis vtriuſq; electionis.Et pro-
fecto in illo caſu videtur vera opinio ioan.de
immo.quia ratio quæ aſſignatur per antoniū
non eſt ſufficiens:videlicet quia papa non ha
bet ſuperiorem.quia illud vendicat ſibi locū
in indubitato papa:ſed quando ſunt duo qui
ſe gerūt pro papa,quia vterq; poſſet eſſe ma-
le electus/& ſic poſſet eſſe ꝙ neuter haberet
ius,tunc non habet locum ꝙ non habeant ſu
periorem:quia vterq; habet ſuperiorem con
cilium in articulo illo. Et ideo tūc cognoſcit
concilium:vt alias dictum eſt per.d.c.ſi duo
79.di.

¶ Pro prima opinione in fauorem cardinaliū
contra concilium/aliqui adducunt glo.in ca.
1.in verbo prædeceſſor de renun.in.6.quæ
dicit ꝙ celeſtinus dicitur prædeceſſiſſe/ & tñ
renunciauerat.vnde quo ad effectum ita dici
tur mortuus qui eſt depoſitus reſpectu digni
tatis amiſſæ ſicut ille q in rei veritate eſt mor
tuus naturaliter. Ad idem glo.in.c.ſi propter
tua debita de reſcrip.in.6.in verbo vacarent.

¶ Et in iſta opinione fuit ioan.de ana. & feli.
in.d.c.ad petitionem.qui dicunt ꝙ illa glo.in C
verbo prędeceſſor decidit caſum pro cardina
libus. Et ꝙ ſub verbo vacationis includatur
omnis modus/eſt glo.in verbo vacationibus
in.c.cupientes in prin.de elec.in.6.& in.c qa
ſæpe de pręben.eo.li.Sed tex.in.c.ſuſceptum
de reſcrip.in.6.in verbo mortis/ probat ꝙ in
iis in quibus eſt faciēda ſtricta interpretatio,
priuatus cedens & ſimiles non venirent ſub
verbo decedentis vel morientis: vt declarat
glo.in.c.q̄uis el.2.de præben.in.6.In aliis ve
ro fauorabilibus forte veniret ſub nomine
decedentis priuatus & cedens/per ea quæ ha
bētur in.l.ſed ſi mors in prin.ff.de dona.inter
vi.& vxo.licet glo.ſentiat contrariū in loco
allegato:allegans.16.q.1.c.placuit el.2.ſecū
dum aretinum in.d.c.ad petitionem.

¶ Facit pro cōcilio deci.46.faſtoli.quę vult
ꝙ ſi mandatur prouideri de præbenda ceden
te vel decedente tali/non veniat modus pri-
uationis.& refert feli.in.c.in nr̄a in.37.co-
rolario.Sed illud limita niſi etiam eſſet clauſu
la ſiue alio quouis modo: quia veniret etiam
modus priuationis,vt dicit lapus allegatione
.77.in.4.q.Et ratio quare non veniat quando
non eſt adiūcta clauſula ſiue alio quouis mo
do / eſt quia nunq̄ mors ciuilis æquiparatur D
naturali niſi vbi a iure exprimitur: vt dicit
glo.in.d.c.placuit/& ioan.an.in.d.c.ſuſceptū.
Ad idem facit ꝙ ſi aliquis deliquit in alterius
diœceſi,poteſt puniri ratione delicti ibi com
miſſi per illum in cuius diœceſi deliquit: vt
in.c.fi.cum ſimil.de foro compe.& dicit glo.
in.c.placuit el.1.16.q.1.quæ vult ꝙ vterq;
iudex poterit illum punire. Ergo a pari ſi cō-
ciliū eſt quod illum deponit, ſatis videtur ꝙ
in eius manibus vacet:quia ratiōe delicti eſt
effectus ſuperior. Item facit ꝙ ſi concilium
habet facultatem priuandi & deſtituendi/eiuſ
dem cōcilii debet eſſe facultas inſtituēdi.c.1.
&.2.de capel.mona.c.cum ex iniūcto de hę-
re.Item ratio ad obuiandum periculo diutur
næ vacationis(vt in.d.c.vbi periculum/ & in
d.cle.ne romani) quando concilium reperi-
tur congregatum/ videtur ceſſare: quia non
expectat temporis dilationem.& ideo ex illa
ratione non plus conuenit ꝙ cardinales eli-
gant q̄ concilium.

¶ Iſtam opinionem pro concilio / tenet bar-
batius in.c.ꝙ tranſlationem in.32.col.de of-
fi.lega.& in.33.col.quia de iure antiquo ele-
ctio papæ ſpectabat ad concilium/per.c.ſi trā
ſitus.79.di.& quia apoſtoli elegerunt petrū
in pontificem

In pontificem & ſuum caput. 22. di. ca. 2. & A quia hanc formam tradiderũt ſucceſſoribus tenẽdam. Et ſic epiſcopi qui ſunt apoſtolorũ ſucceſſores (vt in. c. videntes. 12. q. 1. & in. c. in nouo. 21. di. & in. c. eccleſię. 35. di. & in. c. legimus. 93. di.) habẽt eligere papã ex ordinatione apoſtolorum: quia ex ipſis cõſtituitur conciliũ. Et dicit eſſe caſum in. d. c. ſi duo 79. di. vbi duobus contendentibus de papatu/ illis depoſitis electio ſpectat ad cõciliũ & cardinales: & ſic non ad ſolos cardinales. ¶ Sed iſta ratio eius eſt nimis generalis: quia ita habet locum quãdo papatus vacaret per mortem vel reſignationẽ ſicut quando vacaret per depoſitionẽ priuationẽ ſiue exauthorationem. Mouetur etiam per illam authoritatem euangelii ſi peccauerit in te frater tuus &c. dic eccleſiæ: non dixit dic collegio cardinalium. & ſic eccleſia eſt illa quæ habet eligere papa depoſito vel renunciante / vt ipſe dicit. Et ſic vult plus ꝙ concilium habeat eligere etiã quando papatus vacaret per renunciationem: & ſic ꝙ cardinales habeant eligere tantum in caſu mortis ſicut loquitur cle. ne romani, cuius caſum dicit nõ trahendum ad alios caſus & ſic mortis ciuilis. & ꝙ glo. ibi in verbo moriente non bene loquitur quando vult extendere caſum mortis naturalis ad B ceſſionem & ſic ad mortẽ ciuilem. & in effectu omnia ſunt fundamenta abbatis in. d. diſputatione epiſcopus. ¶ Idem tamen barbatius in cle. ne romani in. §. eo aũt/ examinãs hũc articulum & arguens ad partes per plures colũnas, videtur tenere ꝙ electio ſpectet ad cardinales/ & reſpondet ad motiua in cõtrarium adducta: licet in fine dicat adhæreo tamen deciſioni ſanctę romanæ eccleſiæ. Vide eum quia multa adducit quæ confirmant opinionem pro cardinalibus.

¶ Glo. tamen in. d. c. ſi duo ſuper verbo contra fas, ad terminos illius tex. expreſſe dicit ꝙ qñ vtriuſq; electio eſt damnata/ nõ propterea cardinales erũt priuati iure eligendi, & ſic expreſſe vult ꝙ etiam eo caſu quo vacat papatus caſſatione electionis/ ad cardinales ſpectet electio alterius pontificis. Quãtumcũq; eadem glo. voluerit ꝙ iudicare vtrũ electio vnius vel alterius ſit bona/ non ſpectet ad cardinales (quia eſſent iudices in cauſa propria) ſed ad concilium. Et ſic licet concilium caſſet vtranq; electionẽ, tamen electio futuri pontificis ſpectabit ad cardinales & non ad concilium ſecundum glo. ibi.

¶ Abbas qui concludit pro cardinalibus reſpondet ad contraria per eũ primo loco adducta. C Et primo ad materiam. c. ſuſceptum/ dicit ꝙ procedat in ambitioſis & odioſis: ſed conceſſio facta cardinalibus de eligendo papam eſt fauorabilis/ licet afferat præiudiciũ concilio: quia attenditur ad id quod principaliter intendit vt iudicetur conſtitutio fauorabilis vel odioſa, allegat notata in. l. exceptionem. ff. de condi. indebiti: & glo. in. c. ſemel & in ca. ſtatutum/ & in cap. ſi. de elec. in. 6. Adde bal. in. l. illud. C. de ſacroſanc. eccle. qui notat poſt glo. quòd quantumcunq; lex prohibeat extenſionem, tamen vbi ſubeſt eadem ratio debet fieri extenſio / non obſtante prohibitione legis niſi per aliam legem eſſet determinatũ contrarium in caſu illo, aſſignat rationem/ quia tunc non tam dicitur extẽſio q̃ incluſio in iure. allegat glo. in. c. 1. de tempo. ordi. in. 6. Et vide eundem in. l. iis ſolis. C. de reuocandis dona. Et idem dicit abb. ibi in d. diſputa. allegat bar. in. l. ſi conſtante. ff. ſolu. matri. Vbi aũt lex apponeret pœnã/ ſemper diceretur conſtitutio pœnalis: vt ibi per bal. Et quo ad materiam. c. ſuſceptum/ ꝙ ſit odioſa/ vide domi. ibi & feli. in. c. in noſtra in 37. corola. & bal. in ca. cum acceſſiſſent de conſti. Et non obſtat ſecundum abbatem ꝙ inducatur legũm correctio: quia ius abroga- D tiuum non debet extendi ad correctionem alterius iuris per identitatem rationis, ſed ius derogatiuum bene extenditur: quia vt ipſe dicit potius declaratur mens conſtituẽtis ex identitate rationis/ per. d. glo. in. d. c. 1. Bal. tamen in. d. l. illud/ dicit ꝙ nõ obſtat tex. in. l. 2. C. de patribus qui filios diſtraxerũt, vbi caſus caſſatos nõ poſſumus extẽdere nec ampliare ad alios caſus: quia aut agimus de fauore/ & fiet extẽſio, ſecus ſi de odio: vt ibi per eum. Vide tamẽ plene de iſta materia extenſionis per domi. in. d. ca. 1. ¶ Item reſpondet ad. c. ſi duo: quia debet intelligi ꝙ aut loquatur anteq̃ poteſtas eſſet tranſlata in cardinales/ aut ꝙ loquatur de collegio cardinaliũ. nã & ipſi faciunt vniuerſitatẽ vel collegiũ: vt in. d. cle. ne romani. ¶ Ad illud ꝙ vacante ſede poteſtas reſidet in habitu & actu in cõcilio, reſpõdet ꝙ concilium non debet ſe impedire de pertinẽtibus ad papam niſi vbi neceſſitas vrget. Item non poteſt tollere conſtitutionem papalem: vt dicitur in ca. ſignificaſti de elec. ¶ Ad. c. ſi tranſitus/ reſpondet ꝙ religioſi vocantur ad conſenſum electionis factæ & nõ faciendæ. Vnde debet reduci ad terminos. c. in nomine domini. 23. di.

A ¶ Mihi videtur ꝙ iſta quæſtio nõ meruit ita
diſputari: & ꝙ illi partes in illo cõcilio quæ-
ſiuerunt nodum in ſcirpo. nã præſuppoſito
etiã ꝙ.c.ſi duo loqueretur in electione diſcor
di facta per cardinales, nõ reperio iure cautũ
ꝙ electio tunc debeat deuolui ad cõcilium.
Licet enim glo. ibi velit ꝙ eo caſu quo agitur
de electione quæ dicitur facta contra fas/ iu-
dex erit concilium, non tamẽ cardinales eſ-
ſent priuati iure eligendi vt dicit ibi glo. Et ſi
eſſent priuati, non reperio ꝙ ad conciliũ fie-
ret deuolutio: quia potius electio deberet fie
ri ſecundum ordinem datum in.c.in nomine
dñi. 23. di. Facit quod diximus in illa quæ-
ſtione ſupra/ quando eſſent mortui omnes
cardinales ad quem tunc deuolueretur ele-
ctio papę: quia conuenientius ad clerum ro-
manum vt ibi dictum eſt. Imo recte intuen
ti ſenſus illius tex. in.d.ca.ſi duo/ eſt ꝙ duo e-
rant de facto intruſi temeritate concertantiũ:
nõ enim dicitur ꝙ duo ſeruato ordine in eli-
gendo fuerint in diſcordia electi ſed intruſi
temeritate concertantium. & ideo ſubiungit
tex. nullũ ex eis futurũ ſacerdotem permitti-
mus. Et ideo non dicit ꝙ debeat congregari
concilium ad iudicandũ vel ad eligẽdum fu-
turum ſacerdotẽ: ſed tex. conſiderat intruſio-
B nem & temeritatẽ amborum. ideoq; decernit
neutrum ex intruſis habendũ pro papa/ ſed
alium eligendum. Vnde ſubiungit tex. ſed il
lum ſolũ in ſede apoſtolica permanſurũ cen
ſemus, quẽ ex numero clericorum noua or-
dinatione diuinũ iudiciũ & vniuerſitatis con
ſenſus elegerit. Et ſic eſt ſenſus ꝙ nullus qui
fuerit temeritate cõcertantiũ intruſus habea
tur pro papa, ſed qui erit electus formiter:
quod denotant illa verba quẽ diuinũ iudiciũ
& vniuerſitatis conſenſus elegerit. & ſic ꝙ ex
electione acquiratur papatus & nõ ex intru-
ſione tumultuaria. Et bene oſtendunt verba
gratiani ibi quæ immediate ſequuntur: dum
declarat ꝙ ille tex. non debet intelligi de apo
ſtatico per apoſtaſiã ordinato a cardinalibus
& religioſis clericis & inthronizato.
¶ Nec reperitur aliquis tex. in iure qui velit
ꝙ ad cõcilium ſpectet electio papæ. Quin-
imo tex. in.c. in nomine domini. 23. di. ſecun
dum illa tempora (ſecundum quæ admitte-
bãtur etiam abbates & alii religioſi) dicit ꝙ
electio ſpectet ad cardinales, qui habent vo-
care vocandos ad electionem, & ſic nihil de
concilio. Et ſimiliter nec in cap. ſi tranſitus
79. di. aliquid dicitur de cõcilio, ſed tantum
de electione quæ fieret per eccleſiaſtici ordi-
nis perſonas. quod intelligitur de iis ad quos C
alias ſpectat. Et vbi vult religioſos vocari ad
conſenſum præſtandum in electione/ intel-
ligitur de iam facta, & nõ ꝙ præſtent cõſen-
ſum electioni faciendæ. & ſic reducitur ad
terminos, cap. in nomine domini. 23. di. Et
iura quæ adducuntur ꝙ loquantur in caſu
mortis vel ceſſionis/ male adducuntur: quia
tex. in cap. vbi periculum & cle. ne romani/
non diſponunt ad quem ſpectet electio, ſed
tantum prouident de modo electionis & oc
currentibus ſede vacante. & præſupponunt
illa iura ꝙ ad cardinales ante ſpectabat ele-
ctio quomodocũq; ſede vacãte. Et ideo ma-
le allegantur illa iura ꝙ loquãtur tantum in
caſu quo per ceſſum vel deceſſum ſpectat
electio ad cardinales. Quinimo tex. in.c. li-
cet de elec. nullum modum vacationis po-
nit: & diſponit quomodo vacãte eccleſia car
dinales habeant procedere ad electionem. &
tex. in.c. in nomine domini 23. di. narrat fa
ctum: non quòd diſponat vt tantum quan-
do ſedes vacat per obitum debeat procedi ad
electionem. Quod patet: quia ſi aliter inter-
pretaremur illũ tex. ſequeretur vnũ ꝙ quo-
modocunq; aliter contingeret vacatio ſedis
(etiam ſi per reſignationẽ vel alio quocunq;
modo) non prouidiſſet ꝙ procedi deberet D.
ad aliquam electionem. & ſic fuiſſet proui-
ſum eccleſiæ vt tantũ ageret de eligendo pa-
pam quando per obitum ſedes vacaret: & ſi
aliomodo vacaret non poſſet procedi ad ali-
quam electionem. & ſic ſedes deberet rema-
nere perpetuo vacans: cum tamen intentio
conditoris illius capituli fuerit prouidere o-
mni caſu ſedi vacãti. Similiter tex. in.c. 1.
79. di. qui prouidet de electione papæ faciẽ-
da per cardinales/ nõ ponit aliquẽ modũ va-
cationis: ſicut nec.c. licet. Ergo videtur pro-
uiſum in quacunq; vacatione ſedis & quo-
modocunq; vacet papatus: quia vbi nullus
modus vacationis exprimitur, tunc omnis
modus comprahenditur ſecundum lapum
allegatione. 6. in ſecunda colum. deciſ. 1. in
titu. de reſcrip. & glo. in verbo vocationi-
bus in cap. cupientes in prin. de elec. in. 6. &
domi. in.d.ca. ſuſceptum in penul. colum. &
ponit feli. in.d.ca. in noſtra in. 32. & 37. co-
rolario.
¶ Poſſet tamen attentari ſecundum vnam
expoſitionem quam pluries ſupra feci ad ca.
ſi quis pecunia. 79. di. quòd per illud pro-
betur quòd vbi non eſt facta concors ele-
ctio & cardinales ſunt taliter diſcordes vt nõ

A poſſit inter eos conuenire/ ſuccedit concilium in electione papæ: quia vt alias exponendo dixi illa verba illius tex. (liceat cardinalibus & aliis clericis & laicis deum timentibus eiicere inuaſorem) exponi poſſunt id eſt concilio, quod cōſtat ex cardinalibus & aliis clericis & laicis deum timentibus. Qui tex. ſic intellectus aperte probat quòd concilium eo caſu quo aliquis papa pellitur a papatu/ debet poſtea eligere alium papam per illa verba / extra vrbem congregati in loco in quo eis placuerit electionem faciant. ¶ Sed ad illum tex. eſt reſponſio quòd cum tex. dicit quòd ſi intra vrbem nequeunt electionē perficere in loco extra vrbem congregati in quo eis placuerit electionem perficiant/ intelligitur de iis quorum eſt electio, videlicet de cardinalibus & aliis clericis: quia ius eligendi non poteſt cadere in laicum. c. ſacroſancta/ & cap. maſſana de elec. Vnde apparet quòd verus eſt intellectus glo. datus ad illum tex. liceat clericis & laicis eum anathematizare & expellere: videlicet quòd debeat referri ſingula ſingulis: videlicet cardinalibus & clericis anathematizare: quia eſt proprium eccleſiaſticorum qui habent claues: vt in cap. quanto de conſuetu. & laicis
B expellere humano auxilio a ſede apoſtolica. Et per hoc apparet quòd non eſt vera opinio alexan. ibi circa fi. qui voluit quòd etiam laicus anathematizet authoritate illius canonis. quia laicus non habet claues neq; ipſarum executionem; vt in ca. 1. de ſumma trini. & dictum eſt ſupra, & dicitur in cap. noua de pœni. & remiſ. & in. c. ſicut de hære. cum ſimilibus. 96. di. ca. bene quidem. Et dicit glo. in verbo mortis in cap. paſtoralis de offi. ordi. quòd licet in caſu neceſſitatis laicus poſſit audire confeſſionem / non tamen poterit abſoluere quia non habet claues.

¶ Vno tamen caſu vult conſtitutio frequens quòd concilium poſſit prouidere de papa quando electio fuit alias celebrata per metum. & cardinales denuo ad electionē proceſſiſſent: quia tunc datur ibi facultas concilio prouidendi de papa. Quod forte non ſeruaretur: quia conſtitutio illa non fuit per martinum confirmata (vt alibi dico) & non ſeruatur maxime in fine ſui. ſed de hoc alibi latius dicitur. Et ad prædicta omnino vide quæſtionem quam ſupra pono / quid ſi papa efficiatur furioſus vel demens vel inutilis vtrum & per quem debeat prouideri de coadiutore vtrum per cardinales an per concilium. C

¶ Nec obſtat quòd in concilio conſtantienſi fuerit electio celebrata de martino quinto non ſolum per cardinales ſed etiam per prælatos nationum: quia reſpondetur quòd ideo ita fuit illa electio celebrata quia ſic fuerat ordinatum in eodē concilio in. 40. ſeſſione. Et ibi aſſignatur ratio propter illud ſchiſma quod ita fuerat antiquatum & tunc extinctum/ & quia omnes qui geſſerant ſe pro pontificibus fuerant in eodem concilio priuati: vt patet ex verbis ipſius cōcilii ibi cum dicitur. & ne attento ſtatu eccleſiæ in poſterum ſuper dicta electione vlla retractio vlluſue ſcrupulus in mentibus hominum reſideat/ ſed ex illa ſequatur vnio certa & perfecta fidelium, de expreſſo conſenſu & voluntate concordi cardinalium ſtatuit quòd hac vice duntaxat ad eligendum ſummum ponti. vna cum cardinalibus ſex prælati de qualibet natione adiungantur. Et ſic ibi potius innuitur contrarium / cum dicit pro ea vice duntaxat. quod bis replicat / ſcilicet in principio & in fine: quia alioquin ſpectabat ad cardinales. Et ratio potuit eſſe quia tempore ſchiſmatis multi erant creati cardinales de vnaquaq; obedientia. D

¶ Et quòd non ſpectet ad concilium/ tenuit roſellus in illa quæſtione quando eſt ſchiſma vtrum etiam verus papa poſſit cogi ad cedendum. quem ibidem infra refero in eadem quæſtione. ¶ Et hanc opinionem (q; non pertineat ad concilium ſed ad cardinales) repperi tenere ioannem de ſyluagalli in trac. de beneficio in ſecunda parte. q. 22. Et iſtam dico veriſſimam.

¶ Articulus. 10.

SED PONE q; papa vult facere aliquid arduū (puta depōere regē vel cardinales vel imperatorem) vtrū de neceſſitate tenebitur congregare concilium. Dicendum eſt q; nō. In rege tex. 15. q. 6. aliis. in cardinalibus in c. 1. de ſchiſma. in. 6. In impatore tex. in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. bar. & bal. in. l. fi. C. de legibus/ & in. l. reſcripta. C. de precibus impe. offe. & tex. in. c. duo ſunt quippe. 96. di.

A Et in patriarcha cõſtantinopolitano tex.in.c. qua traditione.22.di.¶ Et ex hoc patet ꝙ licet conciliũ debeat cõgregari propter grauia & magna occurrentia in eccleſia vniuerſali vt diximus ſupra, tñ vbi non tractatur cã fidei quæ nõ poſſit decidi per eum / poteſt ſi vult etiam illa ardua expedire non congregato concilio.

¶ Sed cõtra præmiſſa eſt quod dicit milis in verbo papa non poteſt impatorem, vbi dicit ꝙ papa non põt deponere imperatorẽ / licet poſſit deponẽtibus cõſentire.allegat glo. 15. q.6.alius.Et idem dicit de rege francia. allegat archi.ibi in.d.c.alius. Q. immo plus ibi vult milis/ꝙ impator poſſit bene deponere papam ſi papa ad hoc ſe illi ſubiiciat de conſenſu cardinalium.Sed de hoc dic vt dico infra in qõne an papa poſſit ſe ſubiicere alicuius iudicio.Inno.ioan.an.& alii in.c.ad apoſtolicæ de re iudi.in.6.cõiter tenẽt ꝙ papa ẽt ſine concilio põt deponere imperatorẽ:debet tñ deponi ex magna & ardua & non leui cauſa.Et videtur velle bal.in.l.nõ ambigitur.ff. de.ll.& doc.poſt glo.i.c.1.ſi de inueſti. feudi inter dominũ & vaſallũ lis oriatur.Et bal.i.l.fi.C.de.ll.dicit ꝙ oportet ꝙ cã ſit grauis & notoria ex qua turbaretur vniuerſalis ſtatus

B chriſtianitatis vel eccleſiæ.

SED vtrũ papa poſſit transferre vnum epm inuitũ? Dicit barbatius in.c.ꝙ trãſlatiõem de offi.lega.ꝙ ipſe vidit cõſtitutionẽ editã in concilio cõſtantiẽ.ꝙ papa nõ poſſit epm inuitũ transferre ſine cõſenſu maioris partis cardinaliũ.de quo ibi vide:& in.c.niſi de renũ.&.c.1.&.2.de trãſla.pla.Et ibi etiã late per eũ an papa poſſet deponere oẽs epos vel vnum ẽt ſine cauſa.de quo ibi late per eũ: & per abb.in.c.fi.de cõfir.vti.vel inuti.& in diſputatione ſua quæ incipit eps.& per eundẽ barba.in trac.de præſtantia cardinalium, de quo etiam vide late deciũ in.d.c.fi. Et cõmunis videtur opinio ꝙ ſine cauſa nõ poſſit inuitum transferre per ioan.an.in regu.quod ob gratiã in mercu.& abb.in.c.fi.de poſtu.præla.vbi dicit ita fuiſſe ſtatutum in concilio piſano præſidente alexandro.& idem abb.in diſputa.epiſcopus & in.c.conſtitutus de religi.domi.dicit ꝙ idem fuit ſtatutum in concilio conſtantien.Et idem tenet & ſequitur ludouicus in conſi.345.incipit circa primum. qui refert ita ſtatutũ in concilio conſtantien. & in concilio piſano.Et idem dicit brixien.in repertorio ſuo.in verbo papa an poſſit.& idẽ feli.in.c.quæ in eccleſiarũ in.a 7.col.de cõſti.

C ¶ Bal.tñ in.l.reſcripta de precibus imperat. offe.voluit contrarium/quia beneficia ſunt manualia papæ.Et pro eo facit ꝙ in eo ſemper præſumitur cauſa:vt.d.c.quæ in eccleſiarum.& glo.in.c.per principalem.9.q.3.quæ vult ꝙ poſſit papa ſine cauſa vnum epiſcopum priuare ſed non omnes, quia turbaretur ſtatus eccleſiæ. Sed ſi bene conſideretur, illa glo.non dicit ꝙ ſine cauſa ſecundum cardi.imo etiam in beneficiis quicquid papa facit debet facere cum iuſtitia: cardi.conſilio 142. Materia eſt multum examinata in diuerſis locis: vide remiſſiones in locis præallegatis. Si non obſtarent ſtatuta in dictis conciliis,forte aliter eſſet tenendum in tranſlatione q̃ in priuatione: quia per primã non ex toto ſeparatur ab eccleſia. Vide milis in verbo prælatus non transfertur,qui aliud dicit de iure aliud de æquitate.

¶ Arti. xi.

VLTERIVS quia diximus ꝙ ſede vacan.concilium non exercet reſeruata papæ,quæro mortuo papa penes quem remaneat poteſtas? & ſi apud eccleſiam vniuerſalem quæ nunq̃ moritur (vt in.c.turbat.2.q.4 iuxta illud matth. 28.ego vobiſcum ſum vſq; ad conſummationem ſæculi) quare penes concilium non ſit exercitiũ plenitudinis poteſtatis, cum nõ poſſit perpetuo eſſe penes papam qui moritur/& concilium repreſentet eccleſiam vniuerſalem vt ſæpius dictum eſt? Ad quod dicendum ꝙ plenitudo poteſtatis manet in eccleſia vniuerſali multipliciter.& primo conſiderato paſtore & capite principali.ſ.chriſto qui eã fundauit:vt in.c.1.&.2.di.22.c.fundamenta cum ſimil.de elec.in.6.cle.romani de iureiuran. Ipſe enim eſt ſummus ſacerdos & caput principale eccleſiæ quæ eſt corpus eius & plenitudo eius qui omnia in omnibus adimplet:vt dicitur ad ephe.1.ca.vbi glo.dicit ideo dicitur omnia in omnibus quia omnia ab ipſo ſunt:quia membra nihil conferunt ſed ipſe omnia membris,quia eius virtute ſunt quod ſunt. Licet enim deficiat vicarius,non deficit principalis de cuius poteſtate dicitur danielis.7.poteſtas eius poteſtas æterna quæ non auferetur, & regnum eius quod non corrumpetur. & dauid pſal. D

109. tu es ſacerdos in æternũ ſecundum or-
A dinem melchiſedech. qui panẽ & vinũ obtu-
lit: vt patet geneſis. 14. Sic & chriſtus in ſacri-
ficio euchariſtiæ panem & vinum in corpus
& ſanguinem ſuum conſecrauit/ cuius ſimi-
litudinem præmiſit melchiſedech. ¶ Item di-
citur poteſtas papalis mortuo papa manere
in ordinatione diuina: ſicut dicitur ꝙ digni-
tas epiſcopalis manet in aliqua eccleſia etiam
mortuo epiſcopo. Pro hoc. c. quoniam abbas
de offi. delega. quod intelligitur donec ſedes
apoſtolica quæ inſtituit epiſcopatum in tali
eccleſia / vult ꝙ talis dignitas maneat in illa
eccleſia: alioquin ſi ſedes apoſtolica reuoca-
ret diſpoſitionem illam/ iam dignitas epiſco-
palis nõ diceretur eſſe vlterius in præfata ec-
cleſia, ſicut patet de ciuitate quæ priuata eſt
dignitate epiſcopali: vt in. c. ita nos. 25. q. 2.
Et facit quod dicitur in. c. 1. de priuile. & in
cle. 1. de pœnis. ¶ Item dicitur ꝙ poteſtas pa-
palis etiã mortuo papa manet in ſede apoſto-
lica: vt in. c. ſi gratioſe de reſcrip. in. 6. vbi di-
citur quia ſedes apoſtolica nũꝗ morit. Vnde
dicit ibi archi. & ioã. mo. ꝙ licet habẽs papa-
tũ vel dignitatẽ imperialẽ ſit corruptibilis, ta-
men imperium & dignitas papatus ſemper
ſunt: vt in authen. quomodo opor. epiſco-
B pos. §. licentiam colum. 9. & d. ca. ſi gratio-
ſe. Vnde mortuo papa non dicitur extincta
plenitudo poteſtatis nec exiſtere, ſed vacare
ſiue adminiſtratore iuris vel facti carere / de
conceſ. præben. ca. cum noſtris. Vnde bea-
tus leo in ſermone conſecrationis ſuæ dicit
ꝙ in ſede petri viuit poteſtas & excellit au-
thoritas. ¶ Item dicitur manere poteſtas pa-
palis etiam papa mortuo in eccleſia habitua-
liter & in potẽtia: quia in eccleſia ſemper ma-
net poteſtas ad eligendum perſonã quæ ſuc-
cedit in tali dignitate, & exercetur aliquibus
caſibus in quibus neceſſitas aſtringit ad illa
exercenda: vt viſum eſt ſupra in quæſtione
vtrum ſede vacante concilium poſſit aliqua
de reſeruatis papæ exercere. Ad hoc. c. ſi duo
79. di. ¶ Dicitur etiã manere ſuprema pote-
ſtas quo ad actualẽ eius adminiſtrationẽ. Et
tunc videtur dicendũ ꝙ quo ad plenã admi-
niſtrationẽ plenitudinis poteſtatis/ papa mor-
tuo tale exercitiũ non manet in eccleſia: vt in
ca. 1. de ſchiſma. in. 6. & in cle. ne romani de
elec. & diximus ſupra. vnde dicitur tunc ſe-
des vacare id eſt carere adminiſtratore.
¶ Nec ꝓpter hoc ꝙ nullus ſuccedit papæ in
plenitudine adminiſtrationis poteſtatis eius
ſequitur ꝙ nõ ſit ſufficienter prouiſum eccle-
ſiæ: quoniã nullum detrimentũ patitur eccle-
ſia ſi per paucos dies vacet adminiſtratio ple- C
nitudinis illius poteſtatis, maxime cum per
cardinales & alios prælatos & epiſcopos vni-
uerſalis eccleſiæ qui ſunt vocati in partẽ ſoli-
citudinis in aliis neceſſarıis/ prouideri poſſit
eccleſiæ in iis quæ non expectant temporis
dilationẽ maxime animam concernentibus.
Nec ſi diceremus ꝙ ſede vacante plenitudo
poteſtatis manet in eccleſia vniuerſali/ magis
eſſet prouiſum ꝗ dicẽdo ꝙ remanet reſeruã-
da futuro ſucceſſori: quia vbi conciliũ nõ re-
reperiret congregatũ/ deberet expectari eius
cõgregatio, quæ eſſet longior & pernicioſior
expectatio ꝗ electio ſucceſſoris modico tꝑe
duratura: vt in. c. vbi periculũ/ de elec. in. 6.
¶ Et ſi dicatur ꝙ poſſet remanere in collegio
cardinaliũ quod eſt collegiũ apoſtolicũ. Re-
ſpondetur ꝙ nec ſic eſſet melius prouiſum:
quia cardinales ſede vacãte debent incũbere
accelerãdę prouiſiõi ſucceſſoris: vt. d. c. vbi pe-
riculũ/ & d. cle. ne romani, nec tunc poſſunt
vacare expeditioni eorum quę ſunt papæ re-
ſeruata. Item poſſet eſſe cauſa inducendi ad
malignandum & differendam futuram ele-
ctionem. Item hoc dictis de cauſis eis eſt pro-
hibitũ: vt. d. cle. ne romani, & in. §. iidẽ quoq;
d. c. vbi periculum. D
¶ Et ſi dicatur a ſimili ſecundũ ariſt. 3. poli. c.
8. ꝙ regimen ciuitatis debet cõſiſtere ſecun-
dũ ordinatã politiam apud valentiorem par-
tem ipſius ciuitatis. Reſpondetur ꝙ hic non
agitur de regimine vnius ciuitatis, ſed vni-
uerſalis eccleſiæ & omnium catholicorum.
ideo non eſt bona ſimilitudo & argumẽtatio
a parte ad totum: quia ratio diuerſa: quia po-
teſtas ciuilis oritur a ciuibus & a populo, po-
teſtas aũt papæ eſt a deo: vt in. c. nouit de iu-
di. ad hoc glo. in. c. 1. de trãſla. præla. Itẽ cõmu-
nitas ciuitatis bene eſt capax ptãtis & regimi-
nis ciuilis: ſed vniuerſalis eccleſia nõ eſt in oĩ-
bus ſuis mẽbris capax ptãtis eccleſiaſticæ: qꝛ
aliqui reges/ aliq̃ imꝑatores & principes/ ali-
qui cardinales & aliqui patriarchę &c. quorũ
aliqui non ſunt capaces adminiſtrationis di-
ctæ poteſtatis.
¶ Vnde cardinalis de turre cre. in tꝛac. de po.
pa. li. 1. c. 72. dicit ꝙ aliqñ diuerſitas fideliũ in
corpore eccleſiæ accipit per reſpectũ ad per-
fectionem (quæ maxime attẽditur ſecũdum
charitatem: iuxta illud apoſtoli ad colo. c. 3.
ſuper omnia charitatem habete quæ eſt vin-
culũ perfectionis) prout quidã aliis ſunt per-
fectiores. Aliquãdo per reſpectũ ad actionẽ

A & hæc eſt diſtinctio officiorum. nam officiũ ab efficiendo(vna mutata litera)dicitur ſe cundum iſidorum in li.etymo.efficere autem: a quo ſumitur nomen officii/ importat actio nem tendentem in alind. & ideo officia pro prie dicuntur actus qui referuntur ad alios. vnde in diuerſis officiis eſſe dicuntur qui ad diuerſas actiones deputati ſunt. Aliquando accipitur per reſpectum pulchritudinis ec cleſiæ.& ſecundum hoc accipitur differentia graduum: prout ſcilicet in eodem ſtatu vel officio vnus eſt alio ſuperior in officio. vnde apoſtolus primæ ad corin.12. dicit diuiſiões gratiarum ſunt. glo.gratias hic appellat gra dus & ordines q ſunt in officio eccleſiæ. Iſta autem diuerſitas non reperitur in ciuitate tigi tur. ¶ Et ſi dicatur ergo mortuo papa ec cleſia perdit iuriſdictionem: dic ꝙ licet ad tem pus perdat actualem adminiſtrationem iuriſ dictionis, non tamẽ extinguitur quia eſt penes chriſtũ: vt dicitur in.c.1.de ſchiſma.& dicit ar chie.flo.in.3.par.ſum.ti.22.c.2.§.3. Adde q̃ dico infra in.3. ſequenti quæſtione: vbi poni tur vtrum concilium habeat iura reſeruata principi.& ſupra in quæſtione vtrũ ſede va cante poſſit omnia quæ poterat facere papa, cum duabus aliis ſequen.

B ¶ Arti. 12.

SED pone ꝙ ſede vacante re mittitur aliquid determinan dum iudicio vel voluntati ip ſius concilii quod ante deter minationem diſſoluitur, vtrũ poterit vlterius per conciliũ determinari vel declarari? Domi.in cõſi.65. in.4.col.(incipit diſcutiam)dicit ꝙ nõ: quia arbitrium determinandi remiſſum concilio extinguitur, ſicut per mortem & extinctionẽ arbitrorũ extinguitꝰ poteſtas arbitralis de offi. delega.c.vno delegatorum.l.item ſi vnus. §. item ſi plures.ff.de arbi. Et idem eſſet ſi refer retur ad concilium tanq̃ iudicem: qa mor tuo vel reuocato iudice ordinario accidentali (ſicut eſt legatus)re integra expirat eius iu riſdictio: vt in.c.3.& fi.de offi.lega.in.6. Ita & concilio diſſoluto expirat eius iuriſdictio & of ficium. Quod mihi placet quo ad hoc ꝙ non poſſit cauſam diffinire: acticata tñ cotã con cilio facerent fidem coram aliis iudicibus, & non dicerentur extincta ſicut actitata coram aliis iudicibus: iuxta.l.2.C.de edendo, & ca. quoniam contra de proba. &. c. ſi eo.ti. & l. cum lite &.l.cum apud.ff.iudicatum ſolui: & in cle. ſæpe de verbo.ſigni.&.c.cauſam quæ de teſti.&.c.inter dilectos cum ſimil. de fide inſtru. C

¶ Arti. 13.

SED. hic quarto pone ꝙ cõ cilium cognouit de cauſa pa pæ & abſoluit ipſum, vtrum poterit condemnare eos qui indebite eum vexarunt? Et intellige eo caſu quo conci liũ potuit cognoſcere de cauſa papæ vel quã do papa permiſit ex humanitate/ vt ſupra di ctum eſt, alioquin nullus iudicat de papa: vt 17.di.§.hinc etiam,&.21.di.c.nunc autem, &.40.di.c.ſi papa: &.9.q.3. nemo cum pluri bus capitulis ſequen.

¶ Tex.in.§.hinc etiam.17.di.inquantum re fert concilium reſtituiſſe calumniantes ſiue accuſantes ſymmachum/ probat ꝙ ſic. imo plus ꝙ non ſolum poſſit illos iudicare/ ſed il los reſtituere. Ad idẽ eſt quod legitur de da maſo: qui accuſatus de adulterio & facta ſy nodo purgatus eſt a.44.epiſcopis, qui etiam damnarunt concordium & calixtum diaco nes accuſatores eius/ & proiecerunt eos de eccleſia.

¶ Dic ſecundum alex. ibi in d.§.hinc etiã ꝙ tales poterit concilium condemnare ratione D cõnexitatis cauſæ per tex.in.l.1.C.de calum niatoribus. Et idem dicit de teſtibus falſum deponentibus.c.ad aures de pœnis. Dicit tñ hoc fieri debere in eadem ſententia in qua ab ſoluitur papa, vt ipſo officio mercenario iu dicis.i.concilii condemnentur. facit quod di citur in.c.præterea de offi.delega. Alias autẽ ſi non in eadem ſententia ſed ex interuallo, non concilium ſed papa ſolus vel cum con cilio vel alius eorum iudex competens pote rit eos punire/ per ea quæ dicit glo. quã doc. ſequuntur in.d.l.1.C.de calum. ¶ Quod au tem dicitur de reſtitutione & recuperatione prioris dignitatis/ illud fuit ex miſericordia: vt dicit ibi tex. quia ſchiſmaticus rediens ad vnionem priorem/ non recuperat priorem di gnitatẽ: vt notat ibi domi.& dicitur in.c.quia diligentia de elec. Et illud fuit ex quadam concordia & de voluntate papæ. vnde non tam fuerunt reſtituti per concilium q̃ per pa pam. Et ideo ibi egidius dicit ꝙ quando ali qui calumnioſe diſcedunt ab obedientia pa pæ facientes ſchiſma, vt poſtea concordetur negocium & reſtituatur obedientia papæ/ pro pace eccleſiæ in melius reformanda ex pedit ꝙ diſpenſatiue & miſericorditer reſti tuantur. Vbi dicit alex. ꝙ multo magis illud

A expediret fieri dum ageretur de pace eccleſiæ in facto contendentiũ de papatu. Facit quod dicitur in.c.in noſtra de iniuriis:& in.l. venia C.de in ius vocando:& in.c.q̃to de iureiurã. cum ſimil.de bonis hinc inde reſtituendis facta pace.

¶ Arti. 14.

SED HIC q̃ro vtrũ papa poſſit ſe ſubmittere iudicio concilii vel impatoris aut alterius: Et q̶ papa poſſit ſe ſubiicere quãdo agitur de titulo papatus,videtur q̶ ſic per.l.eſt receptũ ff.de iuri.omnium iudi.& notata in.c.in ſynodo.63.di.&.c.nos ſi incompetenter.2.q.7.& in.c.mandaſtis.2.q.4. Ad hoc.c.ſane el.2.de offi.delega.&.c.magnæ de voto,&.c.omnis de pœni.& remiſ.per glo.in.c.innotuit de elec.&.c.cũ inferior de maio.& obe. Pro hoc. eſt glo.in.c.venio.3.q.9.& glo.in verbo apoſtolicam in.c.in ſynodo.63.di.

¶ Secundo facit quia q̃uis ſit quæſtio de vicariatu chriſti an ſit apud vnum vel alium, nõ

B per hoc ſubiicitur dignitas vicariatus ſed perſona. Nec enim eſt quæſtio de vicariatu chriſti abſolute an ſit vel talis poteſtas relicta ſeu commiſſa fuerit, ſed an apud talem perſonam exiſtat. Facit quod notat ioan.an.in.c. 1.de renun.in.6.vbi dicit q̶ plenitudo poteſtatis abſolute conſiderata eſt a deo,ſed eſt in hoc vel illo per cooperationem humanam.ſ. per conſenſum eligentium & electi. Vnde poteſt renũtiare papatui ex iuſta cauſa/ & in vtilitatem reipublicæ & procxoneratione cõſcientiæ ſuæ. Quare ergo occurrente eadem cauſa vel maiori non poterit ſe ſubiicere nõ dico ſimpliciter hominibus ſed veritati vt videatur veritas an apud eum exiſtat papatus: & maxime ſi ageretur ad ſedandum ſchiſma 24.q.1.in ſumma/& in.c.didicimus ea.cau. &.q.per glo.

¶ Nec obſtat ſi quis diceret q̶ plenitudo poteſtatis non poteſt ſubiici:vt in.c.bonæ el.2. per inno.de poſtula.præla.& in.c.cum nobis de præſcrip.per ber.&doc.facit quod habetur in.c.volumus.16.q.4. Quia reſpondetur q̶ ſic ſubiiciendo ſe veritati/ non ſubiicitur per modum iuriſdictionis. Facit quod notat ioan. an.in.c.1.de renun.in.6.in quæſtione quid ſi ſit quæſtio q̶ cardinales referunt papam renũtiaſſe/& ipſe contendit de contrario. Et ibi dicit illo caſu papam eſſe iudicẽ & habere cognitionem per modum iuriſditionis. Vnde C oportet dicere hanc ſubmiſſionem non eſſe per modum iuriſditionis/ſed quadam natura li obligatione, qua etiã aſtringitur romanus pontifex.di.1.ius naturale,&.c.ius gentium, &.c.ſi homo.27.q.1.&.19.q.2.duæ ſunt,facit quod dicit in.c.1.de proba. Et q̶ talis ſubmiſſio non poſſit fieri per modum iuriſditionis/conſtat:quia aut iſta iuriſditio dicitur ordinaria,& eſt ei ſubalternata.c.decreto.2.q. 6.c.ad honorem de autho.& vſu pal. aut delegata,& eſt eadem/licet aliter apud delegatũ aliter apud delegantem. Primum probatur in.c.dudum de præben.in.6.ſecundũ in.l.more.ff.de iuri.omnium iudi. Non enim poteſt papa retinendo vicariatum/a ſe abdicare poteſtatem vicariatus,facit quod in ſimili ponit inno.in.c.in cauſis de elec.& in.c.cum ſuper de offi.delega.tex.in.l.legatus.ff.de offi. præſi.

¶ Et ſi dicatur ſi ſumus in ſimplici ſubmiſſione quodam iure naturali / tunc videtur fruſtratoria:qnia nonpoterit ſibi legem imponere a qua nõ liceat recedere.l.penul.ff.de pac. imo nec ſibi imperare, vt in.l.penul.ff.de arbi. Poteſt reſponderi illud verum eſſe in nuda diſpoſitione, ſed vbi tranſit in conuentionẽ tenetur ſeruare.l.ſicut.ff.de act.& obliga. D facit.l.ſi.C.de pac.inter empto.& vendi.& q̃d notatur per ioan.an.in.c.ex literis de conſti. & quod dicitur in.c.1.de proba. Ad idem.c. noli.23.q.1.vbi hoſti fides eſt ſeruanda. imo graue eſt fidem fallere dicit tex.in.l.1.ff.de conſti.pecu.& in.c.ea te de iureiu.facit tex.in c.ignorantes.22.q.4.&.c.venerabilem de elec. Et maxime quando conuentiones ſunt publicæ/eo magis ſunt ſeruandæ.de pac.l.cõuentiõum. Papa enim ſubiicitur legi naturæ. faciunt quæ ponuntur.25.q.1.c.quæ ad perpetuam/&.c.quidam / cũ pluribus ſimilibus capitulis illius quæſtionis:quia & lege & exẽplo tenetur ſubiectos in illa dirigere.24.q.1. c.manet &.c.officii. Sequitur ergo q̶ ſi volũtarie ſe ſubiecit/teneẽ implere. Ad hoc quod notatur in.l.digna vox.C.de.ll.& bal.in.l.qui ſe patris. C.vnde liberi.& quod notat glo.in c.non liceat.12.q.2. Probatur.63.di.ca.inter nos.vbi ponitur de facto papæ & imperatoris quæ debent mutuo ſeruari. Quod maxime videtur minus dubitabile ſi iuraſſet ſe velle ſtare iudicio alicui*/ vel ſi caſus aliter eſſet irreparabilis:puta propter ſchiſma. de quo

iuramento alibi latius attingemus. Et facit
A quod dicit antonius de butrio in cap. 1. de
conſti.
¶ Sed adhuc videtur obſtare: quia ſi recuſat
ſeruare poſtꝗ̄ ſe ſubmiſit/ nullum videtur
remediũ: quia ꝗ̄tumcunqꝫ ex hoc peccet, niſi
ſimus in caſu hæreſis nullus poterit eſſe exe-
cutor ſiue corrector ſiue ſuperior. 40. di. ſi pa-
pa. 9. q. 3. aliorum. c. propoſuit de conceſ.
præben. Ad hoc reſpondetur ꝙ non eſſet ve
riſimile ꝙ vellet eccleſiæ vniuerſali illudere.
Quòd ſi ceſſaret perſeuerantia huiuſmodi
voluntatis, licet non ſit dare ſuperiorem/ nõ
propterea ceſſaret obligatio iuris naturalis
qua ſe aſtrinxit & debitor exiſtit ſeruare. d. c.
1. de proba. Facit quod dicitur in. c. cum ad
monaſteriũ de ſta. regula. & in. c. quæ in eccle
ſiarum de cõſti. &. c. quia pleriqꝫ de immuni.
eccle. &. c. per venerabilem qui filii ſint legi.
& in. c. 1. de ſchiſma.
¶ Et ſi dicatur ꝙ poteſt reuocare obligatio-
nem: vt in. l. qui fundos. C. de omni agro de-
ſerto cum ſimil. Reſpondetur ꝙ ibi eſt ſermo
de priuilegio conceſſo ſubditis, quod poteſt
reuocare: vt poniť in. c. nouit de iudi. Et hoc
verum ex iuſta cauſa: vt in. c. ſuggeſtum de
deci. cum ſimil. ſecus ſi ex iniuſta & volunta-
B ria cauſa. Et hoc quando per modum dona-
tionis: quia donationem non debet reuocare
ſine iuſta cauſa. c. non enim. 22. q. 2. ſecus ſi
per modum commiſſionis: vt notat bal. in. l.
qui ſe patris. C. vnde liberi.
¶ Et ſi dicatur ꝙ ex quo agitur de honore ſe-
dis apoſtolicæ/ videtur neceſſarius conſenſus
cardinalium, qui cum eo participant in hono
re: vt in. c. fundamenta de elec. in. 6. quia ſunt
fratres & pars corporis: vt in. c. per venerabi-
lem in. §. verum qui filii ſint legi. Similiter ſi
dicatur ꝙ ex quo agitur de præiudicio ſubdi
torum/ requiritur etiam eorum conſenſus: ſi-
cut in ſimili dicit inno. in. c. auditis de ꝑſcrip.
vbi dicit ꝙ intereſt ſubditorum ne mutent
dominos. Et idẽ inno. in. c. quanto de iureiu.
vbi quando tractatur de præiudicio populi,
requirendus eſt ipſius conſenſus vel maioris
partis regni ab ipſo rege. Facit quod dicitur
in. c. ſi. de reſcrip. & in. c. dilecti de maio. &
obe. &. 96. di. conſtantinus/ & in. c. intellecto
de iureiu. & in conſi. pauli de caſtro. 72. inci-
pit quia fruſtra. Reſpondetur ꝙ præmiſſa ar-
guunt ꝙ non de neceſſitate ſed ex quadã de-
cẽtia interueniat illorum conſenſus vel con-
ſilium. Facit quod ponit inno. in. c. ſi. de ma-
io. & obe. vbi in via voluntaria requiri debet
conſenſus vniuerſitatis, ſecus in via neceſſa-
ria. Ad hoc. c. edoceri de reſcrip. facit quod di C
citur in. c. 1. ne ſede vacan. in. 6. Itẽ reſponde
tur ꝙ illa procedunt in illis qui ſunt aſtricti
iure poſitiuo. ſed romanus pontifex eſt ſolu-
tus legibus: vt in. c. propoſuit de conceſ. præ-
ben. Item non reperitur aliqua cõſtitutio iu-
ris diuini quæ aſtringat romanum pontificẽ
ad requirendum conſenſum cardinaliũ: igi-
tur videtur data libera facultas. 2. q. 6. conſu
luiſti & de trãſla. præla. c. inter corporalia. Fa-
cit quod dicit archi. in. c. vbi ꝑiculũ de elec. in
6. vbi dicit ꝙ ſi quam poteſtatem habent car-
dinales habent ab homine nõ a deo. ſi igitur
a iure poſitiuo requiratur conſenſus vel con-
ſilium, hoc non dependet a maiori ꝗ̄ ſit roma
nus pontifex, qui nõ ligatur iure poſitiuo: vt
in. d. c. propoſuit.
¶ Item contrarium videtur verum: quia in
agendis per romanum pontificem nec cõſen
ſus nec conſilium cardinalium de neceſſitate
requiritur: vt ponitur in. c. ad apoſtolicæ de
re iudi. in. 6. vbi glo. inno. & doc. & archi. in
c. ꝗ̄uis de offi. ordi. ſuper verbo conſilio eo-
li. Et probatur per. c. ſignificaſti de elec. vbi di
ſpoſitiones papæ non alligantur hominum
conſenſu, imo nec concilii generalis: quia ſi
ſententia concilii generalis contrarietur ſen- D
tentiæ papæ/ ſententia papæ eſt ꝓferenda: vt
ibi dicit ioã. an. de quo latius dicitur ſupra in
loco ꝓprio. Vnde vt dicit bellamera in. c. in
ſynodo. 63. di. conſenſus cardinalium non
requiritur de neceſſitate niſi quando tracta-
tur de eorum præiudicio: quia non ſunt pro
prie ſicut canonici cum epiſcopo ſuo. & idẽ
dicit in. c. nullus cl. 2. in. 6. 79. di. qa reſpectu
eccleſiæ particularis romanæ canonici ſancti
petri & eccleſiæ lateranen. ſunt proprie canõ
nici, reſpectu autem vniuerſalis eccleſiæ con
cilium generale eſt capitulum papæ. Dicit tñ
ꝙ cardinales ſunt aſſumpti conſultores ipſius
papæ: non tamen ꝙ faciant vnum collegium
cum papa reſpectu vniuerſalis eccleſiæ, nec
reſpectu particularis romanæ eccleſiæ dicũn
tur cardinales collegium. & idem refert alex.
in. d. c. in ſynodo. Item titulus papatus ſic in-
hæret papæ ꝙ nullus alius in hoc participat:
vt in. c. factus eſt cornelius. 7. q. 1. Et nomine
ſuo & non nomine eccleſiæ dicitur habere
papatum: vt plene conſtat in. c. ex parte de ar
bi. &. c. cum ſuper de cauſa poſſeſ. & propri.
notat archi. in. c. vbi periculũ/ in glo. magna
de elec. in. 6. & ioã. an. in cle. ne romani eo. ti.
Nec in hoc titulo aliquis ex ſubditis põt ſibi

A vendicare aliquid iuris, cum ſit vnicus qui habet plenitudinem poteſtatis: vt in. c. decreto 2. q. 6. & c. ad honorem de autho. & vſu pal.

¶ Item ſi papa ſe ſubmittit pro veritate manifeſtanda an ipſe ſit verus papa/ nullum ſit prȩiudicium vicariatui chriſti ſed perſonæ ſubmittentis: quia non quȩritur de vicariatu/ ſed an ſit apud talẽ: & ſic de prȩiudicio ipſius perſonæ & non dignitatis. Ad hoc. c. penul. de re iudi. & quod notat inno. in. c. dilectus el. 2. de præben. vbi ponitur ꝙ ſi inferatur quæſtio inſtituto vel confirmato ſuper beneficio/ nõ vocatur conferens confirmans ſiue inſtituẽs, quia eſt tranſlatum plenum ius in inſtitutum c. penul. de præben. & c. fi. de conceſ. præben. Sed electio papæ non expectat aliam confirmationem: vt in. c. in nomine domini. 23. di. & c. licet de elec. igitur non debet requiri aliꝰ conſenſus cardinalium. ꝟ Similiter defenſio tituli ſpectat ad electum ſiue prouiſum/ non ad eligentes vel prouidentes. c. cum inter de elec. Et frequenter tales prouiſi ſe ſubmittunt iudicio alicuius. c. niſi eſſent de præben. cap. conſtitutus & c. ſup eo de tranſac. Facit quod notat inno. in. c. dilecti de maio. & obe. cum ponit diſtinctionem quando agitur de re vel B de perſona. & quod notat idem inno. in. c. cũ eccleſiaſticȩ de excep. quando ponit de intereſſe communi vel priuato. & in. c. cum ex officii de præſcrip. Et ſi agatur de quaſi cõi / cũ ſit popularis defenſio (vt in. c. dudũ el. 2. de elec. & c. ſuper iis de accuſa.) adhuc non oẽs ſubditi contradicentes admittuntur.

¶ ET ꝙ papa cum agitur de papatu poſſit ſe ſubiicere/ facit vltra adducta tex. in. c. ex parte de verbo. ſig. & c. nos ſi incompetenter. §. item cum balaham &. §. item ſymmachus. 2. q. 7. & c. nunc autem. 21. di. Cum enim cardinales tantum præſtent conſilium in gerẽdis per papam (vt in. c. fundamẽta de elec. in. 6.) graue eſt ꝙ aſtringatur papa ad illorum conſenſum. ꝟ Nec obſtat. 96. di. ca. vbinam legiſtis: quia ibi non dicit requiri conſenſum imperatoris. item ibi loquitur de fide.

¶ Item facit alia ratio: quia qñ eſt dubiũ quis ſit verus papa, ad comperiendam veritatem nulla melior via q̃ via iuſtitiȩ/ cui omnis creatura eſt ſubiecta. l. iuſtitia. §. iuris præcepta ff. de iuſtitia & iure. Hæc aũt via põt practicari per viam ſubmiſſionis & eſt facilior: igitur illa amplectẽda. cle. 1. de ſumma tri. C. de appel. l. ampliorem. ff. de auro & argen. lega. l. pediculis. §. labeo.

¶ Præterea ꝙ admittatur ſubmiſſio in eo qui non recognoſcit ſuperiorẽ/ eſt tex. ibi in verbo ſubiicere potuit in. c. per venerabilem qui filii ſint legi. Et per illam literam dicit oſtien. C ꝙ licet nec laicus poſſit ſe ſubiicere alterius iuriſditioni ſine conſenſu proprii iudicis, illud eſt verum in feudalibus: vt notat in ſumma de arbi. in. §. de qua re/ ſub. §. impeditur/ verſi. ſed nunquid vaſallus. ſecus in aliis per illum tex. Ad hoc facit quod dicitur in. c. 1. de iudi. & in. c. penul. de foro compe.

¶ Et iſtam partem affirmatiuam tenuit glo. in. c. in ſynodo in verbo apoſtolicam. 63. di. & glo. in. c. nemo. 9. q. 3. & hugo & ioan. de fan. & do. in. c. nos ſi incompetenter. Et reſpõdent ꝙ ioan. an. male ſoluit in. c. eccleſia de conſti. quia eius ſolutio non conuenit verbis illius tex. in verbo terminentur/ & in verbo diffinitum. Et eandem ẽt ſentit glo. in proœ. ſexti in verbo ſeruus. Et ibi do. in. 7. col. dicit ꝙ papa poteſt in ſe prorogare iuriſditionem iudicis ſecularis/ potius tamen ex humilitate q̃ ex debito. & idem archi. in. c. ſi quis ſup his 2. q. 7. idem oſtien. ioan. an. & ioan. de ana. in c. cum ex iniuncto de hære. Et iſtam videtur tenere alex. in. d. c. in ſynodo. 63. di. licet tandem remaneat dubius vtrum poſſit ſe ſubmittere alicuius laici iudicio: & ſe remittit ad D dicta in. c. inferior. 21. di. Et ibi videtur ſimpliciter tranſire in partem negatiuam, ꝙ nõ poſſit ſe alteri ſubiicere niſi in caſu conſcientiæ. Et in. d. c. in ſynodo/ dicit ꝙ longe minus videtur ꝙ poſſit ſe ſubiicere imperatori quãdo agitur de cauſa hæreſis: quia tũc habetur pro priuato & non pro papa/ vt dicitur in. c. ſi papa. 40. di. & ſicut priuatus clericus non poteſt ſe ſubiicere laico (vt in. c. ſi diligenti/ & c. ſignificaſti de foro compe.) ita nec tali caſu papa, in quo habetur pro priuato. Dicit tamen ꝙ ſi tractaretur de hæreſi papæ & eſſet paratus corrigi/ tunc poſſet hoc committere imperatori & ſic laico: & etiam poſſet permittere vt caperet informationes de hæreſi ſua. allegat ad hoc ibi bellamerã in. 6. & 7. col.

¶ Item pro iſta parte affirmatiua facit tex. in d. c. ſi quis ſuper his. 2. q. 7. & tex. in. d. c. cũ ex iniuncto, cum allegat exemplum de chriſto qui ſe ſubmiſit iudicio iudȩorum cum dixit quis ex vobis arguet me de peccato? Et idem pe. de peruſio ibi in. d. c. cum ex iniuncto. vbi dicit ꝙ ex quo papa habet plenitudinem poteſtatis/ poteſt ſe ſubmittere iudicio alterius quod non poteſt clericus in iudicialibus ſine licentia ſui prælati: vt in. c. ſignificaſti de fo.

compe. ¶ Et facit etiam pro iſta parte tex.in.c.
A ad apoſtolicæ de re iudi.in. 6. ibi parauera-
mus vocare reges prælatos & principes tam
eccleſiaſticos q̄ ſeculares. Et tex.in.c. 1. de re-
nun.in.6. quia ſi poteſt renũciare/ multo ma-
gis ſe ſubmittere.

SED in contrarium (ꝙ papa non poſſit
ſe ſubmittere iudicio nec cõcilii nec alio
rum/ nec conſtituere aliquem iudicē ſu-
pra ſe qui iudicialiter & authoritatiue poſſit
perſonam ipſius iudicare ſiue per modũ com
miſſionis ſiue ſubmiſſionis) facit primo ꝙ e-
iectio ſummorum pontificũ deo eſt reſerua-
ta, 79. di.c. eiectionē. ¶ Secundo quia in terris
non eſt ſuperior qui papam eiiciat, vt in.c.li-
cet de elec.in fi. ¶ Tertio quia poteſtas papæ
eſt a deo & non ab homine/ de iudi. c. nouit.
¶ Quarto quia per talem declarationem nõ
poteſt conſtitui titulus in papatu: quia licet
in inferioribus beneficiis prouideri poſſit offi
cio ſuperioris, in papatu tamen nullo modo
d.c. licet in fi. de elec. ¶ Quinto quia per iſtã
viam papa videretur ſibi eligere ſucceſſorē/
patiendo alteri dari papatum: quod eſſe non
poteſt. 8.q.1.§. his omnibus cum glo. & .79.
di. ſi tranſitus. ¶ Sexto quia non poſſet pa-
B pa cum bona conſcientia cõſentire ꝙ papa-
tus daretur alteri non vero papæ, quod poſ-
ſet euenire. & tale peccatum non eſſet cõmit
tendum etiam pro ſedatione ſchiſmatis. 23.
di. fere per totum. ¶ Septimo quia etiã ſe ſub
mittendo/ ab alio iudicari non poteſt. 21. di.
d.c. nũc autem. vbi fuit neceſſe ꝙ papa ferret
ſententiam in ſeipſum. ¶ Octauo quia de iu-
re communi eſt clarum ꝙ papa non poteſt
ſe ſubmittere/ nec ab aliquo iudice iudicari
quacunq; authoritate fungatur. 9.q.3. ca. ne-
mo/ & c. aliorum. ¶ Nono quia quædã ſunt
quæ impediunt ſubmiſſionem: vt in.c. ſi dili-
genti & .c. ſignificaſti de foro compe. quæ ad
hunc caſum ſingulariter adaptari poſſunt.
¶ Decimo facit exemplũ alexandri tertii/ qui
expreſſe refutauit talē ſubmiſſionem: & po-
ſtea edidit tex.in.c. licet de elec. in concilio la-
teranen. vbi diffinit ꝙ circa dubia electionis
papæ non habetur ſuperior.

¶ Non obſtat. d.c. nos ſi incõpetenter/ & alia
iura concordantia ſupra allegata: quia ibi eſt
ſermo de quadam decentia non autem de
neceſſitate, iuxta notata in. l. digna vox. C.
de legibus. Et ideo ibi archi. poſt vincentium
exponit iudicio. i. diſcretione. Et addendo ad
glo. dicit ꝙ quidam dicunt per. l. eſt receptum
ff. de iuri. oĩum iudi. ꝙ ille qui eſt ſupra omne
forum (vt eſt papa) poteſt ſe ſubiicere iudici C
ſeculari, quia ipſe poteſt deſtruere forum/ cõ-
dere & diminuere. quod dicit vincentius non
tenendum in.c. eccleſia de conſti. & ꝙ (vt ſu-
pra dictum eſt) tex.in.c. nos ſi incompetēter
debet exponi iudicio. i. diſcretione. Et ita ipſe
tranſit: plus etiam dicens poſt vincentium ꝙ
legatus de latere nõ poteſt ſe ſubiicere alicui
intra papam niſi in iudicio animæ, quod eſt
exceptum: vt in.c. ne pro dilatione de pœni.
& remiſ. & hoc ponit vincentius in.c. volen
tes de offi. lega. Et cum iſtis trãſit egidius bel-
lamera. ¶ Hanc autem concluſionem etiã po
nit martinus de laude in trac. concilii in. 3.q.
& remittit ſe ad dicta per eum in trac. de prin
cipibus in.q. 368. Hanc etiam cõcluſionem
tenuit ioan.an.in.c. eccleſia de conſti. & abb.
eum refert & ſequitur in. c. ſignificaſti in. 5.
col. de foro compe. Et reſpondet ad.c. nos ſi
incompetenter. 2.q.7. & .c. mandaſtis & .c. au
ditum. 2.q.4. ꝙ loquuntur de ſubmiſſiõe ex
humilitate: vt oſtendunt verba. d. ca. auditum
in. fi. dum dicit, hoc autem facientes non le-
gem præſcribo cæteris qua id facere cogan-
tur. Et idem ponit aluarus de planctu eccle-
ſiæ li. 1. ar. 32. Et abb. pro iſta parte aſſignat
rationem quia cum non agatur de bono pa-
pæ ſed dei/ ex hoc irrogaretur iniuria deo ſi D
vicarius eius iudicaretur a laico puta impera
tore: & ait ꝙ non poteſt renunciare illi priuile
gio: & ꝙ in. c. nos ſi incompetenter ſumitur
iudicium pro diſcretione. & ꝙ illud. c. narrat
factum ſed de iure fieri non poteſt.

¶ Et eandem opinionem tenent anto. abb. im
mol. & domi. in. d. ca. eccleſia, & ioan. an. in. c.
ad noſtram de conſue. & cardi. in. c. ſignifica-
ſti in. 2. oppo. de foro compe. Et ad. c. nos ſi in
competenter, vltra ſupra dicta illis tribus
modis (videlicet ꝙ factum narrat/ & ꝙ iudi-
cium ſumitur pro diſcretione/ & ꝙ ex nimia
humilitate papa ſubiecit ſe iudicio imperato
ris) reſpondet ipſe ꝙ papa ſubiecit ſe ſponte
volens recipere correctionem tanq̃ monitio
nem/ non ꝙ fecerit illum ſuum iudicem. Et
idem tenet archi. in. d. c. nos ſi incompetēter.
& idem tenent anto. im mol. & domi. in. d. ca.
ſignificaſti. Et idē abb. in. c. at ſi clerici in. 13.
col. de iudi. qui dicit hoc notandum contra il
los qui rudite allegant illũ tex. in. c. nos ſi in-
competenter. & idem ipſe tenet in. c. P. & . G.
penul. col. de offi. delega.

¶ Et ad. l. eſt receptum/ reſpondet im mol. in
d. c. eccleſia/ ꝙ ibi poterat ſuperior prorogare
iuriſditionem inferioris: quod nõ eſt in caſu

A iſto in quo clericus non poteſt prorogare iu
riſditionem laici. Sed melius poteſt reſpon
deri ꝙ.d.l.eſt receptum/loquitur in magiſtra
tibus qui quantumcunqꝫ ſint de ſuperioribus
tamen ipſi habent ſuperiorem a quo poſſunt
iudicari, ſed papa nullum habet ſuperiorem
niſi deum: vt in.c.nemo.9.q.3.& in.c.licet in
fi.de elec. Pro hoc facit quod dicit beatus tho.
in quarto ſen.di.19.q.1.ar.3.quæſtiūcula.3.
ad tertiū.vbi probat ꝙ qs non pōt dare alicui
poteſtatem ꝙ eum excōicet. Et eū refert car-
di.de turre cre.in ſuo trac.de po.pa.q.25. Et
latius idem cardi. ponendo quæſtionem re-
fert in.c.104.in.2.li.vbi per.xi.motiua pro-
bat papam nō poſſe ſe ſubmittere iudicio ali
cuius. Et reſpondet ſecundum vincen. & ar-
chi.ad.c.nos ſi incompetenter/ꝙ iudicium ſu
mitur pro diſcretione: ita ꝙ ad diſcretionem
illorum dicebat papa ſe velle omnia illa emē
dare, non autem dixit ꝙ iuriſditione illorum
emendaret. item licet dicat ꝙ imperator mit-
tat nuncios qui inquirant & examinent quæ
iudicata erant, non tamen dicit ꝙ illorum au
thoritate reuocarentur. Ipſe tamen reſpōdet
ꝙ aut ſe ſubmittit inq̄tum homo ex ſua hu-
militate / non ꝙ conſtituat ſibi ſuperiorem:
& poteſt. & hoc voluit etiam aluarus in trac.
B de planctu eccleſiæ. Aut ſe ſubmittit alicui vt
poſſit iudicare de perſona & dignitate eius &
eum deponere: & non poteſt. bene tamē poſ-
ſet in aliquibus cauſis in quibus haberet cū
aliquo controuerſiam ſuper aliquibus iurib9
ad eum vt perſonam priuatam pertinentibus
ad tollendum controuerſiam ſe ex benigni-
te ſubmittere ſecundum eum.

¶ Ad.c.adrianus cum.c.ſequēti.63.di.reſpō-
detur ꝙ q̄tumcunqꝫ papa dederit poteſtatem
carolo in electione romani pontificis & leo
ottoni, non per hoc ſequitur ꝙ ſe ſubiecerit
iudicio imperatoris: ſicut nec hodie ſubiici-
tur cardinalibus licet ipſi habeant poteſtatem
eligendi papam: vt in.d.ca.vbi periculum cū
ſimil.de elec.in.6. Et ex iſta ratione (quia car
dinales habent ius eligendi) etiam reſponde-
tur ꝙ ſatis ex tali ſubmiſſione dicitur tractari
de cardinalium præiudicio, & ꝙ ideo requiri
deberet ipſorum conſenſus. & quia ſunt pars
corporis papæ: vt in.c.1.de offi.lega.in.6.&
quia faciunt collegium cum papa: quia in ad
miniſtratione rerum vniuerſalis eccleſiæ con
gregantur vt papæ conſulant & eum in gerē
dis dirigant, licet forte reſpectu particularis
eccleſiæ romanæ non dicantur facere colle-
gium ſecundum alex.in.d.c.in ſynodo. Sunt
enim cardinales inhærentes ſedi apoſtolicæ ſi-
cut ſtellæ in firmamento cœli dicit bal.in.l.cū C
multa.C.de bonis quæ libe. Et (vt ſupra etiā
relatum eſt) plus dicit idem bal.in.c.bonæ el
1.de poſtu. præla. ꝙ cardinales reſidentes in
curia æquiparantur ſtellis fixis, quæ non mo-
uentur niſi motu orbis ſicut & cardinales nō
mouentur niſi motu papæ: & cardinales lega
ti æquiparantur conſtellationibus ſiue plane-
tis, qui mouentur motu proprio nutu dei ſi-
cut & legati nutu papæ. Et quicquid faciunt
præſumūtur facere nutu papæ: vt in.c.1.de
poſtu.præla. Ideo dicuntur facere collegium
cum papa: & appellatur ſacrum collegium/
vt dicit alex.in.d.c.in ſynodo. Facit quod di-
cit ioan.de ana.poſt oſtien.in.c.ad liberandā
de iudæis.& in cle.ne romani de elec.& in.c.
1.in verbo ſede vacante in glo.de ſchiſma.in
6. Et hoc reſpectu dicitur ſupremum collegi
um eccleſiæ romanæ. Et collegium reueren.
dominorum cardinalium poteſt dici ſenatus
papæ, licet non per omnia habeant poteſtatē
antiquorum ſenatorum: vt ponit abb.in.c.cū
te de re iudi.& dicitur in.c.eccleſia.16.q.1.
Imo in aliquibus longe plus habent q̄ anti-
qui ſenatores romani: quia eligunt papam: vt
in.c.in nomine domini.23.di. ſenatores autē
non eligebant imperatorem: quia eligebātur D
ab exercitu / & populus obediendo admitte-
bat: vt in.c.legimus.93.di. Vnde ex his non
videtur ꝙ papa ſine conſilio cardinalium poſ
ſit ſe ſubiicere alicui.

¶ Innocentius tamen in.c.ex parte de verbo.
ſig.dicit ꝙ quando agitur cum papa de rebus
vel iuribus/tunc ſic eſt procedendum: quia ſi
papa contra alium vel alius contra eum mo-
uet quæſtionē ſuper aliquibus rebus vel iuri
bus/eligendi ſunt arbitri pro vtroqꝫ / vt iudi-
cium procedat ſine ſuſpitione. argu.xi.q.1.ſi
clericus.3.q.5.quia ſuſpecti. Et licet hoc ſit
honeſtum, tamen non negat quin alicui poſ-
ſet cauſam delegare: ſicut imperator facit cau
ſas ſuas & imperii ſui tractari per procurato
res ſuos qui ab eo ſunt dati iudices / licet ſint
iudices ordinarii. C.vbi cauſæ fiſca.per totum
C.ſi aduerſus fiſcum.l.1.&.1. Et ita dicit ſer-
uari de conſuetudine: quia papa ſimiles ſuas
cauſas delegat aliis. Pro quo bene facit tex.in
c.ad apoſtolicæ de re iudi.in.6. Si autem pa-
pæ aliquis vellet crimen obiicere, tūc dicit ꝙ
de hoc nullus pōt cognoſcere.9.q.3.c.facta/
niſi de hæreſi: vt in.c.ſi papa.40.di. Item q̄n
de poteſtate vel de ſententiis eius agitur/
nullus niſi ipſe ſolus cognoſcit.9.q.3.ca.iſta

ſunt.c.nemo &.c.ſeq . Et ſic videtur ꝙ cardi.
A de turrecre.habuerit eundem ſpiritum in ef-
fectu cum inno. Et idem ſentit angelus in. l.
eſt receptum.ff.de iuri.omnium iudi. &idem
bal.& paulus de caſtro ibi.

¶ Et idem quod dicitur de papa videtur dicē
dum de imperatore : qui licet ſint iudices in
cauſa propria/ & poſſint de cauſa propria per
ſeipſos iudicare(vt in.l.& hoc tiberius.ff. de
hęredi.inſti.& in.l.proxime.ff.de iis quę in te
ſtamento delentur. & doc.in.l.1 . C .ne quis
in ſua cauſa:& in.c.cum veniſſent de iudi. Et
idem videtur in ciuitatibus non recognoſcē-
tibus ſuperiorem: vt per bal.in.l.1 .ad fi.C.de
ſententiis quæ ſine cer.quantita.& bar.in.l .ſi
alius.§.belliſſime.ff.quod vi aut clam . Et eſt
tex.in.c.nouit de iudi.vbi rex francorum qui
non recognoſcit ſuperiorem iudicat de cauſa
propria. quod eſt verum ſecundum ſiculum
ibi inter ſubditos)nihilominus etiā tales non
recognoſcentes ſuperiorem/ poterunt ſe ſub
mittere iuriſditioni & iudicio alicuius tacite
vel expreſſe: vt dicunt doc.in.d.l .eſt receptū.
Quod vt dicit ibi bal. fecit imperator tempo
re quo fuit facta pax conſtantiæ . Allegat ad
idem cy.& odofredum:dicens ꝙ nō propter-
B ea præiudicauit ſucceſſori per. l .prouidendū
C.de decu.li.10.

¶ Et hæc ſubmiſſio fieri poterit vel per viam
compromiſſi vel per viam prorogationis/vel
expreſſi cōſenſus in aliquem vel et taciti con
ſenſus. Vnde vt dicit ibi angelus in.d.l.eſt re-
ceptum / ſi ſunt duo domini vnius caſtri qui
habeant in ſolidum iuriſditionem.ſi vnus de-
linquat/tacite videtur ſe ſubmittere iuriſditio
ni alterius condomini . Cuius opinio in hoc
non eſt vera : quia par in parem non habet
imperium ſecundum paul.de caſtro ibi. & cō
trarium tenent bar.& bal.in.l.fi. ff.de re.diui.
& bar.in.l.inter tutores.ff.de admi.tuto. & re
fert alex.de immol.in.d.l.eſt receptum . ¶ Et
ex hoc patet ꝙ etiam alii ſuperiores iudices
poſſunt ſe ſubmittere iuriſditioni inferioris.
Vnde archiepiſcopus poſſet ſe ſubmittere iu
riſditioni ſui ſuffraganei. Facit bene quod di-
citur poſt glo.penul.in.c.cū inferior de maio.
& obe.& qō quam ibi ponunt doc. vbi ali-
quo reſpectu archiepiſcopus poteſt ſubeſſe
archidiano.

¶ Quę ſubmiſſio ſi bene conſideretur ſecun
dum albericum in.d. l .eſt receptum/eſt nul-
lius momenti & parui effectus: quia ſi contin
geret appellari a ſententia/oīno cauſa reuer-
teretur ad manus ſuperioris. Quę conſidera-
tio eſt vera in papa: ſed in aliis habentibus ſu C
periores/ forte non procedit : quia per talem
ſubmiſſionem ipſe ſuperior efficitur inferior
illius,& non appellaretur ad eum ſed ad alios
ſuperiores . & ſic in illa cauſa ſi appellaretur/
non appellaretur ab epiſcopo ſuffraganeo ad
archiepiſcopum ſed ad patriarcham vel ad le
gatum vel ad papam. Et ratio eſt quia nullus
appellat ad ſeipſum : vt patet in diffinitione
appellationis: vt probatur in rubri. de appel.
& in ſpecu .de appel. Et ideo non videtur bo
na conſideratio alberici,qui voluit reſtringe-
re tex.in.d.l.eſt receptum/ dicendo ꝙ loqua-
tur quando maior ſubmittit ſe iuriſditiōi mi-
noris qui non ſit eius ſubditus : quia ille tex.
dēbet intelligi indiſtincte in inferiori a papa.
In papa autem non poteſt habere effectum:
quia non habet ſuperiorem niſi deum : vt in
d.c.aliorū.9.q.3 . Et in eo ſi nollet ſeruare ſen
tentiam/eſt verum ꝙ ſubmiſſio eius eſſet nul
lius effectus.& hoc probat tex.in.c.mādaſtis/
&.c.auditum.2.q.4.

¶ VNDE in papa aut loquimur de ſub-
miſſione in foro pœnitentiali . & dicendum
eſt ꝙ talis ſubmiſſio fieri poterit: vt eſt glo.in
c.nemo. 9.q.3 .& glo.in.c.ſane de offi.delega.
& dicunt doc.in.c.omnis de pœni . & remiſ.
Et ratio eſt quia tunc confeſſor tenet locum D
dei:& non a ſubdito iudicatur eius cauſa ſed
a deo,item vt dicitur infra in .13 . concluſiōe
tunc papa non ſubiicitur in q̄tum papa ſed vt
priuata perſona. ¶ Aut loquimur in foro iu-
diciali ſeculari. & nullo modo poterit ſe ſubii
cere: quia faceret iniuriam deo/ vt ſupra dictū
eſt: cū nō ſolū non poſſit ſeipſum ſed nec cle
ricos ſubiicere iudicibus ſecularibus/ſic ꝙ lai
ci iudicarēt omnes clericos generaliter : quia
clerici hoc priuilegium habent a deo/& tur-
baretur vniuerſalis ſtatus eccleſiæ: vt notatur
per cardi,in.c.perpendimus de ſen.excom.&
abb.in.c.2.de maio.& obe.& in.c .propoſuit
de cōceſ.pręben.& in.c.literas de reſti.ſpolia.
& in.d.c.eccleſia de cōſti. & in.d.c.at ſi clerici
14.col.de iudi.inno.i.d.c.2.ludo.in.l .ſi vero
in.§.de viro.ff.ſolu.matrimo . Quia ea quæ
ſunt de iure diuino / papa non poteſt tollere
25.q.1 .c.ſunt quædam bona.glo.in. c .ſi im-
perator. 96.di.& in.c.q̄q̄.de cenſi.in.6 . Cau-
ſam autem ſpiritualem poteſt bene commit-
tere laico/maxime ſi committat tanq̄ executo
ri: vt vide in.c.decernimus de iudi. ¶ Nō ob-
ſtat.c.nos ſi incompetenter : quia reſponſum
eſt ſupra ꝙ ibi papa non ſubmiſit ſe iudicio
imperatoris: ſed ſenſit ſi quid minus bene re-
periretur

periretur per eum in ſubditos geſtum q̄ facta
A inquiſitione diligenti per miſſos ab imperatore/ ipſe eſſet paratus illa per ſe emēdare: & non q̄ imperator iudicaret de rebus geſtis per papam, & eſt potius quædam ſpontanea oblatio/ ad demonſtrandum q̄ nihil reperiretur quod male geſtum per eum dici poſſet. Et eodem modo eſt tex. in. d. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. Et hanc concluſionem etiam ponit ioan. de ligna. in. d. cap. eccleſiæ dicens quòd cum papa ſit vicarius dei / non poteſt diminuere poteſtatem ſibi a deo traditam.

ℭ Aut loquimur in foro eccleſiaſtico. Et tūc aut de perſona papæ iudicanda. & ſimiliter non poteſt ſe ſubmittere alicuius iuriſditioni: quia extra caſum hæreſis non poteſt ab aliquo iudicari: vt in. d. ca. ſi papa. 40. di. dicit innocen. in. d. ca. ex parte, & doc. in. c. in fidei de hære. in. 6. Et eſt concluſio ſancti thomæ in. 4. ſenten. di. 19. & alberti magni & bonauentura: & ricardi de media villa: vt refert alexan. in. d. ca. nos ſi incompetenter. vbi probat hanc concluſionem pluribus rationibus. ꝟ Fallit niſi papa ſe ſubiicere vellet alicuius iudicio ex quadam humilitate: vt de hoc eſt tex. quem ita intelligit domi. ibi & archi. poſt
B hugonem in ca. ſi quis. 2. q. 7. & eſt tex. beati grego. qui ex ſua humanitate vt plurimum de ſe loquendo loquebatur in ſingulari: vt patet in cap. nihil de præſcrip. Vel intelligo illum tex. non quòd ſubiecerit ſe iudicio alicuius qui eum haberet iudicare (cum non poſſet vt ſupra victum eſt) ſed ſuæ propriæ correctioni & emendationi. Quod concipio ex verbis illius tex. cum dicit veniat ad ſedem apoſtolicam: cum tamen ipſe eſſet caput ſedis apoſtolicæ. & ibi ante confeſsionē beati petri/ & ibi ſententiam ſuā. quaſi dicat ſententiā beati petri & ſic iudicium dei, cuius iudicio tantum papa eſt ſuppoſitus: vt in cap. aliorum/ cum præcedenti & ſeq. 9. q. 3. Et ſic proprie loquitur tex. in. d. ca. ad apoſtolicæ: quia ibi papa dixit ſe paratum congregare principes, & q̄ ſi in aliquo rex fuerat læſus per eccleſiam/ eccleſia parata erat de conſilio concilii ei ſatisfacere. Non dicit quòd concilium vel principes iudicare deberent, ſed ipſamet eccleſia. ꝟ Item fallit niſi vellet ſe purgare ad conuincendum maliciā æmulorum, & ad oſtendendam ex ſuperabundanti ſua humanitate ſe innocentem: non tamen quòd ſubiiceret ſe alicuius iudicio. & ita procedit cap. mandaſtis / & cap. auditum 2. q. 4. ꝟ Item fallit vbi eſſet contentio inter C
duos de titulo papatus/ vel vbi eſſet ſchiſma tale q̄ non poſſet diſcerni quis eſſet verus papa: quia forte ita antiquatum quòd ſaperet hæreſim contra fouentes: ſicut fuit tempore gregorii. 12. & benedicti. 13. & ioannis. 23. vel quando ageretur de titulo papatus contra illum qui nunquàm fuiſſet receptus pro papa: vel quando in actu electionis inſurrexiſſet dubium quis eſſet verus papa. Quia his & ſimilibus caſibus quando agitur contra dubitatum papam (quibus caſibus eſt iudicium concilii: vt in cap. ſi duo. 79. di.) tunc poterit fieri ſubmiſsio concilio generali: quia non eſt proprie ſubmiſsio papæ nec papalis dignitatis. Facit quod dicitur per doc. in ca. cum ſuper de cauſa poſſeſ. & proprie. & quod dico infra ponendo modos quibus tollitur ſchiſma. & quod ponit cardi. in ca. licet de elec. & in conſi. 105. incipit quæſitum.

ℭ Aut loquimur quando tractatur non de perſona papæ ſed de aliquibus iuribus concernentibus intereſſe alicuius particularis eccleſię vel alterius perſonæ vel bonorum eius & ſic de ſimil. Et tūc poterit ſe ſubmittere iudicio concilii: vt eſt tex. in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. intelligendo alio modo q̄ prin- D
cipes & conciliū congregandi deberent eſſe iudices. Item in ſimilibus caſibus poterit cauſam alteri delegare: vt dicit glo. & ibi doc. in. c. nullā. 2. q. 4. in. l. bene a zenone (quæ loquitur in imperatore). C. de quadrien. præſcrip. & glo. in. c. cum dilecta in verbo procuratricem circa fi. de confirma. vtili vel inutili. & abbas in ca. ſi quis contra clericum de foro compe. & ludo. conſi. 509. incipit circa propoſitam. & innocen. in. d. c. ex parte de verbo. ſignifi. facit quod dicitur in. c. cū veniſſent de iudi.

ℭ ET AD PRAEDICTA (quòd papa non poſſit ſe ſubiicere alteri) faciunt illa quæ dicuntur infra in illo articulo an papa ligetur capitulis conclauis iuratis & votatis. Nec videtur ſufficienter reſponſum ad capitulum nos ſi incompetenter / dicendo quòd ſumitur iudicium pro diſcretione/ vel quòd narrat factum ex humanitate: quia verba tex. ibi legitimo terminentur examine / & ibi indiſcuſſum vel indefinitum remaneat, oſtendunt quòd tex. loquatur de vero iudicio. & ita ibi domi. ponderat illum tex. & videntur dicere moderni in dicto ca. eccleſia, & in. d. l. eſt receptum. Sed adhuc

A datur reſponſio ꝙ illa verba non reſpiciunt
iudicium imperatoris cui papa ibi/ſe ſubii-
cit: ſed referuntur ad illum qui pro informa-
tione traſmittitur, qui debet diligenter rē exa
minare vt vera poſſit fieri relatio. ¶ Similiter
c. 1. de renunci. non obſtat; quia per renuncia
tionem papa remanet ſine papatu, & ideo tūc
non agitur de præiudicando dignitati ponti-
ficatus/ſicut ex ſubmiſſiōe papæ. ¶ Vnde pro
confirmatione prædictorum bal. in. d. l. eſt re
ceptum dicit allegando tex. ad hoc in cap.
per venerabilem qui filii ſint legi. & . l. apud
conſilium (& quod vtrobiq; habetur). C.
de manu. vindic. ꝙ ideo imperator ſiue pa-
pa non poteſt ſe ſubiicere inferiori niſi in fo-
ro pœnitentiæ, quia cum poſſit in propria
cauſa iudicare/ſubmittendo ſe derogaret ſuæ
iuriſditioni, quod non poteſt facere/argu. l.
ſed et ſi in ſeruum. §. ſi quis iudex. ff. de arbi.
quia ex quo per ſeipſum poteſt actum expli-
care, non poteſt ſalua dignitate & honeſtate
ſui imperii alteri ſe ſubmittere/argu. l. quia
ratio. ff. de condi. inſtitu. Allegat inno. odo-
fre. cy. & tho. de for. Ad quod facit ꝙ pote-
ſtas papæ non eſt ab homine ſed a deo: vt in
cap. nouit de iudi. & ideo cum tractatur de
eius iuriſditione perſona vel dignitate, meri-
B to non debet dici poſſe ſe ſubiicere: quia eius
electionem & iudicium deus ſibi reſeruauit:
vt in. c. aliorum. 9. q. 3. & . c. facta/ ea. cau. & . q.
& in. c. electionem. 79. di.

¶ Sed milis in verbo papa non poteſt Impe-
ratorem in fi: videtur velle ſimpliciter ſi papa
ſubiiciat ſe imperatori de conſenſu cardinali-
um/ꝙ poſſit per imperatorem deponi, allegat
ad hoc glo. in. c. in ſynodo. 63. di. Sed poſtea
ſe non firmat/ cum remittit ſe ad archi. in. d.
cap. nos ſi incompetenter poſt glo. primam
ibi.

¶ Quidam doctor q edidit repertoriū ad fe-
linū/dicit ꝙ papa poteſt bene ſe ſubiicere cō
cilio generali per illam glo. in cap. nemo. 9. q.
3. & glo. in. d. cap. nos ſi incompetenter. quas
dicit ita intelligendas, cum dicunt ꝙ papa po
teſt ſe ſubiicere/ intelligitur. ſ. generali conci-
lio. Ad quod etiam allegat glo. in. c. anaſtaſius
19. di. quæ cum dicit ꝙ concilium generale
eſt maius papa, dicit ꝙ debet intelligi quan-
do papa ſe ſubmiſit concilio generali & non
aliter. Sed iſtius opinio eſt diuinatiua ad illas
gloſas: ideo tene cum diſtinctione ſupra po-
ſita. ¶ Hinc ſumpta occaſione virtualiter re-
ſpondendo ad adducta in contrarium, decius
in. d. c. eccleſia de conſti. dicit ꝙ verior opinio C
in puncto iuris eſt ꝙ papa poſſit ſe ſubmitte-
re / ſed opinio communis eſt in contrarium.
Sed tu dic in omnibus vt ſupra dictum eſt: &
reſponde ad motiua eius quæ ſupra ſunt po
ſita prout etiam ſupra eſt reſponſum.

¶ Egidius autem bellamera in cap. in fidei de
hære. in. 6. dicit ꝙ papa non poteſt ſupra ſe
aliquem iudicem conſtituere qui iudicialiter
ſeu authoritatiue poſſit perſonam ipſius iudi
care: & hoc ſiue per modum commiſſionis
ſiue per modum ſubmiſſiōis hoc facere velit.
quia ſtante poteſtate papali & vicariatu chri
ſti penes eum, ſi diceremus eum habere ſupe
riorem / implicaret contradictionem: quia ſi
verus papa eſt chriſti vicarius, de neceſſitate
infertur ergo ſupra omnes & etiam ſupra
concilium cap. ſignificaſti de elec. Facit cap.
nemo iudicabit/ & cap. quicunq; cum ſeq. 9.
q. 3. Sic ergo ſuperior qui perſonam eius iudi
care habeat/ eſſe non poteſt: quia ſic eſſet illi
inferior: & ſic eſſet contradictio. Item iudi-
cium fertur in inuitum. l. inter ſtipulantem
§. 1. de verbo. obli. Et in iudicio quaſi contra
hitur. l. 3. §. idem ſcribit. ff. de peculio. & ex
iſto contractu naſcitur obligatio. l. omnem
ff. de iudi. quæ de neceſſitate aſtringit, inſti.
de obli. in prin. Sed ſub hac conditione ſi ve- D
lit nulla contrahitur obligatio. ff. de act. &
obli. l. ſub hac. Et ideo ſententia debet habe-
re neceſſariam executionem ne ſit deluſoria
ff. de mino. l. minorem. 25. annis cui fidei
commiſſum: & . ff. de iudi. l. ſi prætor 1 & de
rei vendi. l. qui reſtituere. & ne vis fiat ei. l. 3.
in prin. Sed papa non poſſet aliquam com-
miſſionem vel ſubmiſſionem facere quin
eam reuocare poſſet. ff. de iudi. l. iudicium
ſoluitur. ff. de lega. 3. l. ſi quis in prin. teſta.
quia ſibi ipſi imperare non poſſet. ff. de ar-
bi. l. penul. Item nec huiuſmodi commiſ-
ſarius ſiue compromiſſarius poſſet in vi
commiſſionis vel ſubmiſſionis papam inui-
tum coarctare vel cōtra eum ſententiam exe
cutioni demandare: quia nullus homo po-
teſt verum chriſti vicarium (ſolius dei iudi-
cio reſeruatum) iudicare. d. cap. nemo/ & . c.
aliorum. 9. q. 3. & ca. nunc autem. 21. di. Ad
hoc facit ꝙ hoc priuilegium ſedis apoſtoli-
cæ non eſt inductum ſolum in fauorem per-
ſonæ ſed in fauorem etiam eccleſiæ & prin-
cipaliter. & ſic per papam renunciari non
poteſt. d. cap. ſi diligenti / & cap. ſigni-
ficaſti de foro compe. 12. q. 2. cap. non
liceat.

A ¶ Et ꝙ papa non poſſit ſe ſubmittere iudicio alterius/ tenet ioãnes de ligna. poſt vin. in. d. c. eccleſia de conſti. vt ſupra dictum eſt exponendo tex. vt ſupra, videlicet iudicio id eſt diſcretione. Ad quod inducit quia cum ſit dominus omniũ a nullo poteſt iudicari (.9. q. 3. ca. cuncta per mundum) niſi in foro pœnitentiæ cũ tunc ſacerdos fungatur vice dei. Ita dicit ioan. de ligna. in. d. cap. eccleſia. Si enim in ſe iuriſditionem non habet/ non poteſt in alium transferre: regula nemo poteſt. ✓ Nec obſtat quod dicitur ꝙ iudex vnus poteſt ſe ſubmittere iuriſditioni & iudicio alterius: vt in. l. ille a quo. §. tempeſtiuum. ff. ad trebellianum, & in. l. eſt receptum de iuri. omnium iudi. Quia illa ſubmiſſio fit authoritate legis in inferiore a principe authoritatem publicam approbantis: quæ legis authoritas non poteſt habere locum in papa/ quia eſt ſupra omnem legem, cap. propoſuit cum ſimilibus. de conceſ. præben. nec per legem ſuam vel prædeceſſoris eius vel alicuius alterius aſtringi poteſt. c. ſi. de reſcrip. l. nõ poteſt. ff. de. ll.

¶ Et licet iaco. butri. & bal. in d. l. eſt receptũ/ dicant quòd imperator in cauſa propria poteſt ſe ſubmittere, non loquuntur de ſubmiſ-
B ſione iudiciali quo ad perſonam ipſius imperatoris. Quod patet: quia ipſimet volunt ꝙ ſubmiſſio quam fecit imperator tempore quo facta fuit pax conſtantiæ/ non præiudicat ſucceſſori. l. prouidendum. C. de decu. li. 10. Facit quod dicitur in. c. per venerabilem. §. verum/ qui filii ſint legi. ✓ Similiter non obſtat quòd imperator dat iudicem in cauſa quã habet cũ ſubdito/ & deputat procuratorem fiſci & procuratorem cæſaris qui cognoſcunt de cauſis quæ vertũtur inter fiſcum vel cæſarem & ſubditos ipſius imperatoris: quia licet ex ordinatione imperatoris tales ſententiæ contra cameram fiſcalem vel cæſaris mandentur executioni ſicut mandarentur contra priuatum, tamen perſonam imperatoris perſonaliter nõ aſtringunt: quia ſicut imperator non poteſt aſtringere ſe per ſeipſum/ ita nec per alium. ✓ Item non obſtat ꝙ contractus initus per principem cum priuato de iure tenet & principem aſtringit/ vt dicitur in. d. l. digna vox. C. de legibus, & in. c. 1. de proba. Quia ſuperioritas non arguitur ex contractu: quia ita poteſt maior ſicut minor contrahere: cum contractus ſint iuris gentium/ vt in. l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iure.

¶ Nec poterit ſe ſubmittere ſi agatur de titulo papatus inter duos: quia hæc iuriſditio cognoſcendi de cauſa papatus non eſt penes papam. C. ne quis in ſua cauſa in rubro & nigro. ſed eſt penes concilium generale: vt patet ex iis quæ dicuntur in cap. ſi papa. 40. di. & in cap. licet de elec. &. 79. di. c. ſi duo. Igitur non poterit iſtam iuriſditionem in alium transferre: argu. d. ca. ſignificaſti de foro compe. ✓ Et licet iſta ratio non militet in papa qui poteſt cognoſcere de cauſa propria (vt in cap. cum veniſſent de iudi. &. d. l. 1. C. ne quis in cauſa propria. &. C. ſi aduerſus fiſcum. l. 1. &. 2. ſicut dicimus & de epiſcopo in cauſa ſuæ eccleſiæ ſecundũ bar. in. d. l. 1.) tamen videtur vera vbi ageretur de cauſa hæreſis contra papam: quia propter hæreſim ſi ſit pertinax, habetur tanquàm priuatus/ & perdidit ius papatus: vt ſæpius dictum eſt, & dicetur in illo articulo an papa poſſit accuſari de hæreſi & an poſſit deponi per concilium. Si tamen eſſet contentio inter duos de papatu, poſſet etiam verus papa conſentientibus illis quorum intereſt pro maiori ſcandalo vitando & pro pace procuranda ac vnione facienda ſe ſubmittere diſcretioni aliquarum perſonarum iuratarum: dummodo & alius competitor idem face- D
ret. Et ſic poteſt intelligi alio modo ca. nos ſi incompetenter ſecũda quæſtione ſeptima, ſecundum egi. in. d. cap. in fidei. Quod intelligo non quòd tales haberent exercere aliquam iuriſditionem vel ſuperioritatem in verum papam per ea quæ dicta ſunt ſupra: ſed ꝙ tractarent vnionem & intruſum inducerent ad præſtandum obedientiam vero papæ. Facit quod dicitur in cap. niſi eſſent de præben. in. c. cum pridem de pac. & in. c. dilectus el. 2. de ſimo.

ET EX ISTIS dominus cardinalis pampilonen. poſuit adhuc. 13. concluſiones infraſcriptas, quas refert egi. in. d. ca. in fidei. Quarum aliquæ licet videãtur præſupponere aliqua cõtraria præmiſſis (vt patet de ſecunda & ſeptima) tamẽ illas intelligere oportet ſecundũ præmiſſam diſtinctionem.

¶ Prima igitur concluſio eſt quòd contentio de titulo. papatus non eſt principaliter contentio romanæ eccleſiæ vel ſedis apoſtolicæ, ſed propria & perſonalis ipſius qui contendit & dicit ſe papam. Probatur per l. papinianus. §. ſi ex cauſa. ff. de inoffi. teſtamen. & per. l. ſi hæres. ff. ad legem falcid

A &.l.ratio.C.de hæredi.vel act.vendi.per
notata per innocen.& oſtien.in cap.cum
ſuper de cauſa poſſeſ.& propric.& cap.in
literis de reſtitu.ſpolia.& cap.dilectus el
2.de preben.&.ca.ex literis de proba.ca.ex
parte de arbi.c.quia.V.de iudi.c.ſi gratioſe de
reſcrip.in.6.

¶Secunda concluſio eſt ꝙ contentio ſuper
falſitate vel veritate criminum impoſitorum
papæ indubitato / non eſt romanæ eccleſiæ
vel ſedis apoſtolicæ ſed propria & perſona-
lis ipſius papæ.Probatur in.c.nos ſi incompe
tenter.2.q.7.&.§.item hieronymus &.§.
item ſymmachus ea.cau.&.q.& in.c.manda-
ſtis.2.q.4.

¶Tertia concluſio eſt ꝙ ſententia declarato-
ria lata contra eum qui dicit ſe papam & de
papatus titulo contendit,non cedit in infa-
miam vel diſpendium romanæ eccleſiæ vel
ſedis apoſtolicæ: ſed ſententia declaratoria
lata contra papam indubitatum cedit in infa-
miam romanæ eccleſiæ vel ſedis apoſtolicæ
propter iacturam eiuſdem.Primum proba-
tur quia non fuerat contractum vinculum
ſpirituale inter eum qui ſuccubuit & roma-
nam eccleſiam.Secundum probatur quia tūc
fuerat contractum vinculum ſpirituale inter
B eum qui ſuccubuit & romanam eccleſiam:
vt in cap.inter corporalia de' tranſla,præla.
Nam ſtatus eius non reuocabatur in dubi-
um t& ignominia ſponſi tranſit ad ſponſam
& econtra,Non autem quando vinculum
non fuit cōtractum propter carentiam tituli
canonici: ſicut apparet ex ſententia declara-
toria ſuper ſtatu lata / quæ facit ius quo ad
omnes: vt in.l.ingenuum.ff.de ſtatu ho-
mi.& vt ibi dicitur ab omnibus habetur
pro veritate,Probatur quod dixi de igno-
minia in.l.1.ff.rerum amo.&.l.1.in fi.ff.de
iniu.& in.l.aduerſus.ff.de crimi.expila.
hære.

¶Quarta concluſio eſt ꝙ intereſt romanæ
eccleſiæ tam pro honore q̃ pro vtilitate & li-
bertate ipſius eccleſiæ ꝙ feratur ſententia de-
claratoria ſuper ſtatu contendentis de titulo
papatus (videlicet vt maneat in poſſeſſione
pacifica ſi canonice eſt electus/ vel vt ab om-
ni poſſeſſione eliciatur ſi ſit intruſus.proba-
tur per cap.in nomine domini.23.di.) &
quòd econtra intereſt romanæ eccleſiæ tam
pro honore q̃ pro libertate ipſius eccleſiæ nē
ſententia declaratoria feratur contra papam
ſuper criminibus ei impoſitis niſi eſſet hæ-
reſis per cap.anaſtaſius.19.di.iuncto.d.
cap.mandaſtis.2.q.4.Probatur etiam quia C
primo caſu ſententia ferretur contra eum
qui eſſet intruſus & non papa.ſecundo caſu
manifeſte ferretur contra papam verum &
indubitatum,qui etiam poſt ſententiam ma-
neret papa licet diffamatus.

¶Quinta concluſio eſt quòd ad officium
papæ non pertinet contendere de titulo pa-
patus: ſed ad perſonam ipſius papæ cui mo-
uetur quæſtio de titulo papatus/pertinet con
tendere de papatu non nomine papatus vel
romanæ eccleſiæ ſed nomine proprio ipſius
ſe papam eſſe contendentis.item quòd ad
officium papæ pertinet contendere de iuri-
bus papatus & iura papalia tueri.Vtruuq;
autem eſt neceſſitatis.Probatur in.l.qui
fundum.§.ſi tutor.ff.pro empto.& in
l.interdum.§.qui tutelam.ff.de fur.iuncta
l.fi.ff.quod falſo tutore autho.

¶Sexta concluſio eſt quòd vbi duo conten-
dunt de titulo papatus & vnus eſt verus pa-
pa alter falſus/ ſed non poteſt diſcerni ve-
rus a falſo ꝓpter magnos errores interceden-
tes argu.l.1.ff.de eo qui pro tuto.in prin.
(prout fuit tempore ſchiſmatis benedicti
ioannis & gregorii) ex neceſſitate ſalutis &
vinculo iuris humani atq; poſitiui debent ſe D
ſubmittere inquiſitioni veritatis & declara-
tioni finaliter in vim iuſtitiæ vt cognoſcatur
& diſcernatur verus a falſo.Et hanc ſubmiſ-
ſionē auidius cupere debet qui de iure ſuo cō
fidentius agit:exemplo illius quod legitur.3.
reg.3.& dicitur in.c.afferte de præſump.de
illa muliere quæ feruentius petebat ſuper-
ſtitem infantem conſociæ dari.item paſtor
debet eripere oues de manibus luporum.

¶Septima concluſio eſt ꝙ ſicut papa indubi
tatus tenetur ex debito ſalutis & ex bono iu-
ſtitiæ ne ledatur vel iacturam ſubeat infe-
rior ſe veritati & iuſtitiæ miniſtrandæ ſub-
mittere (ca.cum veniſſent de iudi,cap.cum
nobis de præſcrip.& ca.cum ad audientiam.
& de confirma.vtili vel inutili ca.cum dile-
cta.l.bene a zenone circa medium & ibi glo.
C.de quadrien.præſcrip.&.l.eſt receptum
& ibi glo.ff.de iuri.omnium iudi.) ita papa
dubitatus & is qui dicit ſe papam & de titu-
lo papatus cōtendit/ ex debito ſalutis & iuſti
tiæ ac vnionis ſe ſubmittit iuſtitiæ.Proba-
tur ex æquiparatione quæ fit articulorum fi-
dei & ſtatus vniuerſalis eccleſiæ: vt notat
archi.in cap.ſicut ſancti.15.di.Conſtat au-

tem quòd vbi eſt quæſtio de articulis fidei/
A papa indubitatus ſubiicitur iuſtitiæ: vt in.c.
anaſtaſius. 19. diſtinctione. Ergo & vbi eſt
quæſtio de totali ſtatu vniuerſalis eccleſiæ/
ſubiicitur iuſtitiæ papa dubitatus: cum eti-
am ſi eſſet papa indubitatus neceſſario ſub-
iiceretur. ne ſit melioris conditionis dubita-
tus quàm indubitatus: argu. l. continuus. §.
cum ita. ff. de verbo. obli.
¶ Octaua cõcluſio eſt quòd papa dubitatus
& is qui dicit ſe papam, quando de papatu
contendunt ſubiiciuntur iuſtitiæ vt priuatæ
perſonæ: & vt ſeruetur æqualitas in exhibi-
tione iuſtitiæ & diſcuſſione veritatis, nullus
reputatur papa tempore examinationis ip-
ſius veritatis a totali eccleſia. licet etiam tunc
temporis nihil innouaretur ſuper eo quod
diceretur quòd ante adhæſerunt cardinales
vni quàm alteri argu. ca. 1. vt lite pendente.
Sed quando papa dubitatus vel indubitatus
contendit ſuper iuribus papalibus vel iuri-
bus priuatis cum ſibi ſubditis non referenti-
bus ei quæſtionẽ ſtatus, tunc ſubiicitur iuſti-
tiæ vt papa: & ſic non vt priuata perſona ſed
vt publica & principalis perſona & caput ec
cleſiæ: vt. d. cap. cum veniſſent cum ſimil.
Pro quo eſt quod notat innocen. & oſtien. in
B cap. in literis de reſti. ſpolia. vbi quæritur de
ſubditis in beneficio quod per intruſionem
poſſidetur non referentibus quæſtionem do
minii ſuper titulo. pro quo. l. 1. & per totum
ff. quod cum falſo tuto. autho.
¶ Nona concluſio eſt ꝙ concilium generale
in negocio ſchiſmatis quando de titulo papa
tus inter duos contenditur/ eſt iudex compe
tens, vt diſcernat præcedente debita inquiſi-
tione verum papam a falſo: vt notat. glo. in. c.
ſi duo. 79. di. quam ſequitur archi. argu. ca. ſi
quis epiſcopus el. 1. 6. q. 4. quod intelligit qñ
non eſt ſuſpectum. Quod probatur per. d.
c. ſi quis epiſcopus. nã quando ſynodus pro-
uincialis eſt ſuſpecta propter diuiſionem epi
ſcoporũ in condemnatione vel abſolutione
vnius ex epiſcopis illius prouinciæ/ tunc ha-
betur recurſus ad metropolitanum alterius
prouinciæ & aliquos ex ſuffraganeis, vt pari
ter reſidẽtes cauſam huius epiſcopi diffiniãt.
Suſpectũ ergo merito dicitur quãdo omnes
epiſcopi orbis eſſent adhærentes duobus cõ
tendentibus de papatu. nam ſicut vnũ caput
ex duobus eſſet ſuſpectum ad cauſam deci-
dendum (quia in propria cauſa iudicaret) ita
& omnes epiſcopi ei adhęrentes & pro papa
eum reputãtes ſunt ſuſpecti. c. inſinuante (&
ibi notatur) de offi. delega. c. accedẽs el. 2. vt C
lite non conteſta. l. vnica. C. ſi quacũqꝫ prædi-
po. ibi cum ſua ſuorumqꝫ domo iuriſditionẽ
eius euitare.
¶ Decima concluſio eſt ꝙ vbi concilium ge
nerale propter adhæſionẽ eſt ſuſpectũ vtriqꝫ
parti, non propterea deberet veritas manere
occulta & iniuſtitia nõ iuſtitia miniſtrari. Nã
licet non ſit dare ſuperiorem qui ad oculum
mõſtrari poſſit (vt in. c. licet de elec.) & licet
concilium generale ſit ſuſpectum, non pro-
pterea bonum iuſtitiæ eſt ſupprimẽdum, ex
quo poſſet aliquo modo iuſtitia miniſtrari:
ſicut eſſet ſi ex conſenſu ambarum partium
certi numero pari deputarentur: vt in ca. iu-
dices. xi. q. 1. Tunc enim verum eſſet dicere
quòd verus papa eos deputaſſet, ex quo ipſi
ambo quorum vnus eſt verus & alius falſus/
eos deputaſſent. & ſic valeret. l. 1. §. verbis
edicti. ff. quod falſo tuto. autho. Vel ſi ex
conſenſu amborum quorum principaliter
intereſt eſſent electi iudices cõpetentes pro-
pter neceſſitatẽ imminentem, quæ legi non
ſubiicitur. l. 2. in principio. ff. ad legem cor-
neliam de iac. Nam propter hoc dubium
& obſtaculum quod vertitur in contentio-
ne duorum de titulo papatus contendenti-
um tollendum per tramitem rectitudinis, e- D
ligenda eſt via quæ tamen non ſit præceptis
euangelicis contraria nec decretis ſancto-
rum patrum aduerſa: vt in cap. ſicut quon-
dam. 14. di.
¶ Vndecima concluſio eſt ꝙ iudices deputa
ti per papam indubitatũ vel etiam dubitatũ
qui in vim iuſtitiæ ſe ſubmiſit, non procedũt
aliqua ſua propria authoritate & iuriſditione
etiam ſi per ſe haberent iuriſditionem ordina
riam: ſed ſolum procedunt ex authoritate ip-
ſius papæ deputantis eos. & ſic non erunt ſu-
periores papa nec papa eis inferior: vt in. l.
etſi præter. ff. de offi. eius cui mãda. eſt iuriſdi.
& glo. ſentit in. d. l. bene a zenone dum alle-
gat dictam. l. etſi præter. Et ſic non obſtat. 9. q.
3. nemo. & c. aliorum. Imo & ipſe papa cen-
ſetur ſententiare per ſeipſum quod ſententia
tur per tales authoritate eius deputatos: argu
men. l. item. §. ſi decuriones. ff. quod cu-
iuſqꝫ vni. no. &. l. vna in fi. ff. de offi. præfec.
præto. Nec obſtat. c. nunc autẽ. 21. di. quia
vel ibi non fuit facta ſubmiſſio, vel ſi facta
fuit ipſi iudices noluerunt vti ipſa ſubmiſſio-
ne qua poterant, nec vti ſua authoritate ordi-
naria/ qua non poterant per dictum capitu-
lum nemo.

A ¶ Duodecima concluſio eſt ꝙ duobus contẽdentibus de titulo papatus quorum quilibet ſuos habet adhærentes, ſubmiſſio quæ fieret non eſſet propter adhærentes ſubmittenti ſed propter competitorem & eius adhærentes qui dicunt eum non papam ſed intruſum. Vnde vterq; eorum reputatur ab altero perſona priuata & occupatrix ſedis apoſtolicæ. & hac conſideratione vterq; eorum reputat ſubmiſſionem factam per competitorem eſſe factam per intruſum: & ſic per priuatam perſonam iuſtitiæ ſuppoſitam, quæ poteſt ſe ſubiicere iuriſditioni alterius. l. 1. ff. de iudi. l. ſi qui ex conſenſu. C. de epiſ. audien.

¶ Decimatertia concluſio eſt quòd papa dubitatus qui de titulo papatus contendit, ſubmittendo ſe iudicio humano/ cenſetur ſe ſubmittere quemadmodum ſe ſubmittit papa indubitatus confeſſori ſuo in foro pœnitentiali. Nam tenetur parere & ligabit eum ſententia illius: vt notatur in. d. cap. nemo 9. q. 3. Nam licet papa ſe ſubmittat, effectus tamen ſubmiſſionis concernit papam C non vt papam ſed vt hominem priuatum: quia papa vt papa non habet ſuperiorem ſed vt homo: argu. cap. ſi gratioſe de reſcrip. in. 6. Et ſic ſubmiſſio iſta fit per papam: attamen effectus ſubmiſſionis concernit papam non vt papam ſed vt perſonam priuatam dicentem apud ſe eſſe papatum. Eodẽ modo quando papa alicui concedit vt ipſi concedenti det indulgentiam plenariam, nam conceſſio eſt papalis, ſed executio conceſſionis terminatur in eum vt hominem priuatum ſecundum cardinalem pampilonen.

¶ Libri ſexti finis.

A DOMINICI IACO- C
BATII CARDINALIS . S . CLEMENTIS:DE CONCILIO LI . 7 .

¶Arti. 1.

SED QVIA
diximus ſupra qđ
ſede vacãte conci
liũ poſſit: pone, a-
liq cardinales diſ-
ceſſerũt a papa in
dubitato & adhæ
ſerunt regi frãciæ
qui tunc defende
bat quendam ini-
micum & rebellem papæ cui papa mouerat
bellum: & aſſerentes papam eſſe contumelio
ſum & intolerabilem cardinalibus/ſęuum &
tyrannum, iuxta cõſilium ludouici, ſ 23 . con
cilium congregari curauerunt: aſſerentes ꝙ
papa in capitulis conclauis promiſerat cardi
nalibus infra biennium poſt aſſumptionem
ſuam congregare concilium & elapſum erat
fere ſeptennium, & ꝙ ideo ipſe vna cum aliis
cardinalibus qui cum eo erant fuerat negli-
B gens & contumax: cum præſertim adeſſet
neceſſitas congregandi pro ineunda pace in-
ter chriſtianos principes/ & pro reformatiõe
eccleſiæ in capite & in membris propter ali-
qua notoria crimina ſcandalizantia eccleſiã:
deinde ipſi citarunt papam ad cõcilium. Ipſe
autem papa vt oſtenderet ſe non detractare
concilium obtulit ſe paratum ad illud con-
gregandum / & ſtatim illud indixit per vni-
uerſum orbem. Pręfati autem cardinales vo
cati ad concilium congregatum per papam/
recuſauerunt venire, quinimo moniti & iuſſi
vt deſiſterent a congregatiõe concilii per eos
nulliter congregati non deſtiterunt, allegan-
tes non eſſe ſibi tutum acceſſum ad conciliũ
congregatum per papam / & concilium eſſe
a ſe recte congregatũ eo ꝙ ex negligẽtia pa-
pæ congregatio ad eos deuoluta fuerat. Papa
his auditis proceſſit contra illos & declarauit
eos ſchiſmaticos/ & concilium per eos cõgre
gatum eſſe conciliabulum: & proceſſit ad
creandum nouos cardinales ſine requiſitione
patrum qui erant in concilio. Rebus ſic ſe ha
bentibus moritur papa: veniuntq; cardina-
les ſchiſmatici & petunt ſe admitti ad electio
nem futuri pontificis. Cardinales qui erant in
concilio papæ dicũt ꝙ non poſſunt eos reci-
pere nec debent, nec etiam poſſunt illos reſti
tuere . declarati ſchiſmatici econtra allegant
proceſſum factum per papam contra ipſos/
eſſe nullum: cum ipſi nihil vnq̄ cõmiſiſſent
nec machinati fuiſſent contra papam . item
ꝙ cum voluiſſent comparere/ non patuit eis
tutus acceſſus. quinimo cum parati eſſent ad
iter vt comparerent / & nihil aliud expecta-
rent q̄ saluũconductum, nullo dato eis reſpõ
ſo/ ſtatim ex abrupto fuerat proceſſum cõtra
illos ad declarationem . quod aiebant potius
factum ex odio quia quæſierant reformatio-
nem in eccleſia q̄ iuridice: ſubiungentes ꝙ
ſtante congregatione duplicati concilii papa
non potuerat creare nouos cardinales ſine re
quiſitione conſilii concilii: & ꝙ imo ſic creati
cardinales non erant admittendi in concla-
ue.

¶Modo ex his de multis dubitatur. Primo
vtrum iſti cardinales potuerint ſic conuocare
concilium. Secundo vtrum potuerint legiti
me recedere ab obedientia papæ, maxime cũ D
allegarẽt metum eo ꝙ papa conſueuit incar-
cerare cardinales: & ſi non / tertio vtrum di-
cendi ſint ſchiſmatici. Q uarto poſito ꝙ pro-
ceſſus factus per papam contra illos funda-
tus fuerit ſuper notoria ſubtractione obediẽ-
tiæ & congregatione conciliabuli, vtrum poſ
ſit dici nulliter & iniuſte proceſſum per papã
ſtantibus præmiſſis/ ꝙ nullo iuris ordine ſer
uato fuerunt excommunicati & declarati
ſchiſmatici: & quia non fuerunt perſonaliter
citati / & quia cauſæ & notorietas narratæ in
proceſſu negantur. Q uinto quis de his cog-
noſcere debeat: an concilium per papam con
gregatum/ an alterum per d. cardinales con-
gregatum/ an ambo ſimul adunati (maxime
cum dicti cardi: ſi non admittuntur / procede
re velint ad electionem cum ſuo concilio:
quod ſi fieret/ apertum eſſet ſchiſma quia in
vtroq; concilio aſſumeretur a diuerſis cardi-
nalibus vnus in pontificem) an ſit expectan-
dus futurus papa. Sexto vtrum præfati cardi
nales ſchiſmatici debeant admitti in cõclaue
in creatione futuri pontificis nẽ oriatur ſchi-
ſma de nouo. Septimo vtrũ cardinales creati
per papam durante concilio dicantur veri
cardinales & ſint admittendi in cõclaue: ma-

xime eo ꝙ creati fuerũt ſine requiſitione cõ-
A cilii & in diſcordia aliquorum cardinalium.

ET quo ad primũ vis dependet ab illo
vtrum papa & alii cardinales fuerint in
tali negligentia ꝙ fuerit deuoluta iſta
poteſtas ad eos: quia vt ſupra dictum eſt in il
lo articulo ad quẽ ſpectet cõgregatio concilii
qñ ſumus in vno indubitato papa / tunc cla-
rum eſt ꝙ ſine eo non poteſt congregari cõ-
cilium: alias eſt conciliabulum & acepha-
lum/ & conuenticulum non concilium: vt
17. di. per totum, maxime in. c. nullus. & hoc
quando ipſe vellet. Sed ſi nollet & differret
malicioſe / cum tamen eſſet neceſſaria cauſa
congregandi, tunc ſuccedunt cardinales oẽs
vel maior pars ſi omnes non concordant. & ſi
maior pars negligit / poteſt minor pars col-
legii: vt in. c. ſi quis pecunia. 79. di. & . c. in no-
mine domini. 23. di. & diximus ſupra in quę
ſtiõe propria. Et maxime vbi eſt pręfixus ter-
minus ad actum explicãdum: ſicut eſt in pro
poſito in quo fuit datum biennium. & ſic alii
videntur ſe feciſſe alienos. vnde actus poterit
explicari per minorem partem collegii præ-
ſentem, & minor pars poterit conuocare ma
iorem: vt dicitur in. c. in cauſis / & in . c. cum
B nobis de elec. & dicit abb. in. c. cum omnes de
conſti. Et maxime loquendo in generali con
cilio, in quo etiam minor pars congregat ma
iorem: vt dixi in illo arti. quot debet eſſe prę
ſentes in concilio. Imo & quilibet catholicus
quando omnes eſſent in negligentia: vt ibi
dictum fuit, & in illa quæſtione ad quem ſpe
ctet congregare concilium. Et ꝙ omnes fue-
rint in negligentia (videlicet papa & alii car-
dinales) eſt quod ipſi allegant, quia dies inter
pellat pro homine: vt in. l. magnam. C. de cõ-
trahẽ. & cõmitten. ſtipu. l. traiectitię. §. de illo
ff. de act. & obliga. l. 2. C. de iure emphiteo.
cap. potuit de locato. l. & poſt tres. ff. ſi quis
cautio. & in. l. celſus. ff. de ſtipu. ſeruo. &
l. inſulam. ff. de verbo. obliga. cum ſimil.
Cum ergo non ſolum biennium ſed ſepten-
nium reperiatur lapſum, conſtat de notabili
negligentia cap. 1. §. notoria de cenſi. in. 6. ex
quo apparet ꝙ per adiectionem diei non re-
quirebatur alia requiſitio papæ vt ipſe cõgre
garet ſi volebat, vt ipſo recuſante & ſimiliter
aliis cardinalibus ipſi ſuccederent per dicta
iura. Et maxime cum eſſet promiſſio iurata:
quæ non admittit moræ purgationem, ponit
ſpecu. in ti. de aduocato. §. 1. verſi. ſed nunqd
is qui iurauit, & anto. in. c. breui de iureiu. fa-
cit quod dicitur in. l. nam & poſtea. §. ſi iu. ff.
eo. tit. Et multum bene ange. in repeti. l. inſulã C
ff. de verbo. obliga. in. 6. col. in verſi. ſexto fal-
lit/ aſſignat rõnem quia facta eſt executio ir-
retractabilis: vt. l. ſi quis maior. C. de tranſac.
Et eadem ad literã ſunt verba bal. in. d. l. mag
nam in eo. verſi. ſexto fallit. C. de contrahen.
& commit. ſtipu. Et latius ioan. de immol. in
l. inſulam in. 7. char. ff. de verbo. obli. quia iu-
ramentum habet vim clauſulę rato manente
pacto, & vim alterius clauſulæ ſi non valet
quod ago vt ago: vt ibi late per eum. Et ale-
xan. de immo. in. d. l. inſulam in. 20. col. verſi.
duodecimo fallit. Nec poterat ſecum ſuper
tali iuramento vel voto diſpenſare vel ſe ab-
ſoluere: vt ponit. d. anto. in. c. 1. de conſti. de
quo dicetur latius infra. Quod videtur indu
bitanter verum quando iuramentum eſt di-
rectum ad vtilitatem tertii cum quo contra-
xit. facit quod dicunt doc. in. c. 1. de proba. ꝙ
papa ligatur ex contractu ſuo inito cum alio
l. digna vox. C. de. ll. & . l. cæſar. ff. de publica.
Itẽ facit ꝙ omnino papa ad hoc erat obliga
tus ex dictamine cõſtitutionis frequens edi-
tæ in concilio conſtantien. & ſæpius replica-
tæ in concilio baſilien. & ex promiſſione iura
ta ante & poſt aſſumptionem. Facit quod di-
citur poſt glo. in verbo pacta in cle. dudũ de
ſepul. & in. c. conſtitutus de reſcrip. & ꝙ funi D
culus duplex &c. c. 1. de treu. & pa. & ma-
teria. c. cum acceſſiſſent de conſti.

¶ Nec ſatisfit ſi dicatur ꝙ licet lapſum eſſet biẽ
niũ/ non tamen ſublata erat facultas congre-
gandi: quia etiam poſt biennium poterat pa.
congregare cõcilium: cum eſſet ad duo obli
gatus / ſcilicet ad congregandum concilium
& infra bienniũ. ſi aũt non fecit infra bienniũ
nõ erat ſublatum quin omnino poſt bienniũ
teneretur: argu. c. cum dilecti de do. & contu.
& . c. bonæ de elec. & . c. conſtitutus de appel.
& in. l. celſus. §. ſed ipſe. ff. de arbi. & . c. ad apo
ſtolicę de re iudi. in. 6. Et ſi adhuc poterat. nõ
videtur taliter contracta negligentia ꝙ pri-
uatiue eſſet deuoluta poteſtas ad alios cardi-
nales: & quin ſi ipſe hodie velit / congregare
poſſit & moram purgare ſi velit: cum quãdo
vult poſſit cõcilia congregare transferre mu
tare & diſſoluere pro libito voluntatis: vt in
c. nec licuit & in. c. nullus. 17. di. dicit roſel. in
trac. conci. in. 5. char. & diximus ſupra. Vnde
cũ papa poſſit diſpoſitus nũc habita opportu
nitate ad congregandum/ videtur ꝙ hoc face
re poſſit. ¶ Quia reſpondetur ꝙ ex quo fa-
cta deuolutione deducta eſt res ad actum in-
timationis/ non videtur ꝙ poſſit ſe de cõgre-

gatione noua intromittere: ſed bene ꝙ teneatur intimato & congregato authoritatem A interponere, ſicut fecit ſymmach⁹: vt in. §. hinc etiam. 17. di. & patet in geſtis ſymmachi. c. 9. & dicit anto. in. d. trac. ſchiſmatis. Item facit quod dicitur in. c. 2. de conceſ. præben. & in c. 1. de ſupplen. negli. præla. in. 6. & c. 1. ne ſede vacan. eo. li. vbi poſtq̃ eſt deuoluta poteſtas ad alium / non eſt facultas negligenti ſe vlterius intromittendi. Item obſtat conſtitutio frequens, quæ prohibet loci mutationem ſine cauſa. Item ſi ſic poſſet poſtq̃ eſt ei intimatum concilium / illud diſſoluere vel alibi conuocare, fruſtra fieret conciliorum conuocatio quando fieret per inferiores contra papam: quia nunq̃ poſſet romanus pontifex etiam hæreticus cõdemnari: quia citatus per concilium / confugeret ad flebile diſſolutiõis remedium: vt pulchre dicit abbas in allegationibus factis in concilio baſilien. quæ incipiunt quoniam veritas / prope ſi. cum ponit cauſas ex quibus eugeni⁹ poterat deponi. & latius faciunt ad hoc decem notabiles rationes quæ allegantur per abbatem in eiſdem allegationibus / quare eugenius non potuerit transferre concilium in ferrariam. ¶ Et ex his quo ad primũ / videt̃ ꝙ. d. cardi. potuerint indicere & intimare congregationem concilii: B & ꝙ poſt talem intimationẽ non licuerit papæ poſtq̃ fuit præuentus / ſe intromittere niſi in præſtando authoritatem. l. ſi quis poſtea / & l. vbi acceptum. ff. de iudi. l. pẽnul. ff. de iuriſ. om. iudi.

¶ Non obſtat etiam ſi dicatur ꝙ ex quo papa ipſe volebat congregare concilium & iam citauerat oẽs, ipſi debebãt abſtinere / eo ꝙ papa appoſuerat manum: argumento eorũ quæ dicuntur in. c. vt noſtrum de appel. & quod dicitur in. l. ſecunda. C. de rela. maxime cum tenere concilia generalia ſit capitis / hoc eſt romani pontificis: vt habetur di. 17. per totum. Quia reſponderi poteſt ꝙ hoc bene ſtaret niſi pręceſſiſſet requiſitio ex parte ipſorum cardinalium: per preuentionem aũt fit vt nõ poſſit vlterius mutari cõcilium / iuxta dictam cõſtitu. frequens. Et in hoc an erat mutandum / debebat eſſe iudex conciliũ congregatũ: vt dicit. d. anto. in. d. trac. ſchiſma. & ſupra retuli. Et præſumitur ex quo concilium congregabatur contra eum / ꝙ aliud intimauerit ipſe animo protrahendi & diffugiendi. Facit quod dicit bal. in. c. olim in. 4. char. de reſcrip. vbi videtur velle ꝙ iſto caſu quando concilium cõgregatur contra papam / non requiritur eius authoritas: quia nõ eſt veriſimile ꝙ effectualiter teneret concilium. Item poſſunt etiã di- C cere cardinales ꝙ locus per papam deputatus non eſt eis tutus: qui non ſolum debet eſſe tutus eis ſed etiam eorum procuratoribus & aduocatis. nec ſufficit ſi ſit tutus procuratoribus niſi ſit tutus etiam ipſis cardinalibus: vt ponunt doc. maxime anto. & alii moderni in c. ex parte de appel. ad hoc tex. & ibi dicta in cle. paſtoralis de re iudi. ¶ Pro præmiſſis facit quod voluit milis in quibuſdam allegationibus ſuis ad intellectum. c. frequens contra eugeniũ ꝙ non potuerit mutare vel transferre cõcilium propter tria: quia in concilio erat propoſita cauſa hæreſis & reformatiõis eccleſiæ in capite & in membris & pacificationis principum chriſtianorum: quæ omnia ſunt in iſto edicto.

¶ Sed quo ad iſtud primũ dubium credo cõtrarium verũ. & præſuppono ꝙ nos ſumus in vno indubitato papa & pacifico poſſeſſore papatus: qui ſecundum ꝙ iura volunt / cõgregat concilia & cõgregata diſiungit & diſiuncta congregat. 25. q. 2. §. ſi ergo. dicit catal. in allegationibus factis contra monitorium baſilien. decretum contra eugenium. Et roſel. in tractatu conciliorũ dicit ꝙ papa cõuocat conciliũ / ipſum tenet & abſoluit prout ei vide- D tur. allegat tex. in. c. nec licuit cũ rubrica ſua 17. di. Ipſe eſt qui poteſt reſoluere & abſoluere quod concilium male damnauit. 8. q. 3. c. cuncta per mũdum. Et facta papę excuſantur q̃uis videantur iniuſta. 16. di. c. 1. Et licet papa faciat quod nobis videtur iniuſtum, nihilominus eſt iuſtũ. 23. q. 4. §. de tyriis. ¶ Itẽ conſidero ꝙ ſumus in caſu in quo non eſt cõgregatum concilium ſed tantum indictum ſine ſcitu & authoritate papæ. Et in quo poſt indictionem concilii factam q̃primum papa cognouit illos cardinales affectare cõcilium, ante aduentum diei concilii per cardinales indicti ipſe tanq̃ caput & ad quem ſpectabat verum concilium congregare / publicauit ipſum tenendum in laterano & principibus catholicis intimauit.

¶ His ſic pręſuppoſitis dico ꝙ non licuit cardinalibus indicere cõcilium & multo minus indictum proſequi poſtq̃ papa appoſuerat manũ. tum quia nullibi in iure reperitur ꝙ cõgregatio concilii facta vnq̃ fuerit a cardinalibus: cum hoc ſit de reſeruatis principii: vt in c. ꝙ tranſlationem de offi. lega. ibi glo. Et cardinales prohibentur etiam ſede vacante exercere aliqua de reſeruatis principi: vt in cle. ne

romani. §. irritum de elec. Et q̃uis poſſint ea
A quæ ad celerem pontificis prouiſionem ten
dunt(vt in. c. vbi periculum. §. iidem quoꝗ
de elec. in. 6. ſicut ſupplent communiter doc.
ad paragraphum irritum. & ponit car. in. c. li
cet de elec.)hoc nō conuenit in propoſito: qa
hi domini non ideo intimauerunt concilium
vt poſſet celerius romanæ eccleſiæ prouideri
de pontifice: quia extabat indubitatus ponti
fex, nullaꝗ ineuitabilis neceſſitas hoc fieri ex
abrupto cogebat. Tum quia ipſi non conſti
tuebant collegium cardinalium: quia non ſo
lum erant ſine capite ſed nec erāt duæ partes
totius collegii: imo nec dimidia ſed minima
pars collegii: nec fuerunt collegialiter cōgre
gati/ quia aliqui eorum erant abſentes. Vnde
dicit bal. in. c. olim ex literis de reſcrip. ꝙ car
dinales non poſſunt vt ſinguli congregare
concilium. & idem refert martinus lauden.
in. 2. ſuo trac. de cardinalibus. ¶ Nullius etiā
termini præfixi collegio cardinalium ad expli
candum actum qui alio tempore expediri nō
poſſet inſtabat finis: nō ibi collegii locus: nul
la aliorum de collegio ad concilium congre
gandum requiſitio, nullum erat mora pericu
lum vniuerſali eccleſiæ allatura: non maior
B tunc q̃ prius romanæ eccleſiæ neceſſitas erat.
Vnde vt ſtudeā breuitati, pro his hic cenſean
tur adducta omnia illa iura quæ adducuntur
in illo articulo quot perſonæ requiruntur ad
cōſtituendum conciliū vniuerſale. Item vbi
doctores volunt facultatem congregandi cō
cilium deuolui ad cardinales ob negligentiā
vel denegationem vel detractationem papæ,
nunq̃ dicunt deuolutionem fieri ad ſingula
res de collegio cardinalium. Nec etiam de
epiſcopis vel presbyteris vel diaconis cardina
libus ſed tantum de collegio loquuntur: vt la
te oīa applicata ſunt in illo articulo ad quem
ſpectet congregare concilium: quæ ſimiliter
breuitatis cauſa quatenus ad propoſitum fa
ciunt hic cenſeantur repetita. Nulli ibi aderāt
authoritate papæ ad celebrandum concilium
ſuffulti: contra ea quæ habētur. 17. di. per to.
& in. §. porro. 3. di. Nulla facta eſt ſcrutatio
votorum collegarum: cum tamen in his plus
ſit contemptus vnius q̃ contradictio pluriū
c. bonæ el. 2. de elec.
¶ Nec quiſpiam obiiciat aliquādo factum in
antiquis conciliis: vt quando a ſeipſis patres
congregati contra marcellinū papam/ de ip
ſius cauſa conſultarunt. 21. di. c. nunc autem.
Nec ꝙ ita factum fuit in conſtantien. & baſi
lien. conciliis: & ꝙ ſine papæ authoritate ali
quando per cardinales aliquando per patriar
chas vel imperatorem vel prælatos vel reges C
ſeu principes & per quemlibet catholicum
datur facultas concilii congregandi, vbi eccle
ſiæ vrget neceſſitas: ſicut in cardinalium edi
cto allegatur. Quia facilis eſt reſponſio ꝙ
contra notorium idolatram(ſicut fuerat mar
cellinus)q̃uis papam vnicum & pacificū poſ
ſeſſorem, etiam ſine ipſius authoritate congre
gari potuit concilium per alios ſi fuit in negli
gentia congregandi intra tempus intra quod
potuiſſet congregare. Facit quod dicitur in
c. romana. §. notoria de cenſi. in. 6. & quod di
cit bal. in. l. 1. in. 7. q. C. qui admitti. & ad aliud
propoſitum idem bal. in. l. emancipata. C. qui
admitti. quia cōtra hæreticum notorium qui
non eſt papa & qui non habet facultatem au
thorandi/ cōgregatio requiritur ſolū ad eū de
clarandum: vt dictum fuit in illo arti. ad quē
ſpectet cōgregatio concilii in verſi. ſed pone.
& latius infra in. q. vtrum papa deponatur
propter hæreſim. Et ſic intelligo doc. volentes
ꝙ quando congregandum eſt concilium cō
tra papā / ſi agitur ad eum exauthorandū nō
requiritur eius authoritas in congregando:
vt vult bal. in. c. olim de reſcrip. & egi. in cle.
dudum de ſepul. & alex. 17. di. c. ſynodum. &
roſel. & catal. in quibuſdā allegationibus pro D
eugenio contra monitorium per baſilienſes
decretū. Quia intelligo in papa notorie hæ
retico: in quo ſecundum aliquos concurrere
debet ēt negligentia, quam incurrit ſimulatꝗ
incidit in hæreſim & non congregat: vt dicit
roſel. in trac. concilii in. 6. char. in prin. 1. col.
Sed in propoſito non obiicitur papæ no
toria hæreſis. Quinimo aliqui voluerunt etiā
in notorio hæretico ꝙ niſi ſit prius requiſitus
non dicatur negligere: & ꝙ non dicatur ne
gligens in congregando anteq̃ ſciamus an
velit corrigere ſe & reuocare errorem ſuum.
Et ideo in caſu noſtro nulla commiſſa eſt
negligentia. Vnde non videtur conuenienter
dici eū nō eſſe requirendū: quod videtur vo
luiſſe alex. in. c. ſi papa. 40. di. & car. de turre
cre. in. c. 8. de conci. Et ſic intelligo & reſpon
deo ad. c. nunc autem. quia marcellinus publi
ce thurificauerat idolis: & ſic erat idolatra no
torius. & propterea illi ſine eius requiſitione
ſeipſos congregauerant. Et ſecundum illos
qui volunt ꝙ concurrat negligentia/ forte ꝙ
marcellinus fuerat requiſitus & negligens: &
non procurauerat congregari concilium in
tra tempus intra quod potuiſſet congregari
c. 1. §. notoria/ ibi doc. de cenſi. in. 6. licet hoc

vltimũ ſit diuinare ad illum tex. Item intelli-
A gitur ille tex. ꝙ poſt congregatum conciliũ
ibi papa interpoſuit authoritatẽ ſuã: quã cen
ſetur interponere ſimulatq; ſcit cauſam ſuã
agitari & tacet. l. cum pater. §. libertis. ff. de
lega. 2. & ponit roſel. in trac. conci. in. 5. char.
in. 2. col. in fi. & dixi ſupra in. q. quis congre
get concilium, maxime cum fuerit ibi prę-
ſens.

¶ Nec obſtat quod dicit de concilio cõſtan-
tien. tum quia illud fuit congregatum autho
ritate ioã. 23. a principio. tũ quia erat ſchiſma,
& aliq detractauerant congregare cõcilium:
& ſic poterat congregari per alios: vt dictum
fuit alias per. c. ſi duo. 79. di. Quod intelligi-
tur in pluribus cõtendentibus de papatu quo
rum nullus eſt poſſeſſor ſaltem integræ obe-
dientiæ: quia ſic ſecundo modo poſſunt intel
ligi prædicti doctores volentes non requiri
authoritatem papæ quando agitur contra eũ
ad eum exauthorandũ. quod voluit roſellus
in trac. conci. in. 4. q. quæ loquitur qñ vterq;
erat poſſeſſor alicuius partis. & voluit pe. de
ancha. in reſponſionibus factis in concilio pi
ſano ad oratores regis franciæ. Vnde multo
magis quando ſunt a principio duo conten-
dentes de papatu & neuter eorum poſſeſſor:
B vt proprie loquitur. d. c. ſi duo. Et ſic non eſt
bona allegatio de concilio conſtantien. vbi
fuerat ſchiſma inueteratum. & plures conten
dentes de papatu/ & negligentes in concordã
do circa congregationem concilii: vt ſatis di-
ctum fuit in illo arti. ad quem ſpectet conci-
lii conuocatio.

¶ Et per hoc patet non obſtare quod in edi-
cto intimationis & requiſitionis allegatur, ꝙ
quando agitur de congregando concilio pro
reformatione capitis non pertinet concilii cõ
gregatio ad papam. Quia ex premiſſis appa-
ret hoc eſſe notorie falſum & contra tex. in. d.
§. hinc etiam. & contra dicta doctorum, quæ
pro maiori parte loquuntur in caſu notoriæ
hæreſis, qui non eſt caſus noſter: in quo q̃uis
in edicto imperatoris vel regis allegetur cau
ſa hæreſis, illa allegatur quo ad alios in diuer
ſis mundi partibus. & tunc omnino ad papã
eſſet recurrendum & requirendum vt cõgre
garet concilium: vt in. c. vbinam legiſtis/ & in
c. nos ad fidem. 96. di. & patet in geſtis conci-
liorum, & in. c. adrianus el. 1. cum ſimil. 63.
di. & omnes dicunt. Quinimo etiam ſi eſſet
congregandum in caſu hæreſis non notoriæ
contra papam, ſimiliter eſſet requirendum vt
congregaret, & ad eum pertinet, vt dicũt doc.

& dixi ſupra in arti. ad quem ſpectet congre-
gatio concilii: vbi etiam in notorio hæretico
C ſecundum aliquos dixi ꝙ omnino debet fieri
requiſitio. Et in illo cui ſimpliciter obiicieba-
tur hæreſis/ eſt tex. in. §. hinc etiam. 17. di. &
in. §. item ſymmachus. 2. q. 7. nam & ſymma
cho fuit obiecta hæreſis ſecundum quod di-
cit burrius in ſuo tractatu ſchiſmatis, & dicũt
doc. in. d. §. hinc etiam.

¶ Et ſi dicatur ꝙ ſatis fuit requiſitus/ quia dies
interpellat pro homine vt ipſi allegant. reſpõ
deo vt infra. Et ſi præſupponimus in. d. §. hĩc
etiã concilium congregatum a ſeipſo & in-
terpoſitam authoritatem a papa, idem eſt effe
ctus ꝙ etiam vbi agitur de hæreſi occulta, re-
quiritur in concilio vt ſubſiſtere poſſit ꝙ pa-
pæ authoritas interueniat.

¶ Minus etiam eſt bona allegatio concilii ba
ſilien. quia illud cœpit exordium ab authori-
tate papæ, & poſtea poſt obitum martini eu-
genius illi adhæſit: vt patet in geſtis illius cõ-
cilii. Quinimo allegare illud concilium eſt
contra cardinales: quia poſtq̃ papa eugenius
illud quęſiuit diſſoluere & illud trãſtulit/ fuit
effectum cõciliabulum: vt ſępius dixi ſupra
referendo cardinalem de turrecre. & archie.
flo. hoc dicẽtes. Et ponit catal. in dictis allega-
tionibus. Et licet multi tunc ſcripſerint cõ
D trariũ (maxime abbas in dictis allegatiõibus
quoniam veritas) tamen moti ſunt eo ꝙ con
cilium erat congregatũ, & iam eugenius cita
tus & proceſſus inchoatus contra eum: & ſic
erat fundata iuriſdictio concilii. & ſuper iſtas
rationes ſe fundant: quod non eſt in caſu no-
ſtro/ in quo nondũ eſt congregatum aliquod
concilium. Et poſtq̃ papa indicit concilium,
illud quod cardinales egerunt fit irritum: cũ
ad eos non ſpectet vbi papa ipſe vult congre
gare: quia ipſe eſt caput, & nullus poteſt ei di
cere cur ita facis. 83. di. nemo. Et in eo ſemp
prꝗſumitur cauſa. c. quæ in eccleſiarum de cõ
ſti. Et eius poteſtas eſt a deo. 21. di. q̃uis. 22.
di. omnes & in. c. nouit de iudi.

¶ Nec ſimiliter nituntur bono fundamento
cum allegant conſtitutionem frequens edi-
tam in concilio conſtantien. quia ipſi ſciunt
vel ſcire debent ꝙ papa non ligatur illa con-
ſtitutione conciliari: quia vt videbimus in lo
co proprio ipſe eſt ſupra concilium. c. ſignifi-
caſti de elec. ipſe tollit mutat & reformat con
ſtitutiones conciliares: vt ibi dicit & diximus
ſupra in proprio loco. Nec potuit illud con-
cilium imponere legem papæ: vt. d. §. hinc e-
tiam. nec illa conſtitutio reperitur edita cum

papa nec aliquando confirmata, ideo non li-
A gatur illa. ¶ Et ſi poneremus concilium ſine
papa (quia tūc erat ſedes vacans vel quaſi va-
cans propter ſchiſmata) & diceremus tunc cō-
cilium habuiſſe poteſtatem a chriſto (qui ſo-
lus proprie dicitur & nullus alius caput eccle
ſiæ: ad ephe. c. 1. 24. q. 1. c. loquitur. glo. in. c.
vnico de ſchiſma. in. 6. & 1. q. 1. cum paulus)
adhuc non potuiſſet edere conſtitutionē per
quam papa ligaretur: quia par in parem non
habet imperium: vt in. c. innotuit de elec. Ip-
ſe enim eſt dei vicarius. 79. di. ſi quis. & a deo
habet plenitudinem poteſtatis. 82. di. ca. pro-
poſuiſti. Et vt dicit bal. in. l. reſcripta. C. de pre
cibus impera. offe. maior eſt papæ poteſtas q̄
ſanctorum: vt in. c. de libellis. 20. di. Et ſi velit
concilium diſſoluere vel mutare vel transfer
re, ſi ſit catholicus non prohibetur: vt fuit cō-
cluſum per clariſſimos iuris interpretes de
tranſlatione facta per eugenium de concilio
baſilien. ¶ Item dicta conſtitutio in nullo cō
uenit in caſu noſtro: quia non prohibet ne
papa mutet locum & transferat concilium / ſi
bene ponderentur illius verba: quæ ſolum lo
quuntur de loco alias ante in precedenti con
cilio aſſignato pro futuro concilio celebran-
do: & iſte non eſt caſus noſter. ¶ Item dicta
B conſtitutio dat papæ facultatem mutandi lo-
cum de conſenſu duarum partium cardina-
lium: quod ſeruatum fuit, quia de conſenſu
fratrū indixit papa cōciliū. & nullibi in dicta
conſtitutione eſt data facultas inferiori a pa-
pa indicere concilium. Et maxie debet cōſide
rari in propoſito ꝙ nec in caſu negligentiæ vt
quis poſſit ſupplere & concilium indicere ſta
tuitur aliquid: quia conſtitutio conſiderauit
ꝙ ſi quando eſt vnus indubitatus papa dare-
tur facultas inferiori indicendi concilium / id
eſſet cauſa creandi ſchiſmatis: cum tñ mens
conſtitutionis fuerit tollere ſchiſma: vt in. d.
§. ſi vero. Et bene eſt ponderandū ꝙ cum cō
ſtitutio velit concilium teneri de decennio in
decennium & locū aſſignari in concilio, nihil
tamen ſtatuit quid ſi in dicto tpe papa nollet
tenere vel non teneret concilium. & hoc ideo
quia noluit apponere manus ad fortia / & ad
ligandum ſamſonem, in quo papæ poteſtas
repræſentabatur ſecundum iſidorū iudi. 13.
vel ſecundum greg. & verius iudicum. 16.
Quia vbi eſt vnus indubitatus papa, eius po
teſtatem reſtringere vel per viam deuolutio
nis in alium transferre / non poterat. c. ſignifi-
caſti cum materia de elec. Et cum dicit nulla-
tenus prorogetur, cum imperſonaliter loqua

tur / cōprehendit ipſum met concilium: & ma
C giſ eſt conſilii q̄ precepti, nec vltra procedit
deuoluēdo in aliū ius cōgregādi. Facit quod
dicit s. tho. in ſecunda ſecundæ. q. 186. arti. 9.
quem allegāt abbas & alii moderni in. c. nam
concupiſcentiam de conſti. vbi diſcutiunt qñ
conſtitutio vel lex ſit conſilii vel præcepti. Et
quod ſequitur in. §. ſi vero in. d. conſtitutione
totū concernit caſum quo eſt ſchiſma & quæ
ſtio inter plures de papatu. quo caſu ē indiciū
concilii: vt in. c. ſi duo. 79. di. ſæpius allegato.
Et in hoc ita reperio reſponſum oratoribus
regis franciæ a deputatis in concilio florenti-
no cum oratores peterent dari tertium locū
pro tertio concilio celebrando, fundantes ſe
ſuper conſtitutionem frequens in. §. ſi vero.
Et ſimiliter non eſt caſus noſter: quia illa cō-
ſtitutio loquitur de concilio congregato non
mutando. At in caſu noſtro nullum eſt con-
gregatum concilium: ſed tantummodo hinc
inde indictum, & per papam authoritatiue: vt
17. di. per totum. quod a cardinalibus fieri nō
poterat etiam ſi papa denegaſſet congregare
concilium: ex quo non omnes erant concor-
des & maior pars imo fere oēs erant cum pa
pa. & ſi aliter fuiſſet, etiam nō potuiſſent niſi
per viam denunciationis & monitionis: vt di
D ximus in arti. de mō citandi ad conciliū: quia
non agitur in caſu ſchiſmatis vel contra papā
notorie hæreticum. ¶ Et ſic patet ꝙ milis in
præmiſſis non contrariatur: quia loquens in
concilio iam congregato ex illis tribus cauſis
& cū authoritate papæ / dicit ꝙ ꝓpter ſcandalū
non poteſt mutari. Et per hoc etiā patet ꝙ nō
obſtat quod dicitur ꝙ concilium habet cog-
noſcere an ſua ſit iuriſditio: vt feli. ponit in. c.
ſuper literis de arbi. ſicut iudex eligit arbitros
ad cognoſcendum de cauſa ſuſpicionis: vt in
cap. cum ſpeciali de appel. quia adhuc nō eſt
concilium.
¶ Quod autem dicitur in intimatione ꝙ dies
interpellat pro homine / & ꝙ dicitur negligēs
quādo in die præfixa non congregauit: vt eſt
glo. in verbo negligētiā in cle. quia cōtingit
de religi. domi. Dico eſſe verum / ſed nō libe-
rat hominem ab obligatione: vt in. l. ſi māda-
to. §. paulus & ibi bar. ff. mandati. vnde dato
ꝙ ceſſerit dies biennii / non liberabatur ab
obligatiōe concilii cōgregandi, ad quod con
gregādum tenebatur vigore capitulorum &
per conſtitutionem frequens. & quod non fe
cerat infra biennium / poterat facere etiā poſt
biennium: nec erat ſubtracta ei facultas. Et
quia ipſi etiam fuerūt negligentes / compen-
ſanda

A ſanda eſt hincinde negligentia.l. ſi ambo ibi doc.ff.de cõpenſa. Facit quod dicit bar.in.l.ſi duo.§.ſi.ff.de cõſti.pe. & dominus matheſil. in notabilib⁹ ſuis/nota.51.& pau.de caſtro/ alex.de immo.& refert iaſon in.8.notabili in l.ſi quis maior. C.de tranſac. Et ideo congregare remanſit papæ.c.in pari de reg.iu.in.6. facit quod dicitur in.c.cum eccleſiaſticæ &.c. dilecti de excep. Ipſi enim prætendentes ad ſe factam deuolutionem congregandi/ non plus temporis habere poterant q̄ eis papa ſtatuerat cle.1.(ibi doctores) de ſupplen.negli.prælæ. Facit quod dicitur in.c.2.de cõceſ.præben.& in.c.ſtatutũ de præbẽ.in.6.& ioã.an.in regula contra eũ in mercu.de reg.iu.in 6.& in.c.ne pro defectu de elec. Vnde cũ iã præteriſſet tempus duplicatũ, non minus ipſi ad quos deuolutio facta fuiſſet fuiſſent negligentes q̄ papa. Et licet dies interpellet pro homine ad actum expediendum, nõ reperio ꝙ propterea cauſet deuolutionẽ expediendi actum in alios in ſtipulatione non compræhenſos. Et ſi cauſaret (vt dixi) vtiq; iſta mora ita per ipſos fuiſſet cõtracta/qui tanto tẽpore tacuiſſent/ſicut per papã: nec potuiſſent procedere ad cõgregandũ conciliũ niſi prius requiſito papa vt congregaret, & niſi de nouo
B papã moroſum reddidiſſent. Facit quod ponit bar.in.l.itẽ illa/in verſi.quæro quid erit.ff. de cõſti.pecu. Et quod dicitur in.c.ſignificãte de pigno. Et vbi nõ intereſt alicuius particulariter/ in extraiudicialib⁹ ſemper admittitur purgatio moræ, ex quo nõ fit ius alterius deterius: vt dicit immo.in.l.inſulã.ff.de verb.obliga. Item in obligationibus in quibus poſt morã nõ ſuccedit obligatio ad aliud/ ſemper admittitur purgatio moræ.l.ſi ſeruus.§.ſequitur.l.interdũ.§.ſi.ff.de verbo.obliga. Ita bartholomæus de ſali.in.l.ſemel mora in.4.char.ff.ſolu.matri. Itẽ vbicũq; dies eſt variabilis ad voluntatẽ promittentis/ſemper admittit̃ purgatio moræ: quia q̄diu variare poteſt nõ dicitur ſic in mora vt purgari nõ poſſit. Ergo in propoſito licet papa promiſiſſet infra bienniũ cõgregare conciliũ/cũ eſſet in poteſtate eius diem ex cauſa differre (quia iſta ſunt de eius ſuprema poteſtate: vt in.d.c.ꝙ trãſlationem) ſine interpellatione non dicitur mora cõtracta.l.ita ſtipulatus/ verſi.ꝙ ſi ab initio.ff.de verbo.obli.ponit immol.in.d.l.inſulam.ff.de verbo.oblig. Et ꝙ dies eſſet variabilis, dicitur in.q.vtrum papa poſſit cõtrauenire ſuæ promiſſioni, & in illa vtrũ poſſit cõcilium transferre. Itẽ quoad alios cardinales quibus nulla reperitur præfixa dies/ non poteſt dici ꝙ ſine requiſitione dicantur fuiſſe negligẽtes: cum dies non conſtituat eos in mora. Item nunq̄ C
dicitur quis in mora quantumcũq; dies eum interpellauerit, quando eſt difficultas in expeditione actus.l.ſi vehenda.§.penul.ff.ad le.rho.de iac.l.1.§.frater.ff.de colla.bono.ĩum l.mora ibi glo.& flo.ff.de vſuris.& in.l.quod te.ff.ſi cer.peta. Impedimenta enim excuſant cap.ex ratione de appellationibus.&.c.commiſſa de elec.in.6.cum ſimilibus. Au autem fuerint domino noſtro impedimẽta & difficultates (qui fuit ſemper occupatus in recuperandis bonis eccleſiæ) notorium eſt.

¶ Similiter non obſtat ꝙ obligatio fuit facta cardinalibus/.& ſic tertio/.& ſic obligatur ex contractu ſuo: vt in.c.1.de proba. Quia hic non eſt aliqua ſtipulatio per quam quæratur aliquid cuiquàm ſingulariter, ſed quædam capitulatio quæ non arctat papam niſi ex cõdecenti pro bono regiminis eccleſiæ. Et ſi eſſet ſingulariter quæſita actio, faceret contra eos: quia non potuiſſent deuenire ad agendum & conſequenter ad concilium congregandum ſine aliis cardinalibus, qui non fuerunt in negligẽtia & niſi petita venia, vult glo.approbata in.l.bñ a zenone.C.de quadriennii præſcrip. Facit quod dicitur in glo. D
in.l.4.C.de obſequiis patro.præſtan.quòd ſubditus non poteſt ſuperiori litem mouere niſi prius illo requiſito. Item ad excuſandum a mala fide & a peccato dies appoſita non impedit purgationem moræ: & ad cauſandum malam fidem & peccatum dies non interpellat pro homine, ponit oſtien. in ſumma de præſcrip. & refert abbas in capitulo finali de præſcrip. ponunt legiſtæ in.l.ſi ex legati cauſa.ff.de verborũ obliga. Ad idem facit quòd vbi lex mandat aliquid fieri/ intelligitur ſi fuerit petitum: vt dicit paulus de caſtro in.l.vniuerſa.C.de precibus imperato.offe. Et quis non incurrit pœnam etiam ſi ſit adiectũ tempus ſi nõ fuit requiſitus: vt ponit pau.de caſtro in conſi.166.incipit videtur, & ibi dicit ꝙ non dicitur in mora. Item facit ꝙ in capitulis factis tẽpore gregorii.12.erat appoſitus menſis, & tamen doc.ſcribentes contra eum fundantes ſe in mora/ dicunt ꝙ fuit requiſitus.vide pe.de ancha.conſi.282. Item ſemper admittitur purgatio moræ ex æquitate canonica in foro conſcientiali: vt in.l.ſi ſeruum.§.ſequitur.ff.de verb.obliga.ponit bal.in conſi.14.in.ſi.in.5.vol.incipit ſuper primo puncto. Quinimo recte intuen

Mm

A ti hic non conuenit quærere vtrum admitta-
tur purgatio moræ, ſed potius vtrum papa
ex non congregatione concilii in tempore in
ciderit in periurium, & ſi ſic, vtrum ſimulatq;
poſtea indixit / cenſeatur ſe abſoluiſſe vel ſe-
cum diſpenſaſſe.

¶ ET profecto articulus in ſe non videtur
magnæ difficultatis: qa ſi fuit iuſta cauſa pro-
pter quam diſtulit / excuſatur a periurio: vt in
c. peruenit de iureiu. In iuramento. n. multæ
ſubintelliguntur conditiones: videlicet rę in
eodē ſtatu manente / item facultas / item com-
moditas & aliæ his ſimiles, de quo in. c. quem
admodū de iureiu. Ad hoc quod dicitur per
bal. in. l. fi. C. de non nume. pecu. & d. l. ſi vehē
da. §. 1. verſi. idem iuris. ff. ad. l. rho. de iac. ca.
querelam de iureiu. ca. ſignificante de pigno.
& inno. in. c. ſuper iis de accu. de eo qui iura-
uit ſoluere & non potuit. ¶ Etſi in inferiore
ſtatur iuramento eius ſi dicat ſe fuiſſe impedi
tum (vt vult deci. 303. in anti. multo magis
in papa. in quo ſemper præſumitur iuſta
cauſa ex quo ita diſtulit: vt in. d. ca. quæ in ec
cleſiarum cum materia de conſti. & cy. & alii
in. l. reſcripta. C. de preci. impe. offe. & maxīe:
quia quælibet leuis & minima cauſa excuſat
a dolo. l. igitur. §. poteſt. ff. de libe. cau. l pla-
B gii la. 2. C. ad le. fauiā de plagi. & in dubio nō
debet præſumi q̄ voluerit incurrere periuri-
um. Et poſito q̄ nulla ſubeſſet cauſa, dico q̄
ſicut in iuramento præſtito in conuentione
& pacto ab inferiore intelligitur excepta au-
thoritas ſuperioris (videlicet niſi ſuperior ali
ter duxerit faciendum: vt in. c. venientes & ibi
doc. de iureiu. & in. l. imperatores in prin. ff.
ad municipa. glo. & doc. in. c. conſtitutus de
reſcrip. glo. in ca. de forma. 22. q. vi.) & ſicut
iuſſus iudicis excuſat a mora / vt notatur in. l. 2.
fi. ff. de lege commiſ. ſecūdum bal. in. c. fi. de ſe
queſ. poſſeſ. & fruc. & conſequēter excuſat a
periurio (quia quicquid excuſat a mora excu
ſat a periurio: vt in. c. breui de iureiu. bar. &
doc. in. l. quod te. ff. ſi cer. pe. & in. l. labeo in fi.
ff. de iureiu. q̄ aūt iuſſus iudicis excuſet a per
iurio / ponit oſtien. in ſumma in ti. de iureiu.
§. quot ſpecies / verſi. itē ſi iuro) ita multo ma
gis videtur in propoſito q̄ papa nō ſit periu-
rus ex quo ipſemet pōt arbitrari an infra di-
ctum tēpus fuerit tenendum vel non: quia p
hoc non fiebat q̄ non deberet cōgregare nec
capitula auferebantur ſed in hoc differeban-
tur. Facit quod dicitur in. l. quoties. de preci.
impera. offe. & in. c. ex parte tua de offi. dele.
ga. quia princeps tollendo exceptionem dila

toriam non dicitur tollere ius. C

¶ Pro hoc facit q̄ licet iuramentum auferat
facultatem purgandi moram (vt allegata. l. ſi
quis maior. C. de tranſac. & dixi ſupra) nō eſt
verum in foro pœnitentiali: quia non efficia-
tur periurus qui iurauit ſoluere ad tempus &
ſoluit poſt. glo. in. c. apud miſericordem. 32.
q. 1. ludo. in ſingularibus in verbo iuramētū.
Vnde licet nō poſſit papa tollere iuramentū
per quod alteri aliqui quæreretur, tamen quā
do non tollit vim iuramenti / ſed dilationem
aliquam cōcedit ſuper ipſius obſeruantia / po
teſt: quia differens non dicitur trangreſſor,
hoc expreſſe ponit domi. in. c. 2. de renun. &
refert feli. in. c. conſtitutus in. 14. col. in verſi.
generaliter de reſcrip. Multo magis ergo in
propoſito, ex quo eſt iuratum in materia in
qua nihil quæritur alteri & in qua agitur de
iis quę ſunt principi reſeruata: quo caſu ex
quo ſumus in materia in qua eſt excepta pa-
pæ authoritas, ſemper poterit diſpenſare etiā
ſine cā: vt dicit domi. in. d. c. 2. de renū. allegat
ioan. an. in c. ą̄to de iureiu. & dicit feli. in. d.
c. cōſtitut⁹. vbi ſupra, & ī. 13. col. verſi. limita
ſecūdo. Etſi hoc i perſona alterius, multo ma-
gis videtur voluiſſe in perſona ſua ne incur-
rat periurium. Facit etiā quod dicitur q̄ prin
D ceps poteſt tollere bona quæ ſunt quęſita ex
temporis curſu / hoc eſt ex præſcriptione: qa
iſte modus acquirendi eſt iure ciuili induct⁹:
vt inſti. de vſucap. in prin. & ideo princeps
poteſt illa tollere etiā ſine cauſa: vt dicit an-
gelus in. l. lucius. ff. de euic. & bal. in. l. fi. C. ſen
tentiam reſcindi non poſſe. & dicit feli. in ca.
quæ in eccleſiarum / in verſi. quarta declaratio
de conſti. Sic ex dilatione iſtius congregatio-
nis ex quo nullum præiudiciū eſt generatū
congregationi concilii, non dicitur incurriſſe
periurium: quia credendum eſt q̄ noluerit
incurrere & q̄ ſecum tacite diſpenſauerit.

¶ Nec dicat aliquis ex quo agitur de facto
eius proprio q̄ non poſſit vti ſua authoritate
pontificali in ſeipſum: quia iſtud eſſet dimi-
nuere authoritatem papæ qua dicitur eſſe ſu
pra ius in iis quæ concernūt perſonam eius:
vt notatur in. c. propoſuit de conceſ. præben.
Et hoc oſtendit aperte tex. in cap. 1. de re-
nun. in ſexto. nam licet alias non valeat re-
nuntiatio niſi ſit admiſſa per ſuperiorem (vt
in cap. admonet, & cap. quod in dubiis de
renun.) tamen ualet renuntiatio papæ, & ip-
ſemet illam admittit: quia non eſt alius ſu
perior vt in. c. licet de elect. Si autem eſſet ve
rum q̄ non poſſet in perſonam ſuam exer-

A ¢eré authoritatem in concernentibus perſo
nam eius non valeret reſignatio. Quinimo
ipſe ſolus eſt qui ſeipſum iudicat & qui au
thorizatur in facto proprio: vt in. §. hinc
etiam. 17. di. & in.c. nunc autem. 21. di. &
in.c. cum veniſſent (vbi de hoc) de iudi. &
dicitur in.l. 1. ff. de offi. procu. cæſa. ¶ Quin
imo non ſolum papa ſed quilibet alius qui
non habet ſuperiorem, ſi aliquid iurauit in
materia diſpenſabili põt ſeipſum abſoluere
& ſecum diſpenſare: vt ponit pe. de ancha.
in.c. venerabilem de elec. & dicit feli. in .c. 1.
17. col. de conſti. de quo latius dictum eſt
in arti. proprio. Et diſpenſare videtur hoc ip
ſo ꝙ habet notitiam iuramenti & certam ſci
entiam actus (vt dicitur in .d .c. conſtitutus
& in.l. quidam conſulebat. ff. de re iudi.) quã
do actum contrarium facit. Pro quo ſunt
duo vltima conſilia oldradi cum rationibus
eius. & dicitur in.c. 2. de ſchiſma. & in.c. diuer
ſis fallaciis de cle. coniuga.

¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ vbi eſt iuratũ
non admittitur purgatio moræ quia eſt fa
cta executio a lege. quod & ponit bar. in .l.
qui ob rem .ff. de condi. inde. & clarius in.l.
ſi inſulam. ff. de verbo. obli. in verſi. vlti. in ma
teria. Quia licet ſit verum ꝙ quando eſt facta
B executio a lege vel homine non admittitur
purgatio moræ, non tamen eſt illa ratio quã
do interuenit iuramentum ꝙ non admittitur
quia eſt facta executio a lege: quia cum ho
die in quocunq; contractu ſimpliciter appo
natur iuramentũ, ſequeretur ꝙ in termino .c.
potuit de loca. poſt biennium non admitte
retur purgatio: quod eſt falſum. Et ideo di
co ꝙ non admittitur purgatio moræ, non ex
vi executionis factæ a lege (vt voluit ange
lus in. d. l. ſi inſulam) ſed ex vi ipſius iura
menti quod importat validitatẽ actus omni
meliori modo: prout in.l. cũ pater in. §. filius
matrem. ff. de lega. 2. Vnde pro executiõe o
bligationis iuramentũ quod operatur execu
tionẽ actus omni meliori modo quo poteſt
purgationẽ moræ impedit: cum ſit perinde
ac ſi ille qui ſe obligauit ſe aſtrinxiſſet ꝙ mo
ra eſſet impurgabilis: iuxta. l. ſancim⁹ ibi ni
ſi pacti. C. de fideiuſ. Et hoc ceſſat ex æquitate
canonica in foro pœnitẽtiali, in quo ſemper
admittitur purgatio moræ: vt late ponit alex.
de immol. in. d. l. ſi inſulã in. 10. col. in verſi.
12. fallit. ponit bal. in.l. qui crimẽ. xi. q. C. qui
accuſa. nõ poſ. & moderni in.l. ſi quis maior
C. de trãſac. Sicut in ſimili etiã dicimus de pœ
na in foro pœnitẽtiali, quæ non poteſt exigi
C vt dicit abb. in.c. ſuã de pœnis. Et ratio ratio
nis eſt quia correcto & pœnitenti nunq̃ de
negatur venia. de pœni. di. 1. in prin. & p to
tũ. dicitur in regula peccati venia de regu. iu.
in. 6. Et eccleſia nunq̃ claudit gremiũ redeun
ti: vt in.c. ſuper eo de hære.

¶ Nec eſt verum ꝙ per lapſum dici in cõtra
ctu vbi eſt appoſitũ iuramentũ dicatur facta
executio a lege, nec reſpectu facti ſiue obli
gationis nec reſpectu pœnę in contractu ſti
pulatæ: quia licet quis incurreret periuriũ ex
lapſu diei, non tamen ſequitur ꝙ ſit facta exe
cutio obligationis vel pœnæ ſi eſſet adiecta.
Et hoc eſſe verũ oſtendit expreſſe bar. in. d. l.
ſi inſulã in verſi. vlti. in materia. vbi diſtinguẽ
do primo ponit ꝙ aut eſt facta executio a le
ge vel ab homine: & non admittitur purga
tio moræ, aut non eſt facta executio: & tunc
aut eſt appoſitũ iuramentum, & non admitti
tur purgatio &c. Ex quo apparet ꝙ diuerſum
eſt quando eſt facta executio a lege & quan
do eſt appoſitum iuramentum, ergo non eſt
vera ratio ꝙ vbi eſt iuramentum per lapſum
diei dicatur facta executio a lege. niſi intelli
gatur angelus reſpectu incurſi periurii. quod
vt dictũ eſt nõ videtur voluiſſe incurrere ex
ſi dilatione. Pro facto. n. papæ ſemper præſu
D mitur: vt in.c. non nos. 40. di. & dicit bal. in
l. reſcripta. C. de preci. impera. offe. Accedit
etiam quod dicit angelus, bal. & immol. in
d. l. ſi inſulam, quòd etiam poſt executionem
legis admittitur purgatio moræ quando mo
ra non tendit ad damnum alicuius nec ius
ſtipulantis factum eſt deterius: vt in. l. man
cipiorum. ff. de optione lega. ſicut eſt in pro
poſito.

¶ Et ſi dicatur ꝙ poſt requiſitionem non ad
mittitur moræ purgatio. c. ſi. de loca. c. cũ ber
toldus de re iudi. & c. ex tuæ de cle. nõ reſi. &
ſic propter præuentionẽ in intimando quæ ſa
pit & habet vim requiſitionis papa nõ potuit
vlterius indicere cõcilium: quia iſta facultas
deuoluta fuerat ad cardinales priuatiue; iux
ta. c. nulla de cõceſ. præbẽ. & quod notat car.
in cle. ſi de beneficio de præbẽ. & quod dicitur
in cle. 1. de ſupplen. negli. præla. & in. c. licet
eo. ti. & in.c. ne pro defectu de elec. cũ ſimil.
Reſpõdeo (quãuis quo ad hoc ſatis ſit ſupra
reſponſum) ꝙ iſta deuolutio etiam ſi fuiſſet
facta non eſſet facta priuatiue: cũ ſimus in re
ſeruatis principi in ſignum ſupremæ poteſta
tis, in quibus nullibi reperitur iure cautum ꝙ
habeat locum deuolutio maxime priuatiue.
Facit quod dicitur in c. quòd tranſlationem

A de offi.lega. Item in vim capitulorum non eſt cautum ꝙ lapſo biennio poteſtas deuoluatur ad cardinales. Vnde non põt cauſari prætenſa deuolutio per negligentiam niſi vel per cõſtitutionem frequens (quæ non obſtat vt ſupra deductum eſt) vel quia eſſemus in caſu neceſſariæ congregationis & papa detractaret congregare, quod nõ eſt in propoſito: quia ſimulatq; fuerat per eos ſine authoritate papæ indictum(quod facere non pręmiſſa aliqua alia humili requiſitione non poterant iuxta notata in.c.1.de ſupplen.negli.prœla.& doc.in.c.propter.18.di.)papa ipſe indixit reuocando indictũ per eos. Quod potuit, quia iſtud eſt propriæ authoritatis papæ: quia nullum eſt ratum concilium ſine eius authoritate, vt patet per totam.17.di.& maxime vbi eſt indubitatus papa vna cum collegio cardinalium. Ideo valde mirum eſt cur iſta attententur contra religionem. Et quis dubitat poſtq̃ papa nunq̃ ante fuerat requiſitus & nunc q̃primum tacta eſt ei intimatio ſtatim ipſe concilium indixit, ꝙ ei nulla mora aſcribi poteſt/ & ꝙ ſatis oſtendit habuiſſe ſemper animum tenendi concilium habita opportunitate?

B ¶ Et poſitio ꝙ fuiſſet per dominum noſtrum contracta mora, ex quo poterat ſuper obligatione in conclaui facta etiã cũ iuramento ſecum diſpenſare & facere ſe abſolui/ maxime ſubſiſtente aliqua cauſa ſaltem in prorogatione termini (vt iſtã quæſtionem alibi ad plenum examinauimus: quæ eſt multum diffuſa, & in qua etiam reuocatur in dubium vtrũ ipſæ promisſiones in conclaui factæ ligent) ipſo irrequiſito & in contumacia non aliter q̃ per eorum interpellationem non conſtituto, non poterant ita ex abrupto ad proponendum edictum ſtatuendo diem & locum concilii procedere. & ſtante dicto impedimento non currebat tempus biennii.c.dilecto de verb.ſig.&.c.quia diuerſitatem de conceſ.pręben. Nec poterat dici moroſus: vt in.d.l.ſi vehenda.§.idem iuris.ff.ad le.rho.de iac.cum aliis ſupra allegatis.

¶ Et vtrum dicatur legitime impeditus & negligens/ eſt relinquendum arbitrio ipſiuſmet papæ, qui poteſt dicere ius in cauſa propria: vt in.c.cum veniſſent de iudi. Cum.n. arbitrium eſſet boni viri (vt in.l.continuus ff.de verb.obli.§.cum ita, & cardi.in cle.1.in §.fi.in.3.q.de conceſ.præben. & glo.in.c.ſi clericus de præben.in.6.) quia non eſt ſuperior qui habeat arbitrari/ vt in.c.licet de elec. vtrum impedimentum fuerit iuſtum vel nõ/ erit etiam arbitrii eius: cum iudex & bonus vir arbitretur vtrum ſit impedimentum legitimum: vt in cap.quia propter.§.illud de elec.per doc.& glo.in cap.penul.de elec. in.6. in glo.2. In cuius locum ipſemet ſuccedit: vt bonus eſt tex.in cap.nunc autem in fi.21. di.& facit.§.hinc etiam.17.di. Et maxime in C propoſito in quo ſunt cauſæ notoriæ bellorum & recuperationis ciuitatum eccleſiæ: vt fecit.

¶ Et pro nunc reſpondetur ad id quod dicit anto.in.d.cap.1.de conſti.ꝙ ipſe loquitur in alio caſu: videlicet in iuramento præſtito pro ſedando ſchiſmate, quo caſu poſſet illud tolerari: quia tunc non ſeruans iuramentum eſt nutritor ſchiſmatis, & abſolutio eſſet quædam deſtructio quæ tunc non eſt impendenda: vt in cap.legatur.24.q.2.facit quod ponit inno.in cap.romana de ſen.excom.in.6. Item non loquitur quando abſolutio fit ex cauſa/ vel non ad finem penitus liberandi ſed tantum diem protelandi: quæ omnia in abſolutione in caſu propoſito ſunt maxime conſideranda. Item in caſu antonii de butrio ignorabatur vtrum gregorius.12.an benedictus.13.an ioannes.23.eſſet verus papa, & ideo non poterant ſe abſoluere.24.q. D 1.c.quicunq;. Nos autem ſumus in vno indubitato papa & poſſeſſore. de quo in loco proprio alibi latius diximus. Et parcant mihi pręedicti patres: in iſta intimatione non oſtendunt zelum bonum, ita ex abrupto abſq; aliqua reuerentia.s.domini noſtri & aliorum patrum & ſine aliqua requiſitione ſtatim a ſeipſis ſtatuendo locum (& forte non tutum s.domino noſtro & aliis patribus) & tempus acſi pontificatus eſſet ad eos deuolutus.

¶ Sed poſito ꝙ iſta facultas congregandi eſſet ad eos deuoluta per lapſum termini, non per hoc erat ſublata papæ facultas congregandi: & propterea ſi ante congregationem actualiter factam ipſe indixit conciliũ & ſeruat quod promiſit licet non in tempore, debent cardinales conquieſcere ab vlteriori cõcilii proſecutione. Primum probatur ex iis quæ notant doc.in.c.ſtatutum de præben. in 6. vbi licet per illum tex. poſt menſem eſſet deuoluta facultas ad ordinarios conferendi beneficia in romana curia vacantia, ſi tñ papa poſt menſem cõferret vel executores vigore literarũ p quas grauatur ordinarius cõferrẽt/ teneret collatio: quia per talẽ deuolutionem

A non eſt adempta papæ facultas cõferendi,& valebit eius collatio ſi præuenerit ordinariũ: vt ibi. Et ad idẽ facit quod notat anto,ĩ.c,2.de conceſ.præben.vbi dicit ꝙ nullus ſupplet negligentiã papę niſi in caſu.d.c.ſtatutũ. Et cum hæc deuolutio fieri non poſſit niſi eius vel legis authoritate, nulli dubium ꝙ penes eum eadẽ vel maior remãſit poteſtas: vt in,c.dudũ de præben.in.6. ¶ Secundũ probatur ex notatis per doc.in.c.inter dilectos de exceſ. prælã. & per id quod dicitur in.c. vt noſtrum de appel.& quod dicit ludo.in conſi.335.incipit circa primum/ & pe. de ancha.conſi.54. videlicet ꝙ per appoſitionẽ manus papæ cenſetur taliter ad eum aduocatum negociũ ꝙ quicquid fit per aliũ eſt nullum. & maxime quando appoſitio manus papæ fit ante perfectum negocium: quia tunc quicquid ſequitur/eſt omnino nullũ,maxime vbi eſt decretum irritans: vt eſt tex.in.c.ſi eo tempore de elec.in.6.& eſt bona deci.394.incipit item ſi lite pendente.& eſt.10.in ti.vt lite penden. & alia faſtoli.4.eo.ti.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ ex negligentia dicitur perdidiſſe facultatẽ congregãdi, maxime quia fuit multũ notabilis per lapſum tanti tẽporis: argu.tex.in.c. tibi qui de reſcrip.in.6.
B &.c.ſi clericus de præben.eo.li. & in.c.capitulum de reſcrip. Quia reſpondetur ꝙ illa iura loquuntur in formulis datis in gratiis quibus eſt pręfixus terminus. Et nihilominus ſecundum opinionem glo. in dicto ca. ſi clericus, quandiu præbenda non eſt alteri collata/negligens poteſt illam petere/argumen.c. ſi tibi abſenti. Sic videtur in propoſito quòd antequàm ſit congregatum concilium/ papa etiã ſi fuiſſet negligens potuerit ipſe indicere conciliũ: quia adhuc res erat integra,licet tẽpus quod ſibi pręfixerat eſſet elapſum. ¶ Poteſt dari alia ſolutio ꝙ quãdocunq; ex tẽporis lapſu inducitur quædã tacita renũciatio,tunc lapſus termini inducit priuationem/& cauſat ius deuolutiuũ in alium: vt in gratia in qua aſſignatur tempus menſis ad acceptandum (vt in cle.1.de conceſ.præben.& dicit domi. d.c.tibi qui) inducitur priuatio & deuolutio. ¶ Itẽ exemplũ in tempore dato ad petẽdum bonorum poſſeſſionem: cuius elapſus inducit priuationem vlterius petendi & operatur ius deuolutiuum: vt ponit bal.in.l.1.C. qui admitti in ſeptima quæſtione/ verſicu. ſi vis ſaluare. & idem in iure conferendi iuxta ca. nulla/ & ca. quia diuerſitatẽ de conceſ. præben. Secus vbi tempus non inducit tacitam renunciationem: vt in.l.1.& ibi bal. C. de reſtitu. in integrum, &.l. ſi ego. ff. de nego. geſtis. C

¶ SED OBSTAT quòd per ſolam citationem dicitur iuriſditio præuenta: vt in .l. ſi quis poſtea (ibi angelus) ff. de iudi. & in capitulo penultimo de foro competenti. &.l. vbi acceptum. ff. de iudi. Facit quod dicitur in capitulo relatum & cap. gratum de offi. delega. & quæ dicuntur in capitulo ex tenore de reſcriptis. Cum ergo ipſi præuenerint in intimando concilium, videtur quòd intimatio poſtea per papam facta non poſſit eos impedire quominus poſſint in loco & tempore per eos ſtatuto concilium tenere. Quinimo videtur quòd iſta ſecunda intimatio facta per papam / ſit facta ad diffugiendum concilium, tum quia indictum eſt per papam in loco eis non tuto vt dicunt. tum ex longitudine temporis ſtatuti ad illud tenendum: cum in dubio dilationes ſint abbreuiandæ. l.1.C. de dila. capitulo ſignificàuerunt de teſti. cap. frequens de reſtitu. ſpolia. in. ſexto. ¶ Sed reſpondetur quòd tunc præuentio per citationem fundat iuriſditionem cum citatio eſt valida, ſecus ſi eſt nulla: vt dicit archi. in cap. non ita ſecunda quæſtione ſexta. ſed cum non potuerint D intimare niſi prius facta requiſitione (vt ſupra dictum eſt) eorum intimatio non fundat iuriſditionem. Item præuentio habet locum in pari iuriſditiõe: vt in.l. ſi pluribus.ff. de lega.1.& in.l.1.ff.de offi.conſu. ſed iuriſditio papæ non habet parem, tertia quæſtione prima. §.patet &. d. cap. licet. Igitur cum iſti ſoli ſine requiſitione aliorum collegarum nullam habuerint facultatem intimandi (vt dictum eſt) nullam iuriſditionem fundauit prædicta eorũ pręuentio. Item etiam tũc demum habet locum præuentio quando alius non fuit impeditus quominus præueniret in exercitio iuriſditionis: vt bar. notabiliter in.l.ſi maritus.ff.de adul. & ludo. in ſingularibus in verbo iuriſditio/incipit vbi ſunt duo. Item vbi princeps vult actum explicare/ nõ habet locum præuentio inter eum & inferiorem: quia apponendo manus aduocat ad ſe omne negocium.d.ca. vt noſtrum de appel. maxime re exiſtente integra: quia nondũ eſt concilium congregatum.

¶ Ad id quod dicitur aſſignationẽ longioris temporis facere præſumi factũ ad diffugiendum, reſpondetur ꝙ ſi conſideratur aſſignatio breuis per cardinales facta (videlicet duo

A rum menſium) apparebit ꝙ non erat ſuffi-
ciens ad tenendum generale concilium vni-
uerſi orbis: quia intra duos menſes non pote
rat deduci ad notitiam omnium ſuffraganeo
rum per prouincias exiſtentium. & ipſi non
habebant authoritatem patrum ad congregā
dum concilium, etiam ſi ad eos fuiſſet deuo-
luta facultas: eo ꝙ volebant reformare caput
totius eccleſiæ, cuius rei iudicium eſt toti-
us eccleſiæ: vt in cap. nemo. 9. q. 3. iuncto. c.
ſi papa. 40. di. Et ideo tempus ſtatutū per pa-
pam fuit conueniens ad cōcilium vniuerſale
congregādum. in quem effectum miſit mul-
tos egregios viros ad omnes principes chri-
ſtianos & ꝑlatos eccleſiæ vt interſint. Quod
non fecerunt ipſi: qui tantum edictum poſue
runt, cum eorū non eſſet poteſtas citandi tan
tum per edictum ad concilium: vt late dictū
eſt ſupra in forma citationis ſeruanda. maxīe
quia vocatio eorum erat quædam requiſitio
& non citatio, cum non ſint ſuperiores: vt in
c. cū nobis ibi doc. de elec. & ſupra dictū eſt.
¶ Ad id autem quod dicitur locum non eſſe
tutum, non oportet aliter reſpondere: quia lo
cus concilii debet eſſe tutus / & debet conue-
niri de loco tuto: iuxta notata in cle. paſtora-
lis in. § . notorium de re iudi. & in. c. accedēs
B el. 2. vt li. nō conteſ. Et ſi qa non aſſignatur lo
cus tutus / appelletur, omnis proceſſus poſtea
factus erit nullus: vt dicit. d. anto. in. c. licet de
elec. in. 6. col. & facit cle. paſtoralis de re iudi.
vbi videt̄ tex. Quod nota pro monitorio fa-
cto cardinalibus vt debeant perſonaliter cō-
parere / ipſis petētibus ſibi aſſignari locum tu-
tū & ob non aſſignationē appellantibus. Sed
his reſpondetur ꝙ oblatus eſt ſaluuſcondu-
ctus iuxta. d. c. accedens vt li. non conteſ. &
vt non poſſint allegare ꝙ non teneantur ſe
credere ſaluo cōductui (vt. d. c. accedēs) obla
ta eſt fideiuſſio regum. Item cum ipſi fuerint
in cauſa vt ſolitæ eorum reſidentiæ locus nō
ſit eis tutus / ipſis eſt imputandum. l. ſi mulier
ff. quod metus cau. & dicetur infra in quęſtio-
ne an valuerit proceſſus contra eos factus.
Itē interim nō debent ipſi ſe intromittere de
tenendo concilio donec fuerit deliberatum
de loco.
¶ ITEM ad illud quod dicitur ꝙ ex lap-
ſu temporis facta eſt deuolutio ad cardina-
les priuatiue / quia poſt lapſum termini pa-
pa fuit priuatus facultate vlterius congregā-
di. reſpondeo ꝙ illa iura quæ allegantur in
ſua materia loquuntur in iure poſitiuo / quo
papa non aſtringitur: ſicut in ſimili dicit fe-
li. de ca. ſi. de inſti. & de. c. per veſtras de iure C
patro. ꝙ illa regula eſt data a iure poſitiuo cui
papa non ſubiicitur. ita dicit in cap. 1. in. 17.
colū. de conſti. Sic in propoſito illa iura quæ
allegantur cauſare deuolutionem / ſunt de iu
re poſitiuo: videlicet ꝙ ſi collatio non fiat in-
fra ſex menſes ſit ille priuatus & deuoluatur
ad proximum ſuperiorem in. d. cap. nulla de
conceſ. præben. ideo papa non ſubiicitur il-
lis. Quod & tenet ibi anto. dum dicit ꝙ nul-
lus ſupplet negligentiam papæ.
¶ Itē datur alia ſolutio cōtra quam nō poteſt
replicari: videlicet ꝙ nullibi reperitur iure
cautum ſi papa non congregat concilium / ꝙ
propter eius negligētiā deuoluatur facultas
cōgregandi ad cardinales, nec ad hoc tendūt
doc. in hac materia loquentes. quia ſi hoc eſ-
ſet, iam tranſierunt tot tempora ꝙ non fuit
tentum aliquod concilium ꝙ ad quemlibet
catholicum eſſet facta deuolutio concilii cō
gregandi, nec eſſet opus facere vim in obli-
gatione facta per papam de congregando in
fra biennium. Et hoc oſtendunt omnia iura
in materia loquentia circa congregationem
concilii, maxime. 17. di. in quibus nunquàm
dicitur ꝙ ob negligentiam papæ alius poſſit
congregare concilium. Sed doc. qui volue-
runt deuolutionem fieri ad cardinales quan- D
do non congregat papa, loquuntur quando
papa hoc facere detractat malitioſe / & requi-
ſitus non vult congregare / & eſt neceſſitas
congregandi: non ꝙ cauſetur ad eos deuo-
lutio ex papæ negligentia quæ deprahenda-
tur ex decurſu alicuius temporis: ſed po-
tius ex papæ malitia & dolo / quæ arguun-
tur ex indiciis, cum poſt factas debitas re-
quiſitiones ipſe ceſſat vel non vult congre-
gare. Et licet dolus probetur ex perſpicuis
indiciis. l. dolum. C. de dolo, tamen qui il-
lum allegat debet ipſum probare: quia in du
bio nō præſumitur quis doloſus: vt in. l. quo-
tiēs. §. qui dolo. ff. de dolo. dicitur in. c. 2. poſt
glo. de renū. in. 6. Et cōiecturæ per quas pro-
batur debent eſſe indubitatę, ita ꝙ animū iu-
dicis reddant certum ſecundum ſpecu. in ti.
de expēſis. §. ſi. verſi. tu aūt. Et quælibet etiam
leuis cauſa excuſat a dolo: vt in. l. plagii la. 2.
C. de plagiariis. ¶ Si dicatur ꝙ cōſtitutio fre-
quens conſiderat negligentiam, reſponde vt
ſupra dictum eſt.

AD ſecundum dubium an licite receſ-
ſerint ab obedientia papæ præfati car-
dinales oſtēdit metus qui iuſte cauſat
abſentiam & fugam, exemplo chriſti qui

A fugit a facie herodis, & pauli qui a fratribus
per murum demiſſus eſt in ſporta.7.q.1.ad-
uerſitas/&.c.ſi iuſtus de appel.&.ff.&.C.q̄d
metus cā per ro.&.l.interpoſitas.C.de trāſac.
Et excuſat ſi eſt metus carceris.l.qui in car
cere.ff.quod metus cau.qui allegatur in
edicto eorum. Vbi enim probatur potētia ali
cuius & mala eius conſuetudo, eſt probatus
metus.bar.in.l.1.ff.quod vi aut clam.l.de pu
pillo.§.ipſi pretori.ff.de noui operis nun. vn̄
recte quis fugit a facie venturæ iræ. Quod
maxime eos excuſat, quia quærebant vt con
cilium contra caput congregaretur.7.q.1.ad
uerſitas. Item quando prælatus eſt ſimonia
cus/ notorius fornicator vel non ſeruat cano
nes, poteſt ab eo recedi & ei obedientia ſub-
trahi.c.nulli.19.di.&.16.q.vlti.ſane.24.di.
nullus.32.di.nullus.81.di.c.ſi qui el.1.& in
papa eſt tex.19.di.anaſtaſius. Si ergo papa eſt
ſchiſmaticus vel hæreticus/nullus debet ei re
uerentiam exhibere: quia in exemplum cul-
pa vehementer extenditur quando pro reue-
rentia ordinis peccator honoratur.83.di.ne-
mo. Ergo ſimiliter in notorio crimino ſo in-
corrigibili & per quem ſcādalizatur eccleſia.
ad id eſt exemplum de ioanne.12.a quo car
dinales non quia hæreticus ſed quia lubricus
B & venator & incorrigibilis erat recesſerunt/
& ipſum mediante ottone imperatore depo-
ſuerunt & leonem ei ſurrogauerunt. Item
poteſt reſiliri ab obedientia eius qui cōfingit
ſchiſma vel hæreſim abſq; eo ꝙ illa prædicet
24.q.1.c.2.in glo.quia cum excommunica-
tis & ſimilibus nec verbo vel ſalutatione vel
in cibo eſt participandum.24.q.1.omnis &
c.miramur.xi.q.3.excōmunicatos.de excep.
c.ab excommunicato.de ſen.excom.quod in
dubiis cum ſimil. Vnde dicitur numeri.16.
recedite a tabernaculis hominum impiorum
& nolite tangere quæ ad eos pertinent ne in-
uoluamini in peccatis ipſorum.30.q.1.om-
nes.1.q.1.ſi quis.

¶ Sic etiam reperitur factum in ſymmacho
a quo oēs clerici hoc eſt cardinales recesſerūt
propter crimina ei obiecta: vt in.§.hinc etiā
17.di. Nec obſtare videtur ꝙ illi receden-
tes/ex miſericordia fuerūt ad ſua officia & be
neficia reſtituti. Quia poteſt reſponderi ꝙ il-
lud fuit eo ꝙ illud quod ſymmacho obiece-
rant erat falſum, & de facto ſymmachum pa
patu ſpoliauerant: vt in.§.item ſymmachus
2.q.7. Idem legimus de liberio, a quo tanq̄
ab hæretico cardinales ſe ſepararunt.facit.6.
q.vlti.ſane.

¶ Et ꝙ a prælato crimino ſo & hæretico ſit re
cedendum/patet per multa iura.1.q.1.ſi quis C
24.q.1.omnis & cap.quæ dignior.24.
q.2.ſane.de elec.c.quia diligentia.de hæ-
re.c.excommunicamus.§.credentes.&.24.
q.3.clericis.&.q.1.c.1.&.1.q.1.non oportet
&.c.non liceat. Et qui .n.peccat & q peccanti
cōſentit/vterq; damnatur.24.q.3.qui aliorū
xi.q.3.ita corporis.&.c.qui conſentit.83.
di.quid enim. Vnde glo.2.q.1.notū/vult ꝙ
tribus modis quis cōſentit.ſ.cooperando/ nō
corrigendo/non defendendo. Et quo ad ſimo
niacos in ordine notorie & notorios forni-
catores, ꝙ ab eis ſit recedēdum patet in.§.ve
rum.32.di.& in.c.ſi quis a ſimoniacis.1.q.1.
Et a prælato notorie crimino ſo crimine indu
cente ſuſpenſiōem ipſo iure quo ad ſe & quo
ad alios, ꝙ poſſit recedi ponit anto.i.c.vr̄a de
coha.cle.& mu.& domi.in.c.ſicut ſacerdotes
2.q.7.& idem innocē.in dicto cap.veſtra,&
oſtien.& ioan.an.in.c.per tuas el.2.de ſimo.
& in.c.1.de ſchiſma.abb.& moderni in.c.cū
non liceat de pręſcrip.& ibi glo. Et glo.in.d.
c.ſicut ſacerdotes.2.q.7.ponit.5.caſus qbus
pōt recedi a ꝑlatis an̄ ſnīam: videlicet ſi ſunt
hæretici vel exōicati/vel nō ſeruātes canones
vel ſimoniaci vel notorii fornicatores.ad q̄d
facit quod replicant doc.in.c.ex tenore & in D
cap.fi.de tempo.ordi.& in.c.ſciſcitatus(maxi
me per abb.) de reſcrip. Et idem quod glo.
in.c.nonne.8.q.4.refert glo.in.d.c.non liceat
& glo.in.c.nullus.32.di.& glo.in ſumma.8.
q.4. Et bene facit illud quod examinat.s.tho.
in ſecunda ſecundæ.q.12.arti.2.vbi ponit ꝙ
propter apoſtaſiam principis licite ab eo rece
dunt ſubditi: & reſpondet ad plura exempla
in contrarium adducta. Sic & a prælato nō
ſeruante canones licitum eſt ſubditis eius re
cedere, quando facit illud ex contemptu vel
quia non credit illis canonibus: vt dicitur in
d.cap.non liceat.& idem abb.in.c.ego.N.
de iureiu. Et poſſet deponi: vt ponit immol.
in cle.1.de æta.& quali.de quo per archi.in
cap.quicunq;.81.di. Ad quod adde immol.
in.c.1.de conſti.in fi.ibi vtrum tunc requira-
tur monitio.& vide alex.in.l.ita ſtipulatus.ff.
de verbo.obli.in.5.col. Similiter & pręlatus
qui amiſit gratiam papæ/ poteſt euitari a ſuis
ſubditis ſecundum abb.in.c.veniens de præ-
ſcrip.& ibi ponit alios caſus in quibus licet
ſubditis recedere ab obedientia prælati. Et vi
de eum in.d.cap.ego.N.de iureiu.vbi po-
nit ꝙ ex ſolo contemptu deponitur.4.di.
§.hæc etſi legibus.glo.in.c.generali de elec.

A ¶ Duodecima concluſio eſt ꝙ duobus conte̅dentibus de titulo papatus quorum quilibet ſuos habet adhærentes, ſubmiſſio quæ fieret non eſſet propter adhærentes ſubmittenti ſed propter competitorem & eius adhæren- tes qui dicunt eum non papam ſed intru- ſum. Vnde vterq; eorum reputatur ab altero perſona priuata & occupatrix ſedis apoſtoli- cæ. & hac conſideratione vterq; eorum re- putat ſubmiſſionem factam per competito- rem eſſe factam per intruſum: & ſic per pri- uatam perſonam iuſtitiæ ſuppoſitam, quæ poteſt ſe ſubiicere iuriſditioni alterius. l. 1. ff. de iudi. l. ſi qui ex conſenſu. C. de epiſ. audien.

¶ Decimatertia concluſio eſt quòd papa du- bitatus qui de titulo papatus contendit, ſub- mittendo ſe iudicio humano/ cenſetur ſe ſub- mittere quemadmodum ſe ſubmittit papa indubitatus confeſſori ſuo in foro pœni- tentiali. Nam tenetur parere & ligabit eum ſententia illius: vt notatur in. d. cap. nemo 9. q. 3. Nam licet papa ſe ſubmittat, effe- C ctus tamen ſubmiſſionis concernit papam non vt papam ſed vt hominem priuatum: quia papa vt papa non habet ſuperiorem ſed vt homo: argu. cap. ſi gratioſe de re- ſcrip. in. 6. Et ſic ſubmiſſio iſta fit per pa- pam: attamen effectus ſubmiſſionis con- cernit papam non vt papam ſed vt perſo- nam priuatam dicentem apud ſe eſſe pa- patum. Eode̅ modo quando papa alicui con cedit vt ipſi concedenti det indulgentiam plenariam, nam conceſſio eſt papalis, ſed executio conceſſionis terminatur in eum vt hominem priuatum ſecundum cardinalem pampilonen.

¶ Libri ſexti finis.

A DOMINICI IACO- C
BATII CARDINALIS . S . CLEMENTIS:DE CONCILIO LI . 7 .

¶Arti. 1.

SEDQVIA diximus ſupra qđ
ſede vacāte conci
liū poſſit:pone,a-
liq cardinales diſ-
ceſſerūt a papa in
dubitato & adhæ
ſerunt regi frāciæ
qui tunc defende
bat quendam ini-
micum & rebellem papæ cui papa mouerat
bellum: & aſſerentes papam eſſe contumelio
ſum & intolerabilem cardinalibus/ſęuum &
tyrannum,iuxta cōſilium ludouici.ſ 23.con
cilium congregari curauerunt: aſſerentes φ
papa in capitulis conclauis promiſerat cardi
nalibus infra biennium poſt aſſumptionem
ſuam congregare concilium & elapſum erat
fere ſeptennium,& φ ideo ipſe vna cum aliis
cardinalibus qui cum eo erant fuerat negli-
B gens & contumax : cum præſertim adeſſet
neceſsitas congregandi pro ineunda pace in-
ter chriſtianos principes/ & pro reformatiōe
eccleſiæ in capite & in membris propter ali-
qua notoria crimina ſcandalizantia eccleſiā:
deinde ipſi citarunt papam ad cōcilium. Ipſe
autem papa vt oſtenderet ſe non detractare
concilium obtulit ſe paratum ad illud con-
gregandum / & ſtatim illud indixit per vni-
uerſum orbem. Pręfati autem cardinales vo
cati ad concilium congregatum per papam/
recuſauerunt venire,quinimo moniti & iuſſi
vt deſiſterent a congregatiōe concilii per eos
nulliter congregati non deſtiterunt,allegan-
tes non eſſe ſibi tutum acceſſum ad conciliū
congregatum per papam / & concilium eſſe
a ſe recte congregatū eo φ ex negligētia pa-
pæ congregatio ad eos deuoluta fuerat.Papa
his auditis proceſsit contra illos & declarauit
eos ſchiſmaticos/ & concilium per eos cōgre
gatum eſſe conciliabulum : & proceſsit ad
creandum nouos cardinales ſine requiſitione
patrum qui erant in concilio.Rebus ſic ſe ha
bentibus moritur papa : veniuntq cardina-
les ſchiſmatici & petunt ſe admitti ad electio
nem futuri pontificis.Cardinales qui erant in
concilio papæ dicūt φ non poſſunt eos reci-
pere nec debent,nec etiam poſſunt illos reſti
tuere . declarati ſchiſmatici econtra allegant
proceſſum factum per papam contra ipſos/
eſſe nullum : cum ipſi nihil vnq̄ cōmiſiſſent
nec machinati fuiſſent contra papam . item
φ cum voluiſſent comparere/ non patuit eis
tutus acceſſus.quinimo cum parati eſſent ad
iter vt comparerent / & nihil aliud expecta-
rent q̄ saluūconductum,nullo dato eis reſpō
ſo/ſtatim ex abrupto fuerat proceſſum cōtra
illos ad declarationem . quod aiebant potius
factum ex odio quia quæſierant reformatio-
nem in eccleſia q̄ iuridice : ſubiungentes φ
ſtante congregatione duplicati concilii papa
non potuerat creare nouos cardinales ſine re
quiſitione conſilii concilii: & φ imo ſic creati
cardinales non erant admittendi in concla-
ue.

¶Modo ex his de multis dubitatur . Primo
vtrum iſti cardinales potuerint ſic conuocare
concilium.Secundo vtrum potuerint legiti
me recedere ab obedientia papæ, maxime cū D
allegarēt metum eo φ papa conſueuit incar-
cerare cardinales : & ſi non / tertio vtrum di-
cendi ſint ſchiſmatici.Quarto poſito φ pro-
ceſſus factus per papam contra illos funda-
tus fuerit ſuper notoria ſubtractione obediē-
tiæ & congregatione conciliabuli,vtrum poſ
ſit dici nulliter & iniuſte proceſſum per papā
ſtantibus præmiſsis/φ nullo iuris ordine ſer
uato fuerunt excommunicati & declarati
ſchiſmatici: & quia non fuerunt perſonaliter
citati / & quia cauſæ & notorietas narratæ in
proceſſu negantur. Quinto quis de his cog-
noſcere debeat,an concilium per papam con
gregatum/an alterum per d . cardinales con-
gregatum/an ambo ſimul adunata(maxime
cum dicti cardi.ſi non admittuntur /procede
re velint ad electionem cum ſuo concilio:
quod ſi fieret / apertum eſſet ſchiſma quia in
vtroq concilio aſſumeretur a diuerſis cardi-
nalibus vnus in pontificem)an ſit expectan-
dus futurus papa. Sexto vtrum præfati cardi
nales ſchiſmatici debeant admitti in cōclaue
in creatione futuri pontificis ne oriatur ſchi-
ſma de nouo.Septimo vtrū cardinales creati
per papam durante concilio dicantur veri
cardinales & ſint admittendi in cōclaue:ma-

ximeeo ꝙ creati fuerũt ſine requiſitioné cõ-
A cilii & in diſcordia aliquorum cardinalium,
ET quo ad primũ vis dependet ab illo
vtrum papa & alii cardinales fuerint in
tali negligentia ꝙ fuerit deuoluta iſta
poteſtas ad eos: quia vt ſupra dictum eſt in il
lo articulo ad quẽ ſpectet cõgregatio concilii
qñ ſumus in vno indubitato papa / tunc cla-
rum eſt ꝙ ſine eo non poteſt congregari cõ-
cilium: alias eſt conciliabulum & acepha-
lum/& conuenticulum non concilium: vt
17.di.per totum,maxime in.c.nullus. & hoc
quando ipſe vellet. Sed ſi nollet & differret
malicioſe / cum tamen eſſet neceſſaria cauſa
congregandi,tunc ſuccedunt cardinales oẽs
vel maior pars ſi omnes non concordant.& ſi
maior pars negligit / poteſt minor pars col-
legii: vt in.c.ſi quis pecunia.79.di.&.c.in no-
mine domini.23.di.& diximus ſupra in quę
ſtiõe propria. Et maxime vbi eſt pręfixus ter-
minus ad actum explicãdum: ſicut eſt in pro
poſito in quo fuit datum biennium. & ſic alii
videntur ſe feciſſe alienos.vnde actus poterit
explicari per minorem partem collegii præ-
ſentem.& minor pars poterit conuocare ma
iorem: vt dicitur in.c.in cauſis / & in.c.cum
B nobis de elec.& dicit abb.in.c.cum omnes de
conſti. Et maxime loquendo in generali con
cilio,in quo etiam minor pars congregat ma
iorem: vt dixi in illo arti. quot debet eſſe prę
ſentes in concilio. Imo & quilibet catholicus
quando omnes eſſent in negligentia: vt ibi
dictum fuit,& in illa quæſtione ad quem ſpe
ctet congregare concilium. Et ꝙ omnes fue-
rint in negligentia (videlicet papa & alii car-
dinales) eſt quod ipſi allegant,quia dies inter
pellat pro homine: vt in.l.magnam.C.de cõ-
trahẽ.& cõmitten.ſtipu.l.traiectitię.§.de illo
ff.de act.& obliga.l.2.C.de iure emphiteo.
cap.potuit de locato.l.& poſt tres.ff.ſi quis
cautio.& in.l.celſus.ff.de ſtipu.ſeruo.&
l.inſulam.ff.de verbo.obliga.cum ſimil.
Cum ergo non ſolum biennium ſed ſepten-
nium reperiatur lapſum,conſtat de notabili
negligentia cap.1.§.notoria de cenſi.in.6.ex
quo apparet ꝙ per adiectionem diei non re-
quirebatur alia requiſitio papæ vt ipſe cõgre
garet ſi volebat,vt ipſo recuſante & ſimiliter
aliis cardinalibus ipſi ſuccederent per dicta
iura. Et maxime cum eſſet promiſſio iurata:
quæ non admittit moræ purgationem,ponit
ſpecu.in ti.de aduocato.§.1.verſi.ſed numꝗd
is qui iurauit.& anto.in.c.breui de iureiu.fa-
cit quod dicitur in.l.nam & poſtea.§.ſi is.ff.
ꝑ i ⅃

eo.tt. Et multum bene ange.in repeti.l.inſulã
C ff.de verbo.obliga.in.6.col.in verſi.ſexto fal-
lit/ aſſignat rõnem quia facta eſt executio ir-
retractabilis: vt.l.ſi quis maior.C.de tranſac.
Et eadem ad literã ſunt verba bal.in.d.l.mag
nam in eo.verſi.ſexto fallit.C.de contrahen.
& commit.ſtipu. Et latius ioan.de immol.in
l.inſulam in.7.char.ff.de verbo.obli.quia iu-
ramentum habet vim clauſulę rato manente
pacto,& vim alterius clauſulæ ſi non valet
quod ago vt ago: vt ibi late per eum. Et ale-
xan.de immo.in.d.l.inſulam in.20.col.verſi.
duodecimo fallit. Nec poterat ſecum ſuper
tali iuramento vel voto diſpenſare vel ſe ab-
ſoluere: vt ponit.d.anto.in.c.1.de conſti.de
quo dicetur latius infra. Quod videtur indu
bitanter verum quando iuramentum eſt di-
rectum ad vtilitatem tertii cum quo contra-
xit.facit quod dicunt doc.in.c.1.de proba.ꝙ
papa ligatur ex contractu ſuo inito cum alio
l.digna vox.C.de.ll.&.l.cæſar.ff.de publica.
Itẽ facit ꝙ omnino papa ad hoc erat obliga
tus ex dictamine cõſtitutionis frequens edi-
tæ in concilio conſtantien.& ſæpius replica-
tæ in concilio baſilien.& ex promiſſione iura
ta ante & poſt aſſumptionem. Facit quod di-
citur poſt glo.in verbo pacta in cle.dudũ de
D ſepul.& in.c.conſtitutus de reſcrip.& ꝙ funi
culus duplex &c.c.1.de treu.& pa.& ma-
teria.c.cum acceſſiſſent de conſti.
¶ Nec ſatisfit ſi dicatᷣ ꝙ licet lapſum eſſet biẽ
niũ/non tamen ſublata erat facultas congre-
gandi: quia etiam poſt biennium poterat pa.
congregare cõcilium: cum eſſet ad duo obli
gatus / ſcilicet ad congregandum concilium
& infra bienniũ.ſi aũt non fecit infra bienniũ
nõ erat ſublatum quin omnino poſt bienniũ
teneretur: argu.c.cum dilecti de do.& contu.
&.c.bonæ de elec.&.c.conſtitutus de appel.
& in.l.celſus.§.ſed ipſe.ff.de arbi.&.c.ad apo
ſtolicę de re iudi.in.6. Et ſi adhuc poterat,nõ
videtur taliter contracta negligentia ꝙ pri-
uatiue eſſet deuoluta poteſtas ad alios cardi-
nales: & quin ſi ipſe hodie velit / congregare
poſſit & moram purgare ſi velit: cum quãdo
vult poſſit cõcilia congregare transferre mu
tare & diſſoluere pro libito voluntatis: vt in
c.nec licuit & in.c.nullus.17.di.dicit roſel.in
trac.conci.in.5.char.& diximus ſupra. Vnde
cũ papa poſſit diſpoſitus nũc habita opportu
nitate ad congregandum/videtur ꝙ hoc face
re poſſit. Quia reſpondetur ꝙ ex quo fa-
cta deuolutione deducta eſt res ad actum in-
timationis/non videtur ꝙ poſſit ſe de cõgre-

gatione noua intromittere: ſed bene ꝙ tenea-
A tur intimato & congregato authoritatem in-
terponere, ſicut fecit ſymmachꝰ: vt in. §. hinc
etiam. 17. di. & patet in geſtis ſymmachi, c. 9.
& dicit anto. in. d. trac. ſchiſmatis. Item facit
quod dicitur in. c. 2. de conceſ. præben. & in
c. 1. de ſupplen. negli. præla. in. 6. & c. 1. ne ſe
de vacan. eo. li. vbi poſtq̄ eſt deuoluta pote-
ſtas ad alium / non eſt facultas negligenti ſe
vlterius intromittendi. Item obſtat conſtitu-
tio frequens, quæ prohibet loci mutationem
ſine cauſa. Item ſi ſic poſſet poſtq̄ eſt ei inti-
matum concilium / illud diſſoluere vel alibi
conuocare, fruſtra fieret conciliorum con-
uocatio quando fieret per inferiores contra
papam: quia nunq̄ poſſet romanus pontifex
etiam hæreticus cōdemnari: quia citatus per
concilium / confugeret ad flebile diſſolutiōis
remedium: vt pulchre dicit abbas in allega-
tionibus factis in concilio baſilien. quæ inci-
piunt quoniam veritas / prope fi. cum ponit
cauſas ex quibus eugeniꝰ poterat deponi. &
latius faciunt ad hoc decem notabiles ratio-
nes quæ allegantur per abbatem in eiſdem
allegationibus / quare eugenius non potuerit
transferre concilium in ferrariam. ¶ Et ex his
quo ad primū / videt̃ ꝙ. d. cardi. potuerint in-
dicere & intimare congregationem concilii:
B & ꝙ poſt talem intimationē non licuerit pa-
pæ poſtq̄ fuit præuentus / ſe intromittere niſi
in præſtando authoritatem. l. ſi quis poſtea / &
l. vbi acceptum. ff. de iudi. l. pénul. ff. de iuriſ.
om. iudi.

¶ Non obſtat etiam ſi dicatur ꝙ ex quo papa
ipſe volebat congregare concilium & iam ci
tauerat oēs, ipſi debebāt abſtinere / eo ꝙ papa
appoſuerat manum: argumento eorū quæ di
cuntur in. c. vt noſtrum de appel. & quod di-
citur in. l. ſecunda. C. de rela. maxime cum te-
nere concilia generalia ſit capitis / hoc eſt ro-
mani pontificis: vt habetur di. 17. per totum.
Quia reſponderi poteſt ꝙ hoc bene ſtaret ni-
ſi præceſsiſſet requiſitio ex parte ipſorum car
dinalium: per preuentionem aūt fit vt nō poſ
ſit vlterius mutari cōcilium / iuxta dictam cō-
ſtitu. frequens. Et in hoc an erat mutandum /
debebat eſſe iudex conciliū congregatū: vt di
cit. d. anto. in. d. trac. ſchiſma. & ſupra retuli. Et
præſumitur ex quo concilium congregaba-
tur contra eum / ꝙ aliud intimauerit ipſe ani-
mo protrahendi & diffugiendi. Facit quod di
cit bal. in. c. olim in. 4. char. de reſcrip. vbi vi-
detur velle ꝙ iſto caſu quando concilium cō
gregatur contra papam / non requiritur eius
authoritas: quia nō eſt veriſimile ꝙ effectua-
liter teneret concilium. Item poſſunt etiā di- C
cere cardinales ꝙ locus per papam deputa-
tus non eſt eis tutus: qui non ſolum debet eſ-
ſe tutus eis ſed etiam eorum procuratoribus
& aduocatis. nec ſufficit ſi ſit tutus procurato
ribus niſi ſit tutus etiam ipſis cardinalibus: vt
ponunt doc. maxime anto. & alii moderni in
c. ex parte de appel. ad hoc tex. & ibi dicta in
cle. paſtoralis de re iudi. ¶ Pro præmiſſis facit
quod voluit milis in quibuſdam allegationi-
bus ſuis ad intellectum. c. frequens contra
eugeniū ꝙ non potuerit mutare vel transfer
re cōcilium propter tria: quia in concilio erat
propoſita cauſa hæreſis & reformatiōis eccle-
ſiæ in capite & in membris & pacificationis
principum chriſtianorum: quæ omnia ſunt
in iſto edicto.

¶ Sed quo ad iſtud primū dubium credo cō
trarium verū; & præſuppono ꝙ nos ſumus
in vno indubitato papa & pacifico poſſeſſore
papatus: qui ſecundum ꝙ iura volunt / cōgre
gat concilia & cōgregata diſiungit & diſiun
cta congregat. 25. q. 2. §. ſi ergo. dicit catal. in
allegationibus factis contra monitorium ba-
ſilien. decretum contra eugenium. Et roſel. in
tractatu conciliorū dicit ꝙ papa cōuocat con
ciliū / ipſum tenet & abſoluit prout ei vide- D
tur. allegat tex. in. c. nec licuit eū rubrica ſua
17. di. Ipſe eſt qui poteſt reſoluere & abſol-
uere quod concilium male damnauit. 8. q. 3.
c. cuncta per mūdum. Et facta papę excuſan
tur q̄uis videantur iniuſta. 16. di. c. 1. Et licet
papa faciat quod nobis videtur iniuſtum, ni-
hilominus eſt iuſtū. 23. q. 4. §. de tyriis. ¶ Itē
conſidero ꝙ ſumus in caſu in quo non eſt cō
gregatum concilium ſed tantum indictum
ſine ſcitu & authoritate papæ. Et in quo poſt
indictionem concilii factam q̄primum papa
cognouit illos cardinales affectare cōcilium,
ante aduentum diei concilii per cardinales
indicti ipſe tanq̄ caput & ad quem ſpectabat
verum concilium congregare / publicauit ip-
ſum tenendum in laterano & principibus ca
tholicis intimauit.

¶ His ſic præſuppoſitis dico ꝙ non licuit car-
dinalibus indicere cōcilium & multo minus
indictum proſequi poſtq̄ papa appoſuerat
manū. tum quia nullibi in iure reperitur ꝙ cō
gregatio concilii facta vnq̄ fuerit a cardinali-
bus: cum hoc ſit de reſeruatis principi: vt in
c. ꝙ tranſlationem de offi. lega. ibi glo. Et car-
dinales prohibentur etiam ſede vacante exer
cere aliqua de reſeruatis principi: vt in cle. ne

romani. §. irritum de elec. Et q̄uis poſſint ea
A quæ ad celerem pontificis prouiſionem ten-
dunt(vt in. c. vbi periculum. §. iidem quoq̧
de elec. in. 6. ſicut ſupplent communiter doc.
ad paragraphum irritum. & ponit car. in. c. li-
cet de elec.) hoc nõ conuenit in propoſito: qa
hi domini non ideo intimauerunt concilium
vt poſſet celerius romanæ eccleſiæ prouideri
de pontifice: quia extabat indubitatus ponti-
fex, nullaq̧ ineuitabilis neceſſitas hoc fieri ex
abrupto cogebat. Tum quia ipſi non conſti-
tuebant collegium cardinalium: quia non ſo
lum erant ſine capite ſed nec erãt duæ partes
totius collegii: imo nec dimidia ſed minima
pars collegii: nec fuerunt collegialiter cõgre
gati/ quia aliqui eorum erant abſentes. Vnde
dicit bal. in. c. olim ex literis de reſcrip. q̧ car-
dinales non poſſunt vt ſinguli congregare
concilium. & idem refert martinus lauden.
in. 2. ſuo trac. de cardinalibus. ꝟ Nullius etiã
termini præfixi collegio cardinalium ad expli
candum actum qui alio tempore expediri nõ
poſſet inſtabat finis: nõ ibi collegii locus: nul
la aliorum de collegio ad concilium congre
gandum requiſitio, nullum erat mora pericu
lum vniuerſali eccleſiæ allatura: non maior
tunc q̄ prius romanæ eccleſiæ neceſſitas erat.
B Vnde vt ſtudeã breuitati, pro his hic cenſean
tur adducta omnia illa iura quæ adducuntur
in illo articulo quot perſonæ requiruntur ad
cõſtituendum conciliũ vniuerſale. Item vbi
doctores volunt facultatem congregandi cõ
cilium deuolui ad cardinales ob negligentiã
vel denegationem vel detractationem papæ,
nunq̄ dicunt deuolutionem fieri ad ſingula-
res de collegio cardinalium. Nec etiam de
epiſcopis vel presbyteris vel diaconis cardina
libus ſed tantum de collegio loquuntur: vt la
te oĩa applicata ſunt in illo articulo ad quem
ſpectet congregare concilium: quæ ſimiliter
breuitatis cauſa quatenus ad propoſitum fa-
ciunt hic cenſeantur repetita. Nulli ibi aderãt
authoritate papæ ad celebrandum concilium
ſuffulti: contra ea quæ habẽtur. 17. di. per to.
& in. §. porro. 3. di. Nulla facta eſt ſcrutatio
votorum collegarum: cum tamen in his plus
ſit contemptus vnius q̄ contradictio pluriũ
c. bonæ el. 2. de elec.

¶ Nec quiſpiam obiiciat aliquãdo factum in
antiquis conciliis: vt quando a ſeipſis patres
congregati contra marcellinũ papam/ de ip-
ſius cauſa conſultarunt. 21. di. c. nunc autem.
Nec q̧ ita factum fuit in conſtantien. & baſi-
lien. conciliis: & q̧ ſine papæ authoritate ali-
quando per cardinales aliquando per patriar- C
chas vel imperatorem vel prælatos vel reges
ſeu principes & per quemlibet catholicum
datur facultas concilii congregandi, vbi eccle
ſiæ vrget neceſſitas: ſicut in cardinalium edi-
cto allegatur. Quia facilis eſt reſponſio q̧
contra notorium idolatram(ſicut fuerat mar
cellinus) q̄uis papam vnicum & pacificũ poſ
ſeſſorem, etiam ſine ipſius authoritate congre
gari potuit concilium per alios ſi fuit in negli
gentia congregandi intra tempus intra quod
potuiſſet congregare. Facit quod dicitur in
c. romana. §. notoria de cenſi. in. 6. & quod di
cit bal. in. l. 1. in. 7. q. C. qui admitti. & ad aliud
propoſitum idem bal. in. l. emancipata. C. qui
admitti. quia cõtra hæreticum notorium qui
non eſt papa & qui non habet facultatem au
thorandi/ cõgregatio requiritur ſolũ ad eũ de
clarandum: vt dictum fuit in illo arti. ad quẽ
ſpectet cõgregatio concilii in verſi. ſed pone.
& latius infra in. q. vtrum papa deponatur
propter hæreſim. Et ſic intelligo doc. volentes
q̧ quando congregandum eſt concilium cõ
tra papã/ ſi agitur ad eum exauthorandũ nõ
requiritur eius authoritas in congregando:
vt vult bal. in. c. olim de reſcrip. & egi. in cle.
dudum de ſepul. & alex. 17. di. c. ſynodum. &
roſel. & catal. in quibuſdã allegationibus pro D
eugenio contra monitorium per baſilienſes
decretũ. Quia intelligo in papa notorie hæ-
retico: in quo ſecundum aliquos concurrere
debet ẽt negligentia, quam incurrit ſimulatq̧
incidit in hæreſim & non congregat: vt dicit
roſel. in trac. concilii in. 6. char. in prin. 1. col.
Sed in propoſito non obiicitur papæ no-
toria hæreſis. Quinimo aliqui voluerunt etiã
in notorio hæretico q̧ niſi ſit prius requiſitus
non dicatur negligere: & q̧ non dicatur ne-
gligens in congregando anteq̄ ſciamus an
velit corrigere ſe & reuocare errorem ſuum.
Et ideo in caſu noſtro nulla commiſſa eſt
negligentia. Vnde non videtur conuenićter
dici eũ nõ eſſe requirendũ: quod videtur vo
luiſſe alex. in. c. ſi papa. 40. di. & car. de turre
cre. in. c. 8. de conci. Et ſic intelligo & reſpon-
deo ad. c. nunc autem. quia marcellinus publi
ce thurificauerat idolis: & ſic erat idolatra no
torius. & propterea illi ſine eius requiſitione
ſeipſos congregauerant. Et ſecundum illos
qui volunt q̧ concurrat negligentia/ forte q̧
marcellinus fuerat requiſitus & negligens: &
non procurauerat congregari concilium in-
tra tempus intra quod potuiſſet congregari
c. 1. §. notoria/ ibi doc. de cenſi. in. 6. licet hoc

vltimũ ſit diuinare ad illum tex. Item intelli-
A gitur ille tex. ꝙ poſt congregatum conciliũ
ibi papa interpoſuit authoritatẽ ſuã: quã cen
ſetur interponere ſimulatq; ſcit cauſam ſuã
agitari & tacet. l. eum pater. §. libertis. ff. de
lega. 2. & ponit roſel. in trac. conci. in. 5. char.
in. 2. col. in fi. & dixi ſupra in. q. quis congre
get concilium. maxime cum fuerit ibi prę-
ſens.

¶ Nec obſtat quod dicit̃ de concilio cõſtan-
tien. tum quia illud fuit congregatum autho
ritate ioã. 23. a principio. tũ quia erat ſchiſma.
& aliq detractauerant congregare cõcilium:
& ſic poterat congregari per alios: vt dictum
fuit alias per. c. ſi duo. 79. di. Quod intelligi-
tur in pluribus cõtendentibus de papatu quo
rum nullus eſt poſſeſſor ſaltem integræ obe-
dientiæ: quia ſic ſecundo modo poſſunt intel
ligi prædicti doctores volentes non requiri
authoritatem papæ quando agitur contra eũ
ad eum exauthorandũ. quod voluit roſellus
in trac. conci. in. 4. q. quæ loquitur qñ vterq;
erat poſſeſſor alicuius partis. & voluit pe. de
ancha. in reſponſionibus factis in concilio pi
ſano ad oratores regis franciæ. Vnde multo
magis quando ſunt a principio duo conten-
dentes de papatu & neuter eorum poſſeſſor:
B vt proprie loquitur. d. c. ſi duo. Et ſic non eſt
bona allegatio de concilio conſtantien. vbi
fuerat ſchiſma inueteratum. & plures conten
dentes de papatu/ & negligentes in concordã
do circa congregationem concilii: vt ſatis di-
ctum fuit in illo arti. ad quem ſpectet conci-
lii conuocatio.

¶ Et per hoc patet non obſtare quod in edi-
cto intimationis & requiſitionis allegatur, ꝙ
quando agitur de congregando concilio pro
reformatione capitis non pertinet concilii cõ
gregatio ad papam. Quia ex pręmiſſis appa-
ret hoc eſſe notorie falſum & contra tex. in. d.
§. hinc etiam. & contra dicta doctorum, quæ
pro maiori parte loquuntur in caſu notoriæ
hæreſis, qui non eſt caſus noſter: in quo ꝗuis
in edicto imperatoris vel regis allegetur cau
ſa hæreſis, illa allegatur quo ad alios in diuer
ſis mundi partibus. & tunc omnino ad papã
eſſet recurrendum & requirendum vt cõgre
garet concilium: vt in. c. vbinam legiſtis/ & in
c. nos ad fidem. 96. di. & patet in geſtis conci-
liorum, & in. c. adrianus el. 1. cum ſimil. 63.
di. & omnes dicunt. Quinimo etiam ſi eſſet
congregandum in caſu hæreſis non notoriæ
contra papam, ſimiliter eſſet requirendum vt
congregaret, & ad eum pertinet, vt dicũt doc.

& dixi ſupra in arti. ad quem ſpectet congre-
gatio concilii: vbi etiam in notorio hæretico C
ſecundum aliquos dixi ꝙ omnino debet fieri
requiſitio. Et in illo cui ſimpliciter obiicieba-
tur hæreſis/ eſt tex. in. §. hinc etiam. 17. di. &
in. §. item ſymmachus. 2. q. 7. nam & ſymma
cho fuit obiecta hæreſis ſecundum quod di-
cit butrius in ſuo tractatu ſchiſmatis, & dicũt
doc. in. d. §. hinc etiam.

¶ Et ſi dicatur ꝙ ſatis fuit requiſitus/ quia dies
interpellat pro homine vt ipſi allegant, reſpõ
deo vt infra. Et ſi præſupponimus in. d. §. hĩc
etiã concilium congregatum a ſeipſo & in-
terpoſitam authoritatem a papa, idem eſt effe
ctus ꝙ etiam vbi agitur de hæreſi occulta, re-
quiritur in concilio vt ſubſiſtere poſſit ꝙ pa-
pæ authoritas interueniat.

¶ Minus etiam eſt bona allegatio concilii ba
ſilien. quia illud cœpit exordium ab authori-
tate papæ, & poſtea poſt obitum martini eu-
genius illi adhæſit: vt patet in geſtis illius cõ-
cilii. Quinimo allegare illud concilium eſt
contra cardinales: quia poſtꝗ papa eugenius
illud quęſiuit diſſoluere & illud trãſtulit/ fuit
effectum cõciliabulum: vt ſępius dixi ſupra
referendo cardinalem de turre cre. & archie.
flo. hoc dicẽtes. Et ponit catal. in dictis allega-
tionibus. Et licet multi tunc ſcripſerint cõ
trariũ (maxime abbas in dictis allegatiõibus D
quoniam veritas) tamen moti ſunt eo ꝙ con
cilium erat congregatũ, & iam eugenius cita
tus & proceſſus inchoatus contra eum: & ſic
erat fundata iuriſdictio concilii. & ſuper iſtas
rationes ſe fundant: quod non eſt in caſu no-
ſtro/ in quo nondũ eſt congregatum aliquod
concilium. Et poſtꝗ papa indicit concilium,
illud quod cardinales egerunt fit irritum: cũ
ad eos non ſpectet vbi papa ipſe vult congre
gare: quia ipſe eſt caput, & nullus poteſt ei di
cere cur ita facis. 83. di. nemo. Et in eo ſemp
pręſumitur cauſa. c. quæ in eccleſiarum de cõ
ſti. Et eius poteſtas eſt a deo. 21. di. ꝗuis. 22.
di. omnes & in. c. nouit de iudi.

¶ Nec ſimiliter utuntur bono fundamento
cum allegant conſtitutionem frequens edi-
tam in concilio conſtantien. quia ipſi ſciunt
vel ſcire debent ꝙ papa non ligatur illa con-
ſtitutione conciliari: quia vt videbimus in lo
co proprio ipſe eſt ſupra concilium. c. ſignifi-
caſti de elec. ipſe tollit mutat & reformat con
ſtitutiones conciliares: vt ibi dicit̃ & diximus
ſupra in proprio loco. Nec potuit illud con-
cilium imponere legem papæ: vt. d. §. hinc e-
tiam. nec illa conſtitutio reperitur edita cum

papa nec aliquando confirmata , ideo non li-
A gatur illa. ¶ Et ſi poneremus concilium ſine
papa(quia tūc erat ſedes vacans vel quaſi va-
cans propter ſchiſmata)&diceremus tunc cō
cilium habuiſſe poteſtatem a chriſto(qui ſo-
lus proprie dicitur & nullus alius caput eccle
ſiæ:ad ephe.c,1.24.q.1.c.loquitur. glo.in.c.
vnico de ſchiſma.in.6.&.1.q.1.cum paulus)
adhuc non potuiſſet edere conſtitutionē per
quam papa ligaretur:quia par in parem non
habet imperium:vt in.c.innotuit de elec.Ip-
ſe enim eſt dei vicarius.79.di.ſi quis.& a deo
habet plenitudinem poteſtatis.82.di.ca.pro-
poſuiſti.Et vt dicit bal.in.l.reſcripta.C.de prę
cibus impera.offe.maior eſt papæ poteſtas q̄
ſanctorum:vt in.c.de libellis.20.di. Et ſi velit
concilium diſſoluere vel mutare vel transfer
re,ſi ſit catholicus non prohibetur:vt fuit cō-
cluſum per clariſſimos iuris interpretes de
tranſlatione facta per eugenium de concilio
baſilien.¶ Item dicta conſtitutio in nullo cō
uenit in caſu noſtro : quia non prohibet nę
papa mutet locum & transferat concilium/ſi
bene ponderentur illius verba:quæ ſolum lo
quuntur de loco alias ante in pręcedenti con
cilio aſſignato pro futuro concilio celebran-
do:& iſte non eſt caſus noſter. ¶ Item dicta
B conſtitutio dat papæ facultatem mutandi lo-
cum de conſenſu duarum partium cardina-
lium: quod ſeruatum fuit, quia de conſenſu
fratrū indixit papa cōciliū.& nullibi in dicta
conſtitutione eſt data facultas inferiori a pa-
pa indicere concilium.Et maxīe debet cōſidę
rari in propoſito q̄ nec in caſu negligentiæ vt
quis poſſit ſupplere & concilium indicere ſta
tuitur aliquid : quia conſtitutio conſiderauit
q̄ ſi quando eſt vnus indubitatus papa dare-
tur facultas inferiori indicendi concilium/ id
eſſet cauſa creandi ſchiſmatis : cum tñ mens
conſtitutionis fuerit tollere ſchiſma : vt in.d.
§.ſi vero.Et bene eſt ponderandū q̄ cum cō
ſtitutio velit concilium teneri de decennio in
decennium & locū aſſignari in concilio,nihil
tamen ſtatuit quid ſi in dicto tp̄e papa nollet
tenere vel non teneret concilium.& hoc ideo
quia noluit apponere manus ad fortia/ & ad
ligandum ſamſonem , in quo papæ poteſtas
repræſentabatur ſecundum iſidorū iudi.13.
vel ſecundum greg. & verius iudicum.16.
Quia vbi eſt vnus indubitatus papa,eius po
teſtatem reſtringere vel per viam deuolutio
nis in alium transferre/non poterat.c.ſignifi-
caſti cum materia de elec.Et cum dicit nulla-
tenus prorogetur,cum imperſonaliter loqua
tur/cōprahendit ipſummet concilium:& ma
giseſt conſilii q̄ pręcepti. nec vltra procedit C
deuoluēdo in aliū ius cōgregādi. Facit quod
dicit.s.tho.in ſecundaſecundę.q.186.arti.9.
quem allegāt abbas & alii moderni in.c.nam
concupiſcentiam de conſti.vbi diſcutiunt qñ
conſtitutio vel lex ſit conſilii vel præcepti. Et
quod ſequitur in.§.ſi vero in.d.conſtitutione
totū concernit caſum quo eſt ſchiſma & quæ
ſtio inter plures de papatu.quo caſu ē iudiciū
concilii:vt in.c.ſi duo.79.di.ſæpius allegato.
Et in hoc ita reperio reſponſum oratoribus
regis franciæ a deputatis in concilio florenti-
no cum oratores peterent dari tertium locū
pro tertio concilio celebrando , fundantes ſe
ſuper conſtitutionem frequens in.§.ſi vero.
Et ſimiliter non eſt caſus noſter:quia illa cō-
ſtitutio loquitur de concilio congregato non
mutando.At in caſu noſtro nullum eſt con-
gregatum concilium:ſed tantummodo hinc
inde indictum,&per papam authoritatiue:vt
17.di.per totum,quod a cardinalibus fieri nō
poterat etiam ſi papa denegaſſet congregare
concilium:ex quo non omnes erant concor-
des & maior pars imo fere oēs erant cum pa
pa.& ſi aliter fuiſſet,etiam nō potuiſſent niſi
per viam denunciationis & monitionis:vt di
ximus in arti.de mō citandi ad conciliū: quia D
non agitur in caſu ſchiſmatis vel contra papā
notorie hæreticum. ¶ Et ſic patet q̄ miſis in
præmiſſis non contrariatur: quia loquens in
concilio iam congregato ex illis tribus cauſis
& cū authoritate papæ/dicit q̄ ꝓpter ſcandalū
non poteſt mutari.Et per hoc etiā patet q̄ nō
obſtat quod dicitur q̄ concilium habet cog-
noſcere an ſua ſit iuriſditio:vt feli.ponit in.c.
ſuper literis de arbi.ſicut iudex eligit arbitros
ad cognoſcendum de cauſa ſuſpicionis:vt in
cap.cum ſpeciali de appel.quia adhuc nō eſt
concilium.
¶ Quod autem dicitur in intimatione q̄ dies
interpellat pro homine/& q̄ dicitur negligēs
quādo in die præfixa non congregauit: vt eſt
glo,in verbo negligētiā in cle. quia cōtingit
de religi.domi.Dico eſſe verum/ſed nō libe-
rat hominem ab obligatione:vt in.l.ſi māda-
to.§.paulus & ibi bar.ff.mandati. vnde dato
q̄ ceſſerit dies biennii / non liberabatur ab
obligatiōe concilii cōgregandi, ad quod con
gregādum tenebatur vigore capitulorum &
per conſtitutionem frequens.& quod non fe
cerat infra biennium/poterat facere etiā poſt
biennium : nec erat ſubtracta ei facultas. Et
quia ipſi etiam fuerūt negligentes / compen-
ſanda

A ſanda eſt hincinde negligentia.l. ſi ambo ibi doc.ff.de cōpenſa. Facit quod dicit bar.in.l.ſi duo.§.ſi.ff.de cōſti.pe. & dominus matheſil. in notabilib⁹ ſuis/nota.5 1.& pau.de caſtro/ alex.de immo.& refert iaſon in.8.notabili in.l.ſi quis maior. C.de tranſac. Et ideo congregare remanſit papæ.c.in pari de reg.iu.in.6. facit quod dicitur in.c.cum eccleſiaſticæ &.c. dilecti de excep. Ipſi enim prætendentes ad ſe factam deuolutionem congregandi/ non plus temporis habere poterant ꝙ̄ eis papa ſtatuerat cle.1. (ibi doctores) de ſupplen.negli.præla. Facit quod dicitur in.c.2.de cōceſ.præben.& in.c.ſtatutū de præbē.in.6.& ioā.an.in regula contra eū in mercu.de reg.iu.in 6.& in.c.ne pro defectu de elec. Vnde cū iā præteriſſet tempus duplicatū, non minus ipſi ad quos deuolutio facta fuiſſet fuiſſent negligentes ꝙ̄ papa. Et licet dies interpellet pro homine ad actum expediendum, nō reperio ꝙ propterea cauſet deuolutionē expediendi actum in alios in ſtipulatione non comprahenſos. Et ſi cauſaret (vt dixi) vtiq; iſta mora ita per ipſos fuiſſet cōtracta/ qui tanto tēpore tacuiſſent/ ſicut per papā: nec potuiſſent procedere ad cōgregandū conciliū niſi prius requiſito papa vt congregaret, & niſi de nouo B papā moroſum reddidiſſent. Facit quod ponit bar.in.l.itē illa/ in verſi.quæro quid erit.ff.de cōſti.pecu. Et quod dicitur in.c.ſignificāte de pigno. Et vbi nō intereſt alicuius particulariter/ in extraiudicialib⁹ ſemper admittitur purgatio moræ, ex quo nō fit ius alterius deterius: vt dicit immo.in.l.inſulā.ff.de verb.obliga. Item in obligationibus in quibus poſt morā nō ſuccedit obligatio ad aliud/ ſemper admittitur purgatio moræ.l.ſi ſeruus.§.ſequitur.l.interdū.§.ſi.ff.de verbo.obliga. Ita bartholomæus de ſali.in.l.ſemel mora in.4.char.ff.ſolu.matri. Itē vbicūq; dies eſt variabilis ad voluntatē promittentis/ ſemper admittit̄ purgatio moræ: quia ꝙ̄diu variare poteſt nō dicitur ſic in mora vt purgari nō poſſit. Ergo in propoſito licet papa promiſiſſet infra bienniū cōgregare conciliū/ cū eſſet in poteſtate eius diem ex cauſa differre (quia iſta ſunt de eius ſuprema poteſtate: vt in.d.c. ꝙ trāſlationem) ſine interpellatione non dicitur mora cōtracta.l.ita ſtipulatus/ verſi. ꝙ ſi ab initio.ff.de verbo.obli.ponit immol.in.d.l.inſulam.ff.de verbo.oblig. Et ꝙ dies eſſet variabilis, dicitur in.q.vtrum papa poſſit cōtrauenire ſuæ promiſſioni, & in illa vtrū poſſit cōcilium transferre. Itē quo ad alios cardinales quibus nulla repetitur præfixa dies/ non poteſt dici ꝙ ſine C requiſitione dicantur fuiſſe negligētes: cum dies non conſtituat eos in mora. Item nunꝙ̄ dicitur quis in mora quantumcūq; dies eum interpellauerit, quando eſt difficultas in expeditione actus.l.ſi vehenda.§.penul.ff.ad le.rho.de iac.l.1.§.frater.ff.de colla.bonorum.l.mora ibi glo.& flo.ff.de vſuris.& in.l.quod te.ff.ſi cer.peta. Impedimenta enim excuſāt.c.cap.ex ratione de appellationibus.&.c.commiſſa de elec.in.6.cum ſimilibus. An autem fuerint domino noſtro impedimēta & difficultates (qui fuit ſemper occupatus in recuperandis bonis eccleſiæ) notorium eſt.

¶Similiter non obſtat ꝙ obligatio fuit facta cardinalibus/ & ſic tertio/ & ſic obligatur ex contractu ſuo: vt in.c.1.de proba. Quia hic non eſt aliqua ſtipulatio per quam quæratur aliquid cuiquā ſingulariter, ſed quædam capitulatio quæ non arctat papam niſi ex cōdecenti pro bono regiminis eccleſiæ. Et ſi eſſet ſingulariter quæſita actio, faceret contra eos: quia non potuiſſent deuenire ad agendum & conſequenter ad concilium congregandum ſine aliis cardinalibus, qui non fuerunt in negligētia & niſi petita venia, vult glo. approbata in.l.bñ a zenone.C.de quadriennii præſcrip. Facit quod dicitur in glo. D in.l.4.C.de obſequiis patro.præſtan. quod ſubditus non poteſt ſuperiori litem mouere, niſi prius illo requiſito. Item ad excuſandum a mala fide & a peccato dies appoſita non impedit purgationem moræ: & ad cauſandum malam fidem & peccatum dies non interpellat pro homine, ponit oſtien.in ſumma, de præſcrip.& refert abbas in capitulo finali de præſcrip. ponunt legiſtæ in.l.ſi ex legati cauſa.ff.de verborū obliga. Ad idem facit quod vbi lex mandat aliquid fieri/ intelligitur ſi fuerit petitum: vt dicit paulus de caſtro in.l.vniuerſa.C.de precibus imperato.offe. Et quis non incurrit pœnam etiam ſi ſit adiectū tempus ſi nō fuit requiſitus: vt ponit pau.de caſtro in conſi.166.incipit videtur.& ibi dicit ꝙ non dicitur in mora. Item facit ꝙ in capitulis factis tēpore gregorii.12.erat appoſitus menſis, & tamen doc. ſcribentes contra eum fundantes ſe in mora/ dicunt ꝙ fuit requiſitus, vide pe.de ancha, conſi.282. Item ſemper admittitur purgatio moræ ex æquitate canonica in foro conſcientiali: vt in.l.ſi ſeruum.§.ſequitur.ff.de verb.obliga.ponit bal.in conſi.114.in.ſi.in.5.vol.incipit ſuper primo puncto. Quinimo recte intuen-

A tihic non conuenit quærere vtrum admitta- tur purgatio moræ, ſed potius vtrum papa ex non congregatione concilii in tempore in ciderit in periurium, & ſi ſic, vtrum ſimulat ꝙ poſtea indixit / cenſeatur ſe abſoluiſſe vel ſe- cum diſpenſaſſe.

¶ ET profecto articulus in ſe non videtur magnæ difficultatis: qꝛ ſi fuit iuſta cauſa pro- pter quam diſtulit/ excuſatur a periurio: vt in c. peruenit de iureiu. In iuramento.n. multæ ſubintelliguntur conditiones: videlicet re in eodē ſtatu manente/ item facultas/ item com- moditas & aliæ his ſimiles, de quo in.c. quem admodū de iureiu. Ad hoc quod dicitur per bal. in.l.ſi.C. de non nume. pecu. & d.l. ſi vehē da.§.1. verſi. idem iuris. ff. ad.l. rho. de iac. ca. querelam de iureiu. ca. ſignificante de pigno. & inno. in.c. ſuper iis de accu. de eo qui iura- uit ſoluere & non potuit. ¶ Etſi in inferiore ſtatur iuramento eius ſi dicat ſe fuiſſe impedi- tum (vt vult deci. 303. in anti. multo magis in papa: in quo ſemper præſumitur iuſta cauſa ex quo ita diſtulit: vt in.d. ca. quæ in ec cleſiarum cum materia de conſti. & cy. & alii in.l. reſcripta. C. de preci. impe. offe. & maxie quia quælibet leuis & minima cauſa excuſat a dolo. l. igitur. §. poteſt. ff. de libe. cau. l pla- B giiſa.1.C. ad le. fauiā de plagi. & in dubio nō debet præſumi ꝙ voluerit incurrere periuri- um. Et poſito ꝙ nulla ſubeſſet cauſa, dico ꝙ ſicut in iuramento præſtito in conuentione & pacto ab inferiore intelligitur excepta au- thoritas ſuperioris (videlicet niſi ſuperior ali ter duxerit faciendum: vt in.c. veniētes & ibi doc. de iureiu. & in.l. imperatores in prin. ff. ad municipa. glo. & doc. in.c. conſtitutus de reſcrip. glo. in ca. de forma. 22. q. vi.) & ſicut iuſſus iudicis excuſat a mora/ vt notatur in.l. ſi. ff. de lege commiſ. ſecūdum bal. in.c. ſi. de ſe queſ. poſſeſ. & fruc. & conſequēter excuſat a periurio (quia quicquid excuſat a mora excu ſat a periurio: vt in.c. breui de iureiu. bar. & doc. in.l. quod te. ff. ſi cer. pe. & in.l. labeo in ſi. ff. de iureiu. ꝙ aūt iuſſus iudicis excuſet a per iurio/ ponit oſtien. in ſumma in ti. de iureiu. §. quot ſpecies/ verſi. itē ſi iuro) ita multo ma gis videtur in propoſito ꝙ papa nō ſit periu- rus ex quo ipſemet pōt arbitrari an infra di- ctum tēpus fuerit tenendum vel non: quia p hoc non fiebat ꝙ non deberet cōgregare nec capitula auferebantur ſed in hoc differeban- tur. Facit quod dicitur in.l. quotiēs. de preci. impera. offe. & in.c. ex parte tua de offi. dele. ga. quia princeps tollendo exceptionem dila toriam non dicitur tollere ius.

C ¶ Pro hoc facit ꝙ licet iuramentum auferat facultatem purgandi moram (vt allegata.l. ſi quis maior. C. de tranſac. & dixi ſupra) nō eſt verum in foro pœnitentiali: quia non effici- tur periurus qui iurauit ſoluere ad tempus & ſoluit poſt. glo. in.c. apud miſericordem. 32. q.1. ludo. in ſingularibus in verbo iuramētū. Vnde licet nō poſſit papa tollere iuramentū per quod alteri aliqui quæreretur, tamen quā do non tollit vim iuramenti/ ſed dilationem aliquam cōcedit ſuper ipſius obſeruantia/ po teſt: quia differens non dicitur trangreſſor, hoc expreſſe ponit domi. in.c.2. de renun. & refert feli. in.c. conſtitutus in.14. col. in verſi. generaliter de reſcrip. Multo magis ergo in propoſito, ex quo eſt iuratum in materia in qua nihil quæritur alteri & in qua agitur de iis quę ſunt principi reſeruata: quo caſu ex quo ſumus in materia in qua eſt excepta pa- pæ authoritas, ſemper poterit diſpenſare etiā ſine cā: vt dicit domi. in.d.c.2. de renū. allegat ioan. an. in.c. gto de iureiu. & dicit feli. in.d. c. cōſtitut°. vbi ſupra. & i. 13. col. verſi. limita ſecūdo. Etſi hoc i perſona alterius, multo ma- gis videtur voluiſſe in perſona ſua ne incur- rat periurium. Facit etiā quod dicitur ꝙ prin- ceps poteſt tollere bona quæ ſunt queſita ex D temporis curſu / hoc eſt ex præſcriptione: qꝛ iſte modus acquirendi eſt iure ciuili inductꝰ: vt inſti. de vſucap. in prin. & ideo princeps poteſt illa tollere etiā ſine cauſa: vt dicit an- gelus in.l. lucius. ff. de euic. & bal. in.l. ſi. C. ſen- tentiam reſcindi non poſſe. & dicit feli. in ca. quæ in eccleſiarum/ in verſi. quarta declaratio. de conſti. Sic ex dilatione iſtius congregatio- nis ex quo nullum præiudiciū eſt generatū. congregationi concilii, non dicitur incurriſſe periurium: quia credendum eſt ꝙ noluerit incurrere & ꝙ ſecum tacite diſpenſauerit.

¶ Nec dicat aliquis ex quo agitur de facto eius proprio ꝙ non poſſit vti ſua authoritate pontificali in ſeipſum: quia iſtud eſſet dimi- nuere authoritatem papæ quia dicitur eſſe ſu- pra ius in iis quæ concernūt perſonam eius: vt notatur in.c. propoſuit de conceſ. præben. Et hoc oſtendit aperte tex. in cap.1. de re- nun. in ſexto. nam licet alias non valeat re- nuntiatio niſi ſit admiſſa per ſuperiorem: vt in cap. admonet / & cap. quod in dubiis de renun. tamen ualet renuntiatio papę, & ip- ſemet illam admittit: quia non eſt alius ſu- perior vt in.c. licet de elect. Si autem eſſet ve rum ꝙ non poſſet in perſonam ſuam exer-

cerẽ authoritatem in concernentibus perſo-
A nam eius non valeret reſignatio. Quinimo
ipſe ſolus eſt qui ſeipſum iudicat & qui au-
thorizatur in facto proprio: vt in. §. hinc
etiam. 17. di. & in. c. nunc autem. 21. di. &
in. c. cum veniſſent (vbi de hoc) de iudi. &
dicitur in. l. 1. ff. de offi. procu. cæſa. Quin-
imo non ſolum papa ſed quilibet alius qui
non habet ſuperiorem, ſi aliquid iurauit in
materia diſpenſabili põt ſeipſum abſoluere
& ſecum diſpenſare: vt ponit pe. de ancha.
in. c. venerabilem de elec. & dicit feli. in. c. 1.
17. col. de conſti. de quo latius dictum eſt
in arti. proprio. Et diſpenſare videtur hoc ip-
ſo ꝙ habet notitiam iuramenti & certam ſci-
entiam actus (vt dicitur in. d. c. conſtitutus
& in. l. quidam conſulebat. ff. de re iudi.) quã
do actum contrarium facit. Pro quo ſunt
duo vltima conſilia oldradi cum rationibus
eius, & dicitur in. c. 2. de ſchiſma. & in. c. diuer
ſis fallaciis de cle. coniuga.

¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ vbi eſt iuratũ
non admittitur purgatio moræ quia eſt fa-
cta executio a lege. quod & ponit bar. in. l.
qui ob rem. ff. de condi. inde. & clarius in. l.
ſi inſulam. ff. de verbo. obli. in verſi. vlti. in ma
teria. Quia licet ſit verum ꝙ quando eſt facta
B executio a lege vel homine non admittitur
purgatio moræ, non tamen eſt illa ratio quã
do interuenit iuramentum ꝙ non admittitur
quia eſt facta executio a lege: quia cum ho-
die in quocunq; contractu ſimpliciter appo-
natur iuramentũ, ſequeretur ꝙ in termin. c.
potuit de loca. poſt biennium non admitte-
retur purgatio: quod eſt falſum. Et ideo di-
co ꝙ non admittitur purgatio moræ, non ex
vi executionis factæ a lege (vt voluit ange-
lus in. d. l. ſi inſulam) ſed ex vi ipſius iura-
menti quod importat validitatẽ actus omni
meliori modo: prout in. l. cũ pater in. §. filius
matrem. ff. de lega. 2. Vnde pro executiõe o-
bligationis iuramentũ quod operatur execu
tionẽ actus omni meliori modo quo poteſt/
purgationẽ moræ impedit: cum ſit perinde
ac ſi ille qui ſe obligauit/ ſe aſtrinxiſſet ꝙ mo
ra eſſet impurgabilis: iuxta. l. ſancimus ibi ni
ſi pacti. C. de fideiuſ. Et hoc ceſſat ex æquitate
canonica in foro pœnitẽtiali, in quo ſemper
admittitur purgatio moræ: vt latæ ponit alex.
de immol. in. d. l. ſi inſulã in. 20. col. in verſi.
a 2. fallit. ponit bal. in. l. qui crimẽ. xi. q. C. qui
accuſa. nõ poſ. & moderni in. l. ſi quis maior
C. de trãſac. Sicut in ſimili etiã dicimus de pœ
na in foro pœnitẽtiali: quæ non poteſt exigi/
vt dicit abb. in. c. ſuã de pœnis. Et ratio ratio-
C nis eſt quia correcto & pœnitenti nunq̃ de-
negatur venia. de pœni. di. 1. in prin. & p to-
tũ. dicitur in regula peccati venia de regu. iu.
in. 6. Et eccleſia nunq̃ claudit gremiũ redeun-
ti: vt in. c. ſuper eo de hære.

¶ Nec eſt verum ꝙ per lapſum dici in cõtra-
ctu vbi eſt appoſitũ iuramentũ dicatur facta
executio a lege, nec reſpectu facti ſiue obli-
gationis nec reſpectu pœnæ in contractu ſti
pulatæ: quia licet quis incurreret periuriũ ex
lapſu dici, non tamen ſequitur ꝙ ſit facta exe
cutio obligationis vel pœnæ ſi eſſet adiecta.
Et hoc eſſe verũ oſtendit expreſſe bar. in. d. l.
ſi inſulã in verſi. vlti. in materia. vbi diſtinguẽ
do primo ponit ꝙ aut eſt facta executio a le-
ge vel ab homine: & non admittitur purga-
tio moræ, aut non eſt facta executio: & tunc
aut eſt appoſitũ iuramentum, & non admitti-
tur purgatio &c. Ex quo apparet ꝙ diuerſum
eſt quando eſt facta executio a lege & quan-
do eſt appoſitum iuramentum, ergo non eſt
vera ratio ꝙ vbi eſt iuramentum/ per lapſum
dici dicatur facta executio a lege. niſi intelli-
gatur angelus reſpectu incurſi periurii. quod
vt dictũ eſt nõ videtur voluiſſe incurrere ex
li dilatione. Pro facto. n. papæ ſemper præſu
mitur: vt in. c. non nos. 40. di. & dicit bal. in D
l. reſcripta. C. de preci. impera. offe. Accedit
etiam quod dicit angelus/ bal. & immol. in
d. l. ſi inſulam, quòd etiam poſt executionem
legis admittitur purgatio moræ quando mo
ra non tendit ad damnum alicuius nec ius
ſtipulantis factum eſt deterius: vt in. l. man-
cipiorum. ff. de optione lega. ſicut eſt in pro-
poſito.

¶ Et ſi dicatur ꝙ poſt requiſitionem non ad-
mittitur moræ purgatio. c. ſi. de loca. c. cũ ber-
toldus de re iudi. & c. ex tuæ de cle. nõ reſi. &
ſic propter præuentionẽ in intimando quæ ſa
pit & habet vim requiſitionis papa nõ potuit
vlterius indicere cõcilium: quia iſta facultas
deuoluta fuerat ad cardinales priuatiue; iux-
ta. c. nulla de cõceſ. præbẽ. & quod notat car.
in cle. ſi de beneficio de præbẽ. & quod dicitur
in cle. 1. de ſupplen. negli. præla. & in. c. licet
eo. ti. & in. c. ne pro defectu de elec. cũ ſimil.
Reſpõdeo) quãuis quo ad hoc ſatis ſit ſupra
reſponſum) ꝙ iſta deuolutio etiam ſi fuiſſet
facta non eſſet facta priuatiue: cũ ſimus in re
ſeruatis principi in ſignum ſupremæ poteſta
tis, in quibus nullibi reperitur iure cautum ꝙ
habeat locum deuolutio maxime priuatiue.
Facit quod dicitur in. c. a. quòd tranſlationem

A de offi.lega. Item in vim capitulorum non eſt cautum ꝙ lapſo biennio poteſtas deuoluatur ad cardinales. Vnde non pōt cauſari prætenſa deuolutio per negligentiam niſi vel per cōſtitutionem frequens (quæ non obſtat vt ſupra deductum eſt) vel quia eſſemus in caſu neceſſariæ congregationis & papa detractaret congregare. quod nō eſt in propoſito: quia ſimulacꝗ fuerat per eos ſine authoritate papæ indictum (quod facere non pręmiſſa aliqua alia humili requiſitione non poterant iuxta notata in.c.1.de ſupplen.negli.prælа.& doc.in.c.propter.18.di.) papa ipſe indixit reuocando indictū per eos. Quod potuit, quia iſtud eſt propriæ authoritatis papæ: quia nullum eſt ratum concilium ſine eius authoritate, vt patet per totam.17.di.& maxime vbi eſt indubitatus papa vna cum collegio cardinalium. Ideo valde mirum eſt cur iſta attententur contra religionem. Et quis dubitat poſtq̄ papa nunq̄ ante fuerat requiſitus & nunc q̄primum facta eſt ei intimatio ſtatim ipſe concilium indixit, ꝙ ei nulla mora aſcribi poteſt/ & ꝙ ſatis oſtendit habuiſſe ſemper animum tenendi concilium habita opportunitate?

❡ Et poſito ꝙ fuiſſet per dominum noſtrum
B contracta mora, ex quo poterat ſuper obligatione in conclaui facta etiā cū iuramento ſecum diſpenſare & facere ſe abſolui/ maxime ſubſiſtente aliqua cauſa ſaltem in prorogatione termini (vt iſtā quæſtionem alibi ad plenum examinauimus: quæ eſt multum diffuſa, & in qua etiam reuocatur in dubium vtrū ipſæ promiſſiones in conclaui factæ ligent) ipſo irrequiſito & in contumacia non aliter q̄ per eorum interpellationem non conſtituto, non poterant ita ex abrupto ad proponendum edictum ſtatuendo diem & locum concilii procedere. & ſtante dicto impedimento non currebat tempus biennii. c. dilecto de verb.ſig.&.c.quia diuerſitatem de conceſ.pręben. Nec poterat dici moroſus: vt in.d.l.ſi vehenda.§.idem iuris.ff.ad le. rho. de iac. cum aliis ſupra allegatis.

❡ Et vtrum dicatur legitime impeditus & negligens/ eſt relinquendum arbitrio ipſiuſmet papæ, qui poteſt dicere ius in cauſa propria: vt in.c.cum veniſſent de iudi. Cum. n. arbitrium eſſet boni viri (vt in.l. continuus ff.de verb.obli.§.cum ita.& cardi.in cle.1.in §.fi.in.3.q.de conceſ.præben. & glo.in.c.ſi clericus de præben.in.6.) quia non eſt ſuperior qui habeat arbitrari/ vt in.c.licet de elec. vtrum impedimentum fuerit iuſtum vel nō/ erit etiam arbitrii eius: cum iudex & bonus vir arbitretur vtrum ſit impedimentum legitimum: vt in cap.quia propter. §. illud de elec.per doc.& glo.in cap.penul.de elec. in.6. in glo. 2. In cuius locum ipſemet ſuccedit: vt bonus eſt tex.in cap.nunc autem in fi.21. di.& facit.§.hinc etiam.17.di. Et maxime in propoſito in quo ſunt cauſæ notoriæ bellorum & recuperationis ciuitatum eccleſiæ: vt fecit. C

❡ Et pro nunc reſpondetur ad id quod dicit anto.in.d.cap.1.de conſti. ꝙ ipſe loquitur in alio caſu: videlicet in iuramento præſtito pro ſedando ſchiſmate, quo caſu poſſet illud tolerari: quia tunc non ſeruans iuramentum eſt nutritor ſchiſmatis, & abſolutio eſſet quædam deſtructio quæ tunc non eſt impendenda: vt in cap.legatur.24.q.2. facit quod ponit inno.in cap.romana de ſen. excom. in.6. Item non loquitur quando abſolutio fit ex cauſa/ vel non ad finem penitus liberandi ſed tantum diem protelandi: quæ omnia in abſolutione in caſu propoſito ſunt maxime conſideranda. Item in caſu antonii de butrio ignorabatur vtrum gregorius.12. an benedictus.13. an ioannes.23. eſſet verus papa, & ideo non poterant ſe abſoluere.24.q. D 1.c.quicunq;. Nos autem ſumus in vno indubitato papa & poſſeſſore. de quo in loco proprio alibi latius diximus. Et parcant mihi prędicti patres: in iſta intimatione non oſtendunt zelum bonum, ita ex abrupto abſq; aliqua reuerentia.s. domini noſtri & aliorum patrum & ſine aliqua requiſitione ſtatim a ſeipſis ſtatuendo locum (& forte non tutum s. domino noſtro & aliis patribus) & tempus acſi pontificatus eſſet ad eos deuolutus.

❡ Sed poſito ꝙ iſta facultas congregandi eſſet ad eos deuoluta per lapſum termini, non per hoc erat ſublata papæ facultas congregandi: & propterea ſi ante congregationem actualiter factam ipſe indixit conciliū & ſeruat quod promiſit licet non in tempore, debent cardinales conquieſcere ab vlteriori cōcilii proſecutione. Primum probatur ex iis quæ notant doc.in.c.ſtatutum de præben. in 6. vbi licet per illum tex. poſt menſem eſſet deuoluta facultas ad ordinarios conferendi beneficia in romana curia vacantia, ſi tn̄ papa poſt menſem cōferret vel executores vigore literarū ꝑ quas grauatur ordinarius cōferrēt/ teneret collatio: quia per talē deuolutionem

A non eſt adempta papæ facultas cōferendi.& valebit eius collatio ſi præuenerit ordinariū: vt ibi. Et ad idē facit quod notat anto.i.c.2.de conceſ.præben.vbi dicit ꝙ nullus ſupplet negligentiā papę niſi in caſu.d.c.ſtatutū. Et cum hæc deuolutio fieri non poſſit niſi eius vel legis authoritate, nulli dubium ꝙ penes eum eadē vel maior remāſit poteſtas: vt in.c.dudū de præben.in.6.¶ Secundū probatur ex notatis per doc.in.c.inter dilectos de exceſ.prælа. & per id quod dicitur in.c. vt noſtrum de appel.& quod dicit ludo.in conſi.335.incipit circa primum/ & pe. de ancha.conſi.54. videlicet ꝙ per appoſitionē manus papæ cenſetur taliter ad eum aduocatum negociū ꝙ quicquid fit per aliū eſt nullum. & maxime quando appoſitio manus papæ fit ante perfectum negocium: quia tunc quicquid ſequitur/eſt omnino nullū, maxime vbi eſt decretum irritans: vt eſt tex.in.c.ſi eo tempore de elec.in.6.& eſt bona deci. 394. incipit item ſi lite pendente.& eſt.10.in ti.vt lite penden. & alia faſtoli.4.eo.ti.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ ex negligentia dicitur perdidiſſe facultatē congregādi, maxime quia fuit multū notabilis per lapſum tanti tēporis: argu.tex.in.c. tibi qui de reſcrip.in.6.

B &.c.ſi clericus de præben.eo.li. & in.c.capitulum de reſcrip. Quia reſpondetur ꝙ illa iura loquuntur in formulis datis in gratiis quibus eſt pręfixus terminus. Et nihilominus ſecundum opinionem glo. in dicto ca. ſi clericus, quandiu præbenda non eſt alteri collata/negligens poteſt illam petere/argumen.c. ſi tibi abſenti. Sic videtur in propoſito quòd antequàm ſit congregatum concilium/ papa etiā ſi fuiſſet negligens potuerit ipſe indicere conciliū: quia adhuc res erat integra, licet tēpus quod ſibi pręfixerat eſſet elapſum. ¶ Poteſt dari alia ſolutio ꝙ quādocunq; ex tēporis lapſu inducitur quædā tacita renūciatio, tunc lapſus termini inducit priuationem/ & cauſat ius deuolutiuū in alium: vt in gratia in qua aſſignatur tempus menſis ad acceptandum (vt in cle.1.de conceſ.præben.& dicit domi. d.c.tibi qui) inducitur priuatio & deuolutio. ¶ Itē exemplū in tempore dato ad petēdum bonorum poſſeſsionem: cuius elapſus inducit priuationem vlterius petendi & operatur ius deuolutiuum: vt ponit bal.in.l.1.C. qui admitti in ſeptima quæſtione/ verſicu. ſi vis ſaluare. & idem in iure conferendi iuxta ca. nulla/ & ca. quia diuerſitatē de conceſ. præben. Secus vbi tempus non inducit tacitam renunciationem: vt in.l.1.& ibi bal. C. de reſtitu. in integrum. &.l. ſi ego. ff. de nego. geſtis. C

¶ SED OBSTAT quòd per ſolam citationem dicitur iuriſditio præuenta: vt in.l. ſi quis poſtea (ibi angelus) ff. de iudi. & in capitulo penultimo de foro competenti. &.l. vbi acceptum. ff. de iudi. Facit quod dicitur in capitulo relatum & cap. gratum de offi. delega. & quæ dicuntur in capitulo ex tenore de reſcriptis. Cum ergo ipſi præuenerint in intimando concilium, videtur quòd intimatio poſtea per papam facta non poſſit eos impedire quominus poſſint in loco & tempore per eos ſtatuto concilium tenere. Quinimo videtur quòd iſta ſecunda intimatio facta per papam/ ſit facta ad diffugiendum concilium, tum quia indictum eſt per papam in loco eis non tuto vt dicunt. tum ex longitudine temporis ſtatuti ad illud tenendum: cum in dubio dilationes ſint abbreuiandæ. l.1.C. de dila. capitulo ſignificauerunt de teſti. cap. frequens de reſtitu.ſpolia.in.ſexto. ¶ Sed reſpondetur quòd tunc præuentio per citationem fundat iuriſditionem cum citatio eſt valida, ſecus ſi eſt nulla: vt dicit archi.in cap. non ita ſecunda quæſtione ſexta, ſed cum non potuerint D intimare niſi prius facta requiſitione (vt ſupra dictum eſt) eorum intimatio non fundat iuriſditionem. Item præuentio habet locum in pari iuriſditiōe: vt in.l. ſi pluribus.ff. de lega.1.& in.l.1.ff.de offi.conſu. ſed iuriſditio papæ non habet parem, tertia quæſtione prima. §.patet &. d. cap. licet. Igitur cum iſti ſoli ſine requiſitione aliorum collegarum nullam habuerint facultatem intimandi (vt dictum eſt) nullam iuriſditionem fundauit prædicta eorū pręuentio. Item etiam tūc demum habet locum præuentio quando alius non fuit impeditus quominus præueniret in exercitio iuriſditionis: vt bar. notabiliter in.l.ſi maritus.ff.de adul. & ludo. in ſingularibus in verbo iuriſditio/ incipit vbi ſunt duo. Item vbi princeps vult actum explicare/ nō habet locum præuentio inter eum & inferiorem: quia apponendo manus aduocat ad ſe omne negocium.d.ca. vt noſtrum de appel. maxime re exiſtente integra: quia nondū eſt concilium congregatum.

¶ Ad id quod dicitur aſſignationē longioris temporis facere præſumi factū ad diffugiendum, reſpondetur ꝙ ſi conſideratur aſſignatio breuis per cardinales facta (videlicet duo

A rum menſium) apparebit ꝙ non erat ſuffi-
ciens ad tenendum generale concilium vni-
uerſi orbis: quia intra duos menſes non pote
rat deduci ad notitiam omnium ſuffraganeo
rum per prouincias exiſtentium. & ipſi non
habebant authoritatem patrum ad congregā
dum concilium, etiam ſi ad eos fuiſſet deuo-
luta facultas: eo ꝙ volebant reformare caput
totius eccleſiæ, cuius rei iudicium eſt toti-
us eccleſiæ: vt in cap. nemo. 9. q. 3. iuncto. c.
ſi papa. 40. di. Et ideo tempus ſtatutū per pa-
pam fuit conueniens ad cōcilium vniuerſale
congregādum, in quem effectum miſit mul-
tos egregios viros ad omnes principes chri-
ſtianos & ꝑlatos eccleſiæ vt interſint. Quod
non fecerunt ipſi: qui tantum edictum poſue
runt, cum eorū non eſſet poteſtas citandi tan
tum per edictum ad concilium: vt late dictū
eſt ſupra in forma citationis ſeruanda, maxie
quia vocatio eorum erat quædam requiſitio
& non citatio, cum non ſint ſuperiores: vt in
c. cū nobis ibi doc. de elec. & ſupra dictū eſt.
¶ Ad id autem quod dicitur locum non eſſe
tutum, non oportet aliter reſpondere: quia lo
cus concilii debet eſſe tutus/ & debet conue-
niri de loco tuto: iuxta notata in cle. paſtora-
lis in. §. notorium de re iudi. & in. c. accedēs
B el. 2. vt li. nō conteſ. Et ſi q̄a non aſſignatur lo
cus tutus/ appelletur, omnis proceſſus poſtea
factus erit nullus: vt dicit. d. anto. in. c. licet de
elec. in. 6. col. & facit cle. paſtoralis de re iudi.
vbi videt̃ tex. Quod nota pro monitorio fa-
cto cardinalibus vt debeant perſonaliter cō-
parere/ ipſis petētibus ſibi aſſignari locum tu-
tū & ob non aſſignationē appellantibus. Sed
his reſpondetur ꝙ oblatus eſt ſaluuſcondu-
ctus iuxta. d. c. accedens vt li. non conteſ. &
vt non poſſint allegare ꝙ non teneantur ſe
credere ſaluo cōductui (vt. d. c. accedēs) obla
ta eſt fideiuſſio regum. Item cum ipſi fuerint
in cauſa vt ſolitæ eorum reſidentiæ locus nō
ſit eis tutus/ ipſis eſt imputandum. l. ſi mulier
ff. quod metus cau. & dicetur infra in quęſtio-
ne an valuerit proceſſus contra eos factus.
Itē interim nō debent ipſi ſe intromittere de
tenendo concilio donec fuerit deliberatum
de loco.
¶ ITEM ad illud quod dicitur ꝙ ex lap-
ſu temporis facta eſt deuolutio ad cardina-
les priuatiue/ quia poſt lapſum termini pa-
pa fuit priuatus facultate vlterius congregā-
di, reſpondeo ꝙ illa iura quæ allegantur in
ſua materia loquuntur in iure poſitiuo / quo
papa non aſtringitur: ſicut in ſimili dicit fe-
li. de ca. fi. de inſti. & de. c. per veſtras de iure C
patro. ꝙ illa regula eſt data a iure poſitiuo cui
papa non ſubiicitur. ita dicit in cap. 1. in. 17.
colū. de conſti. Sic in propoſito illa iura quæ
allegantur cauſare deuolutionem/ ſunt de iu
re poſitiuo: videlicet ꝙ ſi collatio non fiat in-
fra ſex menſes ſit ille priuatus & deuoluatur
ad proximum ſuperiorem in. d. cap. nulla de
conceſ. præben. ideo papa non ſubiicitur il-
lis. Quod & tenet ibi anto. dum dicit ꝙ nul-
lus ſupplet negligentiam papæ.
¶ Itē datur alia ſolutio cōtra quam nō poteſt
replicari: videlicet ꝙ nullibi reperitur iure
cautum ſi papa non congregat concilium/ ꝙ
propter eius negligētiā deuoluatur facultas
cōgregandi ad cardinales, nec ad hoc tendūt
doc. in hac materia loquentes. quia ſi hoc eſ-
ſet, iam tranſierunt tot tempora ꝙ non fuit
tentum aliquod concilium ꝙ ad quemlibet
catholicum eſſet facta deuolutio concilii cō
gregandi, nec eſſet opus facere vim in obli-
gatione facta per papam de congregando in
fra biennium. Et hoc oſtendunt omnia iura
in materia loquentia circa congregationem
concilii, maxime. 17. di. in quibus nunquàm
dicitur ꝙ ob negligentiam papæ alius poſſit
congregare concilium. Sed doc. qui volue-
runt deuolutionem fieri ad cardinales quan- D
do non congregat papa, loquuntur quando
papa hoc facere detractat malitioſe/ & requi-
ſitus non vult congregare / & eſt neceſſitas
congregandi: non ꝙ cauſetur ad eos deuo-
lutio ex papæ negligentia quæ deprahenda-
tur ex decurſu alicuius temporis: ſed po-
tius ex papæ malitia & dolo / quæ arguun-
tur ex indiciis, cum poſt factas debitas re-
quiſitiones ipſe ceſſat vel non vult congre-
gare. Et licet dolus probetur ex perſpicuis
indiciis. l. dolum. C. de dolo, tamen qui il-
lum allegat debet ipſum probare: quia in du
bio nō præſumitur quis doloſus: vt in. l. quo-
tiēs. §. qui dolo. ff. de dolo. dicitur in. c. 2. poſt
glo. de renū. in. 6. Et cōiecturæ per quas pro-
batur debent eſſe indubitatę, ita ꝙ animū iu-
dicis reddant certum ſecundum ſpecu. in ti.
de expēſis. §. fi. verſi. tu aūt. Et quælibet etiam
leuis cauſa excuſat a dolo: vt in. l. plagii la. 2.
C. de plagiariis. ✓ Si dicatur ꝙ cōſtitutio fre-
quens conſiderat negligentiam, reſponde vt
ſupra dictum eſt.

AD ſecundum dubium an licite receſ-
ſerint ab obedientia papæ præfati car-
dinales oſtēdit metus qui iuſte cauſat
abſentiam & fugam, exemplo chriſti qui

A fugit a facie herodis, & pauli qui a fratribus
per murum demiſſus eſt in ſporta.7.q.1.ad-
uerſitas/&.c.ſi iuſtus de appel.&.ff.&.C.qđ
metus cã per ro.&.l.interpoſitas.C.de tráſac.
Et excuſat ſi eſt metus carceris.l.qui in car
cere.ff.quod metus cau.qui allegatur in
edicto eorum. Vbi enim probatur potẽtia ali
cuius & mala eius conſuetudo, eſt probatus
metus.bar.in.l.1.ff.quod vi aut clam.l.de pu
pillo.§.ipſi pretori.ff.de noui operis nun. vñ
recte quis fugit a facie venturæ iræ. Quod
maxime eos excuſat, quia quærebant vt con
cilium contra caput congregaretur.7.q.1.ad
uerſitas. Item quando prælatus eſt ſimonia
cus/notorius fornicator vel non ſeruat cano
nes, poteſt ab eo recedi & ei obedientia ſub-
trahi.c.nulli.19.di.&.16.q.vlti.ſane.24.di.
nullus.32.di.nullus.81.di.c.ſi qui el.1.& in
papa eſt tex.19.di.anaſtaſius. Si ergo papa eſt
ſchiſmaticus vel hæreticus/nullus debet ei re
uerentiam exhibere: quia in exemplum cul-
pa vehementer extenditur quando pro reue-
rentia ordinis peccator honoratur.83.di.ne-
mo. Ergo ſimiliter in notorio criminoſo in-
corrigibili & per quem ſcãdalizatur eccleſia.
ad id eſt exemplum de ioanne.12.a quo car
dinales non quia hæreticus ſed quia lubricus
B & venator & incorrigibilis erat receſſerunt/
&ipſum mediante ottone imperatore depo-
ſuerunt & leonem ei ſurrogauerunt. Item
poteſt reſiliri ab obedientia eius qui cõfingit
ſchiſma vel hæreſim abſq; eo ꝙ illa prædicet
24.q.1.c.2.in glo.quia cum excommunica-
tis & ſimilibus nec verbo vel ſalutatiõne vel
in cibo eſt participandum.24.q.1.omnis &
c.miramur.xi.q.3.excõmunicatos.de excep.
c.ab excommunicato.de ſen.excom. quod in
dubiis cum ſimil. Vnde dicitur numeri.16.
recedite a tabernaculis hominum impiorum
& nolite tangere quæ ad eos pertinent ne in-
uoluamini in peccatis ipſorum.30.q.1.om-
nes.1.q.1.ſi quis.

¶ Sic etiam reperitur factum in ſymmacho
a quo oẽs clerici hoc eſt cardinales receſſerũt
propter crimina ei obiecta: vt in.§.hinc etiã
17.di. Nec obſtare videtur ꝙ illi receden-
tes/ex miſericordia fuerũt ad ſua officia & be
neficia reſtituti. Quia poteſt reſponderi ꝙ il-
lud fuit eo ꝙ illud quod ſymmacho obiece-
rant erat falſum, & de facto ſymmachum pa
patu ſpoliauerant: vt in.§.item ſymmachus
2.q.7. Idem legimus de liberio, a quo tanq̃
ab hæretico cardinales ſe ſepararunt.facit.6.
q.vlti.ſane.

¶ Et ꝙ a prælato criminoſo & hæretico ſit re
cedendum/patet per multa iura.1.q.1.ſi quis C
24.q.1.omnis & cap. quæ dignior.24.
q.2.ſane.de elec.c.quia diligentia.de hæ-
re.c.excommunicamus.§.credentes.&.24.
q.3.clericis.&.q.1.c.1.&.1.q.1.non oportet
&.c.non liceat. Et qui.n.peccat & q peccanti
cõſentit/vterq; damnatur.24.q.3.qui aliorũ
xi.q.3.ita corporis.&.c.qui conſentit.83.
di.quid enim. Vnde glo.2.q.1.notũ/vult ꝙ
tribus modis quis cõſentit.ſ.cooperando/nõ
corrigendo/non defendendo. Et quo ad ſimo
niacos in ordine notorie & notorios forni-
catores, ꝙ ab eis ſit recedẽdum patet in.§.ve
rum.32.di.& in.c.ſi quis a ſimoniacis.1.q.1.
Et a prælato notorie criminoſo crimine indu
cente ſuſpenſiõem ipſo iure quo ad ſe & quo
ad alios, ꝙ poſſit recedi ponit anto.i.c.vr̃a de
coha.cle.& mu.& domi.in.c.ſicut ſacerdotes
2.q.7.& idem innocẽ.in dicto cap.veſtra.&
oſtien.& ioan.an.in.c.per tuas el.2.de ſimo.
& in.c.1.de ſchiſma.abb.& moderni in.c.cũ
non liceat de pręſcrip.& ibi glo. Et glo.in.d.
c.ſicut ſacerdotes.2.q.7.ponit.5.caſus qbus
põt recedi a ꝓlatis añ ſniam: videlicet ſi ſunt
hæretici vel exõicati/vel nõ ſeruãtes canones
vel ſimoniaci vel notorii fornicatores. ad qđ
facit quod replicant doc.in.c.ex tenore & in D
cap.fi.de tempo.ordi.& in.c.ſciſcitatus (maxi
me per abb.) de reſcrip. Et idem quod glo.
in.c.nonne.8.q.4.refert glo.in.d.c.non liceat
& glo.in.c.nullus.32.di.& glo.in ſumma.8.
q.4. Et bene facit illud quod examinat.s.tho.
in ſecunda ſecundæ.q.12.arti.2.vbi ponit ꝙ
propter apoſtaſiam principis licite ab eo rece
dunt ſubditi: & reſpondet ad plura exempla
in contrarium adducta. Sic & a prælato nõ
ſeruante canones licitum eſt ſubditis eius re
cedere, quando facit illud ex contemptu vel
quia non credit illis canonibus: vt dicitur in
d.cap.non liceat.& idem abb.in.c.ego.N.
de iureiu. Et poſſet deponi: vt ponit immol.
in cle.1.de æta.& quali.de quo per archi.in
cap.quicunq;.81.di. Ad quod adde immol.
in.c.1.de conſti.in fi.ibi vtrum tunc requira-
tur monitio.& vide alex.in.l.ita ſtipulatus.ff.
de verbo.obli.in.5.col. Similiter & pręlatus
qui amiſit gratiam papæ/poteſt euitari a ſuis
ſubditis ſecundum abb.in.c.veniens de præ-
ſcrip.& ibi ponit alios caſus in quibus licet
ſubditis recedere ab obedientia prælati. Et vi
de eum in.d.cap.ego.N.de iureiu.vbi po-
nit ꝙ ex ſolo contemptu deponitur.4.di.
§.hæc etſi legibus.glo.in.c.generali de elec.

in.6.Si crederet aũt ꝙ papa nõ haberet ptātẽ
A condendi canones/eſſet hæreticus:vt ibi.
¶Ex his videtur ꝙ ſi propter crimen noto-
riũ(videlicet vltra hæreſim ſchiſma vel apo-
ſtaſiã)licet recedere ab obedientia papæ,mul
to magis hoc licebit in crimine in quo repe-
ritur incorrigibilis & per quod ſcandalizatur
eccleſia; quod parum differret ab hæreſi pro
pter cõtumaciam,vt dicit illa glo.in.d.c.ſi pa-
pa.quæ crimina notoria & ſcandalizantia al-
legantur in cardinalium edicto. ¶Ad quod
facit ꝙ prælatus remouetur propter ſcanda-
lum ab eccleſia: vt in.c.niſi cũ pridem de re-
nun.archi.7.q.1.c.ſuggeſtum.abb.in.c.1.de
elec.

¶SED in contrarium(ꝙ non ſit receden-
dum a prælato crimnoſo ante ſententiam in
eum latam)facit tex.in.c.nonne & ibi bona
glo.in ſumma.8.q.3.15.q.vlti.ſciſcitantibus
6.q.2.ſi tantum/&.c.placuit.& maxime ratio
ne ſcandali vitandi. Vnde & dominus noſter
ieſus chriſtus iudæ corpus ſuum tradidit/ de
conſecr.di.2.c.non prohibeat &.c.ſequen.ne
generaretur ſcandalum contra iudam. Item
facit ꝙ omnia illa iura quæ ſonant licite rece
di a prælato in certis caſibus de quibus in iu-
ribus ſupraallegatis/loquuntur in inferiori-
B bus prelatis a papa,in quibus eſt alia ratio.nã
ab illis receditur quando ſunt criminoſi in
omnibus criminibus inducentibus ipſo iure
ſuſpenſionem quo ad ſe & quo ad alios: vt di
citur in.d.c.veſtra de coha.cle.& muli.&.c.1.
de ſchiſma.& in.c.cum non liceat de præſ-
crip.& do.2.q.7.ſacerdotes. Hoc autem nul-
lo modo accidit in papa, qui ex nullo crimi-
ne eſt ſuſpenſus ipſo iure a papatu niſi in ca-
ſu hæreſis: vt in.d.cap.ſi papa ſæpius allegato
40.di.

¶QVID dicendum? Dic ꝙ a papa nõ eſt
recedendum nec ei obedientia ſubtrahenda
niſi in caſu quo incidiſſet notorie in hæreſim
iam damnatam (vt in terminis.c.1.de ſum.
tri.& in ſimil.) & monitus nõ reſipiſcit: quia
tunc non expectatur alia ſententia niſi decla-
ratoria: vt in.c.cum ſecundum de hære.in.6.
Et ideo quia eſt priuatus ipſo iure pontifica-
tu/eſt minor quolibet catholico: vt dicit glo.
in.c.achatius el.1.24.q.1.& tunc poteſt &
debet diſcedi ab eius obedientia quia non eſt
papa. Ita glo.1.in.c.anaſtaſius.19.di. quam
omnes ſequuntur,archi.dominicus/egidius
& alex.ibi.& feli.in.c.ſi quando de reſcrip.
¶Non obſtat quod dicit abb.in.c.inquiſitio-
ni de ſen.excom. vbi defendit cardinales qui
diſceſſerant ab obedientia gregorii & benedi
cti:& dicit ꝙ reuocati non tenebantur com- C
parere quia turbatus fuiſſet ſtatus eccleſiæ,&
præſumebantur mala futura & ꝙ impedire-
tur cõcilium. Quod & poſuit egi.conſi. 97.
& in cle.ne romani.& refero ſupra in quęſtio
ne principali an ſimonia per papam commiſ
ſa ſit ſufficiens cauſa congregandi concilium
in arti. an poſſit obiici contra electionem pa-
pæ ꝙ ſit meticuloſe facta. Et de illo ſchiſmate
inueterato & electione loci ciuitatis ſaonę fa
cit mentionem anto.de bu.in.c.quod ad con
ſultationem de re iudi. qui fuit vnus de miſ-
ſis ad concordandum de loco. cuius loci ele-
ctionem prius approbauit gregorius/poſtea
autem penituit vt ibi dicitur. Hoc autem ꝙ
turbaretur ſtatus eccleſiæ & præſumãtur ma-
la futura & impeditum iri concilium,non eſt
in caſu noſtro: in quo ex eorũ comparitione
non imminet aliquod periculum/nec mala
futura timeri poſſunt (ſed potius ex eorum
abſentia/per quam fit ſchiſma) & quia pa-
pa indixit concilium nec ab eis adhuc eſt cõ-
gregatum. Inde etiam dicit ioan.de ſan.in.§.
itẽ ſymmachus.2.q.7.ꝙ cardinales qui diſceſ
ſerũt ante ſniam ab obediẽtia papę vrbani.6.
fuerũt ſchiſmatici. Et idem dicit domi.in.d.c.
anaſtaſius/etiam de cardinalibus qui diſceſſe D
runt ab obedientia gregorii.12.ſ.ꝙ cardina-
les qui ante ſententiam diceſſerũt fuerunt
ſchiſmatici. Et idem replicat ioan. de ana. in
ru.de ſchiſma. qui dicit illos fuiſſe puniẽdos
tanꝗ̃ ſchiſmaticos. allegat tex.17.di.§.hinc
etiam.& ſubiungit referendo domi.ibi/ꝙ ver
bum ante tempus ibi poſitum poteſt referri
non ad tempus ſententiæ depoſitionis, ſed
ꝙ intelligitur ante tẽpus,ſ.a iure permiſſum.
Et ſic ꝙ vbi non expectatur aliqua ſententia
condẽnatoria(vt eſt quando eſt notorius hæ
reticus de hæreſi iam damnata)liceat recede-
re non expectata ſententia: ſicut quis poteſt a
ſuperiore recedere quando eſt a iure notorie
ſuſpenſus: iuxta ea quæ plene notantur per
omnes in.c.tua & in.c. veſtra de coha. cle.&
mulie.ſecundum ioan.de ana. & ſupra ſatis
dixi.

¶Sed quo ad greg.12.fuit alius caſus: quia
fuerat tunc ſchiſma inueteratum & promiſ-
ſio iurata. & ideo pe.de ancha. in conſi. 65.
(incipit pro declaratione)& idem pe. de an-
cha.in reſponſione facta ad oratores regis frã
cię in.5.char.in verſi.per prædicta videtur re
ſponſum/multum defendit illos cardinales.
Sed in cardinalibus q diſceſſerunt ab vrbano

A videtur verum quod dicit ioan. de fan. ꝙ non potuerint diſcedere/ ex quo nondum erat declaratum vtrum illa electio fuiſſet nulla, ſuper qua multę fuerunt doctorum opiniones. & ideo ſtante dubietate non poterant recedere ab eius obedientia/ & committere ſchiſma eligendo clementem. 2.q.7. ſicut ſacerdotes &. 8.q.4. nonne. vbi de hoc. Quinimo idem domi. in. §. hinc etiam. 17. di. dicit inducẽdo illum tex. ꝙ cardinales qui receſſerunt a ciuitate lucana anteq̃ gregorius. 12. fuiſſet depoſitus a cōcilio piſano (qd fuit anno. 1408.) fuerunt ſchiſmatici: quia nō licet recedere ab obedientia ante tempus etiam ſi papa dicatur hæreticus.

¶ Egi. in. §. hinc etiam. 17. di. dicit ꝙ cardinales diſcedentes ante ſententiam ab obedientia papæ ſunt ſchiſmatici. & ponit duos caſus in quibus licet diſcedere: videlicet in caſu hæreſis (quæ impingebatur ſymmacho) & in caſu ſcandali, quando propter crimen ſcandalizaretur eccleſia. Sed in hoc vltimo dicit aduertendum: quia in alio caſu q̃ hæreſis non poteſt ferri ſententia per quemcunq; de mũdo contra papam. 9.q.3. c. nemo/ & 40. di. ca. ſi papa. Et ideo ipſe exemplificat ibi de hęreſi. dicat enim papa quicquid vult quod non placeat, non tamen poterit accuſari nec damnari de aliquo niſi inciderit in hæreſim: vt in. c. ſi papa. 40. di. poterit tamen cum eo ſeruari forma tradita ab oſtien. in. c. propoſuit de cōceſ. præben. Ita dicit egi. in. d. ca. anaſtaſius, & dicunt doc. in. d. c. propoſuit.

B

¶ Et oportet intelligere ꝙ hæreſis quæ ſymmacho obiiciebať erat occulta, & ideo ipſi recedentes fuerunt ſchiſmatici: quia ſymmachus fuit abſolutus, ſed clerici (hoc eſt cardinales) ex gratia fuerunt reſtituti. Et ideo dicit idem egi. in. d. ca. anaſtaſius (& refert alex.) ꝙ quando hęreſis eſſet occulta/ non eſſet recedẽdum a papa nec ei ſubtrahenda obedientia, & ſimiliter in quocunq; alio crimine quantũcunq; graui & notorio: ſed tunc potius debebit moneri papa per concilium. Et aſſignat egi. rationem in. c. anaſtaſius/ propter inconueniens quod ſequeretur: quia alias ſemper eſſet in poſſe ſubditorum contra prælatum confingere hæreſim & dicere eum incidiſſe in hæreſim iam damnatam: quod eſſet ſcandaloſum. de quo eſt tex. in. §. hinc etiam. 17. di. Congregato tamen cōcilio bene poſſet accuſari de hæreſi occulta iam damnata q̃ poſſet probari: vt voluit archi. ioan. an. & alii in d. c. in fidei de hære. in. 6. & dixi ſupra. & illa probata tunc poterit ſubtrahi obedientia ab eo, imo & dãnari de tali hæreſi ſi conuincitur & pertinaciter perſiſtit in ſuo errore: vt in cap. ſi papa. 40. di. & c. dixit. 24. q. 3. & diximus ſupra.

C

¶ Et iſto modo poſſunt defendi cardinales qui diſceſſerant a ciuitate lucana ſubtrahendo obediẽtiam gregorio. 12. ante depoſitionem: quia cōſtabat eis ꝙ gregorius erat ſchiſmaticus & confingebat multas cauſas vt nõ congregaretur concilium & ſchiſma tolleretur. Vnde quantũcunq; ante nõ eſſet lata ſententia (quia forte videbant ꝙ concilio iã conſtabat de eius malitia) potuerunt licite recedere, ſicut dico quando iam probata eſt hæreſis occulta: quia ſimulatq; eſt conuictus/ res eſt effecta tam clara vt propter notorietatem hæreſis appareat ꝙ deſiit eſſe papa. ⁊ Et hoc videtur etiam velle do. in. d. §. hinc etiam. vbi ſaluando cardinales dicit poſſe reſponderi ad illum tex. in. d. §. hinc etiam/ ꝙ tempus ibi poſitum non refertur ad ſententiam ſed intelligitur ante tempus a iure permiſſum, & ius permittit diſcedere ſi ſuperior eſt notorie a iure ſuſpenſus. allegat cap. tua de coha. cle. & mulie. & quod ipſe dixit in cap. nerui. 13. di.

¶ Vbi autem confiteretur ſuum errorem & paratus eſſet corrigi, tunc non deponeretur: vt dicitur in cap. nunc autem. 21. di. & ponit egi. in. c. eiectionem. 79. di. & aluarus de planctu eccleſiæ in li. 1. arti. 5. & dicitur in. c. in ſi dei de hære. in. 6. & alex. in. d. c. ſi papa in prima oppoſitiõe. Ad quod facit quod dicit bal. in. l. reſcripta. C. de preci. impe. offe. vbi dicit ꝙ papa a nemine cogitur etiam ſi dicatur hæreticus. allegat capitulum qua traditiõe. 22. di. ⁊ Quinimo plus vult egi. in. d. c. anaſtaſi. ꝙ in duobus ſchiſmaticis gerentibus ſe pro papa nõ debet eis ſubtrahi obedientia. & ponit exemplum in ſchiſmate tempore gregorii. 12. & benedicti. 13. qui vt tolleretur ſchiſma in eccleſia recuſabat viam ceſſionis, & omni conatu firmabat poteſtatẽ ſuam in papatu & per omnem viam qua poterat impediebat viam ceſſionis: propter quod clerus & populus & cardinales obedientiæ eius & reges franciæ & caſtellæ cum prælatis & populis ſuorum regnorum ſubtraxerunt ſe ab eius obedientia & tenuerunt eum incluſum in ſuo auinionen. palatio. Dicit tamen finaliter eſſe cogitandum per id quod ipſe dixit in c. vnico de iniu. in. 6. & remittit ſe ad dicta in ca. in fidei de hære. in. 6. & ad conſilium. 99.

D

In quibus locis vt ſupra retuli videtur voluiſ
A ſe contrarium/ & ꝙ non poſſet cogi ad viam
ceſſionis: contra id quod ſupra retuli de con
cilio pe. de ancha. 65. contra gregoriũ. 12.
qui vult ꝙ cardinales potuerunt ei ſubtrahe-
re obediẽtiam & ire ad locum ſaonæ. Quod
etiam poſuit cataldinus in ſuis allegationibus
factis pro ioan. 23. contra gregorium. 12. in
10. char. verſi. ſed hic occurrit.

¶ Et idem etiã (videlicet ꝙ cardinales potue-
runt illis ſubtrahere obedientiam) ponit car.
in ſuo trac. poſito in. c. licet de elec. in verſi. ali
um & octauum modum. Et pe. de ancha. in
reſponſione ad oratores regis fran. vult ꝙ ex
quo ioannes/ gregorius & benedictus erant
ſchiſmatici, erant declarati per ſententiam ſa
crorum canonum nec requirebatur alia ſen-
tentia hominis etiam declaratoria. Et re-
ſpondet ad ca. cum ſecundum de hære. in. 6.
ꝙ debet intelligi cum in bonis eſt facienda
executio: ſecus cum in pœnã afficit perſonã:
nam tunc debeo a perſona ſimulatꝗ lata eſt
ſnĩa recedere: quia non requiritur executio
facti ſicut in bonis. Et dicit ꝙ hoc voluit tex.
in. c. didicimus & c. omnis & c. quæ dignior
24. q. 1. quia ꝗ primum probatum fuerit eos
eſſe ſchiſmaticos, talibus denegatur omnis
B audientia, c. in nomine domini. 23. di. Et iſta
faciunt ad ea quæ in papa hæretico infra dicẽ
tur in. q. vtrum poſſit per concilium deponi.
Et ad prædicta adde abb. in. c. cum non ab ho
mine de iudi. in. 7. col. & doc. in. c. peruenit de
appel & feli. in. c. rodulphus de reſcrip. dum
dicunt ꝙ quando delictum eſt notorium/ nõ
requiritur declaratoria. & ibi vide do. in. d. c.
cum ſecundum.

¶ Et ex præmiſſis patet ſi tenemus opinionẽ
petri de ancha. & catal. & cardi. ꝙ etiam a pa-
pa ſchiſmatico licet recedere & illi obedien-
tiam ſubtrahere/ non ſolum quando eſt noto
rie ſchiſmaticus ſed etiam quando eſt dubiũ
quis duorum ſit verus papa & per eos nutri-
tur ſchiſma/ propter ſcandalum in fide, quia
tunc ſchiſma quod nutritur antiquatum trã-
ſit in hæreſim: vt ſupra diximus. Et hoc etiam
ad longum poſuit pe. de ancha. in trac. de ſchi
ſmate in. 7. q. vbi probat ꝙ mixtura cardina-
lium creatorum a non vero papa non facit
quominus poſſint ſe retrahere & ſe inuicem
coniungere ad congregandum concilium vt
compellantur ad ſedandum ſchiſma.

¶ NVNC ergo redeundo ad propoſitum,
vtrum licuerit ipſis cardinalibus diſcedere &
ſe ſubtrahere ab obedientia papæ, ex quo nõ
erat caſus notoriæ hæreſis vel ſchiſmatis vt ſu
pra: Et dicendum eſt ꝙ non. Ad quod facit C
illud iudæ apoſtoli. hi ſunt qui ſegregant ſe-
metipſos/ animales/ ſpiritum non habentes.
Inde & bernar. ſic eſt inquit oĩs qui ab vnita-
te recedit/ nec dubites quin ab eo receſſerit
ſpiritus vitæ. Ad hoc tex. in. c. quemadmodũ
23. q. 7. cardinales enim ſunt pars corporis
papæ: vt in. c. ſiquis cũ militibus. 6. q. 1. & l. qſ
quis. C. ad. l. iul. maieſ. glo. in. c. penul. de offi.
lega. & i. c. fœlicis de pœ. ibi archi. & ioã. an.
Ideo non debent a capite diſcedere, quia om
nia membra caput ſequuntur: zachariæ. 13.
de conſecra. di. 3. celebritatem. Facit au-
then. de eccle. ti. in prin. de preſcrip. cum non
liceat. de iis quæ fiunt a præla. nouit. 12. di. nõ
decet. Et qui non habet papam pro capite nõ
eſt vnum membrum de corpore myſtico ec
cleſiæ nec chriſtum qui eſt caput habet pro
capite. Et a diſceſſu nullus excuſatur ignorã-
tia vel timore. 20. di. c. ſi decreta. 12. q. 2. qui &
humanis. vbi de hoc notatur. & 16. di. quod
dicitis. Nec quiſꝗ a papæ obedientia recedẽs
excuſatur propter multitudinem etiam ſi to-
tus mundus diſcederet: vt in. c. multi in fi. 2.
q. 1. ibi non minus ardebunt qui cum multis
ardebunt. Ita dicit aluarus de planctu eccle.
26. ar. primi libri. Vñ patet ꝙ a papæ obediẽ-
tia nullo modo eſt recedendum, & maxime D
vbi eſt vnicus indubitatus papa vt in propo
ſito: quia ante ſententiam non eſt ab eo rece
dendum etiam ſi eſſet hæreticus occulte: vt
eſt tex. in. d. §. hinc etiam. vbi clerici qui receſ
ſerant ante ſententiam ab obedientia ſymma
chi reſtituuntur ex miſericordia ad officia ec
cleſiaſtica. Et hoc idem probatur per glo. in
ſumma. 24. q. 1. & in cap. achatius ea. cau.
& q. & xi. q. 3. c. cui & de elec. c. nihil.

¶ Sed vtrum iſti cardinales dicantur obediẽ-
tiam ſubtraxiſſe (ex quo hucuſꝗ tantum re-
ceſſerunt & concilium intimarunt papæ, &
vt dicunt cum reuerentia vt ſuperiori) ſi non
procedunt aliter ad vlteriora, in hoc eſt viſ.
Exiſtimo diſtinguendũ ꝙ aut receſſerunt ti-
more ducti non animo ſubtrahendi obediẽ-
tiam papæ, & clarum eſt ꝙ tunc excuſantur
per iura primo loco allegata, & licite ac ſine
pœna potuiſſent recedere a curia: quia qui
ex timore facit non dicitur facere, 23. q. 6. §.
ex his. 57. di. cap. 1. de pœni. di. 7. nullus. ff. de
regu. iu. qui ex timore. Non obſtat quod di-
ctum eſt ꝙ nullus excuſatur ignorantia vel
timore: quia ibi eſt ſermo de diſcedentibus
ab vnitate eccleſiæ delinquendo & commit-

A tendo in canones. Similiter non iudicarem eos poſſe dici ſubtraxiſſe obedientiam ſi diſceſſiſſent ad indicendum concilii congregationem. tum quia excuſarentur propter promiſſionem eis in conclaui factam, tum etiam quia illi qui coniurant de re licita vel vt ſint magis ſecuri, non dicuntur ſubtrahere obedientiam. Ita inno. in. c. 1. de ſchiſma. & refert ioã. de ana. in ru. eo. ti. Et ſic limito quod dicitur in. l. ſi. ff. de collegiis illicitis: videlicet ꝙ ſubditi non poſſunt inter ſe inire fœdus. Dicit tamen inno. ꝙ in dubio ſemper præſumitur cõtra coniurantes. xi. q. 1. c. ſi qui clerici. Faciunt quæ dicuntur in. c. coniurationũ. xi. q. 1. cum 4. ſequen. ca. ❡ Et etiam eos excuſarem quantumcunq; ad eos nõ ſpectaret conuocare cõcilium, ſi modo id credebant ſibi licere ratiõe negligentiæ vt oſtendunt in ſuo edicto, quia quantumcunq; teneantur ſcire canones & ignorantia eos non excuſet (vt late doc. in. c. cũ in cũctis de elec. & in cle. 1. de æta. & quali.) licet per hoc peccaſſent (quia ex officio ſuo tenentur ſcire canones: vt. 38. di. c. nulli/ & c. quæ ipſis/ & c. omnes. & dicitur per car. maxime in. d. cle. 1. nam & quilibet tenetur indagare quæ ad eius ſpectant officium: vt dicitur in. c. innotuit de elec. & in cle. 1. de conſan. &

B affi. per car. & maxime in arduis/ vt ibi dicitur quia præſumitur ſciens nec excuſat ignorantia) non tamen dicerentur ſubtraxiſſe obediẽtiam: quia ille dicitur ſubtrahere obedientiã qui facit ſigna ſubtractiõis obedientiæ/ neceſſario inferentia ſubtractionem obedientiæ: vt in. c. quęcũq; ibi domi. 30. di. ❡ Sed aduertendum eſt ꝙ diſcretio eſt mater virtutũ: vt in. c. 1. de offi. cuſto. & ratio eſt anima legis. l. cum ratio. ff. de bonis damna. c. ex eo de elec. in. 6. Vnde bene conſiderando iſti non tenuerunt velle papã pro ſuperiore. Quapropter non proprie dicuntur inobedientes: vt patet in. c. grauem de exceſ. præla. Facit quod plene dicit domi. poſt glo. 4. q. 1. in ſum. Item etiã facit quod ponit bar. in. l. hoſtes in penul. q. ff. de capti. Et quis petant cõcilium congregari & dicant papã reformandũ, nõ ob hoc ſubtrahitur obedientia: quia & ſuperior per inferiorem aliquando arguitur: vt patet in. §. item cum balaham, 2. q. 7. & in. c. cum petrus/ & c. petrus ea. cau. & q. Item paulus reprehendit petrum: vt in. c. reſtes. §. item paulus, & in ca. paulus/ & in. c. puto, ea. cau. & q.

❡ Sed multum facit contra cardinales ꝙ ſi timore ducti diuertebant & bono zelo ducebantur, non debebant confugere ad regem franciæ/ qui tunc erat apertus hoſtis papæ, ex

C quo videntur incidiſſe in extrauagantem qui ſint rebelles: vbi non ſolum ſunt rebelles qui reſiſtunt principi (vt in. l. 2. C. de deſertoribus li. 12. & in. l. amiſſione. §. qui deficiũt. ff. de capi. dimi.) ſed etiam qui quomodocũq; aliquid machinantur contra honorem principis. Similiter ſi quis non obediat principi in concernentibus proſperitatem imperii etiam ſi ſit rebellio contra perſonam ipſius principis & non contra imperium, omni caſu dicitur rebellis: vt eſt tex. in. d. extrauaganti q ſint rebelles/ ibi contra noſtrum honorẽ aliquid machinantur. & ibi bar. Vel ſaltem erunt trãſfugæ: quia qui mutando locum recedit de terris ſubiectis principi & vadit ad hoſtes rebellando/ vocatur transfuga: vt. ff. de pœnis. l. ſi quis aliquid. §. transfugæ. & de captiuis & poſtlimi. reuer. l. poſtlimini. §. transfuga. & de re mili. l. proditores. & ponit bar. in verb. tenore in. d. extrauaganti qui ſint rebelles. Et rebellis largo modo dicitur omnis inobediens: ſiue ſit in nõ obediendo quo ad cauſam/ ſiue impediendo delegati iuriſdictionem. c. ſi quando & c. ſignificaſti de offi. delega. ſiue impediendo exequentes eius mandata iniuſte & violenter. c. ex literis eo. ti. Vnde domi. cap. ſi.

D 38. di. dicit ꝙ ille dicitur rebelliter viuere qui ſcienter & contumaciter recuſat facere id ad quod de iure arctatur. quod inducit ad ſtatuta. Bar. tamen in. d. extrauaganti vult cõprændi omnes qui cum eſſent ſubditi expreſſe rebellant principi/ transfugiendo & cõuertendo ſe ad hoſtes. per. l. proditores. ff. de re mili. Et in verbo rebellando dicit. quod dicitur de officialibus/ intelligitur de iis qui principaliter & directe ſunt pro principe: vt legati & vicarii principis, non aũt reges vel ciuitates quæ ab eo habent iuriſdictionem. Et ſi eſt rebellio contra rectores per romanam eccleſiam poſitos in italia/ erit locus conſtitutioni extrauagantis. vnde ipſi qui contra terras eccleſiæ ſe armarunt/ ſatis comprehenduntur. Et ſic erit rebellis etiam ille qui non paret iudici ipſius principis: vt dicitur in. d. c. ſane de offi. delega. & in. d. extrauaganti qui ſint rebelles. Et bene facit dicta cypriani ad rogatianum/ quæ refero in ſequenti quæſito. Et ꝙ rebellis dicatur ille etiam qui non paret iudici. bonus eſt tex. in. c. ea quę in. §. 1. de ſtatu monach. ibi cõtumaces & rebelles. & in. c. 2. de noui operis nunci. nam rebelles dicuntur illi omnes qui ſunt in proterua & notoria inobediẽtia: vt notat angelus in. l. 2. §. ſi. ff. de iudi. alle.

gat glo.in.l.ſi certarũ.§.fi.in glo.fi.ff.de teſta.
A militis,quæ modicum facit:loquitur enim in
legato qui reſeruauit ſibi primam vacaturam
& excommunicauit rebelles.vnde non decla
rat glo.quis dicatur rebellis:ſed potius ibi po
ſuit rebelles pro contradictoribus. Vnde be
ne bal.in.l.ſi vero in.§. quid ergo (vbi legit
eandem glo.in. d.l.ſi certarum) dicit ꝙ ver
bum rebellis eſt vocabulũ generale pro quo
libet ſubdito contradicente facto & authori
tati ſuperioris:ille autem qui nõ eſt ſubditus
dicitur proditor, allegat cle. paſtoralis de re
iudi. Attenta tamẽ vocabuli etymologia pro
prie ille videtur dici rebellis qui poſt factam
pacem iterum redit ad bellum. dicitur enim
rebellio ſecundum decium in.d.c.ſane el. 2.
de offi.delega,quaſi belli iteratio.Sed iſta allu
ſio vocabuli non proprie conuenit ſecũdum
ꝙ capitur communiter a bar.& aliis:qui vo
lunt hoc ipſo ꝙ ſubditus eſt infidelis principi
& adhæret hoſti dicitur rebellis. & verbũ re
bellãdo exponit ibi bar.i.reſiſtendo & nõ obe
diendo. Et iſto vocabulo nunq̃ vtebantur an
tiqui legum conditores ſecũdum quod dicit
bar.in.d.extrauagãti in verbo rebellis,ſed eſt
nouum vocabulum, Vnde potius videtur
dicendũ ꝙ rebellis dicatur quaſi reus belli &
B quaſi cauſa belli & contra quem moueri de
bet bellum,cuius appellatione non compræ
hendũtur exiritii: vt dicit bal.conſi. 67.in.2.
volu.incipit dominus papa. Nec dicitur re
bellis niſi fuerit condemnatus, nec ſufficeret
ſola confeſſio delicti: vt dicit paul.de caſtro
cõſi. 30.incipit omiſſo ordine in fi.verbis. Et
ꝙ rebellio nõ dicatur quaſi iteratio belli/ pro
bant plura iura.tex.in.c.fi.de ꝓben. & in cle.
1.in verbo rebelli. & in verbo inobedientes
& rebelles.de iureiu.& tex.38.di.c.vl.& tex.
in.c.vbi periculum.§.porro de elec.in.6.De
quo in clauſula cõtradictores & rebelles/per
albericum in.l.fi.C.de edicto diui adri.tollẽ.
verſi.ſi autem aliquis contradictor.

¶ Aduertendum eſt ꝙ clarum eſſet ſi cardina
les confugiſſent ad regem vt facerent circa
bellum conditionem papæ deteriorem / tunc
eorum inobedientia cum adhæſione facta re
gi/feciſſet eos rebelles:quia eſſent inobediẽ
tes papæ in concernẽtibus proſperitatem pa
pæ,& eſſent ſchiſmatici licet non ſtrictiſſime.
Facit quod dicit bar.in. l. 2.§.occiſorum.ff.
ad ſilla. vbi ſola ſcientia de machinationibus
factis contra principem vel rempubicam cui
quis ſubeſt / facit eum teneri de maleficio. l.
quiſq;. C.ad.l.iuliã maieſ.Sed ſi cõfugiſſent
ad terras regis vt eſſent magis tuti, tunc non
dicerẽt eos rebelles: quia magna eſt dr̃a inter C
inobedientes & rebelles. quod ponit tex. &
ibi doc.in.c.intra quatuor de maio.& obe.&
probat tex.in.d.cle. 1.ibi inobedientes & re
belles/quæ ponit vt diuerſa.ponit feli.in ca.ſi
quis in.4.col.de maio.& obe.quia inobedien
tia non concernit ſtatum principis:ideo non
eſt proprie rebellio.Et ideo ſtatutum loquẽs
de rebellione/ nõ habet locum in inobediẽte
ſecundum anto.& abb.in.c.ſane.el.2.de offi.
delega.ſecundũ ꝙ refert feli.in.d.c.ſi quis.Et
abb.in.d.c.ſane & anto.ponunt differentiam
inter contumacem & rebellem:quia rebellio
eſt cum aliquali reſiſtentia,quod non requiri
tur in inobediente:vt dicitur ibidem in.d.ca.
ſane el.2.de offi.delega.per moder.& in.d.c.
intra quattuor. Vnde conſideratis circunſtan
tiis poſſet probabiliter dici ipſos non ſubtra
xiſſe obedientiam. quod maxime videntur
oſtendere in ſuo edicto, vbi omnia referunt
ad.s.d.n.Non enim confugiens ad locũ tu
tum põt dici rebellis.l.pręſenti. C. de iis qui
ad eccleſias cõfugiũt.c.inter alia.de immuni.
eccle.Vnde ex ſola fuga niſi aliud appareret,
ex quo minæ præceſſerant & timor iuſtus
inerat/non iudicaremus eos ſubtraxiſſe obediẽ
tiã. Et hoc tenet aug.de anco.in li.de po. pa. D
q.25.ar.1 .in reſponſione ad ſecundũ argu.
vbi dicit ꝙ multi reſiſtunt præceptis dei & vi
carii eius vel ex amore male inflãmante vt a
liquod temporale commodum cõſequãtur/
vel ex timore male humiliante ne ſuper eos
aliqua pericula & incõmoda inducantur,qui
tamen ſchiſmatici non dicuntur:quia nec ab
vnitate membrorum eccleſiæ nec ab vnitate
capitis ſe diuidere ex animo intendunt,& iſta
diuiſio ſatis habeẽ per aug. in li.de quæſtio
nibus euangeliorum. ¶ Si tamen verum eſt
ꝙ aliqui ex eis etiã armati poſt conflictũ ra
uennę cũ exercitu gallorũ progreſſi ſunt ad
occupandum ciuitates eccleſiæ & ꝙ moue
runt bellum contra rectores in dictis ciuitati
bus & caſtellanos per romanam eccleſiã ibi
dem poſitos,tunc per dicta bar.in.d.verbo re
bellando/videntur nõ poſſe excuſari ab aper
ta rebelliõe. Quñ aũt hæc ſubtractio obediẽ
tię fiat/vide qđ late dico infra in proprio arti.

ET ex his reſpondetur ad tertium du
bium ꝙ non videntur dicendi ſchiſma
tici: quia nullam ſciſſuram in eccleſia
fecerunt. Vnde aug.contra fauſtum ponẽdo
differentiam inter ſchiſma & hæreſim dicit.
ſchiſma eſt eadem opinantem atq; eodẽ ritu
colentem

A colentem quo cæteri ſolo congregationis de-
lectari diſſidio, inde iſidorus in libro etymo-
logiarum dicit nomen ſchiſmatis a ſciſſura
animorum dictum eſſe. Sciſsio autem vnita-
ti opponitur, vnde peccatum ſchiſmatis di-
citur quod directe & per ſe opponitur vnita-
ti/dicit beatus thomas in ſecundaſecundæ. q.
39. articu. 1. Idem etiam dicit glo. in cap.
quia diligentia de elec. eſt enim vocabulum
græcum: vt ibi, & dicit tex. in cap. ſchiſma
viceſimaquarta quæſtione. 1. Schiſma ſiqui-
dem ipſum quod nomen græcum eſt ſciſſu-
ram ſonat: ſed in vnitate ſciſſura eſſe non
poteſt, non ergo vnitati communicat qui
ſchiſmaticis cõmunicat: partes ſibi fecerunt
& ab eo quod vnum eſt ſemetipſos ſegregã-
tes ſpiritũ nõ habent. Cũ ergo per diſceſſum
ipſorum cardinalium adhuc nulla reperia-
tur illicita diuiſio per inobedientiam ab vni-
tate eccleſiæ, ſequitur quòd adhuc prædi-
cti cardinales non poſſunt dici ſchiſma-
tici.

¶ Aduertendũ tamen eſt quòd quando quis
ſe principaliter ſcindit a papa & ab eccleſiæ
vnitate nihil aliud contra fidei articulos aſſe-
uerans, tunc talis licet poſſit dici ſchiſmati-
cus etiam ſtricte ſumpto nomine ſchiſma-
B tis/tamen a principio hæreticus non dicetur:
quia ex eo ſolo quòd ab eccleſia vel a ponti-
fice ſe ſeparat non videtur aliquid contra fi-
dei articulos dicere vel aſſerere vt in hæreſim
prolabatur. poteſt enim velle eſſe diuiſus &
tamen eccleſiam vnicam confiteri. Et in hoc
eſt differentia inter ſchiſma & hæreſim: quia
hæreſis eſt quæ dicit peruerſum dogma: ſed
qui ſe ab vnitate ſcindit adhuc peruerſum
dogma non tenet: quia non obſtante diſceſ-
ſu eſſe poteſt quòd credat vnicam apoſtoli-
cam eccleſiam. Vnde bal. in cap. licet de ele-
ctione dicit quòd hæreticus non credit in ec-
cleſia triumphanti, ſchiſmaticus vero nõ cre-
dit in eccleſia militanti: ſed qui credit & ta-
men per ſuperbiam intumeſcit vt tyrannus
vel per ignauiam vt aſinus vel per maliciam
vt vulpes, hic non eſt hæreticus, allegat ca.
generali de elect. Poſſet tamen aliquo modo
dici ſchiſmaticus. Vnde prouerbiorũ. 6. per
hominem apoſtatam gloſa interlinearis in-
telligit ſchiſmaticum. ibi homo apoſtata,
vir inutilis/ graditur ore peruerſo/ annuit o-
culis/terit pede/digito loquitur/prauo corde
machinatur malum & omni tempore iurgia
ſeminat. huic extemplo veniet perditio ſua,
& ſubito conteretur nec habebit vltra medi-
cinam ſex ſunt quæ odit dominus, & ſepti- C
mum deteſtatur anima eius: oculos ſubli-
mes/linguam mendacem/ manus effunden-
tes ſanguinem innoxium/ cor machinans
cogitationes peſſimas/ pedes veloces ad cur-
rendum in malum/ proferentem mendacia/
teſtem fallacem/ & eum qui ſeminat inter fra-
tres diſcordiam.

¶ Sed aduertendum eſt quòd quia ſchiſma-
tici ſui ſchiſmatis verbis aut perſeuerãtia cau-
ſas quærunt/quæ nullæ eſſe poſſunt niſi pro-
phanæ & ab eccleſia cõdemnatæ, ideo poſtea
temporis ſpatio ſchiſma in propriam & ve-
ram hæreſim labitur: quia non poteſt ſuam
ſciſſuram verbis aut factis defendere niſi di-
cat vel quòd ſalus extra eccleſiam poſſit eſſe
(quæ concluſio ab eccleſia eſt pro hæretica
iam damnata. 24. q. 1. cap. quoniam vetus
circa fi.) vel quòd poſſunt eſſe duæ vni-
uerſales eccleſiæ/ contra articulum & vnam
ſanctam catholicam eccleſiam. Ita dicit ro-
ſellus in monarchia, in quæſtione an digni-
tas papatus ſemel quæſita poſſit perdi in. 6.
charta. qui dicit quòd ita intelligit glo. 2. ad
fi. 7. q. 1. cap. non autem. Vnde vereor ſi poſt
intimatum concilium per. s. dominum no-
ſtrum (ad quem hoc ſpectat) ſe non ſubie- D
cerint voluntati eius/ & a ſuis cœptis non
deſtiterint volendo a ſeipſis concilium tene-
re & antipapam erigere, quòd tunc erunt
vere & proprie ſchiſmatici: quia tunc quic-
quid fecerunt / ambitioſe factum eſſe oſten-
derent. Vnde apoſtolus ad coloceſes ſecun-
do inquit. inflatus ſenſu carnis ſuæ & non
tenens caput ex quo totum corpus per ne-
xus & coniunctiones ſubminiſtratum & cõ-
ſtructum creſcit in augmentum dei. Hoc au-
tem caput eſt ipſe chriſtus, cuius vicem in
eccleſia gerit ſummus pontifex. & ideo ſchiſ-
matici dicuntur qui ſubeſſe renuunt ſum-
mo pontifici & qui membris eccleſiæ ei ſub-
iectis communicare recuſant. Ita beatus tho-
mas in ſecundaſecundæ. q. 39. arti. 1. in cor-
pore articuli. Et qui non habet papam pro
capite non habet chriſtum pro capite: vt in
capitulo nolite. xi. di. &. 12. di. quis neſciat,
viceſimaquarta quæſtione. 1. quicunque. 93.
diſtinc. qui cathedram. 1. q. 1. in eccleſia.
de pœniten. di. 3. ſi quis autem. de ſpon. duo-
rum cap. vl. dicit aluarus de planctu eccle. in
li. 1. ar. 24.

¶ Quinimo licet oſtien. in ru. de ſchiſma. di-
xerit illos qui ſe diuiſerũt a capite & aliud ca-

A put ſibi non conſtituant potius dici acepha-
los & malos quàm ſchiſmaticos (18. q. 2.
abbatibus, & referunt alii doc. in. ru. & in. c.
1. eo. ti.) tamen cardi. ibi dicit ꝙ imo ex quo
nullum ſupra ſe agnoſcunt / & conſequen-
ter a romana eccleſia dicuntur diuiſi, tales di-
cuntur ſchiſmatici. Et licet ioan. de ana. vo-
luerit ſaluare oſtien. in eo qui non recogno-
ſcit caput epiſcopi ſed caput eccleſiæ roma-
næ, in propoſito non tuetur cardinales: quia
ipſi ſeparant ſe a papa qui repræſentat eccle-
ſiam, & conſequenter ſunt ſchiſmatici. Vnde
augu. de anco. in li. de po. pa. q. 25. ar. 1. in
fi. dicit ꝙ ſchiſmaticus is eſt qui ſponte & ex
animo per manifeſtam rebellionem ſe ſub-
trahit ab vnitate eccleſiæ tam capitis q̃ mẽbro
rum. Et idem aug. in. 26. q. ar. 1. in fi. dicit ꝙ
non ſufficit in eccleſia ſeruare congregatio-
nem vel vnitatem membrorum ſine vnitate
capitis: imo hoc ipſo ꝙ tyranni vniunt ſibi
membra eccleſiæ & diuidunt ipſa ab vnitate
& obedientia capitis cui ſimul cum eis debe
rent ſubiici / ſchiſmatici cenſendi ſunt. Vnde
cyprianus in epiſtola ad papam cornelium
dicit, neq; aliũde hæreſes obortæ ſunt aut na-
ta ſunt ſchiſmata, niſi inde ꝙ ſacerdoti dei nõ
obtemperatur / nec vnus in eccleſia ad tẽpus
B ſacerdos & ad tempus iudex vice chriſti co-
gitatur.

¶ Et ſi agerent ad creandum antipapam, tũc
eſſent ſtrictisſime ſchiſmatici cum admixta
hæreſi: quia ex quo niterentur ſibi conſtitue-
re aliud caput in eccleſia / peccarent in illum
articulum fidei & vnam ſanctam catholicam
& apoſtolicam eccleſiam: quia illam ſcindere
quærerent: vt vide ioan. an. & abb. poſt eum
in. c. at ſi clerici in. 15. col. in prin. de iudi. Ve-
ſtis. n. domini quæ fuit inconſutilis remanſit
indiuiſa vt per eam deſignaretur vnitas eccle
ſiæ. 16. q. vl. c. ſicut domini veſtimentum. po
nit glo. in. d. cap. quia diligentia, & dicit idem
aug. in præallegata. 25. q. in prin. & ideo non
fuit ſciſſa ſed ſorte data: vt patet ioan. 19. Et
hoc eſt quod dicit tex. in. c. inter hæreſim. 24.
q. 3. dum dicit ꝙ a principio ſchiſma diuer-
ſum ab hæreſi eſſe poteſt, cęterum nullum
ſchiſma eſt niſi ſibi aliquam hæreſim confin-
gat vt recte ab eccleſia receſſiſſe videatur.
Vnde cyprianus in epiſtola ad rogatia-
num inquit, hæc ſunt initia hæreticorum &
ortus atq; conatus ſchiſmaticorum male co-
gitantium vt ſibi placeant / præpoſitum ſu-
perbo tumore contemnant: ſic de eccleſia re-
ceditur / ſic altare prophanum foris colloca-
tur / ſic contra pacem chriſti & ordinationem C
atq; vnitatem rebellatur.

¶ Et quòd illi qui renuunt ſubeſſe romano
pontifici (qui caput eſt vniuerſalis eccleſiæ)
dicantur ſchiſmatici / eſt tex. in. c. non vos. 23.
q. 5. & 24. q. 1. hæc eſt fides, & cap. quoniam
vetus, 12. di. præceptis. Inde etiam cum. 10.
tribus relicto rege ſuo a tribu iuda & benia-
min ſciſſæ ſunt alium ſibi regem conſtituen
tes, dñs dedit illas in perditionem: vt legitur
in. 3. regum, & eſt tex. in. c. deniq;. 7. q. 1. Et
cũ vir quidã dei ad eos miſſus eſſet qui futu-
ram punitionem prædiceret / panem apud il-
los edere prohibitus eſt: quod cum non cu-
ſtodiſſet / diuina ſententia inde rediens a leo-
ne deuoratus eſt. 1. q. 1. cap. ſi quis inquit. 7.
q. 1. deniq;. Inde etiam core dathan & abi-
rom cum complicibus quia moyſi duci iſra-
el & aharon ſummo ſacerdoti obedire nolue
rũt tanq̃ ſchiſmaticos terra viuos deglutiuit
legitur numeri, 16. & in. c. licet de elec. & ca.
non afferamus, 24. q. 1. De quo vide epiſto-
lam cypriani ad magnum, vnde tranſumpti-
ue eſt. d. cap. deniq;. Nec obſtat tex. in. d. ca.
deniq;. 7. q. 1. in fi. vbi dicit core dathan & abi
rom non cõmisſiſſe ſchiſma. Quia in vtroq;
loco ſupplet: videlicet tale quale nouatiani D
qui nouam eccleſiam conſtituerant.

¶ Et non ſolum ſchiſmatici cenſentur qui a
ſubiectione romani pontificis faciunt ſe alie-
nos & ſubeſſe recuſant, ſed & qui membris
eccleſiæ romano pontifici ſubiectis commu-
nicare recuſant, 24. q. 1. ſchiſma. Quod pa-
tet ex diffinitione poſita per ioan. de ana. in
ru. de ſchiſma, cum ſchiſma nihil ſit aliud q̃
illicita diſceſſio eorum inter quos vnitas eſſe
debet / ſeu illicitus ab vnitate vel vniuerſita-
te diſceſſus. Et hanc etiam diffinitionem po-
ſuit raymundus in ſumma in ti. de ſchiſma.
Vel breuius eſt illicitus ab vniuerſitate vel vni
tate diſceſſus. Datur & alia diffinitio. (quæ
fuit oſtien.) quòd eſt illicita diuiſio per ino-
bedientiam ab vnitate eccleſiæ facta. 24.
q. 1. aduocauit. Et iſta vltima conuenit re-
ſpectu inobedientiæ & diuiſionis a capite.

¶ Vnde patet ex præmisſis quõd niſi præfati
cardinales acquieſcãt indictioni cõcilii factæ
per papam vna cum collegio reueren. cardi.
ipſi oſtendent velle apoſtatare ab eccleſia ro-
mana ſeq; diuidere ab ipſius vnitate. Et ſi re-
cte conſideretur tex. in ca. vnico de ſchiſma.
in. 6. fuit longe minor reatus & culpa in pe-

A tro & iacobo de columna (qui nihilominus fuerunt declarati ſchiſmatici) quàm ipſorum eccleſiam impugnantium, ſi ipſi non deſiſterent & niterentur creare antipapam. nam in propoſito omnia quæ circa conuocationem concilii nunc fiunt per papam/ fiunt cum ſacro collegio cardinalium. & ideo bene aduertant ne quicquam contra attentando / faciant ſe alienos & ſchiſmaticos: cum ex his appareat nullam apud eos eſſe tenendi concilii ſine capite vero authoritatem: ſicq; ſeipſos vniuerſalis eccleſiæ hoſtes (non tenentes ipſius vnitatem) ſe conſtituerent. 24. q. 1. alienus. Imo & barbaris peiores forent. 1. q. 1. nonne. 24. q. 1. non afferamus. ¶ Ipſi enim ſciunt romanā eccleſiam a domino ipſo primatū obtinuiſſe. 22. di. ca. ſacroſancta. Ad quam petri ſedes ex antiochia iubente domino tranſlata eſt. 24. q. 1. rogamus. Quæ caput eſt omnium eccleſiarum. l. 4. &. 5. C. de ſumma trini. Quæ principatum obtinet nationum. 2. q. 7. beati petrus. & bonus tex. in. c. quis. 21. di. Quam principes apoſtolorum omnibus aliis vrbibus in vniuerſo mundo tam ſua preſentia quàm venerādo triumpho prætulerunt: eamq; glorioſo ſanguine martyrii chriſto domino conſecrarunt: vna B die paſſi vt pro merito ad chriſtū pariter peruenirent, in vno loco ne pro gloria alteri roma deeſſet, ſub vno perſecutore vt pro pari illi virtute æqualis crudelitas vtrunque perſtringeret viceſimaſecunda diſtinctione cap. ſacroſancta. ca. fundamenta de electione in ſexto & d. cap. beati. Quam in hanc gloriam prouexerunt vt ſit gens ſancta/ populus electus/ ciuitas ſacerdotalis & regia, per ſacram beati petri ſedem caput totius orbis effecta: vt in dicto cap. fundamenta de electione in ſexto. Cur autem muneris eccleſiaſtici ſacramentum dominus in beato petro apoſtolorum omnium ſummo principaliter collocauit niſi vt ab ipſo quaſi quodam capite dona ſua velut in corpus omne diffunderet: d. ca. fundamenta/ &. d. c. ſacroſancta. & ne quiſquam ab ipſius petri & pauli ſocietatis vnitate ſeipſum ſeparare auderet. 24. q. 1. quicunq;. ¶ Poſtquàm igitur papa cū ſacro cardinaliū cœtu in hac ſacratiſſima ciuitate conciliū indixit, ſi quid vltra attentauerint. d. cardinales / euidenter oſtendent ſe velle ponere ſedem ad aquilonē & fieri ſimiles altiſſimo: eritq; eorum conuentus non concilium ſed conciliabulum & ſatanæ conuenticulum, & ipſi veri ſchiſmatici, decimaſeptima diſtinct.

one ca. multis. Et iſtis adde illa quę dicuntur infra in illo articulo. vtrum papa poſſit accuſari q; ſit ſchiſmaticus. C

NVNC QVOAD quartum videtur (cum ſimus in vno indubitato papa & proceſſus ſit fundatus ſuper notorietate delicti) quòd ſine aliqua obſeruatione terminorum papa potuerit procedere ad declarandum eos ſchiſmaticos. ¶ Et primo quia in proceſſu qui fit per papam non eſt opus ſeruare ordinē iuris. tex. & ibi doc. in cap. in cauſis de re iudi. item tex. in. l. 1. in verbo deſtruit & in verbo de plano. ff. de cōſtitu. princi. Præterea in proceſſu principis non requiritur citatio dummodo iuſta cauſa ſubſit/ dicit bal. in. l. 2. in prin. C. quomodo & quando iu. per notata in. l. is qui reip. cauſa abeſt poſt glo. ff. ex qui. cau. maio. Et valet ſententia principis parte non citata/ dicit bal. in. l. ne cauſas. C. de appel. Et maxime vbi papa procederet de plenitudine poteſtatis: vt voluit innocen. oſtien. & imnol. in cap. in noſtra de procurato. quia valebit proceſſus parte abſente.

¶ Secundo quia in facto notorio (vt voluit calde. in repe. cap. veſtra de coha. cleri. & muli. in. 8. char. referendo innocentium: & oſtien. in cap. tua co. ti.) licet non conſtet iudici vt iudici de notorio. ſi alias factum eſt notorium, tenet eius ſententia irreuocabiliter quamuis non ſint factæ probationes ſuper notorio. cum igitur in propoſito agatur de facto notorio, multo minus requiritur citatio. Item dicit bal. in rub. qui feudum dare poſ. & in procemio in vſibus feu. q; papa debet fauore vniuerſalis eccleſiæ id eſt romanę ferre ſententiam contra tenentes bona romanæ eccleſiæ ipſis nō citatis de plenitudine poteſtatis. quod ponunt doc. in. c. olim de re iudi. & videmus in die iouis ſancta quando legitur bulla cœnę domini, vbi omnes excommunicantur. D

¶ Et quòd ſine citatione & aliqua probatione ſuper notorio poſſit procedi / tex. eſt clarus in cap. bonæ el primo de elec. & ibi abbas in tertio & quinto notabili. Et de ordine iuris ſuper notorio eſt tex. in. c. ad noſtram el. 3. de iureiu. vbi etiam ſi aliquis iurauit ſeruare in omnibus cauſis ordinē iudiciarium/ nō tenetur ſeruare in notoriis. Ad idē glo. in l. ictus fuſtium. ff. de iis qui notan. infa. & glo.

A in.l.1.C.qui & aduerſus quos.Specu.in ti.de expenſis.§.fi,in fi,oldra.conſi.18.verſi.ad quartum .ſecunda quæſtione .1. manifeſta, ibi domi,& glo.in.c.cum olim de re iudi.& bal.in.l.cum fratrem.C.ad ſilla.& idem in.l. poſtq̃ liti in.4.col.C.de pac.Ioan.an.in.c.1. de litis conteſta.in.6.& tex.cum glo.c.ſuper eo de teſti.cogen.Et inno.in.c.cũ in tua / qui matri.accuſa.poſ.& poſt inno.doc.communiter in.c.veſtra de coha.cleri.& muli.Inno.in c.ex parte de verb.ſig.car.in.c.veniens in.4. oppo.de fi.presby.do.in.c.fi.de re iudi.in.6. cum ſimil.

¶ Notorium enim non indiget probatione, ſed ſufficit allegare & proponere illud: vt in cle.appellanti in glo.de appel.ca.2 .ibi ioan. an.vt lite non conteſ.bal.in.d.l.1.C.qui & aduerſus quos.l.ſi vero.§.qui pro rei qualitate ff.qui ſatiſda.cogan.l.emptorem.ff.de actio. empti.lapus allegatione.1. Notoriũ ſiquidem eſt illud quod ante oculos ſitum eſt: vel eſt veritas in mentibus hominum ita radicata ꝙ euelli vel erradicari non poteſt/ & in reliquiis permanet. Item eius termini / conſcientiam iudicis non fallunt nec fallere poſſunt, dicit bal.in.l.ciues.C.de appel. Et vbi eſt notorium ibi non eſt diſputare ſed diſputatum eſſe

B dicit bal.in.l.1.C.quomo.& qu in.iu.Et ideo ſufficit illud allegare nec eſt neceſſe excipere vel ꝓbare: vt ibi dicit,& in.d.l.ciues poſt glo. & in authen.qui ſemel.C.quomo.& quan. iu.Et maxime in propoſito vbi ipſemet papa dicit & affirmat ſibi conſtare de notorio. Ex quo abbas in.d.cap.ad noſtram dat iudici pro cautela vt pronũciet crimem notorium: quia etiam ſi non eſſet notorium valebit proceſſus ordine non ſeruato, ex quo procedit tanq̃ ſuper notorio.allegat cle.paſtoralis, & ibi etiam hoc ponit in primo nota.de re iudi. & glo.in verbo declarato/ibi.Facit quod notat inno.in.c.tua de coha.cle.& muli.

¶ De citatione ꝙ non requiratur/ habetur in c.cũ olim de re iudi.& in.c.bonæ el.1.(ibiq; notat abb.)de elec.& in.l.2.§.ꝙ ſi de frumentaria.ff.de adminiſtra.re.ad ciui.pertinen.& in.d.l.ictus fuſtium.& vtrobiq; per bar. Et inno.in.c.quanto de tranſla.præla.& in cap. cum ſit romana in.§.fi.de appel.Et apoſtolus excommunicauit corinthium abſentem & non citatum: vt dicit tex.in.d.cap.cum ſit romana de appella. Et vbi conſtat abſenti nullam competere defenſionẽ/in notorio nõ requiritur citatio.quod dicunt doc.in locis prę allegatis,& car.in.d.c.cum olim/ & in.c.propoſuit de appel.& in cap.repræhenſibilis in prin.& in glo.3.eo.ti. Et ſic procedit quod dixit inno.in.d.c.quanto.& idem inno.in ca. ex inſinuatione de appel.& archi.in cap.quæ lotharius.2.q.1.& tex.in cap.venerabilem de elec.& in.c.bonæ el.1.eo.ti.vt dicit abbas ſicu.in.d.cap.cum olim.in.7.col.de re iudi. & doc.omnes maxime car.in.d.cap.veſtra.

C

¶ SED ad hoc reſpondent.d.cardinales declarati ꝙ licet alias papa & imperator etiam in delictis grauioribus poſſint ferre ſententiam in abſentem(vt ponit ange.in.l.reos.C. de accuſa.)tamen non poſſunt ferre ſententiam contra omnino non citatum vel contra citatum ad locum notorie non tutum / dicit angelus in.l.ſi accuſatoribus.C.de accuſa.& idem ange.in.l.princeps legibus.ff.de.ll. Dicuntq; non eſſe verum quod dicit bal.in.l. nec cauſas.C.de appel.quinimo ipſemet bal. dicit contrarium in.l.fi.C.de.ll.& ange.in.d. l.princeps legibus.& legiſtæ communiter in l.ſi quis arbitratu.ff.de verbo.obli.per modernos.& canoniſtæ in.c.1.de cauſa poſſeſ.& propri.& tex.& glo.in.l.is qui reipublicæ cauſa abeſt / loquitur in priuilegio & non in ſententia: vt dicitur in.d.l.ſi quis arbitratu.

D ¶ Item dicunt dicti declarati ſchiſmatici & excõmmunicati quòd quo ad cenſuras non poteſt omitti citatio etiam in notorio: vt not.ange.in.d.cap.veſtra in.38.col.& duabus ſeq.& doc.cõmuniter maxime abb.in.7. col.in.c.cũ ſit romana de appel.& idẽ abb.in conſi.33.incipit iudex in.1.volu.& idem abb.in.d.c.cum ſit in fi.de appel.Et ſaltem videtur debere præcedere vna monitio ſeu citatio ad audiendum ſententiam: vt ſic limitetur tex.in cap.ſacro (qui requirit trinam) de ſen.excom.vt dicit do.in cap.1.in.4. col.de offi.delega.in.6.& dicitur in cap.1. de iudi.maxime per feli.& abb.in.20.col. ibi. Et ratio huius eſt/ quia excommunicatio fertur etiam propter contumaciam.xi. q.3.epiſcopi.ponit alexan.in.d.cap.cum ſit. Et quod dicitur quòd apoſtolus excommunicauit corinthium abſentem & irrequiſitum, ſupplet glo.anto.& doc.ibi quòd non fuit requiſitus per edictum peremptorium(quia non requiritur edictũ peremptorium neceſſario)ſed bene antea fuerat admonitus. Vel dicendum eſt eum tunc non fuiſſe requiſitum / ſed antea ſic per apollinarem apoſtoli diſcipulum.

¶ Item etiam generaliter in notorio non de-

bet omitti citatio : quia nullum eſt malefici-
A um tam notorium vt non poſsit habere excu
ſationes ſiue circũſtantias occultas excuſan-
tes ſecundum ioan.an.& anto.in.c.2.de dila.
& glo. in ca. bonæ el. 1 .de elec. & in.c. cum
dilectis de purga.cano. & dicit inno. in.d. ca.
veſtra / & in ca. tua de coha. cle. & mulie. &
milis multum notabiliter in verbo notoriũ
an excuſet. Ad idẽ eſt quod dicitur in.c.por-
ro/ de diuor. in glo.& in ca. 1 . de cauſa poſ-
ſeſ.& proprie. & in dicto cap.ad noſtram. &
glo.in.l.fi.ibi bal. C.de legibus.& tex. in cle-
men.paſtoralis de re iudicata: vbi annullatur
proceſſus ex defectu citationis quantumcũ-
que proceſſum eſſet tanquàm ſuper notorio.
Quinimo plus probat ille tex. quòd quan-
tumcunque imperator interlocutus fuiſſet
eſſe notoria ſuper quibus procedebat, nihi-
lominus annullatus fuit proceſſus ex defe-
ctu citationis. Et ſic contra dictum abbatis in
dicto capitulo ad noſtram/de quo ſupra. Ni-
hil enim eſt tam indubitatum quin recipiat
quandam ſolicitam dubitationem : vt in au-
then. de tabellionibus circa medium conſti-
tutiõis. Et deus omnipotẽs noluit punire pec
cata ſodomorum quæ erant manifeſta & no
toria ſine citatione. dixit enim deſcendam &
B videbo vtrum clamorem qui venit ad me o-
pere compleuerint: vt in capitulo deus om-
nipotens.2.q.1.& in cap. qualiter & quan-
do/de accuſa.& gene. 18.vbi notat nico. hoc
dici non quia deus indigeat tali inueſtigatio-
ne, ſed vt doceantur per hoc iudices non ſen
tentiare donec diligenter veritatem inquiſi-
uerint.

¶ Et hoc replicat glo. magna in extrauaganti
rem non nouam: quæ vult quòd licet in no-
toriis non ſit iuris ordo vſquequaq; ſeruan-
dus, tamen in citando & ſententiando omit-
ti non poteſt. allegat dictum capitulũ ad no-
ſtram de iureiurã.&.2.q.1.in primis.& de di
uor.c.porro. Et per iſtud geneſis. 18. vbi di-
cit quòd factum erat notorium: & tamen de-
us prius voluit probare quàm iudicare. Pro-
bat etiam a ſimili, confitens præſens (qui ha-
betur pro citato) per confeſsionem facit fa-
ctum notorium, cap.fi.de cohabi.cleri.& mu
lie. & tamen remanent in eum partes iudicis
in ſententiando vel præceptum dando licet
non in cognoſcendo. ff. ad le.aquil. proin-
de. ff. de iudi. l. ſi debitori. ¶ Et illa gloſa la-
te diſputat in illa extrauaganti an papa poſsit
procedere contra aliquem ſine citatione. &
ſubtili diſputatione concludit quòd non. Ad
idem adducit illud gene. 4. vox ſanguinis C
fratris tui clamat ad me de terra. Quod &
ponit archi. ſecunda quæſtione prima, capi-
lo quæ lotharius. vbi vult quòd quando pro-
ceditur contra certam perſonam ſemper in
notoriis requiritur citatio: & ita dicit ſeruare
curiam.

¶ Et idem ſentit calde. in.d.cap. veſtra in no-
na charta. vbi ait quòd quando proceditur
contra certam perſonam etiam in notoriis
requiritur citatio, licet forte ſecus quãdo pro-
ceditur contra aliquam vniuerſitatem : tunc
enim vt ait tenet ſententia in notoriis etiã ſi-
ne citatione propter periculum, & ita ſæpius
ſeruat curia. ¶ Et de hoc latius doc. in capitu
lo cum olim de re iudi. & bar. in. l. ictus fu-
ſtiũ. ff. de infami. & in dicto capitulo veſtra/
maxime cardinalis. Qui reſpondet ad capi-
tulum cum olim / & ad dictum cap. quanto
de tranſlatio. prælato. quòd ibi conſtabat iu-
dici nullam defenſionem poſſe competere.
quo caſu etiam abbas in dicto capitulo bonę
el primo in quinto notabili vult non requi-
ri citationem. Et de his in conſilio aretini
165. & ſparſim in pluribus locis per doc.
¶ Ad idem eſt quod ſimiliter legitur de adam
geneſis tertio: cuius peccatum antequam de-
us puniret vocauit eũ & audiuit defenſionẽ D
eius. Pro hoc etiam facit quòd ex quo iſtud
allegatũ notorium erat excuſabile/non pote
rat in eo procedi ſine citatione ipſorum car-
dinalium. hoc aperte ponit areti. in.d. conſi.
165.in.3.arti.2.dubii: ponit car.in.d.c. veſtra
in. 12.quæſito. quod etiam intelligit aretinus
non ſolum in ſententia diſpoſitiua ſed etiam
in ſententia declaratoria: de quo dicetur in-
fra.

¶ Quinimo etiam ſi fuiſſent citati/non tene
bantur comparere propter locum eis noto-
rie non tutum: quia vt dicit ipſemet papa in
cle. paſtoralis de re iudi. deſiperet qui ſaperet
huiuſmodi citationes arctare citatum. & ibi
hoc bene ponit glo. in verbo notorio. & car.
& immol. & doc. in.c. ex parte el. 1 .de appel.
Nolentes enim accedere ad eccleſiam timen-
tes ibi impresſionẽ in actu electionis/poſſunt
petere a capitulo vt ſtatuatur locus tutus, &
idoneus in quo timeri non poſsit : & ſi ſecus
fiat/poteſt appellari. & erit caſus in quo etiam
extra ciuitatem & extra eccleſiam celebrari
poterit electio : & in quo maior pars tenetur
ire ad minorem vel ſaltem in loco tuto diem
præfigere. Ita dicit abbas in.c. bone el. 1 .in. 2.
notabili de elec. Et ſatis eſt ad iuſtificandam

A appellationem ſi probetur ꝙ veriſimiliter timebatur impreſſio, nec oportet ꝙ probetur impreſſionem fuiſſe ſequutam: vt dicit ibidē abb. poſt glo. in. d. c. bonę. Vnde cum eſſet in propoſito impreſſiōis timor realis circa actus conciliares gerendos contra papam & perſonalis, non poteſt dici ꝙ tenerentur mittere procuratorem iuxta tex. & dicta in. c. qa propter de elec. & dicit glo. in verbo metuebant & abbas ibidem in. d. ca. bonæ. quod & ponit alia gloſa ibi in verbo ſecure. Locus enim iudicii debet eſſe tutus. c. cum dilecta de confirma. vti. vel inuti. c. venerabilibus. §. ſecus de ſen. excom. in. 6. ca. accepimus de fide inſtru. c. cum perſonæ de priui. in. 6. glo. in. c. hortamur. 3. q. 9. glo. penul. in cle. appellanti de appel. & ludo. in. l. ſi vero. §. de viro. xi. fallē. ff. ſolu. matrimo. anto. in. c. veſtra. 38. col. de cohabi. cle. & mulie.

¶ Et vt dicit car. ibi in. d. c. ex parte / quia quādo quis eſt citatus & locus non eſt tutus propter guerras, ſtatim poterit appellare coram honeſtis viris (& ita intelligit oſtien. ibi) etiā abſqꝫ eo ꝙ aliter excipiat vel de nullitate agat ob locum non tutum. Et eſt vtilius: quia facilius iuſtificatur appellatio q̄ deducatur nullitas principaliter & q̄ probetur exceptio. Et

B dicit ibi inno. anto. car. & immol. in verbo libere / ſupple. i. prius nō oppoſita exceptione. Et dicit immol. curiam de ſtylo ita ſeruare vt concedat literas in cauſa appellationis interpoſitæ propter locum non tutum etiam ſi de exceptione oppoſita non appareat, quaſi non ſit neceſſe exceptionem opponere anteq̄ appelletur. & ita tenet ioan. mo. in. c. concertationi de appella. in. 6. Quinimo ex quo quis citatur ad locum manifeſte nō tutum / etiam abſqꝫ eo ꝙ appelletur vel excipiatur citatio eſt ipſo iure nulla: vt. d. cle. paſtoralis in. §. notorium. bar. & immol. in. l. de ætate. ff. ad trebel. & anto. in. d. c. veſtra. 38. col. Sicut & citatio notorie nulla non arctat citatum / in. c. querelam de procu. in. l. quæſitum. ff. de re iudi. & dicit inno. in. c. præterea de dila. Et ꝙ non ſit neceſſaria exceptio / ponit etiā bar. in. l. fi. in. 3. col. ff. de in integ. reſti. allegat. l. ſciendū. ff. de lega. 1. q̄ nihil facit. & oldra. in cōſi. 43. incipit q̄ritur. & abbas & alii. c. 2. de dila. & glo. in verbo notorio in. d. cle. paſtoralis in. §. notoriū.

¶ Et dicitur locus non tutus non ſolum habita conſideratione ad locum in quo proceditur ſed etiam ad locum per quem debet acceſſus haberi puta guerrarum: vt dicit anto. de bu. in. c. accedens el. 2. vt lite non cōteſ.

Et idem ratione perſonę ad quam debet iri: C
vt dicunt doc. in. c. ſi iuſtus de appel. ponit immol. in. d. cle. paſtoralis in notabilibus. ponit exemplum bar. in. d. l. fi. de crudelitate tyranni / de ſeditiōibus ciuitatum / de ſeductoribus. Nec ſufficit ꝙ ſit tutꝰ procuratori ſi cauſa eſt grauis vel ſi quis citatus eſt vt pſonaliter cōpareat. Nec etiam ſufficit ſi ſit tutus ei & non procuratoribus / ſi cauſa non eſt talis naturæ vt in ea cogatur intereſſe perſonaliter: quia nullus tenetur intereſſe perſonaliter ſi nolit: vt in. l. fi. de procura. & in. c. 1. de iudi. in. 6. & dicit oſtien. bal. immol. & abbas in. d. c. ex parte. & refert ibi alex. Idem immol. & alex. in. d. l. de ætate. ff. ad trebel. & bene glo. in verbo fautoribus in cle. 1. de foro compe.

¶ Quinimo plus probat ille tex. ī. d. cle. in. §. notorium / ꝙ ex hoc ſolo ꝙ citans habet odio citatum / dicitur citatus non tutus: & ſi nec excipiat nec appellet citatio erit nulla. Similiter ſi ciuitas ad quam citatur proſequitur odio citatum. Similiter ſi citās habet grandem exercitum qui poteſt offendere citatum / dicitur talis citatus ad locum non tutum: vt in. d. §. notorium. & glo. ibi. quæ allegat ſpecu. de citatione. §. 1. verſi. item ꝙ citatio. Quis enim in propoſito dixiſſet eis vt comparerent, ſi locus D
nō tutus / ſi perſona terribilis / ſi magnus exercitus? nonne quēlibet etiam cōſtantem hæc terrerent? certe pluſq̄ iuſtus eſt metus. d. ca. ſi iuſtus. Vnde dicit bal. in. c. 1. q feu. dare poſ. in. 7. col. ꝙ metus eſt infirmitas voluntatis / cōſilii vulnus / animæ triſtitia / volūtarii & inuoluntarii permixtio / & res libertati contraria. Imo etiam ſi offeratur ſaluuſconductus non tenetur quis ſe committere ſub ſaluoconductu: vt dicit ibidē ioan. de immo. in. d. cle. paſtoralis. & tex. & doc. in. d. ca. accedens. & glo. in verbo ſecure in. c. ſtatutum. §. cum vero de reſcrip. in. 6. & glo. in. d. c. ex parte / & ibi doc: & immol. in. l. nam quod. §. non omnis. ff. ad trebel. maxime vbi agitur cauſa capitalis: vt d. §. non omnis. Angelus in. l. 2. §. quod diximus. ff. ſi quis cau. & de materia latiſſime p angelum in diſputatione bononien. & ſali. in l. reos. C. de accuſa. & in. l. cum indulgētia. C. de ſententiam paſ. & doc. poſt bar. in. l. is qui reus. ff. de publi. iudi. & alberi. in. 4. parte ſtatutorum. q. 39. incipit quæro etiam aliā quęſtionem. & in addi. ad maleficia angeli in verbo fama publica. Vnde gibellinus etiam cū ſaluoconductu nō erit tutus vbi regunt guelphi vel e contra / dicit glo. in verbo non audens in. d. c. ſtatutum / in. §. cum vero. Imo ēt

ſi culpa citati ſit effectum vt locus non ſit ei
A tutus/ non propter hoc tenetur comparere:
quia magis inſpicitur iuſtitia vel veritas q̃ de
linquentis fauor. de excep. c. cum inter. ff. de
mino. l. papinianus exulit: de cõceſ. pręben. c.
quia diuerſitatem. Ita dicit archi. & ioan. an.
& domi. in. d. §. cum vero. Et vbi oportet ap-
pellare, quia non datur acceſſus tutus ad iudi
cem/ admittitur appellatio in abſentia. d.
c. ſi iuſtus. Et extra locum actus exercetur q̃n
in loco non eſt tutum: vt in cle. q̃uis de fo.
compe. & in. c. ſtatuimus de offi. delega. in. 6.
Et ideo papa approbauit coronationem fa-
ctam de henrico imperatore extra vrbẽ pro-
pter timorẽ regis roberti/ dicit paulus de lia-
zariis in. d. c. ſtatuimus.

¶ Et ꝙ non tenerentur comparere facit ad
propoſitum conſilium bellamerę. 16. incipit
factum eſt tale. vbi conſuluit ꝙ epiſcopus a-
uinionen. citatus a papa vt ſequeretur eũ ge-
nuam, non tenebatur ire/ quia nõ erat illi tu-
tum. Quinimo quando citatio eſt nulla ſiue
notorie iniuſta, licet alias notorium regulari
ter non releuet ab ordine ſaltem illud pro-
ponendi (vt. d. glo. in. d. cle. appellanti. l. ſi ad-
ulterium cum inceſtu. §. idem pollioni. ff. de
adul.) tamen releuat hoc caſu propter noto-
B riam iniuſtitiam vel nullitatẽ citationis/ etiã
reſultantem quia facta eſt ad locum non tu-
tum. Ita dicit butrius & immol. in. c. 2. de di-
la. & idem bu. in d. c. veſtra in vl. col. de coha.
cle. & mulie. Et bene feli. in. c. cum ordinem
in. 16. colũ. de reſcrip. vbi reſpõdet ad diuer-
ſitatem notoriæ ſuſpitionis iudicis & citatio-
nis ad locum non tutum: ad quam diuerſi-
tatem reſpondet etiam alex. in. d. c. ex parte.

¶ Et ſi dicatur ꝙ citatio arctabat ipſos ſchiſ-
maticos etiam ad locum non tutum propter
eorum demerita & notoriam ſubtractionem
obedientiæ: quia illa regula ꝙ citatio ad lo-
cum non tutum non arctat citatum/ non ha-
bet locum quando locus non eſt alicui tutus
ratione delicti ipſius citati, ne delicta remanẽ
ant impunita ſecũdum bal. in. l. omnes in vl.
col. C. de epiſ. & cle. Reſpondẽt præfati decla
rati ſchiſmatici ꝙ nõdum ipſi erant declarati
delinquentes/ nec ante cognitionem delicti
debebant citari ad locum non tutum: quia eõ
rum delictum non erat notorium per ſentẽ-
tiam vel confeſſionem vel facti euidentiam:
vt dicit glo. in. c. ex parte el. i. de verb. ſig. &
ponit immol. in. d. cle. paſtoralis in prin. in
quinto notabili: qui vult ꝙ iudex vt poſſit
procedere ſuper notorio debet ante oĩa per

ſententiam interlocutoriã declarare illud eſſe
notorium. Non enim fuerãt reperti in flagiti C
ti crimine notorii facinoris vt poſſet contra
eos abſentes non legitime citatos procedi ad
ſententiam: vt dicitur in. c. quanto de tranſla.
ꝑla. & ponit inno. in. c. cũ olim de re iudi. &
oſtien. in. c. ſtatuimus de offi. delega. in. 6. &
refert immol. in. d. cle. paſtoralis in. §. ceterũ
in. 2. oppoſitione. Vbi autem non eſt certum
ꝙ in facto notorio non competat defenſio
abſenti/ ſemper debet fieri citatio: vt dicit
abb. & felinus in. 10. col. in. c. cum olim de re
iudi. & idem abb. in conſi. 68. incipit q̃q̃.

¶ Quinimo licet papa ſe fundauerit ſup no-
torio eorum delicto, non per hoc quod non
erat notorium fuit factum notorium. Et ideo
quando ſuperior in ſententia fundat ſe ſuper
notorio & non eſt notorium, eius ſententia
retractatur: vt dicit ſpecu. in ti. de notorio. §.
1. poſt prin. ponit paul. car. & immol. ĩ. d. cle.
paſtoralis, vbi videtur tex. de hoc. Et vt præ
iudicet ſentẽtia interlocutoria ſuper notorio
a qua non eſt appellatũ tanq̃ contra ius litiga
toris, oportet declarari qualiter ſit notorium
(an iuris vel pręſumptionis vel facti, an act⁹
continui an tranſeuntis an interpollati) cũ
aliter procedatur in vno q̃ alio: vt in. c. veſtra
& in. c. tua de coha. cle. per inno. & oſtien. & D
in ſpecu. in ti. de notorio. §. 1. & ſi. Ita dicunt
ꝑfati doctores in. d. cle. paſtoralis. Iuxta quod
etiã dicit anto. in. d. c. veſtra in. 48. col. ꝙ quã-
do procedit iudex tanq̃ ſuper notorio aliter
non ſeruato iuris ordine, ſi illud in rei verita-
te non eſt notorium proceſſus erit nullus.

¶ Quinimo glo. illa notabilis in. d. extraua-
ganti rem non nouam/ mouet quæſtionem
in verſi. item quæro ſecundo, aliquis per pa-
pam eſt citatus/ & ſubeſt cauſa depoſitionis
ſed de ea non conſtat confeſſiõe vel alia pro
batione, deponitur: an depoſitus poſſit de iu
re petere reſcindi dictam ſententiã. & ibi per
plures notabiles rationes cõcludit ꝙ talis ſen
tentia debet reſcindi. Et ibi etiam reſpondet
ad id quod poſſet obiici ꝙ papæ potuiſſet cõ
ſtare ſecreto/ ꝙ non ſufficit.

¶ Præterea non eſt credendum verbis narra
tiuis papæ volentis aliquem priuare iure ſuo
quem priuare non poſſet niſi probata culpa:
vt dicit abb. ſicu. in cle. 1. in ſi. de proba. p tex.
in ca. 1. de feudo ſine culpa non amittendo.
vbi dicit. bal. ꝙ quando agitur contra aliquẽ
qui ratione culpæ venit priuandus, ſemper
neceſſaria eſt declaratio culpæ. Nec dicendi
ſunt declarati ſchiſmatici eſſe notorie culpa-

bles & notorie ſubtraxiſſe obedientiam : cũ
A enim a principio ſe recepeꝛint floꝛẽtiam/ambiguum erat an vellẽt ſubtrahere obediẽtiam necne. Quando autem factum ſuper quo dicitur reſultare notoꝛium eſt dubium/ ſemper debẽt ſup illo recipi teſtes.ff. qui ſatiſda. cogan.l.ſi vero.§.qui pro rei.ponit inno. & oſtien.in.d.c.tua de coha. cle. & muli. refert calde.in repe.c.veſtra.&domi.in.c.manifeſta in fi.2.q.1.& dicitur in.c.ſi peccauerit.§.fi.& c.deus omnipotens.§.ſi qñ.2.q.1. ¶ Quinimo etiã ſi parte abſente proceditur tanq̃ ſup notoꝛio/debet probari factum notoꝛium: vt voluit anto.in.d.ca.veſtra in verſi.vbi autem proceditur in abſentẽ.& probat tex.in.l. hæc autem.§.1.ff.ex quibus cauſis maio.Si enim nõ cõſtat iudici vt iudici de notoꝛio vel ſi ipſe ignorat notoꝛium,proceſſus erit nullus non facta prius probatione ſuper notoꝛio: vt ponit petrus & cy.bal.& angelus in.l.ea quidẽ C.de accuſa.&angelus in repe.l.ſi vacãtia. C. de bonis vacan.

¶ Et licet anto.in.d.ca.veſtra in fi.voluerit qñ iudex procedit per inquiſitionem ex officio/ ꝙ credatur iudici aſſerenti notoꝛium factum (per ea quæ dicuntur in.c.qualiter & quãdo
B de accuſa.) tamen contraria ſentẽtia videtur verioꝛ, quam ponit ſali.in. d.l.ea quidẽ in.5. q.per glo.in.c.ad noſtram de iureiu.quæ vult ꝙ ſiue iudex ignoꝛet notoꝛium ſiue ſciat notoꝛium in alio loco q̃ in ſua prouincia vel loco ſui iudicii,non præſumitur cognitum iudici vt iudici/&ideo ſemp debet probari. ponit bal.in authen.qui ſemel. C. quomodo & quando iudex.& areti.cõſi.165. ¶ Quis aũt ſciebat vtrum cardinales recepiſſent ſe floꝛẽtiam magis timoꝛe ducti/q̃ vt aliquid contra papam machinarentur? Hoc enim erat in eorum animo.& ideo probatur iuramẽto proprio: vt in.c.ſi vero de ſen.excõ.& in.c.ſtatutũ.§.cum vero de reſcrip.in.6.& i.c.vt circa de elec.eo.li.cum concordan.in glo. d. cap.ſi vero.

¶ Accedit ꝙ vbi papa atteſtatur vel narrat aliquid non a ſe vel coram ſe geſtum, tunc illud atteſtatur de quo recepit fidem ab alio/ quæ non videtur ſufficiens ad probandum aliquid geſtum in præiudicium alterius. probatio enim in præiudiciũ partis non poteſt recipi contra partem niſi ipſa citata:vt in.c.2. de teſti.Ideo non plene ſtandum videtur tali aſſertioni : quia talem defenſionem non poteſt tollere papa:vt in cle. paſtoralis de re iudi.Ita dicunt moderniores in.c.cum a nobis de teſti.& fuit opinio calde.& d.anto. in cap. poſt ceſſionem de proba.& in.c.fi.de ſucceſ. ab inteſta.ponit ioan. an. in regula non licet
C in mercu. ¶ Quinimo abbas in.d.c.cũ a nobis/ videtur voluiſſe ꝙ niſi ſimus in iis in quibus papa habet ſupremam poteſtatem (vt in beneficialibus & ſpiritualibus: vt in cle.1. vt lite pen.) in præiudicium alterius non creditur aſſertioni papæ / per ea quæ ponuntur in.c.deus omnipotens.2.q. 1. & quæ dicuntur in.c.in oĩ negocio de teſti. ¶ Quicquid ſit,illud nõ negatur a doctoꝛibus ꝙ in iis quę ſunt in præiudicium tertii/non creditur papę ad plenam probationem ſi narrat factum ſuper quo ſe non fundat nec a ſe vel coram ſe factũ atteſtatur:vt late dicunt glo.&doc.in.d. cle.1.de proba.& car.conſi. 98. incipit papa vniuit.& abbas in.c.dudũ circa medi. de priui. quis enim ex illa atteſtatione pręſumptio reſultet, non tamen plena probatio : cum in illo facto decipi ab alio potuerit.

¶ Et licet ſi papa dicat ſibi conſtitiſſe de certo crimine alicuius/& propterea illum ipſo iure priuatum beneficio quod mandat alteri cõferri/non poſſit probari contrarium(ꝙ vide licet de iure non inducitur priuatio ipſo iure quia non reperitur a iure expreſſum : vt voluit pe.de ancha.in conſi.338. incipiente vltra alia) quaſi tunc papa declarauerit factum D dubium iuris,bene tñ admittetur qs ad probandum contrarium factum videlicet crimẽ non per illũ ſed per aliũ fuiſſe cõmiſſum: vt dicitur in.d.cle.&in.d.c.cũ a nobis. & abb.in d.c.dudum de priuile.& in.d.cle.1.Vnde pręfati declarati dicunt ſe velle oſtẽdere cauſam diſceſſus & timoris/ & ꝙ a iure non denegatur eis.

¶ Et quantumcunq; papa aſſerat eſſe notoꝛium quod nulla poſſit tergiuerſatione celari,& doctoꝛes(maxime inno.in.d.c.veſtra/& bal.in.d.l.ea quidem/& ange.in.d.l.ſi vacantia/& car.& abb.in.d.c.cum olim de re iudi.) voluerint quãdo notoꝛium nõ poteſt inficiatione fieri dubium(puta quia eſt notum omnibus) ꝙ tunc ferri poſſit ſententia parte non citata.c.euidentia de accuſa.tamen vt ipſimet volunt ſi eo caſu pars non citata velit probare ſe habere excuſationem legitimam / debet admitti,& probata excuſatione ſententia erit nulla.

¶ Et plus voluit notabiliter milis in verbo notoꝛium.i.ipſa qualitas notoꝛii.ꝙ licet ipſa qualitas notoꝛii poſſit probari pte abſente(vt voluit.d.anto.in.d.cap.veſtra in.2.col. etiam

A ipſa non citata ſecūdum eundem anto. ibi.in
46. col. verſi. nunquid in notoriis: quia talis
probatio eſt modici præiudicii, quia fit ad fi-
nem vt iudex poſſit tanq̄ in notorio procede
re ordine non ſeruato) tamen probatio ipſi⁹
facti quod notorium dicitur nō poteſt ad fi-
nem condemnandi diffinitiue fieri non voca
ta parte: quia vt ipſe milis dicit, hoc nullo iu-
re cauetur nec aliquis doctor hoc dicit. & ſi
qui dicerent / male dicerent: quia diaboli-
cum eſſet dicere q vbi neceſſaria eſt proba-
tio, illa poſſit fieri parte non vocata etiam ad
pœnam capitalem: quia hoc eſſet tollere de-
fenſionem, quæ non poteſt per legem huma
nam auferri per. d. cle. paſtoralis de re iudi.
quod etiam replicat idem milis in verbo no-
torium quotieſcunq. Semper enim vbi pōt
competere defenſio etiam in notoriis neceſſa
ria eſt citatio: vt in. c. cum ſit romana in fi. de
appel. & ibi abb. in penul. notabili. & idē abb.
in. c. 1. in. 2. col. de cauſa poſſeſ. & proptie. &
in. c. bonæ el. 1. in. 4. col. de elec. & in ca. cum
olim in. 6. & ſequen. col. de re iudi. & in cap.
cauſam quę ī. 1. col. ad fi. de reſcrip. & in cōſi.
68. incipit q̄q̄ in. 2. vol. & in. d. ca. veſtra ppe
fi. de coha. cle. & mulie. Et probatio q factum
ſit notorium / requiritur: vt late dicit car. in. d.
B c. veſtra in. 2. quæſito. glo. & doc. in. c. bonę el
1. de elec.

¶ Nec refragatur q papa narret q eorum de
lictum ita erat notorium q nulla poterat in-
ficiatione celari, & q propterea nulla require
batur probatio nec citatio: vt in. c. euidentia
de accuſa. & in. c. cum dilectis de purga. cano.
& in. c. de manifeſta. 2. q. 1. c. fi. de coha. cle. &
mulie. c. ad apoſtolicæ. §. & vt ad pſens de re
iudi. in. 6. & dixi ſupra proxime. Quia quan-
tumcunq ſit talis notorietas quæ non poſſit
tergiuerſatione celari / omnino ſecundum ali
quos citatio requiritur: vt dicit glo. in. d. ca. cū
dilectis, allegat. 24. q. 3. de illicita. & anto. ibi.
Tamen ſine dubio illud eſt verū poſtq̄ con-
ſtat eſſe notorium quod tergiuerſatione non
poteſt celari. at hic de notorietate tantū ex aſ-
ſertione conſtat: de qua quia aliter non cōſtat
requiritur probatio, vt ſupra dictum eſt.

¶ Nec ſimiliter refragatur q papa loquatur
de plenitudine poteſtatis & ſuppleat defect⁹:
quia tex. in. d. cle. paſtoralis in. §. ceterū / vult
q nō ſufficiat iſta ſuppletio de poteſtatis ple
nitudine contra eum qui non fuerat citatus /
vel citatus ad locum non tutum / vel cui po-
terat competere defenſio & non fuit auditus.
Nam clauſula ex certa ſcientia & de poteſta-
tis plenitudine non tollit defectus naturales:
C vt bal. in. l. 2. C. de ſerui. & in. c. intra quattuor
de maio. & obe. Et generaliter in iis quæ non
dependent a poteſtate papæ / nō ſupplet clau
ſula ex certa ſcientia vel de poteſtatis plenitu
dine: vt in pluribus locis replicat abb. vt in. c.
quæ in eccleſiarum de conſti. vl. col. & in. c. cū
a nobis. 2. col. de teſti. & in cle. 1. de proba.
& in. c. cum inter de excep. Et licet deci. 230.
(incipit papa, quæ eſt in ti. de confir. vti. vel
ſnuti.) velit q papa ex certa ſcientia confirmā
do geſta per legatum & ſupplendo oēs defe-
ctus / videatur ſuppleuiſſe omnem ſolennita
tem (videlicet partis vocationem & alia ſolen
nia) necnon ſubſtantialia (videlicet poteſtatē
legati & veritatem cauſarum) non contraria
tur prædictis: quia licet ſuppleat defectum ci
tationis illo caſu / eſt qa illud dependet a mera
poteſtate papæ: quia loquitur in vnione facta
per legatum de eccleſia ſine diſmembratiōe:
quia beneficia ſunt ei manualia, & vnit & diſ
membrat etiam parte nō vocata: vt in cle. 1.
vt li. penden. iuncto. c. illa ne ſede vacan. & in
c. ſicut de exceſ. præla. Facit quod dicitur in
d. c. cum olim de re iudi, quando reſcriptum
eſt gratioſum: in quo non requiritur voca-
tio partis / vt ibi dicitur. Et quod dicitur ex cer
D ta ſcientia / idem eſt quod de plenitudine po-
teſtatis, æquipollet. n. clauſula ex certa ſcien-
tia & clauſula de plenitudine poteſtatis: vt di
cit abb. in. c. cum inter de excep. & in ca. cum
olim de re iudi. & bal. in. l. eos. C. de appel.
glo. in. c. ad hæc de reſcrip. Sic ergo dicta clau
ſula non potuit auferre defenſiōem dictis de-
claratis. Nec proceſſus papæ ex certa ſcientia
& de plenitudine poteſtatis valet contra non
citatum etiam ſubditum: vt dicit abb. in. d. ca.
cum olim, & in. c. 1. in. 2. col. de cauſa poſſeſ.
& ppri. per. d. cle. paſtoralis. & bal. in. l. fi. C.
de. ll. & in procemio feudorū. 12. col. Quod
& ponit aretinus in. d. conſi. 165. quod eſt
notabile conſilium in ſimili materia, cui ſub-
ſcripſerunt multi clariſſimi doc. vt dicit feli.
in. d. c. cum olim in. 12. col. quod ſemper alle
gatur in materia: & vidi poſtea ad illud conſi
lium haberi recurſum per dominum ioannē
de campegio & dominum iaſonem in qua-
dam ſimili cauſa illorum de ballionibus de
peruſio. Quod verū eſt etiā ſi procedat tanq̄
ſuper notorio: quia vt dicit abb. in. d. cōſi. 68.
in fi. & in conſi. 33. in. 1. volu. per. c. conſuluit
de appel. multa dicuntur notoria quæ in veri
tate non ſunt notoria.

¶ Nec obſtat quod dicit egi. in deci. 411. q

denunciatio non requirit partis citationem (A) per cap. venerabilem in. verſi. obiectioni ergo de elec. Quem tex. refert, allegatum per gregorium. xi. indutum pontificalibus in capella / iacobo de cena aduocato ſuo fiſcali, ad corroboratiōem proceſſuum tunc per eū publice factorum in die veneris ſancta cōtra florentinos, excommunicando perſonas / ac ciuitates & loca ſupponendo interdicto eccleſiaſtico. Qui ēt vedicit egi. allegabat aliud: videlicet ꝙ ſup notorio ꝑcedebat. & aliud allegat egi. ꝙ cauſa ſuberat. per. c. romana. § . penul. & c. dilecto de ſen. excom. in. 6. Et in concluſiōe dicit, coadiuuare poteſt plenitudo poteſtatis ēt ſine iniuſtitia cum vera notorietas ſupponitur. ℣ Ex quo apparet ꝙ loquitur nō in ſola notorietate aſſerta ſed in vera notorietate & cauſa iuſta de quibus conſtabat, & ſic in caſu vbi erat notorium inexcuſabile. Et ſic intelligit illam deciſionem felinus in. d. ca. cū olim in. 12. col. Et ſic intelligitur. d. anto. in. d. c. veſtra: dum vult ꝙ in declaratoria cum procedit ſuper notorio / non requiratur citatio. qui allegat cap. reprahenſibilis de appel. vbi oſtien. & ioan. an. dicunt ꝙ in ſententia declaratoria ſuper cenſuris non requiritur citatio: quia debet intelligi quando eſt notorium (B) inexcuſabile. Et ita procedit tex. in. c. venerabilem de elec. & ita intelligit abb. qui hoc dicit in. c. peruenit de appel. cum remittit ſe ad limitationem quā ipſe poſuit in. d. c. veſtra circa fi. Vnde qn̄ notoriū eſt excuſabile, ſiue ſimus in cēſuris ſiue nō / ſiue in condēnatoria ſiue in declaratoria / requirit̄ ſemper citatio. Et ita ēt concludit aretinus in. d. conſi. 165. in. xi. col. & felinus in. c. rodulphus circa fi. in verſi. intellige ſecundo de reſcrip. allegat abbatem in ſimili in. c. accepta de reſti. ſpolia. Et ita dicit intelligi cardi. in. c. extirpandæ in. 7. col. de præben. & immol. poſt guliel. in cle. pręſenti de cenſi. Inexcuſabile autem factū dicitur blaſphemia / tranſitus ſine. papæ licentia ad aliam eccleſiam / & his ſimilia: poſt quorum notoriā perpetrationem non conuenit excuſatio / vt dicitur ī. d. c. tua. Quod nō erat in propoſito: qa non erat notoriū cur dicti declarati ſe contimuiſſent florētię. Item in caſu illo poteſt reſponderi ad deciſionem illam / ꝙ procedebatur contra ciues occupantes vel detinentes iniuſte res & bona romanæ eccleſiæ & qui procurauerāt ciuitates eccleſiæ ab ea deficere / & iniuſtum bellum contra eccleſiam mouerāt, quo caſu (vt dicit oſtien. in. d. c. cum olim & refert abb. ibi in penul. col.) pōt ferri in abſentem ſententia non dato libello nec lite conteſtata. (C) Et ꝙ ea de cauſa fuerint interdicti florētini, teſtat̄ platina in vita ipſius gregorii. Sic etiā ſpoletani qui de facto occupabant certā terram / fuerunt excommunicati ab vrbano. quod & ſequitur bal. in proœ. feudorum in 12. col. & ludo. in ſingulari. 678. & in. l. 1. C. de hæredi. inſti. & marianus ſozzinus in rubr. dedila.

¶ SED ad præmiſſa replicant præfati nouiter electi cardinales ꝙ bene & formiter fuerunt declarati quia prius moniti & lapſo termino non reſipiſcentes declarati, vt conſtat ꝑ bullas monitoriales & declaratorias, aūtꝙ vera fuiſſe omnia quę in illis narrantur / & falſum eſſe quod allegant ſe non fuiſſe citatos: cum ex ſequētibus ea vera fuiſſe / clariſſime demōſtretur. ex ſequētibus enim etiam præterita declarantur: vt in. c. per bellicam. 34. q. 2. 33. q. 1. requiſiſti. l. ſi qui. C. de adul. ca. ſcribā ibi glo. de prēſump. Nam origo rebellionis contra dominum noſtrum ex nulla proceſſit probabili cauſa, ſed ex nuda ipſorum voluntate. cum enim debuiſſent eum cū aliis cardinalibus ſequi bononiā proficiſcentem ad comprimendos hoſtes eccleſiæ / ipſi florentiæ ſe continuerunt: quo tempore nulla adhuc ſuberat cauſa ſuſpitionis aut timoris. qđ (D) nōn ad aliud fecerunt q̄ ad papam inuoluendum tunc in mortis articulo conſtitutum & retrahendū eū ab incœpto, & vt rem illi difficiliorem facerent / diſcedentes de florentia ſequuti ſunt partes inimicorum eius, & concilium ex abrupto intimarunt / nullo mō prius ipſo vt illud congregaret requiſito. illudꝙ piſis poſtmodum tenere tentarunt, monēdo & citādo ſanctitatē eius / & pertinaciter aſſerēdo illud eſſe verū conciliū q̄uis ſine volūtate papæ & collegii cardinaliū fuiſſet congregatū. ℣ Ex quibus liquido oſtenditur notoria ſubtractio obedientiæ: ſicut & ex perſeuerantia in tenendo concilio / & procedendo contra papam vſꝙ in pręſentem diē. vnde apparet illud eſſe notorium facti continui. Nam vt dicit ſpecu. & calde. (& refert anto. in. c. veſtra & ſequitur car. ibi) notorium facti continui eſt cum quis perſequitur dominum ſuum cui promiſerat fidelitatem: vt in. c. venerabilem de elec. & c. grauem de exceſ. prælа.

¶ Et licet anto. in. d. c. veſtra videatur impugnare hoc exemplum (quia actus iuramenti non eſt continuus / & factum perſequutiōis non ſemper poteſt eſſe niſi in aptitudine) tū in propoſito cum adhuc ſtet concilium / non

poteſt eſſe quin dicatur notorium facti conti-
A nui: quia q̃uis factum perſequutionis non
ſemper ſit in eſſe actuali, tamen in propoſito
eum vſq; ad finem vitæ ipſius papæ duraue-
rit ipſa perſecutio & tenuerint conciliabu-
lum/ & adhuc non ceſſent pertinaciter aſſere-
re ipſum eſſe verum concilium & legitime
cõgregatum, eſt notorium facti continui nõ
ſolum aptitudine ſed in actu continuo. Eſt
enim iſtud aliud genus perſequutionis q̃ ar-
morum tantum, quæ nõ ſemper ſunt in actu
ſicut hoc. Accedit quod dicit bal. in. l. cum fra
trem. C. de iis quibus vt indignis /quòd be-
ne poteſt eſſe notoriũ permanens licet actus
alias in ſe nõ ſit permanẽs. Pro hoc eſt quod
dicit ioan. an. & refert anto. in penul. char. in
d. c. veſtra. ¶ Et ſi hoc non eſſet notorium fa-
cti continui, poſſet etiam obiici exẽplo quod
ponit anto. ꝙ turris aſinellorum eſt in porta
rauẽnati, quod ipſe dicit eſſe notorium facti
continui: & tamen non ſemper erit porta ra-
uennas nec turris aſinellorum, etſi conti-
nuo ſtat turris & porta/ & tale notorium
per ſeipſum conſeruatur. Sic & perſequutio
continuo ſtetit/ & ſtat conciliabulum: & licet
non ſit perpetuo manſurum nec ſingulis ho-
ris fiant ſeſſiones, tamen per ſeipſum conſer
uatur. & ita poteſt dici actus continuus per-
B ſequutio iſta continuata: quæ non tãtum eſt
in mente ſubditi continuo a perſequutione
non deſiſtentis ſed etiam eſt in actu locus cõ
cilii ſicut eſt turris aſinellorum. Facit præter-
ea ꝙ illud etiam dicitur continuũ quod non
ſemper ſe exhibet oculis hominum: vt in. l. ſi
quis ita legauerit & ibi bar. ff. de condi. & de-
mon. l. ex facto. §. rerum. ff. de hæredi. inſti. l.
1. §. quotidiana. ff. de aqua quoti. & æſtiua.
¶ Similiter poſſet obiici exemplo communi
ter poſito a doctoribus in. d. ca. veſtra: videli-
cet ꝙ clericus detinetur in carceribus (vt in. c.
dilectis de appel.) quando carceres publice
ſe exhibent oculis omnium: vel ꝙ clericus
in aliqua eccleſia facit reſidentiam, licet enim
non ſemper in eccleſia moretur/ tamẽ eſt no-
torium facti continui ſecundum dominum
anto. ibi in. d. c. veſtra. Et ſic papa in ſuo mo-
nitorio atteſtatur delictum eorum fuiſſe no-
torium facti permanẽtis quod nulla poterat
tergiuerſatiõe celari. Ex quo patet ꝙ papa po
tuerit iudicare de eo quod erat ei notum vt
notorium/ licet notorium non fuerit aliter in
actis probatum & allegatum: vt eſt tex. & ibi
notat abbas in. 4. notabili in. c. dudum el. 2.
de elec. cum tale notorium facti permanentis
non indigeat probatione ſed ſufficit ꝙ allege
tur. ſolum enim iſtud eſt illud quod releuat C
ab onere probandi. ſed ſecus in notorio iuris
vel notorio actus tranſeuntis, quæ requirunt
probationes: vt dicitur in. d. c. manifeſta. 2. q.
1. & d. c. ſicut de re iudi. & dicit abb. in. d. cap.
dudum.

¶ Item allegãt ꝙ paulo ante cum moraren-
tur florentiæ nec adhuc aperuiſſent animum
ſuum, papa benigne interpellauit eos vt con
ferrent ſe bononiam propter ea quę occurre
bant cũ ipſorum & aliorũ collegarum conſi
lio agenda. Vnde etiam ſi alia non fuiſſet fa-
cta monitio, poterat contra eos procedi tanq̃
ſuper notorio ſine alia citatione: ſicut fecit
paulus qui excommunicauit corinthium/ vt
ſupra dictum eſt in. d. c. cum ſit romana in fi.
& ibi glo. de appel. Et præterea poſtq̃ ex florẽ
tia diſceſſerunt & ad inimicos papæ ſe contu
lerunt fuit contra eos iuridice proceſſum per
plura monitoria & nuncios & breuia/ compe
tenti termino ad comparendum eis aſſigna-
to. in quibus promiſſa eſt illis ſub fide ponti-
ficia & ſecuritas & venia ſi rediſſent. Ex quo
non ſolum tanq̃ ſuper notorio ſed ſuper oc-
culto proceſſus factus/ dici poſſet validus,
tanq̃ ſeruata omni via recta & valida: maxi-
me, cũ papa in ordine iudiciario non ſubiicia D
tur regulis donati/ vt dicitur in. c. in cauſis de
re iudi.

¶ Et ſi dicatur ꝙ monitoria affixa fuerunt tã-
tum in vrbe per edictum/ & ꝙ quia agebatur
ad cẽſuras debuiſſent perſonaliter citari (per
notata per inno. in. c. ſi aduerſarius de eo qui
mit. in poſ. cauſa rei ſeruan. & in. c. ad petitio
nem de accuſa. & deci. 1. in ti. de feriis. & deci.
13. de ſen. excõ. in antiquis, & deci. 7. de ſen.
excom. in nouis etiam in facto notorio, & in
c. cũ ſit romana in fi. ibi abb. de appel. & abb.
in conſi. 33. in. 1. volu.) Reſpondetur primo
ꝙ factum erat notorium & inexcuſabile/ &
nulla poterat tergiuerſatione celari. & conſta
bat nullam poſſe competere defenſionẽ: quia
poſt requiſitionem factam per datarium/ arri
puerant fugam ad regem franciæ & papã ad
conciliabulum citauerant. in tali autem caſu
valet citatio per edictum: vt dicit abbas met
in. d. con. 33. in finalibus verbis: & dicitur in
d. c. cum ſit romana. Imo videtur ꝙ eo caſu
non fuiſſet neceſſaria citatio/ per id quod di-
cit abb. in. c. cum olim de re iudi. & in. c. 2. de
cauſa poſ. & proprie. & in cap. 1. & cap. ad
noſtram el. 3. de iureiu. & in. c. cauſam quæ
de reſcrip.

A ¶ Et ſi dicatur ꝙ in excommunicatione (vt ſupra dictum eſt) omnino requiritur perſonalis citatio / etiam ſi conſtet non competere defenſionẽ: vt patet in ſimili per illud gene. 18. &. 3. &. 4. c. Reſpondetur ꝙ ex quo conſtat nullam competere defenſionem / & factũ eſt tam notorium vt non poſſit aliquo modo negari / ſufficit citatio per edictum, & non requiritur hoc caſu perſonalis / q̃uis agatur ad cenſuras ſicut non requiritur in declaratoria iuris excõmunicationis incurſę: vt dicit abb. in. c. peruenit el. 1. & in. c. repræhenſibilis de appel. & felinus in. c. cum olim in. 8. col. & dictum eſt ſupra. Et hoc vult illa deci. egi. 411. & maxime in propoſito eſt clarum: quia pręceſſit monitio quantumcunque ſimpliciter ad comparẽdum: vt vult abb. in. c. 1. de iudi. in. 10. col. Vnde ſuffecit monitoriũ per edictum vt comparerẽt / ad declarãdum, ex quo antea fuerant requiſiti per datarium vt venirent bononiam ad papam vbi erant alii collegæ. Item allegatur notitia monitorii ante fulminationem cenſurarũ: quod ſufficit ad ſententiam etiam ſi citatio ſit per edictum poſtea ſecuta. Ita dicit deci. xi. in ti. de dolo & contu. incipit item ſi de ſpeciali. & alia. 16. circa fi. eo. ti. Item etiam dicitur ꝙ fuerunt citati in

B loco vbi tenebantur reſidere, iuxta notata in c. ex tuæ de cle. non reſi. Item allegatur ꝙ nõ erat locus tutus nũcio ad citandũ mediolani: propter inimicitias & potẽtiam ipſorum ibi & inimicorum papæ, propter quod tales citationes per edictum papæ arctant perinde ac ſi perſonaliter fuiſſent citati: vt vult extrauagans rem non nouam, & dicitur in cle. 1. de iudi. Et maxime quia ipſi fuerunt in cauſa ꝙ citatio non potuit peruenire ad eos / per hoc ꝙ iuerunt mediolanum, vnde haberi debebãtur pro citatis: vt dicitur in cle. 2. vt lite pen den. Item maxime in papa citatio per edictũ arctat citatum: vt dicitur in. d. cle. 1. de iudi. moderni in. c. quoniam frequenter. §. porro / vt lite non conteſ.

¶ Ad illud quod aſſerunt ꝙ non tenebantur comparere ad locum non tutum, replicant electi cardinales ꝙ cũ a principio fuerint requiſiti nulla ſuberat excuſatio loci non tuti, ipſi enim debebant bononiæ comparere / & non diuertere ad regem franciæ, & ſi poſtea citantur romæ quæ eſt communis patria (vt in. l. roma ad municipa.) & quæ eſt refugium omnium oppreſſorum (vt in. c. ad romanam. el. 2. 2. q. 6.) non iuſte allegant locũ non tutum, ipſi enim fuerunt qui fecerũt ſibi locum non tutum romæ rebellando contra papam. ideo non poſſunt allegare locum nõ tutum. bal. in. l. omnes. la. 2. C. de epiſ. & cle. Facit quod dicunt doc. in. l. ſi mulier. ff. quod metus cau. & in. l. ſi fundum. §. ſi imperator ff. locati. ¶ Non obſtat quod dictũ eſt ſupra aliquem non eſſe citandum ad locum non tutum / quantumcũq; locus non ſit tutus culpa eius: vt dicit archi. ioan. an. & do. in. d. §. cũ vero / in. c. ſtatutum de reſcrip. in. 6. Quia ad hoc reſpondet bal. in. d. l. omnes / ꝙ intelligitur de culpa aliunde prouenięte q̃ ex delicto de quo inquiritur: vt puta ratione partialitatis. Alioquin ſi citatio fieri non poſſet & poſſet allegari locus nõ tutus, ſic etiã potuiſſent allegare iacobus & petrus de columna in ca. vnico de ſchiſma. in. 6. & iniuſte fuiſſent dãnati cuius contrarium ibi patet. Sic & de federico quo ad proceſſum contra eum factum, de quo in ca. ad apoſtolice de re iudi. in. 6. C

¶ Quod autem dicitur ꝙ non ſic creditur verbis narratiuis papæ ad faciendum aliquẽ crimino ſum / vt non poſſit probari contrarium. Reſpõdent electi cardinales ꝙ quicquid per papam narratũ eſt / eſt de geſtis cum eo & contra eum & quæ ſunt notoria. Vnde nõ oportet conſiderare an ſtandũ ſit verbis narratiuis de iis quæ notoria ſunt ex ſe. per facti euidentiam. d. c. euidentia & c. de manifeſta. D Item in huiuſmodi eorum priuatione papa proceſſit potius tanq̃ iudex inſtigante procuratore fiſcali. ideo non eſt impugnanda ex verbis narratiuis bulla priuationis, cum ab eius ſententia non appelletur: vt in. c. cuncta per mundum. 9. q. 3. Et in eo quod ipſe pronunciauit / ipſe ſolus adiri poteſt: vt in. c. tum ex literis & ibi doc. de i integ. reſti. Ipſe enim eſt iudex etiam in cauſa propria: vt dicitur in c. cum veniſſent de iudi. Et ab eo non niſi ad ipſum met habetur recurſus: vt dicitur in. c. ſi quando de reſcrip. & in diſputatione abbatis (incipit epiſcopus) ſæpius allegata: & dictũ eſt in illo arti. verum poſſit appellari a papa ad cõcilium. Et vbi eſt aliquid factum ex certa ſcientia & de plenitudine poteſtatis, poteſt aliter non præcedente cauſæ cognitione priuare aliquẽ iure ſuo: maxime in iis quæ ſunt in plena poteſtate eius & contra perſonas ei ſubditas. Ideo merito licet propter ſcandalũ vniuerſalis eccleſiæ non poſſet ſimul omnes epiſcopos priuare (vt in ca. per principalẽ. 9. q. 3.) tamen ynum vel duos vel tres ſicut eſt in propoſito priuare poteſt nulla cauſa allegatas

A gata: vt ponitur in. c. quòd tranſlationem per
barba, de offi. lega. & per abb. in. d. diſputatio
ne epiſcopus: quia ſemper in principe (etiam
ſi non appareat) præſumitur cauſa ſubeſſe:
vt dicitur in cap. quæ in eccleſiarum de con,
ſti. de quo dictum eſt aliquid ſupra in quæ,
ſtione propria. Vnde pius. 2. in. epiſtola. 5.
quia priuauerat de iterum maguntinum epi,
ſcopum ſine citatione / excuſat & tuetur ſu,
um proceſſum per multa exẽpla, & per cau,
ſas tunc in priuatione non allegatas: vt refert
feli. in. d. ca. cum olim.

¶ Ad illud quod allegatur ꝙ papa erat con,
tumelioſus & intolerabilis, reſpõdetur ꝙ hoc
non excuſat eorum rebellionẽ & contuma,
ciam. tum quia non plus erat eis intolerabi,
lis quàm cæteris aliis cardinalibus / & tamen
cæteri alii cardinales etiã antiqui ſequuti ſunt
eum. Ex quo non parua præſumptio eſt con
tra eos quòd voluerint ponere ſedem ad a,
quilonem & fieri ſimiles ei: contra tex. in ca.
quoniã vetus. 34. q. 1. faciſcat inuidia roma,
ni culminis / recedat ambitio cum ſucceſſore
piſcatoris. Vnde petrus ra. ſuper illud apo,
ſtoli. 1. ad corin. 13. charitas non eſt ambi,
tioſa / dicit quòd ambitio eſt ſimia charitatis.
charitas enim patiens eſt pro æternis / am,
B bitio autem patitur omnia pro caducis: cha,
ritas benigna eſt pauperibus / ambitio diuiti,
bus: charitas omnia ſuffert pro veritate / am,
bitio pro vanitate. Ita dicit ioan. ant. in vlti.
quæſtione in mercu. qui refert plinium ſe,
cundum ad veſpaſianum cõmendando cató
nem dicere quòd cato erat ambitionis hoſtis
& vale. lib. ſecundo ca. vlti. de catone dicit ꝙ
eius domus erat ambitioni clauſa. ¶ Oris. n.
gladio facta paſtoris ferienda non ſunt. 2. q.
7. oues. Et perſecutionis tempore patientia
neceſſaria eſt, ſeptima quæſtione. 1. ſugge,
ſtum. non enim militem militiæ deſertorem
fieri oportet. l. deſertorem. ff. de re mili. Et
domino auxilium familia ferre debet & ar,
mis & manu & clamoribus & corporis ob,
iectu. l. cum dominus. ff. ad ſila. Item pe,
trus & andreas relictis retibus ſequuti ſunt
dominum: vt patet marci. 1.

¶ Sed ad hoc reſpõdent dicti declarati quòd
ipſi nulla cupiditate vel ambitione ducti præ
miſſa fecerunt: ſed vt aliquando in tot anno,
rum curriculis fieret vt par erat concilium /
ita reformarentur mores in curia prolapſi vt
aliquando diſcerneretur lolium a tritico / vt
laxata malorum fræna comprimerentur / tot
manifeſti auſus in poſterum exularent / ſta,
tus eccleſiaſticus in dei honore & timore cõ, C
tineretur. Ad hoc allegant quòd ſæpius du,
dum antequàm ipſi diſcederent petitum fuit
vt concilium congregaretur: & quòd cum
vidiſſent rem negligi & eſſe in omnibus pro
ratione voluntatem, ipſi concilium captata
oportunitate indixerunt / ad quos erat vt ve,
riſimiliter credebant facta deuolutio congre,
gandi: locumq́ elegerunt in italia ſatis com
modum & vbi alia concilia tenta fuerunt vi,
delicet piſas. Et licet papa poſtea apud late,
ranum concilium congregari procuraſſet,
eis non erat tutum illo venire: & propter ex,
ercitum papæ & eius potentiam non pote,
rat eſſe libera facultas pro veritate loquendi:
& quòd non poteſt dici concilium vbi non
eſt omnimoda libertas. & quòd ideo conti,
nuauerant indictum a ſe concilium & diſtu,
lerant adhærere lateranenſi. Allegant etiam
arte acceleratam contra ſe ſẽtentiã, ſic vt cum
venirent ad compatendum / præuenti fue,
rint in cõdemnatione. Allegant certa breuia
ex quibus aperte conſtat de iuſto metu. Al,
legant appellationem interpoſitam: & ꝙ non
fuerat aſſignatus locus tutus. Allegant ca,
pitulum conclauis: & quòd poſtquam ceſſa,
uit metus cupiunt & petunt diſcuti quorum
cauſa ſit melior (electorumne an declarato, D
rum cardinalium) & quod fuerit verum &
quod adulterinum concilium.

¶ Econtra electi cardinales replicant cauſam
ipſorum apparuiſſe notorie iniuſtam: quia ſi
ad bonum finẽ vt prætendunt hoc faciebant
non debebant adhærere inimicis papæ / &
cum armis eorum proficiſci contra terras ec,
cleſiæ vt fecerunt: & quòd ciuitas piſana erat
ſubditione florentinorum qui tunc adhære,
bant inimicis papæ. & quòd poſt indictum
concilium a papa nunquàm petierunt decer
ni locum pro concilio omnibus tutum: nec
obtulerunt diſſoluere illud quod ipſi indixe,
rant, ſed ſemper proceſſerunt in ſuo conci,
liabulo ad faciendum decreta / ad imponen,
dum decimas & alia diuerſa onera clericis /
ad ſequeſtrandum & occupandum beneficiã
curialium & maxime cardinalium ſequentiũ
partes papæ, procurando in totũ auferri obe
dientiã a papa quod nõ cõuenit iis qui bono
zelo ducuntur. & ꝙ hoc non erat reformare
ſed deformare & ſchiſma in eccleſia procu,
rare. quod maxime oſtẽderunt cũ papã nulla
cauſa allegata ab adminiſtratione põtificatus
ſuſpendere ſunt auſi: cũ tamen ex ſola cauſa

A hæreſis hoc tantum in concilio legitime con
gregato licitum fuiſſet. Quæ oĩa ex ſola paſ-
ſione ſe feciſſe oſtenderunt, vt papa nõ fieret
compos voti ſui & opprimeretur a ſuis ini-
micis/ quibus ipſi adhæſerunt, & ideo ꝙ ipſi
legitime ſunt declarati ſchiſmatici: & ꝙ con-
uentus per eos habitus fuit conciliabulum.
Quæſtio facti eſt/ detegatur veritas & ſoluat
apollo: hoc vnum certum eſt, ꝙ non habent
excuſationẽ continuando etiam hodie conci
liabulum & ſe de reſeruatis papæ intromit-
tendo.

QVinti dubii ſolutio depẽdet ex duo
bus, Primo vtrum conciliũ congre-
gatũ per cardinales declaratos ſchiſ-
maticos fuerit verũ concilium, & de hoc ad
plenum dictũ eſt ſupra vbi dictum eſt ꝙ non
præmiſſa papæ requiſitione non potuerunt
congregare concilium: & poſtq̃ papa concili
um indixerat/ debebãt ceſſare ab vlteriori ꝓ-
ſequutione concilii. Quod maxime apparet,
quia iam papa declarauerat illud eſſe conuen
ticulum ſatanæ & non conciliũ. Et cautius fe
ciſſent præfati declarati, ſi poſtq̃ papa poſt eo
rum intimationem concilium indixerat/ pro
curaſſent vniri concilium authoritate papæ/
& petiiſſent locum tutum pro concilio: &
B non fuiſſet ſchiſma.

¶ Secundo vtrũ ex quo ſedes apoſtolica va-
cat, ſit concilii iudicare an cardinales declara-
ti ſint bene declarati & an electi ſint bene ele-
cti. Et quo ad hoc videtur prima facie dicen-
dum ꝙ ſic. Primo quia concilium eſt iudex
inter duos de papatu contendentes, quo caſu
dicitur eccleſia quaſi vacare: vt dicitur in ca.
ſi duo. 79. di. Et ſi eſt iudex inter duos conten
dentes de papatu / multo magis inter cardi-
nales contendentes de electione futuri ponti-
ficis & inter ſe diſſidentes.

¶ Secundo quia ex quo ſedes vacat / ſupre-
mum iudicium eſt ipſius concilii: quia non
datur maius q̃ in vniuerſali eccleſia/ quæ per
concilium repræſentatur: vt dicitur in. c. ſigni
ficaſti de elec. & ſupra ſępius dictum eſt. Cũ
ergo agatur de re graui inter perſonas gra-
ues & eccleſiaſticas & de re ſpirituali / cuius
iudiciũ non poteſt eſſe iudicis temporalis ẽt
ſupremi (vt in cap. cum ad verum/ & in cap.
bene quidem / & cap. ſatis euidenter/ & cap.
duo ſunt genera/ & cap. ſi imperator / & fere
per totam diſtinctionem. 96. di.) ſequitur ne
ceſſario ꝙ non ſit iudicium alterius q̃ conci-
lii generalis.

¶ Tertio facit ꝙ ſicut dixi in præcedentibus/
ſecundum aliquos concilium ſubſiſtente ali- C
qua neceſſaria cauſa poſſet creare vnum vel
duos cardinales. ergo poteſt etiam iudicare
inter cardinales contendentes de ſuo ſtatu:
quia cuius eſt inſtituere eſt & deſtituere. c.
cum ex iniuncto de hæreti. cap. cum & plan-
tare. §. in eccleſiis de priuil. cap. 1. & 2. de ca-
pel. mona. cum ſimil. Et concilium depoſuit
cardinalem: vt in vulgari ca. ex geſtis de cle.
non reſi.

¶ Quarto facit ꝙ iſtud concilium lateranen
ſe fuit principaliter congregatum propter. d.
cardinales declaratos qui concilium indixe-
rant, & hoc authoritate papę/ cuius etiam au-
thoritate de conſilio concilii ſeu eo approbã-
te fuit ſententia lata contra tales tanq̃ ſchiſma
ticos, ex quo ſequitur ꝙ mortuo papa omnis
poteſtas cognoſcendi de dicta cauſa ſit eiuſ-
dem concilii: ſicut ſi cardinales comparuiſ-
ſent viuente papa & petiiſſent diſcuti iterum
de huiuſmodi geſtis per ſanctitatem eius, pa
pa cum concilio hoc facere potuiſſet: ſicut ſæ
pius fuit cognitum in niceno conſtantinopo
litano & calcedonenſi conciliis de ario & dioſ
coro. Quòd autem poſt congregatum con-
cilium ſit eius poteſtas cognoſcendi, videtur
innuere. d. anto. in. d. trac. ſchiſmatis: dum di-
cit ꝙ loci & temporis vbi congregari debeat D
concilium cognitio / eſt ipſius concilii poſtq̃
eſt congregatum, allegat. l. ædiles. ff. de ędili.
edic. & l. ſi quis ex aliena. ff. de iudi. & l. termi
nato. C. de fruc. & li. expen. ⁊ Idem dicit goſ-
fre. de monte abbas ſancti honorati in ſuo o-
puſculo quod morte pręuentus reliquit im-
perfectum: vbi vult ꝙ poſt congregatum cõ
cilium/ caput concilii eſt chriſtus. Et ideo ꝙ
concilium ex ſe ſine papa ſubſiſtit/ etiam ſi cõ
tingat papam mori morte ciuili vel naturali,
allegat ioã. an. in cle. ne romani in glo. in ver
bo non conſonam.

¶ Ad idem facit ꝙ concilium eſt iudex in
cauſa ſchiſmatis in eccleſia: vt patet in pluri-
bus eiectionibus factis in concilio de ſchiſ-
maticis põtificibus: & vltimate de tribus pon
tificibus in conſtantien. cõcilio depoſitis. Ad
idem quoq; facit ꝙ bulla indictionis concilii
ſonat quòd proceditur ad congregandum
concilium pro totali extirpatione ſchiſma-
tum & hæreſum, ſequitur ergo quòd concili
um ad hoc congregatum/ habeat facultatem
cognoſcendi an veniant admittendi pro ſe-
dando ſchiſmate.

¶ E DIVERSO videtur ꝙ concilium

A non poſſit ſe intromittere. Tum quia iſtud eſt de reſeruatis papæ quæ ſunt prohibita cõcilio ſede vacante: vt diximus ſupra in quæſtione propria. Tũ quia quod iã fuerat declaratũ per papã cũ concilio/ nõ poteſt conciliũ ſine papa reuocare: vt diximus ſupra in quæſtione vtrũ conciliũ poſſit reuocare conſtitutionem papæ. Sed in cõcilio lateranen. papa cũ concilio declarauit. d. cardinales ſchiſmaticos & cũ electis cardinalibus omnia geſſit/ declarãdo conciliũ piſanũ eſſe conciliabulũ, quod piſis indixerant cardinales declarati & tenere curarunt: poſtea vero mediolanum & deinde lugdunũ tranſtulerunt. ¶ Igitur ſi loquimur de concilio lateranen. per papam tento, non poteſt eſſe iudex: quia non poteſt ſolum reuocare quod cum papa decreuerat. Facit quod dicitur in cle. ne romani / in verbo inferior de elec. & in. c. venientes de iureiu. & quod in ſimili dicitur de pluribus iudicibus in ca. prudentiam de offi. delega. & cap. cum cauſa eo. ti. & in. l. ſicuti. ff. de arbi. facit etiam. c. ſi epiſcopus. 12. q. 2. in fi. Et ſemel cõcilium lateranen. functum eſt officio iudicãdi contra ſchiſmaticos. l. iudex poſtq̃. ff. de re iudi. & c. in literis de offi. delega. Et vbi deeſt iuriſdictio quis non iudicat. l. fi. C. ſi a nõ compe. iudi. c. at ſi clerici cum ſimil. de iudi.

B ¶ Minus autem habebit facultatem iudicandi concilium declaratorum, quod fuit iudicatum conciliabulum & ſatanæ conuenticulum: vt in ca. audiuimus. 24. q. 1. Item nec vnum nec alterum: quia vtrunq; eſſet iudex in cauſa propria. C. ne quis in ſua cauſa ius dicat/ in rubro & nigro. Nec ſimul iuncta iſta duo concilia: quia vtrunq; tueretur partem ſuam. Item ſi verũ concilium procedat cum conciliabulo/ nulliter procedit. cap. cum ſuper abbatia de offi. delega. Pro hoc eſt quod dicitur in. c. fi. de procu. & c. nobis de ſimo. c. ſuper quæſtionum. §. ſi vero de offi. delega. Et dũ ſcienter admittitur aliquis inhabilis ad exercendum actum ad quẽ admittentes non poſſunt habilitare, actus fit nullus. d. cap. fi. & in ca. maſſana / & in. c. illa de elec. Et propter vnum animal morboſum reſcinditur venditio plurium. l. cum eiuſdem generis. ff. de edili. edic. Et multa ſimilia poſſunt adduci de quibus per regulam vtile per inutile nõ vitiatur. Et ſic videtur quòd nec iſta duo concilia ſimul iuncta poſſint de his iudicare. ¶ Accedit quòd cum ſint declarati ſchiſmatici & hæretici, tales abiiciendi & non admittendi ſunt in conciliũ: vt in capitulo didicimus, viceſimaquarta quæſtione. 1. & dictum C eſt ſupra in loco ſuo. Et cum talibus non eſt communicandum: vt in. c. aduocauit/ & cap. omnis ea. cau. & q.

¶ QVID TENENDVM. Videtur prima facie dicendum ſicut diximus ſupra quando eſt contentio inter duos de pontificatu & vterq; eſt in quaſi poſſeſſione obedientiæ partis ſuæ/ quòd vterq; poteſt congregare obedientiam ſuam in vno loco & inſimul ſe vnire & concilium celebrare pro tollendo ſchiſmate: de quo late dixi in illa quæſtione ad quem ſpectet congregatio concilii. Et ibi reſpondetur ad illud quomodo nõ obſtat quod dicitur quòd non eſt participandum cum ſchiſmaticis. ¶ Sed credo contrarium verum: quia ille caſus eſt diuerſus ab iſto: quia ille eſt caſus inter duos qui gerebant ſe pro pontificibus & ignorabatur vter eſſet verus papa, nos autem loquimur in cõtrouerſia quæ eſt inter cardinales quorũ tantum vna pars eſt declarata ſchiſmatica: item inter concilium per indubitatum papam indictum & concilium quod per verum papam fuit declaratum conciliabulum. Vnde ex præmiſſis videtur concludendum quòd concilium non poterit eſſe iudex / ſed debebit expectari creatio futuri pontificis. Facit D quod in ſimili dicitur poſt archi. in cap. in fi. de hære. in ſexto, q; de hæreſi papæ mortui cognoſcit ſucceſſor. Sic in propoſito de iis quæ geſſit prædeceſſor / ſit iudex ſucceſſor. de quo etiam per albericum in. l. 1. C. de ſacroſanc. eccle. Ad hoc etiam tex. & ibi dicta in capitulo tum ex literis de in integ. reſti. Et pro hoc videtur tex. in capitulo primo de ſchiſma. in. 6. vbi papa requirit de geſtis per ſe contra ſchiſmaticos q; habeatur conſenſus romani pontificis, & ſic ſucceſſoris. ¶ Et ad contraria eſt facilis reſponſio. & bulla intimationis concilii non dat facultatẽ cognoſcendi de ſchiſmaticis damnatis per papam, nec illos redintegrandi. & ille tex. in. d. c. 1. de ſchiſma. in. 6. videtur factus pro iſto & ſequenti dubio.

VNDE INTRANDO ſextum dubium videtur q; iſti declarati non ſint admittendi in cõclaue. Primo per illum tex. in. d. cap. 1. de ſchiſma. in. 6. vbi iacobus & petrus de columna propter verba ſchiſmatica ac blaſphema & maledica in papam / fuerunt declarati ſchiſmatici. & ibi papa excommunicauit omnes perſonas etiam ſi eſſent cardinales qui eoſdem iacobũ & pe

A trum pro cardinalibus tenerent/aut ad cardinalatum ſeu ad dandum vocem in electione futuri pontificis admitterent/vel eis in hoc fauorem præſtarent, a qua excommunicatione voluit tales non poſſe abſolui ſine expreſſa licentia romani pontificis, nec ẽt per collegium cardinalium ſede vacan. Ex quibus patet ꝙ tales declarati ad nullum actum poſſunt admitti, & admittentes ſunt excommunicati.

¶ Niſi diceremus illum tex. continere particularem deciſionem contra illos tantum / & non facere ius: quaſi ſi papa in illo caſu non declaraſſet illos ſchiſmaticos non admittendos/potuiſſent ſede vacante admitti, pro quo facit quod notat ibi domi. qui dicit / nota argumentum ꝙ collegium cardinalium ſede vacan. poteſt reſtituere depoſitum per papã. ⁋ Sed hoc videtur contra id quod dicitur in proœmio gregoriano/ & quod dicit͂ in. c. 1. de conſti. ex quo illa conſtitutio eſt inſerta in corpore iuris. Nam non debet intelligi tex. ꝙ contineat ius ſpeciale & particulare: quia non pro priuato commodo ſed pro communi vtilitate fit lex, vt in cap. erit autem. 4. di. Et non fuiſſet inſerta in volumine ſexti ſi non ligaret vniuerſaliter: vt infra latius dico. Et do.
B ibi non firmat notabile, ſed remittit ſe ad cle. 2. de elec. vbi doc. dicunt contrarium. ⁋ Vnde poſito ꝙ ſit verior opinio inno. de qua in ca. cum te de re iudi. (videlicet ꝙ collegium cardinalium reſtituit famæ: de quo in. d. cle. ne romani/ & in. l. 1. in. §. de qua cum concordan. ff. de poſtulando) tamen iſto caſu non poſſet reſtituere cardinales declaratos ſchiſmaticos: vt in. d. cap. 1. de ſchiſma. in. 6. Tum quia hoc tunc non cõpetit eis iure proprio viuente etiam papa. ergo nõ poterit collegiũ ſede vacante reſtituere: vt voluit anto. & refert immol. in. d. cle. ne romani: & idem immol. in. d. c. cum te. Ergo minus poterit tanq̃ iure deuoluto ſede vacante: quia non ſuccedunt in iuriſdictionalibus papæ. vt. d. cle. 2. Tum etiam quia ſumus in infamia inflicta per ſententiam papæ, quam inferior non poteſt relaxare: quia inferior &c. vt in. d. cle. ne romani in prin. Tum etiam quia hoc eſt prohibitũ per. d. c. 1. de ſchiſma. in. 6. & quia non ſuccedunt ſede vacante in iis quæ ſunt reſeruata papæ, etiã ſi tex. ibi in. d. c. 1. de ſchiſma: non prohibuiſſet illos ſchiſmaticos recipi & ad electionem futuri pontificis admitti / omnino non ſucceſſiſſent in exercitio adminiſtrationis papalis / nec potuiſſet ipſorum

C cardinalium collegium illos declaratos ſchiſmaticos reſtituere: vt dicit glo. in verbo ſede vacante in. d. c. 1.

¶ Et per illum tex. in. d. c. 1. videtur abſoluta ſexta quæſtio: videlicet. ꝑdicti cardinales nõ ſunt admittendi in conclaue etiam cum proteſtatione / propter prohibitionem illius tex. ⁋ Et quia non eſt communicandũ cum ſchiſmaticis: vt dicit tex. in. c. quæ dignior. 24. q. 1. & dixit dominus per moyſen / ſeparamini a tabernaculis hominum impiorum, & nolite tangere quæ ad eos pertinent ne inuoluamini in peccatis eorum. Deinde qui ſe a core dathan & abiron non ſepararunt, pœnas ſtatim pro impia conuerſatione perſoluerunt/ dicit tex. in. c. didicimus ea. cau. & q. Et tex. in c. omnis ea. cau. & q. dicit ꝙ q dixerit eis aue/ cõicat operibus eorũ malis. Et ibi legitur de ioanne ꝙ fugit balnea in quibus cherintus ſe lauerat/ referente beato policarpo. Excutiendusq; eſt pedum puluis, ne fatiſcentibus perfidię ſterilis ſiccitatibus tanq̃ humi aridæ arenoſæq;/ mentis veſtigiũ polluatur. d. c. quę dignior. Et homo dei (qui ſecundum glo. ordi. 3. regum. 13. fuit gad propheta) iuſſus ne panem ederet & vinum biberet apud ſchiſmaticos, quia non ſeruauit ſed apud eos pranſus D
eſt/ ſtatim diuina cenſura percuſſus eſt: quia inde rediens morſu leonis in itinere necatus eſt. 7. q. 1. cap. deniq;. & 1. q. 1. ſi quis inquit. ⁋ Præterea q̃a declaratis hæreticis & ſchiſmaticis obſtat exceptio notorię hęreſis in electione pontificis: quicquid dixerit cardi. in. d. cle. ne romani in. §. cæterũ. qui allegat lau. & zenzeli. idem tenere, & dicit ꝙ cum talis exceptio non obſtet electo (videlicet papæ/ qui de hæreſi tantum põt accuſari: vt. d. c. ſi papa, & nõ contra eũ de ea excipi/ vt vult inno. in. c. licet de elec.) ſimiliter nõ obſtabit electoribus. & idẽ immol. ibi. 3. col. Et idẽ refert alex. in. c. ſi duo. 79. di. qui allegat ioã. an. in. c. vbi periculum in prin. de elec. Et pro eis facit glo. in verbo cæterum: quæ dicit ꝙ per illũ tex. in. d. cle. §. cæterũ/ approbatur opinio cõpoſtel. in c. licet, & ioãnis in. c. ſi quis apoſtolicæ. 78. di. etiam quo ad actum electionis faciendæ: videlicet ꝙ non poſſit obiici aliqua exceptio electoribus.

¶ Sed mihi vr̃ ꝙ cardi. in hoc multũ erret/ cũ dicit de papa ꝙ cõtra eum non põt excipi de hæreſi vt ab electione repellatur. Et inno. quẽ allegat hoc non dicit: ſed loquens in terminis illius tex. in. c. licet, dicit ꝙ poſtq̃ papa eſt electus a duabus partibus non obſtat ex-

ceptio hæreſis ſed magis debet accuſari per
A d.ca.ſi papa. Et ideo idem cardinalis cautius
eſt locutus in.d.c.licet.vbi loquitur de exce-
ptione opponẽda poſtq̃ eſt electus. ſed ante
electionẽ ꝙ poſſit opponi de hęreſi ad hoc vt
nõ eligatur quia hæreticus/ nõ videtur docto-
ribus dubitãdũ in.d.c.licet quin obiectu ex-
ceptionis hęreſis repellatur ab electione paſ-
ſiua. Sed dubiũ eſt an poſtq̃ eſt electus poſſit
cõtra eũ excipi de hęreſi. & in iſto caſu etiã vi
detur verior opinio ꝙ obſtet exceptio hære-
ſis (maxime ſi ſit notoria) ad effectũ vt impe-
diatur receptio. Et de hoc latiſſime dico in il-
lo arti. ad quẽ ſpectet congregare concilium/
in verſi. ſed quid ſi papa eſt electus a duabus
partibus. dic vt ibi. Et ad glo. in verbo cæte-
rum/ reſpondetur ꝙ nõ loquitur in exceptio-
ne hæreſis, ſed in terminis illius cle. videlicet
excõmunicationis ſuſpẽſionis vel interdicti.
Et bene loquitur bal.in.d.c.licet: dũ dicit ꝙ
cũ obiicitur de hæreſi/ proprie non eſt exce-
ptio ſed nullũ eſſe. Et ideo cũ glo. ibi ad tex.
nulla exceptione/ ſupplet niſi de hæreſi, non
bene ponit caſum exceptionis: quia oppone-
re de hæreſi non eſt excipere ſed nullum eſſe
ſecũdum bal. ibi. quaſi dicat ꝙ hæreticus ele-
ctus in papã non eſt papa.

B ¶Præterea ex alio capite non eſt bona ratio
cardi. in.d.§.cæterũ: quia nõ eſt verum dice-
re ꝙ ſi exceptio non obſtat electo non obſta-
bit electoribus: quia cle. quo ad perſonas eli-
gentium loquitur de exceptione excõmuni-
cationis vel ſuſpenſionis vel interdicti, videli
cet ꝙ illius prætextu non repellãtur ab eligẽ-
do papã. & ita loquitur glo. ibi in.d.§.cæterũ
in fi. ſupra allegata. Et vt dicit ibi cardi. excõ-
municatus proprie non dicitur hæreticus: q̃a
iniiciens manus violentas in clericũ excõmu
nicatũ eſt excõmunicatus, ſed iniiciẽs manus
in clericum hæreticũ non eſt excommunica
tus: vt dicitur in.c.ſi vere per inno. de ſen. ex-
com. Sed tex. in.d.c. licet quando dicit electũ
a duabus partibus cardinalium concorditer
eſſe verum papã abſq; vlla exceptione/ loqui
tur ſimpliciter non reſtringẽdo ſe ad caſus ali
quos exceptionis. Et ideo non videtur bona
ratio cardinalis/ ꝙ ſi exceptio non obſtat ele-
cto nec electoribus: quia aliter loquuntur iu
ra in excipiendo quo ad electũ/ aliter excipiẽ
do quo ad eligẽtes. Et multę poſſunt eſſe ex-
ceptiones ſi recte conſideretur obſtantes e-
ligentibus quæ non obſtabunt electo: ſicut
in exemplo electori poſſet obiici exceptio ꝙ
non habet vocem/ quia priuatus eſt cardina-
latu iuxta ca. 1. de ſchiſma. in. 6. vel quia non C
poteſt ſe gerere pro cardinali, eo quòd non
fuit publicatus nec admiſſus ad illum ordi-
nẽ iuxta bullam eugenii: & ſic de ſimilibus,
quæ non poſſunt obiici electo in papam. Si-
cut & in aliis inferioribus electionibus po-
teſt obiici electoribus exceptio quòd non ha-
bent vocem in capitulo quia non ſunt in ſa-
cris iuxta cle. vt ii qui de æta. & quali. electo
autem quòd nõ ſit in ſacris exceptio non ob-
ſtabit ad impugnandum electionem de per-
ſona eius factam: quia ſufficit quòd faciat ſe
promoueri infra annum a die receptionis, vt
dicitur in.d.cle. vt ii qui. ¶ Item pro hoc facit
quia poſito quòd nulla poſſit obiici exceptio
contra electores, tamẽ non negant iura quin
exceptio conſurgẽs ex ipſa conſtitutione ob-
iici poſſit: vt eſt tex. & ibi doc. de elec. in ca.
licet. Et ideo poterit contra eos obiici exce-
ptio excommunicationis & ſchiſmatis inſur
gentis ex diſpoſitione ipſius ca. 1. de ſchiſma.
in. 6. Sicut dicitur in.d.cap.licet/ de exceptio-
ne excõmunicationis inſurgentis ex illo tex.
ꝙ poteſt obiici papæ contra formã illius tex.
electo & eum recipientibus, licet ibi tex. pro-
hibeat obiici poſſe exceptionem aliquam ali
cuius defectus notorii (puta excommunica-
tionis ſuſpenſionis/ interdicti & ſimiles) con- D
tra electum in papam.

¶Et ſi dicatur quòd iſtud eſſet verum ſi ille
tex. in dicto cap. 1. faceret ius, ad hoc eſt re-
ſponſum ſupra quòd tex. in dicto. ca. 1. facit
ius: quia non debet intelligi continere ius
ſpeciale ſed vniuerſale. Et pro hoc facit quòd
ſententia principis habetur pro lege/ vt in. c.
in cauſis de re iudi. Intantum ꝙ (vt dicit ange
lus in.l. 1. ff. de feriis/ & in.l. item veniunt. §.
cæterũ. ff. de peti. hæredi.) imperator reſcribẽ
do ſentẽtiando vel epiſtolã trãſmittẽdo intel
ligitur ius cõdere, quod licet limitet moderni
in.c. paſtoralis de fide inſtru. dicendo ꝙ facit
ius ſicut aliæ extrauagãtes, & idem ibi cardi.
tamen illud eſt verum niſi illa ſententia ſit in
corpore iuris clauſa: quia tunc facit ius ſicut
aliæ leges. Ita dicit bar. & doc. in.l. cum pro-
latis. ff. de re iudi. Ex quo ſequitur ꝙ licet ſen
tentia ſit contra aliquem, facit tamen ius quo
ad omnes. Quinimo quantumcunq; ſenten-
tia concernat certas perſonas, nihilominus ſi
eſt inſerta in corpore iuris/ inducit legem ge-
neralem & ligat omnes. Ita dicit oſtien. in.c.
cum ſuper de ſepul. & ſequitur ioan. an. &
anto. ibi. & refert & ſequitur feli. poſt domi.
in.ca. 1. in. 7. colũ. de conſti. Quinimo plus

A dico/ ꝙ ſi recte inſpiciantur & conſiderentur
verba illius tex. clare ex illo tex. colligitur ꝙ
papa voluit in poſterum generaliter omnes
ligare: ita vt decreto quod particulariter fecit
contra petrum & iacobum / in ſimilibus in
poſterum ligarētur omnes. Patet per tex. ibi
in fi. dum dicit ibi vt dictorum malitia non
inueniat ſucceſſorem. & ibi & punitæ tranſ-
greſsionis exemplar retrahat alios ab offenſa.
& ibi ſtatuimus & decernimus vt ipſa inuio
labiliter obſeruentur / & ꝙ ſimiles exceſſus
& culpę pœnis ſimilibus in poſterum puni-
antur. Quæ omnia arguunt papam voluiſ-
ſe facere de dicta ſentētia legem generalem.
quod colligitur ex iis quæ dicit glo. in verbo
perpetuo in ca. vt circa de elec. in. 6. & ibi do.
& bal. in. l. 3. ff. de. ll.

¶ Item ille tex. in. d. ca. 1. videtur decidere ꝙ
per concilium nihil fieri poſsit ſede vacante
circa reſtitutionem ipſorum cardinalium vel
abſolutionē receptatorum ſeu fautorum ip-
ſorum. Quod patet ex tex. ibi/ abſqꝫ expreſſa
licentia romani pontificis non poſsit abſol-
ui. Et cum ille textus loquatur de electione
futuri pontificis, intelligitur ſede vacante. er-
go cum vult non poſſe abſolui ſine expreſ-
ſa licentia romani pontificis/ intelligit de ſuc-
B ceſſore in pontificatu. Ergo videtur decidere
ille tex. ꝙ circa tales declaratos ſchiſmaticos
ſede vacante nihil poſsit fieri, ſed debeat expe
ctari electio futuri pontificis. ¶ Et ſic in pro-
poſito videtur dicendum ꝙ ſede vacante con
cilium non debet facere iudicium de præfa-
tis cardinalibus declaratis, & ꝙ non debent
admitti in conclaue ad electionē futuri pon-
tificis: ſed debet expectari electio futuri pon-
tificis, qui vel ſolus vel cum conſilio concilii
deliberet ſuper tollēdo dicto ſchiſmate & de
cardinalibus declaratis.

¶ Sed videtur quòd contra illum tex. poſſet
obiici quòd ideo nō potuerunt dicti petrus
& iacobus admitti in conclaue in electione
pontificis / quia illud fuerat prohibitum per
papam. Vnde ſi non prohibuiſſet expreſſe
(ſicut non fuit prohibitum in ſententia con-
tra iſtos lata) videtur quòd debuiſſent admit-
ti per argu. a contrario. l. 1. §. huius rei. ff. de
iuri. omnium iudi. ergo videtur ꝙ & iſti de-
beāt admitti. Sed ad hoc patet reſponſio ex iis
quæ ſupra dixi ꝙ ille tex. continet ius. ¶ Item
ex argumento ſumpto ex illa glo. ibi in ver-
bo ſede vacante, quæ facit ſimile argumen-
tum in cardinalibus: videlicet quòd ſi ibi nō
fuiſſent prohibiti/ potuiſſent petrum & iaco-
bum declaratos ſchiſmaticos admittere. Et ta C
men ibi glo. concludit contrarium contra hu
go. ioan. & oſtien. in locis ibi allegatis. quos
etiam reprobat in cle. 2. in verbo non conſo-
nam/ & in verbo poteſtatis de elec. cum qua
tranſeunt ibi doc.

¶ Et aduertendum eſt quòd cardinales decla
rati ibi (ſcilicet petrus & iacobus) etiam alle
gabant ſæuitiam bonifacii. 8. qui fuit perſe-
cutor columnenſium & gibellinorum/ & ꝙ
nullibi erat eis locus tutus (ita vt ſarra colū-
nenſis cum diu in nemoribus latuiſſet/ & in-
de in manus piratarū incidiſſet, remigio ad-
motus multas calamitates perpeſſus ſit, quā-
quàm ſic exilium pati mallet q̄ ſæuitiam bo-
nifacii experiri: vt legitur in platina in vita ip
ſius bonifacii) & tamen præfati petrus & ia-
cobus cardinales nunquam fuerunt admiſſi
in conclaue/ nec inter cardinales recepti ſede
vacan. nec poſtea aſſumpto benedicto. xi. ad
pontificatum Qui licet receperit eos in gra-
tiam & reſtituerit eis bona, non tamen cardi
nalatum: vt communiter tenent doc. per ex-
traua. eiuſdem benedicti incipiētem dudum
bonę memorię: quamuis nonnulli per eandē
extraua. velint ipſos fuiſſe ab eo. benedicto e-
tiam ad cardinalatum reſtitutos.

¶ Vnde ex præmiſsis patet ꝙ nec concilium D
lateranen. nec cōciliabulum poterit de his co
gnoſcere: nec aliquis ex dictis cardinalibus
declaratis deberet admitti in conclaue in ele-
ctione futuri pontificis, ſed deberet expecta-
ri creatio futuri pōtificis, cuius erit cum con-
ſilio fratrum vel concilii diſcutere quid fieri
expediat.

¶ SED obſtat præmiſsis ꝙ clemens in illo-
rum cardinaliū reſtitutione prohibuit illum
tex. allegari: & mandauit deleri de li. 6. infra
menſem ſub pœna excōmunicationis latæ
ſententiæ. Cuius extrauagātis tenor eſt vt in-
fra ſequitur. CLEMENS epus ſeruus ſer
uorū dei ad perpetuā rei memoriā. In ſupre-
mæ dignitatis ſpecula diuina prouidente cle-
mentia conſtituti: attēdentes nobis incūbere
ęquum ab iniquo ac iuſtum ab iniuſto diſcer
nere / corrigenda corrigere ac deformata in
melius reformare/ & quæcūqꝫ ſunt deuia iu-
xta traditam nobis deſuper poteſtatē & gra-
tiam ad viam reducere veritatis, curis conti-
nuis angimur & ſedulis vigiliis excitamur
ad ea ſemper inſpicere & efficacem operam
adhibere per quæ ſibiinuicem miſericordia
& veritas obuient/ iuſtitia & pax amplexen-
tur ſe, honorqꝫ dei / cultus iuſtitiæ / æquitatis

debitũ/ reformatio eccleſiæ & tranquillitas fi-
A deliũ ſubſequantur, a domo domini cun-
ctis iniquitatibus & iniuſtitiis procul pulſis.
Ex certis igitur iuſtis/ veris / legitimis ac ra-
tionabilibus cauſis (quas ex certa ſcientia ad
honorem eccleſiæ reſpectum habentes non
duximus præſentibus exprimendas ſed ſub
ſilentio præterimus)conſtitutionẽ illam quæ
incipit ad ſuccidendos redactã in corpus ca-
nonis li. 6, ſub ti.de ſchiſmaticis, omnemq;
aliam conſtitutionem decretalem vel cano-
nem ſententiã vel proceſſum ſimiles ſenten-
tias articulos vel materias ſeu ſubſtantiã cũ
prædicta conſtitutione ad ſuccidendos conti
nentes,omnẽq; ipſarum conſtitutionum/de
cretaliũ aut canonum ſententiarũ &proceſſu
um quorumcunq; (verbo vel literis/in ſcri-
ptis & ſine ſcriptis/in vita vel in morte/ ſecre
te vel publice/ quomodocunq; qualitercũq;
qñcunq; vbicunq; & ex quibuſcunq; cauſis
coloribus vel titulis editorũ) effectũ vel effi
caciam/omniaq; ſubſecuta quomodolibet ex
eiſdẽ ſeu poſt ipſos & dictorum ſubſecutorũ
omnẽ efficaciã & effectum de apoſtolicæ po
teſtatis plenitudine ex certa ſcientia tollimus
reuocamus caſſamus annullamus & viribus
vacuamus/ac nullius omnino fore vel fuiſſe
decernimus roboris vel momẽti. Decernen
B tes conſtitutiones decretales canones ſenten
tias & proceſſus prædictos & quemlibet ſeu
quãlibet eorũdẽ/ omniaq; ſubſecuta quomo
dolibet ex ipſis & poſt ipſos & prædictorum
ſubſecutorum quomodocunq; omnẽ effica-
ciã & effectum pro reuocatis caſſatis annulla
tis & vacuatis ac nullis haberi & nullius eſſe
vel fuiſſe roboris vel momenti. Et quicquid
illis contra quos dictus canon cõſtitutio vel
decretalis eſt edita ſupradicta vel quævis alia
conſtitutio ſententia proceſſus vel canon e-
iuſdem cum dicta conſtitutione ſubſtantiæ,
formæ, tenoris vel ſenſus/ eoſdẽq; vel ſimiles
articulos continens cum eadem abſtulit vel
ademit inhibuit vel interdixit, ipſis pleniſſi-
me reddimus damus/ concedimus largimur
& relaxamus ac in integrũ reſtituimus ex cer
ta ſcientia in omnibus & ſingulis eorundem.
quos omnes articulos pro expreſſe nomina-
tis & nominatim & ſingulariter ac ſpecialiter
expreſſis haberi volumus, tanq̃ nobis notis
plenarie/ac ſingulariter & ſigillatim cognitis,
de eiuſdẽ plenitudine poteſtatis interdicentes
expreſſe omnibus chriſtifidelibus ne conſti-
tutione prædicta vel decretali ſeu quauis alia
ſententia proceſſu vel canone ſimilis ſubſtã-
tiæ/ſenſus/ articulorum/ materiæ atq; formæ
vti audeant quomodolibet in iudicio vel in C
ſcholis, idq; expreſſe ſub excõicationis pœ-
na præcipimus, quã contrarium facientes in
currere volumus ipſofacto. Mãdamus quoq;
conſtitutionem prædictã ad ſuccidendos/ &
omnem aliã conſtitutionem decretalem ſen
tentiã vel proceſſum aut canonem ſub qua-
cunq; forma verborum exiſtant, eorundem
cum dicta conſtitutione ad ſuccidẽdos ſub-
ſtantiæ tenoris ſenſus articulorum & formę,
de libris & voluminibus infra vnius menſis
ſpatium poſt præſentis conſtitutionis noti-
tiam penitus aboleri / nec conſcribi vlterius
in eiſdem: ac perinde habeãtur quo ad om-
nia ac ſi nunq̃ eædem conſtitutiones decreta-
les ſententiæ proceſſus & canones huiuſmo-
di editi promulgati ſeu conſcripti fuiſſent.
Omnes autem cuiuſcunq; dignitatis condi-
tionis & ordinis præeminentiæ aut ſtatus
exiſtant(eccleſiaſtici vel mundani) qui con-
tra ſupradicta vel ipſorum aliquod quomo-
dolibet agere vel omittere ſeu venire præ-
ſumpſerint, excõicationis ſententia authori-
tate præſentium eſſe decernimus innodatos:
a qua nullatenus niſi per ſedem apoſtolicã ab
ſoluãtur. Nulli ergo oĩno hominũ liceat hãc
paginã noſtræ reuocatiõis/caſſationis annul
lationis/vacuatiõis/cõſtitutiõis /redditionis/ D
datiõis/cõceſſionis/largitiõis/relaxatiõis/re-
ſtitutionis/interdicti & mãdati infringere. Si
quis autem hoc attentare præſumpſerit, indi
gnationem omnipotentis dei ac beatorum
petri & pauli apoſtolorum eius ſe nouerit in
curſurum. Datum lugduni tertio nonas fe-
bruarii/pontificatus noſtri anno primo.

¶ Vnde per hoc videtur ꝙ ille tex. nõ poſſit
ad hoc allegari, niſi diceremus ꝙ illa conſti-
tutio clementis in ea parte qua mãdauit illũ
tex. ca. ad ſuccidendos non allegari & abole
ri de corpore iuris/non fuit recepta: cum vt
videmus adhuc hodie reperiatur in volumi-
ne ſexti. & militat eius ratio, quæ adhuc põt
allegari. c. nouit de iudi. Quinimo ſi bene
inſpiciatur, iſta extrauagãs clementis ſatis a-
perte probat ꝙ.d.c.1. facit ius.

¶ Quid dicendum? Dico ꝙ omnino non eſ
ſent admittendi per alias rationes ſupra alle-
gatas, & quia illa reuocatoria non eſt nota/
ſed fuit ad partem conceſſa illis de domo, &
non reperitur inſerta in corpore iuris nec ꝙ
fuerit recepta: cum nondum dictum. c. ad ſuc
cidendos reperiatur deletum de volumine
ſexti/ & continue allegetur & commentetur a

doctoribus. Et martinus papa qui ſucceſſit li
A cet nõ immediate poſt in papatũ(qui fuit ex
eadem domo de columna) noluit illum tex.
de libris deleri. Et decretalis benedicti quæ
euacuat illũ tex.c.ad ſuccidendos(quæ eſt in
ſerta inter alias extrauagantes)corrigit ſolũ
illum tex.inquantum concernit perſonas il⸗
las contra quas fuerat editus.inquãtum autẽ
concernit vniuerſitatem / deciſio eius ligat
omnes,& allegari poteſt ſicut ratio iuris cor⸗
recti allegari poteſt:vt dicitur poſt glo.in.ca.
nouit de iudi. Vnde licet habuerint gratiam
dãtes cauſam edicto,non per hoc erit reuoca
tum edictum quo ad decitionem quo ad alios
Et doc. maxime dominicus & philippus di⸗
cunt tex.d.c.1.in parte reuocatũ: ſed poſito ꝙ
eſſet reuocatus & in totum correctus / tamẽ
recte allegatur deciſionis ratio:vt.d.c.nouit,
glo.in.c.fuerunt.7.di.l.1.C.de latina liber.tol
len.glo.in prima conſti.codi.glo.& bar.in.l.
1.ff.de coniungen.cum emanci.libe.& in.l.
2.C.de veteri iure enucle.

¶ Ad vitandum autem ſchiſma ſi declarati
nollent acquieſcere creationi noui pontifi⸗
cis priuſꝗ reſtituerentur,poſſent alii cardina
les eis promittere & vouere ꝙ quicunꝗ ex
eis erit papa ipſos reſtituet. Quod fieri poſſet
B pro euitando tanto malo: quia ex cauſa iura
aliquando inuitum & non petentem abſol⸗
uunt ab excommunicatione: vt dicitur per
abb.in.c.ab excõmunicato de reſcrip.& quia
multa tolerantur ad euitandum ſcandalum,
vt ſupra diximus.de quo per feli.in cap.2.de
præſcrip.tex.& glo.in.c.lator de cle.excom.
minif.& in.c.2.de tempo.ordi.facit quod di⸗
co in arti.quando eſt ſchiſma inter duos con
tendentes de pontificatu/qui ſunt modi tollẽ
di ſchiſma. ¶ An autem ſi nec ſic contentaren
tur/poſſent alii cardinales eos admittere & re
ſtituere(quaſi ex imminenti & euidenti neceſ
ſitate hoc eis liceat/iuxta.§.iidem quoꝗ in.c.
vbi periculum de elec.in.6.)ſaltem cum cõ⸗
ſilio concilii,credo ꝙ non per rationem.d.c.
1.quod hoc eis prohibet/quæ ratio poteſt al⸗
legari. Tum etiam quia ſicut cardinales non
poſſunt create alios cardinales ſede vacante
(vt in glo.in verbo poteſtatis in cle.2.de e⸗
lec.)ita a pari nec depoſitum reſtituere:vt ibi
dicitur. Tum quia non ſumus in terminis.§.
iidem quoꝗ.qui loquitur tantum in caſu ſuo
in defenſione eccleſiæ, & cum imminet gran
de periculum ſecundum pe.de ancha.ibi, &
cum etiam requiritur conſenſus omnium ne
mine diſcrepante/vt vult glo.ibi.

¶ Sed adhuc poſſet inſtari: quia in terminis
d.c.1.nõ erat periculum ne oriretur ſchiſma C
ob pontificatum ſicut in propoſito:quia cum
per ſchiſmaticos in eorum conciliabulo ſit pa
pa ſuſpenſus ab adminiſtratione, niſi admit⸗
tantur & vniantur cum aliis / ipſi procedent
ad electionem pontificis cum.d.ſuo concilia
bulo: & ſic reperientur in eccleſia duo electi:
& ſic apertum ſchiſma/de quo nõ poterat du
bitari in terminis illius.c.1. Item poſſet alle⸗
gari bulla per quam indictum eſt cõcilium:
quæ dicit ꝙ papa congregare intendit conci
lium etiam pro ſedando ſchiſmate.ſi ergo cõ
cilium lateranenſe ad hoc eſt congregatum,
poterit ante creationem futuri pontificis de⸗
terminare an iſti fuerint male declarati/& an
ſint in electionẽ admittendi necne, maxime
cum allegent ſuam quaſi poſſeſſionem, qua
ſpoliarentur ſi prius non diſcuteretur de eo⸗
rum iure.3.q.1.per totum. ¶ Sed facilis eſt
ad præmiſſa reſponſio:quia ſi in caſu illo vbi
non adeo illi cardinales deliquerant/tex. ille
prohibuit ne admitterentur ad electionem
futuri pontificis; multo magis videntur ex⸗
cludendi in caſu noſtro. Et ſic videtur ꝙ ille
tex.magis militet in propoſito a maioritate ra
tionis.authen. multo magis cum ſimil.C.de
ſacroſanc. eccle. ¶ Nec ratio euitandi futuri D
ſchiſmatis & antiqui ſedandi debet eſſe cau⸗
ſa admiſſionis ad electionem. Tum quia ibi
in tex.d.c.1.hoc non diſponitur,cum idẽ ca⸗
ſus contingere poterat in terminis illis: quia
ex non admiſſiõe illorum potuiſſet oriri ma
ius ſchiſma & antiquum non ſedari. & nihi⸗
lominus ſtatutum fuit ne admitterentur ad
electionem. Tum etiam quia ſi aliter dicere⸗
mus,reportarent ſchiſmatici commodum de
ſua malitia/contra iura vulgaria.c.ſedes.c.ex
tenore.c.plerumꝗ cũ ſimil.de reſcrip. ¶ Non
obſtat ꝙ pro ſedando ſchiſmate multa repe⸗
riuntur aliquando tolerata & iura permittũt:
quia illud fuit vt plurimum inter contenden
tes de papatu vel ratione fidei,& non in ſepa
rantibus ſe ab obedientia papæ vt in propo⸗
ſito. Item iſta ratio ſedandi ſchiſmatis non vi
detur militare in propoſito: nam eorum ad⸗
miſſio in cõclaue etiam poſſet eſſe cauſa ma
ioris ſchiſmatis:quia quilibet vellet illum eli
gere qui eſſet magis accommodus parti eius.
¶ Ad illud quod dicitur ꝙ ſpoliarentur quaſi
poſſeſſione,reſpondetur ꝙ per ſententiam in
eos latam tanꝗ ſchiſmaticos dicuntur omni
iure priuati,& ſic nullam retinuerunt poſſeſ
ſionem, & eſt de caſibus in quibus ſpoliatis

non datur reſtitutio. 3. q. 1. in glo. ſum-
A mæ.
¶ Sed remanet adhuc ambiguum quodnam
erit remedium aperto ſchiſmati ex nõ admiſ
ſione dictorum declaratorum in conclaue:
eo ꝙ eligerent ſibi pontificem nitentes potẽ-
tia regis franciæ, qui etiam ſubtraheret obe-
dientiam romanę eccleſiæ. Dicerem ſi ex hoc
ſequeretur concordia/ ꝙ forte cum proteſta-
tione iſto caſu tãtum poſſent admitti. ad hoc
eſt quod dicunt doc. in. c. cum dilectus de cõ-
ſue. & in. c. illa de elec. & in. c. cum eccleſia ſu
trina de cauſa poſſeſ. & proprie. Et ita ĩ ſimili
in ſchiſmate ioan. 23. & benedicti & grego-
rii reperio tentum ab aliquibus doctoribus.
¶ Et ſi ſic nollent acquieſcere, dicerem ipſos
coercendos per principes ſeculares: quibus
hoc caſu data eſt poteſtas ab eccleſia. vt quod
non valent ſacerdotes efficere per doctrinæ
ſermonem, hoc poteſtas impetret per diſcipli
næ terrorem: & qui intra eccleſiam poſiti con
tra fidem & diſciplinam agunt/ principum ri
gore conterantur: ipſamq; diſciplinam quam
eccleſiæ authoritas exercere nõ prævalet/ cer
uicibus ſuperborum poteſtas principalis im
ponat: vt dicit tex. qui ad hoc eſt notabilis in
c. principes. 23. q. 5. Et ad hoc bñ facit quod
B dicit alberi. in. l. 1. C. de hęre. vbi auxilio prin
cipũ ſeculariũ ſunt ſedata multa ſchiſmata. &
glo. cũ doc. in. §. porro in verbo cõpellãt ĩ. d.
cle. ne romani de elec. & in. d. ca. vbi periculũ
§. præterea. vbi per laicos compelluntur car-
dinales. Et ſi non poſſent ſic coerceri, forte ꝙ
facta proteſtatione occulte coram notario &
teſtibus & nõ aliter poſſent admitti: iuxta no
tata in. c. cum. M. de cõſti. & l. non ſolum. §.
morte. ff. de no. ope. nun. & in. l. pacta nouiſſi
ma poſt bal. C. de pac.

AD ſeptimum dubium videtur prima facie dicendum prętactos cardinales creatos congregato concilio non eſſe
veros cardinales ex pluribus. Primo qa pen-
dente concilio ita debet fieri iudicium de per
ſona papæ ſicut de aliis, ex quo agitur de re-
formatione in capite & in membris/ quæ eſt
vna de cauſis ob quas congregantur conci-
lia: vt diximus ſupra in quæſtione ex quibus
cauſis congregantur concilia, & patet in ge-
ſtis concilii conſtantien. ergo pendente iudi-
cio non poteſt procedere ad creationem car-
dinalium. Facit quod dicitur in. c. ex literis de
iurepa. & in. c. cumana de elec. & in. c. 2. de in
integ. reſti. vbi pendente lite quis non poteſt
procedere ad electionem / vel ſaltem aliqui
non poſſunt eligi. Pro hoc eſt quod dicit ſpe-
cu. in ti. de inquiſitiõe in. §. nunc videndum/ C
verſi. quid ſi inquiſitio. vbi vult ꝙ quando eſt
facta commiſſio inquiſitionis in capite & in
membris / interea non poteſt aliquis de illo
collegio promoueri. 81. di. c. tantis daniel. de
accuſa. c. omnipotens. de teſti. c. ſi. de ſimo. ca.
accuſatum cum ſimil. Vnde etſi pendente iu
dicio non poteſt quis priuari vſu iuris ſui (vt
in. c. ſæpe de appel.) nec illius exercitio (vt
ibi & in. l. 1. §. integer. ff. nihil debet innouari
pen. appel. cum ſimil.) tamen ſaltem reſpectu
promouendorum videtur aliter dicendum/
maxime in propoſito: quia eſt congregatum
concilium ad generaliter reformãdum in ca
pite & in membris. Vnde merito videtur ꝙ
caput tunc non poſſit membra promouere:
quia iſte eſt alius caſus q̃ in quo loquuntur
doc. in dictis locis. Et hoc maxime in propoſi
to, tũ quia exitus iudicii cõcilii poſſet eſſe cõ
trarius huic creationi factæ per papam (præ-
ſertim ſine conſilio vel conſenſu cardinaliũ)
ſecundum notata in. c. ſuper eo de hære. per
ioan. mo. Tum etiam quia ſi poſſet creare car
dinales pendente iudicio concilii, poſſet face
re iudicium concilii fruſtratorium: quia crea
ret forte tot cardinales ꝙ cum eis poſſet om-
nia pro voluntate ſua expedire. Ad idem fa- D
cit ꝙ videmus pendente iudicio ſuſpitionis
contra iudicem/ ipſum ſuperſedere in cogni
tione cauſæ principalis: vt in. l. apertiſſimi. C.
de iudi. in. c. cum ſpeciali de appel. in. c. iudex
de offi. delega. in. 6. ¶ Ad idẽ quoq; facit (vltra
hoc ꝙ iudiciũ redditur in inuitũ. l. inter ſtipu
lãtem. §. ſacram. ff. de verbo. obli. cum ſimil.
& ꝙ conciliummet congregatũ habet cogni
tionem etiam de capitulis in conclaui inter
cardinales celebratis/ inter quæ erat illud ꝙ
vſq; ad certum numerum & de conſenſu ip-
ſorum cardinalium crearẽtur) ꝙ faceret con
tra promiſſionem per eum factam/ contra ea
quæ ponuntur in. c. 1. de proba. & in. l. cæſar
ff. de publica. ¶ Item ſi papa poſſet congrega
to concilio cardinales creare, illuderetur iudi
cio concilii & fruſtratoria eſſet cõgregatio, &
fieret contra. l. eſt receptum. ff. de iuri. omniũ
iudi. & c. nos ſi incompetenter. 2. q. 7. Sicut
enim inter inſtituentem & inſtitutum / inter
dantem & recipientem debet eſſe differentia
(vt in. c. ſi. de inſti. vnde prætor ſeipſum tuto
rem dare non poteſt. l. prætor. ff. de tuto. & cu
ra. datis ab iis) ſic & inter iudicandum & iu-
dicantem. ex tali enim tacita ſubmiſſione
videtur papa ſibi interdixiſſe creationem

cardinalium concilio durante. Facit quod di-
A citur in.c.ſi.de matri. contracto contra inter.
eccle.& in.c.2.de in integ.reſti. Et ꝙ non poſ
ſit durante concilio creare cardinales/fuit ex-
preſſe ſtatutum in concilio baſilien.in.4.ſeſ-
ſione.vbi creatio cardinalium concilio duran
te facta irritatur:& tunc creati pro cardinali-
bus ſe gerentes/priuantur dignitatibus habi-
tis & ad futuras inhabilitantur.

¶ Et licet inferius dicam⁹ ꝙ papa poteſt crea
re cardinales non obſtante iuramento per eũ
in conclaui præſtito, non obſtat: quia non in
telligitur poſt congregatum concilium pro
reformatione in capite & in membris. Ad
quod facit illud quod alias dictum eſt poſt.d.
anto. ꝙ licet alias concilium ſine papæ autho
ritate non ſubſiſtat (vt.17.di.per to.) tamen
poſtq̃ eſt congregatum eius authoritate/reci
pit in ſe omnem iuriſditionem. Pro hoc eſt
quod dicit feli.in.c.ſuper literis de reſcrip. ꝙ
concilium poſtq̃ eſt congregatum recipit iu
riſditionem cognoſcendi an crimen quod o-
biicitur papæ ſit tale propter quod ſit contra
eum procedendum: quia iudex cauſæ præpa
rantis eſt iudex cauſæ præparatę.l.ordinarii
C.de rei vendi.

¶ ISTE articulus eſt mihi valde difficilis. Et
B ſi quærimus quid conueniat, nõ dubito ꝙ lau
dabile fuiſſet non creare: vt in ſimili ponit ol
dra.in conſi.62.incipit & circa hæc. Sed ſi vo
luit/non attento quid decuerit, videtur ꝙ po
tuerit ex plenitudine ptãtis ſuę/quæ non eſt
ſubiecta regulis iuris: vt in ſæpius allegato.c.
propoſuit, &.c.1.vt eccle.bene.& cle.1.vt lite
pen.cum ſimil. Item quia diximus ꝙ poſſet
concilium transferre & diſſoluere, & ꝙ exiſtẽ
tes in concilio dicũtur conſultores ſiue aſſeſ
ſores: vt dicitur in.c.graue de præben. Item
ꝙ poteſt tollere cõcilii ſtatuta & decreta quæ
concernunt bonos mores. Item quia modus
creandi cardinales non eſt de iure diuino.

¶ Contra ex alio capite videtur ꝙ non potue
rit: quia licet eius poteſtatis plenitudo non ſit
ſubiecta nexibus iuris, debet tamen eſſe re-
gulata ne generet ſcãdalum in eccleſia. quod
contingeret in propoſito: quia ſi illuderetur
concilio per quod repræſentatur vniuerſalis
eccleſia, nulli dubium ꝙ omnes patres & alii
catholici ſcandalizarentur/expectantes refor
mationem & videntes diſſolutionem hone-
ſti. Et contra ſtatum vniuerſalis eccleſiæ pa-
pa non diſpenſat.c.ſunt quidam.25.q.1.d.c.
propoſuit in glo. Et maxime ſi iſta fuit vna
de cauſis propter quas congregatum eſt con
cilium, quia tentabat creare cardinales vltra
numerum & contra modum factæ promiſ- C
ſionis: & anteq̃ eſſet de iſta cauſa in concilio
cognitum/non expectato iudicio concilii
creauit iſtos nouos cardinales. Et ſi papa tale
quid facit per quod ſcandalizatur vniuerſalis
eccleſia/congregatur concilium contra eum
& poteſt ei reſiſti: vt ſupra diximus/& dicitur
in ſæpius allegato.c.ſi papa.40.di. Facit quod
dicitur poſt inno.in cap.inquiſitionis de ſen.
excom.& in.c.quanto de conſue.

¶ Et ſi dicatur ꝙ tẽpore exorti ſchiſmatis vr-
bani ac deinde gregorii/benedicti & ioannis
fuerunt hincinde plures creati anticardinales
qui remanſerũt cardinales/& ſic eccleſia quaſi
vacante (vt dicitur in.c.1.de ſchiſma in.6.)
ergo multo magis in propoſito, vbi habetur
vnus indubitatus papa & eccleſia non vacat.
Reſpõdetur illud fuiſſe propter omniũ quaſi
poſſeſſionem pontificatus in ſua obedientia,
& ad ſedandum ſchiſma eos toleratos fuiſſe.
Item illi fuerant creati ante indictum & con
gregatum conſtantien.concilium. & non re-
peritur ꝙ durãte concilio aliqui fuerint ſpre-
to concilio creati cardinales. & ideo non ſine
cauſa fuit poſtea hoc ſtatutum in.4.ſeſſione
concilii baſilien. vt ſupra dixi. Item etiam da-
to ꝙ patres in concilio exiſtentes dicantur cõ D
ſultores, ſi tamen in electione non fuit requi
ſitum eorum cõſilium/electio ſiue promotio
ipſorum non debuit valere: vt eſt tex. & ibi
dicitur materia in.c.cum in veteri de elec. &
bar.in.l.1.§.ſi plures.ff.de exerci.& in.c.cum
olim de arbi.

¶ IN iſto arti. crederem ſic dicẽdum ꝙ aut
concilium directe congregatum eſt cõtra pa
pam cui obiicitur tale quid propter quod nõ
eſt papa/& de facto venit a papatu amouen-
dus tanq̃ intruſus: vt quia dicitur ꝙ eſt hære
ticus & ſchiſmaticus vel tale quid quod in-
fert eum non eſſe papam, iuxta ea quæ ponũ
tur in.c.licet de elec. Et tunc crederem ꝙ nõ
poſſet creare cardinales ſine conſilio concilii
& aliorũ cardinalium, & ratio eſt/quia his ca-
ſibus vulneratur eius poteſtas. Facit quod di
citur in.d.ca.ſi papa: & quia hoc ipſo ꝙ deſiit
eſſe papa ceſſauit poteſtas pontificatus. Et li-
cet illud tale quid fuerit forte occultũ/& pen
dente iudicio non videretur quis ſpoliandus
ſua quaſi poſſeſſione (iuxta notata in.c.2.de
in integ.reſti.& in.c.conſultationibus de iu-
repa.&.c.cumana de elec.l.lite ordinata.C.de
libera.cau.& vt lite pen.per to.) tamẽ ex quo
concilium reperitur principaliter congrega-

A tum propter illud quod impedit papam vti
plenitudine ſuæ poteſtatis/ & ex quo creatio
cardinalium debet fieri cum cõſilio aliorum
cardinalium(vt dictum eſt ſupra / & dicitur
in.c.ſuper eo de hære.in.6.poſt ioan.mo.)&
quia quando papa creat cardinales ſine volũ
tate aliorum cardinaliũ illud facit ex ſuæ po-
teſtatis plenitudine (vt dicetur infra in quæ-
ſtione de iuramento præſtito in conclaui de
non creando vltra certum numerum cardi-
nales)merito dicetur non valere creatio no-
uorum cardinalium ſine voto aliorum & ip-
ſis inconſultis:quia tunc proprie (vt dicit in
ſimili bal.in.c.olim de reſcrip.)eſt intruſus/&
de facto amouendus & extrudendus. Et ita
in ſimili videntur concludere doc.in.d.c.licet
de elec.quando contra papæ electionem obii
citur exceptio hæreſis vel iuris naturalis: pu-
ta ꝙ ſit fœmina vel furioſus/& ſimilia. Et ad
hoc etiam facit quod dicit oldra in conſi. 22.
&.23.de duobus imperatoribus electis eodẽ
tempore & adminiſtrantibus , ꝙ non valent
priuilegia per eos conceſſa diuerſis perſonis/
ſecus ſi eidẽ:quia omnino vnus ex eis reman
ſurus eſt verus imperator. De quo etiam per
bal.in ru.decretalium. & ibi etiã quid de duo
bus contendentibus de papatu & conceden-
B tibus mihi vnum & idem caſtrum. ¶ Et ideo
non obſtant dicta ꝙ lite pendente quis non
debet priuari ſua quaſi poſſeſſione: quia hoc
ipſo ꝙ effectus eſt hæreticus/priuauit ſeipſm
ſua quaſi poſſeſſione.& ſi fuit mulier / nunꝗ
habuit veram quaſi poſſeſſionem: vt in.c.no
ua de pœni.& remiſ.& qui facit aliquid lege
permittẽte nõ ſpoliat: vt diximus ſupra in il-
lo arti.quis congregat concilium in verſi.ſed
pone ꝙ inter duos in.3.char. ibi non obſtat
&c.

¶ Aut opponitur tale quid quod nõ directe
vulnerat plenitudinem poteſtatis eius: vt qa
dicitur ꝙ eſt ebrioſus/intolerabilis/ vendens
epiſcopatus/fornicator/& his ſimilia. Et tunc
ſi quęritur quid decet,dico ꝙ nõ deberet crea
re cardinales ſine conſenſu cardinaliũ & con
ſilio concilii propter turbationem ipſius con
cilii repræſentantis ſtatum vniuerſalis eccle-
ſiæ:quod quia eſt congregatum pro reforma
tione etiam capitis, videns ſibi adimi poteſta
tem & illudi ſiue contemni & creari cardina
les ipſo ſpreto/turbaretur . propter quod põt
de facto obuiari poteſtati papæ propter ſcan
dalum: vt fuit dictum in quæſtione an quãdo
papa eſt incorrigibilis poſſit deponi,& de re-
mediis contra papam incorrigibilem. Nam

& papæ venienti contra vniuerſalem ſtatum
eccleſiæ poteſt reſiſti/ꝗtumcunqꝫ non agat a- C
lias contra fidem: vt dicit abbas poſt inno. in
c.quanto de conſue.

¶ Aut ſumus in caſu in quo papa de facto
creauit cardinales ſine conſilio concilii. Et tũc
ſi concilium principaliter eſt congregatum
per papã propter aliquod grande factũ quod
imminet in eccleſia, valebit creatio cardinaliũ
ſine concilio. Ratio eſt quia papa non eſt ſub
ditus concilio,imo ab eo concilium ſumit ro
bur: vt ſæpius allegato ca.ſignificaſti de elec.
nec per congregationem concilii eſt diminu
ta eius pontificalis poteſtas ſed potius aucta.
Facit quod dicitur in.c.dudũ in glo.3.q.6.&
in glo.in.§.hinc etiam.17.di. ¶ Nec obſtat
dictum ſtatutũ concilii baſilien.quia illud lo-
quitur ſpecialiter durante illo concilio & nõ
generaliter. Item ſi illud conciliũ non fuit re-
ceptum,multo minus obſtabit. Item ẽt quia
papa non ligatur ſtatutis conciliaribus: vt ſu
pra ſępius dictum eſt. Item illud ſtatutũ po-
tius probat contrarium: quia ſi nõ fuiſſet ſpe
cialiter ita ſtatutum in illo concilio/arguitur
ꝙ eugenius illud potuiſſet facere etiam ſine
concilio.

¶ Aut eſt principaliter congregatum contra
papam ob cauſas prędictas: videlicet quia vẽ D
dit epiſcopatus aut propter quippiam ſimile.
Et tunc ſi creaſſet cardinales pro pecunia ab
eis recepta & ſic per ſimoniã,quia concilium
eſt congregatum ad extirpandam ſimoniam
& ad ſedandum ſcandalum vniuerſalis eccle
ſiæ & cauendum ne ſimiles promotiones fiãt/
forte ꝙ iſto caſu non valeret creatio ipſorum
per ſimoniam facta , non quidem ex defectu
poteſtatis ſed ex defectu modi & ſubiecti: qa
modus eſt ſimoniacus/& ſubiectum(hoc eſt
perſona)eſt ſimoniacum. iura autem volunt
ꝙ ſimoniacus per ſimoniam receptus/efficia
tur inhabilis & nõ recipiat titulum dignitatis
ſiue beneficii. Quòd enim efficiatur inhabi-
lis,notat compoſtel.ioan.an.& anto.in.c.pe-
nul.de elec.& abb.in cap.de ſimoniacæ de ſi-
mo. Et ꝙ nõ acquirat titulum/dicitur in glo.
in.c.niſi eſſent de renun. & anto . ibi in prin.
d.c.niſi.& doc.in.c.cum pridẽ de pac.& ioan.
an.in.c.per tuas de ſimo.& dicitur in.c.veni-
ens & in.c.mathęus de ſimo. & in ca.ſuper
hoc de renun.&.1.q.1.c.ordinationes.& cõ
ſtitutio martini in cõcilio conſtantien.in.43.
ſeſſione,quę vltra hoc ꝙ vult ex talibus ele-
ctionibus confirmationibus ſiue prouiſioni-
bus ſimoniacis non quæri aliquod ius,excõ-

municat etiam dantes & recipiétes quoſcūq;
A etiam ſi eſſent cardinales. Vnde poſito ꝙ illa
conſtitutio non liget ſucceſſores (vt in.c.in,
notuit de elec.& in cle.ne romani in prin.) ta
men bene ligantur cardinales. Faciunt etiam
ad præmiſſa illa quæ ponit abb.in ſua repeti,
c.extirpandæ in.§.qui vero/de præben. cum
vult ꝙ papa vendendo epiſcopatus illaquee,
tur crimine ſimoniæ/ & non valeat promotio,
De quibus feci mentionem in illo arti. an ex
hoc ꝙ papa paſſim committit ſimoniam / ha
beatur ſufficiens cauſa congregandi concili,
um. vbi etiam dico ꝙ congregatio concilii e,
rit facienda ad finem ſaltem puniendi cardi,
nales qui ſimoniacas electiones faciunt. Sic
in propoſito etiam dato ꝙ papa non illaquea
retur, non tamen cardinales euitabunt pœnā
ſaltem quominus concilium quod ad hoc eſt
congregatum illos amoueat ab officio & di,
gnitate cardinalatus. Facit quod dicit abb. in
ſermone quoniā veritas poſt medium in.55.
char.verſi.deſcendamus ad aliud membrum,
vbi vult ꝙ concilium poſſit priuare cardina,
les. Et licet ego dixerim contrarium quando
cum concilio non concurrit voluntas papæ,
tamen in propoſito illa opinio erit vera ſim,
B pliciter/ ꝙ concilium etiam contra voluntatē
papæ priuabit iſtos tales cardinales ſic per ſi,
C moniam aſſumptos ad cardinalatū. tum quia
iſto caſu iudicium papæ eſt ſuſpectum, quia
agitur de reuocando creationem per eum ſi,
moniace factam. tum quia concilium quod
eſt congregatum pro reformatiōe/ in hoc eſt
iudex. Item etiam quia huiuſmodi ſimoniaca
creatio durante concilio ſine concilii ad extir
pandam ſimoniam congregati conſilio facta
non niſi per concilium retractari poteſt: quia
non eſt dare alium ſuperiorem, & ſi papa cō
cilio exiſtente in eſſe poſſet omnia pro libito
volūtatis/ fruſtra fieret diſcuſſio an poſſit trāſ
ferre vel diſſoluere concilium. Item fruſtra
diceretur papam non poſſe facere legem ꝙ
ipſe non ligetur peccato: & fruſtra diceretur
ꝙ poſſit reſiſti papæ aliquid facienti pro,
pter quod ſcandalizatur eccleſia / vt dictum
eſt.

❡ Aut creatio cardinalium non fuit ſimonia
ca. Et tunc ſi non eſt ſcandaloſa vniuerſali ec
cleſiæ (vtputa in tam exceſſiuo numero ꝙ di
gnitas cardinalatus fieret ludibrio. argu.c. le,
gimus.93.di. quia forte excederet numerum
72. iuxta illud lucæ.10.ca. deſignauit & alios
72. per quos repræſentantur preſbyteri, vt di
cit ibi glo.) credo ꝙ valeret talis promotio
quamuis reperiretur facta ſine conſilio conci
lii vel reclamante concilio: quia creare cardi C
nales eſt poteſtati pontificalis & non conci,
lii; vt dictum eſt in illa.q. vtrum ſede vacan.
concilium poſſit creare cardinales. Nec per cō,
gregationem concilii ſuſpenſa ſiue diminu,
ta eſt poteſtas papæ: vt in ca. nunc autem.21.
di.& in.§. hinc etiam.17.di.& quod dictum
eſt in illa.q. quæ ſententia præualeat/ papæne
an concilii.

❡ Arti. 2.

SED PONE
ꝙ cardinales ſchiſ
matici reſtituātur,
vtrum recupera,
bunt etiam benefi
cia & dignitates &
bona in alios tran
ſlata. Videtur di,
cendum ꝙ nō per
tex.& dicta in.l.fi.
C. de ſententiam paſ.& in.c. ſi quis de reſcrip.
in.6. ioan.an. in regula ſine culpa in mercu.
oſtien.& alii in.c. ex tuæ poſt glo.de cle. non
reſi. Quia vt dicit domi. in.§. hinc etiam.17.
di. cardinales ſchiſmatici redeuntes ad vnio,
nem non recuperāt dignitatem priorem niſi
de miſericordia. remittit ſe ad.c. quia diligen D
tia de elec. Et ad hoc faciunt multa bona di,
cta feli. in.c. ſuper eo de offi. delega. vbi nunq̄
in diſpoſitione cenſetur tolli ius tertii nec ei
derogari. Sed ibi in multis dictis ius tertii nō
erat acquiſitum ex priuatione reſtituti ad gra
tiam: quo caſu nō habet locum quod dicitur
in.c. ſi quis de reſcrip. in.6. & in.l. gallus.§.&
quid ſi tantum.ff. de libe.& poſthu. vt ponit
petrus de ancha in conſi.209. incipit probata
tanti viri. Quia quando eſt ius quæſitum ter
tio ex condemnatione, ibi reſtitutio facilius
derogat iuri tertii q̄ quando reſtitutio eſt gra
tioſa: vt ſentit ibi pe.de ancha. Sed bene facit
quod per dicta iura.c. ſi quis de reſcrip. in.6.&
c. ex multiplici de deci. cum ſimil. dixit domi,
nus anto. in.c. at ſi clerici in.§. de adulteriis in
4. col. poſt ioan. de ligna. de iudi. ꝙ ſi ſit diſpē,
ſatum cum aliquo, cuius beneficia fuerāt per
priuationem impetrata/ non valet diſpēſatio
in præiudicium impetrātis: cui ſaltem fuerat
quæſitum ius ad rem. per.c. dudum de elec.
(& ibi ponit hoc ioan. an.) & .c. vt conſtitueren
tur.50.di. Et quod dixit cardi. in.d.c. quia dili
gentia (videlicet ꝙ reſtitutus ex banno ad bo
na/ non recuperat bona per fiſcū alienata) ſen
tit abb. in.c. ex tuæ circa fi. de cle. nō reſi.& in

A c.intra quattuor de maio.& obedien.& in.c.
1.de paro.doc.in.l.fi.C.de ſententiam paſ.
& in.d.§.& quid ſi tantum, Sic & bar.in.l.
2.ff.de in ius vocan.poſt glo.dicit quòd prin
ceps remittendo pœnam,in dubio non vide
tur remittere pœnam parti debitam.& refert
feli.in.d.cap.ſuper eo de offi.delega.vbi al-
legat plures concordan.in quibus non cen-
ſetur princeps tollere ius tertii. Et ſic vide-
tur ex his quòd dicti ſchiſmatici non recu-
perarent beneficia in alios tranſlata.
¶ Sed videtur eſſe dicendum quòd ſi eorum
reſtitutio non fit per viam diſpenſationis ſed
per viam reſtitutionis/ & ſi tranſlatio & ius
aliis quæſitum trahit originē & cauſam ſim-
pliciter a condemnatione ipſorum tantum
& non a nouo pacto vel cōtractu inito cum
fiſco, tunc per talem reſtitutionem recupe-
rabunt etiam bona in alios tranſlata ac ſi om
nia eorum bona in alios tranſlata adhuc eſ-
ſent penes fiſcum. Ita bal.in.l.gallus in.§.
& quid ſi tantum de libe.& poſthu.& ibi mo
derniores,& petrus de ancha.in dicto capitu
lo quanuis in ſecunda columna/verſi.& con
clude ex prædictis.& conſilio.409.incipit
probata tanti viri ſæuitia.& bal.in.l.ſi pater
ff.de adop.& egi.deci.743.&.744.& re-
B fert feli.in capitulo intra quattuor de maio-
ritate & obedientia,& in capitulo ſuper eo
in ſecunda columna de offi.delega. Et ſic
videretur quòd dicti cardinales recupera-
rent officia & beneficia etiam in alios tranſ-
lata.
¶ Sed dic contrarium: quia præcedens di-
ctum non intelligitur de bonis & beneficiis
in alium tranſlans facto hominis/ & ſic ex
collatione facta per papam: ſed quando ſunt
in alios tranſlata vigore ipſius ſententiæ con
demnatoriæ,puta ſi ſint bona quæ ipſo facto
quòd aliquis eſt condemnatus/ deberent al-
teri applicari: vt in exemplo ſtatuti quòd
bona homicidæ applicentur parti, quo caſu
facta condemnatione bona ſunt effecta ſta-
tim ipſius partis ex actu ipſius ſententiæ.po-
nit angelus in.l.pater filium ff.de adop.& a-
lexan.in dicto.§.& quid ſi tantum. Licet e-
tiam hoc caſu contrarium tenuerit idem ale-
xan.in conſilio.313.(incipit nec arguen-
di) in ſexta columna in ſecundo volumine,
& bal.in dicto.§.& quid ſi tantum in penul-
tima columna,& refert iaſon ibi in ſecunda
limitatione in ſextadecima columna. Quod
videtur intelligendum niſi quando ratio con
demnationis concerneret non ſolum papam
ſed etiam alium immediatū dominum, vtpu C
ta vicarium aliquem eccleſiæ: quia ſi ſubdi-
ti rebellaſſent a domino mediato & imme-
diato (vtputa ſi in papam commiſiſſent cri-
men læſæ maieſtatis & contra ſuum domi-
num etiam rebellaſſent) & papa poſtea re-
ſtitueret tales ſubditos & rebelles, non per
hoc reſtitutio extenderetur ad iura concer-
nentia ipſum vicarium qui in illos habebat
ſuperioritatem & iuriſditionem omnimo-
dam poſt papam. Ita notabiliter cōſuluit pe.
de ancha.conſilio.161.vbi etiam concludit
quòd per talem reſtitutionem ſi aliqui erant
mortui & ſunt reſtituti quo ad honores ſta-
tum famam & bona in caſu quo eſſet eis vti-
lis talis reſtitutio vel neceſſaria,non propter-
ea conualidarentur illorum teſtamenta, ſed
illis ſuccederent venientes ab inteſtato pro-
pter defectum extremi a quo: vt.l.qui ex li-
beris.ff.de ſecundum tabul.facit.l.bonorum
ff.rem ratam haberi.
¶ Vnde videtur dicendum quòd præfati car
dinales non recuperabunt beneficia.ponit
abb.in capitulo quia diligentia in fi.de ele-
ctione.& omnes in dicto.§.& quid ſi tan-
tum,& in.d.l.fi.& dicto capitulo quanuis.Ni
ſi vbi reſtitutio eſſet pleniſſima: puta ſi per
principem reſtituerentur in integrum non D
obſtante aliqua condemnatione quam vellet
haberi pro non facta & de ea non poſſe obii-
ci/cum inhibitione & decreto anuullatiuo: vt
fuit in reſtitutione facta a clemente dominis
columnenſibus petro & iacobo.quia tunc o-
mnia recuperarent etiam in alios tranſlata.
Ita dicunt moderni in dicto.§ & quid ſi tan-
tum.& egi.& cardi.floren.in.d.c.quia dili-
gētia in tertia quæſtione. Qui videtur intel-
ligere quòd per hoc non aufertur ius tertio/
ſed tantum de facto denegabitur iuſtitia pro-
pter inhibitionē aliter iudicandi, ſed non de
iure. Vnde licet talis reſtitutio directe nō va-
leat, valebit tamen per indirectum quia a ma
giſtratibus non reddetur ius ſecundum ſoz-
zinum in.d.§.& quid ſi tantum in glo.in
2.limitatione.allegat in ſimili bar.in conſi.
187.(incipit domini priores) & abbatem
in.c.eccleſia ſanctæ mariæ de cōſti.in reperi.
Iſto ergo caſu ſi bona fuiſſent in aliū tranſla-
ta titulo oneroſo, poſſet ipſe tertius habere
regreſſum contra fiſcum per.l.1.&.2.C.de
quadrien.præſcrip.ſecundū ioā.de immol.in
d.cap.quia diligentia de elec.ponit feli.in.c.fi.
de conſti. Et ꝙ pleniſſima reſtitutio ſufficiat,
innuit ioan.an.& domi.in.d.ca.quanuis.vbi

dicunt quòd licet reſtitutio illius qui fuit pri-
A uatus beneficio & degradatus non trahatur
ad beneficia/illud verum eſt niſi eſſet plene
reſtitutus. Multo magis in propoſito quando
eſſet pleniſſima reſtitutio. Pro hoc eſt conſi-
lium abbatis. 192. incipit in quæſtione hære
dum. qui vult ꝙ reſtitutus per papam etiam
ad bona cõfiſcata/recuperabit res emphyteo-
ticas etiam alteri conceſſas. & idem egi. in. d.
deci. 743. & 744.

¶ Ad obuiandum autem omnibus dubieta-
tibus poſſet fieri reſtitutio etiam ad omnia in
alios tranſlata. Quod princeps ex cauſa face
re poteſt ſecundum bar. in. l. quæcunq;. C. de
fide inſtru. li. 10. & ponit feli. in. d. c. intra quat
tuor. & bal. in ti. de pace conſtan. in. 12. col. in
verbo priuilegia omnia. Quia ratione pacis
poteſt princeps auferre bona vnius & dare al
teri: vt in. l. lucius. ff. de euic. & in. l. item ſi ver
beratum. §. 1. ff. de rei vendi. & dicitur in cap.
quæ in eccleſiarum de conſti. & bal. & ange-
lus in. l. bene a zenone. C. de quadri. pręſcrip.
vbi pro pace habenda poteſt donare res pri-
uatorũ. ⁋ Item princeps ratione pacis & pro-
pter publicam vtilitatem poteſt remittere in-
iurias & dãna illata priuatis: vt late dicitur ma
xime ꝑ modernos in. l. venia. C. de in ius vo-
B can. & canoniſtæ in. c. in noſtra de iniu. & in
c. quanto de iureiu. & bal. angelus & moder-
ni in. l. conuentionum. ff. de pac. & per franciſ
cum de platea in trac. reſtitutionum in ru. de
reſtitutione bellantium in. §. 74. & remiſſiue
per balencinum in. d. c. quanto. vnde ratione
publicæ vtilitatis princeps poterit reſtituere
etiam quo ad bona in alios tranſlata. Ita dicit
abb. in. c. 1. ĩ primo nota. de paroch. põit areti.
in. d. §. & quid ſi tantum. allegat extrauag. de
pace conſtan. in verbo priuilegia. refert & ſe-
quitur ibidem ſozzinus cum modificatione
quãdo aliter pax haberi nõ potuiſſet. de quo
plene per modernos in. d. l. venia. Ad hoc fa-
cit quod dicit alex. conſi. 94. in. 5. vol. incipit
viſis & ſæpius recenſitis: videlicet ꝙ princeps
pro habenda pace ſui territorii poteſt caſtrũ
ſubditi dare alteri.

¶ Et ex pręmiſſis apparet vtrum prędicti car
dinales recuperabũt locum in collegio: quia
licet alias bar. in. l. 2. ff. de decu. in prin. & in. l.
1. C. de iis qui in exilium dati ſ. 10. dicat ꝙ
non/ & ꝙ fuit practicatum tempore romei de
pepulis in quibuſdam doctoribus expulſis:
qui poſtea licet fuerint reſtituti per legatum
non tamen recuperarunt locum in collegio

ab aliis occupatum (quod ponit etiam feli. in C
d. cap. ſuper eo de offi. delega. qui videtur e-
tiam velle quòd locus non recuperetur eti-
am ſi reſtitutio fuerit pleniſſima, quaſi locus
fuerit acquiſitus doctori ex condemnatione
& ſententia) tñ ſi recte conſideretur ratio in-
nuit contrarium ad conſi. petri de ancha.
409. quod ipſe allegat. quia quando acquiſi-
tum eſt ex condemnatione, facilius reſtitutio
derogat iuri tertio quæſito ex ſententia/ & re-
ſtitutus quis cenſetur etiam ad bona in alium
tranſlata. & ideo etiam quo ad locum debet
illud intelligi niſi ſit per principem facta ple-
niſſima reſtitutio vt dictum eſt. & maxime ſi
poſita eſſet etiam clauſula quòd redintegra-
ret eos perinde acſi nunq̃ in crimen ſchiſma-
tis incidiſſent. quod poteſt papa fingere: vt in
cle. 1. in glo. de immu. eccle. ad quod bonum
eſt conſi. calde. 12. in ti. de reſcrip. & abbatis
84. in. 1. vol. in. 4. col. & 3. Sed quo ad iſtam
clauſulam tantum calde. vult ꝙ licet perſona
habilitetur vt ex tunc, non tamen præiudicat
iuri tertio quęſito. & idem videtur ſentire car.
ana. & aren. in. c. ad petitionem de accuſa. qui
non loquuntur in caſu pleniſſimę reſtitutio-
nis. Et eodem modo intelligo bal. in. c. conſti
tutus in. 2. col. de reſcrip. & abb. in. c. ex tuæ
ad fi. de cle. non reſi. cum volunt ꝙ clericus D
depoſitus & reſtitutus ad priſtinum ſtatum/
non recuperet beneficia in alium collata:
quia intelligitur niſi eſſet pleniſſima reſtitu-
tio.

¶ Dominus ioan. de ligna. in. d. cap. quia di-
ligentia loquendo in hæretico reuerſo dicit
ſecundum ioan. & vin. ꝙ recuperat iurapa-
tronatus, niſi prius contra ipſum lata fuiſſet
ſententia ſecũdum bar. per tex. 1. q. 7. c. ma-
ximum. Quod improbat ibi ioan. de ligna.
quia in hæretico non eſt opus ſententia cum
ſit priuatus a lege: vt in cap. cum ſecundum
de hære. Vnde dicit ꝙ aut bona ſunt alii con
ceſſa. & tunc dato ꝙ redeat/ illa non recupe-
rat. c. q̃uis de reſcrip. in. 6. Si non ſunt aliis
conceſſa, tunc debet ponderari modus reſti-
tutionis: quia ſi ſolum reconciliatur, nihil de
bonis recuperat: ſed ſi reconciliatur & reſti-
tuitur plene, tunc recuperat bona. ⁋ Vtrum
autem hoc caſu efficiatur habilis ad bene-
ficia, eſt conſiderandum per quem reſtitui-
tur: quia remanet infamis infamia iuris, quę
non tollitur niſi per principem. vnde ſi ab in
feriore reſtituitur, erit inhabilis. Si a princi
pe, aut ſolum reconciliatur: & idem, aut ple
ne reſtituitur. et tunc ſecus: quia ſi ꝑ principẽ

A plene reſtituitur, tūc quo ad omnia per principem poteſtatē habentem reſtitutus intelligitur conſiderata forma gratiæ/ ꝙ ſit pleniſſima & quo ad bona & perſonam reſtitui: vt ſupra dictum eſt.

¶ Et adde ꝙ quantūcunq; aliquis fuerit reſtitutus per principē, nullo tamen caſu de mundo recuperabit fructus ꝑceptos ab alio. Tex. eſt in authen. idem de neſtorianis. C. de hære. quē tex. ad hoc reputāt ſingularē angelus immol. raphael/ alex. & areti. in. d. §. & quid ſi tātum. & bal. in. c. domino guerrāti. hic finitur lex in vſibus feu. & in. l. 1. C. de hæredi. inſti. & in. l. nam ad ea. C. de. ll. & in. l. fi. in. 9. colū. C. de ſententiā paſ. & angelus in authen. vt cum de appella. cognoſcitur/ in. §. ſi quis de parentibus. bal. conſi. 359. in fi. incipit proponitur in. 1. volu. Et eſt communis opinio ſecundum iaſonem in. d. §. & quid ſi tantum. vbi ad hoc allegat plures concordantes: licet ipſe fuerit in contraria opinione poſt nellum de ſancto geminiano in trac. bannitorum in prima parte tertii temporis, q. 7. per plures rationes per eū aſſignatas ibi in. d. §. & quid ſi tantum. Cuius opinionem credo veram in caſu quo reſtitutio fieret per viā iuſtitiæ (iuxta. l. 1. §. fi. ff. de quæſtio.) & non per viam

B gratiæ: quia tunc non ſolum talis reſtitutio tolleret iura alteri quæſita & in alium tranſlata ex illo actu aduerſus quem concederetur reſtitutio (vt in. l. ꝙ ſi minor. §. ſceuola. ff. de mino. & dicit raphael in. d. §. & quid ſi tantū. & ponit nellus in. d. trac. bannitorū in prima parte tertii temporis in. xi. q. in fi. & eſt bonus tex. in. l. ſi ex cauſa in prin. ff. de mino. & melior tex. in. l. in cauſæ la. 1. in. §. interdum. ff. eo. ti.) ſed etiam iſto caſu fieret reſtitutio fructuum medio tempore perceptorum: quia ei qui reſtituitur per viā iuſtitiæ/ pinguius ſuccurritur a iure: vt in. d. §. ſceuola. & reſtitutio per viā iuſtitiæ/ tantū reſtituit quantū abſtulit id aduerſus quod petitur reſtitutio: vt in. l. qui proprio. §. itē quęritur. ff. de procura. Et de hoc eſt bonus tex. in. l. ꝙ ſi minor in. §. reſtitutio. ff. de mino. quem adde ad tex. in. l. videamus la. 2. in. §. in fauiana. ff. de vſur. ſuper quo ſe fundat iaſon cum tenet contrariū in. d. §. & quid ſi tantum. Et de hoc eſt bona glo. in. c. ſuper cauſa in verbo beneficia. 2. q. 4. & alia in. c. clericus victum. 91. di. & glo. fi. in. c. paſtoralis de appella. quæ omnes allegāt tex. in. l. penul. ff. de re mili. & volunt quando quis reſtituitur per viam iuſtitię ꝙ recuperet omnes fructus mediī temporis. Et hoc voluit alexan. de immol. in conſi. 142. incipit viſo proceſſu/ in vltima columna in quinto volumine. C

¶ Et ſi dicatur quòd bona fides debet excuſare cum in quē bona ſunt tranſlata & qui fructus percepit bona fide ab illo qui iniuſte fuerat damnatus/ ſicut illum qui conſecutus eſt ex perſona illius qui iuſte fuerat condemnatus: iuxta. l. certum. C. de rei vendi. & cap. grauis de reſti. ſpolia. cum ſimil. Reſpondetur ꝙ licet bona fides ita illum excuſet in vno caſu ſicut in alio, tamen fiſcus qui iniuſte in alium tranſtulit non debet excuſari: & in defectum fiſci is in quem res tranſlata reperitur quanuis fuerit ignorans/ non excuſatur. Caſus eſt multum notabilis in. d. l. in cauſæ la. 1. in §. interdum/ verſi. pomponius quoq;. ff. de mino. iuncta. l. quòd ſi minor. §. reſtitutio. ff. eo. ti. Et huius ratio poteſt aſſignari quia talis reſtitutio quæ innititur iuſtitiæ fit a lege ſi cet iudicis miniſterio, quæ non ſinit aliquem ſine ſua culpa priuari vel deiici a gradu ſuo: vt in. c. ſatis peruerſum. 56. di. cum ſimil. Et is in quem bona reperiuntur tranſlata per fiſcum, poterit agere contra fiſcum ſi titulo oneroſo in eum trāſlata reperiātur per fiſcum: iuxta. l. 1. & 2. C. de quadri. præſcrip. ponit ioan. de immol. in. d. ca. quia diligentia, & refert feli. in. d. c. intra quattuor. D

¶ Articulus .3.

AN AVTEM tales cardinales ſic ex gratia reſtituti teneantur abiurare ſchiſma, abbas in. d. c. quia diligētia dicit ꝙ ſic/ ſicut & hęreticus: iuxta ca. ſi qui voluerint 1. q. 7. & in. c. ego berengarius de conſecra. di. 2. & in. cap. conuenientibus prima quæſtione. 7. & quod dicitur in capitulo ad abolendam de hære. & c. ſuper eo & cap. accuſatus eo. titu. in. 6. Imo dicit abb. ibi quòd non debent recipi ad vnitatem eccleſiæ niſi prius abiurato ſchiſmate. & de forma abiurationis ponitur in. d. c. ego berengarius & d. cap. conuenientibus, & ca. ſi qui voluerint, & in ca. quotiens eadem cauſa. 1. & quæſtione. 7. qui tex. etiam loquitur in ſchiſmatico. Quinimo illa iura requirunt quòd per propriam ſcripturam fiat huiuſmodi abiuratio & quòd manu propria ſubſcribatur.

¶ Et amplius ſi ex ſchiſmate vel hæreſi eius q
A abiurat ſchiſma vel hæreſim fuiſſent multæ
eccleſiæ ſcandalizatæ/deberet copia illius ab-
iurationis ad oĉs illas tranſmitti, vt quę male
fuiſſent ædificatæ de peruerſo / gauderent &
ædificarentur de cõuerſo: vt dicit tex. in. d. ca.
ego berengarius in fi. & ponit gundiſal. de vil
la diego in trac. de hære. in. 24. q. Et debet fie-
ri talis abiuratio non in occulto ſed in publi
co: quia notoria crimina & orbem ſcandali-
zantia publica pœnitentia tolli debent: vt in
c. in capite. 50. di. & i. c. fi. 26. q. 6. & glo. ibi in
ſum. Et ita fecit berẽgarius, qui coram. 113.
epiſcopis hæreſim romæ abiurauit: vt patet
in. d. c. ego berengarius in fi. Imo & tex. iun-
cta glo. in. d. c. ſi qui voluerint / exigit cautio-
nem de parendo mãdatis eccleſiæ & eius ſta-
tuta obſeruando. Facit quod dicitur de abſo
lutione danda excommunicatis, a quibus re-
cipitur cautio de parendo mandatis eccleſiæ:
vt in. c. ex tenore/ & in. c. cum deſideres/ & in
c. nuper/ & . c. per tuas de ſen. excom.

¶ An autem talis abſolutio poſſit per procu
ratorem peti, dicitur in. d. c. cum deſideres per
doc. Et in propoſito ſi conſiderentur iura ſu-
perius allegata, videtur ꝙ hoc perſonaliter fa
cere deberent, & maxime per tex. in. d. c. in ca
B pite. 50. di. In excõicato tamẽ curia ſeruat cõ
trarium: quia abſoluit per procuratorem ha-
bentem ad hoc mandatum: vt eſt deci. 24. in
ti. de ſen. excom. in anti. Et de ſolennitate ſer-
uanda quãdo recipitur ad vnitatem ſchiſma
ticus, vide plene in pontificali in. 4. li. in ti. de
ordine recipiendi hæreticũ vel ſchiſmaticũ.

¶ Arti. 4.

SED AN SI ſchiſmatici volũt
redire ad vnitatẽ/
ſint reſtituẽdi ad
priora? Tex. i. §.
hic ẽt. 17. di. oſtẽ
dit ꝙ ſic: cum di-
cit ꝙ cũ ſchiſmati
cis qui diſceſſerãt
a ſymmacho pa-
pa eſt miſericorditer agendum, & eos eſſe re
ſtituendos ex miſericordia ad officia eccleſia-
ſtica. Quod eſt clarum vbi agitur pro pace
eccleſiæ: qa vt tollatur ſchiſma & ſciſſura ec-
cleſię/ debet reſtitui. & ita dicit ibi alex. & tex.
in. §. illud de clericis ea. di. Et aliqñ ſchiſmati-
cus põt cogi ad vnionẽ; vt. 23. q. 6. c. ſchiſma
tici. Vnde aug. de anco. in trac. de po. pa. dicit
ꝙ licet alias hæreticus relapſus nõ debeat re-
cipi ab eccleſia, tñ ſchiſmatici redeũtes ad vni C
tatem ſemp ſunt recipiendi. Et diuus aug.
in epiſtola. 50. ad bonifaciũ comitẽ in penul.
char. inquit. Verũ in huiuſmodi cauſis vbi p
graues diſſenſionũ ſciſſuras nõ huius aut il-
lius hõis eſt periculũ ſed populorũ ſtrages ia
cent, detrahendũ eſt aliquid ſeueritati vt ma-
ioribus malis ſanãdis charitas ſincera ſubue-
niat. habeãt ergo iſti de præterito deteſtabili
errore ſicut petrus habuit de mendaci timore
amarũ dolorẽ, & veniant ad eccleſiam chriſti
verã hoc eſt matrẽ catholicã: ſint in illa cleri-
ci/ ſint epi vtiliter qui cõtra illam fuerũt hoſti
liter. non inuidemus, imo amplectimur/ op-
tamus/ hortamur, & quos in viis aut ſepibus
inuenimus intrare cogimus. etſi nõdum qui
buſdã perſuademus, ꝙ nõ res eorũ ſed ipſos
quærimus. Apoſtolus petrus qñ ſaluatorẽ ne
gauit & fleuit & apoſtolus manſit, nondũ ac-
ceperat promiſſum ſpiritũſanctũ. ſed multo
magis iſti cũ non acceperũt: qui a corpis cõ-
page diuiſi (quod ſolum corpus viuificat ſpi
ritusſanctus) extra eccleſiã & cõtra eccleſiã ec
cleſiæ ſacramẽta tenuerũt, & tanq̃ ciuili bello
noſtris cõtra nos erectis ſignis armiſq; pug-
nauerũt. Veniant/ fiat pax in virtute ieruſalẽ,
quæ virtus charitas eſt: cui ſanctæ ciuitati di- D
ctũ eſt fiat pax in virtute tua & abundãtia in
turribus tuis, nõ ſe extollãt aduerſus maternã
ſolicitudinẽ, quã pro ipſis & pro tãtis populis
quos decipiũt vel decipiebãt colligẽdis/ & ha
buit & habet. non ſuperbiant ꝙ ſic eos ſuſce
pit, nõ referant ad elatiõis ſuę malũ quod fa-
cit ipſa propter pacis bonum. ſic multitudini
bus per ſchiſmata & hæreſes pereũtibus ſub-
uenire conſueuit.

¶ Sic ergo ex his colligitur ꝙ pro pace eccle
ſiæ ſunt reſtituendi. alias aũt ceſſante cã non
ſunt reſtituẽdi: qa incidens ſemel in ſchiſma/
nõ põt amplius promoueri: vt in. c. nos con-
ſuetudinẽ. 12. di. & . 1. q. 7. c. cõuenictibus/ cũ
ſequẽ. notat abbas in. c. quia diligẽtia de elec.
Nec tuetur eũ ꝙ paratus ſit abiurare ſchiſma:
qa poſtq̃ ſemel incidit in notoriũ ſchiſma/ nõ
põt amplius adminiſtrare ſacramẽta: vt in. c.
dilectus & . c. fi. de tẽpo. ordi. Poteſt tñ ſemper
ex gratia cũ eis per ſolũ papam diſpẽſari qñ
ſchiſma eſt contractũ quia diſceſſerũt ab obe
dictia veri papæ, & non per aliũ inferiorẽ: vt
dr̃ in. d. c. qa diligẽtia in prima oppõne p abb.

¶ Non obſtat quod dicit aug. de anco. ꝙ
ſchiſmatici ſemp ſunt recipiendi qñ fuiit pa-
rati abiurare ſchiſma: quia intelligo quantũ
ad vnitatẽ cum eccleſia & ſuperiore, & nõ ꝙ

ſint reſtituendi ſemper ad priores dignitates
A honores & loca. Ad quod facit quod dicit idē
abb. in. d. oppo. referendo oſtiē. ibi ꝙ illud qđ
dicitur ꝙ poſtq̄ quis eſt paratus redire poſt
peractā pœnitētiā efficiť nouus homo (vt in
c. ferrū. 50. di.) debet intelligi ꝙ quo ad deū
pœnitēs non deſpicitur: vt in. c. quemadmo
dum de iureiu. ſed ſecus quo ad eccleſiam mi
litantē: quia ex quo ſemel efficitur inhabilis,
non recipitur ab ea vlterius ſine diſpenſatio-
ne ad adminiſtrādum / per tex. ibi in. d. c. quia
diligentia & cap. quia circa de biga. &. d. cap.
dilectus & cap. fi. & ca. poſt tranſlationem
de renun.

¶ Articulus .5.

QVAERO DE-
inde vtrū papa qui
iurauit aliqua in cō
claui & vouit quæ
nō ſeruauit, poſſit
dici periurus / & ta-
liter ꝙ nō poſſit ſe
abſoluere & ꝙ poſ
ſit cōpelli ad ſeruā
dū iuramentū (exē
plū ſi iuraſſet & vouiſſet ꝙ teneret cōcilium
intra biennium / & ꝙ nō crearet cardinales ſi-
B ne conſenſu omniū donec eſſet reductus nu
merus ad. 24. cum commemoratione conſti
tutionis frequēs in concilio cōſtantien. editæ
& conſtitutionis baſilien. quę incipit cū ſum-
mo pōtifici) & ſi nolit an poſſit ei ſubtrahi o-
bedientia.

¶ Egi. in. c. 1. de iniu. in. 6. videtur tenere ꝙ
teneatur ad obſeruationē & ꝙ cōpelli poſſit.
& exēplificando de iuramento præſtito in cō
claui per benedictū. 13. dicit ꝙ ipſe erat no-
torie periurus & per conſequens infamis. al-
legat. l. ſi quis maior. C. de trāſac. Adducit gu
liel. de monte lau. & bar. ff. de iis qui no. in-
fa. l. lucius. & iaco. butri. in. d. l. ſi quis maior.
Licet petrus de bellapertica & bal. remiſſius
locuti fuerint ſecundum eum: & hoc ſecun-
dum. ll. Sed ſecundū canones goffre. in ſum.
de iureiu. §. quæritur an periurus. verſi. ſed
hæc omnia / tenet periurum ſimpliciter eſſe
infamem. Sed ioan. & archi. in hoc variant. 6.
q. 1. quicūq;. De quo per henricum boich in
c. cum dilectus in. 3. diſtinctione de ordi. co-
gni. vbi dicit ꝙ talis infamia eſt infamia facti
quæ deletur per pœnitentiam. ſed in infamia
iuris ipſe henricus aliter diſtinguit.

¶ Egidius tamen in. d. c. 1. ex notatis in diuer
ſis locis colligit concluſionem infraſcriptam:
ꝙ ſi iuramētum fuit ſolenniter præſtitum & C
erat de futuro eiuſq; violatio cedit in graue
præiudicium tertii, tunc talis violatio reddit
ipſum periurum infamē. & hoc maxime ve-
rū eſt ſi violatio eſt notoria & ex ea magnum
ſcandalum oritur: quia notorietas & ſcanda-
lum augent peccatū & pœnam peccati: vt pa
tet ex iis quæ notantur in. l. ſi quis aliquid. §.
qui abortiōis / & l. aut facta in fi. ff. de pœnis.
de tempo. ordi. ca. quæſitū, & de præſcrip. c.
nihil. Infames autem / a dignitatibus excluſi
ſunt. l. 2. C. de digni. li. 12. & regula infami-
bus in. 6. & notata per inno. in. c. per inquiſi-
tionem de elec. & quod notatur de fideiuſſo.
peruenit. & de iureiu. ſicut noſtris. Deierans
enim dicitur belua. 22. q. 2. c. homines.

¶ Et ſi dicas talem nō eſſe ipſo iure priuatū
ſed priuandum (iuxta ea quæ dicuntur in. c.
querelā de iureiu.) egi. dicit hoc eſſe verū in
inferiore / qui habet ſuperiorem qui eum pri
uare poteſt, ſed in principe ſuperiore carente
ceſſat illud ſuffragium iuris poſitiui. & ideo
oportet ꝙ ſemper remaneat impunit⁹ (quod
eſt abſurdū) vel ꝙ de facto habeatur pro pri-
uato. Et eodē modo videtur ꝙ poſſet reſpon
deri ad. c. nonne. 9. q. 4. Fatetur tamen idem
egi. ꝙ iſta non ſunt ſecura nec credit ea vera.
Argumētatiue autē dicit poſſe induci ꝙ ma- D
gis debeat puniri papa in pari delicto q̄ alius.
ſuper quo ſe remittit ad. c. cum quidam de iu
reiu. Ad idem eſt quod dicitur per glo. in. ca.
præſul. 2. q. 5. & in. c. alius. 9. q. 3. Item indu-
cit illud quod ſolet dici / ꝙ in mortali peccato
cōſtituti non debent (ſaltem dum in peccato
perſeuerant) promoueri ad eccleſiaſticas di-
gnitates. imo etiā tunc promoti / ab eis repelli
debēt. Facit quod diciť in. c. ſicut noſtris de iu
reiu. & de cle. excom. miniſ. c. ſi celebrat. Vide
tamen inno. & doc. in. c. inter dilectos de ex-
ceſ. præla. & in. c. accedens de accuſa. & in ca.
ex tenore &. c. quæſitum de tempo. ordi.

¶ ISTAM opinionē ꝙ papa obligetur ad
obſeruandū iuramentū) tenet anto. de butrio
in. c. 1. de conſti. qui voluit etiā ꝙ non poſſit
creare cardinales cōtra iuramentū & votum
propriū / ea ratione quia papa aſtringitur ſuo
voto & iuramento nec ab illis pōt ſe abſolue-
re. notatur. 15. q. 6. authoritatē. de voto. c. non
eſt. notat glo. in. c. q̄to de iureiu. & ibi. doc. &
inno. in. c. cū inter de renun. Et anto. in. d. c.
1. dicit cōtra gregorium. 12. (qui in conclaui
ante papatū iurauerat & vouerat renunciare
papatui pro ſedando ſchiſmate quod duraue
rat. 30. annis / & hoc publicauerat per vniuer-

A ſum orbem) ꝙ erat aſtrictus ad obſeruationẽ
iuramenti & voti, & etiam quia iurauerat &
vouerat non creare cardinales, & tamen con
tra iuramentum & votũ creauerat quattuor
cardinales: inter quos vnus fuit gabriel de
condelmariis/qui poſtea fuit eugenius quar-
tus.

¶ Et idem (ꝙ nõ poſſit ſeipſum abſoluere)
ponit abb. ſiculus i.d.c.1. Ad hoc facit quod
dicunt doc. poſt. archi. & ioã. an. in. c. fi. de. pœ
ni. & remiſ. in. 6. vbi volunt ꝙ non poteſt pa
pa vel epiſcopus ſibi remittere pœnitentiam
ei iniunctam a ſacerdote. Ad idem eſt quod
ponit ioan. de immol. in. d. c. 1. qui dicit ꝙ li-
cet princeps & papa non ligentur ſuis legi-
bus poſitiuis (vt in. l. princeps legibus. ff. de
ll. & notatur in. c. nõ dubium de ſen. excom.)
tamen ligantur lege diuina & naturali. c. quę
contra mores. 8. di. 25. q. 1. c. ſunt quidam. &
c. non licet. 10. di. Quòd autem ſeruare iura
mentum ſit de iure diuino, ponitur matth. 5.
& in. c. etſi chriſtus de iureiu. redde deo iura-
mẽta tua. Tenemur enim iuramẽta ſeruare,
quia hoc concernit religionem & diuini cul-
tus reuerentiam, & eorum tranſgresſio mor-
tale peccatum inducit, 22. q. 2. c. primum / &
c. animaduertendum. Vnde dicitur. leui. 19.
B non periurabis in nomine meo. Et eſt de prę
ceptis primę tabulæ, quæ ſunt indiſpẽſabilia
22. q. 4. c. neceſſe. & infra dicitur: & declarat
ſanctus tho. in prima ſecundæ. q. 100. ar. 8.
Et eſt vt præceptum: vt in. c. etſi chriſtus de
iureiu.

¶ Nec tuetur authoritas iurantis: vt patet in
c. ſi is qui. xi. q. 3. Et maxime quia hoc iuramẽ
tum habet illos tres comites, veritatem iudi-
ciũ & iuſticiam: vt in. c. animaduertendũ. 22.
q. 2. vnde debet illud ſeruare, quia obligatur
lege diuina.

¶ Et idem in voto: vt patet pſal. 75. vouete &
reddite dño deo veſtro. & nume. 30. ſi quis vi
rorum votum domino vouerit aut ſe cõſtrin
xerit iuramento, non faciet irritum verbum
ſuum: & per totum. c. Et hoc maxime ponde
randum eſt quando concurrunt iuramentũ
& votum: quia licet iuramentum præſtetur
aliquando principaliter parti / & tunc poſſit
remitti per partem ita ꝙ non indiget qui iu-
rauit alia abſolutione (q̃uis iurans principali
ter obligetur deo: vt dicitur in. c. 1. de iureiu.
& bar. in. l. labeo. ff. de iureiu.) votum tamen
ſemper principaliter præſtatur deo: vt dicit
ſanctus tho. in ſecunda ſecundę. q. 88. arti. 5.
imo ſoli deo, vt ibi dicitur.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ eſt maius bonum C
creare cardinales propter vrgentes eccleſiæ
neceſſitates: quia ex quo iurauit tenetur ſer-
uare iuramentum: nam poteſt cum minori
bono ſaluari, & iuramentum ſeruari põt ſine
diſpẽdio ſalutis eternæ. c. debitores de iureiu.
Sicut dicimus in illo qui iurauit non aſſume
re epiſcopatum. 85. di. c. florẽtinum. ❡ Item
facit ꝙ generatur ſcandalum ex non obſerua
tione iuramenti apud chriſtianos. Vnde (ſe-
cundum quod ſupra diximus) ab aliquibus
tentum eſt ꝙ ex hoc poteſt deponi per illam
glo. in. c. ſi papa. 40. di. videretur enim effici
infamis, ſi alias nõ eſſet legibus ſolutus quia
papa. 6. q. 1. infamis. 22. q. 5. ſi quis. Et tales
non poſſunt eccleſias regere: regula infami
bus in. 6. c. querelam de iureiu. ❡ Et ex quo
quis eſt pertinax in piurio / videtur male ſen-
tire de fide. 38. di. c. ſi. Et hoc fuit dictum con
tra gregorium. 12. & benedictum. 13. qui nõ
ſeruabant iuramentum. Imo quia fama erat
gregorium dixiſſe ſe non aſtringi ad obſeruã
dum illud iuramẽtum, dicebatur ꝙ propter-
ea poterat contra eum procedi tanq̃ contra
hæreticum: quia dicebat permiſſum quod le
ge diuina erat prohibitum. 24. q. 3. ca. hæreſis
&. c. quidam. & quod habetur in cle. 1. §. ſa- D
ne de vſur. & cle. ad noſtrum de hære. &. 30.
di. per to. ❡ Item facit ꝙ tenetur illud ſeruare
propter conſtitutionem frequens / & conſtitu
tionem cũ ſummo pontifici, ſupra allegatas:
quæ iura quia non repugnant canonibus &
ſunt per patres in concilio edita, ſeruan-
da videntur. 25. q. 1. c. confidimus / & c. quæ
ad perpetuam / &. c. ſunt quidam / &. c. contra.
Facit. c. ſancta octo. 16. di. Quinimo in eo-
dem concilio baſilien. in. 23. ſeſſiõe fuit inter
cætera ſtatutum illud de. 24. cardinalibus in
d. c. cum ſummo pontifici. & etiam ꝙ papa iu
ret ante receptionem ꝙ proſequetur celebra-
re generalia concilia iuxta dictam cõſtitutio
nem frequens.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ illa iura intelligun-
tur quo ad ea quæ ſunt fidei: vt dicit glo. in. d.
c. quæ ad perpetuam. Quia concernit deco-
rem vniuerſalis eccleſiæ. poſſet enim defor-
mari collegium cardinalium per promotio-
nem imperitorum & adoleſcentulorũ / ſi pro
libito papa poſſet promouere contra volũta-
tem cardinalium: vt vidimus noſtris tempo-
ribus, quia qui dignitatem quã habet nõ cog
noſcit / illã dehoneſtare non reformidat. Ideo
ſenes aſſumi debent. Ad quod facit tex. in. c.
ſi. 84. di. & tex. in. c. 1. de renun. Secus autem

A facere videtur contra tex. & ibi dicta. 1. q. 7.
c. etſi illa. 24. q. 1. memor. Facit quod dicit in-
no. in. c. q̄to de conſue. & quod dicit ſpecu. in
ti. de diſpenſa. §. nunc breuiter/ verſi. 12. vbi
ſtatus. ¶ Vnde oſtien. in. c. 2. de cle. non reſi.
voluit ꝙ ſolus papa ſine conſilio cardinaliū
non poſſit deponere cardinalem, de quo per
ioan. an. in. c. 1. de ſupplē. negli. præla. & in. c.
clerici de vita & ho. cle. p doc. & marti. de lau-
de in trac. cardi. verſi. 33. & doc. ibi in. d. ca. 2.
Ergo pariformiter nec reuocare conſtitutio-
nem quæ tangit oēs cardinales quo ad crea-
tiōem ipſorum. Facit quod dicitur in. c. inqui
ſitioni de ſen. excom. & in. c. cum ad monaſte
rium de ſtatu regu. & quod infra latius dice-
tur, & quod dicit aug. ad ianuarium, ſaluberri
má eſſe authoritatem decretorum concilia-
rium reformationem eccleſiæ in capite & in
membris cōcernentium, ad quod archi. in. c.
porro. 68. di. & glo. in. c. per principalem. 9.
q. 3.

¶ Item facit ꝙ conſtitutio frequens & ſimili
ter alia de creandis cardinalibus ad certū nu-
merum/ fuit edita in concilio conſtantien. &
poſtea repilogata in baſilien. & nunc in capi-
tulis iterum replicata & iurata. Ex quo videt̄
ꝙ ſit maioris authoritatis: iuxta glo. in cle du
B dum in verbo pacta de ſepul. & quod dicitur
in ſimili in. c. licet de iureiu. in. 6. poſt glo. Fu
niculus enim triplex difficilius rumpitur: vt
in. c. 1. de treu. & pa. & in authen. itaq̄. C. cō-
munia de ſucceſ. ¶ Facit etiam quod dicitur
in. c. cum non deceat de elec. eo. li. vbi dicitur
ꝙ conſtitutio iurata non cenſetur ſublata. &
in. c. q̄uis de pac. eo. li. Ideo videtur ꝙ nō poſ
ſint de facili tolli/ & ꝙ non debeat illis ſine gra
ui cauſa derogari. Quod fortius apparet: qa
in eodem concilio conſtantien. fuit diffinitū
ꝙ ipſa ſynodus habet immediate authoritatē
a chriſto, & ꝙ ei quilibet cuiuſcūq̄ ſtatus (ēt
ſi papalis authoritatis & dignitatis ſit) tene-
tur obedire in iis quæ pertinent ad reforma-
tionem eccleſiæ in capite & in membris: vt
patet in. 4. ſeſſione. & ſic papa tenetur obedi-
re & ſtare determinationi illius concilii/ tam
circa modum celebrandi concilii q̄ circa mo
dum creandi cardinales: & maxime quia ge-
ſta illius concilii fuerunt per martinū quin-
tum in cōcilio illo approbata. Vnde tenetur
illa ſequi. Ad hoc tex. & ibi dicta ī. c. ſicut. 15.
di. & in. c. anaſtaſius. 19. di. & tex. in. c. ſancta
octo. 16. di.

¶ Et ſi dicatur ꝙ illa iura ſonantia ꝙ papa te-
netur venerari & obſeruare concilia/ intel-
liguntur de conciliis circa fidem, & quòd
martinus quintus in ſua confirmatione tan- C
tum confirmauit geſta concilii conſtantien.
in materia fidei & nō in aliis: vt patet in. 45.
& vlti. ſeſſione illius concilii. Reſpondetur ꝙ
illud decretum dicti concilii tangit fidem ꝙ
poteſtas illius concilii fuit immediate a deo
& ꝙ quilibet etim ſi ſit papalis dignitatis te-
netur illi obedire circa reformationem &c.
& circa reformationē in capite eſt decretū de
non creandis cardinalibus & conſtitutio fre
quēs. ſequitur igitur ꝙ papa teneatur illis o-
bedire quaſi ſint a deo diſpoſita: quia quic-
quid eſt cauſa cauſę eſt cauſa cauſati. l. manu
miſſiones. ff. de iuſti. & iu. Et maxime eo ꝙ
per iuramentum & votum ſe obligauit deo
& cardinalibus: quia lege diuina & naturali
ipſe ligatur: vt ſupra dictum eſt & infra latius
dicetur. Et ſi contraueniret/ grauius aliis pec-
caret, cum ſit in maiori dignitate: vt in. c. cum
quidam de iureiu. Facit quod notatur per io-
an. an. in. c. magnæ poſt prin. de voto. Et ideo
in futuro iudicio plus cæteris puniretur.
Vnde glo. in. c. præſul. 2. q. 5. dicit ꝙ ſicut pa-
pa ſuper omnes præeminet ſine comparatio
ne, ita ſi male ſe habet ſine comparatiōe tanq̄
diabolus damnabitur ſecundum ioan. de im
mol. in. d. c. 1. de conſti. & glo. in. c. aliorum. 9. D
q. 3. Qui ioan. de immol. adducit de pœni.
di. 1. poſt prin.

¶ Inde etiam dicitur ꝙ papa & imperator li-
gantur ſuo cōtractu: vt in. c. 1. de proba. quia
ligantur iure naturali. d. c. 1. & l. cæſar de pu-
blica. & l. digna vox. C. de. ll. Et licet deus ſub
iecerit leges principi, non tamen ſubiecit con
tractus nec conuentiones/ dicit bal. in. c. 1. de
natura feudi. & dicitur in. d. c. 1. de proba. Et
licet non ſit ſubiectus regulis arctatiuis (vt
dicit bal. in. l. 2. in. xi. col. C. de ſerui. & aqua)
tamen bene ſubiectus eſt obligationibus cō-
uentionibus & pactis: vt probat idem tex. &
ibi bal. in. c. 1. de natura feudi. Et ibi ipſe in-
ducit ad comitem papiæ ꝙ non poſſet per
imperatorem priuari ſine ipſius culpa. Inde
etiam bal. in. l. qui ſe patris. C. vnde liberi/ vo
luit ſi imperator concedit alicui feudum re-
cepta pecunia/ & vtitur verbo indulge-
mus, quòd non ſit donatio ſed venditio:
& ideo quòd non poſſit reuocari. Et idem
dicit paulus de caſtro in. l. digna vox. C.
de. ll. & in. l. 1. §. ſi qua vero. C. de iuſtini.
C. confir. Imo plus, paulus de caſtro in
d. l. digna vox/ vult ꝙ intantum ligatur prin-
ceps ex contractu vt nec etiā de plenitudine

poteſtatis poſſit contrauenire. quid enim ma-
A gis contrarium fidei humanæ q̄ ea quæ inter
eos placuerint nō ſeruare? vt in.l.1.ff. de pac.
vbi bal.refert ariſtotelē admonuiſſe alexādrū
vt promiſſa obſeruaret/ & ꝙ alias malus finis
ſequeretur. ¶ Quinimo cynus in.d. l. digna
vox (& refert bal. & moderni in.d.l. 1.) dixit
quod etiam deus obligatur ex ſua promiſſio-
ne. Ad quod vide bar.in.l.1.§. non fuit in fi.
ff.de dolo.pacta enim ſunt de iure gentium/
quod eſt immutabile.l. ex hoc iure. ff. de iu-
ſti.& iu.&.§.ſed naturalia inſti. de iure natu.
gen.& ci. Princeps enim licet ſit ſolutus lege
poſitiua,non tamē eſt ſolutus a dictamine le-
gis naturalis nec a lege naturæ: quia eſt ani-
mal rationale politicum dicit bal.in.l.2.C.de
ſerui.& aqua. ¶ Imo & capitula facta per im-
peratorē cum ſubditis,debent ſeruari & non
debent infringi etiam per ſucceſſores: vt dicit
bal.in.d.l.digna vox &.d.ca.1. Et pacta inita
per federicum imperatorem & ciuitates lom
bardiæ ſunt ſeruanda per ſucceſſores: vt in.c.
1.de pace conſtan. ibi bal. & in.d.ca.1. Tales
enim contractus qui fiunt cum principe ha-
bent naturam bonæ fidei contra dominū, di-
cit bal.in.c.2.§.ſi quis vero de pace conſtan.
B Et dicit bal.in.c.1. in. §.fi. qui feu.da. poſ.ꝙ
rationes & naturales conſtitutiones ligant e-
tiam principem: quia potentius eſt ius natu-
rale q̄ principatus.

¶ Et hoc facit ad id quod dixit egi. in conſi.
12.& refert feli.in.c. ad audientiam de præ-
ſcrip.ꝙ papa ligatur iure poſitiuo prohiben-
te alienationē bonorum eccleſię (vt in.c.non
liceat papæ.12.q.2.) & in iis quæ concernūt
ſubſtantiā cōtractus propter rationē natura-
lem. De quo vide in.c.ſine exceptione.12.q.
2.per lauren.de rodulphis in.31.q.quia in il
lo caſu ratio egidii non multum placet: quia
eſt nimis larga,cum omnis lex ratione conſi-
ſtat.1.di.ca.conſuetudo & .l.cum ratio.ff. de
bonis dam.

¶ Et quanuis princeps non ligetur lege le-
gis ligatur tamē lege conuentionis & contra-
ctus/dicit bal.in.l.1.ff.de conſti.princi. Inde
etiam cardi. in.d. ca.1.de proba.dicit ꝙ pacta
inita per imperatorē cum ſubditis ſuis, ſunt
ſeruāda per ſucceſſores imperii nec poſſunt
reuocari. Ita dicit ipſe in.2.notabili: & dicit
eſſe ad hoc ſingularē tex.in.d. c.1. de proba.
Et idem dicit in alio habente poteſtatem le-
gis condendæ: vt in papa, allegat quod dicit
bar.in.l.ciuitas.ff.ſi certum pe.& in.l.cæſar.ff.
de publica,& tex.in.l.penul.C.de dona. inter

vi. & vxo. Si autem non obligaretur ex ſuo
contractu,tunc non eſſet contractus vltro ci C
troq; obligatorius: & per indirectum interdi
ceretur principi cōmertium hominum: quia
nullus vellet cum eo contrahere/ vt dicit bal.
in.l.princeps legibus.ff.de.ll.& late dicitur in
d.c.1.de proba. Habet enim ſubſiſtentiam a
iure naturali / quod per principem reuocari
non poteſt: vt in.l.fi.C.ſi cōtra ius vel vti.pu.
& inno.in.c. quæ in eccleſiarū de conſti. Idē
ponit cy.in.l.digna vox.C.de.ll. & clari9 bal.
in conſi.271.in.1.volu.incipit caſus,& in.d.
l.digna vox. Ad idem etiā ſunt notabiliſſima
cōſilia baldi in.1.volu. (videlicet.456. cum
duobus ſequen. & maxime in ſequentibus)
vbi dicit ꝙ imperator non poteſt mutare ſta
tum nec minuere honorem veterum vaſallo
rum nec ſupprimere dignitatem non vacan-
tem quæ non eſt in abſtracto ſed eſt in ſubſtā
tia/ ſine cauſa, quia ius quæſitum alteri nō po
teſt ſupprimere, ſed de iure ſibi aperto bene
poteſt diſponere pro libito voluntatis: vt in
ca.1.qui ſucceſſores teneantur. colla.10. Et
princeps licet de perpetuo poſſit facere cor-
ruptibile,nō tamen in præiudicium alterius
licet ſit dominus mūdi: vt ipſe dicit in imme-
diate ſequen. conſi. ¶ Ad quæ quando prin-
ceps obligetur,adde quę pulchre ponit iaſon
in.l.ex imperfecto. C. de teſta. & bal.in.c.1. D
de natura feudi. Et bene facit cōſi.cardi.147.
vbi licet papa reuocet omnes cōceſſiones de
rebus eccleſiaſticis, tamē non intelligitur re-
uocaſſe contractum cenſualem ab eo cōceſ-
ſum: quia non vt papa ſed tanq̄ priuatus cen
ſetur geſſiſſe.

¶ Et dicit idem ioan. de immol. in.d. c.1.de
cōſti.ꝙ intātum papa aſtringitur ſuo voto &
iuramento ꝙ non poteſt ſeipſum abſoluere
propter id quod notatur.15.q.6. authorita-
tem &.c.fi.de inſti.quia inter abſoluentem &
abſolutum debet eſſe diſtinctio perſonarum.
Ad hoc facit quod dicitur in.d.c.fi.de inſtitu.
& in.c.per noſtras de iurepa. Nemo enim im
perare ſibi neq; ſe prohibere poteſt: vt dici-
tur in.l.penul.ff.de arbi. Facit quod notatur
in.c.ſane de offi.delega.& in.c.non eſt de vo
to,vbi ſine cauſa diſpenſatus ſuper voto dici-
tur non tutus quo ad deum: quia ibi iudica-
bitur eo teſtē quo iudice,vt dicit ibi glo. alle-
gat.9.q.3.aliorum. Vnde ſecundum do. an-
to.ſubiectus erit papa determinationi.c.om-
nis vtriuſq; ſexus de pœni. & remiſ. quia li-
cet non aſtringatur lege poſitiua, aſtringitur
tamen mente legis & naturali æquitate deter

minante aliquid circa peccatum, allegat ad
hoc ioan.an.in.c.ſignificaſti in verbo iuriſdi-
A tiõi de fo.compe. Qui hoc ibi aperte dicit/ ꝙ
cum ſit homo qui peccare poteſt habet ſe ſub
mittere pœnitentiario: quia eum non habeat
ſuperiorem ad quem poſſit recurrere/ habet
ſe per ſeipſum alteri ſubmittere: quia ſecun-
dum legis diuinæ veritatem cui eſt ſubie-
ctus neceſſe habet pœnitere. ideo aſtringi-
tur ad obſeruationem mentis dicti. c. omnis
quo ad deum. Quod & ponit & ſequitur an
to.de butrio & domi.in.c.1.de conſti. vnde
nõ poterit nec ſe per ſeipſum abſoluere/ nec
per alium facere ſe abſolui.

¶ Dicit tamen ioan.de immol.in.d.c.1. ꝙ li-
cet male faciat non ſeruando in ſua perſona
id quod habetur in.d.c.omnis vtriuſqꝫ ſexus
forte per hoc non habebit locũ contra eum
pœna ibi inſerta: cum ipſe non ſit ſubiectus
iuri poſitiuo: vt in.c.propoſuit de conceſ.prę
ben. & ſic ꝙ non aſtringatur lege canonica
ſed lege diuĩa & naturali: & ideo ꝙ male faci
at propter naturalem & diuinã legem quã in
ſe continet.d.cap.omnis. Quod clarius tenet
& proſequitur andreas ſicu.in.d.c.1.de cõſti.
illa potiſſimum ratione quia ſiue confeſſio
fuerit inſtituta in paradiſo (cum dixit domi-
nus adæ/ adam vbi es? & fecit eum confiteri
B peccatum ſuum) & papa ligatur lege diuina,
ſiue fuerit introducta per traditionem eccle-
ſiæ vniuerſalis (vt vult glo.ſingularis de pœ-
ni.di.5.in ſumma) & papa ligabitur conſtitu
tione tãgente ſtatũ vniuerſalis eccleſiæ. Inde
abb.in.d.c.ſignificaſti in.7.col. dicit ꝙ conſti
tutio papæ fundata ſuper ius diuinum/ aſtrin
git papam quo ad mentem licet non quo ad
verba & pœnas quæ adduntur vltra ius diui
num. Et aſtexanus in ſum.li.5.ti.10.ar.5. di-
cit ꝙ papa tenetur confiteri ſed ꝙ non tene-
tur ſeruare conſtitutionem.c.omnis.

¶ Dicit tamen domi.in.c.iniuſtum.10.di. ꝙ
papa peccat non ſeruando illum canonem.
& hoc ex quadam naturali ratione/ quæ ita a-
ſtringit papam ſicut alios. Quod intelligit do
minus anto.in.d.c.omnis in.1.q. ex quadam
decẽtia æquitatis & nõ ex neceſſitate. Quod
intelligo reſpectu temporis & pœnarum &
aliorum in.d.c. inductorum per conciliũ ge-
nerale ibi, & non reſpectu confeſſionis: quia
tenebitur confiteri & pœnitere de cõmiſſis.
Vnde licet papa poſſit diſpenſare ꝙ aliquis
diutius differat cõfeſſionem q̃ ab eccleſia in-
ſtitutum ſit, non tñ poterit diſpenſare ꝙ quis
ſaluetur ſine confeſſione: vt dicit.s.tho.in.4.
ſen.di.17.q.3.ar.1.queſtiuncula.5.refert &
ſequitur cardi.ſancti ſixti in trac.de po.pa.q. C
46. Et dominus abb.in.c.q̃to in.3.col.de iu-
reiu. dicit ꝙ papa non poteſt ſine cauſa remit
tere obligationem deo quæſitam per iuramẽ
tũ: vt.24.q.1.manet.23.q.4.ſi is qui. Ex quo
infert ꝙ ſi papa non põt abſoluere aliũ a iura
mento in honorẽ dei facto/ multo fortiꝰ nec
ſeipſum: argu.c.fi.de inſti. & .c.per noſtras de
iurepa. & quod notat ioan.an.in.c.ſignificaſti
de fo.compe. Facit in ſimili ꝙ nec epiſcopus
poteſt ſeipſum abſoluere a iuramento: vt in
c.at ſi clerici.i.§.de adulteriis de iudi. De quo
per archi. & ioan.an.in.c.2.de conſti.in.6. &
in regula cui licet in mercu. & ioan.calde.in
c.de illis in.7.q.de ſponſa. per cy. & bal.in au
then.quibuſcunqꝫ modis. C.de ſacroſanc.ec-
cle. & in.l.cum ipſe.C.de cõtrahẽ.emp. & bal.
in.l.digna vox.C.de.ll. & petrus de ancha. in
repeti.c.canonum in.12.q.de conſti. & in.d.
c.2.eo.ti.in.6.

¶ Et ex eorum dictis (maxime abbatis) ſequi
tur ſi loquimur in iure naturali inſurgẽte ex
lege, ꝙ licet ex condecenti teneatur papa ad
obſeruationem/ tamen non arctatur pœnis
illius legis: ſed ſi in iure naturali inſurgente
ex promiſſione propria ipſius papæ/ tenetur
de neceſſitate ad obſeruationem. Facit quod D
dicitur in.d.c.1.de proba. Et ſic etiam quia li-
garetur proprio voto quo ad deũ, ideo ita ipſe
teneretur obſeruare ſicut quilibet alius catho
licus. facit quod dicitur in.c.magnæ de voto.
Pro hoc etiam facit glo in.c.quanto in verbo
abſolui circa fi.de iureiu. quæ vult ꝙ quando
votum & iuramentum honeſte & licite ſer-
uari poſſunt/ papa ſine cauſa commutare nõ
põt. Facit quod dicitur in cap. etſi chriſtus de
iureiu. & quod dicitur in.c.2.de ſponſa. & in
ſpecu.in ti.de lega.in.§.nunc oſtẽdendũ/ ver
ſi.hoc quoqꝫ. & dicit abb.in.c.cum inter de re
nun. Quod intelligitur niſi eſſet iuramentũ
ad vtilitatem alicuius priuati, tunc enim tale
iuramentum videtur habere implicitam con
ditiõem/ niſi per illum priuatum remittatur:
& ex quo agitur de illius vtilitate tantum/ po
teſt per illum priuatum remitti. facit quod di
citur maxime per anto.in cap.ſicut de ſpon-
ſa.

¶ Iſtam etiam concluſionem ꝙ papa tenea-
tur obſeruare votum & iuramẽtum nec poſ-
ſit ſeipſum abſoluere, tenet abb.in.c.quanto/
de iureiu. quia ſi non põt alium ſine cauſa ab
ſoluere/ fortius nec ſeipſum. Dicit tamẽ ꝙ in
dubio præſumitur cauſa quo ad eccleſiã mi-

litantem: vt in.c.non eſt de voto. & per legi-
A ſtas in.l.fi. C.ſi contra ius vel vti.pu. Ad idem
eſt quod dicitur in.c.quæ in eccleſiarũ de cõ-
ſti.& idem replicat abb.referendo ad idem.d.
anto.in.c.cum inter de renun. ⁋ Idem etiam
(ꝙ non poſſit ſe abſoluere) tenet abb.in diſ-
putatione epiſcopus in.4.col.in fi. Idem vi-
detur tenere petrus de ancha.(ſed in caſu gre
gorii.12.tantum) in regula acceſſorium in
82.col.de regu.iu. Et idẽ petrus de ancha.in
cõſi.65.incipit pro declaratiõe, vbi refert de
regulo qui rediit carthaginem ne iuſiuran-
dum violaret: oſtendendo etiam apud infide
les iuramentum eſſe ſeruandam.

¶ Et idem(ꝙ non poſſit ſeipſum abſoluere)
poſuit idẽ abb.in.c.propoſuit de conceſ.præ-
ben. Facit quod in ſimili dicitur de epiſcopo
& aliis inferioribus a papa qui in votis a ſe
emiſſis nõ poſſũt ſe abſoluere: vt ponit abb.
in.c.magnæ de voto, quia non poteſt quis au
thorizari in facto proprio.l.1.ff.de autho.
tuto.& in cle.2.de rebus eccle.non alie.& idẽ
abb.in.c.at ſi clerici.in.§.de adulteriis in.4.
col.de iudi.vbi dicit ꝙ ſi epiſcopus feciſſet cõ
ſtitutionem iuratam non poſſet ea ſtante cõ-
tra ipſam diſpenſare/cum nõ poſſit ſeipſum
a iuramento abſoluere: quia inter iudicantẽ
B & iudicatum debet eſſe differentia.4.q.4.ca.
nullus. Epiſcopus enim ligatur ſuis conſtitu
tiõibus/ponit bal.in authe.quibuſcũq. C.de
ſacroſanc.eccle.& in locis ſupraallegatis. Vñ
ſi receptat furem incidit in excommunicatio
nem vigore conſtitutionis ſuæ hoc diſponẽ-
tis: vt ponit bal.in.§.ad hæc in.5.col.de pace
iura.fir. De hoc(quãdo epiſcopus ligetur ſua
conſtitutiõe) vltra allegata plene in.d.c.2.de
conſti.in.6.poſt archi.dicitur late per berta-
chinum in trac.de epiſcopo in.2.parte li.4.q.
16.& bal.in.d.§.ad hæc. Et deus ſeruat vo-
tum: vt patet pſal.21.vota mea reddã in con-
ſpectu timentium eum.

¶ Facit pro iſta parte quod dicit bal.in.l.1.in
prin.ff.de pac.dum allegat magiſtrum ſen.ꝙ
etiam ipſe deus obligatur ex promiſſione &
ex pacto. Pro quo facit quod legitur gene.9.
ibi/ecce ego ſtatuam pactum meũ vobiſcũ,
& neq̃ vltra interficietur omnis caro aquis di
luuii.arcumq; meũ ponam in nubibus,& erit
ſignum fœderis inter me & inter terram. Ad
idẽ facit quod legitur gene.17.& exodi.34.
inibo pactum videntibus cunctis. & leuitici
26.& numeri.18.&.25.& deute.7.&.2.reg.
23.&.2.parali.6.Et iſaiæ.55.feriam vobiſcũ
pactum ſempiternum. Et iere.31.feriam do-
mui iſrael & domui iuda fœdus nouũ non ſe
cundũ pactũ quod pepigi cũ patribus eorũ. C
& iterum.33.ſi irritũ fieri poteſt pactũ meũ
cum die & pactum meum cum nocte vt nõ
ſit dies neq; nox,& pactum meum irritũ eſſe
poterit cum ſeruo meo dauid. Et ezechi.16.
iuraui tibi & ingreſſus ſum pactũ tecum ait
dominus deus.& iterum.34.faciam cum eis
pactum pacis & ceſſare faciam beſtias peſſi-
mas de terra. Et malachiæ.2.miſi ad vos man
datũ iſtud vt eſſet pactum meũ cum leui di-
cit dominus exercituũ: pactum fuit cum eo
vitæ & pacis.

¶ Et de iuramento legitur gene.22.per me-
metipſum iuraui. Et exo.33. Vade in terram
quam iuraui abraham iſaac & iacob. Et deu-
te.29.ſicut iurauit patribus tuis.&.31.intro-
duces eos in terram quam daturum ſe patri-
bus eorum iurauit dominus.&.1.regum.3.
iurauit domui heli ꝙ non expietur iniquitas.
Et pſal.88.ſemel iuraui in ſancto meo.& ibi
dem ſicut iuraſti dauid in veritate tua.&.94.
quibus iuraui in ira mea.&.109.iurauit do-
minus & non pœnitebit eum.&.131.iura-
uit dominus dauid veritatem. Et iſaiæ.45.in
memetipſo iuraui.& iterũ.54.&.62. Et iere.
22.&.44.&.51.& lu.1.

¶ Pro hoc etiam facit ꝙ ſi papa non põt ſine
causa abſoluere a iuramento nec a voto de D
per ſe(vt de iuramento in.c.q̃to de iureiu. &
de voto in.c.non eſt/&.c.magnę de vo.) mul
to fortius quando concurrunt votum & iura
mentum debet teneri ad obſeruandum: quia
ſicut dictum eſt triplex funiculus difficilius
rumpitur.c.1.de treu.& pa.l.ſi adulterium
cum inceſtu.ff.de adul.cum ſimil. Quinimo
vbi ex cauſa fit abſolutio, hoc fieri debet cau-
ſa cognita & parte vocata: vt ponit inno.in.c.
ad aures quod metus cauſa.& abb.in.c.1.pe
nul.col.de iureiu. ſpecu.in.ti.de legato.§.nũc
oſtendendum/verſi.24.& ſequẽti. Quod ſi-
ne dubio eſt verum in inferiore a papa: ſed
in papa forte ſufficit ꝙ ſciat cauſam: quia for
te poterit abſoluere abſq; alia diſcuſſione ip-
ſius cauſæ/per ea quæ ponuntur in.c.veniẽs
de filiis presby.& in.l.quidam conſulebat.ff.
de re iudi.& maxime cum in papa ſemper
præſumatur cauſa: vt.d.c.quę in eccleſiarum/
& ſupra dictum eſt.

¶ Si tamen votum & iuramentum eſſent in
fauorem tertii & ſic eſſet quæſitum ius ter-
tio, tunc etiam in papa videretur requiri &
cauſæ cognitio ſuper iuſtitia cauſæ & citatio
partis, per ea quæ ponuntur in.c.1.de cauſa

A poſſeſ.&.c.intra quattuor de maio.& obe.& in cle.paſtoralis de re iudi.&.l. de vnoquoq; ff.de re iudi.cum ſimil. Quando enim iuramentum eſt licitum & obligatorium alteri, non debet relaxari niſi vocata parte: vt dicitur in.d.c.1.de iureiu.& oldra conſi.186.& 120.& pe.de ancha.cõſi.199.incipit pdictis ſubtiliter.& pau.de caſ.cõſi.216.incipit pſup poſito. Et ſi per contrauentioné incidit in periurium non datur abſolutio: vt ponit fede. in conſi.30.inci. factum tale eſt. & ludo.conſi. 326.incipit in præſenti conſultatione, anto.& immol.in.c.debitores de iureiu.bal.in.l.1. ad fi.C.ſi aduerſus rem iudi.& in authé.quod eis.C.de nuptiis. Imo iſto caſu quando concernit tertium, etiam eo citato ſi ex cauſa petitur abſolutio/tunc eo caſu poteſt dari abſolutio quando iuramẽtum eſt illicitum/metu vel dolo extortum/vel de ſoluẽdis vſuris vel quippiam ſimile: vt dicit car. in cle.romani §.fi.q.16.&.17.de iureiu.& pau.de caſtro in præallegato conſi.216. Vnde ſi iuramẽtum eſt licitum & honeſtum (ſicut videtur eſſe in propoſito) tunc non poteſt peti abſolutio: vt ponit archi.ioan.an.& do.in.c.quis de pac.in 6.& idem paul.de caſtro in.d.cõſi.216.& angelus ĩ.l.ſi quis pro eo in prin.ff.de fideiuſſo.
B & ludo.conſi.437.incipit in caſu propoſito/ in verſi.quo ad tertium.& idem paulus in authen. ſacramenta puberum.C.ſi aduerſus vendi.

¶ Item facit q obligatio de non creandis cardinalibus ſine conſilio aliorum cardinalium nec vltra numerum/videtur habere diſpoſitionem & originem a iure diuino, licet poſtea conſuetudine & humana conſtitutiõe videatur confirmata: vt per bonifacium.8.& plures alios poſtea in principio aſſumptionum eorum. Quòd autem habuerit ortum a iure diuino, probatur exẽplo veteris legis: quia ſic fuit regimen ſynagogę. quod mixtum videbatur ex monarchia ſiue regno in perſona moyſi/& ariſtocratia ſiue conſultoria aliquorum optimatum in ſeptuaginta ſenioribus. & in ſpiritualibus erat aharon ſummus ſacerdos, & poſtea alii ſacerdotes leuitici generis coadiutores: vt legit deute.17.c. Qui ordo ſequendus proponitur in eccleſia in.c. per venerabilem qui filii ſint legi. per quem tex. etiam abb.ibi & in.d.diſputatione epiſcopus/dicit de iure poſſe defendi q papa non poſſit facere ardua ſine conſilio cardinalium: quia iſta eorum quaſi poſſeſſio q debeat haberi eorum conſilium/eſt de iure diuino. de quo infra latius dicetur, & late feli. in rubri. de conſtitutionibus. C

¶ Confirmatur hoc: quia chriſtus eccleſiam ſuam tanq̃ ſibi dilectiſſimã inſtituit optimo regimine gubernandam, nã de ſynagoga (de qua minus videtur) dixit quid eſt quod debui vltra facere vineæ meæ & non feci ei/iſa.c.5. In cuius figura in regina ſaba cum vidiſſet ſapientiam ſalomonis & ordinem domus & miniſtrorum eius/non remanſit ſpiritus pręadmiratiõe. Clarum autem eſt (vt inquit ari. 3. poli. q melius eſt illud regimen quod eſt mixtum & cum conſiliis optimatum & procerum (quod ariſtocraticum appellatur) q̃ illud qđ eſt in monarchia & principatu vnius, quod poteſt faciliter declinare in tyrannidẽ. de quo vide archi.in.c.ius naturale.1.di. Eſt enim monarchia vnius principatus, dicta a monos quod eſt vnus/& archos quod eſt princeps, quaſi vnus princeps: vt dicit glo. in c.fundamenta de elec.in.6. Et licet beatus tho.in prima parte.q.103.ar.3.velit q ex ſui natura principatus vnius ſit melior: tamen ſaltem conſideratis circunſtantiis (quia euitatur tyrannis & quia rectum eſt iudiciũ quod plurimorum ſententiis roboratur.c.prudentiam de offi.delega. quia in vno ſolo non reperitur tanta prudentia ſicut in pluribus/vt D dicitur.3.poli.& quia euitatur ſeditio/dũ optimates de principatu participant: & quia in veteri lege ſic reperitur inſtitutum/vt ſupra dictũ eſt) videtur q ex his papa debeat exercere ardua cum conſilio cardinalium, ergo multo magis vbi eſt iuratum & votatum quòd ſine eorum conſilio non creabit cardinales.

¶ Facit in ſimili quod legitur act.6. vbi non ſolius petri ſed nomine omnium apoſtolorum in ordinatione diaconorum dictum eſt conſtituamus viros boni teſtimonii &c. & non dixit petrus conſtituã. Sic & iacobus nõ a ſolo petro ſed cum apoſtolis ordinatus eſt epiſcopus ieroſolymitanę eccleſię: vt.c.1.§. de epiſcopis.46.di. Et in electione matthiæ dicitur/ſtatuerunt duos: & non dicitur ſtatuit petrus. Quæ omnia oſtendunt papam eorũ exemplo debere requirere conſilium cardinalium: maxime in propoſito ſtante promiſſione/iuramẽto & voto. Ad quod facit quod ponit bal.& notat iaſon in.l.placet per illũ tex. C.de ſacroſanc.eccle. q princeps debet omnia ponderoſa facere non de per ſe ſed cum conſilio procerum ſuorum & ſenatorum, allegat.l.humanum.C.de.ll. Sicut e contra ad

uocati & etiam conſiliarii dominorum debēt
A de arduo dubio conſulere principem: vt dicit
ſali.in.l.fi. C. de pac. Ex quo iaſon in.d.l.pla-
cet inducit ꝙ eodem modo papa non debet
explicare ardua ſine conſilio cardinalium. &
ad hoc adducit.c.per venerabilem qui filii ſint
legi.in verſi.rationibus igitur. quod adducit
abbas in.c.ex geſtis de ele.non reſi. quod &
ponit paul.de caſtro in rege poloniæ in con-
ſi.72.

¶ Accedit ꝙ eccleſia militans fundata eſt ad
inſtar triūphantis: vt dicit glo.in cle.ad noſtrū
de hære. in hierarchia autem triūphantis ec-
cleſiæ aliqui ſunt ſuperiores aſſiſtentes & ali
qui inferiores miniſtrantes/ iuxta dictum da-
nielis.7. Sic igitur in eccleſia militante a chri-
ſto inſtitutus eſt ſtatus papalis in petro per il
lud paſce oues meas.c.ſoluæ de ma.& obe.&
ſtatus cardinalium loco apoſtolorum (vt in
c.in nouo.21.di.& cap.ſacroſancta.22.di.&
probat tex.in.c.oportebat cū ſeq.79.di.iun-
cto.c.ſenatus.16.q.1.&.cap.q̄q̄.2.q.7.) qui
ſunt aſſiſtētes. Poſtea ſunt epiſcopi/miniſtrā-
tes papæ. ¶ Vnde legitur ad ephe.4.&.1.ad
corin.12.ꝙ vnicuiꝙ noſtrum data eſt gratia
ſecundum menſuram donatiōis chriſti: pro
pter quod aſcendens in altum/dedit dona ho
B minibus: & ipſe dedit quoſdam quidem apo-
ſtolos/alios euangeliſtas/alios paſtores & do
ctores &c. Ex quo conſtat a chriſto factā eſſe
ſtatuum diſtinctionem & non per inſtitutio
nem ipſius eccleſiæ vel alicuius puri homi-
nis. ideo nec per hominē tolli poteſt aut con
fundi.25.q.1.ſunt quidam. Vnde ſequitur ꝙ
ſi papa non ſeruat officia iſtorum ſtatuum a
chriſto inſtitutorum (ſcilicet ꝙ cum aſſiſten-
tia cardinalium diſtribuat dignitates officia
& creet alios cardinales) dicitur confundere
ordinem hierarchicum eccleſiæ.xi.q.1.c.per
uenit. & abutitur poteſtate ſua: quia exercet
eam ad deſtructionem & non ad ædificatio-
nem: vt dicitur ibi ad ephe.4.&.2.ad corin.
10.&.13. ¶ Ad quod etiam facit ꝙ vt dicit
car.flo.in.c.licet de elec.in.18.col.in verſi.op
ponitur ad hoc/aliud eſt papa aliud eccleſia
romana: quia eccleſia romana non eſt in ſolo
papa, ſed in papa cum cardinalibus qui ſunt
pars corporis papæ ſiue eccleſiæ quæ conſti-
tuitur ex papa tanq̄ ex capite & ex cardinali-
bus tanq̄ ex membris.argu.6.q.6.§.verum
verſi.quiſquis.& de pœnis.c.fœlicis in.6.vbi
colligitur ꝙ eccleſia ſubiicitur periculis cum
fit iniuria alicui cardinali. E ꝙ cardinales ſint
pars corporis papæ / no ada adinus & cardi.
in cle.vlti.de celebra.miſ. Inde etiā car.in.d.
c.licet/colligit ex prædictis ꝙ plenitudo po- C
teſtatis non eſt in ſolo papa ſed in papa & ro.
eccleſia vel in papa cum cardinalibus. Aliud
enim eſt ſedes apoſtolica / aliud qui ſedet in
ea hoc eſt papa. Facit.c.ſi gratioſe de reſcrip.
ad quod bonus tex.in.c.ſi quis ſuper his.2.q.
7.iuncta ſupraſcrip.&.2.q.6.decreto. & ibi
etiam dicitur ꝙ plenitudo poteſtatis eſt in ec
cleſia.

¶ Vnde diſpenſare contra ſtatuta conciliorū
& proprium iuramentum / non videtur eſſe
proprium ipſius papæ ſolius, ſed cū toto col-
legio cardinaliū: & ſi'r diſcernere an ſit legiti
ma cā diſpenſandi. nam vt dicit bernar. lepra
proprii conſilii eo pernitioſior eſt quo magis
occulta, alioquin non tam diſpenſatio q̄ diſſi
patio vocari poterit.1.q.7.ca.diſpenſationes.
¶ Ad quod etiam facit ꝙ eligere papam eſt
proprium vniuerſalis eccleſiæ: vt patet oſee
1.congregabuntur filii iuda & filii iſrael pari
ter & ponent ſibimet caput vnum. in quorū
locum propter difficultatem cōgregandi vni
uerſalē eccleſiam ſucceſſerūt cardinales per
conſtitutiones conciliares: vt in.c.in nomine
domini.23.di.&.79.di.per to.de elec.licet.&
ele.2.eo.ti.&.c.vbi periculū eo.ti.in.6. ¶ Pa-
riformiter videtur ꝙ cum eorum conſenſu D
debeant creari cardinales, ſtante decreto con
cilii conſtantien. ac promiſſione iuramento
& voto. alioquin videretur per indirectū au-
ferre eis poteſtatem eligendi creando contra
voluntatem eorum quoſcunꝙ vellet. & poſ-
ſet eligere ſibi ſucceſſorem contra cap.1.8.
q.1.

¶ Item ꝙ teneatur ad obſeruādum/arguitur
ex eo quod dicit glo.in.c.1.§.fi.qui feu.da.
poſ.quæ dicit ꝙ princeps non poteſt diſueſti
re vaſallū feudo ſine culpa, quod ideo eſt (vt
dicit bal.ibi) quia bonæ & naturales conſue-
tudines ligant principem: quia potentius eſt
ius naturale q̄ principatus. Sicut etiā dicit bal.
in.c.cum veniſſent in fi. de iudi. quòd prin-
cipis priuilegium non rumpit teſtamen-
tum: quia potentius eſt & fauorabilibus teſta
mentum q̄ priuilegium. allegat archi.88.di.
c.epiſcopus. Ad quod etiam facit quod dicit
tex.in.l.1.in verſi.huius edicti æquitas natu-
ralis eſt.ff.de pac. vbi videtur velle ꝙ ſeruare
pacta ſit de iure naturali.i.gētium. Item quia
in ore principum firmior debet eſſe veritas:
iuxta illud quæ procedunt ex labiis meis nō
faciam irrita, vt dicitur pſal.88. Et idem dixit
bal. quod glo. præallegata in.l.qui ſe patris in

10.col.

A 10.colum.C.vnde liberi:videlicet ꝙ non poteſt princeps reuocare feudum ſubdito conceſſum ex conuentione(niſi ſecundum naturã rei vel precario fuerit cõceſſum)ſine ſubditi culpa.Et idem replicat bal.ih.c.1.de noua forma fidelitatis, vbi dicit ꝙ papa non poteſt auferre feudum vaſallo ſine culpa, cũ in eo habeat vtile dominium. Inde cy. in. l. digna vox.C.de.ll.dicit quòd princeps poteſt contrahere eum ſubditis, & tenetur illis de iure gẽtium & ciuili:quia naturalis ratio cooperatur.l.bona fides.ff.depoſiti. Immol. tamen in. c. 1. de proba. dicit ꝙ princeps non obligatur ex contractu ciuiliter ſubdito. de quo latius ibi per doc.

¶ Ad idem facit quod dicit bal.in.l.ex imperfecto.C.de teſtamẽ. vbi dicit quòd aut actus dirigitur in principem ab alio, vt quia alius inſtituit eum hæredem,& tunc vtitur iure cõmuni nec eſt ſolutus legibus. Aut actus confertur a principe in alium:& tunc ſolutus eſt iure communi & vtitur iure proprio. l. penul. C. de dona. inter virum & vxo. & hoc quo ad principis potentiam, quia quo ad honeſtatem eſt ſecus: quia vtitur iure communi vt.l.digna.vox. Aut recipit perfectionem ab alio, vt eſt contractus. & tunc vtitur iure cõmuni & non iure proprio.l.cæſar.ff.de pu-

B blica.Ex quo patet ꝙ tenebitur ſemper ad obſeruationẽ promiſſorũ, nec poterit illa reuocare de ſua potentia.c.1.de proba. Et ita etiã concludit angelus in.d.l.digna vox. Inde dicit bal.in.d.l.digna vox / ꝙ capitula facta per imperatorem eum ſubditis nõ debent infringi per ſucceſſorem niſi ex parte ſubditorum interueniſſet dol⁹. Ad hoc adducit glo. in authen.de defen.ciui.§.nulla.& ibi infert ad pacta facta inter imperatorẽ & regem francorũ. Et idẽ in.c.1.de proba.ad pacta facta inter regẽ francorum & regẽ angliæ:& ad pacta inita inter imperatorẽ federicũ & ciuitates lombardiæ, quæ cõtinentur in ti.de pace cõſtan. Et idẽ bal.in.l.fi.in.fi.C.de trãſac.ad pacta inita inter papã & imperatorẽ cum ciuitatibus ꝙ ſunt ſeruãda niſi interuenerit dolus.Et idẽ bal.in.c.1.de natura feu.dicit ꝙ licet de⁹ ſubegerit papæ canones & imperatori leges, nõ tamen ſubegit eis obligationes & cõtractus. vnde obligantur ſicut priuati homines.Et arguit contra celeſtinum qui de mane vni faciebat gratiã, & de ſero auferebat & alteri cõferebat. Et idẽ bal.in concluſionibus iuris canonici dicit ꝙ licet imperator ſit dominus legũ non tamẽ eſt dominus morũ.idẽ dicendũ in

papa.Et idẽ bal.in.l.2.C.de ſerui.dicit ꝙ licet C princeps ſit legibus ſolutus nõ tamen eſt ſolutus dictamine rationis: quia eſt animal rationale politicũ,& nulla authoritas nec principis nec ſenatus poteſt facere ꝙ princeps nõ ſit animal rationale mortale/ nec eũ abſoluere a lege naturæ vel a dictamine ratiõis vel a lege æterna. Hinc etiam dicit bal. in. l. & in legatis.C.ad leg.fal.ꝙ deus princeps & eccleſia vtuntur iure cõmuni in caſibus a iure expreſſis.

¶ Ad idem eſt quod dicit cardi.in cõſi. 147. quod incipit dominus noſter.vbi etiam ſunt plura ad propoſitũ.maxime quod dixit inno. in.c.nouit de iudi.vbi dicit ꝙ licet imperator reuocet leges per quas conceſſum eſt priuilegium eccleſiis, tamen priuilegia durant.Et eſt ratio ſecundum cardi.in.d. conſi. quia diſpoſitio legis cõcedens priuilegiũ non ſubdito, non tenet tanꝙ lex(.l.fi.de iuri. omniũ iudi.c.eccleſia de conſti.&.c.fi.eo. ti. in.6.) ſed tenet tanꝙ contractus vel quaſi, & talis eſt irreuocabilis.c.1.de proba. Ad idẽ eſt quod dicit bal.in ti.de pace cõſtan.in.§.omnes:vide licet ꝙ omnes contractus qui fiunt cum principe habent naturã bonæ fidei.Et in.§.patronos eo. ti. dicit ꝙ cõtractus celebratus cum principe habet vim legis quando vitio caret. D Facit quod voluit idẽ bal.in.l.2.C. de libertis & eorũ libe.Et idem bal.c.1.de natura feu.dicit ꝙ federicus primus qui fecit cõmune papiæ comitẽ in certis caſtris/ non poteſt reuocare, vt dictũ eſt ſupra. Et idẽ bal.in.c.1.§.ad hæc in.7.col.de pace iura.fir.per glo.ibi dicit ꝙ ſi venditus eſt lacus peruſinus ad quinque niũ, non poteſt auferri de plenitudine poteſtatis quin emptores poſſint agere ad intereſſe contra commune.

¶ Vnde licet papa ſit ſupra ius poſitiuũ, non tamẽ eſt ſupra ius naturale gentiũ.& ſicut nõ poteſt conſtitutio diſponere ꝙ non fiat iuſtitia, eodem modo nõ poſſet papa venire cõtra cõuẽtiones initas cum eo:quia veniret cõtra iuſtitiã & contra rationẽ naturalẽ,& cõtra ius prætoriũ quod vult pacta ſeruari. quæ verba vt dicit bal. in.ru. de conſti. fuerunt poſita in ore prætoris a deo. Facit quod dicit inno. de adminiſtratore qui iurauit ſeruare iuſtitiã:in c.1.de conſti.Leges.n. ſunt diuinitus per ora principũ promulgatæ.16.q.3.c.nemo.8.di. c.quo iure.xi.q.3.c.imperatores.l.fi.infi.C.de preſcrip.lõgi tẽpo.dicit archi.in.c.2.de preſcrip.in.6. Vnde dicit bal.in.l.antiochenſium ff. de priuile. credi. ꝙ princeps debet ſeruare

conuentiones factas cum ſubditis: & ſupra A dictum eſt. Et plus dicit idem bal. in. c. 1. de natura feu. quòd imperator vel papa cum tota poteſtate ſua/non poteſt ſine cauſa priuare regem vel ducem vel marchionem feudatarium, niſi forte infeudatio tẽderet ad euerſionem imperii vel papatus: vt dicit idem bal. in authen. omnes peregrini. C. cõmunia de ſucceſ. & ponit lauden. in trac. de principibus/verſi. 367. & in. d. cap. 1. de natura feu. Pacta enim etiam per principem ſunt ſeruanda, & illis aſtringitur. d. c. 1. de proba. &. c. 1. de pac.

¶ Et deus ipſe ligatꝰ ex pacto: vt patet gene. cap. 9. ibi ecce ego ſtatuam pactum vobiſcũ &c. neqꝫ erit deinceps diluuium ſuper terrã. & ibi arcum meum ponam in nubibus, & erit ſignũ fœderis inter me & terram &c. cũ concordantibus ſupra allegatis. Et ſi deus aſtringitur pacto, multo magis papa qui iurauit aliquid quod eſt honeſtum & licitum in ſua aſſumptione. & maxime quando fuiſſet geminata obligatio & promiſſio ante põtificatum & poſt: argu. eorum quæ ponuntur in. l. ſi. C. ad leg. fal. l. antiquæ. C. ad velleia. & authen. ſiue a me eo. ti. & inſti. de act. §. de conſtituta. c. etſi chriſtus de iureiuran.

B Et quod dicit bar. in. l. cum ſciamus. C. de agricolis & cenſitis li. xi. & roma. in. l. nuda. ff. de dona. bal. & pau. de caſ. in. l. publia. ff. depoſiti. doc. in. c. ſi cautio de fide inſtru. cũ ſimil. Inde etiam delicta recipiunt augmẽtum per reiterationem ſecundum inno. & bal. in cap. nouit de iudiciis, cum ſimilibus.

¶ Et ſi dicatur quòd aliud eſt quando per papam aliquid deducitur in pactum & conuentionem cum alio: quia poſſet cõcedi ipſum alteri naturaliter obligari & teneri ad obſeruandum: vt in. d. cap. 1. de proba. & in ca. 1. de natura feu. ſed in propoſito non eſt celebratus aliquis contractus, ſed ſunt quædam capitula in conclaui inter cardinales inita & poſtea per papam approbata in vim cuiuſdam ordinationis ſiue conſtitutionis & legis inter eos, quæ eſt reuocabilis ad nutum introducẽtis. l. omni innouatione. C. de ſacroſanc. eccle. l. ſancimus. C. de teſta. l. ſi quis in principio de lega. 3. cap. cum olim de re iudi. Vnde poſito quòd papa teneatur ex condecenti illa ſeruare, tamen poteſt illa reuocare ex quo eſt lex & ordinatio quædam. ſicut etiam lex mutatur ratione temporis, capitulo non debet cum ſimil. de conſangui. & affi.

℣ Ad hoc reſpondetur quòd potentius eſt ius & potentior prohibitio quæ cauſatur per C viam conſtitutionis: vt ponit innocen. in ca. quanto de conſue. & bal. in. l. 1. ff. de conſti. principũ. Facit quod dicit cy. in. l. in vrbe ff. de ſtatu homi. & ibi bal. & tex. in. l. 1. ff. ad municipa. & ibi bar. Et vide quod dicit alexan. in. l. ciuitas circa ſi. ff. ſi cer. pe. de contractu inito cum ciuitate/quòd habet vim legis quo ad ciues. Vnde licet pactum vel contractus vel conuentio facta per papam obtineat vim legis (vt. l. penultima. C. de dona. inter virum & vxorem) tamen eſt fortius quàm lex: quia illud ſeruare tenetur. & ex quo conſenſu duorum perficitur/ non poteſt diſſenſu vnius tolli: vt ponit cy. bar. & bal. in. l. digna vox. C. de legibus. &. d. anto. in dicto capitulo primo de conſti. Imo poteſt legem condendo ſeipſum ligare/ ponit ioan. mo. in cap. 1. de conſti. in. 6. & bal. in. l. 2. C. de ſententiis ex peri. reci. Vnde videtur ꝙ fortius ſit vinculum capitulorum iſtorum q̄ pacti & conuentionis, ex quo per viam cuiuſdam conſtitutionis facta ſunt.

¶ Item poteſt reſponderi quòd iſta ordinatio facta cum cardinalibus trãſiuit in vim cuiuſdam quaſi contractus inter papam & cardinales, vnde efficitur irreuocabilis: vt voluit D innocen. in cap. in noſtra de iniu. & in. c. nouit de iudi. & in. c. dilectus de tempo. ordi. & cap. quæ in eccleſiarum de conſti. & ſpecu. in titu. de cenſi. §. nunc dicendum. & de inſtru. edi. §. nunc vero. &. d. anto. in capitulo primo de conſti. Nam priuilegium conceſſum ſubdito tranſiens in vim contractus non poteſt reuocari. bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iu. & in. l. eos qui de excuſa. munerũ. in 10. li. C. & in. l. quod ſemel. ff. de decre. ab ordi. facien. & in. l. priuilegia. C. de ſacroſan. eccle. anto. in cap. cũ. M. de conſtitu. ℣ Facit quod dicitur in capitulo ad apoſtolicam/de ſimo. & quod dicit bal. in. l. qui ſe patris. C. vnde liberi. & in. l. ſi cum mihi. ff. de dolo. & in. l. nuptæ. ff. de ſena. & quod dicitur in. d. cap. nouit de iudi. pau. de caſtro in. l. digna vox. C. de legibus. glo. penul. in. c. ad apoſtolicæ de re iudi.

¶ Et abb. in. d. c. nouit poſt inno. & alios ibi, dicit ꝙ ſi princeps facit priuilegiũ vel ſtatutũ in non ſubditum/ videtur facere contractum ſiue conuentionẽ cũ eo. & ideo ſi reuocat nõ nocet illi, ſicut nõ noceret reuocatio cõtractꝰ. ſed cum ſubdito cõuentio nõ poteſt reuocari niſi ſecundum ipſius naturã. l. fundi. C. de fundis patri. li. 10. dicit bal. in. d. l. qui ſe patris.

A Vnde poſito ꝙ capitula emanarint per viam ordinationis, tranſierunt in contractum & ſunt irreuocabilia: maxime quo ad iuramentum de tenendo concilium infra biennium quod eſt licitum & honeſtum pro reformatione eccleſiæ.

¶ Ad quod ea quæ dicuntur in.d.ca. quamuis de pac. in. 6. & alexan. conſi. 42. in penulti. colum. in. 1. volu. videlicet quòd a tali iuramento non poteſt peti abſolutio, maxime cū tale iuramentum ſit appoſitum ſuper eo ad quod tenebatur virtute cōſtitutionis frequēs in concilio conſtantien. editæ, ad quam erat aſtrictus ex quo videtur illā approbaſſe: quia omnia noſtra facimus quibus authoritatem impartimur. l. 1. C. de veteri iure enucle. cap. ſi apoſtolicæ de præben. in. 6. & ita conſuluit bal. in conſilio. 86. in tertia parte. Ex quo videtur quòd non poſſit illā tollere ſine concilio. l. omnis res. ff. de regu. iur. Facit quod dicit archi. in cap. ſicut. 15. di. poſt glo. ibi/ quòd papa non poteſt reuocare ſtatuta concilii contra ſalutem & ſtatum vniuerſalis eccleſiæ. & quod dicit innocen. in capitulo inquiſitioni de ſententia excommunicationis & in. c. quanto de conſue.

¶ Et maxime ex quo vellet venire contra vt B ſe abſolueret a iuramento & voto: & ſic ex propria ſua voluntate ſine aliqua cauſa. Et ſic non ſumus in caſu in quo agitur de iis quæ concernunt mere ius poſitiuum, & in iis quę dependent plene a poteſtate eius: ſed vbi eſt non ſolum obligatio in vim legis (videlicet conſtitutionis conciliaris frequens per cum approbatæ) ſed obligatio naturalis virtute iuramēti per quod obligatur parti, & obligatio facta deo virtute voti: & ſic iuris diuini. Et ſic ſunt plura vincula, primo ipſa conſtitutio frequens: quæ habet conformitatem cum antiquis canonibus ſanctorum patrum / qui pluries ſtatuerunt tenenda concilia: vt 17. & 18. di. per totum, & fuit pluries confirmata: vt in cōſilio baſilię. & per ipſummet deinde. ſecundo promiſſio ante & poſt aſſumptionem replicata: tertio iuramentum/ quarto votum/ maxime appoſitum ad obſeruantiam dictæ conſtitutionis.

¶ Vnde ſi doctores in altero tantum dubitant (vt ſupra diximus de iuramēto quod eſt præſtitum parti: vt in cap. quanto de iureiu. poſt glo. & in voto in cap. non eſt de voto) videtur quòd non dubitarent doctores vbi omnia concurrunt quòd nō poſſit ſe abſoluere. Facit quod dicitur quòd ſi alicui eſt conceſſa facultas diſpenſandi cum nato de C adulterio, non poterit diſpenſare ſi erit natus ex duplicato adulterio: vt ponit ioan. an. in addi. ad ſpecul. in ti. qui filii ſint legi. in ru. in verſi. quęro ſi natus, & verſi. huic quęſtioni. & oldra cōſilio. 247. factum tale eſt/ quidam rex. & ludo. in. l. ſi vero. §. de vito. ff. ſolu. matri. & conſilio. 316. ad h. ibi quarto probatur. & abbas in. c. per venerabilem. 8. colum. ibi his præſuppoſitis/ qui filii ſint legi. ¶ Similiter quod dicit bal. in. l. eam quam C. de fideicommiſ. in. 12. colum. vbi vult quòd ſi eſt diſpenſatum cum filio ſpurio non narratis qualitatibus ꝙ erat ſpurius natus ex adulterio & inceſtu / non valet legitimatio. quod pulche examinat alexan. de immol. in conſi. 62. incipit nobilis vir in. 1. volu. ¶ Et ſimiliter de excōmunicato pluribus excōmunicationibus: vt dicitur poſt glo. in. c. ex parte de offi. ordi. Et de pluribus iuramentis: vt in glo. c. licet de iureiu. in. 6. Et de reiterata promiſſione in authen. ſiue a me. C. ad velleia. Et de pluribus cōfirmatiōibus: vt in glo. in verbo pacta in cle. dudum de ſepulturis. ¶ Sicut etiam ſi alicui data eſt facultas diſpenſandi cum adultero & cum inceſtuoſo, non poterit diſpenſare cum adultero & inceſtuoſo ſimul vbi agitur de præiudicio tertii. De D quo eſt diſputatio calde. incipit papa. & ponunt doc. in capitulo at ſi clerici in. §. de adulteriis de iudi. & in. l. ſecunda. ff. de verbo. obliga. & angelus aretinus inſtitu. de act. in. §. omnium. & gundiſaluus de villa diego in trac de lega. in. 14. quæſtione. & ioan. an. in addi. ad ſpecu. in verſi. huic quæſtioni. de quo vide plura in. l. 2. ff. de verbo. obliga. in illo articulo quando ſub ſimplici contineatur mixtum. ¶ Vnde ſicut quando agitur de præiudicio partis/ non dicitur poſſe tollere ius & dominium rei meæ a me ſine cauſa (vt in. l. item ſi verberatum. ff. de rei vendi. & in capitulo quæ in eccleſiarū de conſtitu. per doc. & in. l. lucius. ff. de euic. & notabiliter archi. in. c. per principalem in prin. 9. q. 3. quod pulchre ponit cardi. conſi. 147. in vlti. colum. ponens quæ dicit innocē. in. c. quæ in eccleſiarū de conſti. & in. c. debitores de iureiu. & in. c. quia plerīq; de immu. eccle. vbi dicit ꝙ ſi princeps ſine cauſa facit conſtitutionem contra ius naturale per quā dominia de vno transferūtur in aliū, non eſt ſeruanda etiā in foro iudiciali: de quo vide feli. late in. d. c. quæ in eccleſiarū) eodem modo videtur dicendum ꝙ non poſſit cōtrauenire

Qq 2

A pro arbitrio promiſſioni factę de tenẽdo concilium: maxime quia ꝙ fiat concilium videtur cõcernere bonũ vniuerſalis eccleſię. Unde nõ videtur ꝙ papa poſſit diſponere cõtra ſtatutũ cõcilii ſi ꝑ talẽ diſpẽſationẽ vel reuocationẽ decoloraretur vniuerſalis eccleſię ſtatꝰ: vt. 1.q.7.etſi illa, ſpecu.in.ti.de diſpẽſatiõe in §.nunc breuiter/ verſi.12.vbi ſtatus.& quod dixi ſupra.& quod ponit archi.in.c.ſicut.15.di. Sic intelligũtur glo. quæ dicũt ꝙ papa nõ poteſt diſpẽſare contra vniuerſalẽ ſtatũ eccleſiæ: vt notaẽ in.c.literas de reſti.ſpolia. Ita dicit abb.in.c.ſignificaſti de elec.in.3.colũ.facit quod dicitur in.c.ſunt quidam.25.q.1.

¶ Itẽ vbi dicitur ꝙ papa abſoluit a iuramẽto, ſemper intelligiẽ claue diſcretiõis pręcedẽte: vt dicit glo.in.d.c. q̃to. Cũ ergo in propoſito nulla ſit diſcretio nec cauſa diſpẽſandi contra dicta capitula/imo cũ ſit maxima neceſſitas tenẽdi cõcilii,nõ debet poſſe ſecũ ſine cã diſpẽſare nec tollere ꝓmiſſa honeſta. Itẽ ꝙ debeat illa ſeruare nec poſſit ſe abſoluere, facit ꝙ capitula cõtinẽt illa quæ ſunt in ſe licita & pertinẽtia ad bonũ vniuerſalis eccleſię: puta cõgregare conciliũ,& ꝙ nõ poſſit creare cardinales vltra numerũ.24. iuxta cõſtitutionẽ cõciliarẽ,nec infeudare res eccleſiæ & ſimilia. Cũ er-

B go ſecundũ aliquos papa nõ poſſit ardua expedire ſine cardinalibus vt dictũ eſt ſupra (ſicut de principe ſine cõſilio procerũ argu.c.intellecto de iureiu. dicit pau.de caſ.in cõſi.72.in.6.col.) videẽ ꝙ nec creare cardinales. qđ ponit bal.in.c.1. de natura feu. & poniẽ poſt ioã.mo.in.c.ſuper eo de hęre.i.6.vbi dicit ꝙ geſta ꝑ papã quę erãt ardua/retractata fuerũt quia geſta ſine cõſilio cardinaliũ. Idẽ archi.in c.ſunt quidã.25.q.1.in pri.oſtiẽ.& ioã.an.in c.antiqua de priui.cardi.& im mol.in.c.ex geſtis de cle.non reſi. Et ex hoc dixit bal. in.l.fi. C.de diuer.reſcrip. ꝙ papa vrbanus reſpondendo oratoribus peruſinis quærentibus expeditionem pro factis ciuitatis/dixit ꝙ negociũ erat arduũ & ꝙ nõ poterat in camera expediri ſed erat expediendũ in conſiſtorio cũ cardinalibus. & ꝙ idem reſpondit carolus in in ciuitate piſana.

¶ Et idẽ (ꝙ nõ poſſit expedire ardua ſine cardinalibus nec deponere nec excõicare cardinales ſine cõſilio cardinaliũ) tenet abb.in.c.2.de cle.non reſi. Ad quod tex.in.c. per venerabilẽ qui filii ſint legi.& ibi abb.quẽ tex.etiã ad hoc allegat abb.ibi in.d.c.2.& tex.in.d.c.fundamẽta de elec.in.6.& iura quæ dicũt de fratrũ noſtrorũ cõſilio: vt in.d.c.ſuper eo/&.c.1. de renũ.in.6.& in.c.ad apoſtolicę de re iudi. C in.6.& i.c.1.de ſchiſma.co.li.cũ ſimil. Et bal. in.l.cũ.multa.C.de bonis quæ liberis. vbi dicit ꝙ in infeudatione rerũ precioſarum debet interuenire conſenſus cardinaliũ. Idẽ ioã.de fan.archi.& domi.in.c. cũ redẽptor.12.q.2. Idẽ car.alex.in.c. nõ liceat papæ in fi.12.q.2.licet in.d.c.cũ redẽptor ea.cau.&.q.aliter dixerit. ¶ Ad quod etiã faciunt quæ dicit abb.in c.conſtitutus de religi.domi, vbi vult ꝙ ſine peccato nõ poſſit alienare de bonis eccleſiaſticis vt diciẽ in.d.c.non liceat.& plus etiã dicit/ ꝙ nõ poſſet priuare aliquẽ beneficio maxime epatu vel dignitate ſine cauſa.de quo infra late in locis remiſſiue allegatis. ¶ Et ꝙ nõ poſſit alienare res eccleſiæ romanæ ſine cõſilio cardinaliũ,ponit archi.in.d.c.nõ liceat.12.q.2.& in.c.adrianus el.2.63.di.& late feli. in c.ad audientiã de pręſcrip.& per abb.in.c.dudũ el.2.de elec.& i cõſi.41.in.1.volu.& aliqđ infra in ſolutiõe poſt adducta in cõtrariũ.

¶ Ad quod multũ bene quod ponit hẽricus boich in.c.magnæ de voto.vbi ſuper illo ar. quæ liceãt/deceãt & expediãt papæ, dicit ꝙ licet oſtiẽ.dixerit oĩa licere papæ quæ nõ ſunt cõtra fidẽ,tamẽ intelligi debet dũmodo nõ offendant deũ per peccatũ mortale.allegat quę dicũtur.40.di.c.ſi papa: qa in hoc nulla ptãs D nulla dignitas nullũ priuilegiũ poſſet peccatorẽ excuſare.allegat.12.q.2.non liceat.nulli n. chriſtiano licet peccatũ mortale cõmittere c.fi.de ꝑſcrip. In his tñ (ſcilicet in quibꝰ papa peccat mortaliter ſicut & qlibet aliꝰ) aut quęriẽ quo ad tranſgreſſionẽ decalogi & oĩa alia quorũ commiſſio vel omiſſio ex lege diuina veteris aut noui teſtamẽti iudicaẽ peccatum mortale: & eo caſu ſunt ꝓmiſſa vera.aut quęriẽ de iis quę ex lege canonica mortalia ſunt: & in his oĩbus licet ei quicquid libet (vt in.c. propoſuit de conceſ.præben.&.c.fi.de ſimo.) tamen ſine ſufficienti cauſa non decet. xi.q.1.peruenit.l.digna vox.C.de.legibus. Quæ cauſa debet ſumi ex qualitate negocii/ perſonæ/loci & temporis.19.di.ca.1.&.2. Iuſtitiã autem miniſtrare ſemper expedit.c.1.de re iudi.in.6. Ceſſante ergo cauſa non poteſt papa contrauenire capitulis iuratis. vide cardi.12.q.2.d.c.non liceat.

¶ Inde dicit oſtien.& ioã.an.in.c. antiqua de priui. ꝙ papa parũ vel nihil facere debet ſine conſilio cardinalium,cum ſint vnum corpus cum eo.& quando mittit cardinalem legatũ vocatur legatus de latere papæ. Et ideo non iurant fidelitatem papæ ſicut alii epiſco-

A pi: vt dicitur in.d.c.antiqua. & maxime ſtan-
te antiquata conſuetudine hoc faciendi cum
cardinalibus, quæ conſuetudo dat iuriſditio-
nem: vt.9.q.3. conqueſtus.de foro compe.
cum contingat cum ſimil. Vnde dicit ioan.
mo.(vt ſupra dictum eſt) in.d.ca. ſuper eo/
multas collationes de epiſcopatibus & abba-
tiis per celeſtinum ſine cõſenſu cardinalium
factas fuiſſe caſſatas per bonifaciũ ſucceſſo-
rem. & ſimiliter ꝙ per benedictum.xi. fuerũt
ſuſpenſa ſtatuta quæ bonifacius eius præde-
ceſſor cõceſſerat marchianis ſine cõſilio car-
dinalium/eo ꝙ tangebant ardua, licet aliqua
eſſent iuſta. Quę omnia refert ioan.an.in.d.
ca.ſuper eo de hære.in.6. & vide martinum
de laude in trac. de cardinalibus/ verſi.2. Et
ſecundum quod dicit idem ioan.mo.& refert
cardi.in.d.c.2. non præſumitur ꝙ faciat cum
bona coſcientia ſi illa faciat ſine conſilio car-
dinalium, & debent per ſucceſſores reuoca-
ri. Et non valet cõſuetudo ꝙ papa poſſit ex-
plicare ardua ſine cõſilio cardinaliũ ſecundũ
abba.in.d.c.2. de quo per feli.in ru.de cõſti.
¶ Et poſito ꝙ papa poſſit explicare etiã ardua
ſine cardinalibus & creare cardinales (de quo
arti. late in locis ſupra allegatis per doc.& al-
beri.in ru. C.de.ll. & in locis late etiã poſitis
B per feli.in ru.de conſti. vbi ponit an conſue-
tudo vel lex poſſit hoc introducere. & per ia-
ſonẽ in.l.placet.C.de ſacroſan.eccle.) tamen
nullus negat quin ex quadã honeſtate & cõ-
decentia debeat ardua explicare cũ cardinali
bus: cũ dicantur pars papatus. vnde læſo car-
dinale dicitur læſus papa: vt dicit ioan.an. in
c.fœlicis de penis in.6. Et dicuntur inuiſce-
rati papæ. oſtien.in.c.antiqua de priui. Et car-
dines terræ ioan.de fan.in.c.ſacroſancta.22.
di.oſtien.ca.2.de cle.non reſi. Item dicuntur
coadiutores papæ in officio papatus: vt in.d.
c.per venerabilẽ.§.rationibus qui filii ſint le-
gi.& in.c.fundamẽta de elec.in.6. Et fratres:
vt in.c.q̃ graui de crimi.falſi.& in.c.ad apoſto
licę de re iudi. Et vocati in partẽ ſolicitudinis:
vt in.c.ad honorẽ de autho.& vſu pal. Et di-
cũtur collaterales: vt in.c.1.&.2.de offi.lega.
in.6. Et pars corporis.6.q.1.§.verũ. De qui-
bus plura dicta ſunt in arti. de ordine ſedẽdi
in cõcilio/ q̃ preferãtur cardinales ne an qua-
tuor patriarchæ, vide cardi. in.c. licet de elec.
¶ Et princeps licet ſit legibus ſolutus, tñ pro
fitet ſe legibus viuere: vt inſti.qbus mo.teſta.
infir.in fi.& C.de.ll.l.digna vox/ & C.de teſta.
l.hac cõſultiſſima.§.ex imperfecto.bal.de bo
nis quę libe.l.cũ multa.& ff.de lega.3.l.ex im
perfecto.&.8.di.quę cõtra.&.c.in ſingulis de C
ſta.mo.& in.c.peruenit.xi.q.1. Papalis.n.ptãs
debet eſſe auctrix & cultrix honeſtatis & iuſti
tię: vt in.c.1.§.ſed diuerſum in ti.de aliena.
feu. ſiue ſint leges ab eo ſiue ab alio cõditę: vt
in.l.nã magiſtratus.ff.de arbi. ¶ Inde dicit ꝙ
licet papa ſit dñs beneficiorũ & in illis habeat
plenitudinẽ ptãtis (vt in.c.2.de ꝓben.in.6.)
& dicantur omnia beneficia eſſe ei manualia
(vt in cle.1.vt lite penden.) ita vt dicatur ꝙ
poſſit aliquẽ priuare beneficio ſine cauſa (vt
ibi notatur, & in.c.per principalẽ.9.q.3.) iſi
illud debet intelligi modo per hoc non faciat
iniuſtitiã: vt dicit car.in cõſi.142. incipit vi-
det. Imo abb.in.c.cõſtitutus de religi.domi.
vult ꝙ ſine cauſa nõ poſſit. de quo in.d.c.per
principalẽ.9.q.3. & in diſputatione eius quæ
incipit eps.& in.c.fi.de confir.vti.vel inuti.&
ibi decius.& barbatius in.c.ꝙ tranſlationẽ de
offi.lega. Vnde bal.in.c.1.in.§.adhæc de pa
ce iura.fir. dicit ꝙ ſi papa de plenitudine ptã-
tis auferat alicui bñficiũ/ debet eidẽ prouidere
de alio æqualẽti. refert feli.in.d.c.1.de ꝓba.
¶ Et ſi hoc eſt ꝙ debet explicare ardua cũ car
dinalibus ſtante maxime antiquata cõſuetu-
dine/ & ſic vbi nulla interuenit obligatio vel
promiſſio vel pactũ, multo magis in propoſi
to videtur ꝙ debeat teneri etiã de neceſſitate D
ex quo interuenit promiſſio cũ iuramento &
voto. ¶ Itẽ ꝙ teneatur ſeruare votũ facit ꝙ vo
uẽdo quis promittit deo: vt in.c.nõ eſt de vo
to. Et vouere eſt de iure diuino: iuxta illud
pſal.75. vouete & reddite dño deo veſtro, vt
dictũ eſt ſupra. & in.c.magnæ de voto. & ec-
cleſiaſtæ.5. ſiquid vouiſti deo/ ne moreris red
dere: diſplicet.n.ei infidelis & ſtulta ꝓmiſſio.
ſed qdcũq; voueris redde: multoq; melius eſt
nõ vouere q̃ poſt votũ ꝓmiſſa nõ reddere. Si
ergo eſt de iure diuino/ & cõtra ius diuinum
nõ põt papa diſpẽſare cũ alio (vt i.c.ſunt qdã
25.q.1.& d.c. q̃ in eccleſiarũ de cõſti.& c. etſi
chr̃s & c.q̃to in glo.de iureiu.& d.c.nõ eſt de
voto) multo minus cũ ſeipſo poterit ar.d.c.
fi.de inſti.iũcto.c.per noſtras de iure pa. In iis
enim quę ſunt de lege naturę & in pręceptis
diuinis non poteſt per hominẽ diſpenſari, &
præſertim in præceptis primæ tabulæ q̃ ordi
nant directe ad dilectionẽ dei: vt dicit.s.tho.
in ſecunda ſecũdæ.q.88.ar.10. Accedit quod
ex inobſeruantia voti dicitur quis incurrere
infidelitatem: quia non obſeruare votum eſt
frangere fidem deo: vt dicit.s.tho.in ſecunda
ſecundæ.q.88.ar.3.& 10.& q.89.argu.8.
Sed de infidelitate papa arguitur & accuſatur

A & deponitur a papatu: vt in.c.ſi papa. 40. di. ergo ex non obſeruantia voti poterit deponi maxime concurrente periurio. Facit quod dicit.s.tho.in ſecundaſecundæ.q.89.ar.8.de obligatione iuramenti & voti.

¶ Item facit ad hoc ꝙ licet papa dicatur habere plenitudinem poteſtatis, tamen debet intelligi modo reguletur per conſilium cardinaliũ: quia vt dicit car.i.c.licet de elec.&in repe.c.perpendimus de ſen.excom. non debẽt aſſentatores papæ volentes illi complacere/ illi ſuadere ꝙ omnia poſſit pro libito, quaſi etiam poſſit illicita/ & ſic plusq̃ deus: quia ex hoc ſequũtur multi errores & pericula in eccleſia. Hinc dicit archi.referẽdo lau.in.c.ſunt quidam.25.q.1.ꝙ papa non poteſt facere legem generalem ſuper vniuerſali ſtatu eccleſiæ ſine cõſilio cardinalium. quod & ſequitur cardinalis in.d.repe.c.perpendimus.& abb.ſiculus in diſputatiõe epiſcopus i.5.col. Hinc dicit etiam cardi.ibi in.d.ca. perpendimus ꝙ non poſſet tollere.c.ſi quis ſuadente ſine conſilio cardinaliũ. ¶ Vnde propter arduitatem huius facti quod eſt creare cardinales (vt inquit bernar.in.4.li.de conſideratiõe ad euge. quia iudicant totum orbem) multo magis valuit obligatio & promiſſio & tenet obſeruare.
B Ad quod facit qd̃ dicit oſtiẽ.in.c.1.de cle. non reſi.ꝙ licet dicatur ꝙ ſolus papa ſine cõſilio cardinalium poſſit priuare epiſcopum (vt.2.q.6.c.ideo,&.9.q.3.c.cuncta) non ſic ſimpliciter dicitur de cardinale, ſed maxime fuit reuocatum in dubium vtrum hoc poſſit ſine conſilio cardinaliũ vel concilii facere.

¶ Item ſi debet intelligi plenitudo poteſtatis cum claue diſcretionis (vt.d.c.q̃to/ & ſupra dictũ eſt) videtur ꝙ capitula ſic inita per cardinales quantũcunq; exiſtant regulatiua poteſtatis papæ/ ſint propter bonum publicum ſeruanda. Patet in ſimili: quia ius ciuile non poteſt tollere ius naturale nec ius diuinum in.§.naturalia/ inſti.de iure na.gen.&ci.& in c.ſunt quidam.25.q.1.& dictum eſt ſupra. Tamen bene poteſt illud modificare & interpretari cauſa ſuadẽte: vt patet in.l.ſi vnus.C. de teſta.& in.c.cum eſſes eo.ti.& in.l.fi.C.de fideiuſ.& in.c.relatum (& ibi doc.) de teſta. Facit quod dicit bar.in.l.oẽs populi/ de iuſti.& iu.& in.c.cum contingat de iureiu.& in.c. a nobis poſt glo.de deci. ¶ Nec per hoc dicitur tolli plenitudo poteſtatis, ſed ad tempus ſuſpẽdi donec ſit numerus.24.ſicut dicimus ꝙ papa non videtur tollere ius tertii ſine cauſa/ cum ad tempus tollit: vt dicitur in.l.quotiens.C.de precibus impera.offe. Sic ergo dicamus in propoſito ꝙ ex cauſa propter licentiam ſummorum pontificum licuerit cardinalibus facere dicta capitula in conclaui: & C
multo magis poſtq̃ ſunt per papam comprobata. Facit quod dicit tex.in.c.2.de præben. in.6.ꝙ licet papa in bñficialibus habeat plenitudinem poteſtatis, tamen in aliquibus hoc ſpecialius ei contulit conſuetudo.

¶ Item licet dicatur ꝙ papa poſſit tollere contractus qui ſunt iuris ciuilis (.ſ. ipſam actionem: vt in.l.2.ff.de origi.iu.& dicitur in l.ex hoc iure.ff.de iuſti.& iu.) non tamen poteſt facere quin iuſtitia reddatur mihi: vt poſuit inno.& abb.& feli.in.36.col.in.c.quæ in eccleſiarum de conſti. Similiter licet poſſit validare contractum nullum (vt in.c.1.de trãſac.) illud eſt verum quando agit tanq̃ ſummus pontifex, ſed quando ſe obligat & contrahit tũc obligatur tanq̃ priuatus & tenetur obſeruare: vt dicit car.in conſi.147.in.2.col. per.c.1.de proba.& ideo non poterit promiſſionem reuocare. Et inducit ad illud quod dixit bal.in authen.de defenſo.ciui.de promiſſione facta per federicum lombardis/ ꝙ tenetur obſeruare.& in ſimilibus obligationibus non præſumitur cauſa in principe: quia alias de facili poſſet reuocare contractus omnes D
cum eo factos. quod ponit abb.& feli.poſt eum in.40.col.in.c.quæ in eccleſiarum de conſti.& idem feli.in.c.ad audientiã de præſcrip. Quod iducit ad illud quod dicit bal.in c.1.de na.feu.de comitatu papiæ ꝙ non poſſit per federicum reuocari: de quo ſupra. Et non ſine myſterio hoc fuit ſtatutum in concilio baſilien.in.23.ſeſſione: ſcilicet quòd habeant aſſumpti ad pontificatum capitula iſta iurare.

¶ Item videtur per locũ a minori ꝙ nõ poſſit reuocare: quia ſi papa poteſt renũciare papatui (vt in.c.1.de renũ.in.6.) multo magis poteſt ſe aſtringere ad certo modo adminiſtrandum põtificatum.authen. multo magis C.de ſacroſan.eccle. Item ſi eſt vera opinio ſupra relata ꝙ papa poſſit cogi ad renunciandum papatui pro ſedando ſchiſmate (de qua late infra) eodem modo videtur ꝙ pro pace & vnione rediméda inter papam & cardinales & bono regimine eccleſiæ/ poſſit cogi ad obſeruandum capitula iurata & votata quæ ſunt rationabilia.

¶ Et pro iſta parte quòd teneatur obſeruare quod ante iurauerat/ poſſent adduci in argumentũ.c.cum adeo.de reſcrip.l.ſi quis poſtea

c p

ff.de iudi.l.cum quædam puella.ff.de iuri.o-
A mnium iudi.16.q.1.c.3.cle.1.de renun.iñ
de diuor.c.gaudemus ad fi.51.di.c.deſigna-
ta.&.c.ex antiquis.54.di.vt ſaltẽ vitetur ſcan
dalum quod in ſubditis & in eccleſia genera
ri poſſet ex inobſeruantia voti & fractione fi
dei,ratione cuius ſcandali poteſt procedi cõ-
tra papam & accuſari in concilio (maxime
quando eſt incorrigibilis) iuxta glo.in.c.ſi pa
pa.40.di.& quæ dico infra in quæſtione pro
pria.Et licet abbas in.c.cũ venillent de iudi.
loquendo in papa alienante terras eccleſię &
ſcandalizante eccleſiam.dixerit ꝙ præſumi-
tur cauſa in papa,tamẽ ipſemet contrarium
poſuit in.c.quæ in eccleſiarum de conſti.de
quo vide feli.in cap.ad audientiam de præ-
ſcrip.

IN CONTRARIVM (ꝙ papa
non ligetur illis capitulis & ꝙ poſſit ſeip-
ſum abſoluere a iuramento & voto) pri-
mo facit ꝙ prælatus nõ conuenitur poſt tráſ-
lationem de eo quod ante tranſlationem fe-
cit:vt in.cap.ſi quis iam tranſlatus.21.q.2.
quia aliud fingitur hodie q̃ fuerit heri.50.di.
c.ferrum.proprie enim aſſimilatur ferro quia
ſicut ferrũ de terra tollitur & purgatur & ad
meliorem vſum conuertitur,ita & papa per
B electionem & aſſumptionem ad papatũ ſan
ctificatur:vt in ca.non nos.40.di.Ideo poſtq̃
tranſlatus eſt non requiritur de geſtis ab eo
ante adeptum pontificatum.

¶ Secundo facit ꝙ ſicut ſeruus qui tempore
ſeruitutis poterat cõueniri actione negotio-
rum geſtorum,poſt manumiſſionẽ minime
cõuenitur propter ſtatus mutationem (vt in
l.cum actum.ff.de nego.geſto.& in.l.1.C.an
ſeruus ex ſuo facto.facit.l.is cui cum glo.ff.
de alimen.& ciba.lega.) ſic videtur dicẽdum
in papa ꝙ de eo quod in conclaui promiſit
dum erat cardinalis factus papa nõ poſſit in-
quietari ſed ſoli deo habeat de voto & iura-
mento reddere rationem.c.etſi chriſtus de iu-
reiu. Sic dicimus ꝙ per mutationem perſonę
mutatur ſtatus rei:vt in.l.vnica.C.de impo.
lucra.deſcrip.lib.10.& ponit ſpecu.in ti.de
cle.coniuga.in verſi.adhuius aute. Et ex mu-
tatione officii vel dignitatis dicitur aliquid a-
licui eſſe illicitum quod alias erat licitum.c.
lex continẽtiæ.31.di. Et mutatione cõditio-
nis & ſtatus variatur diſpoſitio.l.cũ quis &.l.
ſi cum cornelius.ff.de ſolu.c.quemadmodũ
de iureiu. Et mutatione ſtatus ciuitatis tolli-
tur effectus ſententiæ prius latę.bal.in.l.cum
ex oratione in notabili.3.ff.de excuſa.tuto.

¶ Tertio facit ꝙ ſicut per ingreſſum religio-
nis quis abſoluitur a iuramento & voto (vt C
in.c.ſcripturæ de voto.& per inno.in.c.debi-
tores de iureiu.) ita videtur dicendum in pa
pa ꝙ per adeptionẽ ſummi pontificatus cen-
ſetur abſolutus a iuramento & voto:cũ om
nis religio conſiſtat in põtificatu/& in melius
videtur commutatio.Facit quod dicit bal.in
d.c.debitores.& quod infra dico de commu-
tatione in melius/ꝙ non dicitur eſſe tranſ-
greſſio.

¶ Quarto facit ꝙ in iuramento ſemper in-
telligitur excepta authoritas ſuperioris.25.
q.1.§.his ita.& de iureiu.c.venientes.& doc.
late in.c.cõſtitutus de reſcrip.& ioã.an.& an-
to in.c.non eſt de voto.Igitur in tali iuramẽ
to.in cõclaui emiſſo poteſt aſſumptus in pa-
pam (cuius authoritas cenſebatur excepta)
ex vi iuramenti contrauenire & diſpenſare.

¶ Et iſta inferunt de iuramento præſtito an-
te pontificatum. ¶ Ad quod etiam quinto fa-
cit ꝙ inquantũ reperiuntur ſede vacante fa-
cta/ videntur nulla:quia ab illis celebrata qui
nullam habẽt iuriſditionem. Et hoc per tex.
in cle.ne romani.§.irritum de elec.vbi ſede
vacante cardinales nullam recipiunt iuriſdi-
tionẽ ſed tãtum poſſunt illa explicare quæ fa
ciunt ad celerẽ electionem futuri pontificis. D
Idẽ voluit glo.in.c.vbi periculum in.§.iidẽ
quoq; de elec.in.6.& glo.in.c.1.de ſchiſma.
in.6.& tex.in.§.cæterũ.d.c.vbi periculũ.qui
expreſſe diſponit ꝙ ſimiles ordinationes etiã
ſi ſint iuratæ non valeant. Et ſi dicatur ꝙ mi-
nora collegia ſuccedunt in iuriſditionalibus
vacante ſede epiſcopali (vt in.c.iis quæ &.c.
cum olim de maio.& obedien.& in.c.ad abo
lendam de hære.) nõ refert:quia præcluſa eſt
via cardinalibus ſe immiſcendi in iuriſditio-
ne pontificali ad hoc vt vacent acceleratæ ele
ctioni faciendæ propter imminẽs periculũ
ex tarditate:vt.d.§.irritum.facit quod in ſi-
mili dicitur in glo.in.c.accuſatus in.§.ſane
de hære.in.6. ¶ Itẽ poſſet eſſe alia ratio,quia
claues datæ ſunt petro tantum & ſucceſſori-
bus immediate a chriſto:vt in cap.in nouo
21.di.Et ipſe eſt q tenet vices chriſti:vt in.c.
ad apoſtolicę de re iudi.& in capitulo pro hu
mani de homi.in.6.Vnde dicit ſpecu.in ti.
de lega.in.§.nunc oſtendendum/verſicu.
89.quòd papa eſt petri ſucceſſor & vicarius
ieſu chriſti/vicem non puri hominis ſed veri
dei gerens in terris.& in.c.1.&.2.de tranſla.
præla.& vide tex.in.c.vnico vt eccle.benefi.
& in cle.1.in prin.de iureiu.& in.c.vbi peri-

culum. §. cęterum circa medium de elec.in
A 6. Igitur non poteſt talis poteſtas eſſe in col-
legio: quia ſi in collegium tranſiret iſta pote-
ſtas papæ, ſequeretur ꝙ chriſtus plures ſuc-
ceſſiue conſtituiſſet vicarios. ita ꝙ papa mor-
tuo tranſiret vicaria in collegiũ/ & papa crea-
to extingueretur poteſtas in collegio, & iterũ
mortuo papa collegium poteſtatem reſume-
ret, quod videtur abſonum, argu. l. qui res. §.
arcam de ſolu. cum concordan. Ideo in eos
non tranſit aliqua iuriſditio. & vt ceſſet om-
nis occaſio vſurpãdi ſupremam poteſtatem
quæ eſt in papa tantum (vt in. c. ꝙ tranſlatio-
nem de offi. lega. & vide bal. in. l. reſcripta. C.
de precibus impera. offe.) cardinales ſede va
can. in nullo ſuccedunt in iuriſditione papæ.
Vnde non poſſunt facere conſtitutiones vel
ordinatiões: vt. d. §. irritum & d. §. cęterum.
quia facere conſtitutiones eſt iuriſditiõis: vt
voluit glo. in. l. 1. ff. de iuri. omnium iudi. &
inno. in. c. cum acceſſiſſent de conſti. & in. c.
eccleſia ſanctæ marię co. ti. Probatur in. l. nul
li. C. de ſententiis & interlo. omniũ iudi. bar.
in. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iu. & c. vt ani
marum de conſti. in. 6. Et per hoc patet ꝙ nõ
videtur vera opinio bar. in. l. vbi abſunt. ff. de
B tuto. & cura. datis ab iis, qui voluit ꝙ vacante
ſede papali appellatur ad collegium cardina
lium ſicut appellaretur ad papam ſi viueret,
ex quo mortuo papa cardinales nõ ſuccedũt
in iuriſditione papæ; vt ibi eſt tex. & glo. quæ
ibi hoc voluit in. d. §. irritum/ ponendo diffe
rentiam inter collegium cardinalium & alia
inferiora collegia. Et hoc voluit alex. de ima-
mol. in. d. l. vbi abſunt. qui reprahendit illam
glo. c. nullus. 79. di. quæ voluit ꝙ vacan. ſede
cœtus cardinalium tenet locum papæ. quia
imo eccleſia vacan. eius caput & ſponſus eſt
chriſtus: vt voluit glo. in. d. cle. & in cap. 1. de
ſchiſma. in. 6. Et ꝙ non habeant iuriſditionẽ
cardinales/ adducit bal. hoc tenentem in trac.
ſchiſmatis i. 2. col. verſi. ſuppono. & vide car.
in. c. licet. in. 5. q. de elec. Et maxime hoc pro-
cedit quo ad ea quæ ſunt principi reſeruata:
& quo ad creationem cardinalium, quos nõ
poſſunt ipſi cardinales creare ſede vacan. vt
late dicitur in. d. cle. 2. de elec. poſt glo. in ver-
bo poteſtatis. & in. c. nullus. 79. di. & dictum
eſt ſupra in quæſtione propria. Alioquin ſi
diceremus ꝙ ſuccederent, ſequeretur abſur-
dum ꝙ non eſſet neceſſarium papam eligi/
ex quo cœtus cardinalium chriſti vicariatũ
haberet, nec eſſet expediens propter contra-
rietatem quæ poſſet inter eos exoriri. Ita di-

cit glo. in verbo non cõſonam in. d. cle. 2. Et
maxime in ordinationibus ipſorum in qui- C
bus ipſi nullam habent poteſtatem & cõcer-
nunt plenitudinem poteſtatis papæ, de qua
nõ poſſunt ipſi tractare ſine papa. facit quod
dicitur in. c. 1. de tranſla. prę la. & in. c. ꝙ tran-
ſlationem de offi. lega. Et hoc eſt clarum quã
do ſedes vacat/ & imminet fieri electionem:
vt eſt in quæſtione propoſita. in aliis autẽ caſi
bus vide quæ dico ſupra in quęſtione quid ſi
papa eſt effectus inutilis vel furioſus.

¶ Sexto facit quod dicit petrus de ancha. in. c.
venerabilem de elec. vbi dicit ꝙ ſi ille qui iu-
rauit in materia diſpenſabili non habet ſupe
riorem/ poteſt ipſemet ſecũ diſpẽſare. Quod
ſi admittitur in inferiore a papa nõ recognoſ
cente ſuperiorem/ multo magis admittendũ
eſt in papa, & maxime quando ex cauſa ſecũ
diſpenſat: vt dicit abb. in. d. cap. 1. de conſti. &
feli. in. c. conſtitutus in. 8. col. de reſcrip. vbi
dicit ꝙ papa poteſt ſeipſum abſoluere. Et idẽ
vult bal. in. l. non dubium in antepenul. col.
allegando inno. C. de. ll. quod dicit eſſe nota-
tu dignum. Et idem refert feli. in. d. c. 1. 17.
col. verſi. ſexta declaratio. qui reſpondet ad re
gulã. c. fi. de inſti. & c. ca. per noſtras de iure pa.
Primo ꝙ in hoc poteſt prouideri quia põt
committi alteri abſolutio iuxta glo. in. c. ſane
el. 2. de offi. delega. & in. c. nemo. 9. q. 3. i glo. D
& quod dicitur in. c. oĩs de pœni. & remiſ. Ad
quod facit quod in ſimili dicitur ꝙ deficiente
ſuperiore poteſt quis ſibiipſi ius dicere: vt di
citur poſt inno. i. c. olim el. 1. de reſti. ſpolia.
& bene tex. in. c. vnico de mili. vaſal. qui con-
tumax eſt in feu. Secundo ꝙ illa eſt regula iu
ris poſitiui, cui papa nõ ſubiicitur. d. c. propo-
ſuit de conceſ. præben. Facit quod in ſimili di
citur ꝙ quis abſoluitur a voto per ingreſſum
religionis: vt in. c. ſcripturę de voto. & a iura-
mento in melius commutãdo: vt dicit inno.
in. c. debitores in fi. de iureiu. & glo. in. c. tua
nos de iureiu. vbi de hoc, & ſupra dictum
eſt.

¶ Septimo ad idem facit ꝙ iuramentum de-
bet habere ſuos comites/ veritatem iudicium
& iuſtitiam: vt in. c. animaduertendum. 22.
q. 2. & q. 1. c. & iurabit. & de iureiu. c. etſi chri
ſtus. Vnde debet habere diſcretionis iudiciũ
& authoritatem. l. 2. ff. de iureiu. Cum ergo
cardinales nullam habeant iuriſditionem in
papam, non poſſunt recipere ab eo iuramen
tum nec poteſt illis obligari: quia deficit au-
thoritas & diſcretionis iudicium. ſicut in ſimi
li dicit bal. in proœ. grego. ꝙ clerici non te-

A nentur iurare rectori laico de obediendo ei/
quia non poſſunt ſe illi obligare.c.ſignificaſti
de foro compe.&.c.at ſi clerici.de iudi. cum
ſimil.ponit archi.in.c.placita.15.q.4.
¶OCTAVO facit ꝙ ardua poteſt papa
ſolus facere ſine cardinalibus: vtputa creare
cardinales ſecundum magis cõmunem opi-
nionem in.d.c.ſuper eo de hære.in.6.& ioã.
de ligna.in.c.2.de cle.non reſi.& late in locis
infra remiſſiue poſitis in reſpõſiõibus ad cõ-
traria,& in locis ſupra adductis pro alia pte.
&abbas & moderniores ibi in.d.c.2.poſt car.
qui dicit ꝙ licet oſtien. ibi ſub dubio dixerit
ꝙ papa non poſſit facere ardua ſine conſenſu
cardinalium, tamen põtifices hoc non admit
tunt.nec quod ipſe oſtiẽ.dixit iure probatur.
Imo & glo.ibi voluit ꝙ ſolus papa poſſit de
ponere cardinalẽ ſine aliorum cõſenſu.quod
& tenuit ibidem idem abb. & in diſputatiõe
epiſcopus.& ioan.de immol.in.c.dilectus el
1.col.1.de præben. Vnde glo.1.in.c.ad apo
ſtolicę de re iudi.in.6.dicit ꝙ papa ſolus põt
deponere imperatorem / reges & quoſcunq;
alios.& de rege franciæ eſt tex.in.c.alius.15.
q.6.& de imperatore ponitur in.c.in iſtis.4.
di.& in.c.venerabilem de elec.Et ꝙ aliquan-
do reperitur factum cum cõcilio hoc fuit de
B honeſtate: vt dicit ibi glo.vel ſi interuenit cõ-
cilium/interueniſſit approbando non authori-
zando, ſecũdum glo.& inno.in.d.c.2.Quia
papa eſt qui habet plenitudinẽ poteſtatis.2.
q.6.decreto.& non ſubiicitur canonibus nec
ab eis authoritatem habet, ſed potius e con-
tra: vt in.c.ſignificaſti de elec.Et ipſe oẽs iudi
cat & nullus ipſum.22.di.omnes.9.q.3.ne-
mo.Ratio prædictorum eſt quia eſſent re-
ſtrictiua poteſtatis papę, contra dicta inno.
in.c.2.de tranſla.præla. Vnde dicit.s.tho.in
4.ſen.di.24.q.3.ar.3.ad.8. argu.ꝙ papa
non vtitur baculo ſicut alii epiſcopi quia nõ
habet coarctatam poteſtatem, quę deſigna-
tur per curuitatem baculi.
¶Similiter facere legem generalem quod
connumeratur inter ardua (vt in.l.humanũ
C.de.ll.&authen.habita.C.ne filius pro pa.)
poteſt papa ſolus ſine cardinalibus. ponit al-
beri.in ru.C.de.ll. facit quod ponit archi.in
c.quę ad perpetuam & in.c.ſunt quidam.25.
q.1. & in.c.q̃uis de offi.ordi.in.6.Ad idem
facit.l.fi.C.de.ll.vbi imperator facit legem
generalem ſine proceribus ſuis.ergo multo
magis hoc poterit papa ſine cardinalibus.Et
propterea alberi.in.d.ru.dicit ꝙ illa clauſula
quæ conſueuit apponi in bullis de fratrum

noſtrorum conſilio magis emanat de hone-
ſtate q̃ de neceſſitate. & idem alberi.in.d.l. C
humanũ.Et licet ille tex.velit ꝙ ſi quid in pu-
blica priuataue cã emerſerit neceſſariũ quod
nouam formam generalem expoſcat/ id de-
bere diſcuti ab omnibus proceribus & patri-
bus conſcriptis, & cum omnes conſenſerint
tunc demum in conſiſtorio principis recitari
vt vniuerſorum conſenſus authoritate prin-
cipis firmetur &c. debet intelligi de honeſta
te & non de neceſſitate ſecundum bar.bal.
&alios ibi.quod oſtendit in ſui principio ille
tex.dum dicit humanum eſſe probamus &c.
Et idem dicitur in authentica habita.C.ne fi-
li.pro pa.ibi habita deliberatione abbatum,
videlicet non de neceſſitate ſed de honeſta-
te. & ponit domi.in.d.cap.ſuper eo de hære.
in.6.
¶Pro hoc facit quod dicit glo.in.c.fundamẽ
ta de elec.in.6.in.§.decet/in verſi.contigerit:
quæ dicit ꝙ papa non cogitur petere conſi-
lium cardinalium.quod oſtendit ibi tex. qui
loquitur euẽtualiter, videlicet in quibuſcũq;
contigerit eorum conſilia peti.Ad idem facit
tex.in.c.ſaluo.9.q.3.vbi dicit ꝙ ſaluo in om-
nibus romanæ eccleſiæ priuilegio nullus me
tropolitanus poteſt ſine conſilio prouincialiũ
epiſcoporum cauſas tractare. Ergo romana D
eccleſia quæ repręſentatur in papa (ſecundũ
bal.in authen.quas actiones.C.de ſacroſanc.
eccle.& archi.in.c.1.de preſcrip.in.6.& in.c.
fundamenta de elec.eo.li.) non tenetur requi
rere conſilium aliorum, ergo nec cardina-
lium.
¶Item cum ſit maior poteſtas concilii q̃ car
dinalium (vt in.c.ſi papa.40.di.) & quæcunq;
ardua citra pertinentia ad fidem poſſit ſine cõ
cilio explicare.9.q.3.cuncta / multo ma-
gis poterit ſine cardinalibus. Præterea pa-
pa ſolus eſt qui habet vniuerſalem iuriſdictio
nem,& ipſe eſt ſummus qui omnia poteſt: vt
dicit glo.in cle.ad noſtrũ de hære.vnde pau-
lus.1.ad corin.6.dicit,neſcitis ꝙ angelos iu-
dicabimus / q̃to magis ſecularia? vt in.c.per
venerabilem qui filii ſint legi. Et vide glo.in
d.cle.ad noſtrũ,quę dicit eccleſiam iſtam mi
litantem exemplatam eſſe diuinitus a trium-
phante.allegat illud exodi.25.in fi.vbi fuit di
ctum moyſi ꝙ omnia faceret ſicut fuerat ei
monſtratũ in monte. & illud apocalyp.21.
vidi ieruſalem ſanctam deſcendentem de coe
lo.Sicut ergo in eccleſia triumphãti vnus eſt
ſolus princeps deus cui omnia obediunt &
qui omnia adminiſtrat, ita in iſta militanti

debere eſſe vnus qui præſit omnibus (ſcilicet
A papa) cui omnes obediát & qui omnia administret. Ad quod illud. 12. metaphy. multitudo principatuùm mala (ponit abb. in. c. nouit de iudi. in. 3. col.) ergo vnus debet eſſe princeps. facit tex. in. c. in apibus. 7. q. 1. Ergo papa ſolus ſine cardinalibus. nam poteſtas data fuit petro & ſucceſſoribus principaliter (vt in. c. in nouo. 21. di. &. c. 1. de tranſla. præla. & in. c. ſolitæ de maio. & obe.) & non cum cardinalibus.

¶ Ipſi enim petro æternæ vitæ clauigero terreni ſimul & cœleſtis īperii iura cōmiſit dñs/ dicit tex. in. c. 1. 22. di. quia petro fuit dictum paſce oues meas: vt. d. c. ſolitæ. & ei data poteſtas ligandi & ſoluendi. 24. q. 1. quodcunque. &. d. c. ſolitæ/ &. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in 6. &. c. per venerabilē qui filii ſint legi. & ipſe habet diſcernere inter leprá & leprá. Ergo nō habet reqrere conſiliū cardinaliū de neceſſitate. ¶ Et ipſe eſt q ſolus tenet locū dei in terris: vt in c. q̄to de tranſla. præla. &. c. 1. vt eccle. bene. Et eſt vicarius ieſu chři: vt in. c. fi. de trāſla. p̄la. & in. c. inter corpalia co. ti. & in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & in. c. 1. de homi. & in. c. vbi periculum in. §. cæterum. de elec. co.
B li. Et factum ab eo dicitur factum a deo: vt. d. c. q̄to. Nec diſputandum eſt de eius poteſtate ne lingua tranſiens ſuper terram ponat os in cœlum. 21. di. c. intantum. & ioan. an. in regula actus legitimi de regu. iu. Et nō ſolū circa cœleſtia terreſtia & infernalia ipſe gerit vices dei/ ſed etiam ſuper angelos bonos & malos, quibus maior eſt iuriſditione/ ſacramentorū adminiſtratione/ cognitione & præmio. Ita diſputando dicit archie. flo. in. 3. par. ſum. ti. 23. ca. 6. & ad idem ibi refert auguſtinum de anco. in trac. de po. pa. Qui allegant chryſoſtomum dicere ꝙ homini mortali omniū quæ in cœlo & quæ in terra ſunt poteſtatem commiſit deus, & validiorem cœlo eccleſiam eſſe monſtrauit. Quod & refert feli. in. c. 1. in. 3. col. de conſti. qui poſt. s. tho. in trac. contra errores græcorum. c. 66. dicit ꝙ papa eſt primus & maximus omnium prælatorū. & allegat eundem tho. in. dicto trac. c. 71. dicētem ꝙ papa in totam eccleſiam chriſti vniuerſalem prælationem habet. Et chryſoſtomum homilia. 85. dicētem ꝙ iacobum localiter in loco terminauit, petrum autem totius orbis magiſtrum & doctorem ordinauit. Et eundē ſuper act. apoſ. dicētem ꝙ petrus a filio ſuper omnes qui filii ſunt accepit poteſtatē non vt moyſes in vna gēte ſed in vniuerſo orbe. Et

ꝙ dicere papam non habere vniuerſalis eccleſiæ primatum eſt error ſimilis errori dicen- C tium ſpiritū ſanctum a filio non procedere: nam ipſe chriſtus dei filius eccleſiam ſuā conſecrat & ſibi cōſignat ſpiritu ſancto quaſi ſuo charactere & ſigillo: & ſimiliter chriſti vicarius ſuo primatu & prouidentia vniuerſalē eccleſiam tanq̄ fidelis miniſter chriſto ſubiectam conſeruat. Ita beatus tho. in dicto trac. c. 66.

¶ Et refert feli. quòd idem tho. in trac. contra impug. religi. dicit ꝙ ſponſus eccleſiæ proprie loquendo eſt chriſtus, alii autem dicuntur ſponſi ſicut miniſtri ſpōſi exterius cooperantes ad generationem ſpiritualium filiorū, quos quidem non ſibi ſed chriſto generant: qui quidem miniſtri intantum ſponſi dicuntur inquantum vicem veri ſponſi obtinēt. & ideo papa qui obtinet vicē veri ſponſi in tota eccleſia vniuerſali/ eccleſiæ ſpōſus dicitur. Et q̄uis epus ſue diœceſis ſponſus ſit & presbyter ſuæ eccleſiæ, non per hoc ſequitur ꝙ ſint plures ſponſi vnius eccleſiæ. Et ratio eſt quia ſacerdos ſuo miniſterio cooperatur epiſcopo tanq̄ principali, & ſimiliter epiſcopi papæ, & papa chriſto. Vnde chriſtus papa epiſcopus & ſacerdos non cōputantur niſi vt vnus ſpōſus eccleſię: vt per eundem tho. in. 4. di. 24. q. D 3. ar. 2. quæſtiun. 1. ad tertium argu. &. 38. q. 1. ar. 2. & dixi ſupra in quæſtione vtrū concilium poſſit illa facere quæ poteſt papa. Et ſcotus in quarto in trac. de perfectione ſtatuum in. 9. q. dicit ꝙ papa eſt vicarius chriſti nō ſolum inquantum chriſtus fuit eccleſiæ prælatus ſed inquantū fuit totius mundi dominus, & ꝙ iuſte de ſtatu & bonis fidelium pōt ordinare. Vnde & beatus tho. in trac. de regimine prin. dicit ꝙ omnes reges & principes chriſtiani & omnes fideles tenentur eſſe ſubditi romano pontifici. Et inno. in. c. 1. de offi. ordi. dicit ꝙ papa eſt vicarius ſummi regis & pręeſt regibus & imperatori: & ꝙ ſi quis eorum eſſet nimis ſeuerus vel iniurioſus, papa cognoſceret etiam de non notoriis/ & inquireret ſi adeſſet infamia vel ſi accuſaretur. Et idem domi. in. c. certum. 10. di. Et dicit inno. in. c. cum dilectus de foro compe. ꝙ papa eſt ordinarius omnium. & in. c. cum oporteat in glo. magna de accuſa. ꝙ vniuerſi ſubſunt papæ. Et car. in. c. ad hæc de offi. archi. dicit ꝙ papa dicitur cardo oīum eccleſiarum. Et tho. de erroribus græcorū. c. 72. dicit ꝙ eſt de neceſſitate ſalutis ſubeſſe romano pōtifici. quod etiam dicit extrauagans bonifacii vnam ſan-

ctam, & glo.in.c.ad noſtram de hære. in cle.
A Ergo patet ꝙ ei ſoli eſt data ſuprema pote-
ſtas nullis vinculis alligata.
¶Vnde de eius poteſtate multa pulchra di-
cta ponit grego.7.in.2.libro regiſtri in-
dictatu ſuo, & inter cætera ꝙ romanus pon-
tifex iure dicitur vniuerſalis, ꝙ ſolus pōt de-
ponere epiſcopos vel reconciliare, ꝙ illi ſoli
licet pro temporis neceſſitate nouas leges cō
dere ac nouas plebes congregare, ꝙ ſolus
poteſt vti imperialibus inſignibus, ꝙ ſolius
papæ pedes omnes principes deoſculantur,
ꝙ illius ſolius nomen in eccleſiis recitatur/
ꝙ hoc nomen eſt vnicum in mundo, ꝙ illi li
cet imperatores deponere, ꝙ illi licet de ſede
ad ſedem neceſſitate cogente epiſcopos trāſ-
mutare, ꝙ nulla ſynodus abſq; præcepto eius
debet generalis vocari, ꝙ nullum capitulum
nulluſq; liber canonicus habetur abſq; illius
authoritate, ꝙ ſentētia illius a nullo debet re-
tractari/ & ipſe omnium ſolus retractare pōt,
ꝙ ipſe a nemine iudicari debet: ꝙ romanus
pontifex ſi canonice fuerit ordinatus meritis
beati petri indubitanter efficitur ſanctus (te-
ſtante ſancto euodio papien. epiſcopo & mul
tis ſanctis patribus aſtipulantibus ſicut in de
cretis beati ſymmachi papæ continetur) ꝙ ca
B tholicus non habetur qui non concordat cū
romana eccleſia, ꝙ a fidelitate iniquorū ſub-
iectos poteſt abſoluere.
¶Ipſe enim eſt qui tenet monarchiam mun
di & habet vtrunq; gladiū: vt dicit deci. vni-
ca in ti. qui filii ſint legi. Nam & moyſes cuius
ſucceſſor eſt papa / habuit vtrunq; gladium
33.q.2.admonere. Et dominus noſter ieſus
chriſtus vtroq; gladio vſus eſt: vt in.c.nouit
de iudi. & ibi plene per doc. & in extrauagan
ti vnam ſanctam, & ponit aluarottus in.c.1.
epiſcopum vel abb. in vſibus feu. & pono in-
fra late in quæſtione propria. Et tanta eſt eius
poteſtas ꝙ ipſe diſpēſat in omnibus præterq̄
in articulis fidei. abbas poſt alios in.c.propo-
ſuit de cōceſ. præben. Ipſe enim ſolus eſt re-
ctor vniuerſalis eccleſiæ: vt dicit ibi tex. & ī.c.
vbi periculum. §. cæterū de elec. in.6. & ſan-
ctus tho. in.2. opuſ. ca.65. & .66. Et eius ptās
eſt a deo, vt ibi. Et a deo habet ipſius poteſta-
tis plenitudinem, ponit bal. in.l. reſcripta. C.
de precibus impera. offe. Ipſe eſt qui diſpen-
ſat contra apoſtolum, 34.di.c.lector. & cōtra
canones apoſto. 82.di. presbyter. & cōtra ve
tus teſtamentum in decimis non dandis, de
deci. ex parte/ & .c.ſeq. dicit glo. in.d.c.propo
ſuit & ibi doc. Ipſe cōtra ius diuinum diſpo-
nit in particulari: vt in.c.ſi quis ſui feli. col.2.
de maio. & obe. Interpretatur & limitat ius di C
uinum: vt in.c.a nobis de deci. ibi glo. & feli.
in.c.quæ in eccleſiarum col.6. verſi. ſecunda
concluſio de conſti. alias eſt in.10.col. Et ibi
adducit multas authoritates & multa cumu-
lat quæ poteſt papa. quibus adde petrum de
ancha, in.c.licet de feriis, & in.c.nulli de ſen.
excom. & multum bene in.c.rurſus qui cle.
vel vouen. Et ꝙ ſolus a deo habeat plenitudi
nem poteſtatis, vide tex. in cle. paſtoralis in fi.
de re iudi. & .2.q.6.c.qui ſe ſcit. Et ſicut eccle
ſia vniuerſalis eſt vnum corpus, ita & vnum
caput tantum habet qui eſt papa: vt dicit glo.
in.c.cauſam quæ el.2. qui filii ſint legi. Eſt.n.
maior ſanctis, 20.di. de libellis. nam ponti-
ficatus aut ſanctum ſuſcipit aut ſanctum fa-
cit: vt in.c.non nos, 40.di. & multum notabi
liter dicit grego.7. in regiſtro in.2.li. in dicta
tu ſuo: vbi ſanctum euodium & ſymmachū
hoc dicentes allegat, vt dixi ſupra.
¶Item eſt maior apoſtolo in poteſtate: vt in
c.ſacroſancta, 22.di. & dicit deci.1. in ti. de bi
ga. de quo in.c.ſunt quidam, 25.q.1. & abb.
in.d.c.propoſuit. Imo diſpenſat aliquando &
immutat vniuerſalem ſtatum eccleſiæ: vt in
c.non debet de con ſan. & affi. & .31.di.ca.1.
& .68.di.ca.corepiſcopi. licet glo. in.c.literas D
de reſti. ſpolia. & in.d.c.propoſuit dixerit cō
trarium ſecundum ioan. an. & alios ibi in.d.
c.propoſuit. Et in effectu diſpenſat in omni-
bus non concernētibus fidem ſecundū abb.
ibi, qui etiam vult ꝙ poſſit liberare aliquem a
voto abſq; aliqua cōmutatione quemadmo-
dum poſſet ipſe deus. Et generaliter poteſt fa
cere omnia quæ poteſt ipſe deus claue nō er-
rante: vt dicit oſtien. in.c.q̄to de tranſla. præ-
la. & inno. in.c.quanto de iureiu. cum idē ſit
conſiſtorium dei & vicarii eius ſecundū eos,
& refert abb. in.d.c.propoſuit. Et dicitur lega
tus petri: vt in.c.in ſancta, 2.q.7. Et eius pote
ſtas & poteſtatis plenitudo eſt libera: vt in
cle.1. vt lite penden. Et quando vult quod fa
cit/non propria ſua ſed diuina authoritate fa
cit: vt in.c.q̄to de tranſla. præla. & in.c.inter
corporalia poſt prin. eo. ti. Et intantum ꝙ di-
cit d. anto. in.c.ſi.25. col. de cau. poſſeſ. ꝙ illa
plenitudo poteſtatis quam habet papa non
pōt ab alio poſſideri, q̄a illā habet a domino.
& ideo nō poteſt ab inferiore poſſideri: quia
eſt incapax. & idem doc. in.ca.cum nobis de
præſcrip. Et ideo eſt impræſcriptibilis. abb. in
ca. bonæ memoriæ el.2. de poſtu. præla. poſt
inno. & in.c.cum non liceat de præſcrip. & in

ca.omnis anima & in.c.cum inſtantia.2 .col.
A de cenſi.Er tanta eſt eius poteſtas ꝙ pōt quic
quid vuit:vt dicit anto.in.c.cum veniſſent de
iudi. Et ſolum deum habet ſuperiorem & iu
dicem : vt in.c.aliorum.9.q.3.&.ca. facta ea.
cau.&.q.

¶ Et generaliter dicit oſtien. ponendo regu-
lam(& refert ioan.an.in.d.c.propoſuit)ꝙ pa
pa tantam habet poteſtatem ꝙ quicquid di-
cat vel agat/accuſari vel damnari non poteſt
ab homine niſi de hæreſi.40.di.ſi papa. ponit
ſpecu . in ti . de accuſato / verſi . 2 . & . 3 .
Nec poteſt ei dici cur ita facis ? glo.in cap.ad
apoſtolicæ de re iudi.in.6.9.q.3 . ca .cuncta
per mundum & . c . aliorum / cum duobus
ſequen . Et ipſe eſt pater patrum & con-
currit in iuriſditiōe cum quolibet ordinario,
dicit ioā.mo.in.c.ſi eo tempore de elec.in. 6.
& bal.in.c. 1 .qui feu.dare poſ.in. 1 .col. ¶ Et
de eius poteſtatis plenitudine potes videre al
uarottum in.c.1 .epiſcopum vel abbatem. 2.
char.poſt bal.in.d.l.reſcripta.& in ſpecu.in ti.
de legato/in.§.nunc oſtendendum : & in.§.
nunc breuiter in ti.de diſpenſa. & aliqua per
feli.in.c.quæ in eccleſiarum de conſti . & ali-
qua in.c.2 .& aliqua in.c.fi.de maio.& obe.&
B aliqua in.c .ſi quando de reſcrip . & aliqua in
c.nonnulli eo.ti.& in.c. 1 .de conſti . ibi bal.
Vide abb.in.c.ad hæc de reſcrip . & ioan.an.
in.c.ex publico de conuer.coniuga. & in ca.
vbi periculum de elec.in.6 .& late per andrę-
am ſiculum in.c.fi.in prin. de conſti . ¶ Dicit
tamen inno.in.c.innotuit de elec. ꝙ papa nō
debet vti iſta plenitudine poteſtatis ſine cau-
ſa . & contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ nō
debet vti ſine cauſa magna & aliis manifeſta:
vt ponit idem inno.in.c.quāto de conſue . &
bal.in.l.fi.C.ſenten.reſcin.non poſ. ¶ Et dicit
bal.ꝙ non eſt diſputādum cum principe de
potentia ſed de ſcientia ſic.ita dicit in.l. 1 .ff.de
conſti. prin . Et de iſta plenitudine poteſtatis
dicitur ſi libet licet,dicit bal.in .c. 1 .de con-
ſti. & vide abb.in.c.1 .vt eccle.bene. Iſta. n.
poteſtatis plenitudo eſt ſupra debitum paſto
ralis officii:vt ibi dicitur . de qua etiā vide in
d.cle.1 .vt lite pen.in. c.propoſuit de conceſ.
præben.c per venerabilem. §.rationibus qui
filii ſint legi . ioā.an.in.c.1 .de cōſti. in.6 . tex.
in cle.paſtoralis in fi.de re iudi.2.q.6 .c.decre
to.bal.in.ca . 1 .de conſti.& in.l.2 .in.43 .q.C.
de ſerui.& aqua. Eſt enim iſta plenitudo po-
teſtatis plenitudo arbitrii nullis iuris poſitiui
ſubiecta regulis:vt ibi. Et an indifferēter poſ
ſit illa vti , abb.in cap.illa quotidiana de elec.

¶ Et an in dubio per clauſulas generales nō C
obſtan.cenſeatur velle illa vti,bal.in.l.ſi teſta
mentum.C.de teſta.anto.& immol.in.c.quæ
in eccleſiarum de conſti.alex.de immol . in.l.
quanq̄.C.de teſta.mili.& in.l .quidam conſu
lebat.ff.de re iudi.pau.de caſtro in cōſi.2 80.
incipit in facto pſenti . Et in caſu dubio verū
cenſeatur velle illa vti , abb.in.c.fi. de matri.
contracto contra inter.eccle.

¶ Vnde ex his patet ꝙ poteſtas papæ quę eſt
ſine cardinalibus , non poteſt coarctari nec
per cardinales nec per aliquem alium nec
per ipſummet niſi a ſolo deo a quo illam ha-
bet vt ſupra dictum eſt. Et ſicut alii clerici nō
poſſunt etiam paciſcendo renuntiare priuile
gio ꝙ non conueniantur coram non ſuo iu-
dice ſine licentia ſui epiſcopi(vt in.c.ſi diligē
ti &.c.ſignificaſti de foro compe.) nec priui-
legio canonis ſi quis ſuadente (vt in.c.contin
git de ſen.excom.) eodem modo non poteſt
papa renuntiare ſuæ poteſtati nec alium ſibi
parem vel ſuperiorem conſtituere ſine volū
tate dei cuius iudicio eſt ſuppoſitus: vt.d.ca.
aliorum . Nec eius poteſtas poteſt ab aliquo
nec a concilio reſtringi:vt dicit ioan . de ſan.
iu.c.dudum.3 .q.6 .& alex.ibi . Nec etiam co
conſentiente: vt dicitur in cap . nunc autem.
21 .di.& ponit ioan.an.in.c .eccleſia de cōſti. D
quia eius poteſtas eſt immediate a deo: vt in
c.ſacroſancta.22.di.& in.c.q̄uis.21 .di. ¶ Ip-
ſe ſiquidem dicitur leo. Vnde rabanus li.8.c.
1 .dicit.leo quidem fortiſſimus beſtiarum ad
nullius pauebit occurſum: & in amos leo ru
giet,quis non timebit ? leo quidem præpo-
ſitus eccleſiæ intelligitur. Ita rabanus . Vnde
papa dicitur ſumma poteſtas nullis capitulis
ſiue limitationibus ſubiecta ſecundum bal.
in proœ.ff.vnde nec poteſt ſe ſubmittere iu-
riſditioni alicuius:quia tenderet in opprobri
um papalis ſtatus & ſedis. Sicut in ſimili dicit
abb.in.c.eccleſia de conſti. ꝙ papa nō poſſet
ſubiicere omnes clericos iudicio ſeculari, qa
hoc priuilegium fori habent clerici a deo: vt
notat inno.in.c.2.de maio.& obe.& glo.in.c.
ſi imperator . 96 .di . & glo . in cap . q̄q̄ de
cenſi.

¶ Nec obſtat tex.in. c .nos ſi incompetenter
2 .q.7.& in.c.mandaſtis &.c.auditum.2 .q.4.
Quia reſpondet ioā.an.in.d.c .ſignificaſti de
foro compe.ꝙ ibi narratur factum ex huma
nitate,& nō ꝙ ex neceſſitate papa ſe ſubiece
rit,quod oſtendunt verba in fi.d.c .auditum,
ibi hoc autem faciens non legem pręſcribo
cæteris qua id facere cogantur. Et ex quo nō
habet

A habet ſuperiorem (vt in.c.licet de elec.) ipſe
met voluit ſe ſubmittere. nec fuit ſubmiſſio
derogatiua põtificalis ptãtis, ſed ex quadã vr
banitate ꝑpria ad oſtẽdendũ ꝙ erat inſons il
lorũ criminũ quæ ei obiiciebãtur. quod & di
cit alua. de plã. ecc. ecclę. li. 1. ar. 3 3. Et vt dicit
abb. in. d. c. ſignificaſti / ibi in. d. iuribus narrat
factũ & nõ ius: quia de iure hoc fieri nõ põt,
cũ redũdet in opprobriũ dei cuius eſt vicari⁹.
allegat eũdẽ ioan. an. in. c. eccleſia de cõſti. &
archi. in. d. c. nos ſi incõpetẽter. & de hoc lati⁹
diximus in alio loco. Et de eius ptãte, vide bo
nã glo. in verbo. priuamus in. c. ad apoſtolicę
de re iudi. & ſpecu. in loco vbi ſupra in ti. de
accuſato / in verſi. item papa. ¶ Ipſe. n. nõ ligat
aliqua lege poſitiua. c. ad petitionẽ de accuſa.
cũ ſimil. Et põt facere ꝙ facta habeãtur p in
fectis: vt in cle. 1. in glo. de immu. eccle. Et nõ
ſolũ ipſe nõ ligatur ſua lege / ſed nec quilibet
inferior ligat propria lege ſecũdum archi. &
refert ioã. an. in. c. 2. de conſti. in. 6. De quo vi
de ibi. & bal. l. 1. §. ad hæc de pace iura. fir. & ber
trachi. in trac. de epõ parte. 2. li. 4. q. 16. & idẽ
bal. in. l. 1. §. ſimiliq; modo. C. de latina liber.
tollẽ. Ipſe. n. promiſſiões factas ſubditis põt
pro libito reuocare ſecũdum inno. in. c. in no
ſtra de iniu. Et cõtractum cũ eo initum ſiue
B conceſſionẽ per eum factam reuocare poteſt
ſecundũ bal. in. l. 1. ff. de conſti. prin. quia de
plenitudine poteſtatis omnia ei licent / etiã ſi
videãtur iniuſta ſecundũ inno. in. c. q̃to de iu
reiu. & bal. in. l. cum te ſpõſæ. C. de dona. an
te nup. Et quod erat validum põt annullare,
1. 6. q. 1. c. de his. & de iis quæ fiunt a prela. ca
pi. apoſtolica. Et de nihil facit aliquid & de ali
quo nihil, de cõſecra. di. 2. c. reuera. l. 1. C. de
rei vxo. act. in prin. Et ꝙ viuat legibus nõ eſt
de neceſſitate ſed de verbo honeſtatis, dicit
bal. in. l. digna vox. C. de. ll. Et diſputare de co
quẽ princeps elegit vtrum ſit dignus / eſt ſacri
legiũ, 17. q. 4. c. ſacrilegium in glo. Et in eo ſo
lo eſt ſedes libertatis / & põt præferre minus
æquũ magis æquo, ſecũdum bal. in. l. 2. C. de
ſerui. & aqua. Eſt. n. idẽ conſiſtorium ſiue tri
bunal papæ & dei: vt. c. q̃to (ibi inno. & ioã.
an.) de tranſla. præla. & ſupra dictũ eſt. Vnde
dicit bal. ꝙ ꝓhibitũ eſt iuramẽtum quod ſapit mo
nopolium vel cõtra publicum bonũ (vt ſunt
ſtatuta artis quæ ſunt iurata & ſapiunt mono
poliũ) nõ eſt ſeruãdum, ita dicit ipſe in. l. ſi ad
excludẽdã. C. de iureiu. Similiter qñ iuramen
tum tẽdit in peiorẽ exitũ, vt eſt in propoſito ſi
bene cõſideretur: quia vno contradicẽte (etiã
vbi eſſet neceſſitas eccleſiæ) nihil poſſet, &
tale iuramentum videtur in ſeipſo naturali
ter malum, & ideo non ſeruandum. l. iuris C
gẽtium. §. naturaliter ibi bal. ff. de pac. & glo.
in. d. c. vbi periculum in. §. cęterum, in verbo
humana lex.

¶ NONO facit quia ſi diceremus quòd
papa teneretur ad obſeruãtiam capitulorum
& non poſſet ſe abſoluere, ſequeretur quæ
dã cõtradictio: ſcilicet ꝙ haberet plenitudinẽ
poteſtatis reſtrictam & eſſet papa. Iſta autem
ſunt repugnantia / ꝙ ſit papa & non habeat li
berã poteſtatis plenitudinem. l. vbi repugnã
tia. ff. de regu. iu. Non enim poteſt quis face
re etiam paciſcendo ꝙ tollat ſibiipſi libertatẽ
rei propriæ re propria exiſtẽte: vt in. l. nemo
ff. de pac. Et vbi aufertur domino libera po
teſtas diſponendi de re ſua / fit contra bonos
mores: vt in. l. in re mandata. C. mandati. & in
l. nemo exterus. C. de iudæ. & incl. ſed & lege
§. conſuluit. ff. de peti. hære. Facit quod dici
tur in cap. ſi. de condi. appo. quòd conditio
nes quæ ſunt contra ſubſtantiam actus viti
ant actum & non tenet conuentio: ſicut in
propoſito quòd non poſſit creare cardinales
vltra certum numerum nec ſine conſenſu /
eſt contra ſubſtantiam plenitudinis poteſta
tis põtificalis, quæ debet eſſe plena & libera:
vt in. d. cle. 2. vt lite pen. Ad idem facit quod D
dicit ioan. an. in cap. cum inſtantia de cenſi. &
referunt moder. in. c. cum nobis de præſcrip.
vbi dicit quòd papa non poteſt aliquem pri
uilegiare contra ſeipſum. facit tex. in. l. com
petit. C. de præſcrip. 30. annorum. Et ideo
non poteſt aliquam particularem perſonam
vel religionem priuilegiare quòd non poſ
ſit eum excommunicare / vel quòd vocati
non teneantur ad eum ire. Et eſt ratio ſecun
dum abb. ſicu. ibi quia papa qui tenet locum
dei in terris (vt in cap. q̃to de tranſla. præla.
& cap. 1. vt eccle. bene.) non poteſt aliquem
eximere a ſua poteſtate cum per hoc exime
retur a poteſtate dei. Vnde contra ſummam
poteſtatem papæ non valet præſcriptio: vt
ponit inno. in cap. 2. de poſtula. præla. De
quo vide late modernos in cap. cum nobis
de præſcrip. & quod ponit bal. in authen. ad
quas actiones in ſi. de ſacroſanc. eccle. Et ꝙ
eximat aliqua a ſua poteſtate continet repu
gnãtiam ad plenitudinem poteſtatis eius: ſi
cut in ſimili dicimus quòd deus non poteſt
facere ꝙ facta non ſint facta, quia continet
repugnantiam & contrarietatem in eodem:
quia hoc nihil aliud eſt dicere quàm ꝙ faciat
falſa. Vnde aug. contra fauſtũ ait. quiſquis ita

Rr

A dicit ſi omnipotens eſt deus faciat vt quæ facta ſunt nõ fuerint, non videt hoc ſe dicere ſi omnipotẽs eſt faciat vt ea quæ ſunt vera falſa ſint. Sicut.n. non poteſt fieri ꝙ facta in veritate non ſint facta (vt in.l. in bello. §. factæ ff. de capti.) ſic in ſimili impoſſibile eſt ꝙ papa habeat poteſtatis plenitudinem & illã nõ habeat quia ſeipſum illa priuauerit.

ℭ Et ſi dicatᷣ ꝙ papa quo ad ea quæ ſunt iuris poſitiui põt facere vt q̃ facta ſunt hẽantur ꝑ infectis (vt in cle. 1. ĩ glo. de immu. eccle.) dic hoc nõ eſſe verũ quo ad veritatẽ, ſed quo ad effectũ: vt dicit car. ibi in. d. cle. 1. Facit quod dicit. s. tho. ĩ trac. cõtra errores græcorũ. c. 68. & . 73. dũ loqtur de plenitudine ptãtis datæ ꝑ verba quodcũq; ligaueris &c. Vñ ſi eſt a deo nõ põt ab inferiore minui. c. cum inferior de maio. & obe. vñ dr̃ actuũ. c. 5. ſi opus dei eſt nõ poteritis diſſoluere illud. Igitur ſi eſt verus papa, non poterit eius ptãtis plenitudo a quoq̃ nec ab ipſomet minui. Ita dicit aluar⁹ de plãctu eccle. in. 1. li. arti. 32. quia. n. nõ habet ſuꝑiorẽ, non põt per parẽ vel inferiorẽ iudicari: qa eius ptãs eſt a deo: vt ſupra dictũ ẽ. Et iſtã concluſionẽ ponit aug. de anco. q. 61. ar. 4. vbi dicit ꝙ ſi papa eximeret aliquos a ſeipſo negaret ſe dei vicariũ & incideret in erB rorẽ manichęorũ ponẽtium ab alio pricipio ſpiritualia & ab alio tpalia eẽ producta. ſeipſm aũt negare nõ põt: ſicut in ſimili dicit apoſtolus. 2. ad timo. 2. deus fidelis ꝑmanet/ ſeipſum negare nõ põt, quod & ponit ioan. an. in. c. cũ iſtãtia de cẽſi. Quod clarũ eſt quo ad ſpiritualia: vt vide feli. in. c. cũ non liceat de præſcrip. in fi. Sic vr̃ dicendũ in propoſito ꝙ cũ ꝑ iſta capitula tollatur plenitudo ptãtis põtificalis/ nõ potuerit ſe obligare. Et ex hoc vr̃ ꝙ vel iuramentũ iſtud ꝓſtitum nõ liget vel ꝙ debeat relaxari. faciũtq̃ dicunẽ in. l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſſo. & calde. cõſi. 8. & . 9. de iureiu. & bal. in. l. fi. §. fi. poſt glo. C. de bonis quæ libe. & tex & ibi doc. i. c. ſicut el. 1. de iureiu. Et ibi exꝓſſe abb. ſiculus ponit q̃õnem. & concludit quo ad iſta capitula quæ faciũt cardinales in conclaui & iurant ſeruare/ ꝙ iuramẽtum nõ ligat, tanq̃ fuerit iuratũ in prẹiudiciũ dignitatis pontificalis. Et hoc vr̃ clare ꝓcedere inquãtũ illa capitula ſunt reſtrictiua põtificalis authoritatis: vt eſt ꝙ nõ poſſit creare cardinales vltra nũerum. Quod ẽt poſuit calde. cõſi. 3. vbi ẽt voluit ꝙ nõ liget iuramẽtum ꝓſtitum poſt aſſumptionẽ incõtinenti: qa ea quæ in cõtinẽti fiũt vidẽtur ineſſe. l. lecta. ff. ſi cer. pe. & facit in propoſito quod dr̃ in. c. 1. & . c. arrardus. 8. q. 3. Iſtam ẽt concluſionẽ poſuit pe. de ancha. tã in regula acceſſoriũ de regu. iu. i. 6. C q̃ in cõſi. ſuo. 282. in fi. incipit in auxiliũ veritatis: videlicet ꝙ licet rõne ſchiſmatis tollẽdi inter duos contẽdentes de papatu poſſint fieri capitula & iuramẽta & vota quibus ligarentur, nõ ſic in vno indubitato papa. Et hãc etiã concluſionẽ tenuit feli. in. c. 1. de proba. in. 4. col. & alex. 8. q. 3. in ſumma, & iaſ. in ſ. barba. ꝑ iſtas & alias rationes in cõſi. 1. in. 1. volu. Et idẽ reperio quẽdam eṗm ſcripſiſſe: qui refert ꝙ ſede vacan. ꝑ obitũ eugenii ex voto cardinalis bononiẽ. fuit ceſſatũ a ſimili capitulatiõe tanq̃ nulla. Et idẽ vr̃ ſentire eṗs brixien. in q̃buſdã allegatiõibus: in q̃bus vult ꝙ papa poſſit creare cardinales nõ obſtan. voto & iuramẽto ꝓſtitis ĩ cõclaui. Et idẽ in effectu voluit martinus de laude in trac. de cardinalibus. q. 33. vbi dicit ꝙ ſi papa ante electionẽ iuraſſet in manib⁹ cardinaliũ ſe renũciaturũ papatui ad beneplacitũ ipſorũ, tale iuramẽtum tanq̃ ꝓſtitũ cõtra libertatẽ vicarii dñi nr̃i ieſu chriſti nõ valeret. Quod intelligo niſi eſſet ꝓſtitum ꝓ ſedãdo antiquato ſchiſmate ꝑ cõſi. petri de ancha. ſupraallegatũ. quod & voluit roſel. quẽ refero in illa. q. vtrũ qñ papa ẽ incorrigibilis & ſcãdalizat eccleſiam/ poſſit deponi.

D ℭ Accedit ẽt ad propoſitũ ꝙ nõ poſſet cardinalis in electiõe dñi nr̃i papæ renũciare voci ſuæ dãdæ in pñtia aliorum cardinaliũ: vt notat oſtiẽ. & ioã. an. in. c. niſi cũ pridẽ de renũ. & ponit idẽ laudẽ: in q̃õne ſequenti. qa illud eſt publicũ authoritate & vtilitate cui renũciari nõ põt. l. ius publicũ. ff. de pac. Ergo m̃lto minus poterit papa renunciare creationi incerti nũeri cardinaliũ, quod eſſet directe cõtra ei⁹ ptãtem/ & eſt publicũ authoritate & vtilitate: imo & neceſſariũ & inſepabile ab eius ptãte. l. 1. & . 3. ff. pro ſocio. l. quis ergo caſus. ff. de peculio. Et pro hoc facit bene in ꝓpoſito tex. in. c. 1. de iis q̃ fiũt a maio. parte ca. vbi dicit ꝙ iuramẽta q̃ ſunt ꝓſtita ꝑ cõſuetudine ſeruanda, qñ ſunt cõtra ſanctorũ patrũ inſtituta non tam iuramẽta q̃ periuria ſunt cenſenda.

ℭ Ex quo arguit ꝙ non iuuãtur cardinales ꝓtextu cõſuetudinis faciẽdi capitula: ſicut dr̃ cõſuetũ a tꝑe bõifacii citra/ & hoc roborari ſtatuto cõcilii baſiliẽ. qa de iure nõ tenẽt iuramẽta ſup eis ꝓſtita ſed potius dicẽda ſunt periuria. Et ita exꝓſſe dicit tex. in. d. c. ſicut nr̃is de iureiu. & pro hoc tex. in. c. 1. de iureiu. in. 6. Et maxime non videntur valere quãdo eſt appoſitum ꝙ vno diſſentiente etiã ſi maior pars conſentiat nõ poſſit illos creare: cum tamen

A ẽt ſi illorũ conſenſus de neceſſitate eſſet requirendus, ſufficeret cõſenſus maioris partis: vt in.l.quod maior.ff.ad municipa. Illud.n.dr̃ factum ab oĩbus de capitulo quod fit a maiori parte: vt dicit glo.in.c.nõ põt de re iudi. Et qđ fit a maiori pte/dr̃ factum cõcorditer: vt dicit glo.fi.in.c.1.de maio.& obe.& glo.in.c.vbi piculũ.§.iidẽ quoq; de elec.i.6.Facit glo.i.c.in ſingulis de ſtatu mona.de quo ẽt doc.in dictis locis,& quæ dicũtur in.c.cũ oẽs de cõſti. Cũ ergo in gerẽdis p collegiũ cardinaliũ ſufficiat maior pars (vt probat ille tex.i.d.§.iidẽ quoq;) p argumẽtum a ſpãli aſtringere papã q̃ debeant haberi vota oĩm nihil eſt aliud q̃ tollere ei plenitudinẽ ptãtis, quę coarctari nõ põt: vt dicit petrus de ancha.in.d.conſi.282.in fi.quia eſt a deo: vt.d.c.ad apoſtolicę de re iudi.in.6.& d.c.nouit de iudi. Eſt.n.poteſtas papæ indiminuibilis eo.exiſtẽte papa: vt dicitur in trac.de eccleſia qui attribuitur.s.tho.& incipit quæ eſt iſta quæ proceſſit.

¶ Et ſi bene cõſideretẽ allegare conſuetudinẽ faciẽdi ſimilia capitula a tpe bonifacii facit cõtra cardinales, ex quo nunq̃ reperitur obſeruata.c.1.cũ materia de meu.& pa. Item q2 nõ eſt a iure p̃fixus certus numerus cardinaliũ; ſed eſt in arbitrio papę. Imo albe.de roſata in

B ru.ff.de ſtatu homi.dicit q̃ decẽs eſſet q̃ eſſẽt 72.vt iudicẽt oẽs natiões. Imo tex.in cle.ne romani/i.§.porro.innuit q̃ cardinales debẽt eſſe plures numero licet nõ ſit p̃fixus certus numerus. Et plures dixerũt idẽ quod albericus/q̃ ad.min.debetẽt eſſe.72.& tot dicit eſſe titulos in vrbe quẽadmodũ tot fuerũt diſcipuli dñi nr̃i ieſu chriſti,& q2 tot fuerũt linguæ. Reperitur ẽt q̃ tpe pontiani papæ qui nõ ponitur in catalogo fuerũt.236.cardinales: vt habetur in chronicis & refert martinus de laude in trac.de cardinalibus in.q.2.quod etiam ponit cardi.flo.in.d.§.porro.in.3.notabili. Erit ergo in arbitrio papæ: vt dicit martinus/argu.ca.de cauſis de offi.delega.& l.1.§.fi.ff.de iure delibe.& dicit albericus in.d.ru.

¶ Ad idẽ facit q̃ cardinales ſunt ſubiecti papę ſicut & cęteri oĩm nationũ: vt in.c.cũcta p mũdum.9.q.3. Sed inferior non põt apponere onus ſuo futuro dño per quod grauetẽ eius libera ptãs: vt dr̃.8.q.3.arnaldus.& ponitur in.c.ſignificaſti de elec.l.1.§.quæ honorandæ.ff.quarũ rerũ actio non datur.& glo.8.q.3.in ſum.& dicit petrus de ancha.in.d.conſi.182. Ergo cardinales nõ poſſunt facere capitula nec onerare futurũ papã. Quinimo ſecũdũ opinionẽ illorũ qui volũt q̃ cardinalatus ſit de iure poſitiuo, papa qui eſt ſupra ius poſſet extinguere dignitatẽ cardinalatus/vbi nõ

C eſſet ſcandalum in vniuerſali eccleſia: vt vide quod diſputat barbatius in trac.de præſtantia cardinalium in prima quæſtione principali.

¶ Et quantũcunq; iuramẽtum fuerit p̃ſtitum poſt aſſumptionẽ/non obeſt: q2 in talibus cõtractibus decretis & cõſtitutiõibus ſpectatur initium: vt dicit glo.notabilis in.c.dudũ el.2.de elec.l.3.§.ſcio illud.ff.de mino.cũ cõcordan. Et iuramẽtum recipit interpretationẽ ſecũdum intentionẽ iurantis: vt dicit glo.in.c.breui de iureiu.& probat tex.in.c.1.co.ti.i.6. Et maxime in foro conſcientiæ: vt dicit inno.in.c.veniẽs de iureiu.& ponit philippus in.d.c.1. Quinimo hoc vr̃ facere rem magis ſuſpectã: cũ magis propter continuitatẽ arguatũ eſſe idẽ actus: vt in.l.duos.§.dubi rei ibi glo.& bar.ff.de duobus reis.& quod bene dicũt doc.in.l.2.C.quod metus cã.quia nõ præſumitur nec eſt veriſimile q̃ papa ſpõtanee voluerit ſe obligare: ſicut non eſt veriſimile q̃ ille qui habet iuſtã defenſiõem velit ſoluere,& ideo iſta præſtatio iuramenti arguitur magis inuoluntaria q̃ volũtaria. Nec iuramentũ ſupplet veritatẽ conſenſus: vt dicit bal.in.l.ſi pecuniã.ff.ſi cer.pe. Nec operatur vltra imẽtionem conſenſum.l.ſi.& ibi bal.C.de non nu.

D me.pecu. Nec addit vinculũ religionis vltra conſenſum ſecũdum bar.in.l.titia.§.imperator ad fi.ff.de lega.2.& oldra.conſi.120. Et q̃ non præſumatur cõſenſiſſe voluntarie, facit quod ponũt doc.de metu/quãdo eodem tpe quis per metũ ſe obliget & poſtea incontinẽti ſoluit: aiunt.n.quia durat eadẽ cã metus q̃ non dr̃ purgatus p ſolutionẽ: vt dr̃ in.d.l.2. Vnde in propoſito quis diceret q̃ voluntarie ſe obligauerit, ex quo ilico poſt aſſumptionem iurauit: cũ tunc adhuc vix haberetur pro papa,& veriſimiliter poterat ſuſpicari q̃ turbaretẽ eius promotio. Facit quod dr̃ in.c.verũ de iureiu. Et q̃ñq; metus ſtatus vel honoris eſt iuſtus metus: vt vide bonã glo.in.c.cũ dilectus quod metus cã.quis.n.in tanta ſtatus mutatiõe & in p̃ſentia tantorũ patrũ p̃ſumeret adeſſe liberũ cõſenſum? Facit quod dr̃ in.l.1.§.q̃ honorãdę.ff.quarũ rerũ actio nõ dat.& glo.notabilis.20.q.3.c.p̃ſens clericus.q̃ incipit argumẽtũ & .22.q.4.c.vnuſquiſq; i glo.vbi ea quę promittuntur ob reuerentiã, non tenent. Ad quod bonus tex.in.l.penul.ff.de fur.preſumitur enim mẽs cõcuſſa ob magnam reuerentiam.glo.22.q.4.§.ex his & non libera, vt ibi. Facit quod dicitur poſt.

A inno.in.c.1.quod metus cã. & quod dr̃ in.c.
cãm matrimonii de offi.delega.& glo.8.q.1.
c.ſi ergo.& tex.in.c.licet ea.cau.&.q.
¶ Et maxime conſiderandum eſt ꝙ cum agi-
tur de materia ſubiecta contractui quæ ſit in
nr̃o cõmertio & quæ per ſtipulatiõem acqui
ratur, ſi dr̃ cõtractus vltrocitroꝙ obligatori-
us/non præſumitur meticuloſus nec inuolũ
tarius quia aliquid datur propter illud quod
ex contractu acquiritur. vnde ſi quis det pecu
niam vel aliud vt aſſequatur fundum, præſu
mitur de facili ꝙ voluntarie voluerit ſoluere
& dare vel obligari/ quia acquirit illud quod
eſt in cõmertio noſtro: vt de cõtrahen.emp.
per to. Sed in propoſito cum papatus non de
tur nec acquiratur aliquo dato ſed ex electio
ne, non ſit veriſimile ꝙ quis voluerit ſe obli-
gare ſine cã.l.cũ de indebito.§.ſi.ff.de proba.
c.ſi cautio de fide inſtru.maxĩe in iis quæ de-
pendebant a mera voluntate & arbitrio eius.
Vnde vel oportet dicere ꝙ coactus & timẽs
illud fecerit poſt pontificatum vel inconſide-
rate. & cũ agatur de obligatiõe facta deo(vi-
delicet iuramẽto & voto)ſtari debet dicto &
conſcientiæ eius an intenderit ſe obligare: qa
nõ præſumitur immemor ſuę ſalutis.1.q.7.
ſancimus.c.ſignificaſti ibi glo.de homi. Facit
B quod dicitur in.c.ſi vero de ſen.excõ.el.2.&
in.c.vt circa de elec.in.6.& in.c.vltra tertiam
de teſti.cum ſimil. videlicet ꝙ ea quæ depen-
dent ex animo/ probãtur medio iuramento.
Nec debet pręſumi hoc promiſiſſe vt acqui-
reret pontificatũ/ne pręſumamus delictũ & ſi
moniã, quod in dubio non ꝑſumitur: vt in.l.
merito ibi doc.ff.pro ſocio.l.ſi poſt motã. C.
de peti.hære.& bar.in.l.nõ ſolũ.§.ſed repro-
bari.ff.de noui ope.nunci.
¶ Item ratiõe magni gaudii mens ꝑſumitur
alterata: vt dicit glo. inſti. de libertinis in.§.
ſerui. Et facit bene tex. in.c.cum apud.xi.q.
3.vbi vult in ſimilibus actibus tumultuoſis
differri executionẽ ſñię principis ad.30.dies.
Et ſic rñdetur ad id quod dicit do.i.c.1.de iu
reiu.in.6.qa intelligiẽ qñ eſt iuratũ nõ incon
tinẽti poſt. Et ex celeritate actus ꝑſumiẽ fra⁹.
dicit tex.in.l.ſi ventri.§.ſi.ff.de priuile.credi.
bal.in.l.eã quã.C.de fideicõ.in antepe.col. &
in.l.poſt cõtractũ.ff.de dona.c.2.de renũ.i.6.
Facit tex.cũ glo.5.q.5.§.itẽ labiũ. vbi teſtis
qui nõdum lecto ſibi articulo deponit ita eſſe
ꝑſumitur falſarius. Facit quod dr̃ de iudice q
de mane habet ꝓceſſũ & in veſperis iudicat:
vt in.l.prolatã.C.de ſententiis.& in.c.ponde-
ret.50.di.qa non præſumitur vidiſſe acta. Et
cõſilium ſapiẽtis ꝓcipitatũ non valet: vt dicit C
anto.in.c.ſi ꝑ debilitate de offi.delega. Et pro
pter feſtinantiã non ꝑſumitur quis deliberaſ
ſe: vt in.c.tũ ex literis de in integ.reſti. Et ſicut
approbatio capitulorũ adeo celeriter facta ꝑ-
ſumiẽ indeliberata, ita & iuramẽtũ & votũ de
ſup factũ.glo.in.l.cũ patronus.§.ſi patronũ.
ff.ſi qd in frau.patro.& pro eodẽ actu reputã
tur.glo.in.l.ſi cõuenerit.ff.de pigno.act. bal.
in.1.cõſti.codi. Et ſicut non valet votũ indeli
beratũ(vt voluit glo.in.c.dudũ de cõuer.cõ-
iuga.)ſic nec iuramẽtũ indeliberatũ.l.2.C.ad
leg.iul.maieſ.& quod habeẽ in.c.ſicut el.1.de
iureiu. Et inſolita cautela inducit ſuſpitionẽ.
glo.in.l.ſi quis ſub conditiõe.ff.de cõdi.inſti.
Et indeliberata cõfeſſio nõ nocet.c.ex literis
de diuor. ¶ Et quis non ꝑſumitur velle dimi
nuere ſuam dignitatẽ/ſicut non ꝑſumitur re-
nũciare beneficiũ multis laborib⁹ acquiſitũ.
ca.ſuper hoc de renun.l.cũ de indebito.ff.de
proba. ſicut nõ ꝑſumitur ꝙ aliquis ſibiipſi mẽ
brũ abſciderit.55.di.c.ſi.& ibi notaẽ. Quod
maxime arguitur ex ſequẽtibus: quia ſtatim
qñ potuit contrauenit. ex ſequentibus.n.præ
ſumimus animũ de præterito.l.ſi ii qui adul-
terii. C.ad.l.iul.de adul.in authen. vt nulli iu-
di.§.ſi quis vero.34.q.2.cũ per bellicã.c.ſcri D
bam ibi glo.de præſump.
¶ ET ex his apparet ꝙ tale iuramẽtum vel
nõ ligat tanq̃ cõtra bonos mores(vt in.c.nõ
eſt obligatoriũ)vel eſt de facili relaxandũ. Fa
ciunt quæ dicũtur in.c.cũ cõtingat de iureiu.
& in.d.l.ſi qs pro eo poſt bar.ff.de fideiuſſo.
Et ꝙ tale iuramẽtum quod tendit in præiudi E
cium dignitatis in inferiore a papa/ potius di
caẽ periuriũ, eſt tex.in.d.c.ſicut noſtris de iu-
reiu. qñ iuramentũ eſt præſtitũ ante promo-
tionem quia videtur cõtinere ſimoniã: vt in
ſumma.8.q.3.ibi glo.& domi.qui allegat hu-
go, dicentẽ ꝙ ſuper hoc eſt quoddã conciliũ
romanum.& idem dicit in.c.1.de iureiu. in
6. Sed qñ eſt præſtitũ ante & poſt, eſt tex.in
ca.artaldus.8.q.1. Et ad hoc facit quod dicit
domi.in.d.ca.1.de iureiu.in.6. ꝙ ſi miniſter
prouincialis ordi.minorũ iurauit renunciare
infra trienniũ in manibus capituli prouincia
lis, cũ ex cõſtitutionibus ordinis debeat renũ
ciare in manibus generalis vel capituli gene
ralis/tale iuramentum eum non ligat per il-
lum tex.in.d.c.1.
¶ Ad idem facit ꝙ vbicunꝙ cauſa prohibi-
tiõis eſt de iuſtitia poſitiua & mutabili, tunc
iuramentum ſuper ea appoſitum eſt ſeruan-
dũ/ſed poteſt per papã ſuper ea materia diſpẽ

A ſati: ſi vero cauſa prohibitionis eſt de iuſtitia nõ poſitiua ſed immutabili, tũc iuramẽtũ ſuper illa appoſitũ eſt nullũ, verba ſunt bal. in. l. non dubiũ in antepenul. col. C. de. ll. Cum ergo poteſtas dignitatis pontificalis ſit de iure diuino introducta (vt in. c. nouit de iudi.) iuramentũ appoſitũ ſuper capitulis reſtringentibus & alterãtibus in aliquo dignitatẽ & poteſtatẽ pontificalẽ, erit nullũ, tanq̃ appoſitũ ſuper prohibitione iuſtitię immutabilis: cũ ius diuinũ ſit immutabile. c. a nobis de decimis. & §. ſed naturalia inſti. de iu. natu. gen. & ci. ¶ Et per hoc patet ꝙ non obſtat. c. debitores cũ ſimil. de iureiu. quia illa iuramẽta ſunt poſita ſuper prohibitiõe de iuſtitia poſitiua, quę eſt mutabilis: vt in. c. nõ debet de cõſan. & affi. Et cũ epus nõ ligetur ſuo ſtatuto prohibitiuo, multo magis nec papa, ponit bal. in. l. digna vox. C. de. ll. referendo archi. & ioan. an. in. c. 1. de cõſti. in. 6.

¶ Et ideo cũ in omni iuramento intelligatur excludi omne quod non eſt licitum (vt in. c. veniens, & in. c. q̃to de iureiu. & ibi anto. & bar. in. l. ſocietatẽ, in. §. arbitrorũ. ff. pro ſocio. & bal. in. l. alias. ff. de iureiu. & in. l. ſi procurator. ff. de cõdi. indebiti) nõ extẽditur niſi ad ea
C quæ legitime fiunt: vt dicit glo. 3. in. c. 2. de ar
B bi. quia non debet eſſe iniquitatis vinculũ: vt in. c. quanto de iureiu. & 22. q. 4. c. inter cætera. Vnde cum iniquum ſit reſtringere pontificalis dignitatis poteſtatem, conſequenter dicendum eſt ipſum non ligari tali iuramento tanq̃ cõtinente quid illicitũ. ¶ Ad idẽ facit quod ponit. s. tho. in ſecũda ſecundæ. q. 89. ar. 9. in reſpõſione ad tertiũ argu. vbi dicit ꝙ qñ ſub iuramento promittitur aliquid quod eſt dubiũ vtrũ ſit licitũ vel illicitũ vel ſimpliciter vel in aliquo caſu, tunc epus poteſt diſpẽſare ſuper tali iuramẽto. qñ autẽ ſub iuramẽto promittitur aliquid quod eſt manifeſte licitũ & vtile, tunc nõ videtur habere locũ diſpẽſatio vel cõmutatio niſi aliquid melius occurrat ad cõmunẽ vtilitatẽ faciendũ: quod maxime videtur pertinere ad poteſtatẽ papæ, qui habet curã vniuerſalis eccleſię. vel etiã abſoluta relaxatio: quę etiã ad papã pertinet in omnibus generaliter quæ ad diſpenſationẽ rerũ eccleſiaſticarũ pertinent, ſuper quas habet plenitudinem poteſtatis.

¶ Nũc in ꝓpoſito ẽt ſi eſſet dubiũ vtrũ ſit bonũ ꝙ papa ſe obligauerit prædictis capitulis, poſſet forte illis non obſtantibus expedire eccleſiæ vniuerſali noua creatio cardinaliũ: ſi ergo in dubiis epus diſpẽſat multo magis diſpẽſabit papa. Silr põt dici in cõmutatione iuramẽti: quia q cõmutat nõ dicit fractor iuramẽti: vt in. c. peruenit el. 2. de iureiu. G Quia ſi ſit cã neceſſaria mittẽdi legatũ, & adſit vir doctiſſimus & expertus & tali legationi accommodus, qs diceret ꝙ nõ poſſet papa cũ creare cardinalẽ etiã reclamãtibus cardinalibus: cũ ſemper in iuramẽto ſubintelligat clauſula re in eodẽ ſtatu manẽte. 22. q. 2. ne quis. & c. quẽadmodũ de iureiu. Et põt ex cauſa deſeri iuramẽtũ: vt. d. c. quẽadmodũ. & l. ſi. ff. qui ſatiſda. cogã. Et videt eſſe præſumptio iuris & de iure (cõtra quã nõ admittitur ꝓbatio in cõtrariũ) pro eo quod facit papa: vt in. c. quę in eccleſiarũ de cõſti. Et iniquũ eſt nõ rũpere legẽ vbi ęquitas ſuggerit vt dicit tex. iũcta glo. in authẽ. vt ſine prohibitione matres colla. 7.

¶ Vnde ſi loquimur de iuramẽto facto in cõclaui cũ erat cardinalis, nõ ligat ꝑ iura ſupra adducta. Et ex quõ nũc eſt alia ꝑſona, poſſet ſeipſum abſoluere: vt ſupra diximus allegãdo petrũ de ancha. in. c. venerabilẽ de elec. i caſu quo nõ eſt alteratus ſtatus ipſius perſonę. facit quod dicitur in. c. ſicut de iureiu. ergo multo magis poſtq̃ eſt mutatus, puta ſi ſit factus papa: q tunc eſt ſuperior cardinalibus. ¶ Vñ nõ obſtat quod dicit archi. in. c. nõ eſt. 22. q. 1. ꝙ quis nõ põt ſeipſum abſoluere. & refert D
abb. in. c. dilecto circa fi. de præben. q loquit in inferiore & qñ non eſt mutata perſona & qñ iuramẽtũ habet ſuos comites. Pro hoc facit tex. & quod ibi dicũt doc. in. l. ſi cõſul. ff. de adop. & q̃ dicũt in. c. cũ ex officii de ꝓſcrip. & in. c. licet de offi. ordi. ff. de autho. tuto. l. accipiẽris. de ritu nup. l. 3. de cõtrahẽ. emp. l. fiſtulas. §. 1. & de offi. præſi. l. 1. In iis. n. quæ ſunt voluntariæ iuriſditionis, bene põt quis iudicare in facto proprio: vt dicit glo. in. d. l. ſi cõſul. De quo late vide in. c. per venerabilem in §. videbat in glo. ſuper verbo tanq̃ princeps & ibi doc. q filii ſint legi. vbi ponit vtrũ princeps poſſit legitimare propriũ filiũ, & quãdo poſſit authorizare in facto proprio.

¶ Et idẽ etiã dicendũ vbi non eſt alteratus ſtatus ꝑſonæ: vt quando poſtq̃ eſt papa iurauit. quia ſi iuramẽtũ præſtitit vt homo, debet poſſe ſe abſoluere tanq̃ is q tenet vicẽ dei: vt in d. c. 1. vt eccle. bene. cũ ſemper in iuramento cẽſeat excepta papalis authoritas: vt. d. c. venientes de iureiu. Itẽ facit ꝙ nõ præſumit quis iurare vel vouere cõtra ſeipſum. vnde ſi promitto te iuuare cõtra quaſcũq; ꝑſonas vel armare currũ meũ cõtra quãcũq; perſonã ꝓ te, nõ intelligit iſta promiſſio cõtra meipſum.

A vt dicit cy.in.l.inquiſitio.C.de ſolu. Ideo nõ præſumitur ꝙ papa iurãdo voluerit per tale iuramentum derogare in aliquo ſuæ pontificali dignitati.ad hoc.l.1.ff.de ſena.& in.l.administratores.§.ſi.ff.de excuſa.tuto.&.l.frater a fratre.ff.de condi.indebi. Item vbi illud quod promittitur incipit eſſe iniquum vel in melius explicabile, ſemper illa promiſſio debet reſcindi: vt in.l. ex facto de vulga. & pupil.&.c.ſuggeſtum de deci. ¶ Nec ſic debent capi promiſſiones vt contineant ſenſum captioſum.l.cum aquiliana.ff.de tranſac.vel vt ius cõcedentis lædant.l.ſi domus.ff.de.ſerui.vrba.prædi.

¶ Item poſito ꝙ iurauerit & vouerit capitula & ꝙ teneatur ad obſeruandum, tamen per huiuſmodi capitula non eſt ei adempta facultas illa reuocandi quando ex aliqua cauſa aliter ei videbitur. Pro quo facit quod in ſimili dicitur in.l.ſi quis in principio teſtamenti.ff.de lega.3.& quod ponit ioan.an.in regula quod ſemel de regu.iu.& quod dicitur per glo.in.c.vltima voluntas.13.q.2.& bar.in.l.cum duobus.§.idem reſpondit.ff.pro ſocio. Et idem ioan.an.in.c.dilecto de præben.de illo qui iurauit non reuocare teſtamentum, & ꝙ ſi nihilominus reuocat valebit teſtamẽtũ:

B quia non poteſt quis ſibi legẽ adiicere a qua non liceat recedere. et ſi aderit cauſa / poterit ſine metu periurii: quia poteſt dici temerariũ iuramentum, quaſi iurauerit non facere melius. nec enim datum eſt homini tam bene facere quin poſſit facere melius: vt in.c.cum marthæ de cele.miſ. Et ſi hoc in inferiore, q̃to magis in papa? Pro hoc bonus tex.in.c.ſi.de reſcrip.in.6.vbi tex.iuncta glo.penul.ꝙ quãtumcunq; papa profiteatur reuocando indulgentias de percipiendis fructibus in abſẽtia ꝙ in poſterum non concedet illas, tamen ſi contra illam proteſtationem de nouo illas cõceſſerit / tenet conceſſio: quia vt dicit glo. nõ potuit legem ſibi imponere a qua non licuerit ei recedere.l.ſi quis in principio.ff.de lega.3. Facit quod dicitur de clauſula derogatoria in aliqua conſtitutione poſita, quę per legem contrariam cum alia clauſula illi derogatoria reuocatur. & quod dicitur ſimiliter de priuilegio alicui conceſſo / ꝙ reuocatur q̃tumcunq; talis reuocatio ſit in præiudicium illius cui conceſſum eſt: vt patet in materia.c.1.de exceſ.præla.in.6.& in cap.1.de conſti.eo.li.

¶ Et in contractibus ſæpius videmus quod actus factus contra iuramentum valet: vt in c.dilecto cum materia de præben. Et ſi dicatur ꝙ ex contrauentione efficitur periurus, ibi reſpondent doc. ꝙ ante actum contrauentionis non eſt periurus ſed poſtq̃ contrauenit: a quo periurio ſicut poteſt inferior abſolui / ita & papa. & maxime quia ex contrauentione ipſorum capitulorum ſi bene cõſideretur non aufertur ius alicuius nec præiudicium fit alicui: quia non ſunt hincinde obligatoria ſed tantum reſtrictiua poteſtatis papæ. ex quo tolerabilior eſt contrauentio q̃ in d.c.ſi. ¶ Nec obſtat ꝙ non habet ſuperiorem qui eum abſoluat: vt in.c.licet de elec. Quia tanto magis videtur ꝙ poſſit ſeipſum abſoluere. ſicut videmus ꝙ renunciat papatui in ſuiſmet manibus (vt in.c.1.de renũ.in.6.) & tenet renunciatio: licet alii epiſcopi non poſſint renunciare ſine eius licentia: vt in.c.niſi cum pridem in ſi.de renun.& in.c.inter corporalia de tranſla.p̃la.&.c.1.eo.ti.&.c.quod translationem ibi glo.de offi.lega.

¶ Ad idem (ꝙ non teneatur ad obſeruantiã capitulorum) facit ꝙ omnis chriſti actio noſtra eſt inſtructio. ſed cum chriſtus dedit claues petro / dedit illi abſolute poteſtatem ligãdi & ſoluendi abſq; aliqua reſtrictione: & dicendo quodcunq; nihil excepit, vt dicit tex. D in.d.c.ſolitæ. Imo interrogatus quotiens dimitteretur peccatori, reſpondit eſt ei non ſolum ſepties ſed ſeptuageſſepties / ponendo finitum pro infinito: vt in.c.quemadmodum de iureiu. Ergo quod non fuit factũ per chriſtum nõ poteſt fieri per inferiorem, & ſic per cardinales. ¶ Accedit ꝙ cardinales debent eligere idoneum qui habeat & poſſit prodeſſe oĩbus fidelibus: ſed ſi papa vno ex cardinalibus contradicente non poſſet venire cõtra aliquod ex dictis capitulis non eſſet electus idoneus / ex quo ligata eſſet eius p̃tãs. quod etiã cederet in exemplum aliarũ eccleſiarũ: contra id quod dicitur in.l.ſi quis aliquid.§.qui abortionis / ibi res peſſimi exempli.ff.de pœnis.&.l.1.ff.ad macedo.l.diuus.ff.de re iudi.&.xi.q.3.c.præcipue. Non enim poteſt papa facere q̃diu eſt papa ꝙ ipſe nõ ſit iudex omnium ſolus: vt in.c.cuncta per mundum 9.q.3. Nec poteſt a ſe abiicere ſuã poteſtatẽ & iuriſdictionem per ea quæ notantur in.c.cum venerabilis in glo.hic patet de cenſi. & in.c.paſtoralis in glo.ſi ita de dona.& dictum eſt ſupra. ¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ cardinales verentur ne papa faciat aliquid minus bene: quia debent eligere bonum, nec eſt veriſimile ꝙ papa velit aliquem grauare vel facere

contra iuſtitiam: quia pro eo & eius ſanctita
A te præſumendum eſt, 40. di. ca. 1. xi. q. 3. abſit
8. q. 3. lugdunenſis. 37. di. qui de menſa. 7. q.
1. omnis. 24. q. 1. c. cũ beatiſſimus. Nec præ-
ſumitur ꝙ aliud faciat q̃ chriſtus cuius eſt vi-
carius vel petrus cuius eſt ſucceſſor. 28. q. 1.
c. ſic enim.

¶ Ad idem facit quia ſi cardinales non poſ-
ſunt diſponere de redditibus cameræ apoſto
ſtolicæ (vt in. c. vbi periculum. §. prouiſiõis/
in verſi. per eum diſpoſitiõi futuri põtificis re
ſeruãda de elec. in. 6.) quod eſt minus, multo
magis non poſſunt diſponere de poteſtate
ipſius papæ & minus illam diminuere, quæ
eſt maioris importãtiæ q̃ ipſi redditus. Et ma
xime quia ille tex. in. §. iidem quoq;/ mandat
ꝙ tantum vacent acceleratæ electioni: nec
vult ꝙ poſſint intendere aliis niſi immineret
aliqua vrgens neceſſitas. Et eſt tex. in. §.
cæterum: qui vult ꝙ pactiones obligationes
condicta & intendimenta omnia ſiue iuramẽ
ti ſiue alterius cuiuſlibet fuerint vinculo fir-
mitatis innexa/ ſint caſſa & irrita: & ꝙ nullus
quomodolibet teneatur ad illa obſeruãda, &
ꝙ nullus ex eorum trangreſſione notam ve-
reatur fidei nõ ſeruatæ. Ex quo apparet nõ
potuiſſe illa capitula per cardinales ordinari/
B & neminẽ ad ea obſeruandum teneri: & ſic
minus papam obligari, nec per viam conſti-
tutionis nec per viam pacti nec per viã obli-
gationis nec per viam iuramenti/ vel cuiuſli
bet alterius vinculi per quanuis dictionẽ ſig-
nificati. Hoc autẽ idem eſt dicere quod nul-
lo modo ſecundum archi. ioan. an. & domi.
in. c. indẽnitatibus. §. ſi qua vero de elec. in. 6.
glo. in cle. grauis de ſen. excom. & in. c. paſto
ralis. §. penul. de cle. egro. & de ſepul. ca. 1. ad
fi. & de hære. c. vt officium. §. compeſcendi.
Et ſimiliter cum ibi dicitur ſiue cuiuſlibet al-
terius fuerint firmitatis vinculo innexa: tan-
ta abundantia & pinguedo verborum poni-
tur ad maiorem expreſſionem. glo. in cle. 1.
in verbo alia quæuis de iudi. & glo. in cle. ne
romani de elec. Et conſequenter nec per viã
voti: q̃uis votum & iuramentum æquiparen
tur: vt in. c. 1. de voto. Quinimo non ſolum
non obligatur tali voto vel iuramento, ſed e-
tiam meretur non obſeruando: propter ver-
ba in. d. §. cæterum poſita. ſ. ſed non indignæ
laudis titulum mereatur: cum lex etiam hu-
mana teſtetur deo magis tranſgreſſiones hu-
iuſmodi q̃ iuriſiurãdi obſeruatiões acceptas.
Facit. l. ſi quis inquilinos. ff. de lega. 1. l. iuris
gentium. §. & generaliter. ff. de pac.

¶ Et conſiderandum eſt ꝙ ille tex. prohibet
actum & iuramentum, vnde iuramentũ non C
dat robur actui: iuxta poſita per bal. in. l. non
dubium in antepenul. col. C. de. ll. & per bar.
in. l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſſo. & l. cum lex
eo. ti. & l. is cui bonis. ff. de ver. ob. & l. cũ pa
ter. §. filius matrem. ff. de lega. 2. Vnde ibi in
d. §. cæterum/ eſt tex. clarus ꝙ huiuſmodi ca
pitula q̃tumcunq; iurata non arctant. & ma-
xime cum cardinales ſede vacan. nihil poſ-
ſint ordinare vel ſtatuere niſi ad accelerandã
papæ electionem: vt in. d. §. iidẽ quoq;. Ad
quod facit ꝙ & lex mortua ſæpius annullat
iuramentum (vt in regula non eſt obligato-
rium/ cum ſimil. de regu. iu. & in. l. ſi. ſi quis
cau. & in. l. adigere in fi. ff. de iurepa. quo caſu
vt dicit ibi glo. lex obtinet vicem apoſtolici)
ergo multo magis & lex viua. l. 1. ff. de con-
ſti. prin. Quod maxime etiã procedit in pro-
poſito: quia lex canonica eſt quæ prohibet iu-
ramentum, ne dicatur non poſſe prohiberi
per laicos iuramentum, c. 1. de iureiu. in. 6. c.
eccleſia de cõſti. c. ſi. de foro compe. in. 6. Vñ
patet ꝙ papa non teneẽ ſeruare tale iuramen
tum, nec poteſt dici periurus nec requiritur
abſolutio. Et certe licet ille tex. videatur loqui
de conuentionibus circa concernentia actũ
electionis vt libera non ex affectione vel ſi- D
moniaca ſint, tamen ex quo tam generaliter
loquitur/ videtur etiam voluiſſe ꝙ non poſ-
ſint cardinales facere ſimiles ordinationes: cũ
etiam virtualiter ſint impeditiuæ electionis li
beræ. Imo & in quolibet iuramento intelligi-
tur clauſula ſaluo honore meo: vt in. c. ego
N. ibi glo. de iureiu. Si autẽ in inferiore hoc
verum eſt (ꝙ non arctetur ad obſeruandum
iuramentum contra honorem ſuum vel ec-
cleſiæ ſuæ) multo magis erit verum in papa:
cui quicquid detrahitur/ detrahitur ſanctæ
ſedi apoſtolicæ.

¶ Non obſtat ſi quis dicat ꝙ licet poteſtas pa
pæ non poſſit diminui, tamen eius vſus põt
arctari & reſtringi ſiue limitari. ſicut in ſimili
dicitur ꝙ princeps non poteſt tollere ea quæ
ſunt iuris naturalis (vt i. §. ſed naturalia inſti.
de iure natu. gen. & ci. & in. §. ſi. inſti. de legi.
agna. tute. & in. §. minus inſti. de hæredi. quę
ab inteſ. deferun. & in. c. ſunt quidam. 25. q.
1. & voluit cardi. in repeti. c. perpẽdimus de
ſen. excom.) tamen bene poteſt limitare illud
quod eſt iuris naturalis, inſti. de libertinis in
prin. & c. non debet de conſan. & affi. & in. l.
manumiſſiones. ff. de iuſti. & iu. ponit inno.
& abb. in. c. quæ in eccleſiarum de conſti. bar-

in proœ.ff.col.3.bal.in.l.2.in.fi.C.de preci. A impera.offe.& in authen.ad hæc.C.de vſu.albericus in.1.par.ſtatutorũ.q.7.poteſt enim ex cauſa aliquãdo diſpenſare cõtra illud.Et ideo non obſtat ꝙ ipſe ſibiipſi poteſt limitare & coarctare ſuã poteſtatẽ,cum quilibet poſſit renũtiare iuri ſuo,c.ad apoſtolicã de regula. Quia reſpondetur ꝙ in caſu noſtro non poteſt limitari iſta eius poteſtas ratione perplexitatis & contradictionis reſultantis:quia poteſtas de qua agimus eſt principium agendi, ſicut colligitur ex philoſopho.9.metaphyſi.vbi agit de potẽtia actiua.Vnde implicat cõtradictionem ꝙ habeat poteſtatem plenã & nõ poſſit exire in actũ ſi adſit debita materia: quia tunc poſſet & nõ poſſet.ſicut in eodem tempore quis non poteſt eſſe ſanctus & peccator.1.q.1.c.ſicut chriſtus.vel dignus & indignus.74.di.c.2.vel legitimus & illegitimus/de clandeſ.deſpon.c.fi.liber & ſeruus.ff.de libe.cau.l.duobus.& dicit lex,ridiculum eſſet eandem fœminam vt nuptã & non nuptam admitti.ff.de condi.& demon.l.filia.Et maxime quia iſta plenitudo poteſtatis in papa eſt poteſtas iuriſdictionis: quia ſecundum poteſtatẽ ordinis æqualis eſt aliis epiſcopis: vt in.c.in nouo.21.di.ibi glo.& in.c.loqui-B tur.24.q.1.Diſpenſare autem in iuramentis & creare cardinales eſt iuriſdictionis.Si ergo non poteſt illam in exercitium deducere ſine alterius conſenſu/non erit plena:quia nõ eſſet libera.Bar.in.l.inter bonorum.ff.de adminiſ.tuto.&.l.creditor.§.lucius in fi.ff.mandati.

¶ Vnde dicit bal.in.l.2.C.de ſerui.& aqua in.6.col.in verſi.item nota ꝙ ſi papa,ꝙ plenitudo pſtãtis eſt arbitrii plenitudo nulli neceſſitati ſubiecta/nulliſꝗ iuris publici regulis limitata.Et tribꝰ modis dicitur aliquid liberũ: primo quod non cogitur.ff.de arbi.l.3.§.1. Secundo modo quod non corrigitur.ff.de lega.3.l.fideicommiſſa.§.q̃q̃.Tertio modo qđ æqua lege libertatis fertur.ff.de arbi.l.item ſi vnus.§.ſi in duos &.§.principaliter.&.l.penul.&.ff.mãdati.l.creditor.§.lucius.Et ſubiungit ꝙ in principe eſt ſedes libertatis:& poteſt præferre magis æquo minus æquum/& magis bono minus bonum.Inde dicit idem bal.in.c.1.qui feu.dare poſ.in.1.col.ꝙ habens liberam adminiſtrationem non tenetur alterius conſilium ruminare.

¶ Item pro hac parte facit ꝙ papa nõ poteſt a ſe abdicare papatũ pro parte: quia eſt quid indiuiſibile.l.imperator la.2.ff.de ſtatu homi.

Et iſta eſt vna de rationibus allegatis per ange.in authen.de monachis.§.fi.in illo arti.an donatio facta per conſtantinum valuerit.Et C ad idem eſt quod ponit bal.in præludiis feudorum in.3.char.in illa quæſtione vtrum donatio per imperatorem facta de caſtro imperii valeat,dum improbat opiniõem illorum qui dixerũt ꝙ poteſt imperator minuere imperium per res & non per quotas:quia eſt falſum:quia imperium eſt ad ſimilitudinẽ corporis humani,a quo ſi abſcinditur membrũ/iam non eſt vlterius corpus.& idem ipſe bal.in.l.1.C.de nouo codice compo.Vnde dicit domi.in.c.1.de renun.in.6.ꝙ papa nõ poteſt facere ſtatutũ per quod ipſe ligetur:quia nemo poteſt ſibiipſi imperare.l.penultima.ff.de arbi.ponit bal.in.l.digna vox.C.de.ll.& refert & ponit bertachinus in trac.de epo in.2.parte li.4.in.16.q.qui allegat concordantes. Ideo non poterit a ſe abdicare papalem poteſtatem,contra officii ſui debitum minuẽs honorem papalis maieſtatis ſubmittendo ſe capitulis:argu.eorum quæ habentur in authẽ.de hæredi.& fal.§.1.ponit bal.in.l.digna vox C.de.ll.Facit etiam quod dicit bar.in.l.prohibere.§.plane.ff.quod vi aut clam.& bal.in.l.1.in.4.col.ff.de offi.præfec.vrb.& ea quæ ponit bal.in.l.1.C.de nouo.C.cõponẽ.& quod D dicitur in.c.intellecto de iureiu.& in præludiis feudorum,quando dicitur ꝙ imperator non poteſt minuere imperium.Et quod dicitur poſt bar.in proœ.ff.de donatione conſtantini.& feli.in.c.ad audiẽtiam de præſcrip.& paul.de caſ.conſi.72.ꝙ papa non poteſt ſuam ſupremã poteſtatem alicui prælato cõcedere abdicando illam a ſe.Facit tex.in.c.dudum de præben.in.6.ibi penes nos maior,vel eadem remanſit poteſtas &c.Cum igitur capitula iſta pro parte abdicent poteſtatem papæ,non valent.

¶ Facit etiam in propoſito quod ponit bal.in c.licet in.6.de elec.vbi vult ꝙ ſicut electores imperii nõ poſſunt mutare formam electionis futuri imperatoris/ita non poſſunt cardinales mutare formam electionis futuri pontificis.a pari igitur non potuerunt facere iſta capitula reſtrictiua & ligantia futurum pontificem.Vnde dicit bal.ꝙ omnes eccleſiæ mũdi & omnes clerici non poſſunt auferre papatum papæ.allegat archi.in.c.lex.2.di.Inde dicit bal.in ti.de pace conſtan.in verbo amplius/ꝙ non poteſt princeps cõcedere alicui regalia in præiudicium ſucceſſorum.Imo ſecundum ꝙ voluit pau.de caſtro conſi.72.

A incipit quia fruſtra in.9.col.verſi.circa tertiū,
ipſemet princeps poteſt per ſeipſum reuoca-
re male geſta per eū. ſicut in ſimili dicitur in
c.ſi quis presbyterorū de rebus eccle. nō alie.
& dictum bal.approbat feli.& decius in.d.c.
1. de proba. Vnde ſi papa teneretur ſeruare
votum & iuramentum, ſequeretur ꝙ pro par
te eſſet ſubiectus cardinalibus & eorū ordi-
nationi: quod eſt contra id quod in ſimili dici
tur in.l.ſi pater & in.l.ſi duob⁹.ff.de libe. cau.
vbi non poteſt quis eſſe pro parte ſeruus &
pro parte liber. Ad idem.l.ideoq; &.l.libertas
ff. de manumiſ. teſta. Ad idem glo. in.c.fi.de
clan.deſpon. vbi nō poteſt quis eſſe pro par
te legitimus, vt ſupra dictū eſt. Ad idem eſt
quod ponit ioan.an.in addi.ad ſpecu.in ti.de
natis ex libero vētre. vbi dicit ꝙ ſi pater emā-
cipat filium hoc pacto vt habeat vſumfructū
in bonis quærendis, valebit emancipatio ſed
non talis reſeruatio vſusfructus. Sic dicendū
eſt in propoſito, reiiciantur capitula & tene-
bit electio/ & recipiet liberā poteſtatis pleni-
tudinē.d.c.fi.de condi.appo. debet enim papa
cum ſit vnicus & indubitatus habere plenam
& liberam poteſtatem vt petrus & alii ſucceſ
ſores: debet ſiquidē eſſe papa nomine & re.
Ita dicit bal.in trac.ſchiſmatis in ti.ſi quis ali-
B quem teſta.prohi.
¶ Item pro iſta parte facit ꝙ ſi papa in agen-
dis teneretur habere cōſenſum cardinalium/
ſequeretur inconueniens maximum, nam di
cit bal.in.l.fi.in.§.neceſſitate.C.de bonis quę
libe. ꝙ vbicūq; conſenſus præſtatur ab eo qui
habet officium a publico/ talis conſenſus di-
citur authoritas. huiuſmodi autem ſunt cardi
nales: vt in.c.per venerabilē qui filii ſint legi.
ſequitur igitur ꝙ ſi eorū conſenſus haberet
vim authoritatis & diceretur præſtare autho
ritatem, eſſent duo authorizantes & duo ca-
pita in eodem corpore/ & quoddam monſtrū
contra.c.in pleriſq;.§.prohibemus de offi.or
di.& cōtra articulum fidei & vnam ſanctam
catholicam eccleſiam. Ad hoc.7.q.1.factus.
& bona glo.in verbo ſuccederet in.c. non au
tem ea.cau.&.q. ¶ Ad idē facit quod dicit.d.
anto.in.c.trāſlato in vlti.col. de conſti. ꝙ ptās
cōdendi legē vniuerſalem ſpectat ad ſolū pa
pā in foro eccleſiaſtico, quia ſolus habet hāc
poteſtatem a deo: vt in.c.1. de tranſla. præla.
& in.c.per venerabilē qui filii ſint legi. Et car-
dinales nullo modo hoc poſſunt etiam ſede
vacante: vt in cle.ne romani.§.1.de elec. er-
go multo minus facere poſſunt capitula &
ordinationes quæ concernunt vniuerſalem
ſtatū eccleſiæ. ¶ Ad idem facit ꝙ iuramētum
quod eſt maioris boni impeditiuum non eſt C
obligatorium. declarat pe.de palude in.3.ſen.
di.39.q.1.arti.3. Quia iuramentum nō de-
bet eſſe vinculum iniquitatis: vt in.c.quanto
de iureiu. Iſtud autem poteſt eſſe maioris bo
ni impeditiuū: quia poſſet eſſe maius bonū
creare cardinales q̄ non creare vltra numerū
iuratum: quia forte fieret creatio de viris qui
eſſent eccleſiæ vtiliſſimi & neceſſarii. Ergo
vel hoc iuramento non ligetur vel ſecum di
ſpenſet. ¶ Ad idem facit quod dicitur in.c.3.
de iureiu.& in.c.1.& in.c.magnæ de voto: vi
delicet ꝙ licet votum & iuramentum etiam
iuſtum commutare in melius.
¶ Ad præmiſſa etiam facit ꝙ iſtud iuramen-
tum eſt in foro conſcientiæ: quia in foro iudi
ciali non habet ſuperiorem qui eum iudicet:
vt in.c.licet de elec.& in.§.patet.3.q.1. Inſtā-
tum ꝙ dicit hugo de ſacramentis in.2.par. ꝙ
poteſtas ſummi pontificis eum deuiat/ a ſolo
deo iudicari poteſt a quo inſtituta eſt. facit.c.
ſi papa.40.di.&.c.nūc aūt.21.di.&.§.verum
17.di. & plura ſunt iura ſæpius allegata.9.q.
3. Sed pro papa præſumendum eſt in dubio
xi.q.3.c.abſit. Ergo ſi in foro cōſciētiæ nō ſer
uat iuramentū, præſumendum eſt ꝙ ex cau-
ſa rationabili illud faciat. ad hoc quod dicitur D
in.c.quæ in eccleſiarum de conſti. Ergo a no
bis non eſt iudicandus aut arguendus.
EX ISTIS redditur quæſtio nō pa
rum difficilis. Prima facie autem vide-
retur diſtinguendum inter capitula: &
dicendum ꝙ loquendo ex quadam condecē-
tia, ſi non ſubeſt aliqua apparēs legitima cau
ſa non ſeruandi/ & ſunt capitula quę non tē-
dunt in diminutionem pōtificalis dignitatis,
tenetur ea obſeruare: vtputa quia iurauit te-
nere concilium infra biennium (& ſimilia)
tenetur ex quadam condecentia id facere/ nō
de neceſſitate: quia de tempore tenendi con-
cilii non reperitur a iure diuino ſtatutum, &
conſtitutio frequens non ligat eum (vt alibi
latius dico, & ad hoc facit illud quod dictum
eſt ſupra per henricum boich in.c.magnæ de
voto) ſicut nec ius commune. Sed ſi iuraſſet
illa ad quæ tenetur & obligatur ex ſua pon-
tificali dignitate & per conſtitutiones conci-
liares & per quæ contrarium faciendo offen-
deret creatorem (vtputa ꝙ nō infeudaret &
alienaret maiorem partem rerum & ciuitatū
eccleſiæ romanæ/ & ꝙ non venderet epiſco-
patus & alias dignitates, nec faceret illa per
quæ ſcandalizaretur eccleſia & ſimilia) tunc

videtur dicendum ꝙ ad iſta obſeruanda teneretur de neceſſitate, maxime in prohibitis **A** iure diuino. 35.q.9.c.quod quis. &.12.q.2.c.non liceat. ¶ Quamuis etiam quo ad hoc ꝙ nō poſſit infeudare terras eccleſiæ/ contrariū tenuerit alex.de immol.in conſi. 224. incipit in re in.6.volu.

¶ Vnde in iis quæ ſunt legis canonicæ ſaltē ex decentia ſed in concernentibus legem diuinā ex neceſſitate obligatur. Vnde dicit bal. in.l.penul.C.de bonis quæ libe. ꝙ papa non poteſt concedere magna feuda ſine conſenſu cardinalium. de quo etiam bal. in.proœ. feudorum. & aluarottus in.c.1. epiſcopum vel abbatem. Facit quod dicit archi.& do.in.d.c. non liceat/ ꝙ papa non poteſt alienare bona eccleſiæ ſine cauſa: & ſi ſecus facit/ peccat & reuocanda eſt alienatio. Et idem archi.& do. in.c.1.12.di. allegantes ſanctū bernar. ad euge. ꝙ papa eſt adminiſtrator & non dns rerum eccleſiæ, dicunt ꝙ non poteſt ſine cauſa detrahere proprietatem rei eccleſiæ/ nec pro libito volūtatis alienare bona eccleſiaſtica. Et ita intelligit glo.in.c. cum veniſſent de iudi. quæ dicit ꝙ res eccleſię romanę ſunt proprię papę, ſcilicet ad rationabiliter diſpenſandum. & non ad diſſipandum pro libito voluntatis.

B Pro quo vide quæ ponit feli.in.c. ad audientiam de præſcrip. & quæ ponit pau. de caſtro in conſi.72. incipit quia fruſtra/ ꝙ non poteſt rex alienare iura regni ſine conſenſu procerum: & ſi alienaret/ poſſet ipſemet alienationem reuocare per.c. ſi quis presbyterorū de rebus eccle.non alie.&.l.iubemus.§.ſine.C. de ſacroſanc.eccle. ¶ Imo ſecūdum felinum in.d.c. ad audientiam ſi non ceſſaret alienare res eccleſiæ in ſuos & ſcādalizaret eccleſiam, ex hoc poſſet congregari concilium & deponi. Et licet alias in principe præſumatur cauſa (vt in.c. quæ in eccleſiarum de conſti.) etiā in caſu alienationis rerum romanæ eccleſiæ (ſecundum ꝙ dicit abb. in.c. cum veniſſent de iudi.) tamen ipſe contrarium dicit eſſe verum prout ipſemet abbas dixit in.d.c. quæ in eccleſiarum/ ꝙ eo caſu non præſumitur cauſa. & quod dixit ꝙ præſumatur cauſa in. d.c. cum veniſſent/ credit dixiſſe cauſa blandiēdi papæ. Ad quod faciunt quæ dicta ſunt ſupra pro prima parte.

¶ Quinimo nec poteſt auferre iura & bona vnius eccleſiæ ſine cauſa etiam dando alteri: vt dicit glo.22.di.c.1.& glo.& ibi late domi. 10.di.c.1. Vnde licet poſſit priuare vnū prælatum epiſcopatu & dare alteri/ & auferre titulum & totum corpus vnius eccleſiæ & dare alteri/ & vnire vnam eccleſiam alteri/ & cō- **C** cedere priuilegia vnius alteri, non tamen auferre bona vnius & dare alteri: nec partē epiſcopatus vnius diuidere ſine cauſa & dare alteri: vt dicit ibi domi. Ex cauſa tamen poteſt: vt in.c. præcipimꝰ.16.q.1.& glo.in.d.c.1.10. di.& glo.in.c.1.22.di. cum concordan. Facit quod in ſimili dicitur de ſtatuto vel conſtitutione continente idem quod ius commune edito ab habente poteſtatem legis condendæ/ ꝙ non tollitur ita faciliter nec cenſetur ſublatum per legem cōtrariam: vt dicitur late per alex.de immol.in.l.1.ff.ad leg.falci. & anto. in.c.1.de reſcrip.& domi.in.c.1.de conſti. in 6. propter aliud vinculum adiectum, licet alias ſit ſecus: quia fruſtra precibus imploratur &c.l.1.C.de theſauris li.10.&.l.1.ff. ad municipa. Similiter facit ad illud quādo quis promittit iurat vel vouet id ad qđ alias tenetur: vt ponit.d.abb.in.c. clericus in vlti. q. de iureiu. & quod dicitur in.c.licet &.c.per tuas de voto. Similiter quod dicitur in.c.vt ſuper. de rebus eccle. de eo qui iurat non alienare bona menſæ.

¶ SI autem ſunt capitula quæ tendunt in diminutionem ſtatus pontificalis (vt ꝙ non poſſit creare cardinales vltra numerū vigin- **D** tiquatuor ſine cōſenſu omnium cardinaliū) non obligant tanq̄ diminutiua pontificalis dignitatis/ vt ſupra dictum eſt, nec ſunt ſeruanda, cum periuria & temeraria cenſeantur: vt dicit glo.in.c. intellecto de iureiu. ¶ Ad idem eſt quod dicit bal.in.l.prohibere.§.plane.ff. quod vi aut clam. vbi dicit ꝙ iuriſditiones ſupremæ ſunt ſacrum ſacrorum, & ideo non ſunt in marſupio principis. Et quod dicit idē bal.in.c.1. quæ ſunt regalia, iuncto eo quod idem dicit in ti.de pace conſtan.in verſi. amplius/ ꝙ princeps nō concedit regalia in præiudicium ſucceſſorum. & ponit feli.in.c.1.in verſi. quarto declara de proba. & idem ibi decius. Per quod reprobatur quod dicit raphael cumanus in conſi.142. qui conſuluit pro illis de malateſta de arimino ꝙ per conceſſionem vicariatus acquiſiuerant facultatem fabricandi ſal ſicut & alia regalia.

¶ Et ſi papa non poteſt ſubiicere clericos laicis & diſponere ꝙ laici iudicent clericos cum clerici habeāt hoc priuilegium a deo & quia turbaretur vniuerſalis ſtatus eccleſię (vt dicit abb.in.c.2.de maio.& obe.& in.c. propoſuit in.4.col.de conceſ.præben. & in.c. literas in 5.colum.de reſti. ſpolia.& ludo. in.l.ſi vero

A in.§.de viro.ff.ſolu.matri.& i ſingulari.414. & referunt moderni in.l.eſt receptum.ff.de iuri.omniũ iudi.pro quo allegatur glo.in ca. ſi imperator in verbo diſcuti.96.di.ad quod facit quod dicit pe.de ancha.poſt alios in.c. nulli de ſenten.excom.de priuilegio canonis ſi quis ſuadente/ꝙ a clericis tolli non poteſt) multo minus poterit ſeipſum & ſuam poteſtatem a ſe abdicare.Facit quod dicitur in.c. eccleſia de cõſti.&.d.l.eſt receptũ.& quod di co in illo arti.an papa poſſit ſe ſubiicere iuriſ ditioni alterius.Et nunꝗ valet donatio princi pis quãdo eſt expropriatiua dignitatis & ſupremæ iuriſditionis eius:vt in.d.l.1.per bal. C.de nouo.C.compo.& in.d.conſi.pau.de caſtro.72.

¶VNDE videretur in propoſito dicendũ ꝙ aliqua teneretur obſeruare aliqua nõ.Sed præmiſſis non obſtantibus credo ſimpliciter ꝙ quæcunꝗ ſint capitula & quantũcunꝗ honeſta & licita,prætextu talis iuramenti & vo ti præſtiti ante aſſumptionem & poſt incõtinenti/nõ ligatur illis.Et hoc quia quantumcunꝗ quod iurat ſit de ſe licitum,tamen mo dus iurandi eſt prohibitus.Et ideo non aſtrin gitur virtute iuramenti.Ad hoc eſt quod notabiliter dicit ioã.an.in.c.ad noſtram el.3.de

B iureiu.vbi vult ꝙ quantumcunꝗ illud quod alteri iuratur ſit de ſe licitum & ad illud quis teneatur,tamen ſi per vim extorquetur ſi iurans non ſeruaret non incurreret periurium. Et idẽ voluit ludo.in ſingularibus ſuis in ver bo iuramentum/incipit iurat aliquis.qui aſſignat rationem quia infertur iniuria illi a quo extorquetur.c.legebatur de maio.& obe.& quia debet ſuperior quantum poteſt auferre occaſionem periurii.l.1.C.de indic.vidui.l. 1.cum ſimil.C.ſi aduerſus vendi.vel ſaltem debet a tali iuramento abſolui ſecundũ doc. in.d.c.ad noſtram.Quod procedit quãdo iuramentum non eſt præciſe per metum extor tum/ſed contra conſilium & deſiderium iurãtis.Et eſt ſimile in iuramento quod fuit extor tũ ab archiepiſcopo neapolitano in promotiõe eius per capitulum:vt ibi dicit anto.poſt ioã.an.Et bene facit ad propoſitum.84.con ſilium do.de.ſ.gemi.quod eſt notabile conſilium vbi agitur de ſimilibus iuramẽtis.quod conſilium incipit in nomine indiuiduę trinitatis quia iſtud dubium &c.

¶Sed obſtat quod dicit archi.in.c.nõ eſt in ſi. 22.q.1.vbi dicit ꝙ cũ aliquid iuratur in caſu non licito,ſi tamen quod iuratur eſt licitum/ ſeruãdum eſt.allegat tex.22.q.4.c.ſi aliquid

Sed poteſt reſponderi ꝙ ipſe loquitur in iuramento abſolute voluntario:ſed in propoſi to loquimur in iuramento inuolũtario & extorto propter reuerentiam & quaſi per metũ & extorto tempore illicito timore perdendi pontificatũ & in turbatione promotionis ſic ſic factæ ſiue faciendæ. C

¶Sed iſta reſponſio non videtur bona:quia omne iuramẽtum dolo vel vi præſtitũ quod poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ eſt ſeruandum:vt dicitur in.c.ſi vero de iureiu. & ponit deci.401.incipit item ſi agenti.& eſt deci.16.in ti.de reſti.ſpolia.Sed ad hoc reſpõ detur ꝙ vbi iuramentũ eſt per vim vel metũ vel dolũ vel fraudẽ extortũ,quia turpiter eſt receptũ eccleſia abſoluit ex ſe/nec eſt neceſſe ꝙ aliter moneatur ille cui fuit præſtitum ad relaxandũ.Item contrauenies tali iuramẽto/ in quo non fuit animus obligãdi non peccat mortaliter:vt ponit abb.in.d.c.ſi vero.nec pec cat petẽdo abſolutionem,quia facit iure permittente:vt voluit oldra.conſi.120.& refert tollis in verbo iuramẽtum ſemper.Alioquin iuramenta dolo vel fraude præſtita eſſent ſer nanda contra authen.ſacramẽta puberũ.C. ſi aduerſus vendi.&.c.cum contingat de iureiu.Et daretur materia committendi fraudẽ, contra.l.cum ii.§.ſi cum lis.ff.de tranſac.& D c.plerũꝗ cum ſimil.de reſcrip.Verum eſt ꝙ eccleſia quæ non iudicat de occultis(vt in.c. 3.vt eccle.bene.)in foro iudiciali vult tale iuramentum ſeruari/ne det materiam deierandi.Sed quia in dubio talia iuramenta promiſ ſoria per vim vel metũ extorta nõ præſumũ tur voluntaria(vt dicitur in.d.ca.ſi vero in fi. per abb.& in.c.verum eo.ti.)propterea ex ſe eccleſia a tali iuramento abſoluit.In foro aũ tem conſcientiæ ſi tempore iuramenti præſti ti in rei veritate non fuit animus obligandi, quia deus interrogat cor & non manum(vt in.c.ſi quid inueniſti.14.q.5.)& reſpicit voluntatem & non opus,ſed lex ẽcontra(vt in c.ſi quis non iratus.15.q.1.)ideo quo ad deũ tunc non ligatur iuramẽto nec indiget abſolutione:quia deus recipit iuramentum prout ex corde procedit:vt in.c.humanę aures.22. q.5.dicit abb.ſicu.in.d.c.ſi vero circa fi.

¶Nunc ergo in propoſito quia non eſt veriſimile ꝙ papa qui habet liberã poteſtatis plenitudinem voluerit ſeipſum ligare/maxime conſiderato tempore præſtiti iuramenti(ſcilicet ilico poſt ipſam promotionem in tanta ſtatus mutatione:in qua temporis anguſtia nõ fuit facultas maturius deliberandi:vt in.l.

1.ff.de exerci.in prin.& in.c.pōderet.50.di.) A non poſſumus niſi inuoluntarium iudicare iuramentum & minus honeſte extortum. & cum papa non ſit ſubiectus iudicio alicuius (vt in.c.aliorum/& in.c.facta.9.q.3.) merito ſtari debet eius conſcientiæ: & excuſari debet ſi capitula non ſeruat, tanq̃ iuramētum & votum fuerit indeliberate factum. ¶ Accedit ꝙ quia capitula ſunt in genere iurata, nō arctāt ad illa quæ ſunt contra libertatem eccleſiaſticam: vt in.c.1.de iureiu.in.6.ergo nec ad iſta quæ ſunt contra poteſtatem papæ. Item etiā ſi non eſſent contra libertatem, videtur ꝙ contrauenendo non incidat in periuriū/& ſufficit ꝙ faciat ſe abſolui in foro conſcientiæ a ſuo confeſſore: cui ſe ſubmittere poteſt, iuxta c.omnis de pœni.& remiſ. Et pro hoc adduco deci.primam in ti. de iureiu. quæ vult ꝙ vbi quis iurat in genere ſeruare conſuetudines & ſtatuta eccleſiæ/non obſtante iuramento poterit ſine metu periurii cum cauſa & ſine cauſa ſupplicare papæ contra ea: quia nō eſt veriſimile ꝙ voluerit ſe intantum arctare ꝙ nunq̃ contra illa ſtatuta impetraret: iuramenta aũt huiuſmodi ſunt interpretanda ſecundum intentionem iurantis, allegat.d.c.humanæ aures.22.q.5. Et quod dicitur de iuramēto, dicendum eſt & de voto: quia paribus B paſſibus ambulant: vt notatur in.c.1.& in.c.debitores de iureiu.& in cap.licet & in.c.magna de voto.& dicit abb.in.d.c.ſi vero in.2.col. facit quod dicit petrus de ancha.in.c.rurſus qui cleri.vel vouē. Imo tāto minus aſtringit votū quāto etiam in foro iudiciali votum per metum extortum non ligat: vt in cap.1.quod metus cauſa.& ponit in fi.verbis abb.in.d.c.ſi vero.

¶ Et maxime poſſet venire contra capitula quādo ſubeſſet aliqua neceſſitas vel ſpiritualis vtilitas, quo caſu quilibet etiā inferior poteſt venire contra proprium iuramentum: vt dicit inno.in cap.venerabilem de elec.dicitur in.c.2.& c.quanto de iureiu.& philippus in.c.1.de iureiu.in.6. ¶ Et ſi loquimur de iuramēto præſtito ante aſſumptionē, nō eſt dubitandū: quia quod fecit vt cardinalis/poteſt vt papa reuocare: ſicut qui fecit aliquid tanq̃ canonicus poteſt reuocare factus epiſcopus, vt dicit bal.ꝙ eſt tex.in.d.c.ſicut noſtris de iureiu. Et ideo talia capitula iurata in cardinalatu/non aſtringunt poſtea in papam aſſumptum: vt dicit ibi abb.& calde.in conſi.3.de iureiu.& ponit feli.in.c.1.de proba.& dictū eſt ſupra. Facit quod dicitur in.c.a collatione de appel.in.6.& quod dicitur in.l.ſi is qui.§.fi.ff.de excep.rei iudi. Sicut & tranſlatus non conuenitur de eo quod fecit ante tranſlationem.21.q.2.c.ſi quis iam tranſlatus. Item & C quia non valuerunt huiuſmodi capitula ratione defectus poteſtatis cardinalium qui ea ordinarunt: quia ipſi non ſuccedunt in poteſtate pontificali/nec poſſunt talibus intēdere quia debent vacare acceleratæ electioni: prout diximus ſupra per.c.vbi periculum.§.cæterum de elec.in.6.& cle.ne romani co.ti.& per alias rationes ſupra in hoc adductas. Et quia ſede vacāte nihil innouari debet in præiudicium eccleſiæ, quia non eſt qui ius pontificalis dignitatis tueatur: vt dicitur in tex.in c.1.ne ſede vacan.12.q.2.ſi qua de rebus. Facit tex.& ibi dicta in.c.cum omnes/de conſti.& per alias rationes ſupra adductas, ne bis idem replicetur.

¶ Si vero loquimur poſt aſſumptionem, cenſetur etiam turpiter exactum ratione proximitatis aſſumptionis & cuiuſdam contiguitatis: vt dicit calde.in.d.conſi.3.& non voluntariæ præſtitum. Ad hoc eſt bonus tex.in.c.cū veniſſent de inſti.in verſi.ipſe vero timens,& glo.ibi in verbo abiuraſſe. Facit quod dicitur poſt glo.in.c.dudum de conuer.coniuga.& in iuramēto tex.& ibi dicta in.d.c.ſicut de iureiu. D Et facit etiam quod dicitur in.c.literaturam de voto: quia videtur promiſſio indeliberata, vt ſupra dictum eſt. Et facit quod dicunt doc.in.l.2.C.quod metus cau.ꝙ eadem cauſa metus præſumitur durare in ſolutione quæ fuit in promiſſione quando incontinenti fit ſolutio. Item quia tale iuramentum videtur inualidum ratione ambitionis & turpitudinis: vt in ſimili dicit domi in.d.conſi.84.circa princi. Et maxime oſtenditur iuramentum inualidum & inuoluntarium, quia deſcēdit ab actu ex ſua origine nullo defectu poteſtatis ſtatuentium & a iure reprobato, & ideo non ligat: vt bene conſuluit calde.in conſi.9.in titu.de iureiu. Et maxime quia reprobatus eſt ratione publicæ vtilitatis: vt patet in.d.§.cæterum, pro quo etiam glo.& bal.in.l.fi.§.fi.C.de bonis quæ libe. Et ex aliis rationibus ſupra pro iſta parte adductis.

¶ Quibus adde ꝙ tale iuramentum non ſolum videtur continere diminutionem poteſtatis pontificalis ſed diminutionem ſtatus totius eccleſiæ, qui magis decoratur ex aſſumptione plurium digniſſimorum virorum, & magis a pluribus defenditur & potentior efficitur eccleſia. ex quo videt̃ ꝙ talis promiſſio

magis

magis ſit damnoſa q̃ vtilis eccleſię vniuerſali.
A Et ideo tale iuramentũ non ſit ſeruandũ per
ſupradicta. Ad quod facit glo. & quod ibi di-
cunt doc. in. c. 1. de in integ. reſti. in. 6. de præ
lato qui iurauit non contrauenire cõtractui,
ꝙ ratiõe damni põt oĩno petere reſtitutionẽ
in integrum aduerſus contractũ non obſtan
te iuramẽto. Et ſimile eſt quod dr̃ in. c. ſi quis
presbyterorum &. c. vt noſtrũ de rebus eccle.
non alie. Et ratio adducta per abb. in. d. ca. cũ
veniſſent, in prælato qui anteq̃ ſit adminiſtra
tor eccleſiæ non põt per ſuum iuramentum
vinculare ſe & obligare ad non adminiſtran
dum: quia queãdmodum nõ põt ſponte a ſe
abdicare titulũ prælaturæ (. c. quod in dubiis
&. ca. veniens de renun. l. legatus. ff. de offi.
præſi.) ita non põt titulo remanente obligare
ſe ad fideliter non adminiſtrãdum iura eccle-
ſiæ. Facit tex. in. c. peruenit el. 1. de iureiu. vbi
iuramentum nõ poteſt aſtringere prælatum
quominus poſſit repetere bona eccleſiæ. Et
iuramentum quod contra libertatẽ eccleſiaſti
cam eſt præſtitum/non tenet. ita ſummant il-
lum tex. doc. in. d. c. ſicut noſtris de iureiu. Et
hoc maxime eſſet verũ vbi proprie non con
traueniret iuramẽto ſed differret: puta ſi illud
ꝙ promiſerat infra biennium tenere concili-
um/diſtuliſſet ad aliud tẽpus. quia non dici-
B tur voti tranſgreſſor qui aliquo modo diſtu-
lit implere ſi poſtea implet: vt in. c. non eſt de
voto. de quo dixi ſupra in quęſtione de cardi
nalibus vtrum licite diſceſſerint & ſint ſchiſ-
matici. ꝟ Et iſtam opinionem ꝙ papa non li
getur iſtis capitulis conclauis / tenet alex. de
immol. in conſi. 224. incipit in re tam graui,
ſequendo opinionem barbatii in ſuo conſilio
primo in ſusbſcriptione ad illud conſiliũ pri
mum, & eſt conſilium alex. in. 6. vol. conſilio
rum eius.

RESTAT nunc reſpondere ad contraria.
Et primo ad illud egi. ꝙ incurrat̃ per
iuriũ & infamia & ꝙ deierãs dicatur
beſtia. reſponde ꝙ illud eſt verum qñ iuramẽ
tum habet ſuos comites: videlicet veritatẽ iu-
dicium & iuſtitiã: vt in. c. animaduertendum
22. q. 2. & ea. cau. q. 1. c. & iurabũt. & de iure-
iu. c. etſi chriſtus. In iſto aũt iuramento defici-
unt duo vltima: videlicet iudiciũ. i. diſcretio
ſecũdum glo. in. d. c. etſi chriſtus. quã intelli-
go neceſſariã tam ex parte recipientis q̃ iurã
tis: quæ. n. diſcretio ſuadet vt in aſſumptione
exigatur tale iuramẽtum & incontinẽti quaſi
indeliberate & inuoluntarie? Et iuſtitiã quia
non cõuenit ꝙ ptãs pontificalis ſit coarctata
nuda voluntate inferioris. cle. ne romani in
prin. de elec. &. c. cũ inferior de maio. & obe. C
ꝟ Similiter autem & votum debet haberẽ tres
comites (vt dicit. s. tho. in. 4. ſen. di. 38. q. 1. ar.
1. quæſtiuncula. 1. in corpore. & in ſecunda-
ſecũdæ. q. 88. ar. 1. & referũt doctores noſtri
in. c. literaturã de vo.) videlicet deliberationẽ
propoſitũ & promiſſionẽ. Quomõ vero põt
dici cũ deliberatiõe & ex propoſito factũ, qđ
in actu aſſumptiõis (vbi nõ fuit maturius de
liberãdi facultas) factũ eſt, & qđ vt veriſimile
eſt ab inuito extorquet̃? Faciunt q̃ dicũtur in
c. põderet. 50. di. & in. l. fi. C. de iure delibe. &
authẽ. offeratur. C. de litis cõteſ. &. d. l. 1. ff. de
exerci. Et non põt negari quin exactio talis
iuramenti ſit præter omnem honeſtatem ra-
tione exigentium & temporis & actus, &
quin ſapiat quandã cupiditatem ambitionẽ
& inciuilitatẽ, & quin ſit turpiter exactum.
¶ Et ſic reſpondetur ad ſecundum quo dici-
tur ꝙ iuramentum eſt de iure diuino quo pa
pa ligatur/& ꝙ eſt de præceptis primæ tabu-
læ quæ ſunt indiſpenſabilia. Quia reſponde
tur ꝙ non ſequitur ꝙ debeat propterea iura-
mentum ſeruari in omni caſu. alioquin ille
qui iurat quod eſt illicitum, teneretur obſer-
uare de iure diuino/contra ea quæ ponuntur
22. q. 4. in malis. & fere per totam quæſtio- D
nem illam, & in regula in malis de regu. iu. in
6. Nec poſſet papa abſoluere a iuramento fi
delitatis ſubditos principis, cõtra tex. in. c. nos
ſanctorum. 15. q. 6. & in. c. ad apoſtolicæ de
re iudi. in. 6. ꝟ Et ſi dicatur ꝙ iuramentum &
votum præſtant̃ deo, & ideo nullus poteſt di
ſpenſare. reſpondetur quòd ad fidelitatem
deo debitam non pertinet ꝙ homo faciat id
quod eſt malum vel inutile vel maioris bo-
ni impeditiuum. & ideo cum diſpenſatur ſu-
per tali voto vel iuramento, talis diſpenſatio
non impedit fidelitatem deo debitam. Quod
probatur ex tex. in. c. non eſt de voto. & glo.
in. d. cap. tua nos de iureiu. quia non dicitur
voti vel iuramenti tranſgreſſor / qui illud in
melius commutat. Nec dicitur iuramenti
tranſgreſſor qui ex iuſta cauſa illud deſerit. l.
fi. ff. qui ſatiſda. cogã. Et vbi melius eſt quod
eligitur quàm illud quod iuratur, ſi deſeritur
iuramentum ſuperioris authoritate/non dici
tur quis tranſgreſſor, dicit pe. de palu. in. 4.
ſen. di. 39. q. 3. ar. 4. Et idem. s. tho. in ſecun-
da ſecundæ. q. 89. ar. 9. dicit ꝙ diſpẽſatio quæ
fit in iuramento non ſe extendit ad hoc ꝙ ali
quid contra iuramẽtum fiat (quia hoc eſt im-
poſſibile: cũ obſeruantia iuramenti cadat ſub

A diuino prçcepto/quod eſt indiſpenſabile)ſed
diſpenſatio ad hoc tendit vt id quod ſub iura
mento cadebat non cadat ſub iuraměto/tanq̃
non exiſtens debita materia iuramenti. Et idē
dicendū in voto: vt ponit.d.tho.in ſecundaſe
cundæ,q.88.ar.10.in ſolutione ſecundi ar-
gumenti.
¶ Ad illud de ſcandalo reſpondetur ꝙ cum
papa deſerit iuramentū ex cauſa/ tale ſcanda-
lum paſſiuum non eſt curādum, ex quo non
oritur ex male geſtis papç: vt dicit.s.tho.in ſe
cundaſecundæ.q.43.ar.7.&.8.quia tunc vi-
detur eſſe ex malicia ſicut ſcādalum phariſço
rum de quibus math.15.vtilius aūt ſcanda-
lum naſci permittitur q̃ veritas relinquatur:
vt dicit tex.in.c.qui ſcandalizauerit de regu.
iu. Et per p̄miſſa patet reſpōſio ad illud quod
vltimo loco dicitur/ꝙ ratione ſcandali poteſt
accuſari in concilio.quia non eſt ſcandalum:
imo ſcandalū magis oritur ex aſtrictione pa
pæ quæ ſurgit ex dictis capitulis. & eſt ſcāda
lum paſſiuum/de quo non eſt curandum: vt
ſupra dictum eſt.¶ Ad id quod dr̄ de grego-
rio & bn̄dicto, reſpondetur ꝙ ipſi iurarunt il
lud quod erat licitum & non impeditiuū ma
ioris boni/qa tendebat ad ſedandū ſchiſma.
¶ NON obſtat conſtitutio frequens: quia
B reſpondetur ꝙ papa non ligatur conſtitutio
ne conciliari, quia eſt ſupra conciliū: vt in.c.
ſignificaſti de elec. & examinabit̃ in proprio
loco. Quod maxime patet: quia ipſe eſt qui
tribuit authoritatem & robur conciliis, vt di-
cit ibi tex. Et cū poteſtas ſtatuendi dependeat
a iuriſditione(vt in.l.omnes populi de iuſti.
& iu.in.c.cum omnes de cōſti.)& minor nō
habeat iuriſditionē in maiorem.l.nam magi
ſtratus de arbi.nec par in parem/ vt in.c.inno
tuit de elec. nec minoris nec paris decretum
maiorem aut parem ligat. Cū ergo conciliū
tantum in materia fidei & non in materia re-
formationis iuriſditionem aut ſuperiorita-
tem habeat in papam, ipſe non tenetur ad ob
ſeruantiam nec conſtitutionis frequens nec
alterius de non creandis cardinalibus. Hoc
probatur per.§.hinc ēt.17.di.vbi cū ſymma
chus accuſaret, conciliū cognouit de cā fidei,
de aliis vero criminibus totā eius cauſam dei
iudicio reſeruauit. Ad idē tex.in.§.patet.3.q.
1.& in.c.licet de elec.in fi. vbi dicitur ꝙ ipſe
non habet ſuperiorē. Et multa ſunt iura quæ
volunt ꝙ excepta cauſa fidei papa a nemine
iudicatur: vt in.c.ſi papa.40.di.&.9.q.3.per
to. Imo ſtandum eſt ſententiæ papæ / ſi papa
contradicat concilio: vt ſupra dictū eſt & dice
mus latius alibi. Vñ.s.tho.in trac.cōtra ipug.
reli. & in qōnibus de po.dei.q.10.ar.4.ad
13.argu. dicit ex geſtis calcedonen. concilii C
haberi ꝙ geſta concilii debent cōfirmari a ro
mano pōtifice.ergo a romano pōtifice ſumūt
robur. Pro quo facit tex.in.c.cū in cunctis iū-
cto.c.innotuit de elec. vbi probatur ꝙ papa
etiam cum concilio non pōt legem impone-
re ſucceſſori. Nam decretū.c.cum in cunctis
fuit factū in concilio lateranen. & quod plus
eſt concernit decorem eccleſiæ, & tn̄ papa ar
guit in.d.c.innotuit ꝙ ad eius obſeruantiam
non arctatur, ad idē eſt.c.2.de conceſ.prçbē.
iuncto.c.propoſuit eo.ti.&.c.2.eo.ti.in.6. Et
c.nōnulli de reſcrip.factum in concilio reuo
catur per.c.ſtatutū eo.ti.in.6. & a ſolo papa.
Et dicit ioā.an.in.c.vbi periculum de elec. in
6.in glo.ſuper verbo concilio/ ꝙ quia conſti
tutio illa tam vtilis approbatione tanti conci
lii fuerat edita non fuit æquū abſq; requiſitio
ne cōcilii reuocare, de plenitudine tn̄ poteſta
tis papa illud potuit.¶ Et ſic patet ꝙ glo.in.c.
legimus.93.di.ſuper verbo maior/ cū voluit
ꝙ ſtatuta concilii p̄iudicāt ſtatuto papæ ſi cō
tradicant, male loquitur: quia potius eſt e cō-
uerſo ꝙ ſtatutum papæ prçiudicat ſtatutis cō
cilii qn̄ ſunt cōtraria.glo.24.q.1.c.quodcūq;
ſuper verbo eccleſiam.25.q.1.ca.ſunt quidā
in fi.glo. Imo ſi recte inſpiciatur.d.glo.in.c.le D
gimus (quæ tātum dicit ibi haberi argumen
tū ꝙ ſtatuta concilii prçualent) potius ſentit
contrariū/cum ſe remittit ad id quod dixit in
c.nemo.9.q.3.vbi dicit ꝙ nemo iudicat pa-
pam: & ſi totus mūdus eſſet contra papā/ſtan
dum eſſet magis ſententiæ papç. Ad quod fa
cit tex.in.c.cuncta per mundū.9.q.3.vbi a
ſniā cōcilii appellatur ad papā. ergo papa eſt
ſuperior concilio in iuriſditione.l.1.ff.quis &
a quo appel.&.ff.de appel.l.imperatores. Pro
hoc etiam tex.in.c.conſtitutionem(quod eſt
gregorii.9.)iuncto.c.ſtatuimus de ſen.excō.
in.6.quod reſtringitur per.d.c. coſtitutionē.
¶ Non obſtat tex.in.c.ſicut.15.di.vbi.s.gre-
go.papa dicit ſe venerari concilia ſicut quat-
tuor euangelia. Quia reſpondetur ꝙ loquit̃
de quattuor conciliis principalioribus: videli
cet niceno conſtantinopolitano epheſino &
calcedonen. quæ pro fide chriſti defenſanda
celebrata fuerunt & de fide tractant & diſpo-
nūt: qa in cā fidei papa debet concilii ſentētiā
ſequi: vt ibi notatur, & in.c.anaſtaſius.19.di.
Quod patet dū in ratione eius tex.dicit quia
in his velut in quadrato lapide ſanctæ fidei
ſtructura conſurgit. Et q̄q̄ idem tex. ſubdat

A & cuiuſlibet vitæ cõmunis atq; actionis nor-
ma conſiſtit, non propterea ſequitur ꝙ om-
nia decreta in quibus conſiſtit ſimpliciter nor
ma vitæ & actionis edita per concilium / ſe-
qui debeat papa: ſed illa tantum in quibus cõ
ſiſtit fidei ſtructura & conſiſtit norma cõmu-
nis vitæ & actionis. Cum enim lex duo co-
pulatiue ad effectum alicuius diſpoſitionis
exigit, ibi vt diſpoſitio locum habeat requiri-
tur copulatorum veritas & cõcurſus. ff. de di
uor. l. quod ait. §. ait lex. l. ſi hæredi plures. ff.
de condi. inſti. Vnde vt papa teneatur ſequi
& venerari concilium / requiritur ꝙ illud di-
ſponat de fide & de norma communis actio
nis & vitæ: quia in omni ſtatuto & decreto
fidei conſiſtit communis actionis & vitæ nor
ma, & illud fuit dictum ad oſtendendum dig
nitatem & excellentiam illorum quattuor cõ
ciliorum. Similiter dum tex. ſubdit eum vni-
uerſali ſint conſenſu conſtituta, non intendit
ꝙ in omni materia decretum quodlibet vni-
uerſali conſenſu conſtitutum / ſit papæ ve-
nerandum & ſequendum: ſed ꝙ in cauſis fi-
dei ſint veneranda quia ſunt vniuerſali cõſen
ſu conſtituta. Et ratio rationis eſt / quia faci-
lius poteſt errare vnus ſolus etiam papa in
cauſa fidei (vt in. c. acharius. 24. q. 1. & in. c.
B anaſtaſius. 19. di.) ꝙ̃ vbi eſt vniuerſalis eccle-
ſia: vt in. c. a recta. 24. q. 1. ¶ Nec obſtat q̃d di
cit tex. di. 15. c. ſancta romana / ibi ſed & ſi qua
ſunt concilia a ſanctis patribus inſtituta poſt
iſtorum quattuor authoritatem etiam cuſto-
dienda & recipienda decernimus: quia illud
verbum cõcilia intelligitur ſcilicet ſimilia ex
preſſis videlicet prædictis quattuor / quæ de
fide loquuntur. Facit quod dicitur in. l. ita pu
dor. C. de adul. & in. l. ob es. C. de prædiis mi-
no. Item ille tex. ſi bene inſpiciatur, cum man
dat recipere & cuſtodire / videtur probare ꝙ
ad hoc vt decreta in concilio edita ſeruentur
& recipiantur / debet interuenire papæ autho
ritas. Nec contrariatur tex. in. d. c. ſicut in fi. dũ
dicit ſe & non illa deſtruit quiſquis præſump
ſerit abſoluere quos ligant aut ligare quos ab
ſoluunt, vt ſic ſit argumentum ꝙ papa non
poſſit deſtruere ſtatuta concilii. quia reſpon-
det glo. ibi ꝙ illud intelligitur in articulis fi-
dei: quia in aliis concilium non poteſt papæ
legẽ imponere. 35. q. 9. veniã. 17. di. §. hinc
etiam. & c. ſignificaſti de elec.

¶ Ad iura adducta in contrariũ (videlicet. c.
confidimus & c. q̃ ad perpetuã & c. ſunt qui-
dã & c. contra. 25. q. 1.) reſpondet tex. ea. cau.
& q. in. § his ita / ꝙ ſancta romana eccleſia ca
nonibus non alligatur ſed illis authoritatem C
impartitur: & ꝙ in capitulis conciliorũ cum
aliquid obſeruandum decernitur, ſtatim ſub
infertur niſi authoritas romanæ eccleſiæ ali-
ter imperauerit, vel ſaluo tñ in oĩbus iure ſan
ctæ romanæ eccleſiæ, vel ſalua tñ in omnibus
apoſtolica authoritate. Ita dicit ibi tex. in. d. §.
his ita reſpondetur. cum enim papa diſpẽſat
non deſtruit. Vnde. s. tho. in prima ſecũdæ. q.
96. ar. 5. ad tertiũ argu. dicit ꝙ principes ſub
duntur legi propria voluntate quo ad vim di
rectiuam legis / non autẽ quo ad vim coacti-
uam. Et in trac. cõtra impug. religi. exponen-
do illud. 25. q. 1. c. contra ſtatuta patrũ conde
re aliquid vel mutare nec huius quidem ſedis
põt authoritas, dicit ꝙ hoc verum eſt in illis
quę ſtatuta patrũ determinauerũt eẽ de iure
diuino / ſicut ſunt articuli fidei q determinati
ſunt per cõcilia. ſed illa quæ ſancti patres de-
terminauerunt eſſe de iure poſitiuo / relicta
ſunt ſub diſpoſitione papæ vt poſſit ea muta
re vel diſpenſare ſecundũ oportunitates tẽpo
rum & negociorũ. ſancti enim patres in con
ciliis nihil ſtatuere potuiſſent niſi authoritate
romani pontificis interueniente, ſine qua etiã
nec concilium congregari põt. Et hoc in effe
ctu vult glo. in. d. ca. ſunt quidã / cũ dicit ꝙ pa-
pa diſpenſat contra generale ſtatutũ eccleſiæ D
ſed non contra articulos fidei. Facit quod di-
cit glo. in verbo aliorũ in. c. de libellis. 20. di.
vbi vult ꝙ in deciſionibus cauſarũ non debet
iudicari ſecũdũ ſcripta hieronymi vel augu-
ſtini omiſſis canonibus. Et glo. ſequens vult
ꝙ in deciſionibus cauſarum ſint magis ſequẽ
dæ authoritates doctorũ legum vel canonũ
qui nitũtur authoritate canonũ vel legum ꝙ̃
doctorum eccleſiæ. quod intelligit verũ illa
glo. ſequens niſi authoritas doctorum eccle-
ſiæ nitatur authoritate noui vel veteris teſta-
mẽti. Et illam glo. allegat pro ſingulari ludo.
in ſingularibus ſuis / in verbo authoritas. Et
cum his concordat glo. in. c. poſt tranſlationẽ
de renũ. vbi vult ꝙ papa diſpenſat cõtra quat
tuor concilia & contra apoſtolum dummo-
do nihil ſtatuat contra fidem.

¶ Ad illud quod dr̃ ꝙ concernit decorẽ eccle
ſiæ & ꝙ aliter faciẽdo ipſa decoloratur & ſcã-
dalizatur. Rñde ſecũdũ. s. tho. in p̃dicto trac.
cõtra impug. religi. ꝙ qñ papa aliquid aliud
facit ꝙ̃ a ſanctis patribus ſit ſtatutũ, non facit
contra ſtatuta patrum: quia ſeruatur intentio
ſtatuentium quæ eſt vtilitas eccleſiæ. ſicut in
omni iure poſitiuo accidit: derogatur enim
ſtatutis præcedentibus per ſtatuta ſequen-

A tia.l.ſed & poſteriores.ff.de.ll. Ad idem.c.nõ
debet de conſan.& affi. & gregorius diſpẽſat
cõtra ſtatuta conciliorum in gradibus prohi
bitis in matrimonio: vt in.c.quædam. 35.q.
3. Et hoc diſpenſare nõ eſt violare canones
ſiue ſcandalizare vel mutare ſtatum eccleſiæ/
ſed poti⁹ obſeruare: nec eſt abiicere canones
vniuerſalis eccleſiæ ſiue contemnere, ſed pro
tpe moderari prout vtilitas & neceſſitas ex‑
poſcit.ad hoc tex.in.c.baſilicas de cõſecra. di.
1. Ad papã enim ſpectat interpretari decreta
concilii.c.nõ licuit.17.di.ca.nonnulli de ſen.
excõ.& hoc vult glo.in.d.c.nõ licuit.Et in cõ
cilio conſtantien.declaratũ eſt ſupremã pote
ſtatẽ in eccleſia eſſe in romano põtifice, & di‑
ctum eſt ſupra in illo arti.an poſſit papa tolle
re ſtatuta concilii.

¶ Nec obſtat quod dr̃ ꝙ qa dicta conſtitutio
fuit pluries repilogata eſt maioris authorita‑
tis.quia ẽt ſi centies fuiſſet repilogata, ſatis eſt
ꝙ papa nõ ligatur conſtitutiõe conciliari/ vt
dictũ eſt. Et quod dr̃ ꝙ cõſtitutio iurata nõ
cenſetur ſublata per ſimplicem reuocationẽ
ſicut nec cõſtitutio confirmata/ vt in.d.glo.in
verbo pacta. Rñdetur ꝙ hoc intelligitur reſ‑
pectu inferiorũ/ & nõ in papa q eſt ſupra ius.
& cõceditur ꝙ conſtitutio frequẽs non cẽſe‑
B tur ſublata: ſed dr̃ ꝙ non ligat papam quan‑
tũcunqꝫ iurata & ſæpius repilogata & votata.
Et eſt ſimile ac ſi papa iuraſſet & vouiſſet ſer
uare canones, cum tñ ſit ſupra canones nec li
getur iure poſitiuo: vt in.d.c.propoſuit.quia
nõ prohiberet illos tranſgredi ex cauſa.l.ſi.ff.
qui ſatiſda.cogã.l.ſi ex falſis. C.de tranſac. Et
cõuenit quæſtio de epõ quam ponit ioan.an.
in regula quod alicui. Et bene conſiderãdo
licet adſit multiplicatio vinculorũ, qa tñ in eo
dem actu & eodẽ inſtanti fit hec multiplica‑
tio/ ipſa reputãtur pro vno ſaltẽ in deliberan‑
do.qa.n.non habẽt interuallũ tpis confirma
tio votũ & iuramẽtum/ non ita arctant dicit
glo.in.d.l.ſi cõuenerit.ff.de pigno. act. anto.
in.c.fi.de conſue.& bal.in.1.conſti.C. Et licet
funiculus duplex difficilius rumpatur, non
tñ dicitur ꝙ non rumpatur, ergo rumpitur,
& maxime vbi ſubeſt cauſa.

¶ Ad id quod dr̃ ꝙ cum ſimpliciter ſit dubiũ
inter doc. vtrum papa poſſit ardua explicare
ſine cardinalibus, multo magis erit dubium
vbi eſt adiectũ iuramentum & votũ. Reſpõ‑
detur ꝙ hoc argumẽtum procederet qñ debi
to modo eſſet iuratũ & votatum.quod nõ eſt
in propoſito, ex quo iuramẽtum fuit extortũ
in aſſumptiõe: vt ſupra dictũ eſt. Ad præmiſ

ſa etiã facit ꝙ ex quo cõſuetudo non põt in‑ C
troduci per quã papa priuetur poteſtate expli
cãdi ardua ſine cõſilio cardinaliũ/ & ſic q non
poſſit creare cardinales ſine eorum conſenſu
(vt eſt cõis opinio, vt refert barba.in trac. de
pręſtantia cardinaliũ in.2.q.in qua licet ipſe
teneat contrarium, tñ in ſuis conſiliis poſtea
reuocat illã opiniõem) pariformiter non põt
iuramẽto ligari: quia quod non facit conſue‑
tudo/ nec iuramentum: vt in.c.1.de iureiu.in
6. Et ad præmiſſa etiam conueniũt oĩa illa
iura quæ volunt ꝙ actus factus contra iura‑
mẽtum teneat, vt ſaltem ſi non ſeruatur iura‑
mẽtum vel votum/ valeat quod fit in contra‑
riũ: vt dicitur in.c.dilecto de præben.& in re
gula quod ſemel in mercu. & in.l.ſi quis in
principio teſtã. ff.de lega.3.in.c. vltima volũ
tas.13.q.2.& glo.in.c.cũ marthæ de celebra.
miſ.in.c.ſi inter de ſponſa.cũ ſimil.& in ſpecu.
de inſtru.edi. §.cõpẽdioſe/ verſi.ſed qd ſi. Vn
de ſaltem poſſet dici ꝙ ex nõ obſeruatiõe ad
ſummũ incurreret periuriũ, ſed creatio cardi
naliũ non poſſet retractari per dicta iura. &
hoc quando ligaſſet tale iuramentum: ſed vt
dico non obligat per ſupradicta.

¶ Non obſtat quod dicit ꝙ ſynodus haberet
immediate authoritatẽ a chriſto cui debet pa
rere quilibet cuiuſcunqꝫ ſtatus etiã ſi papalis D
&c. Quia reſpondetur ꝙ illud potuit tolerari
in cõcilio conſtantien.propter ſchiſma quod
tũc vigebat: quia ignorabatur quis eſſet ver⁹
papa, & ideo conciliũ nõ poterat recipere au
thoritatẽ a papa: quia tũc conciliũ erat ſupra
eos qui pro papa ſe gerebãt, eo ꝙ agebatur de
eã papatus & cõtra ſchiſmaticos & nutritores
antiquati ſchiſmatis: vt in.c.ſi duo.79.di. Et
ſi bene cõſideretur/ illud decretum vr̃ ſpecia‑
le de illa ſynodo tantũ, cũ dicit hæc ſancta ſy
nodus &c. alioquin concilium ſumit authori
tatẽ a papa: vt patet.17.di.per to.& in.c.bene
quidẽ.96.di. vbi dr̃ ꝙ ſedes apoſtolica ſtatu‑
tis ſynodalibus tribuit firmitatẽ. Vnde.ſ.tho.
(vt ſupra dictum eſt) in.10.q.de po.dei/ dicit
hoc apparere ex decretis ſynodi calcedonen.
in.6.actione, vbi apocriſarii apoſtolici autho
ritate eiuſdem ſedis cõfirmabant & ſubſcribe
bãt vt decreta robur obtinerent. Quod ẽt pa
tet in fine eiuſdẽ cõcilii, vbi papa approbat il‑
lã ſynodũ quo ad geſta circa fidẽ, & noluit ap
pbare quod ſtatutũ erat de primatu ſedis cõ‑
ſtãtinopolitanę poſt primã: cum tunc nondũ
eſſet facta prima poſt romanam ſicut hodie:
vt in.c.antiqua de priui. & in.c.ſacroſancta.
iuncto.c.ſequen.22.di. Idem patet in ge‑

A ſtis nicenæ ſynodi, quæ ipſa miſit ad papam
pro approbatione. Vnde tex.in.c.ſignificaſti
de elec.& notat abb.ſicu.in.c.ſuper quibuſdã
de verbo.ſigni.dicit ꝙ concilia oĩa per roma
næ eccleſiæ authoritatem facta ſunt & robur
acceperunt, & in eorum ſtatutis romanæ ec-
cleſiæ patenter excipitur authoritas.facit tex.
in.c.dudũ.3.q.6.ꝟ Item põt reſponderi ad il
lud decretũ conſtantien. ꝙ nõ fuit decretum
vniuerſalis concilii ſed ſolũ a patribus obedi
entiæ ioannis.23.vt patet in geſtis illius con
cilii. Imo ioannes poſt fugam cõqueſtus eſt
ꝙ quędam ordinauerant cõtra authoritatem
ſedis apoſtolicæ.ꝟ Et quod dicitur de confir-
matiõe martini in pertinẽtibus ad fidem,intel
ligitur de cõfirmatione in iis quæ ſtatuta fue
rant poſtq̃ cõcilium erat plene congregatũ/
& non vnius obedientiæ tantum.
¶ Et ſi dicatur ꝙ illud decretũ eſt repilogatũ
in concilio baſilien. rñdetur ꝙ ob id non eſt
tanq̃ decretum vniuerſale exiſtimandũ:quia
quantumcunq; a principio authoritate marti
ni fuerit.d.ſynodus cõgregata,tñ quia in mul
tis errauit/non eſt de illa curandum. Quod
patet quia poſtea eugenius non ſimpliciter
oĩa decreta & geſta illius ſynodi cõfirmauit.
Nec ſequitur fuit legitime congregata, ergo
B oĩa eius geſta & decreta ſunt firma quaſi a pa
pa emanãtia.quod patet ex. 2.ephęſina ſyno
do vniuerſali: quæ fuit legitime congregata
authoritate leonis papæ & pro cauſis fidei, &
tñ errauit in fide de duabus voluntatibus &
operationibus in chriſto. vnde vehementer
repræhenditur ab eodem leone papa. Et ſimi
liter in cõcilio melden.& aquiſgranẽ.vt in.c.
ſi autẽ/& in.§.hac authoritate iuncto.c.pla-
cuit.36.q.2.vbi decretũ fuerat non poſſe ra-
ptam contrahere cum raptore:quod authori
tate hieronymi fuit cõfutatum. Vnde nõ ſuf
ficit conciliũ fuiſſe legitime congregatũ a pa
pa,ſed etiam requiritur ꝙ decreta in eo edita
ſint per papam approbata & ab eccleſia rece-
pta. Et ꝙ decretis concilii papa poſſit deroga
re,ponit ludo.conſi.332.incipit quo ad pri-
mum in fi. Et ibi ꝙ hoc põt ex cauſa euidenti
iuſta & rationabili: & ꝙ eius eſt arbitrari qñ
ſit iuſta & rationabilis.allegat glo.in.c.cũ illo
rũ.in.§.ꝙ ſi clauſtrales/ver.mutilationẽ mẽ-
bri/& ver.effuſionem ſanguinis de ſen.excõ.
¶ Non obſtat quod dicitur de papa ꝙ ligatur
ſuo cõtractu.l.cæſar.ff.de publica.& in.c.1.
ſupra allegato/& aliis in eodẽ propoſito addu
ctis. Quia reſpõdetur ꝙ iſta ordinatio cardi
naliũ ſi fuit facta per viã cõſtitutiõis, licet tũc
tranſeat in quaſi contractũ/tñ ex cauſa põt re
uocari per principem voluit inno.in.c.in nr̃a C
de iniu.& dicitur in.c.nouit de iudi.& in.c.di
lectus de tẽpo.ordi.& in.c.1.&.c.cum oẽs de
conſti.& cardi.plene in repeti.c.perpẽdimus
de ſen.excom.& in conſi.147.incipit dñs no
ſter papa.& lapus allegatione.100.quæ inci-
pit an ſtatutũ in vl.col.& ioan.an.in addi.ſpe
cu.in ti.de cenſi.§.nũc dicendum/ verſi.quid
ſi vniuerſitas.d.anto.in.c.1.de conſti.immol.
poſt alios &.d.anto.in.xi.& penul.col.in.c.q̃
in eccleſiarũ de cõſti.& anto:i.c.cñ.M.7.col.
eo.ti.& bal.in.l.qui ſe patris in.xi.col.C.vnde
liberi,& in.l.ſi cum mihi.ff.de dolo.archi.in
c.quicunq;.xi.q.1.inno.in.c.nuper de teſti.&
domi.in.c.licet in prin.penul.col.de elec.in
6.anto.in.c.in nr̃a de iniu.cardi.in cle.1.§.
porro.in.3.q.vbi ponit de donatione conſtã-
tini de iurciu.
¶ Et quod ſupra dr̃ in contrarium ꝙ efficitur
irreuocabilis/intelligitur reſpectu nõ ſubdi-
torũ.& ita loquitur inno.in.d.c.nouit. a quo
oẽs alii deriuantur idem tenentes. Et in papa
ſemp præſumitur cã:vt in.c.quæ in eccleſiarũ
ibi doc.de conſti.ꝟ Item reſpondetur ꝙ talis
ordinatio nõ tenuit ad onerãdum futurũ pa-
pam,nec in hoc habuerunt iuriſditionẽ:vt di
ctum eſt ꝑ glo.in.d.§.irritũ in cle.ne romani D
de elec.&.ca.vbi periculum eo.ti.in.6.& pe.de
ancha.in regula acceſſoriũ.ꝟ Etſi dicat̃ facta
per viã contractus poſt aſſumptionẽ, ad huc
nõ ligat:vtpote cõtra poteſtatem ei a deo da
tã. Vnde ioã.an.ĩ.c.eccleſia ſanctæ mariæ de
conſti.voluit ꝙ ſicut papa non põt ſe ſubiice
re iudicio iudicis ſecularis quia faceret iniuri
am deo,ita non põt ſuam papalẽ poteſtatem
ſubiicere conſenſui cardinaliũ.quod maxime
fieret ꝑ illud capitulum ꝙ vno cõtradicẽte nõ
poſſit cardinales creare.ꝟ Itẽ erit nulla ratiõe
ſuſpitionis inſurgentis ex celeritate actus:q2
ſtatim poſt aſſumptionẽ reqſitus eſt vt cõfir
maret,ergo ſine cauſę cognitiõe,& non vr̃ fa
ctũ ex certa ſcientia:vt in.c.1.&.2.& ibi nota
tur de cõfir.vti.vel inuti. Et eodẽ modo dico
de voto & iuramẽto indeliberato;vt ſupra di
ctũ eſt in iurib9 allegatis. Pro iſta parte facit
15.q.1.nõ eſt.& quod dicit bal.in.l.diuus.ff.
de in integ.reſti.ꝟ Et forte poſſet dici medicu
loſa ꝓpter dubiũ ne cardinales reſilirẽt in cõ
tinẽti ab electione.facit quod dicitur in.l.in-
terpoſitas.C.de tranſac.amiſſio.n.lucri & di
gnitatis inducit metum, dicitur in.c.abbas
quod metus cau.& in.l.non eſt veriſimile.§.
ſi fenerator.ff.quod metus cau.

¶ Item pōt reſpōderi aliter ꝙ poſito ꝙ prin-
A ceps obligetur ex ſuo cōtractu, tñ hic non eſt
ꝑprie cōtractus: qa non eſt vltrocitroqꝫ obli
gatorius: vt in. l. labeo. ff. de verb. ſig. Imo ex
talibus capitulis reſultat quoddā dedecus &
ignominia papę: qa cardinales fiunt ei pares/
& aliquomō ſuperiores. ex quo bene depræ-
henditur ꝙ non volūtarie confirmauerit iura
uerit & vouerit. Nec potuerūt cardinales hoc
ab eo extorquere: cū poſt aſſumptionē eſſent
inferiores. c. cū inferior de maio. & obe. & .c.
innotuit de elec. l. nā magiſtratus. ff. de arbi.
¶ Quinimo poſito ꝙ obligaretur, tñ ratione
nouæ cauſæ poteſt princeps infringere con-
tractū a ſe geſtū: vt dicit bal. in. l. fi. ff. de ſena.
& immol. & . d. anto. in. c. cū. M. in. 4. col. de cō
ſti. Hinc dicunt doc. in. c. quāto de iureiu. ꝙ li
cet princeps faciendo pacē cum hoſtibus nō
poſſit remittere dāna data ſubditis ſine cōſen
ſu ſubditorum, tñ illud eſt verū niſi agat̄ de
bono publico: puta ſi nō poſſet aliter haberi
pax/ & expediret populo pacē fieri. quia ēt ſic
ꝓiudicat ſubditis: cum tunc vtiliter gerat̄ eo-
rum negociū. Quod etiā ponunt doc. in. c. in
nr̄a de iniu. & legiſtæ in. l. venia. C. de in ius
vocan. & in ſumma ange. in verbo bellū. & in
piſanella eo. verbo. & franciſcus de platea in
B trac. reſtitutionū in. §. 74. & ſūma baptiſtina
in verbo bellum. & roſarius eo. verbo. & re-
miſſiue ꝑ balēcinum in. d. c. quāto de iureiu.
Vnde quod plus eſt/ licet princeps nō poſſit
auferre dñium rei meę ſine cā, tñ cū cā pote-
rit qñ agitur de bono publico. l. itē ſi verbera
tum. ff. de rei vendi. & . l. vēditor. §. conſtat. ff.
cōia prediorum. & in. l. lucius. ff. de euic. & la
te dr̄ in. c. quæ in eccleſiarū de conſti. ¶ Et ſic
patet ꝙ ēt ſi cōcedat̄ papā huiuſmodi ordina
tiōibus ligari, tñ ratione publicæ vtilitatis &
neceſſitatis poterit cōtrauenire illis capitulis.
publica aūt vtilitas & neceſſitas poſſet oriri
ex multis: puta qa indiget pſona digna quam
mittat legatū de latere/ & ſic de ſimilibus. Et ꝑ
hoc reſpondetur ad oīa illa quę ſunt adducta
ad corroborationē ꝙ princeps ligatur ex con
tractu/ & ꝙ non poteſt reuocare infeudatio-
nes & ſimilia.

¶ Non obſtat quod dr̄ ꝙ potentior eſt ꝓhibi
tio quæ fit per viā legis vel cōſtitutiōis ꝗ quę
fit ſimpliciter: qa illud eſt verū reſpectu infe-
riorum/ q conſtitutione & lege magis ligant̄
ꝗ ſimplici prohibitiōe. ſecus in papa q eſt ſu-
pra legē: vt in. l. digna vox. C. de. ll. cum ſimil.

¶ AD id aūt quod dicitur ꝙ deus poſuit in
ore principis illud verbū pacta ſeruabo, ſatis
ex prędictis eſt reſponſum: qa intelligitur qñ C
pacta ſunt licita/ & licito modo contracta &
non quaſi ꝑ extortionē. Vnde etiā dici pōt ꝙ
deus poſuit in ore ꝓtoris/ geſta ꝑ metum rata
non habebo: vt dicit bal. in ti. de cōtrouerſia
inueſtitu. in prin. in vſibus feu. Itē reſpondet̄
ꝙ iſta ꝑprie nō ſunt pacta ſed q̄dā ordinatio
nes iuratæ & votatę vt dictum eſt: & nullam
cōtinēt ſtipulationē: & ſunt de iis q̄ cōcernūt
pōtificalē ptātem. & vbi ſubeſt cauſa ēt pacta
reſcinduntur. Vnde dicit tex. ff. de pac. l. iuris
gētium. i. §. & gñaliter ꝙ quotiēs pactū a iure
cōi remotum eſt/ ſeruari hoc nō oportet: & ſi
ſtipulatio ſit interpoſita de iis pro quibus pa-
ciſci nō licet, ſeruāda non eſt ſed oīno reſcin
dēda: nec iuſiurādum de hoc exactū ſeruare
oportet. Et tex. i. §. ſed ſi fraudādi iūcto. §. ꝓ-
ceden. dicit ꝙ pactum fraudādi cā factum/ eſt
iniquum aut ſuperuacuum. Et ex pacto in-
terdum actio naſcitur vel tollitur quotiens le
ge vel ſenatuconſulto adiuuatur. l. legitima
ibi glo. ff. eo. ti.

¶ Ad illud quod dicitur ꝙ debet eſſe differē-
tia inter abſoluentem & abſolutum, reſpon-
ſum eſt ſupra ex adductis pro iſta parte nega
tiua. Vbi datur reſponſio per feli. in. d. c. 1. de
cōſti. Et ſic etiā cū dr̄ ꝙ quis nō authorizatur
in facto ꝑprio/ rñdetur ꝙ eſt verū in inferio- D
re ſed ſecus in papa: vt in. c. cū veniſſent de iu
di. ¶ Quod aūt dr̄ ꝙ qñ iuramētum ſeu vo-
tum eſt in fauorē tertii/ requiritur cauſæ cog
nitio ēt in papa ſuꝑ iuſtitia cauſę, non obſtat
quia intelligitur de licito & obligatorio iura
mento. quod non eſt in caſu noſtro/ vt dictū
eſt. Item intelligitur in iuramento pręſtito ꝑ
inferiorem & inferiori: quia propter ius ter-
tio quæſitum requiritur illius citatio: vt. d. ca.
1. de cauſa poſſeſ. & cle. paſtoralis de re iudi.
Nos autem ſumus in papa qui iurauit infe-
riori, & qui non poteſt accuſari ab aliquo nec
habet ſuperiorem coram quo poſſit cognoſ-
ci: vt in. c. licet de elec. niſi tantum in cauſa hę
reſis: vt. d. c. ſi papa. 40. di. & ſupra ſæpius di-
ctum eſt. De quo vide in ſpecu. in ti. de accu-
ſato, in verſi. item papa & imperator.

¶ Non obſtat etiam quod dicitur de ſtatu ari
ſtocratico & de eccleſia triumphanti ad cu-
ius inſtar debet eſſe iſta militans/ & ꝙ petrus
non ſolus ſed nomine omnium dixit conſti-
tuamus viros boni teſtimonii ſuper hoc opꝰ.
Quia conceditur ꝙ ita ēt cum conſilio cardi
naliū debent ardua ex quadā honeſtate expli
cari: ſed non propterea dicitur ꝙ moyſi ptās
vel petri ſine conſultoribus eſſe nō poſſit. Et

ſi in actu requiritur conſilium, non ſequitur
A ꝙ ſit de neceſſitate ſequendū: vt in.c.cū in ve-
teri cum concordan. de elec. Nec per hoc ꝙ
papa ex cauſa creat contra illa capitula cardi-
nales/tollit̃ ſtatus ariſtocraticus. Nec legit̃ in
veteri teſtamēto ꝙ per capitula moyſes a cō-
ſultoribus vel petrus ab apoſtolis vel viris bo
ni teſtimonii fuerit aliquādo aſtrictus ad cer-
tum modum gubernandi eccleſiam: & quòd
nihil poſſet facere etiam vno tantum con-
tradicente. Item negatur quòd regimen mi-
xtum ſit melius. imo vt dicit abb. ſicu. in cap.
nouit in. 3. colum. &. 1 2. metaphy. multi-
tudo principatuum mala eſt. Item. 70. ſenio-
res qui erant ſub moyſe iudicabāt cauſas mi
nores/ſicut ſub papa epiſcopi & alii inferio-
res de eccleſia: vt in.c. cleros &.c. in nouo cū
duobus ſeque͂. 2 1. di. ¶ Quod autem dicitur
ꝙ principatus ariſtocraticus ſit melior mo-
narchico, cōtrarium probat tex. in.c. legimus
93. di. (vbi redditur ratio cur fuerit inſtitu-
tum vt vnus præeſſet omnibus) & ſupra o-
ſtenditur: & dicetur latius in queſtione an pa
pa ſit maior conſilio.

¶ Ad id quod dicitur de electione mathiæ/
dicit pe. de palude in trac. ſuo de eccle. po. ꝙ
ſolus petrus hoc facere poterat. Si ergo cum
B alíis fecit admittendo eos ad ſortem/vel cum
ipſis inſtituendo diaconos ſeptem, hoc fecit
dans exemplum ſucceſſoribus ſuis/non ꝙ ſo
lus non haberet poteſtatem ſine aliis. vnde a-
liquando nominantur apoſtoli/ aliquādo pe-
trus: vt appareat ꝙ corū conſilio faciebat/ &
nō ꝙ ad hoc neceſſitaret̃. Et bene eſt tex. in.c.
in illis. 80. di. vbi dicitur ꝙ petrus in ciuitati-
bus in quibus olim apud ethnicos primi fla-
mines eorum atꝙ primi legis doctores erāt/
præcepit poni epiſcoporum primates & pa-
triarchas. Et ponderandum eſt quod dicit po
ni præcepit: quia per hoc tollitur quod dici-
tur in.c. præceden. ꝙ apoſtoli & ſucceſſores
poſuerunt. intelligitur enim præcepto petri
& ſucceſſorum. ¶ Ad illud de inſtitutione ſta
tus aſſiſtētium, dicendum eſt neceſſariū eſſe
aliquos aſſiſtere papæ a quibus accipiat con-
ſilia: vt ſunt cardinales qui ſucceſſerunt apo-
ſtolis. Sed ſicut petrus non tenebatur de ne-
ceſſitate ſequi apoſtolorum cōſilia, ita nec pa
pa. qui poteſt etiam ab aliis q̃ a cardinalibus
accipere conſilium: vt. 1 2. q. 2. eccleſiaſticis,
&. 1 6. q. 1. c. in parochia. &. 1. q. 7. c. conueni-
entibus.

¶ Quod autem dicitur ꝙ plenitudo poteſta
tis eſt in tota eccleſia: vnde diſpenſare contra
tales ordinationes non poteſt ſolus papa ſine
cardinalibus. reſpondetur ꝙ plenitudo pote- C
ſtatis aliter & aliter eſt in eccleſia & in papa:
quia principaliter in papa: vt late dico in arti.
an papa ſit maior concilio. Item nō ſequitur:
quia in tali diſpenſatione non requiritur po-
teſtatis plenitudo. item quia tales ordinatio-
nes non ligant: vt dictum eſt per. §. ceterum/
& alia ad hoc adducta. & nō eſt neceſſarium
ꝙ abſolutio a iuramento vel voto, fiat ex ple-
nitudine poteſtatis. Nec eſt verum dicere ꝙ
plenitudo poteſtatis non ſit in ſolo papa: vt
patet in. c. ad honorem de autho. & vſu pal.
Quod patet ex. c. q̃uis. 2 1. di. vbi dicitur ꝙ
romana eccleſia non ſynodicis inſtitutis præ-
lata eſt ſuper alias, ſed voce dei dicentis ad pe
trum tu es petrus &c. certum eſt autē ꝙ tunc
petrus nondum erat epiſcopus romanus vo
catus, ergo prælata eſt aliis quia ille qui fuit
eius paſtor prælatus eſt aliis. & ſic ponitur ec
cleſia pro prælato. Facit illud matth. 1 8. ſi te
non audierit dic eccleſiæ. vbi glo. i. prælato.
de quo in.c. nouit de iudi. & de hoc dicetur a-
liquid infra. Et ꝙ ſit in ſolo papa iſta plenitu-
do poteſtatis, tex. eſt formalis in cle. paſtora-
lis in fi. de re iudi. de quo dicam in arti. an pa-
pa ſit maior concilio.

¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ dictū iuramen D
tum fuit appoſitum ſuper eo ad quod teneba
tur virtute conſtitutionis conciliaris/ & quòd
propterea nō poteſt abſolui nec tolli ſine cō-
cilio. quia vt ſupra dictū eſt papa non eſt ſup
poſitus illi conſtitutioni freque͂s, & ſolus po-
teſt tollere conſtitutiones conciliares. nec re-
quiritur abſolutio vbi non eſt iuramēti obli-
gatio. c. quanto de iureiu. Et vt dictum eſt nō
dicitur voti tranſgreſſor qui illud implere dif
fert vel in melius commutat: vt in.c. ſcriptu-
ræ &.c. non eſt de voto. & in.c. peruenit el. 2.
de iureiu. Nec in ea parte vbi vno tantum cō
tradicente impeditur creare cardinales/ robo
ratur iuramentum aliqua conciliari conſtitu
tione. Et ex cauſa ſuperuenienti omnino po-
teſt venire contra ſuam promiſſionem, maxi
me in illis pertinentibus ad poteſtatem eius
quæ non proprie transferuntur vel commu-
nicantur, nec ex promiſſione alteri acqui-
ritur aliquid ſed tantum reſtringitur papæ
poteſtas: vt eſt promiſſio de non creando
cardinales vel de tenendo concilium. Ad hoc
eſt quod dicit bal. in. l. fi. ff. de ſenato. & im-
mol. poſt anto. in. 4. colum. in.c. cum. M. de
conſti. & quod diximus ſupra poſt dictū in-
no. quod ponunt abb. & alii in.c. nouit de iu-

A d. Facit quod dicitur in.c.fi. de dona. & in.c. ad apoſtolicam de ſimo.in.c. fi. de reſcrip. in 6.& in.c.1.de conceſ.præben.eo.li.

¶ Ad illud quod dicitur ꝙ non poteſt diſpenſare contra ſtatutum cõcilii quando illud reuocãdo decoloratur vniuerſalis ſtatus eccleſiæ. Reſpõdetur ꝙ non tollitur ſtatutum concilii de tenendo cõcilio nec reuocatur, nec ex nõ obſeruatione promiſſionis & abſolutione a iuramento decoloratur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ, ex quo promiſſio fuit illicite extorta, imo conforme eſt vniuerſali eccleſiæ ꝙ ab illicitis promiſſis & iuramentis quis abſoluatur.c.debitores &.c. peruenit &.c. ſi vero de iureiu. ¶ Non obſtat ꝙ pro reformatione noſtris temporibus maxima eſt neceſſitas tenendi concilium: quia poſſet reſpondere papa. volo tenere concilium ſed ſi aſtringat ad certũ tẽpus & extorqueatur obligatio incongruo tẽpore nõ teneor ex tali promiſſione & obligatiõe capitulorũ/ ꝗ quis teneat ob neceſſitatẽ imminẽtẽ, cui prouidere ſpectat ad papã ex ſua libera ptãte: vt patet per to.17.di. ¶ Et multa ſunt quæ reuocantur quantumcunq; ſint iuſta, quia non ſunt bene miniſtrata: ſicut dicitur de ſtatutis conceſſis marchianis/ quæ

B fuerant inconſultis cardinalibus conceſſa: vt ponit ioan.an.in.d.c. ſuper eo de hære.in.6.

C & in ſimili patet, 1.q.1.per totum &.q. 4.ca. cauſa.

¶ Ad illud quod dicitur ꝙ papa debet explicare ardua cum cardinalibus. reſpondetur ꝙ communis opinio eſt in contrarium, Glo. eſt ſingularis quã ibi not. abb.in cle. ne romani de elec. Facit.c.conqueſtus/ &.c.ipſi/ &.c. cuncta per mundum.9.q.3.& quæ dicit archi.in c.quæ ad perpetuã, & in.c. ſunt quidam.25.q.1.& in.c.quãuis de offi.ordi.in.6.& albericus in ru.& in.l.humanum.C.de.ll. & in authen.habita.C.ne filius pro patre.& geminianus in.c.ſuper eo de hære.in.6. & in.c.1.de ſchiſma.eo.li. Et abb.in.c.2.de cle.nõ reſi.vbi vult ꝙ non valeat conſuetudo ꝙ papa non poſſit creare cardinales ſine conſenſu cardinaliũ. conſuluit paul.de caſtro conſi.280.incipit in facto præſenti in penul.col.& do.anto.in.c.ſane de cle. coniuga. & egi. in cap. non liceat papæ.12.q.2. in.2.colum. Et iſta eſt communis opinio: vt patet etiam in aliis locis ſupra in.8.motiuo adductis, & ex aliis infra pleniſſime allegatis.

¶ Et cum dicitur ꝙ cardinales ſunt in quaſi poſſeſſione ſic faciendi, & ꝙ de hoc eſt conſuetudo antiqua. reſpondetur ꝙ conſuetudo cõtra papę poteſtatẽ nihil operatur.c.quanto cũ materia de conſue. Sicut nec præſcriptio: vt ponit bal.in authen.quas actiones.C.de ſacroſanc.eccle. Item iſta quaſi poſſeſſio nõ acquiritur ex actu liberalitatis & decẽtiæ: iuxta poſita in.l.ſi certis annis.ff.de pac.de quo verũ obſtet tpis curſus/ infra plenius dico. Sic etiã dicitur de imperatore ꝙ ſolus ſine ſuis baronibus poteſt exercere ardua: vt dicit hugo in cap.leges.4.di. & refert domi.in.d.cap.ſuper eo. C

¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ votum ſit deo/ & eſt de iure diuino/ & nõ poteſt ei cõtrauenire, quia illud eſt verum quando votum habet ſua concomitantia/ per quæ aliquis ligetur: vt ſupra dictũ eſt. Quod non eſt in propoſito: quia videtur potius extortum quàm vltro emiſſum, & deus iudicat papam, 9.q.3. facta.

¶ Ad vltimũ dum dicitur ꝙ ſi poteſt renunciare pontificatui / multo magis ſe aſtringere poteſt ad certa capitula. reſpondetur ꝙ plus eſt reſtringere põtificalem dignitatem ratione cõtradictionis & perplexitatis ꝗ in totum cedere põtificatui. Item dubitat in mente ſua verum voluerit ſe aſtringere. Item adeſt modus qui irritat actum quantumcunq; de ſe licitum: quia ante & incontinenti poſt aſ- D ſumptionem iuramentum & votum extortum eſt.

¶ AD authoritatem car.in.d.c.licet, dico ꝙ non eſt vera: quia imo plenitudo poteſtatis eſt in ſolo papa ſine cardinalibus: vt dixi ſupra ponderando.c.ꝗuis.21.di.& illud matth.28.& tex.in.d.cle. paſtoralis in fi. de re iudi. Ad quod facit quod dicunt doc. ex ſententia cyril.& chryſo.ꝙ aliæ poteſtates ſũt ab hominibus: ideo detrahere poteſtati aliorũ eſt iniuſtitia: ſed qui detrahit poteſtati papæ quæ a deo eſt in euangelio & ſcripturis ſanctis poſita in hæreſim labitur.22.di.c.omnes. dũ etiã aliter interpretatur ſcripturas ꝗ ſpiritus ſanctus efflagitat.24.q.3.c.quidam in fi.

¶ Et ſi dicatur ꝙ quando petrus claues accepit eccleſiã ſignificauit (vt videtur ſonare tex. aug.in.c.quodcũq; ea.cau.q.1.& aug. in ſermone de apoſtolis dicit ꝙ petrus eccleſię perſonã geſſit. quod & ponit abb. ſicu. in allegationibus factis in concilio baſilien. incipiunt quoniã veritas &c.in.10.ratione. & dico infra in quæſtiõe an papa ſit maior cõcilio.) & ſic ꝙ quæ dicuntur de petro/ intelliguntur de eccleſia habẽte poteſtatẽ. quæ quia nõ poteſt eſſe ſemper congregata/ loco eius ſunt cardi-

A nales.& ſic ꝙ claues ſunt in papa cum cardi nalibus. Reſpondetur ꝙ tex.in.d. cle.paſtoralis/ tollit contrarium: quæ vult ꝙplenitudo poteſtatis eſt data papæ in perſona beati petri. Item reſpondetur ꝙ claues non poſſunt dici datæ cõgregationi,quia aut eſſent datę toti ſimul congregatæ vel cõcilio ipſam repręſentanti,& tunc non poſſet abſolui vel ligari niſi ab eccleſia congregata vel concilio, aut eſſent datę ſingularibus de eccleſia: & tũc ſequeretur ꝙ pueris & mulieribus eſſent datæ claues. Oportet ergo dicere ꝙ accepit eccleſia claues vel petrus pro eccleſia:inquantum non accepit vt ipſe ſolus claues exerceret,ſed etiam alii eius ſucceſſores qui futuri erant in eccleſia & vt ad alios prælatos per petrum poteſtas clauium deriuaretur:vt dicit. s.tho. in.4.ſentẽ.di.24.q.3.ar.2.quæſtiun.3.ad primum argu.& in.4.contra gen.c. 76. Quapropter iſta poteſtas non poteſt eſſe in multitudine vel communitate ſed in vno tãtum. Vnde dicit inno.in.c.cum acceſſiſſent de cõſti.ꝙ cum vniuerſitas habet rectorem iuriſditio non eſt penes vniuerſitatem ſed penes rectorem. Et beatus cyrillus epiſcopus alexandrinus (vt refert idẽ ſanctus tho.in opuſ.contra errores grę.) dicit.vt membra maneamus
B in capite noſtro apoſtolico throno romanorum pontificum: a quo noſtrum eſt quærere quid credere & quid tenere debeamus,ipſum venerantes / ipſum rogantes præ omnibus:quoniam ipſius ſolius eſt reprehendere/ corrigere/ ſtatuere/ diſponere/ ſoluere & ligare loco illius qui ipſum ędificauit,& nulli alii quod ſuum eſt plenum ſed ei ſoli dedit: cui omnes iure diuino caput inclinant,& primates mundi tanꝗ ipſi domino ieſu chriſto obediunt. Et ideo romana eccleſia repræſentatur in papa ſecundum archi.in.c.2.de præſcrip. in.6.& in.c.fundamenta de elec.eo.li.& bal. in authen.quas actiones.C. de ſacroſanc. eccle. Vnde cum ſit mentio de romana eccleſia vel de ſede apoſtolica, etiam poteſt intelligi de papa ſine cardinalib⁹.Pro hoc eſt.c. ſacro ſancta romana eccleſia non ab apoſtolis ſed ab ipſo ſaluatore noſtro primatũ obtinuit,ſicut beato petro apoſtolo dixit / tu es petus & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meã. 22.di.ad idem tex.in.c.ad romanam eccleſiã el.1.&.2. 2.q.6. Et non dubium eſt ꝙ taliter appellans intelligitur appellare ad papam:vt patet in.c.per principalem.9.q 3. ad idem in c.cuncta per mundum ea.cau.&.q. & probatur in.ca. nemo iuncto principio.c.ſequentis ea.cau.&.q. Vnde beatus ber. ad eugenium inquit/de toto mundo appellatur ad te. Et in C concilio conſtantinopolitano dicitur. ſi quæſtio veniat in conciliũ de romana eccleſia,nõ liceat dicere ſententiam cõtra ſummos ſenioris vrbis romę ep̃os. Et idem ber.ad eugeniũ dicit,cęteri in partẽ ſolicitudinis vocati ſũt tu vero in plenitudinẽ poteſtatis. Cõcedit ergo ꝙ ſedes apoſtolica & romana eccleſia accipitur pro tota congregatione cleri cum cardinalibus & papa tanꝗ cum præſidente:in quo priuilegia ſedis & eccleſiæ romanæ quo ad primatum & poteſtatis plenitudinẽ totaliter reſident. Vnde tex.in cle.1.de iureiu.dicit ꝙ romanæ eccleſiæ caput eſt chriſtus,& romanus pontifex eius vicarius, & clarius tex. in cle.paſtoralis de re iudi.

¶ Et ꝙ ſolus papa poſſit creare cardinales,bene facit ꝙ omnis poteſtas eccleſiaſtica aut eſt ordinis aut iuriſditionis:vt dicit.s.tho. in.d.c. 76.quarti contra gen.dicitur in.c. tranſmiſſam de elec. & in.c. aqua de conſe. eccle. vel alta. facit quod dicitur in.c.ſi.de elec.Si loquimur de poteſtate ordinis,nulli dubium eſt ꝙ ſolus papa poteſt quoſcunꝗ vel epiſcopos vel presbyteros vel diaconos ordinare. tex. eſt in.c.in nouo.21.di.& in.c.ꝗto de conſue. Si de poteſtate iuriſditionis (vt eſt dare admi D niſtrationem) eſt tex. in.c. quia diuerſitatem in parte deciſa de conceſ. præben.vbi dicitur quia diuerſitatem corporum ſępe ſequitur diuerſitas animorum, ideo poteſtas iuriſditionis a principio fuit vni collata .quaſi dicat ꝙ multitudo poteſtatũ eſt mala ratione contrarietatis quę ſequitur ex varietate animorum: & ideo vnus datus fuit princeps in omnibus papa. Et hoc in effectu dicit idẽ tho.in.d. c.76.in.4.cõtra gen. Pro hoc etiã facit ꝙ ptãs data fuit petro in ſingulari vt vbi dicitur tibi dabo claues &c.math.16.& paſce oues meas &c.ioan.vl.& quodcũꝗ ligaueris &c. math. 16.&.c.ſolitæ de maio.& obe.&.c.quodcũꝗ 24.q.1. Et ideo innuit tex.in.d.c.in nouo.21. di.ꝙ ſolus acceperit ptãtem iuriſditionis ligã di & ſoluendi,ſed cæteri apoſtoli pari conſortio poteſtatem acceperũt ordinis: vt dicit ibi glo.ad idem.24.q.1.c.loquitur. Vnde petrus primus accepit poteſtatem iuriſditionis,licet ſimul fuerint ordinati ſacerdotes. Et ſi prim⁹ accepit iuriſditionem, in hoc nõ erant pares 2.q.7.c.puto.uã ſi alii apoſtoli accepiſſent ſimul poteſtatem a chriſto immediate ſicut petrus,tunc nõ vnus primus accepiſſet nec ab vno profecta eſſet in plures tanꝗ a capite/ cõ

tra.d.cap.loquitur.24.q.1.&.c. ita dominus
A 19.di. Ergo poteſtas petri deſcendit in alios.
pro quo bonus tex.in.c.fundamenta de elec.
in.6. Pro hoc etiam faciunt infinitæ authori-
tates in quibus oſtenditur ꝙ in ſingulari no-
minatur petrus. Vnde.s.tho.in opuſculo con
tra errores græcorum.c.66. referendo cyril-
lum patriarcham alexan. dicit ꝙ ſicut chri-
ſtus accepit a patre pleniſſimam poteſtatem,
ita & petro & eius ſucceſſoribus pleniſſime
commiſit/ & nulli alii q̃ petro quod ſuum eſt
plenũ ſed ei ſoli dedit: vt paulo ante tactũ eſt.
Et plures authoritates ſimiles colliguntur ex
relatione ipſius ſancti in dicto primo opuſcu
lo contra errores græ. ca. 64. 65. 66. 67. &
68. Et in fine refert chryſoſtomum dicẽtem
ex perſona filii loquentem/ paſce oues meas
id eſt loco mei præpoſitus eſto fratrũ. Et idẽ
ſanctus in.4.contra gen.dicit ꝙ ſoli petro di-
xit tibi dabo claues regni cœlorum, vt oſten
deretur ꝙ poteſtas clauium erat per eum ad
alios deriuãda. Vnde ex præmiſſis patet ꝙ in
ſolo papa eſt poteſtatis plenitudo. pro quo il-
le tex. notabilis in.d.cle. paſtoralis de re iudi.
in. ſi. vbi dicitur ꝙ chriſtus dedit plenitudinẽ
poteſtatis romano pontifici in perſona beati
petri. & tex. in parte deciſa in. d. ca. quia di-
B uerſitatem. Et in perſona beati petri dictum
eſt & ſucceſſoribus eius paſce oues meas: vt
dicit. tex. in. c. ſoliţ de maio. & obe. Et de hoc
latius dicetur in articu. an papa ſit ſupra con-
ciliũ. Quæ poteſtatis plenitudo poteſt quic-
quid vult: vt dicit bal. in. c. 1. de conſti. & eſt
ſupra debitũ officii pontificalis: vt dicit tex. in
c. 1. vt eccle. bene.

¶ Vnde miror quomodo aliqui velint ꝙ per
capitula poſſit poteſtas pontificalis aſtringi.
¶ Et ſi dicatur poteſtatẽ datam papæ ad ædi-
ficationem non ad deſtructionem (iuxta apo
ſtolum. 2. ad corin. vlti.) nõ ſic intelligitur ꝙ
ſolum poſſit ea quæ ad ædificationẽ tendunt,
ſed ꝙ poteſtas ei data eſt ad finem vt ędificet:
ſicut dicimus ꝙ homini datus eſt intellectus
& liberum arbitrium ad bene operandũ ſiue
vt bene operetur, & tamen nõ eſt neceſſe ꝙ
quicquid agit per intellectum & liberum ar-
bitrium ſit opus bonum.

¶ Sed dicat mihi qui vult papam aſtringi ad
obſeruandum iuramentum & votum, quæ
honeſtas paritur & quæ eſt ædificatio ꝙ papa
etiam ſi ſit neceſſe & eccleſiæ expediens non
poſſit creare cardinales vno tantum contra-
dicente? Iſta nõ eſt ædificatio, ſed vera deſtru
ctio & contra iuris diſpoſitionẽ: quæ vult ꝙ
factum a maiori parte teneat: vt de iis quæ fi-
unt a ma. par. ca. per to. Et ſi recte inſpiciatur, C
inter illa capitula conclauis ſunt aliqua quæ
directe tendunt contra poteſtatem pontifica-
lem & ad vtilitatem particularem ipſorũ car
dinalium: vt patet in capitulis reſeruationũ
& regreſſuum & ſimilium. ¶ Et ſi dicatur ꝙ
ſaltem teneatur infra biennium tenere conci
lium quia ſapit publicum bonũ & non debet
vtile per inutile vitiari. Reſpondetur verum
eſſe ꝙ vtile quod eſt ſeparabile ab inutili nõ
debet vitiari per inutile, niſi illud vtile cauſe-
tur ab inutili: quia tũc etiam vtile vitiatur. ff.
de verbo. obliga. l. 1. §. ſi quis ita. &. C. de fi-
deiuſſo. l. cum lex. &. C. de legibus. l. non du-
bium. Ita ponit iaco. de are. vt refert cy. in. l.
ſcimus. C. de dona. & refert ioan. an. in regu-
la vtile in mercu. Ita eſt in propoſito: quia li-
cet tenere concilium infra biennium ſit in ſe
vtile tamẽ cauſatur ab inutili, hoc eſt ab illici
ta promiſſione facta in conclaui & in aſſum-
ptiõe papę & ſtatim poſt: quę eſt improbata:
vt in. c. ſicut noſtris de iureiu. & in. c. artaldus
8. q. 3. & ſupra dictũ eſt. ¶ Et ſi bene aduertãt,
doc. tenentes ꝙ papa tenetur ad obſeruatio-
nem iuramenti & ꝙ non poteſt creare cardi-
nales contra iuramentũ/ non loquuntur ſim-
pliciter ſed in caſu gregorii & benedicti: qui D
quicquid iurauerant, fecerant pro ſedando
ſchiſmate / quod aliter non poterat ſedari. &
ideo in caſu illo tenebantur ad obſeruationẽ
iuramẽti: ſed ſecus vbi non ſubeſt aliqua cau
ſa maioris boni ſi exigitur ante vel in ipſa
promotione iuramentum.

¶ Non obſtat tex. in. c. per venerabilem qui
filii ſint legi. Et ad id quod ibi dicitur de ſacer
dotibus leuitici generis ꝙ ſunt fratres papæ
qui ei in executione ſacerdotalis officii coad-
iutores exiſtunt, ex quo papa de iure diuino
tenetur exercere ardua cũ eis: vt videtur vel-
le ibi ſumere argu. abb. ſicu. & alex. Reſpon-
deo nõ ſolere dici ex illa authoritate ꝙ de iu-
re diuino cardinales ſint coadiutores papę in
executiõe officii papalis. Et ſi tenemus quod
dicit ibi abb. & alex. ꝙ cardinalatus ſit de iure
diuino ex illa authoritate deute. 17. (de quo
vide quod ſupra dixi in proprio articulo) ad-
huc ex illa nõ ſequitur ꝙ papa ſolus nõ poſ-
ſit ardua explicare ſine eis ſi eorum conſen-
ſum vel conſilium habere noluerit. Imo ver-
ſiculus immediate ſequens (ſcilicet is vero ſu
per eos) oſtendit contrariũ: cum dicit ꝙ tan-
tum ſucceſſori petri dictum eſt quodcunq; li
gaueris &c. & ſic papæ ſoli qui reputatur iu-

A dex.cū ſacerdotibus leuitici generis.ille enim
verſiculus is vero ſuper eos/exponit quod ſu
pra dixerat & ad iudicem:vt dicit ibi ioā. an.
Vnde ex illo tex.non habetur ꝙ ſolus iudex
ſine ſacerdotibus leuitici generis non poſsit
iudicare ardua. Item poteſt dici ꝙ illud erat
præceptū iudiciale,vt ibi patet:ideo non obli
gat in nouo teſtamento niſi ex noua inſtitu-
tione.quapropter nunc non eſt de iure diui-
no. Multa enim erant in veteri teſtamēto de
iure diuino quæ modo non ſunt in nouo te-
ſtamento: vt cerimonialia & iudicialia, vt eſt
clarum apud theologos.Et in primis apud.s.
tho.inprima ſecūdę.q.104.ar.3.&ad hoc eſt
glo.nicolai de lira exo.21.

¶Nō obſtat quod dicitur eo.c.in verſi. ſane/
ꝙ ex vi vocabuli deuteronomium compro-
batur vt quod in veteri lege decernitur in no
uo teſtamento debeat obſeruari.Quia intel-
ligo in hunc ſenſum ꝙ illud quod fuit ſtatu-
tum ꝙ in arduis recurratur ad ſacerdotes le-
uitici generis & iudicem qui fuerit illo tem-
pore / debet obſeruari in nouo teſtamento:
hoc eſt quòd in arduis debet recurri ad pa-
pam tanq̄ ad ſupremum iudicem & ad cardi
nales tanq̄ ſacerdotes leuitici generis in exe-
cutione officii papæ coadiutores: non ꝙ ipſi
B ſoli iudicent, vel ꝙ papa non poſsit iudicare
ſine illis. Item poteſt aliter reſponderi ꝙ iudi
cialia nō ſunt ſublata taliter ꝙ illorum obſer-
uatio obliget ad peccatum ,ſed tantum quia
non obligant in lege noua (vt dicit nicolaus
de lira in.d.c.21.)ſi tamen ſeruarentur tanq̄
ex lege veteri obligatoria/ eſſet mortiferum:
vt dicit ibi nicolaus. ¶ Quod autem papa ar-
guit ibi ex vi vocabuli deuteronomiū (quod
ſecunda lex interpretatur & euangeliū ſigni-
ficat: vt dicit glo.beati hiero.deutero.1.) non
videtur ita accipiendum ꝙ ſicut tempore ve-
teris legis ex vi illius tex.deute.17.in arduis
recurrendum erat ad ſacerdotes leuitici gene
ris & iudicem pro tempore exiſtentem ita
neceſſario faciendum ſit in nouo teſtamēto,
ſic vt illius præcepti omiſsio obliget ad pecca
tum taliter ꝙ aliter fieri non poſsit niſi omit-
teretur ex contemptu. Nec ex hoc habetur ꝙ
iudex leuitici generis haberet de neceſsitate
cum ſacerdotibus iudicare. Quinimo glo.ni
colai in.d.c.17.dicit ꝙ interdum vtrūq; offi-
cium (ſacerdotis & iudicis) concurrebat in
eadē perſona:ſicut fuit in heli ſummo ſacer-
dote,vt patet.1.reg.1.&.4.Et ꝙ etiam pote-
rant diuiſim cauſas decidere: quia in ſpiritua
libus cauſis habebatur recurſus ad ſummum

ſacerdotem & in temporalibus ad iudicē. Et
ſubiungit quòd hinc inoleuit conſuetudo C
quòd ab inferioribus iudicibus eccleſiaſticis
appellatur ad papam & ab inferioribus iudi-
cibus ſecularibus ad regem ſeu imperato-
rem.

¶Et ex hoc colligitur ꝙ non ſit vera conclu-
ſio quam ponit abb. & ſequitur alexan. in.d.
c.per venerabilem,ꝙ eſt de iure diuino ꝙ pa
pa non poſsit explicare ardua ſine cardinali-
bus:quia hoc non ſequitur neceſſario ex illo
tex. Et propterea ioan.an.ibi in verbo fratres
noſtri,intelligēdo illum tex.loqui in cardina-
libus/dicit ꝙ decet papam omnia illis cōmu
nicare.quod verbum decet importat honeſta
tem:vt in.c.cū non deceat & in.c.fundamen
ta.de elec.in.6. Vnde cum ille tex.in.d.c. per
venerabilem dat normam,dicendum eſt ꝙ il
lam dat ſubditis/non papæ: qui nec ſeipſum
nec ſucceſſorem poteſt ligare. c. innotuit de
elec.& cle.ne romani eo.ti. Seruare tamē de-
bet illā de honeſtate ad euitandum peccatum
& ſcandalum,non ex neceſsitate. ¶ Et quo ad
id quod dicit ioan. mona.de collationibus e-
piſcopatuum & abbatiarum ꝙ fuerunt reuo
catæ in dubium & aliquæ earū caſſatæ,ioan.
an.ibi in.d.c. ſuper eo/ miratur ꝙ fuerūt caſ-
ſatæ illæ promotiones. Verum non mirum: D
quia eadem poteſtate caſſare poterat illas ſuc
ceſſor qua prædeceſſor conceſſerat.d.c. inno
tuit,& cle. ne romani de elec. cum ſimil. Ad
hoc facit quod dicit ioā. an. in. c. cū ex eo de
pœni. & remiſ. allegando inno. ꝙ papa po-
tuit inferioribus prælatis reſtringere poteſta-
tem dandi indulgētias/quia hæc poteſtas ip-
ſorum ab eo eſt.

¶Similiter nō obſtaret ſi allegaretur promiſ-
ſio facta a bonifacio octauo (a quo ſimilia ca
pitula inchoarunt & poſtea per multos pon-
tifices replicata ſunt in principio aſſumptio-
nis: ſcilicet ꝙ papa promittit ſe cum conſilio
cardinalium recturū eccleſiam) quia per hoc
non potuerūt ligari ſucceſſores.d.c.innotuit.
Et ex proprio iuramento non poteſt ſuā ple-
nitudinem poteſtatis reſtringere/quin cōtra-
faciēdo valeat quod facit per ſupradicta pro
iſta parte:cum non propterea quia ſunt facta
per multos poſt bonifacium plus ligent ſuc-
ceſſores q̄ facerent capitula in corpore iuris
clauſa,quibus non ligatur:vt in allegato cap.
propoſuit,facit quod dicitur in.c.fi.in fi.de re-
ſcrip. in.6. ¶ Nec ſuffragari poteſt temporis
longitudo: quia vt diximus contra præſcri-
ptionem papa diſpēſat:quia eſt ius quod ac-

quiritur ex diſpoſitione a iure communi cau
ſata.d.ca. quæ in eccleſiarum de conſti. Facit
A quod dicit bal.in.l.2.in.6.colum. verſi. ſexto
quero.C.de ſerui.& aqua: videlicet ꝙ contra
plenitudinē poteſtatis papæ non poteſt præ-
ſcribi.16.q.4.c.volumus.

¶ Et ſi dicatur ꝙ tempus cuius initii memo-
ria hominum non eſt in contrarium/ opera-
tur in iſtis quæ ſunt reſeruata principi vt etiā
ex curſu tanti temporis per inferiorē poſſint
acquiri: vt dicitur in.d.c.per venerabilem ver
ſi.videbatur/ qui filii ſint legi.& in cap. ſuper
quibuſdam/de verb.ſignifi.& ponit bar. in.l.
infamē.ff.de publi.iudi.& in.l.1.ff. de aqua.
plu.arcen.& dicitur in.c. cum nobis de præ-
ſcrip. Primo reſpondetur ꝙ ſi conſiderentur
tempora,non fuit hoc ſeruatum per tempus
cuius initii non ſit memoria in contrarium.
quia non multo poſt ſecuta ſunt tempora vr
bani.6. ſub quo incœpit ſchiſma quod du-
rauit vltra.40.annos: quibus non cucurrit
præſcriptio,vt dicitur in.c.1.de præſcrip.po-
ſtea creato martino & eo mortuo ſucceſſit il
li eugenius: & ab illo tēpore citra nunq̄ fuit
tentum concilium. Vnde ſi capitula a tempo
re bonifacii habebāt ꝙ teneretur concilium
intra biennium, patet ꝙ non fuerunt in ob-
B ſeruantia. & tempore meo non vidi aliquem
ex ſummis pōtificibus qui illa ſeruauerit ſed
bene contrauenerunt. vnde non poteſt alle-
gari talis præſcriptio. Ad quod facit quod di
cit pau.de caſ.cōſi.280.(incipit in facto præ-
ſenti) ꝙ licet alias in caſibus alienationū in-
teruenire conſueuerit ſubſcriptio cardinaliū
(quod habet concomitantiā cum diſpoſitio-
ne iuris.12.q.2.cum redemptor.35.q.9.ca.
quis.& notatur in.c.cum a nobis de teſti.)ta-
men papa ad hoc nō aſtringitur ſi non vult:
ſicut nec tenetur alia expedire de conſilio fra
trum cardinalium ſi non vult: vt ibi dicitur
& in.c.non liceat papæ ea.cau.&.q. quia non
poteſt ei dici cur ita facis: vt dicit glo.in.c.q̄to
de tranſla.prała.& ibi allegat plures concor-
dantes. ¶ Item ſecundo reſpondetur ꝙ cōtra
plenitudinem poteſtatis papæ quia illam ha
bet a deo non cadit aliqua præſcriptio etiam
per tempus cuius initii nō extat memoria: vt
ponit inno.in.c.bonę cl.2.de poſtu.prała.&
archi.in.c.volumus.16.q.4. & abb.in.c.om
nis anima de cenſi.& in.c.cum inſtantia ad fi.
eo. ti. & in ea.ad audientiam in fi. & in cap.
cum nobis de præſcrip.& in.c.nouit.10.col.
de iudi.& in.c.fi.in.1.notabili de conſti.& in
c.cum contingat.1.colum.de foro compe.&
idem anto. ibidem in verſi. dic quædam in
xi.colum. Bal. in authen. quas actiones. C. C
de ſacroſanc. eccle.& melius in repe.l.1.in
10.col. verſi.quid ergo dicemus.C.de eman
cipa.libe.& in.l.fi.poſt prin.ff.de iuſti.& iu.&
idem abb.in.c.1.ad fi.vt lite pen.& idem bal.
in.d.l.2.C.de ſerui.& aqua. Et in propriis ter
minis ꝙ cardinales non poſſunt præſcribere
ꝙ papa non poſſit exercere ardua ſine requi-
ſitione & cōſenſu ipſorum,ponit idem abb.
in.c.ex geſtis de cle.non reſi. Et ratio eſt: quia
eſſet præſcribere contra ſupremam poteſta
tem quā habet a deo. & in effectu eſſet præ-
ſcribere contra deum/ quaſi præſcribens nol-
let eius vicarium in ſuperiorē. Et idem pau.
de caſtro in dicto conſilio.280.in antepenul.
colum. & vide do. in cap. ſacroſancta in.2.
colum.22.di. Et quòd non poſſit præſcribi
contra ſupremam poteſtatem/ vide immol.
in.c.quanto de conſue.& in.c.1. poſt. butri.
de conſti. ¶ Non obſtant in cōtrarium addu-
cta de.c.per venerabilem &.c.ſuper quibuſ-
dam,quia non loquuntur in plenitudine po-
teſtatis ſed in iis quæ competūt papæ ratione
cuiuſdam ſpecialis prærogatiuæ,nō in ſignū
ſupremæ poteſtatis.vt vide abb.in.d.c. cū no
bis.& areti.in.l.more in.4.col.verſi.tu dic.ff.
de acqui. hæredi. De quo per feli. qui allegat D
iſtos & plures alios cōcordan.in.d.c.cum no
bis,& in ru.de conſti.

¶ Non obſtat quod dr̄ ꝙ cardinales ſunt pars
corporis papæ: quia illud intelligitur reſpe-
ctu læſionis: quia ſi lęditur cardinalis videtur
lædi in honore etiā papa: iuxta.c. fœlicis de
pœnis. Item intelligitur per ſimilitudinem,
inquantum non in poteſtate ſed in executio-
ne poteſtatis exercet aliqua per ipſos tanquā
per immediate ei adhærentes,& pro quanto
papa eos admittit ſecum ad curam & regimē
eccleſiæ: quæ cura commiſſa fuit ſoli petro:
vt dictum eſt/ & dicit grego. ſuper illud ioan.
21. aſcēdit petrus & traxit rete &c. Quod au
tem dicitur ꝙ licet ſit ſolutus legibus tamen
debet viuere ſecūdum leges,hoc intelligitur
ex quadā decentia: ne alioquin eius leges ip-
ſummet ligent,contra.l.digna vox.C.de.ll.&
l.princeps legibus.ff.eo.ti. Item nō reperiun
tur leges nec canones qui velint ꝙ papa in a-
gendis circa concernentia dicta capitula/ te-
neatur habere cōſenſum cardinalium de ne-
ceſſitate,& iura oſtendunt ꝙ papa in arduis
non aſtringitur habere conſenſum cardina-
lium ſed ſolum eorum conſilium requirere:
vt patet in.c.1.de renun.in.6.& in cap. ſu-
per eo de

A per eo de hęre. eo.li. & in cle. 1. in verſi. nos pmiſſis de iureiu. & in cle. paſtoralis i fi. de re iu.li. & in. c. 1. de ſchiſma. eo. li. 6. Et clare pbat tex. in. c. fundamēta de elec. in. 6. dū dicit ꝙ decet cardinales q papę in executiōe officii ſacerdotalis coadiutores aſſiſtūt hr̄e libera cōſilia. Ex quo tex. duo colligunt. primū ꝙ cardinales ſūt coadiutores ī executiōe & nō in deliberatiōe, ſecūdū ꝙ eorū eſt cōſulere & nō cōſētire vel deliberare. Et idē pbat tex. ī. d. c. p venerabilē ꝙ filii ſint legi. ¶ Nec obſtat tex. in. c. ad apoſtolicæ de. re iudi. dū dicit cū fratribus nr̄is & ſancto cōcilio deliberatiōe ꝓhabita diligēti, quaſi velit ꝙ cardinales nō ſolū in executiōe ſed in deliberatiōe aſſiſtāt. Tum qa illud verbū deliberatiōe ꝓhabita refertur ad pſonā ipſius papę loquētis tm̄. tum ēt qa nō negat quin ſi papa velit deliberare cū cardinalibus poſſit: ſed dr̄ ꝙ nō aſtringit de neceſſitate. ¶ Ad illud quod dr̄ p bal. in. l. cū multa. C. de bonis q̄ libe. ꝙ papa cū vult infeudare pcioſa (vt eſſet magna ciuitas) debet hr̄e conſenſum cardinaliū qui ſunt capſum vniuerſalis eccleſiæ, & ſeqtur aluarottus in. c. 1. in prin. in ti. c. pn̄i vel abbatē in vſi. feu. R̄ndetur ꝙ ſi bn̄ inſpiciat, bal. ibi vult ꝙ poſſit qn̄ ſubeſt neceſſitas ēt iniuſte vēdere & alienare/ mō non faciat aio ditādi conſanguineos nec ſit cōtra ſtatutū eccleſiæ romanæ, qa tūc ſucceſſor reſcindit. Et licet in fi. dicat qn̄ ſunt bona pcioſa (vt eſſet magna ciuitas) ꝙ debet interuenire conſenſus cardinaliū, nō loquit qn̄ vellet papa de plenitudine pt̄atis vēdere ſine cōſenſu cardinaliū. Item pōt dici ꝙ dictū bal. qn̄ aliter ſentiret nō eſſet verū. & cōtrariū ponit pau. de caſtro cōſi. 280. incipit in pn̄ti. nec archi. i. d. c. cū redēptor. 12. q. 2. quē bal. allegat/ dicit contrariū, nec iura q̄ loquunt de cardinalibus dicunt de conſenſu cardinaliū ſed tm̄ de cōſilio fratrum nr̄orum. Vel ſi eius dictū eſt verū/ intelligēdo ipſum qn̄ veriſimiliter turbaret ſtatus eccleſiæ ex huiuſmodi alienatiōe ſecundum inno. & alios in. c. inquiſitiōi de ſen. excom. adhuc in caſu propoſito nō tenebit papa ſeruare virtute capitulorū iuramētum vel votū: quia eſt turpiter extortū/ vt ſupra dictū eſt. Sicut dr̄ de eleemoſyna ꝙ non eſt putāda eleemoſyna ſide illicite acquiſitis: vt in. c. nō eſt putāda. 1. q. 1. Et ſicut ſi pro cōſequenda iuſticia aliquid promittitur vt in. l. 2. ff. de condi. ob turpem cām. l. quod cuitandi. C. eo dr̄. Vel ſi ex ſtipulatione per vim extorta exacta eſſet pecunia: vt in. l. ex ea ſtipulatiōe. ff. eo. Et plura poſſent adduci exēpla i ſimili: vt in. l. 1. ff. de concuſ. & in. l. nō licet. ff. de cōtrahen. emp. ſicut ſi promittitur p beneficio conſequēdo. Et aliqn̄ quod de ſe eſt licitū ſi deducat in pactum fit illicitū: vt in. c. fi. de pac. Et ratione modi & tēporis multa de ſe licita fiunt illicita: vt in. c. 1. 41. di. ibi archi. facit quod dr̄ de iuramento pſtito de ſeruādis ſtatutis in. c. 1. de iureiu. in. 6. Vnde dato ꝙ capitula in ſe cōtineant illa quæ de ſe ſunt licita, tn̄ ratione tēporis promiſſionis & promittentis ſunt illicita: vt. d. c. ſicut noſtris de iureiu. &. 8. q. 3. artaldus/ cum ſimil. facit quod dicitur in. c. 1. 41. di. in. c. ſciendum. 29. di. C

¶ Non obſtat quod dicitur de tyrannide & ꝙ malum gubernū plurimorum pontificū præſtat occaſionē capitulandi. quia reſpōdetur ꝙ non tā illis pōtificibus q̄ cardinalibus hoc imputandū eſt propter eorum malas electiones. Nec hoc excuſat quia vitia non trāſeunt in ſucceſſorē in dignitate: vt in. c. cura de iurepa. Nec conuenit propter pdeceſſores aſtringere ſucceſſores: argu. eorū quæ ponūtur in. c. fi. ne prælati. vi. ſu. & quæ dicūtur in regula non debet de regu. iu. in. 6. Nec de facili pōt cauſari tyrannis in pōtifice, qui nō pōt excedere dies petri/ nec ei datur carnis ſucceſſio. nec in papā cadit tyrannis, quia proprie tyrānus eſt ille qui vult vſurpare iura pricipis: vt in. l. ſacri affatus (& ibi bal.) de diuer. reſcrip. Et eadem ratio eſt in imperatore quæ in papa. vnde nec imperator poſſet ſine proceribus aliquid arduū facere, cuius contrariū conſtat eſſe verū: vt in. l. 1. ff. de conſti. prin. & pbat tex. & ibi bal. qui dicit ꝙ princeps in l. humanum. C. de. ll. loquitur ex humanitate. Et per iſta ſit expeditus iſte articulus, quem non reperies alibi ita examinatum. D

ADuertendum tn̄ eſt ad vnū quod ēt dicit alex. 8. q. 3. in ſum. ꝙ licet alias papa p huiuſmodi capitula nō poſſit reſtringere ſuā pōtificalē ptātem ſicut nec impator minuere poteſtatē imperii, cauere tn̄ debet papa ne vtatur plenitudine ptātis ſine rationabili cāquia vt inqt bernar. ad euge. vbi neceſſitas vrget excuſabilis eſt diſpēſatio: vbi vtilitas prouocat diſpēſatio laudabilis eſt. Requirit igitur cā rōnabilis/ neceſſitas & vtilitas. Vnde idē bernar. quomō non indecens tibi voluntate pro rōne vti, & quia nō eſt ad quē appelleris/ ptātem exercere & nt gligere ratione? Et idem, qūo permiſſio papæ licitum facere valuit qd̄ malū fuit? Et tex. hila. papę in c. nulli fas. 25. q. 1. dicit. nulli fas ſine ſtat' ſui piculo vel diuinas cōſtitutiōes vel apoſtoli

Tt

A cæ ſedis decreta temerare: quia nos qui potē-
tiſſimi ſacerdotis adminiſtramus officia/ talis
trangreſſionū culpa reſpiciet. Et idē bernar.
ad robertū oſtendēs eū non eſſe tutū quo ad
deū cū quo ſine rōnabili cā papa vtitur diſpē-
ſando plenitudīe ptātis inquit. quid tibi fru-
ſtra quiſpiā blāditur de abſolutiōe apoſtoli-
ca, cuius cōſciētiam diuina tenet ligatā ſnīa?
tolle occaſiones, remoue blandimēta, adula-
tiōibus claude aures, te interroga de te: quia
tute melius noſti q̄ alius, attēde cor tuū/ diſ-
cute intentionē/ conſule veritatē, tua tibi cō-
ſcientia reſpōdeat. Facit quod dr̄ in glo. in. c.
non eſt de voto. Imo ex hoc vult alex. ibi in
ſum. ꝙ ſi papa ſine cā vtatur plenitudine ptā-
tis contra huiuſmodi votū & iuramētum, pec
cet mortaliter, allegat tex. in. c. cū ad monaſte
riū in fi. de ſta. regu. & glo. ī. d. c. nō eſt, & glo.
in. c. ſunt quidam. 25. q. 1.

¶ SED ibi loquūtur reſpectu diſpenſati ꝙ
nō ſit tutus quo ad deū. in caſu propoſito aūt
crederē diſtinguendum. Quia ſi tenemus pa
pā nō aſtringi ad obſeruandū dicta capitula
vt ſupra dictū eſt, tunc dicerē ꝑut abbas ſum
mat tex. in. c. quāto de iureiu. ꝙ aut papa ſciē-
ter iurauit illicitū & nō indiget abſolutione
(maxime ſi geſſit in animo illud nō ſeruare
B vt ibi) niſi ad cautelā: vt vult tex. iūcta glo. in
c. eū quidam & in. c. verum de iureiu. Quod
eſt verū in foro iudiciali in quo in dubio cre
ditur habuiſſe animū obligādi, alioquin nec
abſolutio ad cautelā requireretur quo ad deū
ſi nō habuit aīm obligandi: vt in. c. ſi vero el
2. & ibi abb. ſicu. penul. & vl. col. de iureiu. Eſ
ſet tñ pœnitentia iniungēda/ eo ꝙ iuraſſet illi
citum: vt vult abb. in. c. ſicut nr̄is de iureiu. &
tex. in d. c. q̄to. An aūt illud tranſgrediēs pec-
cet mortaliter, dicerē ꝙ ex quo iſtud iuramē-
tum eſt illicitū quia turpiter receptū & turpi-
ter iuratū/ item quia poſſet vergere in ꝑiudi-
cium publicæ vtilitatis & eſſe contra honorē
& in reſtrictionē dignitatis pōtificalis (ſicut eſ
ſet iſtud ꝙ non poſſit dare eꝑatus non exce-
dētes valorem ducentorū ſine votis cardina-
lium ꝑ balottas/ quod caplm̄ ſatis vr̄ reipſa il
licitū, item ſicut eſſet iſtud ꝙ vno cōtradicēte
nō poſſit nec valeat creatio cardinaliū: quod
eſt contra oīa iura/ q̄ volūt valere factū a ma
iori parte) in talibus nō peccat mortaliter cō
traueniendo. Et hoc vr̄ velle abb. in. d. c. ſicut
nr̄is/ & in. c. 2. de iureiu. & maxime in ꝑpoſi-
to vbi vr̄ fuiſſe iuratū indeliberate. Facit qd̄
dr̄ ꝙ qñ eſt ꝓſtitū iuramētum ex calore iracū
diæ nō ligat: vt in. c. ſicut ex literis de iureiu.

Et maxīe ſi non habuit aīm ſe obligandi: qa C
non peccat nō ſeruādo, quia deus cor inter-
rogat. 24. q. 1. ſiquē. & dicit abb. ī. c. ſi vero el
2. penul. & vl. col. de iureiu. Si aūt habuiſſet
aīm obligandi ꝑpter mixturā aliquorū capi-
tulorū q̄ non ſunt directe illicita nec contra
dignitatē pōtificalem, qa tñ turpiter iuratum
eſt & turpiter iuramētum receptum/ quātum
cunq; poſſit ſeruari ſine interitu ſalutis æter-
næ/ pōt ab illo abſolui recta via abſq; eo ꝙ co
gatur illud recipiens relaxare. Ita dicit abb. in
c. 2. & in. c. verum de iureiu.

¶ Aut ignorāter iurauit illicitum qa credebat
licitū. & deberet illud ſeruare ſi aliquo licito
mō eſt obſeruabile. Et multo magis idē dicē-
dum eſt ſi de ſe eſt licitū & ſciēter iurauit. Et
iſtis caſibus ſi vtēdo plenitudine ptātis cōtra-
ueniret/ forte peccaret mortaliter & procede-
ret qd̄ dicit alexan. ibi in ſumma. Deberet tñ
abſolui, & poſſet ſeipſum abſoluere tanq̄ a iu
ramēto turpiter recepto: vt dr̄ in. c. ſi vero el
2. de iureiu. & in. c. verum eo. ti. & d. ca. 2. eo.
ti. Et iſta ſint dicta ſalua ſemper determinatio
ne ſanctæ matris eccleſiæ.

¶ Arti. 6.

SED moueo hic ad propoſi-
tū vnā qōnem. papa vult ꝓ- D
mouere vnum vel plures ad
cardinalatū non ſubſiſtente
aliqua iuſta cā/ & ꝓmouendi
nō ſunt ꝑſonæ ex quibus ec
cleſia honoretē, quinimo indigēt diſpēſatione
ſuꝑ irregularitate rōne criminis vel illegimi
tatis vel ætatis/ & forte in vna & eadē ꝑſona
concurrunt plures defectus in quibus neceſ
ſaria eſt diſpenſatio: vtrum iſto caſu papa ꝓ-
mouendo & diſpenſando peccet mortaliter/
& an poſſit ſeipſum abſoluere a iuramento
& voto ante facto ad effectum vt illos pro-
moueat, & vtrum tales ſic promoti erunt ve-
ri cardinales?

¶ Et vr̄ prima facie dicendū ꝙ papa peccet/
& ꝙ non valeat talis ꝓmotio. Hoc primo pro
batur: quia oīs diſpēſatio debet eſſe cum cā:
vt in. c. innotuit de elec. 1. q. vl. c. diſpenſatio-
nes/ & ca. talia & ca. exigunt alias non valet.
Imo peccat qui ſine cauſa diſpenſat: vt dicit
inno. in cap. diuerſis fallaciis de ele. cōiuga.
& in. c. veniens de filiis presbyterorum. di-
cit pau. de caſ. in conſi. 117. incipit notan-
dum in. 2. col. Et ſi cauſa quæ allegatur eſt fal
ſa/ diſpēſatio eſt ipſo iure nulla: vt conſuluit
oldra. cōſi. 256. incipit clemens eꝑus. Ad idē
quod dr̄ in. c. 2. de fi. presby. li. 6. adhoc. l. 1. ff.

de natalibus reſti. Et vbi nõ eſt cauſa vel ne-
A ceſſitas vel nõ expedit diſpenſari ſi diſpenſa-
tur/non dicitur diſpenſatio ſed diſſipatio, di-
cit ioan.an.in.c.niſi cũ pridem in.§.perſonæ
in verbo diſcretionis de renun. Et vbi diſpẽ-
ſatio eſt inordinata/ſi facta fuerit põt reuoca
ri per ſucceſſorẽ, dicit inno.in.d.c.diuerſis fal
laciis.allegat.81.di.quicunq̃.&.51.di.c.quẽ
in aliquo. Nec debet papa vti poteſtate abſo
luta ſine cauſa.bal.in.l.ſi.in.1.col.verſi.dicit
inno.C.de quadri.præſcrip.inno.& ioã.an.in
d.c.innotuit de elec.

¶ Item videtur ꝙ in propoſito nõ conueniat
nec aliquid operetur abſolutio: quia quærit
abſolui ante peccatũ cõmiſſum, ex quo vult
abſolui a iuramẽto & voto vt poſſit promo-
uere inhabilẽ: quod nõ eſſet abſolui ſed pec-
candi licentiam recipere. abſolutio autem
nõ cadit in nondum ligatũ: vt dicit inno.in.c.
venerabilibus de ſen.excõ.in.6. Et nõ pœni
tenti nõ datur abſolutio: vt in.c.romana (ibi
inno.) de ſen.excõ.in.6.&.24.q.2.c.legatur.
vbi dicit tex. ꝙ nõ eſt auditum ſub iſto cœlo
nec legit̃ oĩno ꝙ detur venia alicui volẽti pec
catũ cõmittere vel volẽti in errore durare vñ
dãtes florẽ. abſoluer nõ ſi po chi nõ ſi pẽte &
c. Quinimo hoc videt̃ eſſe peccare in ſpiri-
B tũ ſanctum: quia cõtendit abiicere & remoue
re illud quod poſſet impedire electionẽ pec-
cati. nam veniẽdo contra votũ & iuramentũ
(vt promouẽdo indignũ) mouetur ad pecca
tũ: & occurrit ei diuina ſeueritas puniẽs illud
peccatũ: & ipſe illam abiicit ſtudioſe promit-
tẽs ſibi impunitatem vt peccet liberius. & ſic
non eſt remiſſibile/neq̃ in hoc ſeculo neq̃ in
futuro: vt dicit tex.ĩ.c.qualis.25.di.de pœni.
di.1.c.ſi ſacerdos.§.põt. Vnde dicit glo.ibiq̃
nec chriſtus ꝓ talibus in paſſione orauit, ſed
pro eis qui ignoranter crucifigebãt eũ/dicẽs
pater ignoſce illis quia neſciunt quid faciũt.

¶ Item facit qa dato ꝙ capitula ſiue illicita ſi-
ue licita nõ ligẽt papã, tñ ipſe promouẽdo in
dignũ indignitate requirẽte diſpẽſationẽ non
ſolũ ſcãdalizat eccleſiã qa cõtrauenit voto &
iuramẽto ſed qa agit tale qd quod ẽt ſi nõ iu-
raſſet nec vouiſſet/apd̃ ꝓlatos doctos & cleri-
cos & laicos ẽt idiotas & quoſcũq̃ catholicos
reputatur indignũ vniuerſali eccleſię, quã nõ
debet ſcãdalizare: vt in.c.ſi papa.40.di. Sicut
nec papa diſpẽſat cõtra gñalem ſtatũ ecleſiæ
(vt dr̃ in.c.ſunt qdam.25.q.1.poſt inno.ĩ.c.
cũ dilectus de tẽpo.ordi.8.q.1.§.his oĩbus)
ẽt ſi diſpẽſatio nõ ſit in iis quæ fidẽ concernũt
ſi ex diſpenſatiõe decoloraret̃ ſtatus eccleſiæ

1.q.7.c.etſi illa. dicit anto.in.c.cũ ad monaſte C
riũ de ſta.mona. ſicut videret̃ in ꝓpoſito ſi po
neret̃ illegitimus in nũero patrũ in quorũ col
legio vr̃ abhominabile ꝙ recipiant̃ illegitimi
quos nunq̃ admiſit. Vñ vr̃ ꝙ talis ꝓmotio nõ
valeat & poſſit ꝑ cardinales impugnari & per
ſucceſſorẽ reuocari: qa timor ſcãdali reddit a-
liquẽ ĩpromouibilẽ ẽt ſi alias eſſet ꝓmouibi-
lis & nullũ pateret̃ defectum, tex. cũ glo.in.c.
cũ olim de cle.cõiuga.inno.in ru.de conſue.
tex.in.c.cũ teneamur de ꝓben. quanto magis
in propoſito vbi ſumus in perſona de ſe om
nino inhabili ad promouendum.

¶ Vñ poſito ꝙ papa nõ veniret arguẽdus ſi ſo
la carnalitate ductus ꝓmoueret plures cõſan
guineos cõtra ordinẽ capitulorũ/ẽt ſi ꝓmoue
ret inhabilẽ inhabilitate accidẽtali qa nõ eſſet
doctor vt requirerẽt capitula, tñ qñ ductus nu
da carnalitate ꝓmouet inhabilẽ naturali inha
bilitate (qa minorẽ annis/ qa ſpurium vel ali
quo crimine irretitũ quod deiiceret ꝓmotũ/
iuxta.c.ſi.de tẽpo.ordi.cũ ſimil.) & qualẽ eccle
ſia romana & dignitas cardinalatus non con-
ſueuit hr̃e nec recipere/& talẽ q non poſſit eſ
ſe in aliquo vtilis eccleſiæ, nulli dubiũ ꝙ ſcã
dalizat̃ collegiũ cardinaliũ ac curiales & alii
catholici. Et ꝓpterea talis promotio ſit nulla.
maxĩe qa vt dicit bal.in.l.tutor petit⁹ in.§.1. D
in prin.ff.de excuſa.tuto. qñ papa ꝓmouet cõ
ſanguineos ad dignitates ꝓſumit̃ facere iſt in
ctu carnis & ſanguinis/nõ inſtinctu ſpiritus
ſancti. Facit quod dicit anto.& abb.de elec.c.
licet in.6.col. qñ opponit̃ cõtra papã exceptio
q̃ iure naturali inficit ꝓmouendũ. potiſſimũ
qa ẽt ſi non iuraſſet nec vouiſſet, teneret̃ pro
mouere habiles & nõ inhabiles. Si ergo iura
uit & vouit nõ ꝓmouere aliquẽ vltra nũerũ
& in numero niſi ſit doctor, licet poſſet ex ali
qua vtilicã ipſi eccleſiæ eo caſu vltra nũerum
& doctũ licet non doctorẽ ꝓmouere (vt con
cluſum eſt in ꝑcedẽti qõne) non vr̃ ꝙ valeat
ꝓmotio ſi vltra ꝓmiſſa requirit̃ diſpẽſatio cir
ca ꝑſonã: qa non vr̃ ꝙ poſſit diſpẽſando non
tm̃ aduerſus capitula ſed vtẽdo iure ſpeciali &
diſpẽſando contra canones & decreta .s. pa-
trũ/ venire cõtra capl̃a. licet.n. alias vbi in per
ſona ꝓmouẽdi non requirit̃ diſpẽſatio admit
ti debeat ꝙ poſſit contrauenire iuramẽto &
voto, non ſic qñ diſpẽſat contra capl̃a & vltra
cõtra cãones cõciliares & ſanctorũ pr̃um: qa
ſic vtitur poteſtate ſua ad perniciem eccleſię.

¶ Facit quod dicitur de facultate prouidendi
de certis beneficiis alicui data/ ꝙ intelligit̃ de
prouidẽdo perſonis qualificatis & non cum

A quibus neceſſaria eſt diſpẽſatio:vt dr̃ per pe
trũ de ancha.in cle.literas de ꝑben.& doc.i.c.
cũ de bñficio de ꝑben.in.6.Et ſemp in ſimili
bus itelligit̃ clauſula ſeruatis ſeruãdis.ad hoc
c.paſtoralis de priuile.dr̃ per feli.i.c.cũ eccle
ſiaſticæ de excep.& in.c.in nr̃a de reſcrip. Et
ſemp intelligit̃ cõceſsio ſeruato iuris ordine:
vt in.c.cãm q(& ibi multa ſimilia)de reſcrip.
&in.c.1.in.7.9.&.xi.col.p feli.eo.ti.p doc.in
c.fi.de poſtu.ꝑla.in.c.paſtoralis de priuile.l.ſi
qñ.C.de inoffi.teſta.cõſi.anto.de bu.19.in.7.
col.Et ſemp data facultate eligẽdi intelligitur
de pſona idonea:vt in.c.ſi p debilitate de offi.
delega.de conſti.c.ex pte in glo.vl.c.is cui in
glo.2.de elec.i.6.&in.c.cãm eo.ti.in anti.bal.
in authẽ.habita penul.col.C.ne filiꝰ pro pr̃e.l.
vt gradatim.ff.de mune.& honori. Et ſi ali
ter diceremus in pproſito,multę ſpecialitates
& phibitiões cõcurrerẽt circa idẽ cõtra nota
ta in.l.1.C.de dotis promiſ.& eſſet diſpẽſatio
in pluribus(cõtra votũ/cõtra iuramẽtum/cõ
tra pmiſsionem factã cardinalibus)ſup inha
bilitate pſonæ ſine cã aliqua,cõtra canones tã
cõciliares q̃ papales & ſanctorũ patrũ:vt in.c.
cũ in cũctis & in.c.innotuit de elec.& de ęta.
& quali.per to.& in cle.generalẽ eo.ti.c.ſi gẽs
anglorum.56.di.quod multum deteſtatur il
B legitime natos.c.fi.de filiis presby.cum ſimil.
¶ Et cũ papa nõ poſsit alienare bona eccleſię
ſine peccato vbi nõ ſubeſt legitima cã (vt po
nit archi.12.q.2.c.nõ liceat) multo minꝰ po
terit alienare pſonas idoneas & vtiles eccleſię/
poſtponẽdo illas & promouẽdo pſonas inha
biles.Facit quod dr̃ in glo.in.c.nõ eſt de vo.
ꝙ qñ diſpẽſatio eſt ſine cã etiãſi ſit papalis/di
ſpẽſatus nõ eſt tutus quo ad deũ.facit qđ no
tat glo.in.c.dudũ de elec.& p inno.& ioã.mo
na.in.c.cũ inter.P.de renũ.notat̃ in.c.quanto
de iureiu. Et papa ita illaqueat̃ peccato ſicut
& cæteri:qa nõ habet poteſtatẽ peccãdi.41.
di.c.1.&.c.cũ adeo de reſcrip.&.c.ſignificauit
de offi.ordi. Hinc eſt ꝙ mãdato iniuſto papę
no eſt parẽdũ:vt in.c.ſi qñ ibi doc.de reſcrip.
c.nõ ſemp.c.ſi dñs &.c.iulianus.xi.q.3. Et ſi
dicat̃ ꝙ papa hẽt plenitudinẽ ptãtis,dr̃ ꝙ non
debet illa vti niſi ex cã:vt dicit inno.in.c.inno
tuit de elec.&idẽ ibi ioã.an.& bal.in.l.fi.in.1.
col.i verſi.dicit ĩno.de q̃drie.ꝑſcrip.vt dictũ ẽ.

SED præmiſsis nõ obſtantibus credo ꝙ
creatio huiuſmodi cardinaliũ valeat.Pri
mo p dicta in ꝑcedenti arti.quia plenitu
do ptãtis papæ eſt a deo:vt in cle.paſtoralis ĩ
fi.de re iudi.Et põt de ſua ptãte abſoluta quic
quid vult & mutare quadrata rotũdis excepta
violatiõe fidei,dicit oſtien.in.c.propoſuit de
cõceſ.ꝑben.& anto.in.c.cũ veniſſent in verſi. C
opponit̃ de iudi.Et eius authoritas volat ſup
aera:vt dicit ibi ioã.an.Et tantã ptãtem habet
ꝙ q̃uis faciat & dicat quicquid ſibi placuerit
accuſari non põt neq; dãnari ab hoĩe niſi ſit
hæreticus:vt dicit oſtiẽ.in.c.propoſuit de cõ
ceſ.ꝑbẽ.Ipſe.n.habet cœleſte arbitriũ.l.1.C.
de ſũma trini. Et de nihilo facit aliqd,de cõſe
cra.di.2.c.reuera.Et facit vt quod factũ eſt ha
beat̃ p infecto.cle.1.de imuni.eccle.Immu
tat naturas rerũ & eſt ei pro rõne volũtas.nec
põt ei dici cur ita facis:vt dicit glo.in.c.quãto
de trãſla.ꝑla.& ibi dicũt doc.ꝙ habet idẽ cõſi
ſtoriũ ſiue tribunal cũ chriſto,& idẽ in.c.quã
to de cõſue.Et ppterea contraueniẽdo capl'is
& diſpẽſando cũ pſonis cum qbus vult,vale
bit quod ab eo fiet/ ex quo ptãtem habet quã
nec ipſemet nec aliqs de mũdo põt ei auferre
vel reſtrĩgere:vt dictũ ẽ late in ꝑcedẽti qõne.
Sic ergo de ptãte papæ nõ eſt dubitãdum:
vt p oſtiẽ.&doc.in.c.magnæ de vo.&glo.in
verbo eccleſiã in cle.ad nr̃m de hære.& inno.
& doc.in.c.quod ſup iis de vo.& in.c.licet de
foro cõpe.&.s.tho.in trac.cõtra impugnã.re
ligi.& in li.4.cõtra gẽ.c.76.& idẽ ſanctus cõ
tra errores gręcorũ.c.66.& in extraua.vnam
ſanctã.Quia oĩa ei licẽt ꝑter peccatũ:vt dicit D
oſtiẽ.in.d.c.magnę.Quod ẽt reſtringit ibi io
an.an.ad peccatũ qđ eſſet cõtra legẽ diuinã:
ſecus ſi ex cõtrauentiõe legis poſitiue.Cũ er
go in pppoſito creare cardinalẽ illegitimũ mi
norẽ vel criminoſum nõ ſit cõtra legẽ diuinã,
ſeqtur ꝙ papa vtẽdo ptãte ſibi data nemini fa
cit iniuriã.& ĩ his ſolũ deũ expectat iudicẽ:vt
in.d.c.aliorũ.Et diſpẽſando ſuper illegimita
te,poterit & valebit pmotio.Nõ obſtat qđ dr̃
ꝙ in diſpẽſatiõe reqritur cã:qa illud eſt verũ
in inferiore a papa,q non diſpẽſat nõ ꝑmiſſa
cauſæ cognitiõe:vt in.d.c.veniẽs de fi.ꝑsby.
Sed in papa nõ requiritur cauſæ cognitio,&
ſemper in principe ꝑſumitur cauſa:vt in.c.q̃
in eccleſiarũ de conſti. Et in principe ſola vo
luntas eſt pro ratiõe:vt in.§.ſed quod princi
pi inſti.de iure natu.gẽ.& ci. Et ex quo eſt ſu
pra ius(vt in.l.princeps legibus.ff.de.ll.&.c.
propoſuit de conceſ.præben.) cõtraueniẽdo
legibus & diſpẽſando cõtra ius poſitiuũ/non
peccat:qa nõ ligatur iure cõi.d.c.ppoſuit &
l.digna vox/&.l.princeps legibus cum ſimil.
Prohibitio aũt de illegitimo & minori eſt de
iure poſitiuo:vt in.c.cũ in cunctis.de elec.&
c.fi.de fi.ꝑsby.&.c.innotuit de elec.& de æta
te & quali.p to.& non de iure diuino.Et ideo

A diſpenſando non peccat etiam ſi ſine cã fiat, & ita dicit inno. in. c. cũ ad monaſterium de ſta. mona. Et licet abb. in. d. c. non eſt de vo. non approbet illud dictũ inno. in diſpenſatione q̃ ficret ſuper pluralitate incõpatibiliũ (iuxta. c. de multa: quia bona eccleſiæ dicũtur dei: vt in c. cum ex eo de elec. in. 6.) tñ in iis in quibus nihil communicat ius diuinum/ non vt dicere contra inno. Et ita etiam reſtringo cardi. in c. dudum el. 2. in. §. inſuper in. 6. q. de elec.

¶ Quinimo reperiũ ꝙ plures illegitimi fuerũt ſummi põtifices. Vnde dicit tex. in. c. oſius 56. di. (qui eſt tex. damaſi papæ) ꝙ oſius papa fuit filius ſtephani ſubdiaconi: & bonifacius filius iocũdi presbyteri: & fœlix filius fœlicis presbyteri: & agapitus filius gordiani presbyteri: & theodorus papa filius theodori epi: & ſiluerius papa fili⁹ ſiluerii epiſcopi: & deuſdedit filius iocũdi presbyteri: & fœlix tertius filius fœlicis presbyteri, & gelaſi⁹ filius valerii epi. & q̃ pluries alii de ſacerdotibus nati fuerũt ſummi põtifices. ¶ Et licet archi. domi. & alii ibi ſcribẽtes conentur illum tex. reducere ad concordiã, dicendo ꝙ illi fuerũt geniti añ ſacerdotiũ vel in legitimo matrimonio (vt in eccleſia orientali) vel legitimati ꝑ ſubſequẽs matrimoniũ ante ordinatiõem parentũ, videtur ꝙ talis expoſitio ſit cõtra intentum illius

B diſtinctionis/ in qua ponitur ꝙ filii presbyterorũ non ſunt promouendi, & ibi ſubiungitur ꝙ ſi non ſunt paternæ incontinẽtiæ imitatores ſed morũ honeſtas eos cõmendabiles fecerit, poſſunt promoueri: vt in exẽplo pluriũ ſummorũ põtificũ in. d. c. oſius. & in tex. ſe quẽti ſubiũgitur ꝙ vndecũq; hoĩes naſcãtur ſi parentũ vitia nõ ſectantur nõ ſunt eiiciẽdi. Sed poſito ꝙ dicta expoſitio ſit vera quo ad ſũmos põtifices cõnumeratos in. d. c. oſi⁹ (vt ẽt ſenſit idẽ gratianus in. c. cenomanẽſem. in. §. cũ ergo ea. di.) tñ in aliis inferioribus a ſũmis põtificibus ꝙ fuerint promoti diſpẽſatiue ab eccleſia, patet in. c. apoſtolica ea. di. & in. d. c. in notuit de elec. & in pluribus de filiis ꝑsby. qa vbi in eis ſunt aliæ virtutes/ iuſte cũ eis eccleſia diſpẽſat. Nam & dñs nr̃ ieſus chriſtus nõ ſolũ de alienigenis (ſicut fuit de ruth) ſed ẽt de adulterinis cõmixtiõibus (vt de berſabee) naſci dignatus eſt: vt dicit tex. in. c. dñs nr̃ ea. di. Imo vt dicit chryſoſtom⁹ ſup matth. in. c. nũq̃ ea. 56. di. magis reſplẽdet ille q natus eſt ex parẽtibus a virtutibus ꝑſus alienis q̃ ipſe q fuerit dei virtute mirabilis. Et ſi papa cũ diſpẽſat cõtra capl'a diſpẽſat cũ talibus, tũc vr̃ ꝙ diſpẽſatio ſit cũ cã propter ꝓmoti virtutes &

C ceſſat quod dictũ eſt. Sed ſi eſſet talis q eẽt paternæ incõtinentiæ imitator/ & pſona oino illiterata/ & in quẽ pña flagitia hęreditaria ſucceſſiõe deſcẽdiſſent (puta ſi eſſet & ipſe adulter notorius retinẽdo alterius vxorẽ) qa tales ſunt deo abhomiabiles, forte cũ eis diſpenſando papa peccaret/ & diſpẽſatus nõ eſſet tutus quo ad deũ/ licet quo ad militantẽ eccleſiã exceptiõe tutus eſſet: vt dicit illa glo. i. d. c. nõ eſt: quia tũc ſcandalizaret eccleſia & decolo raretur ſtatus eccleſiæ. 1. q. 7. ca. etſi illa. & ita ꝓcedunt ſupraadducta de ſcãdalo & turbatione ſtatus eccleſiæ. Alioquin ꝓmouendo vnũ ſuum conſanguineum qui non eſſet talis, licet alias eſſet illegitimus vel minor ſi in eo plures ſplenderẽt virtutes/ valeret promotio & non peccaret vt dictum eſt.

¶ NON obſtat quod dr̃ ꝙ non datur abſolutio volẽti peccatũ committere: qa nõ abſoluit ſe de futuro cõmittendo ſed de ꝓterito, videlicet a iuramẽto & voto ꝓſtitis in capitulis, qua abſolutiõe facta non dr̃ venire vlterius cõtra votũ & iuramẽtum, nec indiget vlteriori abſolutiõe vel licẽtia in promouẽdo. Item quod dr̃ ꝙ peccatũ in ſpiritũ ſanctũ nõ remittitur, illud intelligiẽ de impœnitẽtia finali & deſperatiõe: vt dicit glo. in. d. §. põt. ¶ Ad illud quod dr̃ ꝙ in data facultate diſpẽſandi ſi ue ꝓuidendi alicui intelligiẽ in perſona alias D idonea, nõ obſtat: qa per capitula nulla datur papæ facultas ſed potius reſtringiẽ: vt dictũ ẽ in ꝓcedenti qõne. ¶ Ad illud quod dr̃ ꝙ non põt alienare bona eccleſiæ ſine peccato. rñdetur ꝙ nõ eſt verũ ꝙ non ꝓmouendo aliquas pſonas habiles cẽſetur illas alienare: qa nõ oĩbus põt dari dignitas cardinalatus. & ſatis eſt ꝙ dignitas detur idoneis. nec arctaẽ dare magis idoneis: vt dicitur in. d. ca. cum in cũctis. bar. in. l. cum quidam de lega. 2. & . dicitur in c. conſtitutus de appel.

¶ Tñ adrianus papa in quarto ſen. in qõne vtrũ male diſpẽſans bñficia teneaẽ ad reſtitutionẽ eccleſiæ char. 36. vult ꝙ cõferẽs beneficium minus digno poſtpoſito digniori/ peccet. Pro quo facit tex. in. c. 1. vt eccle. bene. Verũ dic vt ꝑ doc. in. d. c. cũ in cũctis & in. d. c. cõſtitutus & in. c. licet ergo (ibi glo. magna). 8. q. 1. vbi vr̃ cõis cõcluſio ꝙ licet peccet eligẽdo min⁹ idoneũ ſi põthr̃e magis idoneũ, tñ ſi nõ eligit magis idoneũ/ mõ eligat alias idoneum tenebit electio. ibi vide quomõ intelligaẽ magis idone⁹. & qd ſi ſit d' eadẽ vel alia eccl'ia.

¶ Credo tamen ꝙ quando papa ſola carnalitate ductus promoueret plures qui eſſent

incapaces & romanæ eccleſiæ inutiles,prop-
A ter periculũ quod imminet vniuerſali eccle-
ſiæ ex malis promotionibus ꝙ eſſet ſufficiẽs
cauſa petendi congregari concilium . & ꝙ ſi
detractaret,poſſet per ſeipſum cõgregari per
dicta ſupra in quæſtione propria: quia tũc vi
deretur facere ſe alienum & ſuſpectum de fi-
de: vt ſępius dictum eſt ſupra.

Arti, 7.

SED QVID ſi aliqui principes velint pręfigere ter
minum papæ vel duobus de papatu contendentibus in
tra quem congre-gent cõcilium vel cedant vel inter ſe
cõcordent ad hoc
vt ſequatur vnio/ cum comminatione ꝙ niſi
intra terminum prædictũ fecerint ipſi ſe ſub-
trahent ab obedientia, an dicti principes hoc
facere poterũt? Et eſt quæſtio egidii: quã pro
maiori parte inſero propter illius diligẽtiam
in recitando aliorum opiniones,aliquibus ad
ditis quæ conferunt ad præmiſſa & ad ea quę
infra dicent.licet pro magna pte ex pręmiſſis
B pateat ad eã ſolutio,& plura dicãtur in arti.an
papa ſit maior cõcilio / vltra ea q̃ in deciſiõe
huius articuli hic per egidium dicuntur.
¶ Videtur autem ꝙ principes hoc facere nõ
poſſint.Primo ratione deficientis poteſtatis:
quia ſi aliqui principes vel reges aliquam po
teſtatem ad hoc haberent/ eandem vel ſimilẽ
etiam cæteri reges & principes haberẽt. Alio
autem vel aliis diſſentientibus potior eſt con
ditio prohibentis ſeu nõ conſentientis:argu.
ff.de.ſerui.ruſti.prędi.l.per fundũ . de cõmu-
ni diuiden.l.ſabinus,de aqua pluuia.arcen.l.
in concedendo.C.de autho.pſtan.l.ſi.de pro-
cura.ca.1.de iudi.c . cauſam quę.de maio.&
obe.c.intra quattuor&.c.humilis.Quod ma
xime verum eſt qñ agitur de congregatione
cõcilii per eos ad quos nõ ſpectat cõgregare
vt late dictũ eſt in propria.q.ca .cũ ad verum
96.di.&.c.vbinam legiſtis ea.di .Ergo &c.
¶ Secundo facit ꝙ cen.auguſtus nec omnis
clerus nec reges nec populi poſſunt iudicare
ſeu arctare verũ papam.9.q.3 .nemo iudica
bit.Nec de ſpiritualibus s pręſertim de ordina
tione ſedis apoſtolicæ ſe intromittere: vt in.c.
bene quidem.96.di . Inferior enim non põt
arctare ſuperiorẽ.ff.de arbi.l.penul.ff.ad tre-
bel.l.ille a quo.§.tempeſtiuum.21.di.inferi-
or.& de maio.& obe.cum inferior/cum ſimi
libus. Sed de neceſſitate ſalutis oportet crede C
re omnes reges ſubeſſe romano pontifici/ma
xime in ſpiritualibus: vt in extrauaganti bo-
nifacii vnam ſanctam , &.c.ſolitę de maio.&
obe.ergo.
¶ Tertio facit impoſſibilitas & contrarietas.
nam non põt perueniri ad concordandũ ſeu
ad congregandum concilium niſi concurrat
conſenſus vtriuſqꝫ contendentiũ: & ſi diſcor-
dant impoſſibile eſt hoc fieri.ergo.l.impoſſi-
bilium cum vulga.de regu.iu . Sed iſta ratio
procedit inter duos contendentes tantum: &
non cum eſt vnus indubitatus papa.
¶ Iſtis & pluribus aliis rationibus ponit hãc
concluſionem egi.in.d.c.in fidei in.7.par . de
hęre.in.6.(vbi impugnat viam ceſſionis pro
benedicto.13.pro quo plures doctiſſimi vi-
ri ſcripſerunt: inter quos fuit epiſcopus pam
pilonen.qui propter ſuas allegationes factus
fuit cardinalis/vt ipſe dicit)& latius in.c.vni-
co de iniu.in.6.vbi ponit ad longum ſeriem
ipſius ſchiſmatis.& quomodo poſt requiſitio
nem benedicti per carolum regem francorũ
vt acceptaret viam ceſſionis.oẽs cardinales il
lam amplexi ſunt excepto iſto cardinale pam
pilonen . vnde rex franciæ ſubtraxit obe-
dientiam benedicto. Et ꝙ ad cedendum non
debeant cogi ponit bal.in.c.paſtoralis de reſ- D
crip.& latiſſime idem egidius in conſi.99.Et
vtrum ad hoc potuerint compelli/ dixi ſupra
& latius infra. Multi tñ ſcripſerunt in contra-
rium . & hos ſequuti fuerunt in concilio re-
gis pariſiis: adeo vt ipſe dicit ꝙ de anno domi
ni.1398.facta fuit ſubtractio obedientiæ ge
neralis eidẽ benedicto/ eoꝙ noluerat accep-
tare viam ceſſionis.
¶ Quarto facit ꝙ ſi diceretur principes poſſe
comminando ſubtrahere obedientiã, ex hoc
daretur occaſio contra papam cõtinuo rebel-
landi / hæreſes & errores plurimos in ſede a-
poſtolica inducendi & ſedem contẽnendi ac
vilipendendi: contra ea quæ ponuntur in. c.
ad romanã.2.q.6.& in.c .cuncta per mundũ
& in.c.per principalem/cũ multis aliis.9 . q.
3 .Huiuſcemodi aũt maliciis obuiandũ eſt. l.
in fundo.ff.de rei vendi.&de diuor.c.ḡro.
¶ Quinto facit ꝙ ſi papa requiſitus nollet ce
dere,ſi ad hoc compelleretur/faceret hoc per
metum: & ſic videretur renunciatio ipſo iure
nulla : ſicut dicitur de electione per metũ fa-
cta ꝙ ſit ipſo iure nulla / vt ſupra ſatis plene
oſtendimus.licet ſecus eſſet in renunciatione
inferioris a papa: vt ponit inno.in. c.ſuphoc

de renū.& dicit̄ in.c. abbas/quod metus cau.
A Et etiam ex hoc poſſet propter vulgi opinio nes ſequi nouum ſchiſma. Et iſta ratio procedit quando compelleretur ad cedendum.

¶ Sexto facit tex. 40. di. ſi papa, vbi patet ꝙ nullus poteſt arguere culpas papæ quantūcunꝗ magnas. Et ꝙ quantumcunꝗ ſit culpabilis/non eſt aliud remedium ꝗ̄ orare ad deū pro eo: vt dicit oſtiē.in.c.propoſuit de cōceſ. præben. ipſe enim eſt ſupra ius & ſupra omnia concilia: vt in.c. ſignificaſti de elec. Et vt dicit ibi oſtien. papa ſuiipſius tantam habet poteſtatem ꝙ quicquid faciat & dicat accuſari nō poteſt neꝗ damnari ab homine niſi pro hæreſi: vt.d. ca. ſi papa. Et cum eo ſeruatur illud denunciationis euangelicæ ſi ſit impœnitens dic eccleſiæ. i. orari debet ad deum pro eo, alias ſi imperator & totus clerus & populus ſimul conueniant non poterunt eum iudicare: quia anima eius eſt in manibus ipſius & ei iudiciū terribili⁹ imminet: vt dicit oſtiē. in.d.c.propoſuit.

¶ Septimo facit quia quod totam eccleſiam reſpicit/abſꝗ totius eccleſiæ examinatione & conſilio expediri nō debet. C.de autho. præſtā.l.1.in fi.& ff.de aqua plu.arcē.l.in cōcedēdo.de natalibus reſtituēdis.l. vlti.de maio. &
B obe.intra quattuor/&.c.humilis. Subtrahere autē obedientiam romano pontifici eſt quiddam magnum & arduum ſtatū totius eccleſiæ reſpiciens, ergo non debet poſſe ſine concilio obedientia ſubtrahi. facit.c. cum omnes de conſti.& regula quod omnes in.6.

¶ Octauo facit ꝙ papa in ſubditos habet plenitudinem poteſtatis. ex quo ſequitur ꝙ ſi papa aliquid facit vel præcipit, obediendum eſt ei etiam ſi ſit dubium/dummodo conſcientia vinci poſſit: vt dicit oſtien.in.d.ca.propoſuit. Qui ſic intelligit. 23.q.1. quid culpatur. & quod legitur & notatur in.c. ſi quando de reſcrip. Fatetur tamē ꝙ ſi certū ſit ꝙ illud quod præcipit eſt mortale/recognoſcēdus eſt papa cœleſtis id eſt chriſtus. xi. q.3. iulianus.&.c. qui reſiſtit/cum multis capitulis ibi. Quia eccleſia triūphans nunꝗ̄ fallit nec fallitur. ideo ſi conſciētia tua tibi dictet ꝙ non obedias nō recedas ab ea, ſed excommunicationem ſuſtineas patienter de ſentē. excom. a nobis cl. 2. & in cap. in quiſitioni. etiam ſi erronea ſit niſi poſſis deponere errorem.c.per tuas el.2.de ſimo. Vbicunꝗ ergo peccatum mortale inſurgit ex lege diuina non debet obediri: vbi vero ex lege humana ſiue canonica/ ſemper eſt obediendum de conſti. c.ſi. Et ſic intelligitur quod dicitur ꝙ papa eſt ſupra ius. intelligitur enim de iure poſitiuo.de conſue.c.fi. na qui C
poteſt inſtituere poteſt deſtituere. 12.q.1.recte.& de elec.innotuit.§. multa. Et patet ex iis quę notātur de prębē.c.extirpādæ.§.1.& plenius de tēpo.ordi.ad aures.§.1. ſecūdum oſtien. Nec mirū, quia diſpenſare poteſt etiā contra apoſtolū/ſine læſione tamen fidei.34. di.lector.&.c.presbyter &.c. ſeq.78. di. &.c. presbyter.82.di. Et contra vetus teſtamentū quo ad decimas: vt in.c. ex parte de deci. Et in voto.c.1.de.vo.& in iuramento. 15.q.6. ca.2.de reſcrip.c.conſtitutus. Non poteſt tamen contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ diſpēſare.24.q.1.memor ſum,&.c.ſi ea deſtruerem.25.q.2. Quod intelligo in fidei ſubuerſione(alias hoc ei non aufero) & ſi velit mutare quadrata rotundis. quid enim ſi vellet facere ſtatutum ꝙ omnes clerici de mundo cōtraherent? quod nō prohibet lex diuina. Nec poteſt diſpenſare vt monachus habeat proprium. de quo dic vt nota.in.c.cum ad monaſterium.§.fi.de ſta.mona.& tene ꝙ in omnibus poteſt diſpenſare dūmodo nō ſit contra fidē, & dummodo per diſpēſatione eius euidenter non nutriatur peccatum mortale nec inducatur ſubuerſio fidei nec periculum animarum. nam in talibus nullam habet penitus D
contra deum poteſtatem. Sic intelligo. 25.q. 1. ſunt quidam. 15. di. ſicut. Ergo contra legē canonicam poteſt diſpenſare indiſtincte, nec eſt peccatū mortale euidēter. Et iunge quod notatur de reſti.ſpolia.c.literas. Tamen ſi ſine cauſa hoc faciat, ꝗ̄uis aliquos exoneret/ in aliquibus tamen ſe poteſt onerare. Et iunge quod notatur de vo.magnæ.§.1. ſecundum eundē oſtien. Nunc ergo ſi papa aliquid pręcipit quod non continet peccatum mortale/ & ſibi obediri mandat: ſi nondū amiſit ius papatus (quia nondum eſt depoſitus nec renūciauit) eſt ei obediendum. Sicut dicimus de prælato homicida vel irregulari, qui iuſte tenet dignitatem/& per conſequens iuſte ei obeditur quouſꝗ renunciet vel deponatur: vt notatur per inno.in.c. cum noſtris de cōceſ. præben. prope fi. primæ glo.

¶ Nono facit quod papæ etiam ſchiſmatico vel hæretico eſt obediendū donec fuerit monitus ſaltem bis & donec fuerit per ſententiā eccleſiæ in generali concilio congregatæ declaratus talis. Facit quod dicit apoſtolus ad titum.3. hominem hęreticum poſt primam & ſecundam admonitionem deuita, ſciens ꝙ ſubuerſus eſt qui eiuſmodi eſt. Faciunt quæ

dicuntur in. c. 2. de hære. & quod dicitur de
A papa ꝑ de hæreſi poteſt iudicari per conciliũ
generale in. c. ſi papa. 40. di. &. c. in fidei de hę
re. in. 6.

¶ Decimo facit ꝙ vnionem eccleſiæ impedi-
re vel ad prorogationem ſchiſmatis tendere/
nõ facit aliquem verum ſchiſmaticum. Nam
ſchiſma eſt nomẽ græcum/ & nõ ſonat aliud
q̃ quãdam diuiſionem: vt notatur per oſtien.
in ſumma de ſchiſma. §. 1. &. 2. ſed certum
eſt ꝙ eſſe poteſt ꝙ verus papa vniat ſe eccle-
ſiæ quantum poteſt, & nihilominus vnionẽ
eccleſiæ impediat & ad prorogationem ſchiſ
matis tendat per vias indirectas. & tamen ta-
lis diuiſus ab eccleſia dici non poteſt: quia cũ
vniat ſe eccleſiæ quantum poteſt/ dicitur vni-
tus eccleſiæ tanq̃ caput & ſpõſus. Licet enim
ille qui ab obedientia eccleſiæ ſcienter diui-
ſus eſt dicatur proprie ſchiſmaticus & ſi ſchiſ
ma ſit inueteratũ ſit hæreſis, tamẽ ſecus eſt in
ſchiſmatico indirecte id eſt in illo qui nõ eſt
ab eccleſia diuiſus ſed ei vnitus licet cauſet
diuiſionem. Nam primo caſu quãdo quis ab
eccleſiæ obediẽtia eſt diuiſus/ magis eſt pro-
pinquus peccanti in illum articulum credo
vnam ſanctam eccleſiã catholicam. nec po-
teſt opinionem ſuę diuiſionis ſaluare niſi ali-
B quem errorem ſibi confingat per quẽ defen-
dat hanc diuiſionem ſibi licere. & ideo ſi diu
perſeueret in ſchiſmate, ex hoc præſumitur
cõtra ipſum: vt habetˋ. 24. q. 3. inter hæreſim.
Sed in illo qui diuiſus non eſt ſed procurat
diuiſionem/ ceſſat ratio.

¶ Vndecimo facit ꝙ vero papæ eſt obedien-
dum in licitis & honeſtis non obſtante qua-
cunq; ſubtractione obediẽtiæ factæ per quẽ-
cunq; principem temporalem vel per quoſ-
cũq; prelatos obediẽtiæ eius. Igitur iſta ſub-
tractio de iure eſt nullius effectus, patet enim
ꝙ per ſubtractionem obedientiæ papa non
deſinit eſſe papa, ex quo ſubtrahens obedien
tiam non habet poteſtatem deponendi. 9. q.
3. nemo. Nec metus ſubtrahenti illatus tol-
lit culpam licet eam attenuet. c. ſacris/ quod
metus cau. Nec metus perditionis beneficio
rum vel temporalitatis comminatus cẽſetur
iuſtus. nam non eſt iuſtum incurrere maius
malũ (puta animę damnationem per pecca-
tum) ad euitandum minus malum/ videlicet
perditionem temporalium: iuxta illud euan
gelicum. quid prodeſt homini ſi vniuerſum
mundũ lucretur/ animę vero ſuę detrimentũ
patiatur? Facit. 12. q. 1. pręcipimus, &. C. de ſa
croſanc. eccle. l. ſancimus. Quòd autẽ pro-
pter inobedientiam homo peccet mortaliter, C
patet quia iſta eſt iuſta cauſa excõmunican-
di/ de maio. & obe. ſi quis cum glo. quod fieri
non debet niſi pro peccato mortali. xi. q. 3. ne
mo epiſcoporum.

IN contrarium (ꝙ imo poſſit requiri cũ
comminatione & per ſubtractionem o-
bedientiæ) facit ꝙ etiam princeps nõ re-
cognoſcens ſuperiorem/ iure gentium quo
bella indicuntur ligatus eſt: adeo ꝙ ſi alicui
etiam ſubdito ſuo magnã iniuſtitiã notorie
inferat/ nec a ſubdito requiſitus ſufficienter
ſatisfacere velit, ſubditus poteſt indicere ei
bellũ. Ad hoc ſunt ea quę ponuntur per doc.
in. l hoſtes. ff. de capti. & poſtli. re. & quod di-
cit innocen. in. c. olim el. 1. de reſti. ſpolia. vbi
quando quis non poteſt rem ſuã qua eſt ſpo
liatus recuperare & non habet ſuperiorem/
poteſt bellum indicere pro ea recuperanda.
allegatur qui filii ſint legi per venerabilẽ. §.
1. verſi. fi. & de regu. iu. c. quod non eſt licitũ.
Non enim poteſt princeps in totum tollere
iuſtitiam ſubditi ſui: quia hoc eſſet cõtra ius
naturale gentium/ quod per principem tolli
non poteſt: vt ponit innoc. & alii in. c. quæ in
eccleſiarũ de conſti. Et prædicta habent locũ
etiam in principe ſpirituali qui eſt papa: & ſic
ex iuſta cauſa poteſt indici bellum papæ. Fa- D
cit quod dicitur in. c. dominus noſter. 23. q.
2. & in. l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iu. Et hoc
maxime videtur verum in tẽporalibus/ ſaltẽ
præter caſus a iure expreſſos in authen. quo-
modo opor. epiſ. in prin. colla. 1. di. 10. quo-
niam idem. 96. di. c. cum ad verum.

¶ Ratio iſta naturalis ita habet locũ in prin-
cipe ſpirituali ſicut in tẽporali, ſicut enim pa-
pa poteſt aliis indicere bellũ (vt ponit bar. in
d. l. hoſtes. ff. de capti. & per inno. de foro cõ-
pe. licet, & in. c. quod ſuper iis de vo. & ligna-
nus in trac. de bello. & dicitur in. c. 1. de treu.
& pa.) ita econtra ei poteſt indici: quia cõtra-
riorũ eadem eſt diſciplina, iura vulgaria. Imo
videtur maior ratio in eo propter maiorẽ di-
gnitatem. C. de epiſ. & cle. l. presbyteri. Facit
quod dicitur in. c. cum quidam de iureiu. &
in. c. homo chriſtianus. 40. di. Alias ſeque-
retur inconueniens: ꝙ ſi papa occuparet ma-
iorem partem regni francorum & ſæpius re-
quiſitus nollet reſtituere, rex non poſſet vi ar
morum recuperare: quod videtur abſonum.
Similiter ſi papa efficeretur hæreticus noto-
rius/ & quæreret ſubuertere fidem catholicã
& ſtatum eccleſiæ diſcolorare ac in regnum
vel imperium mutare/ aut poſſeſſiones eccle

ſiarum & vaſa & veſtes cum quibus debet in
A eccleſia deſeruiri ſine rationabili cauſa occu⸗
pare/ & bona quorumcunq; prælatorũ ſibi ap
propriare/ & ſtatum vniuerſalis eccleſiæ per⸗
uertere & conturbare, & debite requiſitus a
talibus abſtinere nollet, quare non poſſet ei
bellũ indici ſi aliter prouideri non poſſet/ſal⸗
tẽ negando/reſiſtẽdo/defendendo & obediẽ⸗
tiam ſubtrahendo? Ita dicit egi. in. c. 1. de in⸗
iu. in. 6. quia ſi hoc propter temporalia licet,
multo magis ꝓpter ſpiritualia quæ ſunt pre⸗
cioſiora. C. de ſacroſanc. eccle. l. ſancimus. 12.
q. 1. præcipimus. Cum enim mandata papæ
ſuper his ſint iniuſta & ſine dei offenſa & læ⸗
ſione propriæ conſcientiæ non poſſit ei obe⸗
diri, ſequitur ꝙ deo eſt obediendum. 25. q.
1. c. ſunt quidam. &. c. vl. §. fi. & quod notat
ioan. 5. di. in prin. & dictum eſt ſupra per ca.
iulianus/ & c. qui reſiſtit. xi. q. 3. cum ſimil. Fa
cit quod dicitur in. c. fi. de præſcrip. &. c. fi. de
conſue.

¶ Quinimo plus dicit egi. in. d. c. 1. de iniu.
in. 6. ꝙ ſi papa propter hoc ferret ſentẽtias &
cenſuras in non obedietes, ſententiæ tales nõ
ligarent, tanq̃ errorem iuris manifeſte conti⸗
nentes. argu. de ſen. excõ. per tuas. c. ſolet eo.
ti. in. 6. & . ff. quæ ſententiæ ſine appella. re⸗
B ſcin. l. 1. Sicut enim principale præceptũ de
iure non valet ita nec quæcunq; ſententia vel
pœna ipſum corroborans valere debet. C. de
legibus. l. nõ dubium. ff. de pac. l. ſi vnus. §. il⸗
lud. de fide inſtru. c. inter dilectos. §. cum igi
tur cum ſimil. ¶ Ad hoc facit ꝙ intruſo per
violentiam in papatum poteſt bellum indici
nõ ſolum defenſiuũ ſed etiã inuaſiuũ pro ex⸗
pulſione ipſius a papatu abſq; ſpe audientiæ
vel reſtitutionis ipſius: vt. 23. di. c. in nomine
domini in fi. 79. di. ſi quis pecunia. 3. q. 1. §.
patet. Et eſt ratio quia non eſt ſuperior qui de
hoc tunc poſſit iuſtitiam facere: vt dictis iuri
bus/ & c. licet de elec. Et ex iſta ratione dicit
ibidẽ idem egi. ꝙ ſi papa faceret vnã magnã
iniuſtitiã vni principi tẽporali & ipſe debite
requiſitus nollet emendare, poſſet ille prin⸗
ceps offenſus per viã facti ſuã iuſtitiã a papa
inuito exigere mouẽdo & faciendo ei bellũ:
cum papa non habeat ſuperiorem ad quem
poſſit haberi recurſus. Et hoc ſi ſit notoriũ:
quia in caſu dubio aliter videretur eſſe di⸗
cendum.

¶ Confirmantur prædicta: quia ratione ſcan
dali vitandi (puta nutriendi ſchiſmatis) ſi nõ
eſſet dare alium modum concordiæ, videtur
ꝙ teneretur cedere per nota ta per inno. in. c.
niſi cum pridem in. §. propter malitiam de
renũ. Nam epiſcopus aſſumptus eſt pro ho⸗ C
minibus non econtra. debet enim ſalutẽ ſpi⸗
ritualem ouiũ ſibi cõmiſſarum plus q̃ ſuam
perſonalem præſidentiã diligere: quia bonus
paſtor ponit animam (id eſt vitam) ſuã pro
ouibus ſuis. ¶ Itẽ probatur quia quãdo papa
mandat aliquid ex quo vehementer præſumi
tur turbandus ſtatus eccleſiæ vel alia mala vẽ
tura, ei obediri non debet: quia tunc ei obe⸗
diendo quis peccaret/ dicit inno. in. c. inquiſi⸗
tioni de ſen. excom. Et ibi plus dicit oſtien. ꝙ
non eſt obediendum papæ in aliquo contra
deum. quod colligit ex iis quæ dicuntur in. c.
propoſuit. §. fi. de conceſ. præben. & de vo⸗
to. c. magnæ. §. 1. & ibi ioan. an. Sed ſic eſt ꝙ
quando eſſet cõtentio inter duos de papatu,
non poſſet expectari niſi magnũ ſcandalum
in eccleſia & ſchiſma diu duraturum & mul⸗
tas hęreſes paritura. & ſi eſſet vnus verus pa⸗
pa qui eſſet criminoſus notorius & incorri⸗
bilis ac perſeuerans continue in crimine no⸗
torio ſcandalizante vniuerſalem eccleſiã, ex
quo tunc tali non eſſet obediendum (vt pa⸗
tet ex iis quæ dicuntur in cap. veſtra/ & cap.
quæſitum de coha. cleri. & mulie. & c. quæſi⸗
tum de tempo. ordi. & dicitur in. c. ſi papa. 40.
di.) videtur ꝙ poſſent principes poſtq̃ ſubeſt D
cauſa hũc & illos requirere & terminũ præfi⸗
gere ſub cõminatione & obedientiam ſub⸗
trahere. Facit quod dicit̃ in. c. anaſtaſius. 19.
di. De quo quando iſta ſubtractio fieri poſſit/
latius dicitur ſupra. Bal. tamẽ in. c. paſtoralis
de reſcrip. videtur velle quando eſt quæſtio
inter duos de papatu & eſt ſchiſma/ ꝙ poſſint
cogi per principes ſeculares ad eligẽdum ar⸗
bitros. & iſtam etiam inter alias ponit cardina
lis in. c. licet de elec.

QVID dicendum? Iſtam quæſtio⸗
nem ad longũ examinat egi. in cau⸗
ſa ſchiſmatis tempore benedicti in
c. 1. de iniu. in. 6. & ibi reſpondet ad rationes
pro prima parte adductas. Et poſtq̃ narrauit
originẽ ſchiſmatis & ſchedulam cõclauis in
electiõe ipſius benedicti, infert etiam literas
caroli regis franciæ iuſtificantis ſubtractionẽ
obedientiæ ab ipſo benedicto. & conſideratis
prædictis, tandem nihil decidit / ſed remanet
ambiguus. Quia autẽ omnis ſubtractio obe
dientiæ a romano põtifice eſt valde pernicio
ſa & ſchiſmatis ac hæreſum generatiua, pro⸗
pterea pro deciſione huius quæſtionis an &
quando poſſit fieri iſta ſubtractio / præmitto
vnam cõcluſionẽ quæ fuit eiuſdem egidii in

d.c.in fidei de hære.in.6. Et hoc ad oſtenden-
dum ꝙ non debent cardinales vel principes
A ſeculares ſubtrahere obedientiã romano põ-
tifici tam facile,ſed omni conatu tenẽdas eſſe
potius quaſcunq; alias vias q̃ ſubtractionis.
Quæ concluſio multa continet ad oſtenden-
dum primatum & monarchiam papæ. quæ
pro maiori parte tractantur in illo articulo
quis ſit maior papa an conciliũ: vbi latius de
hoc. Igitur concluſio ſit iſta ꝙ omni lege(na
turali etiam brutis inſita/ diuina & humana)
cõuenit cuilibet corpori myſtico ſtatui & or
dini vnum præeſſe caput/ducem videlicet ac
rectorẽ cuius ducatu & regimine cætera du-
cantur membra & illius ſubiiciantur obediẽ-
tiæ & ditioni,quod & inanimata corpora ap-
petunt ſuo modo. Cũ enim plures præſident
vni myſtico corpori ſeu politiæ/difficilis ad-
modum(ne dicam impoſſibilis)eſt congrua
illius duratio,membris talis corporis natura-
li vitio vix in vnum conuenientibus & con-
ſentientibus ſed ad diuerſa tendentibus. Vn-
de coactus fuit ari. in. 12. metaphy. confiteri
neceſſario eſſe vnum ſupremum ens aliorũ
entium cauſatiuum & directiuum/dicẽs. en-
tia nolunt male diſponi,vnus ergo princeps.
Cœleſtia etiam corpora ab vno reguntur &
B mouentur primo mobili:& inferiora nõ ali-
ter bene diſponuntur. Vnde hierony. ad ru-
ſticũ monachũ. in apibus vnus eſt princeps,
& grues vnã ſequũtur ordine literato. 7.q.1.
in apibus. Sic & imperator vnicus eſt in poli
tia humana/cui obedire oportet. Cũ.n.reſpu.
romanorũ prius ſub regimine populi & dein
de ſenatus diu fuiſſet,viſum tãdem eſt eã ali-
ter non poſſe cõmode gubernari q̃ regimen
illi⁹ vni ſoli in totũ cõmittẽdo,ff. de origi.iu.
l.2.§.nouiſſime.ff.de offi.pręfec.pręto.l.vni
ca:ibi regimentis reipublicæ ad imperatores
perpetuo tranſlatis. Et merito quia vt ait ari.
in politicis impoſſibile eſt diu eſſe ciuitatem
ſine principe, cui cæteri de populo obediant
& ipſius legibus teneantur aſtricti.cuius om
ne placitũ & voluntas animo aliquid ſtatuen
di elicita legis habet vigorem,quam tranſgre
di nulli licet.ff.de conſti.prin.l.vna.&.l.1.ff.
de.ll. &.C. eo.ti.l.leges.7 Præſumitur etiam
omni præſumptione iuris & de iure (contra
quam non admittitur probatio in contrariũ)
omnem legem ſiue ordinationẽ eius iuſtam
eſſe & ex cauſa rationabili factã,& q̃tũcunq;
ſit dura ſeruanda eſt.l.proſpexit.ff.qui & a
quibus. & hoc ex vi authoritatis condentis.
melius enim fuit ſic ſtatui q̃ iuſtitiam legis
conditę in dubium reuocari:quia alias nunq̃
aliquid certum vel ſecurum ſtatueretur, & C
ſic nũq̃ populus certa lege regeretur/ ex quo
venirent plura ſcandala. Inde dicitur deu-
te.17. non obediẽs principi morte morietur
& auferes malum de medio iſrael:malum vi
delicet contentionis/ iurgii/ inobedientiæ &
ſubuerſionis.

¶ Et intantum vni principi obediendum eſt,
ꝙ licet dicatur ꝙ non poſſit rem vnius ſine
cauſa dare alteri(.l.item ſi verberatum.ff.de
rei vendi.l.lucius.ff.de euic.inno.& alii in.c.
quæ in eccleſiarum de conſti.)tamen ſemper
præſumitur in eo cauſa iuſta/ intantũ ꝙ non
admittitur probatio in contrariũ,dicunt doc.
in.l.reſcripta.C.de preci.impera.offe.& in di
ctis locis. Quinimo ſi conſtaret de non cau-
ſa,tamen omnino parendum eſſet ei & ob-
ſeruanda eius diſpoſitio propter pręſumptio
nem violentam quę pro principe facit:vt po
nit bar.in procc.ff.& in.l.2.§.ſiquis a prin-
cipe.ff.ne quid in loco publico. & dicitur in
d.l.reſcripta. Et huic ſententiæ conſonat lex
diuina,quæ vult non auferri per principem
rem alicuius ſine cauſa(vt patet ezechie.46.
ibi & nõ accipiet princeps)& tamen ſi faciat,
eſt ei obediendũ & tenet ac valet inter ſubdi-
tos ita geſtũ/ nec licet ei reſiſtere: vt habetur D
1.reg.8.ibi hoc ius regis erit/vſq; in finẽ.deũ
enim ſolum habebit vltorem: vt contigit in
ſaule.

¶ Si igitur tanta eſt poteſtas ſecularis princi-
pis vt vni ſoli ſubdantur omnes & vt ei etiã
de iure diuino reſiſtere non liceat ſine pœna
peccati mortalis(vt enim inquit apoſtolus
ad ro.13.qui poteſtati reſiſtit dei ordinationi
reſiſtit:qui autem reſiſtunt,ipſi ſibi damnatio
nẽ acquirunt)quanto magis in eccleſia mi-
litante decet eſſe vnum caput & rectorem
membrorum & ſuppoſitorum eccleſiæ ſan-
ctæ dei, ſub cuius capitis ducatu & præſi-
dentia oues ei cõmiſſæ paſcantur. Iſta enim
eccleſia militãs eſt ad inſtar ſupernæ eccleſiæ
triumphantis:vt ioan. in ſpiritu vidit apoca.
21. ibi & ego ioannes vidi ſanctam ciuitatẽ
ieruſalem deſcẽdentem de cœlo,id eſt ad in-
ſtar illius quæ vnum ſolũ deum habet præſi-
dentẽ. Et moyſi iuſſo a domino arcam con-
ſtruere per quam deſignatur militans eccle-
ſia,dictum eſt fac ſecundum exemplar quod
tibi in monte (id eſt in cœlo) monſtratũ eſt
exo.25.ad quod.89.c.ad hoc. Igitur ex diui
na diſpoſitione vnum ſolum debuit habere
rectorem & præſidentem,cui neceſſe eſt om

A nes alios obedire. Et in hac ratione fundatur
extrauagans vnã ſanctã. Multiplicatio enim
principum non eſt niſi ad deſtructionẽ poli-
tiæ cuiuſcunq; & in malum ſubditorũ. vnde
prouer. 28. propter peccata terræ multi prin
cipes eius. Vt enim docet. s. tho. in ſecunda ſe-
cundæ. q. 104. ar. 1. ſicut actiones rerũ natura
lium procedunt ex potentiis naturalibus, ita
etiam operationes humanę procedunt ex vo
luntate humana, oportuit autẽ in rebus natu
ralibus vt ſuperiora mouerent inferiora ad
ſuas actiones per excellentiam naturalis vir-
tutis diuinitus ſuperioribus collatæ. vnde e-
tiam oportet in rebus humanis vt ſuperiores
moueant inferiores ex vi authoritatis diuini
tus ordinatæ.

¶ Vnde datus eſt a chriſto vnus præſidẽs ſeu
princeps eccleſiæ militanti/ qui fuit beatus pe
trus: cui ab ipſo chriſto datus eſt principatus
& poteſtas ſuper alios apoſtolos & ſuper to-
tam vniuerſalem eccleſiã militantem: & non
ſolum poteſtas ſed etiã plenitudo poteſtatis,
cui nunq̃ licuit nec licebit in aliquo contra-
ire. Vnde in figura dictum fuit iacob gene.
27. ſeruiant tibi populi & adorent te tribus,
& eſto dominus fratrũ tuorum. Et ſic cum o
mnes apoſtolos chriſtus fratres eſſe voluerit
B matth. 23. hũc ſuper alios voluit habere prin
cipatum. Vnde cyril. ſuper illud lucæ. 22. er-
go rogaui pro te petre vt nõ deficiat fides tua
dicit, omiſſis cæteris venit ad petrum vt eum
oſtenderet cunctis prælatum quẽ confirmare
cæteros voluit/ eum ipſum cæterorum prin-
cipem deputaret: hoc enim decebat eum qui
robur erat & petra eccleſiæ. Et ſubdit, & hoc
intelligendum teneas non ſolum de apoſto-
lis ſed de omnibus qui vſq; ad finẽ ſeculi fu-
turi ſunt fideles. Et chryſo. ſuper illud ioã. vl.
paſce agnos meos/ dicit, eximius enim apo-
ſtolorum erat petrus, & dux diſcipulorum &
vertex collegii. Et rabanus ſuper illud matth.
16. tibi dabo claues &c. dicit, qui regẽ cœlo-
rum maiori præ cæteris deuotione confeſſus
eſt, merito præ cęteris collatis clauibus regni
cœleſtis donatus eſt. corpori enim ſuo my-
ſtico (id eſt fideliũ vniuerſali eccleſię) vnum
ſolum caput deputare decreuit. Et ideo glo.
ibidem ait, ſpecialiter petro poteſtatem ligan
di & ſoluendi conceſſit vt nos ad vnionẽ in-
uitaret: ideo enim eum principẽ apoſtolorũ
conſtituit vt eccleſia vnum principalem chri
ſti haberet vicarium, ad quem diuerſa mem-
bra eccleſiæ recurrerẽt ſi forte inter ſe diſſen-
tirent. Et ad hoc dicta beatorum leonis & cy-
priani de quibus. 24. q. 1. c. cum beatiſſimus
&c. e. loquitur. C

¶ Plenitudinem autẽ huius poteſtatis quam
alibi textus nominat ſupremam poteſtatem
extra de regula. c. licet, ponit (vt ſupra etiã di-
ctum eſt) cyrillus in libro theſaurorũ dicens/
nulli alii q̃ petro chriſtus quod ſuum eſt ple
num ſed ei ſoli dedit. Et ambro. etſi aliis im-
peratur vt laxent retia, ſoli tamen petro dictũ
eſt duc in altum, & ideo non turbatur nauis
quæ petrum habet: quemadmodum enim
turbari poterat/ cui præe ratis in quo firma-
mentum eccleſiæ eſt, de quo. 24. q. 1. non
turbatur. Et glo. 24. q. 1. c. eſt aliud/ ſuper il-
lud matth. 17. vade ad mare & mitte hamũ
& eum piſcem &c. dicit, hamo id eſt ferro pu
tridæ carnes reſecantur: vnde quia petrus ha
bet poteſtatem ligandi & ſoluendi præ aliis,
ideo ſolus piſcatˀ hoc piſcandi genere & ideo
ei ſoli dictum eſt mitte hamum: ſed quia per
rete intelligitur inquiſitio veritatis, mittere re
tia omnibus apoſtolis eſt conceſſum.

¶ Nec obſtat pręmiſſis quod ait anacletus pa
pa (& habetur. 21. di. in nouo) videlicet ꝙ
cæteri apoſtoli cum petro pari conſortio ho
norem & poteſtatem acceperunt. & hoc idẽ
ait cyprianus papa. 24. q. 1. c. loquitur. Item
nec ꝙ petrus illam quam habuit præeminen D
tiam ſuper alios & cunctam eccleſiã accepit
a voluntate & conſenſu aliorum apoſtolorũ:
vt in prædic. c. in nouo. ex quo videtur ꝙ ve-
tãtibus illis vel hodie epiſcopis (qui in locũ
apoſtolorum ſucceſſerunt/ vt ibi habetur)
illa ſolueretur. ℣ Quia dicẽdum eſt quod de
pari poteſtate ibi dicitur/ intelligendum eſſe
quantum ad ordinem & dignitatem epiſco-
palem (quæ non recipit magis & minus) nõ
de poteſtate iuriſditionis vel adminiſtratio-
nis, in qua fuit maior petrus. Et ita dicũt glo.
in vtroq;. c. & pro contrario allegant dictum
auguſtini in li. de baptiſmo quod habetur. 2.
q. 7. puto. & decretum beati clementis ꝙ in-
ter apoſtolos non fuit par inſtitutio ſed vnus
præfuit omnibus. 80. di. in illis, & ibi glo. di-
ſtinguens vt ſupra. ℣ Ad illud autẽ ꝙ petrus
accepit poteſtatem ab aliis apoſtolis & de eo
rum voluntate fuit eis prælatus: dicendũ eſt
quòd hoc voluerunt voluntate conſequente
& acceptante præcedentem dei ordinationẽ,
non voluntate præcedente & cauſante dictã
poteſtatem. Et hanc ſolutionem expreſſe po-
nit tex. anacleti qui habetur. 22. di. c. ſacroſan
cta vltra medium. vbi ſic habetur, inter bea-
tos apoſtolos quædã fuit diſcretio poteſtatis:

& licet oẽs eſſent apoſtoli, petro tamen a do-

A mino cõceſſum eſt (& ipſi inter ſe voluerunt idipſum) vt reliquis omnibus præeſſet apoſtolis. Iſtam. n. poteſtatem a chriſto & non ab apoſtolis emanaſſe, expresſius ponit ille tex. in prin. &. c. omnes eadem di. Et poteſtatis huius emanatio probatur ex ſupraſcriptis.

¶ Nec obſtat etiam paritas quam videtur inducere beatus ambro. inter petrum & paulũ/ dicens. inter illos quis cui præponatur incertum eſt: puto enim illos æquales eſſe meritis qui æquales in pasſione fuerunt: vt habetur 2. q. 7. beati. Quia dictio meritis ſoluit contrarium: nam prelatione impares fuerũt. Vnde hiero. ſuper epiſtolã ad gala. (& eſt ea. cauſa. &. q. c. paulus el. 2.) ait. paulus petrum repræhendit, quod non auderet niſi ſe non imparem ſciret. & ſequitur hoc non de officio eccleſiaſticæ dignitatis ſed de puritate vitæ & ſanctitate conuerſationis intelligitur: ſolus enim petrus inter apoſtolos primatum gerebat. hæc ille. Hanc autem petri poteſtatem in ordine dignitate iuriſditione & adminiſtratione (licet non in cumulo meritorum/ miraculorum ac puritatis & ſanctitatis) transfundit chriſtus in omnes & ſingulos veros & ca

B nonice intrantes petri ſucceſſores & vniuerſalis eccleſiæ ſummos pontifices chriſti vicarios. & quod petro quo ad hoc dictum eſt/ dictũ fuit in perſona eius ſucceſſoribus ipſius, in quos ſolos eſt deriuata poteſtas eccleſiæ: dicente domino ioan. 10. fiet vnum ouile & vnus paſtor, qui eandem quã petrus in iuriſditione & ordine ad regimen huius ouilis habebit poteſtatem. Abſurdum enim eſſet dicere ꝙ chriſtus eccleſiam ſuam (quam ſanguine ſuo ſibi in ſponſam copulauerat, & cuius membris & ſuppoſitis id eſt fidelibus ſuis ex quibus ipſa conſtituitur. promiſerat illud qđ habetur matth. vlti. ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſq; ad conſummationem ſeculi) ſolam & abſq; regimine dimiſerit: cum illud non poſſit intelligi ſolum de apoſtolis & diſcipulis ibi præſentibus, qui non erant vſq; ad conſummationem ſeculi in hac præſenti vita permanſuri. Itẽ dixit omnibus diebus/ non particulariter veſtris. & ita neceſſario intelligẽdum eſt de omnibus fidelibus eius qui eccleſiam conſtituerunt & qui in ea omnibus diebus vſq; ad conſummationem ſeculi erunt. imo tunc omnes erũt tales: quia fiet vnũ ouile & vnus paſtor. Et ideo par eſt poteſtas quo ad hoc ſucceſſorum petri, licet non merita paria.

¶ Et iſtam conſiderationem habuit tex. in. c. C
1. de homi. in. 6. & inno. in. c. ad apoſtolicę de re iudi. in vlti. glo. non enim (vt ipſe cum reuerentia loquendo dicit) videretur dominus fuiſſe diſcretus ſi poſt mortem petri humanã naturã a ſe creatã ſine regimine vnius perſonæ reliquiſſet. Et adde illud quod ipſe notat de foro compe. cap. licet el. 1. in glo. magna. Ridiculum enim eſſet aliter opinari. imo euacuaretur fides & ſacramenta eccleſiæ ſine quibus non eſt ſalus, ſi poſt petrum non remanſiſſet habens ad hoc poteſtatem, quod de alio dici non poteſt q̃ de eius ſucceſſore qui fungitur vice illius cui ſuccedit. Nec de pluribus hoc poteſt dici: quia chriſtus vnico ſuo ouili vnicum decreuit paſtorem, & cuilibet politiæ vnicus debetur præſidens: vt ſupra dictum eſt. Hæc autem eccleſiæ fides quæ non eſt alia q̃ fides petri deficere nõ poteſt: dicẽte domino lucæ. 22. ego rogaui pro te petre vt non deficiat fides tua &c. per illud tua intelligens eam fidem quæ in cunctis fidelibus vſq; ad mundi cõſummationem futura erat, & ponens ſingulare pro plurali/ & temporale pro quaſi perpetuo vel ſaltẽ æqualis cum hoc ſeculo durationis. Sic etiam in iſta materia poſuit finitũ pro infinito matth. 18. dicens D
nõ ſolum ſepties &c. quod exponitur id eſt totiens quotiens. Cum enim chriſtus ita ſuã ædificauerit eccleſiam vt portæ inferi non valeant præualere aduerſus eam (vt habetur matth. 16.) neceſſe fuit claues ligãdi atq; ſoluendi ſine quibus eccleſia nõ ſtaret remanere poſt petrum: aliter portæ inferi aduerſus eam præualerent.

¶ Et hæc poteſtas data petri ſucceſſoribus/ tradita fuit ſub figura deute. 17. vbi ſic ait dominus populo iſrael. Si difficile & ambiguũ apud te iudicium eſſe perſpexeris inter ſanguinem & ſanguinẽ/ cauſam & cauſam/ leprã & nõ lepram, & iudicũ intra portas tuas videris verba variari: ſurge & aſcende ad locum quem elegerit dominus deus tuus, venieſq; ad ſacerdotes leuitici generis & ad iudicem qui fuerit illo tẽpore, quæreſq; ab eis/ qui iudicabunt tibi iudicii veritatẽ: & facies quodcunq; dixerint qui præſunt loco quem elegerit dominus/ & docuerint te iuxta legem eius: ſequeriſq; ſententiam eorum/ nec declinabis ad dexteram vel ſiniſtram. qui aũt ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio qui eo tẽpore miniſtrat domino deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille, & auferes malum

feres malum de medio iſrael. Nota quod
A dicit ſacerdotis imperio, in hoc enim ex-
primitur figura poteſtatis traditæ ſummo
ſacerdoti qui pro tempore præeſt in ec-
cleſia. Et glo. ibi ait chriſtus ſacerdos in æ-
ternum ſecundum ordinem melchiſe-
dec, vicarios ſibi conſtituit quibus ait
qui vos audit me audit & qui vos ſpernit
me ſpernit: iure ergo damnationis ſuſti-
net ſententiam, qui contemnit diuinitatis
potentiam. De prædicta authoritate pleni-
us habetur in. c. per venerabilem qui fi. ſint
legi.

Et ber. ad euge. papam inquit, age inda-
gemus adhuc diligentius qui ſis/ quam ge
ras pro tempore perſonam in dei eccleſia.
quis es? ſacerdos magnus/ ſummus pon-
tifex/ tu princeps epiſcoporum / tu hæres
apoſtolorum. Et infra poteſtate petrus/ vn
ctiõe chriſtus: tu es cui claues traditæ, cui
oues creditæ ſunt. ſunt quidẽ & alii cœli
ianitores & gregum paſtores: ſed tu tan-
to glorioſius quanto & differentius vtrũq;
præ cœteris nomen hæreditaſti. habent illi
ſibi aſſignatos greges ſinguli ſingulos, tibi
vniuerſi crediti/ non vni vnus. nec modo
ouium ſed & paſtorum tu paſtor eſſe-
ctus. Et infra. ergo iuxta canones tuos alii
B in partem ſolicitudinis tu in plenitudi-
nem poteſtatis vocatus es. aliorum pote-
ſtas certis arctatur limitibus: tua extendi-
tur & in ipſos qui poteſtatem ſuper alios
acceperunt. nõne ſi cauſa extiterit tu epiſ-
copo cœlum claudere/ tu ipſum ab epiſ-
copatu deponere & tradere ſatanæ poteſ?
ſtat ergo inconcuſſum priuilegium tuum
tibi, tam in datis clauibus q̃ in ouibus cõ-
mendatis. Et ſubdit: cũ quiſq; cæterorum
habeat ſuam, tibi vna commiſſa eſt gran-
diſſima nauis/ facta ex omnibus ipſa vni-
uerſalis eccleſia toto orbe diffuſa.

Ad idem ſunt decreta agathonis & ſym
machi ſummorum pontificum de quibus
19. di. ſic omnes &. 40. di. non nos. & iura
fere innumera in quibus narratur cuiuſli
bet ſummorũ pontificum decreta eſſe in-
concuſſe tenenda, tanq̃ diuina ipſius petri
voce firmata. Licet. n. omnis poteſtas ſit a
deo (vt habetur ad romanos. 13.) poteſtas
tñ papæ ſingularius & magis immediate
eſt a deo q̃ alia quæcũq;: quia ſicut deus ge
neraliter eſt in omnibus rebus creatis per
eſſentiam pñtiam & potentiam/ in ſuis aũt
fidelibus eſt ſpeciali quodam modo p gra
tiam & charitatẽ, ſic licet in electione oĩum
poteſtatum deus operetur/ quodam tñ ſin C
gulari modo operatur in electiõe ſummi
pontificis. & ab illo deriuatur oĩs alia pote
ſtas & ſtatus qui eſt in eccleſia quãtum ad
dationem iuriſditionis nõ ordinis: vt late
pſequitur aug. de anco. ĩ. li. de eccle. po. q.
1. ar. 5. in corpore eiuſdẽ. quinimo. 1. 2. 3.
&. 4. ar. eiuſdem qõnis. Et. q. 45. &. 46. pro
ſequitur qualiter oẽs principes ei ſubiiciã
tur ſaltem quantũ ad mandatorũ ipſius ob
ſeruatiõem: imo ſecũdum q; habet in toto
orbe terrarũ ſpiritualium & tpalium vni-
uerſalem iuriſditiõem, licet adminiſtratio
nẽ immediatam tpalium non recipiat niſi
in certis territoriis. vices. n. illius gerit in
terris ſolus quẽ deus fecit hęredem vniuer
ſorũ, & qui exiſtens in hoc mundo fuit ve
rus naturalis & vniuerſalis dñs & rex nr̃.
de quo prius dictum fuerat per prophetã
deus iudiciũ tuum regi da &c. & illud po-
ſtula a me & dabo tibi gentes hereditatem
tuã & poſſeſſionem tuam terminos terræ
pſal. 2. & 71. Et ille eſt verus intellectus il
lius tex. ita dicit inno. in. c. licet ex ſuſcepto
in glo. magna de fo. compe.

Plus dicit præfatus doctor aug. in pœ-
mio dicti libri in forma. error eſt vt puto D
pertinaci mẽte non credere romanũ ponti
ficem vniuerſalis eccleſiæ eſſe paſtorẽ/ pe-
tri ſucceſſorẽ & chriſti legitimũ vicarium,
ſupraq; ſpiritualia & tpalia vniuerſalẽ nõ
habere primatũ. Et ſubdit. in quẽ errorem
multi labonẽ ex dictę poteſtatis ignorãtia:
quæ cũ ſit infinita (eo q; magnus dñs & ma
gna virtus eius & magnitudinis eius non
eſt finis) omnis creatus intellectus in eius
perſcrutatiõe inuenitur deficere. Hęc ille.
quẽ pręſertim in eo quod de tpalibus dicit
non proſequor: quia hic nõ agitur de hoc.
& quod de infinitate dixit/ hyperbolice di-
xit per reſpectum ad quamcunq; aliã crea
tam potentiam.

Petrus ẽt de palude in trac. de iuriſditiõe
eccleſiaſticæ ptãtis in. 4. ar. principali (vbi
late pſequitur de poteſtate papę) ponit tres
cõcluſiones de hoc. vnam videlicet q; ptãs
papæ eſt a ſolo chriſto & immediate. ſecũ
dã q; non eſt ab eccleſia aliqualiter, tertiãq;
ab ipſo & ſub ipſo eſt & emanat oĩs iuriſ-
ditio eccleſiaſtica & tpalis. Quæ ipſe mul
tũ diffuſe probat authoritatibus & ratiõi-
bꝰ multis. Ex cuius poteſtatis plenitudine
ſupra dei eccleſiã & eius quoſcunq; ſtatus

A ſingulares poteſt ſtatuta vniuerſalia & perpetua ſeu particularia localia & perſonalia cōdere ac ſtatuere/ & ea put ei viſum fuerit reuocare: cū nec ſua(.ff.de.ll.l. princeps) nec ſuorū prædeceſſorum(quia par in parem nō habet impium) nec totius eccleſię (quia inferior eſt ipſo) lege ligetur: vt apparet per iura cōia. Q m̄ vt dicit beat⁹ tho. in primaſecundæ.q.96.ar.5.in reſpon. ad tertiū argu. princeps qui ſuperiorem non habet ſolutus eſt ab oi lege ſua & alterius ſaltem quo ad vim coactiuā: nam quantū ad vim directiuam princeps nō eſt ſolutus a lege, ſed debet voluntarius non coactus eā implere. tn̄ eam mutare poteſt & circa eam diſpenſare & de nouo ſtatuere totiēs quotiens. Q uod verum eſt dūmodo nihil ſtatuat contra ius naturale/ quod in nouo & veteri teſtō continetur: quia legem dei & ſuperioris infringere non poteſt. Et ſi diceret ſe aliquid poſſe contra legem & præſertim articulos fidei, erraret & tunc deficeret omnis poteſtas eius: quia præciſus eſſet ab eccleſia. & per hoc deſineret eſſe caput: illius dicente domino deute. 17. non poteris alterius gentis hominem facere regem qui non ſit frater tuus. frater aūt noſter eſſe deſineret(& per conſequens rex & B caput) ſi in fide erraret. quia extra eccleſiā non poſſunt eſſe claues eccleſiæ: nec pōt eſſe caput qui non eſt de corpore, cum caput ſit pars corporis.

¶ Et licet per hæreſim abſcinderetur a corpore eccleſiæ eo ipſo quo ad deum & eccleſiam triumphantem, tn̄ quo ad militantem (quæ non iudicat de occultis & humanū requirit declaratorium iudicium) ante ſententiam toleraretur: adeo ꝙ etiā accuſatus de hæreſi ſi ante ſententiā ſpoliaretur vel ei obedientia ſubtraheretur/ eſſet reſtituendus. 2.q.7. nos ſi incompetenter/ verſi. itē ſymmachus. ad quod. c. nōne. 8.q.4. Et ſic tali caſu non eſſet ſibiipſi papa ſed nobis ſic / propter tolerantiam & communem errorem quo creditur & teneri debet vt papa ante iudicium in eum latum per cōcilium generale, ad quod pertinet, & in caſu illo eſſet ſynodus maior papa, & orbis vrbe. 40.di. ſi papa. & notatur. 15.di. ſicut ſancti. & .19.di. anaſtaſius. & .9.q.3. nemo 24.q.1. quodcunq. & .25.q.1. ſunt quidā cum ſimil.

¶ NEC per paulo ante dicta (ſcilicet de non diſceſſu a papa ante ſententiam) diſceſſus a papa qui per populi acclamationem fuiſſet creatus papa reſtitutione m C requirit: quia acclamatio populi & impreſſio notoria faciunt ꝙ non requiratur ſentētia, ſed de facto expelli debet vt de facto ꝑ violentiam ſe ingeſſit. 79.di. ſi quis pecunia/ ibi liceat cardinalibus. & infra ibi a ſede apoſtolica pellere. & .16.q.7. ſane. Q đ proſequitur gratianus. 3.q.1.§. patet. vbi arguit ꝙ ſpeciale eſt in intruſo in ſedem apoſtolicam / ꝙ non reſtituitur licet quilibet alius violentus & prædo ſit reſtituendus. ¶ Et de intellectu illius. c. ſi quis pecunia & .d.§. patet vide ad plenū ſupra in arti. an ſit ſufficiens cauſa ſi papa paſſim cōmittat ſimoniam congregandi concilium. & in illo ſed quæro vlterius pone ꝙ obiicitur contra papam aliquis defectus ratione cuius dicitur ꝙ non ſit verus papa &c. vtrum ex hoc debebit congregari concilium. & ad propoſitum in illa quæſtione ad quē ſpectet cōgregare conciliū/ in verſi. ſecundo caſu quando ſunt duo vel plures contendentes de papatu &c.

¶ Alias autem claue non errante eſt ei obtemperādum, & ſinguli inferiores ordinationi eius reſiſtere non poſſunt: cum eius poteſtas & ro. eccle. a nullo alio q̄ ab ipſo D chriſto immediate ꝓceſſerit. 21. di. quis. & di. 22. c. 1. & . ca. ſacroſancta. & alii omnes ſtatus eccleſiaſtici & cunctæ aliæ inferiores eccleſiæ a papa ſunt inſtituti & ordinationē acceperunt. Licet enim chriſtus creādo apoſtolos & diſcipulos creauerit ſtatū epiſcoporum & curatorum qui in eorum locum ſuccedunt(.21.di. in nouo) tamen papa & prædeceſſores eius inſtituerunt eccleſias cathedrales, ciuitates dioeceſes & territoria diſtinguendo / & dignitates cathedrales erigendo de nouo/ & illis de perſonis idoneis prouidendo. Et ita non ſolum inſtituerunt perſonas in eccleſiis ſed ipſas cathedrales ſedes & præſidentiam in illis ac honorem & iuriſdictionem eis competituram, & ita cæteri inferiores prælati hęc oīa a papa immediate acceperunt: prout confitetur clemens. 80. di. ca. in illis & ſeq. Et grego. inquit. ſancta ro. eccleſia ita vices ſuas impētiit aliis eccleſiis vt in partē eſſent vocatę ſolicitudinis nō in plenitudinē ptātis. Et iulius papa/ ipſa eccleſia quæ prima ē ita reliqs eccleſiis vices ſuas credidit

A ſargiendas vt in partem &c. 2.q.6 .de decre-
to/&c.c.qui ſe ſcit.&di.19.ita dominus/ibi vt
ab illo quaſi a quodã capite &c. extra de vſu
pal.ad honorem. ¶ Et quemadmodum ſtatus
iſtos ſtatuit romana eccleſia &ordinem inter
eos dedit,ita cũ ei videtur illos deſtituit & re
uocat & ordinem mutat: ſicut apparet de ſe-
de alexandrina quæ erat ſecunda poſt roma-
nam & nunc eſt tertia: & de conſtantinopoli
tana quæ non erat inter ſedes apoſtolicas pa-
triarchales/&nunc eſt prima inter eas.22.di.
ſacroſancta &.c.qua traditione/&.c.renouan
tes.

¶ Et ſi dicatur ꝙ erectio ſedis conſtantinopo
litanę fuit facta per ſynodũ in conſtantinopo
li celebrata,hoc eſſe non poteſt: quia licet fa-
ctum fuerit in ſynodo non tñ authoritate ſy-
nodi ſed authoritate papæ ad ſupplicatiõem
impatoris & prælatorũ in ſynodo conſtituto
rũ: vt apparet in.d.c.renouantes/ibi petimus.
Quinimo adde ꝙ in calcedonen. cõcilio leo
papa hanc tranſlationem præter eius ſcientiã
& voluntatem factam expreſſe improbauit:
vt patet in geſtis ipſius concilii, licet in ſexta
ſynodo conſtantinopolitana(de qua in.c.re-
nouantes.22.di.)poſtea ſtatutum fuerit ꝙ eſ
ſet prima poſt romanam, de quo etiam vide
B cardi.de turre cre.in quæſtione quam iuriſdi
tionem habet concilium.

¶ Præterea deponit ipſos epõs & reſtituit.3.
q.6.accuſatus.&.2.q.6.ideo.Diuidit vnũ epi
ſcopatũ in duos & duos in vnũ vnit.16.q.1.
pręcipimus,&.c.&temporis qualitas.Eximit
epiſcopos & abbates a poteſtatę ſuorũ ordi-
nariorũ / & etiam cęteros clericos inferiores
16.q.1.frater noſter,de priui.ſi papa in.6. &
notatur in.c.1.de tranſla.epiſcopi.& in.c.an-
tiqua de priui. Religiones & ordines nouos
inſtituit & deſtituit.c.ſi.de relig.do.in.c. vno
eo.ti.in.6. ¶ Imo etiam diſpenſat contra a-
poſtolum,non tamen in iis quæ articulos
fidei concernunt. & contra generale ſta-
tutum eccleſiæ: vt apparet in. c.non debet
de conſan. & affi. & notatur in cap,ſunt
quidam.25.q.1.vbi plene de hoc.Et inno.in
c.poſt tranſlationem in ſi.de renun. ponit ꝙ
diſpenſat contra quattuor concilia & contra
euangelii verba ſed non contra mentem, &
per oſtien.in ſumma de reſcrip.§.quas vires/
verſi.ſi ſit deſtructiuum.& per ſpecu.in ti.de
diſpenſa. §.nunc breuiter dicendum, & per
archi.in.pręallegato.c.ſunt quidam.Licet for
ſan fatendum eſſet ꝙ vbi vellet vniuerſalem
ſtatum eccleſiæ turbare non poſſet:prout no
tatur.9.q.3.per principalem / & in.d.ca.ſicut C
ſancti. & per inno.in.c.inquiſitioni in glo.ſi.
de ſen.excom.

¶ Et ex iſta ſuperioritate & præeminẽtia quã
habet ſuper omnes eccleſias ac miniſtros &
ſuppoſita ipſarum,infertur neceſſario ꝙ non
põt ex quacunq; cauſa crimine vel delicto p
quemcunq; hominem iudicari/quantuncũq;
ſit grauiſſimi ſcandali cauſa: quia cunctos iu
dicat / ipſe vero a nemine iudicatur. 40.di.ſi
papa,neq; enim ab auguſto neq; ab omni cle
ro neq; a regibus neq; a populo/ cunctorũ iu
dex papa iudicatur.9.q.3.nemo & . c.aliorũ
&.c.cũcta per mũdum. Vnde ſicut dicit glo.
in.d.c.nemo/&.4.di.in iſtis/&. d.c.ſicut ſan-
cti.&.c.quodcunq;.24.q.1 . ſi totus mundus
eſſet in opinione cõtra papam/ opinio ſolius
papæ præualeret contra totum mundum niſi
in materia fidei: quia tũc eſſet pręciſus ab ec-
cleſia/vt ſuperius dixi.

¶ Et hoc ratione humana & diuina nititur ꝙ
ſuperior per inferiorem iudicari non poſſit
21.di.c.inferior cum ſeq. Vnde inferioris in
ſuperiorem ſententia quantumcunq; ſit iuſta
& a vera cauſa ꝓcedat nulla eſt ipſo iure.nec
ḑe cã vel veritate ordinationis inferioris cõ-
tra ſuperiorem inquiritur: vt ea.di.c.ſi. ¶ Sed D
quod plus eſt licet in cauſa fidei papa ſuperio
rem habeat (totam.ſ.eccleſiam / vt ſuperius
eſt dictum) tamen conuicto marcellino pa-
pa per propriam confeſſionem de idolatria,
nullus in eum auſus eſt ferre ſententiam: ſed
ei met remiſerunt ſententiam/dicẽtes tuo ore
iudica cauſam tuam ea.di.c.nunc autem. eo
ꝙ prima ſedes(vt ſuperior & a qua aliæ pro
ceſſerunt) a nemine iudicari poteſt, vnde
iſaiæ. 10. nunquid gloriabitur ſecuris con-
tra eum qui ſecat in ea &c.vbi multa ponun-
tur ad propoſitum noſtrum materialia exem
pla.

¶ Sed licet nõ poſſit ab homĩe puniri,nõ ob
hoc euitabit diuinam vltionem,ſed quãto ali
is ſuperior eſt tanto grauius punietur. 9.q.3.
aliorum.40.di.nõ nos &.c.homo chriſtianus
25.q.1.nulli fas.Quinimo glo.in præallega
to.c.aliorum/dicit ꝙ debet ſine venia puniri.
quod intelligitur dictum ob difficultatem
dationis veniæ & quia maximæ ei infligen-
tur pœnæ: quoniam iudicium duriſſimum
fiet iis qui præſunt, ſapientiæ. 6. Ad quod
eſt glo. ſuper illud pſal. 50. tibi ſoli pecca-
ui &c.

A EX præmiſsis igitur infertur ꝙ non põt
quis ſubtrahere obedientiã ex ſolo ſuo
ſenſu/ nullo iuris adminiculo ſufful-
tus. Quia non debet quis inniri prudentiæ
ſuæ: vt in.c.ne innitaris de conſti.q̃ ſunt ver-
ba hiero. Et de iſta ſuperioritate papæ vide
quod dico in arti.quis ſit maior/ papa an con
cilium. Et cõtra contrariantes canonibus/ vi-
de verba tex.beati clementis.37.di. relatum.
& tex.iuncta glo.in.c.violatores.25.q.1.vbi
ſunt verba damaſi papæ.4.(qui incœpit præ
ſidere anno dñi.1371.)in concilio generali.
& tex.ĩ.c.nulli fas.19.di. vbi ſũt plura verba
beati grego.& idẽ grego.in.c.inſtitutiõis &
in.c.de eccleſiaſticis / & in.c.eccleſiæ/ & in.c.
imperiali.25.q.2. Et verba ſancti hilarii.25.
q.1.nulli.de cuius authoritate vide in.c.ſan-
cta romana.§.iam nunc.15.di. Et aug.in li.
de doc.chriſtiana.de quo.19.di.in canonicis.
Ad idem etiam verba adriani primi(qui pręfuit anno dñi.771.)in cõcilio generali romę
celebrato anno.774.vbi etiam de regibus &
principibus ſecularibus fit métio.25.q.1.ge
nerali. Ad idem quoq; verba nicolai primi in
concilio generali (qui præfuit anno.858.&
fuit vir ſanctiſsimus, cui poſt beatum grego
rium vix vllus comparandus eſt).25.q.2.c.
ſi quis dogmata. Et idem nicolaus clero con-
B ſtantinopolitano.20.di.c.decreta. Et idem ni
colaus ſcribens epiſcopis gallicanæ eccleſiæ
19.di.c.ſi romanorum. Et idem ſcribens mi-
chaeli imperatori&igmaro archiepiſcopo in
c.ſcit ſancta &.c.ridiculũ.12.di. Ad idẽ ſunt
verba beati hiero.quæ habentur.24.q.1.hęc
eſt fides: & idem hiero.ſcribens ad lucianum
12.di.c.illud. Ad idem verba beatiſsimi leo-
nis papæ.61.di.ſtatuimus. Et plenius.19.di.
c.1.vbi in fi.ſunt notabilia verba nicolai. Ad
idem verba agathonis(qui ꝑfuit anno.678.
& miraculis claruit & martyrio coronatus
eſt).19.di.c.2. Ad idem verba ſtephani quin
ti(cuius meritis galli eo tempore de normã-
nis triumpharunt anno dñi.885.).19.di.ca.
enimuero. Ad idem verba in concilio miel-
den.vt in.c.1.de conſti. Ad idem verba gela-
ſii papæ: qui præfuit anno.494. vt habetur
15.di.c.ſancta romana.

¶ Hæc dicta ſint vt diſcant tacere ignari canó
num, arbitrantes ꝙ canones & decretales vt
loquuntur fuerint & ab eo tempore authori
tatem receperint quo tyrãnis curiæ romanæ
aliena vſurpare vendicare/ & ſuis non contẽ
ta finibus quos paritas dignitatis & ordinis
æquales fecerat ſubiicere conata eſt: vt dicit
egi.in.d.c.in fidei. Quinimo vltra pręmiſ- C
ſa ſi attendant iſidorum in procemiali epiſto
la conciliorum, cœperunt canones condi
tempore apoſtolorum/ & a tempore clemen
tis primi qui petro ſucceſsit publicari apud
fideles: licet vt ipſe ait in.6.etymo.li.ante tem
pora ſylueſtri primi & conſtantini imperato
ris non daretur facultas generalia concilia ce
lebrandi: vt patet.15.di.c.canones.&.16.di.
c.placuit.§.item primus.

¶ Attendant igitur prædicti canonũ impug-
natores verba & decreta ſanctorum patrum:
qui vt inquit beatus petrus apoſtolus nõ vo-
lũtate humana ſed ſpiritu ſancto inſpirati lo
quuti ſunt.2.pe.1. Et ex hac inſpiratione ſpi
ritus ſancti & poteſtate data petro per chriſtũ
per illud matth.16. tu es petrus & ſuper hãc
petram ędificabo eccleſiã meam, & poſt quod
cũq; ligaueris ſuper terram &c. & per illud
ioan.vl. paſce oues meas, data eſt omnibus
petri ſucceſſoribus poteſtas condendi cano-
nes/ ita vt quod per eos ordinatũ fuerit perin
de habeatur ac ſi a beati petri ore emanaſſet.
quin potius ac ſi a chriſto ipſo, qui ſolus ro-
manam fundauit eccleſiam & talem dedit vi
cariis ſuis in alios poteſtatem: quam qui au-
ferre vel diminuere conatur pertinaciter con
trariũ aſſerendo / fidem violat & in hæreſim D
labitur: vt patet ex verbis ſanctorum docto-
rum eccleſiæ & aliorum patrum, quorũ infi-
nitę ſunt authoritates.19.di.ſic omnes / cum
pluribus capi.illius di.&.22.di.per to.& ma-
xime tex.in.c.ſacroſancta ea.di.&.24.q.1.
c.manet / &.c.quodcunq;.&.c.cum bea-
tiſsimus &.c.hæc eſt fides &.c.ſi petrus cum
multis aliis ea.cau.&.q. Ad idem de tranſla.
præla.c.1.de elec.fundamenta in.6. Et ideo
glo.24.q.3.in.c.ille qui, dicit ꝙ ſexto modo
dicitur hæreticus qui vult auferre priuilegiũ
ro.eccleſiæ.22.di.omnes. & ſeptimo qui trãſ
greditur pręcepta ſedis apoſtolicæ. Ad idem
glo.25.q.1.violatores.&.19.di. nulli fas. &
ioan.an.in.c.generali in glo.in verbo inhibe
mus de elec.in.6. Tales enim veniũt cõtra
articulum fidei vnam ſanctam eccleſiam.pro
quo.23.di.c.q̃q̃.

¶ Iſta autem ſint inſerta (quæ fere ad verbũ
ſunt egidii in.d.c.in fidei de hære.in.6.&.d.c.
vnico de iniu.) ad oſtendendũ ꝙ ſubtrahere
ſe obedientiæ romani pontificis nihil aliud
eſt q̃ ſe a fide ſeparare & a chriſto qui caput
eſt eccleſiæ ſe ſubtrahære. Et quia pauci ſunt
qui opera egidii habeant, ideo pono fere ad
verbum eius dicta aliquibus additis.

A QVid dicẽdum: Vt tactum eſt ſupra in quæſtione ad quem ſpectet congregare concilium, aliter dicendum eſt in vno indubitato papa & aliter in duob⁹ contendẽtibus de papatu & fouentibus ſchiſma. quia ſi ſit vnus indubitatus papa & papatus poſſeſſor, nullus princeps poterit eum compellere neq; terminum aliquem ei præfigere ad congregandum concilium/neq; obedientiam illi ſubtrahere. per rationes & iura proxime adducta: ſed ſi cauſa eſſet neceſſaria pro vniuerſali eccleſia & in cauſa hæreſis contra eum, bene poſſent principes eum requirere & apud eum inſtare vt congreget concilium (ſed non ſtatim obedientiam ſubtrahere) & ipſo detractante & diffugiente/ per viã deuolutionis aliis negligentibus congregare concilium, & alias per omnem aliam viam procurare vt ab aliis congregetur: vt dictum fuit in ſupradicta quæſtione.

¶ Et de iſta materia quando poſſit ſubtrahi obedientia romano pontifici, remitto ad ea quæ dixi ſupra de cardinalibus qui diſceſſerunt a iulio. 2. & concilium ei intimarũt. Vbi quando poſſit a papa vel inferioribus diſcedi propria authoritate, colligo ex dictis doc. in. c. anaſtaſius. 19. di. & in. c. ſacerdotes el. 1. 2. q. 7. & in. c. nerui. 13. di. maxime domi. &
B poſt io. in. an. in. c. vrã de coha. cle. & mulie. & per oſtien. in. c. per tuas de ſimo. & doc. in c. conſtitutus de appel. 24. q. 1. c. 1. & in. c. 1. de ſchiſma. in. c. cum non liceat de præſcrip. & 8. q. 4. nõne, & ibi bona glo. in ſumma c.
C cau. & q. ibi vide. ¶ Et alia circa præfixionem termini ad congregandum concilium quæſtio/ fuit tractata ſupra per plura dubia quando eſt vnus indubitatus papa. Sed qñ ſunt plures contendentes de papatu, etiam in ſupradictis ad plenũ colligitur φ ex quo vnus ex contendentibus eſt verus papa licet incertus/ & in papa vero eſt ſuprema poteſtas, nõ poterit aliquis princeps eis præfigere aliquẽ terminum nec ſubtrahere obedientiam ſub comminatione/ niſi ceſſerint vel concordauerint. Poterunt tamẽ induci ad ſedãdum ſchiſma per alia remedia quæ pono infra in quæſtione quando ſunt duo vel plures contendẽtes de papatu & non curant ſedare ſchiſma, vtrum poſſint per concilium deponi. Et ſi requiſiti nolunt congregare concilium/ & tentatis omnibus remediis non curant vel negligunt vel nolunt ſedare ſchiſma, tunc poterit eis ſubtrahi obedientia/ & per eos ad quos eſſet facta deuolutio congregari concilium/ & ſubtrahi obedientia ita ab illo qui eſt verus papa qui non curat tollere ſchiſma ſicut ab illo qui cõtendit de papatu & occupat. De quo dic vt ibi. & in quæſtione vtrum ad tollendũ ſchiſma poſſit etiam verus papa cogi ad cedendum. D

¶ Libri ſeptimi finis.

A

DOMINICI IACOBATII CARDINALIS. S. CLEMENTIS: DE CONCILIO LI. OCTAVVS.

C

¶Arti. 1.

DIXIMVS ex qbus cauſis poſſit per viã exceptionis contra papam congregari concilium: & quæro nunc vtrum poſſit accuſari. Et primo vtrũ poſſit accuſari de hæreſi vel ſimonia. Et iſte articulus habet dependentiam ab illo ex quibus cauſis poſſit papa a concilio deponi: de quo latius infra dicetur. verum quia plures ſunt caſus in quibus licet poſſit accuſari non tamen deponi/ & aliqui in quibus non poteſt accuſari nec deponi, primo pro nunc videndum eſt vtrum poſſit accuſari de iſtis duobus. Et primo de hæreſi.

¶Videtur autem ꝙ non. nã loquendo de accuſatione iudiciali & ad finem deponendi & B de canonice electo, iſte non habet ſuperiorẽ: vt vult tex. in. d. c. licet in fi. ſed vbi non eſt iudex non datur iudiciũ: vt in. c. forus de verbo. ſig. in. § . in omni igitur. ꝟ Præterea clarum eſt ꝙ valet ſententia q̃tumcunq; iniuſta contra ius litigatoris lata/ per tranſitum in rẽ iudicatã: vt in. c. cum inter de re iudi. Si igiẽ diceremus ꝙ papa poſſet de hæreſi accuſari/ poſſet contingere ꝙ falſo accuſatus deponeretur. & ſic verus papa a papatu eiiceretur, cũ tamen nõ habeat ſuperiorem niſi ſolum deũ: vt in. c. nemo & in. c. aliorum cum pluribus ſequẽ. 9. q. 3. ꝟ Nec obſtat ſi quis attẽtaret poſſe dici ꝙ ex quo eſt hæreticus/ eſt ſegregatus ab eccleſia: vt in. c. 2. 4. q. 1. & de hære. per to. Quia tunc ſedes dicitur vacare vel quaſi vacare: ſede aũt quaſi vacante non eſt ſuperior ad quẽ poſſit haberi recurſus: & ſede vacante cardinales ſe non intromittunt niſi de iis quæ ſpectant ad celerem electionis expeditionem: & camerarius (cuius officium non expirat) de iis ſe non intromittit: vt in ele. ne romani de elec. Facit quod dicitur in. c. vnico poſt glo. de ſchiſma. in. 6. Nec alius poteſt dici ſuccedere in iuriſditione niſi collegium: ſicut in iuriſditione prælati dicimus ſuccedere capitulum: vt in. c. penul. & fi. de ſuppen. negli. præla. in. 6. de maio. & obe. cum olim. & cap. 1. eo. ti. in. 6. & cap. 1. de inſti. in. 6. & c. vnico ne ſede vacan. eo. li. cum ſimil.

¶Nec obſtat ſi dicatur ꝙ hoc caſu concilium habet poteſtatem. quia videtur contra tex. in d. c. licet. Et ſi loquimur de cõcilio prouinciali romano/ eccleſia romana vacante nullus in iuriſditione ſuccedit: vt. d. cle. ne romani. & ſic nullus poterit concilium conuocare. & ſi non vacat, papa eſt/ & ſolus præeſt/ & ſolus concilium conuocare poteſt. Si loquimur de vniuerſali concilio, hoc etiam nullus poteſt authoritatiue cõuocare niſi papa/ qui vniuerſalis dominus eſt: vt diximus ſupra & patet 17. di. per to. ꝟ Nec poteſt dici ꝙ aliqui cardinalium vel prælatorum poſſent conuocare: quia par in parem &c. c. innotuit de elec. Nec principes temporales hoc facere poſſunt: vt in. d. cle. ne romani in prin. Et ſi hoc facerent ex commiſſione ipſius papæ hæretici/ iam ipſum approbarent in papã: argu. c. quod autẽ de iure pa. Et ſi ſuaſu alicuius (forte imperatoris vel regis vel prælati) ipſa vniuerſalis eccleſia ſe in eodem loco per modum generalis concilii congregaret, non per hoc haberet poteſtatem generalem/ ſed ſolum ſinguli in ſingulos ſuos ſubditos. 9. q. 3. c. per ſingulas. D Sola enim romana eccleſia habet poteſtatem de omnibus iudicãdi. 9. q. 3. ipſi ſunt. c. cuncta per mũdũ/ & c. per principalem. de priui. antiqua. de autho. & vſu pal. ad honorẽ. Nec alius q̃ papa eam dare poteſt: vt in. c. ꝙ trãſlationem de offi. lega. Et ideo ſolus papa canonizat ſanctos, eo ꝙ ſunt ab omnibus honorandi: vt notatur in ru. de reli. & vene. ſanc. Facit. 24. q. 1. hæc eſt fides/ & c. quodcunq;.

¶Et ex his egi. ponit concluſionem ꝙ de directo papa non poteſt iudicialiter accuſari de hæreſi ad finem condemnandi eum & pœnã infligendi: ſed ſi accuſatio capiatur pro extra iudiciali examinatione ad effectum finalis deliberationis tendente, tunc papa qui dicitur in pertinacem hæreſim lapſus/ poterit de iſta hæreſi in generali concilio per eũ vel de eius aut dñorum cardinaliũ ſeu cuiuſlibet alteriꝰ

mādato vel rogatu cōgregegato accuſari. Et
A hāc opinionē reperio approbatā in certis al-
legationibus factis in fauorem eugenii quar
ti incipiunt etſi plurimi: quas credo fuiſſe bri
xienſis. Et ita intelligitur quod dicitur ꝙ con
cilium cognoſcit de hæreſi papæ: vt fuit ob-
ſeruatum tempore clementis quinti; vt ponit
abb. in ru. de hære. & ſpecu. in ti. de accuſato
verſicu. item papa. & marti. lauden. in trac.
concilii in prima quæſtione. & dixi ſupra &
infra late dicam. & dicitur in. c. ſi papa, & in
d. c. in fidei de hæreti. in. 6. videlicet quòd in
cōcilio diſcutitur an ſit hęreticus & pertinax:
& cum per concilium declaratur talis, eſt ab
eo diſcedendum & alius eligendus. Et ſic in-
telligitur tex. in. d. cap. licet, & iura per quæ di
citur ꝙ papa poteſt accuſari de hæreſi. 79. di.
ſi duo in glo. & notata in. c. in fidei de hære. in
6. & oſtiē. in ſumma de accuſa. §. quis accuſa-
ri poteſt. & quod legitur & notat̄. 93. di. legi-
mus. & 4. di. in iſtis. & 15. di. ſicut in. fi. 19. di.
anaſtaſius. & 24. q. 1. pudenda. & 2. q. 4. man
daſtis. & quæ ſcripſit archi. in. d. c. anaſtaſius.
Et ſic poteſt intelligi quod dicit inno. in. c. ex
parte el. 1. de verbo. ſigni. cū dicit ꝙ ſi aliquis
vult aliquod crimē obiicere papę/ de hoc nul
lus cognoſcere poteſt niſi agatur de hæreſi. &
B cardi. flo. ibidē. & oſtiē. & ioā. an. in. c. propo-
ſuit de conceſ. præbē. Ad quod facit illa glo.
2. q. 7. in. c. ſicut laudabile: quæ vult ꝙ conci-
cilium iudicare poteſt de papa ſed non dam-
nare. & ſic poterit de hæreſi in concilio ac-
cuſari. An autē poſſit ſe ſubiicere iuriſditio-
ni concilii, vide ſupra late in loco proprio. Et
per hoc etiam dicit egi. ꝙ ſi papa ſubiiciat ſe
quo ad hoc iuriſditiōi cōcilii generalis autho
ritate ipſius congregati, poterit per cōcilium
iudicari: argu. notatorum. 40. di. ſi papa. 2. q.
7. nos ſi incompetēter. & d. c. mandaſtis. ff. de
iuri. omnium iudi. l. eſt receptum. & xi. q. 1. ſi
clericus. & argu. eius quod ſcripſit hugo. 73.
di. in ſynodo. & archi. in. d. c. in fidei, & ibi cō-
muniter per doc. ¶ Intelligendo tamen iuxta
præallegatam diſtinctionem quando extraiu
dicialiter & nō per viā iudicii ordinarie pro-
ceditur, alioquin dicit idem egi. verā eſſe opi
nionem illorum qui tenent contrarium per
notata in. d. c. nos ſi incōpetēter. & per ea quæ
legūtur & notātur in. §. hinc etiā. 17. di. & c.
nunc autē. 21. di. iunctis notatis. 24. q. 1. c. 1.
ea potiſsimum ratione, quia aut hoc fieret per
modum commiſsionis & hoc non quia non
habet iuriſditionem in ſeipſum, aut per mo-
dum verbalis ſimplicis commiſsionis. & hoc

etiam non, quia non poteſt ſic renūtiare pri-
uilegio ſuæ dignitatis/ de foro compe. ſi dili- C
genti, & c. cum tēpore de arbi. Et ſic ex his vi
detur ꝙ papa non poteſt iudicialiter accuſari
in cōcilio ſed tantum extraiudicialiter. & idē
concludit per omnia in ſimonia, ſemper ſe-
quens ſuam opinionē ꝙ poſſit papa de ſimo-
nia accuſari.
¶ Ipſe tamen egi. in. d. c. licet in. 32. char. po-
nendo quæſtionem vtrum electus a duabus
partibus & receptus (qui prætextu cuiuſcūq;
criminis in eum obiecti vel exceptionis vel
cōtradictionis a papatu s administratione im
pediri non poteſt) poſſit accuſari in concilio
generali de aliquo crimine vel defectu maxi
me notorio quod reddat papalem electionē
nullam ipſo iure, & vtrum de hoc in conci-
lio conuictus vel confeſſus poſſit per con-
cilium deponi ſeu declarari intruſus & ordi
nari de deiectione ipſius: ipſe remittēdo ſe ad
prædicta dicit ꝙ licet quo ad iudicialem exa-
minationem diſcuſsionem ordinationē ac fi-
nalem deiectionē videatur hoc poſſe fieri in
concilio, tamen de veritate ipſe eſt valde du-
bius, nam licet vniuerſale concilium vniuer-
ſalem eccleſiam repræſentet, tamen ſupra vel
vltra vniuerſalem eccleſiam nihil habet nec
poteſt/ & tamen illud vniuerſale concilium
arctat vniuerſalem eccleſiā ad habendum ta- D
lem pro papa etiam ſi papa non ſit. igitur nō
poteſt eum non habere pro papa ſeu ordina-
re de eo non habēdo pro papa, nec examina-
re vel diſtinguere an ſit vel debeat haberi pro
papa. & ſi debet eum habere pro papa/ igitur
pro ſuperiore, igitur non poteſt in eum iuriſ-
ditionem exercere. 21. di. inferior. de maio. &
obe. cum inferior. Itē talis examinatio diſcuſ
ſio vel ordinatio abſq; authoritate ſuperioris
fieri non poteſt: & tamen dicit tex. in. d. c. licet
ꝙ nō poteſt ad ſuperiorem haberi recurſus.
hoc caſu ergo ceſſabit ratio conſtitutionis, c.
licet: & conſequenter cōſtitutio ſuper falſa &
erronea ratione dicetur fundata. ¶ Item non
obſtat ſi dicatur ꝙ quia fuit edita in concilio
generali, non debet includere ipſum conci-
lium. l. inquiſitio de ſolu. & ideo per conciliū
edita per conciliū tolli poteſt, de regu. iu. om
nis res. Quia reſpondetur ꝙ facta fuit in con
cilio cum papa. Ideo licet poſſit per conciliū
cum papa reuocari, tamen a ſolo concilio nō
poterit: vt notat archi. in. c. vbi periculum de
elec. in. 6. & paul. in cle. ne romani eo. ti. nec
eſt verum concilium illud in quo papa non
reſidet nec eius authoritate celebratur. Et

forte dici poſſet ſpeciale eſſe in hæreſi pro-
A pter periculum in fide catholica: in aliis, n. vi-
tiis non tantum verſatur periculum. Et ſic vi
detur velle egi. ꝙ ſpeciale ſit in hæreſi, & ſen-
tire cõtrarium eius quod ſupra dixit. Et vide-
tur ſeipſum cõfundere: inquantum vult quo
ad iudicialem examinationem hoc poſſe fieri
in concilio, cum tamen ſupra dixerit penitus
contrarium. Per quæ concluditur ꝙ quo ad
iudicialem examinationem non poſſit, ſed ſe
cus quo ad extraiudicialẽ (vt ſupra dictum)
eſt etiam quo ad totalem depoſitionem & ele
ctionem alterius papæ. Vnde vere poteſt di-
ci ſicut ipſemet dicit ꝙ in iſtã materia fuit du
bius, niſi dicamus ꝙ in primo caſu loquitur
quando eſt indubitatus papa/ & ꝙ tunc non
poſſit accuſari iudicialiter: ſed ſecus quando
eſt dubium vtrum ſit verus papa/ & ꝙ tunc
poſſit accuſari. Et loquitur ſub dubio: & ma-
xime quia ſimiliter videtur innuere contra-
rium eius quod ſimpliciter concluſit in ſimo
nia, in quã idem voluit quod in cauſa hære-
ſis.

¶ Ipſe tamẽ egidius in. c. ſi papa. 40. di. in ſuo
remiſſorio ſuper dictionibus/ in verſi. item
quæro an papa poſſit iſtum caſum exclude-
re (videlicet quòd nec de hæreſi poſſit accu-
B ſari) dicit ꝙ de facto bene poteſt excludere
volentem eum accuſare de hæreſi/ ſed nõ de
iure: quia ſic doceret hæreſim. Item ſi papa
eſſet hæreticus publice/ & de hoc non poſſet
accuſari, confunderetur tota eccleſia & peri-
clitaretur generalis ſtatus eccleſię. 15. di. ſicut
25. q. 1. ſunt quidam. Similiter idẽ egi. in di
cto ſuo remiſſorio in. d. c. ſi papa/ in verſi. pri-
mum dubium; refert opinionem archi. in. c.
in fidei de hære. in. 6. vbi tenet ꝙ papa poſſit
accuſari de hæreſi etiam ſi hæreſis huiuſmodi
ſit occulta/ dummodo probari poſſit, & iſtam
dicit eſſe communiorẽ & eã ſequitur. In qua
opinione refert concordare glo. in. d. c. ſi pa-
pa/ & ioã. de ficto & ioan. ioannis in. d. c. ſi pa-
pa, qui dicunt ibi eſſe caſum. Sed ipſe egi. di-
cit ꝙ tex. ille non loquitur expreſſe de accuſa
tione: ſed bene ſequitur opinionẽ archi. tanꝗ
communiorẽ, & remittit ſe latius ad dicta ſua
in. d. c. in fidei in. 2. q. & in cle. dudum in. 4.
nota. de ſepul. Etidem concludit ipſe egi. in
ſimonia ibidẽ in dicto remiſſorio (ſcilicet ꝙ
poſſit de illa accuſari) in. d. c. ſi papa/ in verſi.
ſed nunquid de ſimonia/ & in verſi. quintum
dubium. In quibus locis refert aliquos dice-
re ꝙ papa nec de ſimonia nec de alio crimine
poteſt accuſari etiã ſi ſit notorium: quia quod

canon non excipit nec nos excipere debe- C
mus. & quia ſi papa eſt hæreticus, non ſibi ſo
li nocet/ ſed toti mundo: præſertim quia ſim-
plices & idiotæ facile ſequerẽtur illam hære-
ſim / cum crederent non eſſe hæreſim. ſed in
crimine ſimoniæ/ furti/ fornicationis & ſimili
bus criminibus ſibi ſoli videtur nocere: cum
omnes ſciant ꝙ nulli licet fornicari furari vel
ſimoniam committere & huiuſmodi. Et ta-
men ipſe concludit & tenet contrarium: vi-
delicet ꝙ de quolibet crimine notorio papa
poſſit accuſari & condẽnari ſi admonitus nõ
vult ceſſare. qui enim publice furatur/ publi-
ce fornicatur/ publice committit ſimoniã/ pu
blice habet concubinam/ publice eam cogno
ſcit in eccleſia iuxta vel ſupra altare/ & admo
nitus non vult ceſſare, non accuſabitur / non
eiicietur/ non condemnabitur? nonne ſic ſcã-
dalizare eccleſiam eſt tanꝗ hæreſim commit-
tere?

¶ Item conſiderat egi. ꝙ contumacia eſt hæ-
reſis. 81. di. ſi qui presbyteri, & contumax di-
citur infidelis. 28. di. nullus. Vnde dicit idem
eſſe in quocunque alio crimine notorio quod
eſt in hæreſi. Et reſpondet ad tex. in. d. c. ſi pa-
pa/ ꝙ loquitur de hæreſi gratia exempli non
ꝙ non poſſet de aliis criminibus notoriis ac-
cuſari. Dicit tamen ꝙ forte in eo poſſet eſſe D
differentia inter hæreſim & alia crimina no-
toria ꝙ de crimine hæreſis papa poteſt accu-
ſari ſi hæreſim publice prædicat & non vult
deſiſtere ꝗuis tale crimen non ſit notoriũ, ſed
de alio crimine non poteſt accuſari niſi ſit no
toriũ: ergo de occulto crimine nõ poteſt ac-
cuſari. Et ſic ſi recte inſpiciamus, vix intelligi
tur quid ſibi velit egi. in. d. c. ſi papa in ſuo re-
miſſorio in. d. verſi. ſed nunquid de ſimonia.
quia videtur dicere inter ſe cõtraria: dum po
nit papam hæreticum publice hæreſim præ-
dicantem non eſſe notorium hæreticum ſed
occultum: & ſic ꝙ illud quod ſit publice dica
tur occultum. Præterea concluſio quæ habe-
tur ex dictis eius non eſt in ſimplici crimine
ſimoniæ & aliorum, ſed in crimine per quod
ſcandalizatur eccleſia, qui caſus eſt diuerſus
a caſu hæreſis/ qui ſimpliciter ponitur: videli-
cet ꝙ papa hæreticus poteſt accuſari: vt infra
latius oſtendetur.

¶ Vnde ipſe egi. in. d. c. ſi papa/ in verſi. quin-
tũ dubium, ponendo quæſtionẽ vtrum papa
de alio crimine ꝗ de hæreſi (puta de ſimonia
vel adulterio) poſſit accuſari, refert opinio-
nes quorundam antiquorum. Et primo hu
gonis: qui generaliter loquẽs recitata opinio-

A ne quæ habet ꝙ non/ ſiue ſit crimē notorium
ſiue occultum, finaliter dicit ſe credere ꝙ idē
ſit de quolibet alio crimine quod de hæreſi: vi
delicet ꝙ papa poſsit de tali accuſari & dam-
nari ſi admonitus nō vult ceſſare, ita ꝙ ſit in-
corrigibilis. Et ſic hugo cum duabus modifi-
cationibus vult ꝙ papa poſsit accuſari ſcilicet
ſi crimen ſit notorium & ſi papa ſit incorrigi-
bilis. ¶ Secūdo refert opinionem ioannis de
ficto: qui cōcordat cum hugone/ niſi ꝙ addit
tertiam modificationē ſcilicet ſi crimen illud
eccleſiā ſcandalizaret. Et dicit ꝙ hanc limita-
tionē ſequitur ioā. theutonicus in glo. ¶ Ter-
tio refert opinionem ioan. ioannis qui addit
aliam limitationem/ videlicet ſi ſcandalum il-
lud verſatur circa fidem catholicam: vtpu-
ta ſi quia papa in crimine ſimoniæ notorie
peccat & incorrigibiliter perſeuerat/ ortum
eſt circa fidem ſcādalum in eccleſia ꝙ plures
ſunt qui tenent ꝙ conferre ordines & benefi
cia per ſimoniam aut venalitatem nō eſt pec-
catum quia papa notorie hoc facit & in hoc
incorrigibiliter perſeuerat. dicunt enim for-
te ꝙ ſi peccatum eſſet/ papa hoc non faceret
præſertim tam publice/ vel ſaltem ſuper hoc
admonitus ſe emendaret: cum de papa non
debeamus pręſumere niſi bonum: vt in. c. nō
B nos. 40. di. Tūc. n. eſſet periculum ſtatus ec-
cleſię: quia per hoc ad hæreſim deuenitur. cre
dere enim non eſſe peccatum quod per eccle
ſiam reputatur eſſe malum & damnatum/ &
quod per eccleſiā prohibetur & punitur tan-
q̄ peccatū (ſicut credere ꝙ vſura non ſit pec-
catum) error eſt & hæreſim ſapit: vt patet in
cle. ex graui. §. ſane de vſu. in ratione ſui, quæ
generalis eſt. ¶ Q uarto tandem egi. innixus
authoritatibus prædictis ponit primo regulā
ꝙ papa ſi non ſit a fide deuius de nullo crimi
ne accuſari poteſt, ſumendo eam ex tex. d. c.
ſi papa. Sed ait ꝙ talis regula fallit concurren
tibus tribus limitationibus: videlicet ſi crimē
eſt notoriū & papa incorrigibilis & per hoc
ſcandalizatur eccleſia circa fidem catholicam.
Et cū tot graues doctores (hugo/ ioannes de
ficto/ ioan. gloſator/ ioan. ioannis) hoc ſentiāt/
nec bartholomæus nec petrus nec quicunq;
alii gloſatores contradicant/ & iſta opinio ha
beat in ſe magnam æquitatē & rationē, dicit
ꝙ non præſumit diſcedere ab eorum opinio
nibus. Vnde ſequendo tres primos doctores
dicit poſſe teneri ꝙ fallit etiam dicta regula
dum eſt huiuſmodi crimē notorium in quo
papa incorrigibiliter perſeuerat & ex quo ec-
cleſia ſcandalizatur & ſubuertitur vel peruer
titur ſtatus eccleſiæ: vtputa ſi papa ad ordines
& beneficia per venalitatem & ſimoniam in- C
diſtincte promoueret, & propterea multi epi
ſcopi & electores præſentatores aliiq; colla-
tores malum eius exemplum imitantes atten
tarent ſimilia, ſicq; eccleſia pro magna parte
regeretur per intruſos. ex quo ſequeret̄ ma-
gna ſubuerſio ſtatus eccleſiæ: & ideo de hoc
accuſari poſſet, quia non debet permitti aliq̄d
facere per quod generalis ſtatus eccleſiæ de-
formetur. 25. q. 1. ſunt quidam.

¶ Idem etiam tenet in ſimonia abb. ſiculus in
c. ſignificaſti in. 4. colum. de elec. qui limitādo
glo. in. d. c. ſi quis pecunia intelligit dummo-
do non ſit talis ſimonia quæ induceret pecca-
tum notorium & ſcandalizaret alios & in ea
eſſet incorrigibilis per notata in cap. ſi papa
40. di. Et idem ſentit idem abbas in allega-
tionibus concilii baſilien. quoniam veritas/
in pluribus locis: intelligendo glo. in. d. c. ſi qs
pecunia quando ſimonia eſſet occulta, ſed ſe
cus ſi notoria & quaſi in conſuetudinem de-
ducta propter ſcandalum vniuerſalis eccle-
ſiæ. Et idem dicit in quolibet alio crimine ſcā
dalizante eccleſiam de quo eſſet incorrigibi-
lis: ſcilicet ꝙ poteſt accuſari. Et ita dicit ꝙ ip-
ſe ſemper tenuit in. d. c. ſignificaſti in. 3. col. ꝙ
ſi papa eſt notorio crimine inuolutus & ſcan
dalizat alios & eſt incorrigibilis/ poteſt puni- D
ri vt hæreticus. allegat. d. glo. in. d. c. ſi papa,
quam dicit ab omnibus communiter appro-
batam.

¶ Imo plus idem egi. in. §. hinc etiam. 17. di.
dicit ibi eſſe tex. ꝙ quando papæ impingitur
crimen per quod ſcandalizatur eccleſia, tunc
epiſcopi de diuerſis prouinciis debent cōgre
gari in concilio ad prouidendum & curan-
dum vt tollatur ſcandalum eccleſiæ & vt cor
rigantur quæ fuerint corrigenda. Item ꝙ tūc
epiſcoporum cōgregatio poterit fieri autho-
ritate principis ſecularis, ſi forte papa hoc ne-
gligit & epiſcopi hoc per ſe facere non curāt
vel non audent vel non poſſunt. Ex quo ap-
paret ꝙ etiam ratione criminis notorii per
quod ſcandalizatur eccleſia/ debet congrega-
ri concilium etiam ſi non interuenerint alia
præmiſſa. Q uod vt credo voluit intelligere
quando requiſitus & monitus vt deſiſtat/ eſt
incorrigibilis. Q uinimo idem egi. dicit in. c.
ſi papa. 40. di. in verſi. ſextum dubiū, ꝙ quādo
papa qui contēderet cum alio de papatu eſſet
admonitus vt pro ſedando ſchiſmate cederet
iuri ſuo vt tertius eligeretur ad hoc vt ambo-
bus cedentibus ceſſaret diuiſio & ſcandalum

in eccleſia cui per aliam viam non poſſet prouideri: ſi admoniti cedere nollent/ poſſent ex
A hoc accuſari in concilio, quia ſcandalizarent & peruerterent bonum ſtatum & vnitatem eccleſiæ, & inducit ad ſchiſma quod fuit tempore benedicti. 13. & bonifacii noni. Ex quo apparet ꝙ erit legitima cauſa cõgregandi cõcilium, de quo aliquid diximus ſupra in arti. ad quẽ ſpectet congregare concilium. Et per hoc cõſidera vnum quod ipſe videtur velle: ꝙ quando ſunt duo contendentes de papatu poſſunt admoneri vt cedant, & ſi nolunt/ ratione ſcandali poſſunt in cõcilio accuſari tan q̄ nutritores ſchiſmatis. ¶ Ipſe tamen egi. in c. 1. de renun. in. 6. in verſi. quarto queritur, vbi eſſet vnus papa qui etiam eſſet factus hæreticus/ concludit ꝙ non poteſt cogi ad cedẽdum etiã ſi ſe ſubmiſiſſet concilio & ante ſententiam pœnituiſſet: ſed ſi de hæreſi cõſtaret/ poſſet declarari ſi eſſet pertinax ipſum amiſiſſe papatum: iuxta. c. cum ſecundum de hære. in. ſexto. de quo ſupra aliquid diximus & infra latius dicemus.

¶ Et ex his apparet ꝙ egi. voluit aliud eſſe in crimine hæreſis, quia in illo ſequendo cõmuniorem opinionẽ vult ꝙ poſſit papa accuſari ſiue ſit notorius hæreticus ſiue occultus dũ
B modo poſſit probari ſecundum opinionem archi. & ſequentiũ in. d. c. in fidei vt ſupra retulit ſed ꝙ in crimine ſimoniæ & aliis criminibus non poſſit accuſari papa niſi concurrentibus ſaltem illis tribus modificationibus: videlicet ꝙ crimen ſit notorium/ & papa incorrigibilis/ & ꝙ ſcandalizetur eccleſia circa fidẽ catholicam. Vnde hic ſentit contrarium eius quod ſupra dixit in. d. c. licet &. d. c. ſi papa, cũ de ſimonia idem quod de hæreſi ſentire videbatur: quia nũc idem ſentit de ſimonia quod de aliis criminibus / ſed de hæreſi aliter q̄ de aliis criminibus. Quæ varietas inſurgit propter paucitatem iuriũ de iſta materia loquentium. Iſtam opinionem quam dicit egi. communiorem in papa hæretico (ſcilicet ꝙ propter hæreſim poſſit accuſari) poſt archi. tenet ioan. an. in nouella/ petrus de ancha. dominicus/ philippus & alii ſcribentes in. d. c. in fidei.

¶ Collectarius in. c. olim de accuſa. primo arguendo ꝙ non poſſit accuſari / dicit ꝙ papa cum nõ habeat iudicem ſupra ſe non poteſt accuſari ſimpliciter loquẽdo: nec imperator qui non habet ſuperiorem niſi ratione peccati corã papa. ſed de hæreſi dicit allegãdo hugo. poſſe papam accuſari cõuocato concilio generali: quod non iudicabit eum, quia eo ipſo ꝙ apparebit ipſum eſſe hæreticum priuatus erit omni iure & priuilegio. 8. di. quo iure. C
Refert poſtea opinionem ioã. & lauren. ꝙ concilium eſt iudex competens ad condemnandum papã de hæreſi, de quo infra dicemus. Et ſic vult ꝙ poſſit coram concilio accuſari: & idem archi. & domi. & moder. in. d. c. ſi papa. & eandem tenẽt communiter doc. in c. propoſuit (maxime abb.) de cõceſ. prẽben. & idem abbas in. c. cum veniſſent in. 3. colũ. de iudi. & in. c. ſignificaſti. 2. colum. de elec. & vbiq; in ſuis allegationibus & diſputationibus. & eſt communis omnium opinio in. d. c. ſi papa &. c. propoſuit de conceſ. præben. & in. d. c. in fidei. ¶ Et iſtam opinionem ſequitur roſel. in ſua monar. & cardi. de turre cre. de poteſtate papæ circa fi. & idem etiam egi. in. d. capitulo in fidei & latius in cle. 2. de ſepul. & eſt (vt tactum eſt) communis opinio ſcribentium in. d. ca. ſi papa & in. d. c. in fidei. quam etiam tenet aluarus de planctu eccle. li. 1. ar. 5. Quod intelligitur in hæreſi etiam ſi ſit occulta dummodo probari poſſit: vt in. l. eos. C. de appel. quia tunc ſecundum veritatem tale crimẽ dicitur manifeſtum: ſecũdum quod legitur & notatur. xi. q. 3. eorum. Cum etiam dicatur quandoq; occultum & ſecretũ quod quinq; ſciunt: vt legitur & notatur de D
pœni. d. 2. §. e contra/ verſi. filii nanq; vt dicit archi. & refert ioan. an. in. d. c. in fidei. vbi etiã dicunt ꝙ iſto caſu iudex erit conciliũ. & idẽ egi. ibi in. d. c. ſi papa/ verſi. ſecundum dubiũ, & in. d. c. in fidei in. 2. quæſtione.

¶ Et idem eſſet de papa nutriente ſchiſma inueteratum: quia tunc poteſt procedi contra eum ſicut contra papam hæreticum. nam fouens ſchiſma inueteratum poteſt dici hæreticus: quia facit contra illum articulũ fidei vnã ſanctam catholicam eccleſiam (vt notatur in cle. ad noſtrũ de hære. & 7. q. 1. c. 1. non autẽ in glo. magna) ſecundum pe. de monte in ſua monar. in quæſtione an & quando conciliũ ſit ſupra papam. qui aſſignat rationem quia ſchiſmaticus intendit ſibi conſtituere eccleſiã & vniuerſalem eccleſiam impugnare. c. inter hæreſim. 24. q. 3. & ibi glo. ponit. s. tho. in ſecunda ſecũdæ. q. 39. arti. 1. Nutrire autẽ ſchiſma & perſiſtere non paratus corrigi dicitur ille qui quantũ in ſe eſt ſchiſma euellere non curat. c. 2. in fi. de ſum. tri. in cle. 1. §. porro in verbo pertinaciter eo. ti. in glo. &. 24. q. 1. c. ſchiſma, cum duobus ſequen. &. c. pudenda. Pro quo facit quod ponit cardi. in. cle. ad noſtrũ. §. cum aũt de hære. Nec obſtat. c. ne-

A mo.9.q.3.quia ille tex. loquitur in papa fide-
li & catholico.
¶ Dicit tamē idem egi.in.d.c.ſi papa/ ꝙ poſt-
ꝗ probatū eſt crimen hæreſis contra papam,
conciliū non debet ipſum condemnare ſed
ipſemet ſeipſum per d.c.nunc autem.21.di.
Quod intelligit verū quando ipſemet vellet
ſeipſum condēnare & conciliū conſentiret,
ſed ſecus ſi conciliū non conſentiret. Et ita vi
detur velle idē egi. in.d.c. in fidei de hære. in
6. vide abb. in. d. cap. propoſuit de conceſ.
præben.
¶ SED an propter ſimoniam & alia crimi-
na notoria papa poſſit accuſari/eſt valde am-
biguū,de quo in.d.c.ſi papa,& dicemus infra
in loco ſuo. Archiepiſcopus floren.in.2. par.
ſum.in titu.3.de ſuperbia.c.xi. verſi. ſchiſma
autē/dicit ꝙ papa non poteſt iudicari a quoꝗ
(quia nemo iudicat primam ſedem: vt in.c.
nemo cum.4.ſequen.9.q.3.)niſi in tribus ca
ſibus. Primo in foro pœnitentiæ: quia tūc iu
dicatur a confeſſore/qui tenet locū dei in ter-
ris. Secundo cū ſe ſua ſponte ſubmittit iudi-
cio eccleſiæ/ concilii vel alterius: ſicut accidit
in ſymmacho papa & leone: vt.2.q.4.auditū
2.q.7. nos ſi incōpetenter. Tertio in crimine
hæreſis per.d.c.ſi papa. Et hoc verum eſt ſi ſe
B non vellet emendare: nam vbi ſe emendaret,
nec tunc deponeretur propter quoddā decre
tum factū in concilio conſtantien. Addit &
quartū caſum ſcilicet in caſu ſchiſmatis,quod
dicit intelligendū in ſchiſmate dubio: videli-
cet cū eſt dubiū quis ſit verus papa, quia duo
ſunt pontifices creati & ignoratur vter ſit ve-
rus papa. Et finaliter concludit ꝙ pro nullo
peccato poſſit papa deponi excepta cauſa in-
fidelitatis. Sed de his infra latius dicetur.
¶ SED pro nunc loquendo in caſu hæreſis
dic ꝙ ſi tractaretur de hæreſi quæ impingere-
tur papæ iam defuncto qui accuſaretur, tūc
eius cognitio ſpectaret ad ſucceſſorē: vt dicit
egi.& doc.in.c.in fidei.de hęre.in.6.& doc.in
c.1.24.q.1. nec eſſet opus congregare conci
liū iſto caſu. Sed collectarius in.d.ca. olim te-
net ꝙ ſucceſſor ſiue concilium erit iudex cō-
petens: quia poſt eius mortem ceſſat princi-
patus. Quinimo iſto caſu ex quo agitur de
damnanda memoria, non admittetur via de-
nuntiationis delicti vel querelæ: ſed debebit
fieri inſcriptio ad pœnā talionis, vt puniatur
ea pœna ſi deficiat in probando qua punitus
fuiſſet ille ſi ſuperuiueret & condēnatus fuiſ
ſet. Ita lau.& ioā.& alii.24.q.2.c.ſane in glo.
& doc.maxime egi.in cap. filii vel in prin. de
hære.in.6.
C ¶ Et vide omnino quæ allegat albericus de
roſata vtrum cognitio ſit ſucceſſoris an con-
cilii in ru.C.de hære.qui dicit hoc contigiſſe
tempore clementis quinti coram quo impu-
gnabatˀ de hæreſi memoria bonifacii.8. pro-
curante rege franciæ, exiſtentibus accuſatori
bus dominis gulielmo nogareno & guliel-
mo plaſiano.⁊ Et tunc fuit magna concerta-
tio vtrum papa an concilium haberet cogno
ſcere: quia dominus ricardus de ſenis diaco-
nꝰ cardinalis ſancti euſtachii defendebat me-
moriā papę bonifacii.& allegabat ꝙ clemens
non poterat cognoſcere, quia par in parē nō
habet imperium: vt in.c.innotuit cum ſimil.
de elec.& propter ſcandalū quod ſequi pote-
rat propter multos prælatos per eum promo
tos: & vbi timetur ſcandalū tunc vindicta dei
iudicio reſeruatur.4.di.c.deniꝗ.1.q.7.c.quo
tiens.23.q.4.non poteſt &.c.ipſa.& notat hu
go in.d.c.deniꝗ. Et ſi viuente bonifacio con-
ciliū cognouiſſet (vt.17. di. c. hinc etiam cū
ſimil.) multo fortius eo defuncto: quia grauí
us delinquitur in defunctū ꝗ in viuentē,arg.
ff.de ſepul.violato.l.qui ſepulchra. Et vltra al
legabatur ita ſeruatū fuiſſe in hæreſi neſtorii
in prima epheſina ſynodo damnata. deinde
in calcedonen.15.di.c. ſancta romana. C. de D
hære.l.damnato,&.l.quicunꝗ in prin. Et ꝙ
idē fecerat alexander.3.qui congregauit con
cilium lateranen.vt in.c.1.de ſchiſma. Et ex
his & quibuſdam aliis rationibus ibi per eū
adductis fuit materia valde difficultata.
¶ Et iſta eadē refert petrꝰ de mōte in ſua mo-
nar.in quęſtione vtrū papa ſit maior concilio
an ecōtra in.2.char.& ſecūda cōcluſione, nul-
la facta mentione de alberico ſuper dicta ru.
Quorum vterꝗ concludit præmiſſis nō ob-
ſtantibus ſeruatum fuiſſe contrariū (videli-
cet ꝙ ſucceſſor cognoſcat & ꝙ non ſit opus
congregare conciliū) per dictū archidiaconi
in.d.c.in fidei de hære.in.6. ⁊ Pro cuius opi-
nione facit ꝙ poſt obitum eius de cuius me-
moria tractatur, non conuenit dicere ꝙ par
in parem non habet imperium: quia illo de-
functo ceſſauit in eo dignitas pontificalis.c.ſi
gratioſe cum ſimil.de reſcrip.in.6. Et ad alia
poteſt facile reſponderi.& communiter ioā.
an. & alii poſt archi.tenent ꝙ coram ſucceſſo
re & ꝙ non ſit neceſſe congregare conciliū.
ſed quando fuit damnata memoria formoſi
fuit congregatum concilium: vt legitur in
platina de vitis ponti. Et hic adde quæ dixi in
ar. quid qn̄ papa efficiť inutilis vel furioſus.

¶ De papa autẽ non defuncto vtrum poſsit
A accuſari de omni hæreſi, dic ꝙ ſi eſt hæreſis
damnata per eccleſiam/ & talis forte quæ dire-
cte eſt contra articulos fidei, clare tunc proce-
dunt prædicta ꝙ de tali hæreſi ſtricte ſumpta
poteſt accuſari: ſed ſi eſt hæreſis quæ non ſit
declarata/ ſed forte articulus dubius & quem
papa negat eſſe hæreticũ, tunc nõ poterit ac-
cuſari donec per eccleſiam id eſt per conciliũ
generale fuerit declaratum ꝙ articulus ille ſit
hæreticus: vt ponit hugo archi. & alex. in. d. c.
ſi papa/ in verbo deuius. & refert egi. in verſi.
tertium dubium. Sed poſtq̃ erit declaratũ per
concilium, ſi non deſiſtat poterit accuſari. Ita
alex. in. d. c. ſi papa. Adde tamen vnum dictũ
anto. in. c. cũ veniſſent de iudi. in penul. col. ꝙ
eo caſu quo quis vult conuenire papã, nõ po-
terit contra eũ agere ſine eius permiſsione &
niſi petita venia. Sed ego intelligo dictum an-
to. in aliis cauſis in quibus eſſet agendũ cõtra
papã quas ipſe alii cõmitteret, & non in cau-
ſa hæreſis.

SED hic quæritur quæ ſit illa hæreſis dã-
nata. Circa hoc conſiderandũ eſt primo
ꝙ tribus modis dicitur hæreſis damna-
ta ſecũdum egi. in. c. anaſtaſius. 19. di. Primo
cum ſacra ſcriptura eam ſpecialiter vel gene-
B raliter damnat: vt. 24. q. 3. c. quidam. & de hæ-
re. excõmunicamus. Dicuntur autẽ ſacræ ſeu
canonicæ ſcripturæ vetus & nouum teſtamẽ-
tum, & concilia generalia per romanã eccle-
ſiam approbata, & opuſcula ſanctorum patrũ
& doctorũ eccleſiæ approbata a romana ec-
cleſia & recepta: vt. 15. di. ſicut enim & c. ſicut
romana. & 16. di. per to. præſertim. c. ſancta
octo/ & c. prima autẽ. Et etiam decretales epi-
ſtolæ ſeu conſtitutiones romanorum pontifi-
cũ: vt. 19. di. per to. & præſertim. c. in memo-
riam. c. nulli. c. in canonicis & c. ita dominus.
¶ Secundo modo dicitur hæreſis dãnata quã-
do eſt patẽter cõtraria doctrinæ ſeu determi-
nationi alicuius ſanctæ ſeu canonicæ ſcriptu-
ræ, in iis quæ pertinent ad ſacrã ſcripturam &
fidem catholicã/ vel ad ſaluationem animarũ/
vel ad poteſtatẽ ſeu authoritatẽ eccleſiæ/ aut
ad veritatẽ & approbationẽ ſacrarum ſeu ca-
nonicarũ ſcripturarũ per eccleſiã receptarum
& approbatarum. Exemplum de iis quæ ſpe-
ctant ad fidem catholicã: vt ſi quis pertinaci-
ter aliquid aſſereret contra articulos fidei &
contra ſacramenta eccleſiæ aut circa pertinen-
tia ad illa per ſacras ſeu canonicas ſcripturas
determinata: vt in. c. dãnamus de ſumma tri-
ni. Exemplum de iis quæ tangunt ſaluationẽ
animarum: vt ſi quis pertinaciter aſſereret nõ
eſſe peccatũ quod per ſcripturã ſacram ſeu ca- C
nonicã determinatur eſſe peccatum: vtputa
vſuram non eſſe peccatũ: vt in cle. 1. §. ſane
de vſu. Exemplum de iis quæ pertinent ad ec-
cleſiæ poteſtatẽ vel authoritatẽ: vt ſi quis po-
teſtatem ligandi vel ſoluendi datam a chriſto
eccleſiæ & petro & apoſtolis & in perſona pe-
tri & aliorũ apoſtolorũ eorũ ſucceſſoribus ro-
manis pontificibus/ epiſcopis & ſacerdotibus
pertinaciter negaret, aut pertinaciter aſſereret
petro & in perſona petri ſucceſſoribus eius
romanis pontificibus nõ fuiſſe conceſſum a
chriſto vicariatũ generalem ac principatum
vniuerſalem ſuper omnes catholicos/ maxi-
me in ſpiritualibus: vt in extrauaganti boni-
facii. 8. vnam ſanctam. ſimiliter ſi quis nega-
ret romanum pontificẽ virtute prædictæ po-
teſtatis ei datæ a chriſto poſſe decretales vel
ſtatuta edere, vel teneret decretales vel ſtatu-
ta romanorum pontificũ inter ſcripturas ſa-
cras canonicas vel authoritatiuas non annu-
merãdas. c. nulli fas. 18. di. Exemplum de iis
quæ pertinent ad veritatem & approbationẽ
ſacrarum & canonicarum ſcripturarum: vt ſi
quis pertinaciter aſſereret ꝙ ſcripturis quæ
continentur in canone bibliæ veteris vel no-
ui teſtamenti/ aut in cõciliis per eccleſiam re- D
ceptis & approbatis/ aut in decretalibus decre-
tis epiſtolis vel canonibus romanorũ pontifi-
cum / aut in opuſculis quatuor doctorũ ec-
cleſiæ & aliorum ſanctorum patrũ ab eccle-
ſia receptis/ aut aliquibus eorundem, non de-
bet fides adhiberi: vt. 15. & 16. d. c. prima aũt/
& tribus ſequen. Quod intellige de dictis eo-
rum non correctis: quia talibus non eſt ſtan-
dum. Item intellige niſi dicta ſint inter ſe cõ-
traria: quia tunc liceret eligere quod placeret.
de quo in. c. ne innitaris de conſti. ¶ Item di-
citur hæreſis damnata quãdo eius damnatio
vel reprobatio patenter & clare poteſt infer-
ri ex iis quæ per ſacrã ſcripturam ſeu canoni-
cã ſunt determinata expreſſe, licet verba ſcri-
pturæ ſacræ ſeu canonicæ caſum talẽ expreſ-
ſe non tangant: quia damnans aliquid tanq̃
erroneũ/ etiam damnare videtur quæ per cõ-
ſequentiam neceſſariam ſequũtur ex illo. C.
de legibus. l. non dubium. & ff. de regu. iu.
cum quid.
¶ Hæreſis autem non damnata eſt illa ſuper
cuius damnatione vel reprobatione eccleſia
ſeu ſacra vel canonica ſcriptura nihil expreſ-
ſe diſpoſuit nec ſuper veritate illi contraria
aliquid ordinauit ſeu determinauit: & cuius
reprobatio

A reprobatio ex dictis ordinatis diſpoſitis ſeu
determinatis per ſcripturã ſacram paterer &
clate inferri nõ põt: & cuius determinatio eſt
adeo dubia ꝙ ſentẽtiæ authoritate eccleſiæ ca
tholicæ ſup hoc ferẽdæ reſeruatur ſecũdum
egi.in.d.c.anaſtaſius.19.di.Et quod dr̃ de hæ
reſi/dr̃ de idolatria: vt in.c.nunc aũt.21.di.&
ſemp preſumitur cõtra aliquẽ qui facit actus
hæreticales vel idolatricos: & ex illis põt indu
ci ad ſe purgandũ. Dicuntur aũt actus hæreti
cales vel idolatrici qui ſunt cõtrarii vel oppo
ſiti actibus quibus ſolet fieri profeſſio fidei &
religiõis chriſtianæ & cultus diuini: ſicut eſt
genuflexio corã ſacramento altaris & ingreſ
ſus tẽpli & ſimilia. Et in hoc multũ valet vſus
hominũ talia ſigna accipiẽtium. Vnde ſi quis
exhibet talia in honorẽ machometi vel ido
lorũ/aut ſi oppoſitis factis deteſtatur ſacramẽ
tum altaris & tẽplum dei & ſacras imagines/
& ſimilia facit, haberi debet de hæreſi vel ido
latria ſuſpectus, & hoc ſecundũ ꝙ cauſę plus
vel minus aggrauarẽt: vt dicit ioan. gerſon in
trac. de auferibilitate papæ ab eccleſia in.18.
conſideratione.

¶ Et in hæreſi quæ non eſſet directe cõtra ar
ticulos fidei ſcilicet alias dãnata, ꝗuis p̃fati doc.
voluerint eũ poſſe accuſari (maxime qñ eſt
B notoria hæreſis) & voluerint in.d.c.in fidei ꝙ
conciliũ ſit iudex, tñ limitãdo intelligo in exe
quẽdo in caſu quo ſe nõ corrigeret/ vt infra
dico. nõ ꝙ conciliũ ſit iudex in condẽnando
(quia propter hæreſim eſt a iure cõdemna
tus) ſed partes cõcilii ſunt in declarãdo eum
hæreticũ qñ ipſe non vult in ſeipſum ſñiam
ferre: vt in.d.c.nunc aũt.21.di.&.d.§.hinc ẽt
17.di. Accuſari igitur põt ſimpliciter ſed nõ
dãnari ſimpliciter a cõcilio: vt infra latius di
co in arti. an poſſit deponi. ¶ Et ſi dicat̃, ſi põt
accuſari in cõcilio conciliũ eſt iudex & ſupe
rior. Rñdetur ꝙ hoc caſu põt intelligi ꝙ ſit iu
dex ſicut ꝗlibet alius princeps potentiſſimus:
vtputa impator, qui via facti cõprimit & deii
cit hæreticũ qui deſiit eſſe papa propter hære
ſim: vt dicitur in.d.c.ſi papa. Et hoc modo le
gimus plures põtifices eiectos per impatores.
de quo vide ꝗ infra latius dico in arti. ex qui
bus cauſis poſſit papa deponi. Et ibi vide quo
modo per viã cuiuſdã ordinatiõis declarãdo
papam depoſitũ quia cõfeſſum vel conuictũ
de hæreſi/ poſſit per cõcilium procedi. Et quo
ad hoc põt dici ꝙ cõcilium plus poſſit in cau
ſa papæ hęretici ꝗ quicunq; princeps. nam &
cõcilium eſt iudex inter duos contendentes
de papatu (vt in.d.c.ſi duo) non aũt impera
tor vel alius princeps.d.§.hinc ẽt.&.96.di.& C
bene quidẽ, cũ pluribus ſequen. quia nõ poſ
ſunt ſe quoquo modo intromittere de papa:
vt in.c.futurã.12.q.1.&.d.§.hinc etiã. nec de
rebus ſpiritualibus.c.ſi.de rebus eccle. non
alie.&.c.ſacroſancta &.c.maſſana de elec. cũ
ſimil.

¶ Arti. 2.

SED PONE ꝙ papa poſtꝗ eſt
accuſatus de hęre
ſi cõfiteatur errorẽ
ſuum & reddat ſe
corrigibilẽ & para
tũ ad mãdatum ec
cleſiæ reuocare er
rorẽ, an tunc indi
ſtincte poterit reti
nere papatũ ſublata accuſatiõe? Et dicẽdum
eſt ꝙ ſi hæreſis in quã papa dr̃ lapſus non eſt
per eccleſiã damnata, tunc debet expectari tẽ
pus ſentẽtiæ ferendæ: vt.17.di.§.hinc etiã, &
8.q.3.nõne. Et tunc poſt ſententiam latã per
quã damnabitur hæreſis, ſi papa ſe corrigeret
(dicẽdo poſtꝗ video hãc opiniõem quam te
nui tanꝗ erroneã & hæreticam per eccleſiam
fuiſſe dãnatam/ paratus ſum corrigi & illã re
uoco) ſufficeret ẽt ad retinẽdũ ſtatum ſuũ: vt D
ponit glo. & doc. in.c.nunc autem.21.di.

¶ Si aũt hæreſis in quã lapſus eſt erat dãnata
per eccleſiã, tunc ſi ante admonitiõem de qua
in.c.dixit apoſtolus.24.q.3.& ad ti.3.& ante
deprahẽſionem in ipſa hæreſi de qua in.c.ex
cõicamus el.2.§.ſi qui aũt de hęre. ipm pœ
nituerit & ſe correctũ reddiderit/ ſufficiet etiã
ad retinẽdum ſtatũ ſuum per.d.c.dixit apoſto
lus.&.§.ſi qui aũt. Et in hoc ẽt caſu procedit
glo.in.d.c.nunc aũt/ ſecundum egi. ibi. ꝗ dicit
ꝙ ſi papa paratus eſt corrigi non deponetur,
quia tũc talis opinio occulta vel dictũ occul
tum ante publicationẽ cenſetur magis ex ani
mi leuitate aut ſacrarum literarum obliuiõe
aut mala attentione ꝗ ex infidelitate ortũ. pro
quo facit tex.in.c.vt officiũ de hęre.in.6. ¶ Et
licet archi.in.d.c.nũc autẽ/ voluerit ꝙ.c.dixit
apoſtolus intelligatur in ignorante ſacrã ſcri
pturam & non intelligente id quod tenet eſ
ſe hæreticũ, & propterea ꝙ ille tex. non excu
ſet papã qui habet iura in ſcrinio pectoris.c.
1.de conſti. & ideo ꝙ ille tex. nõ loquatur in
papa (in qua opinione fuit etiam lau. ſecun
dum ꝙ refert do.in.d.c.nunc autem: qui etiã
dicunt ꝙ factum cum marcellino in.d.c.nũc
autem/ proceſſit ex diſpenſatione) tamen nõ

videtur verum,& contrarium innuit ibi glo.
A & glo.in.d.c.dixit apoſtolus.& egi. & domi.
ibi in.d.c.nunc autẽ. qui dicit ꝙ qualitercũqꝫ
quis lapſus ſit in hæreſim ſi paratus eſt corri-
gi nõ debet vt hęreticus damnari.allegat.50.
di.presbyteros in fi.&.1.q.7.maximum.17.
di.nec licuit.Facit tex.in.c.ſchiſma.24.q.1.
poſt prin.quod & ponit idem egi.in.c.eiectio
nem.79.di.Et idem etiam alua.de planctu ec
cle.li.1.ar.5.& dicit glo.in.d.c.ſi papa/referẽ-
do hugonem idem tenentem,allegatqꝫ tex.in
c.aperte.24.q.1.&.c.ait.

¶ Nec obſtat ꝙ papa dicitur habere iura in
ſcrinio pectoris ſecundum egi.quia ſępe fal-
lit eum iurium obliuio.23.di.præterea.30.
q.1.c.1.&.q.4.quod autem.Et quia illud in-
telligitur pręſumptiue vel propter iuris inter
pretationem:vt in.c.1.de conſti.in.6.Et quia
frequenter homines maioris ſcientiæ qa plus
de ſe pręſumunt & quia plus ſciunt & poſ-
ſunt defendere opiniones ſuas,efficiũtur per
tinaciores & facilius incidunt in errores. Et
aduertendum eſt ꝙ domi.ibi ſimpliciter vult
ꝙ qualitercunqꝫ commiſſa ſit hæreſis in pa-
pa,ſi paratus eſt corrigi/non debet vt hæreti-
cus damnari. Quod etiam videtur voluiſſe
hugo & ioan.de ficto & ioã.ioannis,ſecun-
dum ꝙ refert egi.in.c.ſi papa.40.di. Qui e-
B tiam volunt ꝙ poterit retinere ſtatum ſuum
ſublata accuſatione de hæreſi cõtra eum.Vn-
de dicit guliel.de pontelemo/ & refert egi.in
c.filii de hære.in.6.in.5.quæſito ꝙ malum &
periculoſum eſt papam accuſare, quia inde
poſſet accidere accuſatori malũ.allegat.24.
q.1.c.1.Sed illud intelligo referri ad factum/
& non ad ius:quia de bono opere non debet
quis lapidari.Sed egi.ibi in.d.c.nunc autem
intelligit ſi ſe correxit ante admonitionem &
depręhenſionem: & ſic dicit debere intelligi
c.dixit apoſtolus.quod & ſequitur alex.ibi in
d.c.nunc autem.

¶ Si vero papa incidit in hæreſim iam dam-
natã & in illa fuit depręhenſus & poſtea vult
corrigi & redire,dicit egi.ibi ꝙ debet admitti
ad condignam pœnitentiam peragendam:
quia eccleſia nunq̃ claudit gremium redeun
ti:vt in.c.ſuper eo de hære.in.6.ſed non ſuffi
cit ad hoc vt recuperet ſtatum ſuum videli-
cet papatum quem per huiuſmodi lapſum in
hæreſim iam amiſerat, ſed detrudetur in per
petuum carcerem ad pœnitentiam peragen-
dam,& ſic dicit ꝙ recte loquitur,c.excommu
nicamus el.2.§.ſi qui autem/cum notatis ibi
in glo.de hære. Qui debet intelligi etiam in
papa & addi ad alios duos modos quos po- C
ſuit ibi glo.& oſtien.in verbo deprahẽſi:quia
iſte modus non eſt minoris authoritatis q̃ a-
lii qui ſumuntur expreſſe ex verbis apoſtoli
ad ti.3.in fi.tranſſumptiue in.d.c.dixit apoſto
lus.24.q.3.Quinimo idem egi.in.d.c.nunc
autem.§.ſed quæ res/verſi.quarto dico,dicit
ꝙ ſi papa inciderit in hæreſim iam damnatã/
& correctus ſeu admonitus fuerit vt de tali
errore ſe corrigat & ipſe talem correctionem
ſeu admonitionem contemnens ſe non cor-
rexerit ſed in eodem errore perſeuerauerit/
cenſetur peruerſus hæreticus proprio iudi-
cio iam damnatus, & ſic tanq̃ pertinax hære-
ticus eſt cenſendus: & per conſequens ſi po-
ſtea ad gremium eccleſiæ redire voluerit, nõ
eſt ei reſtituendus ſtatus ſuus /ſed ad pœni-
tentiam peragendam eſt in perpetuum carce
rem coniiciendus:quia tunc cenſetur in hu-
iuſmodi hæreſi ſufficienter deprahenſus, &
habet locum.d.§.ſi qui autem.c.excommuni
camus. Et ſic videtur intelligere quod ſupra
dixit:videlicet ꝙ poſtq̃ eſt depręhenſus in hę
reſi/non recuperat papatum ſed debet detru
di in carcerem ſi voluerit redire & ſe corrige-
re. vt intelligatur in illo qui ante fuerat ad-
monitus & ipſe talem admonitionem con-
tempſit.Et idem videtur velle idem egi.in.c. D
ſi papa in verſi.tertio dico in fi. vbi vult ꝙ ſi
accuſatus papa de hæreſi & per ſuam confeſ-
ſionem vel alias legitime in concilio conui-
ctus fuerit, poterit per concilium tanq̃ ſim-
plex homo iam propter hæreſim poteſtate pa
pali priuatus declarari hæreticus & iudicari
& damnari & in carcerem perpetuum detru
di ad peragendam pœnitentiam.24.q.1.c.1.
&.d.c.excommunicamus.§.ſi qui autem.
Quod intelligit etiam ſi dicat velle pœnite-
re & ſe corrigere & errorem ſuum reuocare/
& petat ſe per concilium ad pœnitentiam ad
mitti:quia talis conuictus vel confeſſus ad-
mittetur ad pœnitentiam ſed papatum non
recuperabit, imo per concilium ad carce-
rem perpetuum condemnabitur pro pœni-
tentia peragenda: vt.d.c.excõicamus in.§.ſi
qui autẽ.& vide ad hoc ioan.de ana,in.d.c.ex-
cõicamus in prin.& tex.& doc.ibidem.

¶ Si aũt papa incidit in hæreſim dãnatam &
confeſſus vel cõuictus adhuc p̃tinax nõ vult
corrigi nec emẽdari,tũc deponẽdus eſt & pu
niẽdus vt qlibet alius hęretic⁹:vt.d.c.excõica
mus&.d.c.dixit apl'us. qa in cã fidei nõ repi-
tur aliqd ſpecialiter diſpoſitũ in papa quo mi
nus puniat̃ ſicut de aliis clericis ẽ diſpoſitum.

A exquo enim eſt hæreticus depræhenſus &
damnatus, non cenſetur papa ſed vt priua,
ta perſona : vt,d.ca,ſi papa,40,di.& .c ,acha,
tius ibi glo.24.q.1 .faciunt quæ dicũtur in,c.
anaſtaſius.19.di,&ponit alex.in.d.c,nũc aũt.
❡Et pro præmiſſa diſtinctione facit quod po
nit cardi.in cle.ad nr̃m in.§.nunc autem in
2.quæſito de hære.& ioã.de immol.ibidẽ cla
rius.Qui dicunt ꝙ dr̃ eſſe pertinax qñ corã
inqſitore pſiſtit in ſuo errore:&ꝙ licet poſtea
vel propter probationes vel quia videt ſe cõ,
uictum velit mutare propoſitũ& redire &cõ
fiteri veritatem,nihilominus oĩo habetur pro
hæretico& tanq̃ hæreticus puniri debet:vide
licet quo ad pœnam perpetui carceris/ vt di,
cit ibi ioã.de immol,Et virtualiter hoc idẽ vi
dẽtur velle doc.maxime ioan,de ana.in.c .ad
abolẽdam de hære.& in,c.vt commiſſi eo, ti.
in,6 ,& præſertim lanfrancus,qui dicit tex. in
c.nunc aũt qui loquitur in papa/habere locũ
in aliis epiſcopis& clericis.Qui etiam vr̃ vel
le ꝙ ſemper ante ſententiã recuperet ſtatum
ſuum redeũdo,de quo ibi latius per doc,poſt
archi.qui conſiderant pertinacẽ qñ poſt tem,
pus gratię rediret, Et de inferioribus aliquid
decius in,c,at ſi clerici.20,col,de iudi, ❡ Imo
plus videtur ꝙ qñ eſt hæreticus & damnatus
B & incorrigibilis/non ſolũ dicitur minor quo
libet chriſtiano(vt dictis iuribus) ſed debe,
ret acrius & grauius puniri;quia quanto fuit
in maiori dignitate tanto grauius eſt peccatũ
eius.Facit quod dicitur in.c .homo chriſtia,
nus.40,di.& quod ponitur poſt glo.in,c .cũ
quidam de iureiu,
❡Deprahenſus aũt in hæreſi tũc dicetur qñ
publice deprę̃hẽſus fuit ita ꝙ notoriũ eſt:hoc
eſt qñ notorietas facti tales deprahẽſos.i .ma
nifeſtos eſſe denotat:vt ſi papa in publico ſer
mone facto ad clerũ vel populũ aut in publi
co conſiſtorio errorẽ ſuum huiuſmodi publi
ce prędicaret aut defenderet ſecũdum egi. in
d.c.nunc aũt poſt glo.& oſtiẽ.in.d,c .excõica
mus.§.ſi qui aũt,in verbo dep̃henſi.Facit qđ
dicitur in,c,euidentia de accuſa.& quæ ponit
bar.in,l.4.ff,de fur.& quod dr̃ in,c.veſtra de
coha,cle .& muli . ❡ Vel alio modo ſi de hoc
fuit per ſñĩam condẽnatus:quia ſñĩa facit no
toriũ.l emptorẽ in prin.ff,de act.empti . Vel
ẽt alio & tertio modo qñ in iudicio eſt cõfeſ,
ſus vel cõuictus de hæreſi,p ea q̃ ponit inno.
in.c,cũ ſpecialit in.§ .porro de appel . & in,c,
tua de coha,cle,& muli,& in,c,quoniã & in,c.
conſtitutus de fi, præsby.ſecundum car. ale,
xan.in,d.c,nunc autem,

❡Pro quo ad p̃miſſa vide oĩa q̃ dicuntur in C
arti.ex qbus cauſis poſſit papa deponi : & in,
uenies bene examiatum intellectũ.d,c .nunc
aũt,Et vide alexan,ibi,qui vltra dicit ꝙ ad pro
cedendũ contra papã hæreticũ non reqritur
trina monitio . nam cũ per viã denuntiatiõis
euãgelicæ pcedatur cõtra ipſum papã hæreti
cũ(vt vult glo.in.d.c.ſi papa,& oſtiẽ.in.c.p,
poſuit de cõceſ.p̃ben,poſt glo.ĩ.c.ſi papa,40,
di,& doc.in,c,nouit de iudi,& doc,in,c ,licet
de accuſa,in.c,magnæ de vo,& q̃ dicuntur in
cle,nolẽtes de hære.) ſufficit ꝙ fiat denũtiatio
euãgelica in priuato iuxta formã,c.ſi pecca,
uerit,2.q.1 .videlicet primo inter denũtiantẽ
ſolũ & papã . ſecũdo adhibito p denuntiantẽ
vno alio cõteſte vel duobus,& poſtea denun
tietur eccleſiæ.i.cõcilio gñali.ad quod in iſto
caſu hæreſis ſpectat iudicare papã. Et vltra ad
dit referẽdo cardi,ſancti ſixti(hoc ibi dicentẽ
p illũ tex,in,d.c,nũc aũt)ꝙ ſi ſumus in caſu in
quo notorie cõſtat de hæreſi papæ / conciliũ
conuocabit ſeipſum: quia prælati confluent
ad cõcilium,& alius aliũ vocabit, Vel etiã qñ
dubitaretẽ de hæreſi papæ,põt inuitari vt con
uocet cõcilium,ꝙ ſi noluerit cõuocare/cõuo
cabũt p̃lati ſeipõs vt dictũ eſt. ❡ Et qlibet chri
ſtianus poterit hãc denũtiatiõem euãgelicam
facere papæ ſecũdum abb.ſicu.& anto.de bu, D
in,c.nouit de iudi,& oſtiẽ.& ioan,an .in.c,pro
poſuit de cõceſ.p̃ben. Vbi.n.agr̃ de fide , oẽs
ſumus in chriſto fratres & pximi.c,ad menſã
xi.q.3 .& glo.in.c.ſi papa,40,di. Ideo quilibet
poterit ẽt contra papã vti denũtiatiõe euãgeli
ca in cã hæreſis: vt in dictis locis , & ẽt ponit
ioã.an,anto.& aliĩ in,c.licet de accuſa. & ioã,
an,in.c.magnæ de vo,qđ & ponit abb. in diſ,
putatiõibus factis in cõcilio baſilien.& ludo,
in conſi,523 ,incipit quæſtio diſcutiẽda. Faci
unt quæ dicta ſunt ſupra in arti,quis congre
gat concilium,
❡Verũtamen & egi.in,d,c,nũc autẽ,videtur
velle ꝙ ille qui vult admonitiõe euangelica
vti / debet eſſe talis cuius admonitio debeat
mouere animum ipſius admoniti/ & quẽ ad,
monitus rationabiliter debeat audire & eius
admonitiõem ponderare . Si enim admonẽs
eſſet fatuus aut ſimplex vel ignarus & admo
nitus eſſet magnus p̃latus & magnus doctor,
certe talis admonitio modicũ opateretur:& ma
xime vbi monẽs nullam ratiõem adduceret.
Item ꝙ debet ẽt attendi ad formam admoni,
tionis:quia debet admonitio cõtinere declara
tionẽ erroris de cuius correctiõe agitur & ſen
tentiã ſeu determinatiõem quã eccleſia tenet,

& exorare de correctione erroris & de ſcien-
A tia ſeu determinatione eccleſiæ amplectēda.
Et in hoc caſu aliqui dicunt ꝙ admonens de
bet eſſe ſuperior vel talis cuius intereſt & in
quo eccleſia reputari poteſt.
¶ Et quod dictum eſt ſupra ꝙ ſufficit in caſu
hæreſis contra papā vnica denuntiatio, egi.
diſtinguendo dicit in.d.c.nunc aūt/ꝙ aut quę
rimus an ſufficiat vnica admonitio ad eū de-
uitandum: & dicit ꝙ ſic per glo.in.d.c.dixit a
poſtolus. Aut q̄ritur vtrū ſufficiat ad hoc ꝙ
admonitus & nō acquieſcens admonitiōi, perti
nax & verus hæreticus ac in hæreſi depræhē
ſus cenſeatur. & tūc non ſufficit vnica niſi ſit
alias hæreticus notorius vel condēnatus. Ad
quod facit quod dicit apoſtolus ad ti.3. circa
fi. ibi hæreticum hominē poſt primā & ſecun
dā admonitionē deuita. & tranſumptiue in.c.
dixit apoſtolus.24.q.3.&.c.q̄ dignior in fi.&
23.q.5.non vos. Cum aūt triplex ſit admoni
tio euāgelica (prima quā admonens facit in-
ter ſe & admonitū ſolum. ſecūda quam quis
facit adhibito vno vel duobus teſtibus poſtq̄
primæ admonitiōi non acquieuit. tertia qua
poſt duas priores ſpretas dicendū eſt eccleſiæ:
vt in.c.ſi peccauerit.2.q.1.& in.c.nouit de iu
di.) primis duabus denuntiatiōibus papa ſu-
biicitur ſicut quilibet alius. Circa tertiam aūt
B cōſiderandum eſt ꝙ ſi loquimur de crimini-
bus & caſibus in quibus papa poteſt accuſari,
pōt fieri contra eū ꝙ dicatur eccleſiæ.i.conci-
lio: q̄a ſicut pōt accuſari poterit quod eſt mi-
tius denūtiari. Si aūt loquimur in caſibus in
quibus papa nō pōt accuſari, tunc ēt non po
terit denūtiari eccleſiæ.i.cōcilio ſecundū egi.
in.c.ſi papa.40.di. Et eo caſu quo non pōt ac-
cuſari nec denūtiari cōcilio, tunc authoritas
dic eccleſiæ intelligitur.ſ. orando deū pro e-
mendatione ipſius ſecūdum oſtien.ioā.an. &
alios in.d.c.propoſuit de conceſ.præben.
¶ Dicit etiam egi.ꝙ qñ accuſatur papa de hę
reſi/debet fieri in concilio gñali: quia nullus
mortaliū pōt ſe de hoc intromittere niſi eccle
ſia vniuerſalis, quæ ad hoc expediendū debet
vocari. C.de autho.preſtan.l.vl.& regula q̄d
oēs in.6. quæ vniuerſalis eccleſia repræſenta
tur in concilio generali tantūmodo. Sed ſi pa
pa non accuſaretur de hæreſi ſed de alio cri-
mine de quo accuſari poſſet, tunc concilium
non pōt ferre ſententiā iudicialem cōtra eū:
quia nullus eſt ſupra verū chriſti vicariū. nec
conciliū generale habet huiuſmodi ptātem:
quia papa eſt ſupra cōciliū: vt in.c.propoſuit
de conceſ.præbē.& in.c.ſignificaſti de elec.cū
aūt nō accuſatur de hæreſi remanet verus pa C
pa & verus chriſti vicarius cū ſua plenisſima
poteſtate, qua nullū crimen eū priuat niſi ſola
hæreſis. ¶ Poſſet tñ ipſe papa ferre contra ſe
ſententiam. quæ non proprie dici pōt ſenten
tia ſed ordinatio: quia in ſe vel ſupra ſe iuriſ-
dictionē non habet. Erit ergo quædā extraiudi
cialis ordinatio, ad quā ordinationem facien
dā ipſe erit naturaliter obligatus. facit quod
dr̄ in.c.nunc aūt.21.di. Si aut hoc nolit facere
tunc cōcilium generale per modū ordinatio
nis proceder quātum ad hoc ſicut ſpiritus ſan
ctus eidem ſuggeret: & ipſe papa ordina-
tioni concilii ſtare tenebit. & ad hoc propria
ſponſione ſe obligare debebit. Et ſi hoc fece-
rit/bene erit: ſed ſi hoc ſpōte facere noluerit,
tunc deliberabit & ordinabit conciliū quid vl
terius faciendū ſit: & vtrum ac qualiter ſuę or
dinatiōes mandandæ ſint executiōi. Ita dicit
ipſe egidius in.d.c.ſi papa/in verſi. quarto di
co. Quod qualiter procedere posſit/latius in
fra dicemus/in quæſtione quid agendū quan
do papa eſt incorrigibilis.
¶ ADDE tñ circa id quod dicitur de denū
tiatiōe euangelica qñ peccatū proximi eſt ita
occultū vt probari nullo modo posſit, ꝙ licet
glo.ī.c.ſi peccauerit.2.q.1.& in.c.nerui.13.
di. dicat tūc non habere locū denuntiatiōem D
euangelicam/tñ beatus tho.in.4.ſen.di.19.
q.2.arti.3. tenet cōtrarium, quod & cōiter ſe
quūtur doc. Vnde dicit alexā.in.d.c.nerui/ ꝙ
ſi delictū eſt oīno occultum ita ꝙ nullomo-
do probari pōt, tunc erit locus primæ admo
nitioni inter te & ipſum ſolū, & ſecundæ ad-
hibito tecum vno vel duobus teſtibus inter
quos ſtabit ſecretū oē verbum, non tñ fiet ter-
tia admonitio hoc eſt dic eccleſiæ: cū nō poſ-
ſit deficiente probatione peccatū ſiue crimen
probari: & per conſequens nec eccleſia poſ-
ſet cōtra eum procedere & ipſe diffamaretur.
Vnde iſto reſpectu idem iudicamus in papa
quod & in quocunq; alio proximo inferiore:
quia cū in duabus primis monitionibus poſ
ſit cum papa procedi ſicut cū aliis, & in tertia
ſimiliter iſto caſu idē erit ſicut in aliis. In hoc
aūt melioris conditionis eſt papa/ꝙ etiā ſi cri
men pōt probari præterq̄ in cauſa hæreſis nō
pōt dici eccleſiæ: vt dicunt doc. poſt oſtien.in
c.propoſuit de conceſ.præben.& egi.in.c.a-
naſtaſius.19.di.& præterq̄ in caſibus in qui-
bus poteſt accuſari ſecundū egi.in.d.c.nunc
aūt, & ſupra proxime retuli & infra dico in ſe
quentibus. Et de huōi denuntiatione euan
gelica vltra dicta/vide doc.in.c.nouit de iudi.

A & in.c.ſi peccauerit.2.q.1.& in ſpecu.in ti. de denuntiatione: & adde gabrielem biel in expoſitione miſſæ in lectiõe.74. Ex quo videtur inferri ꝙ in caſibus in quibus poteſt accuſari in illis etiam põt concilium congregari, & erit ſufficiens cauſa congregandi concilium. Et licet non ſemper ad deponendum, tamen ſaltem ad corrigendum ſiue reformãdum per modos quos infra dicam quãdo papa eſt criminoſus & incorrigibilis.

¶ Adde etiam pręmiſſis quod dicit idem egi. in.c.1.in verſi.quarto quæritur de renũ.in.6. ꝙ ſi papa fiat hæreticus/non propterea poteſt cogi ad cedendum etiam per concilium gñale. quod an ſit ſimpliciter verũ, infra latius dico. Et adducit rõnem quia nec in caſu hæreſis papa ab aliquo iudicatur. adducit.c.nemo 9.q.3.& hoc quia ſtatim cũ fuit pertinax hæreticus nec corrigi paratꝰ, ipſo facto deſiit eſſe papa. vnde non deponitur papa; ſed potius tanq̃ pſona priuata is qui dudũ erat papa declaratur amiſiſſe papatum, & deponitur quatenus de facto occupat regimẽ eccleſię. Quę quidẽ depoſitio ad factum refertur, argu.c.cũ ſecũdum de hære.in.6.& in.l.ſicuti. §.ſed ſi quæratur.ff.ſi ſeruitus vendi. Hæreticus.n. pertinax eſt totaliter præciſus a corpore ec-
B cleſiæ.24.q.1.alienus. nec poteſt participare in aliquo virtutibus corporis. Facit tex. 24.q.1.c.quoniã vetus.& patet leui.20.c.in prin. vbi ipſe deus hæreticos condemnat & executionẽ præcipit fieri. & apoſtolus ad titũ c.vl.dicit ꝙ hæreticus iam eſt proprio iudicio condẽnatus. cõcordat.c.ad apoſtolicę de re iudi.& facit.24.q.3.dixit apoſtolus. Item ſi vir efficitur hæreticus, ipſo iure perdit omnẽ ptãtem & adminiſtrationem ac ius quod habet in vxore.28.q.1.ſi infidelis. ipſo iure dico videlicet diuĩo, vt ibi patet.& de diuor.c.q̃to. Igitur & per has leges quæ etiã papam ligant ipſe etiam perdit omnem poteſtatẽ & adminiſtrationem eccleſiæ ipſo facto/& depoſitus eſt. Facit quod dr̃ in.c.licet de elec.& infra in arti. ex quibus cauſis poſſit papa deponi. & vtrum poſſit cogi ad cedẽdum infra dicetur. Et hæc quo ad crimen hæreſis.

REſtat vidẽdum an & in ſimonia & aliis criminibus in quibus papa reperitur incorrigibilis & monitus mõ quo ſupra nõ vult deſiſtere/poſſit accuſari; & non facio differentiã inter crimen ſimoniæ & alia capitalia crimina notorie cõmiſſa & eccleſiã ſcãdalizantia. Licet egi.(vt patet ex pmiſſis) aliqñ voluerit ſimpliciter ꝙ de ſimonia poſſit accuſari. Et idẽ abb. in allegatiõibus factis in cõcilio baſilien. incipiunt qm̃ veritas, in pluribus locis maxĩe circa fi. intelligẽdo qñ ipſam ſimoniã deduxit in cõſuetudinẽ. Et reſpõdet ad glo.in.c.ſi quis pecunia.79.di. (quæ vult ꝙ papa nõ poſſit accuſari de ſimonia qa ſtricte & pprie ſimonia nõ eſt hęreſis) ꝙ illa glo. debet intelligi qñ ſimonia eſſet occulta: qa de delicto occulto papa nõ accuſatur, cũ præſumatur pro eo: vt in.c.1.40.di.in glo.q̃ in hoc ponit differentiã inter hęreſim & alia crimina: qa de occulta hæreſi põt accuſari(vt etiã dixi ſupra) ſed nõ de alio crimine occulto. ſed ſecus cũ ſimonia eſt notoria & ſcandalizat eccleſiam/& illã deduxit in conſuetudinẽ & ſic eſt incorrigibilis. Vnde dicit ꝙ glo.in.d.c.ſi quis pecunia (q̃ loquitur in ſimonia ꝙ papa non poſſit accuſari) debet limitari per aliã glo. in d.c.ſi papa, quę vult qñ eſt incorrigibilis in delicto notorio ſcandalizãte eccleſiam ꝙ poſſit accuſari. Imo glo. ponẽdo exemplũ in ſimonia & adulterio limitat ſeipſam. Et idẽ etiã replicauit abbas in.d.c.ſignificaſti de elec. & ad hoc in dictis allegatiõibus pluries allegat illã glo. pro ſingulari in.d.c.ſi papa, quã dicit cõiter approbari. & ita dicit limitari debere dicta oſtien.& ioã.an.in.c.propoſuit de conceſ.preben. Et idẽ dicit in quolibet alio crimine ſcã- D dalizante eccleſiã. Et plus in.d.c.ſignificaſti dicit ꝙ ſi papa eſt in notorio crimine & ſcandalizat alios & eſt incorrigibilis/põt puniri tanq̃ hæreticus per.d.glo.in.d.c.ſi papa.& idem abbas in.c.quotiens de ſimo. & in.c.cum veniſſent in.3.col.de iudi. & idem petrus de ancha.in trac.ſchiſmatis in.4.quæſito. Et idem abb.in.c.ſicut el.2.de iureiu. vbi vult ꝙ ex eo ꝙ papa eſt incorrigibilis/& eccleſia nõ habet quod faciat contra eũ, imperator poſſet cõtra perſonã eius indicere bellum ſed non contra eccleſiã. de quo remittit ad.c.in nõie dñi.23. di.& in.c.princeps & in.c.regũ.23.q.5.&.ca. nec licuit.17.di.& in.c.non vos/& in.c.de liguribꝰ.23.q.5.& glo.in.c.tua de deci. Idẽ voluit ludo.põtanus in cõcilio.523.incipit quęſtio diſcutiẽda. Et cum illa glo.in.c.ſi papa vt tranſire domi. ibi circa fi. cum eam refert.

¶ Eandem etiã tenet dñs macheſil. in additiõibus factis ad tractatũ ſchiſmatis dñi antonii de butrio in.5.char. cũ reſpondet ad obiecta. vbi dicit eam communiter teneri a doctoribus: & ꝙ adeo ſibi placet authoritas illius glo. ꝙ concilium generale poſſet illam approbare & de ea facere vnum canonem ſiue textum, cuius determinationi ſtandum eſſe t

quia errare non poteſt.24.q.1.a recta.& no-
A tant doc.in. c.a nobis el.2.de ſen.excom.&
oſtien.& ioan.an.in.c.vl.de præſcrip. ¶ Et vl
tra rationes poſitas per illam glo. ipſe iuuan
do eam addit aliam rationem. nam papa qui
perſeuerat in notorio graui crimine ex quo
multum ſcandalizatur eccleſia,dicitur turba-
re vniuerſalem ſtatum eccleſiæ & in ſubuer-
ſione & periculo grauiſſimo ponere populū,
ergo non debet ſuſtineri,ſed propter hoc de-
poni.24.q.1.memor.25.q.1.quæ ad perpe-
tuam. Et adducit alias rationes, quibus dicit
probari opinionem illius glo.eſſe veram. &
reſpondet ad id quod notat oſtien.in. c.pro-
poſuit de conceſ.præben. ꝙ illud dictū oſtiē.
non eſt ſimpliciter verum,ſed reſtringitur ad
crimina ex quibus non multum ſcandaliza-
tur eccleſia.
¶ Idem etiam tenuit petrus cardinalis came-
racen.in quodam ſuo trac.de po.eccle. & pa.
qui incipit chriſti nomine inuocato &c. in
9.char.qui dicit hoc fuiſſe practicatum in cō
cilio generali in depoſitione ioannis.23.in
concilio cōſtantien. cuius determinationi cō
tradicere non licet ſecūdum eum.¶ Idem vi-
detur tenere dominus catal. de boncompag-
nis in quodam trac.ad ioā.23.incipit rei ſub
expreſſione in.10.char. vbi dicit ꝙ ſic fuit cō
B gregatū concilium contra ioan.12.ad depo-
nendum eum,non propter hæreſim ſed pro-
pter incorrigibilitatem quia venator & lubri
cus erat.Et idem dicit guliel.ockam in li.con
tra errores ioannis.22.in vl.c. Qui ioannes
12.quia venator & lubricus erat & publice
fœminas tenebat,præſidio imperatoris de pa
patu deſtitutus eſt & communi voto leo pa-
pa electus:vt legitur in chronicis in vita ipſi-
us.Ad idem abb.in dictis allegationibus alle
gat cardi.in trac. ſchiſmatis in verſi. quintus
modus.Et idem voluit anto. de butrio in qui
buſdam dubiis in tractatu ſchiſmatis circa fi.
cum ponit intellectū.c.ſi papa. Item hoc idē
tenuerunt per dictā glo.doc. magiſtri & vni-
uerſitas cracouien.in quibuſdam allegationi
bus directis epiſcopo cracouien.contra euge
nium pro cōcilio baſilien.in penul. quæſtiōe
illarum allegationū.Illam etiam glo. allegat
& ſequitur idē abb.in. c.propoſuit in penul.
col.de conceſ.præben.limitans quod dicit ibi
oſtien.ꝙ intelligitur quando delictum eſt oc
cultum & non quando eſt notorium.& dicit
ꝙ illā glo.ſequitur totus mundus.Idem etiā
abb.in diſputatione quæ incipit epus,& aliis
allegatiōibus ſuis factis pro concilio baſiliē.

¶ Idem etiam dicit ioan.milis in quibuſdam
ſuis reportatis ad intellectum conſtitutionis C
frequens in.4.q.dicens illam glo.veram & eſ
ſe magnæ authoritatis & ꝙ nullus eā repro-
bat.Et dicit ꝙ illa duo quæ ponit glo. ſunt ad
denda ad dictum innocentii & ioan.an.in.c.
inquiſitioni de ſen.excom. qui voluerunt ꝙ
non ſit obediendum papæ quādo aliquid pręc
cipit ex quo ſunt ventura mala & turbatio ſta
tus eccleſiæ:videlicet ꝙ illud factum ſit noto
rium & papa incorrigibilis.Et in effectu etiā
tenet feli.in.c.nihil de pręſcrip. dum dicit ꝙ
ratione ſcandali poteſt papa deponi per illā
glo.in.d.c.ſi papa.¶ Idem alex.17.di.in ſum.
qui plus dicit ꝙ ratione ſcandali ſi per cardi-
nales eſſet concilium conuocatū & papa vo-
catus vt iret & corrigeret ſe, ſi neq̄ ire neq̄
authoritatē concilio præſtare vellet vel ſe cor
rigere recuſaret/tanq̄ ſuſpectus de hęreſi poſ
ſet deponi. Licet ipſemet aliter videat̄ velle
poſt cardi.de turre cre.in.c.ſi papa.40.di. Et
idem vr̄ velle domi.in dicto.c.ſi papa:dū vult
ꝙ cōtumax qui viuit in delictis cū rebelliōe
& obſtinatione perſeuerādo & recuſando bo
na agere & ſe nolendo corrigere/pōt dici hæ
reticus.28.di.c.ſi.& inducit ad deciſiōem eo-
rum quæ facta fuerunt in concilio ſequendo
glo.illam in.d.c.ſi papa. Idem etiam milis in D
repertorio in verb.papa nemini in fi.Idē etiā
bal.in.c.olim de reſcrip. qui dicit ꝙ papa pōt
deponi propter notoriū enorme crimen.& in
ducit ꝙ allegabatur periurium cōtra gregori
um.12. Vnde magis late loquitur, & allegat
ad idem hugonem in.c.ſi duo.79.di.Idem ēt
ſequuti fuerunt plures pariſienſes:vt fuit ger
ſon cancellarius pariſiē.qui dicit ꝙ dicta glo.
non tantum habet authoritatem ab vno glo-
ſatore vel homine ſed a chriſto immediate.&
expreſſe ita dicit in.22.di.in.23.ar.contra pe
trum de luna. Quam concluſiōem quomo-
do fundet non intelligo.& propter illam glo.
fuit generatum magnū ſcandalum in eccle-
ſia tpe eugenii:quia in ea concilium baſilien.
faciebat fundamentum magnū:vt vide alex.
in.c.ſi papa in.2.col.40.di. & eam ſequitur
decius in conſi.151.in.3.col.
¶ SED contra glo. ſunt multi preſtantiſſi-
mi doctores:vt petrus de palude/aug. de an-
cona/archiepiſcopus floren. ioan. de im-
mol.pe.de monte/cataldinus de boncompa-
gnis in quodam alio ſuo tractatu pro euge-
nio,& roſellus:& quidam alii quos referā in-
fra cum aliquibus rationibus in illa quæſtio
ne vtrum papa propter crimen de quo eſt

incorrigibilis poſſit deponi : vbi ponuntur
A hincinde rationes ad longū. Pro quibus (ſci-
licet ꝙ nō poſſit accuſari) videtur caſus in.c.
oues.2.q.7. Item quod dicit oſtien.in.c.non
debet in prin.de conſan.& affi.ꝙ non morde
tur papa ſine peccato: vt in.c.1. de maledicis,
& in.c.contracto.§.verum de cogna.ſpiri. &
6.q.1.c.ex merito &.c.deteriores. Ex quo vi-
detur ꝙ nō ita de facili pro quocunq̄ delicto
poſſit morderi & accuſari. Alios idem tenen-
tes non curo hic referre.

¶ Crederem tamen poſſe teneri ſaluo ſanio-
ri iudicio ꝙ papa poſſet accuſari de crimine
propter quod ſcandalizatur ſtatus vniuerſa-
lis eccleſiæ concurrentibus illis quę ſupra re-
tuli poſt egi. videlicet ꝙ crimē ſit notorium/
ꝙ ſæpius admonitus / ꝙ ſit generatū magnū
ſcandalum in eccleſia vniuerſali circa fidem/
& ꝙ ſit incorrigibilis. Et ꝙ poſſit accuſari/ fa-
cit ꝙ vt ſcandalum tollatur epiſcopus remo-
uetur ab eccleſia: vt ponit inno.in.c.cum pri-
dē de renun. Facit quod dico in illa quæſtio-
ne an papa pro vnione vniuerſalis eccleſiæ
poſſit cogi ad cedēdum. Ad idem illud quod
dicitur in.c.illud ſane.24.q.3.quod allegat il
lud euangelicū ſi oculus tuus ſcandalizat te
&c. & glo. ſupplendo ad tex. dicit intelligi
B de penitus incorrigibili. Ad idē facit ꝙ pro-
pter delictum notorium & incorrigibilitatē
facile generatur in mentibus hominum ſcan
dalum, qui dicere poſſunt vbi eſt deus cleri-
corum.c.magnæ de vo. ¶ Item facit quod di-
cunt doc.poſt inno.in.c.inquiſitioni de ſen.
excom.circa fi.ꝙ vbi ex notorie iniuſto præ-
cepto veriſimiliter præſumeretur ſtatum ec-
cleſiæ perturbatū iri vel alia mala eſſe ventu
ra, non deberet illi obediri: vt in ſimili dicitur
in.l.prohibitum.C.de iure fiſci li.10. & poſt
inno.dicitur in.c.ſi quando de reſcrip.& dicit
dinus in regula quod quis de regu.iu.in.6.
Facit quod dico de remediis tenendis quādo
papa eſt incorrigibilis. Itē omnes illæ ratio-
nes quæ ponuntur in quæſtione illa vtrū pa-
pa poſſit deponi quia vendit paſſim beneficia
& ſcandalizat eccleſiam & eſt incorrigilibilis
quæ ponuntur ad partem affirmatiuā. Item
facit ꝙ non licet papæ turbare vniuerſalem
ſtatum eccleſiæ.8.q.1.apoſtolica.c. literas de
teſti.ſpolia.9.q.3.c.per principalem.c.pro-
poſuit de conceſ. præben. Igitur ſi eſt perti-
nax in turbando poterit accuſari. Illud enim
quod dicitur ꝙ papa non habet ſuperiorem
a quo poſſit iudicari, non videtur dictum in
caſu quo eſt adeo criminoſus & incorrigibi-
lis & ſcandaloſus ꝙ propter eum periclitare-
tur eccleſia: quia hoc videtur illi coceſſum in C
fauorem eccleſiæ vniuerſalis, ideo non debet
redundare in noxam. & propterea dico ꝙ po
teſt talis papa accuſari. ¶ Nō propter ea tamē
dico ꝙ poſſit deponi: quia quid de hoc ſentiā/
dicā infra in loco ſuo. & hoc videtur voluiſ-
ſe alex.in.c.ſynodum.17.di.in.2.col.

¶ Ad hoc tenendum moueor: quia alioquin
poſſet hæreſis ſuſcitari, contra quas potius
prouideri debet ne oriantur: vt in.c.maiores
24.q.1.& de hære. per to. Nam vt dicit tex.
in.c.reſecandæ.24.q.3.arius in alexādria vna
ſcintilla fuit, ſed quoniā nō ſtatim oppreſſus
eſt/eius flamma totū orbem populata eſt. Et
ideo ſcabioſa ouis a caulis repellenda eſt ne
tota maſſa putreſcat: vt ibidem dicit tex. & in
c.corripiantur ea.cau.&.q. ¶ Itē moueor a ſi-
mili. metropolitanus. n. a prouinciali conci-
lio nō iudicatur cuius ipſe eſt caput (vt in.c.
graue ibi doc.de præben.) & tamē poteſt ab
eodem reformari. hoc probat tex. iuncta ſu-
præſcrip.2.q.7.ſicut el.2.&.9.q.3.ſi autē &
c.ſaluo. Item glo.in.d.c.ſi papa/ non dicit ꝙ
pro crimine notorio de quo eſt incorrigibi-
lis poſſit deponi, ſed ꝙ poteſt accuſari. Et li-
cet effectualiter videatur in ratione ſua idem
voluiſſe (cum allegat ꝙ contumacia ſit hære- D
ſis) tamē nō loquitur de depoſitione. Et quo
ad illos qui tenent ꝙ tantum de hæreſi poſſit
accuſari (vt fuit catal. & multi ponunt in.c.
ſi papa/& in.d.c.ſi quis pecunia) intelligo ꝙ
loquuntur de accuſatione ad deponendū nō
ad corrigendum. Et iſto modo etiam intelli-
git & reſtringit glo. alex. in.c.ſynodum.17.
di. ¶ Item (ſicut ſupra dictum eſt) interdum
congregatur concilium pro reformatione li-
cet non poſſit contra papam procedi/ vt ſaltē
prouideatur indemnitati eccleſiæ prout ſpiri-
tusſanctus ordinabit. quod diuerſimode fieri
poſſet puniendo vel impediendo participes
ſceleris, pro quo vide quod dico ſupra in arti.
ex quibus cauſis poſſit cōgregari concilium/
in verſi. item quarto congregari poteſt conci-
lium. Ex hoc videtur ꝙ glo.in.d.c.ſi papa cū
dicit ꝙ via denūtiationis in papa erit inutilis,
licet vera ſit eo reſpectu quia nō habet ſupe-
riorē qui eū corrigat, tamen ex cōgregatione
concilii abſq̄ ipſius papæ coactione poterit
eſſe per indirectū cauſa correctionis. Et ideo
talis accuſatio non tam erit accuſatio quàm
quædam canonica intimatio: ſicut in ſimili di
cit abb.in.c.1.4.col.de iureiu. vel potius quę-
dam publica & generalis denuntiatio cano-

nica: iuxta illud quod ponit ſpecu.in titu.de denun.§.2.verſi.canonica. ex quo ex tali A accuſatione non poteſt ſequi ſententia contra accuſatum. Et propter periculum accuſatoris poteſt dici ꝙ accuſator non tam accuſator q̄ denūciator ſiue promotor exiſtimandus eſt: iuxta notata in.c.cum dilectus de calum. Et licet cōcilium non ſit iudex ſupra papam quo ad corrigendum & deponendum ipſum papam, erit tamen iudex contra alios & prouidebit indemnitati eccleſiæ per indirectum: argu.tex.in.l.papinianus.§.quarta aūt/ verſi.cū igitur.ff.de inoffi.teſta.vbi licet pater nō poſſit filium fraudare quarta/ dando ſeruis libertatem illam minuit. Faciūt quæ infra in proxima quæſtione dicuntur. Et forte iſto modo poſſet denuntiari concilio/ etiam ſi non eſſet tale ſcandalum ꝙ eſſet contra fidem.

¶ Articulus .3.

SED SI PAPA accuſatus eſſet omnino icorrigibilis, quid erit faciendū? Hoc caſu ſi attendimus oſtien.in.d.c.propoſuit, dicendum erit eccleſiæ (hoc eſt orādus B erit deus vt eū emendet) non tamen aliquid fieri poterit: quia nemo iudicat primam ſedem, ſed ſolius dei iudicio reſeruatur: vt in.c.nemo & in.c.aliorū 9.q.3.

TV DIC ꝙ dantur diuerſa remedia a doctoribus. Primū erit humilis admonitio & fraterna charitatiua correctio, quæ etiam habet locum in papa: vt dictum eſt ſupra, & dicitur in.c.nouit de iudi. & in.d.c.propoſuit/ & in.d.c.ſi papa, &.2.q.1. ſi peccauerit. Et fiet iſta admonitio humiliter tam per dominos cardinales q̄ alios notabiles prælatos & doctos religioſos, cōmemorādo etiam ꝙ ipſe debet eſſe exemplum ſanctitatis & adducendo aliqua de ſacra ſcriptura: iuxta illud quod dixit dn̄s apoſtolis matth.18.& illud gregorii.in.c.præcipue.xi.q.3.& ſimilia.

¶ Secūdum remedium erit deuota oratio ad deū vt illum illuminet & emendet vel tollat de medio ſecundum beatum thomam in.4. di.19.q.2.ar.2.quæſtiuncula.3.ad ſecundū argu.quia multum valet deprecatio iuſti aſſidua, iacobi.5. Et infinita ſunt exēpla in veteri lege, vt de niniuitis & aſſiduis orationibus moyſi. Et ſi poſſibile eſt vniuerſi fideles pro hoc orent, vt dici poſſit exaudita eſt oratio C tua. Vñ beatus tho.in li.1.de regimine principum.c.6.dicit ꝙ ſi omnino contra tyrannū non poteſt auxilium humanū haberi, recurrēdum eſt ad regē omnium deū qui eſt adiutor in oportunitatibus in tribulatione. Et hoc remedio adiuta eſt eccleſia contra anaſtaſiū 2. qui cum eſſet impœnitens, deus ad orationes iuſtorū ſuſtulit eū de medio: cum enim ventrē exonerare vellet, emiſit inteſtina.19. di.anaſtaſius.ibi glo. Sic & hilarius contra liberium orando præualuit.

¶ Tertium remedium vbi præmiſſa nō ſufficerēt, erit illi reſiſtere in faciem per dominos cardinales/ mala eius opera exprobrādo ac rationibus conuincendo & ſe opponendo: ſicut paulus reſtitit petro quia non ambulabat ad veritatem euangelii: vt in.c.teſtes in.§.paulus.2.q.7. Et ſicut ſubditi reſiſtunt prælato: vt in.§.item cum bahalam ea.cau.&.q. Et ſicut exemplificat pe.de palu.ſi papa theſaurum eccleſię aut illius patrimonium parentibus ſuis dare vellet aut eccleſiam ſancti petri deſtruere: & palatia ædificare vel aliquid huiuſmodi facere (quod non eſt veriſimile poſſe contingere) non eſſet ei permittendum ſed reſiſtendum & non obediendum / ſine tamen D ipſius depoſitione. Similiter ſi vellet omnes epiſcopos deponere vel aliquid cōtra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ attentare aut ſimilia ex quibus turbaretur vniuerſalis ſtatus eccleſiæ. glo.in.c.per principalem.9.q.3.innocē.in.c.q̄to de conſue.& in.c.inquiſitioni de ſen.excom. Et hoc modo dicunt innocen.oſtien.& archi. ꝙ non eſſet papa ſuſtinendus hoc eſt permittendus hoc facere, ſed eſſet ei cum humilitate & reuerentia reſiſtendum. Et ideo dicit bal.in.c.olim de reſcrip. ꝙ ſi papa nō vult vti ratiōibus vbi tractatur de periculo mūdi, debet compeſci armis.C.de iudæ.l.nullus. Et dicit referendo archi. ꝙ volentes dirigere virgam tortuoſam plicant per contrariū: & hoc non poteſt fieri niſi igne, & per ignem humiliatur illa virga ſicut panis in igne poſitꝰ. Vnde ſubiūgit vtendū eſſe primo verbis, vt in.c.nouit de iudi.deinde herbis, tertio lapidibus: & vbi non ſufficit virtutis ingeniū ibi valeat armorum præſidium & tutela. Et dicit etiā petrus de monte ꝙ ſi papa totum theſaurum eccleſiæ (qui eſt diſtribuendus pauperibus .12.q.2.aurū.glo.in cle.ne romani de elec.) parentibus aut propinquis ſuis daret ſeu patrimonium eccleſiæ indebite alienaret, non

A eſſet permittendus ſed eſſet ei reſiſtendũ: nõ
tamen ad eius depoſitionem procedi poſſet.
Facit glo.in.c.1.de renun.in.6. quæ ſonat ꝙ
papa propter inſufficientiam non eſt deponẽ
dus.& probatur in.c.ſi papa.40.di. dũ loqui-
tur de papa negligente & remiſſo: quod eſt
damnatiſſimũ in papa ſecundũ alexã.& æqui
paratur delicto (allegat.c.fi.de ſupplen.negli.
præla.) ſecundum eum in ſumma.15.di.vbi
iſta omnia ponit. Facit quod in ſimili dicimꝰ
ꝙ iudicibꝰ faciẽtibus aliquid de facto extra-
iudicialiter/licet de facto armata manu eis re
ſiſtere.l. prohibitũ.C.de iure fiſci li.10.notat
inno.in.c.ſi quando de offi.delega.bal.in.l.vt
vim in.7.q.ff.de iuſti.& iu.Cy.in.l.1.C.vnde
vi in fi.& bal.in.d.l.1.C.eo.in.14.col. glo.in
l.nõ videtur.§.qui iuſſu.ff.de regu.iu.& doc.
in regula quod quis mãdato de regu.iu.in.6.
& alex.de immol.in cõſi.142.in.2.volu.inci
pit poſt redditũ. Et bar.in trac. qui ſint rebel-
les in verbo rebellando. facit tex.in.c.fi.de
conſti.in.6.& late feli.in.d.c.ſi quando. Sicut
etiam poteſt reſiſti quando pręcipitur aliquid
illicitum: vt patet in.c.iulianus & in.c.qui re-
ſiſtit.xi.q.3. Pro hoc facit quod dicit cardi. in
clemen.1.in fi.de celebra.miſ.& abb.in.c.cõ-
querente de reſti.ſpolia. Conſtat autẽ ꝙ prę-
B latus dicitur inſufficiens quãdo dilapidat bo-
na eccleſiæ: vt habetur in cap.2.§.fi.de ſtatu
mona. Idẽ ſi viuit incontinenter: vt in.c.gran
di de ſupplenda negli.præla.in.6. Ergo ſecũ-
dum illam glo.in.d.c.1.ſi propter inſufficien
tiam non eſt deponendus, eſt ei tamen reſi-
ſtendum.

¶ Quartum erit remedium. quod dat bal.in
c.dilectus col.3.de appel.vt per confeſſorem
repræhendatur papa de erroribus ſuis, neq;
abſoluatur niſi ſe emendet & prouideat eccle
ſiæ ſuæ. Sed iſtud forte remedium ſi papa eſ-
ſet iracundus / non eſſet bonum pro confeſ-
ſore.

¶ Quintũ remediũ eſt (quia vt dicit.s.tho.in
ſecũda ſecũdæ.q.100.ar.1.ad.7.argu.& in.4.
ſen.di.25.q.3.ar.3.ad.2.argu.papa põt icur-
rere ſimoniam ſicut quilibet alius homo) nõ
acceptare ea quæ male & contra reuerentiam
& legem dei geſta eſſent per eũ: vt non acce-
ptare promotiones prouiſiones & collatio-
nes beneficiorum manifeſte ſimoniacas. quo
niam ſic promoti nõ per chriſtũ qui eſt oſtiũ
ſed aliunde eccleſiam intrare præſumpſerũt,
qui nõ paſtores eccleſiarũ ſed fures & latro-
nes arbitrãdi ſunt: iuxta illud ioan.10. amen
amen dico vobis qui non intrat per oſtium
in ouile ouium ſed aſcẽdit aliunde, ille fur eſt
& latro.& grego.talium ordinationes iudicat C
falſas.1.q.1.ordinationes. Iſtud tamen reme
dium eſt particulare, ſcilicet cõtra ſimoniam
committentes tantum.

¶ Sextum remedium eſt conuocare conciliũ
generale. quæ conuocatio eſſet facienda per
cardinales vbi ipſe papa nollet illud congre-
gare, aut illis negligentibus per alios: vt puta
ſecundum aliquos primum per patriarchas
18.di.ſi epiſcopus. poſtea illis negligentibus
per imperatorem. deinde in eius defectũ ip-
ſimet prælati congregabunt ſeipſos & faciẽt
concilium: vt de his late dictum eſt ſupra. Et
iſta congregatio non erit ad deponendũ pa-
pam: quia ſecundum ꝙ ſupra diximus talem
poteſtatem concilium habere non poſſet ſe-
cundum cardi.de turre cre.& alexan. in ſum.
15.di.& petrum de monte in.q.8.in.trac.cõ-
cilii: vbi ponit iſta remedia ad obuiãdum in-
corrigibilitati papæ, & allegat petrũ de palu.
idem dicentem. Idem cardi. de turre cre. in
trac.de po.pa.li.2.ca.106. in.5.remedio.vbi
ponit omnia iſta remedia quæ de verbo ad
verbũ habuit alex, ab eo. ¶ Qui dicũt ꝙ iſta
congregatio fiet ad tria cum maiori ſolenni-
tate & authoritate faciẽdum: videlicet primo
ad admonendũ & exhortandum papã de cor D
rectione ſua, denunciando ei qualiter perni-
cioſo vitę ſuæ exemplo vniuerſam eccleſiam
ſcandalizat & conturbat. quæ exhortatio ſic a
tota eccleſia facta non dubium quin magnæ
virtutis & efficaciæ eſſet ad eius animum in
bonum cõmouendum. Hoc remedio vſum
videtur conciliũ congregatũ contra marcelli
nũ de quo in.c.nunc autẽ.21.di. Qui eũ au-
diret patres cõgregatos ſciſcitãtes ſi res ita ſe
haberet ſicut fama ad eos deduxerat ꝙ idolis
thurificaſſet, ille cum omni humilitate cõfeſ-
ſus eſt reatum ſuũ adiiciens ſe paratũ obedi-
re & ea facere quæ illi voluiſſent imponere.
Secundum quod conciliũ facere deberet vbi
primum non ſufficeret eſt deuotiſſimis pre-
cibus & ieiuniis & operibus bonis aures di-
uinæ clementiæ pulſare vt dignetur eccleſiæ
ſuæ miſereri & eius pontificẽ aut illuminare
& corrigere aut eidem eccleſiæ ſuæ vt expe-
dire nouit prouidere. ſi. n. iuxta illud matth.
18. duobus in nomine domini congregatis
fiet quicquid petierint, quanto magis creden-
dum eſt vbi ſunt tot patres vniuerſalem ec-
cleſiam repræſentãtes & vnanimes pro ſuble
uatione eccleſiæ/ꝙ exaudientur? Et ſi priora
ex aliquibus cauſis nobis occultis nõ ſuffice-

rent,tunc concilium ſic coadunatũ inuocabit
A brachium ſeculare (vtputa imperatoris vel aliorum princip ũ) ad prouidendum de modo & forma reſiſtendi malis quæ papa facere tẽtaret/ne eccleſia periclitaretur. Pro hoc. 79. di.ſi quis pecunia. 63.di.adrianus el. 2. &. c. in ſynodo. Vnde tali pontifici volenti deſtruere eccleſiam debent omnes chriſtiani reſiſtere.24.q.1.c.memor.43.di.ca. ſit rector.7. q. 1.§.cum vero. Et ex his appatet ad quid prodeſt congregatio concilii quãdo papa eſt criminoſus licet non poſſit deponi. De qua congregatione ſupra pluries diximus.

¶ Et ad iſtud ſextũ remedium facit quod dicit cardi. in.23. notabili in. c. ſolitæ de maio. & obe. cum notat differentiã inter pontificiam authoritatem ſcilicet iudiciariã ad diſcernendum & iudicandum,& regiam poteſtatẽ ſcilicet executoriam ad perficiendum.& ideo ad hoc deſignandum pontifex vngitur in capite ſed rex in armo:vt de ſacra vnc.c.vnico.§. vnde in veteri. Et allegat ad propoſitũ oſtien. ibi in.d.c.vnico dicentẽ ꝙ in multis locis ſecularis gladius factus eſt ſacerdotalis iudicans clericos & eccleſiaſtica ſicut laicos & temporalia. & ꝙ ſpiritualis interdũ etiã ex legi timi cauſis mouet guerras & nutrit,& ſic factus
B eſt militaris,contra iuta.c.1.de treu. & pa. de voto ex multa.§.de clericis.23.q.8.in ſum. & ſex.c. ſequentibus. Et dicit ꝙ non deficiet peſtis iſta donec quiſꝙ ſuis terminis ſit cõtentus de ſepul.c.1.ſuper quæ dicit ꝙ eſſet ſalubre condere conſtitutionem ſpecialem. ¶ Ex quibus ipſe cardinalis dicit ſæpe dixiſſe ꝙ eſſet neceſſarium ꝙ in concilio generali fierent conſtitutiones ita regulantes poteſtatẽ papæ ꝙ non abſorberetur poteſtas aliorũ prælatorum:per quod eccleſiaſticus ordo confunditur,de offi.ordi.paſtoralis in glo.1.in.ſi. Et refert ſe idem dixiſſe in tractatu ſchiſmatis: videlicet vbi tractat de vnione eccleſiæ facienda in.8.modo. Et dicit ſe multum ſuper hoc inſtitiſſe apud nõnullos qui ibãt ad conciliũ piſanum.ſubiungens ꝙ ſperabatur aliqua bona concluſio. Et inter cætera dicit ꝙ deberet ſtatui per concilium ꝙ tales conſtitutiones nõ poſſent reuocari nec interpretari niſi per aliud concilium ad hoc vt daretur occaſio cõuocandi concilium, quæ conuocatio fuerat omiſſa per centum annos ſcilicet a tempore concilii viennen.ex quo multæ deformitates inualuerant inter catholicos quæ non inualuiſſent vel fuiſſent ſublatæ ſi fuiſſent cõcilia debitis temporibus celebrata. & ꝙ etiam ſuper hoc eſſet de tempore ſtatuẽdum. ¶ Et ſic ſenſit ꝙ quando papa abſorbet poteſtatẽ aliorum prælatorum/debet congregari conciliũ. C
Credo ꝙ ſi cardinalis vidiſſet iſta tẽpora quibus etiam præſidente cõcilio paſſim annihilatur iuriſditio prælatorum,longe magis admiratus & turbatus fuiſſet. Sed quis eſt qui poſſit facere conſtitutiones regulantes ſupremam poſtatem papæ/quæ eſt a deo: vt in cle. paſtoralis in ſi.de re iudica. Cui nihil reſiſtit: nam omnem legem poſitiuã ſuperat: & ſuffi cit in papa pro ratione voluntas. bal. in.c. 1. de conſti.& in.l.2.C.de ſerui.& aqua.& pro. uidere ſpectat ad deum.

¶ Septimum remedium vbi occulto dei iudi cio omnia præcedentia nõ haberent locum, eſſet ad tempus patienter tolerare quod diuina iuſtitia tolerat: quia non eſt veriſimile ꝙ talis diu a deo toleraretur,ſicut exemplum de ioan.12.experiẽtia nos docet. vnde pſal.36. inimici domini mox vt honorificati fuerint & exaltati / deficientes ſicut fumus deficient. Huiuſmodi autem patientiæ habendæ cauſa poſſet aſſignari: quoniam vt inquit grego.li. 25.moraliũ pro qualitatibus ſubditorum diſponuntur acta regentium,vt ſæpe pro malo gregis etiã boni delinquat vita paſtoris: quia ſecundum meritũ plebium diſponuntur cor D da regentium. Vnde idem grego.in.c.ex merito.6.q.1 ait.ex merito plebis nonnunꝙ epiſcopi deprauantur,& ſecundũ merita aut demerita populorum diſponitur a iuſto iudice vita prælatorum. Vnde in vltionẽ peccati populorũ deus quandoꝙ permittit regnare malos: ſecundum illud oſee. 13.dabo vobis regem in furore meo. & iob.34.dicitur qui regnare facit hominem hypocritã propter peccata populi. Et idem dicit hiero.in.c.audacter 8.q.1. Merito ergo tolerãdum eſſet. tũ quia forte tale malum in capite,in eccleſia meritis ſubditorum eueniret,tum quia vt dicit augu. non eſt magnum tolerare eum qui a domino toleratur. Nec etiam timenda videtur ex huiuſmodi tolerantia periclitatio totius eccleſiæ vniuerſalis: ſicut aliqui arguunt per illam glo.in.c.ſi papa,quia non eſt veriſimile quòd ob turpem vitam ſeu mores vnius ſummi pontificis ipſa vniuerſalis eccleſia (cum qua chriſtus pollicitus eſt ſe futurum tanꝙ protectorem fortem vſꝙ ad conſummationem ſeculi) debeat omnino perire.

A ¶Articulus .4.

SED quia vt dictū eſt quā-
do ſcandalizatur eccleſia in
cauſa fidei propter delictum
notoriū & incorrigibilitatē
papę poſſet in concilio accu-
ſari, quæro quando dicatur
ſcandalizari eccleſia? hoc.n.mihi ſemper fuit
dubium. Abb.in.c.propoſuit de conceſ.præ-
ben.dicit ꝙ vix poteſt eſſe delictū notoriū in
papa per quod non ſcandalizetur eccleſia: iu-
xta illud prophetæ. ſi is qui eſt vnctus pecca-
uerit faciet populum delinquere ſcilicet pro-
pter malum exēplum: vt in.c.magnæ de vo-
to. Sed per hoc nō eſt mihi ſatisfactum: quia
ſi præſupponimus delictum notorium vni-
uerſali eccleſiæ, tunc verū erit quod dicit ab-
bas: ſed hoc videtur impoſſibile ſi capimus
vniuerſalem eccleſiā pro collectione fideliū
vt in.c. eccleſia de conſecra.di.1.quia quo ad
minores artifices & illos qui nūq̄ cognoue-
runt papam, quomodo ſcandalizabūtur qui
notitiam non habent nec habere curant? Et
ſemper erit maior pars iſtorum q̄ eorum qui
ſcandalizabūtur de delictis papæ, propter ip-
ſorū propria delicta & forte maiora. Et eccle-
ſia cōtinet bonos ſimul cū malis. 23.q.4.hæc
B autem, &.c.quidam cum bonorū. Facit quod
ipſe dixit in cap. ſignificaſti de elec. ꝙ eccleſia
quæ non errat eſt in omnibus fidelibus orbis.
Et ſic intelligēdo in propoſito, nūq̄ caſus oc-
curreret ꝙ per delictum papæ ſcandalizare-
tur eccleſia.

¶Non reperio aliquem qui tāgat iſtam diffi-
cultatem, nec aliquis quod viderim declarat
ſuper illā glo.in.c.ſi papa. Ego aūt ſaluo me-
liori iudicio/credo.d.glo.intelligendā de cri-
mine quod deductū eſt in notorietatē apud
præſidentes & prælatos eccleſiarum pro ma-
iori parte & apud maiores & potiores in ec-
cleſia etiam ſi ſint laici. Et per hoc apparet nō
eſſe verū quod dixit abbas, ꝙ vix poteſt eſſe
crimen notoriū quin ſcandalizetur eccleſia:
quia poſſet eſſe notorium in palatio vel in vr-
be vel terris eccleſiæ immediate ſubiectis, ex
quo nō eſſet ſcandalum vniuerſalis eccleſiæ:
quia vltramōtani & alii non ſcandalizarētur
etiā ſi audirēt papā criminoſum, quia nō cre-
derent non videntes. ¶Quòd autem eccle-
ſia capiatur aliquādo pro præſidētibus in ea,
probat illud matth.18.vbi dicitur ſi peccaue-
rit &c.dic eccleſię. vbi glo.chryſo.exponit ec-
cleſiæ.i.iis q præſunt. Ad idē glo.2.q.1.ſi pec-
cauerit &c. exponit eccleſiæ id eſt ſacerdoti.

¶Similiter ꝙ pro maioribus ſiue potioribu
capiatur ſiue ſint clerici ſiue laici, probat illud C
3.regum.8.vbi dicitur conuertit rex faciem
ſuā & benedixit omni eccleſiæ iſrael. vbi ec-
cleſia non accipitur pro vniuerſo iſrael (cum
totus populus non fuerit ibi præſens) ſed vt
ex principio capituli colligitur, pro maioribꝰ
natu & principibus tribuum qui tunc erant
ibi congregati. Ad idem eſt quod dicitur.1.
parali.29.in prin. locutuſq; eſt dauid rex ad
omnem eccleſiam. & tamen ſoli primates il-
luc cōuenerant. Et idem ad ephe.3.ibi vt in-
noteſcat principibus & poteſtatibus in cœle-
ſtibus per eccleſiā. vbi glo. exponit.i.per apo-
ſtolos in eccleſia prædicantes. Facit quod idē
abbas dicit in.d.c.ſignificaſti de elec. ꝙ conci-
lium dicitur eccleſia, licet in veritate in eo nō
ſit tota eccleſia ſed repræſentatiue. in quo cō-
cilio interueniunt habētes vocem deciſiuam
vt cardinales/archiepiſcopi/ epiſcopi/ patres
abbates & ſimiles de quibus ſupra dictū eſt.
vbi etiā poteſt intereſſe imperator & reges.
Vnde tunc ſatis dicitur ſcandalizari eccleſia
quando delictum eſt deductum in notorieta-
tem pro maiori parte eorum qui poſſunt in
cōciliis generalibus intereſſe. Facit illud act.
15.placuit apoſtolis & ſenioribus cū omni
eccleſia eligere viros ex eis. vbi glo. ſupplet D
præter apoſtolos & ſeniores. Et ſic de aliis vl-
tra epiſcopos: vt ſunt inferiores his, qui ali-
quando reperiuntur interfuiſſe conciliis. Et
tunc cum res ſiue crimen deductum eſt in no-
torietatē apud pręſidentes & pręlatos & alios
potiores pro maiori parte, ſi affert ſcandalum
(quia eſt delictum horrendum & graue) ve-
rū erit quod dicit abbas/quòd vix poteſt eſſe
crimen notorium in papa quod non ſcanda-
lizet eccleſiam. & ſufficit ꝙ pro maiori parte
præſidentes ſcandalizentur: quia tunc vide-
tur ꝙ eccleſia ſcandalizetur. ſicut in ſimili di-
cimus factum eſſe ab eccleſia quod eſt factū
a maiori parte capituli ipſius eccleſiæ: vt in.c.
1.& per to.de iis quæ fiunt a maio.par. Et ſic
dicitur factum a concilio quod eſt factum a
maiori parte conciliii: vt diximus ſupra in ar-
ticulo quot conſtituant generale concilium.
Et notorium facti dicimus quod cōmiſſum
eſſe non dubitatur a populo vel maiori par-
te populi. nō enim exigitur totius populi no-
titia, ſed ſufficit notitia maioris partis ſecun-
dum vin. & refert calde. & anto.in.c.veſtra de
coha. cleri. & muli.

¶Et ex his apparet quod dico ꝙ papa poteſt
accuſari propter delictū notorium: quia vix

poteſt cõtingere ſimilis caſus, videlicet ꝙ de-
A lictum ſit notorium & papa incorrigibilis &
perſeuctãs & ſcãdaloſus in eccleſia circa fidẽ.
Tũ quia ad effectũ notorietatis debet eſſe tale
delictũ quod non in occulto cõmittatur/nec
quod vnico vel bino vel trino actu fuerit cõ-
miſſum. nã vt dicit bal. in authen. quod locũ
in vl. q. C. de colla. notoriũ dicitur quod om-
nes cõtinuo vel ſæpe vident vel videre poſ-
ſunt, & ponit vbertus & refert anto. in repe-
titione. c. veſtra de cohabita. cle. & muli. Et
idem bal. in. l. cum fratrẽ. C. ad ſilleia. dicit ꝙ
notorium eſt quod de ſui natura oẽs ſciũt vel
eos ſcire eſt veriſimile: & proprie dicitur in fa
cto permanẽte. Bar. in authen. qui ſemel. C.
quomodo & quando iudex. Et maxime in
propoſito in quo requiritur perſeuerantia &
incorrigibilitas & ſcandalum circa fidem. nõ
videtur autem poſſe contingere ꝙ ex delicto
& peccato cõmiſſo per papam ipſe induca-
tur ad credendum licitum eſſe peccare. Sed
qñ dicat̃ incorrigibilis, vide omnino doc. in
c. cũ non ab homine/ maxime abba. de iudi.
¶ Pro iſta opinione reperio auguſtinum de
anco. in trac. de po. pa. q. 5. ar. 4. in reſpon. ad
tertium argu. vbi dicit ꝙ aliquem eſſe incor-
rigibilem dupliciter intelligi poteſt. primo
B per ipſius criminis vel peccati cõtinuationẽ,
quia monitus non deſiſtit. ſecũdo modo per
ipſius criminis pertinacem defenſionem: vt
quia defendit aliquod crimen quo eſt inuolu
tus (puta ſimoniam vel adulterium) non eſſe
peccatum. Et hoc ſecundo modo dicitur pa-
pa incorrigibilis & ſcandalizans eccleſiam, &
de tali crimine poſſe deponi: quia talis incor-
rigibilitas æquipollet hęreſi. Et hãc opinio-
nem reperio approbatã in quibuſdã allega-
tionibus factis pro eugenio/ incipiũt etſi plu-
rimi circa fi. ſecũdæ principalis quęſtionis, cu
ius authorem credo fuiſſe petrum de monte
epiſcopum brixienſem. Qui dicit ꝙ tunc pa
pa dicitur per ſuam incorrigibilitatem ſcan-
dalizare eccleſiã vniuerſalem quando eſt in-
corrigibilis in defendendo ſuum peccatum:
puta ſi diceret adulterium ſimoniã vel aliud
peccatum ſimile iure diuino prohibitum &
damnatum non eſſe peccatum. ad hoc tex. in
cle. 1. de vſu. Quia talis ĩcorrigibilitas ęqui-
pollet hæreſi: & deberet de tali pertinacia ſe-
ipſum damnare ſicut dicitur de hæreſi. quod
ſi poſtponeret requiſitus, poſſet ab eo ſubtra-
hi obedientia ſecundum modos ſupra datos
in duabus præcedentibus quæſtionibus: &
infra in arti. incipiente nunc ſucceſſiue quæ-
ro/ papa vendit epatus & beneficia paſſim &
notorie & eſt incorrigibilis & ſcandalizat ec C
cleſiam &c.

¶ Articulus 5.

AMPLIVS
quæro vtrũ papa poſ-
ſit accuſari ſchiſma
tis. Et aduertendũ
eſt ꝙ ſchiſma dici-
tur a ſciſſura, quia
per ſchiſma fit in
vnitate ſciſſura. Et
bal. in. c. paſtoralis
de reſcrip. dicit ꝙ
eſt vnũ monſtrũ in natura ſicut quando vnũ
corpus habet duo capita. Poteſt autem mul-
tipliciter conſiderari: quia vt dicit tex. in. c. in-
ter hæreſim. 24. q. 3. inter hæreſim & ſchiſma
hoc intereſt ꝙ hæreſis peruerſum dogma ha
bet, ſchiſma poſt epiſcopalem diſceſſionem
ab eccleſia pariter ſeparat: tamen nullum eſt
ſchiſma niſi ſibi aliquam hæreſim confingat
vt recte ab eccleſia receſſiſſe videatur. Vnde
diſtinguitur inter ſchiſma & hęreſim ſicut in-
ter genus & ſpeciem & inter diſpoſitionẽ &
habitum. Quapropter omnis hæreticus eſt
ſchiſmaticus ſed non conuertitur: vt dicit ibi
glo. & glo. fi. in. c. non afferamus ea. cau. q. 1. D
Et vt dicit aſtexanus in. 2. par. in ti. de pace ar
ticu. 6. hæreſis proprie opponitur fidei, ſchiſ-
ma vero vnitati eccleſiaſticæ charitatis: &
ideo ſunt diuerſa vitia. Et idem dicit ſanctus
tho. (quem omnino vide) in ſecunda ſecun-
dæ. q. 39. ar. 1. Et archiepi. floren. in ſecunda
par. ſum. in ti. 3. ca. xi. incipit ſchiſma autem
ex ſuperbia/ cum ſequenti verſi. Vnde aug. in
li. quæſtionum euãgeliorum dicit ꝙ malum
catholicum facit morum & vitæ prauitas, hæ
reticum facit fidei diuerſitas, ſed ſchiſmaticũ
facit diſrupta ſocietas. Quod & refert augu.
de anco. in trac. de po. pa. q. 25. ar. 2. & ibi vi-
de vnde dicatur ſchiſmaticus & vnde hæreti-
cus. De qua differẽtia vide etiam late per egi.
in. c. in fidei de hære. in. 6. & ſummiſtas in lo-
cis propriis. Vnde hæretici proprie dicuntur
zizania. ſicut enim zizania cum frumento
non habent communem radicem, ſic nec hę-
retici communem fidem cum veris catholi-
cis habent. mali catholici autem vera creden-
tes & non vt credunt viuentes dici debent pa
lea, & ſchiſmatici dici debent ariſtæ: quia ari-
ſtæ & palea communem radicem habẽt cum
frumento. Ita aug. de anco. vbi ſupra. & ibi vi
de ar. 4. de grauitate criminis. & glo. in. c. affe-

ramus

A ramus.24.q.1.Quot aũt modis dicatur quis
hæreticus, vide bo.glo.in.c.illi qui.24.q.3.
¶ Adde ꝙ id quod dr̃ de differẽtia inter ſchiſ
ma & hæreſim ſicut inter diſpoſitionẽ & habi
tum, intelligitur capiendo nomen ſchiſmatis
largo mõ & generaliter: non aũt capiẽdo pro
prie prout dicit receſſum cũ ptinacia ab obe-
dientia eccleſiæ, quantũcunq; n. ſimul cõcur-
rat cum hæreſi, diſtat tamẽ ſemp ſpecie ab ea,
cum ſint peccata ſpecie diſtincta: quod non
eſt de diſpoſitione & habitu/genere & ſpe-
cie, licet ſchiſma etiam proprie ſumptum via
ſit ad hæreſim: quoniam ſchiſmaticus diu eſ-
ſe non poteſt niſi ſibi aliquam hæreſim con-
fingat in defenſionem diſſenſionis ſuæ, Ita di
cit car. de turre cre. in.1.par.li.4.de po.pa.ca.
4.improbando glo.& doc.in.d.c.inter hære-
ſim, Et vide albe.in ru.C.de hære. vbi dicit
quòd hæreſis dicitur diuiſio ſicut ſchiſma: &
dicitur quaſi eleſis ab eligo eligis quia aliam
a fide eligit opinionem, allegat apoſtolum ad
gala. ſi angelus de cœlo vobis aliud euangeli
zauerit anathema ſit. Vide tamen abb. in.c.
firmiſſime in fi. de hære. & ibi vide vnde dr̃.
¶ Vnde capi poteſt ſchiſma generaliter/ mi-
nus generaliter & ſtricte. Generaliter quidem
B capiendo ſchiſma ponit diuiſionem animo-
rum (ſiue licitam ſiue illicitam) ab vnitate
ſiue vniuerſitate. Et ita põt ſonare in bonum
ſicut in malum: iuxta illud ioan.9. vbi iudæis
vario modo interpretantibus miraculum fa
ctum per chriſtum de cæco nato, dicitur ꝙ
ſchiſma erat inter eos. Sed hic non loquimur
hoc modo de ſchiſmate. ſi enim aliquis diſce-
dat vel ſe diuidat illicite ab aliqua particulari
hominum congregatione, licet largo modo
interueniat ſchiſma/ non tamen illud per
quod quis videtur diſcedere ab vniuerſitate
vniõis eccleſiæ. ¶ Minus generaliter capitur
pro quacũq; illicita diuiſiõe ſeu diſſenſiõe. &
hoc mõ capitur.1.ad corin.1.idipſum dicatis
oẽs & non ſint in vobis ſchiſmata. Et ſic dicit
ray. in ſum. in ti. de ſchiſma, ꝙ eſt illicita diſceſ
ſio inter eos inter quos vnitas eſſe debet, vel
eſt illicitꝰ ab vniuerſitate ſeu vnitate diſceſſus.
Vtrum autem hoc modo capiendo ſchiſma/
papa poſſit accuſari ſchiſmatis ſi per hoc ſcã-
dalizatur vniuerſalis eccleſia & eſt incorrigi-
bilis, dicerem idem quod diximus in præce-
denti articulo quando accuſatur de crimine
notorio ſcandalizãte eccleſiam vniuerſalem
circa fidem de quo eſt incorrigibilis: quia iſte
caſus comprehenditur in illo, Vnde beatus
tho. in ſecũda ſecundæ. q.39.ar.1. dicit quòd

eccleſiæ vnitas in duobus attenditur: ſcilicet C
in connexione ſeu communicatione mem-
brorum adinuicem/ & in ordine omnium
mẽbrorum ad vnum caput. De qua vnitate
leo papa in.3. ſermone ordinationis ſuæ di-
cit, licet vniuerſa eccleſia dei diſtincta & ordi
nata ſit gradibus vt ex diuerſis membris ſacra
ti corporis ſubſiſtat integritas, nos tamen om
nes ſicut apoſtolus inquit in chriſto ieſu vnũ
ſumus: nec quiſꝗ ab alterius ita eſt diuiſus
officio vt non ad connexionem pertineat ca-
pitis cuiuſlibet humilitas portiõis. ¶ Schiſma
autem ſtricte ſumptum ſecundum beatum
tho. ſuper illud.1.ad corin.1.non ſint in vo-
bis ſchiſmata/ eſt quando vel propter diuer-
ſam fidei confeſſionem vel propter diuerſas
ſentẽtias de agendis homines vnius collegii
ſe in diuerſas ſeparant partes: ſecundum il-
lud iſaiæ.22.ſciſſuras ciuitatis dauid videbis
quia multiplicatæ ſunt. Vnde oſtien. in ſum-
ma dicit ꝙ ſchiſma eſt illicita diuiſio per ino-
bedientiam ab vnitate eccleſiæ facta. Anto. in
ru. de ſchiſma. dicit ꝙ ſchiſma ſtrictiſſime
ſumptum intendit hæreſim: pro eo ꝙ omnis
ſchiſmaticus intendit ſibi eccleſiã conſtituere
& vniuerſalem impugnare/ quæ vna eſt.24.
q.1. loquitur. vnde peccat in articulum fidei
& vnam ſanctam catholicam eccleſiam. D
¶ Abb. in ru. & anto. cap.1. eo. ti. dicunt ſchiſ-
ma quadrupliciter ſumi. Et largiſſime qui-
dem omnes conſtituti in peccato mortali di-
cuntur ſchiſmatici.24.q.3.dixit.13.q.1.a-
poſtolicæ.1.q.1. ſacerdotes. Large dicuntur
excommunicati.xi.q.3.cum excommunica-
to &.c. ſeq. Ex quibus aliqui peccant aliqui
non. licet ſine pecato non debeat excommu-
nicatio ferri, de reſti. ſpo. literas. de ſen. excõ.
inquiſitioni. Hi tamen ſunt a deo & ab eccle
ſia ſeu cœtu fidelium diuiſi: ſed conſtituti in
peccato tantum/ a deo & non ab eccleſia. ſunt
enim exiſtentes in peccato adhuc in commu
nione eccleſiæ, Item excommunicati poſſunt
dici ſtrictius diuiſi, quia facilius reconcilian-
tur peccatores ꝗ excommunicati: vt in.c. cũ
deſideres &.c. a nobis de ſen. excõ. &.c. oĩs de
pœni. & remiſ. His duobus modis capiendo
clarũ eſt ꝙ papa non poſſet accuſari: vt ſupra
dictũ eſt. ¶ Stricte dicũtur ſchiſmatici qui cõ-
iurationes faciunt cõtra epũm propriũ. Et iſti
nõ ſunt ſuſpẽſi ſed ſuſpẽdendi ſecundũ inno.
& oſtien. & anto. in rubrica. Itẽ magis ſtricte
ſchiſmatici dicuntur qui proprium epiſcopũ
eiiciũt de ſede epiſcopali/ eam ſibi occupãtes
& presbyteros ſuos facientes & etiam conſti

tutiones.7.q.1.ſcire.24.q.3.inter hæreſim.
A Et etiam hi caſus non conueniunt in papa.
¶ Sed ſtrictiſſime ſchiſmatici ſunt illi qui di-
uidunt ſe ab vnitate romanæ eccleſiæ conſti-
tuendo ſibi eccleſiam & ordinando clericos
& ſacerdotes & faciendo ſibi conſtitutiones
7.q.1.nouatianus.24.q.1.loquitur.24.q.3.
inter hæreſim. Vnde abb.in.c.atſi clerici in
15.col.de iudi.dicit ꝙ aut aliquis credit ec-
cleſiam eſſe penes alterum tantum / quando
aliqui ſe gerunt pro ſummis pontificibus. &
poteſt eſſe ſchiſma ſine hæreſi.allegat glo.ſin
gularem.24.q.1.§.1. Aut credit eccleſiam
poſſe conſiſtere penes duos in ſolidum. &
eſt ſchiſma cum hæreſi. Et idem ipſe replicat
in ru.de ſchiſma, de quo aliquid infra clarius
dicitur. Glo.tamen.24.q.1.in ſumma dicit
ꝙ ſchiſma non poteſt eſſe ſine hæreſi niſi in
ſummo pontifice ſi duo crearentur & quili-
bet contenderet eccleſiam apud ſe eſſe. &
idem milis in verbo ſchiſma. Quod credo
intelligi de ſchiſmate ſtrictiſſime ſumpto. &
idem abb.in.c.firmiſſime de hære. Capiendo
autem iſto & vltimo modo vtrum papa poſ-
ſit accuſari ſchiſmatis, videtur ꝙ non: quia
nõ poteſt ſeipſum ſeparare ab vnitate eccle
ſiæ, quia nullus poteſt a ſeipſo ſeparari. Vn-
de cum papa ſit caput ipſius eccleſiæ (ſecun-
B dum ꝙ dicit oſtien.& ſanctus tho.in opuſcu
lo contra errores græcorum.c.66.) non põt
in eum cadere huiuſmodi ſchiſma/ loquẽdo
in vno vero & indubitato papa. Item in eum
in quo & apud quem eſt eccleſia (ſicut eſt pa
pa.24.q.1.loquitur/&.c.didicimus) non ca-
dit ſchiſma. imo per ſeparationẽ ab eo incur-
ritur ſchiſma ſecundum illud cypriani in.c.
ſcire.7.q.1.

¶ Quid dicendum? Clarum eſt ꝙ ſi loqui-
mur de ſchiſmate quod habet incluſam hæ-
reſim, non dubitandum eſt ꝙ papa poteſt ac
cuſari.40.di.c.ſi papa. quando enim papa per
ſiſtit in ſchiſmate vel fouet illud longo tem-
pore, tunc non tam dicitur ſchiſmaticus ꝗ
hæreticus: vt vult illa glo.in.c.inter hæreſim
24.q.3.& ponit ſanctus tho.in ſecũda ſecun
dæ.q.39.ar.1. ponit & ſequitur petrus de
monte in quæſtione an papa ſit maior conci-
lio, in.2.concluſione in.3.char.in ſua monar
chia. Sed dubium eſt quando non habet hæ-
reſim incluſam: in quod non videtur papa
poſſe incidere: cum ipſe ſit caput eccleſiæ, vt
dictum eſt. Sed dic ꝙ quantũcunq; ipſe ſit ca
put eccleſiæ, poteſt fieri ſchiſmaticus. Primo
hoc probatur in duobus contendentibus de C
papatu quorum vterq; ſe credit verum pa-
pam. nam hi ſunt ſchiſmatici & non hæreti-
ci: vt vult glo.in ſumma in verſi. qui ergo in
fine ipſius.24.q.1. Item ſi duobus contendẽ-
tibus etiam ille qui eſſet verus papa (licet a-
pud aliquos dubius) eſſet pertinaciter negli-
gens ad procurandum vnionem eccleſiæ &
nollet facere quod in ſe eſſet pro vnione ec-
cleſiæ redintegranda, talis videretur nutritor
& fautor ſchiſmatis & argueretur ſchiſmati-
cus: vt fuit dictum de benedicto.13.& gre-
gorio.12. Item probatur ſic. papa poteſt ſepa
rare ſe ſine aliqua rationabili cauſa ſed ex ſua
pura voluntate a corpore eccleſiæ & collegio
ſacerdotum per non obſeruantiam eorum
quæ vniuerſalis eccleſia ex traditione apoſto
lorum obſeruat.xi.di.ca.eccleſiarum. aut per
non obſeruantiam eorum quæ per vniuerſa
lia concilia aut apoſtolicæ ſedis authoritate
ſunt vniuerſaliter ordinata / maxime ad cul-
tum diuinum: quia forte non vult ſeruare il-
lud quod vniuerſalis ritus eccleſiaſticorum
ſeruat: vtputa qa nõ vult celebrare in veſti-
bus ſacris aut locis ſacratis aut cum luminari
bus aut ſignare ſe ſigno crucis (ſicut reliqui
ſacerdotes faciunt) & ſimilia quæ ſunt gene-
raliter ordinata ad perpetuam vtilitatem: D
contra.c.quæ ad perpetuam &.c.violatores
&.c.ſunt quidam &.c.contra ſtatuta.25.q.1.
Ergo videtur ꝙ papa in talibus diuidendo ſe
ab obſeruantia vniuerſalis eccleſię cum per-
tinacia / poſſit in ſchiſma incidere. Ita dicit
car.de turre cre.in prima parte quarti li.de
po.pa.ca.xi. Qui reſpondet ad contraria ſu-
pra allegata, ꝙ non tantum committit ſchiſ-
ma qui ſe ſubtrahit ab obedientia papæ ſed
qui ſe ſubtrahit ab obedientia capitis prin-
cipalis ipſius eccleſiæ/ hoc eſt chriſti. vnde pa
pa bene poteſt ſe ſeparare per inobedien-
tiam a capite hoc eſt chriſto/ & ab inſtitutio-
ne apoſtolicę ſedis, inquantum ſe diuidit ab
obſeruantia eorum quæ ſancti patres in ſede
apoſtolica ad communem eccleſiæ vtilita-
tem conſtituerunt. & ideo dicitur quòd pa-
pa poteſt incidere in ſchiſma ſe ſubtrahen-
do ab vniuerſali eccleſia. ¶ Ad id autẽ quod
dicitur quòd apud eum eſt eccleſia, dicit ve-
rum eſſe quando ipſe manet ſubiectus capi-
ti chriſto cuius eſt vicarius: recognoſcendo
ſuam poteſtatem dependere ab eo / & obſer-
uantiis vniuerſalis eccleſiæ ipſius chriſti ſpõ-
ſæ ſe conformando.

A ¶ Item hoc clarius poſuit etiam egi.in.d.ca. in fidei de hære.vbi referendo dicta cuiuſdã fratris ſantii de muleriis magiſtri i theologia, dicit poſſibile eſſe vt papa ſit ſchiſmatic⁹.Antecedens patet:quia papa habet libertatem talia faciendi & peiora. Conſequentia probatur:quia vt dicit ſanctus tho.in ſecũda ſecundæ.q.39.ar.1.in corpore arti. ſchiſmatici dicuntur qui ſubeſſe renuunt ſummo pontifici & qui membris eccleſiæ ei ſubiectis communicare recuſant. ergo ab oppoſito etiam ſchiſmatici dicuntur qui ſubſunt antiſummo pontifici vt bono capiti & eius membris tanquam catholicis communicãt. In quo caſu verus papa eſſet diuiſus a ſe inquantum eſt caput eccleſiæ,non autem eſſet diuiſus a ſe inquãtum eſt homo. Et per hoc reſpõdetur ad argumen.quod ideo papa non poteſt eſſe ſchiſmaticus quia non poteſt eſſe a ſeipſo diuiſus. ¶ Et hoc etiã ponit expreſſe petrus de ancha. in trac.de ſchiſmate in.1.q.in.3.char.ponendo exemplum in papa qui aliquid attentaret contra quattuor euangelia & contra decreta 4.conciliorum.Et allegat in exemplum quæ dicuntur in.c.quanto de conſue. per inno. & in c.ſunt quidam.25.q.1.&.c.ſicut.15.di.&.1.q.7.c.etſi illa,& quod notatur de ſen.excom.

B nulli. Cum vt ipſe dicit ſint multa in quibus non habet poteſtatem: vt in ſpecu.in ti.de diſpenſa.in. §.nunc breuiter per totum illum §.quia ex talibus redditur ſuſpectus de hæreſi:vt in.c.anaſtaſius.19.di.&.5.q.1.quidã, ibi archi.in verbo errare.quia dicitur tunc errare cum aliquid ſtatuit contra articulos fidei vel contra ſtatum vniuerſalis eccleſiæ.

¶ VNDE cum quæritur vtrum ipſe poſſit accuſari de ſchiſmate,conſiderandum eſt quod ſi capimus ſchiſma largo modo/non ſonat in hæreſim. & in illo dicendum eſt prout diximus de alio crimine notorio ſcandalizante eccleſiam de quo eſt incorrigibilis.vbi volui quod ſi ſit tale ſcandalum etiam circa fidem,poteſt accuſari/licet non deponi. ¶ Si vero capimus ſchiſma ſtrictiſſime,tunc aut vult conſtituere aliam eccleſiam oĩno ſe diuidẽdo ab eccleſia romana. & iſto modo fit ſchiſmaticus ſchiſmate quod ſonat in hæreſim: vt poteſt poni exemplum ſecundum quod ſupra proxime diximus,& ſicut faciunt græci. quia tunc eſt hæreticus,& venit contra illum articulum fidei & vnam ſanctam catholicam eccleſiã: vt dicit abb. in ru.de ſchiſma.& anto.de bu.in c.1.co.ti.& idem abb.in.c.at ſi clerici in prin. in.15.col.de iudi.Et iſto modo procedunt quæ dicuntur quod ſchiſma non eſt ſine hæreſi: vt in dicto.c.inter hæreſim.Et iſto modo dicit hiero.nullum eſſe ſchiſma quod non aliquã hæreſim confingat vt recte ab eccleſia videatur receſſiſſe. Et iſto modo poterit accuſari,quia hæreticus.d.c.ſi papa. ¶ Si vero nõ conſtituit aliã eccleſiam imo credit totã eccleſiam eſſe apud ſe(vt contingere poſſet quando duo vel plures contendunt de papatu:nam tunc quilibet eorum credit vnitatem eccleſiæ & illam eſſe apud ſe,nec impugnant romanam eccleſiam, & tales ſunt ſchiſmatici & non hæretici: vt dicit abb.in.d.ru.& anto.in.d.cap.1.)iſto caſu vtrum poſſit accuſari de ſchiſmate,dico quod ſi eſt ſchiſma inueteratum/iſtud tranſit in hæreſim:quia tales videntur inducere nouũ ritum prorſus diuerſum a ritu antiquo populi chriſtiani: videlicet nutriendi infantes excreſcẽtes ad duo capita velut monſtrũ:hoc eſt ad duos ſummos pontifices(& ad duo collegia cardinalium)cum nõ poſſit eſſe niſi vnus.7. q.1.factus eſt cornelius.& ioan.10.factum eſt vnũ ouile & vnus paſtor,ponit glo. in cle ad noſtrum de hære.Et cum res inueteraſcit, poſſunt credere chriſtiani quod papa non ſit verus dei vicarius & quod non gerat vicem ieſu chriſti in terris,& parit deriſum & vilipen-

C

duntur cenſuræ:nam vnus excõicat & interdicit fauẽtes alteri & alius e cõtra. & propter huiuſcemodi cõtrarietates ſequuntur multi errores,maxĩe ex promotionibus epiſcoporum & aliorũ prælatorũ.Ita dicit matheſil.in additione ad trac.ſchiſmatis anto.de bu.in.7. argumento pro parte affirmatiua.Et idem in reſponſiõe ad obiecta,vbi dicit quod quãdo ſchiſma eſt inueteratum eſt hæreſis, & venit contra articulum & vnam ſanctã catholicam eccleſiam,Nec vt ipſe dicit tuetur eos quod nõ credunt poſſe eſſe duas eccceleſias vel duos põtifices & duo collegia cardinalium, ſed credũt eſſe vnum licet ſit hæſitatio de ſubiecto. i.an ſit hoc vel illud,quia hoc eſt illudere legi diuinę:ex quo tam longo tempore talem perplexitatem paſſi ſunt,& diuiſionem nutritam fouere dicuntur vt fixis altius radicibus plus durare poſſit,Vnde propter prauam intentionẽ cum opere ſubſequuto ſunt puniẽdi ſicut hæretici: vtpote qui de facto non minus diuidũt eccleſiam quam ſi docerent poſſe eſſe plures eccleſias argu.c.nuper &.c.ſi.de biga.

D

¶ Idem etiam dicit goffre in ti. de ſchiſma. in ſumma: ſcilicet quod ſchiſma radicatum, eſt hæreſis. Idem etiam raymundus de penna forti, quod ſchiſma quod diu durauit incidit in

hæreſim in ti.de ſchiſma. Idem etiam oſtien.
A in ſumma eo.ti.in. § .vnde dicatur. Et idem
aſtexanus in.3 .parte in ti.de pace arti.6. Idē
etiam petrus de ancha. in trac. de ſchiſmate
in. 1 . &.2.q. vbi non ſolum ipſos dicit eſſe
ſchiſmaticos ſed etiam omnes illis adhæren-
tes ratione tam inueterati ſchiſmatis. Et idem
petrus de ancha.in reſponſione facta in con-
cilio ad oratores regis in.3. char. allegat no-
tata.24.q.1.non afferamus.& ea.cau.q.3 .in-
ter hæreſim.ſimiliter tex.24.q.1 . vbi ſana.&
c.in nomine domini.23 .di.Imo idem pe. de
ancha.in.d.trac.dicit tales in hæreſim vel ſal-
tem in ſuſpitionem hæreſis incidiſſe. Et ad
præmiſſa de inueterato ſchiſmate, per illum
tex.c .in nomine domini. 23 . di. dicit tales
antichriſtos inuaſores & deſtructores chri-
ſtianitatis nuncupari.tex.eſt hiero.in.d.c .in-
ter hęreſim & ibi dicitur.24.q.3 .& aug.in li.
contra creſconium grammaticum, quę infra
latius refero.

ℭ Nunc ergo ſi ſchiſma eſt inueteratum, ex
quo tranſit in hæreſim/poterit accuſari vt hæ
reticus.d.c.ſi papa. Et ita legitur factum tem-
pore ſchiſmatis gregorii. 12. & benedicti
13.& ioannis. 23 .qui in concilio conſtan-
tien. fuerunt priuati tanq̄ nutritores antiqua
ti ſchiſmatis: licet gregorius præueniendo
B ceſſerit. Et ita ꝙ poſſint etiam tanq̄ ſuſpecti
de hæreſi accuſari, ponit petrus de ancha.de
eis in.d.trac.ſchiſmatis in.2.q.vbi dicit ꝙ hāc
concluſionem vidit approbatam ſub ſigillis
collegiorum omnium magiſtrorum theolo
giæ & doctorum iuris canonici & ciuilis ciui
tatis bononiē. & vniuerſitatis pariſienſis. Et
idem (ꝙ poſſit papa accuſari de tali ſchiſma-
te) ponit egi.in.c.ſi papa in verſi. ſextum du-
bium.40.di. Et roſellus in ſua monar.in.q.an
dignitas papatus ſemel quæſita poſſit perdi
in.5.char. Et hoc modo poteſt limitari quod
dicit abb.in.d.c.at ſi clerici: videlicet niſi eſſet
ſchiſma inueteratum. Et ſimiliter dico ꝙ po-
terit accuſari tanq̄ ſchiſmaticus ſi ſe papam
contenderet credendo eccleſiam poſſe habe-
re duos romanos pontifices: quia eſſet hære-
ticus, & neceſſario crederet duas eccleſias/cō
tra illud & vnam ſanctam catholicam eccle-
ſiam. Ita dicit.d.anto.in.d.ca. 1 .de ſchiſma.&
abb.in.d.cap. at ſi clerici.vbi dicit ſic intelligi
glo.7.q.1.non autem.

ℭ Sed ſi non eſſet ſchiſma inueteratum/ & re
quiſitus faceret quicquid poſſet ad tollēdum
ſchiſma / & eſſet paratus facere omnia quæ
per ſacrum icumenicum concilium ordina-
rentur pro ſedando ſchiſmate, tunc non cre- C
derem eum poſſe accuſari/maxime ſi nō fuiſ
ſet author exorti ſchiſmatis. Facit quod dicitͬ
ꝙ ſchiſmatici redeuntes ſemper ſunt recipiē
di, ſed non hæreticus poſtq̄ eſt relapſus: vt di
cit aug.de anco.in.d.trac.de po.pa.q. 25 .ar.
4. Sed ſi detractaret ſedare ſchiſma vel in hoc
eſſet remiſſus ſeu negligens, credo arguēdo
a minori ꝙ poſſet accuſari per illam glo.in
d.c.ſi papa (vt dictum eſt ſupra) propter ſcā-
dalizationem vniuerſalis eccleſiæ. Et iſtud
etiam videtur velle roſellus in.q .an dignitas
papatus ſemel quæſita poſſit pdi. de quo vide
quod dico infra an papa poſſit deponi prop-
ter ſchiſma. Imo contra talem ſchiſmaticum
poteſt imperator indicere bellum: vt ponit
abb.ſicu.in.c.ſicut el.2 .de iureiu. & idem pe.
de ancha.in regula acceſſorium in.82.col .in
fi.de regu.iu.

ℭ Sed contra illud quod dictum eſt ſupra (ꝙ
qn̄ ſchiſma eſt inueteratū / tranſit in hæreſim
& de eo pōt accuſari) facit ēt quod dicit abb.
in ru.de ſchiſma.in fi.vbi quando quæſtio eſt
dubia de pontificatu & maxime ex facto in-
tricato & diuturno, exemplificando in ſchiſ-
mate ioan.gregorii & benedicti/dicit ꝙ tunc
tales non eſſent excommunicati & euitarent
excommunicationē & peccatū: argu.l .regu D
la&.l.2 .ff.de iuris & facti igno.&.c .ad apoſto
licę de cle.excō.miniſ.&.c.vt animarū de cō-
ſti .in. 6 .& idem refert ibi ioannes de ana.
¶ Hoc idem per plures ratiōes ponit archie.
flo.in.2.par.ſummæ in ti.3 .de ſuperbia.c.xi.
§.ſed quid cum duo. tum ex ignorantia facti.
tum ex ignorantia iuris: quia dubitabatur
apud peritiſſimos an in electione vrbani. 6.
fuiſſet talis metus qui caderet in conſtantem
virum, & vtrum fuiſſet purgatus. Et ibi ponit
de iacob qui cognouit liam non vxorem pro
rachele vxore ſua. Ponit quoq; quando igno
rantia facti vel iuris excuſat. & dicit ꝙ illi qui
habuerunt notitiam & peritiam facti & iuris
in illo ſchiſmate, fuerunt vere ſchiſmatici.
& illi qui non ex conſcientia quia ſic crede-
bant adhærebant nunc vni nunc alteri ſolum
ducti cupiditate rerum temporalium, nō ex-
cuſabantur a peccato. Et ibi multum ad
longum refert totam ſeriem illius ſchiſma-
tis.

ℭ Adde ꝙ idem in ſimili ponit bal.in.l.mag-
nam in prin. C. de contra. & commit. ſti-
pu.& bar.in.l.ſi quis delegauerit. ff .de noua-
tiōibus.& in.l.ſi cui de lega. 1 .& dy. in regula
imputare de regu. iu. in. 6 . videlicet quòd

A vbi eſt factum de longinquo & intricatum, quis excuſatur. Vnde dicit bal.in.l.cum ſtatus.C.de ordi.cogni.quòd tempore ſchiſmatis quis poteſt eſſe neutralis. Et idem bal.in cap. cum contingat circa fi.de reſcrip. dicit quòd quando ratio eſt obſcura, neutri eſt parendum / & non cogitur quis præſtare præcipitem obedientiam nec gratincari ancipiti via, allegat cap.domino guerram / hic finitur lex.& inducit pro regibus qui ſunt indifferentes tempore ſchiſmatis. ¶ Et idem videtur velle abb.in.c. firmiſsime de hære. in dicente ſe papam & alium antipapam. Cuius dicta dicerem poſſe intelligi in duobus nouiter in diſcordia aſſumptis quorum vterque credit ſe papam. vel intelligi in perſona illius qui poſt inueteratum ſchiſma nouiter aſſumitur in papam ex vna parte, qui nouus non fouet ſchiſma & propter factum intricatum credit illum fuiſſe verum papam in cuius locū ipſe ſucceſsit, ſed facit quantum eſt in ſe ad ſedandum ſchiſma: & non in illis qui diu ſteterunt in ſchiſmate. vel loquitur reſpectu adhærentium & ſubditorum qui propter factum intricatum credunt papam ſuum eſſe verum & indubitatum papam: vt dicit abbas in.d.cap. firmiſsime de hære. Et ita intelligo

B quod dicit egi.in cle.dudū in prin. de ſepul. & ioan.de ana.in ru.de ſchiſma.

¶ Qualiter autem etiam in iſtis admittatur excuſatio, dic vt dicit car.de turre cre.(cuius dicta mihi placent)in.1.par.4.li.c.14.de po. pa. vbi ponit quinque veras propoſitiones quas optime probat. & reſpondet ad illos qui ſimiliter volunt tales adhærentes & ſubditos excuſari: vide eum omnino.

¶ Et etiam vide omnino archie. flo. in.d. verſi.ſed quid cum duo. vbi ſimiliter in fi. ad propoſitum elicit plures alias concluſiones cancellarii pariſienſis approbatas per doctores totius vniuerſitatis. & ibi etiam de ſententiis & cenſuris quæ fulminatæ fuerant ab vtraque parte contra alteram / dicit quòd non erant curandæ tanquàm a non ſuo iudice fulminatæ. ¶ Et ibi præterea recitat quattuor documenta eiuſdem doctoris. Primum eſt quod inter homines eiuſdem obedientiæ expedit adhærere ſententiis latis a ſuo ſuperiore credito. Et hoc primum placet ei: quia alias ſequerentur multa inconuenientia & confuſio magna. Secundum documentum eſt de caſibus reſeruatis papæ (de diſpenſationibus & aliis in foro conſcientiæ vel iudiciali) quod poſſunt homines ſecundum credulitatem ſuę partis tenere & ſeipſos quietare: neutrales aūt poſſunt recurrere ad ordinarios ſuos. ſed hoc vltimum de neutralibus nō placet archiepiſcopo. Tertium documentum (quod ſimiliter ei non placet) eſt quod ad quancunque eccleſiam quis venerit, illius morem ſeruabit ſi non vult cuiq̄ eſſe grauis nec quenq̄ ſibi: iuxta illud ambro.de ieiunio.12.di.ca. illa. Quod improbat ratione vnitatis iuriſditionis, quæ debet eſſe in vno vel vero vel præſumpto pon. a quo in alios deriuetur 24.q.1.cap. loquitur. Quartum documentum eſt quòd vbi homo nihil in ſe ſentit carnale vel tenebroſum trahens eum ad tenendum iſtam partem vel illam non debet ſibi ſeruare ſcrupulos. Quæ omnia intelligit in dubio ſchiſmate & non in euidenti & eo quod clare a non paſsionatis facile percipitur. allegat illud pelagii.24.q.1.c.ſchiſma.

C

¶ Et ad præmiſſa facit quod dicit roſel.in monar. in. q.vtrum papa poſſit perdere dignitatem ſemel quæſitam in.6.char. Qui allegando glo.24.q.1. in ſumma & glo. 2. ca. cau.&.q.cap.didicimus (quæ voluerunt quod duobus contendentibus de papatu neuter ſit ſchiſmaticus) dicit quòd eſt contra tex. in cap.1. de ſchiſma. vbi guido & octauianus qui contendebant cum alexandro de pontificatu fuerunt ſchiſmatici, & alexander non. Ideo dicit quod illę glo.debent intelligi qn̄ quilibet de pontificatu contendens ex probabili dubio mouetur ad ſe prætendendū papā tunc enim quilibet excuſatur a ſchiſmate.l.1. §.cæterum(vbi bonus tex.).ff.de ven.inſpi. l.de ætate.§.ex cauſa.ff.de interro.act.l.qd ſi fugitiuus.§.apud labeōem.ff.de ædi.edic.& videtur tex.in.l.penul.ff.de adul. Et etiam ſi ambo nullum ius haberent in papatu / probabiliter tamen arbitraretur alter eorū quod eſſet papa, in nullo delicto taliter ius papatus proſequens deberet iudicari. Et ad.d.c.1. reſpondet quod ibi alexāder erat verus papa & octauianus & guido iniuſte ſe opponebant. & ideo illi qui iniuſte ſe opponebant ſunt iudicati ſchiſmatici: quia non erat in eis aliquod probabile dubium quod aliquis ipſorum poſſet eſſe papa: quia conſtabat quod alexander erat verus papa. Et idem allegat de ſymmacho de quo.17. di. §.hinc etiam. Voluit tamen finaliter quod tūc non excuſentur qn̄ moniti non curant, & timentes ne deponantur protrahunt. Vide eū late de hoc. & iunge quod infra dico vtrū papa poſſit deponi propter ſchiſma.

D

¶ Alioquin non eſſet verum quod dicit abb.
A quia ſchiſma inueteratum tranſit in hæreſim:
vt omnes volunt, & tex. & ibi doc. in. d. c. in-
ter hæreſim. Quod & ponit ſanctus aug. cō-
tra creſconium grāmaticum dicēs, inter ſchiſ
ma & hæreſim magis eam diſtinctionem ap
probo qua dicitur ſchiſma eſſe recens cōgre
gationis ex aliqua ſentētiarum diuerſitate diſ
ſenſio: nec enim fieri poteſt niſi diuerſum ali
quid ſequantur qui faciunt: hæreſis etiam eſt
ſchiſma inueteratum. ¶ Quinimo petrus de
ancha. multum exacte diſcutiendo iſtum ar-
ticulum in prima quæſtiōe tractatus de ſchiſ-
mate, cōcludit tunc fuiſſe verū ſchiſma & am
bos fuiſſe ſchiſmaticos ꝓprie. Et ibi reſpōdet
ad glo. in ſumma. 24. q. 1. & ad rationē de ex
cuſatiōe varietatis opinionū, ꝙ nulla pōt eē
excuſatio vbi plura dātur capita: nec excuſat
ſi credatur quod verum eſt in fide, allegat tex.
in. c. aduocauit. 24. q. 1. & ait ꝙ nec glo. loqui
tur in ſchiſmate inueterato. Et per hoc patet
quomodo debeat intelligi dictum abbatis.
Item alio modo intelligit glo. quando duo
de recenti ſunt creati & probabiliter dubita-
tur vter eorum ſit papa. Vnde patet ꝙ debet
abb. intelligi vt infra. ¶ Imo idem petrus de
ancha. eſt de directo contra dictum abba. etiā
reſpectu adhærentium: nam per particularia
B cōſilia peritiſſimorum virorū qui in illo ſchiſ
mate fuerunt multum contrarii (vt patet ex
bal. in. l. 1. C. ſi quis aliquem teſta. prohi.) eos
non excuſat, ex quo duo inſpiciebantur capi
ta in eccleſia / contra illum articulum & vnam
ſanctam catholicam & apoſtolicam eccleſi-
am: & quia iſtud iudicium erat concilii vni-
uerſalis ſiue icumenici. & ita etiam in ſchiſ-
mate inueterato quis non excuſatur. ¶ Seip-
ſum limitat abb. in. c. quia diligentia de elec.
& dicit tempore dicti ſchiſmatis fuiſſe reſpō
ſum ad illam glo. in ſumma. 24. q. 1. vt dixi
ſupra. Et ad iſta adde quæ dicuntur ſupra in
quæſtione vtrum cardinales qui diſceſſerunt
a iulio proprie dicantur ſchiſmatici.

¶ Arti. 6.

CONSEQVEN
ter quæro hic quid ſi
romani admitterēt pa
pam ſchiſmaticum,
vtrum roma poſſet
priuari omnibus pri
uilegiis & immunita-
tibus p romanos pon
tifices conceſſis vel ſal
tem ab eis ſuſpendi? Hanc quæſtionem po-
nit albe. in. l. iubemus. C. de ſacroſan. ec- C
cle. & dicit eam occurriſſe de facto tempo-
re ioannis. 22. quia tunc populus roma-
nus recepit ludouicum de bauaria qui ſe ge-
rebat pro imperatore contra proceſſus do-
mini papæ, & idem populus ac clerus ro. ele
gerunt in antipapam quendam fratrem pe-
trum de corbario ordinis minorum, a quo
multi cardinales creati ſunt. Vbi etiam con-
numerat varia priuilegia eccleſiæ roma-
næ.

¶ DE QVO ſchiſmate multa ſcribit io-
annes aluarus in ſuo tractatu de planctu ec-
cleſiæ & de. ioan. 22. qui ex his commotus
voluit priuare vrbem romam omnibus pri-
uilegiis ſaltem ad tempus. Et habito con-
ſilio cum doctiſſimis viris (maxime cum ol
drado) fuit reſponſum ꝙ non licebat nec de-
cebat nec expediebat. Et hæc probat per bo-
nas rationes, & ſunt de verbo ad verbum cō-
ſilium oldradi. 62. incipit & circa. Et ibi con-
cludit expediens eſſe ꝙ prædicetur crux con
tra tales tanq̄ ſchiſmaticos potius q̄ roma pri
uetur priuilegiis ſuis. Et ibi dicit ꝙ licet ſimi-
lis peſtis fuerit multotiens in vrbe, nuſq̄ re-
peritur ꝙ per proceſſus & ademptionē priui
legiorum ceſſauerit: ſed ſemper ſimiles ſchiſ D
matici in ſedem intruſi fuerunt humano au-
xilio expulſi. ¶ Et adducit multa exempla. pri
mū de leone & adriano quando carolus ce-
pit deſiderium / vicit longobardos & eccleſiā
reſtituit. 23. q. 8. hortatu. & 63. di. adrianus
el. 2. Itē de leone ab vrbe expulſo & creato
bñdicto: qui ab othone poſtea captus / miſſus
eſt exul in ſaxoniam. 63. di. in ſynodo. Item
de ioan. 12. qui expulſus fuit per creſcentiū
patritium: quo fugato per othonem tertium
creatus fuit gregorius. 5. qui erat de genere o-
thonis. Et poſtea reuerſo creſcētio gregorius
expulſus eſt & creatus ioānes epiſcopus pla-
centinus, quem nicolaum quintum nuncupa
runt: qui per othonē vna cum creſcentio ca-
ptus membratim laceratus fuit.

¶ Omnia iſta ēt refert catal. in trac. facto pro
ioan. 23. contra gregorium. 12. ponens etiā
de guidone & octauiano qui iniuſte cathedrā
occuparunt. fuit autem octauianus vocatus
victor, & vixit annis. 9. menſibus. 7. in cathe
dra. cui ſucceſſit guido, qui vocatus fuit pa-
ſchalis. Quorū facta damnantur de ſchiſma.
c. 1. Similiter de octauiano cōtra papā alexā
drū ponunt doc. de elec. quia diligentia. Simi
liter de roberto & vualdemario ſchiſmaticis:
vt in. c. a nobis de ſacra. nō iterā. Item federi-

cus primus contra innocentium. 3. ſchiſma
A mouit, & ſimiliter otho quem inno. excõmu
nicauerat. Idem fecit federicus. 3. contra gre
gorium. 9. qui per innocentium. 4. fuit in cõ-
cilio lugdunen. depoſitus: vt in. c. ad apoſtoli-
cæ de re iudi. in. 6. Vltimate ponit de ladiſlao
rege & eccleſiæ feudatario: qui ſchiſmaticus
aduerſus ioan. 23. inſurgebat. Et contra eum
multa adducit quæ accepit ex eodem oldra-
do in. d. conſi. 62. & concludit ꝙ contra eum
erat crux prædicanda & indulgentiæ conce-
dendæ. 23. q. 8. c. omni timore.

¶ Et ſi quis voluerit habere notitiã oĩm ſchiſ
matũ in veteri & nouo teſtamẽto, videat ioã.
gerſon cancellariũ pariſien. qui in prima par-
te ſui trac. omnia connumerat. Et vide cardi.
de turre cre. qui enumerat. 22. ſchiſmata quę
fuerũt in eccleſia ĩ trac. ſchiſmatis. c. 9. Habeo
etiam trac. doctiſſimi viri cuius nomen igno
ro, in quo enumerantur. 23. ſchiſmata.

¶ Nec quia finis belli dubius eſt / omitti debet
quin etiam perſonaliter eis opponatur. 24.
q. 1. memor. &. 23. q. 8. omni timore. & ibi
promittitur ſalus æterna mouentibus pro fi-
de bellum. & in. c. omnium. 23. q. 5. ꝟ Et quia
eccleſia veritatem ſequitur, ſemper vincit &
præualet in perpetuum. 3. eſdræ. 3. & 4. & 8.
B di. c. conſuetudo. Eſt enim fundata ſuper ſo-
lidam petram. & ideo ruere non poteſt. 24.
q. 1. c. loquitur. Et licet nauicula petri poſſit
fluctuare, tamẽ non poteſt perire. 24. q. 1. nõ
turbatur. Nam vera religio caſui ſubiacere
non poteſt: vt in epiſtola inter claras. Et ſchiſ
matici licet inter vitia feruẽãt, incrementa ta-
men habere non poſſunt. 7. q. 1. nouatianus.
ꝟ Idẽ etiã ponit quod ipſe oldradus ioannes
de ana. & ſequitur in ru. de ſchiſma. Et hu-
ius exemplo allegat idem fuiſſe factũ per eu-
genium quartum anno domini. 1445. qui
hortatus eſt delphinum vt faceret bellũ con-
tra baſilienſes.

¶ ET AD præmiſſa facit quod dicitur ꝙ
papa non poteſt mutare ſedem ſuam de ro-
ma ad alium locũ, quia mandato domini ſe-
des de antiochia trãſlata fuit romã. 24. q. 1. c.
rogamus. & ſic eſſet cõtra præceptum dñi. Et
hoc tenet archi. in. d. c. rogamus & in. c. fun-
damenta de elec. in. 6. & dicitur in. c. ego. N.
de iureiu. per abb. facit tex. in. c. mutationes
7. q. 1. & idem abb. in. c. per venerabilem qui
filii ſint legi. Et idem etiam tenuit ockam in
1. par. li. 5. c. 21. qui dicit ꝙ. xi. anni fluxerant
a paſſione domini quando ſedes fuit tranſla-
ta romã. ſeptem enim annis ſedit petrus an-
tiochiæ: & 4. annis ante tenuit cathedram
abſq; appropriatione alicuius eccleſię. & ideo C
eccleſia antiochena illis. 7. annis habuit prin-
cipatum ſuper alias eccleſias. Et albericus in
l. glorioſiſſimo in prin. C. de ſumma trini. vbi
dicit ꝙ aliquando de facto fuit tranſlata: vt pa
tet in clemente quinto qui tranſtulit eam vl-
tra montes & ibi permanſit longo tempore.
propterea ludouicus dux bauariæ / poſtea ſe
gerens pro imperatore, fecit legem ꝙ non li-
ceret transferre ſedem de roma. Sed iſte baua
rus fuit tyrannus non imperator / vt tactum
eſt ſupra: ideo non potuit valere lex eius. &
alioqui non valuiſſet quia poſuiſſet falcem
in meſſem alienam: vt dicit petrus de monte
in. 1. q. ſuæ monar. ad hoc. c. venerabilem de
elec. Facit quod dicitur in. c. cum ad verũ. 96.
di. & in. c. eccleſia de cõſti. ꝟ Et de iſtius tyran
nide etiam ponit aluarus de planctu eccle. in
prin. operis. Qui etiã dicit ibidem in. 31. ar-
ti. ꝙ licet papa non poſſit trãsferre ſedem de
roma in aliam ciuitatem propter tranſlatio-
nẽ factam mãdato domini de antiochia (vbi
ſederat petrus annis ſeptem) in vrbem romã
d. c. rogamus. 24. q. 1. (quia non eſt diſcipu-
lus ſuper magiſtrũ. 24. q. 1. cum beatiſſimus.
nec ſeruus maior domino ſuo ioã. 13. & ma-
iori poteſtati ſemper eſt obediendum. xi. q. 3. D
qui reſiſtit / & c. ſi is qui præeſt) ob hoc tamẽ
papa nõ cogit̃ ſtare romę. & hoc probat plu-
ribus rationibus. Nec a romana ciuitate vel
ſede iuriſditionem recipit ſed a deo. 22. di. c.
1. 21. di. c. in nouo / & c. q̃uis. Nec vocatur pa
pa romanus ſed vniuerſalis eccleſiæ, quæ eſt
ſponſa eius ſicut chriſti. Large tamen appella
tur papa romanus: vt in. c. ego. N. de iureiu.
& in authẽ. de eccleſiaſ. ti. in prin. §. 1. colla.
9. ibi ſanctiſſimũ ſenioris romæ papã. & 97.
di. victor in prin. 22. di. c. vl. Et quandoq; di-
citur romanus pontifex. c. 1. de conſti. in. 6.
Et quantumcũq; habeat ſpecialem epiſcopa-
tum romæ & ſpecialem ac determinatã dioe-
ceſim ſicut alius quiſq; præſul (in qua etiam
facit ſuum vicarium, qui eſt vicarius epiſco-
pi romani & non papæ: vt in. c. ſua de offi.
vica. vbi de hoc) tamen eſt papa vniuerſalis
eccleſiæ. quia licet dicatur romanus ponti-
fex, ſonat tamen in plenitudinem poteſtatis
vniuerſalis eccleſiæ: vt in. c. ad honorem de
autho. & vſu pal. 2. q. 6. ſi quis putauerit / & c.
qui ſcit. Et quod dicatur romanæ & vniuerſa
lis eccleſiæ pontifex eſt tex. in. c. in nomine
domini. 23. di. in prin.

¶ Verũtamen ſanctus grego. ſcribens alexã-

drino patriarche qui eum vniuerſalis eccleſię
papam appellauerat, ex humilitate reſcripſit,
A peto nō faciat mihi hoc vltra dulciſſima ſan-
ctitas veſtra, quia vobis ſubtrahitur quod al-
teri pluſq̃ ratio exigit præbetur. 99. di. c. ecce.
Sic etiam ex humilitate loquitur in ſingulari:
vt in. c. nihil de præſcrip. De hoc tamen vtrū
dicatur vniuerſalis eccleſiæ vel romanæ ec-
cleſiæ papa & quomodo, vide quod dico in-
fra in arti. an papa ſit maior concilio.

¶ Et quo ad id quod dicit alberi. de clemente
5. ꝙ de facto tranſtulit ſedem vltra montes,
reſpondetur ꝙ nō fuit proprie trāſlatio: quia
ſedes romana non fuit priuata ſua prioritate
& conſtituta ſiue facta prima ſedes auinionē,
ſed tantum dicitur non feciſſe reſidentiam in
eccleſia romana. Vnde legitur in vita grego
rii. xi. ꝙ cum argueret quēdam prælatū qua-
re non reſideret in eccleſia ſua, ille reſpondit
& tu pater ſancte quare non reſides in eccle-
ſia tua / loquens de romana eccleſia: qua de re
e gallia ad vrbem rediit / & curiam ad vrbem
reduxit. ex quo habetur ꝙ licet traheret mo-
rā in gallia, non tamen ob id dicebatur ſedes
romana tranſlata auinionem.

¶ Ego tamen non credo ſimpliciter verum
quod dicit aluarus (ꝙ licet non poſſit ſedes
B romana alio transferri / non tamen propterea
cogitur papa ſtare romæ) quando pontifices
vellent perpetuo ſtare abſentes & trahere mo
ram alibi q̃ in vrbe, tum ad periculum ſchiſ-
matis vitandum: vt dictum eſt de bauaro ſu-
pra, cuius tempore propter papæ diuturnam
abſentiam cauſatum eſt ſchiſma. tum quia
virtualiter & per indirectum eſſet transferre
ſedem: quod fieri non poteſt / vt dictum eſt.
Item quia & quilibet epiſcopus & archiepiſ-
copus tenetur reſidere in eccleſia ſua: vt in. c.
ex tuæ / &. c. qualiter de cleri. non reſi. Et cardi
nalis ob non reſidentiam in eccleſia & paro-
chia ſua (quia quinquennio fuerat abſens) a
concilio deponitur: vt in. c. ex geſtis eo. ti. A
pari & papa in patriarchio ſuo. ad hoc eſt
quod dicitur in. d. epiſtola inter claras in ver.
victor.

¶ Et ꝙ non poſſit ſedes transferri de roma
ponit pe. de monte in ſua monar. in fine pri-
mæ quæſtionis. qui dicit ꝙ ſi propter aliquā
rebellionem populi romani vel incurſus ho
ſtium aut aliquam probabilem cauſam papa
vellet ſe perſonaliter cum curia ſua ad alium
locum transferre, hoc poſſet: & vbi ipſe eſſet
diceretur eſſe romana eccleſia ſaltem poteſta
tiue. Quod vltimum voluit aluarus, de plan

ctu eccle. in. 30. ar. qui adducit ad hoc. 24. q.
1. c. quodcunq. Et eccleſiam petrus repræſen- C.
tat non eccleſia petrum: vt ibi. Et papa ſucceſ-
ſor eſt chriſti / nō eccleſia: vt in. c. 1. de homi.
in. 6. Vnde vacante papatu non ſuccedit ec-
cleſia. cle. ne romani de elec. Et eccleſia roma
na fundata eſt in petro / non ecōtra. 19. di. ita
dominus. &. c. fundamenta de elec. in. 6. Pe-
trus autem a petra chriſto ſuper quam funda
ta eſt eccleſia dictus eſt / non chriſtus a petro
d. c. ita dominus. ¶ Eccleſia enim nō dicit̃ de
parietibus vel muris ſed eſt collectio catholi
corum, de conſecra. di. 1. c. eccleſia. Et eccle-
ſia eſt corpus chriſti myſticum. 23. q. 5. de li-
guribus, &. q. 7. quemadmodum. Vnde talis
eccleſia eſt vbi eſt caput eius ſcilicet papa. ad
hoc quod dicitur in. c. ego. N. poſt innocē. de
iureiu. ꝙ ibi ſunt limina apoſtolorum vbi pa
pa. Et ad præmiſſa facit glo. in. c. q̃uis. 21. di.
vbi dicit ꝙ vbi ſunt boni ibi eſt eccleſia.

¶ Ad idem oldra. in. d. conſi. 62. & alberi-
cus in. d. l. iubemus. vbi videntur ſentire con
trarium, ꝙ proprie intelligatur de eccleſia in
vrbe propter adiectionem romana. nam licet
vniuerſalis eccleſia vnica ſit & indiuiſibilis
(24. q. 1. loquitur) tamen volunt vbi ſermo
eſt de romana / ꝙ diſtinguat̃ inter illā & alias
& ꝙ ſit ſermo de eccleſia materiali quæ eſt in D
vrbe, quæ eſt caput oīm aliarū. 12. di. præce-
ptis. 3. q. 6. dudū. 22. di. c. ſacro ſancta. d. c. bea
ti. &. c. rogamus &. c. q̃uis. & ſunt iura infini-
ta quæ ſemper de romana loquuntur. allegāt
in ſimili. c. cū clerici de verbo. ſig. ¶ Sed hoc
quod ipſi dicunt (ꝙ romana eccleſia materia
lis ſit caput) poteſt cōcedi cum agitur de ma-
teriali eccleſia, per dicta iura: prout poterat
intelligi in caſu illo vbi erat quæſtio an poſ-
ſint ab vrbe auferri omnia priuilegia. Vbi au
tem non conuenit materiæ ſubiectæ ꝙ roma
na eccleſia accipiatur pro materiali, tunc ſe-
cus: vt patet in exemplo / ad romanam eccle-
ſiam omnes oppreſſi confugiunt & appellāt:
vt in. c. ad romanam. 2. q. 6. Et cum dicitur ꝙ
eccleſia romana nunq̃ errauit ſed ſemper im
maculata permanſit domino concedente &
beato petro apoſtolo &c. (vt in. c. hæc eſt fi-
des. 24. q. 1. &. c. cum beatiſſimus) & ꝙ eccle
ſia romana a nullo poteſt vocari in iudiciū (vt
in. c. qua traditione. 22. di. & in. c. nemo. 16.
q. 3. cum ſimil.) non poteſt intelligi de eccle-
ſia materiali nec de muris & parietibus eccle-
ſiæ, ſed de papa in quo repræſentatur vniuer
ſalis eccleſia / vt dictum eſt.

¶ Sed quo ad id quod dicit pe. de mōte ꝙ pa-

pa propter incurſum hoſtium & aliam pro-
A babilem cauſam poteſt relicta roma ſe tranſ-
ferre ad alium locũ cum ſua curia, reprobat fe
li. in poſtilla quadam in. d. loco ad petrum de
de monte. Qui dicit ꝙ hoc ipſe nõ admittit,
cum papa non debeat deſerere eccleſiam ſuã
propter timorem mortis ſecundũ admonitio
nem tactam in. c. per venerabilem qui filii
ſint legi. ibi vado romam iterum crucifigi. &
ideo dicit ꝙ papa propter periculum mortis
non poteſt deſerere eccleſiam ſuam: & ideo
ꝙ non poteſt ſedem transferre. quod & te-
net cardi. de turre cre. in. d. c. rogamus. 24. q.
1. Quinimo debet curare omni conatu ec-
cleſiam ſuam pacatam reddere & vrbem ro-
mam principum auxilio a rebellione cõpri-
mere. Facit quod dicitur in cle. 1. de fo. cõpe.
¶ Iſtam eandem rationẽ inter alias per. d. c.
per venerabilẽ adducit oldra. in. d. cõſi. 62. &
albericus in. d. l. iubemus/ad probandũ ꝙ pa
pa nõ poteſt priuare eccleſiã romanã nec ro-
mã priuilegiis ſuis nec illam deſerere nec ſe-
dem transferre. ad quod faciunt omnia illa
iura per. d. oldra. & albericũ adducta. Debet
enim pro eccleſia cõtra ſchiſmaticos ſe oppo
nere etiã vſq ad mortẽ: vt in. c. oĩs. 23. q. 8. &
ea. cau. q. 5. omniũ. & bonus tex. 7. q. 1. c. ad-
B uerſitas in. §. cum vero. Vnde leo papa cum
audiſſet ſaracenos in portum romanum fur-
tiue venturos, præcepit congregari populũ
& egreſſus perſonaliter romã/deſcendere ad
littus maris decreuit. 23. q. 8. c. igitur.
¶ Poteſt dici ꝙ illud quod dicit pe. de monte
intelligitur qñ papa non poteſt reſiſtere/ nec
aſſequi ſuum iuſtum intentum / nec ex eius
diſceſſu generatur ſcandalum: hoc eſt ꝙ poſ
ſit tunc ad tempus ab vrbe diſcedere cum cu
ria non animo deſerendi romam. ad hoc tex.
in. c. temporis qualitas. 7. q. 1. & d. c. aduerſi-
tas ea. cau. & q. & aliter non poſſet ſine pecca
to morari extra romam. Nec obſtat tex. in. c.
nos qui/ & ca. non loca. 40. di. quia ſonant
quod non locus hominem ſed homo locum
ſanctificat: vt in cap. multi ea. di. Similiter
non obſtat tex. in. c. nouit. 12. di. nec tex. in. c.
legimus. 93. di. quia in aliis terminis loquun
tur: nec probant ꝙ papa non teneatur ſtare
romæ. Et licet probent loca non cõmendare
hominẽ & poſſe epiſcopum in aliis locis ſan
ctum eſſe, non tamen ſonant epiſcopum ex-
tra proprium epiſcopatũ reſidere poſſe, cum
in eo reſidere teneatur: vt. 7. q. 1. peruenit. &
in. c. qualiter & in. c. ex tuę de cle. nõ reſi. Imo
ſi ſine cauſa extra propriam ſedem romanã
traheret moram/ & eius abſentia ſcandalum
pareret/ & vocatus ad ſuam eccleſiam redire C
nollet, eſſet fortasſis ſufficiens cauſa congre-
gandi cõcilium ad prouidẽdum indemnitati
eccleſiæ & ad obuiandum ſcandalo: quia ſi-
ne cauſa (ex ſola ſua libidine) ſtando extra vr
bem/ peccat mortaliter: vt bal. conſulendo di
xit gregorio. xi. vt legitur apud volateranum
in vita gregorii. ¶ Quod autem dicitur per
c. per venerabilem, intelligitur cum agitur de
ſalute vniuerſalis eccleſiæ: quia forte fides im
pugnatur. tunc enim vt dicit ille tex. in. d. ca.
aduerſitas in. §. cum vero. 7. q. 1. neceſſe eſt
vt ex aduerſo accedat & in die belli ſeipſum
murum opponat pro domo dei.
¶ Adde etiam quod dicit archie. flo. in. 3. par-
te ſum. ti. 23. ca. 5. §. ſeptima & vltima pote-
ſtas/ in. 3. col. ꝙ ex quo iubẽte domino trãſla-
ta eſt ſedes apoſtolica romam (vt dicit tex. in
c. rogamus. 24. q. 1.) non poteſt a papa tranſ-
ferri. Dictus autem domini iuſſus fuit quan-
do dictum eſt petro vado romam iterum cru
cifigi: vt probat tex. in. c. per venerabilem qui
filii ſint legi. vbi videtur plus probari ꝙ pe-
trus fugiens volebat ſedem mutare, chriſtus
autem voluit ipſum martyrii corona eccleſiã
romanã cõſecracre/ & ibi ſedẽ apoſtolicã fina
liter permanere. Et ſic probat ꝙ potius papa D
debet mortẽ ſuſtinere q̃ ſedem pro quocunq
periculo etiam mortis deſerere. Facit tex. in
c. fundamẽta de elec. Vnde electio ſedis in vr
be fuit a deo & non a petro: vt in. c. ſacroſan-
cta. 22. di. & ideo vt tactum eſt nõ poteſt ab
aliquo mutari vel transferri ex quacunq cau
ſa. Sicut nec ſummo ſacerdoti licuit templũ
facere alibi: quapropter peccauit eliachim in
ægypto templum faciens ſimile ieroſolymi-
tano: vt refert ioſephus. Vnde dicit archi. vbi
ſupra ꝙ ſine aſſenſu generalis concilii ſuper
hoc ſpecialiter conuocati & dei reuelatione
ſuper hoc inuocata non eſſet tranſlatio hæc
facienda: quia non niſi contraria dei iusſione
mutãdũ eſt quod ſemel iusſit: cũ nec propter
tranſgresſionem nec propter captiuitatẽ po-
puli dei per. 70. annos licuerit locum templi
quem dominus elegerat immutare. Nec eſt
ſimile de mutatione ſedis ex antiochia: quia
petrus elegerat antiochiã motu proprio. Nec
etiam eſt ſimile de mutatione ſedis imperia-
lis: quia eius poteſtas eſt a populo. inſti. de iu
re na. gen. & ci. §. ſed quod principi. Et ꝙ nõ
posſit transferri/ concludunt doc. in. d. c. fun-
damenta. vide ioan. an. in data ſexti in mer-
curialibus.

¶ Articulus .7.

A SED HIC QVAERO vtrum eccleſia romana ſemper habueris principatum? Et videtur ꝙ non, quia poſt aſcenſionẽ domini fuit ſubiecta alieni eccleſiæ, nec habuit primo principatum a conciliis nec a collegio apoſtolorum ſed tantum a beato petro per tranſlationem de antiochia: vt in. c. rogamus. 24. q. 1. Item eccleſia ierosolymitana videtur habuiſſe primatum: quia poſt paſſionẽ domini petrus manſit ieroſolymis quattuor annis, & ſic illo tẽpore ieruſalem habuit primatũ. poſtea fuit petrus antiochiæ annis ſeptem. vnde tunc vt videtur eccleſiæ antiochenæ ſubiecta erat eccle. romana.

¶ Sed dic ꝙ eccleſia romana habet principatum a deo & non ab apoſtolis: vt eſt tex. in c. ſacroſancta. 22. di. Et ad id quod dicitur de ieroſolymitana, dic ꝙ ibi nullam ſedem petrus elegit: ſed primo antiochiæ: poſtea autẽ iubente domino tranſtulit primatum romã tanquam is qui primatum tenebat inter apoſtolos: vt in. d. c. ſacroſancta/ & in. c. mutationes. 7. q. 1. Ita dicit okam in ii. 5. primæ par. c. 21. ibi vide eum, qui plura adducit. Et pro

B hoc eſt tex. in. c. q̃uis. 21. di. &. 22. di. c. omnes. & in. c. ad romanam/ & in. c. decreto iuncto. c. ſequen. 2. q. 6. c. dudum. 3. q. 6. c. nemo 9. q. 3. &. c. cuncta per mundum. c. rogamus 24. q. 1. cũ multis ſimil. Et vide archie. flo. in 3. par. ſum. ti. 23. c. 5. §. ſeptima & vltima poteſtas &c. & infra in arti. an papa ſit maior cõcilio. Et ad hoc etiam eſt extrauagans bonifacii. 8. incipit ſacroſancta romana eccleſia quę diſponẽte domino ſuper alias ordinarie obtinet principatum.

¶ Articulus .8.

QVAERO HIC vlterius vtrum poterit papa accuſari de apoſtaſia. Et primo videtur dicendum ꝙ non: quia nullibi reperit iure cautum ꝙ papa poſſit de hoc accuſari. Quinimo tex. in. c. ſi quis pecunia. 79. di. qui vult eiici omni conatu apoſtaticum, intelligit de intruſo ſine canonica & concordi electione. ex quo videt ꝙ papa qñ eſt in quaſi poſſeſſione pacifica papatus/ nõ poſſit acccuſari de apoſtaſia.

¶ Sed tu concludendo dic ſecundum inno. & glo. in. c. 1. de apoſtatis/ ꝙ triplex eſt apoſtaſia. vna eſt irregularitatis ſcilicet cum quis a ſtatu ſumptæ religionis recedit. de qua in c. fi. de apoſtatis. & notatur de tempo. ordi. c. ex parte. Et iſta fit multis modis: vt dimittẽdo tonſuram vel coronam/ accipiendo vxorem abiiciendo veſtem religionis vel clericalem/ redeũdo ad ſeculum. 20. q. 3. c. 1. 2. &. 3. 27. q. 1. omnes. & in. c. 1. de apoſtatis. Vnde dicitur prouer. 6. homo apoſtata vir inutilis, graditur ore peruerſo/ annuit oculis/ terit pede/ digito loquitur/ prauo corde machinatur malum/ & omni tempore iurgia ſeminat. ¶ Secunda apoſtaſia eſt inobedientiæ: ſcilicet quando quis tranſgreditur præceptum prælati vel ſacris canonibus non obedit. 3. q. 4. alieni. de maio. & obe. ſi quis. Et intellige ꝙ non obedit non quia non credit eſſe obediendũ: alioquin eſſet hæreticus & ſchiſmaticus. 19. di. nulli. & ponit abb. in. c. ego. N. de iureiu. & diximus ſupra in arti. vtrum cardinales potuerint ſubtrahere obedientiã papę. Iſtis duobus modis dic ꝙ papa non poteſt accuſari qa non habet ſuperiorem coram quo poſſit accuſari: vt in. c. licet de elec. ¶ Tertia eſt apoſtaſia perfidię, quando quis recedit a fide: vt. 2. q. 7. non poteſt. C

D ¶ Et iſto vltimo caſu poteſt accuſari tanq̃ infidelis. 19. di. anaſtaſius/ &. d. c. ſi papa. & de iſta apoſtaſia loquitur totus titulus. C. de apoſtatis/ ſecũdum bar. ibi. Facit quod dicit oſtien. & refert ioan. de ana. in. c. 1. de apoſta. ꝙ iſti puniuntur vt hæretici: quia ſunt vere hæretici, eo ꝙ receſſerunt a fide, & habent locum iura de hereticis loquentia. Et ad hoc eſt bonus tex. in. l. fi. C. de apoſtatis. ¶ Item ſicut hæreticus, poteſt etiam apoſtata a fide accuſari poſt mortem & eius memoria damnari, dummodo fiat intra quinquennium: vt in. l. 2. C. eo. Vbi dicit bar. ꝙ iura ſonãtia ꝙ hæreticus poteſt damnari poſt mortẽ, debent intelligi modo intra quinquennium de hæreſi cognoſcatur. quod dicit menti tenendũ propter inquiſitores qui publicant bona: ait tamen ꝙ neſcit quid obſeruent. Tu vide dicta in. c. 2. de pręſcrip. in. 6. ſecũdum ioan. de ana. vbi videtur ꝙ etiã poſt quinquennium. quod tene menti: quia ſalicetus, idem vult quod bar. in. d. l. 1. C. de apoſta. Facit quod dicitur ſupra ex quibus cauſis poteſt congregari concilium. vbi dicitur ꝙ quando opponitur exceptio iuris diuini vel naturalis per quam cauſatur inhabilitas & impeditur ius poſſidendi/ illa poteſt

A obiici: puta quo ad exceptionem iuris diuini ꝙ eſt hęreticus/iudęus/paganus. quo ad exceptionem vero iuris naturalis/ꝙ eſt infans/furioſus/mulier/& ſimiles. ¶ Ex quo patet ꝙ ſi poteſt talis exceptio opponi electo nondum recepto & præſidente concilio electo & recepto (vt volui in quæſtione vtrum ratione ſimonię per papam cõmiſſæ quia vendit ordines & beneficia/habeatur ſufficiens cauſa ad congregandum conciliũ. & in quæſtione quis congregat concilium) videtur ꝙ etiã de talibꝰ poterit accuſari: quia tales exceptiones inficiũt electionẽ & dicunt illum nõ eſſe papam, & tunc tractatur cauſa papatus: vt in c. ſi duo. 79. di. & iudex eſt concilium, vt ibi. Vnde videtur dicẽdum ꝙ ſicut accuſatur de hæreſi, ita etiam accuſari poteſt ꝙ eſt iudæus & ſeruat ritus iudæorum/vel ꝙ eſt paganus, & conſequenter de apoſtaſia & perfidia: & ſimiliter ꝙ eſt furioſus vel mulier. qa iſta vulnerant titulum papatus.

¶ Nec obſtat. c. ſi quis pecunia: quod videtur velle ꝙ nõ debeat accuſari ſed eiici omni conatu. Quia ad illum tex. reſponde ꝙ loquitur in illo qui propria temeritate ſe intruſit in põtificatũ ſine aliqua cardinalium electione. talis. n. debet eiici non accuſari ex quo no-

B torie eſt intruſus. Facit. c. in nomine domini 23. di. & expreſſe dicit tex. in. §. patet. 3. q. 1. qui tex. manifeſtat ꝙ. c. ſi quis pecunia/loquitur eo tãtũ caſu quo ſedes apoſtolica per violentiã occupatur. Vnde non poteſt ille tex. induci ad probandum ꝙ electio papæ per ſimoniam facta ſit nulla, quia requirit etiam violentam occupationem. quod nota ad opinionẽ egi. quã ſupra retuli in illo articulo an papa illaqueetur crimine ſimoniæ vẽdendo beneficia.

¶ Et ex iſto tex. cap. ſi quis pecunia colligitur vnum ꝙ non ſolum apoſtaticus dicitur ille qui deuiat a fide & aliis modis ſupra expreſſis, ſed etiam dicitur apoſtaticus ille qui ſe intrudit in papatũ & per violentiam illũ occupat: quia vt dicit tex. in. §. patet nõ inuenitur iudex qui illum apoſtaticum poſſit excludere. Ex tali enim intruſione arguitur ꝙ male ſentiat de fide. & ideo iura appellant eum apoſtaticum. Et ita videtur velle ioan. de ana. in ru. de apoſta. dum allegat tex. illũ in. c. ſi quis pecunia.

¶ ET de intellectu illius tex. dicit ibi egi. ꝙ aliqui intelligũt illũ loqui de electione facta per alios q̃ per cardinales: & ꝙ in electione facta a cardinalibus non vendicat ſibi locum ſicut nec. c. in nomine domini ſecũdum eos

C a quo extrahitur (licet in eo plura omittanẽ de illo tex. c. in nomine dñi & plura addanẽ) & ꝙ loquitur de electione facta ſine cõcordi & canonica electione cardinaliũ. Et iſtum intellectum firmant notatis per hugo. in glo. c. ibi circa prin. ibi & loquitur hic de eo qui per ſimoniam electus eſt ab illis qui non habent poteſtatem eligẽdi/non a cardinalibus. ¶ Sed egi. dicit nunq̃ ſibi placuiſſe iſtum intellectũ: quia ſequeretur ꝙ illa verba pecunia vel gratia humana vel populari tumultu/ſuperfluerent vel ſaltem deberet addi dictio maxime. Item quia. c. in nomine domini (a quo reuera aliquibus additis eſt extractũ. c. ſi quis pecunia) loquitur etiam de electione a cardinalibus celebrata. Item quia illa verba pecunia gratia humana populari ſeu militari tumultu/ibi ponuntur valde ſtudioſe: & in. d. c. in nomine domini fit valde ſtudioſe mentio de ſimoniaca hæreſi & de venalitate, ibi circa prin. & in verſi. nouit, & in verſi. nimirũ pręcauentes, & in. §. ꝙ ſi prauorum ibi pura atq; ſincera & gratuita. item ibi in. §. ꝙ ſi quis/valde ſtudioſe ponuntur illa verba per ſeditionem pręſumptionem aut quodlibet ingeniũ. Vnde non eſt veriſimile ꝙ verba ibi poſita careant effectu. de priui. ſi papa, &. l. ſi quãdo

D de lega. 1. Et quia ſi per alios q̃ per cardinales fuiſſet facta electio, fuiſſet nulla ex defectu poteſtatis. c. licet de elec. Nec cõuenit per ſuppletionem dictionis maxime ſaluare tex. ſed magis in dubio debent verba retineri in ſenſu proprio. l. 1. §. is qui nauem de exerci. ¶ Item propter illa verba in tex. poſita ſine cõcordi & canonica electione: quæ verba cum ſint copulata coniuncta & qualificata, non debent diuiſim vel ſimpliciter abſq; aliqua qualitate recipi ſeu ponderari. facit glo. in ver. pacta in cle. dudum de ſepul. Non enim dicit tex. ſimpliciter abſq; electione cardinaliũ: ſed loquitur coniunctim de electione cardinaliũ qualificata per illa duo verba concordi & canonica. & ideo conſequenter talis inthronizatus eſt apoſtaticus quia abſq; canonica & cõcordi electione cardinaliũ inthronizatus. Itẽ quia. d. c. ſi quis pecunia eſt extractum ex illo c. in nomine domini. & quia non apparet per quem alium ſit extractum/creditur ꝙ per gratianum. & quia illa verba abſq; concordi & canonica electione cardinalium non fuerunt poſita in. d. c. in nomine domini, credi debet ꝙ per gratianum fuerint addita/vt. c. iſtud ſic extractum & in hac diſtinctione collocatum

faceret ad materiam ipſius diſtinctionis. Vn-
A de cũ extractũ plusq̃ principale a quo extra-
ctũ eſt extendi non debeat ſeu reſtringi (quia
debet illud continere ſaltem in effectu: vt pa-
tet ex iis quæ ponũtur in.c.vl.de fide inſtru.)
debet ĩtelligi eo modo quo intelligitur illud.c.
a quo extrahitur. Et ideo dicta verba abſq; cõ
cordi & canonica electione cardinalium / nõ
debent ſic interpretari vt caſus & intellectus
d.c.in nomine domini immutetur: ſed ſecun
dum illud interpretari: & ſic de electione fa-
cta a cardinalibus.

¶ Et per hoc dicit eſſe reſponſum ad illud
quod poſſet opponi ꝙ ſi intelligeretur de ele
ctione facta per cardinales nõ faceret ad ma-
teriam diſtinctionis, quia imo reuera ſatis fa
cit: quia loquitur de vtraq;, videlicet de facta
a cardinalibus & de facta per non cardina-
les. Et ex hoc infert ꝙ illud verbum in tex.
poſitum (ſcilicet gratia humana) intelligitur
de gratia ad extra deducta per pactũ vel cõ-
uentionem dando vel recipiendo vel promiſ
ſione alicuius pecuniæ vel rei temporalis vel
fauoris vel ſeruitii temporalis. Vnde dicit in
telligi de illa humana gratia quæ alias electio
nem vitiaret: iuxta notata in.c.ſi.de ſimo.&.c.
penul.de elec.& maxime quia quo ad hoc nõ
B reperitur aliquid ſpecialiter ſtatutũ in electio
ne papę. & quia illa verba humana gratia nõ
ſunt in.c.in nomine domini, ſed ſunt addita
per gratianum in.d.ca.ſi quis pecunia. Et ex
præmiſſis infert illud quod ſępius dixit / ꝙ ele
ctio papæ facta per ſimoniam eſt nulla. ℣ Et
per hoc idem egi.in.c.in nomine domini.23.
di.in verſi.ſecundo quæritur in prædicto. §.
ꝙ ſi quis, quærit vtrũ verbum electus in illo
verſi. poſitum intelligatur de electione facta
a cardinalibus, refertq; aliquos dixiſſe ꝙ non:
quia electo a cardinalibus ſi habet duas par-
tes nulla poteſt opponi exceptio per.c.licet.
Sed ipſe dicit ꝙ debet intelligi generaliter: vi
delicet ſiue per cardinales ſiue per alios fuerit
celebrata electio, ſed ſi per cardinales ſit cele-
brata, tunc ſi per ſeditionem impreſſionẽ aut
per ſimoniam contra decretum illius tex. erit
nulla. & ꝙ tenentes contra decipiuntur quia
adhuc non emanauerat.c.licet de elec. Sed ſi
per alios q̃ per cardinales fuiſſet celebrata,
tunc omni caſu eſſet nulla etiam ſi impreſſio
& ſimonia ceſſaſſent.

¶ Et ex iſtis videtur ꝙ etiam ille qui eſt ele-
ctus a duabus partibus cardinalium per ſimo
niam dicatur apoſtaticus: & ꝙ iuxta omnia
iura alias ſupra relata quæ appellant ſimoniã
hæreſim, ſtricte & proprie diceretur hæreſis
illa ſimonia quæ eſſet commiſſa in electione C
papali: ex quo (vt ſupra dictum eſt) apoſtatæ
a fide puniuntur vt hæretici, quia vere ſunt
hæretici. Niſi tunc diceremus ꝙ illud verbũ
apoſtaticus ibi in tex. poſitũ fuerit ad exagge
rationẽ & deteſtationẽ criminis, nõ ꝙ proprie
dicatur apoſtata / quia vere non errat in fide:
℣ Item facit tex. ibi dum dicit non apoſtoli-
cus ſed apoſtaticus habeatur, non dicit ꝙ ve-
re ſit apoſtaticus. Et ſimilibus verbis vtitur
tex.in.c.1.eadem di.79. Sed gratianus in.§.
hoc autem / vocat apoſtaticum per apoſtaſiã
electum. Et ſic videtur ꝙ ille tex.c.ſi quis pe-
cunia nõ loquatur de apoſtatico proprie, ſed
ꝙ ita in deteſtationem vocet. ſed in.§.pater
3.q.1.ſimpliciter appellatur apoſtaticus.

¶ Sed quicquid ſit quia opinio egidii non te-
netur ſed glo. ibi, ſi ſequamur aliũ intellectũ
erit apoſtaticus ille q erit ordinatus a nõ cardi
nalibus: qui vere videtur ſuſpectus de hæreſi
maxime hodie per tex.in.c.licet de elec. Et de
iſto intellectu egidii vide qđ late dico in arti.
vtrum cadat ſimonia in papã & vtrum valeat
electio facta per ſimoniam. Et vide omnino
illum tex.in.§.pater.3.q.1.vbi ſimpliciter ap
pellat apoſtaticum illum qui violenter occu
pat papatum. & ille.§.in verſi. illi ergo / mul- D
tum probat opinionem egidii: quia loquitur
alternatiue. Sed coniungendo cum fine / vi-
detur quòd nõ ſufficiat ſola ſimonia niſi in-
teruenerit violenta occupatio. Et de intelle-
ctu illius tex. etiã dicitur infra in quæſtione
an papa ſit maior concilio. & ſupra in quæ-
ſtione vacante ſede ad quem ſpectet electio
papæ / ad conciliumne an ad cardinales quan
do eſt priuatus. & in quæſtione an cum papa
paſſim committit ſimoniam ſit congregandũ
concilium. & alia quæſtione de papa quan-
do eſſet factus furioſus vel inutilis. & alia
quæſtione de defectibus papæ in electio-
ne ex quibus poteſt congregari concilium.

¶ Articulus .9.

SED HIC
conſequẽter quæ-
ro vtrũ papa poſ-
ſit accuſari ꝙ ſit lai
cus vel ꝙ habeat
vxorem & ſic de ſi
milibus defectib⁹
inſurgentibus ex
iure poſitiuo. Et
dic ꝙ nõ (quia &
petrus erat coniugatus quando fuit conſti-
tutus

A tutus pontifex, vt dicit abb. in. c. licet de elec.) niſi ratione ſcandali in. eccleſia generati / & quãdo nollet ordinari: quia poſtq̃ eſt in quaſi poſſeſſione pontificatus / nõ poteſt ei opponi aliqua exceptio nec de aliquo accuſari per quod deducatur impedimentũ cõſurgens ex iure poſitiuo: quoniam ex quo ipſe eſt papa formiter electus & in poſſeſſione papatus, eſt ſupra ius & non ligatur iure poſitiuo. c. propoſuit cum materia de cõceſ. præben. niſi vt dixi eſſet ſcandalum exortũ & adeſſet incorrigibilitas. Et ideo in ſimilibus caſibus erit dicẽdum ſicut dictũ eſt de aliis criminibus in genere quando eſt incorrigibilis & ſcandalizatur vniuerſalis eccleſia. Et de iſtis exceptionibus ꝙ ſit laicus vel vxoratus dictum eſt ſupra. de quo plene per doc. in. d. c. licet & in. c. vbi periculum in. §. cæterum de elec. in. 6. & in cle. ne romani eo. ti. & poſt glo. in. c. ſi quis pecunia. 79. di. C

¶ Libri octaui finis.

DOMINICI IACOBATII CARDINALIS. S. CLEMENTIS: DE CONCILIO LI. NONVS.

¶ Arti. 1.

NVNC SVCceſſiue quæro ex quibus cauſis poſſit papa deponi. Et primo de hæreſi proprie loquẽdo. Quę autẽ ſit huiuſmõdi hæreſis, vide glo. & doc. in c. firmiſſime de hę-
B re. & glo. & doc. in. §. quia vero. 24. q. 3. Sic enim depoſitus legitur alchimus ſummus ſacerdos quia coinquinatus fuerat ſacrificiis gentilium. 2. macca. 14. c.

¶ Super quo dic ꝙ aut papa eſt notorius hęreticus de damnata hæreſi (quęqñ ſit diximus ſupra) & monitus non curat deſiſtere. & tũc nõ indiget depoſitiõe ſed tantũ declaratione ipſum eſſe a iure priuatũ: vt dicit roſel. in monar. ſua in trac. concilii in. 5. char. vbi dicit ꝙ ita intelligit. c achatius. 24. q. 1. vbi achatius nõ diffitebatur errorẽ ſuum / vel erat ita notorius ꝙ nõ erat aliqua defenſio. c. olim de re iudi. Vnde tũc declarabitur incurriſſe pœnas a iure inflictas cõtra hæreticos. c. cũ ſecundum de hære. in. 6. Et idẽ ponit egi. in. c. ejectiõem 79. di. qui dicit ꝙ talis ſic notorius & monitus & incorrigibilis nõ damnatur per conciliũ, ſed ipſo facto fuit dãnatus diuinitus p os apoſtoli. & eſt ꝑciſus ab eccleſia: vt in. d. ca. achatius / & deſiit eſſe caput ipſius eccleſiæ. Vñ dicit ꝙ tunc cõcilium gñale habet ſuper his inquirere veritatẽ: & ſi reppererit eum hæreticũ notorium inemẽdatũ, habet curare ꝙ tota eccleſia recedat ab eo tanq̃ ab eccleſia reprobato & eiecto. & põt præcipere ꝙ nullus ꝑticipet cum eo: vt dicit hugo in. c. anaſtaſius 19. di. Et vltra habet curare ne gregem dñi inficiat / vt perpetuo inuitetur ad pœnitentiã peragẽdam: vt in. c. excõicamus. §. ſi qui autẽ de hære. vel ſi in errore adhuc ꝑtinaciter perſeueret, forſan finaliter ex ordinatiõe concilii debebit degradari & tradi curie ſeculari: iuxta notata in. c. cũ non ab homine de iudi. & in. c. degradatio de pœnis in. 6. Et rñdet dando in- D tellectum ad illum tex. c. eiectionem. 79. di. idem egi. (dum vult ille tex. ꝙ eiectionẽ ſummorũ pontificum dñs ſibi reſeruauit) ꝙ non propterea cõcilium iſto caſu eũ eiicit ſed iam eiectũ declarat ex quo deſierat eſſe papa: quia iam nudatus nõ exuitur. c. frequens de reſti. ſpolia. in. 6. Et ideo dicit ꝙ in nullo caſu imaginabili & ex nulla cauſa poſſibili quantumcunq; magna papa q̃diu eſt verus papa põt per quemcunq; deponi vel eiici.

¶ Hanc etiam concluſionem reperio per oĩa poſitam in quibuſdã allegatiõibus factis pro eugenio quæ incipiunt etſi plurimi: cuius authorem ignoro, credo aũt ꝙ ſint petri de mõte. Et probat ꝑ verba tex. d. c. nunc aũt. 21. di. in pluribus partibus, & c. nemo. 9. q. 3. & authoritate ſancti tho. in. 4. ſen. di. 19. in. q. de frña correctiõe. Ad quod facit q̃d dicit bal. in l. reſcripta. C. de precibus impera. offe. vbi dicit ꝙ papa a nemine cogitur etiam ſi dicatur hæreticus. allegat. 22. di. c. quatraditione. Et facit quod ponit albericus de roſate in ru. de hære. in illa quæſtione vtrum hæreticus poſſit capi propria authoritate.

¶ Subiũgit tñ idem egi. ꝙ de vero papa falſe de hæreſi accuſato cognoſcit concilium vt

abſoluatur vel purgetur ſi reperitur inno-
A cens,pro quo adduco tex. in. §. hinc etiam di. 17.vbi ita reperitur factū in ſymmacho. Sed ſi per falſos teſtes probetur nocens cum ſit innocens & catholicus, ſi feratur ſententia condemnatoria per concilium ex falſis probationibus / talis ſententia tanq̄ erronea non tranſibit in rem iudicatā nec habebit vim depoſitionis / licet forſan pro veritate habeatur l.penul.ff.de iuſti.& iu.l.ingenuum.ff.de ſtatu homi.l.res iudicata.ff.de regu.iu.allegar ſimile de matrimonio in.c.literas de reſti.ſpolia.Et.c.lator &.c.conſanguinei de re iudi. dicit q̄ ſi papa in conſpectu concilii perſeueret in errore/non eſt veriſimile q̄ concilium generale debeat errare in fide:ſed ſi ipſe confiteatur fidem catholicam & neget ſe in hæreſim lapſum & non ſit notorium, tunc concilium non poterit procedere vlterius contra ipſum: quia tunc non agitur de dubio ſuper fide propter quod concilium debeat ſe intromittere,ſed ſolum obiicitur ei crimē præteritum in quo non perſeuerat & de quo non ſcādalizatur eccleſia/quia non eſt notorium ſed dubium,in quo caſu concilium non habet authoritatem iudicandi ſecundum eum.

¶ Ponit vero idem egi. in. c. nunc autem
B 21.di.q̄ ſi papa inciderit in hęreſim iam damnatam/ & correctus ſeu admonitus contemnat admonitionem & ſe non corrigat, tunc cenſetur ſubuerſus & in ſemetipſo damnatus & tanq̄ pertinax hæreticus.& ſi poſtea voluerit redire ad gremium eccleſiæ, iſto caſu non erit audiendus nec recuperabit ſtatum ſuum ſed detrudendus erit in perpetuum carcerem ad pœnitentiam peragendam. & habebit locum quod dicitur in.c.excommunicamus el.2.§.ſi qui autē de hære. Et iſto vno modo dicitur papa depræhenſus in notoria hæreſi.& hoc ex verbis apoſtoli ad titum. 3. tranſſumptiue,c.dixit apoſtolus.24.q.3.¶ Et ſimiliter ſi papa inciderit in hæreſim iam dānatam & fuerit in ea depræhenſus/ ſed nō ſit pertinax & incorrigibilis & velit corrigi & redire,debet admitti ad peragendam condignā pœnitentiam(quia eccleſia non claudit gremium redeunti)ſed non recuperabit ſtatum ſuum ſeu papatum, ſed conniicietur in perpetuos carceres ad peragendum perpetuam pœnitentiam.Et iſto etiam caſu habet locum d.§.ſi qui autem.quantumcunq̄ non loquatur in papa.¶ Dicitur autem quis depræhenſus in hæreſi ſecund hoſtien.& glo.in.d.c.ex communicamus el.2.§.ſi qui autem in glo.

in verbo depræhenſi,quando publice depræhenſus fuit/ita q̄ notorium eſt:hoc eſt quando notorietas facti talem depræhenſum .i. manifeſtum eſſe denotat: vt ſi papa in publico ſermone facto ad clerum & populum aut in publico conſiſtorio errorem ſuum publice prędicet ſeu defendat.c.accuſatus de hęre.in.6.c.euidentia de accuſa.&.d.c. excommunicamus.& quod ponit bar.in.l.4. ff. de fur.Item dicitur depræhenſus in hæreſi quādo de hoc fuit per ſententiam condemnatus forte anteq̄ eſſet papa:& in ſua opiniōe factus papa perſiſtit: quia ſententia facit notorium l.emptorem in prin.ff.de act.empti. & oſtiē. in.d.c.excommunicamus.Ex quo apparet q̄ non ſolum condemnatio ſed etiam notorietas facit ne incidens in hæreſim iam damnatam poſſit poſt pœnitentiam recuperare ſtatum ſuum.Item apparet q̄ ſolus lapſus in hæreſim iam damnatam cum notorietate ſequuta,abſq̄ alia ſententia ſeu declaratione ſufficit in papa ad hoc vt ipſe dignitatem pontificalem amittat ipſo facto irrecuperabiliter. Et ex hoc patet reſponſio ad.c.nemo.9.q.3.quia videlicet a iure diuino & per ſolum lapſum & nequitiam huiuſmodi iudicatus eſt: vt 24.q.1.c.1.&.c.dixit apoſtolus ea.cau.q.3. C

¶ Et idem per omnia ponit alex.in.d.c.nunc autem.qui addit etiam quando in iudicio eſt D confeſſus vel conuictus de hæreſi vt tunc dicatur depræhenſus per ea quæ notat inno.in c.cum ſpeciali in. §. porro de appel.& in.c. veſtra de coha.cle.& mulie.& in.c.quoniam & in.c.conſtitutus de filiis presby.

¶ Sed videtur q̄ quantūcunq̄ quis ſit confeſſus vel conuictus de crimine hæreſis in iudicio/ſi paratus eſt corrigi non debeat vt hæreticus dānari: vt in.c.presbyteros in fi.50.di. &.1.q.7.maximum,&.17.di.nec licuit. & dicit do.poſt glo.in.d.c.nunc autem. Qui improbat opinionem illorum qui voluerunt q̄ illud quod fuit factum cum marcellino fuit ex diſpenſatione,quia.c.dixit apoſtolus loquitur in illo qui committit hæreſim ignorāter, ſeu qui nō intelligit illud quod credit eſſe de ſe hæreticum.& ait q̄ non fuit ex diſpenſatione,ſed quia confeſſus fuit paratus corrigi.Et ſic videtur q̄ quantūcunq̄ quis ſit depræhenſus in hæreſi ſi ſit paratus corrigi nō debet vt hæreticus damnari & retinebit ſtatum dignitatis pontificalis: vt dixi ſupra in arti. an papa poſſit accuſari de hæreſi in verſi. ſed pone.niſi hoc ſit poſt admonitionem:quia ſi ſe non correxit ante ſed poſtquàm confeſ-

A ſus vel conuictus eſt de crimine eſt paratus corrigi, ſicet tunc non debeat vt hæreticus dānari/ illud debet intelligi eſſe verū reſpectu pœnarum impoſitarum a iure contra hæreticos: videlicet vltimi ſupplicii & aliarum de quibus poſt glo. in. c. excommunicamus in prin. Et ſic fuit in marcellino: quia non fuit declaratus incidiſſe in pœnas contra hæreticos a iure inflictas, ſed vt dicit glo. etiā ex alio fuit in eo ita factū. ſ. quia metu mortis thurificauerat idolis. Sed quo ad hoc ꝙ retineat ſtatum ſuum non parcitur ei: quia non poterit retinere pontificatum. Et hoc voluit glo. in. c. excommunicamus el. 2. in verbo deprehenſi de hære. & dicitur infra.

¶ AVT papa incidit in hæreſim iam damnatam/ & ante admonitionem de qua loquitur tex. in. c. dixit apoſtolus. 24. q. 3. & ante deprahenſionem de qua loquitur. c. excommunicamus. § . ſi qui autem ipſum pœnitet & ſe correctum reddit. & hoc ſufficit etiam quantum ad retentionem ſtatus ſui: quia nō poterit deponi per. d. c. dixit apoſtolus/ & . d. §. ſi qui autem. Et ſic intelligitur glo. in. d. ca. nunc autem/ & in. c. ſi papa. 40. di. Quæ dicunt ꝙ papa paratus corrigi non deponetur: quia tunc talis opinio occulta vel dictum oc- B cultum ante publicatiōem eius reuocatum/ cenſetur magis ex indeliberatione vel animi leuitate vel obliuione ſacrarum ſcripturarū vel inconſideratione vel mala attentione q̄ ex infidelitate proceſſiſſe ſecundum eundem egi. Qui in hoc reprahendit lau. & archi. in d. c. dixit: qui voluerunt ꝙ non habeat locum in papa, cum loquatur ille tex. de non intelligentibus ſacram ſcripturam & non in papa qui præ cęteris debet ſcire ſacram ſcripturam. Quia ſæpe fallit obliuio: vt dicitur in. c. licet de conſti. in. 6. 23. di. cap. præterea. 30. q. 1. c. 1. & . q. 4. quod autem. & quia videtur inconueniens & crudele / quod conceditur aliis inferioribus ſe corrigentibus denegare ſummo paſtori. Et ex his videtur velle egi. ꝙ illę glo. loquantur in hæretico occulto. ¶ Sed ſi bene aduertatur, relatæ ad tex. loquuntur nō ſolum de occulto ſed etiam de illo quem conſtat in hæreſim damnatā incidiſſe. Quin imo glo. in. d. c. nunc autem/ loquitur expreſſe in illo qui eſt confeſſus ſe incidiſſe in hæreſim. Vnde poteſt dici ꝙ licet loquantur de illo quem conſtat incidiſſe in hæreſim & eſt manifeſtus hæreticus per confeſſionem, tamen quia ſtatim facta confeſſione pœnitet & paratus eſt corrigi/ euitat pœnas cōtra hæreticos inflictas: vt dictum eſt. Non ſic de notorio & incorrigibili hæretico: quia talis reſpectu notorietatis nō euitat aliquas pœnas: C vt in. d. ca. excommunicamus in. § . damnati. Et ad præmiſſa facit quod dicitur in. c. veſtra de coha. cle. & mulie. Et iſto modo vt credo etiam loquitur egidius.

¶ Aut papa incidit in hæreſim nondum damnatam per eccleſiam, & tunc debet expectari tempus ſententię ferendæ per concilium: vt patet. 17. di. §. hinc etiā. & . 8. q. 4. nōne. Et ſi fuerit declaratū illud quod papa tenebat eſſe hæreſim / & ſtatim poſt ſententiam papa dicat poſtq̄ video hanc opinionem quam tenui eſſe erroneam & hæreticam & per eccleſiam nunc damnatam/ illam reuoco & paratus ſum corrigi, etiam iſto caſu procederet glo. ꝙ non poſſet deponi. & ratio eſt quia nō conſtabat ei an ſua opinio erat bona. & ideo magis aſcribitur fatuitati. nec poteſt dici hæreticus nec pertinax nec incorrigibilis, & retinebit pontificatum.

¶ Aut opponitur hæreſis occulta damnata/ quæ tamen probari poteſt (vt in. l. eos. C. de appel.) & accuſatus de illa conuincitur. Et ſimiliter dic ꝙ deponetur ſiue declarabitur priuatus, ex quo ſententiam expectauit & fuit pertinax & factum eſt notorium/ & ipſe no- D torius hæreticus. Et tūc ēt detrudetur in carcerem ad agendā pœnitentiam: ſicut dictū eſt quando eſt deprahēſus & vult corrigi. Et ita vult archi. ioan. an. & alii in. c. in fidei de hære. in. 6. quia licet talis hæreſis ſit occulta, ex quo poterat probari dicitur manifeſta ſecundum illud quod legitur & notatur in. c. eorum. xi. q. 3. dicitur enim occultum ſeu ſecretum quod quinꝙ ſciūt (de pœni. di. 2. §. contra/ verſi. filia nanꝙ) ſecūdum archi. in. d. c. in fidei de hære. in. 6. & idem archi. in. c. ſi papa 40. di. Et iudex erit concilium. quod deponet de facto papam a pontificatu ſiue declarabit eum hæreticum & priuatum pontificatu ſecundum notata in. d. c. excommunicamus. & poſtea illū amouebit: quia habita cognitione criminis & eo conuicto/ ſatis eſt a iure priuatus: vt. d. c. excommunicamus & . d. ca. dixit apoſtolus. 24. q. 3. & voluit archi. ī. d. c. in fidei. Et ſic ex hoc pur vr̄ velle ꝙ concilium condamnet papam. niſi dicamus ꝙ intellexeris ꝙ concilium iudicare poterit factum (videlicet an inciderit in hæreſim vel non) ſed non condemnare pertinaciam papę. Sed hoc ſimiliter videtur vna chimera. ſi. n. poſt declarationem pōt conciliū mandare ipſum detrudi

in carcerem, ſatis condemnat. niſi dicamus
A ꝙ poſtq̄ eſt declaratum factum, quia tunc nō
eſt vlterius papa ſed deſiit eſſe / incarcerat il-
lum vt priuatam perſonam. Et ſic vno modo
reſtringetur tex. in. c. electionem. 79. di.
¶ Hugo tamen in. c. in ſynodo. 63. di. voluit
ꝙ cardinales poterunt papam deponere. Sed
dic ꝙ contrarium eſt verum: quia non cardi
nalium erit iudicium in papam ſed concilii:
vt dicit archi. & alii poſt eum in. d. ca. in fidei,
& oſtieu. ioan. an. & alii in cap. propoſuit de
conceſ. præben. & inno. in. c. ex parte de ver-
bo. ſig. Vbi autem eſt ferenda ſententia ſuper
crimine, ſi papa voluerit in ſeipſum illam fer
re / erit mos illi gerendus: vt fecit marcellinus
in. c. nunc autem. 21. di. Qui (vt legitur in
geſtis romanorum pon. & refert ibi egi. in. d.
cap. nunc autem) cum thurificaſſet idolis, ſi-
cut ibi dicitur congregato concilio romæ in
conſpectu omnium confeſſus eſt errorem
ſuum / dicens ſe paratum facere quicquid illi
imponerent, qui dixerunt collige cauſam tuā
in ſiuu tuo / & ore tuo te iudica. & ſtatim tu-
lit ſententiam in ſe & ſeipſum depoſuit di-
cens / ego marcellinus ob ſcelus idolatriæ
quod infœlix commiſi iudico me deponen-
dum & anathematizo etiam quicunq; tradi-
derit corpus meum ſepulturæ. & ſtatim per-
B gens ad diocletianum vltro confeſſus eſt ſe
eſſe chriſtianum / & capitalem ſuſcepit ſentē
tiam, cuius corpus per. 30. dies iacuit inhu-
matum: poſtea autem beatus petrus apparuit
marcello qui ei in papatū ſucceſſerat, & præ-
cepit ei vt corpus marcellini ſepeliret iuxta ſe
& ſepeliuit illud ſecus pedes beati petri ſecū-
dum hugo. & refert egi. archi. & domi. in. d.
c. nunc autem. Et iſtam practicam & formā
condemnandi ſeipſum / ponit etiam anto. de
butrio in cap. cum veniſſent in. 2. col. de
iudi.
¶ Ex quibus apparet ꝙ ipſemet papa habet
in ſeipſum ſententiam ferre & non concili-
um. & ſic poteſt quis eſſe iudex in cauſa pro-
pria etiam in pronuntiando cōtra ſeipſum.
de quo in. d. c. cum veniſſent, & per inno. &
alios in. d. c. ex pte de verbo. ſigni. Sed glo. ibi
dicit in. d. c. nunc autem ꝙ iudex hic impro-
prie dicitur. i. arbitrator. Et ſic videtur velle ꝙ
ipſemet marcellinus tanq̄ arbitrator tulerit
contra ſe iudicium, cum quis poſſit eſſe ar-
bitrator in cauſa propria: vt in. c. quintauallis
de iureiu. Vel ſecundum hugo. ibi in. d. c. nūc
autem / quis poteſt eſſe iudex in cauſa pro-
pria in qua non requiritur ordo iuris. & ita
dicit fuiſſe factum ibi. Vnde dicit ibi domi. ꝙ
hoc poteſt intelligi factum ex eo ꝙ eo exiſtē
te coram concilio confeſſus eſt crimen ſuū: C
& ſic notorie conſtitit: in cauſa notoria autem
bene poteſt quis eſſe iudex in cauſa propria:
quia tunc quis potius videtur eſſe executor
eius quod ius diſponit q̄ iudex: vt ponit in-
no. in. c. ex parte el. 1. de verbo. ſigni. & ita e-
rit pro illo dicto inno. caſus in. d. ca. nunc au-
tem.
¶ Sed poteſt dici ꝙ in papa nō habet locum
tex. in. l. 1. C. ne quis in ſua cauſa, quia bene
pōt eſſe iudex in cauſa propria: vt dicitur in
d. c. cū veniſſent de iudi. & ibi hoc dicit abb.
in. 3. col. & in. d. ca. ex parte. & diximus ſupra
in arti, ad quem ſpectet congregare concili-
um. Dicit tamen domi. in. d. c. nunc autem / ꝙ
ibi non dicitur ꝙ iudicialiter in ſeipſum ſen
tentiam dicat: ſed ꝙ quis dicitur in ſeipſum
ſententiam ferre quando confitetur ſe com-
miſiſſe delictum depoſitione dignum. allegat
xi. q. 3. placuit, & . 6. di. c. ſed penſandum / ver-
ſi. & neceſſaria. Vnde exponit tex. ibi teipſum
iudica. i. conſidera qualiter puniendus es. Et
ex hoc infertur ꝙ q̄uis concilium cognoſcat
de qualitate delicti vtrum ſit hæreſis vel non,
tamen non poterit ſententiā ferre. facit quod
dicitur in. c. cum contingat de reſcrip. & erit
vna fallētia ad illam regulam quòd iudex de D
qua re cognoſcit de ea iudicare debet. l. de
qua re. ff. de iudi. & . c. cum eccleſia de cau. poſ.
& proprie. Item ex hoc infertur aliud / ꝙ non
ſit verum ꝙ ille tex, probet ꝙ nullus poteſt
contra papam ferre ſententiam & ꝙ ipſemet
habet ſeipſum condemnare, imo & contra pa
pam hæreticum poteſt ferri ſententia per cō-
cilium / & eſt iudex concilium ipſum. Et hoc
etiam tenet ipſemet domi. ibi in. d. cap. nunc
autem. & probat tex. in. §. hinc etiam. 17. di.
vbi concilium dedit ſententiam abſolutori-
am pro ſymmacho. & ſimiliter tex in. §. item
ſymmachus. 2. q. 7. & glo. hugonis in. c. ſi pa-
pa. Et idem tenet ipſe do. in. d. c. ſi papa & ar-
chi. ibi. & idem videtur velle inno. car. & alii
in. d. c. ex parte de verbo. ſigni. & idē archi. &
ioan. an. & alii in. d. cap. in fidei de hære. in
6. Et oſtien. in cap. propoſuit de conceſ. præ-
ben. dum dicit quòd papa non poteſt iudica
ri a quoquàm niſi in caſu hæreſis. Et idem &
clarius abb. ſicu. in. d. ca. propoſuit. & in caſu
hæreſis in. c. cum veniſſent in. 3. col. de iudi-
ciis. licet aliud videat̄ ſentire in aliis crimini-
bus diuerſis ab hæreſi: quia in illis debet ſeip
ſum condemnare, allegat archi. in. d. ca. nunc

A autem. 21. di. Et idem petrus de monte in ſua monar. in quæſtione an papa ſit maior concilio in. 2. char. &. 2. concluſione. allegat ſpecu. in ti. de accuſato/ verſi. item papa. & oſtien. in ſumma de accuſa. in. § . quis accuſari poteſt, verſi. excipitur. & glo. 15. di. ca. ſicut. & glo. 25. q. 1. c. ſunt quidã. 19. di. anaſtaſius & ibi glo. &. 21. di. c. nũc autem. Sed iſte tex. inducitur contra.

¶ Reſponde autem ꝙ non obſtat. d. ca. nunc autem: quia vltra iam dicta datur alia reſponſio quæ fuit hugonis, & ponit idem domi. in c. ſi papa in prima oppo. 40. di. ponẽdo prius aliorum ſolutiõem (per quam approbatur illorum opinio qui tenent cõcilium poſſe ferre ſententiam contra papam) ꝙ quis ibi noluerint condemnare tamẽ poterant ſi voluiſſent. Sed quia hæc non congruit illi tex. ideo tranſit cum illa hugonis: videlicet ꝙ non potuerunt nec debuerunt. quia enim ibi ſponte confeſſus eſt errorem ſuum/ non debuit deponi: quia tunc demum eſt deponendus quãdo pertinaciter perſeuerat in errore ſuo & conatur illũ approbare. 24. q. 3. dixit apoſtolus: ſed ſi paratus eſt corrigi, tunc deponendus non eſt ſecundum eum. ¶ Vel dic vt ſupra

B dixi, ꝙ licet ſit a iure depoſitus propter hæreſim/ non tamen eſt puniendus pœnis contra hæreticos a iure inflictis. quod credo verius, ex quo eſt conuictus vel confeſſus de hæreſi. ¶ Poſſet dari alia ſolutio ꝙ idolatria marcellini fuerat notoria: quia non poterat in tẽplo thurificare (ſiue grana thuris ſuper prunas ponere) quin eſſet notorium, argu. c. decet de immuni. eccle. & l. ſacra. ff. de rerum diui. Sed quia coactus id fecerat ſecundum alium intellectum glo. ibi, propterea qa hoc latebat in mente ipſius an metu id fecerat & paratus erat corrigi/ fuit ei dictum tuo te ore iudica, bene facit tex. in. d. c. dixit apoſtolus. 24. q. 3.

¶ PETRVS autem de monte in. d. 2. cõcluſione dicit ibi proceſſum fuiſſe cũ marcellino ex diſpenſatione. vel ꝙ ibi marcellinus paratus erat corrigi: eccleſia autem nõn claudit gremium redeunti: vt in. c. ſuper eo de hære. in. 6. ¶ Sed huic repugnat ꝙ licet recipi debuiſſet correctus, nõ tamen debuiſſet retinere pontificatum/ vt ſupra dictum eſt. Ideo ipſe dat aliam & tertiã ſolutionem ꝙ ibi marcellinus nõ fuerat hæreticus licet idolis thurificaſſet, quia hoc nõ fecerat volũtarie ſed coactus: ſed quia latebat in aĩo eius an metu ductus thurificaſſet, ideo ei dictum fuit tuo te ore iudica. quod enim dependet ab animo aliquius probatur medio iuramento ipſius: vt in. c. ſi vero el. 2. de ſen. excõ. poterat ſiquidẽ facto oſtendiſſe vnum & corde aliud geſſiſſe: ſicut exitus oſtendit. ¶ Verum hæc ſolutio non vr̃ poſſe ſtare: quia ille tex. c. nunc autem/ dicit ꝙ coactus a paganis thurificauerat. Item ille tex. tendit ad oſtendendũ ꝙ illi qui ſunt inferioris gradus non iudicant ſuperiores: vt patet in ſui principio. Item factum ꝙ thurificaſſet erat notorium nec erat recurrendum ad animum. Item quod dicitur ꝙ cum eo fuit diſpenſatum/ eſt diuinare. & hoc ꝙ fuit ei dictum ꝙ ſeipſum iudicaret/ oſtendit ꝙ non fuit cũ eo diſpenſatum: ſed potius fuit ſolicitatus vt ſeipſum quia non habebat ſuperiorem condemnaret. Vnde videtur verior ſolutio ꝙ quia coactus thurificauerat, concilium noluit eum condemnare: & reliquit eũ ſuo arbitrio. C

¶ Sed tunc obſtat ꝙ principale intentũ illius tex. eſt ꝙ non potuerit a concilio iudicari: vt patet in prin. & in fi. cum loquitur de ſixto. Et certe hoc contrarium multum ſtringit cõtra opinionem archi. & aliorum qui volunt ꝙ cõcilium iudicat de papa in cauſa hæreſis: quia videtur ꝙ non poſſit etiam in cauſa hæreſis condemnare papam ſed ꝙ ſeipſum habeat iudicare. & ad hoc facit tex. in. c. eiectionem. 79. di. & alia iura. 9. q. 3. quæ ſimpliciter loquuntur. Tex. tamen in. c. ſi papa. 40. di. ibi niſi deprahendatur a fide deuius/ oſtendit ꝙ in cã fidei papa poteſt condemnari. niſi dicamus ꝙ verba quæ ſequuntur intelliguntur orando pro eo: vt voluit oſtien. in. c. propoſuit de cõceſ. præben. ¶ Sed ad contrarium poteſt reſponderi vt infra dico. Item recte intuenti ex pręmiſſa ſolutione hugonis (quam ſequitur domi. in. d. c. ſi papa/ & in. d. cap. nunc autem & alii de quibus ſupra) infertur vnum quod videtur contrariari ei quod ipſe dixit: videlicet ꝙ papa poſſit damnari & deponi per concilium/ & ꝙ concilium poſſit ferre ſententiam contra papam. videtur enim ꝙ illud tantum habeat locum) quando papa qui lapſus eſt in hæreſim eſt incorrigibilis; alioquin quãdo eſt paratus corrigi non debet nec poteſt per concilium damnari ſecundum eũ. Ex quo ſequitur ꝙ ex quo papa incorrigibilis in ſua hæreſi deſiit eſſe papa/ non videtur a concilio damnari ſed a iure damnatus. 24. q. 1. c. achatius. &. 19. di. c. anaſtaſius. Et ideo videtur concordare cũ opinione illorum q voluerũt ꝙ nõ ſit dare caſum quo papa exiſtẽs papa D

Poſſit per aliquem (ne per concilium quidẽ) A damnari: vt refert egi.in.d.c.eiectionem.79. di.& dixi ſupra. ¶ Quam opinionem etiam reperio tenere petrum de palude in trac.de po.pa.quem nunc non habeo apud me. qui voluit ꝙ q̄diu manet papa cum ſit maior concilio generali & ſit vicarius dei/etiam pro hæreſi non poteſt a concilio nec a toto orbe deponi: ſed ſi ſit notorie hæreticus & nolit ſe corrigere/deſinit eſſe papa, & non eſt neceſſaria nec poterit fieri aliqua depoſitio: cum ſit depoſitus ipſo iure & priuatus: vt in.d.ca. ſi papa/&.d.cap.achatius.ſed tũc domini cardinales ab ipſo recedere debent & alium eligere.Quo caſu ſynodus vel ſucceſſor poteſt eum (cum non ſit papa) de facto deponere & eiicere. Et iſto modo dicunt procedere iura in.d.§.item ſymmachus,&.§.hinc etiã.17. di.& glo.in.d.c.ſi papa.

¶ Et iſtam opinionem reperio tentam ab aliquibus præter q̄ ab egi.qui dicunt ꝙ in.c.nũc autem / ex quo marcellinus erat adhuc papa (quia poſt cõfesſionem erat paratus corrigi/ & coactus thurificauerat) licet ipſe iudicauerit ſeipſum deponendum, illud fuit magis quędam renuntiatio q̄ depoſitio: cum nullus ſeipſum deponere poſſit. Facit quod dicitur in.c.fi.de inſti.& gloſa ordinaria in verbo ex B ore in.d.c.nunc autem. Ad quod facit ꝙ prælatus hæreticus q̄diu non eſt in notorium deductum ꝙ ſit hæreticus / quicquid facit valet 24.q.1.in ſumma.facit quod dicitur in.l.barbarius.ff.de offi.præto. &.c.ad probandum de re iudi.Item per prælatum hæreticum acquirit̃ ecclesię: vt dicit glo.in.c.1.de ſchiſma. Sed hoc non procedit: quia nos loquimur in notorio hæretico ſicut erat marcellinus.Item ſi a concilio generali poſſet papa pro hæreſi deponi,ſequeretur incõueniẽs ꝙ ipſe qui eſt vicarius chriſti & ſupremus in eccleſia militãte iudicaretur ab inferiore contra notata in.c. cum inferior de maio.& obe.

¶ Et pro certo iſta videtur vera opinio: quia q̄diu manet papa non poteſt ab aliquo iudicari: quoniam non habet maiorem in mundo ſupra ſe,vt.d.c.nemo.9.q.3.¶ Et tenendo iſtam opinionem,plane procedit tex.in.d.ca. nunc autem / ꝙ ideo marcellinus non fuit a concilio iudicatus quia concilium non habet poteſtatem iudicandi papam quantumcunq; hæreticum nec deponendi eum a papatu/ſed ipſo iure cenſetur depoſitus propter hęreſim de qua eſt conuictus.Poterit tñ concilium ipſum declarare notoriũ hęreticum vel de hæreſi conuictum: ex qua ſentẽtia ſequitur effectus/ipſum ex ſententia apoſtoli eſſe priuatũ C papatu propter hæreſim. Ad quod facit quod dicit archi.3.q.6.accuſatus.vbi dicit ꝙ licet non poſſit archiepiſcopus deponere epm̄/poterit tñ declarare ipſum eſſe priuatum. facit 2.q.6.c.biduum.

¶ Et iſtam opinionẽ in effectu habuit petrus de monte in.d.2.concluſione.qui dicit ꝙ ſententia concilii ferenda contra papam hæreticum magis eſt declaratina poteſtatis iam ab ipſo papa abdicatæ q̄ inductiua depoſitionis vel abdicationis: quia ex quo papa eſt hæreticus deſiit eſſe papa & caput ecclesię: iuxta illud deute.17.nõ poteris alterius gẽtis regẽ facere q nõ ſit de fratribus tuis.Itẽ quia extra eccleſiam non poſſunt haberi claues ecclesię: vt dicit notabiliter tex.in.c.audiuimus.24. q.1.pro quo etiã facit quod notatur poſt glo. in.c.fi.de ordi.ab epiſ.q renun.epiſ.Et ſic põt intelligi quod dicit abb.in.c.graue in vl.notabili de præbẽ.ꝙ ſicut metropolitanus nõ põt puniri per cõcilium prouinciale quia ipſe eſt caput, ita nec papa per concilium generale cuius ipſe eſt caput.

¶ Et per hæc põt reſponderi ad.c.ſi papa dũ ponit exceptionẽ niſi fuerit a fide deuius.non enim ſonat ille tex.ꝙ tunc conciliũ eum iudicabit,ſed ꝙ vel declarabit eũ priuatum vel de D clarabit ipſum commiſiſſe hæreſim non aliter declarando eũ priuatum,vel ꝙ quia paratus eſt corrigi ſuo ore habet ſeipſum iudicare.Et probatur concluſio iſta vltima per.d.§. hinc etiã.17.di.iũcto.§.item cũ balaham.2. q.7.in verſi.item ſymmachus: qa vt ibi patet impingebatur ſymmacho hęreſis,& tñ illi de concilio nõ fuerunt auſi eũ condemnare. & quod fuit factũ in verſi.item ſymmachus fuit de facto,& ꝓpterea fuit reſtitutus. ¶ Sed obſtat,quia in.d.§.hinc etiam/dicitur ꝙ pronũtiauit ſymmachũ immunem ab oppoſitionibus qbus impetebatur, impingebatur aũt ei hæreſis,& ſic dedit conciliũ abſolutoriam.vr̃ aũt ꝙ ſicut põt conciliũ pronuntiare abſoluẽdo/ita poſſit etiam condemnando.Sed reſpõdetur ꝙ illa abſolutio non fuit in forma ſententiæ ſed declarationis & cuiuſdam ordinationis/quia ſe purgauerat.

¶ SED pro certo ſalua correctione ſanctæ matris eccleſiæ mihi videtur ꝙ iſtud ſit facere vim in verbis & non in re: quia ex iſto intellectu videretur ſequi vnum magnum inconueniens / quod papa eſſet hæreticus & non poſſet propter hæreſim a papatu amo-

neri ſi ipſe nollet in ſeipſum ſententiam fer-
A res: cum tamen tunc ipſe dicatur minor quolibet catholico. c. homo chriſtianus. 40. di. & glo. in. d. c. achatius. Vnde roſellus in illa quæſtione an papa propter hæreſim perdat papatum ipſo iure, dicit ꝙ aut papa labitur in hæreſim iam damnatam ſcienter & voluntarie, & tunc eſt priuatus ipſo iure. per. d. c. achatius &. 19. di. c. anaſtaſius, & tūc etiam ſi vellet pœnitere / non euitat pœnas depoſitionis, nec tūc erit iudex ſuæ cauſæ: quia dignitatē perdidit, nec ex pœnitētia tollit̄ pœna quam ipſo iure incurrit. l. qui ca mente. ff. de fur. nec ad concilium ſpectat papam eligere ipſo depoſito. Ita dicit in. 3. char. de conciliis.

¶ Vnde poſſet dici ꝙ aut loquimur in ſententia depoſitionis per quam pronuntiatur papa depoſitus quia in hæreſim damnatam lapſus eſt. quæ licet ſit tantū declaratoria delicti per papam commiſſi, virtualiter tamen continet damnationem cōtra perſonam: vt dicitur in l. viro atq; vxore. ff. ſolu. matri. & in. l. quid tamen. §. ſi arbiter. ff. de arbi. Et iſto caſu poteſt ſaluari dictū illorum qui volunt ꝙ non poſſit hanc ſententiam aliquis de mundo ferre contra papā, ſed ꝙ ipſemet debeat ſeipſum damnare. Et ita procedit. d. c. nunc autem, & pro-
B cedit glo. in. c. ſicut laudabile. 2. q. 7. quæ dicit ꝙ concilium poteſt iudicare de papa ſed nō damnare. Si autem conuictus vel confeſſus hæreſim/ nolit ſe emendare nec ferre ſententiam in ſeipſum, crederem ꝙ cōcilium poſſit declarare eum eſſe lapſum in hæreſim & priuatum papatu: quia poſtq̄ eſt cōfeſſus & incorrigibilis & de hæreſi cōuictus, eſt effectus notorius hæreticus / & deſiit eſſe papa. 24. q. 1. achatius. Et tunc concilium non dicitur iudicare papam ſed priuatum papatu, & vt perſonam priuatam eum iudicat.

¶ Nec obſtat ꝙ par in parem &c. quia vt dicit ibi glo. hoc ipſo quòd eſt hæreticus eſt minor quolibet catholico. 12. q. 1. ſcimus. & lex factum notat. l. palam. §. ſi. ff. de ritu nup. Imo damnatur vt diabolus. 2. q. 4. præſul in glo. Vnde virtualiter eſt magis ſententia executionis quàm pronuntiationis: quia modicum refert hoc caſu vtrum concilium prouideat vt cardinales ab eo recedant & alium eligant & ipſum tradant curiæ ſeculari / an pronuntiet & exequatur: quia exequendo plus facit in effectu q̄ pronunciando. Et hoc in effectu videtur velle egi. in. §. hinc etiā. 17. di. dum dicit ꝙ contra papam non poteſt ferri ſententia niſi in caſu hæreſis &c. Et iſto vno modo
C procedit opinio illorum qui volunt ꝙ concilium iudicat de papa in cauſa hæreſis. & hoc videtur velle glo. in. c. præſul. 2. q. 5. & probat ille tex. in. §. hinc etiam. 17. di. & in. §. itē ſymmachus. 2. q. 7. quia ſymmacho obiiciebatur hæreſis, & concilium pronuntiauit illū immunem & liberum: vt dicunt doc. poſt archi. in. c. in fidei de hære. in. 6.

¶ Nec obſtat ꝙ in illo tex. dicitur cuius cauſam totam dei iudicio reſeruamus: quia per illa verba oſtenditur ꝙ ſi papa eſt hæreticus/ non poteſt a quoq̄ iudicari q̄diu manet papa ſed dei iudicio reſeruatur: vt in. c. nunc autē. 21. di. in ſi. & in. c. ſi papa. 40. di. & in. c. nemo &. c. aliorum. 9. q. 3. ¶ Et ita poteſt intelligi quod notat abb. in vltimo notabili in. c. graue de præben. videlicet ꝙ papa nō poteſt puniri a concilio cum ſit ſupra concilium, ſicut nec archiepiſcopus a concilio prouinciali quia ipſe eſt caput eius: ſed debet denūtiari ſuperiori vt ibi dicit tex. ſic papa quandiu manet in papatu ſi ſit incorrigibilis & criminoſus, eius punitio reſeruatur deo. d. c. aliorū.

¶ Et ſic poteſt reſpondéri ad. c. nunc autem ꝙ loquitur in papa hæretico / non incorrigibili ſed potius pœnitente. Sed ſi papa eſt confeſſus ſeu cōuictus & pertinax & incorrigi-
D bilis, tunc bene poteſt concilium eum deponere: quia tunc vere deſiit eſſe papa & non habet locum ratio illius tex. ꝙ inferior non iudicat ſuperiorem ad quod principaliter eſt factus ille tex. cum adducit exemplum de marcellino & ſixto. Et hoc videtur velle tex. in. d. c. ſi papa in. d. ver. niſi depræhēdatur a fide deuius. Et idem in effectu (ꝙ q̄diu manet papa etiā ſi ſit hæreticus/non iudicatur a quoq̄ ſed in ſeipſum ſententiam fert) vult egi. in. d. c. ſi papa / in verſi. 4. dico. vbi dicit quòd ſi ferat in ſe ſententiam non erit iudicialis nec habebit vim rei iudicatæ (quia in ſe iuriſditionem non habet) ſed habebit vim cuiuſdam ordinationis extraiudicialis. & ſi ipſe nollet ſententiam ferre, tunc concilium ſimiliter per modum cuiuſdam ordinationis procederet ad amouendū eū a papatu. ¶ Si vero eſſet cōfeſſus hæreſim dānatā & eſſet paratus corrigi, tūc procederet quod dicitur ꝙ non iudicat a quoq̄ de mundo ſed ſuo ſe ore iudicare debet. ꝙ ſi non vult & eſt pertinax & incorrigibilis/ vel ſi dicit ſe paratum corrigi ſed non in tempore quia diu fuit pertinax, tūc nulla requiritur ſententia: ex quo confitetur ſe in hæreſim lapſum, & in confeſſum nullę ſunt par-

tes iudicis niſi in exequendo: vt in.c. nos in quenq̃. 2.q.1. Sed ex quo expectauit donec
A deprahenderetur in hæreſi damnata/& perti nax non vult reſipiſcere nec ſeipſum ſuo ore damnare, detrudendus eſt in carcerem perpe tuum ad peragendam pœnitentiam: vt dicit illa glo. in verbo deprahenſi. & non punitur pœnis a iure inflictis cõtra hæreticos de qui bus in.c. excommunicamus de hære.

¶ Aut loquimur in ſententia declaratoria in curſus pœnarum contra hæreticos inflicta rum iuxta notata in.c. cum ſecundum / & cũ poſt ſuam damnatam hæreſim eſt incorrigi bilis. Et hoc modo concilium poterit iudica re quia non proprie papam deponit vel con demnat, ſed magis declarat depoſitum vel condemnatum a iure & ore apoſtoli ad titũ 3. Et iſto alio modo procedit opinio illorũ qui volunt ꝙ concilium in cauſa hæreſis iu dicat & deponit papã. ¶ Si vero papa lapſus eſt in hæreſim nondum damnatam/ & eſt in papatu quia nondum iudicatum eſt per con ciliũ de crimine, tunc nullus eum iudicat nec poteſt ferre in eum ſententiam: quia non ha bet ſuperiorem, c. licet de elec. Et cum ipſe ſit caput concilii non iudicatur a concilio: vt in c. ſignificaſti de elec. & ꝓcedit quod dicit ab bas in.d.c. graue in vl. nota. Sed ſi poſtq̃ cõci
B lium cognouit de crimine & declarauit eſſe hæreſim non reſipiſcit, tunc dicet illi ipſum tuo ore iudica. quod ſi facere noluerit, conci liũ eum declarabit hæreticum & depoſitũ vt ſupra dictum eſt. Et quod dicitur ꝙ de hæreſi papa deponitur & iudicatur, intellige de ſtri cta hæreſi: puta ſi erraret in articulis fidei/ vel in aliquo alio quod ſaperet hæreſim alias ab eccleſia damnatam. & non de hæreſi lar go modo ſumpto vocabulo: vt eſt ſimonia. Ita tenẽt omnes & dicit domi. i. c. ſi papa. 40. di. & glo. in. c. ſi quis pecunia. 79. di. ¶ Quã do autẽ dicatur hæreſis notoria/ & vtrum ad procedendum cõtra papam & vt dicatur de prahẽſus debeat vna vel plures monitiones præcedere, vide quæ dicta ſunt ſupra in arti. vtrum papa poſſit accuſari de hæreſi vel ſimo nia. & in quæſtione ſiue verſi. ſed pone quòd poſtq̃ papa eſt accuſatus &c. Quę omnia ibi dicta adde hic pro pleniori huius materiæ expeditione. & maxime in quæſtione quæ in cipit ſed pone ꝙ poſtquàm papa eſt accuſa tus de hæreſi fatetur errorem &c. quæ omni no vide.

¶ Sed adhuc cõtra apparet ꝙ papa poſſit dã nari non ſolum de hæreſi ſed etiam de aliis criminibus: vt videtur tex. in. c. ſane profer tur/ in verſi. itẽ romanorũ. 24. q. 2. vbi dioſco rus papa anathematizatur q̃uis nõ fuiſſet hę C reticus. Sed dic ꝙ ibi eſt ſermo de patriarcha cõſtãtinopolitano/ q appellatur etiã papa. & ita dicit glo. & do. ibi in. c. ſi papa. 40. di. Quę vltra etiam opponit de. c. non liceat. 12. q. 2. vbi papa videtur iudicare de ſucceſſore. Sed dic ꝙ non videtur proprie iudicare de ſucceſ ſore qui prohibet alienare res eccleſiæ: vt di cit ibi glo. & do. qui videntur velle ex hoc ꝙ non poſſit papa damnari.

¶ Quo autem tẽpore hæreticus poſſit pœni tere vt euitet pœnas, vide doc. in. c. ad abolẽ dam & in. c. excommunicamus el. 1. in prin. & in. c. penul. poſt glo. fi. ibi de hæreti. & in. c. vt cõmiſſi de hære. in. 6. &. 8. di. c. quo iure. & 21. di. c. nunc autem. l. manichæos. C. de hæ re. l. ſi quis. C. de epiſ. & cle. Vide etiã in trac. ioan. de ligna in. c. de hæreticis ſeu credenti bus & pertinacibus. & gundi. de villa diego in. 20. quæſito. & oſtien. in ſumma de hęre. & cardi. in cle. ad noſtrum eo. ti.

ITEM adde ꝙ eadem quæ dicta ſunt de hæreſi/ dicenda etiã ſunt de ſchiſmate ſtri ctiſſime ſumpto / quod habet admixtam hæreſim: quia ita poterit papa deponi pro pter tale ſchiſma (quod in effectu eſt hęreſis) D vt propter hæreſim. 24. q. 1. achatius. 1. q. 1. ſi quis inquir. 19. di. anaſtaſius. Schiſma enim ſtrictiſſime ſumptũ videtur hæreſis, quia ra ro poteſt eſſe ſchiſma ſine hæreſi.

¶ Sed quando duo contendunt de papatu & vterq; credit pontificatum ad ſe ſpectare (vt dicit glo. 24. q. 1. in ſumma, & abb. in. c. quia diligentia de elec. & car. in. c. licet in. 24. quæ ſito eo. ti.) tunc non erit ſchiſma ſtrictiſſime ſumptum, ſed ſchiſma ſine hæreſi: vt ibi per eos. Tunc autẽ eſt ſchiſma ſtrictiſſime ſum ptum (quod dicitur hæreſis) cum quis venit contra articulum fidei vnam ſanctam catholi cam eccleſiam, conſtituendo ſibi aliam eccle ſiam/ & diuidendo ſe ab eccleſia romana: vt fecerũt græci. & tũc proprie etiã ſchiſmaticus dicit̃ hęreticus: vt dicit abb. in ru. de ſchiſma. ad hoc. 24. q. 3. inter hæreſim. & abb. de iudi. c. at ſi clerici. §. de adulteriis in verſi. item du bitatur. Et ita eſt ipſo iure papatu priuatus propter ſchiſma quod habet in ſe hæreſim ſi cut propter hæreſim. d. c. achatius. Ita dicit ca ſtal. in dictis allegationibus factis pro ioã. 23. in. 5. char. verſi. circa primum. quia ſchiſmati cus venit contra articulum fidei & vnam ſan ctam catholicam eccleſiam. 24. q. 1. aduoca

uit/cum.4.capitulis ſequen.& præcedẽtibus, A & fete per totam diſtinctionem illam. Et idẽ tenet oſtien.in.ti.de ſchiſma.§.2.in fi. Idem quoq; dicit bal. & refert barbatius in.c.olim de reſcrip. ꝙ obſtinatus ſchiſmaticus eſt hæreticus. Vnde ſicut hæreticus dicitur ab electione.24.q.3.hæreſis/quia contẽpta doctrina chriſtiana vel apoſtolorũ vel romanæ ecclesiæ eligit ſibi aliquã nouã & falſam credulitatem (contra quos dicit apoſtolus ad gala.1.ſi etiam angelus de cœlo euãgelizet vobis præterq̃ quod euangelizauimus vobis/ anathema ſit) ſic etiã ſchiſmaticus dicitur ſciſſus & ſeparatus ab eccleſia, & ſchiſma dicitur ſciſſura: vt in.c.ſchiſma.24.q.1. Et merito quia (vt dicit cyprianus in epiſtola ad cornelium papam) non aliunde nata ſunt ſchiſmata niſi inde ꝙ ſacerdoti dei non obtemperatur/ nec vnus in eccleſia ſacerdos & iudex vice chriſti cogitatur.

¶ Inde eſt ꝙ quando ſcribit papa ſchiſmaticis nõ vtitur verbo ſalutationis cõſuetæ benedictionis, ſed dicit ſpiritum cõſilii ſanioris ſecundum ioan.an.in proœ.decre.per.c.admonere.33.q.2.niſi aliter fieret ad captandũ beniuolentiam: vt fecit gregorius.12.ſcribens fautoribus benedicti, ſecundũ ꝙ dicit ibi.d. B anto. Vnde non tuetur ſchiſmaticũ ꝙ eundẽ deum colit: vt eſt tex.in.c.deniq;.7.q.1. nam vt dicit ibi tex.core datham & abiron cum ſacerdote aharon & moyſe eundem deum nouerant/pari lege & religione viuentes vnum & verum deum qui colendus atq; inuocandus erat inuocabant, & tamẽ quia loci ſui miniſterium tranſgreſſi/contra aharon ſacerdotem ſacrificandi ſibi licentiam vendicauerunt diuinitus percuſſi ſunt: & thuribula eorum iuſſu domini conflata & in ſignum perpetuũ altari affixa ſunt.quia vnitas non capit diuiſionem.24.q.1.loquitur. Et vide illum tex.in d.c.deniq;.qui ponit plura exempla veteris legis cõtra ſchiſmaticos, & eſt tex.cypriani martyris. Quem vide omnino in epiſtola ad magnum, & contra nouatianũ. vbi oſtendit baptizatos a nouatiano ſchiſmatico eſſe male baptizatos/tanq̃ ab eo baptizatos qui non eſt in eccleſia: quia qui in eccleſia non eſt/diligi aut ablui aut lauachro purgari a chriſto non poteſt. Vnde qui dicit apud nouatianum baptizari & ſanctificari aliquẽ poſſe, prius oſtendat & doceat nouatianum in eccleſia eſſe aut eccleſiæ præſidere. Et eſt pulchra epiſtola cõtra ſchiſmaticos: quæ oſtendit eccleſiæ vnitatem. Sed quod dicit baptizatum a ſchiſmatico non eſſe baptizatum, oportet intelligere quando non fuit baptizatus in forma eccle- C ſiæ: quia alias eſſet vere baptizatus: vt in.c.aliud/&.c. nullus &.c.quomodo de cõſecra.di.4.&.1.q.1.in.c.dedit/&.c.ſicut vrgeri. Vide quæ dicuntur in.§.verum.32.di.maxime per domi.& partem eiuſdem epiſtolæ cypriani vide in.c.ſi quis inquit.1.q.1.& quæ dicũt in.c.ſacramenta &.c.ſicut ficti.ea.cau.&.q.

¶ Et hoc fuit de ſchiſmaticis obſeruatum in concilio conſtantien.in quo ad ſedandum antiquatum ſchiſma omnes tres fuerunt depoſiti a põtificatu: videlicet ioannes.23.benedictus.13.& gregorius.12. Et ibidem in.d.cõcilio fuit ſtatutum in conſtitutione frequens ꝙ papa non ſolum pro hæreſi ſed etiam pro ſchiſmate poſſit a concilio iudicari. Quod & refert archie.flo.in.3.parte ſummæ in ti.24.c.2.§.notat abb.ſiculus ad fi. Pro quo facit ꝙ hæreticus & ſchiſmaticus æquiparãtur: vt eſt tex.& ibi ponunt doc.in.c.firmiſſime de hære.& bene probat tex.in.c.1.de ſchiſma. eum appellat ſchiſmaticos hæreſiarchas. Hoc etiã ponit & tenet matheſil.in ſuis addi.ad trac.anto.de bu.in verſi. reſtat modo reſpondere ad obiecta. Idẽ etiã cardi.in.c.licet in penul.col. in fine verſiculi quarto quæro. Idem quoq; pe.de ancha.in trac.ſchiſmatis in quarto quæ- D ſito circa fi. Et idem in effectu in reſponſione facta in concilio ad oratores regis franciæ in.5.char.in verſi.per prædicta: dũ ponit intellectum ad.c.cum ſecundum de hære.in.6. dicens ꝙ cum illi fuerint ſchiſmatici & ſint condemnati per ſacros canones/non eſt neceſſaria alia ſententia declaratoria hominis. & ꝙ.c.cum ſecũdum de hære.in.6.debet intelligi cum in bonis facienda eſt executio, ſecus cum in pœnam afficit perſonam: quod nota.

¶ SED roſellus altius exordiendo iſtum paſſum quando poſſit propter ſchiſma papa deponi, tandem in effectu ponendo illa quæ dicta ſunt ſupra (maxime in arti. vtrum papa poſſit de ſchiſmate accuſari) concludit ꝙ aut aliquis intrudit ſe in apoſtolatum temerarie nullo iuſto ductus errore. & tunc talis intruſus in papatum ſic temerarie / dicendus eſt ſchiſmaticus & apoſtaticus / & ipſo iure anathematizatus: vt in.c.in nomine domini 23.di.coniuncto.c.licet de elec.&.79.di.c.ſi quis. probat tex.& ibi ponit cardi.in.d.c.1.de ſchiſma. Et talis eiiciendus eſt omni conatu: vt in.d.c.ſi quis pecunia.79.di.&.d.ca.licet. Ille autem papa qui cum tali ſic temerarie in-

truſo contenderet de papatu, ex eo ſolo ꝙ li-
tigaret & contenderet de papatu nõ eſſet cen
A ſendus ſchiſmaticus: vt in. c. 1. de ſchiſma.
Quod intelligo etiam ſi non conſtaret clare
ꝙ iſte contendens cum temeratie intruſo ſit
verus papa: quia ſi de hoc conſtaret, tũc poſt-
q̃ electio reperitur canonice facta/ ſi ſuperue
niat bellica tempeſtas & qualiſcunq; homi-
num conatus qui malignitatis ſtudio impedi
ant ne is qui eſt verus papa in ſede apoſtoli-
ca inthronizari poſſit/ omnino verus papa
authoritatem habet regendi eccleſiam roma-
nam & adminiſtrandũ: vt in. c. in nomine do-
mini. 23. di. Si vero intruſus in cathedrã pe-
tri aliquo iuſto errore ducitur qui eum etiã a
culpa excuſet/ tũc talis nõ eſt ſchiſmaticus ex
hoc ſolo ꝙ contendit de pontificatu argu. no
tatorum in. l. ſi. ff. de adul. Et idẽ dicit ſi ſit in ſo
la culpa & non in dolo: quia licet de culpa
puniri poſſit (vt dicitur in. d. l. ſi.) tamen non
debebit iudicari ſchiſmaticus. & minus papa
verus cum eo contendens/ quantũcunq; etiã
in parte ſciſſa papatum regat. Sed ſi non ſolũ
ſunt in ſciſſura & papatũ in ſchiſmate regunt
vel mundum ſciſſum tenent ſed etiam ſchiſ-
ma nutriunt nolentes adhibere remedia vel
fingentes & procraſtinantes vnionem & ad
B finem non perducentes, tunc iudicabuntur
ſchiſmatici etiam ſi alter ſit verus papa: vt di-
cit roſel. Et ſi contingat in tali ſchiſmate ipſos
inueterari iudicabuntur hæretici. 24. q. 3. in-
ter hæreſim. Et hoc caſu poterit papa deponi
propter ſchiſma. Quod intelligo in vero pa
pa ſchiſmatico, ſicut dictum eſt ſupra de hæ-
retico.

¶ Vnde quãdo eſt ſchiſma largo modo (pro-
ut ſi papa foret mortaliter peccans ſolũ) tunc
non eſt deponendus nec poſſet per conciliũ
deponi: quia tãtum propter hæreſim proprie
ſumptam deponitur, vt. 40. di. ſi papa. Sed ſi
eſſet ſchiſmaticus ita ꝙ eius ſchiſma prolabe
retur in hæreſim ſtricto modo ſumptã, tunc
deponendus eſſet/ & eadem eſſet pœna ſchiſ
matis & hæreſis: quia tũc ſchiſmaticus eſt hæ
reticus dicit oſtiẽ. in ſumma in ti. de ſchiſma.
§. qua pœna, verſi. nec obſtat. & in. §. vnde
dicitur/ verſi. differt autem. ponit ioan. an. in
c. firmiſſime de hære. Quinimo delictum
ſchiſmatis grauius videtur omni delicto etiã
hæreſis. 24. q. 1. nõ afferamus in fi. & ex per-
ſeuerantia fit hæreſis. 24. q. 3. inter hæreſim.
Facit quod dicit. 24. q. 1. aduocauit. vbi dici-
tur ꝙ fides nõ poteſt eſſe in ſchiſmate: quia
etſi forte ſchiſmaticus fidem tenet in deum, ta
men erga dei eccleſiã ſchiſmaticus fidem nõ
tenet. eſt enim vna eccleſia ſponſa chriſti pul C.
chra ſine macula & ſine ruga, ortus cõcluſus/
fons ſignatus & puteus aquæ viuæ. 24. q. 1. c.
quoniam vetus/ &. c. omnibus. Ipſe enim ſe
ſeparat ab vnitate ſanctæ romanæ ecclæſiæ, a
qua qui ſciſſi ſunt nõ videntur chriſto fidem
exhibere debitam: a quibus euacuatur paſſio
eius atq; diſtrahitur. d. c. aduocauit. 24. q. 1. &
c. loquitur. E ſic veniunt ſchiſmatici contra ar
ticulum & vnam ſanctam eccleſiam &c. plu-
res quodãmodo eccleſias conſtruere ſatagen
tes: vt ſi duo de papatu contenderent & eſſet
dubium vter eorum eſſet pontifex/ & vterq;
partem non modicam chriſtianorũ ad ſe tra-
heret/ & in parte chriſtianorum ſciſſa & ſibi
quæſita vterq; diu ſtaret & gauderet fouẽdo
ſciſſurã, tales eccleſiam ſcinderent & in hęre-
ſim ſtricto modo ſumptam inciderent: vt di
cit glo. in authẽ. de priui. do. hæreticis mulie.
non præſtan. ibi ad omnes qui non ſunt mẽ-
brum. Nam cum hac ſponſa vnus ſolus de-
bet reſidere qui ſit vnicus ſucceſſor petri & vi
carius ieſu chriſti & eccleſiæ ſponſus: ſi autẽ
ei duo præſint, conſtituunt in eccleſia duo ca
pita tanq̃ monſtrum/ cõtra tex. c. per venera-
bilem qui filii ſint legi. de offi. ordi. quoniam
in pleriſq;. Et vterq; eſt ſchiſmaticus. Item
ipſam eccleſiam vnicam corrumpere viden- D
tur/ ei duos vt ita dixerim viros attribuendo
& ſeipſos ambos eccleſiæ viros faciendo. vn-
de non conſeruant eam pudicam & incorru
ptam ſed adulterã deſignant, ſicut mulier quę
duos viros habet adultera dicitur: arguẽdo a
matrimonio carnali ad ſpirituale. 7. q. 1. ſicut
vir. c. inter corporalia de tranſla. præla. Vnde
non dicitur chriſtus in eorum cordibus habi
tare. 24. q. 1. audiuimus. nec poſſunt habere
deum patrem qui eccleſiæ non habent vnita-
tem. 24. q. 1. alienus. Eccleſia enim eſt vnica
& incorrupta/ vnius cubilis ſanctitatem ca-
ſto pudore cuſtodiens. 24. q. 1. loquitur.

¶ Vnde ex præmiſſis patet ꝙ cum ſchiſmati-
cus ſtrictiſſime ſumptus ſit hæreticus, ſicut
hæreticus ipſo iure perdit papatũ ſic & ſchiſ-
maticus. quapropter ſicut pro hæreſi depo-
nitur ſiue depoſitus declaratur ſic etiam pro
ſchiſmate. Ad quod facit tex. in. d. c. ſi papa:
qui non dicit ſimpliciter ꝙ papa tantum pro
hæreſi deponatur, ſed dicit ꝙ deponitur cum
reperitur deuius a fide. quod intelligere opor
tet per concilium, quod cognoſcit de cauſa
papatus: vt in cap. ſi duo. 79. di. Sed ille qui
quærit eccleſiã ſcindere dicitur a fide deuiare.

24.q.1.alien⁹.&.1.q.1.teneamus.&.16.q.ſi.
A c.ſicut dñi.Ergo ſicut hæreticus ſic & ſchiſma
ticus perdu dignitatẽ papatus, & poteſt a pa-
patu amoueri. ¶ Et idem quod de ſchiſmati-
cis ſtrictiſſime erit quãdo multi erigerent ca-
pita contra romanam eccle.facientes nouam
ſectam & noua ſtatuta:vt ſunt fratricelli.ſunt
enim & ipſi ſchiſmatici:vt vide abb. in.c. at ſi
clerici in. 5. char. §. alium caſum de iudi.
Et idem videtur dicendum de papa ſi ipſe eſt
paganus vel iudæus vel non baptizatus nec
volẽs baptizari:quia ſatis dicit̃ a fide deuius,
nec eſt capax papatus:vt ſupra dictum eſt ex
dictis in.c.licet de elec.& talis poteſt per con-
cilium iudicari(ſiue ſit iudęus ſiue paganus)
& amoueri a pontificatu:quia in tali non eſt
minor ratio q̃ in hæretico.

¶ Et per hoc tollitur cõtrarium quod poteſt
obiici ex dictis abbatis poſt oſtien.in.c.firmiſ
ſime de hære.videlicet cum dicunt ꝙ proprie
hæreſis dicitur ſolum in duobus caſibus: ſcili
cet quando quis aliter ſentit de articulis fidei
q̃ ſentit romana eccleſia.24.q.1.c.hæc eſt fi-
des.& quando quis male ſentit de ſacramen-
tis eccleſiæ:vt in.c.ad abolendam de hære. in
princi.Quia reſpondetur ꝙ ſchiſma capitur
multis modis:ſcilicet large/ſtricte & ſtrictiſſi
B me.Primis duobus modis ſchiſmaticus non
dicitur hæreticus,ſed vltimo modo ſic : nam
qui ſe diuidit ab vnitate ro.eccleſiæ conſtituẽ
do ſibi eccleſiam ac clericos & ſacerdotes or-
dinãdo,eſt hæreticus proprie dictus/quia ve
nit contra illum articulum fidei & vnam ſan-
ctam eccleſiã:vt dicit abb. in ru. de ſchiſma.
Et in dubio appellatione ſchiſmatici intelli-
gitur de ſtrictiſſimo modo ſumpto : vt notat
abb.in.c.fraternitati de ſchiſma.

SED QVID ſi papa eſt omnino in-
utilis & inſufficiens ad pontificatum re-
gendum,vtrum poterit deponi? Domi.
dicit ꝙ non in.c.ſedulo.38.di. quia non po-
teſt pro aliqua cauſa deponi niſi propter hæ-
reſim: vt ipſe ibi dicit. De quo vide quæ dicta
fuerunt poſt quæſtionem an ratione ſimonię
quam papa committit debeat concilium con
gregari/in quæſtione ſed quæro vlterius po-
ne &c. & in alia quæſtione quid autem ſi pa-
pa efficiatur furioſus vel demens &c.

¶ Idem etiam forte eſſet dicendum de papa
idolatra(ſcilicet ꝙ poſſet ſicut de hæretico di
citur deponi) capiendo idolatriam vt ſonat
in hæreſim:ſicut adorare creaturam pro deo.
Facit quod dicit.s.tho.in ſecunda ſecundæ.q.
94.ar.1.& quod dicit̃ in præallegato.c.nunc
autẽ.21.di.& quod dicit domi.in.c.deniq; in
ſi.7.q.1. & in ca. presbyteros. 50.di.& in ca. C
quæro.6.q.1.

¶ Articulus .2.

SED PONE ESSE
duos contendentes de papa-
tu & alterum ex eis eſſe verũ
papã ſed diu ſteterunt in cõ-
tentione tenentes ſciſſuram
inter chriſtianos(quia vtriq;
paret magna pars chriſtianorum)& non cu-
rant tenere vias per quas tollatur ſchiſma &
forte nolunt ſed fingunt velle tollere & non
adimplẽt:cum dixerimus ꝙ iſto caſu dicitur
ſchiſma tranſire in hęreſim,vtrum ita poterit
deponi ille qui eſt verus papa & non curat
tollere ſchiſma ſicut ille qui contendit & nõ
eſt verus papa? Et videtur dicendum ꝙ non
per ſupradicta: quia verus papa licite quærit
ꝙ contendens cum eo eiiciatur penitus & ip
ſe vnicus remaneat: vt in.d.c.in nomine do-
mini.23.di.& aliquid ſupra dixi. Et cum ipſe
non conſtituat aliam eccleſiã/ imo credat ro-
manã eccleſiam eſſe apud ſe,licet dici poſſet
ſchiſmaticus non tamen hæreticus : vt dicit
abb.in ru. de ſchiſma. ad quod facit glo. 24.
q.1.§.1.quæ eſt prima poſt glo.ſummæ.
¶ Sed contrarium eſt verum ſecundum ro- D
ſellum in ſua monar.in quæſtione vtrum di-
gnitas papatus ſemel quæſita poſſit perdi, in
7.char.Quia ex quo vterq; detractat quære-
re vnionem eccleſię nec conuocãt concilium
(forte timẽtes ne de ſuis ſedibus deponãtur)
& ſtant in negligentia gaudentes quilibet in
ſua parte ſciſſa,ſunt habendi ſchiſmatici am-
bo & vterq; debet a papatu amoueri: quia ec
cleſia vnica eſſe debet, & oportet ꝙ habeat
ſponſum vnũ & non plures/ & ꝙ in ſua vni-
tate permaneat.& ipſi hanc vnionem ſumme
quærere deberent & affectare.24.q.1.c. lo-
quitur.& præſertim papa cui primũ præ om-
nibus chriſtianæ religionis onus incumbit
24.q.1.ca. officii &.c. memor ſum. vbi dicit
tex. intelligo mihi aliter non licere q̃ vt om-
nes conatus meos ei cauſæ in qua vniuerſa-
lis eccleſiæ ſalus infeſtatur impendam. Vnde
ſi vias tollendi ſchiſma non quęrũt(quia hoc
caſu pro bono eccleſiæ etiam verus papa re-
pelli poteſt: vt vult glo.ſingularis in.c.ſi forte
63.di.) grauiſſime peccant. Et ideo ſi (vt di-
cit roſel.) moniti nõ quærunt eccleſiam vni-
re ſed detractant, vterq; eorum hoc caſu non
ſolum ſchiſmaticus ſed hæreticus eſt dicen-
dus.allegat glo. in.c.ſi papa. 40.di. Et quòd

nō ſolum non ſunt diſcipuli veritatis ſed er-
A roris magiſtri: vt in. c. nos ſi incompetenter
2.q.7.nam ſi chriſtus deſcēdit de cœlis ad re-
dimendum gregem ſuum perditum & mor-
tem ſubiit temporalem (vt in.c.1. de homi.
in.6.) quanto magis quiſq; in cathedra petri
præcipue verus ſummus pōtifex curam de-
bet habere gregis dominici,& ipſum perditū
non ſolum redimere renūtiando papatui ſed
etiam morti naturali ſe ſubiiciēdo. Facit tex.
in.c.aduerſitas.§.cum vero.7.q.1. Quod etiā
ponit abb.in.c.quia diligentia de elec. quādo
ſchiſma eſt inueteratum: quia tunc cenſentur
hæretici, ex quo ſcindunt eccleſiā nec curant
vnionē ipſius. Facit glo. in.§. quia vero. 24.
q.3.& in.c. firmisſime de hære. & dictum eſt
in quæſtione præcedenti in verſi. item adde
q; iſta quæ dicta ſunt de hæreſi &c. Deberent
ergo vel papatui cedere vel per ſortes litem
ipſam de papatu dirimere vt dicit roſellus.de
quo (an ſcilicet per ſortes eſſet hęc contentio
dirimenda) dictum eſt ſupra. & fuit opinio
cardi.in.c.licet de elec.& in conſi.150.incipit
quæſitum. Vbi ponūtur etiam alii modi per
quos poſſet tolli ſchiſma de eccleſia dei. &
plures alii ponuntur per gerſon.& alios vide
apud egi.de bellamera in.c. in fidei de hære.
B in.6.& alios ponit cardi. de turre cre.in.4.li.
c.10. Nam (vt inquit roſel.) quēadmodū fue-
runt poſitæ ſortes ſuper veſtem domini in-
conſutilem ne diuideretur, multo magis po-
ni debent vt ſciſſa redintegretur. Et ſi dicti cō-
tendentes iſtam vel aliā viam redintegratio-
nis & recōciliationis non amplectuntur, etiā
ſi iuſtam habeant cauſam litigandi dici poſ-
ſunt a fide alieni. 24.q.1. alienus. Et fallunt
fraternitatē/& veritatem fidei perfida præua-
ricatione corrūpunt. 24.q.vl.ca.loquitur.
¶ Sed certe quicquid dicat roſel. cōcluſio eius
non videtur vera q; etiam verus papa debeat
eiici: quia ex quo eſt verus papa nō poteſt ab
aliquo iudicari,& habent locum iura. c. ne-
mo.c.aliorum/&.c. facta/ & alia ſimilia. 9.q.
3.cum non habeat ſuperiorē, in allegato ſæ-
pius.c.licet in fi.de elec. Et faciūt quæ dicūtur
in regula vtile in.6.& in alia regula.c.qui ſcā-
dalizauerit eo.ti. in anti. Niſi dicamus q; lo-
quitur in illo q detractat tollere ſchiſma nec
vult congregari conciliū ſed illud fouet gau
dens in ſua parte ſciſſa, ita q; virtualiter eſt
cauſa ſciſſuræ & inueterati ſchiſmatis: cum
tūc poſſit dici hæreticus vt ſupra dictum eſt.
de quo arti. clarius vide infra in. 15. modo
ſedandi ſchiſma.

¶ Articulus 3.

SED QVID C
ſi pro qualibet par
te inueniantur vo
lētes intrare ignē,
vt dicit̃ tēpore gre
gorii aliquos ſe ob
tuliſſe: Dic q; tale
iudiciū eſt omni-
no prohibitum: vt
in ti.de purga.vul
ga.per to. Poſſent enim ob alia peccata ſuc-
cūbere omnes eo.ti.c.2. Et per hoc deus ten-
tari videretur, eo.ti.c.ſi. infiniti nanq; mortales
pro fide chriſti interfecti ſunt ꝑ quibus deus
nullum miraculum oſtēdit. Vnde dicitur q;
hoc eſt tentare deum,& ideò prohibitū.

ALIOS modos ſedandi ſchiſma re-
perio poſitos in quibuſdā ſcriptis quę
incipiūt præmiſſa debita proteſtatio-
ne: quæ credo eſſe ioannis de lignano, quia
habent conformitatem cum ſcriptis eius in
c.licet/in multis fere de verbo ad verbū. q̄uis
in iſtis ſcriptis ſint multa quæ non ſunt in.d.
c.licet. Qui ioan. ſecūdum q; dicit dominus
nicolaus in.c.at ſi clerici de iudi. ſi non fuiſſet
bigamus fuiſſet factus cardinalis: ſed quia pa
pa nō diſpenſat cum bigamis ad cardinalatū/ D
non fuit promotus. Ita etiam refert marti-
nus de laude in trac. de cardinalibus. q.77.
Vel ſunt cardinalis florentini.
¶ Et ibi ponit̃ q; primus modus erit per con
ciliū generale: quod hoc caſu eſt iudex. 79.
di.c.ſi duo. Per iſtum modum concilii fuit ſe
datum ſchiſma inter vrſinū & damaſum: nā
vrſinus de vrbe expulſus / neapolitanus epi-
ſcopus conſtitutus eſt,& damaſus in pontifi-
catu cōfirmatus. Item hac via ſedatū eſt ſchiſ-
ma quod fuit inter ſymmachū & laurētium:
vt in.§.hinc etiā.17.di. Et ſic in concilio con
ſtantien. fuit ſedatum ſchiſma: nam priuato
benedicto & ioanne ac cedente gregorio ele
ctus fuit martinus quintus.
¶ Secundus modus eſt vt contendentes de
papatu cōmittāt aliquibus poteſtatem diſcu-
tiendi iura eorum (vtrum ipſorum aliquis ſit
verus papa necne) & ſuper hoc pronuncian
di, cum cautione quòd ſtabunt eorum ſen-
tentiæ. Adducitur.c.nos ſi incompetenter.2.
q.7.& ibi glo.1.&.ff. de iuri. omnium iudi.
l.eſt receptum. & videtur glo. aperta in.c.in
ſynodo.63.di. Hoc modo ſedatum eſt ſchiſ-
ma inter bonifaciū primum & eulaliū preſ-
byterum vrbis romæ. quia iuſſu imperato-
ris ambo

tis ambo contendentes vrbem egreſſi ſunt:
A &facta inquiſitione de veritate electionis am
borum/& reperto ꝙ bonifacius a maiori &
ſaniori parte fuerat electus, in papam ſuſce,
ptus eſt &eulalius reiectus. ¶ Aliqui iſtam vi
am impugnant, quia iſto caſu concilium eſt
iudex: vt dictum eſt ſupra, & in. c. anaſtaſius
19.di.& 15.di.c. ſicut ſancti ad fi.& ſupra di
ctum eſt ꝙ papa non poteſt ſe ſubmittere al,
terius iudicio. Sed quando eſt controuerſia
inter duos, pro ſedando ſchiſmate inueterato
aliter videtur dicendum: dic vt ibi dictum
eſt.

¶ TERtius modus eſt ꝙ iſti contendẽtes cõ
promittant in arbitros vel arbitratores: & cũ
hoc ſtatuant ꝙ pronuntiatio det titulum &
ius alterius habeatur pro tranſlato in illum
pro quo fuerit laudatum. ¶ Quidã etiam hãc
viam impugnant, quia de titulo beneficii non
poteſt compromitti, c. niſi eſſent de præben.
nec tranſigi. c. ſuper eo de tranſac. Sed alii re
ſpondent ꝙ hoc non habet locum in papa
qui eſt ſupra ius. c. propoſuit de conceſ. præ
ben. & hoc ſuper quo compromittitur eſt de
ſimoniacis quia prohibitis. 1.q.3. ſaluator. &
de offi. delega. ex parte cum ſimil. Item ſu,
per matrimonio ſpirituali fieri poteſt cõpro,
miſſum, de elec. c. cum inter canonicos. de ar
B bi. c. ex parte. Vnde poterit fieri tale compro,
miſſum in laicos ex quo papa non ligatur iu
re poſitiuo. & tales arbitri poterunt cogi ad
arbitrandum etiam per clauſuram in concla
ui ſicut fit de cardinalibus in. c. vbi periculum
de elec. in. 6. Et ꝙ etiam fieri poſſit in laicos
conſtat, quia eodem modo fuit ſedatum quin
tum ſchiſma per compromiſſum factum in
theodoricum regem: qui pro ſymmacho pa
pa ſententiam tulit.

¶ QVARtus modus eſt via recognitionis
erroris, vt antipapa ductus conſcientia cedat
ſuo prætenſo iuri & verum papam in ſuum
verum paſtorem recognoſcat. Sic fuit ſeda,
tum. 13. ſchiſma: quia benedictus. 10. qui
per violentiam romanorum intruſus fuerat,
conſcientia ductus renuntiauit papatui, & e,
lectus fuit nicolaus. 2. Item ſchiſma inter ale
xandrum ſecundum & cadulum: qui defici,
ente ſibi fauore henrici imperatoris deſtitit a
proſecutione papatus. Item ſchiſma nouiſſi
mum inter nicolaum. 5. & amadeum ducem
ſabaudiæ, qui fuerat creatus papa in concilio
baſilien. & felix vocatus: qui ceſſauit a proſe
cutione papatus recognoſcens in verũ paſto
rem ipſum nicolaum.

¶ QVINtus modus eſt via ceſſionis: hoc
eſt vt omnes de papatu contendentes cedant C
& conueniant omnes cardinales & ſi qui eſ,
ſent anticardinales & faciant inſimul vnam
iuſtam & canonicam electionem. Nec pote,
rit opponi ꝙ aliqui ſint anticardinales & in,
habiles: vt ſatis patet ex tex. c. licet. de elec. &
cle. ne romani eo. ti. vbi tollitur omnis exce,
ptio inſurgens ex defectu perſonarum eli,
gentium. Et hoc in renũtiatione voluntaria:
quia papa poteſt renũtiare papatui: vt eſt tex.
in. c. 1. de renun. in. 6. Et debet hoc facere pro
vnione eccleſię, ne plus temporalẽ honorem
ꝙ̃ æternam ſalutem affectare videatur: vt in
c. niſi cum pridem, in. §. pro graui de renun.
Quę ratio ita militat in papa ſicut in aliis bo
nis epiſcopis. bonus enim paſtor non ſolum
pontificatum ſed animam ſuam dat pro oui,
bus ſuis. ad hoc quod notat ioan. an. in. d. §.
pro graui. Non ſolum enim papa vel papa,
tum prætendens tenetur omne conſilium &
opus impendere vt pax & vnitas in dei eccle
ſia ſubſequatur & inducta conſeruetur, ſed &
omnis chriſticola hæc ipſa ſummoopere
quærere debet, vt omnes ſimus vnum cor &
anima vna in chriſto. Nam chriſtus non ha,
bitat in cordibus illorum qui ſuperbiæ ſingu
laritatem ſecuti a corporis chriſti compage D
ſemetipſos abrumpunt. 24.q.1. audiuimus.
& qui nec vnitatem ſpiritus nec coniunctio,
nem pacis obſeruat, & ſe ab eccleſiæ vinculo
ſeparat & chriſtiani nomen habere non po,
teſt. 7.q.1. nouatianus. Et quia chriſtus ædi,
ficauit eccleſiam ſuper vnum, vt eſſet vna
non plures. 24.q.1. loquitur. Tales igitur
eam a ſua vnitate ſcindentes, a fide deuiant &
deponi poſſunt, etiam ſi alter ſit verus papa
cum ſit a fide deuius. 40. di. ſi papa/ ſecũdum
eundem roſel. Quia qui crimina quæ emen
dare poteſt non corrigit, ipſe illa committe,
re intelligit. 23.q.8.c. ꝓterea. Ad hoc eſt tex.
in. c. error. & in. c. conſentire. 83. di. & c. ne,
gligere. 2.q.7. vbi dicitur ꝙ qui poteſt erro,
ri occurrere & non facit, videtur ipſum foue
re & nutrire.

¶ SEXTVS modus eſt, ꝙ vno ex conten,
dentibus mortuo vel canonice deiecto, colle
gium ipſius defuncti vel deiecti expectet de
iectionem vel mortem alterius, vel aliorum
contendentium ſi ſunt plures: & tũc ex omni
bus collegiis fiat electio ſummi pontificis. Et
vtilis erit conſtitutio ꝙ interim donec expe,
ctatur mors ſeu deiectio alterius, collegium
defuncti vel deiecti poſſit adminiſtrare, ne

per hoc obedientia eius detrimentũ patiatur.

A ¶Septimus modus erit ꝙ per contenden-
tes fiat vna conſtitutio ꝙ vno mortuo vel ca-
nonice amoto alius cõtendens ſuperſtes poſ
ſit ius verũ vel prætenſum defuncti vel deie-
cti adminiſtrare vel ipſo facto acquirat abſq;
vlla electione. ℣ Sed huic videtur obſtare ꝙ
papa non poteſt ſibi ſucceſſorem eligere. 8.
q. 1. cap. 1. &. 2. cum ſequentibus. & notat
glo. 79. di. c. ſi tranſitus. Poteſt dici quòd
hoc tolerari poteſt pro vna vice vt tollatur
ſchiſma. Nec papa de plenitudine poteſtatis
agens ligatur illis conſtitutionibus quanquã
factæ ſint in concilio. ipſe enim conſtitutio-
nibus conciliũ derogare poteſt: vt patet in. c.
ſtatutum de reſcrip. in. 6. & notat ioan. an.
in cap. ſignificaſti de electione. & glo in cap.
vbi periculum in verbo concilio in. 6. Vel
poteſt dici quòd per iſtam conſtitutionem
non eligit ſibi ſucceſſorem ſed tantum ſuam
obedientiam in adminiſtrationem concedit,
quod videtur tolerabile: ſicut quando inter
duos contendentes vnus cederet ad tollen-
dum ſchiſma / & alius de eius voluntate eli-
geretur. Ad quod facit quòd licet dicatur ꝙ
papa non poteſt ſibi eligere ſucceſſorem / ta
men bene poteſt ſtatuere de electione ſuc-
B ceſſoris. 23. diſtin. capitulo in nomine do-
mini. & cap. licet de electione. & cap. vbi pe
riculum eodem ti. in. 6. & clemen. ne roma-
ni eo. ti. Poteſt enim papa deliberare cum
fratribus de ſucceſſore: vt in cap. 1. in glo.
1. 8. q. 1. &. 79. di. c. ſi tranſitus.

¶Octauus modus erit ꝙ contingente mor-
te alterius ex contendentibus alter ſuperui-
uens eligatur. Sic ſopitum eſt ſchiſma inter
ſiluerium & vigilium: quia ſiluerio in exilio
pro fide chriſti mortuo vigilius eſt in papam
receptus. Item inter fœlicem & liberiũ: quia
fœlix martyrio coronatus eſt: liberius autẽ
alio nomine vocatus leo occupauit pontifi-
catũ pluribus annis: quo tandem mala mor-
te mortuo damaſus electus eſt.

¶Nonus modus erit quòd per contenden-
tes fiat vna conſtitutio quòd poſt eorum
ceſsionem vel mortem alius ex eis pro hac
vice eligi non poſsit. Huic modo minus ob-
ſtat quam ſuperiori / quod dictum eſt de eli-
gendo ſucceſſorem: quia hic nullus certus
eligitur ſucceſſor, ſed coarctatur electio ad
vnum de cæteris perſonis: quod fieri poteſt
non ſolum per papam ſed etiam per conſue-
tudinem: vt in capitulo cum dilectus de con
ſue.

¶Decimus modus eſt quòd vterq; de con-
tẽdentibus cum ſuo collegio decernat quòd C
ſe moriente vel cedente nõ poſsint cardina
les ad electionem alterius procedere & quòd
electio ſit nulla: ſed teneantur vel adhære-
re ſuperſtiti & eum habere pro papa / vel ex-
pectare quòd etiam cedat vel decedat: & tũc
vtrunq; collegium conueniat romam vel in
locum vicinum ſi ibi eſſe non poterunt ad
eligendum alium. Et iſtum modum ponit
cardi. in verſicu. ſextus modus in dicto capi-
tulo licet. Et quanuis iſte modus non tollat
ſchiſma incontinenti, ſatis eſt quòd ſchiſma
tolletur aliquãdo: & eo citius quo ambo fue
rint ſeniores. Et iſto caſu mortuo altero iſto
rum / quouſq; alter cedat vel decedat poteſt
ordinari quòd primus cardinalis illius colle-
gii vel ipſum totum collegium adminiſtret
in iis quæ non poſſent commode reſeruari
in tempus ſucceſſoris. Ita dicit cardina. vbi
ſupra. ℣ Sed iſte modus mihi non placet:
quia per hoc non tollitur ſchiſma, & eſt de-
terius quòd vnus cardinalis adminiſtret pa-
patum / maxime in iis quæ ſunt ſupremæ
poteſtatis: contra tex. cap. vbi periculum. §.
iidem quoq;, niſi admitteretur pro ſedando
ſchiſmate aliquo tempore in poſterum.

¶Vndecimus modus eſt vt contendentes D
de papatu aliquos ſibi fidos eligant qui poſt
eorum ceſsionem ſoli ſecluſis omnibus car-
dinalibus poſsint papam eligere. Hic mo-
dus etiam tolerari poteſt vt ſchiſma tollatur,
quanquam nullus ex contendentibus hoc
ambire deberet. ℣ Non obſtat quòd cardi-
nales excludantur: quia papa ex plenitudine
poteſtatis hoc ſtatuere poteſt ſaltem pro vna
vice & ex cauſa tam graui vt tollatur ſchiſ-
ma, ad hoc. 63. diſtinct. capit. ſecundo. & c.
ſequen. Nec eſt abſonum: quia non eſt de
iure diuino quòd cardinales eligant ſed de
iure poſitiuo capitulo in nomine domini. 23.
diſtin.

¶Duodecimus modus eſt via reconciliatio-
nis cum papa & imperatore & principibus
quorũ fauore ſchiſma fouetur. Hoc modo
ſopitum eſt ſchiſma inter alexandrum ſecun
dum & cadulum, & ſchiſma inter alexan-
drum tertium & alios quatuor antipapas.
Et iſte eſſet bonus modus hodie tollendi
imminens ſchiſma: hoc eſt vt fieret pax in-
ter ſanctiſsimum dominum noſtrum iulium
ſecundum & regem francorum: quod deus
pro ſua bonitate fieri concedat.

¶Tertiuſdecimus modus eſt per capturam

A intruſi vel intruſorum. Sic ſopitum fuit ſchiſma inter calixtū ſecundū & burdinū antipapā. nā calixtus cæpit in ſutrio burdinum, & ſchiſma ſedatum eſt. Et eodem modo inter ioannem. 22. & petrum de corbario: qui fuit captus & ductus ad ioannem. 22. & ceſſauit ſchiſma.

¶ Quartuſdecimus modus eſt, via armorū adhibita contra intruſos. Et hac via multa ſchiſmata ſopita ſunt ſicut ſchiſma inter eugenium ſecundum & aduerſariū eius. Item ſchiſma inter leonem quintum & chriſtophorum. Item ſchiſma inter leonem octauum & benedictum quintum: & ſic de multis aliis.

¶ Alium modum poſuit cardi. in .c. licet de elec. videlicet per iudicium ſortis. Sed de hoc vide quod ſupra dixi in quæſtione principali ad quē ſpectet cōgregare concilium/ in verſi. ſed hic quæro pone ꝙ ambo.

¶ QVINTVS decimus modus eſt vt cogatur cedere tā papa ꝙ antipapa, & ꝙ ſi nolint ſubtrahatur eis obedientia: vt ſic per indirectum ad vnionem compellantur, quoniam vnionem ſubterfugientes, ſunt digni omni pœna: cum propter ambitionē infinitas animas perdant. Et hanc viam approbat pe. de B ancha. in ſuo trac. ſchiſmatis in. 3. q. & in regula acceſſorium in. 77. char. de regu. iu. & ibi oſtendit ꝙ illa verba ſi & quatenus benedictus cedat non ſunt conditionalia ſed modalia. ℣ Iſtam etiam ponit car. in. d. c. licet in verſi. quintus modus: quia ratione ſcandali prælatus cogitur cedere. c. niſi cum pridem. §. propter malitiam de renun. ibi in verbo cogitur. & quod notatur. 7. q. 1. c. ſcias in glo. fi. & .c. epiſcopus de loco, in glo. fi. & ibi per archi. & per eundem. 58. di. c. 1. & doc. in .c. quæſitum de rerum permu. & archi. in. c. ſuggeſtum. 7. q. 1. & abb. in. c. 1. de elec. Et ludo. in conſi. 332. in vl. col. eum concor. vbi dicit ꝙ conſtitutio conſtantien. de non transferendis epiſcopis inuitis/ intelligitur niſi ſubſit iuſta & rationabilis cauſa. Et dicit iuſtam quā ſit pro bono pacis & ratione ſcandali vitādi. de quo etiam per feli. in. c. quę in eccleſiarum in. 37. col. verſi. per iſtam declarationem de conſti. Qui licet loquantur in inferioribus (videlicet in plātis) ratione tamen ſchiſmatis videtur maior ratio in papa propter vtilitatē vniuerſalis eccleſiæ. 7. q. 1. mutationes/ & .c. ſcias. & .c. ſequenti. ℣ Nec obſtat quod dicit inno. in. c. licet de elec. ꝙ nullus cogitur renūciare rei in qua ſe credit ius habere: quia intelligitur ſine cauſa. Facit quod dicitur in. c. nō eſt de ſponſa. & de vo. & in regula ſine culpa de regu. iu. in. 6. Itē aliud eſt cogere vt quis C ſimpliciter renunciet: aliud vt dimittat vnum & accipiat aliud: vt dicitur in. d. §. propter malitiam. Si autem papa vel alius prælatus ex cauſa neceſſitatis vel vtilitatis cogitur cedere, prouidendum eſt ei vñ honeſte poſſit ſtatū ſuū ſuſtinere. Ita dicit car. in. d. verſi. quintus modus. Facit qđ dicit in ſimili roſellus (qui etiā hoc tenet) vbi ſupra. Quia vtilitas publica eſt pferenda priuatę, & ſnīa multorū ſententiæ vnius. 7. q. 1. c. ſcias. 8. q. 1. in ſcripturis: & ideo propter publicā vtilitatē pōt quis re ſua priuari inuitus. l. lucius. ff. de euic. Vñde & populus pōt propter maximā cōmunē vtilitatē & neceſſitatem regem deponere: vt nota. in. l. non ambigitur. ff. de. ll. ℣ Iſtam etiā partem tenere videtur matheſil. in dictis additionibus ad trac. anto. de butrio.

¶ Et pro eadem parte faciunt quæ dicūtur in c. ſi forte. 63. di. vbi duobus in diſcordia electis ad epiſcopatū, is metropolitani iudicio alteri præferēdus eſt, qui maioribus iuuatur ſtudiis & meritis: ita tamen vt nullis detur inuitis & non petētibus, ne plebs inuita epiſcopū non optatū contēnat aut odiat. Et glo. ibi dicit ꝙ ſi timet ſcandalū vtriuſꝙ electio caſſatur: vt. 78. di. c. ſi duo. Vñ propter ſcādalum D vitandum & ne inuitis detur, eius priuatur ſuo iure quod ei fuerat ex electiōne quæſitū. Ad quod facit quod dicitur in. c. conſiderauimus de elec. in glo. fi. & ibi doc. ꝙ ppter ſcandalum uitandū pōt licite fieri prohibitio nē quis eligatur in certa eccleſia, licet ipſe in nullo deliquerit. Sic videtur dicendum in propoſito ad vitandum ſcandalum & ne remaneat pontifex a plebe contemptibilis & odibilis. Item confirmatur per illud. 3. reg. 3. & quod habetur in. c. afferte. de præſump. vbi illa mulier maluit filium proprium dari aduerſariæ ꝙ diuidi. Sic in propoſito papa debet potius cedere ꝙ permittere ꝙ populus chriſtianus remaneat ſciſſus & diuiſus. Item omnis chriſti actio noſtra eſt inſtructio: filius autem dei omnipotentis cuius papa eſt vicarius in terris, pro humani generis redemptione ſerui formam accipiens ſe vſꝙ ad mortem exinaniuit vt ſchiſma quod ex inobedientia protoplaſti fuerat exortum inter deum & homines aboleret, multo magis igitur papa pro ſalute periclitantium animarum ratione ſchiſmatis debet poſſe compelli cedere papatui. Item faciunt omnia illa quæ fuerunt ſupra adducta in quinto modo tollēdi ſchiſmatis.

¶ Et iſtam etiam tenuit gerſon in trac. ſchiſ
A matis in prin. in verſi. nono notetur. & maxi
me vbi fuiſſet iuratum. Sed idem ẽt eſt ſecu
ſo iuramẽto vbi per ſeſſionem habetur vnio
eccleſiæ, & non poteſt humanus prouideri/
& niſi fiat ceſſio ſequitur malum mortife
rum animarum. ¶ Ad idem facit quod dici
tur in. c. 1. ibi glo. 8. q. 1. & alex. ibi. vbi cle
mẽs qui fuerat electus ſucceſſor per petrum
ceſſit vt euitaretur ſcãdalum quod poſſet ori
ri ſi pontificatus obtineretur per ſucceſſio
nem. Tamen aug. de anco. in quarta quæſtio
ne per plures articulos oſtendit ꝙ papa poſ
ſit cedere papatui. & idem archi. flo. in. 3. par
te ſummæ ti. 23. c. 5. §. 4. Sed non dicunt
ꝙ poſſit cogi ad cedendum. Sed de hoc ꝙ
poſſit ſi velit cedere, habemus tex. in. d. c. 1.
de renun. in. 6. Quod & ponit ioan. an. ibi p
plura motiua, quibus vt dicit ibi domi. cum
difficultate reſpondetur.

¶ SED IN CONtrarium ꝙ papa etiam
vigente ſchiſmate non poſſit cogi ad ceden
dum, ponit egi. multum late per plures trac.
plurium clariſſimorum doctorum in conſi.
99. Et idem etiam tenuit bal. in cap. paſto
ralis de reſcrip. & egi. in cap. in fidei de hæ
re. in ſexto. Pro qua parte facit quòd papa
non poteſt ex vlla cauſa vel crimine deiici
B niſi cum eſt a fide deuius: vt ſæpius allega
to ca. ſi papa. 40. di. Licet enim electionem
ſummi põtificis deus commiſerit clericis &
religioſis, deiectionem tamen ſibi duntaxat
arbitrio reſeruauit. 79. diſtin. in ſumma. &
per oſtien. in ſumma, §. quis poſſit in prin.
de conſti. & per archi. in capitulo in fidei de
hæreti. in ſexto, & de electione ca. licet. Vn
de pro nullo crimine quantumcunq; magno
deponi poteſt excepta hæreſi etiam ſi foret ec
cleſiæ inutilis negligens & remiſſus: vt di
cit glo. in dicto. c. 1. de renun. in ſexto. ¶ Sed
quo ad id quod dicitur de inutili, con
trarium videtur tenere archi. & refert ibi do
mi. in capitulo ſi papa in fi. 40. diſtinctione:
videlicet quòd ſi papa efficitur inutilis poteſt
deponi, allegat. 15. q. 6. alius, & de re iu
di. cap. ad apoſtolicæ. Quæ iura loquun
tur de rege & imperatore. & in dicto capitu
lo ſi papa / ſimiliter glo. ibi loquitur de im
peratore in finalibus verbis: videlicet quòd
pro quocunq; peccato de quo eſt incorrigi
bilis poteſt deponi. Et ibi addunt archi. &
do. nam ſi eſt inutilis deponitur. vnde loqui
tur in imperatore & non in papa. Et de papa
contrarium eſt verum. Quod & tenet illa
glo. in verbo inſufficientem de renun. in. 6. C
quia ſi propter inſufficientiam poſſet depo
ni, fruſtra dubitaretur an eo caſu poſſit re
nunciare ex quo inuitus poſſet deponi. Et
hanc partem tenuit alexan. in dicto. c. ſi pa
pa, & communiter omnes. & dictum eſt ſu
pra in articulo proprio quando papa eſt ef
fectus inutilis vel furioſus vel eſt captus a pi
ratis. Et iſta inſufficientia vt dicit illa glo.
poteſt cõtingere ex illiteratura / ſenectute &
infirmitate. in quibus caſibus poſſet aliter
prouideri per coadiutorem: vt dicitur in ca
pitulo primo de cle. egro. in ſexto. vide quæ
dicta ſunt ſupra in quæſtione ex quibus cau
ſis poſſit concilium congregari/ in dicto ver
ſi. ſed quid ſi papa efficitur inutilis. ¶ Non
obſtat tex. in dicto. c. alius/ cum concordan.
quia illa iura loquuntur in inferiori a papa ſe
cundum illam glo. in dicto. c. 1. in ver. inſuffi
cientem.

¶ Secundo etiam pro iſta parte (quòd papa
non poſſit cogi ad cedendum) facit quòd ex
quo maxime fuit dubitatum an papa volens
ſponte cedere papatui poſſit (vt patet ex di
ctis ioan. an. in dicto capitulo primo & dixi
mus ſupra. quod refert auguſtinus de anco
na & archie. flo. propter quod emanauit ille
tex. in dicto cap. 1.) fruſtra videretur dubi D
tandum an poſſet renuntiare, ex quo propter
ſchiſma poſſet cogi: & ex quo in illo tex. non
dicitur quòd aliquo caſu etiam inuitus poſ
ſit cogi, non videtur ꝙ poſſimus ex noſtro
ſenſu hoc præſupponere.

¶ Tertio facit quod in dubio nunquam po
teſt quis cogi renuntiare iuri ſuo: vt patet
per totum in titu. quod metus cauſa & in ca.
ſuper hoc de renũ. l. nec emere. C. de iure de
li. & in. l. 1. C. de epiſcopali audien. l. cum
de indebito. ff. de proba. cum ſimilibus. Igi
tur qui vult dicere quòd papa poteſt compel
li ad reſignandum papatum, oſtendat iura
hoc dicentia. l. ab ea parte. ff. de proba. Sa
ciunt quæ dicuntur in. l. 1. C. ad. l. corneliam
de ſicariis. & quæ dicuntur in. l. ancillæ. C.
de fur.

¶ Quarto facit quòd ex quo papa eſt ma
ior concilio (vt infra dicetur cap. ſignificaſti
de electione: quia concilium ſine eius autho
ritate non conſiſtit. ca. nec licuit ca. regula. c.
multis cum aliis. 17. diſtin. intãtum quòd
etiam in iis quæ ad articulos fidei ſpectant
dicitur eſſe ſupra concilium. glo. 15. diſtin.
cap. ſicut. cum & ipſe ſolus generalia conci
lia interpretetur & abroget. d. cap. nec licuit

A & ibi notatur.&. 9.q. 3 .nemo. vbi dicitur ſtandum eſſe ſententiæ papæ etiam ſi totus mundus ſentiret contrarium. facit tex.in ca. ſtatutum de reſcrip.in.6.&.c.conſtitutionem &.c.ſtatutum de ſen.excom.eo. li. & de elec. cle.ne romani. §. ſane.& ioan.an. in.d.cap. ſignificaſti)non ligatur conſtitutionibus con ciliaribus. Item ſi de hoc eſſet conſtitutio pontificalis non ligaret ſucceſſorem. l. digna vox. C. de.ll.ſicut nec ſeipſum ligare poteſt.l.ſi quis in principio.ff.de lega.3. Nec ligatur decretis ſanctorum patrum: cum ipſe eandem poteſtatem habeat quam habuit petrus apoſtolorum princeps. Vnde & contra præcepta apoſtoli diſpenſat: vt notatur per oſtien.in ſumma de conſti.§.quis poſſit. & de reſti.ſpolia.literas. facit quod dicitur in cap.de libellis.20 .di. Vnde non videtur ꝙ poſſit alicuius conſtitutionis authoritate cogi ad cedendum.Facit quod dicitur.12 .q.2. cap.non liceat. & per ioan. an. in.c .cum ad monaſterium de ſta. mona. Quinimo non eſt ſuperior qui poſſit eum cogere. neq; enim ab auguſto neq; ab omni clero neq; a cuncto populo iudicabitur: vt in.c.nemo. 9. q.3.in.c.cuncta per mundum / & in cap.per

B principalem ea.cau.&.q .niſi in cauſa hæreſis vt dictum eſt.d.ca.ſi papa. vel niſi ſe ſubmittat: vt in cap.nos ſi incompetenter.2.q.7.Sed de hoc dic vt dictum eſt in ꝓpria quæſtione. Item facit ꝙ ſi eſſet verum papam poſſe cogi ad cedendum, poſſent ſequi magna mala: quia ſi vero papę daretur contradictor apoſtaticus de facto, poſſet ex hoc verus papa cogi ad cedendum vt ſchiſma tolleretur. & ſic eſſet dare vel aperire viam fraudibus contra notata in.c.ex tenore cum vulga.de reſcrip. facit quod dicitur in .l. penul. ff.de conſti.prin. Item pro hoc facit ꝓ licet multa fuerint ſchiſmata in eccleſia, nunq̄ legitur aliquod ſedatum per coactionem cedendi.

QVID dicendum? Si loquimur in caſu in quo verus papa fouet ſchiſma cum ſchiſmatico/ nec requiſitus vult prouidere / & maxime vbi eſſemus in ſchiſmate inueterato: iſto caſu ex quo tenet eccleſiam in ſciſſura (quia requiſitus gaudet tenendo eccleſiam ſciſſam & non vult dare ordinem ꝙ ſedetur) videtur tale ſchiſma ſapere hæreſim, ex qua poteſt deponi vt ſupra dictum eſt. Et ſi poteſt deponi, multo magis poterit cogi ad cedendum. Et ita procedere pōt quod dicit roſellus vbi ſupra. Vbi vero eſſet ſchiſma quod non videretur imputandum alteri ex contendentibus de papatu(vt puta ſi ille qui eſt verus papa offerret ſe paratum ad ſedandum ſchiſma, & alter detracta re tomnes alios modos per quos poſſet ſchiſma ſedari/& malitioſe diceret ſe paratum cedere modo alter cedat: & ille qui nollet cedere eſſet verus papa, & amplecteretur omnes alios modos pro vnione facienda, & eſſet periculum ſi cederet ne intruſus remaneret in papatu propter eius potentiam) ſi tunc nollet cedere ille qui eſt verus papa crederem per rationes ſupra pro iſta parte adductas ꝙ non poſſet cogi, ex quo ipſe eſt verus papa & alius potentia & iniuſte fouet ſchiſma ad hoc vt verus papa cedat papatui, nam iura ſonant ꝙ ille quem conſtat eſſe intruſum debet eiici omni conatu: vt in.c.ſi quis pecunia 79.di.& in.c.in nomine domini.23 .di. vbi patet ꝙ propter alicuius impreſſionem non debet dimitti quo minus verus papa adminiſtret pontificatum. Sicut etiam fuit factum tempore ſymmachi qui contēdebat cum lau rentio: quia fuit cognitum per concilium de eius iure: vt patet in.d.§.hinc etiam.17.di.& non fuit coactus cedere.

C

¶ Et ſi dicatur ꝙ ſi alius ſchiſmaticus eſt in ſua potentia & non poteſt eiici/nec ſententia concilii imponeret finem ſchiſmati niſi verus papa cederet. Reſpondeo ex verbis beati cypriani, qui in epiſtola de ſchiſmate inter nouatianum & cornelium (vt refert car.de turre cre.in.1.par.li.4.ca. 13.) dicit. Quid ergo quia honorem cathedræ ſacerdotalis nouatianus vſurpat, nunquid idcirco nos cathedræ renunciare debemus? & quia nouatianus altare collocare & ſacrificia offerre contra fas nititur, ab altari & ſacrificiis ceſſare nos oportet ne paria & ſimilia cum illo celebrare videamur? vanum prorſus & ſtultum eſt vt quia nouatianus extra eccleſiā vēdicat ſibi veritatis imaginem / eccleſia relinquat veritatem. Sic ergo nec ſcandalum debet eſſe cauſa deſerendæ veritatis: vt in regu la qui ſcandalizauerit de regu. iuris cum materia. Nec propter malitiam eorum qui ſcandala cōcitant ſunt dimittenda tēporalia: quia hoc noceret bono communi, vt dicit. s.tho. in ſecunda ſecundæ. q.43.ar.vl. ergo multo minus quis poteſt compelli cedere dignitati. Vnde ait tex.7.q.1. quàm periculoſum ſit in rebus diuinis vt quis cedat iuri ſuo, & poteſtati, ſcriptura ſacra declarat &c.

D

¶ Si autem loquimur in caſu quo exiſtente **A** ſchiſmate in eccleſia plures aſſumerentur ad pontificatum in diuerſis obedientiis (ſicut fuit tempore gregorii. 12. & benedicti. 13.) & quo ante aſſumptionē ad pontificatū quilibet iuraſſet & vouiſſet in conclaui ſi opus foret pro vnione eccleſiæ & omnium obedientiarum & tollendo ſchiſmate cedere, credo ſalua veritate & determinatione eccleſiæ ꝙ quilibet poſſet compelli ad cedendum. Ratio eſt quia nullus poteſt dici verus papa, tum propter dubium, tum quia ſunt nutritores ſchiſmatis & hæretici. Et ita intelligo illos qui tempore illius ſchiſmatis cōſuluerunt ꝙ poſſent compelli. quod & videtur voluiſſe anto. de bu. in cap. 1. de conſti. ¶ Et iſto vno modo teneri poteſt quòd papa qui iurauit & vouit aliquid tempore aſſumptionis / tenetur illud obſeruare & poteſt aſtringi ad obſeruādum: videlicet quando eſt iuratum pro ſedando ſchiſmate / & obſeruantia iuramenti habet ſedare ſchiſma. de quo (ſcilicet quando papa teneatur obſeruare capitula conclauis quæ iurauit & vouit) dictum eſt ſupra latius. Et nonnulli ex illis qui tenuerunt quòd benedictus non tenebatur obſeruare iuramentum nec poterat cogi ad cedendum, vt **B** euitarent obſeruationem iuramenti & promiſſionis fundabant ſe in ſchedula conclauis / dicentes eam conditionatam & non neceſſario aſtringentem ad cedendum: vt poteſt videri late in. d. conſi. 99. ipſius egi. & in d. cap. 1. de iniu. in. 6. & in. d. cap. in fidei de hære. co. li. ¶ Et ex his patet ꝙ ſi verus papa non poteſt cogi ad cedendum papatui pro ſedando ſchiſmate vbi ipſe non eſt in culpa nec detractat illud ſedare per omnem viam poſſibilem, multo minus poterit in caſu quo eſt vnus verus papa & nullum ſchiſma / pro quocunq; magno ſcandalo cogi ad cedendū: quia vt dicit veritas matth. 18. væ homini illi per quem ſcandalum venit. & paulo ante expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius & demergatur in profundum maris. vnde non debet ſcandalum imputari vero papæ.

¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ propter vitandum ſcandalum epiſcopus debet cedere dato æquali cambio: vt in. d. cap; niſi cum pridem. §. pro graui. Quia vt dictum eſt loquitur in inferioribus prælatis a papa; quibus poteſt compenſari de melioribus eccleſiis. Nec eſt verum quòd ratione maioris vtilitatis & grauitatis cauſæ debeat habere locum in papa, tum quia in papatū nō eſt dare cambium, **C** tum quia non eſt dare ſuperiorem: vt in cap. licet de elec. tum quia in papa ſubeſt ratio in contrarium propter perniciosum exemplum quod ſequi poteſt: quia parabitur via qua romanus pontifex inuitus ex cōfictis cauſis compellatur cedere. Confingetur enim aliqua hæreſis in eum vel minus canonica electio opponetur: ſicq; erigetur apoſtaticus aliquis, qui tandem inducetur ad cedendum vt verus papa cedere cogatur. Proinde archi. in cap. q̄ periculoſum. 7. q. 1. dicit quòd vbi ceſſio tangit ſolum perſonam cedentis, quilibet poteſt iuri ſuo renuntiare: vt in. c. ad apoſtolicam & cap. ſtatuimus de regula. &. 2. q. 4. mandaſtis. ſed vbi ceſſio tangit non ſolum perſonam cedentis ſed etiam alios, tunc non poteſt niſi ex iuſta cauſa & ſuperiore ratum habente. Facit quod dicitur in cap. ſi diligenti & in ca. ſignificaſti de foro compe. & in. l. ius publicum. ff. de pac. ¶ Poteſt & alio modo reſponderi ad. d. §. pro graui, quòd ibi non dicitur ꝙ compellatur, ſed ꝙ licet epiſcopo petere ceſſionem. Et licet. §. præcedens (videlicet. §. propter maliciam) videatur velle quòd poteſt cogi, non tamen dicit quòd cogatur cedere, ſed quòd **D** propter plebis maliciam cogitur ab ipſius regimine declinare. vnde poteſt plebem per alium regere. Facit. 7. q. 1. cap. aduerſitas. §. hoc tunc. & cap. fi. ea. cauſa & q.

¶ Non obſtat. c. ſi forte. 63. di. poteſt enim reſponderi vt ſupra quòd loquitur in inferioribus a papa. Item ꝙ loquitur de electo non confirmato: nos autem in vero papa & poſſeſſore. clarum eſt autē ꝙ facilius impeditur promouendus q̄ iam promotus. c. accedens de accuſa. c. inter dilectos de exceſ. præla. Facit quod dicitur in. c. quemadmodum de iureiu.

¶ Ad illud quod dicitur ioan. 10. quōd bonus paſtor ponit animam ſuam pro ouibus ſuis. reſpondetur ꝙ illud eſt verum non cedendo ſed pugnando pro ouibus ſuis: quia paſtor qui videt lupum venientem & relinquit oues / eſt arguendus: vt in cap. aduerſitas. 7. q. 1. & 8. q. 1. ſunt in eccleſia. & in. d. cap. niſi cum pridem in. §. propter maliciam. Item chriſtus pro ſalute ouium ſuarum (ſcilicet humani generis) licet ſe humiliauerit vſq; ad mortem, non tamen ceſſit dignitati ſuæ. Item chriſtus pro ſalute humani generis ſe humiliauit vſq; ad mortem ſua ſponte & voluntate & non coactus. vnde di-

citur iſa.c.53.oblatus enim eſt quia ipſe vo-
A luit. Vnde poſito ꝙ ex hoc poſſet ſumi exem
plum quòd papa poſſet ſi vellet cedere, non
tamen ſumitur ꝙ debeat cogi.

¶ Ad illud ſalomonis afferte gladiũ &c. re-
ſpondetur ꝙ mulier illa non coacte ſed ſpon
tẽ petiit proprium filium dari alteri mulie-
ri & non diuidi cum videret filii diuiſionem
imminere.

¶ Non obſtat quod dictũ eſt ſupra in.5.mo-
do ꝙ error cui nõ reſiſtitur approbatur. quia
nõ dicitur ꝙ quis cõpellatur cedere iuri ſuo.
Q uinimo ſecundum ſanctum.tho.in ſecun
daſecundæ.q.43.ar.7.&.8.quis non tenetur
dimittere bona ſpiritualia imo nec tempora-
lia propter aliquorum ſcandalum. quia dici-
tur ſcandalum phariſæorum / quod eſt con-
temnendum: vt docet nos veritas matth.15.
Item patet exemplo ſancti thomæ archiepi-
ſcopi cantuarienſis: qui nõ obſtante ſcandalo
regis angliæ perſtitit in repetitione rerũ eccle
ſiæ. Et præmiſſa intelligo de ſcandalo paſſiuo
nõ de ſcandalo actiuo.qa nihil eſt cũ ſcãdalo
actiuo faciẽdũ, dicit tex.i.c.nihil de præſcrip.
& ſanctus tho.in.d.7.ar.in reſponſione ad pri
mum argu. ¶ Q uid autem ſit ſcandalum &
vtrum ſit peccatũ & quibus competat & quæ
B ſint dimittẽda propter ſcandalũ, vide ſanctũ
tho.i.4.ſen.di.38.q.2.& ioã. an.in.d.c.niſi in
penul.& antepenul. col.de renũ.& alios ibi.
nico.de.lira matth.17.circa fi.in verbo liberi.
& doc.poſt glo.in.c.qui ſcandalizauerit de re
gu.iu.in anti. & in.c.ſane de tempo.ordi.

QVID autẽ ſi papa nihil fecit pro-
pter quod poſſet deponi / tamen ſi
renũtiaret extingueret maximũ ſcã
dalum, vtrum debeat renunciare? Allegatur
Immol.in.c.niſi cum pridem in.16.col.de re
nun.quem non habeo in.d.cap. niſi.ſed quid
ſit reſpondendum, ex dictis doctorum ibi &
ex ſupradictis ſatis patet.

¶ Articulus .4.

SED PONE QVOD
duobus contendentibus de
papatu fiãt ab eiſdiuerſi pro-
ceſſus & priuationes / & ꝙ
deinde ſedato ſchiſmate cõ-
firmẽtur geſta eorum (ſicut
fuit factum in concilio conſtantien.de geſtis
per gregorium.12.) quid faciendum erit de
dignitatibus ademptis vigore talium priua-
tionum? Ad hoc eſt bonum conſilium domi
nici de.s.gemi.88.incipit innocentius papa.
Et vide matheſil.in additionibus ad trac.do-
mini anto.de bu.in penul.char.vbi omnia vi
detur reſeruare determinatiõi ſucceſſoris in C
pontificatu.

SED QVID SI alter ex ſchiſ-
maticis contendentibus de papatu in
ſua obedientia priuat vnum prælatum
ſua eccleſia vel aliqua commenda quia defe-
cit ab eo & prouidet alteri, vtrũ valeat priua-
tio, & vtrum geſta per talem in ſua obedien-
tia teneant? Vide domi.loquentem de grego
rio tẽpore quo erat caietæ & caieta erat ſub
eius obedientia. & vide eũ in conſi. 8. incipit
ſuper præmiſſorum.qui concludit ibi ꝙ ſic.

SED QVIA dixi de duobus contẽ-
dentibus de papatu, quæro quid de duo
bus contendentibus de imperio? vt quia
duo ſunt ſimul electi imperatores & conten-
dũt de imperio/ & vterq; dat priuilegia & ge
rit ſe pro imperatore, vtrũ valeãt? De hoc po
nit ioan.an.in addi.ad ſpecu.de reſcrip. præ-
ſen.in.§.fi.& bal.in proœ.decre.& car.in cle.
1.in.§.porro de iureiu.& late albe.in.l. bene
a zenone.C.de quadriẽ.præſcrip. Et vide ol-
dra conſi.12.&.23.

QVID autem ſi tempore ſchiſma-
tis vnus ex iis qui ſe gerunt pro ve-
ro pontifice/ in ſua obedientia pri-
uet aliquem cardinalem abbatia & alteri con
ferat, & cauſa deſuper committatur ad in- D
ſtantiam cardinalis cõtra prouiſum in gene-
rali concilio, & poſtea conciliũ velit eſſe va-
lida geſta omnia per ipſum pontificem pro
ſedando ſchiſmate: vtrum cardinalis poterit
recuperare abbatiam? Vide domi.in conſi.8.
incipit quidam: vbi concludit ꝙ non.

¶ Item vtrum geſta per papam intruſum va
lebunt, ſi conniuentibus oculis fuit tolera-
tus? Bal.in.c.nihil de elec.dicit quòd nõ. pro
quo eſt tex. in.c. ſi quis pecunia.79.di.

¶ Articulus .5.

SED QVIA DICI-
tur ꝙ papa debet pro vnionẽ
eccleſiæ renuntiare papatui,
an hoc facere poterit per pro
curatorem? Et dicendum eſt
ꝙ ſic per tex.in.d.c.1.de renũ.
in.6.qui tex.abſolute dicit papam poſſe renũ
tiare. & regula eſt ꝙ poteſt quis per alium
quod poteſt facere per ſeipſum/in regula po
teſt de regu.iu.in.6. Sicut & in matrimonio
carnali: vt in. c.fi.de procu.in.6. Nec hoc (ſci
licet ꝙ papa reſignet per procuratorem pon
tificali aut alteri cuilibet dignitati vel benefi-
cio) reperitur prohibitum. Nec poteſt aſſi-

gnari ratio cur papa hoc minus poſſit quàm
A alii.

¶ Et poterit papa vnum vel plures procuratores conſtituere inſolidum vel coniunctim, & clericum vel laicum. de procu. c. 1. in. 6. & notat glo. in cle. cum illuſio de renun. Imo maxime videtur procedere in papa, qui iuri poſitiuo non ſubiicitur. de conceſ. præben. c. propoſuit. ¶ Poterit inſuper procuratorem abſentem vel pſentem, ſimpliciter vel ſub cõditione & vſq; ad diem & in perpetuum conſtituere. ff. de procu. l. 1. & l. item/cũ. l. ſeq. inſti. mandati. §. mandatũ. & l. 1. ff. mandati. Et ita fuit ſeruatum in concilio conſtantien. vbi gregorius. 12. ceſſit papatui per procuratorem (videlicet carolum malateſtam) in 14. ceſſione.

¶ Et iſtud quod de conditione dicitur, multas amputauit dubitationes tẽpore eiuſdem gregorii. Nam ſi papa conſtituat procuratorẽ ad ſponte cedendum ſub conditione quatenus alius tunc exiſtens antipapa vel alii antipapæ ſimili modo ſponte & libere cedãt per ſe vel procuratorẽ idoneũ, timeri non poterit de fraude vel violentia quicũq; conſtituat procurator/ etiam ſi vnus ex cõtendentibus per alium cum hac conditione fieret procura-
B tor. quia ſi fieret ceſſio contra formam mandati, oĩno nihil valeret: vt de reſcrip. c. cum dilecta. de officio delega. c. cum olim abbas. C. de procu. l. ſi procurator. & l. diligenter. ff. mandati. & de reſti. ſpolia. c. piſanis. cũ ſimil. & tenent doc. in. d. cle. 1. in glo. in verbo libere de renun.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ alter poſſet decipere alium ſi poſt reuocaret procuratorem ſuũ/ & hoc celaret. quia non valeret in præiudiciũ alterius: vt notatur in. l. 1. in glo. ff. de contrahen. emp. & bal. in. l. mandatum. C. mandati. & dicitur in. d. cle. 1. & in. c. ex parte decani de reſcrip. & ioan. au. in. c. quoniam abbas de offi. delega. vide quæ dicuntur in. c. quanuis de procu. in. 6. Et maxime in extraiudicialibus: vt ponit milis in verbo procuratoris mãdatum. Sed de remediis ad euitandum ſuſpitionẽ deceptionis/ late infra in quæſtione ſed quia dictum eſt.

¶ Item non obſtat ſi dicatur ꝙ papa ex quo non habet ſuperiorem/ non habet renuntiare in manibus alterius: vt dicit ioan. an. & alii poſt eum in. c. 1. de renun. in. 6. per verbum libere ibi poſitum, nec in manibus cardinaliũ nec in manibus concilii. Quia reſpondetur ꝙ ſi loquimur in ſedando ſchiſmate tunc conciliũ eſt iudex: & coram concilio procurator
cedet & valebit ceſſio, non vt concilium ad- C
mittat talem ceſſionem ſed vt conſtet concilio de expreſſione & declaratiõe volũtatis reſignantis, & cardinales poterunt procedere ad alterius electionem. Et hoc probatur in. d. c. 1. Et idem ſi fieret ceſſio coram cardinalibus: vt ibi.

¶ Articulus .6.

SED QVID ſi papa coſtituat procuratorẽ ad renunciãdum/ deinde ipſũ reuocet nec de reuocatiõe ipſum certificet aut illos cum quibus habet renuntiare/ deinde pcurator renũtiat, an renuntiatio valebit? In inferioribus a papa clarum eſt ꝙ valebit per tex. in. d. cle. cum illuſio de renun. Sed in papa aliud videtur: quia non ligatur iure poſitiuo. c. propoſuit de conceſ. præben. quod nota. Et hoc eſt verum indubie in vno indubitato papa papatus poſſeſſore: ſed in duobus nutrientibus ſchiſma aliter tenerem per dicta ſupra: quia in nu-
trientibus ſchiſma non eſt dare verum papã D
qui dicatur eſſe ſupra ius.

¶ Articulus .7.

ED QVID SI papa poſt renuntiationẽ dum cardinales procedũt ad alterius electionẽ neget ſe ceſſiſſe, quid agendum? Dic ꝙ ſi ceſſio eſt notoria/ nihil ei prodeſſet nec faceret rẽ dubiam: vt ponit ioan. de immola & do. in. d. c. 1. de renun. in. 6. per notata per inno. in. c. ex parte el. 1. de verbo. ſig. Ad quod facit quod ponit ioan. an. in. c. vbi periculum in verbo decẽ diebus de elec. in. 6. Si autem ceſſio non eſſet notoria, dicit ioan. an. in. d. cap. 1. non eſſe veriſimile quòd deus permittat talẽ caſum euenire. Et ſi contingeret/ dicit ꝙ iudicium eſſet concilii: & ꝙ eſſet congregandum per clerum & populũ romanum. 65. di. c. ſi forte. Domi. autem dicit ꝙ eſſet ſtandum concilio generali, ſed nõ dicit per quem congregaretur. De quo dic vt dictũ eſt ſupra in quæſtione propria: & vide quod dicitur in. c. licet de elec.

¶Articulus .8.

A CONSEQVENter ad ꝑdicta quęro quid ſi papa exiſtente in vna ciuitate cum ſua curia fiat renũtiatio in alia ciuitate per procuratorē, vbi debebit fieri electio ſucceſſoris/ an in loco vbi eſt facta ceſſio? Nã ſi moritur papa in alia ciuitate q̃ vbi curia reſidebat ibi fieri debet electio.c.vbi periculum. §. porro de elec.in.6.& in cle.ne romani in glo.co.ti. conſtat autem ꝙ vbi eſt facta ceſſio per procuratorē,ibi vacat eccleſia & non in loco vbi moratur ille cui⁹ nomine facta eſt ceſſio per procuratorē.vt eſt glo.1.in.cle.1.vt lite pen. in verbo collatio.& notat archi.in.c.2.de præben.in.6.Per ceſſionem.n.fingitur quodammodo mortuus quo ad illam dignitatem.7. q.1.§.ecce in quibus.Aequiparãtur.n.mors ciuilis & naturalis quandocũꝗ eundem effectũ producũt mors naturalis & ciuilis:vt dicit bar.in.l.ex ea parte.§.penul.ff.de verbo.obli. Et pro hac parte vide expreſſe glo.in cle. ne romani in ver.moriente de elec. Facit quod

B dicitur per cardi. in. cle.ſi. in. 14. quæſito de procu.& ludo.conſi.374.& deci.376.in nouis in ti.de procu. incipit item fuit dubitatũ vtrum clementina.

¶Sed in contrarium aperte videtur quod notatur in.c.ſuſceptum de reſcrip. in.6.in glo. penul.vbi dicitur ꝙ mors ciuilis nunq̃ æquiparatur naturali niſi in caſibus a iure expreſſis.& ſic diſpoſitio. c. vbi periculum non debet habere locum in morte ciuili.Et propterea vtile eſſet ꝙ per ipſos contendentes de papatu aute ceſſionem hoc terminaretur ad tollendum omne dubium. Sed ſi hoc non eſſet factum,omnino crederem vacationem inductã in loco in quo renuntiatio eſſet facta per procuratorem.Et ita fuit in gregorio.12.cuius procurator ceſſit in concilio: & conciliũ admiſit ceſſionem.Ad quod facit etiam ꝙ ibi vacat beneficiũ vbi fit depoſitio ſiue vbi quis priuatur,& nõ in loco beneficii vel vbi perſona moratur:vt eſt deci. in anti. in ti. de præben.incipit nota.Et ſic fuit etiam in eodẽ concilio conſtantien.ſeruatum. in quo fuit priuatus ioannes.23.& gregorius per procuratorem ceſſit. & deinde martinus in papam electus eſt.

¶Nõ obſtat quod dicitur in.d.c. ſuſceptum: quia illud eſt verũ niſi ſit eadem ratio de vno caſu & alio:vt dicit.d. deci. item fuit dubitatum vtrum clemen.in ti.de. procu. in nouis. & dicitur in.d.c.ſuſceptum. C

¶Articulus .9.

SED TVNC QVAEro qualiter poſt renuntiationem contendentium de papatu/fieri debet electio? Dic ꝙ ipſimet ante ceſſionem habilitare poterunt & dare voces in electione futuri pontificis illis qui prætendunt ſe cardinales in aliis obedientiis: & illi eum proteſtatione poterũt admittere hãc habilitationem.& tunc eligetur alter ex contendentibus vel alius tertius per vtrunꝗ collegium cardinalium ſecundum cardi. in.d.c. licet.ĩ verſi.quartu s modus.Vbi plus dicit ꝙ ex quo vterꝗ habetur pro papa vtrunꝗ collegium habet ius in electione: maxime quia in electione papæ non admittuntur exceptiones contra cardinales ad excludendum cos ab electione:quę tamen admittuntur in aliis caſibus,vt in cle.ne romani.& hoc ad ſedandum ſchiſma & vt celerius prouideatur de futuro põtifice vero.Et per admiſſionem inhabilis in electionem pontificis/ nõ vitiatur electio:vt in.d.cle. ne romani.maxime ſi fiat cũ proteſtatione,argu.c.cum eccleſia ſutrina de cauſa poſ.& proprie. D

¶Articulus .10.

SED VTRVM POterit ſic aſtringi in conſtitutiõe procuratoris vt nõ poſſit illũ reuocare? Bar. in aliis q̃ in papa loquendo dicit ꝙ non in.l.cum precario. ff.de preca. quia hoc pendet a voluntate conſtituẽtis.Sicut dicimus in teſtamento. nã facere nõ poſſumus quin nobis liceat voluntatem noſtram mutare:vt in.l.ſi quis in principio teſtamenti.ff.de lega.3.Poſſet tamen aſtringi iuramento ꝙ nõ reuocaret. & aſtringeretur ad obſeruandum iuramẽtum:quia valet tale iuramẽtum, ex quo poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ. Et ita dicit ioan. an. in regula quod ſemel de regu.iu. in.6.in mercu.in teſtamentis:ꝙ ſi aliquis facit teſtamẽtum & iurat ſe illud nõ reuocaturũ/ tale iuramentum valet.ſed ſi non obſtante iuramento reuocet/ valet reuocatio,ſed eſt periurus. Et ita videtur in ꝓpoſito per ea quæ dicuntur in.d. cle. 1.de renun.& eſt bona glo.in.c.vltima vol.

tas. 13.q.2. Et eſt videnda illa materia de qua
A in. c. dilecto de præben. an & quando actus
factus contra iuramentũ teneat: quæ eſt ma-
teria brocardica.

¶ Articulus .xi.

ED QVIA DICTVM
eſt ꝙ volẽs cedere papatui poteſt
F cedere per procuratorẽ, quid agẽ-
dum eſt vt in ceſſione faciẽda vi-
tetur omnis deceptio/ & in primis
ne ſi vnus prius reſignat alius dicat poſtea ſe
nolle reſignare? Dicit matheſil. in. d. trac. in
verſi. ad octauũ/ ꝙ poſſunt conuenire in vnũ
locum qui ſit communis vel neutralis amici
habitis literis ſaluicõductus vel obſidibus cõ
petentibus, & ꝙ cum agatur de ſe humilian-
do ſiue de reſignando hincinde papatu & nõ
de ipſo acquirẽdo, non videtur habenda tan
ta ſuſpicio: & videtur ceſſare qđ dicitur in. c.
accedens vt lite non conteſ. ꝙ non tenetur qs
ſe credere ſaluocõductui inimici. Et ipſis cõ
uenientibus poterit res expediri. Primo ſi ad
interrogationem tertii an ambo renuntient
prætenſo iuri/ ambo reſpondeant ita. hoc. n.
ſufficeret. l. 1. §. ſi quis ita. ff. de verbo. obliga.
& inſti. de duobus reis. §. 1. Item poſſent am
B bo ſimul reſpondere ſcripto. l. 1. §. fi. & l. ſeq.
ff. de pac. Item poſſet vnus primo incipere
& renuntiare conditionaliter: dicẽdo ſi talis
exaduerſo renuntiabit papatui ego renũtio,
vel econtra.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ renuntiatio condi-
tionalis poſſet reuocari anteq̃ purificaretur
conditio. Reſpondetur enim ꝙ hoc periculũ
ceſſaret ſi ambo eodem momento & in eodẽ
loco vel modico tẽporis interuallo renuntia-
rent: ſic ꝙ eſſent tam propinqui ꝙ non poſ-
ſet vnus cũ alio loqui quin alius ex aduerſo in
telligeret. ¶ Itẽ ſi renuntiatio fieret in diuerſis
locis eiuſdem ciuitatis, poſſet renuntians re-
manere in conditione de præterito: dicendo
ſi talis renuntiauit papatui pure vel ſub cõdi
tione ſi ego renũtiabo iuri quod habeo in pa
patum nec reuocauerit talem ſuam renuntia
tionem/ ego renũtio. Si enim reperiretur iſta
cõditio de preterito falſa, ſecunda renũtiatio
haberet pro non facta. l. cũ ad pñs. ff. ſi cer.
pe. & l. eum in ſecundo. ff. de iniuſto teſta. Itẽ
ad maiorem cautelam is qui prior renũtiauit
poterit iterum renuntiare ſub conditione de
præterito: ſcilicet ſi alter renũtiauit iuri ſuo.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ hic poteſt eſſe peri-
culum ne exprimens verba apta ad renuntiã

dum nõ habeat animum ad renuntiandum.
Quia reſpondetur ꝙ ſimiliter huic periculo C
poteſt de facili prouideri: ſcilicet ꝙ ſecundus
renuntiet ſub conditione de preterito ſi alter
renuntiauit nec reuocat dictam ſuam renun
tiationem, & ſi talis renuntiatio fuit vera &
non ſimulata nec vlla precesſit proteſtatio cõ
traria. Item poſſet in renuntiatione conditio
nali vel pura renuntians expreſſe vti his ver
bis/ reuocando omnẽ proteſtationẽ ſubqua-
cunq; verborum forma ſi quam aliquo tem-
pore ꝓpinquo vel remoto appareret me fe-
ciſſe per quam animus renuntiandi abeſſe vi
deretur & præſens renuntiatio impediretur
l. ſi quis in principio teſtamenti. ff. de lega. 3.
& l. pacta nouisſima. C. de pac. ¶ Similiter
etiam via ceſſionis eſſet plana ſi fieret per pro
curatorem ab vtroq; conſtitutum, vel ſi vnus
faceret per ſe & alter per procuratorem. nam
per conditiones de præterito tolli poſſent o-
mnia pericula: quia ſi poſtq̃ vnus renuntiaſ-
ſet timeret ne procurator eſſet reuocatus, vte
retur hac forma verborum ſi talis procurator
non eſt reuocatus & habet ſufficiens manda
tum ad renuntiandum &c. vt. d. l. eum ad præ
ſens. ff. ſi cer. pe. Ita dicit matheſil. de quo etiã
aliquid ſupra in quæſtione quæ incipit ſed
quia dicitur ꝙ papa.

QVAE autem & quot fuerint ſchiſ- D
mata in eccleſia dei, vide omnia con
numerata per cardi. de turre crema.
in ꝑma par. li. 4. de eccleſia. c. 9. & ꝑ gerſon in
trac. ſchiſmatis/ in quæſtione quot fuerunt
ſchiſmata in veteri & nouo teſtamento.

VTRVM autem papa accuſatus de
apoſtaſia posſit per concilium deponi
poſtq̃ eſt conuictus, dic ꝙ loquẽdo de
apoſtaſia quæ proprie cadit in papam (vide-
licet de apoſtaſia perfidiæ: vt. 2. q. 7. c. non po
teſt, &. 19. di. c. anaſtaſius) de iſta eſt dicendũ
per oĩa ſicut dictum eſt ſupra in caſu hereſis

QVID autẽ ſi reperiatur ꝙ eſt mu-
lier & accuſatus eſt & cõuictus, cre
do ꝙ poterit per cõcilium deponi.
Tum quia in mulierẽ non cadunt claues ec-
cleſiæ: vt in. c. noua de pœni. & remiſ. nec ca
dit in eam ius habendi ſeu posſidendi ponti-
ficatum: vt dicitur in. c. licet de elec. Tum etiã
quia nõ cadit in eam officiũ iudicandi, quod
eſt officiũ virile. 3. q. 7. §. tria. l. 2. ff. de regu.
iu. dicitur in. c. dilecti de arbi. Vnde non po-
terit in ſe papam ſentẽtiam ferre nec ſuo ore
ſeipſam iudicare. & ceſſat quod dr̃ in. c. nũc
aũt. 21. di. Item ratione ſcãdali in vniuerſali

eccleſia. de quo dicendũ eſt vt infra in proxi-
A ma quæſtione. Ideo poterit per conciliũ dam
nari & amoueri & declarari nõ fuiſſe capax
pontificatus, iuxta notata in. c. licet de elec.

SED quid ſi eſſet infans? Iſta poteſt di-
ci fatua inueſtigatio: quia cum ætas illa
etiam quod videt ignoret nec habeat cõ
ſenſum (vt in. l. q̃uis la. 1. §. infans. ff. de ac-
qui. poſ.) & diſcretiõe careat (vt in. c. ex eo de
elec. in. 6.) non eſt veriſimile ꝙ cardinales fa-
cerẽt tam indiſcretã electionem, niſi miracu
loſe a ſpiritu ſancto procederet: vt dicit anto.
in. c. licet de elec. & bal. ibidem dicit de her-
maphrodito / muto & ſurdo. Et propterea nõ
oportet de hoc quærere.

¶ Articulus .12.

NVNC SVC-
ceſſiue quæro: pa-
pa vẽdit epiſcopa-
tus & beneficia paſ
ſim & notorie / &
monitus non vult
deſiſtere & eſt in-
corrigibilis / & ſic
ſcãdalizat vniuer-
ſalem eccleſiã, vtrũ
ex hoc poſſet deponi in concilio? quia vt ſu-
B pra vidiſtis concluſi ꝙ iſta eſt ſufficiens cau-
ſa congregandi cõcilium / & accuſandi eum
de huiuſmodi ſimonia in concilio ea accuſa-
tione vt dixi quæ potius habet vim cuiuſdã
publicæ denuntiationis.

¶ Et videtur primo dicendum ꝙ ſic, nam cũ
glo. in. c. ſi quis pecunia. 79. di. dubitet vtrum
papa poſſit accuſari de ſimonia non notoria
vbi non eſt incorrigibilis & vbi nõ ſcandali-
zatur eccleſia / & hoc propter grauitatem cri-
minis (de quo poſſunt bene inſpici q̃ dicta
ſunt ſupra in arti. vtrũ ob hoc ꝙ papa eſt ſi-
moniacus poſſit concilium congregari) vide
tur omnino tenendũ ꝙ poſſit accuſari & de-
poni propter incorrigibilitatem notorietatẽ
& ſcandalum quod facit in eccleſia dei. Facit
quod dicitur per abb. in. c. at ſi clerici in prin.
in. 15. col. & in. c. cũ non ab homine per alios
de iudi. videlicet ꝙ licet pro ſimplici homici-
dio clericus non debeat tradi curiæ ſeculari,
tamen ſi cũ homicidio cõcurrat alia qualitas
(puta ꝙ interfectus erat presbyter vel pater
vel ꝙ fuit ꝑ aſſaſſinos iterfectos & ſic de ſimi
libus) debet tradi curiæ ſeculari. Et ſi'r tex. &
ibi dicta in. l. ſi adulterium cum inceſtu. ff. de
adul. Facit illud vulgare / quę nõ ꝓſunt ſingu
la, multa iuuãt, & per bar. in. l. 1. §. itẽ cornę
lio. ff. de quæſtionibus. & in. l. 1. C. q numero C
tutelarũ. Vñ licet cautio priuata nõ ꝓbet per
ſe, ꝓbat tñ cũ aliis adminiculis: vt in. l. inſtru-
mẽta. C. de proba. Itẽ ſi glo. in. c. ſi papa / vult
ꝙ quocũq; crimine de quo eſt incorrigibilis
eũ poſſe accuſari & deponi quia contumacia
facit hęreſim, q̃to magis pro crimine ſimonię
(qđ eſt grauiſſimũ & appellaẽ ſimoniaca hæ
reſis: vt in. c. patet. 1. q. 7. & pluribus iuribus
vbi ſupra allegatis) cum qua cõcurrit noto-
rietas delicti incorrigibilitas & ſcãdalũ in vni
uerſali eccleſia? Facit quod ponit abb. in. d. c.
at ſi clerici in. 15. col. ꝙ licet depoſitus ratiõe
alicuius delicti non debeat ſtatim tradi curiæ
ſeculari (vt in. c. cũ non ab hoĩe eo. ti.) tñ ſi cũ
crimĩe cõcurrit incorrigibilitas / aliud erit: q̃a
tradeẽ curiæ ſeculari / vt ibi dicię. Facit ad idẽ
qđ dr̃ de data facultate diſpẽſandi cũ inceſtuo
ſo & cũ adultero / ꝙ non poterit diſpẽſari qñ
in eadẽ ꝑſona cõcurrũt ambo defectus. vide
anto. in. c. at ſi clerici in. §. de adul. de iudi. cir-
ca fi. Et multa ſimilia poſſent adduci ſub illo
brocardico qñ ſub ſimplici contineaẽ mixtũ,
& ꝙ funiculus duplex difficilius rũpitur: vt
in. c. 1. de treu. & pa.

¶ Secũdo facit ꝙ ſi vt ſupra dictũ eſt ad ſedã-
dũ ſchiſma vetus papa ſecũdũ aliquos poteſt
cogi ad cedẽdũ vel ſaltẽ cõuenit ꝙ cedat, mul D
to magis vbi cũ ſcandalo vniuerſalis eccleſiæ
cõcurrit crimẽ atrociſſimũ in eius perſona / &
incorrigibilitas per quam videtur prę ſe ferre
quandã infidelitatem (vt dicit dicta glo. in. d.
c. ſi papa. 40. di.) debet poſſe cogi & deponi.

¶ Tertio facit in argu. tex. in. c. cũ nõ ab hoĩe
in fi. de iudi. q dicit ꝙ qñ clericus eſt incorrigi
bilis & venit in profundũ malorũ & cõtẽnit,
q̃a eccleſia nõ habet vltra quid faciat / ne poſſit
eſſe vltra perditio plurimorũ per ſecularẽ cõ
primendus eſt ꝑtãtem &c. Ex quo hr̃ ꝙ incor
rigibilis eſt ꝑditio aliorũ: vt & in ſi'i eſt tex.
in. c. ſi papa dũ dicit innumerabiles populos
cateruatim ſecũducit prĩo mãcipio gehennę
cũ ipſo vapulaturus. Itẽ dr̃ poſitus in profun
do malorũ: ex quo vr̃ ſimilis hæretico. Facit
quod dr̃ in. c. ferẽ. 1. q. 1. & bene tex. in. c. nulli
19. di. & in. c. violatores. 25. q. 1. vbi tales vio-
latores canonũ dicuntur blaſphemare ſpiritũ
ſanctum. Et propter multitudinẽ & grauita-
tẽ criminũ de quibus quis eſt incorrigibilis /
efficitur de fide ſuſpectus: vt. 38. di. c. fi. &. 81.
di. c. ſi qui ſunt. & eſt tex. in. c. fi. de pœnis. fa-
cit tex. in. c. ad ap'ĩcæ de re iudi. in. 6. Et ſi mo
nitus eſt incorrigibilis & pertinax, videtur ꝙ
poſſit contra eum procedi propter ſcãdalum

A cauſatum in vniuerſali eccleſia, ne ſit perditio animarum multarum. Facit ꝙ etiam leuia indicia ſiue ſigna ſufficiunt ad præſumēdum aliquē hæreticū. ita inno. in. c. ſicut el. 1. de ſimo. Et archi. in. c. vt officium de hęre. in. 6. dicit ꝙ nihil eſt quod magis faciat aliquē hæreticum ꝗ error & pertinacia: vt in cle. 1. de vſu. in fi. & in cle. 1. §. porro de ſum. tri. 24. q. 3. dixit apoſtolus, ibi archi. ¶ Ad hoc ē quod legitur in epiſtola beati clementis ſucceſſoris petri ad iacobum fratrem domini. qui referens verba per beatum petrū ſibi dicta in ſui promotione ad ſummum apoſtolatum ſic inquit. Si enim mundialibus curis fueris occupatus, & teipſum decipies & eos qui te audiunt, non enim poteris quæ ad ſalutem pertinent plenius ſingulis diſtinguere: & ex eo fiet vt & tu tanꝗ qui non docueris quæ ad ſalutem pertinēt deponaris, & diſcipuli per ignorantiam pereant. Ex qua authoritate videtur probari ꝙ non ſolum quando delinquit & ſcandalizat eccleſiam poſſit papa deponi, ſed etiam quando eſt negligens & remiſſus in docendo quæ ad ſalutem pertinent, ne diſcipuli per ignorantiam pereant. Et de iſta authoritate beati clementis ſæpius facit mentionē ludo. ro. in trac. qui incipit dixerit forte B quiſpiam, & in ſermone ꝗ incipit in dei omnipotentis. vbi dicit ꝙ illa epiſtola beati clemētis non eſt obſcuræ notitiæ: quia habetur formaliter in eo volumine quod nuncupamus librum conciliorum iſidori, & ex ea ſumpſit gratianus multa decreta: vt in. c. ſi inimicus 93. di, & in. c. te quidem, & . c. ſicut, xi. q. 1.

¶ Quarto facit ꝙ contumacia dicitur hæreſis & qui monitus vt deſiſtat a criminibus nō vult corrigi dicitur ariolari & cōmittere peccatum idolatriæ: vt in. c. ſi qui presbyteri. 81. di. Et quælibet contumacia quantumcūꝗ minima digna eſt excommunicatione: vt dicit glo. in. c. duo ſunt quippe. 96. di. quam dicit in hoc ſingularem abb. in. c. 1. de iudi. & tamē non eſt maior pœna in eccleſia dei ipſa excōmunicatione: vt in. c. corripiantur. 24. q. 3. & dicit deci. 34. incipit item ſi quos, & eſt xi. inti. de ſen. excō. Ergo multo magis imputatē delictū contumacię qn̄ conſurgit occaſiōe delicti notorii de quo quis eſt incorrigibilis & ſcandalizatur eccleſia dei, & non immerito dicitur talis hæreticus, quia eſt contumacia in in deum, & ideo etiam contumax dicitur infidelis. 38. di. nullus. Et iſto mō arguit illa glo. in. d. c. ſi papa. 40. di. quæ hoc tenuit.

¶ Quinto oſtenditur, nam ſi papa ſtat in crimine notorio ſcandalizante totam eccleſiam C & monitus non vult deſiſtere, incidit in ſuſpitionem hæreſis. Hoc probatur in. c. nullus 38. di. vbi dicit̄ ꝙ qui rebelliter viuit & diſcere atꝗ bona agere recuſat magis diaboli ꝗ chriſti membrum eſſe oſtenditur, & potius infidelis ꝗ fidelis eſſe mōſtratur. Ad idē. c. ſi q ſunt. 81. di. vbi dr̄ ꝙ īobediētia ē peccatū ariolandi & idolatriæ & paganitatis. Ad idem. 8. q. 1. ſciēdum. vbi dicitur. ariolandi peccatum inobedientia eſſe monſtratur: ſola enim eſt quæ fidei meritum poſſidet obedientia, ſine qua quiſꝗ infidelis oſtenditur etiam ſi fidelis eſſe videatur. Et de hoc ꝙ qs ex tali repugnātia & contemptu mandatorum eccleſiæ dicatur incurrere ſuſpitionem hæreſis, eſt tex. in d. c. ſi. de pœnis. & dicit. s. tho. in. 4. ſen. di. 21. q. 1. ar. 1. quæſtiuncula. 1. in corpore. & hæreſis eſt ſpecies infidelitatis: vt dicit idem tho. in ſecunda ſecundæ. q. xi. ar. 1.

¶ Sexto ad idem eſt tex. in. c. nouit de iudi. & in. c. ſed illud. 45. di. & in. c. omnibus. 23. q. 1 In quibus iuribus patet ꝙ eſt ethnicus & publicanus & ſic infidelis ille qui monitus ab eccleſia non acquieſcit/nec recipit correctionē & emendationem criminis. Et dicit ille tex. in d. c. ſed illud/ꝙ non eſt miſericordia vni parcere & omnes indiſcrete in diſcrimen adducere: quia ex vno peccatore populus polluitur/ſicut ex vna oue morbida vniuerſus grex inficitur. Quæ maxime videntur vera in papa: quia præeſt vniuerſis fidelibus & debet eſſe exemplar bonorum morum. Facit tex. in proœ. cle. in. §. qa. expedit enim vt vnus moriatur pro populo ne tota gens pereat. Vnde dicit tex. in. c. ſicut. 2. q. 7. ne totum quod abſit corpus morbus inuadat ſi non fuerit languor in capite curatus. Et tex. 7. q. 1. c. ꝗuis/dicit ne langueſcente paſtore grex quod abſit inſidiatoris dētibus laniandus exponatur. Ad quod facit ꝙ federicus imperator propter obſtinationem in delictis (qui more aſpidis ſurde aures obturauerat) & ob ſuā incorrigibilitatē tanꝗ de hæreſi ſuſpectus, a papa deponitur in c. ad apoſtolicę de re iudi. Et ibi dicit glo. ꝙ ſi talis ſuſpectus de hæreſi propter ſuam pertinaciam & incorrigibilitatem/in delictis per annum ſic perſeuerat & ſe non emendat nec ſe purgat, punitur vt hæreticus: vt in. c. excōmunicamus el. 1. §. qui autem de hære. Et idem etiam dicit glo. in. d. c. ſi. de pę. in eo qui propter ſuſpitionem hæreſis excommunicatus/per annum in excommunicatione perſeuerat, ad hoc. c. cum contumacia de hære. in. 6.

in 6.℣ Accedit ꝙ vita paſtoris debet eſſe exē
A plo ſubiectis.2.q.7.c.cum paſtoris.Et ne pro
pter malos mores eius vita deſpiciatur. nam
cum eius qui præſidet vita deſpicitur/ eiuſdē
etiam iuſſio contemnitur.3.q.7.c.infames.§
ſi.Et ne qui poſitus eſt vt aliorum errores cor
rigat/dicatur præ cæteris errorum magiſter.
2.q.7.c.nos ſi incompetenter. nā quod a præ
latis agitur/facile trahit̄ a ſubditis in exemplū
c.magnæ de.vo.nam ſunt poſiti tanq̄ ſignum
ad ſagittam/de accuſa.c. qualiter & qn̄. Ideo
tot mortibus capita digna ſunt quot ad ſub-
ditos ſuos perditionis exempla tranſmittunt
xi.q.3.c.præcipue.Et quis eum quē paulo an
te iacētem viderat veneretur antiſtitem? 61.
di.c.non negamus. Et magna erit in oībus
confuſio ſi quod requiritur in membris nō re
peritur in capite ea.di. miramur.Irreprēhen
ſibiles.n.eſſe conuenit quos præeſſe neceſſe
eſt corrigendis.c.in ſacerdotibus.61.di.quia
capite vulnerato/ facile ſingula membra cor
poris debilitantur.6.q.1.c.ſunt plurimi.§.
verum.Et vulnerato paſtore quis curandis
ouibus adhibebit medicinam? aut quomodo
populum orationis clypeo tueatur qui iacu-
lis hoſtium ſemper ſe feriēdum exponit, aut
qualem fructum de ſe producturus eſt cuius
B graui peſte radix infecta eſt? 1.q.3.c.fertur. ſi
ne cauſa enim conatur quis ramos incidere
ſi venenoſam radicem non quęrit euellere,de
pœni.di.2.c.quia radix. Et nemo in eccleſia
amplius nocet q̄ qui peruerſe agens nomen
vel ordinem ſanctitatis & ſacerdotis habet:
delinquentē nanq; hunc redarguere nullus
pſumit,& in exemplū culpa vehementer ex
tenditur qn̄ pro reuerentia ordinis peccator
honoratur.83.di.c.nemo quippe.qui enim
poſitus eſt ad gubernationē populorū nō de
bet fieri ruina multorū.xi.q.3.c.ita corporis.
¶ Septimo facit ꝙ petro ſcādalizante gētiles
in obſeruatiōe legaliū paulus publice eū re-
prahēdit.vt.2.q.7.paulus el.2.Multo magis
igitur papa pōt corrigi & reprahendi,ſi ſcā
dalizat eccleſiā.& ſi pōt rephēdi ne inutilis ſit
rephenſio (vbi ille non acquieſcit, ſed eſt in
corrigibilis nec deſinit ptinaciter in delictis p
ſeuerare & eccleſiā ſcādalizare)debet poſſe de
poni:vt i.c.nec licuit.17.di.Et ēt per poteſta
tem ſecularem cum eccleſia non habet vltra
quid faciat,debet poſſe coerceri ne ſit alio-
rum perditio:vt dicit ibi tex.nā malos quos
non poteſt eccleſia corrigere/ debet ſecularis
poteſtas coercere.c.principes &.c. inceſtuoſi
23.q.5.facit tex.in.c.cum non ab homine de

iudi.Et hoc valde bene oſtēdit tex. in.c.illud
ſane.24.q.3.dum allegat illud euangelii mat C
thęi.c.5.ſi oculus tuus dexter ſcandalizat te
erue eū & proiice abs te &c.inquiens melius
eſſe oculum pedem vel dexterā manū a com
page corporis auferri & his in ſeculo mem-
bris carere q̄ cum ipſis in ęterna ſupplicia ire.
intelligens per membra compage corporis
coniuncta corpus myſticum eccleſiæ,in quo
ſi ſunt mali debēt ab eccleſia eiici.Et ſubiūgit
nam ſuperflue extra eccleſiam poſitis reſiſti-
mus,ſi ab iis qui intus ſunt in eis quos deci-
piunt vulneramur: quibus igitur prodeſſe
non poterit correctio non parcat abſciſio. Et
ſi textum euāgelii deducimus in eū ſenſum,
videtur notandum ꝙ primo ponit de oculo
tanq̄ de excellentiori membro/quod eſt in ca
pite.& ſic videtur ꝙ etiam caput eccleſiæ id
eſt papa vbi per illud ſcandalizatur vniuerſa
lis eccleſia a compage corporis auferēdū ſit
ratione ſcandali & periculi perditionis aliorū.
Facit illud math.6.lucerna corporis tui eſt
oculus tuus:ſi fuerit oculus tuus ſimplex to-
tum corpus tuum lucidū erit,: ſi autem ocu-
lus tuus neq̄ erit/totum corpus tuū tenebro-
ſum erit.Et licet ibi intelligatur de oculo inte
riori munditiæ cordis,tamen ponitur oculus
pro nobiliori & principaliori membro corpo D
ris,per quod illuminatur vel obtenebratur to
tū corpus.Sic āt & per papam perſeuerātem
in criminibus & incorrigibilem & eccleſiam
vniuerſalem ſcandalizantem etiam ſubditi
obtenebrātur / & cateruatim innumerabiles
populi cum eo ducuntur in gehennam:vt in
c.ſi papa.40.di. Vnde ne totū corpus putre-
ſcat abſcidi ab hoc corpore debet,dicit tex.in
c.ſed illud.45.di.& in.c.ecce autem.24.q.3.
Et ne totum corpus lāguor inuadat ſi non fu
erit in capite curatus.2.q.7.c.ſicut. & ne poſi
tus ad gubernationem populorum efficiatur
ruina multorū: vt dicit tex.in.d.c.ita corpo-
ris.xi.q.3.℣ Addo ꝙ ratione ſcandali etiam
ſuperior poteſt deponi,p illud quod dicitur
math.18.in illa hora acceſſerūt diſcipuli ad
ieſum dicentes,quis putas eſt maior in regno
cœlorum? & aduocans ieſus paruulum ſtatu
it eum in medio eorum, & dixit, amen dico
vobis niſi conuerſi fueritis & efficiamini ſicut
paruuli non intrabitis &c. qui autem ſcanda
lizauerit vnum ex puſillis iſtis qui in me cre
dunt,expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria
in collo eius & demergatur in profundum
maris.Et deinde replicat ſi manus tua aut pes
tuus ſcandalizat te &c.& poſtea ſubiicit vide-

te ne contemnatis vnū ex his puſillis: dico.n.
A vobis ꝙ angeli eorum ſemper in cœlis vidēt
faciem patris mei, Et interpoſita poſtea para⸗
bola de oue quæ perierat, ſubiungit doctri⸗
nam de correctione fraterna / ſi peccauerit in
te frater tuus &c. Ex quo apparet ꝙ chriſtus
voluerit quēlibet ſcādalizantē vel peccantem
in fratrē ſubditū eſſe correctioni eccleſiæ, &
ꝙ etiā intellexerit de petro / qa erat cū aliis di⸗
ſcipulis. Et clari⁹ quia cū dixiſſet diſcipulis de
ſua paſſione futura in ierusalē, petrus cœpit
cōtradicere dicēs abſit a te dñe hoc. qui cōuer
ſus dixit petro vade poſt me ſatana / ſcandalū
mihi es, quia nō ſapis ea quæ dei ſunt ſed ho⸗
minū. & tñ antea in. 16. ca. illi dictū fuerat tu
es petrus & tibi dabo claues regni cœlorum.
vnde erat iam ei conceſſa vel promiſſa au⸗
thoritas præſidentiæ. Et q̃uis petrus non di⸗
xerit illud peruerſa intentione ſed potius ex
quadam charitate, nihilominus / ex huiuſmōi
ſcandalo ſequutū videtur peccatū vel ſaltem
correctio petri: vnde nominatus fuit ſatanas
& dictū eſt ei ꝙ non ſaperet quæ dei ſunt ſed
hominū. Vnde ſi ratione ſcandali in puſillum
etiā nō malo animo præſtiti expedit demer⸗
gi in profundū maris, multo magis hoc habe
bit locū in ſcādalizante vniuerſalē eccleſiam.
B Et notandum eſt ꝙ primo vult illum corrigi
fraterna correctione, poſtea deferri eccleſiæ,
poſtea demergi in profundū maris: quæ pœ
na erat de cōſuetudine paleſtinorum, vnde ſi
ſcandalizanti ſiue ex intētione ſiue ex inaduer
tētia pœna imponitur, q̃to magis notorio cri
minoſo incorrigibili & ſcandalizanti eccleſiā
imponēda eſt: ꝟ Et notādū eſt ꝙ verba dicta
ſunt petro & apoſtolis qui de dignitate contē
debāt ſecundū glo. ordi. ibi. Ex quo ſequitur
ꝙ etiā papam cōpræhendit de pontificatu cō
tendentē, Imo etiā ſequitur ꝙ ſi propter con
tentionē dignitatis generatur ſcandalum in
eccleſia & eſt incorrigibilis, debet amoueri.
Quod patet ex continuatione & cōnexitate
parabolarū de ſcandalo / nō ſolū in cōmitten
do ſed etiā in omittēdo, nā primo dicit de ſcā⸗
dalizante etiā vnū ex puſillis. ſecundo de pa⸗
rabola ouis deperditæ, quod eſt ſcandalū pa⸗
ſtoris negligentis. tertio de parabola peccan
tis in fratrē. Quæ omnia dicta ſunt diſcipu⸗
lis, & cōſequēter prælatis eccleſiæ / qui ī illorū
locū ſuccedūt & petro & cōſequenter papæ.
Iſtē dicta ſūt ī pœnā etiā iuriſditiōis cōertioſę
quod oſīdit cū dicit dic eccleſiæ. q̄ eccleſia de
neceſſitate eſt cōciliū: qa īpoſſibile eſt ꝙ vni
uerſalis eccleſia congregetur. Vñ hr̄ ꝙ pro⸗
pter ſcādalū quis debet mori qñ monitus eſt
C incorrigibilis, qa aūt eccleſia militās nō impo
nit pœnā ſanguinis ſuccedit depoſitio loco
pœnę mortis, vt dr̄ i. c. cū nō ab hoīe de iudi.
& in. c. ad audientiam de cri. fal.
¶ Octauo facit ꝙ ſicut pōt rōne magni ſcāda
li eṗus ab eccleſia amoueri & cogi ad cedēdū
in publicā vtilitatē (vt in. c. niſi cū pridē. §. ꝓ
graui de renū.) a pari vr̄ idē dicendū in papa
ex quo ꝑ eū ſcandalizat̄ vniuerſalis eccleſia:
qa eadē rō eſt de toto ad totū q̄ de ꝑte ad par⸗
tē: vt in. l. q̄ de tota. ff. de rei vēdi. cū ſimil. Imo
maior rō vr̄ in ꝓpoſito rōne maioris ſcādali
vniuerſalis eccleſiæ. facit qđ dr̄ in. c. bonæ de
poſtu. p̄la. & in. c. licet de regula.
¶ Nec obſtat ſi dicat̄ ꝙ papa iudicat̄ a deo: vt
in. c. facta. 9. q. 3. Quia ēt deus reſeruauit ſibi
iudiciū de eṗis: vt eſt tex. ī. c. oues. 6. q. 1. Imo
vt dicit ibi tex. deus elegit eos vt eſſent oculi
ſui. Vñ ꝓpheta ait. q tetigerit vos tanget pu
pillā oculi mei zacha. 2. c. & ponit hugo & do
mi. in. d. c. oues. Ad qđ faciūt illa q̄ dicta ſunt
in arti. vtrū papa poſſit cogi ad cedēdū papa⸗
tui. facit ēt qđ dicit tex. ī. c. de iis. 50. di. ꝙ ſcāda
lū populo dei eſt tales ꝑſonas ſupra ſe poſitas
habere quas vltra modū vitioſas eſſe conſtat.
Et alibi dicit tex. ꝙ nihil magis abhominabile
eſſe pōt populo chr̄iano q̄ fidē chr̄i in mēbris
D q̄ri ſi illa in capite eccl'ię nō repiat̄. nā & totius
familiæ dñi ſtat⁹ & ordo nutabit, ſi qđ reqrit̄
ī corꝑe nō īuenit̄ ī capite. 61. di. c. miramur.
¶ Nono ad idem facit illud euangelii matth.
18. ſi peccauerit in te frater tuus &c. ꝙ ſi te
nō audiuerit dic eccleſiæ: & ſi eccleſiā nō au⸗
dierit ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus: vt
2. q. 1. c. ſi peccauerit. & c. ſed illud. 45. di. &
c. nouit de iudi. & c. quēadmodū de iureiu.
& 24. q. 1. c. oībus. Per quæ verba oſtendi
tur ꝙ ille qui eſt incorrigibilis & nō audit ec
cleſiam & correctionē eſt hæreticus. Et ita ex
ponit glo. in. d. c. omnibus, vel ethnicus. i. gen
tilis ſecūdū glo. in. d. c. quēadmodū. & glo. ibi
matth. 18. & late abb. in. d. c. nouit. vbi ponit
quare dicatur ethnicus & vnde. Et licet oſtiē.
in. c. propoſuit de conceſ. præben. dixerit ꝙ
in papa illud dic eccleſiæ / intelligendū eſt de
eccleſia triūphante / quaſi illa ſola iudicet papā
(vt in. c. nemo & c. aliorum & in. c. facta. 9. q.
3.) vel ſi de eccleſia militanti accipitur dictū,
ꝙ intelligatur dic eccleſię ſcilicet vt oret deū
pro eo: tamē nō videtur fundari aliqua pro⸗
babili ratione cur alio modo interpretetur
in papa & alio modo in aliis, tum quia ea⸗
dem authoritas nō debet diuerſo iure cenſeri

c.cū in tua de deci.c.quia circa de priui.12
A q.2.cognouimus.l.iam hoc iure.ff.de vulga.
& pupil.&.l.in teſtamēto.C.de teſta.mili.cū
ſimil. Tum ēt quia gñaliter prolatū.l.de pre-
cio.ff.de publiciana.&.c.vt circa de elec.in.6
Tum ēt quia dñs verba illa dixit petro ſimul
cū aliis apoſtolis,cū dixit qui.n.ſcandalizaue-
rit vnum de puſillis iſtis expedit ei vt ſuſpen-
datur mola aſinaria ī collo eius & demergaē
in profundū maris.Vñ glo.ordi.ibi dicit.etſi
hoc gñaliter dicitur contra oēs,tñ hic ſpeciali
ter contra apoſtolos.Et ſubiūgit,quicunq; er
go ſpeciē ſanctitatis hñs verbo vel exemplo
cæteros deſtruit,melius eſſet ei vt eū ſub exte
riori habitu ad mortē terrena acta conſtringe
rent q̄ ſacra officia cæteris in culpa imitabilē
oſtenderent:quia ſi ſolus caderet,tolerabilior
eum pœna cruciaret.Et glo.nicolai ibi dicit
ſcādalizare aliquē eſt facere eū ruere in mor
tale peccatū ex dicto vel facto ſuo malo.Hu-
iuſmodi aūt eſt papa qui ex notorio delicto
ſcandalizat eccleſiā & eſt incorrigibilis.igiē
& in eo ſicut in cæteris habet locū prædicta
authoritas,nec aliter interpretāda eſt in eo q̄
in aliis:cū ita ſubiiciatur papa doctrinæ euan
gelicæ ſicut alii:vt in.c.ſunt quidam.25.q.1.
¶ Poſſet etiam intelligi authoritas oſtien.cū
B peccatum eſt occultum & non ſcandalizatur
eccleſia. Quinimo magis vī habere locum
in papa q̄ in cęteris:quia ſicut grauius ſuo ex
emplo ſcandalizat ſubditos ſic eſt grauius pu
niendus.Vñ dicit tex.in.c.præcipue.xi.q.3.
referendo verba beati gregorii,ꝙ prælati tot
mortibus digni ſunt quot ad ſubditos ſuos
perditionis exempla tranſmittunt:vnde ne-
ceſſe eſt vt tanto ſe cautius a culpa cuſtodi-
ant q̄to per praua quæ faciunt non ſoli mo-
riuntur.Facit in propoſito ꝙ illa authoritas
matth.18.(videlicet ſi peccauerit in te frater
tuus &c.) ita conuenit in papa ſicut in aliis
proximis.Nam & papa frater noſter eſt:cum
vnus pater (.ſ.deus) & vna mater.ſ.eccleſia
oībus fidelibus ſit,ergo ſequitur ꝙ & ad ipm
ſe extendat dicta authoritas ſimpliciter ſicut
ad alios.& quia ſub noīe fratris quilibet chri
ſtianus intelligitur:vt.xi.q.3.c.ad menſam.
& glo.in.d.c.ſi papa.40.di.¶ Non obſtat ſi di
catur ꝙ papę nō poteſt dici cur ita facis?quia
illud eſt verum per coertionem pœnalē:ſed
bene per fraternam correctionem,quæ ad
omnes ſe extendit:vt declarat.s.thomas in ſe
cunda ſecundæ.q.33.ar.4.
¶ Decimo facit ꝙ validum eſt argumentum
a corpore myſtico eccleſię vniuerſalis ad cor
pus materiale hoīs:vt ī.c.illud ſane.24.q.3 &
ponunt doc.in.c.cū non liceat de pſcrip.&.c. C
non decet.12.di.Sed ſic eſt ꝙ ratione ſcādali
in corpore materiali quis deponitur ab admi
niſtratione eccleſiæ & ab offi.ſacerdotali:vt
in.c.presbyterum cum duobus ſequentibus
de cle.ægro.&in.c.1.de corpore vitiatis.ergo
a pari,imo multo magis debet amoueri pa-
pa qui ſcandalizat eccleſiā vniuerſalem.Facit
bene in argu.tex.in.c.ecce 24.q.3.
¶ Vndecimo facit ꝙ multa ſunt quæ ad vitā
dum ſcandalum fiunt & multa q̄ omittuntur
vt vide tex.& glo.in.c.cum ex iuncto de no.
ope.nun.glo.in.c.cum quis.23.q.4.& roma.
in.l.ſi vero in.§.de viro in.7.fallē.ff.ſolu.ma.
Item ꝙ alias promouendus ad vitandū ſcan
dalū non promouetur:vt in.c.cū teneamur.
&.c.cum non ignores de præben.&.c.3.de
iu.pa.& in.c.cum olim de cle.coniuga. Et p
ſcandalo vitando eccleſia tolerauit epos in
aliorum locū de facto ſurrogatos:vt in.c.hęc
quippe.3.q.6.Et vt ſupra dixi poteſt remo-
ueri epus ab eccleſia ad vitandū ſcandalū:vt
in.d.§.pro graui,in.c.niſi cum pridē de renū.
& archi.in.c.ſuggeſtum.7.q.1.& abb.in.c.
1.de elec.Et multas remiſſiones oſtendentes
ꝙ ratione pacis inducendæ & ſedandi ſcanda
li præcepta iuris relaxantur,ponit ludo.cōſi. D
332.incipit quo ad primū in fi.et feli in.c.
nihil de pſcrip.Et licet alias lite pendente qs
non debeat priuari ſua quaſi poſſeſſiōe iuris
eligendi vel pñtandi (vt dicitur in.c.cumana
de elec.& in.c.2.de in integ.reſti.) tñ ad vitā
dum ſcandalum prohibetur eligere:vt dicit
abb.in.d.c.2.allegat.l.ęquiſſimū.ff.de vſufru.
Et pmiſſa dicuntur in caſibus vbi ſcandalum
nō inducitur in vniuerſo ſed in pticularibus
locis & rebus:item vbi ſcandalum non dire
ćte gñatur in animis ſed in corpore.in caſu
āt quo papa notorius criminoſus ſcandalizat
vniuerſalē eccleſiā gñatur ſcandalū in animis
qa per hoc inducūtur ſubditi ad credendū ꝙ
ipſe non cōmitteret illa ſi eſſet peccatū ea con
mittere.xi.q.3.pcipue.c.qualiter & qñ de ac
cuſa.quales.n.inquit plato ſunt principes ta
les ſolent fieri ciues.& idē dicit cicero in ſuis
familiaribus,& boetius in.1.de conſolatione
Vñ quanto anima eſt precioſior corpore eo
grauius eſt ſcandalum vniuerſale in papa q̄
in aliis inferioribus.c.ſolitæ de maio.& obe.
c.pcipimus.12.q.1.c.ſi habes.24.q.1.c.ſedu
lo.28.di.Itē eo grauius eſt quo vniuerſalius
c.ſi papa.40.di.ibi innumerabiles ſecū popu
los &c.Si igr̄ epus ex eo ꝙ vſuras exercet/nō

deſiſtẽs deponitur(vt in.c.epiſcopus.47.di.)
& idẽ ſi homicidiũ cõmiſerit (vt in. c.ſi qs ho
A micidiũ.50.di.) & idẽ ſi capitale crimẽ cõmi
ſerit aut chartã falſauerit aut falſum teſtimo-
niũ dixerit(vt in.c.ſi quis epus ea. di.) & idẽ
quando ipſe eſt incorrigibilis(vt in. c.1.ibi
glo.& in.c.tantis daniel.81.di.)& ſic de ſimi
libus ex quibus nõ ſcãdalizaẽ eccleſia vniuer
ſalis,q̃to magis videtur dicẽdũ in papa ratio-
ne vniuerſalis ſcandali(quia eſt notorius cri-
minoſus & incorrigibilis) ꝙ debeat poſſe de-
poni/& ꝙ vera eſt glo.in.d.c.ſi papa.

¶ Accedit quod dicit glo.in.c.ſi quis pecunia
79.di. ꝙ ſi coniugatus eligitur in papam va-
let electio,ſed ſi vxor nõ poteſt induci ad vo
uendum continentiam/ oportebit eum renũ
tiare papatui & reddere debitũ vxori. Et hoc
quia ſi vellet tenere papatum & reddere de
bitũ vxori, ex hoc multũ ſcandalizaretur ec-
cleſia propter malũ exemplũ quod daret car-
dinalibus & aliis.c.licet de elec.Et ſecundum
quod dicit matheſil. in addi. ad trac. anto. de
bu.in.3.char.ſi eo caſu papa nollet renũtiare
poſſet propterea deponi a papatu per conci-
lium quod eſt valde notandum ad illã glo.
Et ita dicit ꝙ poſſet ſaluari quod ponit ioan.
an.in.c.nulli de ſen.excom.dum vult ꝙ papa
B non poſſet in totum tollere canonem ſi quis
ſuadente ſine cõcilio generali:quia poteſt in-
telligi quando totus clerus ex hoc multũ ſcã-
dalizareẽ. & tunc ſi caſſaſſet illũ tex.deberet
caſſationẽ reuocare vt ceſſaret tale ſcãdalum
per tex. in.d.c.cum ex iniũcto &.d.§.p graui
¶ Accedit quod ponit feli.in.d.c.2.de pſcrip.
in.3.col.ꝙ ratione ſcandali euitandi ſi reperi-
untur duo electi ad pontificatum/concilium
poteſt vtranq; electionẽ caſſare per glo.(quã
dicit ſingularem)63.di.in.c.ſi.quæ eſt glo.ſi.
dum allegat.c.ſi duo. 79.di. Quam pro ſin-
gulari etiam allegat abb. in ſæpius allegato
ſermone quoniam veritas,qui habit⁹ fuit per
eum corã federico imperatore pro iuſtifica-
tione geſtorum in concilio baſilien. contra
eugenium.Quæ glo. ſecundum eum intelli
gitur etiam ſi altera electio tenebat,alias nihil
operaretur conſideratio ſcãdali. Et hæc glo.
vt dicit feli.in.d.c.2.nõ fuit guſtata nec a bal-
do nec a ſaliceto qui ſcripſerunt ſuper ſchiſ-
mate vrbani.

¶ Duodecimo facit.d.c.ſi papa.40. di. a quo
dependet oĩs iſta machina. per quẽ tex.dicũt
doc.in.c.in fidei de hęre.li.6.ꝙ papa poteſt de
poni tantũ pro cã fidei ſtricte ſumptæ.Qui
tex.ſi bene inſpiciaẽ nõ dicit ꝙ papa nõ poſſit
deponi niſi tantũ pro crimine hæreſis ſtricte
ſumptæ,ſed tantũ dicit ꝙ non poſſit papa iu- C
dicari niſi depræhendatur a fide deuius. Sed
ita eſt ꝙ a fide dicitur deuiare ille qui ſubuer-
tit vniuerſalem ſtatum eccleſiæ.probatur in
c.ſi ca.25.q.2.& melior tex.in.c.generali.25.
q.1.& in.c.violatores ea.cau.&.q.Papa enim
cenſetur poſitus non ad deſtructionem, ſed
ad cõſtructionem: vt dicit tex.in.c. memor
vigeſimaquarta,quæſtione.1.& dicitur.2.ad
corin.10.&.13.Ergo & eo ꝙ papa crimino-
ſus notorius ſcandalizat vniuerſalem eccleſiã
ipſe poteſt deponi. Facit quod legitur ioan.
15.ſi quis in me non manſerit, mittetur fo-
ras ſicut palmes & areſcet & colligent eũ &
in ignẽ mittent & ardebit,& notant doc.in.c.
ad abolẽdam.§.1.de hære,nam ſi paſtor effi-
citur lupus rapax oues non tenentur eum au
dire/quia eſt mercenarius & nõ paſtor:vt le-
gitur ioan.10.Et conſiderandũ eſt ꝙ tex.in
d.c.ſi papa/tantum loquitur per dictionẽ de-
notantem ſingularitatẽ perſonæ & non vni-
uerſitatem perſonarum: quia dicit huius cul-
pas iſtic redarguere præſumit mortaliũ nul-
lus. Vnde etſi nullus mortaliũ pręſumit eum
redarguere,nõ ſequitur ſi eſt notorius crimĩ
noſus & incorrigibilis & ſcandalizans eccle-
ſiam ꝙ conciliũ non poſſit eũ redarguere & D
deponere. Quod maxime apparet,qa nõ in
cõuenit ꝙ collegium exerceat iuriſditionẽ in
ſingularẽ perſonã de collegio:vt in.c.irrefra-
gabili.§.exceſſus de offi.ordi.&.c.dilecta de
exceſ.pla.l.ſi.cũ ſimil.C.de iuri.omniũ iudi.
¶ Tertiodecimo facit ꝙ plus eſt facto aliquid
agere q̃ verbo:vt in.c.dilecti de appel.l.ſi ta-
men.§.ei qui.ff.de ædili edic. l. de quibus in
ſi.ff.de.ll.Sed q̃uis regulariter ſit papę obediẽ
dum,tñ ſi aliquid graue & intolerabile præci
piat per qđ ſcandalizareẽ vniuerſalis eccleſia/
nõ eſt ei obediẽdũ ſed reſiſtendũ.Ita dicit in-
no.quẽ oẽs ſequũtur in.c.inquiſitioni de ſen.
excõ.& abb.in.c.ſi qñ de reſcrip.& in.c.cũ te-
neamur de pbẽ.& in.c.ex parte de verbo.ſig.
& cardi.conſi.150.in.6.quæſito/incipit ſæpe
quæſitũ.& idem in.c.licet de elec.& glo.in.c.
literas de reſti.ſpolia.& glo.in.c.per principa
lẽ.9.q.3.Facit illud apoſtoli(quod ponitur
45.di.in.c.ſed illud) peccantẽ corã oĩbus ar-
gue.Et ꝙ paulus reſtitit petro ĩ faciẽ/ad gala.
2.de quo.2.q.7.c.paulus el.2.Nõ.n.põt papa
aliquid facere vel mãdare per qđ turbareẽ vel
deſtrueretur vniuerſalis ſtatus eccleſiæ:vt in
c.quæ ad perpetuã ibi glo. & in. c. ſunt qui-
dã ibi archi. in ſi.25.q.1.& in effectu idem

A etiam ponit inno. & alii poſt eum in.c.quan,
to de conſue. Intantum ꝙ abb.ſicu.in.d.c.in
quiſitioni/dicit ꝙ cardinales qui diſceſſerant
a gregorio 12 .non tenebantur citari compa
rere / ratione ſcandali quod imminebat. Er,
go cum ratione ſcandali liceat reſiſtere papæ
& ei non obedire, a pari quando papa eſt no
torius criminoſus & incorrigibilis & ſcādali
zans vniuerſalem eccleſiam poterit ratione
ſcandali deponi. Paria enim ſunt aliquem eſ,
ſe depoſitum a papatu & eſſe papam ſine obe
dientia: argu.l.in lege.ff. de contrahen. emp.
&.l.rutilia.ff.eo. & in.c.cūm ſuper de conceſ.
præben.cum ſimil. Et paria ſunt aliquid non
eſſe & inutiliter eſſe: vt in.c. inter corporalia
de tranſla.prę la.

¶ Non obſtat ſi dicatur ꝙ licet poſſit ei reſiſti
tñ ipſe non poteſt iudicari quia nemo iudi,
cat primā ſedem/& ꝙ facta papæ a dño iudi,
cantur.c.nemo &.c.aliorum &.c.facta.9.q.3
&.d.c.ſi papa. Quia illud priuilegium ꝙ non
poſſit ab alio iudicari, non videtur habere lo
cum in caſu quo ſcandalizatur ab eo eccleſia
vniuerſalis: argu.c.ſuggeſtū de deci. vbi pri,
uilegium non habet locū quando inde ſcan,
dalum reſultaret. Et iſta videtur mens illorū
iurium: quia talis præſumitur mens reſcribē
B tis qualis eſſe debet, dicit bal.in.l. ex facto in
prin.ff.de vulga.& pupil. Non enim eſt veri
ſimile ꝙ voluerint eum qui cōmittit in legem
gaudere beneficio legis. C.de iure deli. l. ſci,
mus.§.ſi vero.ff.quod metus cau.l.iſti quidē,
&.c.quia fruſtra de vſu. Facit quod dicit̃ de
priuilegio in.c.priuilegium.xi.q.3. Nec vr̃ ꝙ
voluerint illa iura priuilegiare perſonam pa
pæ in ſcandalum & præiudiciū vniuerſalis ec
cleſiæ: cū magis videatur hñda ratio eccleſiæ
vniuerſalis q̄ papę. arg.c.ſi gratioſe de reſcrip.
in.6.& quod dicitur in.c. ne aliqui in glo. ſi.
de priui.eo.li.& in.c.ſi.de reſcrip.etiā in.6.

¶ Quartodecimo facit illud quod dicit abb.
in.c.propoſuit de conceſ.præbē. vbi ait ꝙ di,
ctum oſtien. quo in papa exponit illud euan
gelicū dic eccl'iæ de eccleſia triumphante/nō
habet locum in crimine ſcandaloſo notorio,
& ꝙ idē dictū intelligitur in delicto occulto.
& ideo ſi papa ſcandalizat vniuerſalē eccleſiā
poterit de hoc accuſari & deponi, ex quo eſt
notorius criminoſus & ſcādalizat eccleſiā.

¶ Quintodecimo probatur arguēdo a ſuffi
cienti partiū enumeratione: vt.l.patre furioſo
ff.de iis qui ſunt ſui uel alie.iu.l.cum ii.§.ſi p̄
tor.ff.de tranſac.cum ſimil. Aut enim poni,
mus papā notoriū criminoſum non poſſe de
poni q̄tumcunq; incorrigibilē & ſcandalizan
tē eccl'iam eo reſpectu quia non habet ſupe, C
riorem: vt in.c.licet de elec. & in.d.c.ſi papa.
vbi dr̃ ꝙ a nemine iudicatur, & in.§.patet.3.
q.1.& in.c.nemo cū ſeq.9.q.3. Et hoc vide,
tur ceſſare: quia qua ratione conciliū iudicat
de papa in vno caſu (vt ī caſu hæreſis de quo
eſt tex.in.c.ſi papa) eadem ratione vr̃ ꝙ pote
rit eſſe ſuperior ad iudicandū de eo in alio ca
ſu: q̄a non reperitur in ſacra ſcriptura ꝙ deus
dederit maiorē poteſtatē eccleſię ī cauſis fidei
q̄ in aliis. imo vſus eſt verbis generalibus: vi
delicet q̄cunq; alligaueritis &c. matth. 18. Fa
cit illud quod legitur ad gala. 2. & act. xi. in
prin.& in c.paulus el.2.&.c.teſtes.§.itē pau,
lus.2.q.7. Si enim paulus potuit eum reprę,
hendere, multo magis eccleſia. & maxime
quando caſus eſt inferior hæreſi, vt in pro,
poſito: argumen.c. cum in cunctis de elec.
cum ſimilibus regula cui licet de regu. iu.
in.6.

¶ Quod oſtendit̃ ratione: quia aut volumus
papā tm̃ in caſu hæreſis poſſe deponi ratione
grauitatis peccati. Et hoc non pōt procedere:
quia habere deū odio eſt grauius peccatū q̄
ſit hæreſis vel infidelitas: vt ponit.s.tho. in ſe
cunda ſecūdæ.q.34.arti.2. Aut ratione maio
ris ſcandali in eccleſia quaſi papa hæreticus D
plus ſcandalizet eccleſiā q̄ ſi aliter delinquat.
Et hoc ēt non procedit; quia doc.oēs in.d.c.ſi
papa.40.di.& in.c.in fidei de hære.in.6. vo,
lunt ꝙ ēt de occulta hæreſi poſſit papa accuſa
ri.& tñ nulli dubiū ꝙ ſi papa eſt occultus hæ
reticus & viuit exterius tanq̄ bonus catholi,
cus/eccleſia non ſcandalizatur: quia eccleſia
non iudicat de occultis: vt in.c.ſicut el.2.de ſi
mo.c.a nobis.el.2.de ſen.excom.2.q.5.con,
ſuluiſti.not.in.c.2.de offi.ordi. Sed qñ eſt no
torius criminoſus & incorrigibilis & intole,
rabilis, tunc bene generatur ſcandalū: vt in.c.
qualiter el.2.de accuſa.

¶ Aut ponimus eū nō poſſe deponi q̄a non
reperitur ſtatutū ꝙ ratione incorrigibilitatis
& ſcandali in eccleſia poſſit deponi. Et ſimili,
ter non videtur procedere: quia ſi loquimur
in veteri lege, reperimus quoſdam ratiōe ſcā
dali & incorrigibilitatis non ſolū in cōmitten
do ſed ēt in omittendo fuiſſe a deo punitos:
vt patet de heli ſummo ſacerdote: qui q̄uis in
ſe bonus eſſet, quia tñ filiorum exceſſus effica
citer non corripuit, & in ſe pariter & in ipſis
animaduerſionis diuinæ vindinctam exce,
pit, dum filiis eius in bello peremptis ipſe de
ſella corruens fractis ceruicibus expirauit, c.

licet heli de ſimo. & c. legăt. ; 7. di. Quinimo
A vt innuit glo. nicolai. 1. reg. 8. hæc negligĕtia
heli & nōnulla ĕt forte ſamuelis fuit occaſio
vt terminaretur regimen per iudices & reges
inſtituerentur. Ex quo patet ꝙ a papa ratione
ſolius negligĕtiæ quæ ſcandalizat populū de-
bet auferri dominiū & regimen adminiſtra-
tionis pontificatus. Ad quod facit ratio tex. in
d. c. ſi papa: cum dicit ꝙ quando papa eſt ne-
gligens & remiſſus in ſuis operibus, officit
ſibi & omnib⁹ & innumerabiles populos ſe-
cum ducit in gehĕnam. merito igitur videtur
amouendus ab adminiſtratione pontificatus
quem neſcit gubernare. ℣ Si autĕ inſpicimus
legem naturæ, ratio naturalis dictat quòd ob
ſcandalum in eccleſia & delictum notorium
de quo eſt incorrigibilis debeat & ipſe papa
deponi ſicut quilibet alius. imo tanto ma-
gis quanto maiori præfulget dignitate: vt in
c. cum quidam de iureiu. & in. c. homo chri-
ſtianus. 40. di. Imo ex quo propter eius deli-
ctum ponitur in periculo vniuerſalis eccleſia
melius eſt vt ipſe abĭiciatur & amoueatur q̄
vt tota gĕs pereat: iuxta illud ioan. xi. expĕdit
vobis vt vnus moriatur pro populo &c. ℣ Si
attendimus legem canonicam, & illa quādo
quis eſt incorrigibilis de delicto vult eū de-
poni: vt in. c. cum non ab homine de iudi. cū
B ſimil. quod licet non loquatur præciſe in pa-
pa, tamen a ſimili arguimus eandem in diuer
ſis perſonis concluſionem quando lex nō re-
peritur quæ caſum decidat: vt in. c. trāſlato de
conſti. cum ſimil. Ergo ſicut ratio legis arguit
vnum inferiorem deponendum, a pari & ſu-
periorem: in quo maior ſubeſt ratio propter
excellentiam dignitatis quæ dehoneſtatur in
illius perſona, & ex cuius tranſgreſſione ma-
lus generatur ſcandalum in vniuerſali eccle-
ſia: cum ſit poſitus tanq̄ ſignum ad ſagittam:
vt in. c. magnæ de vo. & in. c. qualiter & quan
do de accuſa. Vnde ſuo exĕplo inducit alios
ad malum faciendum: iuxta illud apoſtoli ad
gala. c. 2. ſi tu cum iudæus ſis gentiliter viuis
& non iudaice, quomodo gĕtes cogis iudai-
zare? vbi glo. ſupplet ad verbum cogis/ non
docentis imperio ſed cōuerſationis exĕplo.

¶ SEXTODECIMO facit ꝙ cōtra-
riorū eadem eſt diſciplina (.l. 1. ff. de iis qui
ſunt ſui vel alie. iu. l. ſciendum. §. fi. ff. qui ſa-
tiſda. cogan. 8. q. 1. ſciendum/ ibi archi.) & ea
dem iuris diſpoſitio: vt in. l. 1. ff. ſolu. matri. &
l. penul. C. de ſolu. & l. fi. C. de fruc. & litis ex-
pen. Et vna ae eadem res non debet diuerſo
iure cenſeri. 12. q. 2. c. cognouimus. & de de-
ci. c. cum in tua. de priui. quia circa. & in. l. cū C
qui. §. fi. ff. de vſucapi. Sed inter papam & vni
uerſalem eccleſiam contractum eſt matrimo
nium, ergo non debent ad imparia iudicari
c. gaudemus de diuor. clarū eſt autem ꝙ pa-
pa poteſt renūtiare papatui quando videt ſe
inhabilem ad gubernandum papatum: vt in
ca. 1. de renun. in. 6. Igitur & eccleſia debet
poſſe abiicere ſponſum criminoſum & male
viuentem & ſcandaloſum ipſi eccleſiæ. Facit
tex. & quę ibi dicuntur in. c. q̄to & in. d. c. gau
demus de diuor. Vbi enim vxor non poteſt
viro cohabitare ſine contumelia creatoris,
non eſt ſeruituti ſubiecta ſecundum apoſto-
lum: vt in. c. ſi infidelis. 28. q. 1. Sic igitur &
eccleſia habens ſponſum eam ſcandalizantĕ
debet poſſe eum a ſe abiicere & repudiare.

¶ Decimoſeptimo faciunt iura volentia pa-
pam criminoſum teneri ad ſe purgādum: vt
in. c. mandaſtis. 2. q. 4. de ſixto. & in. c. audiuī
ea. cau. & q. de leone. Et de damaſo in. c. nos ſi
incompetenter. §. item hieronymus. 2. q. 7.
& legitur in eius vita. qui de adulterio accu-
ſatus, in ſynodo cum. 42. epiſcopis ſe purga-
uit: concordius autem & calixtus eius accuſa
tores damnati ſunt. Et de ſymmacho ea. cau.
& q. & c. §. item ſymmachus. Indicitur enim
purgatio vbi quis infamatus eſt de aliquo cri D
mine ſcandaloſo: vt in. c. inter ſolicitudines
de purga. cano. Conſtat autem ꝙ cum quis
in purgatione deficit/ debet deponi: vt in. c. cū
P. manconella, & in. d. c. inter ſolicitudines, &
c. cum dilectis de purga. cano. Ergo ſequitur
ꝙ & papa ratione criminis de quo eſt incorri
gibilis & ex quo eccleſia ſcandalizatur, poſ-
ſit deponi. ℣ Confirmatur hoc per tex. in cap.
ſi quis ſuper his. 2. q. 7. vbi eſt tex. grego. qui
dicit. ſi quis nos redarguere vel extra authori
tatem nos facere contenderit, veniat ad ſedĕ
apoſtolicā quatĕnus ibi vnus ex nobis ſentĕ
tiam ſuſcipiat ſuam. Patet autĕ ex verbis hu-
ius tex. dum dicit extra authoritatem &c. in-
telligi depoſitionĕ, quæ non eſt aliud q̄ quæ-
dam exauthoratio: vt eſt tex. in. c. degradatio
de pœ. li. 6. Facit tex. in. l. 2. ff. de iis qui notan
tur infa.

¶ Decimooctauo facit authoritas petri q in
epiſtola beati clementis ad iacobū inquit cle-
menti. ſi enim mundanis curis fueris occu-
patus, & teipſum decipies & eos qui te audi-
unt: non enim poteris ea quę ad ſalutĕ per-
tinent plenius ſingulis quibuſq̄ diſtinguere,
& ex eo fiet vt tu tanq̄ qui non docueris quæ
ad ſalutem hominū pertinent deponaris. Ex

quo patet ꝙ poſſit deponi pro alio q̄ crimine
A hæreſis. ¶ Hoc idē confirmatur ex illa autho
ritate matth. 5. de ſale infatuato. quam decla,
rat hiero. & refert gratianus. 2. q. 7. non om,
nes. vbi dicitur in perſona beati petri & diſci
pulorum ſal .i. ſtulti prælati inſipidi in prædi
cādo & fatui in delinquēdo, ad nihilum pro,
deſt niſi vt proiiciatur foras id eſt deponatur,
& conculcetur a porcis id eſt a dæmonibus
qui dominātur malis ꝑlatis quaſi pecori ſuo:
vt dicit ibi glo. allegat tex. 24. q. 1. §. his au,
thoritatibus. ¶ Idē etiā confirmatur per illud
ioan. 15. ad omnes apoſtolos inter quos erat
& petrus. ego ſum vitis vera &c. omnem pal,
mitē in me non ferētem fructum (ſcilicet per
traditionem doctrinæ) tollet eum. & infra. ſi
quis in me non manſerit mittetur foras ſicut
palmes & areſcet, & colligent eū & in ignem
mittēt & ardebit &c. Igitur ſi inſipidus ꝑlatus
eiicitur foras id eſt deponit̄/ & palmes vt erat
petrus & conſequēter quis eius ſucceſſor nō
ferens fructum mittendus eſt in ignem vt ar
deat, cōſequētur & papa incorrigibilis & inſi
pidus & non ferens fructū erit deponēdus.

¶ Decimonono facit ꝙ tota eccleſia militans
eſt vnum corpus ordinatum per chriſtum:
iuxta illud ad ro. 12. multi vnum corpus ſu,
mus in chriſto. Iſtius autem corporis caput
B eſt papa: vt dicit ſanctus tho. in. 3. par. q. 8. ar.
6. & tex. in. c. ſacroſancta. 22. di. & c. cum bea
tiſſimus. 24. q. 1. Vbi ergo caput ſcandalizat
vniuerſalem eccleſiam, ſi non poſſet deponi/
ſequeretur quòd non fuiſſet ſufficienter ꝓui
ſum corpori eccleſiæ/ ne ipſm capite langueſcē
te pereat: quia cum caput dolet cætera mem
bra languent. Cum ergo chriſtus non defe,
cerit in neceſſariis eccleſiæ militanti, ſequi,
tur ꝙ per eccleſiam papa illam ſcandalizans
deponi poſſit. ¶ Quod etiā demōſtratur qua
dam naturali ratione: quia q̄uis caput in cor,
pore humano ſit ordinatum ad directionem
& gubernationem membrorum nec mem,
bra debeāt recedere a capite, tamē ſi caput in
corpore humano efficiatur languidum licitū
eſt membris illud ligare & cauterizare, ne to
tum corpus languor inuadat ſi dolor nō fue,
rit in capite curatus: vt in. c. ecce autem. 24. q.
3. Sic etiam ſi papa efficeretur furioſus/ & ha
bens enſem in manu exiret palatium & occi
deret omnes ſibi obuios, vtiꝗ tūc liceret ſub,
ditis eum capere & ligare. alioquin ſi ponere,
mus papam homicidā/ nullā præ ſe ferentem
religionem/ perſequentem bonos/ tyrannidē
exercentem / venena miniſtrantē / religioſos
& cardinales trucidātem/ altaria & res ſacras
ſpoliantem/ eum iudæis conuerſantem/ bene,
ficia epiſcopatus & eccleſiarum bona venden C
tem/ & quæcunꝗ crimina citra hæreſim cō,
mittentem / & incorrigibilem & notorie iſta
committētem: ſi non poſſet deponi nec eſſet
dare remediū contra talem papā, nihil aliud
eſſet q̄ ponere eccleſiam dei in diſcrimine/ &
dicere ꝙ chriſtus non perfecte & ſufficicien,
ter prouiderit eccleſiæ ſuæ. Vnde dicit inno.
in. c. quod ſuper de vo. ꝙ chriſtus non fuiſſet
diligens paterfamilias niſi vicario ſuo quem
in terra dimittebat plenam poteſtatem ſuper
omnes dimiſiſſet. Facit quod dicitur per eun,
dē in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. & in. c. ꝓ hu,
mani de homi. in. 6. vbi eſt bonus tex. Dicere
aūt ꝙ chriſtus non perfecte prouiderit eccle,
ſiæ ſuæ/ eſt hæreticū: cū dei perfecta ſint ope,
ra deute. 32. Nec dicēdum eſt ꝙ eccleſiā ſuā
in aliquo dereliquerit: vt dicit in ſimili glo.
in verbo vacante in. c. 1. de ſchiſma. in. 6. Et ſi
deus eccleſiam ſuam vtpote ſponſam ſibi di,
lectiſſimam inſtituit & ordinauit optimo re,
gimine gubernandam / & ſi de ſynagoga de
qua minus videtur dixit dn̄s quid vltra debui
facere vineę meę & nō feci ei (vt dicit iſa. 5.)
q̄to magis videtur dicēdum ꝙ prouiderit ec,
cleſiæ ſuæ & ꝙ non dimiſerit eam in caſu tāti
ſcandali ſine remedio: quam dimiſiſſet dereli D
ctam ſi contra talem papam notorie talia cō,
mittentem & incorrigibilem non poſſet pro
cedi ad depoſitionem. ¶ Accedit ꝙ verum ca
put eccleſiæ eſt chriſtus: vt in. c. vnico de ſa,
cra vnc. & dicit glo. in cle. ne romani de elec.
nam eccleſia eſt corpus chriſti: vt dicit apo,
ſtolus in pleriſꝗ locis. & tex. in. c. ſchiſma in
fi. & in. c. aduocauit 24. q. 1.

¶ Vigeſimo facit ꝙ nihil tam naturale eſt q̄
vnumquodꝗ eodem genere diſſoluere quo
colligatum eſt. l. nihil tam naturale. ff. de re,
gu. iu. Et omnis res per quaſcunꝗ cauſas na
ſcitur, per eaſdem diſſoluitur. c. 1. de regu. iu.
Sed ſic eſt ꝙ dignitas papatus acquiritur per
electionē a cardinalibus: vt in. c. licet de elec.
& in. c. vbi periculum eo. ti. in. 6. c. in nomine
domini. 23. di. & clemē. 2. de elec. Ergo ſicut
ſuadentibus meritis fuit in arbitrio cardina,
lium decernere ipſum eligendum, ita ſuaden
tibus demeritis & incorrigibilitate debet in
eorundem car. arbitrio eſſe decernere ipſum
deponendū: quia eius eſt deſtituere cuius ē
inſtituere. c. cum ex iniuncto de hære. 18. q.
2. c. abbas. Et eius eſt abſoluere cuius eſt liga
re: vt in. c. inferior ibi glo. 21. di. & c. cum in,

ferior ibi glo.de maio.& obedien. ¶ Accedit
A quod dicit.s.tho.in li.de regi.prin. ꝙ ſi ad ius
alicuius communitatis pertinet ſibi prouide-
re de rege,ab eadem rex inſtitutus ſi fuerit in
tyrannum cōuerſus poterit deſtitui. Et ſi no
lumus hoc ſpectare ad cardinales,ſaltem ſpe
ctet ad concilium cum cardinalibus qui ſunt
pars concilii.Nec eſt abſonum ꝙ collegium
exerceat iuriſditionem in ſingularem de col-
legio:vt in.c.irrefragabili.§.exceſſus de offi.
ordi.& in.c.dilecta de excel.prela.&.l.fi.C.de
iuri.omnium iudi.Et ſic ꝙ cōcilium exerceat
iuriſditionē in papam tanq̄ vnū de concilio,
declarando ipſum ſubuerſum & proprio iu-
dicio condemnatum.

¶ Vigeſimoprimo facit ꝙ deficientibus au-
thoritatibus recurrimus etiam ad exempla &
chronicas:vt dicitur in.c.inter dilectos de fi-
de inſtru.& in.c.de quibus. 20.di. Sed in ge-
ſtis antiquarum hiſtoriarum reperiuntur plu
res romani pontifices priuati ob aliud q̄ hæ-
reſim:vt fuit chriſtophorus,qui malis artibus
pontificatum adeptus/de illo deiectus eſt. Et
in veteri teſtamento alchimus,qui pontifica-
tum ſibi vſurpauerat: vt patet.2.macca.14.
ibi glo.nicolai. Item benedictus quintus &
B benedictus nonus/gregorius.6.ioannes.12.
& multi alii,& in concilio conſtantien.ioan-
nes.23.benedictus.13.& gregorius.12.&
nouisſime in baſilien.eugenius quartus.qui
omnes nō ex cauſa hęreſis,ſed aliis de cauſis
reperiuntur depoſiti. Sic & in veteri lege rex
ſalomon priuauit abiathar pontificatu eo ꝙ
ſecutus fuerat partes adoniæ contra eum:vt
legitur.3.regum.2.

¶ Vigeſimoſecundo facit ꝙ omne quod de-
bemus papæ pro vitāda morte corporali,de-
bemus ei pro vitanda morte ſpirituali:ſed in
caſu quo papa iniuſte & ſine cauſa quacunq;
vellet proximum interficere,quilibet tenetur
& poteſt de iure papā impedire. Ergo vbi pa
pa notorie ſcādalizat eccleſiam poteſt ab alio
impediri:& ſi aliter impediri nō poteſt(quia
eſt incorrigibilis)debet poſſe deponi.

¶ Vigeſimotertio pro iſta parte adducitur il-
lud ioan.19.non haberes poteſtatem aduer-
ſus me vllam &c.Vnde colligitur ꝙ pilatus
qui gerebat vices imperatoris,habuit iuriſdi
tionem coactiuam in chriſtum vt hominem
mortalē.ſed papa non eſt magis exēptus a iu
riſditione imperatoris q̄ fuerit chriſtus:ergo
& ipſe ſubiectus eſt, iuriſditiōi imperatoris:
ergo poterit ab eo deponi.¶ Cōfirmatur per
tex.in.c.cōſtantinus.96.di.vbi patet ꝙ prin
cipatus fuit datus papæ a conſtantino.ergo
erat ipſo papa ſupior.¶ Ad idē facit ꝙ petrus C
& paulus fuerunt ęqualiter ſubditi imperato
ri.ſed paulus appellauit ad cæſarem:vt legi-
tur actuum.25.c.ergo etiam petrus fuit illi
in iuriſditione ſubiectus.ergo & ſucceſſores
qui nō ſunt magis exempti q̄ petrus.¶ Itē in
veteri teſtamento ptās ſummi ſacerdotis fuit
a deo inſtituta:vt patet exo.28.& 29.& tñ
hoc non obſtante abiathar qui erat ſummus
ſacerdos,fuit(vt paulo añ diximus)depoſit⁹
p ſalomonē eo ꝙ cōſpirauerat cū adonia.Er-
go a pari videt̃ ꝙ papa poſſit iudicari ab im-
peratore de aliis criminibus q̄ hęreſis,ex quo
ei ſubeſt in iuriſditione coactiua. Et de hoc
videtur tex.in.c.nos ſi incōpetenter.2.q.7.

¶ VIGESIMOQVARTO etiam
pro iſta parte adducitur authoritas illius glo.
in.d.c.ſi papa quæ hoc vult.Et licet dicat quā
do eſt incorrigibilis eum poſſe accuſari & ni
hil dicat de depoſitione:tamen in ſe bene in-
tellecta etiam ſecundum rationes quas alle-
gat ſentit ꝙ ex accuſatione poſſit deponi. Et
ita multi doc. intelligunt illam glo. quos
infra refero. & eſt communiter approbata.
¶ Nec obſtat ꝙ aliqui voluerunt improbare
glo.in ratione ſui ꝙ ideo papa poteſt deponi
quando eſt notorius criminoſus & ſcandali-
zans eccleſiā quia eſt in contumacia quæ con D
tumacia eſt hęreſis ſecundum illam glo.cum
ſecundum eos cōtumacia proprie non ſit hæ
reſis ſtricte & proprie ſumpta ſecūdum ꝙ lo
quitur tex.d.c.ſi papa.& ſic videtur ꝙ ratio ſu
per qua ſe fundat non ſit bona,& conſequen
ter concluſio glo.falſa. Quia reſpondetur ꝙ
illa glo.ponit duos caſus in quibus papa po-
teſt accuſari. primus eſt in hæreſi ſtricte ſum
pta:prout eſt in articulis fidei & in aliis dam-
natis ab eccleſia.ſecundus eſt non in caſu hæ
reſis proprie & ſtricte ſed largo modo ſum-
ptę cum qualitate ſcandali.alias glo.non dice
retur ponere duos caſus ſed vnum:quia ſecū
dus comprahenderetur in primo,quod non
intendit illa glo.

¶ Non obſtat etiam ꝙ tex.in.d.c.ſi papa/ pri-
mo ponit regulā generalem ꝙ papa a nemi-
ne poteſt iudicari, & deinde ponit exceptio-
nem præterq̄ in caſu hæreſis:quaſi exceptio
firmet regulam in omnibus aliis caſibus non
exceptis.l.quæſitū.§.deniq; ibi bar.ff.de fun
do inſtruc.l.nā quod liquide in fi.ff.de penu
lega.l.legata inutiliter/ibi bar.ff.de lega.1.&
bal.in.l.1.C.de poſthu.hæredi.inſti.& bar.
in.l.generali.§.vxori.ff.de vſufruc.lega.&

A glo.in ru.de regu.iu.in.6.32.q.7.c.domin⁹.
de coniu.lepro.c.2.in.fi.cũ ſimil. Quia illud
eſt verũ in caſibus diſſimilibus ab exceptis,
ſed ſecus in ſimilibus.abbas in.c.cum dilecta
de confir.vti.vel inuti.& in.c.iurauit de pro-
ba.& in.c.ad audientiam de cle.nõ reſi.& bal.
in.c.poſt tranſlationem de renun.Sed iſte ca-
ſus incorrigibilitatis eſt ſimilis hæreſi,ſaltem
largo modo vt dictũ eſt.ergo non cõpræhen
ditur in regula ſed ſub exceptiõe illius tex.Et
idem videtur dicendũ de ſimilibus crimini-
bus quæ largo modo dicuntur hæreſes: vt
eſt ſimonia/ contumacia/inobedientia & aua
ritia(quæ dicitur idolorum ſeruitus)& ſimi-
lia,ſi in his notorie delinquit & eſt incorrigi
bilis & ſcandalizatur eccleſia.

¶ Accedit etiã ꝙ tex.in.d.c.ſi papa,cum ponit
regulã loquitur in ac papa quando eſt negli-
gens fraternæ ſalutis inutilis & remiſſus in
opibus ſuis & a bono taciturnus.Ex quo ap
paret ꝙ regula nõ ẽ gñalis nec conuenit in
papa committente delictum notoriũ & ſcan
daloſum & de quo ſit incorrigibilis,ſed tantũ
qñ eſt delictum in omittendo & in negligen
tia conſiſtens.Grauius aũt eſt crimẽ commiſ
ſionis q̃ omiſſionis.l.ſi mora.ff.ſolu.matri.ibi
glo.16.q.3.placuit in glo.& glo.16.q.6.ſi
B epiſcopum.l.iubemus.§.iconomus.C.de ſa-
cro ſanc.eccle.& in regula delictũ cum ſimil.
de regu.iu.in.6.Et ideo non valet argumen-
tum a delicto omiſſionis ad delictum com-
miſſionis:vt dictis iuribus.& ponit bar.in.l.
licet.§.fi.ff.de peculio.tex.in.l.argẽtarius.§.
cũ autẽ ibi bal.ff.de eden.& ita dicit abb.ſicu.
intelligendũ illum tex.d.c.ſi papa in ſuis alle-
gationibus incipientibus quoniã veritas &c.
Itẽ exceptio ſolum firmat regulam in iis quę
alias compræhenderentur ſub regula,ſed ſe-
cus in iis quæ non cõpræhenderentur.bar.in
d.l.quæſitum in.§.deniꝗ.& ludo.conſi.259.
incipit in caſu propoſito.& clarius glo.in.d.
ru.de regu.iu.in.6.Sicut ſi diceretur omnis
homo currit excepto equo titii,& ſi diceretur
omnes libri ſunt mei excepta domo: ſecun-
dum bar.in.l.in iis.ff.de.ll.Hic enim proprie
nõ eſt exceptio:quia id quod ſequitur dictio-
nem exceptiuã non comprębenditur ſub eo
a quo fit exceptio.Vnde in propoſito vt exce-
ptio poſita in.d.c.ſi papa cõueniat regulæ ibi
poſitæ,requiritur ꝙ ſit hæreſis quã incurrerit
ex negligentia & remiſſione: vt in exemplo
quia nõ vult miniſtrare ſacramenta/non vult
cõfiteri nec celebrare,quia fortasſis credit hęc
eſſe ſuperflua & minime neceſſaria.ex his.n.
poſſet papa accuſari & deponi.ſecus ſi ea in
quibus eſt negligens & remiſſus non concer C
nant fidem:quia non poterit ab aliquo accu-
ſari.Et hic videtur intellectus illius tex.d.c.ſi
papa.

¶ Et ſi dicatur ergo quãdo eſſet a fide deuius
in committendo & non in negligendo non
poſſet accuſari vel deponi,Dico ꝙ non ſequi
tur:quia non eſt facta regula generalis in il-
lo tex.de quocũꝗ genere criminis ſiue in cõ-
mittendo ſiue in omittendo.& propterea nõ
põt dici ꝙ exceptio firmet regulã in aliis quę
non continẽtur in regula:& ſic in hæreſi quã
incurreret committendo. Quinimo dico ꝙ
potius probatur cõtrarium:hoc eſt ꝙ in aliis
ab iis quæ conſiſtunt in omittendo,quodcũꝗ
erit crimen commiſſionis ſiue ſit hæreſis ſiue
non/poterit de eo accuſari quando erit incor
rigibilis & ſcandalizans eccleſiã: quia in iſto
caſu non loquitur tex.in.d.c.ſi papa.

¶ Vnde ſubtilius conſiderando intellectum
illius tex.inuenitur ꝙ poteſt induci pro glo.
ibi:quia ille tex.eſt pro eo quod cõcludit ibi
glo.Et inducitur hoc modo.primo ponderã-
do verba illa innumerabiles populos caterua
tim ſecũ ducit,/ex quibus patet ꝙ loquitur in
crimine notorio & ſcandalizante eccleſiam.
Item ponderando illa verba ſi ſuæ & frater- D
næ ſalutis negligens depræhenditur &c. ex
quibus colligitur ꝙ ſit incorrigibilis.Vñ tex.
ille loquitur & ponit regulam in crimine no
torio de quo ſcandalizatur eccleſia & de quo
eſt incorrigibilis,licet ſolum ponat regulam
de crimine quod conſiſtit in omittendo & in
negligẽtia.Deinde oñdendo ꝙ ille tex.ꝓbat
ſenſum glo.hoc modo validũ eſt argumẽtũ
a cõtrario ſenſu in iure.25.di.c.qualis.45.di.
c.diſciplina.glo.in.c.cũ apoſtolica de iis quæ
fiunt a pręla.l.1.§.huius rei cum vulgaribus
ff.de officio eius cui man.eſt iuriſ.Sic ergo
in crimine negligentiæ & quando eſt inutilis
& remiſſus in ſuis operibus & a bono taci-
turnus/nullus mortaliũ eum redarguere po-
teſt quia minus delinquit.Et cõſidero verba
illa ꝙ tunc magis officit ſibi licet & omnibus
conſequẽter.nam ex quo ſibi magis,videtur
magis excuſandus & cẽſendum ꝙ nullus eũ
accuſare poſſit:cum non præſumatur ꝙ quis
ſeipſum lædere velit. Vnde videtur magis
redarguendus de ignauia & puſillanimitate
q̃ de malitia.Sequitur ergo a contrario quan
do non eſt crimino ſus negligendo ſed com-
mittendo ſcelera & crimina per quæ ſcanda-
lizatur eccleſia & eſt incorrigibilis,ꝙ poſſit

A cuiq̀ ius ſibi dicere. Dato ergo ꝙ papa etiam in caſu incorrigibilitatis non habeat ſuperiorem, tamen ſi criminibus ſuis induceret eccleſiam in perditionem nec poſſet aliter corrigi liceret iure naturali illum expellere: quia nõ dicitur pontifex qui abutitur pontificali poteſtate, nec videtur voluntate dei cõſtitutus ex quo eſt malus & incorrigibilis. Facit tex. in. c. audacter. 8. q. 1. vbi hiero. adducit exemplũ de ſaule: qui licet fuiſſet electus a domino, tamen quia præuaricatus fuerat iam non habebat eum pro rege: ſed dixit contra populum fecerunt ſibi regem & nõ per me, principem & non per conſilium meum. Sic in propoſito ſi electus in papam ſit criminoſus & incorrigibilis, iã apparet electionẽ nõ eſſe ſecundũ dei voluntatem factã/ & eligentes errarunt eligẽdo talem. igitur tanq̃ ſal infatuatũ quod ad nihilum valet vltra niſi vt mittatur foras & cõculcetur ab hominibus / eiiciatur & deponatur.

¶ Cum iſta opinione (ꝙ propter ſimoniam vel aliud crimen de quo eſt incorrigibilis & propter quod ſcãdalizatur eccleſia poſſit per concilium deponi) ſunt vltra dictam glo. in d.c. ſi papa/ omnes illi doc. quos ſupra retuli in arti. an papa poſſit accuſari de ſimonia / in

B verſi. reſtat dicendum. Vbi refero abbatẽ hoc in pluribus locis tenentem. & petrum de ancha. & ludouicum pontanum in pluribus locis, & maxime in ſermone habito per eum in pñtia ducis ſabaudiæ / incipit in dei omnipotentis. & dominicum & matheſil. & petrũ cardi. cameracen. & cataldinum de boncompagnis, & vniuerſitatem cracouien. & ioannem milis, & felinũ & alexandrinum & baldum & gerſonem. Quibus adde ioã. de imol. in. c. propoſuit in. xi. col. ſuper glo. in verbo diſpenſare de conceſ. præben. & bal. in. c. olim de reſcrip. in duobus locis. Nam primo in. 4. col. referendo hugonem dicit ꝙ cardinales poſſunt authoritate dei deponere papam, & tamen non ſunt maiores papa. allegat hugo. 63. di. cap. in ſynodo. &. c. ſi papa. 40. di. Poſtea ĩ vl. col. allegat hugutionẽ in. c. ſi duo 79. di. ad hoc ꝙ papa poteſt remoueri propter notorium crimen enorme. Et infert ad ſchiſma quod tunc vigebat dicens. tene menti, & de facto eſt: qa dicitur ꝙ quidã ex eis eſt notorie periurus de elec. venerabilem. Et ſic ſentit ꝙ ob notorium periurium papa poſſit deponi. Qui omnes dicunt glo. in. d. c. ſi papa communiter approbatam.

¶ Et iſtam opinionem videtur tenere glo. in

c. ſi

C c. ſi forte. 63. di. quã allegando glo. in. c. ſi duo 79. di. dicit ꝙ ratione ſcandali vitandi ſi reperiuntur duæ electiones de diuerſis perſonis factæ ad papatum/ poteſt concilium vtranq; caſſare. Et debet intelligi ꝙ altera tenebat: alias ibi nihil operaretur conſideratio ſcandali. Et idem videtur tenere feli. in. capitulo ad audientiam de præſcrip. allegando abbatẽ in c. cum veniſſent de iudi. qui etiam dicit ꝙ cũ papa alienat res eccleſiæ/ non præſumitur in eo cauſa, licet alias in principe ſemper præſumatur cauſa: vt in cap. quæ in eccleſiarum de conſti.

SED in contrarium faciunt omnia illa iura quæ dicunt ꝙ facta papæ tantum a deo iudicantur: vt in. d. c. ſi papa & in. d. c. facta. 9. q. 3. &. c. aliorũ ea. cau. &. q. vbi tex. dicit aliorum hominum cauſas deus voluit per homines terminare ſed ſedis iſtius præſulem ſuo ſine quæſtione reſeruauit iudicio. & qui dei iudicio reſeruatur, ab humano iudicio iudicari non poteſt: vt in. c. quorundam 23. di. Ad idem. c. cuncta per mundum eadem cau. &. q. & aliis pluribus. Quod dicit glo. in ca. ſi quis pecunia. 79. di. & tex. 17. di. §. hinc etiam. & in. d. c. nunc autem. 21. di. cũ ſimil. ¶ Nec reſponſiones datæ ſupra ad dicta iura videntur ſatiſfacere. D

¶ Et quo ad primam de. c. ſuggeſtum, ibi eſt longe diuerſa materia. qa loquitur in priuilegio cõceſſo loco & perſonis: quod reuocatur ceſſante cauſa ipſi⁹, & quod amittitur in multis caſibus: vt ibi glo. & doc. & in. c. tuarũ de priui. Sed in propoſito ſumus in præeminentia dignitatis acquiſita cum dignitate perdenda & non in aliquo priuilegio per ſuperiorẽ conceſſo, quod de facili amittitur & reuocatur per ſuperiorem. Item ibi eſt ſermo de priuilegio cõceſſo a ſupiore inferiori: hic nos ſumus in reuocanda dignitate ſuperioris ab inferiore, quod eſt penitus contrarium.

¶ Ad ſecundam reſponſionem dicitur ꝙ eſt magna ratio diuerſitatis inter caſum hæreſis & alterius criminis: quia in primo caſu deſinit eſſe papa q̃ primum eſt hæreticus, & efficitur minor quolibet catholico: vt in. c. achachius. 24. q. 1. ideo non tam damnatur q̃ declaratur dãnatus: vt dicit in. d. c. ſi papa, & ſupra ſæpius dictũ eſt. In aliis aũt criminibus requiritur depoſitio & deiectio: quæ a nullo hominũ fieri poteſt, quia eã ſibi dñs reſeruauit vt. c. electionẽ. 79. di. Itẽ quo ad alia crimina nullibi reperitur hoc ſtatutum ꝙ poſſit papa amoueri ſicut in hæreſi: vt in. d. cap. ſi

papa. ideo eſt longe diuerſa ratio de vno &
A alio.

¶ Ad tertiã reſponſionem dicitur ꝙ iura non tantũ per dictiones diſtributiuas loquunẽ ſed etiã per vniuerſales. Quod patet prĩo in.d.c. nemo.9.q.3.dũ dicit ꝙ neq; ab auguſto neq; ab oĩ clero (quod glo.ibi exponit.i.cõcilio) nec a regibus nec a populo iudex iudicabiẽ. & ſic nec a cõcilio poteſt iudicari. Et ſimiliter in.c.nunc autẽ.21.di.& in.§.hinc etiam.17.di.agitabatur cauſa in concilio, & reſpondetur ꝙ non eſt concilii de papa iudicare. Item tex.clare probat in.d.c. electionem. vbi dicit ꝙ licet electionem papæ deus conceſſerit bonis ſacerdotibus & ſpiritualibus populis, tamen electionem ipſius ſibi reſeruauit. & ſic nec boni ſacerdotes nec ſpirituales populi ex quibus conſiſtit concilium poſſunt illum deponere. ꝟ Et cũ dr̃ ꝙ nemo nullus & ſimilia diſtributiua nõ poſſunt conuenire niſi ſingularibus perſonis. reſpondetur ꝙ illud non eſt verum ſimpliciter: quia quãdo illis nominibus adiũgitur dictio collectiua (vt puta populus vel clerus &c.) tunc nõ diſtributiue & ſingulariter ſed collectiue ſimul & cõmuniter ſumuntur: iuxta illud ad hebræ.3.& moyſes quidem fidelis erat in omni domo eius.i. in tota domo.i. ſynagoga iudæorum. Ad idẽ
B eſt illud.3.regũ.8.conuertitq; rex faciem ſuã & benedixit omni eccleſiæ iſrael. Item illud 1.parali.29. præcepit autem dauid vniuerſe eccleſiæ benedicite domino deo noſtro, & benedixit omnis eccleſia dño deo patrũ ſuorũ. Et illud matth.2.turbata eſt oĩs ieroſolyma cũ illo.i.tota ieroſolyma. De quibus diſtributiuis & collectiuis per bar.in.l.hoc articulo & ibi bal.angelus & immol.ff. de hæredi. inſti. & bar.in.l.q filiabus.§.1.ff.de lega.1.& bal. in.l.fi.C.de impuberũ & aliis ſubſti. ꝟ Itẽ ꝙ non obſtante ꝙ aliqua iura loquuntur diſtributiue, intelligatur etiã ꝙ de papa nullus etiã clerus populus vel conciliũ iudicat / probat tex.in.d.capi.ſi papa.vbi dicitur quòd papa a nemine poteſt iudicari niſi depræhendatur a fide deuius. ſi enim caperemus a nemine ſingulariter tantum (videlicet ab illo vel illo: vt puta a petro vel ioanne ſingulariter) tunc ſequeretur ꝙ fuiſſet dubitatũ an vnus tantum poſſet papã a fide deuiũ iudicare, & ꝙ nõ fuiſſet dubitatũ an a concilio poſſet iudicari. hoc aũt eſt falſum: vt patet ibi in.d.c.ſi papa poſt glo.& in.c.nunc autem.21.di.

¶ Ad quartã reſpõſionẽ cum dicitur ꝙ iudicium concilii eſt iudiciũ dei, dicitur ꝙ aliquẽ
C iudicari dei iudicio põt intelligi duobus modis. vno mõ immediate ab ipſo deo ſine alicuius hominis miniſterio. & de iſto iudicio loquuntur iura præallegata ꝙ ſolus deus iudicat papam, & iſto modo iudicium concilii non eſt iudicium dei. Alio modo mediate: vt eſt iudiciũ poteſtatis a deo alicui datæ. Et ſic conuenit etiam ſimplici ſacerdoti: vt eſt tex. in.§.ſed quem de pœni.di.3.quia quẽ ſacerdos iudicat, deus dicitur iudicare cuius perſonam gerit. & tex in.c.nemo.xi.q.3. vbi dicitẽ nemo contemnat eccleſiaſtica vincula: nõ.n. homo eſt qui ligat, ſed chriſtus qui hanc poteſtatẽ dedit. Et hoc modo iſtud dicitur iudicium dei per homines. & ſic iudicium concilii dici põt iudiciũ dei. Et de iſto iudicio mediato ex poteſtate a deo data non loquuntur illa iura, quod oſtendit ille tex.in.c. electionẽ 79.di.

¶ SECVNDO pro iſta parte facit tex.in c.electionẽ.79.di.&.9.q.3.nemo cum pluribus ſequen. alio modo inductis cũ dicunt ꝙ nemo papã iudicat. &.c.ſi papa.40.di.&.2.q.7.oues.&.6.q.1.oues.&.21.di.c.nunc autẽ.&.17.di.§.hinc etiam.&.21.di.c.intantũ.& c.licet de elec.& in extrauagãti bonifacii vnã
D ſanctam. Et ideo ꝙ papa quantũcunq; notorius criminoſus & incorrigibilis & ſcandalizans eccleſiã non poſſit deponi, arguunt omnia illa iura / dum volunt ꝙ papa a nemine iudicatur. & iura quæ volunt ꝙ non habet ſuperiorẽ: vt in.d.c.licet de elec.& in.§.patet.3.q.1. Quia ſi non habet ſuperiorẽ non habet qui eum iudicet, cũ inferior nõ iudicet ſuperiorẽ: vt in.c.cũ inferior de maio.& obe.& c.inferior.21.di. Facit tex.in.c.bene quidem / & in.c.vbinã &.c.deniq; &.c.ſatis euidenter. & melior tex.in.c.quis dubitet.96.di. Inferior enim non poteſt iudicare ſuperiorẽ niſi ſe ſubmiſerit: vt.2.q.7.nos ſi incompetenter. & in.l.eſt receptũ.ff.de iuri.omniũ iudi. An autem papa poſſit ſe ſubmittere alterius iuriſdictioni vt poſſit etiã deponi, dicitur late ſupra. & videtur ꝙ non poſſit per notata ioan.an.in.c.eccleſia de conſti.& in.c.ſignificaſti ibi abb.de foro cõpe. ꝟ Et faciunt etiã pro iſta parte omnes rationes & authoritates quas adducit cardi.de turre cre. in articulo ꝙ romanus pontifex extra caſum hæreſis nõ habet iudicem ſuperiorem in terris, qui arti.eſt in 2.li.cap.93. Et ad hoc facit tex.in.c.graue & quod ibi notat abb.in vi.nota.de præbẽ. vbi dicitur ꝙ quia metropolitanus eſt caput concilii prouincialis non poteſt iudicari ſiue puniri ab

niri ab

niri ab ipſo prouinciali concilio,ſed denunti
A atur & relinquitur iudicio ſuperioris: vt dicit
tibi tex. A pari arguit ibi abb. ꝙ papa non po
eſt puniri per concilium generale, quia ipſe
eſt caput eius in. c. ſignificaſti de elec. relin
quit ergo iudicio ſuperioris ſui, hoc eſt dei:
vt.d.c.aliorum.9.q.3.

¶ Tertio faciunt pro iſta parte omnia iura & rationes quæ infra adducuntur ad probandum papam maiorem concilio.

¶ Quarto facit illud quod dicit oſtien. in.c. propoſuit de conceſ. præben. videlicet ꝙ illud euangelicum matth. 18. dic eccleſiæ nõ habet locum in papa. Et idem ſimpliciter videntur velle archi.& do.in.d.c. ſi papa.40. di. ſupplentes enim ad glo. dicentem ꝙ non poteſt denuntiari crimen ipſius papæ, dicunt ꝙ ideo eſt quia non habet ſuperiorem. Et idem oſtien. in.c. magnæ de vo. & in.c. per tuas de ſimo. & in. c. licet de accuſa. ſecundum do.in.d.c.ſi.papa. Et idẽ dicit glo. in.c. ſi peccauerit. 2.q.1.

¶ Et per hoc paret quòd non obſtat quod dicitur in.9. & 14. motiuis ſupra pro parte oppoſita adductis: quia ex quo illa authoritas dic eccleſiæ intelligitur. i. prælato ſecundum glo. nico.ibi.& ponunt doc.in.c. nouit de iu
B di.non põt intelligi in papa: quia non habet prelatũ ſupra ſe, nec per inferiores eſt arguendus. Facit illud apoſtoli. 1. ad timo. 5. & tranſumptiue. 2.q.7. paulus. ſeniorem ne increpaueris. & illud. 3.q.6. non liceat. & illud exodi 19. omnis qui montem tetigerit lapidabitur.

¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ ita ſit ſubiectus papa legi euangelicæ ſicut quilibet alius chriſtianus: quia illud eſt verum in iis quæ ei conueniunt: ſed illud dic eccleſiæ non conuenit in perſona papæ/ qui non habet cui delictum eius deferatur. ſicut ſi diceremus ꝙ præceptũ honora patrem tuũ & matrem/ nõ conuenit in eo qui caret patre & matre.

¶ Non obſtat ꝙ verba illa dirigantur petro: quia diriguntur ei tanꝙ capiti eccleſiæ & apoſtolis ſimul. Itẽ oportet ea intelligere in petro ſecundum ea quæ pñt perſonæ eius conuenire: vt eſt prima pars illi⁹ pręcepti. ſed ſecus de illa dic eccleſiæ: quæ ei non poteſt conuenire paſſiue ſed tanꝙ capiti eccleſiæ & iudici.

¶ Non obſtat quod dr̃ ꝙ imo quia ſicut grauius ſuo exemplo ſcãdalizat ſubditos ita grauius eſt puniendus. quia reſpondetur verum eſſe ꝙ grauius eſt puniendus ſed non ab homine, ſed a deo: vt.d.c.nemo. &.c.aliorũ &.c. facta. Quinimo vt dicit glo.in.d.c. aliorũ eſt puniendus ſine venia ſicut diabolus, qui ma
ximus cõparatione aliorũ creaturæ eſt: vt de C
pœni.di.2.c.principiũ. Idem ẽt dicit glo. in.c. præſul.2.q.5. Et de iſta authoritate dic eccleſiæ vide quod late examinatur in arti. an papa ſit maior concilio.

¶ Quinto pro iſta pte facit textuſmet in.d.c. ſi papa. vbi vult papam tm̃ in crimine hæreſis poſſe damnari, & ponit iſtam tãtum exceptionem ad regulam ꝙ papa a nemine dãnatur. ergo ſtat firma regula ꝙ nec pro crimine de quo eſſet incorrigibilis & ſcandalizaretur eccleſia.

¶ Nec obſtãt in contrariũ ſupra adducta arguendo a contrario. quia dictũ argumentum a cõtrario eſt ſumptũ ex illis verbis remiſſus inutilis & taciturnus quæ ſunt in prin. tex. ex quibus recte intelligendo illum tex. ne reſultet contrarietas ad iura ſimpliciter volẽtia papam a nemine iudicari/ non debet ſumi regula a qua deriuetur exceptio ibidem poſita niſi quando eſt a fide deuius. & ſic non debet intelligi tex. tantũ in criminibus quæ conſiſtũt in omittendo. Sed debet ſumi regula in illo tex. ex illis verbis hui⁹ culpã iſtic redarguere præſumit mortaliũ nullus, quia cũctos ipſe iudicaturus a nemine eſt iudicandus: quæ ver
ba cõplectuntur ẽt crimina quæ ſunt in cõ D
mittẽdo. Et ab iſta regula ſequitur exceptio niſi deprehẽdatur a fide deuius. alioquin ſequeretur inepta exceptio ad caſum hæreſis quæ cõmitteretur in negligẽdo: & non eſſet perfecta exceptio ſed potius exceptiõis reſtrictio: cum rõ exceptio illa niſi ſit a fide deuius, comprehendat hæreſim ſimpliciter ſiue in cõmittendo ſiue in omittendo. Et licet tex. in prin. loquatur in papa qui culpatur de negligentia, tñ rõ ex qua ſumitur regula & exceptio ẽ generalior. & ideo quantumcunꝗ dictum ſit ſpeciale, ex quo rõ eſt generalior debet gñaliter intelligi tex. in. l. regula & ibi bar. ff. de iuris & fac. igno. l. cum pater. §. dulciſſimis. ff. de lega. 2. ad hoc tex. & glo. in. l. generaliter ff. de in ius vocan. Facit tex in l.fi. C. de ſen. paſ. ibi quod eſt maxime abſurdũ eodẽm tpe nec in patris nec in ſua quenquã fuiſſe ptãte. Quæ rõ conuenit in captis ab hoſtibus & reuerſis iure poſtliminii: vt in. §. ſi ab hoſtibus inſti. quibus mo. ius pa. po. ſol.

Quid dicẽdũ? In hoc arti. vt magis eluceſceret veritas/ viſũ eſt ad vtrãꝗ ptem arguere. Porro nõ poſſum nõ mirari de iis qui fuerũt in illa opinione ꝙ paratione notorii criminis de quo eſt incor

rigibilis,& ꝑ quod ſcādalizatur eccleſia poſſit
A deponi,nitentes ſenſu vnius gloſæ quæ loqͤ
titubādo per verbū credo.Et licet rñſio docto
ris per verbū credo æquipolleat rñſioni per
verbū affirmo(.l.ſi qs filio.§.irritū & ibi bal.
ff.de iniuſto rup.& irri.teſta.)& ſi variat ſit e-
rubeſcendū(vt in.l.eos.C.de modo multa-
rū.& bal.i.l.de tutela.C.de in integ.reſti.mi.)
tñ minus dicit qui dicit ſe credere q̄ qui affir-
mat.bar.in.l.marcellus.§.1.ff.rerū amo.l.in-
teroēs.§.recte.ff.de fur.Et maxime ad id ē eſt
quod ponit calde.in.cōſi.4.de cōfeſ.& refert
domi.in.c.1.de cōfeſ.in.6.Facit quod dr̄ in.l.
mutus.ff.de ꝓcu.& in.l.ſi duo.ff.de arbi.poſt
glo.ibi.Et gloſator ipſe dixit contrariū in.c.ſi
qs.79.di.ſ.ꝙ tm̄ in caſu hęreſis ſtricte ſūptæ
paꝑ pōt accuſari.Et cū velint papā eſſe ſupra
oēs canones & leges(vt in.c.ꝓpoſuit de con-
ceſ.ꝓbē.& ſolutū oībus legib⁹(vt.l.princeps
&.l.digna vox.ff.&.C.de.ll.)ipſum conātur
ligare authoritate vnius gloſellæ:cū tñ nec il
lius rationes cōcludāt.Fundat.n.gloſa primo
in tex.38.di.c.nullus.vbi dicit ꝙ q rebelliter
viuit & diſcere atqꝫ agere bona recuſat poti⁹
diaboli q̄ chriſti membrū eſſe oñditur,& po
tius infidelis q̄ fidelis eſſe mōſtratur. Secūdo
fundatur tex.c.ſi qui presbyteri.81.di.vbi dr̄
B ꝙ peccatū paganitatis incurrit q ſedi apoſto-
licæ obedire cōtēnit & quaſi ſcelus idolatriæ
eſt nolle acqeſcere. Qualiter aūt hoc debeat
intelligi,glo.in.d.c.ſi qui presbyteri ibi in ver
bo cōtēnit/remittit ad.c.nulli fas.19.di.& ad
c.oēs.22.di.Et in.d.c.nulli fas declarans oīa
hmōi iura,dicit ꝙ qui aſſerit romanā eccleſiā
nō eſſe caput nec poſſe condere canones/eſt
hæreticus:ſed ſi quis aliter tranſgreditur eius
mandatū non eſt hæreticus,licet peccet.eodē
modo glo.in.c.generali in verbo inhibemus
de elec.in.6.Coniungēdo ergo oēs gloſas ſi
mul & intelligēdo vnā per aliā,ita demū cri-
minoſus qui facit cōtra canones & eſt perti-
nax & incorrigibilis incurrit crimē hæreſis ſi
dicit romanā eccleſiā nō eſſe caput nec poſſe
condere canones:alias ſecus/licet peccet. Et
ad hoc fere per totum ſunt omnia illa iura
25.q.1.

¶ Item certū eſt ꝙ contumacia & incorrigi-
bilitas de ſe non eſt hæreſis/niſi quando nega
tur poteſtas clauium:vt dictū eſt:& præſer-
tim non eſt hæreſis ſtricte ſumpta id eſt con
tra articulos fidei,propter quam ſolam poteſt
papa deponi,& non propter hæreſim large
ſumptam:vt dicit.d.glo.in.d.c.ſi quis pecu-
nia.79.di.& glo.15.di.c.ſicut ſancti.& in

ca.anaſtaſius.19.di. Tex.autem in dicto ca.
omnes.22.di.(ad quem remittit glo.prædi- C
cta in.d.c.ſi qui presbyteri)dicit ꝙ qui roma
næ eccleſiæ priuilegium ab ipſo omniū ſum-
mo eccleſiarum capite traditum auferre cona
tur hic proculdubio in hæreſim labitur & eſt
hæreticus dicendus.Omnia igitur huiuſmo-
di iura loquuntur de inferioribus a papa qui
agunt contra canones & contra ſedem apo-
ſtolicam. ¶ Præterea ſi attendatur ratio illius
glo.in.d.c.ſi papa quæ ſolum fundatur ſuper
contumacia,videtur ꝙ etiam de crimine nō-
dum notorio & de quo non ſcandalizatur ec
cleſia poſſet papa accuſari dum tamen ſit in-
corrigibilis:& iura quæ allegat indiſtincte lo
quuntur ſiue crimen ſit notoriū ſiue non/ſiue
exinde ſcandalizetur eccleſia ſiue non.cuius
contrarium tenet eadem glo.dicēs ꝙ propter
hæreſim occultam poteſt accuſari nō autem
propter aliud crimen occultum.

¶ Nec obſtat quod dicit archi.in dicto.cap.ſi
papa circa fi.glo.qui videtur velle ꝙ ſi eſſet
criminoſus & incorrigibilis & ſcandalizans
eccleſiam/videretur docere hæreſim.quia il-
la verba archi.non ſunt poſita ſuper quæſti-
one illa gloſæ/vtrum pro crimine notorio de
quo eſt incorrigibilis & ſcandalizatur eccle-
ſia poſſit deponi:ſed ſuper penultima quæ- D
ſtione gloſæ,in verſi.item nūquid papa poſ-
ſet ſtatuere ꝙ non poſſit accuſari de hæreſi.
& ad reſponſionem gloſæ quòd non quia ex
hoc periclitaretur tota eccleſia,ſupplet archi.
nam ſic doceret hæreſim/vnde videretur ſub
uertere vniuerſalem ſtatum eccleſiæ. Alio-
quin dictum archidiaconi non eſſet verum ſi
intelligeremus ipſum ꝙ inquantū papa eſſet
criminoſus & incorrigibilis videretur doce-
re hæreſim.nec illa verba archi.conuenirent
ad illam partem glo.in verſi.item nunquid ſu
pra poſitam:quia criminoſus qui nihil ſta-
tuit & nihil prædicat & nihil ſtudet,non po-
teſt dici docere hæreſim.

¶ Et ex his patet reſponſio ad.24.motiuum
in contrarium.quia non eſt verum dicere
quòd crimen notorium iunctum cum in-
corrigibilitate & ſcandalo eccleſiæ/ſit caſus
ſimilis hæreſi de qua loquitur exceptio dicto
capitulo ſi papa.quia licet peccet talis incor-
rigibilis criminoſus non tamen eſt hæreti-
cus:vt dictum eſt.Et licet glo.ponat duos
caſus,tamen ſecundus eſt omnino diſſimi-
lis a primo nec fundatur iuribus quæ allegat.
Et ſi eſſet vera cōcluſio in ſecundo caſu(q qñ
cum crimine quod largo modo hęreſim ſapis

interuenit qualitas ſcandali/ex hoc poſſet pa
A pa deponi)idem diceremus in ſimonia/ quæ
largo modo appellatur hæreſis : vt ſupra di-
xi,& patet in pluribus iuribus. 1. q. 1. Idem
quoqꝫ eſſet de auaritia,quę dicitur idolorum
ſeruitus: vt in. capi, ſaluator. 1. q. 3. &. capi.
idolatria. 28. q. 1. idem & de inobedientia:
vt in. d. capitu. ſi qui presbyteri. 81. di, & his
ſimilibus. Et tamen glo. in. d. cap. ſi quis pe-
cunia 79. di. non vult propter ſimoniā poſſe
papam accuſari, ſicut nec aliæ glo. ſupra alle-
gatæ.

¶ Et per hoc patet ꝙ bona eſt etiam ratio illo
rum qui improbantes glo. in. d. c. ſi papa/ di-
cunt ꝙ ratio glo. non eſt bona dum dicit ꝙ
contumacia eſt hæreſis qa non eſt verum ꝙ
ſit hæreſis proprie, de qua tex. in. d. ca. ſi papa
vult poſſe papam accuſari/& de qua doc. lo-
quuntur in. c. in fidei de hære. in. 6. Compro-
batur quia papa non poteſt accuſari (& mi-
nus deponi) de hæreſi non damnata per ec-
cleſiam, ſed ſolum de damnata & vera hæreſi
vt dicit hugo/archi. egi. alexā. & alii in dicto
ca. ſi papa. Sed ſimpliciter capiendo aliquem
criminoſum contumacem & incorrigibilem
& ſcandalizantem eccleſiam, non dicimus eū
incidere in hæreſim damnatam/ ſi non credit
B ꝙ illa contumacia & incorrigibilitas illius cri
minis non ſit peccatum & ꝙ per eccleſiam
non potuerit decerni eſſe peccatum: vt dicit
illa glo. & doc. in. c. generali in verbo inhibe
mus de elec. in. 6. Quod probatur per tex. in
c. cum contumacia de hære. in. 6. vbi vult ꝙ
ob contumaciā excommunicatus & per an-
num pertinaciter in excommunicatione per
ſiſtens, tunc demum poteſt condēnari vt hæ
reticus quando eſt excommunicatus ex cau
ſa hæreſis. ſi ergo contumax ex alia cauſa eſt
excommunicatus, etiam poſt annū non dam
natur vt hæreticus, licet alias habeatur ſuſpe
ctus de hæreſi: vt eſt tex. & ibi glo. in. c. ſi. de
pœnis. poſſetqꝫ ex hoc indici purgatio, in
qua ſi deficeret locus eſſet tex. in. c. excōmuni
camus el. 1. §. credentes de hære. Vnde hæc
ſuſpitio eſſet probabilis & non violenta: vt
dicit car. ī. d. c. ſi. poſt. inno. Quapropter ſola
contumacia & incorrigibilitas nō dicitur ve
ra hæreſis. & ideo non poteſt papa ex tali deli
cto de quo eſt incorrigibilis deponi, & maxi
me quia hoc nullo iure cauetur. c. illa ne ſede
vacan. c. is qui de ſen. excom. in. 6. l. illam. C.
de colla.

¶ ITEM ꝙ iſta concluſio ſit vera/ oſtendit̃
aliis rationibus vltra p̃miſſas. Clarū eſt in pri
mis ꝙ papa nō habet p̃tātē a cōcilio ſed a deo
vel ſaltē principaliter a deo & ſecūdario a cō C
ciliis iuſſu & authoritate dei: vt eſt tex. in. §.
hic etiā 17. di. & ibi glo. ergo nō debet eſſe in
p̃tāte concilii ſeu eccleſiæ hanc authoritatem
ab eo auferre vel tollere: & conſequenter nec
eum deponere ſiue exauthorare. Facit quod
in ſimili dicimus papam habere duplicem
gladium/ſpiritualem & temporalem: ſpiritua
lem in habitu & exercitio, ſed temporalem
in ſolo habitu. Exercitium autem eſt com-
miſſum imperatori etiam iuſſu dei ſecūdum
ꝙ notatur. c. nouit de iudi. ex quo ſequitur
ꝙ papa non poteſt tollere exercitium iuriſ-
ditionis temporalis ab imperatore, quod ex-
ercitium in eum contulit iuſſu dei: vt notant
doc. in. d. c. nouit. ¶ Hoc idem probatur
exemplo dauid : qui cum homicidium & a-
dulterium commiſiſſet, non eſt a deo damna
tus, nec ilico depoſitus ſed miſſus eſt prophe
ta nathan qui illum argueret: vt habetur. 2. q.
7. §. item cum dauid.

¶ Item & clarius oſtenditur exemplo. nam
legitur. 2. reg. 6. ꝙ cum arca domini reduce
retur de gabaha in ieruſalē/ a bobus recalci-
trantibus arca inclinata eſt, cui cum oza le-
uita manum adhiberet vt eam erigeret/ a do
mino percuſſus interiit. per arcam prælati in D
telliguntur: per ozam ſubditi: per inclinatio
nem arcæ caſus intelligitur prælatorum :
per illum qui manum adhibuit intelliguntur
repræhendentes vel accuſantes vitam docto-
rum/qui a domino percuſſi intereunt. ita di
cit tex. 2. q. 7. c. plerunqꝫ. §. de his, verſi. item
legitur. Si autem hoc de inferioribus papa di
citur/multo magis idem dicendum eſt de pa
pa. Vñ & in papa idem clarius oſtenditur. nā
legitur in exodo ꝙ maria ſoror aharon quæ
prima poſt trāſitum maris rubri ſumpto tym
pano hymnum cantare meruit, poſtea mur-
murans in moyſen eo ꝙ æthiopiſſam duxe-
rat vxorem a domino lepra percuſſa eſt. Per
mariam autem ſynagoga intelligitur quæ in
moyſen. i. in chriſtum murmurauit, quia ęthi
opiſſam. i. eccleſiam de gentibus ſibi copula
uit: quos lepra perfidiæ & erroris ſordidos fe
cit ea. cau. &. q. §. de his. verſi item obiicitur.
&. §. his ita. verſi. moyſes. Synagoga autē cō
gregatio dicitur (vt dicit archi. i. c. eccleſia de
conſecra. di. 1. & ioan. de ana. in. c. iudæi de
iudæis. & ioan. an. in. c. fundamenta in prin.
de elec. ī. 6. (cui nō licuit iudicare de chriſto:
igitur nec cōcilio licet de papa iudicare. ¶ Et
p hoc facit tex. in. c. oues. 2. q. 7. vbi dr̃ ꝙ oues

ſuum paſtorem nec reprahendere niſi a fide
A deuiauerit nec accuſare poſſunt. Quod opti-
me competit papæ. ipſe enim eſt paſtor om-
nium, & conciliũ generale eſt ouile: iuxta il-
lud ioan. 10. erit vnum ouile & vnus paſtor.
Ad idem. 6. q. 1. oues. & tex. in. c. nolite. 21. di.
¶ Confirmatur hoc: quia ſi ratione alicuius
criminis de quo ſit incorrigibilis papa poſſet
deponi, fruſtra a doctoribus prodita eſſent
diuerſa remedia qbus prouideri debeat quan
do papa eſt notorius criminoſus & incorrigi
bilis & ſcandalizans eccleſiam: vt dixi ſupra,
vbi recitaui ſeptẽ remedia data a doctoribus/
poſt illam quæſtionem an papa poſſit accuſa
ri de crimine notorio de quo eſt incorrigibi-
lis. Et vbi eſt dare remedium ſine depoſitio-
ne nõ debet procedi ad deponendum, argu.
l. & ſi quis. §. diuus. ff. de religi. & ſump. fune.
bal. in. l. nemo martyres. C. de ſacroſan. eccle.
& maxime ad euitandum ſcandalum quod
poſſet ex priuatione oriri. poſſent enim inde
naſci ſchiſmata, quæ vt plurimũ in ſimili ca
ſu ſunt exorta. ratione autem vitandi ſcanda-
li receditur ſæpius a regulis iuris: vt dicit lu-
do. in. l. ſi vero. §. de viro in. 7. fallen. ff. ſolu.
matri. Ad hoc glo. in. c. latores de ele. excom.
miniſ. c. cum ex iniuncto de noui operis nũ.
B Et maius eſſet ſcandalum ſchiſmatis q̃ ſit ex
hoc ꝙ papa eſt criminoſus & incorrigibilis.
Vnde in ſimili dicit tex. in. l. 1. & in. l. maritus
ff. de quæſtioni. non eſſe a quæſtionibus in-
choandum, & tex. in. l. de minore in. §. tormẽ
ta eo. ti. dicit ꝙ in excutienda veritate pluri-
mum vox ipſa & cognitionis ſubtilis diligen
tia confert. & conſiderare oportet cuius exiſti
mationis quiſq; in ciuitate ſua ſit, & nõ ilico
ad tormenta procedere. Quapropter in ſimi
li vbi eſt dare aliud remediũ, ſemper iura vo-
lunt per tutiorem viam procedi. Sic etiã tex.
in. l. vnius in. §. in ea eo. ti. dicit. tormenta nõ
facile adhibenda ſunt, ſed inſtandum accuſa
tori eſt vt quod intendit ꝓbet. Vnde in pro
poſito ex quo prodita ſunt alia remedia cõtra
papam notorium criminoſum & incorrigi-
bilem, non debet deueniri ad depoſitionem:
maxime cum nullibi reperiamus cautum ꝙ
ex dicta cauſa poſſit papa deponi. Erubeſci-
mus autem ſine lege loqui, l. illam cum ſimil.
C. de colla. Nec ex proprio ſenſu debemus
procedere ad aliquem condemnandum: ma-
xime cum tex. dicat in. c. ne innitaris pruden-
tiæ tuæ de conſti. quòd prudentiæ ſuæ inni-
titur qui in iis quæ ei agenda dicẽdaue videt̃
iudicium ſuum patrum decretis præponit. ſi-
cut proprie eſt in propoſito: cum ſentientes
papam deponendm dicant directe contra il- C
la iura in cap. nemo & in cap. aliorum & in
ca. facta & cap. ipſi. 9. q. 3. vbi patet ꝙ papa
non poteſt ab aliquo hoĩe iudicari ſed a ſolo
deo. Nam ipſe vicem veri dei gerit in terris:
vt in cap. quanto de tranſla. præla. Et habet
cœleſte arbitrium ca. 1. in fi. de ſumma tri-
ni. & idem conſiſtorium ſiue tribunal cũ chri
ſto: vt ibi dicunt doc.
¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ papa eſt ſubie-
ctus correctioni euangelicæ ſicut & cæteris
quia patet reſponſio quòd licet ſit ſubiectus,
non tamen quo ad depoſitionem/ etiam ſi il-
la verba dic eccleſiæ intelligerentur id eſt cõ
cilio. Quanuis enim poſſet concilium con-
gregari eo reſpectu ad reſiſtendum & proui-
dendum per alios modos/ nõ tamen per de-
poſitionem: quia in hoc non ſubeſt concilio
niſi in caſu hęreſis, vt ſupra dictũ eſt. Pro quo
facit ratio: quia poteſtas papæ eſt a deo. ſacer
dotium enim fuit tranſlatum de aharon in
chriſtũ & a chriſto in petrum: vt notatur in
ca. tranſlato de conſti. & probatur. 21. di. in
nouo. & ideo dicitur tenere caput & princi-
pium apoſtolatus. 22. di. ſacroſancta. Et ꝙ
ſit a deo eſt tex. in ca. nouit de iudi. & in. §.
hinc etiam. 17. di. quia a ſolo deo iudicatur, D
vt ibi. Q̃đ ãta deo eſt homines non poſſunt
diſſoluere/ ne forte videantur deo repugna-
re: vt habetur actuum. 5. Ergo ſequitur quòd
non poteſt ob quodcunq; crimen a quoquã
deponi præterquàm in caſu hæreſis per. d.
c. ſi papa. & eſt bona glo. in. c. 1. de renun.
in. 6. in verbo inſufficientem. & ſic nec a
concilio. quod & probat tex. in. d. c. ſacroſan-
cta. 22. di. Subiicitur ego correctioni euan-
gelicæ, ſed non propterea depoſitioni. Facit
quod in ſimili dicitur quòd cui commiſſa eſt
correctio non poterit deponere, 50. di. c. con
tumaces. de ſtatu monachorum capitulo ea
quæ. §. quòd ſi abbas. ff. de officio præſidis
l. legatus. glo. in. c. quærenti de verbo. ſigni.
¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ vna & eadem
res non debet diuerſo iure cenſeri/ & ꝙ ita
eſt frater papa ſicut cæteri, quia reſpondetur
ꝙ eſt ob diuerſitatẽ rationis. Quia enim eſt
omnium ſuperior nec eſt cui facta eius defe-
rantur ſed tantum deo reſeruantur (vt in. c. fa
cta. 9. q. 3.) ideo propter diuerſitatẽ rationis
in ſubiecto non eſt abſonũ ꝙ vna & eadem
res diuerſo iure cenſeatur.
¶ Nec obſtat ꝙ verba illa fuerint directa pe-
tro ſimul cũ aliis: q̃a hoc potius facit pro. nã ſi

ſunt dicta petro ſunt illi dicta tanquam capiti
A cui competit alios corrigere & non corrigi:
vt.2.q.7.c.maiorum/ & .c. oues cum ſimil.
Et conſiderandum eſt ꝙ dicitur in ſingulari
ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus.nõ.n.dici-
tur ſit vobis ſicut ethnicus & publicanus,ſed
dicitur ſit tibi quaſi capiti & ſuperiori ad quẽ
ſpectat correctio. Et ſic intelligendo potius
faceret ꝓ papa q̃ contra. Ad quod facit quod
dicit.s.tho.in ſecunda ſecundæ.q.xi. ar. 4. ꝙ
dominus paulo inferius ibi non dico tibi ſe-
ptics &c. loquitur petro de peccato in eum
commiſſo/quod eſt ſemper dimittendum vt
fratri redeunti parcatur:non autem de pecca
to in deum vel in proximum cõmiſſo, quod
nõ eſt noſtri arbitrii dimittere ſecũdũ hiero.
ſed in hoc eſt a lege modus ſtatutus ſecundũ
ꝙ congruit honori dei & vtilitati proximo-
rum.

¶ Sed ſi volumus præmiſſa verba(petro dire
cta) imperſonaliter capi in quocunq; fideli
(vt capiuntur in.d.c.nouit de iudi.&.2.q.1.
ſi peccauerit, & vt cõmuniter intelliguntur)
tunc verba illa dic eccleſiæ & alia ſit tibi ſicut
ethnicus & publicanus non poſſunt conue-
nire in perſona ſuperioris reſpectu inferio-
ris in foro iudiciali:quia inferior non iudicat
ſuperiorem.c.inferior.21.di.&.c. cum infe-
B rior de maio. & obe.cũ ſimil. Vñ dicit archi.
in.d.c.ſi peccauerit(& refert abb. in.d.c.no-
uit) ꝙ authoritas illa euangelica inquantum
concernit actum iuſticiæ nõ pertinet ad ſub-
ditos reſpectu prælati, ſed bene inquantum
eſt actus charitatis.Idẽ & latius ponit.s.tho.
in ſecunda ſecũdæ.q.33.ar.3.vbi dicit ꝙ vna
eſt correctio quæ eſt actus charitatis,quæ ſpe
cialiter tendit ad emendationem fratris delin
quentis per ſimplicem admonitionem,& hęc
pertinet ad quemlibet charitatem habentem
ſiue ſit ſubditus ſiue prælatus.24.q.3.c.tã ſa-
cerdos.alia eſt correctio quæ eſt actus iuſti-
cię per quam intenditur bonum commune:
quod non ſolũ procuratur per admonitionẽ
fratris ſed etiã interdum per punitionem, vt
alii a peccato timentes deſiſtant.& talis perti-
net ad ſolos prælatos:qui non ſolum habent
admonere ſed etiam corrigere puniẽdo. Idẽ
etiam & clarius ponit nicolaus de lira matth.
18.vbi etiam dicit ꝙ ibi in illa authoritate ſal
uator loquitur de correctione quæ eſt actus
charitatis quæ conuenit cuicunq; fideli:& nõ
de illa quæ eſt actus iuſtitiæ,& tendit ad poe
nam temporalem.

¶ Hoc idẽ poſuit in effectu car.de turre cre.
in.2.li.de.eccle.c.98.vbi dicit ꝙ licet papa ſit
frater noſter cõformitate naturæ & fidei reli C
gione/eſt tamen princeps & caput totius vni
uerſalis eccleſiæ. Vnde licet inquantum eſt
frater/ad eum ſe extendat prædicta authori-
tas in ea parte in qua tangitur ſimplex frater
na correctio quæ eſt actus charitatis,inquan-
tum tamen eſt princeps & caput ſupremam
habens iuriſditionem in eccleſia/non ſe extẽ-
dit ad eum dicta authoritas in ea parte in qua
contra non ſuſcipiẽtem fraternam correctio
nem iubetur fieri denuntiationem. Ad quod
adducit alber.magnum in.4.ſenten.di.19.
& .s.thomam ibidem.qui dicit ꝙ ſi non eſt ſu
perior eſt recurrendum ad deum orando ut
eum emendet aut de medio tollat. Et ad idẽ
adducit vlricum in ſumma theologiæ li. 6.
trac.3.c.15.vbi dicit ꝙ quidam accuſari nõ
poſſunt propter excellentiã dignitatis: vt pa
pa,q nõ poteſt accuſari niſi de crimine hære
ſis:vt legitur in geſtis bonifacii martyris, &
eſt ille tex.in.c.ſi papa.40.di.Et idem vlricus
eo.li.& trac.c.17.

¶ Et ideo verum eſt quod dicit oſtien.in.d.c.
propoſuit de conceſ.pręben. & dixi ſupra in
4.argu.ꝙ illud dic eccleſiæ non conuenit in
papa in actu iuſtitiæ & iudiciali.Et hoc vide-
tur tenere abb.in.d.c.nouit. vbi repræhendẽ D
do glo.in.d.c.ſi papa(quæ voluit ꝙ denuntia
tio euangelica in papa non habeat locum ni
ſi de tali crimine de quo poſſit accuſari quia
alias eſſet inutilis)ipſe dicit ſe credere ꝙ debe
at fieri hæc denuntiatio etiam ſi ſit tale crimẽ
de quo non poſſit accuſari/ ſaltem in ſecreto
& in præſentia aliquorum teſtium , licet po-
ſtea non poſſit fieri talis denuntiatio ſuperio
ri: quia fortaſſe corrigeretur per talem admo
nitionem, & ſic denuntians lucraretur ani-
mam eius.allegat in ſimili tex.in cle.2.§.no-
tarii de hære. vbi notarii admonent inquiſi-
tores hæreticæ prauitatis in ſecreto quando
excedũt in ſuo officio. ¶ Quinimo idẽ.s.tho.
in ſecunda ſecundæ.q.33.ar.7.dicit ꝙ ſi pec-
catum eſt publicum tunc eſt publice arguẽ
dum:quia non tantum eſt adhibẽdum remẽ
dium ei qui peccauit vt melior fiat ſed etiam
aliis in quorum notitiam deuenit vt nõ ſcan
dalizẽtur:iuxta illud apoſtoli primę ad timo.
5.peccantem coram omnibus argue vt cæte-
ri timorem habeant. quod intelligitur de pec
catis publicis,vt aug.dicit in li. de verbis do-
mini. Et idem in effectu dicit nicolaus de lira
in verbo vade & corripe.

¶ Vnde ſequitur ſolutio ad cõtrarium ſupra

ſignatū ꝙ ita ſit papa ſubiectus illi diſpoſitio-
A ni euangelicæ & ita dicatur frater ſicut quili-
bet alius, nam aliter conuenir in eius perſona
qui ſuperiorem non habet q̄ in aliis inferiori
bus. Et ad idem eſt ioannes in ſumma confeſ
ſorum li. 3. ti. 9. §. 9. & ad idem petrus de pa-
lude & aug. de ancona: vt refert cardi. vbi ſu-
pra. ¶ Et ꝙ illa verba dic eccleſiæ intelligātur
id eſt publice argue, ſentit fœlix papa in epi-
ſtola reſponſiua ad athanaſium & epiſcopos
ægyptiorum thebaidorū & libicorum in ale-
xandrina ſynodo cōgregatos, cum dicit & ſi
eos non audiuerit dic eccleſiæ. i. accuſa eum
publice & non prius.

¶ Differentiam autem inter admonitionem
charitatiuam ſiue euangelicam & iudicialem
ſiue iuſtitiæ & in quibus conueniant, ponit
abb. in dicto ca. nouit. & ſpecu. in ti. de denun
tiatione in. §. 2. verſicu. vt autem. & ſumma
angelica in verbo denuntiatio. Et de prædicta
authoritate dic eccleſiæ in papa vide quæ di-
cuntur late infra in articu. an papa ſit maior
cōcilio. Et vide pulchra dubia examinata per
cardi. de turre cre. in. d. c. ſi peccauerit. 2. q. 1.
circa materiam iſtius denuntiationis euan-
gelicæ.

¶ AD IDEM (ꝙ papa non poſſit deponi
B ob crimē de quo ſit incorrigibilis) facit illud
quod legitur. 1. reg. 24. & 26. vbi dicitur ꝙ
licet ſaul eſſet factus indignus regno propter
notorias ſuas iniquitates de quibus erat in-
corrigibilis & ſcandalizabātur ſubditi / & plu
ries eſſet datus in manus dauid quē ipſe per-
ſequebatur, nunq̄ tamen dauid voluit inſur-
gere in eum, quinimo appellabat eum domi
num ſuū & chriſtum domini dicens niſi do-
minus percuſſerit eū aut dies eius venerit vt
moriat̄ aut deſcendēs in præliū perierit pro-
pitius ſit mihi dominus ne faciam hanc rem
domino meo chriſto domini vt mittam ma-
num meā in eum / quia chriſtus domini eſt.
Vnde reliquit eum iudicio dei. Quod cōue-
nit ad illud quod dicit oſtien. ꝙ illud dic ec-
cleſiæ in papa intelligit̄. ſ. vt oret deū pro eo
vel vt eū de medio tollat. Eius enim facta dei
iudicio reſeruantur: vt in. c. facta. 9. q. 3. Dicāt
ergo ſubditi papæ vt dauid dixit ſauli. iudicet
dominus inter me & te, & liberet me de ma-
nu tua & de omni anguſtia. ¶ Facit etiā quod
dicitur in. c. nunc autem. 21. di. vbi licet mar
cellinus ſcandalizaſſet eccleſiam, non tamen
depoſitus eſt ob notoriū & ſcandaloſum cri-
men. Item q̄uis petrus prius dixiſſet & ſi om
nes ſcandalizati fuerint in te ego nunq̄ ſcan-
dalizabor (vt patet matth. 26.) & poſtea chri-
ſtum negaſſet, non tamē reperitur depoſitus. C
Sed ad illud reſpondetur ꝙ neuter ipſorum
fuit incorrigibilis: quia ſi fuiſſent incorrigibi
les potuiſſent deponi, quia erat crimen hære-
ſis: vt in. d. c. ſi papa. & præter hoc petrus ſecū
dum quoſdam nōdum tunc conſtitutus erat
pontifex. Et ideo illi tex. nō cōueniūt in ꝓpo
ſito dubio. ¶ Exēplo aūt dauid pōt reſponderi
ad illud quod dicitur de petro notorie ſcan-
dalizante eccleſiam & inducente gentiles ad
iudaizandum (vt dr̄ ad gala. 2. & 2. q. 7. pau-
lus) ꝙ paulus reſtitit illi in faciē. reſpōdetur
n. ꝙ hoc facit pro: quia nō dicitur ibi ꝙ pau
lus conuocato concilio apoſtolorum & alio
rum petrum cogentem gētiles iudaizare de-
poſuerit, ſed ꝙ illi reſtiterit in faciem. Ratio
autem vt dicit pe. de mōte in ſua monar. q. 8.
cur eum non depoſuerint / fuit quia cum illi
ſpiritu ſancto ducerētur ſciebāt ſe non poſſe
quod a chriſto inſtitutum fuerat quouis mo-
do immutare. Et ideo vbicunq; papa tale cri-
men committit propter quod ipſe non fit alie
nus ab eccleſia (ſicut eſt omne crimen aliud
ab hæreſi) non poteſt etiam a toto mūdo de-
poni. Poteſt tamen exemplo pauli papæ tur-
banti eccleſiam reſiſti & obuiari ne contami-
net ſeu ſcandalizet eam. D

¶ Item pro iſta parte facit authoritas. s. tho.
in. 4. ſen. di. 19. q. 2. ar. 2. quæſtiun. 3. ad. 2. ar-
gu. vbi ait ꝙ q̄uis prælati ſint a ſubditis corri
piendi / non tamen eſt eis pœna infligenda:
ſed recurrendum eſt ad ſuperiorē denuntian
do: vel ſi non habet ſuperiorem recurrēdum
eſt ad deum, qui eum emendet vel de medio
ſubtrahat. Sed papa non habet ſuperiorē: er-
go quo ad eum ſi eſt incorrigibilis nullū eſt
aliud remedium q̄ recurrere ad deum.

¶ Hoc aūt recurrere ad deum vt eum emen
det vel vt prouideat eccleſiæ ſuæ prout nouit
magis expedire placet mihi. nā vt dominus
dicit lu. 18. oportet ſemper orare & non defi-
cere. & mar. 13. dicit / vigilate & orate qa ne-
ſcitis quando tēpus ſit. Et iacobus in ſua epi-
ſtola. c. 5. dicit. infirmatur aliquis in vobis, in-
ducat presbyteros eccleſię & orēt ſuper eum.
& poſt pauca, orate pro inuicem vt ſaluemi-
ni: multum. n. valet deprecatio iuſti aſſidua.
¶ Sed nunq̄ placuit quod dicitur orandū vt
deus eum de medio tollat: quia iſtud eſt con
tra inſtitutum eccleſiæ, quæ orat pro perſecu
toribus & hæreticis & infidelibus: vt patet in
collectis ferię ſextę in paraſceue. vnde matth.
5. dicitur orate pro perſequētibus vos. item

A ibidē diligite inimicos veſtros, & lu.6. orate
pro calumniantibus vos,& dominus in cru-
ce dixit dimittē illis quia neſciunt quid faciūt.
Item hoc videtur impoſſibile in eccleſia vni
uerſali ꝙ omnes orent vt tollat eum de me-
dio propter diſtantiam locorum & ignoran-
tiā incorrigibilitatis papæ. & ſic eccleſia eſſet
diuiſa in orando: quia vna pars illorum qui
ignorarēt orarent vt conſeruaret eum: vt pa
tet in collecta pro pontifice. item intra ſecre-
ta miſſæ cum dicitur in primis quę tibi offeri
mus pro eccleſia tua ſancta catholica, quā pa-
cificare cuſtodire adunare & regere digneris
toto orbe terrarum vna cum famulo tuo pa-
pa noſtro. Itē quia contingere poſſet vt bre-
ui corrigeretur: iuxta illud ioā.xi. nonne duo
decim ſunt horæ diei? ergo euenire poſſet vt
poſt correctionem quis oraret vt deus tolle-
ret eum de medio: quod eſſet orare vt tolle-
ret de medio iuſtum, quod non eſt orandū.

¶ Et ꝙ quia incorrigibilis papa nō poſſit de-
poni, tenet aug. de anco. in trac. de po. pa. q.5.
ar.4. Eandem etiam tenet s.tho. vt tetigimus
in.4.ſen.di.29. in fine.2. quæſtionis. Idē etiā
archie. floren. in.3. par. ſum. in ti.23. capitulo
5. verſi. vtrum papa poſſit deponi. & idem
archie. eo. li. ti.24. c.2. verſi. notat abbas de ſici
B lia. & idem archie. in.2. par. ſum. in titu.3. de
ſuperbia in. c.xi. in verſi. ſchiſma autē. Idem
quoqꝫ tenuit martinus de laude in trac. de car
dinalibus. q.77. Idem etiā tenuit pe. de palu-
de: vt refert idem archiepiſcopus in ambob⁹
locis primo adductis.

¶ Dicit tamen augu. de anco. ꝙ poſſet ſaluari
illa glo. in d.c. ſi papa/ intelligendo eam loqui
quando crimen quod cōmittit de quo eſt in-
corrigibilis & quod de ſe eſt peccatū, ipſe cre
dit & dicit pertinaciter nō eſſe peccatū. Tunc
enim proprie eſſet hæreſis. facit tex. in cle.1.
de vſu. & ſupra dixi. ℣ In hūc etiam ſenſum
accipit illam glo. roſellus in trac. concilii in
q. an ſententia papæ præferatur ſententiæ cō
cilii: vt videlicet intelligatur qn̄ illud quod
papa committit quod de ſe eſt peccatū/ ipſe
facto & verbis defendit non eſſe peccatum.
quia tunc eſſet hæreſis, & eſſet locus illi glo.
in. d.c. ſi papa.

¶ Iſtam etiam (vt ſupra diximus) tenet car.
de turre cre. in.2. li. de po. pa. c.98. Quam fir
mat authoritate beati bernardi: qui ſcribens
innocentio papæ dicit, quis faciet mihi iuſti-
tiam de vobis: ſi haberem iudicem ad quem
vos trahere poſſem, iam nunc oſtenderē vo-
bis (vt parturiens loquor) quid mereamini
extat quidem tribunal chriſti, ſed abſit vt ad C
illud appellem vos &c. Et ad idem allegat a-
lios plures idem tenentes: vt vlricum in ſum
ma li.6. trac.3. c.15. & ioan. in ſumma cōfeſ-
ſorum li.3. ti.9. §.9. & eundem vlricum vbi
ſupra. c.17. & albertum magnum in.4. ſen.
di.19. Et idem videtur replicare in trac. ſchiſ
matis. c.13. col.2. Et idem videtur velle im-
mol. in cle. ne romani.17. colū. de elec. Idem
etiam ponit per multas rationes idem cardi.
de turre crema. in. d.c. ſi papa. & reſpondet ad
plura obiecta. Iſtam eandem opinionem te-
net pe. de monte in ſuo trac. concilii. q.8.

¶ Iſtam etiam tenet roſellus in ſua monar. in
2. trac. de forma eligendi papam in.9. charta.
vbi in effectu videtur idem velle quod aug.
de anco. videlicet ꝙ ex delicto quantumcūqꝫ
grauiſſimo etiā notorio & ſcandaloſo, ſi non
ſapit hæreſim ſtricto modo ſumptā/ papa de-
poni vel accuſari non debet per. d. ca. ſi papa
40.di. &.c. nemo &.c. aliorum.9.q.3. &.c. ſa-
ne.24.q.2. ſi vero non ſolum in tali crimine
eſt & perſiſtit ſed ipſum non eſſe crimen ver
bo defendit/ quod tamen iure diuino vel na-
turali damnatum ſit (non dico iure poſitiuo:
quia huic iuri poſſet derogare, cum ipſe non
ſit ei ſubditus: vt in allegato ſæpius. c. propo-
ſuit de conceſ. præben.) tunc non de ipſo cri- D
mine ſed de hac aſſertione & hæreſi damnari
poterit: quia talis aſſertio hæreſis eſt: vt. c. pe-
nul. & fi.30. di. & dixi ſupra ad intellectū glo.
in. d.c. ſi papa. Et ſic apparet ꝙ roſellus idem
ſentit quod aug. de anco. ℣ Subiūgit tamē ro
ſel. idem ſe credere ſi peccatum habet cauſam
ſucceſſiuam vel reiterabilem, & papa ſæpius
monitus ſemper tale peccatum reiterat/ vel
in ipſo ſucceſſiue ſpernens tales monitiones
perſiſtit pertinaciter/ & vniuerſam eccleſiam
ſcandalizat. cum enim tunc videatur aſſere-
re ipſum peccatum non eſſe crimen ſiue deli
ctum, quia mēdacia & aſſertiones ita opera-
tionibus & factis fiunt ſicut verbis (vt de ap-
pel. c. dilecti. de accuſa. c. inquiſitionis. §. nec
ad petitionem in verbo aſſerunt. &. ff. de ædi-
li. edic. l. ſi tamē. §. ei qui. &.22. q.6. c. cauete)
iſto caſu quia forte propter tale peccatum fa
cit populos a fide deficere, videtur tanq̄ hære
ticus non recipiēs admonitiones accuſandus
eſſe & deponendus: quia par eſt a fide exorbi
tare & alios exemplo vel verbo a fide deiice-
re.2. q.7. c. quis ex vobis alias. c. paulus. facit
de pœnis. c. fi. & de præſump. c. literas. Hoc
enim caſu vt ipſe dicit non ſolum ſibi nocet
ſed toti mūdo: præſertim quia idiotæ & ſim-

plices facile imitarentur ſic errantem & talia
A committenté peccata. Et ſubiungit ꝙ hoc ca-
ſu poteſt ab imperatore interrogari ſi vult ta
lem vitam ſequi, vel de fide ſuper hoc interro
gari poteſt: vt. 25. q. 1. ſatagendum. & ſi perſe
uerat in crimine poterit vt hęreticus iudicari.
adducit. c. cum contumacia de hære. in. 6. Et
ideo inquit/ tempore ſacrilegi ſchiſmatis pa-
pa qui iurauerat & vouerat ad redintegrandũ
vnionem renuntiare papatui, quia ſæpe mo-
nitus implere iuramentũ nõ curauit ſed ſpre-
uit & diu in ſua obſtinatione ſtetit a concilio
conſtantien. & prius in piſano pro hæretico
eſt damnatus: quia monitionibus factis de ip
ſo adimplendo & ipſo in peccato perſiſtente,
de hæreſi ſuſpectus erat tanq̃ non crederet id
eſſe peccatũ qđ erat: ideo merito extitit de-
poſitus & damnatus. Vnde poſt effuſionem
multorum verborũ cõcludendo dicit ꝙ pro
nullo crimine papa accuſať ſiue deponitur
niſi pro hæreſi ſtricte ſumpta vel pro noto-
rio crimine vniuerſalem eccleſiam ſcandali-
zante/in quo papa monitus vt deſiſtat perſe-
uerat vel ipſum reiterando cõtinuat: quia tũc
de hæreſi eſt ſuſpectus, videlicet ꝙ nõ credat
deum eſſe criminũ vltorem ſiue eſſe aliã vi-
tã. & ſic eſt ſuſpectus in articulis fidei. Et hoc
B modo dicit poſſe verificari glo. in. d. c. ſi papa:
quia tex. ibi non dicit ꝙ pro ſola hæreſi poſſit
iudicari, ſed cum deprę̃héditur a fide alienus.
Item papa ſic peccando & pertinaciter perſe-
uerando in crime perturbat ſtatum vniuerſa
lis eccleſiæ & in ſubuerſione & grauiſſimo
periculo ponit: igiť ſuſtineri non debet, 24.
q. 1. c. memor ſum. &. 25. q. 1. quæ ad perpe-
tuam, & ea. cau. q. 2. ſi ea. alias videretur ei li-
cere eccleſiam deſtruere: quod papæ nõ licet
2. ad corin. 13. dum dicitur ibi ſecundũ pote
ſtatem quæ data eſt mihi ad ædificationem &
non in deſtructionem. ᵱ Et idem in effectu
replicat & tenet idem roſellus, in trac. concilii
in. q. an ſententia papæ præferatur ſententiæ
concilii, in. 20. col.

¶ Sed certe ſi bene conſiderentur verba præ-
cedentia roſelli, ipſe videť ſibiipſi cõtrariari.
nam in principio vult ꝙ pro quocunq; deli-
cto grauiſſimo notorio & ſcandaloſo in quo
perſiſtit ſi non defendat ipſum nõ eſſe pecca-
tum/non poſſit deponi: & poſtea vult ꝙ ſi de
lictum habet cauſam ſucceſſiuam & reitera-
bilem & monitus non deſiſtit/ poſſit deponi.
Iſta aũt ſunt contraria: quia ſi eſt delictum de
quo ſcandalizatur eccleſia & in quo perſiſtit,
non poteſt non eſſe ſucceſſiuum & non mo

mẽtaneum. niſi dicatur ꝙ in principio loqui- C
tur in delicto vnico actu cõmiſſo de quo nõ
pœnitet: ſuper quo non formatur quæſtio
eius nec loquitur glo. in. d. c. ſi papa: quia non
loquitur niſi quando perſiſtit & eſt incorrigi-
bilis. Item cum adducit de priuatione papæ
quia iurauerat cedere, ibi fuit actus momen-
taneus & in illo concludit ꝙ fuit depoſitus.
Sed ſi bene aduertatur, cauſa depoſitionis nõ
fuit inobſeruantia iuramenti tantum (quia a-
ctus illius inobſeruantiæ nõ erat hæreſis) ſed
fuit quia fouebat ſchiſma antiquatum & de-
tractabat vnionem eccleſiæ: ex quo cõmitte-
bat in articulum fidei & vnam ſanctam catho
licam eccleſiam. Item protulerat verba hære
tica & quæ nutriebãt ſchiſma, & ideo fuit de-
poſitus. Itẽ dubiũ erat in illo ſchiſmate apud
doctiſſimos viros quis ipſorũ eſſet verus pa-
pa: iuxta. c. ſi duo. 79. di. & ideo illa allegatio
non conuenit. Item ſi diceremus ꝙ ex eo ꝙ
crimen de quo q̃s eſt incorrigibilis habet cau
ſam ſucceſſiuam/ipſe eſt hæreticus, multi eſ-
ſent hæretici: quia multi ſunt perſeuerantes
in crimine & idem delictum ſæpius iterãtes.
qui tamen non dicuntur hæretici, nec ꝙ ſint
iure probari poteſt, & iura quæ allegat non
tendunt ad hoc ꝙ talis dicatur hæreticus. Vn
de quantumcunq; ſit crimen habens cauſam D
ſucceſſiuã & reiterabilem & de quo quis ſit
incorrigibilis, non facit eum hæreticum niſi
pertinaciter aſſerat illud non eſſe peccatũ: vt
ſi quis aſſereret ꝙ iurare ſemper & indifferen
ter eſt peccatum: vt in. c. excõicamus el. 1. §.
adiicimus in fi. de hære. & propter hanc cau-
ſam olim fuerunt damnati humiliati vt hære
tici: vt notat glo. in. c. olim el. 1. de reſti. ſpolia.
Item ſi quis teneret portare calciamẽta in pe
dibus eſſe peccatum propter verba chriſti lu.
10. eſſet hæreticus: vt in ca. quidam in fi. 24.
q. 3. Item qui dicunt homines non poſſe ſal-
uari niſi ꝑpriis renũtiauerint: vt in. d. c. quidã.
& ſic de multis aliis exẽplis quæ ibi ponũtur,
& in cle. ad noſtrum de hære. & bene tex. in
c. ſi. 30. di. ᵱ Nec eſt ita ſimpliciter intelligen-
dum ꝙ ſit par a fide exorbitare & alios exem-
plo vel verbo a fide deiicere, vt dicit tex. in. d.
§. item paulus. 2. q. 7. quia intelligitur qñ exẽ
plum & verbum quod alios inducit ad hære
ſim eſt in ſe hæreticum, & non quãdo exem-
plum vel verbum de ſe non eſt hæreticum: ſi
cut in caſu noſtro. Et hoc oſtendit tex. in. d. c.
ſi papa. qui loquiť in crimino notorie & ſcan
daloſo propter quod innumerabiles populos
cateruatim ſecum ducit in gehennam, & ta-

A men tex. ibi dicit ꝙ propter hoc nullus mor-
talium eius culpam poteſt redarguere niſi ſit
a fide deuius.
¶Concedi tñ ſecundũ aliquos forte poſſet
ꝙ ſi papa propter ſuam pertinaciã in notorio
delicto ſcandalizaret eccleſiam/ & ſæpius mo
nitus ab eo deſiſtere nollet ſed obſtinatius il-
lud committeret(ita ꝙ appareret eum veniſ-
ſe in profundum malorum & nunq̃ pœnitẽ
tiam acturũ)& delictum eſſet contra ius na-
turale ſeu diuinum/ & requiſitus vt ſaltem cõ
ſulens ſubditis declaret ſe non credere crimẽ
quod committit nõ eſſe peccatum ſed crede-
re ſe ſic faciendo peccare & fragilitate quadã
illud committere hoc declarare nollet/ vel re-
quiſitus vt declararet an illud cõmittere ſit pec
catum necne(cum hoc declarare ad eum ſpe
ctet: vt in. c. hęc eſt fides. 24. q. 1.)vt ſic depręhẽderetur an in hoc male ſentiret de fide hoc
etiam declarare nollet, quia tunc faceret ſe ſu
ſpectum de hæreſi poſſet contra eum proce-
di non tamen ilico deponitur, c. graue de pœ
nis, &. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & eius
quod dicunt doc. in. c. propoſuit de conceſ.
præben, maxime immol. Vnde poſſet ex hoc
congregari concilium vt dictum eſt, & mo-
neri per concilium vt reſponderet quid ſen-
B tiret de fide quam habet in authoritate eccle-
ſiæ. Pro hoc eſt. 25. q. 1. c, ſatagẽdum. vbi rex
cogit papam reſpondere quid ſentiat de fide.
Et ſi ſic etiam nõ corrigeret ſe/ & nollet ſuper
hoc etiam pluries requiſitus reſpondere, tunc
quia eo magis faceret ſe ſuſpectum de hæreſi
poſſet ei indici purgatio debita ſeruato eo
quod dicitur in. c, primo. 2. q. 1. & purgari poſ
ſet iuxta formam, c. omnibus. 2. q. 5. &. c. in-
ter ſolicitudines de purga. cano. Et hoc fieri
non eſt abſonum: vt patet in ſixto & leone. c.
mandaſtis &. c, auditum. 2. q. 4. & oſtendit il-
le tex. in. d. c. ſatagẽdum: qui vult ꝙ debet re-
ſpondere vt tollatur omnis ſuſpitio. vbi autẽ
non reſpondetur / ſuboritur maior ſuſpitio:
ideo eſt indicenda purgatio. Imo ille tex. inſi
nuat ꝙ in hoc caſu ſacræ ſcripturæ innuunt
papam eſſe ſubditum imperatori vel regi vt
cogatur reſpondere. vñ eo nõ reſpondente li
cebit in eũ vti ſuperioritate ad hoc vt ſe pur-
get. Et ſi ſic adhuc eſſet pertinax & incorrigi-
bilis & detractaret purgationem, liceret ei re-
ſiſtere/ & poſſent adhiberi omnia alia reme-
dia ſupra poſita ad eum reducẽdum. Et ſi ad-
huc eſſet pertinax & eſſet cauſa generãdi ſcã
dalũ in vniuerſali eccleſia circa ea quæ cõcer
nunt fidem, tunc forte poſſet procedi con-
tra eum iuxta formã generalis concilii, c. ex- C
cõmunicamus el. 1. de hære. quia ex quo ge
neraret ſcandalum circa fidem & deſineret illi
obuiare, eſſet vehemens præſumptio hæreſis
proprie dictæ: quia nõ caret ſcrupulo ſocieta
tis occultæ qui manifeſto facinori deſinit ob-
uiare: vt in. c. error. 83. di. Vnde dicit tex. in
c. 2. de hære. ꝙ qui alios cum poteſt ab erro-
re non reuocat ſeipſum errare demonſtrat.
ad idem. 23. q. 3. c. qui poteſt cum ſimil.
¶Et hoc mõ poſſet admitti quod dicit Iudo.
in cõſi. 523. incipit q̃ſtio diſcutiẽda in. 5. col.
ꝙ poſſet excõicari: & ſi in excõmunicatione
pſiſteret per annũ, forte tunc tanq̃ hæreticus
poſſet deponi per illum tex. in. c. cum contu-
macia de hære. in. 6. &. d. c. excõmunicamus
el. 1. in. §. qui autem(ibi glo. & doc.)eo. ti. in
anti. Quia ex quo eius delictũ notoriũ cum
incorrigibilitate generat hæreſes in eccleſia
vniuerſali & non curat / vel defendit delictũ
iure naturali & diuino dãnatũ dicẽdo illud
non eſſe delictum, ſatis videtur a fide deuius.
Tunc enim non tam deponeretur pro crimi
ne notorio ſcandalizante eccleſiam q̃ pro hæ
reſi quæ redundat ex pertinacia in excommu
nicatione in eum fulminata ob ſuſpitionem
hæreſis qua depræhenditur verus hæreticus
præſumptione iuris & de iure, quæ non ad- D
mittit probationem in contrarium: vt in. c. is
qui de ſponſa. in glo.
¶Et ſi dicatur ꝙ papa nõ ligatur illis iuribus
quæ pręſumunt & ſtatuunt talem haberi pro
hæretico/ nec datur in illis facultas excõmuni
candi ſuperiores ab inferiori & maxime pa-
pã. Reſpõdetur ꝙ licet papa non ligetur pœ
nis illis iuribus inductis(cum ſit ſupra ius:
vt in. d. c. propoſuit &. l. princeps legibus. ff.
de. ll.)ligatur tamẽ dictamine naturalis ratio
nis illorũ iurium, iuxta notata in. c. 1. de pro
ba. & in. l. cæſar. ff. de publi. &. l. digna vox. C.
de. ll. & præter hoc in propoſito eſt præſum
ptio hæreſis ex cõtemptu & pertinacia in de-
licto & cenſuris & ex denegatione reſponſio
nis. facit tex. in. c. 2. de confeſ. in. 6. Et conci-
liũ tunc efficitur iudex, quia ẽ cauſa hæreſis.
Et ex quo concilium eſt tũc ſupra eum, pote
rit procedere ad cenſuras contra eum. Et hoc
maxime in propoſito ſuadet denegatio pur
gationis & tolerantia ſcandali circa fidem: cũ
tamen ad eum ſpectet ponere animã pro oui
bus ſuis(vt in. c. aduerſitas. 7. q. 1. & in. c. ſit re
ctor. 40. di.)& gerere curã & cuſtodiã domi
nici gregis, & ſolicitis ſtudiis animarũ ſaluti
ſubditorum inuigilare & ipſorũ animas deo

lucrifacere: vt in.c.1.de homi.in.6.&ad eum
A ſpectat hæreſes extirpare & non fouere: vt in
cle.ad noſtrum de hære.

¶Et ſi dicatur ꝙ ſi non ligatur pœnis indu/
ctis per illum tex.ergo non debet poſſe depo
ni.dicendū eſt ꝙ illa pœna nō tā eſt inducta
per illum tex.ꝙ etiam per legem diuinam: vt
in pluribus capi.24.q.1.& ea.cau.q.3.Vnde
dicit apoſtolus ad titum.3.hæreticum homi
nē poſt primam & ſecundā admonitionē de/
uita,ſciens ꝙ ſubuerſus eſt qui eiuſmodi eſt/
& delinquit cum ſit proprio iudicio condem
natus. Item ille tex.eſt conſtitutio conciliaris
diſponens circa ea quę ſunt in fauorem fidei.
Facit quod dicitur poſt ioan.an.in.c.nulli de
ſen.excō.& poſt glo.in.c.ſi imperator.96.di.
& cardi.in.c.perpendimus de ſenten.excom.
& quod dicit ꝙ in iis quæ ſunt fidei papa nō
diſpenſat cōtra quattuor cōcilia: vt in.c. ſunt
quidam.25.q.1. Bene etiam facit tex.in cle.
1.de vſu.Et bonus eſt tex.in.c.ſi.30.di.vbi eſt
tex.ꝙ ſi quis non pro abſtinentia ſed pro exe/
cratione eſcarum abſtinet a carne, debet re/
quiri vt deguſtet: ſi autē ſpernit & deguſtare
non vult, debet tanꝗ de hæreſi ſuſpectus de/
poni. & eſt conſtitutio conciliaris.

¶Et iſtam opinionem(ꝙ poſſit deponi quā/
B do generatur ſcandalū in eccleſia circa fidē)
tenuit etiam egi.in.d.c.ſi papa. Qui dicit iſtā
fuiſſe opinionem ioānis teuthonici,(quæ eſt
glo.ibi) & bartholomæi & ioānis ioānis.Sed
car.(cū quo tranſit alexan. in.d.c.ſi papa) vi/
detur tenere ſimpliciter etiā ſi ſit notoriū de/
lictum de quo ſit incorrigibilis & per quod
ſcandalizetur eccleſia etiam circa fidem/ꝙ nō
poſſit propterea a quoꝗ deponi: quia non ha
bet ſuperiorē qui poſſit eum deponere: vt in
d.ca. licet de elec.&.c. hinc etiam.17.di.&.c.
nūc autē.21.di.& d.c.ſi papa.&.3.q.1.in.§.
patet.&.79.di.electionem.&.9.q.3.nemo.c.
aliorum &.c.facta cum ſimil. Pro quo etiam
facit ꝙ videmus conciliū prouinciale ita fieri
contra archiepiſcopū ſicut contra alios præla
tos,ſed non poteſt concilium prouinciale pu
nire archiepiſcopū: vt in.c.graue de præben.
& in.c.ſi.de ſta.mona. ſed debet denūtiari ſu/
periori vt ibi.a pari idem videtur dicendū in
papa/ꝙ non poſſit pro quocunꝗ crimine pu
niri per concilium. Vnde dicit ibi petrus de
ancha.in.8.notabili.ideo ſtatutū eſt in archie
piſcopo vt licet cognoſcat concilium prouin
ciale de eius delictis nō poſſit illum propter/
ea punire,ne per conſequentiā videretur con
ceſſum papā per conciliū generale puniri.

¶Et pro certo ſi bene cōſideretur, iſta vltima C
opinio eſt verior in pūcto iuris. & pro ea eſt
caſus in.d.c.ſi papa,qui tex. ſolum vult papā
a cōcilio iudicari in caſu hæreſis ſtricte ſum
ptę.& hoc prob.ille tex.dū dicit a fide deuius:
quia intelligit de hæreſi in articulis fidei. Licet
aliqui in ea parte allegent pro ſe in contrariū
illum tex. vt fuit matheſil. & roſel. quaſi mi/
nus ſit eſſe a fide deuiū ꝗ eſſe hæreticū: cum
ſit penitus contrarium: nam ſunt multæ hęre
ſes quæ non ſunt ſtricte & directe contra arti
culos fidei de quibus in ſymbolo. ¶ Fateor ta
men ꝙ etiam dicitur a fide deuius qui incidit
in aliquam hæreſim ab eccleſia damnatā. Et
de illa poteſt intelligi quod vbi ſupra dicit au
gu.de anco.ꝙ ſi papa diceret & aſſereret illud
quod de ſe eſt peccatum lege diuina nō eſſe
peccatum/& de illo alias iudicatum fuiſſet ꝙ
tenere illud nō eſſe peccatum eſt hæreticum
& hoc non obſtante ipſe aſſereret contrariū,
poſſet accuſari & deponi: qa eſt a fide roma/
næ eccleſiæ deuius ꝗ in illas dānatas hæreſes
incidit. facit quod dicitur in.d.c. ſunt quidā
& in.c.cōtra ſtatuta.25.q.1.& in.c. achatius
24.q.1.& in.c.anaſtatius.19.di.& in.d.cle.1.
de vſu.Licet aug.de anco.ſimpliciter dicat ꝙ
ſi aſſereret illud non eſſe peccatum quod le/ D
ge diuina eſt peccatū/poſſet tanꝗ hæreticus
deponi, non conſiderando an alias iudicatū
ſit illam aſſertionem eſſe hæreticam.

¶ET iſta vltima opinio(videlicet ꝙ etiam
ſi eſſet notorius crimino ſus & incorrigibilis
& ſcādalizaret eccleſiā etiam circa fidem ſuo
exemplo vitioſo non prædicando aliter vel
aſſerendo contra fidem, non poſſit deponi)
eſt etiam tutior: quia ſi poteſt papæ turbanti
vniuerſalem ſtatū eccleſiæ de facto reſiſti vt
ſupra dictum eſt/& ſi non eſt ei parendum
quando præcipit aliquid iniuſtum per quod
turbaretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ (vt in
c.per principalem.9.q.3.in glo.&.d.ca. nulli
poſt ioā.an.& in.c.quæ ad perpetuam in glo.
& in.c.ſunt quidam per archi.25.q.1. & per
abb.ſicul.in.c.2.de maio.& obe.)nō eſt opus
venire ad depoſitionem.ſatis eſt enim ꝙ non
eſt ei obediendum cū pręcipit aliquid iniuſtū
vel quod continet hæreſim/ vel ex quo vehe
mēter pſumitur turbatū iri ſtatū eccleſiæ vel
alia mala eſſe ventura: vt notat inno. oſtien.
ioan.an.& anto.in.c.inquiſitioni de ſen.excō.
& idem inno.in.c.quanto de conſue.Et quā/
do turbaretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ, idē
dicit glo.in.c.per principalē.9.q.3.facit quod
dicit feli.in.c. ad audientiam de præſcrip. Sic

etiam non videtur ei obediendū quando vni- A uerſaliter diſpēſat cōtra generale ſtatutū eccleſiæ: vt glo. 25. q. 1. quæ ad perpetuā. & archi. in. c. ſi papa. 40. di. & . 15. di. ſicut. & glo. in §. his omnibus. 8. q. 1. Licet ſit ſecus ſi nō vniuerſaliter ſed particulariter facit contra ſtatutū eccleſiæ: vt dicit archi. 25. q. 1. c. ſunt quidam. Et aduertendum eſt ꝙ aliud eſt facere cōtra generale ſtatutum eccleſiæ (vt loquitur glo. in. d. c. quæ ad perpetuā) aliud contra ſtatum eccleſiæ (vt loquitur archi. in. d. c. ſunt quidam. 25. q. 1.) vbi decoloratur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ. De quo etiam milis in verbo papæ nō eſt obediendum. Facit quod dicitur in. c. iulianus cum ſeq. & . c. non ſemper & . c. qui reſiſtit. xi. q. 3.

¶ Et procedit hoc quod eſt ei reſiſtendum & nō obediendū maxime in concernentibus fidem. Et tunc ſatis eſt ꝙ iſta via poteſt prouideri, & tanq̄ tutior eſt amplectenda: quia per iſtam viam non poteſt oriri aliquod ſchiſma in eccleſia ſicut quando procederetur ad depoſitionem. Item poſſet contingere ꝙ etiam omnibus modis ſupra tactis requiſitus eſſet incorrigibilis & turbaret vniuerſalem ſtatū eccleſiæ circa fidē & tamen ipſe non eſſet hæreticus. & tamen vt ſæpius dictum eſt nō poteſt de alio damnari: quia in aliis non habet B ſuperiorem. quando autem eſt hæreticus eſt minor quolibet chriſtiano & eſt ipſo facto exutus papatu: vt dicit̄ in. d. c. ſi papa. Quinimo ſi recte cōſideretur, tex. in. d. c. ſi papa nō probat ꝙ propter hæreſim (ſeu quia factus a fide deuius) papa poſſit deponi, ſed tantum ꝙ poteſt redargui & ꝙ eccleſia orare debet pro eo. Licet per alia iura hoc probetur: vt in. c. achatius. 24. q. 1. & dicitur in. d. c. nunc autē 21. di. & in. d. c. ſi papa, & in. c. in fidei de hæreſ. in. 6. & ſupra late dixi quando papa eſt ipſo facto exutus papatu propter hæreſim & quando non.

¶ Ex quo infertur ꝙ cum etiam in caſu hæreſis iura & doc. dubitent vtrum concilium poſſit papam deponere (cum aliqui velint ꝙ debeat ſeipſum deponere & in ſeipſum ſententiam ferre: aliqui autem ꝙ ipſe ex hoc ſit ipſo facto exutus titulo papatus & ꝙ tantum expectetur ſentētia declaratoria ferenda per cōcilium: vt examinant doc. in. d. c. in fidei, & in d. c. ſi papa, & in. d. c. nunc autē, & in. d. §. hinc etiam. 17. di. & dictum eſt ſupra in quæſtione vtrum papa propter hæreſim poſſit a concilio deponi) & nō ob aliud dubitēt niſi quia eiectio & damnatio papæ dei iudicio reſeruatur (vt in. c. eiectionem. 79. di. & . c. nemo aliorum & . c. facta cum aliis ſimil.) quia non habet ſuperiorem / vt in. d. c. licet de elec. cū concordan. & in hoc vidētur cōcordare doc. omnes poſt oſtien. in. c. propoſuit de conceſ. præben. cum volunt papam non poſſe damnari C pro aliquo crimine præterq̄ pro hæreſi (excepto cardinale flo. quem ibi refert immol. & excepto abbate ſicu. qui volunt ꝙ etiam pro quocunq; crimine notorio ſcandalizante eccleſiam poſſit damnari, de quibus dictū eſt ſatis ſupra) ſequitur ꝙ pro quocunq; alio crimine quantumcunq; notorio & ſcandaloſo etiam circa fidem niſi alias clare deprehēdatur a fide deuius & hæreticus / nullo modo poteſt deponi: cum nullibi de iure reperiatur ꝙ aliquod aliud crimen notet & iudicet eum & exuat ipſum titulo papatus niſi ſola hæreſis proprie ſumpta. Et ſi nulla veteris vel noui teſtamenti aut ſacrorum canonum de hoc reperitur authoritas, fatuum eſt hoc confingere ex ꝓprio ſenſu ſola authoritate vnius gloſſæ contra tex. in. l. illam. C. de colla. Et imperator dicit in authen. de triēte & ſemiſſe. §. conſideremus / ꝙ cum aliq̄d nō lege agit erubeſcit: & ibi glo. dicit non valere reſponſionē quæ lege non probatur.

¶ ISTAM etiam opinionem habuit frater ioānes pariſinus doctor in tractatu de poteſtate papæ / in quæſtione vtrum ſit reprahēſibile iudicare de factis papæ. vbi dicit ꝙ etiā D ſi papa ſuo ipſius nouo & iniurioſo ſēſu aſſereret aliquē hæreticū q̄ teneret aliquid de quo ſunt opiniones, nihilominus eſſet cū patiētia tolerandus quantum fieri poſſet ſine præiudicio iuſtitiæ & veritatis (iuxta illud matth. 5. quicūq; angariauerit te mille paſſus vade cū illo & alia duo) & quòd deberet ad deum haberi recurſus: quia cor regis in manu dei eſt, & poteſt quo vult illud inclinare. Si tamen eſſet reipu. periculum ex mora (puta ſi traheret populum ad malam opinionem, vel ſi eſſet periculum rebellionis eo quòd indebite commoueret populum per abuſum ſpiritualis gladii) in hoc caſu eccleſia deberet moueri contra papā & agere in ipſum: & princeps poſſet violentiam gladii papæ repellere per gladium ſuum cum moderamine. Nec in hoc ageret contra papam, ſed contra hoſtem ſuum & contra hoſtem reipublicæ: ſicut aioth hebræus qui eglon regem moab interfecit eo quòd graui ſeruitute populum dei premebat, non eſt reputatus interfeciſſe rectorem ſed malum hominem & hoſtem.

hoc enim agere vt ipſe dicit non eſt contra ec
A cleſiam agere ſed pro eccleſia: quia ſic etiam
commendabiliter populus zelo fidei cōmo-
tus conſtantinum papam qui erat eccleſiæ in
ſcandalum oculis priuauit & depoſuit. Sic &
henricus imperator romā veniens benedictū
nonum & alios duos qui contētionibus ſuis
ſcandalizabant eccleſiam/imperiali & canoni
ca cēſura depoſuit, & clementem ſecundum
romanæ eccleſiæ præſulem conſtituit: vt di-
cit legi in chronicis romanorum.

¶ Mihi placet dictum ꝙ papæ ſcandalizanti
eccleſiam vniuerſalem & incorrigibili poteſt
reſiſti & non deponi nec iudicari, quia nō ha
bet ſuperiorem. ſed non placet exemplū per
eum poſitum ſi papa aſſerat aliquem hæreti-
cum qui teneret aliquid de quo ſunt opinio-
nes & ſi papa teneret hæreticum eſſe aſſerere
regem franciæ non eſſe ſubiectum, tum quia
hoc iudicare vbi ſunt opiniones eſt propriū
papæ: vt in. c. maiores de bap. tū quia ex hoc
non dicitur generari ſcandalū in eccleſia, nec
in hoc papa committit quippiam cur debeat
corrigi vel deponi. Similiter nō placet exēplū
de rege moab/ & de conſtantino papa/ & de
benedicto nono: quia nō conuenit dicto: nā
illud non eſt reſiſtere ſed vim inferre: vt in. l.
B vt vim. ff. de iuſti. & iu. l. ſcientiam. §. qui cum
aliter. ff. ad leg. aquil. cle. 1. de homi. c. ſignifica
ſti el. 2. de homi. & ibi doc.

RESTAT nunc reſpondere ad ad-
ducta in cōtrarium. Et ad primum
(cum dicitur ꝙ ſi glo. dubitauit in ſo
la ſimonia/ multo magis cū aliis qualitatibus)
reſpondetur ꝙ conſequentia non eſt bona, ſi
qualitates inhærentes non ſunt tales ꝙ ꝓpter
omnes ſimul vel earū aliquā poſſet alias de-
poni. Ad hoc tex. in. d. l. 1. C. qui numero tu-
telarū. vbi plura imperfecta non faciunt vnū
perfectū: quia ex pluribus diuerſis nunq̄ re-
ſultat vnū integrale. ff. de ſolu. l. vbi fideiuſſor.
In iis enim quę ſunt diuerſi generis & formę
(in quibus termini ſunt diſtincti) non habet
locū regula quæ non proſunt ſingula: vt dicit
ibi bal. nam omnia ſimul iuncta nō tendunt
ad perficiendū vnum totum/ hoc eſt ad faciē-
dum papā hæreticū: quia oīa ſimul non oſtē-
dunt eum hæreticū. & ideo ſicut ſingula non
proſunt ita nec ſimul iūcta, dicit bar. in. d. l. 1.
§. idē cornelio. ff. de quæſtionibus. & angelus
inſti. de excuſa. tuto. in. §. itē tria. Sic etiā hñs
plures gradus quorū nullus ſufficit ad præce
dentiā non præcedet virtute omniū: vt ludo.
conſi. 3 3. incipit quo ad primū, & feli. in ru.
de maio. & obe. in. 2. col. Faciunt ad hoc quæ C
ponūtur a doctoribus de ſingularitate teſtiū
in. c. licet ex quadam de teſti. & in. c. cū dile-
ctus/ & in. c. bonæ el. 1. de elec. & in. c. licet de
ꝓba. & c. qualiter & quādo de accuſa. & in. l.
ob carmen. ff. de teſti. & in. l. teſtiū. ff. eo. & in
l. data opera. C. qui accuſa. nō poſ. & in. l. ad-
monendi. ff. de iureiu. cum concordan. ¶ Ad
illud ꝙ pro qualificato delicto clericus tradi-
tur curiæ ſeculari, reſpondetur ꝙ nihil facit:
quia iura adducta loquuntur in perſonis quę
ſubiectæ ſunt diſpoſitioni legali imponenti
pœnam depoſitionis & degradationis & tra-
ditionis curiæ ſeculari. nos autem loquimur
in papa, qui non ligatur legibus & qui pro
nullo crimine deponitur excepta hęreſi: vt ſę
pius dictum eſt. Et ideo qualitates aggrauā-
tes delictum niſi ſapiant hæreſim cum non
ligant, facit quod dicitur in. l. ille a quo. §. tē-
peſtiuum. ff. ad trebel. & in. l. nam magiſtra-
tus. ff. de arbi. c. innotuit de elec. cum ſimil.

¶ Ad ſecūdū rñdetur ꝙ nō obſtat qđ dicit ꝙ
ſi papa pōt cogi cedere papatui pro ſedando
ſcandalo ſchiſmatis/ multo magis vbi ipſe eſt
notorius criminoſus & incorrigibilis & ſcan
dalizans eccleſiam: quia illa concluſio nō vē
dicat ſibi locum in vero papa quē conſtat eſſe
verum papam, vt ſupra dictū eſt. Item illa cō D
cluſio intelligitur quando papa fouet ſchiſ-
ma inueteratū quod ſapit hęreſim. ideo eo ca
ſu poſſet etiam deponi, vt dictū eſt. Sed nos
ſumus in caſu vbi delicta nō ſapiunt hęreſim
proprie.

¶ Non obſtat tertio quod dicitur de. c. cum
non ab homine: quia propter hoc ꝙ eſt incor
rigibilis licet poſſit eſſe perditio plurimorū,
non tamen reperitur iure cautū ꝙ poſſit de-
poni. Imo directe in cōtrarium eſt tex. in. d.
c. ſi papa. vbi licet ſit remiſſus & negligēs (ex
quo poſſet ſequi perditio multorū) tamen di
cit ibi tex. ꝙ a nemine iudicatur niſi ſit a fide
deuius. ¶ Ad id quod dicitur ꝙ poſitus in ꝓ-
fundo malorum eſt ſimilis hæretico, reſpon
detur ꝙ ſufficit ꝙ non ſit hæreticus. ¶ Quod
autē dicitur ꝙ violans canones dicitur com-
mittere in ſpiritum ſanctū, conceditur ꝙ pec
cat, ſed non dicitur hæreticus niſi crederet ca
nones non eſſe ſeruandos & non potuiſſe di-
ſponi hoc eſſe peccatum: vt dicitur in glo. in
c. generali de elec. in. 6. & in. c. generali &. c.
omnia. 2 4. q. 1. & d. c. ſi q. 8 1. di. in fi. ¶ Ad il-
lud quod dicitur ꝙ propter incorrigibilitatē
efficitur ſuſpectus de hæreſi. reſpondetur ꝙ
ex ſola ſuſpitione non poteſt deponi. & licet
eſſet

eſſet ſuſpectus poſſet eſſe ꝙ in ſe non eſſet
A hæreticus. Et tex. in. c. excõmunicamus el. 1.
circa principium de hære. non vult aliquem
ex ſuſpitiõe hæreſis dãnari, ſed prius purgari
& deinde excõicari. & idẽ tex. in. d. c. ſi. de pœ
nis. ergo nec deponi. ¶ Et ſi dicatur ergo ſi nõ
poteſt deponi ſtatim/ poterit contra eum pro
cedi vt tandem deponatur. reſpondetur ꝙ pa
pa non poteſt cogi ad ſe purgandum de quo
cunq; crimine: vt patet in. c. mandaſtis & me
lius in. c. auditum. 2. q. 4. ¶ Ad authoritatem
clementis referentis monitionẽ beati petri reſ
pondetur ꝙ non dicit ꝙ debeat deponi a cõ
cilio: ſed potius loquutus eſt petrus ſpiritua
liter. cum. n. eſſet ſpirituſancto plenus, cõmo
nens dixit illa verba: videlicet tanq̃ qui nõ do
cueris quæ ad ſalutem pertinent deponaris. ſ.
a deo & non ab homine, cui papa nõ eſt ſub
ditus: vt in. c. nemo & in. c. facta. 9. q. 3. Et ꝙ
ita loqueretur beatus petrus, patet ex eius ver
bis, dum dicit, ſi enim mundanis curis fueris
occupatus &c. Item non eſt loquutus per
modum decernentis & ſtatuentis, ſed per mo
dum inſtruentis & admonentis. Item illud
verbum deponaris poteſt referri ad factum,
quaſi dicat ne per violentiam abiiciaris de fa
cto. Et iſta ẽ vera ſolutio, licet ludouicus ſem
per dixerit illam authoritatem notandam lite
B ris aureis contra papam. Ad quod vide etiam
quod dicitur in reſponſione ad. 18. argu.
¶ AD Quartum ꝙ contumacia dicitur hæ
reſis. reſpondetur ꝙ hoc eſt largo modo &
non proprie. Et ob talẽ hęreſim papa non po
teſt deponi, ſed ſolum ob proprie & ſtricte
ſumptã: vt dictũ eſt ſupra in intellectu. c. ſi pa
pa. & ex ibi & ſupra dictis patet reſponſio.
¶ AD Quintũ ſextum & ſeptimũ reſpon
detur ꝙ non ſeqnitur quod ibi dicitur ꝙ ſicut
paulus reſtitit petro ita & papa poteſt corri
gi & poteſt ei reſiſti ab eccleſia/ & ne ſit inuti
lis reſiſtentia debet propterea poſſe deponi.
Non ſequitur dico, tum quia hoc non reperi
tur factum in petro. tum etiã quia papa a ne
mine iudicatur. d. c. ſi papa. ¶ Ad illud de im
peratore in. 6. argu. facilis eſt reſpõſio. eſt. n.
diſproportio de papa ad imperatorem: quia
papa non habet ſuperiorem: vt in. c. licet de
elec. imperator autem ſic: vt in cle. paſtoralis
de re iudi. & in. c. ad apoſtolicę eo. ti. in. 6. & in
c. ſi imperator. 96. di. ¶ Ad ea quæ dicũtur de
oculo eruẽdo a cõpage corporis propter ſcã
dalum/ & de ſcandalizante vnum de puſillis
& de oue perdita, reſpondetur ꝙ non inferũt
neceſſario ꝙ illæ authoritates conueniant in

propoſito/ nec ꝙ papa propter ſcandalum de
beat deponi a concilio. & ſunt magis intelli C
gendæ quo ad bonum animarum & in foro
poli q̃ in foro fori.
¶ De præcepto correctiõis fraternæ qualiter
intelligatur & vtrũ conueniat in papa, dicẽ
dũ ſicut ſupra dictum eſt/ & ſicut dicit oſti. in
d. c. propoſuit quem ſequuntur cõiter doc.
qui vult ꝙ illud dic eccleſiæ non cõueniat in
papa niſi per modũ orandi ad deum pro eo.
Sed formalius rñdendo dico ꝙ illa authori
tas nõ fuit dicta petro peccanti in alium, ſed
qñ alius peccaſſet in petrum. & cõſequenter
cũ aliquis ſcandalizat fratrẽ dicẽdum eſt poſt
monitionẽ ꝑlato/ & conſequenter papæ tanq̃
ſuꝑmo prælato eccleſiæ. ſed qñ econuerſo pa
pa peccat in fratrẽ, illa authoritas nihil facit/
maxime qñ ſcãdalizatur eccleſia: quia ex quo
tunc eccleſia eſt læſa, non poſſet habere locũ
illa authoritas. ſequeretur. n. ꝙ eccleſia dice
ret eccleſię, & ſic eſſet iudex in cã ꝓpria. Simi
liter ſi papa peccat in fratrẽ, nõ põt habere lo
cũ illa authoritas. nã ſi volumus intelligere ꝙ
illud dic eccleſiæ intelligat̃ de cõcilio, tunc re
ſultat magnum inconueniens: ꝙ ſi inferior a
papa ſcandalizat fratrẽ. i. proximum/ ob hoc
ſit congregandum concilium. hoc aũt eſt im
poſſibile: cum quotidie ſint in eccleſia vniuer D
ſali mille qui ſcandalizant proximũ. Et pro
pterea oportet intelligere dic eccleſiæ hoc eſt
prælato & ſuperiori habenti ſuperioritatem
potẽtiam & iuriſditionem. Itẽ ſimiliter dicẽ
dum eſt ꝙ non conueniat in papa: quia ſi
pro quolibet ſcandalo illato vni perſonæ par
ticulari per papã eſſet congregandũ conciliũ
papa eſſet deterioris cõditionis q̃ quilibet pri
uatus, & ſemper oporteret ꝙ conciliũ tenere
tur, q quotidie aliquæ particulares perſonæ
ſcandalizantur de papa propter multitudinẽ
negociorũ quæ habet papa exeq in ſubditos.
Item glo. & doc. in. d. capi. ſi papa tenentes
illam opinionem, volunt ꝙ qñ papa ſcandali
zat eccleſiã poſſit a concilio deponi ſiue accu
ſari: & non loquuntur qñ ſcandalizat vnum
puſillũ. vñ in quancunq; partem vertamus il
lã authoritatem, vera eſt opinio oſtien. ꝙ illa
authoritas non habet locum contra papam.
Imo ſi bene inſpiciat̃, illa fuit principaliter
dicta in fauorem petri cui verba dirigeban
tur: videlicet quod ſi aliquis eum ſcandaliza
ret/ primo eum corriperet: & ſi non deſiſte
ret diceret eccleſiæ/ hoc eſt concilio: hoc eſt
omnibus aliis prelatis & principibus chriſtia
nis & catholicis vt ſibi ſubuenirent. ad quod

renentur. c. cum ad verum. 96.di.& in capi-
A tulo principes. 23.q.5. Et ideo dicendum eſt ꝙ illa authoritas dic eccleſiæ eſt intelligenda id eſt ſuperiori prælato, quem papa nõ habet ſupra ſe: ideo non conuenit in eum.

¶ Ad octauũ reſpondetur ꝙ nõ obſtat: quia tex. in. §. pro graui loquitur in epiſcopo (cuius amotio nõ eſt ita periculoſa) & in eo qui habet ſuperiorem. ¶ Non obſtat etiam quod dicitur in. c. oues. 6. q. 1. ꝙ epi ſunt iudicandi a deo ſicut & papa. quia exponiť ibi tex. a deo id eſt ab eccleſia. xi. q. 1. §. item conſtantinus. &. 2. q. 7. c. accuſatio. ponit domi. in. d. c. oues.

¶ Ad nonum contrariũ patet ex ſupradictis reſponſio.

¶ Ad decimum argumentum a corpore myſtico ad corp⁹ materiale ſeu naturale hominis reſpõdetur ꝙ illud argumẽtũ procedit reſpectu ſeparationis & condecentiæ/ nõ reſpectu dignitatis ſubſiſtentiæ & finis: quia non eodẽ fine terminatur corpus myſticũ quo naturale. Vnde ſicut non licet ſeparare mẽbra a capite naturali quia corpus extingueretť, ita nõ decet ſeparare mẽbra a capite myſtico. Nõ ſic aũt eſt reſpectu dignitatis ſubſiſtẽtiæ & finis: q̃a nõ eodẽ fine vel dignitate terminanť: quia
B ſine capite hoc eſt paſtore ſine papa põt ſtare corpus myſticũ quod eſt eccleſia: vt patet q̃n ſedes vacat: vt in cle. 2. de elec. licet tũc caput ſit chriſtus, vt diciť in. c. 1. de ſchiſma. l. 6. hoc aũt nõ eſt in corpore naturali, quod nullomodo poteſt ſubſiſtere ſine capite/ & deſinit ſeparato capite. ¶ Item ſecũdo reſpondetur ꝙ ratione ſcandali non ſeparatur corpus naturale a capite/ ſicut per depoſitionem papę fieret: quia ſepararetur a corpore myſtico. Itẽ dicitur ꝙ iſta non eſt bona argumẽtatio a corpore naturali ad myſticũ: quia concluderet quãdo inferret depoſitionem totius corporis myſtici, vt ſicut deponiť corpus naturale ita deponeretur corpus myſticũ: ſed non infert niſi depoſitionẽ perſonæ papæ. Et ideo cõgruẽtius argueretur a capite myſtico inferiori ad caput myſticum ſuperius: hoc eſt ꝙ ſicut deponitur rector ab ordine vel adminiſtratione eccleſiæ ratione ſcandali ita & papa. hoc autẽ nõ poteſt procedere ob diſproportionẽ capitis ad caput: quia non eodem modo iudicatur ſuperior quo inferior: vt in. c. oues. 6. q. 1. facit quod dicitur in. c. cum inferior de maio. & obe. cum ſimil. Item datur diuerſitas inter corpus naturale & myſticũ: vt vide quod dicitur in fine reſponſionis ad. 19. argumen.

¶ Ad vndecimum inquantũ dicitur ꝙ ratione ſedandi ſcandali iuris præcepta relaxantur & maxime ſi eſt ſcandalum circa animã/ & ꝙ C
papa quo eſt cęteris ſublimior eo grauius & vniuerſalius eſt ſcãdalum ab eo datum/ & ꝙ ob multa delicta & maxime ratione incorrigibilitatis epũs deponiť, conceditur ꝙ iſta aggrauãt delictũ in papa: ſed iura non dicunt papã ob hæc deponendũ. ¶ Ad id quod dicitur de glo. in. c. ſi quis pecunia. reſpõdeť ꝙ non dř ꝓpter hoc poſſit deponi. Vñ dicit matheſil. ꝙ ſi papa reperitur habere vxorẽ/ tenebiť reddere debitũ ſi mulier nõ põt induci ad ſeruãdã continentiam, vel cedet papatui & cum ea habitabit. nõ dicit ꝙ cogeť cedere & ꝙ ppter ea deponetur. Quinimo anto. in. c. licet in. 7. col. de elec. ĩ verſi. q̃ro quot teſtes/ dicit ꝙ ſi nõ poterit induci vxor ad cõtinẽtiã ſeruandã reddet debitũ & erit papa. nec hoc cõtrariať ſubſtãtię papatus: q̃a & petr⁹ habuit vxorẽ. & hodie pꝛ̃ſbyteri greci habẽt vxores: vt in. c. olim de cle. cõiuga. facit q̃d diciť. 27. q. 2. agathoſa. Quinimo aliqui voluerũt ꝙ electio facta de papa q̃tũcunq̃ notorio vxorato/ nõ retractetť ſed ꝙ vxor priueť ſuo iure petendi debitũ. de quo vide alex. in. d. c. ſi qs pecunia circa fi. vñ ſatis eſt in propoſito ꝙ nõ cogitur cedere nec ex hoc poteſt deponi.

¶ Ad illud ꝙ q̃n in diſcordia electi ſunt duo D
ad pontificatũ/ ad vitandũ ſcandalũ vtraq̃ electio caſſatur etiã ſi altera ſit bona. Reſpondetur ꝙ hoc intelligiť ante admiſſionẽ & receptionẽ ad põtificatũ: quo caſu facilius ratione ſcandali vitãdi qs nõ admittiť (vt dř in. d. c. niſi de renũ.) q̃ poſtq̃ eſt receptus & in pacifica poſſeſſione põtificatus. Facit regula vulgaris c. queãdmodũ de iureiu. videlicet ꝙ turpius eiicitur q̃ non admittitur hoſpes. & dictũ fuit ſupra in. q. an quando papa cõmittit ſimoniã poſſit contra eũ de ea excipi/ & in. q. an quando paſſim cõmittit ſimoniam poſſit cõgregari conciliũ. Itẽ non dicit illa gloſa ꝙ etiã ſi cõſtaret alterã eſſe bonã/ vtraq̃ deberet caſſari: ſed fuit additio ex opinione abbatis & felini qui dixerũt ſic illã debere intelligi. Quod nõ credo verũ eſſe q̃n cõſtaret alterã eſſe bonã: q̃a ſic eſſet amouere verũ papã a pontificatu: quod vt ſæpius dictũ eſt nemini licet per ca. facta/ & alia concor. 9. q. 3. ſæpius adducta.

¶ Et poſſet intelligi glo. q̃n nõdũ eſſet cognitũ vter eorũ ſit verus papa. & q̃n tãta eſt incertitudo vtra electio ſit bona vt non poſſit ſine magni ſcandali periculo erui veritas: & non poſtq̃ conſtaret alteram electionem eſſe bonam. Et hoc oſtendit ex tex. quẽ allegat vide-

licet.c.ſi duo 79.di.qui loquitur de duobus q
A temeritate concertantium contra fas fuerunt
ordinati,& ſic vbi neutrius erat bona electio.
Item ille tex.in.c.ſi forte loquitur in inferio-
ribus prælatis a papa:licet glo.alleget concor
dantem illum tex.c.ſi duo,in hoc ꝙ vult vtrã
ꝙ electionem debere caſſari: & tex. in. d.c.
ſi forte/vult ꝙ ex duobus in diſcordia electis
archiepiſcopus poſſit alterum præferre qui
maioribus meritis iuuatur, ita tamen vt nul-
lus detur inuitis & non petentibus in epiſco-
pum ne plebs illũ odiat &c.Et ideo ex ſcãda-
lo glo.ſumit argu.ꝙ vtraq; electio caſſabitur
quia nonſtabitur propter ſcandalũ iudicio ar
chiepiſcopi. Hoc tñ de ſtando iudicio archie
piſcopi hodie eſt correctũ per tex.in.c.qa pro
pter de elec.dicit glo.9.q.3.in ſum. & domi.
ibi & in.d.c.ſi forte.Et ideo non videtur abb.
bene ponderare illam glo.dum trahit eam
ad electionem de duobus ad ſummum pon
tificatum in diſcordia factam,& dicit ꝙ vtraq;
caſſari debeat etiam ſi altera eſſet bona. Et vi-
detur ꝙ.d.glo.non fuerit male guſtata a do-
ctoribus/contra feli.in.d.c.2.de præſcrip.qa
non fuit mens illius glo.nec ibi ad hoc ab ali
quo fuit declarata,loqui in duobus in diſcor
dia ad papatum electis.

B ¶ AD Duodecimum cum dicitur ꝙ.c.ſi pa-
pa. loquitur quando eſt deuius a fide/ & ꝙ ſa
tis dicitur deuius a fide qui ſubuertit ſtatum
eccleſiæ, reſpondetur ꝙ illa iura quæ allegã
tur non probant hoc, ſed tantum loquuntur
de ſubuerſoribus canonum qui appellantur
præuaricatores fidei & blaſphemi ſpiritus ſan
cti:quod non eſt in caſu noſtro. Item .c. ſi pa
pa/loquitur quando eſt a fide deuius proprie
hoc eſt quando errat in articulis fidei. & ita
loquuntur doc.in.d.c.in fidei de hære. in.6.

¶ AD Tertiumdecimũ cum dicit per notã in
no.ꝙ papę turbãti vniuerſalẽ ſtatum eccleſię
non eſt obediendum/ & ꝙ paria ſunt non eſ
ſe & eſſe ſine obedientia. Reſpondetur non
eſſe verum quòd ſint paria in propoſito:quia
non eſt obediendum illi ſed reſiſtendum in
eo tantum in quo turbat vniuerſalẽ ſtatum
eccleſiæ,ſed in aliis eſt ei obediendum. Et ita
intelligitur nota inno.& aliorũ in.d. c. inqui-
ſitioni & in.d.c.ſunt quidam cum aliis ibi al-
legatis. ꝟ Ad illud quod dicitur de. c. ſugge-
ſtũ eſt alias reſponſum. Et quod dicitur ꝙ nõ
eſt veriſimile ꝙ iura voluerint priuilegiare
illum qui cõmittit in legẽ. reſpõdeo ꝙ priui
legium ꝙ non poſſit ab aliquo iudicari niſi a
deo/datum eſt a deo dignitati & non perſo-
næ.& ideo non poteſt illo priuari q̃diu eſt in
dignitate papali. Facit quod dicitur in.c.ſi di- C
ligenti &.c. ſignificaſti de foro cõpe.cũ ſimil.

¶ QVO ad quartumdecimum de dicto ab-
batis, quomodo intelligatur dictum oſtien.
dictum eſt ſupra.

¶ AD Quintumdecimũ a ſufficienti partiũ
enumeratione ſumptum, reſpondetur ꝙ ex
omnibus illis & aliis rationibus nõ poteſt ra
tione ſcandali papa deponi/ propter indecen
tiam & periculum futuri ſchiſmatis. & quia
nullo iure reperitur cautum hoc fieri poſſe.
& quia a ſolo deo iudicatur,& aliis rationibus
ſupra pro iſta parte adductis. ꝟ Non obſtat
ratio prima: videlicet quòd qua ratione iudi-
cat concilium in cauſa hæreſis eadem ratio-
ne debet iudicare in aliis. quia reſpondetur
ꝙ in cauſa hæreſis ratio eſt quia tunc papa eſt
minor quolibet catholico: vt dicitur in.d. c. ſi
papa,& in glo.i.c.præſul.2.q.4.& in.c.aliorũ
9.q.3. & dicitur in.c. in fidei de hære. in .6.
ꝟ Ad illud ꝙ nõ reperitur data maior pote-
ſtas concilio iudicãdi in cauſa fidei q̃ in aliis,
reſpondetur ꝙ etiam non reperitur in ſacra
ſcriptura ꝙ data fuerit facultas cõcilio iudicã
di de papa præterq̃ in cauſa fidei.imo potius
contrariũ:vt in.d.c.ſi papa. ꝟ Ad illud ꝙ ma-
ius eſt peccatum odio habere deum q̃ hære- D
ſis.reſpondetur ꝙ qui odio habet deum non
ita eſt ſcandaloſus eccleſiæ ſicut hæreticus,
qui vt dicit tex. habent caudas colligatas: vt
in.c.excommunicamus de hære. Et ſophiſ-
matibus ſuis & arte diabolica ſępe opprimũt
eccleſiaſticos: vt dicit tex.in.c.transferũt.24.
q.3.Item hæreticus eſt ſeparatus ab eccleſia
& a fide: vt in.c.de illis ibi glo.23.q.3. quod
non eſt in illo qui odio habet deum,& ideo q
non eſt fidelis non poteſt eſſe caput fidelium.
Facit quod dicitur in .c. illud ſane ea.cau. &
q.& eſt bonus tex.in.c.nemo quippe.83.di.
&.xi.q.3.c.pręcipue.& de vo.c.magnæ.Ideo
non abſurde dr̃ ꝙ talis tanq̃ ab eccleſia præci
ſus a concilio iudicatur. Item quia hæreſis eſt
morbus contagioſus: vt in.c.reſecandæ & .c.
corripiantur &.c.ecce.24.q.3.Non ſic autẽ eſt
de eo qui odit deũ:qui ſibi ipſi nocet & non
inficit alios. Vnde iudas odio redemptorem
habuit cum eum vendidit & mox laqueo ſe
ſuſpendit: vt in. c. qui ſtudet. 1. q. 1. ꝟ Ad
illud quod arguitur de heli. reſpondetur
ꝙ ipſe fuit punitus a deo, cuius etiam iudi
cio crimen papę reſeruatur: vt in dicto ca
pitulo facta. 9.q.3. Et ad hoc poteſt latius
reſponderi per id quod dicetur infra de abia

thar in reſponſione ad vigeſimũtertiũ argu.
A quia deus voluit ꝙ tegimen transferretur in
reges propter peccatũ filiorũ heli & ipſius he
li. ¶ Ad illud quod dicit̃ de ratiõe naturali ꝙ
dictet papã debere deponi/ & ꝙ melius ſit ip
ſum abiici q̃ totam gentẽ perire. reſpõdet̃ ꝙ
ex crimine ſcãdaloſo papæ nõ perit vniuerſa
lis eccleſia, quæ nũq̃ põt errare & ꝓ qua chri-
ſtus orauit: vt in. c. a recta. 24. q. 1. & c. maio-
res de bap. Itẽ nõ ſemper ꝓ quocũq; crimine
debet qs ſcãdalizari nec iudicari: ſicut dicim⁹
de homicidio ſamſonis. licet. n. alias homici-
diũ ſit de ſe malum, tamẽ interpretamur illud
fuiſſe nutu dei factũ. Ad qd̃ facit quod dicit
tex. in. c. abſit. xi. q. 3. & in. c. in ſcripturis. 96.
di. ꝙ nõ eſt qcq̃ ſiniſtrũ de ſacerdotibus arbi-
trandũ. multo minus igit̃ de papa. vñ niſi ap
pareret hæreticus, nõ eſt ilico procedẽdũ cõ-
tra eũ nec præſumendũ malũ de eo. nã & pe-
trus negauit chriſtũ & pœnitẽtia ductus fide
lior fact⁹ eſt: vt in. c. fidelior. 50. di. Et quo ad
rationẽ naturalẽ illa magis dictat nõ eſſe de-
ponẽdũ ne deterius inde cõtingat. & hoc oñ-
dũt rõnes inductæ ꝓ iſta parte, quæ ſunt fun-
datæ in rõne naturali & authoritatibus ſacræ
ſcripturæ. & authoritas illa q̃ loquit̃ de chri
ſto verificabatur qa niſi fuiſſet mortuus non
B fuiſſet redẽptio generis humani vniuerſalis.
qd̃ nõ põt cõuenire in ꝓpoſito: quia per deli-
ctũ papæ nõ põt perire vniuerſa gẽs. ¶ Ad id
quod dicitur de iure poſitiuo, reſpondetur ꝙ
illud quod adducit̃ loquitur in inferioribus:
& papa non aſtringitur illo.

¶ AD DECIMVMSEXTVM quod eſt
difficile motiuum, reſpondetur ꝙ in propoſi
to nõ eſt paritas de vno caſu ad aliũ: videlicet
de ceſſione quæ fit volũtarie / ad depoſitionẽ
quæ fit coacte. & ideo dicere ꝙ licet papa poſ
ſit cedere eccleſiæ eccleſia nõ põt eũ depone-
re, nõ eſt iudicare papã & eccleſiã ad imparia:
ſed ſi diceret̃ ꝙ papa deponit vniuerſalẽ ec-
cleſiã & eccleſia nõ deponit papã, tũc iudicarẽ
tur ad imparia. Et hoc nõ põt eſſe: quia papa
non põt vniuerſalẽ eccleſiã deſtruere: vt dicit̃
in. c. cũ qdã. 25. q. 1. & qd̃ dicit inno. in. c. inq-
ſitioni de ſen. excõ. & ioã. an. in. c. nulli eo. ti.
Sed ſecũdũ quid hoc nõ eſſet abſurdũ/ ratiõe
ſuperioritatis: qa papa eſt ſupra cõciliũ: vt in
c. ſignificaſti de elec. & eſt caput & rector vni
uerſalis eccleſiæ: vt in. c. nouit de iudi. & in. c.
vbi periculũ. §. cęterũ de elec. in. 6. 2. q. 6. oẽs/
cũ. c. ſequẽti. & c. ad romanã el. 2. Et glo. 7. q. 1.
c. nõ aũt. vbi dicit ꝙ q dicit poſſe eſſe duos pa
pas vel papã nõ eſſe caput eccleſiæ/ errat con
tra illũ articulũ fidei & vnã ſanctã catholicã
eccleſiã &c. ¶ Nec obſtat quod dicitur ꝙ nõ C
debet eadẽ res diuerſo iure cẽſeri: quia ex di-
uerſis rõnibus põt vna & eadẽ res diuerſo iu
re cẽſeri: vt dicit̃ in. d. c. cũ ĩ tua. ¶ Et ſimiliter
nõ obſtat qd̃ dicit̃ ꝙ cõtrariorũ eadẽ eſt iuris
diſpoſitio. rñdet̃. n. ꝙ illud ẽ verũ qñ ẽ eadẽ ra
tio: ſed ſi eſt diuerſa rõ/ tunc nõ eſt eadẽ iuris
diſpoſitio ſed cõtraria. l. fi. ff. de calũ. l. fi. §. fi. ff.
de lega. 3. ponit dy. in. l. 1. ff. ſolu. matri. & an-
gelus inſti. de iis q ſunt ſui vel alie. iu. in prin.
¶ Et ſi dicatur arguẽdo a matrimonio carna-
li ad ſpirituale (vt in. c. ĩter corporalia de trãſ-
la. ꝓla.) ꝙ licet etiã mulier ſit ſubdita viro (vt
33. q. 5. c. hęc imago & c. mulierẽ) tñ nõ iudi
catur ad imparia cũ viro: vt in. d. c. gaudemus
de diuor. vñ ſicut nõ põt mulier dimittere vi-
rũ excẽpta cauſa fornicatiõis (vt in. c. 2. de di-
uor.) ita nec vir vxorẽ: vt in. c. ex parte de ſpõ
ſa. 32. q. 1. in cõiugio. & q. 5. ſi vxorẽ. & c. ꝓ-
ceptũ. qa quicquid viris præcipit̃ hoc redun-
dat ad fœminas: vt in. c. ꝓcepit. 32. q. 5. igit̃
eodẽ modo dicendũ eſt in matrimonio ſpiri-
tuali ꝙ ſicut papa põt cedere põtificatui & di
mittere eccleſiã ita & eccleſia ꝓpter crimina
pontificis poteſt dimittere eũ. ad quod facit ꝙ
qñ vir ſcandalizat vxorẽ vxor poteſt dimitte
re virũ: vt in. c. de illa & ĩ. c. q̃to de diuor. Re- D
ſpondet̃ ꝙ nõ eſt in oĩbus par ratio de matri-
monio ſpirituali & matrimonio carnali: quia
difficilius diſſoluit̃ mr̃imoniũ carnale q̃ ſpiri
tuale: qa carnale diſſoluit̃ authoritate dei: ſed
ſpũale/ authoritate papæ: vt dr̃ ĩ. d. c. inter cor
poralia. Vñ licet mr̃imoniũ ſpirituale diſſol-
uat̃ cõſenſu & ceſſiõe, nõ põt ſolo cõſenſu &
ceſſiõe diſſolui carnale: vt in dictis iuribus &
c. ſup eo de eo q cog. cõſan. vxo. ſu. c. porro de
diuor. & l. cõſenſu. C. de repu. & diuor. Facit
vna rõ quã adducit ioan. an. in. c. 1. de renun.
in. 6. vbi dicit ꝙ cũ arguit̃ a matrimonio ſpi-
rituali ad carnale, tranſit̃ in ſacramentũ eccle
ſię ꝓpter quod ex cõſenſu ſequit̃ indiſſolubi
le vinculũ, quod nõ eſt in ſpirituali cõiugio.
Cuius dicti rõnẽ aſſignat qa ſpirituale cõiu-
giũ inter prælatũ & eccleſiã reſpicit bonũ pu
blicũ & cõmune: ſi igitur inſufficiẽs vel inha
bilis cedere nõ poſſet/ ſequeret̃ malũ reipub.
& q̃to maior eſt pręlatus/ eo maius bonũ rei-
publicę reſpicit, & tanto maius eſſet malũ. itẽ
quia quod ex charitate inſtitutũ eſt cõtra cha
ritatem militaret: nam ſi præſidens inutiliter
non poſſet reſignare, hoc ad malum & confu
ſionem eccleſiæ & damnum animæ præſiden
tis redundaret. Carnale autem coniugiũ reſ-

picit priuatum bonum. & ſi confunderetur
A ipſius diſſolutio, forte ipſi viro eſſet bo-
num(quia meliorem acciperet vxorem) ſed
ſequeretur ex hoc vniuerſale malum: quia
cum communiter plus ducat homines con-
cupiſcentia q̃ ratio, multi vxores dimitterent
nec ſic de prole haberetur cura vt nunc. Et
hoc vltimum dicit tex. in. d. l. conſenſu. Vn-
de ex præmiſſis patet magnam eſſe differen-
tiam inter matrimonium carnale & ſpiritua-
le/& non procedere argumentum de vno ad
aliud reſpectu diſſolutionis. ¶ Cum dicitur
igitur ꝙ non debent papa & eccleſia ad impa
ria iudicari/& ꝙ ſicut papa poteſt dimittere
eccleſiam ita & eccleſia papam ſicut dicitur de
viro & vxore. reſpondetur ꝙ non eſt dare ca
ſum quo papa cedat pontificatui & dimittat
vniuerſalem eccleſiam ratione defectus in ec
cleſia(quia illa ſemper eſt immaculata & ſine
ruga: vt in. c. omnibus. 24. q. 1.) loquendo
de eccleſia non repræſentatiue (vt eſt conci-
lium/quod poteſt errare) ſed de ea quæ non
poteſt errare, vt dicit abb. in. c. ſignificaſti de
elec. & ratione cuius papa recipit poteſtatem
a chriſto: vt in. c. quodcunq. 24. q. 1. Sed ſi ce
dit hoc contingit ex defectu in propria perſo
na ipſiuſmet papæ, vel quia ſentit ſe inſuffici-
B entem vel inhabilem ad gubernandum eam:
ſicut ſi vir ſepararetur ab vxore quia eſſet fri-
gidus, vt in. c. fraternitatis de frigi. & male.
Vnde non minus poteſt dici papa repudiari
ab eccleſia q̃ ipſe repudiare eam. Et ideo non
conuenit dicere ꝙ iudicentur ad imparia eo
ꝙ papa cedit eccleſiæ & eccleſia non dimittit
papam: quia non eſt defectus in eccleſia ſicut
in viro & vxore. nam ſicut vir propter adulte
rium per eum commiſſum repudiatur/ſic &
vxor propter adulterium per eam commiſ-
ſum repudiatur. & ſicut vir repudiatur quia
eſt frigidus, ſic & mulier repudiatur quia eſt
arcta: vt. d. c. fraternitatis. Quod autem ec-
cleſia repudiet papam, hoc fieri non poteſt ni
ſi cauſa fornicationis ſpiritualis/quia papa
fit hereticus. d. c. ſi papa. ſicut. n. conſummato
matrimonio carnali non poteſt dimitti con-
iunx niſi cauſa fornicationis, ita nec eccleſia
poteſt dimittere papam niſi propter fornica-
tionem ſpiritualem. i. hæreſim.

¶ Sed prædictis obſtat ꝙ ſi papa ſine aliqua
cauſa ex nuda tantum voluntate cederet, ceſ-
ſarent prædicta & viderentur omnino ad im
paria iudicari. Sed ad hoc reſpondetur ꝙ ſe-
cundum iura hoc non poteſt contingere ꝙ
quis reſignet ſine aliqua cauſa ſaltem intrinſe
ca. Imo præſumunt ꝙ nullus ſponte ſine ma
gna cauſa renunciet beneficio multis labori C
bus acquiſito: vt in. c. ſuper hoc de renun. Et
nullus præſumitur tam fatuus vt velit iacta-
re ſuum. l. cum de indebito. ff. de proba. & iu-
ra non fundantur ſuper non veriſimili: vt eſt
tex. in. d. c. ſuper hoc, & in. c. qa veriſimile de
præſump. ¶ Sed videtur obſtare tex. in. c. 1. de
renun. in. 6. cũ dicit libere. & glo. iuncto tex.
ibi cum dicit maxime. quaſi etiam ſi non ad
ſit inſufficientia/ poſſit ſi velit reſignare. Sed
quo ad verbum libere reſpondetur ꝙ intelli-
gitur ſine alicuius cõſenſu, vt ibi. quo ad ver-
bum autem maxime dicitur ꝙ non excludit
alias cauſas.

¶ Quo ad id quod dicitur ꝙ vxor poteſt di-
mittere virum ſi eam ſcandalizat. reſpondet
ꝙ iura adducta loquuntur in ſcandalo quod
prouenit ex hæreſi & infidelitate viri: quo ca
ſu etiam papa ſcandalizans eccleſiam per hæ
reſim & infidelitatem dimittitur ab eccleſia:
vt. d. c. ſi papa.

¶ AD DECIMVMSEPTIMVM reſpon
detur ꝙ inferioribus indicitur purgatio ratio
ne ſcandali: vt. d. c. inter ſolicitudines. ſed nõ
eſt qui poſſit papæ indicere purgationem:
quia non habet ſuperiorem qui poſſit eum
cogere ad ſe purgandum. Et purgatio papæ D
de qua in iuribus allegatis, fuit facta ſponte &
non neceſſitate aliqua. Et hoc probat ille tex.
in. d. c. auditum in fi. 2. q. 4. & ideo ex illis iu-
ribus infertur ꝙ non poſſit deponi ob aliqđ
crimen. ¶ Ad tex. in. c. ſi quis ſuper iis reſpon
det ibi archi. ꝙ ibi gregorius vel loquitur ex
humilitate vel culpabatur de hæreſi. Sed do.
ibi dicit ꝙ nõ fuit cauſa hæreſis, & ꝙ gregori
us ſcripſit ex humilitate. & idẽ dicit ibi hugo
ſecundum eum. Facit quod dicitur in. c. nihil
de præſcrip. vbi dicitur de gregorio ꝙ loque
batur in ſingulari(licet eſſet papa) ex humili
tate. ¶ Facit ad prædicta tex. in. c. petrus. 2. q.
7. vbi dicitur ꝙ petrus querimoniæ factæ cõ
tra eum cur ad gentes intraſſet/non ex pote-
ſtate officii(qua potuiſſet dicere oues paſto-
rem ſuum non accuſent nec reprehendant)
ſed ex authoritate diuinæ virtutis qua genti-
les acceperant ſpiritum ſanctum reſpondit. Et
ibi gratianus dicit cum ergo petrus potuerit
ex officio repellere querelas ſed noluit, non
hoc exemplo prælati coguntur ſuſcipere re-
prehenſiones ſubditorum.

¶ AD DECIMVMOCTAVVM de epi
ſtola beati clementis ad iacobũ reſpondetur
ꝙ aliqui tex. habent loco verbi deponaris vel

bum puniaris. Sed vtcunque ſit, debet intelli
A gi a deo cuius iudicio papa eſt reſeruatus: vt in capitulo facta. 9. q. 3. Et quòd ita intelligatur depræhenditur ex capi. eiectionem. 79. di. qui eſt tex. anacleti/ q ſucceſſit ſtatim poſt clementem. Item cum dicitur deponaris/ intelligitur in caſu in quo poteſt deponi, vt in caſu hæreſis, quod poteſt depræhendi ex verbis ibi tanq̃ qui non docueris quæ ad ſalutẽ hominum pertinent: quod eſt dicere ſi nõ docueris quæ ad ſalutẽ pertinent ſed hæreſes & errores. Ad quod adde quod dictũ eſt ſupra in reſponſione ad tertium argu.

¶ Ad decimumnonum reſpondetur ꝙ ſatis eſt prouiſum per alia remedia quando papa ſcandalizat eccleſiam vt ſupra dictum eſt (& maxime per viam reſiſtentiæ) abſq; eo ꝙ deponatur. alioquin idem poſſemus dicere in quocũq; delicto papæ ꝙ chriſtus minus ſufficienter prouiderit eccleſiæ ſuæ, ex quo nõ reliquit iudicem qui papã corrigeret & in eum iuriſditionẽ haberet: cum tamen voluerit ſuũ vicariũ omnibus eſſe ſuperiorẽ/ & vt quicq̃d voluerit ſoluere vel ligare poſſit ſuper terrã: vt in. c. quodcunq;. 24. q. 1. &. c. nouit de iudi. cum ſimil. Sicut enim in ordine totius vniuerſi quo ad eſſe naturę in genere mobilium
B & mouentium non eſt proceſſus in infinitũ nec ordinis retrogradatio ſed deuenitur ad vnum quod ſic omnia mouet ꝙ a nullo alio mouetur in genere illo, vt dicit ariſto. ſic videtur dicendum in ordine vniuerſalis eccleſiæ quo ad eſſe diſciplinæ ꝙ ſit deueniẽdum ad vnũ cuius ſit omnes corrigere & iudicare & qui a nemine iudicetur, qui eſt papa. Pro hoc eſt bona glo. in cle. ad noſtrum de hære. quæ parificat eccleſiã militantẽ eccleſiæ triumphanti: vt ſicut in triumphanti vnus ſummus eſt princeps deus/ ſic & in militanti vnus pręſit princeps videlicet papa, cui omnes alii obediant neceſſe eſt: vt patet in extrauaganti vnã ſanctã. Nec pręſcindẽdus eſt a corpore eccleſiæ, ſicut nec caput naturale a corpore naturali: quia ab illo pendet ſenſus motus & virtus corporis, & ſine eo corpus nõ viuit. Hinc eſt ꝙ chriſtus matthæi. 18. inter membra ratione ſcandali abſcindenda nõ nominat caput, ſed membra illa cum quorũ abſciſſione ſtat vita ſenſus & motus corporis. a papa autem pendet poſt deum ſalus vniuerſitatis fideliũ: vt in allegato. c. ſi papa. 40. di. Et q̃tumcunq; papa ſit caput eccleſiæ, nõ efficitur malis moribus membrũ putridum: quia non poteſt totum corpus vniuerſalis eccleſiæ inficere, non

permittente hoc ſpiritu ſancto/ quo eccleſiæ corpus & viuit & vegetaẽ & a quo ſalus eius C
principaliter dependet: quia chriſtus eſt pollicitus ſe ſemper cum corpore ſuo manſurũ/ dicens ego vobiſcum ſum vſq; ad cõſummationẽ ſeculi, matth. vl. Et pro iſta eccleſia chriſtus rogauit: vt in. c. a recta. 24. q. 1. & ideo lãgueſcente capite membra non inficiũtur. Ad quod adde quod dictum eſt in reſpõſione ad decimum argu.

¶ Ad vigeſimum contrarium reſpõdetur ꝙ regula illa habet locum in iis quorum diſſolutio dependet a poteſtate contrahentis: ſicut eſt in contractibus, q ſolo conſenſu conficiũtur & contrario cõſenſu diſſoluuntur. l. ſicut C. de act. & obli. l. 1. C. quãdo liceat ab emp. rece. Sed in iis quorum diſſolutio non dependet a poteſtate partis, nõ poteſt quid eodẽ modo diſſolui quo colligatũ eſt, vt eſt in propoſito: quia poſtq̃ quis electus eſt in papam, non habet vltra aliquem in ſuperiorem ſed ipſe eſt omnium ſupremus: vt in ſæpe allegato. c. licet. Et ideo q̃uis matrimonium carnale contrahatur nudo conſenſu non diſſoluitur nudo conſenſu: quia non depẽdet a coniugibus diſſoluere quod dei volũtate coniunctũ eſt. quos enim deus coniunxit homo non ſeparat. c. quos deus. 33. q. 2. & rationem aſſi- D
gnat glo. in. c. qua propter. 27. q. 2. Sic dicendum eſt & in matrimonio ſpirituali. Et idem videmus in ordinibus & in baptiſmo: quia ſacramenta ſemel habita nunq̃ amittuntur. 1. q. 1. quod quidam. Ad idem facit tex. in cap. licet &. c. magnæ de vo. & quod dicitur in. c. ſtatuimus de regula. & in. c. 2. de tranſla. prælа. Et iſtas & ſimiles fallentias ponunt glo. & doc. in. d. c. 1. de regu. iu. ¶ Ad illud ꝙ eius eſt deſtituere cuius eſt inſtituere, reſpondetur ꝙ illud ꝓcedit in ſubiectis diſpoſitioni iuris cõmunis: vt dicit abb. in. d. c. cum ex iniuncto. papa autem eſt ſupra ius: vt ſæpe allegato. c. propoſuit de conceſ. præben. Item cardinales non proprie inſtituunt papam: ſicut nec canonici qui eligunt epiſcopum poſſunt deponere eum: quia hoc ſpectat tantum ad papã: vt in. c. 1. &. 2. de tranſla. præla. &. c. ꝙ tranſlationem de offi. lega. ¶ Ad id quod dicit. s. tho. de rege, reſpondetur ꝙ habet ſuperiorem cũ efficitur tyrannus: ideo poteſt amoueri. facit quod diciẽ in. l. ſi cũ cornelius. ff. de ſolu. Sed non eſt dare ſuperiorem papæ, vt ſæpius dictum eſt: ideo eſt dei iudicio relinquendus. c. facta. 9. q. 3. &. c. nemo cum ſimil.

¶ Ad vigeſimumprimum de exemplis maio

A rum reſpondetur ꝙ licet multi reperiantur
depoſiti, illi aut non erant indubitati pontifi-
ces aut de facto & non legitime fuerunt de-
poſiti. Non enim eſt per exempla iudicandū
(vt in. c. de quibus ibi bona glo. de hoc. 20.
di. l. nemo. C. de ſen. & interlo. omnium iudi.
l. ſed licet. ff. de offi. præſi. c. cū ex iniuncto de
hære. c. magnæ in verb. trahitur in exemplū
de vo. c. ex merito. 6. q. 1. l. de quibus ibi glo.
ff. de. ll.) niſi quo ad deū & p euitādo peccatū
vt dicit glo. in authen. vt omnes obe. iudi. §.
1. colla. 5. Vbi enim eſt ratio non attendun-
tur exempla: vt dicit tex. in. c. ſana. 9. di. Pro-
pterea dicit cardi. in. c. venerabilem de elec.
ꝙ licet multa ingenia laborauerint inueſtigā
do initiū monarchiæ terreſtris & de monar-
chia prodierint multi libri, nulla tamē diſpu-
tatio poteſt eſſe minus vtilis. Et ideo argumē
tum ab exemplis chronicarum non eſt om-
nino ſolidum: quia multæ impreſſiones &
violentiæ fuerunt factę ab imperatoribus cō
tra pontifices. ¶ Ad id quod dicitur de ioāne
12. qui legitur congregato concilio depoſi-
tus & ſuffectus leo, reſpondetur ꝙ cōſtat hoc
etiam de facto actum fuiſſe. vnde & poſtea
reſtitutus fuit, congregata ſynodo romæ/ vbi
& leo & omnia eius geſta dānata ſunt: vt pa-
B tet apud vincen. hiſtorialem li. 25. c. 86. non
multo poſt autem in adulterio depræhenſus
confoſſus interiit. Alii dicunt cum nutu dei
periiſſe, vtpote qui tantum dei iudicio depo
nendus reſeruabatur. Sunt etiam qui dicant
eum malis artibus pontificatū occupaſſe. fue
runt enim geſta illorum temporum negligē
tia ſcriptorū non parum cōfuſa: vt legitur in
eius vita apud hiſtoricos. Et de ſimilibus exē-
plis vide car. de turre cre. in. 2. li. c. 103. ¶ Itē
poteſt dari alia reſponſio ꝙ in caſu noſtro nō
deficit ius, quia habemus iura ꝙ papa a nemi
ne poteſt iudicari niſi fiat a fide deuius: vt in
d. c. ſi papa.

¶ Ad vigeſimum ſecundum reſpondetur ꝙ
non valet conſequentia/ poteſt aliqua ex cau
ſa reſiſti papę ergo pōt deponi, qa reſiſti ſem-
per poteſt quādo præciperet aliquid quod eſ-
ſet peccatum lege diuina (vt in. c. iulianus &
cap. qui reſiſtit. xi. q. 3.) & tamen non poteſt
deponi niſi in caſu hæreſis: vt in. d. c. ſi papa.

¶ Ad vigeſimūtertium reſpondetur ꝙ chri-
ſtus non fuit ſubiectus iuriſditioni pilati vel
cæſaris niſi inquantum ipſe voluit. vnde iſaię
53. dicitur oblatus eſt quia ipſe voluit. ¶ Ad
id quod dicitur de conſtantino, reſpōdetur ꝙ
tex. nihil dicit de papa ꝙ ſubiiciatur impera-
tori. Imo ibi potius dicitur contrarium in. d. C
c. conſtantinus, nam poteſtas papæ eſt a deo:
vt in. c. in nouo. 21. di. cum concordan. ¶ Ad
illud de paulo reſpondetur ꝙ ex hoc ꝙ ap-
pellauit ad cæſarem, non deſignatur ꝙ cæſar
eſſet eius iudex ſed potius illius a quo fuerat
iniuria affectus/ & tanq̄ actor voluit ſequi fo
rum rei. c. cum ſit de foro compe. cum ſimil.
¶ Ad illud de abiathar reſpondetur ꝙ illud
fuit factum dei volūtate, qui hoc futurū præ-
dixerat: vt legitur ibidem. 3. reg. c. 2. vbi dicit
textus met illud factum vt impleretur ſermo
domini quem loquutus eſt ſuper domū heli
in ſilo. Et ibi ſupplet glo. nico. ſcilicet ꝙ eiice
retur a ſacerdotio, vt habetur. 1. reg. 2. Item
vt dicit ibi glo. abiathar ſacerdotio expulſus
non tamen occiſus/ ſignificat iudæos: quorū
ſacerdotium licet ſit abolitum, ipſi tamē pro-
pter eos qui in fine mūdi ex eis credituri ſunt
deleti non ſunt.

¶ AD VIGESIMVMQVARTVM
de glo. in. c. ſi papa eſt ſupra reſponſum. Ad
illud quod dicitur ꝙ & epiſcopi ſunt tantum
a deo iudicandi ſicut papa/ & nihilominus
ſæpius repetiuntur & in conciliis & a pontifi
cibus depoſiti, ergo. c. nemo & ſeq. ſonātia ꝙ
nemo iudicat papā intelligūt in foro conſciē
tiæ, reſpōdet ꝙ non obſtat. Et primo quo ad D
tex. in. c. accuſatio cum dicit ꝙ epiſcopi a deo
iudicantur, reſpondetur ꝙ ibi per iudiciū dei
intelligitur iudiciū eccleſię, & perinde eſt di
cere ꝙ iudicantur a deo atq; dicere ꝙ iudicā-
tur ab eccleſia: vt in. c. ꝙ ſuſpecti. 3. q. 5. ibi
iudicia diuina id eſt eccleſiaſtica. Et ſi dicatur
quare nō ſic exponi debet in iuribus quæ lo-
quuntur de papa, reſpondetur tum quia non
habet ſuperiorem. tum etiam quia iura clare
dicūt ꝙ in foro iudiciali non iudicat a quoq̄
ſed dei iudicio reſeruat: vt in. c. nūc aūt 21. di.
cū ſimil. ¶ Ad illud qd arguit de. c. cito turpē
ex grauitate pœnæ, rñdetur duobus modis.
primo ꝙ illud de quo ibi fit in deteſtationem
criminis, nō ꝙ mai⁹ ſit delictū ſimoniæ q̄ ido
latriæ. Et hoc patet ex eodē tex. vbi appellat
crimen inexpiabile, & tamē in hoc ſeculo qd
libet peccatū mortale eſt remiſſibile & expia
bile. de pœni. di. 7. nemo. Et reperitur in ve-
teri teſtamento ſæpius maximas pœnas infli
ctas fuiſſe p minori delicto: vt patet de mur-
muratione populi nu. 14. & de anania & ei⁹
vxore act. 5. &. 12. q. 1. dilectiſſimis. & ſic de
ſimilibus. Vel ſecundo reſpōdetur ꝙ ibi tex.
loquitur in ſimonia quæ eſt proprie hæreſis:
quia giezi voluit emere gratiā ſpiritus ſancti

pecunia: et ideo errauit in fide committendo
A in iis quæ ſunt prohibita quia ſimoniaca : vt
in.c.ex parte de offi.delega.& ſupra dictū eſt
in arti.vtrum electio papæ per ſimoniā facta
teneat/ & an papa illaqueetur crimine ſimo-
niæ.

¶ Ad argumētum a ſimili de archiepiſcopo
qui iudicatur a concilio prouinciali,reſpōde-
tur ꝙ non eſt omnino ſimile de archiepiſco-
po & papa:quia a concilio prouinciali poteſt
recurri ad papam/& archiepiſcopus habet ſu
periorem:vt in.c.quanuis.c.multū &.c.dudū
cum ſequē.3.q.6.& tex. de archiepiſcopo in
c.graue de præbē.Sed ſecus in papa:vt in. §.
patet.3.q.1.&.c.licet de elec.Item reſponde-
ri poteſt alio modo ꝙ ibi in.d.c.ſicut fuit iudi
catum ex commiſſione & authoritate papæ:
vt dicit ibi hugo & refert do.¶ Vel tertio (vt
dicit ibi glo.) conciliū poteſt cognoſcere ſed
non iudicare de cauſa archiepiſcopi. Et ideo
ſumitur ibi per glo. argumētū ꝙ conciliū ge
nerale poteſt cognoſcere de cauſa papæ ſed
non iudicare. Et idem videtur ſentire glo. in
ca.mandaſtis.2.q.4.Licet in cauſa hæreſis ſit
glo.in contrarium.c.nemo.9.q.3.& dicit in-
no.in.c.ex parte de verb.ſig.& archi. & alii in
c.in fidei de hære.in.6.& dicitur in loco ſuo.
¶ Item quarto reſpondetur ꝙ concilium aut
B iudicat de perſona archiepiſcopi ad effectum
admonendi ipſum archiepiſcopum vt ſe cor
rigat & emendet/ & via cuiuſdam denuntia-
tionis vt ipſo poſtmodū ſe non emendante
cauſa deferatur ad papam. & hoc modo po-
terit, & ꝓcedit quod dicitur in.d.c.ſicut. Aut
ad finem iudicandi perſonam archiepiſcopi.
& nullo modo poteſt,vt ī.d.c.graue: & ſentit
ibi alex.in.d.c.ſicut.Et non obſtat nec proce-
dit argumētum a ſimili ab archiepiſcopo ad
papam per præmiſſa. Quando autem poſſit
appellari ab archiepiſcopo ad concilium ꝓ-
uinciale,vide ibi in.d. ca. ſicut & in.c. multis
17.di. & in.c. primates.2.q.1. Et ibi tradunt
doc.ꝙ nec epiſcopus poteſt dānari per prima
tes niſi ex commiſſione papæ : vt dicit ibi do.
tex. tñ ibi probat contrarium qñ rite procedi
tur per primates: alias retractatur de facto eo
rū ſententia per ſynodū. vide ibi glo.& doc.
¶ Ad vltimum reſpondetur ꝙ lex ſi eum cor
nelius &.c.ne quis/loquuntur quando facul
tas reuocandi actum dependet a nuda volun
tate agētis: vt eſt in domino conſtituēte ꝓ-
curatorem : qui poteſt illū reuocare,vt dicit
in.c.mandato de procu.& in.c.2.eo.ti. in. 6.
¶ Ad illud de.c.ne quis/reſpondetur ꝙ proce
dit in eo qui habet facultatem retinendi gla- C
diū : ſed in propoſito non eſt in poſſe conci-
lii retinere facultatem ſupremam pontificis
quā non habet,nō negatur tamen quin ꝑ viā
monitionis & alia remedia ſupra dicta poſſit
ei reſiſti,ſed non deponi.¶ Nec concludit in
propoſito illud quod ſubiicitur/ꝙ vbi defici-
unt magiſtratus redimus ad ius primæuū na
turale : quia iſtud ſi militaret in papa, ita ha-
beret locum quando eſſet corrigibilis ſicut
quando eſſet incorrigibilis: quia nunq̄ habet
ſuperiorem: vt in.c.licet de elec.& eius cauſę
reſeruantur dei iudicio : vt in. c. aliorum.9.
q.3.cum ſimil.¶ Et quo ad id quod dicitur de
ſaule,etiā ipſe fuit punitus dei iudicio (vt pa-
tet.1.reg.31.)& non depoſitus.

ET EX HIS apparet abſoluta quę
ſtio iſta. Ex quibus cōcluditur ꝙ papa
pro crimine quocūq; etiam notorio &
ſcandalizante eccleſiam & de quo eſt incorri
gibilis modo non ſit crimen hæreſis non po-
teſt deponi. Et vltra prędictos doctores ſupra
pro iſta parte adductos, alios idem tenentes
adducit cardi.de turre cre. in.2.li.c.93.in fi.
videlicet hugonem de ſancto victore, dictū
albertum,alexandrū de ales,bonauenturam,
petrum de tarentaſio/innocentium quintum
in quarto/dictum vlricū in ſumma/ricardum D
de media villa in quarto/petrū de palude pa-
triarcham ieroſolymitanū/ herueū & alexan-
drum de alpidio in trac.de eccle.po.itē inno.
oſtien.ioannem an. guidonē/ archidiaconū.
Qui omnes volunt papam verū & indubita-
tum extra caſum hæreſis ſtrictiſſime ſumptæ
nullum in terris iudicē habere ſuperiorē,ſed
tantum deum in coelis cuius vices ipſe gerit
in terris.

¶ Et ſi bene aduertatur,iſta eſt cōmunis om-
nium ſcribentiū opinio/quicquid dixerit de-
cius in quodam ſuo cōſilio nouiter impreſſo
numero.151. incipiēte maximi ponderis. Et
ꝙ iſta ſit cōmunis,vltra alios ſupra adductos
tam theologos q̄ canoniſtas etiam oſtendūt
omnes præcipui doctores canoniſtæ,cum di
cunt ꝙ papa non poteſt ab aliquo iudicari ni
ſi pro hæreſi : vt voluerunt maxime inno. in
c.ex parte de verb.ſig. ioan.an.anto.& car. &
idem ioan.an.poſt oſtien. & anto. de bu. car.
& alii in.c.propoſuit de conceſ.præben. Et a-
liqui idem replicant in.c.licet de elec.& in. c.
in fidei de hæreti.in.6.Et licet nō ponant iſtā
quæſtionem in forma (videlicet quid quādo
papa eſt incorrigibilis de crimine notorio ſcā
dalizante eccleſiam) tamen recte intuēti hoc

A volũt, ex quo excludunt omnes alios caſus & tantum caſum hęreſis ponunt in quo poſſit procedi contra eum.

¶ Adde tamen vnũ ꝙ incorrigibilitas interdũ colligitur ex verbis non directe & expreſſe ſonantibus incorrigibilitatẽ, ſed ſolũ tacite & per indirectũ. Hoc cõſuluit car. conſi. 53. incipit proponebatur caſus. vbi dicit ꝙ clericus quidam poterat dici incorrigibilis ex eo ꝙ confitendo ſe voluiſſe dare caſtrũ ſancti angeli vni colũnenſi qui cũ viris armatis ingrediens faceret tumultum, dixit ꝙ res habuiſſet effectũ ſi non fuiſſet vilitas animi vnius illorum qui fuerant requiſiti/ & obiurgabat reuelatorem de vilitate animi: nam per hæc verba oſtendebat ſe non pœnitere: ergo erat incorrigibilis. Et illud dictũ refert feli. in. c. rodulphus. in. 27. col. verſi. limita primo.

VTRVM autẽ ſint alii caſus in quibus concilium poſſit iudicare de papa vltra hereſim: ſchiſma/ idolatriã & ſimiles cauſam fidei concernentes, vide getſon in trac. de auferi. pa. ab eccle. in. 19. cõſideratiõe vbi ponit ſex alios caſus, de qbus dictũ eſt ſupra vbi agitur de exceptio. quæ opponuntur cõtra papã/ vel ibi de quibus poteſt accuſari.

B ¶ Et ex his apparet quid dicendũ ſi papa paſſim committit vſuram & permittit alios publice eã exercere & approbat contractus vſurarios ex quo ſcandalizatur eccleſia. patet. n. ꝙ non poteſt ſtatim per concilium deponi ſed debet prius moneri, ſi autem non deſiſtat nec reuocet ſimiles contractus, poterit interrogari an credat ꝙ exercere vſurã & facere ſimiles contractus vſurarios ſit peccatum necne. Et ſi teneret vel aſſereret non eſſe peccatum & poſſe fieri ſimiles cõtractus ſine peccato, tunc ex quo & lege diuina & humana vſura eſt interdicta poterit tanq̃ hæreticus & de fide male ſentiẽs iudicari: vt probat tex. in cle. 1. de vſu. qui eſt conciliaris. Et idẽ poſſumus dicere in ſimilibus caſibus (in quibus poſt monitionẽ & perſeuerantiam ſentiret illud quod generat & eſt peccatũ non eſſe peccatũ) ꝙ poſſet procedi contra eũ tanq̃ de hæreſi ſuſpectum vt ſupra dictum eſt/ & poſſet vt pertinax damnari ex quo non reſipiſcit.

¶ Articulus .13.

SED QVIA dictum eſt quando & ex qua cauſa poſſit papa deponi, quæro quot teſtes ſufficiant cõtra papã? Glo. in. c. præſul. 2. q. 5. dicit ꝙ duo. & ad hoc conſueuit allegari ſingularis. Et ſubiungit eadẽ glo. in C hoc papam eſſe deterioris conditionis, quia ipſe ſine comparatione creatus eſt maior aliis & ideo ſine ſpe veniæ condemnandus eſt vt diabolus, de pœniten. di. 2. principium. Sed in contrariũ facit tex. ibi, quia ſi in cõdemnatione cardinaliũ requiruntur aliquando. 72. aliq̃n. 64. aliq̃n. 27. ad minus, multo magis videretur idem dicendum in papa: argu. eorum quæ ponuntur in. c. fœlicis de pœnis & cle. 1. eo. ti. Et ex iſta ratione per illum tex. dixit aug. de ancona in trac. de po. pa. q. 5. ar. 5. ꝙ tex. in. c. præſul habet locum etiam in papa quicquid dicat glo. ibi, quam dicit procedere in caſu quo papa impeteretur de hæreſi quæ eſſet ita aperta & manifeſta ꝙ non poſſet aliqua tergiuerſatione celari. Et cũ eo tranſit etiã feli. in. c. per tuas de maiori. & obe. ℣ Quibus non aſſentior: cũ ille tex. patiatur varios intellectus, quos ibi & in. d. c. per tuas ponunt doc. & ſupra retuli in quæſtione qui præferantur in concilio/ cardinales ne an patriarchæ, tum etiam quia reſtrictio quę datur ad glo. nõ videtur bona: quia ſi hæreſis eſt notoria/ non indiget teſtibus ad cõuincendum papam aliter: quia ſufficit notorio ꝙ allegetur: vt dicit glo. reputata ſingula. in cle. appellanti. de appel. & doc. in. c. 2. in glo. 1. vt lite D non conteſ. Vnde cũ dominus dixerit matth. 18. ꝙ in ore duorum vel trium ſtat omne verbum, & ioan. 8. ꝙ duorum hominum teſtimonium verum eſt (de quo in. c. in omni negocio de teſti. &. 1. ioan. 5. tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo &c.) teſtimonium duorum vel trium omni exceptione maiorũ contra quancunq; perſonam/ plenũ eſt alioquin nunq̃ poſſet conuinci papa de hæreſi/ ſi tot teſtes requirerentur.

VTRVM AVTEM geſta per papam depoſitum ante declarationẽ teneant, bal. in. c. olim de reſcrip. circa finẽ videtur dicere quòd geſta ante tenẽt. Vnde dicit quòd aut papa eſt intruſus, & nullæ eius promiſſiones tenent. C. de ſacroſan. eccle. l. decernimus. Aut eſt extruſus id eſt ex poſt facto remotus, & tunc valent quæcunq; fecit antequam priuaretur. ff. de mino. l. emilius. l ſta eſt materia. l. barbarius. ff. de offi. præto. & cap. ad probãdum de re iudi. cum ſimilibus.

A # DOMINICI IACO- C
BATII CARDINALIS . S. CLEMENTIS : DE CONCILIO LI . DECIMVS.

¶ Articulus .1.

VLTERIVS quia clarum eſt ꝙ a concilio recte appellatur ad papam(vt eſt tex.in.c. cuncta per mundum .9.q.3.& in.c.ſicut excellentiam.23.q.4.& 2.q.6.ca.ad romanã) quæro vtrum etiam a papa poſſit appellari ad concilium? Videtur ꝙ iſte articulus hodie ſuperflue examinetur (vt patebit ex infra dicẽdis) ſed ad oſtẽdendũ ꝙ abſq; aliqua declaratione nõ licebat ad cõcilium appellare/arguam ad vtranq; partem. Nec ab re hoc fiet/ad oſtẽdendum ꝙ qui declaratoriam ediderunt non nudam voluntatem ſed veritatem ſecuti ſunt. Et erit vtile ad excitandũ ingenia: ſicut in ſimili facit ioã. an.in.c.1.de renun.in.6.vbi examinat ad longum vtrum papa poſſet renuntiare papatui

B ſecluſa illa conſtitutione cap.1. de renun. in ſexto.

¶ Et videretur dicendum ꝙ ſic. Primo quia cõcilium videtur eſſe maioris authoritatis q̃ papa ſolus. Quod probatur, quia in concilio generali non ſolum intereſt papa ſed omnes prælati orbis: vt in.c.1.& per to.17.di.& per concilium repræſentatur tota eccleſia vniuerſalis: vt patet act.15.&.15.di.ca. ſicut in fi. & ſupra ſæpius dictũ eſt. item in concilio conſtantien. fuit declaratũ ꝙ quilibet etiã ſi ſit papalis dignitatis tenetur obedire concilio. Sed nulli dubium eſt quin tota eccleſia ſimul iuncta cum capite ſuo/ ſit maioris authoritatis q̃ ſolus papa. igitur. Probatur aſſumptum: quia poteſtas clauium fuit data toti eccleſiæ ita ꝙ per papam exerceretur tanq̃ per caput eccleſię: vt in.c. manet.24.q.1.& in.c.ita dominus 19.di. cum ſimil. Et ꝙ ſit maioris authoritatis probatur, quia conſtitutio totius cõcilii in quo papa pręeſt eſt maioris authoritatis q̃ ſolius papæ: vt in.c.1.& ibi archi.20.di. Sed ſic eſt ꝙ appellatio eſt de minori ad maiorẽ prouocatio: vt patet ex diffinitiõe ipſius data per abb.in ru.de appel.& per ſummiſtas in ti. de appel.&.2.q.6.anteriorũ cũ ſimil. igiť. Alioqn ſi aliter diceretur, videreť ꝙ deus deſeruiſſet fideles: quia non eſſet qui eos appellantes releuaret. quod eſt contra illud quod dicitur ad hebrę.13.

C

¶ Secundo quia ſolus papa poteſt errare & eſſe hæreticus: vt.40.di.ſi papa. & inſufficiẽs ad regimen papatus: vt in.c.1.de renun.in.6. Sed eccleſia vniuerſalis non poteſt errare: vt ĩ.c.a recta.24.q.1.& ĩ.c.maiores de bap. Ideo conueniens eſt ꝙ ab eo qui poteſt errare appellari poſſit ad eum qui non errat: quia appellatio eſt prioris ſententiæ impugnatio & reformatio: vt patet in dicta diffinitione. Igitur.

¶ Tertio faciũt pro iſta parte omnia illa motiua quæ adducuntur cõtra papam in arti. an concilium ſit ſupra papam.

¶ Quarto adducitur illud quod fuit ſtatutũ in cõcilio calcedonen. ꝙ ab electa ſynodo nõ appelletur. & in toletano concilio/ vt a ſentẽtia ſynodi non appelletur.

D

¶ Quinto arguitur a ſimili. ſicut enim idem eſt conſiſtorium epiſcopi & capituli in quo epiſcopus vt prælatus præſidet, pariformiter videtur idem conſiſtorium cõcilii & papæ in quo papa præſidet. Sed ſic eſt ꝙ de geſtis in capitulo in quo epiſcopus vt pręlatus pręfuit non appellatur ad epiſcopum: vt in.c.a collatiõe de appe. &.c.2.de cõſue. Ergo de geſtis in concilio in quo papa præfuit/non erit appellandum ad papam, & ſi non ad papam, ergo quo ad remedium appellationis papa eſt minor concilio, ergo debet poſſe appellari a ſententia papæ ad concilium: quia non eſt dare alium ſuperiorem.d.c.ſi papa.40. di, facit tex. in cap. licet in fi. de elec. &. §. patet 3.q.1.

¶ Sexto ſic. ſicut ab archiepiſcopo appellatur ad ſynodum prouincialem in quo archiepiſcopus præſidet, ita ſi appellatur a papa qui præeſt concilio generali/appellandum eſt ad concilium. Quod autem ab archiepiſcopo appelletur ad concilium prouinciale, oſtẽdit tex. iuncta glo.in.c.multis.17.di.& tex. iũcta glo. in.c.ſicut.2.q.7.& eſt tex. bonus in.c. primates.2.q.1. in fi. vbi ſi primates male condẽnant epiſcopum, eorum ſententia retractatur

A per ſynodũ,& glo.in.d.c,a collatione.Quòd
autem idem dicendum ſit de papa, oſtẽditur
a ſimili ſicut ſupra proxime dictum eſt.¶ Ad
quod facit ꝙ act.25.paulus quantumcunq;
haberet poteſtatem ligandi & ſoluendi pari
conſortio cũ petro(vt in.c.loquitur.24.q.1.
&.c.in nono.21.di.)tamen cum feſtus quæ⸗
ſiſſet ex eo an vellet remitti ieroſolymam &
ibi iudicare &c.reſpondit ad tribunal cæſaris
ſto,& iterum cæſarem appello. Si igitur pau
lus appellauit ad cæſarem,cur non eodẽ mo
do licet appellare ad concilium.

¶Septimo quia a ſententia concilii non po⸗
teſt appellari.vnde in cõcilio aphricano car⸗
thaginen.vbi præfuit auguſtinus,patres ſcri
bentes celeſtino papæ/dixerunt non recipiẽ⸗
das appellationes a concilio, quia ita ſtatutũ
fuerat in concilio niceno.Quod corrobora⸗
tur quia a dei præcepto nõ appellatur: ſed ca
nones editi in cõciliis a ſanctis patribus/ſunt
editi inſtinctu ſpiritusſancti: vt eſt tex.in ca.
violatores.25.q.1.& tex.in.c.maiores.24.q.
1.Imo tex.in.c.cõtra ſtatuta,25.q.1.dicit cõ
tra ſtatuta patrum aliquid condere vel mu⸗
tare nec huius quidem ſedis poteſt authori⸗
tas &c.& eſt tex.zozimi papæ.ergo ſi ab eorũ
conſtitutionibus non licet appellare,conſe⸗
B quenter nec a conciliis appellare licebit.Et ſi
a concilio non licet appellare,ſequitur ꝙ ſit
maius: merito igitur ſi a papa ſit appellandũ/
appellari poterit ad concilium.

¶Octauo concilia dederunt authoritatem ſe
di apoſtolicæ ſaltem ſecundario: vt dicit tex.
iuncta glo.in.§.hinc etiam.17.di.& glo.3.q.
6.dudum.& dixi plene ſupra in propria quæ⸗
ſtione.vnde ſequitur ꝙ concilium ſit maioris
authoritatis q̃ papa: alias non potuiſſet dare
poteſtatem.quia nemo dat quod non habet:
vt in.c.daibertum.2.q.7.&.c.quod autem de
iure pa.Ad hoc tex.& glo.in.c.inferior.21.
di.&.c.cum inferior de maio.& obe.Ergo vi
detur quòd a papa ad concilium legitime ap⸗
pelletur.

¶Nono probatur per tex.in.c.tum ex lite⸗
ris de in integ.reſti.vbi contra ſententiam
papæ datur reſtitutio in integrum,& ibi dici⸗
tur non negamus ſententiam romanæ ſedis
poſſe in melius cõmutari.Ad idem tex.in.c.
ſententiam.35.q.9.&.c.veniam ea.cau.&.q.
&.c.cum olim de re iudi.Ergo ſi tanq̃ erro⸗
nea & male lata cõmutatur,poteſt retractari.
Sed hoc non poteſt ab aliquo melius fieri q̃ a
concilio,tũ quia velatus error facilius inueſti
gatur a multis q̃ a paucis,& ſic facilius in cõ⸗
cilio generali.c.de quibus.20.di.c.prudentiã
de offi.delega.C.de fideicom.l.fi.&C.de inge C
nuis & manumiſ.l.2.tum etiam quia papa in
rebus arduis in quibus dubitat,congregat ge
nerale concilium & illi ſe ſubmittit: vt in.c.de
eo.50.di.96.di.c.bene quidem.35.q.5.in.c.
ad ſedem.¶ Item papa dum efficaciori mo⸗
do vult aliquid conſtituere contra vitia/curat
vt omnes in concilio exiſtẽtes ſentẽtias ſub⸗
ſcriptioneſq; proprias accommodent.35.q.
9.c.quod quis.Similiter cũ contra delinquen
tes non habet vltra quid faciat,pro potiori re
medio habet congregare eccleſiam aduerſus
eoſdem.xi.q.3.c.præcipue ad fi.Videmus.n.
ꝙ etiam quando papa non citata parte nulli⸗
ter & de facto ꝑcedit & facit iniuſtitiã,quod
minus recte fit retractatur/diſputat glo.in ex⸗
trauaganti rem nõ nouã.& faciunt quæ dicũ
tur per abb.in cle.1.in fi.de proba.& ludo.cõ
ſi.350.& quæ dicuntur in.c.cum olim de re
iudi.

¶Decimo probatur ſic.nõ licet appellare ab
illo iudicio quod eſt vltimũ & ſupremũ/quaſi
examinans oĩa alia,ſed iudicium concilii eſt
huiuſmodi: vt patet per augu.in epiſtola ad
glorium & eleuſium & fœlicem grammati⸗
cum.Et ſi ab eo nõ appellatur,bene ad ipſum
tanq̃ ſupremum prouocatur.eſt enim grada⸗ D
tim appellandum: vt in.c.dilecti de appel.Su
per quo vide quod dico in reſponſione ad vi
geſimum contrarium/in arti.an papa ſit ma⸗
ior concilio, vbi reſpondetur ad authoritatẽ
auguſtini.

¶Vndecimo pro hoc adducitur tex.in.c.1.
in.§.ſolent.ff.quando appellan.ſit.vbi licet
præſes ſit de ordine,tamen ſi appellatur ab or
dine/appellatur ad præſidem.a pari licet papa
ſit præſidens concilio,ſi ab eo appellatur/po⸗
terit ad concilium appellari.vide glo.in.d.c.
a collatione de appel.

¶Duodecimo probatur per tex.in.c.legimus
93.di.vbi hiero.dicit ꝙ orbis eſt maior vrbe.
& ibi glo.colligit argumentum ꝙ ſtatutum
concilii præiudicat ſtatuto papæ ſi ſibi inuicẽ
contradicant.Si ergo concilium eſt maioris
authoritatis q̃ papa ſolus,merito ab eo appel
lari poterit ad concilium.2.q.6.anteriorum.
¶Quod etiam probatur ex authoritate apo⸗
ſtoli ad gala.2.& tranſſumptiue in.c.paulus
el.2.2.q.7.vbi dicit tex.ꝙ paulus repræhẽdit
petrum quia inducebat ſuo exẽplo alios ad
iudaizandum,nã cum primo comederet cũ
gentibus/& non diſcerneret inter cibos ſicut
diſcernebant iudæi: poſtea cum veniſſent an⸗

A tiochiam quidã a iacobo iudæi, ſubtrahebat ſe a gentibus & diſcernebat inter cibos ſicut faciebant iudæi, & ideo paulus eũ repræhendit. Et ſubiungit ibi tex. ꝙ hoc paulus non feciſſet ſi ſe parem petro non cognouiſſet. Et ad idem tex. in. §. itẽ paulus ea cau. & q. Vnde quod vni conceditur, bene debet concedi vniuerſali eccleſiæ. poſſet. n. contingere caſus in quo papa turbaret vel cõfunderet vniuerſalis eccleſiæ ſtatum: quo caſu ſi ab eo nõ poſſet appellari/poſſet eccleſiã & omnia ſubuertere, quod non eſt dicendum, cum in arduis maxime concernentibus ſtatũ vniuerſalis eccleſiæ debeat recurri ad concilium ſicut in cauſis fidei: vt in. c. anaſtaſius & quod ibi dicitur. 19. di. & in. c. ſicut. 15. di. ¶ Et facit quod dicitur act. 15. vbi cum fuiſſet dubitatum an cõuerſi ad fidem deberẽt circuncidi, miſſum eſt non ad petrum tantum ſed ad eum cũ tota eccleſia quæ erat ieroſolymis: & omnes cõmuni cõſilio declararunt non eſſe neceſſariã circuncisionem. Ergo eum opus erat recurrebatur ad concilium etiam inter illos qui erãt pleni ſpirituſancto & informati de poteſtate papæ (id eſt petri) & eccleſiæ, vnde merito dicendum eſt ſi ab eo contingat appellari ꝙ appelletur ad concilium,

B ¶ Tertiodecimo pro iſta parte facit illa authoritas euangelica matth. 18. & in. cap. nouit de iudi. & 2. q. 1. c. ſi peccauerit, vbi poſtq̃ in fraterna correctione quis non vult audire, dicitur ꝙ ſi te non audierit dic eccleſiæ. Quæ authoritas etiam habet locũ in papa: vt dicitur in glo. c. ſi papa. 40. di. & doc. in. c. ꝓpoſuit de conceſ. præben. Sed nullus eſt melior modus dicendi eccleſiæ q̃ ꝑ viã appellationis: ergo a papa appellatur ad conciliũ, attento maxime ꝙ iudicat de papa iuxta. d. c. ſi papa.

¶ Quartodecimo adducitur ꝙ ea quæ ſunt iuris naturalis princeps ſiue papa non poteſt tollere. cle. paſtoralis de re iudi. c. quæ in eccleſiarũ cũmateria de conſti. §. ſed naturalia inſti. de iure na. gen. & ci. Sed ſic eſt ꝙ appellatio eſt quædam defenſio: vt in. c. cum inter de excep. & in. c. ſignificauerunt eo. ti. Defenſio autem eſt de iure naturali, l. & vim. ff. de iuſti. & in. l. ſententiam. §. qui cum aliter. ff. ad legem. aquil. & c. ſignificaſti de homi. & d. cle. paſtoralis. Si autem diceremus ꝙ non liceat a papa appellare ad concilium, eſſet tollere defenſionẽ: quia ad nullum alium poteſt a papa appellari: quia nullum habet ſuperiorem: vt in. c. licet de elec. & d. §. pater. 3. q. 1.

¶ Quintodecimo hoc videtur decidere aug. in epiſtola ad glorium & eleuſium. vbi inter C cætera contra quoſdam donatiſtas qui fuerãt reprobati & quidã cecilianus epiſcopus abſolutus per ſententiam melchiadis tũc romanæ vrbis epiſcopi & quorundã aliorum collegarum ab imperatore ad donatiſtarum preces deputatorum, ſic inquit, Quòd ſi diceretur malos & ꝑuerſos fuiſſe iudices, quæ vox eſt omniũ malorum litigatorũ cum fuerint etiam manifeſtiſſima veritate ſuperati &c. Et ſubdit. ecce putemus illos epiſcopos qui romæ iudicarunt non bonos iudices fuiſſe: reſtabat adhuc plenarium vniuerſalis eccleſiæ concilium, vbi etiam cum ipſis iudicibus cauſa poſſet agitari, vt ſi male iudicaſſe conuicti eſſent/eorum ſententiæ ſoluerentur. Ex qua authoritate infertur ꝙ a ſententia romani põtificis vel quam eccleſia tuliſſet cum ſummo pontifice poteſt haberi recurſus ad conciliũ: & per ipſum conciliũ ſententia papæ reprobari poteſt ſi conuincitur iniuſta. Facit quod legitur & notatur in. c. anaſtaſius. 19. di. & in c. cũ aliquis. 24. q. 3. ¶ Et ſi dicatur ꝙ in caſu prædicto papa cognouit ad inſtantiã imperatoris & tanquã ex delegatione eius: vnde fuit poſtea appellatum ad imperatorem. Reſpondet ꝙ ex quo imperator ſcripſit papæ de pertinentibus ad ipſiusmet papæ iuriſditionẽ, potius videtur iuriſditionẽ eius excitaſſe q̃ poteſtatẽ delegaſſe: vt dicitur in. c. licet de offi. ordi. & ideo ibi aug. in. d. epiſtola in. 2. col. appellat illud iudicium eccleſiaſticũ. Nec obſtat ꝙ fuit appellatum ad imperatorem: quia de facto illud proceſſit, nec aug. hoc ibi approbat. Et in iſtis conciliis multum valet cõſuetudo & authoritas ſanctorũ. Nam vt dicit idẽ aug. in li. de fide chriſtiana (& eſt tex. in. c. catholica. xi. di.) catholica eccleſia per orbem diffuſa tribus modis probatur exiſtere. quicquid enim in ea tenetur, aut authoritas eſt ſcripturarũ aut traditio vniuerſalis aut certe propria & particularis inſtitutio: ſed authoritate tota conſtringitur, vniuerſali traditione maiorũ nihilominus tota. Ad idem tex. eiuſdem aug. in. c. omnia. 27. di.

¶ Sextodecimo facit ꝙ cõciliũ habet ſuperioritatẽ etiã contra papã: vt. d. c. ſi. papa. 40. di. & in. c. anaſtaſius. 19. di. & dicit glo. in. c. ſicut 15. di. Et in cõcilio cõſtantien. dicitur ꝙ quilibet etiã papatus dignitate præfulgẽs tenet cõcilio obedire. quod cõuincit ratione: qa ptãs eccleſiæ in iſto vel illo papa moritur, ſed in concilio & in tota eccleſia non moritur. pro hoc. c. ſi gratioſe de reſcrip. in. 6. ¶ Et ſi dicat ꝙ. c. ſi

A ꝙ.c.ſi papa cum aliis concordan. ſupra addu
ctis loquuntur in cauſis fidei in quibus con-
cilium eſt ſupra papam: & merito tunc ad-
mitti poſſet in tali cauſa ꝙ a papa appellaretᷓ
ad concilium, vt voluit abb.ſicu. in allegatio
nibus incipien. qm̃ veritas &c. in decima ra-
tione. Poſſet rnderi prout ēt ipſemet abb.
reſpondet in diſputatione quæ incipit epūs
in ſecunda.q. ꝙ hæc ſpecialitas ꝙ tantum in
cauſa fidei conciliū ſit ſupra papam, non pro
batur iure diuino. Nō enim legitur ꝙ in cau
ſis fidei deus dederit eccleſiæ vel conciliis ma
iorem poteſtatem ꝗ in aliis cauſis vel ꝗ pa-
pæ. nā chriſtus in tranſlatione poteſtatis vſus
eſt verbis generalibus: & ante paſsionē matt.
16. cum dixit petro/tu es petrus & ſuper hāc
petram ædificabo eccleſiam meam, quod eſt
dicere ſuper iſtum articulum fidei quem con
feſſus es rñdēdo me eſſe chriſtum filium dei
viui/ędificabo eccleſiam meam: vt notat glo.
in.c.ita dominus.19.di. Et poſt reſurrectio-
nem cum chriſtus fecit petrum principē (vt
notatur in.c.conſiderandum/ & in.c. fidelior
50.di. & in.c.in nouo.21.di) dixit paſce oues
meas ioan.vl. Similiter & ante paſsionem ge
neraliter loquendo dedit eis poteſtatem (vt
habetur matthæi.18.) dum dixit apoſtolis
B ſi peccauerit in te frater tuus &c: & poſtea
ſubiunxit tamen dico vobis quodcunq; liga-
ueritis ſuper terram erit ligatum & in cęlis, &
quodcunq; ſolueritis ſuper terram erit ſolu-
tum & in coelis. Et poſt reſurrectionem cum
eandem poteſtatem receuſuit, inſufflauit pri-
mo in apoſtolos & dixit accipite ſpiritum ſan
ctum quorum remiſeritis peccata remittun-
tur eis: vt habetur ioan.20. & .c.ſignificaſti de
elec. Demum in aſſumptione cum dedit oī-
bus exercitium dixit ite & prædicate euange-
lium omni creaturæ matth.vl. & marci vl. in
pentecoſte vero per miſsionem ſpiritus ſan-
cti omnia confirmauit. Vnde ex pręmiſsis ap
paret ꝙ generaliter fuit data poteſtas nō plus
petro ꝗ eccleſiæ vel apoſtolis vel e contra, nec
magis in cauſis fidei ꝗ in aliis. Cū ergo eccle
ſia vſa ſit hac poteſtate in cauſa fidei etiam ſu
pra papam, ſequitur ꝙ & in omnibus aliis ar
duis vbi papa iudicio vniuerſali erraret/ vti
poteſt: qa qui poteſt maius (videlicet in cau
ſa fidei) multo magis quod minus eſt. c. ex
parte el.2.cum ſimil. de deci. Si ergo conci-
lium repręſentans vniuerſalem eccleſiam (vt
ſæpius dictum eſt) iudicat de papa in cauſa fi
dei (vt in.d.c.ſi papa & dicitur in.c.in fidei de
hære, in.6. poſt archi.) ſequitur ꝙ ptātem re-
cipit a deo, a quo eſt omnis poteſtas.23.q.1. C
c.quid culpatur. facit illud euangelicum nō
haberes poteſtatē aduerſus me vllam niſi tibi
datum eſſet deſuper. Ergo ſequitur ꝙ conci-
lium habens ptātem vel quod vtitur iſta ptā-
te in papam eſt ſuperior ex præmiſſa authori
tate chriſti. & conſequenter a papa ad conci-
lium appellari poteſt. Facit quod dicitur in.c.
cum inferior de maio. & obe.

¶ Decimoſeptimo facit ꝙ ſecūdum aug. bo
num commune præfertur cuilibet bono pri
uato.c.bonæ el.1.de poſtu.præla.c.licet de re
gula.7.q.1.ſcias. dicitur in.l.1.ff. ſolu. matri.
Sic etiā illud quod prodeſt pluribus, præfer
tur ei quod prodeſt paucioribus. l.actione.§.
labeo ibi glo.ff.pro ſocio. l. vnica in fi. C. de
cadu. tollen. vbi imperator dicit communem
ſubditorum vtilitatem præferendam ſuę pro
prię vtilitati, & in authen. de non alie.§. quia
vero veriſimile in fi. Sed ſic eſt ꝙ generale cō
cilium repræſentat bonum commune, quia
ad commune totius eccleſiæ bonum congre
gatur. igitur papa cum ſit perſona priuata me
rito ſubeſſe debet authoritati & poteſtati cō
cilii, & conſequēter debet poſſe ab eo ad con
cilium appellari: quia alioquin poſſet omnia
ſubuertere ſi repręhēſorē qui auſus eius com
primeret non haberet. D

¶ Decimooctauo ad idem facit ꝙ communi
tas errare nō poteſt. vnde & eccleſia quæ per
concilium repræſentatur/ errare non poteſt:
vt in.c.a recta.24.q.1.c.maiores de bap. Vñ
dicitur ꝙ cōitas excommunicari non pōt.c.
romana.§.in vniuerſitatē de ſen. excō. in.6.
Papa vero errare pōt. ſed ab oī deuio & obli
quo appellari pōt ad rectū & regulatum. igitᷓ
a papa ad conciliū pōt appellari. Et eſt moti-
uū aug. de anco. in trac. de po.pa.q.6.ar.6.

¶ Decimonono facit ꝙ act.25.paulus appel
lauit ad cæſarem: & ſic maior ad minorem,
igitur forti⁹ licet a papa appellare ad cōciliū

¶ Vigeſimo facit ꝙ ſi non liceret appellare a
papa ad conciliū, viderentur fideles chriſti a
deo derelicti/eo ꝙ nō eſſet q eos ab oppreſſi
onibus releuaret: cōtra illud ad hebrę.13 nō
te deſerā neq; derelinquam, & quod dicit glo.
in verbo vacante in.c.vnico de ſchiſma. in.6.

¶ Vigeſimoprīo facit ꝙ iudicia hūa ſūt varia
bilia.c.nō debet de cōſang. & affi. & papa ple
rūq; decipitᷓ & eius iudiciū offuſcatᷓ. eſſet er-
go incōueniēs eſſe fideles ſine rectore.2.q.6.
liceat. ✓ Ad hoc apoſt. iacobus.c.5. ecce mer
ces operariorum veſtrorum &c. clamat ad
me &c. Sed appellatio nō eſt aliud ꝗ clamor

ab inferiore ad ſuperiorem, igitur.

A ¶ Vigeſimoſecūdo de hoc videtur tex. in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in ſexto: vbi papa dicit quòd erat paratus conuocare cōcilium & de concilii conſilio ſatiſfacere imperatori ac reuocare ſententiā ſi quā contra eum iniuſte tuliſſet. Ecce ꝙ in reuocatiōe ſentētiç papç adit conciliū, ergo a papa appellat ad conciliū.

¶ EX PRAEMISSIS igitur ludo. romanus conſi. 321. incipit circa propoſitam. & abbas ſiculus in ſua diſputatione quæ incipit epiſcopus in caſu ſuo, & idem abb. ſimpliciter in allegationibus quæ incipiunt quoniam veritas in decima ratione, dixerunt recipiendam appellationem a papa ad concilium. ¶ Et pro iſta parte facit quod dicitur in vltima ſeſſione concilii conſtantien. vbi oratores regis poloniæ & ducis lithuaniç petierunt a papa & concilio vt anteq̄ concilium diſſolueretur damnaretur libellus fratris ioannis falkenberg, qui continebat diuerſos errores & hæreſes: ſubiungentes quòd alioquin appellabant ad futurum concilium. Et papa tunc approbauit omnia geſta per illud concilium & concluſa in materia fidei. Ex quo videtur ꝙ ſi talis appellatio non valeret non fuiſſet admiſſa proteſtatio de appellando ad futurum concilium, ſed potius im-
B pugnata: cum in eodem concilio iam pręſideret martinus papa paulo ante creatus.

IN CONTRARIVM (ꝙ papa ad concilium nō poſſit apppellari) primo videtur tex. in cap. cuncta per mundum. 9. q. 3. vbi dicit tex. romana eccleſia fas habet iudicādi de omnibus, neq; cuiq̄ de eius licet iudicare iudicio. Vnde ſi de ea non licet iudicare, nec per viam appellationis. & ideo ſubiungit tex. ſiquidem ad illam de qualibet mundi parte appellandum eſt, ab illa autem nemo eſt appellare permiſſus &c. Ad idem tex. in cap. ipſi ſunt ea. cau. & q. ¶ Quinimo impoſſibile eſt ab eo appellare: quia non eſt date ad quem, nec ſubſtantialia appellationis poſſent aliquo modo ſeruari: quia appellatio non poteſt fieri niſi ad ſuperiorem. ff. de mino. l. præfecti. §. fi. & ff. de appel. l. imperatores. & patet ex diffinitiōe appellationis quā ponit oſtien. in ſum. in ti. de appel. §. 1. Cum ergo papa ſit ſupra omnes & nullum ſupra ſe habeat (d. c. cuncta/ & c. nemo) patet ab eo appellari non poſſe. Vnde licet tolerari poſſit appellatio a pari ad parem interpoſita errore interueniente (l. 1. §. penul. ff. de appel.) emiſſa tamen a maiori ad minorē non tenet etiā ſi error interuenerit, vt ibi. Imo nec valet con- C
ſuetudo ꝙ talis appellatio teneat: quia eſt interpoſita cōtra ſubſtantiā appellationis: vt in c. non putamus de conſue. in. 6. Cū igitur vt tactū eſt ipſe ſit ſupremus omnium fideliū & infidelium (vt ponit inno. in. c. quod ſuper iis de vo. & dicitur in extrauagāti vnā ſanctam) ab eo appellari nō poteſt. ¶ Accedit ꝙ regulare eſt vt a ſententia imperatoris vel principis nō appelletur. l. 1. ff. a quibus appel. non licet. Ab illo enim qui nō habet ſuperiorem nō licet appellare: vt. 2. q. 6. anteriorum. & glo. in ſumma ea. cau. & q. Sed huiuſmodi eſt papa: vt ſæpe allegato. c. licet in fi. de elec. ſicut enim imperator eſt dominus in tēporalibus/ & in eis ab eo nullo modo licet appellare, pariformiter nec a papa qui eſt dñs in ſpiritualibus (vt i. c. ſolitæ de maio. & obe.) licet appellare. ¶ Quinimo nec a ſententia regis nō recognoſcētis ſuperiorē licet appellare: vt per cy. in. l. fi. C. de dona. inter vi. & vxo. Nec a rege recognoſcente ſuperiorē. bal. in. l. 1. ff. de offi. pręfec. præto. & in ru. ff. in. 3. col. Nec a ſenatu. l. 1. in prin. §. 1. ff. a quibus appel. nō licet. Similiter nec a ſentētia præfecti prætorio licet appellare: vt in. l. a procōſulibus. C. de appel. & in. l. 1. C. de offi. pfec. preto. De quo vidēdū in D
ſpecu. in ti. de appel. in. §. videndum reſtat. Ex quo videtur ꝙ nec a ſnīa cardinalis poſſit appellari, cū equiparetur præfecto prætorio: vt in. l. 1. ibi glo. ff. de offi. pręfec. pręto. & in. c. 2. de offi. lega. Quod aliqui intelligūt qn̄ reperitur ei cauſa cōmiſſa appellatiōe remota, alioquin ſecus per notata in. c. rainutius & c. rainaldus de teſta. & bal. in. d. l. 1. & ſpecu. in ti. de legato. §. ſupereſt/ verſi. illud aūt. Sed quicquid ſit, ſaltē a cœtu ſiue collegio cardinaliū nō appellatur/ ſicut nec a ſentētia ſenatorū: vt in. d. l. 1. ff. a quibus appel. nō licet. quia eccleſia ſenatum habet. 16. q. 1. eccleſia.

¶ Secundo facit ꝙ qui appellat ab aliquo, in cauſa appellationis eximitur a iuriſditione eius a quo appellat. c. propoſuit. c. cum teneamur & c. ad hæc de appel. Sed nullus chriſtianus aliquo caſu eſt exemptus a iuriſditione papæ: quia quando chriſtus dixit petro paſce oues meas, nō diſtinxit inter oues nec aliquas excepit: vt in. c. ſolitç de maio. & obe. & in extrauagāti vnam ſanctam.

¶ Tertio facit ꝙ ab illo non licet appellare a cuius obedientia non licet recedere: quia appellans recedit ab obedientia illius a quo appellat. & ideo dicitur ꝙ ab obedientia non licet appellare: vt in capitulo ad noſtrā el. 1. de

A appel. Sed nulli chriſtiano licet recedere ab
obedientia papæ: vt in.c. præceptis, 12.di. Er
go nulli chriſtiano licet a papa appellare.

¶ Quarto concilium fit ex multis perſonis/
vt per illas proponant diuerſæ viæ ex quibus
ille qui præeſt concilio poſſit vnam præ aliis
eligere. nam ſecundũ damaſ. electio eſt mul-
tis præexiſtentibus vnum præ altero eligere.
et apud ariſto. 3. ethi. electio eſt determina-
tio conſilii. Sine papa ergo vel eius authorita
te in concilio nulla poteſt fieri electio de iis
quæ proponuntur. Ideo dicitur. 17. di. ꝙ au
thoritas congregandorũ conciliorum penes
apoſtolicam ſedem reſidet: quia abſq; romani
pontificis authoritate concilium nec authori
tatem nec firmitatem habet. Ergo a papa
ad concilium non licet appellare: quia eſſet
appellare ab eodem ad ipſummet cõtra nota
ta in capi. a collatione de appel. in. 6. ca. ſi a
ſubdelegato de offi. delega. eo. li. & late doc.
in. c. ſuper quæſtionũ. §. ſi vero de offi. delega.
¶ Accedit ꝙ nullibi legitur a concilio intro-
ductũ ꝙ liceat ad ipſum a papa appellare/ vel
ꝙ tali appellationi aliquod priuilegium de-
derit. Igitur talis appellatio eſt fruſtratoria &
nullum habet effectum nec ſuſpẽſiuum nec
B deuolutiuum, nec reuocarentur ea quæ fierẽt
contra per modũ nullitatis vel iniuſtitiæ. nec
eſt dare aliud remediũ: nam deeſt ſuperior &
efficacia appellatiõis. Facit qđ ponit collecta
rius in. c. quæ multotiẽs de regu. iu. de appel
latione emiſſa a papa ad deum/ & quod dici-
tur infra in proximo contrario

¶ QVINTO appellatio debet fieri a mi-
nori ad maiorem, & non a maiori ad minorẽ
vel de pari ad parem / niſi vt ſupra dictũ eſt
vt in. c. anteriorum. §. illo. 2. q. 6. Siue ergo di
camus prout eſt veritas ꝙ papa ſit maior con
cilio (vt i. d. c. ſignificaſti de elec.) ſiue dicam'
ꝙ ſit pãr, quia par in parem non habet impe-
rium. c. innotuit de elec. nunꝗ appellare lice-
bit a papa ad concilium. ¶ Et pro iſta parte fa
ciunt omnia illa motiua quæ habent ꝙ papa
ſit maior concilio, & ꝙ a ſententia papæ non
licet appellare, & ꝙ inferior non tollit legem
ſuperioris: vt in cle. ne romani de elec. quæ fu
it edita in conci. vbi joan. an. dicit illud maxi
me eſſe verum vbi inferior ab illo ſuperiore
recipit poteſtatem. Et idem dicit eſſe de con-
cilio per. c. ſignificaſti de elec. &. 3. q. 9. c. cun-
cta per mundum &. c. nemo/ &. c. ſancta &. c.
ipſi cum pluribus aliis in. d. q.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ illa iura ſunt fami-
liare teſtimonium ab ipſiſmet pontificibus,
quia hoc dicere eſt ſacrilegium: vt patet in. c. C
licet ex ſuſcepto de fo. compe. & in. c. nulli
fas, 19. di. conſtat enim nunꝗ hoc fuiſſe reuo
catum in dubium, licet poſt illa iura multa
fuerint celebrata concilia. ¶ Idem etiam ſi cõ
tenderetur ꝙ concilium ſit ſuperius papa,
quia appellatio eſt de iure poſitiuo & iuris
poſitiui priuilegio introducta, licet redditio
iuſtitiæ ſit de iure naturali. cle. paſtoralis de
re iudi. & inno. in. c. quæ in eccleſiarum de
conſti. nam quando tollitur appellatio, quæ
fiunt contra appellationem non reuocantur
tanquàm attentata & innouata, ſed per mo-
dum iniuſtitiæ: vt ibi notatur. Facit quod po
nitur de clauſula appellatione remota & illi-
us effectu in ca. vt debitus &. c. paſtoralis de
appel. Vnde cum totum ius poſitiuum ſit
ſubmiſſum romano pontifici (nam ipſe eſt
ſupra illud: vt in ſæpius allegato. c. propoſu-
it de conceſ. præben.) ſequitur quòd non po
tuerit ſibiipſi legem dicere a qua non liceat
recedere/ ſicut nec legitur dixiſſe. Igitur ſe-
quitur quòd appellatio quatenus eſt de iure
poſitiuo ab eo fieri non poſſit, & ſi fieret priui
legia iuris poſitiui non haberet.

¶ SEXTO facit quòd ordinem rerum na-
turalium in regimine naturali nullus poteſt
immutare niſi deus, & in regimine morali or D
dinem iudiciarium nemo poteſt immutare
niſi papa q gerit vicẽ dei in terra. facit quod
dicitur in. c. fi. de hære. in. 6. vbi inferior a pa
pa non poteſt committere cauſam ſumma-
rie nec alterare ordinem iudiciarium. Sed ſic
eſt quòd ordo iudiciarius qui vertitur inter
homines præſupponit authoritatem papæ
ad concilium in conuocando & authori-
tatem tribuendo & modum appellationis
vnius ad alterum ordinando. Ergo ſequitur
quòd ridiculoſa eſſet appellatio ad concili-
um, cum ordinẽ iudiciarium in regimine ec
cleſiæ concilium immutare non poſſit abſq;
authoritate papæ. Ergo a papa ad ipſum non
licet appellare.

¶ SEPTIMO non licet appellare ab illo
ad quem eſt ab omnibus ſi oppreſſi fuerint
appellandum: quia nõ licet eidem in eadem
cauſa appellare ab aliquo ad ipſummet. Sed
omnis oppreſſus appellat ad papam. 2. q. 6.
quiſquis. c. omnis &. c. ad romanam. Ergo
nulli qualitercunq; oppreſſo licet appellare
ad concilium a papa, ad quem omnes oppreſ
ſi appellant. & de hoc eſt bonus tex. in. c. i-
deo el. 1. 2. quæſtione. 6. vbi tex. dicit ꝙ ideo
ſedi apoſtolicæ priuilegia ſunt conceſſa tam

de congregandis conciliis & iudiciis ac re-
A ſtitutionibus epiſcoporum quàm de ſum-
mis ecclesiarum negociis, vt ab ea omnes op
preſſi auxilium & iniuſte damnati reſtitutio-
nem ſumant. Facit quòd in romano põtifice
eſt ſuprema poteſtas.xi.di.c.nolite, &.2.q.6.
decreto &.c.qui ſe ſcit. Et tex.in.c.dudum.3.
q.6.vbi dicitur decretum a ſanctis apoſtolis
eorũq; ſucceſſoribus in antiquis ſtatutis non
licere præter cõſcientiã romani pontificis cõ
cilia celebrare vel epm̃ damnare, quoniã ſan
ctã romanam eccleſiã primã omniũ eccleſia-
rũ eſſe voluerũt. ex quo ſequitur ꝙ apoſtoli
qui cõſtituebãt cõciliũ (vt patet act.6.&.15.)
voluerunt ꝙ papa haberet ſupremã poteſta-
tẽ. & idẽ innuit tex.in.c.in nouo.21.di. dicẽs
ꝙ ipſi voluerunt petrũ eſſe ſuũ principẽ. De-
inde ſubiũgit idẽ tex.in.c.dudum.& ſicut bea
tus petrus apoſtolus primus fuit omniũ apo
ſtolorũ, ita & hæc eccleſia eius nomine conſe
crata dño inſtituente primaſii & caput cętera
rum. Et ſequitur.& ad eam quaſi ad matrem
atq; apicem omnes maiores eccleſiæ cauſæ
& iudicia epiſcoporũ recurrant & iuxta eius
ſententiã terminum ſumant: nec extra roma
num quẽq̃ ex his decerni debere pontificẽ.
Ergo ſolus romanus pon. omnes alios iudi-
cat nec ab aliquo iudicatur: vt in. d.ca. nemo
B &.c. aliorum &.c.facta. 9.q.3.vbi dicitur ꝙ
de eius perſona iudicare ẽ ſolius dei. Si enim
petrus pro omnibus claues recepit (vt in.c.
audiuimus.24.q.1.) ſequitur ꝙ omnibus eſt
ſuperior. Et intellige diſtributiue & collecti-
ue: vt ponit egi.conſi.99. Non enim accepit
authoritatem a conciliis ſed a deo: cõcilia au
tem ab eo receperũt.d.c.ſignificaſti &.c.regu
la &.c.nec licuit.17.di. Ad idem.c. futuram
12.q.1. Idem in.c.ſi papa.40.di. Idem in.c.
nunc autem.21.di. Idem in.§.verum.17.di.
Et bene tex.in.c.patet.9.q.3. vbi dicitur. ſe-
dis apoſtolicæ (cuius authoritate maius nõ
eſt) iudicium a nemine eſt retractandũ neq;
cuiquã de eius licet iudicare iudicio: ſenten-
tiamq; illius conſtituerunt canones nõ opor
tere diſſolui. Si autem eius iudicium non po-
teſt retractari nec diſſolui, ſequitur ꝙ nõ po
teſt ab eo appellari/quod eſt remedium retra
ctatiuũ. Ergo a ſententia papæ ad concilium
non poteſt appellari, tum quia a tali ſenten-
tia non appellatur, tum quia deeſt cõcilio po
teſtas de ea iudicandi.
¶ Nec dicatur ꝙ iura illa loquuntur in roma
na eccleſia quæ conſtat etiam ex cardinalibus
& aliis prælatis: vt patet in.c.ad apoſtolicę de
re iudi.in.6.&.c.fundamenta.§.ne autem de C
elec.eo.li. &.c.antiqua de priui.& cap. ſacro-
ſancta.22.di. cum ſimilibus: aliud autem eſt
apoſtolica ſedes aliud romanus pontifex: vt
probatur in.c.enimuero &.c.nulli fas.19.di.
&.c.ſi gratioſe de reſcrip.in.6. Tũ quia tex. in
cap.dudum & in.c.aliorum & in.c.facta &.c.
futuram & cap. ſi papa &. §. verum/ &.c.
nunc autem clare loquuntur de romano põ-
tifice. Tum quia illud quod facit papa dicitur
facere ſedes apoſtolica & e contra: vt dicit io.
an. an.in ca.ſi abbatem de elec.in.6.& ponit
cardi.floren.in.cle. quia contingit in. 5. quæ-
ſtione de religi.do. Sic ergo patet ꝙ ſi admit-
teretur appellatio a papa ad concilium, nihil
aliud eſſet quàm ponere licere appellare a ca
pite ad membra: quia papa eſt caput vniuer
ſalis eccleſiæ (vt in in.c.rogamus.24.q.1.)
& cæteri epiſcopi & alii exiſtentes in cõcilio
dicuntur membra: vt in.c. ita dominus.19
di.& in.d.c.fundamenta.
¶ OCTAVO SICVT epiſcopi &
vicarii idem eſt tribunal (vt in cap. primo de
offi.vica.in.6 & in cap.2. de conſuetu.eodẽ
li.) eodem modo chriſti & papæ qui eſt eius
vicarius. capitulo vbi periculum.§.cæterum
de electiõe in ſexto: &.c.ad apoſtolicæ.§.nos
D itaq; de ſententia & re iudi.in.6.&.c.1.de ho
mi.eo.li. & in.c.quanto &.c. licet de tranſla.
præla. cum ſimilibus. Vnde chryſo. ſuper il-
lud ioannis vl. paſce oues meas dicit, id eſt lo
co mei præpoſitus eſto & caput fratrum tuo-
rum, vt ipſi loco mei te aſſumentes vbiq; ter-
rarum te in throno tuo ſedentem prædicent
& confirment. vnde ſicut idem eſt appellare
a vicario epiſcopi qđ appellare ab epiſcopo
(.d.ca.2.) ſic appellare a vicario chriſti idem
eſt quod appellare a chriſto. Item nihil
aliud eſſet dicere q̃ ꝙ tribunal chriſti ſit in-
ferius tribunali concilii, hoc autem eſſet hæ-
reticum dicere.c.1.de ſumma trini. ergo. Fa-
cit quòd papa vicem dei gerit in terris: vt in
cap. vnico vt eccle. benefi. ergo ad deum &
non ad alium eſſet appellandum: cum non
conſtet quòd aliud tribunal ordinauerit. Imo
fortius dicit oſtien. & ioan. an. quòd a papa
ad deum non poſſet appellari quia idem eſt
conſiſtorium dei & papæ.& ipſe vicem dei te
net in iudicando, claue tamen non errante: vt
in.c.q̃to de trãſla.præla. Itẽ ſi poſſet appellari
ad concilium, duo dicerẽtur eſſe generales vi
carii chriſti: quod aſſerere eſſet hæreticũ dicit
oſtiẽ.& ioã.an.in.c.per venerabilẽ.§.rationi-
bus/ qui filii ſint legi. ſicut ponere duo prin-

elpia eſt hæreticum.24.q.ſi.c.penul.verſi.cer
A doniani. Ne igitur hæreticus videaris hæc
ſit tua fides ꝙ ſicut deus eſt immutabilis (de
ſum.tri.c.1.) ſic vnus eſt vicarius eius in ter-
ris generalis qui præeſt oībus, ſicꝙ inferior
hierarchia conuenit ſuperiori: dicit ioan.an.
in.d.§.rationibus. Facit glo. in cle. ad noſtrū
de hære. Præterea petro dictū eſt paſce oues
meas, in quo plenitudo vicariatus fuit ei con
ceſſa: quam non legimus datam concilio.
¶ Nono ab eo ad quem omnes cauſæ etiam
fidei ſunt deferendæ/ non eſt etiam in cauſa fi
dei appellandum: quia per appellationem
impeditur cauſarum cognitio (vt per totum
ff. nil innouari appel. pendē.) & potius rece-
di dicitur ab eo & impediri ne cauſę ad eū de
ferantur: vt in.c. eum qui de dolo & contu.
in.6. Ad papam autem deuoluuntur omnes
cauſæ etiam fidei: vt in.c. maiores de bap.24.
q.1.c. quotiens.17.di. multis.3.q.6. dudum,
& in.c.1. de tranſla. præla. Ergo a papa nō li-
cet appellare ad concilium.
¶ Decimo clarum eſt ꝙ a concilio appella-
tur ad papam: vt in ca. cuncta per mundum
9.q.3. Et papa iudicat de concilio & reuocat
eius geſta: vt late dixi in quæſtione vtrum pa
pa poſſit tollere conſtitutiones conciliares,
& ponit alex. in ru. de appel. in.13. col. Ergo
B a papa qui eſt iudex appellationis a concilio
non poteſt appellari ad conciliū.d.c. anterio-
rum.§.illo.2.q.6. Vnde.s.tho. in quæſtioni-
bus de po.q.10.ar.4.ad.13. argu. dicit ꝙ ſola
ro. pontificis authoritate ſynodus congregari
poteſt, & ab eo ſententia ſynodi confirmatur
& ad ipſum a ſynodo appellatur. quæ omnia
patent in geſtis calcedonen. concilii.
¶ Vndecimo facit ꝙ nullus appellat a ſenten
tia papæ: vt in.c.1. de tranſla. præla. & in.c. ſi-
cut vnire/ de exceſ. præla. & vtrobiꝙ glo. vn-
de verſus/ trāsfert & mutat appellat nullus ab
ipſo. Si ergo ab ipſo nullus appellat, ſequitur
ꝙ ad concilium a papa non poſſit appellari.
¶ Accedit ꝙ remedium appellationis eſt iu-
ris poſitiui.l.1.C. de ſen. præfec. præto. cui
papa non ſubiicitur: vt in.c. propoſuit de cō
ceſ. præbē.l. digna vox.C. de legi. & ideo dici
tur ꝙ papa poteſt per ſuum reſcriptum tolle
re remedium appellationis: vt dicunt doc. in
c.1. de reſcrip. & in ru. de appel. & moderni
in.c. cum inter de excep.
¶ EX HIS & aliis rationibus doc. moderni
(maxime alex. in. ru. de appel.) tenent ꝙ nul
lo modo licet appellare a papa ad cōciliū. Et
hoc idē tenet car. de turre cre. in.3. li.c.47. &
abb. ſicu. in dicta diſputatione dicit idem, præ
terꝗ in tribus caſibus: videlicet in caſu hære- C
ſis, ſimiliter in caſu in quo ex facto papę deco
loratur ſeu immutatur ſtatus vniuerſalis ec
cleſiæ, vel quando ex eius præcepto vehemē
ter præſumitur ſecuturum ſcandalum in vni
uerſali eccleſia. quo caſu licebit appellare (ſal
tem vt cōcilium reſiſtat papæ ne confundat
dei eccleſiam per notata per inno. in.c. ꝗto de
conſue. Et ex hoc dicit in caſu ſuo (videlicet
quādo papa priuaret epiſcopum ſine aliqua
cauſa ſed ſolum nuda voluntate) ꝙ poſſet ap
pellari ad concilium, quia hoc caſu non iu-
dicatur papa ſed poti⁹ ei reſiſtitur. de quo ar
ti. (vtrum ſine cauſa papa poſſit amouere &
deponere epiſcopum) vide late barbatium
in.c. ꝙ trāſlationem/ de offi. lega. Tertio caſu
quando papa conſentit ꝙ appellatio defera-
tur ad concilium cui ſe ſubmittit ex quo ip-
ſe eſt præſens per.c. nos ſi incompetenter cū
concordan.2.q.7. ¶ Dicit tamen ꝙ bene ad
mitteretur appellatio a papa male informato
ad eundem bene informatum, ad hoc vt cor-
rigeret errorem ſuum. Facit tex. in.c. ad apo-
ſtolicę de re iudi. in.6. vbi papa dicit ſe para
tum reuocare geſta contra imperatorem ſi in
aliquo eum læſiſſet, & imperator dicit/ non
erubeſcimus ſi quid melius etiam horum
quæ ipſi prius diximus adinueniamus hoc D
ſancire & competentem prioribus impone-
re correctionem: vt in authē. de nup. in prin.
colla.4. Ad idem.c. tum ex literis de reſti. in
integ. Et iſtud non proprie erit appellatio (qa
non ſuſpendit iudicatum nec deuoluit cau-
ſam ad ſuperiorem) ſed eſt appellatio large
ſumpto vocabulo: quia per eā prouocatur ip
ſemet papa vt diligentius negocium exami-
net ſecundum abb. in.d. diſputatione ejus.
¶ Ockam tamen li.6. primæ partis. c.17. cū
pluribus ſequen. tenet ꝙ a papa hæretico vel
qui ſententiam hęreticalem tuliſſet vel publi
ce hæreſim dogmatizaret/ liceret appellare
ad concilium. ¶ Auguſtinus de anco.q.6.ar.
6. tenet ꝙ nō licet appellare niſi eo caſu quo
eſſet hæreticus, quia tunc poſſet haberi recur
ſus ab eo ad concilium. Et idem in effectu te
net gerſon li.3. in trac. an liceat in cauſis fidei
a ſummo pontifice appellare ſeu eius iudiciū
declinare. & ad hoc allegat conſtitutionē mar
tini quinti in concilio conſtantien. editam an
no primo pontificatus eius: videlicet nulli fas
eſt a romano pontifice chriſti vicario in terris
appellare &c. Idem egi. in conſi.99. in.18.
q. quartæ partis: qui refert plures idē tenētes.

Quod & ſenſit.s.tho.in. ſecundaſecundæ.q.
69.ar.3.&.4. qui dicit ꝙ tales præſumuntur
A appellare cauſa moræ afferendæ & ne ſentē-
tia iuſta contra eos proferatur. idco eorū ap-
pellatio nō tenet ſed puniendi ſunt ſecundū
eum.

¶ Quinimo idem egi.in.d.conſi. dicit ꝙ ca-
uere debēt ſibi tales qui dicunt ꝙ a papa poſ-
ſit appellari ad concilium,quia videntur in ec
cleſia dei ponere duo capita:minus a quo ap
pelletur,& maius ad quod appelletur.& ſic er
rarent in illo arti.vnā ſanctā &c. prout plene
hęc materia deducitur in li.de eccleſiaſtica po
teſtate ſecundū eum.Vnde concludit ꝙ talis
appellatio etiā pręcedens nō ſuſpendit ſupre
mā poteſtatē papę:quia ex quo nō pōt appel
lari,nō poterit operari aliquē effectū.regula
nō pręſtat in.6.quia iura quę dicūt per appel
latione cauſari ſuſpēſionē loquuntur quādo
appellatio tenet.c.paſtoralis de appel.c.nō ſo
lum eo.ti.in.6.c. per tuas de ſen.excō. Vnde
ſi ſententia tranſiuit in rem iudicatā,nihil o-
peratur appellatio.ff.a quibus appel.nō licet
l.1.§.fi. c. quo ad conſultationem de re iudi.
&.l.1.&.2.C. quorum appel. non reci. &.2.
q.6.§.ſunt ēt quorū.Nec appellantes iuuan-
tur aliqualiter per talem appellationē.

B ¶ Plus adhuc dicit egi.ibi & in.d.conſi.q.20.
ait enim ꝙ ſi tales dogmatizantes (ꝙ poſſit a
papa appellari ad concilium/& ꝙ ſentētia pa
pæ propter talem appellationem non ſit timē
da nec debeat ſeruari) hoc pertinaciter aſſere
rent/eſſent habendi de fide ſuſpecti: quia de-
terminatum eſt per eccleſiam ꝙ credere om-
nem creaturam ſubeſſe romano pontifici in
ſpiritualibus eſt de neceſſitate ſalutis: vt in
extrauaganti quæ incipit vnam ſanctam &c.
Sed credere a papa ad cōciliū appellari poſſe
eſt credere illum ad quē appellatur eſſe ſupe
riorem papa.Igitur ſic etiam credere ſenten-
tiam papę non ligare propter appellationem
interpoſitam ab eo in iis quæ ad papam per-
tinent in ſpiritualibus/eſt contra legem diui-
nam & male ſentire de poteſtate papæ,& ma
xime in mere poſitiuis.xi.q.1.cap.quicunq̃.
Et cum tales ſeparent ſe ab vnitate eccleſię,di
cuntur ſchiſmatici.ſchiſma autē ſonat in hæ-
reſim.24.q.1.ſchiſma.&.q.3.c.inter hęreſim.
Imo ex eo ſolo ꝙ ſubiici renuūt romano pō
tifici ſunt ſchiſmatici: vt plene proſequit̃.s.
tho.in ſecūdaſecundæ.q.39.ar.1.Et propter-
ea barba.in.c.ſuper quæſtionū in.§.ſi vero in
6.col.dicit ꝙ diſputare vtrum a ſententia pa-
pæ poſſit ad concilium appellari,eſſet pone-
re os in cœlum: & ꝙ ſtat determinationi pō C
tificali factę mantuæ vna cū cardinalibus per
pium ſecundum,ꝙ a ſententia papæ non licet
appellare ad concilium futurum.de qua etiā
meminit alex.in ru.de appel.12.col.v Et iſtā
opinionem(ꝙ non liceat nec poſſit appella-
ri a ſententia papæ ad concilium)tenet mar-
tinus de laude in trac.de principibus.q.266.
allegat albericū idem tenētē in.l.1.ff.de offi.
præfec.præto.& ange.in.l.1.ff.de.feriis.

¶ Et hodie illa cōſtitutio pii eſt innouata per
iulium ſecundum:qui declarauit ſchiſmati-
cos appellantes a papa ad futurum cōcilium
vltra pœnas per piū inflictas. Tenor autem
bullæ iulii ſequitur & eſt talis.

IVLIVS epus ſeruus ſeruorū dei ad per-
petuam rei memoriam.Suſcepti regimi-
nis nos cura ſolicitat vt eorum malitiis &
audaciæ quorum ſceleris cæcitas & damnan
dæ ambitionis improbitas animos occupan
tes/diſcodiarum ſatore ac ſchiſmatum inuen
tore & alūno humani generis inimico procu
rāte eos in illam temeritatē impellunt vt quę
ſibi a iure interdicta & a ſanctis patribus ēt ī
cōgregatiōe fideliū pro huius ſanctæ ſedis di
gnitate & eccľię vnitate ſeruādis ad ſchiſma-
tis occaſionē tollendā (quo in dei eccleſia pni
cioſior morbus inueniri vix pōt)ſpiritu ſan- D
cto cooperāte non minus prouide & ſalubri
ter q̃ neceſſarie decreta & ſtatuta eſſe noue-
rint,damnata audacia & exquiſitis artibus &
fraudibus attētare temere conentur & eis cō-
trauenire cōtendant,nūc nouorū editione iu
riū nūc antiquorū innouatione & declaratio-
ne/nunc vero extenſione & nouarū pœnarū
adiectione(prout ſalubriter expedire cōſpici
mus)ſolicitis ſtudiis obuiare curemus. Sane
licet olim fœlicis recordationis pius papa ſe-
cundus prædeceſſor noſter de fratrū ſuorum
ſanctæ romanæ eccleſiæ cardinalium cūcto-
rūq̃ prælatorū ac diuini & humani iuris in-
tepretum curiam romanā ſequentium in die
ta ſeu cōgregatione mantuana exiſtentium
approbatione,matura prius & graui pręmiſ-
ſa diſcuſſione & de eorundem congregatorū
vnanimi conſilio & aſſenſu ac ex certa ſcien-
tia prouocationes ad futurum concilium effi
caciſſimis & palpabilibus rationibus tanq̃ er
roneas & deteſtabiles dānauerit ac ſub excō-
municationis latæ ſententiæ & interdicti pœ
nis pręceperit ne qua perſona cuiuſuis digni
tatis ſiue etiam vniuerſitas aut collegiū quo-
uis quæſito colore ab ordinationibus ſenten-
tiis ſeu mandatis quibuſcunq̃ ſuis ac ſucceſ-

A ſorum ſuorũ appellationẽ huiuſmodi inter-
ponere auderet, & contrafacientes vna cum
fautoribus ſuis & conſilium auxiliumue præ
ſtantibus (ſiue hi tabelliones eſſent ſiue teſtes
ſiue aduocati ſiue alii quicunq;) non ſolũ pœ
nis & cenſuris prædictis ſed etiam iis quæ læ
ſæ maieſtatis & hæreticę prauitatis reis impo
nuntur obnoxios eſſe ſtatuerit: leonardus ta
men lauredanus dux/ rogati ac generale con-
ſilium & commune venetiarum omneſq; &
ſinguli patritii & ciues cõmunis eiuſdẽ vna
cum prouiſoribus, poteſtatibus commiſſariis
& reliquis officialibus ſuis quorũ authorita-
te induſtria conſilio opera aut fauore ciuita-
tes oppida caſtra arces ad nos & ſanctam ro-
manam eccleſiam legitime pertinentes occu
patæ fuerant aut detinebantur, de fratrum
noſtrorum conſilio a nobis requiſiti & moni
ti vt intra certum terminum ſub pœnis tunc
expreſſis nos & ſanctam apoſtolicam ſedem
plene & omni ex parte in conceſſa ſibi autho
ritate & libertate cum obediẽtia recognoſce-
rent & redintegrarent, ac rauennam ceruiam
ariminum fauentiam ſarſinam ciuitates cum
oppidis caſtris terris & diſtrictu ipſarũ cumq;
exenatẽ. forliuiẽ. ac immolẽ. territorii caſtris
oppidis terris & locis quæ occupabant inte-
B gre & expedite nobis & dictæ romanæ eccle
ſiæ cuius iuris eſſe noſcebãtur relaxarent atq;
inde recederent nec impedirent quominus
illorũ ciues & habitatores ad piæ matris ſuæ
romanæ eccleſiæ obedientiam reuerterentur,
omnes eorũ fautores ab auxilii in talibus prę
ſtatione deterrendo: ita q; requiſitioni moni-
tioni & mandato noſtro huiuſmodi non pa-
rentes, maioris excõmunicationis ſententia
de ſimili conſilio eo ipſo innodati cenſerẽtur
a qua præterq̃ in mortis articulo cõſtituti per
alium q̃ per romanum põtificem etiam præ-
textu cuiuſcũq; facultatis cuicũq; pro tẽpore
conceſſæ abſolui nõ poſſent (quam quidem
excommunicationis ſententiam in huiuſmo
di non paritionis euentum iteratis etiam vici
bus aggrauauimus) paternis monitis & ſalu
taribus iuſſis obſequi prout debebant indebi
te recuſantes ceu qui iuri proprio diffidunt
& ſuperioris mandata contumaciter obau-
diunt vt quæ minus iuſte vſurparunt indebi
te etiam cum animarum ſuarum detrimento
retineant, ad prohibitum atq; damnatum re-
medium cõfugientes a requiſitione monitio
ne & mãdato ac ſententiis cenſuris & pœnis
prædictis nulla conſtitutionis pii prædeceſſo
ris hoc expreſſe vetantis habita ratione ad fu
turum conciliũ temere vt accepimus prouo C
carũt: prout etiam perditionis filii quondam
ioannes bentiuolus & eius nati cum eos a ty
rannica oppreſſione dilectæ ciuitatis noſtræ
bononiæ expellere decreuiſſemus damnabi-
liter feciſſe dicuntur, videlicet ad futurum cõ
cilium prædictum appellaſſe & prouocaſſe.
Nos igitur q̃ deteſtãda ſit eorum peruerſitas
attendentes qui propriis innixi commodis &
nefariis cupiditatibus mãcipati/ ſalubria de-
creta patrum & ſuperiorum iuſſa ſpernentes
inconſutilem chriſti tunicã ſcindere aut etiã
ſciſſionis cauſam præbere contendunt, & ec
cleſiæ vnitatem diuidere/ prædictæ ſanctæ ſe
dis apoſtolicæ principatum tollere & contra
tot ſanctorum patrum & ſacrorum concilio
rum decreta temere & damnabiliter magna
audacia venire non erubeſcunt & contraface
re non verentur, aſſerẽtes inter cętera conſu
lentes perſuadentes determinãtes ſeu deter-
minationi huiuſmodi intereſſentes ſola con-
ſilii præſtatione ſeu perſuaſione deliberatio-
ne aut determinatione q; aliquibus caſibus a
romano pontifice ſeu eius ſentẽtia vel decre-
to ad futurum concilium generale appellari
poſſit/ dicta pii prædeceſſoris cõſtitutione nõ
ligari niſi in ipſa actuali appellatione & illius
interpoſitione vel ſcripturæ compoſitione ſe D
immiſcuerint: ne de cætero tali aſſertione ſe
excuſare/ ac tale quid inpoſterum præſume
re impune valeãt/ opportunã tam immani &
periculoſo morbo medelam adhibere volen
tes, hac generali & in perpetuum valitura cõ
ſtitutione ex certa noſtra ſcientia & poteſtatis
plenitudine de venerabilium fratrum noſtro
rum ſanctæ romanæ eccleſiæ cardinalium cõ
ſilio promulgata, ſancimus cõſtitutionem pii
prædeceſſoris præfatam tam citra q̃ vltra mõ
tes & in vltramontanis partibus quo ad om-
nes tã eccleſiaſticas q̃ ſeculares perſonas etiã
regali dignitate ac cardinalatus honore fulgẽ
tes capitula vniuerſitates cõmunitates & col
legia congregationes & ſynodos ac parlamẽ
ta valuiſſe valere & perpetuo valiturã decla-
ramus, cum ſuppletione ſolennitatis cuiuſli-
bet etiã publicationis omiſſę cuius in illa edẽ
da vel publicãda defectus prætẽdi poſſet quę
iuxta illã fieri req̃rebatur eamq; ex præterito
nunc & in poſterum inuiolabiliter obſeruari
mãdamus: ipſius violatores cuiuſcunq; digni
tatis exiſtãt pœnis & cenſuris in eadẽ expreſ
ſis quocũq; tempore ſubiacere ſtatuentes, cõ
traria conſuetudine ſeu potius corruptela nõ
obſtãte: decernentes & declarantes vltra pœ-

nas impoſitas(quas ipſo facto dictos violato
A res & contrauenientes incurrere volumus)ip
ſo, & eorum quelibet pro veris & indubita,
tis ſchiſmaticis & incōſutilis tunicæ domini
noſtri ieſu chriſti violatoribus & diſſipatori,
bus ac de catholica fide male ſentientibus ha,
bendos & reputandos, pœniſq; canonicis &
legalibus contra tales impoſitis ſubiacere &
cum dathan & abiron partem & damnationē
habere.ipſaſq; etiā pœnas & earū quamlibet
omnes illos incurrere volumus cuiuſcūq; cō
ditionis exiſtāt & gradus prærogatiua fulge,
ant,qui in ſenatu conſiliis parlamentis cōgre
gationibus etiā ſynodalibus & puincialibus
vel alias quomodolibet tacite vel expreſſe vo
ce vel ſcripto per ſe vel aliū cuiuſcunq; timo
ris vel reuerentię velamine vel prætēſa excu
ſatione & ſuperioris mādato non obſtātibus
decreuerint conſuluerint ſeu deliberauerint
vel aliorum dicta approbauerint conſiliū aut
vocem dederint vt ad futurum vniuerſale cō
ciliū a nobis vel ſucceſſoribus noſtris roma,
nis pontificibus contra prædictā conſtitutio,
nem appellare liceat poſſit vel debeat, dictas
pœnas ad ipſos & eorum quemlibet contra,
uenientem in pręmiſſis tenore præſentiū ex,
tendentes & locum habere declarātes omni
ambiguitate ceſſante. Et nihilominus prouo
B cationes & appellationes tā per leonardum
ducem / rogatos conſilium & commune ve,
netiarum factas huiuſmodi q̄ per quoſcunq;
alios prædictos pro tēpore faciendas & inde
ſecuta quæcunq;(vt pote contra pii prædictā
ac præſentem conſtitutiones attentatas)nul,
las prout ſunt & inualidas nulliuſq; roboris
vel momenti fuiſſe & pro tempore fore au,
thoritate ſcientia & poteſtate ſimilibus ſtatui
mus decernimus & declaramus:ac pro potio
ri cautela caſſamus & annullamus. Et vltra
ſupradictas pœnas quas contra conſtitutio,
nis huiuſmodi violatores in ſuo robore per,
manere decernimus, loca quæcunq; ad quæ
violatores ipſos declinare & in quibus ſcien,
ter ſtare permitti contigerit eccleſiaſtico ſup,
ponimus interdicto:decernentes illud quan,
diu ipſi violatores inibi ſcienter ſteterint vt
pręfertur & per triduum poſt eorum inde di
ſceſſum firmiter obſeruari. Ac præſentes lite
ras in quinterno cancellarię etiā deſcribi mā,
damus, non obſtantibus præmiſſis ac conſti,
tutionibus & ordinationibus apoſtolicis cæte
riſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo om,
nino hominum liceat hāc paginā noſtræ ſan
ctionis declarationis/ mādati/ſtatuti/ decreti/

voluntatis/extenſionis/ caſſationis/ annulla, C
tionis & ſuppoſitionis infringere vel ei auſu
temerario contraire:ſi quis autem hoc atten,
tare præſumpſerit, indignationē omnipoten
tis dei ac beatorum petri & pauli apoſtolorū
eius ſe nouerit incurſurū. Datū romæ apud
ſanctum petrum anno incarnationis domini
cæ milleſimo quingenteſimo/ nono kalen. iu
lii, pontificatus noſtri anno ſexto. Ia. quæſtē,
berg. ſigiſmundus.

¶ ET ꝙ ſit hæreticum dicere ſimpliciter ꝙ
a papa liceat appellare ad concilium, oſtendi
tur:quia quicunq; priuilegiū romanæ eccle,
ſiæ a chriſto traditum auferre conatur, eſt hæ
reticus:vt eſt tex.in.c.omnes. 22. di. Sed di,
cens & tenēs ꝙ liceat appellare a papa ad cō,
cilium, aufert priuilegium romanę eccleſiæ a
chriſto traditū:ergo hoc dicens eſt hæreticus.
Quòd autē auferat ſiue auferre conetur pri,
uilegium romanæ eccleſiæ, patet quia cona,
tur auferre priuilegium capitis & principali,
tatis quod eſt in papa:vt in.c.rogamus.24.q.
1.& in.c.non decet.12.di.&.c. præceptis ea.
di. cum ſimil. Item conatur auferre priuile,
gium plenitudinis poteſtatis quæ eſt in ſolo
romano pontifice:vt in.c.decreto &.c. qui ſe
ſcit.2.q.6.& in.c.ad honorē de autho.& vſu,
pal.&.c.propoſuit de conceſ. præben. Itē co, D
natur auferre priuilegium ſuperioritatis pa,
pæ ad concilium:quia papa dat robur conci,
liis:vt in.c.ſignificaſti de elec. Itē conatur au,
ferre priuilegium ꝙ a nullo iudicatur niſi a
deo:vt in.c.nemo &.c.aliorum. &.c. facta.9.
q.3.&.c.ſi papa. 40.di. &.§.hinc etiam. 17.
di.cum ſimil.

¶ Et per iſtum modum argumentādi archie.
flo.in.3.par.ſum.ti.24.c.2.§.quoniā quidā,
tenuit eſſe hæreticum dicere ꝙ a papa poſſit
appellari ad futurū conciliū. & idem dicit ꝙ
nec ad ſucceſſorem. Et reſpōdet ꝙ licet papa
poſſet errare & poſſet fieri hæreticus, tamē a
nullo hominum poteſt per modum iudicii
condemnari. Quinimo etiā ſi in hæreſim pa
pa laberetur notorie, adhuc tamen non eſſet
a papa appellandum ad cōcilium/ ſed primo
monendus eſſet a cardinalibus: qui ſi vellet
ſe corrigere/eū iudicare non deberent, ſed ip,
ſemet ab errore deſiſtens ſeipſum deberet pu
nire:ſicut alias ſupra dictum eſt de marcelli,
no in.c.nunc autem.21.di. Sed ſi pertinaciter
vellet in hereſi perſiſtere, tunc eſſet ipſo facto
a papatu deiectus.24.q.1.audiuimus. & mi,
nor quolibet catholico:vt dicit glo.24.q.1.
in prin.nō.n.poteſt habere ſummi capitis di,

gnitatem ſi fidei nõ tenuerit vnitatem:vt.24.
A q.1.d.c.audiuimus &.c.alienus. Ergo voluit
ꝙ nullo caſu poſſit appellari a papa recepto
ad concilium neca papa ad ſucceſſorem: &
ꝙ aliter tenere ex prædictis ſit hæreticum. Et
hæc opinio placet:quia tēdit maxime ad eui-
tandum contemptum ſedis apoſtolicæ & ſcã-
dalum quod inde poſſet oriri.

¶Et hanc opinionem tenet collectarius in.c.
quæ multotiens de regu.iu. Et idem egi.in.d.
conſi.99.qui refert quendam gulielmum be
nedicti eandem tenere & probare duplici ra
tione. Primo quia non ſolum eſt hæreticus
qui tenet contra catholicam fidem ſiue articu
los fidei pertinaciter,ſed etiam ille qui peruer
ſum dogma pertinaciter dogmatizat/ vel fal-
ſas vel nouas opiniones gignit & ſequitur
24.q.3.c.hæreticus &.c.inter hæreſim.& cle.
vnic.§.fi.de vſu. ¶ Vnde aug. contra mani-
chæ.qui in eccleſia chriſti morbidum aliquid
prauumq́ quid ſapiunt, ſi correcti vt ſanum
ſapiant reſiſtunt contumaciter/ ſuaq́ peſtife-
ra & mortifera documenta emendare nolunt
ſed defenſare perſiſtũt,hæretici ſunt. c. qui in
eccleſia.24.q.3.ſed tales hoc pertinaciter dog-
matizantes dicũtur peruerſum dogma & pe-
ſtifera & mortifera documēta dogmatizare:
quia contra diſpoſitionem legis diuinæ & po
B ſitiuæ,vt ſupra oſtenſum eſt. Igitur &c. ¶ Se-
cundo oſtendit ratione quã ſupra poſuit:quia
conantur auferre priuilegium principalitatis
romanæ eccleſiæ,& incidunt in extraua. vnã
ſanctam. Pro hoc.22.di.c.omnes.glo.in.c.1.
24.q.1.& in.c.didicimus ea.cau.&.q. & glo.
in verbo eccleſiæ in cle. ad noſtrum de hære.
Ad quod etiam allegat ſanctum thomam in
ſecunda ſecundæ.q.xi.ar.2.

RESTAT NVNC reſpondere ad
contraria. Et ad primum negatur aſ-
ſumptum:quia licet in concilio præ-
ſit papa, tamen quando appellatur a papa ad
concilium/tunc concilium iudicat ſine papa:
& vbi conciliũ eſt ſine papa,non dicitur ma-
ius imo inferius papa. Ad conſtitutionē con-
ſtantien. dicitur ꝙ non potuit ſubiicere papã
concilio:vt ſupra dictum fuit. ¶ Nec obſtat
ꝙ deus non derelinquit fideles ſuos:quia ve-
rum eſt ꝙ non ita derelinquit quin eos per
preces & orationes exaudiat & cor præſiden-
tis quandoq́ immutet, non autem per viam
cõtradictionis ſiue appellationis:vt ibi gene.
43.deus autem meus omnipotēs faciat cum
vobis placabilē &c. Nec humana iuſtitia in
hoc ſeculo ſemper benediſcutitur, ſed in futu
ro:vt in.c.a nobis de ſen.excom.

¶Ad ſecundum(ꝙ quilibet poteſt errare)di C
citur ꝙ ita poteſt errare cõcilium ſicut papa:
vt ſupra in aliis dictum eſt.c.placuit &.c.ria
36.q.2. Et in materia appellationis non con
ſidera an qs poteſt errare vel non, ſed habe-
tur reſpectus ad maioritatem & ſuperiorita-
tem:quia ad quem appellatur/ oſtenditur ſu-
perior:vt in.d.c.anteriorũ.2.q.6.&.§.illo.

¶Quo ad tertium/ reſpondetur illis contra-
riis in quæſtione ſua propria.

¶Ad quartũ conceditur ꝙ non appellatur a
concilio quando eſt legitime congregatũ cũ
præſide papa:quia ſi appellaretur ab eo appel
laretur a papa & ad ipſummet: quia non eſt
dare alium ſuperiorem:vt in. c. licet de elec.
&.d.c.aliorum &.c.nemo &.c.facta.9.q.3. Et
appellatio ab eodem ad ſeipſum non admitti
tur.d.c.non putamus de conſue.in.6.&.c.1.
de offi.vica.eo. li.& dicitur in.d.c.ſuper que-
ſtionum/in.§.ſi vero de offi.delega. & in.d.
§.illo. Et cum concilia dicunt non appellari
a concilio,intelligitur in quo præeſt papa. vn
de in.6.actione eiuſdē calcedonen.concilii di
citur ꝙ in omnibus ſynodis apocriſari apo-
ſtolici decretas ſententias primo propter au-
thoritatem ſedis apoſtolicæ confirmabant:&
alias nullum robur habebant. Vnde in conci D
lio antiocheno dicitur ꝙ perfectum conciliũ
dicitur in quo interfuit archiepiſcopus:&per
fecta ſynodus& plenaria eſt in qua etiam epi
ſcopus metropolitanus interfuit. igitur & cõ
cilium vniuerſale tunc erit perfectum & ple
narium quãdo in eo papa interuenit. Præter-
ea etſi a concilio nõ appellatur/ etiam a papa
non appellatur:nec ſequitur ſi a concilio nõ
appellat̃ ſicut nec a ſenatu(vt in.l.1.ff. a qui-
bus appel. non li.) ꝙ a papa ad ipſum ſit ap-
pellandum/ ſicut nec ab imperatore ad ſena-
tum.

¶Ad quintum reſpondetur ꝙ non eſt idem
iudicium de epiſcopo & capitulo quod de pa
pa & concilio:quia papa non habet ſuperio-
rem ſicut epiſcopus,nec conſequentia ibi po
ſita eſt bona.

¶Ad ſextum datur ſimilis reſponſio ꝙ nõ eſt
eadem ratio de archiepiſcopo qui habet ſupe
riorē/& de papa q̃ nullum habet ſuperiorem.
Item quod dicitur de paulo qui appellauit ad
cæſarem / nihil facit ad hoc ꝙ a papa debeat
appellari ad concilium.

¶Ad ſeptimum datur eadem reſponſio quæ
ſupra ad quartum. Nec eſt verum ꝙ maius
ſit iudicium concilii q̃ papæ: vt dixi ſupra in

quæſtione cuius ſentẽtia præferatur papæ ne
an concilii,& ponitur in propria,q. de ſupe-
A rioritate papæ ad concilium. Era papę autho
ritate cõcilia ſumũt robur: vt in.c.ſignificaſti
ſępius allegato de elec. Nec eſt bona cõſequẽ
tia ſicut nec eſſet ſi diceretur, a præfecto prę-
torio non appellatur ergo debet ab imperato
re appellari ad præfectum prætorio vel ad ſe
natum.

¶ Ad octauum reſponſio patet in quæſtione
an concilium ſit ſupra papam.

¶ Ad .9. dicitur ꝙ licet a ſentẽtia papę poſſit
ſupplicari & peti reſtitutio ĩ integrũ & poſſit
in melius reformari, non tñ dicitur ꝙ per cõ
ciliũ, imo iura ibi allegata innuũt ꝙ per papã
& ꝙ oĩs retractatio ſit eius authoritate. Fa-
cit quod dicitur in.c.qualiter & quando de ac
cuſa. & quod dicitur ſupra in.xi. motiuo pro
parte negatiua. ¶ Et licet papa congreget ſæ-
pius pro peragendis concilium, non ex hoc
ſequitur ꝙ ſit inferior vel ꝙ ab eo ſit appellã
dum ad concilium.

¶ Ad decimum reſpondetur ꝙ nõ dicitur iu
dicium cõcilii ſupremum eo ꝙ a papa ſeu iis
a quibus appellare licet/ad ipſum appelletur:
ſed quia in concilio ꝓeſt papa, & tũc eſt ſupre
mum propter ſupremam papæ poteſtatẽ. &
B ita loquitur aug.

¶ Ad vndecimũ reſpondetur ꝙ probat in ſi-
mili ꝙ a concilio appelletur ad papam & nõ
e conuerſo. Et hoc eſt verum: vt ponit alexã.
in ru. de appel. col. 13. Faciunt quæ dicuntur
in.c. poſtulaſtis de conceſ. præben. &.c. irre
fragabili. §.1. de offi. ordi.

¶ Ad duodecimum dictum eſt ſupra in quę-
ſtione quãdo papa derogat conſtitutioni cõ-
cilii. ¶ Et licet paulus repræhenderit petrum,
non ſequitur ꝙ a petro debuerit appellari ad
paulum, & dictũ eſt quando poſſit reſiſti ſu-
periori, vnde oues paſtorem non repræhen-
dant niſi ſiat a fide deuius: vt in.c. oues. 2. q. 7.
& in.c. oues. 6. q. 1. Paulus enim erat inferior
petro in adminiſtratione: vt in.c. in nouo. 21.
di. & ideo non poterat ab eo petrus iudicari:
vt in.c. in ſancta. 2. q. 7. ſed impediri ne iudai
zaret. Facit quod dixi de remediis tenendis
cõtra papam ſcandalizantem eccleſiam. ¶ Et
ſimiliter ad illud act. 15. reſpondetur ꝙ ſi re-
currerunt ad eccleſiam/etiam recurrerunt ad
petrum qui præerat eccleſię, & hoc non nega
tur quando appellatur ad concilium (cui pa-
pa præeſt) ab inferioribus.

¶ Ad tertiumdecimũ reſpondetur vt ſæpius
dictum eſt ꝙ illa authoritas dic eccleſiæ/non
habet locum in papa: vt late dicunt doc. poſt
oſtien. in.c. propoſuit de conceſ. præben. C

¶ Ad quartumdecimũ reſpondetur ꝙ iſta ra
tio militat contra omnes a quibus appellare
non licet, & ideo non concludit. ¶ Itẽ ſi pro-
pter alicuius dignitatem ab eo nõ licet appel
lare, propter hoc non ſequitur ꝙ tollatur de-
fenſio: quia ſunt alia remedia/vt ſupplicatio:
vt in authen. quæ ſupplicatio. C. de preci. im-
pera. offe. &.d.c. tum ex literis. & alia ſupra de
ducta in arti. quando papa eſt incorrigibilis.
¶ Item ex hoc motiuo non infertur ꝙ ſit ap-
pellandum a papa ad concilium.

¶ Ad quintumdecimũ reſpondetur ꝙ autho
ritas augu. cũ dicit ꝙ reſtabat adhuc plenariũ
eccleſiæ vniuerſalis concilium/intelligitur de
concilio authoritate papæ congregato & cui
papa præeſt: vt. 17. di. per to.

¶ Ad ſextumdecimũ ꝙ ſicut eccleſia vſa eſt ſu
perioritate contra papam in cauſa fidei ſic in
aliis videtur vendicaſſe ſuperioritatẽ. reſpon
detur ꝙ nullibi reperitur etiam in cauſa fidei
ꝙ concilium per viam appellationis recepe-
rit poteſtatem iudicandi de papa, nec hoc di-
citur in.c. ſi papa. 40. di. ¶ Itẽ ꝙ poteſtas fue-
rit data generaliter omnibus apoſtolis/non
obſtat: quia pricipalius petro: vt in. c. omnes
&.c. ſacroſancta. 22. di. & in cap. ita dominus
19. di. & in.c. rogamus & in.c. loquitur. 24. D
q. 1. & in.c. fundamenta de elec. in. 6. cum ſi-
mil.

¶ Ad decimũſeptimũ reſpondetur ꝙ licet cõ
mune bonum præferatur priuato, tamen ne-
gatur ꝙ hoc ſit commune bonũ ꝙ a ſentẽtia
papæ appelletur ad concilium. Vnde aug. ſu
per illud gene. 1. vidit deus cũcta quę fecerat
& erant valde bona/dicit omnia a deo produ
cta bona quidẽ erãt in ſe ſed valde bona pro-
pter ordinẽ quem adinuicẽ retinent. Cum er
go totius eccleſiaſtici ordinis dux & caput ſit
ipſe papa, ſicut per appellationẽ tolleretur ta-
lis ordo ita tolleretur tale bonum: quia cũ bo
num exercitus non ſit niſi propter bonũ du-
cis & bonum eccleſiæ non niſi propter bonũ
papę, maius bonũ eſt bonũ ducis q̃ totius ex-
ercitus & bonũ papę malus q̃ totius eccleſię.
Ita reſpondet augu. de anco. in. d. quæſtio-
ne. 6. ar. 6.

¶ Ad decimumoctauum (ꝙ ab omni deuio
& obliquo appellari poteſt ad rectũ) reſpon
detur hoc eſſe verum modo rectum ſit ſupe-
rius obliqui. quia appellatio eſt ad ſuperiorẽ
prouocatio: vt dicitur in ru. de appel. ſed cõci
lium non eſt ſuperior papæ: igitur. Itẽ errare

poteſt conciliũ ſicut & papa, & ideo non plus
A dicitur rectum vel obliquum iudicium con-
cilii ꝗ papę. ¶ Et ſi dicatur ꝙ quando papa eſ-
ſet hæreticus, eius iudicium eſſet deuium &
obliquum: vt in. c. ſi papa. 40. di. & cõcilium
de eo tũc iudicat: vt in. d. c. ſi papa. & doc. in. c.
in fidei de hæreti. in. 6. Reſpondetur ꝙ non
per viam appellationis iudicialis ſed cuiuſdã
prouocationis vt ſe emendet: ſicut dicitur ꝙ
appellatio extraiudicialis eſt quædam prouo
catio ad cauſam: vt in. c. cũ ſit romana de ap-
pel. & c. bonæ eo. ti. & cle. cauſam de elec. & ſi
ſe non emendet, datur concilio iudicium de-
clarandi eum talem & papatu propter hære-
ſim priuatum ipſo iure: ſicut alias ſupra di-
ctum.

¶ Ad decimũnonum reſpondetur ꝙ non va-
let conſequentia. Item papa maior eſt apoſto
lo: vt in. c. ſunt quidam. 25. q. 1. ca. propoſuit
poſt glo. de conceſ. præben.

¶ Ad vigeſimum reſponſum eſt in ſolutione
primi argumenti. Et ad vigeſimumprimũ re-
ſpondetur vt ad ſecundum. Ad vigeſimũſe-
cundum de. c. ad apoſtolicæ/ reſpondetur ꝙ
ibi nõ dicitur ꝙ a ſentẽtia papę appelletur ad
conciliũ: ſed ꝙ ipſemet papa erat paratus re-
uocare ſuam ſententiam de conſilio concilii,
hoc modo quo & per viam ſupplicationis re
B uocat papa ſuam ſententiã: vt in. c. tum ex li-
teris de reſti. in integ.

¶ Ad vltimũ (quod reperitur factum in con
cilio cõſtantien. in vltima ſeſſione) poſſet re-
ſpõderi ꝙ illud fuit potius quædã proteſtatio
de facto ꝗ appellatio, & non directe cõtra pa
pã ſed potius contra cõciliũ, & ideo illud nõ
fuit diſcuſſum quia iam concilium erat diſſo
lutum & dicta miſſa ſpiritusſancti cum lita-
niis & aliis ceremoniis, & dictum exiſtẽtibus
in concilio domini ite in pace/ & per eos re-
ſponſum amẽ. Item vt dictum eſt martinus
contrarium ſtatuit in eodem concilio.

¶ Articulus .2.

VLTERIVS quæro vtrum a conci
lio debeat appellari ad
papam? Et circa hoc
tex. eſt ꝙ ſic in. c. cun-
cta per mũdũ. 9. q. 3.
Tum quia papa eſt ſu
pra cõcilium: vt in. c.
ſignificaſti de elec. &
ſæpe dictum eſt. Tum quia ipſe confirmat ge
ſta concilii. 25. q. 1. c. confidimus. & ab eo cõ
cilia authoritatẽ accipiunt: vt in. §. his ita. 25.
q. 1. cap. ſignificaſti de elec. & c. bene quidem
96. di. Illa interpretatur & tollit. d. c. ſignifica- C
ſti. 23. q. 5. de liguribus. 17. di. c. nec licuit. &
ſupra in ſua quæſtione dictum eſt. Ipſe etiã
reſtituit depoſitos a concilio. c. conueniẽtibus
1. q. 7. & d. c. cuncta per mundum. Et ipſe cõ-
firmauit concilium arelatenſe. c. de obſerua-
tione iuncta ſuprascrip. de conſecra. di. 3.

¶ Sed in cõtrarium facit glo. in. l. nemo mar-
tyres in verbo reuoluere. C. de ſum. tri. quæ
vult ꝙ a ſententia concilii nõ licet appellare.
Et illam glo. notat pau. de caſ. in. l. ſi quis. C. de
preci. impera. offe. Sed reſponde ꝙ ibi eſt ſer
mo de cõcilio cui papa præfuit vel alius eius
nomine. loquitur enim de iis quæ erant circa
fidem diſpoſita per cõciliũ calcedonen. quod
fuit tentum authoritate leonis papæ. & ideo a
tali ſententia & decreto in cauſa fidei ibi ſanci
to non licet appellare: cũ ſit quaſi ius natura-
le ſecundum quod dicit ibi glo. Non tamen
ibi dicitur ſimpliciter ꝙ in nullo caſu liceat a
cõcilio appellare. Vnde concluditur ꝙ a ſen-
tentia cõcilii licet ad papam appellare. Et iſtã
concluſionẽ ponit alex. in ru. de appel. in. 13.
colum.

SED huic cõcluſioni videtur obſtare ꝙ
ſicut a ſententia ſenatus nõ poteſt appel
lari (vt in. l. 1. ff. a quibus appel. nõ licet) D
ita nec a ſententia concilii quod eſt quidã ſe-
natus. Sed ad hoc reſpondetur ꝙ aut præſup
ponimus concilium legitime congregatum
authoritate papæ cui ipſe pręeſt. & nullo mo
do poteſt appellari: quia tunc actus attribui-
tur papæ: vt in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in
6. & papa non habet ſuperiorem ad quem li
ceat appellare: vt in. c. licet de elec. Eſt. n. ne-
ceſſe ꝙ appellatio fiat a minori ad maiorem:
vt in. l. pręfecti. ff. de mino. & in. §. illo. 2. q. 6.
Et eſt adeo de ſubſtãtia appellationis ꝙ nul-
lo modo poteſt tolli: vt in. c. non putamus de
conſue. in. 6. & l. 1. §. penul. & ibi ange. ff. de
appel. & idem ange. in. l. 1. in prin. ff. a quibus
appel. non licet. ¶ Aut præſupponimus con
cilium legitime congregatum non præſiden
te papa. Et tunc ſi eſt in caſu in quo eſt cõgre
gatũ contra papam (vtputa in cauſa hæreſis
papæ vel quia eſt contentio de papatu) dicã
a ſententia cõcilii non appellari: quia ex quo
illo caſu concilium habet ſuperioritatẽ in ec-
cleſia (quia nõ eſt aliquis eo ſuperior, ex quo
papa non habetur) ipſum iudicat de papatu:
vt in. c. ſi papa. 40. di. & in. c. ſi duo. 79. di. Ideo
ab eo non poteſt appellari. Aut loquimur eo
caſu quo conciliũ eſt cõgregatum ſine papa.

Et tunc ex quo nõ eſt bonum concilium nec
A ratum ſeu validum.17.di. per to. poterit ap-
pellari ab eo: non tanq̃ ab eo qui habeat ali-
quam iuriſditionẽ(quia non entis nullę ſunt
partes) ſed tanq̃ ab eo qui de facto procedit
reclamabitur ad papã vt reſcindat male geſta
ipſius cõcilii, vel melius vt declaret nulla eſſe
geſta ꝑ tale conciliabulũ & illud diſſoluat: vt
in.c.multis.17.di. Vbi autem concilium eſt
legitime congregatũ de voluntate papæ/ licet
in illo papa non præſit, ſemper poterit ab eo
ad papam appellari.d.c.cuncta per mundum
9.q.3.& dictum eſt ſupra. ¶ Item & iis a qui
bus propter eorum dignitatem non licet ap-
pellare(vt a ſententia præfecti prætorio: vt
in.l.1.ff. de offi. præfec. præto.& ſenatus &
ſimilium)tamen omnino licet ſupplicare: vt
in.l.vnica.C.de ſenten.præfec.præto.& in.l.ſi
quis.& authen.quæ ſupplicatio. C. de preci.
impera.offe. Et eo caſu ſupplicabitur non ad
eundẽ prætorẽ vel eius officiales, ſed ad impe
ratorẽ tanq̃ eo ſuperiorẽ: vt dicit pau. de caſ.
in.d.authen.quæ ſupplicatio in prin. per tex.
in.d.l.vnica.C.de ſenten.præfec.præto. Et in
hoc differt a papa/ qui non recognoſcit ſupe
riorem: quia non tantum non appellatur ab
eo, ſed ſi ſupplicatur/ ad eundem met papã eſt
B ſupplicandum: vt in.c.auditis & in.c.tum ex
literis de in integ. reſti. & eam ſupplicationẽ
non tenetur admittere ſi nolit: vt dicit bal.
in.l.ſi.C.de.ll.

¶ Articulus .3.

AN AVTEM LI-
ceat appellare a papa ad
cardinales, quęſtio videtur
reſoluta ex ꝑmiſſis ꝙ nõ:
quia de ſubſtantia appella
tionis(vt dictum eſt) eſt ꝙ
fiat a minori ad maiorem
prouocatio.d.l.1.§.penul.
ff. de appel. &.d.§. illo.2.
q.6. Sed cardinales ſubſunt papæ & a papa
deponuntur: vt in cap.1.de ſchiſma.in.6. Igi
tur.

¶ Iſtam quæſtionem mouet aug. de ancona
q.6.arti.5. Et ibi concludit ꝙ papa compara-
tur ad cardinales ſicut cœlum ad terram, & ꝙ
non licet a papa ad eos appellare. Bar. tamen
in.l.vbi abſunt.ff. de tuto. & curato. datis ab
iis/ videtur innuere contrarium: dum vult
quòd ſi appellatur a poteſtate/ appellandum
ſit ad ordinem decurionũ vbi in ciuitate non
eſt iudex appellationis: & quòd vacante epi-
ſcopatu ſuccedat capitulum/ & vacante pa-
patu ſuccedant cardinales in iuriſditione. &
quòd ſi vacante ſede eſſet ad papam appella- C
tum/ talis appellatio deuolueretur ad cardi-
nales, quaſi cardinales habeant eandem iuriſ-
ditionem quam habet papa. Per quod vide-
tur dicendum ꝙ vbi a papa appellatur & ſic
eius iuriſditio ſuſpenditur, appellandum ſit
ad cardinales penes quos remanet iuriſditio
pontificalis. Sed dic ꝙ illud quod dicit ibi bar.
de cardinalibus non eſt verum: & eſt contra
tex.in cap. vbi periculum in.§. iidem quoq;
de elec.in.6.& in cle. ne romani de elec. Et ꝑ
dicta iura doctores impugnãt opinionẽ bar.
ibi in.d.l.vbi abſunt.& vide ibi alexã. de im-
mol.& dic vt de his dixi in illa quęſtiõe quid
quando papa eſſet factus furioſus vel omni-
no inutilis.

AN AVTEM LICEAT appel-
lare ad papam ſucceſſorem, idem au-
guſtinus quærit in dicta.6.q. in.4.ar-
ti. Et ibi concludit quòd cum non minor ſed
maior & perfectior ſit papa viuens (quia eſt
in actu) quàm futurus (qui eſt ſolum in po
tentia) non tenet talis appellatio: ſicut ſupra
dictum eſt idẽ tenere archie.floren.in.3.par.
ti.24.c.2.§. quoniam quidam.

¶ Articulus .4.

SED AN ERIT LE- D
gitima appellatio ſi appelle-
tur a papa ad deum? Iſtam
quæſtionem mouet idem au
gu.de ancona, in dicta ſexta
quæſtione per tres articulos:
videlicet primum/ ſecundum & tertium. Et
ibi concludit ꝙ a papa non poteſt appellari
ad deum ordine iudiciario: ſed bene via ſup-
plicationis & orationis petendo vt deus im-
mutet cor iudicis de iniuſtitia ad iuſtitiã &
de malo ad bonum. Sicut in ſimili legitur de
iacob gene.43. cum dixit, deus autem meus
omnipotẽs faciat vobis eum placabilem, &
remittat vobiſcum hunc fratrem veſtrum &
eum quem tenet in vinculis. Quinimo di-
cit quòd talis appellatio non eſt admittenda:
tum quia appellans ſubterfugit iudicium a
deo inſtitutum & ordinem diuinæ iuſtitiæ.
Imo etiam talis ſic appellans a papa ad deũ/
dicitur appellare cõtra deum: quia vult ſub-
terfugere ordinationem diuinam, & reſiſtit
diuinæ voluntati/ quæ ordinauit vt homo iu
dicet in præſenti ſeculo. Vnde glo. ſuper il-
lud apoſtoli.1.ad corin.4. mihi autem pro
minimo eſt vt a vobis iudicer aut ab huma-

A no die/dicit duo eſſe genera iudiciorũ.vnum
humanum,quo homo iudicat hominem in
præſenti vita:quod apoſtolus appellat diem
hominis,aliud diuinum/quo iudicabit deus
in fine ſeculi:quod apoſtolus appellat diem
dei. Vnde talis ſic appellans refugit ordinatio
nem diuinam. ideo dicitur appellare contra
deum. ¶ Tum etiam quia talis appellatio re-
pugnat determinatiõi tẽporis: quia deus præ
fixit diem determinatam in qua oẽs iudican-
dos per ipſum/oportet præſentari ante tribu
nal ipſius vt recipiat vnuſquiſq; prout geſſit
in corpore: ſicut dicit apoſtolus.2.ad corin.5.
Cum ergo appellatio ſit remedium iuris,qui
cunq; in hac vita vult appellare ad deũ/ vult
via iuris ante diem iudicii qui erit poſt hanc
vitam procedere in iudicio/ & vult via iuris
præuenire diem iudicii a iudice ordinatum.
Vnde appellare ad chriſtum iudicem eſt ap-
pellare contra iudicem. Vide aug. de anco.
vbi ſupra in primo.2.&.3.arti.
¶ Adde etiam ꝙ merito non eſt admittenda
appellatio a papa ad deũ,quia ſapit præſum-
ptionem & temeritatem in appellante: quia
præſumit de deo tanq̃ de homine ſiue iudi-
cio hominis.& præſumit de ſeipſo: quia præ
ſupponit certam ſuam iuſtitiam. ſecundum
B apoſtolum autem ad ro.10.quęrentes ſuam
iuſtitiam ſtatuere iuſtitiæ dei non ſunt ſubie
cti. Et temere appellans punitur.l.eos.§.ne
temere.C.de appel.bal.in.l.2.C.de epiſ.au.
bar.in.l.ab executore.C.quorum appel.non
reci.Item talis appellãs committit in legem:
quia prohibitum eſt appellare a papa.d.l.1.
ff.a quibus appel.non licet,& in legem com
mittẽs non vtitur legis beneficio.l.non du-
biũ.C.de.ll.c.quia fruſtra de vſu. Quinimo
talis committens in legem peccat mortaliter
& incurrit pœnam: vt in.c.ſi quis de maio.&
obe.Imo collectarius in.c.quæ multotiens
de regu.iu.dicit ꝑ appellans a papa ad deum
dicitur incidere in hæreſim, quando ſenten-
tia papæ fuiſſet iuſta. Et alex. in.c. non decet
12.di.ſimpliciter referendo collec. dicit ꝙ ap
pellans a papa ad chriſtũ eſt hæreticus, quia
virtualiter negat papam eſſe vicarium chri-
ſti. ¶ Sed tu vide ibi collec. qui multa ponit
in.d.c.quæ multotiens. Et diſtinguit ꝙ aut
ſententia papæ eſt iuſta aut iniuſta, & aut in
iuſtitia illa eſt contra ius poſitiuum, & tunc
etiam incideretur in hæreſim: quia in talibus
qui tangunt claues & papæ poteſtatem (ma-
xime vbi ſacra ſcriptura eſſet aperta, de qua
non licet dubitare) ſunt infideles: vt in.c.1.
de hære.in.6. Aut ſententia papæ eſt contra C
deum vel legem euangelii vel naturæ.& tũc
ſi appellans innititur appellationi vel ſuppli
cationi,eſſet magis erroneum: quia deus pre
cibus non viribus humanis ſuperatur de pœ
ni.di.1.c.importuna & ſequen.ſi autem non
innititur appellationi vel ſupplicationi ſed
recurrit ſimpliciter ad deum exprimendo do
lorem & affectum mentis ſuæ & referendo
in deum,tunc non noceret ſed iuuaret. Vide
tur tamen concludere ꝙ ad hoc vt dicatur in
cidere in hæreſim/requiritur ꝙ perſeueret &
ſit pertinax in ſua appellatione vel ſupplica-
tione per cle.1.de vſu. ¶ Et ibi etiam ponit
an liceat ſupplicare ad deum a ſententia pa-
pæ. Et concludit ꝙ non / loquendo de ſuppli
catione iuris,ibi vide eum.

Arti. 5.

SED QVID SI ſit contro
uerſia inter duos de papatu
in concilio, vtrum poterunt
appellare a ſententia conci-
lii? Dicerem ꝙ non: quia nõ
poterunt ad ſeipſos appella-
re: quia non eſt alius ſuperior ipſo concilio
iſto caſu: & appellatio debet fieri ad maiorẽ,
vt ſæpius dictum eſt.c.2.de cõſue.in.6. ¶ Et
iſtam opinionem repperi tentã in quibuſdã D
reportatis factis tẽpore ſchiſmatis quorũ au-
thorẽ ignoro. Vide quod dico ſupra in quæ
ſtione vtrum a concilio poſſit appellari ad
papam.

Arti. 6.

SVCceſſiue quæro vtrum pa
pa poſſit pro libito volunta
tis concilium diſſoluere vel
ad alium locum trãsferre. &
loquor de indubitato papa.
Et videtur prima facie dicen
dum ꝙ non: quia omnis variatio prohibita
eſt: vt in cle.cum illuſio/de renun.& ibi dicit
car.ꝙ præſumitur in dubio cõtra variantem
ꝙ velit deuiare a veritate. facit quod dicitur
in.c.1.vt eccle.bene.& regula quod ſemel
cum concor.in.6.Item dicit tex.xi.q.3.cer-
tum,& 18.di.ſi quis autem/ꝙ ſi quis ante fini
tas agendorum examinationes a ſynodo abi
re præſumpſerit debet excõicari. ¶ Quod
enim ſemel approbatum reperitur/ non po-
teſt amplius reprobari. glo.4.dicto cap. in
iſtis.8.q.2.c.dilectiſſimi.32.q.5.c.horrẽdus
ff.qui ſatiſda.cogan.l.ab arbitro.4.q.3.c.ſi.
& ibi archi.de elec.cum vintonienſis.& quod
notat inno.in.c.cũ venerabilis de excep. Vi-

dicitur. n. quod ſemel approbauit tranſiſſe in
A contractū cū patribus in concilio cōgregatis. & ideo non poſſe reuocari.l.digna vox.C.de ll.c.1.de pba. Sicut nō poſſum reprobare mores quos ſemel approbaui.c.veniēs de ſi.preſby. facit quod notatur in cap. de illis de eo.ti. A pari vt dicendū ꝙ nec ipſe papa locū immutet, ne ei dicatur patere legē quā tu ipſe tuleris.c. cū oēs de conſti. Indecens.n. omnino probatur prius ſoluere militiæ cingulū q̄ cedat victoria aduerſitas prœliorū: vt in.c.1.de renū. Et magis delinquit qui interruptā cauſam dimittit q̄ qui nūq̄ ad cauſam peruenit: vt in authē.de litigi.§.omnē colla.8.& dicit tex.in l.1.C.de eme.codi.iuſti.ꝙ nihil magis improbiū eſt pricipi q̄ ab eo cœptū imperfectū relinqui. Præterea vbi ex aliquo ſurgit decoloratio ſtatus vniuerſalis eccleſiæ/ papa illud facere non debet.8.q.1.apoſtolica.9.q.3.c.per principalē in glo. Nec ī illo poteſt diſpēſare: vt dicit archi.in.c.ſunt quidā.25.q.1.allegat 1.q.7.c.etſi illa.vbi idē archi.& fuit dictū ioānis in.§.niſi rigor ea.cau.&.q. Et iſta eſt ratio quare non poteſt ſibi eligere ſucceſſorē, quia turbaret bonum vniuerſalis eccleſiæ: vt dicit glo.8.q.1.§.his omnibus.& idē vult glo.1.q.3.c.ex multis. Et eadem ratione non diſpēſat cōtra quattuor principalia concilia, quia tan-
B gunt generalē ſtatū eccleſię: vt in.c.ſicut.15.di. Hoc aūt contingit ex diſſolutione concilii quia cū omnes catholici expectent reformationē in eccleſia, ſi re infecta viderēt conciliū diſſolui/ oēs turbarētur. Inde dicit inno.in.c. inq̄ſitioni de ſen.excō.ꝙ papa nō pōt ꝑcipere id ex quo vehemēter prçſumeretur turbādus ſtatus eccleſiæ. Idē dicunt doc.in.c.q̄to de cō ſue.& glo.in.c.propoſuit de cōceſ.prçben. Et inde dicitur ꝙ nō poteſt papa tollere clericis priuilegiū ꝓ ſub iudice ſeculari nō poſſint cōueniri: vt dicit flo.in repe.c.perpendimus de ſen.excō.& doc.in.c.nulli eo.ti.quia illud priuilegiū habent a deo: vt in.c.ſi imperator.96.di.& turbaretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ ſecundum flo.in.d.c.perpendimus.& idē doc.in.d.c.nulli de priuilegio canonis ſi quis ſuadēte.17.q.4. Facit tex.in.c.cum teneamur de præben.vbi dicit papa ſe ſuſtinere æquo animo ſi ſua mandata non exequātur inferiores quę ſcādalū eſſent allatura, facit quod dicitur in.c.ſi quando de reſcrip. Et ſic ratione ſcandali videtur ꝙ non poſſit concilium transferre. Si enim aliter diceremus, haberet papa poteſtatem exponendi periculo vniuerſalem eccleſiā: quia poſſet ſe ad vnum locū ſuę volun-
tati accōmodum transferre/ in quo patres cō- C
cilii iuſto metu ductos cōpelleret ad ſibi placita q̄uis iniqua ſtatuendum, quod eſſe non debet: ſicut nec poteſt ſtatuere ꝙ ipſe de hæreſi non poſſit accuſari: quia periclitaretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ, vt dicit glo.in.c.ſi papa.40.di.

¶ Item in cauſis fidei maior eſt ſententia concilii q̄ papæ: vt in.c.anaſtaſius ibi glo.19.di.& in.d.c.ſicut.15.di.& dicitur in.d.c.ſi papa: & ſupra diximus in propria quæſtione. Ergo nō debet eſſe in poteſtate papæ cōciliū diſſoluere, maxime quia vt plurimū concilia celebrantur ad extirpationē hæreſum: vt patet in quattuor principalioribus conciliis: ſicut patet in cap.ſexta.§.1.cum ſequentibus.16.di.

¶ Item ſi eſſet in facultate papæ pro libito voluntatis diſſoluere vel trāsferre conciliū, nunq̄ poſſet cōtra eum aliquid fieri niſi pro velle eius: quia quando videret concilium declinare in aliquam ſententiā quæ ei non placeret, ilico diſſoluendo cōcilium impediret. Et fruſtratoria eſſet ſemper conciliorum congregatio, quę q̄ maxime neceſſaria eſt.12.di.c.illa, & præſertim contra papā cum deuiat a fide: quia nullum habet ſuperiorem: vt allegato.c. ſi papa.40.di.

¶ Item facit ꝙ ſi ipſe poſſet diſſoluere conci- D
liū pro libito voluntatis, tunc reſpectu perſonæ papæ non eſſet verū ꝙ iudicium redditur in inuitum: contra tex.& ibi dicta.l.inter ſtipulantē.ff.de verb.obli. facit bene tex.in.l.ſi legationis.ff.de iudi.vbi licet alias legatus durāte legatione non poſſit conueniri, tamē ſi ſeruum vel rem aliam emerit vel ex aliqua cauſa poſſidere cœperit/ poterit etiam durante legatione conueniri. Et aſſignat tex. rationem: quia aliter daretr̄ poteſtas legatis ſub hac ſpecie res alienas domum auferendi. Sic in propoſito licet alias papa nō poſſit ab aliquo certo loco conueniri, propter delictum tamē ex quo ſcandalizaretur eccleſia videtur dicendū ꝙ poſſit certo loco conueniri/ & ꝙ non ſit in poteſtate eius locū iudicii mutare ſed ꝙ debeat inuitus cogi ſubire iudicium.

¶ Item facit illud quod dixi ſupra in illo arti. ad quem ſpectat congregatio concilii, vbi dixi quòd non videtur conueniens quòd iudicaturus & iudicans concurrant/ & quòd actio & paſſio ſunt incompaſſibiles. vbi etiam dico ꝙ poſtq̄ conciliū eſt congregatū & papæ authoritas interuenit, authoritas papæ poſtea confunditur cum concilio & remanet forma concilii: & authoritas papæ congregantis

A finitur facta congregatiōe/ſaltem vt non poſ
ſit illud diſſoluere: & concilium cognoſcit
de facto ipſius papæ,ſicut in ſimili dicitur de
iudice recuſato,ꝙ non poteſt iuſte cogno-
ſcere:& tñ ſi delegat alteri ante recuſationem
ille poteſt cognoſcere;& quicquid facit ſub-
delegatus facit authoritate delegatis: vt in ca.
iudex de offi. delega. in. 6. Facit quod dici-
tur in.c. ſuſpitionis &. c. ſuper quæſtionum
in prin.de offi.delega.& in ſimili quod dicit
in.c.ſi a ſubdelegato eo.ti.in.6.Et ſi hoc eſt,ſe
quitur neceſſario ꝙ papa poſtq̃ cōcilium eſt
congregatum non pōt vlterius illud tranſfer
re ſine voluntate concilii.Et ſic fuit ſeruatum
in cōcilio conſtantien. vbi cū conciliū fuiſſet
ſemel cōgregatū præſidente ioan. 23. q̃tum
cunq; poſtea fugam arripuerit/ omnino oīs
poteſtas remanſit in cōcilio & priuauit eum
iuridice. Et in dicto concilio fuit edita conſti
tutio frequens quæ aperte diſponit ꝙ poſtq̃
deputatus eſt locus pro futuro concilio, pa-
pa non poſſit illum mutare ſine euidenti ne-
ceſſitate & de conſilio fratrum,quod ſi eſt an
teq̃ concilium eſt congregatum, q̃to magis
poſtq̃ eſt congregatū cenſendum eſt ꝙ non
poſſit diſſolui. Vnde abb.ſicu.in allegationi-
bus qm̄ veritas obiiciendo eugenio ꝙ cona-
B bat conciliū baſilienſe diſſoluere & tranſfer
re ferrariam,adducit decretū factum in.xi.ſeſ
ſione baſileæ,quod vt dicit ipſemet eugenius
in ſua adhæſiōe approbauerat.ſ.in quo cauet
ꝙ ſi papa in futurū pſumeret concilium quo
quo modo de facto mutare impedire proro-
gare vel diſſoluere/& infra quattuor menſes
cū reali ſatisfactione non reſipiſceret,ex tunc
a papali adminiſtratione foret ſuſpenſus: &
ſi pœnā prædictā p duos menſes poſt dictos
quattuor animo ſuſtineret indurato, vſq; ad
priuationē incluſiue contra eundē per ſacrū
concilium pcederetur. Ita dicit abb.ſicu.in di
ctis allegatiōibus qm̄ veritas circa fi.in verſi.
reſtat poſtremo &c.in. 4. char. & diſputat in
7.8.9.10.&.15.ratione. & latius poſtea per
alias decē rationes a verſi.nunc decē rationes
ſubiiciā vſq; ad verſi. ſed ne aduerſariorum.
Et roſellus in. 4. principali qōne concilii in
10.col.circa fi.& latius in.16.q. quanto tem
pore debeat durare concilium.vbi videtur te
nere ꝙ congregato concilio non poſſit per
papam diſſolui ſine concilii voluntate.

¶ Item facit ꝙ cōcilia ſunt inuenta ad inſtru
endos chriſtianos & ad docendū populos di
ſciplinas & mores, ne chriſticolæ in hæreſim
dilabantur:vt.15.di.c.1.Sed ſi qn̄ expedit ha
bere conciliū propter pullulationes hęreſum C
vel ſcandala in eccleſia dei inſurgentia papa
poſſet conciliū diſſoluere re imperfecta exi-
ſtente,tunc remaueret res in ambiguo: & cō
cilio iuſte contradicente/remaneret confuſio
in mentibus hominum, & ſcandalizaretur
vniuerſalis eccleſia. Et ideo vt iſta ceſſent di
camus non eſſe in facultate papæ diſſoluere
conciliū ſine volūtate cōcilii. Facit qđ paulo
ante adduximus ex inno.in.c.inquiſitioni de
ſen.excom. & quod dicitur in.c. cum ad mo-
naſteriū de ſta.mona. & in.c.ſunt quidā. 25.
q.1. ¶ Accedit ꝙ poſtq̃ concilium eſt congre
gatum/eſt vnum corpus cum papa.Et ideo ſi
cut quæ ſpectant ad vniuerſum corpus non
pñt per particulare membrū miniſtrari aliis
membris reluctantibus(vt in.c.ſingula. 89.
di.) ſic videtur ꝙ non poſſit ſolus papa (qui
eſt caput)ſine prælatis/qui ſunt mēbra. ¶ Itē
facit ꝙ quando iudicium deberet fieri per cō
cilium de papa,ſi papa poſſet diſſoluere con
cilium vel illud transferre/eſſet in poteſtate
rei poſitum in quo loco deberet conueniri.
quod eſt abſurdū: vt dicit tex.in. l. non vtiq;
ff.de eo quod certo loco. ¶ Item quando in
concilio eſt tractandū de papa,non conuenit
ꝙ cognitio fiat in loco quē papa voluerit ſed
potius econtra: cum naturali quoq; iuri con D
ueniat quos res exegerit iudicialibus ad iudi
ciū vocari ſententiis,nō ipſos iudices (quod
dici ēt iniuſtū eſt) ad ſubiectos deduci: vt in
l.iubemus in.§.oēs de epiſ.& cle.& in.l.2.§.
ſi pręſes.ff.quis ordo in bonorū poſ.ſeruetur.
¶ Itē facit ꝙ vbi tractatur cā fidei vel ſchiſma
tis extirpandi vel reformatiōis in capite,ſyno
dus eſt iudex: vt in.c.anaſtaſius ibi glo.19.di.
& in.c.ſicut ibi glo.15.di.&in.d.c.ſi papa.40
di.cum aliis ſimil. Vnde in eius ptāte eſt locū
iudicii eligere vbi cā debeat agitari. ſicut &
epiſcopus eligit locū iudicii in ſua diœceſi: vt
in.c.cū eꝑus de offi.ordi.in.6.Igit̄ & loci mu
tatio in ſynodi ptāte eſſe debet.c. ſtatuimus
de offi.delega.in 6.

¶ Nec obſtat ſi dicat̄ ꝙ ſi papa pōt concilium
conuocare(vt.17.di. per to.) ergo & diſſol-
uere,ſicut qui poteſt inſtituere poteſt & deſti
tuere: vt in.c.cum ex iniūcto de hære. Quia
reſpondetur ꝙ vbi inter conuocationem &
diſſolutionem eſt ratio diuerſa non eſt verū
dicere ꝙ ſi poteſt conuocare poteſt & diſſol-
uere. nā & eꝑus ſacerdotibus atq; miniſtris
ſolus honorē dare pōt,ſed ſolus auferre non
pōt.15.q.7.eꝑus.optime tex.i.c.ſexta actiōe
ea.cau.&.q. Pro hoc etiam facit quod ſi papa

poſſet ſua authoritate diſſoluere concilium,ſi
A militer poſſet prohibere ne vnquam celebra-
rentur concilia vniuerſalia. imo hoc per indi
rectũ ſequeretur:quia per diſſolutiones non
tenerẽtur. Sed nõ poteſt facere ꝙ concilia nõ
teneantur in cauſis neceſſariis:puta fidei & ſi-
milibus. 19.di.c.anaſtaſius.quia eius poteſtas
eſt ad ædificationem non ad deſtructionẽ:vt
inquit apoſtolus ad ephe.4.&.2.ad corin.10.
deſtructio autem ſequerẽtur ex prohibitione
celebrationis conciliorum:quia eſſet in euer-
ſionem fidei/ruinam eccleſiæ & perturbatio-
nem populi chriſtiani. nam tot poſſet diſſo-
lutiones facere ꝙ nunquam concilia teneren
tur:maxime quando eſſet congregandũ con
cilium contra eum,quia forte eſſet hęreticus.
Ideo non eſt dicendum ꝙ poſſit illud pro li-
bito diſſoluere: & maxime quia poſſent con
tingere caſus in qbus ex diſſolutione cõcilii
deſtrueretur ſtatus eccleſiæ:vt ſi per diſſolu-
tionem ſequeretur malum vniuerſalis eccle-
ſiæ cum concilium eſſet congregatũ pro bo
no eccleſiæ vniuerſalis.puta ſi hæretici nollẽt
conuerti niſi per concilium,ſi papa diſſolue-
ret tale cõcilium/remaneret hæreſis quæ alias
tollerẽtur per concilium.hoc autem non po-
teſt facere: ſicut non poteſt facere ſtatutũ ꝙ
B ipſe non accuſetur de hęreſi, & ꝙ illud quod
eſt peccatũ non ſit peccatũ:vt dicitur. 40. di.
c.ſi papa.
¶ Et ꝙ papa non poſſit conciliũ congregatũ
diſſoluere vel trãſferre,tenuit ludo. põtanus
in quodã ſermone colonię per eũ habito qui
incipit illuſtriſſime & glorioſiſſime princeps
& abb.ſiculus in allegationibus quoniã veri-
tas in. 8.&.10.ratione/& aliis locis ſupra alle
gatis. & roſellus in.d.4.&.15.q.Et idẽ etiã re
nuit pe.de ancha.in cõſi.65.incipit pro decla
ratiõe.vbi dicit ꝙ gregorius tenebatur ire ad
locũ ſaonę poſtq̃ ſemel illũ locũ elegerat pro
concilio.& maxime dicit abbas poſt inchoa-
tũ proceſſum cõtra papã.Hoc idẽ videtur te-
nere cataldinus de boncõpagnis in trac.edito
cõtra baſilien.conciliũ ad impugnãdum mo
nitoriũ per conciliũ decretũ contra eugeniũ:
inq̃tum dicit ꝙ eugenius ratione ęgritudinis
potuiſſet trãſferre in ferrariã,ex quo videba-
tur neceſſaria pręſentia papę in cõcilio ad ſe-
dandũ errores græcorũ in fide. Videtur ergo
ꝙ niſi fuiſſet vrgentiſſima cauſa ægritudinis
non potuiſſet transferre concilium.
¶ Item facit quòd poſtq̃ eſt facta ſemel ele-
ctio loci concilii & in concilio decretatus lo-
cus, ſicut vno contradicente non poſſet ſeip
ſam ſynodus transferre ita nec a ſolo papa ſi- C
ne patrum conſilio. ¶ Primum probatur per
tex. ſingularem in authen.de defenſo.ciui.ad
fi.vbi ſi vniuerſitas ad reeligendum magiſtra
tũ ciuitatis cuius officiũ expirauerat procede
re velit,vno ſolo cõtradicente non poteſt. Et
ita limitatur.l.quod maior.ff.ad municipa.&
c.1.de iis quæ fi.a ma.par.ca. De quo per abb.
& lanfrancũ in.c.conſtitutus de appel.& iaſo
nẽ in.l.iuris gentium in.§.fi.de pac.& feli. in
c.cum omnes de conſti.in.16.col. ¶ Itẽ facit
ꝙ maior pars vniuerſitatis minore contradi-
cẽte nõ poteſt aliquid ſtatuere in præiudiciũ
minoris cui quæſitum eſt ius ex aliqua ordi-
natione præcedente conſtitutionẽ ipſam: vt
eſt tex.in.c.cũ oẽs de conſti.notat bal.in.l.ve-
terem.C.de autho.præſtan.vbi dicit ꝙ maior
pars vniuerſitatis nõ poteſt ſtatuere contra id
quod prius ordinatũ fuit ab omnibus. Vnde
ex quo ſemel electio loci fuit decretata, re-
ſcindi nõ poteſt ſine omniũ conſenſu niſi ex
cauſa publicę vtilitatis. Pro hoc ẽ tex.notabi
lis in.l.quod ſemel ordo.ff. de decre. ab ordi.
faci.canonizata. 25.q.2.c.inſtitutionis & ca.
eũ pię.6.q.4.c.quod bene. ¶ Secundũ proba-
tur.quia decretatũ per papã cum concilio/nõ
videẽ ſine cõcilio poſſe reuocari:vt dicit glo.
in.c.vbi periculũ de elec.in.6.in.ver.cõcilio. D.
¶ Et his & pluribus aliis rationibus cõſuluit
ludo.in conſi.352.(incipit quæritur) ꝙ ſyno
dus baſilien. nõ poterat ſe transferre auinio-
nem.Sed contra ludo.tenuit abbas in ſermo-
ne q incipit maximũ & inſupportabile onus.
de quo dic vt dixi ſupra in quæſtione quãdo
eſt differentia inter patres concilii,quorũ ſen
tentia debeat prævalere.

IN contrarium(ꝙ imo papa poſſit diſſol-
uere & transferre conciliũ)facit primo re-
gula generalis ꝙ eius eſt tollere cuius eſt
condere(vt in.l.fi.C.de.ll.& eius eſt deſtitue-
re cuius eſt inſtituere: vt in.c.cũ ex iniũcto de
hære.in fi. & eius eſt abſoluere cuius eſt liga-
re.c. cum inferior ibi glo.de maio.&obe.&.c.
inferior.21.di.& omnis res per quaſcũꝗ cau
ſas naſcitur per eaſdẽ diſſoluitur.c.1.de regu.
iu.C.qñ liceat ab ẽp.diſce.l.1.& nihil tã natu
rale ẽ q̃ eodẽ gñe vnũquodꝗ diſſoluere quo
colligatũ eſt.l.nihil tã naturale.ff.de.reg.iu.C.
de act. & obli.l. ſicut, & de baptiſ.c.maiores.
Sed ſic eſt ꝙ ad papã ſpectat concilii cõgrega
tio;ergo ad eundem ſpectat illius diſſollutio
ſiue trãſlatio.¶ Itẽ facit ꝙ ad papã ſpectat no
ua editio ſymboli & cõgregare gñalẽ ſynodũ
& omnia alia facere quæ ad vniuerſalem ec-

A cleſiam pertinent: vt dicit. s. tho. in ſecunda ſe
eundæ. q. 1. ar. 10. & late per alex. in. c. cano-
nes. 15. di. vbi late quomodo illud intelliga-
tur. & diximus ſupra in quæſtione propria.
Ergo multo magis & eiuſdē cōcilii diſſolutio
ad eum ſpectat.
¶ Item papa eſt ſuper omnia concilia gene-
ralia, & concilia ab ipſo ſumūt authoritatem
& ab eo confirmantur. 25. q. 1. c. 1. 17. di. c. 1
& c. regula & c. concilia. & .21. di. c. in nouo.
& .96. di. c. bñ quidē, & .c. ſignificaſti de elec.
Ergo in eius poteſtate ſimiliter eſſe debet au
ferre concilio poteſtatem & illud diſſoluere
& transferre. ad hoc bene facit tex. in. c. in ſan
cta. 2. q. 7. ¶ Item pro hoc facit illud matth.
16. & .c. ſolitæ de maio. & obe. & .c. ad apoſto
licæ de re iudi. in. 6. vbi chriſtus dixit petro
quodcunq ligaueris ſuper terrā erit ligatum
& in cœlis, & quodcunq ſolueris ſuper ter-
ram erit ſolutum & in cœlis. ergo concilium
ſoluere vel trāsferre eſt in poteſtate. papæ cu
ius eſt ſoluere & ligare.
¶ Item facit ꝙ quotiens aliqua de vniuerſa
li ſynodo aliquibus dubitatio naſcitur, ad re-
cipiendam de eo quod non intelligunt ratio
nem ad apoſtolicam ſedem pro recipienda
ratione conueniant: vt dicit tex. in. c. nec licu-
B it. 17. di. Sed huiuſmodi eſt papa in quo re-
præſentatur ſedes apoſtolica, & maxime con
gregato concilio: vt dicit cardi. in cle. quia cō
tingit de relig. domi. in quinto quæſito. & io
an. an. in. c. ſi abbatē de elec. in. 6. Ergo. ¶ Ad
idem facit tex. 17. di. c. regula. vbi dicit, nec
vllum ratum eſt aut erit concilium quod nō
fuerit authoritate papæ fulcitum. quod ver-
bum erit/ ſi loquimur de eodem concilio, re-
ferri debet ad ſucceſſum in concilio: quaſi de
ficiēte in eo papæ authoritate nō ſit conciliū.
¶ Item papa (vtpote totius eccleſiæ iudex)
poteſt concilia non rite celebrata authoritate
ſua ſine alicuius alterius conſenſu caſſare: vt
in. c. cuncta per mundum el, 2. 9. q. 3. vbi in-
quit tex. quorumlibet ſententiis ligata pontifi
cum ſedes beati petri ius habet diſſoluendi,
vtpote quæ de omni eccleſia ius habet iudi-
candi. & in. c. præcedenti (incipit etiā cuncta)
inquit. ſed nec illa præterimus ꝙ apoſtolica
ſedes ſine vlla ſynodo præcedente & ſoluen-
di quos ſynodus inique damnauerat & dam-
nandi nulla exiſtente ſynodo quos oportuit
habet facultatem. Sic videmus ꝙ papa reſti-
tuit quos concilium damnauerat: vt in. c. con
uenientibus. 1. q. 7. & .50. di. c. ioannes. §. aſ-
clepius &. §. fi. ¶ Ad idem facit tex. in. c. con-
cilia. 17. di. vbi dicit ꝙ concilia valitudinem C
perdiderunt quia præſentiam papæ non ha-
bent. Vnde videtur dicere de concilio quod
fuit in eſſe & poſtea deficit in eo poteſtas pa-
pæ/ ꝙ deſinit eſſe concilium. Et licet ibi glo.
dicat ꝙ perditur etiam illud quod nunq̄ eſt
habitum, quaſi ideo concilia dicantur perdi-
diſſe valitudinem quia præſentiam papæ nō
habent: tamen congruentius videtur intelli-
gi tex. de conciliis in quibus papa præfuit,
ſed quia in progreſſu concilii deſiit papæ prę
ſentia concilium perdidit valitudinem. ver-
bum. n. perdiderunt præſupponit habitum. l.
nam etſi ſub conditione. §. rumpendo. ff. de
iniuſto rup. & irri. teſta. c. ad diſſoluēdum de
deſponſa. impu. ¶ Quod probatur: quia pa
pa eſt caput vniuerſalis eccleſiæ: vt in. c. ſacro
ſancta. 22. di. & in. c. rogamus. 24. q. 1. & .c. lo
quitur ea. cau. & .q. Remoto autē capite a mē
bris neceſſe eſt corpus & ſic concilium diſſol
ui: quia ſimulatq papa ſe ſeparat a concilio,
concilium & patres in eo remanentes dicun
tur acephali, & ſic monſtrum. c. per venerabi
lem qui filii ſint legi. eſt enim acephalum con
cilium ſine præſentia papæ: vt in. c. ſubmitti-
tur. 21. di. Ergo poteſt quandocunq vult il
lud diſſoluere/ præſentiam ſuam a concilio
ſeparando & contradicendo ipſi concilio. Et D
hoc videtur verum etiam ſi totum concilium
contradiceret: quia ſententia papæ præfertur
ſententiæ concilii. c. in iſtis ibi glo. 4. di. & .c.
nemo. 9. q. 3. & dictum eſt ſupra in quæſtio-
ne propria. cenſetur enim in omnibus ſtatu-
tis concilii excepta authoritas papæ: vt in. c. ſi
gnificaſti de elec. & glo. in. c. vbi periculum
de elec. in. 6. & in. §. his ita. 25. q. 1. Ergo ſo-
lus tanq̄ caput poteſt cōcilium diſſoluere &
transferre.
¶ Et ꝙ hoc poſſit, ponit alex. in ru. de appel.
allegat glo. hoc dicentē in. c. vbi periculū in
verb. cōcilio de elec. in. 6. & in. c. licet/ in fi. de
elec. & in. c. bene quidem. 96. di. Et idē alex.
in ſumma. 15. di. in vltima charta: vbi vult
ſubſiſtente cauſa (& mō nō turbetur ſtatus ec
cleſiæ) poſſe concilium per papam transferri
& diſſolui. Et idē cardi. de turre cre. li. 3. c. 67.
Idem etiam tenet archie. flo. in ſecunda parte
ſum. ti. 3. §. xi. verſi. ſchiſma aūt. Idem quoq
dicit fuiſſe tentum tempore eugenii. 4. andrę
as ſiculus in. c. tranſlato in. 3. col. de conſti. qui
dicit ꝙ licet eugenius ſe obligaſſet non anni
hilare concilium baſilien. nihilominus fuit p
eum tranſlatum. quod dicit potuiſſe fieri p di
cta per eum in. dicto. c. tranſlato. vbi dicitur

ꝙ poteſtas condendi legem fuit in chriſto, &
A a chriſto tranſlata eſt in petrum & conſequen
ter in eccleſiam.

QVID DICENDVM: Mihi
videtur ꝙ non repertiantur doc. qui
bene dilucident quæſtionem. pro-
pterea arbitror diſtinguendū ꝙ aut papa pro
cedit prorogando tempus vel mutando locū
per modum tranſlationis concilii iam cōgre
gati, aut prorogando tēpus concilii tenendi
non congregati ſed intimati vel mutando lo
cum, aut diſſoluendo concilium iam congre
gatum.

¶PRIMO CASV (QVO loqui-
mur de congregato) aut concilium eſt con
gregatum ex cauſa quam ſolus papa poſſet
ſine concilio expedire. Et tunc ſi papa mo-
uetur bona ratione & ceſſat omnis dolus &
prorogatio ſeu tranſlatio nō eſt allatura peri
culum circa ſtatum eccleſiæ & circa fidem, di
co ꝙ ſine dubio papa ſolus poterit etiā reni-
tentibus patribus concilium prorogare: quia
prorogans nihil dr̄ immutare. l. ſed & ſi ma-
nēte. ff. de precario. bar. in. l. 3. ff. de dā. infec.
bal. in. l. ſi conſtāte. C. de dona. ante nup. glo.
in. ver. pœnas in cle. ne romani (ibi pe. de an
cha.) de elec. inno. in. c. 1. &. c. requiſiſti de ap
pel. Vnde dicit iureconſultus, nō omne quod
B differendi cauſa optima ratione fit / moræ eſt
annumerandum. l. ſciendum. ff. de vſuris. Si
enim contingeret caſus in quo difficile eſſet
papæ intereſſe concilio & non confideret ꝙ
res in ſua abſentia eſſet bonum exitum habi-
tura (vt puta ſi ei ſuperueniret infirmitas, ſi-
cut allegabatur in eugenio contra baſilien. cō
querentes ꝙ conaretur cōcilium transferre)
tunc certe non eſſet quod poſſet papæ impu-
tari ſi concilium prorogaret. non enim dici-
tur feciſſe moram qui iuſta cauſa impeditus
non ſoluit. l. cum quidam. §. ſi pupillo. ff. de
vſuris. Pro hoc eſt regula non eſt in mora de
regu. iu. in. 6. &. l. nihil intereſt &. l. nulla. ff.
eo. ti. Facit tex. in. l. 2. & quod ibi dicitur. ff. ſi
quis cau. & in. l. quæſitum. ff. de re iudi. &. c.
ex ratione cū materia de appel. &. c. ex tranſ-
miſſa de præſcrip. cū ſimil. Quinimo hoc ca
ſu quo eſſet legitimū impedimētum vel ſub-
eſſet rōnabilis cauſa, nō ſolū prorogare ſed
transferre atq; diſſoluere poſſet conciliū etiā
contradicentibus patribus. Si enim continge
ret ꝙ ad eorum hominū impietatē ſynodus
eſſet deuoluta quorū ſtudia priuata ad euer-
ſionem fidei / pacis & vnitatis eccleſiæ tende-
rent (vt dicit leo papa de ſecūda ſynodo ephe

ſina) vel ſi papa videret ꝙ multitudo inferio- C
rum machinatione ſeditioſa contempto iudi
cio epiſcoporum (qui dicuntur patres & co-
lumnæ eccleſiæ in cle. multorum de pœ.) hie
rarchicū ordinē confundere moliretur, vel ſi
videret ſynodum in tyrannidem conuerſam /
vel ꝙ aliqui in concilio nouis auſibus perti-
naci animoſitate conarentur vſurpare iura a-
poſtolici principatus / vel ſynodum fauorabi
lem eccleſiæ hoſtibus, vel ſi ſynodus gloriæ
ſuæ augendę cauſa affectaret perpetuitatem,
vel ſi locus concilii deſineret eſſet tutus pro-
pter potentiam principis ipſius loci, vel ſi ali-
qui conciliaſes malicioſe id agerent vt adue
niente romani pontificis deceſſu ad eos futu
ri pon. electio deuolueret̄: certe his & ſimili-
bus caſibus ſemper papa poterit ēt patribus
inuitis non ſolum concilium prorogare vel
transferre ſed ipſum diſſoluere. Et hoc pro-
bat ille tex. qui in contrarium eſt adductus in
l. quod ſemel ordo. ff. de decre. ab ordi. faci.
vbi ſubſiſtente cauſa publicę vtilitatis permit
titur ſine omniū cōſenſu reſcindi illud quod
prius ab omnibus fuerat ſtatutum.

¶Non obſtat conſtitutio frequens in conci-
lio conſtantien. edita: quæ vult hoc nō poſſe
fieri ſine conſilio fratrum. Tum quia illa fuit D
edita ſede apoſtolica vacan. nec interuenit au
thoritas papæ / nec reperitur approbata per
papam: cum tamen omnia ſtatuta conciliorū
expectent approbationē papæ: vt in. c. conci
lia. 17. di. & in. c. cuncta per mundū. 9. q. 3. &
c. ſignificaſti de elec. 3. q. 6. dudum. &. 2. q. 6.
ideo. 25. q. 1. c. 1. ¶ Licet enim martinus ap-
probauerit geſta concilii cōſtantien. hoc fuit
in iis quæ fidem cōcernebant (vt patet in. 45.
ſeſſione) & non aliter, vt ibi patet. Item poſi-
to ꝙ ſpecifice approbaſſet, non valuiſſet in
præiudicium ſucceſſorum: quia par in parē
non habet imperiū: vt in. c. innotuit de elec.
& in cle. ne romani de elec. l. nam magiſtratus
ff. de arbi. Quinimo nec ſibimet potuiſſet le
gem imponere a qua non licuiſſet ſibi recede
re. l. ſi quis in principio. ff. de lega. 3. Nec pro
pria lex principis ligat ipſummet principem:
vt dicitur in. l. dignā vox. C. de legib⁹ & in. l.
princeps legibus. ff. de. ll. &. c. nulli de ſentē.
excom. Nemo enim poteſt ſibiipſi imperare
l. penul. ff. de arbi. Et minus potuit ligari lege
concilii: cum ipſe eſſet ſupra concilium. d. c.
ſignificaſti. c. cum inferior de maio. & obe.
&. 21. di. inferior. Et de hoc eſt caſus in. d. ca.
innotuit. vbi papa refert ſtatutum papæ & cō
cilii, & dicit ꝙ non ligat ſucceſſorem papæ.

Et ad hoc facit quæſtio ioan.an. in regula cul
A licet de reg.iu.in.6.in mercu.de epiſcopo qui
directe propria lege vel ſtatuto non poteſt ſe
ligare.l.ille a quo.§.tempeſtiuum.ff. ad tre-
bel.tex.in.l.ex imperfecto.ff.de teſta.¶ Quin
imo etiam ſi cōſtitutio fuerit edita pro bono
vniuerſalis eccleſię,papa ſubſiſtente cauſa po
teſt contra illam diſpenſare: vt in.c.ſunt qui-
dam.25.q.1. Nam & contra ſtatuta concilii
papa diſponit: vt in. c. non debet de conſan.
& affi.& diximus ſupra in propria quæſtiōe.
Item q̄uis dicta cōſtitutio reſpiciat ſtatū vni-
uerſalis eccleſiæ,nihilominus papa contra ta-
les diſpenſat: vt in.c.ſunt quidam.25.q.1. Et
maxime in propoſita conſtitutione: quia illa
quæ in ea ſtatuuntur concernunt ſtatum vni
uerſalis eccleſiæ in iis quæ procedunt a iure
poſitiuo.in quibus papa poteſt diſpenſare,vt
patet,78.di.per to. quia poteſt diſpenſare in
omnibus quæ non ſunt contra fidem: vt no-
tat ioan.an.poſt oſtien.in.c.propoſuit de con
ceſ.præben.dum tamen non foueat peccatū
quod ſit contra legē diuinam. ſecus ſi eſſet ex
contrauentione legis canonicę vel humanæ:
vt in.d.c.propoſuit & in.c.cum ad monaſte-
rium de ſta.regula. Et talis eſt conſtitutio fre-
quens,quæ eſt lex poſitiua. vnde merito pa-
pa poteſt cōtra eam diſpenſare pro libito vo-
B luntatis & ſine cauſa: q̄a ī his ſolus motus p-
prius papæ habetur pro cauſa: vt in. c.cū no-
ſtris.§.nos vero de conceſ.præben. Vnde di
ctam cōſtitutionem tollere poterit (quicquid
dixerit roſellus) vt infra proxime dicam. Et
propterea ipſemet martinus qui interfuit con
cilio conſtantien.(vtpote qui fuit in eo crea-
tus papa) non obſtante dicta cōſtitutione fre
quens,dedit pręſidentibus ſuis in concilio ſe-
nen.poteſtatem transferendi cōcilium etiam
nulla facta mentione de conſenſu concilii. Si
militer etiam & eugenius eius ſucceſſor illa
non obſtante cōcilium tranſtulit.& facere po
tuit: quia vt dictū eſt non potuit ligari a præ-
deceſſore.& quia etiam in cōcernentibus ſta
tum vniuerſalis eccleſiæ in iis quæ ſunt iuris
poſitiui papa poteſt diſponere: vt patet. 78.
di.per to.cum ſit ſupra ius poſitiuum: vt in.c.
propoſuit de cōceſ.præben.etiā ſi cōcernerēt
peccatū quod procederet a lege poſitiua & hu
mana.quia tales leges tollere pōt ſecundū io-
an.an.poſt oſtien.in.d.c.propoſuit & in.c. cū
ad monaſteriū de ſta.mona.&.c.6.di.per to.&
oſtien.in.c.1.de treu. & pa. ¶ Et ex hoc patet
quantum errant illi qui ita illam conſtitutio-
nem frequens extollunt & allegant contra pa

pā ac ſi eſſet euangeliū: cum tamen papa quo
tidie diſpenſet contra conciliares conſtitutio C
nes: vt in.c.vbi periculum in glo.in verb.con
cilio de elec.in.6. & in. c. ad apoſtolicæ de re
iudi.eo.li.ibi ioan.an. & in cap. ft. de conſue.
eo.li.

¶ Si vero papa ſine aliqua rationabili cauſa
concilium iam congregatum transferre vel
mutare vellet,tunc ſi ipſe vellet prouidere &
ante mutationem prouideret iis propter quæ
concilium eſſet congregatum/crederem ſimi
liter q̄ poſſet illud transferre & diſſoluere: q̄a
papa poteſt moueri ex aliqua cauſa aliis inco
gnita. & ideo dicitur q̄ in principe quando
aliquid facit etiam quod ſit in præiudiciū ter-
tii/ ſemper in dubio præſumitur cauſa: vt in
l.item ſi verberatum.ff.de rei vendi.& in.l.lu
cius.ff.de euic.&.c.quę in eccleſiarum de con
ſti. Et hoc quando poſſet prouidere cauſæ cō
gregationis concilii & prouidiſſet ante muta
tionē/& mutatio fieret ſine ſcandalo vniuerſa
lis eccleſiæ. tunc enim ex quo ſatisfactū eſſet
cauſæ propter quam concilium eſſet congre
gatum & ceſſaret ratio tenendi concilii, meri
to poſſet diſſolui.c. eum ceſſante cum vulga
ribus de appel. Hoc enim fieri poſſe videmus
exēplo petri: qui apoſtolicā ſedem olim pe-
nes antiochiam exiſtentē iubente domino ro D
mam tranſtulit,24.q.1.c.rogamus.7.q.1.ca.
mutationes. Et cauſa ipſius tranſlationis aſſi-
gnat̄ in.c.beati.2.q.7.& in.c.q̄uis.21.di.& in
ca. ſacroſancta.22.di.& in.c.fundamenta de
elec.in.6.

¶ A V T cauſa propter quam eſt congrega
tum concilium non dependet ſolum a papa
nec ab ipſo ſolo poteſt expediri: puta ſi ſit cō
cilium congregatū in cauſa fidei & ad diffini-
endum aliquas magnas cauſas & difficulta-
tes in fide in quibus neceſſaria eſt concilii cō
gregatio,iuxta.c.maiores de bap. vtputa pro
extirpanda hæreſi quæ ſcandalizat vniuerſa-
lem eccleſiam & de qua eſt dubium vtrum
ſit vere hæreſis. vel ſi ſit congregatum contra
papam qui dicitur hereticus vel ſchiſmaticus
iuxta.c.ſi papa.40.di. vel ſi ſit congregatum
pro cauſa papatus, eo q̄ duo contendunt de
papatu/& controuerſia eſt exorta in ipſa ele-
ctione: ſicut fuit tēpore vrbani.in quibus caſi
bus eſt neceſſaria diffinitio conciliaris: vt in.
c.ſi duo.79.di.&.c. anaſtaſius.19.di.&.d.c.ſi
papa. ¶ Et iſtis caſibus dicerē q̄ papa nō poſ-
ſet pro libito voluntatis ſine cōſenſu concilii
ipſum transferre nec diſſoluere ante expedi-
tam cauſam: quia cū hæc determinatio prin-

cipalis dubii ſpectet ad concilium, ſimiliter ad A concilium ſpectat determinare locum. l. ædiles la. 1. §. ſciendũ. ff. de ædilitio edic. l. ſi quis ex aliena. ff. de iudi. & l. terminato. C. de fruc. & litiũ expen. c. præterea de offi. delega. facit quod dicitur in cap. ſuper literis de reſcrip. Ad idem eſt quod dicitur in. l. iuſtiſſime. ff. de ædilitio edic. & l. ad rem mobilem & l. ad legatum. ff. de procu. Alioquin ſi eſſet papæ facultas ipſum transferendi & diſſoluendi, poſſet per indirectum contra. l. hoc modo. ff. de condi. & demonſtra. & c. quanto de priui. & regulã cũ quid de regu. iu. in. 6. Itẽ quia iſta diſſolutio eſſet cõtra bonum vniuerſalis eccleſiæ. ad hoc glo. 8. q. 1. § his. & 1. q. 3. c. ex multis. Vnde ante finitam diſputationẽ de fide & hæreſi papæ, nõ poſſet papa illud diſſoluere nec transferre/ maxime inchoato proceſſu: quia tunc agitur de bono vniuerſalis eccleſiæ. ideo ſolus papa nõ poteſt diſponere ſine concilio: vt dicit inno. & d. anto. in. c. quanto de cõſue. & idem inno. in. c. inquiſitioni de ſen. excom. ¶ Et iſto modo procedit quod dicit abbas ſicu. in dicto ſermone quoniã veritas. & quod dicit roſellus in dictis. 4. & 15. q. ſupraallegatis. Et hoc niſi superueniſſet aliqua noua cauſa notoria & legitima arg. c. cum ceſſante cũ B ſimilibus de appel.

¶ Si autẽ in concilio non tractatur cauſa papatus nec de hæreſi contra papam/ ſed eſt cõgregatum concilium ad extirpandum hæreſim iam per eccleſiam damnatam, tunc nõ eſt neceſſaria authoritas concilii ad finẽ vt iterũ damnetur talis hæreſis: quia ſufficit antiqua damnatio etiam quo ad eos qui nouiter in illã laberentur. 24. q. 1. c. 1. 2. & 3. vbi dicit gelaſius, achatius non eſt factus inuentor noui erroris ſed veteris imitator: atq; ideo nõ erat neceſſarium vt aduerſus eum noua ſententia prodiret ſed antiqua tantummodo renouaretur: factus ſum itaq; executor veteris conſtituti non promulgator noui &c. & ideo maiores noſtri præcauerunt vt quod ſemel ſynodus pro fidei cõmunione & veritate catholica promulgaſſet/ non ſinerẽt nouis poſtea retractationib⁹ mutilari, ne prauis occaſio præberetur quæ medicinaliter fuerant conſtituta pulsãdi Quinimo. 25. q. 1. c. nulli, dicit ꝙ nulli fas eſt ſine ſtatus ſui periculo diuinas cõſtitutiones vel apoſtolicæ ſedis decreta temerare. Et dicit tex. in. c. 1. ea. cau. & q. ꝙ vniuſcuiuſq; ſynodi conſtitutum quod vniuerſalis eccleſiæ probauit aſſenſus/ nulla ſedes magis exequi debet q̃ prima. Et ideo ſi papa hoc caſu vellet ut de ſuper fieret noua diſputatio cõcilium diſſoluere, poſſet etiã inuitis patribus: C quia ex quo ſententia papæ concurreret cum deciſione concilii alias facta, præualeret ſententia papæ ipſi concilio: vt diximus ſupra in quæſtione propria. & dicitur in. c. in iſtis. 4. di. Vnde dicit tex. in. l. nemo. C. de ſum. tri. ꝙ iniuriam facit ſynodo ſi quis ſemel iudicata & recte diſpoſita reuoluere & publice diſputare contendit.

¶ Dicit tamẽ roſel. in ſua monar. in. 66. char. in. q. quanto tempore duret conciliũ & quis illud diſſoluat, ꝙ ſi hæretici iterum vellent ſe ſubiicere concilio & reuerti aliter non reuerſuri niſi per manus concilii/ papa inuitis patribus de concilio non poſſet ante hæreticorum correctionem diſſoluere cõcilium: quia ſi correcti volunt redire ſunt admittendi. 23. q. 1. c. glo. 1. 1. c. maiores. 24. q. 1. & vult. s. tho. in ſecunda ſecundæ. q. xi. ar. 4. imo ſi correcti & emendari venire volunt/ admittendi ſunt in concilio generali: vt in. c. conuenientibus 1. q. 7. ¶ Idem etiam dicit ꝙ ſi hæretici vellẽt ſe ſubiicere diſputatiõi & determinationi cõcilii (non tamen temere de fide diſputantes/ ſed vt docerentur vel vt ipſis oſtenderẽtur eorum errores/ vel ad reprobandum prauã hæreticorum opinionem) poſſet tunc conciliũ D cum ipſis ſubire certamẽ & iterũ atq; iterum cum ipſis diſputare. Nam illis de concilio licet ad confuſionem hæreticorum de fide publice diſputare. l. quicunq;. C. de epiſ. & cle. & d. l. nemo. C. de ſum. tri. & glo. in. c. nos ad fidem. 96. di. & in. c. quis neſciat de ſum. tri. & idem tenet. s. tho. in ſecunda ſecundæ. q. 10. arti. 7. Nec hoc caſu liceret papæ diſſoluere cõcilium. & hoc exemplo ſylueſtri, qui cũ. 12. ſcribis iudæorum publice de fide diſputauit: vt refert vincen. hiſto. li. 14. c. 1. & li. 16. c. 1. Item refert idem vincẽtius ꝙ. 26. annis poſt damnatam hæreſim arii in concilio niceno, athanaſius iterum cum ario diſputauit & eum conuicit. Et idem lib. 21. c. 25. refert ꝙ ſynodus calcedonen. iterum neſtorium anathematizauit, quem antea epheſina ſynodus damnauerat. Et idem de euthice damnato & conuicto in ſynodo cõſtantinopolitana, qui antea damnatus fuerat in nicena.

¶ Sed hoc q̃d dicit roſellus nõ admitterẽ ita ſimpliciter. quia ſi papa videret ꝙ in concilio non eſſent epiſcopi talis literaturæ vt poſſent cõfundere & ſuperare hæreticos/ & ꝙ ex diſputatione poſſet potius augeri hæreſis q̃ extingui, crederem ꝙ papa etiam reſiſtentibus pa-

tribus poſſet concilium differre in aliud tem
A pus donec cōgregaret peritos & idoneos qui
eſſent ſufficientes ad conuincendū hæreticos
argu.l.fi.C.de compenſa.&.l.3.§.ibidem.ff.
ad exhibendum. ¶ Idem dicerem de tranſ-
latione: quia ſi papa videret locum non vſq;
quaq; liberum ad votandum pro patribus cō
cilii propter potentiam domini loci qui faue
ret hæreticis, tunc poſſet concilium transfer-
re in alium locum.

¶ Non obſtat quod voluit petrus de ancha.
in conſi. 15. incipit pro declaratione. in quo
voluit ꝙ poſtq̄ gregorius papa elegerat locū
ſaonæ pro concilio ad ſedandum ſchiſma, li-
cet allegaretur locus nō vſquequaq; tutus pa
pæ/nihilominus tenebatur ire ad locum illū
propter bonū quod expectabatur ex illo con
cilio. vbi debebant omnes cedere & vnus pa
pa eligi. & ſic prohibebatur tranſlatio: quia
in caſu illo cōciliū tendebat ad ſedandū ſchiſ-
ma contra illos qui gerebant ſe pro pontifici-
bus & longo tēpore fouerant ſchiſma: & cō
cilium non timebat aliquam impreſſionem:
ſed gregorius detractabat & allegabat mul-
tas excuſationes vt nō induceretur ad ceden
dum ſicut iurauerat. quod apparuit in conci-
lio conſtantien. in quo omnes fuerunt depo-
ſiti & creatus martinus. Sed in caſu noſtro eſt
B totum cōtrarium: quia loquimur quando lo
cus non eſt tutus concilio ſimul cū vero pon
tifice vnito ad ſedandam hęreſim/& locus eſt
fauorabilis hæreticis. & propterea non ob-
ſtat.

¶ Si autem vellet diſſoluere in totum nulla
ſubſiſtente cauſa, nō poſſet patribus contra-
dicentibus. Vnde licet poſſit cōcedi ꝙ poſſet
aliquo modo illud differre, non tamen ꝙ poſ
ſet in totum tollere. Faciunt in argumentum
ea quæ ponuntur in.l.quotiens. C. de preci-
bus impera. offe.&.c.ex parte el.2.de offi.de
lega.&.c.paſtoralis de appella. vbi licet prin-
ceps nunq̄ cenſeatur tollere ius alterius (vt in
c.ex multiplici de deci.l.2.§.ſi quis a princi-
pe &.§.merito.ff.ne quid in loco publico, cū
ſimil.) tamen bene cōcedit dilationem & tol-
lit friuolas exceptiones: vt in.c.ex parte el.1.
de offi.delega.& appellationes: vt in.c.paſto
ralis de appel. nec per hoc dicitur tollere ius
alterius. Ad idem eſt quod dicitur quando fit
mentio per papam de iure quæſito conſeruā-
do/ꝙ intelligitur de perpetuo manſuro & pu
ro & non de temporali & cōditionato: vt vo-
luit ludo. conſi. 256. incipit approbo. & calde.
conſi. 8. de reſcrip. Sicut etiam dicitur de clau
ſula dummodo non ſit alteri ius quæſitum/ꝙ
intelligitur de iure in re vel ad rem conſidera C
bili & non de quęſito ex ſola acceptatione. de
quo per feli. in.c.cauſam quæ de reſcrip. & in
c.ſuper literis. 12. col. co. ti. & in.c.cum bertol
dus de re iudi.& egi. deci. 157.

¶ INTERDVM autem reperitur inti-
matum concilium pro bono vniuerſalis ec-
cleſiæ, non tamē pro cauſa fidei ſed forte pro
reformatione eccleſiæ in capite & in mem-
bris vel pro pace cōponenda inter principes
chriſtianos/vel pro pace eccleſiæ: vt in. c. ad
apoſtolicæ de re iudi. in. 6. Et tūc ſi loquimur
ante congregatum cōcilium, papa poterit ex
nuda voluntate ſua differre in aliud tempus
concilium/ſi talis dilatio non eſt allatura ſcā-
dalum in vniuerſali eccleſia circa fidem. Ra-
tio eſt quia in iis quæ ſunt iuris poſitiui circa
correctionem morum/in papa eſt pro ratio-
ne voluntas: vt in. l. digna vox. C. de.ll.&.l.
princeps legibus. ff. de.ll.&.c. ꝓpoſuit de con
ceſ. præben. Et in iis quę concernunt moralē
philoſophiam papa poteſt dicere ſic volo &
ſic iubeo, dūmodo nō pręcipiat aliquid quod
ſit peccatum: vt dicitur in.c.ad aures de tēpo.
ordi.& in.c.qui reſiſtit & in.c.iulianus. xi.q.3.
quia eſt ſupra ius: vt.d.c.propoſuit. Et ideo di
citur ꝙ motus proprius ipſius eſt omniū opti D
mus artifex/omnem habens virtutem & om
nia proſpiciēs. Ita vt aliquādo ea quæ ſunt iu
ris naturalis & diuini voluat & reuoluat: ſicut
patet in matrimonio, quod eſt de iure natura
li & diuino: vt in.c.1.de vo. in. 6. in quo etiā
perſonas inhabiles habilitat: vt in.c.is qui de
ſponſa.&.c.non debet de conſan.& affi.& di-
citur in.c.cum ad monaſterium de ſta. regu.
& in.c.2.& in.c.ex publico de conuer. coniu
ga. De hoc per guliel. de monte lau. & doc. in
cle. ſi romanus de ſen. excom. & dicitur in.d.
c.propoſuit.

¶ Et hoc intelligo verū dūmodo non doloſe
differat vt impediat reformationem: vt ſi for-
te pluries prorogaſſet/& procraſtinando cō-
tinue differret malitioſe vt nunq̄ conciliū te-
neret/& longior dilatio eſſet allatura ſcanda-
lum in eccleſia. quia tunc ex quo tendit ad no
cendum/nō eſſet audiendus.l. in fundo. ff. de
rei vendi. Et tunc forte ex quo cōcilium eſſet
indictum, poſſet per ſeipſum congregari &
congregatum per ſeipſum teneri vel per eos
ad quos deuoluitur procuratio congregatio-
nis/requiſito papa vt authoritatem interpo-
nat. alioquin vt fit contra incorrigibilem &
turbātem bonum vniuerſalis eccleſiæ poſſet

ei reſiſti per modos traditos ſupra quando pa
A pa eſt incorrigibilis, per ea quæ ponuntur in
vulgari.c.ſi papa.
¶Q uinimo plus voluit roſellus in præalle-
gata quæſtione. voluit enim ex quo in conci
lio cõſtantien.ſtatutum eſt vt teneatur conci-
liũ de decennio in decenniũ pro reformatio-
ne eccleſiæ vniuerſalis (quæ in ſchiſmata &
hæreſes prolabitur ſi non reformatur) & ex
quo hoc ſtatutum concernit bonum vniuer-
ſalis eccleſiæ & eo non ſeruato ſtatus eccleſiæ
diſcoloratur (quia notorium eſt ꝙ in aliqui-
bus partibus clerici incedunt in habitu ſecu-
lari magis cõuenienti ſatrapis & militibus ꝗ
regularibus perſonis/& intendunt venationi
bus & aucupationibus magis ꝗ diuinis offi-
ciis: vnde ſi non reformantur diſcoloratur ſta
tus vniuerſalis eccleſię) ꝙ papa ſolus illud ſta
tutum conſtantien.non poſſit tollere. Et alle-
gat magiſtrũ ſenten.in primo li.di.42. dicẽtẽ
ꝙ illud quod dicitur deũ poſſe omnia/intelli
gitur præter ea ſola quibus dei dignitas læde
retur & eius excellentiæ derogaretur:quia il-
lud non eſſet poſſe ſed non poſſe. Et idem vi
detur dicendum in papa qui tenet vicem dei
in terris:vt in.c.1. de trãſla.præla.cum ſimil.
⁋ Dicit tamen ꝙ ſuper loco & abbreuiatione
B vel prolongatione temporis forte poſſet di-
ſpẽſare nõ obſtan. dicta cõſtitutione frequẽs:
quia in vno vel duobus etiam concernenti-
bus ſtatũ vniuerſalis eccleſiæ (dummodo is
nõ diſcoloretur) papa poteſt diſpẽſare: vt no
tat archi.in.d.cap. ſunt quidam.25.q.1. Facit
quod dicit glo. in.c.cuncta per mundũ.9.q.
3. ꝙ licet poſſit deponere vnum vel duos epi
ſcopos/ non tamen omnes totius orbis. ⁋ Ex
quibus videtur innuere ꝙ non poſſet in totũ
dictam conſtitutionem tollere. vnde in pro-
poſito videtur ſimiliter dicendum ꝙ non poſ
ſit in totum concilium diſſoluere, licet poſſit
differre & transferre. Ergo multo magis quã-
do concilium nondum eſt congregatum:eo
ꝙ minus læditur ſiue diſcoloratur bonũ vni-
uerſalis eccleſiæ,dummodo nõ fieret in frau
dem/vt dictum eſt.
¶Q uod autem dicit roſellus (ꝙ papa non
poſſet in totũ tollere conſtitutionẽ frequens)
pro nunc non admitto. imo credo contrariũ
eſſe verum, per dicta in illo arti. vtrum papa
poſſit tollere conſtitutiones conciliares (vbi
late examino) & per dicta ſupra proxime in
iſta quæſtione. Q uod & tenet cardi. de turre
cre. in trac. de po.pa.li.3.c.66. vbi reſpondet
ad id quod obiicitur de.c.ſicut.25.di.ꝙ loqui

tur in iis quæ de fide(puta circa articulos fidei
& ſacramẽta) per dicta quattuor cõcilia diffi- C
nita ſunt. Etſi roſellus vidiſſet (vt hodie fit)
prælatos vacare venationibus & incedere cũ
veſtibus laicalibus & ſotularibus velutatis,
forte ſubticuiſſet exemplum de clericis.
¶Si aũt papa vult transferre vel differre poſt
congregatũ cõcilium & poſtquam incœpta
eſt reformatio in capite & in membris & cõ-
tra voluntatẽ concilii, tunc aut ſubeſt aper-
tiſſime cauſa grauis & legitima, & poteſt trãſ
ferre & prorogare, vt ſupra dictum eſt. Nam
& ex cauſa diſpenſat in gradibus diuina lege
prohibitis: vt dicit ioan.an.in.c. per venerabi
lem qui filii ſint legi.& refert abb.in.c. literas
de reſti.ſpolia. Et in aliis quæ ſunt iuris diui-
ni: vt in.c. ex publico de conuer. coniuga. in
c.cum ad monaſterium de ſtatu mona. Et cõ
tra dictum apoſtoli: vt in.d.c.propoſuit de eõ
ceſ.præbẽ.& in.c.ſunt quidã.25.q.1. ⁋ Item
differt tempus a concilio ſtatutum ex cauſa:
vt in.c.licet canon iũcto.c.cum ex eo de elec.
in.6. Item ex cauſa facit mutationes ſedium:
vt in.c.mutationes.7.q.1.&.c.niſi cũ pridem
de renun. Et ſanctorũ loca ex cauſa transmu-
tantur: vt de conſecra.di.1.c. tribus ex cauſis.
Et monaſteria de loco ad locũ transfert. 16.
q.7.c.ſi quis vult. Et electio ex cauſa transfer- D
tur ad alium locum celebranda: vt in.c.bonæ
de elec.23.di.c.in nomine domini. Et ratione
non tuti loci transfertur iudicium cle.1. de
fo.cõpe.&.c. ſtatuimus de offi. delega. in.6.
Facit quod dicitur in.c. ex parte de appel. cũ
ſimil. Et multa his ſimilia ſunt. ⁋ Et credo ꝙ
non ſolum ſemel ſed bis vel ter poſſet proro
gare & transferre cauſa vera ſeu neceſſaria
ſubſiſtente.
¶A ut nulla ſubſiſtẽte cauſa graui ſed ex leui
& friuola cauſa vult conciliũ trãsferre vel dif
ferre. Et tũc hoc aut in nullũ redundat ſcãda
lũ in eccleſia/nec prorogatio vel mutatio af-
fert aliquod præiudicium: quia forte res vel
cauſa ob quam erat facta concilii congrega-
tio/eſt in eo ſtatu vt poſſit expectare decretũ
concilii. Et poterit prorogare & mutare, quia
ad eum ſpectat: vt vult glo.in.c. vbi periculũ
de elec.in.6.&.c.ſignificaſti eo.ti.& ſupra di-
xi. Q uia papa ſolus habet plenitudinem po-
teſtatis (vt in.c.decreto cum ſequen.2.q.6.c.
ad honorem de autho. & vſu pal. & in cle. i.
vt lite penden.) quæ nullis iuris vinculis ſub
iecta eſt: vt.d.c. ꝑpoſuit. Et ſicut paſtor habet
ꝑtãtem transferendi gregem ſuum prout gre
gi paſcendo cognouerit expedire, ita & papa

qui eſt paſtor vniuerſalis eccleſiæ(vt in.c. ſo-
A lite de maio.& obe.)poterit transferre conci
liũ,per quod repræſentatur vniuerſus chriſti
grex & vniuerſa eccleſia/vt ſæpius dictũ eſt.
¶ Aut prorogatio ſeu tranſlatio eſt allatura
præiudicium ſiue ſcandalum in vniuerſali ec
cleſia:quia forte imminet periculum maximæ
ſtragis inter chriſtianos/ex qua infideles effi-
cerentur potentiores ad peſſundandum chri
ſtianos:vel quia malus modus viuẽdi ita in-
ualuit apud clericos φ niſi celeriter prouidea
tur/ſequetur ſcandalum in laicis & forte peri
culum in eccleſia circa fidem:vel quia cœptũ
eſt procedi in aliquibus pro reformatione in
capite. Et his & ſimilibus caſibus dico φ papa
non poteſt neφ prorogare neφ transferre cõ
cilium niſi de cõſenſu concilii,& ſi faceret nõ
eſſet ei a concilio obediendum. 1.q.7.c. etſi
illa. Et hoc tenet alexan. 15.di.in ſum.circa.fi.
ponens exemplum quando papa malitioſe
vellet transferre concilium in locum in quo
ipſe haberet potentiam/& patribus non eſſet
libertas votandi.tũc enim eſſet illudere eccle
ſiæ & ſpirituiſancto,qui ad ſubueniendum la
boranti eccleſiæ concilium adinuenit. facit
actuum.5.6.&.15.c. Et hoc eſt etiam quod
ponunt abbas & roſellus ſupra allegati.
¶ Et predicta intelligo niſi papa per ſeipſum
B prouidiſſet cauſæ illi propter quam congre-
gatum erat concilium: puta ſi ipſemet redu-
xiſſet clericos ad rectam normam viuendi/
vel pacem compoſuiſſet inter principes chri
ſtianos & ſeipſum reformaſſet/ nec tantũ di-
ſtuliſſet φ pertinacia ipſius ei obeſſe poſſet ſi
cut dictum eſt in arti.quando eſt incorrigibi
lis:puta ſi non expectaſſet vſφ ad talem perti
naciam φ haberetur ſuſpectus de fide & per-
miſiſſet prius formari proceſſum, quia tunc
quando conſuluiſſet indemnitati eccleſiæ per
ſeipſum, ex quo haberetur id propter quod
congregatum eſſet conciliũ/ ſatis poſſet con
cilium non ſolum protogari & transferi ſed
etiam diſſolui.xi.q.3.c.certum.&.18.di.c. ſi
quis autem.niſi ſuperueniſſet concilio durãte
alia cauſa de nouo quæ indigeret conciliari
deciſione:argu.c.paſtoralis de excep.&.c.in-
ſinuante de offi. delega.ff. de interroga.act.l.
de ætate. §.ex cauſa.facit quod dicitur in. l.1.
&.2.C.de ordi.cogni.&.c.tuã eo.ti. Alioquin
ſi expectaſſet formationem proceſſus, tanφ
contra ſuſpectum de fide propter eius perti-
naciã in delicto(quia forte aſſereret tale quid
quod lege diuina eſſet prohibitum,puta com
mittere vſuram non eſſe peccatũ)non poſſet
tunc transferre concilium per dicta ibi ſupra
per alexan. C
¶ AVT LOQVIMVR in diſſolu-
tione cõcilii. Et dic φ in omnib⁹ illis caſibus
in quibus dictũ eſt non poſſe concilium diſ-
ferri nec transferri/in omnibus illis non po-
terit diſſolui:quia ſi de quo minus &c.authẽ.
multo magis.C.de ſacroſanc.eccle. Finita au
tem cauſa propter quam conciliũ eſt congre
gatum,ſemper in poteſtate papæ eſt illud diſ
ſoluere & remittere patres de concilio in pa-
ce:vt legitur factum in concilio conſtantien.
in.45.ſeſſione. Ad papam enim ad quẽ tanφ
caput ſpectat congregatio(vt ſæpius dictum
eſt)ſpectat & diſſolutio.l.iudiciũ ſoluitur. ff.
de iudi.d.glo.in.c.vbi periculum de elec.&.c.
ſignificaſti eo ti. Item poſſet abſoluere conci
liũ quãdo ipſe ſolus per ſeipſum plene proui
diſſet omnibus propter quæ concilium eſſet
congregatum.l.iudex poſtφ.ff.de re iudi.c.in
literis de offi.delega. cum ſimil. Item poſſet
diſſoluere concilium vbi videret ex continua
tione cõcilii oriri diſcordiam & ſciſſuram in
eccleſia,nec per prorogationem vel trãſlatio-
nẽ aliter prouideri poſſet. Et generaliter ſubſi
ſtente cauſa apertiſſime legitima & vtili ſeu
neceſſaria,ſemper papa poterit diſſoluere cõ
cilium. ¶ Si autem nulla ſubeſſet cauſa diſſo-
lutionis nec finẽ accepiſſent in concilio dedu D
cta propter quæ concilium eſſet congregatũ,
non poſſet illud diſſoluere/ne congregatio
fieret ludibrio & ridiculoſa & nullum bonũ
exitum afferens.d.c.ſi quis autem.18.di.& de
conſecra.di.1.omnes el.2.& de pœni.di.3.c.
in caſſum.&.d.c.certũ.xi.q.3.facit quod dici-
tur in.c.1.de iudi. Et hoc etiã modo procedit
quod dicit roſel. in locis ſupra allegatis. ¶ Et
ex iſtis apparent ſolutiones ad contraria.
¶ ET EX his quoφ colligitur quanto tẽ-
pore debet durare concilium:quia debet du-
rare vſφ ad finem & determinationem cauſæ
propter quam eſt congregatum per iura pro
xime adducta: & quia princeps nihil debet
imperfectum dimittere. l.1.C. de iuſti. codi.
Quia nihil cenſetur actum cum aliquid re-
ſtat agendum. l. fi. C.de iis quibus vt indig.
7.q.1.nihil.38.di. ca.quæ ipſis. Et imperfe-
ctum opus non nouit deus: vt in.c. maiores
§.ſed adhuc de baptiſ. & bene tex.in.c. vbi pe
riculum ibi donec eadem prouiſio ſubſequa
tur de elec. in. 6. vbi niſi finita electione non
diſſoluitur cõclaue. Magis enim deliquit qui
interruptã cauſam dimiſit φ qui nunquam ad
cauſam peruenit: vt in authentico de litigi. §.

omnem colla. 8. Et melius eſt non incipere
A q̄ ab inceptis turpiter deſiſtere.l. inter omnes
C.de prædiis mino. Et quod quis nō cogitur
incipere, poſtquam incœpit cogitur conſum
mare. l. 3.§.1.ff.de arbi.l.in commodato. §.
ſicut.ff.commodati. l. ſi fideicommiſſum. ff.
de judi.

Arti, 7.

DEINDE QVAERitur an concilium ſit ſupra papam. Et videtur dicendum ꝙ ſic: quia cōcilium deponit papam pertinacem, 40. di. ſi papa. ponit ioan. an. poſt archi. in. c. in fidei de hære. in. 6. Idem archi. poſt hugo. in. c. nunc autem ſuper glo. ſed videtur. 21. di. Ad hoc. c. anaſtaſius. 19. di. & c. acharius. 24. q. 1. & c. ſi duo 79. di. in quibus iuribus concilium iudicat papam. Facit quod notat oſtien. in ſumma de accuſa. §. quis accuſari poteſt. verſi. excipitur vnum.

¶ Secundo facit ꝙ conciliū cognoſcit de cau
B ſa papæ. 2. q. 4. c. mandaſtis. imo & imperator cognoſcit de cauſa papæ ea. cau. q. 7. c. nos ſi incompetenter. igitur papa ſubiicitur concilio. Idem in caſu ſchiſmatis vt. d. c. ſi duo. 79 di. & bo. glo. in. c. ſi forte. 63. di. quæ allegando. d. c. ſi duo / vult ꝙ ratiōe ſcandali ſit vtraq; electio de duobus facta caſſanda. quod intelligit per conciliū iungendo glo. in. d. c. ſi duo quæ dicit ꝙ cōcilium eſt iudex quando duo contra fas reperiuntur electi. 2. q. 7. nos ſi incompetenter. § item ſymmachus. & 21. di. c. nunc autem. 17. di. § hinc etiam. 2. q. 4. c. auditum. 2. q. 7. c. ſi quis ſuper his cum ſimil. in quibus concilium iudicat de papa, quod non faceret ſi non eſſet maius. Et. 2. q. 7. c. ſicut inquit. vbi dicit glo. ꝙ concilium iudicat de papa / & maxime in cauſa fidei: vt in. c. ſi papa. 40. di. Et oſtendit tex. act. 15. cum eſſet orta quæſtio de legalium obſeruatione: in qua omnes apoſtoli conciliariter iudicarunt & non ſolus petrus. ¶ Non obſtat tex. 24. q. 1. c. quotiens & de bap. maiores, quia licet dicat cauſas fidei ad petrum referendas, non per hoc excludit concilium generale ſed inferiores: vt in ſimili facit tex. 18. q. 2. c. nullum. vbi dicit tex. ꝙ ad abbatem ſpectat tota poteſtas monaſterii: & tamen per hoc nō excluditur poteſtas ſuperioris id eſt epiſcopi, ſed inferiorum id eſt monachorum. Ad idem faciūt illa C
quæ ponuntur infra in. 33. contrario.

¶ Tertio facit ꝙ orbis eſt maior vrbe. 93. di. c. legimus. vbi glo. ſumit argumētum ꝙ ſententia concilii præferenda eſt ſententię papę. Igitur maius eſt concilium (quod repræſentat totum orbem) ipſo papa.

¶ Quarto probat glo. in. c. ſicut. 15. di. & glo. in. c. propoſuit de conceſ. præben. & glo. in. c. ſunt quidam 25. q. 1. vbi glo. videntur velle ꝙ papa in iis quæ cōcernunt vniuerſalem eccleſiam non diſpenſat nec ea tollit. Ergo maior eſt vniuerſalis eccleſia, & cōſequenter cōcilium quod repręſentat vniuerſam eccleſiā: vt eſt tex. in. c. ſi quis presbyter. 2. q. 4. & in. c. ſignificaſti per abb. de elec. & per eun. ī diſputatione eſus & in allegationibus quoniam veritas &c. Et ponderanda ſunt verba tex. in d. c. ſicut cum dicit quia in his velut in quadrato lapide ſanctæ fidei ſtructura conſurgit / & cuiuſlibet vitæ atq; actionis norma conſiſtit, quæ verba non ſolum concernunt venerationē conciliorum in cauſa fidei / ſed etiam in omnibus concernentibus ſalutem animarum: & ſunt verba ſancti gregorii. Ex quibus verbis innuitur ꝙ papa debet venerari conciliū non ſolū in iis quę concernunt fidem ſed etiā
in iis quę concernunt ſalutē animarum. Vn- D
de ex textu met videtur innui quōd maius ſit concilium q̄ papa. Nec videtur ꝙ poſſit dari ratio aliqua diuerſitatis quare ſi papa eſt caput eccleſiæ vniuerſalis poſſit iudicari a concilio in cauſa fidei magis q̄ in aliis concernentibus reformationem & normam viuēdi: nā quando chriſtus præfecit petrum cæteris apoſtolis (24. q. 1. cum beatiſſimus, & infra late oſtenditur) nō apparet feciſſe hanc exceptionem ꝙ in cauſa fidei eſſet inferior. Igitur aut ſit ſuperior quo ad omnia, aut ſit ſuperior q̄ſi ſeruat rectam normam viuendi.

¶ Quinto probatur, quia videtur ꝙ papa recipiat poteſtatem ab homine, hoc eſt ab electione cardinaliū: vt in. c. licet de elec. & in. c. in nomine domini, 23. di. cum ſimil. Sed cōcilia recipiūt eam a deo: vt patet in concilio cōſtātien. in primo ca. quartæ ſeſſionis. Ad hoc tex. in. c. violatores. 25. q. 1. & 24. q. 1. c. maiores. & tex. in. c. ſi quis diaconus. 50. di. vbi dicit ꝙ geſta a ſanctis patribus in concilio, cenſentur decreta inſtinctu ſpiritusſancti. Ad idem facit quod dicitur de rege francię quōd confirmat electionem papæ: vt in. c. adrianus el. 2. 63. di. confirmare autē eſt proprium ſuperioris

A perioris: vt in.c.nihil cũ ſimil.de elec.bal.in.l.
ſi.C.de.ll.oſtien.in.c.1.de locato in verbo cõ
firmatam. Si aũt hoc eſt in rege fráciç, multo
magis idẽ dicendũ eſt de cõcilio quod eſt ma
ius: argu.authen. multo magis.C. de epis &
cle. ¶ Accedit ad idẽ tex.i.d.c.ſicut.15.di.vbi
papa ſequiť ſtatuta cõcilii, & illa quç per illa
ſtatuta ſunt dicit ſe amplecti/ & quæ reſpuũt
reſpuere. ſubiũgens quia dum vľi ſunt conſti
tuta conſenſu, ſe & non illa deſtruit quisquis
præſumit abſoluere quos ligant aut religare
quos abſoluunt. Ergo papa tenetur ſeruare
ſtatuta cõcilii nec eſt ſolutus legibus concilii
ergo eſt minor concilio: quia ſupior non liga
tur ſtatuto inferioris.c. cum inferior cũ vul,
garibus/de maio.& obe. Et ꝓbatur act.15.&
infra in.10. motiuo latius dico. & ille tex. ſu,
mitur ex 1.li.regiſ. grego.e.24. Item tex.
papç zozimi in.c.cõtra decreta.25.q.1.dicit
contra decreta patrũ condere aliquid vel mu
tare, nec huius quidẽ ſedis põt authoritas. vn
de ibi videtur tex. ꝙ concilia & eorũ decreta
ſunt maioris authoritatis q̃ papa. Ad idẽ tex.
in.c.confidimus, ibi vniuſcuiuſq; ſynodi cõſti
tutum nullam magis exequi ſedẽ prç cæteris
oportere q̃ primam. & tex. in.c. ideo & tex.
in.c.quæ ad perpetuam, & in.c. prima &.c.a
B ſanctis ea.cau.&.q. in quibus patet ꝙ etiam
papa debet ſeruare ſtatuta a ſanctis patribus
edita. Et de pluribus iuribus his ſimilibus in,
fra in.35.oppoſitione. & maxime quia aliud
& maior eſt ſedes apoſtolica q̃ papa, qui ha,
bet ſeruare eius decreta. facit.c.ſi gratioſe de
reſcrip.in.6.

¶ SEXTO facit authoritas ioan.mo.in.c.ſu
per eo de hære.in.6.vbi vult ꝙ papa nõ poſ
ſit aliqua ardua ex ſe facere ſine conſenſu car
dinalium. & propterea multa fuerunt caſſata
per bonifacium quæ fuerant facta per celeſti
num prçdeceſſorẽ eius, quia fuerãt facta ſine
conſenſu cardinaliũ. Ergo authoritas papæ
q̃ ſubiicitur cõſenſui car. quia minus libera q̃
ipſius concilii videtur inferior ipſo concilio.

¶ SEPTIMO facit ratio, quia omne totum
qualibet ſua parte maius eſt. ſed papa eſt
pars concilii (nam papa tripliciter dicitur ca
put, primo videlicet eccleſiæ vniuerſalis: ex
quo dicitur ſummus põtifex. ſecundo reſpe
ctu eccleſiæ romanæ: ex quo appellatur ro,
manus pontifex. tertio eſt caput concilii: vt
in.c. ſignificaſti de elec.) ſicut caput eſt pars
corporis. Igitur totum concilium eſt maius
papa: & conſequenter totius concilii autho
ritas eſt maior authoritate papæ. Vnde dicit
ſanctus hieronymus ſcribens ad euandrum C
in.c.legimus.93.di. ſi authoritas quæritur/
orbis maior eſt vrbe. Quapropter glo.ibi ſu
mit argumentũ ꝙ ſtatutum concilii præiudi
cat ſtatuto papæ. Quod pulchre oſtendit gre
gorius in.4.li.regiſtri epiſtola.92. circa me,
dium/ſcribens ioanni epiſcopo conſtantino
politano & dicens. certe petrus apoſtolorum
primus membrum ſanctæ & vniuerſalis ec,
cleſiæ eſt: paulus andrças ioannes quid aliud
quàm ſingularum ſunt plebium capita? & ta
men ſub vno capite omnes membra ſunt ec
cleſiæ. atq; vt cuncta breui cingulo locutio,
nis aſtringam: ſancti ante legem ſancti ſub le
ge ſancti ſub gratia, omnes hi perficiẽtes cor
pus domini in membris ſunt eccleſiæ conſti,
tuti. ¶ Accedit quòd eccleſia romana (quæ
repræſentatur per papam) eſt vna de particu
laribus eccleſiis vniuerſalis eccleſiæ: vt in.d.
c. legimus, & in.c. quanuis.21. diſtinctio,
ne. Vnde tex. in.c. nouatianus.7.q.1.dicit
quòd vna eſt eccleſia per totum mundum
in multa membra diuiſa. Ad idem.24.q.1.
c. loquitur. & in.c. quæ dignior dicit, quæ di
gnior domus apoſtolicæ prædicationis in,
greſſu quàm ſancta romana eccleſia. Sic & ro
manus pontifex licet ſit ſingularis & eminen
tior in eccleſia, tamen de vniuerſali eccleſia D
eſt: vt concludit glo.in.c. ecce.99.di. Item
eſt vniuerſalis eccleſiæ membrum/ quanuis
dignius: vt in.c. ſignificaſti de elec. Plurimũ
enim intereſt inter dicere papam eſſe maio,
rem in eccleſia/ vel maiorem eccleſia. nam in
primo dicto eſt cõparatio partis ad alias par,
tes eccleſiæ: In ſecundo autem eſt compara,
tio ad totum corpus. ita etiam videtur dicen
dum quo ad clauium poteſtatem in beato pe
tro apoſtolo, in quo chriſtus eam principali,
ter collocauit. nam verbum illud principali,
ter refertur ad alios apoſtolos prout ſingula,
riter conſiderantur: & cõceditur ꝙ petrus eſt
maior quolibet eorum. ſed non ſequitur er,
go omnibus maxime conſideratis vt ſunt cõ
gregatio fidelium, quæ eſt ipſum totum cor,
pus. Ad quod etiam facit quod dicitur infra
in.27. contrario.

¶ OCTAVO facit quod legitur act.1.6.8.
15.&.21. vbi in omnibus geſtis apoſtolorũ
licet eſſent conciliariter congregati, nunq̃ ali
quid geſtum fuit noĩe petri q̃uis ipſe fuerit
pñs. Vnde & iacobus non a ſolo petro ſed cũ
apoſtolis ordinatus eſt epiſcopus.66.di.c.1.
§.de epiſcopis. & in electione matthiæ non
ſolus petrus ſed oẽs fuerunt: vt legitur act.1.

& in.c. non ſtatim & in. c. non exemplo. 26.
A q. 2. vnde etiam non dicitur ſtatuit petrus ſed
ſtatuerunt, quæ omnia arguunt conciliũ fuiſ-
ſe ſupra petrũ. Sicut in ſimili videmus quòd
quando aliquid fit in concilio authoritate pa-
pæ aſcribitur papæ: vt in.c. 1. & in.c. non ſa
tis de ſimo. & in.c. ad apoſtolicæ de re iudi. in
6. & in.c. vbi periculum de elec. eo. li. cum ſi-
mil. multis. Similiter cum congregato cœtu
fidelium ageretur de legalibus veteris teſta-
menti ſeruandis vel non (quę erat quæſtio tã
gẽs fidẽ) iacobus epiſcopus ieroſolymitanus
tulit ſententiã dicens/ ego iudico: vt patet act.
15. quod nõ feciſſet petro præſente/ ſi petrus
habuiſſet primatũ. Et ſic etiã factum eſt cum
elegerunt viros boni teſtimonii qui diacono
rum officium exercerent: vt ſcribitur act. 6. c.
&. 93. di. c. diaconi. & . 21. di. c. decreto.
Quinimo (quod plus eſt) concilium miſit
petrum & ioannẽ act. 8. ad quod tex. in.c. 1
de ſa. vnct. Et cõſiderandũ eſt ꝙ duo ſunt miſ
ſi. ſi ãt petrus fuiſſet maior nõ fuiſſet miſſus,
& ſub nomine eius omnia fuiſſent conſcri-
pta: cuius contrarium ibi apparet. Ad quod
facit illud ioan. 13. cap. non eſt ſeruus ma-
ior domino ſuo neq; apoſtolus maior eo qui
miſit illum. Nec dicatur ꝙ miſſus fuerit con
B ſultiue ſicut quis mittitur ad bellum, quia co
pula &/ oſtendit quòd cum pari poteſtate pe
trus & ioannes fuerũt miſſi. ¶ Similiter in di
uiſione poſſeſſionum non ſolus petrus fuit:
vt patet actuum. 4. &. 12. quæſtione. 1. cap.
dilectisſimis. Quinimo in dicto capitulo. 15
vbi iacobus iudicauit dicitur viſum eſt ſpiri-
tui ſancto & nobis nihil vltra vobis impone-
re. Ex quo oſtenditur quòd illud quod fit per
concilium fit inſtinctu ſpiritusſancti. Et quòd
ſpiritusſanctus præſit concilio, facit tex. in
capitulo violatores. 25. quæſtiõe. 1. &. 50. di.
cap. ſi quis diaconus. &. 25. q. 2. ca. igitur. Et
pro iſta parte faciunt ſiue hoc confirmant om
nia illa iura quæ dicũt ꝙ ſynodus ſtatuit: quæ
ſunt relata ſupra in quæſtione ſub cuius no-
mine ſit edenda conſtitutio in concilio.
¶ Nono facit ꝙ papa poteſt errare ſicut quæ-
libet alia priuata perſona: vnde dicitur ad he-
bræ. 5. omnis pontifex circundatus eſt infir-
mitate id eſt pronitate peccandi. ſicut & pe-
trus errauit: vt patet ad gala. 2. & quod dicit̃ in
c. paulus el. 2. ſecũda. quæſtione. 7. &. §. item
paulus eadem cauſa &. q. Sed concilium
(hoc eſt eccleſia per concilium repræſenta-
ta) non poteſt errare: vt in. c. a recta. 24. q.
1. ipſa enim firmam & ſtabilem veritatẽ con
tinet. vnde dicitur. 1. ad timo. 3. hæc autem C
ſcribo vt ſcias quomodo oporteat te ĩ domo
dei conuerſari quę eſt eccleſia dei viui colum
na & firmamentũ veritatis. Facit ꝙ id quod
chriſtus dixit petro lu. 22. (& transſumptiue
ca. maiores de bap.) ego pro te oraui vt non
deficiat fides tua, non fuit dictum de fide per-
ſonali petri, qui defecit in fide quando eum
negauit: ſed de fide vniuerſalis eccleſiæ. vnde
& matth. 16. dicitur & portæ inferi non præ-
ualebunt aduerſus eam ſcilicet eccleſiam: &
nõ dicitur nõ pręualebunt aduerſus te. Et idẽ
manifeſte oſtenditur ex matrimonio ſpiritua
li inter chriſtum & eccleſiam. Vnde apoſto-
lus ad ephe. 5. dicit, nemo vnquam carnem
ſuam odio habuit ſed nutrit & fouet eam, ſi-
cut & chriſtus eccleſiam: quia membra ſu-
mus corporis eius de carne eius & de oſſibus
eius. propter hoc relinquet homo patrem &
matrem & adhærebit vxori ſuæ, & erunt
duo in carnem vnam. ſacramentum hoc ma
gnum eſt: ego autem dico in chriſto & in ec
cleſia. Ex quo patet perpetua vnio eccleſiæ cũ
chriſto: qui cum non erret, nec ipſa poteſt er
rare. Vnde dicit glo. in dicto capitulo a recta
24. q. 1. quòd cum dicitur quòd eccleſia nõ
poteſt errare non intelligitur de papa quia D
poteſt errare. item quia nomine eccleſiæ non
venit vnum ſolum ſed multa membra diffe-
rẽtia virtute & operatiõe. quod patet ad ephe.
1. ad colo. 1. ad ro. 12. primæ ad corin. 12. &
1. ad timo. 3. itẽ matth. 16. &. 18. Vñ dicitur
de eccleſia ꝙ eſt cõgregatio fideliũ. de cõſecr.
di. 1. c. eccleſia. quę per cõciliũ repręſentatur:
vt in.c. ſignificaſti ubi abb. de elec. & in vltima
bulla martini in concilio conſtantien. adepta
eſt. n. eccleſia perpetuã & ineffabilẽ firmitatẽ
eũ dictũ illi fuit ſuper hanc petrã ædificabo
eccleſiã meã & portæ inferi non præualebũt
aduerſus eam. Si autẽ poſſet errare, non eſſet
firma & portæ inferi præualerẽt aduerſus eã.
nã portæ inferi ſunt vitia & hæreſes ſecundũ
hiero. Et iſta vniuerſalis eccleſia eſt de qua di
citur ꝙ non poteſt errare, romana aũt eccleſia
bene poſſit errare: vt dicit ioã. an. in. c. a nobis
el. 2. de ſenten. excom. facit quod dicitur in.c.
pudẽda. 24. q. 1. Alioquin ſi eccleſia poſſet er
rare, deſineret eſſe ſancta. hoc autem eſt im-
poſſibile: quòd patet ex ſymbolo ibi & v-
nam ſanctam catholicam & apoſtolicam ec-
cleſiam. cum enim ipſa regatur a ſpiritu ſan
cto qui non poteſt errare, conſequenter nec
ipſa. Quod autẽ regatur a ſpiritu ſancto, patet
ioan. 14. ego rogabo patrem meũ & aliũ pa

A racletum dabit vobis ſpiritum veritatis. Item
paracletus autem ſpiritus ſanctus quem mit-
tet pater in nomine meo, ille vos docebit oĩa
& ſuggeret vobis omnia quæcunq; dixero
vobis. Item ioan. 16. adhuc multa habeo vo
bis dicere ſed non poteſtis portare modo: cũ
autem venerit ille ſpiritus veritatis/ docebit
vos omnẽ veritatẽ. Et ꝙ ſit perpetuo manſu-
rus ſpiritus veritatis in eccleſia, conſtat quia
vbi ſupra ioan. 14. dñs dicit ego rogabo pa-
trem & alium paracletum dabit vobis vt ma
neat vobiſcum in æternum, ſpiritum verita-
tis: quem mundus non poteſt capere quia
non videt nec ſcit eum: vos autẽ cognoſcetis
eũ quia apud vos manebit & in vobis erit.
Hoc autem de apoſtolis ſolum dictum intel
ligi non poteſt: quia ipſi non manſerunt in
hoc modo in æternum. Vnde pro eccleſia di
ctum intelligi oportet.

¶ DECIMO facit ꝙ vna eſt fidelium vni-
uerſalis eccleſia extra quam nullus omnino
ſaluatur, in qua chriſtus eſt ſacerdos & ſacri-
ficium: vt dicit tex. in. c. firmiter in. §. vna de
ſum. tri. Vnde inquantum papa ſicut nec qui
uis alius non ſaluatur extra eccleſiam vniuer
ſalem, patet quòd vniuerſalis eccleſia eſt ma
ior & dignior papa & quocunq; alio mem-
B bro ipſius eccleſiæ/ arguẽdo a dignitate ſalua
toris ad dignitatẽ ſaluati & ſic inferioris: ſicut
argui poteſt a dignitate creatoris ad dignita-
tem creaturæ, quæ minor eſt dignitate ipſius
creatoris. ¶ Nec dicatur hoc intelligi (vt qui
dã confinxerunt) de primitiua eccleſia quę to
ta erat ſpiritualis, & non de moderna/ in qua
eſt pompa vanitatum & temporalium am-
bitio & fere in totũ abiectus cultus diuinus:
adiiciẽtes a multo iam tempore ſpiritualem
eccleſiam defeciſſe & carnalem regnare. cum
chriſtus dixerit ſe cum illa manſurum vſq;
ad conſummationẽ ſeculi: vt patet matth. vl.
quia vt dicit tex. in. c. pudenda. 24. q. 1. &
ibi archi. nulla hominum malitia etiam ſi ab
eccleſia toleretur valet eccleſiam extinguere.
Et tex. ibi clare probat cum dicit/ quòd ſi nul
lo modo recte poteſt dici eccleſia in qua ſchiſ
ma eſt reſtat vt (quoniam eccleſia nulla eſſe
non poteſt) ea ſit quam in apoſtolicæ ſedis
per ſucceſſores epiſcoporum radice conſtitu
tam, nullorum hominum malitia etiam ſi no-
ta excludi non poſſit ſed pro temporis ratio-
ne toleranda iudicetur/ vllo modo valeat ex-
tinguere. Et quod dicitur de eccleſia vniuer-
ſali debet dici de concilio generali in ſpiritu
ſancto legitime congregato & eccleſiam vni

uerſalem repræſentante: attento ꝙ præe- C
minentia & honor qui debentur repræſenta-
to/ debentur repræſentanti illius vices geren
ti. 97. di. c. nobiliſſimus. & de offi. delega. c.
cum olim el. 2. ibi glo. 2. q. 5. c. habet in fi.
&. 93. di. c. fi. in fi. 2. q. 7. c. accuſatio. glo.
in. c. cum voluntate de ſen. excom. cum ſi-
mil. Quòd autem per concilium repræſente
tur vniuerſalis eccleſia, ſatis ſupra pluries di
ctum eſt. quod & ponit abb. in diſputatione
epiſcopus, & in ſermone quoniam veritas,
& in. d. c. ſignificaſti. Et habetur in concilio
conſtantien. in decreto quartæ ſeſſionis: cu-
ius verba ſunt ꝙ ipſa ſynodus in ſpiritu ſan-
cto congregata legitime generale concilium
faciens eccleſiam catholicam militantem re-
præſentans/ poteſtatem a chriſto immediate
habet. Et hoc etiam probatur act. 15. vbi di-
citur placuit apoſtolis & ſenioribus cum o-
mni eccleſia &c. & tamen clarum eſt ꝙ ibi
non erat vniuerſalis eccleſia. & acta illius con
cilii etiam attribuũtur ſpiritui ſancto cum di
cit placuit ſpiritui ſancto & nobis &c. & dixi
ſupra in. 8. contrario. ¶ Quòd autem con-
cilium habeat poteſtatem a chriſto, probatur
matth. 18. tranſſumptiue in. c. audiuimus
24. q. 1. & in. c. de quibus. 20. di. vbicunq;
duo vel tres congregati fuerint in nomine D
meo in medio eorum ſum. Quod & decla-
rat calcedonen. concilium in. 10. actione cũ
dicit. ſi. n. dñs duobus ſimul epiſcopis pro-
miſit ſe intereſſe, quãto magis pluribus. Idem
probatur ex geſtis in octaua ſynodo: vbi pa-
tres concilii damnantes fotium dixerunt. fo-
tium reſiſtentem & inobedientem/ huic vni-
uerſali ſynodo repulimus & anathematizaui
mus atq; a tota catholica & apoſtolica eccleſia
fecimus alienum/ per datam nobis poteſtatẽ
in ſpiritu ſancto a primo & magno pontifice
noſtro & deo liberatore & ſaluatore cuncto-
rum. Item quia chriſtus dixit apoſtolis ſimul
congregatis quæcunq; ligaueritis ſuper terrã
matth. 18. in quorum locum ſuccedunt epiſ
copi ſimul in concilio congregati. c. in nouo
21. di. c. eccleſiæ. 35. di. Item probatur ex illo
ioan. 20. accipite ſpiritum ſanctum. Item ex
illo deute. 17. de quo in. c. per venerabilem
qui filii ſint legi. ſi difficile & ambiguũ apud
te iudicium eſſe perſpexeris &c. venies ad ſa
cerdotes leuitici generis, qui præſunt loco
quem elegerit dominus deus tuus. vbi glo.
interli. dicit hoc quoq; in eccleſia ſeruandum
eſſe. Per eum autem locum in eccleſia aptiſ-
ſime intelligitur locus concilii: & per eum

qui præeſt loco præſidentes in concilio. Item
A in epiſtola vniuerſalis ſynodi conſtantinopo
litanæ poſita in vltima actione ipſius ſynodi
dicitur. quis enim neſciat quòd in medio hu
ius ſanctæ ac vniuerſalis ſynodi fuit chriſtus
ac dominus noſter qui dicit vbi ſunt duo vel
tres in nomine meo ibi ſum in medio eorum
&c. Item pſal. 81. dicitur. deus ſtetit in ſyna
goga deorum id eſt prelatorum & iudicum,
in medio autem deos diiudicat, id eſt iudices
& prelatos conciliariter congregatos. Quōd
autem dii vocentur prælati, inſinuant ſequen
tia verba ego dixi dii eſtis & filii excelſi om-
nes, dirigens verba ſacerdotibus. Vnde pſal
mo. 104. vocantur chriſti domini, cum di-
cit̃ nolite tãgere chriſtos id eſt vnctos meos.
Ad idem tex. in cap. futuram & cap. ſcimus.
12. q. 1. Idem tex. in. c. cum ex iniuncto de
hæreticis, ibi diis non detrahes. & in dicto. c.
futuram/ dii enim vocati eſtis, & ideo non
poteſtis ab hominibus iudicari. ¶ Hoc idem
quòd ſpiritus ſanctus ſit in concilio oſtendit
etiam iſidorus in li. conciliorum in geſtis ter
tiæ ſynodi toletanæ: vbi ponens verba cele-
ſtini papæ dicit, valde neceſſarium eſſe per-
ſpexi veſtram in vnum conueniſſe multitudi
nem, habens ſententiæ diuinæ fidem quæ di-
cit vbi duo vel tres congregati fuerint in no
B mine meo &c. credo enim beatam ſanctæ tri
nitatis diuinitatem intereſſe huic ſacro con-
cilio, & ideo tanquam ante conſpectum dei
in medio veſtrum fidem meam protuli. Et ce
leſtinus papa in epiſtola ad ſynodum epheſi-
nam dicit, ſpiritus ſancti præſentiam indicat
congregatio ſacerdotum, nec ibi putandum
eſt deeſſe trinitatem quæ ſanctificat concili-
um & ſanctum reddit. Cum ergo papa ſubii
ciatur ſpiritui ſancto & legi diuinæ (vt in. c.
ſunt quidam. 25. q. 1.) ſequitur ꝙ ſubiicia-
tur concilio cuius poteſtas eſt a ſpiritu ſan-
cto.

¶ Vndecimo facit quòd licet petrus apoſto-
lus primus papa appropinquante tempore
ſuæ paſſionis ſibi elegiſſet in ſede apoſtolica
ſucceſſorem clementem, concilium genera-
le apoſtolorum eccleſiam vniuerſalem repræ
ſentans conſiderans hoc ad bonam politiam
eccleſiæ non conuenire, electionem per pe-
trum de perſona clementis factam per modũ
reformationis reprobauit/ & linum & poſtea
cletum petri ſucceſſores in adminiſtratione
papatus ordinauit: vt patet in chronicis, hoc
quoq; vniuerſalis eccleſia approbauit & tole
rauit: quod non feciſſet ſi concilium generale
nõ eſſet ſupra papam. Nec obſtat. c. ſi petrus C
8. q. 1. quoniam verba illius tex. intellecta ſe
cundum glo. non faciunt contra. Nec obſtat
quòd dicit ibi glo. de clemente ꝙ renuncia-
uit. qm̃ ideo renũciauit qm̃ cõcilium apoſto
lorum electionẽ per petrum factam tanq̃ nõ
conuenientẽ ſtatui eccleſiæ reprobauit, & de
inde linum in romanũ pontificẽ elegit, quod
non feciſſet ſi ſupra petrum poteſtatem non
habuiſſet: quia qua ratione non habuiſſet po
teſtatem reprobandi dictam electionem, ea-
dem non habuiſſet poteſtatem eligendi li-
num & deinde cletum. Non obſtat quòd ali-
qui dicunt in dicto. c. ſi petrus quòd eccleſia
tunc non erat congregata. quoniam ꝙ tunc
publice non congregaretur/ erat propter me-
tum infidelium: vt patet actu. 12. vbi di-
citur quòd oratio fiebat ſine intermiſſione ab
eccleſia ad deũ pro' eo. Ex quo apparet ꝙ be
ne congregabatur/ licet non publice, pro hoc
tex. in. c. ſexta. 15. di.

¶ Duodecimo facit quod dicit beatus grego-
rius in regiſtro li. 4. cap. 92. ſcribens epiſco-
po conſtantinopolitano circa fi. vbi poſt alle-
gatã authoritatẽ illam euangelii ſi peccauerit
in te frater tuus &c. matth. 18. dicit, ego itaq;
per reſponſales meos ſemel & bis verbis hu-
milib⁹ hoc quod in tota eccleſia peccatur cor D.
ripere ſtudui, nũc per me ſcribo: quicquid fa
cere humiliter debui non omiſi: ſed ſi in mea
correptione deſpiciar reſtat vt eccleſiã debeã
adhibere. Ecce quòd ipſemet papa denunciat
eccleſiæ: ergo ad eam tanquam ad maiorem
recurrere velle oſtendit. ¶ Ad idem eſt tex. in
c. præcipue. xi. q. 3. qui eſt tex. nicolai papæ:
qui monens lotharium regem vt communio
nem gualdradæ pellicis eius excommunica-
tæ vitet/ inquit, cæterum præcaue ne quan-
do nobis ſecundum domini præceptum du-
os aut tres teſtes adhibeamus, imo vero hoc
ſanctæ eccleſiæ dicamus: & quod non opta-
mus de cætero fias cunctis ſicut ethnicus &
publicanus. ¶ Ad idem multum clare tex. in
c. ecce. 99. di. ſumptus ex. 7. li. regiſtri. c. 30.
vbi gregorius ſcribens eulogio patriarchæ
alexandrino oñdit ſe minorẽ eccleſia vniuer
ſali, & ꝙ in ſolo papa repſentatur vniuerſalis
eccleſia. Et ad propoſitum ibi dicit, vobis ſub
trahit̃ quod alteri pluſquàm ratio exigit præ
betur. Et ſubiungit. nec honorem eſſe depu-
to in quo fratres meos honorem ſuum per-
dere cognoſco: meus nanq; honor eſt ho-
nor vniuerſalis eccleſiæ. Et infra. ſi enim vni
uerſalem me papam veſtra ſanctitas dicit,

A negat ſe hoc eſſe quod me fatetur vniuer-
ſum. ¶ Ad idem eſt gregorius in li. 4. regi-
ſtri.c.76. ſcribēs mauritio auguſto. Idem eti
am eo.li. ca. 80. in epiſtola ad eulogium epi
ſcopum alexandrinum & anaſtaſium epiſco
pum antiochenum. Idem quoq; eo.li.c. 92.
in epiſtola ad ioannem epiſcopum conſtan-
tinopolitanum.

¶ TERTIOdecimo facit quod legiẽ in con
cilio. 8. conſtantinopolitano. vbi dicitur ꝙ ſi
ſynodus vniuerſalis fuerit cōgregata & facta
fuerit etiā de ſancta romana eccleſia quæuis
ambiguitas & controuerſia, oportet venera-
biliter & cum conuenienti reuerentia de pro
poſita quæſtione ſciſcitari & ſolutionem acci
pere/ & proficere aut profectum facere, non
tñ ſententiā audacter dare contra ſummos ſe
nioris romæ ponti. Ex quo patet ꝙ ſynodus
vniuerſalis aduerſus romanum pontificem
poſſit ſententiam ferre, dummodo cum con
uenienti reuerentia & non audacter. Ergo
patet quòd ſynodus quæ iudicat papam eſt
ſuperior. Et ad hoc eſt tex. in. c. ſi papa iun-
cta glo. 40. di. & in c. ſi duo cum glo. & in. c.
ſi quis pecunia. 79. di.

¶ QVARTOdecimo facit quòd in conci
lio conſtantien. martinus approbāte eodem
B concilio condēnans articulum illum nō eſſe
de neceſſitate ſalutis credere romanam eccle
ſiam eſſe ſuperiorem inter alias eccleſias, di-
cit erroneum articulum ſi per romanam ec-
cleſiam intelligatur vniuerſalis eccleſia aut
concilium generale/ aut pro quanto negaret
primatum ſummi pontificis ſuper alias eccle
ſias particulares. Ex quo apparet quòd conci
lium legitime cōgregatum eſt ſupra omnes
eccleſias & rectores illarum: & conſequenter
ſupra papam.

¶ QVINTOdecimo facit quod legiẽ act.
15. vbi cum quæſtio fieret ſuper obſeruatio
ne legalium inter apoſtolos in concilio, tunc
petrus volens dare votum ſurgens ait &c. Ex
quo patet ꝙ petrus in ſignum reuerentiæ, aſ
ſurrexit: quia aſſurgere eſt ſignum exhibitio
nis reuerentiæ, vt dicit glo. 93. di. in ſumma.
Ex quo videtur ꝙ concilium apoſtolorum
fuerit ſuperius petro. ¶ Ad idem facit. 2. q. 7.
cap. petrus/ & act. xi. vbi petrus accuſatus ꝙ
iuiſſet ad viros præputium habentes & man
ducaſſet cum illis, in cōſpectu apoſtolorum
eccleſiam repræſentantium ſe purgauit. Vn
de dicit ibi tex. in. d. c. petrus/ quòd non ex
poteſtate officii ſui (qua dicere potuiſſet o-
ues paſtorem ſuum non accuſent) ſed ex
authoritate diuinæ virtutis qua gentiles ac- C
ceperant ſpiritum ſanctum reſpondit, quaſi
dicat ſe excuſauit virtute diuinæ authoritatis
quæ eſt ſi peccauerit in te frater tuus &c. &
non declinauit iudicium prætextu plenitudi
nis paſtoralis officii, licet ibi gratianus aliter
exponat, & forte minus bene. ¶ Ad idem fa-
cit quòd papa dicitur miniſter chriſti & ec-
cleſiæ ſponſæ eius: vt in. c. quodcunq;. 24.
q. 1. Si ergo eccleſia eſt domina, ſequitur ꝙ ſit
maior miniſtro ſuo. Ad quod eſt illud quod
legitur lucæ. 22. maior eſt qui recumbit q̃
qui miniſtrat, cum ergo papa ſit miniſter &
eccleſia ſit illa quæ recumbit, ſequitur quòd
eccleſia eſt maior papa/ & conſequenter con-
cilium. Et facit magis ibi tex. nam cum eſſet
orta contentio quis eorum eſſet maior, non
fuit tunc deſignatus maior petrus: & fruſtra
fuiſſet orta talis diſcordia ſi petrus fuiſſet ma
ior cæteris apoſtolis. Ad idem eſt ꝙ math.
23. dicitur. omnes vos fratres eſtis/ & patrem
nolite vocare ſuper terram, vnus eſt enim pa
ter veſter qui in cęlis eſt. nec vocemini mgri
quia mgr̃ veſter vnus eſt chriſtus, qui maior
eſt veſtrū erit miniſter veſter &c. Ecce ꝙ no-
luit aliū eſſe præpoſitum q̃ chriſtū, ſed voluit
oēs eſſe ęquales. Et conſideranda ſunt illa ver
ba: quia dicta fuerūt ad repræhenſionē ambi D
tionis ſcribarum & phariſæorū qui volebant
habere primos recubitus in cœnis & primas
cathedras in ſynagogis. Vñ chriſtus vt dicit
ibi glo. ordi. duplici ratione ab his cauere iu-
bet: ne eorum ſimulatione ſeducamur/ & ne
emulatione inflāmemur. propterea non vult
aliquem ex diſcipulis ſuis vocari rabbi, quia
vnus eſt omnibus illis magiſter chriſtus: ſed
vult vt omnes vocentur fratres (quaſi in ma-
teria generatiua ſcandali omnes ęqualiter ha
beant ſubire iudicium) & vt qui primatum
ambit etiā ſi ſit maior fiat miniſter aliorum.
ac ſi dixiſſet ꝙ cæteri alii iudicium de illo fa-
cerēt & ipſe tanq̃ miniſter iudicium ſubiret.
Inde eſt vt dicit glo. nicolai ibi ꝙ papa ſe no-
minat ſeruum ſeruorum dei.

¶ Sextodecimo facit ꝙ hilarius papa cum cō
gregato concilio conſtitutionem contra vitia
edidiſſet, voluit vt deinceps illa tenacius cu-
ſtodiretur/ ſynodus ſententiam & propriam
ſubſcriptionem accōmodaret vt ſynodali iu
dicio aditus clauderetur illicitus. Ita dicit tex.
in. c. quod quis. 35. q. 9. Ex quo apparet ꝙ
papamet dicit iudicium ſynodi potentius &
firmius q̃ ſuum/ tanq̃ ſupremi tribunalis.

¶ Decimoſeptimo ſunt plures authoritates

ſacræ ſcripturæ. Et prio matth. 18. veritas di
A xit petro ſi peccauerit ĩ te frater tuus &c. De
inde ſequitꝰ dic eccleſię: & ſi eccleſiã nõ audie
rit ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus. In qua
authoritate ꝑcipitur petro vt dicat eccleſię: er
go eccleſia eſt maior petro: & cõſequẽter con
ciliũ. Ad quod facit ꝙ albertus magnus illud
dic eccleſiæ exponit id eſt prælato vel ſyno-
do. Et ioan. chryſo. inquit dic eccleſiæ id eſt
iis qui præſident eccleſiæ. Vel dic toti eccleſiæ
vt maiorem erubeſcentiã patiatur. vel dic ec
cleſiæ id eſt concilio quod repræſentat eccle-
ſiam ſecundum archi. in. c. præcipue. xi. q. 3.
Ad quod facit ꝙ concilium iuriſditionẽ exer
cet nomine eccleſiæ excõmunicando diffini-
endo vel ſtatuendo: vt in. c. certum. xi. q. 3. &
in. c. oſius de elec. & in. c. 1. de ſponſa. & in. c.
ſi quis epiſcopus de hæreti. & in. c. 1. de iudi.
Ex quo apparet ꝙ nõ ſit bona expoſitio glo.
in. c. in nouo. 21. di. & illorum qui voluerunt
ꝙ ſolus petrus receperit poteſtatẽ iuriſditio-
nalem/ alii vero apoſtoli parem poteſtatẽ in
ordine: quia cõtrarium innuunt verba ſalua
toris cum dicit dic eccleſiæ. quæ verba aperte
ſapiunt iuriſditionẽ contẽtioſam: nam prius
monuit vt inter ſe & ipſum ſolũ corriperet, &
deinde adhiberet vnũ vel duos vt in ore duo
rum &c. inſinuans ꝙ per teſtimonium duorũ
B eſt poſtea cõuincendus coram eccleſia. Et ex
verbis quæ ſubſequuntur (videlicet ſi eccleſiã
non audierit ſit tibi ſicut ethnicus & publica-
nus) apparet ꝙ eſt iudicium vniuerſale: quia
neminẽ excepit a iudicio eccleſiæ, ſed voluit
iudicium eccleſiæ eſſe ſupremum. Et cũ ver-
ba dirigatur in petrum & loquatur per ver-
bum frater, apparet ꝙ nec papã excepit: quia
& ipſe dicitur frater. Vide in. c. ecce ibi doc.
99. di. & patet lucæ. 22. & ibi vos oẽs fratres
eſtis, & act. 1. viri fratres. & ipſe dicit pater
noſter &c. Et hoc tenuit glo. in. c. nemo. 9. q.
3. quæ dicit ꝙ cũ papa peccat poteſt eius pec
catum eccleſiæ denuntiari. & idem in. c. ſi pa-
pa. 40. di. Et hoc videtur clarum: nam in con
ſtantien. concilio ita fuit tentum, quia iudica-
uit de papa. vnde aliter dicere eſſet arguere il
lud conciliũ de hæreſi. Accedit ꝙ vt oſtende
retur illa authoritas dic eccleſiæ intelligenda
etiam de papa & de prelatis ſingulariter (ſicut
videntur velle glo.) ſubiicitur amen dico vo
bis quæcũq; alligaueritis ſuper terram erunt
ligata & in cœlo. vnde manifeſte apparet il-
lud dictum omnibus apoſtolis, per quos tũc
vniuerſalis eccleſia repræſentabatur. Et hoc
ſentit. s. tho. in ſecunda ſecundæ. q. 33. ar. 4.

¶ Et ꝙ ita debeat intelligi dicta authoritas ẽt C
in papa, oſtendit grego. lib. 4. regiſ. in epi-
ſtola. 92. in fi. directa contra conſtantinopo-
litanum epiſcopum qui ſe vocabat vniuerſa-
lem epiſcopũ. Dicit enim de ſeipſo ſic. & nos
quidẽ in quos talis tantaq; per auſum nepha-
rium culpa cõmittitur, ſeruamus quod veri-
tas præcepit dicens ſi peccauerit in te frater
tuus &c. ego itaq; per reſponſales meos ſe-
mel & bis verbis humilibus hoc quod in to-
ta eccleſia peccatur corripere ſtudui, nũc per
memetipſum ſcribo: quicquid humiliter fa-
cere debui non omiſi. ſed ſi in mea correptio-
ne deſpiciar reſtat vt eccleſiam debeam adhi-
bere. Ecce ꝙ eccleſia eſt ſupremum tribunal
in terris, cum papa pro iuſtitia miniſtrãda ad
illam recurrat, ſicut & in defectum papalis au
thoritatis recurritur ad cõcilii authoritatẽ. Et
circa medium dictæ epiſtolæ hoc oſtendens
dicit. petrus apoſtolorum primus membrũ
ſanctæ & vniuerſalis eccleſiæ eſt: paulus/ an-
dręas/ ioannes quid aliud q̃ ſingularium ſunt
plebium capita? & tamen ſub vno capite om
nes membra ſunt eccleſiæ. atq; vt cuncta bre
ui cingulo locutionis aſtringam, ſancti ante
legem ſancti ſub lege ſancti ſub gratia omnes
hi perficientes corpus domini in mẽbris ſunt
eccleſiæ conſtituti. Per quod oſtenditur ꝙ ca D
put eccleſiæ eſt chriſtus/ & papa membrũ ec-
cleſiæ. ex quo patet eccleſiam eſſe maiorẽ pa-
pa. Fortius etiam per dicta verba oſtenditur
ꝙ nusq̃ reperitur dictũ ꝙ poſt iudicium ec-
cleſiæ remaneat iudicium petri vel papæ, ſiue
ꝙ a iudicio eccleſiæ ſit ad papã recurrendum
ſicut e conuerſo. Et clarius oſtenditur: quia cũ
dicit ꝙ ſi eccleſiã nõ audierit ſit tibi ſicut ethni
cus & publicanus, oſtẽdit ꝙ non eſt aliud ſu-
perius iudiciũ ad quod poſt eccleſiam poſſit
recurri: alioquin dixiſſet ꝙ ſi eccleſiã non au-
dierit recurre ad papam. & ideo quia iudiciũ
papę non eſt ſupra eccleſiam, dixit poſt habi-
tum autẽ recurſum ad eccleſiam ſit tibi ſicut
ethnicus & publicanus. nõ enim ſtatim poſt
iudicium eccleſiæ eſſet habendus vt publica-
nus ſi poſſet adhuc recurri ad iudicium alte-
rius.

¶ Decimooctauo facit quòd verba dicta pe-
tro quæ denotant præeminentiam / pro ma-
iori parte toti etiam eccleſiæ ſeu eius nomine
dicta fuere: vt patet matth. vl. data eſt mihi o-
nis poteſtas in cœlo & in terra: euntes ergo
docete omnes gentes baptizãtes eos &c. quæ
verba non ſoli petro ſed omnibus dicta ſunt.
Et iterum ibi. d. c. vl. loquens omnibus apo-

ſtolis ſimul congregatis/dixit ego vobiſcum
A ſum vſq; ad conſummationē ſeculi. quæ verba ſecundū origenē nunq̄ chriſtus dixit niſi apoſtolis ſimul cōgregatis,& dixit vobiſcum ſum,& nō dixit petro tantū tecum ſum. ¶ Itē ioan.20.inſufflauit & dixit eis,accipite ſpiritum ſanctū quorū remiſeritis peccata &c.& quorū retinueritis retenta ſunt. Quæ verba dicta fuerunt a chriſto omnibus apoſtolis. ¶ Item vt ſupra tactū eſt,quod dicitur lu.22. ego pro te rogaui vt non deficiat fides tua/intelligitur de fide eccleſiæ(quia eccleſia in fide nunq̄ deficiet)& non de fide petri,qui defecit in fide. Et hoc eſſe verum oſtendit ioan.17. cū dixit pater ſancte ſerua eos in nomine tuo quos dediſti mihi,vt ſint vnū ſicut & nos. Et infra. non pro eis autē rogo tantū ſed pro eis qui credituri ſunt per verbum eorum in me &c. ¶ Item mar.3.dicitur q̄ dedit apoſtolis poteſtatē curandi infirmitates & eiiciēdi dæmones,& lu.10.reuerſi a prædicatiōe ſeptuaginta dixerunt/etiā dæmonia ſubiiciuntur nobis. ¶ Itē ioan.20.volens chriſtus poſt reſurrectionē confirmare poteſtatem datam eccleſię in perſonis apoſtolorū,dixit ſicut miſit me pater & ego mitto vos accipite ſpiritum ſanctū. vbi non dixit mitto te petre,ſed mitto vos,& hoc cum eadem poteſtate qua miſerat
B eū pater. Vnde leo papa in quodā ſermone de apoſtolis tractans illud matth.16.tibi dabo claues/dicit,tranſiuit in alios apoſtolos ius iſtius poteſtatis,& ad omnes eccleſiæ principes decreti huius conſtitutio cōmeauit:petro enim hoc ideo ſingulariter creditur quia cunctis eccleſiæ rectoribus petri forma præponitur. Item matth.10.dicitur apoſtolis,infirmos curate/mortuos ſuſcitate/leproſos mundate 24.q.1.audiuimus. Vnde cum dominus dederit omnibus diſcipulis parem poteſtatem, petro pro omnibus claues regni cœlorum ſe daturum promiſit/dicens tibi dabo claues regni cœlorum & quodcunque ligaueris &c. Quapropter per petrū demonſtratur vnitas eccleſię:a qua qui fuerit alienus execrare poteſt/conſecrare non poteſt,nec excōmunicationis vel reconciliatiōis poteſtatē habet. Vnde verē dicit̄ q̄ petrus ſignificat vnitatē & q̄ pro oībus claues accepit,& q̄ oēs eas acceperunt in petro,& q̄ petro dātur vt vnitas ſignificetur:ſicut dicit cyprianus papa in ca.loquitur 24.q.1. ¶ Ad idem aug.in ſermone in vigilia apoſtolorū petri & pauli de eo quod ſcriptū eſt ioan.vl.ſimon ioānis diligis me plus his/ dicit,per ſingula dicebat dominus ieſus petro

dicenti amo te paſce agnos meos/paſce ouiculas meas:in vno petro figurabatur vnitas C
omniū paſtorum,ſed bonorū qui ſciant oues chriſti paſcere chriſto non ſibi. Vnde & tex. eiuſ.aug.in.c.quodcunq; ea.cau.&.q.dicit,petrus quando claues accepit eccleſiam ſanctā ſignificauit. Et idē in ſermone.10.ſuper ioan.loquendo de poteſtate ligandi & ſoluendi dicit.hoc petrus pro omnibus tanq̄ perſonam gerens ipſius vnitatis accepit. Et iterum idem in li.de agone chriſtiano.c.30.dicit.nō ſine cauſa inter omnes apoſtolos eccleſiæ catholicæ perſonam ſuſtinet petrus:huic enim eccleſiæ claues regni cœlorum datæ ſunt:& cum ei dicitur ad omnes dicitur amas me paſce oues meas. Et ſubiicitur in ſequenti.c.nec eos audiamus qui negant eccleſiam dei omnia peccata poſſe dimittere:itaq; miſeri dum in petro petram nō intelligunt/& nolunt credere datas eccleſiæ claues regni cœlorum,ipſi eas de manibus amiſerunt. Et idem in ſermone apoſtolorum petri & pauli dicit.petrus totius eccleſiæ gerebat perſonā:propterea audire meruit tibi dabo claues regni cœlorum:has enim claues non ipſe vt homo vnus ſed vnitas eccleſiæ accepit. Et ſubiungit. hinc ergo petri excellentia prædicatur,quia ipſius vnitatis & vniuerſalis eccleſiæ figuram geſſit D
quando ei dictum eſt tibi dabo claues regni cœlorum,quod omnibus traditum eſt. ¶ Et idem in.1.li.de doc.chriſ.ca.18.dicit.has igitur claues dedit eccleſiæ ſuæ vt quæ ſolueret in terra eſſent ſoluta in cœlo,& quæ ligaret in terra eſſent ligata & in cœlo. ¶ Et idem in pſal.108.dicit.ſunt enim quædam quæ ad apoſtolum petrum proprie pertinere vidētur, nec tamen illuſtrem habent intellectum niſi cum referuntur ad eccleſiam cuius ille agnoſcitur in figura geſſiſſe perſonam. Idem li.2. quæſtionum noui & veteris teſtamēti.q.79. ¶ Ad idem tex.in.c.ex his itaq; de pœni.di.1. Et vide inno.in.c.nouerit de ſen.excom.qui dicit q̄ priuilegium ligandi & ſoluendi dedit chriſtus petro in perſona eccleſiæ. Et iterum act.20.attendite vobis & vniuerſo gregi in quo vos ſpiritus ſanctus poſuit epiſcopos regere eccleſiam dei quam acquiſiuit chriſtus ſanguine ſuo. Item & actuum.15.vbi dicitur placuit apoſtolis & ſenioribus cum omni eccleſia eligere viros ex eis & mittere in antiochiam. Ex quibus omnibus authoritatibus deſignatur q̄ non ſolius petri ſed vniuerſalis eccleſiæ eſt præeminentia. ¶ Nec dicat aliquis q̄ præmiſſæ authoritates reſpectu fundamēti

iuriſditionis intelliguntur de eccleſia vniuer-
A ſali & non de concilio, quia de concilio chri-
ſtus non fecit mentionẽ. nam licet fundamen
tum iuriſditionis ſit in eccleſia vniuerſali, ta-
men quia impoſſibilis eſt illius congregatio
(quia omnes fideles non poſſunt congrega-
ri) ideo eccleſia vniuerſalis exercet iuriſditio-
nem ſuam per concilium: per quod ipſa vni-
uerſalis eccleſia repræſentatur, vt alias dictũ
eſt & patet act. 15.

¶ Decimonono facit tex. in cap. quæ dignior
24. q. 1. vbi ambroſius dicit quòd nulla eſt
dignior domus apoſtolicæ prædicationis q̃
ſancta eccleſia: ergo eſt dignior domo ipſius
papæ: & conſequẽter concilium illam repræ
ſentãs (vt dictum eſt) eſt dignius. ¶ Ad quod
idem ambro. in epiſtola. 79. vbi (vt vult car-
di. de turre cre. in li. 3. de eccleſia. c. 45.) refe-
rens epiſtolam beati damaſi papæ directã iu-
dicibus deputatis a capuen. ſynodo in cauſa
bonoſi epiſcopi/ ſic dicit eum dixiſſe. accepi li
teras veſtras quibus vel pro veritate vel pro
modeſtia noſtram ſententiam ſciſcitari volui
ſtis: ſed cum huiuſmodi fuerit concilii capua
ni iudicium vt finitimi bonoſo ac eius accuſa
toribus iudices tribuerent, aduertimus q̃ no-
bis iudicandi forma competere non poſſet.
B nam ſi integra hodie eſſet ſynodus, recte de
iis quæ compræhendit veſtrorum ſcriptorũ
ſeries decerneremus. veſtrum eſt igitur qui
hoc recepiſtis iudicium/ ſententiã ferre de o-
mnibus. Et ſubiungit, neq̃ contra ſententiam
veſtram tentandũ eſt aliquid. Et infra. & ideo
primum eſt vt ii iudicent quibus iudicandi
facultas eſt data: vos enim totius cõcilii vice
decernitis: nos quaſi ex ſynodi authoritate iu
dicare non conuenit &c. Ex his autem innui
tur papam non poſſe ſe intromittere de cauſa
per ſynodum delegata, quam ſi eſſet ſuperior
poſſet quandocunq̃ vellet ad ſe aduocare &
cõmittere: vt in. c. vt noſtrum de appel. Ergo
patet q̃ ſynodus eſt maior papa. ¶ Ad quod
rurſus idem ambro. in quadã præfatione de-
dicatiõis maioris altaris eccleſiæ mediolanen.
vbi dicit, per chriſtum dominũ noſtrum qui
eminentiam poteſtatis acceptæ eccleſiæ con-
tulit, quam pro honore ſuſcepto reginam cõ
ſtituit & ſponſam, cuius ſublimitati vniuerſa
ſubiacent &c. Ex quo arguitur q̃ ſi eminentiã
poteſtatis acceptæ cõtulit eccleſię omnia eius
poteſtati ſubiiciens/ neceſſario ſequitur q̃ in
eandem tranſtulerit ſupremam præeminen-
tiam. ¶ Et ad idem ambro. in lib. de dignita-
te ſacerdotali, 1. 2. circa finem ita dicit/ ſic a

domino dicitur petre amas me, & ille tu ſcis
domine q̃ amo te: & cum tertio fuiſſet inter C
rogatus repertum eſt a domino tertio paſce
oues meas, quas oues non ſolum tunc beatus
petrus ſuſcepit, ſed nobiſcũ eas accepit & cũ
illo nos eas accepimus omnes. Et iterũ ideo
dicitur eccleſia apoſtolica quia per apoſtolos
gubernata & adminiſtrata: ipſi enim eccleſiæ
ordinatores/ ipſi diſpenſatores/ ipſi paſtores/
ipſi doctores/ ipſi principes/ ipſi pontifices/ ip
ſi reges/ ipſi duces: & ipſi ſunt duodecim fun-
damenta eccleſiæ de quibus loquitur ioan. a-
poca. 21. ¶ Et idẽ ſuper lucã dicit, magna chri
ſti gratia qui omnia ſua vocabula donauit di
ſcipulis ſuis. Ego ſum, inquit, lux mundi: &
id tamen de quo ipſe gloriatur diſcipulis no-
men indulſit/ dicens vos eſtis lux mundi. ait
ego ſum panis viuus, & nos omnes vnus pa
nis ſumus, dixit ſe vitem veram, & alibi dixit
plantaui te vitem fructuoſam, petra eſt chri-
ſtus: & iam diſcipulo ſuo huiuſmodi gratiã
non negat vt ipſe ſit petrus/ & vt de petra ha-
beat ſoliditatem conſtantiæ & fidei firmitatẽ.
Et ideo idem in dicto li. de dig. ſacer. inquit.
chriſtus ſaluator noſter eccleſiæ ſuæ poteſta-
tem abſoluendi & ligãdi tradidit. Ecce ex his
patet authoritatem ligandi & ſoluendi datam
vniuerſali eccleſiæ. Inde & paulus apoſtolus
act. 20. ad vniuerſalis eccleſiæ ſacerdotes di- D
cit attendite vobis & vniuerſo gregi in quo
vos ſpiritus ſanctus poſuit epiſcopos vt re-
gatis eccleſiam dei quã acq̃ſiuit ſanguine ſuo
&c. quæ verba ponuntur. 93. di. c. legimus.

¶ Vigeſimo ad idem ſunt plures aliæ autho-
ritates aug. vltra recitatas: vt patet in epiſtola
eiuſdem. 162. ad glorium eleuſium & felicẽ
grammaticum. vbi dicit, ecce putemus illos
epiſcopos qui romæ iudicarunt nõ bonos iu
dices fuiſſes reſtabat adhuc plenariũ vniuer-
ſalis eccleſiæ iudicium vbi etiã cum ipſis iudi
cibus cauſa poterat agitari, vt ſi male iudicaſ
ſe conuicti eſſent eorum ſententiæ ſoluerẽ-
tur: ſcilicet per vniuerſale concilium. Vnde
patet q̃ concilium habeat poteſtatem ligandi
& ſoluendi & ſentẽtias epiſcoporũ qui romæ
iudicant retractãdi. Item idẽ aug. ſuper illud
act. 10. ſurge & manduca. inter cætera dicit.
animalia illa gentes ſunt quæ immundæ erãt
erroribus & ſuperſtitionibus & concupiſcen
tiis anteq̃ veniret chriſtus, ipſo aũt aduenien
te peccatis mũdæ factæ ſunt. vnde poſt remiſ
ſionem peccatorũ quare non recipiantur in
corpus chriſti quod eccleſia dei eſt/ cuius pe-
trus geſtabat perſonam. in multis enim locis

apparet ꝙ petrus perſonam geſtat eccleſiæ &
A eccleſia corpꝰ eſt chriſti: recipiat in ſe in eſcã
ſuã iam mundatas gentes quibus peccata di-
miſſa ſunt. Item idẽ aug. li. 6. de bap. contra
dona. c. 39. eugenius ab amme ciera dixit/ &
hoc idem ego cenſeo hæreticos baptizandos
eſſe. cui aug. reſpondet ſed hoc non cenſet ec
cleſia cui deus iam in plenario etiam concilio
reuelauit. ¶ Item idẽ in. 1. li. de doc. chriſ. ca.
16. & 18. dicit, eſt eccleſia corpus chriſti ſicut
apoſtolica doctrina cõmendat, quæ etiã con-
iunx eius dicitur. Et paucis interpoſitis ſequi-
tur. has igitur claues dedit eccleſiæ vt quæ-
cunq; ſolueret in terra ſoluta eſſent in cœlo,
& quæ ligaret ĩ terra ligata eſſent & in cœlo.
¶ Item & idẽ ſuper ioan. c. 21. de eccleſia ſic
dicit cuius eccleſiæ apoſtolus petrus propter
apoſtolatus ſui primatũ gerebat figurata gña
litate perſonã. quod enim ad ipſum proprie
pertinet natura vnus homo erat: ſed qñ ei di-
ctum eſt tibi dabo claues regni cœlorum &
quodcunq; ligaueris &c. vniuerſam ſignifica
uit eccleſiam: quæ in hoc ſeculo diuerſis ten-
tationibus velut imbribus fulminibus tem-
peſtatibuſq; quatitur & nõ cadit, quoniã fun
data eſt ſuper petram: vnde & petrus nomen
accepit &c. Eccleſia ergo quæ fundatur ĩ chri
ſto, claues ab eo regni cœlorũ accepit in pe-
B tro, id eſt poteſtatẽ ligandi & ſoluendi. ¶ Itẽ
idem in li. de fide ad petrum dicit. nunq̃ indi-
cta eſſet peccãti pro peccato deprecatio ſi de-
precanti non eſſet remiſſio concedenda: ſed
pœnitẽtia peccatorum tũc prodeſt ſi eam in
eccleſia catholica gerat, cui deus in pſona pe-
tri ligandi ſoluendiq; tribuit poteſtatẽ dicens
quodcunq; ligaueris &c. Quòd autẽ petrus
nomine eccleſiæ claues receperit habetur in
tex. c. 1. de ſumma tri. circa fi. & in. c. a no-
bis de ſen. excõ. & in. c. noua quædã de pœni.
& remiſ. vbi patet ꝙ apoſtolis omnibus datę
ſunt claues & eorũ ſucceſſoribus. ¶ Itẽ idem
aug. li. 2. de bap. cõtra dona. & tranſſumpti-
ue in. c. quis neſciat. 9. di. dicit ꝙ licet per con
cilia repræhẽdi ſi quid in ſcripturis vel dictis
epiſcoporũ forte a veritate deuiatũ eſt. Et vl-
tra ſequitur in tex. quod non fuit poſitũ in. d.
c. quis neſciat, & ipſa concilia quę per ſingu-
las regiones vel prouincias fiũt pleniariorũ cõ-
ciliorũ authoritati quę fiunt ex vniuerſo orbe
chriſtiano/ ſine vllis ambagibus cedere debẽt
&c. cum aliquo experimento rerum aperitur
quod clauſum erat/ & cognoſcitur quod late
bat, ſine vllo typo ſacrilegæ ſuperbiæ/ ſine vl-
la inflata ceruice arrogantiæ/ ſine vlla conten
tione liuidæ inuidiæ/ cũ ſancta humilitate/ cũ
pace catholica cũ charitate chriſtiana. ¶ Item C
idem ad ianuarium & tranſſumptiue in. c. illa
12. di. illa quæ non ſcripta ſed tradita cuſtodi
mus (quæ quidem toto orbe terrarum obſer
uantur) datur intelligi vel ab ipſis apoſtolis
vel ex plenariis conciliis (quorũ eſt in eccle-
ſia ſaluberrima authoritas) commendata atq;
ſtatuta retineri &c. ¶ Item idẽ aug. in li. quæ-
ſtionum noui & veteris teſtamenti. q. 75. in-
quit. dicunt ergo exactores didrachmorum
ad petrũ/ magiſter veſter non ſoluit didrach-
ma? quo dicto magiſtrũ vt pro omnibus di-
ſcipulis ſolueret conuenerunt. ſaluator autẽ
cum pro ſe & petro dari iubet/ pro omnibus
exoluiſſe videtur: quia ſicut in ſaluatore erãt
omnes cauſæ magiſterii, ita & poſt ſaluatorẽ
in petro omnes continentur: ipſum enim cõ
ſtituit caput eorũ vt paſtor eſſet gregis domi
nici. nam inter cætera dicit diſcipulis ſuis vigi
late & orate ne intretis in tentationẽ: & petro
dicit ecce ſatanas expoſtulauit vt vos ventilet
ſicut triticũ, ego autẽ rogaui pro te vt non de
ficiat fides tua, & tu tandẽ cõuerſus confirma
fratres tuos. quid ambigitur? pro petro roga
bat & pro iacobo & ioanne non rogabat? vt
cæteros taceã manifeſtum eſt in petro omnes
cõtineri: quia & in alio loco dicit/ ego pro iis D
rogo quos dediſti mihi pater, & volo vt vbi
ego ſum & ipſi ſint mecum. Ex quo apparet
declarari per verba pręmiſſa ꝙ pro omnibus
rogbat. pro quo tex. in. c. decretis. 21. di. & de
pœni. di. 1. c. petrus. ¶ Item idem aug. li. 2. de
bap. contra dona. loquendo de ſe & de cypria
no inquit. nec nos ipſi tale aliquid auderemus
aſſerere niſi vniuerſalis eccleſiæ concordiſſi-
ma authoritate firmati, cui & ipſe ſine dubio
cederet ſi iam illo tẽpore quęſtionis huius ve
ritas declarata per plenarium concilium ſoli-
daretur. Ecce ꝙ aug. & cyprianus cedunt con
cilio. ¶ Et idẽ aug. de mori ec. dicit ꝙ in re du
bia valet authoritas eccleſiæ. Item idẽ aug. ſu
per epiſtolã ioan. homilia. 10. dicit. vbi fit re-
miſſio peccatorũ ibi eſt eccleſia: quoniam illi
datæ ſunt claues regni cœlorum vt quæ ſol-
uerentur in terris eſſent ſoluta & in cœlis, &
quæ ligarentur in terris eſſent ligata & in cœ
lis. ¶ Itẽ idẽ aug. in ſermone. 13. ſuper matth.
inquit. euangeliũ quod recitatũ eſt de apoſto
lo petro qui ambulans ſuper aquas timendo
titubauit, & diffidẽdo merſus confidendo rur
ſus emerſit: admonet nos intelligere mare p-
ſens ſeculũ eſſe, petrũ vero apoſtolũ eccleſiæ
vnicæ typum. ipſe enim petrus in apoſtolorũ

ordine primus / in chriſti amore promptiſſi-
A mus/ſæpe vnus reſpondit pro omnibus. ipſe
deniq; domino requirenti quemnã homines
dicerent eũ eſſe/ & opiniões varias hoium di-
ſcipulis reſpondentibus/ rurſuſq; domino in-
terroganti & dicenti vos autem quẽ me eſſe
dicitis? reſpõdit petrus tu es chriſtus filius dei
viui: vnus pro multis dedit reſponſum/ vni-
tas in multis. Et iterũ infra. ſimon quippe an-
tea vocabatur: hoc autẽ nomen ei vt petrus
appellaretur a domino impoſitum eſt, & hoc
vt ea figura ſignificaret eccleſiam.

¶ Vigeſimoprimo ad idem adducuntur au-
thoritates aliæ hiero. Et primo hyeronymus
in quadã epiſtola de ſeptem gradibus eccleſię
loquẽs de ordine epiſcopali ait, de hoc officio
amplius diſputare non poſſum: quoniã quic
quid in clericis conſecratum eſt prædixi epi-
ſcopum ſolũ habere: manifeſtũ eſt in illis par
tes & mẽbra virtutũ/ in epiſcopo plenitudinẽ
diuinitatis corporaliter habitare: atq; ita eſt vt
in epiſcopis deũ/ in presbyteris apoſtolos re-
cognoſcas. Et infra. oẽm enim poteſtatẽ deus
diſcipulis dedit, & moyſen deum dici voluit
pharaonis. Ex quo ſequitur ꝙ ſi deus dedit o-
mnẽ poteſtatem diſcipulis & apoſtolis con-
gregatis quorum vices repręſentant epiſcopi
B in concilio congregati/ etiã eſt data ſupra pa-
pã: quia qui omne dicit/ nihil excludit. c. quia
circa de priui. cũ ſimil. Vnde & apoſtolus lo
quens de chriſto ad hebræ. 2. inquit, in hoc ꝙ
ei omnia ſubiecit, nihil dimiſit non ſubie-
ctum ei.

¶ Item glo. eiuſ. hiero. ſuper illud quodcũq;
ligaueris inquit. habent quidem eandẽ iudi-
ciariam poteſtatem alii apoſtoli, quibus poſt
reſurrectionẽ dominus ait accipite ſpiritum
ſanctum quorũ remiſeritis &c. habet etiã &
omnis eccleſia in epiſcopis presbyteris & cle
ricis: ſed ideo petrus ſpecialiter accipit vt om
nes intelligant ꝙ quicunq; ab vnitate fidei &
ſocietate eius ſe ſeparauerit, nec a peccatis ſol
ui nec cœlum poteſt ingredi. ¶ Ad idẽ hie-
ro. in. c. omnibus. 24. q. 1. vbi dicit. quæ do-
mus claues accepit ac poteſtatẽ ligandi & ſol
uendi: hanc domũ ſi quis corrigentẽ corripiẽ
tẽq; contempſerit ſit tibi inquit tanq̃ ethnicus
& publicanus. Ecce ꝙ apud eccleſiã eſt pote-
ſtas iudiciaria ligandi & ſoluendi. Et ex ver-
bis hiero. ſatis aperte innuitur non eſſe verũ
ꝙ iuriſditio eccleſiaſtica ſit in eccleſia tanquã
theſaurus in arca / & ꝙ petrus receperit cla-
ues vt aperiret arcã quãdo ei videretur: quaſi
exercitium poteſtatis ſit conceſſum ſoli petro
ſed poteſtas in habitu conceſſa eccleſiæ, quia
illa verba hanc domũ ſi quis corrigentẽ cor- C
ripientemq; contẽpſerit ſit tibi tanq̃ ethnicus
& publicanus / oſtendunt eccleſiã habere ex-
ercitũ clauiũ quando vult illis vti. Et per hoc
videtur ꝙ non ſit vera opinio petri de palude
in trac. de po. pa. q. 8. arti. 2. qui voluit quòd
alii apoſtoli nõ immediate a chriſto ſed a pe
tro receperint poteſtatẽ iuriſditionalẽ. ¶ Idẽ
probatur per tex. iuncto eo quod dicit oſtiẽ.
ibi in fi. in. c. noua de pœni. & remiſ. vbi enim
tex. dicit claues regni cœlorũ datas apoſtolis,
oſtien. ponit duas claues: videlicet alteram fo
ri contentioſi & alteram fori pœnitentialis.
& ſic vtranq; datã apoſtolis: & ſic etiam iuriſ-
ditionalẽ. Quod etiã videtur voluiſſe ſcotus
in. 4. ſen. cum dicit ꝙ duplex eſt forũ in eccle
ſia: aliud ſecretũ/ aliud publicũ. Quod (vide-
licet ꝙ apoſtoli habuerint clauẽ iuriſditionis
immediate a chriſto, clarius probatur ꝑ illud
matthæi vltimo. nam chriſtus dixit diſcipu-
lis ſuis euntes in mundum vniuerſum prędi-
cate euangeliũ omni creature baptizãtes eos
&c. in quo datur intelligi data poteſtas etiam
de aliis ſacramentis: cum baptiſmus ſit ianua
ſacramentorũ. c. veniens de presby. nõ bap.
& dicit glo. 77. di. c. quicunq;. & glo. matth.
18. & tex. in capitulo. 2. de cogna. ſpiri. in. 6.
quorũ ſacramentorũ miniſtratio ad iuriſdi- D
tionẽ pertinere videtur. nam prædicare & ſa-
cramenta conferre in aliena parochia ſine li-
centia nemo poteſt: vt per to. de paro. itẽ glo.
& doc. in. c. nouit de offi. lega. ſaltem volun
tariæ iuriſditionis, vt ibi. Facit quod dicitur
in. c. aqua de conſe. eccle. vel alta. & in. c. quan
to de cõſue. Facit quoq; ꝙ paulus excõmuni
cauit corinthiũ: vt in. c per principalẽ. §. vl. 9.
q. 3. & c. cum ſit romana de appel. & c. audiui
mus. 24. q. 1. ¶ Ad qđ ẽt ambro. ſuper illud
lucæ. 6. c. chriſtus elegit. 12. ex diſcipulis quos
apoſtolos nominauit. vbi exponendo addit/
quos ad propagandum auxiliũ ſalutis huma
næ ꝑ terrarũ orbẽ ſatores fidei chriſtianę deſti
naret. Quæ omnia bene & decenter fieri nõ
poterãt ſine aliqua iuriſditiõe & poteſtate. Vn
de videmus ꝙ conciliũ nomine eccleſiæ exer
cet iuriſditionẽ tam excõmunicando q̃ alias
diffiniendo & ſtatuendo. c. certũ &. c. ſi quis
epiſcopus. xi. q. 3. & in. c. ſi quis epiſcopus de
hæreti. & in. c. oſius de elec. & in. c. 1. de iudi.
Vnde etiam paulus apoſtolus perambulans
ſyriam & ciliciam mandabat ſeruari præce-
pta apoſtolorũ & ſeniorũ: vt legitur act. 15.
Quod verbum præceptum ſonat iuriſditio-

nem contentioſam: vt in authen. de hęredi. & fal. §. ſi quis vero cap. in iis de verb. ſigni. c. quiſquis. 14. q. 1. Item ponderadum eſt verbum ſeniorũ: quia non ſolum mandabat ſeruari præcepta apoſtolorum ſed & ſeniorũ aliorum & presbyterorũ. Sic etiã act. 15. c. dicitur viſum eſt apoſtolis & ſenioribus & toti eccleſiæ. ¶ Similiter act. 16. dicitur ꝙ paulus & timotheus traſeũtes per ciuitates tradebãt eis cuſtodire dogmata quæ erant decreta per apoſtolos & ſeniores. verbũ autem decretũ ſapit iuriſditionẽ contentioſam: vt notatur in c. ſi. de tẽpo. ordi. & in. c. 1. de iudi. 4. di. §. hæc etſi. ¶ Ad idem facit quod habetur matth. 19. dum dominus dicit diſcipulis ſuis amẽ dico vobis ꝙ vos qui ſecuti eſtis me ſedebitis ſuper ſedes. 12. iudicantes. 12. tribus iſrael. vnde apparet eis data poteſtas iudicandi in hac eccleſia militanti. Quapropter nõ immerito ipſi apoſtoli canones ſalubres de directione vniuerſalis eccleſiæ condiderunt: vt. 1. q. 7. c. ipſi apoſtoli. &. 25. q. 1. c. ſunt quidam. 16. di. c. ſexaginta &. c. canones. Sic & vniuerſales ſynodi: vt. 31. di. nicena &. 17. di. ca. habeo librum.

¶ Ad quod etiam optime tex. lucæ. 22. vbi chriſtus ait apoſtolis, ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnũ: hoc eſt regnũ in eccleſia mea. Hoc videtur ſentire glo. nicolai ibi. dicit enim hoc poſſe intelligi dupliciter. primo de regno militãtis eccleſiæ/ cuius regimen chriſtus tradidit apoſtolis. & ſecundo de regno triũphantis eccleſiæ, ad quod erant apoſtoli aſſumendi poſt laborem vitæ pſentis. Conſtat autẽ datã eſſe eccleſię omnimodam iuriſditionẽ. c. nouit de iudi. &. c. eam quã qui filii ſint legi. ſunt enim iura terreni & cœleſtis imperii eccleſiæ demandata: vt in. c. 1. 22. di. Et ſuper illud matth. 16. & quodcũꝙ ligaueris &c. dicit glo. habent quidem eandẽ iudiciariã poteſtatẽ alii apoſtoli quibus poſt reſurrectionẽ ait accipite ſpiritũ ſanctũ quorum &c. habet etiã omnis eccleſia in presbyteris & epiſcopis: ſed ideo petrus ſpecialiter accepit vt omnes intelligant ꝙ quicunꝙ ab vnitate fidei & ſocietate eius ſe ſeparauerit/ nec a peccatis ſolui nec cœlum poteſt ingredi. Et ꝙ dicta authoritas intelligatur de poteſtate iuriſditionis contentioſę per cenſurã eccleſiaſticã, patet ex glo. ĩterlineari quæ matth. 18. ad illud quæcunꝙ alligaueritis/ addit vinculo anathematis. Et ex glo. beati hiero. ibidẽ. vbi ait, poteſtatẽ tribuit apoſtolis/ vt ſciant qui a talibus condẽnantur humanã ſententiã diuina ſentẽtia roborari. Et bene deprahenditur cũ ibidem poſt verba ſi eccleſiam nõ audierit ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus ſubiungitur quæcunꝙ alligaueritis, ad oſtendendum ꝙ per illa verba data fuit apoſtolis poteſtas excõmunicandi. quod eſt iuriſditionis cõtentioſæ: vt in. c. quanto in glo. 1. de conſue. & in. c aqua de conſecra. eccle. vel alta. & in. c. nouit de offi. lega. ſicut legitur factũ per apoſtolum qui excõmunicauit corinthiũ: vt dicitur in. c. cum ſit romana de appel.

¶ VIGESMO SECVNDO facit ꝙ maioritas alicuius poteſt conſiderari multis modis: vt in. c. his omnibus. 21. di. & in. c. cũ inferior de maio. & obe. & late dixi ſupra in q. de ordine ſedendi in concilio. Sed in propoſito videtur dicendũ ꝙ ſi loquimur de maioritate poteſtatis clauiũ, per pręmiſſa videtur ꝙ claues a chriſto datæ ſint eccleſiæ/ & ꝙ potius reſideat iſta poteſtas in eccleſia q̃ in petro ſolo. Quod etiam vltra prædicta ſatis innuitur ex præfatione eccleſiæ in ſolennitate apoſtolorum: videlicet vt gregẽ tuũ paſtor æterne non deſeras ſed per beatos apoſtolos tuos continua protectione cuſtodias, vt iiſdem rectoribus gubernetur quos operis tui vicarios eidẽ contuliſti præeſſe paſtores &c. Vnde colligitur ꝙ omnes apoſtoli erãt paſtores/ & ꝙ paſtura fidei ad omnes pertinebat. Item ꝙ omnes erant vicarii operis chriſti: & conſequenter hodie omnes epiſcopi qui in eorũ locum ſucceſſerunt. c. eccleſiæ principes. 35. di. & in c. videntes. 12. q. 1. Et ꝙ epiſcopi dicãtur chriſti vicarii/ eſt tex. 33. q. 5. capitulo mulier el 2. in fi.

¶ Pro his faciunt illa iura quæ volunt cæteros apoſtolos parem cum petro poteſtatẽ accepiſſe: vt in. c. in nouo. 21. di. & in. c. loquitur &. c. audiuimus. 24. q. 1. Ex quo infertur poteſtatem non ſolum datã eſſe omnibus in cõcreto & ſic eccleſiæ, ſed etiã ſingulis & per ſingulos exercendam. Quod probatur per apoſtolum ad gala. 2. vbi loquendo de apoſtolis ait/ mihi nihil contulerũt. Ex quo colligit glo. ꝙ paulus non fuit illis inferior. & tamen petrus erat inter illos. Item declarat ibi idẽ apoſtolus cum ſubiungit/ cũ vidiſſent ꝙ creditũ eſt mihi euangeliũ præputii ſicut & petro circũciſionis. vbi glo. interli. ad verbũ creditũ eſt mihi/ addit ita pcipaliter ſicut petro. Itẽ idem declarat apoſtolus cũ dicit/ dexteras dederunt mihi & barnabæ ſocietatis. vbi licet inter eos eſſet petrus/ non nominatur maior ſed ſocius. ſi autẽ petrus fuiſſet ſupior cæteris apoſtolis/ cũ

A vt non deficiat fides tua. Quod (vt ſupra di-
ctum eſt) intelligitur de fide eccleſiæ, quia ec-
cleſia nūq̄ deficit nec pōt errare: vt in.c.a recta
24.q.1.& dicit archi.i.c.ita dns.19.di.in glo.
Et non intelligitur de fide petri, qui in fide de-
fecit vt legitur matth.26.& in.c.fidelior.50.
di. Nec dicatur dictū fuiſſe pro petro perſo-
naliter reſpectu finis, quia non perſeuerauit
in errore ſed conuerſus fuit. cum dicatur ꝙ
rogauerat vt non deficeret fides eius: vnde eo
mortuo non erat defectura. & in aliis pluri-
bus pontificibus defecit: quia mortui defece-
runt in fide. Vnde non pro papa (in quo pōt
deficere fides) ſed pro eccleſia dictū fuiſſe o-
ſtenditur. Et hoc etiam cōfirmat ſupradicta:
ga ſicut iſta verba (ego pro te rogaui petre)
licet ſint directa in petrū tñ pro eccleſia dicta
intelligimus, ita & illa de quibus ſupra tu es
petrus &c. Similiter nec de ſucceſſoribus
petri: quia etiam mlti ro. pontifices a fide defe-
cerunt.c.nunc aūt.21.di.de quo dictū eſt ſu-
pra in nono contrario. Et ꝙ ſit dignior eccle-
ſia probat ille tex.in.c. quæ dignior. 24.q.1.
ſupra allegatus. Item dicitur dignior quia ec-
cleſia eſt corpus chriſti, quā diligit ſuper oēm
creaturam/ iuxta doctrinam apl'i ad ephe. 5.
¶ Si intelligamus de maioritate ſtabilitatis &
B durationis, non poteſt intelligi maior papa
ipſa eccleſia ſiue concilio eccleſiam repræſen-
tante: quia eccleſia ſemper eſt duratura & ſta-
bilis: vt in.c. pudenda. 24.q. 1.& in.c. hæc
eſt fides ea.cau.&.q. papa autē poteſt multis
modis deficere, vel morte (vt in. c.ſi gratioſe
de reſcripti. in.6.) vel renuntiatione: vt in
c.1.de renun.eo.li. & aliis multis modis, vt
ſupra in progreſſu dictum fuit. ¶ Si loqui-
mur de maioritate meritorum, non poteſt di-
ci ꝙ papa ſit maior: quia eccleſia eſt ſine ma-
cula & ſine ruga. 24.q.1.c. omnibus. & chri-
ſti ſponſa incorrupta & pudica, quæ adulte-
rari non poteſt: vt in capitulo loquitur. 24.
quæſtione.1. ¶ Nec dicatur quòd papa ſit
maior ratione aſſiſtentiæ ſpiritus ſancti &
chriſti regentis eccleſiam nec permittentis
eam errare in iis quæ ſunt fidei & ad ſalutem
neceſſaria, quia de eccleſia dictum eſt & non
de papa ego vobiſcum ſum vſq; ad conſum-
mationē ſeculi matth. vl. vbi dicit glo. nico.
ex hoc patet ꝙ fides catholica non deficiet
vſq; ad finem ſeculi. vnde origenes ſuper il-
lud ad roma. 15. inquit quòd nulli vnquàm
apoſtolorum nulliue fidelium ſingulariter
voluit chriſtus dicere quod multitudini ec-
cleſiarum pluraliter dixit/ ecce ego vobiſcum
ſum omnibus diebus vſq; ad conſummatio- C
nem ſeculi nunquàm dixit ego tecum ſum.
Ex quo patet quòd non intelligitur de aſſi-
ſtentia eo modo quo communiter deus eſt
cum omnibus ſiue in omnibus creaturis:
cum ſpecialiter hoc verbum dictum fuerit
apoſtolis omnibus pro eccleſia. Vnde matth.
24. non præteribit generatio hæc donec o-
mnia fiant, & ibidem cœlum & terra tranſi-
bunt, verba autem mea non præteribunt.

¶ VIGESIMOTERTIO facit ꝙ
eccleſia fundata eſt in chriſto: quia petra erat
Chriſtus inquit apoſtolus. 1. ad corin. 10.
Vnde a petra hoc eſt a chriſto petrus nomen
accepit, & non a petro petra. 21. diſtinctio-
ne capitulo primo circa fi. de conſecra di. 2.
reuera. ſicut non a chriſtiano dictus eſt chri-
ſtus ſed chriſtianus a chriſto. ideo dixit ſuper
hanc petram ædificabo eccleſiam meam. Vn-
de fundamentum eccleſiæ eſt chriſtus præ-
ter quod nemo aliud poteſt ponere. 1. quæſti-
one. 1. cum paulus. ¶ Ad quod gregorius
in epiſtola octogeſima ſecunda in.4.li.regiſ.
vbi dicit. certe petrus apoſtolorum primus
membrum ſanctæ & vniuerſalis eccleſiæ
eſt, paulus & andræas ioannes quid aliud
ſunt quàm ſingularium plebium capita, & D
tamen ſub vno capite omnes membra ſunt
eccleſiæ. Ex quo patet quòd chriſtus eſt ca-
put & fundamentum eccleſiæ. ¶ Et apo-
ſtolus ad ephe. 1. omnia ſubiecit ſub pedibus
eius & ipſum dedit caput ſuper omnem ec-
cleſiam quæ eſt corpus ipſius. Cum ergo chri-
ſtus ſuper ſe petram eccleſiam fundauerit,
ſubiungendo & portæ inferi non præuale-
būt aduerſus eā, ſignificauit ꝙ eo ipſo ꝙ ædifi-
cata eſſet/ habitura eſſet virtutem intrinſe-
cam & poteſtatem ſe in ſuo eſſe conſeruandi
& aduerſantibus reſiſtendi. quod auguſtinus
notat in ſermone. 1. ſuper pſal. 103. vbi ex-
ponens illud qui fundaſti terram ſuper ſtabi-
litatem ſuam dicit. & ſic ſtabilitas & firmitas
ſua inhæret ei intrinſece. & ſic non per de-
pendentiam a papa. ¶ Sic etiam dicitur per-
fecta & terribilis vt caſtrorum acies ordina-
ta, nō eſſet autē terribilis & pfecta ſi ad ſe cō-
ſeruandum nō haberet a ſeipſa virtutem ſed
haberet ab extrinſeco ſubſidium quærere. Et
ex hoc ſequitur quòd eccleſia claues ex ſe ſi-
ne papa exercere poſſit: cum eccleſia ſit ſine
papa/ ſed non papa ſine eccleſia, & eccleſia
habeat poteſtatem intrinſecam ſeipſam con-
ſeruandi. ¶ Sic etiam dicitur quòd eccleſia

quæ fundatur in chriſto claues recepit a chri
A ſto, & non ſolus petrus. Vnde raba. ſuper il-
lud quodcunꝙ ligaueris inquit, hæc autem
ligandi atque ſoluendi poteſtas quanuis ſoli
petro data videatur/a domino tamen & cæte
ris apoſtolis datur necnon & nunc epiſcopis
presbyteris & omni eccleſiæ: ſed ideo petrus
ſpecialiter claues regni cœlorum & princi-
patum iudiciariæ poteſtatis accepit, vt omnes
per orbē credentes intelligētes intelligant ꝙ
quicunꝙ ab vnitate fidei vel ſocietate ipſius
quoquomodo ſemetipſos ſegregāt, tales nec
a vinculis peccatorū abſolu nec ianuam poſ-
ſunt cœleſtis regni ingredi. Ad idem remi-
gius ibidem. huiuſmodi ligandi & ſoluendi
poteſtas quanuis ſoli petro donata videatur,
veruntamen cæteris apoſtolis datur/ necnon
epiſcopis curatis & toti eccleſiæ. Item & ori-
genes homilia. xi. ſuper hiere. ait. omnes imi
tatores chriſti petræ ſunt, & petra eſt ille qui
docuit.

¶ Vnde ex præmiſſis authoritatibus in. 17.
18. 19. 20. 21. 22. motiuis apparet ꝙ nō ob-
ſtat ſi dicatur ꝙ chriſtus claues eccleſiaſticæ
poteſtatis & diſcretionis dederit ſoli petro: vt
dicitur matth. 16. & tibi dabo claues &c. & in
d. c. in nouo, & d. c. loquitur &. c. aliorū. 9. q.
B 3. quaſi ſequatur ſi ipſe accepit claues ſupra
omnes/ ꝙ a nemine poſſit iudicari: quia infe
rior non iudicat ſuperiorē. c. cum inferior de
maio. & obe. nec parē. c. innotuit de elec. Nā
vt patet ex præmiſſis authoritatibus, non ſoli
petro data fuit poteſtas, nec per illa verba ti-
bi dabo claues fuit data aliqua poteſtas ſed ꝓ-
miſſa, quæ verba fuerunt ei dicta tanq̄ geren
ti typū ſiue figuram eccleſiæ: vt patet in præ-
miſſis authoritatibus. Ad quod eſt etiā autho
ritas leonis papę in ſermone de apoſtolis. vbi
dicit ꝙ ius huius poteſtatis & decreti conſtitu
tio ad omnes principes eccleſię cōmeauit, ſed
non fruſtra vni cōceditur quod omnibus in-
timetur. Ecce quòd omnibus datæ ſunt cla-
ues. ¶ Ad idem tex. in cap. noua de pœnitē.
& remiſ. vbi dicitur ꝙ licet beata virgo fue-
rit excellētior apoſtolis, tamen nō ei ſed iſtis
chriſtus tradidit claues regni cœlorū. ¶ Ad
quod facit quod dicit ſiculus in ſermone quo
niam veritas, dicens fuiſſe opinionem mul-
torum clariſſimorū magiſtrorum petro non
fuiſſe datas claues ſed promiſſas ſolū per illa
la verba tibi dabo claues, nec legitur ꝙ illas
ſingulariter vnq̄ poſtea ei tm̄ dederit, ſed po
ſtea illas cōtulit matth. 18. per illa verba quæ
cunꝙ alligaueritis ſuper terram. Vnde appa
ret ꝙ illa promiſſio per verba tibi dabo cla- C
ues/ fuit facta petro nomine omnium apo-
ſtolorum & conſequenter eccleſię: & ꝙ cofeſ
ſio petri fuit nomine omniū: quæ ſecundum
rabanum fuit cauſa dandi poteſtatem, quæ
vt congrua ſit reſponſio ad interrogata/ ita o-
portet intelligi. Quod patet per illud matth.
16. dixit illis, vos autem quem me eſſe dici-
tis? Vnde & exitus demonſtrauit quando o-
mnibus apoſtolis dixit amen dico vobis quę-
cunꝙ alligaueritis ſuper terrā &c. Et ſic ſunt
omnibus datæ ſimul & non petro ꝓ oībus,
ſed tantum promiſſæ pro omnibus/ & poſt-
ea omnibus ſimul datæ. Sed quæcunꝙ harū
opinionum vera ſit (ſiue quòd ſunt petro da-
tæ pro omnibus ſiue ꝙ tantum omnibus) ſa-
tis eſt ꝙ eccleſię vniuerſali datæ repiuntur cla
ues & iuriſditio. Ex quo innuitur eccleſiam
vniuerſalem & conſequēter concilium illam
repræſentans eſſe ſupra papam: & quòd ip-
ſa poteſtas clauium & plenitudo poteſtatis
eſt in ipſa vniuerſali eccleſia tanquam in fun
damēto, ſed in papa tanquam in capite ipſius
vniuerſalis eccleſiæ/ ſiue in papa tanquam in
principali inſtrumento per quod hæc pote-
ſtas explicatur præcedente claue diſcretiōis:
vt dicit glo. in cap. ad apoſtolicæ de re iudi. D
in. 6. & innocen. in cap. quod ſuper iis de vo
to, & melius in cap. quanto de iureiu. ¶ Ad
idem facit quòd ſi dicta verba tibi dabo cla-
ues dicta fuiſſent ſoli petro, fruſtra poſtea
fuiſſet orta contentio inter apoſtolos de ma-
ioritate, quæ ter orta poſt hæc verba reperi-
tur: vt patet matth. 18. & 20. & lucæ. 22.
etiam in vltima cœna, non enim totiens de
maioritate contendiſſent ſi per verba illa tu
es petrus aut illa ioan. 1. tu vocaberis cephas
intellexiſſent petrum conſtitutum principem
ſuper ſe ipſos aut ei ſoli traditam poteſtatem
principaliter ad regendum eccleſiam. Vnde
neceſſario oportet dicere quòd verba dicta
per chriſtum petro & reſponſio petri ſint di-
cta pro omnibus: & conſequenter ꝙ in eccle
ſia ſit hæc poteſtas.

¶ VIGESIMOQVARTO
idem probatur per argumentum ab abſur-
do, clemen. cum ſit de magiſtris, nam poſi-
to quòd papa per ſua mala opera ſubuer-
teret ſtatum vniuerſalis eccleſiæ, & ipſam
eccleſiam & populum chriſtianum notorie
ſcandalizaret, ſi concilium generale non ha-
beret poteſtatem compeſcendi eum eſſet in
poteſtate vnius diſſipare & deſtruere eccle-

A ſiam & non eſſet remedium: quod eſt maxime abſurdum, non enim eſt veriſimile quòd chriſtus voluerit dimittere eccleſiam in tali caſu ſine remedio. Sicut in ſimili dicitur quòd quando chriſtus dedit claues petro licet nullam fecerit mentionem de ſucceſſoribus / tamen ſub nomine petri etiam compræhendit ſucceſſores: cum non ſit veriſimile quòd mortuo petro voluerit eccleſiam remanere ſine ſucceſſore: ſicut dicitur poſt glo. in verbo deſereret in. c. ꝑ humani de homi. in. 6. Adducitur in ſimili exemplum ſi rex peregrinaturus dimiſiſſet reginam gubernatricem / & quia non conuenit honori reginæ diſcurrere ſingulis diebus per vniuerſum regnum dimiſiſſet vnum miniſtrũ generalem qui nomine regis & reginæ adminiſtraret: eſtne veriſimile ſi talis miniſter male adminiſtrando deſtrueret regnum / ꝙ rex noluerit reginam poſſe illum amouere & punire & alium bonum miniſtrũ deputare? certe non, argu. l. ſi hominem. ff. mandati. Hoc corroboratur; quia eccleſia dicitur regina: iuxta illud pſal. 44. aſtitit regina a dexteris tuis in veſtitu deaurato circundata varietate.

¶ VIGESIMOQVINTO ad idem facit decretum conſtantien. concilii in. 4. ſeſſione. B vbi declarauit ꝙ ſynodus ipſa in ſpiritu ſancto congregata legitime / generale concilium faciens & eccleſiam catholicam militantem repræſentans, poteſtatem a chriſto immediate habet cui quilibet cuiuſcunq; ſtatus etiam ſi papalis exiſtat obedire tenetur ĩ iis quæ pertinent ad extirpationem ſchiſmatis & reformationem generalem eccleſiæ dei / in capite & in membris. Item in quinta ſeſſione idem replicando ſubiungit ꝙ quicunq; cuiuſcunq; conditionis ſtatus dignitatis etiam ſi papalis qui mandatis ſtatutis ſeu ordinationibus aut præceptis illius ſacræ ſynodi & cuiuſcunq; alterius concilii generalis legitime congregati ſuper præmiſſis ſeu ad ea pertinẽtibus factis vel faciendis obedire contumaciter cõtempſerit; niſi reſipuerit condignæ pœnitentiæ ſubiiciatur / & debite puniatur. Ecce quòd concilium eſt ſupra papam: quia habet poteſtatem immediate a chriſto / quia papa tenetur ei obedire / & quia concilium poteſt exercere iuriſditionem contentioſam in eum ¶ Et conſidera bene illa verba & cuiuſcunq; alterius concilii generalis: quia per hoc tollitur contrarium ꝙ tantum de concilio cõſtantien. dictũ fuerit propter antiquatũ ſchiſma ob quod nõ poterat depræhendi ꝙ aliqs eſſet verus papa: & ideo quilibet cuiuſcunq; C etiam papalis dignitatis ſubiici debebat. nam & de aliis conciliis legitime congregatis idem dictum apparet per dicta verba cuiuſcunq; alterius concilii generalis. Et quòd generaliter accipiatur poteſtas pro iuriſditione oſtendit illud ioan. 19. neſcis quòd habeo poteſtatẽ dimittere te &c. Et illud decretum replicatur etiam in concilio baſilien. in. 12. ſeſſione. ¶ Corroboratur hoc per glo. 15. di. ſicut. quę vult ꝙ papa nõ poteſt deſtruere ſtatuta cõcilii. & per glo. in. c. anaſtaſius. 19. di. quæ dicit quòd papa eſt inferior cõcilio in concernentibus fidem. ¶ Ad idem glo. in. d. c. ſunt quidam. 25. q. 1. quæ dicit ꝙ papa ſubiicitur cõcilio in iis quæ ſunt fidei & concernunt bonum vniuerſalis eccleſiæ. Et contrariũ faciẽdo ſtatus eccleſiæ decoloraretur &c. ad hoc tex. in. c. etſi illa. 1. q. 7. Ad idem dicitur in. c. in iſtis. 4. di. ꝙ ſententia concilii præfertur ſententiæ papę, quia orbis maior eſt vrbe: vt in. c. legimus. 93. di. Et ad idem glo. in c. ſi papa. 40. di. cũ vult quod conciliũ iudicet papam quando ſcandalizat vniuerſalem eccleſiam.

¶ VIGESIMOSEXTO facit ꝙ papa eſt propter eccleſiam ſicut paſtor propter gregem (iuxta illud. 2. ad corin. 10. poteſtatem D dedit nobis in ædificationem non in deſtructionem) & non ecõuerſo. Accedit ꝙ glo. interlinearis ſuper illud. 2. ad corin. 13. vt non præſens durius agam ſecundum poteſtatem quam dominus dedit mihi in ædificationem & non in deſtructionem, ſupplet qui aliter agunt non habent poteſtatẽ a deo. ergo &c. Conſequẽtia patet: quia ſemper deterius eſt gratia melioris ſecundum ariſtote. in politicis.

¶ VIGESIMOSEPTIMO facit ꝙ eccleſia dicitur eſſe corpus quoddam & ſinguli fideles membra illius. Vnde dicit apoſtolus ad ro. 12. multi vnum corpus ſumus in chriſto ſinguli autem alter alterius membra. & ioan. 15. ego ſum vitis & vos palmites. Tũc ſic. papa eſt membrum eccleſiæ & non totum corpus, ergo ſequitur ꝙ vniuerſalis eccleſia quę eſt ipſum corpus eccleſiæ ſit amplioris virtutis & poteſtatis q̃ ipſe papa. Cõſequentia patet: quoniam mẽbrum cũ dicat particularitatẽ, minoris eſt virtutis & pfectionis ipſo toto corpore. Et hoc motiuũ conuenit cũ ſeptimo ꝑcedẽti ad illius corroborationẽ. Præterea nõ ſufficienter eſſet prouiſũ corpori ſi membrũ quod efficitur putridum & totum corpus in

ficit non poſſet abſcindi.c. reſecãdæ.24.q.3.
A cum tamen dei perfecta ſint opera deutero.
32.
¶VIGESIMOOCTAVO facit q qui di
cit ſe habere ptãtem ſuper alios & cõceſſionẽ
poteſtatis ſibi demãdatam illud docere debet
c.cũ in iure de offi.delega.maxime in iis quæ
ſunt ſuprema & non conſueuerũt concedi.c.
q tranſlationẽ de offi.lega.& in.c.quod ſuper
iis de fide inſtru. Sed nõ legitur q petrus ac-
ceperit claues ſuper eccleſiã vniuerſalem/nec
per cõſequens ſuper conciliũ illam repræſen
tans,ſed ſuper ſingularia membra eccleſiæ ſe
cundum opinionẽ theologorũ,& probatur in
c. quamuis. 21. di. ergo ſequitur q papa non
eſt ſupra concilium.
¶VIGESIMONONO facit quòd eccle-
ſia vniuerſalis dicitur mater omniũ fideliũ.vñ
eccle.24.dicitur mater pulchræ dilectionis.
Et ad gala.4. illa autem quæ ſurſum eſt ieru-
ſalem libera eſt quæ eſt mater noſtra.glo.in-
terli. ibi exponit id eſt credentiũ. Et prouer.
1.dicitur ne dimittas legẽ matris tuæ id eſt ec
cleſiæ.Ad hoc.c.cũ de diuerſis de priui.in.6.
3.q.6.c.dudum.&.2.q.6.ad romanam.Item
ad hoc tex.in.c. fundamenta in verſi.ne autẽ
ipſa mater eccleſia in congregatione & paſtu
ra fidelium &c. de elec.in.6.& in.c.alma ma-
B ter de ſenten.excom.in.6.&.16.q.1.c.vos au
tẽ.&.12.di.c. non decet.Et in.c.fi. de fo.com
pe.vbi ro. eccleſia dicitur mater & magiſtra
omniũ eccleſiarũ.¶ Tũc ſic papa dicitur filius
eccleſiæ.quod patet quia nullus eſt pater ma-
tris ſuæ. vnde & matthæi.23. dicitur q vnus
eſt pater qui in cœlis eſt. Sic autẽ & in terris
vna eſt eccleſia quæ eſt mater omniũ fideliũ
& conſequenter papę.probat tex.in.c.qui ab-
ſtulit.12.q.2. vbi anacletus papa dicit mater
vero noſtra eccleſia eſt.Sequitur ergo q papa
tanq̃ filius ſubſit eccleſiæ tãq̃ matri:& q eccle
ſia ſit maior excellentia dignitatis & ſuperiori
tatis filio ſuo papa.vnde bernar.in li.4.de cõ-
ſidera.in fi.dicit conſideres ante omnia ſanctã
romanã eccleſiam cui deo authore præes ma
trem eſſe non dominã/& te non dominũ epi
ſcoporum ſed vnum ex eis.quod exponit ar-
chi.12.di.c.1.& domi.ibi.& eſt bonꝰ tex.in.c.
eſto ſubiectus.96.di.Facit capitulũ mutatio-
nes.7.quæſtione.1.ibi non propria cuiuſq
voluntate aut dominatione. Et eadem verba
ponũtur in effectu in dicto capitulo eſto ſub-
iectus & in capitulo prædicator.16.q.1.Fa
cit quod dicitur lu.22.reges gentium domi
nantur eis & qui poteſtatem habẽt ſuper eos
beneficì vocantur.& infertur vos autẽ non C
ſic. Ex quo patet quòd apoſtolis interdictus
eſt dominatus. Et ſic papa non dicitur domi
nus. facit quod dicitur in cap.2. de dona. &
dicto capitulo non decet.12.di.¶ Ad idem
augu. in ſermone petri & pauli (incipit filio-
li) dicit. mater noſtra pariendo non diſcernit
ætates: ipſa genuit petrum, ipſa parturiuit &
paulum vt ex lupo fieret agnus. Ecce q eccle
ſia eſt mater & petrus ab ea genitus: ergo ma-
ior eſt eccleſia petro: & conſequenter maius
concilium illam repræſentans petro ab ea ge
nito.
¶TRIGESIMO ad idem facit q eccle
ſia vniuerſalis dicitur domina iuxta illud thre
norum.1. domina gentium.79.di.c.opor-
tebat. ponit ioan.de ana. in rubrica de ſchiſ-
ma. Sed maior eſt poteſtas in domino quàm
in ſeruo. ergo maior eſt poteſtas eccleſiæ v-
niuerſalis quæ eſt domina quàm papæ: quia
papa & alii prelati non ſunt domini ſed mini
ſtri & diſpenſatores ſecundum apoſtolum.1.
ad corin.4. ad hoc quod legitur in cap.2. de
dona.
¶TRIGESIMOPRIMO facit q
eccleſia dicitur eſſe regina: iuxta illud pſal.
44.aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deau
D rato circundata varietate. Tunc ſic. poteſtas
eſt in eccleſia ſicut in regina, in papa autem
non ſicut in rege: quia regimen papæ reſpe-
ctu eccleſię nõ videtur regale ſed politicum:
iuxta illud matth.20.c. ſcitis quòd principes
gentium dominantur eis,& qui maiores ſunt
poteſtatem exercent in eas. non ita erit inter
vos: ſed quicunq voluerit inter vos maior
fieri ſit veſter miniſter. Ergo ſequitur quòd
poteſtas in vniuerſali eccleſia tanq̃ in regina
eſt maior q̃ poteſtas papæ.
¶TRIGESIMOSECVNDO fa
cit q vbi maior eſt ſapiẽtia & charitas ibi vide
tur eſſe ſuperioritas: ſed in eccleſia eſt maior
ſapientia & charitas q̃ in aliqua alia creatura/
ſiue ſit papa ſiue alia quæcunq perſona: quia
eccleſia non poteſt errare (vt in.c.a recta.24.
quæſtione.1.) ſicut poteſt papa: vt in.c.ſi pa-
pa.40.di. igitur maior eſt eccleſia ſiue conci-
lium q̃ papa.
¶TRIGESIMOTERTIO
probatùr ex eo quòd concilium iudicat de
papa. vnde chriſtus loquendo ad omnes apo
ſtolos inquit/vos eſtis ſal terræ &c. quòd ſi ſal
euanuerit ad nihilũ valet vltra niſi vt mittatur
foras & cõculcetur ab hominibus. Ex qua au
thoritate hiero. ad heliodorũ (& tranſſumptiue

A 2.q.7.non omnes epiſcopi) dicit.non eſt fa
cile ſtare in loco petri & pauli,ſcilicet tenere
locum iam eum chriſto regnantium:infatua
tum ſal ad nihilum prodeſt niſi vt proiicia-
tur foras & cõculcetur a porcis.i.deponatur.
Et ibi loquitur de omnibus prælatis/nec exci
pitur papa.Et glo.in.c.ſicut inquit.2.q.7. in-
nuit ꝙ vbicunq; reperitur papã poſſe iudica-
ri de hæreſi,ſi non dicitur per quem debet in
telligi per concilium generale. Et ita intelli-
gunt doc.in.c.ſi papa.40.di.& in.c.in fidei de
hære.in.6.& glo.in.c.nunc autem.21.di. &
glo.in.c.ſi duo.79.di. cum ergo concilium
iudicet papam,ſequitur quòd ſit maior ipſo
¶ Et ſi dicatur ꝙ illa iura loquuntur in cauſa
fidei. reſpondetur quòd non reperitur quòd
in cauſa fidei deus dederit maiorẽ poteſtatem
eccleſiæ q̃ in aliis cauſis: quia quando dedit
poteſtatem vſus eſt verbis generalibus quæ-
cũq; alligaueritis &c. Quinimo ſuadet ratio
ꝙ ſi poteſt procedere in cauſa fidei vbi eſt ma
ius periculum,multo magis in aliis cauſis mi
noribus: quia cui conceditur maius/videtur
concedi & illud quod eſt minus.c.ex parte de
deci.ad idem faciunt illa quæ dicta ſunt ſupra
in.2.motiuo.

¶ TRIGESIMOQVARTO facit ꝙ ec
B clesia dei dicitur ſponſa: vt patet apo.21.vi-
di ſanctam ciuitatem ieruſalem nouã deſcen
dẽtem de cœlo tanq̃ ſpõſam ornatã viro ſuo
& in.c.loquitur in fi.& in.c.omnibus.24.q.
1.Papa autem non eſt ſponſus ſed paranym
phus ſponſæ: vt dicit bernardus de cõſidera.
ad euge. ſic & apoſtolus.2.ad corin.xi. vbi
glo.nicõ.ſuper illud deſpondi enim vos &c.
dicit. fuerat enim apoſtolus paranymphus
matrimonii inter corinthios & chriſtum per
veram fidem.Cum ergo maior ſit authoritas
in ſponſa q̃ in paranympho ſponſæ,ſequitur
ꝙ in eccleſia ſit maior authoritas q̃ in papa.
¶ Quinimo dicit tex.in cle.1.de ſum.tri. ꝙ
eſt vnica & immaculata ac virgo ſancta ma-
ter eccleſia coniunx chriſti.clarum eſt autem
ꝙ plus eſt coniũx q̃ vicarius(ſicut eſt papa)ſi
ue locumtenens: vt in.c.quanto & in.c.licet
de tranſla.præla.cum ſimil.

¶ TRIGESIMOQVINTO facit quod
dicit apoſtolus ad ro.13. omnis anima pote-
ſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit &c.vt in.c.
2.de cenſi.a qua vniuerſitate nec papæ ani-
ma excipitur, ergo & papæ anima poteſtati
alterius ſubdita eſt.ſed nulli poteſt eſſe ſubdi
ta q̃ vniuerſali eccleſiæ: ſequitur ergo ꝙ ec-
cleſia ſit maior ipſo papa. ¶ Ad quod facit il

la authoritas hiero. in.c.legimus.93.di.cum C
dicit quòd orbis maior eſt vrbe: oſtendens
eccleſiam romanam eſſe de corpore eccleſiæ
vniuerſalis.ad hoc bene tex. iuncta glo.in.c.
ecce 98.di. ſequitur ergo quòd eccleſia vni-
uerſalis ſit maior eccleſia romana,& quòd in
ipſa vniuerſali tanquàm in fundamento ſit
poteſtas eccleſiaſtica principaliter. ſi autem
vniuerſalis eſt maior, ergo & concilium
iam repræſentans,& ſic concilium eſt maius
papa. Accedit quod dicit ioan.an. in.c.a
nobis el.2.de ſen. excom. quòd eccleſia ro-
mana poteſt errare ſed non eccleſia vniuerſa
lis: & conſequenter nec concilium quod il-
lam repræſentat.Accedit etiã ꝙ fuerunt aliæ
eccleſiæ ante romanam.fuit enim eccleſia ie-
roſolymitana quæ fuit metropolis iacobi fra
tris domini.66.di.c.porro. ¶ Item & antio-
chena recta a petro/in qua primum diſcipuli
appellati ſunt chriſtiani.

¶ TRIGESIMOSEXTO ad idẽ facit tex.
in.c.bene quidem.96.di. vbi ſymmachus
papa in concilio præſidens cum tractaretur
de validitate certæ ſcripturæ baſilii de ele-
ctione romani pontificis quã nullus antiſtes
romanæ eccleſiæ ſubſcripſerat, iuſſit eam de
ferri in medium vt ex ipſa lectione cognoſ-
ceretur cuiuſmodi poſſet habere ſubſtãtiam: D
addens nolle ſe diſputare de eode quo ſtatim
poterat iudicare conciliũ. Ex quo videtur in
nui conciliũ eſſe maioris authoritatis q̃ papa
¶ Ad idem & fortior eſt tex.in.c. quod quis
35.q.9.vbi papa petit ſubſcriptionem ſyno
di vt ſynodali iudicio aditus claudatur illici-
tus. Et ꝙ papa fateatur ſanctam ſynodum
iudicare poſſe ſuper eo quod abuſum conti-
net & diminutionem eccleſiaſticæ libertatis,
probatur.2.q.7.§. item ſymmachus, & .17.
di. §.hinc etiam. vbi patet cauſam ſymma-
chi papæ delatam eſſe ad conciliũ, tam cum
ageret de reſtitutione papatus(quo ſe ſpolia
tum affirmabat)q̃ cum ſe oppreſſum aſſere-
ret.& ſic maius eſt tribunal concilii q̃ papæ:
ergo maius eſt concilium q̃ papa. Idem eti-
am in .c.nunc autem.21.di. Ad idem quoq;
tex.in .c.concilia.17.di.vbi dicitur ꝙ authori
tas papæ tradita eſt a conciliis. ergo conciliũ
eſt ſupra papam: quia ſuperiora agunt in in-
feriora non econtra. Ad idem tex.in.c. vrbes
80.di.& in.c.prouinciæ &.c.nulli.99.di.vbi
patet ꝙ apoſtoli ſimul cũ .s. petro diuiſerunt
prouincias per orbẽ & poſuerũt primates ad
quos epiſcoporum negocia & maiores cau-
ſæ poſt apoſtolicã ſedẽ referrentur. ergo cœ-

tus apoſtolorũ erat maior petro in iuriſdictio
A ne:& conſequenter conciliũ maius papa. Ad
idẽ tex. in. c. quilibet. 8. q. vl. & 21. di. in. ſum.
Ad idem tex. in. c. requiritis. 1. q. 7. vbi dicit
papa ſe non poſſe decreta a conciliis tollere,
ſiue illis contraire. Ad idem tex. in. c. primæ ſe
dis. 99. di, vbi concilium aphricanũ diffiniuit
vt primæ ſedis epiſcopus non appellaretur
ſummus ſacerdos neq; princeps ſacerdotũ. er
go concilium eſt maius primæ ſedis epiſco,
po/hoc eſt papa. Ad idem adducitur tex. in. c.
q̃uis. 21. di. alias inductus / aliomodo nunc
ponderando. vbi dicit tex. ꝙ q̃uis vniuerſę ec
cleſiæ chriſti ſit vnus thalamus, tamen ſancta
romana eccleſia catholica & apoſtolica cæte,
ris prælata eſt. 24. q. 1. c. omnibus. vnde patet
ꝙ vniuerſæ eccleſiæ includendo romanã eſt
vnus chriſti thalamus: qui chriſti thalamus
eſt vniuerſalis eccleſia & conſequenter con,
cilium, ergo concilium tanquàm continens
romanam eccleſiam eſt maius, & eccleſia ro,
mana tanq̃ contenta eſt minor. ❡ Ad idem
tex. in. c. puto. 2. q. 7. vbi bene ꝓbat tex. dicẽs
cum petrus a paulo licet eſſet poſterior corri
gatur, quanto facilius & fortius quod per vni
uerſæ eccleſiæ ſtatuta firmatum eſt/ vel vnius
epiſcopi authoritati vel vnius prouinciæ cõ,
cilio præferendum eſt. Ex quo tex. apparet vt
B conſequentia valeat ꝙ cum de petro a paulo
correcto loquitur, intelligi debet illa authori
tas non ſolum de aliis inferioribus epiſcopis
(ꝙ eorum concilium non ſit præferendum
iudicio vniuerſæ eccleſiæ) ſed etiã de epiſco,
po romanæ eccleſiæ, & ſic de papa. ergo con,
cilium eſt maius papa. Et de pluribus ſimili,
bus iuribus vide in. 4. 5. &. 14. oppoſitione.
❡ Ad idem facit tex. in. c. q̃uis. 3. q. 6. vbi pa,
tet ꝙ a cœtu apoſtolorum quem ſynodus ge
neralis repræſentat diffinitum eſt vt non niſi
per romanum pontificem diffiniãtur epiſco,
porum accuſationes. ergo patet maius eſſe cõ
cilium papa: cũ decreta cõcilii dederint papæ
ſublimitatẽ & præeminentiã. Ad idẽ in ſimili
etiã tex. in. c. dudum ea. cau. &. q. vbi a ſanctis
apoſtolis ſtatutũ fuit nõ oportere abſq; ſciẽtia
romani pontificis concilia celebrare, vnde cõ
cilium quod cœtum apoſtolorum repræſen
tat, maius eſt papa: quia tranſtulit præeminẽ,
tiam in papã/quã nõ reperitur a ſe abdicaſſe:
vt eſt tex. optimus in. c. quiſquis. 4. q. 5. Ad
idem tex. in. c. ſi quis. 2. q. 7. vbi beatus grego,
rius dicit, ſi quis ſuper hoc nos arguere vo,
luerit vel extra authoritatem facere nos con,
tenderit, veniat ad ſedem apoſtolicam vt ibi

ante confeſſionẽ beati petri mecum iuſte de, C
certet/quatenus vnus ex nobis ſuſcipiat ſen,
tentiam ſuam. vnde patet ꝙ papa habet iudi,
cem ſuperiorem ſedem apoſtolicã: ergo mul
to magis concilium. Item ad idẽ tex. in. c. ma
net & in. c. memor. 24. q. 1. vbi probatur ꝙ
contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ papa nõ
poteſt aliquid facere: quia tunc eius iudicium
non procedit ex æquitate. Item ad idem facit
glo. in. c. propoſuit de conceſ. præben. vbi di,
cit ꝙ papa non poteſt immutare vniuerſalẽ
ſtatum eccleſiæ. Ad idem glo. in. c. literas de
reſti. ſpolia. vbi dicit ꝙ papa nõ diſpenſat cõ,
tra quattuor concilia, & glo. in. c. cum ad mo,
naſterium de ſtatu regula. Ad idem. 1. q. 6. c.
etſi illa, &. 25. q. 1. c. quæ ad perpetuam/&. c.
ſunt quidã. vbi papa nõ diſpenſat contra vni
uerſalem ſtatũ eccleſiæ. Ad idẽ tex. ſicut ſan,
cta. 12. di. vbi dicitur ꝙ romana eccleſia ha,
bet diuerſas cõſuetudines quas ſeruare debe,
mus ſi illis non obſtant canonica inſtituta. in
ter quæ ſunt conciliaria. igitur. Ad idem tex.
in. c. illud &. c. ridiculum ea. di. vbi dicitur ꝙ
ridiculum eſt & abominabile dedecus vt tra,
ditiones quas antiquitus a patribus ſuſcepi,
mus infringi patiamur. ergo papa qui tene,
tur ad obſeruantiã illarum non eſt maior.
❡ TRIGESIMOSEPTIMO valet argu. D
a dictamine rationis naturalis: vt in. l. cum ra
tio. ff. de bonis dã. & qñ lex deficit ratio pro le
ge habet. Vnde ſeneca ſi vis omnia tibi ſubii
cere te ſubiicias rationi, dicit glo. in. c. ex eo de
elec. in. 6. eſt enim anima legis, quia lex eſt
omne quod ratione conſiſtit. 1. di. c. conſuetu
do. Et deficiente lege allegatur ratio naturalis
l. in ſumma. §. item varus. ff. de aqua plu. arcẽ
l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excuſa. tuto.
Sed ratio naturalis ſuadet ꝙ maior ſit eccleſia
vniuerſalis in qua multi ſunt catholici & ſan,
cti viri q̃ papa. vnde licet papa ſit ſupra legẽ
(l. digna vox. C. de legibus) tamen & viri ſan
cti qui ſpiritu dei aguntur non ſunt ſub lege:
quia lex nõ eſt poſita iuſto. c. licet de regulari
bus. Et magis ſequendum eſt quod melius a
ſpiritu ſancto reuelatum eſt. 8. di. ca. fruſtra.
❡ Iſta autem ratio naturalis ꝙ maior ſit eccle
ſia vniuerſalis & conſequenter concilium il,
lam repræſentans ſumitur ex multis. pri,
mo quia rectius eſt conſiliũ quod plurimo,
rum ſententiis roboratur. l. vl. C. de fideicom.
ca. prudentiam de offi. delega. Secundo quia
eccleſia vniuerſalis bene ſubſiſtit ſiue papa:
quia illius caput ſemper eſt chriſtus: vt dictũ
eſt ſupra, ponit glo. poſt oſtiẽ. in. c. 1. de ſchiſ

ma.in.6.ſed papa ſine vniuerſali eccleſia nihil
A eſſet,argu.l.2.§.poſt originem.ff.de orig.iu. Tertio quia non præſumitur pro poteſtate & iuriſditione niſi qui illam prętendit oſtendat: vt in.c.cum iure de offi.delega.& maxime in ſuprema:vt in.c.ꝙ tranſlationē de offi. lega. Quarto quia hoc ſuadet ratio/propter incõuenienda quæ ſequi poſſent ſi dictum vnius præferretur vniuerſo orbi:qꝛ poſſet eſſe malus & deſtruere eccleſiam. Vnde ſi non eſſet aliquis ſuperior qui malũ papã haberet corrigere,iam non eſſet ſufficienter prouiſum eccleſiæ:contra illud iſaiæ. 5. quid eſt quod vltra debui facere vineę meę & nõ feci ei:quaſi dicat nihil. Et multæ his ſimiles adduci poſſent rationes:maxime quia vniuerſalis eccleſia compræhenſiue non eſt in papa ſolo/ſed bene papa eſt in vniuerſali eccleſia,de conſecra.di.1.c.catholica.

¶TRIGESIMOOCTAVO oſtenditur quia chriſtus poſt reſurrectionem ſuam volens confirmare poteſtatem datam eccleſiæ in perſonis apoſtolorum/dixit ſicut miſit me pater & ego mitto vos accipite ſpiritum ſanctũ &c,vbi nõ dixit mitto te petrum ſed ego mitto vos, ſcilicet cum eadem poteſtate qua pater me miſit. Vnde ſuam poteſtatē ad eccleſiã ad regimenꝗ eccleſiæ tranſmiſit,pro hoc tex.
B 24.q.1.c.loquitur.vbi dicitur ꝙ parem poteſtatem tribuit apoſtolis. & ꝙ hoc erant apoſtoli quod petrus fuit pari conſortio præditi honoris & poteſtatis ſed vt vnitatem manifeſtaret,vnitatis eiuſdē originem ab vno(ſcilicet petro)incipientem ſua authoritate diſpoſuit. Ex quo patet ꝙ non ſolus petrus poteſtatem accepit,ſed ipſa eccleſia/& conſequenter concilium.

¶TRIGESIMONONO facit ꝙ concilium exercet iuriſditionem circa ea quæ ſunt de ſuprema poteſtate, nã deponit cardinales: vt in.c.1. de cle. non reſi. Iudicat & deponit epiſcopos.2.q.1.c.ſcelus,4.q.5.ca. quiſquis. vbi ad concilium defertur cauſa epiſcopi.Itē facit ſtatuta generalia de electione papę & de ſalute animarũ.c.in nomine domini.23.di.c. ex multis.1.q.3.cap.virgines.20.q.4. c.viſis 16.q.2.Item dedit primatũ eccleſiæ romanæ 17.di.c.hinc etiam.3.q.6.c.dudũ.9.q.3.aliorum. Transfert in papam iuriſditionē etiam priuatiue ad alios epiſcopos,patet in.c.quanuis.3.q.6.ibi ſicut ab apoſtolis eorumꝗ ſucceſſoribus multorum cõſenſu epiſcoporum diffinitum eſt.&.d.c.dudum ea.cau.&.q.&.c. ſacroſancta.22.di.&.c.cum ex eo de pœni.& re.Item iudicat de perſona papæ: vt dictum eſt in primo motiuo per iura ibi allegata. C

¶QVADRAGESIMO facit ꝙ papa ſequitur ordinata per concilia: vt patet in.c.nolite.xi.di.& in.c.requiritis.1.q.7.& in.c.priuilegia.25.q.2.& in.c.contra ea.cau.q.1.iuncto.c.ſicut.15.di.Et bonus eſt tex.in.c.confidimus.25.q.1.ibi vniuſcuiuſꝗ ſynodi cõſtitutum quod vniuerſalis eccleſiæ probauit aſſenſus nullam magis exequi ſedem ꝗ primã. Si ergo tenetur exequi & ſequi ſtatuta concilii,ſequitur ꝙ maius eſt concilium papa.

¶QVADRAGESIMOPRIMO adducitur ꝙ omnes apoſtoli fuerunt fundamenta eccleſiæ apoca.21.vbi murus ciuitatis.i. eccleſiæ habet duodecim fundamenta, & in ipſis ſunt nomina.12.apoſtolorum.ad hoc etiã c.fundamenta de elec.in.6.Et eis (vt ſæpius dictum eſt)demandata eſt cura populorum, per illud matth.vl. euntes docete omnes gentes &c.& ioan. 20. quorũ remiſeritis peccata &c.Illis etiam traditæ ſunt claues matth. 18. & ſupra dictum eſt.Et eis commiſſum eſt docere vita exemplari matth.5.ſic luceat lux veſtra coram hominibus &c.Et inter apoſtolos non ſemper petrus ponitur primus:vt patet in epiſtola pauli ad gala.2.ibi & cum cognouiſſent gratiam quæ data eſt mihi iacobus & D
cephas & ioannes qui videbantur columnæ eſſe,dexteras dederunt mihi & barnabę ſocietatis. Vnde patet ꝙ tã ratione fundamenti ꝗ ratione poteſtatis & ordinis cognominandi non oſtenditur ꝙ magis ſit tribuendus primatus petro ꝗ cæteris apoſtolis. & idem conſequenter videtur dicendum in papa. Vnde ex hoc magis poteſt argui ꝙ concilium ſit ſupra papam ꝗ econtra:ſicut videmus ꝙ collegium habet poteſtatē ſupra ſingulos de collegio,c.dilecta de exceſ.præla.l.fi.C.de iuri.omnium iudi.facit quod dicitur in.c.irrefragabili in.§.exceſſus de offi.ordi.

¶QVADRAGESIMO ſecundo oſtenditur.quia ſententia romani pontificis examinatur in conciliis vniuerſalibus,Patet primo in depoſitione dioſcori facta per leonem papã, quæ fuit examinata in concilio calcedonen. ſecundo in depoſitione pyrrhi & ſergii facta per martinũ papam in ſynodo romana, quæ fuit examinata in ſynodo conſtantinopolitana. tertio in depoſitione fotii conſtantinopolitani facta per nicolaum & adrianum romanos pontifices,quæ fuit examinata in. 8. ſynodo' Ergo videtur quòd concilium ſit ſupra papam.

¶QVADRAgeſimotertio facit ꝙ in geſtis
A octauæ ſynodi legitur ꝙ zacharias epiſcopus
contra ſentētias nicolai & adriani ſummorū
pontificum dixit ꝙ canon princeps eſt, & ꝙ
contra illum agētes nihil faciunt quod decet:
cum vero extra hunc quiſpiam facit (ſiue pa-
pa nicolaus ſiue alius) non acquieſcimus. Er-
go videtur ꝙ concilium eſt ſupra papā: cum
diſponat extra canonē non acquieſcendū ſen
tentiæ papæ.

¶QVADRAGESIMOquarto facit au-
thoritas euangelica matth. 20. & mar. 10. cū
chriſtus dixit apoſtolis ſcitis ꝙ principes gen
tium dominantur eis, & qui maiores ſunt po
teſtatē exercent in eas: non ita erit inter vos:
ſed quicunq; voluerit inter vos maior eſſe ſit
veſter miniſter, & quicūq; voluerit inter vos
primus fieri ſit veſter ſeruus. vñ patet ꝙ inter
apl'os fuit ꝓhibitus ꝑmatus ne eſſēt ad inſtar
ꝓncipiū ſeculariū. Et ſic eos reliq̄t ſub directi
ōe ſpiritus ſancti, qui eſt in. s. eccleſia in vnū
cōgregata: & ſic in concilio. Et ideo dicit̃ in. c.
loquit̃. 24. q. 1. & in. c. in nouo. 21. di. ꝙ apo-
ſtoli omnes hoc idem erant quod petrus pari
conſortio prædititi honoris & poteſtatis. Er-
go papa non poteſt eſſe maior concilio / cū ſit
par exiſtentibus in concilio.

B ¶QVADRAGESIMOquinto facit tex.
in. c. de quibus. 20. di. vbi datur ordo in ſolu-
tione alicuius quæſtionis, vt primū recurra-
tur ad ſcripta noui vel veteris teſtamenti, ſe-
cundo ad canones apoſtolorum vel concilio
rum, tertio ad decreta ſummorū pontificū. Ex
quo patet ꝓ canones conciliorū præferuntur
decretalibus pontificum.

¶QVADRAGESIMOSEXTO facit
ꝙ ſi concilia nō eſſent maioris authoritatis q̃
papa / & ſi papa poſſet tollere cōcilia, eſſet fru
ſtratoria congregatio conciliorū: quia fruſtra
a concilio expectaretur alicuius canonis vel
decreti euētus qui nihil operaretur, dicit ioā.
an. in regula nullus ex conſilio in mercu. in
3. oppoſi. de regu. iu. in. 6.

¶QVADRAGESIMOſeptimo addduci
tur ꝙ ille potius debet dici maior inter apo-
ſtolos qui ſucceſſit immediate chriſto in eccle
ſia quam ipſe rexit: quia ille eſt dignior qui
magis adhæret primo: vt in. c. de conſtantino
politana. 22. di. Sed militantē eccleſiā chriſtus
rexit in vita mortali in ieroſolymitana, & in il
la ſucceſſit ei iacobus alphei. & ſic iacobus di
citur potius ſucceſſor chriſti q̃ petrus. & ſi ex
cludimus petrū / ergo & ſucceſſores. & ſi ſuc-
ceſſores, ergo quod dicitur ꝙ papa non habet
maiorem ſupra ſe (vt in cap. licet de elec.)
non eſt verum. ſi autē habet ſuperiorem, nul C
lus melior quàm cōcilium: ergo conciliū eſt
maius.

¶QVADRAGESIMOOCTAVO fa-
cit quod dicit ſanctus tho. in li. de regimine
prin. ꝙ ſi ad ius alicuius cōmunitatis pertine-
at ſibi prouidere de rege / & ab eadē rex inſti-
tutus fuerit in tyrannū conuerſus, poterit de-
ſtitui & refręnari eius poteſtas poſtq̃ tyranni
ce abutitur poteſtate regia. vnde in ſimili cū
ad cōmunitatem eccleſiæ ſpectet per cardina-
les ius eligendi papam, ergo ad eandē ſpectat
eum corrigere & punire vbi ipſe efficeretur
tyrannus & incorrigibilis. Facit quod dicitur
ꝙ eius eſt deſtituere cuius eſt inſtituere: vt in
c. 1. & 2. de cappel. mona. & in. c. cum & plāta
re in. §. in eccleſiis de priui. & in. c. cum ex in-
iuncto de hęre. in glo. ſi. Sed ſi ſic eſt, papa ha
bet iudicem ſuperiorem in terris: hoc eſt ec-
cleſiam, & ſic concilium.

¶QVADRAGESIMONONO facit
regula ſi vinco vincentē te / vinco te. c. autho-
ritate de conceſ. præben. in. 6. ſed imperator
iudicatur a concilio & eſt ſuppoſitus conci-
lio: vt ipſemet dicit in. l. 1. C. de ſumma tri
ni. & in authen. de eccle. ti. in prin. & eſt tex.
in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. ipſe au-
tem iudicat & habet poteſtatem in papam: D
ergo multo magis concilium iudicat papam.
Quòd autem imperator habeat poteſtatē in
papam & ſit iudex eius, probatur quia papa
non eſt magis exemptus a iuriſditione impe
ratoris q̃ fuerit chriſtus inquantū homo mor
talis. ſed chriſtus inquantū homo fuit ſubie-
ctus imperatori: vt patet ioan. 19. cū dixit pi-
lato nō haberes poteſtatē aduerſus me vllā ni
ſi tibi datū eſſet deſup. ergo multo magis pa-
pa qui eſt chriſti vicarius. d. ca. ad apoſtolicæ
& in. c. licet de tranſla. præla. & in. c. 1. de ho-
mi. in. 6. cū ſimil. quia minor eſt vicarius illo
cuius vices gerit: vt patet de offi. vica. per to.
Item papa habet poteſtatem ab imperatore.
& imperator dedit papæ priuilegium princi
palitatis. 96. di. c. conſtantinus. Item & petrus
& cęteri apoſtoli fuerūt ſubiecti imperatori:
quia in hoc erant pares petrus & alii apoſtoli.
ſed paulus tanq̃ ſubiectus appellauit ad im-
peratorem: vt patet act. 25. Item ſicut in no
uo teſtamento poteſtas ſummi ſacerdotis de-
pendet immediate a deo (vt in. c. nouit de iu
di.) ſic & in veteri teſtamento præeminentia
ſummi ſacerdotis fuit inſtituta a deo: vt patet
exo. 28. Sed non obſtante prædicta eminētia

ſummus ſacerdos in veteri lege potuit ab ho
r. ſine iudicari & deponi: vt patet de abiathar
A qui erat verus & legitim⁹ ſummus ſacerdos,
& tamen fuit eiectus de ſūmo ſacerdotio per
ſalomonē, non propter hæreſim ſed quia cō-
ſpirauerat cū adonia: vt patet, 3. reg. 1. &. 2. c.
ergo a pari idem dicendū eſt in nouo teſtamē
to de papa. Et ſi papa iudicatur ab imperato-
re / & imperator iudicatur a concilio, multo
magis conciliū iudicabit papā. audien. multo
magis, C. de ſacroſan. eccle. ergo conciliū eſt
maius papa & imperatore, & iudicabit de pa
pa ſicut de imperatore. ⁋ Accedit ꝙ quicunq;
ſoluit alicui tributum non videtur eo maior
eſſe ſed magis ſubeſſe ei cui ſoluit tributum,
ſicut dās decimas minor eſt recipiēte vt dicit
apl's ad hebræ. 7. facit. c. ſi. de cēſi. de cauſa poſ.
& pprie. &. c. cū apoſtolus. de cēſi. &. l. 1. &. 2.
de cēſi. li. xi. per ſiculū conſi. 98. Sed papa ſol-
uit tributum imperatori. xi. q. 1. ſi tributū. vbi
dicit papa ꝙ ſi imperator petat tributum non
negam⁹. Ergo papa eſt minor imperatore: &
conſequenter concilio quod iudicat de impe
ratore / vt dictum eſt.

¶ QVINQVAGESIMO facit ꝙ
petrus licet fuerit vicarius chriſti (vt in. c. ita
dominus. 19. di. & in. c. in nouo. 21. di. & in
c. inter corporalia de tranſla. præla.) papa ta-
B men dicitur vicarius petri: vt in. c. ego ludoui
cus. 63. di. & tex. in. c. memor. 24. q. 1. &. 1. q.
7. quotiens. &. 1. q. 1. non quales. & legitur in
legenda ioan. papæ & martyris: vbi ſimiliter
vocatur vicarius beati petri. Sed vicarius non
poteſt facere vicariū: vt in. c. clericos de offi.
vica. Ergo papa ex ſuo vicariatu tanq̃ nullo
reſpectiue ad chriſtum non conſequitur pri-
matum ſupra eccleſiam, maxime cum etiā pe
trus hunc primatum habuerit ab apoſtolis &
ſic ab vniuerſali eccleſia: vt in. c. in nouo. 21.
di. & in. c. ſacroſancta. 22. di. & in. c. dudū. 3.
q. 6.

¶ QVINQVAGESIMOPRIMO
probatur iſta maioritas concilii ex authorita-
te euangelica matthei vl. vbi dicit̃ ego vobiſ-
cum ſum vſq; ad conſummationē ſeculi. Sed
ſi plenitudo poteſtatis eſſet in papa, non dice
retur eſſe nobiſcum vſq; ad conſummationē
ſeculi: quia papa eſt mortalis, & ſic in eo ple-
nitudo poteſtatis nō poteſt eſſe perpetua. Er-
go dicendū eſt ꝙ ſit in eccleſia vniuerſali quæ
nunq̃ moritur. c. turbatur. 1. q. 4. nam vt dicit
ariſto. 3. poli. c. 8. regimen ciuitatis conſiſtere
debet apud valentiorē partē ipſius ciuitatis ſe
cundum ordinatam politiam. Ergo etiam re-
gimen eccleſiæ debet eſſe apud vniuerſalem
eccleſiā tanq̃ valentiorem partē potiusq̃ apud C
papā, qui poteſt decipi: vt in. c. præterea. 23.
di. & poteſt peccare & errare: vt in. c. a recta
24. q. 1. & moritur, vt in. c. vbi periculum &
in cle. ne romani cū ſimil. de elec. Cuius con-
trarium eſt in eccleſia vniuerſali: vt in. d. c. a
recta &. d. c. loquitur: quia illa non poteſt eſſe
nulla: vt in. c. pudenda. 24. q. 1. & glo. in. c. ita
dominus. 19. di.

¶ Et ſi dicatur ꝙ poteſtas papæ adhæret eccle
ſię intrinſece & ꝙ eccleſię ad papā eſt eſſentia
lis ordo (non quidē ad hunc vel illum papā
perſonaliter accipiendo ſed generaliter: vide-
licet nomine papæ intelligendo illam ſupre-
mā poteſtatē quæ in papa reſidet) quia cū de
ratione eccleſiæ ſit eſſe corpus vnum & ordi-
natum / ordo autē ſit per reſpectū ad aliquod
principiū, hoc intelligi non poteſt niſi per il-
lud primum papa intelligatur / qui eſt primus
in eccleſia & per reſpectū ad quē omnes alii
miniſtri dicuntur eſſe ordinati ſiue habere or
dinē. Vnde q̃uis quādo moritur papa tunc ſit
dare tēpus in quo eccleſia eſt ſine perſona pa-
pæ, eo tamen tempore verū eſt dicere ꝙ in ec
cleſia eſt dignitas papalis. q̃uis enim perſona
eligatur quæ habeat illam dignitatem, non ta
men dignitas illa de nouo inſtituitur in eccle D
ſia. Multū enim intereſt vtrū in aliqua ciuita-
te de nouo inſtituatur dignitas epiſcopalis &
præficiatur in ea epiſcopus, an dignitas quæ
iam ab antiquo ibidē creata erat & per mortē
vacauerat / conferatur alicui. nam per mortē
epiſcopi non dicitur ciuitas aut eccleſia per-
dere dignitatē epiſcopalem. Sic igitur dicēdū
eſt de eccleſia reſpectu papæ ꝙ eſt vnius ad
alterum ordo eſſentialis / ita ꝙ alterum ſine al-
tero intelligi aut eſſe non poteſt. ⁋ Quia ad
hoc dici poteſt ꝙ ipſa obiectio trahit ſolutio-
nem ſecum: quia facit differentiam inter pa-
pam & dignitatē papalem ſiue inter ſedem ro
manā & ſedentē, quorum alterū dicit in eccle
ſia ſemper manere / alterū vero nō ſemper ſed
quandoq;. Vnde conceditur ꝙ ſuprema po-
teſtas quam chriſtus eccleſiæ ſuæ conceſſit
ad ſe tuendam & regendā & cuius iudicio &
diſpoſitioni omnes acquieſcere tenentur, ſem
per in eccleſia manet nec eſt aſſignare aliquod
tēpus in quo abſq; huiuſmodi poteſtate intel
ligatur ſtare. & ſi per dignitatē papæ aut ro-
manā ſedem intelligitur hæc ſuprema pote-
ſtas, non eſt dubium hanc in eccleſia ſemper
permanere: ſed hæc ſuprema poteſtas cuius
dicitur eſſe ordo eſſentialis ad eccleſiam (vt

patet ex canti. 6. vbi dicitur ꝙ eſt terribilis vt A caſtrorum acies ordinata) hoc reſpectu non eſt ſolum in papa ſed in eccleſia, nã papa mortuo eccleſia manet ordinata: qa de ea omni tẽpore dicitur ꝙ eſt terribilis vt caſtrorũ acies ordinata. Nec põt dici ꝙ tunc ſolũ cõpetat ei ordinatio habitualiter/ videlicet habito reſpectu ad papam futurũ: quia non ſolum potentialiter vel habitualiter ſed actualiter eſt ordinata: cũ eo tẽpore de ipſa dicatur ꝙ eſt corpꝰ vnicũ & ſponſa chriſti, & paruo tpe ſuũ perdit ordinẽ & decorem. Cum ergo hæc ſuprema poteſtas intelligatur eſſe in eccleſia & in papa/ alia tamen & alia habitudine, equidẽ inter hanc poteſtatem & eccleſiam videtur eſſe habitudo neceſſaria: quia impoſſibile eſt vnũ ab altero ſeparari/ præſuppoſita videlicet ordinatione, vnde videntur ſe habere ſicut ſubiectum & proprium eius. ſed inter hanc poteſtatem & perſonam papæ non neceſſaria habitudo ſed contingens eſſe dicitur: cum hæc poteſtas poſſit eſſe ſine papa (vt ſede vacante) & perſona papæ etiam abſque illa: vt eſt antequam eligatur/ vel cum eſſet depoſitus a papatu. Ergo cum poſſint ab inuicem ſeparari, ſequitur ꝙ quandiu manet papa/ nõ neceſſario ſed contingenter dicitur hæc po-

B teſtas ei ineſſe. Ex quo apparet ꝙ hęc poteſtas primo & principaliter eſt in eccleſia, ſecũdario vero in papa: nã quandocunq; alliqua virtus ſiue proprietas ineſt duobus ita ꝙ vni neceſſario & alteri contingẽter, principaliter ineſt illi cui competit neceſſario potiusq̃ illi cui competit contingenter: ſicut dicimus de calore ignis, qui ei neceſſario ineſt/ aquæ aũt & alijs contingẽter. Sic etiã videmus eſſe de ipſa ſumma poteſtate quæ competit eccleſię & papæ: quia eccleſiæ ineſt habitudine neceſſaria & intrinſeca, papæ autẽ extrinſeca & contingenti, ex quo, n, ipſa ſuprema poteſtas poteſt eſſe ſine papa, ſequitur ꝙ ad papam eſt cõtingẽs ſiue extrĩſeca habitudo. Et ſi ſic eſt, maior eſt eccleſia/ & cõſequẽter conciliũ q̃ papa: cũ chriſtus eccleſiam fundauerit ſuper ſe petrã, & dederit illi virtutẽ & poteſtatẽ qua ſeipſam in ſuo eſſe poſſit cõſeruare & regere & aduerſantibus ſiue conantibus ad eius deſtructionem reſiſtere & ſe tueri: cum dixerit ꝙ portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, acſi dixiſſet ꝙ eo ipſo ꝙ ædificata eſt/ habet in ſe virtutẽ & poteſtatẽ intrinſecã aduerſantibus reſiſtẽdi & ſe in ſuo eſſe conſeruandi: ſicut cuilibet creaturæ deꝰ dedit propriã virtutẽ intrinſecã qua poſſit ſe in ſuo eſſe cõſeruare & regere/ & aduerſantibus ſiue conãtibus ad eius deſtructionem reſiſtere. vnde auguſti. ſuper pſal. 103. exponẽs illud qui fundaſti terrã ſuper ſtabilitatẽ ſuã/ dicit, & ſic ſtabilitas & firmitas eius inhæret ei intrinſece. Q uã ſtabilitatem ſiue fundamentum ſuper quod eccleſia eſt fundata/ dixit eſſe chriſtum: iuxta illud prime ad corin. 3. &. 1. q. 1. cum paulus. C

¶ QVINQVAGESIMOſecundo facit ꝙ papa repræſentat eccleſiam romanã: vt in c. quis. 21. di. & c. ſacroſancta. 22. di. quattuor enim modis accipitur eccleſia romana: aliquã do pro papa, aliquando pro iuriſditione temporali, aliquãdo pro eccleſia cathedrali lateranen, aliquãdo pro eccleſia. s. petri: vt dicit bal. in authẽ. quas actiões. C. de ſacroſan. eccle. ar chi. in. c. 2. de præſcrip. in. 6. & in. c. fundamenta de elec. eo. li. Sed romana eccleſia non eſt vniuerſalis ſed de vniuerſo: vt dicit tex. grego. in. c. ecce iuncta glo'. 99. di. Igitur vniuerſalis eccleſia maior eſt papa: & conſequẽter concilium illam repræſentans.

¶ QVINQVAGESIMOtertio facit tex. in. c. conſtantinus. 96. di. vbi dicitur ꝙ conſtãtinus contulit romano pontifici vt omnes in toto orbe romano põtifices vel ſacerdotes ita hunc habeant ſicut iudices regẽ. Ex quo paret ꝙ primatus papæ emanauit a conſtantino imperatore, ſed imperator eſt ſuppoſitus conD cilio: vt eſt tex. in. l. 1. C. de ſum. trini. & in authen. de eccle. ti. in prin. Ergo multo magis erit ſubiectus papa ipſi concilio. Ad idem facit quod dictũ eſt ſupra in. 49. contrario de tributo.

¶ QVINQVAGESIMOquarto facit ꝙ multa ſunt quæ oſtendunt præeminentiã in eccleſia, patet ex dicto augu. contra epiſtolam manichæi (quam vocant fundamenti) in. 5. ca. vbi dicit. ego euangelio non crederẽ niſi me catholicæ eccleſiæ commoneret authoritas, quod probatur ex dicto chriſti mar. 1. pœnitentiã agite & credite euangelio. i. euangelizantibus. Ex quo dicto ſequitur ꝙ maior eſt authoritas eccleſiæ q̃ euangelii, cum tamen euangeliũ ſit præſtantiſſimũ inter omnia diuina ſcripta. ¶ Etſi dicatur ꝙ authoritas eccleſiæ conſurgit ex euangelio & eſt idem quod euangelium, reſpondeo ꝙ differunt: ſicut appellatione noui teſtamenti non venit liber quattuor euangeliorum nec ſcripta apoſtolorum: vt notat domi. in. c. de quibus. 20. di. Item ad eccleſiã ſpectat declarare ſenſum reuelationum & canonum bibliæ & verborũ: vt in exemplo euangelii ſi manus tua vel pes

tuus ſcandalizat te abſcinde eum & proiice
A abs te. Item ſimiliter ſi quis te percuſſerit in
dexteram maxillam/ præbe ei ſiniſtram. Item
matth. xi. cæci vident/ claudi ambulant &c.
Quæ ſi tantum conſiderentur verba, non vi-
dentur vera nec veriſimilia. ¶ Item videmus
ꝙ quicunq; doctores eccleſiæ (etiam ſancti
& pontifices) in quibuſcunq; ſuis opuſculis
ſemper ſe ſubmittūt iudicio eccleſiæ, & profi
tentur ſe potuiſſe in ſuis ſcriptis errare: vt pa
tet in pluribus epiſtolis augu. ad vincentium
donatiſtam. Item in epiſtola. 7. ad marcelli-
num. vbi de ſeipſo dicit. vos autē qui me mul
tum diligitis, ſi talem aſſeritis vt me nusq̄ ſcri
ptorum meorum erraſſe dicatis, fruſtra labo
ratis/ non bonam cauſam ſuſcepiſtis/ facile in
ea meipſo iudice ſuperamini: quoniam non
mihi placet cum a chariſſimis meis talis eſſe
exiſtimor qualis non ſum: profecto enim nō
me ſed pro me alium ſub meo nomine dili-
gunt, ſi non quod ſum ſed quod non ſum di-
ligunt. Et poſt pauca. hoc potius de homini-
bus dei qui ſpiritu ſancto acti locuti ſunt cre
dendum eſt. Et circa principium epiſtolæ. vn
de ſi aliquid vel incautius vel indoctius a me
poſitum eſt quod non ſolum ab aliis qui vi-
dere id poſſunt merito reprehendatur verum
etiam a meipſo (quia & ego ſaltem poſtea vi
B dere debeo ſi proficio) nec mirandum eſt nec
dolendum &c. Secus autem eſt in eccleſia &
authoribus ſacræ ſcripturæ, qui expreſſe aſſe
runt ſuis doctrinis infallibiliter eſſe creden-
dum, quod patet per apoſtolum in multis lo
cis: vt ad gala. 1. ſi quis vobis euangelizauerit
præter id quod accepiſtis anathema ſit. Et au-
gu. in epiſtola. 165. oportet te apoſtolicæ ſen
tentiæ memorem fieri, qui ait licet nos aut an
gelus de cœlo vobis euangelizauerit præter
id quod euangelizauimus vobis/ anathe-
ma ſit. quæ ſunt verba apoſtoli ibidem ad ga-
la. 1. ad hoc. xi. q. 3. ſi is qui præeſt. 24. q. 3. c.
cum ergo. Et primæ ad timo. 6. ſi quis aliter
docet & non acquieſcit ſanis ſermonibus do
mini noſtri ieſu chriſti & ei quæ ſecundum
pietatem eſt doctrinæ, ſuperbus eſt/ nihil ſci-
ens ſed languens &c. Item prouer. 30. ne ad-
das quicquam verbis dei ne arguaris & inue
niaris mendax. Et apoca. 22. ſi quis appoſue-
rit ad hæc/ apponet deus ſuper illum plagas
ſcriptas in libro iſto: & ſi quis diminuerit de
verbis libri propheciæ huius/ auferet deus par
tem eius de libro vitæ &c. Vnde aug. in epi-
ſtola. 56. ad dioſcorum circa fi. dicit. ſed ille
fidei imperator clementiſſimus & per conuē

tus celeberrimos populorum atq; gentium
ſedeſq; ipſas apoſtolorū arce authoritatis mu C
niuit eccleſiam, & per pauciores pie doctos et
vere ſpiritales viros copioſiſſimis apparatibꝰ
etiam inuictiſſimę rationis armauit. Ecce pa-
tet ex iſtis ꝙ maior eſt authoritas eccleſię q̄ pa
pæ. ¶ Accedit ꝙ eccleſia dicitur coniūcta chri
ſto & vnita ſpiritualiter ſicut vir vxori, q ſunt
duo in carne vna. Vnde apoſtolus. 2. ad co-
rin. xi. loquēs de eccleſia dicit. deſpondi enim
vos vni viro virginem caſtam exhibere chri-
ſto. Quapropter tex. appellat eccleſiam con-
iugem chriſti in cle. 1. de ſum. tri. & ad ephe.
5. nemo vnq̄ carnem ſuā odio habuit ſed nu
trit & fouet eā ſicut & chriſtus eccleſiam: quia
mēbra ſumus corporis eius, de carne eius &
de oſſibus eius: propter hoc relinquet hō pa-
trem & matrē &c. Quæ deſponſatio & vnio
perpetuo eſt duratura & inſeparabilis. Vnde
dicitur oſee ſecundo. & ſponſabo te mihi in
æternum & ſponſabo te mihi in fide, & ſcies
ꝙ ego dominus. Cum igit̄ eccleſia ſit in chri
ſto & chriſtus in eccleſia/ & non ſit ſic dictum
de papa vel alia ſingulari perſona, ſequitur ꝙ
quando loquimur de eccleſia vniuerſali/ vir-
tualiter loquimur de chriſto: & ꝙ ſicut chri-
ſtus eſt maior/ ita & eccleſia quæ eſt de corpo
re chriſti. Et oſtenditur hæc præeminentia ex D
ratione coniunctionis & dilectionis a deo: q̄a
plus dilecta eſt eccleſia poſt paſſionem chriſti
q̄ fuerit ſynagoga tempore ſuo. quod patet
ex myſterio redemptionis actualiter exhibi-
tæ/ fidelium multiplicatione/ ſanctorum mul
titudine & ampliatione diuini cultus. Sed ſy
nagogam intantum dilexit ꝙ nunq̄ eam de-
ſeruit. multo minus igitur eccleſia (quæ
maiori dilectione chriſto eſt annexa) ab eo
deſeritur. Et de ſynagoga. dicitur iſa. 49. dixit
ſion/ dereliquit me dominus & dominus obli
tus eſt mei. nunquid obliuiſci poteſt mulier
infantem ſuū vt non miſereatur filii vteri ſui?
& ſi illa oblita fuerit, ego tamē non obliuiſcar
tui. ecce in manibus meis deſcripſi te, muri
tui coram oculis meis ſemper, & cætera quæ
ſequuntur: quæ etiam eccleſiæ cōueniunt. Et
infinitæ ſunt authoritates de dilectione & cō
iunctione chriſti ad eccleſiam. ¶ Accedit huic
præeminentiæ quod dicit apoſtolus ad ephe.
3. ꝙ per eccleſiam innoteſcit multiformis ſa-
pientia dei principibus & poteſtatibus in cœ-
leſtibus. Si autem eccleſia tantæ eſt authori-
tatis ꝙ ei tribuitur docere beatorum angelo-
rum agmina, ſequitur ꝙ nullus viator poſſit
aſſerere ſtandum eſſe ſuæ diffinitioni potiuſq̄

eccleſiæ:& ſic nec papa. ¶ Ad idem eſt quod
A dicit apoſtolus primæ ad corin. 6. neſcitis ꝙ angelos iudicabimus? ad quod tex. in.c. per venerabilem qui filii ſint legi. Si autem iudicat angelos/ergo & papam.

¶QVINQVAGESIMOquinto facit tex.in.c.per venerabilem qui filii ſint legi, vbi dicitur ꝙ in veteri teſtamēto quādo aliquod difficile & ambiguum iudiciū erat faciendū, recurrendum erat ad ſacerdotes leuitici generis: in quorum locū ſucceſſerunt hodie epiſcopi & cardinales, vt dicit ibi tex. Ex ipſis autem epiſcopis conſtat eſſe concilium: vt in.c. 1.&.2.15.di.& dictum eſt ſupra in.q.qui habeant vocem deciſiuam in concilio. ergo ad concilium ſpectat diffinire cauſas difficiles: & conſequenter cauſas tangentes perſonam papæ, ergo maius eſt conciliū q̄ papa. ¶Confirmatur hoc ex pluribus. nam epiſcopi hodie ſunt loco apoſtolorū: vt in.c. eccleſiæ.35.di.&.c.in nouo.21.di. ſed apoſtolis data fuit poteſtas ſupremi iudicii. ergo hodie epiſcopis, & conſequenter concilio. Quōd autē data fuerit poteſtas ſupremi iudicii apoſtolis, probatur ex multis. Tū ex plenaria poteſtate eis cōceſſa a chriſto ioan.20. ſicut miſit me pater & ego mitto vos &c. accipite ſpiritū ſanctum
B quorum remiſeritis peccata remittuntur eis & quorum retinueritis retenta ſunt. Data eſt ergo poteſtas diſcipulis cognoſcendi & iudicandi: nam cui datur poteſtas puniendi & indulgendi ſeu remittendi, datur conſequenter poteſtas cognoſcendi & iudicandi tanquam quoddam præambulum. l. oratio. ff. de ſponſa. & l. illud. ff. de acqui. hæredi. ¶ Nec dicatur ꝙ illa authoritas tantum habet locum in foro conſcientiæ, nam matth. 18. paulo anteq̄ dicatur amen dico vobis quæcunq; alligaueritis ſuper terrā &c. præmittitur ſi peccauerit in te frater tuus/ corripe eū inter te & ipſum ſolū: ſi āt te non audierit adhibe tecū vnum vel duos: ꝙ ſi eos non audierit dic eccleſiæ. Quæ autem fiunt in foro conſcientiæ, fiunt tantum in ſecreto/& non adhibentur duo vel tres: nec dicitur eccleſiæ militanti tanq̄ habenti iudiciariam poteſtatē; Igitur loquitur etiam in foro contentioſo & iudiciali. ¶ Item patet ex cōmiſſa ſpecialiter diſcipulis actione: vt legitur matth. 14. & mar. 6. & lu. 9. & ioan. 6. quando chriſtus pauit turbas per manus diſcipulorum, qui diſtribuerunt populo panem refectionis ad demonſtrandum ꝙ ad diſcipulos pertineret diuidere & diſtribuere panem ſacræ ſcripturæ. Et ꝙ ille ſit ſenſus illo-

rum verborum, patet matth. 14. cum dicitur
veſpere autem facto acceſſerunt ad ieſum diſcipuli eius dicentes/ deſertus eſt locus & iam hora præteriit dimitte turbas vt euntes in caſtella emant ſibi eſcas. ieſus āt dixit eis, non hñt neceſſe ire date illis vos manducare. Vnde ad diſcipulos pertinet dare cibum vitę nec eſt neceſſe ad alios ire. acſi dictū eſſet ꝙ poſt iudicium diſcipulorum non eſt aliud quærēdum. ¶ Idem etiā probatur ioā. vl. cum dñs dixit petro pro omnibus paſce agnos meos, ſecundum ambro. in ſermone de ſacerdotibus & auguſtinū de agone chriſtiano. & dictum eſt ſupra in.xl. motiuo. Quod & eccleſia oſtēdit in præfatione de apoſtolis dicens. vt gregem tuū paſtor æterne non deſeras/ ſed per beatos apoſtolos tuos continua protectione cuſtodias, vt eiſdem rectoribus gubernetur quos operis tui vicarios eidem contuliſti præeſſe paſtores: vt dictū eſt in.22. motiuo. Idem oſtendit petrus primę epiſtolę canonicę.c.5. paſcite qui in vobis eſt gregē dei/ prouidentes non coacte ſed ſpontanee. Et apoſtolus. 1. ad corin. 4. ſic nos exiſtimet homo miniſtros chriſti & diſpenſatores myſteriorū dei. Quod & dicit tex. in.c. 1. de ſum. trini. cū dicit ꝙ ſacramentum corporis chriſti nemo poteſt conficere niſi ſacerdos qui rite fuerit ordinatus ſecundum claues eccleſiæ quas cō D
ceſſit apoſtolis eorumq; ſucceſſoribus ieſus chriſtus. Item patet ex ipſorū apoſtolorū vocatiōe, cum dicitur matth. 4. & mat. 1. venite poſt me faciā vos fieri piſcatores hominū. de quo fuerat prophetatū iere. 16. ecce ego mittam paſtores multos dicit dominus & piſcabuntur eos.

¶ Item patet eorū præeminentia ex miſſione ipſorū ad prædicandum regnū cœlorū gentibus, & docendum viam qua ſit ambulandū: vt patet lucæ. 10. poſt hæc autem deſignauit & alios. 70. diſcipulos & miſit illos binos ante faciē ſuam in omnē ciuitatē & locum quo erat ipſe venturus: & dixit illis, meſſis quidē multa ſed operarii pauci. Similiter ioan. 20. ſicut me miſit pater & ego mittos vos. Itē apoſtolus ſecundę ad corin. 5. inquit, pro chriſto legatione fungimur tanquam deo exhortante per nos. Vnde patet ꝙ immediate a chriſto data eſt apoſtolis iſta authoritas, & oſtenditur quædam vnio & connexitas inter chriſtum mittentem & apoſtolos nuncios ſiue miſſos. Vnde math. 10. qui recipit vos me recipit, & q me recipit recipit eū qui me miſit: vt in. c. in nouo. 21. di. Item ioan. 3. amen amen.

A dico vobis qui accipit ſi quẽ miſero me accipit, & qui accipit me accipit eũ qui me miſit. Et rurſus lucæ. 10. qui vos audit me audit, & qui vos ſpernit me ſpernit: qui aũt me ſpernit ſpernit eum qui miſit me. ¶ Item eorum authoritas patet per illud mar. vl. euntes in mundũ vniuerſum prędicate euangeliũ omni creaturæ, qui crediderit & baptizatus fuerit ſaluus erit qui vero non crediderit condẽnabitur. Et matth. vl. euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris & filii & ſpiritus ſancti/ docentes eos ſeruare omnia quæcunq; mandaui vobis. Ex quibus patet quòd diſcipuli habuerũt authoritatem docendi omnes vniuerſaliter/ non ſolum in iis quæ pertinent ad cõuerſionem, ſed etiam quantum ad omnia quæ pertinent ad legem dei. Vnde ad eos ſpectabat authoritas inſtruendi/ dirigendi/ informandi/ diffiniendi & determinandi. Vnde tex. aug. in. c. quorum vices. 68. di. dicit ꝙ patres miſſi ſunt apoſtoli/ pro quibus nati ſunt epiſcopi iuxta illud pſalmi. 44. pro patribus tuis nati ſunt tibi filii, conſtitues eos principes ſuper omnem terrã. Quapropter omnes epiſcopi ſimul accepti/ habent iuriſditionem ſuper omnem terram. Quod & oſtendit apoſt. ad coloſ. 1. dicẽs my-

B ſterium quod abſconditum fuit a ſeculis & generationibus: nunc autem manifeſtatum eſt ſanctis eius, quibus voluit deus notas facere diuitias gloriæ myſterii huius in gentibus/ quod eſt chriſtus in vobis ſpes gloriæ, quem nos annunciamus corripientes & docentes omnem hominem in omni ſapientia vt exhibeamus omnem hominẽ perfectum in chriſto ieſu. Vnde ad apoſtolos & conſequenter ad epiſcopos qui ſucceſſerunt in eorum locum (vt .d. c. quorum, & .c. eccleſiæ 35. di. & .c. in nouo. 21. di. & .c. ſi quis. 2. q. 4. vbi patet ꝙ epiſcopi in eccleſia gerunt vices diſcipulorum chriſti) pertinet corripere & docere omnem hominem in omni ſapientia. Ex quo patet quòd nec papa excipitur a correctione epiſcoporum in concilio congregatorum/ & ꝙ ſtandum eſt determinationi concilii per vniuerſum orbem. Quod corroboratẽ ex dicto. s. thomæ in ſecunda ſecundæ q. 77. ar. 1. in reſpon. ad. 2. argu. vbi dicit ꝙ in doctrina apoſtolorum continetur præceptum de ſolutione decimarum. Ex quo colligitur illorum præeminentia & ſuperioritas: cum papa non poſſit facere conſtitutionem per quam tollatur præceptum de ſolutione decimarum: vt in. c. a nobis ibi glo. & doc. de deci. C

¶ Accedit quod dicitur matth. 5. & .2. q. 7. c. non omnes. vos eſtis ſal terræ: quòd ſi ſal euanuerit/ in quo ſalietur? ad nihilum valet vltra niſi vt mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Cum ergo ſal communiter in ſacra ſcriptura ſumatur pro diſcretione ſeu ſapientia (vnde in catechizatione dicitur accipe ſal ſapientiæ. & apoſtolus ad coloſ. 4. dicit/ ſermo veſter ſemper in gratia ſale ſit conditus) intelligitur quòd ſal id eſt diſcretio in in agendis pręeminebat in diſcipulis chriſti. & ſicut ſal eſt condimentum ciborum, ita diſcipuli chriſti ſunt condimentum diſcretionis & ſapientiæ totius orbis præſeruatiuũ ab omni corruptione falſæ doctrinæ ac tribuẽs ſanitatis ſaporem doctrinis inſulſis vt poſſint eſſe omnibus fidelibus nutrimentum & refectio ſalutaris. Inde eſt quòd lucas. 14. dicitur. bonum eſt ſal: ſi autem ſal euanuerit in quo condietur? nec in terram nec in ſterquilinium vtile eſt ſed foras mittetur. Vnde conſiderandum eſt quantæ dignitatis & præeminentiæ ſit iudicium diſcretionis in apoſtolis ſuper aliorum doctrinam: cum diſcretio ſiue ſapientia ipſorum dicatur ſale condita, aliorũ vero terræ comparetur & ſterquilinio. Et D paulo poſt in matth. ſeqt̃ vos eſtis lux mundi, non intelligendo de luce corporali ſed de luce ſapientiæ. Ex quo clare apparet ꝙ ſuprema authoritas inſtruendi/ illuminandi/ dirigendi/ & informandi omnes fideles erat in diſcipulis & apoſtolis: & conſequẽter in epiſcopis, qui tenent eorum locum in eccleſia & conſequenter in concilio: vt eſt tex. clarus cornelii papæ in concilio triburien. in. c. ſi quis presbyter, ſecunda quæſtione quarta. vbi papa connumerat ſe cum aliis epiſcopis vicem diſcipulorum chriſti in eccleſia gerentibus. Vnde non tam ad papalem dignitatem quàm epiſcopalem reſpicit: vt intelligamus quòd in omnibus & ſingulis dubiis & quæſtionibus religionis chriſtianæ ab omnibus fidelibus ſtandum eſt eorum diſcretioni declarationi & diffinitioni. ¶ Et conſiderandum eſt quòd ipſi non dicuntur in ſeipſis lucidi, ſed lux mundi in abſtracto. ex quo ſequitur impoſſibile eſſe eos obtenebrari per aliquam ignorantiam culpabilem. illud enim quod eſt lucidum poteſt obſcurari, ſed lux ipſa nunquàm poteſt obſcurari. Sic ergo cum apoſtoli dicantur lux mundi quæ non

poteſt per aliquam ignorantię cęcitatem obtenebrari / & ab eis non niſi veritas deſcendat, ſequitur a ſimili q̄ epiſcopi in concilio ſimul congregati (qui vt ſæpius dictum eſt ſunt loco apoſtolorum) in ſua communi ſententia non permittuntur a deo errare / & eorum ſententia debet prævalere aliorum omnium iudicio / & eſt maior quocunq̄ alio iudicio ſpeciali & in cōcreto. ¶ Similiter ad hoc eſt alia authoritas ioan. 15. ego ſum vitis vera / & pater meus agricola eſt : omnē palmitem in me non ferentem fructum (ſcilicet per doctrinæ traditionem) tollet eum. Et paulo poſt ſequitur. ſi quis in me non manſerit, mittetur foras ſicut palmes & areſcet &c. Quæ verba petro cum apoſtolis directa/cōprehendunt etiam ſucceſſores petri, qui aliquando propter malum regimen ſunt mittēdi foras. Cum igitur pontifices ſint aliquando mittendi foras/ & hoc non poſſit fieri congruentius quàm per concilium (quia nullus alius quantumcunq̄ eminens potentatus poteſt in eum iuriſditionem exercere) ſequitur quòd hoc eſt ſoli concilio reſeruatum: & conſequenter concilium eſt maius papa.

A

¶ Accedit quòd non omnibus datum eſt omnia noſſe, vt patet math. 19. vbi cum chriſtus dixiſſet non licere vniuerſaliter dare libellum repudii, diſcipulis ſuper hoc replicantibus dixit non omnes capiunt verbum iſtud ſed quibus datum eſt. Quod intelligēdum eſt quantum ad myſterium regni coelorum, quod noſſe datum eſt diſcipulis : vt patet math. 13. & mar. 4. & lu. 8. vbi cum chriſtus dixiſſet parabolam de eo qui exiit ſeminare ſemē ſuum, ſciſcitantibus diſcipulis quare in parabolis loqueretur turbis reſpondit quia vobis datū eſt noſſe myſterium dei, illis autem non eſt datum : qui enim habet dabitur ei & abundabit, qui autem non habet etiam quod videtur habere auferetur ab eo. Ex quo ſequitur quòd apoſtolis data eſt authoritas cognoſcendi diffiniendi & declarandi quæſtiones: & nemo putare debet ſua intelligentia poſſe conſequi notitiam myſterii dei ſed quibus ſpecialiter datum eſt vt fuerunt diſcipuli. Vnde apoſtolus primæ ad corinthios ſecundo. ſpiritus omnia ſcrutatur etiam profunda dei: quis enim ſcit hominum quæ ſunt hominis niſi ſpiritus hominis qui in ipſo eſt? ita & quæ ſunt dei nemo cognouit niſi ſpiritus dei. nos autem ſpiritum non huius mundi accepimus, ſed ſpiritum qui

B

ex deo eſt vt ſciamus quæ a deo donata ſunt nobis : quæ & loquimur non in doctis humanæ ſapientiæ verbis, ſed in doctrina ſpiritus ſpiritualibus ſpiritualia comparantes. animalis autē homo non percipit ea quæ ſunt ſpiritus dei. ſpiritualis autem iudicat omnia/ & ipſe a nemine iudicatur : quis enim cognouit ſenſum domini, aut quis inſtruxit eum? nos autem ſenſum chriſti habemus. ¶ Item ad idem ſecundę ad corinthios tertio. fiduciam talem habemus per chriſtum ad deum : non quòd ſufficientes ſimus cogitare aliquid a nobis quaſi ex nobis ſed ſufficientia nr̄a ex deo eſt/ qui & idoneos nos fecit miniſtros noui teſtamenti non litera ſed ſpiritu. ¶ Item eiuſdem epiſtolæ capitulo decimo. in carne autem ambulantes non ſecundum carnem militamus : nam arma militiæ noſtrę non carnalia ſunt ſed potentia deo ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtruentes & omnem altitudinem extollentem ſe aduerſus ſcientiam dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obſequium chriſti, & in promptu habentes vlciſci omnem inobedientiam cum impleta fuerit veſtra obedientia. Ecce quomodo apoſtolis data eſt poteſtas deſtruendi conſilia & vlciſcendi omnem inobedientiam. Ex quo patet quòd propter eorum præeminentiam & authoritatem / ipſorum iudicium præferri debuit cuicunq̄ alteri iudicio. Nam & idem apoſtolus dicit primę ad corinthios tertio. vnuſquiſq̄ autem propriam mercedem accipiet ſecundum ſuum laborem : dei enim ſumus adiutores. ex quo ſequitur quòd collegium apoſtolorum accepit immediate poteſtatem a deo, cum etiam fuerint eius coadiutores. igitur & concilium quod ex epiſcopis conſtat (vt ſæpius dictum eſt) habet poteſtatem immediate a deo ſupra omnem creaturam.

C

D

¶ Item idem (ſcilicet quòd ſupremum iudicium datum fuerit eccleſiæ in perſona apoſtolorum in quorum locum ſuccedunt epiſcopi) oſtendit paulus ad epheſios. 4. cum dicit. ſoliciti ſitis ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis: vnum corpus & vnus ſpiritus ſicut vocati eſtis in vna ſpe vocationis veſtræ. vnus dominus/ vna fides/ vnum baptiſma : vnus deus & pater omnium. Poſtea ſubiungit. vnicuique autem noſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram donationis chriſti. Et poſt pauca ſubiungit. & ipſe

A dedit quoſdam quidem apoſtolos/ quoſdam autem prophetas, alios vero euangeliſtas/ alios paſtores & doctores ad conſummatio‑nem ſanctorum in opus miniſterii in ædifi‑catione corporis chriſti donec occurramus omnes in vnitatem fidei & agnitionis filii dei in virum perfectum in menſuram ætatis ple nitudis chriſti. Ecce quomõ demonſtratur q data eſt eccleſiæ poteſtas & iuriſditio ſupre‑ma. Vnde glo. nicolai in verbo & ipſe qdem dicit. hic conſequenter ponitur dictæ diſtin‑ctionis conditio. ſicut enim diuerſis membris eccleſiæ data eſt ad menſurã gratia plus & mi nus, ita conſtituta ſunt in diuerſis gradibus & officiis/ ſicut in corpore naturali diſtincta mẽ bra habent diſtincta officia, & hoc eſt quod dicitur & ipſe dedit quoſdam quidem apoſto los ſcilicet duodecim ad ordinandum eccle‑ſiam & regendum, quoſdam autem prophe tas ad futura prædicendum: vt patet actuum vndecimo & decimotertio. Et glo. ambroſii ſuper illum tex. quoſdã autem prophetas di‑cit, in nouo teſtamento prophetæ dicuntur explanatores ſcripturarum. Et idem ambro. ſuper illud alios vero euangeliſtas dicit, qui & diaconi: quia etſi non ſacerdotes/ tamen euangelizare poſſunt. Et ſuper illud alios aũ

B tem paſtores & doctores/ dicit nico. paſtores quidem ad curam animarum: doctores vero ad informandum in moribus populum, & hoc ex officio ſibi iniuncto ſiue ex commiſſi one. Et ſuper illud ad conſummationem ſan‑ctorum/ dicit idem nico. i. perfectionem fide lium in moribus & fide. Et ſuper illud in ædi ficationem corporis chriſti/ dicit idem nico. ſcilicet myſtici quod eſt eccleſia: in qua apo‑ſtolis ſuccedũt epiſcopi, prophetis autem ha‑bentes gratiam ſcripturarum ſanctarum ob‑ſcura interpretandi: euangeliſtis archidiaco ni & diaconi: paſtoribus (per quos intelligun tur ſeptuaginta diſcipuli) ſacerdotes curati: doctoribus autem quicunq exercentes debi‑te actum docendi ſeu prædicandi. Cum vero ſubiungitur donec occurramus, ait glo nico. hic conſequenter oſtenditur dictæ diſtinctio nis duratio. ſ. vſq ad iudicium. ¶ Et aduerten dum eſt q iſta commiſſio quam tangit apo‑ſtolus cũ dicit aſcendẽs in altũ &c. eſt vltima facta per chriſtum, & videtur eadẽ cum illa matth. c. vl. vbi datur facultas docẽdi oẽs gen tes per vniuerſum orbẽ, ſed hic magis ſpeci‑fice exprimitur quibus data fuerit cõmiſſio: ſ. epiſcopis & aliis ſupradictis. Nec põt dici q intelligatur tm̃ de apoſtolis & euangeliſtis q

tunc erant: quia illi mortui ſunt, ii aũt de qui‑ C bus loquitur durabũt vſq ad conſummatio‑nem ſeculi. Vnde oportet intelligere de illis & de iis qui in illorũ locum ſuccedunt. Et ex hoc q iſta fuit vltima cõmiſſio, hr̃ q per illã authoritatem paſce oues meas ioan. vl. nõ po teſt intelligi data poteſtas ſolum petro & ſuc ceſſoribus, ita q iudicium vnius præferri de beat iudicio omnium aliorum de corpore ec cleſiæ ſimul in concilio generali congregato rũ: quia illos quos ad opus miniſterii & ædi ficationẽ eccleſiæ inſtituit vltimate, voluit du rare in miniſterio vſq ad conſummationem ſeculi.

¶ QVINQVAgeſimoſexto pro iſta parte facit authoritas bernar. ad eugenium papam in li. 3. de conſidera. vbi dicit. erras ſi vt ſum‑mam ita & ſolam inſtitutã a deo veſtram apo ſtolicam dignitatem exiſtimas: ſi hoc ſen‑tis diſſentis ab eo qui ait non eſt poteſtas ni‑ſi a deo ad ro. 13. & infra. deniq idem ait/ oĩs anima ſublimioribus poteſtatib9 ſubdita ſit: non ait ſublimiori tanq̃ in vno ſed ſublimio ribus tanq̃ in multis. non ergo tua ſola pote ſtas a deo: ſunt & mediocres ſunt & inferio‑res. Ex quo patet q non ſolus papa eſt ſuperi or, & q iſta ſuperioritas non eſt in vno tm̃ ſed in multis: & conſequenter in concilio. D

Quod demonſtratur ex eo q cũ petrus eſſet antiochiæ & in obſeruatione legalium coge ret non imperio ſed facto gentes iudaizare (ex eo q ipſe petrus qui prius cũ gentibus e debat non obſeruando ritũ iudæorũ, poſtea cum veniſſent quidã a iacobo iudæi ſe ſub‑trahebat a gentibus comedendo cum iudæis & diſcernẽdo inter cibos/ timens ne ii qui ex circunciſione erant ſcandalizarentur & ſub traherentur a fide chriſti: in quam ſimulatio‑nẽ etiam cæteri iudei & barnabas ducebant) hoc faciebat petrus quia ei erat datũ officium ad prædicandũ iudæis, paulo aũt ad prædican dũ gentibus. & propterea paulus videns q ex ſimulatione petri multi ex iudæis & genti libus ſcandalizabantur/ credentes talem ab‑ſtinentiam a cibis in lege prohibitis eſſe ne‑ceſſariam ad ſalutẽ, reſtitit petro in faciem: vt legitur ad gala. 2. & ponitur in. c. paulus petrum/ & in. §. item paulus. 2. q. 7. Sed quia ante publicationem euangelii legalia licet eſſent mortua tamen non erant mortifera/ licitum erat cõuerſis de iudaiſmo illa ſeruare, & ideo petrus peccauit (ſi peccaſſe dici po‑teſt) magis in modo faciẽdi q̃ facto ipſo, quia in hoc nimiã diligentiã adhibebat ne iudæos

offenderet: vt dicit ibi nicolaus de lira & re-
A fert cardi. de turre cre. in dicto.c.paulus.2.q.
7. Si igitur ſoli paulo licuit reprahendere pe
trũ,credendum eſt ꝙ multo magis omnibus
apoſtolis ſimul conciliariter congregatis hoc
licuiſſet.& conſequenter a pari idem videtur
dicendum de concilio erga papam: ſcilicet ꝙ
habet ſuperioritaté in eum & poteſtatem re-
prahendendi ipſum quãdo dignus eſt repræ
henſione. Et conſiderandum eſt ꝙ act.15.de
ciſio quæſtionis de ſeruandis legalibus fuit fa
cta per totum concilium apoſtolorum, licet
petrus propoſuerit: quia erat cauſa fidei.& ſic
videtur dicendum concilium ſuperius papa.
¶ Sed videtur obſtare ꝙ gratianus in dicto.
c.paulus referẽdo verba hierony. dicit quòd
paulus ſentiebat ſe non imparem petro,ſub-
iungens hoc de puritate vitæ & ſanctitate cõ
uerſationis non de officio eccleſiaſticæ digni
tatis intelligũ & ſic præſupponit ꝙ quo ad of-
ficium dignitatis pontificalis petrus erat ma-
ior. Sed in hoc reprahendit gratianum vlri-
cus argentinen.in li.6.ſui operis.c.23.vbi di
cit expoſitionem gratiani non conſonare ver
bis tex. quia redarguere coram omnibus/ſpe
ctat ad officium eccleſiaſticæ dignitatis. illi
enim peccantem coram omnibus arguunt vt
cæteri timorẽ habeant iuxta ſententiam pau-
B li.1.ad timo.5. & ponit tex.45.di.ca.ſed il-
lud. Et pro ſua opinione adducit authorita-
tem ambro. in epiſtola.79. cum refert epi-
ſtolam beati damaſi de qua facio mẽtionem
& illam adduco ſupra in.19.contrario.¶ Sed
adhuc videtur obſtare quod dicitur act.15.
vbi petrus dicit viri fratres vos ſcitis ꝙ ab an-
tiquis diebus deus in nobis elegit per os meũ
audire gentes verba euangelii & credere. &
ſubiungit & nihil diſcreuit inter nos & illos
fide purificãs corda illorũ. Verũ nec hoc repu
gnat: quia cũ hoc ꝙ petrus prædicauerat gen
tibus/ ſtat ꝙ & paulus prædicaret eiſdem,&
ꝙ petrus qui remanſerat ieroſolymis prædi-
cabat iudæis tunc fidem chriſti.& licet petrus
ſubtraheret ſe a gentilibus ne recederent a fi-
de iudæi conuerſi videntes eum conuerſan-
tem cum illis qui non diſcernebant inter ci-
bos & qui erant incircunciſi, tamen ipſe ſen
tiebat abolita eſſe legalia & prædicandam eſ-
ſe fidem chriſti etiam gentilibus. Vnde dicit
hiero. ad auguſtinũ & ponit ibi glo. ad gala.
2. petrus aũt fuit huius decreti author legem
poſt euangelium non eſſe ſeruandam: qui
poſt viſionem lintei/ad cornelium intrauit &
cum gentibus comedit: qui etiam quæſtio-
nem de hac re ſoluit: vt patet actuũ.15. Qua C
ſolutione per petrũ propoſita, iacobus & cę-
teri apoſtoli iudicarũt non inquietari eos qui
ex gentibus cõuertuntur ad deum: & vt ceſſa
ret diſcordia inter eos & iudæos qui dicebãt
ipſos nõ poſſe ſaluos fieri niſi circũciderẽtur
& obſeruarẽt legalia, apoſtoli decreuerũt nõ
imponi quidem iugum circunciſionis genti-
libus ſed quòd abſtinerent ab iis quę fuiſſent
immolata idolis & a fornicatione & ſuffoca-
to & ſanguine. quia ſi comediſſent immo-
lata idolis/ facile potuiſſent ſuſpicari iudæi
quòd vellẽt ad idolatriam reuerti.& quia eti-
am ab eſu ſuffocati & ſanguinis iudæi ab-
horrebant, ideo propter amicabilem ſocie-
tatem fuit ſcriptum gentilibus vt abſtinerent
ad tempus a talibus,fornicationem vero gen
tiles communiter non credebant eſſe pecca-
tum: ideo neceſſariũ fuit eam prohibere.
¶ QVINQVAGESIMO ſeptimo facit
quod dicit hiero. & tranſſumptiue gratianus
24.q.1.in.c.omnibus,puto me nõ temere di
cere alios ita eſſe in domo dei vt etiã ipſi ſint
eadem domus dei quæ dicitur ædificari ſuper
petrã quæ vnica columba appellatur. Et poſt
pauca,quæ domus claues accepit atꝙ poteſta
tem ſoluendi & ligandi: hanc domum ſi quis
corrigentẽ corripientemꝙ contempſerit,ſit ti D
bi inquit ſicut ethnicus & publicanus. Ex qui
bus verbis colligitur ꝙ epiſcopi ſimul conci
liariter congregati ita dicuntur eſſe in domo
dei vt ipſi proprie ſint domus dei: hoc eſt ꝙ ip
ſi ſint vniuerſalis eccleſia & illã repręſentent.
quod & probat tex.in.c.ſi quis.2.q.4. qui eſt
tex.cornelii in concilio. quæ eccleſia dicitur
ædificata ſuper firmam petram. & hanc eccle
ſiam (id eſt epiſcopos cõciliariter congrega-
tos) ſi quis corrigentẽ corripientẽꝙ contem-
pſerit, ſit tibi tanꝗ ethnicus & publicanus id
eſt (vt ſupplet ibi glo.) hæreticus. A qua au-
thoritate nec papa videtur exemptus: cũ non
minus ꝗ quiuis alius catholic⁹ ſub dominico
præcepto includatur & ad illius obſeruantiã
aſtringatur: vt dicit tex.in.c.ſunt quidam.25.
q.1. Et aduertendum eſt ꝙ vrbanus papa.24
q.3.c.notandum,intelligit per illa verba ſit ti-
bi ſicut ethnicus & publicanus/dominũ iuſſiſ
ſe vt frater qui corripitur ab eccleſia & non
obedit excõmunicetur. Ex quo videtur ꝙ cõ
tra contẽnentẽ cõciliũ poterit conciliũ ferre
excommunicatioẽ etiã ſi ſit papa, ex quo non
oſtẽditur exẽptus ab illa authoritate, ad quod
facit quod dictum eſt in articu. quando pa-
pa eſt incorrigibilis vtrum poſſit concilium

ipſum deponere.

A ¶ Quinquageſimooctauo facit illud iſa. 22. dum de clauibus eccleſiæ inquit, & dabo tibi clauem domus dauid (.i. ſcientiam ſcripturarum) ſuper humerum eius. vbi dicit glo. domum dauid vocat domum domini in qua erat aurea clauis. Et deinde ſequitur & aperiet. ſ. ſacram ſcripturam: vnde aperuit illis ſenſum vt intelligerent ſcripturã, & non erit qui claudat: & claudet, & nõ erit qui aperiat, & figam illum paxillum in loco fideli. i. iuxta glo. interli. in eccleſia vbi conuentus fidelium. Item iob. 12. c. ſi deſtruxerit nemo eſt qui ædificet, ſi incluſerit hominem nullus eſt qui aperiat. ꝙ autem prædicta verba intelligi debeant de clauibus conceſſis eccleſiæ vniuerſali, determinauit octaua ſynodus conſtantinopolitana ad fi. vbi dictas authoritates applicat vniuerſali eccleſiæ & ſynodis generalibus. Ex qua authoritate datur intelligi quòd ſupra vniuerſalem eccleſiam non eſt dare maius tribunal. nã ſi ſecus eſſet, ſine dubio quod ipſa ligaret/ poteſtas quæ maior eſſet ſoluere poſſet: quod per prædictam propheticam ſcripturam expreſſe negatur. Vnde vniuerſalis ſynodus maior eſt papa. Quinimo dicit tex. 16. di. ſancta, quòd romanus pontifex

B vſq ad vnum apicem decreta octo conciliorum immutilata ſeruare/ & pari honore & veneratione digna habere/ & quæ prædicauerunt & ſtatuerunt omnibus modis ſequi & prædicare/ & quæcunq condemnauerũt ore & corde condemnare profitetur.

¶ Quinquageſimonono adducitur canon conſtantinopolitanæ ſynodi octauæ cuius partem refert gratianus in. c. diffinimus. 22. di. In quo canone ſic dicitur. ſi ſynodus vniuerſalis fuerit congregata/ & facta fuerit etiã de ſancta romana eccleſia quæuis ambiguitas & controuerſia, oportet venerabiliter & cum conuenienti reuerentia de propoſita quæſtione ſciſcitari & ſolutionem accipere & aut proficere aut profectum facere: non tamen audacter ſententiam dicere contra ſenioris romæ ſummos pontifices. Vnde apparet quòd vniuerſale concilium dummodo hoc non faciat audacter ſed cum conuenienti reuerentia poſſit aduerſus roman. pontificem ſententiam proferre ſi fuerit accuſatus. Ergo cõcilium (vtpote quod iudicat) eſt ſuperius papa/ qui iudicatur.

¶ Sexageſimo facit quòd etiam ſi ponamus papam maiorem concilio quando papa eſt bonus & viuit ſecũdum ꝙ conuenit ſummo pontifici (quia tunc non indiget reformatione, & vere tunc dicitur nullum habere ſuperiorem: vt in. c. licet de elec. & in. §. patet. 3. q. 1. & ſic fruſtratoria eſſet ccilii poteſtas & authoritas quo ad eum) tamen quando eſt criminoſus & malus diſpenſator rerum ſpiritualium, quia indiget reformatione tunc merito dicendum eſt concilium maius. C

Ad quod facit quod dicit bernardus in. 2. li. de conſideratio. paulo ante medium dicens. quod habuit petrus hoc dedit, ſolicitudinem. ſ. ſup eccleſias: nunquid dñationẽ? audi ipſm, nõ dñantes ait in clero ſed forma facti gregis 95. di. c. eſto. 16. q. 1. c. prædicator. Et vlterius poſt allegatum illud euangelii reges gẽtium dominantur eis &c. vos autem non ſic, infert. planum quòd apoſtolis interdictus eſt dominatus. i ergo tu, & tibi vſurpare aude aut dominans apoſtolatum aut apoſtolicus dominatum. plane ab alterutro prohiberis: ſi vtrunq ſimiliter habere voles/ perdes vtrunq. Ecce ꝙ qui gradum ſummi apoſtolatus tenet, ſi non miniſtrare velit ſolicite ſed dominari. vtrunq perdere dicitur: apoſtolatum. ſ. & dominatũ. Merito igitur tunc cõcilium debet dici maius. Vnde tex. xl. q. 3. ipſe ligand: & capitulo plerunq/ dicit. ipſe ligandi ſoluendiq poteſtate ſe priuat qui hanc D pro ſuis voluptatibus & nõ ſubditorum moribus exercet.

¶ Sexageſimoprimo facit ꝙ moyſes fuit maior aharon in poteſtate: nam poteſtate ipſius moyſi aharon in ſacerdotem electus eſt: iuxta illud exodi. 28. applica quoq tibi aharon fratrem tuum cum filiis ſuis vt ſacerdotio fungantur mihi. 21. di. §. 1. in prin. 71. di. c. 1. verſi. & moyſi. Sed moyſes qui fuit ductor populi iſraelitici videtur imperatorẽ repręſentare: vt dicit beatus augu. aharon aũt qui fuit ſummus põtifex repręſentat papam. Videtur ergo ꝙ poteſtas imperatoris ſit maior poteſtate papę. ſed ſic eſt ꝙ cõcilium iudicat de imperatore: vt ſupra ſępius dictũ eſt, & cle. paſtoralis de re iudi. c. & ad apoſtolicę co. ti. in. 6. Igitur concilium eſt maius papa.

¶ Sexageſimoſecũdo facit quòd illa poteſtas non eſt vniuerſaliter maior oĩ alia ad cuius iudicium nõ defertur omnis appellatio. Sed a ſententia lata a iudice ſeculari appellatur ad imperatorem non ad papam. c. ſi duobus. §. deniq. ff. de appel. cũ ſimil. Igitur papa non eſt vniuerſaliter ſuperior, ſed conciliũ quod iudicat de papa & imperatore: vt probat tex. in. d. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6.

¶ Sexageſimotertio quorũ eſt idẽ immediatũ
A principiũ/ neutrũ ab altero dependet, Hmôi
autem ſuntp ıpa & imperator 1 vt probatur
in.c.cum ad verum.96.di. Igitur papa nõeſt
ſupra imperatorẽ: & conſequenter nec ſupra
conciliũ quod iudicat de imperatore.
¶ Et poſtremo pro iſta parte poſſunt adduci
omnia illa motiua quæ afferuntur pro parte
imperatoris in quæſtione quæ ſit maior pote
ſtas, papæ an imperatoris: & in illa an papa
habeat vtrunq; gladium, & an poteſtas impe
rialis dependeat a ſacerdotali: Item.19.ratio
nes multis authoritatibus ſuffultas videre po
teris in monar.roſelli in princi.& quæ dicun,
tur in.c.nouit de iudi.& qui filii ſint legi.c.cau
ſam quæ el.2.&.c.per venerabilem.& quæ di
cuntur ſuper extrauagan. vnam ſanctam.&
bar.in.li.i.ff.de requi.reis.item glo.& doc.33
q.2.inter hæc.& in eadem monarchia roſel.
in proſequutione eiuſdẽ quæſtionis a verſi.ne
prolixius vſq; in finem. Quæ omnia motiua
quia militant etiam contra concilium, nõ du
xi adducenda.
EX HIS & alils motl plures docto,
res tam theologi q̃ iuriſtæ tẽpore euge
nli.4.tenuerunt pro concilio baſilien.
q; concilium eſſet maius papa: dicentes q; id
quod ſanctus thomas & bonauentura dicunt
B de ſuperioritate papæ, intelligitur in cõpara,
tione ad alios ſingulares fideles vel ad ſingula
res & particulares eccleſias, non in ordine ad
generale conciliũ quod repræſentat vniuerſa
lẽ eccleſiã: & ponẽtes papã eſſe caput miniſte
riale aliarũ eccleſiarũ reſpectu romanę eccle,
ſiæ, eo q; ratione miniſterii petro cõmiſſi ipſe
habet præeminentiã & ſuperioritatẽ circa ip
ſas eccleſias particulares, nõ q; quo ad vniuer
ſalem eccleſiam dicatur caput miniſteriale.
¶ Et ad iura quæ dicunt romanã eccleſiã cæ,
teris eccleſiis eſſe prælatã/ reſpondent hoc in,
telligendũ eſſe de cæteris eccleſiis particulari
ter conſideratis & ab eadem romana eccleſia
diſtinctis. & q; ſic intelligitur.c.q̃uis.21.di.&
c.conſiderandum.50.di.&.c.ii qui.§.ſed exẽ,
plo ea.di.ibi totius eccleſiæ, exponendo id eſt
omniũ particularium eccleſiarũ. Idem ad ca.
petrus.2.q.7.ibi regni poteſtatẽ acceperat: ſci
licet quo ad particulares eccleſias, non quo ad
corp⁹ vniuerſalis eccleſię quæ eſt corpus my
ſticum cuius caput eſt chriſtus. Et q; non ac,
ceperit poteſtatẽ vniuerſalis eccleſiæ, probant
per tex.gregorii.in.c.ecce.99.di. Eodem mo,
do r̃ndent ad.c.fidelior.50.di. dicentes q; ver,
ba illius referuntur ad guberniũ particulariũ
eccleſiarũ. Similiter ad.c.beati.2.q.7.dicitur q; C
verba illi⁹ debẽt referri ad principatũ particu
lariũ eccleſiarũ in toto orbe cõſtitutarum, nõ
autẽ ad vniuerſalẽ eccleſiã quæ eſt corpus my
ſticum eccleſiæ: ſupra quod dicunt eccleſiam
romanã nullum vnquã habuiſſe principatũ.
Idem etiam dicitur ad.c. eſt aliud.24.q.1. q;
illius verba ſunt referenda ad piſcaturã om,
nium eccleſiarũ aliarũ quibus eccleſia roma,
na fuit prælata, nõ ad piſcaturã vniuerſalis ec
cleſiæ prout eſt corpus myſticum. Similiter
ad.c.puto.2.q.7.cum dicit q; poteſtas petri ſit
firmata per ſtatuta vniuerſalis eccleſiæ/ reſpõ
detur q; facit conira. Nec ex hoc ſequitur q;
petrus ſit caput vniuerſalis eccleſiæ quæ eſt
corpus myſticũ: quia caput eius eſt chriſtus.
Sic & ad.c.in iſtis.80.di.cũ dicit q; vnus apo,
ſtolorũ præfuit omnibus, dicunt debere refer
re ad miniſteriũ particulariũ eccleſiarũ, non
ad vniuerſalem eccleſiã prout eſt corpus my
ſticũ. Sic ad.c.nõ decet.12.di.cũ dicit eccleſiã
ro. eſſe matrem, dicũt debere intelligi ſcilicet
aliarũ eccleſiarũ ab ea diſtinctarũ & non vni,
uerſalis eccleſiæ quæ eſt corpus myſticũ. Sic
& ad.c. præceptis.12.di. & ad.c. quis neſciat
xi.di.&.c.cum beatiſſimus.24.q.1.&.c.ſi pe,
trus ea.cau.&.q.&.c.antiqua de priui. Et idẽ
reſpondetur ad omnia iura quę innuunt pa, D
pã & romanã eccleſiã eſſe caput. Et iſto mo,
do ſemper intelligit abbas in omnibus ſuis
allegationibus. ¶ Itẽ & alia ratione, quia pa
pa non eſt perfectior vniuerſali eccleſia: & cũ
ſit vnus & romana eccleſia vna de iſto corpo
re, nõ poteſt illius eſſe caput: quia nemo ſui,
ipſius poteſt eſſe caput.
¶ Eandem concluſionẽ tenuit cardinalis ca,
meracen.in.trac.de po.eccle.dicens q; eccleſia
habet obedire petro & eius vicario tanq̃ capi
ti ſuo in iis quæ pertinent ad eccleſiæ ædifica,
tionẽ & non ipſius eccleſię deſtructionẽ/ ſecũ
dũ apoſtolũ.2.ad corin.10. ideo licet vbi pa,
pa vtitur poteſtate ſua in ædificationẽ eccleſię
multa ſpecialia priuilegia habeat, illa non ha
bet in deſtructionem eccleſiæ.25.q.2.c.ſi ea.
Vnde concludit q; tam de iure humano q̃ di
uino papa poteſt ab vniuerſali eccleſia & cõ,
cilio generali ipſam repręſentãte in multis ca
ſibus iudicari & condẽnari: ſcilicet in caſibus
eccleſiæ deſtructionem tangentibus.
¶ Iſtam etiã opinionem tenuit ioan. gerſon
cancellarius pariſien.in tracta. de po.eccle.in
pluribus conſiderationibus. vbi vult q; conci
lium gñale poteſt exercere authoritatiuã iu,
riſditionẽ in papam ſicut lex quædam diuina

& indeuiabilis ad reducendum ipſum & cor-
A rigendum & cõpeſcendum ne noceat vel ec
cleſiæ vel ſibimet tanq̃ phreneticus. ſicut dicit
ariſto. 5. poli. ꝙ ad totã communitatẽ ſpectat
principis correctio vel repræhenſio & etiam
deſtitutio ſi ſe non emẽdat. Vnde inquit ꝙ ra
tionabiliter procedet limitando plenitudinẽ
papalis poteſtatis: non quidẽ illam tollendo
vel diminuendo in ſe vel ſuis partibus, ſed in
vſu ſuo virtuoſo licito & expedienti pro tota
eccleſia, accipiendo iudicium virtuoſum hu-
ius poteſtatis in vſu ſuo prout eccleſia & con
cilium illam repræſentans iudicabit. Et idem
doctor in omnibus fere illis cõſiderationibus
præfert authoritatem concilii authoritati pa-
pæ, præſertim in quarta cõſideratione. vbi di
cit ꝙ poteſtas eccleſiaſtica coactiua in foro ex
teriori quæ valet exerceri in alium, data fuit a
chriſto eccleſiæ per illud math. 18. cum di-
ctum eſt petro vice omniũ ſi peccauerit in te
frater tuus &c. Super quam authoritatem di-
cit fundari iuriſditionẽ eccleſiæ excõmunicã
di & interdicendi: ſicut fecit apoſtolus excom
municando corinthiũ, & oſtendit ſcribens ad
titũ. 3. hæreticũ hominẽ poſt primã & ſecun
dam admonitionẽ deuita, & primæ ad corin.
5. ſi is qui nominatur inter vos &c. & ſequi-
tur cũ huiuſmodi nec cibũ ſumere. In qua au
B thoritate math. 18. dicit omnẽ chriſtianũ vo
cari fratrẽ, & conſequenter etiã papã ſubibi
nec excipi debere cũ dicitur dic eccleſiæ/ intel
ligẽdo id eſt papæ: cũ chriſtus loqueretur pe
tro, qui non dixiſſet ſibiipſi. Et ſi non haberet
eccleſia talem poteſtatem in papã, fruſtra di-
xiſſet chriſtus dic eccleſiæ: quia potuiſſet im-
pune non audiri, contra illud quod ſequitur
ſi eccleſiam non audierit ſit tibi ſicut ethnicus
&c. Vnde dicit ꝙ licet eccleſia nõ habeat hãc
iuriſditionẽ coactiuã vt ſparſim conſiderata
niſi in quodã materiali ſiue potentiali, tamen
congregatio & vnitio quæ fit in concilio ge-
nerali dat ei formã: ſicut poteſt poni exemplũ
in aliis cõmunitatibus. Sicut etiã dicit aug. ꝙ
claues datę eccleſię ſunt datę vnitati: nec hoc
impedit vt ipſe dicit quin claues dicantur da-
tę petro tanq̃ monarchę & ſucceſſoribꝰ eius.
tamen principalius eccleſiæ, tum ratione in-
deuiabilitatis, quia portæ inferi non præuale
bũt aduerſus eam nec deficiet fides eius: non
ſic autem in papa, tum ratione regularitatis,
quia habet regularẽ vſum poteſtatis papalis:
non ſic econuerſo. tum ratione multiplicita
tis, quoniam eccleſia continet quãlibet poteſtatẽ ec
cleſiaſticã etiam papalem: non ſic in papa/ prę
ſertim in extenſione. tum ratione obligabili-
tatis: quoniã eccleſia poteſt cõdere leges obli C
gãtes & regulantes etiã ipſum papã tam quo
ad perſonã q̃ reſpectu vſus poteſtatis: nõ ſic
autem econtra papa poteſt iudicare totã ec-
cleſiã vel vſum poteſtatis eius limitare. imo
ſi papa condat leges vel canones, obſeruabi-
tur quod dicit aug. leges inſtituuntur cũ pro-
mulgantur/ firmantur autẽ cũ moribus vten-
tiũ approbantur. ¶ Et idẽ doctor in. 7. conſi-
deratione dicit ꝙ quærere an papalis authori
tas ſit maior eccleſiaſtica vel econuerſo/ eſt
idem qđ petere vtrũ totũ ſit maius ſua parte
vel an pars ſit maior ſuo toto, conſiderando
eccleſiã in ſuis partibus eſſentialibus & ꝑma
nẽtibus: ſicut ſunt papatus/ cardinalatus/ patri
archatus/ archiepatus/ epatus/ ſacerdotiũ &c.
Similiter idẽ doctor in. 8. &. 10. cõſideratione
dicit conciliũ habere ptãtẽ ſupra papã etiam
ad deponẽdũ eum. Idẽ in. xi. &. 12. cõſiderat
õe. vbi dicit ꝙ pãts gñalis cõcilii legitime con
gregati dicitur maior in amplitudine vel extẽ
ſione, maior in infallabili directiõe, maior in
morũ reformatione in capite & in membris,
maior in coercitiua poteſtate, maior in cauſa
rũ fidei difficiliũ vltima diffinitione, maior de
niq; quia copioſior: amplectit enim virtuali-
ter omnẽ poteſtatẽ & omne politicũ regimẽ D
papale, imperiale/ regale/ ariſtocraticũ/ & de-
mocraticũ. ¶ Idem etiã ſentit idem doctor in
trac. de auferibilitate papę ab eccleſia in ãñpe
nul. & penl. uconſidera. dũ vult papã in plu
ribus caſibus ibi per eũ notatis poſſe per con
cilium deponi. Item etiã ponit pluries idẽ do-
ctor in ſermone pro viagio regis romanorũ,
maxime in. 3. parte, vbi dicit conciliũ ſic eſſe
ſupra papã & alium quemlibet de eccleſia/ ꝙ
ipſum papã põt deponere etiã ꝓ crimine alio
q̃ hęreſi, & ꝓ crimine ſimonię & alio quocũq;
ſcandalizante eccleſiam. Item etiã dicit ꝙ li-
cet concilium non poſſit tollere plenitudinẽ
poteſtatis papæ, nihilominus poteſt vſum po
teſtatis illius certis legibus & ſtatutis limitare
in ædificationẽ eccleſiæ. Et idem tenet. d. ger-
ſon in ſermone qui incipit pro ſpiritu. Vbi di
cit ꝙ conſtitutio frequens in concilio conſtã
tien. edita/ in hoc habenda eſt pro lege: & ꝙ
concilium poteſt pro quocunq; crimine de
quo ſcandalizaretur eccleſia deponere papã.
& ita dicit fuiſſe practicatũ in ioanne. 23. qui
fuerat etiam conuictus ꝙ eſſet notorie ſimo-
niacus. Et idem replicat in ſermone qui in-
cipit factæ ſunt, & cõcludit ꝙ nec. s. thomas &
bonauentura qui tribuũt ſupremam ptãtem

& plenitudinē ptãtis ipſi papę/cōtrariantur in
A hoc: quia ipſi illud dicunt in cōparatione ad fi-
deles ſingulares & particulares eccleſias: ſed
ſi poſuiſſent cōparationē ad authoritatem ec-
cleſiæ conciliariter congregatæ, ſubieciſſent
papam & vſum poteſtatis eius eccleſiæ tanq̃
eius matri.

¶ Item ꝙ conciliū ſit ſupra papā videtur te-
nere ockam in. 6. li. primæ partis: licet videa-
tur loqui de papa hæretico. ¶ Iſtam etiā par-
tem ꝙ conſiliū ſit ſupra papā tenuit nicolaus
de cuſa/ poſtea cardinalis ſancti petri ad vin
cula in trac. de concordantia canonica, maxi-
me in. 2. li. c. vl. quod eſt. 34. ¶ Idem etiā te-
nuit abb. ſicu. in ſermone quoniā veritas, & in
diſputatione epiſcopus in. 2. dubio. & in ſer-
mone per ipſum habito baſileæ incipit maxi-
mum &c. Et idem etiā abb. in. c. ſignificaſti de
elec. reſtringendo tamen ad tres caſus: videli-
cet ad caſum hæreſis, itē ad caſum concernen
tem ſtatū vniuerſalis eccleſię/ & ad caſum in-
corrigilibitatis ſcandalizātis vniuerſalem ec-
cleſiā. Idem etiā tenuit abb. in. c. quanto in. 3.
col. de conſue. & idem abb. in. c. propoſuit
de conceſ. præben. in caſu hæreſis/ & vbi eſt
incorrigibilis & ſcandalizatur eccleſia. Et idē
abb. tam in locis præallegatis q̃ in. c. oſius de
B elec. vbiq; voluit ꝙ iſta poteſtas clauiū fuerit
data eccleſię fundamentaliter vniuerſaliter &
in concreto cum papa, ſed data papæ tanq̃ ca
piti & eccleſiæ tanq̃ corpori per tex. in. c. ita
dominus. 19. di. principaliter, & in. c. loquitur
24. q. 1. & in. c. in nouo. 21. di. ¶ Item in caſu
hæreſis iſtam cōmuniter ſequuntur doc. in. c.
in fidei de hære. in. 6. & in. c. ſi papa. 40. di. &
in. c. propoſuit de conceſ. pręben. Et iſtā tenet
immol. in. c. cū inferior de maio. & obedien.
& idem immol. in ca. quanto de tranſla. præ-
lato.

¶ Hanc eandem opinionē (ꝙ conciliū ſit ſu-
pra papā) tenuit vniuerſitas ſtudii cracouien.
in quibuſdam allegationibus directis epiſco-
po cracouien. d. ſtudii cancellario. Iſtā quoq;
opinionem tenet cardinalis floren. qui etiam
voluit ꝙ plenitudo poteſtatis principalius ſit
in eccleſia & in cōcilio, licet etiā in papa tanq̃
in miniſtro ipſius vniuerſalis eccleſię/ per quē
explicatur præcedente claue diſcretionis. Ita
vult ipſe in repeti. c. licet in. 18. col. in verſi.
oppo. ad hoc, cum quæſtione ſequēti quæ eſt
45. de elec. ¶ Iſtam etiā opinionē tenet ludo.
romanus in tribus vltimis coſiliis. idem & in
conſi. 421. incipit circa propoſitum, & idem
in trac. de poteſtate vniuerſalis eccleſiæ/ inci-
pit dixit forte quiſpiā. & idē virtualiter in con
ſi. 180. incipit quæſtio. cū vult collationē pa- C
pæ contra ſtatutum concilii baſilien. non vale
re. Et idē videtur ſentire in conſi. 332. in fi. in-
cipit quo ad primum.

¶ Iſtam etiam tenet quidam epiſcopus gad-
dicen. in quibuſdam allegationibus cōtra eu-
genium in concilio baſilien. vbi approbat di-
cta gerſonis & improbat petrum de palu. Et
in caſu hæreſis ſiue in iis quæ ad fidem ſpe-
ctant & ſalutem & generalem ſtatum eccle-
ſiæ, dicit ꝙ generale concilium poteſt impo-
nere legem papæ / & quōd papa non poſſit
in iſtis caſibus deſtruere ſiue reuocare ſtatuta
concilii. Et ad iſtud propoſitū allegat hugonē
& archi. glo. & domi. in. c. ſicut. 15. di. per quē
tex. (ibi & cuiuſlibet vitæ cōmunis atq; actio
nis norma conſiſtit) vult ꝙ papa teneatur ne-
ceſſario approbare ſtatuta cōciliorū reſpiciē
tia fidem & normam informationis vitæ chri
ſtianæ. & ad hoc allegat. tex. in. c. habeo librū
16. di. qui loquitur per verbū oportet/ quod
importat neceſſitatē, & tex. in. c. illa. 12. di. In
aliis autē concernentibus correctionē morū
& punitionē criminum poſſet contra ſtatuta
cōcilii diſponere. Et ita cōcordat plures glo.
in. c. aliorū. 9. q. 3. & in. c. in. iſtis. 4. di. & in. c.
vbi periculum de elec. in. 6. Et ad idem alle-
gat hugonē & dominicum in. c. ſancta. 15. di. D
& eundē hugonē & archi. in. §. hoc autē. 19.
di. Quæ inducit contra eugenium ad oſten
dendum ꝙ non poterat diſſoluere conciliū:
& ꝙ tenebat parere decreto frequens in con-
cilio conſtātien. edito/ & approbationi domi
ni martini de concilio celebrando in ſepten-
nium & de non mutando loco & non proro
gādo tempore. Et ad idem allegat archi. 25.
q. 1. c. ſunt quidam. Refert etiā ad idem anto.
de butrio in trac. ſchiſmatis & matheſil. in ad-
ditionibus ad illum/ ponere. 7. caſus quibus
papa eſt infra concilium & poteſt a concilio
deponi. primus eſt vbi eſt probabile dubium
iuris vel facti vter ex duobus ſit verus papa, ſe
cundus in criminibus hæreſis & aliis concer-
nentibus fidem. tertius in materia nutriente
ſchiſma inueteratum. quartus in crimine ſcā
dalizante eccleſiam. quintus vbi contingeret
turbari vniuerſalem ſtatū eccleſiæ. ſextus vbi
papa reperitur a fide deuius. ſeptimus vbi in-
duceretur nouus ritus prorſus diuerſus a ri-
tu antiquo in quo nutritus eſt populus chri-
ſtianus. Et ad idem adducit petrum de an-
cha. & petrum paulum de ancona in ſuis tra
ctatibus.

¶ISTAM eandem concluſionem etiam
tenuit vniuerſa ſynodus baſilien. quã per plu
A res rationes & authoritates ſacrę ſcripturæ re
perio fuiſſe examinatam cum cõmiſſariĩ do-
mini eugenii papæ petierunt ſe admitti in cõ
cilium vt præſidentes vigore bullæ eiuſdem
eugenii: quibus concilium reſpondit de rigo
re non eſſe admittẽdos vt præſidentes, ſed de
honeſtate & pro honore papæ admiſerũt car
dinalem ſanctæ crucis & cardinalẽ ſancti an-
geli cum certis conditionibus. ¶ Hanc autẽ
maioritatem probabat ipſa ſynodus quadru-
plici ratione. Primo ex dignitate, ſecundo ex
authoritate qua generalia concilia vſa fuere
a principio quo celebrata fuerunt. tertio ex
decretis & geſtis concilii conſtantien. quarto
ex decretis & geſtis in eodem concilio baſi-
lien.

¶Ex dignitate quidem probat, quia eccleſia
eſt manſura vſq; ad finem ſeculi matth. vlti.
Item quia eſt ſponſa chriſti: vt ad ephe. 5. &
apoca. 21. Item quia chriſtus non permittit
illam errare lu. 22. Item quia ei aſſiſtit. d. ca.
vl. matth. Item quia ædificauit eã ſuper ſe fir-
mã petram, & voluit ꝙ portæ inferi non præ-
ualerent aduerſus eam: tanq̃ in ſeipſa recepe
rit poteſtatem ſeipſam in ſuo eſſe conſeruan
di & aduerſantibus reſiſtendi. Et ꝙ in ſeipſa
B virtutẽ intrinſecam contineat, voluit aug. in
ſermõe primo ſuper pſal. 103. quia nemo po
teſt ponere aliud fundamentum eccleſiæ præ
ter id quod poſitũ eſt quod eſt ieſus chriſtus
1. ad corin. 3. &. 1. q. 1. cũ paulus. ¶ Et virtua
liter ad oſtendendum qualiter iſta poteſtas ſit
in papa, adducit illa quæ dicta ſunt in. 51. mo
tiuo: videlicet ꝙ poteſtas papæ adhæret ec-
cleſiæ intrinſece: & ꝙ eccleſiæ ad papã eſt qui
dam eſſentialis ordo, non ad hunc vel illum
papam ſingulariter accipiendo ſed generali-
ter intelligendo nomine papę illam ſupremã
poteſtatem quę reſidet in papa. & ſic vnius ad
alterum eſt quædam habitudo eſſentialis, ſic
vt alterũ ſine altero intelligi aut eſſe non poſ-
ſit: quia hoc facit differentiã inter papam & di
gnitatem papalem/ quæ ſemper manet in ec
cleſia, papa vero quandoq; deficit. nam ſupre
ma poteſtas quam chriſtus conceſſit eccleſiæ
ſuæ ad ſe tuendum & regendum & cuius iu
dicio omnes tenẽtur acquieſcere/ ſemper ma
net in eccleſia. nam & mortuo papa eccleſia
ſemper manet ordinata: quia de ea pro omni
tempore dicitur ꝙ eſt terribilis vt caſtrorum
acies ordinata, & nõ ſolum potentialiter vel
habitualiter ſed actualiter, ſed ad perſonã pa-
pæ non eſt neceſſaria habitudo ſed contin-
gens: quia hæc ſuprema poteſtas poteſt eſſe C
ſine papa: vt ſede vacante/ vel anteq̃ eligatur/
vel ſi deponatur a papatu. cum ergo poſſint
abinuicem ſeparari, ſequitur ꝙ hęc ptãs pri-
mo & principaliter ſit in eccleſia & ſecũdario
in papa. nam quandocunq; aliqua virtus ſiue
proprietas ineſt duobus ita ꝙ vni neceſſa-
rio & alteri contingenter, principaliter ineſt
illi cui competit neceſſario: vt ſuperius dixi-
mus. Sic ergo patet ꝙ ad hanc dignitatẽ ſiue
ſupremam poteſtatem/ ineſt eccleſiæ habitu-
do neceſſaria & intrinſeca, perſonę autem pa
pæ extrinſeca & contingens.

¶Item ex dignitate etiam probatur, quia po
teſtas clauium principaliter data eſt eccleſiæ:
vt ſupra in. 18. &. 19. oppo. dixi. Quod vide
tur etiã probari ex tex. euãgelii. nã matth. 16.
chriſtus dixit petro tu es petrus & tibi dabo
claues regni cœlorum &c. & deinde. c. 17. in
fi. mandauit chriſtus petro vt ſolueret ſtaterẽ
pro ſe & pro eo. Vnde quia ex his videbatur
conſtituere eum capitaneũ ſuper alios, ſtatim
continuatiue additur. c. 18. in prin. in illa ho-
ra acceſſerunt diſcipuli ad ieſum dicẽtes quiſ
nam maior eſt in regno cœlorum? ex quo pa
tet ꝙ proprie loquitur euangeliſta de ſuperio
ritate. Et tunc quibuſdam interiectis chriſtus D
in eodem. c. ſubiungit ſi peccauerit in te fra-
ter tuus &c. & additur ꝙ ſi non audierit dic
eccleſiæ: ſi autem eccleſiã non audierit ſit tibi
ſicut ethnicus & publicanus: amẽ dico vobis
quæcunq; alligaueritis ſuper terrã erunt liga
ta &c. Ex qua authoritate dicebant quatuor
notari. primum ꝙ claues regni cœlorum de
quibus ſupra dixerat tibi dabo / ſunt eccleſiæ
conceſſæ, quod patet quia cum eadem verba
ſub q̃bus facta fuerat promiſſio hic exprimã-
tur/ nec in toto canone ſacræ bibliæ reperia-
tur locus expreſſior in quo legatur ꝙ poteſtas
clauium ſit data vel conceſſa a chriſto petro
aut eccleſię, ſub eiſdẽ verbis quibus promiſſa
fuerit petro/ eſt exhibita eccleſiæ. Secundo no
tatur ꝙ conceſſio hęc eſt in omni ſtabili firmi
tate. patet ex verbo amẽ quod in datione præ-
mittitur, quod notat iuramẽti ſiue aſſertionis
veritatem. Tertio ꝙ in his verbis intelligitur
conceſſa poteſtas eccleſiæ non limitate & in
certis caſibus ſed in omni plenitudine. patet
ex ſignis vniuerſalibus quęcunq; alligaueri-
tis/ & quodcũq; ſolueritis. Vnde ſi ex illo ver
bo quęcunq; ligaueris ſuper terram notatur
in papa plenitudo poteſtatis, notabitur etiam
plenitudo poteſtatis in eccleſia ex hoc ꝙ dici-

tur diſcipulis quæcunq; alligaueritis: vt ad
A quæcunq; ſe extendit poteſtas papæ ſic etiam
extendat poteſtas eccleſiæ, nec a poteſtate pa
pæ excedatur poteſtas eccleſiæ: alias nõ com-
peteret ei verbũ quæcũq; alligaueritis. Quar
to colligitur ꝙ iudicium eccleſiæ ſit maius:
quia huic iudicio etiam ſubmiſit ipſum petrũ
cum dixit dic eccleſiæ: nuſq̃ autem reperitur
ꝙ iudicium eccleſiæ remiſerit ad petrum, ſi-
cut econtra in hoc loco. & ſi iudiciũ petri fuiſ-
ſet maius, dixiſſet ꝙ ſi eccleſiam non audiue-
rit dic petro: quod non dixit, ſed ſit tibi ſicut
ethnicus & publicanus. Itẽ ex dicta autho
ritate denotatur infallibilis aſſiſtentia ſpiritus
ſancti cum inſufflauit & dixit accipite ſpiritũ
ſanctum. Item & libera poteſtatis executio:
quia ſine aliqua limitatione dixit quorum re-
miſeritis peccata &c. quæ non apparent ſic di
cta petro cũ cõceſſa eſt ei poteſtas. Itẽ colligi
tur præeminentia in eccleſia ratione permanẽ
tiæ & ſtabilitatis perpetuæ: cum non ſit aſſi-
gnare diem aut horã vel momentum in quo
deficiat hæc poteſtas eccleſiæ, & eſt duratura
vſq; ad conſummationẽ ſeculi: vt in. c. puden
da. 24. q. 1. non ſic in papa: cum non ſem-
per viuat & poſſit priuari. Ex quo conſtat ꝙ
poteſtas ineſt eccleſiæ neceſſario & intrinſe-
B ce, non ſic autẽ papæ. omne autẽ permanens
& continuum præfertur variabili & tempo-
rali. Item quia in eccleſia eſt omnis cognitio
veritatis / ſpecialiter quæ neceſſaria eſt ad ſalu
tem: iuxta illud ioan. 16. cum venerit ille ſpi-
ritus veritatis / docebit vos omnem veritatem.
& primæ ad timo. 3. ſcias quomodo te opor-
teat in domo dei conuerſari quæ eſt eccleſia
dei viui columna & firmamentum veritatis.
quæ duo verba (videlicet columna & firma-
mentũ) denotant manifeſte inobliquitatẽ iu-
dicii. papa autem ſæpe indiget ab aliis edoce-
ri etiam de veritatibus neceſſariis ad ſalutem.
per eccleſiam vero innoteſcit multiformis ſa
pientia dei non ſolum hominibus ſed princi
patibus & poteſtatibus in cœleſtibus ſecun-
dum apoſtolũ ad ephe. 3. Habet ergo ſe au-
thoritas eccleſiæ vt menſura & regula actio-
num papæ: quia rectum eſt index ſui & obli-
qui, & omne quod obliquabile eſt & deficere
ac errare poteſt / regulari & ordinari debet
per aliquid inobliquabile & indeficiens.

¶ITEM ex habitudine quadruplicis cau-
ſæ probatur hæc maioritas: videlicet cauſæ fi
nalis / efficientis / formalis & materialis. Primo
ex habitudine finis. Licet enim omnium quæ
ſunt a deo conſtituta ipſe ſit vltimus & princi
palis finis, tamẽ conſtat etiam in his quædam
ordinari ad ſuos proprios fines. clarum eſt au C
tem ꝙ inter hæc duo (ſcilicet eſſe alterius fi-
nẽ & ordinari in aliud tanq̃ in finẽ) primũ po
tius cõuenit eccleſiæ q̃ papæ. id. n. finis dicitur
alterius ad cuius bene eſſe alterũ ordinatur:
eccleſia aũt nõ ordinatur ad bene eſſe papæ,
ſed econuerſo papa omnes actiones ſuas or-
dinare debet ad bene eſſe eccleſiæ. vnde tunc
actiones papæ ſunt bene ordinatæ quando ex
ipſis prouenit bonũ eccleſiæ: male vero quan
do ab hoc fine deficiunt ſiue eidem contrariã-
tur. Hoc autem videtur dicere apoſtolus pri
mæ ad corin. 3. omnia enim veſtra ſunt, ſiue
paulus ſiue apollo ſiue cephas, ſiue mundus
ſiue vita ſiue mors, ſiue præſentia ſiue futura:
omnia enim veſtra ſunt, vos autẽ chriſti / non
puri hominis: & ideo non in homine gloria-
mur ſed in chriſto cuius ſumus creatiõe & re-
creatione. Hoc autem ideo videtur dicere a-
poſtolus vt ſicut hæc nobis ſeu propter nos
conceſſa ſunt & ſubiecta / ita nos chriſto ſubii
ciamur. Vnde manifeſte apparet ꝙ cephas po
tius eſt eccleſiæ & ad eam ordinatur tanq̃ ad
finem & ipſius iudicio ſubiicitur q̃ ecõuerſo.
Ita etiã dicit apoſtolus. 2. ad corin. 10. &. 13.
& ad ephe. 4. ꝙ poteſtas eſt a chriſto in ædifi-
cationẽ eccleſiæ. ita ꝙ ædificatio aut bene eſſe
eccleſiæ eſt finis poteſtatis cõceſſæ. quicquid D
enim in eccleſia iubetur & ſtatuitur, ſi innititur
tur veritati & tendit in ædificationem eccle-
ſiæ dicitur fieri bene: ſi autem vtrunq; vel alte
rum eorum deficit, cum deuiet a ſua regula
directiua / non dicitur recte fieri. Vnde ſi papa
fundat intentionẽ ſuã ſuper falſum aut men-
dacium, iuxta authoritatem apoſtoli videtur
poteſtas illi nõ ſuffragari ſed deficere. Et pon
derandum eſt ꝙ non dicit non debemus aut
nõ licet nobis aduerſus veritatem dicere, ſed
dicit non enim poſſumus aliquid contra veri
tatem. dicit etiam ꝙ poteſtas data eſt a chriſto
in ædificationem eccleſiæ. vnde apparet ꝙ ec
cleſia ſiue bonum ipſius ſit finis poteſtatis cõ-
ceſſæ.

¶Ex ex hoc ſequitur ſecundo ꝙ eccleſia ſe
habet in ratione efficientis ſaltem principalis:
ſicut anima cum ſit finis corporis / ſe habet ad
omnes operationes & motus eius in ratione
principalis efficientis. Cum ergo huic cor-
pori quod eſt eccleſia multæ competant ope
rationes quæ habent exerceri per mẽbra eius
ad finem ſiue bene eſſe huius corporis & ip-
ſius virtute, ſequitur ꝙ ipſum corpus ſe ha-
bet ad ipſas operationes in ratione principa-

lis agentis,membra vero eius vt minus prin-
cipalia ſiue inſtrumenta:ſicut potētiæ animæ
A dicuntur eſſe quaſi quædam inſtrumenta ad
operationes eius,Papa igitur licet ſit nobiliſſi
mum ipſius eccleſiæ membrum ,quia tamen
in ipſius corporis virtute & fide & ad eius fi-
nem operari habet/non ei competit reſpectu
eccleſiæ habitudo principalis agentis ſed ha-
bitudo minus principalis agētis aut inſtrumē
ti. Quod āt habet ſe ad aliud in ratione prin
cipalis agētis pręfertur ei quod ſe habet in ra-
tione agentis ſecundarii ſiue inſtrumenti.Cū
igitur poteſtas inſtrumenti ſiue agētis minus
principalis non ſit maior q̄ poteſtas principa
lis agentis,ſequitur ꝙ ſicut plenitudo poteſta
tis eſt in papa/ita a fortiori ſit in eccleſia,& ꝙ
licet papa ſit principale organū operationis
eccleſiæ/etiam abſq; eo vel ipo inuito eccleſia
poſſit exercere ſuam iudicialem poteſtatē: cū
etiā nullo papa exiſtēte illam exerceat,& quia
ſunt alia organa per quę operari poſſit.

¶Tertio probatur hoc idem ex habitudine
cauſę formalis:quia omne iudicium quod ſe
habet inconcuſſe & inobliquabiliter ad recti
tudinem veritatis ſiue legis/eſt forma illius iu
dicii quod poteſt ab huiuſmodi rectitudine
declinare.ſic autem eſt de iudicio eccleſiæ re-
ſpectu actionum papæ:quia eccleſia nunquā
B deuiat nec poteſt deuiare a recta fide,papa ve
ro frequenter.igitur.

¶Quarto probatur idē ex ratione cauſæ ma
terialis ſiue ſubiecti.papa enim & omnia alia
membra inferiora ſunt ſubiectū ſiue materia
iudicii eccleſiæ:quia eccleſia poteſt omnia mē
bra & etiam ipſum papā iudicare/ deponere/
ſuſpendere perpetuo vel ad tempus.papa au
tē reſpectu eccleſiæ hoc non poteſt,nec enim
poteſt ſtatuere aut etiam præcipere ꝙ nullus
in eccleſia oret / laudet deum vel baptizet/ &
ſic de aliis.Cū ergo eccleſia poſſit papam pri-
uare ſiue ſuſpēdere ab actionibus quæ ei in-
quantum talis eſt competunt,conſtat ꝙ papa
ſe habet vt ſubiectum ſiue materia ſuper quā
exercere poteſt eccleſia iudiciū/ nō aūt econ-
uerſo.Materia autē habet rationem inferiori
tatis vt notū eſt:ergo ſequitur ꝙ ipſe eſt infe-
rior eccleſia.Quòd autē eccleſia propria au-
thoritate in ſummos pontifices exercuerit cre
bro depoſitionis & ſuſpenſionis iudicium,pa
tet ex antiquis hiſtoriis.

¶SECVNDO modo fundatur hæc ma-
ioritas in authoritate qua generalia concilia
vſa fuere in ſuis diffinitionibus in quibus di-
citur aliquid diffinitū vniuerſali cōſenſu. cō-
muniter.n.dicitur ſacra ſynodus vel ſanctū cō
cilium/ſtatuit/diffiniuit/declarat /anathema- C
tizat:aut placet vel placuit ſanctæ ſynodo vel
per ſimilia verba . Similiter in ſubſcriptioni-
bus epiſcoporū dicitur. ego .N. epiſcopus
diffiniens (vel iudicans vel ſtatuēs) ſubſcri-
pſi.& idē in ſubſcriptionibus legatorū . Et ita
reperitur factum in quattuor principaliori-
bus conciliis:quæ vt dicit grego.cuſtodire o-
portet ſicut quattuor euāgelia.Et in pluribus
patet ꝙ papa petit diffiniri a patribus in con-
cilio exiſtentibus.35.q.9.quod quis,& in plu
ribus his ſimilibus ſupra allegatis.Ex quibus
concluditur ꝙ conciliū generale ſit ſupra pa-
pam.¶Tertio & quarto fundat̄ in geſtis cōci
lii cōſtantien.& baſilien.in quibus dicunt ſta
tutum ꝙ concilium ſit ſupra papam.Et ex his
breuiter collectis concludunt concilium eſſe
ſupra papam.

¶Et ad.c.ſignificaſti de elec. (quod videt̄ cla
uis in iſta materia pro papa) poteſt reſponde
ri ꝙ non obſtat ille tex.vbi dicitur ꝙ concilia
non poſſunt præfigere legem eccleſiæ roma-
næ/ & ꝙ omnia concilia per eccleſiæ romanæ
authoritatē & facta ſunt & robur acceperunt/
& ꝙ in eorum ſtatutis romanę eccleſiæ exci-
pitur authoritas.Quia cōceditur ꝙ concilia
non poſſunt præfigere legem romanæ eccle D
ſiæ/ & ꝙ ſumunt robur ab ea:quia romana ec
cleſia eſt caput cunctarum eccleſiarum:dicen
te domino tu es petrus & ſuper hanc petram
ędificabo eccleſiam meā:vt dicit tex.in.c.q̄uis
21.di.2.q.6.c.ad romanam el.1.&.24.q.1.
rogamus.glo.in.c.1.de trāſla.præla.Imo etiā
caput & cardo.22.di.c.ſacroſancta in fi.Imo
& tutrix ac curatrix.c.1.ibi ioan.an.de immu.
eccle.in.6.Imo etiam mater & magiſtra om
niū aliarum:vt in.c.fi.de fo.compe.c. funda-
menta.de elec.in.6.12.di.c.non decet.2.q.6.
ca. ad romanam el. 2.de ſum.trini.c.damna-
mus in fi. de priui. antiqua,& in.c. fœlicis de
pœnis in.6.Imo omnes eccleſiæ pertinēt ad
romanam eccleſiam.c. ſi papa de priui. in. 6.
Nec valēt ſtatuta conciliaria ſi non habuerint
robur ab eccleſia romana:vt in.c.bene quidē
circa fi.96.di. Sed ex his non ſequitur ꝙ pa
pa ſit maior cōcilio:quia aliud eſt papa/aliud
ſedes apoſtolica ſiue romana eccleſia. c.ſi gra
tioſe de reſcrip.in.6.℣ Sic etiam reſpondetur
ad.c.cuncta per mundum.9.q.3.cum dicit ꝙ
ſedes apoſtolica ſine vlla ſynodo præcedente
facultatem habet & ſoluendi quos inique ſy-
nodus damnauerat & dānandi nulla exiſtēte
ſynodo quos oportuit: & hoc propter ipſius

ſedis principatũ. quia reſpõdetur ꝙ loquitur
A de ſede apoſtolica & non de papa. Et per iſtũ
modum reſpondẽt ad multa iura quæ addu-
cuntur pro papa: vt eſt tex. in. c. quodcunq
24.q.1.&.c.quãuis.21.di.&.c.nemo &.c.a-
liorum.9.q.3.&.c.ad romanam el.1.&.2.
2.q.6. Quę vt apparet/loquuntur non de pa
pa ſed de romana eccleſia: ſicut &.c. ſacroſan
cta. 22.di.&.17.di.c.ſynodũ.c.regula.c.huic
cap. nec licuit cum ſimil.adductis ſupra, quæ
etiam loquuntur de romana eccleſia & non
de perſona papæ.

IN contrariũ tamen (ꝙ imo papa ſit ſupra
conciliũ) facit ꝙ non poteſt ſubſiſtere cõ-
cilium ſine papa: vnde dicit tex. in.c. mul
tis.17.di. ꝙ qui celebrat conciliũ ſine roma-
no pontifice/non concilium ſed conuenticu-
lum ſiue conciliabulum celebrat. Et intantũ
eſt hoc verum ꝙ etiam ſi papa ſit impeti-
tus, nihilominus ipſemet habet dare authori-
tatem concilio: vt eſt tex. in. c. concilia in. §.
hinc etiam.17.di.ibi ſuggeſſerunt ipſum qui
dicebatur impetitus debere ſynodum conuo
care, & ſupra diximus. Sed clarum eſt maio-
ris eſſe authoritatis & præeminentiæ qui dat
eſſe rei q̃ ſit res ipſa.l.iulianus.§.ſi quis.ff. ad
exigendum.l.adeo.§. cum quis.ff. de acqui.
B rerum domi.& inſti.de rerũ diui.§.cũ ex alie-
na. Ergo ſequitur ꝙ romanus põtifex eſt ma-
ior concilio. vnde dicit glo. in.c. ſicut.15.di.
ꝙ concilium non poteſt imponere aliquam
legẽ papæ. ¶ Ad idem facit ꝙ confirmare eſt
proprium ſuperioris.l.fi.ibi bal.C.de.ll.& in
l.non ambigitur.ff.eo.& oſtien. in.c.1.de lo-
cato, in verbo confirmatam. Sed papa confir-
mat geſta conciliorum non econtra: vt pro-
bat tex. in.c.ſicut & in.c.ſancta octo.15.di.&
ĩ.c.ſexta ſynodus.16.di.& late diſputat cardi.
de turre cre.in.d.c.ſacroſancta. & cõfirmat cõ
firmatione authoritatiua: vt in dictis iuribus.
Sequitur ergo ꝙ papa eſt ſuperior cõcilio: vt
probat etiã glo.in.c. frater noſter.17.q.4.quę
dicit confirmationẽ authoritatiuã dare rei cõ-
firmatæ vt non poſſit retractari ſine confirmã
tis conſenſu vel licentia. & glo.in.c. quis ne-
ſciat.xi.di.in verbo authoritate, tex. cũ ſupra
ſcrip.de cõſecra.di.3.c.de obſeruatiõe. & leo
confirmauit geſta cõcilii calcedonen.

¶ Secundo facit illud quod dicitur lu. 5. &
tex.in.c.non turbatur.24.q.1, ibi etſi aliis a-
poſtolis imperatur vt laxent retia ſua ſoli ta-
men petro dicitur duc in altum, per quod de-
ſignatur maioritas in petro reſpectu aliorum
apoſtolorum: & conſequenter in papa reſpe
ctu aliorum prælatorum & concilii. Vnde &
C tex.in.c.eſt aliud ea.cau.&.q.dicit. eſt aliud pi
ſcandi genus: quo genere ſolum petrũ piſca-
ri dominus iubet/ dicens mitte hamũ & eum
piſcem qui primus aſcenderit tolle. & glo.
ibi per hamũ intelligit iuriſditionem qua pe-
trus præfuit aliis. ad quod tex.in.c.in illis.80.
di.& de hoc per feli.in.c.tranſlato in.7.col. in
fi.de cõſti. Vnde diſputare de eius maioritate
& poteſtate eſt inſtar ſacrilegii. 18.q.4.cap.ſi
quis. Item dicitur ponere os in cœlum: vt in
ca.intantum.21.di.

¶ Tertio pro iſta parte faciunt omnia illa mo
tiua quæ ſupra adducta ſunt pro ſententia pa
pæ in arti. quæ ſententia debeat præualere/pa
pæ an concilii.

¶ Quarto facit motiuũ ab authoritate ceſſan
te. ſi enim concilii authoritas tandiu durat q̃
diu illi præeſt papa vel alius eius nomine/ &
eius authoritas ceſſat ceſſante præſidentia ve
ri papæ vel alterius nomine eius, ſequitur ꝙ
concilium nullam habet authoritatẽ ſine pa-
pa: vt in.c.regula.16.di.cum ſimil. & in.c.ſi-
gnificaſti de elec. Si autem concilium diſſol-
uatur ex ſe de facto, non propterea deficit au-
thoritas pontificis: quia papa cum eadem po
teſtate remanet quã habebat ante diſſolutum
concilium. Sequitur igitur ꝙ cõcilii poteſtas
tanq̃ temporalis & dependens, minor ſit q̃ po D
teſtas papæ tanq̃ perpetua & principalis. &
conſequenter ꝙ maior ſit papa q̃ concilium:
cum concilium non ſit ſine papa, ſed bene pa
pa ſine concilio: quia ſolus papa ſine cõcilio
facit & edit canones vniuerſales: vt in.c.1. cũ
ſimil.de conſti.in.6. Item conciliares reuocat
modificat/ & contra eos diſpenſat: vt dicitur
poſt glo.in.c.propoſuit de conceſ.præben.&
glo. in verbo concilio in.c.vbi periculum de
elec.in.6.& dictum eſt ſupra in proprio arti.
Non ſic autem concilium cõtra conſtitutio-
nes pontificales. ergo.

¶ QVINTO faciunt multa iura: quæ li
cet ab aliquibus in iſta materia reſpuantur,
iſtud tamen nihil aliud eſt q̃ negare fidem ne
gando decreta ſanctorum patrum: vt in.c.ge
nerali & in.c. omnia cum pluribus aliis.25.
q.1. Vnde cũ iura de his loquentia tanq̃ ſpiri
tus ſancti inſtinctu dictata reſpui nõ poſſint
ſine blaſphemia ſpiritus ſancti, illis ſtare opor
tet: vt in.c.violatores.25.q.1. Igitur pro iſta
maioritate papæ ad cõciliũ facit tex.9.q.3.c.
cuncta per mundũ, &.2.q.6.c.placuit &.c.ad
romanã. vbi dicitur ꝙ a ſñia papæ non appel
latur ad aliquẽ. ſequitur ergo ꝙ papa in terris
non habet

A non habet ſuperiorem. Et plus dicitur in.d.
cap.cuncta per mundum / ꝙ papa abſoluit
quos ſynodus ligat. Et glo.ibi intelligit de ſy
nodo vniuerſali & generali. Ad idem & for-
tior tex.in.c.ipſi ſunt.9.q.3.vbi dicitur ꝙ ap
pellationes totius eccleſiæ deferuntur ad pa-
pam. Sed vt ſæpius dictum eſt concilium eſt
tota eccleſia repræſentatiue: ergo a concilio
ad papam appellatur. & ibi dicitur ꝙ nunꝗ̃
prorſus appellatur a ſententia papę. Sequitur
igitur cum ſit appellandum ab inferiore ad
ſuperiorem (vt in.l.2.ibi bar.ff.de appel.c.2.
de conſue.in.6.cum ſimil.) quòd concilium
ſit inferius papa: & ex quo nunꝗ̃ prorſus a
ſententia papę appellatur/ quòd papa non ha
beat ſuperiorem. ¶ Et in.d.q.3.& in.c.li-
cet in fi.de elec.in cap.patet.3.q.1.ſunt
plura iura hoc demonſtrantia. nam in.c.ne-
mo dicitur nemo iudicabit primam ſedem,
neq̄ enim ab auguſto neq̄ ab omni clero iu
dex iudicabitur. & ſic nec a cõcilio/ per quod
repræſentatur vniuerſalis clerus. Et in.c.alio
rum dicitur. quicquid vbiq̄ fidelium eſt illi
ſubmittitur/ dum totius corporis caput eſſe
deſignatur. Et in.d.c.licet de elec.dicitur ꝙ in
romana eccleſia aliquid ſpeciale ſtatuitur
B quia non poteſt haberi recurſus ad ſuperio-
rem. ergo ſequitur quòd concilium non põt
eſſe ſupra papã, cuiꝰ cauſa ſolius dei iudicio
reſeruatur vt dicit tex.in.d.c.aliorum. Et in
c.ſignificaſti de elec.dr̃ clare ꝙ concilia hñt
authoritatẽ a papa & non papa a conciliis.
¶ Item ad hoc facit tex.in.c.oſius.6.quæſtio
ne.4.qui dicit ꝙ concilia præſtant reueren-
tiam eccleſiæ romanæ & papæ. Et ſtari de-
bet de geſtis per concilium determinationi
ipſius papę, & quod probauerit vel improba
uerit ſequendum eſt. Sic glo.in.c.quodcunq̄
24.q.1.dicit ꝙ ſententia romanæ ſedis præ
ferenda eſt ſententiæ totius eccleſiæ. Hæc au
tem ſententia ro.ſedis non poteſt intelligi de
concilio ſed de ſententia papæ cuius ore ſen-
tentia profertur, quod probat tex.in.c.maio-
res de bap.in prin.iuncto etiam eo quò decla
rat concilium toletanum inno.3.ibi. Ex quo
etiam arguitur ꝙ papa eſt ſuperior, cum de-
claret concilium illud. eccleſia enim romana
habet prærogatiuam & excellentiam ſuper
oẽs alias eccleſias: vt.9.q.3.per to.xi.di.c.
quis neſciat. Et oĩm mater eſt & magiſtra/ de
ſum.tri.c.2.12.di.c.1.&.2.22.di.omnes. Et
eſt caput & dña aliarum eccleſiarum: vt in.c.
fundamenta de elec.in.6.dicit oſtien.in.c.per
venerabilem qui filii ſint legi.& tex.in proœ.
6.in prin.2.q.7.beati. Et eſt oĩm mater & re C
gina: vt in epiſtola inter claras.C.de ſum.tri.
Et fundata non ab apoſtolis ſed a deo.c.ſacro
ſancta.22.di.ponit ana.ĩ ru.de ſchiſma.in vl.
col. Et omnes oppreſſi ad eam velut ad ma-
trem appellant.c.ad romanam el.1.&.2.2.q.
6. Eſt vnum caput/ vna origo/ vna mater co-
pioſæ fœcunditatis. adulterari non poteſt
ſponſa chriſti: incorrupta eſt & pudica, vnam
domũ nouit/ vnius cubiculi ſanctitatẽ caſto
pudore cuſtodit.c.loquit̃.24.q.1.quæ vnica
columba appellatur: quæ ſponſa pulchra ſine
macula & ruga & hortꝰ cõcluſus/ fons ſigna
tus/ puteus aquæ viuæ & paradiſus cum fru
ctu pomorum.24.q.1.c.omnibus. Sic tex.in
c.q̄uis.21.di. vbi dicitur ꝙ romana eccleſia
nullis ſynodicis cõſtitutis cæteris eccleſiis prę
lata eſt, ſed voce euangelica dñi & ſaluatoris
noſtri primatum obtinuit. & ibi pelagius pa
pa loquitur vniuerſis orthodoxis. Ecce ꝙ ſy-
nodica cõſtituta ſubſunt iudicio ro.ec.& pa
pæ. idẽ probat tex.in.c.ſacroſancta.22.di. Et
ꝙ ſub nomine ro.eccl.etiã papa ſolus intelli-
gatur qñ eſt catholicus, probat tex.iũcta glo.
in verbo pontificalis in.c.præceptis.12.di.di
cit car.in cle.quia contingit in.5.q.in fi.de re
ligio.domi.& ioan.an.ĩ.c.ſi abbatem de elec.
in.6. Nec contrariatur tex in.c.ſi grõſe de re- D
ſcrip.in.6.quia nõ loquor de papa contẽplã-
do perſonam ſed dignitatẽ. Vnde conſidera-
ta dignitate papali etiã ſub noĩe ſedis apoſto.
venit papa. & in terminis illius tex. idem eſ-
ſet ſi dictũ fuiſſet ad beneplacitum pontifica-
lis dignitatis & ſedis apoſt. Et hoc videt̃ velle
domi.ibi in.3.col.in verſi. nunquid cõceſſio.
& clarius poſt glo.in verbo ſedis apoſtolicæ
ibidem. & probat tex.in.c.loquitur.24.q.1.
cum mixtim loquitur/ aliqñ de petro aliquan
do de eccleſia ſimul. & ponit vnũ caput vni-
uerſalis eccleſię. Vnde marſilius de padua
qui dixerat chriſtum nullũ caput dimiſiſſe ec
cleſiæ, condemnatus eſt per ſedem apoſto. vt
patet in extrauaganti ioan.22.quæ incipit li-
cet iuxta doctrinam apoſtoli.
¶ Ex quo ẽt ſequitur ꝙ ſi eſt caput & conciliũ
quod conſtat ex ep̃is membra, patet de ma-
ioritate papæ ad conciliũ. Et ꝙ ipſe ſit caput
tex.eſt in.c.rogamus.24.q.1.ponendo papã
ſucceſſorem petri apoſtoli: vt vult tex.in.c.1.
de homi.in.6.& in.c.quãto &.c.licet de trãſla.
præla. Idem etiam clare probat tex.iũcta glo.
in.c.1.22.di.qui plus probat ꝙ eſt hæreticũ
negare papã eſſe caput vniuerſalis eccl. Hoc
etiam dicit tex.in cap.decretis.21.di.vbi di

cit quòd christus petrũ in ſummum ſacerdo-
A tem elegit dum ei præ omnibus & pro om-
nibus claues regni cœlorum tribuit, & a ſe
petra petri nomen ei impoſuit, atq pro eius
fide ſe ſpecialiter rogaſſe teſtatus eſt, & vt ip-
ſe cæteros confirmaret ſubiunxit dicens ego
pro te rogaui petre vt non deficiat fides tua
& tu aliquando conuerſus confirma fratres
tuos. Ad idem glo. in cle. ad noſtrum de hæ
reti. quæ vult quòd qui pertinaciter aſſerit pa
pam non eſſe caput vniuerſalis eccleſiæ / eſt
hæreticus. Hoc idem ponit ſanctus thomas
in tractatu contra errores græcorum ca. 65.
66. & .67. vbi dicit ꝙ dicere papam non ha-
bere primatum vniuerſalis eccleſiæ eſt error
ſimilis errori dicentium ſpiritum ſanctum a
filio non procedere. Et idem tho. in trac. con
tra impug. reli. c. 4. & aliquid in tertia parte
q. 8. arti. 6. Et quòd papa ſit ſupremus & ha
beat ſupremam poteſtatem & iuriſditionem
tam in fideles quàm in infideles, ponunt com
muniter doctores omnes poſt innocen. in. c.
quod ſuper iis de vo. & ibi omnes dicunt po
teſtatem papæ datam a deo. Ad quæ etiam fa
ciunt quæ dicuntur in. c. nouit de iudi. in ca.
cauſam quæ poſt glo. qui filii ſint legi. & in
cap. ſolitæ de maioritate & obedientia, & in
cap. ſi duobus poſt glo. de appel. & cap. licet
B ex ſuſcepto de foro competen. & cardi. in ca.
venerabilem de elec. cum concordantibus, in
quibus tractatur quòd papa habet vtrunque
gladium & ſuperioritatem ſuper omnes, de
quo arti. infra in fine ponitur.
¶ Et hanc ſuperioritatem bene oſtendit beda
matth. 28. cum dicit loquens de christo. af-
fuit quondam confortaturus ſuo ſpiritu eccle
ſiam cum ab infidelibus premeretur & ad pu
blicum venire ac dilatari prohiberetur: adeſt
eidem & nunc cũ inclinato ad fidem culmine
regali terror quieuit perſecutionis, & omnis
mundi ſublimitas apoſtolicis eſt ſubdita ve-
ſtigiis &c. Ad hoc faciunt omnia iura quæ lo
quũtur de primatu & ſuperioritate petri. De
quo infra in proximo motiuo plura dicũtur.
quæ omnia vẽdicant ſibi locum in papa: quia
dicta de petro dicta cenſentur de ſucceſſori-
bus eius. c. ſolitæ de maiori. & obedien. c. per
venerabilem qui filii ſint legitimi. c. ad apo-
ſtolicæ de re iudi. in. 6. cap. 1. de homi. eo. li.
Vnde bonifacius in extrauaganti vnam ſan-
ctã dicit. porro ſubeſſe romano pontifici om-
ni humanæ creaturæ declaramus eſſe de ne-
ceſſitate ſalutis. Et idem etiam clarius probat
tex. in. c. quis neſciat. xi. di. cum ponit ꝙ illud
quod a principe apoſtolorum petro traditũ C
eſt romanę eccleſiæ, cuſtodiri ab omnibus de
bet: cum ſit manifeſtum nullum inſtituiſſe
eccleſias niſi eos quos venerabilis apoſtolus
petrus aut ſucceſſores eius conſtituerunt ſa-
cerdotes &c. Et ſubdit. oportet eos ſequi quod
romana cuſtodit eccleſia a qua principiũ eos
accepiſſe non dubium eſt, ne dum ſermoni-
bus peregrinis ſtudent caput inſtitutionum
videantur amittere. Sic tex. in cap. nolite
ea. xi. di. vbi dicit nolite variis & extraneis do
ctrinis abduci: inſtituta apoſtolorum & a-
poſtolicorum virorũ canoneſq habetis / his
fruimini. Et ſubdit. indignum eſt quenquam
vel pontificum vel ordinum ſubſequentium
hanc regulam refutare quã beati petri ſedẽ &
ſequi viderit & docere. multũ enim conuenit
vt totũ corpus eccleſię in hac ſibi obſeruatio-
ne concordet, quæ inde authoritatẽ habet vbi
dominus eccleſiæ totius poſuit principatum.
Ecce ꝙ tex. ſonat ꝙ pontifices ro. pręſunt om
nibus fidelibus, & ꝙ totũ corpus eccleſiæ in il
lorũ obſeruatione cõcors eſſe debet. & ſic po
nit maioritatem papę ad concilium. Ad idem
ca. cum beatiſſimus petrus. 24. q. 1.
¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ christus eſt caput ec
cleſię: vt dicit tex. in. c. vnico de ſacra vnct. &
D cle. 1. in prin. de iureiu. Quia reſpondetur ꝙ
christus eſt immediatũ caput eccleſiæ, ſed pa-
pa mediãte christo a quo principatũ recepit:
quia christus aſcenſurus in cœlũ tanq̃ bonus
paterfamilias & dominus ne eccleſiã ſine capite
relinqueret / decreuit petrũ & ſucceſſores eius
paſtores & principes eccleſiæ. Et hoc ſentit
glo. in cle. ad noſtrũ in verbo eccleſiæ de hæ-
re. probat tex. in cle. 1. in prin. de iureiu. Et ideo
bene loquitur tex. in extrauaganti vnã ſanctã
cũ dicit, igitur eccleſię vnius & vnicę vnũ cor
pus & vnũ caput non duo capita quaſi mon-
ſtrum: christus videlicet christiq vicarius pe-
trus petriq ſucceſſor. Ad quod vide quæ late
dicta ſunt in arti. quæ ſentẽtia præferatũ / papæ
ne an cõcilii in reſponſione ad. 6. arg. in verſi.
nõ obſtat quod dicitũ ꝙ eccleſia haberet plura
fundamẽta. Et hoc clare demõſtrat tex. in. c. 1.
de homi. in. 6. Et. s. tho. in. 4. cõtra genti. c. 76.
vbi ſic inquit. ſi autẽ quis dicat ꝙ vnum caput
& vnus paſtor eſt christus qui eſt vnus vnius
eccleſiæ ſponſus, non ſufficienter reſpondet.
manifeſtum eſt enim ꝙ omnia ſacramenta
christus ipſe perficit. ipſe enim eſt qui bapti-
zat ioan. 1. ipſe eſt qui peccata dimittit / ibidẽ
ioan. 1. ipſe eſt verus ſacerdos qui ſe obtu-
lit in ara crucis, & cuius virtute corpus eius

A in altari quotidie conſecratur, de ſumma tri.
c. 1. §. vna, de conſe. di 2. c. quia corpus. ſed
quia corporaliter non erat cũ omnibus fide-
libus permanſurus, elegit miniſtros per quos
prædicta fidelibus miniſtraret, oportuit igitur
vt alicui curam eccleſiæ committeret. ideo
dixit petro paſce oues meas ioan. vl. & tu ali
quando conuerſus confirma fratres tuos lu.
22. Adde quæ dico infra de petra an accipia
tur pro chriſto an pro petro/ & ibi dicitur de
chriſto in ſecundo & tertio fundamento.
¶ Ad idem eſt tex. qui hoc in indiuiduo pro
bat in capitulo bene quidẽ. 96. di. Vnde hie
ro. de obitu ſiue ortu ſanctorum noui teſta.
dicit. petrus in chriſto eccleſiæ firmamẽtum,
cephas corporis chriſti princeps & caput eſt.
Et in. d. capitulo benequidem/ dicit tex. quòd
ſi cuiuſlibet prouinciæ ſacerdotes intra ſuos
terminos concilio habito quicquid ſine me-
tropolitani ſui authoritate tractauerint/ irri-
tum eſſe debere ſancti patres ſanxerunt: quan
to magis quod in apoſtolica ſede nunc extan
te præſule qui merito beati petri apoſtoli per
vniuerſum orbem primatum obtinens ſacer
dotii ſtatutis ſynodalibus conſueuit tribuere
firmitatem &c. Ecce quòd tex. ibi dicit quòd
B papa habet primatum in vniuerſali eccleſia
& dat firmitatem conciliis: ergo concilia ſunt
eo inferiora. Sic & tex. 3. q. 6. dudum/ qui di-
cit tam de romana eccleſia q̃ de papa quòd
obtinet primatum/ & ꝙ eius tantum authori
tate concilia celebrari debent. & ſic loquitur
indifferenter de romana eccleſia & de papa.
¶ Et de primatu papæ (hoc eſt ꝙ ſit caput &
prælatus vniuerſalis eccleſiæ) ponit. s. thomas
in trac. contra errores græcorum. c. 65. & 66.
de primatu aũt ro. eccleſiæ (hoc eſt ꝙ ſit ma-
ter cunctarũ eccleſiarum) eſt tex. in. c. nõ de-
cet. 12. di. Et ꝙ ad papam ſpectet cõciliorum
congregatio & ſine eius authoritate nequeãt
congregari, dictum eſt ſupra & probatur per
to. 17. di. Et ꝙ negas romanam eccleſiã eſſe
caput aliarum hæreticus ſit cenſendus, dicit
glo. i. c. nulli. 19. di. & glo. in. c. hęc ẽ fides. 24.
q. 1. & tex. 22. di. c. 1. Ex quibus colligitur ꝙ
maior eſt papa ipſo concilio. ¶ Et de iſta ma
ioritate & principalitate papæ & plenitudine
ptãtis eius, vide plura bona dicta quæ ſunt
ad propoſitum adducta per feli. in. c. canonũ
circa prin. de conſti. Et de primatu petri vide
infra in. 8. motiuo latius & in. 13.
¶ SEXTO FACIT quòd ſolus pa-
pa tenet locum dei in terris, cuius authorita
te nullius authoritas ſeu poteſtas maior eſt.
& ei ſibi in beati petri perſona dictum eſt C
quodcunq; ligaueris ſuper terram erit liga-
tum & in cœlis, & quodcunq; ſolueris ſu
per terram erit ſolutũ & in cœlis: vt math.
16. & 24. q. 1. c. quodcunq;/ & in. c. per ve-
nerabilem qui filii ſint legi. c. ad apoſtolicæ
de re iudi. in. 6. & in. c. ſolitæ de maio. & obe.
¶ Et quòd teneat vices dei eſt tex. in capitu-
lo ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & in. c. 1. de
homi. eo. li. & in. c. vt noſtrum vt eccle. be-
ne. & in cle. 1. de magiſt. & in. c. quanto de
tranſla. præla. Et abb. in. c. omnis de cenſi.
in. 2. nota, dicit ꝙ nõ poteſt præſcribi contra
ſupremam poteſtatem papæ: quia ſicut non
poteſt præſcribi contra deum ita nec contra
eius vicarium, quia papa tenet vicẽ & locum
veri dei in terris. Item & ipſius papæ poteſtas
eſt a deo: vt dicit tex. in. c. nouit de iudi. &
bona glo. in cle. ne romani de elec. Item pa-
pa eſt eiũs vicarius qui eſt ſacerdos in æter-
num ſecũdum ordinem melchiſedec conſti
tutus a deo iudex viuorum & mortuorũ: vt
in. d. c. per venerabilem. Ipſe non puri homi
nis ſed veri dei vicem gerit in terris. c. quan-
to de tranſla. plato. Ipſe chriſti vicarius & pe
tri ſucceſſor dicitur. c. licet de tranſla. prælato.
Intantum quòd dicit oſtien. in. d. c. quanto/
D & abb. in. c. licet in. 4. col. de elec. & in. c. ve
nerabilem eo. ti. ꝙ papæ & dei eſt idem con
ſiſtorium. Vnde aug. ſuper illud pſal. 49. de
us deorum locutus eſt & vocauit terram, de
chriſto loquens dicit. deinde quadrageſimo
ſcilicet aſcenſionis die commendauit ſancto
petro eccleſiam. i. vocatam terram a ſolis or-
tu vſq; ad occaſum, ne haberent excuſatio-
nem qui volunt in ſchiſmate deperire. Ipſe
quoq; diſpenſat cum bigamo, & ſic contra
dictum apoſtoli. 2. ad timo. 1. Similiter diſ-
penſat in iuramento & voto. & euangeliũ in
terpretatur & illi addit. ſecunda quæſtione. 4.
c. præſul. & de teſti. c. in omni. Nec (vt ſupra
tactum eſt) ab homine ſed a deo poteſtatem
recipit: vt in. c. ſacroſancta. 22. di. &. c. nouit
de iudi. Et dummodo contra fidem non ve-
niat (contra quam nulla eſt diſpenſatio) po-
teſt dicere & facere quicquid ei placet: vt dicit
oſtien. in dicto capitulo ſuper eo de biga. Et
ad oſtendendum papæ primatum & ſuper
omnia poteſtatem dicitur corporalis in or-
be deus. Vide ad ſaturitatem barbatium in. c.
fi. de conſti. ¶ Si ergo papa tenet vicem veri
dei in terris, ſequitur ꝙ ſicut contra deũ quis
exercere non poteſt aliquam iuriſditionem
ita nec contra papam; quia ſicut deus & domi

nus noſter ieſus chriſtus in mundo exñs prin
A ceps omnium erat nec cuiquā ſubditus (iu xta illud pſal. omnia ſubiecisti ſub pedibus eius. & dicit glo. in cap. magnum. xi. q. 1.) ita & papa dicitur eſſe princeps & dominus oīm & nemini ſubiectus. Ipſe enim habet vtrunq; gladium. glo. in cap. omnes. 22. di. vnde & recte dicitur imperator. 12. q. 1. cap. futuram. ¶ Nec obſtat ſi dicatur quòd chriſtus iuſſit ſolui tributum cæſari: vt dicit tex. in cap. magnum. xi. q. 1. & matthæi. 22. & mar. 12. Quia illud non ex debito ſed ne ſcandalizarentur alii factum eſt: vt dicit glo. in dicto. c. magnum. & tex. 28. q. 1. c. iam nunc. ¶ Iſtud autem non dicitur de cōcilio: ſcilicet quòd gerat locum dei in terris. Et licet concilium dicatur congregatum in ſpiritu ſancto (quia in medio congregatorū in nomine domini/ eſt dominus. c. audiuimus 24. q. 1.) non propterea dicitur quòd concilium non ſubſit papæ, ſicut dicitur de papa quòd omnium princeps eſt & nemini ſubiectus. ergo ſequitur ꝙ papa eſt ſupra conciliū. Ad quod facit quod dicit ſanctus thomas in tractatu contra errores græcorum ca. 67. ſicut chriſtus accepit a patre ſceptrū ſuper omnem principatum & poteſtatem / & ſuper omne quod eſt (vt ei cuncta curuentur) ple
B niſſimam poteſtatem, ſic & petro & eius ſucceſſoribus pleniſſime commiſit: & etiam nulli alii quàm petro quod ſuum eſt plenum ſed ipſi ſoli dedit. Et multæ aliæ ad propoſitum notabiles authoritates adducuntur ibidē per ſanctū thomam etiam in duobus præcedentibus & duobus ſequentibus capitulis: quas non refero. ¶ Non obſtat ſi dicatur ꝙ alibi papa dicitur petri vicarius: vt in. c. ego ludouicus. 63. di. &. 1. q. 1. c. non quales. &. 1. q. 7. quotiens el. 2. Quia eſt impropria loquutio vel exponitur. i. gerens vicariam quam geſſit petrus: quia vicarius non dat vicarium ea. clericos de offi. vica. Ita dicit glo. & ioan. de im mol. in cle. 1. In prin. de iureiu.

¶ SEPTIMO Facit quòd ſicut in inferioribus eccleſiis videmus archiepiſcopos in prouinciis & epiſcopos in ciuitatibus habere ſuperioritatem in ſuos (vt. 9. q. 3. c. per ſingulas. 6. q. 3. cap. ſcitote. & in. c. epiſcopus 80. di.) ita a pari debet eſſe vnus ſupior qui præſit in vniuerſo: argu. l. quæ de tota. ff. de rei vendi. alioquin eccleſia vniuerſalis eſſet acephala. quod non eſt dicendum: cum chriſtus in omnibus prouiderit eccleſiæ ſuæ: iuxta illud iſa. c. 5. quid vltra debui facere vineę meæ & non feci ei? quaſi diceret nihil reliqui
C quod non fecerim eccleſiæ meæ. Vnde veriſimile eſt ꝙ tāquam bonus paterfamilias aſcenſurus in cœlum reliquerit vnum qui eccleſiæ præeſſet. hoc probat tex. in. c. 1. de homi. in. 6. & dicit glo. in. c. 1. de ſchiſma. in. 6. Iſte autem ſuperior eccleſiæ vniuerſalis alius eſſe non poteſt quàm papa/ cui data eſt ſuprema poteſtas: vt in cle. paſtoralis de re iudi. & in cap. propoſuit de conceſ. præben. glo. in cle. ad noſtrum de hæreti. cum ſimil. Igitur papa qui eſt ſuperior totius vniuerſalis eccleſiæ (vt in extrauaganti vnam ſanctam) dicendus eſt ſupra concilium, quod eccleſiam repręſentat. Pro hoc facit quod ſcribit beatus gregorius ad mauritiū impera. in. 4. li. regiſ. c. 76. dicens. ecce petrus claues regni cœleſtis accepit, poteſtas ei ligandi & ſoluendi tribuitur, cura ei totius eccleſiæ & principatus committitur: & tamen apoſtolus vniuerſalis non vocatur.

¶ OCTAVO FACIT (& hic oſtendemus ſuperioritatē petri etiam ad alios apoſtolos) quòd ſi diceremus eccleſiam repræſentatiue ſiue concilium eſſe maiorem & ꝙ pontificalis poteſtas ac dignitas detur ab eccleſia, ſequeretur ꝙ & eccleſia repræſentatiue
D (hoc eſt concilium) poſſet tollere papalē dignitatem: quia eius eſt tollere cuius eſt condere. l. 1. C. de legibus cū ſimilibus. Hoc autem eſt falſum: quia eccleſia non poteſt aliquid facere per quod deſtruatur eius vnitas, cum ſit a deo inſtituta: vt. 24. q. 1. loquitur. & ioānis decimo erit vnum ouile & vnus paſtor. glo. in dicta clemen. ad noſtrum de hæreti. & in. d. extrauaganti vnam ſanctam. in capitulo primo in. §. vna de ſumma trinitate. Sequitur ergo quòd iſta dignitas papalis nō ab eccleſia ſed a deo petro & ſucceſſoribus data eſt (vt dictum eſt ſupra) dicēte domino paſce oues meas & quodcunq; ligaueris ſuper terrā &c. vt dicto. c. nouit de iudi. & c. ſoli tæ de maioritate & obedientia. Hoc autem clare oſtendit tex. in cap. ita dominus. 19. di. vbi dicit quòd euangelici muneris ſacramentum ita dominus ad omnium apoſtolorum officium pertinere voluit vt in beatiſſimo petro apoſtolorum omnium ſummo principaliter collocaret, vt ab ipſo quaſi a quodam capite dona ſua velut in corpus omne diffunderet. Et poſt pauca. hunc enim in conſortium diuinæ vnitatis aſſumptum id quod ipſe erat dominus voluit nominari, dicendo tu es petrus & ſuper hanc petram ædificabo

A ecclesiam meam. Ad quod etiam idem leo in ſermone. 2. de natiuitate apoſtolorũ petri & pauli inquit. ꝑpter quod dr̃ beato petro apoſtolo tibi dabo claues regni cœlorum, & quęcunqꝫ ligaueris ſuper terram erunt ligata & cœlis. tranſiuit quidem in apoſtolos alios ius iſtius poteſtatis, ſed nõ fruſtra vni commendatur quod omnibus intimetur: petro enim ſingulariter hoc creditur, quia cunctis eccleſiæ rectoribus petri forma proponitur. Ecce ꝙ petrus eſt ſummus & caput totius corporis vniuerſalis eccleſiæ: & conſequenter quilibet petri ſucceſſor, vt ab ipſo quaſi a quodam capite dona domini in corpus omne eccleſiæ diffundantur. Ad idem tex. in. c. loquitur ante. ſi. 24. q. 1. & in. c. fundamenta de elec. in. 6. Vnde. s. tho. in. 4. ſen. di. 24. q. 3. ar. 2. quæſtiuu. 3. ad primum argu. dicit ꝙ q̃uis omnibus apoſtolis data ſit communiter poteſtas ligandi & ſoluendi, tamen vt in hac poteſtate ordo aliquis ſignificaretur / primo ſoli petro data eſt, vt oſtendatur ꝙ ab eo in alios debet iſta poteſtas deſcẽdere. Et idem s. thomas in 4. contra gen. c. 76. dicit quòd dominus ſoli petro promiſit tibi dabo claues regni cœlorũ vt oſtenderetur ꝙ poteſtas clauiũ erat per eum ad alios deriuanda ad conſeruandam ec-

B cleſiæ vnitatem. Si ergo eſt caput totius corporis eccleſiæ vniuerſalis, multo magis partis repræſentantis iſtud corpus / & ſic concilii. & ſi vt caput diffundit dona & authoritatem in corpus, ergo eſt maior concilio quod ab eo ſumit authoritatem: vt 17. di. per to. & c. ſignificaſti de elec. Vnde & leo papa in ſermone. 3. de anniuerſario ſuæ aſſumptionis die / ait de petro. vt cum multa ſolus acceperit / nihil in quenq̃ ſine eius participatiõe tranſierit. Et ſequitur. de toto mundo vnus pe-petrus eligitur, qui & vniuerſarum gentium vocationi & omnibus apoſtolis cunctiſqꝫ eccleſiæ patribus præponatur: vt q̃uis in populo dei multi ſacerdotes ſint / multiqꝫ paſtores omnes tamen regat petrus / quos principaliter regit & chriſtus. magnum & mirabile dilectiſſimi huic viro conſortium potentiæ ſuę tribuit diuina dignatio, & ſi quid commune cæteris eſſe voluit principibus / nunq̃ niſi per ipſum dedit quicquid aliis non negauit.

¶ Et de iſta præeminentia & plenitudine poteſtatis papæ vide dicta egidii quæ pono ſupra in quæſtione ſed vltra prædicta quæro pone quòd aliqui principes volunt præfigere terminum papę. vel in illa vter duorum contendentium de papatu debeat congregare concilium &c. Item etiam ad hoc faciunt illa quæ dicta fuerunt de poteſtate clauium (quæ principaliter & proprie datæ ſunt petro & ſucceſſoribus & non tantum ſignificatiue & figuraliter) in quæſtione vtrum concilium cognoſcat de litibus & cauſis quæ occurrunt, & in alio arti. quæ ſententia præualere debeat papæne an concilii. & in alio ar. vtrum ſede vacan. poſſit concilium exercere reſeruata papæ, & in alio vtrum concilium ſede vacãte poſſit creare cardinales. Et quòd petro principaliter non tantum figuratiue datæ ſint claues, oſtendunt verba matth. 16. & tibi dabo claues regni cœlorum, & quodcunqꝫ ligaueris ſuper terram erit ligatum & in cœlis &c. vbi non dicit vobis in plurali.

¶ Nec obſtat quòd matth. 18. (quando datæ fuerunt claues) omnibus apoſtolis dicit dico enim vobis quæcunqꝫ alligaueritis ſuper terram &c. quia ex hoc non ſequitur ꝙ petro datæ fuerint ſignificatiue & figuraliter tantum & non effectualiter proprie & principaliter. Quinimo & matth. 18. cum dominus dando apoſtolis poteſtatem clauium dicit dico enim vobis, loquitur etiam petro. Vnde aut volumus intelligere per illa verba datam oĩbus in concreto ſimul & collegialiter (& non aliter) explicandã iſtã ꝑtãtem cla- D uium. & hoc non poteſt ſtare: quia ſic non recepiſſet quilibet ſingulariter poteſtatem ligandi & ſoluendi ſine aliis, quod contrariaretur euangelio ioan. 20. cum dominus dicit ſicut miſit me pater & ego mitto vos: hæc cum dixiſſet inſufflauit & dixit eis, accipite ſpiritum ſanctum quorum remiſeritis peccata remittuntur eis & quorum retinueritis retenta ſunt / vbi licet loquatur in plurali, dat illis poteſtatem ſingulariter cum dicit ego mitto vos: vt exitus demonſtrauit. non enim eos ſimul ſed ſeparatim ad prædicandũ veritatem per vniuerſum orbem miſit: iuxta illud marci vl. euntes in mundum vniuerſum prædicate euangelium omni creaturæ, & in fi. illi autem profecti prædicauerunt vbiqꝫ domino cooperante & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis. Si ergo non in concreto & collegialiter tantum exercenda data fuit iſta poteſtas clauium, ex quo petrus erat etiã vnus de illis quibus loquebatur dñs, ſequitur quòd petro non tantum figuratiue & ſignificatiue ſed etiam effectualiter & proprie ac principaliter & vere data fuerit poteſtas ſiue ꝓmiſſa ſicut & cæteris aliis. quinimo ſequitur ꝙ huiuſmodi poteſtas nõ fuerit data

exercãda ſine papa in concilio. Et ex quo nõ
A in concreto tantum data eſt apoſtolis, conſe-
quẽter nec eccleſiæ vniuerſali: quia alioquin
ſi vniuerſali eccleſiæ eſſet hoc modo data, ſe-
queretur ꝙ etiam laicis & pueris & mulieri-
bus eſſet data / qui ſunt de iſto corpore vni-
uerſalis eccleſię: vt in. c. eccleſia de conſe. di. 1.
quibus clarum eſt non competere poteſtatẽ
ligandi & ſoluendi. ¶ Aut ſingulariter & par
ticulariter cuilibet datam dicimus, & tunc ſe-
quitur ꝙ quilibet apoſtolorum potuiſſet iudi
care de petro, & conſequenter quilibet epiſco
pus de concilio poſſet iudicare de papa: cum
non plus authoritatis datum ſit in cõcreto &
collegialiter q̃ ſingulariter per dicta verba.
Hoc autẽ eſt omnino abſurdum ꝙ vnus ſo-
lus epiſcopus iudicet papam: vt in. c. intantũ
21. di. Si autem ſinguli de concilio non iudi-
cant de papa, ſequitur ꝙ nec concilium ſiue
in concilio coadunati. Ergo per illam autho-
ritatem concilium nullam authoritatẽ vel ſu-
perioritatem iudicandi de papa recepit, imo
potius contrariũ: qa principaliter data fuit ibi
poteſtas petro: vt infra oſtẽdetur, & ſupra di-
ctum eſt. Et ſi diceremus ꝙ qa ſingulariter &
particulariter data eſt vnus non poterat iudi-
care de alio (quia par in parem non habet im
perium: vt in. c. innotuit de elec. cum ſimil.)
B ſequeretẽ ꝙ nec papa poſſet iudicare de epõ.
cum ipſi repræſentent apoſtolos & illis ſuc-
ceſſerint: vt. 35. di. c. eccleſiæ cum ſimil. Et ſic
nec petrus inter apoſtolos potuiſſet iudicare
ſi erant paris authoritatis & præeminentiæ.
Hoc autem eſt falſum: quia papa promouet
& deponit quotidie epiſcopos: vt in cap. per
principalem. 9. q. 3. & in. c. 1. de tranſla. pręla.
in. c. niſi cum pridem de renun. abb. in. c. ſi. de
confir. vti. vel inuti. & in. diſpu. epiſcopus. Et
petrus fuit caput apoſtolorum & maior cæte
ris apoſtolis. glo. 24. q. 1. c. loquitur in verbo
pari. tex. 3. q. 6. c. dudum. 22. di. c. 2. vbi dicit
tex. ꝙ inter apoſtolos diſtinctio poteſtatis fuit
& ꝙ a domino conceſſum eſt petro vt præeſ
ſet cæteris apoſtolis & eſſet cephas &c. Inde
augu. in ſermone. 5. apoſtolorũ petri & pau-
li dicit, hic eſt quoq; beatus petrus in illa cœ
leſtium diſcipulorum ſchola præcipuus. Et
infra. interpres legis / aſſertor gratiæ / deſtru-
ctor ſynagogæ eccleſiæ reparator: & ideo ſo-
lus inter apoſtolos meruit audire amen dico
tibi ꝙ tu es petrus & ſuper hanc petram ædifi
cabo eccleſiam meam. Et iterum in ſermone
4. eorundem apoſtolorum. ex piſcatore fecit
dominus apoſtolorum principẽ. Et in. 2. ſer-
mone eorundem apoſtolorum inquit. quis C
enim non audiuit ꝙ primus apoſtolus petrus
ſedenti ad ſpecioſam portã &c. Ad idem glo.
in. c. in illis. 80. di. Sic. 2. q. 7. ca. paulus. §. hoc
nõ de officio. de celebra. miſ. c. cũ marthę. de
maio. & obe. ſolitæ cum ſimil. Imo tex. in. d.
§. hoc non de officio / dicit ꝙ paritas inter pe-
trum & paulum denotatur ex puritate vitę &
ſanctitate conuerſationis, ſolus. n. petrus inter
apoſtolos primatum gerebat. Et intantũ fuit
maior (ꝙ vt dicit ricardus radulphus archiepi
ſcopus armachanus in ſumma de quæſtioni-
bus armenorũ li. 7. c. 6. & 7.) petrus potuit
in omnibus aliis quo ad multa ligare & cohi
bere ordinis poteſtatem, ita vt alii illam pote-
ſtatẽ ordinis non vbiq; exercerẽt nec in quaſ-
cunq; perſonas / nec quantum vellent aut poſ
ſent ex ordinis poteſtate: ſic ꝙ peccatũ inobe
dientiæ cõmiſiſſent ſi petro non obediuiſſent
in licitis & vtilibus ad ſalutẽ. Oportet igitur
intelligere poteſtatem datam petro (& conſe
quenter ſucceſſoribus eius) principaliter &
ſingulariter & cum apoſtolis (& conſequen-
ter illorum ſucceſſoribus / hoc eſt epiſcopis)
vbi voluerit collegialiter exercendam, & da
tam apoſtolis ſiue illorum ſucceſſoribus hoc
eſt, epiſcopis collegialiter, cum capite ſiue
de ipſius conſenſu etiam ſingulariter exer- D
cendam, & datam vniuerſali eccleſiæ (& con
ſequenter concilio) per petri & apoſtolorum
ſucceſſores ſimul conciliariter exercẽdã. Sic q;
ceſſat quod de pueris & mulieribus dicitur,
quibus non eſt data poteſtas, c. 1. §. vna in ſi.
de ſum. trini.

¶ Et ꝙ proprie & principaliter vere & effe-
ctualiter datæ fuerint claues petro, oſtendit
dominus ioan. vl. cum præſentibus apoſtolis
dirigens verba in petrum dixit ſimon ioannis
diligis me &c. paſce oues meas. non dixit pa-
ſcite. Ex quo liquet ꝙ petrus fuit factus pa-
ſtor & gubernator vniuerſalis eccleſiæ. paſto
ris enim cura eſt non tãtum paſcere oues, ſed
etiam gubernare: vt in. c. quanuis de regu. iu.
Et paſcere contingit temporaliter & ſpiritua
liter: vt in. c. inter cætera de offi. ordi. vnde &
dauidi fuit dictũ. 1. parali. xi. tibi enim dixit
dominus deus tuus / tu paſces populum meũ
iſrael & tu eris princeps ſuper eũ. Idem. 2. re-
gum. 5. Vnde non tantum recepit poteſtatẽ
ligãdi & ſoluẽdi (& ſic ordinis) ſed etiã iuriſ-
ditionis adminiſtrationis & ſuperioritatis in
omnes: quia nemini reperitur dictum paſce
oues meas niſi petro, & ſoli petro reperitur di
ctum & ego dico tibi ꝙ tu es petrus & ſuper

A hanc petram &c.matth. 16. & ei ſoli dictum eſt tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos,& ei a chriſto petra petri nomen impoſitum eſt.21.di.c.1.Et quod dictum eſt coniunctim petro cũ apoſtolis ,dictum videtur de dimittendis peccatis:quia ioan.20.dicitur quorũ remiſeritis peccata &c. Et mat.18. vbi dicitur quæcunq; alligaueritis ſuper terram &c. oportet intelligere datam parem poteſtatẽ paritate conſortii ſed nõ omnibus æque principaliter:quia principaliter data eſt petro tanq̃ capiti,vt dicit tex.in.c.in nouo,21.di. & d.c.1.21.di.&.d. c. dudum.3.q.6.&.2.q.7. puta.&.24.q.1.c.loquitur.vel data eſt par poteſtas reſpectu ordinis & conſecrationis ſed ſecus reſpectu adminiſtrationis, vt dicit glo. in.d.c. in nouo.& glo. in.c.in illis in fi.80.di. &glo.in.d.c.loquit.Quod patet vltra authoritates adductas,quia in eo.ca.18. matth. ſupra & incontinenti ante/verba diriguntur in petrum cum dicitur ſi peccauerit in te frater tuus &c. & cum ſequitur/quotiens peccabit in me frater meus & dimittam ei,vſq; ſepties &c.Ex quo patet ꝙ principaliter loquebatur petro tanq̃ capiti. Item poteſt dici ꝙ fuerint pares ſecundum ꝙ dicit tex. in. c. paulus. 2. q.7.§.hoc non de officio eccleſiaſticæ digni-
B tatis ſed de puritate vitæ & ſanctitate conuerſationis intelligitur,quia ſolus petrus inter apoſtolos primatũ gerebat. Et ſic ille tex.probat illud quod dicunt illę glo.ſupra allegatæ/ ꝙ petrus præcellebat in adminiſtratione. Ad idem tex.in.§.item paulus.2.q.7. ibi itẽ paulus petrum reprehendit qui princeps apoſtolorum erat.Hoc etiam probatur per tex.in.c. beati ea.cau.&.q.cum loquẽs de beato petro & paulo dicit ꝙ fuerunt pares meritis. Hoc idem probat tex.in.c.petrus ea. q. vbi dicitur ꝙ querimoniæ contra petrũ factæ ꝙ ad gentes intraſſet, ipſe non reſpondit ex poteſtate officii:quia ex poteſtate officii & ſic ex adminiſtratione quam ipſe habebat potuiſſet cæteris dicere / oues paſtorẽ ſuum non accuſent.

¶SED vlterius inueſtigando de iſta paritate inter petrum & paulum & principalitate petri ad alios apoſtolos:licet glo. in.d.c. paulus(vbi dicit tex. ꝙ paulus petrum reprehendere non auderet niſi ſe non imparem ſciret) ſuppleat ſcilicet meritis nõ tamen adminiſtratione,non videtur bona reſponſio : quia licet paulus ſciret ſe eſſe in charitate & multa merita habere, non tamen conſtat quòd ſciret ſe eſſe parem beato petro in meritis.imo probabile eſt quòd tanquam vere humilis reputauerit beatum petrum ſe præcellere in ſanctitate. nec legitur habuiſſe reuelationem C ꝙ non eſſet impar beato petro. nec ad hoc ꝙ quis reprehendat alterum requiritur paritas meritorum,vnde tex.aug.ibi videtur velle ꝙ fuerit par beato petro poteſtate & in omnibus.Et idem ipſe aug. in ſermone.3. apoſtolorũ petri & pauli inquit,ergo beati petrus & paulus eminẽt ſuper vniuerſos apoſtolos/ & peculiari quadam prerogatiua præcellunt:tverum inter ipſos quis cui præponatur incertũ eſt. puto enim illos æquales eſſe meritis qui æquales ſunt paſſione,& ſimili eos fide ideuotione vixiſſe quos ſimul videmus ad martyrii gloriam perueniſſe. non enim ſine cauſa putemus factum ꝙ vna die vno in loco tyranni vnius tolerauerunt ſententiã,vna die paſſi ſunt vt ad chriſtum pariter peruenirent:vno in loco ne alteri roma deeſſet:ſub vno perſecutore/vt æqualis crudelitas vtrunq; cõſtringeret,dies ergo pro merito/locus pro gloria/ perſecutor decretus eſt pro virtute &c. Ecce ꝙ idem aug. dicit incertũ eſſe vter alteri præponatur.¶Et ad idem per eadẽ verba eſt tex. ambro.in.c.beati.2.q.7.Vnde ipſe paulus apoſtolus ad gala. 2.ait.mihi autem qui videbantur eſſe aliquid nihil contulerunt.Dicit q videbantur eſſe aliquid/id eſt principales apoſtoli,nihil contulerunt ſcilicet in notitia euan- D
gelii:ſed econtra ſcilicet contuli eis.Ita exponit nico.Et ſubditur magis exprimẽdo/ cum vidiſſent ꝙ creditũ eſt mihi euangelium præputii ſicut & petro circunciſionis:qui enim operatus eſt petro in apoſtolatu circunciſionis operatus eſt & mihi inter gentes.& cũ cognouiſſent gratiam quæ data eſt mihi iacobus & cephas(id eſt petrus)& ioannes qui videbantur columnæ eſſe,dexteras dederunt mihi & barnabæ ſocietatis.Si igitur qui operatus eſt petro in apoſtolatu operat⁹ eſt & paulo/ hoc eſt chriſtus,ſequitur ꝙ paulus huiuſmodi officium nõ ſuſcepit a petro.Vbi glo. aug. hoc amplius exprimens inquit. illi qui videbantur eſſe aliquid ſcilicet petrus & alii qui fuerunt cum domino,nihil contulerunt id eſt addiderunt mihi:in quo apparet ꝙ non ſum inferior illis,quia ita a domino perfect⁹ ſum vt nihil eſſet quod in collatiõe perfectioni adderent.Ecce ꝙ paulus non fuit inferior petro nec aliis. Et conſequenter ad hanc intentionẽ ſubiungit glo. nico. cum vidiſſent ꝙ creditũ eſt mihi euangelium præputii id eſt officium apoſtolatus ad prædicandum euangelium gẽtibus, ſicut & petro circũciſionis id eſt officiũ

apoſtolatus ad prædicandū iudæis. qui enim
A operatus eſt petro &c. ab eodem enim vterq́
vocatus eſt ad fidem & ad apoſtolatū. Ecce ꝙ
æque principaliter miſſus fuit paulus atq́ pe
trus, & non a petro aut apoſtolorum aliquo
ſed a chriſto immediate. Et benequadrat qđ
ſequitur/cum autē veniſſet cephas antiochiā
in faciem ei reſtiti quia repræhenſibilis erat:
vbi ſupplet glo. quod non auderet niſi ſe nō
imparem ſentiret, ſicut dicit tex. in d. ca. pau,
lus.

¶ Item in prin. eiuſdem. 2. capi. ſuper illud
aſcendi autem ſecundum reuelationē & con
tuli cum illis euangeliū quod prædico in gen
tibus, glo. aug. ait. iam enim ab ipſis prædica
baī quando per reuelationē chriſti ipſum ver
bum eorum paulus accepit: & per verbū hoc
(etſi non per eos) cum accepiſſet a deo illud
credidit paulus. vnde & contulit cum illis eu
angelium & dexteras accepit: quia idem ver,
bum cum eis (etſi nō per eos) habuit. Ecce
ꝙ paulus fuit par officio & dignitate ipſi pe,
tro/non inferior: licet petrus fuerit ætate ſe,
nior & tempore prior paſtor. ℣ Rurſus etiā
ad gala. 1. ſuper illud neq́ per hominem ſed
per ieſum chriſtum & deū patrem, glo. eiuſ.
aug. dicit. non per hominē mortalem ſed per
B eum iam ieſum ſuſcitatū: qui non vt hō ho,
mines paulatim ſed totū ſimul per ſpiritū do,
cuit, vt per hoc ſit maior per quod videbatur
minor. cæteri enim apoſtoli videbantur eſſe
maiores quia priores: iſte minimus quia no,
uiſſimus. ſed inde apparet dignior: quia prio
res conſtituti ſunt per chriſtum adhuc ex par
te hominē. i. mortalem: nouiſſimus vero pau
lus per chriſtū iam totū deum. i. ex omni par
te immortalem. Et vt deum patrē qui hoc fe,
cit per filium aperiret, dixit non per hominē
ſed per ieſum chriſtum & deum patrem qui
ſuſcitauit eum a mortuis. & ita dignius con,
ſtituit me per immortalem chriſtum q̄ alios
per mortalem. Et paulo poſt eo. 1. c. ad gala.
ſubiungit. notū enim vobis facio fratres euā
gelium quod euangelizatū eſt a me ꝙ nō eſt
ſecundum hominem: neq́ enim ego ab ho,
mine accepi illud neq́ didici, ſed per reuelati
onē ieſu chriſti. Ecce ꝙ neq́ petrus neq́ alius
apoſtolus aut homo quiſquā elegit miſit aut
inſtituit paulum miniſtrū euangelii. vnde pa
tet paulū nō eſſe minorem petro etiam iuriſ,
ditione. ipſe enim excōmunicauit corinthiū:
vt in. c. cum ſit romana. § fi. de appel. Et. 1. ad
timo. 1. aſſerit ſe quoſdam tradidiſſe ſatanæ.
Et. 1. ad corin. 5. dicit. ego quidem abſens cor
pore præſens autem ſpiritu, iam iudicaui tan C
q̄ præſens eum qui ſic operatus eſt. Item. 2. ad
corin. 12. dicit ſe raptū vſq́ ad tertium cœ,
lum & audiſſe arcana verba, quæ nō licet ho
mini loqui. Ad quod tex. 13. q. 2. fatendum.
Et paulo circunfulſit lux, & vocatus ac factus
eſt vas electionis: vt patet actuū. 9. 22. & 26.
c. quod non legitur de petro nec de aliis apo,
ſtolis. Et multa poſſent notari quæ magis cō,
ueniunt paulo q̄ aliis apoſtolis.

¶ Et idem quod dicitur de paulo/ videtur di,
cendum etiam de aliis apoſtolis: ſcilicet ꝙ pe
trus in eos nullam iuriſditionem vel poteſta
tē coactiuā recepit immediate a deo. Quin,
imo cū nullibi legatur beatum petrū aſſum,
pſiſſe ſibi aliquam authoritatē ſupra reliquos
apoſtolos/ſed contrarium (quæ enim geſſit,
vt plurimū ex communi apoſtolorū delibe,
ratione geſſiſſe dicitur: vt patet actuum. 15.)
ſequitur ꝙ nullam poſſumus dicere poteſta,
tem coactiuam vel iuriſditionalē ei datam in
apoſtolos. Quinimo videtur innui contra,
rium ex præcepto chriſti: vt patet matth. 23.
ne vocemini rabbi: vnus eſt enim magiſter
veſter chriſtus, omnes autē vos fratres eſtis.
Item matth. 20. ſcitis ꝙ principes gentiū do,
minantur eis & qui maiores ſunt poteſtatem
exercent in eos: non ita erit inter vos. Itē mar D
ci. 10. ieſus vocans apoſtolos ait illis. ſcitis ꝙ
hi qui videntur principari gentibus dominan
tur eis, & principes eorum poteſtatē habent
ipſorum: non ita eſt autē in vobis. Item lu. 22.
reges gentiū dominantur eis, & qui poteſta,
tem habent ſuper eos benefici vocantur: vos
aūt non ſic. ℣ Item ſi qua poteſtas data fuiſſet
beato petro a chriſto ſuper alios apoſtolos,
hoc maxime fuiſſet per illa verba ioan. vl. pa
ſce oues meas: ſed non conſtat ꝙ per illa ver
ba data fuerit aliqua poteſtas ſiue principatus
ſuper alios apoſtolos: ergo principatū ſuper
alios apoſtolos non accepit a chriſto. Maior
patet. minor probatur: quia ſpiritualiter paſ,
cere oues nō contingit niſi tripliciter: ſcilicet
ſalutari doctrina/ & vita exemplari & diſcipli
na ſiue correctione regulari. ſed quilibet iſto,
rum modorum paſcendi oues chriſti com,
munis fuit omnibus apoſtolis. vniuerſi enim
apoſtoli omnes oues chriſti doctrina paſcere
debuerunt: vt patet matth. vlti. euntes ergo
docete omnes gentes baptizantes eos in no,
mine patris & filii & ſpiritusſancti, docentes
eos ſeruare omnia quæcunq́ mādaui vobis.
& mar. vl. euntes in mūdum vniuerſum præ
dicate euāgeliū omni creaturæ. Omnes etiā

A debuerunt paſcere vita exemplari,chriſto eis dicente matth.5.vos eſtis lux mundi,& ſequitur ſic luceat lux veſtra corã hominibus vt videant opera veſtra bona & glorificent patrẽ veſtrum qui in cœlis eſt. De modo paſcendi correctione & diſciplina regulari habetur ioan.20.vbi chriſtus dixit omnibus apoſtolis quorũ remiſeritis peccata remittuntur eis,& quorum retinueritis retẽta ſunt; ¶ Item videtur ꝙ chriſtus nullũ apoſtolorum cæteris apoſtolis præpoſuit,& ꝙ quantum ad dignitatem ſacerdotalem eſſentialem vel quãtum ad aliam poteſtatem nullus fuit aliis ſuperior. Hoc oſtenditur lucæ.22.nã chriſtus tribuens apoſtolis poteſtatẽ euchariſtiæ conſecrandæ dixit eis.hoc eſt corpus meum quod pro vobis datur,hoc facite in mei cõmemorationẽ.i.hoc faciendi poteſtatẽ habere,proferendo tamen verba conſimilia quando actũ hunc exercere debetis:videlicet hoc eſt enim corpus meũ. Nec dicta fuerunt dicta verba plus ad petrum q̃ ad alios. ¶ Idem videtur dicendum de poteſtate clauiũ,nã ioan.20.poſt q̃ dixit apoſtolis ſicut miſit me pater & ego mitto vos,inſufflauit & dixit eis accipite ſpiritũ ſanctũ quorũ remiſeritis peccata &c.Non dixit mitto te & tu mitte alios. nec dixit acci-
B pe ſpiritũ ſanctũ & tu aliis trade.nec dixit inſufflauit & dixit ei,ſed eis.vnde ſemp loquutus eſt in plurali vt oſtenderet ꝙ omnes erant æquales.

¶ SED prædictis non obſtantibus dicendũ eſt ꝙ petrus præcellat in adminiſtratione & iuriſditione.Et ad tex.in.d.c.paulus reſpõdetur ꝙ textuſmet reſpondet ꝙ illa paritas non intelligitur de officio eccleſiaſticæ dignitatis, ſed de puritate vitæ &c.Item glo.hierony.ſuper illum tex.ad gala.2.dicit.paulus in petro non potuit repræhendere quod ipſe fecit,nec arguere ſimulationẽ cuiꝰ & ipſe reus erat:ſed fuit hæc repræhẽſio diſpenſatoria/ non vera. nec petrus peccauit/nec paulus procaciter arguit.Dicitur autem fuiſſe diſpenſatoria / hoc eſt propter aliud facta q̃ propter illud quod petrus faciebat.ſcilicet vt per hoc ſcirent gentes non eſſe iudaizandum videntes petrum repræhendi in huiuſmodi. Auguſtinus tamen videtur velle ꝙ fuerit vera repræhenſio.Sed poteſt dici vera ſecundum alex.in.d.c.paulus.i.verũ eſſe ꝙ paulus petrum repræhendit & quòd erat dignus repræhenſione. non propter factũ petri ſed propter id quod inde ſequebatur.& vt dicit aug.in glo.ipſe petrus exemplum maioribus prębuit vt nõ dedignentur etiã a minoribus corrigi. Ita dicit ibi alexan. adducit.tex.in.c.petrus poteſtatẽ C 2.q.7. ¶ Et dicit ibi cardi.ſancti ſixti in.d.cap.paulus ꝙ petrus non peccauit:quia licet legalia ante publicationem euangelii eſſent abolita & mortua / non tamen erant mortifera.& ꝙ ideo petrus fuit redargutus,quia nimiã diligẽtiam adhibebat ne iudæos offenderet:ex quo ſequebatur ꝙ gentiles credebãt neceſſarium eſſe obſeruare legalia ſeruando in cibis ritum iudæorum,vt dixi ſupra.Ex quibus oſtenditur ꝙ talis repræhenſio non fuit ex authoritate & ſuperioritate,ſed ꝙ paulus tanq̃ minor repræhendit petrum maiorem. Vnde vt dicit ipſe cardi.ſancti ſixti,petrus audito periculo gentium acquieuit reprehenſioni pauli/præbens exemplum maioribus vt non dedignentur corrigi a poſterioribus ſicubi reperiũtur aberrare.& allegat ad hoc aug. ¶ Ad illud aug.in ſermõe.3.apoſt.rñdetur ꝙ nõ obſtat:quia licet dicat incertũ eſſe quis cui præferatur,tamen dicit eos eſſe æquales meritis martyrii/nõ iuriſditiõe & adminiſtratione:vt infra clarius dicetur.Et de iſta repræhenſione pauli in petrũ vide quod dicitur ſupra in.56.motiuo cõtra papam.& infra in reſponſione ad illud.

¶ Itẽ ad illud qđ dicit.apoſt.ad gala.2.rñdetur ꝙ intẽtio pauli cum dicit mihi enim qui D videbantur aliquid eſſe nihil cõtulerunt,fuit oſtendere quòd ipſe quantum ad doctrinam non fuit inferior petro neq; reliquis apoſtolis,nec fuit primo miſſus ad prædicandum a petro:quia antea prædicauit tanq̃ immediate miſſus a chriſto.non propterea tamen ſequitur ꝙ in aliis non fuerit inferior petro. Vnde conceditur ꝙ officium prædicandi ſiue apoſtolatus paulus nõ ſuſcepit a petro ſed a chriſto,ſed ex hoc non ſequitur ꝙ ipſe non fuerit inferior petro.Sicut ſi quis habuit poteſtatem prædicandi a prædeceſſoribus papæ & non a papa hodierno,non ſequitur ꝙ hodiernus papa nõ ſit ſupior illo/vel ꝙ non ſit prælatus eiꝰ: quia officium fuit ei datum a prædeceſſore. ¶ Ad authoritatem aug.ibi reſpondetur ꝙ ſecundũ aug.petrus & alii apoſtoli qui fuerunt cum domino nihil contulerunt.i.addiderunt paulo quantum ad doctrinam euangelicam. & ꝙ ideo in doctrina non fuit inferior petro nec aliis apoſtolis:quia ita a domino fuit perfectus factus in doctrina ꝙ doctrinæ eius nihil addere potuerũt. Vnde inferioritas quam negat aug.in paulo/ intelligitur de inferioritate doctrinæ euãgelicæ de qua loquitur ibi

paulus, & ideo dicitur ꝙ æque principaliter
A fuit miſſus paulus ſicut petrus ad prædican-
dum, & hoc intendit tex. apoſtoli ad gala. 1.
in prin. paulus apoſtolus non ab hominibus
neq; per hominem &c. Et ſic intelligitur etiã
glo. ambro. ꝙ tunc apoſtolus nõ fuerat miſ-
ſus neq; ab anania neq; ab aliquo puro homi
ne ſed a deo.
¶ Sed obſtat his ꝙ non ſolũ paulus fuit miſ-
ſus immediate ad prędicandum a chriſto, ſed
etiam oẽs alii apoſtoli habuerunt poteſtatem
prædicãdi immediate a chriſto: vt patet mar.
vl. & matth. 10. & vl. & lu. 6. 9. & 10. & latius
infra dico. Igitur nihil ex hoc oſtenditur ſpe
ciale in paulo plusq̃ in aliis apoſtolis propter
quod ipſe debuerit dicere neq; ab hoĩbus ne
per hoĩem. ſicut nec ex eo qđ glo. ꝙ dicit ap
paruit dignior aliis quia priores cõſtituti fue-
runt per chriſtum adhuc ex parte hominem
mortalem, & ipſe nouiſſimus per chriſtũ iam
totũ hominẽ immortalem. Item ipſe dicit in
2. c. ꝙ ii qui videbantur aliquid eſſe nihil ſi-
bi contulerunt. q ãt nihil dicit nihil includit,
ergo nihil etiã reſpectu poteſtatis & apoſtola
tus. Quod magis oſtenditur, cum ſubiungit
qui operatus eſt petro in apoſtolatu operatus
eſt & mihi, quaſi dicat eadem poteſtas data eſt
B mihi in apoſtolatu quæ data fuit petro. ¶ Sed
ad hoc poteſt reſponderi ꝙ dę paulo magis
videbatur ꝙ miſſus fuiſſet ab aliquo hominẽ
ad prædicandum: puta ab anania/ a quo fue-
rat baptizatus, & hoc propterea quia iã chri-
ſtus aſcenderat in cœlum, & paulus non fue
rat cũ aliis apoſtolis quando illis data fuit po
teſtas prædicandi: quia conuerſio pauli fuit
poſt aſcenſionem domini: vt patet act. 9. & ad
gala. 1. & act. 22. & ideo merito fuit dicendũ
nõ ab hoĩbus neq; per hominẽ ſed per ieſum
chriſtũ &c. Vnde vbicunq; a ſanctis dicitur
ꝙ paulus fuit par petro (vt dicit aug. in. c. pau
lus, & ambro. in. c. beati. 2. q. 7.) nõ debet in-
telligi ꝙ fuerit par per omnia, ſed quantum
ad doctrinã & authoritatẽ prædicandi a chri-
ſto datam ſicut & petro, & quoad merita & in
paſſiõe, & q a ita fuerat inſtitutus apoſtolus a
chriſto immediate ſicut petrus & alii. ſecũdo
quia ita erat inſtructus a deo in euangelio ſi-
cut ipſe petrus. Vnde ad gala. 2. dicit ꝙ
poſt. 14. annos a paſſione chriſti aſcendit ie-
roſolymam & contulit cũ petro & aliis cũ eo
exiſtentibus euangelium quod prædicabat in
gentibus. & oſtendit ꝙ de his apoſtoli nihil
correxerunt vel ſuppleuerunt, & ꝙ eũ in ſo-
cietatẽ ſuſceperunt tanq̃ verũ apoſtolũ. Ideo
vt dicit ibi glo. ordi. non fuit inferior aliis ſed
ita perfectus ſicut alii: nõ tamen dicit paulus C
ꝙ non habuerit aliquid authoritatis a petro.
vnde in his erat æqualis aliis apoſtolis. ¶ Itẽ
ſecundũ ꝙ dicit. s. tho. ad gala. 2. in lec. 2. pau
lus fuit par petro in executione authoritatis
non in authoritate regiminis. Conceditur ta
men ſecundum ꝙ dicit idem ſanctus. 2. ad co
rinth. 12. in. 3. lec. ꝙ paulus in ſex fuit excel-
lentior aliis apoſtolis. primo quantum ad ſpe
cialem electionem qua a domino electus eſt:
vt patet act. 9. vas electionis &c. Secũdo quã
tum ad ſecretorũ dei cognitionẽ: quia in. d. c.
12. dicit ſe raptum in tertiũ cœlũ &c. Tertio
quantũ ad malorum per peſſionem: vt patet
2. ad corin. xi. Quarto quantum ad virgina-
lem integritatẽ: vt patet. 1. ad corin. 7. volo o-
mnes eſſe ſicut meipſm. Quinto quãtũ ad bo
norum operationem: quia abũdantius omni
bus laborauit. 1. ad corin. 15. Sexto quantum
ad maximam ſcientiam in qua emicuit, & in
pluribus aliis ſimilibus. nõ quo ad prçlationẽ
& poteſtatẽ iuriſditionalẽ fori cõtentioſi ſiue
adminiſtratiõis & gubernii paſtoralis ſeu põ
tificalis. ¶ Et ita etiã reſpondetur ad illud ad
gala. 1. notum vobis facio &c. quia per illud
declaratur parilitas eius cũ petro quoad pote
ſtatẽ euangelizandi datam immediate a chri- D
ſto. Vnde hiero. in epiſtola ad aug. quæ inci-
pit tres ſimul/ ait. deniq; tantæ authoritatis pe
trus fuit vt paulus in epiſtola ſua ſcripſerit
deinde poſt annos tres veni ieroſolymam vi
dere petrum, & manſi apud eum diebus. 15.
Rurſusq; in conſequentibus, poſt annos. 14.
aſcendi iterum ieroſolymã cum barnaba/ aſ-
ſumpto & tito: aſcendi autem ſecundũ reuela
tionem, & expoſui eis euangelium quod præ
dico in gentibus. oſtendens ſe non habuiſſe
ſecuritatem euangelii prędicandi niſi petri &
cæterorũ apoſtolorũ qui cũ ipſo erant fuiſſet
ſententia roboratum.
¶ Ad illud quod dicitur ꝙ non inuenitur in
ſcriptura petrum aſſumpſiſſe ſibi aliquam po
teſtatẽ ſupra cæteros apoſtolos ſed magis ip-
ſum ſeruaſſe cum eis æqualitatẽ, poteſt reſpõ
deri ſicut reſpõdet ockam in. 4. li. primi trac.
tertię par. ca. penul. ꝙ multa fecerunt apoſto
li quæ non reperiuntur in biblia, quorum ta-
men multa per ſcripturas diſcipulorum apo-
ſtolorum ad nos peruenerunt. nec ex hoc ꝙ
legitur aliquando ipſum ſeruaſſe æqualitatẽ
cum aliis poteſt inferri ꝙ nũq̃ fuerit vſus ſua
authoritate ſeu poteſtate. ¶ Sed poteſt & ali-
ter reſponderi, ꝙ ſi recte inſpiciatur & in acti-

A bus apoſtolorum oſtẽdit ſuperioritatẽ ſupra
alios. quod patet, quia primus ſemper facie-
bat verba: vt patet act. 1. Item faciebat mi-
racula ipſis præſentibus: vt patet act. 3. 5.
&. 15. Similiter ad vmbram petri ſanabantur
infirmi. d. c. 5. & ideo dicit ibi glo. hoc factum
fuiſſe ad oſtendendum ꝙ erat principalis apo
ſtolus. ¶ Itẽ poteſt reſpõderi ꝙ ideo non fuit
vſus ſuperioritate: quia nõ occurrit neceſſitas
vtendi. Et ꝙ apoſtoli non legũtur ſibi aſſum
pſiſſe aliquã præeminentiã iuriſditionalẽ nec
aliquã maioritatẽ oſtendiſſe, hoc potuit con-
tingere inter apoſtolos qui erant pleni ſpiritu
ſancto: quia qui ſpiritu dei aguntur non ſunt
ſub lege. c. licet de regula.
¶ Ad authoritates euangeliorũ matth. 20. &
lu. 22. de contentione inter apoſtolos quis eo
rũ eſſet maior, & de illo matth. 23. nolite vo
cari rabbi. Reſpondetur ꝙ illa verba intelli-
genda ſunt pro tẽpore illo pro quo dicta fue
runt a chriſto: cum dicta fuerint eo tempore
quo nondũ petrus factus erat prelatus omniũ
nec exaltatus ſuper reliquos apoſtolos, cum
tunc ſolus chriſtus eſſet prælatus omniũ. Po-
teſt &. 2. modo reſponderi ꝙ chriſtus non in
tendebat imponere eis ęqualitatẽ excludentẽ
ſupioritatẽ prælationis ſaltẽ pro tẽpore futu-
B ro: ſed ipſos ad humilitatem exhortans impo
nebat eis omnem æqualitatẽ excludentẽ om
nem ſuperioritatẽ ſuperbæ aſperæ iniuſtæ &
tyrannicæ poteſtatis, ſicut ſapiens eccleſiaſtici
32. rectori ſuperioritatẽ concedit & quandã
æqualitatẽ iniungit, cum dicit. rectorẽ te po-
ſuerunt/ noli extolli: eſto in illis quaſi vnus ex
ipſis. Sic & chriſtus exemplo ſuo qui maior
exiſtens ſe minorem exhibuit, ſuadet non ſo
lum æqualitatẽ maiori ſed etiã minoritatem
quandã: vt patet lu. 22. qui maior eſt in vo-
bis fiat ſicut minor, & qui præceſſor eſt ſicut
miniſtrator. nam quis maior eſt/ qui recũbit:
an qui miniſtrat? nonne qui recumbit? ego au
tem in medio veſtrũ ſum ſicut qui miniſtrat.
Nec illud matth. 23. (oẽs vos fratres eſtis)
obſtat: cũ & inter fratres detur maioritas: vt
legitur de ruben gene. 49. Vnde per præmiſ
ſas authoritates nõ tollitur poteſtas prælatio-
nis.
¶ Ad illud ioan. vl. reſpondetur ꝙ per prædi
cta verba paſce oues meas/ petrus recepit ſe-
cundum communẽ opinionem poteſtatẽ cla
uiũ ſuper alios apoſtolos: ſed ioan. 20. per il-
la verba quorũ remiſeritis &c. data eſt pote-
ſtas ordinis petro ſimul cum aliis apoſtolis.
Vnde quod dicitur ꝙ ſpiritualiter paſcere o-
ues intelligere oportet vita exemplari do-
ctrina ſalutari & diſciplina ſiue coertione C
regulari conceditur: ſed apoſtolis data fuit ta-
lis poteſtas paſcendi in foro conſcientiæ tan-
tum & coertione ſpirituali ligando vel ſoluẽ
do ſibi ſubditos quo ad peccata, ſed quo ad co
ertionem iudicialem ſibi ſubditorũ ipſi rece-
perunt tantũ per deriuationem a petro: vt ſu
pra dictum eſt per. c. ita dominus. 19. di. cũ
concordan. Sed authoritatiue & via ſuperiori
tatis ſoli petro conceſſa fuit coertio, quia ſo-
lus electus ſiue deſignatus fuit pontifex ſecũ-
dum communiorẽ per illa verba tu es petrus
ſecundũ tancredum in. c. ſignificaſti de elec.
& ibi ponit cardi. de quo in. c. tranſlato de cõ-
ſti. ſed p verba paſce oues meas data eſt ei po
teſtas executiuæ adminiſtrationis, ſiue ſecun
dum communiorẽ opi. tunc factus eſt ponti
fex adminiſtrator & gubernator eccleſiæ, &
conceſſa eſt ei poteſtatis plenitudo in omnes
de eccleſia. Et cũ fuerit indefinita locutio/ &
poteſtas paſcendi etiã competat tanq̃ ſuperio
ri, igitur data eſt non ſolum paſtura doctrinę
ſalutaris/ vitæ exemplaris & coertionis regu-
laris, ſed ẽt ſuperioritatis & gubernii quæ re-
quiruntur in paſcere debente.
¶ Ad illud lu. 22. cum chriſtus tribuit pote-
ſtatem conficiendi euchariſtiã. c. 1. §. vna de D
ſum. trini. reſpondetur ꝙ poteſtas conficien-
di corpus chriſti omnib9 apoſtolis quos chri
ſtus ante paſſionem ſuam elegit data fuit im-
mediate a chriſto: quia ipſe eos ſacerdotes or
dinauerat. & quantum ad hanc poteſtatẽ om
nes apoſtoli erant pares: quẽadmodũ omnes
ſacerdotes nunc in hoc ſunt pares papæ, licet
ex cauſa papa poſſit hoc officium conficiendi
euchariſtiam ipſis ſacerdotibus interdicere &
executionẽ huius poteſtatis prohibere. ¶ Sic
poteſt reſponderi ad illud quod dicitur ioan.
20. ſicut miſit me pater &c. ꝙ ideo dominus
non dixit petro mitto te & tu mitte alios, quia
tunc petrus non adhuc erat factus pontifex,
nec factus prętatus ſecundũ cõmunionẽ ſen-
tentiam: ſed poſtea ibi vl. quando dixit ei do
minus paſce oues meas/ dedit ei poteſtatẽ mit
tendi alios. Vel & melius reſpondetur ꝙ illa
miſſio fuit reſpectu clauiũ fori pœnitẽtialis,
in quo omnes erant æquales: vt ſupra ſæpius
dictũ eſt. Et ꝙ maior in adminiſtratione fue-
rit petrus paulo, tenent doc. anto. cardinalis &
cęteri in. c. ſuper eo de biga.
¶ NVNC redeundo ad principalem quę-
ſtionem ꝙ principaliter datæ ſint claues pe-
tro, probat tex. in. c. legatur. 24. q. 2. ibi cũ lo-

A quadrupedia & reptilia & volatilia: & ei ſoli
dictum eſt de omnibus illis animalibus occi
de & manduca; vt legitur act. 10. & xi. Sic &
ioan. vl. petrus traxit rete plenum magnis
piſcibus. Et in omnibus actibus apoſtolo-
rum legitur petrum tanquàm apoſtolorum
capitaneũ præfuiſſe etiam poſt aſcenſionem
domini, & ſemper primum feciſſe verba.
Vnde act. 1. exurgens petrus dixit oportet
ergo ex his viris qui nobiſcum ſunt congre
gati, vbi chryſo. dicit, petrus vt inflammatus
& ſicut ille cui a domino commiſſum erat
ouile & vt princeps, ſemper incœpit ſermo
nem. Sic & c. 2. & . 15. Et multa his ſimi-
lia eliciuntur ex ſumma ricardi radulphi ar-
chiepiſcopi armachani in. 7. lib. de quæſtio-
nibus armenorum. Item & lucæ. 22. dixit
dominus ſimoni petro/ ecce ſatanas expeti-
uit vos vt cribraret ſicut triticum: ego autem
rogaui pro te vt non deficiat fides tua, & tu
aliquando conuerſus confirma fratres tuos.
Super quod inquit chryſoſto. quòd tunc pe-
trus a chriſto obtinuit ꝙ eſſet antiſtes mun-
di.

¶ Ad quod etiam leo papa in. 2. ſermone de
natiuitate petri & pauli inquit. dominus au-
tẽ inſtante paſſione ſua (quæ diſcipulorũ ſuo
B rũ erat turbatura cõſtantiã) ſimon inqt ſimõ
ecce ſatanas expoſtulauit vt vos cribraret ſi-
cut triticum, ego autem rogaui pro te vt nõ
deficiat fides tua, ita & tu aliquando conuer-
ſus confirma fratres tuos ne intrent in tentati
onem. commune erat omnibus apoſtolis pe
riculum de tentatione formidinis, & diuinæ
protectionis auxilio pariter indigebant (qm̃
diabolus omnes exagitare / oẽs cupiebat eli
dere, & tñ ſpecialis a domino petri cura ſuſci
pitur & pro petri fide proprie ſupplicatur:
tanq̃ aliorum ſtatus certior ſit futurus ſi mens
principis victa non fuerit. In petro igitur oĩ
um fortitudo munitur & diuinæ gratiæ ita
ordinat̃ auxiliũ vt firmitas quæ per xp̃m pe-
tro tribuit̃/ per petrum apoſtolis conferatur.
nam & poſt reſurrectionem ſuã dñs. s. petro
apoſto. poſt regni claues ad trinã æterni amo
ris profeſſionẽ myſtica inſinuatiõe ter dixit
paſce oues meas & c. quod & nunc proculdu
bio facit & mandatũ dñi pius paſtor exequi-
tur, confirmans nos exhortationibus, & pro
nobis orare non ceſſans vt nulla tentatione
ſuperemur.

¶ Item ſuper illud ioannis 13. venite ergo
ad ſimonem petrum gloſa interlinearis di-
cit, non poſt alios ſed prius ad principem a-
poſtolorum, ideo expaueſcit quòd deus la- C
uet pedes homini. Item lu. 12. ſolus petrus
pro omnibus interrogat dicens: domine an
ad nos dicis hanc parabolam an ad omnes?
Item math. 19. interrogat ecce nos reliqui-
mus omnia & ſecuti ſumus te quid ergo erit
nobis? vbi chryſoſto. qui claues regni cœlo
rum acceperat, de ĩis quæ ibi ſunt iam confi
dit & pro vniuerſo terrarum orbe interrogat.
Idem probat tex. in. c. q̃uis. 21. di. & tex. 24.
q. 1. c. cum beatiſſimus. Et cum aliis diſcipu-
lis dñs iuſſit laxare retia ſua, ſoli petro dictũ
eſt duc in altum lu. 5. Et quia ad ipſum ſpe-
ctabat gubernare cymbam & nauiculã eccle
ſiæ non immerito hodie eccleſia in breui-
bus vtitur nauicula. facit tex. in. c. non turba
tur. 24. q. 1. Vnde & theophi. ſuper illud lu.
22. & tu aliquando conuerſus confirma fra-
tres tuos ſic inquit. quaſi dicat poſtquàm me
negato ploraueris & ſic pœnitueris corrobo
ra cæteros, cum te principem apoſtolorum
deputauerim: hoc enim decet te qui meum
robur es & petra eccleſiæ. Et ſequitur hoc au
tem intelligendum eſt non ſolum de apoſto
lis qui tunc erant vt robòrarentur a petro,
ſed & de omnibus qui vſq; ad finem mundi
futuri ſunt fidelibus. Et aug. ſuper illud io-
an. 13. venit ad ſimonem petrum dicit. quis D
enim neſciat primum apoſto. eſſe beatiſſimũ
petrum. Et (vt ſupra dictum eſt) hiero.
de obitu ſiue ortu ſanctorum noui teſta. dicit
petrus in chriſto eccleſiæ firmamentum/ ce-
phas corporis chriſti princeps & caput eſt.
Et (vt ſupra ẽt dictũ eſt) augu. in quæſtio-
nibus noui & veteris teſtamenti. quando
reſpondet quæſtioni cur ſaluator tantum pro
ſe & petro iuſſerit ſolui didrachma/ dicit. ſal
uator cum pro ſe & petro dari iubet didrach
ma pro omnibus exoluiſſe videtur: quia ſi-
cut in ſaluatore erant omnes cauſæ magiſte
rii ita & poſt ſaluatorem in petro omnes con
tinentur. ipſum enim conſtituit caput eorum
vt paſtor eſſet gregis dominici. Et idem aug.
in quodam ſermone de paſſione domini aſſi
gnans rationem quare dominus permiſerit
quòd petrus eum negaret/ dicit. ideo diuinæ
prouidentiæ ſecretum ita temperauit atq;
permiſit vt primus ipſe laberetur & rueret
in peccatum, quo ergo peccantes duriorem
ſententiam proprii caſus intuitu tempera-
ret. quantum igitur diuini muneris erga
ſalutem hominum/ quantum curæ / quan-
tum ſolicitudinis impendatur aduerte. totius
corporis morbum in ipſo capite curat eccle-

A quas dedit ei & apoſtolis vel ſpeciali⁹ & prin
cipalius dedit ei q̄ cæteris. Quapp cũ matth.
18. dicit amen dico vobis quæcunq alligaue
ritis ſuper terrã &c. ex quo oĩbus loquitur &
oĩbus apoſtolis dedit claues, ſequitur ꝙ non
loquatur de illis clauibus quas promiſit dare
petro ſeorſum ab aliis apoſtolis/ & ſpecialius
& principalius: quia ſi voluiſſet eaſdẽ claues
quas petro tm̃ promiſerat in. d. c. 16. dare oĩ-
bus, ex quo ibi locutus fuerat cũ oĩbus & oẽs
interrogauerat non tã ſpecifice dixiſſet (quaſi
negando ſe illas aliis daturũ) & tibi dico pe-
tre, quaſi ſeparando perſonam petri a cæteris
apoſtolis propter reſponſionẽ per petrum fa
ctam: ſed dixiſſet/ & vobis dico me daturum
vobis claues &c. Nec eſt veriſimile ꝙ chri-
ſtus in petrũ ſpecialiter verba direxiſſet ſi nõ
voluiſſet aliquid ſpecialiter de clauibus dare
petro præ cęteris. Vnde ſimiliter nõ eſt veriſi
mile ꝙ impleuerit promiſſionẽ petro factam
qñ ſimul cũ diſcipulis dedit claues in. 18. c.
quas promiſerat ei ſoli ſe daturũ cum & illa
fuerint verba promiſſionis dicta oĩbus indi-
ſtincte. Vnde magis videtur eam adimpleuiſ
ſe qñ poſt reſurrectionẽ ioan. vl. dixit ei bis
paſce agnos meos & ſemel paſce oues meas,
cum ad maiorẽ expreſſionem ter interroga-
B tus rñdiſſet tu ſcis dñe ꝙ amo te: vt not. abb.
in. c. ſignificaſti in. 3. notabili de elec. & in. c.
tranſlato de conſti. quæ verba fuerunt dicta
tantum petro & denotant ſuperioritatem &
gubernium. vel ſecundum ꝙ infra dico per
illa verba, c. 16. deſignatus fuerat pontifex &
claues promiſſæ, quæ effectualiter & cũ exe-
cutione ſeu exercitio exhibitæ fuerunt per il
lud paſce oues meas. Vel (& in idem redit)
ante paſſionem fuit ei promiſſus pontifica-
tus, & poſt paſſionem per dicta verba (paſce
oues meas) factus eſt papa/ paſtor & prin-
ceps vniuerſalis eccleſiæ, & hoc ſentit glo. in
c. conſiderandum. 50. di. Et hoc clarius ponit
glo. in. c. in nouo. 21. di. Quæ primo argu-
endo dicit ꝙ per illa verba tu es petrus & ti-
bi dabo claues matth. 16. fuit datus petro
pontificatus, ſed per. d. c. conſiderandum &. c.
fidelior. 50. di. reſpondet quòd ante paſſio-
nem fuit apoſtolus ſed poſt paſſionem pa-
ſtor creatus per illa verba ſi diligis me paſ-
ce oues meas & quòd illa verba tibi dabo
claues ſonant promiſſionẽ & non dationem.
¶ Domi. i. d. c. in nouo/ dicit ꝙ petrus fuit ele
ctus in principem ante reſurrectionem ſed
confirmatus poſt reſurrectionem, vt diſcipu
li quibus præeſſe debebat præberẽt aſſenſum
electioni facienda: cum nemo inuitis epiſco C
pus detur: vt in. capitulo nullus. 61. diſt. ad
quod facit ibi tex. ipſumq principem ſuum
eſſe voluerunt. Sed iſta ratio dominici eſt
friuola: quia non concludit an fuerit ante vel
poſt paſſionem factus paſtor, & æque bene
apoſtoli potuiſſent conſentire electioni ſi an
te paſſionem chriſtus petrum elegiſſet in pa-
ſtorem ſicut poſt. ¶ Doc. communiter volũt
ꝙ per verba matth. 16. dicta ante paſſionẽ fu
erit promiſſus petro põtificatus: & ꝙ poſtea
ioan. vl. per verba paſce oues meas factus ſit
paſtor pontifex & princeps. Et facit ratio: qa
non eſt veriſimile ꝙ chriſtus q̄ diu conuerſa-
batur inter homines (cum ipſe eſſet paſtor &
princeps & caput) voluerit ponere aliũ prin-
cipem & facere duo capita, quod fuiſſet mõ-
ſtruoſum: vt in. c. quoniam de offi. ordi.
¶ Sed obſtat ꝙ pluries papa ad oñdendũ ptã
tem pontificalem & primatum allegat au-
thoritatem de qua matth. 16. tu es petrus: vt
in. c. in nouo. 21. di. & . c. ſacroſancta. 22. di.
& in. c. rogamus & in. c. loquitur. 24. q. 1.
& in. c. per venerabilem qui filii ſint legi. &
& in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & in. c.
fundamẽta de elec. eo. li. cũ multis ſimil. Vñ
poteſt dici ſecundum car. de turre cre. in. d. c.
in nouo ꝙ ante paſſionem petrus fuit apoſto D
lus, ſed poſt factus fuit paſtor princeps & põ
tifex ratione iam dicta. ¶ Sed hoc nõ obſtat:
quia & per illã authoritatem tu es petrus &c.
data fuit poteſtas ligandi & ſoluendi, per quã
oſtenditur ſuperioritas apoſtolatus: cum hæc
verba ſint principaliter in petrum tanq̄ ca-
put apoſtolorum directa. Et ſi recte conſidere
tur quando papa allegat aliquam authoritatẽ
ad oſtendendam præeminẽtiam iuriſditiõis,
ſæpius allegat illam aliam authoritatẽ ioan.
vl. paſce oues meas: vt in. cap. ſignificaſti de
elec. & in. c. ſolitæ de maio. & obe. per quod
oſtenditur ꝙ ſolus habuit præeminentiam
iuriſditionis. Abbas tñ in. c. tranſlato de con-
ſti. vult ꝙ chriſtus contulerit omnibus apo-
ſtolis hanc poteſtatem per illa verba accipite
ſpiritum ſanctũ quorum remiſeritis peccata
&c. ioã. 20. & ad oſtẽdendũ ꝙ eã tradebat pe
tro vt capiti dixerit ei ſeorſum paſce oues me
as ioan. vl. & ꝙ in aſcenſione poteſtatem
prius promiſſam & traditam dando executio
nem confirmauerit cum dixit ite & prædica-
te euangelium omni creaturæ matth. vl. & ꝙ
in feſto pentecoſtes per miſſionem ſpiritus
ſancti quæ prius tradiderat confirmauerit.
Ex quibus infert idem abb. ꝙ poteſtas non

fuit data ſoli petro/& ſic ſolum papæ, ſed om
A nibus apoſtolis repræſentantibus totam eccle
ſiam: ita φ hæc poteſtas eſt penes totam eccle
ſiam vl'em,ſed debet explicari per papã tanq̃
per caput. Sed nõ aduertit φ illa verba paſce
oues meas fuerũt dicta tantũ petro,cum ergo
ipſemet in.d.c. ſignificaſti in.3.nota. fateatur
per hæc verba(paſce oues meas) datum pe
tro pontificatum, ſequitur φ hæc poteſtas da
ta eſt petro non ſolum vt per ipſum tanq̃ ca
put explicanda ſed etiã ei ſoli principaliter &
vt ab eo deriuanda in alios, vide quod dicitur
infra in.14.motiuo. Vnde ex his poſſet dici
ſalua determinatione ro.eccleſiæ φ claues p
miſſæ & deinde datæ petro plus authoritatis
præeminentiæ/gubernii & ſuperioritatis con
tinebant q̃ quæ datæ aut promiſſæ fuerũt pe
tro ſimul cum apoſtolis: quibus tantum cla
ues ligandi & ſoluẽdi promiſſę aut datę ſunt,
petro autem claues ligandi & ſoluendi & ſu
perioritatis præeminentię & gubernii,quia ſi
ne huiuſmodi præeminentia ſuperioritate &
gubernio non potuiſſet petrus bene paſcere
agnos & oues id eſt fideles & credẽtes. Vñ di
cit ibi glo. paſcere oues eſt credentes ne defi
ciant confortare/terrena ſubſidia ſi neceſſe eſt
ſubditis prouidere/exempla virtutũ præbere/
aduerſariis obſiſtere/peccãtes corrigere. Vn
B de ex his patet quòd petro ſpecialius prius &
principalius data eſt poteſtas clauium q̃ cæte
ris apoſtolis,& φ ipſe deſignatus eſt ſuperior
& caput aliorum,& ad hoc bene facit illa au
thoritas beati gregorii poſita ſupra in fine. 7.
motiui. ¶ Et non ſine myſterio ſed ad maiorẽ
expreſſionem & demonſtrationem ter inter
rogauit dominus petre amas me & ter petrus
reſpondit tu ſcis domine quòd amo te, & ter
illi dixit dominus paſce agnos meos. Et ad
uertendum eſt quòd in prima interrogatio
ne addidit plus his,dicendo ſimon ioannis di
ligis me plus his? ac ſi dixiſſet/ his non do
claues quas do tibi nec his committere volo
paſturam ouium meatum ſed tibi. Ex qui
bus bene demonſtratur quòd paſcere & gu
bernare & iuriſdictionem exercere ſoli petro
datũ fuit per hæc verba ioan. vlt. ¶ Quare
autem in primis duabus reſponſionibus di
xerit paſce agnos meos & in vltima paſce o
ues meas,dicit ibi glo.nico.hoc factum eo φ
fidelium tres ſunt gradus: videlicet incipien
tium/proficientiũ & perfectorum. & illi qui
dem qui ſunt in duobus primis gradibus di
cuntur agni,illi autem qui ſunt in tertio oues
dicuntur.

¶ Et notãdum eſt φ cõmiſit petro paſturam C
omniũ graduum perſonarũ & fidelium: ex quo
patet φ ſuper omnes data fuit illi iuriſdictio.
Ad quod facit φ illa verba paſce oues meas
ſunt imperatiua: vt.12.q.2.c.2.& ioã.21. Vn
de apparet φ erat factus pontifex cum ei do
minus imperauit paſcere oues hoc eſt fideles
eos monendo & docendo: vt in.l.inter claras
in prin.C.de ſum.trini.ibi ad apoſtolorũ pri
mum domino iubente præceptum eſt. Vnde
hiero.in li.1.contra iouinianum dicit. ſuper
petrum fundat eccleſia: licet idipſum in alio
loco ſuper omnes apoſtolos fiat,& cuncti cla
ues regni cœlorum accipiant, & ex æquo ſu
per eos eccleſiæ fortitudo ſolidetur: tamẽ pro
pterea inter duodecim vnus eligitur vt capi
te conſtituto ſchiſmatis tollatur occaſio.
¶ Et per hæc facilis eſt reſponſio ad.c. noua
de pœni.& remiſ.&.c.1.§.vna de ſum.trini.
&.c.nec quiſq̃.24.q.2.quæ iura dicunt apo
ſtolis datam poteſtatem ligandi & ſoluendi.
Quia conceditur,ſed principaliter petro. itẽ
data eſt eis poteſtas ligandi & ſoluendi, non
autem gubernandi & præfecturæ niſi deſcen
ſiue a petro in eos voluntate petri.& hoc pro
batte x.in.c.ita dominus.19.di.&.c.fundamẽ
ta de elec.in.6. Conſequenter aũt idem dicen
dũ eſt in papa φ ab eo deſcendit hęc poteſtas D
in archiepiſcopos ep̃os & alios prælatos: vt
in.c.decreto.2.q.6.& in.c.ſeq.ea.cau.&.q. Et
leo papa in epiſtola ad ep̃m theſſalonicen.vbi
dicit.vices.n.noſtras ita tuę credimus charita
ti vt in partẽ ſis vocatus ſolicitudinis nõ in ple
nitudinẽ poteſtatis.Sic etiã & in presbyteros:
vt de pœni.di.1.c.quem pœnitet.&.xi.q.3.c.
abſit.& in.c.1.§.vna de ſum.trini.
¶ SIT ergo cõcluſio φ petrus fuit caput &
paſtor & princeps apoſtolorũ & vniuerſalis
eccleſiæ,vt ſupra oſtẽſum eſt. Itẽ φ petro prin
cipaliter datæ ſunt claues tanq̃ capiti & apo
ſtolis ſecũdario tanq̃ mẽbris: quia papa voca
tus eſt in plenitudinẽ poteſtatis/& alii inferio
res in partẽ ſolicitudinis: vt in.c.ad honorem
de autho.& vſu pal.&.2.q.6.decreto. Ita di
cit brix.in ſua monar.in prin.in.2.char.& ſu
pra ſatis eſt probatũ. & reprobata eſt opinio
cat.in.c.licet de elec.& abb.in allegationibus
quoniã veritas,& in diſputatiõe ep̃us: & infra
dicetur. Itẽ φ petro datæ ſunt claues ligãdi &
ſoluẽdi ordinis & adminiſtrationis/iuriſdictio
nis & gubernii: apoſtolis aũt datæ ſunt claues
ligãdi & ſoluẽdi & iuriſdictionis,ſed iuriſdictio
nis deſcẽdentis a petro: vt.d.c.ita dñs.19.di.&
d.c.fundamenta. ponit.s.tho.in.4.ſen.di.18.

A q.2.ar.2.quæſtiun.1.ad.1.argu. & idem .s.
di.24.q.3.ar.2.quæſtiun.3.ad.1.argu. Et di-
cit in allegationibus in.8.cõtrario adductis.
Et pariformiter poteſtas iuriſditionis omniũ
prælatorũ deriuatur a papa. Iſtam concluſio
nem poſuit.s.thomas in.4.contra gen.c.71.
Et eandem late proſequitur car.de turre cre.
in trac.de po.pa.li.2.c.54. Et per hoc patet
ꝙ male dicit petrus de monte in ſua monar.
in fi.3.char.datas eſſe matth.18.claues iuriſ
ditionis apoſtolis: quia ſic videret ꝙ habuiſ-
ſent eas a chriſto principaliter. Item petro &
apoſtolis pariter datæ ſunt claues ordinis &
paris potentiæ (d.c.in nouo.21.di.) ſed prin
cipaliter petro tanꝗ capiti, qui ſua poteſtate
regiminis hanc poteſtatem in apoſtolis ordi
nare poſſet / & quo ad perſonas & loca co-
arctare: vt ſupra dictum eſt, & ponit archie.
flo.in.3.parte ſum.ti.23.c.4.§.7.de poteſta-
te iuriſditionis. Itẽ petro datæ ſunt claues
non ſolum vt figuranti & repræſentanti ec-
cleſiã (vt in.c.quodcunq;.24.q.1.) ſed etiã ve
re & effectualiter & ꝓprie vt paſtori & prin
cipaliori capiti apoſtolorum & eccleſiæ. Iſtã
concluſionem poſuit roſellus in ſua monar.
vbi tractat de conciliis in.24.char.in.2.col.
B Quod etiã ponit leo in ſermone.2.de natiui
tate apoſtolorum petri & pauli, cum dicit.
propter quod dicitur beato petro apoſtolo ti
bi dabo claues regni cœlorum, & quæcunq;
ligaueris ſuper terram erunt ligata & in cœ-
lis, tranſiuit quidem in apoſtolos alios ius iſti
us poteſtatis, ſed non fruſtra vni commenda-
tur quod omnibus intimetur: petro enim ſin
gulariter hoc creditur quia cunctis eccleſiæ
rectoribus petri forma proponitur, manet er
go petri priuilegium vbicunq; ex ipſius fer-
tur æquitate iudicium: nec nimia eſt vel ſeue
ritas vel remiſſio, vbi nihil erit ligatum nihil
ſolutum niſi quod petrus aut ligauerit aut ſol
uerit. Ecce ꝙ ſingulariter & effectiue datæ
ſunt claues petro.
¶ ITem claues ſunt datæ petro non ſolum
perſonaliter ſed pro eo & ſucceſſoribus:
quia quod dominus dixit ad petrum / dixit &
in petro ad ſucceſſores ipſius: vt in.c.ſolitę de
maio.& obe.& in.c.per venerabilem in ver
ſi.is vero qui filii ſint legi.& in.c.ad apoſtoli-
cæ in verſi.nos vero de re iudi.in.6. Iſtam cõ
cluſionem ponit roſellus vbi ſupra: quia nõ
tantum pro perſona ſua poteſtatem recepit,
(ne eo extincto talis poteſtas extinguere-
tur) ſed etiam pro eccleſia, quæ erit perpe
tua, 24.q.1.pudenda. & probatur dicta au-
thoritate leonis & ex ſupra deductis. Ipſe.n. C
petrus ſolus poteſtatem ſuſcepit nomine ec-
cleſiæ, quia eccleſia eſt in papa & papa in ec-
cleſia.6.q.1.c.ſcire, ſic ergo & pro ſucceſſori
bus.
¶ Ad id ãt qđ dicit ꝙ petrus qñ claues accepit
eccleſiã ſanctam ſignificauit, textuſmet reſpõ
det in.d.c.quodcunq;.24.q.1. ꝙ non ſoli pe-
tro datæ ſunt ſed eccleſiæ vniuerſali: hoc eſt
cęteris primatibus / epiſcopis & ſacerdotibus
qui futuri erant in eccleſia. alioquin tantum
petrus & ſucceſſores conſequenter eius ro-
mani pontifices poteſtatem ligãdi & ſoluen-
di recepiſſent: quod eſt contra tex. ibi. vnde
exponit ibi archi. verbum ſignificauit id eſt
ſub ſigno & nomine eccleſiæ accepit, non vt
miniſter ſed vt caput. Et nõ ei ſoli data eſt po
teſtas ſed omnibus de eccleſia ſecundum ri-
tum eccleſiæ conſecratis. Facit tex. in.c.1.§.
vna de ſum.tri. Inde aug.in ſermone primo
apoſtolorum petri & pauli dicit. per ſingula
enim dicebat dominus ieſus petro dicenti
amo te, paſce agnos meos paſce ouiculas me
as: in vno petro figurabatur vnitas omnium
paſtorum, ſed bonorum qui ſciant oues chri
ſti paſcere chriſto non ſibi. Hoc autem eſt di
cere ꝙ omnes alii prælati habent hanc pote-
ſtatem per deriuationem a petro in eos: vt vi D
de ioan.an.in.c.ad liberãdã in.6.col.de iudę.
& in.d.c.ita dominus. & hiero. & glo. ſuper
illud matth.16. & quodcunq; ligaueris &c.
ibi datæ ſunt claues omni eccleſiæ in epiſco-
pis & presbyteris.
¶ Et iſtam concluſionem (ꝙ hoc modo cla-
ues dicantur datæ eccleſiæ) vide latiſſime exa
minatam per nouem chartas & nouem capi
tula (videlicet a.c.70.vſq; ad 80.) per car. de
turre cre.in.2.li. Locutus eſt autem dominus
vni vt eccleſiæ vnitatem deſignaret. Et hoc
oſtendit tex.in.c.omnibus.24.q.1.cum dicit
ꝙ eccleſia vnica columba appellatur quæ eſt
ſponſa pulchra ſine macula & ruga / & hortus
concluſus / fons ſignatus / puteus aquæ viuæ
& paradiſus cum fructu pomorum. Vnde
exordium ab vnitate proficiſcitur vt eccleſia
chriſti vna monſtretur. Quam vnam eccle-
ſiam ſpiritusſanctus ex perſona chriſti deſi-
gnauit, dicens vna eſt columba mea / perfecta
mea / vna eſt matri ſuę / electa genetrici ſuę.
Hanc eccleſiæ vnitatem & paulus apoſtolus
docet & ſacramentum vnitatis oſtendit di
cens. vnum corpus & vnus ſpiritus & v-
na ſpes vocationis noſtræ: vnus dominus
vna fides, vnum baptiſma / vnus deus. Et infra

epiſcopatus vnus eſt cuius ſingularis in ſoli-
A dum pars tenetur: & eccleſia vna eſt quæ in
multitudinem latius incremento fœcundita
tis extenditur, & domini luce perfuſa per to-
tum orbem radios ſuos porrigit. vnum tamẽ
eſt quod vbiq; diffunditur nec vnitas corpo
ris ſeparatur. ramos ſuos per vniuerſum or-
bẽ copia vbertatis extẽdit / profluẽtes largiẽ
riuos/ ramos latius expãdit. vnũ tñ caput eſt
& vna origo & vna mater copioſę fœcun-
ditatis. adulterari nõ poteſt ſponſa chriſti, in-
corrupta eſt & pudica. Hæc tex. in. c. loqui-
tur. 24. q. 1. Et quod dixit dominus petro &
ſucceſſoribus, & cæteris de eccleſia dixit qui-
bus ligandi & ſoluendi poteſtatẽ dedit & quę
ſunt ordinum & conſecrationis miniſtrandi
& peccata dimittendi/ ſicut & petro ſolũ impoſ
ſibile fuiſſet per vnũ vniuerſo orbi miniſtra-
ri ſacramenta. Verũ ex hoc non ſequitur om-
nibus de eccleſia datam eſſe parẽ poteſtatẽ re
gẽdi adminiſtrandi & iuriſditionẽ exercẽdi:
ſed ſolũ illam eſſe petro datã per illa verba pa
ſce agnos meos & paſce oues meas. quod ꝓ-
prie eſt exercere iuriſditionẽ & in illos præfe
cturam & ſuperioritatem recipere.

¶ Vnde petrus ſignificauit ſeu figurauit futu
ram ex hoc corpore eccleſiã prælatorũ & ſa-
cerdotũ qui miniſtraturi erant omnibus fide
B libus ſacramenta, & ſic ſignificauit eccleſiã. i.
omnes catholicos quorũ aliqui erãt miniſtra-
turi ſacramẽta & ordines, & aliqui ſuſcepturi
vt laici & mulieres. Sicq; verba quodcunq; li-
gaueris ſup terrã/ diuerſimode ĩtelligẽda reci
pimus quo ad prelatos & ſacerdotes actiue, &
reſpectu plebis paſſiue. Itẽ reſpectu petri &
aliorũ apoſtolorũ & conſequẽter epiſcoporũ
& ſacerdotũ diuerſimode: quia reſpectu exer
citii ſeu adminiſtrationis iuriſditionis / regi-
minis/ præeminentiæ/ ſuperioritatis & pleni-
tudinis poteſtatis, illud ſolũ perſonæ petri &
conſequẽter ſucceſſoribus eius conueniebat:
cũ ipſe ſolus futurus eſſet paſtor (ad quẽ ſpe-
ctat gubernium & adminiſtratio & poteſtatis
plenitudo.) cæteri vero agni & oues reſpe-
ctu ipſius. Vnde quia vnus erat paſtor, neceſ
ſe erat vt vnus in alios haberet præeminentiã
& poteſtatis plenitudinẽ. alioquin ſi vt mini-
ſter eccleſiã ſignificaſſet, poteſtas cẽſeretur da-
ta eccleſiæ coniunctim: & ſic apoſtoli vt ſingu
li nullã habuiſſent poteſtatẽ. nam miniſtro ni
hil quæritur. l. qui abſenti. ff. de acqui. poſ. l.
multũ. C. ſi quis alteri vel ſibi. facit quod dici
tur in cle. religioſus de procu. Et quod datur
collegio/ non quæritur ſingulis. l. ſed ſi hac. §.

qui manumittitur. ff. de in ius vocã. canoniza C
ta. 12. q. 2. c. qui manumittitur. Reſpectu aũt
exercitii ordinis & ſacramentaliũ, & petro &
aliis apoſtolis & conſequenter prælatis & ſa-
cerdotibꝰ in eccleſia futuris cõueniebat. Vn-
de quia verba ſunt intelligenda ſecundũ ſub-
iectam materiã/ ſeu ſecundũ ſubiectũ de quo
dicuntur (. l. ex militari. ff. de mili. teſta. l. ſi vno
ff. locati. l. plenũ. §. equitii. ff. de vſu & habita.
cum ſimil.) licet dicta petro cenſeantur dicta
eccleſiæ per petrum repræſentatæ, tamen di-
uerſimode ſecundum diuerſitatẽ ſubiectorũ:
hoc eſt aliter petro & aliter apoſtolis & aliis
diſcipulis.

¶ Item eccleſiã ſanctam ſignificauit & repræ-
ſentauit non ſimilitudine aut identitate natu-
ræ (ſicut dicitur filius ſimilis patri: iuxta illud
ad hebræ. 1. cum ſit ſplendor gloriæ & figura
ſubſtantiæ eius. i. patris ſecundũ glo.) nec ſi-
militer ſimilitudine aut cõuenientia alicuius
proprietatis: ſicut geneſis. 20. cap. in multis
abraham ſignificauit chriſtum & ſara eccleſiã.
& ſicut dicit aug. ſuper illud pſal. 103. pota-
bunt omnes beſtiæ agri. i. gentes quæ figura
beſtiarũ intelliguntur. & ſicut arca noe figura
uit eccleſiam: vt in extrauagãti vnam ſanctã.
¶ Nec figurauit ſicut quis dicitur figurare ſi-
ue repræſentare illũ cuius virtute ſeu autho- D
ritate aliquid facit: ſicut miniſtri in eccleſia di
cuntur repræſentare chriſtum cuius authori
tate funguntur: iuxta illud. 2. ad corin. 5. pro
chriſto legatione fungimur, de pœniten. di.
3. c. ſceleratior. §. fi. ſed quẽ ſacerdos iudicat
deus iudicat/ cuius perſonã in eccleſia gerit. Et
ſic dicitur ꝙ papę & chriſti idẽ eſt conſiſtoriũ
c. quanto de tranſla. præla. per oſtien. & epi-
ſcopi & vicarii idẽ tribunal. c. 1. de offi. vica.
in. 6. Non ergo poteſt dici ꝙ hoc modo eccle
ſiam ſignicauerit: quia petrus non ab eccleſia
ſed a chriſto immediate poteſtatẽ accepit: vt
in. c. nouit de iudi. & cap. ſacroſancta. 22. di.
¶ Nec ſignificauit vel repræſentauit tanq̃ pro
curator: quia ſic nihil authoritatis vel ptãtis ꝓ
ſe recepiſſet: cum tamen præ omnibus & pro
omnibus receperit claues: vt in. c. audiuimus
24. q. 1. & c. decretis in fi. 21. di. ¶ Nec ſigni-
ficauit ſicut dicitur quippiã figurare illud cu
ius veritatem non habet ſed ſimilitudinem ſo
lam: ſicut agnus paſchalis & manna fuerunt
figura corporis chriſti. 1. ad corin. 10. quia cũ
figura diſtinguatur hoc modo contra verita-
tem ſicut vmbra contra corpus, ſequeretur ꝙ
petrus non vere ſed figuraliter claues recepiſ
ſet. ¶ Sed (vt dicit cardi. in. d. li. ca. 75.) eccle-

ſiam ſanctã ſignificauit vt in quam deriuandę
A erant claues, ſicut cũ quis ſtipulatur pro ſe &
deſcendentibus: quia ſic recipiẽs dicitur figu-
rare omnes deſcendentes. Placet dictũ: vt ſu-
pra ſæpius concluſum eſt, ſed iſtud exemplũ
non placet: quia qui ſtipulatur pro ſe & ſuc-
ceſſoribus, primo cẽſetur ſtipulari pro ſe & ſi
bi quæri/ ſecũdo p ſucceſſoribus & poſt mor
tem. & ſic petro viuente nullus habuiſſet cla-
uium exercitium: iuxta. l. gallus. §. quidã, ff.
de libe. & poſthu. ibi per bar. & in. l. operas
de operis liber. in. l. quod dicitur. ff. de ver.
obli. & in. l. gaius poſt bal. ff. ſolu. matri. & in
l. iuriſiurandi. §. ſi liberi. ff. de iureiu. ¶ Nec
rurſus ſignificauit eccleſiam ſicut quis dicitur
figurare ſeu repræſentare illum in cuius ho-
nore & dignitate ſuccedit: ſicut in ſimili dicũ-
tur epiſcopi gerere figuram apoſtolorum/ &
presbyteri. 72. diſcipulorum: vt in. c. in nouo
21. di. & in. c. decretis. 21. di. & glo. lucæ. 10.
Quaſi ſucceſſor eadem perſona cum præde-
ceſſore deſignetur: vt in. c. quoniam abbas de
offi. delega. in glo. Hoc enim modo petrus
potius deſignaſſet & ſignificaſſet chriſtũ cuius
vices geſſit in terris (vt in. c. 1. de homi. in. 6.)
q̃ eccleſiã. vnde ber. ad euge. tu poteſtate pe-
trus/ vnctione chriſtus. ¶ Nec ſignificauit ec-
B cleſiã repræſentatiue eo modo quo princeps
prouinciam/ rex regnũ/ caput corpus/ epiſco
pus eccleſiam. Hoc modo quod facit papa di
citur facere eccleſia: vt in. c. pia de excep. in. 6.
&. 9. eth. i. quod facit rector ciuitatis dicit̃ tota
ciuitas facere. & noĩe ſenioris vnde cęteri pen
dent tota domus intelligitur. ¶ Nec eo modo
quo conſiliũ ciuitatis dicitur repræſentare po
pulum/ & ſenatus populum romanum: vt in
ru. quę ſit longa conſuetudo. & capitulum ec
cleſiæ repræſentat epiſcopum ſede vacante. c.
cũ olim &. c. iis quæ de maio. & obe. & colle-
gium cardinaliũ papam: vt in cle. ne romani
de elec. &. c. in nomine domini. 23. di.
¶ VNDE dicendum eſt ꝙ eccleſiam ſigni
ficauit per quandã demonſtrationẽ ſiue deſi-
gnationẽ vniuerſalis eccleſiæ: quia ſignifica-
re nihil aliud eſt q̃ declarare & manifeſtare: vt
in. l. ius pluribus. ff. de iuſti. & iu. Manifeſtauit
ergo deriuatione poteſtatis ab eo in eccleſiã
(cuius ipſe datus erat princeps & gubernator
& quæ fundanda erat ſuper firmam petram
chriſtum) & ſtabilitate fidei eius & ſucceſſo-
rũ/ ipſam ſolidandã & firmandam: vt in. c. 1.
de homi. in. 6. & in. c. fidelior. 50. di. Iſtam aũt
manifeſtationem eccleſię oportuit fieri: quia
quo ad poteſtatẽ clauium ligandi & ſoluendi
ſolus petrus non poterat perpetuo exercere
illam: quia non erat perpetuo in mundo man C
ſurus. vnde ſignificauit etiam ſucceſſores.
Et ideo dicit bene tex. in. capi. ſolitæ de ma-
io. & obe. ꝙ id quod dominus dixit ad petrũ
& in petro dixit ad ſucceſſores ipſius/ quod-
cũꝗ ligaueris &c. Itẽ qa impoſſibile erat vni
& ſoli petro vniuerſã eccleſiã ſine auxilio alio
rum gubernare, ideo ſignificauit eccleſiã epi
ſcoporũ & ſacerdotũ qui erant rite ordinandi
ſecundum claues eccleſiæ/ ei & apoſtolis con
ceſſas: vt in. c. 1. in. §. vna de ſum. trini. & qui
bus diſtinguendæ erant diœceſes per petrũ
ne ſe mutuo in adminiſtrando impedirẽt: vt
in. c. ĩ illis. 80. di. & qui ſucceſſiue vſꝗ ad finẽ
ſeculi per deriuationem ab eo & eius ſucceſ-
ſoribus erant poteſtatem recepturi: vt in. c. ita
dominus. 19. di. quia præ omnibus & pro o-
mnibus claues accepit: vt in. 21. di. in ſum.
&. 24. q. 1. audiuimus. Vnde ſupplet glo. ec-
cleſiã ſanctam. ſignificauit/ videlicet in epiſco
pis & presbyteris. Et hoc clare demõſtrat tex.
in. c. in nouo. 21. di. in fi. cũ dicit. videntes aũt
apoſtoli meſſem multã. i. conuertendos ad fi
dẽ multos, operarios autẽ. i. epiſcopos & pa-
ſtores paucos, ab eis electi ſunt. 72. diſcipuli:
quorum typum gerunt presbyteri, atꝗ in eo
rum loco ſunt conſtituti in eccleſia. D
¶ Item intelligo etiã ꝙ eccleſiã ſanctã ſignifi-
cauit. i. oẽs catholicos vniuerſalis eccleſiæ. li-
cet hoc non placeat car. in. d. 75. ca. eo ꝙ vt
credo habuit reſpectum tantũ ad poteſtatem
clauium datã in adminiſtrationẽ. & ſic cæpit
eccleſiam pro principalioribus & ſic pro epi-
ſcopis & presbyteris tantũ, & non pro omni-
bus membris eccleſiæ: quia eſſet deriſoriũ/ ſi-
cut ipſe dicit. Et verũ eſt ſi reſtringamus ver-
ba aug. (eccleſiam ſanctã ſignificauit) ad po-
teſtatem clauiũ miniſtrandã & exercendam:
quia hoc nõ poteſt fieri per mulieres vel pue-
ros vel laicos, qui nõ ſunt ordinati: quia licet
virgo maria dignior & excellentior fuerit a-
poſtolis, non ei ſed illis claues regni cœlorũ
dominus cõmiſit: vt in. c. noua de pœnitẽ. &
remiſ. Sed intelligendo indefinite & vniuer-
ſaliter ſicut ſonant verba aug. oportet intelli-
gere de eccleſia hoc eſt de omniũ catholicorũ
collectione: vt in. c. eccleſia de conſecra. di. 1.
Et ſic credo debere intelligi: quia quando pe-
trus accepit claues, etiam ei dictum eſt quod-
cunꝗ ligaueris ſuper terrã &c. math. 16. vn-
de eccleſiam ſanctam ſignificauit etiam reſpe
ctu ligandorum & ſoluendorum, in quos cla
ues eccleſiæ exerceri debent. Et ſi bene ponde

rētur verba aug. etiam de omnibus fidelibus

A collectiue loquitur. Vnde conſideratis verbis aug.(traſſumptiue poſitis.24.q.1.cap.quod cunq;)ſi hoc petro tantum dictū eſt non hoc facit eccleſia, ſi autem & in eccleſia fit &c.pondero verbum in eccleſia. Non dicit per eccleſiam. nam natura dictionis in iunctæ cū ablatiuo denotat intrinſeceitatem.l.1.§.in publico.ff.de flumi.l.1.§.1.ff.de noui ope.nun. Et etiam includit. ff.de condi.& demon.l.ſi in annos.ff.de vſuris.l.1.§.1. Item etiā aggregat:vt in.c.parſimoniam ibi archi.41.di.vnde cum dicit in eccleſia/aggregat omnē eccleſiam. Et ſequitur. ſi aūt in eccleſia fit, vti quæ in terra ligātur & in cœlo,& quę in terra ſoluuntur ſoluta ſunt & in cœlo: quia cū excōmunicat eccleſia in terra/ in cœlo ligatur excōmunicatus: cum reconciliat eccleſia, & in cœlo ſoluitur reconciliatus. Ecce ꝙ non loquitur tantū de excōmunicantibus & abſoluentibus, ſed etiam de excōmunicatis & abſolutis:& ſic etiam de aliis ꝗ̄ epiſcopis & preſbyteris. Et ſubiungit clarius. ſi ergo hoc in eccleſia fit, petrus quando claues accepit eccleſiā ſanctam ſignificauit: ſi ergo in perſona petri ſignificati ſunt in eccleſia boni,& in iudæ pſona ſignificati ſunt mali in eccleſia. Ecce ꝙ ite-

B rum non ſine myſterio loquitur per dictionē in eccleſia. Item dicit ſignificari bonos & malos indefinite. & ſic tā laicos & clericos ꝗ̄ epiſcopos & ſacerdotes: quia indefinita æquipollet vniuerſali.c.quia circa de priui.19.di.c.ſi romanorū. Alioquin ſi ſub nomine iudæ venirent ſolum epiſcopi & presbyteri, tantum malos epiſcopos & presbyteros ſignificaret: cū tamen ſub nomine iudæ omnes mali etiā non presbyteri vel epiſcopi ſignificentur: vt in ca. quid ergo in fi.23.q.4.& in.c.ſi forte 17.q.4.

¶Obſtat tamen prædictis ꝙ in.d.c.in nouo/ dicitur ꝙ ab apoſtolis electi ſunt.72.diſcipuli ergo videtur ꝙ non per deriuationē a petro. Sed ſolue ꝙ principaliter a petro, qui fecit epiſcopos(vt.66.di.c.porro) qui gerūt typum apoſtolorum, vt ibi dicit tex. deinde ab epiſcopis facti ſunt ſacerdotes, qui gerunt typum diſcipulorum: vt ibi tex. Sed tex. clarius 21.di.in ſum.in fi.dicit ꝙ chriſtus duodecim apoſtolos tanꝗ̄ maiores ſacerdotes &.72.diſcipulos tanꝗ̄ minores ſacerdotes inſtituit:petrum vero quaſi in ſummum ſacerdotem elegit. vnde & lu.10.dicitur deſignauit dominus alios.72.

¶Sed videtur obſtare tex.in.d.cap.omnibus 24.q.1. vbi dicitur ꝙ eccleſia etiā accepit claues ligandi & ſoluendi, cum dicit ꝙ domus C dei hoc eſt eccleſia etiam claues accepit.& ſic videtur ꝙ eccleſia in concreto receperit poteſtatē ligandi & ſoluēdi. Et nota dictionē etiā: quaſi dicat non ſolum petrus ſed & vniuerſalis eccleſia ſicq; & concilium ſeparatim a petro. ¶ Sed ad hoc reſpondeť ꝙ intelligitur de eccleſia ſimul cum papa ipſius eccleſiæ capite: quia alioquin diſcordante vero chriſti vicario non erit eccleſia ſine eo: quia non erit vnitas, vt in.d.c. loquitur &.d.cap. omnibus. Vel intelligitur ꝙ eccleſia recepit claues ad exercendum & miniſtrandum de cōſenſu & voluntate capitis.i.papæ: alioquin iſtam poteſtatē duo inſolidum poſſiderent / & eſſet ponere duos principatus in eccleſia, & ceſſaret quod dictum eſt ꝙ eſt vnica & indiuiſibilis: vt.d.c.loquitur &.c.audiuimus ea.cau.&.q. Item reſpondetur ꝙ eſt in eccleſia vnita petro ſed principaliter in petro, vt dictum eſt. Et per hoc dicit aug.de anco.q.20.ar.3.ꝙ ſolus petrus ſingulariter dicitur habere claues trib⁹ modis: videlicet per immediatā commiſſionem/ per immediatā deriuationē & per vniuerſalem adminiſtrationem. per immediatā commiſſionē, quia ſoli petro eiuus ſucceſſor eſt papa claues ſunt commiſſæ: per immediatam deriuationem, quia poteſtas clauium ab D eo tanꝗ̄ a capite in omnes prælatos eccleſiæ deriuari debet. vnde allegat chryſo.matth.16 dicentem ꝙ ꝗuis ſoluendi & ligandi poteſtas ſoli petro a domino data videatur, omnibus tamen apoſtolis data eſt/& nunc datur omnibus epiſcopis & presbyteris. Ideo tamen petrus principaliter claues regni cœlorum & principatum iudiciariæ poteſtatis accepit, vt omnes per orbē credentes intelligant ꝙ quicunq; ab vnitate fidei vel ſocietate petri quolibet modo ſemetipſos ſegregant/ tales nec a vinculis peccatorum abſolui nec ianuā poſſunt regni cœleſtis ingredi. & ſunt verba rabani ſuper matth.& ponit gratianus.24.q.1.c.quicunq;. Per vniuerſalem autem adminiſtrationem quia ſolus ipſe in tota eccleſia vniuerſaliter chriſti vicarius exiſtit. Vnde glo. ſuper illud tibi dabo claues &c. dicit ꝙ ideo chriſtus petrum principē apoſtolorum cōſtituit vt eccleſia vnum principalē & vniuerſalē ſuum vicarium haberet ad quē diuerſa membra recurrerent ſi forte ab inuicē diſſentirent: quia ſi diuerſa capita eſſent in eccleſia vnitatis vinculum rumperetur. Vnde damaſ. ſuper illud lu.9.faciamus hic tria tabernacula in

A quit. non te dominus tabernaculorũ ſed vni-
uerſalis eccleſiæ conſtructorem conſtituit.
¶QVOD autem dicta verba quæcunq;
alligaueritis &c. alio modo in petro ꝗ in aliis
apoſtolis intelligere oporteat (videlicet ꝙ in
petro per illa verba fuerit facta promiſſio nõ
ſolum poteſtatis ordinis ſed etiam ſuperiori-
tatis gubernii iuriſditionis & adminiſtratio-
nis, in cæteris autem apoſtolis tantum pote-
ſtatis ligandi & ſoluendi in foro cõſcientiæ)
patet: quia vt dicit petrus de palu. in trac. de
po. eccle. circa octo conſiſtebat poteſtas data
apoſtolis. & circa ſex quidem alii apoſtoli re-
ceperũt immediate a domino ſicut & petrus:
circa alia autẽ duo receperunt eam per deri-
uationem a petro, & ſic mediante perſona pe
tri. vnde in dictis ſex alii apoſtoli receperunt
immediate poteſtatẽ a chriſto ſicut & petrus.
Quod etiam ponit archie. flo. in. 3. par. ſum.
ti. 23. c. 5. Primo ptãs fuit faciendi miracula.
nam vt patet matth. 10. & lu. 9. dominus de-
dit apoſtolis poteſtatem ſpirituum immundo
rum vt eiicerent eos/ & vt curarent omnẽ lan-
guorem & omnẽ infirmitatem. Quam pote-
ſtatem licet non habuerint a petro, habuerũt
tamen eam ſub petro & minorem petro. vn-
de in illius vſu omnes deferebãt petro. & pri-
B mum miraculum poſt miſſionẽ ſpiritus ſan-
cti factum eſt per petrũ: vt patet act. 3. cũ di-
xit claudo quod habeo hoc tibi do in nomi-
ne ieſu chriſti nazareni ſurge & ambula. Vn
de etiam de petro legitur ꝙ per vmbram eius
ſanabantur infirmi: vt legitur act. 5.
¶Secundo cõſiſtebat poteſtas data apoſtolis
circa officium prædicandi. De qua poteſtate
vt dicit alex. in. c. ita dominus. 19. di. duplici-
ter loqui poſſumus: quia aut pro tempore an
te paſſionem aut pro tempore poſt paſſionẽ
& reſurrectionẽ chriſti. Si loquimur de præ-
dicatione ante paſſionem chriſti, ſit concluſio
ꝙ apoſtoli habuerunt hanc poteſtatẽ imme-
diate a chriſto & non a petro: vt patet matth.
10. in viam gentium ne abieritis &c. euntes
autem prædicate dicentes quòd appropin-
quauit regnum cœlorum. Et hoc patet etiam
lu. 6. 9. &. 10. & matth. vl. Patet etiam ratio-
ne: quia illo tẽpore petrus licet futurus eſſet
paſtor eccleſiæ, nullam tamen ſuper apoſto-
los authoritatis eminentiam aut prelationem
habebat rõne cuius cæteris apoſtolis aliquid
poãtis aut authoritatis conferre poſſet: cum
tũc ipſe chriſtus rector magiſter & dominus
omnes per ſe gubernaret. Si vero loquimur
poſt paſſionem chriſti (iuxta illud matth. vlti.
euntes docete omnes gentes &c. & marci vl.
euntes prædicate euangelium omni creaturę C
&c. illi autẽ profecti prædicauerunt vbiq; do
mino cooperante & ſermonem confirmante
ſequentibus ſignis &c.) quia tunc conſtitutus
erat petrus paſtor vniuerſalis eccleſię pręfuit
illis. vnde quamuis chriſtus ante paſſionẽ per
ſe eos regeret/ nec apoſtoli ſubeſſent regimi-
ni petri nec in prædicando nec in aliis, tamen
poſtꝗ petrus factus eſt paſtor eccleſiæ prefuit
omnibus etiã in officio prędicãdi: vt ſi oria fu
iſſet diſſenſio inter apoſtolos etiam in officio
prædicandi / eſſet ſuperior qui eos inſtrueret
& corrigeret: vt patet act. 15. cũ. n. orta eſſet
contentio cõtra paulũ & barnabã, ſtatuerunt
ꝗ accuſabanẽ & qui accuſabant aſcẽdere iero
ſolymã ad apoſto. & presbyteros: cũq; illuc
perueniſſent, ſurrexerunt quidã de ſecta pha
riſæorum dicentes oportere circuncidi gen-
tiles & præcipere eis ſeruare legẽ moyſi: con
ueneruntq; apoſtoli & ſeniores videre de ver
bo hoc. cum autem magna cõquiſitio fieret,
ſurgẽs petrus dixit viri fratres vos ſcitis ꝙ ab
antiquis diebus deus in nobis elegit per os
meum audire gentes verbũ euangelii & cre-
dere. vbi glo. raba. ſuper verbũ per os meum
dicit. nõ alterius ex apoſtolis. q. d. qui primus
prædicaui gentibus/ primus ab eis iugum le- D
gis excutiam. Ex quo patet ꝙ petrus erat pri-
mus in officio prædicãdi: & vbicunq; petrus
erat, in prædicando oẽs alii ei deferebant. vn-
de in pentecoſte ipſe fecit primum ſermonẽ:
vt patet act. 2. Et tex. 21. di. in nouo/ dicit ꝙ
petrus fuit primus qui a domino poteſtatem
ligandi atq; ſoluendi accepit, & ꝙ primus ad
fidẽ populum ſuæ prędicationis virtute addu
xit. Vnde quia omnis cura totius eccleſiæ ſo-
li petro demandata fuit cum dictũ eſt ei paſce
oues meas, ex tunc nullus niſi authoritate pe
tri habuit oues paſcere nec regere. oportet er
go ꝙ petrus ſuſceperit curam vocandi alios
in partem ſolicitudinis, ordinãdi de ſucceſſo-
ribus in apoſtolatu/ de diaconibus/ officiali-
bus & prædicatoribus. vnde dicit act. 6. conſi
derate ex vobis viros boni teſtimonii &c. &
ipſi eligerunt ſtephanũ &c. Sicut etiã & moy
ſes conſtituit ſub ſe principes. & ꝗuis per ſe
poſſet eligere, dedit tamẽ electionẽ populo di
cẽs date ex vobis viros ſapiẽtes: vt patet deu-
tero. 1. Sic enim & quilibet ſapiens princeps
mittens exercitũ contra hoſtes, dat vnũ prin-
cipalem ducẽ & capitaneum ad cuius impe-
riũ alii habeant obedire: vt gene. 26. abime-
lech rex gerarę habuit ducem militũ phicol

& gene. 39. pharao rex ægypti habuit princi
A pem exercitus potiphar. Sic legitur de ſaul &
dauid & aliis. Vnde quia eccleſia eſt terribilis
vt caſtrorũ acies ordinata, & apoſtoli fuerunt
cœleſtis aulę milites/belli triumphales duces
habẽtes arma ſpiritualia & ſpecialiter gladiũ
ſpiritus quod eſt verbum dei, debuerunt ha-
bere ſuum capitaneum ſcilicet petrum a quo
in acie ordinarẽtur. vnde ab ipſo facta eſt or-
dinatio & diuiſio prædicatorum licet de con-
ſilio & aſſenſu aliorum: & diuiſio prouincia
rum eſt a diuiſione ab eo facta: vt in. c. in illis
80. di. Ideo oportet ꝙ in tota eccleſia omnis
electio vel inſtitutio ad aliquam prælaturam
vel victoriam/a petro vel eius ſucceſſore pro
cedat. Dicit etiam petrus de palu. vbi ſupra ꝙ
poſſet etiam dici ꝙ poſt penteċoſten alii apo
ſtoli habuerunt poteſtatem ſiue authoritatẽ
prædicandi omnes a petro & non immedia-
te a chriſto/ad ſeruandam in omnibus eccle-
ſiæ vnitatem. dicitur autẽ chriſtus poſt reſur-
rectionem eos miſiſſe ad docẽdum & prædi
candum dando eis os & ſapientiam & ſermo
nẽ confirmando ſequentibus ſignis (quæ ſibi
retinuit) nõ dando eis per ſe authoritatẽ ſed
per petrum, cui totum populum ouium cõ-
B miſit / dicens paſce oues meas paſce agnos
meos.

¶ Tertio receperunt poteſtatem apoſtoli im
mediate a chriſto (vt dicit idẽ petrus) quo ad
poteſtatem merendi temporalia ab illis qui-
bus ſpiritualia ſeminarent: quia & hanc chri-
ſtus omnibus apoſtolis dedit per ſeipſum im
mediate a principio/dicens matth. 10. dignus
eſt operarius cibo ſuo. vnde. 1. ad corin. 9.
dicitur. ſi nos vobis ſpiritualia ſeminauimus
magnum eſt ſi nos carnalia veſtra metamus?
quaſi dicat non. & poſtea ſubdit, dominus or
dinauit iis qui euangelium annũciant de euã
gelio viuere. Sed hãc poteſtatem ſeruientem
poteſtati prædicandi & baptizandi (ſicut & il
lam poſt pentecoſten) acceperunt alii a petro
ne quis mitteret falcẽ ſuam in meſſem alienã
ſpiritualiter vel corporaliter. vnde eius fuit
vnicuiqꝫ ſuam metropolim & diœceſim aſſi-
gnare. ſicut enim ioſue diuiſit terram in funi-
culo diſtributionis quam dominus non ipſe
dedit, ita etiam in eccleſia quam chriſtus ſuo
ſanguine acquiſiuit petrus loco chriſti apo-
ſtolis diuiſit & diſtribuit portiones eorum.
Ideo dicit apoſtolus ad gala. 2. iacobus ce-
phas & ioãnes qui videbantur columnæ eſſe
dextras dederunt mihi & barnabæ ſocietatis.
Vnde apparet ꝙ illa prima diuiſio prædicato
rum facta eſt per petrũ. Nominantur autem
ibi iacobus & ioannes tanꝙ principales, quia C
erant tanꝙ principales conſiliarii & coadiuto
res petri. Quòd autem iacobus præponatur
ibi, eſt quia in ieruſalem vbi facta fuit illa or
dinatio/iacobus præerat ſpecialiter.

¶ Quarto receperunt apoſtoli immediate a
chriſto poteſtatem baptizandi ante paſſionẽ.
vnde dicitur ioan. 4. quamuis chriſtus non ba
ptizaret ſed diſcipuli eius, qui non præſum-
pſiſſent baptizare niſi a chriſto authoritatem
habuiſſent. Vnde ioan. 1. dixerunt phariſæi
ioanni quid ergo baptizas ſi tu nõ es chriſtus
neqꝫ elias neqꝫ propheta? ac ſi dixiſſent non
deberes. ¶ Vtrum autem diſcipuli tunc bapti
zarẽt baptiſmo chriſti in ſpiritu ſancto, chry
ſo. ioan. 4. dicit ꝙ non. aug. autem dicit ꝙ ba
ptizabant in ſpiritu ſancto, non tamen viſibi
liter ſicut poſt miſſionem ſpiritus ſancti. De
hoc tamẽ vide quod dicitur de conſecra. di. 4.
c. quãdo ab hieroſolymis/&. c. ſequen. ¶ Item
poſt reſurrectionem data eſt apoſtolis pote-
ſtas & authoritas baptizandi omnes vbiqꝫ: vt
patet matth. vl. docete omnes gentes baptizã-
tes eos. quod dictum fuit nõ ſolum petro ſed
vndecim diſcipulis. Vt tamen vnitas eccleſiæ
conſeruaretur/& a capite petro omnis hierar
chicus actus originaretur, noluit chriſtus vt D
baptizarẽt niſi ex petri cõmiſſione & ordina-
tione: ſed ideo eis immediate mandat baptiza
re vt ab eo non a petro credatur baptiſmus
habere virtutem, & vt eos doceret veram for
mam baptizandi.

¶ Quinto apoſtoli receperunt immediate a
chriſto poteſtatem ſacerdotalem conficiendi
corpus & ſanguinem chriſti in die cœnæ do
mini per illa verba lu. 22. hoc facite in mei
commemorationem. Et æquipollentia verba
dicuntur cum ſit ſacerdos, quod enim dicitur
hoc facite (. i. poteſtatem accipite hoc facien-
di) æquipollet ei quod dicitur accipite pote-
ſtatem celebrãdi. Simpliciter autem hoc faci
te. i. corpus & ſanguinẽ meum cõficite. quod
non poteſt conficere niſi verus ſacerdos: vt in
c. 1. §. vna de ſum. trini. & in. c. erat. 95. di. &
ideo tunc fecit eos ſacerdotes. Et illud verbũ
hoc facite magis eſt verbum poteſtatem con
ferentis ꝙ præcipientis: quaſi dicat hoc facite
id eſt faciendi poteſtatẽ accipite. Quam po
teſtatem faciendi ſtatim acceperunt, ſed nõ
ſtatim exercuerunt: quia non celebrauerunt
ante pentecoſten.

¶ Sexto apoſtoli receperunt immediate a do
mino poteſtatem ligandi & ſoluendi in foro

A conſcientiæ ſimul & ſemel & æqualiter. Hoc
autem quando fuerit variæ fuerunt opinio-
nes, nam nonnulli aſſerunt eos recepiſſe per
illa verba matth. 18. quæcunque alligaueri-
tis ſuper terram &c. quidam autẽ volunt illa
fuiſſe tantũ verba promiſſionis de futuro &
non collationis poteſtatis de præſenti: quia
ante cœnam domini non fuerunt facti ſa-
cerdotes: non ſacerdos aũt non poteſt habere
claues ordinis nec poteſtatem ligandi & ſol-
uendi in foro conſcientiæ: quia ſolis ſacerdo
tibus credita eſt poteſtas ligandi & ſoluendi,
de pœni. di. 1. c. quem pœnitet &. c. noua de
pœni. & re. & ſimile etiã verbũ promiſſiuum
fuit dictum petro matth. 16. ſ. quodcunq̃ liga
ueris ſuper terram &c. alii vero tenent ꝙ hęc
poteſtas fuerit eis data in cœna cum facti fue
runt ſacerdotes per illa verba hoc facite: ex-
ponendo vt ſupra dictum eſt/ hoc eſt facien-
di poteſtatẽ accipite, alii deniq̃ volunt ꝙ poſt
reſurrectionẽ cum eis dictum eſt ioan. 20. ac
cipite ſpiritũ ſanctum quorũ remiſeritis pec-
cata remittũtur eis & quorum retinueritis re-
tenta ſunt. Sed probabilior eſt opinio illorũ
qui dicunt datam poteſtatem in cœna domi
ni: quia poſt reſurrectionem quando fuit di-
ctũ accipite ſpiritũ ſanctũ, dominus loqueba
B tur pręſentibus: & cõſequẽter ex quo thomas
vnus de duodecim erat abſens non habuiſſet
poteſtatẽ ligandi & ſoluendi: cum tamen o-
mnibus apoſtolis data fuerit poteſtas ligandi
& ſoluendi in foro conſcientiæ: vt. d. c. in no-
uo. 21. di. & in. d. c. 1. §. vna de ſum. trini. In
qua poteſtate ligandi & ſoluendi in foro con
ſcientiæ fuerunt petrus & omnes alii apoſto
li pares: vt in. c. loquitur. 24. q. 1. &. d. c. in no
uo. & tantam poteſtatem quoad ſoluendum
in foro conſcientiæ habuerunt alii apoſtoli
quantam petrus. Vnde dicit. d. anto. in. c. no-
ua de pœni. & remiſ. ꝙ theologi tenent ꝙ ex
ceptis caſibus reſeruatis papæ vel epõ, tantã
poteſtatem habet quilibet ſacerdos in abſol-
uendo quantam papa vel epiſcopus. licet (vt
ſupra dictum eſt poſt archiepiſcopum arma-
chanum) poſſet ex cauſa aliquo modo papa
iſtam poteſtatem abſoluendi etiã in foro con
ſcientiæ reſtringere: ſicut videmus fieri in ca
ſibus quos ſibi papa reſeruat.

¶ Septima poteſtas data apoſtolis / fuit pote-
ſtas pontificalis. Et iſtã poteſtatem pontificalẽ
ſolus petrus immediate recepit a chriſto: q̃a
ſolus immediate factus fuit a chriſto epiſco-
pus: cæteri vero mediante petro, vel ab eo ſo
lo vel cũ aliis. Hoc probat tex. in. c. porro. 66.
di. vbi patet ꝙ iacobus alphæi creatus eſt ar-
chiepiſcopus ieroſolymitanus a petro iacobo C
& ioanne. Ex quo patet ꝙ non omnes apoſto
li ſimul cũ petro ordinati ſunt epiſcopi: quia
ſemel conſecratus epiſcopus non poteſt ite-
rum conſecrari: vt in. c. 1. 68. di. Sicut enim
moyſes tantum aharon creauit pontificem a
quo poſtea alii proceſſerunt, ita chriſtus tan-
tum petrum creauit: ſiue hoc fuerit vt infra
dico quando matth. 16. dixit & ego dico tibi
ꝙ tu es petrus &c. ſiue in cœna quando fecit
omnes apoſtolos ſacerdotes/ tunc fecerit pe-
trum ſacerdotem & epiſcopũ. ſiue hoc fuerit
factum ioan. vl. quando dominus ei dixit pa-
ſce oues meas: quia enim chriſtus propter ex
cellẽtiam poteſtatis ſeu poteſtatem excellen-
tiæ poterat conferre effectum ſacramentorũ
& characterẽ & gratiã ſine collatione ſacramẽ
ti exterioris. i. alicuius rei ſenſibilis, ſicut dedit
apoſtolis omnes ordines in vltima cœna ſi-
ne contactu alicuius inſtrumenti & ſine for-
ma conſueta / ita dicendo petro paſce oues
meas dedit ei poteſtatẽ & characterẽ epiſco-
palem: vt dicit archie. florẽ. in. 3. par. ſum. ti.
23. c. 5. §. 2. poſtea poſt miſſionẽ ſpiritus ſan
cti ſiue ipſa prima die dominica poſt ſiue alia
petrus ſolus epiſcopus fecit ioannem epiſco-
pũ: poſtea petrus & ioannes fecerunt iacobũ D
zebedæi: quibus tribus conſecratis petrus or
dinauit ꝙ deinceps non ordinaretur epiſco-
pus niſi a tribus. & ad oſtẽdendum formã hu-
ius ſacramenti ipſe cũ prædictis duobus ordi
nauit. d. iacobum alphęi: vt dicitur in. d. c. por
ro. Ita dicit petrus de palu. in. d. trac. in. 2. ar.
& alexan. 15. di. in ſum. in. 5. char. An autem
ſit de forma ſubſtantiali ꝙ epiſcopus cõſecre
tur a tribus epiſcopis (ita ꝙ aliter non dicatur
conſecratus nec characterẽ recipere) late exa
minat alex. in. c. archiepiſcopus. 66. di. & car.
ſancti ſixti in. c. porro ea. di. Quomodo autẽ
ſtent hæc duo ſimul / ꝙ omnes apoſtoli fue-
rint a chriſto facti epiſcopi/ & iacobus alphęi
fuerit a petro ioanne & iacobo zebedæi con-
ſecratus (cũ ſacramenta non iterentur: vt per
to. de ſacra. non iteran.) ponit glo. & doc. in
d. c. porro. 66. di. Communiter tamẽ tenetur
ꝙ ſit de ſubſtantia in. c. 1. de ſacra vnct. &. c. ſi
archiepiſcopus & ſequen. de tempo. ordi. & in
d. c. porro. &. 68. di. §. ꝙ autem.

¶ Non obſtat ſi dicatur ꝙ ſicut petrus ſimul
cum aliis apoſtolis factus eſt ſacerdos in cœ-
na domini (vt ſupra dictum eſt) ſic etiam de-
buerũt ſimul fieri epiſcopi. Reſpõdetur enim
ꝙ iſta ratio nõ procedit: quia petrus inquan-

A non de perfectione virtutis perſonalis ſed de perfectione poteſtatis. Vnde dado ſummum epiſcopatum petro dedit illi claues in cœlo viſibili & inuiſibili, & ſic in cœlis: cæteris autem dedit claues in foro conſcientiæ (quod eſt in cœlo inuiſibili) non autem in foro exteriori, quod eſt in cœlo viſibili. & ſic in vno cœlo tantum/ vt dicit petrus de palude in. d. trac. in. 7. concluſione &. 2. oppoſitione, &. 2. ar. in octaua concluſione. ¶ Item petro dixit beatus es ſimon bar iona & tu es petrus, non tanq̄ interrogans ſed affirmans: ad oſtendendum amplitudinem & prçeminentiam dignitatis pſonæ & officii. Ac ſi dixiſſet, tu eris primus paſtor & gubernator eccleſiæ, & tu es petrus a petra hoc eſt a me chriſto ſuper quē fundata eſt eccleſia: & tu es petrus hoc eſt firmus confeſſor nominis mei, & ego ſuper hāc petram hoc eſt ſuper hoc firmamentum: (iuxta illud. 2. regum. 22. dominus petra mea & robur meum & ſaluator meus. petra. i. firmamētum) hoc eſt ſuper me firmum & immobile ac indeficiēs eccleſię firmamentū ædificabo eccleſiam meam. Et ſubiungit & tibi dabo claues regni cœlorum. quod eſt dicere fundata eccleſia eris vniuerſ lis eius gubernator habens claues aperiendi & claudendi.

B per traditionem enim clauium ſignificatur traditio rerum ſub cuſtodia clauium contentarum: vt in. l. clauibus. ff. de contrahen. emp. l. 3. ff. de acquirē. poſ. Item nomine clauium deſignatur ſcientia & poteſtas: vt in. c. decretales. 20. di. Item dicit claues vt compræhēdat clauis & ordinis & iuriſditionis & oīmoda poteſtas adminiſtrādi. Et ſubiungit & quodcunq; ligaueris ſuper terram erit ligatum & in cœlis. quaſi dicat poſtq̄ es petrus & paſtor & habens claues, quodcunq; ligaueris ſuper terram erit ligatum & in cœlis. Et ſignanter ponitur dictio &, quæ copulat præcedentia ff. de lega. l. 3. ca. tamē adiectio. l. hæredi. §. gaio. ff. de fundo inſtruc. Item & declarat: vt in c. prudentiam circa fi. de offi. delega. ioan. an. in. c. accuſatus de hære. in. 6. Vnde coniungendo & declarando præcedentia/ dicit. quodcunq; ligaueris vel ſolueris in terra erit ligatum vel ſolutum in cœlis, ad demonſtrādum potentiam plenitudinis poteſtatis.

¶ Et conſideranda eſt contextura verborum: quia primo ponit confeſsionem quam fecit petrus dicendo tu es chriſtus filius dei viui: ſecundo ponit retributionem præeminētiam & demonſtrationem amplitudinis dignitatis & poteſtatis, dicendo beatus es & dicendo tu es petrus: ac ſi expreſſe dixiſſet nullus alius erit maior te, & eſt figura quæ appellatur antonomaſia: ſicut cum dicitur poeta/ intelligitur de virgilio: & cum dicitur propheta intelligitur de dauid. ac ſi dixiſſet tu es ille qui habebit omnimodam ſuperioritatem & iuriſditionem / adminiſtrationem & plenitudinem poteſtatis. Deinde ſubiungitur & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam. Ecce cum loquitur de fundanda eccleſia, loquitur contemporaliter & ſimultanee de poteſtate petri. quando autem loquitur aliis apoſtolis & dat eis poteſtatem ligandi & ſoluendi, nihil loquitur de præeminentia in eccleſia: vt oſtendat quòd non dabat illis immediate adminiſtrationē nec aliquam iuriſditionem ſicut petro. Vnde qđ ſubiicit & quodcunq; ligaueris ſuper terram erit ligatum & in cœlis &c. intelligitur in vtroq; foro (videlicet in foro conſcientiæ & in foro iudiciali) & de vtraq; poteſtate, videlicet ordinis & adminiſtrationis. Non ſic quando loquutus eſt apoſtolis math. 18. quibus nunquam dixit vobis dabo claues regni cœlorum: ſed tantum dixit quæcunq; alligaueritis &c. quod tantum de poteſtate ligandi & ſoluendi in foro conſciētiæ intelligitur: cum nec per præcedentia nec per ſequentia verba appareat quòd intenderit aliquid de foro contentioſo & iuriſditionali, ſed tm̄ de foro cōſcientiæ. Quinimo verba præcedentia ibi in dicto 18. capitulo oſtendunt quòd loquebatur de poteſtate ligandi & ſoluendi in foro conſcientiæ tantum: cum dicit ſi autem peccauerit in te frater tuus corripe ipſum inter te & eum ſolū. ecce quòd loquitur in foro conſcientiæ & de denuntiatione euangelica: iuxta ea quæ ponuntur in. c. nouit de iudi. 2. q. 1. ſi peccauerit &. c. cum ex iniuncto de hęre.

C

¶ Confirmatur hoc: quia quando princeps concedit duo priuilegia (vnum prius aliud poſterius) ſecundum ſemper intelligitur ſaluo primo & ſaluo iure alterius. l. nec auus. C. de emanci. libe. Facit quod dicitur in. c. veniens de priui. & in capitulo primo de reſcrip. Cum ergo promiſsio facta apoſtolis in communi matth. 18. ſequuta ſit promiſsionem factam petro matth. 16. ſequitur ꝙ intelligitur cōceſſa apoſtolis poteſtas ſine præiudicio prius conceſſæ petro: aūt non pōt intelligi de clauibus iuriſditionis ſine detrimēto petri. Vnde oportet intelligere de poteſtate ordinis maxime cum non dixerit apoſtolis ſe daturū claues abſolute & ſimpliciter non diſtinguen

D

do inter has vel illas ſicut dixerat petro. Vnde
A ſiue verba dicta petro matthęi. 16. & ſimiliter
verba dicta apoſtolis matth. 18. fuerint verba
promiſſionis ſiue collationis poteſtatis, opor
tet intelligere in petro de vtraq; poteſtate (or
dinis & iuriſditióis) in apoſtolis autẽ de po-
teſtate ordinis tantũ: vt tollatur omnis cõtra-
rietas, & ne videatur dominus ſupremã admi
niſtrationem & poteſtatis plenitudinẽ (quæ
non conuenit niſi vni) dediſſe pluribus. Inde
eſt ꝙ eccleſia ſolum petrum depingit cũ claui
bus. & de ſolo petro in eius oratione dicitur
deus qui beato petro apoſtolo tuo collatis cla
uibus animas ligandi atq; ſoluendi &c. & ſo-
li petro dicitur tu es paſtor ouiũ princeps a-
poſtolorũ, tibi traditæ ſunt claues regni cœ-
lorum &c. Et ex hoc patet ꝙ illud quod vo-
luit petrus de monte in ſua monar. in prin. in
fi. 3. char. ꝙ poteſtas iuriſditionis & ordinis
data fuerit apoſtolis per illud matth. 18. non
eſt verum ſimpliciter loquendo: quia tm̄ data
eſt ptās ordinis. poteſtatẽ aũt iuriſditionis ha
buerũt per deriuationẽ a petro, vt ſupra dictũ
eſt. Nec obſtat ꝙ tex. in. c. noua de pœni. dicit
claues in plurali: quia dicit̃ reſpectu effectus
ligãdi & ſoluendi. quod patet ex iis quæ infra
dico vbi pono an ſit vna vel plures claues.

¶VTRVM autem poteſtas fuerit data an
B promiſſa per illa verba matth. 16. & apoſto-
lis matth. 18. doc. in. c. tranſlato de cõſti. & in
c. ſignificaſti de elec. communiter videntur di
cere ꝙ tunc fuerit promiſſa & poſtea data: ſe
cundum aliquos in cœna quando fecit eos
ſacerdotes cum dixit, hoc facite id eſt pote-
ſtatem faciendi accipite. quia ſi non erant ſa-
cerdotes, non poterant accipere poteſtatem li
gandi & ſoluendi: vt in. d. cap. 1. in. §. vna de
ſumma trini. & de pœnitẽ. di. 1. c. quem pœ-
nitet. nam ſic etiã olim ſacerdotes iudicabant
inter lepram & leprã. c. per venerabilem qui
filii ſint legi. & matthæi. 8. c. vade & oſtende
te ſacerdoti, & lu. 17. ite & oſtendite vos ſa-
cerdotibus. Accedit ꝙ quia in paſſione om-
nes apoſtoli peccarunt mortaliter chriſtum
derelinquẽdo / omnes indigebant abſolutio-
ne, & petrus plus aliis quia ter eum negaue-
rat. ideo chriſtus defeciſſet eis in neceſſariis
ſi non dediſſet alicui poteſtatem abſoluen-
di. ¶ Tancredus & ioannes de ligna. dicunt
ꝙ per illa verba matth. 16. poteſtas clauium
fuit promiſſa & ꝙ tunc petrus fuit electus &
per illa ioan. vlti. paſce oues meas confirma
tus. refert cardi. in. d. c. ſignificaſti. Iſtã autem
(ꝙ data fuerit poteſtas per illud matth. 16.)
probant plura iura, in quibus allegatur illa au C
thoritas matth. ad oſtendendum poteſtatem
pontificalem: vt eſt in. c. in. nouo. 21. di. & in
c. ſacroſancta. 22. di. in. c. loquitur. 24. q. 1. in
c. rogamus ea. cau. q. 2. & in. c. quodcunq; ea.
cau. q. 1. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & in
c. ſolitæ de maio. & obedientia. Et clare vide-
tur ꝓbare tex. 20. di. in ſum. ibi vnde chriſtus
dicturus petro quodcunq; ligaueris ſuper ter
ram &c. prius dedit ei claues regni cœlorũ.
Ecce ꝙ præſupponit datas eſſe / non promiſ-
ſas. & tunc poſſet exponi dabo id eſt datas eſ-
ſe oſtendo. ad hoc tex. in. c. ponderet. 50. di. &
ita exponit albe. in dictionario in verbo dabo
.i. do. ¶ Aliqui aũt volunt ꝙ ptãs fuerit data
per illa verba ioan. 20. accipite ſpiritum ſan-
ctum quorum remiſeritis peccata remittun-
tur eis & quorũ retinueritis retenta ſunt. Sed
his cõtradicit quod ſequitur ibi thomas vnus
de duodecim nõ erat cum eis qñ venit ieſus.
ex quo ſequitur ꝙ quia thomas fuerat abſens/
illa verba non fuerunt ei dicta: & conſequen
ter ipſe non accepiſſet poteſtatem ligandi &
ſoluendi. ¶ Aliqui autem volunt ꝙ per dicta
verba ioan. 20. chriſtus dederit eis ſpiritũ ſan
ctum inſufflando, non tamen aliquam nouã
poteſtatem ligandi & ſoluendi: ſed ꝙ declara D
uerit vſum poteſtatis in cœna eis datæ. vnde
non dixit remittite & remittentur: ſicut in cœ
na dixit hoc facite: ſed dixit quorũ remiſeritis
ſcilicet per poteſtatem quam habetis. ſed quia
perdiderant ſpiritũ ſanctum quẽ in baptiſmo
receperant dedit eis de nouo ſpiritũ ſanctum
vt digne abſoluerẽt. In petro ãt communiter
omnes dicunt matth. 16. fuiſſe verba promiſ
ſionis. & de hoc eſt tex. in. c. audiuimus. 24. q.
1. quæ fuerunt impleta poſt reſurrectionem
ioan. vl. ꝑ verba paſce oues meas. ¶ Cõmuniſ
ſima omniũ videtur illa ꝙ tunc data fuerit pe
tro poteſtas pontificatus quando ei dixit dñs
paſce oues meas, & ꝙ tunc effectualiter fue-
rũt claues traditæ: vt dicit̃ in. c. tranſlato de cõ
ſti. & d. ca. licet ex ſuſcepto in glo. magna de
fo. cõpe. & ibi abb. & in diſputatione epu. &
in. c. ſignificaſti de elec. & in. c. in nouo. 21. di.
probat tex. & glo. ibi in. c. cõſiderandũ. 50. di.
& tex. in. c. fidelior. 50. diſtin. Idem ſentit hie
ro. qui ſuper illud matth. 16. vade poſt me ſa
tana dicit hanc poteſtatem & eccleſiæ ædifica
tionem ſuper petrum in futuro promiſſam
nõ in præſenti datam eſſe. Item chryſo. ſuper
illud lu. 22. facta eſt contentio dicit, creden-
da erat petro populorum innumera multi-
tudo. ergo tunc non fuit data nec credita.

A Ad idem facit tex. & quæ ibi dicũtur in capitulo ſolitæ de maio. & obe. & extrauagans vnam ſanctam. Et hoc videtur ponere inno. & oſtien. in capitulo licet ex ſuſcepto de fo. compe. & archi. in capitulo vbi periculum in glo. magna in fi. de elec. in 6. & hoc ẽt cõmuniter tenent theologi. Ad quod cardi. de turre cre. in li. ſecundo / in. c. 77. & archie. flo. in .3. parte ſum. ti. 23. c. 4. §. 4. & felinus qui allegat concordantes in capitulo tranſlato in. 8. col in prin. de conſti. & abb. in diſputatione epiſcopus. Vide cardi. ibi & in capitulo ſignificaſti de elec. Et vide ſupra vbi dicitur ꝙ claues principaliter fuerũt datæ petro. ¶ Vnde in petro duplex fuit poteſtas: vna ordinis alia adminiſtrationis. promiſſio poteſtatis ordinis facta fuit per verba tibi dabo claues: promiſſio autem poteſtatis adminiſtrationis per illa verba ſuper hanc pẽtram ædificabo ecclefiam meam. Et primam recepit ante ſecundam: quia primam cum aliis apoſtolis quando chriſtus dixit ei cum aliis accipite ſpiritum ſanctum quorum remiſeritis &c. ioannis. 20. quia poteſtas retinendi vel remittendi peccata eſt poteſtas ligandi & ſoluendi: ſecundam vero quando dixit ei dominus paſce oues meas. Et licet

B hæc ſecunda data fuerit poſt poteſtatem ligandi & ſoluendi, an tunc eſſet ſacerdos vel non / non refert: quia iſta poteſtas pontificalis poteſt eſſe ſine illa ordinis: quia quilibet electus in pontificem licet non ſit ſacerdos eſt verus papa. 23. di. c. in noĩe domini. Vnde per illa verba & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiã meam &c. fuit pontificatus promiſſus.

¶ Poſſet tamen (licet ſit contra ſententiam omniũm) quia multum conuenit cum verbis euangelii non improbabiliter dici (ſalua determinatione communi, a qua non recedo ne puter velle inniti proprio ſenſui) quòd petro fuerit datus pontificatus cum matth. 16. dictum eſt ei ego dico tibi quòd tu es petrus, id eſt ꝙ tu es firmus in fide ſicut petra: vt dicit tex. in authen. de defenſo. ciui. in prin. & ibi notatur, & in. c. non firmatur 24. q. 1. & ponit archi. in c. fundamenta de elec. in. 6. Vnde aug. in ſermone vigiliæ apoſtolorum petri & pauli dicit, veracem petrum petra fecerat: petra enim erat chriſtus, quia. n. firmiter aſſeruit dominum filium dei, audire meruit & ego dico tibi ꝙ ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam, cuius tu eris rector pontifex & adminiſtrator: quia a petra id eſt chriſto tu diceris petrus. 21. diſtinctione, c. decretis, & glo. in. c. ita dominus. 19. di. & ibi archi. ſicut a chriſto dicitur chriſtianus. Et de perſona petri petra etiam dici poteſt: ſicut dicit tex. in. c. fidelior. 50. di. cu huius eccleſiæ ædificium in chriſto petræ erectum in petri ſoliditate conſiſtat & gubernetur: vt dicit tex. in. c. ita dominus. 19. di. & tex. in. c. fundamenta de elec. in. 6. & bonus tex. in. d. c. fidelior. & in. c. 1. de homi. in. 6.

C ¶ Et quòd petrus per dicta verba factus fuerit pontifex, probat clare tex. in. cap. in nouo 21. diſtinctione / & eſt tex. anacleti (qui fuit apoſtolorum diſcipulus & papa ante clementem: vt patet ex hiſto. eccle. libro ſecundo, c. 14.) & in. c. ſacroſancta eiuſdem anacleti 22. di. ibi ab ipſo ſaluatore noſtro primatum obtinuit ſicut beato petro apoſtolo dixit tu es petrus &c. & clarius in. d. capit. in nouo, ibi a petro ſacerdotalis cœpit ordo: quia ipſi primo in eccleſia chriſti pontificatus datus eſt dicente domino ad eum tu es inquit petrus & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam. ¶ Et ſi bene aduertatur, non reſpondet glo. ibi ad illum tex. c. in nouo, & ſolutio quã dat petrus de palude in trac. de poteſtate collata petro & apoſtolis in quinta concluſione cum dicit exponi debere datus pontificatus id eſt promiſſus, impropriat literam quæ eſt clara cum dicit ꝙ per dicta verba tu es petrus (matth. 16.) fuit datus pontificatus. Et ſi bene aduertatur, tex. in. d. c. conſiderandum non obſtat: quia verum eſt ꝙ præferre diſpoſuerat committendo pontificatus executionem quia ſciebat ꝗ ante cõmiſſionẽ executionis pontificatus ſe negaret. Et hoc confirmat tex. in capitulo fidelior quod ſequitur, ibi denique propter ſoliditatem deuotionis eccleſiarum petra dicitur ſicut ait dominus tu es petrus &c. vbi innuit quòd tunc factus fuerit pontifex. D

¶ Amplius quòd tunc petro datus fuerit pontificatus, innuit ibi chryſoſto. cum dicit hic erigit eum paſtorem. Extorquerentur autem ſimiliter verba hæc ſi exponerentur erigit id eſt erigere promittit ſicut dicit petrus de palude in loco præallegato. Et idem chryſo. lucæ. 22. quando facta eſt contentio, dicit quòd creditæ erant petro claues regni cœlorum, clarum eſt autem quòd illud fuit ante paſſionem. Et hoc probant omnia illa iura in quibus papa volens oſtendere poteſtatem ſibi datam in perſona beati petri allegat illud matth. 16. quæ ſi eſſent verba ꝓmiſſionis. de

futuro tantum, non bene allegarentur: vt in A cap. ad apoſtolicæ de re iudi. in ſexto. &. 24. q. 2. legatur cum ſimilibus. Sic etiam moyſes conſecrauit aharon pontificem & filios eius in ſimplices ſacerdotes: & ſic ab aharon in alios poſtea deriuatus eſt pontificatus. Vnde dicit tex. in dicto capitulo in nouo quòd poſt chriſtum a petro cœpit ſacerdotalis ordo. quod exponitur id eſt pontificalis: ſicut exponitur in ſimili tex. in cap. ſolennitates de conſecra. di. 1. Vnde petro a chriſto primo põtificatus datus eſt & a petro aliis: vt ſupra dictum eſt. Quapropter idem fuit dicere tu es petrus quod dicere tu es pontifex rector præſes ductor gubernator & adminiſtrator huius eccleſiæ.

¶ Et licet per dicta verba fuerit factus pontifex, tamen exercitium huius iuriſditionis pontificalis & poteſtatis & gubernii erat futurum cum ſuper ſe petram id eſt chriſtum fundata foret eccleſia. & ideo poſt paſſionem & reſurrectionem quia medio tempore petrus chriſtum negauerat, dicitur iterum ei ter ioannis vltimo petre amas me ſicut ter eum negauerat: & poſt petri reſponſionem tu ſcis domine quòd amo te, ilico dixit dominus paſce oues meas, ac ſi dixiſſet miniſtra B iam & guberna pontificatum alias tibi datum (quia iam eccleſia fundata eſt & conſummata ſunt omnia in paſſione mea) & guberna populos, & ſic tunc demandata eſt executio. Et hoc demonſtrant illa verba matthęi ſexto decimo ædificabo eccleſiam meam (anteq̃ enim eſſet ædificata non poterat gubernari) & tibi dabo claues, videlicet quando eccleſia erit fundata: & tunc quodcunque ſolueris ſuper terram erit ſolutum & in cœlis &c. Ante paſſionem autem pontifex & gubernator erat chriſtus: vt inquit apoſtolus ad hebræos 4. habentes ergo pontificem magnũ qui penetrauit cœlos ieſum filiũ dei teneamus ſpei noſtræ confeſſionem. & ad hæbræos quinto ſic & chriſtus non ſemetipſum clarificauit vt põtifex fieret. & ad hebræos. 9. chriſtus aſſiſtens pontifex futurorum bonorum &c. Quinimo ipſe eſt princeps paſtorum primę petri. 5. & paſtor eccleſiæ cap. teſtes. §. ecce ſecunda quęſtione. 7. cap. in ſcripturis octaua quæſtione. 1. Et ideo non conueniebat dare alteri adminiſtrationem pontificatus quem tunc per ſe adminiſtrabat. Vnde licet per dicta verba petrus fuerit factus pontifex / non tamen chriſto viuente adminiſtrauit.

¶ Et ſi dicatur ergo fuiſſent duo pontifices eodem tempore: vnus adminiſtrans chriſtus / C & alius ſine adminiſtratione petrus. reſpondetur non eſſe abſonũ quòd chriſtus qui fundabat eccleſiam certus de ſua paſſione futura (ne relinqueret poſt mortem & aſcenſionem ſuam eccleſiam ſine capite & paſtore) eligeret primum pontificem qui poſt eum adminiſtraret & iuriſditionem exerceret. Ad quod facit quòd videtur illo exemplo poſtea petrus putaſſe ſibi licere eligere clemẽtem in ſuum ſucceſſorem: vt in cap. ſi petrus octaua quæſtione. 1. ¶ Et ſatis ſuadet ratio quòd quando petrus confeſſus eſt chriſtum eſſe filium dei tunc chriſtus dederit ei pontificatum / & promiſerit ſe daturum ei poteſtatem maiorẽ q̃ cæteris dicendo & tibi dabo claues regni cœlorũ. ac ſi dixiſſet tibi ſoli dabo omnem poteſtatis plenitudinem clauium tam iuriſditionis quàm ordinis / aliis vero apoſtolis poteſtatem ordinis tantũ deſignatam per illa verba matthæi decimooctauo quæcunque alligaueritis &c. Et ſic poteſt intelligi tex. 24. q. 1. capitulo audiuimus / & doctores qui dicunt illa verba matthæi. 16. tibi dabo claues fuiſſe verba promiſſionis executionis omnimodæ poteſtatis pontificalis, non quòd per præambula verba (& ego dico tibi quòd tu D es petrus) nihil tunc fuerit petro conceſſum: quia cum ſint verba præſentis temporis, denotant deſignationem & traditionem dignitatis tempore prolationis verborum. l. cum ad præſens. ff. ſi cer. petatur. Et ſic poſſet pro concordia dici quòd tunc tempore illorum verborum fecerit eum pontificem. Et hoc oſtendunt omnia iura loquentia de principatu dato petro, quæ allegant ſemper illa verba matthæi ſextodecimo tu es petrus & ſuper hanc petram &c. vt in capitulo ita dominus. 19. diſtinc. & in cap. in nouo. 21. di. & cap. ſacroſancta vigeſimaſecunda diſtinc. & cap. rogamus. 24. quæſtione. 1. Et cum loquuntur de executione, allegant illud ioannis vltimo paſce oues meas: vt in cap. in ſcripturis octaua quæſtione. 1. in cap. ſolitæ de maioritate & obedientia, & in extrauaganti vnam ſanctam, & in epiſtola inter claras cum ſimilibus. Vnde videtur quòd tunc creauerit petrum ſummum pontificem quando dixit tu es petrus, & executionem commiſerit quando dixit paſce oues meas: & quòd in cœna factus fuerit ſacerdos cum aliis apoſtolis, quibus data eſt poteſtas ordinis matthæi decimooctauo, & executio poteſtatis ordinis poſt paſſionem ioannis vigeſimo cum

A dominus inſufflauit dicens accipite ſpiritum
ſanctum, quorum remiſeritis peccata &c.
quam poteſtatem ordinis etiam petrus ſimul
cum aliis pari conſortio recepit. d.c. in no,
uo. 21. diſtinctione & in hoc dicũtur fuiſſe
pares, quod intelligitur in executione autho
ritatis non in authoritate regiminis: vt dicit
s. tho. ad gala. 2, lec. 3. Facit etiam tex. in. c.
loquitur. 24. q. 1. ¶ Et per iſtũ intellectum
concordantur omnia: quia illi qui dicunt ꝙ
per illa verba matth. 16. fuerit promiſſus põ
tificatus, verum dicunt reſpectu plenitudinis
poteſtatis & executionis & perfectionis: ſed
reſpectu deſignationis creationis & electio,
nis in papam non dicitur promiſſus ſed da,
tus pontificatus, & verba ibi hoc ſonant, quo
rum aliqua ſunt præſentis tẽporis: (vt illa tu
es petrus) aliqua futuri: vt illa ędificabo eccle
ſiam & tibi dabo claues &c.
¶ Quando autem fuerit petrus conſecratus
in epiſcopum, alex. 15. di. in ſum. videtur vel
le ꝙ per illa verba ioan. vl. paſce oues meas,
& ꝙ tunc fuerit factus epiſcopus. Vnde ſecũ
dum eum reſultat ꝙ primo in cœna ſimul cũ
aliis apoſtolis factus fuerit ſacerdos, & poſtea
ioan. vl. creatus & cõſecratus in epiſcopum.
¶ Sed poſſet attentari/ſalua ro. eccleſiæ deter
B minatione, quòd matth. 16. cum dictum eſt
ei beatus es ſimon bar iona & ego dico tibi
quòd tu es petrus, tunc per dicta verba pro,
pter confesſionem per eum factam dominus
fecerit eum beatum & ſummum pontificem
eundem tunc conſecrando: & quòd tũc pro
pter excellentiam poteſtatis quam in ſacra,
mentis habuit chriſtus rem ſacramenti ſine
ſacramento contulerit dicendo tu es petrus.
Et quia chriſtus primo dixit petro beatus es,
non immerito ex hoc etiam & cæteri roma,
ni pontifices dicuntur beatisſimi patres. Et
maxime oſtendit hoc vis & vehementia ver,
borum & ego dico tibi, ac ſi dixiſſet ego de,
us tuus quem tu confeſſus es/ dico tibi quòd
tu es petrus: quod eſt dicere facio te ſum,
mum caput/principalem patrem ſeu paſto,
rem & ſupremum epiſcopum, per quæ vide
tur (quia dei perfecta ſunt opera) tunc fuiſ
ſe conſecratus a domino in epiſcopum, &
per hoc factum beatum. Et ꝙ eodem tempo
re fuerit creatus & ordinatus & conſecratus
in epiſcopum, innuunt illa iura .c. in nouo
& c. ſacroſancta, & tex. in. c. decretales. 20.
di. & clarius tex. in. c. quodcunqꝫ. 24. q. 1. &
c. loquitur. (ibi ſuper vnũ ędificat eccleſiam)
& capitulo rogamus, & eadem cauſa quęſtio
ne. 2. c. 2.
¶ Nec eſt abſonum/ quia tenet collatio or,
dinis epiſcopalis etiam ſi ordinatus non ſit ſa
cerdos (vt tenent magis communiter doc.
in. c. vnico de ele. per ſal. promo. tenendo
quòd epiſcopatus ſit ordo) licet non recipiat
epiſcopalis ordinis executionem antequàm
fiat ſacerdos: vt in capitulo ex literis de ex,
ceſ. præla. & dicunt doctores in dicto capi,
tulo vnico. Vnde cum chriſtus executionem
dignitatis pontificalis differret vſqꝫ ad ædifi,
cationem eccleſiæ quam ſuper ſe petram (.1.
ad corin. 10. de conſecra. diſtinctione. 2. re
uera & capitulo in calice, & de pœni. diſtin,
ctione. 3. in ſalicibus) erat fundaturus/ quod
fuit in pasſiõe eius perfectum, & conſeruatu
rus in petri ſoliditate .c. ita dominus. 19. di
ſtinctione/ &. c. fidelior. 50. di. non fuit abſo
num quòd petrus creatus & conſecratus fu
erit epiſcopus & papa per verba tu es petrus
matth. 16. & poſtea factus ſacerdos in cœ,
na cum aliis apoſtolis, & quòd demandata
fuerit ei paſtoralis officii executio ioan. vl.
per verba paſce oues meas. & hoc proprie
ſonant verba. ¶ Vel potius poſſet dici quòd
creatio electio ſiue deſignatio eius in pontifi
cem facta fuerit matth. 16. quando dominus
dixit ei tu es petrus, conſecratio autem in cœ D
na in qua omnes fuerunt facti ſacerdotes.
Quia enim vnus ſolus erat pontifex/ veriſi,
mile eſt in tanta ſacramentorum ordinatio,
ne etiã petrum fuiſſe ordinatum, id eſt con,
ſecratum in epiſcopum: cum alibi non legan
tur verba deſignantia conſecrationem, & ver
ba ioan. vl. ſonant magis executionem, cum
dicitur imperatiue paſce oues meas. quod
paſcere ſpectat ad eum qui iam eſt factus &
conſecratus in epiſcopum.
¶ Et notandum eſt quòd matth. 16. pri,
us chriſtus vocauit petrum ſimonem & po,
ſtea mutauit ei nomen: dixit enim beatus
es ſimon bar iona & ego dico tibi quòd tu
es petrus, ac ſi dixiſſet non es vlterius ſimon
ſed mutato noĩe quia factus es põtifex voca,
ris petrus. Ex quo dicit glo. in proœ. 6. ꝙ hac
ratione quia fuit mutatum nomen petro eti
am hodie mutat̃ nomen pontificibus cũ aſſu
mũtur ad pontificatum. Quapropter dicitur
ꝙ roma. pontifex vicẽ petri gerit: vt ib. c. per
venerabilem qui filii ſint legi. Vnde matthæ
us in euangelio ſæpius dicit ſimon qui dici,
tur petrus: vt patet in quarto & 10. capitulo.
quaſi dicat, olim ſimon nunc tempore ſcri,
pturæ euangelii dicitur petrus, quod exponit

beda in.d.4.c.id eſt agnoſcens.agnoſcere au-
A tem proprie eſt adire.l.puberem.C.de iure
deli. quaſi pontificatum capiens. ℣ Item pe-
trus latine & græce idem ſignificat quod ce-
phas ſyriace.ita dicit glo. ſuper illud matthæi
10.primus ſimon qui dicitur petrus.Idē glo.
ſuper illud mar.3. & impoſuit ſimoni nomē
petrus.& ibi ſubiungit ꝙ deus voluit petrum
prius alio nomine vocari vt ex mutatione no
minis viuacitas ſacramenti notaretur. Vnde
& glo. hiero.ibi dicit/ de obediētia aſcēdit ad
agnitionē.Et ioā.1.glo.nicolai dicit ꝙ nomē
ſimon interpretatur obediēs.ideo dr̄ tranſire
de obedientia ad agnitionem,quia vt dictum
eſt petrus dicit̄ agnoſcens.Vn̄.bidē ſuper il-
lud tu vocaberis cephas/dicit glo.interli.nō-
dum ponit nomen ſed præſignat. quaſi dicat
ꝙ erat futurus capitaneus. & euangeliſta ibi
dicit ꝙ cephas interpretatur petrus.Vnde de
ſimone hoc eſt obediēte factus eſt cephas ſeu
petrus.i.agnoſcens & fundamentum & fidei
ſoliditas. quod fuit matth.16.cū dictū eſt ei
ego dico tibi ꝙ tu es petrus. Et hoc deſignat
glo.nicolai ſuper illud tu vocaberis cephas
ioan.1.quæ plus dicit ꝙ mutatio nominis a
deo facta/ ſemper facta eſt ex aliqua gratia
ſpeciali quam a deo conſecutus eſt ille cuius
nomen mutatum eſt:vt patet gene.32.vbi ia
B cob vocatus eſt iſrael.& de abrahā gene.17.
Vnde primo fuit ſimon obediens,poſtea ce-
phas ſeu petrus.i.agnoſcens quādo datus eſt
ei pōtificatus.agnouit.n.plenitudinē poteſta
tis in vniuerſali eccleſia: hoc eſt adiuit ſeu ſu
ſcepit pontificatū,ſicut proprie agnoſcere hę-
reditatem eſt adire hæreditatem: vt in.d.l.pu
berem de iure delibe.℣ Beda tamen(& refert
alex.de ales)ſuper illud ioan.1.vult ꝙ petrus
nō dicatur agnoſcens quia agnouerit meſſiā,
cum andręas frater eius ante ei dixerit inueni
mus meſſiam.Et aug.ioan.vlti.dicit petrū di-
ctum eſſe a petra.ſed non negat augu.quin
etiam interpretetur agnoſcens: poteſt enim
idem vocabulū plures habere ſignificatus.

¶ Et aduertendum eſt ꝙ ioan.1.dictum eſt ſi
mon ioānis tu vocaberis cephas:quod inter-
pretatur ibi euāgeliſta petrum.propter quod
conſiderandum eſt ꝙ dicit vocaberis in futu-
ro cephas: quod factum agnoſcimus matth.
16.cum dominus dixit ei tu es petrus. Et ſic
patet ꝙ tunc fecit eum primū,& conſequēter
pōtificem.Quod videtur innuere aug. ſuper
illud ioan.1.cum dicit. magnum ꝙ muta-
uit ei nomen & fecit de ſimone petrum: pe-
trus autem a petra,petra vero eccleſia: ergo
in petri nomine figurata eſt eccleſia. & con- C
ſequenter caput & paſtor eccleſiæ deſignatus
eſt ſecundum augu.Vnde primus tenuit epi
ſcopatum ieroſolymis/exercēdo quæ epiſco-
palis ordinis eſſe iudicantur: vt legitur.1.2.
&.3.act.poſt hoc fuit epiſcopus antiochiæ:
vt legitur ad gala.2.deinde romæ: vbi ipſe
ſcripſit primā epiſtolam: vt patet ex fine eius
eum dicit,ſalutat vos eccleſia quæ eſt in baby
lone.quæ accipitur pro roma ſecundum be-
dam & hiero.& dicit glo.ibi. Licet reppe-
rerimꝙ quidam marſilius de padua(quē cre-
do fuiſſe illum damnatum)voluit petrum
non præfuiſſe romæ.quod falſum eſt: vt oſtē
dit hierony.in li.de vi.illuſ.& probat tex.in.c.
hæc eſt fides.24.q.1.& nullus eorum qui ſcri
bunt de vitis pontificum hoc negat.

¶ Quare autē potius petro q̄ ioanni qui erat
virgo datus fuerit pontificatus & primatus ec
cleſiæ,ponit hiero.in li.1.contra iouinianum.
vbi etiam ponit de primatu petri.

¶ Sed quia communiter tenetur ꝙ dicta ver
ba matth.16.fuerint promiſſionis/ & quia
medio tempore interceſſit negatio per petrū
facta ex quo poſſet forte argui ſe reddidiſ-
ſe indignum pontificatu,tutius videtur tenen
dum ꝙ per illud ioan.21.paſce oues meas fa D
ctus fuerit pontifex. licet & ad hoc ꝙ medio
tempore negauit chriſtū &c. idem poſſemus
dicere de aliis apoſtolis/ qui ante paſſionē in
cœna fuerant ordinati ſacerdotes: ſcilicet ꝙ
reddidiſſent ſe indignos.

¶ Et ex his apparet clare quomodo papa eſt
maior concilio:quia ſi vt dictum eſt dignitas
epiſcopalis eſt immediate a petro, & iuriſdi-
tio epiſcopalis deſcēdit a petro: vt in.c. ita do
minus.19.di. quod etiam vltra allegatos di-
cit pau.de caſ.conſi.280.incipit in facto præ
ſenti.Epiſcopi autē qui ſunt in concilio non
habent aliam iuriſditionem q̄ deſcenſiue a pa
pa.ſequitur ergo ꝙ concilium quod conſiſtit
ex ipſis epiſcopis/ſit minus papa.l.ſolēt cum
ſimil.ff.de offi.procon.c.dudum de præben.
in.6.

¶ Quare autem petrum tunc prępoſuerit &
pontificatus executionem vſq; poſt paſſionē
demandare diſtulerit,vide tex.in.c.cōſideran
dum & in.c.fidelior.50.di.Item quia nō erat
conueniens ꝙ quandiu chriſtus per ſe eccle-
ſiam regebat/alium præponeret & duo in ſo-
lidum pontificatum gubernarent:cū non niſi
vnus poſſit eſſe papa,vt.7.q.1.cap.factus eſt
cornelius.& ioā.10.erit vnum ouile & vnus
paſtor.glo.in cle.ad noſtrum de hære.probat

A tèx. 79.di.c. ſi duo. ⁊ Nec eſt abſonum ꝙ eũ
ante paſſionem in põtificem elegerit: cum &
petrus ante mortem ſibi clementẽ in ſucceſſo
rem elegerit. 8.q.1.ſi petrus: vt ſupra dixi.
¶ Non obſtat præmiſſis illud matth. 12. &
lu.xi.ipſi iudices veſtri erunt, quod dixit chri
ſtus iudæis de apoſtolis. & illud pſal.44. pro
patribus tuis nati ſunt tibi filii/conſtitues eos
principes ſuper omnẽ terrã: vt ſic immedia,
te videatur data iuriſditio apoſtolis a chriſto.
Quia illud intelligitur de iudiclo vniuerſali
in quo conſtituti ſunt iudices totius mũdi ad
iudicandum ſimul cum chriſto ſicut aſſeſſo,
res iuxta illud matth. 19. cũ ſederit filius ho,
minis &c. Vel ſecundum glo. nicolai ibi con
ſtitues eos principes ſcilicet in ſpiritualibus,
quia conſtituti ſunt epiſcopi per diuerſas or,
bis partes. Quod factum fuit per petrum: vt
in.c.in illis. 80.di. Papæ aũt poteſtas eſt a deo
immediate: vt ſupra dictum eſt.c. nouit de iu
di.7.q.1.cap. remoto. Nam ſacerdotium fuit
trãſlatum de aharon in chriſtũ & a chriſto in
petrum: vt notatur in.c.tranſlato de conſti.&
probatur in.d.ca. in nouo.21.di. Igitur quia
poteſtas papæ eſt immediate a deo & digni,
tas epiſcopalis a petro/item quia petrus con,
ſtitutus eſt princeps & caput vniuerſalis ec,
B cleſiæ (vt in.c.loquitur.24.q.1.c. ſacroſancta
22.di.& in.c.in nouo.21.di.& ſupra dictum
eſt) & hoc tam a chriſto q̃ etiam ab ipſiſmet
apoſtolis.c.in nouo.&.d.c.ſacroſancta, ſequi
tur ꝙ poſtq̃ apoſtoli ſemel tranſtulerunt pri,
matum in petrum/etiam ſi ei datus nõ fuiſſet
a chriſto iam non poſſet eccleſia ab eo vltra
dictum primatum auferre: vt in. §. ſed quod
principi, inſti. de iure natura. gen.& ciui. tum
etiam quia omnis iuriſditio epiſcopalis deri,
uatur a petro & a romanis pontificibus petri
ſucceſſoribus (vt ſupra clare oſtẽſum eſt) ne,
gari non poteſt quin papa ſit maior epiſcopis
ex quibus conſiſtit concilium. omne. n. agẽs
inquantum agens nobilius eſt paſſo inquit. s.
tho.in.1.par.q.79.arti.2.ad.3 argu. Vnde di
cit bernar. ad eugenium in li.2. de conſidera.
poſt medium. age indagemus diligẽtius qui
ſis, quam geras pro tempore perſonam in ec,
cleſia dei. quis es? ſacerdos magnus/ſummus
põtifex, tu princeps epiſcoporum/tu hæres a,
poſtolorũ. tu primatu abel, gubernatu noe,
patriarchatu abraham, ordine melchiſedec,
dignitate aharon, authoritate moyſes, iudica,
tu ſamuel, poteſtate petrus, vnctiõe chriſtus.
tu es cui claues traditæ, cui oues creditæ ſunt.
Sunt quidem & alii cœli ianitores & gregũ
paſtores: ſed tu tanto glorioſius quanto &
differentius vtrunq; præ cęteris nomen hære C
ditaſti. habent illi ſibi aſſignatos greges ſin,
guli ſingulos: tibi vniuerſi crediti/ vni vnus.
nec modo ouium ſed & paſtorũ tu vnus om
nium paſtor &c.
¶ SED præmiſſis (videlicet quæ dicta ſunt
de tempore pontificatus petri) videtur obſta,
re ꝙ ſi ex deſignatione & mutatione nominis
arguere volumus matth. 16. datum ponti,
ficatum, obſtat quòd ioan. vlti. quando di,
xit ei chriſtus paſce oues meas non vocauit
eum petrũ, ſed vocauit eum ſimonẽ ioannis.
ex quo videtur ꝙ non erat adhuc pontifex
factus: quia nõ vocauit eum petrum. ⁊ Item
ſecundo obſtat illud marci. 3. & impoſuit ſi,
moni nomẽ petrus: & tamen illud fuit in pri
ma vocatione. & ſic videtur ꝙ dominus diu
anteq̃ matth. 16. dixerit tu es petrus/mutaue
rat ei nomen.
¶ Sed ad hoc poſſet reſponderi ꝙ vt ſupra di
ctũ eſt & in veteri & in nouo teſtamento no
minis mutatio facta a deo/ſemper deſignauit
aliquam ſpecialem gratiam quam quis conſe
quebatur. & ideo non ſine myſterio ioan. vl.
etiam cognomine alio petrũ nominauit do,
minus, ſed ad oſtendendũ gratiam quã cõſe,
quuturus erat de adminiſtrando pontificatu D
cuius executio nondum fuerat ei demanda,
ta. Ad quod ſciendum eſt ꝙ ioannes interpre
tatur in quo eſt gratia ſiue gratia domini: vt
dicit beda ſuper illud mar. 3. & ioannem fra,
trẽ iacobi. vt igitur oſtenderet dominus quo,
modo demandabat ei executionem & pleni,
tudinem poteſtatis pontificatus/vocauit eum
ſimonem ioannis. Sicut enim primo quando
deſignauerat & elegerat eum in pontificẽ ap,
pellauerat eum petrum.i. agnoſcentem, ſic &
modo vocat eum ſimonẽ ioannis.i. obedien,
tem domini gratia paſcere debentẽ oues hoc
eſt vniuerſalem eccleſiam. ac ſi dixiſſet obedi,
ens gratia domini paſce oues meas. Nec con
ueniebat tũc vocare eum petrum: quia eum
nomen petrus eſſet ei datum loco proprii no
minis, illi non poterat conuenire cognomen
ioannis: quia non erat verum dicere ꝙ eſſet
petrus ioãnis: q̃a poſt nomẽ põtificatus ſuper,
inductũ non dedit ei aliquod cognomẽ neq;
parentis neq; familiæ. & propterea ſemper in
bullis papalibus poſt nomen põtificatus ſub,
ſequitur ſeruus ſeruorum dei: vt exempli gra
tia iulius epiſcopus ſeruus ſeruorum dei. Vn
de ideo non nominauit eum ſub nomine põ
tificatus, quia non erat cõueniens ꝙ ille a quo

receperat pontificatum & a quo debebat acci
A pere omnem poteſtatem iuriſditionis & ordi
nis & executionem regiminis & adminiſtra,
tionis plenitudinis poteſtatis, vocaret eũ no,
mine pontificatus & reuerẽtiæ ſiue ſuperiori
tatis: cum enim eſſet chriſti vicarius (licet pa,
pa) erat ipſo inferior: & vocare papã ſub no,
mine pontificatus eſt proprium inferioris &
ſubditi & non ſuperioris.
¶ Non obſtat illud mar. 3. quia nõ dicitur ibi
quando dominus impoſuerit ſimoni nomen
petrus: nec dicitur ꝙ in actu vocationis muta
uerit ei nomen. Et licet ibidem mar. 3. etiã
ioanni & iacobo mutauerit noĩa & impoſue,
rit eis noĩa boanerges quod eſt filii tonitrui,
non obſtat: quia nusq̃ reperitur hoc dictum
in traditione alicuius dignitatis vel præemi,
nentiæ ſicut in petro.
¶ Et ad confirmandũ ꝙ tũc petrus factus fue
rit papa matth. 16. per illa verba tu es petrus,
do vnam rationẽ cui cum difficultate poteſt
reſponderi. Clarum eſt ꝙ omnes probãt pri,
matum petri inter cætera ex hoc ꝙ petro pri
mo dictũ fuit quodcunq; ligaueris ſuper ter,
ram: vt in. c. rogamus. 24. q. 1. & in. c. ſacroſan
cta. 22. di. & in. c. ſolitę de maio. & obediẽ. Ex
quo ait. s. tho. in. 4. ſen. di. 24. q. 3. arti. 2. quæ,
B ſtiun. 3. ad. 1. argu. ꝙ q̃uis omnibus apoſto,
lis data ſit cõmuniter poteſtas ligandi & ſol,
uendi, tamen vt in hac poteſtate aliquis ordo
ſignificaretur primo ſoli petro data eſt, vt o,
ſtẽdatur ꝙ ab eo in alios debet iſta poteſtas
deſcendere. Si aũt diceremus tunc nõ fuiſſe
ei datũ pontificatũ/ & omnia illa verba fuiſſe
tantum verba promisſionis (ſicut & quando
dixit omnibus apoſtolis matth. 18. quæcũq;
alligaueritis &c. quæ etiã dicuntur fuiſſe ver
ba promisſionis) ſequeretur ꝙ non eſſet ve,
rum poteſtatem fuiſſe prius datam petro ſin,
gulariter q̃ aliis apoſtolis. imo ſequeretur ꝙ
prius data fuiſſet omnibus apoſtolis ſimul q̃
ſoli petro: quia prius fuerunt dicta illa verba
accipite ſpiritum ſanctum quorum remiſeri,
tis peccata remittuntur eis &c. ioan. 20. (quæ
fuerunt verba diſpoſitiua & datiua poteſtatis
& dicta omnibus apoſtolis ſimul abſente tho
ma ſolo) q̃ verba dicta petro paſce oues me,
as ioan. vl. Et ſic non prius fuiſſet data pote,
ſtas petro tanq̃ capiti ſed ſimul cũ apoſtolis.
Et ſic illa argumentatio a prioritate non eſſet
bona: quia non eſſet verũ ꝙ prius fuiſſet data
poteſtas petro q̃ aliis apoſtolis. Vñ videtur
vera concluſio ꝙ per illa verba tu es petrus
fuerit deſignatus electus creatus & factus põ
tifex & papa, ſed claues pontificatus non fue
runt ei tunc datæ ſed tantum promiſſæ / cum C
tunc ipſemet chriſtus adminiſtraret: quod ꝓ
bat tex. ibi cum ſequitur & tibi dabo claues
regni cœlorum: quaſi dicat ſuis loco & tem,
pore dabo exercitium adminiſtrationis pon,
tificalis poteſtatis: licet vt dixi cõmuniter te,
neatur quòd fuerint verba promisſionis) &
quòd deinde cõſecratus fuerit in epiſcopum
cum cæteris aliis apoſtolis in cœna/ vbi data
eſt ei poteſtas ordinis ſimul cum aliis apo,
ſtolis & poſtea huius poteſtatis executio io,
annis. 20. (ſed apoſtoli fuerunt tantum or,
dinati ſacerdotes ſed petrus conſecratus epi,
ſcopus in cœna: quia non legitur ꝙ aliquis
alius apoſtolus a petro factus fuerit a chriſto
epũs immediate, ſed mediante petro. quod ꝓ
bat tex. in. c. porro. 66. di. & ponit petrus de
palu. in. d. trac.) poſtea autem data eſt plenitu
do poteſtatis in iuriſditionalibus guberniũ
præfectura adminiſtratio & exercitiũ vſus &
executio oĩmodę poteſtatis tam iuriſditionis
q̃ ordinis ioan. vl. per illud paſce oues meas.
¶ Pro quo etiam conſiderandum eſt quòd ibi
matth. 16. chriſtus cum dixit beatus es ſimõ
bar iona, non dixit eris, & ſubiungit quia caro
& ſanguis non reuelauit tibi ſed pater meus
qui eſt in cœlis. quod eſt dicere caro & ſan, D
guis non reuelauit tibi hãc veritatem ꝙ ſum
chriſtus filius dei/ caro & ſanguis non reuela
uit tibi ꝙ eſſes pontifex & vniuerſalis paſtor
eccleſiæ, ſed pater meus qui eſt in cœlis: quia
a deo veniũt inſpirationes rerum ſpiritualiũ,
& a deo datur pontificalis dignitas (vt in. c.
nouit de iudi.) & non ſecũdum carnem/ no
bilitatem ſanguinis ſiue potentiam: vt in. c. ve
nerabilis de præben. Et deinde ſubiungit. &
ego dico tibi ꝙ tu es petrus.
¶ Et ſi dicatᷣ ꝙ ſi dicta verba tu es petrus ſunt
tributiua & datiua ſiue deſignatiua pontifica,
tus/ ſequeretur ꝙ ſtatim potuiſſet adminiſtra
re & exercere iuriſditionem: quia cum papa
eſt electus ſtatim poteſt adminiſtrare: vt. 23.
di. c. in nomine domini, & dicitur in. c. licet de
elec. ſicut & quilibet alius epiſcopus electus
& confirmatus poteſt ea quæ ſunt iuriſditio,
nis ſed non ordinis. c. trãſmiſſam de elec. re,
ſponſum eſt ſupra ꝙ nõ erat cõueniens quã,
diu chriſtus per ſe præerat & adminiſtrabat
vt daretur alius qui ſimiliter præeſſet & admi
niſtraret. Item etiam poteſt reſponderi ꝙ do,
minus ſciebat petrum ſe negaturum & ſic nõ
eſſe manſurũ omnino firmũ in fide/ & poſtea
ipſum pœnitentiã acturum & in fide firmum

manſurum: & ideo non fuit ante paſſionẽ ei
A demandata omnimoda poteſtas & exercitiũ,
quia potuiſſet ei dici ꝙ per negationem per-
didiſſet pontificatum. ad hoc eſt quod dicitur
de marcellino & ſixto in. c. nunc autem. 21. di.
Nec eſt abſonum ꝙ interdum quis habeat di
gnitatem ſine adminiſtratione: vt in. l. decu-
rionibus ibi glo. C. de ſilen. li. 12. Et propter-
ea etſi fuit dilata poteſtas adminiſtrandi/cum
dictum eſt indefinite & tibi dabo claues, quas
claues dominus nec dedit nec dixit ſe ita datu
rum alii, (licet fuerit eis data poteſtas ligandi
& ſoluendi (petro ſoli vt principali datę ſunt
claues gubernandæ & non aliis.

¶ Sed videtur his obſtare tex. in cap. fidelior
50. di. vbi dicit̃ fidelior factus eſt petrus poſt-
q̃ fidem ſe perdidiſſe defleuit atq; ideo maio-
rem gratiam repperit q̃ amiſit: tanq̃ enim bo
nus paſtor tuẽdum gregem accepit. Ex quo
apparet ꝙ poſt negationẽ factus fuerit ponti
fex, cũ poſt negationẽ tuendum gregem acce
perit: & ſic nõ ante paſſionem tunc videlicet
quando dixit ei dominus tu es petrus matth.
16. Sed ſi bene inſpiciatur, ille tex. magis fa-
cit pro q̃ contra: quia non ſine myſterio dicit
maiorem gratiam repperit q̃ amiſit/tanquam
enim bonus paſtor tuẽdum gregem accepit.
B nam ex hoc ſequitur ex quo eum appellat pa
ſtorem, ꝙ ante erat paſtor q̃ negaret/& ꝙ erat
paſtor ſine exercitio: q̃a ante non erat ei datũ
gubernare & tueri gregem. ſed poſtquam ne
gauit repperit maiorem gratiam: quia demã-
data eſt ei omnis adminiſtratio tuendi & pa-
ſcendi gregẽ dominicum per illud ioan. vlti.
paſce oues meas. Et hoc oſtendunt verba quę
ſequuntur in tex. videlicet vt qui ſibi infirmus
fuerat fieret omnibus firmamẽtum. Infirmus
paſtor fuerat chriſtum negando: ideo poſt re
uerſionem factus firmamẽtum/ gubernandũ
& tuendum gregem ſuſcepit, & ſic executio-
nem poteſtatis pontificalis.

¶ Et deinde ſubiungit & ſuper hanc petram
ædificabo eccleſiam meam. Quod nonnulli
intelligũt dictũ de petro: vt innuit tex. in. c.
fidelior. 50. di. & eſt tex. ambro. in li. 1. homi-
liarum. Et probat tex. in. c. quoniã vetus. 24.
q. 1. et hiero. ſuper illud matth. 16. dicit in cõ
men. tu mihi dixiſti tu es chriſtus filius dei vi
ui, & ego dico tibi ſermone non caſſo & nul-
lum opus habente, ſed dico tibi quia meũ di-
xiſſe feciſſe eſt ꝙ tu es petrus. ſicut enim apo-
ſtolis donauit vt lumen mundi appellarẽtur/
& cætera a domino ſortiti ſunt vocabula, ita
& ſimoni qui credebat in petrã chriſtum/ pe-
træ largitus eſt nomen, ac ſecundũ metaphõ
tam petræ dicitur recte ei ædificabo eccleſiã C
meã ſuper te. Item & beatus maximus in ſer-
mone apoſtolorum petri & pauli qui incipit
glorioſiſſimos chriſtianæ fidei principes dicit:
hic eſt petrus cui chriſtus dominus commu-
nionem nominis libenter indulſit. vt. n. (ſicut
apoſtolus paulus edocuit) petra eſt chriſtus,
ita per chriſtum petrus factus eſt petra dicẽte
dño tu es petrus & ſuper hanc petrã ædifica-
bo eccleſiã meã. Item theophilus ſuper illud
luc. 22. & tu aliquando conuerſus confirma
fratres tuos dicit. hoc enim decet te qui meũ
robur es & petra eccleſię. Item leo in ſermo-
ne. 3. ordinationis ſuæ ad illud matth. 16. &
ego dico tibi dicit. i. quia ego ſum inuiolabi-
lis petra / ego lapis angularis qui facio vtraq;
vnum/ego fundamẽtum præter quod nemõ
põt ponere aliud, tu quoq; petra es: quia mea
virtute ſolidaris vt quæ mihi poteſtate ſunt ꝓ
pria ſint tibi mecũ participatione communia.
Item augu. in. 5. ſermone apoſtolorum petri
& pauli dicit. petrus audire meruit amẽ dico
tibi ꝙ tu es petrus & ſuꝑ hãc petrã ædificabo
eccleſiam meam: dignus quidem qui ædificã-
dis in domo dei populis lapis eſſet ad funda
mẽtum/ colũna ad ſuſtentaculum / clauis ad
regnum. Et orige. ſuper illud matth. 16. vide D
q̃tam poteſtatẽ habeat petra ſuper quã ędifica
tur eccleſia, vt etiam iudicia eius maneant fir-
ma quaſi deo iudicante per eam. Item aug. in
li. retrac. c. 2. dicit, dixit in quodã loco de a-
poſtolo petro ꝙ in illo tanq̃ in petra ædificata
ſit eccleſia. verum poſtea dicit ſe alibi nomine
petræ chriſtũ intellexiſſe: & tandem defert iu
dicium lectori vtra ſententiarum ſit probabi-
lior. Ex his ricardus archiepiſcopus armacha
nus in ſumma de quęſtionibus armenorũ li.
7. c. xi. dicit ꝙ illa verba ſuper hanc petram/ ſi
bene attendatur textura verborum intelligũ-
tur de petro. Et iſtã opinionem ſequutus eſt
car. de turre cre. in. 2. li. c. 19. Quod repugnat
aliquibus ſupradictis, cum dictũ eſt ꝙ petra
erat chriſtus qui in ſua paſſione ſanguine ꝓ-
prio eccleſiã fundauit, quod etiã dicitur in epi
ſtola athanaſii & aliorum epiſcoporum in cõ
cilio alexandrino congregatorũ ad fœlicẽ pa
pam/ibi, & ſicut in chriſto chriſtiani ſic & in
petra id eſt chriſto renouantur eccleſiæ: tu es
ſicut diuinũ veraciter teſtatur eloquiũ petrus,
& ſuper fundamentũ tuũ eccleſiæ columnæ
id eſt epiſcopi qui eccleſiã ſuſtinere & ꝓpriis
humeris portare debent tibi ſunt confirmatę
tibiq; claues regni cœlorum commiſit &c.

¶ Sed mihi videtur ꝙ ſi attẽdatur textura ver
A borũ/ proprie intelligitur de chriſto: quia di,
cit & ego dico tibi ꝙ tu es petrus & ſuper hãc
petram.non dicit ſuper te petrã ædificabo ec,
cleſiam meam: alioquin fruſtra diceretur pe,
trus a chriſto petra, vt dicit ibi glo.ordi . tu es
petrus a me petra ita tamen vt mihi retineam
dignitatem fundamenti. Et grego.in epiſtola
ad ſyracuſanum epiſcopum. quis neſciat ſan
ctam eccleſiã in apoſtolorũ principis ſolidita,
te firmatã, qui firmitatẽ mentis traxit in nomi
ne vt petrus a petra vocaretur . Itẽ apoſtolus
1. ad corin. 10. dicit. petra autẽ erat chriſtus.
de pœniten.di.3.in ſalicibus. de conſecra. di.
2.c.reuera.&.c.in calice. ꝑ Et augu.in ſermo,
ne. 13. de ver. do. ſuper illud matth . 14. de
chriſto ambulante ſuper aquas maris inquit.
tunc ei dominus ait beatus es ſimon bar iona
quia nõ reuelauit tibi caro & ſanguis ſed pa,
ter meꝰ qui eſt in cœlis.deinde addidit & ego
dico tibi : tanꝗ diceretur quia tu dixiſti mihi
tu es chriſtus filius dei viui,& ego dico tibi ꝙ
tu es petrus : ſimon quippe ante vocabatur.
hoc autẽ nomẽ ei vt petrus appellaretur a do
mino impoſitũ eſt: & hoc vt ea figura ſignifi,
caret eccleſiã.quia enim chriſtus petra/petrus
populus chriſtianus . petra enim principale
B nomen eſt:ideo petrus a petra/nõ petra a pe,
tro:quomodo non a chriſtiano chriſtus ſed a
chriſto chriſtianus vocatur. tu es ergo inquit
petrus,& ſuper hanc petram quam confeſ,
ſus es,ſuper hanc petram quam cognouiſti
dicens tu es chriſtus filius dei viui/ ædificabo
eccleſiam meam, i. ſuper meipſum filium dei
viui ædificabo eccleſiam meã i ſuper me ædifi
cabo te / non me ſuper te. nam volentes ho,
mines ædificari ſuper homines dicebant ego
quidem ſum pauli/ ego autem apollo &c. &
aliqui qui nolebant ædificari ſuper petrũ ſed
ſuper petram dicebant ego autem ſum chri,
ſti.Et paulopoſt.idem ergo petrus a petra co
cognominatus beatus/ eccleſiæ figuram por,
tans/apoſtolatus principatum tenens &c . Et
idem ioan. vl.dicit non ſuper petrum ſed ſu,
per petram chriſtum ædificatã eſſe eccleſiã.
Et glo.nicolai matth. 16 . ſuper illud & ſuper
hanc petram/dicit.ſcilicet quã confeſſus es.i.
ſuper chriſtum.Et inde eſt ꝙ chriſtus dicitur
caput & principale fundamentũ eccleſiæ (vt
ponit.s.tho.in. 3 .parte.q. 8.ar. 1 .& tex.in.c. 1 .
de ſacra vnc.& in cle. 1 . de iureiu. vnde dicit
apoſtolus primæ ad corin. 3 .& tex. in. c.fi. de
presby.non bap. & tex.in cle. 1 . iuncta glo.
de ſum.trini.& tex. 1 .quæſtio. 1 .cum paulus,
ꝙ fundamentum aliud nemo poteſt ponere
præter illud quod poſitum eſt quod eſt chri C
ſtus ieſus,& dixi ſupra in. 5 .argu. pro iſta par
te)petrus vero ſecundarium. Et ſic intelligũ,
tur iura quæ innuunt petrũ eccleſię fundamẽ
tum: vt in.c.fidelior. 50.di. & in.c.quoniã ve,
tus.24.q.1 . Sæpius tamen iura dicunt in pe,
tri ſolidatæ firmatã eccleſiã: vt in. c. ita domi,
nus. 19.di. & in.c.1 .de homi. in.6 .& in cap.
fundamenta de elec . eo. li. cũ ſimil. ꝑ Vnde
glo.in clemen. 1 .& cardi.ibi de ſumma trini.
dicit ꝙ fundamentũ ſumitur multis modis.
Sic in propoſito in eccleſia primũ fundamen
tum eſt chriſtus , qui ſuper ſe petram funda,
uit eccleſiã . deinde fundamentũ ſecundo eſt
in petro & hodie in papa.Nec poteſt præten
di fundamẽtũ in ipſamet eccleſia vniuerſali:
quia eſſet ſuiipſius fundamentũ, quod dicere
eſſet ridiculũ. Et ita dicit roſel. in ſua monar.
char.70. Tertio fundamentũ eccleſiæ eſt.in a,
poſtolis:iuxta illud pſal. 86 .fundamenta eius
in montibus ſanctis. quod glo. exponit. i. in
apoſtolis.& idẽ tex.in.c.fundamenta in prin.
de elec.in.6 . Et nico. ſuper illud. 1 . ad corin.
3 .fundamẽtũ enim nemo aliud poteſt pone,
re &c.reſpondendo ad illud apoca. 21 .vbi di
citur ꝙ . 12 . apoſtoli ſunt duodecim funda,
menta ciuitatis dei per quam intelligitur ec, D
cleſia : dicit, quòd fundamentum poteſt du,
pliciter capi. vno modo proprie, quod eſt il,
lud quod habet ſtabilitatẽ & firmitatẽ ex ſe:
& ſic ſolus chriſtus eſt fundamentũ eccleſiæ.
vnde augu . in ſermone vigiliæ apoſtolorũ
petri & pau. veracem petrũ petra fecerat , pe,
tra enim erat chriſtus . alio modo improprie
& large ſcilicet illud qđ adhæret primo fun,
damento iam poſito:ſicut ſunt lapides prima,
rii fundamento inhærentes. & ſic apoſtoli di,
cuntur eccleſiæ fundamenta , quia primitus
adhæſerũt chriſto. Sic & apoſtolus primæ ad
corin. 3 . inquit/ vt ſapiens architectus funda,
mentum poſui.quod exponens nico. dicit/ ſci
licet prima initia fidei vobis annuntiando. Et
ſequitur/alius autẽ ſuperædificat.i.alii docto,
res poſt me vos docentes docuerunt ſequen,
tia.Sic ergo patet ꝙ diuerſis reſpectibus dici,
tur quis fundamentũ eccleſię:ſed petrus poſt
chriſtum ſingulari quadam prærogatiua pri,
mo dicitur eccleſiæ fundamentũ propter ver
ba tu es petrus/a petra dictus. Vnde augu. in
ſermone. 2 .apoſtolorum pe. & pau. loquens
de claudo a petro curato dicit.audiſtis frequẽ
ter ipſum petrum a domino petram nuncu,
patum:ſicut ait tu es petrus & ſuper hanc pe

tram ædificabo eccleſiam meã. ſi ergo petrus
A petra eſt ſuper quam ædificatur eccleſia, recte
prius pedes ſanat vt ſicut in eccleſia fidei fun-
damentum continet ita & in homine mẽbro
rum fundamenta cõfirmet. Sic & damaſus in
ſermone de tranſfiguratione dicit. non te do-
minus tabernaculorum ſed vniuerſalis eccle
ſiæ conſtructorem conſtituit. Et augu. in ſer-
mone cathedræ. s. petri dicit. recte eccleſiæ na
talem ſedis petri colunt quam apoſtolus pro
eccleſiarum ſalute ſuſcepit, dicẽte domino tu
es petrus & ſuper hanc petram ædificabo ec-
cleſiã meam, petrum itaq; fundamentũ eccle
ſiæ dominus nominauit: & ideo digne funda
mentum hoc eccleſia colit ſuper quod eccle-
ſiaſtici ædificii altitudo conſurgit. Item au-
gu. ſuper pſal. 86. dicit, vt noueritis ꝙ funda
mentum chriſtus & primum & maximũ, fun
damentum inquit apoſtolus nemo põt aliud
ponere præter id quod poſitum eſt quod eſt
chriſtus ieſus: quomodo ergo fundamenta
prophetæ aut apoſtoli? & quomodo funda-
mentum chriſtus ieſus quo vlterius nihil eſt?
quomodo putamus niſi quemadmodũ aper-
te dicitur ſanctus ſanctorũ / ſic figurate funda
mentũ fundamentorũ: ſi ergo ſacramenta co
gites, chriſtus ſanctus ſanctorũ: ſi gregẽ ſub-
B ditũ cogites, chriſtus paſtor paſtorũ: ſi fabricã
cogites, chriſtus fundamentũ fundamẽtorũ.
Vn & idem damaſus papa ſcribẽs ep̃is aphri
canis inquit. ſcitis fratres chariſſimi firmamen
tũ a deo fixum & immobile atq; titulũ lucidiſ
mum ſuorũ ſacerdotũ .i. omnium epiſcopo-
rum apoſtolicã ſedem eſſe conſtitutã & verti
cẽ eccleſiarum: fuit enim (ſicut diuinũ veraci
ter pronunciat verbũ) ſimon petrus & ſuper
firmamentum eius eccleſiæ columnæ qui epi
ſcopi intelligũtur (vt in cle. 1. de pœ.) confir-
matę ſunt: & ei claues regni cœlorũ cõmiſſę,
atq; poteſtas ligandi & ſoluendi quę in cœlis
ſunt & quæ in terris promulgata. Ecce deſcri
bitur primum & ſecundum firmamentũ. ¶ Et
ſi accipimus petram pro petro, tunc magis o
ſtenditur maioritas petri & conſequenter pa-
pæ ad concilium. Et ad prædicta adde quæ di
cuntur infra in reſponſione ad. 18. contrariũ
& ad. 20. & ad. 21. in fi. & omnino vide om-
nia latiſſime infra in. 15. motiuo, vbi alia mul
ta dicuntur de iſta poteſtate & principalitate
papæ.
¶ NONO ꝙ papa ſit ſupra concilium, ap
paret: quia poteſtas quam habent concilia fa-
ciendi conſtitutiones & decreta eſt data illis a
papa: vt in. c. ſignificaſti de elec. c. bene quidẽ
86. di. bona glo. in. c. domino ſancto. 50. di. in
verbo cõciliorum. Et confirmatio canonum C
editorum a pontificibus non ad conciliũ ſed
ad papam ſpectat / etiam ſi in concilio eſſent
editi: vt in. c. qualiter & quando el. 2. de accu
ſa. quod ideo eſt quia ſuperior confirmat: vt
in. c. 1. & 2. de confir. vti. vel inuti. & in authẽ.
de defen. ciui. §. interim. ponit bal. in. l. fi. C. de
legibus. Et ad papam ſpectat interpretatio &
declaratio decretorum & conſtitutionũ edito
rum in concilio. 17. di. c. nec licuit ibi glo. ca.
poſt tranſlationem de renun. 23. q. 5. de li-
guribus. Ergo ſequitur ꝙ papa ad quem re-
curritur pro interpretatione / ſit maior. l. 1. C.
de legibus. c. cum veniſſent de iudi.
¶ Decimo facit ꝙ non dubium eſt quin ſta-
tus eccleſiæ fuerit optime diſpoſitus & ordi-
natus: quia a chriſto fundatus & diſpoſitus, vt
ponit. s. tho. in. 4. cõtra gen. ca. 76. & patet. 1.
ad corin. 3. & tranſſumptiue. 1. q. 1. c. cõ pau-
lus. Optimum aũt regimen multitudinis eſt
ꝙ vnus præſit omnibus: vt inquit ariſto. 3. po
liti. & 12. metaphy. & tex. in. l. 2. §. nouiſſime
ff. de origi. iuris. facit. l. ſi plures. §. apparet igi
tur. ff. de adminiſ. tuto. tex. in. c. in apibus. 7. q.
1. bene ponit. s. tho. in. 1. li. de regi. prin. c. 2.
cum quattuor aliis ſequen. & diſputat & tenet
roſellus per plures rationes in. ti. de poteſtate D
pontificali char. 22. Vnde & ariſto. 12. meta.
concludens vnitatem creatoris dicit. entia no
lunt male diſponi / nec bona pluralitas prin-
cipatuũ, vnus ergo princeps. quod bene. po-
nit ioã. de ligna. in trac. de bello in. xi. c. Qua-
propter ezechielis. 34. dominus loquẽs de ec
cleſia per prophetã dicit. ſuſcitabo ſuper eos
paſtorem vnum. & ezech. 37. & paſtor vnus
erit oĩum eorum. & in veteri lege. quæ figu
ra fuit nouæ, vnus ſummus ſacerdos fuit in-
ſtitutus cui cæteri homines parere deberent.
Vnde beatus ber. in li. 3. de cõſidera. ad euge.
de ordine eccleſiæ inquit. non vilem repures
formam hanc quia in terra eſt, exemplar ha-
bet e cœlo. viderat: hoc qui dicebat vidi ſan-
ctam ciuitatem ieruſalem nouam deſcenden
tem de cœlo. Clarum autẽ eſt eccleſiam mili
tantem deriuari & eſſe exemplatam & inſti-
tutã ad formã cœleſtis hierarchiæ / ſiue ſubor
dinatam eccleſiæ triumphanti & cœleſti: vt
patet per illud apoca. 21. vidi ſanctam ciuita-
tem ieruſalem nouam deſcẽdentem de cœlo
&c. Sicut enim ibi ſunt ſeraphim & cheru-
bim & cæteri ordines ſub vno capite deo, ita
& hic patriarchæ & archiepiſcopi & reliqui
ſub vno pontifice ſummo: nec eſt paruipen-

dendum ꝙ deum habet authorẽ & quòd de
A cœlo duxit originẽ.ad hoc glo. in cle.ad no-
ſtrum de hęre. Vnde ad propoſitum albertus
magnus in li.de miſſa dicit. hæc adunatio.ſ.
multorum per omnẽ ordinẽ graduum eccle-
ſiæ ad vnum caput, in cœlo refulget/in natu-
ris oſtenditur/in operibus exemplificatur/in
diuinis legibus præcipitur/ & in toto corpo-
re myſtico obſeruatur. in cœlis enim angeli
ad archãgelos/archãgeli ad principatus/ prin
cipatus ad poteſtates / poteſtates ad virtutes/
virtutes ad dominationes / dominationes ad
thronos/throni ad cherubim & cherubim ad
ſeraphim ſecundum obedientiæ & illumina
tionis ordinem adunantur: & ipſa multitudo
angelorũ quæ in quolibet eſt agmine/ad vnã
perſonam quæ in quolibet ordine pręeminet
adunatur &c. Ad idem illud exo. 25. inſpice
& fac ſecundum exemplar quod tibi in mon
te monſtratum eſt. Inde dionyſius de eccle.
hierar.c.5. dicit. noſtra enim hierarchia a deo
traditis ordinibus ſanctè diſpoſita / ſanctis &
cœleſtibus hierarchiis cõformis eſt: vt refert
cardi.de turre cre.in.2.li.de eccle.ca.1. Vnde
& iob.38. dicitur. nunquid noſti ordinẽ cœ-
li, & rationem eius pones in terra? vbi grego.
dicit. ordo quidẽ cœli in terra ponitur (hoc
B eſt in militante eccl'ia) cũ a triũphãtis eccleſię
exẽplari militans diſponitur & formatur. Et
bñ tex. in.c.ſi. 89.di. In cœleſti aũt hierarchia
vnus eſt præſidens & maior cæteris.ſ.deus. er
go & in iſta mundiali & terrena hierarchia
vnus eſt præſidens caput & maior omnibus,
videlicet papa. Et ita eſſe ponit extrauagans
vnam ſanctam. Et ratio eſt: quia cum eccleſia
militans ſit vnum corpus myſticum (.3.q.4.
engeltrudam. 23.q.3. pro membris. &.q.4.c.
ſicut excellentiam. &.q.5. de liguribus &.c. re
legentes) & quia vna eſt eccleſia/vna ſponſa/
vna mater (propter quod dicitur in ſymbolo
& vnam ſanctam eccleſiam. & canti. 6. & ca.
loquitur. 24.q.1. vna eſt columba mea perfe
cta mea) vnum debet habere caput. Et iſto
modo arguit tex. in.d. extraua. vnam ſanctam
& glo.in.c. cauſam quę el.2. qui filii ſint legi.
& glo.in.c. qui paſſus de conſe.di.2. & glo in
d.cle. ad noſtrum de hære. Quæ hoc probat
alia naturali ratione. ſicut enim operationes
rerũ naturaliũ procedunt ex naturalibus po-
tẽtiis, ita operationes humanæ procedunt ex
humana voluntate. oportuit autem in rebus
naturalibus vt ſuperiora mouerent inferiora
ad ſuas actiones per excellentiã naturalis vir-
tutis collatæ diuinitus. ſic igitur oportet in re
bus humanis quòd ſuperiores moueant infe
riores per ſuam voluntatem ex vi authorita- C
tis diuinitus ordinatę. allegat ſanctum thomã
in ſecunda ſecũdæ.q.104. ar.1. Et hoc arguit
etiam cardi.de turre cre. in.2.li. de eccleſia.c.
48. & allegat cyrillum in li. theſau. dicentem
ꝙ romano pontifici omnes iure diuino caput
inclinant, & primates mundi tanq̃ ipſi domi-
no ieſu chriſto obediũt. ¶ Cum igitur in cœ
leſtibus vnus ſit ſupremus (vt dictum eſt)
conſequẽter vnus ẽt eſt ſupremus in iſtis in-
ferioribus qui eſt papa, cui omnes de neceſſi
tate ſalutis tenentur obedire tanq̃ capiti & ſu
premo: vt dicit dicta extrauagãs & dicta glo.
ſuper quo vide alex.93.di.in ſum. & quod di
ctũ eſt ſupra in.5. motiuo. Vnde conſequen
ter conciliũ tanq̃ membrũ iſtius corporis my
ſtici, inferius & minus eſt ipſo capite hoc eſt
papa. Et iſtud motiuum conuenit cum ſepti-
mo ſupra poſito.

¶ Vndecimo pro iſta parte eſt tex.in. c. nunc
autem.21.di. vbi eſt tex. ꝙ etiam in caſu hæ-
reſis concilium non habet facultatẽ condem-
nandi papam, & ſi cauſa papæ deducitur exa
minanda in cõcilio hoc fit de eius voluntate:
vt in.§. hinc etiam.17.di. Et ſi etiã papa repe
riatur culpabilis, tamen non poteſt condem-
nari a concilio: quia prima ſedes non iudica- D
tur a quoq̃, ſed ei dicitur tuo ore iudica cau-
ſam tuam: vt in.d.c. nunc autem. & glo. 2.q.
4. mandaſtis. &.q.7. ſicut inquit. Et tamen pa-
pa bene iudicat de concilio: vt patet in.c. pla
cuit.36.q.2. iuncto.c. tria ca. cau. &.q. & glo.
in.c. de libellis.20.di. ſicut patet de concilio a-
riminen. damnato per damaſum papam: vt
in. c. ſancta romana eccleſia in. §. in primis
15.di. & de pluribus aliis quæ ponuntur per
cardinalem de turre cremata in.3.li. de eccle.
cap.58. & in.c.62. per totum. Imo geſta cõ
ciliorum ad hoc vt ſubſiſtant debent per pa-
pam confirmari: vt in cap. bene quidem.96.
di. & in.c. placuit.16.di. & ponit late idem
cardina. in ca.34. eodem libro tertio. Vnde
ſequitur neceſſario quòd papa ſit maior con
cilio.

¶ Duodecimo, eccleſiæ principatus eſt monar
chicus ſiue regalis, vnde eccleſia regnum cœ
lorum dicitur. & lucæ.1. dicitur & regni eius
non erit finis. Et iſa. 9. dicitur paruulus da-
tus eſt nobis &c. deinde ſequitur ſedebit ſu-
per ſolium dauid & regnum eius id eſt ecle-
ſiam ſecundum glo. Vnde legitur chriſtum
dixiſſe petro. ſimon petre antequam de naui
vocarem te noui te, & ſuper plebem meam
principem

A principem te conſtitui,ad quod tex.in,capitu
lo cum beatisſimus,24.q.1. & tex. in.cap. pe
trus. 2.q. 7. ibi petrus poteſtatem regni ac,
ceperat. Vnde patet ꝙ papa poteſt dici etiam
habere regnum,probat illud iere,1. ecce con
ſtitui te hodie ſuper gẽtes & regna &c. quod
ad iſtud propoſitum inducit archie.floren. in
tertia parte ti.23.capitulo.4. §.5. Hoc
autem optimum genus politiæ regitur per
vnum: vt dicit ariſto. 3. politicorum. Ergo
eccleſiæ principatus ſic inſtitutus eſt vt vnus
in eo ſuperior poteſtate præſideat. Tunc ſic,il
le principatus videtur omnibus aliis præſtan
tior & nobilior quo inter ſubditos charitas &
pax ac cõcordia nutritur fouetur & conſerua
tur,hæc enim quiſq; princeps tenetur nutri
re & conſeruare in ſubditis. Vnde casſio.in
epiſtolis dicit,decet regalis apicis curam ge,
rentem/ gentem ſibi commiſſam cuſtodire
concordem: nihil enim eſt quod ſic princi,
pem prædicet ſicut quietus populus & con,
cors ſenatus,totaq; reſpublica motum hone
ſtate veſtita. Ideo chriſtus princeps pacis ſu,
per cuius humerum factus eſt principatus,
aſcenſurus in cœlum inquit ioannis. 14. pa
cem meam relinquo vobis/pacem meam do
vobis.& iterum ioannis tertiodecimo man,
B datum nouum do vobis vt diligatis vos inui
cem ſicut dilexi vos &c. Cum ergo nullus
ſtatus reperiatur magis in charitate fundatus
quàm pontificalis(capitulo ſciſcitaris.7.quæ
ſtione.1:ad quod illud ioannis decimo bo,
nus paſtor animam ſuam dat pro ouibus ſu,
is.)item cũ hoc cõgruẽtius fiat cum principa
tus eſt penes vnum q̃ ſi ſit apud plures,ſequi
tur ex condecenti ꝙ iſte ſtatus ſiue principa,
tus eccleſiæ monarchicus ſiue regalis qui eſt
penes papam ſit ſuperior quocunq; ſtatu ari
ſtocratico vel politico: & conſequenter ꝙ
papa ſit maior concilio.

¶ Tertiodecimo omnis paſtor authoritate
regiminis & poteſtate iuriſditionis/eſt ſupe,
rior ipſo grege cuius eſt paſtor,2.q.7.in ſan,
cta,c.petrus & .c,oues.Sed romanus põtifex
eſt paſtor vniuerſalis eccleſiæ:iuxta illud &
ſuper plebem meam principem te conſtitui,
& eſt tex.i.c.fidelior.50.di.& beda ſuper illud
tu vocaberis cephas inquit.intuitus autẽ pe
trum chriſtus vidit cordis eius ſimplicitatẽ &
animi ſublimitatem,cuius merito cũctæ præ
ferendus eſſet eccleſiæ. Item aug.in quæſtio,
nibus veteris & no,teſta,inquit,ſaluator cum
pro ſe & petro dari iubet didrachma, pro o,
mnibus ſoluiſſe videtur: quia ſicut in ſalua,
tore erant omnes cauſæ magiſterii ita & poſt C
ſaluatorem in petro omnes continentur: ipſũ
enim conſtituit caput eorum vt paſtor eſſet
gregis dominici. ¶ Pro hoc eſt tex. in ca.pro
humani de homi.in.6. Vnde tex. 21. di. in
ſum. in fi. dicit ꝙ chriſtus elegit petrum in
ſummum ſacerdotẽ. Et glo.ſuper illud mat,
16. & quodcunq; ligaueris &c.dicit,ſpeciali
ter poteſtatẽ ligandi & ſoluẽdi chriſtus petro
conceſsit vt ad vnitatem nos inuitaret: ideo
enim eum principem apoſtolorum conſtitu
it vt eccleſia vnum principalem chriſti habe
ret vicarium ad quem diuerſa membra eccle
ſiæ recurrerent ſi forte inter ſe diſſentirent:
ꝙ ſi diuerſa capita eſſent in eccleſia / vnitatis
vincula rumperentur. ¶ Et ad hoc ꝙ petrus
fuerit caput & paſtor vniuerſalis eccleſiæ &
non ſolum ſingularium,eſt tex.in.cap.roga,
mus,24.q.1.& in.c,conſiderandum.50.di,
& alia multa iura ſupra in. 5. motiuo addu,
cta,& 6.7.& .8.(in quibus agitur de prima,
tu petri & romanæ eccleſiæ) & in ſequenti.
Et in hoc fuit inter cætera damnata hæreſis io
annis huſs in concilio conſtantien.qui dice,
bat ꝙ petrus non fuerit caput ſanctę eccleſiæ
catholicæ.i. vniuerſalis. ¶ Nunc ad propoſi,
tum redeundo ſi romanus põtifex eſt paſtor
vniuerſalis eccleſiæ ſicut & petrus(quia quod D
de petro dicitur/intelligitur dici & de roman,
pontificibus eius ſucceſſoribus (vt in,c. ſoli,
tæ de maio,& obe.& in.d.c.1.de homi.in.6.
&.c,ad apoſtolicæ de re iudi,in.6.) ſequitur
ꝙ authoritate ſuperioritate & poteſtate iuriſ
ditionis ſit maior vniuerſali eccleſia & conſe
quenter ipſo concilio. Quòd autẽ papa ſit pa
ſtor vniuerſalis eccl'ię,ſatis ſupra pluries oſtẽ
ſum eſt per illud ioã.vl.&.d,c,ſolitę. Vnde ec
cleſia orando dicit.deus omnium fidelium pa
ſtor & rector/famulum tuum iulium quem
paſtorem eccleſiæ tuæ præeſſe voluiſti &c.&
in conſecratione romani pontificis dicit,tri,
bue ei domine cathedram põtificalem ad re
gendam eccleſiam tuam & plebem tuæ ſortis
intra mundi limites,vniuerſam.

¶ QVARTO decimo romanus pontifex
habet ſupremam poteſtatem & principatum
in eccleſia, hoc probat tex.i.c.cũ beatisſimus
24.q.1,tex.in.c.nolite,xi.di.& ber.in epiſtola
1.ad eugenium,locus in quo ſtas terra ſancta
eſt/locus petri eſt/locus principis apoſtolorũ
vbi ſteterũt pedes eius:locus illius eſt quem
conſtituit deus dominum domus ſuę & prin
cipem omnis poſſesſionis ſuæ. Ad hoc facit
tex, in capitulo beati petrus,2.quæſtione,7.

& tex.in.c.fundamenta de elec in. 6.vt ſupra
A dictum eſt. Similiter ad idem eſt quòd roma
nus pontifex in eccleſia habet plenitudinem
poteſtatis,capitulo propoſuit de conceſſione
præben . clemen. 1. vt lite pendente,elc . pa,
ſtoralis circa finem de re iudi. capitulo ad ho
norem de authoritate & vſu pallii . Ad idem
quoq; eſt ꝙ romanus pontifex eſt generalis
chriſti vicarius in tota vniuerſali eccleſia:vt
in capitulo finali de tranſlatione prelatorum,
& capitulo ad apoſtolicæ cum ſimil. de re iu,
di. in ſexto.& ſupra dictum eſt. Ad idem rur,
ſus eſt quòd romanus pontifex eſt generalis
prælatus prælationem in vniuerſali eccleſia
habens. vnde dicit chryſoſtomus ſuper mat,
thæum.filius quæ patris eſt & ipſius filii pote,
ſtatem petro vniuerſaliter conceſſit vbiq; ter,
rarũ , & homini mortali omnium quæ in cœ
lo ſunt dedit authoritatem.ad quod tex. in ca
pitulo conſiderandum quinquageſima diſtin
ſtinctione cum ſimilibus. Ad quod facit illud
ieremiæ primo ecce conſtitui te ait dominus
ſuper gentes & regna vt euellas & deſtruas
& diſperdas & diſſipes ſcilicet quo ad vitia, &
ædifices & plantes quo ad virtutes.& capitulũ
ſolitæ de maioritate & obedientia, & extraua
gans quæ incipit ſuper gentes & regna . Sed
nullus prælatus eſt ſuper regna niſi papa : vt
B ſupra proximo motiuo . igitur ipſe ſolus eſt
ſuper omnia. quod etiam ponit ſanctus tho,
mas in opuſculo contra errores græcorum
capitulo ſexageſimoquinto vſq; ad ſexageſi,
mumnonũ.Ex quibus ſequitur ꝙ papa ſit ſu,
perior ipſa vniuerſali eccleſia. Vnde ſanctus
thomas in dicto opuſcu.contra errores græ,
corum capitulo. 65.dicit.ſimilis eſt error di,
centium chriſti vicarium romanæ eccleſiæ
pontificem non habere vniuerſalis eccleſiæ
primatum / errori dicentium ſpiritum ſan,
ctum a filio non procedere . ipſe enim chri,
ſtus dei filius eccleſiam ſuam conſecrat & ſi,
bi cõſignat ſpiritu ſancto quaſi ſuo characte,
re & ſigillo : & ſimiliter chriſti vicarius ſuo
primatu & prouidentia vniuerſalem eccleſi,
am tanquam fidelis miniſter chriſto ſubiectã
ſeruat. Ad idẽ extrauagans bonifacii. incipit
vnam ſanctam, & glo. in clemẽ.ad noſtrum
de hæreticis.

¶ Et per iſtum modum argumentandi / plu,
ra his ſimilia adduci poſſent . nam ſtabilitas
& firmitas eccleſiæ non concilio ſed petro &
ſucceſſoribus conſeruanda & augenda de,
mandata eſt : vt in capi. 1 . de homi.in ſexto,
& in capitulo ita dominus decimanona di,
ſtinctione, & in dicto capitulo fundamẽta,& C
in capitulo fidelior cum ſimilibus quinqua,
geſima diſtinctione. ¶ Vnde gregorius in.4.
li.regiſ. capitulo.76.dicit.cũctis euangelium
ſcientibus liquet quòd voce dominica ſan,
cto & omnium apoſtolorum principi petro
totius eccleſiæ cura commiſſa eſt:ipſi quippe
dicitur petre amas me paſce oues meas : ipſi
dicitur ecce ſatanas expetiit cribrare vos ſi,
cut triticum , & ego pro te rogaui petre vt
non deficiat fides tua & tu aliquando conuer
ſus confirma fratres tuos . ipſi dicitur tu es pe
trus & ſuper hanc petram ædificabo eccle,
ſiam meam & portę inferi non præualebunt
aduerſus eam , & tibi dabo claues regni cœ,
lorum . Et infra, ecce claues regni cœleſtis
accepit , poteſtas ei ligandi & ſoluendi tri,
buitur / cura ei totius eccleſiæ & principatus
committitur &c. Et eſt epiſtola ad mauritiũ
auguſtum. Et ipſe dicitur ſummus pontifex
vigeſimaprima diſtinctione. §.1.clementina
ſi ſummus de ſententia excommunicationis.
¶ Item iſta maioritas papæ ad concilium con
firmatur, quia ſemper in ordine ſermonis &
ſcripturæ papa præfertur concilio: vt de con
ſecra.diſtinc.2.in quibus/in ſupraſcriptione.
& in epiſtola athanaſii ad marcum papam.& D
in epiſtola ſtephani archiepiſcopi ad dama,
ſum papam . & in epiſtola aurelii carthagi,
nen.epiſcopi ad innocentium papam.de con
ſecra. diſtinc.2 . ego berengarius . probat tex.
in cap. cum haberet de eo qui duxit in matri.
quam polluit per adulterium . xi . quæſtione
tertia capitulo theugualdum. Quandoq; ta,
mẽ papa ex humilitate ſe poſtponit.12.quę,
ſtione. 1. dilectiſſimi.77.diſtinctione capitu
lo victor.16.q.1 . ca. de decimis. licet de hoc
fuerit diſceptatum in cõcilio baſilien.

¶ QVINTODECIMO multa poſ,
ſent adduci ad oſtendendum maioritatem pa
pæ ad concilium ex multis papæ ſpecialiter
reſeruatis quæ non poteſt concilium de per
ſe ſine papa : vt poſſunt inſpici multa notata
per oſtien. in ſumma in ti.de offi. lega. in. §.
quid pertinet. & multa inſuper excerpta ex o
peribus ſancti thomæ per archiepiſcopũ flo,
rentinũ in tertia parte ſummę titulo vigeſi,
motertio capitulo ſexto circa finem.vbi poſt,
ea etiam ponit caſus reſeruatos papæ . Item
& alia plura excerpta per fratrem ioãnem de
turre cremata poſtea cardinalem ſanctæ ma
riæ in tranſtyberim ex eodem ſancto thoma.
Et multa etiam collecta per eundem archie,
piſcopum in dicto capitulo ſexto.vbi inter cæ

A tera ponit papam maiorem angelo in iuriſditione / in ſacramentorum adminiſtratione / & aliquo modo in cognitione / & in præmio. Et circiter ſexaginta caſus ponit cardi. de turre cremata in capitulo huic ſedi. 17. di. quos concluſit in. 27. verſibus. & idē ēt ponit aug. de anco. in trac. de po. pa. q. 18. per to. Item dicimus papam maiorem apoſtolo: vt in capitulo ſunt quidam. 25. q. 1. glo. in. c. propoſuit de cōceſ. præben. dicit deciſio. 426 quæ eſt in ti. de biga. & milis in verbo papa eſt maior apoſtolo. Item eſt maior ſanctis 22. di. de libellis. Item de multis reſeruatis papæ per bal. in. l. reſcripta. C. de preci. impera. offe. per ioannem an. in. c. 2. de immu. eccle. & de iudi. cap. cum veniſſent. Item de aliquibus per ſanctum thomam in opuſ. contra errores græcorum. cap. 65. cum ſex ſequentibus. & doc. in capitulo quòd tranſlationem de offi. lega. & in. c. ſicut vnire de exceſ. præla. in. c. literas de reſti. ſpolia. in. c. cum ad monaſterium de ſta. mona. & in capitulo de illo. 32. di. vbi ponitur quòd diſpenſat contra votum continentiæ ſolenne ordinis vel profeſſionis religionis. de quo vide ibi late domi. alex. & car. de turre cre. latius. Et de multis aliis etiam in. c. propoſuit de conceſ. B præben. per ſpecu. in ti. de diſpenſa. §. nunc breuiter. & 25. q. 1. c. ſunt quidam. & ad ſaturitatem vide per tres col. andræam barbatium in capitulo ſi. de cōſti. Habet enim cœleſte arbitrium. l. 2. C. de ſum. trini. Et quicquid facit præſumitur facere vt deus, dicit bal. in capitulo ſi. de noua for. fidelita. Vnde inno. in. c. 1. de conſti. dicit quòd conditori canonis & vicario creatoris ſubdita eſt omnis creatura/ & eſt columen epiſcoporum & cæterorum quos intellectus poteſt imaginari, dicit bal. in proœ. decreta. Ad quod adde quę dicta ſunt ſupra in. 6. motiuo pro iſta parte. & in arti. vtrum concilium poſſit exercere reſeruata papæ per quæ oſtenditur maioritas papæ. Item plura per aug. de anco. in. d. trac. de po. pa. quæſtione prima. 18. 19. & 20. & a. 35. vſq; ad. 47. & a. 48. vſq; ad ſexageſimamquartā. Multa etiam ponuntur per aluarottū in cap. 1. epiſcopum vel abbatē in vſibus feudorum & alia in ſumma baptiſtina in verbo papa. & plura in ſumma aſteſana in ti. de papatu. plura etiam per albericum de roſata in dictionario in verbo papa. Et multa dicta ſunt in quæſtione vtrū papa poſſit ſe abſoluere a voto & iuramento præſtito in conclaui in octauo motiuo pro papa. Et intantum extenditur eius poteſtas C quòd voluit glo. in capitulo de illo. 32. di. quòd ex plenitudine poteſtatis quam habet poſſit in omnibus diſpenſare exceptis articulis fidei. Et vide plures caſus collectos in verbo papa in repertorio cardinalis ſancti ſixti ad lecturam decreti, ex quibus arguitur maioritas & præſtantia papæ ſupra concilium.

¶ Plura alia motiua induci poſſent pro papa: ſed quia iſtā partē ſequor non curo eam pluribus rationibus corroborare, imo de iſta maioritate papæ ad concilium dubitaſſe videtur fuiſſe ſuperſtitioſum: cum nullibi legatur (quòd meminerim) in veteri lege inferiores ſacerdotes & leuitas exercuiſſe aliquam iuriſditionem in ſummos ſacerdotes: & abſonum videtur quòd ſupremus & ſummus pontifex dicatur ſubeſſe inferioribus ſacerdotibus ſiue epiſcopis: ſic. n. ſolo nudo nomine eſſet ſummus pontifex. & inſulſa videtur dubitatio an cōcilium ſit maius papa ſimpliciter loquendo, quia ſic implicaretur contradictio/ quòd ſummus pontifex nō ſit ſummus. & congruentius quæreretur an aliquo caſu concilium poſſit iudicare de papa. Vnde videtur quæſtio relinquenda nimium curioſis & nouitates affectantibus.

¶ Qualis autem debeat eſſe papa vide apud D archiepiſcopum florentinum in tertia parte ſummæ in titulo. 23. in principio: vbi refert omnia ſcripta bernardi ad eugenium cum tribus. §. ſequen. Et de amplitudine poteſtatis eiuſdem vide per totum illum titulum. 23. vbi in fine ponit. 50. caſus in quibus ſolus papa diſpenſat.

¶ Iſtam partem (quòd papa ſit maior concilio) tenet. d. archie. floren. in tertia parte ſummę titu. vigeſimotertio capitulo ſexto. & card. de turre cremata in ſecundo libro de eccle. c. octogeſimo. Iſtam etiam tenet petrus de monte in ſua monar. in penul. quæſtione, incipit his expeditis. Iſtam etiam examinat & tenet barbatius in clementina ne romani de elec. vbi multa pro corroboratione ponit. & alex. in ſumma. 15. diſtinctione in. 7. char. vbi ponit. 32. motiua pro papa. Idem milis in verbo papa eſt maior. Iſtam etiam tenet gloſa in verbo inferiorem in clementina ne romani de electione. Iſtam quoq; tenet ioannes an. in capitulo ſi qui de præben. in ſexto. vbi dicit papam non ligari conciliis. Idem etiam tenet gloſa in verbo concilio in capitulo vbi periculū de elec. in ſexto. Idem gloſa in capitulo ſicut quintadecima diſtin.

Et idem late examinat alexan. ibi in ſumma A 15.di, & tenet & concludit papã eſſe ſuperiorem concilio, Et idem tenet domi. in dicto.c. ſicut/ præterquàm in iis quæ concernunt fidem & ſalutem & generalem ſtatum eccleſię: quia ex quo poteſt accuſari in concilio (vt in in cap. ſi papa) tunc non erit maior. ſecus in iis quæ concernunt punitionem criminum & reformationem ſiue correctionem morũ: quia in his papa eſt maior concilio. & idem ibi archi. in prin. Idem (ꝙ papa ſit maior concilio) ponit anto. de butrio in. c. fraternitatis in. 1. notabili de hære. Idem etiam tenet domi. cõſi. 44. incipit dominus noſter papa martinus. Idem cardi. de turre crema. in. d.c. ſicut 15. di. Idem etiam tenet franciſcus de aretio. in. c. qualiter & quando in tertio notabili de accuſa. Et idem tenent communiter omnes doctores poſt oſtien. in. c. proposuit de conceſ. præben. dum dicunt quòd etiam ſi totus clerus populus imperator & totus mũdus eſſent ſimul, nihil poſſent contra papam præterquam in cauſa fidei. Et idem omnes poſt archi. in cap. in fidei de hære. in. 6. Et in hanc ſententiam inclinat roſellus, qui late hanc materiam examinat a char. 65. vſq; ad. 72. & omnes qui tenent quòd ſententia papæ præ- B fertur ſententiæ totius concilii inclinant in hanc ſententiam: quos refero ſupra in proprio arti.

¶ Idem virtualiter tenet abbas ſiculus in cap. ſignificaſti de elec. & in diſputatione epiſcopus & in allegationibus quæ incipiunt quoniam veritas, pręterquam in certis caſibus. Et iſtam abbatis tenuit magiſter eius ante ipſum cardi. floren. in dicto. c. ſignificaſti, cum refert vtra ſententia prævaleat/ papæ an concili. vbi excipit hæreſim/ & quando decoloraretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ. Sed idem cardi. in cap. licet in ſua repetitione videtur velle quòd ſi conſideratur perſona papę tantum & non ſedes apoſtolica, maius ſit concilium q̃ papa. Vnde ipſe dicit quòd aliud eſt papa/ aliud ſedes apoſtolica cap. ſi gratioſe de reſcrip. nam ſedes apoſtolica errare non poteſt (vigeſimaquarta quæſtione. 1. quodcunq; in glo. & cap. a recta,) ſed papa ſic. 19. diſtinc. cap. anaſtaſius, & glo. in dicto capitulo a recta vigeſimaquarta quæſtione. 1. Et ad illum tex. in capitulo ſignificaſti de elec. vbi dicitur ꝙ romana eccleſia dat robur conciliis, reſpõdet ꝙ intelligitur de eccleſia romana proprie & nõ de papa: ſicut cum diſtinguit inter ſedem apoſtolicam & papam, dicit ſedem apoſtolicam accipiendam pro romana eccle- C ſia quæ eſt papa cum cardinalibus & non ſolus papa: quia eccleſia romana conſtituitur ex papa qui eſt caput & cardinalibus qui ſunt membra, argumen. ſexta/ quæſtione prima capitulo ſi quis. de pœnis capitulo fœlicis in ſexto, & maxime in verſiculo quis enim. Et quòd cardinales ſint pars corporis papæ allegat laudenſem in clementina finali de celebratione miſſarum & ibi per eum. & gloſſ. in capitulo penultimo de officio legati in ſexto. Et ſubiungit quòd illud quod dicitur quòd papa habet plenitudinẽ poteſtatis, non debet intelligi quòd ſolus poſſit omnia: ſed intelligitur de papa hoc eſt eccleſia romana quæ repræſentatur in papa tanquã in capite & in cardinalibus tanquàm in membris. Et idem replicat in ſequenti quæſito, quòd illud quod dicitur quòd papa habet plenitudinem poteſtatis/ debet intelligi non ſolus ſed tanquam caput vniuerſitatis: ita quòd ipſa poteſtas eſt in ipſa vniuerſitate tanquam in fundamento & in ipſo papa tanquam miniſtro per quem hæc poteſtas explicatur, ita tamen quòd præcedat clauis diſcretionis. allegat innocentiũ in capitulo quod ſuper de voto. Et ſic cardi. videtur velle ſimpliciter quòd con- D cilium in omnibus ſit ſupra papam: cũ vult quòd fundamentum poteſtatis ſit in vniuerſitate eccleſiæ & non principalius in papa. Dicit etiam vnum aliud vbi ſupra: quòd illud quod dicitur ſedem apoſtolicam non poſſe errare, intelligitur de ſede apoſtolica accepta pro tota eccleſia id eſt congregatione fidelium: vt in dicto capitulo a recta. & ſic etiam dicit quòd in caſu fidei papa ſubiicitur concilio, decimanona diſtinctione capitulo anaſtaſius in glo. vltima, & .d. capitulo ſicut ſancti in glo. vltima.

¶ Iſtam tamen opinionem (ꝙ papa ſit maior concilio præterquàm in caſu fidei) tenent ioan. an. domi. anto. & ioan. de immol. in. d. c. ſignificaſti. Et iſta videtur eſſe communis opinio doctorum ibi, & etiam in. d. c. in fidei & in. d. c. propoſuit & 40. di. c. ſi papa. Et iſtã tenet. s. thomas in. 4. ſentẽ. di. 19. & in quarto li. contra genti. c. 76. & in trac. contra errores græco. in vltimis capitulis. Idem alex. de ales in. 3. ſen. & aluarus de planctu eccle. in. 1. par. & plures alii quos refert car. alex. in ſum. 15. di. in. 8. char. & ad idem allegat plures glo. idem tenentes. ¶ Quam etiam opinionem tenet gundiſal. in trac. de hęreticis in. 7.

A quæſtione cum tractat ad quem ſpectat iudi
care de hæreſi. Hoc etiam videtur velle atha-
naſius cum aliis epiſcopis ęgyptiorum theba
idorum & libiorum in ſancta alexandrina ſy
nodo cōgregatis, qui ſcribentes fœlici papæ
inquiunt, tu profanarum hæreſum & impeti
torum atqꝫ omnium infeſtantium depoſitor
vt princeps & doctor caputqꝫ omniū ortho-
doxæ doctrinæ & immaculatæ fidei exiſtis.
Sed illa epiſtola poſſet etiam induci pro opi
nione car. quia illa ſemper loquitur de ſede
apoſtolica, & de papa tanquam primo præ-
ſule. vbi inter alia dicitur, ſcimus enim vt ſem
per veſtræ ſedis præſules primo apoſtoli de-
inde ſucceſſores eorum fecerunt vos vniuer
ſalis eccleſiæ & maxime epiſcoporum qui o
culi propter contemplationem & ſpeculatio
nem vocantur domini curam gerere, ac de
reuelatione & lege noſtra aſſidue cogitare
debere. Et ſic ſæpius replicant recurrendum
eſſe ad ſedem apoſtolicam tanq̄ matrem iu-
xta ſtatuta niceni concilii. Et ibi loquentes
de ſede apoſtolica dicunt, ipſa enim firma-
mentum a deo fixum & immobile percepit:
ipſa eſt enim ſacer vertex in quo omnes ver-
tuntur & ſuſtentantur & releuantur. Et ſub-
iungit. tu es (ſicut diuinum veraciter teſtatur
B eloquium) petrus & ſuper fundamentum
tuum eccleſiæ columnæ id eſt epiſcopi qui
eccleſiam ſuſtinere & propriis humeris por-
tare debent tibi ſunt confirmatæ: tibiqꝫ claues
regni cœlorum commiſit &c.

QVID dicendū in hac difficultate?
Primo videtur inueſtigandū vtrū
eccleſię vniuerſali fuerit data aliqua
poteſtas clauium & quæ & qualis. Pro quo
primo præſupponēdū eſt vltra dicta in octa
uo motiuo ſupra ꝙ aliqui voluerunt vnam
tantum eſſe clauem in eccleſia. ſ. poteſtatis, ad
cuius iuſtum exercitium neceſſaria eſt ſcien-
tia. & ideo dicuntur duæ pp duos effectus: vt
vult glo. 20. di. in ſum. habet enim effectum
ligandi & ſoluendi, pro quo facit tex. in. c. tan
ta (qui loquitur in ſingulari) de exceſ. præla.
De hoc vide quod late ponit albericus ī dicti
onario in verbo claues. & doc. in. c. 1. in. §.
vna de ſum. trini. & domi. 20. di. in ſum. pe.
de ancha. in regula peccatum in. 6. per oſti.
in ſumma de pœni. & remiſ. ſuper rubri. de
remiſ. §. 1. bal. in. l. fi. in fi. C. ſi a non com-
pe. iudi. abbas in. c. licet de elec. &. s. tho. in. 4.
ſen. di. 18. q. 1. & alii theologi, maxime per ri
cardum qui ponit, 30. quæſtiones in materia.
Et. 18. in. d. di. ibi multa dicuntur de claue. &
in primis ꝙ ſit poteſtas ligandi & ſoluendi C
qua iudex eccleſiaſticus dignos recipere & in
dignos excludere debet a regno. de quā diffi
nitione habes in extrauagāti ioan. 22. incipit
quia quorundam. Et iſtam extrauagantem
vide expoſitā per archie. flo. in. 4. parte ſum-
mæ in ti. 12. c. 4. §. 3. 4. &. 5. vbi vide an
vna vel plures dicantur claues. & ibi vtrum
dicatur eſſe clauis ſcientiæ. ¶ Alii dicunt eſſe
duas. quod probat tex. in. d. §. vna. & tex. in. c
noua de pœni. & remiſ. vnam ponunt fori iu
dicialis & contentioſi, alteram fori pœniten-
tialis voluntarii. vide anto. de bu. & car. flo.
in. d. §. vna. ¶ Abbas in. d. c. licet de elec. in
prin. dicit duas eſſe claues (& per vnam ſigni
ficari poteſtatem/ per aliam diſcretionem ſi-
ue ſcientiam) & ꝙ vna ſine reliqua parum va
let, allegat quæ ponuntur. 20. di. §. 1. cum
c. ſeq. ¶ Rainerius dicit duas eſſe claues quā
tum ad effectum & relationem, ſed vnam in
radice quę eſt poteſtas ſiue iuriſditio. effectus
clauis eſt ſoluere & ligare/ claudere & aperi-
re ad inſtar clauis materialis. Et ꝙ alicubi in
uenitur ſcientia coniuncta poteſtati, non eſt
quia ſcientia ſit clauis: ſed quia neceſſaria eſt
poteſtatem habenti ſcientia ſicut lucerna in
tenebris ambulāti, vna igitur eſt in radice &
duæ in effectibus. ¶ Et oſtien. in titulo de re- D
miſſionibus. §. primo dicit duas eſſe claues.
vnam quo ad poteſtatem ſpiritualium, aliam
quo ad poteſtatem tēporalium: vel vnā fori
contentioſi, aliam voluntarii pœnitentialis.
& ſic vnā ordinis alteram iuriſditionis. Vnde
dicit, vna eſt examinandi & diffiniendi in iu-
dicio dubia & per cenſurā eccleſiaſticā coer-
cendi, cuius exercitium committit eccleſia iu
dicibus ſuis q̄uis nō ſint ſacerdotes: vt in cap.
tranſmiſſam de elec. & de æta. & quali. a mul
tis, alia audiendi & ſoluendi & coercendi pec
catores & reconciliandi ſine iudicii ſtrepitu.
& hanc non habet niſi ſacerdos qui ſit propri
us: vt in. c. omnis de pœnitē. & remiſ. Et hoc
in effectu dicit. s. tho. ī. 4. ſen. di. 19. q. 1. ar. 1.
quæſtiun. 3. vbi dicit ꝙ duplex eſt clauis. vna
quę ſe extendit ad ipſum cœlum immediate/
remouendo impedimenta introitus in cœlū
per dimiſſionem peccati. & hæc vocatur cla-
uis ordinis. & hāc ſoli ſacerdotes habēt: quia
ipſi ſoli ordinantur populo in iis quæ directe
ſunt ad deum. Alia clauis eſt quæ non directe
ſe extendit ad ipſum cœlum, ſed mediante
militāte eccleſia per quam aliquis in cœlum
vadit dum per eam aliquis excluditur vel ad-
mittitur ad cōſortium eccleſiæ militantis per

excommunicationem & abſolutionẽ. & hæc
A vocatur clauis abſolutionis in foro cauſarũ.
& ideo hanc etiam nõ ſacerdotes habere poſ-
ſunt: ſicut archidiaconi & clerici & alii qui ex
communicare poſſunt. ſed non proprie dici-
tur clauis cœli ſed quædam diſpoſitio ad ip-
ſam. Et idem ſanctus ea. di. 19. q. 1. ar. 3. quę-
ſtiuncu. 1. ad. 1. argu. dicit ꝙ ad abſolutionẽ
a peccato requiritur duplex poteſtas: ſcilicet
poteſtas ordinis & poteſtas iuriſditionis. &
prima quidem eſt æqualiter in omnibus ſa-
cerdotibus/data ioan. 20. nõ autem ſecunda:
hęc enim modo quodam ſingulari fuit petro
collata. poteſtas autem ordinis ſe extendit ad
omnes abſoluendos: ita tamen ꝙ vſus illius
poteſtatis eſſe debet præſuppoſita poteſtate
petro collata ſecundum illius ordinationẽ.
¶ Augu. in ſermone. 3. apoſtolorum petri &
pauli dicit. petro ſicut bono diſpẽſatori clauẽ
regni cœleſtis dedit domin⁹. paulo tanq̃ ido-
neo doctori gentium magiſterium eccleſiaſti-
cæ inſtitutionis iniunxit: ſcilicet vt quos iſte
erudierit ad fidem/ille ſuſcipiat ad ſalutem: vt
quorũ corda paulus patefecerit doctrina ver-
borum / eorum animabus petrus aperiat re-
gna cœlorum. clauem enim quodãmodo a
chriſto ſciẽtiæ & paulus accepit: clauis enim
B dicenda eſt qua ad fidem pectorum dura re-
ſerantur/mentium ſecreta panduntur, & quic-
quid intrinſecus tenetur clauſum in palam ra-
tionabili manifeſtatione producitur. clauis in-
quam eſt quę & conſcientiam ad confeſſionẽ
peccati aperit/& gratiam ad æternitatem my-
ſterii ſalutaris includit. Ambo igitur claues a
domino perceperunt: ſcientiæ iſte/ ille poten-
tiæ. diuitias immortales ille diſpenſat: ſcien-
tiæ theſauros iſte largitur. ſunt enim theſauri
ſcientiæ: ſicut ſcriptum eſt / in quo ſunt om-
nes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi
&c. Ecce ꝙ augu. duas deſignat claues: alterã
ſcientiæ /alteram potentiæ. Vide de materia
late doc. in. c. 1. §. 1. de ſum. trini. & in. d. c. no
ua de pœniten. & remiſ. & ca. tanta de exceſ.
prælato. & oſtien. in ſumma in titulo de re-
miſ. §. 1.
¶ Nicolaus de lira ſuper illud matth. 16. & ti
bi dabo claues &c. dicit ꝙ iſtæ claues ſunt po
teſtas ſpiritualis duplex: vna eſt poteſtas di-
ſcernendi peccatum a non peccato, ſicut in ve
teri lege ſacerdotes iudicabant inter lepram
& lepram. c. per venerabilem qui filii ſint le-
gi. Et q̃uis homo non poſſit hoc bene iudica
re ſine ſcientia, tamen ſcientia proprie non di
citur clauis ſed poteſtas iudicandi per ſcien-
tiam præhabitam, & ideo licet ſcientia non ſit C
clauis, tamẽ exigitur ad debitum vſum huius
clauis. Alia clauis eſt poteſtas admittendi ad
regnum cœlorum vel excludẽdi ſecundum
verum iudicium præhabitum: quia debent
indigni excludi & digni recipi. Et hoc (ꝙ
ſint duæ claues & non vna tantũ) videtur pro
babilius: cum tex. euangelii matth. 16. dicat
& tibi dabo claues, & non dicit clauem in ſin
gulari.
¶ NVNC ad propoſitum (ſiue ſint plures
claues ſiue vna tantum) videndũ eſt vtrum
iſta poteſtas clauium data ſit eccleſiæ: quo co-
gnito, poterit diſcerni melius qualis & quãta
ſit papæ per ſe & eccleſiæ ſiue concilii per ſe
authoritas: & conſequenter vter iudicandus
ſit maior/papa an concilium. Et pręſuppono
vnum quod dicit. s. tho. in. 4. ſen. di. 19. q. 1.
ar. 1. quæſtiun. 3. ad. 1. argu. ꝙ collegium po
teſt habere clauem iuriſditionis / non autem
ordinis. Ex quo ſequitur ꝙ concilium nõ ha-
bet clauem ordinis nec poteſtatem ligandi &
ſoluendi in foro pœnitentiæ: quia concilium
eſt vniuerſale collegium repræſentãs omnes
de eccleſia vniuerſali: vt dicitur in. c. ſignifica
ſti de elec. Itẽ pręſuppono quod de offi. ordi.
dicũt doc. in. c. irrefragabili in. §. exceſſus/ ꝙ
penes capitulum poteſt eſſe cura fori conten D
tioſi & iuriſditionalis. Quinimo doc. poſt in
nocen. in. c. cum non ignores de præben. vo-
lunt ꝙ penes capitulum poſſit eſſe non ſolũ
cura iuriſditionalis ſed etiam cura fori pœ-
nitentialis & cura animarum eccleſiæ paro-
chialis: non tamen ſic ꝙ omnes de capitulo
cenſeantur curati ſiue intitulati in eccleſia, ſed
habere exercitium curæ: quia eſſet monſtruo
ſum plures habere vnam eccleſiam, vt dicunt
ibi doc. allegant. c. quoniam de offi. ordi. 21.
q. 2. c. ſicut. quæ cura etiam poterit per ſingu
los de collegio habiles exerceri/ & vni cõmit
ti. de quo etiam per oldra. conſi. 67. Quod vi
detur contra dictum. s. tho. nec ad eſſe colle-
gii eſſet neceſſarium caput, vt ibi dicitur (de
quo vltimo in. c. dilecta de exceſ. præla.) quia
vt dicit ibi inno. etiam ſi nullus eſſet prælatus
in eccleſia & eſſent plures ſacerdotes habẽtes
curam tanq̃ collegium, tunc collegium cen-
ſeretur pręlatus illius eccleſię. & per collegiũ
poſſent corrigi exceſſus ſingulorũ: vt in. d. §.
exceſſus. Et ſic non eſt contra dictum ſancti
tho. qui loquitur de exercitio ordinis colle-
gialiter exercendi. hoc autem eſt impoſſibile
ꝙ vnum collegium collegialiter miniſtret ſa
cramenta eccleſiæ: quia vnum collegium nõ

A audit vnum in cõfeſsione,c. omnis de pœni. & remiſ. nec collegium collegialiter conficit ſacramentum euchariſtiæ.

¶Nunc redeũdo ad propoſitum vtrum poteſtas clauium ſit in eccleſia,petrus de monte in ſua monar.in.3.char.dicit ꝙ putat poteſtatẽ clauium datam eſſe a deo etiam eccleſiæ milli tanti cui papa præeſt tanꝗ petri ſucceſſor & vicarius ieſu chriſti,per id quod ſupra dixerat datã poteſtatem non ſolum petro ſed etiã aliis apoſtolis:vnde dicit ꝙ non negat in corpore eccleſiæ eſſe poteſtatem clauium. & per illud matth.18.&.2.q.1.ſi peccauerit,dic eccleſiæ &c. per quod dicit apoſtolos habuiſſe authoritatem nõ ſolum reſpectu ordinis ſed etiam iuriſditionis.allegat tex. in.c. noua de pœni. & remiſ. Et ſic ſentit ꝙ etiam apoſtoli & conſequenter eccleſia habuerunt poteſtatem & clauem non ſolum ordinis ſed etiam omnimodæ iuriſditionis contentioſæ immediate a deo. Sed iſtud eſt falſum: vt ſupra dictum eſt & infra clarius dico per tex. in.c. ita dominus.19.di.& quod dicit.s.tho.in.4.ſen. di.18.q.2.ar.2.quæſtiũ.1.ad.1.arg.& di.19 q.1.ar.3.q.1.ad.1.argu.& di.24.q.3.ar.2.q. 3.etiam ad.1.argu.Item non poteſt eſſe vera opinio eius: quia ſi eiſta poteſtas eſſet æque

B principaliter data petro(licet tanꝗ capiti vt ipſe dicit) & apoſtolis ſimul. & ſic eſſet ponere duo principia contraria,quod ſapit hæreſim: vt in.§.cerdoniani.c.quidam.24.q.3.Eſſet enim dare duas poteſtates in eccleſia,quod ſaperet hæreſim: ſicut dicit abb. in allegationibus quoniam veritas in.2.ratione defenſionis concilii aduerſus tranſlationem cõcilii factam per eugenium.Item authoritas adducta loquitur de denuntiatione euangelica: & ſic in foro pœnitentiali tantum. ad quem tex.infra latius reſpondebitur.

¶Cardi.aũt flo.plus voluit/ꝙ eccleſia vniuerſalis habeat plenitudinẽ poteſtatis, & quod dicitur ꝙ papa habet plenitudinẽ ptãtis/ debet intelligi nõ ꝙ ſolus habeat ſed tanꝗ caput vniuerſitatis.itẽ ꝙ ipſa poteſtas eſt in ipſa vniuerſitate tanquam in fundamẽto, & in papa tanꝗ miniſtro per quẽ iſta poteſtas explicatur precedente tamen claue diſcretionis.Ita dicit ipſe in cap.licet in.5.char.& eſt in.3.char.tractatus de elec.Adducit ad hoc tex.in.c.ita dominus.19.di.vbi dicitur ꝙ chriſtus cõmiſit ſalutem vniuerſitatis omnibus apoſtolis,ita tamẽ ꝙ in petro principaliter collocauit. Dicit ipſe nota ꝙ nõ dicit totaliter vt alii excludãtur, ſed dicit principaliter vt ſic plenitudo poteſtatis ſit in vniuerſitate ipſorũ & per ſingulos exerceatur ſed principaliter per petrum,non C tamen ita per petrum vt ei erranti ſtandum ſit.

¶Et idem in effectu dicit abbas ſiculus in.c. ſignificaſti in.2.colum.de elec.eum dicit ꝙ licet poteſtas fuerit data papæ & toti eccleſiæ, papæ tamen fuit attributa tanꝗ capiti: vnde debet moueri corpus ad diſpoſitionem capitis.& allegat illũ tex.in.d.c.ita dominus.Plus etiam voluit idem abbas in allegationibus incipientibus quoniam veritas in.2.principali dubio decimæ rationis in.4.corroboratione. vbi dicit ꝙ licet petro prius datus fuerit pontificatus,tamen fundamentũ iuriſditionis totius eccleſiæ eſt in eccleſia vniuerſali.allegat d.tex.in.c.ita dominus.Idem etiam dicit in 2.ratione poſita in parte pro cõcilio baſilien. Idem quoꝗ replicat in queſtiõe an conciliũ ſit ſupra papam/verſi.deſcendamus ad aliud membrum,vbi dicit ꝙ iuriſditio eccleſiaſticę plenitudinis eſt in eccleſia vniuerſali tanꝗ in fundamento: & per conſequens habet iuriſditionem in papam.Idem etiã replicat in eadem.10.& vltima ratione in verſi.ex hoc magiſtrorum opinio/ eum allegat cardi.flo.vbi dicit ex his apparere ꝙ illud quod dicitur ꝙ papa habet plenitudinẽ poteſtatis debet intelligi non ſolus ſed tanꝗ caput vniuerſitatis:ita D ꝙ ipſa poteſtas eſt in ipſa vniuerſitate tanquã in fundamẽto,ſed in papa eſt tanꝗ in principali inſtrumento per quod hæc poteſtas explicatur/ita tamen ꝙ præcedat clauis diſcretionis.allegat quod eleganter dicit inno.in.c. quanto de iureiu.& quod dicit idem innocẽ. in.c.quod ſuper iis de vo.& glo.in.c.ad apoſtolicæ de re iudi.in.6.Et ſæpius hoc idem in d.trac.replicat.Vnde vult ꝙ iſtæ claues & poteſtatis plenitudo ſint principaliter & fundamentaliter in eccleſia vniuerſali & conſequẽter in concilio vt ipſe dicit,ſed ꝙ iſtius poteſtatis exercitium ſit principaliter in papa qui cum claue diſcretionis poteſt illa vti. Vnde ſentit ꝙ in papa ſolo proprie non ſit plenitudo poteſtatis ſed tantum exercitium: quia vt ipſe dicit alioquin eſſent duę poteſtates in eccleſia,quod dicere ſaperet hæreſim,nam ſecũdum cyprianum papam in.c.loquitur.24.q. 1.eccleſia æquiparatur ſoli arbori & fonti,alii vero miniſtri quotquot & quales ſint æquiparantur radiis ſolaribus ramis arboris & riuulis fontis.Si autem præciditur riuulus a fonte areſcit:nec gloriabitur ramus contra arborẽ/ nec radius ſolaris cõtra lumẽ ſolis/nec riuulus

contra fontem. ¶ Item etiam tenentes claues
A datas eccleſiæ mouentur authoritate matth.
18. ibi ꝙ ſi non audierit eos dic eccleſiæ, & au
thoritate augu, & hiero. in. c. quodcunq; &. c.
omnibus. 24. q. 1. & pluribus aliis authorita-
tibus quæ dicunt ꝙ petrus quando claues ac-
cepit figurauit eccleſiam, & act. 15. Et in effe-
ctu illę authoritates quæ fuerunt ſupra addu
ctæ ad oſtendendum ꝙ cõcilium ſit maius ꝗ
papa (quę ſupra ſæpius fuerunt repetitę) ad-
ducuntur ad hoc propoſitum.

¶ Iſtam eandem opinionẽ replicat idem ab-
bas in diſputatione epiſcopus/ per præmiſſa.
& vltimo adducit. c. noua de pœni. & remiſ.
&. c. 1. §. vna de ſum. trini. Addit & rationẽ,
quia alias mortuo papa non eſſet qui eius iu-
riſditionem exerceret: non eſt autẽ veriſimile
ꝙ chriſtus voluerit dimittere eccleſiã ſine pa-
ſtore. Allegat. c. ad apoſtolicæ in fi. de re iudi.
in. 6. & bonus eſt tex. in capitulo. 1. in prin. de
homi. in. 6. & glo. in verbo ſede vacante in. c.
vnico de ſchiſma. in. 6. Et act. 15. conſultatio
de ſeruatione legaliũ non fuit ad ſolum petrũ
delata ſed ad omnes de eccleſia, & tamen illa
conſultatio non erat fori pœnitentialis tantũ
ſed etiam fori contentioſi & iuriſditionalis. Et
in eodem. c. 15. paulus perambulans ſyriã &
B ciliciam præcipiebat cuſtodire præcepta apo
ſtolorum & ſeniorũ. quod verbum præcepta
ſapit iuriſditionem contentioſam. Et act. 16.
paulus & timotheus cum pertranſirent ciuita
tes tradebant eis ſeruanda dogmata quæ erãt
decreta ab apoſtolis & ſenioribus. Nota ver-
bum decreta/ quod ſapit iuriſditionẽ: vt in. c.
ſi. de tempo. ordi. & in. c. 2. de iudi. &. 4. di. §.
hęc etſi legibus in fi. Et inducit etiã illud mat-
thæi. 16. & ſuper hanc petrã ædificabo eccle-
ſiam meam, & portæ inferi non pręualebunt
aduerſus eã. per quæ verba dicit ꝙ omnis po
teſtas etiã iuriſditionalis data ſit eccleſiæ. Vlti
mo etiã probat: quia ſi in eccleſia non eſſet po
teſtas fori contentioſi & iuriſditionalis, quo-
modo poſſet eccleſia iudicare de papa in caſu
fidei ſicut volunt cõmuniter doc. in. c. in fidei
de hære. in. 6. & archi. 40. di. c. ſi papa. Et huic
vltimo motiuo cum difficultate poteſt bene
reſponderi.

¶ Gerſon in. 8. li. in propoſitione facta coram
anglicis euntibus ad concilium in. 4. conſide
ra. in nona veritate/ dicit ꝙ congregatio eccle
ſiæ habet claues ordinis & iuriſditionis: & ꝙ
claues datæ ſũt petro authoritatiue & exercita
tiue/ ſed toti eccleſiæ vniuerſaliter & ſuſcepti-
ue, vel datę ſunt eccl'ię vt in actu primo & pe
tro vt in actu ſecũdo. Et in. 1. li. in trac. de po.
eccle. in. 4. conſideratione dicit ꝙ claues ſunt C
datæ concilio generali repræſentanti eccleſiã:
nam eccleſia vt ſparſim conſiderata nõ habet
illam poteſtatẽ niſi in quodam materiali ſeu
potentiali, ſed eius congregatio & vnitio quę
fit in concilio generali dat ei formam: ſicut in
aliis cõmunitatibus exemplum dari poteſt. &
fundatur prędicta poteſtas eccleſiaſtica in vni
tate ſecundum aug. veruntamen hoc non im
pedit quin claues datæ ſint petro tanꝗ monar
chæ & legitimis ſucceſſoribus eius: ſed prin-
cipalius datæ ſunt eccleſiæ. primo ratione in-
uincibilitatis, quia portæ inferi non præuale-
bunt aduerſus eam nec deficiet fides eius: nõ
ſic in papa. ſecundo ratione regularitatis: quo
niam habet regularem vſum poteſtatis papa
lis, non ſic econuerſo. tertio ratione multipli-
citatis: quoniam eccleſia continet quamlibet
poteſtatem eccleſiaſticam etiã papalem, non
ſic papa præſertim in extenſione. quarto ra-
tione obligabilitatis: quoniam eccleſia poteſt
condere leges obligãtes & regulantes etiam
ipſum papã tam quo ad perſonã ꝗ reſpectu
vſus poteſtatis: papa autẽ non poteſt iudica-
re totam eccleſiam vel vſum poteſtatis eius li
mitare. Et ſubiungit. hoc enim dicitur ad re-
primendam præſumptionẽ quorũdam ſum- D
morum pontificũ aut eis adulantiũ. Et idem
replicat in. 2. li. in trac. de po. eccle. & de origi
ne legũ in epilogo in. 3. concluſione/ quæ eſt
in fine. 2. libri. Et idẽ etiã iterreplicat in eodẽ
2. li. in. xi. cõſideratione. Quinimo in ſupradi
cta. 4. conſideratione primi libri dicit ꝙ ple-
nitudo poteſtatis eccleſiæ & ſpiritualis gladii
eius executio ſuper quemlibet chriſtianũ qui
eſt frater noſter etiam ſi papa fuerit/ eſt in ec-
cleſia. & allegat illud matth. 18. dic eccleſiæ.

¶ Aliqui magiſtrorum qui fuerunt in conci-
lio conſtan. (vt refert cardi. de turre cre. in. 2.
li. de eccle. ca. 70.) dicunt aliquid poſſe eſſe in
aliquo tripliciter. vt fuit cardi. cameracen. in
trac. de po. eccle. & pa. in. 1. c. tertiæ partis: po
nendo dubium vtrũ plenitudo poteſtatis ec-
cleſiæ reſideat in ſolo romano põtifice. Vbi
poſt argumenta ad partem negatiuam refert
ꝙ magiſter mauritius de praga obtulerat ſe
reſponſurum ad propoſitam quęſtionem po
nendo tres concluſiones. primam ꝙ plenitu-
do poteſtatis eccleſiæ inſeparabiliter reſidet
in vniuerſitate eccleſiæ catholicæ. ſecundã ꝙ
plenitudo poteſtatis eccleſiæ reſidet inſepara-
biliter in romano pontifice. tertiã ꝙ plenitu
do poteſtatis eccleſiæ repræſentatiue reſidet

A in concilio generali. Ex quibus ſequebatur ꝙ pars affirmatiua quæſtionis ſecundũ ꝙ ſimpliciter erat poſita eſſet falſa/ ex negatione vnius. Et cum dictus magiſter mau, vellet ſuã intentionẽ declarare, quidam timentes ne per ipſum & quoſdã alios ſacræ theologiæ profeſſores in diſputationibus impugnarentur nõnulli errores ad concilium delati, conſpiratione facta impedierunt diſputationem, cõtra quos dictus cardinalis publice verbo & in ſcriptis ob reuerentiã fidei proteſtatus eſt tanꝗ contra ſuſpectos de fautoria hæreticæ prauitatis. ¶ Vnde ipſe ſoluendo quæſtionẽ dicit primo ꝙ plenitudo ptãtis ſecundũ ꝙ iura loquũtur intelligitur de ptãte iuriſditiõis & nõ ordinis. ſecundo ꝙ plenitudo iuriſdictionis eſt in ſolo papa, qui illam adminiſtrat & diſpenſat, tertio topice & aliquo modo æquiuoce eſt in vniuerſali eccleſia. Et hæc declarando dicit (vt tactũ eſt) ꝙ tripliciter aliquid dicitur eſſe in aliquo, vno modo tanquã in ſubiecto: ſicut virtus eſt in anima/ & accidens in ſubſtantia ſubiectiue. ſecundo tanꝗ in obiecto: ſicut effectus dicitur eſſe in ſua cauſa vel in ſuo fine, quia in illum tendit tanꝗ in ſuũ obiectũ finale. tertio modo tanꝗ in exemplo: ſicut res viſa dicitur eſſe in ſpeculo vel aliqua doctrina
B in libro, qa ibi eſt repræſentatiue. Primo modo vt dicit plenitudo poteſtatis eſt in papa tãquã in ſubiecto eam recipiẽte & miniſterialiter eam exercẽte. ſecundo modo eſt in eccleſia tanꝗ in obiecto cauſaliter & finaliter continente. tertio modo eſt in generali concilio/ tanꝗ in exemplo ipſam repræſentante & regulariter dirigente. Primum patet, quia papa proprie loquendo eſt miniſter hanc poteſtatem ſubiectiue recipiẽs & adminiſtratiue diſpenſans: iuxta illud lu. 22. qui præceſſor eſt in vobis fiat ſicut miniſtrator. Secuudum patet, quia plenitudo poteſtatis non eſt cauſaliter & finaliter propter papã/ ſed papa & eius poteſtas propter eccleſiam & ad eam ordinatur ſicut ad finẽ. i. ad eius ædificationem: quia ſecundum apoſtolũ. 2. ad corin. 10. & vlti. hanc poteſtatem dedit dominus in ædificationem & non in deſtructionem. Tertium patet quia ſi papa vteretur iſta poteſtate ad deſtructionem eccleſiæ, generale concilium eſſet in exemplum vel ſpeculum repræſentans dictã vniuerſalem eccleſiam & eius vice & nomine abuſus huiuſmodi plenitudinis poteſtatis coercens regulans & dirigẽs & etiam puniens. Ita dicit dictus cardi. cameracen. cuius verba refert cardi. de turre cre. vbi ſupra, tacito forte eius nomine ne videretur impugnare cardinalem. Concluditur ergo ex dictis iſtorum ꝙ C poteſtas clauium & poteſtatis plenitudo ſit in eccleſia & conſequenter in concilio illam repræſentante etiam coercitiue reſpectu papæ & ſic ꝙ omnimoda & maior poteſtas ſit in eccleſia ꝗ in papa.

¶ Iſtam etiam opinionem tenet quidam hiſpanus qui fuit epiſcopus gaddicen. qui colligit dicta gerſonis & illa approbat. Et diſcurrẽdo allegat multas authoritates, maxime oſtiẽ. qui dicit in. c. noua de pœni. & remiſ. ſuper verbum claues, ꝙ vna clauis eſt fori contentioſi iudicialis (de qua in. c. per venerabilẽ. §. rationibus qui filii ſint legi, & de exceſ. prælatorum. c. tanta) altera fori voluntarii pœnitẽtialis: de qua in. c. omnis de pœni. & remiſ. & quòd vtraꝗ commiſſa fuit apoſtolis. Et ad illud allegat ſcotum in. 4. ſen. di. 19. Et multũ ſe fundat in authoritate math. 18. vbi poſt verba ſi peccauerit in te frater tuus, ſequitur vbi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo/ ibi ſum in medio eorum, quæ verba dicit intelligenda de concilio generali. Ad idem allegat illud math. vl. euntes docete omnes gentes baptizantes eos &c. per quę verba videtur dari iuriſditio: quia baptiſmus eſt ianua omniũ ſacramẽtorum. ad ſacramẽta autem conferẽ- D dum & prædicandũ publice in eccleſia requiritur iuriſditio: quia non poteſt vnus prædicare in parochia alterius: vt de paroch. per to. & in cle. 1. de fo. compe. cum ſimil. Similiter lu. 6. chriſtus elegit. 12. quos apoſtolos nominauit, & eos ad propagandum auxiliũ ſalutis humanæ miſit: quod ſimiliter ſine aliqua iuriſditione fieri nõ poterat. Ad idem allegat rabanum & remigium ſuper illud quodcũꝗ ligaueris &c. Et ſanctũ thomã ſuper illud. 2. ad corin. vl. hæc abſens ſcribo/ innuentẽ ꝙ apoſtolus ibi loquitur de correctiõe coactiua in foro publico exteriori. Ergo apoſtolis omnibus ſicut & paulo data fuit talis poteſtas iuriſditionis fori exterioris. Et ibi conatur reſpõdere ad duas authoritates petri de palude, quì tenet partẽ contrariam. Hæc autẽ omnia tollentur per inferius dicenda.

¶ Profecto ſi quærimus mentẽ illorũ doctorum qui tenent ꝙ maius ſit concilium ꝗ papa (quos ſupra retuli) tendunt ad hoc ꝙ poteſtas clauiũ principalius ſit in eccleſia ꝗ in papa: & ſic ꝙ eccleſia & conſequẽter concilium habeat plenitudinẽ poteſtatis, voluntꝙ ſemper quando chriſtus loquutus eſt petro de actibus poteſtatiuis/ ipſum eſſe locutũ de ec-

cleſia, ſicut patet de eo quod ei dixit dominus/
ego pro te rogaui vt nõ deficiat fides tua &c.
A lu. 2 2. vbi licet dicatur pro te & fides tua, ta,
men intelligitur de eccleſia ei cõmittenda.
¶ALII in concilio baſilien. contra euge,
nium dixerunt poteſtatis plenitudinẽ eſſe in
eccleſia non ſolum ſicut in obiecto finali aut
in concilio ſicut ſicut in exemplo (vt ſupradi
cti in concilio conſtantien.) ſed ſicut in ſub,
iecto adminiſtrante & exercente. & ita in fa,
cto demonſtrarunt/omnem papalis poteſta,
tis adminiſtrationem & exercitium ſibi aſſu,
mentes: & dicentes vniuerſali eccleſiæ in om
nibus membris eius coniunctim datam eſſe
poteſtatem clauium in plenitudine & princi,
palius q̃ papæ. ℣ Profecto iſte paſſus eſt mi,
hi valde difficilis: quia ſi concludam nullam
poteſtatem clauium datam eccleſiæ, quomo,
do poterimus dicere ꝙ eccleſia & conſequen
ter concilium iudicet de titulo papatus vt
79. di. c. ſi duo: quia ſine iuriſditione non re,
cte quis iudicat. Item (vt alias dictum eſt) cõ
cilium exercet cenſuras: vt in. c. ſi quis epiſco
pus & in. c. ſicut de hære. 1 0. q. 2. c. ſi. &. xi. q.
3. c. nullus &. c. certũ, &. 1 8. di. c. ſi quis. Hoc
aũt fieri non poteſt ſine cauſæ cognitione: vt
in. c. nemo. 2. q. 1. ponitur per glo. in. c. noua
B de offi. lega. igitur. Item matth. 1 8. cum dici,
tur quæcunq; alligaueritis &c. videtur omni,
no ſermo de poteſtate iuriſditionali etiam fo
ri cõtentioſi/ & vniuerſaliter data poteſtas in
omnes/ & data a deo immediate. tũ quia ſunt
verba per chriſtum immediate directa in om
nes apoſtolos, tum quia verbum illud alliga,
ueritis/ non deſignat poteſtatem ordinis tan,
tum: quia qui peccat in alium/ ſatis eſt ſtatim
alligatus, nec proprie conuenit ei alligari
ſed abſolui. vnde magis deſignat actũ iuriſdi
tionis & ſuperioritatis: iuxta illud pſal. 1 4 9.
ad alligãdos reges eorum in compedibus. &
1. ad corin. 7. alligatus es vxori &c. &. 2 6. q.
7. c. alligant &c. ibi tales ſunt ſacerdotes qui
omnem iuſtitiam populo mãdant & ipſi nec
modicam ſeruant. Idem oſtendit dictio quæ,
cunq; quæ eſt vniuerſalis. l. metum. §. aduer,
tendum. ff. quod metus cauſa. ff. de iure fiſci
l. diuus. &. ff. de fundo inſtruc. l. cum delatio,
nis. §. ſabinus. l. quæſitum. §. fi. ff. de lega. 3.
Vnde videtur per dicta verba data poteſtas
vniuerſaliter etiam iuriſditionis contentioſæ
& immediate a deo.
¶Similiter ſi dicam poteſtatem clauium datã
eccleſię a deo ſimpliciter, incidam in errorem
ꝙ eadem poteſtas demandata fuerit pluribus
æque principaliter ſcilicet eccleſię & papæ: &
ſic eſſet dare duas poteſtates ſupremas in ec, C
cleſia, quod ſaperet hæreſim: quia eſſet pone,
re duo principia. c. quidam in. §. cerdoniani
2 4. q. 3. ℣ Sed huic obſtat quod dicunt legi,
ſtę/ non eſſe abſonum pluribus inſolidum cu
ram populi competere: ſicut in pluribus tuto
ribus & curatoribus. ff. de adminiſtra. tute. l.
decreto. §. 1. l. fi. de authori. præſtan. l. 1. C. ſi
vnus ex pluribus. Et pluribus magiſtratibus
cõpetere poteſt cura populi. ff. ad municipa.
l. magiſtratum. Et omnia incorporalia actiue
& paſſiue pluribus debentur & competũt. ff.
de verb. obli. l. 2. §. & ideo. ff. fami. erciſ. l. hæ,
redes. §. an ea. ff. de regulis iu. l. ea quæ. Sed
hoc nihil eſt: quia dicendum eſt ꝙ adducta lo
quuntur in inferioribus & iuribus, in quibus
attendimus rationis identitatẽ. ſed hic loqui,
mur in ſuprema poteſtate clauiũ in qua da,
tus eſt vnus ſupremus & princeps: quæ ptãs
ſi eſſet data alteri æque principaliter, iam non
eſſet in vno ſuprema ptãs, ſed in vno æque
principaliter cum vniuerſitate. & ſic duo re,
pugnantia, per quę nec eſſet ſtatus monarchi
cus nec ariſtocraticus/ & pareret diſſenſionẽ.
& non eſſet bene prouiſum eccleſiæ: quia re,
liquiſſet chriſtus materiã diſſenſionis, & eſſet
contra verbum euãgelicum ioan. 1 4. pacem D
relinquo vobis / pacem meam do vobis. &
ioan. 1 6. hæc loquutus ſum vobis vt in me
pacem habeatis.
¶Si dico datam eccleſiæ poteſtatem clauium
iuriſditionis deriuatiue a petro, remanet ab,
ſurdum ꝙ eccleſia quæ clauiũ poteſtatẽ rece,
piſſet a petro iudicaret de perſona petri & in
ferior de ſuperiore contra. c. inferior. 2 1. di.
c. cum inferior de maio. & obediã. Itẽ illa au
thoritas matth. 1 8. repugnat: quia vel oportet
ꝙ p illa verba quęcũq; alligaueritis intelligat̃
data facultas iuriſditionis contẽtioſæ vt dictũ
eſt (quod videtur ſentire glo. interli. ibi cum
ſupplet. ſ. vinculo anathematis) vel oprtet ꝙ
illam authoritatẽ diuerſimode exponamus:
videlicet ꝙ in iis quæ ſunt ordinis ſimpliciter
intelligamus datam apoſtolis poteſtatẽ a deo
immediate, in iis autem quæ ſunt contentio,
ſę iuriſditionis datam deſcenſiue & mediante
petro: & tamen verba non ſonant hanc diuer
ſitatem, nec eadem authoritas debet diuerſo
iure cenſeri. c. cum in tua de deci.
¶PRO ſolutione huius ambiguitatis con,
ſidero ꝙ volentes tenere datam eccleſiæ pote
ſtatis plenitudinem, nõ poſſunt hoc probare
ex vllis verbis chriſti directis in diſcipulos:

A quia nuſquã reperitur ꝙ chriſtus loqueretur eis per modum tribuentis iuriſditionẽ in foro iuriſditionali ſed ſemper in foro pœnitentiali. ſimiliter nuſquã cum dedit illis aliquam poteſtatem loquutus eſt ſeorſum a petro, ſed imo ſemper petro cum illis exiſtente. Nec reperio aliquam authoritatem ſacræ ſcripturæ aut conciliarem vel pontificalem vel legalem ex qua poſſit clare haberi (niſi ex quibuſdam imaginationibus) datã poteſtatis plenitudinẽ alteri ꝙ̃ petro, aut vnꝙ̃ datam eccleſiæ ſine petro aliquam poteſtatem. Et iſta diuiſio eccleſię a petro & conſequenter a papa ponendo maioritatem poteſtatis magis in eccleſia quàm in petro (quaſi eccleſia ſit ſine papa & papa ſine eccleſia) videtur quid imaginarium & plus ſcandali ꝙ̃ vtilitatis attuliſſe. Quinimo nuſquã repperi dominum feciſſe aliquod verbum ſpecifice de poteſtate clauiũ cum apoſtolis dirigendo verba ad eos ſicut quando ſolum direxit verba in petrũ. De his conſtat: quia ſi volunt ſe fundare in verbis dictis matth. 18. ibi nulla ſit mentio de clauibus ſpecifice: & verba fuerunt de dimittendis peccatis, & dicta etiã petro & aliis diſcipulis præſentibus. quod patet qa dominus dicit ſi peccauerit in te frater tuus, & tamen non ſpeci-
B fice dicit ſe dare vel daturum illis claues ſicut quando loquutus eſt petro / ad oſtendendum omnimodam poteſtatẽ datam petro etiã ſine aliis apoſtolis & maiorem illis. Vnde cũ dicit ſi peccauerit in te frater tuus, patet ꝙ loquitur de peccantibus, quod oſtendunt verba ſequẽtia cum dicit ſi te audierit lucratus eris fratrẽ tuum. vbi ſupplet glo. nico. ſ. cum integritate famæ ad ſalutẽ eum reducendo. Ergo tunc loquebatur principaliter petro (in quẽ etiã verba dirigebantur) ſimul cũ aliis & in foro pœnitentiali, quod patet ex interrogatione ſequẽti facta per petrũ, cum dicit domine quotiens peccabit in me frater meus & dimittã ei / vſꝙ ſepties &c. vnde lucas dicit. c. 17. ſi peccauerit in te frater tuus increpa illũ, & ſi pœnitentiam egerit dimitte illi &c. Pro hoc eſt ꝙ ibi matth. 18. paulo poſt dicta verba ſi te audierit &c, ſubiungitur quęcunꝙ alligaueritis ſuper terrã &c. vbi etiã nullum verbũ expreſſe vel indefinite de clauibus: ne per dicta verba ſi feciſſet mentionem de clauibus dicendo & vobis dabo claues / videretur ſimpliciter dediſſe etiã eis poteſtatem fori iuriſditionis contentioſæ, ideo dixit quæcunꝙ alligaueritis ſine mentione clauium explicite. quod intelligendo ſecũdum materiã de qua loquebatur / comprahendebat tantũ claues fori pœnitentialis. Inſuper loquebatur omnibus diſcipulis: vt patet in prin. illius capi. In illa hora acceſſerũt diſcipuli ad ieſum &c, & poteſtatem quam eis dabat ſiue promittebat (quia ſecundum cõmuniorẽ ſententiam erant verba pro miſſionis, quia nondũ erant facti ſacerdotes) promittebat omnibus ſingulariter ſe daturũ & non in concreto: quia alioquin nullus ipſorum habuiſſet de per ſe poteſtatem ligãdi & ſoluendi: cuius contrarium patet in pluribus locis in actibus apoſtolorum quando fuerũt diſperſi ad prædicãdum per prouincias. Et ſic iſta poteſtas ſi fuiſſet iuriſditionalis & clauiũ in foro contentioſo & poteſtas plenaria (ſicut dicunt tenentes plenitudinem poteſtatis eſſe in eccleſia) fuiſſet data ſingulariter omnibus diſcipulis: & ſic hodie quilibet epiſcopus & ſacerdos haberet iſtam plenitudinem poteſtatis. Et ſi cõmuniter omnibus ſimul in concreto promiſiſſet, cum petrus eſſet inter eos / nec ipſe ex illa authoritate ſolus potuiſſet aliquẽ ſoluere vel ligare: cum tamen per ipſos ſecus factũ legamus in actibus apoſtolorũ. Et ꝙ illa authoritas fuerit de poteſtate ligandi & ſoluendi in foro conſcientię tantũ, oſtendunt verba ſequentia in continenti poſt / tunc accedens petrus ad eũ dixit domine quotiens pec-
D cabit in me frater meus & dimittã ei / vſꝙ ſepties? dicit illi ieſus non dico tibi vſꝙ ſepties ſed vſꝙ ſeptuagieſſepties. quæ verba oſtendunt ſermonem eſſe in foro cõſcientię. Et ꝙ promiſſa fuerit illa poteſtas ligandi & ſoluendi ſingulis, patet cum dicitur peccabit in me / & cum reſpondetur nõ dico tibi vſꝙ ſepties. quæ licet ſint verba ſingulariter in petrũ tantum directa, tamen omnibus cẽſentur dicta. quod etiam conuincitur ex euãgelio lucæ. c. 17. vbi licet ad omnes loquatur, tamen ſingulariter dicit ſi peccauerit in te frater tuus / increpa illum & dimitte illi &c.

¶ Et ad clarius oſtendendum ꝙ loquatur in foro poli & non in foro fori, ſubiungit exemplum petro ideo aſſimilatum eſt regnũ cœlorũ homini regi. & totum illud capitulum loquitur de regno cœlorum. in prin. enim dicitur niſi conuerſi fueritis & efficiamini ſicut paruuli non intrabitis in regnum cœlorum: quicunꝙ ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte / hic eſt maior in regno cœlorũ. itẽ ſi manus tua vel pes tuus ſcãdalizat te abſcinde eũ & proiice abs te: bonum eſt tibi ad vitam ingredi debilem vel claudum &c. item bonum eſt tibi cum vno oculo in vitã intrare ꝙ̃ duos

oculos habentē mitti in gehennam ignis. Ecce ꝙ loquitur de dimittendis peccatis in foro
A conſcientiæ tantum. ¶ Quod adhuc clarius demonſtratur: quia ſi illa verba quæcunq; alligaueritis &c. fuerunt verba promiſsionis (ſicut cōmuniter tenetur vt dictū eſt) impleta fuit illa promiſsio ioan. 20. vbi dicitur quorū remiſeritis peccata remittuntur eis. Ecce ꝙ loquitur de peccatis remittendis, & non de poteſtate coactiua & iuriſdictionali in foro fori/ nec de plenitudine poteſtatis. Et ex hoc apparet ꝙ illud quod dicitur ibi in. d. c. 18. ꝙ ſi nō audierit eos dic eccleſię (de qua authoritate ſit tam longa diſputatio) intelligi debet ſicut dicit ibi glo. nicolai. i. prælato, & non de eccleſia vniuerſali: quia ex quo eſt ſermo de denūtiatione euangelica & non in foro iudiciali, ſi peccans non audit (id eſt ſi non ceſſat a ſcandalizatiōe) poſtquā adhibitus eſt primo vnus & deinde duo vel tres/ debet dici p̄lato vt ſic peccantem emendet & reducat ad pœnitentiā, & propterea glo. interli. ibi ſupplet vt obiurgatio plurimorū eum corrigat. & alia glo. interli. dicit/ hic eſt authoritas de manifeſta vocatione. quaſi dicat poſtq̄ cum duobus vel tribus non audiris publica eum prælato.

¶ Nec cōtrariatur ꝙ cū dn̄s loqueretur petro
B qui erat futurus ſummus prælatorum/ voluiſſet eum remittere ad alium prælatū. quia licet matth. 18. verba videātur principaliter directa in petrum (cum dominus loquatur in ſingulari ſi peccauerit in te/ & dic eccleſiæ: & petrus ad eum dicat quotiēs peccabit in me frater meus &c.) tamen vt apparet lu. 17. verba illa fuerunt dicta omnibus apoſtolis ſimul/ & non magis petro q̄ aliis: vt patet ibi & ait ad diſcipulos ſuos. item ibi attendite vobis &c. & poſtea ſequitur/ & dixerunt apoſtoli domino adauge nobis fidem. Ex quo patet ꝙ verbum illud de dimittendo fratri fuit dictum omnibus & non petro tantum, licet principaliter ei tanq̄ principaliori. Vnde ſequitur ꝙ dicta verba recipiunt ſenſum in perſona vniuſcuiuſq; prout cuiq; competere poſſunt: ſed petro qui erat futurus ſummus prælatorū & non habiturus ſuperiorem ad quē ab eo poſſet haberi recurſus non poterat conuenire dic eccleſię. i. prælato/ ſicut cōmuniter dicitur in. c. propoſuit de conceſ. præben.

¶ Et ſi dicatur ꝙ inter apoſtolos erat etiā petrus, ideo etiam in eo eſſet verificanda illa authoritas dic eccleſiæ. reſpondetur ꝙ ſatis verificatur in petro/ ſi ita publicatur corā multitudine ſicut alius. ¶ Et ſi rurſus dicatur/ ergo nō eſt verum ꝙ illud verbum dic eccleſiæ intelligitur. i. prælato. Reſpōdetur ꝙ nō eſt abſonū
C ꝙ is qui fungitur vice duarū perſonarū fungatur vice denūtiantis & prælati: vt in. l. ſi cōſul. ff. de adop. c. a collatione de appel. in. 6. & ca. penul. de elec. eo. li. Et tunc intelligendum eſt dic eccleſiæ. i. prælato. i. tibi qui geris perſonam prælati corrigendo fratrem peccantem in te & perſuaſiōibus compeſcendo / redicas etiam excōmunicando. vel dic eccleſiæ implorando auxilium in exequendo/ cū frater peccans eſt incorrigibilis: iuxta. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. Item non eſt abſonū ꝙ eadem lex diuerſos habeat intellectus ſecundum diuerſitatē perſonarū: vt in. l. plenum. §. æquitii de vſu & habi. cum ſimil. Vnde ſi reſtringim⁹ dictam authoritatem matth. 18. ad perſonas peccantes in apoſtolos quibus verba dirigebantur, illud dic eccleſiæ poteſt intelligi. i. prę lato quo ad ſubiectos prælato / hoc eſt petro qui erat vel futurus erat eorum prælatus: ſed quo ad petrum (vt non habentē ſeu non habiturum ſuperiorem) dic eccleſiæ debet intelligi. i. multitudini per ſeipſum excōmunicando eum. ¶ Sed quia dicta authoritas eſt generalis & omnibus fidelibus dicta, illud dic eccleſiæ ſemper debet intelligi. i. ſuperiori: ſed quo ad papam peccantē in alium, illud dic eccleſię intelligendū eſt. i. deo qui ſolus eſt ſuperior eius: ſecundū ꝙ voluit oſtien. in. c. propo
D ſuit de conceſ. præben. & ſatis eſt eccleſiæ dictum quando eſt dictum illi qui præeſt eccleſiæ/ cui denuntiandus eſt ſubiectus: & reſpectu papæ quando oramus deum qui eſt fundator & caput eccleſiæ/ dicimus eccleſiæ. Nec poteſt intelligi de eccleſia imaginaria: quia tūc nulli diceretur. vnde oportet ꝙ intelligatur de rectoribus gubernatoribus & ſuperiorib⁹ prælatis ipſius eccleſiæ/ quorū petrus erat caput: vt. d. c. in nouo, 21. di. &. c. rogamus. 24. q. 1.

¶ Ex quo etiam patet ꝙ falſum dicunt illi qui aiunt authoritatē & poteſtatis plenitudinem principaliter eſſe in eccleſia & exercitiū poteſtatis in papa, quia dato quòd prædicta authoritas in qua fundatur eorū opinio intelligeretur de poteſtate iuriſdictiōis coercitiuæ, adhuc ex ea innuitur contrariū: quia cum inter apoſtolos tunc eſſet petrus eorum caput quando verba fuerūt prolata per chriſtū/ & ita dirigebātur in petrū ſicut ī cęteros apoſtolos (imo principalius in petrum: vt patet ex ſequentibus verbis: quia ſolus petrus poſtea interrogat domine quotiens peccabit in me frater

meus

A micus & dimittam ei vſq; ſepties &c.)ſi intel-
ligeretur dicta authoritas de plenitudine po-
teſtatis, ſequeretur ꝙ iſta plenitudo ptãtis fu
iſſet data oĩbus ſed principalius petro tanq̃
capiti & per eum diſtribuenda, & exercenda
etiã per alios ad nutũ & voluntatem capitis
(videlicet petri) & conſequenter exercenda
per alios prælatos eccleſiæ ad nutũ commiſſi
onem & voluntatẽ papæ. ¶ Sed quia dicta au
thoritas matth. 18. proprie loquitur de dimit
tendis peccatis & ptãte ordinis (.ſ. ligandi &
ſoluendi) nullo modo ex illa põt ſumi argu
mentũ ꝙ data fuerit aliqua plenitudo pote-
ſtatis (cum de illa verbum nullũ) nec ẽt ali-
qua iuriſditio coactiua & iudicialis fori ipſis
apoſtolis: & conſequenter nec ipſi eccleſiæ: ſi-
ue aliis prælatis de eccleſia, qui tantum ſunt
vocati in partẽ ſolicitudinis: vt in. c. decreto
cũ ſequenti. 2. q. 6. ¶ Quod ẽt apparet quia
iſta authoritas non intelligitur de coactiuę &
iuriſditionalis ptãtis datione, ſed de quadã pu
blicatione ad confuſionem peccatoris proxi
mũ ſcandalizantis. Facit multum bene glo.
ordi. ibi cum dicit. dic eccleſiæ vt deteſtationi
eum habeat: & qui non potuit pudore ſalua-
ri/ ſaluetur opprobriis: & vt rubore ſequeſtra
tionis emendetur ſit tibi ſicut ethnicus & pu-
B blicanus. Eccẽ ꝙ nõ loquitur niſi in foro pœ
nitentiali: & non loquitur de eccleſia vniuer-
ſali in concreto ſed de prælatis.
¶ Et iſtam concluſionẽ ponit hiero. ibi ſuper
illud. 18. c. quęcunq; alligaueritis ſuper terrã,
dicit. n. hic ptãtem tribuit apoſtolis, vt ſciant
qui a talibus condẽnantur humanã ſententiã
diuina ſententia roborari &c. Prælati ergo v-
niuerſitatum ſunt ad quos tanq̃ ad iudices fi-
deles remittuntur, & non ipſę vniuerſitates.
Idem ẽt ibidem chryſo. vbi dicit dic eccleſiæ
.i. iis qui eccleſiæ præſunt. Et .s. thomas ſuper
matth. ibidem dicit, dic eccleſiæ. i. toti multitu
dini vt confundatur, vt qui noluit ſine con-
fuſione corripi cum confuſione corripiatur.
eſt. n. confuſio adducens peccatũ, & eſt con-
fuſio adducens gloriã & gratiam eccle. 4. vel
dic eccleſiæ. i. iudicibus vt corrigatur: iuxta il
lud deutero. 21. ſi genuerit homo filiũ contu
macẽ & proteruũ qui nõ audierit prĩs ac ma
tris imperiũ & coercitus obedire contẽpſerit,
apꝓhendẽt cũ & adducẽt ad ſeniores ciuitatis
illius & ad portã iudicii &c. Et idẽ. s. in. 4. ſen.
di. 19. q. 2. ar. 2. q̃ſtiũ. 3. ad. 2. argu. vbi poſtq̃
dixit in. d. q̃ſtiun. ꝙ ꝓceptũ de correptiõe fra
terna ſe extendit ẽt ad ꝓlatos vt corripiantur
a ſubditis: dicit ꝙ q̃uis prælati ſint corripien-
di a ſubditis/ non tñ eſt eis pœna infligenda:
ſed recurrendũ ad ſuperiorem denunciando, C
vel ſi prælatus nõ habet ſuperiorẽ recurren-
dũ eſt ad deum qui eum emendet vel de me-
dio ſubtrahat. ¶ Iſte aũt qui non habet ſuperio
rẽ eſt papa: vt in. c. licet de elec. ergo ſi denũ
tiandus eſſet papa / non eſſet recurrendũ ad
aliquẽ ſuperiorem. Intelligitur ergo authori
tas de prælato qui habet ſuperiorẽ prę latũ ad
quem poſſit recurri. Igitur ſtat expoſitio dic
eccleſiæ .i. prælato. ¶ Idẽ ſanctus in. 4. ſen. di.
19. q. 2. arti. 3. quæſtiun. 2. ad. 4. argu. dicit
dic eccleſiæ poſſe exponi. i. prę lato in iudicio
ꝓſidenti. Item albertus magnus ſuper matth.
ibidẽ dicit. dic eccleſiæ. i. prælato in conuentu
ſiue in ſynodo: & ſi eccleſiã non audierit, vt ſe
cundum arbitrium prælati corrigatur ſit tibi
tanq̃ ethnicus & publicanus.
¶ Idẽ virtualiter ſentit archieꝑus armacha-
nus: qui vult ꝙ ẽt iſta authoritas dic eccleſiæ
non arguat aliquã ſuperioritatẽ in eccleſia re
ſpectu papæ, ſed quandã maioritatẽ diſcretio
nis: eſt. n. aliqua doctrina ei & aliis vt vnuſ-
quiſq; iudex eccleſiaſticus ſciat quẽ modum
punitionis exequi debeat erga quoſcũq; qui
oẽs in fratris noĩe importantur: & hoc ſpecia
liter in peccato cõmiſſo in propriã perſonam
ipſius. Vnde dicit ꝙ per dictam authoritatem D
ſummus pontifex delictum in perſonã ſuam
duntaxat cõmiſſum non debet iudicare, ſed
poſt monitiones in hoc loco deſcriptas illud
peccatũ publicare debet eccleſiæ vt ex diſcre
tione eccleſiæ puniatur/ ne vindicare potius
q̃ corrigere videatur ſi ſolus ſua authoritate
puniat: ex quo nulla põt argui ſuperioritas
in eccleſia reſpectu ſummi ponti. Si. n. hęc di
cta fuiſſent propter ſuperioritatem eccleſiæ,
fruſtra & impertinenter poſtea adiecíſſet dñs
amen dico vobis quæcunq; alligaueritis ſu-
per terrã &c. ex quo illa doctrina præcedens
euidenter oñdit eccleſiam debere ligare/ non
ipſos apoſtolos. Et ſubiungit. conſtat igitur ꝙ
doctrina chriſti tendit ad hoc ꝙ petrus & alii
poſt correctionem vltimam, de eccleſiæ diſ-
cretione ſiue conſilio fratres delinquentes pu
nire debent, & eos tanq̃ publicanos & ethni-
cos (cum quibus iudæis cõmunicare non li-
cebat: iuxta illud lu. 5. c. quare cũ publicanis
& peccatoribus mãducatis & bibitis) ſuo liga
mento eiicere/ ita vt cum ipſis coĩcare nullate
nus ſit licitum cæteris chriſtianis. & ideo in-
telligendum eſt hic poteſtatem excoĩcan-
di generaliter quoſcunq; delinquentes ẽt ſi
ſint imperatores aut reges (quoniam vniuer

ſaliter dicitur quæcū๑ alligaueritis ſuper terram &c.) **A** omnibus apoſtolis fuiſſe collatam. Ita dicit ipſe archiepiſcopus armachanus in ſumma de quæſtionibus armenorum li.7.c.9.¶ Ex cuius dictis elicitur ꝙ per illam authoritatem dic eccleſiæ / nulla demonſtratur ſuperioritas eccleſiæ in papam, ſed potius e contra propter verba quæ ſequuntur quæcun๑ alligaueritis &c. et conceſſo ꝙ per dictam authoritatem data ſit poteſtas fori cōtentioſi exterioris: quia non de eccleſia.i.concilio ſed de prælato in eccleſia exiſtēte & habente iuriſdictionem in denuntiatū loquitur. & ſic ꝙ nullæ claues iuriſdictionales fori cōtentioſi exterioris/ per dictā authoritatē datæ cēſentur eccleſiæ: & ſi quæ fuiſſent datæ fuiſſent datæ petro primo tanq̄ principaliori, & apoſtolis ſingulariter & nō vt eccleſiā repñtantibus ſine petro.

¶ Et profecto ſi bene cōſiderentur verba, veritas eſt quòd per ea nulla authoritas fori contentioſi data fuit eccleſiæ ſiue concilio: quia ſi data fuiſſet eccleſiæ vniuerſali, non fuiſſet opus vlterius adiicere ſi eccleſiam non audiuerit: quia ſi coertionem haberet eccleſia / non eſſet vltra procedendum ad punitionē: quia eccleſia tanquam potentiſſimus iudex poſſet per ſe punire: & fruſtra eſſent poſita verba ſi **B** eccleſiā non audiuerit ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus, & quod ſequitur quæcun๑ alligaueritis &c. Item ex quo dominus poſtquā dixit dic eccleſiæ/ adiecit quòd ſi eccleſiam nō audiuerit ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus, ſequitur quòd non dederit eccleſiæ poteſtatem coercendi: & ille in quem peccauit frater non poteſt requirere eccleſiam vt illum coerceat, ſed tantum debet ipſe poſtea habere illum pro ethnico & publicano. Et nota quòd dicit ſit tibi ſicut ethnicus: quaſi dicat habeas eum pro eiecto ab eccleſia. Ex quibus verbis aliqui doc. (maxime barbatius in cap. nouit de iudi.) volunt quòd ipſo iure denuntiatus cenſeatur excommunicatus.

¶ Nec contradicit huic intellectui glo. nicolai ibi cum dicit ſit tibi ſicut ethnicus id eſt ſeparetur ab aliis fidelibus per excōmunicationem & cenſuram eccleſiaſticam. quia ipſe intelligit iuxta expoſitionē per eum datam / videlicet dic eccleſiæ id eſt prelato: ita quòd per prælatum & non per eccleſiam vniuerſalem ſiue concilium cenſuræ ſunt fulminandæ. Et ꝙ ſit verum in eadem glo. ſuper verbū ethnicus &c. poſt verba per excommunicationem & cenſuram eccleſiaſticam, ſubiungit ſtatim & ꝙ talia poſſint prælati eccleſię inferre/ ſubditur amen dico vobis quęcun๑ alligaueritis **C** &c. ¶ Quinimo non improprtādo verba, ſenſus illius authoritatis eſt (cū loquatur in foro conſcientiæ) ꝙ ſi poſt adhibitos duos vel tres teſtes frater non audit/ nō emendatur nec cōfunditur, dic eccleſię.i. dic multitudini.i. dic in publico vt rubore ſuffuſus reſipiſcere cogat. & dic eccleſiæ.i. prælato eius, authoritate ipſius eum excōmunicatum denuntiādo omnibus de eccleſia. eccleſiæ enim nomine collectio & multitudo fideliū intelligitur, de conſe. di. 1. c. eccleſia. Et dic eccleſiæ.i. prælato eius/ denūtiando vt illum coerceat & excoīcet: vel multitudini vt publice arguatur. Et hoc ſentit fœlix papa in epiſtola reſponſiua ad athanaſium & epiſcopos ægyptiorū thebaidorū & libiorū in concilio alexandrino congregatos: qui exponit & ſi te nō audierit dic eccleſiæ.i. accuſa eū publice & non prius. quod eſt dicere.i. non anteq̄ pręceſſerit correctio fraterna.

¶ Vnde nō poteſt accipi eccleſia pro cōcilio. Et hoc ex pluribus oſtenditur: quia cum non ſemper ſtet conciliū/ & quotidie opus ſit facere euangelicam iſtam denūtiationē, eſſet neceſſe expectare conciliū: & ſic redderetur fruſtratoria denūtiatio. & idem multo magis ſequeretur ſi acciperetur eccleſia pro eccleſia vniuerſali: cuius totalis cōgregatio eſt impoſſibilis. **D** ¶ Itē iſta denuntiatio ita cōuenit fœminis & laicis ſicut eccleſiaſticis perſonis: ſi ergo laicus vel fœmina haberet denuntiare eccleſiæ, oporteret eum intereſſe concilio propter ſuum intereſſe quod in fœmina eſt omnino abſonum. & quod dicitur de fœmina, dici poteſt de multis ſimilibus: vt ſunt monachi/ qui nō poſſunt clauſtrū exire, & ſic de aliis. Similiter impoſſibile aliquādo eſſet iſtā denuntiationē fieri eccleſiæ vel cōcilio ex alio capite: quia poſſet cōtingere ꝙ eſſet tanta diſtātia a loco in quo læſus pauper traheret morā ad locū concilii vt ipſe nequiret adire concilium ob defectū expenſarū in itinere. ¶ Accedit ꝙ deutero. 16. mandabatur vt iudices ſederent in portis ciuitatū, vt ad eos facilis eſſet aditus, facit quod dicitur zacha. 8. veritatē & iudiciū pacis iudicate in portis veſtris. & prouer. vlti. nobilis in portis vir eius, qñ ſederit cū ſenatoribus terræ. Vnde propter hæc incōuenientia quæ ſequerētur, non poteſt intelligi dicta authoritas dic eccleſiæ de cōcilio. Accedit ꝙ concilia generalia ſunt humana inſtitutiōe introducta: vt. 16. &. 18. di. per to. ſi autē dicta authoritas loqueretur de concilio, ſequeretur ꝙ concilia fuiſſent inſtituta lege diuina.

A ¶ Et ꝙ non intelligatur de eccleſia vniuerſali ſiue de cōcilio ſed de multitudine fidelium (vt peccans rubore ſuffuſus ſe emendet) vel de prælato habente in peccantem iuriſdictionem vt eū coerceat vel pro eo oret, patet ex eo ꝙ glo. & doc. in. c. ſi peccauerit. 2. q. 1. exponūt dic eccleſiæ. i. ſacerdoti qui oret pro ipſo & admoneat eū deſiſtere a peccato. Idem ibi domi. qui allegat tex. 7. q. 1. ſcire. idem ibi archi. poſt lau. Idem ibi ioan. de fan. qui ad hoc etiam allegat. c. in omni negocio de teſti. & c. cum ex iniuncto de hære. vbi traditur de iſta denuntiatione euangelica. Et glo. in. d. c. in omni/ intelligit ꝙ. d. authoritas habet locum in omni prælato qui habet aliquam adminiſtrationem. & idem glo. in. d. cap. cum ex iniūcto. Sed iſta glo. loquitur de perſonis habentibus denuntiare, hoc eſt ad quos ſpectat iſta denuntiatio, de quo per. s. tho. in ſecunda ſecundæ. q. 33. ar. 3. & coīter doc. vbi ſupra. Itē ioan. an. in. c. nouit de iudi. exponit dic eccleſiæ. i. prælato. ꝑ Idem etiam ſpeculator in ti. de denuntiatione in. §. 2. Qui declarando illa verba euangelii ſic dicit, ſi peccauerit in te id eſt contra te vel te ſciente frater tuus. i. quilibet chriſtianus (vt. xi. quæſt. 3. c. ad menſam) vade & corripe id eſt charitatiue argue eum, inter te & ipſum ſolum id eſt

B ſecrete. 2. quæſtione prima. c. ſi peccauerit. ſi te audierit/ lucratus eris fratrem tuum id eſt animam vel ſalutem fratris eum a peccato retrahendo. ſi autem te non audierit, adhibe tecum vnum vel duos/ ſupple de illis qui hoc ſciunt: alias eſſes proditor criminis, vt in præallega. c. ſi peccauerit. quod nullus eſſe debet de pœni. di. 6. placuit. vel tales qui poſſint prodeſſe & non obeſſe: vt. 22. quæſtione. 5. hoc videtur. vt in ore duorum (. ſ. tui & alterius/ quando vnum adhibes) vel trium (. ſ. tui & duorum quos adhibes) ſtet omne verbū id eſt probetur charitatiua monitio. ꝙ ſi non audierit eos. ſ. cū effectu (quia ſe non corrigit) dic. i. denuntia eccleſiæ. i. prælato qui eſt in eccleſia: vt. 7. quæſtione. 1. c. ſcire. ſi autem eccleſiam. i. prælatum ſeu eius monitionem nō audierit, ſit tibi tanquam ethnicus. i. gentilis (vt. 1. q. 1. c. nonne) vel alienus a participatione, & publicanus. i. publice peccans. & hoc verum eſt ſi tamen ſit ab eccleſia prius expulſus: vt. 15. di. c. ſed illud. ¶ Inde ſanctus thomas in trac. de correctione fraterna dicit, præceptum de correctione poteſt pertinere ad omnes vel ad prælatos. ſi ptineat ad oēs cōmuniter, tunc eccleſia non vocatur hic congregatio ſed prælatus. ſi autem pertineat ad prælatos, tunc ſenſus eſt dic

C eccleſiæ id eſt congregationi fidelium. & tunc peccator debet coram ea excommunicari/ vt ſit diuiſus ab eccleſia per ſententiam excommunicationis: & donec redeat/ debet ab eccleſia vitari & haberi ſicut ethnicus & publicanus. Vnde hugo cardi. ſuper illud matth. dicit. ſi priuata perſona corripit, ſic exponendum eſt dic eccleſiæ id eſt coram prælato eccleſiæ eum conuince per teſtes quos noluit audire corripientes: ſi vero prælatus corripit, ſenſus eſt dic eccleſiæ id eſt coram eccleſia ſeu congregatione fidelium eum excommunica. Et iſta eſt optima & vera expoſitio. Et quòd verba dic eccleſiæ exponenda ſint id eſt dic prælato, patet ex hoc quòd doc. omnes communiter in. d. c. nouit ita intelligunt. ꝑ Vtrum autem illa authoritas habeat locum in papa, vide quod pono in articulo vtrum papa poſſit deponi quando eſt incorrigibilis in nono motiuo contra papam, & in quarto & quinto motiuo pro papa/ in verſi. non obſtat vſꝙ in finem. quæ adde ad dicta hic & ī reſponſionibus pro papa. de quo per modernos in. d. c. nouit.

D ¶ Præterea ſi bene conſideretur, nullo modo probatur ex dicta authoritate maioritas concilii in papam. Tum quia hoc verba ipſa nullo modo ſonant. & dato ꝙ nomen eccleſiæ caperetur pro concilio/ & quòd dicendum eſſet concilio, adhuc non haberetur ꝙ concilium eſſet maius papa. Tū quia non datur per dicta verba aliqua authoritas ſiue ptās plectēdi ſiue mulctandi: ſed tm̄ dicitur ꝙ ſi nō audierit eccleſiam monentem vel ſi propter eccleſiam rubore ſuffuſus non pœnituerit, ſit tibi offēſo ſicut ethnicus & publicanus. & ſic non datꝰ aliqua coertio. Tum ēt quia. d. authoritas non loquitur de eccleſia repræſentata, ſed de eccleſia potiꝰ quæ ſonat collectionem fidelium/ ad deducendum delictum offendentis in notorietatem. Et ſi conſiderentur actiones chr̄i qui venerat ad ſaluandū peccatores, oētendunt ad bonum & ſalutem animę, & non ad potentiam mundanam: iuxta illud ioan. 18. regnum meū non eſt de hoc mundo &c. ¶ EX PRAEMISSIS igitur clare liquet quòd per illam authoritatem dic eccleſiæ non datæ ſunt claues aliquæ eccleſiæ vniuerſali ſiue concilio in papam: & quòd non meretur allegari ad hoc illa authoritas/ ſicut nec ad hoc quòd concilium ſit ſupra papam, vt communiter allegatur ab iis qui dant au-

thoritatem concilio ſupra papam. ¶ Nunc
A igitur proſequendo propoſitum ſi quærimus an & quæ claues dicendæ ſint datæ eccleſiæ, ſciendum eſt ꝙ poteſtas eccleſiaſtica diuiditur in poteſtate ordinē & poteſtatē iuriſditioni :. Item poteſtas ordinis duplicem haberre ſpectum. vnus eſt ad corpus chriſti verū quo ad conſecrationē eius. alter eſt ad corpus chriſti myſticum ſeu membra eius. & hoc dupliciter: vel quo ad adminiſtrationem corporis chriſti veri/ vel quo ad adminiſtrationem vel exhibitionem alterius ſacramenti: ſicut eſt ordo / confirmatio/ vel pœnitentialis abſolutio. Poteſtas iuriſditionis duplex eſt. vna in foro exteriori: alia in foro conſcientiæ interiori. Rurſus poteſtas iuriſditionis in foro exteriori dupliciter conſideratur. vno modo prout immediate tradita eſt a chriſto ſecundum legem euangelicam. alio modo prout ſuperaddita eſt ex humana cōſideratione vel dono per principes ſeculares aut aliter. Item poteſtas iuriſditionis in foro interiori dupliciter conſurgit. vno modo ex hoc quòd homo vltro ſe ſubiicit tali poteſtati: ſicut cum ſponte confitens ſubiicit ſe presbytero & ordinandus epiſcopo. ſecundo ex authoritate ſuperioris hunc vel illum tali vel tali ſubiicientis: quod fieri poteſt non ad arbitrium
B illius qui ſubiicitur. ¶ Et hanc diſtinctionem poteſtatis eccleſiæ poſuit gerſon in primo libro de poteſtate eccleſiaſtica capitulo ſecundo. Cui non aſſentio in eo ꝙ ponit poteſtatē iuriſditionis fori exterioris conſiderandam vno modo prout immediate traditam a chriſto. nec in eo quod ipſe dicit in. 4. cap. quòd per authoritatem illā matthæi. 18. data fuit poteſtas fori iuriſditionis exterioris immediate a chriſto: quia ſicut ſupra dixi, illa authoritas tantum loquitur de foro pœnitentiali & iuriſditionis interioris neceſſario conſequentis ad poteſtatem ordinis ſeu ligandi & ſoluendi in foro pœnitentiali.

¶ VNDE DICIMVS quòd poteſtas clauium ordinis quo ad adminiſtrationē corporis chriſti veri/ eſt data eccleſiæ & eſt inabdicabilis & inauferribilis: quia quiſquis eſt ſacerdos rite conſecratus / ſi intendit & tentat cum forma & materia debitis conſecrare conſecrat, etiā ſi ſit excommunicatus & irregularis/ degradatus/ depoſitus/ ſimoniacus in ordine/ ſchiſmaticus/ hæreticus, prima quæſtione prima capitulo dominus. ponit ricardus in quarto ſenten. diſtinctione. 13. quantumcunque enim peccet tranſgrediendo præceptum (puta quòd excommunicatus non celebret) non impeditur effectus conſecrationis. Non ſic ſi miniſter etiam rite ordinatus
C & habens intentionem conſecrandi deficiat in materia vel forma: quia non conſecrat. Et in hac poteſtate ordinis omnes ſacerdotes qui rite ſunt ordinati / ſunt pares. Et iſtam poteſtatem dicunt doctores datam in cœna domini quando fecit apoſtolos ſacerdotes/ per verba hoc facite in meā cōmemorationē. ¶ Poteſtas vero ordinis quo ad adminiſtrationē ſacramentorum ordinis/ confirmationis/ conſecrationis virginum abbatum eccleſiarum & inſtitutionem eccleſiarum, non eſt æqualiter in quolibet ſacerdote: quia ſimplex ſacerdos non poteſt iſta conferre: vt dicitur in capitulo quanto de conſue. & in capitulo aqua de conſecra. eccle. vel alta. & ſi de facto id agar / nihil facit: quia nec confirmat nec ordinat. Epiſcopus vero ſi volentem ordinari vel confirmari/ qui ſit ſacramenti ſuſceptiuus (puta ſi non ſit mulier &c.) confirmet vel ordinet etiam ſi epiſcopus ſit excomunicatus & irregularis, nihilominus tenebit ordinum & huiuſmodi ſacramentorum collatio: vt in capitulo ſecundum, decimanona diſtinctione & 1. quæſtione. 1. capitulo quod quidam. Et in hoc omnes epiſcopi ſunt pares/ ab infimo D
vſque ad ſupremum id eſt vſque ad papam. non ſic autē eſt de ſacerdotibus ſimplicibus, quarumcunque ſupra ordinem ſacerdotalem non ſit altera poteſtas ordinis neque in epiſcopis neque in papa: licet aliter ſit in epiſcopis & papa & aliter in minoribus ſacerdotibus. ſicut inter apoſtolos & diſcipulos fuit etiam diſtinctio: vt in capitu. decretis & in capitulo in nouo. 21. diſtinctione, & magiſter ſententiarū in. 4. diſtinctione. 24. capitulo octauo. Vnde quo ad conſecrationem corporis chriſti veri nulla eſt differentia (quia omnes ſacerdotes quo ad hoc eandem habent poteſtatem) ſed quo ad adminiſtrationem ſacramentorum diſpar eſt poteſtas in epiſcopis & ſimplicibus presbyteris. Et iſta poteſtas clauium ordinis par data eſt omnibus apoſtolis cū petro per illud ioan. 20.

¶ Poteſtas autem clauium fori iuriſditionis interioris, loquendo ſecundum terminos gerſon non eſt proprie coercitiua ſed ſpōtanea. Et hæc poteſtas iuriſditionis (quæ fundatur radicaliter in poteſtate ordinis ſacerdotalis & epiſcopalis) ſi conſideretur ſic generaliter reſpicit / corpus chriſti myſticum / hoc eſt fideles multipliciter. oportet enim eos ſe

A cundum tres actus hierarchicos regere. qui
actus ſecundum diony. ſunt purgare/illu-
minare & perficere. purgare per inflictio-
nem pœnæ excommunicationis vel inter-
dicti, & hoc ſpectat ad iuriſditionem coerciti-
uam, quæ purgatio etiam fit per baptiſmum
& ſacramentalem abſolutionem non coerci-
tiue: quia purgatur quis per baptiſmum &
abſolutionem voluntarie. Illuminare eſt per
prædicationem & doctrinam: & perficere
per aliorum ſacramẽtorum miniſtrationem.
Et in huiuſmodi ſacramentorum miniſtratio-
ne oportet ꝙ perſonæ quibus miniſtrantur
ſint miniſtranti ſubditę: vt in. c. omnis de pœ-
ni. & remiſ. præterq̃ in baptiſmo, quod eſt ſa-
cramentum neceſſitatis non reiterabile (vt
de conſe. di. 4. c. in neceſſitate cum pluribus
ſequen. & 30. q. 3. ſuper quibus) etiam ſi
ab hæreticis & extra articulum neceſſitatis,
conferatur. c. ſi qui. 1. q. 1. & cap. dedit baptiſ-
mum &. c. quod quidam eã. cau. & q. de con-
ſe. di. 4. c. ſi qui/ cum ſequentibus. Sic dici-
mus ꝙ in mortis articulo ratione inſtantis ne-
ceſſitatis quilibet abſoluit ab excommunica-
tione & a peccatis (vt in. c. paſtoralis de of-
fi. ordi.) dummodo ſit talis perſona abſol-
uens quæ ſit capax poteſtatis ligandi & ſol-
B uendi: vtputa quia non laicus vel fœmina,
quia talis licet illo caſu audiat confitentem/
propter defectum clauium non abſoluit: vt
dicit ibi glo. & doc. ſed confitens quo ad de-
um habetur pro abſoluto, de pœni. di. 1. c.
quem pœnitet. Alias autem in ſacramento
pœnitentiæ requiritur de neceſſitate præce-
pti & ſacramenti quòd ſit ſubiectus: hoc eſt
ꝙ ſit de iuriſditione miniſtrantis ſacramen-
tum authoritate legis vel ſuperioris. item
ſubiectus voluntarie: quia non datur abſo-
lutio nolenti pœnitere: vt. d. c. omnis de
pœni. & remiſ. Vnde & papa qui nulli ſub
eſt quo ad coertionem exterioris fori, ſubeſt
tamen confeſſori ſuo quo ad hanc iuriſditio-
nem annexam ordini ſacerdotali. Similiter
ſubeſt ordinatori ſuo, cum cõtingit eum poſt
electionem ordinari ſacerdotem. vnde & ab
epiſcopo oſtien. conſecrat̃/ qui eſt minor eo.
In ſacramento ãt confirmationis & ordinis
(quibus imprimitur character) ſufficit de ne-
ceſſitate ſacramenti non tamen præcepti ſub-
iectio voluntaria ſuſcipientis hæc ſacramen-
ta ab illo qui cõferre poteſt illa: peccat tamen
dans atq; ſuſcipiens ſi non adſit ſubiectio per
legem vel ſuperiorem ordinata, de quo in ca-
pitulo. 1. poſt inno. de ſupplen. negli. præla-

tex. & doc. in. c. cos de tempo. ordi. in. 6. di- C
citur in capitulo primo de eo qui renun. epiſ-
copatui. Hanc autem poteſtatem clauium iu-
riſditionis interioris annexam ordini ſacro
dicimus immediate a chriſto primo promiſ-
ſam apoſtolis per illud matth. 18. amen di-
co vobis &c. & poſt reſurrectionẽ collatam
quando dominus inſufflauit & dixit accipite
ſpiritum ſanctum &c. ioan. 20.
¶ Poteſtas ãt fori exterioris quæ eſt poteſtas
coercitiua/ valet exerceri in alterum etiam in-
uitũ. nam iudicium redditur in inuitum. l. 1.
& authen. ibi poſita. C. de litis conteſta. l. in-
ter ſtipulantem. §. ſi ſtichum. ff. de verbo.
obli. Et iſta iuriſditio exterior conſiderata de
per ſe/ generali vocabulo dicitur iuriſditio
hoc eſt poteſtas dicendi ius, vel iuriſditio qua-
ſi iuris dictio id eſt promulgatio. notificatio:
ſiue pronunciatio. Vnde bar. & alii in. l. 1.
ff. de iuriſditione omnium iudicum. dicunt.
iuriſditio eſt poteſtas de iure publico intro-
ducta cum neceſſitate ius dicendi & æquitate
ſtatuendi. de quo in authen. de defenſoribus
ciuitatum. §. iuſiurandum ibi in glo. Et hu-
ius multiplex eſt diuiſio: vt dicitur per doc.
in. l. 3. ff. de iuriſditione omnium iudicum.
& alia eſt voluntaria /alia contentioſa: vt
in. l. 1. ff. de officio proconſulis & c. nouit D
de offi. lega. bal. in. l. 1. C. de emancipa. libe-
rorum. Et iſta multum differt ab ea quæ eſt
annexa ordini ſacro. Vnde dicitur in. c. aqua
de conſe. eccle. vel altaris. & in. c. quanto de
conſue. quòd ea quæ ſunt iuriſditionis epiſ-
copus delegat/ non autem ea quæ ſunt or-
dinis. De huius iuriſditionis multiplici diui-
ſione & diffinitione habetur in ſpecu. de iuriſ-
ditione omnium iudicum. & bona glo. in cle.
quamuis/ in verbo omnimodam de foro com-
pe. vbi ponit aliam temporalem aliam eccle-
ſiaſticam aliam ſpiritualem aliam ciuilem ali-
am criminalem.
¶ VTRVM AVTEM HVIVS-
modi fori exterioris iuriſditio data fuerit a-
poſtolis immediate a chriſto: hic eſt principalis
difficultas. nam apoſtolus paulus viſus eſt ex-
ercere iſtam iuriſditionem cum excommu-
nicauit corinthium. 1. ad corin. 5. & in ca.
cum ſit romana in. §. ſi. de appel. & 33. q. 4.
c. quid crudele. c. audi. xi. quæſtione. 3. glo. in
c. nouit de offi. lega. 2. q. 1. c. de manifeſta.
Intantum quòd dicit archi. in capitulo cum
beatus. 45. diſtinctione/ quòd apoſtolus tan-
tæ fuit authoritatis & meriti ꝙ quicũq; ab illo
excommunicabatur/ corporaliter corripie-

batur a dæmonio. Et eccleſia iudicat de papa A c. ſi papa. 40. di. & de titulo papatus, 79. di. ca. ſi duo. Et ea quæ dicta ſunt petro aut apoſtolis trahenda ſunt ad eccleſiam. Vnde augu. in epiſtola. 80. ad eſycium dicit, verba quæ locutus eſt chriſtus ad apoſtolos / oportet de ſucceſſoribus intelligere: ſicut illud eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et illud eritis mihi teſtes in omni iudæa & ſamaria &c. Et illud ego vobiſcũ ſum vſq; ad conſummationẽ ſeculi, quod tamen eum vniuerſæ eccleſiæ promiſiſſe quæ aliis morientibus aliis naſcentibus vſq; in ſeculi cõſummationẽ futura eſt quis non intelligat? Et idem augu. pſal. 108. quædã dicuntur quę etſi ad apoſtolum petrũ proprie pertinere videntur / nõ tamen habent illuſtrẽ intellectũ niſi cum referuntur ad eccleſiã. Quòd ſi iſte ſenſus eſt verus, oportet de neceſſitate ꝙ verba quæ locutus eſt chriſtus ad apoſtolos matth. 18. quæcunq; alligaueritis &c. deſignent poteſtatẽ clauium fori exterioris. & ſimiliter illa ioan. 20. ſicut miſit me pater & ego mitto vos: hæc cũ dixiſſet inſufflauit & dixit eis accipite ſpiritũ ſanctum quorũ remiſeritis peccata &c. quia non reperitur alia authoritas directa ad apoſtolos / quæ hoc ita pręſe ferat ſicut iſte duæ. Vnde concludendum videtur neceſſario ꝙ B apoſtolis & conſequenter eccleſiæ data fuerit per illa verba poteſtas clauiũ fori exterioris. & ſic ꝙ iſtam poteſtatẽ habuerit eccleſia immediate a chriſto: & ſicut ſupra dictũ eſt verba in illa authoritate matth. 18. maxime hoc oſtendunt, propter dictionẽ quæcunq; & verbum alligaueritis, & quia videmus ꝙ eccleſia exercet cẽſuras. Vel ſaltem prout dicit tex. in ca. audiuimus. 24. q. 1. quando petrus claues accepit, pro omnibus & pręomnibus accepit ſequitur ꝙ iſtæ claues fori iuriſditionalis ſint datæ eccleſiæ: quia vt ſæpius dictũ eſt quãdo petrus claues accepit eccleſiã ſanctam ſignificauit. vnde iſtæ claues iuriſditionales fori exterioris datæ fuerunt coniunctim omnibus apoſtolis per illa verba & tibi dabo claues regni cœlorũ. & ſic habuerunt iſtas claues immediate a chriſto.

¶ Vnde cardi. de turre cre. in. 2. li. c. 72. dicit ponendo triplicẽ intellectũ huius quod dicitur quòd vniuerſali eccleſię datæ ſunt claues. Vnus eſt ꝙ claues datæ ſint eccleſiæ in ſingulis eius membris diuiſim. & iſte intellectus eſt falſus & damnatus inter errores valdenſium: qui dicebant ſingulos bonos homines habẽre poteſtatem clauiũ ligandi & ſoluendi. Secundus eſt ꝙ vniuerſali eccleſiæ in omnibus C membris ſuis cõiunctim ſiue ſimul datæ ſint claues. Et iſtum intellectum dicit non ſolum eſſe falſum ſed etiam impoſſibile: eo ꝙ maior pars fidelium eſt incapax clauium quibus fit peccatorum remiſſio / & capaces non ſemper poſſunt eſſe congregari. Tertius intellectus eſt ꝙ vniuerſali eccleſiæ datæ ſint claues non in omnibus mẽbris eius ſed in aliquibus tantum / & plenitudo poteſtatis data ſit illi in vno membro tantum. ſ. principali quod eſt caput corporis eccleſiæ. i. papa. Et iſtũ dicit eſſe verum & catholicũ intellectũ. Vnde reſpondet ad illud quod dicitur claues datas eccleſiæ / ꝙ propter vnitatem eccleſiæ ſiue propter vnitatem membrorũ in ipſo corpore eccleſiæ exiſtentium, ipſum corpus eccleſiæ dicitur ſæpe recipere habere & exercere ſiue operari quæ officialia membra eius vel aliquod etiã vnum eius membrũ recipit habet aut operatur: licet illud tale conuenire non poſſit toti vniuerſitati membrorum, nec etiam proprie poſſit dici de ea ſed tantũ per ſynecdochen denominando totum a parte. & ſic quod aliquibus membris eccleſiæ cõuenit attribuitur toti eccleſiæ: iuxta illud apoſtoli. 1. ad corin. 10. ſedit populus manducare. i. quidam de populo. & ſic poteſtas miniſterialis ligandi & ſoluẽdi a pec- D catis (quæ ſolis ſacerdotibus conuenit) dicitur eccleſiæ data / cuius mẽbra ſunt ſacerdotes. Allegat archi. de cõſe. di. 4. c. eccleſiæ charitas. qui dicit ꝙ eccleſia dicitur facere quod eius miniſtri faciunt ſecundũ inſtituta: puta paruulos baptiſmo offerre / baptizare / peccata dimittere &c. Vnde ad propoſitũ adducit illud aug. in pſal. 17. attende regulam vnitatis capitis & corporis: quaſi enim vna perſona eſt caput & corpus. ideoq; vna voce vtitur caput cum membris, licet ea quæ dicũtur ad diuerſa referantur, quædã enim ſoli capiti conueniunt, quædam ſolis membris, quædã capiti & membris. item quæ membris conueniunt, quędam pręteritis / quędã pręſentibus / quædam futuris, quędã perfectis / quędã imperfectis conueniunt. & tamen in tanta diuerſitate vna vox eſt & quaſi vna perſona loqui videtur.

¶ Sed pro certo iſte intellectus cardi. licet ſit in ſe verus, tamen non oſtendit mihi an eccleſia & conſequenter conciliũ ſine papa habeat aliquam clauẽ iuriſditionis fori exterioris & quã, & an immediate a chriſto vel quomodo & qua authoritate. Quãuis. n. reperiat aliqua per apoſtolos facta poſt aſcenſionẽ chriſti in

A coelum quę deſignant iuriſditionem coercitiuā (vt eſt illud quod legitur de apoſtolo qui
dānauit corinthiū. & ſic poſſet adduci illud. 2
ad cori. 5. p chr̄o legatiōe fungimur. vbi glo.
intelli. dicit. i. vice chriſti fuit legatus dei/ &
ad titū. 3. hęreticū hominem poſt primā & ſe
cundam correctionem deuita. & . 1. ad corin.
5. ſi is qui frater nominatur inter vos eſt for-
nicator &c. & poſtea ſequitur, cū huiuſmodi
nec cibum ſumere. itē adhuc infra quid enim
eſt mihi de iis qui foris ſunt iudicare. & ſi qua
alia ſimilia geſta ſunt) iſta nō videntur poſſe
allegari ad propoſitum: quia ſi quā iuriſditio-
nem exercuerunt apoſtoli / id potuit eſſe per
commisſionē petri & per deriuationem a pe-
tro. ¶ Vnde ad oſtendendū iſtam poteſtatem
clauium datam immediate a chriſto oportet
diſcurrere per euangelia & opera chriſti. Et
profecto nullæ authoritates præter allegatas
(ex matth. 16. & tibi dabo claues regni coelo
rum &c. & matth. 18. amen dico vobis quæ-
cunꝗ alligaueritis &c. & poſt reſurrectionē
ioan. 20. quando dominus inſufflauit dicens
accipite ſpiritum ſanctū quorum remiſeritis
peccata &c. & ioan. 21. paſce oues meas) poſ
ſunt proprie dici loqui de poteſtate iuriſditio
nis fori contentioſi ſiue exterioris. nam illud
B matth. & mar. vl. euntes in mundum &c. ſicut
& illud ioan. 4. loquitur de officio prædican-
di & baptizandi. & illud matth. 10. & lu. 10.
&. 1. ad corin. 9. de poteſtate accipiendi vitæ
neceſſaria & faciendi miracula. & illud lu. 10.
de eiiciendis dæmonibus. & illud matth. 19.
ſedebitis & vos iudicantes &c. de iudicio vni
uerſali in fine mundi poſt reſurrectionē vni-
uerſalem. Vnde cū non habeamus aliquā au
thoritatē euāgelii per quā appareat data om-
nibus apoſtolis poteſtas clauiū fori contētio-
ſi/ & illę authoritates quę hoc ſonāt matth. 16
& ioan. 21. ſint dictę petro tantū, ſequitur ꝙ
apoſtoli nullam habuerint immediate a deo
poteſtatē clauium fori contentioſi exterioris
ſiue coercitiui: & ꝙ ſi quā reperiantur habuiſ
ſe/ illud fuit per deriuationem a petro. Et hoc
probat ille tex. in. c. ita dominus. 19. di. ſępius
allegato cum ſuis cōcordan. & probat tex. in
parte deciſa in. c. quia diuerſitatem de conceſ.
pręben. cum dicit quia diuerſitatē corporū ſæ
pe ſequitur diuerſitas animorū, ideo poteſtas
iuriſditionis a principio fuit in vno collocata.
Vnde oſtēdit ꝙ iſta poteſtas iuriſditionis ex-
terioris nō fuit per chriſtum data eccleſiæ vel
alicui corpori, ſed vni tantum. ſ. petro.
¶ Obſtat tamen quod ſi per illa verba paſce
oues meas petrus quia factus paſtor accepit
claues iuriſditionis, videtur ſimiliter ꝙ & apo C
ſtoli qui ſimiliter fuerunt paſtores eandem iu
diciariam poteſtatē fori exterioris habuerint.
Et ꝙ apoſtoli fuerint paſtores cantat eccleſia
in pręfatione eorum, vt gregem tuum paſtor
æterne non deſeras ſed per beatos apoſtolos
tuos continua protectione cuſtodias/ vt iiſdē
rectoribus gubernetur quos operis tui vica-
rios eidē contuliſti præeſſe paſtores &c. Ecce
ꝙ apoſtoli ſunt paſtores vniuerſi gregis do-
minici ſicut & petrus / & omnes vicarii ſicut
petrus: & hoc immediate vt videtur a chriſto
per id quod dicitur cōtuliſti præeſſe. ¶ Sed ad
hoc poteſt reſponderi ꝙ eccleſia appellat pa-
ſtores etiam quoſcunꝗ rectores ſeu pręlatos:
vt in. c. ne pro defectu de elec. & in cle. in ple-
riſꝗ in glo. de elec. Et reſpectu curæ anima-
rum: vt in. c. ſit rector. 43. di. Quinimo dico
ꝙ illa verba præfationis ſi bene ponderentur/
oſtendunt ꝙ apoſtoli nullam habuerunt iu-
riſditionem coertionis exterioris. Ponderan-
dum eſt. n. ꝙ dicit quos operis tui vicarios/ &
non dicit vicarios tuos: quia vnus eſt vica-
rius chriſti papa qui habet omnem iuriſditio
nē & ſuperioritatem. c. ſi. de tranſla. præla. Et
in extraua. vnam ſanctam vicarii appellantur
epiſcopi, qui vicarii ſunt chriſti. 33. q. 5. c. pe-
nul. Opus autem chriſti erat ſalus animarū: D
quia ipſe venit quærere & ſaluū facere quod
perierat. lu. 19. & ipſe venit in hunc mundū
vt peccatores ſaluos faceret. 1. ad timo. 1. Ad
quod facit quod dixi ſupra ꝙ apoſtoli funge
bantur legatione vice chriſti/ qui fuit legatus
dei. 2. ad corin. 5. & epiſcopi eius miniſtri. 2.
q. 5. habet. Gerunt enim curam ouiū ne per-
dantur. 7. q. 1. c. ſuggeſtū. & paſtores ſunt gre
gis. 7. q. 1. paſtoralis. 8. q. 1. in ſcripturis. De-
bent enim paſcere inſtructionis verbo. 43. di.
epheſus. 8. q. 1. audacter in ſi. conuerſationis
exemplo. xi. q. 3. pręcipue. euchariſtiæ ſacra-
mento de conſe. di. 2. non prohibent. & tem-
porali ſubſidio. 16. q. 1. c. nulli epiſcoporum.
¶ Itē poteſt intelligi ꝙ contulerit eis vt eſſent
paſtores deriuatiue a petro/ qui fecit alios apo
ſtolos epiſcopos: vt. 66. di. c. porro. & dixi ſu
pra. & poſtea diſtinxit dioeceſes: vt in. c. in illis
80. di. non ꝙ ipſe chriſtus fecerit eos paſto-
res (quia nullibi hoc reperitur) niſi anima-
rum.
¶ Nec obſtat ꝙ. c. noua de poeni. & remiſſ.
dicit in plurali claues, tanꝗ loquens de claue
iuriſditionis & ordinis. quia indefinite dicit
claues. c. ſi romanorum. 19. di. Et idem reſpō

dicitur ad. c. 1 .in. §. ſi vna de ſum. tri. quia tex. loquitur de clauibus ſecundū propoſitum no
A ſtrū/videlicet in foro pœnitentiali:quia loqͤ de officio prædicandi & audiendi cōfeſſiones & ſic de clauibus ordinis,& hoc congruit titu lo de pœnitē.& re.& de ſum.trini.¶ Nec po teſt intelligi de clauibus iuriſditionis exterio ris: quia ſic intelligendo nō redderetur bona ratio ad tex.cum mulieres poſſint habere iu riſditionē ex conſuetudine vel priuilegio: vt in.c.dilecta de maio.& obe.& in.c.dilectus fi lius de arbi.& glo.in.d.ca. noua. Et ſic dicitur ad. §.vna/ꝙ loquitur de clauibꝰ ordinis, quæ etiam ſubdiſtinguuntur in plures,& ſic indefi nita reſtringitur ad materiam ſubiectā de eō ficiēdo corpus chriſti verum,& illa regula. c. quia circa de priui.&.c. 1 9.di.ſi romanorum ꝙ indefinita ęquipolleat vniuerſali,patitur mul tas limitationes.

¶ Et ex his patet ꝙ apoſtolis non ſunt imme diate a chriſto datæ claues fori contentioſi ex terioris:ſed quas habuerunt/habuerūt a chri ſto mediante petro & deriuatiue ab eo tanꝗ ipſorum capite & præfecto. Et ideo bene ſu pra concluſum eſt ꝙ concilium ſede vacante non poteſt regulariter exercere reſeruata pa pæ: cum iuriſditio & poteſtas iſta quæ a pe tro deſcendit/ſit reſtringibilis ad voluntatem
B eius a quo deſcendit. Et ex hoc ſequitur ꝙ cū poteſtas clauium apoſtolorū & conſequēter eccleſiæ & concilii ſit lōge minor poteſtate cō ceſſa petro & ſucceſſoribus / papa eſt maior concilio.

¶ Et ex his etiam apparet ꝙ multum errāt illi q ponunt plenitudinē poteſtatis principaliter & fundamentaliter in eccleſia: quia ſi dubita tur an apoſtolis data ſit iuriſditio contentioſa ſiue fori exterioris(vt ſupra ſatis dictum eſt) quomodo poſſunt ponere plenitudinē pote ſtatis in ęccleſia quæ per apoſtolos figuratur/ cuius vices hodie gerunt epiſcopi:vt in.c.in nouo.2 1.di.&.c.eccleſiæ principes.3 5.di.Et maxime cum ſint tex.clari ꝙ plenitudo pote ſtatis eſt in papa/& ꝙ alii vocati ſunt in partē ſolicitudinis.2.q.6.decreto,&.c.ad honorem de autho.& vſu pal.& in.c.propoſuit de con ceſ.præben.& in cle.1.vt lite penden. &.c.1. vt eccle.benefi.cum ſimil.Et tex.in cle. paſto ralis in fi.de re iudi.dicit,nos tam ex ſuperiori tate quam ad imperium non eſt dubiū nos ha bere ꝗ ex poteſtate in quam vacante imperio imperatori ſuccedimus:& nihilominus ex il lius plenitudine poteſtatis quam chriſtus rex regum & dominus dominantium nobis licet immeritis in perſona beati petri conceſſit &c.
C Ecce ꝙ iſta plenitudo poteſtatis eſt in ſolo pa pa: quia non dicit in perſona beati petri datā ſibi & eccleſię,ſed tantum ſibi principaliter & immediate a deo.Et adde hic quæ dicūtur pa rum ante ſi . in quæſtione de capitulis iuratis in conclaui.¶ Et ſi iſta plenitudo poteſtatis eſſ ſet in eccleſia fundamētaliter & in papa tanꝗ in miniſtro , iſta plenitudo vel eſſet inutilis: quia nunꝗ poſſet reduci ad actum ſiue execu tionem irrequiſita eccleſia: cum tamen papa quotidie vtatur plenitudine poteſtatis vbi vi det expedire. vel etiā epiſcopi poſſent vti iſta plenitudine poteſtatis/qui ſunt etiam de cor pore eccleſiæ. Et ſi per eccleſiā eſſet exercēda raro vel nunꝗ exerceretur: cū raro ſint conci lia. Et ſi papa eſt ſolum miniſter/poſſet impe diri in eius exercitio:& ſi eſſet diſcordia/ceſſa ret vſus iſtius plenitudinis.

¶ A D illud quod dicit cardi.flo.ꝙ.c. ita do minus/non dicit totaliter ſed principaliter.re ſpondet epiſcopus torcellanus/poſtea brixiē. & vicarius papę:qui irridendo.d.cardinalem dicit ꝙ diſtinctio quā ponit zabarella eſt phā taſtica: quia ſi notentur verba tex . ſatis patet verus eius ſenſus.ait enim ita dominus huius muneris ſacramentum ad omniū apoſtolorū officium voluit pertinere vt in beatiſſimo pe
D tro apoſtolorū omnium ſummo principali ter collocaret,vt ab ipſo quaſi a quodam capi te dona ſua velut in corpus omne diffunde ret.ſi ergo inquit dona ſiue poteſtates domini diffunduntur in cęteros per beatum petrum, prius fuerunt in petro ſolo anteꝗ deriuaren tur ad alios: & ſic accepit principaliter a deo. et ſi hæc principalitas non erat vt eſſet maio ris poteſtatis ꝗ ſinguli vel omnes ſimul, tunc non erat primus niſi ordine non authoritate: ergo non erat aſſumptus in conſortium indi uiduæ vnitatis cum chriſto quo ad poteſtatē, quod de ipſo ſolo ibidem dicit leo. Ita dicit ip ſe in quodam trac.de creatione cardinaliū ad pium.2. pont.max.vbi tractat de poteſtate da ta petro.¶ Non obſtat quod dicitur ꝙ conci lium decernit & fulminat cenſuras:vt in.c.1. de pac.& de iudi.c.1 . quia intelligitur de con cilio cum papa vel eius legato a quibus reci pit authoritatem. ſi enim ſine voluntate papę celebraretur/eſſet conciliabulum,ſi aūt de vo luntate papæ eſſet legitime congregatum & poſtea diuiſum a papa, tunc tantam haberet authoritatem quantam communicare poſ ſent prælati inter ſe in illo exiſtentes ſi eſſet alias legitime congregatū.Et ideo prælati qui

A hochabent deſcenſiue a papa, ſunt cauſæ cur
concilium poſſit fulminare cenſuras & non
ex propria authoritate concilii: vt late dictũ
eſt in quæſtione de quibus cauſis & litibus co
gnoſcat & quam iuriſditionem habeat conci
lium.

¶ Ad illud ꝙ dicta authoritas matth. 18. vti-
tur verbo alligaueritis quod videtur ſonare
iuriſditionem contentioſam. reſpondetur ꝙ
ex quo dicta authoritas loquitur de foro pœ-
nitentiali (vt patet ex ſerie totius illius capitu
li) intelligitur & reſtringitur verbum alliga-
ueritis ad ſubiectam materiam: vt in.c. cupiẽ
tes. §. deniq; de elec. in. 6. & ſic ad forum poli
ſiue pœnitentiale. & ſic ad alligationem iuriſ
ditionalem conuenientẽ ordini & foro iuriſ-
ditionis interioris. ¶ Et ſimiliter reſpondetur
ad ſignum vniuerſale quæcunq; / ꝙ intelligi-
tur ſecundum ſubiectam materiam: vt in. l. ſi
ita. ff. de lega. 3. & in authen. de exhiben. reis
§. optimum.

¶ Ad illud ꝙ peccator iam eſt alligatus pecca
to/ & vlterius non alligatur ſed abſoluitur: &
ideo dicta authoritas debet intelligi non in fo
ro pœnitentiali & iuriſditionis interioris ſed
in foro contentioſo exteriori. Reſpondetur ꝙ
imo licet peccator ſit alligatus per peccatum,
B poteſt aggrauari & magis alligari propter cõ
tumaciã & perſeuerantiam in peccato/ & plu
ries alligari ſecundum diuerſitatem & multi-
plicationem contumaciæ in peccato & incor
rigibilitatem: argu. cũ non ab homine de iu-
di. Et ſacerdos propter pertinaciã in peccato
poteſt præcipiendo magis illum alligare ad
pœnã æternam. 14. q. 1. c. quiſquis/ &. c. quod
præcipitur. & bene tex. in. c. ſi ſacerdos de of-
fi. ordi.

¶ RESTAT reſpondere ad illud quod di
citur de paulo qui excõmunicauit corinthiũ
1. ad corin. 5. excõmunicatio autem eſt actus
iuriſditionis cõtentioſæ: vt in. d. c. nouit/ &. d.
c. aqua. & nicolaus in glo. in. d. ca. 5. in verbo
vt tollatur de medio veſtrũ/ ſupplet per excõ
municationem. Verum tex. non dicit ꝙ ex-
cõmunicauerit ſed ꝙ tradiderit eum ſatanæ:
vbi ſupplet glo. interli. vt corporaliter vexet
eum diabolus, & ſic ille reſipiſcat. Et glo. ordi.
dicit ꝙ paulus dicitur habuiſſe hãc poteſtatẽ
vt dum aliquẽ a ſtultitia nõ poſſet amouere/
diabolo traderet eum vexãdum quouſq; pœ-
nitentiam profitens a malo deſiſteret. & dicit
archi. in. c. cum beatus. 45. di. Et ſic nõ eſt ibi
ſermo de iuriſditione contentioſa, ſed dicitur
quòd illud agebat paulus ſpiritualiter. ¶ Item
poſſet reſponderi ꝙ paulus fuit vocatus poſt
aſcenſionẽ domini/ & potuit exercere iuriſdi- C
tionem deriuatiue a petro/ non ꝙ immediate
fuerit data a chriſto apoſtolis: quia tempore
quo fuit dictum apoſtolis quæcunq; alligaue
ritis &c. & quorũ remiſeritis peccata &c. pau-
lus non erat apoſtolus. Et ideo fruſtra quæri-
tur an fuerit data poteſtas immediate a chri-
ſto apoſtolis propterea ꝙ paulus exercuit ali
qua quæ erant contentioſæ iuriſditionis. Et
cum gratia in paulo abundauerit. 1. ad corin.
15. (fuit enim vas electionis) ſi aliquid ſpe-
cialiter habuiſſet plusꝗ̃ alii apoſtoli, non mi-
rum fuiſſet. Nec ex hoc ſequitur ꝙ paulo fue
rit data poteſtas omnimoda iuriſditionis con
tentioſæ & prælationis: imo ipſemet oſtendit
contrarium ad gala. 1. quando dicit ꝙ mãſit
cum petro diebus fere. 15. di. in. 2 cap. dicit ꝙ
contulit euangelium cum aliis ne forte in va
cuum curreret aut cucurriſſet prædicando.
Vnde. s. tho. ad gala. 2. in. 3. lec. dicit ꝙ apo-
ſtolus paulus fuit par petro in executione au
thoritatis/ non in authoritate regiminis.

¶ Quãuis aũt iſtę ſolutiones poſſent tolera
ri in paulo, tamẽ tex. in. c. audi. xi. q. 3. licet pri
mo ponat exẽplũ apoſtoli, tamẽ videtur innu
ere ꝙ eadẽ poteſtas erat omnibus apoſtolis.
ibi vides ergo quia & modo nõ ſolũ per apo
ſtolos ſuos deus tradidit delinquentes in ma- D
nus inimicorum &c. Et ioannes excommu-
cauit diotrephen, dicit tex. in. §. hinc etiã. 42.
di. & patet. 3. ioan. 1. Sed etiam quo ad alios a
poſtolos poteſt ſimiliter reſpõderi ꝙ illud fa-
ciebant apoſtoli authoritate & voluntate pe-
tri qui fecit eos epiſcopos: & conſequẽter ex-
ercebant illam iuriſditionem per deriuationẽ
a petro.

¶ Ad illud quod dicitur ꝙ cõcilium & ſic in-
ferior cognoſceret & vteretur iuriſditione cõ
tra illum a quo eius iuriſditio deſcenderet. re-
ſpondetur ꝙ eo caſu quo cõcilium poteſt co
gnoſcere de caſu papæ (vt de titulo papatus)
non dicitur vti iuriſditione contra eũ a quo
illam recepit: quia quando cognoſcit/ incertũ
eſt quis ſit papa: & poſtꝗ̃ diffiniuit/ functũ eſt
officio ſuo, & iam nõ cognoſcit contra papã.
Eo tamen caſu quo cognoſcit de hęreſi papę,
non cognoſcit nec iudicat cõtra papam: quia
hoc ipſo ꝙ eſt hæreticus eſt pręciſus ab eccle
ſia & a papatu & minor quolibet chriſtiano/
& deſiit eſſe papa: vt dicitur in. c. ſi papa. 40.
di. & in. c. achatius. 24. q. 1. & dictum eſt ſæ-
pius ſupra. Vnde eo caſu omnes volunt con-
cilium eſſe ſupra papã. Quæ concluſio ſi be-

ne attēdatur, nō bene ponitur: quia ſi iam nō
eſt papa, non poteſt dici ꝙ concilium iudicet
A de papa vel ꝙ ſit ſupra papā: licet cognoſcat
de facto, videlicet verum illud quod opponi-
tur ei ſit hæreſis.

¶ Ex hoc ergo deſcendendo ad concluſionē
principalis quæſtionis dico ꝙ nunq̄ conciliū
poteſt eſſe ſupra papam: quia ſi ſumus in ca-
ſu quo ſit hæreticus/ iam eſt depoſitus. ſi autē
ſumus in caſu quo cognoſcitur vtrum ſit hæ-
reticus an verus papa, non ex hoc arguitur
maioritas, nam q̄uis papa deleget alicui cau-
ſam propriam perſonam ſuam concernentē,
nō propterea cognoſcēs de cauſa dicitur ma-
ior papa. 2. q. 4. c. mandaſtis &. c. auditum. &
2. q. 7. c. nos ſi incompetenter. Si autem eo in
uito cognoſcit concilium, hoc non poteſt cō
tingere niſi in caſu hæreſis & ſimilibus. & illæ
authoritates. c. ſi duo. 79. di. & c. ſi papa. 40. di.
ſunt bonifacii papæ. & c. ſi quis pecunia. 79.
di. eſt nicolai papæ: & ſimiliter. c. nunc āt. 21.
di. eſt eiuſ. nicolai. Et in caſu hæreſis etiā tūc
ſi iudicatur hæreticus, concilium non poteſt
ipſum condemnare: vt de hoc eſt tex. in. d. c.
nunc autem. 21. di. & ſi abſoluitur ab hæreſi,
abſolui poteſt etiam ſuperior ab inferiore in
caſu hæreſis. de quo eſt tex. in. §. hinc etiā. 17.
B di. Et iſtā ſpecialitatē in hæreſi ponit alex. i. c.
inferior. 21. di. in glo. ibi, dicēs ita intelligēdā
glo. in cle. 1. in verbo contra eos de here. & ꝙ
ita limitat regula quæ habet ꝙ qui nō poteſt
cōdēnare nō pōt abſoluere. Et ꝓ eius opinio
ne in papa in materia hæreſis ſunt illi duo tex.
ſupra allegati: videlicet. c. nūc autem (vbi pa-
tet ꝙ non poteſt a concilio cōdemnari) & d.
§. hinc etiam/ vbi patet ꝙ poteſt abſolui a cō
cilio in caſu hæreſis: quia (vt ibi dicitur) ſym
machus impetebatur de hæreſi.

¶ Et ſic patet ꝙ ex hoc ꝙ cōcilium cognoſcit
de hæreſi papæ, non dicitur maius papa. Et. c.
ſi duo. 79. di. loquitur de papa quando eſt du-
bius/ quia electio dubia: quæſtio autem eſt de
indubitato papa. Item illa iura ſuperius alle-
gata &. c. anaſtaſius. 19. di. loquuntur in papa
hæretico/ qui ſtatim eſt depoſitus. & illa iura
ſunt canones pontificū, ideo magis ex illis ar-
guitur ꝙ papa ſit ſuperior: quia quod facit in
hoc concilium/ facit authoritate papæ: & ius
eſt illud quod in caſu hæreſis deponit/ & non
concilium. & in caſu ſchiſmatis inueterati & du-
bietatis ortæ in electione/ ab ipſomet papa ca
nonū conditore ꝓcedit ptās data concilio. & ad
hoc faciunt dicta ſupra in quæſtione ex qui-
bus cauſis poſſit papa deponi. Nec ſimiliter

poteſt dici maius quia iudicat de titulo papa- C
tus: quia tūc nō directe iudicat cōtra perſonā
papæ, etiam dato ꝙ contingeret caſus ꝙ iudi
candum eſſet contra verum poſſeſſorem &
amouendus eſſet a papatu: maxime quia per
conſtitutionem frequens, ambo contenden-
tes de papatu/ ſunt ipſo iure ſuſpenſi ab admi
niſtratione pōtificatus. ¶ Sicut etiam dicimus
de cardinalibus ꝙ eligunt papā & tamen nō
ſunt maiores papa: vt in. c. in nomine domini
23. di. & in. c. licet de elec. Sic etiā poteſt epi-
ſcopus ex cauſa modificare pœnitentiā indi-
ctam a papa: vt in. c. tēpora. 26. q. 7. ibi. glo. &
in. c. latorem. 33. q. 2. Sic & procurator gene-
ralis ex cauſa poteſt inhibere procuratori ſpe
ciali: vt in. l. ſi hominem. ff. mandati. per quem
tex. abb. ſiculus in. c. ſi quis contra clericū de
fo. compe. vult ꝙ ex cauſa a delegato epiſcopi
poteſt appellari ad vicarium eius: & tamē ex
hoc vicarius non eſt maior delegato/ nec pro
curator generalis maior ſpeciali/ nec epiſco-
pus maior papa. Ad quod vide multa cumu-
lata per feli. in. c. 1. in. 7. fallen. de cōſti. Vnde
& procurator cæſaris, qui cognoſcit de cauſa
cæſaris (vt in. l. nec quicq̄. ff. de offi. procon.)
non propterea eſt maior cæſare. ¶ Fateor tn̄
ꝙ vbi eſſet diuerſa ſententia papæ & concilii,
in cauſa fidei in dubio valde arduo præfertur D
ſententia concilii quando habet concomitan-
tiā cū alias deciſis per alios canones: ſicut etiā
præferretur ſententia papæ quæ per alios ca-
nones antea fuiſſet approbata: vt late dictum
eſt in quæſtione propria. Sed ex hoc nō ſequi
tur ꝙ concilium ſit maius papa: quia frequen
ter reuelatur minimo quod maior ignorat. c.
eſto ſubiectus. 95. di. & ſi in capitulo attēda-
tur ſententia maioris partis contra epiſcopū/
nō propterea capitulum eſt maius epiſcopo.
Vnde abſolute loquendo dico ſimpliciter ꝙ
papa eſt maior concilio: & recte cōſiderando
dubitare de hoc/ eſt ponere os in cœlum &
offuſcare lucidum.

¶ DVAE tamē declarandæ videntur diffi-
cultates circa authoritatē dic eccleſiæ. quia ſi
exponitur dic eccleſiæ id eſt prælato qui excō
municet & coerceat/ vel emendet ſubditū per
cenſuras, ex iſta authoritate matth. 18. reſultat
ꝙ tunc data fuerit apoſtolis ſiue promiſſa &
poſtea data ioannis. 20. non ſolum pote-
ſtas ordinis ſed etiam iuriſditionis exterioris
immediate a chriſto: quia vt verba quæ ſequū
tur (videlicet quæcunq; alligaueritis &c.) cō-
ueniant præcedentibus verbis & illorum ex-
poſitioni, oporteret intelligere alligaueritis per

A cenſuras & pœnarum impoſitionem : quod alligare eſt iuriſditionis eccleſiaſticæ fori contentioſi, nam in ferendo cenſuras & in excōmunicādo requiritur cauſæ cognitio. 2.q.1. ca.nemo, & vtrunq̄ eſt iuriſditionis contentioſæ: vt in.c.nouit de offi.lega.l.2.ibi glo.de offi.procon.& in.c.quanto ibi glo.de conſue. cū ſimil. ¶ Secūda difficultas eſt ꝙ cū iſta verba dicta fuerint petro cum aliis apoſtolis (vt patet lu.17.) oportet intelligere ꝙ etiam petrus & conſequēter papa ſubiiciatur huic denuntiationi: hoc eſt ꝙ ſi ipſe peccat in fratrem & adhibito vno vel duobus non ſe emendat, denuntiandus ſit eccleſię.i.concilio: quia non eſt dare prælatum ſuperiorem qui contra papam poſſit adiri, ergo videtur adeundum cōciliū : quia & papa dicitur frater noſter, ſicut & omnis fidelis: vt ad hebræ.2.&.1.ad corin. 8.& in.3.epiſtola ioan. Itē etiam ſi alius peccet in eum & denuntiandus ſit eccleſiæ.i.prælato, ſequitur ꝙ ipſemet ſibiipſi habeat denuntiare: quia & ipſe dicit̃ frater.xi.q.3.c.ad mēſam. Ex quo ſequitur ꝙ illa authoritas dic eccleſiæ quando papa peccat in alium, cū nullus ſit prælatus qui poſſit eum excōmunicare/ iſto caſu intelligatur de concilio. & ꝙ ſimiliter ſi alius peccet in eum/ oporteat adire con-
B cilium.

¶ Pro ſolutione iſtarum difficultatum ſi intelligimus dic eccleſiæ.i.multitudini & oībus de eccleſia paſſim, tunc ceſſat prima difficultas. & iſta admonitio poſſet habere locum etiam in papa: quia ſi fraterne admoneretur/ & adhibitis teſtibus non deſiſteret a peccato in fratrem commiſſo, poſſet quis denūtiare etiam multis de eccleſia / vt ſic ſaltem rubore ſuffuſus reſipiſceret & deſiſteret. Et iſto caſu deberet reſtringi quod dicunt doc. poſt oſtien. in c.propoſuit de conceſ. præben. ꝙ illa authoritas dic eccleſiæ intelligitur de dicendo eccleſiæ vt oret deum pro eo/ & ꝙ aliter non poteſt habere locum in papa: vt dixi ſupra/ & in arti. vtrum papa poſſit deponi quando eſt incorrigibilis in.4.&.5.motiuo pro papa, cum dicitur ꝙ iſta authoritas dic eccleſiæ nō habet locum in papa quia non habet ſuperiorem. nā illud eſt verum ſi intelligimus dic eccleſiæ.i. ſuperiori prælato : ſed ſi intelligimus dic eccleſiæ.i.denuntia & diſcooperi eum etiam coram multitudine, tunc iſta authoritas dic eccleſię habebit locum etiā in papa qui peccaret in fratrē. Et ſic vt tactum eſt ceſſat prima difficultas de qua ſupra: q̄a non ſequitur ex p̄fata authoritate ꝙ data fuerit apoſtolis aliqua poteſtas iuriſditionalis immediate a chriſto: ſed ꝙ illam habuerint a chriſto mediante petro C
ſeu per deriuationē a petro, vt ſupra concluſum eſt. ¶ Si autem intelligimus dic eccleſiæ hoc eſt prælato qui excommunicet, tunc difficile eſt dare ſolutionem bonam quin ex ea ſequatur ꝙ apoſtolis data fuerit poteſtas iuriſditionalis fori contentioſi/ ſi bene attenditur textura verborū: quia poſt verba dic eccleſiæ & ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus, ilico ſubiungitur amen dico vobis quæcunq̄ alligaueritis &c. ex quibus verbis apparet ꝙ ex illa authoritate dic eccleſiæ.i.prælato qui excommunicet ſequitur demōſtratio effectus ipſius. Ac ſi dixiſſet dominus/ ex tali excommunicatione per prælatos qui veſtri typum gerent & in veſtrum locum ſuccedēt (vt in.c.in nouo cū ſimil.21.di.) qui alligati fuerint in terra per excommunicationem erūt ligati & in cœlis, quia vobis dabitur poteſtas ligandi & ſoluendi ea ligatione & ſolutione qua vtitur eccleſia in ferendo cenſuras & excommunicando: vt in.c.quærenti de verbo.ſig. & ſic poteſtate iuriſditionali, & immediate a chriſto & non per deriuationem a petro. Et conuenit hoc cum opinione gloſæ interli. ibi: quæ ad illa verba quæcunq̄ alligaueritis ſupplet.ſ. vinculo anathematis. quod plus eſt q̄ ſimplex excōmunicatio: vt in.c.engeltrudam.3.q.4.& in.§.no- D
tandum ea.cau.&.q. ibi glo. quia anathematizatur quis cum ſolennitate (vt dicit glo. xi. q.3.ca.ſi inimicus, & tex.in.c.debent.xi.q.3. quia debent intereſſe.12.ſacerdotes cum candelis accenſis aſtantes: vt dicit ibi tex. & iſtud eſt proprie mucro ſiue cenſura epiſcopalis: vt in.c.corripiātur.24.q.3.& in.c.viſis.16.q.2.) & ſic iuriſditione fori exterioris.

¶ Adde ꝙ iſta authoritas loquit̃ de peccato commiſſo in proximū: & diſponit ꝙ ad conuincēdum peccantem debeat adhiberi vnus vel duo teſtes, vt poſſit conuinci peccans coram prelato cum teſtibus, quia vt dicunt doc. in capitu.nouit de iudi. & ſpecu. vbi ſupra/ & doc.in.c.ſi peccauerit.2.q.1.in iſta denuntiatione euangelica peccatum non debet eſſe omnino occultum, ſed debet poſſe probari ne ſequatur infamia proximi cuius delictum eſt occultū. poteſt enim auferri fama alicui etiā verum dicendo, cum quis prodit alterius crimen contra ordinem debitū: vt dicit.s.tho. in ſecunda ſecundæ.q.62.ar.2.ad.2.argu. Et idē (ꝙ in iſta denuntiatione euangelica peccatū non debet eſſe omnino occultum) ponit archie. floren. in.2.par.ti.9.de acidia in.c.7.de

omiſſione fraternæ correctionis. &.s.tho.in
A ſecundaſecũdæ.q.33.per totum.& bene ſum
ma piſanella in verbo correctio ſecũdo,verſi.
quo ordine procedendum ſit in correctione.
& ſumma ſylueſtrina in ti. de correctione &
punitione/in quinto & ſexto verſi.
¶ Nunc ergo ſi.d. authoritas loquitur de pec
cato commiſſo in proximũ & requirũtur te-
ſtes ad probãdum,erit iudiciũ fori exterioris:
cũ in hoc virtualiter interueniat actor/ reus/
iudex & teſtes:vt in.c.forus de verb.ſig. ¶ Vn
de cum difficultate poteſt reſponderi ad con-
trarium : quia ſi dico ꝙ intelligitur per dicta
verba poteſtas fori contentioſi apoſtolis data
ſiue promiſſa deriuatiue a petro , repugnant
verba quæ fuerunt immediate dicta a chriſto
apoſtolis.Si dico ꝙ chriſtus per dicta verba
ſolum loquitur de poteſtate ligandi & ſoluẽ-
di in foro conſcientiæ, contradicit quod dici-
tur dic eccleſiæ.i.prælato, & expoſitioni quã
facit glo.interli.in verbo alligaueritis. ſ. vin-
culo anathematis,quod ſonat forum conten-
tioſum: in quo requiritur cauſæ cognitio, &
in eo iudiciũ fertur in inuitũ.2.q.1.c.nemo.
& ſit iudice ſedente pro tribunali.2.q.3.§.no
tandum/verſi.ſi quis.3.q.3.§.ſpatium/verſi.a
iudice. ponunt glo. & doc.in.c. nouit de offi.
B lega.Si dico ꝙ verba intelligũtur reſpectu fo
ri interioris(quod ſecundum ꝙ dicunt aliqui
theologi includitur in poteſtate ordinis/ quæ
habet incluſam iuriſditionem ligandi & ſol-
uẽdi:vt in.c.omnis de pœni.& remiſ.)adhuc
repugnant prædictæ expoſitiones/ quæ ſonãt
iuriſditionẽ fori exterioris & cõtentioſi. Si di
co ꝙ ex præfata magiſtrali expoſitione dic ec
cleſiæ.i.prælato q excõmunicet, nõ debet ſu-
mi argumentum per quod deſtruatur ſenſus
verborum quæcũq alligaueritis/ qui tantum
eſt in foro pœnitẽtiali(vt aperte cõſtat ex ſe-
rie totius capituli. 18. quod totum loquitur
quo ad forum poli/ ſiue cœlorum & eccleſiæ
triumphantis) ſequitur ꝙ mala ſit expoſitio
magiſtrorum & glo. interli. qui non excuſa-
rentur propterea ꝙ darent expoſitionem vno
modo conuenientẽ literæ ſi ex illa deſtruere-
tur alia determinatio,quæ eſt ꝙ ſoli petro im-
mediate data eſt poteſtas fori exterioris gu-
bernii & adminiſtrationis/ & quam habuerũt
apoſtoli habuerunt per deriuationem a petro
ſicut hodie epiſcopi in ſuis diœceſibus a pa-
pa.19.di.c.ita dominus.
¶ POSSET in iſta difficultate dici ꝙ chri
ſtus ſoli petro immediate dederit ſupremam
plenam & vniuerſalem poteſtatem iuriſdictio
nis exterioris gubernii & adminiſtratiõis(vel C
per illa verba matth.16.& ego dico tibi ꝙ tu
es petrus &c.vel & rectius per illa ioan.vl.pa
ſce oues meas/ſicut ſupra dictum eſt)& apo-
ſtolis qui erant futuri epiſcopi a petro ordinã
di(vt i.c.porro.66.di.qui habebat diſtingue-
re diœceſes.c.in illis.80.di.) dederit ſiue dare
promiſerit ſpecialiter iuriſditionem coerciti-
uam ſingulariter exercendam / non diſtinctã
& ſeparatam ab ipſa vniuerſali poteſtate ipſi-
us petri ſed deſcendentẽ ab eadem poteſtate
generaliter data petro & cõtentam in eadem
petri poteſtate/in nulloq poteſtatẽ petri dimi
nuentem ſed per modum adiunctionis & ad
miniculi ad illam exercendam datam.
¶ Nec obſtat ꝙ verba fuerunt dicta etiam pe
tro inter illos exiſtente:quia poſſunt intelligi
in petro quęcunq alligaueris tua ſuprema &
vniuerſali poteſtate , & in aliis quæcunq alli
gaueritis poteſtate ſpeciali & coadiuuatiua
& deriuata a petri poteſtate:quia verba intel-
gunrur ſecundum qualitatem perſonæ cui di
riguntur.l.plenum.§.æquitii.ff.de vſu & ha-
bi.&.l.ex militari.ff.de teſta. mili. & ſecundũ
naturam eius ſuper quo proferũtur. l. damni
infecti.ff.de damno infecto.l. ſi ſtipulatus. ff.
de vſuris.bar.in. l.1. C. de nego. geſtis,cum
ſimil.
¶ Non obſtat ꝙ verba fuerunt ſimpliciter & D
perinde prolata acſi apoſtoli habuiſſent dictã
poteſtatẽ immediate a chriſto: cum nihil ſo-
nent de deriuatione eius a petro.Quia reſpõ
detur ꝙ cum chriſtus ante matth.16.dediſſet
ſiue promiſiſſet dare omnẽ poteſtatem iuriſ-
ditionis petro ſoli / dicendo tibi dabo claues
&c, quãuis omnes apoſtoli eſſent præſentes,
poſtea generaliter dando ſiue promittẽdo a-
liis apoſtolis claues ligandi & ſoluendi/de ne
ceſſitate oportet intelligere ſine diminutione
authoritatis conceſſæ petro hoc factum. pro
hoc tex.& quæ ibi dicũtur in. c.ex parte el.1.
de offi.delega.&.c.quia ſæpe de præben.in.6.
nunq̃.n. cenſetur aliquid dari in iniuriam al
terius.l.2.§.merito.ff.ne quid in loco publi.
l.nec auus.C.de eman.libe. Vnde virtualiter
etiam dicitur data per deriuationẽ ab ipſo pe
tro,q ſummus omniũ præfectus eis datus fu
erat. Et ꝙ chriſtus illã nõ ĩmediate dederit &
dicatur haberi a chriſto quaſi per deriuationẽ
ab ipſa ſuprema vniuerſali poteſtate:petri de
ſcendens ,probat tex. in ſumma in.§.2.21.
di.omnis enim poteſtas a deo eſt ſiue iubẽte
ſiue ſinente: vt in.c.quid culpatur. 23.q.1. &
q.4.ca. quæſitum,& ad ro .c.13. Sicut etiam
papa

A papa dat & ponit primates & archieṗos & epi
ſcopos, & tamen non diminuitur poteſtas ar
chiepiſcopi propter epiſcopum: vt in. c. ad re
primendā cū ſeq. & c. paſtoralis de offi. ordi.
& c. romana de appel. in. 6. & c. romana de of
fi. ordi. eo. li. Et ſicut ēt eſt de eṗo & archidia
cono/ item de vicario generali & vicario fora
neo: vt dictis iuribus, item de ordinario & in
quiſitore: quia vna inferior iuriſditio/ non di
minuit ſuperiorem, & q̄uis omnes ſint a pa
pa/ vna continet aliam poteſtate, & a papa de
riuātur oēs poteſtates tanq̄ riuuli: vt in. c. lo
quitē. 24. q. 1. Et in ſubdelegato reſpectu pri
mi delegantis: vt in. c. ſi a ſubdelegato de offi.
delega. in. 6. & d. c. romana de appel. & c. 1.
de offi. vica. eo. li. & in. c. non putamus de con
ſue. eo. li. Vnde doc. in. c. 1. 22. di. (& ponit
s. tho. in primo ſen. di. 12.) dicunt quòd re
ſpectu virtutis omnis poteſtas a deo eſt, re
ſpectu vero ſuppoſitorū agentiū omnis ptās
immediate eſt a papa: de quo infra latius.
¶ Et iſto modo poſſemus intelligere duran
dum in. 4. ſen. di. 19. q. 2. cum dicit ꝙ per di
cta verba quæcunq; alligaueritis & c. fuit da
ta ptās iuriſditionis apoſtolis: quia dicit ꝙ ex
eo quod ſubiungitur (ſcilicet ſit tibi ſicut eth
nicus & publicanus) habet ortum ſententia
B excommunicationis, ex ordinatione āt eccle
ſiæ eſt quòd nullus poſſit abſoluere niſi ſub
ditum & niſi habeat iuriſditionem. Ipſe ta
men in fine quæſtionis concludit contrari
um: ꝙ etiam poteſtas iuriſditionis in abſol
uendo & ligando & in foro pœnitentiæ &
contentioſo/ quia eſt in eccleſia propter curā
& regimen ouium chriſti, conſequenter ad
ſolum petrum vel eius ſucceſſores vel ad a
lios ex ipſorum commiſſione propter pote
ſtatem vtriuſq; clauis petro datam ſpectet.
ſicq; quòd ii quibus a petro vel eius ſucceſ
ſore non repetitur data poteſtas & iuriſditio
ligandi & ſoluendi in ſubditos/ non poſſint
abſoluere, & quòd licet per verba quorum
remiſeritis peccata non fuerit facta limitatio
de perſonis nec de peccatis, tamen per ver
ba poſtea dicta petro paſce oues meas/ fa
ctum eſt quòd nullus poſtea poſſit quæ ſunt
curæ animarum (vt abſoluere in foro pœ
nitētiæ) niſi petrus ſeu eius ſucceſſor/ vel ille
cui per petrū vel ſucceſſorē eius cōmiſſū eſt.
Sic ergo vult quòd licet per verba quæcunq;
alligaueritis ſit data apoſtolis poteſtas & iu
riſditio vtriuſq; fori, tamē ꝑ verba paſce oues
meas/ poſtea factum eſt vt ad eius exercitium
requiratur commiſſio petri vel ſucceſſoris.

Et iſta erit vna tertia opinio ad alias ſupra po C
ſitas. quæ mihi non placet: quia non fit mi
hi veriſimile quòd chriſtus primo dederit a
poſtolis poteſtatem iuriſditionis & poſtea il
lam reſtrinxerit, nec verba hoc ſonant.
¶ Robertus holkot in. 4. ſen. q. 6.
in reſponſione ad ſecundum argu. dicit ꝙ a
poſtoli immediate a deo acceperunt poteſta
tem abſoluendi, ſed poteſtatem iuriſditionis
acceperunt a petro/ licet hoc nō legatur. Sed
iſtud etiam videtur irrationabiliter dictum:
ſi enim hoc non legitur/ quomodo dicitur?
¶ Poſſet dari alia ſolutio ꝙ per dicta verba
quæcunq; alligaueritis fuerit data apoſtolis
poteſtas omnimoda ordinis & iuriſditionis
requiſitæ ad exercitium ipſius ordinis: quia a
lioquin parum fuiſſet dediſſe poteſtatem or
dinis ſine poteſtate exercitii, & iſta proprie
non dicitur iuriſditio contentioſa/ quam po
teſt exercere quilibet etiam non ſacerdos: vt
archidiaconus & ſimiles, vt patet de offi. ar
chidia. c. ad hæc cum ſimil. quam iuriſditio
nem ad ordinem requiſitam quilibet ſacer
dos & maior ordinatus habet in habitu abſq;
aliqua demandatione: ita ꝙ hoc ipſo quòd
datur cura populi tali ordinato, ilico poteſt
exercere iuriſditionē in populum abſoluen
do & ligando/ abſq; eo ꝙ detur ei aliter iuriſ D
ditio. Et hoc modo dicimus ꝙ apoſtolis da
ta fuit poteſtas ordinis & iuriſditionis in qua
fuerunt æquales petro: petrus autem cui ple
niſſime fuit datum gubernium regimen &
prælatio totius ordinis & iuriſditionis/ habu
it diſtinguere diœceſes & diſtribuere guber
nium plebium & populorum: vt in capitulo
in illis. 80. di. per quam diſtinctionem ii qui
erant ordinati & fuerunt præfecti populis &
plebibus a petro/ receperunt poteſtatem iuriſ
ditionis contentioſæ tantum. Et ſic dicitur ꝙ
apoſtoli per deriuationem a petro recepe
runt poteſtatem iuriſditionis: quia cum ei ſo
li datum fuiſſet regimē & principatus/ & ha
beret paſcere oues vocando apoſtolos in par
tem ſolicitudinis & in adiutorium gubernii,
præponendo eos diœceſibus & prouinciis
ad gubernium & paſcendum plebes cibo
ſpirituali/ dicitur eis dediſſe & demandaſſe
iuriſditionem cōtentioſam, & illi dicunt iſtā
iuriſditionem fori exterioris recepiſſe per de
riuationem a petro. Ea autem, quæ reſpicie
bāt ordinem (in quo erant pares petro) &
quæ erant iuriſditionis interioris requiſitæ ad
exercitiū ordinis, quia facti fuerāt ſacerdotes
in cœna dn̄i/ poſt diuiſos populos & plebes

hoc ipſo poterant adminiſtrare & exercere ſi
A ne alia demandatione ipſius petri. Et ſic dicitur ꝙ apoſtoli habuerũt immediate a chriſto poteſtatẽ ordinis & iuriſditionis/ & ꝙ in hoc erant æquales petro. Poterat tamen petrus ratione præfecturæ & primatus ſui etiã aliquo modo iſtam poteſtatẽ exercitii ordinis reſtringere (non tamen ordinẽ abolere) ſicut ſupra dictum eſt. Quod factum eſſe conſpicimus per diuiſionem diœceſum & parochiarum: quia vnus epiſcopus etiam ea quæ ſunt ordinis nõ exercet in alterius diœceſi nec in alienos ſubditos: vt patet in clemen. 1. de foro competẽ. & patet de audientia confeſſionum in.c. omnis vtriuſq; ſexus de pœniten. & remiſ. per ea quæ ibi dicuntur de proprio ſacerdote. Vbi per priuilegia papę datur etiam religioſis mendicantibus quòd audire poſſint cõfeſſiones, & hoc in adiutorium, quia meſſis multa operarii aũt pauci: vt dicitur. 21. di. in ſumma.

¶ Nunc ergo expoſitionem illam dic eccleſiæ id eſt prælato qui excommunicet/ & illã quæcũq; alligaueritis. ſ. vinculo anathematis, intelligere oportet pro tempore quo erãt futuri prælati: quia tunc tempore prolationis dictæ authoritatis ſolus chriſtus erat prælatus/ & apoſtoli nondum erant ordinati ad
B ſacerdotium. & ideo dicitur quòd illa verba tunc dicta/ fuerunt verba promiſſionis. Futuri autem erant prælati poſt chriſti aſcenſionẽ & diœceſum diſtributionẽ. & propterea bene in illo tex. cap. in illis/ ſubiungitur quoniam nec inter ipſos apoſtolos par fuit inſtitutio ſed vnus præfuit omnibus; & verba præmiſſæ authoritatis ſonant etiam tempus futurum/ ſi peccauerit & quæcunque alligaueritis.

¶ Et ex iſta ſolutione ſequitur vnum: quòd licet alias omnia verba illius cap. 18. concernant forum pœnitentiale, tamen tenendo præfatam expoſitionem dic eccleſiæ id eſt prælato qui excõmunicet (vt dicit glo. nico. ibi) poſſemus dicere ꝙ per dicta verba quęcunq; alligaueritis fuit promiſſa poteſtas ordinis & vtriuſq; iuriſditionis/ interioris & exterioris: ſed ꝙ vnam habuerunt immediate a chriſto (ſcilicet ordinis & conſequenter iuriſditionis interioris) quando in cœna fuerunt facti ſacerdotes. iſta enim effectualiter ipſemet chriſtus dedit & exerceri mandauit quando ioan. 20. dixit quorum remiſeritis peccata, quæ verba proprie concernunt ea quæ ſunt ordinis: videlicet dimiſſionem & retentionem peccatorum. poteſtatem autẽ iuriſditionis conten- C
tioſæ illis promiſſam per dicta verba quęcũq; alligaueritis (quæ ſunt verba multum indefinita) exhibuit mediante perſona petri/ qui habebat eos facere prælatos: vt. 66. diſtinc. c. porro. & ſic iſtam poteſtatẽ iuriſditionis contentioſæ a chriſto per illa verba quęcunq; alligaueritis eis promiſſam receperunt per deriuationem a petro: qui ſolus erat factus paſtor & vniuerſalis prælatus per verba ioan. vl. paſce oues meas.

¶ Et ex hoc ſequitur ꝙ non eſt vera opinio illorũ qui voluerũt ꝙ per illa verba quæcunq; alligaueritis matth. 18. dominus ſolũ loquatur de dimittendis peccatis. Quorum opinio poſſet ſaluari, dicendo ꝙ attenderunt ſolum ad poteſtatẽ dimittẽdi peccata reſpectu executionis & totalis poteſtatis recipiendæ immediate a chriſto, quã receperunt per illã verba quorum remiſeritis peccata: & ꝙ ad poteſtatẽ iuriſditionis contentioſæ cuius executionẽ erant recepturi mediãte perſonã petri & poſt aſcenſionem chriſti non habuerunt reſpectũ quia illam non immediate a chriſto habuerũt ſed per deriuationẽ a petro, licet principaliter omnia a chriſto: ſicut dicimus ꝙ adã eſt principalis pater noſter, & tamẽ eſt pater mediantibus propriis noſtris parẽtibus. Vnde. s. tho. D
in. 1. ſen. di. 12. dicit ꝙ dupliciter dicitur aliquid eſſe ab aliquo immediate. vno modo ratione virtutis: & iſto modo dicimus ꝙ omnis virtus authoritas poteſtas & iuriſditio quę eſt in papa vel alio quocunq; prælato eſt a chriſto immediate: quia a nullo alio poteſt talis poteſtas conferri niſi per poteſtatem exiſtentem in chriſto ſiue a chriſto collatã: ſicut nulla alia cauſa a prima/ poteſt agere niſi per virtutem cauſæ primæ. Secundo modo poteſt intelligi ratione ſuppoſiti agentis ſeu quippiam conferentis. & hoc modo dicitur quis a chriſto ſuſcipere immediate poteſtatem aliquam, quando inter accipientem poteſtatem & inter ipſum chriſtum conferentem nõ eſt aliquod medium ſuppoſitum recipiẽs a chriſto & conferens ipſam poteſtatem alteri. Et iſto modo dicimus quòd ſolus petrus immediate a chriſto accepit poteſtatem iuriſditionis/ & inde alii per deriuationem ab eo.

¶ Poſſet & aliter reſponderi etiã intelligẽdo illã authoritatẽ matth. 18. loqui de dimittẽdis peccatis & in foro pœnitẽtiali & iuriſditione fori interioris requiſita ad ordinem, primo cõſiderãdo quòd quia verba quæcũq; alligaueritis fuerãt dicta de peccatore poſtꝗ deductus

A eſt in notorium peccatũ & habitus pro eth
nico & publicano, non eſt mirũ quòd etiam
tunc dominus dederit apoſtolis poteſtatem
decernendi cenſuras & excommunicandi:
quia in caſu quo factum eſt notorium poteſt
etiam ſimplex ſacerdos qui nullam habet
contentioſam iuriſditionem excommunica-
re peccatorẽ: quia eo caſu non requiritur ali-
quis ordo iudiciarius. quod ꝓbat̃ per tex. in
c. 1. & . 2. de offi. ordi. ponit barbatius in. c.
ſi ſacerdos eo. ti. in. xi. col. in fi. in penul. char.
Et iſto modo etiam paulus excommunica-
uit corinthium abſentem & non citatum: vt
in. c. cum ſit romana in. §. fi. de appel. Et ſic in
telligitur dictum oſtien. in capitulo olim de
re iudi. cum dicit quòd papa poteſt ſine ali-
qua citatione excommunicare tyrannum oc
cupantem notorie terram eccleſiæ. & quòd
dicit cardi. in. c. nouit de offi. lega. quòd e-
piſcopus poteſt ſine aliqua cauſæ cognitione
excommunicare impedientem ſuam iuriſ-
ditionem. Vnde poteſt bene intelligi quòd
excommunicando non eſt neceſſe vti aliqua
iuriſditione fori contentioſi nec aliqua cau-
ſæ cognitione nec aliquo ordine iudiciario.
Et iſto modo propter notorietatem peccan-
tis poteſt dici data poteſtas apoſtolis imme-
B diate a deo etiam alligandi per cenſuras ec-
cleſiaſticas in foro pœnitentiali ſine iuriſdi-
tione fori contentioſi exterioris, ſed cum
iuriſditione fori interioris ad corrigendum
& emendandum peccãtem. quem corrigerẽ
reducere & ligare & ſoluere ſpectat ad pote-
ſtatem ordinis, in quo alii apoſtoli fuerunt pa
res petro: vt in. d. c. in nouo. 21. diſtin. Ad
hoc etiam facit quod dicit barbatius in. d. c.
ſi ſacerdos circa fi. in illa quęſtione vtrum ſim
plex rector curatus poſſit pro maleficio ex-
cõmunicare ſibi ſubditos. Et poſt multa tan-
dem concludit quòd licet in excommunican
do requiratur cauſæ cognitio, tamen per il-
lum tex. iuncto. c. pręceden. poteſt excommu
nicare: & conſequenter de cauſa cognoſcere.
Et ad hoc ponderat tex. d. c. ſi ſacerdos: vbi di
citur ꝙ ſi ille cui damnum illatum eſt petie-
rit iuſtitiam, poteſt ſacerdos excommunica-
re authorem damni quamuis etiam ei confeſ
ſus ſit. quia verba illa intelliguntur ſecundum
qualitatem perſonæ in quam diriguntur: vt
l. ex militari. ff. de teſta. mili. & . l. plenum. §.
equitii. ff. de vſu & habita. Ergo cum dicta
verba dirigantur in ſacerdotem audientem
confeſſiones & iniungentem pœnitentias, in
telliguntur de ordine iudiciario & de peten-
da iuſtitia ſecundum qualitatem fori pœni- C
tentialis. & ideo ad hoc vt poſſit congruam
pœnitentiam indicere, poterit de cauſa co-
gnoſcere & excõmunicare ſi opus eſt. quod
probat tex. ibi poteſt eum a communione re
mouere. Et per conſequens rector ſimplex
curatus poterit cognoſcendo in foro pœni-
tentiæ excommunicare ſpecialiter & genera
liter, ſecundum quod cõgruit materiæ ſubie
ctę. Dicit inſuper ꝙ licet ſimplices curati hoc
non faciant, eſt quia epiſcopi omnia ſibi vſur
pant: de conſuetudine tamen curati poſſent
vti iſta iuriſditione in hoc eis conceſſa per ſa
cros canones. ¶ Vnde ex hoc poſſumus dice
re quòd apoſtoli receperunt etiam poteſta-
tem a chriſto excommunicandi in foro pœ-
nitentiali pro executione ordinis eo modo
quo poteſt quilibet curatus in corrigendo
peccantem. Et conuenit bene iſte intellectus
ad verba illius authoritatis: cum dicit ꝙ pec-
cans in fratrem primo debet corripi inter ad
monẽtẽ & ipſum ſolũ, deinde debet adhiberi
vnus alius vel duo, deinde dici eccleſię, & tan
dem haberi pro ethnico & publicano. quę o-
mnia ſunt pœnæ fori pœnitentialis: quibus
adiicit poteſtatem quæcunq; alligaueritis & c.
¶ Et ſi dicatur ꝙ expoſitio glo. loquitur de a-
nathematizatione quæ eſt ſolennis / & cõpetit D
epiſcopis per iura ſupra allegata, poteſt reſpõ
deri ꝙ glo. ibi non habuit reſpectum ad ſolen
nitatem ſed ad cenſuram: quia tantum ligat
excommunicatio q̃tum anathematizatio: vt
in. c. ſi inimicus. xi. q. 3. & ibi glo. & . c. engel-
trudam. 4. q. 3. niſi ꝙ anathematizatus abſol-
uitur cum maiori ſolennitate. xi. q. 3. c. cũ ali
quis. & ſæpe iura ponunt vnum pro alio: vt
in. c. cum non ab homine de iudi. Item glo.
intellexit de apoſtolis quibus promittebatur
poteſtas pro tempore quo erant futuri epiſco
pi. & ſic bene congruit ſi loquimur de iuriſdi
ne exteriori ꝙ eam receperint mediãte petro.
¶ Obſtat tamen prædictis ꝙ tex. in. c. vrbes
80. di. dicit ꝙ apoſtoli poſuerunt primates in
vrbibus multo tempore ante chriſti aduen-
tum ad hoc ſtatutis. vnde patet ꝙ non ſolus
petrus eos poſuit: & conſequenter receperũt
iuriſditionem contentioſam non per deriua-
tionẽ a petro ſed ab omnibus apoſtolis. Ad
quod reſpondetur ꝙ cum petrus ſolus habe-
ret regimen adminiſtrationem & pręfectu-
ram, quantũcunq; ſecũ adhoc admiſerit apo
ſtolos / ptãs oĩs a petro deriuabatur / non ab a
poſtolis aſſiſtẽtibus tanq̃ conſultoribus: ſicut
oĩa quæ geruntur per papam licet de cõſilio

cardinalium / attribuuntur papæ : vt in.c. ad
A apoſtolicæ cum multis ſimilibus de re iudi. in. 6.

¶ Ad illud quod dicitur de ioanne quòd excomunicauit diotrephen. reſpondetur quòd tex. epiſtolæ ioannis non dicit quòd excommunicauerit : ſed loquitur de poteſtate conceſſa apoſtolo qua tradebat impœnitētes diabolo vexandos corporaliter vt ſic illis daretur intellectus redeundi ad dominum : vt dicit glo. hugonis. 1. ad corinthios. 5. Vel ſi ponimus quòd loquatur de vera excommunicatione, habuit poteſtatem per deriuationē a petro. vel dicendum vt ſupradictum eſt.

¶ AD SECVNDAM difficultatem dicendum eſt quòd denuntiatio euangelica habet plures partes & plura requiſita. Et quo ad primam partem licet habeat locum inter inferiores & ad illam quilibet teneatur (ſecūda quæſtione prima. c. ſi peccauerit, & in ca. nouit de iudi. & ibi doc.) tamen non videtur quòd in papa habeat locum: quia oza legitur percuſſus a domino eo quòd arcam tetigit / per quam prælati ſignificantur : vt legitur. 2. regum. 6. & primi paralipomenon. 13. & in. c. plerunq. §. item legitur. 2. quæſtio. 7. Quòd autē per per arcam deſignētur prælati, eſt tex. in. d. c. plerunq. §. his ita. Et exodi
B 19. dicitur omnis qui tetigerit montem morte morietur. Item gregorius in paſtorali dicit. admonendi ſunt ſubditi ne præpoſitorū ſuorum vitam temere iudicent ſi quid eos fortaſſe agere repræhēſibiliter vident. Vnde tex. 6. q. 1. dicit. oues paſtorem ſuum non repræhendant : plebs epiſcopum non accuſet nec vulgus eum arguat, quia non eſt diſcipulus ſupra magiſtrum : epiſcopi enim a deo ſunt iudicandi qui eos ſibi oculos elegit. Et tex. 2. q. 7. c. oues dicit. oues quæ ſuo paſtori commiſſæ ſunt, eum nec repræhendere niſi a fide exorbitauerit nec vllatenus accuſare poſſunt: quia facta paſtorum oris gladio ferienda nō ſunt. Et alibi gregorius dicit. ſanctorum vitā corrigere non præſumat niſi qui de ſe melio ra ſentit. Præſumptuoſum autē eſt quòd quis de ſe meliora ſentiat: quia vt dicitur. 1. ioan. 1. ſi dixerimus ꝙ peccatū non habemus ipſi nos ſeducimus & veritas in nobis non eſt. Papa enim dicitur ſanctus : vt in. c. non nos 40. di.

¶ Sed his non obſtā:ibus dicendum eſt quòd huic parti denuntiationis etiam papa ſubiicitur & omnes fideles : quia procedit ex actu charitatis ſecundum ricardum in. 4. diſtinc. 19. quæſtione. 2. articu. 1. Vnde ſanctus thomas dicit in. 4. ſen. diſtinctione. 19. & refert C
ſylueſter in ſua ſumma in titu. de correctiōe & punitione / verſi. 4. quòd correctio quæ eſt actus iuſtitiæ tendens ad bonum commune pertinet ad ſolos prælatos: ſed illa quæ dicitur proprie correctio & eſt actus charitatis tēdens ad fratris emendationem / pertinet ad quemcunque habentem charitatem. Et ſanctus thomas in ſecunda ſecundæ quæſtione 33. articu. 3. dicit quòd duplex eſt correctio. vna eſt quæ eſt actus charitatis / quæ ſpecialiter tendit ad emendationē fratris delinquentis per ſimplicē admonitionem. & talis correctio pertinet ad quemlibet charitatem habentem, ſiue ſit ſubditus ſiue prælatus. Alia eſt correctio quæ eſt actus iuſtitiæ / per quam intenditur bonum commune : quod nō ſolum procuratur per admonitionem fratris ſed etiam interdum per punitionem. & iſta eſt prælatorum. Idem etiam aſtexanus in ſecundo libro ſummæ titu. 67. quæſtione. 2. vbi dicit quòd duplex eſt correptio. vna eſt fraterna in qua bonum fratri perſuadetur a quocunque, & turpitudo peccati vel pulchritudo boni dimiſſi oſtenditur. Dicitur autem fraterna, quia eſt admonitio fratris. & nomine fratris intelligitur omnis homo peccator D
ſiue inferior ſiue par ſiue ſuperior: quia omnes ſumus fratres in chriſto. Pluribus enim modis dicitur quis frater: ſcilicet nominis conformitate, item meriti æqualitate, item ordinis dignitate & iuriſdictionis poteſtate: vt vide doc. in capitulo ecce, nonageſimanona diſtinctione. Poniturq; potius nomen fratris quàm hominis vel peccatoris, quia frater eſt nomen amoris & charitatis. debet enim hæc correctio fieri ex fraterna charitate. Vnde auguſtinus de verbis domini matthæi ſexto dicit. debemus amando corripere / non nocendi cupiditate ſed ſtudio corrigendi. Et tex. 12. quæſtione. 2. capitulo fraternitatis / dicit. corrigere oportere ex charitate & non ex furore. Idē tex. in ca. corripiantur vigeſimaquarta quæſtione tertia. Vnde homo & peccator non ſine myſterio coniunguntur : ſed quia peccator eſt corripe, quia homo miſerere, dicit tex. 23. quæſtione quarta duo iſta. Et huic fraternæ correctioni omnis fidelis ſubiicitur, tam reſpectu ſuperiorum quàm inferiorum & parium, cuius ratio eſt ſecundum durandum de ſancto portiano in. 4. ſen. di. 19. q. 3. arti. 2. quia ad actum charitatis obligantur omnes qui tenentur habere charitatem / &

A reſpectu omnium ad quos tenentur habere
charitatem: quia quantum ſe extendit habi-
tus/tantum & actus qui procedit ex habitu.
ſed omnes tenentur ad habendum charita-
tem ad omnes ſiue pares ſiue ſuperiores ſiue
inferiores/ amicos & inimicos. ergo omnes
tenentur & ſubiiciuntur denuntiationi euan
gelicæ/quo ad iſtam primam partem corre-
ptionis fraternę. Alia autem correptio ſecun
dum alexanũ eſt poteſtatiua, in qua pœna
infligenda comminatur vel iam infligitur/
vt de peccato ad ſtatum bonum correptus re
uertatur. & iſta eſt prælatorũ erga ſubditos.
¶ Debet autem correptio iſta fraterna quæ fit
per inferiores & ſubditos corripiendo ſupe-
riores & prælatos ſuos (cum ſit actus virtu-
tis, qui debet eſſe informatus debitis circun-
ſtantiis) ſic exerceri vt non præiudicetur ho-
nori & reuerentiæ prælationis. Vnde dicit a-
poſtolus primę ad timo. 5. ſeniorem ne incre
paueris ſed obſecra vt patrem. & dionyſius re
darguit demophilum monachũ eo ꝙ ſacer-
dotem & ſe maiorem correxerat irreuerẽter,
eum percutiẽs & ab eccleſia eiiciens. In quo
exceſſit non ſolum modum correctionis fra
ternæ inferioris ad ſuperiorem (quia irreue-
renter correxit) ſed & modum fraternæ cor-
B rectionis ſimpliciter.
¶ Et ꝙ iſta fraterna correptio quo ad iſtam
primam partem habeat locum in papa, om-
nes tenent in cap. ſi papa. 40. diſtinc. & in ca.
propoſuit de conceſ. præben. ſed non quo ad
illam partem dic eccleſiæ. ¶ Et ad contraria
ſupra poſita facilis eſt rñſio: quia quando
prælatus non irreuerenter obiurgatur/mons
& arca non tanguntur. Et c. oues. 2. q. 7. ſol
uit omnia, cum dicit quanq̃ reprahendenda
recte videantur. ¶ Sed obſtat ꝙ illa authori-
tas dicit ſi peccauerit in te frater tuus. ergo ſi
peccat in alium & in deum, non habebit lo-
cum iſta correptio nec erit omnium corripe
re iſta fraterna correptione. Dic ſecundum a
lexanum in. d. 2. li. ti. 67. q. 4. ꝙ debet intelli
gi ſi peccauerit in te ſcientẽ/non in te læſum
ita ꝙ amore tui illũ corripias. Vel dic ꝙ qui
cunq; peccat in deum vel in proximum quẽ
cũq;, virtualiter peccat & in te: quia chriſtus
eſt caput noſtrũ, & quia nos ſumus cõmem
bra corporis myſtici eccleſię. vnde pſal. 118
particeps ego ſum omnium timentium te &
cuſtodientium mandata tua.
¶ ALIA PARS correptionis euangeli-
cæ eſt de adhibendo vnum vel duos teſtes &
de dicendo eccleſiæ. Quod vltimum ſecun

dum glo. hugo. car. exponitur dic eccleſiæ id C
eſt ſi priuata perſona corripit, coram prælato
eccleſiæ eum conuince per teſtes quos prius
audire noluit corripientes: ſi vero prælatus
corripit, dic eccleſiæ id eſt coram eccleſia il-
lum excommunica id eſt coram congrega-
tione fidelium. Et ſic exponendo non poteſt
hæc pars habere locum in papa: qui non ha
bet ſuperiorem coram quo inducantur teſtes
& coram quo poſſit conuinci & excommu-
nicari, & procedit opinio oſtienſis & doc. in
dicto. c. propoſuit: qui volũt quòd iſta pars
denuntiationis euangelicæ non habet locum
in papa niſi intelligendo dic eccleſiæ non vt
conuincat eum ſed vt oret deum pro eo pro
correctione & emendatione ipſius vel vt tol
lat eum de medio: quemadmodum ſupra ſę
pius dictum eſt. Et ita voluit ſanctus thomas
in. 4. ſen. diſtinctione. 19. quæſtione. 2. ar.
2. quæſtiuncula. 3. ad ſecundum argu. & di-
xi alias ſupra. Et iſto reſpectu adhibere, vnũ
vel duos teſtes ad finem conuincendi / vt in
ore duorum vel trium ſtet omne verbum, ſi
militer non habebit locum in papa: quia ſi
non habet coram quo poſſit conuinci / ſu-
perflue ad illum finem adhiberetur vnus vel
alter teſtis in admonitione fraterna. Et hoc
niſi in caſu hæreſis vel fomẽti antiquati ſchiſ D
matis & ſimilibus in quibus ipſo iure eſt pri
uatus papatu vel præciſus ab eccleſia: quia
tunc non erit ſuperfluum adhibere vnum
vel duos quibus poſſit conuinci. Et dicta au-
thoritas dic eccleſiæ, ſi ſtat concilium/ bene
intelligitur id eſt concilio vel multitudini
prælatorum in concilio exiſtẽtiũ coram qui
bus conuincendus eſt de ipſa hæreſi, propter
hoc tamen non ſequitur quòd concilium ſit
maius papa: vt diffuſe ſatis ſupra dictum
eſt.
¶ Si vero intelligimus dic eccleſiæ ſecũdum
expoſitionem glo. interlinearis & glo. ordi-
nariæ (id eſt obiurgatio plurimorum eum
corrigat: & eccleſia deteſtationi eũ habeat, vt
qui nõ potuit pudore ſaluari ſaluetur oppro
briis) iſto modo intelligendo, vtraq; pars
(videlicet tam de adhibendis teſtibus quàm
de dicendo eccleſiæ) bene habebit locum in
papa: cum tunc non remittatur ad eccleſi-
am tanquàm ad iudicem vel ſuperiorem, ſed
vt rubore & verecundia affectus ſe emendet.
¶ Vtrum ãt iſto caſu habeat in eo locum vlti
ma pars denuntiationis & correctionis (vide
licet ſi ãt eccleſiam non audierit ſit tibi ſicut
ethnicus & publicanus) glo. ordinaria cum

ſubiicit & vt rubore ſequeſtrationis emende
A tur ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus/ vide-
tur velle ꝙ ſic: hoc eſt ꝙ in caſu quo papa pu
dore & opprobriis nõ ſaluaretur, poſſet vt ru
bore ſequeſtratiõis emẽdaretur/ haberi tanꝙ
ethnicus & publicanus. non diſcedendo ab
eius obedientia ſed ab eius priuata conuerſa
tione, ne ex aſſidua cõuerſatione cum eo alii
corrũpantur/ & ne ipſe putreſcat: vt in. c. reſe
candæ. 24. q. 3.

¶Si autem volumus ſecũdum opinionẽ ali-
quorum quia verba directa fuerunt petro, ꝙ
ſi aliquis peccaſſet in petrũ vel nunc peccaret
in papam/ papã debere dicere cõcilio (ex hoc
ſumendo argumentum ꝙ cum papa recurre
re habeat ad concilium tanꝙ ad ſupremũ tri-
bunal/ concilium ſit ſupra papam) dico ꝙ ex
iſto argumento loquendo in caſu quo papa
peccat in alium, de neceſſitate ſequitur ꝙ illa
authoritas nõ habet locum in eo: quia ſi pon-
deramus illã authoritatẽ, ex hoc ꝙ verba fue-
runt directa in petrum tanꝙ in papã & ſic pu
blicam perſonã & tanꝙ in priuatam perſonã
petri & non in petrũ pro omnibus, ſequitur
ſimiliter ꝙ cum petro priuatæ perſonæ fuerit
dictũ tantum quãdo aliquis peccaret in eum/
non haberet locum quando ipſe petrus & cõ
ſequenter papa peccaret in alium: ex quo in
B prędicta authoritate põderare volumus per-
ſonam & dignitatem tantum ipſius petri. Imo
quod plus eſt videtur excepta perſona & di-
gnitas petri quãdo ipſe peccat in alium: quia
quod fauore alicuius &c. l. quod fauore. C. de
legibus. regula quod ob gratiam de regu. iu.
in. 6. facit quod dicitur in. c. petitio in glo. fi.
de iureiu. Et præſertim quia petrus nondum
erat factus papa ſecundum cõmuniorem ſen
tentiam. ergo non poteſt ſumi argumentũ ꝙ
ipſe poſtꝙ factus fuit papa & cõſequẽter eius
ſucceſſores teneãtur dicere concilio: quia per
adeptionem dignitatis authoritas & diſpoſitio
ceſſat. 31. di. c. lex continentiæ. l. cum quis &
l. ſi cum cornelius. ff. de ſolu. ad hoc quæ dicũ
tur in. c. ſicut de iureiu. ¶ Veritas tamen eſt ꝙ
verba fuerũt dicta petro pro omnibus. quod
oſtẽdunt verba præcedentia & ſequẽtia illius
c. Nec ex eo ꝙ verba fuerũt directa in petrũ,
poſſumus dicere ꝙ plus arctant petrum ꝙ ſi
generaliter fuiſſet dictum ſiquis peccauerit
in fratrem &c.

¶Et ex his patet quomodo & quando & in
qua parte ſit locus denuntiationi euangelicæ
quãdo papa peccat in alium. Quomodo aũt
ſit locus cum alius peccat in papam, dicendũ
eſt ꝙ cũ ipſe ſit iudex in cauſa propria (. 23. C
q. 4. c. guiliſarius, inno. in. c. ex parte de verb.
ſigni. doc. cõmuniter in. c. cũ veniſſent de iu-
di. & in. c. cum dilecta de cõfir. vti. vel inuti.)
illud verbum dic eccleſię intelligi poteſt ꝙ ip
ſe vt caput eccleſiæ corrigat in ſe peccantem.
Pro hoc facit ꝙ in caſu denuntiationis idẽ po
teſt eſſe iudex accuſator & teſtis: vt in. c. licet
de ſimo. Et ita procedit tex. in. c. præcipue. xi.
q. 3. & ſic intelligit ibi glo. cum colligit argu-
mentũ ex illo tex. ꝙ idem poteſt eſſe denũtia-
tor & iudex. Et ex hoc videtur ꝙ non ſit verũ
quod dicit archie. armachanus ꝙ papa nõ de
bet delictum in ſuã perſonam cõmiſſum iu-
dicare ne videatur potius vindicare ꝙ corri-
gere, quem ſupra retuli: quia imo poteſt eſſe
iudex in cauſa ſua. niſi armachanus intelligat
ꝙ de honeſtate debet alteri cõmittere. ad hoc
quod dicit tex. & doc. in. c. ad apoſtolicæ de re
iudi. in. 6. Vnde. s. tho. in. 4. ſenten. di. 19. & in
ſecunda ſecundæ. q. 33. dicit ꝙ dicere præla-
to in iudicio præſidenti eſt dicere eccleſiæ. Et
per iſtum modum prælatus vt priuata perſo-
na/ poteſt remitti ad ſeipſum tanꝙ in iudicio
præſidentem: quia bene poteſt quis fungi vi-
ce duarum perſonarum: vt in. l. ſi conſul. ff. de
adop. Et iſto modo intelligendo, dicere eccle D
ſiæ nihil aliud importat ꝙ exire in actum iudi
cii puniendo & corrigendo fratrẽ delinquen-
tem & illum excõmunicando abſq; alia vo-
catione concilii. & ad hoc multum ſunt pon-
deranda verba ſit tibi ſicut ethnicus & publi-
canus. Vnde vltimum iudiciũ eſt papę etiam
poſtꝙ eccleſia non auditur. Et ꝙ ita debeat in-
telligi, patet etiam exemplo geſtorũ beati pe-
tri, qui ananiã & ſapphirã eius vxorem abſq;
hoc ꝙ diceret aliter eccleſiæ ſua propria au-
thoritate condemnauit: vt patet act. 5. & . 23.
q. 8. c. petrus. nõ enim eſt veriſimile ꝙ petrus
præſumpſiſſet tranſgredi præceptũ domini/
maxime poſt receptum ſpiritum ſanctum.
¶ Poſſet etiam intelligi illud verbũ dic eccle
ſię. i. concilio quando papa ex aliqua maxima
cauſa (puta contra imperatorem vel regẽ ali-
quem qui in eum & eccleſiam aliquid pecca-
ret) vellet illud congregare: & ſic dicere eccle
ſiæ ſecundum ꝙ fecit innocen. in. c. ad apoſto
licæ de re iudi. in. 6. non ꝙ ad hoc teneretur
ſed ad maiorem iuſtificationem & authorita-
tem rei & implorando aliorũ auxilium.

¶Vtrum aũt papa in denuntiatione teneatur
præmittere admonitionem, ex exemplo iam
dicto videtur ꝙ non. nam & chriſtus denun-
ciauit iudam ante admonitionẽ: vt patet ioan.

13.& ioſeph accuſauit fratres non præceden
A te monitiõe: vt patet gene.37. ¶ Sed breuiter
dic ꝙ tenetur ad obſeruantiam præcepti euã
gelici ſicut & alii, & ad diſtinguendum (ſicut
diſtinguunt doc. in aliis) vtrum peccatum ſit
publicũ vel omnino occultũ vel aliquo mo,
do probabile: vt dicitur in. d. c. nouit. & dicit. s.
tho. in. d. di. 19. in. 4. & ibidem durãdus & pe
trus de palude. & aſtexanus in. 2. li. ſummæ ti.
67. & idem ſanctus in ſecũda ſecundæ. q. 33.
per totũ, & albericus in dictionario in verbo
correctio, & in ſumma ſyluestrina in titu. de
correctione & punitione.

¶ Non obſtat præmiſsis quod dicit. s. grego.
in. 4. li. regiſ. ca. 82. in fi. reprehendens ioan,
nem conſtantinopolitanum epiſcopum. ego
itaq; per reſponſales meos ſemel & bis verbis
humilibus hoc quod in tota eccleſia peccatur
corripere ſtudui, nunc per me ſcribo: quic,
quid humiliter facere debui nõ omiſi. ſed ſi in
mea correptione deſpiciar/ reſtat vt eccleſiam
habeam adhibere. Quia intelligitur (vt ſu,
pra dictum eſt) de proceſſu ad cenſuras: &
diſciplinam ac cenſuram eccleſiaſticam ap,
pellat eccleſiam. quod clare apparet, quia
non dicit reſtat vt dicam eccleſiæ ſed reſtat
vt eccleſiam debeam adhibere. vel quòd vo
B luit ſic facere ad maiorẽ iuſtificationem. Et
ꝙ accipiat eccleſiã pro cẽſura eccleſiaſtica, cõ
ſtat ex geſtis eius: quia mandauit reſponſali,
bus ſuis quos miſerat conſtãtinopolim ne cõ
municarẽt cũ eo in diuinis/ & nullum cõgre
gauit conciliũ. Vnde idẽ grego. in. 6. li. regiſ.
c. 194. ſcribens mauritio impera. de cyriaco
ſucceſſore dicti ioannis dicit. eũdem fratrem
& cõſacerdotem meũ ſtudioſe admonere cu
raui vt ſi pacẽ omniumq; concordiam deſi
derat/ a ſtulti vocabuli ſe appellatione com,
peſcat. Et in epiſtola ſequenti ad eulogiũ epi,
ſcopum alexandrinum & anaſtaſiũ epiſcopũ
antiochenũ/ de cyriaco patriarcha qui ſeque,
batur ioannem in vſurpatione nominis vni,
uerſalis dicit. meus vero diaconus cum præ,
dicto fratre noſtro cyriaco miſſarũ ſolennia
celebrare non debet, quia per profanum vo,
cabulum culpam ſuperbiæ aut commiſit aut
ſequitur: ne ſi quod abſit in tali elatione pro,
cedit / ei vanitatem ſtulti nominis confirma,
re videamur. eundem vero fratrem admone
re ſtudui vt ſe a tali ſuperſtitione corrigat:
quia ſi hanc non correxerit/ pacem nullo mo
do nobiſcum habebit. Item in. xi. li. regiſ. ca.
45. ſcribit ad eundem cyriacũ patriarchã di,
cens. cum ea charitate qua dignum eſt ſtude
mus vt profanam elationem (quæ animabus
ſemper aduerſa eſt) cordis pede calcãtes, per, C
uerſi ſuperbiq; vocabuli ſcãdalum de medio
eccleſiæ auferre feſtinetis, ne a pacis noſtræ
ſocietate diuiſi inueniri poſsitis. Ecce apparet
ꝙ beatus gregorius nõ accipit eccleſiam pro
concilio ſed pro cenſura eccleſiaſtica, qua vti
volebat.

¶ Et de iſta authoritate dic eccleſiæ vide quę
dico in arti. vtrũ papa poſsit deponi ſi eſt om
nino incorrigibilis. Et plura dubia circa iſtã
materiam denuntiationis euangelicæ (videli
cet an ſit conueniens. item an ſit actus chari,
tatis. item an cadat ſub præcepto. item vtrũ
pertineat ad omnes an ſolum ad prælatos. itẽ
an ſubditi teneantur corrigere prælatos ſuos.
item vtrum ſit ſemper facienda an aliquo ca,
ſu prætermittenda. item an obligati ad corre,
ctionem teneantur quærere delinquentes. itẽ
an monachi teneantur exire de clauſtris ad
corrigendos proximos ſuos. item an talis cor
rectio ſe extendat ad omnia peccata/ parua &
magna. item an peccator teneatur corrigere
delinquentẽ. item an de neceſsitate præcepti
debeat præcedere admonitio fraterna ſecreta
ipſam denuntiationem. item an debeat præce
dere inductio teſtium ipſam publicam denũ
tiationem. item an ſubditus teneatur obedire
prælato præcipienti vt reuelet culpam alte, D
rius fratris) vide apud cardi. de turre cre. in. c.
ſi peccauerit. 2. q. 1.

RESTAT nunc reſpondere ad cõ,
traria. Et ad primum quidem de. c. ſi
papa/ iam reſponſum eſt ꝙ loquitur
in caſu hæreſis, in quo eſt ipſo iure priuatus
papatu: quia vt dicitur ioan. 3. qui non credit
iam iudicatus eſt. & ad titum. 3. hæreticus di,
citur proprio iudicio condemnatus, & ideo
nec hæreticus nec ſchiſmaticus aſcribitur ca
talogo pontifi. vt in. c. anaſtaſius. 19. di. ibi
doc. Vnde & merito dr̃ minor quolibet chri,
ſtiano. glo. in. c. achatius el. 1. 24. q. 1. quia tũc
dignitas quæ faciebat eum maiorem/ non in,
hæret perſonæ eius: vt dixi ſupra in arti. vtrũ
papa poſsit de hæreſi accuſari. & in alio vtrũ
poſsit ob hæreſim deponi. ¶ Nec ex hoc ꝙ cõ
cilium cognoſcit de cauſa hæreſis papę/ ſequi
tur ꝙ ſit maius vel ſuperius papa: vt ſupra
proxime dictum eſt. Nec ſi vnus papa eſt hæ
reticus, propterea dignitas pontificalis dimi,
nuitur. nec ſequitur ſi vnus ex ſuo delicto eſt
damnatus & priuatus dignitate ꝙ dignitas in
aliis ſucceſſoribus ſit annihilata: quia dignitas
nunq̃ moritur: vt in. c. quoniã abbas de offi.

delega. 1 2. q. 2. ca. liberti. el. 2. & tex. non dicit
A ibi ꝙ concilium iudicet papam.
¶ Ad. c. anaſtaſius & ad. c. achatius, eadem datur reſponſio. Et nihilominus illa iura non dicunt ꝙ conciliū ſine papa iudicet papā. quinimo ibi glo. probat contrarium, cum colligit argumentum ꝙ papa poſſit ligare alium papam. Item ibi dicitur ꝙ papa factus erat veteris conſtituti executor non promulgator noui vnde nullā fert ſententiā. Nec ibi aliquod concilium ad hoc fuit cōgregatum: ſed tantū oſtenditur achatium incidiſſe in hæreſim iam damnatam. ¶ Nec obſtat ꝙ in. c. achatius. el. 2 ea. cau. & q. dicitur ꝙ achatius per conniuentiam ſynodalem ſuſceperat ſententiā: & ſic videtur ꝙ fuerat per concilium damnatus. Reſpondeo enim ꝙ nō fuerat ibi ſpecifice damnata perſona achatii: ſed ibi fuerat damnata hæreſis & ſequētes illum errorem, quod probat tex. cum dicit quā cum ſuis ſucceſſoribus ſuſceperat author erroris: & non perſona achatii, quia achatius nō fuerat proprii vel noui erroris inuentor, ſed alieno facinori cōmunicauerat, & ideo inciderat in ſententiā quam author erroris per concilium ſuſceperat. Et quia anaſtaſius cōmunicauit fotino diacono
B qui communicauerat achatio / & quia voluit occulte reuocare achatium eius errorem defendendo, ideo clerici receſſerunt ab obediētia anaſtaſii, qui tandem lepra percuſſus eſt ſecundū doc. ibi: vel vt dicit ibi glo. in. d. c. anaſtaſius / dum aſſellaret emiſit inteſtina. Et iſte eſt verus intellectus illorū iurium. Ex quibus ſequitur ꝙ communicantes cum cōmunicantibus cum iis qui cōmunicauerunt cū inuentore ſiue authore nouæ hæreſis idem ſentiendo, ſunt veri hæretici & incidunt in eundem errorem & pœnā quam incurrit primus author ipſius hæreſis, facit quod dicitur in. c. ſuper quibuſdam in prin. de verbo. ſignifica. & in. c. excōmunicamus. el. 2. §. ſi. de hæreti. Sic etiam dicimus ꝙ cōmunicantes cum excommunicato in crimine criminoſo / ligantur eadem maiori excommunicatione. c. ſi concubinæ de ſen. excom.
¶ Ad. c. ſi duo / eſt ſupra reſponſum. illud. n. loquitur quando non eſt aliquis certus papa in quo ſit plenitudo poteſtatis / nec eſt præſidens nec maior, & duo ſunt concertantes de papatu & in diſcordia electi. Facit quod dicit Ioan. an. in. c. 1. de renun. in. 6. quod ſi eſſet diſcordia inter cardinales & papam, quia cardinales dicerent ipſum renūtiaſſe & papa negaret: quia cōcilium iudex eſſet. ¶ Ad glo. in c. ſi forte. 6 3. di. (quę vult ꝙ vtraque electio poteſt caſſari ratione ſcandali quando duæ electiones ſunt factæ in diſcordia. & videtur intelligendum ꝙ altera tenebat: alias nihil videretur operari cōſideratio ſcandali. facit quod dicitur in. c. niſi cum pridem de renun.) eſt dicendū ꝙ glo. debet intelligi quando vota eligentiū ſunt diuiſa & eſt omnimoda paritas. Et ꝙ iſte ſit ſenſus glo. oſtendit vltima glo. præcedētis. c. quæ ſimiliter allegat. d. c. ſi duo. Item debet intelligi glo. in terminis tex. ſuper quem eſt ſituata, & in terminis tex. quem allegat: videlicet quòd ſcandalum ortum habuerit, quia duo contra fas temeritate propria contendunt de papatu vt. d. c. ſi duo. vel quia inuitis canonicis & plebe in tāta diſcordia eligentium metropolitanus vult gratificari: vt vt. d. c. ſi forte, qui tex. eſt hodie correctus. vide ibi dominicum. C
¶ AD ſecundū de. c. mandaſtis & c. auditū 2. q. 4. reſpondetur ꝙ in illis iuribus non dicitur ꝙ concilium cognoſcat de cauſa papæ eo inuito: ſed ꝙ ſponte ſe purgare voluerūt, nō per hoc legem præſcribentes cęteris ſucceſſoribus qua id facere teneantur. ¶ Sic reſpōdetur ad. c. nos ſi incompetenter, ꝙ papa voluit ſe ſubmittere non proprie iudicio contradictorio ſed examinationi & diſcretioni. & ita exponit ibi domi. iudirio. i. diſcretioni. & alias de intellectu illius tex. ſupra ad plenum dictū eſt. ¶ Sic etiam ad tex. in. c. ſi quis ſuper his. 2. q. 7. qui eſt tex. grego. (qui in omnibus actionibus ſuis fuit humillimus) reſpondetur ꝙ ita ex vrbanitate loquitur: vt in. c. ecce. 99. di. D
¶ Ad. c. nunc āt & ad. §. hinc etiam / eſt ſupra reſponſum ꝙ loquūtur in caſu hæreſis & papa præſente. & (vt ſupra dictum eſt) non ſequitur concilium cognoſcit in cauſa hæreſis papæ / ergo eſt maius papa: quia papa hæreticus eſt minor quolibet chriſtiano. ¶ De illo vtrum papa ſolus cognoſcat cauſas fidei, dictum eſt ſupra in proprio articulo. ¶ Ad. c. ſi duo & ad. c. ſi forte / ſupra proxime reſpōſum eſt. ¶ Ad illud act. 1 5. ꝙ nō ſolus petrus iudicauit ſed ſimul cū aliis apoſtolis, reſpondetur ꝙ non ſequitur ex hoc quòd concilium apoſtolorum fuerit maius petro. nam & papa iudicat ſimul cum cōcilio, & tñ ex hoc nō ſequitur ꝙ concilium ſit maius. & papa iudicat cū cardinalibus, & tamen cardinales nō ſunt maiores papa: iura vulgaria.
¶ AD tertiū motiuum (ꝙ orbis maior eſt vrbe) reſpondetur ꝙ papa ēt eſt dominus orbis: vt in. c. cū dę diuerſis de priui. in. 6. & in. c.

nullus.99.di.& glo.in.c.fœlicis/de pœnis in
A 6. Ipſe enim eſt vnicus & vniuerſalis chriſti vicarius in ſpiritualibus & temporalibus:talias eſſet dare duos vniuerſales. eſſet autem mon ſtrum ponere duo capita.c.quoniam de offi. ordi.& hoc eſt expreſſum in extrauagāti vnā ſanctam:ad hoc glo. notabilis in.c. non autē 7.q.1.& illud euāgelii erit vnū ouile & vnus paſtor ioan. 10. ¶ Itē reſpondetur ꝙ ibi non eſt ſermo de authoritate poteſtatis & iuriſdi- tionis orbis reſpectu eccleſiæ romanæ:ſed eſt ſermo de authoritate conſuetudinis, quæ tan to maioris authoritatis eſſe dicitur q̄to genera lior eſt ſiue a pluribus obſeruatur:ſicut de ca nonicis ſcripturis loquitur aug.in.c. in cano- nicis. 19.di. Secundum quam regulam non eſt dubium quin conſuetudo orbis ſit maior conſuetudine vrbis quam nec apoſtolica ſe- des ſeruat nec ſeruari mandauit, & ſic non ha bet ſpeciale adminiculum authoritatis papæ. tunc enim quando mandaſſet ſeruari eſſet vt canon, qui ab omnibus ſeruari deberet: vt in c.1.de conſti. Et ꝙ hiero. in.d.ca. legimus lo- quatur de conſuetudine generali,innuit glo. ibi in verbo maior.quæ dicit & ideo ſequen- da eſt magis cōſuetudo generalis. Et apparet illam fuiſſe intentionem hiero.quia ibi dam-
B nat quandam conſuetudinem quæ erat in vr be/qua quidam diaconi præferebātur presby teris. ¶ Item non obſtat ꝙ orbis ſit maior vr- be:quia nec conciliū eſt totus orbis,ideo non ſequitur ꝙ concilium ſit maius papa. & adde quod dicitur infra ad.7. contrarium in verſi. ad illud ꝙ orbis &c. ¶ Ad argumētū ſumptū per glo.ex illo tex.reſpondet ꝙ nō obſtat glo ſæ authoritas:quia eius concluſio nō eſt ſim- pliciter vera.de quo dictum eſt in proprio ar ti.ſupra ad longum examinato.

¶ Ad quartū(ꝙ papa nō diſpenſat contra ea quæ cōcernūt vniuerſalē eccleſiā ſecūdū glo. in contrariū allegatas) reſpōdetur ꝙ non ſe- quitur ex hoc eccleſiā repræſentatā & ſic cōci lium eſſe maius papa:quia eius poteſtas nō eſt ad deſtructionem ſed ad conſtructionem vt dicitur.2.ad corin.10.&.13. & ideo nō di ſpenſat contra illa,quia magis eſſet diſſipatio q̄ diſpenſatio. ¶ Ad.c.ſicut/vbi innuitur ꝙ pa pa debet venerari concilia (maior autem eſt is cui præbetur reuerentia q̄ is a quo exhibe- tur:vt in authen.de defen.ciui. §. quæ igitur in glo.96.di.a ſubdiacono.igitur) reſponde- tur dicendum ꝙ ex hoc non ſequitur ꝙ con- cilium ſit maius: quia quæ bene ſtatuta ſunt maxime fidem concernentia/ papa cuſtodire & venerari tenetur.c.ſunt quidā.25.q.1.cum pluribus ſequen.quia vt dictum eſt præeſt ad ædificationem. Nec obſtat ꝙ minor debet re- C uerentiam maiori:quia hoc idē(ſcilicet præ- ſtare reuerentiam) debet maior minori:vt in l. nihil.C.de pala.ſacrarum largi. li.12. & in c.eſto ſubiectu.95.di. Quinimo concilium etiam præſtat reuerentiam papæ & debet eū honorare:vt in.c.oſius.6.q.4. ¶ Nec eſt verū ꝙ non ſit dare rationem diuerſitatis cur con- cilium magis iudicet de papa in cauſa fidei q̄ in aliis:quia qui eſt hæreticus eſt minor quo- libet chriſtiano/vt dictū eſt. & ſi liceret ei diſ- ſentire ab eccleſia vniuerſali in iis quæ ſtatu- ta fuerunt in.4.conciliis principalioribus(de quibus loquitur.d.c.ſicut) quæ concernunt fi dem & fuerunt ſæpius per romanos pontifi- ces confirmata, ipſe ſubuertere poſſet fidem/ quam cuſtodire tenetur.d.ca. ſunt quidam. & propterea ipſe ſicut & cæteri tenetur cuſto dire & venerari ipſa quatuor concilia. Itē di cta quatuor cōcilia tenta fuerūt accedēte au- thoritate romanorum pontificū.& ideo ſi pa- pa illis cōtrauenire t/contrauenire t ſtatutis cō ciliorum & romanorum pontificū: & ſic vni uerſalis eccleſiæ.in aliis autem q̄ in concernē tibus fidem / bene poteſt papa tollere ſtatuta cōcilii: vt late ſupra dixi in propria quæſtio- ne. Nec eſt verum ꝙ concilium ſit maius pa- D pa quantumcūq; in cauſa fidei ſtandum eſſet potius ſententiæ concilii q̄ papæ:nec ſemper eſt hoc verum,argumento ſumpto ex.c. ma- iores de bap.maxime quando ſententia papæ concurreret cum iam deciſis articulis,de quo dicendum eſt vt in arti.proprio ſupra exami- nato.

¶ Ad quintum reſpondetur ꝙ imo poteſtas papæ non eſt ab homine ſed a deo:vt eſt tex. in.c.nouit de iudi.& glo.in cle. ne romani de elec.& in.c.omnes.22.di.&.c.ſolitæ de maio. & obe.& matth.16.tibi dabo claues &c. Vbi chryſo.dicit. filius dei vbiq; terrarū petro con ceſſit poteſtatem,& homini mortali omnium quæ in cœlo ſunt dedit authoritatem,vt pote ſtate clauiū eccleſiam amplificaret. Idem etiā probatur ex tex.ioā.vl.c.paſce meas.vbi chry ſo.dicit. i. loco mei præpoſitus & caput eſto fratrum tuorum. Item cum ipſe ſit vicarius & locūtenens chriſti, conſequens neceſſario eſt vt eius poteſtas habeatur a chriſto. Quòd autem ſit vicarius chriſti, ſupra pluries dictū eſt,& habetur.c.penul.& vl.de tranſla. præla. c.ſolitæ de maio.& obe.c.1.vt eccle. benefi.c. per venerabilem qui filii ſint legi.c. ad apo-

ſtolicæ de re iudi. in.6.c.1.de homi.in.6.cle.
A 1.in prin.de iureiu,cum multis ſimil.Et ꝙ po
teſtas vicarii ſubordinetur ei cuius eſt vicari,
us,eſt tex. in.c.2.de cõſue. in. 6.& de offi.vi
ca. per to. Et nõ ſequiť ſi papa eligitur ꝙ pro
pterea eius poteſtas ſit ab eligentibus:ſicut vi
demus in multis. canonici enim eligunt epi,
ſcopum(vt in.c.ne pro defectu cum ſimil.de
elec.)& patroni ſimiliter præſentant rectores
vt per totum ti. de iurepa. & tamen rectores
& epiſcopi non recipiunt ab illis poteſtatem.
¶ Ad illud de rege franciæ confirmãte &c. re
ſpondetur ꝙ illud erat ex priuilegio & ſecun
dum illa tempora:hodie autẽ ſecus eſt. Nec
eſt ſimpliciter verum ꝙ actus confirmationis
ſemper denotet ſuperioritatem: maxime ex,
tra actum confirmationis/ & eũ competit ex
priuilegio vel conſuetudine. Item confirma,
tio huiuſmodi nihil iuris tribuit in ſpirituali,
bus:vt ibi dicitur in.d.c. adrianus.63.di. Itẽ
poſt electionem poſſunt prætendere reges ex
cõſuetudine vel priuilegio debere electionẽ
ſibi præſentari(vt in.c.cum terra/& in.c.cum
inter vniuerſas de elec.)vel ius nominãdi(vt
in.c.quod ſicut eo.ti.)& tamen ex hoc non ar
guiť aliqua ſuperioritas,ſicut nec ex iis quæ
gerũtur per regem aliquid iuris tribuitur: vt
B vide compoſtel.abbatem anti. oſtien. cardi.
& alios in.d.ca. quod ſicut.& alex.in.c.impe,
rium. 10.di. Item confirmatio quæ fit per in,
feriorem(vt eſt in rege reſpectu papæ) nõ di
citur confirmatio niſi abuſiue, quia non eſt
proprie cõfirmatio:vt in capitulo.1.de loca,
to. Item ſi rex confirmando dicatur ſuperior
reſpectu iurium temporalium (vt ibi dicitur
in.d.c.adrianus) ex hoc nõ arguitur regis ſu
perioritas,neꝗ ex hoc infertur ergo conciliũ
eſt maius papa:quia de rege ad conciliũ non
valet argumentum. ¶ Item aliam reſponſio
nem vide infra.
¶ Quo ad illud ꝙ papa teneť ſeruare ſtatuta
concilii,conceditur de ſtatutis concernẽtibus
fidem:quia ipſe eſt firmamentum fidei/ & de,
bet confirmare fratres in fide: iuxta præceptũ
domini lu.22.c. De aliis autem ſtatutis con,
ciliorum concernentibus vitam moralem pa
pa poteſt diſponere/& illa tollere & mutare:
vt ſupra ſatis late concluſum eſt in proprio
articulo. ¶ Ad tex.in.c.contra ſtatuta, reſpon
detur ꝙ ibi non dicitur concilium eſſe maius
papa,& ille tex.ac alia capitula in ea.cau.&.q.
inquantũ decernunt nõ poſſe aliquid ſtatui
contra illa quę a ſanctis patribus conſtituta
ſunt, intelligũtur in cauſa fidei vel in iis quæ
ſunt de iure diuino,contra quod papa nõ ſta,
tuit nec diſpẽſat:vt dicitur in.c.a nobis de de, C
ci.&.c.ſunt quidam.25.q.1.&.c.cum ad mo,
naſterium de ſtatu mona.&.c. literas de reſti.
ſpolia.cum ſimil. Quod probat thema.d.25.
cauſæ,in qua ſunt adducta iura illius primæ
quæſtionis: quod thema eſt de decimis non
vſurpandis & ſoluendis. Et ꝙ loquantur in
cauſa fidei/maxime ille tex.in.c.contra ſtatu,
ta(quod videtur magis ſtringere)oſtendunt
duo textus ſequentes:videlicet. c. omne &.c.
prima,vbi dicitur caſſandum quod ab infide,
libus vel hæreticis factum fuerit,& cuſtodiẽ,
dũ quod recta fide a ſanctis patribus conſti,
tutum eſt.
¶ Item & alio modo reſpondetur ad illud de
rege,ꝙ confirmat electionem papæ vt in.d.c.
adrianus:videlicet ꝙ ille tex. hodie eſt corre,
ctus:vt in.c.cum adrianus & ibi dicitur ea.di.
& illi facultati reſignauit rex ludouicus: vt pa
tet in.c.ego ludouicus ea.di.63. Ita dicit aſte
xanus in.6.li. ſummæ in ti.de papatu. Et hu,
iuſmodi priuilegium receperat a ſede apoſto
lica ex quo arguitur maioritas ipſius ſedis.
¶ AD ſextum de authoritate ioan.mo.vtrũ
opinio eius ſit ſimpliciter vera, ſatis ſupra di,
ctũ eſt in arti.vtrũ papa aſtringatur ad ſeruan
dum capitula conclauis. & vt dicit ibi domi. D
in.d.c.ſuper eo/ communis opinio eſt contra
ioan.mo. In quo non eſt ei credendum: quia
loquebatur in cauſa propria/cum eſſet cardi,
nalis.
¶ AD ſeptimum(ꝙ omne totum eſt maius
qualibet ſua parte) reſpõdetur ꝙ illud eſt ve,
rum de totalitate q̃titatis dimẽſiuæ vel natura
lis(quæ ſunt eiuſdem rationis)ſed non de to
talitate quantitatis virtualis ſeu poteſtatiuæ.
poteſt enim contingere vt vna virtus tantum
poſſit quantum aliæ plures. Vnde licet quod
dicitur omne totum eſſe maius ſua parte / ſit
verum de toto integrali nõ tamen verum eſt
de toto potentiali,de quo nunc loquimur. Et
ſic concedendo de toto integrali ꝙ omne to,
tum eſt maius qualibet ſua parte,argumentũ
nihil facit ad propoſitum:quoniam nos non
loquimur de maioritate quantitatis dimenſi,
uæ vel naturalis(ſecundum quam nõ eſt du,
bium ꝙ quęlibet congregatio eſt maior ſuo
prælato) ſed loquimur de maioritate quanti,
tatis virtualis ſiue potentialis,ſecundum quã
ſtat ꝙ vna virtus poteſtatiua ſit maior omni,
bus aliis inferioribus. ¶ Item etiam motiuum
non militat,quia datur ad illud inſtantia. 1.q.
1.ſicut vrgeri. Et primæ ad corin. 12. dici,

cut/ vos eſtis corpus chriſti & membra de mē
A bro. vbi ſupplet glo. interli. de membro ſci,
licet chriſto capite & commembro; Seque,
retur ergo ꝙ chriſtus eſſet inferior eccleſia v,
niuerſali. quod non modo falſum ſed hæreti,
cum eſt. ſ. dicere chriſtum eſſe minorem per,
fectione gratia vel poteſtate eccleſiæ: cum ab
ipſo dependeat omnis eccleſiæ poteſtas perfe
ctio & gratia. ¶ Item poteſt negari conſequē
tia: quia cum loquamur de poteſtate iuriſdi,
tionis/ & iuriſditio omnis originetur a capite
& ab eo ſumat robur (vt in. c. ſignificaſti de
elec.) non ſequitur ꝙ ſeparato capite maior
remaneat iuriſditio in membris. imo magis
ſequitur ꝙ in eis nulla vel modica & ſine ro,
bore remaneat iuriſditio, & ꝙ remaneat in ca
pite tanꝗ digniori. Inde eſt ꝙ faciendo com,
paratione de corpore myſtico ad corpus na,
turale, dicit tex. in. l. cū in diuerſis. ff. de relig.
& ſump. fune. ꝙ cum quis in diuerſis locis ſe
pelitur, is locus efficitur religioſus vbi caput
ſepelitur, & non ille vbi ſepelitur corpus ſine
capite. Non valet igitur iſta conſequentia pa,
pa eſt membrum eccleſiæ, ergo poteſtas iuriſ
ditionis non poteſt eſſe maior in papa ꝗ in to
to reſiduo corporis eccleſiæ. Quod etiā oſten
ditur palpabiliter in corpore naturali, quia ca
B put etſi eſt membrum corporis/ nihilominus
præſtantius & maius eſt virtute ſenſitiua ꝗ to
tū reſiduū ipſius corporis: cum in ſolo capite
ſit plenitudo omnium ſenſuū, in aliis aūt mē
bris eſt ſolus ſenſus tact9. Vnde dicit ambro.
in. 6. li. hexameron. c. 9. ꝙ ſicut cœlū eminet
aeri terris & mari (ꝗ velut quędā mēbra ſunt
mundi) ita etiā caput ſupra reliquos artus no
ſtri corporis cernimus eminere/ præſtantiſſi,
mumq; eſſe omnium tanꝗ inter elemēta cœ,
lum/ tanꝗ arcē inter reliqua vrbis mœnia. &
ex illo omnibus membris vigorem pruden,
tiamq; deferri. Et ideo dicit tex. 6. q. 1. in. §. ve
rum/ &. c. ex merito, ꝙ capite langueſcente fa
cilius reliqua membra inficiūtur: quia omnia
membra ſequuntur caput, eccleſiaſtici. i. o. ad
ephe. 4. &. 12. di. c. nō decet. c. cum non liceat
de præſcrip. c. nolite. xi. di. Et quicquid perfe,
ctionis requiritur in membris debet inueniri
in capite, dicit tex. in. c. miramur. 61. di. ¶ Con
cludendo igitur dicimus ꝙ ſimpliciter loquē
do eccleſia poteſt dici maior papa perfectio,
ne gratiæ & amplitudine virtutum (quia vna
vetula poteſt eſſe perfectior ipſo papa) ſed ſe
cus in poteſtate iuriſditionis, in qua vnus pec
cator poteſt eſſe maior multis iuſtis. Et hoc o
ſtendit apoſtolus ad ro. 12. dicens ꝙ ſicut in

vno corpore multa membra habemus/ om,
nia aūt membra non eundem actum habent; C
ita multi vnum corpus ſumus in chriſto/ ſin,
guli autem alii aliorum membra: ſed tamen
habentes dona iuxta gratiam datam nobis di,
uerſa, ſiue prophetiam ſecūdum rationē fidei;
ſiue miniſteriū in adminiſtratiōe, ſiue qui do
cet in doctrina; ſiue qui exhortat in exhorta,
tione, qui tribuit in ſimplicitate, qui præeſt in
ſolicitudine, qui miſeretur in hilaritate. Ecce
ꝙ quia in donis dei differimus; vnus in vna
gratia poteſt excellere omnes alios de corpo,
re eccleſiæ.
¶ Ad illud ꝙ orbis maior eſt vrbe, dicendum
eſt ꝙ ille tex. in. d. c. legimus non loquitur de
authoritate poteſtatis ſiue iuriſditionis reſpe,
ctu eccleſiæ romanæ ſiue ſedis apoſtolicæ: ſed
loquitur de authoritate conſuetudinis, quæ tā
to maioris authoritatis eſſe dicitur quanto ge
neralior eſt ſiue quanto a pluribus obſerua,
tur: ſicut loquitur. s. augu. de ſcripturis canoni
cis in. c. in canonicis. 19. di. Quod autē tex.
ibi non loquatur de authoritate orbis reſpe,
ctu ſedis apoſtolicæ; patet ex intentione hie,
ro. ibi loquentis: qui loquitur contra conſue
tudinē quæ in vrbe roma regnabat/ qua qui,
dam diaconi præferebantur presbyteris: ob
quam conſuetudinem aliqui diaconi per or, D
bē ſumebant occaſionē præferendi ſe presby
teris ſuis. cum tamen contraria conſuetudo
eſſet per orbem. Et iſtum ſenſum etiam oſten
dit glo. ibi cum infert ex verbo maior eſt/ &
ideo magis ſequenda eſt conſuetudo genera
lis. Et hoc abſolutum fuit ſupra in reſponſio,
ne ad tertium contrarium.
¶ Ad illud qđ dicit greg. ꝙ petrus eſt mēbrū
vniuerſalis eccleſiæ/ & quod dicitur in. d. c. le,
gimus ꝙ eccleſia romana quæ repræſentatur
per papam eſt vna de particularibus eccleſiis
vniuerſalis eccleſiæ, cōceditur ꝙ eſt membrū
ſed membrū quod eſt caput omnium mem,
brorum. & propterea non ſequitur ꝙ eccleſia
ſit maior petro capite ipſius vniuerſalis eccle,
ſiæ. Vnde ſi loquimur de eccleſia vniuerſali
reſpectu capitis chriſti (ſicut loquitur ibi gre
go.) tunc per illud probatur intentum noſtrū:
quia vt ſupra dictum eſt chriſtus licet etiā ſit
membrū eccleſiæ (quia per apoſtolos & alios
de eccleſia perficitur corpus domini) tamen
eſt maior vniuerſali eccleſia. & pariformiter
petrus qui prælatus eſt huic vniuerſali eccle
ſiæ/ eſſe debet maior vniuerſali eccleſia. & nō
ſequitur chriſtus eſt membrum principalius
eccleſiæ cuius corpus perficitur ex omnibus

iſtis membris, ergo eccleſia eſt maior chriſto
A & conſequenter eius vicario & huic eccleſiæ
prælato in iuriſditione: vt ſupra probatũ eſt.
Quòd autem petrus ſit caput vniuerſalis ec-
cleſiæ, per multa iura & authoritates etiam ſu-
pra probatum eſt.

¶ Ad illud ꝙ papa dicit̃ maior in eccleſia &
non maior eccleſia, conceditur differentia/ ſed
negatur aſſumptum: quia papa nõ ſolum eſt
maior & principalis in eccleſia vniuerſali ſed
etiam eſt maior in iuriſditione eccleſia vniuer
ſali: quia principaliter data eſt ei iuriſditio &
deſcenſiue ſiue deriuatiue ab eo aliis: vt ſupra
late dictũ eſt. quia ipſe ſolus habet plenitudi
nem poteſtatis: vt in. c. 1. cum concordan. vt
eccle. benefi. ¶ Ad id quod dicitur petro eſſe
principaliter datas claues reſpectu ſingulorũ
apoſtolorum & non omniũ ſimul, & ſic non
reſpectu totius corporis fidelium. dicendũ eſt
ſicut vt ſupra dictum eſt quòd imo principa-
liter in petro claues collocauit dominus etiã
reſpectu omniũ. quinimo claues iuriſditio-
nis contentioſę (ſiue fori exterioris) non ſolũ
principaliter in petro ſed in ſolo petro collo-
cauit per illud ioan. vlti. paſce oues meas, &
in aliis mediante perſona petri deſcenſiue: vt
etiam ſupra latiſſime dictum eſt. ¶ Ad tex. in
B c. quæ dignior 24. q. 1. cum dicit ꝙ nõ eſt di-
gnior domus q̃ eccleſia, dicendũ eſt ꝙ loquit̃
de romana eccleſia/ quę habita comparatione
ad alias domos & eccleſias quibus præponi-
tur (vt in. c. ſacroſancta. 22. di.) eſt dignior
aliis. Et non refertur ad papam, qui tanq̃ vica
rius chriſti præeſt huic eccleſiæ: vt in. c. roga-
mus. 24. q. 1. & d. cap. ſacroſancta. 22. di. De
quo vide etiam infra in reſponſione ad. 19.
motiuum.

¶ AD octauum de geſtis apoſtolorum di-
cendum eſt ꝙ quãtumcunq; reperiantur ali-
qua geſta communi nomine omnium, non
ex hoc ſequitur ꝙ concilium ſit maius petro:
quia multa in actibus apoſtolorum fecit pe-
trus cum aliis ex ſua humilitate quæ ex pote-
ſtate officii potuiſſet ſolus facere: vt in. c. pe-
trus. 2. q. 7. Nec eſt abſonum vt geſta concilii
etiam attribuantur concilio quantumcunq;
illi præſit papa: vt videmus in capitulo. 1.
de pac. & in capitulo. 1. de ſpõſa. & dixi ſupra
in arti, ſub cuius nomine debeant conſcribi
geſta concilii. Et ex ipſiſmet authoritatibus a-
ctuum colligitur maioritas petri: quia vt plu
rimum proponebat tanq̃ omniũ caput. Vn-
de act. 1. ſuper illud exurgens petrus in me-
dio fratrum dixit &c. dicit glo. interli. paſtor
pro ouibus loquitur. Et glo. nicolai ibi ad ver
bum exurgens petrus/ addit tanq̃ principalis. C
Vnde ꝙ aliter aliquando factum eſt, non fuit
ex defectu poteſtatis ſed potius amore pacis
& vnitatis cauſa. Vnde beatus chryſo. ſuper
actus apoſtolorum dicit. petrus vt inflamma
tus & ſicut ille cui a chriſto cõmiſſum erat o-
uile/ & vt princeps apoſtolorum, ſemper in-
cœpit ſermonẽ: vide autem ꝙ petrus omnia
facit communi omnium voluntate, nihil agit
principaliter aut quaſi dominus. Et infra ſu-
per illud oportet ergo ex iis qui nobiſcũ ſunt
viris/ dicit. quare ita palã omnibus loquitur?
ne contentioſæ res fierent & ad litem deueni-
rent. & ideo ſcandala vitabat: quapropter inci
piens dixit viri fratres oportet eligi ex vobis
&c. multitudini populi electionem cõcedit,
vt & ipſe a contentione liberaretur & aliis ho
nor exhiberetur. ¶ Item dicitur ꝙ non iaco-
bus ſed petrus quæſtionem de legalibus diffi-
niuit tanq̃ omnium princeps. & hoc vult. s.
hiero. in epiſtola. ad aug. quæ incipit tres ſi-
mul. vbi dicit petrum fuiſſe principem huius
decreti, Iacobus vero non diffiniuit, ſed diffi-
nitionem factam per petrum promulgauit:
quia ipſe erat illius loci epiſcopus. vnde dicit
ego iudico. Si enim ſolus diffiniſſet, non fuiſ-
ſet conciliaris determinatio: ſed quia diffini- D
tio facta erat per petrum in concilio, iacobus
tanquã promulgator & loci epiſcopus vtitur
verbo iudico. Vnde nicolaus de lira ibi dicit.
licet petrus eſſet principalis inter apoſtolos,
tamen detulit iacobo in ſua diœceſi vt deter-
minationem dubii proferret. non dicit diffi-
niret.

¶ Ad illud de miſſione petri dicendum eſt ꝙ
non omnis miſſio importat ſuperioritatẽ. nã
quędam eſt miſſio ſecundũ authoritatis impe
rium: ſicut ſeruus mittitur a domino/ & rex
mittit ſeneſchalcum aut papa legatum. alia
miſſio eſt ſecundum conſilium: vt conſiliarii
vel ſenatus dicitur mittere regem ad bellum.
Iſtos duos modos tãgit. s. tho. in. 1. par. q. 43.
arti. 1. Alia & tertia miſſio eſt ſecundum au-
thoritatem amoris: ſicut quando ſocii inferio
res mittunt nuncium ſiue oratorem ad regẽ
vel ad papam aliquem maiorem inter eos in
quem nullam habent authoritatem prælatio
nis ſed tãtum amoris. Vnde ad contrariũ po-
teſt reſponderi ꝙ apoſtoli nõ miſerunt petrũ
authoritatis imperio ſed miſerunt eũ prouidẽ
tiæ conſilio/ ſuggerentes ei vt ipſe iret: vt po-
te magis aptus, tũ ratione authoritatis/ tũ quia
p̃ cęteris ſplẽdebat miraculorũ gratia. quapp̃
talis

A talis miſsio non dicit ſuperioritatem authoritatis in mittente. Vnde dicit petrus de monte in monarchia in.7.char. quæſtionis an papa ſit maior concilio, quòd eum tunc inciperet fides publicari/ magis inducebantur homines ad fidem opere & exemplo quàm verbo, idcirco propter vitæ ſanctitatem & miraculorum poteſtatem quæ erat in petro (cum ad eius vmbram ſanarentur infirmi act. 5.) miſſus fuit petrus: qui exemplo chriſti ſeipſum humiliauit, tenēs illud præceptum menti qui maior eſt inter vos fiat ſicut minor lu. 22. Vnde dicendum eſt ad contrarium ꝙ ex quo vna cum petro facta fuit deliberatio, cum dicitur miſerunt intelligitur ſcilicet eum volentem. 2. quęſtione. 7. capitulo ſi quis & c. nos ſi incompetenter. &. 2. quæſtione. 4 capitulo mandaſtis & c. auditum. ¶ Nec obſtat quod dicitur de dictione & : quia non ſemper dictio &/ dicit paritatem inter coniūctos: vt late de eius natura dicitur per bar. in. l. ſi is cui. §. ſed vtrum, ff. de rebus dubiis. Item aliquando ponitur pro etiam: vt notatur in. l. ſi filius qui in poteſtate, ff. de libe. & poſthu. & in. l. ſæpe, ff. de verb. ſig. Et diuerſimode capitur ſecundum ſubiectam materiam: vt. d. l. ſi is cui. Et vide anto. de butrio

C B in capitulo veſtra. 3. col. de coha. cle. & mulie. ¶ Nec obſtat quod dicitur quòd iacobus iudicauit actuū. 15. capitulo, quia reſpondetur quòd primo petrus propoſuerat & iudicauerat: vt patet ibi ſurgens petrus dixit. poſtea iacobus concordando cum dictis petri dixit propter quod ego iudico. vbi addit glo. interli. ſ. concordans cum petro: vt ſupra proxime dixi. Vnde fuit iudiciū approbatiuum & conſultiuum, ſicut iudicium epiſcoporum in concilio: vt ſupra dixi in arti. quam iuriſditionem habeant prælati in concilio.

¶ AD NONVM CONTRARIum quòd eccleſia non poteſt errare, conceditur hoc de eccleſia vniuerſali/ vt loquitur tex. in. d. capitulo a recta: ſed bene reperitur ꝙ eccleſia particularis & concilium quod repræſentat eccleſiam vniuerſalem, poteſt errare. Vnde dicit ioan. an. in. c. a nobis el. 2. de ſen. excom. ꝙ licet eccleſia ſpecialis poſſit errare, tamen in dubio pro ea pręſumitur donec de errore probetur. c. fraternitatis de frigi. & male. maxime pro eccleſia romana. c. 1. vbi idem dicit glo. de reli. & vene. ſanc. cuius ſententia facta fide de errore reuocatur: vt in. c. olim de dolo & contu. Ita dicit ioan. an. ibi poſt oſtien. in verbo eccleſiæ. Ad quod oſtien. allegat (& melius) c. cum olim verſi. nos igitur de re iudi. & c. tum ex literis de teſti. in integ. C Et hoc ſentit archi. & alii in. c. anaſtaſius. 19. di. dum dicit ꝙ poteſt oſtendi eccleſiam fuiſſe deceptam. Et iſtud ꝙ eccleſia ſpecialis ſiue romana eccleſia poſſit errare, ponit petrus de peruſio/ anto. de bu. & cardi. & abbas in dicto c. a nobis. Dominicus tamen in dicto. c. anaſtaſius & alex. ibi videnꝰ velle capiēdo eccleſiā ro. pro papa ſolo ꝙ poſſit errare: ſed capiēdo eccl'iam ro. ꝑ papa cū cardinalibus, licet aliqui poſſint errare tamen nō errat romana eccleſia. Et hoc videtur velle glo. in capitulo quodcunq. 24. quæſt. 1. ¶ Sed profecto poteſt dici quo ad romanam eccleſiam (hoc eſt papam cum cardinalibus) quòd & illa errare poteſt ſi aliquid fuerit ei ſurreptum: vt dicto capitulo cum olim: alias non eſt credendum quòd deus permittat eam errare, vt dicit dicta glo. in dicto capitulo quodcunq. & domi. in dicto capitulo anaſtaſius. Imo & cōcilia reperiuntur ſæpius erraſſe. Vnde in concilio calcedonen. legimus a leone reprobatum concilium epheſinum ſecundum, ſic & concilium apud aquiſgranum: vt in capitulo placuit iuncto capitulo tria. 36. quæſtione ſecūda. ¶ Quinimo plus voluit abbas in dicto capitulo a nobis/ & feli. poſt inno. quòd D ſicut ſpecialis eccleſia ita & vniuerſalis (hoc eſt concilium quod repræſentat eccleſiam vniuerſalem) poſſit errare excommunicando aliquem prælatum qui non erat excommunicandus ex aliqua cauſa latenti. & pro hoc faciunt plura iura, maxime in cenſuris & in occultis/ de quibus eccleſia non iudicat: vt in capitulo vnico vt eccle. bene. Et hoc quia eadem eſt ratio de eccleſia generali & ſpeciali. Dicit tamen. d. abb. quòd illud quod dicitur ꝙ eccleſia vniuerſalis nō poteſt errare/ intelligiť in iis quę ſunt fidei: quia quo ad illa deus orauit vt non deficiat fides eius. Sed iſta ratio eodem mō militat in eccleſia romana: vt eſt tex. i. c. maiores de bap. quia ipſa eſt caput iſtius vniuerſalis eccleſiæ: vt in. c. quis 21. di. & in. c. ſacroſancta in fi. 22. diſtin. Item non ſequitur papa poteſt errare ergo eſt minor concilio: quia nos non loquimur de maioritate meritorum ſanctitatis vel rectitudinis iudicii ſed de maioritate & ſuperioritate prātis & authoritatis, quæ non dependet a rectitudine iudicii vel meritorum. Item etſi papa errat, quia non habet ſuperiorē reſeruantur eius errores corrigēdi iudicio dei: vt in. c. aliorum & in. c. nemo. cū ſimil. 9. q. 3. Quoad alia q̄ adducūť

pro corroboratione, conceditur quòd eccle-
A ſia ſit firma & perpetuo manſura & ſimilia:
ſed ex hoc non ſequitur quõd papa non ſit
maior concilio. nam & dignitas pontificatus
erit etiam cum eccleſia perpetua: quia ſedes
apoſtolica etiam nunquam moritur: vt in. c.
ſi gratioſe de reſcrip. Et cum quæritur an pa-
pa ſit maior concilio/ intelligitur de papa nõ
vt priuata perſona ſed tanquam publica, &
ſic reſpectu dignitatis. Vnde conceditur con
trarium: ſed intelligitur de eccleſia non ta-
men repræſentatiue: vt eſt concilium, quod
ſæpius errauit vt dictum eſt. Item non ſequi
tur, eccleſia vel concilium non errat / ergo
eſt maius papa.

ℭAD DECIMVM contrarium reſpon
detur verum eſſe quõd nullus ſaluatur extra
eccleſiam / & quòd chriſtus eſt ſacerdos & ſa
crificium &c. ſed papa inquantum eſt vicari-
us chriſti, dicitur habere eandem poteſtatem
cum chriſto & in ſe habere totius eccleſiæ vi
gorem & poteſtatem per illa verba matthæi
decimoſexto & ego dico tibi quòd tu es pe-
trus, & illa ioannis vltimo paſce oues meas.
ponit ſanctus thomas in quarto libro contra
gentiles capi. 72. & 76. & contra errores
græcorum capitulo. 65. 66. & 67. & pro-
B pterea dicitur quòd papæ & chriſti idem eſt
conſiſtorium: vt dicitur in capitulo quanto de
tranſlatione prælatorum. Et quòd petrus ha-
buerit eandem poteſtatem cum chriſto, po-
nit innocen. in capitu. quod ſuper iis de vo-
to. tex. in capitulo pro humani de homi. in
ſexto, in cap. ad apoſtolicæ in fi. de re iudi.
eodem li. & ſupra ſatis dictum eſt. Vnde ex
hoc quòd papa eſt caput eccleſiæ & habet o-
mnem plenitudinẽ poteſtatis in eccleſia, non
ſequitur ipſum eſſe extra eccleſiam ſi omnis
virtus eccleſiæ eſt in eo tanquam in eccleſiæ
fundamento. & ideo qui non credit papam
chriſti vicarium & caput eccleſiæ dicitur eſſe
extra eccleſiam extra quam non poteſt ſalua-
ri: vt in extrauagati vnam ſanctam. Nec ex
hoc quòd extra eccleſiam nemo ſaluatur / ſe-
quitur ꝙ caput eccleſiæ hoc eſt papa ſit infe-
rior eccleſia: ex quo ipſe eſt in eccleſia vt rex
in regno, qui licet ſit in regno tamen eſt ſupe
rior regno. Sic ergo non concludit contrariũ
in papa: cum ipſe ſit eccleſiæ caput quandiu
eſt verus papa. nec ſequitur ad hoc vt ſalue-
tur oportet quòd ſit in eccleſia ergo eccleſia
eſt maior eo: ex quo ipſe eſt firmamentum
eccleſiæ.

ℭAd illud quòd concilium dicitur congre-
gatum in ſpirituſancto & ſpirituſſanctus eſ- C
ſe in eo, conceditur de concilio legitime con
gregato. & quòd papa ſubiicitur ſpiritui ſan
cto: ſed non ſequitur ergo ſubiicitur conci-
lio: quia nos loquimur vt dictum eſt de ma
ioritate poteſtatis & non ſanctitatis vitæ &
meritorum. Item & papa præſumitur quæ
agit facere inſtinctu dei & ſpirituſſancti: vt
in cap. non nos. 40. diſtinctione. Nec deus
permittit papã errare in iis quæ ſunt fidei: vt
legitur in chronicis de beato leone. quod non
eſt ob aliud niſi quia ſpirituſſanctus ei aſſiſtit:
vt in cap. violatores vigeſimaquinta quæſtio-
ne. 1. facit quod dicit tex. in cap. quoniam ve
rus & cap. hæc eſt fides, vigeſimaquarta quæ-
ſtione. 1. Vnde ſtatuta papæ & eius ſanctio-
nes debent reputari acſi ab ore dei vel beati
petri eſſent prolata: vt in capitulo ſic omnes
19. diſtinc. Et concilium vt ſit legitimum o-
portet quòd ſit cõgregatum authoritate pa-
pæ: vt decimaſeptima. di. c. multis/ cũ pluri-
bus aliis eadem diſtinc. Et ſic non obſtant au
thoritates quæ oſtendunt ꝙ epiſcopi in con-
cilio dicuntur congregati in ſpirituſancto &
dicuntur dii &c. quia idem dicimus in papa.
Nec ex hoc concluditur quòd concilium ſit
maius papa, qui dicitur etiam maior apoſto- D
lo: vt in ca. ſunt quidam ibi glo. 25. quæſtio-
ne. 1. & cap. debitum de bigamis ibi doc. &
in cap. nuper & in. c. ſuper eo ibi innocen. &
capitulo a nobis ibi doc. eodem titu. & in cap.
propoſuit poſt gloſam de conceſ. præbendę.
& in cap. cum ad monaſterium de ſtatu mo-
na. cum ſimil. in quibus dicitur ꝙ diſpenſat
contra apoſtolum.

ℭAD VNDECIMVM de reprobatione
electionis clemẽtis factæ per petrum, reſpon
detur ꝙ variæ poſſunt dari ſolutiones. Prima
eſt ꝙ petrus non elegerit proprie clementem
ſibi ſucceſſorẽ ſed ꝙ deliberauerit cum fratri-
bus eum relinquere ſucceſſorẽ: vt in. c. ſi trãſi-
tus, 79. di. & hoc inquit glo. in cap. 1. 8. q. 1.
hoc autẽ non eſt abſonũ ꝙ papa viuens poſſit
cũ cardinalibus tractare de futuro ſucceſſore
idoneo pro eccleſia: vt ponunt doc. in. c. in no
mine domini. 23. di. & in. c. licet cum ſimil. de
elec. ¶ Secunda poteſt dari ſolutio ꝙ ideo tũc
ſic fuit factũ per petrum quia pauci tunc erãt
chriſtiani nec audebant comparere: vt. 15. di.
in. c. 1. Et hoc videtur ſentire alex. in. c. petrus
8. q. 1. vbi etiã dat aliã ſolutionẽ ꝙ illud fecit
petrus inſtinctu ſpirituſſancti, ſicut legitur de
dauid in glo. in. c. moyſes. 8. q. 1. Pro hoc be-
ne facit tex. in. c. electionẽ. 79. di. q dicit ꝙ deus

A electionem ſummorum pontificum ſibi reſeruauit ſed electionẽ eorum bonis ſacerdotibus & ſpiritualibus populis conceſſit. Ecce ꝙ chriſtus voluit per viam electionis a ſacerdotibus & populis creari pontifices, & non a prædeceſſoribus inſtitui ſucceſſores. vnde inſtinctu dei hoc factum fuit. Sicut etiam forma baptizandi in nomine patris & filii & ſpiritus ſancti tradita a chriſto matth. vl. familiari conſilio ſpiritus ſancti reperitur in primitiua eccleſia mutata (quia vt patet act. 2. 10. & 19. baptizabatur in nomine ieſu chriſti. quod fuiſſe factum dicit ibi in 2. c. nicolaus de lira, vt nomen chriſti redderetur amabile & venerandum, in quo intelligitur tota trinitas vt latius dicitur in. 4. ſen. facit tex. in. c. a quodam de conſe. diſtinctione. 4. & glo. in c. 1. de bap.) & tamen per hoc apoſtoli non dicuntur maiores chriſto. Tex. autem gratiani in. §. his omnibus in. c. apoſtolica. 8. q. 1. ſentit quòd aliud eſt de ſui ſucceſſoris electione tractare ſiue deliberare, aliud ex teſtamẽto tanꝙ ſuæ dignitatis hæredem quærere: nam illud fieri permittitur, hoc autem penitus prohibetur. & quia officium non vitæ ſed ſanguini cœpit deferri, conſtitutum eſt ne quiſquam ſibi ſui officii quærat ſucceſſorem ſed populi electione quæratur. ¶ Item B poſſet dari alia ſolutio: quòd quantumcunꝙ apoſtoli reprobaſſent electionem clementis factæ per petrum, non ſequitur propterea ꝙ apoſtoli fuerint maiores: quia ſæpius videmus quòd multa facta per prędeceſſores mutantur per ſucceſſores ac etiam per concilia ſecundum exigentiam temporum: vt in ca. non debet de conſang. & affi. & potuit fieri iſta mutatio volente & conſentiente ipſo clemente. Accedit ad hoc ꝙ (vt ſupra dictum eſt) forma baptiſmi tradita a chriſto matth. vl. fuit tempore primitiuæ eccleſiæ alterata. & forma electionis conceſſa ſacerdotibus & ſpiritualibus populis ex cauſa fuit mutata, & conceſſum vt fieret electio tantũ a cardinalibus: vt in. c. licet de elec. & in. c. vbi periculum eo. ti. in. 6. in cle. ne romani eo. ti. de quo plene in capitulo quanꝙ eo. ti. in. 6. poſt glo. ibi. ¶ Datur etiã & alia ſolutio ꝙ ibi clemens non fuit ab apoſtolis amotus: ſed ipſe vltro videns ꝙ hoc eſſet perniciosum exemplum ꝙ aliquis ſibi eligeret ſucceſſorem, renunciauit papatui: & tunc electus fuit linus deinde cletus/ deinde denuo clemens. Ita dicit glo. in dicto capitulo ſi petrus. 8. quæſtione. 1. Vnde glo. ibi ponit verſum/ diſputat hic mundus quartus fuerit vel ſecundus. ¶ Alia C etiam ſolutio eſt quòd non ſolus petrus elegerit ſibi clementem ſucceſſorem ſed de conſenſu totius eccleſiæ/ vel ſaltem ipſa eccleſia ſciente & tacente. & quia hoc etiam poterat eſſe perniciosum in eccleſia (quia potuiſſet eſſe cauſa ſchiſmatis & captandæ mortis alienæ) fuit poſtea determinatum vt aliter fieret. Facit quod dicitur in capitulo bonæ el. 2. de elec. & quod dicit bal. in. l. quoniã liberi C. de teſtibus. & tex. in capitulo nullus. 79. diſtinctione.

¶AD DVODECIMVM motiuum reſponſum eſt ſupra ad plenum: & eſt idem motiuũ virtualiter cum. 17. Quibus late ſupra reſpondetur quòd illud reſtat vt eccleſiam debeam adhibere, intelligitur. ſ. per cenſuras eccleſiaſticas/ illas fulminando: non ꝙ ipſe appellaret eccleſiam (hoc eſt cõcilium) tanꝙ maiorẽ. De quo vide ibi quæ dicta ſunt in illa authoritate matth. 18. in fine contrariorum: & dic vt ibi.

¶Ad authoritatem grego. in. c. ecce, reſpondetur quòd licet gregorius ex humilitate noluerit appellari vniuerſalis papa/ ex hoc non ſequitur ꝙ cõcilium ſit maius papa: vt oſtendit ratio tex. ibi. ex qua apparet ꝙ ideo noluit appellari vniuerſalis ne aliis epiſcopis videretur ſubtrahere dignitatẽ. nec per hoc negauit ſe eſſe vniuerſalis eccleſiæ papam: quoniam vt dictum eſt & dicunt ibi doc. loquebatur ſic ex humilitate/ & erat conſuetudinis eius: vt in capitulo nihil de præſcrip. De quo vide in capitulo ſynodũ. 17. di. vbi licet alias papa de ſe loqui debeat in plurali (alias literæ præſumuntur de ſtylo falſæ: vt in. c. ꝙꝙ de cri. fal.) tamen ipſe ſemper de ſe loquebatur in ſingulari vt ibi ſupra. Tamẽ nõ eſt dubium quin papa ſit epiſcopus vniuerſalis orbis: vt dicit glo. ſi. in capitulo fœlicis de pœnis & eſt ordinarius ordinariorum: vt in. c. cuncta per mundum & in capitulo per principalem. 9. quæſtione. 3. Ad quod vide late in reſponſione ad trigeſimumſextum contrarium, quando reſpondetur ad. c. primæ ſedis & ad. c. ecce. 99. di. vbi dantur aliæ ſolutiones.

¶Ad authoritates grego. in. 4. li. regiſ. capi. 76. 80. & 82. reſpondetur ꝙ in illis locis potius probatur contrarium: quia ſi recte inſpiciatur, ibi gregorius non dicit ꝙ non ſit vniuerſalis papa/ ſed ꝙ non vult aſſumere ſibi illud nomen: & ꝙ quantumcunꝙ illud in concilio calcedonenſi fuiſſet oblatum aliis

pontificibus ,nulli tamen nomen illud aſſu-
A mere voluerunt . nec etiam hodie aſſumunt
ſed in literis ſuis ſe dicunt ſeruos ſeruorum
dei ex humilitate, quantumcunq; poſſent vt
ſunt ſe dicere vniuerſales epiſcopos.

¶ AD TERTIVMDECIMVM
de eo quod legitur in concilio conſtantino-
nopolitano. 8.reſpondetur quòd ibi non di-
citur quòd conciliũ habeat facultatem & po-
teſtatem ferendi ſententiam contra papam iu
riſditionaliter : ſed quòd exiſtentes in conci-
lio non debent ilico dare vota contra pontifi-
ces romanos ,ſed cum reuerentia diligenter
ſciſcitari de propoſita quæſtione. Quinimo
etiam ſi eſſet ibi ſermo de actu cognitionis iu
riſditionalis,ex dictis verbis innuitur potius
contrarium:videlicet quòd cõcilium nullam
habet authoritatem cõtra papam . Dicitur e-
nim quòd etiam ſi ſynodus eſſet congregata
ad tractandum de ſancta romana eccleſia,o-
porteret cõtrouerſiam tractare cũ ſumma re-
uerentia & ibi ſciſcitari veritatem & ſolutio-
nem accipere & profectum facere / non ta-
men ſententiam dare contra ſummos ponti-
fices. Ecce quòd concilium innuit quòd non
habet facultatem dandi ſententiam contra pa
pam:ſed quòd poteſt tãtum de obiectis cum
reuerentia tractare & proficiẽdo ſolutionem
B accipere, non autem ſententiam ferre. Vnde
colligitur ex illo concilio quòd quando orta
fuiſſet aliqua ambiguitas de romana eccleſia,
oportebat de illa tractari cum ſumma reuerẽ
tia & illa diſputata ſolutionem accipere: non
ꝙ poſſet ferri aliqua ſententia aduerſus ſum-
mos pontifices. nam pontifex romanus non
eſſet ſummus ſi contra eum ex ſuperioritate
quis poſſet ferre ſententiam : nec eſſet reue-
rentia ſed irreuerentia & confuſio ac præſum
ptio ſi inferiores pontifices ferrent cõtra ſum
mum ſententiam.

¶ Ad cap. ſi papa & cap. ſi duo / reſponſum
eſt in ſolutione ad primum & ſecundum cõ-
trarium. ¶ Ad tex. in cap. ſi quis pecunia/da-
tur intellectus in arti. vtrum papa qui com-
mittit paſſim ſimoniam poſſit deponi.

¶ AD QVARTVMDECIMVM
(de verbis martini quinti in condemnatione
huius articu. non eſt de neceſſitate ſalutis cre
dere romanam eccleſiam eſſe ſupremam in-
ter alias eccleſias) reſpondetur quòd ex illis
verbis error eſt ſi per romanam eccleſiam in-
telligatur vniuerſalis eccleſia vel concilium
generale/non ſequitur quòd concilium legi-
time congregatum ſit ſupra omnes eccleſias.
nam non eſt ille ſenſus ipſius bullæ: quia in- C
tentio martini eſt ꝙ ſi ſub nomine romanæ
eccleſiæ ioannes vvicleſ intellexit vniuerſa-
lem eccleſiam vel concilium generale/illa aſ-
ſertio eſt erronea. Et nota quod dicit erronea
quia ex illa ſic intellecta ſequeretur ꝙ conci-
lium ſiue vniuerſalis eccleſia tollat primatũ
romani pontificis. vnde non damnat illam aſ
ſertionem tanq̃ a ioanne vvicleſ aſſertiue po
ſitam : ſed dicit quòd ſi per illam aſſertionem
factã de romana eccleſia voluit ioãnes vvicleſ
intelligere vniuerſalem eccleſiam / eſt erro-
nea propter illud quod ex tali aſſertione ſe-
quitur:quia tolleret primatum ſummo pon-
tifici. Et iuxta hunc verum ſenſum illa bulla
facit magis pro quàm contra : quia præſup-
ponit ꝙ primatus vniuerſalis eccleſiæ & con
cilii eſt in papa: quia ſummus pontifex eſt ſu
pra concilium. ¶ Duo ergo ex bulla conclu-
duntur : quia primo damnatur concluſio io-
annes vvicleſ inquantum aſſerebat non eſſe
de neceſſitate ſalutis credere romanam eccle
ſiam eſſe ſupremam inter alias eccleſias:quia
imo eſt ſuprema & principalis: quia euange
lica voce domini & ſaluatoris noſtri primatũ
obtinuit. c. quamuis . 21 . diſtinc. & capitulo
ſacroſancta. 22 . di. cum ſimilibus. Secundo
dicit eſſe erroneam aſſertionem ſi per roma- D
nam eccleſiam intellexit vniuerſalem eccleſi-
am vel concilium generale aut pro quanto
negaret primatum ſummi pontificis ſuper a-
lias eccleſias particulares:quia imo veritas eſt
quòd romana eccléſia & ſummus pontifex
eſt caput vniuerſalis eccleſiæ & habet ſupe-
rioritatem in illam & alias particulares eccle
ſias. Et ſic illa bulla martini clare demonſtrat
ꝙ papa eſt ſupra concilium: & conſequenter
male adducitur in contrarium.

¶ AD QVINTVMDECIMVM
contrarium ex dictis de petro actuum quin-
to decimo . reſpondetur verum eſſe quod aſ
ſurgere eſt actus honoris & oſtenſionis re-
uerentiæ / ſed non inferioritatis : quia & ſu-
periores honorare debent inferiores . vnde
dicit tex. in capitulo eſto ſubiectus. 95 .diſtin
ctione cur ego te habeã vt principem cum
tu me nõ habeas vt ſenatorem. Et ibi eſt tex.
quòd epiſcopus debet honorare ſacerdotes,
& ſuperiores inferiores. Ad idẽ facit. l. 2 . C.
de offi . diuer. iudi. & . l. 1. C. de offi. præ-
fec. vrbis. vnde iſta reuerentia eſt ex quadam
decentia/non ex debito. Item ex illo potius ar
guitur ſuperioritas petri ad concilium apo-

A ſtolorum:quia ſemper cum volebat aliquid
decernere/primus aſſurgebat & primus lo-
quebatur.exquo oſtenditur in petro maiori
tas ſupra alios. Facit quod dictum eſt ſupra
in reſponſione ad. 8.motiuum. & in ſolutio-
ne quarti cum reſpondetur ad.c.ſicut.15.di.
¶ Ad illud de.c.petrus & act.xi. reſpondetur
ꝙ non intelligitur petrus ſe purgaſſe coactus
authoritate euangelica matth.18.ſed ex hu
militate:vt etiam legitur factum in.c. man-
daſtis & in.c.auditum,2.q.4.quia ex debi-
to officii poterat dicere oues paſtorem non
accuſent,quaſi dicat,poterat ſe non purgare
& imponere ſilentium reprehendere volen-
tibus. ¶ Ad illud quod dicitur ꝙ papa eſt mi-
niſter eccleſiæ, dicendum eſt quod hoc non
probatur in allegato.c. quodcunq;:quia non
eſt verum dicere ꝙ quando petrus claues re
cepit illas receperit tanq̃ miniſter eccleſiæ,vt
ſupra dictum eſt:vbi l.te declaratum eſt quo
modo claues receperit,& quomodo intelli-
gatur ꝙ eccleſiam ſanctam ſignificauit.
¶ Ad illud lu.22.& matth.23.reſpondetur
ꝙ licet apoſtoli tunc non plene cognouerint
quis ipſorum poſt chriſti aſcenſionem debe-
ret cæteris præſidere & eſſe maior. & ideo in
ter eos orta ſit diſcordia, nõ ſequitur propter
B ea ꝙ chriſtus non deſignauerit quis inter e-
os eſſet maior futurus, quinimo verba con-
trarium oſtendunt cum dicitur qui maior eſt
inter vos &c. per hæc enim verba oſtendit
diis ꝙ inter eos aliquis debebat eſſe maior.
¶ Et quanuis dicatur qui maior eſt fiat ſicut
miniſter, non propterea dicitur ꝙ ſit mini-
ſter/ſed ꝙ fiat ſicut ſi eſſet miniſter in humili
tate: iuxta illud eccle.3.c. quanto maiores tã
to magis te humilia in oĩbus.capitulo olim
95.diſt.& .c. diſciplina.45.di. Nec chriſtus
in verbis illis docuit apoſtolos vt ſinguli re-
putarent ſe ſingulis minores inferioritate of-
ficii & authoritatis. Vnde hugo cardi.ſuper il
lud matth.23.vos autem nolite vocari rab-
bi dicit. dominus hic ambitionem quæ fuit
cauſa vitiorum propter quæ arguebat phari-
ſæos/extirpat a diſcipulis ſuis: ſufficit enim
cauſam extirpare/ qua ceſſante ceſſat effe-
ctus. Exponitur autem illud dupliciter: ſcili-
cet de ambitione magiſterii & vſurpatione
authoritatis ſciendi.non enim dominus ho-
norem vel nomen inhibet: ſed ne quis inde-
bite magiſterii nomen per ambitionem vſur
pet vel authoritatem ſcientiæ ſibi aſcribat.
Quinimo ſecundum glo. nico. illud.lu.22.
quis eorum videretur eſſe maior/intelligitur
id eſt aptior ad gubernandum & præſiden- C
dum aliis loco chriſti.& ideo chriſtus de hoc
eos docuit ꝙ ille eſſet ad hoc aptior qui ve-
re eſſet humilior per cõtrarium ad terrenam
dominationem. Ex quo oſtẽditur quòd chri
ſtus deſignauerat petrum præſidem & pri-
mum propter eius ſupremam humilitatem.
Et in verbo ego autem in medio &c. dicit
idem nicò.ex hoc intendit concludere quòd
ille eſt aptus ad ſuccèdendum ſibi in regimi-
ne eccleſiæ qui eſt fundatus in vera humilita
te.Et ſic videtur ꝙ oſtenderit eis petrum fu-
turum gubernatorem, quem apoſtoli oẽs
cognoſcebant vere & ſupreme humilem.
Item glo. interlinearis ibi ad verbum qui ma
ior eſt/ exponendo addit in virtutibus. & ad
verbum fiat ſicut minor/ addit humili reputa
tione. Quapropter ex hoc quòd aliquis eſt
papa & caput eccleſiæ, non habetur quòd ſit
minor ipſa eccleſia. Vnde gloſa nicò. il-
lud matth.23. erit miniſter veſter/ exponit
id eſt paratus ad officia humilitatis ſecũdum
decentiã ſui ſtatus: & propter hoc papa vo-
cat ſe ſeruum ſeruorum. Non ergo oportet
intelligere quòd papa ſit inferior aliis. ¶ Ex
eo ẽt ꝙ ibidem matth.23.dominus inhibet
nobis vocare patrem ſuper terram quia v-
nus eſt pater noſter in cœlis/ & ne vocemur D
magiſtri quia vnus eſt magiſter chriſtus, nõ
ſequitur ꝙ concilium ſit maius papa.illud.e-
nim dicitur quia(vt dicit hugo car.)vnus eſt
magiſter authoritate qui docet interius/& v-
nus pater authoritate:ideo non debet aſcribi
aliis authoritas ſciendi vel etiam generandi.
homo.n. magiſter eſt in miniſterio doctrinę
(quia ſolus deus animam illuminat lumine
ſapientiæ) ſicut homo pater eſt in miniſterio
genituræ,ſolus deus autem in authoritate na
turæ. Vnde dicitur exodi.20.non aſſumes
nomen dei tui in vanum. Quinimo ſecun-
dum quod dicit chryſoſto. ibi lucæ.22.non
fuit contentio de principatu terreno ſed de
ſpirituali in cœlo.ſi autem ſic eſt, non mere-
tur allegari in propoſito illa authoritas, quia
loquimur de maioritate iuriſdictiõis in terris.
Vnde glo.nico.ſuper illud matth.20.ſcitis ꝙ
principes gẽtium &c.dicit.quaſi dicat maiori
tas in regno meo non eodem modo acquiri-
tur ſicut in regno terreno: quia in regno
terreno acquiritur per ambitionẽ & poteſta-
tem,ſed in regno meo contrario modo acqui
ritur/videlicet per humilitatem.Et hugo car-
di.ſuper illud mar.10.non ita autẽ eſt in vo-
bis/poſt chryſo.dicit, principes eccleſię ſunt

vt ſeruiant minoribus/ vt ſuas vtilitates negli
A gant & illorum procurent. primatū ſecularē
appetere etſi ratio nō eſt/ vel cauſa ē: primatū
autem eccleſiaſticum concupiſcere neq; ratio
eſt neq; cauſa, quia neq; iuſtū neq; vtile: quis
enim ſapiens vltro feſtinet ſe ſubiicere ſerui,
tuti & tanto periculo, niſi forte qui non credit
dei iudicium neq; timet. Et idem hugo ſuper
illud lucæ. 22. ſed qui maior eſt in vobis &c.
ē post chryſo. dicit. quicunq; deſiderat prima
tum cœleſtem/ ſequatur humilitatem terre,
ſtrem: quicunq; autem deſiderauerit prima,
tum in terra inueniet confuſionē in cœlo. vn
de prouer. 29. dicitur/ ſuperbum ſequitur hu
militas (.i. deiectio) & humilem ſpiritu ſu,
ſcipiet gloria. Quapropter merito dicere poſ
ſumus poſitū romæ primatū humilitatis vbi
erat caput ſuperbiæ. & apte illud dicitur. ſer,
uierunt tibi roma prius domini dominorum/
ſeruorū ſerui nunc tibi ſunt domini. Et quare
ſerui ſeruorū vide in proœ. decretal. & ſexti.
Et idem chryſo. primatus fugiētem deſiderat,
deſiderantē ſe horret, vñ eccle. xi. dicitur/ ſi ſe,
cutus fueris non apprehendes &c. Eſt enim ſi
milis vmbræ honor mundanus & laus popu
laris. Vnde verſus. ſi ſequeris fugiet, ſed ſi fu
geris vmbra ſequetur. ſic captata fugit laus,
B & contempta tenetur.

¶ Et ex his colligitur ꝙ verba illa loquuntur
non de maioritate regni terreni ſed cœleſtis,
quæ per humilitatem acquiritur: vt dicit ni,
co. ſuper illud matth. 20. ſcitis ꝙ principes gē
tium &c. ¶ Ad quā authoritatē & illam mar.
10. ſimiliter reſpondetur ꝙ chriſtus nō inter,
dicit omnem dominatū ſiue principatū apo,
ſtolis ſed tantū dominatū quo gentiles & ho,
mines mundani vtuntur in ſubditos. ¶ Vnde
ſanctus tho. in poſtilla ſuper matth. dicit ꝙ
dominari dupliciter accipitur. vnomodo pro
præeſſe. & hoc modo nō loquitur chriſtus in
prædicto loco matth. 20. nec talis dominatus
interdī apoſtolis. vnde chriſtus dixit petro/ ſu
per plebē meam principem te cōſtitui. & de
apoſtolis pſal. 44. dī conſtitues eos principes
ſuper omnem terrā. Alio modo vt ſe habet
correlatiue ad ſeruum. & tunc idem eſt quod
ſeruiliter aliquem ſibi ſubiicere, & hoc modo
ſumitur in iā dicto loco & marci. 10. Princi
pes enim conſtituti ſunt ad hoc vt procurent
bonum ſubditis. ſi vero volunt illos in ſerui,
tutē redigere, tunc abutuntur principatu: q:
vtūtur liberis vt ſeruis. Et q: hoc cōſuetū erat
apud gētiles & adhuc eſt apud aliquos, dicit
principes gentiū dominātur eis, i. in ſeruitutē

redigūt ſibi ſubditos. Et talis primatus interdī C
citur a chriſto apoſtolis. Vnde chryſo. ibi di,
cit. principes mundi ſunt vt dominentur mi,
noribus ſuis & eos ſeruituti ſubiiciant & ex,
polient/ & vſq; ad mortem eis vtantur ad ſuā
vtilitatem & gloriam: principes autem eccle
ſiæ ſiunt vt ſeruiant minoribus ſuis/ & mini,
ſtrent eis quæcunq; acceperūt a chriſto, & vt
ſuas vtilitates negligant & illorum procurēt,
& vt mori non recuſent pro ſalute inferiorū
95. di. ca. olim. & ad præmiſſa adde quæ di,
centur in reſponſione ad. 24. contrarium in,
fra.

¶ AD ſextumdecimum contrarium de ca.
quod quis. 35. q. 9. reſpondetur ꝙ ibi non di
citur ꝙ iudicium & ſtatutum concilii ſit ma,
ius iudicio papæ: ſed ꝙ vt tenacius cuſtodire
tur conſtitutio ibi per papam edita/ & vt præ
cluderetur aditus illicitus, voluit papa illā per
ſubſcriptionem conciliū corroborari. Ex quo
non ſequitur ꝙ concilium ſit maius: imo po,
tius innuitur cōtrarium, ex quo ſubſcribit ſe
ad conſtitutionem: quia maior eſt qui conſti,
tutionē edit q̄ qui ſubſcribit: vt eſt tex. in. §.
hinc etiam. 17. di. in fi. Hoc autem ſæpius fa,
ctū legitur per romanos pontifices. & ſæpius
dicitur ſacro approbante concilio: vt in cle. D
dudum de ſepul. in cle. ad noſtrum de hære.
in cle. 1. de vſu. in cle. 1. de pœnis. & in infini
tis ſimilibus. Ex hoc autē non ſequitur ꝙ ma,
ius ſit conciliū q̄ papa. Et ad hoc faciunt quæ
dicta ſunt in arti. ſub cuius nomine edi debe,
at conſtitutio conciliaris. & quod dicetur in
reſponſione ad. 36. contrariū infra.

¶ AD decimumſeptimum (de authoritate
illa matth. 18. dic eccleſiæ) ſupra late dictum
eſt in arti. vtrum poteſtas clauium data fuerit
eccleſiæ. & ibi plene reſpondetur. ¶ Ad illud
quod dicitur ꝙ in concilio cōſtantien. fuit ſer
uata illa authoritas, quia iudicauit de papa:
vnde aliter dicere eſſet impugnare illud con,
cilium de hæreſi. Reſpōdetur ꝙ conciliū con
ſtantien. iudicauit de pluribus qui ſe gerebāt
pro pontificibus propter ſchiſma inueteratū
quod eſt hæreſis, qui caſus ſpectat ad conci,
lium: vt ſatis ſupra dictum eſt per vulgatum
cap. ſi papa. 40. di. & quę dicuntur in. c. in fidei
de hęre. in. 6. cum ſimil. Et in illo caſu quo cō
ſtat de hęreſi, quilibet catholicus eſt maior pa
pa: cum tunc ipſe ſit minor quolibet chriſtia
no, ideo non iudicatur proprie de papa/ ſed
de priuata perſona. ¶ Similiter reſpōſum eſt
ad illā authoritatē quæcunq; alligaueritis ibi
in arti. vtrum claues datæ ſint eccleſiæ.

A ¶Quo ad illud quod dicitur ꝙ tunc apoſtoli repræſentabant vniuerſalem eccleſiã, poſſet teneri contrarium/ex quo tunc apoſtoli nondum erant prælati fidelium: quia viuẽte chriſto nullam prælationẽ habuerunt nec aliquã iuriſditionem geſſerunt, nec adhuc facti erãt ſacerdotes: quia poſtea in cœna domini fuerũt ordinati, vt ſupra dictum eſt. Imo nec adhuc fundata erat eccleſia: quia chriſtus matth. 16. dixerat ſe fundaturum eccleſiã ſuper ſe petram, quod ante paſſionem factum non fuit. Ideo non poterant apoſtoli tunc repræſentare eccleſiam nec conſtituere conciliũ vniuerſale. potuiſſent tamen bene repræſentare futuram eccleſiã, vt ipſi ſignificarent & eſſent ſignum futuræ eccleſię: ſicut ſupra late dictum eſt de petro ꝓ quando claues recepit eccleſiã ſanctam ſignificauit. Et ſic intelligẽdo, illa authoritas dic eccleſiæ non poſſet exponi.i.concilio ſed potius de prælatis eccleſiæ. De quo vide quod ſupra late dictum eſt in vltimo modo pro papa: vbi bis(& late)agitur de eadem difficultate.

¶Item ad epiſtolã grego. etiam ibi in fine reſpondetur, & ſupra in reſponſione ad. 12. cõtrarium dictum eſt. Pro reliquis autem adductis in iſto contrario vide riſionem ad. 18.

B immediate ſequentẽ. Ad illud ꝙ petrus apoſtolorum primus eſt membrũ eccleſię & paulus andræas ioannes & alii apoſtoli dicuntur ſingularum plebiũ capita &c. cõceditur ꝙ petrus eſt membrũ eccleſiæ (ſed caput aliorum membrorum) & ꝙ ſancti ante legem ſub lege & ſub gratia perficientes corpus dñi/ſunt in membris eccleſię conſtituti & oẽs ſunt mẽbra ſub vno capite chriſto. ſed ex hoc nõ ſequitur ꝙ concilium ſit maius papa. Vnde cõſiderandũ eſt ꝙ chrus eſt principale & originale caput eccleſiæ, ſed dimiſit petrum ſuũ vicarium & caput eccleſiæ: vt dicit innocẽ. in. c. ad apoſtolicæ circa fi. de re iudi. in. 6. ad quod eſt tex. in. c. rogamus. 24. q. 1. Nec motiuum procedit: quia & chriſtus inquantũ caput poteſt dici eſſe membrũ eccleſiæ. facit quod dictum eſt ſupra in ſimili ꝓ petrus dicitur fundamentum eccleſiæ: vt in. c. fidelior. 50. di. & in. c. quoniam vetus. 24. q. 1. cum tamen chriſtus fundauerit eccleſiam: vt dictum eſt ſupra in octauo motiuo pro papa.

¶AD decimumoctauũ cõtrarium & ad authoritates in illo adductas, reſpondetur per ea quæ ad longũ examinata ſunt in. 8. & vltimo motiuo pro papa in arti. de clauibus datis petro/& in reſponſiõe ad authoritatẽ aug. in. c. quodcunq. 24. q. 1. & in aliis motiuis pro papa vſq; ad vltimũ. & in arti. vtrũ eccleſiæ vniuerſali fuerit data aliqua poteſtas clauiũ. per C quæ apparet reſponſum ad authoritates multas inductas tam in iſto. 18. q̃ in. 19. 20. 21. 22. & 23. contrario.

¶Et nihilominus ad authoritatem matth. vl. data eſt mihi omnis poteſtas &c. reſpondetur ꝙ poteſtas baptizandi & prædicandi ita fuit data cæteris apoſtolis ſicut petro. & ſimiliter poteſtas faciendi miracula/curandi infirmos/ eiiciendi dæmonia/metendi temporalia/ conficiendi corpus & ſanguinẽ chriſti/ & ligandi & ſoluendi in foro conſcientiæ. in iſtis enim apoſtoli receperunt immediate poteſtatem a chriſto ſicut & petrus: vt ſupra diffuſe dictũ eſt. Verum ex hoc non ſequitur ꝙ petrus fuerit inferior, nec ꝙ apoſtoli in omnibꝰ fuerint pares petro. vnde non obſtat illud matth. vl. nec ſimiliter illud ioan. 20. quando dominus inſufflauit/&c. quia fuerunt pares quo ad poteſtatem ordinis: vt ibi in. d. 8. motiuo late dixi. Et quod dicitur ecce ego vobiſcũ ſum vſq; ad finem ſeculi, conceditur ꝙ conuenit omnibus apoſtolis: qa vt dicit ibi glo. hugonis car. non dicit vſq; ad conſummationem vitæ ſed vſq; ad conſummationẽ ſeculi, in quo omnes ſequaces eorũ commemorat, & ideo nõ dixit tecum ſum quia petri perſona non erat manſura vſq; conſummationẽ ſeculi, ſicut nec apoſtoli. Ideo dicta verba non poſſunt conuenire niſi eccleſiæ: cum qua chriſtus erit vſq; ad conſummationẽ ſeculi, & pro cuius fide ipſe rogauit. vnde chryſo. dicit, pro omnibus petiit: & allegat illud ioan. 17. Ex hoc tñ non ſequitur ꝙ eccleſia ſiue cõciliũ ſit maius papa q̃ ſumcunq; eccl'ia ſit perpetuo mãſura: vt in c. pudenda. 24. q. 1. & eccleſia enim romana eſt perpetuo mãſura(vt in. c. hæc eſt fides ea. cau. & q.) per quã repręſentatur dignitas põtificalis & ſedes apoſtolica in papa: vt in. c. ſi abbatẽ ibi ioã. an. de elec. in. 6. & cardi. in cle. quia contingit in. 5. q. de religi. domi. nam cũ perpetuitate eccleſiæ etiam erit perpetua pontificalis dignitas romani pontificis. Item verba dicta petro ego pro te rogaui/ nõ de eccleſia tantum ſunt intelligenda ſed etiam de perſona petri. Vnde ibi glo. ordi. (quæ fuit bedæ)ad verbum vt non deficiat fides tua / ſuppler. non vt nõ tenteris (quaſi dicat non rogaui vt non tenteris) ſed ne deficiat fides tua, vt poſt lapſum negationis ad priſtinum ſtatum pœnitendo reſurgas. vtile eſt enim ſanctis & tentationibus examinari, vt vel tentari q̃ for

tes fuerint appareat, vel cognita per tentatio-
nem ſua infirmitate, fortiores fieri diſcant: &
A ſic cum probati fuerint accipiant coronam vi-
tæ. Et glo. nico. ad idem verbum vt non defi-
ciat fides tua/ addit. ſ. finaliter: non enim roga
uit vt petrus non caderet ſed vt in caſu non
remaneret. Et idē ibi glo. hugonis. Et ad præ-
miſſa bene facit illa authoritas theophili ſup
illud lucæ. 22. adducta in ſupradicto. 8. moti
uo. per quam probatur etiam quod dixi de a-
poſtolis (qui nō erant perpetuo manſuri) in-
telligi de fidelibus. ¶ Ad illud lucæ. 10. de
poteſtate eiiciendi dæmonia/ & matth. 10. cu
randi infirmos, ſupra reſponſum eſt.

¶ Ad illud ioan. 20. ꝙ dn̄s miſit apoſtolos cū
pari poteſtate, reſpondetur ꝙ hoc intelligitur
ſecundum poteſtatem eis alias tributam: hoc
eſt ꝙ miſit petrū cum poteſtate iuriſditionis
præeminentię & plenitudinis poteſtatis, & a-
poſtolos cum poteſtate ordinis & iuriſditio-
nis per deriuationem a petro: vt late dictum
eſt in. d. 8. & vltimo motiuo. Et iſtam authori
tatem tam glo. interlinearis q̄ hugo exponit
ſicut miſit me pater. i. ad id ad quod miſit me
. i. ad paſſiones. Et glo. nico. dicit. ſicut miſit
me pater ad veritatem fidei docendā in iudęa
& ego mitto vos. i. mittam ad hanc veritatem
B publicandam per totum mundū. Ex qua ex-
poſitione nulla arguitur maioritas eccleſiæ ſi-
ue concilii ad petrū ſiue ad papā: cū petro da-
ta fuerit non ſolum poteſtas ſanādi mundādi
leproſos & eiiciendi dæmonia & publicandi
veritatem, ſed etiam omnimodæ poteſtatis
& iuriſditionis plenitudo & præfectura vni-
uerſalis.

¶ Ad illud leonis dicentis de verbis & tibi da
bo claues/ ꝙ tranſiuit in alios apoſtolos ius
iſtius poteſtatis & ad omnes eccleſiæ princi-
pes decreti huius conſtitutio commeauit &c.
R̄ndetur ꝙ intelligit̄ de ptāte ligandi & ſoluē
di in foro conſcientiæ. in qua licet ſit par au-
thoritas reſpectu ordinis (vt dicit glo. in. c. ſa-
croſancta. 22. di. & in. c. in nouo. 21. di. & dici
tur in. c. q̄q̄. 2. q. 7.) ſecus tamen eſt in pote-
ſtate adminiſtrationis vt late dictum eſt in ſu
pradicto. 8. motiuo. Vnde archi. in. d. ca. loqui
tur ad verbum pari conſortio præditi hono-
ris & poteſtatis/ exponendo addit. ſ. in ordine
& dignitate, ſecus in adminiſtratione qua pe-
trus præfuit aliis. Veruntamen in hac etiā po
teſtate ordinis petrus cunctis eccleſiæ rectori
bus præponitur. Et ſic intelligendo, confir-
matur dictum archiepiſcopi armachani:
qui voluit quod etiam iſta poteſtas data apo-

ſtolis (ſcilicet ordinis) potuiſſet aliquo modo
per petrum reſtringi. quod etiam poſuit ar- C
chie. tho. in. 3. par. ſum. ti. 23. c. 4. §. 7. de pote
ſtate iuriſditionis. & dixi ſupra in. 8. motiuo
pro papa. Et ſi intelligitur illa authoritas & ti
bi dabo claues/ de poteſtate ordinis & iuriſdi
tionis, adhuc per illud dictum leonis probat̄
ꝙ poteſtas iſta deriuatur a petro: cū dicat ius
illius poteſtatis tranſiſſe in alios apoſtolos &
ad omnes eccleſiæ principes. i. epiſcopos qui
dicuntur principes eccleſiæ (vt. 33. di. c. eccle
ſiæ principes) & ꝙ ſingulariter hoc creditum
fuit petro quia petri forma cūctis eccleſiæ re-
ctoribus proponitur. & ideo non dicit petrus
ſed petri forma, vt non intelligatur tātum de
perſona petri ſed de pontificatu petri & conſe
quenter etiam de ſucceſſoribus in papatu. Et
ſic iſta authoritas bene probat illa quæ dicta
fuerunt in dicto. 8. motiuo ſupra.

¶ Et ſic etiam reſpōdetur ad authoritatē aug.
in ſermone vigiliæ apoſtolorum pe. & pau. &
ad. c. audiuimus & ad. c. quodcunq̄ & ad. c. lo
quitur. ꝙ petrus quando claues accepit eccle
ſiam ſignificauit/ & ꝙ petrus accepit claues
pro omnibus/ & ꝙ in eo omnes illas accepe-
runt. Dicitur enim ꝙ omnes acceperunt cla-
ues, ſed petrus principaliter: alii autē per de-
riuationem a petro quo ad poteſtatem iuriſdi D
tionis fori contentioſi: vt dictum eſt in ſu-
pradicto. 8. motiuo. Et hunc ſenſum dat ar-
chi. poſt glo. in verbo parem in. d. c. loquitur,
cū oſtendit ꝙ in poteſtatis plenitudine petrus
omnibus præfuit, allegat. c. perlectis. 25. di. &
c. in illis. 80. di. Vnde licet petrus deſignaue-
rit eccleſiæ vnitatem, non ex hoc ſequitur ꝙ
eccleſia ſit maior ſi prę & pro cæteris iſtius v-
nitatis petrus claues accepit, imo ſequitur ꝙ
petrus ſit caput iſtius vnitatis & aliquo modo
in poteſtate maior.

¶ Non obſtat ꝙ tex. in. d. c. audiuimus & c. lo
quitur. 24. q. 1. & c. in nouo. 21. di. dicunt ꝙ
pari conſortio honorem & poteſtatem & pa
rem poteſtatem ligandi & ſoluendi apoſtoli
receperunt: tanq̄ ſi ſingulariter ſunt pares/ eo-
rum vniuerſitas ſit ſupra ſingulos. tum quia
iſta paritas intelligitur de paritate ordinis: vt
ſupra dictum eſt. tum quia pari cōſortio hoc
eſt ſimul & eodē tempore receperunt poteſta
tē: ex quo non ſequitur ꝙ nō fuerit prius da-
ta petro plenior. Item hæc particula pari con
ſortio poteſtatem & honorē acceperunt/ non
dicit æqualitatem poteſtatis & honoris ſed ſi-
militudinem. vnde exponi debet pari conſor-
tio. i. communi ſiue ſimili poteſtate, ita expo-

nit archi.in.d.c.loquitur.24.q.1. Alioquin il-
A la iura dicerent duo contraria: quia in.c.in no
uo tex.dicit ꝙ petrus primus a domino pote-
ſtatem accepit & primus ad fidem populum
ſuæ prædicationis virtute adduxit, & in.d. ca.
audiuimus dicit ꝙ præ omnibus petrus cla-
ues accepit. ſi autē verum eſſet ꝙ fuiſſet om-
nimoda paritas poteſtatis, nō primus nec pręe
omnibus claues accepiſſet. Et ad hoc facit ꝙ
glo.interli.ſuper illud leui.18. cauete ne vo-
bis ſimiliter eueniat cum paria feceritis, expo
nit paria.i.ſimilia. Et hoc eſſe verum oſtendit
leo papa in epiſtola ad theſſalonicen. epiſco
pum, vbi dicit. quoniam inter beatiſſimos a-
poſtolos in ſimilitudine honoris fuit quædā
diſcretio poteſtatis, & cū par omniū eſſet ele-
ctio vni tantum datū eſt vt cæteris præemine
ret. Vnde apparet ꝙ illud quod dicitur in.c.
in nouo & in.c.loquitur &.c. audiuimus/pa-
ri conſortio honoris &c. exponi debet.i. ſimi
li honore & poteſtate. Et ad hoc facit tex. in
c.puto.2.quæſt.7.comparans cyprianum pe
tro.qui licet dicat illos pares quo ad martyrii
coronam, poſtea tamen ſubiungit petrū prin
cipem apoſtolorū cuilibet epiſcopo præferē-
dum. Et hoc etiā oſtendit tex.in.c.ſacroſancta
22.di. vbi dicit.inter beatos apoſtolos quædā
B fuit diſcretio poteſtatis: & licet omnes eſſent
apoſtoli, petro tamē cōceſſum eſt a domino
(& ipſi inter ſe voluerūt idipſum) vt reliquis
omnibus præeſſet apoſtolis &c.

¶ Ad authoritatem aug.in.c.quodcunq.24.
q.1.(ꝙ quando claues accepit eccleſiā ſignifi
cauit) data fuit ad longum ſolutio in dicto.8.
motiuo vltra præmiſſa. Et eodē modo reſpō-
detur ad alias authoritates aug. in contrario
ſignatas. Ex quibus etiam apparet ꝙ loquun-
tur de poteſtate ordinis ligandi & ſoluendi.
quod patet in illa maxime de agone chriſtia-
no, cum ſubiicit nec eos audiamus qui negāt
eccleſiam dei omnia peccata poſſe dimittere.
Et illud eſt quod dicit innocen.in allegato ca.
nouerit de ſenten. excom. cum dicit ꝙ priui-
legiū ligandi & ſoluendi dedit chriſtus petro
in perſona eccleſiæ. Et quantumcunq in per
ſona petri deſignaretur eccleſiæ vnitas/ & quā
do petrus claues accepit vnitas eccleſiæ illas
acceperit: cum tamen petrus iſtius vnitatis ca
put fuerit (vt in.d.c.loquitur) oportet vt dica-
mus ipſum præferendum huic vnitati. nam
(vt dicit ibi tex.) exordium ab vnitate profici
ſcitur, & ſicut rami arboris multi ſunt ſed ro-
bur vnum radice tenaci fundatū, ſic & eccle-
ſia domini luce perfuſa per totū orbē radios
ſuos porrigit: vnū tamē caput eſt quod vbiq
diffunditur/nec vnitas corporis ſeparatur: & C
vnum caput eſt & vna origo & vna mater co
pioſæ fœcunditatis. Vnde archi.in.d.c.loqui-
tur, verbum ſuper vnū ædificat / exponit hoc
eſt ſuper fidem vnius.ſ. petri vt eccleſiæ ſigni-
ficet vnitatē. Sequitur ergo ꝙ papa tanquā ca
put iſtius vnitatis/maior & dignior ea exiſtat,
tanq̄ robur tenaci radice fundatum.

¶ Et per præmiſſa datur ſolutio ad plures a-
lias authoritates aug.de quibus in contrario:
videlicet ad illā in ſermone apoſtolorū pe. &
pau.cū dicit ꝙ petrus eccleſiæ figurā geſſit, &
ꝙ oībus traditæ ſunt claues.ſ. ordinis (ſed
petro principaliter) & iuriſdictionis per deri-
uationem a petro. Et idem dicēdū eſt ad.c.18
ex li.1.de doc. chriſ. ſcilicet ꝙ loquitur de po
teſtate ligādi & ſoluēdi. Et ad illud ſuper pſal.
108.cōceditur quædā eſſe dicta petro quę vt
illuſtrem habeant intellectum referuntur ad
eccleſiam: ſed ex hoc non ſequitur ꝙ eccleſia
ſit maior. Et iſta & quod adducitur ex act.20.
&.15.ſoluuntur ex dictis in. 8. motiuo pro
papa. Et multę authoritates hiero, ambro.&
grego. declarātur inferius in reſponſionibus
ad.19.20.&.21.contraria.

¶ AD decimumnonum contrariū/ & pri-
mo ad.c. quæ dignior dū dicit ꝙ nulla eſt di-
gnior domus apoſtolicæ prædicationis q̄ ſan- D
cta eccleſia, reſpondetur ꝙ nō ſequitur ergo
eſt dignior ipſo papa qui illi præſidet. Item il
la comparatio refertur ad alias domos & ec-
cleſias quibus præponitur ſancta romana ec-
cleſia: vt in. c. ſacroſancta. 22. di. & non re-
fertur ad papam. papa enim vt vicarius chri-
ſti eſt paterfamilias ipſius domus dei: vt in ca.
omnibus.24.q.1. Et cum dicitur ꝙ nulla eſt
dignior dom⁹, virtualiter dicitur de papa qui
eſt caput eius ꝙ nullus eſt dignior ipſo qui
pręeſt huic domui, & ideo eſt ſupra ipſam do
mū hoc eſt eccleſiā: & conſequēter ſupra con
cilium quod illam repræſentat. Et iſta ſolutio
ad.d. c. quæ dignior/ data eſt in reſponſione
ad.7.motiuum.

¶ Ad authoritatem ambro.in epiſtola.79.re-
ſpondetur ꝙ non dicit ibi ambro.ꝙ ipſe non
poſſit de cauſa cognoſcere & iudicare, ſed di
cit ꝙ non conuenit. ex quo arguitur ꝙ ſi vel-
let poſſet. ideo aūt non cōueniebat vt ipſe te-
ſtatur qa ex quo cauſa erat illis iudicib⁹ theo-
philo & anyſio cōmiſſa in concilio, non erat
conueniens in iniuriam concilii ꝙ ipſe ſpre-
tis concilii iudicibus aliquid in cauſa decerne
ret. vnde dicit nam ſi integra eſſet hodie ſyno-

dus, recte de iis quæ comprahendit veſtrorũ ſcriptorum ſeries decerneremus. Ecce ꝙ oſtẽ
A dit ꝙ ipſe eſt ſupra cõcilium, ex quo dicit de-cerneremus: per quod oſtendit omnis conci-lii iudiciũ dependere ab eo. ¶ Illa tamen epi-ſtola videtur tota beati ambroſii & nõ dama-ſi papæ.

¶ Ad alias authoritates beati ambroſii reſpõ-detur ꝙ per nullam earum oſtenditur ꝙ con cilium ſit ſupra papam. Et cum dicit eccleſiã reginam & ſponſam quæ eminentiã poteſta-tis accepit & ꝙ vniuerſa ſubiacent eius ſubli mitati, non proponit eccleſiam ſine papa ſed cum papa: nec ponit comparatiõe inter pa-pam & eccleſiam. ¶ Ad id vero quod dicit ꝙ non ſolus petrus cum ei dictum eſt paſce o-ues meas/ ſuſcepit eas ſed cum omnibus epi-ſcopis vniuerſalis eccleſiæ, reſpondetur id ve rum eſſe: quia epiſcopi ſunt vocati in partem ſolicitudinis: vt in. c. decreto. 2. q. 6. & c. ad ho norem de autho. & vſu pal. Et cura paſcendi data fuit etiam epiſcopis. vnde & ipſi paſto-res appellantur: iuxta illud primæ petri. 5. pa ſcite qui eſt in vobis gregem dei. Conceditur inſuper ꝙ ideo dicatur eccleſia apoſtolica qa per apoſtolos gubernata & adminiſtrata per deriuationem a petro, quia a petro conſecra-
B ti ſunt epiſcopi. 66. di. c. porro. item guberna ta & adminiſtrata pari poteſtate ordinis ligan di & ſoluendi: vt ipſe dicit in paſtorali ſeu li. de dignitate ſacerdotali. ¶ Ad illud pauli act. 20. attendite vobis & vniuerſo gregi in quo vos ſpiritusſanctus poſuit epiſcopos & c. re-ſpondetur ꝙ (vt patet ex tex. & dicit glo. or-di. ibi & tex. in. c. legimus. 93. di.) epiſcopus accipitur hic pro presbytero ſeu ſimplici ſa-cerdote. & ad literã eſt ſermo de eccleſia ephe ſina / & in ſimili de aliis particularibus eccle-ſiis. Senſus autem verborum eſt ꝙ præpoſiti ſeu miniſtri eccleſiarum debent ſe & gregem eis cõmiſſum cuſtodire ab hæreticis & infide libus, eo ꝙ ad dirigẽdum paſcendum & pro-tegẽdum cõmiſſam eis eccleſiã ſunt inſtituti Dicit ãt in quo ſpiritusſanctus poſuit vos epi ſcopos ſeu presbyteros ad regendum eccleſiã dei quam acquiſiuit ſanguine ſuo: eo ꝙ a deo eſt omnis poteſtas/ & vt magis moueat. quã tamen poteſtatem receperant illi presbyteri epheſii mediante petro ſeu authoritate eius. Vel (& in idem redit) poſitio illa qua ſpiritus ſanctus dicitur poſuiſſe miniſtros illos ad re-gendum eccleſiam dei/ intelligẽda eſt nõ per modum immediatæ inſtitutionis ſiue imme diatæ collationis poteſtatis iuriſditionis, ſed per modum inſpirationis: ſicut qui canonica
C inſtitutione poſiti ſunt in eccleſia prælati ſiue rectores/ dicunt a deo ſiue a ſpiritu. s. vocati ad regimen eccleſiæ ſuæ, licet non ſint imme-diate a deo inſtituti ſed mediãte ſuperiori prę lato. vnde glo. ſuper illud ad hebræ. 5. nec quiſquam ſumit ſibi honorem, ſed qui vo-catur a deo tanq̃ aharon / dicit. qui recte eli-gitur/ a deo vocatur. Vel q̃uis ſpiritusſanctus dicatur poſuiſſe illos presbyteros ad regendũ eccleſiam dei pro parte illa cui fuerunt præ-fecti: ex hoc tamen non ſequitur ꝙ apud illos eſſet poteſtas clauium in plenitudine ſua, ſed tantum ſecundum partem ſolicitudinis in quã erãt vocati. & ſic nihil facit. d. authoritas cõtra primatum petri.

¶ AD VIGESImum contrarium ex epiſt. 162. beati aug. quę multũ videtur ſtrin gere. nam ſententia dicta ab epiſcopis romæ pronũciata fuerat cum melchiade papa: & ta men dicit beatus augu. ad conuincendum ac cuſatores & criminatores ceciliani ꝙ ſi alle-gaſſent ſe perpeſſos malos iudices, reſtabat adhuc plenarium vniuerſalis eccleſiæ iudiciũ vbi etiam cum ipſis iudicibus cauſa poſſet agitari, & ſi male iudicaſſe conuicti eſſent eo-rum ſententia ſolueretur. Ex qua authoritate clare colligitur ꝙ ſuperius & maius eſt iudi- D
cium generalis concilii q̃ papæ & illorum e-piſcoporum qui cum eo iudicauerũt: ex quo eorum ſentẽtia ſi inueniretur male iudicaſſe ſolueretur per concilium generale. Item col-ligitur ex eadem authoritate ꝙ a ſententia pa pæ recurritur ad concilium generale: contra illa quæ concluſimus in arti. vtrum a papa ap pelletur ad concilium. ¶ Non reperio aliquẽ qui huic contrario reſpondeat. Poteſt reſpon deri primo ꝙ aug. non dicit ꝙ iudicium con-cilii ſit ſupremum, ſed ꝙ reſtabat adhuc plena rium iudiciũ, vnde habuit reſpectum ad plu ralitatem perſonarũ exiſtentium in concilio: propter quod videtur & recte dicitur plena-rium. i. magis plenum & a pluribus patribus examinatum & diſcuſſum ac ſtabilitum. Pa-tet autẽ ꝙ iſta fuerit intentio aug. quia ſequi-tur vbi etiam cum ipſis iudicibus cauſa poſ-ſet agitari. ex quo oſtendit ꝙ iidem iudices in concilio vniuerſali iterum de cauſa potuiſ ſent tractare cũ aliis epiſcopis in concilio exi ſtentibus. Ergo non proprie ponit ꝙ iudiciũ vniuerſalis eccleſiæ & concilii ſit maius, ſed magis plenum. quod non eſt dubium: quia ſi papa iudicauerat romæ cum. 10. vel. 20. aut 50. epiſcopis aphris, ſi iterum cognouiſſet de

eadem cauſa cũ eiſdem epiſcopis & aliis plu-
A ribus in cõcilio exiſtentibus, non dubiũ quin
vltimũ iudiciũ fuiſſet plenariũ: quia cũ mul-
to pluribus epiſcopis. Præterea non dubita-
mus quin a ſententia papæ licet non poſſit ap
pellari/poſſit tamẽ ſupplicari: vt in.c. tum ex
literis de in integ. reſti. & quin ipſemet papa
vel cui ipſe cõmittere voluerit/poſſit ſentẽtiã
ſuã reformare: vt in.c. cum olim de re iudi. vn
de aug. non loquitur de iudicio cõcilii ſine pa
pa, ſed ſimul cum papa. ¶ Item poteſt dari a-
lia ſolutio ꝙ iſtam cauſam ceciliani impera-
tor ad ſupplicationẽ accuſatorũ remiſerat ad
melchiadem papam vt de ea ſimul cum certis
epiſcopis aphris ad hoc ꝑ imperatorẽ miſſis
cognoſceret: cum quibus papa non vt iudex
ſed vt arbiter & mediator in.d. cauſa pronun
ciauit. Quod patet per verba in eadẽ epiſtola
cũ paulo ante dicit, & tamen qualis ipſius bea
ti melchiadis vltima eſt prolata ſentẽtia? ꝗ in-
nocens, ꝗ integra; ꝗ prouida ac pacifica? qua
neq; collegas in quibus nihil cõſtiterat de col
legio ſuo auſus eſt remouere: & donato ſolo
(quem totius mali principem inuenerat) ma
xime culpato, ſanitatis recuperandæ optionẽ
liberam fecit cæteris, paratus cõmunicatorias
literas mittere etiam iis quos a maiorino ordi
B natos eſſe conſtaret: ita vt quibuſcunq; locis
duo eſſent epiſcopi quos diſſenſio geminaſ-
ſet, eum confirmari vellet qui fuiſſet ordina-
tus prior/alteri autem eorum plebs alia regẽ-
da prouideretur. Ecce ꝙ papa cum debuiſſet
ſimpliciter illos criminatores ceciliani ab ec-
cleſia eiicere & cecilianũ ab eorũ calũniis ab-
ſoluere, ſtudens vnioni & concordiæ peper-
cit criminatoribus & donato accuſationis au
thori & epiſcopo quem loco ceciliani in eius
eccleſia ſuffecerãt. Vnde recte aug. poſtea ad
hoc oſtendendũ ſubiungit, o virum optimũ/
o filiũ chriſtianæ pacis & patrẽ chriſtianæ ple
bis. Et ſubdit. ꝙ ſi in excuſationẽ dixiſſent ma
los iudices ſe eſſe perpeſſos (quæ vox eſt om
nium malorum litigatorum etiam cũ fuerint
manifeſtiſſima veritate ſuperati) potuiſſet eis
iuſtiſſime dici. ecce putemus qui iudicarũt ro
mæ non fuiſſe bonos iudices, reſtabat adhuc
plenarium eccleſiæ vniuerſalis iudiciũ: quod
propter multitudinẽ prælatorũ non recte po
tuiſſent ſine cauſa refugere / nec dicere malũ
iudicium. ¶ Poſſet etiam dari alia ſolutio: ꝙ
in eccleſia illa erat magnũ ſchiſma, & a dona-
tiſtis fuerat cecilianus abſens damnatus & in-
nocens exutus epiſcopatu. propter quod cau
ſa ex ſui natura quia concernebat fidem, erat
merito in concilio tractanda: vt in.c. ſicut ſan
cti. 15. di. & in.c. maiores de bap. & in.c. nũc C
autem. 21. di. cum ſimil. vnde quantumcũq;
papa iudicaſſet, poterat peti vt etiam per con
cilium determinaretur. ¶ Et ſic etiam reſpon
detur ad aliam ſequentem authoritatẽ augu.
ex. 6. li. contra dona. quòd loquitur de eccle-
ſia vbi præeſt papa.
¶ Ad authoritates aug. act. 10. & in li. de do-
ctrina chriſtiana & in ſermone ſuper ioannẽ
cum dicit ꝙ petrus geſtabat perſonã eccleſiæ,
ſatis reſpõſum eſt ſupra in. 8. motiuo pro pa-
pa. ¶ Et ad id qđ dicit ꝙ dominus dedit cla-
ues eccleſiæ vt quæcunq; ſolueret in terra eſ-
ſent ſoluta & in cœlo &c. & ꝙ eccleſia quæ
fundatur in chriſto accepit claues regni cœ-
lorum in petro. i. poteſtatẽ ligandi & ſoluen-
di, etiam reſponſum eſt ibidem in. d. 8. moti-
uo: quia hæc omnia) in petro eccleſia claues
accepit/petrus ꝓpter apoſtolatus ſui primatũ
gerebat figurata generalitate perſonam eccle
ſiæ/& eccleſia catholica in petri perſona ligan
di & ſoluẽdi poteſtatem accepit) ſonant vnũ
& idem: ſcilicet ꝙ eccleſia in perſona petri cla
ues recepit ligandi & ſoluendi fori pœniten-
tialis & iuriſditionis interioris, ſed clauem iu
riſditionis cõtentioſę & exterioris petrus prin
cipaliter & immediate a domino accepit, alii
autem per petrum: quia ſoli petro dictum eſt D
paſce oues meas. quod intelligit per teipſum
principaliter: & quia meſſis multa/ etiam per
alios a te deputandos. quia quod dictũ eſt &
tibi dabo claues & paſce oues meas, futuris ẽt
in eccleſia epiſcopis & ſacerdotibus dictũ eſt/
quorum petrus ſignũ nomen & figuram ge-
rebat. Hoc autem ſigno nomine & figura nõ
tantum epiſcopos in cõcilio congregatos de-
ſignabat, ſed etiam ſuos ſucceſſores ſummos
pontifices/patriarchas primates/epiſcopos &
cæteros catholicos rite ordinatos (vt in dicto
§. vna) quibus data eſt facultas ligandi & ſol
uendi. Non ergo poteſt intelligi quòd ſigni-
ficauerit eccleſiam excluſo ſe & poteſtate pro-
pria & ſucceſſorum ſuorũ: quia eccleſia quæ
eſt corpus chriſti myſticũ, conſtat principa-
liter ex papa tanquam capite & demũ ex aliis
tanquam membris. Ex quo liquet ꝙ iſtæ au-
thoritates aug. non concludunt ꝙ concilium
receperit poteſtatẽ iuriſditionis ſine papa nec
plenitudinem poteſtatis: præſertim cũ prædi
ctæ authoritates loquantur de facultate ligan
di & ſoluendi data per illa verba quodcunq;
ligaueris & tibi dabo claues: quæ conuenit ſo
lum certo generi perſonarũ (vt dictũ eſt). ¶ Ad

te ordinatis.ſicq; dicere ꝙ ſignificauit eccleſiã
A quo ad ;acu:tatẽ ligãdi & ſoluẽdi actiue,non
poteſt intelligi de vniuerſali eccleſia/ ſed tan-
tum de certo genere perſonarum in vniuer-
ſali eccleſia ſeu collectione fidelium exiſten-
tium quibus hoc exercitium cõpetere poteſt
Sed hic non videtur proprie ſenſus verborũ
augu.ſed ꝙ petrus eccleſiam ſanctã ſignifica-
uit.i.vniuerſos catholicos in hac collectione
fidelium exiſtentes,quæ collectio fidelium ec
cleſia nuncupatur:vt in. c . eccleſia de conſe.
diſtinctione. 1. in qua aliqui habẽt ſoluere&
ligare:& iſti ſunt ſummi pontifices/primates/
archiepiſcopi/epiſcopi & ſacerdotes.& aliqui
ſunt ſoluendi & ligandi:vt omnes quotquot
ſunt in hoc corpore myſtico eccleſię.Et ſic nõ
poteſt dici ꝙ iuxta dictas authoritates conci-
lium receperit aliquã poteſtatem in concreto
ſine papa,maxime ſupra iuriſditionem & ple
nitudinem papalis poteſtatis aut ſupra papã/
qui non eſt excluſus a prædictis authoritati-
bus.De quo dictum eſt plene in.d.8.motiuo.
¶ Et licet ſint datæ claues etiam apoſtolis (vt
d.c.a nobis &.d.c.noua &.d.§.vna) intellige
vt ibi etiam dictum eſt.Nec vſq̃ reperitur do
minum dediſſe illas ſine petro,quem deſigna
uerat caput/ & cui demandauerat principatũ
B regimen & adminiſtrationẽ. Et ſi aliter dice-
C retur (ſcilicet ꝙ iſta adminiſtratio data eſſet
pari modo apoſtolis) poneretur confuſio in
eccleſia.nam vt dicit beatus grego .ſi ſua vni-
cuiq; epiſcopo iuriſditio non ſeruatur , quid
aliud agitur niſi vt per nos per quos eccleſia-
ſticus ille ordo cuſtodiri debuit cõfundatur?
vt in.c.peruenit.xi.q.1.
¶ Ad illud quod dicitur in li.2 . de bap. & in
d.c.quis neſciat, conceditur ꝙ per concilium
poteſt derogari ſcripturis ſanctorum inquan
tum deuiant a veritate:vt in.c.1 .de ſum.trini.
in ſexto. Hoc autem non dicitur de con-
cilio contra voluntatem papæ congregato :
quia eſſet diſſidiũ & non concilium.vnde cũ
hoc fiat cum papa,non tam concilio q̃ papæ
tribuitur/qui habet facultatem legis conden-
dæ:vt iuribus vulgaribus.¶ Sic etiam reſpon
detur ad.c.illa.12.di.Et idem reſpondetur ad
alias authoritates aug . in quibus dicit ceden-
dum eſſe conciliis:quia illud eſt propter au-
thoritatem pontificum in conciliis præſiden-
tium/& in iis quæ ſunt fidei:vt veneratur illa
etiam grego.in.c.ſicut.15.di. Item & cõcedi
tur claues datas eſſe eccleſiæ , ſed illas & eo
modo quo dictum eſt in pręallegato octauo
motiuo. & etiam late in.15. motiuo ſimili-
ter pro papa : vbi examino an vna vel plures C
ſint claues eccleſiæ. de quo etiam in.q. vtrum
concilium cognoſcat de omnibus cauſis &
litibus & quam iuriſditionem habeat.
¶ AD VIGESIMVMPRIMVM ex au
thoritatibus hiero.reſpõdetur ꝙ ad idem vir-
tualiter tendunt cum authoritatibus aug . Et
primo ad illam ꝙ chriſtus dedit omnem po-
teſtatem diſcipulis & apoſtolis,dicitur ꝙ de-
bet intelligi de poteſtate ordinis:quia apoſto
li non fuerunt pares cum aliis diſcipulis:vt o
ſtendit tex. in.c.in nouo.21.di. quia apoſto-
li fuerunt facti epĩ : & ideo hodie in eorum
loco ſunt epiſcopi. 72. vero diſcipuli aſciti
ſunt cũ meſſis eſſet multa & operarii pauci:
quorum typum in eccleſia gerunt presbyteri
vt.d.c.in nouo.Ecce ꝙ maiores fuerunt apo
ſtoli q̃ cæteri alii diſcipuli. & hoc dicit tex . in
cap.decretis in fi.21.di.vbi dicit.chriſtus.12.
apoſtolos tanq̃ maiores ſacerdotes/&.72.di-
ſcipulos quaſi minores ſacerdotes inſtituit. Si
ergo aliqui erant maiores & aliqui mino-
res,non poterãt in omnibus eſſe pares & oẽs
habere omnẽ poteſtatem. Sic igitur quod di
cit hiero. ĩ allegata epiſtola de.7.gradibus ec
cle. chriſtum dediſſe omnem poteſtatem di-
ſcipulis/debet intelligi ſecũdum ſubiectum:
hoc eſt ꝙ dedit eis omnem poteſtatem ligan D
di & ſoluendi in foro conſcientię/ ſicut apo-
ſtolis. & in hoc erit paritas inter eos.Sed quo
ad alia apoſtoli & conſequẽter epiſcopi ſunt
maiores : vt ipſemet hiero.in eadem epiſtola
oſtendit/cum dicit. quoniam quicquid in cle
ricis conſecratum eſt/prædixi epiſcopum ſo-
lum habere:manifeſtum eſt in illis partes &
mẽbra virtutũ/in epõ plenitudinẽ diuinitatis
corporaliter habitare:atq; ita eſt vt ĩ epĩs deũ
in presbyteris apoſtolos recognoſcas.Cõſtat
igitur ꝙ ex dictis verbis hiero. (oẽm ptãtem
deus diſcipulis dedit) non põt ſumi argumẽ
tũ ꝙ fuerint ſupra petrũ & alios apoſtolos.&
cõſequenter nõ valet argumentũ data eſt oĩs
poteſtas epiſcopis ergo ſunt maiores papa:ſi-
cut nec presbyteri maiores epiſcopis,vt dictũ
eſt.¶ Ad regulam qui omne dicit nihil exclu
dit,reſpondetur ꝙ eſt intelligenda ſecundum
ſubiectam materiam/hoc eſt de poteſtate li-
gandi & ſoluendi.& regula patitur multas re
ſtrictiones:de quo.19.di.c.ſi romanorũ.& in
c.vt circa de elec.in.6.& in.l.ſi pluribus poſt
bar.de lega.2.& in regula in generali de reg.
iu.in.6.Et dictio omnis frequenter reſtringi
tur vel ratione eius de quo agitur:vt in.l.2.de
ritu nuptiarũ.vel ratione adiuncti.1.q.7.ſi qs

A omnem, vel per id quod præceſſit. ff. de pecu
lio legato. l. ſeruo manumiſſo, interdum ex
genere relatiui. ff. de ſupel. lega. l. cum qui,
dam, interdum ex communi vſu loquendi. l.
inter omnes. ff. de ſur, interdum ex mẽte con
trahentium. l. tres fratres &c. l. emptor. §. 1.
ff. de pac. & his ſimilibus.

¶ Ad illud hiero. matth. 16. habent quidem
eandem iudiciariam poteſtatem alii apoſtoli,
reſpõdetur quòd debet intelligi de iudiciaria
poteſtate ligandi & ſoluendi in foro pœni,
tentiali, quod oſtendit cum ſubiũgit, quibus
poſt reſurrectionem dominus ait accipite ſpi
ritum ſanctum quorum remiſeritis peccata
&c. quæ authoritas ioannis. 20. eſt de dimit
tendis peccatis & non fori iudicialis exterio,
ris. Et clarius oſtendunt alia ſequentia verba
cum dicit. vt omnes intelligant quòd quicun
que ab vnitate fidei & ſocietate eius ſe ſepa,
rauerit, nec a peccatis ſolui nec cœlum po,
teſt ingredi. Et clarius ſequitur. hunc locum
quidam non intelligentes, aliquid ſibi ſumũt
de ſupercilio phariſæorum, vt damnare in,
noxios vel ſoluere ſe noxios putent: cum
apud deum non ſententia ſacerdotum ſed re
orum vita quæratur. vnde in leuitico oſten,
dere ſe ſacerdotibus iubentur leproſi. Ecce
B ꝙ loquitur de iudiciaria poteſtate fori pœni
tentialis diſcernendi inter lepram & lepram
hoc eſt peccatum & peccatum.

¶ Ad cap. omnibus. 24. quæſtione prima re
ſpondi ſupra in præallegato octauo motiuo.
Et nihilominus vltra ibi dicta; cum in tex.
dicatur quòd ecclesia eſt ſponſa pulchra ſine
ruga & macula/ ortus concluſus/ fons ſigna
tus/puteus aquæ viuæ & paradiſus cum fru
ctu pomorũ, per hæc ſoluitur etiã cõtrariũ:
qa ſi eſt ſponſa quæ recepit claues ipſa habet
ſponſum & patremfamilias. Eccleſiæ ãt ſpon
ſus eſt chriſtus: vt dicit. s. tho. in trac. contra
impugnantes religionem, & tex. in capitulo
loquitur in fi. 24. quæſtione prima. De quo
ſponſo dicitur ioannis. 3. qui habet ſponſam
ſponſus eſt. ipſe enim de eccleſia ſuo nomi,
ni filios generat: alii autem qui ſponſi dicun
tur, ſunt miniſtri ſponſi exterius cooperan,
tes ad generationem ſpiritualium filiorum:
quos tamen non ſibi ſed chriſto generant.
Qui quidem miniſtri intantum ſponſi dicun
tur inquantum vicem veri ſponſi obtinent.
& ideo papa qui vicem veri ſponſi obtinet in
eccleſia vniuerſali, dicitur vniuerſalis ec,
cleſiæ ſponſus ſicut epiſcopus diœceſis ſuæ
ſponſus dicitur. Papa autem cum vicem
chriſti gerat in terris, paterfamilias & agrico C
la eſt: & conſequenter maior ipſa ſponſa.
Sicque ex prædicta authoritate non ſequitur
quòd concilium ſit maius papa: quia etſi ec,
cleſia ſponſa recepit poteſtatem clauium li,
gandi & ſoluendi, hoc fuit a ſponſo chriſto
& cum eo qui vice ſponſi & pari poteſtate
in terris fungitur. Ipſa igitur eccleſia ſine vi
ces gerentis voluntate quandiu vices chriſti
gerit/ claues exercere non poteſt. Et verba
quæ ſequuntur ſi quis hanc domum (ſcilicet
eccleſiam) corrigentem corripientemq; con
tempſerit/ ſit tibi ſicut ethnicus &c. non de,
notant magis correctionem iuriſditionalem
coactiuam quàm fraternam, & ita poſſunt in
telligi de fraterna ſicut de iuriſditionali. Imo
ex quo ſumpta ſunt ex illa authoritate matth.
18. magis videntur intelligenda de corre,
ctione fori pœnitentialis: vt late dictum eſt
in quæſtione vtrum poteſtas clauium & quę
ſit in eccleſia, vbi agitur de dicta authoritate
matth. 18. poſt vltimum motiuũ pro papa.

¶ Ad authoritatem oſtien. reſpõdetur quòd
etiam apoſtolis datæ ſunt claues fori conten
tioſi ſed deſcenſiue a petro, ſeu a chriſto non
immediate ſed mediante petro. nec huius cõ
trarium dicit oſtien. ibi. Et licet tex. ibi dicat
quòd dominus dedit claues apoſtolis, tamen D
verum eſt dicere quòd dominus dedit illas
principaliter petro/ & per deriuationem a pe
tro aliis apoſtolis.

¶ Ad illud matthæi vltimo patet ex dictis ſu
pra de poteſtate clauium reſponſio. Et nihilo
minus dicendum eſt quòd non ſequitur ſi da
ta eſt poteſtas baptizandi per illam authorita
tem apoſtolis/ & conſequenter aliorum ſacra
mentorum (licet iſta illatio non ſit neceſſa,
ria) quòd data fuerit poteſtas iuriſditiona,
lis: quia hæc non verſatur circa ſacramenta
eccleſiæ. ¶ Ad illud ꝙ nemo poteſt in aliena
parochia prædicare aut ſacramenta mini,
ſtrare, conceditur hoc: ſed vt ſatis dictum
eſt, per dictam authoritatem datum eſt ſo,
lum quod eſt iuriſditionis fori interioris: ſi
autem datum eſt etiam quod eſt fori exterio,
ris, hoc fuit non ex vi dictæ authoritatis ſed
per deriuationem a petro, a quo primo diſtin
ctæ ſunt prouinciæ (.c. in illis. 80. diſtincti
one) & a pontificibus & conciliorum autho
ritate: vt in capitulo per ſingulas el primo
& ſecundo. 9. q. 3. & in capitulo prouinciæ
99. diſt. & parochiæ poſtea diuiſæ ſecun,
dum tex. in. c. 1. 13. q. 1. a dionyſio, & in. c. pa
ſtoralis de iis quę fiunt a prælato ſine con. ca.

¶De apoſtolo qui excommunicauit corin-
A thium alias ſupra dictum eſt. Et paulus qui
hoc fecit/non fuit præſens cum chriſtus dixit
illa verba apoſtolis matthæi. 18.& vlti. ergo
hoc fecit vel ex authoritate habita per deriua-
tionem, vel ex ſpeciali prærogatiua qua ha-
bebat facultatẽ tradendi ſatanæ enormes pec-
catores. ☞ Ex eo etiam quòd paulus manda-
bat ſeruari præcepta & dogmata apoſtolorũ,
non ſequitur quod habuerint iuriſditionem
contentioſam immediate a chriſto. Et bene
tunc apoſtoli tradebant præcepta & dogma-
ta, quia erant diſperſi per prouincias, & præ-
cepta ac dogmata ſeu decreta non neceſſario
iuriſditionem contentioſam important: præ-
ſertim cum prædicarent fidem chriſti de qua
dabant dogmata & docebant plebes. Vnde
hæc magis erant fori poli & iuriſditionis fori
interioris quàm fori cotentioſi: & ſi qua erant
fori contentioſi, erant deſcenſiue a poteſtate
petri: vt ſæpius dictum eſt. ☞ Quòd conci-
lium poſſit aliquem excommunicare, conce-
ditur: quia recipit poteſtatem a papa qui illi
præeſt vel eius legatis & commiſſariis prima
quæſtione. 7. capitulo cõuenientibus. de hoc
tamẽ vide in arti. vtrum concilium cognoſcat
de omnibus litibus.

B ¶Ad illud lucæ. 22. reſpondetur quòd con-
gruentius exponitur de regno triumphantis
eccleſiæ, quod patet ex eo quod ſubiungitur
vt edatis & bibatis ſuper menſam meam in
regno meo: iuxta illud ioannis. 6. qui mandu
cauerit hunc panem viuet in æternum. & io-
annis quarto, qui biberit ex aqua quam ego
dabo ei non ſitiet in æternum. Et clarius oſtẽ
ditur ex eo quod ſequitur & ſedeatis ſuper
thronos iudicantes. 12. tribus iſrael. quod
nõ poteſt intelligi de eccleſia militanti. ☞ Po
teſt etiam dari alia ſolutio (ſi volumus illud
intelligere de eccleſia militanti) ꝙ & apoſto-
lis & epiſcopis datum eſt regimẽ eccleſiæ: iu-
xta illud actuum. 20. in quo vos ſpiritus ſan-
ctus poſuit epiſcopos regere eccleſiam dei,
ſed hoc regimen habuerunt non principali-
ter ſed per deriuationem a petro quo ad iuriſ
ditionem fori exterioris. ☞ Non obſtat quòd
dicit ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi
pater meus regnum id eſt regimen: quia di-
ctio ſicut nõ ponit̃ ſimilitudinarie (nec ſem
per dicit ſimilitudinem: vt ponit anto. in cap.
damnamus de ſumma trinitate & in cap. quia
V. & cap. nouit de iudi. & in cap. inquiſitio-
nis de accuſa. cum ſimilibus) ſed ponitur ex-
emplificatiue: vt in l. 1. ff. de rerum diui. Nec

ſimile eſt idem. l. non poſſunt. C. de legibus. l. C
ad ſimilitudinem. C. de epiſ. & cleri. l. quod
nerua. ff. depoſiti. Et ſic intelligitur ꝙ fuerunt
illis demandata iura cœleſtis & terreni impe
rii. Præterea nõ obſtat ille tex. c. 1. 22. di. quia
non loquitur in genere de omnibus apoſto-
lis ſed tantum de ſancto petro: quia dicit qui
beato petro æternæ vitæ clauigero terreni ſi-
mul & cœleſtis imperii iura cõmiſit, vbi nihil
dicitur de aliis apoſtolis & conſequenter nec
de eccleſia vel concilio. Et ſic potius facit pro
quàm contra.

¶Ad illud de glo. habent quidem eandẽ iudi
ciariam poteſtatẽ apoſtoli &c. ſupra reſpon-
ſum eſt circa principium ſolutionis iſtius. 21
contrarii.

¶Ad glo. interli. quæ ſupplet ad verba quæ-
cunqꝫ alligaueritis ſcilicet vinculo anathema
this/eſt difficilis reſponſio: quia ibi chriſtus o
mnibus apoſtolis ſimul eſt loquutus, & ita
principaliter aliis ſicut petro, & maxime quia
ſi volumus ꝙ illa authoritas intelligatur in fo
ro pœnitẽtiali, nõ multũ cõuenit alligare pec
catorẽ: quia hoc ipſo ꝙ peccat eſt ligatus, &
ſic videntur ſublata illa quæ dicta fuerunt ſu
pra quòd illa verba loquuntur in foro pœni
tentiali ſi eſt verum quod dicit glo. quòd ver D
bum alligaueritis debet intelligi per viam a-
nathematizationis. Sed dicẽdum eſt (vt alias
dictum eſt) quod licet ſimul datæ ſint claues
per verba matth. 18. tamen nõ æqualiter ſed
principaliter petro. & conſiderandum eſt ꝙ il
la verba dicta ſunt etiam petro cum apoſto-
lis. vnde eccleſia de per ſe ſine petro nunquã
legitur recepiſſe poteſtatẽ iuriſditionis princi
paliter, ſed bene petrus ſolus per verba paſce
oues meas. Vnde dicendum eſt ꝙ principali
ter data eſt petro poteſtas ordinis & iuriſditio
nis: apoſtolis autem ordinis ſimul & iuriſdi-
tionis fori interioris: & ſi data eſt eis poteſtas
fori contentioſi, hoc fuit per deriuationem a
petro in eos. ☞ Non obſtat quòd dominus lo
quebatur omnibus apoſtolis ſimul cum pe-
tro: quia ſi iuriſditionem receperunt deſcen-
ſiue a petro, veritas eſt quòd quæcunqꝫ alliga
uerint vel ſoluerint in terra erunt ligata & ſo
luta in cœlo. ☞ Ad gloſam igitur expo-
nentem illud quæcunqꝫ alligaueritis de vin-
culo anathematis, reſpondetur quòd intelli-
gitur vel ſimul cũ petro: vt poſſumus ponere
exemplũ in die iouis ſancta quãdo papa ana-
thematizat ſolẽniter cũ cardinalibus & epis.
vel intelligit̃ ſingulariter. i. quicũqꝫ apoſtolo
rũ alligauerit vinculo anathematis, & tũc in-

A telligitur petri voluntate & iuriſditione eis a
petro conceſſa: vt in. c. ita dominus. 19. di.
quia non reperitur data adminiſtratio & ple-
nitudo omnimoda poteſtatis & iuriſditionis
principaliter niſi petro per illud paſce oues
meas: ſicut ſupra dictum eſt (& plene) in
octauo & quintodecimo motiuo pro papa.
Vel intelligitur vinculo anathematis id eſt al-
ligationis ex iuriſditione fori interioris pœ-
nitentialis. Nec obſtat ꝙ hoc ipſo ꝙ quis eſt
peccator/ eſt alligatus: quia quando pecca-
tum eſt factum notorium debet coerceri no-
toria coertione. 2. queſt. 1. c. manifeſta. Et ita
loquitur authoritas illa matth. 18. poſtq̃ de-
ductum eſt crimen in notorietatem.

¶AD VIGESIMVMSECVN-
dum reſponſum eſt in articu. vtrum & quæ
claues fuerint datæ eccleſiæ, & in quæſtione
quam iuriſditionem habeat concilium, & ſu
pra in. 15. motiuo pro papa. ¶ Ad authorita
tem. c. cum paulus. 2. q. 7. alias eſt reſpōſum.
Et prætereа ex hoc non arguitur quòd pau-
lus eſſet maior: quia licet etiam inferiori reſi
ſtere ſuperiori quādo videt ſuperiorem ſcan
dalizantem eccleſiam: ſicut ſupra dixi in vno
de remediis tenendis contra papam quando
ſcandalizat eccleſiam. Facit quod dicitur in. c.
B q reſiſtit & in. c. iulianus. xi. quæſtione. 3. & l.
prohibitum. C. de iure fiſci li. 10. c. ad aures
in glo. de tempo. ordi. & . c. ex literis de of-
fi. delega. cum ſimil. Item licite potuit petro
reſiſti: quia errabat nec perpendebat ante
repræhenſionem pauli quomodo ſcandaliza
bātur gentiles quos inducebat ad iudaizādū.
Et ſecundū hieronymum fuit repræhenſio
diſpenſatoria, non quòd eſſet maior petro:
de quorum paritate & maioritate ſatis ſupra
dixi in. 8. motiuo pro papa. ¶ Ad alias re-
præhenſiones factas petro/ etiam ſupra reſpō
di. & tex. in capitulo petrus ea. cauſa ſecun-
da quæſtione ſeptima reſpondet cum dicit.
non ex poteſtate officii qua potuiſſet dicere
oues paſtorem ſuum non accuſent nec reprę
hendant ſed ex authoritate diuinæ virtutis
&c. ¶ Ad authoritatem ex præfatione eccle-
ſiæ/ dixi & reſpondi in vltimo motiuo pro pa
pa in quæſtione de poteſtate clauium data ec
cleſiæ. ¶ Ad illud pauli ad galatas ſecundo
nihil mihi contulerunt &c. dixi in. 8. moti-
uo pro papa in arti. de maioritate petri vel
pauli. ¶ Quo ad iura. c. in nouo & . c. loqui-
tur & . c. audiuimus, quō pro oībus & præ
oībus petrus claues acceperit dixi in reſpon
ſione ad authoritatem auguſtini de dicto. c.

quodcunq;. 24. quæſtione. 1. In dicto. 8. mo C
tiuo & in ſolutione ad. 18. contrarium. Et li
cet dictum fuerit petro vt deſignaretur vni-
tas, non tamen vt deſignaretur ſuperioritas
eccleſiæ ad petrum. & ſic vnitas in capite pe-
tro erat maioritas: vt in capitulo rogamus
24. quæſtione prima, & ſatis ſupra dictum
eſt.

¶Ad tex. in. c. quis. 21. diſtinctione conce-
ditur ꝙ vniuerſæ per orbem eccleſiæ ſunt v-
nus thalamus cum romana eccleſia/ & ꝙ ro-
mana eccleſia eſt deſignata caput per verba
tu es petrus: ſed non ſequitur ex hoc ꝙ vni-
uerſalis eccleſia ſine romana/ ſit maior roma
na eccleſia quæ eſt caput aliarum. Item quis
verba tu es petrus dicta eſſent pro omnibus.
non ſequitur ꝙ omnes aliæ per orbem eccle
ſiæ receperint poteſtatem ſine petro: ſed tunc
demum quando vnitę ſunt cum petro, & pro
tunc dicitur & vnam ſanctam catholicam ec
cleſiam ratione vnitatis fidei. Vnde ex præ-
miſſo tex. non ſequitur ꝙ eccleſia ſit maior
papa. imo contrarium innuitur: quia ſi roma
na eccleſia eſt prælata cæteris / & papa etiam
dicitur romana eccleſia (vt dicitur per ioan.
an. in. c. ſi abbatem de elec. in. 6. quia romana
eccleſia eſt in papa & papa in romana eccle-
ſia) ſequitur ꝙ papa ſit maior. Sed ſi recte cō D.
ſideretur, non bene ſonat dicere ꝙ verba tu
es petrus cēſentur referri ad vniuerſalem ec-
cleſiam/ ſi tantum intelligatur de iſtis verbis
tu es petrus: quia non poteſt intelligi. i. tu es
eccleſia: maxime propter verba quæ ſequun
tur & ſuper hanc petram ædificabo eccleſi-
am meam. Vnde bene dicit tex. in capitulo
loquitur. 24. q. 1. loquitur dominus ad pe-
trum ego dico tibi ꝙ tu es petrus. ecce ꝙ illa
verba non deſignant eccleſiam ſed petri per-
ſonam. Sed cum dominus ſubiūgit & ſuper
hanc petram ædificabo eccleſiam meam, ꝙ
pro omnibus loquatur ad petrum bene pōt
ſtare. Et hoc demonſtrat ille tex. cum poſt
prædicta verba ædificabo eccleſiam meam;
ſubdit ſuper vnum ædificat eccleſiam. Vn-
de ſi dicatur ꝙ quando dictum eſt petro tu es
petrus & ſuper hanc petram ædificabo eccle
ſiam meā/ & portæ inferi non præualebunt
aduerſus eā / & quodcunq; ligaueris ſuper
terrā erit ligatum & in cœlis &c. dictum eſt
ei pro omnibus ſed principaliter ei, bene po-
teſt ſtare: vt in capitulo audiuimus. 24.
quæſtione. 1: Quapropter non tam verba tu
es petrus quàm verba quodcunque ligaue-
ris ſuper terram, ſunt quæ deſignant perſo-

A nam petri etiam geſſiſſe typum vniuerſalis eccleſiæ: & propter quæ dicitur quòd quando petrus claues accepit eccleſiam ſignificauit. Et propterea tex. auguſtini dicit in cap. quodcunq; vigeſimaquarta quæſtione. 1. q. per dicta verba quodcunq; ligaueris / petrus pro omnibus claues accepit & eccleſiam ſignificauit, quod intelligendum eſt non vt miniſter pica vel organum (vt alias dictum eſt) ſed demonſtratiue & diſtributiue & etiam deriuatiue in iis quæ ſunt iuriſditionis fori exterioris. Et ideo non ab re dicitur quòd ipſe præ omnibus claues accepit id eſt ante: vt in. l. ſi fideiuſſor. C. qui ſatiſdare cogantur. l. quicunque &. l. mancipia. C. de ſeruis fugi. Item præ omnibus id eſt vltra & ſupra & extra omnes alios: vt in rubrica de dote prælega. Vnde ad propoſitum non ſequitur etiam ſi verba dicta petro intelligãtur dicta pro omnibus / quòd propterea petrus potuerit dici minor: & conſequẽter eius ſucceſſores minores aliis de eccleſia ſiue minores ipſa eccleſia ſiue concilio.

¶ Ad id quod dicitur quòd ſi poteſtas tantum data fuiſſet petro / non diceretur in ſymbolo & vnam ſanctam catholicam eccleſiam / ſed vnum ſanctum petrum. reſpondetur q̃ B non negatur quin claues petro datæ / fuerint datæ etiam eccleſiæ ſed modo quo ſupra ſæpius dictum eſt. & ſub nomine eccleſiæ etiam petrus qui eſt caput cõprehenſus eſt: & vt vnitas deſignaretur / nõ eſt diuerſificatus petrus ſiue papa ab eccleſia: quia eſt vna: vt in capitulo loquitur vigeſimaquarta quæſtione 1. ſæpius adducto.

¶ Ad illud quod dicitur quòd pro eccleſia & non pro petro dictũ eſt ego pro te rogaui vt non deficiat fides tua lucæ vigeſimoſecundo. reſpondetur quòd imo etiam pro petro rogauit dominus. vnde glo. nicolai ad verbum ego pro te rogaui vt non deficiat fides tua / addit ſcilicet finaliter: non enim rogauit vt petrus non caderet ſed vt in caſu non remaneret. Et gloſa ordinaria ibi dicit rogaui non vt non tenteris ſed vt non deficiat fides tua: vt poſt lapſum negationis ad priſtinum ſtatum pœnitendo reſurgas. Et gloſa interlinearis dicit, ſicut ego orando te protexi ne deficeres, ſic tu infirmiores fratres exemplo tuæ pœnitentiæ conforta ne de venia deſperent. & hoc ſentit tex. in capitulo decretis in fi. vigeſimaprima diſtinctione. Et poſito etiam quod illud intelligatur de fide eccleſiæ (iuxta illud ioãnis decimoſeptimo / nõ pro eis autem rogo tantum ſed etiam pro iis C qui credituri ſunt per verbum eorum in me) adhuc non ſequitur quòd eccleſia ſit maior ipſo papa. nec ſi aliqui ex pontificibus defecerunt a fide / propterea defecit dignitas papatus in eccleſia. & ſi petrus defecit a fide, non propterea conuerſus perdidit dignitatem: quia fidelior factus maiorem repperit gratiam quàm amiſerat, tanquam enim bonus paſtor tuendum gregem accepit: vt in capitulo fidelior quinquageſima diſtinctione.

¶ Quinimo aliqui voluerunt quòd petrus negando chriſtum non defecerit a fide, ſed quòd ideo negauerit quia nolebat ſeparari ab eo ex amore quem habebat erga ipſum: & ſic quòd non defecerit nec a fide nec ab amore chriſti. Et ſi dicatur quòd negando ſe diſcipulum eius & ſe noſſe ipſum / defecit a fide: quia negat chriſtum qui ſe negat eius eſſe diſcipulum: vt dicit hugo cardinalis ſuper illud lucæ vigeſimoſecundo mulier non noui illum. & glo. ordi. ibidem ſuper illud homo neſcio quid dicis / & marci quartodecimo ſuper illud at ille negauit. Poteſt reſponderi quòd (quicquid ſit de charitate) licet in petro defecerit confeſsio fidei / non tamen defecit fides quæ eſt in corde: quia negauit dominum ex timore non ex incredulitate. ¶ Et D poſito q̃ intelligatur dominus rogaſſe pro eccleſia, non ex hoc ſequitur q̃ eccleſia ſiue concilium ſit maius. nam & in paſſione cæteri apoſtoli defecerunt a fide (quæ vt alias dictum eſt remanſit in ſola beata virgine dei genitrice) & tamen etiam pro aliis diſcipulis rogauerat: vt patet ioannis. 17. Vnde etiam ſi intelligatur pro eccleſia rogaſſe vt non deficeret fides eius, pro fide petri (hoc eſt quam petrus confeſſus fuerat) rogauit. & propterea dicit rogaui vt non deficiat fides tua qua confeſſus es me eſſe filium dei matth. 16. Et ſic rogauit pro fidelibus quorum non erat defectura fides quã habituri erant de ipſo quòd eſt chriſtus filius dei vſq; ad conſummationem ſeculi, quod oſtendit illud matth. vl. ego enim vobiſcum ſum vſq; ad conſummationem ſeculi. Quinimo per dicta verba ego rogaui pro te vt non deficiat fides tua / oſtendit maioritatem petri: quia dicit vt non deficiat fides tua. quia enim alii apoſtoli non ita confeſſi fuerãt chriſtũ filium dei ſicut petrus, ideo non dixit apoſtolis pro fide veſtra. Et per dicta verba oſtendit q̃ fides petri eſt fides vniuerſalis eccleſiæ. & ſic oſtendit maioritatem petri, tanquam illius qui eſt caput & fundamentũ fidei.

A Et ex hoc infertur reſponſio ad, c. pudenda & c. hæc eſt fides, 24. quæſtione. 1. ꝙ ſi eccleſia eſt perpetuo duratura, & fides quam confeſſus eſt petrus (& quam etiam ipſe martyr moriens habuit) eſt in eccleſia perpetuo duratura: vt dictum eſt ſupra proxime. Et virtualiter eccleſiæ fundamentum eſt ipſa petri confeſſio/ & ex petri confeſſione eccleſiæ ſtabilitas roboratur. Et non eſt verum ꝙ ratione ſtabilitatis & durationis eccleſia ſiue concilium debeat præferri. Et ad hoc facit tex. in c. non turbatur. 24. q. 1. vbi dicitur ꝙ turbari non poteſt nauis cui præeſt petrus in quo firmamentum eccleſiæ eſt, & cui ſoli dictum eſt duc in altum: quid enim tam altum ꝗ altitudinem diuitiarum videre, i. ſcire dei filium & profeſſionem diuinę generationis aſſumere. ☞ Item poteſt dari alia ſolutio/ ꝓ etiam dignitas papatus eſt perpetua: vt in. c. ſi gratioſe de reſcrip. vbi dicit ioan. mo. & archi. ꝙ licet habens papatum vel dignitatem ſit corruptibilis, papatus tamen & imperium & dignitas ſemper manent: vt in authen. quomodo opor. epiſ. in. §. licentiam colla. 2. Et ideo corrupto ſubiecto, dignitas papatus non dicitur non exiſtere ſed vacare: hoc eſt adminiſtratore iuris vel facti carere/ de conceſ. præ-

B ben. c. cum noſtris. Vnde leo papa in ſermone. 2. in anniuerſario die ſuæ aſſumptionis dicit ꝙ in ſede petri viuit poteſtas & excellit authoritas.

¶ Ad illud ꝙ eccleſia ē ſine macula & ſine ruga & incorrupta & pudica, reſpondetur ꝙ ex hoc non ſequitur quòd ſit maior quā papa, nam glorioſa virgo maria fuit maior apoſtolis, & tamen non illi ſed iſtis claues regni cœlorum traditæ ſunt: vt in. c. noua de pœni. & remiſ. Facit quod diximus ſupra de parilitate meritorum petri & pauli, & tamen petrus fuit maior paulo in adminiſtratione. Et cū tex. in. c. loquitur/ & in. c. omnibus loquitur de eccleſia, etiam virtualiter loquitur de papa qui eſt in eccleſia.

¶ Ad illud ꝙ fides catholica eſt manſura vſq; ad finem ſeculi, dictum eſt ꝙ fides catholica eſt etiā fides petri qui confeſſus eſt chriſtum filium dei viui matth. 16. quæ fides manſura eſt vſq; ad conſummationem ſeculi/ vt ſupra dictum eſt. Et ſic reſpondetur ad tex. & glo. matth. vl. Et cum loquimur de maioritate papæ ad concilium, non intelligimus de papa non catholico ſiue infideli ſed de fideli & catholico: cui etiam gratia ſpiritusſancti aſſiſtit. c. non nos. 40. di. Vnde epilogando

C dicimus ꝙ ſiue loquamur de maioritate poteſtatis clauium ratione dignitatis ſiue ratione ſtabilitatis & durationis ſiue ratione meritorum ſiue ratione aſſiſtentiæ ſpiritusſancti, non infertur nec probatur ꝙ eccleſia & conſequenter concilium ſit maius papa.

¶ AD VIGESIMVM TERTIVM conceditur ꝙ chriſtus eſt principale eccleſiæ fundamentum, ſed etiam petrus dicitur fundamentum eccleſiæ ſecundarium: vt in. c. fidelior. 50. diſt. ſed de hoc dic vt late dixi in. 5. motiuo pro papa, & latius in. 8. circa fi. ☞ Ad authoritatem grego. ꝙ petrus erat mēbrum eccleſiæ vniuerſalis, reſpondetur per ea quæ dicta ſunt in rñſione ad ſeptimum contrarium.

¶ Ad illud apoſtoli ad ephe. 1. & aug. ſuper pſal. 103. ꝙ ſtabilitas & firmitas eccleſiæ inhæret ei intrinſece/ & habet virtutem & poteſtatem intrinſecam ſe in ſuo eſſe cōſeruandi, reſpondetur ꝙ ex hoc non ſequitur ꝙ ſit maior ꝗ papa/ nec ꝙ clauium poteſtas principaliter ſit in ea, quinimo principalius eſt in in papa: nec ex hoc ꝙ principalius eſt in papa deficit eccleſiæ poteſtas ſe in ſuo eſſe conſeruandi & ſacramenta miniſtrandi. Item cum apoſtolus & aug. loquuntur de eccleſia/ loquuntur de eccleſia vnita cum papa catholi- D co & ſic cum capite, & non de ſeparata a capite. Vnde ex dictis authoritatibus non poteſt argui maioritas concilii ad papam. & dicere eccleſiam ſine papa/ eſt dicere eccleſiam ſine capite, ſine quo nō eſt perfectio ſenſuum nec recta ſubſiſtentia & adminiſtratio.

¶ Ad illud quod ſequitur de clauibus rñſum eſt in. d. 8. & vltimo motiuo pro papa. ☞ Ad authoritatem rabani matth. 16. reſpondetur ꝙ loquitur de poteſtate ligandi & ſoluendi ordinis, patet ex verbis qui ſeipſos ab vnitate fidei ſeparant/ tales a peccatorum vinculis abſolui non poſſunt. Et idem dico de authoritate remigii. ☞ Ad authoritatem leonis papæ reſponſum eſt in ſolutione. 18. contrarii. ☞ Ad authoritatem abbatis dicendū eſt prout late dictum eſt in. 8. motiuo pro papa.

¶ Ad illud de contentione inter apoſtolos reſpondetur ꝙ contentio non fuit de primatu eccleſiæ, ſed quis eſſet maior in regno cœlorum: vt patet matth. 18. Vnde dicit ibi glo. nō eo, ꝙ tunc nō fuit contentio quis maior eſſet inter eos, ſed quis maior eſſet in eccleſia militanti per meritum & quis in eccleſia triumphāti per præmiū. Et chryſoſto. lucæ. 22. (& refert ibi hugo cardi.) dicit, vide ꝙ de princi-

patibus terrenis non contendunt ſed de ſpiri
A tualibus in cœlo,hoc autem infirmitatis erat,
ſed nos neq; ad infirmitatem illorum per-
uenimus:non enim quærimus quis ſit maior
in regno cœlorũ,ſed quis ſit maior / quis co-
pioſior/quis potentior in regno terre. Item
ſi volumus tenere contentionem vere fuiſſe
de præſidentia inter eos (ſiue hæc contentio
habuerit ortum ex eo ꝙ audiuerant dominũ
loquentem de inſtante ſua paſſione / & tunc
cœperint inter ſe quærere quis ipſorum eſſet
aptior ad tenendum locum chriſti ſecundum
glo.nico.ſiue habuerit ortum ex eo ꝙ domi-
nus matth. 17.ſecum duxerat in montē petrũ
iacobum & ioannē quaſi aliquid ſecretũ illis
commiſſurus,ſiue quia dominus matth. 16.
promiſerat petro ſe daturum illi claues regni
cœlorum:ex quo putabant vel petrum omni
bus/vel illos tres cæteris eſſe præferendos ſe
cundum bedam:de quo diſputauerant in via
mar.9.vnde glo. ordina. ſuper illud lucæ. 9.
intrauit autem cogitatio in eos quis ipſorum
eſſet maior/dicit.quia viderant petrum iaco-
bum& ioannem in montē ſecrete ductos ſe-
cretumq; aliquid eis traditum eſſe, ſed & pe-
tro ſuperius claues regni cœlorũ eſſe promiſ
ſas eccleſiamq; ſuper eum eſſe ædificandã:ra-
ti ſunt vel iſtos tres cæteris vel omnibus apo
B ſtolis petrum eſſe prælatũ.vel quia in tributi
ſolutione petrum ipſi domino parificatũ vide
rant/ ipſum cæteris præferendum arbitraban
tur:ſed ſciendum eſt iſtam quæſtionem & an
te tributum & poſt tributum ſolutum eſſe fa
ctam.Siue orta fuerit quando decem indigna
ti ſunt contra duos filios zebedæi cum petie-
runt vt ſederent vnus a dextris & alter a ſini-
ſtris chriſti in regno eius: vt dicitur matthæi
20.vbi dicit glo.ordi. humilis & mitis magi-
ſter nec duos arguit immodicæ cupiditatis
nec decem indignationis & liuoris:ſed cõue-
nienti exemplo docet illos fruſtra immodera
ta quæſiſſe & iſtos ſuper eorum deſiderio do
luiſſe,cum ad ſumma nõ potentia ſed humi-
litate veniatur. vbi glo.nicolai dicit,indigna-
ti ſunt de duobus fratribus aliquid humanũ
paſſi/quia adhuc erant carnales ſicut & illi: &
ideo indignati ſunt ꝙ excellentiam ſuper alios
habere voluerunt. quod etiam videtur velle
chryſo.lucæ. 22. cum dicit,paſſi ſunt aliquid
humanũ diſcipuli de principatu cõtendētes.
& idem ſentit glo.ordi.ibi ſuper ver.dixit au-
tem eis/ reges gentium &c.dicens.pius magi
ſter non iniæ contentionis arguit,ſed formã
humilitatis quam ſequãtur deſcribit,q.d. vos

more ſecularium per prælationem peruenire C
vultis ad regni poſſeſſionem,ſed ad ſumma
virtutũ non potentia venitur ſed humilitate)
poteſt reſponderi negãdo conſequentiã.quis
enim orta fuerit inter eos contentio de maio
ritate,non ſequitur propterea ꝙ petrus nõ eſ
ſet prærordinatus maior a chriſto. imo expreſ
ſe ex textu innuitur contrarium, cum dicitur
qui maior eſt inter vos, ecce ꝙ præſupponit
aliquem inter eos maiorem. Item poteſt da
ri alia ſolutio magis catholica & conueniens:
ꝙ quia ſecundum ꝙ dicit beda & refert hugo
cardi.in.d.c.22.incertum eſt quæ fuerit cau-
ſa contentionis (vtrum ſcilicet ambitio digni-
tatis an amor humilitatis qua tunc vnus aliũ
præuenire honore volebat)potuit eſſeq; inter
ſe contēderent de exhibitione reuerentiæ qua
quiſq; volebat alium ſibi præferri . quod etiã
ex iis quæ ſequuntur apparet,& glo.nico. ibi
dicit quòd chriſtus docuit apoſtolos ꝙ ille
eſſet maior & aptior ad præſidendũ aliis loco
ſui qui vere eſſet humilior. Vnde ea. glo. ſu-
per illud ego autem in medio &c.dicit.ex
hoc intendit cõcludere ꝙ ille eſt aptus ad ſuc
cedendũ ſibi in regimine eccleſiæ qui eſt fun-
datus in vera humilitate.Quapropter cũ pe-
trus fuerit a chriſto præpoſitus ceteris,ſequi- D
tur ꝙ ipſe cæteros apoſtolos in humilitate pre
cellebat. Sic ergo dicendum eſt ꝙ contentio
non erat quia quiſq; deſiderabat præfici , ſed
quia quilibet alium ſibi præponi cupiebat.
Ad quæ adde quæ dicta ſunt ſupra in reſpon
ſione ad.15.contrarium.

¶AD VIGESImumquartum reſpõdetur
ꝙ illud argumentum ab abſurdo nõ conclu-
dit ꝙ cõcilium ſit maius papa:ſed ꝙ papa de-
bet habere aliquē ſuperiorem ſupra ſe in illo
caſu quo deſtrueret eccleſiam, hoc aũt poſſet
contingere in alio ꝗ in concilio:puta in colle
gio cardinaliũ,quod eo caſu poſſet eũ cõpeſ-
cere.& forte ꝙ propter morã in congregãdo
cõciliũ / hoc congruētius ad eos ſpectaret ad
citius conſulendũ indemnitati eccleſiæ.Facit
quod dicitur poſt inno.in. c. cum inferior de
malo.& obe.de epiſcopo delinquente intra fi
nes iuriſditionis archidiaconi/ꝙ poteſt puni-
ri per archidiaconũ. Et licet exemplum hoc
non videatur conueniens in papa quo ad pu
nitionem,ſit ſaltem quo ad actum reſiſtēdi &
eũ compeſcendi ne ſubuertat eccleſiã. Item
eſt ſolutio ꝙ licet papa ſit ſuperior,tamē ſunt
prodita remedia quibus poſſit ei obſiſti ne de
ſtruat eccleſiam:quæ vide poſita in.q.quid a-
gendum cum pro qualibet parte contenden-

tium de papatu inueniuntur volentes intra-
A re ignem. vbi ponuntur modi ſedādi ſchiſma
& comprimendi papam ſcandalizantē eccle
ſiam.
¶ Quo ad exemplum de regina, dicendū eſt
ꝙ nō eſt omnino ſimile. Item ꝙ exemplis nō
iudicamus. l. nemo. C. de ſenten. & interlo. o-
mniū iudi. l. & licet de offi. præſi. 20. di. c. de q
bus cum ſimil. Item exempla non arctant re-
gulam. l. 1. §. quod vulgo. ff. de vi & vi ar. c.
coram de elec. Et licet eccleſia dicatur regina,
nō ſequitur ergo eſt maior papa, qui eſt ſum-
mus inter omnes & ſupra omnes. 2. q. 6. c. de
creto & c. qui ſe ſcit. Et eſt ſupra reges & im-
peratores: vt in. c. ſolitæ de maio. & obe. c. no-
uit de iudi. Imo deponit reges & imperatores
15. q. 6. alius. c. ad apoſtolicæ de re iudi. c. ve-
nerabilem de elec. ¶ Item exemplum eſt lon-
ge diuerſum a propoſito: quia non eſt verum
ꝙ ſi ponit reginam pro eccleſia & miniſtrum
pro papa/ ꝙ papa ſit miniſter ſed potius rex &
caput eccleſiæ: vt alias dictum eſt. Item papa
eſt immediate creatus a deo & eius poteſtas
immediate a deo: nō vt in exemplo miniſter
a regina.
¶ AD VIGESImumquintum de decreto
conſtantien. reſpondetur ꝙ illud decretū nō
B fuit approbatum nec per martinū quintū nec
per aliquem pontificē eius ſucceſſorē. & ideo
illi non eſt ſtandum niſi papa illud recipiat:
quia papa habet approbare geſta & decreta
conciliorum: vt in. c. ſignificaſti de elec. glo. in
verbo concilio in. c. vbi periculum de elec. in
6. Item ſecundo illud decretum neceſſario
intelligitur vel in caſu ſchiſmatis quādo ſunt
plures cōtendentes de papatu vel quādo age-
retur contra papam de hæreſi. Nam aut loqui
mur de concilio congregato ſine authoritate
papæ in caſu quo eſt vnus verus papa. & tūc
eſſet conciliabulum: vt. 17. di. ca. ſi. & ſæpius
dictum eſt. niſi in caſu quo tractatur de hęre-
ſi papæ: vt in. c. ſi papa. 40. di. & dictum eſt ſu
pra in. q. ad quem ſpectat congregare conci-
lium. Aut loquimur in caſu quo concilium
eſt legitime congregatum authoritate papæ.
& tunc ſi diſcordat conciliū a papa, ſtatur ſen
tentiæ papæ niſi in caſu fidei: vt dictum eſt in
propria quæſtione. Oportet ergo illud intel-
ligere in caſu quo concilium legitime a ſe cō
gregatur. Iſtud autem eſt quando cōtenditur
de papatu: vt in. c. ſi duo. 79. di. & quando eſt
ſchiſma inter plures gerentes ſe pro pontifici
bus & nutrientes ſchiſma: vt in terminis illius
concilii conſtantien. & quando agitur de cau
ſa hæreſis contra papam requiſitum & detra-
ctantem congregare concilium: vt dictū eſt C
in præallegata. q. ad quem ſpectat congrega-
re concilium. Alias autē quando eſt vnus ve-
rus & indubitatus papa ad cuius mandatum
congregatum eſt concilium, tunc ipſe eſt pri
ma & principalior pars concilii: qui etiam po
teſt illud diſſoluere cum vult, nec tunc poteſt
aliquid concilium ſupra eum. Itē illa conſti-
tutio fuit particulariter facta pro illo cōcilio,
& nō eſt conſtitutio generalis, nec cōciliū po
tuiſſet facere conſtitutionē ligantem papam,
vt ſupra alias dictum eſt: quia non habet aliū
ſuperiorem qui eū reformet q̄ deum: vt. 9. q.
3. c. facta cū ibi concor. ¶ Itē cum illa conſti
tutio loquitur de inobedientibus ſtatutis illius
ſynodi & cuiuſcunꝗ alterius generalis con-
cilii, dicit ſup præmiſſis. ſ. pertinentibus ad il-
lam ſynodū conſtantien. nec reperiuntur ali-
qua concilia quæ ligent papalem authorita-
tem.
¶ Ad gloſas reſponde ꝙ aliquæ non contra-
riantur/ & aliquibus eſt reſponſum ſupra/ &
aliquæ non ſunt veræ.
¶ AD VIGESIMVMSEXTVM con-
ceditur ꝙ deterius ſemper eſt gratia melioris/
vt dicit ariſto. 7. poli. ſed non eſt verum dice-
re ꝙ illud quod eſt propter aliud ſit deterius.
vnde rex qui eſt propter regnū ſiue propter D
ſubditos regni/ non dicitur deterior ſubditis.
Sic & papa licet ſit propter eccleſiā vt paſtor
propter gregē, quia præeſt eccleſiæ & paſtor
gregi non dr deterior ſed maior. vnde & char
ta ſiue membrana ſit propter literas, & tū non
cedit literis: quia literę etiā ſi ſint aureę/ cedūt
chartis ſiue membranis: vt in. l. qua ratione. §
literę. ff. de acqui. re. domi. & in. §. literæ inſti.
de re. diui. ¶ Item reſpondetur (& conuenien
tius) verum eſſe ꝙ deterius eſt illud quod eſt
gratia melioris, ſed negatur ꝙ papa ſit deteri-
or eccleſia: quia licet ſit pars/ eſt etiā caput ec-
cleſiæ. niſi ſit hæreticus: vt ſæpius dictum eſt.
¶ Ad dictū apoſtoli de data poteſtate in ædi-
ficationem & non in deſtructionem. reſpon-
detur ꝙ hoc non arguit maioritatem vel infe
rioritatem in deſtruente vel ædificante: ſed
oſtendit ad quid detur poteſtas a deo. vnde
dicit ibi glo. interlinearis, hoc eſt vt vos in
virtutibus ædificemus & non praua doctri-
na vel exemplo corrumpamus. Et idem re-
plicat apoſtolus. 2. ad corin. 13.
¶ AD vigeſimumſeptimum motiuum ſatis
abunde reſponſum eſt in reſponſione ad ſep
timum motiuum.

¶AD Vigeſimumoctauum in eo quod di⸗
A chiur ꝙ petrus non accepit claues ſupra eccle
ſiam vniuerſalem ſed ſupra ſingularia mem⸗
bra ipſius eccleſiæ. reſpondeo iſtam concluſio
nem eſſe falſam: vt patet ex iis quæ dicentur
in ſolutione ad vltimum motiuū: & dictū eſt
aliquid ſupra in motiuis pro ſuperioritate pe
tri ad eccleſiam ſupra adductis.
¶AD VIGESIMVMNONVM moti⸗
uum ꝙ eccleſia vniuerſalis dicitur mater om
nium fidelium, dicendū eſt ꝙ ſicut deus eſt pa
ter noſter quia nos creauit/ ita eccleſia dicitur
mater noſtra quia per baptiſmū nos regene⸗
rauit. & hoc reſpectu omnes chriſtiani dicun
tur fratres. xi. q. 3. c. ad mēſam. Ita dicit domi.
in. d. c. qui abſtulerit. & iſto reſpectu papa po
teſt dici filius eccleſiæ. Pōt ēt eccleſia dici ma
ter omnium ratione perfectionis gratię & am
plitudinis virtutis, ſed non ratione iuriſditio⸗
nis & adminiſtrationis: quia iſto reſpectu pa
pa non dicitur filius eius ſed caput. 24. q. 1. c
rogamus/ & c. loquitur.
¶Ad illud quod dicit bernardus (quod & re
fert archi. & domi. in. c. non decet) reſponde⸗
tur ꝙ non facit contra: quia licet papa non ſit
dominus: habet tamen adminiſtrationē & di⸗
ſpenſationem rerum eccleſiæ: vt in. d. c. 2. de
B dona. & dicit archi. in. d. c. nō decet. Item ver⸗
ba bernardi oſtēdūt ꝙ papa ſit maior eccleſia
cum dicit conſideres ſanctam romanā eccle⸗
ſiam cui deo authore præes eſſe matrem non
dn̄am eccleſiarum. ecce ꝙ licet eccleſia roma⸗
na ſit mater/ tamen illi præeſt papa. Item ſecū
dum ꝙ dicunt doc. in. d. ca. non decet/ verba
bernardi tendunt ad monendum eugenium
ad humilitatem: ſicut primæ petri. 5. dicitur
nō quaſi domināces in clero &c. & in. c. olim
& in. c. eſto ſubiectus. 95. di. In publicis tamē
cerimoniis & in apparatu conuenit vt ſe ma⸗
iorem ſubditis exhibeat propter dignitatis au
thoritatem: vt in. c. ecce ergo & c. epiſcopus
in eccleſia. 95. di. & c. ad apoſtolicæ de priui.
in. 6. Quinimo tex. in. d. c. nō decet, oſtendit
clare ꝙ papa ſit maior cōcilio: quia ibi tex. di⸗
cit ꝙ debemus implere voluntatē matris no⸗
ſtræ quæ eſt eccleſia vniuerſalis cuius caput
eſt romana eccleſia. papa ergo qui præeſt ro⸗
manæ eccleſiæ præeſt & vniuerſali (bonus
tex. in proœ. li. 6.) & ſic concilio illam reprę
ſentanti. ¶Quòd autem papa ſit pontifex &
caput romanæ & vniuerſalis eccleſiæ, eſt tex.
in. c. ſacroſancta, & c. 1. 22. di. & bene dicit. s.
tho. in trac. contra errores grę. & extrauagans
bonifacii quæ incipit vnam ſanctam. & tex.
in. c. in nomine domini. 23. di. & c. rogamus
24. q. 1. Item romana eccleſia etiā dicitur ma
ter: vt in. c. ad romanam. 2. q. 6. & in. c. dudū C
3. q. 6. ergo mater etiā vniuerſalis. Et ſic vno
reſpectu vniuerſalis eccleſia dicitur mater &
romana eccleſia ſuprema mater. d. c. ſacroſan
cta. 22. di. & bonus tex. in. c. fundamenta de
elec. in. 6. in. §. ne autem & in. §. qui plura. c.
decreto. & c. qui ſe ſcit. 2. q. 6. & c. quis 21. di.
Ipſa enim romana eccleſia eſt omnium alia⸗
rum eccleſiarum caput ratione principii inſti
tutiōis & prælationis, (vt omnes dicunt in. d.
c. nō decet) & omnium aliarum eccleſiarum
mater & magiſtra: vt in. c. fi. de fo. cōpe. Item
non eſt dare diuiſionem vniuerſalis eccleſiæ
a romana eccleſia quæ eſt caput iſtius vniuer
ſi. igitur cum dicitur ꝙ vniuerſalis eccleſia eſt
mater, compræhenditur etiam romana eccle
ſia & appellatur mater reſpectu omnium fi⸗
delium.
¶Ad authoritatem aug. ꝙ mater eccleſia ge
nuit petrū & parturiuit paulum. reſpondetur
ꝙ loquitur reſpectu productionis & originis
in chriſto qui eccleſiam fundauit: quæ eccle⸗
ſia conſtat ex petro paulo & omnibus aliis a⸗
poſtolis & vniuerſo grege chriſtiano. & ſic
poteſt etiam eccleſia dici parturiſſe conciliū/
quod conſtat ex prælatis: quia & prælatos vni
uerſos parturiuit eccleſia. Vnde iſtud partu
rire dr̄ reſpectu iſtius corporis myſtici, cuius D
a chriſto omnes dicimur membra: iuxta illud
ad ephe. 5. nemo vnq̄ carnē ſuā odio habuit,
ſed nutrit & fouet eam ſicut & chriſtus eccle⸗
ſiam: quia mēbra ſumus corporis eius de car⸗
ne eius & de oſſibus eius. & 1. ad corin. 6. ne⸗
ſciris quòd corpora veſtra membra ſunt chri
ſti.
¶AD trigeſimū cum dicitur ꝙ eccleſia vni⸗
uerſalis eſt domina gētium & papa miniſter
& diſpenſator. reſpondeo ꝙ illa authoritas ſi
capimus allegoriam debet intelligi de eccle⸗
ſia vniuerſali cum ſponſo & non ſeorſum a
ſponſo: & tunc eſt domina gentium. Item illa
authoritas ieremiæ loquitur de ieruſalē quæ
fuerat domina multarum gentium ab ea de⸗
uictarum. Et ſi volumus capere vt dixi allego
riam, ibi paſchaſius dicit. Lachrymoſius plan
genda eſt eccleſia/ culpis exigentibus ſponſi
abſentia viduata, ſi enim ſpōſus cum ea eſſet/
non eſſet lugenda: quia nō poſſunt filii ſpōſi
lugere quandiu cum illis eſt ſponſus, ſed gau
dio gaudēt propter vocem ſponſi. Et ſubdit.
cū vero matrē. i. eccleſiā a vero ſpōſo viduatā
ſenſerint, non ſolum filios ſed & omnes ami⸗

A cos flere conuenit, Ecce ꝙ appellat eam dominam gentiũ quando eſt cum ſponſo/ & viduã quando eſt ſine ſponſo. Item eſt alia ſolutio ꝙ & papa dicitur dominus reſpectu directionis & gubernationis fideliũ & eccleſiæ (quæ in ipſis fidelibus conſiſtit) non reſpectu ſeruitutis, vide glo. in. c. cum de diuerſis de priui. & in proœ. 6. & in. c. ſi, de fo. compe. Quòd autem papa & alii prælati dicãtur miniſtri & diſpenſatores, hoc eſt reſpectu bonorũ eccleſiæ quorum eſt alienatio interdicta: vt in. c. 2. de dona; concilio autem eſt interdicta omnis alienatio bonorum eccleſiæ. Vnde ex hoc nõ ſequitur ꝙ ſit maius concilium papa imo inferius: quia papa poteſt diſpenſare & adminiſtrare eccleſiam, quod non poteſt concilium: vt dictum eſt ſupra in quæſtione de poteſtate concilii ſede vacante cũ duabus ſequen.

¶ AD TRIGESImumprimum poteſt reſponderi vt ad proximũ ſupra. Item dicitur ꝙ & papa & quilibet ſacerdos dicitur etiã rex, vnde dicitur gens ſancta populus electus regale ſacerdotium, 1. petri. 2. ad hoc cap. duo ſunt. 96. di. Imo etiam clerici dicuntur reges vt in. c. duo ſunt genera. 12. q. 2. Imo & ſacerdotes dicuntur regum & principũ & omniũ fidelium patres. 96. di. c. quis dubitet. Imo pa-

B pa eſt ſupra omnes reges & imperatores, & vbi ſunt demerita illos deponit. d. c. duo &. c. venerabilem de elec. &. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & clemen. 1. de iureiu. 15. q. 6. ca. alius.

¶ Ad illud ꝙ poteſtas non eſt in papa ſicut in rege quemadmodum eſt in eccleſia ſicut in regina, reſpondetur ꝙ imo eſt maior quia papæ poteſtas continet & imperii & omniũ regnorum ſuperioritatem: iuxta illud hiere. 1. ecce conſtitui te ait dominus ſuper gentes & regna &c. vt in. c. ſolitæ de maio. & obe. & dictum eſt ſupra in. 14. & ſequenti motiuo pro papa.

¶ Ad illud matth. 20. alias ſupra reſponſum eſt ꝙ illud dictum fuit ad oſtendendũ ꝙ maioritas in regno chriſti non eodem modo acquiritur quo in regno terreno: quia in regno terreno acquiritur per ambitionem & poteſtatem, ſed in regno chriſti contrario modo acquiritur. ſ. per humilitatẽ: vt dicit ibi glo. Et tex. in. c. ſolitæ de maio. & obe. reſpondet imperatori ad illud primæ petri. 2. ſubditi eſtote omni humanæ creaturæ propter deum ſiue regi tanꝗ præcellenti &c. per quam authoritatẽ videbatur ꝙ regalis dignitas deberet præponi ſacerdotali, reſpondet autem ibi papa illud dictum vt ad humilitatis meritum prouocaret. Imo glo. ſuper verbũ inter ſolem & lunã in. d. ca. ſolitæ/ vult ꝙ quadrageſies ſepties C ſit maior dignitas pontificalis dignitate regali: cum terra ſit ſepties maior luna (per quam dignitas regalis deſignatur) & ſol octies maior terra/ per quẽ dignitas pontificalis deſignatur. Et licet iſta ſupputatio non ſit bona ſecundum ꝙ dicunt ibi doc. & indulgendũ ſit bernardo (cum non fuerit calculator) ſatis eſt ꝙ dignitas regalis & imperialis illuſtratur per pontificalem ſicut ſol illuſtrat lunã. vnde tex. in. c. omnes eo. ti. dicit ꝙ omnes principes terræ & cæteros homines epiſcopis obedire beatus petrus præcipiebat.

¶ AD TRIGESImumſecundũ cum dicitur vbi maior eſt ſapientia ibi eſt maior ſuperioritas, negatur aſſumptũ: quia vt innuit tex. in. c. eſto ſubiectus. 95. di. frequenter reuelatur minimo quod maior ignorat. Item eſt verum reſpectu gratiæ & meriti, non reſpectu ſuperioritatis & adminiſtrationis.

¶ Ad illud quod dicitur ꝙ eccleſia nõ poteſt errare, alias reſponſum eſt ꝙ intelligitur de eccleſia vniuerſali iuncta cũ capite. Item non poteſt errare in iis quæ ſunt fidei. Item de eccleſia vniuerſali, i. de collectione omnium fidelium, & non de eccleſia illam repræſentãte vt eſt concilium: quia & concilia errarũt, 36. D q. 2. c. tria &. c. placuit.

¶ AD TRIGESImumtertiũ (quod totum tendit ad hoc ꝙ conciliũ iudicat de papa/ etiã in aliis caſibus ꝗ in caſu hæreſis) reſpõdendo dr̃ primo ad authoritatẽ euãgelii matth. 5. & tex. in. d. c. non omnes, ꝙ non loquuntur de papa ſed generaliter de omnibus prelatis: qui debent alios excellere ſecundum glo. nicolai ibi in diſcretione. ſecundo in intelligentia & notitia ſacrarum ſcripturarum, tertio in conſtantia contra oppreſſores pauperum: quoniam vt dicitur ioan. 10. bonus paſtor ponit animam ſuam pro ouibus ſuis. quarto in ſanctitatis euidentia in exemplis dandis: quoniam ſecundum ꝙ in paſtorali dicitur tantũ debet excellere actionem populi actio præſulis quãtum diſtat a grege vita paſtoris. Et iſta habẽtur ex verbis euangelii. primũ ex verbis vos eſtis ſal terræ: quia ſicut ſale omnia cibaria condiuntur, ita diſcretione prælatorũ debent dirigi & ordinari omnia opera ſubditorum. ſecũdum ex verbis vos eſtis lux mundi: ſicut enim lux eſt manifeſtatiua omniũ occultorũ, ſic prælati per intelligentiam ſacræ ſcripturæ debent ex officio notificare aliis omnia opera

virtutum. in cuius ſignum portant mitrã in
A capite, in qua ſunt duo cornua quia debẽt ſci-
re duo teſtamenta. Tertiũ ex verbis non po-
teſt ciuitas abſcondi ſuper montẽ poſita: quia
ſicut ciuitas ſuper montem poſita nõ poteſt
abſcondi, ſic bonus prælatus in perſecutione
non debet ſe abſcondere ſed ad defenſionem
gregis ſe manifeſte oſtendere, vt ad eum tan
quam quoddam fortalitium oppreſſi habeãt
refugium. Quartum ex verbis luceat lux ve
ſtra coram hominibus vt videant opera ve-
ſtra bona & glorificẽt patrem veſtrum qui in
cœlis eſt: quia de hoc non debent prælati
gloriam propriam quærere ſed gloriam dei
& ædificationem populi.

¶ Vnde ex præmiſſis patet ꝙ illa authoritas
cum vult prælatũ inſulſum mitti foras & cõ-
culcari. i. a prælatione repelli, ſecundum glo.
nicolai ibi non eſt intelligenda proprie de
papa ſed de omnibus prælatis. Et licet nõ ex-
cipiatur papa, tamen oportet vt intelligatur
eiiciẽdus ab eo qui habet authoritatem & ex
cauſa ob quam poſſit eiici. quapropter cum
in papa nõ habeamus alium caſum in quo
poſſit deiici a papatu q̃ caſum hæreſis (vt in
vulgato. c. ſi papa) ſi illam authoritatem expo
nimus de papa, intelligitur quãdo papa eſſet
B hæreticus. Vnde verbum euanuerit ibi in tex.
poſitum, multipliciter ſumitur & exponitur
ab hugone cardi. nam dictũ locum exponens
dicit, ſi ſal euanuerit. i. ſi doctor vel prædicator
errauerit aut in tribulatiõe defecerit, per quẽ
populus infirmus confirmabitur? item ſi eua-
nuerit per inanem gloriam. item ſi euanue-
rit timore male humiliãte vel amore male in
flãmante. item euanuerit errando a veritate
vt hæretici. Clarum eſt autem ꝙ hoc vltimo
modo habet dicta authoritas locum in papa
quo ad remotionem eius a prælatura: in aliis
autem nõ habet locum in papa, ſed in aliqui-
bus poſſet bene habere locũ in aliis prælatis.
¶ Item reſpondetur ꝙ poſito ꝙ cõcilium co
gnoſcat de cauſa papæ, ex hoc nõ ſequitur ꝙ
cõcilium ſit maius papa: vt dictum eſt ſupra
in reſponſione ad ſecundum motiuũ. poteſt
enim etiam inferior cognoſcere de cauſa ſu-
perioris: vt patet in. c. cum inferior de maio.
& obe. de archidiacono ad epiſcopum, & in. c.
1. ne ſede vacan. in. 6. & in. c. ſi epiſcopus de
ſupplen. negli. præla. eo. li. de quo etiam in. c.
cum in cũctis. §. clerici ſane in glo. ſi. de elec.
Item de procuratore fiſci: vt in. l. j. proxime
ff. de his quæ in teſta. delen.

¶ Ad illud quod dicitur ꝙ nõ reperitur ꝙ in
cauſa fidei dominus dederit maiorem poteſta C
tem eccleſiæ q̃ in aliis cauſis. reſpondetur ꝙ
etiam non reperitur ꝙ in aliquo caſu dederit
eccleſiæ poteſtatem in papam, & de caſu hæ-
reſis eſt capitu. ſi papa, qui eſt tex. bonifa-
cii martyris. & in caſu hæreſis aſſignantur
multæ rationes, & præſertim quia illo caſu
eſt præciſus ab eccleſia & eſt inferior quolibet
alio chriſtiano. ¶ Ad authoritatem matth. 18
quæcunque alligaueritis, ſatis ſupra dictum eſt
ꝙ illa authoritas loquitur de dimittendis pec
catis & non de iuriſditione fori cõtentioſi ex-
terioris.

¶ AD TRIGESImumquartũ reſpondetur
ꝙ non cõcludit: quia hæc ſtant ſimul ꝙ ſpon-
ſa & coniunx ſit magis dilecta a viro / & tamẽ
non habeat authoritatẽ quam habet inferior
a viro deputatus. vnde dicit tex. in. c. noua de
pœni. & remiſ. ꝙ licet beata virgo fuerit ma-
ior cæteris apoſtolis / non tamen ei ſed ipſis a-
poſtolis datæ ſunt claues. ¶ Quapropter for-
malius reſpondendo dicitur ꝙ ratio ſponſali
tatis non arguit ſuperioritatẽ authoritatis de
qua loquimur: quia ſponſalitas reſpicit gratiã
gratum facientẽ: quia ſponſa dicitur propter
dilectionem, vt inquit bernar. in homilia. 76.
ſuper canti. vbi dicit ꝙ eccleſia dicitur ciui-
tas propter collectionẽ, ſponſa propter dile- D
ctionem, oues propter manſuetudinẽ. ſupe-
rioritas autẽ & excellentia præeminẽtiæ, & au
thoritatis innititur dono gratiæ gratis datæ.
inde eſt ꝙ eccleſia dicitur ſponſa chriſti in om
nibus membris quæ florent amore chriſti.
Eſſe igitur ſponſam chriſti licet arguat fidem
per dilectionem operantẽ (vt oſee. 2. ſponſa
bo te mihi in fide) non tamen arguit authori
tatẽ iuriſditionis aut ſuperioritatem principa
tus. nec eſt verum ꝙ papa tantum dicatur pa
ranymphus: quia etiam dicitur ſponſus eccle
ſiæ: vt dicit tex. in. c. quoniã de immu. eccle. in
6. allegatur. s. tho. in trac. contra impug. relig.
Item quando dicimus eccleſiã chriſti ſpõſam
intelligitur cum papa: quia eccleſia quæ eſt fi
delium congregatio (vt in. c. eccleſia de con-
ſecra. di. 1.) intelligitur cum capite ſuo quod
eſt papa, vt ſæpius dictũ eſt. vnde bernar. ſu
per cãti. homilia. 68. dicit, quid ſponſa niſi cõ
gregatio iuſtorum? quid ipſa niſi generatio
quærentium dñm / quærentiũ faciẽ ſponſi? hẽ
dignitas ſponſæ ita conuenit perſonæ papæ ſi
ſit in amore chriſti, ſicut vniuerſo gregi qui
eſt in amore chriſti. vnde bernar. 2. ſermone
de miraculo facto in nuptiis dicit. ſponſa chri
ſti nos ipſi ſumus, & omnes ſimul vna ſpõſa

A & animæ ſingulorum quaſi ſingulæ ſponſæ. Igitur papa qui ſicut cæteri eſt ſponſa, eſt maior aliis: quia eſt etiam vicarius.

¶ AD TRIGESImumquintū reſpondetur ꝙ illa authoritas apoſtoli probat cōtrarium: videlicet ꝙ omnes de neceſſitate ſalutis ſubſunt papæ: quia vult ꝙ omnis anima debet eſſe ſubdita ſublimioribus poteſtatibus, ſublimior autem inter omnes alias poteſtates eſt papa: quia eſt caput vniuerſalis eccleſiæ, vt ſępius dictum eſt, ſequitur ergo ꝙ omnes ſunt ſubditi papę: & ſic etiā concilium ſubeſt papę, & hoc dicit extrauagans vnā ſanctam, & glo. nicolai ibi ſuper verbum poteſtatibus/ exponēdo addit videlicet pręlatis in ſpiritualibus. Ergo illa authoritas non pręſupponit omnes ſubditos, ſed aliquos ſubditos & aliquos ſuperiores. Vnde dictio omnes refertur ad ſubditos, cuiuſmodi non eſt papa: quia ipſe nō habet ſuperiorem. c. licet de elec. ℣ Quod autē dicitur ꝙ nec papæ anima eſt excepta. reſpondetur ꝙ non erat excipienda ſi non erat compræhenſa propter ſupremam eius poteſtatē. Vnde dicit abb. in. c. omnis de cenſi. ꝙ nullus in hoc ſeculo poteſt eſſe acephalus ſic vt non recognoſcat ſuperiorē ſaltem papam. quibus verbis tacite innuit/ ꝙ in illa authoritate papa
B non compræhenditur. ℣ Item ſecundū quod dicunt doc. in. c. magnum. xi. q. 1. illa authoritas intelligitur reſpectu ſoluendi tributi. & illo reſpectu poſſet papa aliquo modo dici ſubditus: vt eſt tex. iuncta glo. in. c. ſatagendū. 25. q. 1. Et illud omnis anima exponitur. i. omnis homo obnoxius peccato vel cauſæ peccati. & ſic excluditur chriſtus qui quāuis eſſet homo non tamē peccatum vel cauſam peccati in ſe habuit, Ita dicūt doc. in. d. c. magnum, & in. d. c. omnis. Et licet ſoluerit tributum, illud fecit vt ſeruaret conſuetudinem & ne alios ſcandalizaret: vt dicit tex. in. c. iam nunc. 28. q. 1. & glo. in. di. c. magnum, & abb. in. d. c. omnis. Et ideo dicitur ſublimioribus poteſtatibus in plurali ꝑpter papam & imperatorē qui ſunt ſupremi: vt dicunt doc. maxime domi. in. d. c. magnum. Ex quo patet ꝙ illa authoritas potius facit pro ſuperioritate papæ ad conciliū ꝙ e contra.

¶ Ad authoritatē hiero. reſponſum eſt in ſolutione ad tertiū motiuum. ℣ Ad illud quod dicitur ꝙ eccleſia vniuerſalis non poteſt errare, reſponſum eſt in ſolutione ad nonum & 32. motiuum. ℣ Ad illud ꝙ ieroſolymitana & antiochena eccleſiæ fuerunt ante romanā. reſpōdetur ꝙ ex hoc non præferuntur romanæ ſed romana illis: vt eſt tex. in. c. ſacroſancta. 22. di. imo omnibus aliis: vt in. c. dudum C
3. q. 6. in. c. quanto. 63. di. & c. ꝗuis. 21. di. cū ſimil. ℣ Ad. c. ecce/ reſponſum eſt in reſponſione ad. 12. cōtrarium, & latius dicitur infra in ſequenti ad. 36.

¶ AD TRIGESImumſextum contrarium de. c. bene quidem, reſpondetur ꝙ ibi ſymmachus non dicit ꝙ non poſſet vlterius diſputare de eo quod per concilium diffiniretur: ſed cum ex illa ſcriptura quę non erat ſubſcripta & quæ diſponebat de electione romani pōtificis cognoſci poſſet de illius validitate/ iuſſit illā legi in concilio, nō ꝙ concilium haberet iudicare de illius validitate: qa ipſemet papa dicit illam fuiſſe nullius momenti in qua nullus romanæ eccleſiæ præſul interfuerat vel ſubſcripſerat. Ideo ibi glo. declarando quarę papa iuſſerit illam legi/ dicit non eſſe diſputandum de eo de quo ſtatim conſtare poteſt, & maxime quia baſilius poſtea dixiſſet electionem romani pontificis non eſſe ſine ſui requiſitione celebrandam.

¶ Ad. c. quod quis/ dicitur ꝙ papa non requirit ibi ſubſcriptiones patrum eo ꝙ ſine illius non eſſet validum vel vt eſſet maioris authoritatis quod ſtatuebatur: ſed ad maiorem demonſtrationem ꝙ conciliariter ordinatū fue- D
rat, vt facilius homines inducerētur ad obſeruandum (vnde verba tex. dicunt vt deinceps poſſit tenacius cuſtodiri) & ſynodali iudicio aditus clauderetur illicitus. quod enim fit cū cōſilio plurimorum/ rectius ſtatutū creditur. c. prudentiam cum ſimil. de offi. dele. & dictū eſt ſupra in reſponſione ad. 36. contrarium. ℣ Ad. §. hinc etiam &. §. item ſymmachus. reſpondetur ꝙ ibi tractabatur cauſa ſymmachi papæ cui obiiciebatur hęreſis: vt dicit ibi glo. in. d. §. hinc etiam. & idem dicitur ad. c. nunc autem. 21. di. ℣ Poſſent tamen ad propoſitū adduci plura iura ex quibus apparet ſeruari debere quod concilia ſtatuerunt: vt in. c. contra & in. §. his ita &. c. confidimus &. c. omnia ſtatuta cū aliis multis ibi. 25. q. 1. &. c. de quibus. 20. di. &. c. puto in fi. 2. q. 7. In quibus iuribus papa ita loquitur ex humilitate ſeu modeſtia (vt dicit archi. in. c. ſatagendū. 25. q. 1.) aut alia ex cauſa. Vnde tex. in. c. dudum in fi. 3. q. 6. dicit ꝙ leguntur plures epiſcopi damnati inconſulto romano pontifice & alii in eorum locum ſurrogati: quod pro bono pacis & ex diſpenſatione toleraſſe legitur eccleſia. ad idem tex. in. d. c. ſatagendum. 25. q. 1. Item aliqua iura loquuntur de conciliis in quibus

A fex maximus reſpectu aliorum ſacerdotum, & ita intelligitur capitulum cleros. 21. diſtinctione ſecũdum abbatem in capitulo in cauſis in prin. de re iudi. Et ꝙ ille tex. loquatur de patriarcha, ponit cardinalis de turre cremata in ſecundo libro de eccle, capitulo, 16. & in dicto capitulo primæ ſedis, vbi dicit ꝙ illud ſtatutum illius concilii non poteſt extendi ad hoc vt habeat locum in romano pontifice, tum quia illud concilium aphricanum fuit particulare nec potuit diſponere de romano pontifice, tum quia in iure papa ſæpe appellatur princeps ſacerdotum & ſummus ſacerdos. allegat glo. & hugo. ibi. Et hunc ſenſum oſtendit glo. interli. ibi ſuper verbum primæ ſedis, quæ ſupplet id eſt patriarchalis: de romano enim epiſcopo nihil dicitur. Ecce ꝙ glo. declarat illum tex.

❡ Et ſi dicatur ꝙ nec papa debet appellari vniuerſalis: vt in capitulo ecce .ea. 99. diſtinctione, & ſic non poteſt dici quòd verba quæ ſequũtur in fine illius .c. primæ ſedis/ magis loquantur de patriarcha quàm de papa. Reſpondetur quòd per hoc non oſtenditur ꝙ dictum capitulum primæ ſedis loquatur in papa: imo contrarium apparet ex diuerſitate dicti. §. vniuerſalis. Quinimo etiam papa B appellatur romanæ & vniuerſalis eccleſiæ pontifex: vt de hoc eſt tex. in capitulo in nomine domini vigeſima tertia diſtinctione, ibi obeunte romanæ & vniuerſalis eccleſiæ pontifice, facit glo. in capitulo fœlicis de pœnis in ſexto. Et multi romani pontifices appellati ſunt vniuerſales. Vnde leoni in concilio calcedonen. acclamatum eſt viuat leo ſanctiſſimus icumenicus (id eſt vniuerſalis) patriarcha, & multi alii pontifices ſe vocarunt ſub nomine vniuerſalitatis: vt ſixtus/ ſanctus victor/ ſanctus eleutherius, de quibus meminit cardinalis ſancti ſixti in capitulo nullus. 99. diſtinctione. Et ad capitulum ecce eſt alias ſupra reſponſum quòd ita ex humanitate ſcripſit gregorius: qui ex humanitate etiã quando loquebatur de aliis/ loquebatur in plurali & de ſe in ſingulari: vt dicitur in capitulo nihil de præſcrip. cum tamen aliter conſueuerint facere romani pontifices: vt in .c. ꝗ graui de cri. fal.

❡ Sed adhuc obſtat quod dicit ioan. de fan. in dicto capitulo primæ ſedis. vbi in verſi. vniuerſalis autem/ dicit, hæc eſt tertia pars diſtinctionis, in qua dicitur quòd papa non debet vocari vniuerſalis. Ex quo ſequitur quòd ille verſiculus vniuerſalis autem/ tantum loquitur de papa, vt ſic ſit ſenſus. primæ ſedis C epiſcopus id eſt patriarcha (qui alias vocatur princeps patrum: vt in capitulo cleros. 21. diſtinctione) non appelletur princeps ſacerdotum nec ſummus ſacerdos/ nec romanus pontifex appelletur vniuerſalis. vt ſic principium capituli loquatur de patriarcha, & verſi. vniuerſalis autem de papa. Ex quo ſequitur ꝙ ille ſenſus de quo ſupra dixi (quòd tam dictus verſiculus ꝗ principium tex. loquitur de patriarcha) licet ſit verus inquantum ſonat quòd patriarcha non appelletur nec princeps ſacerdotum nec ſummus ſacerdos nec vniuerſalis nec romanus pontifex/ ſicut nullo ex dictis modis debet appellari, tamen non erit verus inquantum ſonat quòd totum capitulum loquitur tantum de patriarcha: quia nõ ſolum loquitur de patriarcha ſed etiam de papa: quia prima pars loquitur de patriarcha, & verſi. vniuerſalis autem/ loquitur de papa ſecundum ioannem de fan. ibi. Doctores nihil ſcribunt ſuper illum tex.

❡ Quid dicendum? Dico ſaluo meliori iudicio quòd ſenſus verus illius tex. eſt quòd tam prima pars capituli ꝗ verſi. ſequens loquitur de patriarcha: item quòd verſiculus ipſe non tantum de patriarcha loquitur ſed etiam de papa. Et intellectus verus eſt quòd D primæ ſedis epiſcopus id eſt patriarcha nec princeps ſacerdotum nec ſummus ſacerdos appelletur nec vniuerſalis, quia nec romanus pontifex debet appellari vniuerſalis. & hoc eſt quod dicit verſi. vniuerſalis autem nec romanus pontifex appelletur, quaſi dicat non ſolum patriarcha non debet appellari vniuerſalis ſed nec romanus pontifex.

❡ Ex quo intellectu ſequuntur plura. primũ quòd bene adducitur pro contrario tex. c. primæ ſedis: quia eſt tex. concilii aphricani, & tamen diſponit & ſtatuit de papa; quòd non appelletur vniuerſalis. Et ſic videtur quòd concilium ſit maius papa. ❡ Secundum quod ſequitur/ eſt quòd intellectus datus ad capitulum ecce eadem diſtinctione (videlicet quòd gregorius ſic locutus eſt ex humilitate) non eſt verus: ſed ideo ita locutus eſt & prohibuit ne vocaretur vniuerſalis quia in rei veritate hoc videbatur prohibitũ per concilium, & inconueniens ſecundum rationem quam ipſe ibi aſſignat/ quia vobis ſubtrahitur quod alteri plusꝗ ratio exigit præbetur. Et ſubiũgit, ſi. n. vniuerſalẽ papam me veſtra ſanctitas dicit, negat ſe hoc eſſe quod me fatetur vniuerſum. vbi glo. dicit, negat ſe

hoc eſſe id eſt eſſe de vniuerſitate,cum tamen
A romana eccleſia non ſit vniuerſalis licet ſit de vniuerſitate. Et ſic ideo gregorius inhibuit ne vocaretur vniuerſalis,quia ex hoc ſequebatur quòd alii non eſſent patriarchæ vel archiepiſcopi vel epiſcopi: nam ex hoc quòd dicebatur vniuerſalis / videbatur ꝙ alii nihil eſſent: quia ex dictis verbis gregorius deſignabatur eſſe quod illi erant. & ideo hoc prohibuit gregorius. ¶ Tertium quod ſequitur eſt quòd fortiter obſtat tex. in dicto capitulo in nomine domini vigeſimatertia diſtinctione. vbi papa appellatur romanæ & vniuerſalis eccleſię pontifex.

¶Non reperio quòd doctores aliquid dicãt. poſſet tamen probabiliter dici & primo ad contrarium quòd poſito quòd ſynodus aphricana ſtatuerit ne papa appelletur vniuerſalis/ propterea nõ diſponit ne papa ſit vniuerſalis eccleſiæ pontifex, nec per hoc diſponit contra papam: quia papa qui tenetur imitari in humilitate chriſtum & ſeruare præcepta eius non vult ſibi aſſumere nomẽ dominationis: iuxta illud lucæ vigeſimoſecundo,qui maior eſt in vobis fiat ſicut miniſter. vbi ambroſius dicit. vna datur omnibus forma ſententiæ vt non de prælatione iactantia ſit ſed de humilitate contentio. Et glo. nicolai ibi dicit quòd
B ille eſt aptior aliis ad præſidendum loco chriſti qui vere eſt humilior,per contrarium ad terrenam dominationem. Et hinc eſt quòd romani pontifices non appellantur aliquo vocabulo dominationis ſed ſcribuntur ſerui ſeruorum dei: vt patet in ſupraſcrip. ad procemium decretalium / ſexti & clementinarum. ¶ Item datur etiam alia ſolutio ad contrarium, quòd ſi ille. §. eſt eiuſdem conci. illud quod fuit ſtatutum in concilio aphricano fuit factum præſidente papa vel alio eius nomine. & ſic non tam fuit conſtitutio a concilio edita quàm a papa: vt dictum eſt in quęſtione ſub cuius nomine debeat conſcribi cõſtitutio conciliaris. Imo ex quo illud concilium fuit particulare & locale, non potuit aliquid diſponere vniuerſaliter & maxime reſpectu papæ, & ideo non potuit ſtatuere quòd papa non appelletur vniuerſalis. Et quod fuerit particulare concilium, dicit ibi cardi. ſancti ſixti in dicto cap. primæ ſedis / & dixi ſupra.

¶Ad ſecundum reſpondetur quòd ſolutio data per doctores ad capitulum ecce eſt vera, quia gregorius erat vere humilis: vt vbique dicunt doctores & maxime in dicto capitulo nihil & in dicto capitulo ecce. Et oſtendit tex. C
in capitulo ſi quis ſuper his ſecunda quæſtione ſeptima, vbi licet loquatur in principio in plurali, poſtea vtitur verbo mecum in ſingulari, & ibi oſtenditur humilitas eius: quia licet non teneretur, obtulit ſe ad ſeipſum purgandũ de iis quæ ei obiiciebantur. Potuit etiam ex humanitate reſpondere quòd nolebat vocari vniuerſalis, non quia non eſſet vniuerſitatis caput ſed quia non conueniebat appellari vniuerſalis: ſicut nec romana eccleſia dicitur vniuerſalis, cum ſit vna de vniuerſis. propter quod dicit hieronymus quòd orbis maior eſt vrbe in capitulo legimus octogeſimatertia diſtinctione. Vnde ſanctus thomas in tractatu contra impugnantes religionem ad capitulum nullus & capitulum ecce / dicit,quòd autem papa vniuerſalem pontificem ſe prohibet nominari / non eſt quia non habeat authoritatem immediatam & plenam in qualibet eccleſia, ſed quia non præficitur cuilibet particulari eccleſiæ vt proprius & ſpecialis illius eccleſiæ rector: quia ſic ceſſarent omnium aliorum põtificum poteſtates, & hoc capitulum inductum nullus pro ratione inducit. Ita dicit ſanctus thomas in dicto tractatu in capitulo quarto circa medium. Et ad propoſitum facit quod dicit calde. D
in verbo mortuo prælato in repertorio ſuo, cum diſputat penes quem mortuo prælato remanet poſſeſſio bonorum eccleſiæ. dicit enim ꝙ eccleſia vniuerſalis id eſt collectio fidelium vel chriſtus vel eccleſia romanã tanquam aliarum dux & caput poſſidet: quia ſicut gallina ſub alis congregat pullos ſuos l. i. ff. de in integrum reſtitu. mino. ſic eccleſia romana ſub alis ſuis omnes alias eccleſias continet. & ſic poſſeſſio erit penes eccleſiam romanam quæ eſt caput & membra ſimul.

¶Ad tertium contrarium de capitulo in nomine domini / poteſt reſponderi quòd papa eſt romanæ & vniuerſalis eccleſiæ pontifex: vt dicit tex. ibi in. d. capit. in nomine domini: ſed ꝙ non vult intitulari neq vocari vniuerſalis pontifex ad vitandum ambitionem, & ne videatur velle aliis adimere nomen põtificatus/ quod conuenit etiam epiſcopis archiepiſcopis & patriarchis: vt in cap. pontifices 12. quæſtione. 2. &. c. licet. 8. quæſtione. 1. c. ſi quis. 36. diſtin. c. vbi periculum. §. ſuper his de elect. in. 6. 7. q. 1. c. pontifices cum ſimil. ¶ Poſſet ẽt dari alia ſolutio: videlicet ꝙ papa bene appellatur vniuerſalis eccleſiæ pontifex

(& ſic loquitur.c.in nomine domini) ſed nõ
A debet appellari vniuerſalis pontifex: & ſic lo
quitur.c.primæ ſedis. Et licet huic ſolutioni
repugnet ratio.c. ecce, dicendum eſt ſicut di,
cunt communiter doc. quòd ibi grego. loqui
tur ex humilitate & ex humilitate aſſignat il
lam rationem. Et ſaltem iſta ſolutio eſt vera
referendo ad factum/ propter infideles quo,
rum papa non eſt papa, & ideo non dici,
tur papa vniuerſalis ſaltem de facto: quia ni
hil ad nos de iis qui foris ſunt ſecundum apo
ſtolum: vt in capitulo gaudemus de diuor.
Sed referendo ad ius/iſta vltima ſolutio non
videtur vera: quia papa hodie eſt monarcha
totius orbis & habet vtrunq; gladium: prout
dicitur in capitulo nouit (maxime per ioan.
de ligna.) de iudi. ponit deci. 200. in nouis in
ti. qui filii ſint legi. & eſt extrauagans vnã ſan
ctã. & dico infra in fine. Ipſe. n. eſt ſummus
princeps & oẽs ſunt ei ſubiecti: vt dicit abb.
in capitulo nouit in. 4. col. de iudi. allegat
glo. in cle. ad noſtrum de hæreticis. & dicta
in capitulo cauſam quæ el ſecundo qui filii
ſint legi. & inno. in capitulo licet ex ſuſce,
pto de fo. compe. & oſtien. in ſumma qui filii
ſint legi. in. §. qualiter. & eundem in capitu,
lo per venerabilem eo. ti. Item papa habet
iuriſditionem circa infideles: vt in. c. quod ſu
B per iis de voto, & in .c. poſt miſerabilem de
vſu. & vtrobiq; doc. Item papa dicitur epiſ,
copus totius orbis: vt dicit glo. fi. in ca. fœli,
cis de pœnis in. 6. Et eſt primus & maximus
omnium epiſcoporum, in totam eccleſiã chri
ſti vniuerſalem prælationem habens: vt po,
nit. .s. tho. in trac. contra errores græcorum
c. 65. & 66. cui etiam patriarchæ & omnes
ſubeſſe debent de neceſſitate ſalutis: vt dicit
idem ſanctus ibidem capitulo. 71. Et ſic vi,
detur quòd non ſolum dicatur pontifex vni,
uerſalis eccleſiæ ſed etiam ſimpliciter ponti,
fex vniuerſalis: & quòd grego. noluit ſic ap
pellari ex humilitate, vt dictum eſt.
¶ Sed tunc obſtat. c. primæ ſedis/ verſi. vni,
uerſalis autem. vbi inhibetur ne romanus põ
tifex appelletur pontifex vniuerſalis: & ſic
non ſolum ex humilitate grego. recuſauit il,
lud nomen. Ad quod dicendum eſt ꝙ ſi ille
§. vniuerſalis eſt etiã concilii aphricani, vel il
lud conciliũ fuit tentum præſidente papa vel
eius authoritate vel ab eo cõfirmatũ: vt dictũ
eſt. alioquin non fuiſſet validum concilium
(vt. 17. diſtinctione per totũ) vel non valuiſ
ſet contra papam. ¶ Vel dicendum eſt (vt di
cit cardi. ſancti ſixti in cap. nullus) quòd non
ideo non debet dici vniuerſalis quia non ſit C
paſtor & rector vniuerſalis eccleſiæ aut quia
non habeat iuriſditionem ſuper omnes, ſed
quia papa non præficitur ſuper omnes eccle,
ſias immediate ſingulariter & particulariter
tanq̃ cuiuſlibet particularis eccleſię proprius
& ſpecialis rector. & allegat ſanctũ thomam
in trac. contra impugnantes religionem, quẽ
ſupra retuli. quia ſi ſic eſſet, nihil relinquere,
tur cæteris: vt ipſe dicit in dicto capitulo ec
ce. Sed ad hoc poſſet reſponderi ꝙ etiam ſi
papa appelletur vniuerſalis, non ideo ſequi,
tur eum eſſe immediate paſtorem prælatum
vel rectorem ſingularium eccleſiarum: quia
quis intelligitur vniuerſalis rector quo ad ad
miſtrationem in genere. ſicut in ſimili impe,
rator dicitur dominus mundi (vt in. l. depre
catio. C. ad leg. rho. de iac.) & tamen non eſt
dominus ſingularium rerum & bonorum: vt
in. l. lucius. ff. de euic. & in .l. item ſi verbe,
ratum. ff. de rei vendi. ſed dicitur dominus
vniuerſi quo ad adminiſtrationem: vt dici,
tur in capitulo imperium. 10. diſtinctione.
¶ Vel dicendum eſt quòd papa conſenſit vt
in dicto concilio ſic ſtatueretur ad euitãdam
inuidiam & ambitionem, & rationibus poſi
tis in ſequenti capitulo nullus & in dicto ca,
pitulo ecce. 99. diſtinctione. & ad imitãdum D
ſaluatorem in dicto capitulo. 22. lu. & mat,
thæi. 23. Ex hoc autem non ſequitur ꝙ id
quod dixit grego. in dicto capitulo ecce non
fuerit ex humilitate dictum: quia cum ipſe
non teneretur ſtare illi concilio & ordinatio
ni (quia potuiſſet tollere ſtatuta concilii: vt
vt in capitulo cuncta per mundum. 9. q. 3. &
dictum eſt in propria quæſtione) etiam ſi fu
iſſet confirmata per papam (quia par in pa,
rem &c. c. innotuit de elec.) bene dicunt do
ctores ꝙ ſic ſcripſit eulogio patriarchæ ex hu
militate. & bene oſtendunt verba illius cano
nis ꝙ ita ex humilitate loquebatur. Et ꝙ pa,
pa dicatur vniuerſalis pontifex, vide quod la
te dico ſupra in reſpõſione ad duodecimum
contrarium, & infra in reſponſione ad. 60.
contrarium. ¶ Ratio autem ſic loquendi po,
tuit etiam eſſe, quia multi patriarchę & archi
epiſcopi ambiebant nomen vniuerſitatis:
quod gregorius volens tollere, dixit nõ con
uenire vt vocaretur vniuerſalis papa. quod
clare patet in. 4. li. regiſ. eius. c. 76. 77. 78. &
80. ſiue. 32. & aliis ſequentibus. & ideo nec
hodie papa appellatur vniuerſalis, non quòd
in rei veritate non ſit. vide ſupra in rñſione ad
12. contrarium. Et ꝙ dicatur papa vniuerſa,

lis, ponit grego. 7. in .2. libro regiſtri in di-
A ctatu ſuo. & pono ſupra in quæſtione an quã do papa iurauit & vouit ſeruare capitula in conclaui, poſſit ſe abſoluere. Item quod pa pa veraciter dicatur etiam patriarcha vniuerſalis, patet ex concilio calcedonen. vbi acclamatũ eſt leoni leo ſanctiſſim⁹ & icumenicus (id eſt vniuerſalis) patriarcha viuat. & multi pontifices ſe vocarunt ſub nomine vniuerſalitatis: vt beatus ſixtus / ſanctus victor/ ſanctus eleutherius: vt refert cardinalis de turre cremata in capitulo nullus nonageſimano na diſtinctione (vt ſupra dictum) & clarius ponit in ſecundo li. de eccleſia ca. 16. vt ipſe dicit in. d. c. nullus.

¶ Ad illud de capitulo quanuis. 21. diſtinctione quod vniuerſa eccleſia includendo romanã eſt vnus chriſti thalamus: & ſic romana tanquam contenta in iſta vniuerſitate debet dici minor. Reſpondetur verum eſſe ꝙ eccleſia romana continetur in hoc corpore myſtico vniuerſalis eccleſiæ, ſed tanquam caput & prælata cæteris: vt dicit ibi tex. & in capitulo ſacroſancta vigeſimaſecunda diſtinctione. Item iſta vniuerſitas perficitur cum romana eccleſia, ſine qua non diceretur vnus chriſti thalamus: vt in capitulo loquitur vigeſimaquarta quæſtione. 1. Sic ergo quia cõ-
B tenta in iſta vniuerſitate non eſt minor ſed maior & caput. Facit quod dicitur de epiſcopo cum capitulo. de iis quæ fiunt a præla. ſine conſenſu capituli per totum: quia epiſcopus maior eſt capitulo, quia caput: vt in capitulo nouit eo. titu. & iuriſditionem habet in capitulares: vt in. c. irrefragabili de offi. ordi. cum ſimil.

¶ Ad capitulum puto/ reſpondetur quod nõ poteſt intelligi de papa: quia dicit/ vnius epiſcopi authoritati vel vnius prouinciæ concilio præferendum eſt quod per vniuerſalem eccleſiam ſtatutum eſt. ſi ergo loquitur de ſtatuto vniuerſalis eccleſiæ, loquitur de ſtatuto facto cum authoritate papæ: quia ſi factum eſſet ſine papa & ſine eius authoritate/ non valeret: vt decimaſeptima diſtinctione per totum. Et hoc oſtendunt verba / vnius epiſcopi authoritati vel vnius prouinciæ concilio: quod eſt dicere vnius vel plurium epiſcoporum authoritati, & non loquitur de capite. ℣ Poſſet dari alia ſolutio / ſi loqui voluiſſet de papa: ꝙ paulus repræhendit petrũ in concernentibus fidem, in quibus conceditur præferri ſtatutum vniuerſalis eccleſiæ ſententiæ ſiue iudicio papæ. ℣ Item poteſt dari alia ſolutio, quod quando dicitur ſtatutum vniuerſalis eccleſiæ dicitur virtualiter ſtatutum cum præſentia papæ. Et tunc non tam eſt ſtatutum eccleſiæ quàm papę cum eccleſia, quia de conſilio concilii: vt in. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. C

¶ Item ad capitulum quãuis. 3. quæſtione. 6. reſpondetur ꝙ licet ante ab apoſtolis ita fuerit inſtitutũ, illud fuit cũ petro qui erat caput apoſtolorum: vt in. c. in nouo. 21. diſtinctione cum ſimil. Item non ſequitur aliquid eſt inſtitutum in concilio in fauorem romanæ ſedis/ ergo concilium eſt maius: quia authoritas papæ non eſt principaliter a conciliis (vt dictum eſt in quęſtione vtrum authoritas papæ habeatur a conciliis) ſed a deo: vt in. c. nouit de iudi. cum ſimilibus. Item quod fuit inſtitutum ab apoſtolis vt epiſcopi non niſi a ſede apoſtolica iudicarentur, poſtea per infinita iura fuit confirmatum a pontificibus: vt in pluribus capitulis ſequentibus dictum capitulum quanuis, & in aliis multis ſecunda quæſtione. 4. &. 6. &. 7. omnia autem noſtra facimus quibus authoritatem impartimur: vt in capitulo ſi apoſtolicæ ſedis de præben. in. 6. l. 1. C. de veteri iure enucle.

¶ Et ſic per præmiſſa reſpondetur ad capitulum dudum, 3. quæſtione. 6. ℣ Ad capitulum quiſquis, dic quod modicum facit niſi cõtra illud quod dicitur in pręallegato capitulo dudum: quia ibi concilium videtur voluiſſe epiſcopum damnari per inferiores a papa, cuius cõtrarium dicitur in capitulo dudum. Sed ad illud reſpondetur quod licet epiſcopi poſſint accuſari coram primatibus & concilio prouinciali (vt in dicto capitulo quiſquis) ſeruato prius ordine de quo in cap. accuſatio & capitulo ſi quis. 2. quæſtione. 7. tamen per inferiorem a papa non poteſt damnari: vt vide tex. & ibi doc. in capitulo accuſatus. 3. quæſtione ſexta: quia hoc tanquam de maioribus cauſis eſt reſeruatum ſedi apoſtolicæ: vt in capitulo primo & in. c. inter corporalia de trãſlatione prælato. & cap. quod tranſlationem ibi glo. & doc. de offi. lega. ℣ Sed obſtat tex in. c. lator, 2. q. 7. ibi epiſcopali ſententia depoſitus eſt. Verũ ſupplendum eſt authoritate papali lata ſecundum do. ibi. D

¶ Ad. c. ſi quis el, 3. 2. q. 7. dicendum eſt quod male infertur ex illis verbis quod concilium aut ſedes apoſtolica cui⁹ papa eſt caput ſit maior papa. Nec gregorius ibi appellat iudicem ſedem apoſtolicam: ſed dicit ante confeſſionem beati petri mecum iuſte decernet. Et glo.

A Ibi verbum confeſſionem exponit,i,ſcripturam.& doc,ibi/archi,ioan de ſan.& domi,ad expoſitionem glo.addunt/quæ eſt ſub altari: & eſt vulgare ſecundum lau.Ex quo appatet ꝙ non loquitur de iudicio contentioſo ſed potius purgationis.Item doc.prædicti (.ſ.archi.& ioan.de ſan.domi.cardi.alex. & cardi. de turre cre.poſt hugonem) dicunr ꝙ ignoramus de quo argueretur gregorius.Et ſi quidem fuiſſet de hæreſi ſiue cauſa fidei,bene potuiſſet tractari apud ſedem apoſtolicam: ſed ſi non fuit cauſa fidei,gregorius loquutus eſt ex humilitate more ſuo:vt in.c.ecce. 99. di, quia pro alia cauſa non poterat ab alio redargui.Facit quod dicit tex.in.c.mandaſtis de ſixto/ & in.c.auditum de leone,2.q.4. Vbi dicit ꝙ licet ſe purgauerint de obiectis criminibus/non tamen ad hoc aſtringebant.Et ideo tex.ibi in.d.c.auditum dicit.hoc autem faciens non legem præſcribo aliis qua idem facere cogantur.quaſi (vt dicit ibi in verſi.præcedenti gratianus) modum & non neceſſitatem purgandi canones accuſato imponant.

¶ Ad.c.manet &.c. memor, reſpondetur ꝙ non contrariantur: quia licet papa dicat ꝙ quādo infeſtatur vniuerſalis eccleſia/ ipſe habet impendere omnes ſuos conatus pro ec-
B cleſia,non per hoc probatur ꝙ eccleſia ſit maior.Item illi tex.loquuntur in cauſis fidei,in quibus papa non debet contradicere:vt in.c. ſicut.15.di.

¶ Ad glo. in.c.propoſuit & in.c.literas & in c.cum ad monaſterium,& ad.c.ſunt quidam &.c.quæ ad perpetuam.25.q.1.reſpondetur ꝙ illa iura potius oſtēdunt ꝙ papa ſit maior: quia prçterq̄ in iis quæ concernunt articulos fidei & vniuerſalem ſtatum eccleſiæ (& hoc intelligendo quando decoloraretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ) papa diſpenſat ex cauſa etiam contra apoſtolum & cum bigamo & criminoſis:vt in.c.lector.34.di.Et contra euāgelium in iis quæ ſunr conſilii & quæ parabolice dicta ſunt,& in decimis & in voto & in ſacramentis:vt dicit archi.in.d.c.quæ ad perpetuam & .d.c.ſunr quidam,& in.c.lector.34.di. De quo dicendū eſt vt late diſputant doc.in præallegatis locis: maxime moderni in.d.c.propoſuit. ex quo oſtenditur ꝙ papæ authoritas eſt ſupra concilium.Contra quattuor autem concilia non diſpenſat,quia in his velut in quadrato lapide ſanctæ fidei ſtructura cōſurgit: vt.d.c.ſicut ſancti.15.di. Ideo āt non diſpenſat cōtra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ quando is decoloratur,q̄a hoc eſſet deprimere & annullare ſtatum eccleſiæ: C vt exponit archi.in.c.etſi illa.1.q.7.Alioquin etiam contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ diſpenſat: vt in.c.non debet de conſan.& affi. dicit archi.in.d.c.ſunt quidam,& abbas in.d. c.propoſuit.papa enim eſt maior apoſtolo in adminiſtratiōe: vt vide doc.in.d.c.lector.34. di.Ideo autem (vt tactum eſt) papa non diſpenſat contra articulos fidei nec vbi deprimitur ſtatus eccleſiæ,quia tunc nō tam eſſet diſpenſatio q̄ diſſipatio: & eccleſiam deſtruendo/virtualiter faceret contra articulum fidei & vnam ſanctam catholicam eccleſiam.data enim eſt poteſtas ad conſtruendum & non ad deſtruendum.2.ad.cor.10.&.13. Et licet in aliquibus caſibus papa non diſpenſet,nec concilium etiam in illis poteſt diſpenſare: ergo ex hoc non poteſt argui ꝙ concilium ſit maius.

¶ Ad.c.ſcit ſancta,&.c.illud/&.c.ridiculum 12.di.reſpondetur ꝙ potius faciunr pro papa: quia dicunt ꝙ conſuetudines locorum non ſunt infringendæ ſi non officiant fidei nec illis canonica obſiſtat authoritas. Et quo ad.c ridiculum,ibi igmarus epiſcopus quæſierat a papa vtrum conſuetudines antiquitus a patribus traditæ poſſint infringi. & reſpon- D detur ꝙ non.& ſic non eſt contra. Et tamen ex cauſa poſſunt etiam conſuetudines non ſeruari ſed limitari: vt in.c.exigunt.1.q.7. dicit domi.in.d.c.ridiculum.

¶ AD TRIGESIMVM SEPTImum de dictamine rationis naturalis dicendū eſt ꝙ eſt replicare idem per idem: quia rationibus ibidem adductis eſt ſupra reſponſum.licet enim in eccleſia ſinr ſancti viri,tamen poteſtas adminiſtrandi & iuriſdirionis data dignitati pontificali non reſpicit ſanctitatem ſed ſuperioritatem/in qua non attenditur ſanctitas,8.q.1.c.audacter.Multæ etiam rationes naturales & vrgentiores ſunt in contrarium/ꝙ papa ſit maior concilio generali: maxime quia regimen monarchicum melius eſt ariſtocratico: vt dicit ariſto.12 metaphy. ¶ Ad alias rationes ſecundum occurrentiam contrariorum reſponſum eſt. ¶ Ad illud ꝙ qui allegat poteſtatem & iuriſditionem debet illam oſtendere. reſpondetur ꝙ non poteſt melius oſtendi quàm ex notorietate euangelicæ authoritatis qua dictum eſt petro paſce oues meas ioan.vl.& .c.ſolitæ de maio.& obe.cum ſimil.

¶ AD Trigeſimumoctauum de authoritate ioan.20.ſicut miſit me pater &c, reſpondetur

ꝙ declaratũ eſt in arti.de clauibus datis petro
A & apoſtolis/ ꝙ illa authoritas loquitur de di‑
mittendis peccatis & non de poteſtate iuriſdi
tionali contentioſa & adminiſtrandi. Item tūc
etiam inter apoſtolos erat petrus / & data fuit
poteſtas dimittendi & retinendi peccata ſin‑
gulariter omnibus apoſtolis: vt patet mar. vl.
ibi illi vero profecti prædicauerũt vbiq; dño
cooperante & ſermonem confirmante ſequē
tibus ſignis. Ex quo apparet ꝙ ex dicta autho
ritate non ſequitur ꝙ data fuerit maior pote‑
ſtas eccleſiæ ſiue apoſtolis q̃ petro: quia ſi in‑
telligitur data vniuerſis in concreto ſimul,
ex quo cum illis erat petrus / ſine petro nihil
receperunt: ſi autem intelligitur data ſingula
riter, non intelligitur data maior ſingulis aliis
quàm petro. Et vt dictum eſt in quintodeci‑
mo motiuo pro papa, apoſtolis per authori‑
tatem matth. 18. quæcunq; alligaueritis &c.
fuit ſolũ facta pro miſſio poteſtatis fori inte‑
rioris de dimittē dis peccatis: quę fuit cōfirma
ta ioan. 20. igitur & confirmatio intelligitur
de dimittendis peccatis: vt de confir. vti. per
totum.

ℭAD TRIGESI mumnonum dicendum
eſt ꝙ. c. ex geſtis &. c. ſcelus loquuntur de con
cilio cum papa, imo principalius de papa q̃
de cōcilio: quia in papa actus fundatur: vt pa
B tet ex dictis ibi. ¶ Eodem modo dicitur ad. c.
in nomine domini &. c. ex multis/ &. c. virgi‑
nes/ &. c. viſis, ꝙ aut ſtatuta ſunt præſidēte pa
pa vel alio eius nomine / aut eius authoritate
vel ab eo confirmata. ¶ Ad. c. quiſquis. 4. q. 5.
& ad alia iura reſponſum eſt plene in reſpon
ſione ad. 36. contrarium, maxime circa fi. Et
per ſolutiones datas ad iura ibi/ etiam reſpon
detur ad iura allegata in ſequenti. 40. contra‑
rio: ſcilicet ad. c. nolite/ ad. c. requiritis/ ad. c. pri
uilegia/ ad. c. contra &. c. ſicut/ & ad. c. confidi‑
mus: quia non ſequitur ex illis iuribus ꝙ con
ciliũ ſit maius, frequenter enim reuelatur mi‑
nori quod ignorat maior/ & ſępe illius vnius
minoris melius eſt iudiciũ q̃ maioris ſeu plu
rium: vt in. c. eſto ſubiectus. 95. di. Si igitur
papa bene inſtituta a conciliis rite authorita‑
te ſedis apoſtolicæ celebratis ſequitur & inno
uat vel confirmat vel exequitur tanq̃ confor‑
mia fidei, non ex hoc poteſt dici minor con‑
cilio.

ℭ Ad. c. confidimus reſpōdetur ꝙ tex. probat
potius contrarium (ꝙ imo papa ſit maior) cũ
in fine dicit/ quæ & vnamquanq; ſynodũ ſua
authoritate confirmauit & continuata mode‑
ratione cuſtodit: quia probat ꝙ papa cōfirmat
moderatur & mandat ſeruari ſtatuta concilia C
ria. Et quod dicit oportere primã ſedem ſer‑
uare quod vniuerſalis eccleſię probauit aſſen
ſus, ibi verbum oportere importat honeſtatē
& non neceſſitatē: vt dicunt ibi glo. & doc.

ℭAD QVADRAgeſimumprimum
ꝙ apoſtoli dicuntur fundamentum eccleſiæ,
reſpondetur ꝙ petrus erat baſis iſtius funda‑
menti: quia erat caput ipſorum: vt in. c. in no
uo. 21. di. &. c. rogamus. 24. q. 1. cum ſimil.
vnde ſine petro non erat integrum fundamē‑
tum. Et hinc petrus appellatus eſt petra. i. fun
damentum eccleſiæ: vt in. c. fidelior. 50. di. Ip
ſe enim tanq̃ ſaxum immobile totius corpo‑
ris chriſtiani compagem molemq; continet:
vt dicit ibi tex. De quo vide quod dixi ſupra
in arti. qñ datus fuerit pontifica. petro vbi po‑
nitur qũo dicatur fundamentũ eccleſię. ¶ Ad
authoritates matth. 18. & vl. & ioã. vl. ſatis di
ctum eſt in arti. quomodo claues & quæ ſint
datæ petro: quia loquuntur de dimittēdis pec
catis, & quo ad ea quę ſunt ordinis & nō quo
ad ea q̃ ſunt ſupioritatis & adminiſtrationis.

ℭ Ad illud apoſtoli ad gala. 2. reſpondetur ꝙ
ibi apoſtolus non nominauit iacobum prius
q̃ petrum eo ꝙ iacobus eſſet maior aut æqua
lis petro in authoritate (quia contrariũ oſten‑ D
dit tex. in allegato. c. in nouo. 21. di. &. c. ſacro
ſancta. 22. di.) ſed ideo vt dicit ibi. s. tho. in di
cta epiſtola ad gala. quia tũc iacobus ſuſcipie
bat alios, eo ꝙ erat epiſcopus ieroſolymorũ
vbi hęc acta ſunt. ¶ Itē ex eo ꝙ iacobus prius
nominatur non ſequitur de neceſſitate ꝙ fue
rit maior: quia nominare aliquem prius vel
poſterius eſt actus voluntatis. & ideo non eſt
ſumendum argumentum ex prioritate ſcri‑
pturæ. l. 2. §. prius ibi. doc. ff. de vulga. & pu‑
pil. c. mandato. §. ſi vero cum ſimil. de præbē.
Item primum fundamentũ eccleſię poſt chri
ſtum eſt petrus: vt in. d. c. fidelior, & dico in lo
co ſupraallegato. cæteri autē apoſtoli cum pe
tro ſunt ſecundum fundamentum poſt chri‑
ſtum: vt ad ephe. 2. & apoca. 21. & dixi in lo
co præallegato.

ℭAD QVADRAGEſimũſecundum di
cendũ eſt ꝙ ex hoc ꝙ ſemel per papam deter
minatum iterum in concilio cum papa confir
matur vel determinatur, non ſequitur ꝙ con
ciliũ ſit maius papa. tum quia papa eſt caput
concilii & ei aſcribitur confirmatio. tum quia
ſæpius bene innouata placebũt: vt in. c. 2. iun
cta glo. de treu. & pa. vbi enim per primum
actum nō eſt ſatisfactum menti diſponentis,
actus iterari pōt. l. fideicommiſſa. §. ſi. qs. 10.

A ibi bal.ff. de lega.3. Iteratio autem examinis per noua concilia in caſibus allegatis in contrario, oriebatur ex noua ſiue iterata hæreticorum fidei impugnatione. & ideo noua conciliari damnatione opus erat: vt patet in geſtis calcedonen. & conſtantinopolitani concilii. Item etiam in dictis conciliis tractabatur cauſa fidei, ideo non mirum ſi cauſæ examinabantur in conciliis: quo caſu præferri poteſt ſententia concilii ſententiæ papæ, vt dictum eſt in propria.q. Vnde per prædicta non probatur ꝙ concilium ſit maius ſi in vtroqꝫ actu interuenit authoritas papæ, imo videtur probari contrarium: quia ſine papa nihil ſtatuiſſet.

¶AD Quadrageſimūtertium de geſtis in octaua ſynodo, reſpondetur ꝙ canonibus cōciliaribus continentibus normam recte viuendi & fidei firmitatem & præſidente papa editis ſtandum eſt: & papa illos tueri debet & venerari nec aliquid contra illos ſtatuere, vtpote a ſanctis patribus ſpiritu ſancto plenis ſancitos vt dicitur in.c. ſexta &.c. ſicut &.c. ſancta. 15. diſt. ad quod vide quod dico in principio libri de octaua ſynodo cōſtātinopolitana. Hoc aūt ideo eſt quia continent fidem, contra quā papa nō pōt ſtatuere nec quiuis alius. hoc āt nō diminuit poteſtatē papæ, quæ eſt ad ædifi-

B cationem fidei: quam tueri debet vſqꝫ ad ſanguinem.c. ſunt quidam.25.q.1.

¶AD Quadrageſimūquartum de authoritate euangelica quæ videtur prohibere dominatū, reſpondetur ꝙ illa authoritas nō prohibet ne vnus præferatur cæteris: quia cum tūc apoſtoli ignorarēt quis ipſorum eſſet futurus maior. i. aptior ad præſidēdum, orta inter eos diſcordia chriſtus reſpondet ꝙ ille eſt maior qui eſt humilior / per contrarium ad terrenā dominationem. Et contentio inter eos erat de exhibitione reuerentiæ, quam quilibet alteri exhibere intendebat. Et tex. lu.22. oſtendit ꝙ volebat vt vnus eſſet maior: cum dicit vos autem non ſic, ſed qui maior eſt in vobis fiat ſicut minor / & qui præceſſor eſt ſicut miniſtrator. Ecce quōd præſupponit vnum præceſſorem & maiorem aliis. Vnde chriſtus per illa verba non docuit apoſtolos vt ſinguli reputarent ſe ſingulis minores inferioritate officii ſeu authoritate, ſed vt quanto aliquis eſſet maior tanto eſſet humilior: iuxta illud eccle. 3. quanto maior es tanto magis te humilia in omnibus.c. olim.95.di.c. diſciplina.45.di. Et de dictis authoritatibus vide quod latius dico in reſponſione ad.23. cōtrarium / in verſi. ad illud de contētiōe inter apoſtolos &c. Et quo ad.c. loquitur &.c. in nouo / vide quod late dico in reſpōſione ad.18. contrarium / in verſi. & ſic etiam datur reſponſio. C

¶AD Quadrageſimumquintū de.c. de quibus.20.di. reſpondeo nō eſſe abſonū ꝙ prius ponantur canones conciliorū: quia illi reperiuntur editi cum papa vel eius authoritate cū maiori maturitate & cum iudicio plurimum: nam facilius inuenitur quod a pluribus ſenioribus quæritur, vt ibi dicit tex.

¶Et ſi opponatur ꝙ dicitur canones apoſtolorū debere præferri decretis ſummorū pontificum cum tamen papa ſit maior apoſtolo, & contra eum diſpenſet: vt.34.di. lector. 82. di. presbyter. dicitur poſt glo. in.c. propoſuit de conceſ. præben. & in.c. ſunt quidā.25.q.1. Dicendum eſt ꝙ cum tex. ibi loquatur de ſcriptis apoſtolorum & ſanctorū patrum in concilio ſtatuentiū, vt dicit ibi domi. non eſt abſonum ꝙ primo recurramus ad canones qui ſimul cum petro capite apoſtolorū editi repe riuntur ꝗ ad decretales vnius pontificis ſine concilio editas. Nec ex hoc ſequitur maioritas concilii ad papam: quia illud facit non authoritas concilii ſolius ſine papa (quę parum aut nihil eſt ſine papa: vt.17.di. per to.) ſed authoritas papæ præſidentis: vt in.c. ſignificaſti de elec. D

¶Item vr̄ cōtrariū quod dicitur in.c. de libellis ea.20.di. vbi dicit ꝙ in deciſione cauſarum eccleſiaſticarū primo recurrendum eſt ad decretales pontificū ꝗ ad authoritates hiero. vel aug. & ſic prius ad decretales papales ꝗ ad dicta ſanctorū patrum. Dicēdum eſt āt ſimiliter ꝙ nulla eſt contrarietas: quia quod ſupra dicitur præponēda eſſe dicta ſanctorum patrū apoſtolicorum / intelligitur de ſcriptis in concilio editis propter authoritatem papæ & plurimorum patrum ſimul iudicantiū: ca. autem de libellis intelligitur de dictis & ſcriptis ſanctorum priuatis / non conciliariter editis.

¶Item ad ca. de quibus / etiam reſpondetur ꝙ dato ꝙ prius ſit recurrendum ad ſtatuta cōciliorum, non propterea ſequitur ꝙ conciliū ſit maius papa / qui pōt tollere ſtatuta conciliaria (vt in.c. vbi periculum iuncta glo. de elec. in.6.) non autem e conuerſo concilium ſine papa: vt dictum eſt in propria.q. Item loquitur de conciliis in quibus ſancti patres canones ediderunt. & ita ſub nomine apoſtolorū (quo vtitur ibi litera) intelliguntur apoſtolici ſecundum glo. & doc. ibi. nec eſt abſonum ꝙ prius recurramus ad illa ſtatuta ſi per papā ut dercetales epiſtolas pontificum non repe-

riuntur improbata, & maxime in iis quæ non concernunt deciſionem cauſarũ: vt dicit glo. A in. d. c. de libellis. Item ibi tex. ſolum inſtruit ad quas authoritates ſit in dubiis prius recurrendum: & non decidit maioritatem. Et ſi dicitur prius recurrendum ad conciliaria ſtatuta q̃ ſummorũ pontificũ, eſt quia & in illis interuenit authoritas pontificalis & propter iudiciũ pluriũ præferuntur conſtitutioni vnius pontificis. Et licet ibi doc. non dicant ſi canon pontificalis non cõcernens quæſtionem fidei cõtrariaretur conciliari vter eſſet magis attendendus, tamen recurrẽdum eſſet ad materiam. l. ſed & poſteriores. ff. de. ll. & c. 1. de conſti. in. 6. ad hoc quod dicitur in. c. non debet de conſan. & affi. & dicitur infra in immediate ſequenti ſolutione.

¶AD QVAdragesimumſextum reſpondetur ꝙ iſta ratio non eſt bona: quia imo non eſſet fruſtratoria congregatio, nam videmus ꝙ etiam ſtatuta cõciliaria ob varietatem temporũ reperiuntur reuocata per alia cõcilia: vt in. c. non debet de conſan. & affi. & tamẽ ante reuocationem illa antiqua ſtatuta non erant fruſtratoria: quia iuxta varietatẽ locorũ temporũ & hominum etiam ſtatuta variantur: vt 29. di. c. ſi.

B ¶AD Quadrageſimumſeptimũ reſpondetur ꝙ imo petrus ſucceſſit chriſto immediate in adminiſtratione & authoritate vniuerſalis eccleſiæ, quia fuit eius vicarius vniuerſalis: vt in. c. penul. & ſi. de tranſla. præla. cum ſimil. Et ipſe magis adhæſit chriſto: vt patet matth. 16. Et ieroſolymitana eccleſia eſt inferior romana / cui præfuit petrus: vt eſt in. c. antiqua de priui. Et idẽ dicit̃ de antiochena, licet illi prius præfuerit: vt in. c. rogamus. 24. q. 1. ¶ Item motiuum non concludit ꝙ concilium ſit maius papa, ſed ꝑ eccleſia ieroſolymitana fuerit prius q̃ romana, ex quo nõ ſequitur ꝙ ſit maior, ſicut nec ꝙ conciliũ ſit maius papa vt dictum eſt. ¶ Et in hoc datur inſtantia: quia antiquitus alexandrina eccleſia erat prima poſt romanam, poſtea autem fuit ei præpoſita conſtantinopolitana: vt in capitulo conſtantinopolitanæ & c. de conſtantinopolitana & c. renouantes. 22. di. & glo. ibi in ſumma, & in. c. antiqua de priui. In quibus iuribus etiã patet ꝙ ieroſolymitana tenet vltimũ locũ inter ſedes patriarchales.

¶AD Quadrageſimumoctauum dicendũ eſt ꝙ rex habet ſuperiorem / papa autem non habet ſuperiorẽ: & cardinales habent ius eligendi ſed non deſtituendi. d. c. licet de elec. & c. in nomine domini. 23. di. Et regula quæ C habet ꝙ eius eſt deſtituere cuius inſtituere, patitur multas fallentias / nec habet locũ quando ius inſtituẽdi competit alicui aliquo iure ſpeciali: vt dicunt doc. in locis præallegatis. Et iſtud motiuum quo ad regem / melius conuenit in arti. quando papa paſſim vendit beneficia & monitus non vult deſiſtere & eſt incorrigibilis, vtrum poſſit deponi per concilium. & ibi pono in. 20. contrario. Nec eſt verum ꝙ qui habet ius eligẽdi poſſit deponere c. in cauſis de elec. maxime in papa, qui ſtatim poſtq̃ eſt electus habet ius adminiſtrandi. d. c. licet & c. in nomine domini.

¶AD QVADRAGESImumnonum dicendum eſt ꝙ licet concilium iudicet imperatorem, non ex hoc ſequitur ꝙ iudicet papã: quia papa iudicat imperatorẽ. d. c. ad apoſtolicæ de re iudi. in. 6. & c. venerabilem de elec. & c. duo ſunt quippe. 96. di. Nec eſt verũ ꝙ imperator habeat poteſtatẽ in papã: vt in. c. ſi imperator & c. ſatis euidenter & c. cum ad verum ea. di. Non obſtat authoritas ioã. 19. quia illa oſtendit contrarium / ꝙ pilatus nullam habebat poteſtatem in chriſtum: quia oſtendit ꝙ ex permiſſione dei illud erat non ex propria pilati ptãte. Vnde dicit ibi hugo cardi. ꝙ dñs per dicta verba humiliat pilati de D poteſtate iactantiam: & oſtendit ꝙ mors ſua non eſt ſecundum aliorum morientiũ conſequentiã qui velint nolint moriuntur, ſed ſua volunte & dei ordinatione. Et dictionem deſuper ibi poſitam exponit. i. a deo a quo poteſtas datur, ſed abuſio poteſtatis non datur ſed permittitur ad ro. 13. Et glo. etiam nico. ibidem ſuper illud niſi tibi datum eſſet deſuper / dicit. i. a principibus romanorum / & vlterius permiſſum a deo qui eſt poteſtas ſuperior. & ex hoc arguit eius peccatum: quia non acceperat poteſtatem a cæſare nec a deo condẽnandi innoxios, ſed magis liberandi eos.

¶Ad. c. conſtantinus / reſpondetur ꝙ non ꝓbat ꝙ poteſtas papæ ſit ab imperatore: quia eſt a deo. c. nouit de iudi. & c. ſolitæ de maio. & obe. & in extraua. vnam ſanctam. Et poteſtas vtriuſq; gladii (materialis & ſpiritualis) eſt in papa: vt in. d. extraua. vnam ſanctã, & dicitur in. d. cap. nouit, & in. c. cauſam quæ el. 2. qui filii ſint legi. & in. c. quoniam. 10. di. & in c. licet ex ſuſcepto de fo. compe. Temporalẽ autem gladiũ papa exercet per imperatorem: vt. d. c. quoniam. 10. di. & d. c. cum ad verum & d. c. ſi iperator. 96. di. de quo latius infra in

A propria.q.ꝟ Item ad.c. conſtantinus dicendū
eſt ꝙ conſtantinus non inſtituit ius aliquod
de nouo quod prius nō haberet eccleſia:quia
anteq̄ eſſet conſtantinus,papa habuit prima
tū a deo cōceſſum per illud paſce oues meas
ioan.vl. & ſupra dictum eſt. Vnde conſtanti
nus eſt ſolū executus quod a chriſto conceſ
ſum fuerat: quia papa & eius poteſtas maior
eſt imperiali.nam quanto ſpiritualis vita di
gnior eſt q̄ terrena & ſpiritus q̄ corpus, tanto
ſpiritualis poteſtas terrenam poteſtatē ſiue ſe
cularem honore & dignitate præcellit: vt di
cit hugo de.s.vic. in.2.li.de ſacramen.in.c.4.
Et ſicut non poteſt ſpiritus dependere a cor
pore nec ſol a luna , ita nec poteſtas ſpiritua
lis a temporali. pro hoc tex.in.c.ſolitæ de ma
iori. & obe . ꝟ Quinimo ſpiritualis poteſtas
iudicat ſecularem : vt in.c. licet ex ſuſcepto
de fo.cōpe. & in.c. quis dubitet cum duobus
ſequen. 96.di.&.c.venerabilem de elec. cum
ſimil.Ipſa autem a nemine poteſt iudicari ni
ſi a deo:vt in.c. aliorum &.c. nemo &.c. ipſi
&.c.cuncta per mundum.9.q.3. Vnde(vt ta
ctum eſt)conſtantinus nō tam dicitur cōceſ
ſiſſe eccleſiæ & pontificibus priuilegia/q̄ iam
cōceſſa & a deo data ꝑmulgaſſe. Propter qđ
marſilius de padua qui voluit ꝙ papalis pote
B ſtas& dignitas habuerit ortū ab imperiali,fuit
damnatus per extrauagantē ioan.22.& poſt
ea in concilio conſtantien. damnatus fuit io
anneshuſs, qui fuit in eodem errore cū mar
ſilio.

¶ Ad illud quod dicitur de abiathar,dicendū
eſt ꝙ non tā fuit eiectus & amotus a ſalomo
ne q̄ a deo:quia illud fuit factum nutu & vo
luntate dei: vt patet ex.d.c.2.tertii reg. vbi di
citur eiecit ergo ſalomon abiathar vt nō eſſet
ſacerdos domini,vt impleretur ſermo domi
ni quem loquutus eſt ſuper domū heli in ſi
lo , qui ſermo fuerat ꝙ deiiceretur a ſacerdo
tio . Et multa ſimilia in veteri lege voluntate
dei contra aliquos ſummos ſacerdotes de fa
cto in pœnam facta leguntur.

¶ Ad illud de tributo,reſpondetur ꝙ papa nō
ſoluit tributum imperatori in ſignum reco
gnitionis dn̄ii, ſed ſolū pro pace & quiete ec
cleſiæ ſeruanda quam imperator tenetur tue
ri & conſeruare:vt in.c.tributū.23.q.8. Nec
de omnibus ſoluit tributū imperatori (quia
non de oblationibus & primitiis) ſed ſolum
de exterioribus bonis, primum tributo aſcri
ptis & per principes ſeculares eccleſiæ cōceſ
ſis:vt ibi dicūt doc.Nec per hoc arguitur ma
ioritas:cum & chriſtus ſoluerit tributū,vt pa
tet matth.17.Nec fit ſolutio ratione perſonæ:
quod ponderat ibi tex. quia non iuſſit domi C
nus ſolui piſcem ſed ſtaterē in ore piſcis in
uentum.Et ſubiicit, quia non eccleſia dari im
peratori/ non pontificalis apex qui in ore ca
pitis eccleſiæ præeminet ſubiici poteſt regi
bus.Quinimo tex. euangelii oſtendit ꝙ chri
ſtus ſoluit tributum & didrachma nō ꝙ tene
retur ſed vt non ſcādalizaret eos qui illa col
ligebant:vt patet matth.17.

¶ AD QVINQVAGESIMVM dicen
dū eſt ꝙ ſicut petrus fuit conſtitutus vicarius
ieſu chriſti & ipſius vicem geſſit in terris, ſic
& romanus pōtifex gerit vicem dei in terris:
vt in.c.quanto & in.c.fi.de tranſla.prala. & in
c.1.vt eccle.bene.& in.c.fundamenta de elec.
in.6.& in.c.ad apoſtolicæ de re iudi. in.6. &
in.c.1.de homi.eo.li.cum ſimil. ꝟ Quod aūt
dicitur ꝙ papa dicitur vicarius petri in.d. ca.
ego ludouicus cum aliis allegatis, illud dici
tur quadā impropria locutione:dicitur enim
vicarius petri.i.eius ſucceſſor vel gerēs vica
riam quā geſſit petrus.Cum enim petrus fue
rit vicarius ieſu chriſti, nō potuit dare aliu m
vicarium ſibi ſimilem:vt in.c.clericos de offi.
vica.& car.in ele.1.q.xi.de offi.vica. Vnde pa
pa nō proprie dicitur vicarius beati petri : cū
parem habeat poteſtatē quam habuit petrus,
nam quod deus dixit ad petrum quodcunq; D
ligaueris &c. & in petro dixit ad ſucceſſores:
vt in.c.ſolitæ de maio. & obe. & hoc dicit tex.
in.d.c.1.de homi. in.6. ꝟ Ad id autem quod
dicitur ꝙ petrus habuit primatum ab apoſto
lis,dicēdum eſt ꝙ illud eſt verū voluntate cō
ſequutiua & acceptante diſpoſitionem chriſti
qui ei immediate & prīcipaliter dedit prima
tum:vt in.c.ita dominus.19.di.& in.c.omnes
& in capi . ſacroſancta.22. diſtinctione. vbi
dicitur ꝙ petrus immediate a chriſto & non
ab apoſtolis primatum accepit. Vnde dicit ibi
tex.inter apoſtolos quædam fuit diſcretio po
teſtatis : & licet omnes eſſent apoſtoli, petro
tamen conceſſum eſt a domino vt reliquis o
mnibus præeſſet apoſtolis &c. Et bene oſten
ditur matth.18. vbi diſcipuli interrogant do
minum quiſnam ſit maior in regno cœlorū:
& vbi narratur contentio inter eos quis ipſo
rum eſſet maior. Vnde dicendum eſt ꝙ apo
ſtoli dederunt petro primatum non diſponē
do aut eligendo/ non voluntate antecedente
& cauſante ſed voluntate obſequente & acce
ptante. facit quod dicitur in.q.vtrum papa re
ceperit poteſtatem a conciliis.

¶ AD QVINQVAGESIMVM PRI

mum de authoritate matth.vl.reſpõſum eſt ſupra in ſolutione.18.contrarii.Et ad illud ꝙ A papa poteſt errare/reſpondi in ſolutione .9. contrarii. ¶ Ad alia omnia quæ ſequuntur, vide quod late dixi in quæſtione vtrum eccleſiæ vniuerſali fuerit data aliqua poteſtas clauium & quæ & qualis: maxime in.15.& 8. motiuo pro papa.Et ibi oſtendo ꝙ plenitudo poteſtatis eſt in papa & non in eccleſia principaliter vt aliqui voluerunt, & ꝙ ſtatus monarchicus præferendus eſt ariſtocratico. Pro quo etiam faciunt quæ dicta ſunt in illo arti.vtrum concilium ſede vacante poſſit exercere reſeruata papæ.

¶ Ad illud autem quod dicitur. ꝙ quia iſta plenitudo poteſtatis eſt ſeparabilis a perſona papæ (vt ſede vacante vel anteꝙ̃ eligatur vel facta depoſitione) propterea non neceſſario ſed cõtingenter dicitur ei ineſſe, dicendũ eſt ꝙ iſtud eſt falſum: quia imo principaliter & neceſſario eſt in papa iſta plenitudo poteſtatis, & non contingenter. Nec eſt verum ꝙ ſit ſeparabilis a perſona papæ: quia hoc ipſo ꝙ aliquis eſt papa & ſucceſſor petri, inſeparabiliter habet plenitudinem poteſtatis datam petro a deo: vt in.c.ad honorem de autho. & vſu pal. &.2.q.6.c.decreto &.c.qui ſe ſcit. & in ele.paſtoralis in fi.de re iudi. Nec ex eo ꝙ B ſedes vacat aut papa mortuus eſt vel depoſitus dicitẽ plenitudo poteſtatis ſeparari a perſona papę, ſed potius illius perſona extingui. ¶ Nec per mortem papæ fit quin eccleſia remaneat & dicatur terribilis & vt caſtrorum acies ordinata, i.per charitatem vnita & nunꝙ̃ interrupta, ſecundum glo.interli.ſuper illud canti.6.quia per vnitatem charitatis compacta/nullum locum aperit per malum diſcordiæ hominibus.i.hæreticis vel immundis ſpiritibus ſecundum glo.ordi.ibi. Sicut nec per mortem aliorum prælatorum & cæterorum de iſto corpore myſtico eccleſiæ (qui quotidie moriuntur) eccleſia deſinit eſſe vt caſtrorum acies ordinata, ſicut etiam in ſimili dicimus ꝙ eadem eſt vniuerſitas & collegium licet ſucceſſiue omnes ſint mortui & alii ſurrogati.l.ſicut.§.fi.ff.quod cuiuſꝙ vni.no.& eadem nauis/licet ſæpius inſtaurata. & idem grex &c.vt in.l.proponebatur.ff.de iudi. Et ſecundum hugonem eccleſia dicitur terribilis hæreticis/impiis & ſpiritibus immundis, ex numero & fortitudine bellatorum/ ex longo vſu armorum/ex fidelitate & zelo ac vnanimitate pugnantiũ ex præſidio angelorum: & vt caſtrorum acies ordinata.nam in prima acie eſt ipſe rex cum ſuis apoſtolis: in ſecunda exercitus martyrũ, in tertia cœtus confeſſorum: poſtremo etiam in vltima parte aciei tempore antichriſti erunt robuſtiſsimi ex oĩbus C generibus electorum. Vnde ex his apparet ꝙ per obitũ papę eccleſia non deſinit eſſe vt caſtrorum acies ordinata. Item ſecundum hugonem illa authoritas poteſt intelligi de beata virgine ad cuius memoriã dæmones contremiſcunt.

¶ Et ſi recte aduertatur, iſtud motiuũ ſi eſſet validum/ita militaret contra concilium ſicut contra papam, nam ſi in concilio eſſet poteſtatis plenitudo, quia eſſet etiam ab eo ſeparabilis contingenter ei ineſſet & non neceſſario: quia diſſoluto concilio diceretur plenitudo poteſtatis ſeparari a concilio. ſi autem abinuicem ſeparari poſſunt, ſequitur ꝙ quandiu manet/non neceſſario ſed cõtingenter ineſt. Ideo dicimus ꝙ in papa tantum neceſſario & principaliter eſt poteſtatis plenitudo: & ſic nõ in concilio niſi a papa & contingenter: vt patet per rationes adductas in præallegata quæſtione, ad quã recurre. Et cum quærimus an papa ſit maior concilio, non quæritur de perſona papæ ſeparata ab authoritate & dignitate papali ſed ſimul vnita. nam cum dicimus verum papam/ dicimus nõ purum hominẽ: D vt in.c.quanto de traſla.præla.quia nõ poteſt eſſe verus papa ſine papali poteſtate, niſi de facto & violẽter: & ponere perſonam papæ ſeparatã a poteſtate papali/eſt ponere quid chimericum & impoſſibile. Et ſi mortuus eſt papa, non propterea eſt mortua dignitas papatus.c.ſi gratioſe de reſcrip.in.6. Vnde ꝓprie loquendo plenitudo poteſtatis nõ poteſt dici eſſe in cõcilio niſi contingẽter & a papa: quia non ſemper tenetur concilium in quo debet eſſe caput papa. non ſic in papatu, qui ſemper eſt neceſſarius in eccleſia vt ductor & gubernator & caput & paſtor ipſius: iuxta illud ioan.21.paſce oues meas. Vnde papæ ineſt neceſſario plenitudo poteſtatis, licet aliquando vſus iſtius plenitudinis poteſtatis quieſcat: vt papa mortuo, & quando viuit quia nõ ſemper, nec in omnibus vtitur iſta plenitudine poteſtatis.

¶ AD QVINQVAGESIMVM SEcundũ reſponſum eſt in ſolutione.7.cõtrarii & in ſolutione.12.&.36.vbi reſpondetur ad ca.primæ ſedis & ad.c.ecce. Licet enim eccleſia romana non ſit eccleſia vniuerſalis ſed de vniuerſo, papa tamen bene eſt vniuerſalis pontifex: vt in capitulo in nomine domini

A 23,diſtinctione.& in ca, fœlicis in glo. fi. de
pœnis in.6. Item romana eccleſia licet nõ ſit
vniuerſalis(vt in.d.c.ꝗuis.21.di.& in.c.ſacro
ſancta.22.di.& in.c.rogamus.24.q.1.cum ſi
mil.)eſt tamen caput aliarũ eccleſiarũ:vt in.c.
1.&.2.32.di.

¶AD Quinquageſimumtertiũ de.c.conſtã
tinus/reſpondetur in reſponſione ad.49.con
trarium.Et quãuis imperatores multa ſtatue-
rint in fauorẽ ſummorũ ponti.nõ ſequitur ex
hoc ꝙ fuerint maiores papa in poteſtate/licet
de facto eſſent potentiores in temporalibus.
ad hoc tex.& ibi dicta in.c.nouit de iudi.in.c.
cauſam quæ el.2.qui filii ſint legi.& in.c.ſoli-
tæ de maio. & obe. ipſis enim manet neceſſi-
tas obſequendi non authoritas imperandi:vt
poteſt inſpici per totã illam diſtinc.96.a.c.be
ne quidem vſq; ad fi.⁋ Nec romani pontifices
tenentur recipere inſtitutiones & ſanctiones
imperatorum niſi velint:vt in.d. iuribus.pro
hoc eſt quod dicitur in.c. eccleſia ſanctæ ma-
riæ de conſti. Vnde non cõtulerunt in roma-
nã eccleſiã aliquam poteſtatẽ,ſed a chriſto da-
tam confirmarunt & declararunt.ad hoc epi-
ſtola inter claras.C.de ſum.tri.& ibi dicta, &
quod dicitur maxime per albericum in.l.be-
ne a zenone.C.de quadrien.præſcrip.in.q.de
B donatione facta per conſtantinũ eccleſiæ. de
qua infra in vltima quæſtione,vbi plene con
cordantes.

¶AD QVINQVAGEſimumquartũ di
citur ꝙ tanta eſt authoritas eccleſiæ & iudiciũ
eius vt in his quæ ſunt fidei aliquando etiã prę
ferri poſſit ſententiæ papę:vt dictum eſt in.q.
quæ ſententia præferatur/ papæne an cõcilii.
ad hoc tex.in.d. c. ſicut ſancti, 15. di. Sed ex
hoc non ſequitur ꝙ cõcilium ſit maius papa:
quia papa eſt caput concilii & vniuerſalis ec-
cleſiæ:vt dictum eſt in reſponſione ad.52. Et
cum aug. & authoritates allegatæ loquuntur
de authoritate eccleſiæ,loquuntur conſequen
ter de papa capite & principaliori parte ipſius
eccleſiæ.Quinimo nec concilium poteſt ſine
authoritate papæ diffinire/etiã in iis quę ſunt
fidei:vt dicit.s.tho.in ſecunda ſecundæ.q.1.ar
ti.10.ad idem quod dicitur in.c. maiores de
bap.24.q.1.hæc eſt fides/ &. c. quoniã vetus/
&.c.quotiens.Et papa eſt maior paulo & cæ-
teris apoſtolis:vt dicit inno.in. c. ſuper eo de
bigamis.Ipſe.n.(vt ſupra dictum eſt)diſpen
ſat contra apoſtolũ: vt. 34.di.lector. 82.di.
presbyter.dicitur poſt glo.in. c. propoſuit de
conceſ.præben.⁋ Licet gerſon in.3.par. in tr.
de vita ſpirituali animæ in.7.corollario circa
medium,dixerit ꝙ non eſt in poteſtate papæ
aut concilii aut eccleſię immutare traditiones C
datas ab euangeliſtis & a paulo.Quod credo
intelligendum de traditionibus concernenti-
bus fidem ſecundum glo.in.c.quæ ad perpe-
tuam,25.q.1.ad quod tex,& ibi.doc.in.c.ſunt
quidã ea.cau.&.q.in iis.n. quę ſunt conſilii &
non præcepti vel quæ parabolice dicta ſunt,
bene papa diſpenſat contra euangeliũ (vt in
decimis & in voto & continentia ſacerdotũ)
dicit glo.& archi.in.d.c.quæ ad perpetuã.

¶Et in.d.7.corollario gerſon poſt diſtinctos
gradus legis diuinæ declarando dictũ augu.
in trac.contra epiſtolam manichæi quã vocãt
fundamenti in.5.c.(videlicet ego euangelio
non crederẽ niſi me catholicæ eccleſiæ autho
ritas commoneret) dicit quòd augu.in dicta
authoritate ſumit eccleſiã pro primitiua con-
gregationene fidelium eorũ qui chriſtum vi-
derunt & audiuerunt & eius teſtes extiterunt,
Quidã aũt alii(vt eſt gloſator diui aug.)di
cunt ꝙ aug.videtur accipere eccleſiã pro tota
eccleſia cum ſuo capite quod præcipit euãge-
lio credere, & tunc ſic eſt vt conſtat ꝙ eccleſia
habet quicquid cõtinetur in ſcriptura diuina
in ſua prãte, & ſic documẽta ibi data per aug.
non habent calumniã.Si autem inquiunt acci
piatur eccleſia ſtricte pro illa quę nunc eſt mi
litans,tunc documenta data ibi per aug. ſunt D
accipienda quo ad nos tantum & non ſimpli-
citer in ſe: ſicut eſt nobis euidentius cœlum
moueri ꝙ̃ deum eſſe. Documẽta ãt aug. quæ
ibi per.d.glo.colliguntur duo ſunt.primũ eſt
ꝙ maior eſt authoritas eccleſiæ ad credendũ
ꝙ̃ diuinæ ſcripturæ:quia ꝗuis euangelium ſit
præſtãtiſſimũ inter omnia diuina ſcripta,ibi
aug. maiorẽ fidẽ adhibet eccleſiæ.ſecundũ do
cumẽtũ eſt ꝙ maior eſt poteſtas eccleſię ad ſta
tuendum ꝙ̃ ſit diuinæ ſcripturę ad iudicandũ:
quia vbi maior authoritas ibi maior ſpiritalis
poteſtas.¶Vnde ſi recte inſpiciatur, iſte intel
lectus ad dictum aug. nõ diſcrepat ab intelle
ctu gerſonis:quia cum dicit ꝙ ſi accipitur ec-
cleſia pro tota eccleſia cũ ſuo capite quod prę-
cipit euangelio credere,videtur loqui de capi
te chriſto authore eorũ quæ in euangeliis cõ-
tinentur:alioquin fruſtra diceret.d.glo. aliter
intelligendum illud dictum de eccleſia nunc
militante. Vnde ſenſus eius videtur eſſe ꝙ in
telligitur de eccleſia illa primitiua & congre-
gatione fidelium illorum qui chriſtũ viderũt
& eius teſtes extiterunt,vt dicit gerſon.

¶Sed profecto quid ſibi velint iſti in propo-
ſito reſtringentes eccleſiam ad primitiuã/non

capio,nõ.n.iſta hodierna militans aliud q̃ illa
vultu cum ſemper eadem firma immobilis &
A immaculata permanſerit & in futuro permã-
ſura ſit, vt dicit tex.hiero,in cap. hæc eſt fides
24.q.1. Quæ vt in exordio normã fidei per-
cepit ab authoribus ſuis apoſtolorum chri-
ſti principibus/illibata fidetenus manet, dicit
tex. in. c. a recta.24.q.1. Quæ non poteſt
errare/vt ibi dicitur: dicente ſaluatore noſtro
ego pro te oraui vt non deficiat fides tua lu.
22. Vnde dicta authoritas aug. videtur po
tius intelligenda ſimpliciter vt iacet/ego euã-
gelio nõ crederem niſi me catholicæ eccleſiæ
commoneret authoritas,quia propter eccleſiã
credidit euangelio. Vnde ibidem ſtatim ſub-
iungit.quibus ergo obtemperaui dicentibus
credite euangelio,cur eis non obtemperẽ di-
centibus mihi noli credere manichæo? Vnde
quia chriſtus dicit mar.1.impletum eſt tẽpus
& appropinquauit regnum dei, reſipiſcite
& credite euangelio.& mar.16.dixit apoſto
lis/euntes in mundum vniuerſum prædicate
euangelium omni creaturæ. & apoſtolus ad
ro.1.dicit/paulus ſeru⁹ ieſu chriſti vocatus a
poſtolus ſegregatus in euangelium dei.&.1.
ad corin.15.notũ vobis facio fratres euange-
lium quod prædicaui vobis, quod & accepi-
B ſtis,in quo & ſtatis,per quod & ſaluamini, &
ad gala.1.notum vobis facio fratres euange-
lium quod euangelizatum eſt a me/ quod
non eſt ſecundum hominẽ:neq; enim ego ab
homine accepi illud neq; didici ſed per reue-
lationem ieſu chriſti. & act.15. ſurgens pe-
trus dixit/viri fratres vos ſcitis q; ab antiquis
diebus in nobis elegit deus vt per os meũ au
dirent gentes verbum euangelii & crede-
rent,& act.20.dicit pau,dummodo conſum-
mem curſum meum cum gaudio & miniſte
rium quod accepi a domino ieſu ad teſtificã-
dum euangelium gratiæ dei (cuius libri au-
thoritati credẽdum eſt ſicut euangelio: vt idẽ
aug.dicit in.d.5.c.contra epiſtolam funda.di
cit enim,in apoſtolorũ actibus legimus:cui li
bro neceſſe eſt me credere ſi credo euãgelio,
q͞m,vtranq; ſcripturã ſimiliter mihi catholica
cõmẽdat authoritas) ꝓpter iſtas authoritates
eccleſiæ & ſimiles/dicit aug. ſe cõmoneri ad-
dendũ euangelio,ne videatur credere oĩbus
euãgeliis quorũ aliqua ſunt apocrypha & nõ
ab eccleſia ap̄pbata: vt ſunt euãgelia thadæi
& euangelia thomæ / quibus manichæi vte-
bantur: vt in.c.ſancta romana in. §. euãgelia
15.di. Vnde. s. ambro. ſuper lucam in prin.
dicit.multi euãgelia ſcribere conati ſunt quæ
boni nũmularii non probauerũt: vnũ autem C
in quattuor libros digeſtum ex omnibus ar-
bitrati ſunt eligendum. De quo loquitur aug.
qui non dicit euangeliis ſed euangelio, vt o-
ſtendat ſe loqui de euangelio catholicæ eccle
ſiæ. Alia aũt plura euangelia apocrypha con-
numerat ambro.ibi ſupra.

¶ Et q; iſte ſit ſenſus prædictæ authoritatis au
gu.ſimpliciter intelligendo de eccleſia / & nõ
de eccleſia reſtricta ad primitiuã congregatio
nẽ fideliũ vt dicit gerſon, patet ex ſupradictis
eius verbis cũ dicit, ego euãgelio nõ crederẽ
niſi me catholicæ eccleſiæ cõmoneret authori
tas: quibus ergo obtemperaui dicentibus cre
dite euangelio, cur eis non obtemperem di-
centibus mihi noli credere manichæo? Ecce
q; non tantum loquitur de primitiua congre
gatione fidelium qui chriſtum viderunt & au
diuerunt: cũ hæreſis manichæi pullulauerit
tempore probi imperatoris (vt legitur in hi-
ſtoria martiniana,c. 180.) qui fuit lõge poſt
chriſtum. Et ſic dictum aug. intelligendũ eſt
ſimpliciter de eccleſia militanti. Et eſt ſimile
quod dicit ſanctus grego.in.c.ſicut ſancti.15
di. vbi dicit. ſicut ſancti euangelii quattuor li
bros ſic quattuor concilia ſuſcipere & venera
ri me fateor: nicenum ſcilicet &c.

¶ Nec aug per hoc q; dicit ſe credere euange D
lio propter eccleſiæ authoritatẽ/ facit eccleſiã
ſiue conciliũ maius papa tum quia illud intel
ligitur de eccleſia ſimul cum papa. tum quia
loquitur de cõcernentibus fidẽ: ſicut in ſimili
alias reſpõſum eſt ſupra ad.c.ſicut ſancti.aug.
enim impugnabat epiſtolam fundamenti hæ
reſis manichæorũ. Et iſto modo poteſt reſpõ-
deri ad omnia adducta in iſto.54. contrario:
fatendo q; ad eccleſiam ſpectat declarare ſen-
ſum reuelationũ & canonũ bibliç,& q; docto
res ſubmittũt ſe iudicio eccleſiæ & q; doctri-
næ eccleſiæ infallibiliter eſt credendũ. Sed hç
authoritates etiã loquuntur in materia fidei.
nec ex hoc ſequitur q; maius ſit concilium q̃
papa: quia omnia præmiſſa intelliguntur de
eccleſia vnita cũ papa.c.loquitur.24.q.1. Simi
liter cõceditur q; eccleſia eſt vnita chriſto ſpi-
ritualiter vt ſponſa & coniux / & dilecta a
deo magis q̃ ſynagoga. ſed ex hoc non ſequi
tur q; eccleſia ſit maior papa: quia vt alias di-
ctum eſt,nos loquimur de maioritate iuriſdi
tionis & adminiſtrationis: in qua non cõſide-
ratur dilectio aut coniunctio.facit ad hoc ille
tex.in.c.noua de pœni.& remiſ. Et omnes au
thoritates demonſtrantes excellentiam eccle-
ſiæ conceduntur: quia eccleſia eſt in papa &

A papa in eccleſia vt dictũ eſt.nec ex illis ſequi/ tur ꝙ eccleſia ſit maior q̃ papa niſi in cauſis ſi deitimo ex illis demonſtratur magnitudo pa pæ/qui eſt caput eccleſiæ. Nec obſtat ꝙ eccle ſia eſt vnita ſpiritualiter chriſto ſicut vxor vi/ ro/qui ſunt duo in carne vna:quia chriſtus cõ ſtituit petrum & ſucceſſores eius caput huius eccleſiæ.

¶ Ad authoritates apoſtoli rñdetur ꝙ non in ferunt ꝙ concilium ſit maius papa. Et primo ad illã ex epiſtola ad ephe.3.rñdetur ꝙ ibi a/ poſtolus volens oſtẽdere a quo & ad quid & per quẽ vocati fuiſſent ipſe & alii apoſtoli/ di cit.mihi.n.omnium ſanctorũ minimo data ẽ gratia hæc/in gentibus euangelizare inueſ/ ueſtigabiles diuitias chriſti,& illuminare oẽs que ſit diſpẽſatio myſterii abſconditi a ſeculis in deo qui omnia creauit, vt innoteſcat prin/ cipatibus & poteſtatibus ĩ cœleſtibus per ec cleſiam multiformis ſapientia dei ſecundum præfinitionẽ ſeculorum quã fecit in chriſto ieſu dño noſtro,quaſi dicat.nõ ſolum homini bus fuit abſconditũ chriſti myſterium & ma xime de vocatione gẽtium , ſed etiam angeli non cognouerunt ad plenum donec prædi/ cantibus apoſtolis fuit adimpletũ. Vnde glo. ordi.ibi ſuper verbum in cœleſtibus/ſupplẽ

B do dicit. quia ibi primitus eccleſia fuit, quo poſt reſurrectionẽ & iſta eccleſia congregan da eſt vt ſimus æquales angelis dei. Et quod dicit apoſtolus per eccleſiam.i.per ea quæ di/ cta & facta ſunt per apoſtolorum prædicatio nem. Dicit tamen ibi glo. nico. ꝙ dictio per non importat hic cauſalitatem,ſic intelligen/ do ꝙ apoſtoli docuerint angelos de chriſti myſteriis:ſed econuerſo angeli docuerunt e/ os,per quos diuinæ reuelationes deferuntur ad homines,ſed ſic intelligendum eſt ꝙ apo/ ſtolis prædicantibus viderunt actu conuerſi onem gentium ad fidem quam ante ſic non viderant intuitiue. Vnde prædicta authoritas modicũ facit ad quæſtionẽ de qua eſt ſermo.

¶ Similiter ad ſecundam authoritatem apo/ ſtoli primæ ad cor.6.dicitur ꝙ ibi apoſtolus quia corinthii contra fidei priuilegia ſpretis iudiciis & ſententiis eccleſiaſticis ſecularia fo ra & gentilium leges ſequebãtur, ideo aduer ſus illud ſcribit.an neſcitis ꝙ ſancti(.i.fideles perfecti)mundum iudicabunt? erunt enim aſſeſſores iudicis matth. 19. ſedebitis & vos ſuper ſedes. 12.iudicantes &c. & ſi in vobis (.i.per vos) iudicabitur mundus, indigni e/ ſtis qui de minimis iudicetis? quaſi dicat per conſequens multo magis digni eſtis iudicare huiuſmodi temporalia negocia quæ compa/ ratiue ſunt quædam minima. Et ſubiungit.

C neſcitis ꝙ angelos iudicabimus? ſcilicet ap/ probando ſententiam iudicis de punitiõe ma lorum angelorum,nam vt dicitur ioan. 16. princeps huius mundi iam iudicatus eſt ſcili cet iudicio diffinitionis,ſed nondum iudica/ tus eſt iudicio pronũtiationis ſecundũ hugo. car.vt vel dicit glo.nico. licet angeli mali ha/ buerint ſuum principale iudicium a princi/ pio mundi,amẽ de hominibus quos ad ma/ lum incitauerunt recipient pœnam:& ſecun dum hoc dicuntur etiam iudicandi a ſanctis viris per approbationẽ ſententiæ iudicis. Et ſubiungitur. ſecularia igitur iudicia ſi habue/ ritis,contemptibiles qui ſunt in eccleſia illos cõſtituite ad iudicandum,quia vt dicit ibi ni/ co.frequenter contingit vt illi qui parum ſci unt de ſpiritualibus/clarius videant in tempo ralibus:propter quod talibus ſunt occupan/ di,vt ſapientes in ſpiritualibus/ doctrinæ va/ cẽt & contemplationi.ſic.n. fecerunt apoſtoli act.6.conſtituentes diaconos circa tempora/ lia vt presbyteri liberius vacarent ſpirituali/ bus. Vnde ibi glo.ordi.aug. dicit. ſapiẽtes igi tur qui in locis conſiſtebant fideles & ſancti, non qui huc atq; illuc propter euangelium diſcurrebant,talium negociorum examina/

D tores eſſe voluit:a quibus excuſare nos non poſſumus ẽt ſi velimus. chriſtum enim teſtẽ inuoco,ꝙ mallem per ſingulos dies certis ho ris aliquid manibus operari & cæteras horas habere liberas ad legendum & orandum vel ad agendum aliquid de diuinis literis, q̃ tu/ multuoſiſſimas perplexitates cauſarum pati de negociis ſecularibus / vel iudicando di/ rimendis vel interueniendo præcidendis.

¶ Vnde patet ex his ꝙ authoritas apoſtoli non concludit maioritatẽ concilii ad papam: cum etiam inferiores epiſcopis qui ſunt loco apoſtolorum/quotidie iudicent malos ange/ los eos exorcizando: vt de conſe.di.4.c.ſiue paruuli &.c.ſicut noſtis,& de cogna.ſpiritua li.c.2.in.6.&.c.ſi. ibi glo. de conſe. eccle.vel alta.

¶ AD QVINQVAGESIMVM quintum & ad quinquageſimum ſextum col ligitur reſponſio ex dictis in octauo motiuo pro maioritate papæ(vbi oſtenditur maiori/ tas petri ad alios apoſtolos) & ex dictis ſupra in.15. motiuo pro papa. & ex reſponſione ſuperius data ad octauum motiuum: vbi e/ uacuantur omnia quæ dicuntur in iſto.56. contrario. Et in dictis locis apparet qualis fue

rit illa ſuprema poteſtas data apoſtolis. Et ibi
A dem reſpondetur ad authoritates hic addu-
ctas,quæ pro maiori parte tendunt ad oſten-
dẽdũ dignitatẽ & præeminentiam apoſtolo-
rũ,ſed non oſtendut ꝙ apoſtoli haberent po
teſtatem aut iuriſditionẽ iudicandi de petro/
qui erat eorũ caput & princeps, & dũ oſtẽdũt
præeminentiã apoſtolorũ,oſtendunt & petri
prçeminentiã/qui erat vnus & caput eorum.
& virtualiter papç/qui ſuccedit petro: vt in.c.
1.de homi.in.6.&.c.ſolitæ cũ ſimil. de maio.
& obe.Nec aliqua dictarũ authoritatũ demõ
ſtrat apoſtolos fuiſſe petro in aliquo prçlatos.
Et his authoritatibus hic adductis quarũ ali-
quæ etiã ſupra in aliis motiuis adductæ ſunt
ad corroborationẽ (vt in. 17.18.19.20.21.
&.22.)ibidem etiam reſpondetur.

¶ Ad tex. in ca. per venerabilem qui filii ſint
legi, dicendum eſt ꝙ ex illo non probatur ꝙ
concilium ſit maius papa, quantumcũꝗ in il
lo tex. ex authoritate deutero. 17. inferatur
ꝙ ſacerdotes leuitici generis ſunt epiſcopi &
cardinales qui habent iudicare difficiles cau-
ſas. Quinimo ex illa authoritate innuitur po
tius contrariũ/ꝙ papa ſit maior. tum ex eo ꝙ
ſacerdotes leuitici generis dicit eſſe coadiuto
res papæ & vocatos in partem ſolicitudinis.
tum ex verbis deutero. ibi qui autem ſuper-
B bierit nolens obedire ſacerdotis imperio qui
eo tempore miniſtrat domino deo tuo/ ex de
creto iudicis morietur. Per quem ſacerdotem
doc. ibi intelligunt papam, cum ex illo tex.
colligunt papã habere imperium. ex quo col
ligitur ꝙ iudicium papæ eſt ſupra omnia a-
lia iudicia. Et glo. nicolai ſuper authoritatem
adductam ex deutero. 17. in verbo ſurge &
aſcende/dicit. In his caſibus & cõſimilibus re
currendum eſt ad ſuperiores iudices ſcilicet
ad ſummum ſacerdotem & iudicem populi
iſrael, & aliquando contingebat ꝙ vtrunꝗ of
ficium in vnam perſonam concurrebat: ſicut
patet de heli. 1. regum. 4. ſed vt plurimum
erant diſtinctæ perſonæ ſicut & officia. & in
quibuſdam quidem cauſis habebatur recur-
ſus ad vtrunꝗ coniunctim, in quibuſdam ve
ro diuiſim ad alterum eorum: vt in ſpiritua-
libus ad ſummum ſacerdotem/& in tempo-
ralibus ad iudicem, & ex hoc inoleuit conſue
tudo ꝙ ab inferioribus iudicibus eccleſiaſti-
cis appellatur ad ſummum pontificem, & ab
inferioribus principibus & iudicibus ſecula-
ribus ad regem ſeu imperatorem: vt etiã dicit
hugo car. ibidẽ. Ad idẽ etiam glo. ordi, in ver
bo ſacerdotis imperio, quæ dicit/hoc eſt chri-
ſti qui eſt ſacerdos in çternũ ſecundum ordi- C
nem melchiſedec: qui vicarios ſibi ſubſtituit,
quibus ait qui vos audit me audit & qui vos
ſpernit me ſpernit. Imo & tex. clare oſtendit
ſuperioritatem papæ, cũ dicit venies ad ſacer-
dotes leuitici generis & ad iudicem qui fue-
rit illo tempore. quod exponit glo. interli. &
hugo car. ibi ad iudicem, i. pontificem. vnde
præponit pontificem aliis.

¶ Illud pſal. 44. cõſtitues eos principes ſuper
omnem terram glo. nico. exponit ſcilicet in
ſpiritualibus, quia conſtituti ſunt epiſcopi
per diuerſas orbis partes vt ibi dicit. vnde ex
dicta authoritate non colligitur quòd maio-
res ſint epiſcopi congregati ſiue concilium
ipſo papa.

¶ Ad id quod adducitꝰ ex. s. tho. in ſecunda ſe
cundæ. q. 87. ar. 1. rñdetur ꝙ ex hoc ꝙ præce
ptũ de ſolutione decimarũ cõtinetꝰ in doctri
na apoſtolorum & in hoc præcepto non põt
diſpenſari per papam, non ſequitur ꝙ epiſco
pi qui ſucceſſerunt in locum apoſtolorũ &
conſequenter concilium ſit maius papa. Nã
illud præceptũ apoſtolorum non tantum eſt
ab apoſtolis ſed ẽt de iure diuino in veteri le
ge: vt patet exo. 22. leui. 27. nu. 18. & deu.
12. vt ponũt canoniſtæ in. c. 1. & c. in aliqui
bus & in ru. de deci. Et ſimiliter ex præcepto D
euangelii: vt dicit ibi. s. tho. & allegat matth.
10. ca. & apoſtolum primæ ad corin. 9. Vn-
de hoc præceptum non tam eſt apoſtolorum
ex primordiali inſtitutione q̃ ex confirmatio-
ne & demonſtratiua prædicatione. quod præ
ceptum etiã eſt romanorum põtificum in in-
finitis iuribus. Et ſi papa nõ põt in hoc præ-
cepto diſpenſare, nõ ſequitur ꝙ propterea ſit
inferior concilio: quia multa ſunt prçcepta a-
poſtoli in quibus nõ diſpẽſatur (vtpute quæ
obligant ſemper & ad ſemper. 15. q. 1. c. ſunt
quidã) & tamẽ ex hoc nõ ſequitur ꝙ papa nõ
ſit maior epis/& cõſequẽter concilio: quia di
ſpẽſatio non debet eſſe diſſipatio. ſicut. n. dicit
apoſtolus ptãs eſt data nõ ad deſtructionem
ſed ad cõſtructionẽ. 2. ad corin. 10. & 13. Tol
lere aũt penitus præceptum de ſoluendis deci
mis eſſet deſtruere & non conſtruere, & eſſet
directe cõtra papalẽ poteſtatẽ, quæ eſt ad con
ſtruendum & conſeruãdum dei præcepta. Et
licet papa non diſpenſet tollendo ius decimã
di, nec concilium etiam poteſt illud tollere,
nec in eo diſpenſare. ex quo magis arguitur
minoritas concilii & maioritas papæ: qui ali
quo modo poteſt limitare tale præceptum,
quod non poteſt facere concilium. Quomo-

A doautem etiam circa præceptū de ſoluendis
decimis limitatiue poſſit papa diſpenſare, di‑
citur in.d.c.a nobis de deci. & dixi aliquid ſu
pra in reſponſione ad.54. contrarium.
¶ Ad illud matth.5. vos eſtis ſal terræ &c. &
illud ioan.15. ego ſum vitis vera &c. reſpon
detur ꝙ ex hoc ꝙ dicta verba directa in pe‑
trum & alios apoſtolos/ comprachendunt pe
trum & eius ſucceſſores, non ſequitur ſi
contingat aliquem ex ſucceſſoribus petri fie‑
ri ſal infatuatum ſeu vitem non ferētem fru
ctum ꝙ concilium poſſit illum deponere aut
amouere: ſed ſeruanda ſunt remedia quæ ſu
pra adducta ſunt in.q. de papa incorrigibili.
quia licet in eo habeat locum dictū euangeli
cū non tñ eſt qui poſſit eū iudicare: vt in.c.
nemo.9.q.3. cum ſequen. quia non habet ſu
periorem: vt in.c. licet de elec. cū ſimil. Et ad
hoc plene ſupra dictū eſt in expoſitiōe autho
ritatis matth.18. ſi peccauerit i te frī tuus &c.
¶ Ad priores authoritates apoſtoli rñdetur
ꝙ illę inferunt excellentiā ſpiritualē datam
apoſtolis: & nihil dicunt quod arguat maio‑
ritatē cōcilii ad papā. Ad illud quod infertur
ex dicto apoſtoli.2. ad corin.10. ꝙ aplīs da
ta eſt ptās deſtruendi conſilia, reſpōdetur ꝙ
nō ſic ſimpliciter intelligit̄, ſed de conſiliis cal
B lidis ſeu fraudulētis dęmonum & hominum
ſecundū glo. ordi. ibi. Quæ ſuper verbū mu
nitionū dicit. munitiones ſunt corda infideliū
quæ diabolus obtinet/ & munit diuerſis erro
ribus ne verbū dei poſſit intrare per fidē &c.
Quo ad alias āt authoritates, qualis fuerit ſu‑
prema ptās & iuriſditio data apoſtolis & ec‑
cleſiæ/ & quō intelligenda ſint quæ ad hoc ad
ducunt̄, plene diſcutitur in illo.8.&.15. mo
tiuo pro papa.
¶ Ad illud quod infertur ex authoritate apo
ſtoli ad ephe.4. ꝙ cōmiſſio quā ibi tangit a‑
poſtolus eſt eadē cum illa matth. vl. & vltima
facta per chriſtū: & ſic ꝙ per authoritatem io
an. vl. paſce oues meas non pōt intelligi data
ptās ſoli petro & ſucceſſoribus eius/ ita ꝙ iu‑
diciū vnius pręferri debeat iudicio oīum ali
orū de corpore eccleſię ſimul in cōcilio gñali
congregatorū: quia quos dñs ad opus mini‑
ſterii & ædificationē eccleſiæ inſtituit vltima
te/ voluit durare vſq ad cōſummationē ſecu
li. Reſpōdetur ꝙ iſta illatio non eſt bona: qa
licet chriſtus vltimo aſcendens in cœlū dede
rit quoſdā apoſtolos & quoſdā prophetas &
quoſdā euangeliſtas & quoſdā paſtores & do
ctores ad opus miniſterii in ædificationē cor
poris chri, non ex hoc ſequitur ꝙ apoſtolis ſi
mul fuerit data ptās ſupra petrū, nec aliquod C
hic hr̄ verbū per quod appareat data ptās iu
riſditionis exterioris & adminiſtratiōis: imo
oīa inferunt ptātem ſpiritualē in ędificationē
corporis chri myſtici (hoc eſt eccleſię) donec
occurramus oēs in vnitatē fidei & agnitionis
filii dei. Ecce ꝙ iſta authoritas nihil loquitur
de ptāte aliqua tunc data aplīs. & ideo modi
cū facit ad propoſitū/ ꝙ cōciliū ſit maius papa
¶ ITEM ad.56. de authoritate bernar. ad eu
ge. cōceditur ꝙ nō ſit ī vno tm̄ vniuerſa ptās:
quia ex quo meſſis multa vnus non ſuffice‑
ret operarius: & propterea apoſtoli elegerūt
72. vt dicit tex. in.c. in nouo.21. di. Et textus
met ber. oñdit maioritatē papæ ad cæteros ali
os eṗos & prælatos: cum dicit non ergo tua
ſola ptās/ ſunt & mediocres ſunt & inferio‑
res. Ex quo patet ꝙ ſētit ptātem papę eſſe ſu
periorē oībus aliis: & conſequenter concilio.
¶ Nec dicatur ꝙ iſta ptās ſit ita vnita vt non
poſſit niſi per oēs ſimul miniſtrari: qa ridicu
lū eſſet hoc dicere, & eſſet contra dictā autho
ritatē ber. dicentis ſunt & mediocres ſunt &
inferiores. Ex quo apparet in aliquibus exer‑
citiū ptātis dari mediocribus & in aliquibus
aliis magis inferioribus.
¶ Ad illud quod dr̄ ꝙ paulus reſtitit petro in
faciē/ rñſum eſt in.d.8. motiuo, & ibidē ſimi‑ D
liter de illo quod dr̄ in præfatione miſſæ/ vi‑
delicet vt gregem tuum &c. & aliquid in re‑
ſponſione ad.22. motiuum.
¶ AD quinquageſimūſeptimum motiuum
de.c. oībus.24.q.1. rñdi ad longum in.d.8.
motiuo pro papa, & ad authoritatem matth.
18. ibi relatā in.d.c. oībus/ alias in ſolutione
18. motiui rñſū eſt. Et de illo latiſſime dictū
eſt in vltimo motiuo pro papa: vbi ēt interpo
ſitis aliqbus de ptāte clauiū/ iterum vltimo re
uertor ad illam authoritatem matth.18. lati‑
us illam declarando.
¶ AD quinquageſimūoctauum de authori‑
tate iſa. rñdet̄ ꝙ ibi per clauē ſup humerum
eius poſſumus intelligere ſceptrum regni &
ſignū victoriæ.i. crucē quā chr̄us in ſuo pro‑
prio portauit humero: vnde factus eſt princi
patus ſuper humerum eius ſecundum glo.
ordi. ibi. Quæ etiam ſuper illud & aperiet/
dicit. vnde quia aperit & nemo claudit/ clau‑
dit & nemo aperit, quod in paſſione reſera‑
uit claudi nō poterit: & quod in ceremoniis
clauſit nemo aperiet. Et ibidē ēt dicit ea. glo.
ꝙ iſa. vocat domū dauid domū dñi ī qua erat
aurea clauis. Vnde ibi nō capitur clauis pro
ptāte eccleſiaſtica. & ſi capimus ſecundum

glo.interli.ibi pro ſciẽtia ſcripturarũ,nihil fa,
A cit pro maioritate concilii ad papam.
¶ Ad authoritatẽ iob.12.licet nõ repiã docto
res q̃ idueãt illã authoritatẽ ad hoc,ſed ad cor
da hoim bñ vel male agẽtiũ/quorũ cogitatio
nes & cõſilia deſtruit vel ædificat includit vel
aperit deus ſecũdũ ſuã prouidẽtiã: nihilomi
nus ſi volumus eã trahere ad eccleſiã,dico ꝙ
oportet illã intelligere de eccleſia ſimul cũ pa
pa & collectiue non cõparatiue ad papam.
¶ Ad.c.ſancta &ad alia iura ſimiliaque habẽt
25.q.1.ſupra alias reſpõſum eſt in reſpõſione
ad.4.& ad.26.cõtrariũ.loquit.n.c.ſancta.15
di.de cõciliis in q̃bus dãnatæ fuerunt diuerſæ
hæreſes:quę gregorius ꝓfitetur ſe ſuſcipere &
venerari ſicut quattuor libros euangelii in.c.ſi
cut/& in.c.ſancta ea.15.di.
¶ A D Quinquageſimũnonũ de.c.diffini,
mus,dicendũ eſt ꝙ tex.ille nõ loquit ſicut in,
ducitur:ſed tm̃ dicit ꝙ nullus audeat quenq̃
patriarcharũ inhonorare/aut amouere a pro,
prio throno tẽtare/ꝑcipue papã. Vñ vt iacet/
potius ꝓbat ꝙ nullus de facto debet inhono
rare aut eiicere a ſede vel ſuo ordine ſedendi
imediate poſt papã pãtriarchas/nec papã a prin
cipali ſede.Ideo licet ꝓhibeat inhonorare ali,
quos patriarchas aut romanos pontifices(qd
ad factũ refert)nõ ex hoc ſequitur ꝙ alias poſ
B ſit q̃s iudicare de papa. Et ibi ſynodus hoc ſta
tuit,quia cũ alias alexãdrina eccleſia ꝓferretur
cõſtãtinopolitanæ/& poſtea ſtatutũ fuiſſet vt
cõnſtantinopolitana teneret primũ locũ poſt
romanã(vt in.c.antiqua ibi glo.de priui.& in
glo.ſummę eiuſdẽ.22.di.)aliqui forte labora
bant ad hoc vt alexãdrina ſicut antea teneret
primũ locũ poſt romanã & nõ cõſtantinopo
litana.& ꝓpterea in eadẽ ſynodo cõſtantino,
politana.8.(de quo i.d.c.diffinimus)fuit ite
rũ ſtatutũ vt nullus oĩno tentaret amouere a
propriis ſedibus patriarchas/& præſertim ſan
ctiſſimũ ſenioris romæ papam. Et ibi ſupplet
cardi.ſancti ſixti quia huius eiectio ſolius dei
iudicio reſeruatur:vt i.c.eiectionẽ.79.di.Igi
tur potius ibi innuitur maioritas papæ q̃ con
cilii.
¶ A D Sexageſimum reſpondetur ꝙ quan,
tumcunq; papa ſit criminoſus & incorrigibi,
lis dummodo non veniat contra fidem / non
habet ſuperiorem: vt alias dictum eſt per ca.
nemo.9.q.3.& quæ dicuntur in cap.ſi papa
40.di. ⁋ Et quod dicit bernar.ꝙ pontifex nõ
vt dominans eſſe debet ſed vt adminiſtrator/
conceditur: quia ſolus chriſtus eſt dominus
rerum ſpiritualiũ:vt.16.q.1.c.quoniam quic
quid,& cap.cum ex eo ibi glo.de elec.in.6.& C
vide quod dicitur in reſponſione ad.29.mo,
tiuum:vbi etiam de authoritate bernar.& vi,
de etiam quod dictum eſt in reſponſione ad
23.contrarium:vbi tractatur authoritas euã,
gelii de cõtentione inter apoſtolos de prima,
tu matth.18. ⁋ Et quod dicitur ꝙ qui non
vult miniſtrare ſolicite ſed dominari/& apo,
ſtolatum & dominatum perdere debet/& ꝙ
ligandi ac ſoluendi poteſtate ſe priuat qui hãc
pro ſuis voluptatibus & nõ ſubditorum mo,
ribus exercet, intelligitur quo ad deum pro,
pter peccatum.non ꝙ ſit aliquis ſuperior pa,
pæ qui ipſum habeat priuare: qui ſi efficitur
tyrannus,data ſunt remedia plura quæ ſunt
tenenda contra eum ſine depoſitione.
¶ A D SEXAgeſimumprimum de moyſe
& aharon dicendum eſt ꝙ moyſes repræſen,
tabat chriſtum / cuius vices papa gerit in ter,
ris. vnde dicit moyſes deutero.18.prophe,
tam de medio tui ex fratribus tuis ſicut me/ſu
ſcitabit tibi dominus deus tuus:ipſum audies
Similiter aharon repræſentabat chriſtum,
nam deutero.28.ſuper illud applica ad te a,
haron fratrem tuum cum filiis eius de medio
filiorum iſrael vt ſacerdotio fungantur mihi,
dicit glo.bedæ ꝙ ſicut tabernaculum cum or
namentis & vaſis ſuis ſignificat eccleſiam pul D
chra virtutum & perſonarum varietate diſtin
ctam,ita ſummus tabernaculi ſacerdos aha,
ron chriſtum verum pontificem qui ſemetip
ſum obtulit pro nobis. Aliter igitur moyſes
& aliter aharon chriſtum ſignificabat: quia
moyſes ſignificabat chriſtum vt legiſlator:iu,
xta illud iſa.23.dominus enim iudex noſter,
dominus legifer noſter, dominus rex noſter.
aharon vero ſignificabat chriſtũ vt ſummus
ſacerdos: iuxta illud pſal.109.tu es ſacerdos
in æternum ſecundum ordinẽ melchiſedec
Dato igitur ꝙ moyſes fuerit maior poteſtate
aharon,poteſt dici ꝙ poteſtas moyſi non ſo,
lum fuit imperialis in legiſdatione ſed etiam
ſacerdotalis in votorum populi oblatione.
Vnde glo.ſuper illud pſal.98.moyſes & aha
ron in ſacerdotibus eius/dicit.moyſes ſacer,
dos fuit quia etſi nõ hoſtias/vota populi ob
tulit & pro populo ſupplicauit. Repñtabat
igitur moyſes ſicut & aharõ chriſtum, cuius
papa gerit vices:vt in.c.1.de homi.i.6.& in
c.ad apoſto.de re iudi.eo.li.Vnde ex præmiſ
ſis non concluditur ꝙ papa ſit inferior impe
ratore,imo potius contrariũ:& per cõſequẽs
non concluditur ꝙ ſit inferior concilio.
¶ Ad ſexageſimum ſecundum dicendum eſt

A ꝙ appellatio interpoſita pro cauſis minimis
& leuibus nõ eſt ad papã deferenda:vt in.d.
§.deniꝗ extra de appel.ſed pro cauſis graui
bus & arduis quæſtionibus oĩs appellatio po
teſt deferri ad papam.xi.q.1.c.quicunꝗ.Ad
hoc quod dicitur in.c.cuncta per mundũ.9.
q.1.c.ad romanam el.2.2.q.6.quod dicitur
in.c.licet ex ſuſcepto de fo.compe.& quod di
citur poſt glo.in.c.ſi clericus laicum,& in.c.
ex tranſmiſſa de fo.compe.

¶ Ad ſexageſimumtertiũ reſpondetur ꝙ tex.
in.c.cũ ad verum/non probat ꝙ imperator
ſit maior q̃ papa.imo cõtrarium probatur &
ibi & in.c.ſequen.& in.c.duo ſunt/& in.c.ſi
imperator.96.di.& in cle.1.de iurelu.& in
cle.paſtoralis circa fi.de re iudi.vbi papa dicit
nos tã ex ſuperioritate quã ad imperium nõ
eſt dubium nos habere q̃ ex poteſtate in quã
vacante imperio ſuccedimus imperatori &c.
Vide albericũ in epiſtola inter claras,& ol-
dra.in conſi.180.Et ꝙ papa vacante imperio
habeat plenam in temporalibus iuriſditionẽ,
vide aluarot.in.c.1.epiſcopum vel abbatem,
& bal.in proœ.ff.Imo deponit imperatorem
(vt ĩ.c.ad apoſtolicę de re iudi.ĩ.6.& aluarot.
in.d.c.1.)& excõmunicat qñ vult eum:vt in
d.c.ſi duo.Et ꝙ vacante imperio omnis iuriſ
B ditio deuoluatur ad papã,eſt extrauagans io
an.22.quę incipit ſi fratres.& moderni ponũt
in.c.licet ex ſuſcepto de foro cõpe.Et de ma-
ioritate papę ad imperatorẽ/hr̃ in.c.cãm quę
el.2.per oſti.& per eundẽ in.c.per venerabi
lem in verſi.rationibus qui filii ſint legi.Et eſt
tex.cũ iis quæ ibi dicuntur in.c.ſolitæ de ma
io.& obe.vbi patet ꝙ tantum excellit digni-
tas pontificalis imperiũ q̃tum ſplendor ſolis
ſplendorem lunæ,quæ a ſole lucẽ recipit.Sũt
igitur poteſtates diſtinctæ:vt.d.c.cum ad ve-
rũ &.c.duo &.c.ſi imperator.Et maior eſt põ
tificalis,quæ habet vtrunꝗ gladiũ.de quo in
c.inter hæc.33.q.2.&.c.nouit de iudi.&.c.
cãm quæ el.2.qui filii ſint legi.De cuius præ
minentia & ſuperioritate ad reges & princi-
pes ſeculares,vide cardi.de turre cre.in.c.cer
tũ.10.di.& de eiuſdẽ ſuprema ptãte per eun-
dẽ in.c.cũ ad verum.96.di.& in.2.li.de eccle-
ſia.in quibus locis vr̃ concedere ꝙ papa tan-
tã habeat iuriſditionẽ in tẽporalibus in toto
orbe q̃tam neceſſitas eccleſiæ & guberna tio
dñici gregis exigit.Propterea iſtud contrariũ
ita facit contra conciliũ ſicut contra papam:
quia ſi maior eſſet ptãs imperialis q̃ eccleſia-
ſtica,ſimiliter cõciliũ quod recipit ptãtem ab
eccleſia & illã repñtat(vt ſæpius diximus,&
ponit in.c.ſignificaſti de elec.)diceret inferi⁹ C
imperatore. Et ꝙ imperiũ non ſit a deo niſi
permiſſiue/& conſequenter ꝙ papalis ptãs ſit
maior qa immediate a deo per verba paſce
oues meas ioan.vl.vide plene per alberi.in.l.
cunctos populos.C.de ſum.tri.& ibi ẽt ponit
bal.& alii moderniores.Et magis late ꝙ papa
ſit ſupra imperatorẽ ẽt in tẽporalibus,vide a-
lexandrinũ in.c.cum ad verũ.96.di.vbi etiã
ꝙ ptãs imperialis deriuatiue ſit a papa.Et idẽ
in.c.ſi impator ea.di.per eundẽ.Et idẽ finali-
ter dicit alberi.in.l.bene a zenone.C.de qua-
drien.præſcrip.

NOn obſtat prædictis quod dicitur ab
aliquibus(in qua opinione ſemper fu
it abbas ſicu.& tam theologi q̃ iuriſtę
baſilien.)ꝙ papa eſt caput eccleſiæ miniſteria
le ratiõe miniſterii petro cõmiſſi,& ꝙ habet
præeminentiam & ſuperioritatem in eccleſi-
as particulares ſed non in vniuerſalem eccle
ſiam cuius ſolus chriſtus dr̃ caput:& ꝙ iura
dicentia papam eſſe caput omnium eccleſia-
rũ vel totius eccleſiæ/exponi debent.i.omniũ
particularium eccleſiarũ.quia iſta fuit vna ca
uilloſa inuentio contra authoritatem papæ
& romanæ eccleſiæ:quæ ſi bene conſideretur
eſt etiam falſa concluſio.Tum quia cum oĩa
iura loquantur per dictionem omnium ſeu D
ſimilem(vt in.c.nõ decet.12.di.cum ſimil.)
quæ ex ſui natura eſt dictio vniuerſalis col-
lectiua(.l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad tre-
bel.19.di.ſi romanorum.c.vt circa de elec.
in.6.)non ſolum complectuntur particula-
riter & diſtributiue omnes eccleſias,ſed etiã
vniuerſaliter & collectiue.Et poſito ꝙ poſſit
exponi omnium eccleſiarũ.ſ.particularium
l.in ſumma.ff.de ſtatu homi.tamen ad.c.
q̃uis.21.di.non datur reſponſio qui tex.dicit
ꝙ q̃uis vniuerſæ per orbẽ catholicę eccleſiæ/
ſint vnus thalamus chriſti(& ſic ponit illas v
nitas)tamen romana eccleſia illis prælata eſt.
Ecce ꝙ præponit eccleſiam romanã vni tha-
lamo chriſti qui conſtat ex omnibus eccleſiis
orbis ſimul vnitis.Nec aduerſatur ꝙ tex.di-
cit romanam eccleſiam cæteris prælatã & nõ
dicit eã prælatam vniuerſali eccleſiæ & ſic col
lectiue:qa eſt facere vim in verbis/cũ dictio
cęteris poſſit capi diſtributiue & collectiue p
cæteris ſimul iunctis.pro hoc gloſa in.l.non
ſolum.§.quæritur.ff.de procura.21.diſtin.
ca.de libellis.56.di.c.apoſtolica & ſequen.ibi
cæteras.i.oẽs.Vnde dicit.s.tho.in opuſ.cõtra
impug.reli.c.3.in fi.ꝙ chriſtus romanæ eccle
ſiæ cõtulit hoc priuilegiũ vt oẽs ei ſicut chri-

ſto obediant. & qui hoc romanæ eccleſiæ pri
A uilegiũ ab ipſo ſummo oĩm eccleſiarũ capite
traditũ auferre conat̃/hic proculdubio in hæ
reſim labitur: fidẽ quippe violat qui aduerſus
illam agit quæ eſt fidei mater. 22. di. c. oẽs. Et
tex. in. c. rogamus. 24. q. 1. dicit petrũ caput to
tius eccleſiæ/ad euincendũ ꝙ nõ intelligitur
ſingulariter.
¶ Tũ etiã quia iſtud videt̃ contra extrauagan
tẽ vnã ſanctã. vbi dicit̃, dicẽte dño ipſi petro
paſce oues meas, meas inqt gñaliter & nõ ſin
gulariter has vel illas: per qđ intelligit̃ ei cõ
miſiſſe vniuerſas. c. ſolitæ de maio. & obe. Et
clarius demõſtrat illa extrauagans ꝙ papa eſt
caput vniuerſalis eccleſiæ, nõ dico per reſpe
ctũ ad particulares eccleſias ipſius vniuerſita
tis ſed ad ipſam vniuerſitatẽ ſimul iunctã: quia
primo deſignat vnitatẽ ex vnitate vnius ouilis
& vnius paſtoris ioan. 10. 23. q. 4. c. tres per
ſonas. & ex vnitate arcæ quæ eccleſiam figu
rabat: vt declarat aug. in li. 15. de ciuitate dei
ca. 26. & s. tho. in proœ. epiſ. ad theſ. & dici
tur. 1. pe. 3. Item (vt dicta extrauagãs dicit)
ſponſo in canticis proclamãte vna eſt colũba
mea / perfecta mea, vna eſt matri ſuæ/ electa
genitrici ſuæ: quæ vnũ corpus myſticũ reprę
ſentat cuius caput chr̃s. Et infra, hæc eſt tuni
ca illa dñi incõſutilis quę ſciſſa nõ fuit ſed ſor
B te prouenit: igitur eccleſię vnius & vnicę vnũ
corpus/vnũ caput (nõ duo capita quaſi mon
ſtrũ) chr̃us videlicet & chriſti vicarius petrus
petriꝗ ſucceſſor, cui oẽs ſubeſſe tenentur de
neceſſitate ſalutis. Vñ chriſtus & eius vicari⁹
pro vno reputant̃. Quod etiã põnit. s. tho. in
trac. cõtra impug. reli. in. 4. c. vbi dicit, ideo pa
pa qui obtinet vicẽ veri ſponſi in tota eccleſia/
vniuerſalis eccleſiæ ſpõſus dicitur: ep̃us autẽ
ſuę diœceſis, p̃sbyter vero ſuæ parochię. vñ &
diœceſis ſpõſus papa eſt & ep̃s parochię: nec
tñ ꝑpter hoc ſequit̃ ꝙ ſint plures ſpõſi vnius
eccleſiæ: qa ſacerdotes ſuo miniſterio coope
rãtur ep̃o tanꝗ̃ principali, & ſimiliter ep̃i pa
pæ, & ipſe papa chriſto. vñ chriſtus papa ep̃s
& ſacerdos/ non reputant̃ niſi vnus ſponſus
eccleſiæ. Sic ergo papa eſt vniuerſalis eccleſię
põtifex & caput corporis myſtici eccleſię/nõ
ſolum reſpectu ſingularium eccleſiarum vel
perſonarũ ſed etiam reſpectu vniuerſitatis ſi
mul iunctæ. Et hoc bene ꝓbat tex. in. c. loqui
tur. 24. q. 1. vbi præficit eccleſiæ vnum caput.
Et ꝙ ſit vnũ caput, patet quia papa eſt caput
vt vicarius chriſti: & ſic chiſtus & papa pro
vno reputantur. c. 2. de conſue. in. 6. ca. 1. de
offi. vicarii. eo. li. ca. præcipimus. 93. di. Qui
autem non ponit papam caput vniuerſalis ec C
cleſiæ, ponit ſciſſurã in eccleſia & duo capita:
quia ponit papam caput ſingularium eccleſia
rum & non vniuerſarum ſimul. & quia tunc
ponit eccleſiam ſine capite, ponit etiam conci
lium ſine capite: & tamen nullus negat papã
eſſe caput concilii, ſine cuius authoritate non
poteſt concilium ſubſiſtere. 17. di. per to. Et
ſic venit contra articulum fidei & vnã ſanctã
catholicam eccleſiam.
¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ chriſtus eſt caput:
quia cum eccleſia ſit vnum corpus myſticum
(de conſecra. di. 1. ca. eccleſia) oportet conſe
ſequenter ponere ꝙ habeat vnum immedia
tum caput homogeneum, i. eiuſdem naturæ
& eiuſdem ſtatus & conditionis: vt ſcilicet ſit
viſibile & cõuerſatiuũ cum corpore cuius eſt
caput. Vnde marſilius de padua qui dixit ꝙ
chriſtus nullũ caput dimiſit eccleſiæ, fuit con
demnatus per ſedem apoſtolicam: vt patet in
extrauaganti ioannis. 22. quę incipit licet iu
xta doctrinam apoſtoli. Et ſimiliter ioannes
huſs in concilio cõſtantien. per martinũ quin
tum: quia aſſerebat non eſſe ſcintillam appa
rentiæ ꝙ oporteat eſſe vnũ caput in ſpiritua
libus regens eccleſiã quod ſemper cũ ipſa ec
cleſia militante conſeruetur & conuerſetur.
contra quod determinauit martinus petrum D
fuiſſe caput ſanctæ eccleſiæ catholicæ, & con
ſequenter ſucceſſores eius. Et dicendo catho
licæ eccleſiæ/dicit eccleſię vniuerſalis: quia ca
tholicon græce idẽ eſt quod vniuerſale latine
dicit cardi. in trac. de poteſtate papæ li. 2. c. 22
&. 25. Facit etiã ad hoc tex. ĩ. c. in nomine do
mini. 23. di. vbi papa dicitur põtifex romanę
& vniuerſalis eccleſiæ: & ſic nõ tm̃ ſingulariũ
eccleſiarũ ſed in concreto ip̃ius vniuerſitatis.
Itẽ ad idem ſunt oĩa illa iura quę dicunt papã
tenere vicem dei in terris, in cap. ad apoſto
licæ de re iudi. in. 6. ca. vnico vt eccle. benefi.
ca. penul. & fi. de tranſla. præla. cum ſimilibus.
Ad idem eſt tex. in cap. vbi periculum in. §.
cęterũ de elec. in. 6. qui dicit papã eſſe vicariũ
ieſu chriſti/ſucceſſorẽ petri/rectorem vniuer
ſalis eccleſiæ & directorẽ gregis dominici.
¶ Et ꝙ papa nõ ſolũ in particulares eccleſias
ſed in totã eccleſiã chriſti obtineat vniuerſalẽ
prælationem, ponit. s. tho. in trac. contra erro.
græ. c. 66. dicens, legitur in calcedonen. con
cilio ꝙ tota ſynodus acclamauit leoni papæ,
leo ſanctiſſimus / apoſtolicus & icumenicus
(id eſt vniuerſalis) patriarcha per multos an
nos viuat. Et chryſoſtomus ſuper matth. di
cit, filius quæ patris eſt & ipſius filii poteſta

A tem petro vbiqꝫ terrarum conceſſit: & homi ni mortali omnium quæ in cœlo ſunt dedit authoritatē,dando eidem claues ad hoc vt ec cleſiā vbiqꝫ terrarū amplificet. Et ſuper ioā. in homilia. 85. iacobum localiter in loco termi nat, petrū āt totius orbis ordinat magiſtrū & doctorē. Et cyrillus alex. epiſ. in. li. 2. theſau. (quem ad propoſitum cōtra detrahentes ptā ti papæ inducit. s. tho. in. trac. contra impug. reli. in. c. 3. circa fi.) dicit, vt membra maneamus in capite noſtro apoſtolico throno romanorū pontificū, a quo noſtrum eſt quærere quid credere & quid tenere debeamus, ipſum veuerantes/ipſum rogantes pro oībus: quoniam ipſius ſolum eſt repræhendere corrigere & loco illius ligare qui ipſum ædificauit, & nulli alii quod ſuum eſt plenum ſed ei ſoli dedit: cui oēs iure diuino caput inclinant & primates mundi tanqꝫ ipſi dño ieſu chriſto obediunt. Item papa pōt facere quicquid pōt deus: chriſtus. n. non fuiſſet diligens paterfamilias, ſi non dimiſiſſet in terra aliquem loco ſui qui exigentibus cauſis poſſet omnia facere quæ poſſet ipſe chriſtus: vt dicit abb. in c. venerabilem in. 7. col. de elec. referendo in no. idem dicentem in. c. ad apoſtolicę circa fi. de re iudi. & in. c. quod ſuper iis de vo. Item
B facit ꝙ petrus per illud ioā. vl. paſce oues meas factus fuit vniuerſalis paſtor. Nec obſtat ꝙ dñs non dixit paſce eccleſiam meā: quia vniuerſalis eccleſia nihil aliud eſt ꝙ̄ grex dominicus & collectio fideliū, de conſe. di. 1. c. eccleſia. Item a chriſto dictū eſt petro/ſuper plebem meā principem te conſtitui. Item beda ſuper illud ioan. 1. intuitus aūt eū ieſus &c. dicit, intuitus eſt eū non exterioribus oculis ſolum, ſed & æterno diuinitatis intuitu vidit cordis eius ſimplicitatē, & animi ſublimitatem, cuius merito cunctæ eſſet præferendus eccleſiæ. Non dicit particularibus eccleſiis orbis, ſed eccleſiæ vniuerſali. Et hoc probat tex. in. c. conſiderandū. 50. di. & ponit aug. ſuper pſal. 49. vbi exponens illud deus deorum locutus eſt & vocauit terrā/ & de chriſto loquens dicit. deinde quadrageſima. ſ. aſcenſionis die commendans beato petro eccleſiam. i. terram a ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum, ne habe rent excuſationem qui volunt in ſchiſmate deperire. ¶ Et hac ratione videtur inno. velle in. c. quod ſuper de vo. ꝙ papa ſit vniuerſalis pontifex, allegat illud domini eſt terra & plenitudo eius, orbis terrarū & vniuerſi qui habitant in eo. Et ſubiicit ꝙ cum chriſtus habuerit ſuper omnes poteſtatem (iuxta illud pſal. deus iudiciū tuum regi da) & papa qui eſt eius vicarius/habet plenam ptātem in omnes C non ſolum fideles ſed etiam infideles vniuerſaliter: quia aliter chriſtus non videretur fuiſſe diligens paterfamilias niſi vicario ſuo quē in terra dimittebat/plenam poteſtatem ſuper oēs dimiſiſſet. Et ideo dicitur ꝙ papa habet poteſtatem non ſolū ſuper terreſtria celeſtia & infernalia ſed etiam ſuper angelos bonos & malos, de quo vide feli. i. c. canonū in prin. de conſti. Item hoc idem inſinuat ſixtus papa primus, qui in. 2. epiſtola ſic ſcribit. ſixtus vniuerſalis apoſtolicæ eccleſiæ epūs in dño ſalutem: vt refert beatus iſidorus in li. conciliorum. Et victor papa qui in epiſtola de paſchate &c. ſic ſcribit. victor romanæ ac vniuerſalis eccleſiæ archiepiſcopus theophilo epiſcopo &c. Et pontianus papa in epiſtola de fraterna dilectione &c. ſic dicit. pontianus ſanctæ & vniuerſalis eccleſiæ epiſcopus omnibus recte dñm colentibus &c.

¶ Idē ēt. s. tho. in trac. cōtra impugnan. reli. reſpōdendo ad. c. ecce. 99. di. dicit. ꝙ āt papa vniuerſalem pontificem ſe prohibet nominari, non ideo eſt quia ipſe non habeat authoritatem immediatam & plenam in qualibet eccleſia, ſed quia non præficitur cuilibet particulari eccleſiæ vt proprius & ſpecialis illius eccleſiæ rector, quia ſic ceſſarent oīm aliorum D pontificū ptātes, & hoc. c. inductū nullus pro ratiōe īducit. Ita refert car. de tur. cre. in. 2. li. de po. pa. c. 16. in fi. & dicit dictus ſanctus in ſupradicto trac. in. c. 4. poſt mediū. Ad quod vide quæ dicta ſunt in reſponſione ad. 36. cōtrarium. ¶ Item & leo papa in quadam epiſtola ad paleſtinos in prin. ſic dicit. ſolicitudini meę quam vniuerſali eccleſiæ omnibuſqꝫ eius filiis debeo. Ecce ꝙ dicit vniuerſali & nō ſingularibus.

¶ Item dicere papam caput ſingularium eccleſiarum orbis & nō omnium collectiue, videtur vna trupha: quia hoc eſt ponere vnum caput ſine aſſignatione alicuius corporis, ſed tantum ſingulariter eccleſiarum & perſonarum. vel eſt ponere ꝙ ſit caput diuerſorum corporum, ſ. ſingularium eccleſiarum & perſonarum: & ſic ponere eccleſiam quæ eſt vnum corpus eſſe diuerſa corpora, quod eſſet facere eccleſiā monſtruoſam. Item dicere papam caput ſingularium & particularium eccleſiarum & non omnium collectiue, eſt implicare contradictionē: cum eccleſia vniuerſalis non ſit aliud ꝙ̄ omnes eccleſiæ catholicæ in vna fide chriſti vnitæ (vt in cap. loquitur

24.q.1.&.c.q̄uis.21.di.)ſeu omniũ catholi-
A corũ collectio & vnio.c.eccleſia de cõſe.di.1.
Vñ ſi eſt caput oĩm ſingulariũ ſeu pticulariũ
eccleſiarũ & perſonarũ eccleſiæ, hoc ipſo eſt
caput ſingulariũ ſimul vnitarũ. Ex quo ſequi-
tur ꝙ ſit caput omniũ collectiue & vniuerſali
ter ac ſimul: quia eſt caput eccleſiæ, quæ eccle
ſia eſt corpus myſticũ quod cõſtat ex omnibꝰ
ſingularibus & particularibus eccleſiis & per
ſonis. ¶ Nec põt iſtud nomẽ eccleſia indefini-
te ſumptum accipi diſtributiue pro ſingulari
bus eccleſiis: quia licet cum ſignũ vniuerſale
cadit ſuper nomẽ cõmune nõ collectiuũ / poſ
ſit fieri diſtinctio ꝙ aliqñ collectiue & aliquã-
do ſingulariter capiatur (vt verbi gratia iſta ꝓ
poſitio oẽs apoſtoli chriſti ſunt.12. ſi collecti
ue accipiatur ſignũ vniuerſale omne / eſt ve-
ra: ſed ſi ſumat̃ diſtributiue eſt falſa. & econ-
tra iſta ſortes eſt fortior oĩbus hominibus / di-
ſtributiue eſt ſeu põt eſſe vera, collectiue aũt
eſt falſa) tñ qñ cadit ſuper nomen collectiuũ
(vt eſt eccleſia / plebs / populus / familia / grex /
collegiũ / conciliũ & ſimilia) nunq̃ tale ſignũ
capitur diſtributiue: quia eſt contra naturam
nominis collectiui.

¶ AD ILLVD quod dicitur ꝙ eſt mini-
ſteriale caput: & ſic miniſter, ergo non ſupra
eccleſiam. reſpondetur ꝙ non eſt ſimpliciter
B miniſter ſed cũ poteſtate vicariatus chriſti. er
go vt illam poteſtatẽ chriſti obtinẽs & illũ re-
præſentãs / eſt maior. ſicut etiã in inferioribus
vicarius alicuius ordinarii nõ dicitur nudus
miniſter illius, ſed eadẽ fungitur ptãte qua il-
le cuius eſt vicarius, & eodẽ modo habet or-
dinariã poteſtatem: vt in.c.cleros & in.c. ſua
de offi.vica.&.c.1.eo.ti.in.6.&.c.2.de conſue.
eo.li.cum ſimil. Vnde ex his manifeſte patet
non eſſe verũ ꝙ papa ſit tantum miniſteriale
caput eccleſiæ: ſed eſt caput eſſentiale poten-
tiale & authoritatiuũ vniuerſaliter totius cor
poris eccleſiæ. ſicut.n.chriſtus eſt caput eccle-
ſię (vt in cle.1.de iureiu.) ſic & papa eius vica
rius dicitur caput eccleſiæ: vt in extraua. vnã
ſanctam iu.§.igitur / ibi eccleſię vnius & vni-
cæ vnum corpus vnũ caput, chriſtus videli-
cet & chriſti vicarius petrus petriq; ſucceſſor.
¶ Ad illud quod dicitur ꝙ eccleſia habet obe
dire papæ in iis quæ pertinent ad ædificationẽ
& nõ in pertinentibus ad deſtructionem ec-
cleſiæ. reſpondetur ꝙ licet non ſit obediendũ
papæ vbi non põt ſine peccato ei pareri (vt
dicit abb.in.c. cum teneamur de præben. &
moderni in.c.ſi quando de reſcrip. & in.c.non
ſemper & in.c.iulianus.xi.q.3. vt ſi præcipit

aliquid iniuſtum quod cõtinet hæreſim / vel C
ex quo præſumitur vehemẽter turbandus ſta
tus eccleſiæ vel alia mala ventura, dicit glo.in
c.per principalem.9.q.3.& ioan. an. poſt in-
no.& coĩter doc.in.c.inquiſitioni de ſen. ex-
com. vel quando diſpenſaret contra vniuerſa
lem ſtatũ eccleſiæ, vt dicit archi.in.c. ſunt qui
dam poſt glo.25.q.1. vel vbicunq; decolora-
retur vniuerſalis ſtatus eccleſiæ, ponit milis in
verbo papę non eſt obediendũ) ex hoc tamẽ
non ſequitur ꝙ conciliũ ſit malus papa: quia
his & ſimilibus caſibus põt reſiſti papæ (vt di-
ctum eſt in remediis datis quando papa eſt
incorrigibilis) ſed tamen concilium non ha-
bet ptãtem ſupra eum ad deponendũ niſi in
caſu hæreſis: vt dicitur.40.di.c.ſi papa. Imo
per hoc magis oſtenditur ꝙ papa eſt maior:
quia ex eo ꝙ non habet ſuperiorem / & non
eſt qui poſſit via iuris procedere cõtra eum,
fit ꝙ de facto debet ei reſiſti. alioquin aũt præ
cepto etiam iniuſto papæ eſt obediendũ: vt
ponit inno. oſtien. ioan. an. d. anto. & abbas in
d.c.inquiſitioni de ſen. excõ. quia licet præce-
ptũ ſit iniuſtum, ſi non continet in ſe peccatũ
debet obediri, niſi ex obedientia rationabiliter
timeretur aliquod magnũ malũ: vt quia per
illud turbaretur ſtatus vniuerſalis eccleſiæ.
D ¶ Et per hoc dicit abbas in.d.c.inquiſitioni / ꝙ
multum excuſabantur cardinales qui diſceſ-
ſerant ab obediẽtia benedicti & gregorii: qui
cũ reuocarẽtur etiam ſub pœna excõis, dice-
batur eos non teneri obedire / quia potuiſſet
ſequi turbatio & impedimentum tenendi cõ-
cilii per quod ſperabatur ſedatio ſchiſmatis.
Cum.n. iudicium eccleſiæ contrariatur iudi-
cio cõſcientiæ, ſi iudicium conſcientiæ funda
tur in certa vel probabili ratione / ſequendum
eſt. alioquin deponenda eſt cõſcientia, & ſe-
quendũ eccleſiæ iudicium ac præceptũ alias
iniuſtũ / & dicto eccleſiæ iudicio conforman-
da conſcientia: vt notat.d.anto.in.d.c. inquiſi
tioni. Vnde licet aliquando non ſit obedien-
dũ præcepto ſuperioris, non ſequitur ex hoc
ꝙ ſuperior efficiatur non obedienti inferior
& illi deſinat eſſe ſuperior.
¶ Ad illud quod dr̃ ꝙ papa non eſt perfecti-
or vniuerſali eccleſia. reſpondet̃ ꝙ non ſequi
tur ex hoc ꝙ vniuerſalis eccleſia ſiue conciliũ
ſit maius papa: quia cum petrus fuerit præpo
ſitus & conſtitutus princeps ſuper totã eccleſi
am, conſequenter & papa eſt prælatus & præ
poſitus vniuerſali eccleſiæ. Ideo ſi loquimur
de maioritate & prælatione ptãtis & authori-
tatis & iuriſdictiõis, dignior ſuperior & maior

A eſt papa vniuerſo corpore eccleſiæ: ſed in cõ
paratione ad alia bona ſpiritualia (quorum
maior copia reperitur in vniuerſali eccleſia q̃
in vno ſolo prælato) non eſt dubium ꝙ iſto
reſpectu eccleſia ſit perfectior plenitudine co
piæ bonorũ ſpiritualiũ q̃ papa quãtumcunq;
ſanctus. imo de hac perfectione interiori lo,
quendo, vna vetula põt eſſe perfectior q̃ pa,
pa. Attenditur .n. hæc perfectio interior pe,
nes charitatem, quã apoſtolus dicit vinculum
perfectionis ad colo. 3. & primæ ad timo. 1.
dicit ꝙ finis præcepti eſt charitas. Et. 1. ioan. 4.
dicitur ꝙ qui non diligit non nouit deũ, quia
deus charitas eſt. & iterum deus charitas eſt,
& qui manet in charitate in deo manet & de,
us in eo. Perfectior autem ſecundum charita
tẽ poteſt eſſe vna vetula q̃ papa/ vt clarũ eſt:
quia qui ſpiritu dei aguntur nõ ſunt ſub lege
c. cũ ad monaſteriũ de ſtatu mona. igitur. Sed
q̃uis in eccleſia vniuerſali ſint plura & maio,
ra bona ſpiritualia, ex hoc non ſequitur ꝙ ec
cleſia ſit maior papa/ qui ſolus habet plenitu,
dinẽ poteſtatis: vt in. c. ad honorẽ de autho. &
vſu pal. & in ca. decreto &. c. qui ſe ſcit. 2. q. 6.
cle. paſtoralis de re iudi. cum ſimil.

¶ Ad illud quod dicitur ꝙ cũ papa ſit vnus &
ro. eccleſia vna de corpore myſtico eccleſiæ,
B non poteſt eſſe illius caput quia nemo poteſt
eſſe caput ſuiipſius, reſpondetur ꝙ dupliciter
poſſumus loqui de iſto corpore eccleſiæ. In,
terdũ. n. loquimur de eccleſia vt coniuncta ca
piti/ cõpræhendendo caput & mẽbra: & quan
do ꝙ loquẽtes de eccleſia licet capiti ſuo (hoc
eſt chriſto vel papæ) coniuncta, loquimur de
ea ſicut de corpore in comparatione ad caput
eius. Exemplũ de primo, cũ dicimus eccleſiã
ſponſam chriſti/ & ꝙ eſt mater & coniunx/ &
ꝙ nõ poteſt errare & huiuſmodi. Et hoc mo,
do abſolute loquendo nõ referendo eã ad ali
quẽ fidelium, cõpræhendimus collectionẽ o,
mniũ fidelium/ & mẽbra ſimul cũ capite. Exẽ,
plum de ſecundo, cum loquimur de eccleſia
per relationẽ ad caput eius: vt cũ dicimus ꝙ
petrus fuit caput vniuerſalis eccleſiæ: vt in. c.
rogamus. 24. q. 1. Et iſto modo licet non po,
namus membra ſeparata a capite. i. diſcrepan
tia, ponitur tamen diſtinctio rationis inter ca,
put & membra. & iſte modus loquendi con
uenit cuilibet principatui & regno. Nunc er,
go in propoſito cũ dicimus ꝙ nullus ſuiipſi,
us eſt caput, verum eſt ſi capimus eccleſiã pri
mo modo abſolute & effuſo vniuerſali ſer,
mone de capite & membris: quia talis ſermo
nõ diſcernit caput a mẽbris, ſed cõpræhendit
caput & membra ſimul. & propterea nõ con,
uenit dicere ꝙ ſuiipſius nemo eſt caput: quia C
non fit ſermo per relationem ad caput. ſecus
qñ fieret ſermo per relationẽ ad caput: vt eſt
in exemplo ſecundo loco poſito.

¶ Ad illa quæ adducebantur per baſilienſes
de miniſteriali capite/ patet ex præmiſſis re,
ſpõſio, & ad iura ibi adducta & ad alia reſpõ,
ſum eſt ad plenũ ſingulariter in reſponſioni,
bus ad ſuperiora contraria, & maxime in re,
ſpõſione ad quingeſimumprimũ contrariũ.
& pro maiori etiã parte patet reſponſio ex di
ctis in. 8. &. 15. motiuo pro papa.

¶ Articulus .8.

QVAERITVR
demum an & quo,
modo eccleſia ha,
beat vtrũq; gladiũ?
Et dicendum eſt ꝙ
ſi loquimur in locis
immediate ſubie,
ctis eccleſiæ roma,
næ, nõ dubium eſt
quin habeat vtrũq;
gladium in exercitio, in ſpiritualibus & tem,
poralibus: vt pone exemplum in inſula ſardi
niæ. c. ſi diligẽti de præſcrip. in inſula ſiciliæ: vt
in. c. mandata de præſump. cle. paſtoralis de re
iudi. vbi idẽ dicitur de toto regno ſiciliæ. c. ad D
apoſtolicæ de re iudi. in. 6. De quo vide bal.
in. l. cum antiquioribus in. 4. col. verſi. conſtat
namq; ꝙ dominus clemens. C. de iure deli.
bar. in. l. lex. 12. tabu. ff. ad. l. iul. maieſta. & in
tract. de re mili. ſiue de duello domini paridis
de puteo li. 7. c. 2. & glo. 94. di. c. 1. Idem in a,
liis prouinciis de quibus in. c. tibi domino io,
anni & in. c. ego ludouicus. 63. di. &. c. conſtã
tinus. 96. di. cum ſimil. De quo vide barbatiũ
in. c. quo ad conſultationẽ de offi. lega. ꝟ In a,
liis autem locis quæ non ſunt in tẽporalibus
immediate ſubiecta eccleſiæ romanæ, mate,
ria eſt larga. Super quo vide quæ dicũtur ma
xime per cardi. & barbatiũ & alios modernos
in. c. nouit de iudi. & in. c. inter hæc. 33. q. 2 &
c. cauſam quæ el. 2. qui filii ſint legi. & de vo.
c. ſuper iis. per archie. floren. in. 3. par. ſum. ti.
23. char. 8. & per frãciſcum de pauinis in ex,
trauagan. vnam ſanctã. Et cardi. de turre cre.
in. 2. li. de eccle. a. c. 113. vſq; ad fi. & roſel. in
ſua monar. c. 1. & pluribus ſequen. milis in
verbo iuriſditionis prorogatio, & in verbo
papa autem nõ ſolum. & alexan. in. c. per ve,
nerabilem qui filii ſint legi Angelus in. l. de,
precario. ff. ad legẽ rhodiam de iactu. oldra.

in conſi.83. Idem alexã.in.c.cauſam quę el.2 qui filii ſint legi. Et ponit ſtephanus aufrerii
A in repe.cle.1.de offi. ordi. in.1. oppo. verſi. duodecimo legitur/ cũ ſecũdo quæſito. Ponit etiam aug. de anco.q.1.ar.7.&.8.& idẽ.q.20 arti.2. Doc.max.alex.in.c.quoniã.10.di.& in d.c.cũ ad verũ.96.di. Et albericus de roſata in d.l.bene a zenone.C.de quadrien. præſcrip. & late oſtien.in ſumma in ti.qui filii ſint legi. in.§.qualiter & a quo. vbi oſtendit maioritatem ſolis ad lunã, vt oſtẽdat q̃to maior eſt dignitas ſacerdotalis regali & imperiali.

¶ De quo vide late per alex.in.d.c.cũ ad verũ 96.di. & conclude ꝙ licet ſint diſtinctæ iuriſdictiones quantũ ad executionẽ, tamen imperator ab eccleſia romana imperiũ tenet, & poteſt dici vicarius ſiue officialis romanæ eccleſiæ.& ꝙ vnum tantũ eſt caput vrbis & orbis/ ſpiritualiũ & temporaliũ. ſ. papa. & ꝙ petrus habuit vtrunq; gladium: dixit enim cum aliis apoſtolis ecce duo gladii hic, & non ſine myſterio datę ſunt ei claues & non vna clauis. Et idem ponit bar. in extrauaganti ad reprimendum / in verbo totius orbis. vbi vult ꝙ poſt aduentum chriſti imperiũ fuit apud chriſtũ: & ideo apud chriſti vicariũ, qui habet vtrunq; gladium. Et ꝙ olim non poterat haberi imperiũ ſalua cõſcientia: quia erat per vſurpatio-
B nẽ impreſſionẽ & tyrãnidẽ: vt dicit albericus in.d.l.cunctos populos. ſed hodie eſt ab eccleſia & ab ea procedit, ponit abbas ſicu. in. c. venerabilẽ de elec.7 Et ꝙ habeat eccleſia vtrũq; gladium, ponit aſtexanus in li. 6. ſummæ in ti.de papatu. Et ꝙ vterq; gladius ſit in eccleſia/ & ꝙ gladii temporalis poteſtatẽ habeat imperator ab ea, ponit oſtiẽ.in.c.cauſam quæ el.2. & abb. ĩ repe.c.p venerabilẽ qui filii ſint legi.

¶ Et licet imperator dicatur habere poteſtatẽ immediate a deo(vt in authẽ.quõ opor. epiſ. in prin. & in authen. de inſtrumentorũ cautela & fide.§.quia igitur)tamẽ in.l.digna vox C.de.ll. videtur ꝙ imperatoris poteſtas ſit immediate a lege regia: vt in.l.1.§.cũ.n.C.de veteri iure enucle.& in.§.ſed quod principi inſti.de iure na. & ſic a deo mediate/ vt dicitur in.d.l. digna vox. Sed ſi volumus quòd immediate a deo(vt in dicta authen. quo oporteat epiſ. & in authentica de non alienan. in §.ſinimus)hoc intelligitur permiſſiue & generaliter: quia a deo eſt omnis poteſtas ad romanos.13.&.23.q.2.cap.quid culpatur. Sed effectualiter & immediate etiã in tẽporalibus principaliter data eſt petro oĩs poteſtas, cuius executionẽ in tẽporalibus imperator recipit a papa petri ſucceſſore & chriſti vicario: vt in
c.licet de tranſla.præla.de quo alex.in cõſi.87 C
in.2.volu. Alioquin ſi ab eodẽ principio immediate & diſtincte procederent iſtæ poteſtates(videlicet poteſtas papę in ſpiritualibus & poteſtas imperatoris in temporalibus)ſequeretur ꝙ fuiſſent dati duo eodẽ tẽpore vicarii a deo: cum tñ eccleſia vniuerſalis & fideliũ collectio vna ſit & vnũ corpus.7.q.1.nouatianus.& vnum caput dicitur habere qui eſt papa: vt in.c.loquitur & in.c.rogamus.24.q.1. glo.in cle.ad noſtrũ de hære. Aliter vnũ corpus haberet duo capita & eſſet monſtrum: vt in.c.quoniã de offi.ordi.ad hoc extrauagãs bonifacii quæ incipit vnam ſanctã, & eſſet cõtra articulum fidei & vnã ſanctam eccleſiã catholicam: in qua eccleſia ita eſt imperator & reges ſicut cęteri alii. Ita dicit abbas ſiculus in repe.c. per venerabilem. in.§.rationibus in fi.qui filii ſint legi.& oſtien.in.d.c.cauſam quę el.2. eo.titu.& alex.in.d.c.cum ad verũ. Inde eſt ꝙ eccleſia dicitur mater imperii: vt in authen.vt deter.ſit nume.cle.§.1.& in.l.decernimus.C.de ſacroſanc.eccle. Et ſic dicimus intelligi quod dicit bal.in.l.cunctos populos de ſumma trini.cum dicit ꝙ imperium eſt a deo permiſſiue & approbatiue/ item formaliter & effectiue ea ratiõe quia tota collectio chriſtia-
norũ hoc tenet,(quia illi obediunt)& quia a D
papa confirmatur. Quę ratio oſtendit ꝙ eius tẽporalis iuriſditio ſit ab eccleſia, ſi illud formaliter & effectiue ſurgit a collectione fideliũ quæ nihil aliud eſt q̃ eccleſia de conſe.di.1.c. eccleſia.cui papa eſt caput & præeſt: vt.d.c.rogamus.&.22.di.c.ſacroſancta.& dicit. s.tho. in.3.par.q.8.arti.6.

¶ Nõ obſtat tex.& angelus ibi in authẽ.quo. opor.epiſ.in prin.cum dicit/ ex vno eodemq; principio vtraq; procedẽtia humanã exornãt vitã, quia non dicit vno eodẽq; tẽpore & modo, in quo eſt vis: quia ante chriſti fidem imperium fuit per tyrannidem, & a populo data eſt imperatori omnis poteſtas & imperiũ: vt dicit tex.in.§.ſed quod principi inſti.de iure natu.& in.l.1.ff.de conſti.prin. Quod bene proſequitur ioannes igneus in quæſtione vtrum rex frãciæ recognoſcat imperatorẽ in ſuperiorem.& dicunt doc. in illa ardua quæſtione an imperiũ depẽdeat a papa in.l.1.C. de ſacroſanc.eccle. & in.l. bene a zenone.C. de quadrien.præſcrip. Sed poſt aduentũ chriſti qui aliqua geſſit vt imperator/ cũ eiecit vendentes de tẽplo, & aliqua vt ſacerdos (vt dicit glo. in.c.qm̃. 10.di.& glo.in.c.cũ ad verum

A 96.dl.)& qui habuit omnẽ & in omnes pote
ſtatem in cœlo & in terra (iuxta illud matth.
vl.data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in
terra)& qui fuit rex regum & dñs dominan-
tium,apoca.19.& primæ ad timo.6.& a quo
nos,populus electus gens ſancta & regale ſa
cerdotium.c.vnico de ſacra vnc.& a quo om
nis poteſtas fuit data petro in cœlo & in terra
c.quodcunq.24.q.1.& conſequenter ſucceſ
ſoribus.c.ſolitæ de maio.& obe.& quia nul-
libi reperitur data aliqua poteſtas imperatori.
propterea bar.in.d.authen.quo.opor.epiſ.&
in.d.extraua.ad reprimendum/dicit eccleſiã
habere vtrunq gladium:& ꝙ tẽporalis gladii
exercitium imperatori conceſſum ab eccleſia
dependet per extrauagantẽ vnam ſanctã. ad
quod vide alex. de immo.in.d.conſi.87.in.2.
volu.¶ Et iſta videtur veritas vt imperium iu
ſte poſſideatur:eo ꝙ præſertim pontifices trãſ
ferre poſſunt imperium de vna gente in aliã:
& confirmant & coronant imperatores:vt.d.
c.venerabilem de elec.& cle.romani de iure-
iu.& illum inungũt:vt de ſacra vnc.c.1.Et im
perator non ſine cauſa recipit gladiũ de altari
93.di.legimus,dicit oſtien.in.d.ca.cauſam el
2.Et papa dat illi euaginatum, dicens accipe
gladium deſuper beati petri corpore ſumptũ
B &c.vt habetur in pontificali, p onit bren.in
verbo papa.

¶ Vnde licet exercitia iuriſdictionũ ſint diſtin
cta & ſeparata, tamẽ vterq gladius fuit apud
petrum (hoc eſt ſpiritualis & ſecularis pote-
ſtas)per illud ecce duo gladii hic.& ſecundũ
domi.in.d.c.quoniã.10.di.executio tempo-
ralis fuit interdicta petro per illa verba mitte
gladium tuũ in vaginã.Vbi conſidero ꝙ chri
ſtus non per ſe poſuit gladium petri in vagi-
na,ſed dixit petro vt ipſe poneret gladium in
vagina:& non dixit proiice gladiũ a te.quaſi
non prohibuerit gladii tẽporalis poteſtatem,
ſed vt per ſeipſum abſtineret ab vſu gladii.
Vnde papa licet habeat vtriuſq gladii pote-
ſtatem,tamen debet per ſe abſtinere ab exer-
citio gladii tẽporalis.& hoc bene probat tex.
23.q.8.in prin.&.14.q.1.ſi petrus.vbi patet
ꝙ etiã materialem gladium exercuit petrus.
Hodie tamen nulla eſt dubietas quin impe-
rator recipiat imperiũ a papa:quia & electo-
res habent poteſtatem eligendi a papa,vt dici
tur in.d.c.venerabilem.Et nunc vere & cum
bona conſcientia tenetur imperiũ.nã de aliis
imperatoribꝰ ante approbationẽ eccleſię qui
erãt verius vſurpatores poterat dubitari:vt di
cit abbas in.d.c.venerabilẽ,& albericus & alii
in.d.l.cũctos populos.Et vide omnino alex.
in.d.c.cũ ad verũ.vbi oſtendit ſuperioritatem C
gladii ſpiritualis ad tẽporalem,& quẽadmo-
dum tẽporalis deſcẽdit a ſpirituali & quomo
do eſt maioritas papę ad imperatorẽ:& reſpõ
det ad motiua quæ fiunt pro poteſtate impe-
ratoris ibi.de quo vide remiſ.per alex.de im-
mol.in.l.1.ff.de requi.reis.Et ꝙ depẽdeat im-
perium ab eccleſia,diſputat iaco.de beluiſo in
authen.de fide inſtru.§.5.de quo per bal.in
ti.de pace cõſtan.in vſi.feu.Et de his & quo-
modo eccleſia habeat vtrunq gladiũ,ponitur
in.d.c.nouit(maxime per barbatium)de iu-
di.Et de maioritate papæ ad imperatorẽ in.c.
licet de foro cõpe.poſt inno.&.d.c.ſolitæ &
ca.abbate de re iudi.& cle.paſtoralis de re iu
di.Et vide multũ bene per collectarium:qui
etiam tenet ꝙ habeat vtrunq gladiũ in.c.an-
tiqua de priuil.

¶ SED quia hodie eſt confuſio (quia laici
volunt diſponere de ſpiritualibus.ſ.conferẽ-
do beneficia,& clerici de temporalibus/expo
nendo ſe armis & ſecularibus negociis)ideo
mundus eſt in malo ſtatu:vt dicit domi.in.d.
c.quoniã.10.di.Et albericus in d.l.bene a ze-
none dicit.nouit ille qui nihil ignorat ꝙ prę-
ſidentes romanæ eccleſiæ ſua aſtuta & ſagaci
prudentia ſecundum temporum varietatem D
ſua variarunt ſtatuta,modo imperium ſubli-
mando modo paulatim deprimẽdo:ſed ſi qui
libet eſſet contentus ſuis limitibus/& vnus
alium coadiuuaret(ſicut facere tenentur)pu
to ꝙ pax eſſet in vniuerſo orbe.¶ Sed ego di-
co quicquid velit alberi.ꝙ vndiq ſunt angu-
ſtiæ.nã modica etiam eſt reuerẽtia laicorũ in
clericos:in tantũ ꝙ papa de ſpiritualibus & be
neficiis parũ poteſt diſponere,& ſæpius quaſi
cogitur dare principibus priuilegia,& iã gla
dius tẽporalis nõ ad tuitionẽ eccleſiæ ſed ad
depreſſionem videtur illis datus:contra illud
quod dicitur in.c.principes.23.q.5.

¶ Sed quod eccleſia habeat vtrunq gladium,
multa adduci poſſent quæ in locis ſupra alle-
gatis a doctoribus ponũtur.Sed hodie de hoc
etiã eſt extrauagans vnã ſanctã,quæ hoc cla-
re declarat:ideo indubie dicendũ eſt apud ec-
cleſiã eſſe vtrunq gladiũ.Et licet ioan.mona.
conatus fuerit peruertere ſenſum illius extra
uagantis(ſecundũ ꝙ dicit egidius bellamera
in.d.c.ſolitæ & in.d.c.nouit:de quo valde mi
ratur cum eſſet legatus de latere domini bo-
nifacii in frãcia)tamẽ vt dicit pauinus in glo.
dictę extrauagan.illud fuit quia erat gallicus
& amicus regis philippi tunc regnantis.Et vt

dicit felinus in.d.ca. ſolitæ,ipſe ex hoc forſan præbuit occaſionem vt clemens quintus(qui
A fuit guaſco & tranſtulit ro.curiam in gallias) faceret extrauagātē meruit: per quā declarat ꝙ ꝑ diffinitione & declaratione bonifacii q̄ incipit vnā ſanctam, rex & regnum franciæ non magis aut minus cenſentur ſubiici romanę eccleſiæ q̄ antea ſubiiciebantur. Quę ſi recte conſiderentur, eſt modici momenti: quia negare eſſe neceſſariū ſubeſſe romano pontifici qui eſt caput vniuerſalis eccleſiæ (vt in.d.c.rogamus) eſſet cōtra articulum fidei & vnā ſanctā &c. & ponere plures vicarios chriſti, vide in cle.ad noſtrū & quæ ibi dicuntur de hac re. Nec per dictā declarationē bonifacii aliqui de nouo ſubiiciūtur magis q̄ antea eſſent ſub iecti. Et ſi bonifacius in dicta extrauaganti declarat illud quod prius erat, ita rex & regnicolæ prædicti aſtringebantur ſicut cæteri catholici, nec per dictā extrauagantē meruit/a ſubiectione vicarii chriſti & ſedis apoſtolicę eximuntur arg. eorū quæ ponuntur in.l.hæredes palā cū concordan.ff.de teſta. Nec hoc negat ioānes igneus in quæſtione vtrū rex franciæ recognoſcat ſuperiorē, & in quęſtione de papa cū reſpōdet ad. 8. cōtrariū in.xi. char. Et de prædicta extrauagāti meruit/facit mentionē glo.ſi.in clemē.i.pleriſq; de elec. Et ex quo
B materia de qua fit declaratio eſt eccleſiaſtica, non dubiū eſt quin ſpectet ad papam. anto. & abb.in.c.licet de fo.cōpe.remiſſiue bellēcinus in.c.per venerabilē in ſi.qui filii ſint legi. Et de materia an eccleſia habeat vtrunq; gladiū, vltra remiſſiōes ſupra datas vide etiā remiſſiue feli.in.d.c.ſolitæ, & pauinū in ſi.glo.eius ad dictā extrauagantē vnam ſanctam.

ET QVOD dictū eſt eccleſiam habere vtrūq; gladiū, ꝓcedit ſine dubio ī iis quæ ſunt de dñio eccleſiæ. Sed non deſunt dicentes nunq̄ fuiſſe factā donationē a conſtantino, & paleā, c. conſtantinus. 96. di, eſſe falſam. De quorū numero eſt æneas ſyluius (qui poſtea fuit papa) in ſuo dialogo in 21. folio. vbi inuehitur cōtra miſeros legiſtas qui tantū elaborarunt vtrū donatio cōſtātini facta ſylueſtro valuerit cū nunq̄ fuerit facta. & oſtēdit vnde fuerit aucta ptās ſedis apoſtolicæ. Hoc idē non ſine multis conuitiis proſequitur laurētius valla de falſa donatione conſtātini. & fere per ſingula verba improbat paleā, d.c. cōſtantinus. 96. diſt idē etiā poſuit dantes in ſua monarchia, q̄ q; pertinaciter voluit ꝙ imperiū nō dependeret ab eccleſia, parū ab fuit quin fuerit de hęreſi dānatus: vt dicit bar. in l. 1. ff. de requi. reis. licet ipſemet dātes in. 19. inferni videat̄ ſentire cōtrarium dū dicit,

Hai conſtantin de quanto mal fu matre.
Non la tua conuerſion, ma quella dote
Qual da te preſe el primo riccho patre. C

Iſtē etiā nicolaus de cuſa dē cōcordātia catholica, c. 2. vbi ad hoc oñdēdū allegat multas autoritates & ſcripta ſctōrū & hiſtorias de beato ſylueſtro, i qbus nihil legit̄ de dicta donatione. Et idē dicit hiero. in excerptis in practica cācellarię folio. 9. & ſequēti. ¶ Sed fuiſſe factā & nō tenuiſſe in pręiudiciū ſucceſſorū, ponit roſel. in ſua monar. & cū eo multi alii doc. in proœ. ff. in verbo auguſtus cū glo. ibi. & ī authen. quo. opor. epiſ. in glo. Quorū multos recitat albericus de roſata in.d. proœ. Sed idē albericus formā dictę donatiōis ponit ad longū in.l. 1. §. initio. ff. de offi. ꝑfec. vr. quæ eſt ſub data kalē. april. & aliā ponit īfra ſumptā ex iſidoro in li. de ſynodis in geſtis cōcilii nice. & eſt ſub data tertio kalē. april. & cōcordat cū. c. cōſtantinus. 96. di. Et in effectu oēs cōcordāt: & veriſimile eſt ꝙ de eadē cōceſſione plures dederit literas diuerſis tpibus. nā & in illis q̄ſi dicit romanā eccleſiā caput vniuerſarū eccleſiarū, dicit ſicut ꝑ alia īperialia decreta noſtra ſtatuimus. ex quo videt̄ ꝙ dederit de eadē re diuerſis tēporib9 diuerſa decreta. Cuperē aūt
D vt albericus dixiſſet vñ habuerit illud primū decretū dictæ donationis.

¶ Porro mirū eſt qūo lau. valla plus & dātes audeāt aſtruere iſtā negatiuā, cuius eſt ipoſſibilis ꝓbatio directa per rerū naturam: vt dicit tex. in. c. bonę. el. 1. de elec. &. 6. q. vi. c. actor & c. ſuper hoc de renun. cū ſimil. Et ex hoc ꝙ legerunt hiſtorias & nō inuenerūt, nō ſequit̄ eā nō fuiſſe factā: qa pōt fuiſſe facta & non eſſe ſcripta in hiſtoriis: pōt quoq; eſſe ſcripta & ab ipſis nō viſa. Et ꝑfecto nimis cōtumelioſe inſurgit valla cōtra. d. c. cōſtātinus & cōtra eccleſiaſticos, ex quo vehementer redditur ſuſpectus niſi dicamus id fuiſſe factū licentia poetica. Et cōtra ꝑdictos facit tex. i. c. ſancta. 15. di. vbi vita beati ſylueſtri ponit̄ inter autheticas ſcripturas in qua affirmatur liberatio & donatio cōſtantini. quod alex. ibi dicit notandū cōtra illos q temere audēt illā negare, qa hiſtorię eorū ſcriptores a ſpiritu prorſus alieni iſta literis nō mandarūt/ ſecularia tm̄ geſta annotātes. Nec eſt veriſimile ꝙ tm̄ laboraſſent doc. oēs in diuerſis locis circa validitatē huius donationis, niſi ꝑ certo habuiſſent illā fuiſſe factā: De quo vide remiſſiue in glo. pauini ſup extraua. vnā ſanctā. & remiſſiue per feli. i. c. ſo

A litæ in ſi. de maio. & obe. cū aliis ēt remiſſiue p̄
eū adductis. & remiſſiue etiā alex. in procē. ff.
Et remiſſiue barba. in poſtilla ad baldum in
procē. codicis/ī verbo imp̄ator auguſtus, vbi
dubitatiue adducit aliqua pro parte negatiua,
remittēdo tādē ſe deciſioni romanæ eccleſiæ.
Itē remiſſiue berthachinus in verbo donatio
a principe. & remiſſiue brixiē. in verbo dona-
tio/verſi. an donatio facta p̄ cōſtantinum. Ex
q̄bus remiſſionibus colliges infinita loca vbi
agitur de dicta donatione. Facit tex. in. c. intel
lecto de iureiu. & calde. in ti. qui filii ſint legi.
in trac. legitimationū. doc. in. c. ego ludouicus
63. di. & in. d. c. cōſtantinus. & in cle. 1. §. por
ro de iureiu. & ibi remiſſiue per barbatiā. Et
bar. in. l. p̄hibere. §. fi. ff. quod vi aut clā. & ibi
remiſſiue per alex. licet loquaē in rege, nō in
ſpē de donatione cōſtantini. Ad idē archi. 16.
q. 3. c. placuit. cardi. & alii poſt glo. in cle. 1. de
iureiu. ſali. & bal. in procē. C. Alia vide in lo-
cis ſupra remiſſiue adductis. Signorellus in
cōſi. 26. (incipit q̄ſtio talis) diſputat hinc inde
& vltimo adducit rationes pro negatiua: ſed
nihil aperte concludit.

¶ Et de iſta donatione facit mētionē tex in. c.
futurā. 12. q. 1. Contra quē opponit nicolaus
de cuſa q̄ nō probat hoc: ſed tm̄ q̄ imperator
B dimiſerit vrbē romā ſylueſtro. Et p̄fecto mul
tū cōtrariatur ille tex. c. futurā/ei quod legiē q̄
btūs ſylueſter (q̄ fuit poſt melchiadē authorē
d. tex.) baptizauit conſtātinū: vt patet in legē-
da eius ī li. legēdæ ſanctorū, cui⁹ author igno
ratur. & ei q̄d legitur in feſto beati ſylueſtri/
& in dedicatiōe eccleſię. De quo ad plenū vin
cētius hiſtori. li. 13. a. c. 43. vſq; ad. 57. Nec
releuat quod glo. dicit q̄ ille titulus ad. c. fu-
turam eſt falſus: & q̄ etiam aliqui ibi volue-
runt tex. eſſe iulii papę, & aliqui q̄ illa ſint ver
ba gratia. ſumpta ex li. 10. hiſtoriæ eccleſiaſti
cæ: videlicet a verſi. deniq; vſq; ad finē. c. futu-
rā. Nā ego in. d. li. 10. nihil īueni de donariis
factis p̄ cōſtantinū. & q̄ tp̄e melchiadis cōſtā
tinus eſſet chriſtianus, expreſſe ponit aug. in
ep̄la. 162. ad gloriū eleuſiū & fœlicē grāmati-
cū. Et maxime fit hoc veriſimile, q̄a cōſtātinus
fuit etiā chriſtianus tp̄e euſebii qui fuit ſecun
dus ante ſylueſtrū in pōtificatu. quo etiā tp̄e
helena ipſius mater repperit crucē dn̄i noſtri
Ieſu chriſti, & inuētor iudas baptizatus eſt: vt
in vita euſebii ponit platina, & ſupplementū
in eiuſdē euſebii vita. de quo eſt tex. in. c. cru-
cis de cōſe. di. 3. licet idē platina de crucis in-
uētione ponat etiā in vita ſylueſtri. Et ſupple
mentū dicit inuētionē factā poſt baptiſmū ab
ēa receptū. ait. n. q̄ baptizato filio cū vidiſſet
chriſti p̄digia per beatū ſylueſtrū facta, expo
ſtulauit a ſylueſtro baptiſmum: & q̄ eo ſuſce C
pto cōfeſtim ad perquirendū. s. crucis lignū ie
roſolymā petiit, & hoc innuit vincētius hiſto
rialis vbi ſupra. Vñ difficile eſt concordare. d.
capitulū futurā cū. c. cōſtantinus. 96. di. & cū
iis q̄ ponit vincētius hiſto. vbi ſupra, & cū. c.
fundamēta de elec. in. 6. & cū extraua. clemen
tis. 6. quę incipit vnigenitus. vbi habeē q̄ cō-
ſtantinus fuerit baptizatus a ſylueſtro.

¶ Sed poſſet ad. c. futurā ſic rñderi, q̄ tex. ibi
nō dicit cōſtantinū fuiſſe tp̄e melchiadis ba-
ptizatū, ſed ſolū q̄ primus ip̄erator fuit cōſtā
tinus q̄ fidē veritatis patēter adept⁹ eſt. Et hoc
nō diſcordat: q̄a cōſtantin⁹ iā tp̄e melchiadis
erat initiatus chr̄o: q̄a in ſigno crucis ſup̄aue
rat maxētiū, & deinde dederat licētiā chr̄ianis
eccleſias fabricādi & fidē chriſti publice p̄dicā
di. Nec dr̄ in eodē. c. futurā q̄ fecerit donatio
nē generalē eccleſiæ, ſed q̄ immenſa donaria
cōtulerit eccleſiæ, & ſedē imperialē reliquerit
& beato petro ſucceſſoribuſq; eius cōceſſerit.
Et ſic nō contrariaē. c. cōſtantinus nec. c. fun-
damēta nec ei quod diciē in hiſtoria beati ſyl
ueſtri. nā ſicut legiē in hiſtoria tripartita in fi-
tertii li. cōſtantinus diſtulit baptiſmū q̄a vole
bat baptizari in iordane, ſed præuētus infirmi
tate (vt alii volunt) a ſylueſtro baptizatus eſt D
& ei fecit donationē. Licet q̄d dr̄ de dilatione
baptiſmi quouſq; ei ad iordanē peruenire cō
tingeret, platina nō admittat nec ſit veriſimile
& cōiter dicitur contrariū: vt diciē in. d. c. ſan
cta & locis ſupra allegatis. Iſta colligūtur ex
platina in vita euſebii & melchiadis & marci
& beati ſylueſtri papæ. & ēt ex vincētio hiſto-
riali & ſcholaſtica & tripartita: q̄a cōſtātinus
imp̄auit annis. 31. & ſylueſter vixit in papatu
23. Et q̄a vt legiē in. 1. li. tripar. ca. 6. cōſtanti
nus occiderat aliquos genere proximos & in
nece filii ſui criſpi coop̄ator extiterat, nō mi-
rū eſt ſi vir alias religioſus in pœnā tanti ſcele
ris dei nutu fact⁹ leproſus & poſtea fonte ba
ptiſmatis mundatus, donationē ampliorē ec-
cleſię fecerit (de qua in. d. c. cōſtantinus) diuer
ſam a donariis eccleſiæ lateranen. de q̄bus in
d. c. futurā, alioq̄n oportet neceſſario dicere q̄
ille ti. in. d. c. futurā ſit falſus vt dicit glo. ibidē.
Sed in ſupplemēto in vita cōſtantini dr̄ q̄ cū
ipſe varias martyrū ſtrages dediſſet, elephan
tiæ morbo a deo corrept⁹ eſt & a ſylueſtro ba-
ptizatus & curatus, & q̄ p̄ gratiis deo exoluē
dis. d. donationē fecit. Platina aūt ī vita marci
ſucceſſoris ſylueſtri dicit eū a ſylueſtro bapti

zatū: ſed ꝙ in leprā inciderit & baptiſmo mū
datus ſit/ nō credit. Vnde videmus q̄ varie ſcri
A bāt hiſtorici, & ſępius cū audacia ex ꝓprio ſen
ſu aliq̄ loquūt/ nullā adducētes authoritatē.
¶ Sed oīo obſtat.d.ep̄la aug. ad gloriū: q̄ vult
ꝙ cōſtantinus tp̄e melchiadis fuerit chr̄ianus.
Verū ad illam pōt r̄nderi ꝙ licet aug. faciēdo
mētionē de melchiade & de conſtātino dicat
cōſtantinū īperatorē chr̄ianū, nō t̄n dicit ꝙ fa
ct⁹ fuiſſet vel ꝙ eēt chr̄ianus tp̄e melchiadis:
ſed eū vocat chriſtianū q̄a poſtea tp̄e ſylueſtri
fuerat factus chriſtianus. ſicut ſi hodie allegā
do alexādrinū ſup vſi. feu. vel ſuper. 4. decreta
liū/ diceret ita dicit cardi. alexā. in vſi. feudo. vel
in. 4. decretaliū, recte allegarē/ q̄uis tp̄e editio
nis dictorū librorū nondū eſſet cardinalis: q̄a
ſufficit ꝙ ſit vel fuerit cardinalis tp̄e allegatio
nis. Et iſtā ſolutionē cōputādo tp̄a vr̄ ſenſiſſe
alexā. in. d. c. cōſtātinus, quē primo nō viderā.
¶ Sed adhuc vr̄ ꝙ r̄nſio data ad. c. futurā nō ſit
bona: q̄a tex. vr̄ clare ſentire ꝙ eſſet tp̄e mel-
chiadis chriſtianus, & nō ꝙ eſſet initiatus vel
deliberatiue chriſtianus: q̄a tex. dicit ſed etiā
romani principes q̄ totius orbis monarchiam
tenebāt ad fidē chriſti & ad baptiſmi ſacramē
ta cōcurrerēt, ex q̄bus vir religioſiſſimus con
ſtantinus primus fidē veritatis patēter adept⁹
B &c. Quod referēdo ad verba ꝑcedētia intelli
gi debet fidē veritatis adeptus. ſ. per baptiſmi
ſacramentū. & ſi tūc nō fuiſſet baptizat⁹, aliis
verbis de cōſtātino locutus fuiſſet. Et ꝑfecto
īpoſſibile eſt dare aliā r̄nſionē q̄ dedit glo. ꝙ
ſit falſus titulus: q̄a oportet ꝙ ille tex. ſit vel ſyl
ueſtri vel alicui⁹ ex ſucceſſoribus ei⁹. Vidi ia
cobū zenū ep̄m patauinū de vitis pōtificū ad
paulū papā. 2. in vita beati ſylueſtri: q̄ facit mē
tionē de tex. d. c. futurā. & ibi dicit ꝙ cōiter dr̄
ꝙ in inſcriptiōe eſt error, & ꝙ ille tex. aſcribit̄
iulio: ſed ipſe dicit ſe vidiſſe in vetuſtiſſimis
codicib⁹ ꝙ ille tex. fuerit lucii. Quicq̄d ſit, opi
nio glo. eſt vera ꝙ ē error in ſupraſcriptione.
¶ Verū aūt baptizatus fuerit a ſylueſtro, variȩ
ſūt opiniōes. nā multi aſſerūt (vt hiero. & eu-
ſe. cȩſarien. ep̄us) ipſum in arianā hȩreſim la-
pſū/ fuiſſe baptizatū ab euſebio nicomedien.
ep̄o in vl. vitæ ſpiritu. Et ambro. in or̄one de
obitu theodoſii inq̄t. licet baptiſmatis gr̄a con
ſtantino in vltimis cōſtituto oīa pc̄tā dimiſe-
rit, t̄n ꝙ primus īpatorū credidit/ & poſt ſe hȩ
reditatē fidei pricipibus dereliq̄t/ magni meri
ti locū reppit. qđ ēt legit̄ in. 4. lectiōe officii
inuētionis. s. crucis. Vn̄ ex his inducta eſt va-
rietas de tp̄e cōuerſionis cōſtātini, nā nōnulli
tenēt eū in. 8. vel. 14. īperii ſui āno baptizatū
fuiſſe a ſylue. & a lepra mūdatū/ & tūc. d. dona C
tionē ab eo factā. & hoc oñdit. c. cōſtātin⁹. 96
di. quā dicūt paleā. & albericus ī. d. §. initio, &
iſidorus inter geſta niceni cōcilii: q̄ recitāt di-
ctā donationē, vt diximus ſupra. Alii idē aſſe
rūt, ſed dicūt eū poſtea ī arianā hȩreſim lapſū/
fuiſſe ab euſe. nicomedieñ. ep̄o rebaptizatū. Et
hoc cōſonat iis q̄ tūc plures viri catholici dice
bāt: q̄ volebāt ab hȩreſi reuerſos eē rebaptizā
dos: vt fuit cypria. martyr: vt legit̄ ī eius ep̄lis
& patet ꝑ multa iura. 1. q. 1. Alii dicūt eū diſ-
tuliſſe baptiſmū eo ꝙ decreuerat baptizari in
iordane: vt btūs ambr. vbi ſup̄. & hr̄ in. 4. lec.
inuētiōis. s. crucis, q̄uis in legēda beati ſylueſ.
ī eo. li. legat̄ ꝙ cōſtantinus poſt plurimas mar
tyrū ſtrages a deo elephātia correptus tādē a
ſylueſ. baptizatus eſt. Et ſic iſta varietas ibi na
ſcitur ex varietate ſcribētiū. ¶ Sed idē iacobus
zenus allegatis oīm authoritatibus cōcludit
credēdū eſſe eū baptizatū fuiſſe a ſylue. & qđ
ſcribit̄ cōſtantinū rebaptizatū fuiſſe ab euſe.
nicomedien. ꝓſule ariano/ dicit intelligēdū eē
de cōſtātino eiuſ. cōſtantini filio: vt legit̄ ī vi-
ta fœlicis papȩ, q̄ quartus fuit a ſylueſ. Et ibi
adducit multos authores de cōſtātini vera fide
& pſeuerātia, & q̄ōo iuſſerit eccleſiā ī honorē
ſaluatoris cōſtrui & deſtrui tēpla gētiliū: & di
cit eū. d. donationē feciſſe/ nō obſtātibus oīb⁹ D
q̄ cōtrariū ſenſerūt. Inq̄t inſup ſibi admiratio
nē feciſſe ꝙ cū ad ei⁹ man⁹ veniſſet ex alema
nia antiq̄ſſimus codex de vita cōſtātini & ei⁹
obſeruantia in chr̄ianos & q̄ōo voluerit tēpla
idolis olī dicata ad dei veri cultū transferri &
q̄ōo inuitauerit oēs ꝑmiis & pollicitatiōibus
ad religionē & plura alia, t̄n nihil ibi de baptiſ
mate & donatione facta dicebat̄: qđ maxīe ad
duxerat eū in admirationē. Sed de hoc nō eſt
mirandū: q̄a ſcriptores aliq̄ magis adhuc cōci
ſe narrāt hiſtorias, nec ex hoc ſeq̄t̄ ꝙ nō fuerit
facta donatio: quā factā fuiſſe ponit gelaſi⁹ pa
pa, iſido. hiſpalen. ꝓſul, adrianus papa, nico. 3.
bernardus in li. de cōſide. ad euge. pa. damaſus
papa, moderni hiſtorici, martinus cuſentin⁹,
ſigibertus, ptolomȩus pogius, car. de tur. cre.
archie. flo. & vincen. hiſto. vbi ſupra. vbi ēt di-
cit de lepra & baptiſmate a ſylueſ. & ibi ponit
cōſtitutū eius ſiue ep̄lam directā ſanctiſſimo
pr̄i patrū ſylueſtro oībuſq̄ ſucceſſorib⁹ vrbis
romȩ ep̄is. & eſt illa eadē quā refero poſitā ab
iſidoro: de qua dicit vincētiusꝙ actor illam re
fert. ꝑinde nō dubitādū eſt quin fuerit facta.
¶ Nec ex hoc ꝙ aliq̄ ſcriptores tacēt dictā do
nationē & baptiſma, ſeq̄t̄ ꝙ nō fuerit baptiza
tus a ſylue. aut ꝙ nō fecerit donationē. Et mul

A tũ p his facit benignitas cõſtãtini in chrianos & victoria ipſi⁹/ & inuẽtio crucis/ & erectio palatii in eccleſiã lateranẽ. & ampliatio eccl'iæ & noĩs chriani ex illius ĩpio, & poſſeſſio ſubſecuta & tanto tpe cõtinuata/ licet poſtea eccl'ia multas paſſa ſit pſecutiones. Nec eſt veriſimile ſanctos illos põtifices voluiſſe mẽtiri q̃ illã affirmãt. Et de p̃dicta donatione cõſtãtini & ꝙ baptizatus fuerit a ſylue. & mũdatus a lepra & de viſione nocturna apl'orũ, multũ ad plenũ ponit iſidorus de ſynodis in. 1. par. cũ tractat de cõcilio niceno. & ibi ad longũ recitat directũ ſiue conſtitutũ cõſtantini impatoris decretũ ſancto ſylue. vr. romę epo & oĩbus ei⁹ ſucceſſorib⁹ q in ſede beati petri vſq; in finẽ ſeculi ſeſſuri ſunt põtificibus & oĩbus vbiq; terrarũ catholicis epis: q̃ eſt ſub data romæ tertio kal' apriliũ dño flauio cõſtantino auguſto. 4. & gallicano. 4. viris clariſſimis cõſulib⁹. Et ibi in effectu ponũt verba. c. futurã. 12. q. 1. & c. cõſtantinus. 96. di. p quę apparet ꝙ falſus eſt titulus de melchiade in. d. c. futuram.

ℭ Nec obſtãt verba ambro. cũ dicit eũ fuiſſe ĩ vltimis baptizatũ: qa id nõ debet referri ad vltimos dies vitæ ipſius cõſtãtini, ſed ad vltimas chrianorũ pſecutiones/ vel ad multa p eũ geſta quę ad fidei fauorẽ ptinebãt: vt de victoria
B maxẽtii/ de edictis ppoſitis in ædificationẽ eccleſiarũ & de ſubuerſione idolorũ poſt emundationẽ a lepra: qa. n. poſt hæc baptizatus eſt dr̃ in extremis baptizatus, q̃uis de his ambro. nõ fecerit mẽtionẽ. Et eſt modus loquẽdi volẽtis omittere multa medio tpe geſta. & ſimile ei q̃d ponit in. d. c. futurã. 12. q. 1. in verſi. deniq; idẽ p̃fatus princeps donaria immenſa cõtulit. cũ tñ eodẽ tpe quo baptizat⁹ eſt, & palatiũ lateranẽ. in eccleſiã erigi curauerit & donaria fecerit nõ ꝙ hę fuerint vltima per eũ vel in vltimo imperii eius anno geſta.

ℭ Porro multi malignãtur cõtra ſedẽ apoſtolicã ppter iſtã donationẽ & ante culpãt q̃ legant, quod mirũ eſt cum adhuc tẽporibus noſtris fuerit in eccleſia ſancti petri in frõtiſpitio maioris arcus ante altare maius cõſtantinus imperator in muſaico depictus, literis aureis oſtẽdens ſaluatori & beato petro apoſtolo eccleſiã ipſam a ſe ędificatã videlicet eccleſiã ſancti petri. Et vidi ego multos codices de. d. donatione loquẽtes/ hominũ malignitate corruptos. vbi enim ſcriptũ erat cõcedimus palatiũ noſtrũ lateranen. deletum erat verbũ cõcedimus & adiectũ cõtradicimus. & ad hunc modum vidi etiã aliquos libros decreti viciatos. Et rurſus ex hoc ꝙ cõſtantinus trãſtulit ſedẽ imperialẽ byzantiũ, magis præſumẽdum eſt pro dicta donatione q̃ contra: cũ pro parte negatiua nulla adducũtur ratio niſi ꝙ non legi- C tur/ & cũ ſatis cõſtet ipſum fuiſſe baptizatũ.

ℭ Quod aũt hodie non ſit dubitandũ de validitate huius donationis propter iuramẽtum quod p̃ſtãt impatores in ſui coronatione (. ſ. de nõ infirmãdo illã donationẽ) ponit barbatius in cle. 1. de iureiu. Quod iuramentũ exigere vr̃ ſuperfluũ: cũ illa donatio nõ tã fuerit donatio q̃ recognitio ſiue reſtitutio: vt dicit alex. de immol. in cõſi. 87. in. 2. volu. & videntur cõiter velle doc. ĩ locis ſupra remiſſiue adductis: qa facta eſt ſyluestro p eccleſia recipiẽte, & cõſequẽter deo: cũ & quod deo legat/ eccleſię cẽſeatur legatũ: vt in authen. de eccle. ti. §. ſi quis in noĩe. Igitur facta eſt illi donatio cuius eſt omniũ ptãs & imperiũ: qa dñi eſt terra & plenitudo eius, orbis terrarũ & oẽs q habitant in eo: vt dicit in pſal. 23. & ipſe eſt rex regum & dñs dominantiũ. Ideo nõ opus eſt diſputare an conſtantinus potuerit minuere imperiũ vel an potuerit ſucceſſoribus p̃iudicare: cũ oĩa ante chriſtũ tyrãnice p impatores poſſiderẽtur, aduenĩẽte aũt ſaluatore nr̃o oĩs ptãs in cœlo & in terra in eũ trãſlata eſt: vt dr̃ matth. vl. Et ideo poſt q̃ imperiũ factũ eſt chriſtianũ & haberi cœpit ab eccleſia (quæ illud trãſtulit in germanos. c. venerabilẽ de elec.) D iure bono dominiũ habere cœpit, & ĩpatores facti ſunt filii eccleſiæ & nõ dñi. 23. q. 8. cõuenior. 96. di. ſi ĩperator, & cle. 1. de iureiu. & aduocati & defenſores. d. cle. in. §. porro. & pcurare debẽt & ſeruare pacẽ eccl'ię. 23. q. 4. c. qũ vult, & multis aliis ea. cau. & q. & q. 5. Ideo diſputare de. d. donatiõe, vr̃ hodie curioſis & ingetis relinquendũ. Et de ea eſt tex. quẽ ad hoc allegat alberi. in dictiona. ſuo in verbo cõſtãtinus. & bal. in pœ. ff. in. l. diui cõſtãtini. C. de nã. libe. vbi dicit ĩpator/ diui cõſtantini q venerãda chrianorũ fide romanorũ minuit imperiũ. Vñ apparet error eorũ qui tã audacter dicũt nõ fuiſſe factã donationẽ. Nec ex hoc ꝙ d. c. cõſtãtinus dr̃ palea/ ſequit ꝙ nõ fuerit facta donatio, nã plures ſunt canones in decreto q dicunt paleę (tã q̃ nõ poſiti p gratianũ) q nõ ſunt minoris authoritatis q̃ inſerti p gratianũ. Et de iſta donatione cõſtantini ꝙ fuerit facta & valuerit, vide oĩno alex. in. d. c. cõſtãtinus: qui ſingula dicta laurẽtii vallę diſcutit & reprobat. & vide etiã ibi cardi. de turre cre. Et hęc de ſuſcepto opere ad laudẽ dei dicta ſufficiant.

INDEX TERNIONVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP QQ RR SS TT. Omnes ſunt terniones præter TT quaternionem.

ROMAE Excudebat Antonius Bladus Menſe Octobri Anno Do. M. D. XXXVIII

Digitized by Google